

17 JAN 1933

Indian Opinion

No. 1—Vol. XXXI Friday, January 6th, 1933

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રૂઢી. "ટાઇડીઆ" બનેવારી તા.
 ૮ થીએ પોરબંદર થાક કુબક જવા કપડો.
 રૂઢી. "કરંબ" બનેવારી તા. ૨૨ થીએ કુબક જવા કપડો.

મીસીડના કાલો.
 મીસીડ કાલો: પાલિકા ૨૫-૦-૦-૦.
 રેક: પાલિકા ૬-૦-૦-૦.
 મીસીડી વમર.

મુસલમાની વીરો. પાલિકા ૩-૧-૬ અને હીંદુ વીરો. પાલિકા ૨-૧-૬
 મુખના—કલારોએ પોતાના ગોડા કાલોના કનીવારે ૧૧ માસા બનાવે કલકમમાં પહેલિયા કરના.
 ખો. કાલોના કાલોનાની નવી મોટા પછીજ સારી સમપોવાળી અને કલક માવળી સાથેજ અને કલક કાલિકા સાથેજ માલ છે.
 દરેક કોઈ પેસીન્જર પોતાની રીકીડ બનાવી કોસીમખાલી જેની અને મદાર માવળાના કાલોનાએ બનાવી કામે
 પમબવદાર કરવાથી પણ થઈ જાય. સીમરને સમર્થ દરેક કાલકાલ બનાવી કાલી રેખાએ નીચે માલ છે.

SHAIKH HAMED & SONS,
 390 Pine Street,
 Tel. Add. "Karamat," Durban.

વધુ જુલાસા માટે કલો મા મળો:—હીંદી પેસીન્જર
 એવરે કોષ્ટ હીમિદ એન્ડ સન્સ,
 ૩૬૦ પાલિકા રૂઢી, કલકમ.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED By Advertising In The INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa
 RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

રૂઢીકોન ૪૮૦૦.
 પી. ઓ. બોક્સ ૧૯૧૦.

ધો

રૂઢીમાલિક એડરેસ
 "રૂસ્તમજ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ કંપની. લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક બીજાના અકસ્માત

જવા કે કાલર કાર, પલટ બાજ, શીડલીરી બોંડ, વરકમન્જ કોલોન-એશન, લીમરે અનેક પ્રકારના
 વીમાને સમર્થ કામ આ વીમા કંપનીએ રાજ રૂઢી લીક છે.

પાલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ કલકમમાંજ હીંદી આપવામાં આવે છે.

આમા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રતાનધિ:—

સોરાબજી રૂસ્તમજ.

"ઇન્ડિયા કોલિક"

૧૭ કલકે કલકમ.

૩૬૦ પાલિકા

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never stretches the linen and is unseasonal.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ ખરાબર
ક્યાનપૂર્વક બેસો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો
ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા ફરમાવો
ત્યારે તમે ખાતરી કરી
જોવો કે તમને લેબલે તેજ
માથે મુદ્રા છે. કીનનો ઓક્સ-
ફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને
કાચ પડવા નથી અને વાપરવા
માં તે સસ્તો પડે છે.

કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સરકાર
માં સખરો અને તેજ બ્લુ
વાપરવા બહામણ કરી એ
કારણકારક છે એવું કારણ એજ
છે કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે
તમારા માલદારને વેચશો તો તેઓ
સીને સતેજ કરી અને ફરીથી
પછી તેજ પરીક્ષા આવશે.

ઉત્તમ ગરમ મસાલો વિગેરે

અમારે હાં આવી રેખરેખ નીચે તાલો અને અશ્વત્થી
બરમા ફોક્ષો ગરમ મસાલો, ફરીપાઉડર, કલ્કર, મરમા, તેમજ
ફરીનાં અને કીણનાં તેમજ મીઠાસાં જાતનાં કાચાં મીઠા
ના અશ્વત્થી અમારી ગેરંટી સાથે મળી શકશે. આવો
ઉત્તમ માલ, તમે બરમા જનાવી શકતા નથી. એક વખત
મંગાવી ખાતરી કરો. મળવાનું કેમજી,

K. N. PADIA,

122 Victoria Street, DURBAN. 53

Box 247 & 317

Tel. "Khatul."

HUSSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Belra, P. E. Africa.

મોક્ષ ૨૪૭ અને ૩૧૭, ટેલીમાલ એડ્રેસ "ખતુલ"

હુસૈન હસમીસલ (સરદારગઢ વાલા)

પ્રોપ્રિયેટર એસિયાટિક હોટેલ,

બેલરા, પી. એ. આફ્રિકા.

50

'Phone 3557. Box 315, 182, Grey Street, DURBAN.

HEERABHIA MORAR MATYADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

હીરાભાઈ મોરાર મટવાડકર,

વોલેચેબલ ફ્રુટ અને વેજિટેબલ એક્સપોર્ટર

અને કમીશન એજન્ટ.

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી.એ. ડી થી મોકલવામાં આવશે
ટેલીફોન ૩૫૫૭. બોક્સ ૩૧૫ ગ્રે સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૦૨

'Phone 327

Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફ્રુટ અને વેજિટેબલ એક્સપોર્ટર કંપનીના ઓફિસ ઈપર ખાલ

ક્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરશો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફ્રુટ બલ્કુ ટાઈલ્ડ ફ્રુટ અને વેજિટેબલ સાથે પેકીંગ કરી સી
એ. ડી થી મોકલવામાં આવશે. કમીઃ—

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 68

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફ્રુટ બલ્કુ ફ્રુટ અને વેજિટેબલ સાથે પેકીંગ કરી
એ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. કમીઃ—

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

"INDIAN OPINION"

Subscription Rates.

WITHIN THE UNION:		s.	d.
Yearly	...	20	0
Half-Yearly	...	10	6
OUTSIDE THE UNION AND OVERSEAS			
Yearly	...	20	6
Half-Yearly	...	10	6

અઠવાલિક પંચાંગ

વાર	ચોરસી	દી	પ્રમથમાન	પારસી	પુર્વેદિય	સુરેવલ
	૧૬૩૩	૧૬૮૬	૧૭૫૧	૧૮૦૨	૧૮૫૩	૧૯૦૪
	અંગે- વારી	ફેબ	૨મઅન	ફેબ	૨૫મ	૨૫મ
શુક્ર	૧	૧૬	૨	૩	૪	૫
શનિ	૭	૧૭	૮	૯	૧૦	૧૧
રવિ	૮	૧૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨
સોમ	૯	૧૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩
મંગલ	૧૦	૨૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪
બુધ	૧૧	૨૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫
શ્રી	૧૨	૨૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

Transit Add:
P. O. Box, 1302,
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

**નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમિટેડ**

**નહાનામાં નહાતું પ્રોમીયમ અને મોટામાં મોટું બિનસ
આપનારી ગ્રાસક વર્ષની જુની નીમા કંપની.**

જાહેરી વીમા ઉત્તરાવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે બજારુ દેવ તે અને તે કંપનીમાં
ઉત્તરાવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદા અને સારા બિઝનેસમાં બિઝનેસ પ્રોમીયમ કરવાથી
મળે તે બજારુ દેવ તે મળે:—

મુળજી જી. પટેલ.

હિંદીઓના બોઝનેસના ચાક એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

વેચવાના પુસ્તકો

જાણના જનુઆરીએના સિદ્ધાંત

"તમે મને તેની નવલકથાઓ અને પોલીસ અને આપણે તે માંથી મળી પડે છે, પણ એક તો તમે મોટું વાંચી તેમજ સાથે. નીચી, ધમ અને જાણના પુસ્તકો મળ્યાં તેમજ તેની ઉપર આપણે છતાં સુધી જરૂર છે."

"એને સારા પુસ્તકો વાંચવાનો શોખ છે તે મને તે જાણ્યો એકાંતવાસ સહેલાઈથી થઈ શકે છે."

"માણસ એનો સહવાસ કરતો હોય તેપરથી તેના ગુણની અને પ્રવૃત્તિની પ્રવૃત્તિ માવ છે, તેમ જ પુસ્તકોને તેને શોખ હોય છે તે ઉપરથી પણ તેને વિષે અલગવાલ વાવ છે."

નીચેનાં પુસ્તકો આ ઓફીસથી મળશે. મંગાવનારાઓએ મહેરબાની કરી ઓરડર સાથે પછલા એકલતાં ચુકવું નહિ. વી. પી. ના ઓરડરોને ધ્યાન દેવામાં આવશે નહિ.

લખા:—

Manager Indian Opinion, Phoenix, Natal.

આત્મનિવેદન—આ ૧૩૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે. વાંચકોને ૧૨૪ જુદી જુદી ભાવના વિષયોનો રજૂ થી શકશે. કી. રી. ૭.

[વશાવહુ—કારત્યાણની વાર્તાનો મહાદેવ હરીભાઈ દેસાઈએ કરેલો અનુવાદ છે. કી. રી. ૨-૬.

ત્યારે કેવીશું?—ટોમસ્ટોપની આ નામની આપણી મોપડીયું આ સુદર અને સરળ ભાષાનું છે. સામાજિક, આર્થિક અને ધાર્મિક એવા અનેક સવાલોનો એ આપણા જરૂરો. ભાષા પહેલો પાના ૨૪૪ કી. રી. ૨.

બીએ ૨૬૬ કી. રી. ૨-૬.

કાલેલકરના લેખો—આપણા દરમિયાન આપણે અલગ અલગ નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ દક્ષિણી ભાષા ભાષા સુપ્રસિદ્ધી ભાષાવરના તેમના કાણોનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરા અનુભવ છે. આ પાકા પુસ્તકોના ૭૪૧ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના જાનપ્રિય લેખોનો સંગ્રહ છે. કી. રી. ૭.

સારતપ્પાણની ત્રણ વાર્તાઓ—મંગાવના સુપ્રસિદ્ધ નવલકથા કર મી. સરસ્વતી મોટોપાણાની આ વાર્તાઓ મી. મહાદેવ હરીભાઈ દેસાઈએ જેઓ વિનોદ અને જીવી હતી. 'નવજીવન' પ્રેસ તેને પ્રકાશિત કરતાં જાય છે કે "જોકે થરના જીવન ઉપર આ વાર્તાઓ સરસ અને પાકી છે વિષે જામને કંઈ નથી." કી. રી. ૨-૬.

દેરા હર્શન—આ પુસ્તકની લેખિકા કે. સુમીના દવાળજી છે. આ પુસ્તકમાં આપણા દેશની સામાજિક, આર્થિક, ધાર્મિક અને રાજકીય અધોભતિનું વર્ણન છે. આ પુસ્તકના ૪૮૪ પાના કોણ રસથી જરૂર છે. કી. રી. ૫.

પ્રાણ પ્રતિજ્ઞા—આ ૧૧૨ પાનાના કાચા પુસ્તકમાં મધીજના અસહકાર વિષેના આપણા આપણા છે. તેના પ્રકાશક જાય છે કે: "કુદરતી વચર દેવના પ્રજ્વલીત રહેલો નથી. સારતપ્પાણે જે મહાન ભક્ત ઉપાધી છે તેને અવધા મધીજને દેશને જે પ્રાણ દેવો તેનું સ્મરણ રાખવા આ અવધી ઉપરથી નીવડશે એવી આશા છે." કી. રી. ૨-૩.

લેલ દાયકી—મી. રાજગોપાલાચાર્યે નામ એક રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા મધીજના સુરત અનુભવી વરીકે અવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં મી. રાજગોપાલાચાર્યે રોડાના મજૂ માસના કરાવાઓને જોડી રાજનીતી છે. કાલેલકર તેની પ્રતિષ્ઠામાં થયે છે કે "હવે મન મન આમાં જરૂર મજૂ પ્રમાણકવાથી આપણું

છે કે આ મોપડી 'સાહિત્યજેતા કલમનું' સ્થાન લેશે." મહાદેવ હરીભાઈ દેસાઈએ તેમાં મી. રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. કી. રી. ૧-૧૦.

ઈશુ ખ્રીસ્ત—અવતારશીલા—લેખમાળા—લેખ ૫—આ પુસ્તકમાં યુગરાતના સુપ્રસિદ્ધ લેખક મી. મિશોર, લાલ મનશ્યામસાલ મહારવાળાએ એક અલગાંતેમ વિસ્તૃત પ્રસ્તાવના સાથે ઇશુ ખ્રીસ્તનો સુદર અને સરળ ભાષામાં પરિચય કરાવ્યો છે. કી. રી. ૧-૩.

પાટલી પુત્રની પદતી—આમાં મહાત્માની પાતીનો મુજ છતીકાસ છે. આ રસીક નવલ કથાના ૪૮૦ પાના. રસથી જરૂર છે. કી. રી. ૬.

સમ્યક દર્શન—આ પાકા પુસ્તકમાં ૧૫૨ પાના જાન રસથી જાય છે. કી. રી. ૧-૬.

ચરીત્ર જીવિત—૪૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ પ્રકરણો છે. તેમાં ૮૮ મહાત્માઓનું કુલ ચરીત્ર આપેલું છે. આ પુસ્તકમાં પ્રત્યેક મનના મહાન પ્રશ્નોને સ્થાન આપ્યું છે અને મહાત્માઓના મહાત્મા છે. કી. રી. ૫-૬.

વનીતાની વાર્તા—આમાં સુરજર મહીલાઓની અલગાંતેમ અલગ છે. સામાજિક કુરીવાળેથી થતા અનીષ્ટ બનાવો અને કાનૂનીની કુખી વાર્તાઓ છે. સગીત. પાકું પુસ્તક. કી. રી. ૬.

પ્રાણ પંક—આ ૧૦૪ પાનાના પુસ્તકમાં વિનોદ, શુક્રપ્રેમ, આત્મચોમ વિગેરેના રસો કામી છે. મંગાવના નવલ કથાકાર મહારવાળાના પુસ્તકોનો આ રસપૂર્ણ અનુવાદ છે. કી. રી. ૫.

ઉત્તરાખંડની વાચા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક દરમિયાન આપણે કાલેલકરે પેતાના સાથીઓ સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કી. રી. ૧-૬.

ઈશુનું અલિંગન—આ ન્દાના પુસ્તકમાં ઇશુ ખ્રીસ્તને માનવ-ભાવને પતંગમાંથી ઉગારવાને આપેલાં અલિંગનનું વર્ણન અને તે પરથી ભવાનો બોધ આપવામાં આવ્યો છે. કી. રી. ૧.

ઓતરાતી દીવાલો—આ ન્દાના પુસ્તકમાં મી. કાલેલકરને જેઓ અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આગમની ઉત્તરે જેઓ દીવાલો આવેલી છે અને તે દીવાલોની પાછળ શું કંઈ છે જણાતા અજાણની કુખી પરીપુણ થઈ તેથી તેનું નામ લેખકે "ઓતરાતી દીવાલો" એટલે ઉત્તર વચરની દીવાલો આપેલું છે. કી. રી. ૧-૮.

Indian Opinion

No. 1—Vol. XXXI.

Friday, January 6th 1933

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
Price Fourpence.

NOTES AND NEWS

SPEAKING to Natives on the life of Mahatma Gandhi at the Gann Sigma Club, Johannesburg, the Indian Agent-General, Kunwar Maharaj Singh, observed that the Round Table Conference which was then meeting in London would recommend the grant of a large measure of self-government for India. "I have no doubts," he added, "that within the next 10 years India will enjoy self-governing status in the same respect as the other Dominions." This status, he contended, was bound to improve the position of Indians overseas, and in turn other non-European races. After dealing with the various incidents in the life of Mahatma Gandhi the Kunwar asked what made this figure so much respected and venerated throughout the world? Mahatma Gandhi was not a man of physical beauty; in fact, he was an extraordinarily ugly man. A redeeming feature was his smile and his fondness for children. There were other great qualities—his fearlessness, his love of truth, his humility, his unselfishness, his honesty, his wide love embracing humanity. Each of these qualities the Kunwar illustrated with some personal anecdote. Commending some of the features of Gandhi's life that might be emulated by the Bantus, the Kunwar thought there might be all absence of bitterness in their lives. There were several occasions when they all felt bitter, but they should forget and forgive and continue in making progress. They must have confidence in themselves, confidence in their race, and all would be well. The Agent-General professed his own personal interest in the advancement of the Bantu race. He made bold to say that no Indian in India had come in so close a contact with Africans as he had, meeting and learning of them and from them in many parts of the world. One thing he felt sure about was that there was an increasing band of Europeans and Indians who were sympathetic with the aspirations of the Bantu people.—*The Star*.

As an outcome of a conference with his advisers, Mahatma Gandhi is believed to have indefinitely postponed his "fast unto death," being satisfied that everybody concerned is doing his utmost to maintain progress towards the removal of untouchability, says a message from Poona.

GENERAL HERTZOG in a New Year message to the people said:—

"To-morrow a New Year will begin its course. It is my earnest prayer that with this new year national happiness and prosperity will again be shared by every Afrikaner house and hearth. May those of us who look to the future with anxiety soon feel themselves called with hopeful joy to a new and happy life. It is my earnest wish for the people of South Africa that the peace which has recently again been brought to the world with renewed joy may enter into the feeling of every section of the community—a peace which is perpetuated by the unwavering loyalty and devotion of men and women who are conscious of their

noble calling to raise themselves to a noble and powerful South African national existence. To the Nationalists whose loyalty and steadfastness has awakened to such a large extent the envy of our enemies I merely appeal not to become too perturbed over the defection of the few in our ranks whose disloyalty appears to give the enemy so much cause for rejoicing. No disloyalty, no treason can do more than to spur us on to greater alertness and greater endeavour in the fulfilment of the task entrusted to us and in the achievement of our goal. The enemies of our country and our people are for the moment triumphant. Organised finance, supported by Afrikaner treason, has forced South Africa off the gold standard. The deep wound of national humiliation, of national dishonour and material ruin which has thus been caused by malicious conspiracy and treason will create in more than one of us a feeling of doubt, if not of despair, in the future of our people. Such doubt, which is the result only of a temporary frame of mind caused by grave disappointment, however, is devoid of all grounds for justification; and notwithstanding the setback which so maliciously has been given to Afrikanerdom our people will, true to itself and its part, triumphantly gain its object and fulfil its high calling.

"I wish everyone a happy New Year."

PROTEST was made at the distribution of forms of information required by the Asiatic Land Tenure Act Commission in Indian schools at the executive meeting of the Transvaal Indian Congress. The meeting unanimously passed the following resolution: "That the secretaries be authorised to forward the committee's strong protest against the harmful system in the distribution of leaflets by the Asiatic Land Tenure Act Commission among school children in the Government Indian schools, and trust that the Minister of the Interior forthwith instruct the Department of Education for the withdrawal of the said leaflets from the respective Government Indian schools." Resolutions of sympathy were passed, condoling with the families of the late Mr. Mawjee Premjee Patel and the late Mr. M. S. Dongar, both of whom recently passed away. Mr. Kalobhai Fakirs was unanimously elected treasurer of the Transvaal Indian Congress in place of the late Mr. M. P. Patel.

The Hindu (Madras) writes:—

Further enquiries show that Mahatma Gandhi has stated in his letter to Lord Sankay that by taciturn he is a co-operator. He has been dying for co-operation. The Government's actions in forcing the Ottawa Agreement down unwilling throats, trying to crush the spirit of freedom and perpetuating what he calls legalised terrorism are hardly suggestive that the Government are anxious to transfer real power to the people. The Government were, in his opinion, actually demoralising the people by carrying on repression. Stopping of civil disobedience, which is an article of faith with him would not

prevent the Government in their efforts to cow down the people. He has admiration for the courage and industry of the Lord Chancellor. If the Government show a real change of heart Lord Sunkey will find Gandhiji in his pocket.

SPRINGS COUNCIL'S INDISCREET ACTION

THE Town Council of Springs has refused to renew Indian hawker's licences. The Council in its reply has not even disclosed the reason for its refusal to renew existing licences. But it is learnt from conversation with the officials of the Town Council that the applicants in question have no right to occupy the premises in which they live.

The existing rights of the Indian community of Springs to reside and trade freely have been taken away by a stroke of the pen by the Union Parliament. The Transvaal Supreme Court had decided that the Township of Springs does not come within the terms of the Gold Law of 1908, and, therefore, the right to reside and trade is freely enjoyed by the Indian community at Springs. The anti-Asiatics in the Springs Township agitated and pressed the Union Parliament to bring the township of Springs under the operation of the Gold Law of 1908, and a clause to this effect was inserted in the Transvaal Asiatic Land Tenure Act and the existing rights of the Indian community of Springs were thus taken away.

The Transvaal Indian Congress vehemently protested against it. Even the mighty Government of India, which rules over 350 millions of Indians, protested against it but the Union Government did not listen to its protest.

There exist friendly relations between the Indian and the Union Governments. The representatives of both these Governments sing the praise of friendly relation before the world. The Agent of the Government of India is officially acting here and yet the rights of the Indian community, which were upheld by the highest tribunal of the country, are being taken away in his presence. Wonderful friendly relation indeed!

The Town Council of Springs, which has the power now under the Asiatic Land Tenure Act, has refused to renew the hawker's licences of Indians. The Springs Town Council has taken this action in spite of the fact that the Asiatic Land Tenure Act Commission's report has not yet been

presented. The Commission has yet to take evidence of individual Indians residing on and occupying proclaimed land. The Commission has yet to go into the question of each Indian's legal position on proclaimed land and after having surveyed the whole situation, has to submit its recommendations to the Minister of Interior. Therefore, the action of the Town Council of Springs is premature. The status quo should be maintained till the considered report of the Commission is published. We think the chairman of the Commission should circularise the Municipalities concerned not to take any action as far as the question of renewal of existing licences is concerned till he presents his report to the Union Government.

It is a well-known fact that the Transvaal Indian Congress has passed an unanimous resolution to resist the Land Tenure Act passively, and the South African Indian Congress in Conference supported the action of the provincial organisation. It was also decided that the question of resistance to the Act would be considered after the Commission's report, but the indiscreet action of the Springs Town Council and of other Municipalities in refusing the renewal of existing licences may force the Indian community to take action in accordance with the resolution. Sooner than expected the attention of the Agent of the Government of India is also drawn to this question and we hope he will do his utmost to avert this crisis.

LORD LLOYD IN INDIA

THERE is hardly any India-born Indian in this country who does not know the name of Lord Lloyd. Indians living in the Bombay Presidency know, to their cost, his five years' administration in that Province. In the year 1921 when Mahatma Gandhi started the great mass movement of non-co-operation, Lord Lloyd was Governor of Bombay. It was he who ordered the arrest of Mahatmaji who was sentenced to six years' imprisonment. At that time he very proudly said that he "buried Mr. Gandhi alive." There was a great stir in the country and the people in India, from one corner to the other, resolved to carry on the fight for freedom. Lord Lloyd was the father of the scheme of filling up the Backbay in Bombay, and he bungled terribly. Millions of rupees of the tax-

payers of the Bombay Presidency were wasted. This noble Lord holds the opinion that India should permanently remain under the bondage of his country. He belongs to the Churchill school of thought in England. He was High Commissioner in Egypt and was recalled by the Labour Government. He is now on a visit in this country. After his landing at Capetown he delivered a speech on India at the University Club, which we reproduced in our last week's issue. In his speech Lord Lloyd said: "The importance of India, not only to the United Kingdom but also to the Dominions is not sufficiently realised. Upon an area of vast importance we are trying to thrust a form of Government which not only is entirely alien to the myriad nationalities of that country, but which has crashed in ruins in every Eastern country in which it has been introduced—China, Persia, Egypt and Turkey." The people of the Eastern country never desired foreign domination. They would all like to be left alone and work out their own destinies without interference from any power. The people of Eastern countries, especially India, never invited the British people to rule over them. They came to India, and she, being a hospitable country, welcomed them and allowed them to remain in the country. We have no desire to go through the dark pages of British history in India here. We simply want to say this much: That India does not desire that the British people should thrust on them a form of government which is alien to them. Let India be alone and the world will see whether or not she can work out her own destiny. It is Britain's domination and her brute force that has played and is still playing havoc in India. Hindus and Moslems have not shed as much blood as the Roman Catholics and Protestants have done in Lord Lloyd's country. India is an ancient country with her own civilisation and culture. When no one in the world knew where England and English people were, the might of India was known. She built up empires and ruled over them for centuries. There was no Lord Lloyd then to teach them how to rule. Indians feel and rightly believe that the British nation of yesterday has no right to come to India and say whether we are fit to govern ourselves or not. Rise and Fall is a law of nature; and India has gone through this natural course many a time,

and being under England's crushing domination she has still survived. She has still to play the part of a leading nation in the world as she has done in the past and, God willing, she will do so in spite of many Lord Lloyds and Churchills.

It is indeed painful to the South African Indians to learn that Lord Lloyd chose to speak on India in this British Dominion. We know too well in this country how England utterly failed to give protection to us here. Our struggle for existence in this country, the humiliating legislations that are heaped on us, one after another, branding us ever as undesirables and inferior people, in spite of Gentleman's Agreements between the Indian and Union Governments, read like a tragic history. We are always reminded of the fact how the so-called mighty Imperial Government of England most miserably failed to protect us. There is no meaning to us to-day in calling ourselves His Majesty's British Indian subjects. The foreigners of Europe, who are not the subjects of the British Commonwealth of Nations, enjoy full rights of citizenship in this British Dominion, while we Indians, who are taught about the rights of British citizenship, are treated like helots in the British Dominion. Our appeals for help to the Imperial and Indian Governments fall on deaf ears. We know that they are helpless, and a Government that is weak in protecting the rights of its subjects in a British Dominion has no right to rule a day more in India. If the British Government in India cannot protect their subjects in a British Dominion, we feel that that Government must cease to rule in India and make room for the Indian people to rule themselves without England's interference so that our own national Government may soon decide our destiny in British Dominions. We would like to know what Lord Lloyd has to say about our problem in this British Dominion. He was good enough to warn this Dominion of the importance of India to Britain as it was not sufficiently realised by it. Let him now come out as an Englishman and admit that English people are not in a position to defend the rights of British Indian subjects within the British Empire.

MR. TIELMAN ROOS AND "COOLIE MERCHANTS"

MR. Tielman Roos delivered a public speech in the Johannesburg City Hall before a large audience on the 28th of last month. At the end of his lengthy speech he declared his policy of the building up of a White South Africa and also his attitude towards the non-European population in this country. He said:—

What he particularly wanted to see was the building up of a white South Africa, not the kind made by giving a white labourer a pittance on the roads and breaking up his health and that of his family in a year. Work must be provided of a proper nature by the Government.

A law should be passed that only such industries should be protected as employed at least 70 per cent. white labour. The department should also see that there was no mixing up of white and black in common working rooms in the factory, a practice that was gaining ground in many factories to-day.

It should be made a criminal offence for any employer to mix up white and black in this way, for coolie merchants to employ white girls, to get such girls into their power by letting them run up debts which they could not pay, or for coolie merchants to marry white girls. Whatever was allowed in other countries it should be made a heinous crime in South Africa.

Miscegenation could be prevented. It was a wicked thing. The communists who said it was good would be his bitterest enemies to his death.

A voice: How about native chauffeurs?

Mr. Roos: They should not be allowed either. No native should drive a motor car for a white man and no white man should drive natives. No non-European should drive a motor car for a white man and vice versa no white man should drive a non-European. The same held good in shops. One must be perfectly fair to both sides and he was prepared to make such a policy out both ways.

A voice: Why give licences to native drivers at all?

Mr. Roos: Why should a native not drive a native? You should be fair. A native was entitled to be driven by another native. Mr. Roos added that he had no objection to trading in locations being confined to natives and to Asiatics in Asiatic bazaars.

We are surprised to find that a leader of the people, who aspires to be the Premier of this country, makes such a stupid speech. Mr. Tielman Roos dares to insult Indians by addressing them as 'coolies.' He in-

entionally uses this word in order to insult them and to show contempt towards them. Mr. Roos must not forget that he flings this insult at India. India has produced such great leaders that Mr. Roos is not fit to tie their shoe lace. He calls Indian merchants as coolie merchants before a vast audience in a public meeting. This is intolerable and we feel that by doing so he insults that great country—India. How great a leader Mr. Tielman Roos may be, he has no right to insult a member of another race. We can also say much if we start to make comparison of two peoples, but our view is not to create race hatred which Mr. Roos seems to be an adept at doing. His attitude towards the non-European population of the Union could be clearly seen from his speech. If his policy is followed in this country we have no doubt that progress and racial co-operation in this country would be impossible, and there would certainly be a feeling of unrest amongst the non-Europeans of this country.

The Natives of this country are progressing rapidly day by day. What will be the fate of the European population if the Natives take into their heads that under no circumstances will they co-operate with the white people of this country! Mr. Roos's policy is such that the Natives and the other non-Europeans would be driven to pursue a course of non-co-operation.

In our opinion, Mr. Roos, holding the views such as he does, is not a fit and proper person to be the future Prime Minister of this country, which is mainly populated with races of different nationalities.

Muslim Girl Burns Down Her Veil

Will Work for Emancipation of Her Enslaved Sisters

Four years ago Muslim members of the Legislative Council of Bihar and Orissa opposed the Bill enfranchising the women of that province. Two years ago one unforgettable evening in the same province, a Moslem girl revolted against her social slavery, tore off her veil—symbol of centuries of feminine servitude—and burnt it. To-day she is the proud professor of a London University diploma and the only Moslem girl of that education in that province and she is coming back to India to fight for the redemption of her fellow-women from the bonds of a conservative society. She is Begum Nareh Jan, daughter of a barrister. She is now specialising in different Western systems of education.—*Tanganyika Opinion.*

Indo-European Relations

Agent-General's Appeal

Stimulating speeches in favour of the revival of inter-racial relations were made at a meeting of the Indo-European Joint Council of Johannesburg held in the Medical Hall.

Professor Watt, who presided, said they had primarily met to welcome the Kunwar and Kanwarani Maharaj Singh.

"I need not tell our members that the Council is not very active these days," he said. "We were started with a great flare some four years ago by Mr. Sastri, but we have not been active for the last year or two."

While professing to be relatively a stranger to Johannesburg, the Indian Agent-General, Kanwar Maharaj Singh, ventured, he said, to suggest some ways in which the Joint Council could function in that city.

"The Press," he added, "is one of our best mediums, and as far as I know the newspapers of Johannesburg are fair-minded and sympathetic to the Indian as well as the other sections of the community."

He suggested that interest might be created in Indian affairs by the contribution of articles on Indian art, philosophy, religion, and so on. In this way useful propaganda would be done.

Another suggestion the Kunwar made was that the correspondence columns of the newspapers might be used with advantage from time to time to clear up controversial matters relating to Indian questions.

The Agent felt that societies who sought to understand Indian affairs might be enlisted for the propagation of Indian knowledge, which would serve to establish contact between the races. In this connection he mentioned the Theosophical and other societies.

Turning to the European members of the council, the Agent said that they might speak to their friends and acquaintances in order to try to get them interested in the Indian cause. In this country they could not only take part in social work, but also help in political effort.

He felt that victory was secured in the recognition of Indians as nationals of this country when the Minister of Labour had at last decided to give relief to Indian unemployment at Durban. He thought that more could be accomplished in this direction by the joint co-operation of Europeans and Indians.

"I am grateful to you who sometimes go against public opinion and help in the development of a more favourable opinion which is slowly and steadily changing for the better. At times it may appear there is retrogression, but I am sure that in the long run we shall succeed." (Applause).

Advancing the Indian women's point of view, the Kanwarani said that she felt more and more as time went on that a great deal depended on the improvement of their social conditions here. Towards this end, she appealed to the Indian men to bring forward their women.

Proceeding, she thought that there should be more points of contact between the two races, such as women's clubs. If they could carry the people with them, they could do something more definite. If not politically, at least socially, which would be a great step forward.

Contributing to the discussion, Mr. Rheault Jones felt that they had made tremendous progress in the last few years in regard to the question of race discrimination. He forecasted the outlook of the

National Council of Child Welfare in regard to non-European children, Medical and Nursing Council, all of which were committed to a policy concerned with the well-being of all sections of the community.

An interesting discussion followed on how they might rescue the society from its present moribund condition. It was decided to hold the next meeting of the Council on January 30.

India's New Constitution

It is unlikely that the Bill embodying a new Constitution for India will become law until well into the New Year of 1934, as a glance at the timetable of the proposed procedure will show, says the *Sunday Times* London correspondent.

A White Paper containing the conclusions of the conference just ended in London will be completed in February. Then the Joint Committee of the two Houses, with associated Indian delegates, will not finish their sittings until June and will not have their report ready before August.

The Government will then have to draft its Bill, which cannot be introduced before September or October, and its consideration by Parliament will require one complete session.

Served Good Purpose

The conference just concluded has served the salutary purpose of bringing home to the Indian delegates the grave practical difficulties which must be faced in making the Constitution workable, especially in the fields of defence and finance. Events in Persia, technical discussion during the conference, and a visit paid to the city and the Bank of England by the delegates have brought Indians at last face to face with realities.

The problem now confronting them is how they are going to bring these difficulties and further problems to which they give rise before the mass of Indian opinion which has been concentrating for years on controversial political issues rather than on the means of making the constitution workable. That is the reason why the delegates are so guarded in their pronouncement concerning the results of this last conference.

Princes' Attitude

The attitude of the Princes is also causing some misgivings. The Princes are proving hard bargainers.

In Churchillian circles in London fears are being expressed that the control of the Viceroy over such issues as law and order, the rights of public services, loans, and so on, are being taken away and handed over to ministers, whose threat to resign will enable them to get their own way.

Mr. Hartshorne Retiring

Distinguished Services For The Union

Mr. J. R. Hartshorne, chief clerk in the Department of Immigration and Asiatic Affairs, has retired after many years' valuable service. He will carry on the work of secretary of the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission until the report is presented. A tribute to his work has been paid in a letter from the Secretary for the Interior, Mr. P. I. Hoogenhout, expressing the Government's appreciation of his loyal and faithful service.

Mr. Hartshorne came to South Africa in 1900 as a member of the St. John's Ambulance Brigade, and on leaving the army he accepted a position as clerk in the Cape Government Railways. He then joined

the Cape Civil Service examination and was appointed as clerk to the Commissioner at Robben Island, then a mental and leper institute. After this appointment he joined the colonial office at Capetown as clerk, and was shorthand writer and clerk to the Cape Civil Service Commission of Enquiry from 1904 to 1906.

Mr. Hartshorne served as secretary to the Cape Archives Commission until 1911, when he came to Pretoria from Capetown on transfer to the Department of Interior. From 1908 to 1911 he acted as personal clerk to Mr. Noel Janisch the Permanent Head of the Colonial Office. He was then appointed senior clerk and was in charge of the general branch in the Department of the Interior from 1912 to 1917, when he took over the duties of principal immigration officer and registrar of Asiaties in the Transvaal.

Part of Mr. Hartshorne's most interesting work was to proceed through the Union as the Union Government's representative with the Indian delegation, headed by the late Sir George Paddison. In 1926 he was a member and the secretary of the Union Government delegation that visited India under the leadership of Mr. Justice F. W. B. yers.

His final post in the service was in 1927, when he became chief clerk in the office of the Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs. He acted as Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs during the absence of Mr. Venn, and as such he welcomed Sir Kurum Reddi as Agent-General for India when the latter arrived in Durban in 1929. —*The Star*.

Mr. V. J. Patel In Washington

Soon after Mr. Vithalji J. Patel, the unofficial Indian ambassador, headed in the United States he did an act which appealed to patriotic Americans. Following the custom of distinguished European visitors and members of royalty, the Indian statesman journeyed to Washington to pay his respects to the memory of George Washington, whom he credited with, in his interview to the press, being the inspiration of modern India. He visited America

which have close association with American history and laid a wreath before the tomb of the first President of the United States.

The main object of Mr. Patel's visit to America is to tell of the actual conditions in India. He believes that the Indian problem should come up at the World Economic Conference, and voices the hope that the American participants in the parley will use their influence to have the question of India thrashed out. He asserts that if problems like those of India are not permitted an airing before the international conference, it is foredoomed to failure. "Upon the right solution of the Indian question," says Mr. Patel, "hangs the salvation of the world. World trade and world economic structure cannot thrive or improve as long as vast regions are held and exploited to the exclusive benefit of one nation, and while vast populations are compelled to work for starvation wages. Nor is that all. England in India blocks the road to world disarmament. As long as England rules that part of the world, it must maintain a mighty navy. It must have something with which to control 85,000 miles of coast line and more than 13,000,000 square miles of other people's land. What is the use of ports and conferences, to such conditions?" Mr. Patel impresses his American hearers with his air of quiet confidence when he points out that India's quarrel with England affects more than 350,000,000 Indian souls. It is of the greatest importance to the entire world.

Mr. Patel is an effective expounder of the political philosophy and the ethical system of Mahatma Gandhi. Therefore, a few of the more unsophisticated Americans expected him to appear in the abbreviated costume of the Mahatma. Mr. Patel, however, wears a white cotton cap which is known the world over as the Gandhi cap. He is usually attired in the same simple white coat and pantaloons which he wears in India. This costume, coupled to his snowy hair and beard, gives him to American the appearance of a prophet of biblical times — *The Hindu*.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula, Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth—hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

12, Rampart Row, Fort. Bombay.

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન.

પૃષ્ઠ ૩૧ છં.

શિનીકા, શુક્રવાર, તારીખ ૬ જાનેવારી ૧૯૩૩

અંક ૧

નોંધ અને સમાચાર

અમારી મુદ્રકશાલેમાં સહાય કરો.

મણીશાલ મિત્રોની મેરફાજીમાં અનેક મુશ્કેલીઓ વેદાને આજ દીવસ સુધી અમે "ઈન્ડિયન ઓપિનિયન" ના કામ ચલાવી રહ્યા છીએ, અને તેઓ પાતા આવી છ. આ હું કામ સંભાળી લે ત્યાં સુધી એ કામ ચલાવવા અમે શક્તો પ્રવસ કરીએ છીએ. અમારા કદરહાન મદદોની દીગતી સદાય નાની અમારે પછીજ જરૂર છે પણ તે મદદો આ સમયે પોતાના લગ્નજનો મોટી અથવા આપી અમને સદાયના રસમાં પાછાત પડી અને એ મુશ્કેલીઓ અમારા ઉપર રાજ કરતી થઈ જઈ ના તેનું પરિણામ અંબીર અંબીર અને મદદો પ્રાપ્ત તે તેથી એમ અમે માનીએ છીએ આ "કર્મ" અન્ય કથાને "અમારી રિજીત - મદદોને વીતતી" એ મદદો નીચેના લખાણ પર અમે મદદોનું પાત્ર મેંચીએ છીએ તે પા વિચાર કરવા અને અમારી મુશ્કેલીને ખ્યાલ કરવા અમે તમેને વીતતીએ છીએ. તમારું લગ્નજન જરૂર પણ રાહ રહ્યા વગર મોટી આપના અને ઉપકારદાર આવે તેને કરો. અવશ્યતા પાલદો ન આપનાં વગર રાહ રહ્યાં લગ્નજન આપી દેવા અને આમ કરી અમને અમારા કાર્યમાં સદાય કરી અમને આ બારી કરવા અમે કંઈ એ ના હરેક હરેક કદરહાન મદદોને અમે વાંચકોને નસ વાંચનાં કરીએ છીએ.

જનરલ જુર ઝોળાને નુતનવર્ષનાં સંદેશ.

અમા વર્ષની આપરીમાં આ મુશ્કેલી રાજકારણના અનુષ્ઠ ઉપર વિચાર રંગો પુરાવા રાજકીય પરીસ્થિતિમાં ઉપર અને રંગો પડેલા આવ તે આજે કદી કહાતું નથી જનરલ હદોમાં જનરલ સમરસ અને રીક્ષાના ફર આ કમ પ્રજના પ્રસિદ્ધ વધુ તેનાઓ આજે રાજકીય રંગજીમ વિષરનાં પાત્ર છે. મજે કમ જીતના છે પણ મજેના રાહ જુર છે. વજેની અંબીલાઓ જુદી છે. એક વડા પ્રધાનની પદવી ઉપર દોષ દેકના રાજકીયની દોરી તેના દાવમાં છે બીજા જે તેને ઉપકારની નાખી વડા પ્રધાનની માત્રી દામ ધરવાની પાટ મેલી રહ્યા છે. વજેની પોતપોતાની દિષ્ટિને નુતનવર્ષના અંકિતદનના સંદેશ પ્રજાઓ માટે પાડ્યા. વડા પ્રધાન જનરલ હદોમાંના સંદેશો અમે પ્રકટ કરીએ છીએ તેઓ દેશને છે આપતી કાલે નુતનવર્ષ કર વશે. મારા હદવની એ પ્રકટ છે કે પ્રત્યેક અંકિતદનના પદમાં આ નુતનવર્ષ રાજકીય સુખ અને ઉત્કાંત લાવે. એઓ આને ચિંતાહર નજરે લાગીને જોઈ રવા છે તેમને સરવર એવું લાગે. કે નવીન અને આનંદી હવન તેમની સમે ઉછું દો. સાવિષ આ કદાની પ્રજા માટે મારા હદવની એ સુખ વાચના છે કે સાંતિ જે

જગતનાં પાત્રી આવેલી છે તે હરેક મદદના મનુષ્યોની લાગણી માં પ્રસરે. સાવિષ આક્રિયાનાં મનુષ્યનાં મદદો અંકિતદન જે આપણું સહમર્ણો છે તેને પ્રસરે અને આંખો પાંખ અને વધારાથી વળેલી રહે. આપણી સાંતિના અમામ છે રાજવાહીઓ જેની વડા હારી એરી અપુર્વ અને દા છે કે તેને લામને દુરમનોના હદોમાં મોટા કમ વતપત અમેઓ છે સર્જને અંકિતદન છે. આપણામાંના રાજકીય નેવકારીથી દુરમનોના દીક્ષમાં આનંદ પ્રાપ્ત કરે. જે તેમાં નિશા સવાની જરૂર નથી આપણે જે અંકિતદન છે, આપણું જે કાર્ય આપણે સોંપવામાં આવેલું છે તેની પુર્ણતી માટે આપણે અંકિતદન પ્રવર્તો કરીશું પછી જામે આપણી સમક્ષ મો તેરલી બેવકારી અને હોય મગનાં દીપ આપણા મુશ્કેલી અને આપણી પ્રજાના દુરમનો દાસ તે વિચર પાત્રા હોય એક દેવાય છે. અંકિતદન રીતે પ્રકટવળી કરેલી પ્રામદાનસ અને આક્રિયાનાં દામો તેને રહા મળે. તેને પરિણામે સારું આ રાજી રોક્ક રાંકક વધરથી નીકળી જવાની જરૂર પડી છે. રાજકીય કરમ અને રાજકીય અપમાન અને આર્થિક નાસ એના છે. આ આપણા મુશ્કેલી અને આપણા ઉપર કરવામાં આવ્યા છે અંકિતદન પણ મદાં કાવનાં અને દમાયી કરવામાં આવ્યા છે તેને પરિણામે આપણામાંના મનુષ્યો કંકાની લાગણી થશે આપણા બાપી માટે પણ શંકા થશે પરંતુ એ શંકા અંબીર નિરાશાને પરિણામે રોડા સમય માટેની છે આર્થિકનરમ જે આપણી પ્રજાને આપણ છે તેની પ્રજાને મદાં રીતે નસતી અંકિતદનમાં અંકિત છે કદાં આપણી પ્રજા પોતાના આપણને નરણવર વળગી રહેશે અને વિજય રીતે પોતાના દેશને સાથ પાનાવશે. હરેકને કં નુતનવર્ષનાં આકાશદન મોકલું છું.

અમુશાસન મુરોપની બબ્બરમાં રવારો.

પ્રજાનાં કાંદની સરકારની તીવ્રતી આર્થિક મુશ્કેલીમાં આપા પડી છે અને તેને પરિણામે તેમણે લંડન અને પારિસ માં સમ્મતિને અમુશાસન વેચી દેવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. આ જે અમુશાસનમાં એક તે આર્થિકસીક "અમુશાસન" છે અને બીજું રંગો અને જરૂરીથી પૃથ્વીના મેળા વિષર મુશ્કેલી સીનરવામાં આવેલા છે જે પૃથ્વીના મેળા છે. આ જાનેની કિશ્મત પાદ સાંક તાપ જેટલી થવા નસ છે. પૃથ્વીના મેળા જે રીતના મેળા જેટલો ન અને હરેક દેકના તેના ઉપર જવાહીર અને રત્નોની નકસા સીનરવા છે. આ પૃથ્વીના મેળા ઉપર જે રંગો ન તેનીજ કિશ્મત લાપેક પાત્રાની છે. પરંતુ એને મારોમા વેચવા સુદ તે આજે પછી એકાદ કિશ્મત આવે અમુશાસનના આપા મેળા મુશ્કેલી પાનાવેલ

છે એવું કહ્યા કરીને નામનો હોમ ત્યારે તેના વિસ્તરેલા પીળાંને એ રંગે દેખાવે હોમ છે તેવો દેખાવ એ મધુરાસનમાં લીધેલો છે અને એ વિસ્તરેલા પીળાંને દેખાવમાં સર્વત્ર બીરા, માણેક આદિ રત્નો જોવામાં છે. એ રત્નોની સંખ્યાએ એક લાખ ચાલીસ દબારની છે! પૃથ્વીના ગોળા ઉપર વિસ્તાર અને દરિયા નદીના પીઠા એવાંને બનાવેલા છે પરસ્પર સાચાભવ વચ્ચે રંગનાં ગ્રાહીત્વમાં અને આકર્ષક રૂપોએથી ચીતરેલા છે. આ પૃથ્વીના ગોળાની જાંદર પચાસ દબાર જળાશયોનાં નામો છે. મધુરાસન તો એક વાર દીપ્તીના તખ્તે તાલિસમાં વિરાજીત હતું અને તે શાજદાન બાદમાં બનાવેલું. ધાળના રંગ વિચિત્ર છે. આનાં અનિદાસીય અમુલ્ય રત્નો છરાંના સાદના બંધારમાંથી પુર્વના પ્રસિદ્ધ યુદ્ધમાંથી પશ્ચિમના બળરમાં વેચાવા નીકળે છે પણ વિચિત્ર કાળના વિચિત્ર રંગે સિવાય બીજું શું છે?

મી. હાર્ડિંગનું પણ વિદાય થશે

ચોક્કસ સમય ઉપર અને દશાંશી મથા દત્તા કે કમીશનર એક એશિયાટીક મી. વેન ચાલુ વર્ષના આર્યની આગરીમાં નોકરી ઉપરથી ફરામો થનાર છે. હવે પીલ્લ સમાચાર મળે છે કે કમીશનર એશિયાટીક મુખ્ય ક્લાક મી. હાર્ડિંગ પણ એ ખાતાની નોકરીમાંથી જનવારીની પહેલી તારીખથી ફરામ થવા છે. તેઓ દાક્ષિણ એશિયાટીક સેન્ટ રેન્જર એક્ટ કમીશનના સેક્રટરી તરીકે કામ કરી રહેલા છે અને કમીશનનું કાર્ય બલાસ કરો ત્યાં સુધી સેક્રટરી તરીકેનું કાર્ય ચાલુ રાખશે. મીનીસ્ટર એક્ટ કમીશનરના સેક્રટરી મી. દુગન દાક્ષિણ મી. હાર્ડિંગને સરકારની બજાવેલી વધારા સેવાની કદર કરનાર એક પત્ર તેમને લખ્યો છે. મી. હાર્ડિંગનું સન ૧૯૦૦ ની સાલ માં સેન્ટ જોન એન્ગ્લિકન પ્રોવિડન્સ સભા તરીકે પહેલ પહેલા સ્થાયિ આકર્ષકમાં આવ્યા દત્તા. અને તે નોકરી છોડી તેમની સરકારી સેવામાં ક્લાક કરીકેની નોકરી કરી હતી. પાછળથી કેમ સીવીલ સર્વિસની પ્રવિશ્તા તેણે પસાર કરી હતી. રાજ્યના દાખામાં આવેલા મેન્ટલ અને લેપર મન્ટીટપૂટના કમીશનરના ક્લાક તરીકે તેમની નીમણુંક થઈ હતી. ત્યાર બાદ કેપ્ટાઈન માં કોલોનીઅલ એશિયાટીક ક્લાક તરીકે કામ કરી હતું અને સન ૧૯૦૪ થી ૧૯૦૬ સુધી કેમ સીવીલ સર્વિસ કમીશન મન્ટવાપરીના ક્લાક અને શોર્ટ હેન્ડ રામટર તરીકે નોકરી બજાવી હતી. સન ૧૯૦૬ સુધી તેમણે કેપ આરમીયર કમીશનના સેક્રટરી તરીકે કામ કરેલું અને આથી તેમ સાલમાં પ્રીટેરીયા મન્ટીરીઅર ખાતામાં તેમની બદલી થઈ. સન ૧૯૧૨ થી ૧૯૧૭ સુધી આખા ખનરસ ક્લાક તરીકે કામ કરી બાદ રજીસ્ટર એક્ટ એશિયાટીક અને પ્રીન્ટીંગ કમીશનર તરીકે નીમણુંક થઈ. સર જોર્જ મેડીયન ડેપુટીશન લીધી અને આવ્યું ત્યારે તેઓ આખા મુનીસનમાં તેના સ્થાને રહેલા. સન ૧૯૨૬ માં જસ્ટીસ એક્ટ, ડાખ્યુ મેમ્બરની આગેવાની હેઠળ અલોષી લીડ ડેપુટીશન મળ્યું હતું તેના મી. હાર્ડિંગને સભ્ય તથા સેક્રટરી દત્તા. સન ૧૯૨૭ માં કમીશનર કાર કમીશનર અને એશિયાટીક એક્ટ આનાના મુખ્ય ક્લાક તરીકે એમની નીમણુંક થઈ હતી. મી. વેન ત્યારે લીડ ગયા દત્તા ત્યારે તેમની જગ્યાએ કમીશનર એક્ટ એશિયાટીક તરીકે એમણે કામ કરી હતું અને સન ૧૯૨૬ માં કાર કમી ક્લાક

સરકારના એક્ટ તરીકે પહેલા આવ્યા ત્યારે સરકાર તરફથી તેમનો સરકાર એમણે કર્યો હતો. આ પ્રમાણે બુદ્ધાં બુદ્ધાં સરકારી ખાતાઓમાં અમિ સમય સેવા બજાવી તેઓ હવે ફરામ થવા છે. કમીશનર મધુરાસન એમને સરકાર દત્તા અને અપળ કાર્ય કરનાર દત્તા.

જાપાનમાં થતી યુદ્ધની વાતો

‘રજીસ્ટ’ પત્રમાં લંડનના અમરપત્રો તે પત્રમાં દર્શાવે છે કે ‘રજીસ્ટ’ લેનીકલ’ પત્રોના કુન્નિવાનો અમરપત્રો કમિ છે કે મધુરાસન જાપાનને ચરણે કરી દેવા બીનને સમજાવવામાં ન આવશે તો જાપાન જરૂર લીગ એક્ટ નેશનલમાંથી નીકળી જશે. જાપાનના ચાલીવાદની સામે ચીનના રાષ્ટ્રપ્રવાદ પણ તરબોળ મક્કમ છે. ચીન પણ લીગમાંથી નીકળી જવાનો પ્રયત્ન રાખે છે કારણ કે ચીનને લાગે છે કે તેણે લીગ પ્રમે ધારણ અને વધારી રાખેલી છે તેનો બદલો તેને વિશ્વાસલાતમાં મળે છે. ચીનને એટલો વિશ્વાસ છે કે આંતર રાષ્ટ્ર તેનાર છે. પ્રીટીસ, ફેચ અને પીટ સરમરેને રજીસ્ટેથી એવી ખાતરી સલાહ મળ્યા છે કે લીગ સમિતીની કાવવાની વલણ રાખશે તો જાપાન લીગમાંથી નીકળી જશે. આમ થવાથી ચીન ઉપર દુમલો કરવા જાપાન રતતંત્ર રહેશે જાપાનના આશય કુદોલ ઉપર દુમલો કરવાનો છે દીનચીન અને પીપીંગ પ્રાંતોના કબજે તેને લેવો છે અને પુણીને રાહ-ચાલ બનાવવો છે. અને વિતર મીતમાં એક મીત રાજ્ય ખાડું કરવું છે. જાપાન માને છે કે ચાકાન માસની અંદર આ બધી પ્રગતિ થવાની સક્યતા છે. હરમાન રજીવાની પણ એ ખાતરી થઈ છે કે સેન્ટ્રાલ સરકારના ઉપર જાલદી દુમલો કરવાનો જાપાન નિર્ભય કર્યો છે. કારણ કે જાપાનનું યુદ્ધ ખાતું છેલ્લા કેલ્લા માસેથી કારગેળા બનાવવા એવર ટાકમ કામ કરે છે અને લોકરને કરી ખાતું બંધવિચન કરવાની તે તૈયારી કરે છે. ચાર વર્ષો તેના કાર્યક્રમ તે બે વર્ષમાં પૂરે કરી નાંખવાની તેની યોજના છે દાક્ષિણ એક્ટ એક્ટ પહેલી જાપાનને મશીન મીત અને બે લાખ માણસના લોકરને યુદ્ધની સામગ્રી એક્ટ તે બધી વેચા છે સેન્ટ્રાલ સરકારની પાસે વાંની યોજના પુરી થાય તે પહેલાં ‘યુદ્ધને અટકાવવા’ માટેનું યુદ્ધ થવું કોષ્ટક બે વિચાર જાપાનમાં અમલમાં આવે જોગવે છે. પીટ ખાતું અમેરીકા પણ મુરહેલી જાવેલા પ્રલંભમાંથી બહાર નીકળવું બાધ છે અને તે પેનાનું હરમાન લોકર મળજીત બનાવે છે. લેખ દર્શાવે છે કે આવી વસ્તુ રિશ્તિ માંથી આવું વસ્તુ સંક્રામ એવું યુદ્ધ મામલાના સંભવ ગંદકો છે. ચીન અને જાપાન વચ્ચે ચાલી રહેલા બે સંજ્ઞા અપાનો દરકરો નિદાહ બધી શકશે મી ચાલીવાદ જાપાન ચીનને આજે દેખાવી નવું છે ચીન લીગ એક્ટ નેશનલના ઉપર વિશ્વાસ રાખી નેક્ટ છે કે મધુરાસન પ્રાંતનું તે સમાધાન લેવશે જાપાન લીગમાં ન ન સાંભળે એવું દેખાવ નથી. મધુરાસન પ્રાંતનું નિહરણ થઈ ગયેલું તે બાંને છે અને ચીનમાં આગળ વધવાની તે અવસાન સેવ છે. આવી પરીસ્થિતિમાં બંજી મદાન ભગવર પુરજ સવા મળે એ વાત સ્પષ્ટ છે. આવી દશાંશી મથામાંથી જગત ઉઘરી જાય એક્ટ હરમાન મોડર છે.

કાંદર દીદ વિષે એક બાબત આપું છું. તે એકે ગયા
કાંદરમાં આવી ગયા હોય. એકાદા ખંડમાં તેમજ આક્રિષ્ટ
માટે પણ દીદનું મદદર ફેરવે તારે છે તે તેજે પાતાળનું છે.
આર્થિક તેમજ સરકારી દ્રષ્ટિએ દીદનું મદદર જાણવું છે
અને વિલાસન સિવાય કોઈ બીજી સત્તાના દીદ ઉપર કાણ
હોય તે તેની થી અસર થાય તે વિચારવાનું તેઓ કરે છે.
પ્રથમના રાજ્ય પદનિ પુર્વના દેશમાં કમલ કરવાથી ત્યાં
આપણીથી દેશવા પછે છે એમ એ નામદાર જણાવી રહ્યા
છે. એમકે ગાંધી સાથેનું સ્વરાજ્ય આપવાથી પણ કારે
નુકસાન થશે એમ તેઓ માને છે દીદ સહને માટે વિલાસનના
નામ દેશને મુક રહે એમ તેઓ કહે છે. એ નામદાર
જુલો જાણ છે કે એક પ્રજા બીજી પ્રજાને કામદારે માટે
ગુલામીમાં રાખી શકતી નથી. દીદમાં કદાપણ કારેનું અને
લાભદારી રાજ્ય ચલાવવાની એ બાબત કહે છે દીદોએ
કહે છે કે અસર વિલાસનનું કદાપણ કારેનું રાજ્ય જોડવું
નથી. એ આપણા મુક કારે પરદેશીઓનું રાજ્ય હોય
તેથી ધરામ મુકમક દ્રષ્ટિ. વિલાસનની સત્તાને દીદમાં એ
કામદાર રાખવા માટે છે ત્યારે દીદોએ તેને કમલી દેવા કહે
છે. જે સામાન્યનાં એ સાદેમ બાબત છે છે તે સામાન્ય
માટે દીદોએ જરૂર પણ ખમદારી થતી નથી. કારણ કે
સામાન્યના દેશ તારામાં દીદોએ દ્રષ્ટિ વધ રહ્યા છે.
દીદોએ આને પેતાને બીજી સજાકેટસ કોવડાવવામાં પણ
નામક સમજે છે કારણ કે બીજી સરકાર દીદી પ્રજાનું પાતાના
કેમીનીઓની અંદર રક્ષણ કરવા કારણવાન નથી અને
જે સરકાર પોતાની રક્ષણનું રક્ષણ કરી શકતી નથી તે
સરકાર રાજ્ય ચલાવવા માટેના નાલાયક એમ એ. આ
દેશની અંદર આવી લોકો લોકો દીદના પ્રજા વિષે બોલવાનું
મોજા પાડું એ કમનશીબીની વાત છે. જે દીદને વિલાસનના
કમલમાં રાખવું હોય તે માટે છે તે દીદની દીદી રક્ષણનું
આ સરકારમાં કદાપણ અમાન થાય છે તેને માટે તેનું વિલાસન
નું કરી કો એમ છે દીદને સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા દેવા જેમકે
વિલાસન સાથે તેને કો સંબંધ ન હોયે જેમકે તેનું એક કારણ
એ પણ છે કે વિલાસનની ગુલામગીરી નામે રહેલી પ્રજાનું
કામ પણ સમાન નથી. વિલાસન તેનું કોઈ સ્વયે રક્ષણ
કરી શકતી નથી. એવી નિર્માણ સરકારની રક્ષણ દેવાનું
પસંદ કરવા કરતાં સ્વાધીન દીદની સ્વાધીન પ્રજા રહેવાનું દીદોએ
દેશ કરતો પસંદ કરે છે. એક લોકો જેવા દીદને વિલાસનના
કમલમાં રાખવા એ તેટલા પ્રમત કરે પરંતુ દીદે સ્વાધીન
થવાને નિશ્ચય કરે છે તેને એક લોકો જેવા દીદને સંદેશ લોકો
લોકો રાજી શકવાના નથી એ વાત સ્પષ્ટ છે.

સ્પીક્સની ટાઉન કાઉન્સિલ ત્યાં વસતા દીદી દેશોનાં લાભસંસો
રીન્યુ કરી આપવાની ના
સ્પીક્સની કાઉન્સિલ અને પાડી છે. દેશોનાં જુનાં લાભ-
હોદીના લાભસંસો સંસો રીન્યુ કરી નાંદ આજ-
વનું પ્રયોજન પણ કાઉન્સિલ
દેશોનું નથી. પરંતુ કાઉન્સિલના અમલકારે સાથે વાચિત
કરતાં એવું માણવા પડ્યું છે કે એ દેશોને જે મહાનગર રહે
છે ત્યાં રહેવાના તેમને અધિકાર નથી. ડ્રાસવાલ એશીયાટીક
લેન્ડ ટેન્વોર એક્ટ મસાર થવાથી ત્યાંની દીદી કામના અસરિત્વ

ધરાવતા દેશ દીદની સેવામાં આવ્યા છે. સ્પીક્સની અંદર
વસવાને અને વેપાર કરવાને દીદોએને દેશ દેતો. ડ્રાસવાલની
સુપ્રીમ કોર્ટ એક પસના મુકાદમાં એવો સ્પષ્ટ નિર્ણય આપેલો
દેતો કે સન ૧૯૦૮ નો સોનેરી કામદાર સ્પીક્સને લાગુ પડી
શકતો નથી. ત્યાંના દીદોએની વિરુદ્ધ ગોરાઓએ મળવાળ
કરી પર્લામેન્ટ ઉપર દબાવ મલાવ્યું અને ગોરાઓની અળવજાને
પરીણમે સન ૧૯૦૮ નો સોનેરી કામદાર સ્પીક્સને પણ લાગુ
પડે એવી દેશ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્વોર એક્ટમાં નાંખવામાં
આવી અને એ રીતે દીદી કામના અસરિત્વ ધરાવતા દેશો
દીદની સેવામાં આવ્યા. ડ્રાસવાલ મન્ડિઅન કમિસે સરકારના
આ જુના પગલાં સામે સખ પોષાર કર્યો. દીદની સરકાર
નરકથી પણ એ વિષયમાં પ્રોટેસ્ટ કરવામાં આવ્યો દેતો જના
મુનીઅન સરકારે દીદી સરકારના પ્રોટેસ્ટને પણ પાતાના લીધા
નાંદ અને દીદી સરકારના એક્ટની દાખરી જના અને જાને
સરકારે વચ્ચે મત્રાચારીના સંબંધ આજુ હોવા જતાં દીદી
સરકાર કામના અસરિત્વ ધરાવતા અને આ દેશની સુધારા
કોર્ટ નીચી કરી આપેલા દેશનું પણ રક્ષણ કરી શકી નાંદ.
એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્વોર એક્ટ પ્રમાણે હવે સ્પીક્સની ટાઉન
કાઉન્સિલને સત્તા મળી ગયેલી તેવાથી તેજે ત્યાં વસતા દીદી
દેશોનાં જુનાં લાભસંસો રીન્યુ કરી આપવાની ના પાડી
છે. સ્પીક્સની મ્યુનિસીપાલીટીને એ વાતની ખબર છે કે
મુનીઅન સરકારે એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્વોર એક્ટ કમીશન
નીમેણ છે એ કમીશને પ્રોટેસ્ટ લેન્ડ ઉપર વસતા બાકા-
અન દીદોએની કામદાર સર રિશિત છે તેની તપાસ કરવાની
છે. કમીશને દેશ જુનાનીઓ સેવાનું કાર્ય પણ કારે
નથી. વળી કમીશને રીપોર્ટ તમાર કરી સરકારને બાબત
કરવાની છે તે પરેડાઈ સ્પીક્સની મ્યુનિસીપાલીટીએ દીદી
દેશોનાં જુનાં લાભસંસો તાબાં કરી આપવાનું આવચારી
પમણું લઈ છે તે જોઈ અમને અમને થાય છે. કમીશનનો
રીપોર્ટ બદલ ન પડે ત્યાં સુધી જેમ આજનું અથે છે તે
પ્રમાણેની રિશિત આજુ રહેવી જેમકે એ વાત કોઈ પણ
માણસ સમજી શકે છે એ વાત તે સર્વને વિદીત છે કે
એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્વોર એક્ટની સામે સત્તામદની હાલ
કદાવનાં ડ્રાસવાલ મન્ડિઅન કમિસે સર્વાનુમતે દેશ કરે
છે. અને એ પ્રાનિક સંસ્થાના કાર્યને સા આ. મ.
કમિસે સંપૂર્ણ રીતે અથે છે. કમીશનનો રીપોર્ટ બદલ
પડે તે તપાસવા પડી સત્તામદની હાલને રિચાર કરે
એવી નીતી કમિસે બદલ કરે છે પરંતુ સ્પીક્સની મ્યુની-
સિપાલીટીનાં આવાં આવચારી પગલાં લીધે દીદી કામને
સરકાર પમણું બરવાની કરણ પડે એવી અમને ખાસતી રહે
છે. આ રિષયમાં દીદી સરકારનાં એક્ટ અનરલનું પાતા
પાસ એથવામાં આવ્યું છે અને એ આજા રાખીશું કે
સ્પીક્સની ટાઉન કાઉન્સિલ દેશોનાં જુનાં લાભસંસોને રીન્યુ
કરી આપવાનું કદાપણ બતાવશે

પ્રવાસી રહતો એક તારનો સંદેશ દેશ છે કે માંબીજીએ
પોતાના અભાદકારે સાથે વધ કાલક સુધી મનદરેસ કરી
તા અને તેને પરિણમે અયોક્ષ મુદત સુધી માંબીજીએ
પરંતુ પરંતુ અવગણ કરવાનું પ્રતીતી રાખ્યું છે કારણ કે
તેમને સંતોષ થશે છે કે અસરવત નિવારણ માટે તે જોઈ
કાર્ય કરી રહ્યા છે.

યુનીયનની રાજકીય પરિસ્થિતિની સમાલોચના

આવશ્યક આર્થિકની રાજ્યકારી રૂંઝણિ ઉપર જેટલા જે જાણવાઈયામાં કંઈક નહોતો મળવાથી મમ. મી. દીક્ષાન રહે ન્યાયાધીશ તરીકે રાજીનામું આપી દીધું અને રાજ્યકાર્ય માં રૂંઝણાં જે દુરવ આપા યુનીયનમાં તેમણે બહેર કચેલી રાજ્યનીતિથી બળબળાટ મચી રહ્યો. મી. દીક્ષાન રમ નેજનાલીસ્ટ પાર્ટીના એક નેતા હોવાનું છે. તેઓ જનરલ હર્ડેંગના પ્રધાનમંડળમાં ન્યાય આવાના પ્રધાન હતા. એમની તંદુરસ્તી કારી ન હોવાના કારણે તેઓ પ્રધાન મંડળમાંથી રાજીનામું આપી પુરોષ આજ્ઞા મથા હતા. એમની જગ્યાએ ન્યાય આવાના પ્રધાન તરીકે શ્રી પીરેએ સ્થાન લીધું. મી. દીક્ષાન રમ પુરોષથી પાછા હતા કારે તેમને એપેલેટ કીવીંગન માં ન્યાયાધીશની પદવી આપવામાં આવી. અને રાજ્યકાર્ય માંથી હોમલ કાપ તેઓ ન્યાયાધીશ તરીકે કામ કરતા હતા. રાજ્યના નેજનાલીસ્ટ પાર્ટીની રાજ્યનીતિ ઉપર આ આ પાર્ટીના આગેવાનો સખા દીકા કરતા હતા. સા. આ. પાર્ટીની નીતિ આ દેશ ગેરફ રહાઈ ઉપરથી નીકળી જાય છે. અને એને માટે જનરલ રમટસે દેશમાં રહીને અનેક બાધણે કર્યાં હતાં. અને જનરલ હર્ડેંગની સરકારની રાજ્યનીતિની કડક દીકાએ રહી રહી રાજ્યના દેશમાં રમ અને અંગ્રેજ પ્રભુ અને વચ્ચે જાતીયદેવની લાગણી પશ્ચ વધતી જતી હતી. જાને પક્ષના નેતાઓ જાતીયદેવ જાને પ્રભુ વચ્ચે વધે એવી જાતનાં બાધણે કરતા કરતા હતા અને જાને પક્ષ એક બીજા ઉપર બાધણે મુકતા હતા. નેજનાલીસ્ટ પક્ષના નેતાઓ સા. આ. પાર્ટી ઉપર બાધણે મુકે છે એ પક્ષ દેશમાં જાતીયદેવ કાપણ રહે છે. સા. આ. પાર્ટીના નેતાઓ નેજનાલીસ્ટ પક્ષ ઉપર બાધણે મુકે છે એ પક્ષ જાતીયદેવ વધારે છે. નાવાલ માં મોટે ભાગે અંગ્રેજ પ્રભુ વધે છે અને તે સા. આ. પાર્ટીને અનુસરે છે. નાવાલમાં અંગ્રેજોના જનરલ હર્ડેંગની સરકાર કામે બાધેમાં બાધે અજાતોય વધી પડ્યો. નાવાલને એમ કારણ છે જાતી પ્રભુના અધિનાશ આ સરકારના દાય માં સલામત નથી અને યુનીયનમાંથી નહાલ છુટું પડી જાય એવી અજણતા તે પ્રાંતમાં થવા લાગી. આ અજણતાને પરિણામે નેજનાલીસ્ટ પક્ષના નેતાઓ વધુ કડક બનવા લાગ્યા અને જાતીયદેવની લાગણી કિન પ્રતિ દિન વધતી જતી હતી. દેશમાં આર્થિક મંદી અને વેપાર મંથા પશ્ચ અમંડ બરાબ દેશમાં આવી પડવા દરેક કામમાં એકાદીના પ્રભુ પશ્ચ મુખ્યત્વે ઉપરિષ્ઠ રહે તેવા થઈ પડ્યો. આવા અજાતોય રાજકીય વાનારણમાં સમય જોમ મી. દીક્ષાન રમે અજાનક ન્યાયાધીશ તરીકે રાજીનામું આપી રમ રાજ્યકાર્યમાં મોટી મહત્વપાત્ર રાખીને અંજાણું અને પહેલીજ વધ પ્રભુ અમણ તથા મહત્વના પ્રાંતોની રજુઆત એમણે રહી દાખી. પ્રથમ વાત એમણે કીમેશ્યુએકનની મુદી. એટલે કે પીઠમાં આવી એટલું સોનું છે તેનાથી અમુક એટલું સોનું રાખવું કે જેની કિંમત મે.કા રહાઈમાંથી ને દેશ નીકળ મળેલા છે તેના પીઠની કિંમતના એટલીજ સમજલ થાય. આમ થવાથી એકસરોજને લીધે આ દેશમાંથી લાભે પીઠની મુદી પાદેશમાં આવી ગય છે તે પાછી આ દેશમાં આવી કહે, એટલેના માગને પહેલામાં વેચતા આને ને એટ આવે છે

તે નહિ આવે અને તેમ થવાથી દેશના વેપારમાં પાછી તેજ આવી કહે બીજી મહત્વની વાત એમણે એ રહી કે તેની રાજ્યનીતિ એ કે કે આ દેશના રાજ્યકાર્યમાં જાતીયદેવને સ્થાન ન હોવું એમણે અને એમણે વિશેષ મહત્વની વાત એમણે એ રજુ રહી કે આ મુદકમાં હવે એનો અમલ આવી પકોચો છે કે અમુક પક્ષની સરકાર હોવી એમણે નહિ પરંતુ રાજ્ય સરકાર માટે સર્વ પક્ષોની બનેલી સરકાર હોવી એમણે. સા. આ. પાર્ટીની રાજ્યનીતિ મહેલા જે પ્રાંતોમાં મી. દીક્ષાન રમે બહેર કરેલી નીતિને મળતીજ છે એટલે નેજનાલીસ્ટ પક્ષની નીતિથી મી. દીક્ષાન રમની નીતિ જુદી પડી માં જનરલ હર્ડેંગના પ્રધાન મંડળમાં હેકર મજાન, મી. હર્ડેંગ, વધા પ્રધાન જનરલ હર્ડેંગના લીધે આથી છે. દીક્ષાન રમને અંધ દેશની આવતી નથી એ વાત પશ્ચ અમણી છે. રાજ્યકાર્ય સરકાર સ્થાપના છોડી મી. દીક્ષાન રમે કામું છે એ કાવેને પાલ લનારવું એ કાવે કંઈ રમત વાત નથી એમ કરવા તેમ તેણે જનરલ હર્ડેંગની સરકારને ઉચલાની પાડવી એમણે કે ને સરકાર એમની ચોતાનીજ નેજનાલીસ્ટ પાર્ટીની મજાન. સા. આ. પાર્ટીના નેતા જનરલ રમટસની એને સલામ હોય તેજ તેનાથી એ કાવે જાતી કહે. મી. દીક્ષાન રમે ન્યાયાધીશ તરીકેનું રાજીનામું આપું અને ગેરફ રહાઈ વિરુદ્ધની નીતિ એમણે બહેર રહી અને કામે લીકન સરકારની વાત રહી કે દુરતજ જનરલ હર્ડેંગના પ્રધાન મંડળમાં બળબળાટ મળે એ સ્વચાવીજાવ કરું. વધા પ્રધાન હર્ડેંગને દુરતજ પ્રેરિશીયામાં પ્રધાન મંડળની સખા એલાવી. અને ઉપરિષ્ઠ થયેલી પરિસ્થિતિ ઉપર ધુપી મજલતો કર વધ અને એક વાત બીજુક રમટ થઈ કે જનરલ હર્ડેંગનું પ્રધાન મંડળ રાજીનામું નજ આપે. તેઓ સલા ઉપર કામચલ રહે. માફ પ્રધાન મંડળે બીજું જાતલ મહત્વનું પક્ષ એ અમું કે મે.કા રહાઈમાં અંજાંથી હર્ડેંગની સરકારની ને નિશીટ રાજ્યનીતિ હતી કે મે.કા રહાઈ ઉપરથી ન નીકળવું એ નિશીટ રાજ્યનીતિ એકમ પક્ષની નાંખી સરકારે બહેર કરું કે મે.કા રહાઈને હોડી દેવામાં આવે છે. મી. દીક્ષાન રમે ચોતાની નીતિ બહેર રહી કે દુરતજ મોટાએ એકમજેજનો એટલો લાભ સેવાય તેટલો જલ લઈ લેવાનો નિર્ણય કયો કારણ કે રમે બહેર કરેલી નીતિમાં એકસરોજની રિશિતમાં મોટા પક્ષો થયેલી રજાનાવિક માન્યતા થઈ પડી માજ તથા કિવસમાં આ મુદકમાંથી તોસ આપ પીઠ પાદેક મસાલ મથા એમ અણમ પામું. આવી રિશિતની સામે કામ પશ્ચ દેશની બેંકા અને સરકાર રહી નજ કહે એ સ્વચાવીજાવ છે એટલે હર્ડેંગની સરકારને મોટા રહાઈ ઉડી દેવાનું બહેર કરવું પડ્યું. આ પરિસ્થિતિમાં સા. આ. પાર્ટીના નેતા જનરલ રમટ મું વચ્ચે છે તેના ઉપર મુખ્ય આધાર હતો. મી. દીક્ષાન રમે જોહાનીસમર્જમાં અને જનરલ રમટસે અર્મિસ્ટનમાં એકજ રિવસે બાધણે કર્યાં. રાજ્યકાર્ય સરકારની સ્થાપના કરવા માટે જનરલ રમટસે ચોતાનો દાય દીક્ષાન રમ પાસે અંજાવ્યો નથી. દાવાની સરકારને સા. આ. પાર્ટી ઉચલાવી પાડી કહે એમ છેલ નહિ. સરકારને ઉચલાવી પાડવા જનરલ રમટસને મી. દીક્ષાન રમની મહત્વની અમ્મ એમણે. મી. દીક્ષાન રમ પશ્ચ એકલે કામે આ સરકારને ઉચલાવી નાંખી કહે એ રિશિત

નથી. સરકારને વધારાની પાટી ડીમીટીશન સરકારની સ્થાપના થાય તો બી. ટી.સી.માં રૂસ પડે. પ્રધાન બને એ એની અભિ-
લાષા. સરકારને ઉચ્ચકક્ષી પાપા મારે સા. આ. પાટી ટી.સી.માં
રૂસને સહાય આપે તેની કિંમત ટી.સી.માં રૂસને વધા પ્રધાન
નરીકેની આપવી પડે એ અનુભવ રમતસ જેવા નેતા સ્વીકારે
એ તેને બારે ભાગે છે. ટી.સી.માં રૂસના કાચ નીચે અનુભવ
રમતસ કાચ હરે એ અનુભવિત લાભગુણ નથી. આ બાબતે
આગેવાનોએ મારે મળેલે પરિસ્થિતિને વિચાર કર્યો નથી.
રૂસમાં હાલ ટી.સી.માં સરકાર મોઢા રહી રહે છે. પાટી ન હોય
અથવા હવે મારકો પાંચ બળ છે તે વધારાની નિશાની બેઠી છે.
ટી.સી.માં રૂસ હવે શું હરે એ અનુભવ રમતસ શું હરે એ
તેમજ રાજ્યપીઠ પરિસ્થિતિના રંગ કમ પગલાં છે એ અનુભવ
જાનાવશે. બાબીના મર્કોમાં શું અર્થ છે તે જોવું હવે સરકાર

અમારી સ્થિતિ—મોઢાકોને વિનંતિ

અમારા હાલના અવસ્થા અધીને દીક્ષીતર મારે કે ઇન્ડિયન
એપીનીયન આને મધ્યીય મધ્યીય મારે પ્રકટ થઈ રહ્યું છે.
પરો સુધી આ મધ્યીય મધ્યીય અધિપતિ અને મેનેજર
તરીકે આ મધ્યીય મધ્યીય મારે રીતે અધ્યક્ષ છે. તમે
આજે છે કે તેમને અનુભવ સંબંધિતે અમે કોઈ બધું
પડ્યું છે. દીક્ષીતર મારે આ દેશના દોહીએના સવાલ
વિશે મળ્યું સુદર કાચ કરી રવા છે તેમનેની મેરકારની
અમે આજે છે. જો નું કાચ અધ્યક્ષમાં અમે મધ્યીય
મધ્યીય પડી રહી છે તમારી સહાયતાની અમારે મધ્યીય
અમે છે. વરસ પૂરે થાય છતાં તમે સવાલમાં ન આપો
અને અમે અમારા કાચમાં સહાયતા ન કરી એ મધ્યીય
દીક્ષીતરની વાત છે. આપી અમે છે જો નું કાચ અધ્યક્ષ
માં નિરાકાર ઉપજે છે. તમે વખતસર અમારે મોઢા
અમે સહાય ન કરો તો અમારું કાચ કેમ મારે? કાચ
તમારું છે તેના હિત સાથે તમારું હિત સામ્યે છે. એમ
અમારી રૂસ છે કે જીતકાળમાં વખતો વખત અમારે મોઢા
આપી છે. આ ની તમે ને મારે રૂસ કરી છે તેમજ રીતે
આ વખતે પણ રૂસ કરીને અમારે મોઢા આપી અમે
અમારા કાચમાં સહાય કરવામાં અમારે મધ્યીય ન કરી.

આ દેશના દોહીએ અને ગારી—કમ પ્રભુ વચ્ચે અધ્યક્ષ
અમે છે તેમાં મેરકારની એ મુખ્ય કાચ છે. આપણ
ઉપર મળ્યા દેશના પડી રવા છે આપણે મારે આસ નવા
નવા કાચમાં કરવામાં આવે છે. આપણે એમ દીક્ષીતર
અમારે દેશના રીતે અમે તેના કાચ એ આ દેશમાં આપણી
સ્થિતિ છે એરી પ્રભુ આપણને દેશના કરે છે. તમારી
રૂસમાં તમે જુદી જુદી મારે કરી કરી એ અનુભવ
નથી. હ આ. મારે તે રૂસ કરી કરી. અમારે વિવસ
સુધી દીક્ષીતરની રૂસમાં છે. આ એ વખતે વખત
અમારે કરી મુખ્ય સરકાર દીક્ષીતર અમે દીક્ષીતરની
પ્રભુ ઉપર સુદર કાચ પાટી છે આજ કાચ કરવા કાચ
અમારે પીળું છે વખતે ઉપરથી એમ તમે અધ્યક્ષ છે
આપા કાચમાં સાર તેમજ કાચ તેમજ આપણ છે. એમ
અમે આનીએ અમારે કરી કરી મારકોની રૂસ નીચે મુખ્ય છે.

- (૧) તમારે કાચમાં મારકો રૂસ અને અમારે મોઢા
અમારે નિમ્ન અને વખતસર મોઢા રૂસ, અને
એમ પ્રમાણે તમારે મારકો કરવા અમારે કરશે.
- (૨) નવા મારકો કરી તેમના નામ કરવામાં અમારે
મારે અમારે મોઢા આપણ. અને અમારે અમારે
મેળવી આપણ.
- (૩) કાચમાં ઉપર પ્રીતિ રાખવી અને તેની મોઢાપણ
તેના ઉપર નામ ન થયું. છતાં તેની મોઢાપણ
અમારે ન થયું.
- (૪) તમે વેપારી હો તો તમારે તમારી અમારે અમારે
અમારે અમારે અમારે રાખવી તો તમારે અને અમારે અમારે
કાચ છે. કાચ મારકો એ અમારે મોઢાપણ ન બની કરે
તમારે તમારે અમારે મારકો મોઢા. મોઢાપણ થાય
તેમજ કરવું મોઢા. ચોટાના કાચમાં પોતે અમારે ન રાખવી
તો આપણે અમારે મેરકાર કાચ. અમે અમારે રૂસ
અમારે અમારે અમે એમ રૂસ રાખવી અમારે કે વાચકો
ચોટાની રૂસ અમારે તો છે. આ ન કાચ અમારે અમારે.

આસ વિનંતિ

રૂસમાં અમારે મોઢાપણ કાચ કાચ તુરત મારે અમે
મી. એન. એન. દેશના મોઢાપણ છે. તેમાં ઉપરવા અમારે
મારે અમારે અમારે અમારે, કાચે અમારે, અમારે
વિશે અમારે, મોઢાપણ આપણ, કાચે અમારે કરી રૂસ.
આ પ્રમાણે અમારે સ્થિતિને અમારે કરી અમારે આપણ
નિર્ધાર અમારે અમારે દેશ આમારે કરશે.

કેપ પ્રીતિમાં રૂસ રૂસ મારકો ઉપર અમારે અમારે
મેરકાર આપણ છે. તેમને અમારે અમારે અમારે
અમારે અમારે રાજ ન બની, કાચે મોઢાપણ, અમારે
વીકે મોઢાપણ. અમારે અમારે મોઢાપણ, મારે
એક પાટી વખતે કાચમાં કાચ અમારે પડવા
છે. આપણ વિચારે કરી રૂસને અમારે રાખવી નામ
નિર્ધાર પણ કાચ વખતે અમારે મોઢાપણ આપી આમારે કરશે.

મેનેજર, ઇન્ડિયન એપીનીયન.

લોહા લોહાને અવાજ

લોહા લોહા એમ વિચારવામાં આ દેશમાં આવેલા છે તેણે
રૂસમાંની મુખ્યકક્ષી પ્રભુમાં કોઈ વિશે આપણ આપણ
હવે તેને 'સાથે આપણ ઇન્ડિયન' ની સહીયા રૂસ દેશની
મેરકાર નીચે મુખ્ય અમારે આપણમાં આવે છે:—

- લોહા લોહા એમ એક વાર મુખ્યના મારકો કરવા અને
મારકો પ્રભુમાં કાચ હાથે અમારે હવે તેણે આપણને
અમારે મુખ્ય પ્રભુ અને આંતર રાજ્ય રાજકારણ વિશે એક
અમારે આપણ રૂસમાં આપણ હવે. તેના આપણની
મુખ્ય રૂસમાં આ રૂસ (૧) વિચારવા તમારે રૂસમાં એક
દીક્ષીતર અમારે તેમજ મારે છે તેના પ્રીતિ રીતે અમારે રાખવી.
(૨) આપણ અમારે અમારે એક રૂસ એક રૂસ એક રૂસ છે
અમે પુર્ણા ને એ મુખ્યના અમારે અમારે રૂસમાં સરકાર
અમારે કાચ કરવામાં આવે છે આ તે નિષ્ફળ નીચે
છે (૩) મારકો મોઢાપણ અમારે અમારે અમારે રૂસ
અમારે એક કરવામાં નિષ્ફળ નીચે આ વિચારવા તેમજ

એકત્ર કરવાની આજ્ઞા રાખી હોય નહિ. હોંદના રાજકારણના અભ્યાસકર્તા આવી રીતેલામાં અગત્ય પામવા જેવું લાગતું નથી. પરંતુ એ વાત યાદવી ન જોઇએ કે આવી રીતેલાં અંગ્રેજ સૈનિક વરદર્શીજી થાય છે. હોંદનું મહત્વ વિશાખતે તે લગભગ એ સૌથી સમજી લીધેલું છે. હોંદના ઉપર મહત્વપૂર્ણ કામ રાખવાથી વિશાખતની પરદેશી સાથેની રાજનૈતિક ઉપર મોટી અસર પડે છે એ વિશાખત ભણે છે. કારણ કે પુરોષ અને એશીયાખંડમાં અને સામાન્ય રીતે જગતના રાજકારણમાં ખાંડીક વડેણ સાથેની રાખવા માટે હોંદ ઉપર વિશાખતની કામ રાખવાથી આવશ્યકતા તે સમજે છે. કેટલાક પ્રસિદ્ધ અંગ્રેજ લેખકો જેવા કે હોમરલી, સર આર્થરજીવે ડાહ્યકાવિન, આરથર જોસ, હોડ' હર્જન અને બીજાઓએ લખેલી દ્રષ્ટિએ હોંદની મહત્તા કેટલી વધારે છે તે વિશે પણ લખેલું છે અને હોડ' હોમરલી પણ તેનેજ પગલે ચાલ્યા છે. પરંતુ આવી રાજનૈતિક પરિણામ હોંદના નાકમાં આવ્યું છે. પુરોષના રાજકારણ કારણનામાં એશીયાખંડ અડપાયો છે તે હોંદનેજ લખે. જગતની શાંતિને ખાતર એ આવશ્યક છે કે હોંદ સ્વતંત્ર બનવુંજ જોઇએ કારણ કે તેમ ધવાળી એશીયાના મુશ્કેલી પુરોષ હોંદ કાઢી રહ્યું છે તેના ઉપર અંકુશ મુકાય. હોંદ એ સ્વાધીન અને તે તેથી જ્યાં સુધી ડોમીનાયન્સોને લાગે વળે છે આ સુધી તેમની રાજકારણ તેમજ આર્થિક સ્થિતિને કશું નુકસાન પહોંચે એમ નથી. સ્વાધીન હોંદ તેના શાહીવાદી વિરોધીઓને પગલે તે કદી નહીં ચાલે. પરંતુ તેના નીચે અમાનતા અને સર્વ મુશ્કેલી માટે સ્વાધીનતા હોવા જોઇએ એ રહેશે. હોંદ ડોમીનાયન્સો સાથે વેપારની ખાલવણી કરશે કારણ કે ડોમીનાયન્સો જોઈ જશે કે તેમના માલની નીકળક માટે હોંદની બજાર મોટી છે. હોડ' હોમરલી એવો અભિપ્રાય દર્શાવે છે કે પાલાલ સરકારેતું બંધારણ એશીયા ખંડ માટે વિદેશીય છે અને એવું બંધારણ હોંદમાં લાગુ કરવાથી અંધાપુખી અને વિનાશજી થશે જેવું બીન, ધરાના, ઇશ્વર અને હોંદમાં બન્યું છે. ખાલર રાષ્ટ્રીય રાજકારણના અભ્યાસકર્તા એ વાત બરાબર સમજે છે કે પાલાલ સરકારેતું બંધારણ પુર્ણના દેશમાં લાગુ થશે એ તેને પરિણામે તે દેશની ખાલવણી થશે એ જેવું નથી. પુરોષીયન કાવા લાવાને તે આજ્ઞારી છે. એવા પાલાલ સરકારના બંધારણ વિના હોંદ પોતાની શ્રેણે પોતાની અંકાજ ભમ જશે છે. પ્રભુ સત્તાક રાજ્યની પદ્ધતિ હોંદને અભ્યક્ત નથી. ખાંડીક ઇતિહાસવેત્તા બી. વીન્સન્ટ રમાથ અને બીજા બીક ઇતિહાસકારોએ લખેલું છે કે પંજાબ અને સંધ્યામાં મહત્વપૂર્ણ પ્રભુસત્તાક રાજ્યો હતા. આ પ્રતિ અને પુર્ણ રજપુતાના અને આલ્વાની પ્રભુ પ્રભુસત્તાક રાજ્યસત્તા હોંદજ રહેતી હતી. ડોમીનસી હોંદને વિદેશીય છે એમ કહેવું એ વહેલા નંબરની જુથ છે. પરંતુ ચર્ચા રજક વિષયને એક બાજુ રાખીએ. હોંડ' હોમરલી પુર્ણ પુર્ણ કે સરકારની પાલાલ પદ્ધતિ તેના પોતાનાજ મુશ્કેલી અમેરીકામાં અને બીજા પુરોષીય દેશોમાં જેવું કામ જાણ કે? આખી દેશના લાલની દ્રષ્ટિએ વિચારીએ તે પાલીસાના ધોરણ ઉપર આલતી સરકારે નિષ્કળ નીવડી છે એ શું સત્ય નથી? દેશકાલ વિચારોએ એવું પણ જાહેર નથી કહે કે હોમરલી પણ નિષ્કળ ભમ છે? હોંદને માથે આવી એવું બંધારણ જે તેને મહી રહ્યાવા દેવામાં આવે તે તે જરૂર પડી રહ્યું છે અને તેની અભિલાષા પુર્ણ થાય કારણ કે પરદેશીઓના રાજ્ય કરતાં સ્વરાજ્ય હજાર દરજ્જે ઉત્તમ છે. હોંડ ઉપર વિશાખતનું લાગુ પડેલું અને બાજાથી રાજ્યની હોડ'

હોમરલી અગ્રણ્ય હોંડ છે. પરંતુ હોંડીજો કે જેમને સદન કરવું પડે છે તેમજ બરાબર સમજે છે કે ઇતિહાસ રાજ્ય તેમજ મુશ્કેલી કહેવું છે. ખાંડીકને કારણે રહાયજી જશે અને બાજાથી હોંડ તે હોંડ વિશાખત સામે બળેલા હોંડવાનો સ્વરૂપે પણ ખ્યાલ ન કરે. એ હોંડનાજી લાજામાં રાજ્ય ચલાવવામાં આવ્યું હતા તે આજે હોંડ જંગલ ન હતા. હોડ' હોમરલી હોંડ-પુરોષીય પ્રશ્નની ચર્ચા કરી અને દર્શાવ્યું કે અહમરે મહાન પ્રવૃત્તિ કર્યા પછી તે બળેને એકત્ર કરી જશે નહિ તે વિશાખત પણ નહીં કરી શકે. વીસમી સદીના ઇતિહાસની સોળમી સદીના ઇતિહાસ સાથે સરખામણી કરવી એ હોડ' હોમરલી જેવા અભિવેદક હતા. એ સરખામણી કરીજી ન જાય. છતાં એ એ સરખામણી કરવીજી હોંડ તે એક વાત એવાથી નીકળશેજી અને તે એ કે અહમરે હોંડ-પુરોષીયને એકત્ર કરવા પ્રવૃત્તિ કરેલા અને મોટે ભાગે તેને ફતેહ થયેલા પરંતુ ખાંડીક સરકારે એટલું પણ કહ્યું છે. વિશાખતે બાજામાં પાડીને રાજ્ય કરવાની નીતિ આજુ રાખી કે જેથી તેનું રાજ્ય હમેશ હોંડમાં કાયમ રહે. છતાં હોંડ-પુરોષીય અંગ્રેજ કરવામાં મોટે ભાગે હોંડના હોંડોને વિશ્વ મળ્યો છે. અને હોંડના અંગ્રેજોના પ્રવૃત્તિને લખે ધોરે ધોરે એમાં અભ્યુત્તરી થયેજી.

હોંડ-પુરોષીયન કાઉન્સિલની સભા

જોહાનીસબર્ગમાં આવેલા મેડીસલ ડાહ્યામાં હોંડ-પુરોષીયન કાઉન્સિલની એક સભા બજા હતી. કાઉન્સિલના પ્રમુખ પ્રોફેસર રોડ પ્રમુખપદે હતા. તેમણે દર્શાવ્યું કે આપણે મુખ્યત્વે કરીને કુવર મહારાજ સોમ અને કુપરાશીનો સત્કાર કરવા ભેળા થયા છીએ. તેમણે દર્શાવ્યું કે કાઉન્સિલના સભ્યોને મારે જણાવવું જોઇએ કે આજકાલ કાઉન્સિલની પ્રજાતા મધ્યી જોઈ છે. લગભગ ચારેક વર્ષ ઉપર બી. હાજાની દોરવણી નીચે આપણે જણાવતા કરી પરંતુ હોંડમાં એ વર્ષથી આપણે ધીરા પડી મથા છીએ. હોંડી સરકારના એક જ બંધરક કુવર મહારાજ સોમ આ કોરેમાં પોતે અભ્યક્ત છે એમ દર્શાવતા હતા પરંતુ કાઉન્સિલ આ કોરેમાં કીધી પ્રજાતિ કરી ચાલે તે વિશે તેમણે સુચવ્યું કરી છે. કુવર મહારાજ કાઉન્સિલને વર્તમાન પત્રોએ આપણે માટે ઉત્તમ સાધન છે. અને જ્યાં સુધી હોંડ જાય છે ત્યાં સુધી જોહાનીસબર્ગના વર્તમાન પત્રોની આપા વળજી છે. હોંડી તેમજ ખાંડી પ્રજાના પ્રત્યે તેમજ વળજી સહાનુજીતિ બરેલ છે. હોંડી સાહિબ, કળા, તત્ત્વજ્ઞાન અને મગે ઉપર ભેળા અખી હોંડી પ્રજામાં હોંડોને રસ લેતા કરી જાય છે. આ રીતે ઉપરોક્તી પ્રોફેસરના ભમ કહે. વર્તમાન પત્રોના કોરસેપોનસ ડાહ્યાનો હોંડી સવાજને જગત વિષયે ઉપર ચર્ચા કરવા માટે વખતે વખત ઉપરોક્ત કરી જાય છે. એ પુરોષીયન સમાજને હોંડી પ્રજા અમર્યાની જરૂર લાગતી હોંડ તે હોંડી પ્રજા વિશે ગાન દેખાવવાનું કાર્ય કરી શકે અને તેમ ચર્ચાથી જુદી જુદી બળતીઓ સાથે સંબંધ જોડી જાય. આ વખતમાં યોજા-સોશીલ અને ખાંડી સોસાયટીમાં પદ્ધતિ કામ કરી શકે. કાઉન્સિલના પુરોષીયન સભ્યોને તેમણે દર્શાવ્યું કે વર્તમાનમાં ખાંડી અને એજાખીતાઓને હોંડી પ્રજામાં રસ લેતા કરી શકે. આ મુશ્કેલી અંદર તમે માત્ર સામાજિક કાર્યની અંદરજ રસ લખ શકો એટલુંજ નહિ પરંતુ રાજકારણમાં પણ હોંડીઓને મદદ આપી શકો છો. અને લાગે છે કે હોંડીઓ આ દેશના

નેકનબલ કે એવું અરકારે સ્વીકાર્યું છે તેમાં આપણો વિશ્વસ છે. કારણ કે મજૂર ખાતાના પ્રધાને આખરે કબજામાં હોદી બેઠાંને મદદ આપવાનો નિર્ણય કર્યો છે. આ વિષયમાં યુરોપીયનો અને હોદીઓના અધિકારથી વિશેષ કામ કરી શકાય છે. હું તમારો સીનો આભાર માનું છું. કારણ કે આ દેશના બહાર અધિકારથી વિરુદ્ધ બંધને પણ હોદીઓ પ્રત્યે સારો અહેસાસ અભિપ્રાય બીજો તે માટે પ્રયત્ન કરે છે. રાષ્ટ્રવેળા એવું દેખાય છે કે આપણે પાછા હોદીએ છોડીને પરંતુ મારી ખાતી છે કે આખરે તે આપણને હાલ મળીને.

હોદી આંતરેલી દરિયા બેઠાં કુવરાણીએ કહ્યું કે જેમ જેમ વખત જતો જાય છે તેમ હું જાણું છું કે હોદીઓની આમાલિકા રીતિ સુધારવા ઉપર ઘણાં પ્રયત્નો આજાર રહેશે છે. તેમણે પ્રશ્નને પોતાની આંતરેલી આમાલિકા પ્રયત્ન કરવા બોલાવ્યું હતું. યુરોપીયન અને હોદી આંતરેલી વચ્ચે સંબંધ બેઠાંને બેઠાંને અને આંતરેલી એક કક્ષણ સ્થાયી બેઠાંને. બે તેમજ બેઠાંને દોરી કહે તે નિર્ણય કામ કરી શકે. રાષ્ટ્રીય ક્ષેત્રમાં નહિ તે આમાલિકા ક્ષેત્રમાં તે બહાર કરી શકે અને તેમ કામ તેમજ એક કક્ષણ પ્રયત્ન બધે બેઠાંને. આ રીતે બેઠાંને આંતરેલી આપણે બોલાવ્યું કે જુદી જુદી જાતીએ વચ્ચે સંબંધ સ્થાપવાના કાર્યમાં એકાં પાંચ વર્ષમાં પણ કાર્ય થયું છે. તેમણે નેકનબલ કાર્ડીયલ એક આંતરેલી વેળાએ રાખ્યો આપી કહ્યું કે મોન-યુરોપીયન ખાતેને પણ નક્કી અને ક્યાં સમય બીજી ક્યાંના ખાતેના બેઠાંને આપણી એવી તેની નીતિ છે. આ બેઠાંની માત્રની વા. ૩૦ બેઠાંને કાર્ડીયલની બીજી સમા બેઠાંને રાખ કરી સમા નરખારત બધે હતી.

હોદીસ્તાનના તાર સમાચાર

મહાત્માજીને ઠાકવાનો પ્રશ્ન

રહાર પક્ષો કંઈને બંધનમાં બંધનમાં કહ્યો છે કે 'ડીપ્લી ડીપ્લો' પણ બંધન કરે છે કે નવા વર્ષને દિવસે બધી બાબતો કોવવાના આકારથી મહાત્મા સાધીલ તથા બીજા બંધનને રાષ્ટ્રીય રીતિઓને હોદીમાં કોડી રેવાનો રાખ કરવામાં આવ્યો છે. હોદી સરકારના પણ મજૂર બુરોક્ષેટના કલ્યાણ સંબંધે સાધીલને કોડી રેવાની વિરુદ્ધ છે જેમ 'ડીપ્લો' પણ કહ્યો છે પરંતુ સર સેમ્યુઅલ હોદીની ખાતી છે કે બીજી અરકાર બંધનને વિશેષે ને રાષ્ટ્રીયો દ્વારા રજુ કરનાર છે તેને જાણી રીતે અર્થમાં આવે તે માટે રીતિઓને બેઠાંની કોડવાની આવરણ છે. બેઠાં રાજી ટેબલ ડાન્ડરની એક અલગ બધે તે રેવા તેમજ બંધન કરે હતું કે બંધનને સંબંધીત ને કાર્ડ નીવ થવામાં આવ્યું છે તે બીજી પાસેથી ક્યાં ક્યાં કરવામાં આવે તે બંધે પાસેથી બેઠાંને કોડી રેવા તેના ઉપર વિચાર અભાવે અને એ બેઠાં કોડી રેવામાં મહાત્માના પક્ષે પ્રતિનિધિત્વપૂર્ણ હોય તેને માટે સર સેમ્યુઅલ હોદી આપણે છે.

કેન્દ્રીય પારિશ્રમ વિશે હોદી શું કહે છે?

'ડીપ્લી ડીપ્લો' પણ કહ્યો છે કે બેઠાંની એક કોડીની પ્રથમ એક કાર કામ તે બંધે બે મહાત્માના પક્ષે પણ તેમાં કામ કરે હોય તે મહાત્માના આંતરેલી રેવાથી ક્યાં કરવા બેઠાંને મુજબના 'રાષ્ટ્ર' પણ બંધનને કહ્યો છે કે મહાત્મા પક્ષે વર્તમાન રીતે રાજી ટેબલ ડાન્ડરને વધેલી કહ્યો છે અને તે નિષ્ફળ બધે છે જેમ

બંધાવે છે પરંતુ રેવામાં સામાન્ય અભિપ્રાય ક્યાં રાખેલી આજા કહે છે. એવું સ્વીકારવામાં આવે છે કે રેવામાં મુજબના ક્યાં છે કે તેને વિશે હોદીઓની અખત સામગ્રી છે અને તે મુજબના વિશે નિરાકરણ થયું નથી. પરંતુ નિર્ણય અભિપ્રાય ક્યાં રવામાં આવે તે બંધે 'બેઠાં રેવા' બંધાર પાનાર છે તેને માટે રેવાની રીતિ છે. સવિનય-બંધની કલત સંપૂર્ણ રીતે નિષ્ફળ નીવડી છે તે બેઠાં એવી કારણે પણ બંધનમાં આવે છે કે મહાત્મા એ ક્યાંને બેઠાંને કોડી રેવા તેને અમલની રાખ. આ રીતે મહાત્મા 'હોદી' પણ મુજબના છે. એ પણ રાષ્ટ્રીય પક્ષે મુજબ છે અને મહાત્માને દરિયાઈ તે રજુ કરે છે.

મહાત્માજી પાસે આંતરેલી બેઠાંને છે

હોદી રીતિઓને ક્યાંમાં ક્યાંમાં હતું કે ગાંધીજી આંતરેલી સવિનયબંધની કાલ સાથેના સંબંધ કોડી નહિ કે આંતરેલી તેમજ કોડવામાં નહિ આવે. પરંતુ એવું અમલમાં છે કે કહે તેમની પાસેથી બેઠાંની ખાતી બેઠાંને છે કે સરકાર બંધનને વિશેષે ને રાષ્ટ્રીયો રજુ કરે અને તેના ઉપર વિચાર અભાવ-વામાં આવે આંતરેલી સવિનયબંધની કલત કોડી રેવી. એવું માનવામાં આવે છે કે ક્યાં આનાકાની સિવાય એવી ખાતી સાધીલ આવે રાજી ટેબલ ડાન્ડરની સંબંધે. સર તેજ બંધાર અર્થ અને બીજાં હોદીસ્તાન પક્ષે તેમની સાથે વખતસર મહાત્મા થવાની ક્યાં તે અર્થે તેમને છુટા કરી ક્યાં.

૧૯૪૫ માં હોદીસ્તાન તાર સમાચાર

હોદી અમલદાર વર્ષમાં રાજી ટેબલ ડાન્ડરની પરિશ્રમ સંતોષકારક માનવામાં આવે છે. 'રહાર' પણ કંઈને બંધનમાં બંધનમાં કહે છે કે નવા બંધનને 'વધે દવે' આપી પ્રયત્ન કરવાનો માર્ગ અને પ્રયત્ન બંધે છે. ખરી રીતે તે રાજી ટેબલ ડાન્ડરની એવી ક્યાં કરે છે કે પ્રાંતિક સ્વરાજ્યની કલ્યાણ સન ૧૯૪૪ માં કરવી અને રીતિઓની કલ્યાણ સન ૧૯૪૫ માં કામ. ડાન્ડરની રાષ્ટ્રીયો રાષ્ટ્રીયો ને બીજા ક્યાંમાં આવે તે પાસેથી પણ વિશેષ વિચાર પસાર થશે. આવતા બુધ્ધિ માત્રમાં એ બીજા ક્યાંમાં બંધે. સાંધીલને કોડવા સંબંધી બીજા બંધનને રાજી ટેબલ ડાન્ડરની સર સેમ્યુઅલ હોદી ક્યાં તેના ક્યાં હોદીમાં પણ બંધન બેઠાંને છે. પરંતુ બીજા રાજી ટેબલ ડાન્ડરની સાંધીલ ક્યાં ક્યાં તેની કિંમત એ આવવી પડેલી કે બેઠાંની રેવા બંધ કરવા અને રીતિઓને કોડી રેવા અને તેમ કરવાથી હોદીમાં કાલિ રેવા નહિ પરંતુ તલવાર ખાતી. અને એક કહેવું સહિષ્ણુઓને વધે છે કે હોદી રીતિઓની સરકાર પોતાની બેઠાંની વિશે મંજૂર-પક્ષે આજા રાખે છે અને એ પણ નહિ કરાય કે ૧૯૪૧ ની સાલમાં કહેશે અને આજામાં કોડી રેવા ક્યાં તેવું પણ બંધનમાં પાસે.

ગાંધીજીની તબીયત ક્યાં નથી

સાંધીલને પોતાને કોડી રેવા એ બુધ્ધિ પ્રથમ છે. તેના કિંમત પરિશ્રમ કોડી રેવામાં આવે છે પરંતુ તેમને કામ એક તે નવા કોડી કહે કે તેમજ કોડી કરવાની બંધનમાં કરે છે. સવિનયબંધની ક્યાંને ને ક્યાં બંધનમાં ક્યાં પણ ક્યાં છે તે રીતિ તેમજ સર ન કરે એમ માનવાને કારણે ક્યાં તે તેમને છુટા થવાને બેઠાં સાંધીલ રાજી કરે, હરિ-બંધને મંદિર પ્રવેશનો અધિકાર આપી રેવા એવી ગાંધીજીની અલગ પ્રત્યે આજા ક્યાં બેઠાંને છે. તેમની તબીયત ક્યાં નથી અને તેમજ રીતિ અપવાસ કરે એ વિચારથી તેના અનુવાદી મુજબ છે. એક અધિકારમાં આવે છે

કે નવા ભંધારજીને કાર્પમાં મુકવા માટે મહાસભાના સહકારની આવશ્યકતા છે પરંતુ હોંડ ને મુખારા માંમે કે ને મેળવવામાં પહોંચના અસરકારક સાબીત થઈ નથી.

રાઉંડ ટેબલના પરિણામ વિષે અંધીલ

પુનાથી રૂટરને તાર વળાવે છે કે રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સના પરિણામને અંધીલ વખોડી કહાડે છે અને મહાસભાને તે સ્વીકાર્ય નથી એમ જણાવે છે. મહાસભાના આગેવાન રાજ્ય-સેનાપાલાયકારીબર સાથે સમઘટ કર્યા પછી તેઓ એ નિષ્કર્ષ ઉપર આવ્યા છે. તેઓ બંને હોંડને એક અંધીલ બહાર પાડે છે અને હોંડુઓને એવી અંધીલ કરશે કે તો, < મી બ્લેન્-વારીએ હોંડમાં સંભળે સભાએ ભરતી અને વોઇસરોયને ભરત કરવી કે હરિજનોને મટે મંદિરો પુરવાં રાખવા સંબંધી ધારા-સભામાં જે કાવેરો આવવાની વાત છે તેને વોઇસરોયે પરવાનગી આપવી.

અંધીલને છાંટવા સંબંધી

અંકનથી રૂટરને એક તાર દર્શાવે છે કે નવા વખતે દિવસે અંધીલને છાંટી મુકવામાં આવશે એવી જાણવા મળી રહી હતી તે સજ છે એમ સમજાતું નથી. એવા સમાચાર મળે છે કે ભરૂર હોમ તેનાથી એક પણ વજ્ર વધારે વાર અંધીલને નોકમાં રાખવાની ખોટીજ સરકારની ઇચ્છા નથી પરંતુ તેમને છાંટવા સંબંધી નેજા પહાર ગાંધીજીની વાંધાકે જેવા રહેશે તે સંબંધી અમુક કરતો કરવાનો સરકારનો આમક છે. પરંતુ અંધીલ તરફથી એવી કશી ખાતી આવવામાં આવતી નથી.

હોંડનું નવું બંધારણ

અંકનથી દર્શાવવામાં આવે છે કે હોંડ માટેનું નવું બંધારણ સન ૧૯૨૪ પહેલાં અમલમાં આવે એ સંભાવિત નથી. રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સ પરિણામ એક વ્યાખ્યાન પેપર દ્વારા રેસીડ્યુઆરીની આખરીમાં પહાર પડે છે. જાર બાદ બંને કાઉન્સિની નીચાએથી નોટીટ કમીટી નેમાં હોંડીએ પણ હશે તેવી ખેટા જાન પહેલાં પુરી થશે નહિ. તેના રીપોર્ટ જોમસ્ટ પહેલાં પહાર પડશે નહિ. સરકાર તાર બાદ બીજા ઘડી કહાડશે જે અપેક્ષર માતો અક્ટોબરમાં પાકામિંટમાં કામલ કરવામાં આવશે અને પાકામિંટની આખી મેકમાં તેના ઉપર વિચાર ચલાવવામાં આવશે. જે રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સ મળે મધ તેને હેટ્ટ સધાયોજ છે કારણ કે હોંડા રેલીમેટોન્સે એ ખાતી થઈ કે કાર્પમાં મુકી કહાય એવું બંધારણ બંધામાં ફેરવી પુરોવા રહેલી છે તે તેઓ જોઈ કહ્યા અને ખાસ કરીને સરકાર અને નાણાં સંબંધી પ્રશ્નમાં ફેવી મુકેલીઓ છે. પરશીયાનો બનાવ, કોન્ફરન્સના અર્થો, રેલીમેટોને ગેંક જોર ઉચ્ચાઈ અને કહેરની કીધેલી મુલાકાત એ સર્વથી સજ પરિ-રિયલિટી તેમને બાન થતું હતું. હવે એ વધા પ્રગ્નેને હોંડના આમવર્ગના બહોર અભિપ્રાય સામે ફેવી રીતે મુકવા એજ પ્રસિનિધિઓની મુશીબત છે. આ હેરલી રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સના પરિણામ સંબંધી તેમના અભિપ્રાય દર્શાવવામાં એટલાજ માટે સંભાળ લેવાની જરૂર છે.

રેલીરાજ્યોનું વલણ

રેલી રાજ્યોએનું વલણ પણ રમુ પત્યુ છે. તેઓ સાદું કરવા માં થજા કહ્યું માણુમ પડ્યા છે. અંકનમાં ચર્ચાઓની ટાણમાં એવી ધારતી મતવાપવામાં આવે છે કે કાવેરો, બંધરયા, સીવીલ સર્વિસના અધિકાર, એલ તેમજ બીજા એવા પ્રમેતમાં વોઇસ-રોયનો કાણુ કહ્યું લેવામાં આવ્યો છે અને તે કાણુ પ્રશ્નોને આપવામાં આવ્યો છે. તેઓની રાજ્યનકું આપી દેવાની ધમકીથી તેઓ પોતાની ઇચ્છામાં આવે તેમ કરી કહેશે.

સ્વર્ગસ્થ માવજીભાઈ અને પાટીદાર સોસાયટી

પાટીદાર પુનાહરેડ સોસાયટીની એક બહેન સજા ન્યુ ટાઉનમાં આરેજા પાટીદાર દોલની બંદર સ્વર્ગસ્થ માવજીભાઈ યોમજીભાઈના મૃત્યુ માટે દોહા દર્શાવવા તેમજ તેમના કુટુંબ પ્રતે દીક્સોજી દર્શાવવા માટે મળે હતી. સજામાં પાટીદાર હોમ સિવાયના અન્ય બાઇઓ પણ કાબર હતા. રેલીમેટ લામીલ બહેનેએ પણ દાલરી આપી હતી. સજામાં અનેક મોજનારાઓએ સદ્મત માવજીભાઈનાં જીવનના અનેક કહ-ગુણોની પ્રશંસા કરી હતી અને તેમને પમલે ચાલત કાકામજા કરી હતી. બહેન કાર્પની બંદર એમના નેટમે લેટલાક અને રમ લેનારા કાર્પકેતીઓ આ મુકમાં વજાજી જોડા છે. વહતાઓના વિદેશનેક થઈ ગયા ત્યા પ્રમુખસ્થાનેથી એમના કુટુંબને, પાટીદાર સોસાયટી અને તમસ્ત હોંડી કામને મજેલી બોદ દર્શાવેતા તથા એમના કુટુંબને દિવાસો આપનારો અને પ્રશ્નર એમના આત્માને કાંત આવે એવી પ્રાર્થના કરતો આવ રજી કરવામાં આવ્યો હતો જે સર્વ બાઇઓએ સ્વર્ગસ્થના માવમાં લેવા થઈ પસાર કર્યો હતો.

જાહેર અસ્થાઓને દાન

સ્વર્ગસ્થ માવજીભાઈના પુત્ર રા. પલાભાઈ માવજીભાઈએ એમના પિતાજી સ્વર્ગવાસ થવા તેમના પુણ્યાર્થે આ દેશમાં તથા હોંડમાં બહેર સંસ્થાઓને નીચે પુણ્ય દાન કર્યું છે. સ્વરાજ્ય આશ્રમ બાદોલી પૈંડ ૩, સુખા ગુરજ પાઈંડ ૩, સહાયકામ અમદાવાદ પા. ૨, પાટીદાર વિધાર્થી આશ્રમ સુરત પા. ૨, જોહાનીસર્ગર્જ બનાબ હોરખીદમ પા. ૨, રી-નિક્ક સેટકમેંટ પા. ૧, નડીઆદ અનાથાશ્રમ પા. ૧, વાંકનેર મુખરાઈ કામમાં કાપરયા પા. ૩, પાટીદાર સોસાયટી પા. ૨, અરમુરવતા નિવાસક હૈંડ પા. ૧, બનિતા વિધામ સુરત પા. ૨, હોંડુ રમકાન જોહાનીસર્ગર્જ પા. ૧, વાંકનેર મંડળ પા. ૧, હોંડુ સેવા સમાજ પા. ૧. આ પુણ્ય બહેર સંસ્થાઓને દાન કરવામાં આવ્યું છે.

આવજાર

અનેક સંસ્થાઓ તેમજ બાઇઓએ સ્વર્ગસ્થ મહાવજીભાઈના કુટુંબ પ્રતે દીક્સોજી દર્શાવી છે ને નજલ રા. કાલાભાઈ પહેલ સંસ્થાઓ તથા બંધિઓનો આ વજ આરહેતે આભાર પ્રદર્શિત કરે છે.

પુટનહેમમાં દોલ ખુલ્લો મુકવાની કીયા

"તા. ૧૮-૧૨-૩૨ ના દીને પુટનહેમ હોંડુ મંજાનું નવું મહાન-દોલ ખુલ્લો મુકવાની કીયા મીમાન પંડીવ બવાની દવાલ સન્વાસીના હરેકે બનાર દોવાથી મંજા તરફથી અબ મેજાવહે કરવામાં આવ્યો હતો. દોલને સારી રીતે મુજ, તોરજ, માદ વિગેરેથી સજમારવામાં આવ્યો હતો. પેહાં મંજીનામેજ મોન્ડી મંડળ, અને ધોબી મંડળના દરેક અબો સહકુટુંબ સામે પધાનો હતા. ખીટાકીન વાલા મંજુવાઈ મોવોઈજી, પ્રીરકાવાલા માવજીભાઈ ખુલાલ, સમરસોઢકર વાળા છવા બના વિગેરે પધાર્યા હતા. સવારે દસ વાગ્યે ટાઉન મેવર બી. મેવરન ટેલી અને દસ વાર મુશીબીનન ગ્રહરોયેને આખજીજી આવેલું હોમ પધાર્યા હતા. મરાખર દસ વાગ્યે ટાઉન મેવરનાં પ્રમુખપદે મીટીંગ કહ કરવામાં આવી હતી. કરજાતમાં સ્વામીજીએ પ્રાર્થના કરી હતી જે વખતે સર્વે વાનુ અને સદરથોએ કલા થઈ બામ લીધે હતો.

મંડળના પ્રમુખ શીયુત પટેલનું અંગ્રેજી બાપજી મંડળના મંત્રિ શીયુત નક્કરજીએ વાંચી સંભળાવ્યું હતું જે વંચાવ રજા પાદ પ્રમુખે મેવર મી. ફેલીને પ્રુક્તે દાર પટેરાવી કમળી આપવામાં આવી હતી. પાદ મેવર મી. ફેલીને કંબાજીથી પ્રમુખપદ આપવા બાબ આવાર માંગો હતો. પાદ સ્વામીજી બાપજી કરવા વખતે પ્રમુખશ્રીએ મંડળ તરફથી પ્રુક્તે દાર પટેરાવી કમળી આપી હતી. સ્વામીજીએ કાનૂન મેવરે આજના મેળાવકાત પ્રમુખપદ શીયુ તે માટે આવાર માની કાંશુ પ્રવચન કર્યું હતું. સ્વામીજીએ અને મેવર સાથે જીમ દોહના મુખ્ય કરવાએ ખુલ્લો કરી દોહ ખુલ્લો તહેર કર્યો હતો. પ્રમુખ સાહેબે મંડળ તરફથી પ્રુક્તે દાર પ્રુક્તે દાર અને સ્વામીજીનાં સંદેશી મી. મુકયરને કમળી આપી સત્કાર કર્યો હતો. સ્વામીજીએ કાંતિ પાદ પ્રાપ્તિ કર્યા પાદ મેળાવકા મીસજન થયો હતો.

સ્વામીજીએ મંડળનાં દોહમાં દવનાંદિ વત વિજેર પ્રાપ્તિ દોહ કરી હતી. તે થઈ સ્વામી પાદ સર્વેએ તત્કાલ મુદ્દરને આ બોજન શીયુ હતું જરાવર ચાર પાગે બીજી મી.મી. કરવામાં આવી હતી. જદરના કરક સર્વે અને મંડળના સર્વે સર્વે દોહર દોહ દોહ મી.મી. કરાવ મયો હતો. જરાવરનાં સાત દોહરનાં અને કાજાનાં બાદ આ પ્રસંગ માટે પાદવેલ મુદ્દરનું ગીત મંદ્ર સંભળાવ્યું હતું. પ્રમુખ મી. પટેલે પાદનું લખેલું કાપક ગુજરાતીમાં વાંચી સંભળાવ્યું હતું. તેમના બાપજીમાં દોહનાં કરવાથી કા. મંડળમાં મંદ્ર. સ્વામીજીનાં પ્રેરણા અને મંડળનાં કીસાવી કમળોના સહાયથી દોહ કેવી રીતે પાંચમો, તેમજ શીયુત મુદ્દર અને કાજાનાં તરફથી પ્રમાણુ દાર દોહ મી.મી. માટે આપેલ તે માટે આવાર સાથેનું બાપુ વિવેચન હતું. પાદ મંત્રી જલસારથી જદરથી આનેક સંદેશોમાં 'મંદ્ર લંડન હોડ સોભાવરી' તરફથી પ્રમુખનો વાર, 'મંદ્ર લંડન હોડ સોભાવરી' નાં મંત્રીને જગત પાદ કરવાથી શીયુત પ્રધીરનાં વાર, સમસેટ પ્રદરથી મા કેમ-બાક ગળજરનો પત્ર, કેપદાઈનથી મી રતનજીનાં મોર્વોદનાં પત્ર વિજેર મુલેચનાં સંદેશોમાં વાંચી સંભળાવી મંત્રીએ પશ્ચ દુકમી આમંત્રજીને માન આપી પધારેલ મહેમાનોનાં આવાર, અને સ્વામીજીનાં પ્રેરણાથી જદરથી દુક મમયમાં દોહ બાપવાને કાંતિમાન થયા તે વિષે પ્રવચન કર્યું હતું.

મી. ઇ. મોરના મંડળના પ્રમુખ શીયુત મુદ્દરને અને ધોળી મંડળના પ્રમુખ શીયુત અમલામામ મોર્વો દુકમી મંડળના આવાર માની અનુક્રમે મંડળને પત્ર પાંચ મી.મી. વેટ આપી હતી. પાદ સ્વામીજીએ જગમગ એક કલાક સુધી કરક વિષર પ્રવચન કર્યું હતું. અને મુદ્દર મુદ્દરને દારુ બાપજીને બોલોએ લખનું પીસમરજી ન કરવા આટલા દુક સમયમાં દોહ બાપજીને તે માટે આર્નંદ કરાવ્યો હતો. અને જદરનાં હતું કે દોહ બાપજી રજા પછી દવ હોડ બાપજીનાં આટલેથી કરક મરી જતી નથી, પણ એ દોહનાં દને જરાવર સદુપાન કરેલાં ભેજોએ, તે એ દર રવીયાર દોહ બોમયાદ દોહમાં સંદેશા અને દવનાંદિ ક્રિયા કરવી, અને વાળાં માટે આપણી માનુષ્યમીની બાપાન શાંતજી આપવા પ્રણય કરેલાં વિજેર પ્રવચન કરી બાપજી પ્રુક્તે કર્યું હતું. પ્રમાણુ શીયુત મળજરનાં અને કાજાનાં રજાનાં સ્વામીજીનાં દરેકે મંડળ તરફથી આદિનું એક એક વાચક બેટ આપવામાં આવ્યું હતું. તે માટે શીયુત મળજરે મંડળનાં આવાર માંગ્યો હતો, અને બાપ કાજાનાં પ્રમાણુ દાર પોવાના મરુદમ પિલાઈનાં નામે કર્યું હતું તે બાપાની બેટ માટે મંડળનો આવાર માની મંડળને એક મી.મી. વેટ આપી હતી. પાદ મી. ઇ. વાલા, મી. છવજીજી મોર્વોદનાં સ્વામીજીનો આમક પેશનીંગ રંગીત પ્રનામ દોહ પોતે બાસ પનાપીને મંડળને બેટ

આપ્યો હતો. તેમજ મહાત્મા મી.મી. અને રાજા સ્વામીજીને બોલોએ વેલેસમાં થયેલ સમાગમનાં નાનાં સાત ફેટાઓ પણ બેટ આપ્યા હતા.

મંડળને નીચે પ્રમાણે રોકડ બેટ મળ્યો હતો.

૫	૫	૦	પોર્ટ કલીનાં બેટ મોર્વો મંડળ.
૫	૫	૦	ધોળી મંડળ.
૦	૦	૦	પ્રમાણુ મોર્વો (દોહ મેવર દા. પરસેતમ ભમવાન)
૦	૦	૦	માવજી નાના (મિરકા. દા. અંકુભાઈ મોર્વોદનાં)
૨	૧૨	૧	જગા મના (સમસેટ પ્રદર)
૧	૧	૦	એલ. આર. દેશામ. મેરસાનાં દા. અંકુભાઈ મોર્વોદનાં)
૧	૧	૦	કાજાનાં રજાનાં કાજા (મુદ્દરને)

૨૧ ૪ ૧ દુકમે બેટ મોર્વો મળ્યો હતો.

તેમજ સમસેટ પ્રદરનાં કાજાનાં મળજર તરફથી પાકીટ પકીલાલ બેટ મોર્વોદનાં અ.વ્યુ હતું. તેમજ પ્રીરદાઈનનાં અંકુભાઈ મોર્વોદનાં બે પ્રુક્તે 'મદદારપદ - વિપાનંદ' અને 'વાલજી મેમ દરેક' મંડળને બેટ આપ્યા હતા. પાદ મહાત્મા મળજર તરફથી દેવતાનાં ફેટાઓ બદર લેવાને માટે મોર્વોદનાં મુદ્દર દા. ને નાપીજીને પોતે કેટલું વચાજી કર્યું હતું ને નીચે પ્રમાણે મદરથી બરીદી મંડળને ફેટાઓ પાલ બેટ આપ્યા હતા. અને ફેટાનાં લેવાજીનાં લાજી પણ મંડળમાં આપ્યા હતા.

ફેટાઓનાં વિવેચન

અદાપિ દયાનંદ મરદની

૧	૧૨	૧	માવજી નાના મિરસાવાલાં બરીદી. દા. અંકુભાઈ. મહાત્મા મી.મી.
૨	૨	૦	અંકુભાઈ મોર્વોદનાં પ્રીરદાઈનનાં. સોકનાં તીક
૧	૧	૦	શાંતી છવજીરને મળજર (મુદ્દરને)
૧	૧૦	૦	જગાનાં મેવર
૧	૧૦	૦	દા. આર. પ્રેસ (મુદ્દરને)
૧	૧૦	૦	સમસેટ પ્રદરનાં
૧	૧૦	૦	કાજાનાં કાજા (મુદ્દરને)
૧	૧૦	૦	કાજા દોહ અંકુભાઈનાં
૧	૧૦	૦	૨૨. મેનજીનાં, ૧. મી. પરસેતમ સમસેટ અંકુભાઈ બાપ મોર્વોદનાં બરીદી.
૧	૧૦	૦	૬ મેવાનાં એક ફેટા
૧	૧૦	૦	૦ મી. રતનજી.

મી. કેમજીનાં મળજરનું બરીદીનાં

૧૬	૧	૦	બી.આ.નાં કાજા બરીદી પાલ લેવા મુક્યુ હતું.
૧૬	૧	૦	દા. આર. પ્રેસ બરીદી.
૧	૧૦	૦	મી. અંકુભાઈ મોર્વોદનાં બે પ્રુક્તે
૧	૧૦	૦	૧ મેવાનાં કાજા પ્રદર આસર મી. મ. વાલા બરીદી મંડળને બેટ આપ્યા હતા
૧	૧૦	૦	૧ મી. છવજીજીનાં માન માનાં ફેટાઓ

૧૫ ૪ ૧ મા.

વિષર પ્રમાણે ફેટાઓ, પકીલાલ, અને પ્રુક્તે વેચાજી મંદ્ર ના પાદ મી. મળજરે રાષ્ટ્રીય એક પ્રસાદમાંથી વાળની પતાવો દેતા. અને મી. મળજરે અને જયજીએ દારમ મંદ્રા જગાની પતાવો પાદ મંડળનાં સર્વ મી. ઇ. વાલા પ્રેસ સમજ તરફથી પ્રુક્તે પાદ આપવામાં આવી હતી. પ્રમુખશ્રી પટેલે કાપકનાં મી. મળજરે આપેલાં બોજન માટે, મી. પ્રેમા-વર્મા રામજીએ આપેલી દુધ પાઈ માટે, અને મંદ્ર આપવાર સર્વ મદરથીનાં આવાર માંગનાં પાદ મેળાવકા વિસજન થયો હતો.

બી. છવજીજીનાં રતનજી અદસારા

મંત્રી "મુદ્દરને હોડ મંડળ."

દ્રાસવાલ ઇન્ડિયન એંગ્રેસની કમીથી મીટાઈ

શ્રી દાસવાલ ઇન્ડિયન ટ્રેડિસની કમ્પીટી મીટિંગની એક સભા યા. ૨૭મી ડિસેમ્બરના રોજ મળી હતી. મીટિંગમાં ટેકલાકે હરિયો કરવામાં આવ્યા હતા. પરંતુ હરિય એ કરવા માં આવ્યો હતો કે એક્ટરીએને સવા આવવામાં આવે છે કે તેઓએ આ કમ્પીટીને મળ્યુત વિરોધ યોગ્ય રમળે મોકલી આપવો. શ્રી જોશીવાટીકે ભેદ ટેનોર એક્ટ કમીટીન કોઈ કરકારી કાળાઓમાં બજામાં બાજકાને કો. આઇ. ૨૬ રોમે વહેંચવા માટે આપે છે તેની સામે કમ્પીટી વિરોધ કર્યા છે અને કમ્પીટી વિચાર મુખે છે કે મીનીસ્ટર એક ઇન્ડીયનર ટેનવણી ખાતાને આ હોમે કાળાઓમાં પાકા ખંચી દેવાની મુખ્ય કરી.

પાતા દરાવ સ્વર્ગસ્થ આવજનામાં પ્રેમજી તથા મા. જોગ.
જોમ. દરિયર જોજો. મુશ્કરી મથા હે તેમના કુટુંબ પ્રતી દાસ-
મોજી દર્શવવાનો કરવામાં આવીયો હતો. પાદ સ્વર્ગસ્થ
મહાવજનામાં પ્રેમજીનામાં જોજો. કેમિશના ફેરવેર હતા તેમની
જમ્યાએ કમીરીએ રા. કાગુમાં કરવાના નીમજી કરી હતી.

ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟ ଭାରତ

[illegible]
$$\{a_1, a_2, \dots, a_n, a_{n+1}, \dots, a_{n+m}\}$$

(4)

હવે, ઝીતાના માથાના અધ્ધારોને પહેલા તથા અધ્ધારો સાથે ઢોલો સંબંધ છે, તે વિષે મારા અભિપ્રાય હતાંનું ખુબ પહેલા તથા અધ્ધારોમાં ઝીતાના ખાસ ટિપ્પેજના સરે સાક્ષીય અને વિશેષ મુદ્દાઓ યાદી મળ્યા. પછીના અધ્ધારો માં જે ખાસ ટિપ્પેજનો મેઝ નવો સિદ્ધાંત આવતો નથી પણ જે ટિપ્પેજનું વિશેષ સ્પષ્ટીકરણ આવે છે, તથા આની સાથે સંબંધ હોઈન, મેઝહોઈન, મેઝાઝવાસ, અકિષાગી, અને વેરકવ સમિતિવાળી માન્યતાઓ વગેરેનો ઢોલો રીતે સમન્વય થાય છે, તેનું સિવરણ છે.

દ્રશ્યતથી સમજાવું તો જેમ કોઈ મંદિરનો પાપો જાતે
ખોધું તમાર કરીએ તેમ મહેલા નજી જાખાયો છે; જાતે
પણ જેમ એ જોખામાં જોત, નાજવાં ઇલાદિ જરીએ, જાતે
તે જાતે ખારટર, ખારી, ખારજા, વગેરથી યુદ્ધ કરીએ,
તથા રંમ, નકશી, ચિત્ર વગેરથી સજીએ, તથા ખુટી, પાળ,
પાણિમારા વગેરથી સમઘવાણુ ખનાવીએ, તેમ સ્ત્રીનાના પાઠ્ય
જાખાયોએ મહેલા નજી જાખાયો. પરંતુ જો સ્ત્રી હમારત છે.

આદરો પ્રુણો હરે પશ્ચિમ મધ્યમોને મમજવામાં
માર્ગદર્શક થશે એમ જાણા રાખું છું

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

અભ્યાસ ૪ થો. પાઠ

(૧) સ્થાનિક રૂબીડ

પરિવહન શિક્ષણ એ માત્ર મહા સમર્થ બહુલતાના નહિ, પણ વિશિષ્ટ દેવતાને નામે જોઈએલાતી પરમાત્માતી પાલન-શક્તિનું જ અનુભવ—દર્શન, સ્વરૂપ છે, જેથી મન પ્રસ્થાપિત કરવાના હેતુથી શી વ્યાસ અને પછી શિક્ષણ અને અભ્યાસની સંવર્ધને નીચેનું સ્વરૂપ વ્યાપે છે :

— ३३३ —

‘હે અશૂન! મેં તને જે આ કરા મોખ મચાવ્યો તેજ મોખ મેં પ્રાચીન કાળમાં સુધીને મચાવ્યો હતો. તેને નરાધર પારણ કરી સુધી રૂંધો. અતિવર કર્મિણ આપરે છે તે સમય સુદ જલશે છે. સુધી જે રીતે પોતાનું શાપ તિવ-મિત રીતે, આકાંક્ષીત થઇને રહે છે, તે જોઇ આયોના આદિ રાજા પ્રાપ્તે જોજ સેમનું જીવનમાં આપરણ ઠરું હતું. તેજ પ્રમાણે સુધી વંદના મહાન રાજ્યિ ઉદ્ધતકરે પશુ જે કર્મિણ મનુતા જીવનમાંથી શાપરે આપ્યો હતો. આમ જીવકાળના જનક મહાન રાજ્યિઓ કર્મિણનું નરાધર પાલન કરતા. આર્થી આર્થીવતે અતિસજ સુધી અને અશૂન હતો તેમાં કામ, કાષ અને જોલથી પરાજીવ થઇ પ્રજાઓને રંજાવતા નહિ અને પ્રજાનાં સુખ પ્રત્યે દુર્નંદ રાજવા નહિ.

“મહાત્મા, કહેપોત? કળાનાત્મે કર્મોગમનો અંશકાર નાક પાછો
 મથો. સામજીક ધર્મથી પૃથ્વીનું પાશન કરવાને આને પ્રભાને
 ધર્મોભાગીનું વક્ષાલ પુરે પાડવાને જીએ સ્વાધ્યેસ સજ પોતાની
 અકરપાકીશને તુમ કરવા માટેના સામજીકને નામે બાધકક્ષી
 રહેવા બાબના. આને પરિણામે મુકો વધી મર્ધા, પ્રભાઓતો.
 રંજનક વધી મર્ધો, જીમર, કાક વધેરનાં બસનો વધી મર્ધા.
 જીઓ કોપર નિકળું; આને કોષાકો બળાકાર થવા માંડ્યો.
 આ બધું તું જાણે છે. આને પરિણામે આ મુક મધ્ય કષ્ટ
 મુક છે, જે તું સમજે છે.

“રામભાઈએ ક્યાં જીવ્યા છે, તે આ કચેરામનું નોંધાવેલું છે.”
તેને સમજાવ્યું તે ખરેખર તે સમજી ગયા.

“ પરમશિવ મિત્ર! જ્યેષ્ઠ કારવેએ કમધિમનો જ્ઞાનાદર કરી,
આ પેરે પુણ્ય દક્ષિણ કડી છે, તેમ તું પશુ એનો જ્ઞાનાદર
કરી એ પરિવરતિમાં તારા પર જ્ઞાવી પડેલો ધર્મ ઠાળવા
મજબો હતો. એ જ્ઞાનમાં મજાવવા, હું તારો જાણસખા અને
તારા શરણથી મનેલો મુર દોખાવી, જોજ યોજ તને જાણે
શીખતા રહ્યો. હું, જે એ સંજ્ઞા આરંભમાં સુખને
શીખવેલો હતો. ૧-૪
(અપૂર્ણ)

२२५। ५३

^૧ 'હાન્ડિક્રમ્મન ઓપિનિંગ્મન' ના અર્થિપરિભાષા.

સાહેબ, — જાપના તરફથી નિકળના ખતમાં તીથેની હા-
કવ જાપના તરફી લેશે.

‘હોદ્દી આરવળનીકે સેવા’ ના પ્રમુખ સાહેબ, તમા
‘સ્વચ્છેવક મીઠા નાટકે મંદણી’ બાપ સાહેબોએ બાપના
અમુક વખતનો સોઝ બાપી અને ઇન્ડિયાનામાં, મી.
ઇન્ડિયાના હોદ્દી આરવળનીકે સમાજને ધર્મીકાનું મકાન બંધાય
છે તેમા પેલાની જરૂર દોવાથી, બાપ સાહેબોએ, બાપના
બરા તન મનથી ફેડે માસે કલ્પવૃક્ષ વેળી, નિંદ્રા દેવીને તુલ્ય
કારી કાઢી, એકે નાટકે લેવાર કરી, અને ઇન્ડિયાનામાં તથા
દેશોમાંનામે મહા નાટકે બજાવ્યો, અને તેને બગલમ દોડથી
મે માસે બના બાપના, પણ એ નાટકમાં ચમેલ પેલાની
બાપને જલવકત્રી નોંધ, લગ્ન સુધી કાંઈ બકાર પડી નથી. તેનું
શું કારણ? એ હે એ પેલાને દસાબ સેવાની અને કાંઈ
પણ સજા નથી. જ્યાં ફૂં વિવધથી મામણી કહે છું તેનું કારણ
એવું છે કે અને ઇન્ડિયાનામાં વરતા અમુક હોદી બાપનો,
‘મીઠા નાટકે મંદણી’ મીઠા અમુક બાપનોએ સતારે છે, તે
એવા માણસો ખાતે કરીએ, બાપ ફૂં બાપકપુર્નકે કહું છું

કે, મહેરબાની કરી, 'મીન નાટક સંકળી' તરફથી ભજવણેલા નાટકનો આપણે જાણકારો દિશામાં જાણ મળે પ્રકટ કરી, આ આગ્રહોને સંતોષવાની જરૂર છે.

કે 'હોદ્દ સારવજનીક મહા' પ્રત્યે તમારું મનથી સાગરથી દર્શાવનાર મેમ્બર છે.

કી. ઇન્દુભાઈ.

ધી સુરત હોદ્દ એસોસીએશન

વાર્ષિક જનરલ મીટિંગ

ધી સુરત હોદ્દ એસોસીએશનના કમિટીએ મેમ્બર આપવામાં આવે છે કે એસોસીએશનની વાર્ષિક જનરલ મીટિંગ રવીવાર તા. ૧૫ જાન્યુઆરી સને ૧૯૩૩ ના રોજ મળે. તમારું વાગે એસોસીએશનના દેશમાં મળે તે વખતે સર્વે મેમ્બર મહારાષ્ટ્ર વિનવી છે.

કાર્ય:—વાર્ષિક જનરલ મીટિંગ એસોસીએશન તથા કમિટીના મેમ્બરની ચૂંટણી અને ટેન્ડર પાસ કરવા વગેરે.

જુલાલ સુખા મીસ્ત્રી,
કો. મેટેરી.

મ	તદન મહત	મ
ફ	સંવત ૧૯૮૬—રાજ્ય પંચાયત	ફ
ત	તદન મહત મળે છે. મંજૂર.	ત
	મહતમજી ફાઈમસી, અમલવર, કાઠીયાવાડ.	

ધી સુરત હોદ્દ એસોસીએશન

ધી સુરત હોદ્દ એસોસીએશનની ૧૨૭ વીઠેરીના રીટ વાળી દુકાનની પાછળનું મકાન તમારું ૨૧, ૨૨ અને ૨૫ ફોસ રીટ વાળું મકાન તા. ૧ થી માત્ર ૧૯૩૩ થી એક વરસના કીલ્લામાં મોકલવામાં છે. મારે ટેન્ડર મોકલનારે રમર મીટિંગમાં રવીવાર તા. ૧૫ જાન્યુઆરી ૧૯૩૩ ના રજા રવા એક. અમર વધારે રકમના ટેન્ડર પાસ કરવાની સત્તા જનરલ મીટિંગને છે.

જુલાલ સુખા મીસ્ત્રી,

કો. મેટેરી. ધી સુરત હોદ્દ એસોસીએશન.

વેચવાના પ્રસ્તુત

નીચેના પ્રસ્તુત કા એસોસીએશન મળી કમિટી:—

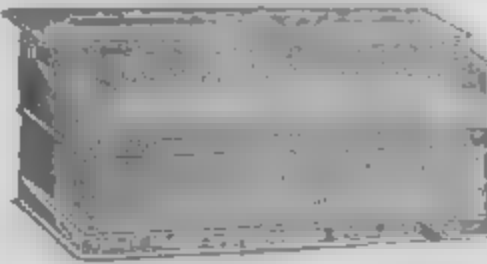
સાદી સિખામણ માત્ર. ૧-૨-૩-૪-૫-૬ દરેકની કો.	૧	૬
રાજા મણિય	૫	૦
ગુજરાત સર્વ મંત્રી	૬	૦
વિધિન	૨	૦
કુટુંબમાં અને મોડેલન	૨	૦
કામ માધુષ	૫	૦
અમર જનરલ	૩	૦
મોડેલ વીર કમિટી	૧	૦
અસકાર	૭	૧
મીત્રાજી	૨	૧
નવ કોલિટા	૧	૨
મહારમી મહાન કામ	(મત્ર ૧) ૫	૦

AWARDED GOLD MEDALS.

સોનાના ચાંદ મળેલા છે.

સરદાર કૃષ્ણ: સરદાર કોન

કરેક્ટનના સરદાર કૃષ્ણ
કરેક્ટનના સરદાર
કોન મળેલા તમારો
વેતન કૃષ્ણના પનાવવા
માં આવે છે. તમારું
માટે એક નવું મોડેલ
મોકલે ફાઈમસી
માંથી કરે.

વેતસીંગ ગુરુમજસીંગ એન્ડ અધર્સ,

દેશ એસીસ અને કમિટી—વેતસીંગ ૫ થી ગલીના નાકે, રહેર સિટ સર્કલ રોડ, મુંબઈ. ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. જાન્યુ એસીસ અને મીટિંગ ૫૫૫ ૫૮ કામગીરી રોડ, મુંબઈ, ૨.

RAVJEE BHoola

**Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.**

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc supplied and sailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફટ અને વેલ્ટેબલ ચલાવનાર

નારાણનાં નંબર એકતા બતાવ્યા, પછી તાપલ
વિગેરે ચીજો આરદર મળેથી તરત મહાવવામાં
આવશે.

ફરેક આરંભ ઉપર જાતી કબજેમાં રાખી સારો
માલ, આરી પેકીંગ કરી કીરુપન સ્થાપી ખાકલવા
માં આનંદી.

કેપ ઝાલી-જ, ઝાંઝવાણ, સીકોર, મેડેસીઆ
વીડાને કોઈ જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

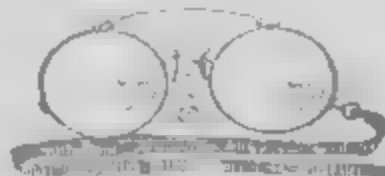
સાબો : રવજી કુલા,

પા. ભે. નં. ૫૨૧, ૮ મેસ ૨૬/૫.

625401, 711115.

We give you Optical SATISFACTION!

If you come to us for your glasses, we can promise that you will be satisfied with them. Optical work calls for great accuracy, and you should be careful in your choice of an optician. We have been established for 40 years now, and have already over 70,000 clients. Are you going to be another?

We Specialise in Zeiss Punktal Lenses.

J. Muller & Sons, Ltd.

OPTICIANS.

Corner Longmarket and Parliament Streets,
CAPE TOWN

Branch Establishment: 67 n, Fritchard Street, Johannesburg.

N.B.—We do not supply Travellers. 75

હાર્મોનીયમ ખરીદ કરનારાઓ ૮ ખાત

উত্তর। নং. — ২৭৭৫৭ ৬।৭।

કારણ કે હાલની સ્થિતિમાં સરકારે ૨-૧ (૧૦ થી ૧૧) ૪-૫-૭

[illegible]

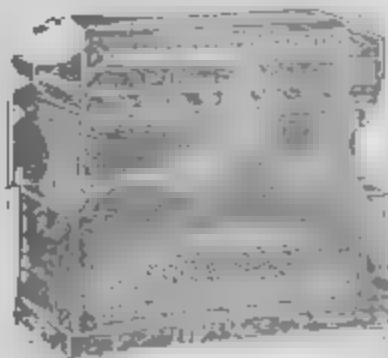
કેન્દ્રીય દારૂઓની વચ્ચે દારૂના પ્રકાર અને પ્રમાણ : ૮-૮-૦, પા. ૧૦-૧૦-૦.

વારાં દુઃખદ આરે ખાસ ગેરે-ની અપવાદાં ખાલે છે.

PROOF. We have $q^{-1} = p$, $\delta^{-1} = 1$, $\gamma = 1$ and $\alpha = 0$.

પરિવારનારો ન કલ્પીત સુધી સહન દયુક્ત આપવામાં આવશે. બહાર નામ
સાથાઓતે કોઈરહો પોરતજ આજની પોરતહારા થી અવકાશમાં આવશે.

૧૨૩ જાગના હાથોનાં નમ—હાથના, પગના, હાથ પગના સાથે, પોટીના,
૧૨૪ ટાવેલાં, આ દેશની હવાને અનુકૂળ એવા ખાસ વાદા ફેટરીમાં
ખનાયરૂં નાંખવાની છોડે.

વાળેલીન, આપેલીન, બેન્ગેલીન, ગીલાદે રહેલ નાના
સુધેર વાડું તેમજ મોટાંની મોટા મોટા ભોજી તેવા રહે છે

દેવ: વાજીઓનું સીપેરીમ કામ ૪૦ વર્ષના અનુભવી મેકઅપ
પટ્ટની ખ્યાલ દેખાડે છે તેમજ કસ્ટમાર્ક આપે છે

જાણક માસના જોવાર કામ પુરુષ માત્ર સંજ્ઞાપુત્રીક
૧) રોગીશ કામ જોવાર કામ માત્ર સંજ્ઞાપુત્રીક

३०६: ३। १०१:—३१। ११ ३०६: ३। १०१ १४५२

ગોશાલીયા ન્યૂક્લીક એલેન.

શ્રી. ડી. એ. ૨૬૭૦. ૩૩૧ વીંદી. કાંડા. ૨૦-૧૧.

કેપીટન બાલકેની હોટલ

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સાધન.

રેડીમર તથા ગ્રાહ્ય જનારાઓ માટે બેઝન્ટી માહિતી આપી સતોષ સાથે રહેવાનું દરેક બાતનું સ્વાદીષ્ટ જમવાનું. આવી સગવડવાળી ડરબનમાં ફક્ત એ એક જ જગ્યા છે.

પધારી ખાત્રી કરો. પ્રમાણમાં ભાવો તદ્દન સસ્તા છે.

તેમજ હમારી ફરમાસુ મીઠાઈ આખા સાઉથ આફ્રિકા તેમજ રોડેશીઆમાં વખણાયેલી છે. એક નાનામાં નાનું પારસલ મંગાવી ખાત્રી કરો.

માલ સારો ચોખ્ખા ધીમાં બનાવેલ.

કંટ્રીઓના ગ્રાહકોએ ઓરડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

માલીક:

R. K. KAPITAN,

'Phone 3623.

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

તમારા ધંધાની બહાર ખબર ક્યા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જે જુનામાં જુનું હોતી બાપુ બાપા સાથે આફ્રિકામાં રંગાય છે.

ભાવ અને નક્કલ માટે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

બહેલો

તે

પહેલો

આફ્રિકામાં પહેલીજ વખત

ગ્રામોફોન અને રેકોર્ડો

ના

સરપલસ સ્ટોકનું

સેલ.

મોહટું

ગંજવર

સેલ.

હિંદુસ્તાની
ગુજરાતી
રામીલ
ટેલેગુ

૨
૩૧
૩૧

3/3

ઈચ

ડજનની ૩૫/-

અ બારજેન ખાલી થોડા દહાડા મટિજ છે
માટે લાભ લેવા ચુકશે નહિ.

હારમોનીયમો અને તબલામાં પણ ખાસ ભાવ ઘટાડેલા છે. લીસ્ટ માટે લખો:—

'Phone 2447.

ORIENT MUSIC SALOON.

109 Field Street.

P. O. Box 1155.

Agent of H. M. V. RECORDS.

DURBAN, Natal.

Indian Opinion

No. 2—Vol. XXXI

Friday, January 13th, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper.
Price: 1/6 per copy.

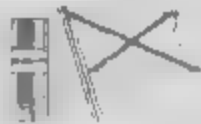
British India Steam Navigation Co., Ltd.

રહી. "કરોન્ડ"

અનેવારી તા. ૨૨ મીએ મુંબઈ જવા ઉપરથી.

રહી. "ટાકેલીવા"

રેશુવારી તા. ૫ મીએ મુંબઈ જવા ઉપરથી.

મીડીરના બાવે

મેકેન્ડ હવામ: પાઉંડ ૨૪-૦-૦.

ટેલ: પાઉંડ ૬-૭-૬.

મોવાલી વચર.

મુસલમાની વીરહી. પાઉંડ ૩-૨-૬ અને હોંડ વીરહી. પાઉંડ ૨-૧૨-૬

મુખના—વિવારેના રોવાના મોટા કાગીના કનીવારે ૨૧ વાગ્યા બમાઈ કરામમાં પરોવાતા હશે.
બી. કાન્ડના કાગીનાની નવી મોટા મશીન સારી સમવોવાળી અને હડપ માલની સાફક અને ઉચ્ચ આફ્રિકા સાફ માલુ થઈ છે.
હરેક હોંડી રેસીન્કરે રોવાની ટીકીટ બમારી જોડીમમાંથી મેરી અને મદાર માલવાળા વાહનોએ બમારી માલે
પત્રવચકાર કરવાથી થજુ થઈ હરશે. રહીમરને લગતું હરેક કામકાજ બમારી બાતી કેખરેખ નીચે માલ છે.

SHAIKH HAMED & SONS,

390 Pine Street,

Tel. Add, "Karamat," Durban.

વજુ મુલાકા માટે લ્યો વા મુલો:—ફ્રીડી રેસીન્કર
એલન્ડ રોખ હીમેડ એન્ડ કં-સ,
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, હરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union of
SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

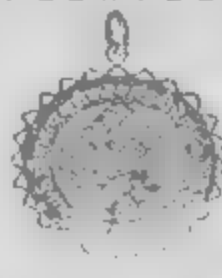

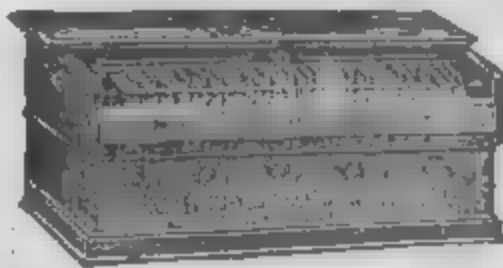
AWARDED
GOLD
MEDALS.

સાનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ગુટ; સરદાર ફોન

ફલ્ગુટ જાતા સરદાર ફલ્ગુટ
દારમોન્યમ અને સરદાર ફોન
આમોદિન આમરી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક સાનાના
સ્ક્રીપ મોકલી ફેલોગ
મંગાવી ખાવી કરે.

ચેતસીંગ ગુરબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

હાં જોશીમ અને કારખાનું-ખેતવાડી પ મી મહીના નાક, રલર જેન્ડ સર્વે રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. ખાન-ચ જોશીમ અને રોશમ ૪૫૪/૫૮ કાલખાતેની રોડ, મુંબઈ, ૨.

વિનામ મરમ મસાલો વિગેરે

આમરે કાં જાતી રેખરેખ નીચે તાળે અને તકામતી
પરમા રોલો મરમ મસાલો, કરીપાઉડર, હાંર, મરચાં, તેમજ
રીની અને રીજીના તેમજ મીઠકા આચાર હંમેકા થોડા
વા અશાખમ આમરી મેરેડી સાચે મળે કાલો. આલો
ઉનામ માલ, તમે પરમાં મલાવી સકતા નથી. એક રખત
મંગાવી નાવી કરે. મળવાનું ફાલ્ગુ.

K. N. PADIA,

122 Victoria Street, DURBAN. 63

આકવાલિક પંચાંમ

વાર	વરેલી	રોડ	મુસલમાન	સાગી	ફલ્ગુટ	ફોન
	1૬૩૩	1૬૮૬	1૪૫૧	12૮૩	૫	૫
	જાને-વારી	પોપ	રમબન	ફે		
હક	૧૩	૫૬	૨	૧૬	૬	૫ ૮ ૭-૨
સુની	૧૪	"	૩	૧૭	૧૧	૫-૭ ૭-૨
રવી	૧૫	"	૪	૧૮	૧૧	૫ ૧૦ ૭-૧
સોમ	૧૬	"	૫	૧૯	૧૨	૫-૧૧ ૭-૧
મંગલ	૧૭	"	૬	૨૦	૧૩	૫ ૧૧ ૭-૧
બુધ	૧૮	"	૭	૨૧	૧૪	૫ ૧૨ ૭-૧
શુક્ર	૧૯	"	૮	૨૨	૧૫	૫ ૧૧ ૭-૧

હવાજમ અગાઉથી લેવાના પારે છે. તે
માલકોએ પવાનમાં રાખવું.

ગેનેલર, મુંબઈ અને આપના અમલ

Box 247 & 317

Tel. "Khatel,"

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADHI VALA)

Proprietor Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent.

Beira, P. E. Africa.

મોકલ ૨૪૫૪ અને ૩૧૧૭, રેલીમક મેડરેસ "ખતી"

હુસેન મુસ્માહલ (સરદારવલ વાલા)

રાંચપાર પેકેન્જર એજન્ટ,

બેરા, પી. એ. આફ્રિકા.

60

Phone 3567. Box 315, 182, Gray Street, DURBAN.

HEBRABHIA MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

હીરાબાહી મોરાર મટવાડકર,

દેકરોલ ૩૧૫ અને રેલ્ટેવલ મટવાડકર

અને કમીશન એજન્ટ

પેટીમ સારી અને મરી માલ રેલ્ટેવલ મટવાડકર

રેલીમક ૩૫૬૭. બોક્સ ૩૧૫ ૧૮૨ ગ્રી સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૭૨

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Adm.
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

Transvaal Adm:
P. O. Box, 1302,
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838,

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

ન્હાનામાં ન્હાનું પ્રીમીયમ અને મોટામાં મોટું બોનસ
આપનારી માસિક રકમની જુની નીમા કંપની.

જીવનના વીધા કલશવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે બજારું હોય તો અને કઈ કંપનીમાં
કલશવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદો અને રાહત મેળામાં મેળા પ્રીમીયમ ભરવાથી
મળે તે બજારું હોય તો મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

હિંદીઓના બાંજરેસના ચોક એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., M.D., and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,
Rampart Row, Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL.

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO SHOEKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો.

કારણ કે જ્યારે તમે કીન્સનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ શોહુ તો શોપ જાવો ત્યારે તમે ખાતરી કરી શકો છો કે તમને એકસે તેજ માફ મળ્યા છે. કીન્સનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી રૂપડાંને ડાઘ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

**કીન્સનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીન્સનો ઓક્સફર્ડ બ્લુન સ્ટોક માં રાખવો અને તેનું બહુ વાપરવા મહામાફ કરવી એ ફાયદાકારક છે એવું કારણ કે જો કે કીન્સનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે વસતી માફદાર વેચશો તો તેથી જોને સતેષ થશે અને ફરીથી વધુ તેજ ખરીદવા આવશે.

Do you have difficulty in reading small print?

At one time you did not find it difficult to read small print such as that in the newspaper. But now you may find that when you try to read such print your eyes ache and water. You should be wearing glasses.

Have your eyes tested. Then come to the House of Optical Efficiency for your glasses.

We Specialise in Zeiss Punktal Lenses.

J. Muller & Sons, Ltd.
OPTICIANS,

Corner Longmarket and Parliament Streets,
CAPE TOWN

Branch Establishment: 67a, Fritchard Street, Johannesburg.

N.B.—We do not employ Travellers.

Indian Opinion

No. 2—Vol. XXXI

Friday, January 13th, 1933

Registered at the G.P.O. as a Newspaper
Price 4d per copy.

LECTURE ON CHRISTIANS IN INDIA

THE right approach to the problem of national unity was eloquently discussed by the Indian Agent General, Kuntwar Sir Maharaj Singh, at the meeting of the Johannesburg Christian Unity Association, in St. George's Presbyterian Hall, Johannesburg.

The Bishop of Johannesburg, the Right Rev. Dr. A. B. L. Karney who presided, said that they welcomed the occasion, not so much for the consideration of Christian unity but the problem of national unity as visualized by the Indian Agent-General as the right approach to the problem of racial understanding.

Before calling upon the Kuntwar, Bishop Karney tendered their congratulations on the honour His Majesty had done in conferring the knighthood in recognition of his signal services to India and the Empire.

Sir Maharaj Singh regarded it as a great privilege to address the Christian Unity Association, a body which had as their objects the promoting of good feeling between Protestant Christians. Their objects had his warm sympathy. He did not suppose that any of them did not think that the lack of unity was not against the will of their Master, Jesus Christ. Divisions meant wastage of effort and wastage of life.

Speaking on Christianity in India, the Agent said that the Indian Christians had increased to six millions. They were one of the recognised communities of India and the third largest in the country, coming after the Hindus and Muslims. For the first time the non-Catholic Christians had exceeded the Catholic, and among the former there had been the largest increase, and all of them were trying to form a united whole.

In India, he went on, it is quite obvious that they could not tolerate and perpetuate the differences among Christians that had been imported from England. In India they did not know of denominational differences. They had no idea of the faults of both sides, nor had they desired to learn them. There was a complete spirit of co-operation among Christians.

The speaker went on to refer to the South Indian scheme to consolidate all the Christian forces. Within two years the scheme had been translated into practice and had a following of at least 80 to 85 per cent. of the Christians in India.

Churches Must Unite

The scheme, he explained, was the outcome of the feeling which had existed for a long time, that denominational separation was a hindrance not only in itself but to the progress of Christianity. It was a necessity that one must unite in a more practical

manner. He did not believe in any scheme which was infallible, as he could not believe in the infallibility of the laity or the clergy. (Laughter.)

The bishops of India, like the bishops of England, were men of different views. The scheme was sponsored to a large extent by the Anglican bishops of India who saw that principles were not compromised, though for the sake of unity there could not be sufficient compromise. The scheme was an experimental measure; it could not be an antiseptic episcopacy. He claimed their sympathy for the Southern India scheme not as an infallible scheme but as a measure for unity, which they would hope and pray would be a great success.

The Agent pleaded for the fair treatment of his South African compatriots.

Racial Unity

"Unity not only among Christian denominations," declared Sir Maharaj, "unity between the various races of the world, unity in this sub-continent of South Africa. Surely you cannot stick to the unity of Christians only without trying to extend your influence to the various races of this country, native, coloured, Indian and Chinese." (Hear, hear.)

Referring to Indian trading in Johannesburg, the speaker said that in Market Street, where the Indians were mainly confined, there were more European shops than Indian. If the Europeans did not deal with the Indian traders, Indians would be compelled to close down their shops. But, on the other hand, the European consumer went about freely because the Indian shopmen were courteous and agreeable, and in some cases were prepared to give a long term of credit.

He did not desire to gloss over the faults of his community, said the Agent. His wife and he had criticised those who had not conformed to sanitary standards. He did not believe in taking one side of the picture. But there were several extenuating circumstances. In this large city they had no schools taking boys and girls up to the matriculation standard. There was the law that did not give Indians security of tenure.

For the work that the Christian Church had done in India towards education, social and medical relief they owed much to the missionary, and they were indeed grateful. He felt that he could appeal legitimately for help.

Towards inter-racial unity Sir Maharaj suggested that there might be more inter-communal services. "At the Table of the Lord," he added, "there can be no differences of race or colour."

The speaker felt that South Africa's race problem was the native problem. He was equally sympathetic with native aspirations. He had seen the

African in various parts of the world, and he knew of their capacity for progress. The European community could not progress if the non-European population was kept in the background. Therefore, it behooved them all to do their best in ameliorating all racial difficulties.

He thought that it was the duty of the Church to advance well ahead of public opinion. The Union Government had told India that it could not legislate in favour of the Indian in advance of public opinion. What steps were taken individually and collectively to advance public opinion? In his own church, the Anglican, he could see some measure of advance, but he would like to see that it was continuously maintained.

"As the Church you must stand up for righteousness. I beg of you to take some practical steps to improve public opinion. I have seen changes during the last four months. If only we can establish points of contact then we can remove prejudice, and prejudice goes then race prejudice also goes."

Kunwar Lal Mahra Singh said she appreciated what they, the churches, as a group were doing. "I should like to thank you that we have all the churches of South Africa behind us. I believe in the great good wrought by prayer, and therefore I would like in all humility to ask your intercession. This will help us a great deal."

Bishop Kurney and the Rev. Bruce Gardiner, in thanking the speakers, assured the Agent of their co-operation and support for the Indian cause.

IS THIS DOMINION STATUS?

IN this country we have been hardly supplied with any important news with regard to the doings of the so-called third Round Table Conference which was said to have successfully terminated in London a few weeks ago. In the first place, about a dozen and a half delegates from British India, selected by the British Government were invited to take part in the work of building up a constitution for the future Government of India. These dozen and a half delegates, as a matter of fact, represent no one in India to-day. They merely represent themselves. The Nationalist India to-day class them as traitors to the country. The Indian National Congress, which is the mouthpiece of 350 millions of people, and which is carrying on the great struggle for India's independence, is purposely kept aside. This is the only national organisation that can deliver the goods but was not represented on this third Round Table Conference.

Any one who has the least knowledge of the present political situation in India can say without any doubt that a constitution will not smoothly work, in the building of which no co-operation of the Indian National Congress was sought. The Indian National Congress stands for complete Responsible Government.

It appears from the Indian exchanges that the British Government in the third Round Table Conference laid their cards down on the table. The British Government's delegates presented a statement on the question of reservation or safeguards.

The Indian National Congress had demanded full responsibility at the central government. The executive must be fully responsible to the legislature. The Round Table Conference has come to the conclusion that Defence, Foreign relations Paramountcy and Ecclesiastical must be reserved subjects to be placed entirely into the hands of the Viceroy. The heads under which safeguards are inserted are Finance, Commercial discrimination, Minorities, Civil Services, States, Inter-Imperial relations and Emergencies. In each case under the latter category as well as in the former category, special powers are proposed for the Governor-General and Governors.

The Rt. Hon. V. S. S. Sastri, who is known to be a great friend of the British Government, in an interview to the *Hindu*, criticises these special powers placed into the hands of the Governor-General and Governors. He says, "In my humble judgment, the sum of these powers makes an enormous inroad on Dominion Status."

In future even the Governors are given the powers to issue ordinances. In the past the Governor-General alone had this power. At present India, as a matter of fact, is ruled by ordinances issued by the Viceroy and it is a rule practically of martial law.

If such a constitution is to be thrust on India, we have no doubt that it will not work in India even for a month in the present circumstances of India. We can visualise that such a constitution is not going to bring peace in India, but the struggle for India's independence will be continued vigorously. It seems that the great sacrifices that the people of India have made during the last few years have not had any effect on the British Government. No change of heart has taken place. Peace between England and India seems to be far. We have no doubt that the people of India will firmly resolve to carry on the struggle. They will not rest in peace unless and until complete independence is won.

Kunwar Sir Maharaj Singh On Indian Problem

"One of the solutions that I have for this Indian problem is that there should be a greater contact between individuals of the two races. I feel that the more contact there is the better. If you like one person you will have some liking for the race," said Kunwar Sir Maharaj Singh (Agent-General for India) in an address to the Johannesburg Too H Lunch Club at the Master Builders' Hall.

Kunwar Sir Maharaj Singh, who spoke on the Indian problem both in India and South Africa, made an earnest plea for improved race relationships.

He pointed out that the 1931 census had shown that the population of India had increased to something like 380,000,000, exceeding Germany—about one-sixth or one-seventh of the world. It was generally realised that in about one-third of India British rule did not exist, and the people were not British subjects at all.

"I am among those who are staunch supporters and believers in the British Empire, and I hope that for as long as I live India will remain in the British Empire, because in spite of mistakes in British policy, British rule has done an enormous amount of good," he declared. It had served as a unifying force, particularly the English language. "The general medium of communication throughout India, and the unifying medium, is English," he added.

Indian Self-Government

The Kunwar reviewed constitutional progress in India since Lord Morley's reforms in 1919, and mentioned that when he was Premier of Jodhpur he had working under him no fewer than 10 Europeans, and his relations throughout his service in India had always been extraordinarily friendly. India was now on the threshold of self-government, and in 1934, he thought, it would come in very complete measure. There would be safeguards, such as defence. He would not like to see the British Army withdrawn at the present, because for some time they would need in friendly co-operation.

Changes were taking place in race relationships, said the Agent-General. He was constantly attending functions and events "for the first time" in South Africa, such as a recent luncheon when Indian and European teams met at cricket in Durban. Later on these things would be accepted and no longer regarded as "the first time."

What was the Indian problem in the Transvaal? There were 15,000 Indians and a little over 700,000 Europeans, or an Indian proportion of less than three per cent. Had they ever known a problem being created by a population of less than three per cent? The volume of Indian trade was less than five per cent. If they added the natives, the Indian population was 11 per cent. "Where is the problem?" he asked.

Yet there were all the laws against Indians in the Transvaal, against people who were part of the British Empire, people who had given their lives for the Empire. India, it should be remembered, had sent a million men to the war. Yet there were these laws, including complete segregation. He would never place over the faults of the Indians, but where people were hedged with restrictions they would always find a depressed standard, and enforcement of rigid rules would always bring about demoralisation.

The Agent-General asked that members of Too H and sympathetic Europeans generally should use their opportunities for putting "the other side of the case," when anti-Asiatic propaganda was indulged in. A great deal was being done in a quiet way by the Indo-European councils, and he urged that there should be even more contact. Above all people could help by spreading a sense of justice.

There was an Indian population in the Transvaal without any representation in provincial or local government. "How would you fare under such circumstances?"

he asked, and he recalled that during the Kruger regime that had been one of the Britishers' causes of grievance. He thought it was the duty of South Africa to see that its nearest neighbour, India was friendly, not hostile.

The chairman (Mr. J. McG. Luke), on behalf of Too H, congratulated the Agent-General on his knighthood, and the Kunwar said he keenly appreciated the honour which His Majesty had bestowed on him.

Kunwar Maharaj Singh Knighted

The Agent of the Government of India, Kunwar Maharaj Singh, has been made a Knight-Commander of the Indian Empire. It is regarded a fitting honour that the Knighthood has been conferred on him. He has served in India in various capacities. His work on behalf of Indians overseas is very well appreciated in India.

Mr. Roos Prime Minister Of A Coalition

In an interview by Kyator at Capetown recently three points raised by individuals in the great crowd which welcomed him on his arrival in Capetown were put to Mr. Roos. One of these having reference to the Prime Ministership in the event of a coalition government. Mr. Roos indicated himself.

The first question was: If General Smuts and the South African Party are prepared to co-operate with you, can you guarantee that the Government will be formed out immediately Parliament assembles? "Yes," said Mr. Roos. "If the proposals I have already outlined are accepted by General Smuts and his supporters. So far as I have the power, and I believe I have the power, it will be used to defeat the Government at once."

The second question was: In order to avoid any misunderstanding, will you be prepared, before the Government is defeated, to enter into a working agreement on the future policy to be pursued? "Yes, if there is to be any agreement for future co-operation it is essential that my proposals be accepted at once, so that the appeal to the country, when it is made, will be made by a coalition government and not by a party government in order to eliminate the danger of a muddled election."

Who Would Be Premier?

The third question was: Who should be the Prime Minister of a coalition government—General Smuts, Mr. Roos or a third party? Is Mr. Roos prepared to serve under a neutral party?

Mr. Roos replied: I do not desire to be Prime Minister, nor, indeed, any Minister in South Africa. The position I chiefly preferred is that which I have just resigned, the position of a judge. But I feel that in my public position to-day and in the peculiar circumstances facing the country and the national emergency with which we have to deal, that I am the only person who is capable of swinging sufficient numbers of both sections of the population to ensure success of the policy which I have outlined. With the aid of the South African Party we could count on a 114 per cent. coalition, because we are certain of the support of the Nationalists, of the Labourites, and of the big floating vote which is of enormous importance and is generally overlooked.

A Reply To Cape Nationalists

The following statement was issued to the South African Press through Kyator at Capetown by Mr. Nicholas Roos:

"I have read with pleasure and interest the resolution of the head committee of the Nationalist Party of the Cape against myself. It bears a strong resemblance to the notorious 'Afrikaner treason' message of the Prime Minister, which has done him incalculable harm in South Africa and which I treated as a joke at my Pretoria meeting. Probably, owing to a feeling of Christian charity, the term 'Afrikaner treason' has been watered down to dishonesty, with other qualifications.

"The amusing part of both messages is that I am a member of the Nationalist Party of the Transvaal and owe no allegiance to leaders of other parties or to the head committee. But trifles of this kind do not affect their minds. Neither of them has probably heard of the lines justifying those who dared the name of traitor to apply their country's need.

A Gift Of Medicine

"But to enter into the matter more closely, let me inform the public again of those who came to see me in Johannesburg with professions of adherence and who hurried back at once to Pretoria to deliver garbled versions of what took place.

"One galleless brother brought a large bottle of medicine on account of my weak state of health, forsooth, and a list of carefully prepared questions. The medicine has been retained, but I need scarcely say will not be used by me. On some future occasion the questions will be put to the discomfiture of the questioner.

"To deal further with the resolution of the Nationalist Party of the Cape, when I had already formed a Nationalist Party of the Transvaal the Cape party was still in the throes, and I am senior in time to all the Nationalists in the Cape Province.

"When the terms of the resolution are studied, I am constrained to remember again the curious political tactics of the Cape executive with regard to the Tol Senatorship, conduct which was greeted with contemptuous laughter by the nationalists in all the other provinces in South Africa.

"Why do they not expel me, who took so great a part in the formation of the Nationalist Party of the Transvaal, and with me thousands of other Nationalists throughout the country? Expulsion has been the favourite and foolish weapon for some time past.

"Some of the leaders, many of the members of Parliament and most of the rank and file of the Nationalist parties in South Africa are staunch and true to the principle of unity and peace in South Africa. Some of the leaders are inclined to strike mostly by covert blows, but occasionally—very occasionally—they venture into the open.

Power To Bring Peace Not Used

"They had the power in their hands to bring peace. They have flung it away, but the eventual and not long delayed victory for unity and peace is certain in this country. To use a familiar image the little dogs bark mostly in private, but the caravan moves on. The speed of the caravan is increasing.

"The little dogs will be left behind. Eventually the caravan of South Africa will safely and happily reach its destination to the abundant blessings of ourselves and those who come afterwards.

"It is a curious commentary of the foolish hate aroused against me that if the Budget of the Minister of Finance is balanced, and I now believe it will be, it will have been balanced by me.

"Let me in conclusion congratulate Ministers on their hard-working Christmas and New Year, and only express regret that all that energy was not turned to better account."

A Nationalist Forecast

Nationalist Party supporters in Pretoria forecast political developments before the end of January which will bring about the defeat of the Government on a no-confidence motion through support to the South African Party given by followers of Mr. Tielman Roos.

They go further, and prophesy a pact between General Smuts and Mr. Roos in operation at the general election, with the return of the Smuts-Roos pact to power and the formation of a Cabinet under Mr. Patrick Duncan as Premier and including General Smuts and Mr. Roos.

There is still difference of opinion among Nationalists, but the forecast given above is the view of some prominent members of the party. It is stated that certain Ministers in the Cabinet share this belief.

White Australia Policy

The *Hindu* of Madras writes:—

The statement of Mr. W. M. Hughes, a former Premier of Australia, on the question of the admission of Asiatics into that Continent raises a very large question which cannot but lead in years to come to a conflict between countries which are sparsely populated but which refuse admission to others and those which are over-populated and therefore require for their sons and daughters lands to immigrate into. It is all very well for the white peoples to have occupied the habitable and healthy places on the earth and claimed those lands their own, even to the detriment of the natives of the soil. This selfish policy followed with such strictness and without any feeling of humanity in America and South Africa and other countries is already having its deadly perils in frequent clashes; as education spreads and enlightenment grows the resentment of the natives against their being kept in the position of bowers of wood and drawers of water will grow to such proportions that a racial war will become inevitable, with what results no one can now precisely say.

Within the British Empire itself a phase of this problem, which is already presenting serious difficulties, is that of the treatment of our class of His Majesty's subjects by another class. For instance, India has been protesting against the way in which her nationals in the British Dominions are being subjected to humiliation and privations and all these years of agitation have not yielded much good. The Imperial Conference held in 1921 admitted the right of each Dominion to determine the composition of its population. The question in South Africa is a peculiar one. Indians were invited there to colonise the country and exploit it. After they had done so and brought prosperity to it, their succeeding generations are being persecuted and practically driven out because the white people have no further use for the brown and do not wish to complicate the situation which is already serious enough because of the presence of Bantus and other native peoples. South Africa, as a matter of fact, so far as the Nationalist Party is concerned, has no hesitation to abolish British Empire citizenship and joint British nationality. "A nation," Dr. D. F. Malan, Minister of Interior, stated recently, "with two political nationalities, is an absurdity. It supposes a divided fidelity which nationalism at least have always regarded as the root of all our racial difficulties." This position is understandable, based as it is, on the claim which South Africa has been consistently making for the right of secession from the Empire; and as it has been obvious for some time, the only way in which Indians settled in South Africa can secure the redress of their grievances and the recognition of their rights of citizenship would be when India becomes self-governing as South Africa, and is able to treat with that country on equal terms. The question in Australia is, of course, different. Those Indians who have settled

there have already secured most of the rights of citizenship. The particular problem Mr. Hughes was discussing with our Colombo correspondent, refers to the opening up of Central and Northern Australia which are supposed to be unsuitable for white colonisation because of the climatic conditions. At present, Australia is dead against allowing Asiatics to immigrate into these tracts for fear that the "White Australia Policy" would then be in serious jeopardy. The objection to allowing Asiatics into these territories is mainly racial and Australia would rather follow the dog-in-the-manger policy than allow brown races like the Indians possessing Empire citizenship, to people those parts of the Continent which are not habitable by the whites. It is notorious that Australia in its relationship with Great Britain has claimed to be more royalist than the King. If the claim is well-founded, it should have, unlike South Africa, some amount of regard for what British citizenship stands and yet, inconsistently enough, it would shut the door of Australia against Indians and India is of course bound by that decision because India cannot retaliate, being a subordinate branch of the British Government, and shut her doors against the nationals of those countries to which she cannot send her own nationals. But keen observers foresee that if Australia does not pick and choose people to exploit Northern Australia and thus add to her wealth and prosperity a time would come when, owing to the pressure of population in some Asiatic countries other than India, there would be such a rush that Australia would find it difficult to check it. The British Commonwealth is composed of countries which follow inconsistent policies, not seldom adopt unrighteous methods and do only lip homage to Empire citizenship. The logical consequences of this abominable condition would only lead to increasing difficulties in the task of reconciliation unless the Dominions concerned realise the danger of racial arrogance and colour prejudice.

Pretoria Tamil Vedic Youngmen's Association

We have received the following for publication from the secretary of the above association:—

In order to promote a fund to be contributed towards the erection of a new ward for the accommodation of Indian patients at the Pretoria General Hospital, the above Association organised a bazaar which was opened by the Kanwarani, the wife of the Agent of the Government of India, in the Oriental Palace, on the 16th December, 1932, in the presence of the Agent and many noted European and Indian ladies and gentlemen.

Dr. Robertson, who presided over the introductory meeting preceding the opening of the bazaar, in a brief speech, referred to the good work done by the Indian community in collecting money for the general purposes of the Pretoria Hospital. He referred appreciatively to the remarkable generosity of Mr. Cassim Adam who had promised £1,000 towards the proposed Indian Hospital, and who said that even if the hospital cost more than £2,000 he would give half.

Mr. Krishnan, the president of the association, warmly thanked the Kanwarani, for having consented to open the bazaar, and attended the events of the day with that intention. He thanked the Superintendent of the Hospital for having consented to bestride over the meeting, and the Agent-General

and all other guests for having attended the bazaar with the object of making it a success, and said that with the specific object of raising a fund towards the erection of an Indian ward to the General Hospital recently erected by the Provincial Administration, the members of the association had organised "a week" and set out collecting on "Devall Day." But the sudden intervention of heavy rain just at the crucial moment had thwarted a good collection. Notwithstanding this fact, they had succeeded in effecting a collection amounting to £14 and placed the same to the credit of the fund. The bazaar was their second venture in aid of the hospital fund. The speaker hoped that the generous and liberal persons who were present would make it a success. He thanked the Pretoria Indian Women's Association for having effected a fairly good collection in aid of the Hospital Fund and handing the same to the hospital authorities. He also paid a warm tribute to Mr. Cassim Adam for his remarkable munificence towards the erection of a new ward for the accommodation of Indian patients, thus setting out an example of benevolence. Mr. Cassim Adam's promised contribution of £1,000 would be recorded by the Association as a monument.

The Agent of the Government of India, Sir Mahuraj Singh, said that a new ward was absolutely essential for the Indian community of Pretoria. It was surprising that at the headquarters of the Union Government there should be no provision of this kind for the Indian community. He thanked Mr. Cassim Adam on behalf of his Government for his wonderful generosity. The Agent said it was the duty and privilege of both the European and Indian communities to promote goodwill towards each other. How tremendous were the potentialities if the great continents of India and Africa were at goodwill with each other; how potential the dangers if they were not too friendly with each other. He thanked Dr. Robertson for the assistance he had given to them in the work of trying to establish an Indian ward, and hoped the Provincial Administration would shortly give its contribution. In conclusion the Agent made a plea for goodwill and understanding, saying that if those Europeans present would spread this feeling to others he was sure that they would find that the Indian community was not so bad as it was sometimes painted.

The Deputy-Mayor, Mr. Van der Merwe, Mr. Hartshorn, Mr. Cassim Adam and others of prominence also spoke in support of the movement.

The Kanwarani then opened the bazaar. She said she wished to pay a special tribute to the small school children who had assisted so materially in the success of the bazaar.

A special banquet was given in honour of the distinguished guests in the reception room of the Oriental Palace at 1 p.m. Mr. Cassim Adam presided over the banquet and there was a large attendance. The decoration of the tables and the varieties of the sumptuous dainties served were superb and the guests enjoyed them with palatable gusto. Mr. Cassim Adam, the Kanwarani and Dr. Mayadas made suitable speeches and thanked the members of the association for the entertainment accorded them and wished the association's charitable venture to bear good fruit.

The bazaar has proved to be a success. A statement of account in this connection will be published in the papers as soon as possible, which will give the public a detailed account of the receipts, and by which, and the balance in future of the fund.

The Urgency Of India

(By THE RT. HON. WEDDWOOD HENN)

India is so far away and so vast. News from it is so scarce and often so prejudiced that we have an almost impossible task if we wish to estimate accurately the movement of Indian public opinion. And yet Indian public opinion is of importance, for it is almost universally acknowledged to-day that India cannot be governed without her consent. In fact, at least, Indian self-government is a part of the programme of every political party, although what each means by self-government is not quite the same thing.

It must be remembered that the first promise of responsible government was made to India under the stress of war needs. Mr. Montagu's mission was really a part of the campaign. We needed Indian help and we got it freely from some of the leaders who are now in jail, but who at that time eagerly espoused Britain's cause, because they believed that it represented the right of peoples to self-government.

But though the Montagu declaration was received by Parliament without dissent, as the need for Indian help began to disappear the difficulties and the pledges assumed a somewhat different perspective. A preamble of the Act of 1919, whilst it repeated the promise of self-government for India, included a re-statement of the functions of Parliament, which was tutorial and offensive in tone, and made it possible for the diehards to put up what amounted to a negation of the promise of self-government.

It was the opinion underlying the preamble which was responsible for the blunder committed in the appointment of a wholly European Commission of Inquiry. The Simon Commission, as it was called after its chairman, was provided for in the Act of 1919, but there was nothing in that Act to prevent the appointment of Indians, and undoubtedly the Government made a great mistake in not naming a mixed body. The result was an almost universal boycott and a spirit of ill-will and resentment which embittered the relationship between Great Britain and India.

It was at this stage that the Labour Government took office. The Indian National Congress had threatened a campaign of civil disobedience unless Dominion status was granted. The Government's reply was contained in the declaration of November, 1929, which declared that Dominion status was the goal and recommended the Conference to consider how to achieve it.

The patient efforts made to create a peaceful atmosphere were crowned after much tribulation in March, 1931, by the Delhi Pact, and agreement was made between the Viceroy and Mr. Gandhi. Each undertook to abide by the Government's formal which was *Responsibility for a federated India and safeguards in the Indian interests*.

This Pact brought Mr. Gandhi to London, and a year ago there was sitting at St. James's a Conference consisting of men who both in India and England could have made a settlement possible.

The tragedy was that just as the diehards in England got the upper hand by the promise of forming a "National" Government, so the diehards of both creeds in India were encouraged to pursue their bent. There always had been plenty of Congressmen opposed to negotiations with Great Britain. There always had been plenty of extremists who considered it a fatal mistake to negotiate on terms of equality with India. The revolutionary spirit was met by the iron hand. Preventive arrests were

numerous. An appearance of calm was produced.

What is the true situation? It is that public feeling has been merely repressed and bent up for a greater explosion later. Those who might have looked forward to taking a universal part as public leaders in a new self-governed India are behind prison bars, and the Government is pursuing the futile plan of making a technical draft in an office when it ought to be seeking a union of hearts with the Indian peoples.

Sooner or later we must resume the methods of co-operation. Sooner or later Mr. Gandhi must be released. It is quite idle to expect him to renounce the Congress before his release; he would sooner die in prison.

The only question is, are you to make a last attempt—if indeed there is still time—to negotiate a settlement with India, or are you to revert to the preamble and spoon-feed her with what seems good to the Tory Parliament? That India one day will be free is certain. The question is will she be free as a member of the British Commonwealth or as its enemy?—*New Clarion*.

Indians The Most Fearless People In The World

Graphic and stirring speeches on India were made by the members of the India League Delegation, who had recently toured India, at a Conference of delegates of several organisations held in Kingsley Hall, London.

Mr. Leonard Mattern declared that the danger of an explosion in India was becoming more and more imminent and that if the present methods of achieving self-government fail, revolution would follow.

Miss Whitley said that the most magnificent aspect of Gandhiji's teachings was that he had driven away fear from the hearts of the Indian people, who are to-day the most fearless people in the world.

Miss Ellen Wilkinson said that Government were strangling the hope of the nation and strangling every constructive work. She declared that the condition precedent to peace was the release of Mahatma Gandhi, and deplored the boycott by the British Press of the Allahabad Conference news.

"Once India had independence, which was the birthright of every country, she is going to give a magnificent contribution to the world which it at present so badly needs," she said.—*Times*.

Master Stroke By De Valera

Mr. De Valera's swift and startling action in plunging the Irish Free State into the throes of a general election has provided a first-class political sensation overseas. A letter message from Dublin states that the forthcoming election on January 24 will be the greatest in Irish history.

The London correspondent of the *Radio Daily Mail* states that in addition to the President's economic policy, it is rumoured that he will put before the electorate the following proposals:

The abolition of the Senate;

The removal of the office of Governor-General;

The immediate declaration of an Irish Republic.

Mr. De Valera's action is generally regarded as a political master-stroke, calculated to render abortive the proposals for the formation of a national or coalition government.

Unity Committee Decisions

Official Statement

PT. GOVIND MALAVIYA, general secretary of the Unity Conference, has issued the following statement to the press in India about the proceedings of the Unity Committee meetings:—

The Committee of the Unity Conference which was appointed and started work on the 2nd November concluded its discussions and adjourned to the 3rd of December, 1932 when it met at 4 p.m. to finally adopt its report to be submitted to the Unity Conference which was being asked to reconvene in the Mayo Hall at Allahabad on Sunday, Dec. 1, 1932 at 12 noon. In the meanwhile the different representatives who were present at the Committee were requested to have the agreement ratified by their respective organizations.

The Committee which included representatives of Hindus, Muslims and Sikhs and representatives of the Christians during its earlier stages held 23 sittings occupying 311 1/2 hours of deliberation. It arrived at unanimous agreements with regard to matters affecting Hindus, Muslims and Sikhs. As the representatives of Christians were not present during the latter part of the deliberations, matters particularly concerning them as also a few other matters which were raised towards the end had been held over for disposal at the next meeting of the committee. When the report of the committee incorporating the agreement arrived at had been adopted by the Conference the agreement was placed before a larger All Parties' Conference to which were invited representatives of all important political and communal organisations in the country including associations of Women, Christians, Anglo-Indians, Trades and Commerce, Labour and Landholders. This Conference was invited to meet at Allahabad on Monday, Dec. 4, 1932. The following is the full text of the resolutions adopted by the Committee:—

1 National Government

This Conference is emphatically of opinion that a Government at the Centre fully responsible to the people and possessing the full rights of a National Government will alone satisfy the needs of India and ensure the welfare of her people.

The Conference therefore demands that control over the Government of India should be transferred to the Indian people, with only such safeguards for a short period fixed by statute, as may be shown to be demonstrably necessary in the interests of India.

2 Protection Of Religion, Culture And Personal Laws

i. The articles in the constitution relating to Fundamental Rights shall include a guarantee to the communities concerned of the protection of their culture, language, scripts, education, profession and practices of religion and religious endowments.

ii. Personal laws shall be protected by specific provisions to be embodied in the Constitution.

iii. Protection of political and other rights of minority communities in the various provinces shall be the concern and be within the jurisdiction of the Central Government.

iv. The personal laws of a community shall not be modified except in response to a desire of the community expressed through its representatives in the legislature or otherwise and with the support of the public opinion of the community concerned.

v. No change shall be made in the personal law of the Mussalmans as it is in force in British India except in accordance with Islamic principles.

vi. If a Bill is passed which, in the opinion of two-thirds of the members of any Legislative Assembly, is particularly inimical to any religious community or social practice based on religion, or in the case of fundamental rights of the subjects of any State of the members of the Assembly, it shall be open to such members to lodge their objection thereto, within a period of one month of the Bill being passed by the House, with the President of the House who shall forward the same to the Governor-General or the Governor, as the case may be, and he shall thereupon suspend the operation of that Bill for one year, upon the expiry of which period he shall count the said Bill for further consideration by the Legislature when such Bill has been considered by the Legislature and the Legislature concerned has refused to amend or modify the Bill so as to meet the objection thereto, the Governor-General or the Governor, as the case may be, may give or withhold his assent to the exercise of his discretion, provided, further, that the validity of such Bill may be challenged in the Supreme Court by any two members of the Legislature all and thereby on the grounds that it affects their religion or social practices based on religion or contravenes one of their fundamental rights.

This provision will not affect the special safeguard agreed to in the case of the Punjab, Bombay, Bihar and Orissa and the U.P.

3 Army And The Judiciary

It is agreed that the Army and the Judiciary all over India shall be open to all sections of the Indian people, recruitments to both shall be made on the basis of merit alone and they shall be kept free from all communalism, provincialism and party politics.

4 Cabinets

i. In the formation of the Cabinet of the Central Government so far as possible members belonging to the Mussalman, Sikh and other minority communities of considerable numbers forming the Indian Nation shall be included by convention.

Further, during the first two years in the formation of the Central Government a seat shall be offered to a member of the Sikh community.

ii. In the formation of Provincial Governments the claims of important Indian minorities of the provinces for inclusion of their members in the Cabinet shall be recognised by convention.

5 Services

i. Appointments shall be made by a non-party Public Service Commission which shall prescribe the qualifications and which shall have due regard to the efficiency of Public Service as well as to the principle of equal opportunity to all communities for a fair share in the Public Services of the country.

ii. In the Public Service Commission for the Punjab, Mussalman, Hindu and Sikhs shall be represented. Similarly in all Provincial Public Service Commissions important communities of the provinces shall be represented.

iii. It is agreed that a Committee consisting of seven persons with power to co-opt be appointed to consider and recommend a scheme such as would best give effect to the principle embodied in this resolution.

Note:—The Committee will be composed of 2 Hindus, 2 Mussalman, 1 Sikh and 1 Christian members.

6 Residuary Powers

With reference to residuary powers it is agreed that the powers to be exercised by the Indian and the Provincial Governments being scheduled exhaustively, the powers so scheduled and divided shall not be withdrawn from the Provincial Governments by the Indian Government; and further, any subject not specifically mentioned in the schedule shall belong to the Indian Government.

the Provincial Government according to the relevancy and closeness of connection with the subjects so scheduled. The final decision regarding doubts about subjects not scheduled shall vest in the Supreme Court, the opinion of the Central Government prevailing in an emergency until interlatory directions or final decisions will have been obtained.

7 Central Legislature

i. In the absence of definite information as to the proportion, powers and functions of members returned by Indian States to an All-India Federal Legislature that may come into existence, this agreement as to the reservation of seats in the Central Legislature is entered into with reference only to the representation of British India.

ii. It is agreed that in the Central Legislature one of the total elected seats allotted to British India 22 per cent. shall be reserved for Muslims and 42.3 per cent. or 14 seats out of 300 for Sikhs.

8 Joint Electorates

It is agreed that all elections shall take place through Joint Electorates. But for the next ten years the following method of election being a modified form of Moulana Mohamed Ali's formula shall be in force:

Out of the candidates who have secured at least thirty per cent. of the votes polled of their own community, the candidate who secures the highest number of votes polled on the joint electoral roll shall be declared elected.

In case there is no candidate who has secured thirty per cent. of votes polled of his own community, then out of the two candidates who secure the highest number of votes of their own community that candidate shall be declared elected who secures the highest number of votes of the total votes polled.

At the end of ten years this rule of thirty per cent. shall cease automatically. It will be open however to any community in any province to give up this system in favour of joint electorates pure and simple earlier.

9 Weightage For Muslims

It is agreed that the weightage enjoyed by Muslim minorities prevails to the British Cabinet's decision shall be maintained for the next ten years.

(To be continued)

The Indian Mission Of Fellowship

SOME IMPRESSIONS AFTER A THREE MONTH'S TOUR IN GREAT BRITAIN AND IRELAND

(By BISHOP KANNHIM)

(From Our London Correspondent)

[The Rt. Rev. J. S. C. Sumner], Assistant Bishop of Lahore, is the leader of the Mission of Fellowship from the Churches in India to the Churches here, the four members of which have just completed a three months' tour of the principal centres in Great Britain and Ireland.

"Now that we have come to the end of our tour, we, of the Mission of Fellowship, can say what it has meant to us. We do not know what it has meant to the people of this land and it is not for us to say. We would rather tell of the gain to ourselves.

It has been a period of new revelation to us as to how much we have to thank God for—for the riches in Christ Jesus that are ours by virtue of the age-long yearning of our forefathers for things spiritual and unseen in that land of India. It has also

made us realize how little use we and our Church in India have made of this heritage and how much richer our contribution to England might have been if we had made fuller use of this our God-given possession. This must send us back with renewed zeal to claim for ourselves and our Church the fullness that is ours in Christ Jesus.

"We have also come to consider afresh the question why in spite of the openness of the heart of India to receive spiritual truths, there has been in recent years a spirit of resistance against Christ and his Gospel, and we have seen as never before, that no spiritual message to a foreign land can be effectively conveyed except in the spirit of true friendship and real fellowship. This has given us a new insight into the problems of missionary work in India.

"The mission has also enabled us to see certain things with reference to the land to which we brought our message of fellowship. We have been able to see what Britain truly is. We have made personal contacts with the people. In her beautiful landscapes and green countryside, in her well-disciplined public life and standard of gentleness, in her well-equipped educational system and her universities, in her courtesy and refinement, in her home life and warm hospitality, England when seen in her true perspective, in her own land, is truly great. In this tour of ours she has taught us many a truth which we will carry with us back to our own land.

"We have also seen something of the heart of Christian England. We have also seen how much warm sympathy and goodwill and a sincere desire to do the very best for India there is deep down in the heart of the Christian people of England. And we know we can trust them.

"Our tour has shown us that the church, the elect, the 'household of Faith,' is small in this country which is called a Christian land as it is everywhere and in every age, but we have also found that the enthusiasm for things spiritual and abiding is very great. We were struck with the enthusiasm of the people we met everywhere. In spite of the inclemency of the weather and the awkwardness of the hour at which some of the meetings and services were held, we found people flocking in their thousands. At first we thought it was mere curiosity that drew people, but soon when we saw the same men and women gathered to hear the plain and simple word of God spoken, we realized that deep down in their hearts there is a hunger for God.

"People speak of the hospitality of the East. Great and magnanimous as the East is we have found England equally generous in hospitality. The amount of care that is taken in each house in which we have been as to the minute details of comfort, has made us feel that we were being really spoiled. It has made us realize that true hospitality is neither of the East nor of the West; it is truly a Christian grace."

Indian Child Welfare Society Centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon 2 o'clock.

ઈન્દ્રિયન અંપિનિઅન.

ਪ੍ਰਕਾਸ਼: ੩੯ ਖੰ.

३१०३३. सुकपास, तादीय १३ जानेवारी १९३३

२५३ २

જોડાની સપ્તર્ગમાં કુંવર સર મહારાજ
સીંગની પ્રવૃત્તિ

[illegible][illegible]

કોઈકો બધા ગુનીની એસેસીએકશનમાં આવે

એકાદશીકાળમાં જાતેના પ્રાણપ્રેરકના દેહમાં કાલાજન
પુનઃદી એકાદશીકાળના આચારા દેહમાં એકાદશીકાળના પરીણ

૨૯. ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૩. બી. સી. કોમિટીના પ્રમુખમણી દેવેજી દોશ માં ખીસ્તીઓએ લિખ્ય ઉપર કુવર સર મદારાજ સીએ એક ભાષણ આપ્યું હતું. બીજામે પ્રથમ ના કહેનકારે એન્ડ જનરલને નાઈટ કુના ખિતાબથી નવાજ્યા તે માટે જનમવાદ આપ્યો હતો. કુવર સર મદારાજ સીએ રજાવ્યું કે હોદ્દામાં ૬૦ બાપ્તિસ્ટીઓની વસ્તી છે. હોદ્દા અને મુસલમાન વસ્તી બાદ કરતાં ત્રીજા મોટી જામ એ ખીસ્તીઓનીજ છે. હોદ્દામાં ખીસ્તીઓમાં બંદર બંદર સંપૂર્ણ સહકાર છે ખીસ્તીઓમાં બંદર બંદર તથાવતો દોષ તે તેઓ સહન કરતા નથી. બાદ દેવોમાં એક જ દોષ એક જ એકના ઉપર તેમણે બાર મુક્યો હતો.

ટાંસવાલના હોદ્દાઓનો પ્રશ્ન

જોહાનીસબગમાં માર્ચ ૨ ફોદની બંદર હોદ્દાઓ મેરે બાંને મેખાર કરે છે એ સત્તામાં હોદ્દાઓના કરતાં પુરોષીવનોતી દુકાનો વધારે છે. એ પુરોષીવનો એમની સાથે મેખારનો સંબંધ ન રાખતા હોય તે હોદ્દાઓને દુકાનો લખિત કરવી પડે પરંતુ પુરોષીવનો તેમની જોડે છુટકા મેખાર કરે છે કારણ કે હોદ્દાઓ તેમની જોડે સમ્પત્તિથી વર્તે છે અને ધણા જામબાજીમાં હાજી મુલત સુધી વધાર માલ આપે છે હોદ્દા જામબાજીની કેળવણી વિષે જોહાની એન્ડે રજાવ્યું કે આ મોટા કહેરની બંદર હોદ્દા ઉપર તથા હોદ્દાઓ માટે મોટા જુધી ધીમવાની જાણના નથી. ખીસ્તી હામદા એવા છે કે હોદ્દાઓને માટે ટેન્કોરની સહિસલામતીજ નથી. પુરોષન કરનારે હોદ્દાને રજાવ્યું હતું કે આ દેશના બંદરે અભિપ્રાયની આમલ પછી તેઓ હોદ્દાઓના જામમાં કામદા પડી શકે નહિ. પરંતુ આ દેશના બંદરે અભિપ્રાયને કેળવવા અભિલે થાતો સમુદ્ધે શું હતું છે! મારા પોતાના એન્ડીકન ગર્ભમાં એ વિષયમાં પ્રમતિ બનેલી છે અને તે માલુ રહે એમ દુઃખ હતું. એક દેવળ તરીકે વમારે ન્યાયને માટે લેવા રહેવું જોઈએ, આ દેશના બંદરે અભિપ્રાયને સુધારવા તમારે બંધકાઈ પચમાં કરનાં જોઈએ. હોદ્દા બાર માલમાં ફેરફાર થયેલો કે જોઈ હતું. જાંતમાં થીજમ કાનાં અને રેવ. જુમ માઈનરે હોદ્દા અજાણમાં એન્ડને સહકાર અને રોજી આપવાની ખામ આપી હતી.

મુસ્લીમ બાળા મુસામીમાં નહિ રહે

ખોદાવ અને જોરીસાના જામસલાના મુસ્લીમ સમુદાયે તે પ્રાંતની આંખોને મતાધિકાર આપવાની ખરડા સામે માર વધે પડેલાં વીરોધ કર્યો હતો. આજ પ્રાંતમાં એ વર્ષ પુરે એક વાદગીર સામે એક મુસ્લીમ બાળાએ પોતાની સામાજિક જુલામી સામે બળવો કર્યો હતો અને આંખોની સમકા-ઓનાં મુસામીના એન્ડ ૩૫ પડાને સહને માટે તીક્ષ્ણતા આપી ખરડામુલત મેં હતો.

હમજી આજ મુસ્લીમ બાળાએ જોહાની વીરોધપાદ માં હેવરની પરીક્ષા પાસ કરી છે અને જાતી ડીમરી મેળવનાર મુસ્લીમ બાળા આ પ્રાંતમાં પચમજ છે. મુસ્લ અમાજ-પાદના બંધનોમાંથી આ જાતીને મુસ્લી અમાજવાની હાલ ચલાવવા તે હોદ્દા આવી રહ્યા છે. તેણીનું નામ જોગમ નહુને જન છે અને એક ખારીરહરની પુત્રી છે. જોગમણીની પચિમની જુદી જુદી પચીમીમાં તેણી પ્રવીજના મેળવી રહી છે (ટી. જી.)

નોંધ અને સમાચાર

કુવર મદારાજ સીએ ખીતાબની નવાજેશ

નવીન વર્ષના પ્રસંગે નામકરે સંલેનસાહે ખીતાબની નવાજેશ કરી તમા કુવર મદારાજ સીએને "સર" નો ખીતાબ તેમણે આપ્યો છે. ખીતાબોની નવાજેશ કસવામાં આવે છે તેને માટે જામે તેની પ્રશંસા કરનારા નથી, જે પ્રશ્નના ઉપર પડેલી પ્રજા જામકારનારે ચલાવે છે તે પ્રશ્નને પોતાના પક્ષમાં લઈ લેવાને ખાતર આ એક જાતની સાલજ આપવામાં આવે છે. હોદ્દામાં આમલ સમયમાં તે એવી પદ્ધતિ હતી કે જે માણસે રાજ્યની પદ્ધતિ બરેલી રીતે એવા બળની દોષ તેના ઉપર રાજા ખુશ થઈ તેને જામીરી કે એવીજ કે હ પક્ષીસા આપતા કે જેથી તેના કુટુંબમાં સારી રીતે પોષણ થાય પરંતુ આ જામજ વાણીજાઓએ તે એવી પદ્ધતિ રાખી છે કે જેણે વધારી બરેલી એવા બળની દોષ તેના નામ આમલ એ. ખી સી. ડી ના ઉધા બહારે મોટી આપી તેને મેટમની પહરી આપે છે અને તેવી પહરીએ મહત્ત કરવા માટે લોકો વચળા પછ મારે છે. સાલજ આદિકામાં તે વિલામતની સરના પ્રશ્નને ખીતાબો આપી શરતીજ નથી. કારણ કે જોહાની ડોમનીઆન્ડે જેલ લીધેલું છે કે આ દેશના પ્રશ્નને વિલામતની સરનાર ખીતાબો આપે એ પદ્ધતિજ દાની કતા છે. હોદ્દામાં પણ અસહારનાં જાતની સહેજાત મેળા સરનારે આવેલા ખીતાબોને જોડી દેવાનો એક કાર્ય મ દત્તો અને ધણા ખીતાબ પારીઓએ તે જોડી પણ લેવા દતા એરલે આવા આપવામાં આવતા ખીતાબોની આજ તે કરી કિસ્મતજ નથી.

મુજબતે ગવર્નર ટેર મેર બરે છે!

મયા મેલમાં હોદ્દાથી મળેલાં વર્તમાનપત્રો ઉપરથી જોઈએ શકાય છે કે મુજબતે ગવર્નર ખારોલી તાલુકાની મુસાકાને ગમલ દતા અને ત્યાંથી અનેક આમલોમાં કરવા મયા દતા. એક ગામમાં એક પ્રદરજના ઘરમાં દોયકા દત્તો તેના ઉપર મેરો દોયકા આપા અને પગના માણસો સાથે દરજ પુનન કરી થાતો કરવા લાગ્યા. મદારાજેશરની સીનજા રેકરીના મદારાજેમાં મેરો છલામતો કારનાર કરતા ગવર્નરે આજેજ ઉમે સ્થાનથી નીચે વિલરતા દતા સવિનયજાગી સરતવા એ પ્રતાપ છે કે આજે ગવર્નરે ગામડે ગામડે જાડકતા થયા છે અને ગામડીજાઓનાં પગેના દોયકા ઉપર મેરો દોયકા ખલા લાગ્યા છે. સવિનય કાનૂન જાગી સરતતું ખારોલી રેકરથાન હતું. ખીસ્તી રાજ્યવલિવટને કેલસાવી પાડી સ્વરાજ્ય સ્થાપવાના પાર્થમાં ખારોલી તાલુકાની ખેડૂત પ્રજાએ અનેક વીરલ બલીદાતા આપ્યાં દતા સરનાર વલકલામતી આજેવાની નીચે મહેસુલ ન વરવાની લાલ વિપાડી દોદના કરેડો ખેડુતોના હલયમાં ખારોલી તાલુકાના ખેડુતોએ પ્રાણ ફેલ્યો દતા. ખારોલી અનેકવાર એ પ્રજાણે જામગીરીમાં એરડું હતું. હોદ્દામાં દમનની તનો સપ્ત મરેડો કરવી મદારાજ ના અને વિવિધ પ્રજાઓને પણ બળથી કરવી નાંખવા હોદ્દાની નાકરસાદીએ છાનકાસતાં પાનાં ઉપરથી કરી પણ ન જુસાય. હોદ્દાની પ્રજાના હલયોમાં અનેક કારમા પા આજની તો શું પરંતુ અવિવધતા પ્રજા પણ કરી વીસરે નહિ અને હલયને પચમાડી

એક તો પરદેશી પ્રજાના મુદ્દામાં ધુસી તેને પકાવી છેવે, ત્યાં વિલાયતના આર્થિક લાભો તે પ્રજાની જાન વિરુદ્ધ ખસા કરવા અને તેના સ્થાન મારે ખીરીશ રાખીએ ત્યાં રાખવા અને આવી રીતે ભરતરી પીળાગ રાખી કમાવેલા મજદૂરને જરા પણ દીકો ન કરવો એજ રાજનીતિ ત્યાં ત્યાં પુર્વના દેશોમાં ખીરીશોની છે. પુર્વની પ્રજા આ રાજનીતિથી શાકી છે. તે તેના જનમ સદા દકરા માટે સર્વ સ્થળે કમ્મર રડી બદાર પડી છે. પુર્વની પ્રજાઓની આમ ખુશી બદોરી હર્ષ બધા મુદ્દામાં લકડરી પીળાગ પાળા રાખી વિલાયત ક્યાં ક્યાં ક્યાં રીતે પહોંચી વળશે? પણ વળથી કમાવી રાખેલી સત્તા કાએ સમય નહિજ નવે મેની અને એમ બળના દાવાથીજ અંગ્રેજને પુર્વના મુદ્દામાં ટકી રહે એમ જ એ સ્પર્શિત દેશો આવે છે.

જાપાન અને ચીન વચ્ચે પુઠ

ચીન અને જાપાન વચ્ચેના પ્રશ્નોનો અંત લીધે એક નેકન્સ દરમિયાન રહી નથી. મંચુરીયામાં જાપાન એક નવું રાજ્ય બનું છે અને તેનો નેજો લીધાર ક્યાં છે. લીધે એક નેકન્સ એ ક્યાનો અંત લાવવા એક કમાન નીમ્ન દર અને તે કમાનને રીપોર્ટ પણ બદાર પાડેલા દેશો એમાં સંભાગ ભરેલી આવામાં જાપાનના ક્યાને વળોડમાં આવેલું છે. જાપાન હવે શાને છે કે મંચુરીયાનો સવાજ તે પળી મળે છે અને લીધે એક નેકન્સ દરમિયાન પણ સુગના રહે તે નકામી જેવી છે. જાપાન હવે લીધે એક નેકન્સમાંથી નીકળી જવાની ધમકી આપે છે. મંચુરીયાના સવાજનો અમ દર અંત આવ્યો નથી ત્યાં કિતર ચીનમાં આવેલા જાનદાસકવાન નામના કહેર કિપર ચાલે જા જાપાને તેના ક્યાને લા લીધો છે. આ કહેર ભરતરી દ્રષ્ટિએ અત્યંત મહત્વનું છે તેની વસ્તી ત્રાસ રજારની છે. ચીનમાં કહેરનો અસાવ કરવા બદાહરીથી લાખા પરંતુ આખરે તેમને દાર મળે છે જાપાનનો હેતુ ચીનના મુદ્દા આ પ્રમાણે પકાવી લખ પેરીમ સમી પ્રોહંચવા મરદો છે એવો લખ ફેલાયો છે આથી આખા ચીનમાં સખસલ્પટી ફેલાય છે અને પુરોષ અમેરીકામાં પણ ખળભળાટ થયો છે અને પુર્વમાં પુઠ કાદી નીકળે અને તેમાં બીજી પ્રજાઓને પણ સહેલાય પડે એવી સ્થિતિ લગી થય છે આ મુજબ આ નવીન વર્ષની તલવારના ખાખજાટ સાથે ચરખાન થય છે, એમાંથી શું પરિણામ નીકળે તે કનિચ ખતાવી આપશે

બીજી વિનંતી

અમને જણાવત મજોજ આનંદ લાય છે કે મળા અંકમાં અમે અમ રી મુન્દલી માદખને જાપાની ક્યાઓ મોકલી આપવાની અન્યદ કરી વિનંતી કરી હતી તેને માન આપી અમારી મુજોલીનો ખ્યાલ કરી કેવ પ્રેરી-સના અખાલ કદરદાન માદખો પેતાના લવજો કદરદાથી મોકલી આપવા શરૂ થયો છે. અને રજનના માદખ પેતાના મવાજમે કદરદાથી અમારા તરફથી અપનાર કામને આપી દે છે તેથી અમ મજોજ સંતોષ થયો છે પણ વધુ મેદા બાગના માદખોએ લપાજો મોકલી અપવા આપી દેવાની કદરદા બનતી નથી તેવા માદખોને અમે હરી આમદ મરી વિનંતી કરીએ છીએ કે અમારી મુજોલી અને સ્થિતિનો ખ્યાલ કરી પેતાનું મવાજમ જરા પણ દીસ ક્યાં વગર મોકલી અપવા તે આપી દેવું. અમારી મુજોલીમાં અને અમી પડેલી નખના રચાનમાં માદખોએ લવજો દીસ ક્યાં વગર આપી અપવા મોકલી દવા એજ તેઓને શીજો. અમ અમે માનીએ છીએ.

“મંદચન ઓપિનિયન”

સુકાર, તા 13 નવેમ્બરી સન 1933

દીલ્હી દેશ કમ માણસોને વિલાયત બોલાવી ખીરીશ સરકાર જગતની આખમાં ધુળ ફેંપી એમ સિદ્ધ હામીની અન કરવા ક્યા છે કે દીલ્હી પ્રજાના પ્રતિનિધિ-સ્ટેટસનું ફર્સ ઓગી સાથે મસલત કરી દીલ્હી માટેનું રાજકીય ખંધારણ હવે પડી કદાવવામાં આવ્યું છે. દીલ્હી ખીરીશ સરકાર પસંદ કરીને જે પ્રતિનિધિઓ લોલાવ્યા છે તેમાંનો એક પણ પ્રતિનિધિ એવો હાલો બાજેજ કરી ક્યા છે કે ને દીલ્હી પ્રજાની વતી બોલે છે. દીલ્હી રાષ્ટ્રીય મહાસભાએ મદખમાં ગાંધીજીની સરકારી દેશ દીલ્હી માટે પુર્ણ સ્વતંત્રતાની લડત કિપાડી. લાખો મદાસલાવાદીઓ અને વીરલ બલીદાનો એ લડત માટે આખા. મદાલમાં ગાંધીજી સાથે દર પણ દબાર પુરોષ અને સ્ત્રીઓ જોલામાં છે. એવા મદાસલાને એક બાજુએ રખાવી દર ખીરીશ સરકાર કેટલાક દેશોથી દીલ્હીઓને વિલાયત મિલાવ્યા અને એવા ખુશામતીઓમાં ક્યા દોડી મળા અને તેમની સાથે મસલત કરી તે ખીરીશ સરકાર પાંચોસ કોડ પ્રજાનું બાવી ચોડા દિવસમાં પડી કદાવ્યું કદવાય છે. એ લાન તે સ્પષ્ટ છે કે મદાસલાને પ્રજાને સં પૂ જવાબદાર સરકારની રચાવના કરવાની મંત્રણી કરેલી છે. પ્રતિમાં તેમજ અખરય સરકારમાં પ્રધાન મંત્રીને લાગસલાનેજ જોખમદાર રહેલું જોખમ અને દીલ્હી સાલ માટે હોમ એવાજ સોફર માડની ચચા મદાસલા કરવા તમાર રહેશે. બીજી રાઉં દેખલ રાન્દરસમાં મદખમાં ગાંધીજી પોહારીને કહ્યું હતું કે સરકાર પોને શુ કરવા ધારે છે તે વિષેના માં દેખલ કિપર પુઠલા રાજે પરંતુ અખરય સરકારમાં જવાબદારી અને સોફર માડસના પ્રમ કિપર ખીરીશ સરકાર શું કરવા ધારે છે તે તેજે ફાંચુ ન હતું. હવે મદાસલાને એક બાજુએ રાખી કેટલાક ખુશામતીમાં અને સરકારની લાખાં લા અખરય દેશોથી દીલ્હીઓની સાથે સરકાર શું કરવા ક્યા છે તે તેજે પુઠલું કર્યું છે. અને પેલા દેશોથીએ ઓટ લાગે ખીરીશ સરકારના તમાર સાથે મળના થયા છે એવા સમાચરે આ દેશમાં મળ્યા હતા. તમારે હવે એ રાઉં દેખલ રાન્દરસ શું નિર્ણય કિપર આવી છે તે જાણવું મદરવનું થય પડશે. પ્રથમ તો તમાર લપયો લાગસલાના લાખમાં મૂકી દેવામાં આવ્યા છે એમાં વરી લાસલા પા તે પણ પણ પ્રધાન માયું મરી શરૂ નહિ. લેકસરેલ પોતાની ક્યામાં આવે તે એ તાર વિષયમાં કરી શકે આ પ્રજાને તે દીલ્હી બખાવ, પરદેશો સાથેના સંબંધ, પેરમાઉટરી એટલે કે રેશી રાજ્યો સાથેના સંબંધમાં શાલી સરકારનું જે લપય છે તે અને મોટું એકલેસીએટીકલ. ખીરીશ દેવોલ સંબંધી. આ તાર પ્રજાને લાગસલાનાજ લાખમાં મુકાયા છે. દીલ્હી બખાવનો પ્રમ એટલે કદરદાનો પ્રમ. અને એ પ્રમ લાગસલાનાજ લાખમાં રહે એ મદાસલા વરી પણ સ્વીકારી શકે ખરી? દેશી રાજ્યો સાથેના દીલ્હી સરકારના સંબંધ એમાં પણ લાગસલાનાજ સત્તા, પરદેશો સાથે દીલ્હી રેશી સંબંધ રાખે તેમાં દીલ્હી પ્રજાનાં જવાજ નહિ. આ સર્વો રજાદિ મદાસલા અંજાર

રાખી રહે એમ કેટલાક માની શકેલા નહિ. આટલા વિષયો તો સરકારે રીતરીત ગંધ્યા- દવે એ ઉપરાંત હાઇનાન્સ, વેપારમાં જીલ્લી નીતિ, લઘુમતિનો પ્રશ્ન, રેલ્વે સંસ્થા, સામાન્યતા બીજા આગેા સચેતના સંબંધ અને નાણાંબાંક સંજોગો ઉપા થમ નમ તેવા પ્રસંગોમાં શું કરવું એવા સાત પ્રશ્નોની જાહેર સેમર મહો રાખવા એવી ચર્ચા થઈ છે. આ સાત પ્રશ્નોમાં પશ્ચ પ્રાંતોના અવનંદો અને અવનંદે જનરલને કોવંતની ખાસ સલા આપવામાં આવી છે. મીયુન રાજકીય જેવા પુરુષ ને જેલો ખરીદી સરકારના કોઈ મદાન મિત્ર લેખન્ય છે તેમજ પશ્ચ જીલ્લી રીતે જાહેર કર્યું છે કે ડોમીનીઅન સ્ટેટસના હસ્તે દવે આ ખાસ સલાખોથી મેટ્રો કામ ચુકારો છે. પ્રજાનો જોખમહાર હોમ એવી સરકારની રચાપના આવી જનના બંધારણથી ચર્ચા રાજે નાદ. વાઇસરોય અને મનરેમ કાલમાં એવી વારે સલાખો મુકવામાં આવી છે કે તેઓ દોહને ગુલબીતા બજાનોમાં રાખી સકે. ખાસ સંજોગો ઉપા થામ તેવા પ્રસંગે વેલસરોય જોડાઈને સનમ ચલાવી શકેતો હતો તે વાઈસરોય દવે વેલસરોય નહિ પરંતુ પ્રાંતના અવનંદને જ ખાસ ખાસ જોડાઈને સલાખવાની સલા આપવાની વાતે થઈ છે. દોહ પ્રાંતના બંધનમાંથી કદી છુટું થમ શકે નહિ એવા પ્રકારનું બંધારણ વડી ને દોહના ઉપર ડોહી બેસાડવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો. અને આ ઉપરથી જામ કાઠીએ છામે કે દોહની સાથે કાલિના દિવસે આવવાના નથી પરંતુ દોહની પ્રજાને સ્વાધીનતા સર કરવાને ખાસ મદાન ખાલીકાનો આવવાની જરૂર રહેશે.

યુનીયનનું રાજકીય વાતાવરણ

યુનીયનનું રાજકીય વાતાવરણ કહી વરોળાએ જરી રહેલું છે. વડા પ્રધાન જનરલ કન્ટ્રોલ તેમજ કોમિટેટના અન્ય પ્રધાનો એક પછી એક કેપ્ટાઈન બવા લાગ્યા છે. યુનીયન ચાલમેંડ માણુ માનની આખરીએ પુલ્લી મુકવામાં આવે એવો સંભવ છે. મી. દીલમાન રસ પશ્ચ મયા બંધવાડીએ કેપ્ટાઈન ગવા કતા. ત્યાં પશ્ચ કોલો વરધથી તેમને કિસાદ ભયો આવકાર મળ્યો હતો. સા. આ. પાર્ટોના તેવા જનરલ સમક્ષ અને મી. દીલમાન રસને જાતો જાત મુકાકાત કહી થઈ નથી પરંતુ સા. આ. પાર્ટોના પ્રતિનિધિએ મી. દીલમાન રસના પ્રતિનિધિએ સાથે નેકનાલીસ્ટ સરકારને સલા ઉપરથી ખસેડવા સંબંધ વાતાવરણ કરી રહ્યા છે. જનરલ સમક્ષે મી. દીલમાન રસ સાથે સહકાર કરવાની પ્રયત્ન પ્રમટ કરી છે અને તેથી એમ માનવામાં આવે છે કે કોમિટીકન સરકારની રચાપના કરવાનો ખર્ચ મોકલો થયો છે. મી. દીલમાન રસ કેપ્ટાઈનમાં કતા કારે રહે તેમને ખાસ વજુ મુદા ઉપર કોટરન્યુ લીધો હતો. તેમને પહેલો પ્રશ્ન એ પુછવામાં આવ્યો હતો કે જો જનરલ સમક્ષ અને સા. આ. પાર્ટો તમારી સાથે સહકાર કરવા તેવાર થામ તો ચાલમેંડ મળે કે તુરંતજ આ સરકારને સલા ઉપરથી ખસેડવાની તમે ઝેરંટી આપો છો? મી. રસે જવાબમાં હા પાડી હતી. અને જવાબુ હતું કે મેં જે હસ્તારતો રજુ કરી છે તે જો જનરલ સમક્ષ અને તેના અનુયાયીએ કયુલ રાખશે તો સરકારને સલા ઉપરથી ખસેડવાની મારી મેરંટી છે. જાવખમાં રધ રાજ- નીતિથી કાંઈ જોડું તે વિષે, સરકારને હરાવવામાં આવે તે પહેલાં તમે કોઈ કોમિટી કરવા તેવાર છો? અવિષ્યમાં

સહકારથી જો મમ મેવાનું હોમ અને તે મારે કોમિટી કરવું હોમ તે મારી હસ્તારતોને જલદી સ્વીકારવાની જરૂર છે કારણ કે પછી રહેને અપીલ કરવાની જરૂર પડે અને તે અપીલ કોમિટીકન સરકાર તરફથી કરવાની રહી. કોઈ પશ્ચ પશ્ચ વરધથી પછી અપીલ બહાર પાડી નહિ જોઈએ. તાંને પ્રશ્ન એ પુછવામાં આવ્યો હતો કે કોમિટીકન સરકારને વડો પ્રધાન કોણ અને? જનરલ સમક્ષ, મી. દીલમાન રસ કે કોઈ કોમિટી પછા? મી. રસે કોમિટી કે વડો પ્રધાન બનવાની મારી પ્રયત્ન નથી. સા. આ. પાર્ટોના કોઈ પશ્ચ પ્રધાન બનવાની મને પ્રયત્ન નથી. હું જો જોવા પર્મદ કહે છું તે કમજા જે જવાનું મેં રાજનાનું જવાબુ તે જવાબ છે. મને કાંઈ છે કે મારી જાણે જે જાહેર સ્થિતિ છે તેમાં અને આ રહેલી કાંઈ જે રાજીબ કરાઈતો સમય આવેલો છે તે જોતાં જાને વગોવાથી મેં જે સંજોગોને જાહેર કરી છે તેને રહેલ મળે તેવા રહેલ હું જો જાણે મેળવી ચકું છું. સા. આ. પાર્ટોની સહકારી સો દક્ષ કોમિટીકન સરકારની રચાપના આવે કરી ચકામ છે કારણ કે નેકનાલીસ્ટોના રેકાની પશ્ચ જામને ખાલી છે.

હોલ્સ્ટાનના તાર સમાચાર

કન્ટ્રોલને મારી નાંખવા માર્યું હતું

પુત્રાથી એક વાર કાંઈ છે કે કોમિટી સંસ કાર- પોરલ જામલીએ એવો એકાર ક્યો છે કે રેકમેંટના કરનકને મારી નાંખવાનો તેનો પ્રસાર હતો પરંતુ તે બળતાલ ખમ્મસે પહેાંચ્યો અને કેપ્ટન આર. એલ. યોમ્પસનાના ઉપર તેણે જોળા બહાર ક્યો. જામલીએ કોમિટી કે કરનક અને યુને- ટાવ મેજરને મારી નાંખવાનો તેનો પ્રસાર હતો. એક કલકી જાતાના શીખ સાથે મેસી જામવાની ના પાડવા મારે યુનેઠાર મેજરે તેને કપો આપ્યો હતો.

અલગ રાજ્યમાં લકાઈ

કલકતાથી એક પત્રનો ખાખરપત્રી કાઢે છે કે અલગ રાજ્યમાં જાંબીર પરિસ્થિતિ કલકી થવા પામી છે. રાજ્યના સરકાર અને મેમોસ નામની એક મુસલીમ જાતી વચ્ચે લકાઈ થઈ હતી મુસલીમોએ જોળા બહાર કર્યા અને જરૂરે તેનો જવાબ તાળ્યો હતો. કેટલું તુકકાન થયું છે તે જાણ્યું નથી. મેમોસ જાતની એક જાંબા વિસ્તારમાં વિરોધી વલજ લીધેલું છે. તેમણે રાજ્યના અમલકારોની ગારીએ ઉપર પધારો ફેંક્યા હતા. એક કારમાં એક અંગેલ માથું હતી જેને સખ્ત થા લાગ્યા હતા. એક દોહી જો ઉપર પશ્ચ પચર ફેંકવામાં આવ્યા હતા જેથી તેને પશ્ચ તુકકાન પહેાંચ્યું હતું. મહારાજને આ બનાવથી કડું દુઃખ થયું છે. તેઓ કાલ દોહીમાં છે અને તેમણે સરકારને જાણ કરી છે કે રાજ્યના વહિવટ સાથે બહારથી અમલગીરી થામ છે તે જાહેરથી. કાલમાં જે કપડો ઉપરિથત થવા પાડ્યો છે તેનું પ્રયોજન બહારની અમલગીરી છે.

જીજીએને ઘરે નાંખ્યો છે

કલકતાથી પ્રસારના એક તારના સરકારમાં જાણવામાં આવે છે કે અલગ રાજ્યમાં સરકાર અને બળવાયોરો વચ્ચે તોફાનો થયાં છે જેમાં થજા થયાં છે અને પવાયા છે. જાંબા જીજીએને મેમોસ જાતીએ મેરો પાડ્યો છે. તેઓ બધા અવરિથત થયેલા છે અને નમાર્ગ રમાડી તેઓ સમા-

માર પહેલાં છે. કોઈ પાટી નાખીને તેમજ રસ્તાઓ નાંધ કર્યા છે અને રસ્તામાં ખાકાઓ પોતાના છે એવી વચ્ચેને જાવતું અટકાવી રાખે. અત્યારે તેઓએ કાંબળું કે અરકારે ૧૦૦ થોડેસ્વાર કરકરની પથરોએ ડીઝલનું મોકલી છે તારે એક દબ્બર મેંચીસ ભાતીના મળપુત માણસોએ રસ્તાને ઘેરી લીધા અને ૫૦૦ ગાજુઓને કાઢીને કાવવા માટે રીઝોમાં રાખ્યા. બંડખોરો સાથે વચ્ચેને પ્રવાહી થઇ હતી અને કરકરને પાછું હાંપું પહોં હાંપું. બીજા છાંદમાં ૩૦૦ મેંચીસ એકઠા થયા હતા, રાજના કરકરની તેઓ કાપા થયા હતા. મેંચીસ લોગોના કાચમાં કેટલાક છાંદાઓ છે અને આ તેઓ મળપુત તેવારી કરીને મેંચીસ છે.

ગુજરાતમાં હોંડુ-મુસ્લીમ તોફાન

ગુજરાતમાં મળ રવિવારના એક અંદરો દર્શાવે છે કે મુસ્લીમ લોકોમાં હોંડુ ઠોકરાંઓ કોરેડ રમતા હતા તેમજી તોફાન ભાખું અને તેને પરિણામે બે મુસ્લીમો માર્યા મળા અને નવ હોંડુ તથા પાંચ મુસ્લીમો ધામલ થયા હતા. પોલીસે પાછળથી કાર્તિ ભાજવી હતી, પાછળથી એમ માણુમ પડે છે કે આ કથકામાં મુસ્લીમ વધારે જોડાયા છે. બે મુસ્લીમો અને એક હોંડુ માર્યા મળા છે અને વીસ હોંડુ તથા પાંચ મુસ્લીમ અને એક પારસી ધામલ થયા છે. એક પાંચ રસ્તેથી પકાર થતો હતો તેને બોલ વાચો અને તેજી રોકાસીને ધમકાવ્યા. એક હોંડુ વોચમેને તેને મેંચીસ આપી અને કહ્યો. વધારેથી મારા મારીએ તેઓ ચકાયા. અને જામના માણસો આપી આ બેમાં થઈ અને લકાઇ કરે થઈ. લોકો, છરી અને પથરાનો ઉપયોગ થયો. આ કથકા કાળા વિસ્તારમાં પ્રસરી. બે ટામ માટીને અટકાવવામાં આવી અને ઉતારીને પકડી કાઢવામાં આવ્યા. જેઓ નાસી જઇ કહ્યા નહિ તેમને છરીઓથી ધા કરવામાં આવ્યા. મુસ્લિમ રસ્તાઓમાં પથ્થર મળ પ્રસરી ગયા અને દુકાનો તથા ઘોરેલી નાંધ કરવામાં આવી. પોલીસે કરકર થમલા ઠારવાથી રિપોર્ટ કાચમાં આવી છે.

હુંદરદા અને આગ

ન્યુ દિલ્હીથી એક અંદરો દર્શાવે છે કે અત્યાર રાજ્ય માં મોર્ચાંસ આમલ મેંચીસ ભાતી અને રાજના કરકર વચ્ચે કારે લકાઇ થઇ છે. ધામલ થમલા સિવાયના અત્યાર કહેવામાં આવતા ભાગ છે તેમજ દેલી રાજકોશ અને તજવારો મેંચીસ પાસેથી લઇ લેવામાં આવે છે તે પથ્થર અત્યારમાં મોકલવામાં આવે છે. રાજના કરકરને મદદ આપવા નજી માણસો મોકલવામાં આવ્યા છે. બીજા ભાગોએ મેંચીસ લોકોએ આમ લગાડી છે અને હુંદરદા કરી છે એવા અમા-માર પથ્થર આવ્યા છે.

બેંગલમાં હતુની લંકાઇ

બેંગલમાં એક ઘરના અંદરમાં ભાજવામાં આવે છે કે સરકાર ઉપર આવેલી ટેરા પ્રજાપાલક ખાન બેંગની અંદર બે વર્તના ડોડીઓ વચ્ચે કુલ્લક થઈ હતું જેમાં ૭ માણસો માર્યા મળ્યા છે અને ૨૦ ધામલ થયા છે. પેલાવરી અને મહુચી ડોડીઓ વચ્ચે કાળા કમરથી અશાળ લામણી પ્રવેશી હતી. પેલાવરી ડોડીઓ જેના કમ્પાઈટમાં કામ કરતા હતા તેમના ઉપર એકાંતીક બેંગનીઓએ ફેંકેલા ડેલી હતો અને હતુની લંકાઇ કરે થઇ. કલિયારનંથ પોલીસ અને કરકરને મોકલવાની ફરજ પડી હતી.

સાઉથ આફ્રિકાનો હોંડી પ્રશ્ન

બીજા મહાદેવ નાંધીએ આ. આફ્રિકાના હોંડી પ્રશ્ન વિષે હોંડામાં એક બીજું સ્ટેટમેન્ટ મદાર પાછું છે ને મદારના દરિયા બંધે 'સ્વરાજ્ય' પત્રના એક ખાસ ભાગમાં પ્રસિદ્ધ થયું છે ને અને નીચે આપીએ છીએ:—

સન ૧૯૨૭ની સાલમાં હોંડ અને મુસ્લીમ સરકારના પ્રતિ-નિધિઓ વચ્ચે પહેલી સહક ટેમ્બ ડોન્કરેસ કેપટાઉનમાં મળી અને તેના પરિણામે પહેલું કેપટાઉન એમ્બેસેડ અસ્ટીસમાં આવ્યું તારે હોંડની પ્રજાના ઉપર ભેવીજ કાપ પાડવામાં આવી હતી કે સાઉથ આફ્રિકામાં વસ્તુસ્થિતિ હોંડીઓના લાભમાં પથરાઇ ગઇ છે. છતાં સમય જતાં એ પુરવાર થઈ છે કે એ માનવતા સદાતર જીવ મારેલી હતી. હાલમાં હોંડીઓ વિરુદ્ધ ને કાવકાઓ આ પસાર કરવામાં આવ્યા છે તે ઉપરથી એ જોઇ લકાઇ છે કે કેપટાઉન એમ્બેસેડ પહેલાં હોંડીઓની ને સ્થિતિ હતી તે સ્થિતિમાં કેપટાઉન એમ્બેસેડ પછી ઉત્તરી અશાળી થઇ છે. સાઉથ આફ્રિકામાં હોંડી સરકારના એકાંતને માનવાનું હું છે તેનાથી કશો લાભ થયો છે અશા? એ પ્રશ્ન વારંવાર પુછવામાં આવે છે. આ પ્રશ્નોએ એ સ્પષ્ટ બતાવે છે કે એકાંત અને તેની જાણીને બાંધે ને અર્થ હોંડી સરકાર કરે છે અને તેના જાણમાં ને સેવા મળે છે તે બેમાં એ સેવા મીનુકુલ્ જોડી છે. વળી એ જગ્યા આં જોવી દેશમાં છે કે તેની મુસ્લીમ સરકાર અને લોકોમાં કશી હિમ્મત નથી અને જોઇ પથ્થર રાષ્ટ્રીય સરકાર ને જગ્યાને માણુ રાખે નહિ. સાઉથ આફ્રિકામાં એ એકાંતી રાખવાથી હોંડી સરકારને ને લાભ કાપ છે તે જોઇ છે કે હોંડીઓની આ હું સ્થિતિ છે તે વિષેના મોક્ષ અમામાર હોંડી સરકારને મળે. પરંતુ હોંડી મોગના ઉપર આ ને મુશ્કેલતા છે તેમાં જામને રાહત આપવી કોએ પ્રજામાં તે એકાંતી મીનુકુલ નિષ્ઠા નીવડી છે. હું અને એક લાખો આપી ને જતાવીક કે સાઉથ આફ્રિકાની સરકાર હોંડી સરકારના એકાંતના દરખાશની તારે કેટલી કીમત લેમે છે. મીયુત લાકોશીએ હોંડી સરકારના પહેલાં એકાંત કરીક ને દેશમાં વસ્તા હોંડીઓના કલિલકાસમાં પોતાના પત્ર ઉપર ઉભી રહી કામ કેટલું કરી કહે છે તે સુધર રીતે પુરવાર કરી જતાવ્યું હતું. હોંડી જામની કેળવણીમાં પ્રવર્તિ કરવા માટે તેમજ હોંડી જામવાથી પૈક વીક દબ્બર મેંચીસ કર્યા. આ પૈકાથી કરવા કહેરની અંદર કાઢી જાહેરનું ઉત્તમ મહાન બંધિયામાં આવ્યું. આ મહાન કરકારી કેળવણી ખાતાના કાચમાં મુકવામાં આવ્યું. મી. કાચીએ આ જાહેરને માટે પાંચ એકર જમીનની મીમણી કરાવવાની મુનિસિપાલિટી પાસે કરી. મી. કાચી જેવા એક સમર્થ વક્તાની સમજવડ દેવા જતાં કરાવવાની મુનિસિપાલિટીએ એટલી જમીન કી માટે તરીકે આપવાની નામ પાડી પરંતુ ૨૫ વર્ષના લીક ઉપરજ માત્ર બે એકરથી થોડી થઇ આપવા કણુ થઇ. હવે બીજે એક લાખો આપી હું સરખામણી કરી એ જતાવી આપવા માટે હું કે એકાંતના દરખાશની આ હું કીમત લે? કાચા જાહેરના નામથી જોળખાતી કરાવવામાં એક મુશ્કેલી જાહેર છે. એક મુશ્કેલીને પૈક થયાસ દબ્બર એ જાહેર નામવા નક્કીસ કર્યા. કરાવવાની મુનિસિપાલિટીએ કહેરના એક ઉત્તમ લામની અંદર આ જાહેર માટે ૫૦ એકર જમીન કી માટે તરીકે આપી. મી. કાચી જેવા એક મહાન બંધિયા વાળા પુરુષ સાથે કરાવવાની

મ્યુનિસિપાલિટી આગું વર્તન ચલાવે તો તેમની પાછળ જોઈને ટરીફ આવનારાઓ તેમની સાથે આજે વર્તન ચલાવવામાં આવશે એ આજ્ઞા કાયદાના રામે? હોદી સરકારના જોઈને સાથે સરકાર અગ્રુ વર્તન ચલાવે એટલે એથી કામને દરજ્જે આવી પધરાવે મરણે છે, અને એ વિષયમાં જોઈને જોડીસ મદદને મદદે હોદી કામની મુશ્કેલી વધારનાર થઈ પડે છે. કેપ્ટાઈન જોઈમેંટ આજે હોદીઓ સામે જમન મુશ્કેલી કામના પસાર કરવામાં આવ્યા છે અને અસલીન કરાવતા કામનાઓને અમલ અખત રીતે કરવામાં આવે છે.

ઉમીશિરાન કામનાઓને સખત અમલ

કમીશન કામનાઓને અમલ હોદીઓ ઉપર સખત રીતે થતો આવ્યો છે. અને કેપ્ટાઈન જોઈમેંટ પછી તો તે વધુ સખત ગયો છે. સન ૧૯૨૭ના જોઈમેંટ પહેલાં કામનાઓને કરાવતો કામ પછી કમીશન નકાર મને તેટલો સમય રહી આવે તોયે તે પાછો કમીશનમાં કામના થઈ રહેતો હતો. પરંતુ જોઈમેંટ પછી પછી વધુ વર્ષો વધુ કમીશનની નકાર રહે તો તે પાછા કમીશનમાં કામની દે એટલું જ નહિ પરંતુ કમીશનમાં તે મને તેટલા વર્ષ રહ્યો હોય અને તેના મને તેટલા વેરેડ કમીશનમાં કામ કરતાં તે કમીશનમાં પાછો કામના થઈ રહેતો જ નથી. હોદીઓના ઉપર આ નિયમનો એટલી કામનાઓ અમલ કરવામાં આવે છે કે વધુ વર્ષો કામ એક કામ પછી વધારે મેરકાનરી થઈ હોય તો તેને કમીશનમાં કમીશન મળવામાં આવે છે. હોદીઓને કહેવામાં આવે છે કે આ કામને કમીશનમાં વરતી રહે પ્રભને આગ પડે છે પરંતુ એમાં વધારત એ છે કે એક મુશ્કેલી મુશ્કેલી નકાર વધુ વર્ષો વધારે રહ્યો હોય તો પછી તે કમીશનની પરિક્ષા પસાર કરી કમીશનમાં પાછો કામના થઈ રહે છે અને હરી પાછું કમીશનમાં પ્રાપ્ત કરી રહે છે એવારે હોદીઓને એમ કરવાનો હક છે જ નહિ.

અધિકારીઓના કામમાં બદલો સજા

કામ માલુમને કમીશનમાં કમીશન બદલે એવો હોય, તો તેનો અર્થ વસવાનો હક છે જ નહિ તે કામ કરા અખત કરવા દેવા તેને મુશ્કેલી પડે છે ઉપર આવવા દે છે અને તે મારે પાંદ રૂપ પ્રથમ કમીશન કમીશનમાં આવતા. જોઈમેંટ થયા પાંદ એ કમીશન મુશ્કેલી રહે પાંદ એની વધારવા માં આવી અને હવે એકાદ માસથી એ વધારીને બસોની કરવામાં આવી. આનો અર્થ એ છે કે કામ માલુમને એટલી રીતે કમીશનમાં કમીશન બદલે કરવામાં આવ્યો હોય અને તે કામ મારે પાંદ એવો હક પુરવાર કરવા માં મનો હોય પરંતુ તેની પાસે પા. ૨૦૦ કમીશન માં આવે તે હોય નહિ એટલે તે પાંદ એ ૬૦ સાબીત કરી રહે નહિ! એ માલુમ કમીશનમાં હક કમીશન મેળવતો હોય અને તે દરમ્યાન તે મને તેવો સાધારણ મુશ્કેલી હોય તો તેને કમીશન કામના મુશ્કેલી દેવા પાર કરી દેવામાં આવે છે. એટલી રીતે માલુમે દેવામાં કમીશન હોય તો તે દેવામાં થતો મુશ્કેલી એવો છે અને એ કમીશન કમીશન હોદીઓ મારે કરવામાં આવે છે. કમીશન કામના દેવા હોદીઓ ને અને કમીશનને વડે છે તેની આ થોડી વાંચીએ છે. કમીશન અને કામનાઓને કરાવવામાં કામના એવી કરાવે મુશ્કેલી આવે છે કે દેવાની ઉપર કમીશન કામના થઈ પછી તે થઈ જાય. કામનાઓને આવત મુશ્કેલી કામના રીતે કરી આવવાની ના પાડવામાં આવી હોય તો અખત કરવાની

હક મને અને કમીશનના પ્રથમ કામના મુશ્કેલી અને કરાવતો હોય તો અખત થઈ રહે.

કમીશન એટલીવાર બીજા

સન ૧૯૨૧ માં કમીશન એટલીવાર બીજા કામના આવ્યું. તેનો હેતુ કમીશનમાં હોદીઓને વસવાટ અને વેધાર મારે મુશ્કેલી કામનાઓને અમલ રાખવાનો હતો. એની સામે આ અધિકાર માં અને હોદીઓ વધારે અમલનાર થયો અને તેનું પરિણામ પહેલી રાત્રી દેવા કમીશન કમીશન હતી. પરંતુ કેપ્ટાઈનનાં જોઈમેંટ થયા છતાં એ અમલનાર થઈ નથી. કમીશનને એટલી રીતે એટલી રાત્રી દેવા કમીશનમાં પાંદ એટલી કમીશનમાં મારે કમીશન. મુશ્કેલી પ્રતિનિધિ મારે મુશ્કેલી નીચળ નીચળ હતું. એ કામને પછી હોદીઓને કામનાઓને અમલ રાખવાનો સિદ્ધાંત રાખીત કરે છે અને એ નીચળ એ એક પ્રતિમા રહેતો હોય તો અખત પ્રતિમા તેનું જરૂર અનુકરણ કરે.

હોદી સરકારની ફરજ

હોદીની સરકાર પાસે કામ એમાં મળવાનું કામના કરી કે એને સાથે તેમને જોઈમેંટ આગું રહે એમ થઈ. પરંતુ એક માલુમે કામનાઓને કમીશનમાં એટલી રીતે એક વધાર થયો અને એટલી માલુમે કામનાઓને કમીશનમાં કામનાઓને કમીશનમાં વધાર થઈ. આ કામનાઓને મુનિસિપાલિટીઓના કામના સંપુર્ણ સજા મુશ્કેલી આવે છે. કામનાઓને આવવાની તેમના પાંદ છે કે અને તેનાં કામનાઓને અમલનાર પછી તે પાંદ એટલી નથી એટલું જ નહિ પરંતુ મુનિસિપાલિટીના અમલનાર સામે અખત કરવાનો પછી હોદીઓને અધિકાર નથી. આ ઉપર એ જોઈમેંટમાં કમીશનના કામ નીચળમાં આવેલી છે તેમાં કરાવવામાં આવેલી છે કે કમીશનમાં વરતી એટલી પ્રભને કરતા હોદીઓની કમીશન ૧ સવાસને પાછળ રહેવા દેવામાં આવેલી નહિ આ વચનનું પાલન કમીશન સરકાર કરતી નથી. તે ઉપર એ જોઈમેંટ કામ એ કે જોઈમેંટની કમીશન કમીશન એક કામના દુકા કમીશન કરે છે. આ સર્વ ઉપરથી કામનાઓને કમીશનમાં હોદીઓ માને છે કે હોદી સરકાર કમીશન સરકાર સાથે કરાર કર્યા છે તેમાંથી તે નીચળ અમલ તો તે મુશ્કેલી થઈ રહે. કમીશન સરકાર કેપ્ટાઈન જોઈમેંટનો કામનાઓને અમલ કરે છે તે અમલથી જોઈમેંટનું સંરક્ષણ કરવા હોદી સરકાર કમીશન કરી રહી છે તેની સમજૂતી હોદી સરકાર પાસેથી હોદી પ્રભને માં મળી જ નથી. કામનાઓને હોદીઓના વિરોધમાં એવું કામ છે કે હોદીઓ મુશ્કેલી વરતીથી થઈ જાય. પરંતુ એટલી કમીશનને એ વિષયમાં વધાર કરી છે તે પાંદ કામ છે કે એ વાત પાંદ વિના છે. આ વિષયમાં કમીશનની વરતીના કામનાઓ વધારી સરકારની જોઈમેંટ કામ છે.

મુશ્કેલી વરતી થઈ છે

કમીશનનું કામ ૧૯૨૭-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧-૩૨-૩૩-૩૪-૩૫-૩૬-૩૭-૩૮-૩૯-૪૦-૪૧-૪૨-૪૩-૪૪-૪૫-૪૬-૪૭-૪૮-૪૯-૫૦-૫૧-૫૨-૫૩-૫૪-૫૫-૫૬-૫૭-૫૮-૫૯-૬૦-૬૧-૬૨-૬૩-૬૪-૬૫-૬૬-૬૭-૬૮-૬૯-૭૦-૭૧-૭૨-૭૩-૭૪-૭૫-૭૬-૭૭-૭૮-૭૯-૮૦-૮૧-૮૨-૮૩-૮૪-૮૫-૮૬-૮૭-૮૮-૮૯-૯૦-૯૧-૯૨-૯૩-૯૪-૯૫-૯૬-૯૭-૯૮-૯૯-૧૦૦-૧૦૧-૧૦૨-૧૦૩-૧૦૪-૧૦૫-૧૦૬-૧૦૭-૧૦૮-૧૦૯-૧૧૦-૧૧૧-૧૧૨-૧૧૩-૧૧૪-૧૧૫-૧૧૬-૧૧૭-૧૧૮-૧૧૯-૧૨૦-૧૨૧-૧૨૨-૧૨૩-૧૨૪-૧૨૫-૧૨૬-૧૨૭-૧૨૮-૧૨૯-૧૩૦-૧૩૧-૧૩૨-૧૩૩-૧૩૪-૧૩૫-૧૩૬-૧૩૭-૧૩૮-૧૩૯-૧૪૦-૧૪૧-૧૪૨-૧૪૩-૧૪૪-૧૪૫-૧૪૬-૧૪૭-૧૪૮-૧૪૯-૧૫૦-૧૫૧-૧૫૨-૧૫૩-૧૫૪-૧૫૫-૧૫૬-૧૫૭-૧૫૮-૧૫૯-૧૬૦-૧૬૧-૧૬૨-૧૬૩-૧૬૪-૧૬૫-૧૬૬-૧૬૭-૧૬૮-૧૬૯-૧૭૦-૧૭૧-૧૭૨-૧૭૩-૧૭૪-૧૭૫-૧૭૬-૧૭૭-૧૭૮-૧૭૯-૧૮૦-૧૮૧-૧૮૨-૧૮૩-૧૮૪-૧૮૫-૧૮૬-૧૮૭-૧૮૮-૧૮૯-૧૯૦-૧૯૧-૧૯૨-૧૯૩-૧૯૪-૧૯૫-૧૯૬-૧૯૭-૧૯૮-૧૯૯-૨૦૦-૨૦૧-૨૦૨-૨૦૩-૨૦૪-૨૦૫-૨૦૬-૨૦૭-૨૦૮-૨૦૯-૨૧૦-૨૧૧-૨૧૨-૨૧૩-૨૧૪-૨૧૫-૨૧૬-૨૧૭-૨૧૮-૨૧૯-૨૨૦-૨૨૧-૨૨૨-૨૨૩-૨૨૪-૨૨૫-૨૨૬-૨૨૭-૨૨૮-૨૨૯-૨૩૦-૨૩૧-૨૩૨-૨૩૩-૨૩૪-૨૩૫-૨૩૬-૨૩૭-૨૩૮-૨૩૯-૨૪૦-૨૪૧-૨૪૨-૨૪૩-૨૪૪-૨૪૫-૨૪૬-૨૪૭-૨૪૮-૨૪૯-૨૫૦-૨૫૧-૨૫૨-૨૫૩-૨૫૪-૨૫૫-૨૫૬-૨૫૭-૨૫૮-૨૫૯-૨૬૦-૨૬૧-૨૬૨-૨૬૩-૨૬૪-૨૬૫-૨૬૬-૨૬૭-૨૬૮-૨૬૯-૨૭૦-૨૭૧-૨૭૨-૨૭૩-૨૭૪-૨૭૫-૨૭૬-૨૭૭-૨૭૮-૨૭૯-૨૮૦-૨૮૧-૨૮૨-૨૮૩-૨૮૪-૨૮૫-૨૮૬-૨૮૭-૨૮૮-૨૮૯-૨૯૦-૨૯૧-૨૯૨-૨૯૩-૨૯૪-૨૯૫-૨૯૬-૨૯૭-૨૯૮-૨૯૯-૩૦૦-૩૦૧-૩૦૨-૩૦૩-૩૦૪-૩૦૫-૩૦૬-૩૦૭-૩૦૮-૩૦૯-૩૧૦-૩૧૧-૩૧૨-૩૧૩-૩૧૪-૩૧૫-૩૧૬-૩૧૭-૩૧૮-૩૧૯-૩૨૦-૩૨૧-૩૨૨-૩૨૩-૩૨૪-૩૨૫-૩૨૬-૩૨૭-૩૨૮-૩૨૯-૩૩૦-૩૩૧-૩૩૨-૩૩૩-૩૩૪-૩૩૫-૩૩૬-૩૩૭-૩૩૮-૩૩૯-૩૪૦-૩૪૧-૩૪૨-૩૪૩-૩૪૪-૩૪૫-૩૪૬-૩૪૭-૩૪૮-૩૪૯-૩૫૦-૩૫૧-૩૫૨-૩૫૩-૩૫૪-૩૫૫-૩૫૬-૩૫૭-૩૫૮-૩૫૯-૩૬૦-૩૬૧-૩૬૨-૩૬૩-૩૬૪-૩૬૫-૩૬૬-૩૬૭-૩૬૮-૩૬૯-૩૭૦-૩૭૧-૩૭૨-૩૭૩-૩૭૪-૩૭૫-૩૭૬-૩૭૭-૩૭૮-૩૭૯-૩૮૦-૩૮૧-૩૮૨-૩૮૩-૩૮૪-૩૮૫-૩૮૬-૩૮૭-૩૮૮-૩૮૯-૩૯૦-૩૯૧-૩૯૨-૩૯૩-૩૯૪-૩૯૫-૩૯૬-૩૯૭-૩૯૮-૩૯૯-૪૦૦-૪૦૧-૪૦૨-૪૦૩-૪૦૪-૪૦૫-૪૦૬-૪૦૭-૪૦૮-૪૦૯-૪૧૦-૪૧૧-૪૧૨-૪૧૩-૪૧૪-૪૧૫-૪૧૬-૪૧૭-૪૧૮-૪૧૯-૪૨૦-૪૨૧-૪૨૨-૪૨૩-૪૨૪-૪૨૫-૪૨૬-૪૨૭-૪૨૮-૪૨૯-૪૩૦-૪૩૧-૪૩૨-૪૩૩-૪૩૪-૪૩૫-૪૩૬-૪૩૭-૪૩૮-૪૩૯-૪૪૦-૪૪૧-૪૪૨-૪૪૩-૪૪૪-૪૪૫-૪૪૬-૪૪૭-૪૪૮-૪૪૯-૪૫૦-૪૫૧-૪૫૨-૪૫૩-૪૫૪-૪૫૫-૪૫૬-૪૫૭-૪૫૮-૪૫૯-૪૬૦-૪૬૧-૪૬૨-૪૬૩-૪૬૪-૪૬૫-૪૬૬-૪૬૭-૪૬૮-૪૬૯-૪૭૦-૪૭૧-૪૭૨-૪૭૩-૪૭૪-૪૭૫-૪૭૬-૪૭૭-૪૭૮-૪૭૯-૪૮૦-૪૮૧-૪૮૨-૪૮૩-૪૮૪-૪૮૫-૪૮૬-૪૮૭-૪૮૮-૪૮૯-૪૯૦-૪૯૧-૪૯૨-૪૯૩-૪૯૪-૪૯૫-૪૯૬-૪૯૭-૪૯૮-૪૯૯-૫૦૦-૫૦૧-૫૦૨-૫૦૩-૫૦૪-૫૦૫-૫૦૬-૫૦૭-૫૦૮-૫૦૯-૫૧૦-૫૧૧-૫૧૨-૫૧૩-૫૧૪-૫૧૫-૫૧૬-૫૧૭-૫૧૮-૫૧૯-૫૨૦-૫૨૧-૫૨૨-૫૨૩-૫૨૪-૫૨૫-૫૨૬-૫૨૭-૫૨૮-૫૨૯-૫૩૦-૫૩૧-૫૩૨-૫૩૩-૫૩૪-૫૩૫-૫૩૬-૫૩૭-૫૩૮-૫૩૯-૫૪૦-૫૪૧-૫૪૨-૫૪૩-૫૪૪-૫૪૫-૫૪૬-૫૪૭-૫૪૮-૫૪૯-૫૫૦-૫૫૧-૫૫૨-૫૫૩-૫૫૪-૫૫૫-૫૫૬-૫૫૭-૫૫૮-૫૫૯-૫૬૦-૫૬૧-૫૬૨-૫૬૩-૫૬૪-૫૬૫-૫૬૬-૫૬૭-૫૬૮-૫૬૯-૫૭૦-૫૭૧-૫૭૨-૫૭૩-૫૭૪-૫૭૫-૫૭૬-૫૭૭-૫૭૮-૫૭૯-૫૮૦-૫૮૧-૫૮૨-૫૮૩-૫૮૪-૫૮૫-૫૮૬-૫૮૭-૫૮૮-૫૮૯-૫૯૦-૫૯૧-૫૯૨-૫૯૩-૫૯૪-૫૯૫-૫૯૬-૫૯૭-૫૯૮-૫૯૯-૬૦૦-૬૦૧-૬૦૨-૬૦૩-૬૦૪-૬૦૫-૬૦૬-૬૦૭-૬૦૮-૬૦૯-૬૧૦-૬૧૧-૬૧૨-૬૧૩-૬૧૪-૬૧૫-૬૧૬-૬૧૭-૬૧૮-૬૧૯-૬૨૦-૬૨૧-૬૨૨-૬૨૩-૬૨૪-૬૨૫-૬૨૬-૬૨૭-૬૨૮-૬૨૯-૬૩૦-૬૩૧-૬૩૨-૬૩૩-૬૩૪-૬૩૫-૬૩૬-૬૩૭-૬૩૮-૬૩૯-૬૪૦-૬૪૧-૬૪૨-૬૪૩-૬૪૪-૬૪૫-૬૪૬-૬૪૭-૬૪૮-૬૪૯-૬૫૦-૬૫૧-૬૫૨-૬૫૩-૬૫૪-૬૫૫-૬૫૬-૬૫૭-૬૫૮-૬૫૯-૬૬૦-૬૬૧-૬૬૨-૬૬૩-૬૬૪-૬૬૫-૬૬૬-૬૬૭-૬૬૮-૬૬૯-૬૭૦-૬૭૧-૬૭૨-૬૭૩-૬૭૪-૬૭૫-૬૭૬-૬૭૭-૬૭૮-૬૭૯-૬૮૦-૬૮૧-૬૮૨-૬૮૩-૬૮૪-૬૮૫-૬૮૬-૬૮૭-૬૮૮-૬૮૯-૬૯૦-૬૯૧-૬૯૨-૬૯૩-૬૯૪-૬૯૫-૬૯૬-૬૯૭-૬૯૮-૬૯૯-૭૦૦-૭૦૧-૭૦૨-૭૦૩-૭૦૪-૭૦૫-૭૦૬-૭૦૭-૭૦૮-૭૦૯-૭૧૦-૭૧૧-૭૧૨-૭૧૩-૭૧૪-૭૧૫-૭૧૬-૭૧૭-૭૧૮-૭૧૯-૭૨૦-૭૨૧-૭૨૨-૭૨૩-૭૨૪-૭૨૫-૭૨૬-૭૨૭-૭૨૮-૭૨૯-૭૩૦-૭૩૧-૭૩૨-૭૩૩-૭૩૪-૭૩૫-૭૩૬-૭૩૭-૭૩૮-૭૩૯-૭૪૦-૭૪૧-૭૪૨-૭૪૩-૭૪૪-૭૪૫-૭૪૬-૭૪૭-૭૪૮-૭૪૯-૭૫૦-૭૫૧-૭૫૨-૭૫૩-૭૫૪-૭૫૫-૭૫૬-૭૫૭-૭૫૮-૭૫૯-૭૬૦-૭૬૧-૭૬૨-૭૬૩-૭૬૪-૭૬૫-૭૬૬-૭૬૭-૭૬૮-૭૬૯-૭૭૦-૭૭૧-૭૭૨-૭૭૩-૭૭૪-૭૭૫-૭૭૬-૭૭૭-૭૭૮-૭૭૯-૭૮૦-૭૮૧-૭૮૨-૭૮૩-૭૮૪-૭૮૫-૭૮૬-૭૮૭-૭૮૮-૭૮૯-૭૯૦-૭૯૧-૭૯૨-૭૯૩-૭૯૪-૭૯૫-૭૯૬-૭૯૭-૭૯૮-૭૯૯-૮૦૦-૮૦૧-૮૦૨-૮૦૩-૮૦૪-૮૦૫-૮૦૬-૮૦૭-૮૦૮-૮૦૯-૮૧૦-૮૧૧-૮૧૨-૮૧૩-૮૧૪-૮૧૫-૮૧૬-૮૧૭-૮૧૮-૮૧૯-૮૨૦-૮૨૧-૮૨૨-૮૨૩-૮૨૪-૮૨૫-૮૨૬-૮૨૭-૮૨૮-૮૨૯-૮૩૦-૮૩૧-૮૩૨-૮૩૩-૮૩૪-૮૩૫-૮૩૬-૮૩૭-૮૩૮-૮૩૯-૮૪૦-૮૪૧-૮૪૨-૮૪૩-૮૪૪-૮૪૫-૮૪૬-૮૪૭-૮૪૮-૮૪૯-૮૫૦-૮૫૧-૮૫૨-૮૫૩-૮૫૪-૮૫૫-૮૫૬-૮૫૭-૮૫૮-૮૫૯-૮૬૦-૮૬૧-૮૬૨-૮૬૩-૮૬૪-૮૬૫-૮૬૬-૮૬૭-૮૬૮-૮૬૯-૮૭૦-૮૭૧-૮૭૨-૮૭૩-૮૭૪-૮૭૫-૮૭૬-૮૭૭-૮૭૮-૮૭૯-૮૮૦-૮૮૧-૮૮૨-૮૮૩-૮૮૪-૮૮૫-૮૮૬-૮૮૭-૮૮૮-૮૮૯-૮૯૦-૮૯૧-૮૯૨-૮૯૩-૮૯૪-૮૯૫-૮૯૬-૮૯૭-૮૯૮-૮૯૯-૯૦૦-૯૦૧-૯૦૨-૯૦૩-૯૦૪-૯૦૫-૯૦૬-૯૦૭-૯૦૮-૯૦૯-૯૧૦-૯૧૧-૯૧૨-૯૧૩-૯૧૪-૯૧૫-૯૧૬-૯૧૭-૯૧૮-૯૧૯-૯૨૦-૯૨૧-૯૨૨-૯૨૩-૯૨૪-૯૨૫-૯૨૬-૯૨૭-૯૨૮-૯૨૯-૯૩૦-૯૩૧-૯૩૨-૯૩૩-૯૩૪-૯૩૫-૯૩૬-૯૩૭-૯૩૮-૯૩૯-૯૪૦-૯૪૧-૯૪૨-૯૪૩-૯૪૪-૯૪૫-૯૪૬-૯૪૭-૯૪૮-૯૪૯-૯૫૦-૯૫૧-૯૫૨-૯૫૩-૯૫૪-૯૫૫-૯૫૬-૯૫૭-૯૫૮-૯૫૯-૯૬૦-૯૬૧-૯૬૨-૯૬૩-૯૬૪-૯૬૫-૯૬૬-૯૬૭-૯૬૮-૯૬૯-૯૭૦-૯૭૧-૯૭૨-૯૭૩-૯૭૪-૯૭૫-૯૭૬-૯૭૭-૯૭૮-૯૭૯-૯૮૦-૯૮૧-૯૮૨-૯૮૩-૯૮૪-૯૮૫-૯૮૬-૯૮૭-૯૮૮-૯૮૯-૯૯૦-૯૯૧-૯૯૨-૯૯૩-૯૯૪-૯૯૫-૯૯૬-૯૯૭-૯૯૮-૯૯૯-૧૦૦-૧૦૧-૧૦૨-૧૦૩-૧૦૪-૧૦૫-૧૦૬-૧૦૭-૧૦૮-૧૦૯-૧૧૦-૧૧૧-૧૧૨-૧૧૩-૧૧૪-૧૧૫-૧૧૬-૧૧૭-૧૧૮-૧૧૯-૧૨૦-૧૨૧-૧૨૨-૧૨૩-૧૨૪-૧૨૫-૧૨૬-૧૨૭-૧૨૮-૧૨૯-૧૩૦-૧૩૧-૧૩૨-૧૩૩-૧૩૪-૧૩૫-૧૩૬-૧૩૭-૧૩૮-૧૩૯-૧૪૦-૧૪૧-૧૪૨-૧૪૩-૧૪૪-૧૪૫-૧૪૬-૧૪૭-૧૪૮-૧૪૯-૧૫૦-૧૫૧-૧૫૨-૧૫૩-૧૫૪-૧૫૫-૧૫૬-૧૫૭-૧૫૮-૧૫૯-૧૬૦-૧૬૧-૧૬૨-૧૬૩-૧૬૪-૧૬૫-૧૬૬-૧૬૭-૧૬૮-૧૬૯-૧૭૦-૧૭૧-૧૭૨-૧૭૩-૧૭૪-૧૭૫-૧૭૬-૧૭૭-૧૭૮-૧૭૯-૧૮૦-૧૮૧-૧૮૨-૧૮૩-૧૮૪-૧૮૫-૧૮૬-૧૮૭-૧૮૮-૧૮૯-૧૯૦-૧૯૧-૧૯૨-૧૯૩-૧૯૪-૧૯૫-૧૯૬-૧૯૭-૧૯૮-૧૯૯-૨૦૦-૨૦૧-૨૦૨-૨૦૩-૨૦૪-૨૦૫-૨૦૬-૨૦૭-૨૦૮-૨૦૯-૨૧૦-૨૧૧-૨૧૨-૨૧૩-૨૧૪-૨૧૫-૨૧૬-૨૧૭-૨૧૮-૨૧૯-૨૨૦-૨૨૧-૨૨૨-૨૨૩-૨૨૪-૨૨૫-૨૨૬-૨૨૭-૨૨૮-૨૨૯-૨૩૦-૨૩૧-૨૩૨-૨૩૩-૨૩૪-૨૩૫-૨૩૬-૨૩૭-૨૩૮-૨૩૯-૨૪૦-૨૪૧-૨૪૨-૨૪૩-૨૪૪-૨૪૫-૨૪૬-૨૪૭-૨૪૮-૨૪૯-૨૫૦-૨૫૧-૨૫૨-૨૫૩-૨૫૪-૨૫૫-૨૫૬-૨૫૭-૨૫૮-૨૫૯-૨૬૦-૨૬૧-૨૬૨-૨૬૩-૨૬૪-૨૬૫-૨૬૬-૨૬૭-૨૬૮-૨૬૯-૨૭૦-૨૭૧-૨૭૨-૨૭૩-૨૭૪-૨૭૫-૨૭૬-૨૭૭-૨૭૮-૨૭૯-૨૮૦-૨૮૧-૨૮૨-૨૮૩-૨૮૪-૨૮૫-૨૮૬-૨૮૭-૨૮૮-૨૮૯-૨૯૦-૨૯૧-૨૯૨-૨૯૩-૨૯૪-૨૯૫-૨૯૬-૨૯૭-૨૯૮-૨૯૯-૩૦૦-૩૦૧-૩૦૨-૩૦૩-૩૦૪-૩૦૫-૩૦૬-૩૦૭-૩૦૮-૩૦૯-૩૧૦-૩૧૧-૩૧૨-૩૧૩-૩૧૪-૩૧૫-૩૧૬-૩૧૭-૩૧૮-૩૧૯-૩૨૦-૩૨૧-૩૨૨-૩૨૩-૩૨૪-૩૨૫-૩૨૬-૩૨૭-૩૨૮-૩૨૯-૩૩૦-૩૩૧-૩૩૨-૩૩૩-૩૩૪-૩૩૫-૩૩૬-૩૩૭-૩૩૮-૩૩૯-૩૪૦-૩૪૧-૩૪૨-૩૪૩-૩૪૪-૩૪૫-૩૪૬-૩૪૭-૩૪૮-૩૪૯-૩૫૦-૩૫૧-૩૫૨-૩૫૩-૩૫૪-૩૫૫-૩૫૬-૩૫૭-૩૫૮-૩૫૯-૩૬૦-૩૬૧-૩૬૨-૩૬૩-૩૬૪-૩૬૫-૩૬૬-૩૬૭-૩૬૮-૩૬૯-૩૭૦-૩૭૧-૩૭૨-૩૭૩-૩૭૪-૩૭૫-૩૭૬-૩૭૭-૩૭૮-૩૭૯-૩૮૦-૩૮૧-૩૮૨-૩૮૩-૩૮૪-૩૮૫-૩૮૬-૩૮૭-૩૮૮-૩૮૯-૩૯૦-૩૯૧-૩૯૨-૩૯૩-૩૯૪-૩૯૫-૩૯૬-૩૯૭-૩૯૮-૩૯૯-૪૦૦-૪૦૧-૪૦૨-૪૦૩-૪૦૪-૪૦૫-૪૦૬-૪૦૭-૪૦૮-૪૦૯-૪૧૦-૪૧૧-૪૧૨-૪૧૩-૪૧૪-૪૧૫-૪૧૬-૪૧૭-૪૧૮-૪૧૯-૪૨૦-૪૨૧-૪૨૨-૪૨૩-૪૨૪-૪૨૫-૪૨૬-૪૨૭-૪૨૮-૪૨૯-૪૩૦-૪૩૧-૪૩૨-૪૩૩-૪૩૪-૪૩૫-૪૩૬-૪૩૭-૪૩૮-૪૩૯-૪૪૦-૪૪૧-૪૪૨-૪૪૩-૪૪૪-૪૪૫-૪૪

અમારે યુરોપીયનોની વસ્તી ૯૮૭૧ ની હતી. સન ૧૯૨૧ ની સાકમાં હોલોલોની વસ્તી ૧૪૧૩૩૧ નીજ માત્ર હતી અમારે યુરોપીયનોની ૧૭૧૪૧૭ ની હતી સન ૧૯૨૦ ની સાકમાં હોલોલોની વસ્તી ૧૫૯૧૧૪ ની હતી અમારે યુરોપીયનોની ૧૭૬૦૬૧ ની હતી. કલ્કા વીસ વર્ષમાં યુરોપીયન વસ્તીના વધારાનું પ્રમાણ ૭૨.૫ નું હતું અમારે હોલોલોની વસ્તીના વધારાનું પ્રમાણ માત્ર ૧૯.૫ નુંજ હતું. હોલો વસ્તી લગભગ છે એટલીજ રહી છે અને ને થોડો વધો વધારો હોય તે રીપેટીએશનના યોજનાને લીધે આજો થયે નહીં છે. આ આજો ઉપરથી કોઈ કામ ને કે સરખામણીમાં હોલોલો આજો છે, વળી આ દેશના રાજાજી તેમની સાથે ખંધ છે અને એસીરેક્ટ પ્રમીએશનની યોજના અમલમાં છે એટલે નાટકમાં હોલોલોની સંખ્યા જોવામાંથી વધી જાય એવો ભય બીજુલ અરથાને છે. ઉલ્ટા હોલોલો ગ્રેટ અને અપાજ વિનાની પ્રજા છે અને તેમનું રક્ષણ કરનારી હોલો અરકાર નમજી છે અને તેમના હકોએ એક પછી એક છીનવી લેવામાં આવે છે અને ગુલામોના જેવું વર્તન તેમની સાથે રાખવામાં આવે છે. સાલમ આફ્રિકાના હોલોલોને સદાનુસૂતિ રાખે તેો મેજવવા માટે મદદકરો તો ખાસ કાવો કે કાચક કે પ્રમીયનની વસ્તીનો મોટો ભાગ એ પ્રાતનોજ છે. ૧૯૭૨૦ હોલોલો તે મદદકરના જન્મેલા છે અને સન ૧૯૨૧ ના સેન્સર પ્રમાણે ૧૦૦૨૨૨ હોલોલો જેમો સાલમ આફ્રિકામાં જન્મેલા છે તેઓનું મુજ મદદસમર્થ છે.

જમતનો યુવાનવર્ગ અને સેવા

હાં. હીં. સે. સમાજમાં મી. જોશીનું આપણુ ટાંસવાલ હોંડુ સેવા સમાજની માસિક સભા તા. ૮ અનેવારીના રાજી એકાનીસગર્મીમાં પાટીદાર દેશમાં મી. રજીએજી પદાજી પટેલના પ્રમુખપરે મળી હતી. સભાએ પ્રાર્થના કરી પાદ આમલી સભાની જીનીટ પસાર કરી હતી અને અમુક આવજીઆઇ પ્રેમભાઇ પટેલને માટે દિલગીરી દર્શાવનારો કાવ હોસા થઇ પસાર થયો હતો. સમાજનો સ્વ. માવજીઆઇના રમરજીવી તેમના પુત્ર નરજીએ એક ગીની ગ્રેટ મોકલાવામાં આવી હતી તેનો સ્વીકાર થયો હતો. સમાજમાં આજીવન સભ્ય નરીકે અપીલા દેશમના મેપારી મી. દમારામ ગીડુમજી કાજીક થયા હતા અને એ અરેશતને તાળીઓના મામલાદ સાથે વધાવી લેવામાં આવી હતી.

આજની સભાનો મુખ્ય વિષય "જમતનો યુવાનવર્ગ અને સેવા" ના આપણને હતો. તેના વક્તા મી. પ્રાણજીકર મોરેશ્વર જોશી હતા. પ્રમુખની વિનંતીથી મી. જોશીએ પોતાનું અનંતીય વાચક કરવાં હોંડ, બીન, મિસર, કાદીઆ, છટાણી, અપાવ, ઉગાડ, અમેરીકા વિગેરે દેશોમાં યુવકોએ કરેલ પ્રતિવર્ત. આરેકા પલિદાનનું, કામજાઓ દીકરી રિઝરોન કરાખું હતું અને મુવકો આવતી કાલના પુરો અને આવતી કાલના તેતઓ છે એમ અહેરે કર્યું હતું.

મી. જોશીએ સુરકની મુદર આખ્યા નીચલા કાંઠોમાં દોરી હતી: "યુવક એટલે યુવાનીમાં મદાલતો લીર. યુવતી એટલે સોવનમાં વિદાસતી વિરજિતા યુવક એટલે આદરોપુલક, યુવક એટલે સાદસ, યુવક એટલે સેવસેનતો દાજીઓ, યુવક એટલે કલ્પનાના તરજોમાં ઉડતો પુરુષ, યુવક એટલે સ્વામી ત્યાજ, તેના વિચારો મલસદ મસે, મરખી કુચ કરે, પવનનેજે દોડે, તે મદેજાઓનાંજ, આદરોવાંજ સ્વર્નાં સેવે, તેમના કાંઠોપમાં અજકલ કાંડ ન મળે, તેના વિચારોની મતિ અંમળના મગનરેકમાં દોડે, સમુદ્રને તળીએ કુખમાં મારે, લગાડ

વિમાનમાં હોંડે, અંદરે પડવાયે મસે અને યુવતી સમરમાઓ ઉડેજાયે મસે

મુંબાર કલ્પનમાં સુવક વિતરે તો કલ્પ-લક્ષ-કુલ-ન, લખલી નાજ-ન, માણી-પામર, શિરીન કરકાર રાખીયો-મુલીયેટ અને; મેરામાં જોલસેલ અને તો મરનીચક, અંકકાંત, કેમત પીધીમાલ, આમાકા-પ્રમય અને; કેલકિતમાં અંરકાવે તો ન. પીન્ડ અને, કિપાછ અને, પ્રતાપ અને; પ્રજુ પ્રેવમાં ઉતરે તો અંરકાવે, ગાતમ, નામરેય, રામતરિય, લાલકામંદ અને, મી. જોશીએ પાનામાં તાગજીમાં કુખજી કાવ, તેપાજી વિરજનાઓ, જલપાની પુરકાનો લીમ, મીનાઓના સ્વાર્કામ, કાદીવાની સ્વતંત્રતા માટે મદનાર પ્રવક, મદામુદ પજાંને કલકામના ઉતરી પાનાંજ જોલસકાર વિવાળીકાના વિદાર્થોઓ, વિસરનું સ્વાતંત્ર્ય પુરક વિગેરે પ્રસંગોના કલ્કેલ કરી યુવકોના આદરવાદને રજી થયો હતો. તેમજે યુવકોને દેશસેવા અને સમાજ સેવામાં મજાસકિત કાઠો આપવા માટે વકાર કરી પોતાનું વાચક પ્રવ કર્યું હતું.

પ્રોફેસર પ્રવાસીએ વક્તાનો અલકાર મુદર કાંઠોમાં માંડેા હતો અને પ્રમુખના ઉપસંહાર પાદ સભા સમાપ્ત થઈ હતી.

મહેટનના સમાચાર

અમેને મદરેસો ને અહો વસ્તા કામજોએ બંધાવેા છે તેને પ્રુલ્સો મુકવાની કિયા તા. ૧૧ કીમેજર કરવામાં આવી હતી વિવાર્કોઓની સંખ્યા મોળ છે. વિવાર્કોઓની પરિકા પણ મદરેસો પ્રુલ્સો મુકવામાં આવ્યો તેજ દિવસે થઇ હતી. મેવરી દાજી મકમલ મુસા મીયાએ વિવાર્કોઓની પરિકા લીધી હતી અને તેઓએ આરેકા જવાળોથી સાંને કારે અંતોય થયો હતો. મેવરી દાજી મકમલ મુસા મીયાના હાથે મદરેસો પ્રુલ્સો મુકવામાં આવ્યો હતો અને એ સમારંજમાં લગભગ ૨૦૦ ઉપરાંત ભાષજોએ ભાગ લીધો હતો જેમાં મુખ્ય ભાગે વકારનાજ મદેમાનોએ દાજરી આપી પીરીનીમીમ, જોર્જર્, ફરતનમર્ગ, મેવરતન વીગેરે જગ્યાએથી મદેમાનો ખાસ આજીવા હતા. આ મદરેસાને અંમે એકાદ રટાન્ડ ખરીવાને માટે ઉમરાજી કરવામાં આવે છે. ને રટાન્ડ ખરીવામાં આવે તેના કાદામાંથી મદરેસાનો ખર્ચ ઉઠરી રહે એવો વિચાર રાખવામાં આવેો છે, મહેટનના ભાષજો આજ રામે છે કે આ ઉપરાજી માટે કરવામાં આવે તારે પુરતી મદદ અમજી આપશે.

મુંદેમારી અમારી છે!

વપજા મજાળાવાળો નામેની કવીતા "મુદ્દશાબારી" એ કાશે ગમે ન દેતુથી રમી હોય અને "હીન" પડે અને અમે ન દેતુથી તે કાપી દોય. પણ અમને તો આ દેશમાં હોલોલો પર જુદમ કુખરનાર મરકાર અને રીપેટીએશનના સ્કીન મદનારજીના લાગુ પડતી હોય એમ જણાય છે. મજાજ દુનીયા વણી રીલ મરીઓ પાંછરી કાલે, મરીઓના રૂમિદે માલકાવેા ખાજી કંઈ મકાલે; જહાં એ રકતરીપક લેજ પણ મરવા નથી કરતા, મરીઓની મરીખી કાજી ઉલ્ટો ન્યામ આદરવા; અગર વિનમે મરીઓ રોહજી કી રીલ પારી કે? કહે છે રોહ મુસેથી મપી નકસીર તારી છે. ન જીયે લાપ ને તરકા ન જોમ રાત અમારી, મણીના જન્મ અદેમતને પ્રકલજજ ના મર્યો બારી; કહ્યું તે તે મણુએ કામ ને ખન્ડુ જમારાથી, ન રાખી આજ પદકાતા અમેએ કંઈ તમારાથી; વિનમથમાં કમર પર આ સદેકા જન્મ બારી છે, નથી તરસીર તારી જે મુંદેમારી અમારી છે!

મુદ્દશાબારી

બ્રાહ્મણ નાણું

અમે અમારા વર્ગકોને માઠ અપાવીએ છીએ કે નહીં માનવી તો ૧૫ પછી એનો અમલો વેપારીએ બ્રીટીશ નાણું લેશે તક. બ્રીટીશ નાણું ૬૫૨ શાસ્ત્રના મોડા માણની અને સારી બ્રાહ્મણના નાણા ૬૫૨ રાજના મુકદ્દાવાના માણની હાલ હોય છે.

બીનેની હોદ્દા ધર્મ સભા

રા. રા. નાયુભાઈ મહેનજી નાયક બીનેની (ટાંકવાણ) થી લખી અમને છે કે બીનેની હોદ્દા ધર્મ સભાની મેટક ના. ૧-૧-૩૩ ને રવીવારે મળી હતી. આ સંસ્થાના પ્રમુખ, રા. ધેવાભાઈ નારાયણ મહેતા, અને મંત્રી રા. વલ્લભભાઈ નાનાભાઈ સ્વદેશ જતા હોવાથી તેઓને માનમય અર્પણ કરતા માટે આ સભા મળી હતી જેમાં બીનેનીના અર્થે હોદ્દા ગામોએ દાખલી આપી હતી. રા. નાયુભાઈ મહેનજીએ આ મને સહમતરૂપે સાર સંસ્થાની ઉત્પત્તિ માટે અને તેઓએ લખેલી સેવા માટે અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માન્યો હતો અને તેઓની સાર સંસ્થા ઇચ્છી હતી.

રા. ધેવાભાઈએ આ સંસ્થા અર્થે હોદ્દા ધર્મના નામથી દયાવ રહે અને જે પ્રમાણે રાખે કરતા આવે છે તે પ્રમાણે અવિષ્કાર થઈ અમુક રાખે એવા અર્થે ગામોએને અરજ કરી હતી અને પોતાને અર્પણ કરેલા માનમય માટે સર્વેનો આભાર માન્યો હતો. રા. વલ્લભભાઈએ પણ માનમય માટે સર્વેનો આભાર માન્યો હતો. અને સંસ્થાનું કાર્ય આમજ ધવાવવા માટે વિનંતી કરી હતી.

હાર પછી પ્રમુખશ્રીએ જાહેરાતે ને પૂરવાનથી સન્માન આપ્યું હતું. સર્વે ગામોએને જે મદદરેની સાર સંસ્થા ઇચ્છી હતી અને હાર પછી સભા વિસર્જન થઈ હતી. નવા પ્રમુખ તરીકે રા. નારાયણ હાજીભાઈને ચુંટવામાં આવ્યા હતા અને મંત્રી તરીકે રા. વલ્લભભાઈ ચુકાવભાઈની નીમણૂક કરવામાં આવી હતી. રા. નાયુભાઈ મહેનજીને અગ્નિચક્ર તરીકે રાખવા રાખ્યા છે.

સુરત સ્પોર્ટ્સ ક્લબ અને મારકેટ હાલેવન વચ્ચે કોર્ટે મેચ

ઇંગ્લેન્ડના ઇન્ડિયન સ્પોર્ટ્સ માર્કેટમાં રવીવાર ના. ૧-૧-૩૩ ના રોજ ઉપલી અને ટીપ વચ્ચે એક ફાઇટ હોટ મેચ રમાય હતી.

પહેલી ઇન્ડિયન સુરત સ્પોર્ટ્સ ક્લબે અગ્રીવાર મેચરેના બોમે પક રન કર્યા હતા. જેમાં બી. સુખા મોડાઈ રન રન અને બી. વાલાદેશને ૧૧ રનનો મુદ્દા હાથો આપ્યો હતો. આ મારકેટ હાલેવનના મેચરેના ઘવ હોવા મળા હતા. ૫૨૬ બી. જેથીની અસરકારક અને ઠાલીએ બેટ્સમેન તેઓને ૨૬ રનમાં પલાસ કર્યા હતા.

બીજી ઇન્ડિયન સુ. સ્પોર્ટ્સ ક્લબે ૭૫ રન ૧૫૦ હતા જેમાં બી. જેથી ૩૧ રન કરી નોટ આઉટ રહ્યા હતા. બીજા મેચરેના પક રનને સારી હાથો આપ્યો હતો. આ મારકેટ હાલેવન વાળાઓએ ઘવ લીધો હતો. સુ. સ્પોર્ટ્સ ક્લબની કાલીએ બેટ્સમેન અને ક્રીકેટને તેમને હરાવ્યા હતા અને અંતે સુ. સ્પોર્ટ્સ ક્લબની ૬ વીકેટ અને ૩૧ રન સંધે છાન થઈ હતી.

યંગ ઇન્ડિયા ઇમેર્સિંગ સોસાયટીના ત્રીમાસિક રિપોર્ટ

ધી એડીટર, ઇન્ડિયન ઓપી પ્રેસન,

રીટીંગ, નાટામ.

મીમાન, નીચે આપેલો ત્રીમાસિક રિપોર્ટ તમારા પત્રમાં આપી આજારી કરશે.

તા. ૨૫-૧૯ ૩૨ ના રોજ આ સોસાયટીની રજાવના કરવા આ આવી હતી. જેકાનીસખતા વચ્ચુવાનોમાં વફુર કર્યા બીને તેમજ તેમનું સંસ્થન માય, વધુ સહકાર અને સહકાર થય તેવા સ્વદેશી આ સંસ્થાની રજાવના બનેલી છે. આ સંસ્થાને આ વિદ્યાન, જે પુર્ણ અને પશ્ચિમની સંસ્કૃતિના આસ જીવાસી જીવાન મોદિઆણ પ્રમુખ છે. ફરત વચ્ચારે પુજ્ય પલાવના જે વચ્ચુવાન કોસાલી મંત્રી છે જેની સહકારક કમીટી જોદાનીનયમના અવરજ ગજાતા કહેરી માંથી બનેલી છે. જેથી આ સંસ્થાનું કાર્ય ચુકવણીમાં આલે તે સંભવીત છે. સંસ્થા સહાયતા આર્થિક મદદ મળે તેમજ અમાર નવાર સમાજો કરવા મકાન માટે રાખ્યા પૈસાની જરૂર રહે તે માટે ફરત જેમના પસોથી મહીને ૨/- મેચરે રી તરીકે રાખેલી છે. આ સંસ્થા મદિનામાં જે વખત ફરત પચવાડીએ (જીવકાર) સમાજો મરે છે, તે વખતે હાજીજ તેમજ ચુકરાવી વિવરો વપર ચર્ચા કરવામાં આવે છે, સાપરજી રીતે વિવરો આજના અમાનાને અનુસરતા હોવામાં આવે છે. આજ સુધીમાં નીચેના ઇચ્છી તેમજ ચુકરાવી વિવરો વપર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.

(૧) હોદ્દા સમાજના પ્રચલીત વર્ણ વિભાજો છટ છે?

(૨) India is fit for independence.

(૩) પુર્ણને પશ્ચિમના સુધાન્દી જરૂર નથી.

(૪) Man is Superior to woman.

(૫) સંતાને તીથમનની જરૂર છે.

(૬) Disarmament is necessary.

અથ વજ મદિનામાં આ વિવરો ઉપર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી. વિવરની વીજ્ઞતા તથા તરફજમા અમીઅમ ચર્ચા કરવામાં આવી હતી વફુર કર્યા બીને તેમજ જરૂર વખતે સજાનું કામ ચતાવતા આવો ને માટે ફરત વખતે જીવ જીવ પ્રમુખ રાખવામાં આવતા હતા. તેમજ સમાજો ચર્ચા વખતે ફરકને આગ લેવો થકો હતો. આ સંસ્થાના મળો એમ માને છે કે અવિષ્કાર સંસ્થામાં આગ લેવાર નવજીવાનો અમરજ, કહેરી, સારામકતા, આદર્શ નવજીવાન સજી પુવક થઈ થકો. જેકાનીસખતા જેવા સંસ્કૃત કહેરમાં નવા પશ્ચિમની સંસ્કૃતિના મોળાં પુર જેમમાં વદન કરી રહ્યા છે. આ પુર્ણના મોડા પોતાની સંસ્કૃતિ કાઢત, આરી રીને ખતાવી કહે તે માટે આવી સંસ્થાની જરૂર છે.

પુવરો પોતાનો પુવક ધર્મ સમજે, પશ્ચિમના મુઠામળે પોતાનું એમ-તેમ ફરક હીકામાં ખતાવે. પોતે છરી બજે છે. છાવન માંથી બજે છે. જોથી અને પડવાની મુરોલીઓ વચ્ચે નિર્ભવાથી-મર્દાથી પોતાનો માર્ગ કરી ખતાવે તેજ તે ખરો પુવક છે. રીયાવાના કે અર્થાનીના પુવકો જે માનુષ્યમિને માટે કરી રહ્યા છે અવધા કોલેના પુવક જે કરી રહ્યો છે તેમાં અહિંના પુવક ડેટજુ કરે છે? આગ અરિવવાન પુવકો પેલા કરવા તેમનું સંસ્થન કરવા આવી પુવક સંસ્થાઓની જરૂર છે.

પુત્ર એકમે જીવનમાં એક ઉત્સાહ પિતૃત્વ મેલી. આજુ રૂઢી માટેના કરનાર, પરી મયેલી અન્યાય મલેલી પ્રભાને ઉગારનાર અને તમે અમુક સુખ કરી તમ્ને એમ રેડી પોતાની સાથે એવનાર દેવ દેહની મુક્તિને મા' આપણ સુરકોએ અમ્ને પલીલાન દીધાં છે. દેવનાં હાથ દીધાં છે. જીવનના મોઢાં છોડ્યાં છે. દલિલ કારનાનાં ને જોવાનીસ-ખર્ચનાં પુવકો માટે તેવો પ્રજાને હજી સુવર્ણીય મધો નથી. શામ ભારે કહીશક તેવાર શામ સુરેલી વખતે સગાજન આકાશન ખાંસ તેવાર શામ ને માટે આજુ પજ તેવારી કરવાની હોય. પુત્ર માટે તો પુત્રની કાળજી વામના પરદા તેવારી હોવી જોઈએ, ને માટે આવી સંસ્કારા દરેક દેહકો દેહી શામ. દરેક સુરક પોતાનો આવી સંસ્કારા વામ તેવારી અને અલાવવાનો પોતાનો પુત્રક કુળે સમજે. જીવ આ જમારી નુતન સરમા કુળે શ્રી, મંત્રી તા. ૪-૧-૩૩ સર્વોચ્ચ સાલકાર્થ, ૧, કોર્ટ સ્ટ્રીટ બેંગલોર ૪૮૩૮, નેદાનીસખો.

ગીતા મન્યન

(સમક-કિરોસલાલ બનસ્વામીના મસતવાળા).

અધ્યાય ૪ થો ચાહુ

(૨) શ્લોક ૪ થી ૮

મહુતવાની આગા મધ્યપુત્રા અને સીમળી અર્જુનને સામ્ય છે શી મુજબ કહ્યું: યુદ્ધ ભાષા ગોણી રવા ને જોના સમક થે સમજવાના વહેકથી એણે પ્રકાશ-

"વાસુદેવો વમાય રહેવાનો નાથ છે મહાવા સવનવીર નથી: તમે કહો એ ને તમેજ આ યોગ સુવેને યીખાઓ. કહો, એટલે શું તમે તો અર્વાચીન કાળમાં દેહીપુત્ર તમે કન્યલ ધર્મેશા મારા જાણ મળ્યા હો: તમે મુજબ કારંજમાં સુવેને શી રીતે ઉપદેશ આપ્યો? કુલ કરી, વમાઈ યુદ્ધ ઉદ્દેશીને કહો."

આ સીમળી, તમામાં રહેલા પોતાના કિણુ જાણના જાનને પ્રકટ કરવા શી મુજબ ચોક્કસ-

"અર્જુન! પુત્ર-અન્યાય માનનારા આપણે આર્થો એટલું તો સમજાવે છીએ: તમા મેલ માથા જન્મો તો અમાર કચીમાં પજાવે જમ નવા છે. પણ એમ માનનાં છતાં આગેજ કાઢ પોતાના પુત્ર જન્મને વજાએ લે અર્જુન છેક કિણાએ છે.

"કાન્તેશ! સામાન્ય રીતે મજાસો એમ તમને છે અને તું પણ એમ સમજતો હસક છે ના. અર્જુન તમે કરીશમાં રહેશો જીવ એ પુરે કોણ દેવ, માનવ, મનુષ્ય, પશુ, રંધી, કીટ, પતંગ જહા. તજી વજોઆ મહાક્રો દરો, અને એજ જીવ આજે આ સ્વકમ પોતાના કરીશમાં આવીને રહેશે ને અને કે કરીશમાં નાક થતા એવીજ કાઢ બીજ મોનિકા વાસશે. આવી સમજાવે લઈ પજો! પુત્ર-અન્યાય માનના છતાં તમા પોતાની અનપરવરન પીતૃભક્ત નથી.

'કારણ! મને વિશ્વાસ છે કે મેં તમા જન્મોનું યુદ્ધ નરાજર અવધુ છે, અને તેથી હું તમા મુલ, પતંગાન અને અલિખ તમે કાળના જન્મોને અવાજ સમજવા કહું છું.

"કુન્તિપુત્ર! વારતા રીતે તો અનાદિ અને અવિનાશી એવો સમક સર્જિતો તમામક છે અતમા નજ માઈ રવાર છે, અને એ સ્વક-દેહને 'જન્મ' ને 'મરણ' ને કહ્યો અર્જુનના સામ છે તો પછી તમાનેય વિશે તો રહેવુંજ

શી પજ, મહામાદો! ને. છતાં, આપણે જન્મ અને મરણને જાનકે છીએ, અને પુત્ર-અન્યાય પાત કરીએ છીએ; આથી, એનું રહેમ અજવાની જરૂર છે.

"પ્રધાન-કન! રવાર-પુત્ર એવા આ અતમાનું જન્મ-મરણ માન માન છે એમ અતમાને જાનવાના અને પોતાની કહે છે. અતમા રવાર-કન એ સંસ્કારોને રવા છે, આ સંસ્કાર રવાથી એના સંસ્કારો મહાક કાલ છે ના રીતે આ અતમાને વધારે એ સંકામ અને સંકામ-કલ્પ વર્ણવ્યો છે.

"સુકાશ! પ્રશ્નિએ, તમાના નથી અર્જુન અન્યાય અને અન્યાય-વિષયક ને લઈ પોતાની આ સંકામતા અને અન્યાય-વિષયક અન્યાય નથી અને તેથી એ પોતાને પામર, અજાન અને અન્યાય-કેવો અર્જુન છે.

"પણ કહેવું-કન! એમ જેમ અિતરી શુદ્ધ વપતી જમ છે અને એ રિશત તમા સ્વક-કન અર્જુન જમ છે, તેમ તેમ એ પોતાની અન્યાયતા અને સંકામ-વિષયકતાને જોળમે છે અને પોતાની ને કોઈ રિશત છે, એ પોતાના કમતા અને સંસ્કારોનું જાણવા છે, એમ સમજે છે.

"તાત! વિશ્વાસ પી આ પરમાત્મા આ રીતે અનેક પ્રકારનાં કમે અને સંકામના કાવારણ છે, એ કામે તમા સંસ્કારો વિવિધ પ્રવેશવા, વિવિધ જોવાવાળા અને વિવિધ રીતે એકબીજા સાથે મેળ ને વિવિધ રામ તમા દોમ છે એવા અનંત સંસ્કારોને પરિણામે અનંત પ્રકારની આ સર્જિ રવા છે અને કામે છે. (અર્જુન)

ધી સુરત હાંદુ એસોસીએશન

વાર્ષિક જનવલ મીટીંગ

ધી સુરત હાંદુ એસોસીએશનને મહે મેમ્બરોને ખબર આપવામાં આવે છે કે એસોસીએશન ધી વાર્ષિક જનવલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૧૫ જાન્યુવારી સને ૧૯૩૩ ના રોજ સોમવા, વજ માટે એસોસીએશનના રિજર્વા મળશે ને વજને સવેને વખતકર પધારત વિનતી ને.

કપી:—વાર્ષિક જનવલ રીપોર્ટ જોશીતમે તમા કમીટીના મેમ્બરોના મુદ્દથી અને રેન્ડરે તમા કરવા વીગેરે ખુશાલ સુખા મીસી, એ સેક્રેટરી.

ધી સુરત હાંદુ એસોસીએશન

ધરો વાટે આપવાની નાટીસ

ધી સુરત હાંદુ એસોસીએશનની ૧૨૭ રીડરોના રફોટ વાળી ફાઇનલી પાળાવું મળત તમા ૨૧, ૨૩ અને ૨૫ કોમ સ્ટ્રીટવાળું મળ તા. ધી વાર્ષ ૧૯૩૩ થી એક વમના લીસથી માટે આપવાન છે. માટે રેન્ડરે મોહનરે ૨૫૨ મીસેમમાં રવીવાર તા. ૧૫ જાન્યુવારી ૧૯૩૩ ના રજી કરવા જોજા અપર વમારે રમના રેન્ડરે પાસ કરવાની સત્તા જનવલ મીટીંગને છે.

ખુશાલ સુખા મીસી, એ સેક્રેટરી, ધી સુરત હાંદુ એસોસીએશન

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

૧૨૩ જલવું ૧૨૮ ના રજીરેજક સર પેકીંગ રી સી. એ. ડી. ને મોહનમાં આપવી. ને.

P. O. Box 842, Durlan, 129 Victoria St. 64

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pineapples etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજિટેબલ સપ્લાયનાર

નારાયણ નંબર એકના બનાવેલા રાજાપલ
નિમેરે ચીખે એરર બળેથી તરત મદાવવામાં
આવશે.

ફ્રેક્ટ એરર ઉપર જાતી રાખેલ રાખી આર
માલ, સારી પેકિંગ કરી ડીલિવર વધારથી મોકલવા
માં આવશે.

ફ્રેક્ટ ગ્રાવીન્સ, ક્રાંચવાલ, ક્રાંચર, ગ્રાંચીઆ
વીગેરે ફ્રેક્ટ બધાએ મોકલવામાં આવે છે.

સંપર્ક: રવજી બુલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાટાલ

Phone 327 Tel. add. "Lotopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફ્રુટ અને વેજિટેબલ માટે દીના એરર ઉપર ખાસ
ખાસ રેલવે આર છે મંગાવી જાતી કરશે.

P. O. Box 755, 53 Bond St. Durban. 70

મ તદન મેફત મ
ફ સંવત ૧૯૩૨-૩૩-૩૪ પંચાંગ મ
ત તદન મેફત મને છે. મંગાવી.
મદન મેફત મંગાવી મંગાવી, કાઠીયાવાડ

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફ્રેક્ટ ગ્રાવીન્સ અને ફ્રેક્ટ ગ્રાવીન્સ પેકિંગ કરી સી
માલ મોકલવામાં આવે છે.

11, Bond St. Durban. 11 Short St. 45

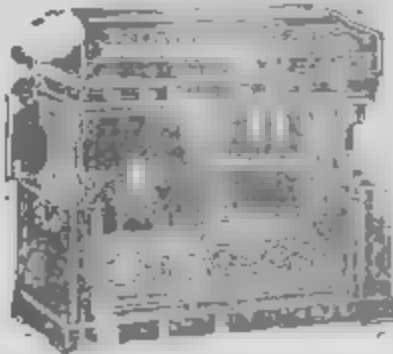
INDIAN OPINION

Subscription Rates.

WITHIN THE UNION:		s.	d.
Yearly	...	20	0
Half-Yearly	...	10	6
OUTSIDE THE UNION and OVERSEAS			
Yearly	...	25	0
Half-Yearly	...	12	6

અમુલ્ય સામગ્રી**માત્ર થોડા વખત માટે.****સોનેરી તક!**

વારુ ફેરફારના યોગ્ય અવકાશ હિંદુસ્તાન તેમજ આ દેશમાં વપસાયેલા ગ્રેન્ડી
હાથના તથા પગના હાથમેનીયમો.

હાથના કોંગ્રેસ પાર્ટી ૨-૬૫-૦ થી પા. ૩-૫-૦.

અથવા પા. ૩-૨૦-૦ અને તેથી વધારા.

પગના પા. ૮-૮-૦ અને તેથી વધારા પા. ૪૦-૦-૦ સુધીના.

વારુ ફેરફાર માટે ખાસ ગ્રેન્ડી આપવામાં આવે છે.

તબક્કા પા. ૨-૫-૦, ૧-૭-૦, ૧-૧૦-૦.

ખરીદનારને ૨ મહીના સુધી મફત ટ્યુનિંગ આપવામાં આવશે બહાર મન
વાળાએને એકરકા પોસ્ટલ માર્ગથી પોસ્ટદાર સીમવામાં આવશે.

ફ્રેક્ટ બનાવેલા હાથમેનીયમ—હાથના, પગના, હાથ પગના સાથે પોસ્ટલ,
ફ્રેક્ટ, કાલેક્ટર, આ ફેક્ટરી હવાને અનુકૂળ એવા ખાસ વારુ ફેરફારમાં
ખાસવાળી મંગાવીએ છીએ.

પોસ્ટલ, માથેલો બેન્જોલીન, ગીતર ફ્રેક્ટ જાતના
સ્પેર પાર્ટ તેમજ રેકાર્ડો એરર રેકાર્ડ એરર તેવા છે.

ફ્રેક્ટ વાજેલો સીપેરીંગ કાપ ૩૦ વર્ષના અનુભવી ટેકન
શીની ખાસ રેખરેખ ફેરફાર કરવામાં આવે છે.

વધારા ગમના એરર ઉપર પ્રસ્તુ ખાસ જાતી સંચાલક
કી પેટર્ન કરી મોકલવામાં આવે છે.

મળે ના અધિક—સોલ એજન્ટ, વારુ ફેરફાર.

ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન,

પી. બો. બોક્સ ૪૬૦. ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

GOSHALIA'S MUSIC SALOON,

P. O. Box 480.

131 Queen Street, Durban.

કેપીટન ખાલકેની હોટલ

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્ટીમર તથા ખાલીએ જનારાઓ માટે બેઠતી માફીતી આપી સતોષ સાથે રહેવાનું દરેક જાતનું સ્વાદીષ્ટ જમવાનું. આવી સમવડવાળી ડરબનમાં ફક્ત એ એકજ જગ્યા છે.

પધારી ખાત્રી કરો. પ્રમાણમાં ભાવો તદન સસ્તા છે.

તેમજ હમારી ફરમાસુ મીઠાઈ આખા સાઉથ આફ્રિકા તેમજ રેડેશીઆમાં વખણાયેલી છે. એક નાનામાં નાનું પારસલ મંગાવી ખાત્રી કરો.

માલ સારો ચોખ્ખા ધીમાં બનાવેલ.

કંટ્રીઓના ગ્રાહકોએ ઓરડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

ખાલી:

R. K. KAPITAN,

Phone 3623

Cor. Grey & Victoria Street Durban.

તમારા ધંધાની બહેર ખબર ક્યા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જે જુનામાં જુનું હોતી જાય આખા સાઉથ આફ્રિકામાં વંચાય છે.

આવ અને નકલ મારે લખો:-

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

બહેલો

તે

પહેલો

આફ્રિકામાં પહેલીજ વખત

ગ્રામોફોન અને રેકોર્ડો

ના

સરપસલ સ્ટોકનું

સેલ.

મોહટું

ગંજવર

સેલ.

હિંદુસ્તાની
ગુજરાતી
રામીલ
રેલેમ

રે
કો
ડો

3/3

ઈચ

ડજનની ૩૫/-

અ બારજેન ખાલી થોડા દહાડા મારેજ છે
માટે લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

હારમોનીયમો અને તબલામાં પણ ખાસ ભાવ વધાડેલા છે. ઘીર મારે લખો:-

Phone 2447.

P. O. Box 115

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent H. M. V. RECORDS.

109 Field Street.

DURBAN, Natal.

Indian Opinion

No. 3—Vol. XXXI

Friday, January 20th, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper
PRICE 2/6 per annum.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રહી. "કરોન્ના"

જાનેવારી તા. ૨૨ થીએ મુંબઈ જવા ઉપરથી.

રહી. "ટાકલીવા"

ફેબ્રુવારી તા. ૫ થીએ મુંબઈ જવા ઉપરથી.

મીઠીબના જાયો.

સેકન્ડ ક્લાસ: પાઉંડ ૨૫-૦-૦.

ટેકા પાઉંડ ૬-૦-૦.

ધોરાણી વગર.

મુસલમાની વીરહી. પાઉંડ ૩-૨-૬ અને હોંડુ વીરહી. પાઉંડ ૨-૧૨-૬

મુશના—દેવારજોએ ચોતાના ચોટા કામીના કનીવારે ૧૧ વાગ્યા અમારું કસ્ટમર પહેંચતા કાવો.

બી. ઇન્ડિયા કામીની નવી ચોટા પછીજ મારી સમવડોવાળી અને કસ્ટમર આકર્ષક અને ઇસ્ટ આફ્રિકા સાફ માલ વધુ છે.

દરેક હોંડુ ચેસીન્કરે ચોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી અને વહાર મામલના કામીઓએ અમારી કાવે

વગરવહાર કરવાથી વધુ વધુ કરશે. રહીમરને સમગ્ર દેશ કામીઓ અમારી બતી રખેલ નીચે માલ છે.

SHAIKH HAMED & SONS.

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karnat," Durban.

વધુ ખુલાસા મારે લખો મા મનો:—હિંદી રેસીન્કર

એવર રોય હીમેડ એન્ડ સન્સ,

૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, દરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

રહીફેન ૪૮૦૦.

પી. ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.

ધો

રહીમાફિક એડરેસ

"રુસ્તમલ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ

કંપની. લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક જાતના અકસ્માત

અગ્નિ, ચોર, હાથ, અગ્નિ, હીરલીટી બોંબ, વરકમિલ કોમ્પેન્સેશન, વીમર અનેક પ્રકારના

વીમાને સમગ્ર કામ આ વીમા કંપનીએ સારૂ કરી લીધું છે.

પાછીસી તેમજ દાવાની પતાવટ ઇસ્તમનાંજ કરી આપવામાં આવે છે.

આમા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રાંતાનધિ:—

સોરાખલ રુસ્તમલ.

"ઇન્ડિયા કોર્પોરેશન"

૧૯૩૩ એવર.

૬૧ એવર.

૬૧

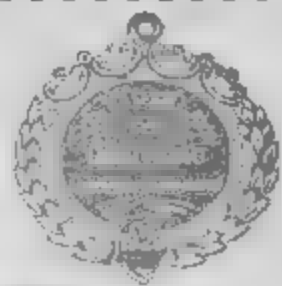
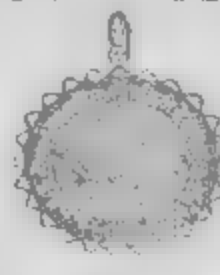

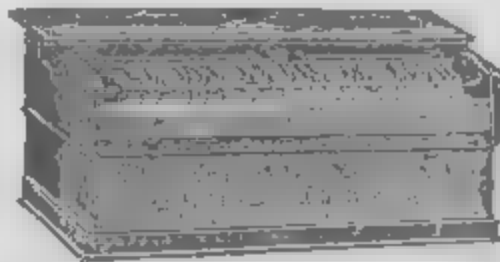
AWARDED
GOLD
MEDALS.

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે

સરદાર રહ્યુટ; સરદાર ફોન

ફરેક જાતના સરદાર રહ્યુટ
હાઈએન્યમ અને સરદાર ફોન
આમિદાન અમારી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
મરે એક અનાનો
સ્ટાંપ માફલી ફેરલોગ
મંગાવી જાવો કરે.

ચેતસીંગ ગુરુપક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

૨૯ જોશીમ અને કારખાનું-ખેલવાડી પ મી ગલીના નાકે, રહેર હેન્ડ સરદાર રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બાન્ધ જોશીમ અને કારખાનું ૪૫૪/૫૮ કાલખારેની રોડ, મુંબઈ ૨.

ઉત્તમ મરમ મસાલો વિખેરે

અમારે આ જાતી રખેરખ નીચે તાળો અને મહાકષી
પરમા ફેબ્રો મરમ મસાલો, કરીપાલકર, હજર, મરચાં, તેમજ
કેરીના અને લીંધુના તેમજ મીઠાસ આમાર હમેશાં થોડા
વા જલાળમે અમારી ગેરંટી સાથે મળે રહેશે. આમે
ઉત્તમ માલ, તમે મરમાં બનાવી શકતા નથી. એક વખત
મંગાવી જાવો કરે. મળવાડું ટેકાજું,

K. M. PADIA,

122 Victoria Street, DUBAN. ૦૩

અઠવાલિક પંચાંગ

જોશીમ	દી	મુજબમાન	પારસી	મુજોરમ	જોશીમ
૧૬૩૩	૧૬૮૬	૧૭૫૧	૧૮૦૨	૧૮૫૩	૧૯૦૪
અને- વારી	વેળ	રખાવન	થેકે	૧૬૩૩	૧૬૮૬
હુ	૨૦	૧૬	૨૦	૧૧	૫ ૨
કની	૨૧	૧૦	૨૪	૧૭	૫-૨
સી	૨૨	૧૧	૨૫	૧૮	૫-૧૦
સોમ	૨૩	૧૨	૨૬	૧૯	૫-૧૧
મંગલ	૨૪	૧૩	૨૭	૨૦	૫ ૧૧
બુધ	૨૫	૧૪	૨૮	૨૧	૫ ૧૨
શુક્ર	૨૬	૧૫	૨૯	૨૨	૫ ૧૧

લવાજમ અગાઉથી લેવાનો વારો છે. તે
માફકેએ પ્લાનમાં રાખવું.

એનેજર, 'ઈન્ડિયન આર્થિ(નઅન)

Box 247 & 317

Tel. "Khatol."

HOOSAIN ISMAIL (SARDARGADHI VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,

Beira, P. E. Africa.

માફક ૨૪૭ અને ૩૧૭. રેલીમા એડરસ "અમી"

હુસેન મરમાઇલ (સરદારવઢ વાલા)

રાંધણાં ફેબ્રુઆરી એડરસ.

બેરા, પા. ઇ. આફ્રિકા.

૦૩

Phone 3857. Box 316. 182, Grop Street, DUBAN.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

દીરાબાઈ મોરાર મટવાડકર,

ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૩ અને વેલોંગવલ વડાવતાર

અને ઇમીઅલ બેરાવડ

ફેબ્રુઆરી સારી રીતે કરી માલ સી આ ડી મી મોરમાઈમાં આપશે

રેલીમા ૩૮૫૭ બોક્સ ૩૧૬ ૧૮૨ ગ્રોપ સ્ટ્રીટ, ડુબાઈ ૦૩

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add.
P. O. Box, 666,
Capetown

Established A. D. 1869

T'vaal Add:
P. O. Box, 2302,
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Kerk Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

નહાનામાં નહાતું પ્રીમીયમ અને મોટામાં મોટું બોનસ
આપનારી ગ્રાસક વર્ષની જુની નીચા કંપની.

જીવનના વીમા ઉત્તરાવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે બજારું હોય તે અને કય કંપનીમાં
ઉત્તરાવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદો અને સહત આજનામાં એક પ્રીમીયમ બરવાથી
મળે તે બજારું હોય તે મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

હિંદીઓના બોક્ષનેસના ચાક એજન્ટ.

બોક્ષ ૪૮૮૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokathur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

માથુ કે બપોરે તમે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખત્તી કરી લેવે કે તમને ખરેખર તેજ માલ મળ્યો કે. કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાને કાલ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફોર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ સ્ટોક મા રાખવો અને તેજ વાપરવા બહામણ કરવી એ ફાયદાદાર છે એનું કારણ એજ છે કે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ વડે તમારા માલોને વેચશો તો તેથી સૌને સંતોષ કરી અને ફરીથી વજ તેજ ખરીદવા આવશે.

We give you Optical SATISFACTION!

If you come to us for your glasses, we can promise that you will be satisfied with them. Optical work calls for great accuracy, and you should be careful in your choice of an optician. We have been established for 40 years now, and have already over 70,000 clients. Are you going to be another?

We Specialise in Zeiss Punktal Lenses.

J. Muller & Sons, Ltd.
OPTICIANS,

Corner Longmarket and Parliament Streets,
CAPE TOWN

Branch Establishment: 67 A, Prichard Street, Johannesburg.
N.B.—We do not employ Travellers. 76

Indian Opinion

No. 3—Vol. XXXI.

Friday, January 20th, 1933

Published at the G.P.O. as a Newspaper
Printed by the Government.

NOTES AND NEWS

MR. MANILAL GANDHI, who had been on a short visit to India, returned with Mrs. Gandhi and their little daughter by the R.M.S. *Karnarup* last Wednesday. Mr. Manilal Gandhi will resume his editorial responsibilities of this Journal from next week. During his absence the responsibility was held by Mr. P. K. Datta.

Mr. S. H. Munn, ex-Secretary of the Transvaal Indian Congress, after seven months' stay in India, has returned to South Africa by the R.M.S. *Karnarup*. He disembarked at Lourenco Marques last Monday and arrived by train at Johannesburg on Tuesday morning. During his visit to India Mr. Munn met many Indian leaders in connection with the situation arisen in the Transvaal as a result of the passing of the Asiatic Land Tenure Act.

The working of the Asiatic Land Tenure Act in the Transvaal is making slow but sure progress. A municipal staff, it is learnt from a Johannesburg paper, is at present busy taking a census of the Asiatic and coloured residents of Johannesburg. The information thus gained will be forwarded to the commission appointed to report on the matter to the Minister. The object of the commission is to report to the Government which areas in Johannesburg should be exempt under the Act. The City Council has been asked to advise the commission which areas should be exempt and on preliminary to that advice being forwarded it was considered necessary to take a census of the inhabitants, Asiatic and coloured, in occupation in the different districts of Johannesburg. The census is expected to be completed by the end of next month. When it is completed the General Purposes Committee of the City Council will meet to consider what recommendations it is to make to the commission, of which Mr. Justice Footman is the chairman, and which areas it considers are most suitable for coloured and Asiatic inhabitants. Presumably the Government will then declare the areas exempt accordingly.

While progress is being made in the above direction the white people in the different parts of the Transvaal are alert in taking steps to prevent a single black man entering what they consider their sacred precincts. They are able to do so fearlessly because they have the vote in this country and the black man is voteless. Ratepayers of the North Central Ward, Pretoria, it appears, are protesting against the proposed letting of a house in Horn Street for the purpose of a Chinese club. A deputation waited upon the Mayor. It included several permanent residents of the ward and was headed by Mr. Sam Rulowita, who is one of the representatives for north central on the Council. Mr. H. van der Merwe, who also represents north central, was present. The Mayor is the third representative for the ward in the Council. The Mayor was fully in sympathy with the aims of the deputation. The difficulty, however, was to ascertain what measures could be taken to prevent such a step. He suggested

that a deputation be sent to the Minister of the Interior to ascertain his views on the matter. The deputation, however, was more in favour of calling a public meeting to test the feeling of the public in general. The Mayor said that there was no doubt that the community as a whole was against the letting of premises in the European residential area to Chinese. It was ultimately decided to leave the matter in the hands of the Mayor for further consideration.

In order to relieve unemployment of Indians in Natal the Government, it is learnt, has promised to the Durban Corporation a subsidy to the extent of half the wages of Indians employed, up to the number of 800, and has also expressed willingness to grant the same subsidy at Maritzburg. The maximum number is not stated. It has been suggested that a committee should be appointed with a Government representative as chairman, and comprising representatives from the Corporation, the Natal Indian Congress and such trade unions as have Indians as members, to select the men to be employed. The Government is now waiting for a scheme providing for Indian labour from the Durban Corporation without which, it is stated, nothing can be done.

A correspondent writes from Johannesburg:—

Cable news has been received from Dr. Ernest Llewellyn Godfrey, the only son of Dr. Williamson Godfrey, a well-known Johannesburg Indian medical practitioner and leader, and Mrs. Godfrey, a prominent social worker, that he has passed his degree of Fellow of Royal College of Surgeons (Edinburgh). The young Dr. Godfrey has had a brilliant and distinctive career though he is only 26 years of age. He was educated at the George Watson College and entered the Edinburgh University in 1924 and qualified for M.B. Ch.B. with distinctions. He was the recipient of the Carlisle Aitken Scholarship in anatomy and Physiology, Junior and senior medals in Anatomy, Cunningham medal and prize in anatomy, special prize in botany and midwifery, prize in practical surgery and eyes, ear, nose and throat, Vane-Dunlop Scholarship in anatomy, Scott prize in midwifery and surgical anatomy. After this he took his Diploma in Public Health (D.P.H.) with honours. He has also been appointed as a lecturer and demonstrator at the Edinburgh University and is at present qualifying in radiology. Further he has been raised to the position of Right Worshipful Master of his Masonic Lodge 160 (Roman Eagle) Edinburgh. It will not be an exaggeration when it is said that he is the youngest reigning Master in Great Britain. It is an example well worth following by others. It is noteworthy that he is a possessor of exceptional brain, a hard worker and obedient to his parents. It might be added here that though there is so much talk of the race problems in South Africa and Dr. Godfrey being an Indian, yet he has the widest

practices in Johannesburg especially amongst the Maroposs. He is famous for his kindness to the poor and is held in high esteem by all.

A message from London states:—Steps of the gravest importance impending in Egypt were outlined by Sidky Pasha, Prime Minister, to the special correspondent of the *Daily Mail*, Mr. G. Ward Price. Renewed discussions are to take place between the British and Egyptian Governments regarding questions left in obscurity since the 1922 declaration recognising Egypt's independence. Egypt proposes that British troops in Cairo and Alexandria should be withdrawn to the Suez Canal, but the British residents express fears that British lives and interests in Egypt would thereby be jeopardised. The *Daily Mail*, in a leading article, calls for a firm stand by the British Government, and says Great Britain has vital interests in Egypt which the British people cannot for a moment allow to be imperilled by weakness at this critical hour.

The Agent At The Rotary Club

In an address to the Johannesburg Rotary Club on "Some Aspects of the Indian Problem in India and South Africa," Kunwar Sir Maharaj Singh, Agent-General for India, is reported to have said, "the Indian in this country is not an alien, he is a British subject, and surely has the claim to be treated as such."

"My people," said the Kunwar, "are not entitled to purchase land or hold property. They can only reside in portions of the towns by sufferance. They have been frankly told they are an alien people."

"You, as Rotarians, I humbly suggest, cannot agree with that. I look upon these persons as aliens who have forced their way into the country against your wishes and without your consent. But Indians have been brought here by invitation of your Government."

Continuing, the Kunwar said about 80 per cent. of the Indian population in South Africa were born here. The Indian community formed less than 1½ per cent. of the population of the Transvaal. Some were writers, some domestic servants. With the exception of trade, however, there were few openings for them. In Natal they could be farmers or artisans, but in the Transvaal no such openings exist. Yet, despite that, the volume of trade in the hands of the Indian in Johannesburg was infinitesimal.

Economic Jealousy

"Economic jealousy is inevitable," the Kunwar said. "First the Indian was hated and could expect him by boycotting his shops. Hundreds of Englishmen and Dutchmen go to Indian shops. There must be reason. The Indian is courteous and obliging—sometimes too obliging by giving too long credit. If there was any real feeling there would not be any Indian traders in this country."

"The way I ask you to look upon this problem is this: there is no nation in this world of which you can say that the whole of that nation is ahead of every person of another nation. I don't believe that every South African is in advance of every Indian in South Africa."

"I have never heard and Indian say he would like to dominate your policy. All we ask is that we be entitled to the same privileges as you; that you stand up and help us to carry out more speedily that Cape Town agreement which was passed and approved by your Government and mine in 1921, and as a result of which the great Mr. Bantjes came here."

"Do you know that we have not got a high school in Johannesburg, that we have no separate school for girls. You can help us by teaching public opinion to help us in matters like these."

"The Indian people are a most grateful people."

they are wrong I should be the first to criticise. But I ask of you to display towards us all reasonable sympathy, justice and toleration; and, believe me, we will render good assistance to the Government and people of this country."

Kunwar Sir Maharaj Singh Speaks To Jewish Audience

An appeal to the Jewish community to regard sympathetically the difficulties of the Indians in South Africa was made by the Kunwar Sir Maharaj Singh, Agent-General for India in the Union, in the course of a most interesting address on "Present and Future India," before the Jewish Guild Literary Society, says the *Star* (Johannesburg).

"It is eminently to the benefit of both your country and mine that they should be on friendly terms with each other," he said. "I do not think I can honestly say that at the present moment the relations are as cordial as they might or should be—you know the reasons, it is useless to reiterate them. It is my duty to promote goodwill between your people and mine. Some people say it is an impossible task; it is certainly an extremely difficult one. But I am an optimist, and I have seen so many changes that I should never have dreamed of, that I do believe that in time, steadily if slowly, there will be an increasing interest in my country and its problems, and an attempt to appreciate the position of my countrymen here."

The Kunwar appealed to his Jewish audience as having a special affinity with the people of India. For centuries Jews had met with nothing but toleration in India, their religion had much in common; their language, alphabets and customs were allied; and both their civilisations were extremely old.

"Having said all this, I ask you confidently to extend to Indians here a similar tolerance to that shown to Jews in India," he said. "It is with these eyes of sympathy that I want you to regard the Indian problem; if it is a problem, with 18,000 Indians in a province with a population of 1,600,000 people—1½ per cent. On 1½ per cent. of the population, even if they are Jews or Indians, create a problem?"

India's Future

The Kunwar gave an account of the situation in India, and expressed the belief that within perhaps 10 or 15 years India would be a self-governing Dominion, having more or less the same status as South Africa.

"If you asked me 20 years ago whether this was possible, I would have said you were mad. But the world has changed enormously and progressed greatly since the Great War, and many schemes which were chimeras 20 years ago are now established facts, or likely to become so."

One of the most interesting struggles in the India of the future would be between the democracy and the provincial governments in British India and the autocracy of the India of the princes. Two systems could not exist side by side for any length of time without influencing each other, and the question was which would win? In spite of the tendency away from democracy in Western countries, he thought that at first, at any rate, the Indian States would tend to conform with the democracy of their neighbours and give greater power to legislative councils.

The Kunwar traced the progress under British rule towards responsible government and said there was not the slightest doubt that great advances would be made in the next year or two. The popularly elected governments in the provinces would have full powers, but the central government was a more difficult problem. There were 500

Indian States in the country, covering a third of India, which were not subject to Britain at all, and the problem was how to deal with them? The princes, sensitive of any diminution of their authority, were the sole survivors of the system of despotism. How was their autonomy to be fitted into the rapidly-advancing democracy of the rest of India? He thought the princes would be allowed complete internal freedom; but certain federal subjects would be dealt with by a central government representative both of the princes and British India—subjects like railways, telegraphs, air services, foreign affairs, coinage and the Army. The rate of Indianisation of the Army would be accelerated, and it was quite possible that the Army would be split into two, one portion for internal defence, controlled by the future Government of India, and the other for external defence, controlled by the British Government.

Curse Of Nationalism

A vote of thanks was proposed by Colonel Denys Bells, M.P., who, in the course of his remarks, said that nationalism was the curse of the world to-day, and at a time when internationalism should be making progress it had reared its ugly head everywhere. He knew the Agent's path would not be one of roses, but there could be no two views about the necessity for treating with justice the Indians established in South Africa. He assured the Kewer that there were more sympathisers than he thought.

The motion was seconded by Mr. H. Hillman, Mr. J. H. Barnett, the president of the Jewish Guild, presided.

Lydenburg Nationalists

Cry Against "Asiatic Menace"

Resolutions from the divisional committee of the Nationalist Party at Lydenburg upon the subject of the "Asiatic menace" will be among the matters considered by the executive committee of the Municipal Association of the Transvaal at a meeting to be held in Johannesburg on January 21, says *The Star*, Johannesburg.

The resolutions were forwarded to the association by the town clerk of Lydenburg to whom they had been sent in the first instance, with the following letter from the Nationalist Party committee:—I am enclosing copies of two resolutions passed by the divisional committee of the Nationalist Party with the request that similar resolutions with necessary amendments be passed by your council and forwarded to the Minister of the Interior. The Chamber of Commerce, the South African Party, Yeosu Advertisers and other public bodies have also been requested to pass similar resolutions. Should your Council agree to this, which undoubtedly they will, I am to request that other municipal councils be asked to come into line. I am of opinion that the Press should not be notified of these resolutions as it would lead to a counter petition on the part of the Asiatics.

The Resolutions

The resolutions mentioned above are as follows:—

"In view of the Asiatic menace to our country and the possibility of the racial intermarriage between Europeans and Asiatics culminating in degeneration, this constituency of Lydenburg, Transvaal, resolves that the Government be requested at the next session of Parliament to pass legislation whereby the provisions of the Immorality Act No. 5, of 1927, shall be applicable also to Asiatics, and marriage between Europeans and Asiatics shall be illegal and be punishable by law. This constituency further resolves that these representations be forwarded to the Minister of the Interior.

"In view of the serious increase in trading licenses issued to Asiatics in the Transvaal province, to the

alter migration of European business units, and taking into consideration the fact that an Asiatic always has the advantage of an appeal should a trading license be refused by the local authority concerned, and that in the domain of trade the doors will be closed for good to all, unless in the Transvaal if the issue of new trading licenses cannot be immediately restricted by law, this committee resolves that the Government be respectfully requested at the next session of Parliament to remove the anomalies in the existing legislation in respect of the issue of trading licenses by the deletion of sub-section 2 section 9 of Act No. 45 of 1922, or by bringing the said section into conformity with section 12 (5) of Ordinance No. 1 of 1922, Transvaal."

The Lydenburg Town Council took no resolution on the matter, considering that it could be better considered by the Municipal Association.

Costs Of An Appeal

The association will also be requested to consider whether other municipalities affected should be asked to contribute to the cost of an appeal by the Roodepoort-Mutaisburg municipality in the case against the Eastern Properties (Pty.), Ltd., for the adjustment of Asiatic and coloured persons from certain stands in Roodepoort. The matter is stated to be of vital importance to many Transvaal municipalities, more especially on the Reef.

Egypt's Tributes To Mahatma Gandhi

Gandhiji was the recipient of two messages from Egypt during his fast. These and his replies are reproduced below from the "Free Press Journal":

Begum Zaghlul's Telegram

"To Mahatma Gandhi,
Yervuta Prison, Poona.

Mahatmaji,

The Egyptian nation which was watching with keen interest and with deep attachment of love and brotherhood the progress of that movement undertaken by you, the idol of the whole of the East, for the liberation of the country, is to-day watching with a raptured heart and faded face your useful and fierce determination to sacrifice your precious life for the sake of the unity of India.

To the delight of my lamented husband I participated in his successful attempt to settle once for all the communal differences between the Muslims and the Coptics which stood in the way for the liberation of Egypt and which finally resulted in achieving lasting unity and brotherhood among the two warring sections of the people. With sincerity of the heart I earnestly pray that all the different communities of Egypt should immediately unite together so that India may attain salvation, and the life of the greatest and noblest Indian may thus be saved. As your precious life has now become international property not of the East but of the whole world, as that noble life must be saved at any cost."

Mahatma's Reply

Mahatma Gandhi sent the following reply to Begum Zaghlul:—

"I am extremely thankful to you for your encouraging and charming telegram. The Will of God be done."

Nahas Pasha's Telegram

Nahas Pasha, an ex-premier of Egypt sent the following cable to Mahatmaji.

"Dear Mahatmaji,

Your sincere and heart-ennobling determination to the effect that for maintaining the Indian solidarity in fact you should sacrifice your valuable life, has captivated the hearts of the Egyptian people. The Egyptian nation

before its present national awakening, passed through the same amount of difficulties and sacrifices through which India is now passing and which has linked the destiny of Egypt with the destiny of India equally.

The Egyptian nation, whose ardent love of the country has united them in settling the communal differences and closing up their ranks, sincerely hopes that to save the priceless life of Mahatmaji the various Indian communities should instantly unite and adjust the communal quarrels. All the Eastern nations which are still fighting for the liberty of their countries fondly hope to see the consummation of that ideal for which Mahatmaji is ready to lay down his life.

O Mahatmaji! In behalf of Egypt and on behalf of the Egyptian nation, I sincerely offer our greetings of love and brotherhood to you in your hour of passion with the hope that your struggle for truth, independence and equality may be crowned with abiding success for which we live and we shall die to the end."

Mahatma's Reply

Mahatma Gandhi sent the following reply to Nabaa Pasha:—

"Your telegram has produced much influence upon my heart. I pray to God that my present fraternal touch the hearts of all and bless us all, with the wealth of lasting communal unity and peace which I cherish so dearly in my heart. During these days of fraternal unity that Egyptian Shari which was so graciously presented to me as a token of love and affection on the occasion of my last travel on the shores of Egypt, I completely rely and depend upon God, the Most Merciful."

Missions And The Colour Bar

Dean Palmer's Address

Speaking on "Missions" at the fourth meeting of universal prayer week held recently at the Y.M.C.A., the Very Rev. W. A. Palmer, Dean of Johannesburg, said they might indeed give thanks to God for the progress that had been made in missionary work during the past years. An increasing influence was being felt of the work of men and women who gave their lives to this great task. There was a time when missionaries were looked upon as "mischievous meddlers," but their policy and wise force of the past was bearing its influence to-day in this world and others. "There cannot be any church so poor," he said, "that its members cannot look back on those wise master builders who lived and gave in the cause of missions."

But, said the Dean, after living in Johannesburg for nine years, he was made to blush with shame at the poverty of their own Christianity and that which they were setting forth before the heathen in a town like this. He referred to the spectacle of native boys who could read carrying about certain types of placard. When they saw that they knew what was going on in the underworld not very far from that bull.

Speaking on the colour bar, he said it was forcibly brought home to him that night because it was; 29 years ago that he spent his first night on St. Helena as a missionary. One could not hold oneself guiltless of the colour bar. Either the colour bar was going to smash the Christian church in this country or the Christian church was going to smash the colour bar. He did not care in what shape the colour bar showed itself the Christian church had to fight it and back up the fight with prayer.

He had noticed a secular drift in their native colleges and schools, which were working with too crowded a curriculum. The consequence was that many of those working in the colleges were not even missionaries in name. Others, he admitted, were

missionaries in every sense of the word. Education without Christianity was about the most harmful thing he knew of. Colleges could either turn out clever men and women or clever devils. He directed their minds upon different forms of prayer. —*The Star*.

Indians And Hawkers' Licences

An Indian correspondent writes as follows to the *Star* (Johannesburg):—

Sir.—The report published in the *Star* that the Town Council of Springs has refused to renew the hawkers' licences to Indians—while the Asiatic Land Tenure Act Commission has only started its work—will come as a shock not only to the Indian community, but also to the Government which has suspended the enforcement of the Act until the findings of the Commission are published in 1934.

This action of the Springs Town Council is in contravention of the decision of the Government and is a rude challenge to its authority. The licences have been refused because the applicants are Indians. This is a sheer injustice and it would be the duty of the Government to see that justice is meted out to the victims of the Springs Town Council's unjust attitude. Such unfair and extraordinary actions on the part of the municipalities in the Transvaal have been seriously condemned by eminent judges. In the present case, it was understood that the municipalities had not to refuse the licences as long as each individual case was investigated by the Land Tenure Commission and before its report was published. Consequently, the Government is in duty bound to intimate to the Springs Town Council that it must rescind its decision to refuse to renew the licences of the poor Indian hawkers.

On the other hand, it will be the duty of the Government of India and its Agent in the Union to press for the reversal of the anti-Indian trade policy of the Government, which is not only a breach of the Capetown Agreement of 1927, but is also an insult to the civilisation of India.

The Advance Of Indian Women

Mrs. R. M. Gray's paper on the "Women of India" is published in the latest Number of the *Asiatic Review*. In it she says that advance made by Indian women has been remarkable not only in its extent and rapidity but also in the obstacles which it has overcome. "The emergence of Indian women into the open has been far more dramatic and startling," says Mrs. Gray, "than the advance made by Western women during the War." She continues:

"Some women's names have been much heeded on the lips of men, even outside India. Three women took an important part in shaping the new constitution for India at the Round Table Conference. Others have been Congress leaders and presidents of its War Councils. Mrs. Naidu, as poet and politician, is well known in Europe and America. Hundreds of women have gone to prison in pursuit of their nationalist ideals. Thousands have given up *purdah* and emerged from their homes in order to advocate social reforms such as the (Sarda) Child Marriage Restriction Act."

Though the advance has been rapid, yet it has not yet had time to produce many tangible results. What they have at present achieved, is summarised in the words of Mrs. Gray as follows:

"Women have organized in India in order to assert their equality with the men of other lands, not in order to achieve equality with the men of their own country. Since women in India are nearly always married, form in any case a minority of the population and do not

enter the professions or industry in large numbers, there is no example and therefore no political rivalry between men and women. . . . In England political enfranchisement for women was with great difficulty achieved after sixty years of importunate demand. In India, it was given almost before women had realized that votes were worth having."

Thus the women's movement in India presents marked contrast with the women's movement in the West, purged of course of the latter's evil consequences. —*The Indian Review*.

Mr. Sastri On Constitutional Safeguards

Interviewed by the *Hindu* on the progress of the Round Table discussions, the Rt. Hon. V. S. Srinivasa Sastri is reported to have stated:—

I am unable to share the favourable view which our friends in London seem to take of the statement of the British Government's delegation. Perhaps the cabled reports do our friends wrong. No doubt, the statement is couched in conciliatory terms, but the substance requires careful scrutiny.

To make the new constitution acceptable to advanced opinion in this country, it must contain as few subtractions as possible from Dominion Status. Every reservation or safeguard in such a subtraction.

Emphasis is laid on the commonsense and goodwill with which exceptional powers would be used by those to whom they are vested. We are entitled on our side to assume that our future Legislatures and the Ministers responsible to them will have at their command a similar fund of commonsense and goodwill. What these did when they had no ultimate responsibility is no guide to what they will do when they are answerable for their country's welfare and prosperity. When Lord Reading assumes, for the sake of argument, that responsible Ministers may refuse to levy taxation and leave the treasury empty, he is asking us to provide against their taking final leave of commonsense and against a contingency, which is scarcely distinguishable from a breakdown of the constitution.

Certain Fundamental Principles

A safeguard is an arrangement by which the precipitate or unwelcome action of one arm of the government may be controlled by the action of another arm, or by the requirement that more than an ordinary majority would be necessary, or by a second affirmation after the lapse of a certain period. Expedients like these have the merit that they are strictly within the constitution and do not look to an outside agency for their being put in operation. It would be necessary to institute an extra-constitutional safeguard only if it were made clear that a constitutional one was not feasible. Even in the case of a reserved or excluded subject like the Army, our plea has been that large spheres of activity could be transferred without any risk and that only the more vital aspects like finance, discipline or disposition need be reserved.

If these principles be borne in mind it is possible that the resulting constitution could be described as a close approximation to Dominion status. I will now mention a few particulars which appear to violate one or other of these principles. Let me acknowledge fully that in most cases response to

British delegation's statement is actuated by a desire to meet the Indian viewpoint.

The reserved subjects are, Defence, Foreign relations, Paramountcy and Ecclesiastical. The heads under which safeguards are inserted are, Finance, Commercial Discrimination, Minorities, Services, States, Inter-provincial relations and Emergencies. In each case under the latter category as well as in the former category, special powers are proposed for the Governor-General and Governors. The sum of these powers, in my humble judgment, makes an enormous inroad on Dominion status.

For the safety of Indian credit and financial stability it should be sufficient to require the Finance Minister to be guided generally by the advice of a non-political expert body. Where he was headstrong the Governor-General might be empowered to require him to conform to such advice. In strict constitutional theory every exercise by the Governor-General of his special power is liable to control by the Imperial authorities in London and therefore also to the suspicion that it was actually dictated from Whitehall. To ward off such a suspicion I suggested, (and I have reason to believe that Lord Reading agreed), that the instrument of instructions to the Governor-General should contain a clause that it was British policy that every exercise of special power should be in the interests of India, and the interests of India alone.

Commercial Discrimination

Commercial discrimination is a source of difficulty. In 1930—after much negotiation—we hit upon a treaty of reciprocity between Britain and India as the best solution, and it was adopted by the Federal Structure Committee on the recommendation of Lord Reading himself. Next year, however, the European community changed their mind and demanded that their economic interests should be secured by express provisions in the constitution. The idea apparently is that these provisions should be invoked, whenever necessary and exercised by the Governor-General under a special power. I objected to this demand and still object. I would revert to the 1930 proposal. If this be not feasible, I would provide for the British commercial community of having a power of appeal to the Federal Judicial Tribunal. It is in contemplation of such a tribunal with jurisdiction in disputes arising out of the working of the constitution. That would prevent the intervention of any authority outside India.

The same observation applies to the Minorities. It is dangerous to lead them to expect that a *donus et machina* will come to their protection every time they fancy themselves oppressed. They will not settle down on terms of amity and contentment as long as such extra-constitutional protection is afforded them.

Next as to the Services. The men now actually employed may have in the future all the privileges that they now enjoy, but all future entrants must be completely under the Government of India. I believe this idea was embodied in the report of the Services Sub-committee of 1930.

Under the heading of States, a serious provision is proposed. When two neighbouring units of Federation molest each other it would appear only the Governor-General can remedy the situation by using his special power. We should like to ask what the Federal Government is for, if it cannot keep the peace within its borders by regular constitutional means. Could it really be contemplated to bring into existence such a thin and anomalous Federation?

Inter-Imperial Relations

I must be allowed a word upon the safeguard proposed under Inter-imperial relations. I appreciate the anxiety that Sir Samuel Hoare and his colleagues manifest to treat Indian susceptibilities with tenderness. May we hope that in the event no provision will be made which will enable the India Office to address the Government of India in a tone markedly different from the tone which the Colonial Office adopts towards the Dominions and Colonies of the Empire? We cannot any longer have a Viceroy like Lord Hardinge or like Lord Reading called to order. Nor should the Secretary of State interpose his veto as Lord Peel did when the Legislative Assembly tried in 1923, within its limited scope, to resent the policy of the Kenya White Paper. If the India Government is to have a place of honour in the Empire, other Governments should not be encouraged to believe that in the last resort the India Office could be got to unseat the Viceroy and put the people of India in their place.

Certification And Ordinance

Nationalist spokesmen of India have, during the discussions of the Round Table Conference, emphatically condemned Government by certification and ordinance. One is taken aback to find that not only are these methods to continue but they are to be extended. Though it is not expressly stated in the summary cabled to India, it is gatherable that Governors are to be empowered in future to issue ordinances for the space of six months—a power which hitherto has only been entrusted to the Governor-General. The word certification does not occur in the summary. But the thing itself is there, and no mistake. Given common-sense and goodwill on the Indian as well as on the British side, I venture to think that it should be sufficient to give the Governor-General and Governors the constitutional veto and the power in defined circumstances of interposing in the executive sphere. When there is a breakdown of the constitution the Governor-General should be placed in an unassailable position to do all that may be necessary to restore working conditions. Otherwise stronger proof than has been advanced would be necessary for the proposition that the Governor-General and Governors cannot do without actual legislative power. Even the outbreak of civil disobedience should be well within the control of a responsible Government aspiring for early Dominionhood and stabilised by a large infusion of the representatives of the Princely Order.

India Council Must Go

With every wish not to be irrelevant I cannot forbear to add a suggestion which bears intimately on the matters under discussion. The Council of the Secretary of State for India must go. Its continuance, even in an attenuated form, will be a menace to the free play of the federal constitution of India and cannot but be regarded as a hindrance in its march towards its appointed destiny, namely, an equal Dominion in the Commonwealth of Britain.

Garlick—the very best quality garlic at 3½d per lb. Delivery free from Brandfort Station. Apply to G. F. Frind, Platkop, P. O. Brandfort.

Unity Committee Decisions

(Continued from last week)

10 Bengal

1. There shall be joint electorates with reservation of seats.
2. The Muslims will get 61 per cent. of the seats and the Hindus and others included in the general electorate will get 39 per cent., including in both cases seats for special constituencies.
3. All reservations of seats and all special constituencies will expire automatically after ten years.
4. A Committee should be appointed to obtain the additional seats and adjust the claims of the Muslims and the Hindus and others in regard to the agreed ratio of their representation in the Bengal Council and to settle any other matter connected therewith, as required in clauses 1 and 2.
5. Joint electorates will be acceptable to the Muslims of Bengal only when they get 61 per cent. representation in the whole house.
6. Both the communities will work together for the immediate establishment of full responsible government both at the centre and in the provinces.
7. When reservation of seats ceases there should be no adult suffrage.
8. All the above clauses stand together.

11 The Punjab

- It is agreed that in the Punjab the following arrangements shall be in force for ten years only from the commencement of its operation:—
1. The ministry of the province shall include at least one Sikh and one Hindu member.
  2. The ministry shall be jointly responsible to the legislature.
  3. (a) Any legislative measure or administrative policy undertaken by the ministry to which objection is taken in the Council by more than 1/3 of the members belonging to all the minority communities on the ground that the policy or measure is discriminatory or that it injuriously affects particular interests of any of the minority communities shall, if the ministry accepts the objection as valid, be withdrawn. If the ministry does not admit that the measure or policy is of such a character a reference shall be made by the ministry to a special tribunal appointed for the purpose by the Central Government consisting of three Indian judges, no two of whom shall belong to the same community and one shall belong to the aggrieved community, and their opinion which shall be given within a month of the reference shall decide the question and be binding on the Provincial Government.

In case the ministry refuses to abide by it, it shall be bound to resign.

(b) Any legislative measure of the same character as described above initiated by any non-official member, if objected to as above, shall be subject to the same procedure as above, *mutatis mutandis*.

It is agreed that the safeguard mentioned above shall apply to the P. W. Union and Orissa and Bombay.

The seats in the Legislative Council including those for special constituencies shall be reserved as follows:—

	per cent.
For Muslims ...	61
For Sikhs ...	20
For Hindus ...	27
For Indian Christians, Anglo-Indians and Europeans ...	2

It is proposed that the seats for the Council should be raised to 200 (from 175 as fixed in the Premier's decision). But whatever the number that may be finally fixed, the percentage of the seats of the different communities shall be maintained as has been stated above.

All the above clauses shall be interdependent.

12. Sind

7. It is agreed that Sind be constituted into a separate province enjoying the same measure of autonomy as other major provinces of British India with safeguards for minorities similar to those agreed to in the case of some other provinces, namely,

(1) that the ministry of the province will be jointly responsible to the legislature and shall include at least one Hindu minister;

(2) that measures of the character described in para. 2 of the Punjab formula be subject to the procedure described therein;

(3) (a) There shall be equality of franchise qualifications for both Hindus and Muslims in rural as well as in urban constituencies;

(b) After ten years, consistently with the principle embodied in (1), an effort should be made to reflect the population of the two communities in the electorate as far as possible.

(c) There shall be joint electorates with reservation of 37 per cent. of the total seats (including the special constituencies) for the Hindus in the local legislature.

Provided that after 10 years, if the Hindus so desire, the reservation of seats for the Hindus shall be on the population basis, but they shall have, in addition, the right to contest further seats.

(d) There shall be joint electorates in the local bodies or any representative body constituted by a statute and no reservation in favour of the majority community except as a result of any demand from the minority community for reservation on a population basis, the minority community and the majority community being determined in each local area according to population.

(e) The recruitment to Public Services shall be made by an impartial Public Services Commission, of which at least one-third shall be Hindus and 50 per cent. of the posts shall be filled by open competition on the basis of merit alone, 40 per cent. being reserved for redressing communal inequalities. And in filling up appointments, the Public Services Commission shall give preference to Sindhis and domiciled Sindhis.

(f) There shall be no discriminatory legislation or taxation and none shall be prejudiced merely by reason of his caste, creed or tribe in acquiring or enjoying civil and economic rights, including the right of owning, purchasing or disposing of landed estates in the open market and the freedom of choice of any profession or calling.

This will not affect any existing law in force in Sind.

Mr. Shah Nawaz Bhittani and Prof. H. L. Chhabani be requested to recommend consistently with the principle enumerated above a definition of an agriculturist for any legislation which may be undertaken for the protection of agriculturists and their decision be accepted.

(g) The Judiciary shall be independent of the Executive by separating the Executive from the Judiciary.

(h) There shall be a Chief Court or High Court in Sind.

11. This agreement as to the separation of Sind is an integral part of the communal settlement concerning the whole of India and shall be deemed inseparable in case for any reason the settlement as a whole does not come into operation.

111. It is also agreed that a Conference of leaders of Sind be held before the end of this month to consider the question of appointment of a committee to investigate ways and means for making good the deficit disclosed in the Bryant Report, and to consider the question of

placing the report of the Commission before the people as suggested by Pandit Motilal.

13. N. W. F. P.

The North West Frontier Province shall have the same form of Government and administration as the other provinces.

14. Baluchistan

This Conference is of opinion that the benefits of a regular constitutional system of administration should be extended to Baluchistan and the subject of administrative reform would be considered hereafter.

15. All Parts Interdependent

It is agreed that the various parts of this settlement are interdependent and the entire settlement shall be regarded as one indivisible entity and shall be given effect to as a whole.

A Review

("KAMEET CONQUERED" by F. S. SYNTHU)

Mountaineering has always had a magnetic attraction for the Englishman whose love and zest for adventure, no doubt, is unique. This is evidenced by the appearance of numerous volumes, annually, treating of attempts, successful or unsuccessful, to scale the loftiest peaks in existence. The story of "Kameet Conquered," in particular, is a thrilling and absorbing narrative.

Ten previous attempts at the conquest of Mt. Kameet, dating from 1885, had all met with disaster. Kameet, like its sister peak, Mt. Everest, had withstood the approach of man. In 1931, however, an entirely British expedition, under the leadership of F. S. Synthu, set out in a valiant endeavour to reduce to subjection Mt. Kameet to subjection.

Mt. Kameet, 'the seat of the gods,' the source of the holy Ganges, towers 25,116 ft. above sea level. We need only scale 3000 ft. more to be standing on the roof of the world; Mt. Everest is 29,128 ft. high. This alone will give the reader some indication of the magnitude of the task which the party set out to accomplish. It is on account of the magnitude of the task as well as the knowledge of the expedition's previous failure to scale the heights of Kangchenjunga, that aroused so much scepticism as to the party's chances of success. But if the Kangchenjunga expedition was 'a glorious failure' the Kameet expedition may with truth be called a glorious success. Kameet had at last a lowly to be tread on by the foot of man; never was man so near the gates of heaven.

It is the story of this thrilling venture, which last year evoked so much interest, that the reader of the party, F. S. Synthu, sets out to narrate.

The book, being unique in type, has also high literary qualities. It is the work of a consummate artist and is executed with as much skill as would have been displayed in the 'conquest of Kameet itself. The felicity and imagery of the language is comparable only to the beauty and majesty of the snow-capped Himalaya, which the author portrays. Always thrilling and gripping, the story is never for a moment dull and insipid. Some fine plates in photographs add a sense of reality, while interspersed throughout the volume are a host of absorbing little anecdotes, which not without the usual touches of humour, considerably enhance the value of the book.

Ordinarily, a book of this type would prove of little interest to the general reader. 'Karnet Conquered', however, is an exception. The richness of the imagery and the sprightly manner in which it is written are well calculated to give its readers a few hours of intense enjoyment. All who can should read it.

'Karnet Conquered' is obtainable at the M. K. Gandhi Library.

G. SINGH.

Questions And Answers

(Contributed)

Q.—Who is the cultured man in South Africa to-day.

A.—The man that is conscious about the activities in South Africa to-day.

Q.—How does providence classify.

A.—Classification takes place according to career and not colour.

Q.—Do you know eminent coloured people in Bible history.

A.—Yes. The queen of Sheba and the Egyptians who ruled the Israelites.

In The Magistrate's Court

District Of Durban Held At Durban

Case No. 16319 of 1932.

Between RAMRAJA,—Plaintiff and SEWNEEDUN,—Defendant.

It is ordered that the Defendant restore conjugal rights to the Plaintiff within one month from the date of service of this Order, failing which Plaintiff be at liberty to apply for a decree of divorce, dissolution of community of property and costs of suit.

Service of this Order be effected by publication in one issue of the *Natal Mercury* and one issue of the *Indian Opinion* and by personal service of a true copy thereof upon Defendant's mother Soobla of Springfield, in the District of Durban.

Dated at Durban this 9th day of January, 1933.

(Sgd.) R. MAYNARD PAIR,
Magistrate.

W. T. Clark & Son,
Plaintiff's Attorneys,
Mossie Grove, Durban.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE:—Hon. Secretary, Sir Kurma Reddy Unemployment Relief Committee, 175 Grey Street, Durban, or Phone Central 3506

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phoenix Postage free on all books.

Address: Indian Opinion,

PHOENIX, Natal.

Mr. Gandhi's Speeches & Writings 1896 to 1917	8	6
The Ethics of Passive Resistance	0	1
The Indians of South Africa by H. S. J. Polak	2	0
The Story of the Ramayana, the Epic of Rama	0	6
Hindu Social Ideals by Dr. P. J. Mehta	0	6
A Book—and its Misnomer	1	0
Indian Home Rule by M. K. Gandhi	1	6
Hon. G. K. Gokhale and the Indenture System	1	0
Sankara's Select Works.	8	0
Rabindranath Tagore, A Lecture by C. F. A.	0	6
The Late Mr. Joseph J. Doke	0	6
The Religion of Future	0	6
Story of My Experiment with Truth by M. K. G.	1	6
Jail Diary by Rajagopalachari	2	0
Leo Tolstoy's Letter to a Hindu	0	3

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Barker.

This book is edited by Mr. K. P. Kesava Menon and contains a Foreword by Mrs. Sarojini Naidu. It contains the full report of the Trial of Mahatma Gandhi including Mahatma Gandhi's statement, the Judgment and Mahatma Gandhi's reply. It also contains the offending articles for which Mahatma Gandhi was arrested and description of the scene at the Ashram when he was arrested and other interesting subjects dealing with Mahatma Gandhi.

Price Two shillings.

Satyagraha in South Africa

By M. K. Gandhi.

Price 9 Shillings.

Self-Restraint

VERSUS

Self-Indulgence

By M. K. Gandhi

Price 3 Shillings

INDIANS IN SOUTH AFRICA

Helots within the Empire

AND

How they are Treated.

By HENRY S. L. POLAK.

Price 2 Shillings.

Joseph Doke

The Missionary-Hearted

Price 4 Shillings

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તાક ૩૨ ધૃ.

શ્રીનીકમ્, રાજપુર, તા. ૨૦ જાનેવારી ૧૯૩૩

અંક ૩

નોંધ અને સમાચાર

શ્રીમુલ મણીલાલ ગાંધીનું આગમન

શ્રીમુલ મણીલાલ ગાંધી જેઓ દુર્લભ મુનને માટે હોદ્દાના મળ્યા હતા તેઓ મીસીસ ગાંધી અને તેમના ગામિનિની સાથે ગયા છુધવરે રવીનર હરબના પાછા અને આવી પહોંચ્યા છે. આ પત્રના તૈયારીની જવાબદારી ને પોતાની મરજાવરી દરમિયાન શ્રીમુલ પ્રાગજી ખંડુભાઈ દેસાઈએ લેવાલી હતી તે આવતે અઢવાડીયેથી શ્રીમુલ મણીલાલ ગાંધી હરી તરતે પહોંચી શકે.

મી. એસ. બી. મેઠનું અગમન

મી. એસ. બી. મેઠ હોદ્દાનામાં સાન મહિના ગયા રવીનર હરબનામાં સાક્રિય આદિશ પાછા આવ્યા છે. ગયા સોમવારે તેઓ કેમ્બોજિયાને કારી વેલ મારી રહેતે મંગળવારે સવારે જોધાનીસખામાં આવી પહોંચ્યા છે. હોદ્દાનામાં પોતાના રહેઠાણ દરમિયાન મી. મેઠ એશીયાટીક મેન્ડે-નુર જોધ પસાર થવાના પરિણામે દોસવાલમાં ઉપસ્થિતિ થયેલી રિયાતના સંબંધમાં પણ તેઓના મુલાકાત લીધા હતી.

સર કુર્મની ગુરુના

મદરાસની નામ એમ. સી. એ. માં બાબુ કરતાં સર કુર્મ રેડીએ દક્ષિણ આફ્રિકાના દીદી પ્રખરો ઉલ્લેખ કરી દત્તે અને એક સવાલના જવાબમાં કોઈએ આદિશ આ બીજા યોદ્ધાનીઓના દાંદા પ્રતેના મર્યાદા દક્ષિણ આફ્રિકા, કેન્યા, મોરીશીયસ, હાંગાનીકા, ટીનીકાડ, જમ્બેઝ અને બીજા પ્રદેશો દીદી મલ્ટુરીને લીધેજ સમજ થયા છે. જ્યાં દીદીઓને મલ્ટુર કરવામાં આવે છે એમ જાહેર કરી તેમજ સમજ્યું છે. જમતના એશીયાટીક પ્રશ્નની અર્થ કરવા માટે એશીયાના દેશોની પરિવદ બરાબરી જોઈએ.

સર કુર્મ રેડી આવી પરિવદ વાટના માટે રાષ્ટ્રસંઘને સમજે છે; પણ રાષ્ટ્રસંઘ આ સંબંધને કે કેમ જો જાણેલું છે. રાષ્ટ્રસંઘે આજ સુધીમાં એશીયાટીક દેશોના સાબામ રક્ષા કરી નથી. તેજી તે એમ કહીને અને કાસ જેમ નક્કરે તેમ નાટ્યા કર્યું છે. તેજી આજ સુધીમાં કાંઈ મુશ્કેલી મદારાઓની દાસી તરીકે સેવક કરવાનું જ રહ્યું છે. એટલે તે એશીયાટીક પ્રશ્નઓને સમજનાર મુશ્કેલી આજ મદારાઓની રીત સમજવા એશીયાના દેશોની પરિવદ બરાબરી એ માનવું મુશ્કેલ છે. આજ પતા એટલું થયું છે કે રાષ્ટ્રસંઘમાં દાસરી આપનાર એશીયાટીક દેશોના પ્રતિનિધિઓ જે અંદર અંદરમાં મસલત કરી સ્વતંત્ર પરિવદ એશીયાની સુધિ પર આવે અને સમાનતા માટે માગણી કરે તે એકલ તેનો પડથી મરજત અને એશીયાટીકોને મરજત પ્રશ્નઓના કામ અમો.

બીટીસ સરકારની પ્રકાર નીતિ

આમસાંડના દેશજાત રિયાસેશને મુલ્ટુરીના રાજસખમાં મુલ્ટુરવાની સાથે પોતાના હકમને નીચર રીતે બેસવા માંડ્યું છે. આજે તેમજી વેલ બાટનાના સંસ્થાન અંતો મી. જે. એમ. મોમસની કીક કીક જામી લીધી છે. બીટીસ પત્રની હકમની મુરાદ પોતાના પત્રનું દેશોના બામસા માડી રાજ કરવાની છે. આ નીતિ જ્યાં લીધ્યાં અજમાવાયેલ છે તેમ મિસર, આમસાંડ, પેસેટાસન વિગેરે દેશોમાં પણ અજમાવાયામાં આવેલ છે. ગી એમ ચોમસે કેનેડામાં આશરીક પ્રતિનિધિ મી. એમ. જેલીને તરફેર કરેલું છે; તમારા દેશમાં બીટીસ આનર-વિમલ થવાનો છે એટલે તમારી સાથે જાઓ મસલત કરવા નથી અનુચિત. ગી ચોમસે આ નિવેદનના પ્રતિકાર કર્યો છે, જ્યાં એ વાત તે રપદન છે કે રીવાસેશનાં વરીફ પોસસિવ પણ મી. મોમસની વપુડી પ્રમાણે પાવો જગતે છે અને તે પસની પાછાનાં જુમમાં બીટીસ સરકાર અને તેનાં સામાન્યવાદી બાબતો નગાટે છે. સરકારની આ પ્રકાર નીતિના જવાબ રીવાસેશ સોનિ અને સટ આવે છે તે કહે છે કે ત્યાં રખાં આમસાંડને પ્રાંતન સાથેના પોતાના સંબંધ નહીં કરવાની આબદી નદિ મળા કોય લાં સુધી મુશ્કેલ થમજ નદિ રહે. પ્રકાર અને બામસા નીતિ સોનિ નદિ દેસાની કરે.

દીદીના પણ એવો છે. ત્યાં સુધી બીટન દીદીની જુદી જુદી હામોને અંદર અંદર સમગ્રી માસન આજી રાખવાની મુરાદ રાખશે ત્યાં સુધી. દીદીમાં કાંઈ નદિ વળે, જ્યારે આમસાંડ અને દીદી અને સંપુર્ણ આગાહ બનશે ત્યારે બીટને મુશ્કેલી પડત કરવી; ત્યારેજ તેનાથી નિરતે સમ રાખશે.

કેરકર બીટાંવરનાં પંખીઆ

જમતના મુશ્કેલ માટે તે કોઈ પણ વસ્તુ સહુથી વિશેષ નિમકતો રાખ ના તે મદારાઓનાં લેવા છે; તેઓનાં સામાન્ય વાદ છે. બીટન નદિ, મિસર, પેસેટાસન, આમસાંડને આગાહી આપવા નથી મુશ્કેલી; અપાન દારીઆને સ્વરાજ આપવા ના પારે છે અને મીન પર ધરી તેને મળા જવા આવે છે; કાસ અને રાંધ મોરોડોને પોતાની એકી નીચેજ રાખવા મુશ્કેલ છે; આ બધા રાજનીતિ પાછા નામો સામાન્યવાદજ બધો છે, આજ સુધી એમ મનાવું હતું કે ન્યોન વોશાંટનની પવિત્ર વળથી પાંચ મયેલી અને તેનાં હરમાનોથી વિમુક્ત મયેલી સુખિ-મુનામરેડ રહેલ એક અમેરીકા પણ કચરાની પ્રવળને મદદ કરવા માટે મયેલો વારસો એક બાજુ ફોજીબે કમ શીલીપાનસ રાખુઓને દક્ષિણ માટે પોતાના જગજમાં રાખવા મુશ્કેલ છે. આ બધા દેશોનાં દુશ્મનોનાં મુશ્કેલ નિસજ્જતા,

આનંદ-રાષ્ટ્રીય ઐક્યની વાતો કરે છે; પણ તેઓ સારા નથી થતા તે તેઓના હોવાને લીધેજ, સ્વામીને લીધેજ દુનીયાની જ્ઞાતિ પ્રસારવા માટે આ ગદ્યારાજ્યોએ પહેલવહેલાં તે ગાંધીના સત્યાગ્રહવાદ જાતો કરવો પડ્યો. જ્યાં સુધી દુનીયાની તથા આગની વસ્તી પર એક આખી વસ્તી તકવાર અને હાથોગી વડે રાજ કરે છે ત્યાં સુધી આંતર-રાષ્ટ્રીય શાંતિની, હેઠલે જીવન સદકારની, શ્રેષ્ઠ સંયમનની વાતો કાઢતે છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાનું રાજદ્વારી નામ

પુત્રીપતનું રાજપ્રકરણ અસાધ્ય યોગ્ય છે. કેમ યોગ્ય સુત્ર ધારની ચક્ર જુએ છે, સુકાનીને પ્રતીક્ષા કરે છે; પણ સુકાની નજરે નથી પડતો. ભોખાની એ તથા વર્ષો થયાં એકી નજરે મી. દીક્ષાન રસ પર દલી. પણ તેણે તે આપણુદ્વારા જાણા. ત્યાં જાહેર કરી દેશને નિરાશ કર્યાં; પોતાની નિષ્વૃત્તતા પ્રગટ કરી. દક્ષિણ આફ્રિકા જનરલ કલેસ્ટ્રાએ કલેસ્ટ્રા છે, પણ તેને તે નવાજ્યા વગર છુટકો નથી કેમકે જાણ્યે દેવીની મીઠી નજરે કલેસ્ટ્રા તેના વેપારથી લતરી નથી જણાવી. જનરલ રમટસ જર્મનિયન અને રીપોર્ટની મુદ્દાઓમાં મળેલા વિચલ્યથી સંચાપર આપવાનાં સ્વપ્નાં સેરી રમ્યાં છે, પણ મી રસ ઉઠાડું મારી લા. આ. પાર્ટી સાથે મસલત તોડી પાડી અને જનરલ કલેસ્ટ્રાના પ્રધાન મંડળમાં અવિશ્વાસનો દરાજ આવે તો તેને રેકા ન આપવા પોતાના જનુઆરીઓને હરખાવ્યું તેથી તેમનાં સ્વપ્નાં આ પાછો કે કેમ એ કંઈ છે. કલેસ્ટ્રા માત્ર દમ પ્રજનું વાળે છે. મી. રહેને માત્ર પોતાની જ પડી છે અને જનરલ રમટસ તો પોતાનો જ કોઈ અજાણ્યો વધુ વધુ બક બેઠો છે એટલે દક્ષિણ આફ્રિકામાં સુભેદ અને અંકેશ પ્રસારે એવો સંભવ નથી જણાતો.

"પ્રા-કલ્પન એકાધિકાર"

કલકત્તા, તા. ૨૦ એપ્રિલ ૧૯૩૩

પ્રાંતપાલના દીદીઓને શાંતિ જાણ પણ આપારે ફરજિયાત માર્ગ પડ્યાં છે. તેઓના આચાર્ય મ્યુનીસીપાલિટી. મીઠી નિદા સરજ્યેલીન નથી. જોની ફરમનાવર તેઓ સામે પ્રતિદિન કંઈને કંઈ સંકટ વજુન દોષ છે, કંઈને કંઈ આત પ્રકટીન દોષ છે. તેઓને સુખી લખના અને નિર્મિત શબ્દના દિવસો ક્યારે આપશે એ પ્રશ્ન જણે! દીદીઓને દરદમેશ જિનામાં રાખનાર, તેઓની આતરૂકી દરજાવતર અને દીદીઓનાં દુર્ગમ દુસ્વાસથી પ્રસન્ન બનનાર આસ કરીને મ્યુનીસીપાલિટીઓ છે. તેઓનું દીદી વિરોધી હન છે વર્ષે ઉજુન દોષ. પ્રાંતપાલ મ્યુનીસીપાલિટીઓનાં રેકોર્ડ નવાજ્યામાં આવે અને તેને મંજૂર પ્રગટ કરવામાં આવે તો તેમાંથી દીદી વિરોધી જણાવેલું 'મોટું' મહાભારત જડી આવે. પ્રાંતપાલની મ્યુનીસીપાલિટીઓ દીદીઓની ફરમનાવટ પ્રસારવામાં અમકામ બળવે છે. સરકારની દીદી વિરોધી નીતિને તે જુગ મારો પ્રેર મારે છે. પછીવત ન સરકારથી આગળ વધે છે અને તેને દીદી વિરોધી હાથમાં મારે પ્રેરણા કરે છે. પ્રાંતપાલનો દીદી હાથમાં એટલે એક રીતે મ્યુની-

સીપાલિટીઓને દીદીઓ પર લાહેલી મુશ્કેલી, કરેલી પલ્લવણી, અને આપેલ અન્યાયની પરપરા આજે એકીપાટીક લેન્ડ ટેન્સોર એક્ટ કમીશન 'મોકેસ્ટ એરીઆસ' પરના દીદીઓ વિશે તપસ મહાંતરી રહ્યું છે અને એણે ઇતિવાચનાં આપ્યું છે કે તે કમીશનનો રીપોર્ટ બહાર પડે ત્યાં સુધી દીદીઓને કશી તકલીફમાં ન મુકવા. પણ મ્યુનીસીપાલિટીઓને એ રજા કાવે! તેમનો ધર્મજન, તેમનો સ્વભાવજ દીદીઓને પલ્લવવાનો રહ્યો; એટલે જો તેઓ કંઈક ચમકારો ન કરે તો તેઓ પર વિદારતાનું કલંક આવે, આણું કંઈક તેઓ કરી લામવા ન દે. એટલે તેમાંની દેહલીક મ્યુનીસીપાલિટીઓએ દીદીઓને દુષ્ટ દેવજુ માર કરી દીધું છે. રપીઝની મ્યુનીસીપાલિટીએ કલ્પા જેટલાં દીદી લામસન્સો રીન્યુ કરવા ના પાડી છે; રીપોર્ટ અને મરામતસર્જની મ્યુનીસીપાલિટીએ ત્યાંના દીદીઓને દીદીક પ્રાપના જુના સુકરમાનો નિવેડો દણુ નથી આપ્યો ત્યાં જ જુનાં લામસન્સ રીન્યુ કરવાની ના પાડી છે. લામસન્સર્જન મ્યુનીસીપાલિટી તે વિભાગની રાષ્ટ્રવાદી કમીટીને કલેસ્ટ્રા આપી ત્યાંના એકીપાટીક સામે ફરમાવટ પેદા કરે એવા દરાવો. પ્રાંતપાલ મ્યુનીસીપલ એક્સીસીવેશનની વિચારણા માટે મોકલી મુકી છે. આ એક્સીસીવેશનની કારાખારી કમીટી ૨૨ જાન-વારીના એકાદીસજર્જમાં મળનારી છે ત્યારે તે લામસન્સર્જનો 'એકીપાટીક આત પરના દરાવો અને રીપોર્ટ'—મરામતસર્જન કલેસ્ટ્રાની દીદી વિરોધી અપીલના ખર્ચ પર વિચાર લાકાવનાર છે આમ દીદીઓ સામે એક વેરનો પ્રજ્ઞાદ ભર્યો છે. તે પ્રજ્ઞાદ અટકાવવાનું સામર્થ્ય એક જ પુત્રીપત સરકારમાં છે; પણ પુત્રીપત સરકારની જાણની અલક્ષ્યોત્ર મતોલસામાં તેઓને તેવું પમજું ન બરવા સમજવલે કે કેમ એ કંઈ છે. જાહી ના આપણે જ્યેનું છે કે જુગજન્યા મ્યુનીસીપાલિટીઓને વર્તવેલ પર સામે સરકારે આમળા સુકાં ચીધી નથી. વલ્લુ' એમ માનવાને કલ્પ મળે છે કે સરકારે તેને આક્રમક રીતે તેમ કરના પ્રેરણા આપેલી. મ્યુનીસીપાલિટીઓએ કરેલા મુકરમાનો મુક હો દીદીઓના વિરુદ્ધમાં આવે ત્યારે સરકારે તેને વધાવ્યો છે અને જો દીદીઓની તરફથી આ આવે તો તે મુકાદો મકાલ જનાવવા માટે સરકારે હાથકા ધડા છે એ વસ્તુરિત ન સરકારની જામ હવાન સામે દીદી કિલોમાં ભારે સંદેહ પેદા કરે છે. પ્રાંતપાલના દીદીઓની રાષ્ટ્ર એકજ સાફન લામસન્સો છે. જે કાઈ સત્તા તે જીવવા કોશિશ કરે તે તેની કલેસ્ટ્રા નજર કલેસ્ટ્રા, દીદીઓને લામસન્સ ન મળે તો તે પાપમાલ જામ જામ. આ સંજોગમાં દીદી સરકાર આ સા. આ. પ્ર. ધારિસની રહેજ એ છે કે તેઓ પુત્રીપત સરકારને રજુઆત કરે કે લામસન્સો આપવી ન આપવાનો. મ્યુનીસીપાલિટીઓને ન સોંપાવો જોઈએ. લામસન્સોન લખના નિર્ણય નવાધીજના વક્રપણુ હેલજની તટસ્થ પ્રાસ્યોની કમીટીને સોંપાવો જોઈએ, જરૂરિયા કાઢશે તો એટલે સુધી જાહેર કરે છે કે લામસન્સોને લખતો નિર્ણય કરવાનું હામ મ્યુનીસીપાલિટીઓને સોંપવું એ જાહેર પ્રજા માટે આતરજ છે. દીદીઓએ આ આતર પર રજુઆત સાજુ રાખવી જોઈએ અને મ્યુનીસીપલ નિર્ણયથી લતી નુકસાનીનો ખરો તેમાર કરી પુત્રીપત સરકાર, દીદી સરકાર અને દીદીના એજન્ટને મોકલવો જોઈએ.

હોદીઓ આ દેશમાં પરદેશીઓ નથી

હોદી સરકારના એલર્ડ કુંવર સર મહારાજ ઓમે ભોલા-નીસમળે શરદી કમળની આંદર હોદી પ્રજા ઉપર એક ભાષણ આપ્યું હતું જેમાં તેમણે દર્શાવ્યું હતું કે આ મુદ્દાની આંદર હોદીઓ એક પરદેશી પ્રજા તરીકે નથી હોદીઓ પાંડીક પ્રજા છે અને એક ખીરીય પ્રજા તરીકેનું તેની સાથે વર્તન થકાવવા માં આવે એવો તેને હક છે. મારા ભોદીને અપ્પીન થા તે મોદાત ખરીદવનો અધિકાર નથી. કહેરતા અમુક કામગીરી તેઓ વધી કહે છે. તેઓને ખુશી રીતે દર્શાવવામાં આવે છે કે તેઓ પરદેશી પ્રજા છે શરદીઓ તરીકે હું ટમને નબલા પ્રાંત દર્શાવું છું કે વમે આવી વાતને સંમતિ આપતા નહિ. તમારી સંમતિ અને હમજા વિરુદ્ધ ને મોઝા આ દેશમાં આવ્યા હોય તેઓનેવ વમે પરદેશી કહી કહો. પરંતુ હોદીઓને તે આત્મચક્ષુ આપીને સરકાર આ દેશમાં કાલી છે. હોદી વરદીનો દા કહાનો કામ આ દેશમાં અન્વેષે છે. કાસિવાલની પ્રજાની આપી વાલીમાં હોદીઓની સંખ્યા રોડ દર્શાવી પણ જોઈ છે. દેશમાં હોદીઓ વેધકરનો ખંધો મે છે. દેશમાં કારમ્યુ તોરો છે. વેધાર કિવામ તેઓને મારે બીને કામ મધિઅ નથી. નાદાકમાં તેઓ મિકુતો થા કરીયર નવી કો છે. પરંતુ કાસિવાલમાં એવો કામ મધિ તેમને મારે નથી. કામ કાન નેકાનીવર્તમાં તેમના કામમાં વેધાર પછી જોઈ છે.

આર્થિક આંદોલન

હોદીઓની માને આર્થિક આંદોલન છે. પરંતુ હોદીઓને એ વમે મિઝારતા થા તે તેમની કુશોનોને તુલિયાર કરી વમે તેમને દુર કરી કહા થા. પરંતુ હમજો અન્વેષે અને દાક મોઝા હોદીઓની કુશોને અવ છે તે તેમ કામ કારક હોવુંજ નેમ્મને હોદીઓ અવર્તન વિવેકી હોય છે. ખીલ્લોના કુશ નેમ તેના વેધક કરી આપવાની કલિવાળા તેઓ છે. તેઓ કામમાં કામ સમય સુધી ઉધાર માત્ર જાય છે ને હોદીઓની વિરુદ્ધમાં કામગીરી પ્રકરતી હોય તે આ મુદ્દામાં કામ હોદી વેધારી હોય કોમ નહિ. આ હોદી પ્રકરને વમે હું કહું છું તે કામગીરી છે. આ કુશિયામાં કામ કોવી રામ નથી કે ને એમ કહી કહે કે અવ પ્રજાના રોકે માજુસ કરતા તે આમજ વધેલી છે. હું એ વાવ માની કલેતોઅ નથી કે અલેક આફ્રિકામાં વરતા મથા કાલેક આફ્રિકામાં મથા હોદીઓ વરતા આમજ વધેલી છે. મેં એવા એક પક્ષ હોદીને એવું કહેતા કામગીરી નથી કે આ દેશને સરકારે માર તેમના કામમાં કાલી અવ. એમે ને માત્ર માત્રીએ છીએ તે એવ છે કે અમને પક્ષ તમારા નેટલાઅ અધિકારો મોઝરવાનો હક છે. સન ૧૯૨૭ માં તમારી સરકાર અને મારી સરકારે કપટાવનમાં એમનેટ કહું. અને તેના પરિણામે મહાન કામગીરી અર્ધે આવા. આ એમનેટને અમલમાં પ્રકાવમાં વમે અકા કામો. વમે એ અલો કો કે નેકાનીઅ-ખર્જમાં અમારા મોઝા મારે એક પક્ષ કામ રકમ નથી. અમારી કોઝરીઓને મારે કુદી કામો નથી. આવા વિષયો માં બહેર આસપાસને કોળી તમે અમને મદદ આપી કહા છે. હોદી પ્રજા તે આરે વાકાર માનનારી પ્રજા છે.

તેઓ ને કુલ કરતા હોય તે તેમની કીકા હુંજ વહેલો કહું હું તમારી વાલે એ મામણી હું છું કે અમારા પ્રત્યે આપ, મહાનુક્રુતિ અને સહિષ્ણુતા મલાવો અને એમ ને અને તે મારી આનો માનને કે અમે આ દેશની સરકાર અને મળને મારી મદદ આપીયું

સાઉથ આફ્રિકામાં હોદીઓનો પ્રશ્ન

અમુક ગીલ્ડ હોદરી સોસાઇટીના આંકરા હેલ્મ 'કામનું અને અવિખનું હોદ' એ વિષય ઉપર કુંવર સર મહારાજ ઓમે એક ભાષણ આપ્યું હતું. સાઉથ આફ્રિકામાં હોદીઓની મુદ્દેશીઓ પ્રત્યે મહાનુક્રુતિની કાંટીએ અપ્પીન થામને જોવા બાકામજુ કરી હતી તેમણે દર્શાવ્યું કે તમારા મુદ્દા અને મારા મુદ્દા વચ્ચે મિત્રાવાદીના સંબંધ રહે એ અમલ કામગીરી વરતુ છે.

એ મુદ્દે વચ્ચેનો સંબંધ આલે સારો નથી

કુંવર મહારાજ ઓમે દર્શાવ્યું કે અને એમ કામનું નથી કે હું પ્રમાણીય પક્ષે કહી કહું કે કામમાં અને સરકાર વચ્ચે નેમ કોવો નેમજો તેમ કોઝા સંબંધ હોય એવું પ્રદેશન વમે અલો કો. મારે કરી કરીને તે કહેવાની જરૂર નથી. તમારા મોઝા અને મારા મોઝા વચ્ચે બધી કામગીરી વપરિમત કરવી એ મારી કરમ છે. દેશમાં મોઝા કહે છે કે એ કાર્ય અમલ મુદ્દેક કરેલું છે. એ કાર્ય અમલન મુદ્દેકી કરેલું છે કહી હું આકાવાદી છું. મેં એવા અને દેશમાં નેમ કો કે નેમો મેં રમને પક્ષ આવા કમી નકરો. હોદમાં એવા દેશમાં થયા છે. હોદમાં અમુ કોઝા સાથે મુદર નતન અવાવવામાં આવે છે. અમુ કોઝાના ધર્મમાં હોદના ધર્મ સાથે મધ્ય સામ્ય રહેલું છે. અમુ કોઝાની ભાષા બીધી અને રીવ રીવાલે હોદના કોઝાની ભાષા, બીધી અને રીવાલે સાથે મળતા આવે છે. અમુ કોઝાની સંસ્કૃતિ અને હોદી સંસ્કૃતિ મળી પુરાતન છે. નેમ અમુ કોઝા સાથે હોદમાં અધિષ્ઠાતા શામવામાં આવે છે તેમ અર્ધે અમુ કોઝાએ પક્ષ હોદીઓ પ્રત્યે અધિષ્ઠાતા બનાવવી નેમજો. આવી મહાનુક્રુતિની દક્ષિણી તમારે હોદી પ્રજા વરમ નેમજો નેમજો. આ પ્રતિમાં સોજા કામ માજુસની વરતી છે તેમાં હોદીઓ માત્ર અકાર હમજરમ છે. એટલે રોડ દર્શાવરતી મધ આવી રોડ દર્શાવી વરતી ને પ્રજાની હોય પછી તે અમુની હોય થા હોદીની હોય તે તેવી પ્રજાનો મોઝા અવામ અહીં રીતે નેમજો અવામ.

હોદીની પરિસ્થિતિ

કુંવર સર મહારાજ ઓમે હોદીની પરિસ્થિતિ વિષે મોક્તા દર્શાવ્યું કે અમલમ દાક થા વંદર વર્ષમાં હોદ સ્વરાઅ મોમવતું દેખીનીઅન બનશે. એટલે સાઉથ આફ્રિકાના નેટલાઅ હોદનો દરઅને રહેલો. વીસ વર્ષ ઉપર ને વમે અને મુદ્દા દન કે એ વાત સંમતિવત છે તે મેં કહું કહ કે તમે મોઝા મથા છે. પરંતુ મહાન મુદ્દા માર કુનીયામાં મોઝા દેશમાં થયો છે. હોદમાં અવિખમાં ને કહન આવાને ઉલ્કે રહેવાની છે તે ખીરીક હોદમાં કીમોકશી અને દેશીઅવાકામાં મોઝાકશી છે તેની વચ્ચેની કહે. આ અને રામપકતિઓ નેકાએક થાવી કહે નહિ. એકની અસર બીલન ઉપર થવા કિવામ રહેલ નહિ. મારે પ્રજા એ છે કે કમી રામપકતિ વિવર નેમજો. એ કે પુરાવા દેશમાં કમે કીમોકશી ઉપરથી

વિશ્વાસ હોયો જામ કે જતાં હું માનું છું કે હોદ્દા દેહા-
રજવાડાઓ તેની પહેલાંથી ચાલતી રાજપદ્ધતિને સ્વીકાર
કરશે અને કમલ પદ્ધતિની ધારાસભાઓને વધુ સત્તા આપશે.
બ્રિટીશ રાજ્ય દેહા જોખમદાર સરકાર તરફ દોરે કેવી પ્રગતિ
કરી છે તેનું વર્ણન કરતાં કુંવર મદારાજ સીંગે દક્ષિણ કે
આવતા એ કે ત્રણ વર્ષમાં તે પશ્ચીમ પ્રગતિ થશે. બેંગાળી
સંમતિથી સુદાઓની પ્રતિક સરકારને પૂર્ણ સત્તા મળશે.
અમરજ સરકારનો પ્રથમ ભરો પ્રસ્તુત છે હોદ્દામાં કમલ
પદ્ધતિ દેહી રાજ્યો છે તેઓ તોળા સામના હોલ કુંવર રાજ્ય
અધાને છે. તેમના રાજપદ્ધતિમાં વિશ્વાસની કમલગીરી
નથી. એમની સાથે કેવી રીતે કાર્ય લેવું એ એક પ્રશ્ન છે.
તેમની એક દૈન્ય રાજ્ય અધાવવાની પદ્ધતિને પ્રિયોક્તીની
સાથે કેવી રીતે મેળ કરવો એ સવાલ છે. હું માનું છું કે
દેહી રાજ્યોને આંતરીક પૂર્ણ સત્તા અધાવવામાં આવશે. પરંતુ
કેટલાક શીકર સવાલોમાં બ્રિટીશ હોલ અને દેહી રાજ્યોના
પ્રતિનિધિઓ મળીને વહીવટ ચલાવશે. એવા પ્રયત્નોમાં
રહે, દેહીમાં, એક સર્વોચ્ચ, પરદેશી રાજનીતિ, કરકર વીરેને
અધાવેક પશે. કરકરને હોદ્દામાં જનાવવાની યોજના કરવા
માં આવશે. એ પણ સંભવ છે કે કરકરના એ અધા
પાડી નાખવામાં આવશે. એક જામ દેહી અધરની વ્યવસ્થા
અજવશે અને તેના કુંવર આવી હોદ્દા સરકારને કાણુ રહેશે
અધરે ખીજે જામ હોલ કુંવર દુમલા માગ તે તેના જમાવ
માટે રહેશે અને તેના કુંવર બ્રિટીશ સરકારને કાણુ રહેશે.

કરકર ડેનીસ રીટસર્ન આપણ

કરકર ડેનીસ રીટસે કુંવર સર મદારાજ સીંગને આજાર
માનતાં દક્ષિણ કે અધરે અધતમાં રાજવાડ એ આપણ છે.
એ વેળા આંતરરાષ્ટ્રીયવાદની અધર છે તે વેળા રાજવાડ રહેક
રચશે પોતાનું રાજ્ય પદ્ધતિ રહ્યો છે. અને એજંટ અધરસર્ન
કાર્ સહેલ નથી. આ દેહમાં રચાયે કહ્યું રહેલા હોદ્દાઓ
સાથે નવા પર્ત અધાવવા વિશે એ મત દોષ્ટ સરજ નહિ.
તેમણે કુંવર સર મદારાજ સીંગને અધરે અધરે આપી કે તેઓ
ધારે છે તેના કરતાં મધારે માફસે હોદ્દાઓ પ્રત્યે મદારાજસિ
ધરાવનારા છે.

હોદ્દાઓ દુનીયાના મહાદુરમાં મહાદુર લોકો

હોદ્દામાં અધિજનના જાતી અધાવવા

હોદ્દામાં કીનરસે દેહમાં જુદા જુદા મંદળોના પ્રતિનિધિઓની
મળેલી પંદરમાં હોદ્દા તાજેતરમાં પર્ટન હોદ્દા પાડા રહેક
કન્ડીયા સીંગના પ્રતિનિધિમંડળના અધરે દેહના મામલા
વીસે આધેશ અને સનસાદી અધરે વાવણે આપ્યાં હતાં.
પી. હીલોનાર્ડ મેટસે અધરે કુંવર હું કે હોદ્દામાં નાજારના
પદ્ધતિની તેમની કમલમ ગમ મૂકા છે અને સ્વરાજ મેળવવા
માટેની હાલની પદ્ધતિઓ નિષ્પણ અશે તે જાણવો એકલમ
હોદ્દા નીકળશે.

પીસ વીટસેએ અધરે હું કે મધિજના જુદા જુદા
હપરેશોમાંના એક કપરેશો હોદ્દા લેણના મદમાયી મન નાક
કરો છે અને તેઓ નિર્ણય અધર છે અને તેઓ આને

દુનીયાના મહાદુરમાં મહાદુર લોકો છે.

પી એલન વિશ્વકીનસને અધરે હું કે હોદ્દા પ્રખની
આધિજને દોષ્ટાક કમડી રહેક છે એટલુંજ નહિ પણ રહેક
રચનાત્મક પ્રગતિને હોદ્દા રહેક છે. વધુમાં જુદા એકને
અધરે કુંવર હું કે હોદ્દામાં મુલેક હોદ્દા મારેની એક પદેલી
કરકર મદારાજ અધિજને હુટકારો છે વળા અધાવાદની
પરિપદ્ધતિ અધરેને બ્રિટીશ વર્તમાન પંચાએ કરેલો અધિજાર
ધિકારને પાત્ર છે.

એક પ્રખન હોદ્દા સ્વતંત્ર મનશે કે દુરતજ હોદ્દા દુનીયાને
પોતાનો અધર હોશે આપશે તેમજ સ્વતંત્ર મનશે એ
પણ એકલ મામલ છે કારણ કે તે તેના અધર સીધ
હો છે.

ગાંધીજી પ્રત્યે મિસરનો પ્રેમ

અરપુરવા નિવારજ અધરે ગાંધીજીને અધરે અધવાજ અધર
અધરે હારે તેમને મિસરના નાજ વગરના રાજ્ય મરદુમ અધર
પાકાની પત્નીએ અને આને અધર પાકાનું રચાન લેનાર
નકાક પાકાને તારો મોલકા હતા અને ગાંધીજીને તેના
મધુરર માળા હતા. આ તારો આ પ્રમાણે છે:

મેગમ અધરુલને સંદેશ

મદારાજ, આખા પૂર્વની સુતિ અધરે આપે સ્વદેહની
કુતિ માટે આધરે પ્રગતિના વિકાસ પર આપું મિસરનું
રાજ અધરે રત અને પ્રેમ વધા અધરવાદના હોદ્દા અધર
સાથે નિકાળા રહ્યું છે. અને આને હોદ્દા અધરની વેદી પર
આપે આપના કીમતી જીવનનો ગોમ આપસને કરેક અધર
અને વીધમ નિર્ણય સુંગજાયેક વિશે અને કરમાયેક સુધે
નિકાળા રહેક છે.

મિસરની આઝાદીના માર્ગમાં આધરે આપનાર, પુરજીઓ અને
પ્રાદીક હોદ્દા વધેના રામી હોદ્દાને નિકાલ આધરવાના મહાજ
પ્રવાસમાં મારા મરદુમ રતિના આનંદ વધે એ જામ લીધો
હો, તેને પરિધાને પદ્ધતિને બાવક વિકાસે વધે
રચાયો એકલ અને માત્રમાવ પેક થશે. મારા હકપના
અધરે હું પ્રાંતના કુંવર હું કે હોદ્દાની જુદી કોમો સરવર એકલ
મામ, હોલ કુતિ મેળવે અને સૌથી મહાન ઉમદા હોદ્દાના
લન પશે. આપનું જીવન એકલ પૂર્ણ નહિ, પણ આખા
અધરની આંતરનાદીર મિશ્કત આને અનેકી દેવાયો, તે
ઉમદા જીવનને દોષ્ટ પણ ગોમે અધાવવું એકલ.

મદારાજને મેમલ હગલુએ આ પ્રમાણે અધર વાળે:
આપના, અધરને કીમત આપનાર અને મોલક હાર માટે
હું આપનો અધર આધારી થયો છું. મધુનું પાર્થ થવા દો.

ન હુલ પારાને તાર

વધાકા મદારાજ,

હોદ્દા સંજ્ઞને રચાવવા માટે આપના કીમતી જીવનનો
આપે લોક આપશે એ આપના સહકલ અને હકપને વીજવ
કે એવા નિર્ણયે મિસરની મેળના હકલ જીતી લીધા છે. આને
એ મરેલીએ અને એએ વધે હોલ પસાર કહ રહ્યું છે તેમ
વિશ્વકીનસ અધરે મિસર અધરની રાષ્ટ્રીય ભગતિ પદેલી પસાર

મહુ હતું. એ વસ્તુ સ્થિતિએ હોવાના ભાવી સાથે મિલનનું ભાવી એક સરખી રીતે જોડી દીધું છે.

દેશ પ્રત્યે જોઈ મનમને જાણે કામો ભેરોનો હવેનો આશી વેદ્ય થનાર અને સંમતન કરનાર મિલનનું રાષ્ટ્ર સહકર્ય આજ રાખે છે કે હોઈની જુદી જુદી રીતે સત્તર એકમ થાય અને કોઈ કંઈસનું વલ્લેક કરે. એ આજની આરે મહાત્માજી પોતાનું પ્રાણાર્પણ કરવા તૈયાર થયા છે તે આજની જરૂર આવેલો ભોળા, પોતપોતાના દેશની આજાદી માટે હજુએ મહત્વાર પુર્ણના મર્ધા દેશી તીવ્ર અભિલાષા ધરાવે છે.

એ મહાત્માજી, મિસર દેશ અને મિસરની પ્રજા તરફથી, આપની તપશ્ચર્મની પહે, અમારા પ્રેમ અને આનુભાવની ભાવનાઓ પાત્રું હું અને એવી જાણા દર્શાવું છું કે સત્તા, સ્વતંત્રતા અને સમાનતા માટેનું આપનું પુરૂ મદદ થાઓ કે ને સહજતા માટે આપણે જીવિએ જાણે અને છેવટે મરીશું.

મહાત્માજીને ન કામ પાકાને પ્રત્યુત્તર વાળતાં જમ્પુ કે : આપના હારે મારા હૃદય પર મધુની જસર કરી છે. મારી પ્રજાને પ્રાર્થના છે કે મારો કાળનો જીવનસ, મારા હૃદયની આરી ભાવના-કમેલું કોમી એકમ અને કાષ્ઠ કાલિ-તેની દેશવત વહે, જમ્પાના હૃદયને રક્ષક અને આપણને જમાને આશીષ કરે, મિસરના કિનારા પરના મારા હૃદયના પ્રવાસ પ્રસન્ન, પ્રેમ અને રત્નકના મિલન તરીકે વૈદ્યનાથી બેઠ આપણે મિસરી સાથે હું આ મારા અપવાસના દિવસોમાં વાપર છું. મહા દયાળુ પ્રજા પર હું પ્રેમ વિશ્વાસ અને આધાર રાખું છું.

વિવિધ સમાચાર

શ્રી. પી. ઝીકુમ્બલ એન્ડ કંપનીની ઉદારતા

એકાની નર્મની અષ્ટીતી રેકમની પેલી મેસર્સ ડી. પી. ઝીકુમ્બલ કંપનીના એક આગીદાર શ્રી. દ્વારામ ઝીકુમ્બલ રવેક જતા હોવાથી તેમના, અને પુનાઈટ પાટીદર સોસાયટીના પ્રમુખ શ્રી. મુળજીભાઈ મારતર, એજો પશ્ચ રવેક જમ છે તેમના માનમાં પાટીદર ટ્રેડિંગ કંપની તરફથી એક કી પાટી ૪ પ્રોત્કટ સ્ટ્રીટ પર કરવામાં આવી હતી. આ પ્રસન્ન દીદુ પ્રેમના અભ્યર્ચન નેતાઓ કાજર હતા. આ રજુઆત પદાકાજ પાટીદર મહેમાનોનું સ્વાગત કર્યું હતું. શ્રી દ્વારામ ઝીકુમ્બલ પોતાની પેલી તરફથી સમાજને યા. રૂપા ની સુદર બેઠ આપવાનું જાહેર કર્યું હતું અને ૩ રકમ સમાજ તરફથી અભિજ્ઞા મધાવરામાં આવનાર અમી હોજ, કાષ્ઠભેરી, કલમ, મદિર, અભિવિષ્ટ એમથી કોષ્ટ એક કામમાં વાપરવાનું સુચવ્યું હતું. તેમણે સત્કારનો અવાજ વાળતાં દિલ્લચર્ય બાવજ કર્યું હતું અને વિશેષ સેવા કરવાનું પશ્ચ વચન આપ્યું હતું. શ્રી. મુળજીભાઈ મારતરે પશ્ચ સેવ્ય કબ્દેમાં આજાર માન્યો હતો. તાર બાદ કાજર મેલેસ અભ્યર્ચનો વચ્ચે નજીકના અભિજ્ઞમાં કરવામાં આવનાર કામ પર મર્ધા માણી હતી તે મર્ધામાં શ્રી. પ્રામજીભાઈ, મેસર્સ આલ. શ્રી. આજાજીભાઈ કંપની વાળા દિલ્લસોજમાઈ નિજોવન-બાઈ, વલ્લભભાઈ ભગાભાઈ વિઝેરેએ રચીક ભાગ લીધો હતો. આખરે એજો નિર્ણય મર્ધો હતો કે સમાજ પોતાની સેવના પહેલી તકે પ્રસન્ન કરવી અને કામ ચર કરી દેવું. શ્રી. પ્રા. સો. એજીએ ટાંકવાજ હીડુ સેવા સમાજ તરફથી મેસર્સ ડી. પી. ઝીકુમ્બલ એન્ડ કંપનીનાં દાનની લેડી કરર છુટી હતી.

તેના આગીદારીએ ખાસ કરીને રા. વલ્લભભાઈની સેવાના વખાજ દર્શાવતાં અને તેમને મર્ધે અનુસરવા અભ્યર્ચનોને વિલસિ કરી હતી.

હોઈની હુદબોલ ટીમને આશ્ચર્ય

આ વર્ષે હોઈની એક સાર રીમ દિશાજ આજિજાને પ્રવાસે આવે એજો સંબધ છે. આ. આ. ઇ. ટુટમેલ એસોસીએશનના આજારા દેશ એ ટીમને જોવાવાસે. તેજો પ્રેમસમ પશ્ચ એજ એસોસીએશન પાસે દરેક પ્રતોમાં એકે એમ રમાશે અને દેરક મેચ પશ્ચ રમાશે. હોઈની આવનાર ટીમ અફઘની દોડી ટીમે સાથે રમવા કપરાત થોડી મેરી ટીમે સાથે પશ્ચ રમે એજો પ્રમથ કરવામાં આવશે, આ વિષય પર સા. આ. ઇ. ટુટમેલ એસોસીએશનની ખાસ મર્ધા માણ અધવારીમાં દરખા માટે મર્ધો.

ડૉ. ઝર્નેસ્ટ હુવેલીન ગોઠરે

એકાનીસર્વર્મના અષ્ટીના હોડી કાઢવર વીલીયમ ગોઠરના એકના એક પુત્ર ડૉ. ઝર્નેસ્ટ હુવેલીન ગોઠરે એડીનબરોના રમના પ્રમથ પ્રેશોની : ડોલ્લના માનનીય મુળમ મારટર મુટામ છે. ડૉ. ઝર્નેસ્ટ ગોઠરની ઉમર ૨૬ વર્ષની છે. તેમણે હમજાજ એર. જાર. સી. એસ. ની પરીકા પસાર કરી છે. તેમની વિદ્યાબીદ્ધી કારકીદો જલુ તેજસ્વી છે. વાદકાપકાજમાં તેમને મર્ધા મનાસે મળ્યા છે. એડીનબરો મુતીવસંદિમાં એ વિષય પર ૩ આને લેકમર છે.

એડીયાટીક લેન્ડ રેન્ચર એક્ટ

એડીયાટીક લેન્ડ રેન્ચર એક્ટને માટે નોદા-સર્વર્મના એડીયાટીક અને રેકર્ડ રહેવાસીઓનું વસ્તીપત્રક કરવાના કામમાં આને લાંબી મુનિમિપાલીટીને રદાક મધાવત મર્ધો છે. આ એક્ટ હેઠળ રવા વિભાજે 'એકએક્ટ' કરવા એ વિશે રીપોર્ટ કરવાનું કામ એડીયાટીક લેન્ડ રેન્ચર કમીશનને સોંપાયું છે. આ મામલમાં કમીશને એકાનીસર્વર્મ સીકી કાઉસીલની સલાહ માગી છે એ સલાહ આપવા પહેલાં વસ્તીપત્રક સેવાનું સીટી કાઉસીલને સેવ્ય બાઝું. આવના માસની આખરી પહેલાં વસ્તીપત્રક તૈયાર થઈ જશે. તેના પર વિભાજના ચલાવી સીટી કાઉસીલ પોતાનો અભિપ્રાય કમીશનને મોકલાવશે.

પ્રિટરીયામાં રંગબેદ

પ્રિટરીયાના મર્ધ-સેન્ટ્રલ વોર્ડના વિભાગમાં આવેલી છુમ સ્ટ્રીટમાં એક મર આકતીક કલમ આરે આરે આપવામાં આવ્યું તેથી લાંબા મેસઓ કલમ લાંબા છે. એક ડેમુટેકને મેમરની મુલાકાત લીધી અને એડીયાટીક આકમજ સાથે રજુઆત કરી. મેમરે દિલ્લસોજ દર્શાવે અને ટેમુટેકન રવેક ખાડાના પ્રમાનને મોકલવું એવી મુચના કરી. મેમરે બજાબજ કે મેરા વસવાટના જતામાં આનજોને મકાન વાડે આપવા સાથે આખી કામ વિરૂદ્ધ છે એ વિશે કહ મર્ધો. આ મામલ મેમરના કામમાં સોંપવાનું છેવટે કરાવવામાં આવ્યું.

હરબન મુનિમિપાલીટી કયાદે કરશે?

નાટાલના હોડીઓની મેકરી કુર કરવા માટે મુનીમન અરકારે ૬૦૦ જેટલા હોડીઓને કામે લગાડવામાં આવે તો તેને જરૂરે જરૂમ પગાર સળસીડી તરીકે દરખા મુનિમિપાલીટીને આપવા વચન આપ્યું છે. મેરીટસર્વર્મમાં પશ્ચ એડીલ અમસીડી અમરવા પુછી જાવી છે.

એમ સુચવવામાં આવ્યું છે કે એક કમીડી નીમવી. તેના પ્રમુખ તરીકે અરકારે નીમેલ પ્રતિનિધિ રહે. કમીડીમાં કાર-

પૌરેકન અને નાટકન પ્રતિનિધિત્વને પ્રતિનિધિત્વ રહે. આ કમીટી કામે અસવવામાં આવનાર માણસોને પસંદ કરે. હવે યુનીયન સરકાર દ્વારા ચલુરી માટેની શૈક્ષણિક ઇચ્છા પાસેથી મળે તેવા જાણના રાખી રહી છે.

શાઈલિંગનું નિર્ણય

જાણકારો વિચારના રાષ્ટ્રવાદી પક્ષની કમીટીએ 'એશીયાટીક આર્થ' ને અમલ કરાવે પસંદ કરી, તે દ્વારા મ્યુનિસિપાલિટીએ પણ પસંદ કરે એવો આશય કરી લાંબી મ્યુનિસિપાલિટીએ મોકલવા હતા અને સાથે સાથે મુશ્કેલી હતી કે આ દ્વારા વર્તમાનપત્રોમાં અમલ ન કરવા, કેમકે તેમ અપાઈ એશીયાટીક પણ સાબી પરીકન કરવા અસાધ્ય.

આ દ્વારામાં કોઈ માનવી કરવામાં આવી છે કે જોશી અને એશીયાટીક વચ્ચેના સમાજિક અવકાશ અસાધ્યતામાં પરિણમે એવો અપ દેવાથી જોશી અને એશીયાટીક વચ્ચેના અમલ સરકારેસર અને સિદ્ધાંતે પણ અને એવો સુધારો વધારો ૧૯૨૭ માં પસાર થયેલા "અનામાર કાયદો" માં કરવો; એટલે કે એશીયાટીકના વધતાં અર્થાં લાભોને અનુકૂળતા માટે પાસેમાં કામદો પસાર કરવો.

શાઈલિંગનું મ્યુનિસિપાલિટીએ આ દ્વારા ડૉ. મ્યુનિસિપલ એસોસિએશનને અર્થ માટે મોકલી આપ્યા છે. એસોસિએશનની કોશિયારી કમીટી ૨૨ જાનેવારીના રોજ મળનાર સભામાં તે પર અર્થ કરશે.

રૂડીપોર્ટના કુટુંબીઓ

રૂડીપોર્ટમાં ૭ દીકરીઓના લાભોને રીનુ કરવા મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલે ના પાડી છે. જુને દેસ હવે તે માટે છે અને એવેલેટ ડાઉનમાં થશે છે. તેના અર્થ માટે ડૉ. મ્યુનિસિપલ એસોસિએશન પણ મદદ કરવાનો વિચાર અસાધ્ય છે. રૂડીપોર્ટની કાઉન્સિલને એશીયાટીક સેન્ટ ટેન્સર કમીશનનો રીપોર્ટ મોકલ પડે આ કુટુંબી યોજનામાં આપેલા માટે છે. પરાઈન સોફોના કુટુંબીઓ અંત વહેલો કાર્યો આપે!

એડવોકેટ બિચીરું આપણું

ઈસલાહ દોડ સેવા સમાજની આવતી અસિદ્ધ સભામાં એડવોકેટ બિચીરું "અમારા કાલજની અવસ્થાઓ" એ વિષય પર જોશીસમર્થણ પાડીદાર દોશમાં આપણ આપશે.

અંગતવારે આપણું સમાજ-અવસ્થા-અવસ્થા

અંગતવારે આપણું સમાજની સમાજનાને ૨૫ વર્ષ પૂરા થઈ મળેલા હોવાથી તેને અંગત અર્થ (સીસ્ટર અનુભવી) મળેલા અનુભવીની ઠા. ૨૮, ૨૯, ૩૦ વાર કનિ, રવિ અને સોમ એ ત્રણ દિવસોમાં અંદરે માનવ મુર્તિ ઉજવવાનો ઇચ્છા થશે છે.

૧૨૨ આદિકા માટે આપણું અંતરિક્ષ એકાદી દિવસને કરાવવામાં આ મહોત્સવ અનુભવ અને અનુભવને, તે માટે અંગતવારે સમાજે ૩૧. ૨૦૦૦ ને અર્થ કરવાને ઇચ્છા કરી, બી. દરિફેર વિદ્યાર્થીની આજેવાની નીચે પ્રમાણે સમીતી, નમર મીતન સમીતી, અર્થિય સત્કાર સમીતી આદિ જુદી જુદી આક સમીતીઓ નીચે તેમની વચ્ચે સંસ્થાનું કાર્ય બહેન આપવામાં આવ્યું છે.

આ ઉત્સવનું કાર્ય દરેક રીતે મનોરંજક તેમજ મોહકાવક અને તે માટે સ્થાનિક સમાજ લગભગ માનવી આપે કન્યા શાળાના વાર્ષિકોત્સવને જોડી દેવામાં આવ્યો છે, અને આક બીજાનીશાલ અનંતાઈ બી. કાપુરજી. બી. સીધવા, મહાશય અને આદિ સ્થાનિક વક્તાઓ ઉપરાંત જેનીમા, દાનાતીકાના ત્રણ-ચાર વક્તાઓને આક અંગતવારે આપવામાં

આવ્યા છે, જેથી મનોરંજનના ત્રણ દિવસોમાં કન્યાઓનાં મનોહર બીટો, મરના, અંવાદો, અવામના પ્રયોગો સાથે માર્ગિક તેમજ સાંસ્કારિક વિષયો ઉપર મોહકાવક તથા ઉત્સાહ પ્રેરક આપવાનો પણ મોટાએને સંભળવા મળશે. વળી ઉત્સવના ત્રણ દિવસે પ્રાતાઃકામે માનવીય-મહાશય કરવાની, તેમજ એક દિવસ રેત્રકાક દિવસે તેમજ દિવસ પાલક આદિકાઓને જોઈ મારજ કરાવવાનો સમારંભ કરવાની યોજના કરવામાં આવી છે; લઘુપરંત એક "પ્રીતિ મોહન" પણ થશે. આ વિષયો વચ્ચે દિવસે અમલ મળીતા સમેલનની એક કરાશે.

ધર્મ અને સમાજ

(લેખક: પંડિત મુખલાલજી)

જોડી તરફ બારીકાઈથી અમાન આપણું તે અનુભવે કે તે એકથી રહી નથી શકતી. તે જોડાનો સહચાર થાય છે. તેને મોકાનો તે શું પણ પોતાથી જુદી જાતની કીડીને પણ સહચાર નથી હાવતો. તે પોતાની જાતના સહચારમાં અસ્ત રહે છે. આનાં જુદા પ્રાણીઓમાં આગળ વધી પંખી તરફ નજર કરીએ. કુકાઓ વિષુદી પટેલી કુકી મોર સાથે રહેશે તે પણ તે સંપૂર્ણ રહી નહિ શકે. તેને પણ પોતાની જાતની સાહચર્ય નોંધશે. એક વંદિત અને એક હરજી એ અને પોતાની જાતની જાતમાં એકમાં પ્રસન્ન રહી શકે અને જીવન અંતમાં શકે, તેમાં વિવિધતા અને તેટલી મુખઅવસ્થામાં પ્રસન્ન રહી નહિ શકે. માણસને પોતાનો અનાથન મહાદાર સેવક અને સહચારી આન પણ એ જીવન આન વિનાનો હશે તે તે અસંપૂર્ણ હશે અને તેથી જ પોતાનો આન પણ જીવન આનની અંતમાં કરવા અર્થ પાછો જીવન આનને એક જાણનામાં શરિને પણ ઉપર તેની સાથે એકસ થઈ જશે અને મેલ કરશે. માણસ, પક્ષી અને પણ જાતિને આ વિષય આપણે મનુષ્યમાં પણ એકજોડે કરીએ.

મનુષ્ય માંથી કે પણ પાણીને અંતમાં એકજોડે રહેવાને અને તેટલો અંતમાં કરે, પણ ઉપર તેની પ્રકૃતિ મનુષ્યજાતિની જ સાહચર્ય થાય છે. અમાન રહેણીકેળી, અમાન રેવો, અમાન જાણ અને કરીશની અમાન રચનાને કારણે અન્યતીમ સાહચર્ય સેવવાની કૃતિ જીવનમાં આપણે નોંધશે કરીએ. તેમ જાણ મનુષ્ય સિવાયના જાણ પણ જીવનને કે દેહવારી વર્ચને આપણે અમાન નથી કહેતા. એ વર્ચ બને સમુદાય કે મજા કહેવાય, પણ અમાનની પાવતા તે મનુષ્યજાતિમાં છે; અને તેનું કારણ તે એ છે, કે મનુષ્યમાં એકથી પ્રકૃતિ અને વિવેકકૃતિ જીવ છે કે તે પોતાની રહેણીકેળી, પહેરવેશ, ભાષા, આનપાન અને જીવન અંતમાં જાણી કરે છે, જેવડા કરે છે. માણસ આજે કારે પ્રજનથી પોતાની અનમાયા ઉપરાંત જીવન આપણે યાંથી એ છે અને તે આપણે મોક્ષનાર અમે એકવાદથી હવેમજા અંત છે. પહેરવેશ અને આનપાન અંતમાં કે નવજા સિવાય ઉદારતા જેવાંને જુદા પ્રકારના પહેરવેશ અને આનપાનમાં મનુષ્ય સાથે એકવાદથી વસી અને જીવે આપણે કરે છે. જીવનનું સાથે હોય તે એવામાં અને પોતાનું સાથે જીવને આપણે માત્ર મનુષ્ય જીવન અનુભવે છે. અમાન અંતમાં માનવ-મનુષ્ય સાથે માત્ર મનુષ્ય એકવાદ સાથે અને વિવેકકૃતિ કરે

જે આજ કલિતને લીધે મનુષ્યને કઈ સમાજ નામને પાત્ર થયે છે.

મનુષ્ય એક કદે આ દુનિયાને યાદ સમાજનો અંશ સમને રહેવાતો. તે એ સમાજનો અંશ થઈને રહેતો હતો, તે સમાજ ઉપર તેના સારાંસારા સંસ્કારોની અસર થવાતી. એક મનુષ્ય બીજી પોતા કદે તે પોતાની આત્મનાતુના સેવામાં ખીસીતી લક્ષ્ય આપી એ વ્યક્તિનું વાતાવરણ ઉત્તું કરતો. અહીંની પીતાર બીજા પોતાના સમાજમાં તેના રૂપો ડેખવો. એક મનુષ્ય અંગે કેળવણી કદે તે તે પોતાના સમાજમાં ડેખવણીનું વાતાવરણ બદલે કે અભવે ઉત્તું કરતો. એક રીતે આજ સમાજમાં કે સમાજના મોટા ભાગમાં એ રીત-બાત અને સંસ્કારો ૩૬ થઈ ગયા કદે (પછી તે કદે દેશ કે અનિષ્ટ) તે રીત-બાત અને સંસ્કારો તે સમાજના થડક માણસને પુરુષ રહેતું એ અવકાશ નહિ તે દુઃકલ્પ જેવું થઈ પડે. તાર કે દિક્ષિત બોધીસમાં કામ કરનારા અમર રોકનતા કમ્પારીઓ વગેરે એકાદ અથવા બીજા અમર રોકે કે એ લોકોને શિક્ષારો દેશ, એટલુંજ નહિ પણ મને તેટલી લાગતી કામગીરી કરતા તેને કોમ જનવા કમ્પારી ન કોમ તે તેવા સાચા માણસને આજીના લાગિયા વર્ગ તરફથી કારે ત્રાસ પડવાનો; કારણ કે તે લોકો ન સે એટલે સ્વાભાવિક રીતેજ બીજા લાગિયાઓને વિરોધ કરે અને તેમ થતા બીજા આજો વર્ગ એકસંધ થઈ કાંતો તેને લાગે છે. એ અને કાંતો તેને દેશન કરવામાં થઈ ન શકે. બે પેલો બીજા આજીના અસાધારણ દિશ્વત અને છુદ્ધિયાઓ ન કોમ તે તે બીજા કાંઈ નહિ તે એવે ખીસતો લોકો લે કારે માત્ર લક્ષ્ય રહી આજીનામાં કદે અને તેજ રીતે તેવા વર્ગમાં નથી કદે. એજ નવાજે આપણા દેશી આજ સી. એસ. ને પરદેશીઓ સાથે તે વર્ગમાં થઈ વાર થઈ અનિષ્ટ સદન કરતું પડે છે. આજ કદાં આવા અનિષ્ટોથી સમાજને અસાધવા સમાજના આજેવાનો કે સંસ્કારોમાં કામગીરીનો પડે છે અમર નીતિનિયમો બાંધે છે. એક વખતે મોટી ઉમર મુખી કન્યાઓને પુરુષો સાથે-વામાં અમર અનિષ્ટ અજીવાથી રક્ષિતકામમાં નિયમ લાગ્યો થયો, કે કાંઈ અમર નવ વર્ષની કન્યા મોટી દોષ તેજ ઉમરે પરચાવી દેવી એ કમ્પારી છે. આ નિયમ ઉલ્લંઘન કરનાર કન્યાને પિતા અને કન્યા સમાજમાં નિંદાતા. એ અમરથી એ નાની ઉમરની કન્યા નીતિ આવી. વગેરે એ નીતિમાં અમર મનુ અનિષ્ટ વધી મનુ કારે તે તે સમાજના આજેવાનો અમર સંસ્કારોમાં બીજા નિયમ કાંતો પડે. અને કદે એક કે સોજ વર્ષથી નાની ઉમરમાં કન્યાનું કામ કરનાર કાંતો શિક્ષિતો કારે થતા નિંદાથી કરે છે અને કાંતો સંસ્કારો કાં-કામથી કરી નિયમનું પાલન કરે છે. એક કન્યાદાર માણસ મને તેટલી સંકલ્પકમાં પણ પોતાનું કરજ ચુકવવા મને છે તે એટલા માટે કે બે ને કરજ ન ચુકવે તે તેની કામગીરી અને કામગીરી તે બીજામાં ન કારે, અને તેમ થાય તે તેના કમ્પારી અભાગ. આ રીતે આપણે બેકરું તે અજીનો, કે સમાજમાં એ ને નીતિનિયમો પ્રચલિત હોય છે તેનું પાલન કોટા કાંતો અમરથી કે કાંતો સ્વાર્થથી કરે છે. બે અમર કામ કરવાની પાછળ અમર અમર કામ ન કરવાની પાછળ અમર કે કામગીરી ન હોય તે તે કામ કરનાર અમર ન કરનાર કેટલા નીકળે એ મોટો સવાલ છે. કન્યા એ પણ એક પુત્રી પેટે સંવનિષ્ટ છે અને તેથી તેને પણ કોટા બેકરું કદે કોટા બેકરું એજ કારણે તેને કામગીરી આપનાર

માણસ મને. તે કદાં કન્યા કે કામગીરી વધારે માણસ એજ સમજાવે કામગીરી કરનાર માણસના કે બે કોટા કોટા કામગીરી આપનાર નહિ આજે તે કામગીરી કરનાર માટે નહિ મને અને એજ આપણા કોટામાં સારે કોટા નહિ થઈ. એજ કામ કે સ્વાર્થ થઈ વાર કોટા—કોટામાંના કામગીરી પાછળ કોટા છે અને તેથીજ અવકાશ હેતુ સરતી થઈ વાર કોટા—કોટામાંના કામગીરી મને પડે છે. (પછી કાંતો તે કોટા કે કોટામાંના કામગીરી થવાને કામગીરી થઈ કોટા કે કોટામાંના કામગીરી આપનાર અજીનો ન કદે.

આ રીતે આપણે કોટામાં કામગીરીમાં પુત્રીઓના પ્રતિબંધ વિશે પણ બેકરું બીજા. એ સમાજમાં પુત્રીઓ નથી કદાં તેવા પણ આજે કામગીરી પુરુષો અને બીજા એજ કોટામાં કામગીરી હોય છે, કે કામગીરી વિષય એ મુખ્ય નથી કદાં તેથી પોતાની નાની પુત્રી કે બેકરું એ વિષય કામ તે તેની કમ્પારી કરતા તેનું કામ કરવા તેવાર થતા નથી; અને થઈ વાર તે તેથી પુત્રીજ ઉપર પોતાની મરજી વિરુદ્ધ સમત અમરથી થઈ છે. કામગીરી કામગીરીમાં આ નીતિની પાછળ અમર અને સ્વાર્થ સિવાય બીજા કોટા હેતુ કોટા નથી. મુદરોની વાત આજે મુદરો અને કામગીરી કે મુદરો મુદરો વર્ગની કાંતો બેકરું તે પણ આપણને અજીનો, કે તેમના પછાત અંગ નીતિનિયમો અને અવકાશની પાછળ કામગીરી અને સ્વાર્થ રહેતા હોય છે. એકાદ વગેરેના કામગીરી કામગીરી અમર મુદરો વગેરે તે તે કામગીરી મુદરો કે નહિ તે બેકરું સિવાય પણ કાંતો વેકરું કામગીરી ગનાવી સમવાનો પુરુષ પ્રચલિત કરે; કારણ કે તેને એ કામગીરી અજીનો કારે પોતાની પ્રતિજ્ઞા અમરથી અમર છે. કાંતો મુદરો વગેરે કારે તે સંસ્કારોના અનુભવોમાં એ વગેરે આજીનો પાછળ કરતા અમરથી અને તેના ઉપર કામગીરી અમરથી કામગીરી પ્રચલિત કરે; કારણ કે તેમને પોતાની સંસ્કારોની પ્રતિજ્ઞા પડવાનો અમર છે. પુરુષોમાંના આજીનો વારંવાર સ્નાન અને અનિષ્ટમાં કામગીરી સંસ્કારોમાં એ કાંતો મુદરો વાર સમાજમાં કામગીરી થઈ હોય છે. કામગીરીના કુલપાદમાં અને પંડિતોના કોટામાં પણ આજીનો અમર અને સ્વાર્થ મોટો કાંતો નકલરૂપ હોય છે. આ રીતે આપણે કામગીરી નવાજીનું તે માણસ થઈ, કે કામગીરી નીતિ-નીયમો અને રીતરીવાજોની પાછળ મોટો કાંતો અમર અને સ્વાર્થ રહેતા હોય છે. કામગીરી અને સ્વાર્થમાં અનુકરણ નીતિનીયમો એકાદ કોટા કોટા બેકરું અમર કોટા નકામ છે અમર તેના સિવાય પણ કાંતો કોટા, એજ કોટાનો અમર આજીનો નથી અમર તે એટલુંજ મતાવડું છે, કે નીતિ અને કામગીરી એજ નકામ છે.

એ અમર કે કોટા અમર કે સ્વાર્થમાં કોટા છે તે નીતિ; અને એ કોટા અમર કે સ્વાર્થમાં નહિ પણ મુદરો કોટા આપણને કોટા છે અને એ કોટા અમર કોટા કોટા અમર અમર કોટા છે તે કાંતો. નીતિ અને કાંતો વચ્ચેના કોટા વચ્ચે કાંતો નાનાઓમાં નથી. બે આપણે અહીં કોટા કોટાને વચ્ચેમાં તે સ્વદેશી, કે નીતિ એ સમાજમાં કારણ અને પોતાના માટે આપણને કોટા પણ તેનાથી અમરનું સંસ્કારનું થઈ નથી. સંસ્કારનું એટલું કાંતો અને કાંતો એટલું અમર વિષય, એ સમાજ એ વારતવિક હોય તે એજ કોટા બેકરું કે એજ વિષય તે કાંતો આજીનો છે. એ સમાજમાં કોટા કોટા કોટા કાંતો એજ વગેરે અનુસાર કોટા તે

સમાજ તેટલો જાણે ગણિતો. આ વસ્તુ વધારે સ્પષ્ટતાથી સમજાવ એટલા માટે કેટલાક દાખલાઓ લખે. જે જગ્યાએ જોવા કદાચ કે જેમાં જોકે ટિપ્પર મારનર પોતાના પાતળાં કિસામ મરાનર યોગસાધથી સાચવે છે અને રેકાવે ખાતનં જોકે પાછ પછ નુકસાન થાય તેટલી જુગ નથી જોડેલા સાથે કે જે જુગ આવે તો દંડવાનો જાગર નોકરી જાગે બાય છે; પણ એટલીજ ચીવટગણો તે માસ્તર જે બીજા મન ન હોય તો મુસાદરો પાસેથી લાંચ લે છે. જ્યારે બીજો આપણે કદપેશો સ્ટેકન મારતર કિસામની એકસાથ ઉપરાંત કાચ મળવાનો અને પચી જવાનો ગમે તેટલો જાગરુ પ્રકાર જતાં કાચ નથીજ લેતો, એટલુંજ નહિ પણ તે કાચગોરીય વાતાવરણ નથી પસંદ કરતો. એજ રીતે એક સાચી વ્યક્તિ પુછી રીતે પેલા લેવામાં કે રાખવામાં આઈએનમલના મોંજ સેખી પેલા કાચમાં નહિ લે કે પોતાની પાસે નહિ સંચરે અને જતાં જો તેના મનમાં કાચિયનપણું જાગ્યું નહિ દોષ એટલે કે કોલનો સંસ્કાર મરો નહિ દોષ તો તે ધાનક કિયોતે મેળવી મનમાં પુજાશે અને જાણે પોતજ મનવાન દોષ એ રીતે બીજા કરતા પોતાને અડિયતો માની વાગવેસો કુપદનો અવદાર કરશે; જ્યારે બીજો સાચી જો મરો સાચી હશે તો પેલા પોતાની માલિકીના કરીતે પાસે નહિજ વાંચ અને પાસે હશે તોપણ તેના મનમાં જરાય નહિ દોષ કાચિ-માન કે જરાય નહિ દોષ પોતાના અજમ સ્વામીપણું મારવ. તે ગમે તેટલા ધનિકાની વચ્ચે રહેવા છતાં અને ધનિકાની સેવાના પ્રસંગમાં આવવા છતાં નહિ તેનાથી પુજાય કે નહિ તેને લીધે બીજા કરતા પોતાને અડિયતો માને. જાનું પરિણામ એ આવવાનું કે જે નીતિની દ્રષ્ટિએ સાચીજો જમાજમાં હશે તો તે સમાજ અરેકા કે રુદ નહિ દોષ; કારણ કે તેમાં સાચીના વેજમાં રહી જીવી રીતે મોમ સેવાતો દશે કે મરથી સાગ માલ્યો મજામ અને મોમ પણ પોષાય. એવી સ્થાન માં આજીજો વચ્ચે સીધી રીતે પેસો મેળવવાની કે અંધરવાની મુદરથીની પેંડે દરીકાઈ નહિ દોષ, પણ બીજા કરતા વધારે પેસાદાર કિયોતે જનાવવાની જગર મેનજેત પ્રકારેજ પેસાદાર કિયોતે રીકરી, સમજાવી, મેળવી પોતાના ખનની રાખવાની શુદ્ધ દરીકાઈ તો અવરજ દશે; અને એવી દરીકાઈમાં તેજો જાણે કે જાણજો સમાજની સેવા કરવાને બદલે કુસંચાજ વધારે કરતા હશે. તેથી કદાચ સમાજમાં જા ધર્મકિયો સાચી દોષ તો તેજોતે નહિ દોષ પેસા મેળવવાની કે અંધરવાની દરીકાઈ, જમર નહિ દોષ પેસાદાર મેળવવાને પોતાનાજ જનાવી રાખવાની રીકર; એટલે તેજો કિયપકરકાઈ કે કિયપકરવાર વિરે નદન લિખિંડ હશે અને માન સમાજ પ્રત્યેના પોતાના કર્તવ્યમાંજ પ્રસજ દશે. એટલે એવા જે સાચીજો વચ્ચે નહિ આવવાને બદલેજાગરો અજમ મેંકનો પ્રકાર. એજ રીતે તેમને લીધે તેજો જે સમાજમાં રહેતા હશે તે સમાજમાં પણ નહિ આવવાને વિખવારનો પ્રસંગ. આ રીતે આપણે જોઈ જાયા કે એક સમાજમાં ગમે તેટલા નીતિયાની દોષ છતાં તેનાથી તે સમાજનું દશમાજ ન જતાં વધારે અકસાજાજ થવાનું; જ્યારે કાંઈ બીજા સમાજમાં સાચો ધર્મકાચી એક દોષ તોપણ તે સમાજની શુદ્ધ પ્રજાજ વધારાનો.

એક બીજો દાખલો લખે, કાંઈ સંજ્ઞાની મોમસલના પ્રગટ થતાં સમાજમાં અજાજ જવાના કાવથી દેખીતી રીતે સાચી રહી મુખતપણે જનાવર સેવા કરે, જ્યારે બીજો સાચી તેવી વાસના પ્રગટ થતાં જો વાસનાને જમાની ન હો

તો તેને તેટલો અજવાલ અને નિરકારનો અંજવ જોઈ જુલો-જુલું મુદરકપણું રીકર. તો પેલા નીતિયાની કરતાં આ જોગી નાગીજ સમાજની શુદ્ધ વધારે જાચરવાનો; કારણ કે પેલાજો મનને નથી છડે, જ્યારે બીજાજો મનને છડી અંતર અને વદારનો એકલા કાંઈ તીલ અને મર્મ જનનેનું પાજન હશે છે. આ સાચી જાં વપરથી જાંજ કકારો, કે સમાજની ખરી શુદ્ધિ અને ખરા વિખાસ માટે ધર્મનીજ એટલે કે નિર્ભય, નિરવાઈ અને જાનપુર્વો કર્તવ્યની અરીમાઈ છે. દરે આપણે જોઈ જોઈએ, કે જુનામાં કલાતી કલા વધો, કલા સંપ્રદાયો જગર ના ધર્મો એવા છે કે જે માન એકો જાનો કરી કો કે અમેજ મર્મ મેવાજે છાને અને તે રીતે બીજા કરતાં જમે વધારે સમાજની સંશુદ્ધિ કરી છે. (અધુરે)

હાંદના ખખરો

—જેટલી અજાજની માનવ તેમની રાહ જોઈ રહી હોવાથી, વાચકનેજો કુદકપુર, બંધપુર, વડોદરા, મુંબઈ વિગેરે સ્થળે જવાનો પ્રવાસકથ રડ ક્યો છે અને તે સાચા દિલ્લી ખાજા કરશે

—મોરત કાવજા કેસનો મુકદ્દો આખરે નાની મરો છે. મી. સ્ટ્રીટને ૫૨ વર્ષની, મા. ડોક્ષીને ૨૩ વર્ષની અને મી. હમીનસનને ૨૨ વર્ષની ૩૬ મજા છે. ૨૪ હોંડોજોને જુડી જુડી જાલની કાજા પાણીની કે મની સજા આપવામાં આવી છે. આ બધા ૫૨ રાજને હાંદના રાજસતામાંથી પચ્છલ કરવાનો આરોપ હતો. ત્રણ જજો કુદી મજા છે.

—અજાજ રાજને સરકારને સતવારે ખખર આપી છે કે મીઝોસ મેંકનો મળવો અજાજ જો અજ છે. તેજો પોતપોતાને મેંક પાછા રાજા બાજા છે. મીઝોસ લોકાના નેતાજોજો અજવર રાજગાના જાવાવારો માટે પોલીસ પ્રજાજવરે તપાસ કરવાની માગણી કરી છે.

—હોંડની નાજાની સ્મિતિ ચમરી જજામ છે. સરકારનું નાજાનું ૧૦ પ્રૂઈ થતાં ચાલીસ જાજા પાસેના વધારો બરી એવી બાજા રખામ છે. હોંડના હોંડી અને મેંકા ઉજામકારો મુરજા બરી રીતે માગણી કરી રજા છે કે કરવેશો પટારો. પણ તે મટવાની જુડી જોઈ જાજા છે. અજાજ છતાં સીવીલ સર્વેસના કપાયેજા વધારે માજા જજાવવામાં આવશે એવો સંજાવ છે.

મદરગાજો એક અખીજા જકાર પાડી જજાવ્યું છે કે પજાજો તો માન રીત કરવાને મારી પાસે આવે છે અને તેવા મજાજોને મારે ના પાડવી પડી છે. માસ ઉપર કામનું જાજા હોવાથી જેને અજાજની અરજમતા નીવારજુની જ્યો કરવી દોષ તેજોજોજા આવ્યું અને જને તો મજવાનો વખલ અને અનુકૂળ જાને તેજો રાખવો.

—પજાજા સમાજની અંજાજા વંચીને ના, પાછાજાજને એક કારણ જજાવ્યું છે કે "પતીમાકાએ પાંચ માણસોને મહેંકશદ નેકમાં પુર્કા છે, તેજોજો ઉપરાંત કદ ક્યાં છે, સતવાજાજો તેમને જામુ વર્ષે ઉપરાંત કરતા દશે, મારે આખને વચ્ચે પાવાની પ્રાર્થના કરીએ છીએ."

સત્યનો જય

(અંબાદે: મી. અદમદ બાકુલ "સુરતી")

કમળ અબ્દુલકારિમ ગીલાની (૨૬) નામના મુસલમાનોમાં અતિપુણ્ય ગણાતા એક મકાન જોશીયા ચાલ મળ્યા છે. જમતના મકાન પ્રદેશમાં તેમની ગણના થાય છે. તેઓ મુસલમાનોના મકાન પાસેથી દૂરથી મુદમદ (૬) ની જોશીયાના હતા. છતાં તેઓ મુસલમાનોના જમતના એક પ્રમુખના નેત્રો વડેની હતા. એટલેજ તેમને કમળ અબ્દુલકારિમ ગીલાની (૨૬) કહેવામાં આવે છે.

(૨)

તેઓ હજી જાણજીવ હતા એટલામાં તેમના પિતાને સ્વર્ગવાસ થયો.....તેઓ એટલીવાડી કરી પોતાની માતાની સેવા કરતા, રાત્રિમાં જાયે તેમને સખત અજીમો હતો. એતરના કામથી જ્યારે દુરસદ મળતી ત્યારે આજીનો સમય જાણવા વાગવા અને નમાઝ (અવવાસ) આદિ કરવાના પાલનમાં બંધાતો કરતા.

એક દિવસ તેઓ હજી અજીમ રહ્યા હતા. તેમને એ કામ પ્રત્યે સખત અજીમો ઉત્પન્ન થયો. તેમણે તેજ સમયે માતૃપીની સેવામાં કામર થઈ અજીમ કરી કે:

"અ-માજન! મ્હારી છત્રા છે કે હું જગદાદ અજીમ કિશ્મ પ્રાપ્ત કરું. અને પવિત્ર માજીસોની સમતમાં રહી સવા બેઠાવું. મારે કૃપા કરી મ્હને આ જવાની રજા આપો."

(૩)

માતાએ તેમને કમળ કરાવે આજી અજીમ રજા આપી. અને તેમની સમક્ષ એટલી દીવારની એક કાચળી બાંધી હતી.

"એટા! આ તારો અને તારા મામનો કાક છે." એમ કરી આજીસ દીવાર કાઢી બીધા અને બાહીના આજીસ તેમના પદેરજામ જમતની નીચે છુપાવી સીવી દીધા અને લાઈડ કરી કે:

એટા! જલેને તારા પ્રાજી આજી કેમ ન જાય પરંતુ કદીએ અજીમ પડીશ નહિ.

(૪)

કમળ (૨૬) માતૃપીની વિશ્વસ થઈ કાકના સાથે આજી. હજી થોડેજ દુર મળ્યા હતા એટલામાં આજીસ છૂટારાએએ કાકને ચેમરથી ઘેરી બીધા. અને કાકનાવાજાએનો તમામ માલ અજીમળ છૂટી લીધો.....એજ સ્થિતિમાં એક છૂટારાએ કાકને અબ્દુલકારિમ (૨૬) ને પુછ્યું:

"કેમરે છાકરા! તારી પાસે કેંઈ છે કે?" આપે દુરતજ ઉતાર આપ્યો.

"અવશ્ય મ્હારી પાસે આજીસ દીવાર છે." છૂટારા તેમને કહીરી વેક નિહાળી સમજ્યો કે છાકરા મ્હારી સાથે દિવાડી કે છે એટલે તેમના કમળ પ્રત્યે ખાન ક આપના ચાલ્યો મળ્યો.....થોડીવાર પછી બીજા છૂટારા સાથે એટા થતાં તેણે ઉતર પ્રમાણે પુછ્યું. આપે પણ ઉતર મુજબજ ઉતર આપ્યો. એજ પ્રમાણે ત્રીજા છૂટારા સાથે સવાલ જવાબ થતાં આપે રજા જાણી દીધું કે, "મ્હારી પાસે પદેરજામાં છુપાવેલા આજીસ દીવાર છે"

(૫)

જ્યારે છૂટારા પોતાના કરકાર અદમદ બાકી પાસે એમ મળ્યા હારે વાતોમાને વાતોમાં તેમનું વર્ણન પણ કરવામાં આવ્યું. એ સંબંધી કરકાર પોતાની સમક્ષ તેમને પકડી બાંધવા હુકમ થયો, એક છૂટારાએ દુરતજ તેમને પકડી

આજી કરકાર અમળ રજા કરી દીધા છૂટારા કરકાર અદમદ બાકીએ પુછ્યું.

"છાકરા! તારી પાસે શું છે?"

"આજીસ દીવાર"

અદમદ બાકીએ કહ્યું

"ક્યા છે?"

ઉતરમાં આપે અજીમળ:

"મ્હારા પદેરજામાં જમત નીચે રીજેલા આજીસ દીવાર છુપાવેલા છે."

અદમદ બાકીએ કહ્યું ક્યાં વાપસ કરવા હુકમ થયો..... અને સાચેજ તેમના કહેવા મુજબ આજીસ દીવાર નિહાળ્યા. એ દેખી અદમદ બાકીના આજીસને પાદ રદગો નહિ. તેણે પુછ્યું

"ક્યા છાકરા! ને વરતને તેં શુમ થઈ જવાની ખરીદી આટલી સપોર્સીપુર્વક પ્રમાણીને રાખી, તેને અમરો અમરો પ્રમ કાલજી કેમ દેવાડી દીધી?"

ઉતરમાં અપે (૨૬) કહ્યું:

મ્હારી માતાએ જાતી વખતે મ્હને સખત તાઈડ કરી હતી કે કદી પણ અજીમ બોલવું નહિ. ક્યા હારે તમે ન કહેને કે હું મ્હારી માતૃપીની બાજા કેમ કરી ઉઠાવ્યું?

એ સંબંધી અદમદ બાકીના દિલ પર એટલી નેત્રી લટી અજીમ કમ છે તે રહી પડ્યો..... અને કહેવા બાગ્યો.

અજીમ છે કે તમે તારી માતાની આજીસ આટલું મધુ બાંધ છે. પણ મ્હને તો અજીમની આજીસોનું ઉઠાવન કરીને પણ લોકોને રંજાવવા કમર દેડી છે. હું અજીમળ જાણું! હું તારા કાચ પર તોળા કરું છું કે આજીસ રહી પણ અજીમ અને અજીમના રસત કરકાર મુદમદ (૬) ની આજીસોનું ઉઠાવન કરીશ નહિ અને કાલજીમાં દાકને પણ મળ્યું પદેરજાડીક નહિ.

અદમદ બાકીએ દુરતજ કાકનાનો નેત્રો માલ અજીમળ પાછો સોંપી દીધો અને આરંભે તે તેમજ તેના અધા માતૃપીએ નીતિના માર્ગ પર ચાલવા માગ્યા.

જ્યાં સવા દીવ છે આ કહેલા વિનયજ પ્રાપ્ત થાય છે.

મુદનદેમ હોદ્દા મંડળ

"તા. ૨૭-૧૧-૧૯૩૨ ના દીને મુદનદેમ હોદ્દા મંડળ" ની અવરત વર્ષીક બીટીમ પ્રમુખ મી. કાલાભાઈ રજીસ્ટ્રાર પદેલના પ્રમુખપણા દેલજ કાર્યવાહકોની મુદતથી કરકારે મળી હતી. મંડળના રચનાક સભ્યો ફરક કાજર હતા. પોટો જોશીકા-એલવાળા મી. કવજીજી યોગીજી અને સમરસેટ કરકારાળા મી. કાલજીજી જેરામ પણ ખાસ પધાર્યો હતા. સરખાલમાં પ્રમુખશીએ બીટીમ બેલી આવેલ કાકાએનો આજાર માન્ય નાદ મંડળના મંત્રી મી. અજીસારાએ મલ ગાસીક બીટીમ તા. ૨૭-૧૦-૩૨ ની અને તજી રજીસ્ટ્રાર બીટીમોની મીન્ટ વાંચી સંજગાળી કાઢી ને સર્વાનુમતે પ્રાપ્ત થવા બાદ માસીક શી ઉધરાવવામાં જતી હતી નાદ મંત્રીએ મંડળને વાર્ષીક રીપોર્ટ અને કીસાળ રજી કરી વાંચી સંજગાળી કાઢી ને સર્વાનુમતે પ્રાપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રમુખે ફરક સંજગાળે મલ વર્ષ ફરમાન અજીસારાએ કાર્ય કરવા બાદ આજાર માન્ય નાદ મુના કાર્યવાહકો ફરમા થવા અને નીચે પ્રમાણે સર્વાનુમતે બીટીમ વર્ષ મારે જુનાજ કાર્યવાહકો

કેપીટન માલકેની હોટલ

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્કીમર તથા ખાફીય જનારાઓ માટે એકતી માફીતી આપી સતોષ સાથે રહેવાનું દરેક બતનું સ્વાદીષ્ટ જમવાનું. આવી સમવડવાળી ડરબનમાં ફક્ત એ એકજ જગ્યા છે.

પધારી ખાત્રી કરો. પ્રમાણમાં ભાવો તદ્દન સસ્તા છે.

તેમજ હમારી ફરમાસુ મીઠાઈ આખા સાઉથ આફ્રિકા તેમજ રોડેશીઆમાં વખણાયેલી છે. એક નાનામાં નાનું પારસલ મંજાવી ખાત્રી કરો.

માલ સારો ચોખ્ખા ધીમાં બનાવેલ.

કંટ્રીઓના ગ્રાહકોએ ઓરડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

માલિક:

R. K. KAPITAN,

Phone 3623

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

તમારા ધંધાની બહાર ખર્ચર કયા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જે જુનામાં જુનું ટીપ્પી ટાઇપ આખા સાઉથ આફ્રિકામાં વચાવ છે.

આવ અને નક્કલ માટે લખો:-

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

બહેલો

તે

પહેલો

આફ્રિકામાં પહેલીજ વખત

ગ્રામોફોન અને રેકોર્ડો

ના

સરપંક્તસ સ્ટેફનુ

સેલ. મોડર્ન ગંજાવર સેલ.

હીંદુસ્તાની
ગુજરાતી
રામીલ
રેલેશ

૨
૬૦
૩૦

3/3

ઈચ

ડબ્બનની ૩૫/-

અ બારબેન ખાલી થોડા દહાડા મટેજ છે
માટે હાલ લેવા ચુકશો નહિ.

હારમોનીયમો અને તબલામાં પણ ખાસ ભાવ પટાડેલા છે. લીસ્ટ માટે લખો:-

Phone 2442.

ORIENT MUSIC SALOON.

109 Field Street.

P. O. Box 1155.

Agent of H. M. V. RECORDS.

DURBAN, Natal.

1933

Indian Opinion

No. 4—Vol. XXXI

Friday, January 27th, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper.
Price 2 pence.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "શાહલીવા"

રેક્રુટરી તા. ૧ મીએ મુજબ જ્યાં ઉપરોક્ત

સીડીના જાવો—ગોશીની વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: મોંઠ ૨૭, ટિકિટ ૫૫. ૬-૭-૬.

વેસ્ટીન્ડિયન પોતાના કામીના કામ વે. ૧૦ અને રીમોન્ડ નામ લખી પોર્ટ કમ્પનનું કરનારુ કરવું અને જ્યાંથી ચલે નાના રહેને ડીપાર્ટમેન્ટને કામીના સહાય પાછો વધાર પડેમતા કરવા ભલામણ. તે તે તેથી બંદોબસ્ત કરી આપશે.

મુખ્યના—સેકન્ડ ક્લાસ પોતાના કામીના કામ વે. ૧૦ અને રીમોન્ડ નામ લખી પોર્ટ કમ્પનનું કરનારુ કરવા

જા. જાનના જાહેરના નવી મોટા વખીલ સારી સગવડોવાળી અને કામ આજની સાથે અને કસ્ટ આક્રિષ્ટ સાથે માત્ર થઈ છે.

રોક લોકો વેસ્ટીન્ડિયન પોતાની કામીના કામ વે. ૧૦ અને રીમોન્ડ નામ લખી પોર્ટ કમ્પનનું કરનારુ કરવા અને જ્યાંથી ચલે નાના રહેને ડીપાર્ટમેન્ટને કામીના સહાય પાછો વધાર પડેમતા કરવા ભલામણ. તે તે તેથી બંદોબસ્ત કરી આપશે.

વખીલના કામ વે. ૧૦ અને રીમોન્ડ નામ લખી પોર્ટ કમ્પનનું કરનારુ કરવા અને જ્યાંથી ચલે નાના રહેને ડીપાર્ટમેન્ટને કામીના સહાય પાછો વધાર પડેમતા કરવા ભલામણ. તે તે તેથી બંદોબસ્ત કરી આપશે.

SHAIKH HAMED & SONS.

399 Pine Street,

Tel. Add. "Karamati" Durban

મુસલમાની વીરો પોર્ટ ૩-૨-૬

રોશીયલ વીરો પો. ૭ ૨૪-૦.

હોંડી વીરો પોર્ટ ૨-૧૪-૦.

રોશીયલ વીરો કમલ.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

THE

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

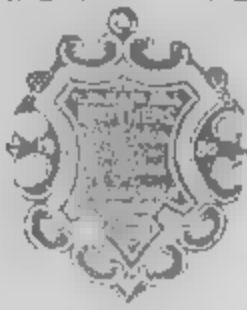
Principal Representative for the Union of SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

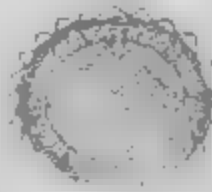

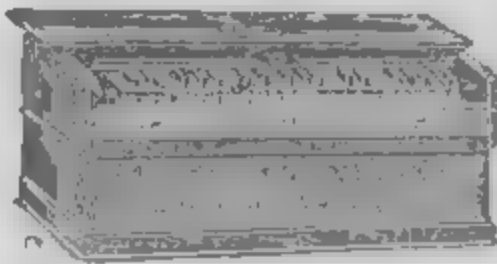
AWARDED
GOLD
MEDALS.

સોનાના ચાં
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ગુટ: સરદાર ફોન.

ફલેક જાતના સરદાર ફલ્ગુટ
ફલ્ગુટના જાતના સરદાર ફોન
માર્ગદર્શન અમારી પાતાની
ફલ્ગુટના જાતના પાતામાં
આવે છે. જલ્દિ વિગત
માટે એક આનાના
સ્ટાંપ મોકલી ફલ્ગુટના
મંગાવી ખાતરી કરો.

ચેતસીંગ ગુડબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

૨૬ ઓરીસ અને સરખાનું-ખેતવાડી થ મી ગલીના તાકે, ૨૯૨ રોડ સરદાર ફોન, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNELASTER" Bombay. ખાતરી ઓરીસ અને ફોન ૨૫૪/૫૮ શાખાઓની શેઠ, મુંબઈ, ૨

ઉત્તમ મરમ મસાલો વિષે

અમારે આ જાતી કેમરેખ નીચે તાજી અને મહામુખી
પરમા ફોલો મરમ મસાલો, ફરીપાલકર કલ્પ, પરમા તેમજ
ફરીના અને લીપ્પીના તેમજ મીડલ આનામ દરેકા થોડા
વા બજારમાં અમારી ગેરંટી સાથે મળે છે. આલો
ઉત્તમ માલ, મો પરમા મનાવી છેકના નથી. એક વખત
મંગાવી જાતી કરો, મળવાલું ફોલો.

K. H. PADIA,

122 Victoria Street, DURBAN. ૭૩

સવાજમ અગાઉથી લેવાના થારા છે. તે
માલકાઈ કયાનમાં રાખવું.

મેનેજર, મીડલવન આપિતવન

Box 247 & 217 Tel. "Khari."
HOUSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel,
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira. P. E. Africa.

માલકાઈ અને કાલ. ૨લીમાઝ ઓરમ "ખતી"
હુસેન મુસ્તામલ (સરદારપર વાલા)
દાંધપાલ ફોલોવર એજન્ટ,
ફોલો, પો. ધ. આલકા. ૭૦

અઠવાલિક પચાંચ

વ.સ.પી.	દીઠ	કુલમમાન	પાસડી	કુલોડમ	કાંડા
૧૯૨૭	૧૯૨૮	૧૯૨૯	૧૯૩૦	૧૯૩૧	૧૯૩૨
જાન.	માર્ચ	૧ મે	૧ જુન	૧ ઓગ	૧ સપ્ટ
૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨
૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩
૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪
૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫
૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬
૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭
૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮
૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯
૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦
૪૦	૪૧	૪૨	૪૩	૪૪	૪૫

Phone 2867. Box 150, 82, Victoria Street, DURBAN
HEERABHAI MORAR MATVADKAR,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

ફોલોવર ૨૩-૩૬ મેડ-૩૬૬૬૬,
૨૧ મેડ ૨૩-૩૬ મેડ-૩૬૬૬૬
અને ૩૬૬૬૬ મેડ-૩૬૬૬૬
ફોલોવર ૨૩-૩૬ મેડ-૩૬૬૬૬
ફોલોવર ૨૩-૩૬ મેડ-૩૬૬૬૬

January 27th, 1933

INDIAN OPINION

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add.
P. O. Box, 666,
Capetown

Established A. D. 1860

Transvaal Add:
P. O. Box, 2302,
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838,

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશિયા લીમીટેડ

જ્ઞાનામાં જ્ઞાનું પ્રામાણ્ય અને ખોટામાં ખોટું જાનસ
આપનારી ગ્રાસેટ ર્ષર્વની જુની સીમા કંપની.

છંદગીતો વીમા ઉત્તરવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે બજારું હોય તો અને કઈ કંપનીમાં
ઉત્તરવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદા અને સહન આપનામાં આજ પ્રામીયમ વાસ્વાથી
મળે તે બજારું હોય તો મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

હિંદોઓના બાંજરેસના ચાક એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

એડાનીસબર્ગ.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,
Rampart Row, Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you got the right thing. Keen's Oxford Blue never attacks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE**

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર
ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીન-ઓક્સફોર્ડ બ્લુ સોપ દુકાને ખરીદવા જાવ ત્યારે તમે ખરીદી કરી શકો છો તમારે જોઈએ તેજ માત્ર મળી જાય, કીન-ઓક્સફોર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને કોઈ પણ પ્રકારે નુકસાન થતું નથી અને વાપરવા માટે તે સસ્તો પણ છે.

**કીનનો
ઓક્સફોર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ સરેરાશ માં વાપરવા અને તેજ પણ વાપરવા અવારનવાર કરવી જોઈએ. કારણ કે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ તમારું માલિકાને વેચશો તો તેમની કીન સંતોષ થશે અને ફરીથી પણ તેજ ખરીદવા આગશે.

Do you have difficulty in reading small print?

At one time you did not find it difficult to read small print such as that in the newspaper. But now you may find that when you try to read such print your eyes ache and water. You should be wearing glasses.

Have your eyes tested. Then come to the House of Optical Efficiency for your glasses.

We Specialise in Zeiss Punktal Lenses.

J. Muller & Sons, Ltd.

OPTICIANS,

Corner Longmarket and Parliament Streets,
CAPE TOWN

Branch Establishments: 87 a, Princes Street, Johannesburg.

N.B.—We do not employ Travellers. 76

Indian Opinion

No. 4—Vol. XXXI

Friday, January 27th, 1933

1. 在 $\mathbb{R}^n$ 中, 设 $\mathbf{A} = (a_{ij})$ 是一个 $n \times n$ 的实对称矩阵, 且 $\mathbf{A}$ 的特征值 $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_n$ 满足 $\lambda_1 \geq \lambda_2 \geq \dots \geq \lambda_n$. 证明: $\mathbf{A}$ 的秩 $r(\mathbf{A})$ 等于 $\mathbf{A}$ 的非零特征值的个数.

MY VISIT TO INDIA

{ BY MANJAL GANDHI }

READERS of **INDIAN OPINION** will naturally be interested to know how things in India are moving. One can know the real state of affairs if one is present on the spot in India. No sooner you get your foot out of India you are confused by the scrappy news supplied by Reuters's agency which will never let us know the real state. This has been my experience since I left India. Here is an instance of such news supplied by Reuters's agency. The message is dated Poona, Dec. 1.

"Gandhi started a new fast yesterday as a result of a dispute with the authorities regarding the treatment of another prisoner at Yerwada gaol. He broke his fast this morning because he has been very weak in the last few days and has lost six pounds. Following an agreement with the authorities Gandhi will resume his fast on Wednesday. Renter."

Now the above is entirely a false message. Mahatma Gandhi's fast referred to was in connection with a civil disobedience prisoner in Ratnagiri jail who was refused permission by the jail authorities to do scavenging work. This work was not restricted to those prisoners who did that work outside by occupation. But lower caste men who had never done such work outside were compelled to do it in jail. The prisoner above referred to who was working for the emancipation of the depressed classes protested against this system and demanded that he too should be allowed to do that work. Jail officials were adamant and representations to the Government failed. It was for this reason that Mahatma Gandhi fasted and he broke his fast after an interview the Inspector. General of Prisons had with him and promised to move in the matter and get the necessary redress.

In India my first business, of course, was to fall at the feet of my father—Mahatma Gandhi. I was able to see him a fortnight after his great fast and all the excitement it had caused from one end of India to the other. I found him in the prison yard with his companion Shree Vallabhbhai Patel, ex-president of the Indian National Congress and Mr. Mahadev Desai, Mahatma Gandhi's secretary and my mother who was allowed to be with Mahatma Gandhi during the day time for some time after the fast was over. Mahatma Gandhi was tall and heavily as ever and as fit as could be expected in the circumstances.

I related to him the situation that had arisen as a result of the passing of the Transvaal Asiatic Land Tenure Act and told him also about other legislation affecting Asiatics, namely, the Immigration Amend-

ment Act of 1927 and 1931 and the Transvaal Liquor (Control) Ordinance. He was naturally grieved to learn that the settlement arrived at between the Indian community and the Union Government in 1934 was completely violated. Being a prisoner, he was not free to advise me but the essence of the conversation I was able to have with him was that in circumstances such as those the only weapon that could be used was that of Passive Resistance. But we should know the use of it and that we should know that there should be no flinching from it once it was put into operation. If we were not sure of that then it would be unwise to embark upon it.

I had several interviews with Mahatma Gandhi since then and his life was once again full of activity as it was when he was out of prison. Since the last Mahatma Gandhi was permitted to carry on negotiations with leaders in connection with the abolition of untouchability. He had, therefore, many visitors visiting him practically all day long and he had to do a great deal of correspondence work as well. Owing to this increase of work Mahatma Gandhi has been allowed another companion to be with him and a shorthand typist.

Though the first fast had gained victory for Mahatma Gandhi in that the British Government had to withdraw that portion of the communal award which aimed at dividing Hindus by giving a separate electorate to the depressed classes, and though it had brought about a miraculous change in the Hindu social life, a change which in other circumstances would have taken fifty years to be effectual, namely, a closer union between the touchables and the untouchables, there was a dark cloud still hanging over the country. Mahatma Gandhi was bound by a promise given to a co-worker who had taken to fasting in order to get a temple in the Madras Presidency opened to the untouchables. Mahatma Gandhi had persuaded this co-worker— one Mr. Kelappan—to postpone his fast for three months and he had promised to join him in the said temple was not thrown open to the untouchables by the end of that period.

The country knew that this was a very difficult thing to achieve in view of the fact that the observance of non-cooperation was the strongest in the Madras Presidency. The choice before the country was either to kill non-cooperation or to lose Mahatma Gandhi. There were some between the devil and the deep sea: a few who would be prepared to lose Mahatma Gandhi but not to give up what they called their religion. The majority, however,

were for the abolition of this curse to the Hindu caste life and to have Mahatma Gandhi living. There was a stir throughout the whole country and men and women alike carried on a huge propaganda against the evil of untouchability. A referendum was taken throughout the country and it was in favour of throwing open the temples to the untouchables. Steps were taken to move the legislature in this connection. The three months were about to expire and it was on the 28th of December that Mr. Kelappa and other leaders conferred with Mahatma Gandhi, and in view of the fact that the country's response to the evil for the abolition of untouchability was very favourable it was decided by Mr. Kelappa and Mahatma Gandhi to indefinitely postpone their proposed fast. Thus the country was saved from a crisis that was about to come on January 2.

Hindu-Muslim Unity

The second great achievement was the unity between the Hindus and Muslims in regard to the question of education. There were, of course, Muslim demands favoured by the Government to frustrate every effort at uniting the two communities but the question was about to be decided when I left India and there is every reason to hope that the question has been finally settled. If, God willing, it has then these two achievements in the great struggle for independence are the two corner pillars in the coffin of the British bureaucracy in India.

There are more side issues in the civil disobedience struggle. Coming to the struggle I found that most of the Congress leaders were still being long term in the various prisons. In most of the prisons the treatment meted out to political prisoners is worse than criminals. And this is merely to break the spirit of the people.

"British are a chivalrous people" it is always said. Yes, there was a time when they were but now they may perhaps be in as far as their own women are concerned? but one utterly fails to see their chivalry in India. Women are treated no better than men. In the districts women are beleaguered for the fault of men. If the men fail to pay the dues imposed on them they are extracted from their wives, mothers, sisters or whoever it may be. The authorities are scared at this very name of the Congress. Officers of the criminal investigation department are hantling them wherever they go. For a national day, for the holding of a national flag, for the selling of national leaders' photos one is liable for punishment. The movement has been hampered by every possible means to crush the civil disobedience movement, but they have miserably failed. They have succeeded somewhat in apprehending the movement by their atrocities and by gagging the press, but that has only increased the disaffection of the people against British rule and given birth to a worse evil that it exist. Had the movement been crushed and there was reign of power, as it is claimed by British authorities, the anonymous order would have been issued. The Viceroy need not be a person in a position to issue legislative enactment and he is not there as it has been said. Under this legislation the police have been given extraordinary powers to do anything they think fit in any person whom they may doubt of being connected in any possible way with the Congress activities.

With this scene in India and when all the leaders who count are kept behind prison bars, one would naturally have no interest in the marble playing done at the Round Table Conference. Those who went to the Conference posing themselves as leaders of the people were mostly puppets of the Government. A few who were sincere had not the courage to fight and to suffer and therefore submitted with a little resentment.

There is no possible hope of the question being

settled when public opinion is divided and there is reign of terrorism throughout the country.

I have given the bright side of the picture in so far as the movement is concerned, but there is unfortunately the dark side also which should not be ignored. Though the boycott movement is not so visible in so far as picketing is concerned, a considerably large number of people are now seen inspired without requiring any coaxing support their national industries. But there are a great number of ignorant men and women who fall in the clutches of the merchant to whom money is his only God and will not hesitate to strive for it even by the most heartless and unscrupulous means. There are these black sheep to be seen here and there and there are other merchants just as unscrupulous and heartless who will, notwithstanding their brothers and sisters and children are undergoing untold sufferings, go to the extent of even exploiting the movement to further their purse by selling foreign articles marked as national. This is the dark side of the picture.

I must now conclude this account by coming back to our comparatively small question in South Africa. I had several interviews with leading men in India and made statements in the press in connection with our question and was glad to find their unanimous support and sympathy in our cause.

But it remains for us to do and die. They can in the present conditions in India only give us their moral backing.

Reuter's Messages On India

Indian Government And The Depressed Classes

The following messages in connection with India are culled from the local papers as they are —

New Delhi,

It is officially announced that the Viceroy has refused to sanction the introduction of two Bills into the Madras Council designed to remove the religious disabilities of the depressed classes and dealing with the question of temple entry. The decision was based on the grounds that the Bills were essentially of an all-India character, affecting generally the religious beliefs and practices of the Hindu community.

The Viceroy decided to postpone the introduction into the Assembly of the Bill making the abolition of untouchability on the understanding that the Government was in no way committed to acceptance or support of the principles of the Bill.—Reuter.

Trouble In Bombay Cotton Market

Bombay, Jan. 21.

The boycott of European brokers has started again and threatens another deadlock in the cotton trade, as the agreement reached last October between the British and Indian brokers, whereby the boycott of British cotton firms and the picketing of the cotton market were abandoned, has not been honoured by the rank and file of the Indian brokers.

The terms of the settlement reached in October included an expression of sympathy on the part of British brokers for Indian nationalist aspirations.

The European members of the Brokers Association this morning appeared in a body at the trading ring and demanded acceptance of their contracts under the rules of membership. A small amount of business was transacted, whereupon the bulk of the Indian members walked out.

The Managing Committee of the Association, which is chiefly composed of Indians, has threatened to resign.—(Reuter.)

[Note.—Although the cotton dispute was supposed to have been settled in October trouble was brewing

since the beginning of December as a result of one member from the Europeans having violated the terms of the settlement by supporting a Bill aiming at taking severe action against the boycott movement and openly stating in the Legislative Council that Europeans were forced to accept the terms under coercion. The European members evidently failed to bring to book this member and the consequence is another disruption.—Ed. I.O.]

Notes and News

THE recent decision of the Transvaal Provincial Division of the Supreme Court, affecting the *hans stands* of the Roodopoot-Marienburg Town Council in regard to an action to eject Asiatics from certain stands, is regarded as of great importance to many other Transvaal municipalities, that they are to contribute towards the costs of sending the matter to the Appeal Court. This decision was reached at a meeting of the executive of the Municipal Association of the Transvaal, held in Johannesburg on Saturday. The Roodopoot Municipality submitted documents setting out the results of the action instituted by the Council against the Eastern Properties (Proprietary) Limited, for the ejectment and removal of Asiatic and coloured persons from certain stands in Roodopoot. It was explained that the Court had held that the Council had no *hans stands* in the matter.

We publish elsewhere in this issue the full text of the judgment in question.

An appeal was heard by the Greytown Town Council to alter the Borough Licensing Officer's decision not to allow the transfer of the General dealer's licence from Thomas Legget to K. Pook. After hearing legal arguments from both sides the Appeal Board upheld the decision of the Licensing Officer that there was insufficient scope for further trading licences of this nature in the town.

UNIFORMITY we have not the full details of the above case. But one could see clearly that the application was not of a new licence but a transfer of an existing licence. But the transfer was from a European to an Indian and this obviously was the real reason of its being refused. We would urge upon all Indians whose applications for trading licences are thus refused, whether they may be in Natal, Cape or Transvaal, to send us full details of their cases for publication. In the interests of the community this is essential. Will the reader therefore please take note of it?

THE S. S. Sigara which sailed last Friday afternoon for Madras via Colombo, carried among other passengers Mr. and Mrs. Jaiaboy Rustomjee and their children and Mrs. Sambjee Rustomjee with her little daughter and son and the remaining teacher of the Sastri College Mr. Sinha with Mrs. Sinha and family. We wish them all a safe and a happy voyage.

THE view that European women have become "too civilised" was expressed, says Renter, at a meeting of the Congress of Women of the Orient at Tokran, which was attended by representatives of Egypt, Iraq, Syria and Persia. It was contended that because European women have become too civilised they have lost most of the tenderness and sentimentality which Nature gave them. Oriental women, not so civilised, continue to enjoy such gifts of Nature as tenderness and pity more fully. Women of the West were stated to think that material things are more important and therefore

to disdain to pay attention to their human sentiments. It was maintained that usually the Oriental women had in incontestable supremacy over the women of the West.

THE Union Parliament opened on Friday Jan. 20. General Smuts spoke lengthily on his motion asking the Government to tender its resignation forthwith in redemption of its oft-repeated promise to do so then go off the gold standard, and thus afford an opportunity for the formation of a National Government. He gave the House and the country the assurance that if he was called upon to form a Cabinet he would consider it his solemn duty to seek the co-operation of all Parties in an endeavour to form a coalition. The Prime Minister, General Hertzog, replied that he was not morally bound to resign, because going off the gold standard and being forced off it was not the same thing. While we go to Free the debate is still going on.

THE Agent of the Government of India Kanwar Sir Maharaj Singh leaves Johannesburg for Capetown on Monday, January, 30.

"We must make it a point of honour to buy nothing but *swadeshi*. He who knowingly uses *deshahi* in preference to *swadeshi* is guilty of high treason against his Motherland," said Sir P. O. Ray speaking on *swadeshi* in the Legislative Hall at a meeting held recently under the auspices of the Labour Swadeshi League.

THE AGENT'S UTTERANCES

KUNWAR Sir Maharaj Singh, Agent of the Government of India, during his recent visit to the Transvaal, has been outspoken in his public utterances on the Indian question. We are glad to note that he has not misused words in either his Rotary Club speech or his speech at the Theosophical Society or in his sermon at the St. Mary's Cathedral in bringing home to the European public the utter unfairness of the treatment meted out to Indians especially in the Transvaal. Asiatics in that Province, the Agent pointed out, formed about 1 1/2 per cent. of the total population and pleaded that the handful of 18,000 Indians should be given an opportunity of making an adequate livelihood, of educating their children, of living in better houses and under better conditions with a larger security of tenure. He appealed for the 1927 Capetown Agreement to be implemented. From the Agent's utterances we come to the one conclusion that our view about the Indian question is not different to his. There should, therefore, be no difficulty in working with the Agent in harmony. There has been a difference of opinion as to the way in which steps to combat the situation in the Transvaal which has arisen as a result of the new legislation should be taken and the relations between the Agent and the leaders of the community have, unfortunately, been somewhat strained.

We have the highest admiration for Kanwar Sir Maharaj Singh and appreciate fully the great sacrifice he has made in coming out to this country. In his individual capacity, we do not think a single Indian will be lacking in holding the highest esteem for him and the Kanwarani. But what we wish from him is a lead in the right direction. He is on the spot and is able to see and experience things for

himself and is therefore in a better position to judge than the Government he represents. If the Agent is able to guide us in coming to a settlement which could be acceptable to the community honourably and without loss of self respect, we feel sure the Agent will find the community ready to follow his guidance. But if he thinks that this is not possible, then we would certainly not expect him to advise the community to meekly submit to any dishonourable compromise for the sake of a mess of pottage. We would wish the Agent in such circumstances to rise supreme to the occasion and even go to the length of resigning his Governmental post rather than submit or lead the community to submit to anything amounting to losing one's manhood. We are of the firm opinion that it is a sin to work in the interests of a community which is prepared to sink to that depth. Such a community should be left severely alone to reap the fruits of its own deeds. We expect from the Agent that leadership which will raise the community to its real manhood and will prove that it belongs to a country reputed for its great culture, not which will help it to be further demoralised. In expecting this we do not at all think we are expecting too much from Kunwar Sir Maharaj Singh.

The Agent's Utterances At The Theosophical Society

In the course of an address at the Theosophical Society, Johannesburg, last week on "Some Problems in South Africa, as they affect Indians" Kunwar Sir Maharaj Singh contended that there was no Indian problem in the Transvaal.

At the last census the Indians numbered 14,000. There had not been a census in the last 10 years, and with no further immigration the Indian population in the Transvaal could not in all probability exceed 18,000. Even if there were 20,000 Indians, what would be their proportion to the total population? he asked. Compared with the 1931 figures of the European population, the Indians were less than 3 per cent. If the native number of 900,000 was added, the percentage of Indians was just over 1 per cent.

"Do you believe that 1 per cent. can cause an acute problem?" he asked. "Give me any country in the world where 1 per cent. is causing an acute problem. Remember there is no possibility of further Indian immigration into the Transvaal, and the only increase will be in the course of natural process. The death rate among Indians is also higher than Europeans. To the European population there will be a constant addition. It is safe to say that in the future the percentage of Indians will sink still further in the scale."

Referring to Indian trade in the Transvaal, Sir Maharaj said that he had not been able to get official figures, but he had learnt from inquiries made of European merchants that comparatively the volume of Indian trade was extremely small. Some told him that the percentage was 2, some 3, some 4 or 5, but the 96 per cent. of the general trade was in the hands of Europeans of all classes.

"And yet," he said, "how much do we hear of the Government and people of India—of anti-Asiatic legislation due to trade jealousy? It would seem, from all this agitation, that over 40 per cent. of the trade was in the hands of the Indians in the Transvaal."

Proceeding, the Agent said that there were

other disabilities, for instance, that which prevented Indians from owning land.

He declared that the position of Indians in the Transvaal had deteriorated since the time of President Kruger. In other parts of the world, both British and French, there were equal rights for Indians.

The Transvaal and the Orange Free State, he said, were the only exception to the universal rule prevailing in every part of the world.

Indians in South Africa had no municipal vote, nor the political franchise. They paid the same rates and taxes as the Europeans, yet they had no representation. Could they tell him what other people, possessing the same cultural background were treated as were Indians of this country? Even in Kenya, where there were anti-Asiatic laws, Indians, nevertheless, had the right to representation.

Educational Aspects

Take their educational facilities. There were no separate schools for girls. In the Indian school at Newtown there was no playground for the children. There were no facilities for higher education.

The Government and people of India, he said, viewed this state with alarm and at times showed keen resentment, which roused India. When Mahatma Gandhi was here there was a great outcry in India at the treatment of Indians. Such, unfortunately, was to some extent true to-day. Every week there appeared in the Indian Press some article criticising the position of Indians in this country.

The Agreement Of 1927

"What we want is the Government to carry out the agreement of 1927 both in letter and spirit," said the speaker. "I must say that the South African Government has been more liberal in its subsidy paid to education, but there is room for considerable advancement. In regard to other matters, for instance, the licensing laws, they operate harshly against Indians. In India I know of no similar restrictions. There is economic rivalry in India; in fact, there is a great number of European traders, say, in a place like Calcutta, but no action is taken by the Corporation of Calcutta against Europeans."

It was true that a large number of Indians were engaged in trade, it was because other avenues were closed to them. Could Indians enter Government or municipal services? They were thus driven to trade because there was nothing else to do.

Co-operation Welcomed

Continuing, Sir Maharaj said he appreciated the co-operation and goodwill of many Europeans who were sympathetic to the Indian cause. They—his wife and himself—had met with nothing but courtesy and help. He felt that the general atmosphere was clearing, and there was room and ground for hope.

His countrymen, he submitted, had their faults. Both his wife and he had occasion to criticise them. "Who knows," he said, "that for the sins of our forefathers we who have treated our depressed classes so badly are not suffering to-day."

The speaker's subsequent remarks were an appeal to the Theosophists to protest against unjust anti-Asiatic measures both individually and as a society. The founders of the movement sought inspiration not among the Mahatmas of London or Manchester, but went to the East in Tibet and the Himalayas and among the religions of India for the truths which formed the basic principles of the Theosophical Society. In India they were fairly and truly carrying out their precepts, but were they doing so in this country? They could not be content with taking no interest in the problems around them, for there was also a growing world opinion to consider.

In conclusion, Sir Maharaj declared that he commended the Indian case for their consideration and good will.

Mr. Ritch, the president of the Theosophical Society, presided.

From The Pulpit

Gowned and wearing the hood of a Master of Arts of the University of Oxford, the Agent, Kanwar Sir Maharaj Singh, appealed from the pulpit of St. Mary's Cathedral, Johannesburg, for fair treatment for Indians in South Africa.

After referring to the disabilities under which the Indian in South Africa was forced to labour, Kanwar Sir Maharaj Singh reminded his hearers of the Indians' kinship with the people of Asia who had given the founders of all the great religious systems, including Christianity.

"The Old and the New Testament," he said, "are an Asiatic book. Nobody who has not lived in Asia can visualise the scenes of the Bible. I have been in Palestine, and from what I have seen of the people there I am not at all sure the founder of Christianity was not what many might call a man of colour. His 12 disciples were simple fishermen. If you had seen what I have seen, many of you might be tempted to say that the Lord took the human form as an Asiatic."

There were three policies, went on Kanwar Sir Maharaj Singh, which they could adopt in the treatment of the racial problem. They were a policy of repression, a policy of indifference, or a policy of service. Solution lay in the adoption of the policy of service.

Referring to the small proportion of Indians in South Africa, Kanwar Sir Maharaj Singh appealed for a changed outlook towards them.

"Bear with me if I have been outspoken," he said in conclusion. "I have said to you sitting in this Christian church what I could not have said to the world outside. Pardon me if I have been wrong or injudicious. But of one thing I am sure, and that is that there can be no civilisation without justice, and there can be no religion without service."

Indian Unemployment

Relief Work Opened By Durban Corporation

State Agrees To Subsidy

One hundred of Durban's 1,000 unemployed Indians will be given work on Corporation relief schemes in the near future. This will be the first step in a larger scheme which aims at the absorption of 300 Indians. It has been rendered possible by the Government's decision to contribute a wage subsidy.

These developments are the outcome of protracted negotiations which have taken place between the Corporation and the Government since the Agent-General for India and the Sir Karna Reddi Unemployment Committee pressed the urgency of the need for providing some measure of relief for local unemployed Indians. The Council in Committee decided that as a commencement work should be offered to approximately 100 Indians at a daily wage of 1s. on the basis of a five-day week. The Government will contribute a subsidy of 1s. 6d. per man per day and would undertake to employ an equal number of Europeans on the day following completion of the relief work.

The subsidy will be paid up to the end of March when, presumably, the question of its renewal will be considered.

The Sir Karna Reddi Unemployment Committee urged some time ago that Indians found employment be allocated to the new services in the incorporated areas, in districts mainly populated by property owners of their own race. Subsequently Mr. Ivan Walker Secretary for Labour, fully discussed the position with Town Council spokesmen, following which the Corporation was advised that the Minister was prepared to co-operate with the Town Council in financing relief work for Indians, providing this work was done in Indian areas.

Mayor's Comments

Interviewed on this matter, the Mayor (Councillor Oliver Lea) expressed satisfaction at the understanding reached with the Government. One hundred Indians would be found employment in the immediate future. Openings could not be found for 300 at once, but it was hoped that the number employed would be brought up to this figure very soon. The men would, of course, be taken on in batches. Some of them would be employed in cleaning up the outer areas and in grass and bush cutting.

It must be remembered, Mr. Lea added, that the cost of employing these Indians could not be charged to capital account, as the work would be classed as maintenance, and must consequently be financed through borough fund.

French Colonial Policy And Coloured Races

By DR. LANKA SUNDARAM, M.A., F.I.D. (Lond.)

We in India are familiar with the treatment meted out to coloured races by the Anglo-Saxon community. The colour complex is real and effective whenever the traditional Englishman encounters a member of the so-called coloured races. If in England, you are up against the "colour bar" and subdued hissing or indulged in by the average native of that country. Even in such a cosmopolitan city as London, we have had experience of some hotels and dance-halls refusing admission to members of the coloured community. If Indians are subject to such treatment, one need not wonder at the probable plight of the Africans—the negroes. Even Paul Robeson, that African singer and actor of international fame, had to coolly receive this snub while he was in London. The cultured and the real nobility of the land may not indulge in this manifestation of the superiority complex. But the average middle-class family, and the newly-made rich, are the worst offenders against the ordinary code of human equality so precious as one of the rights of man. Protests are numerous from influential quarters all over England, but the Anglo-Saxon complex is too strong to be tempered with. Scotland is the most confirmed slaver in this regard.

In India proper, despite recent changes, the British community forms themselves into a patrician bloc. Social intercourse between the Indian and the English people in our country is at best meagre, cautious and certainly based upon an idea of differential honour. It had been said with justice that the English attitude to India tends towards

something above ordinary humanity. The present Viceroy is stated to have declared in London prior to his departure to India that one of the most needed things to-day in our country is a sense of equality: racial, political and national among the British and Indians living side by side. He pointed out that the Willingdon Club, Bombay, manifestly endowed by Indian princes and gentlemen, does not admit Indians on a basis of equality. This, he claimed, is a scandal which ought to be removed immediately and fundamentally.

One of the most indelible impressions which an Indian traveller in Europe brings back would be the absence of any racial ill-feeling in France. The Latin mind does not indulge in any of the manifestations of the superiority complex. Not only on the boulevards of Paris, but everywhere in France the coloured visitor is welcomed with the same warmth and geniality as are the Englishman or American. In society, as in the mass of the population, the coloured people are made so comfortable that they do not for one moment believe that their skin is tanned and is different from that of his hosts, a feeling which is constantly forced down upon him while he is in England. Everywhere he is welcome on a basis of equality. Certainly, the inhibition which troubles him while in Great Britain, is totally absent in France.

(To be continued.)

A Social Centre for Indians

A Laudable Move

We have pleasure in publishing the following letter received by us from the Rev. W. H. Southell:

Dear Sir,—I attach a notice of a Public Meeting held this evening (Friday Jan. 20). Twenty men and one lady attended. The scheme to convert St. Aidan's Mission Hall into a Social Centre for the community was fully discussed. It is intended to turn the main Hall into a games room where ping-pong and table tennis may be played. When equipment is available it is hoped to have a gymnasium on the verandah. It is proposed to have the Centre open from 8 p.m. to 11 p.m. daily. A small charge will be made for admission or tickets of membership can be taken out for short or long periods. Refreshments will be on sale in the Hall.

One of the speakers described the Y.M.C.A. at Madras and it was felt by all that this Social Centre might in a small way fill the need and do the work such an institution is doing on a larger scale.

The scheme is only in its infancy as yet. Another public meeting for men of all creeds and denominations is to be held on Thursday, Feb. 21st at 7 p.m. in the Hall.

I shall deem it a great favour if you, Sir, will exert your influence in making this scheme known. I feel sure you shall have the full weight of your support in this movement for the upliftment of the Social life of our young men.

I am, yours faithfully,

W. H. SOUTHELL,

Priest-in-charge,

St. Aidan's Indian Mission, Durban.

15, Benson Grove,
Durban.

P.S.—Funds will be needed to convert this old building into a bright and attractive Centre. No appeal is being made at present but any donations will be most gratefully accepted.

The Roodepoort Judgment

Eastern Properties Ltd. vs. Town Council Of Roodepoort-Maraisburg

The following is the text of the judgment delivered by the Supreme Court (Transvaal Provincial Division) last September in the case of Eastern Properties Ltd. versus Town Council of Roodepoort-Maraisburg:—

Mr. Justice Charles Barry said:—The respondent applies in the local division for an order (1) directing the appellants, as owners, to erect from certain stands in Roodepoort certain Asiatic and Cape coloured persons residing on the stands as tenants, and not as *bona fide* servants of the appellants, (2) Interdicting the appellants from leasing the said stands to Asiatic or Cape coloured persons.

The occupation by coloured persons was admitted by the appellants, but it opposed the application on the ground that the respondents had no *locus standi* to apply and on a number of other grounds.

The respondent in addition to owning a number of stands in the township, is the municipality vested with the control of the Roodepoort and Maraisburg Townships. The township of Roodepoort is situated in the mining District of Johannesburg on a portion of the farm Roodepoort which was proclaimed a public digging in the year 1898. The Township was established under an agreement between the owners of the farm and the Government of the South Africa Republic in 1897. The stands in question are all included in the township and none of the title deeds made in favour of the appellants contains any restriction relating to occupation by coloured persons.

The learned judge in the court below came to the conclusion that on the question of the *locus standi* of the municipality he was bound by the decision of the Transvaal Provincial Division in the case of the Krugersdorp Municipal Council vs. Dadoo Ltd. and others (4th Dec. 1919) and reported in the case on appeal (Dadoo Ltd. and others vs. Krugersdorp Municipal Council 1920 A.D. 540) and that the appellants had a *locus standi*. The other grounds of opposition were that (1) two of the stands 254 and 208 were protected under section 77 of Act 35 of 1902, (2) that the respondent was not entitled to the relief claimed because of waiver and of laches, and because of such a change in the character of the locality that no benefit would result by enforcing the stipulation. Those grounds were decided in favour of the respondents.

On appeal, counsel continued their argument to the question of *locus standi*, and whether the two stands 254 and 208 were protected under section 77 of Act 35 of 1902.

The respondent claimed to have a *locus standi* on the grounds that it is an owner of stands in the Township, that as owner of stands it has suffered damage, and that as a local authority it supervises health and sanitation, and is the representative and guardian of the interests of the inhabitants of the Township. The question whether the respondent has suffered damage could not be decided on affidavit because the facts were in dispute, and the respondent relied on the case of the Krugersdorp Town Council vs. Dadoo Ltd. as establishing its claim to *locus standi* in *judicio*.

That case was decided by a court of two judges who came to the conclusion that the Council had a *locus standi*. The Council applied for an order setting aside the transfer of stands to Krugersdorp to a company, Dadoo Ltd., as being in fraud of section 2 of Law 8 of 1902 and section 180 of Act 35 of 1902. On appeal a majority of the Appellate Division held assuming that

the Municipal Council had a *locus standi*, that the Transvaal were not in *franchise legis*.

Before the Appellate Division the contentions advanced by the appellant were (1) that the Council had no *locus standi* and (2) that there had been an evasion of the law. It was there contended that the statutory provisions were introduced for sanitary reasons; that the prohibitions relating to coloured persons contained in the title of lands owned by the Council, and that the Council as owner of those lands and as guardian of the inhabitants and of the health conditions of the town, was entitled to take action. The trial court upheld the question of *locus standi* on the authority of two decisions that of *Alexander v. Johns* (1918 A.D. 181) and *Madras v. Johannesburg Municipality*, 1917 A.D. 715. In the latter case a statute transferred certain lands to the Council and provided that land holders concerned would obtain freehold title subject to the Council's prohibiting occupation or occupation by Asiatics. The Chief Justice after pointing out that there was no dispute in corresponding terms and referring to the principle laid down in the case of *Pate v. Green* 1907 T.S. 427 said on page 715 "here there was no allocation of material damages the ground relied upon was not proprietary but illegality. In the view which I take in this appeal, it is not necessary to decide the preliminary question of *locus standi*." Solomon J. A. on page 714 and 715 The Chief Justice below held that it had a *locus standi*, and I am prepared to assume this is correct, though I express no opinion upon the point." De Villiers J. A. in a dissenting judgment said at page 717, "There remains the question of the respondents' *locus standi*. This matter relates to the title to be concluded by the reasoning of Solomon J. A. in the *Madras v. Johannesburg Municipality* 1917 A.D. at page 715. It appears to me beyond doubt that the prohibition in Law No. 3, 1905 as amended, and in No. 37, 1909, was embodied partly in the public interest, but also in the interest of other owners of land, who on sanitary and economic grounds might object to the presence of Asiatics on the *stands*. A fortiori would this give the Municipality, the health authority, as well as large owners of *stands*, a *locus standi*.

So that in the result, while the appeal Court reversed the trial court on the question whether the Transvaal were in *franchise legis*, the decision of the lower court on the question of *locus standi* remains a binding decision.

For the reasons given by the learned judge in the Court below, I agree that the decision of the Transvaal Provincial Division on the question of *locus standi* directly in issue and covers the present case. The learned judge held that he was bound by that decision, but this court on appeal was asked to depart from the decision that the Council had a *locus standi*, on the ground that the decision was wrong.

It is competent for this court to reconsider its decision and to overrule its previous decision if it is satisfied that it is wrong. The circumstances under which a court will overrule its previous decision have been dealt with in a number of cases in this court.

The earliest case is that of *Habib Moten v. Transvaal Government* 1904 T.S. 401 where Innes C.J. says on page 413 "I venture to think that it is stating the doctrine somewhat too widely to say that it is illegal or impossible for a court to reverse its own findings on questions of law. *Stare decisis* is a good maxim, and one to be generally followed, but it is conceivable that circumstances may arise which would render it a lesser evil for a court to override its own legal opinion, clearly shown to be wrong than indefinitely to perpetuate its error. And the mere fact that one judgment reverses an earlier one upon a point of law will not render the second judgment invalid. Save under the most exceptional circumstances, however, a court of law cannot be bound by its own decisions unless and until they are

overruled by a higher tribunal on appeal. To adopt any other rule would impair the dignity of the court and would introduce a fatal uncertainty into business transactions and legal proceedings."

It was pointed out, however, that this Court was not strictly speaking the successor to the High Court of the South African Republic, and that the decisions of the latter did not stand on the same footing as those of this Court. It was further pointed out that if this Court was compelled to differ from the High Court, it would be slow to do so if vested rights had grown up, or if a course of legal practice had followed the consequences of what was considered to be a wrong decision.

Solomon J. in the case of *Ho. v. Maithe and Gray* 1907 T.S. at page 427 said on this "an ordinary streamer crosses the river will abide by its decision; *stare decisis* is a good rule to follow. But when a court is satisfied that its previous decision is wrong, and more particularly where the point was not argued, then I think it is the duty in such a case not to abide by its previous decision but to overrule it."

The principle so stated was approved of by Sutherland J. in *Pracorus v. Bina*, 1909 P.P.D. 140, who says, "While there was always a reluctance to overrule a judgment by a court of similar jurisdiction, because of the principle of *stare decisis*, and because the judgment had, at least, once been acted upon, yet if a court was clearly of opinion that the judgment was wrong, it would be right and proper for the court to overrule the judgment especially in matters of substantive law where a higher police court comes to the conclusion that the previous judgment of a court of similar jurisdiction was wrong." After setting out the above principle the learned judge declined to overrule the previous judgment because it was merely a question of practice and procedure and practitioners had considered it to be a good law and since the date of the judgment in 1918. Pindell J. assumed that the Court (presumably constituted of two judges) had power to overrule the decision of three judges and agreed that it was not desirable to do so, because the decision was given on a point of practice as long ago as 1918.

Presumably Greenberg J. sitting as a single judge in the present case and in *Hayden v. Sayee and Mira*, 1911, W.S.D. 237, considered that he was bound to follow the decision of the full court consisting of two judges in the case of the Kensington Town Council v. Debn Ltd. (supra). I agree with the learned judge in his view that he was not bound by the decision of the dissenting judge of the Appellate Division who upheld the *locus standi* of the Municipality, because it was only a *procedural* judgment.

The principle involved is one of substantive law and of this Court is satisfied that the decision in the Transvaal Provincial Division was wrong then applying the principle in *Pracorus v. Bina* it is right and proper to overrule that judgment.

When an act is prohibited the right of a person to relief is laid down in the well-known case of *Pate v. Green* 1907 T.S. 427. Solomon J. on page 427 lays down the law as follows—"Every one has the right to protect himself by appeal to a Court of law against loss caused to him by the doing of an act by another, which is expressly prohibited by law. Where this act is expressly prohibited in the interests of a particular person the Court will prevent him from being damaged, but where the prohibition is in the public interest then any member of the public who can prove that he has sustained damage is entitled to his remedy."

In the case of *Madras v. Johannesburg Municipality* 1917 A.D. 715, the court after referring to the case of *Pate v. Green* came to the conclusion that the municipality was entitled to obtain an interdict without any proof of damage whatsoever, as owner of and guardian of the inhabitants of the township. It seems to be clear that it was because of

the provisions of the Vrededorp Stands Act of 1907 that the Court in the language of *Patz vs. Greene* pronounced that the Municipality was dismissed.

Under the provisions of that Act (No. 27 of 1907) certain stands were transferred from the Government to the Municipality and by it transferred to registered holders on certain conditions. The registered holders could obtain freehold from the Municipality but subject to certain conditions as to transferring or subletting to Asiatics or coloured persons. If any such person was found residing on a stand the Council had power to evict the owner to eject such person. The Court came to the conclusion that the Act did not exclude the remedy by way of interdict and that the Council was the proper person to enforce it. It was because of the provisions of the Act of 1907 that the Council was regarded by the Court as the guardian and representative of the inhabitants of the township. As such the Council fell under the principle laid down in *Patz vs. Greene* where the Court presumed special damage. It was clear as Solomon J. says "from the whole tenor of the Act, that the legislature intended that the Council should have the right of insisting upon and securing the observance of the statutory conditions."

In *Indoo's* case the title deed of Stand 171 contained a condition prohibiting the owner from transferring or subletting to any coloured person, but the title deed of Stand 814 contained no restrictive condition. After dealing with Stand 171, and ordering that the transfer of that stand should be set aside, the court made a similar order in respect of Stand 814. The restriction in the title deed of stand 171 was as already pointed out not essential to the decision.

There was no legislation as in the *Madras* case indicating the Council as having the right to insist upon the observance of the statutory conditions. The Court as quo in *Indoo's* case, after referring to the passage in the judgment of Solomon J.A. in which he says "The Council was directly interested in obtaining an interdict to prevent the commission of an act which is expressly prohibited by the Statute in the interest of owners of property" and again "Now in the present case I do not think that there can be any question that the prohibition in the Act against the occupation of stands by Asiatics and coloured persons was enacted partly for the protection of owners of land in the township. If therefore the Council is such an owner it would be entitled to claim an interdict without any proof of actual damage" came to the conclusion that the Krugersdorp Municipality as an owner of stands was therefore an interested party and had a *locus standi*. In the *Madras* case it is clear that the Council had a *locus standi* on two grounds:—Firstly, because it was an owner of stands in the township and secondly, as the representative and guardian of the inhabitants of the township of Vrededorp, it had a *locus standi* because of the conditions embodied in the title of the stands. In addition the learned judge indicated that the legislature clearly intended that the Council should have the right of insisting upon the observance of the conditions embodied in the Act. It seems to me that in the absence of such statutory provisions, a local authority as owner of stands would be in a better position than any other owner and applying the principle laid down in *Patz vs. Greene* in the absence of proof of damage would not have a *locus standi*.

Similarly I do not think that, in the absence of such statutory provisions, a local authority can be regarded as the representative and guardian of the inhabitants. In the *Madras* case, it was because of the provisions of the Vrededorp Stands Act that the Council was regarded as the representative and guardian of the inhabitants of the township. It was argued that a local authority under its general powers of health and sanitation, had a *locus standi* to apply. While the legislature has given

the local authorities very wide powers, being the creations of statute, their authority is limited by the powers conferred upon them. Their position is aptly illustrated by such cases as *Moses vs. Boksburg Municipality* 1912 T.P.D. 169, *William and Adendorf vs. Johannesburg Municipality* 1916 T.P.D. 104 and *Swarts vs. Pretoria Municipality* 1920 T.P.D. 187. In those cases it was laid down as a general principle that while it might be desirable on general grounds for local authority to have the power to discriminate between classes, in the absence of express power to discriminate, it would not be implied.

Indeed if a local authority under its general powers as regards sanitation, had a *locus standi* in a case like the present, such a power might conflict with the powers of the Mining Commissioner under section 4 of Act 35 of 1908 which reads that "where no special provision is made by law or municipal by-law, the Mining Commissioner shall regulate matters in relation to the sanitary condition of any proclivity held in this district," and Section 181 of Act 35 of 1908 under which the local authority claimed an order against the appellants, empowers the Mining Commissioner to permit residence of coloured persons in certain places and further gives the Mining Commissioner power to remove structures after the conviction of a coloured person.

Nor do I think that the case of *Dalrymple and Others vs. Colonial Treasurer* (1910 T.S. 872) can be invoked to establish a *locus standi* for the Municipality. There it was pointed out that, in a very strong case, where plaintiff was not only a taxpayer and a member of the public but the Secretary of the Merchants Association, he had no *locus standi* to sue the Treasurer, who had admitted certain goods duty free, contrary to the terms of the Customs Act. In the case referred to by *Baynall vs. Colonial Government* (21 S.C. 170) it was held that the declaration must allege special damage. The Court recognized the same principle that was laid down in this Court in *Patz vs. Greene* (1902 P.S. 127).

In the absence of proof of special damage (a matter in dispute and admittedly not capable of determination on application) I have come to the conclusion that the respondent municipality had no *locus standi*. As a result of this view it becomes unnecessary to consider the second ground of appeal. The appeal succeeds with costs, and the judgment of the lower Court must be altered to one dismissing the application with costs.

Mr. Justice Solomon and Mr. Grindly-Forris concurred.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE: Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, 175 Grey Street, Durban or Phone Central 3506.

Indian Child Welfare Society Centre 150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8.30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8.30 o'clock. Friday afternoon 2 o'clock.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૩૨ મું.

શ્રીનીકમ, ચુકવાર, તારીખ ૨૭ જાનેવારી ૧૯૩૩

અંક ૪

નોંધ અને સમાચાર

ઉદ મુખ્યાર્થ

આ પણ પઠાર પડે ત્યારે મુસ્લીમ લોકો પોતાના કુદરતી મદદ નહેવાર વજવતા હશે ખાસ ઉજવી રહ્યા હશે. ઉદનો તહેવાર એ દવાળી, ગરદમસ (પગે લહેવારો કરતાં કુદો છે, એ તહેવાર વજવતાં પહેલાં માથે આંગો મારેલાં બાંદી અને રોજમાં કાંચો પડે છે. એ તહેવારનો આગંદ પેટલા પ્રમાણમાં તેઓએ એ નીમમનું પાલન કરેલું હોય તેટલા પ્રમાણમાં તેઓ જોગવે છે. એઓએ એ નીમમ નહિ પાળેલો હોય તેઓ એ તહેવારનો ખરો આગંદ જોખની ચકતા નથી અને નિમમવાને અધિકારી તરીકે. અને મુસ્લીમ આગમને હર મુખ્યાર્થ હુમ્મીએ છીએ.

હજી તે નીતી વાપરો!

'એડવર્ટાઇઝર' નો અવરખા 'ગોલ્ડેન' સટનથી અજાયબ છે કે એક મેટીવની પાસે પર્લ્ડ ૬૦ ના સોવરીન દત્ત. તેને ખખર નહિ હતી કે તેના નાણા વધારે મળી શકે છે તેથી એક દોહીની પાસે વઠાવવા જતાં દોહીએ તેને ૬૦ પાઉન્ડની નોટો મળી આપી અને પોતે વઠાવવા ૨૧ પર્લ્ડ કમાયો. આ દોહીને ખરી દશે વા જોતી એ જામે કદી ચકતા નથી. પણ બની શકે તેવી છે અને બની હોય તે ધણીજ દુખસાચક મજાવ. આવા મરીમ અને જોખા ભેજાને છેતરનાર નફાખોર બાંધી દુરદેશી વામરખ નથી દોહીને તેઓ પોત નાજ મગપર કુદાહી માટે છે એટલુંજ નહિ પણ આખી કામને નુકસાન પહેચાડે છે. દોહીએને તેડીવો સાથે વેપાર કરવાનો છે ગોરાઓ તેડીવાને દોહીએ વિરુદ્ધ કરવા મથે છે અને દોહીની આ દુશ્મની અપ્રમાણિકતા એ તેના સામે વાપરવાને તેને સજ્જુલ દર્શીવાર ચમ પડે છે આ પરત્વે જે દોહી વેપરી ખખાલમાં રાખે તે બીજી રીતે તેને નીતીનું જાન ન હોય તે પણ આટલા ખખર પણ વેપર જાણવાયેલું કદમ બરેલું કામ તે કદી નજર પડે.

ગોરાઈનમાં હાંકડર રીફ્યુઝ થયું

ચેમસ ભેગેટનાં જનરલ કોલરના લાયસન્સનું કે પ્રસારના નામપર ક્રોસર કરવાની અરજ ગોરાઈનના લાયસન્સીંગ ઓફીસરે નમંજુર કરી તેની સામે રાજન હાંકડીએ અપીલ થતાં રાજન ક્રોસીએ લાયસન્સીંગ ઓફીસરનો સુકાદો મંજુર રાખ્યો. અરજ નામંજુર કરવાનું લાયસન્સીંગ ઓફીસરનું કારણ એ હતું કે કહેરમાં એની જાનતા વધુ વેપાર માટે અવકાશ નથી. કમલાએ આ કેસની પુરી લીમનો અમારી અને આગેલી નથી. પરંતુ બેટર્સ તે કેસ પણ એક કાં છે કે અરજ

નમ લાયસન્સને માટે નહોતી પણ એક માણ લાયસન્સનો ક્રોસરને માટે હતી. પરંતુ વાન એ હતી કે એક ગોરાના નામપરથી દોહીના નામપર ક્રોસરને કરવાનું હતું. અને સખળા દોહીમાલકોને પછી જે નાજાક, કેષ કે ક્રોસવાતમાં હોય તેઓને વિના કરીએ છીએ કે આ વેપારના લાયસન્સને માટેની અરજઓ નામંજુર મળેલી હોય તેની પુરેપુરી વિમતો તેઓએ અમારી વેપર પ્રસિદ્ધ કરવાને મોઢલી આપવી કામનાં દિલને માટે આ પરત્વે પાસ જરૂરી છે અને તેથી લાયક આ બાબતની ખૂલ નોંધ લેશે એવી આશા રાખીએ છીએ.

બેકાર દોહીઓને માટે કામ

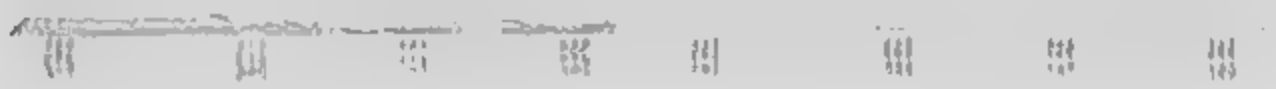
કરબા કારપોરેશને દોહીઓમાં બેકારી નિવારણ અર્થે ૩૦૦ દોહીઓને રોજની રી. ૩ થી અને અઢવાડીયાના પાંચ દિવસ મેમ કામ આપવાનો ફાર કર્યો છે અને સરકાર એ વગારમાં રી. ૧૦ ની વધુ મદદ આપવા કસુલ્યું છે. એ રીતે લાલ સો માથુસોને કામે વજમારના મોઢવજુ થક છે અને બીજાઓને સગવડ મળી શકે તેમ લેવામાં આવશે.

કુટીપોટના કેસના ચુકાદા સામે અપીલ

કુટીપોટનાં અમુક મરાનિયાંથી દોહીઓ અને રંગીન વર્ણના માથુસોને કાઢી મુકવાના તર્ફની મુનીસીપાલીટીના અગ્રણી ક્રોસવલના સુપ્રીમ કોર્ટે ક્રિસ્ટન પ્રોગ્રીજ સામાયટરી લીમીટેડના કેસમાં ચુકાદો આપી બોટું કરાવ્યું છે તેથી ગયા રતીવારે નેડાનીસબમાં મળેલી ક્રોસવાલની મુનીસીપલ એસોસિએશનના અમલકાપુરીવે સખળા મુનીસીપાલીટીઓએ સાથે મળી તે ચુકાદા વિરુદ્ધ અપીલેટ કોર્ટને અપીલ કરવાનો ફાર કર્યો છે.

પૂર્વ અને પશ્ચિમની ઓઝા

રેડરાન બાને પૂર્વની ઓઝાની પરિસ મળી હતી જેમાં છછમ, છરાન, સીરીયા અને પરખાથી પ્રિનિનિધિઓએ લાગતી આપી હતી. પરિપક્વમાં એવો મન દર્શાવવામાં આવ્યો હતો કે "પુરોપરી ઓઝા મુખરેલી બહુ મધ મધ છે અને તે કારણથી કુદરને આગેલી નજતા અને લાગણી તેઓમાંથી જતી રહી છે. પૂર્વની ઓઝા એટલી મધા સુખરેલી તરફ તેથી એ કુદરતી મુજોની બાંધસ તેઓ વધારે પ્રમાણમાં જોખની શકે છે. પશ્ચિમની ઓઝા અંદર વસ્તુઓને વધારે અગત્ય આપે છે અને તેથી માનવ લાગણીઓને તે ખ્યાન દહ શકતી નથી. પૂર્વના આ પશ્ચિમની ઓઝા કરતાં તેનેક હાંકડે અગ્રણી કામ સ્થાન લેવાયે છે."

“પુરોહિતન મોખિનમન”

કલકત્તા, ૬૧ રજ બનેશરી સન ૧૯૩૩

હોદ સરકારના એજન્ટ સર કુંવર મહારાજ સીંગ જેઓ હુંક મુદત થમાં ડ્રાસવાલમાં છે તેમણે એજન્ટની કૃતીઓ દોહી સવાલપર ફેટલાક બહેર બાપણીમાં રખણ કાપ્પે કહી દીધાં છે. અમને નોંધ લેતાં આનંદ થાય છે કે રેહરી કલકત્તા કે ધાયોસોપીકલ સોસાયટીના કે સેન્ટ મેરીઝ ક્વીકલના પોતાના બાપણમાં દોહી કેમને ડ્રાસવાલમાં જતાવવામાં આવતી વર્ગિકેનું અનમીપણ ગેસાઓના મનમાં સાવવામાં તેમણે કમાલ રાખેલી નથી. એજન્ટે બાપણું હતું કે એ પ્રાંતમાં દોહીઓની વસ્તીનું પ્રમાણ કુલ વસ્તીનું ૧૧ ટકાથી વધારે નથી અને એ ૧૮,૦૦૦ મુદીબર દોહીઓને પોતાની રાષ્ટ્ર કમાવાને. પોતાના બાળોને યોગ્ય શિક્ષણ આપવાને, અને સહિસસામતીથી અને સારી સ્થિતિમાં રહેવાને માટે તક આપતી નોંધ્યો. ૧૯૨૭ ના ડેપાર્ટમેન્ટના કાર્યનું અધિકાર: પાલન થયું નોંધ્યો એવી તેમણે વિનંતી કરી હતી. એજન્ટની કૃતીઓપરથી અમે એજન્ટ નિર્વાહપર આવીએ છીએ. તે એ કે દોહી સવાલને વિશેના અમારા અને તેમનાં દષ્ટિબીજમાં કશી ખાસ તકલ્લ નથી. અને તેથી એજન્ટની સાથે એમનાસથી કામ કરવામાં કહી મુશ્કેલીત આપતી નહિ નોંધ્યો નવા કમલાના પત્તિકામે ડ્રાસવાલમાં ઉપરિશત કમોસી રિજન્ટની સભે પ્રમેજ કલાવવાને તેમાં પચમાં લેતાં તે વિશે એજન્ટ અને દોહી રામના લેતાઓ વચ્ચે જતલોદ પડ્યો છે અને અને વચ્ચે ડેટલોડ કરવાને સંભળ આપે પચ થયા છે. અમને કુંવર સર મહારાજ સીંગ પ્રત્યે ખૂબી માન છે અને આ દેશમાં આપવામાં તેમણે જે મદદન સ્વાયં ત્યાગ કરેલો છે તેની અમે કદર કરીએ છીએ. તેમના વ્યક્તિગત ફરજનમાં કુંવર સર મહારાજ સીંગ તેમજ તેમના થમ પત્નિ તરફ માનની સામળી ખરાવવામાં અમને નથી લાગતું કે હોષ પચ દોહી પગાત પડે. પરંતુ અમે તેઓની પાસેથી ખરી દિકાએ ફોલ્લથી મુશ્કેલી છીએ. તેઓ અર્ધ જાતે ફાલર હોષ પોતે જાતે સપણ રિયલિયે એજ અને અનુસાધી કરે છે. અને તેથી પોતે જે સરકારનું પ્રતિનિધિત્વ કરાવે છે તે સરકારના કરતાં વધારે સારી રીતે જાત ચાંધી કરે છે. એ એજન્ટ કામથી માનવરથી રીતે અને પોતાનું સ્વમાન યોગ્ય સિવાય સિવારી કલમ એવું કંઈ પચ સમા-ધાન લાવવાને કામને દોરી કલતા હોષ તે કામને તેઓની આગેવાની લેવાને તેઓ તરફ યુએ. પરંતુ એ તેમને એમ લાગતું હોય કે આ વસ્તુ જતી કરે તેવી નથી ના કામને ચેલાના પાપી પેટને આતર રાષ્ટ્ર પચ આપમાનગરથી સમાધાની સિવારી લેવા કરે એવી અમે તેમની પાસેથી આપા નજ રાખીએ. એવા સંલોચિતમાં અમે મુશ્કેલીએ કે એજન્ટનાં કામનું પુરતવ સમાવણું પડતું હોય એવી કામ પચ રિયલિયે પોતે જાતે નથી પડવાને અથવા કે કામને તેમ કરવા ફોલ્લ રાતે મલકે એજન્ટ પોતાની સરકારી નોકરીનું રાષ્ટ્રનાયુ આપી દે. અમારો એવો કદ મત છે કે જે કામ એટલી પાતલ કલાએ પહેલવાને તમાર હોષ તેવા લાગેને માટે કામ કરવું

એ પાપજ છે. એવી કામને બીજકલ પડતીજ મુકવી નોંધ્યો અને પોતાના કરોના ફા એમવા દેવાં નોંધ્યો. અમે એજન્ટની પાસેથી એવી આગેવાનીની આપા રાખીએ છીએ કે જેથી કામ પોતાનું ખર્ચ પુરતવ જતાવી કરે અને જે દેશ પોતાની મદદન સંસ્કૃતિ માટે વિખ્યાત પામેલો છે તે દેશની પોતે પ્રજા જે એવું સિદ્ધ કરી કરે. નહિ કે વધુ અવગતિએ પહેલવામાં તેને મદદરૂપ થઈ પડે તેવી. આટલી આપા રાખવામાં અમને નથી લાગતું કે કુંવર સર મહારાજ સીંગની પાસેથી અમે કંઈ પચ વધુ પડતી આપા રાખના હોષ્યો.

હીંદુસ્તાનને લમતા ફટરના સંદેશા

મુંબઈના ૩ અગસ્ટમાં ફરી અંગાણ

મુખ્યધર્મી રજા ભજવાને કે કે પુરોહિતન ડ્રાસેનો એવોકાદ કરી આજુ કરો એ અને કે જનર ફરી ભંધ વજ જવાને ભય રહે છે. મથા અગસ્ટમાં ખાલીજ અને દોહી ડ્રાસે વચ્ચે કારા થવા હતા અને પરિણમે ફા ખાલીક નેપારીઓનો એવોકાદ અને કે જનરપર પીકેટીસ ભંધ કવામાં આવ્યું નથી એ કારા દોહી ડ્રાસેની પાસેના નથી. અને તેથી કવથી રિયલિયે ઉભી થઈ છે. અગસ્ટપરમાં કમોસી કારારમાં ખાલીક ડ્રાસે તરફથી દોહીઓની રાષ્ટ્રીય આલિસાવાએ તરફ દિલસોટા કલાવામાં આવી હતી. ડ્રાસે એસોસીએકનના પુરોહિતન મેમ્બરો મથા મંગળવરે નેપાર કરવા ગયા અને મેમ્બરોનીવા નીચલો મુખ્ય પોતાના કંઈકરો સિવારીવાની સામળી કરી. એ કોઠે નેપાર લાવવા પછી મથા મથા દોહી મેમ્બરો લાંબી કાલના મથા એસોસીએકનની મેમ્બરો કમીટી જે મુખ્યધર્મી દોહીઓની અનેથી છે તેણે રાષ્ટ્રનાયુ આપવાની પચથી આપેલી છે.

[નોંધ—એ કે ફા જનરના તમારનું મથા અગસ્ટપરમાં સમાધાન થયું હતું હતી ડીસેમ્બરની કરનાતથી નાય ફરી તોફાને મદદ હતું તેનું કારણ એ હતું કે પુરોહિતનોમાથી એક વેપારીએ મુંબઈની કારાસલામાં એવોકાદની સાથે લખ્ડ પચમાં લેતારા એક બીજને સંપુર્ણ રીતે આપેલો હતો અને જુલ્લા કાપ્પેમાં એવું અજાવવાની પુછવા કરી હતી કે કવચા કારા પુરોહિતનો પાસેથી જનરવસ્તીથી કવાવવામાં આવ્યું હતા પુરોહિતન નેપારીઓ એકો કવારયા બંધાએલો કે તેઓએ આ પોતાના જાલના ખાલાં પચમાં સાથે કલાં પચમાં લાંબેલાં અજાલો નથી અને કે કવચી આ રિયલિયે ફરી ઉપરિશત થઈ છે.—અ. ધ. એ.]

અરુપુરથતા નિવારણ અને સરકાર

ન્યુ દિલ્હીથી ફટર અજાવે કે અરુપુરથોની મામોક મુશ્કેલીતો ફર કરવા અને મંદીગ પ્રમેજને કલતા એ બીજો મદદન કલેલીકમાં કાપજ કરવાની વાહસરોએ સંનિ આપવાની ના પાડી છે અને કે એ બીજો મુખ્યધર્મી કરી અમરન કલેલી સાથે સંનિય મરવાના અને દોહી પ્રજાના સામાન્ય મામોક માનવવાએ અને પચાએને લાજુ પડે તો એ અરુપુરથતા નાણુડ કરનારું એક બીજ કારાકવામાં લાવવાની વાહસરોએ પચવા બી આપી છે એટલી કરને કે બીજના કિલ્લાનાં સિવારવ કે રેકા આપવાને સરકાર બંધાતી નથી.

એમના અભવા તો અસ્પૃશ્યતાને નાક કરી આંધીજને છવાડવા, કેટલાક યોગેની રિવાજ સુધી વચ્ચે સેવારીની થઈ પડી હતી; થોડાક એવા હતા કે જેઓ આંધીજના એવે પણ પોતાના 'સલાતન પર્મ' ને વળગી રહેવા તૈયાર હતા. પરંતુ મોટા વાતના યોગો હોઈ અમાજમાંથી અસ્પૃશ્યતાની ભઠ્ઠાને નાક કરી આંધીજને છવાડવાને છ-તેજા હતા. સમસ્ત દેશમાં હરી એવન આવી મધુ. આંખો અને પુરોએ એક સરખી રીતે અસ્પૃશ્યતાને નાક કરવાને જરૂરદાર મળવળ અભાવી. સમસ્ત દેશમાં જે વિશેષ મત લેવામાં અને જે અસ્પૃશ્યોને માટે મંદીરા ખુલ્લાં મુઠવાની તરફેણમાં વધુ મત આપ્યો. આ બાબતમાં ધારાસભાને કલાવવાના પણ પગલાં લેવામાં. તથા માસની મુદત પૂરી થવા આવી. ડિસેમ્બરની ૨૮ મીએ શ્રી. કેલપન અને અન્ય નેતાઓ સાથે આંધીજની મુલાકાત થઈ અને અસ્પૃશ્યતા નિવારણના કાર્ગમાં આપ્યા દેશ મજોજ સુધર પ્રાપ્તર આપેલો છે અને ધણેજ અનુદાન વાતાવરણ ઉપરિચલ થયેલું છે જે જોઈ આંધીજને અને શ્રી. કેલપને આનંદિત મુદત સુધી ઉપવાસ મુસતવી રાખવાને તૈયાર બહાર પાડ્યો છે. આ રીતે દેશ અનુચારી તા ૨૭એ આવી પદનારી ખીજ મોટી બાદતમાંથી ઉઠ્યો છે.

ખીજ કતેક સત્કારીના સંબંધમાં હાંફ-મુરશીમ ઓકમની ચએલી છે. અને જોમે વચ્ચે મુલેક કરાવવાના દેશ પ્રયત્નને તોડી પાડવાને સરકાર પક્ષના મુરશીમ "કામ્પેરો" તો જો કે અંતરણે નાખીજ રજા હતા છતાં મેં હાંફવાન કોણુ તે જમને જે પ્રયત્નો નિઠાજ આવી જવાની વાત હતી અને એવી આજા રાખવાને સંબળ મારક છે કે જે સલાતને લેવડને માટે નિઠાજ આવી ગયો હતો. અને જો કમ્પેર હજાએ આવી ગયો હોય તો હાંફમાં સ્વાતંત્ર્યના મુદ્દામાં આ બે મહાન રહેલ હાંફમાંની ખીજીક નેતરજાદીમ કમ્પેરમાં મેં મુખ્ય ખીજીએ ૩૫ સમજી ભેરી

આ તો સવિનય સમગ્રી મહાન જાતમાં બે અલગલગી વસ્તુઓ સામ્ય થઈ. હવે જે મુળ જાતના સંબંધમાં મેં જોઈ કે મહાસભાના મુખ્ય નેતાઓ તો હજુ દેશનાઓમાં લાંબી મુદતો બોગવી રજા છે. થઈ ખરી જોમેમાં સમજદારી હોજોના તરફ ધુન્ડેમણના કરતા પણ ખરાબ જોણુક બતાવાઈ રહી છે અને તેનું કારણ માત્ર કેટલુંજ છે કે તેઓના જીસાદ તોડી પાડ્યો. "ખીજીક પ્રજા આંખો પ્રતી થઈ રજા છે" એમ કહેવાય છે અજગત એક વખત હો. ખરી કે જે વસ્તુ ખરી હતી આજે તો તેઓ પોતાની આંખો પ્રાપ્ત કરાવ રજા હવે પરંતુ હોજીવાનમાં તો એ સંબંધના મજરે જાતી નથી. આંખો તરફ પુરો કરતાં ખુદાં વસ્તુ બતાવણું નથી. પરજાક સારીમાં પુરોના વાંકે આંખોને ખાર પડે છે પુરોને કજોલા હાંફની રજા તેઓની આંખો, માતાઓ. જાહેનો કે થઈ ૨૦ રોજ પણ હોય તેની પાસેથી વચ્ચે કરવામાં આવે છે

મહાસભાના નામી સરકારી અમલારો મુજે કે મહાસભા વાંકીએ જ્યાં જ્યાં બે છુપી પોલીસ ખાતાના માથેસો છતતી માફક તેઓને વળએજાને વળએજા રજો છે. એક રજીય ખુમ, પાડા માટે કે રજુ જાજ કરાવવા માટે કે રાહીમ નેતાઓની સમીએ મેજાક માટે માથેસ જાજને માત્ર રજો છે

સરકારે સવિનય સમગ્રી બાવને કમ્પી નાખવાને ખાતરીમાં ખાતરી છતાંને અજમાવી એવા છે પરંતુ તેમાં તે સજી થઈ જઈ નથી એમુખાર જુઠામથી અને વર્તમાનપત્રોને મોટે દુખા રજને એકા તે બાવને તે રજોએ અંશી જાવી જા કમ્પી છે પરંતુ જે હમનનીતીને પરિણામે ખીજીક અમલ પ્રાપ્ત મેહીઓમાં રજા વધારાજ થવો અમલ છે અને જે રજોમાં નાંક હતી તે રજોમાં પણ પ્રવેશ કરતી અમલ છે.

ખીજીક સરકાર કારો કરે છે તેમ જો જે બાવને કમ્પીજ નામેલી હોય તો વાહસરોયે પ્રવર્તેલો જોડાઈન-સ રાજને કામદો કરી રજાથી કરવાની જરૂર રહેલ નહિ. આ કાવડાની રજો પેલીસના દાખમાં કાંઈ પણ માથુસને મહાસભાની પ્રવર્તની સાથે કંઈ પણ સંબંધ કરાવવા માટે જોજ માત્ર પણ કંઈક પર પકડી પોતાને કારે તેમ કરવાની મુજ જાતા આપવામાં આવી છે.

હાંફવાનમાં આ દરમિયાન એકને અને અન્યારે દેશના ખરા નેતાઓ દેશનાની દિવાલોની બાંદર પડેલા છે બારે બંકનમાં જોજમેજમાં કમ્પેરો રજાએ રજા એવાની કારે હોજ હોય. જોમે બોજાના નેતા દેશને રોજ કરી તેમાં મજા હતા તેઓ મોટે આજે સરકાર નસાવે તેમ નાખવારા હતા. જે થોડાક પ્રમાણીક હતા તેઓનામાં કમ્પેરોએ જાવાની અને દુઃખ જાવાની હાંમલ નહોતી અને તેથી તેઓ થોડીક આતાકાની કરી હજા પડ્યા.

અમી સુધી પ્રજાપોકારની ખીજીક અવગણના થઈ રહી છે અને સમસ્ત દેશમાં જાસનું સામાજ્ય વર્તી રજુ છે આ સુધી હાંફના મહાન પ્રયત્નો નિઠાજ આપવાની આજા રાખી દેહા છે.

હાંફની મહાન સ્વાતંત્ર્ય મુદ્દની એ કે મેં જારીજ નાજુ વર્તી છે છતાં કમ્પેરોએ કાજી નાજુ પણ રહેલી છે. ખીજીક માજના ખીજીકની હીસમાલ જો કે ખીજીકને કારે વચ્ચે છે જેટલે દરજ્જે પ્રત્યક્ષ દેખાતી નથી છતાં બોજોની મોટી સંખ્યામાં પોતાના દેશનાજ લોકોને દેશ આપવાની આજે કુરતી પ્રેરજા થઈ રહેલી જોવામાં આવે છે પરંતુ હજુ એ વિજાજ દેશમાં થજા બોજા પુરો તેમજ આંખો છે કે જેઓ પેખાંજ પરમેજર સમજનારા અને જમે તેવી જાતીની કરીને પણ ને જોજવાનો પ્રયત્ન કરતા નહિં સરોજનારા નિર્લજ વેખારીઓના પંજામાં સંખ્યા છે આજા કાજાં થેલોએ આંક નહિં જોવામાં આવે છે અને ખીજ એવા વેખારીઓ પણ પડેલા છે કે જેઓ પોતાના કામજો બહેનો અને જાજીક અખાર દુઃખેજાં સંખ્યા હોવા છતાં પોતાના પાંચ પેડને માટે આ બાવને જાજ જાજને પરેજી માજને દેશ તરીકે જોજખાંજને વેજલા સંજોજાના નથી. આ સિવની કમ્પી ખાજુ છે.

હવે જા વર્તોને સંપૂર્ણ કરતાં હરી એક વાર સરખામણી માં આપજા સાંકે આંકીકાના નહાનકા પ્રજપર નજર કરી અજ " પ્રયત્નો સંબંધમાં હાંફના અમમવ્ય નેતાઓની સાથે મેં ચર્ચાઓ કરી હતી અને વર્તમાનપત્રોમાં નિવેદનો પણ થતાં હતા અને એમને ખુદી થયો હતો કે આપજા પ્રયત્ને સર્વાંતમતિ દેશ અને દેશસેજા મજાં હતાં તેમ છતાં આપજો આપજી અતપરજ વિજાસ રાખી મુજવાનું છે. હાંફ-વાનની પાસેથી આપજાથી હાંફની પોતાની રિજામાં તેના નિર્ણય રજા જિજામ વિશેષ આજા ૧૦૦૦ કમ્પી નહિ.

એન્ગ્લો-ઇન્ડિયો

ધીયોસોફીસ્ટ સોસાયટીમાં બાબલુ

એન્ગ્લો-ઇન્ડિયોની ધીયોસોફીસ્ટ સોસાયટી સમગ્ર ગરે આંધ્રવાદીને ભાગ્ય કરતાં હોઈ સરકારના એન્ગ્લો કુવર સર મહારાજ સોમે બજાબુ કુવર કે ટ્રાંસવાલમાં હોઈ સવાલ જેવું કહ્યું છે નહિ. એમાં વસ્તીપત્રક મુજબ દોહીઓની સંખ્યા ૧૪,૦૦૦ ની હતી. આજ માં દસ વર્ષ થયાં વસ્તી મજબૂતી થઈ નથી, અને નવા વસાહતીઓ દાખલ થઈ ચક્રતા નહિ હોવાથી ટ્રાંસવાલના દોહીઓની વસ્તી ૧૧,૦૦૦ કરતાં તો વધેલી નજ દોહી કહે. હાલ ૨૦,૦૦૦ દોહીઓ દોમ દોમે કુલ વસ્તીની સરખામણીમાં તેઓનું પ્રમાણ કેટલું? ૧૯૦૧ ની સાલના પુરોષીયન વસ્તીના આંકડા મુજબ દોહીઓ ૧૫૫ ટકા કરતાં ઓછા હતા. જો તે સાથે ૬,૦૦,૦૦૦ મેટ્રીયોને ઉમેરવા માં આવે તો દોહીઓનું પ્રમાણ એક ટકાથી સ્ટેજ વધારે થયું. શું એક ટકા દોહીઓથી મોટા પ્રમાણ ઉપસ્થિત થઈ શકે? કુનીયાનો એક વજ્ર દેશ તો એવો પડાવે કે જ્યાં એક ટકાએ મોટા પ્રમાણ ઉપસ્થિત હોયો દોમ! વાદ રાખવું પડે છે કે ટ્રાંસવાલમાં નવા દોહીઓ આવાન થવાની કલ્પના તો છે નહિ, અને જે કંઈ વજ્ર વસ્તીમાં વધારો થાય તે કેવળ કુદરતી થાય તેજ. દોહીઓમાં મરજ પ્રમાણ વજ્ર પુરોષીયન કરતાં વધારે છે. પુરોષીયન વસ્તીમાં સગલ કમેરો થવાનું હરે. દોહીઓનું પ્રમાણ અવિષમમાં હજુ વધારે મટી નજ એમ સહીસલામત રીતે કહી શકાય છે.

દોહીઓનો વેપાર

ટ્રાંસવાલમાં દોહીઓના વેપારને વિશે એકલાં સર મહારાજ સોમે બજાબુ કે ચોતે સરકારી આંકડા મેળવી શક્યા નથી પરંતુ પુરોષીયન વેપારીઓની પાસેથી તપાસ કરી જાણી શક્યા છે કે દોહીઓનો વેપાર પ્રમાણમાં પશ્ચિમ-કાને છે. કેટલાક કહે છે કે ૨ ટકા છે, કેટલાક ૩, કેટલાક ૪ અને કેટલાક ૫ ટકા કહે છે. પરંતુ સામાન્ય વેપારનો ૬૧ ટકા ભાગ તો હરે વર્ગના પુરોષીયનોના હાથમાં છે. અને તેમ છતાં વેપારી અદેખાને લીધે એશીયાટીક વિશ્વ હાથમાંને વિશે અને—દોહીની સરકાર અને સભ—કેટલું સાબળાએ જાણે? આઠવી મળી ચળવળ જોઈ તો એમજ માણે કે ટ્રાંસવાલને ૪૦ ટકા હવર વેપાર દોહીઓનાજ હાથમાં કદી! ટ્રાંસવાલમાં દોહીઓની સ્થિતિ પ્રેસીડન્ટ કમરના જાણથી ખરાલી જાતી છે. કુનીયાના જન્ય ખોટીક અને દેશ પાઠોમાં દોહીઓને સમાન કહે મળેલા છે. એક માત્ર ટ્રાંસવાલ અને એરેન્જ કી સ્ટેટના કુનીયાના હરે કામમાં પ્રચલિત એવી સર્વભાષક રહીમાં અપવાદરૂપ છે.

સાદ્ય આફ્રિકામાં દોહીઓ નથી અ્યુનીસીપાલીટીઓમાં મતાધિકાર એમવી ચક્રતા કે નથી રાજકારી મતાધિકાર એમવી ચક્રતા. તેઓ કશા પુરોષીયનોની સરખાવ કરે છે છતાં તેઓને કશા વજ્ર જાતનું પ્રતિનિધિત્વ નથી. આ દેશમાં દોહીઓ તરફ જેવી વર્તણૂક અપાવવામાં આવે છે તેવી એટલીજ સંસ્કૃતિવાળી ખીજ કષ્ટ પ્રજાને મતાધિકારમાં આવવી કદી? કુનીયામાં વજ્ર જ્યાં એશીયાટીક વિશ્વ હાથમાં છે ત્યાં વજ્ર દોહીઓ પ્રતિનિધિત્વનો હક પરાયે છે.

કેળવણીની અપાવડો

તેઓની કેળવણીની અપાવડો વ્યો. તેઓની એરેન્જીકાને માટે જુદી નિકાળે નથી. અ્યુટાઇનની દોહીઓની નિકાળ

માં એરેન્જીકાને સાર રમવાનું મેદાન નથી. ક્યો કેળવણીને સાર કરી સમજ નથી.

હાઈસ્કૂલની સરકાર અને પ્રજાને આ વસ્તુ સ્થિતિ એકને કેટલીક વખતે પશ્ચિમ અસંતોષ થાય છે અને હાઈસ્કૂલના તેથી ખાળજાઓ કહે છે. મહત્ત્વમાં સાધાજી ભાઈ કતા ત્યારે દોહીઓ તરફની વર્તણૂકને વિશે દોહીમાં મોટા પોષાર થયો હતો. કમળાએ આજે વજ્ર જાણે સ્થિતિ એક રસ્તે છે. આ દેશમાં દોહીઓની સ્થિતિને વિશે કીકા કરનારા જાણીએ. હર આંધ્રવાદીએ દોહી વર્તમાનપત્રમાં પ્રસિદ્ધ થતા નોવામાં આવે છે. ૧૯૨૭ ના કશાર પાળો.

અને માંગીએ જાણે તે એટલુંજ કે ૧૯૨૭ ના થયેલા કશારનું સરકાર અજારક: પાસન કરે. મારે કહેવું એક છે કે સાદ્ય આફ્રિકાની સરકાર કેળવણીને માટે મહત્ત્વ આપવામાં વધારે ઉદારતા પતાવેલી છે. પરંતુ અણી વધારે પ્રચલિ થવાની જરૂર છે. અન્ય જાળતોમાં, દાખલા તરીકે, વેપારના પરવાનાને અમલ દાખલાઓનો દોહીઓની સામે કરેલા અમલ થાય છે. હાઈસ્કૂલમાં એવી જાળના પ્રલિપ્તિ મારા જાણના માં નથી. હાઈસ્કૂલમાં આર્થિક દરિદ્રાઈ માટે છે, કશીકવ માં કલકતા જેવા સ્થળમાં થયા પુરોષીયન વેપારીઓ કે પરંતુ કલકતાની કેરોરિકન પુરોષીયનો વિશ્વ કશા પત્રમાં ભેટી નથી. જો એ અર્થ દોમ કે પશ્ચિમ દોહીઓ વેપાર કરે છે તો તેનું કારણ એક છે કે રાજ્યના ખીજ હાથે તેઓને માટે જાણ છે. શું દોહીઓ સરકારી નોકરીમાં કે અ્યુનીસીપાલીટીની નોકરીમાં દાખલ થઈ શકે છે? આ પ્રમાણે ખીજું કંઈ વજ્ર કરી નહિ શકતા દોવાથી તેઓને વેપાર કરવાની હરજ પડે છે.

પુરોષીયનોની વિલસેણ

સર મહારાજ સોમે આજળ ચાલના જાણાબુ કે દોહી સવાલ તરફ થયા પુરોષીયનો વિલસેણ થરાવી રહ્યા છે અને સદકર આપી રહ્યા છે તેથી અને પશ્ચિમ સંતોષ થયો છે. અને અને મારા પત્નીને કરે રજા માન અને મહત્ત્વ મળેલા છે. સામાન્ય વાતાવરણ સુધરવું જાય છે અને આકાતી કાળા થાય છે. મારા દેશી જાણમાં વજ્ર થયી જાણીએ. ક. અને અને મારા પત્નીને તેઓની કીકા કરવાનો પ્રત્યંજ આવેલો છે. કાજુ જાણે છે કે અમે જેઓએ અમારાજ પજાત વર્ગના પાસમાંને એટલા પશ્ચિમ જાણ રીતે રાખેલા તેવાજ હજુ આજે અને એમવતા નહિ દોહીઓ?

અંતમાં સર મહારાજ સોમે ધીયોસોફીસ્ટોને એશીયાટીક વિશ્વ હાથમાંની સામે સમજ રીતે તેમજ અગ્નિમત વિશેષ દર્શાવવા વિનંતિ કરી અને કહ્યું કે એ પંચના સ્થાપનાએ તેના મુજ સિદ્ધાંતોની શોધ કરવાને બંદન અને મેનમેસ્ટરના મહત્ત્વમાંની પાસેથી પ્રેમસાદન નહિ લીધેલું વજ્ર પુર્ણમાં રીમેટ અને દિમાલમાં મળા કતા અને હાઈસ્કૂલના થયેમાંથી સલામી શોધ કરી હતી. હાઈસ્કૂલમાં તેઓ પેલાના આરેન્જ સહાયથી પાળ રહ્યા છે. શું આ દેશમાં તેઓ તેમ કરે છે અર? પોતાની આસપાસના પ્રજામાં રસ નહિ અમને તેઓમાં કાંત નજ મેસી કશવ. કુનીયાના ભોક્ષમનોને વજ્ર તેઓએ વિચાર કર્યો જોઈએ અને દોહી પ્રજાને તેઓએ ખ્યાન કેટલું જોઈએ.

વ્યાસગીરપદથી

એન્ગ્લો-ઇન્ડિયોનાં સેન્ટ મેરીના કશીકમાં આસપોષરથી કુવર સર મહારાજ સોમે સાદ્ય આફ્રિકાના દોહીઓ પ્રેતે ન્યામી પતાવ ખજાવવાની ધોવાજા કરી હતી.

હાંદી, મુસલમાન જે જોતા સામગ્રી મળતા છે. પ્રસંગાતઃ કદાચ મધ્યા કાલ છતાં તેઓ હંમેશને માટે જુદા નહિ રહે થી અન્તામણીએ કહ્યું હતું કે આપણે એવી સમજૂતી કરવી છે કે મધને કાર જીવની સામગ્રી રહે નહિ. બીજા મળ્યા હાંદી, મુસલીમ, ક્રીષ્ણ અને ખ્રીસ્તી કોમના પ્રતિનિધિઓએ સામજી કરી એકમતી સ્થાપવાની જરૂરીયાત ઉપર આર મુક્યો હતો. ઉપરમાં પંડીત શાસ્ત્રીવાજીએ, મધીજી અને બીજા આમેવાનો કાબર નહિ કોવાથી દીક્ષાગીરી જાહેર કરી હતી. રાજા મહારાજાઓ અને બીજા રેક કોમના આમેવાનો તરફથી પરિપક્વ વીજળ કમળનારા સંદેશ મોકલવામાં આવ્યા હતા જે પરિપક્વ વાજવામાં આવ્યા હતા.

—મહાત્મા મધીજી જે વખતે ગોળમેજી પરિપક્વમાં કાબરી આવવા વીજાવત મધા હતા તે વખતે સ્તિમાની જુદી જુદી શીશમ કંપનીઓએ તેઓની નીચે મુજબની પીઠાએ તૈયાર કરેલી છે. (૧) "મધીજી ઉચ્ચાઈમાં" (૨) "મધીજી રાજા ભોજની મુલાકાત છે" (૩) "મધીજીની ઉચ્ચાઈમાં પ્રવૃત્તિ" (૪) "મધીજીની સેંકડાવરની મુલાકાત" (૫) "મધીજી ચાર્જ એપીન સાથે" (૬) મધીજીનું અંતમાં આમમત" આ ઉપરાંત બીજી આઠ મધીજીની શીક્યો હોઈમાં તેમની પ્રવૃત્તિ વિવેચી મનાવવામાં આવેલી છે. આ બધી શીક્યો સરકારે એક દસાવ પ્રમટ કરી આખા મુનમ પ્રધાશ માટે હાઈકોર્ટ વમરની મજાવી છે અને તે મતાવવાની મનાઈ કીવામાં આવી છે.

—મુનમ અને હાંદી વચ્ચેનો ટેલિફોન વહેવાર આજુ થયો છે. અને તેથી ટ્રંક કાઢના મારફત હાંદીના મોઢ પજી કહેરથી હાંદી વાવમીત થઈ ગયો. વાવમીત કરવાનો સમય એવાંએ કલાક મુશ્કો નહિ રહે પરંતુ સવારના ૬ થી ૧૦ અને ૫ થી ૧૨ થી ૪ સુધી મુશ્કો રહેશે. આથી મુશ્કર કરવાનું કામ અને રાત્રી વહેવાર મારેનો સમય કવે પછી મુશ્કર થશે.

—શ્રી મુલાવમંદ મેઘાની લખીવત પ્રજીવ નવળી છે. તેઓ કરી કરી કહતા નથી. તેમને તાવ આવ્યા કરે છે અને કેકસાનો ક્રમ લાગુ પડ્યો છે. તેમને ખાસ કરીને સ્વીટરસેંક આતેના કાઢ આરા આરોગ્ય જીવનમાં મોક્ષવાની જરૂર છે એમ કોહરોનું કહેવું છે. ડૉ. જાજમ જેઓ મળ્યા બીમાર પડી મધા હતા અને જેઓને સરકારે જેલમાંથી કોડી મુકવા હતા તેઓ મધીજીની સલાહથી, ડૉ. રામની સારવાર નીચે રહ્યા છે. તેઓની લખીવત સુધરતી આવે છે. ડૉ. રામ અને ડૉ. રામનું કહેવું છે કે જે લખીવત સુધરતી જશે તે આપરેકત કરવાની જરૂર રહેશે નહિ.

—ચોટા વર્ષ પહેલાં એક સ-માચીએ મુનમમાં મધીજીની સાથે અરપૂરવતા નિવારજીની મળવળ સંજમમાં વાવમીત કરી હતી. તે વખતે તેમણે મધીજીને એવવણી આપી એવા પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી કે "જે તમે (મધીજી) અરપૂરવતા નિવારજીની મળવળ ઉપાડશો તે તેના વિરોધ તરીકે હું (સ્વામી) પોતે પ્રાજ્ઞાન સુધીના ઉપવાસ કરીશ." મધીજીએ મળવળ કરી એકલે સ્વામીજીએ પોતે ઉપવાસ કરી અને તે અમાદ મધીજીને જે કામજો કમ્પી મધીજીને અને જાહેર પ્રજાને ખમર આપી દીધી કે પોતે લીધેલી પ્રતીજ્ઞા મુજબ પ્રાજ્ઞાત સુધીના ઉપવાસ કરી રહી હો. મધીજીએ "રામમ્મ એક ઇ-કીઆ" પત્રના પ્રતિનિધિને એક મુલાકાતમાં કહ્યું હતું કે "સતીવની પહેવમવતા હજારો માણસો ઉપવાસ આરે

તેથી હું નાસી પાસ ન થઈ, સહા જાઓ કોમના જીવન કરતાં ઉચ્ચતર છે."

—મુનમથી પ્રકટ થતું "મુનમતી" છાપું પોતાના એક અમલેજમાં લઈ છે કે "વિશિષ્ટ આદિમાં આપણા આદ-નધો ઉપર થતા જુદા સામે હોઈ સરકાર અને પ્રજાએ અત્યર ઉપાયો મોલવાજી જેલે."

—મુનમના અમલમ્મ કીરાના મેજારી, મેસર્સ સુરભમલ જલ્લુઆની કુંના સ્થાપક અને વડા ભાગીદાર પાલમ્મપુર નિવાસી રોડ મુસલમલ જલ્લુઆન મદાસમાં હાલ મંથ પડવાથી દેવલોક પામ્યા છે. પોતાની કમાતી દરમીયાન તેઓએ રૂપિયા રોક કાબની ઉદાર સપાવત કરી છે.

—મનારમ હાંદી મુનીવર્સીટીના વિદ્યાર્થીઓને ડીક્રીએ આવ-વાનો મેળાવડો નામ. વાઇસચેન્સેલર શ્રી. પંડીત મદન મોહન શાસ્ત્રીવાજીના પ્રમુખપદ રોકા કરવામાં આવ્યો હતો ના. અરવરનરેક પજી કાબર રહ્યા હતા. મુનીવર્સીટીના જુદા જુદા ખાતાઓ પાળવ એક કરી અને ૪૬ લાખ રૂપિયા અરમવામાં આવ્યા છે. અને બીજા ચાર કરી રૂપિયા માટે પંડીત શાસ્ત્રીવાજીએ અપીલ કરી છે.

—મદાસના શ્રી. કે. વી. આપ્પારાવ નામના એક પ્રસિદ્ધ ભૌતિકીએ મહાત્મા મધીજીની જન્મ કુંડળા પરથી એક વર્તણ મહાર પડી જણાવું છે કે મહારમાં મધીજી આવતા કેલુહારીની અધ્યક્ષમાં છુટશે. અને ૧૯૩૩ ના જોમરટથી ડીસેમ્બર સુધીના સમય દરમ્યાન તેઓ પરદેશની મુલાકાતે જવા સંજર છે અને ત્યાં તેઓ મજાજ સુખ પરિજ્ઞાઓ કાર-નારી સીકી પ્રાપ્ત કરશે. અને ૧૯૩૪ ના જુન પછી તેમને રેકના કારજના પ્રજ કરતાં પાર્મીક કારજો સર કેરલાક ઉપવાસ કરવા પડશે અને તે સંપૂર્ણ ફેલેકમંદ થશે. અને ૧૯૩૫ ના જુન માસમાં મધીજી ફેલેકમંદ રીતે રમનામ્મન નિનિ ખારજી કરશે અને અમાલિવા કરતા મોટા પાયા પર ખાદી ઉત્પત્ત કરવામાં આવશે. તે વખતે રેકના મીઠાના કાવકમાં ખુબ ફેરફાર થશે. અને ૧૯૩૭ માં કુનીયાના મહાન વિચકના જેમે મધીજીના જીવનનો સમય યશે તે વખતે હાંદી પજી રોકી કરી પરિવિધિ થશે. અને ૧૯૩૮ માં તેઓ જેલમાં પડશે અને અમલતા પાર્મીક સ્વરૂપના કામે રજી કરવાને કલિતવાન થશે. નવજી લખીવતના કારજે તેમનો પુત્ર છુટકારો થશે અને અને ૧૯૪૦ માં ઉર વર્ષે તેમના જીવનનો અંત આવશે. આમાગી ચોટા માણમાં મધીજી માટે મહાન વીજમનો સમય છે.

—વાઇસરોયે મધા માસમાં આખા હોઈમાં પર્ગટજી કહ્યું હતું. સુરતમાં મણેજ સખ્ત પોલીસ અપતો કોવા છતાં કેરલાક રોજોએ તેની પર કાળો વાવડો નાખ્યો હતો. મુનમમાં કાના નમર રોકે તેમને ગાંઠન પાડી આપી હતી તે વખતે પજી સખ્ત અપતો કોવા છતાં કેરલાક એકાએક કાળા વાવડથી તેમને કટકાર કોઈ હતો! કહકતા મધા અધી તે અમલના કારજીસર તેમને પાળા વિશ્વી આસ્થા જર્વ પાતું હતું.

Garlick—the very best quality garlic at 3½d per lb. Delivery free from Brandfort Station. Apply to G. F. Friend, Platkop, P. O. Brandfort.

ଡେପାଉଜି

(附記) : = 2月2日 午前9時30分

ભાષ્ય, ડાયરો - હીને એકમ વસ્તુના પણ સ્વરૂપ છે. હર માત્ર તેમની ડગવણીને છે. કાઠડું સાપ કમડી વાગુ કિ જંગલમાંથી જાળના પછી પડુ જાડુને તેને નહીં સૂઝવામાં આવ્યું હોય કે એથી વધુ સરેકાર તેના પર પડ્યા નથી હોતા ગાજીએ એને ડુપડોય રસોઇ વધેરમાં ગાળાઈને કરી લે કે પરંતુ મળનાં મળતાં પણ એવાંત્ર જાણાડી-પડું જાણ્યા વિના તે નથી રહેતું મુસાફો પેલા કરી તે રાધિતારાડી જાણીને સુજાવી ર છે, નરંગમાં પેસી જાત્ર રૂપી મારે છે. ખરનાં દિવાલો, કપાં બર્નાં અને દરેક વસ્તુને રાજમમ કરી મુડે છે. કુંઠમાં જાણનાં સંસ્કારિતા એટલી બધી જોણી છે તેના પ્રસંગમાં જાવનાર મિત્ર વસ્તુ ડાખી પડ્યા વિના—મેલી કપાં વિના નથી રહેતી જાળ જાણડું જાણે જાણાડીની જોણી મુડી માર દિવસ કાઠિયા નિધિતર પળે છે કથપ જાણે અને જાણો વસેરો જાણીના એ વડ વડો દખામ રહે છે મારે તે ડગવાઈને જાણે બને છે. ડાયરો રહેરને કુંઠડો કાળો જનાં સરેકારી હોય છે. તે જાળે એ વડે રજાજાણાં જાણ જોણે મુસાફો હરે છે એવાંત્ર જાણાંજોણે નાડી જાણો રેકો મરમીને વેણી - થાં મારેનાં પણ રિતર-ધીરે ગવે એકામ મરમી જાણે જાણે રાજા પાંડેથી મળવી પુર્વાં કાળ જાળે જાળ છે. એ દાયકા જાણો હરે છે જાણ પણ મરમી કાણું નથી કરી મુસાફો જોણે રે રજામે રેકાજા જાણેરો પાળો જાણે એકરે રાજાજો સુસરેકારી અને સમ જોણે જાણેરો જાળ હોય છે.

[illegible]

માજસ માટે પુરે પુરા જાણવો જરૂરી છે. જગવધી વિનાનું જીવન પ્રમાણમાં લાગતા નેપ મેટાબોલિઝમ અને પોતાને તેમજ ખીજને તાસ દાવક દોષ છે. માજસ સમયને અવરિષ્ટ રીતે જગવધી ભે ને સાચી રાત છે. નહિ તેથી પ્રકૃતિ નેપ આકાને બીંધે બીંસીને રાવશે. અને રાવસાને બીંસી બીંસીને કારો જનાય છે તેમ રૂંકે માજસને પોતાના હાલ માં રૂંકે અખાડીને, રાખાસીયીન વધુરકે કોડાળી માજસાઇ કીજવે છે અને માજસાઇ વધારી વધારીને માજસને દેવ જનાય છે સદાચા જનાય છે. પ્રકૃતિની આ દિવાને માજસ મદદ કરે જાણવધીય પોતાને નાહીય અને તે તે સરજનાયી અને પ્રસજ પછે રાત દિવસ જામજ વધતો રહે છે. અને

સે. ૧૧. ૧૫૫૮ના ૧ માર્ચ પછી ૬૦ નવો વર્ષ શરૂ થયું. આ નો ઉપરોક્ત
કારણ, ના જીવનમાં કોઈપણ સમયે ૫૫૫ નો ૧૦૦ ના અંક નહોતો. આ
સે. ૧૧. ૧૫૫૮ નો ૧ માર્ચ ૧૫૫૮ નો ૧૦૦ નો ઉપરોક્ત કારણ
કે. ૧૧. ૧૫૫૮ નો ૧ માર્ચ ૧૫૫૮ નો ૧૦૦ નો ઉપરોક્ત કારણ

પ્રશ્ન : આજેનાં આશુકેશનના પાતળાં પગાલ દોષ છે. તેમ
પાંદેશ રાહડી પેશો ગેઓ કરશે, મોટી મોટી સમીન ખરીદવી,
મકાને બાંધવા, રંગેશનાં સજા કરા દોશને પોતાના જીવનની
માર્ગિકા બાજે છે દેશકેને નાનના મેશવવામાં જીવન
સાફશન દેવ ન છે જાદશકેને સાળાજીમાં માટે સોનાનો દમલો
પ્રેશી સવાન સોદશી ખરીદા બદાદરી ના પ્રેશકાં કશી ને,
જા.ક છે કે મુખ તપર નાન દે. ને શકેશજ નથી

આ બાજુએ અને તે પ્રવાહમાં ધોતારાના કણવર્તન બહેન મુશ્કેલીને
મહારી બને છે મોપરી ત્રિમાસ કરશે ના તેને સમજાવતે કે ખાણ
ખીન લેઈએ. રમન કમળા, કમળ, તે બધાની વાજના ને
કણવર્તન શેષ મુખ્ય ત્રિદેશ હોય તે તે ધોતારાની કેળવણી છે.
જે મનુષ્ય વિવેક વેદવાર્તા સૂતા સુઈમાં સારી વસ્તુ એક વજ
નથી સીધાએ તેથી દિવસ પ્રનાઓ કમળાથી એક બને જેથી
સીધવર્તન; પાત્રના વજ સારો વજ મુખ્ય. વજ બાજુએ
રિનાનો, વજ બજાઈને પીએને વજ માલ—આપારો નાગર
વારો મોખાલ. ધોતારાથી તેને તે કણવર્તન મુખ મુખ્ય બજાવું

આપણાનો મનઃ સમ મરુ રહી ગયો છે કે કમવચ્ચી મન
મંદન કે મરુચી પરજન. એમ સુધીજ મન મનાય મારે પછી
મેની પવ જતી રહી છે. આ આ. ખન કરતાં પછ મધુ
જાનાર મન. આ કે એમી એપડી, રમી એપડી, મી. એ.
કે એમ મં વાળી કુન્ડા, એવા પાત્રે ના પાત્ર મરુ મના
એટલે પછી કેવળીના રાજાને માળું આગી મન કે પછ
કે એમ એમનાં પછ મરુ એર છે.

ગોપધર્મી રૂપમાં આવી રહેલા સુહૃદવાની જરૂર છે. પ્રેક્ષા દસ પરતમાં ચુકરાયે આવી હોઈ આખામાં આ પરતના સામે આવી પેઠે બળવા આપે. જિના જાતા પૂર્વે અને હરિશ્ચ આદિમાં ઉદકા પડેલા છે તેનું જનુમાન આપે. દુરંધો રહેતું પ્રથમ પક્ષ ને કાલ પવારીમાં આવી આવે એ તેમના કહેવા વચ્ચે અટકી ચોક્કસ છે બહિં (દેવતા) કંઈના આ ગોપધર્મી એ ગણી પછળ છે, જેટલે આ વસતા ગણદેવપાસીએ જે રૂપધર્મી પછળ થઈ પવારે આપાન આપવાની જરૂર છે, આગળ કપરે ગો ધર્મીની ખરી દિકા ભેજાને પ્રવાસ એ જરૂર લેખમાં રહેવાનું મુખ પછી રાખી અભારે આરંભેલા જ બંધ રહેતું અનુચિત નહિ અજ્ઞાપ.

શ્રી દસબાલ યુનાઈટેડ પાર્ટીદાર સોસાયટી

ପାର୍ବୀତି ଉଦ୍ଧର ଶତ୍ରୁ

૬૪૧૭૫૬૮ મેં:જાગીરીની તપાસકે સ્પેટેર સંવા ના, ૧૯ મી
 ફેબ્રુઆરીને રજીસ્ટરે જાપાર પાઠે તથા વગેરે ૬૯ ટેરમ રીડ
 પાટીવાર દેખા નુકસાનવાળા ભાગો ને પાળને નીચે મુજબ
 કાઢી કાઢવામાં આવશે.

સ્થાપના ૨૦૦૮ ડ્રીસવાળામાં કરતા પાટીદાર મુદ્દાઓને લેવાસર
પરિણામ વિનંતી બ

કામરૂપ - ( ) વાર્ષિક રીપોર્ટ અને દિબાગની રજીસ્ટ્રાર,
(૧) ભગલદાસ અને કાલિદાસ કપાડી સંઘની મુદ્રણ,
(૨) ૧૪૨૨જી ભગલદાસ કાલિદાસ,

ତା. ୧୫-୧-୮୩. ଉପକୃତ ମାଗତ୍ତ ଲଗାଏ,
 ମିଆଦାନ୍ ଆସ୍‌ବଲ୍ ପରେଶ.

જોડાઈ. બા. સંકેટદર્શકો, વી. ડી. યુ. પી. સેનાભાઈ.

ગીતા સંધ્યે

(સંપાદક—કિશોરભાઈ પનડ્યાગલાલ ગદ્યવાળા)

અધ્યાય ૪ થી ચાલુ

(૪) સ્લોક ૧૧ થી ૨૨

“ધર્મભ્રષ્ટા” પરમ દુષ્ણો આશ્રય કરી પસંદો આ મહાન વેંશુલી સંકેત શુદ્ધ કરાવવાની અને શિવર દેવાધી ને શુદ્ધ ચિત્તવાળા પુરુષો એક સાથે એકરૂપ થવા મધ્યે છે, તેને તેનું હજી મળે છે, અને તેઓના તેથી સુખ થાય છે. જાણી, ખરી રીતે, એઓ એ સંકેતને બદલે બીજા શુદ્ધ અને અશુદ્ધ સંકેતો સાથે એકરૂપ થાય છે, તેઓને પણ પોતાના સંકેતો પ્રમાણે હજી મળવા વિના રહેતું નથી. જાણુ કે, અને તો શુદ્ધ કે અશુદ્ધ સર્વે માનનારો અને સંકેતો એ સંકેત પરમાત્માને આશ્રયે રહેલા છે, અને ત્યારે કે આપણે એ પરમ દેવતાથી અનુભવી પોતાના કોઈની સિદ્ધિને મેળવે છે.

“પણ, પાશી, મનુષ્યો એ પરકેદને આગળના ન દેવાથી એ વિવિધ સંકેતો માંથી કાઢીને એને આધાર રહેલી છે, તેને સ્વર્ગ માની તનોજી અંશ થાય છે, અને તે કારણ પોતાની કામનાઓની તારાથી સિદ્ધિને મેળવે છે.

“કેવલેમ! આજે વગેરે કેવલેમ! વગેરે પછી હજી આપણે છે, અને પછી વગેરે સુધી હજી આપણે છે. પણ, એ હજી આપણા માટે ને પહેલાં પાસથી તેનું પોષણ કરાવે છે. પરંતુ, મેંથીની આજી પહેલ-વાસ હાથમાં લઈ નીચા એકાદને તુમ કરે છે. આમ મેંથીની આજી સ્ત્રી રસથી થાય છે, પણ એ હજી અધ્ય પાળવાનું નાથ પામે છે.

“એજ રીતે, પંડિત” શુદ્ધ માનનારો નિર્લક તારાજ થતી અજાય છે, અને તેને સિદ્ધ કરી આપણી કામના આજી થાય છે, છતાં એ દામકંડિયા બનારને મેંથીની આજી નેથી અધ્યમ છે “૧૧-૧૨

(૫) સ્લોક ૨૩ થી ૨૮

“કાશિયામાં માનવોનું પુરુષોમાં અગાધ રીતે પાલનકેવળ અને સંકેત થાય એ બધે દુષ્ટી રીતે થાય છે છું તેનું કારણ એ આયોમાં મે ગુણ અને કર્મના કોઈમાં પ્રવર્તવેથી આ વર્ણવ્યવસ્થામાં દેખાય છે. આ વર્ણવ્યવસ્થા સમાજની શોભ રીતે સંસ્થા અને રજા થાય એટલામા માટે થાય છે.”

“પણ, મહારાજા! રૂપે ને એ એમ આશ્રય કરે છે. મેં એટલે આ ધનશ્યામરખાના દેવદી-વજ્રેવને આ બધા કામ નંદ-વજ્રેવને આ કિલ્લેકા કરીતે એ વર્ણવેલા નહીં થાય છે, એમ મારા રહેવાનો આશ્રય છે, એમ નથી થયું એ તને રહેવાની અરજ ન હોય. પણ કદાચ તારી એવી કંપના થાય કે પુરુષ મારા વિશાળતા આગળ કે નાથ સમક્ષે પુરુષ સર્વે શોધના આર અથવા કરી તેમને માર વજોના નાથ આજી કદો અને એ અવસ્થા પ્રમાણે મેંથીને વર્ણ રાખવા આજી કરી કદ. ધર્મભ્રષ્ટા આ રક્ષતાથી સાય ખાટી છે.

“આ અવસ્થા મેં નિર્માણ કરી છે, તેને કઈ મેં કે મારા પુર્વોક્તિ મજામ નથી કોઈ અર્થમાં એક નિર્માણ કરી છે, એમ સમજવાનો નથી.

“પાશી! મેં પોતાને વિશાળ રક્ષક દેવો. કારણ કે મારા આખા જીવનનું પાતર વિશાળ સંકેતનું જ મનોહ છે. અત્યંત

મેં એ રીતે પાલન કરતું, એને ધર્મને બાંધે માનવું, એ સિવાય મારા જીવનના કોઈ બીજા સંકેત આજી જેજ નહીં થાય. એ મારા સંકેત એટલો આ અને અત્યંત છે કે એ મારા કદાચ રાજાવા, મારા કુલિજીએ રક્ષક છે. કારે, એ દુષ્ટિના સંકેત કરેલો અજાણ, તો તે સંકેતોમાંથી ધર્મની રક્ષા અને અત્યંત પાલનના સાથ આજી રૂપે વર્તી આરથી એવો આજી માર રિતારીને રખેલો પદ એ એમ પણ નથી, એ તો એમ માનવને પોતાની પાંખો બાંધે રખેલો રિતાર ન રખેલો પડેલો નથી, એ એને પુરુષો માનવાને નિર્મલ રહે જતાં આખી રક્ષા મારે એ રક્ષાપદીજ નંદ મધ અથ; તેમ મારા અધ્યાત્મ કોઈના પારખીને પણ વેંશુલી સંકેતની સિદ્ધિ થાય છે.

પાશી, મેં કે મારા આવાજ કોઈ પુર્વોક્તિની અર્થમાં આ વર્ણવ્યવસ્થા રચી નથી. આ રીતે આ વર્ણવ્યવસ્થાનું કોઈ પછી મારે અજાય મારા જે. કદાચ અર્થમાં નથી.

“કારે અર્થમાં! આ વર્ણવ્યવસ્થાની રચનામાં મારા મો સંકેત છે તે આજી.

“અત્યંત મેં દુષ્ટિના રીતે કદાચ હું તેને અર્થ એ નથી કે વેંશુલી સંકેત મારા એકમાત્ર રહેલો છે અથવા અગાધ આરે કોઈ એકરૂપ વ્યક્તિમાં હોય છે. દુષ્ટિ તે એનું કોઈ સર્વેર છું એમ માન પણ અર્થમાં તો એ વેંશુલી સંકેત પાણીમાં રહેલો છે અને કામનામાંથી થેરે. પ્રાણીમાં એ સંકેત તદુ અગાધપણે નથી અજાય, છતાં એ કેવળ. કારણ વિવિધ કામનાઓની રચે પણ પ્રાણીમાં અત્યંત અવસ્થા રક્ષા અને રાંધેને મળે છે, અને તે માટે અત્યંત અવસ્થા પ્રગાથિ કરે છે.

“આમ દેવાધી, ધમાતુજી! સંસ્કારી કામોએ આ સંકેતો કામ તથા પ્રજાઓના અનુભવ પાલનમાં આજ પોતે મારે એ એમ આવી વર્ણવ્યવસ્થા સર્વે સર્વે નિર્માણ કરી છે અને એના રક્ષકમાં રહેવા સર્વે કર્યા છે તથા રહેવા કર્યા કરી અથવા કાળાતરે એ એમ અજાય છે એ અવસ્થા પ્રજાની સંકેત માટે કોઈ કદ અજાય નથી, તો શુદ્ધ અત્યંત અવસ્થા પણ રચી.

“એ અવસ્થાને શુદ્ધ શુદ્ધ સ્વરૂપ આપવામાં મારા જેરી કોઈ અર્થમાં રક્ષક રક્ષક અર્થમાં અને દુરંદર્શી તથા કદાચ મારે બાંધે એમ સંકેત છે, છતાં એ રચના કોઈ એક અર્થમાં નંદ પણ પ્રજાઓમાં રહેલો વેંશુલી સંકેતની છે.

“આમ દેવાધી, આ વર્ણવ્યવસ્થાને કોઈ મેં પોતાને ગુણવે એ રચના અર્થમાં નહીં, પણ તારાજના અર્થમાં છે, એમ માન.

“વળી, આ વર્ણવ્યવસ્થાને કોઈ દુષ્ટિ રીતે પણ નથી. (અર્થમાં)

—રહીમા ‘શુદ્ધતા’ ને મધા કારણે કોઈએ મધ મદાસ આ કપડી મધ છે તેમાં બીજા કોઈમાં. તથા મી અને મીસીસ અથવા કુલમજ અને તેમના અર્થમાં એ બીસીસ સોગાળી કરામજ અને તેમની કીકરી અને કીકરા અને કાલી કોમેળના પાટી રહેલા વિશાળ મા સોગા અને તેમનું કુલ મધ છે. અને તેઓને તથા સાર પદ્ધતિએ કીકરી.

કપીટન માલકેની હોટલ

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉત્તમ સાધન.

રેડીમર તથા માહીઅ જનારાઓ માટે જોઈતી માહીતી આપી સંતોષ સાથે રહેવાનું દરેક બતનું સ્વાદીષ્ટ જમવાનું. આવી સમવડવાળી દરબનમાં ફક્ત એ એકજ જગ્યા છે.

પધારી ખાત્રી કરો. પ્રમાણમાં ખાવો તદ્દન સસ્તા છે.

તેમજ હમારી ફરમાસુ મીઠાઈ આખા સાઉથ આફ્રિકા તેમજ રેડેશીઆમાં વખણાઈએલી છે. એક નાનામાં નાનું પારસણ મંગાવી ખાત્રી કરો.

માલ સારો ચોખ્ખા ધીમાં જનાવેલ.

કંટ્રીઓના ગ્રાહકોએ ઓરડર સાથે પેસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

માલી:

R. K. KAPITAN,

Phone 3043

100 Grey St. Victoria Street Durban.

તમારા ધંધાની જાહેર ખબર ક્યા છપાવશો?

‘ઈન્ડિઅન ઓપીનિઅન’ માં

જે જગ્યામાં જુદા જુદા કાર્યો માન્ય સાધ્ય આઈન્ડિઅનમાં વંચાત છે.

આવ અને નહિ માટે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

બહેલો

તે

પહેલો

આફ્રિકામાં પહેલીજ વખત

ગ્રામોફોન અને રેકોર્ડો

ના

સરખંડસ રજાઈકનું

સેલ

મોહટું

ગંજવર

સેલ

હીંદુસ્તાની
ગુજરાતી
રાસીલ
ટલેગુ

૨
૩૧
૩૧

3/3

ઈવ

જનની ૩૫/-

અ ગારમેન ખાલી થોડા દહાડા મટેજ છે
માટે લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

હારમેનીયમો અને તબલામાં પણ ખાસ આવ વટાડેલા છે. ઊંચ માટે લખો:—

Phone 2447.

ORIENT MUSIC SALOON.

109 Philip Street.

P. O. Box 1135.

Agent of H. M. V RECORDS

DURBAN, Natal.

Registered at the G. P. O. as a Newspaper
Printed by permission.

୨୫୦ ପାମନ ବଢ଼ିଲା, ୫୨୩୩୩, ୫୧

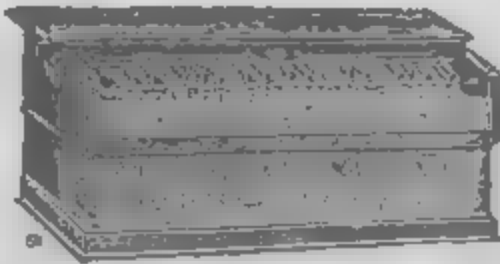
AWARDED
GOLD
MEDALS.

સોનાના ચાંદા
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ગુટ; સરદાર ફોન

ફલ્ગુટ માલના સરદાર ફલ્ગુટ
હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન
ગાયકોના અમારી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક માનના
સ્વંય મોકલી ફેક્ટરી
મંગાવી ખાતરી કરો.

ચેતસીંગ ગુરુબક્ષસીંગ એન્ડ પ્રપર્સ,

હો મોશીસ અને હારમાલ્ડ-ખેલવાડી પ મી મલીના નાંક, ર-૨ સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. પ્રાન્થ મોશીસ અને મો મ ૪૫૪ ૫૮ કાલખાદેવી રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફામદો કરનારે જગમસિદ્ધ

સપટલોશન

ફરાજ, ખજ, ખુલ્લી, ખમજુ' વિગેરે ચામદીના ફર્દા ઉપર અકસીર લખા છે.
કપડા ઉપર લખ પડતા નથી. વધુ એકલીખીરાનામાં સોનાના ચાંદા મળેલા છે.
કો. બા. ૧ ના છ બાના, પોસ્ટલ પેકેજ ચાજુ' લુદો. બાખરદાર એજન્ટો કોપ્રમો છે.

સપટ કંપની, કાલખાદેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

ઉત્તમ મરમ મસાલો વિગેરે

અમારે આ ખાતી ફેબરેખ નીચે તાળે અને મહાધમી
પરમા ફેબેરેખ મરમ મસાલો, ફરીપાઉડર, ફલ્ગુટ, મરમ, તેમજ
ફરીના અને લીધુના તેમજ આકસ આમાર ફેબેરેખ પોદ
વા જમાનપે અમારી મેરંટી સાથે મળ્ય ફકલો બાવો
ફનમ માલ, તમે પરમા બનાવી ફકલના નથી. એક વખત
મંગાવી ખાતરી કરો. મળવાજુ' ફેક્ટરી.

K. H. PADIA,

122 Victoria Street, DURBAN.

Box 247 & 317

Tel "Khair."

HODSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Belra P. E. Africa.

મોકલ ૨૫૪ અને ૩૧૭. રેલીમા મેડરેસ "ખરો"

હુસેન મરમાઇલ (સરદારખદ વાલા)

ગંધપીર્ડ પેકેજર એજન્ટ,

મેશ. પો. મ. આફ્રિકા.

THE NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

T'vaal Add
P. O. Box, 2302
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

**નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ**

નહાનામાં નહાતું પ્રીમીયમ અને મોટામાં મોટું બોનસ

આપનારી ખાસકર વર્ષની લુની નીમા કંપની.

હાંડગીતો વીધો હિતરાવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે બજુજુ' હોય તો અને કંપનીમાં
હિતરાવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદા અને સહન આપણમાં આપણ પ્રીમીયમ ભરવાથી
મળે તે બજુજુ' હોય તો મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

હિંદોબોના બોઝનેસના ચાફ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક બેરો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાવો ત્યારે તમે ખાતરી કરી શકો કે તમને જેમજે તેજ માલ મળે છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સાબરવાળો કપડાંને કામ પડતા નથી અને લાવડવા માં તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ રંગે છે માં રાખના અને તેજ બ્લુ સાબરવા ભલામણ કરવી એ ફાયદાકારક છે એનું કારણ એ છે કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે તમારા બાકાતને વેચશો તે તેમની સૌને સતિષ થશે અને ફરીથી તેજ તેજ ખરીદવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચઢાવનાર

નામકનાં નાંબર એકના બનાના, પાંચના પલ વિગેરે બીજાં બોરડર મહેલી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

દરેક બોરડર ઉપર બાતી રખડેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી હિજાબત આવશી મોકલવા માં આવશે.

ફેપ પ્રાવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, ફ્રીસ્ટેટ, રોડેસીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો : રવજી ભુલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાટાલ.

1. $\gamma_1, \gamma_2, \dots, \gamma_n$ are the eigenvalues of A and $\gamma_1, \gamma_2, \dots, \gamma_n$ are the eigenvalues of B .

GENERAL Smuts' motion expressing no confidence in the present Government has been defeated by 83 votes to 63. The South African Party has rejected Mr. Tielman Roos's Coalition term and while going to Press the negotiations for a Coalition have broken down. It is felt that a Coalition move may now be made by the Government.

BISHOP'S PLEA FOR EQUITY

HIS LORDSHIP the Bishop, Dr. Karney and the Very Rev. W. A. Palmer, the Dean of Johannesburg are among the staunchest friends we have in South Africa. It is a great consolation to find these friends just where anti-Ashatic feeling is perhaps about the highest. When we see these friends advocating the cause of justice we find a ray of hope in the very dismal outlook facing the Indians in the Transvaal at the present moment.

In his interview to the *Star*, the Bishop has put the case of Indians in his own perspective. "Put on the lowest ground," declared the Bishop, "it would pay South Africa a hundredfold to treat the Indian generously. I have said it again and again, and I have never been contradicted. I know of no country or Empire that has thriven on a policy of repression. Equity for all is best for all." Indeed it is only when this is refused by the rulers that there will be peace and happiness throughout the world. But in these days when hypocrisy and sin are on the ascendancy, this high standard of morality will never be reached. And after all, is it not this greed to be the top dog, at any cost, that is the root of the present unrest in the world? We have not forgotten the days when Mr. Tielman Roos was Minister of Justice and when he put his foot down against the Church meddling with politics. We do not know what would have been in store for Dr. Karney if he would have dared to utter what he has uttered now when Mr. Roos was in power. When rulers do not want God's golden rule the dumb are the sufferers as are the Indians and the Natives in South Africa. Generous treatment we have not had the privilege of enjoying at the hands of any Party that came into power in this country but the present Government, we cannot help but saying, have surpassed the previous ones in their harshness both towards Indians and Natives. Their policy, quite obviously, is down with the Englishman, down with the Indian and the black man must remain eternally their slaves as in the olden days. While we admire the national aspirations of the present Government we do feel that this utter self-aggrandizement on their part can never succeed. The Bishop has very rightly said, "no country or Empire has thriven on a policy of repression. Equity for all is best for all." Our struggle in South Africa has all along been one for equity for all. And while fighting for this we have, by our acceptance of the closed door policy from the year 1913, given the whites the impression that we have no desire to deprive him of his dominance in this country. We can only hope that the message of Dr. Karney will penetrate the heart of every believer in Christ and will inspire him to raise his voice not only against the inhuman laws against Indians but against injustice being done to any of the voiceless and unrepresented sections of the people in this country. We express our deep appreciation to His Lordship the Bishop of Johannesburg for advancing our cause and in doing so we have met the heart desire that we are echoing the sentiments of Indians not only throughout the Union but throughout India.

'The Star' On The Indian Question

Tribute To Kunwar Maharaj Singh's Work

The Star, Johannesburg, has the following leading article in its issue of December 28.—

To anyone interested in the Ashatic problem in South Africa it does not require a very long acquaintance with local conditions to realize to the full the unfavourable position occupied by British Indians in this country. It is clear from the recent references of the Agent-General for India, Kunwar Sir Maharaj Singh, that during his short sojourn here he has made a very thorough investigation of the matter, and that he has come to reach the same conclusion as most right-thinking people are bound to arrive at when the case of the Indian is regarded from a dispassionate point of view. He has stated his case in simple language and he has made his meaning unmistakably clear. In his plea for a greater tolerance he will receive the hearty support of many sympathisers. His task, however, is by no means an easy one. Like Mr. Sastri, one of his distinguished predecessors in office, Sir Maharaj recognises the necessity of getting into close personal contact with the European element, and of having, as it were, a heart-to-heart talk with them. For whereas Mr. Sastri addressed himself more to the philosophic aspect, Sir Maharaj is getting down to everyday business and social affairs, which is the aspect that matters most. Mr. Sastri contributed greatly to South Africa's very imperfect knowledge of the Indian people and of their literature and religion, and he delighted his every audience with his superb command of the English tongue. His utterances, wherever he was obliged to enter the domain of politics, were statesmanlike. In blazing the trail as it were for he was the first official representative of the Indian Government to take up office here, he had a very difficult task to perform, and the fact that he left this country with the high regard of every leader of opinion and every responsible section of the community, was a clear proof of the correctness of his methods and the magnetism of his personality.

Sir Karma Reid, who followed him, is a lawyer, and his interest naturally centred round the legal status of the Indian, and he busied himself with the many involved provisions of the mass of enactments to which his countrymen had been subjected since those early days when Indian labourers were first imported into Natal. Sir Karma left the Union with a very extensive knowledge of these laws, and whilst he was here he made some valuable suggestions in regard to their modification, more especially in respect of such legislation as affected the Ashatic "banned." He came, however, at a period when feeling was running high and at a time when the Ashatic Land Tenure Act was being forced through Parliament at all costs. The present Agent arrived when the Act had been passed and when recommendations, so far as politicians at any rate were concerned, had vanished. In this respect, however, there is still unfortunately a good deal of activity, and the Minister of the Interior proposes, if he is ever given an opportunity, to introduce in the House of Assembly as soon as possible a further amendment of the Immigration Laws. These things do not help to lighten the task of the Agent, but Sir Maharaj Singh is a practical and patient administrator with a wide knowledge and experience of conditions in other parts of the British Empire, and as he is gifted with great common sense and a most attractive personality, he will undoubtedly influence the trend of events. Rightly and naturally he is

seeking to uplift his fellowmen in an endeavour to ease the social and commercial difficulties under which they labour. He has a clear conception of the work that lies in front of him, and while he quite evidently appreciates the conditions peculiar to South Africa, where colour prejudice has been allowed to develop into something like a national instinct, it is also evident that he thinks that the barriers in his way are not altogether insurmountable and that if he succeeds in obtaining the sympathetic co-operation of the enlightened European community he will eventually achieve the goal at which he aims.

Bishop On The Indian Question

The Bishop of Johannesburg, Dr. Kurnay, has supported the plea for fair treatment of Indians in South Africa so eloquently made by Kanwar Sir Maharaj Singh in his recent speeches.

In the course of an interview to the *Star* (Johannesburg), Dr. Kurnay said—

"I should like to begin by saying that the Indian problem is a problem of our own creation—the white man's creation in locking the Indian out of this country, so he must not run away from it. We must not forget that 80 per cent. are South African born. We are grateful to the Agent for the Government of India, Kanwar Sir Maharaj Singh, for reminding us on several occasions that the problem in the Transvaal is insignificant and the Indian population a small fragment of a whole.

"Face to face with this problem what is to be our attitude? There are those who say we must get rid of the Indians for fear he might lower the white man's standard of living. The natives, as a whole, have not taken to trading but the Indian has trading in his blood for many generations. He can start in a small way, living on food which would not keep the white man in health, and therefore he can undersell.

"Secondly, it is stated that when he makes money he sends it out of the country. On the contrary, the Jew comes to this country and makes South Africa his home, and when he makes money he spends liberally.

"The answer is plain: the Indian is prepared to raise his standard of living and to spend his money if he is treated as a citizen. One must not be surprised if he (the Indian) wonders if he has any form of citizenship rights. He pays taxes and yet has no vote, either municipal or State. He is conscious of a series of anti-Asiatic laws, all of which tend to make him feel he is not wanted.

"I feel that the right policy towards the Indian is to make him feel he is wanted. He is a member of a country which has a culture far older than the white man's and a country which is now advancing towards Dominion status.

"I suppose what is in the mind of many is not so much the fear of economic rivalry but of mixed marriages. If the Indian is given equal rights, I believe this fear is groundless. When the negro in the U.S.A. has been given full rights the tendency towards miscegenation has declined, for he creates his own segregation such as we see in Harlem—now a negro town within the boundaries of New York City.

"I feel here there is no desire for intermarriage among Indians. All he asks for is to progress to the utmost of his capacity, to be shown that he is wanted and to be given citizenship rights. Put on the lowest ground, it would pay South Africa a hundredfold to treat the Indian generously. I have said it again and again, and I have never been contradicted. I know of no country or Empire that has thriven on a policy of repression. Equity for all is best for all."

On Moral Obligations

Modern Tendency Of Mankind

Major R. Maynard Page, Durban's Chief Magistrate, who has been promoted to Chief Magistrate of Johannesburg, made a noteworthy speech at the Rotary Club, Durban, on the eve of his departure.

"It seems to me that there is a tendency at present to reduce moral obligation to terms of statutory obligation," he said. "No sooner is it considered that something should be done or that something should not be done than someone suggests that there should be a law to deal with the matter with injunctions and prohibitions and with punitive sanction.

"You will all, I think, deplore this. If it is hasty it is deplorable, and if it is not hasty it is even more deplorable.

"There is a corollary to this. As we tend to reduce moral obligations to statutory obligations, we shall cease to recognize any obligation that is not a statutory one and even to evade that with the aid of the subtle gentlemen of the legal profession. If this tendency continues then there is a sorry future for mankind."

Major Page spoke to Rotarians as a professional public worker to amateurs. While it was his business to do public work, Rotarians did public service for the love of it.

"The test of a man's achievement is the extent to which he is of service to the community," he said. If a man did nothing but enough to enable him to live in comfort, he had done nothing more than a cat could do—and a cat could do more efficiently.

Transvaal Indians' Trading Rights

Lichtenburg Town Council's Attitude

The question of Asiatic Homeos again came before a special meeting of the Lichtenburg Town Council last week, as a result of a letter from the Administrator, requesting to be furnished with reasons for the Council's attitude in refusing two recent applications made for fruit and produce dealers' licenses. These applicants submitted an appeal to the Administrator, and he asked the Council to furnish him with their reasons. The Mayor presided at the meeting, and there were also present Mr. J. P. Cornallie, Dr. L. Olon, Mr. S. Robinson, Mr. A. C. Ludiek, Mr. A. Rols and Mr. P. J. Hager.

Mr. Ludiek, who has always been opposed to the granting of the licenses, asserted that the Council should write and tell the Administrator that there was over-trading in the town on the part of fresh produce dealers and also inform him that there were other reasons for their refusal. Mr. Cornallie, the champion in the Council of Asiatic rights, considered that they should say what the reasons were. He contended that the reason they submitted was groundless and he tabled a motion to the effect that they should reply that over-trading was not the reason.

A plea for delay was put forward by Dr. Olon, who referred to the pending Supreme Court application in connection with the ejectment of Indians in certain streets of the Roodepoort-Midrandburg Council. He thought they should await the result of that action as they were being asked to contribute towards the cost of the litigation. This application was allied to their legal attitude.

There was a curious incident when Mr. Conradie's amendment was put to the vote. He was supported by Mr. Hoyer and Mr. Roka. Mr. Le-lick and Dr. Olon voted against the motion, and also the Mayor. Mr. Rubenstein abstained from voting and the Mayor gave his casting vote against the amendment. When Mr. Rubenstein's attention was called to the fact that he had not voted, he said he was reading the health laws and had overlooked the matter. Votes were then taken again, and Mr. Conradie's amendment was adopted, Mr. Rubenstein voting in favour of it.

Meanwhile the question of Asiatic penetration is concerning Venterdorp and there is renewed talk of the revival of the defunct Anti-Asiatic League. One of the growing objections to Asiatic trading in the Indians' recent refusal to co-operate with the Venterdorp Chamber of Commerce. Considerable resentment is expressed at their refusal to fall into line with European storekeepers in the decision of the latter to close their businesses during the lunch hour.—*The Star*.

Racial Discrimination In Post Offices

Supreme Court Judgment

Appellate Division Moved

Mr. J. G. Ransool took action recently against the postal authorities for differentiating between Europeans and non-Europeans by setting aside separate counters and for refusing to serve them at one common counter. The matter had been brought in the first instance before Mr. Justice Barry in Chambers and his lordship had decided in favour of Mr. Ransool and against the Minister of Posts and Telegraphs and the Postmaster-General. Against this decision the Minister and the Postmaster-General appealed—which appeal being dismissed by the Supreme Court of the Transvaal an appeal has now been made to the Appellate Division on the ground that the judgment delivered by the learned judge was bad in law. We publish below the text of the judgment:—

"The issue in this appeal," Mr. H. T. Tindall, Judge of the Supreme Court, said, "is whether the Postmaster-General has authority to withhold from non-Europeans service at post offices except in a separate room reserved for non-Europeans. The respondent is an Indian. Prior to December, 1931, Indians desiring to be served at the post office at Pieterburg were served at the same counter as Europeans while natives were served in a room partitioned off and entered by a separate door above which appeared the words: 'Native Post Office.' Thereafter this notice was altered to 'Non-Europeans,' and the postal officials now refuse to serve Indians at the European counter; an Indian who wishes to be served at the Post Office has to go to the counter in the room marked 'Non-Europeans.' These steps have been taken by the local postmaster under instructions from the Postmaster-General, the latter being the official, in terms of subsections (2) and (4) of section 2 of Act 10 of 1911 who may 'establish, maintain and abolish' post offices, who has 'the supervision and control of all post offices and post and telegraph services,' and the right to 'issue such instructions as he may deem necessary for the conduct and guidance of officers in carrying out the provisions of the Act.' It was contended unsuccessfully before the judge in Chambers that the said instructions make a discrimination based on race and colour between classes and are outside the powers of the Postmaster-General. The learned judge, applying the principle applied in *Moses v. Bokabane Municipality* (1912 T.P.D. 639) and *Swarts v. Pekaia*

Municipality (1920 T.P.D. 167) held that the Postmaster-General had no authority to issue the said instructions. A mandamus was granted compelling the respondent to withdraw the said instructions but he was given leave to institute action within a month to have the mandamus set aside.

In the application affidavits were filed by the applicant, the object of which was to show that at the non-European counter the facilities afforded were inferior to those enjoyed by persons served at the common counter; but this suggestion was abandoned in the Court below and the appeal was argued on the footing that there was equivalence of service.

The first point taken on appeal was that the learned judge ought to have upheld an objection that the procedure by way of petition was inappropriate. The practice is now well established in South Africa that a final interdict can be granted on petition if the question does not depend on disputed questions of fact; compare *Frank v. Chiswick's Case* *Brower v. L.M.* (1924 A.D. 249), *Lowe v. Rutherford* (1924 A.D. 261). In the present matter the respondent alleges in clause 5 (d) of an affidavit made by the Postmaster that the arrangements referred to are essential for the smooth and prompt working of the post office. Circumstances are conceivable in which friction between two sections of the population might necessitate the provision of separate accommodation for them in post offices; if the existence of such circumstances had been suggested in the present case the hearing of evidence might have been by action, it is unnecessary to express any opinion on the point. But the allegations in clause 5 (d) of the postmaster's affidavit do not raise such an issue; the language is much too vague to convey such a meaning. Having regard to the admissions made I think the learned judge was correct in deciding the matter on petition.

Passing to the merits, the question is whether the discrimination involved is unauthorized. Counsel for the appellant argued that the test of reasonableness, as laid down in *Krause v. Johnson* and applied by our own courts to by-laws, must be applied. Any convenient here to say something about the test of unreasonableness as applied to the validity of a by-law or other administrative act.

In *Feinstein v. Ralston* (1930 A.D. 319) Roon J.A. explained that to say that a by-law is unreasonable is another way of saying that, though in form the by-law falls within the power, it exceeds the implied limitation to the exercise of that power and in the case then before the court the learned judge held that there was no implied limitation in the enabling section except that the local authority should exercise its discretion honestly. Developing that statement, I think it means this: Sometimes the enabling section confers a specific power in terms which define the limits of the power. In such circumstances the power may in terms cover the by-law. If it does and if the by-law does the very thing that the enabling power authorizes, the question of unreasonableness cannot arise. But enabling powers are often conferred in general terms, as e.g. for the good rule and government of, etc., for controlling, etc., for the effectual supervision of, etc. In such cases it is implied in the enabling section that the by-law shall be reasonably necessary for attaining the object mentioned in the enabling section. It is in this sense that the unreasonableness of the by-law may be tested whether it falls within the authority conferred. That being so, the applicability of the test laid down in *Krause v. Johnson* to cases like *Smith v. Germiston Municipality* (1908 T.S. 240), *Moses v. Bokabane Municipality* (1912 T.P.D. 639), *Miller v. Pekaia Municipality* (1914 T.P.D. 513), *Williams and Ardendorff v. Johannesburg Municipality* (1911 T.P.D. 100) and *Swarts v. Pekaia Municipality* (1920 T.P.D. 167) is readily understood. And I think the test in question applies to the present case. Then it was argued that the test does not condemn a by-law on the ground that it makes a class distinction or discrimination, that the discrimination which is un-

authorized is that which is unequal in its operation and that in the present instance there is no such discrimination because there is equality of service. It may be conceded that the discrimination must be unequal in its operation the words in *Krause v. Johnson* are "If they were found to be partial or unequal in their operation as between different classes." But the cases in this Court had laid down that a discrimination based purely on race or colour is a discrimination of that kind; this is the real ground of the decision in the cases of *Miner and Sears*. In the absence of authority from the Legislature a local authority or official is not entitled to make such a discrimination. These decisions are binding on us and in principle they cover the present case. I do not consider it necessary to decide that under no circumstances whatever would the postal authorities be entitled to require different sections of the population to utilize separate counters. The question does not now arise. All that I decide in the present case is that on the admitted facts the appellant is not entitled to make the differentiation made, namely that of Europeans and non-Europeans.

The appeal must be dismissed with costs.

Mr. D. Jantzen De Wael and Mr. Justice N. A. De Wael concurred.

A European Lady Championing The Cause Of India

Mrs. Cousin's Statement

Price Of Freedom Rs. 30,000

Mrs. E. M. Cousin, a European lady, is also a victim of the Civil Disobedience movement in India. She was recently arrested in Madras for speeches she had delivered in the Madras Presidency and the native interest she was taking in the movement and asked to show cause why she should not be bound over to be of good behaviour for a period of one year and to execute a bond for Rs. 10,000 and furnish two sureties for a like amount each. She was sentenced to undergo one year's imprisonment for refusing to execute the bond. The following statement was submitted by her to the Court:—

"The fact that I am on trial in this Court to-day, is no accident. It is the result of 17 years of intimacy living and working with my Indian sisters and brothers. In moving freely with them in attempting to do constructive work, I and my husband learnt how exploitation and injustice through foreign rule is crushing them down. I have openly stated all along that India should have Home Rule immediately. I was a co-worker for these four years with Dr. Annie Besant and took part in the agitation connected with her internment in this case. I also shared in formulating the Commonwealth of India Bill (Government repression of organized Congress opinion, the largest representative opinion in India, has become ever more severe since then I watched it in 1930-31. I reported what I had seen in New York and Geneva during my visits there in the past 18 months. In those centres of international opinion, I laid bare the dark game Britain is playing: its pretence of making a constitution to give India freedom but its determination to hold tight to everything essential to India's self-government. I showed that its demands for united and social reforms are necessary to Swaraj, were conditions such as no country had ever complied with. I proved that instead of freedom, the Government by Ordinances was designed to break, if possible, the spirit, ruin the health and cripple the resources of all the people of India who are determined to win the political freedom they want. Representative assemblies of 14 countries have deputed me to tell the

people here that they "sympathize with them and that they denounce the rule of violence and tyranny now imposed on India," as the New York protest meeting expressed it.

"Now that I return to India, the Ordinances have been turned into a law for three years. This is a challenge to every believer in free speech, free political assembly, free press, free picketing, free peaceful self-expression. I adhere to everything I said in public. I reiterate that the Ordinance Bill and the Ordinance law should be made imperative by every one ignoring them by non-violent defiance for criticism of proposed constitutions is more needed now than ever and political programmes must be worked up. I would not be a worthy daughter of Ireland, if I did not stand shoulder to shoulder with the wonderful women and spirited men of the Congress at this time. Evidently the Government thinks me a valuable ally of the Congress cause when they priced my freedom by bail at Rs. 30,000. If it is their intention to strike me dumb for a year, and we deduce that their new constitution is going to be so unsatisfactory that I must be looked up for all that time to prevent criticism of it? Have you no hope of welcome reception within one year? Are all political workers to be gagged till this time next year? If this is British justice and democracy, then I am proud to stand here in support of free speech and Indian national freedom, and I am ashamed that English idealism has fallen to the present depths of oppression and suppression."

French Colonial Policy And Coloured Races

By THE LANKA SUNDARAN, B.A., PH.D. (Lond.)

(Continued from last week)

II.

Passing on from a purely sociological to a political sphere, we find the same difference between the Anglo-Saxon and the Latin races. France's empire was built up and sustained on a basis of racial equality. One may not like the logical thoroughness of the French with which the overseas empire is exploited. Anyway, such is the general policy of any Imperial power now in existence. England in India, Belgium in Congo, Italy in Libya, the U.S.A. in the Philippines, and Japan in Korea, are one in their respective colonial policies in the economic sphere. But a student of human affairs would be struck with the absence in French colonial policy of the invidious patriotic feeling so glaring in the policies of the other Imperial Powers.

For one thing, as it is said in Latin, the French Empire may not be one *pays*, but it certainly is one *patric*. The colonials of France consider themselves as natural Frenchmen by virtue of their being included in the Imperial system. There is only one citizenship in the Empire. But in the British Commonwealth we are confronted with the obnoxious fact that an Indian is almost an outcast, nay, in South Africa or in Australia. Every unit of the Commonwealth possesses a citizenship of its own, and differential treatment of the worst type is meted out to the coloured people of the Empire. There is no doubt that Indian ill-feeling towards Britain is accentuated by the fact that our nationals are subject to the greatest of political, civic, and racial disabilities in the "white" parts of the Empire. The "continuous voyage" test in Canada, the "White Australia Policy" in Australia and New Zealand, and the numerous anti-colour legislative measures in

North Africa, have reduced Indians to the ranks of racial inferiors and considered our feelings poltroon. Our indignation at this pernicious racial distinction, now existing in the Commonwealth, is at the bottom an ultimate analysis of the Indo-British Empire. Even the Chinese and the Japanese have better rights in the countless number of colonies than our countrymen who happen to belong to the Commonwealth.

As for France in the Empire, no such distinctions exist. Psychologically as well as legally, all the peoples of the Empire are one and equal. Alas with Holland, France encourages intermarriage between the French people proper and the colonial races. Thus a spirit of mutual trust, confidence and respect is fostered between these two sections of the French citizens. Economic rivalry between them is possible as in the case of Indo-China where communal activity in the indigenous population is militating against the French economic policy, or in Morocco where the Moors are revolting against the French Imperial system. While racial bitterness is fully exhibited against the British in Egypt, Ceylon, India and China, no such feeling is discernible in the French Colonial Empire. This is entirely due to the policy of racial equality fully operating there.

Perhaps one of the most important reasons for this unique feature of French colonial policy is the fact that every man of the Empire sends its representatives to the *Chambre des Deputes* in Paris, a system which is peculiar to France alone. In the rough and tumble of the parliamentary system in Paris, colonials and real French are shoulders on a basis of equality. It sometimes happens that Frenchmen from France stand for election from the colonial units, as was the case from Pondicherry recently. Further, when the apportionment of portfolios is imminent, the Premier of France has to depend upon the votes of these colonial representatives. I very clearly remember the case of M. Diagne, a negro delegate from Senegal, West Africa. He is a member of the French Parliament. Last year he was made Under-Secretary of State for Colonies. The most curious thing about him is, that he is the darkest of the Africans I have met in Europe during the course of four years. But he has perhaps one of the fairest of Frenchwomen as his wife. When the question of forced labour among the colonial possessions of the White Powers came up for discussion in a Committee of the International Labour Conference, it was M. Diagne who defended the French system which is admittedly the worst on record. No doubt, the late Lord Butler was an Under-Secretary of State for India. But this was on sufferance and official patronage, and certainly on the liberal initiative of the late Mr. Montagu. In the case of M. Diagne, his portfolio was obtained in his own right and on a perfect basis of racial equality. It would be difficult to find a ready parallel to this instance in the whole of the British Commonwealth. There is only one instance to my knowledge in the case of a Bushman Knight-Lord who was a Minister of Native Education in New Zealand. But his was only of a domestic nature and for a specially reserved among his own race. For M. Diagne's portfolio has almost world jurisdiction as far as the French Empire is concerned and envelopes the fortunes of numerous colonies of the coloured races, some of which are admittedly superior to the African, such as the Malagasy and the Indo-Chinese. In this unique manner, France is solving one of the most important issues of the modern era—the problem of colour.

Somewhat up, we may ask the question whether the world would ever be able to solve the momentous problem governing out of the shackles of colour,

Hebain and other Imperial races have distinctly failed. It was Hitler, leader of the Nazi movement in Germany, which was shorn of her colonial empire as a result to the Peace of Paris, who asserted recently that the grant of independence to India would be a menace to the Western civilisation. And Hitler is a man of destiny and is sure to shape the future politics of Germany and of Europe. His element is ominous. Before the War, German India was considered a menace to world progress and concord. Thousands of Englishmen to-day honestly believe that the fortunes of the coloured races are a divine trust reposed in the white races. The colour complex is prominent even in such a democratic country as the U.S.A. and the Ku Klux Klan has attained notoriety through organised lynching of negroes in the American Continent. Instead of mitigating the evils of the colour bias, most of the white races are now trying to accentuate it. Only France supplies us with a programme of political action designed to minimise this evil. From the purely sociological point of view, she has weathered the storm and this French example is worthy of emulation and imitation by other colonial powers. Otherwise, colour-war, committed by arm-chair politicians all over the world as a signpost of imagination, will be a distinct reality in the near future.

(Concluded)

Administration Of Justice In England Six Principles

(BY HIS HONOUR JUDGE MCGHEARY)

There are certain leading principles which are applied in all the English courts. They form the basis of the administration of justice in this country. Without their application it is considered that justice cannot be done. The first and most important principle is that the tribunal which is called upon to administer justice must be absolutely impartial. It must approach the trial with a mind unbiassed by any preconceived ideas or prejudices. Any knowledge of the parties or of the dispute between them must be totally disregarded; any desire to find for one side or the other, for any reason whatever, must play no part in the decision. The court must have an open mind. It must decide what are the facts applicable to the case, and having found the facts it must apply the law without fear or favour. The process involved is almost mechanical—the legal machine is supplied with certain material, facts and law, and the decision is an inevitable product. It is by the universal application of this principle that the administration of justice in England has become the admiration of the world.

The second principle is that justice must be available to every one of His Majesty's subjects, however humble. The opportunities which a poor man has for the presentation of his case and for its adequate presentation in court are, of course, not equal to those of his richer opponent but His Majesty's courts are open to him and it is a tradition of the judges that no man shall suffer by reason of his inability to have his case properly presented. No technique has yet been devised which will place all litigants upon an equal footing, but the assistance which a judge can and will give to a poor litigant in the conduct of his case goes far to reduce any inequality.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

કુલ ૩૧ મું.

શિનીકે, શુક્રવાર, તારીખ ૩ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૩

અંક ૫

નોંધ અને સમાચાર

કુંવર અને કુંવરાણી મહારાજ સંગ

સામાજિક ક્ષેત્રે ભોલા કુંવર અને કુંવરાણી મહારાજ સંગ ખુબ જ લોકપ્રિય છે. તેમને માટે લોકો દ્વારા તેમની આખર કાળી છે. કુંવરાણી મહારાજ સંગ પોતાની બહેનોની અને બહેનોની સામાજિક ક્ષેત્રે માટે પોતાનીથી મહત્વ કરવામાં કુંવર સાહેબના કરતાં બહુ વધારે પાછા પડતાં નથી. એવા હવેસપર કુંવરાણી જોદાનીસંગમાં દર્તા આજ પ્રીટરીયા મળી હતી અને ત્યાં લોકોના સારા નિશાળનું નવું મહાન બાંધકામ અને જોદાનીસંગમાં ઝાટરીએને માટે નિશાળ બાંધકામની માગણી કરવા સત્તાધીશોને મળ્યાં હતાં. કુંવરાણીના પાવણી ખાતાના ડિરેક્ટર ડૉ. એલેક્સ અને ડૉ. ગ્રાહરની મહેલે મુલાકાત લીધી હતી.

સીએન્ટ્રલ મંડળ

એક મહાન વસ્તુ કુંવરાણીએ સિદ્ધ કરી છે તેને માટે તેમના મજૂરી કેવાને ખરેખર અધિકારી છે. તે વસ્તુ એ છે કે આપણી કોમના દરેક વર્ગની સીએન્ટ્રલ મંડળ પડતાની બહાર કાઢી આપણાં બહેન કોમમાં આમળ પડતા વાગ્યે ભેટી કરી દીધેલી છે. પ્રીટરીયામાં કુંવરાણીએ લોકોની સીએન્ટ્રલ મંડળમાં વાળણું કર્યું હતું અને પરિણામે ત્યાં લોકોની સીએન્ટ્રલ મંડળ રચના થઈ છે. એક કાર્યવાહક કમીટી નીમાઈ છે અને દર સુધારે સજા બરવાઈ કરાવાઈ છે. કમીટીના સભ્યો નીચે પ્રમાણે સુઢાયા છે: મીસીસ બી મહારાજ (પ્રમુખ), મીસીસ એ. પી. (વિપ્રમુખ), મીસીસ પી. પી. અને મીસીસ વર્ણાણી (જે. સેક્રેટરીઓ), મીસીસ જોશી (બજાજી) અને મીસીસ કે. કે. બાળ, મીસીસ વી. સી. બાળ, મીસીસ પી. મુશા, મીસીસ વી. પી. પી. મીસીસ મોખસત, મીસીસ આર. મુશ, મીસીસ કાસમ આદમ અને મીસીસ જીવા મદમ (મેમ્બરો).

અમે આજ રાખીએ છીએ કે આ એસોસિએશન અને તેના નેતા હરતીમાં આવેલી અન્ય સંસ્થાઓ જેવા હાલુક ઉત્સાહનું જ પરિણામ નહિ હોય અથવા તે તેના હેતુ માત્ર કુંવરાણી સાહેબ કરી મુલાકાત છે અથવા તે બીજા કેમ જાણીતી વ્યક્તિ મુલાકાત છે તે વખતે મોટા જવાબવાને હોઈએ બેલવવાનાં નહિ હોય પણ એ સંસ્થાઓ આપણી સીએન્ટ્રલ મંડળમાં કામગીરી રચના બરાબર અને આપણી સીએન્ટ્રલ મંડળની પ્રગતિના દરેક કાર્યમાં સક્રિય વાગ્યે ભેટી બેસે નહિ પણ મુશોને દોષિત અને પ્રોત્સાહન આપનારી વાગ્યે પારી.

પોસ્ટ એડીસીઓનાં વર્ણબેદ

પોસ્ટ એડીસીઓનાં વર્ણબેદ કાઉન્સિલ રાખી બેસ કાળા વચ્ચે વર્ણબેદ પાડવામાં આવે છે તેના સંબંધમાં પીટરીયાના લોકોએ મી. આમ. જી રસમદારા પોસ્ટ ખાતાના પ્રધાન અને પોસ્ટ માર્ટર-બેલવની સામે કેસ ચાલ્યો હતો. મુશમાં પીટરીયાની સુભાવણી મેમ્બરમાં મી. જટરીસ બેરી સમજાવેલી હતી અને તેમણે મી. રસમદારા સામમાં મુકાદો આપી પોસ્ટ ખાતાને એ બેદ દૂર કરવા કરાવ્યું હતું. તેના વિરુદ્ધ પોસ્ટ ખાતાએ સુપ્રીમ કોર્ટને અપીલ કરી હતી તેના મુકાદો ફાઇનલની સુપ્રીમ કોર્ટમાં મી. જટરીસ રીન્ટોને મના કોમિશનરમાં આપ્યો હતો. એ મુકાદમાં નામદાર બેદને જાણવું હતું કે, "વતનીના આધારે બેદ પાડવાની કાયદામાં સત્તા અથવા વગર કાયદા વચ્ચે રચના થઈ સત્તા કે અસત્તાથી એ બેદ પાડી સકાય નહિ. વળી ખાતાને કોમો વચ્ચે ખરેખર સંબંધ દોવાથી પોસ્ટ ખાતાની સરકારથી કામ ચલાવી શકાયું નથી અને તેથી એ બેદ પાડવામાં આવ્યો છે, એવું પોસ્ટ ખાતા તરફથી જણાવી એડીટરીમાં રપટ દર્શાવાઈ નથી. આમુક સંજોગોમાં એવા બેદ પાડવાની જરૂર નહીં અને કું કહેવા નથી પ્રમાણ, પરંતુ એ પ્રકારે અધારે કુપરિયન થતા નથી, તેથી રસમદારાએ દરેક કોમોમાં એ બેદ પાડવાની પોસ્ટ ખાતાને સત્તા નથી એ મી. જટરીસ બેરીને મુકાદો વાળવો જ છે અને તેથી અપીલ રદ કરવામાં આવે છે." આ મુકાદા સામે પોસ્ટ ખાતાએ હવે અપીલ ડીવીડનને અપીલ કરી છે.

ફીનીશનાં ફાઈનિશ લેબી પાંદ

'શ્રી સમાચાર' લખે છે કે: લોહસ્તાનની બહાર સંસ્થામાં વસતા લોકોની, સમાન લોકો અને સમાન વર્તવને મારેની માગણીના હારે લુચ ફીનીશના તાલખા સંસ્થાનની સરકારે મી. મહાબીર જારીસ્ટ-એટ-લોને લોકોની કાઉન્સિલ મેટરોટની પદ્ધતિ આપેલી છે. ફીનીશની સરકારે કાઉન્સિલ સરકારે આપણાં વચ્ચેના પાળવામાં મહેલ કરી છે તેને માટે તેના અંતઃકરણથી આજાર માનવામાં ફીનીશના અમારે વાળવો સાથે અમે સામેલ થઈએ છીએ અને આજાર રાખીએ છીએ કે ફીનીશની સરકારના આ સંદર કામગીરી અન્ય તાલખા સંસ્થાઓ જાણવું કરશે. અમે મી. મહાબીરને મેટરોટની પદ્ધતિ આપવાને માટે અધિકાર આપીએ છીએ અને ઉમેદ રાખીએ છીએ કે તેમના પોતાની એ કુચ જવાબદારી જાણવામાં જે મુશોને લોકો સરકારને વિશ્વાસ અને પોતાની કામગીરી માન સંપાદન કરી શકાય છે તે મુશોને પ્રતિપાદન કરશે અને તેમ કરીને ફીનીશને સિદ્ધ કરી દેશે કે લોહસ્તાનની બહાર વસતા લોકોએ મને તેવી જાણવું કરી.

હાથવાને સાથ છે અને આધુનિક સંસ્થાઓને આધુનિક શિક્ષણ અથવાને કમિટી છે. શીકમાં અમારે સાથે પણ એ અવસર આવવાની અને રાદ નીકળે." અમારા સદસ્યોની હાથ વચ્ચેને અને સંપૂર્ણ રીતે આપીએ છીએ.

નિર્ધારિત જવાબદારી

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ પેન્ક ઇન્ડિયાના રીડ મેન્ડરેટ જેઓની બહારી જોડાનીસર્જનમાં થઈ છે તેમજે ઇન્ડિયાની રેટરી કમિશન માં પોતાની વિદ્યાર્થીની પ્રસંગે એક મનનીય આપણ કરતાં જાણવું હતું કે: આધુનિક જમાનામાં માણસની જાતિ પોતાની નિર્ધારિત જવાબદારીની અવગણના કરવાની હોય છે સિવાય કે તેની પાછળ કામદારું જે રહેલું હોય. આવી જાતિ તિરસ્કાર્ય થાય છે. અમુક વસ્તુ કરવી જોઈએ અથવા તે ન કરવી જોઈએ તેના સવાલ આવતાની સાથેજ તેને માટે કામદારી કરવાની અને કામદાર પ્રતિભાઓ અને જુદા જુદાવાની સુચના કરવામાં આવે છે. જા. વગર વિચાર્યું હોય તે શાશ્વતીય છે અને જે સમજપૂર્ણ હોય તે વિશ્વ શાશ્વતીય છે. નિર્ધારિત જવાબદારીઓને આપણે કામદારું સ્વરૂપ આપ્યું છે તે ખરેખર કામદારના આધાર વગરની કેઈ પણ જવાબદારીને આપણે સ્વિકારીશું નહિ અને ચતુર વહીવટની મદદથી તેની પણ અવગણના કરીશું. જે માણસ આવીજ રીતે માણસ રાખે તે તેને માટે અનિષ્ટ થઈ જાય છે." મેન્ડર જેને વધુમાં જાણવું કે, "માણસની સામકાતની પરિણામે કેમને કેમને કરી વપરાય છે તે પછી થાય છે. જે માણસ પોતે જોઈએ અથવાથી રીતે કાંઈ નેહિજ કરવા કરતાં રજૂ કરતોજ નથી તે માણસ બીલાડી કરતાં પણ કિંમતી અથવા કેમકે બીલાડી પણ જોઈએ જેના કરતાં વધારે કિંમતી થઈ છે."

છાત્રીશાલ અધીક્ષ બોર્ડના શિસ્તર

માણસની અધીક્ષ સુધીને ગણે કપડાકા, ઇન્ડિયા અને પ્રીટારીયા બાને છાત્રીશાલ અધીક્ષ બોર્ડના સભ્ય તરીકે છાત્રીશાલ બોર્ડની રૂએ નીચેના કાળે નીચેના છે:

કેપ્ટાઈન

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

કેપ્ટન

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

પ્રીટારીયા

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

"મિન્ડિયન એપિનિયન"

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

મેન્ડર એસ મેનાર્ડ (પ્રમુખ)

આ દેશમાં અમારી સહન ગુણગીજ સ્થિતિ માટે સગવળ દરની છે અને એ સાથે આ દેશના રાજ્યની અમામ ગૌરી પ્રજાની પ્રાણેથી જીનથી લેવાની અમારી જરૂર પ્રજા નથી એ દલીલ કરે ૧૯૧૩ ની સાલથી નવા દોહોએને માટે પંક્કારની નીતીને સ્વિચાર કરીને સિદ્ધ કરી દિધું છે. અને એ દલીલ કરે રાષ્ટ્રીયે છીએ કે નામદાર બીજાપનાં પેમામ પ્રજાથીસને માનનારા કરેક મનુષ્યના હવેમાં પ્રવેશ કરે અને દોહોએ વિશ્વ અન્યાયી પ્રવેશાઓની નદિ પરંતુ આ દેશની પ્રજાના કરેક અવગતવરના વગે નરેક સહ રહેલા એમનસાધની સામે પોદાર કરવાને તેને પ્રોત્સાહન આપે. દોહોએના પ્રજાની હિમાયત કરવાને માટે નામદાર બીજાપ પ્રત્યે અને આ આમારની સાગણી દર્શાવીએ છીએ અને તેમ કરવામાં અમને સંપૂર્ણ ખાતરી છે કે અમે માત્ર અમરન ગુનીમનનાજ નદિ ખરેં સગવળ તોહના દોહોએના અમાથી દર્શાવીએ છીએ.

‘ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન’ ના માહકો પ્રત્યે

‘ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન’ ના માહકોને પોતાના અદલા સવાજમો માહલી આપવા અને અનેક વિન નિમો કરી અયા છીએ પણ માહકો તે સફમાં લેતા હોય તેવું જણાવું નથી. આજ પર્યંત અમે માહકોને સજા પંપાળી પંપાળીને કાએલા છે. સજા કહે કે “અમે તો ઉપર કાપું” સજા અને વર્ણની આખરીએજ સવાજમ આપીએ.” સજાને સવાજમ સદી અયું હોય ને સુસે સુકે કાપું” બંધ થયું હોય તો ખાકું” સાગી બંધ કે “શું અમારા પર વિચાર નહોતો કે કાપું” બંધ કરી દીધું. ઠીક હવે અંધજ રાખએ” કોઇકજ એવા રાના હોય કે ચાર કે પાંચ વર્ણનું સવાજમ સદી મધેલું હોય પણ તે માહકવતા તો સોગાનજ આધેલા હોય પણ પ્રતિનિધિ ઉદ્ધરાવવા અથ ત્યારે તામદતોઅ સવાજમ આપે અને વળી ઉપરથી આમતા કરામતા પણ કરે. એવા આધેલાના અમે સજા ઉપકારી છીએ પણ અમારી તકલીફના તેઓ ખ્યાલ કરતા નથી એટલા એક ધામ છે. પણ જેઓ ચાર પાંચ વર્ણના સવાજમ ખાક જાને સાક એવીજ વાત કરી કે બંધ અમે તો કાપું” જોયુંજ નથી. કોણ કાણે અમારા માણસો મરજ જતા હોય તો, અને એ તેઓ કાક જતા હોય તો તેઓએ સવાજમ કારવું” જોઇએ. નેમના કરતાં તો ઉપલા આધએ સજાજ સાથે મજાય. કેટલાક તો વળી એટલા નીતીજાક થઈ મધેલા હોય છે કે જેણે નાદાર થવામાં જ વેપાર આદરેલા હોય છે અને નામદાર પોતેજ કાપું” લતા હોય કતાં અમારા પ્રતિનિધિને ઉદાવે કે “આ માણસ તો નાદાર થયો છે!” આવી હાલતમાં કાપું” સલાવવું ધણુંજ મુરદેલ છે. અને દર સેલ માહકે અને સવાજમો ઉદ્ધરાવવા નીકળે પડે એ પ્રજા પણ સા. આ. માં ચાલતાં બને કાપાંએને માટે બીજાસુલ ખોલી છે. આજે અમારી

કિર્થત એવી છે કે અમારે સજા માહકોના સવાજમો વળુ ચાર અને પાંચ વર્ણના સદી અમાં છે અને તેમાંના ધોરા જામતા કંક ને કંક બહાના ઠાલી સવાજમ આપતા નથી. આવાં માહકોના કાપાં અમારે તકલીફ બંધ કરવાં પડે અને તેઓના સવાજમો વ મુલ કરવાના બીજાં પગલાં લેવાં પડે કેમકે એ ખોલ સહન મરજ રાકે એટલી અમારી ખાસે મુડી નથી એટલી મુડી હોય તો આ પવને લેલ તો કેવળ કોમની સેવા કરવાનોજ છે અને કાપુ અમે મરજ પુરૂ પાડતાં પણ જોવાપાઇએ નહિ. આ કાપું” કાને જાંચાને બહુ રસીક નહિ સાગવું હોય કેમકે મુળે નાજાના અભાવે અને તેમાં માહકો પોતે અમારા વખત તેમજ નાજાની અભાવી કરાવતા હોઈ અમને એવી જામથીએ પુરી પાડવાને અવકાશ મળેલો નથી કતાં તેની કીંમત કોમને કેટલી છે એ એ કોમ નહિ સમજી રાકવી હોય તો કોમની કમનસીબીજ ગણાય. હવે અમે રાજાનાં રજાં કંદાવવા છીએ. કાપું” સાલ રાખવું કે બંધ કરાવવું એ કોમના હાથમાં છે. એ આલુ રખાવવું હોય તો તેઓને અમારી નમ વિનંતિ છે કે તેઓએ પોતાનું અદલું સવાજમ વગર વિનંતિ સાધી રવું અને વરસ કિસે એક પાઉંડ નિયમી મોહલી આપતાં મુકવું નહિ. એ બંધ કરાવવું હોય તો અદલું” સવાજમ કરી કાપું” બંધ કરાવી રવું એટલે પોતાની મેળે બંધ થશે. પણ માહકોની એવી નિષ્ઠા તો નજ હોવી જોઈએ કે એક હજાર માહકોએ એ એ વળુ વળુ પાઉંડ અદલા હોય તે ખાઈ જવા અને ‘ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન’ ને ખોલતા ખાલામાં નાખીને બંધ થવા રવું. અમે અંતકરણથી સમેદ રાષ્ટ્રીએ છીએ કે દરેક વાંચક અમારી મુરદેલીએ જમળે આ વિનંતિને ખાસ ધ્યાન રહે.

ચેનકર ‘ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન’

હીંદી પ્રજા ઉપર બેદાનીસમર્જના બીસાપ

કુંવર પદમાજ સર્વે બેદાનીસમર્જના પોતાના આપણે સાથે આદિકાના દોહોએ માટે જનસાથી વહેંચેની હિમાયત કરી હતી તેને બેદાનીસમર્જના નામદાર બીજાપ છે. જાનીએ ઠીક જાપો છે.

‘કદાર’ પવને મુકાકાવ આપતાં તેમણે બજાવું કે—

“પ્રારંભાજ માટે કદી તેનું બેધએ કે હોદી પ્રજાના કના આપણે—જેસએજ છીએ. આપણે દોહોએને આ દેશ માં બોલાવ્યા છે અને તેઓ એ પ્રજ તરફ આપણાથી બેધ-વામ જતાવી નાદ કરાવ. આપણે સુખવું નહિ નિંદ્રએ કે તેઓનાં ૮૦ ટક. કાલેજ આદિકામાં જન્મેલા છે. કુંવર જા પદારેજ સર્વે આપણને અનેક વ મત સમજવું છે કે કિસાલમાં દોહોએનો પ્રજ કંકજ વિસાનગો નથી નને હોદી વસ્તી, આખી વસ્તીને એક સુખ જામ છે. તેને માટે આપણે એજનના આમારી છીએ.

જે. આઈ. સ્ટુડીક, ઈ. એ. રાફલ અને ધી. એ. થુસર હતા. મી. સ્ટુડીક એ કમેટી બાયસેન્સ આપવાની વિરુદ્ધ હોય છે તેણે અગ્રાહ્ય ૧ કાર્ગીસે એકમીનિરૂદ્ધરને અપી અગ્રાવનું નોંધ્યું છે કે એક પ્રેક્ષક કીમરનો વેપાર દાદનમાં વધુ થતો થાય છે અને બાયસેન્સ રીફ્યુઝ કરવાના નીતિ કરવા પછી દર્તા.

મી. રાનશાહી એ કાર્ગીસમાં એકીવાટીકાના કોના ખેરમાં છે તેણે અગ્રાહ્ય ૧ કાર્ગીસે કારણ હોય તે અગ્રાહી દેવાં નોંધ્યું. એ કારણ તેઓએ આપેલ છે તે પાયા વચ્ચેનું છે અને તેણે એવો અવાજ આપવાની દરખાસ્ત મુદ્દી કે બાયસેન્સ રીફ્યુઝ કરવાનું વધુ થતો વેપાર થાય છે એ કારણ નથી.

ડી. એલેને રીપુટ-મરાઠસર્ગ કાર્ગીસના દેવકાં રે-ડે હોદીઓ પાસે આવી કરાવવાના સંબંધમાં સુપ્રીમ કોર્ટને અરજ થઈ છે તેનું પરિણામ આતા સુધી અવાજ આપવાનું મુલતવી રાખવા અગ્રાહ્ય અને કમી ૧ એ મુદ્દમાના અરજમાં આપણી પાસે હોયો માંગવામાં આવે છે તેથી તેનું પરિણામ આપતા સુધી આપણે રાફ નોંધી નોંધ્યું એ મુદ્દમાને આપણી સ્થાનિક વચ્ચેની સાથે સંબંધ છે.

મી. રાનશાહીની અરજ કારણે અગ્રાહી દેવાની દરખાસ્ત પર મત દેવાતાં મી. થુસર અને મી. રાફલે તેને ઠેકા આપ્યો. મી. સ્ટુડીક અને ડી. એલેને વિરુદ્ધ મત આપ્યો. મી. રૂબીનરટીને મત નહિ આપ્યો અને એવર પોતાનો કાર્ટીન વોટ વિરુદ્ધ આપ્યો. મી. રૂબીનરટીને મત નહિ આપ્યો એ બાબત તેનું જ્ઞાન એકવાર આપતાં તેણે અગ્રાહ્ય ૧ તે વંદુરસીને લગતા કાયદા વાંચવામાં રોકાયેલા હોવાથી કરતા મુક થઈ મધ. આથી હરી વોટ લેવાના અને મી. રાનશાહીની દરખાસ્ત મી. રૂબીનરટીને તેની તરફેણમાં વોટ આપતાં પક્ષાર થઈ મધ.

દરખાસ્તમાં ફેન્ટસીકોર્પને એકીવાટીકાના પચેસારાની ચિંતા થઈ પડી છે અને મરી અથેલી એન્ડ-એકીવાટીક લીમિટેડ રી સંલગ્ન કરવાની માત આલે છે. એકીવાટીકને વેપાર કરવા દેવા સામેના વચ્ચતા જતા વિરોધનું એક કારણ એ આપવામાં આવે છે કે ફેન્ટસીકોર્પના વેપારીઓની એમ્પ્લોઈ સાથે સહકાર કરવાની મામળીને હોદીઓએ નામુકરર કરી હતી. અપેરે આવાને વચ્ચે દુકાન અંધ રાખવાના મુરોબીયન વેપારીઓના કસવની સાથે હોદી વેપારીઓએ અગ્રવાની ના પાડવાથી મુરોબીયનોની આમણી થઈ જઈ ઉરકરામ છે.

હુનીયાનું રાજદારી વાતાવરણ

યુનીયનનો રાજદારી સવાલ

હાલની સરકારનું રાજવાયુ આપી દેવાની મામળી કરનારા પાર્લામેન્ટમાં જનરલ રમટસે મુકેલા કાશ પર લાંબી ચર્ચા થયા બાદ મત લેવાતાં ૬૬ વિરુદ્ધ ૮૭ મતે તે કહી મથો છે. સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટીએ મી. કીલમાન રૂસની કોલોસીયમની કહતો ઠંડ પછી ચોક્કસ કમ્યુલાતેના અભાવે નાકમી થઈ છે. અને તેથી જન્ને વચ્ચેની મતજવા ભાંતી પડી છે. છાપવા જતાં સુધીમાં વધુ ખબર નથી આવી પરંતુ માનવામાં આવે છે કે કોલોસીયમનું પમણુ હવે સરકારની ચોતાની તરફથી લેવાશે.

બ્રાઉન ગ્રેફર રેન્ડેન્ડપર કયાં આપશે

બીટીક સરકારે આ નામવમાં પોતાનો કાશ એવો અદેર કયો છે કે અર્ધ સુધી મુદ્દત દેખના સવાલનું અમાધાન નહિ થાય અને નાજા સંબંધી એક આંદરશક્તિ નીતી નહિ રચવાય

અર્ધ સુધી તે ગ્રેફ રેન્ડેન્ડપર પાણું આપશે નહિ. કુલિયાની આર્થિક પરિણ દેખના સવાલનું સમાધાન થતા સુધી મુલતવી રહે એવો અંભવ અગ્રામ છે.

આયરલેન્ડ

આયરલેન્ડ હી રેટની નવી મુદ્દલ્લીમાં કીવેલેરાના પક્ષને ૭૭ બેઠા મળ્યા છે અને મજુર પક્ષના રેકાર્ડ ૧૬ ની વફમતી મળી છે. પોતાના પક્ષના વાજાંને એક મદેલામાં કીવેલેરાએ અગ્રાહ્ય છે કે રેકની રાષ્ટ્રીય નીતી હવે કાયમને માટે નહીં થશે. દેશની અમલ મહાનતા મેળવવાના અને આપણા અમળા ભોડાને માટે કાયક અને આનંદાપક બનાવવાના કાર્યમાં સહકાર આપવા જાણી મુલેમકોને દૂ વિનંતિ કઈ છુ. રૂટરને મુલાકાત આપતાં કીવેલેરાએ અગ્રાહ્ય ૧ એ ચાલ રાખવું મટે છે કે સાત સેક્ટોરો થયા અને અગ્રાહી સ્વતંત્રતાનો આદાર પ્રાપ્ત કરવાને મળીએ છીએ. અને એ આદરને પહેલિયા તરફ દેશની વર્તિ કિલપરકિન વચ્ચા કરશે. છતાં તેને અર્થ અથો નથી થતો કે બ્રાઉન અને આયરલેન્ડ વચ્ચે કઈ પછી ફુલની છે."

હડતાળ

અલ્સ્ટર અને નેર્થ આયરલેન્ડની રેલ્વેના ૫૦૦૦ કામદારોએ હડતાળ પાડી છે. આથી થયેા ખરે અવકાર જીલ્લા વાહનોથી કરવામાં આવે છે. એક ચેસેન્બર ફેન પાટાપથથી ઉતરી પાયાથી કામચલાઉ ગાર અને એક હતાજ ખાંચો મથો અને થયેાને અખત વાગ્યું છે.

કીવેલેરા મુ' ક્ષેત્રો

આયરલેન્ડની પાર્લામેન્ટ મળશે તેમાં પ્રેસીડન્ટ કીવેલેરા તાજ પ્રત્યેની વહાદારીના સોમંદ લેવાનું નાણુક કરવા અને અવરનર-અવરજની પદિ નાણુક કરનારૂં ખીલ કાખલ કરશે.

ગામચીલ મુ' કહે છે

કીવેલેરાનો કાર્યક્રમ અવારે ઉપર મુજબ એ મારે તેનો વિરોધી કોસચેલ મારે છે કે કૂંક મુદ્દતમાં રૂટી નવી મુદ્દલ્લી થશે. તેનું માનવું એમ છે કે થયેલી મુદ્દલ્લીથી રિવાલેમાં કંઈ ખાસ ફેરફાર થયો નથી અને પોતાનો પક્ષ અવકાશ રાષ્ટ્રિય અને કરકસરના મોરબુથી આમળ પથવાને માટે કામ લેશે.

કીવેલેરાને કુવકવર્તેના રેકો છે અને તેની અભિલાષા આયરલેન્ડને એક બનાવી રહી બીટીકનો અંગ્રુજ ફરે કરી સ્વતંત્ર બનાવવાનો છે.

એન્ડો-આયરિશ જઠાનની તકરાર

જીઆઈ અને આયરલેન્ડ વચ્ચેની જઠાનની તકરારને પરિણામે બીટનની નિકાસ ૧૬૩૧ માં પા. ૪,૫૭,૪૨,૦૦૦ ની થઈ હતી તેને બદલે ૧૮૩૨ માં પા. ૨,૮૮,૪૮,૦૦૦ ની થઈ હતી. અમારે આયરલેન્ડ હી રેટની નીકાસ ૧૬૩૧ માં પા. ૪,૧૨,૧૭,૦૦૦ ની થઈ હતી જારે ૧૬૩૨ માં પા. ૨,૧૬,૧૪,૦૦૦ ની થઈ હતી.

મોરનન એક નામનો ૧૧ વર્ષનો બાળક બીટરીમાં પોતાના ધરની નજીક રેલી અને પછર પડેલા તેમાં રેલીનું ભોમકું બનાવવાની કમલ કરતાં પોતે બનાવેલા ભોમરાંમથી પક્ષાર થયા જતો હતો તેટલામાં ભોમકું ટૂટી પડવાથી તે રેલીમાં ક્યાક મરણ પામ્યો હતો. એક કલાક બાદ તે ધેર નહિ આવતાં તેની શોધ થતાં તેના પમ રેલીની નકાર દેખાયા. કાકરે લપાસ કરતાં એ કલાકથી મરણ પામેલો અગ્રાહ્યો.

વિવિધ સમાચાર

કમળનતી નવી રૂબોટરી ખારેલી મારકેટમાં બે રોડ ૪૪ ફુટ પહોળાં અને ૬૬૦ ફુટ લાંબા બાંધવાનો ખર્ચ ખરો. એન્ટીનીયરે પા. ૨,૦૦૦ નો જતાવ્યો છે. મારકેટક કમીટીએ બીજા રૂબોટરી બાંધવાનો ખર્ચ પા. ૧૭૭૫ નો ખર્ચ મંજૂર કર્યો હતો અને હવે આ ખર્ચની મામણી થઈ છે.

કોઈ પ્રુવ અને હાઈ ને માઈ, જેન કહેવાય છે તેઓએ કમળનતી મેજસ્ટ્રેટ સમક્ષ જામ કર્યા છે અને પાર્શ્વનાકીનમાં બે રાખ્યું છે. તેઓને સી. આઇ. ડી. એ પકડ્યા છે અને મેજસ્ટ્રેટ સમક્ષ જામ કરવામાં આવશે.

ડીનીયા લાયસેન્સીંગ કોમીટીએ મહમદ હાસમને આપેલાં જનરલ ડીલરના લાયસેન્સ વિરૂદ્ધ અપુલ પુર મહમદ એન-અસ, મેડમેન (પ્રી.) કીમીટક અને છ. એચ. ખીર આ અવસર ડીલરોએ વિરોધ કર્યો હતો. તેઓની અધીનની જનાવણી ડીનીયા ટાઉન કમીટીએ સમક્ષ કરતાં કમીટીએ લાયસેન્સીંગ કોમીટીએ મુકલો ફેરવી ઉપજી લાયસેન્સ નામંજૂર કર્યું છે.

કોલેનજોની નજીકમાં જવાહરનગરમાં કુશન મલાવતા મહમદ સેફ જામીરનિનું મળા બંધવાડીવાન સુક્રવારે રાતે જંકુશી પુન કરવામાં આવ્યું છે. કોલેનજોના પેલીસે નીચેની નીચા મહમદ પાડી છે. એક અવસરો નેલીવ ૬ ફેબ્રુઆરી વાગે ખરીદીને ચાલ્યો એક. પાંચ મીન્ટ પાસે કમીટીને જોડો હતો કાંપી ઉઠ્યો અને વેદલામાં એક રોડ થયો આવાજ અવસરો અને અમીરનની ખાલીમાં જોઈ પામતા તે નજીક મરી ગયો. જંકુ ૧૬ નારની હતી. એક કુલરો નેલીવને વજનમાં જતાં તેને ૫૫ કીલો કરવામાં આવ્યો. તે પછી નેલીવ બેઠેલાં બેઠેલાં રોડી મયો અને બીજા માર માર કર્યો મયો, મરનારના બાજુએ આ કરજી બનાવ બેઠો. પેલીસે તપાસ મલાવી રહી છે. કાનીમાં જોઈ ચામવા ઉપરાંત મરનારના કમીટીને બીજા ૭ થા મળેલા છે. કમીટીની ત્રણ મામુલપર પોલીસના કુલારાએથી એક નેલીવને પકડવામાં આવ્યો છે. જંકુ ૬૯૫ પકડાઈ નથી.

બેંગાલીસખર્મનું 'રહાર' હાંસી સખર્મપર અમલેજા કખર્મનું જાણ્યું છે કે ૩૦૫૨ મહમદાજ કમીટી પેલીસી કુંક વખતની આ પ્રાંતની મુલાકાતમાં હાંસી અવાજની પ્રુરી તપાસ કરેલી છે અને કાંઈકાંઈ વિચાર કરનાર હવે ખરા વિચારવાળા માણ્યો આવી કો તેના નિર્ણયપર આવેલા છે. તેમણે પેલાએ ફેસ કરજી આપમાં અને રપટ રીતે રજુ કર્યો છે. મુરોષીખનેની વધારે સહન કમીટીના જનાવણી બેઠેલાં જેવા રોજનક મતને લામણીવાળા થયા મુરોષીખનેની અલકમને રોજ આવશે. તેમનું કામ થઈ મુરોષી છે પરંતુ તેમને ખાતો છે અને તે વાજબી છે કે ને તેઓ સુકિશિત મુરોષીખનેની કિલોશ બરી સહનજુલી મેળવી કરશે તે પેલાને રેડ સિક હરી કરશે.

અનુમારી તા. ૨૮ મીના મુરોષી કમીટી બંધવાડીમાં કરમીવાન મુનીવતમાંથી પાઈ ૧૭,૧૮,૮૨૨ સોનાની કમડી અને પા. ૨,૨૮,૧૨૮ ના કિલો મુલાકાતે હાંસી અને પા. ૬૪૫ ની કમીટી સોનું કોલેસાન નિમજી થઈ હતું.

કમીટી એ જનાવણી વાકનો લરીકે મોડા જનાવણી અમલને કમીટી કરતા હતા તેઓ હમણા હમણામાં આ મુરોષીના જનાવણના પાકમાં સપડાઈ મોટો રાખતા થઈ મળા હતા. હવે તેઓને અનુભવ થયો છે કે મોડા અને અમલ કરતાં મોટર વધુ ખર્ચાળ છે અને તેથી ફરી મુનીવત મલકિને અનુસરતા અવ છે.

મી. નેલીવ એમલેને જરમીકામમાં આપજી કરતાં જનાવણું હતું કે કમીટીના મેપરની સિલિ સુપરની અવ છે. કરતાં સમતોલ અનુદ થવા સિવાય ફો પડી કો તેમ નથી. કોટમે બાર કાલ પુરવતે માટે ખાતો લેવો વધારે રાખડાકાર છે. કમીટીને મોડા રેન્ડેપર અવવાનો અમાર અતિરાહીય સમજુતીય રહેશે છે.

કમળના "પેલીસી ફેરજી" ક.પામાં એક મેળમાં બાંધીક પાકમિનના માછ મેજર અને હાંસી સિલિની અવિ તપાસ કરતા માટે કોઈ મળેલાં કમીટીના પેલીસીનના એક અવ મોસ પીકમીનઅનને કમીટી છે કે કમળમાં કમીટીને મળે તેમણે મેળમેજી પરિવોતે મરમ પરંતુ મધીજી અવ સુધી હવાત છે નાં સુધી તેમના સહકાર વિના કમીટી કમીટી થઈ કરશે નહિ. મધીજીને મેજમે વધારે વખત નેકમાં રાખવામાં આવશે તેટલા વધારે પ્રમાણમાં મધીજી તરફ મોડાની બકિત વધતી જશે. મહમદાવાના આમેવાનોમાં મધીજી કમીટીના ખરા મીન છે એ પ્રાંતીક રાજનીલિમે હવે મોડા સમજશે એમ અમાવ છે. મુલાવ દેવાનીયાનીએ મધીજીના કરતાં થયા હમણાં વિચારો થયે છે. ને જનાવરવાળ બીજા મધી અને તે મધીજી ને કામકમીટીયર કરી કરવા તેમાર થકે મેથી સહકાર કરાવેની તેમના લરીકે માંમણી થશે.

કમળમજી અનુસીપાલીટીએ તેની કમીટી જનાવવાની કામ માટે મોરા આમાક નામના ૧૫૨ વરમના એક કમીટીનીને પાછો કામે રાખ્યો છે. તેને વમાર એક મામલે આકરે આક પાઈડને છે. મોરાએ અમેરીકાની મુલાકાતે માટે મેલેક વરજી થયે અમારે કમળમજી કોલેસુ બાર તેણે તેની લખી નોકરી કોડી હતી તે અમારે કમળમજી પાછો થશે બાર મલાખીસીએ તેને પાછો કામે રાખવાની ના પાડી. થક હવે કમીટીના આ થરકામાં થરકો માણસ પાછો કામે લાગી મયો છે. અને હવે છે કે કામ કરવાથી મને થશે અતોય થાય છે. એમ કહેવામાં આવે છે કે તે પછીજી મરસ કોડી જનાવડી અવ છે. અને કમળમજી તે કોઈ થક બીજાના કરતાં તેનું કામ કરજી રીતે ફરી અવ છે.

એન એમલેની કો કમીટીના મહાન કમીટી, નવકમીટીયર અને હાંસી હતો. તેને હમણાજ સાકર લરીકે મેળમ પ્રમજ આપવામાં આવ્યું હતું. તે ૬૫ વર્ષની થશે અખત માંકી એમના મળ મંજીતારે મરજી પાછો છે.

એમ બલુવામાં આવે છે કે નોકરીઓની સીટી કાલે-સીલ નોન-પ્રોપીયેટો માટે કહેર અને રોકાણને વચ્ચે મોટર વચ્ચેના વ્યવહાર માણુ કરવા કરતાં સમય છે. હર પ્રકાર, કમીવાર અને રવીવારના સંજ્ઞાના આ વ્યવહાર માણુ રહેશે.

૩૫ પ્રાવીનસમાં મોટરનાર માઈલિંગ પર એક પ્રકાર ટ્રેન પેસીન્જર ટ્રેન સાથે અમલી પડતાં સત્તાવીસ પ્રોપીયેટો અને એક નેટીવ પેસીન્જરને મળેલ થવા પામી હતી. અને રીપીર વપાસનાર માટે મળેલ હતો.

અમેરીકાના ડેનરી ફોર્ડનું મોટરનું કારખાનું કે જેમાં ૧,૫૦,૦૦૦ માણુઓ કામ કરે છે—સમગ્રમ નુકાસની હોતી વરતી થયું—તેના ક્રીટીફાઈ પાતેના બીઝનેસ મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની. જેમાં ફોર્ડ માટે કારના બોલો પનાવવામાં આવે છે તેના ૬૦૦૦ કામગીરીએ અવાના આવેલા પ્રકારે કસ્ટામ પાકી હોવાથી કારખાનું અત્યોક્ષ મુદતને માટે નાંચ થઈ ગયું હતું પણ ખાણુ સમાધાન થઈ જવાથી ખુલ્લું છે. ડેનરી ફોર્ડ કહે છે કે આ કસ્ટામ વિના કારણ હતી અને તેની પાછળ તેના બીજા કારા બેંકરોનું તેનો પાંચો અટકાવવાનું કાવતું છે. બેંકરો તેનો ધનકાર કરે છે.

એન ફોર્ડનર એ ફનીવાનો સૌથી વડા એકી મળ્યો છે તે ૧૦૪ વરસ અને ૧૦ માંહાની વયે ઈંગ્લાંડમાં મકાનપરમાં ખુલ્લી મળે છે. તે બે વખત વરવરેલો હતો અને ૩૦ ઠીકારા છે. તેને સૌથી મોટા ઠીકારા ૭૦ વર્ષનો અને સૌથી ન્હાનો ૬૧ વર્ષનો છે. તેણે ૮ વર્ષનો વયે ફોર્ડ બેલવાનું કર કર્યું અને ૧૪ વર્ષે તે ઈસ્ટીવાર બેઠો હતો.

થત વર્ષના બન-ખુલ્લીથી જુન સુધીના કામસના આકાશ મુજબ બલવાની વરતીમાં જન્મ પ્રમાણ રખું અને મરણ પ્રમાણ પડતું હોવાથી વધારે થયો છે. જન્મ ૧૧,૬૩,૦૦૮ થયો હતો જે આવેલા વર્ષ સાથે સરખાવતાં ૧૫,૦૦૦ નો વધારો થવાયે છે. મરણ ૫,૬૨,૮૫૭ થયો હતો જે ૫૦,૦૦૦ નો ઘટાડો થવાયે છે. એટલે વરતીમાં કુલ ૫,૭૦,૮૫૭ નો ફેરફાર વધારો થયો છે.

ધર્મ અને સમાજ (લેખક: પંડિત મુખસાહસી)

(મવાના આવેલા અંકથી માણુ)

એવો એકમ પંથ કે સંપ્રદાય ફનીયામાં નથી કે જેણે માત્ર ધર્મનું જ આવરણ કર્યું હોય અને તે દ્વારા માત્ર સમાજની શુદ્ધિ જ માની હોય. ફોર્ડ પંથ કે સંપ્રદાય પોતાનામાં અમુક સાચી ધાર્મિક વ્યક્તિઓ થઈ ગયાનો નિરેક કરી સમાજની શુદ્ધિ સાધવાનો કામો કરે, તો તેમાં કામો બીજા વિશેષી પંથ પણ કરી શકે. કારણ કે દરેક પંથમાં જોણી કે વપતી સાચી સાચી વ્યક્તિઓ થવાનો ઇતિકાસ આવરણી સાથે મોજુદ છે. ધર્મના કહેવાતા પાત્ર રૂપે ઉપરથી સમાજની શુદ્ધિનો કારક શક્તિ કામ પંથને ધાર્મિકપણનું પ્રમાણપત્ર એ આપી શકાય નહિ; કારણ કે પાત્ર રૂપે એટલા પાંચ વિશેષી હોય છે કે તેને બીજા ધાર્મિકપણનું પ્રમાણપત્ર આપવા

અસમી તે કાંતિ બલવા પંથોને ધાર્મિક કહેવા પડે અને કાંતો મધનિજ અધાર્મિક. કામલા સરીકે કામ પંથ મંદિર અને મુતિપ્રત્નના પોતાના પ્રમાણનો નિરેક કરી એમ કહે. કે તેણે એ પ્રમાણદાર અનસમાજને ઉપરની મોળાવાણમાં અમર તેની ઉપાસનામાં ગણ મહા કરી છે અને તે રીતે સમાજમાં શુદ્ધિ આણી છે તો તેથી ઉલટું તેના વિશેષી બીજા પંથ એમ પણ કહેવા કમર કરે, કે તેણે મંદિરો અને મુતિઓના પવનનું કામ કરી સમાજમાં શુદ્ધિ આણી છે; કારણ કે મંદિરો અને મુતિઓને બદલે વધી મહેલા વહેવ, ભાલસ્ય અને દંભને અમુક પ્રમાણમાં, તેણે મંદિરો અને મુતિઓના વિશેષ દારા વધતા અટકાવ્યા છે. એક પંથ એ તીર્થસ્નાનનો મહિમા માતો અને વધારનો દોષ તે કારીરિક શુદ્ધિ દ્વારા માનકિક શુદ્ધિની દલીલ કરી પોતાની પ્રકૃતિને અમાન્ય કલ્યાણકારી વતાવી કહે; અથા તેના વિશેષી બીજા પંથ સ્નાનનિમગ્નના પોતાના કાર્યને સમાજકલ્યાણકારી સામીત કરવા જોઈ દલીલ કરી કહે. કે નાથસ્નાનના મહત્ત્વમાં નજાતા લોકોને તે રસ્તેથી પાછા વાળી અંતરશુદ્ધિ તરફ લઈ જવા માટે સ્નાન વીપર નિર્ગતજ મુદતું એવું દિતાવક છે. એક પંથ કંડી બધાવીને અને બીજા તેને તોડાવીને સમાજ-કલ્યાણ કરવાનો કામો કરી કહે. આ રીતે દરેક પંથના પાત્ર રૂપે એ જણી વાર એકબીજાથી તબ વિશેષી હોય છે તેના ઉપરથી આવેલે નકો ન કરી કાઢીએ કે અમુક પંથ ખરી ધાર્મિક છે અને અમુક પંથો સમાજમાં વધારે શુદ્ધિ આણી છે.

આરે શું એવું કામ પોરણ છે, કે જે અર્થમાન્ય હોય અને જેના દ્વારા નિર્વિવાદપણે આવેલે કરી કાઢીએ, કે જે અમુક વસ્તુ હોય તો પાછાપ પમે તે હોવા છતાં પણ તેનાથી સમાજનું ઐકતિક કલ્યાણ થવાનું અને તે વસ્તુ એ પંથ માં, જે ભક્તિમાં કે જે ભક્તિમાં એટલા પ્રમાણમાં વધારે હોય તેજ પંથ, તેજ ભક્તિ કે તેજ ભક્તિએ સમાજની શુદ્ધિ માં અમર સમાજના વિકાસમાં વધારે મુલ્ય આપ્યો છે એમ કહી કાઢવું અસમ્ભવ એવી વસ્તુ છે અને તે ઉપરની ચર્ચા-કારા રખા થઈ ગયું છે. તે વસ્તુ એટલે નિર્ભયપણું, નિર્ભય-પણું અને વિવેક. વ્યક્તિના કે પંથના ઇષ્ટનમાં એ વસ્તુ છે કે તદ્દિ તે મહુ સહેલાઈથી ભણી કાઢવ. જેનું માનવું તેનું જ મોજનું અને મોજનું તેથી ઉલટું ન થાયતું અમર જેનું માણવું તેનું જ કરી તેનું આ વસ્તુ હોય તો નિર્ભયપણું, આવું નિર્ભયપણું કારણ કરનાર કામ મોકર કાઢી કરી ખરી વિના તદ્દિ ખુલાવે અને થમે તેનું નોખમ એકવા તેવાર રહેશે. કામ ભક્તગરક મોટપમાં ખામી આવવાના અજી કમંદાર પાછો અમર બીજા કલ્યા હોય કાંકવા કે મોક્ષ દેવામાં માટે મોટો કામ ન કરતાં સાચી વિના કહેવા તેવાર રહેશે. કામ કમંદાર એ તે નિર્ભય હશે તો, પોતાનું કામ ભાવ જુવું તદ્દિ કમ્પે-એવ રીતે જે નિર્ભય હશે તે પોતાનું ઇવન વલન કાઢું માણશે. નિર્ભય પંથ ઉપર કમતી કપમાં કે ખરેજીનો કાર નહિ. એ કામ પંથમાં નિર્ભયપણું હશે તો તે પોતાની મધીજ કમિત્તે એકામ કરી બીજાઓની સેવામાં વાપરશે; તે બીજાઓની સેવા ભેવામાં સંપૂર્ણ નહિ થાય. એ વિવેક હશે તો તે વ્યક્તિ કે તે પંથને કામની સાથે કહેવામાં ઉતારવાનું કારણ નહિ હોય. તે પોતાની કમિત્ત અને અંપતિનો અદ્યવેલ કરીને બીજાઓના કલ્ય ઇવતી. વિવેક હોય આ એક નજ હોય અને આ એક હોય આ અમરનું કે વિવેક તથીજ, આ

રીતે આપણે કાંઈ બચ્ચિત કે કાંઈ પંચમા ધર્મ છે કે નહિ એ બધું હોય તે મહેલાણીને બધી કાળીને અને પવરની કોણીથી કરી આપણે નહીં કરી કાળીને કે બધું બચ્ચિત બધર બધુક પંચ સમાજનું કલ્યાણ કરનાર છે અને બધુક નહિ.

નાતના મહાજનો, પંચમા તેના આગેવાનો અને સમસ્ત પ્રજામાં રાજ્યકર્તાઓ નીતિ થકે છે અને દેશરાજ પ્રમાણે પાલે છે; તેમજ તે પળાવે છે. જતા સમાજની શુદ્ધિનું કામ તે પાણું પાણી રહે છે. આ કામ કાંઈ મહાજન, કાંઈ પંચિત કે કાંઈ રાજ્ય માત્ર તેના પક્ષી સાથે ન થકે. એ કામજી મુખ્ય છે. અને એજ કાર્ય કરવું તે મુખ્યમ સંદેશ. જે બચ્ચિતને આ કાર્ય કરવાની તાકાવેથી હોય તેણે બીજાઓને પ્રથમ ન કહેતાં પોતાનાજ જીવનમાં ધર્મ કામજી કરવો જોઈએ. જે એના જીવનમાં ધર્મ કામજી થયો તે તેણે અંશે તેનું જીવન સમાજની શુદ્ધિ કરવાનું. (પછી કહે તે કાળને શુદ્ધ થવાનો ઉપદેશ પાણી કે લેખનથી ન થકે આપતો હોય.) સમાજની શુદ્ધિ એ જીવનશુદ્ધિમાં સમાજેથી છે અને જીવનશુદ્ધિ એજ ધર્મનું આખ છે. જેટલે જે આપણે સમાજ અને પોતાના જીવનને નીરાંગી રાખવા છુટકા હોઈએ તે આપણા પોતામાં ઉપર કહેલ ધર્મ છે કે નહિ અને છે તે કહેલે જાણે છે એનું જ નિરીક્ષણ કરવું જોઈએ. આ આર્થિક અનાદા દિવસોમાં જે પોતાનું નિરીક્ષણ કરવાની રેવ જેવડીએ તે તે કહેલાં સ્થાણે અને અને તેમ થાય તે આપણા આમે પહેલા વિજાળ સમાજ અને રાજના પટક તરીકે આપણે કાંઈક સાચો કાળો આપ્યો કહેવાય.

હિંદુસ્તાનના તાલ સમાચાર

—જલપાઇગુરીની જોગમાંથી મીડનાપુરની જોડમાં લખ જવા માટે ત્રણ મંત્રાણી કિંમતવાદી પદોએને ટેનમાં બેસાડવામાં આવ્યા હતા. ઊંચી સ્ટેશન આજળ રાત્રે તેઓએ માલતી ટેને કુદા મારી નાંખી છુટવાનું બધકર જોખમ બેસું હતું. તેમાંના એકને ધૂલ થક હતી જતાં તે ઊંચી મામમાં રાખ્ય થક કોઠરને આ આરતર માટે પહેાંચી ચક્રયો હતો. થક કોઠરને કક પડવાથી તેણે પોલીસને રીપોર્ટ કરી ફોને કરી પકડાવ્યો હતો અને તેને કોમ્પ ઇસ્પીટાલમાં મોકલી આપવામાં આવ્યો હતો. માળીના જે ફોનો નાંખી છુટ્યા છે અને કોઈ પતો મળ્યો નથી તેમની શોધખોળ માટે સખ્ત પળમાં લેવાઈ રહ્યાં છે.

—જોલ પાર્ટીઝ મુસ્લીમ ઇન્કર-સમાં પ્રમખરજાનેથી સર મુલશીકાર જાલી ખાત સાહેબે પ્રજના અને દેકના કાલોની આદે આવવા તેમાર થજોલા સ્વાર્થો લોહોને રૂપોડી કાલ્યા હતા.

—મુખ્ય સરકારે પોતાનું દેશી રાજ્યોને લમતું રાજકીય ખાતું કાઢી નાખી આ ખાતાનું કામ હીંદી સરકારને સોંપવાનો નિર્ણય કર્યાનું જાણાય છે. આ ખાતાનો સ્ટાફ પણો જોહો કરી નાખવામાં આવ્યો અને આજે રૂપીયા પચાસથી સાઠ લાખની ખચ થકી.

—ગુજરાતમાં કાલમાં કપાસના પાકથી જેતરા બરથક છે લજી કોડ લીલા છે. ગુજરાતમાં લંબાડુનો ખાક થક સારા પ્રમાણમાં થાય છે.

—હોડ જે વર્ષ પહેલાં દસ લાખ દન ખાંડ આવ્યાન કરતું હતું. હાલમાં પાંચ લાખનો થકારા. ૨૦-૨૧-૩૧ પાંચ લાખ દન ખાંડ હોડ આવ્યાન કરે છે અભારે પંચાથ, સંપુલક પ્રતિ અને બીકાર અને જોડીઆમાં કર નરા ખાંડના કારખાના ઉભા થાય છે. અને તેમાંથી જે લાખ દન ખાંડ ઉત્પન્ન થકી. આ પ્રમાણે હોડનો ખાંડનો ઉદ્યોગ વિજાળ થાયતો જાય છે અને આ ઉદ્યોગનું બચિય ઉજળું માલુમ થકે છે. એમ કહેવાય છે કે આવતા દસ કે પંદર વરસોમાં હોડને જોડતી ખાંડ તે પોતે ઉત્પન્ન કરી કાઢી. અને તોજ કરાડ રૂપીયા જેટલી રકમ હોડમાંજ રહેશે.

—જમદાવાદમાં સ્વદેશી નકાર પ્રુલ્લ મુકતાં સો ભવતિજા-ખાઇ મેખલેએ કલિંચુ હતું કે ગાંધીજીના જમદાવાદે સંપુર્ણ સ્વદેશી થક દેશના બીજા જાગે માટે કાંતરૂપ ખનવું જોઈએ. દરેકે દરેક થકે સ્વદેશી વસ્તુઓથી બરપુર હોવા જોઈ જે અને દરેકે દરેક દુકાનો સ્વદેશી હોઈ જોઈએ.

—સર થોમોસી કરી જે એક વખતે થકો માંખત હતો તે થક વધોની થકે કલકત્તાની ઇસ્પીટાલમાં બીખારી કલમાં ગુજરી ગયો છે. ૨૨ વર્ષ થકા જે હોડમાં હતો અને કલકત્તાની જે મેટી મેટીમાં જાગીદાર હતો કારાકસાને મેન્જર, નખાજની કાલકીજનો મેન્જર, કલકત્તાનો મેટીક અને બંધાજની મેન્જર એક થોમસોને પ્રમુખ હતો. તેની પત્ની મેટી કરી ઇંગ્લેન્ડમાં છે.

—દેવાળાડ રેલમાં કાઇ ૨૧-૨ જાંએને વુલગપૂર કહેરના એક વધોજના ખુન માટે આરોપી કરેલા અક યુનિયોશના તેઓની સથક મંજુરીને માટે આવેલા કેસમાં વિચિત મુકાદો આવેલો છે. કંકર કાલે જેને નહાની કાદીમાં મુખ્ય ખુન કરનાર તરીકે ફાંસીની સજ થક હતી તેને કાઇ ૨૧-૨ પ્રથમ એક વર્ષની સખ્ત મજુરી કાલની કેદની અને પાક ૧૫ ના ફંકની સજ કરી છે અને તે એમજા ખાડ અહેરમાં નકવારથી માયું થકારી દેવાની સજ કરી છે. બીજા થાંકને ચાર વર્ષની સખ્ત કેદ અને ફંકની સજ કરી છે અને જેને કોડી મુક્યા છે. ઉપથી સજ થામેલા માલુસોને તીકામની નખા કમેરીને અપીલ કરી છે.

—રાઇસરોમ જોડ વીકોમકને કારાકસા પ્રુલ્લી મુકતાં કરેલા આપજમાં સવિનય બંધની કલના તેલાએ પોતાની જે સીનીથી થતું વુકસાન કલ પ્રુલ્લી રીતે સિધારી લેવા નથી તેન માટે એક કલિંચો છે. રાજકારી સિધિયા સંતોષકારક સુધરે થકોલા જાણીયો છે અને કારાકસાની મેક પુરી થતાં પહેલાં રીકર્ડ બેક પ્રુલ્લી મુકવાને કાપીકમ બહેર કરવાનું જાણીયું છે અને આર્થિક તોની અને ટ્રાંસપોર્ટના કવાલને સરકાર ખ્યાન આપી રહેલી હોવાનું જાણીયું છે.

વેચવાના પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો આ જોડીસેથી મળા કકરી:—

સાહી કિખામજી પામ. ૧-૨-૩-૪-૬ દરેકની કી.	૧	૧
રાજ્ય મણેશ	૫	૦
ગુજરાત અર્થ સંમક	૬	૦
વિચિત	૨	૦
જીવનમાળા અને બોધવચન	૨	૦
કામ માધુમ	૪	૦
પમા અખત	૩	૦
મોકલ વીર કમારક	૧	૦
અસકાર	૭	૧
મીતાબલી	૨	૧

ગીતા મન્થન

(ચિન્તન-વિશ્લેષણ અને અભિપ્રાય મહારાષ્ટ્રી.)

અધ્યાય ૪ થી ચાલુ

(૫) શ્લોક ૧૩ થી ૧૪ (ચાલુ)

"કુરાદેશા સ્વર્ગતઃ મય્યેના યુગ્મધર્મો ને સાંભળ્યા છે. એ મય્યેને કાળમાં મુખી સુખી કિરણમાં મુખીને તે સર્વ સુખમાં કાળ સુવર્ણી કરામ ભવ છે, એવું તારા ભક્ષરમાં હશે. "પાર્થ! જેને આ પ્રમાણે સુવર્ણ મળે છે. તે સુવર્ણની કામનાવાળો હોવાથી, સુખી પુણે છે, અને તે પોતાના ખાસ અનુભવ વડે પોતાના ભક્ષરને એ સુવર્ણ આપે છે એમ માને છે. આમ એ માને એમાં કશું નવામ નથી. ભવ અને કાલસાધા મેદાયેલો ખાલુસ ભમે તે રીતે પણ કાર્ય-કારણ સંબંધ ભેડી કે છે પણ. ભારત! જે તું સુખીને કિત્તે શતા પણ વિષે પુણ્યા ભવ તે એ જાળવમાં હશે જવાન-ધરી એ સ્વીકારશે નહિ. એ તો કહેશે કે 'મારા કીરણમાં સુવર્ણને કલ્પન કરનારા યુગ્મધર્મો રહેલા છે, અને સ્વર્ગતઃ મય્યેના એવાં (કરણોને જેથી લઈ એને સુવર્ણમાં ફેરવી નાખવાના યુગ્મો રહેલા છે, તેથી જામ સહજ મળી આવે છે. હું તો મારા સ્વભાવથી જેમ વધુ હું તેમજ કમ્પેક્ષા વધુ હું મારા વાપને અને કલ્પનારતને જેને જેમ કલ્પયોમ કરવો હોય તેમ તે હરી બે છે. હું શું કામ કીતું કરીપણું મારે મારે વહેરી લઉં? અને પુસ્તીનાં પ્રાણીઓમાં કાલ પ્રિય નથી, કાલ અપ્રિય નથી; કાલ માન્યું નથી, કાલ અજ્ઞાતીતું નથી. હું કાલને સુવર્ણ આપતો નથી, કાલનું લઈ લેતો નથી. મારે નિમિત્ત એમ જનનું હોય તે તે ક્યાં બને છે તે ભક્ષરનીયે હું પરવા કરતો નથી."

"અને, યુગ્મધર્મ જેમ સુખી પોતાને મારે સુવર્ણ આપવાનો કાર નથી લેતો, તેમ તું સ્વર્ગતઃ મય્યેને પુણીક તો, અને જે તે મહત્ત્વે હરી તો તે પોતે સુવર્ણ જનાવવાનુંયે અભિમાન નહિ સ્વીકારે. એ કહેશે, 'સુવર્ણ જનાવવાની જવાબદારી મારી નથી. અરે, કેટલું સુવર્ણ બને છે, અને તેને કાલુ લઈ જવું છે તે ભક્ષરની મને પરવા પણ નથી. 'સુવર્ણ બને.' એથી હમ્મયે હું કરતો નથી, અને ન બને એવી હમ્મયે હું કરતો નથી. સો દેવોન દેવ, સો કાકિત્તેના મુળ પરમાત્માએ મારું પાવરન એવું કર્યું છે કે સુખીનાં કિરણો માં અને પ્રકરો હોય તો જેમ લોકપુણ્ય સોદાને જેથી લે તેમ પ્રકૃષ્ઠમાં રહેલું સુવર્ણ મારી વરણ જેવામ આવે છે. એ માટે મારે પ્રયત્ન કરવો પડતો નથી કે સંકલ્પ કરવો પડતો નથી. આથી, એ સુવર્ણને નિર્માણ કરાવનારો હું નથી, પણ એની મેલન એ નિર્માણ લઈ આવે છે."

"અર્જુન! શેરડીની માંઠ અને કામોડીને જમીનમાં નજીક નજીક વાળીએ, તો શેરડીમાં મળ્યા રસો અને કામોડીમાં કલ્પા રસો ભરવાનો કાલ પક્ષપાત કે વિચાર સરખોયે અમીન કરે છે કે જામીનમાં સર્વે પ્રકારના રસો નિર્માણ કરનારા વરણે રહ્યા છે, તેમાંથી દરેક મુળ પોતાને મોખ્ય તરફે જેથી લે છે. અને, શેરડી મળ્યામ રસો, અને લીખડો કાવામ રસો જેણે છે, તેના તેમનુંયે જાખમજ નથી, પણ તેમને પ્રકૃતિ ધર્મજ છે."

"મોમજીકાસુ! જેમ રીતે સર્વ સંકલ્પોના આધારરૂપ સર્વે સંકલ્પોથી પર એવો ને પ્રાણીમાનમાં રહેલો કેવળ નેતન્ય

રૂપ આત્મભાવ, તેની રીતે વિચાર કરતાં સર્વન, પલન કે સંકલ્પ જે તમે કામો સરખામ મહત્ત્વનાં અને સરખામ પ્રેક્ષા કરવા જેવાં છે. એક સંકલ્પસિદ્ધ થાઓ અને જીતો નિષ્કલ ભલો; એવો એમાં વિચાર સરખોયે નથી. એ તો દરેક ચિત્ત પોતપોતાના પાતર પ્રમાણે એને મળે મોખ્ય વાલના-એને પોતામાં જેથી લઈ, તેના નાના કે મોટા સરખર જેવું બને છે, અને વાનુસાર ક્રિયાઓ કરવું માલુમ પડે છે. (અધુર)

ગુજરાતી સાહિત્ય ભંડાર

(અંગ્રેજી પાના કરથી ચાલુ)

તાલુમા ભાગ ૧ લો	૩ ૩
" " ૨ લો	૩ ૩
" " ૩ લો	૩ ૩
અવલેખ	૨ ૬
પદભાષા	૧ ૬
ભારત યુવક પ્રવાસ આલમખમ	૨ ૬
મોળસેલમાં આંખીછ	૧ ૬
સ્વરાજ્યના ગીતો	૧ ૬
ગીરમિત્ર અને બીછ વાતો	૧ ૦
દેશ દેશની ગીર કથાઓ	૧ ૧૦
પાપા પમલી	૧ ૬
બીમેલી પદા	૨ ૬
દેશ દેશની અલ્પવત વાતો	૧ ૧૦
આખરી ફેરબો	૨ ૬
કોટ્ટરવાનનો નામ	૧ ૩
'ભાસીનું' કુલ	૧ ૦
જંગળના મેકાલ	૧ ૩
એકવને જિઝરી	૧ ૦
કુખ કિના	૨ ૬
પરચિતા	૨ ૬
વિસરજન	૧ ૦
આકાશના ખુલ્લો	૩ ૩
પ્રગ્નરચી	૨ ૦
આજમાધિકા	૨ ૦
ધર્મામાના અરિઓ	૨ ૦
કિરોર કથા	૨ ૦
આપણા દેશને કલિકાલ	૧ ૦
કલ્યાન મીઠકુંઝા	૧ ૦
મધા પ્રવેશ	૨ ૬
ઉચ્છીક કુલરાતી ટીક્કનરી ન્દાની	૫ ૬
વંખા	૧ ૦
આનંદ મઠ	૩ ૦
દેવી ચોલરાણી	૩ ૦
વિનોદ વિહાર	૫ ૬
કારવ વિહાર	૬ ૬
વાર્તા વિહાર	૫ ૬
જીમીયું ભાગ ૧ લો	૩ ૦
" " ભાગ ૨ લો	૩ ૦
દેવા કાકી	૩ ૦
મરત કીરની મરતી	૪ ૬
મરત કીરનો કારવ વિકાસ	૫ ૬
મુકલ કારવ	૫ ૬
કાલ્ય પ્રચિત્ત ભાગ ૧ લો	૧ ૬
" " " ૨ લો	૧ ૬

સાંક્રિય કરકાશ ધિમે	૨	૬	ધી ટ્રાંસવાલ યુનાઈટેડ પાર્ટીદાર સોસાયટી
અનર્થકરતવાન		૬	
અનર્થકરત		૬	વાર્ષિક અહેર સભા
ઉચ્ચશીલ યુજનની ડીક્ષનરી મોડી	પા. ૧	-	-
યુજનની ડીક્ષનરી સંકલ્પ	૮	૬	ઉપરોક્ત સોસાયટીની વાર્ષિક અહેર સભા તા. ૧૯ મી
વીર વલ્લભભાઈ	૧	૦	રૈલ્વ પાર્ટીને રવીવારે બપોર બાદ ત્રણ વાગે ૬૬ ટેરમ રોડ
રાજાજીની વાતો	૧	૦	પાર્ટીદાર હોલ ન્યુકાઉનમાં મળશે જે વખતે નીચે મુજબ
ગરીબની કામ	૧	૦	કરશે કરવામાં આવશે.
પાર્ટીદારી કીજરત	૧	૦	સ્થાનિક અને ટ્રાંસવાલમાં વરતા પાર્ટીદાર મુદરચેને વેળાસર
લાલ ટોપી	૧	૦	પ્રધારવા વિનંતી છે.
અર્થશાસ્ત્રીય ઇતિહાસ	૧	૦	કામઠાજી:—(૧) વાર્ષિક રીપોર્ટ અને દિશાવંતી રજુઆત.
મુદ્રણ કોર્સ	૧	૦	(૧) અમલદારો અને કાર્પેન્ટર કમીટી સંબંધીની યુદ્ધવૃત્તિ.
પ્રવાર વર્ષ ૧૯૩૧	૨	૬	(૨) પચુરજી અમલનું કામઠાજી.
મંથી વિચાર રોહન	૧	૬	જીવજીવ પ્રામણ્ય સંગ્રહ,
મલની રોહન	૨	૬	તા. ૨૦-૧-૩૩. પ્રમાણમાં માધવજી પટેલ.
મંથી કુમ આલખમ	૨	૬	એનર્જ. જી. સેક્ટરીંગ. ધી ટ્રા. યુ. પા. સોસાયટી
ગામુચી કુમ	૧	૬	Garlick—the very best quality garlic at
પરોક્ષી કામની કલિકાઈ	૨	૬	3½d per lb. Delivery free from Brandfort
અમવાન મહાવીરની કલામી	૨	૬	Station. Apply to G. F. Frind, Platkop,
ધર્મ સંસ્થાપન	૧	૦	P O. Brandfort.
વીરોચનાની વાતો	૨	૬	

ડરબન શહેરની

કેટોમેનોરની જમીનનું અહેર લીલામ

તા. ૪ માર્ચ ૧૯૩૩

માલોહીના કોઇ પણ જમીનના જમીનદાર વચ્ચે થશે ભવિષ્ય કામકામ તાર કુદા જમીન
કાનિવાર તા. ૪ માર્ચ ૧૯૩૩ ના દિને ડાઉન હોલના મોસાનમાં સવારે ૧૦-૩૦ વાગે મારફત મારફત અહેર
લીલામની નીચે જમીનની જમીનનું વેચાણ કરશે. ડરબન કોર્ટનીના કેટો મેનર કાર્યમાં એ. એલ. એમ. ડ. હોલ ૧ થી
૧૨ નંબરના વર્ગનું મુજબ મેઇન રોડ નજીકના થશે ભવિષ્યના ૧૨ જમીનના કુદાઓ દરેક કુદાએ રસ્તાપર ૪૦ ફીટની
પહોળાઈનો અને વીસ્તારમાં પા એકર જમીનનો છે. માલોહીના અમવા રહેણાંકની કોઇ પણ જમીનની અરવ વચ્ચે વેચાણ
કરવામાં આવશે અને કોરપોરેશન કબજાત આવે છે કે નો માલોહીની કમીટી તે માલોહીને પોતાનામ રહેણાંક માટે
ધર ભવિષ્ય માટે હોન વરીફ થાંચ હા બનાવશે ૨૫ વર્ષની મુદતથી કાર્ટ્રીજ હોન ફાંચમાં પેસા થીરવામાં આવશે.
અને એ જમીન અને મીલકત ઉપર બોન્ડ કરવામાં આવશે.

લીલામની કાર્યાલની કી. પા. ૪૫ દરેક કુદાની મુકર કરવામાં આવી છે.

નાણાં કરવાની કરતો: કીમકના ૨૦ ટકા લીલામની તારીખથી એક માસમાં રોકડા કરવા પડશે ભવિષ્યના કાલ
વર્ષની મુદતમાં કરવા પડશે. અને તેનું ૫ ટકા બાજુ લેવામાં આવશે. જમીન અને ભવિષ્યમાં ભવિષ્ય મીલકત,
અમવા ભવિષ્યમાં ભવિષ્ય મીલકત, રૂઠન રહેણાંક તરીકે વાપરી શકાશે, અને એ મીલકત કોઇ પણ જમીનના જમીન
નહિ વાપરી શકાય એ ખાસ કરવ રાખવામાં આવી છે. લીલામની તારીખથી એ વર્ષની મુદતમાં માલોહી એકામમાં
એકામ પા. ૨૦૦ ની કીમતનું થર ભવિષ્ય પડશે.

આ કુદાઓનું વેચાણ નામદાર એક્ઝીક્યુટીવની મંજૂરી મળવાથી અને ૧૯૨૪ નાં બરો એક્ઝીક્યુટીવની ૧૬ મી
કલમ ૧૬૬ મુજબ ડાઉન કાઉન્સિલની મંજૂરી મળવાથી નહીં થાશે. જમીનને લીલામના એક પગલાડીવા અમાલ ખુદીનો
અને ધન્યજીથી નીલામની કરવામાં આવશે. અને કમેન્ટાર ખરીદનારોને વિનંતી કરવામાં આવે છે કે, ડરબન એક્ઝીક્યુટીવ સ્ટીટ
ઉપર આવેલા એક કોર્ટ કાર્ટ્રીજ નરો સ્ટેટ એક્ઝીક્યુટીવ પ્લાન અને લીલામની કરતોવાળું કેટલોગ લઈ જવું.

મરખુદી, લીલામ, અને ટ્રાંસફરનો ખર્ચ કોરપોરેશન કરશે. હોન, અને મોરદેજ બોન્ડની મંજૂરી કરવામાં આવે
તો તેનો રજીસ્ટરનો ખર્ચ ખરીદનારને કરવો પડશે.

ડાઉન કલેક્ટ એક્ઝીક્યુટીવ

તા. ૨૬ જાન્યુઆરી, ૧૯૩૩.

એ. એલ. એન્ડ.

ડાઉન કલેક્ટ.

મહન મેરેટ

સંવત ૧૯૮૮ના—રાજવંશ પંચાંગ

તહન મહન મળે છે. મંચાવે.

મહનમંજરી દારમસી અમનમર, ઠાઠીયાવાડ

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફેરે ભવનું ધાવું ૧૨૦ અને વેલ્ટેબલ આર પેશીય હરી સી

સી. એ. ધી મોલવામાં આવશે. બપોલ:—

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

અહવાદીક પંચાંગ

વાર	ચીરત્રી	હીંદુ	મુસલમાન	પાસી	સુબોડ	અમર
૧૬૩૦	૧૬૮૬	૧૭૫૧	૨૦૨	૧૭		
ફેબ્રુ-વારી	માહા	અવાલ	કેકે	કેકે		
સુન	૪	૬	૭	૮	૫-૨૭	૧-૫૪
સોમ	૫	૭	૮	૯	૫-૨૮	૧-૫૪
મંગલ	૬	૮	૯	૧૦	૫-૨૯	૧-૫૪
બુધ	૭	૯	૧૦	૧૧	૫-૩૦	૧-૫૪
શુક્ર	૮	૧૦	૧૧	૧૨	૫-૩૧	૧-૫૪
શનિ	૯	૧૧	૧૨	૧૩	૫-૩૨	૧-૫૪

Phone 327 Tel. add. "Lefopco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter.

ફેરે અને વેલ્ટેબલ આરેક હીના મોલવામાં આવશે અને પેશીય હરી સી. એ. ધી મોલવામાં આવશે.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

Phone 3467. Box 316. 52, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

હીરાભાઈ મોરાર મતવાડકર,

ફેરે અને વેલ્ટેબલ આરેક હીના મોલવામાં આવશે અને પેશીય હરી સી. એ. ધી મોલવામાં આવશે.

P. O. Box 316. 52, Victoria Street, DURBAN. 70

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફેરે ભવનું ધાવું ૧૨૦ અને વેલ્ટેબલ આર પેશીય હરી સી. એ. ધી મોલવામાં આવશે. બપોલ:—

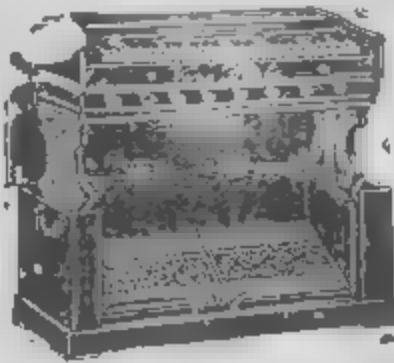
P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

અમુલ્ય લાભ!

માત્ર થોડા વખત માટે.

સોનેરી તક!

વારે ફેબ્રુઆરીના એકી અવાજે હીંદુસ્તાન તેમજ આ દેશમાં વખણાવેલા મેરેટીક હાથના તથા પગના હારમોનીયમો.

હાથના સોનેરી પાર્ટીક ૨-૨૫-૦ થી પા. ૪-૫-૦.

પગના પા. ૮-૮-૦ અને તેથી ચલતા પા. ૪૦-૦-૦ સુધીના.

વારે ફેબ્રુઆરી માટે ખાસ મેરેટી આપવામાં આવે છે.

તબલા પા. ૧-૫-૦, ૧-૭-૦, ૧-૧૦-૦.

ખરીદનારને ૩ મહીના સુધી મહત્ત્વ ધરાવતા આપવામાં આવશે. બહાર ભ્રમ વાળાઓને મેરેટી પોસ્ટલ આર્કથી પોસ્ટકારા સીમવામાં આવશે.

ફેરે ભવનના હારમોનીયમ—હાથના, પગના, હાથ પગના સાથે, પોર્ટેબલ, ૩૨૫, ટ્રાવેલિંગ, આ દેશની હવાને અનુકૂળ એવા ખાસ વારે ફેબ્રુઆરીમાં મનાવવાની મંચાવેલી છે.

વાયોલીન, આર્પેજીન, મેન્જેલીન, ગીતાર ફેરે ભવનના રોયર પાર્ટીક તેમજ રોગેનો મોટા રોગેકે તેવાર વહે છે.

ફેરે વાજાવાલું રીપેરીંગ કામ ૪૦ વર્ષના અનુભવી એકસ-પર્ટી આમ રખેલ દેહન કરવામાં આવે છે.

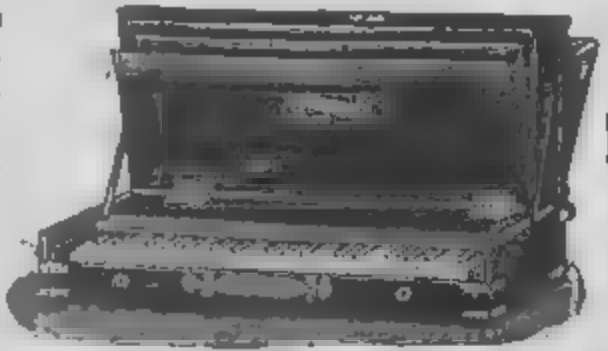
બહાર મામના મોરાર દરેક પુરતુ ખાન આપી સંભાળપૂર્વક રી પેશીય હરી મોલવામાં આવે છે

મળે મા બપોલ:—સોન એલ'ટ. વારે ફેબ્રુઆરી

ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલૂન,

પી. એ. મોલ ૪૬૦. ૧૩૧ સ્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

GOSHALIA'S MUSIC SALOON.

P. O. Box 480. 131 Queen Street, Durban.

કેપીટન બાલકેની હોટલ

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્ટીમર તથા માણીએ જનારાઓ માટે બેઠકની માહિતી આપી સતોષ સાથે રહેવાનું દરેક બાતનું સ્વાદીષ્ટ જમવાનું. આવી સમવડવાળી ડરબનમાં ફક્ત એ એકજ જગ્યા છે.

પધારી ખાત્રી કરો. પ્રમાણમાં ભાવો તદ્દન સસ્તા છે.

તેમજ હમારી ફરમાસુ મીઠાઈ આખા સાઉથ આફ્રિકા તેમજ રોડેસીઆમાં વખણાએલી છે. એક નાનામાં નાનું પારસલ મંજાવી ખાત્રી કરો.

માલ સારો ચોખ્ખા ધીમાં બનાવેલ.

કંટીઓના માહકોએ એરડર સાથે પેસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

માણીક:

R. K. KAPITAN,

*Phone 3623.

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

તમારા પધારી બહેર ખબર ક્યા છપાવશે?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જે સુનામાં સુવં દોઢી ડાડું આખા સાથે આફ્રિકામાં વંચાય છે.

ભાવ અને નકલ મારે કમો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

બેલો

તે

પહેલો

આફ્રિકામાં પહેલીજ વખત

ગ્રામોફોન અને રેકોર્ડો:

ના

સરપસલ રોકેટનું

સેલ

મોડટું

ગંજાવર

સેલ

હીંદુસ્તાની
ગુજરાતી
રામીસ
રેલેગ

૨
૩૧
૩૧

3/3

૪૩

ડબનની ૩૫/-

અ બારબેન ખાલી થોડા દહાડા મારેજ
માટે લાભ લેવા ચુકશે નહિ.

હારમોનીયમો અને તબલામાં પણ ખાસ ભાવ પકાડેલા છે. બીર માટે લખો:—

*Phone 3447.

ORIENT MUSIC SALOON.

109 Field Street.

P. O. Box 1188.

Agent H. M. V. RECORDS.

DURBAN, Natal.

Indian Opinion

No. 6—Vol. XXXI

Friday, February 10th, 1933

Magistrate John H. D. O. and a Newspaper
Printed at the Court,

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સમી. "કેન્સિયા"

રેલુયારી ના ૨૦ મીએ મુંબઈ જવા દિપડી.

મિત્રિકા. જાણે—બેરહી વગર.

ਮੋਹਣ ਕਲਾਸ: ਪੰ: ੨੭, ਡਿ: ਪਾ. ੬-੭-੧.

પેલીન્થોએ ગેતાના હાથીના કબર પોતાનું અને સ્ત્રીકર્મનું નામ લખી, પોઈન્ટ, કબરનું કરનારું કારણ અને ભાષી
મઠો ત્યાંના રહેલે ટીપ્પાઈએન્ડને હાથીના શીયા પોઈન્ટ કબર પહેલિના કરવા ભલામણ, તે તેને જાણીતી કરી ભાષ્ય.

सुखना—दशरथजी के बेटांना मोठा हाजीरा कमीना ११ बाळा जन्माकें करुमना पडोवता हवा.

જા. બીન્દના માનની નવી ભેટ મળ્યા સારી સમયોગતી અને ઝડપ આવી સાથે અને અરુ ખાસિયા સાથે આવું થઈ છે.
એક દોરી જેથીને એવાની રીઝી જમારી ભેટીસમાંથી ભેતી અને પહાર મ.મ.પાળ ગામભામે જમારી આવે

SHAIKH HIMED & SONS.

300 Pine Street,

Tel. Add. "Karamel," Dordrecht

મુસલમાની વીરણ પાઉં ૩-૧-૬

.. ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପା. ୭ ୧୪-୦.

દાંદુ પીરની પાઉંદ ૨-૧૪-૦,

૧. સ્પેશીયલ વીરો દબલ.

વધુ પ્રમાણમાં માટે જાણી શકાય છે—(૬)ની પેઠી-જય

ਮੇਰਾ ਰੋਮ ਦੀਵੀ ਮੇਰਾ ਕੁਰਸੀ,

30-0 414-1 3-11-2, 4-2-2-2

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including
Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's
Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union

SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue.

DURBAN.

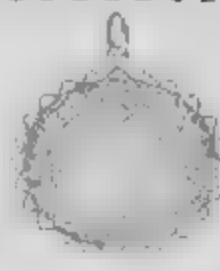

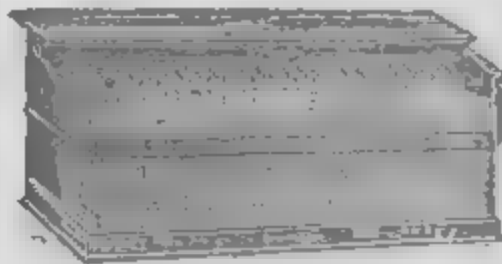
AWARDED
GOLD
MEDALS

સાનાના ચાંદ
મળેલા

સરદાર ફલ્ગુટ: સરદાર મેન

ફલ્ગુટ બાલના સરદાર ફલ્ગુટ
દારમાન્ય ના સરદાર ફલ્ગુટ
આમિશન અમારી પાતાની
ફલ્ગુટમાં બતાવવામાં
આવે છે. ફલ્ગુટ નિગલ
માટે એક આનાના
ફલ્ગુટ મોકલી ફલ્ગુટ
મંગાવી બાવી કરો.

ચેતસીંગ ગુરુપક્ષસીંગ એન્ડ પ્રધર્સ,

દા કોશીસ અને મગધાન-ખેતવાડી પ મી મલીના નાક, રૂપર સેનકલ્કર રોડ, મુંબઈ, ૮.
Tel TUNEMASTER Bombay, બાલ મેનશીન ન શામ ૧૫૪ ૫૮ કોશીસ રોડ, મુંબઈ ૮

૨૪ કલાકમાં ફામલો કરનાર જગપ્રસિદ્ધ

અપટસોશન

દરજ, ખજ, ગુજલી, ખરજગુ (વિગેરે આમડીના ફોર્ડ ઉપર અકસીર દવા છે,
કપડા ઉપર દાઘ પડતા નથી, ઘણા કોડલીખીસનોમાં સાનાના ચાંદો મળેલા છે,
કો. બા. ૧ ના ૭ આના, પોસ્ટલ પેકીંગ થાજુ લુદો, આખરુદાર મેજન્ટો લેખ્યો છે.

અપટ કંપની, કાલબારવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

ઉત્તમ મરમ મસાલી વિગેરે

અમારે આ બાવી દેખવેખ નીમે તાલ્લ અને સરકારી
પરમા ફોલો મરમ મસાલી, કરીપાઉકર, ફલ્ગુટ, મરમ. તેમજ
કરીના અને કોશીના તેમજ મોસ અલ્બાર ફોલો રોડ
વા બધાખે અમારી મેરટી સાથે મળી કકરી આવો
ઉત્તમ મરમ, તમે ખરમા બનાવી જકના નથી. જો પળત
મંગાવી બાવી કરો. મળવાગુ રોડ

K. H. PADIA,

122 Victoria Street, DURBAN.

Box 247 & 317

Tel "Khatel."

HOSEIN ISMAH. (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મોકલ ૨૪૭ અને ૩૧૭ રેલીમા સેલ્સ "ખતો
હુસેન મરમાલ (સરદારવાલ વાલા)

દારમાલ પેકેજર મેજન્ટ.

મોકલ મુંબઈ આફ્રિકા

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Capital Addl
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

Capital Addl
P. O. Box, 2302
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

■ Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશિયા લીમીટેડ

નફાનામાં નફાનું પ્રમાણ અને મોટામાં મોટું બિનમ
આપનારી માસિક વર્યની જુની સીમા કંપની.

૨૦૬૦ની વીજા ઉત્તરવવાથી શા શા ફાયદા પાવ છે તે બજારું હોય તે અને કમ કંપનીમાં
ઉત્તરવવાથી વજારું કમ ફાયદા અને શકત આપનામાં આજા પ્રાપ્તિય બરવાથી
મળ ને બજારું હોય તે બજારું:—

મુળજી જી. પટેલ

લિફ્ટએના બાંજનેસના ચાફ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokanur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by **KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,**
Rampart Row, Port Bombay

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

Remember when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never stretches the truth and is unimpeachable.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીન-ઓક્સફોર્ડ બ્લુ શોપ દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખાતરી કરી લેવો કે તમને જોઈએ તેજ માત્ર મળ્યો છે. કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને કાચ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે સહેલો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફોર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

ચીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ ખરીદવામાં સખવો અને તેજ બ્લુ વાપરવા બહામણ કરી એ ફાયદાકારક છે એમું કારણ એજ છે કે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ તમે તમારા માલિકાને વેચ્યો તો તેથી કીને સતેષ થશે અને ફરીથી પણ તેજ ખરીદવા આવશે

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચલાવનાર

નારાયણના નંબર એકના બનાના, પાંચનાપલ (રોડે) ચીને આરદર ખોલેથી તરત ચલાવવામાં આવશે.

દરેક આરદર ઉપર જાતી રખડેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકિંગ કરી ડીલિવર આવેથી માફલવામાં આવશે.

કેપ પ્રાવીન, ટાંચવાલ, ફીફોટ, રોડેસીઆ વીઝેરે દરેક જગ્યાએ માફલવામાં આવે છે.

લખો : રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧.

૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાટાલ.

Indian Opinion

No. 6—Vol. XXXI

Friday, February 10th, 1933

Registered at the G.P.O. as a Newspaper
Printed by the Proprietor

TRUTH ABOUT INDIA

WHAT THE INDIA LEAGUE SAW

MISS ELLEN WILKINSON ON GOVERNMENT POLICY

MISS ELLEN WILKINSON writes to *The Star*.

London. (By Mail).

Can anything remove the ostrich-complex from the British official mind? If anyone comes back from a country which he dislikes, and says things about it of which he disapproves, then be Minister or Civil Servant, he simply refuses to listen. "You have only been shown what the Bolsheviks, the Indian Congress, the Hinduism (whatever is the pet annoyance of that particular area) wanted you to see."

That Russian Minister who built cardboard villages along the Volga to soothe his Emperor's conscience did a good turn for all succeeding bureaucrats. He presented them with the perfect excuse of the ages.

There was "cardboard village building" to create a good impression during the visit of the India League delegation to India, and it was done by the Government.

Frankly, I was surprised they took so much trouble about it, but here is a sample.

Mr. Menon and I went into the Frontier area. Without our asking for any help, cars were placed at our disposal and the Political Agent was sent to guide our steps. We accepted this kindness gratefully. It meant seeing the sights—and Khyber is some sight to see. But it also meant that we could not see the things we had come thousands of miles to see—the conditions of life of the ordinary people. So one morning we slipped out before dawn, our guide a schoolboy, half Muslim, half English, just returned from an English public school.

Police At Mardan

We went right into the interior to the town of Mardan. News travels fast amongst the Afghans, and they crowded into the place to meet us. I looked down from the roof of a local magnate's guest house on the packed crowd in the narrow closed lane. If the police shot into the crowd, . . . I implored our schoolboy guide to get them away.

A few words from one of their own leaders, and the lane was cleared as if with a broom. We were left with none of the more important men of the place, packed round us in the stifling heat. Some minutes after the crowd had gone a dozen armed Indian policemen marched into that lane. I thanked heaven we had got the crowd away first.

After we had heard their stories the policemen calmed and left us.

As soon as the first group got out of the street door into the lane they were set upon by the police. A constable pulled the turban off the bald head of an old man, tied his hands with it, and proceeded to beat his head with a lathi. All the other men were beaten. They were completely unarmed, and the only resistance they could put up was to try and shield their heads from the lathi blows. They were then pushed back into the courtyard.

Suddenly an Indian in mufti arrived on a bicycle. There was a sharp order. The police formed into twos and marched away, leaving us in complete possession. I couldn't understand why.

Agent's Explanation

We drove back to Peshawar in great indignation at this completely unprovoked assault.

The Political Agent, worried as to why we had left his guiding hand, came in haste to see us. He assured us that what we had seen was no police outrage. The Red Shirts had stolen police uniforms and beaten up their own people to stage an "attack."

"A police lathi," I laughed, it seemed too comic that we should be asked to believe such a yarn, but this is evidently the account of the incident that has reached Sir Samuel Hoare.

The sequel is the most interesting part. The following morning I saw Mr. Adams (the Inspector-General of Police), Mr. Ashman (then Deputy, now Acting Chief Secretary) and Major Seale (the Deputy Commissioner of the Mardan District).

I asked each in turn, "Were these people really only Red Shirts dressed-up?" Each replied, "Of course not," but Mr. Ashman said, "I do not think you have treated us fairly. If you had told us where you were going we should have given the strictest instructions that no beating was to take place while you were there."

Major Seale said, "As soon as we knew you were there, word was sent to withdraw the police."

Challenge To Sir Samuel

Sir Samuel Hoare can confirm this from his own official sources. I have every reason for personal gratitude for the kindness and hospitality shown to us in Peshawar, but if any charge of staging is to be made, who did the staging there?

The Secretary of State accuses me of having seen only the Home Member at Delhi, Mr. Pailly. With that superbly diplomatic and intelligent gentleman

I enjoyed two hours of some of the most interesting conversation I had in India. He talked more sense about the Indian trade situation than Whitehead is likely to hear in weeks. But in addition to the Great Ones at Delhi, we talked to the British officials in every out-of-the-way place to which we went. I have come back from India with a good-sized admiration for these men, keeping somehow sane and all their wisdom, and yet able to talk good-humouredly and sympathetically to stray visitors who blew in from England.

But I was living with Indians in Indian houses. The contrast between the talk on my boat's verandah, and the informal discussions over the English teacups filled me with despair. In no other way can anyone realize how deep is the gulf that has widened between India and Britain.

What They Don't Know

Crops, irrigation and land revenues the British official knew all about. What he did not know, and now-a-days bitterly did not know, was what was going on inside the heads of those Indians who would not form part of his immediate circle of officials and servants, and the other dependents on his favour.

I can understand only too well why the young official who has sweated through those monsoon days—we experienced (at least, Sir Samuel, we were not cold weather visitors) feel that the non-cooperating Indian is an ungrateful scoundrel. But seeing there are no many tens of thousands of them now—twenty thousand at least of their handling people in jail—how far will that bring a solution either to India or for Britain?

Sir Samuel Hoare can smile at our delegation. That matters little. But his attitude is symptomatic of that official view which, filtering from Whitehead through Delhi to the hundred district officer, is responsible for much of the tragedy in India to-day. If officials refuse to listen to the facts that are thrust upon you the casual tourists in India, what hope is there of a peace based on mutual trust and understanding?

Meanwhile British trade with India is falling; more and more resources to our people are being closed. Sir Samuel may convince a Tory House of Commons that the country is in a state of placid content, until the inevitable explosion crowds the House for yet another futile Indian debate. And the world looks on and wonders what has happened to British statesmanship.

Fountain Of Wisdom

We must bear our cross not because it is sweet to suffer, but because the pain and the suffering are as nothing compared with the greatness of the issues involved.—MR. JUSTICE RANADE.

National progress is the sum of individual industry, energy and uprighteness, no nation is strong but individual dishonesty, selfishness and vice, selfishness.

He who is himself a true man, has a chance to know the truth of men. If he sees them, he who is not, has none.—THOMAS CARLYLE.

A little that a righteous man hath is better than the riches of many wicked.

Notes and News

THE very sad news of the sudden and untimely death—for he was born only in 1884—of Mr. C. W. Malan, Union Minister of Railways, which took place in the early hours of Monday morning in the Volks hospital after a successful abdominal operation, was received throughout the country with grief. The late Mr. C. W. Malan was an able politician from the year 1915 and held the present post from 1924. He a staunch nationalist—was a younger brother of Senator F. S. Malan, the leader of the South African Party in the Cape. Mr. Malan's death, coming at such a critical period in the history of the country, is a severe blow to the present Government. Strange to say it is the first time since Union that a Minister's death has taken place while Parliament was sitting. Though Mr. Malan's White Labour policy, in so far as railways are concerned, has done a good deal of harm to Indians, all those, even from the Indian community, who have known him personally or have read of his activities, have been struck with his great personality. General Smuts in paying a tribute to the late Mr. Malan said, "the country, Parliament and the Nationalist Party were much the poorer for his death. It had come as a shock to everybody, but all who know him would long remember him as a friend." We join the country in its grief and in its deep sympathy for the bereaved family.

The Transvaal Indian Congress sent messages of sympathy to the Prime Minister and Mrs. C. W. Malan. In the message to the Prime Minister the Congress expressed its deepest sympathy at the sudden loss to the Cabinet and country by the demise of Mr. C. W. Malan.

A petition signed by over 10,000 "European members of the commercial, financial and industrial community and registered voters of Johannesburg" pleading, it is understood, for the rights of the Chinese and their exclusion from the term "Asiatic," is to be presented to members of Parliament, and in particular the Minister of the Interior, Dr. D. F. Malan, at the end of this week. Mr. Ho Tong, president of the executive council of the Chinese Association of the Transvaal, left for Cape Town last Tuesday night for the purpose of presenting the petition. The petition refers to what it describes as the very great hardships under which the Chinese community in the Transvaal suffer, and will further be called upon to suffer, by the passing of the Transvaal Asiatic Land Tenure Act of 1934.

There is no getting out of the fact that Chinese are an Asiatic race and if they are given preferential treatment it will certainly be because they have power behind them. We heartily congratulate our Chinese friends who, we understand, have stood firm, with the exception of a few, and refused to fill in the forms required under the Asiatic Land Tenure Act. We can only express our regrets at those of our countrymen who have been so utterly self-interested as to be led away by the Agent of the Government of India, against our repeated warnings, to fill in the forms with the hope of safeguarding their material interests at the risk of losing their own self-respect and the honour of their country. They will reap the fruits of their sin later.

DISTINGUISHED visitors from Zanzibar, Mr. Yusuf A. Shairif, president of the Supreme Council of E. H. the Aga Khan, and Mr. Gadam Hussein Hajeo Virani, C.M.S., who are on a tour of the Union, paid a visit to Durban last week accompanied by Mr. Alibhai Vahedi of Pretoria. They were entertained by many friends and institutions including the Orient Club,

They paid a visit to the Phoenix Settlement on Saturday where they lunched with Mr. and Mrs. Gandhi. They proceeded to Capetown on Sunday. The party was also accompanied by Mr. Churin Joona of Madagascar who is here to ventilate the grievances of the Indians in that French territory and for financial help for the uplift of our brethren.

According to a Renter's message, Mrs. Gandhi has been arrested in the village of Kwa. When Mahatma Gandhi commenced his fast on September 20, Mrs. Gandhi was in prison at Abimberak and was about to complete her term. She was then transferred to Yeravda prison and allowed to be with Mahatma Gandhi during his fast. No sooner the fast was broken Mrs. Gandhi, being still a prisoner, was removed to the female ward. After a day or two her term was over and she was released. Since then Mrs. Gandhi was for some time allowed to be with Mahatma Gandhi during the day time. Later Mrs. Gandhi was engaged in the work of securing entry for antiochahles into Garuvasgar temple in Southern India. When the danger of another fast on the part of Mahatma Gandhi had passed, Mrs. Gandhi resumed her activities in connection with the civil disobedience movement with her other co-workers in her native field in the Surat District. Mrs. Gandhi has been sentenced at the Criminal Police Court to six months' imprisonment and a fine of 500 rupees or six weeks in default.

INDIANS IN MADAGASCAR

AFTER what we have heard and read about the French people having no colour prejudice we were somewhat shocked to hear the tale of woes of eight thousand of our countrymen who have settled in the French territory of Madagascar from Mr. Churin Joona who has come on a visit to the Union.

From the description given by Mr. Joona of the restrictions imposed upon Indians in Madagascar, they would appear to be in no way dissimilar to those we are subjected to in this country. We understood from Mr. Joona that there were very meagre facilities for the education of Indian children in Madagascar, that Indians were prohibited from entering public places such as entertainments, baths, etc. and the most amazing restriction was that an Indian no matter how old a resident he may have been of Madagascar once he left the territory he was not allowed to enter as a domiciled Indian but could enter as a new immigrant after depositing the sum of about £60. Questioned as to the probable reasons for such restrictions imposed upon our people we learnt from Mr. Joona that these restrictions would be removed if the Indians agreed to become French subjects. Mr. Joona was not able to give us a very happy account of the social conditions of our people in that territory. He said the people were mostly illiterate; that there was lack of unity among them and their activities were directed more towards material gains than towards the moral upliftment of their brethren. We were able to surmise from that that our brethren in that French territory were suffering from the same disease as we are suffering from in this country and that if anyone is to be blamed for their disabilities, it is not so much the French Government but themselves. Added to these disabilities, we were sorry to learn,

the present world depression has also had its evil effect upon our brethren in that territory.

Our deep sympathy goes out to our brethren in Madagascar but we must tell them, as we have always been telling our brethren in this country, that outside India we are all known as Indians and not as representing the different sections of our community, and if we at all wish to live happily we must live as Indians and forget entirely our communal differences; that we should be concerned about our moral advancement as much as, if not more than, our material advancement. Otherwise we would very rightly be condemned as parasites. Furthermore, we do not see any harm in our brethren in Madagascar becoming French subjects. We, in this country, are asking for our rights as sons of the soil and as belonging to the land of our adoption. Our brethren in Madagascar should do likewise. We cannot imagine the French people would be as ungenerous to our people as the British are in this country, provided our people themselves have not degenerated. The next course for our friends in Madagascar is, we think, to make representations to H. H. the Aga Khan who is the head of the Indian Overseas Association in London, and, we are sure, with his able assistance they would soon be able to overcome their difficulties.

Transvaal Asiatic Land Tenure Act

Commission's Statement

The Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission has issued the following statement for publication.

The Transvaal Asiatic Land Tenure Act, 1932 (35 of 1932), contains provisions dealing with the position which has arisen in the Transvaal owing to the illegal occupation of proclaimed land by coloured persons contrary to the prohibitions contained in the Gold Law. These prohibitions are, as is well known, comprehensive in their terms, but an exception is made in favour of (a) bona fide servants living on the premises of their employers; and (b) persons living in bazzars or locations on proclaimed land.

By Section 5 (3) of the 1932 Act all coloured persons who were on May 1, 1933, illegally residing on or occupying any proclaimed land were given an opportunity of furnishing the Minister of the Interior, before September 1, 1933, with a written notice giving particulars of such residence or occupation, in accordance with a prescribed form (F.I. 29), and it was provided that persons giving such notice should be entitled to continue such residence or occupation until April 30, 1935.

It was stated on the prescribed form that its completion did not necessarily imply any admission by an applicant that he was illegally occupying or residing upon proclaimed land.

Penalties

Many coloured persons, as will appear from particulars given below, filed in the form in compliance with the period allowed, and thus secured protection in their residence or occupation of proclaimed land until April 30, 1935, but many failed to fill in the form, and cannot therefore now obtain that protection, but are subject to penalties prescribed in the Act in the event of their continuing to reside on or occupy proclaimed land.

The whole position is, however, being examined by the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission, which is required to make recommendations to the Minister as to the exercise by the Minister of the power conferred by the 1932 Act to exempt land from the operation of those provisions of the Gold Law which prohibit occupation of proclaimed land by coloured persons.

In this connection it is impossible for the Commission to recommend the exemption either (a) of an area, e.g., a section of a township, or certain streets or blocks of stands or (b) of a particular stand or site.

The Commission has also to examine individual cases of residence or occupation by coloured persons in areas not recommended for exemption in order to compile a register showing the individuals who are in illegal occupation of proclaimed land.

Exemption Consideration

In making recommendations as to exemption of areas or sites from the prohibitions against coloured occupation contained in the Gold Law, the Commission is required by its terms of reference to take into account the following considerations: (a) the character of the present coloured occupant, and, in the case of a trader, the nature of his trade; (b) the period during which his occupation has continued; (c) the character of the areas occupied, i.e., whether such areas are already largely occupied by coloured persons or are predominantly European; (d) the wishes of the other occupants of those areas; (e) the hardships which the enforcement of the law would involve.

Before, therefore, the Commission can be in a position to make recommendations as to exemption, either of areas or individual sites, from the prohibitions contained in the Gold Law, it must be in possession of full particulars as to the coloured persons who are residing on or occupying proclaimed land, the sites occupied and the circumstances connected with the occupation.

Many coloured persons who are now residing upon or occupying proclaimed land are, as matters stand, owing to their failure to send in the required notice on form D.I. 29 before December 1, 1932, liable to prosecution under the provisions of the law prohibiting such residence or occupation, but there is still an opportunity for such persons to supply the Commission with particulars of their cases, so that the Commission may be in a position to consider the question of exempting the sites occupied or an area including that site.

It is important also that individual coloured persons claiming to be in legal occupation of proclaimed land by reason of the length of time during which such occupation has continued should register their claims with the Commission, so that, if such claims are found to be valid, their rights may be duly recorded on the register which the Commission is required to compile.

In order to obtain the necessary information from coloured persons in occupation of proclaimed land who have not filled in form D.I. 29, the Commission has issued a new form which coloured persons have been asked to complete giving particulars as to such occupation. It is desirable in their own interests that all coloured persons who have not filled in the form D.I. 29, and who wish to remain on sites situated on proclaimed land where they are at present residing, should fill in the Commission's form, and thus give the Commission the information necessary to enable the Commission to give due consideration to their cases.

The figures given below show the present position as to completion by coloured persons of forms giving the necessary particulars as to the occupation of proclaimed land:

Statistics

Coloured persons of different classes who completed the form, D.I. 29, prior to September 1, 1932, so as to obtain the protection given by Section 5 of the Act were as follows:—

Traders: Chinese, 87; Indians, 1,229; African coloured, 23; African native, 3; other coloured, 1; total, 1,341.

Residents: Chinese, 85; Indians, 2,702; African coloured, 588; African native, 15; other coloured, 4; total, 3,374.

In addition to the above, 19 forms were received by the Minister of the Interior after September 1, 1932 from the following persons:—

Traders: Chinese, 32; Indians, 11; African coloured, 1; total, 44.

Residents: Indians, 58; African coloured, 73; total, 147.

Further, as the result of a canvass recently made in certain areas, 397 of the forms issued by the Commission have been completed by the following:

Traders: Indian, 1; African coloured, 5; African native, 3; total, 18.

Residents: Chinese, 1; Indians, 20; African coloured, 307; African native, 51; total, 379.

These statistics show that in all 5,303 forms have been received: 1,334 from Indians, 183 from Chinese, 1,302 from the African coloured community, 73 from African natives and 5 from coloured people from other parts of the world.

The Case Of Natives

It should be noted that, though African natives are covered by the term "Coloured Person" as used in the Gold Law and the 1932 Act, the special provisions affecting natives contained in the Natives (Urban Areas) Act are regarded as rendering it unnecessary to invite natives who reside on proclaimed land to fill in forms, or to include such natives in the register which the Commission is to compile.

According to information available to the Commission as to the numbers of coloured persons of different racial communities who are in occupation of proclaimed land, it would appear, from totals for the different communities given above, that the response from the Asiatic community may be regarded as fairly adequate, the great majority at any rate of the Asiatics concerned having filled in forms supplying the necessary information, but that the response from the South African coloured community has, on the other hand, been quite inadequate, only a small proportion of the South African coloured persons affected by the Commission's inquiry having so far filled in such forms. The Commission's officials have found difficulty in persuading South African coloured persons that it is in their own interests to fill in the Commission's forms, and that they do not thereby prejudice their position on the question of the legality of their occupation, or run the risk of incurring any new liability.

Europeans Can Help

The Commission is now issuing this explanation and summary of the position with the special purpose of engaging the interest and attention, not only of leaders of the South African coloured community, but also of all Europeans who are in contact with members of that community. In one way or another, and interested in their welfare, whether as ministers of religion, employers of labour or in any other capacity, so that the position may be explained to the rank and file of the coloured community by persons who have their confidence, and on whose advice they are accustomed to rely, and that they may be encouraged to supply the Commission with the information which is necessary in order that their cases may be duly considered.

Forms can be obtained either directly from the Commission's office or from the other places specified in the Commission's advertisements.

Immigration Amendment Bill

The following Bill to amend the law relating to Immigration, has been introduced by the Minister of the Interior in the House of Assembly —

Be it enacted by the King's Most Excellent Majesty, the Senate and the House of Assembly of the Union of South Africa, as follows:—

1. Sections *twenty-three* and *twenty-four* of the Indian Immigration Law, 1891 (Natal) are hereby repealed.
2. The Chinese Exclusion Act, 1901 (Cape of Good Hope) and the Chinese Exclusion Amendment Act, 1906 (Cape of Good Hope), are hereby repealed.
3. Paragraph (b) of section *five* of the Immigrants' Regulation Act, 1913, is hereby deleted.
4. This Act shall be known as the Immigration (Amendment) Act, 1933.

The first section in the Bill refers to the sale of contracting parties of the Indian immigrants and their descendants. This is one of the more degrading provisions in the Immigration laws of Natal that is to be repealed. The Minister is to be thanked for having moved for its repeal and thus heeded the request of the Indian community made through the Natal Indian Congress.

The sections referred to are as follows:—

SECTION 73

In all countries, a given Indian population, regardless of whether the children were Malinese or not, has to be taken into consideration. The more children the family shall not be under the age of 15 years and the family shall not be under the age of 15 years, and those 15 years are needed for the purpose of the family, for the period of 15 years for the male and female members.

SINGH 74

11. It shall be lawful for Ministers of the Christian religion, of average age, to be permitted to solemnise marriages between persons professing the Christian religion, under Ordinance No. 17 of 1846 and His Majesty's Order in Council thereto, to take effect from the 1st of July, 1850, to whom no certificate has been before issued, and who are at least twenty years of age, and if the female be not under the age of 16 years. The Ordinance No. 17 of 1846 is hereby amended in all of its provisions which are repugnant to, or inconsistent with, the provisions as to the age of the Indian Minors and their descendants of the Christian religion, and only to extend to persons of average age with the said Ordinance. In all other respects, the provisions of the said Ordinance shall apply to the marriages of Indian Minors as their descendants. In the 42nd clause, inserted in the said Ordinance, the words "Ministers of marriage" shall be

The paragraph (b) of section five of the Immigrants' Regulation Act, 1912 referred to in Section 3 of the above Bill reads as follows :—

persons of European descent who are specialized in domestic service, skilled artisans, mechanics, electricians, etc., who have entered the United States through which the Immigration General has approved. He said that every such person will produce, if required, a certificate of the person authorized in any country to employ such persons, and to the effect that the intending immigrant has been engaged to work immediately on his arrival in the Union, an employee of repute at adequate wages and like a portion of them to be hired in the said conditions, but being less than one year.

Indians In British Guiana

Rabbi Abraham Tzoref has received a letter from Mr. F. Kewell, Demerara (British Guiana) relating to the condition of Indians there. We extract the following which relates to the illiteracy of Indian children:

In the year 1870, the law of compulsory education was enacted, but it was never put in force so far as East Indian children were concerned, particularly on the sugar plantations where the major portion of East Indians reside. The result is that we find illiteracy amongst the Indian community. Millions parents did not realize the usefulness of education and so they did not trouble themselves much in the education of their children. The aftermath is, as already stated, illiteracy amongst the East Indian children, particularly the girls. The backwardness in the composite community is very degrading. Our Indian community, which is numerically strong, is 130,500.

Some day we are hoping still that Mother India will send to the colony only teachers for educational work. If the English and American people are sending missionaries to India to do uplift work, why cannot India do the same on behalf of her own people in this Colony? I make this public appeal that it is the duty of India to look after her children scattered in the world, particularly those in the British Empire. Is there no leader in India who can champion the cause of education in this colony? The time is far overdue. Nearly four years ago the first batch of Indian immigrants came here under the indenture system which was abolished fifteen years ago, but the question of the education of Indian children remains still in the background.

News in Brief

The report of the Commissioner for Inland Revenue for the year 1931-1932 laid on the table of the House of Assembly gives some interesting statistics in regard to the wealth of the country. The land and its treasures have constituted the milk cow of the Union Government. During 1931-1932 the revenue from mining of all descriptions, plus the Government's receipts in respect of leased gold mines, amounted to £1,502,014, and of this total no less than £2,465,684 came from gold, representing an excess of £104,586 over the corresponding total for the previous year. From the leased gold mines the share of profit accruing to the State was no less a sum than £2,049,409 for the year under notice, divided as follows:—Government Areas, £300,860; Brakpan Mines, £788,312; Springs Mines, £1,500,437. Diamonds contributed in income tax and export duty, £247,209—a terrible drop from the previous year, when this item stood at £1,472,152.

Below are given the variable incomes of the principal Union centres of population :—

Major Urban Areas & Population			
Johannesburg	...	...	2,140,850
Capetown	...	...	1,980,088
Durban	...	...	1,351,592
Pretoria	...	...	1,067,028
Port Elizabeth	...	...	719,370
Bloemfontein	...	...	1,351,689
Maritzburg	...	...	1,250,396
Benoni	...	...	1,193,504
East London	...	...	1,182,487
Germiston	...	...	1,175,180

These are all the centres having taxable incomes of over a million. Kimberley just comes under the

million mark with £977,100. Johannesburg ranks the first in the matter of collecting taxes. It has contributed during the year under review £147,087. Durban, the third wealthiest community in South Africa, during the year under review, handed over an amount of £182,232 on income tax account.

In the Union as a whole there are 31 fortunate persons in enjoyment of incomes of over £20,000 per annum. Their names have not been disclosed by the Department of Inland Revenue.

—o—

The 1931-32 sugar season, which has just ended, has proved most satisfactory, and the output is, with the exception of the 1926-1931 season, a record for the industry. The total crop this season amounted to 358,905 tons of 2,000 lbs., compared with 325,333 tons during 1931-32 and 393,205 tons for the previous season. The export for the season totalled 179,000 tons, which is also the second highest figure on record, the return for the record season of 1931-32 having been 14,000 tons more and that for the last season about 20,000 tons less. All the export sugar with the exception of one small shipment which is just about to leave has been consigned. Canada this season has taken 26,000 tons and the United Kingdom 83,000 tons. There is sufficient sugar available to meet the country's requirements, but judging from the state of the market at present, when the mills start crushing again during next season's operations, the market will, generally speaking, be bare of stocks.

Bernard Shaw On India

Mr. George Bernard Shaw, accompanied by Mrs. Shaw, touched Bombay last month in the course of his world tour by "Europe of Britain."

He received a group of pressmen on board the ship. The whole range of subjects from club life to disarmament was covered.

Not On A Political Tour

Mr. Shaw observed — "I have been receiving numerous letters and cables asking me to make public speeches. I am not on a political tour of India. It has been suggested that I should make an extensive tour, but on examining the matter, I think I could see hardly anything of real India, excepting the huddle of Indian Railway coaches. I believe, Indian railway carriages are slightly different from British railway carriages, which are not enough. I shall have just a look in at Bombay and then at Colombo."

Mr. Shaw, continuing, said that probably he might touch with a few Government people the next day. He was positively anxious to meet any agreeable person, whether Indian or European. "I know several Indians, I don't look at an Indian as a curious sort of person," the dramatist observed.

Talking about India, Mr. Shaw said Indian affairs will have to be dealt with by Indians, and not by foreigners. They will not succeed by any body else's efforts. You must not hope for any help from others. If you are in conflict with the British Government, you must not expect that, out of humanitarian enthusiasm, either France, Germany, Scandinavia or the United States will immediately rush to help you. They will do nothing of the

kind. In so far as there is a conflict between your Nationalist movement and the English Government, all the other nations will merely look on. They won't help you in any way. You will have to do the whole thing yourself."

Questioned whether he sympathised with India's national aspirations, Mr. Shaw, shaking his head, with a twinkle in his eyes said: "Ah, I have left my sympathies entirely behind me when I started on my holiday trip. Anybody who has read my books, will be able to guess my views."

A Marvellous Personality

Asked whether he would visit Mr. Gandhi, Mr. Shaw observed: "Oh, I saw Mr. Gandhi lately in London. I met him on friendly terms. I don't think he wants to be bothered with my visit."

Stroking his beard in a reminiscent mood, Mr. Shaw added: "Mr. Gandhi is a charming man, an exceptionally alone-headed man. I have not seen much of the population in India, but I am sure every man I may see in Bombay, will not be a Gandhi. He is the sort of man, born, perhaps, once in several centuries. A marvellous personality, it is very hard for you to understand him. He gets tired of you so often that he threatens to go on a fast and kill himself. If I see Mr. Gandhi, I would tell him to give them up."

Mr. Shaw was asked: Give whom up?

Mr. Shaw replied: Both the Government and the people. Anyhow, it is very encouraging to know that there is such a person.

Untouchability In England

"As for untouchability," Mr. Shaw proceeded, "I am more concerned with the English Untouchability. There is a large class of our working people who are treated as untouchable. We have millionaire capitalists. The untouchability problem is very acute in England. The English 'touchable' will not probably object to the shadow of an 'Untouchable' falling on him or her as you do in India, but a storm will be raised if a labourer proposes to marry the daughter of a capitalist. The poor girl would very soon find herself as much 'Untouchable' as the 'Untouchable' in India. This gives me quite a lot to think about, without my tackling the Indian Untouchability question."

Indo-British Relations

"Sufficient unto the day is the evil thereof," remarked Mr. Shaw when he was asked what he thought of the future of the Indo-British relations.

Mr. Shaw proceeded: "I am not going into the future. It is possible, there may not be any relation at all. You cannot foresee the future. Take the British Empire in a lump. England is a very insignificant part of it, as far as numbers go. The population of India is 350 millions. Someone on board told me that it was 350 thousands. We counted it, and thought it formidable enough. Taking things as a whole, India is the centre of the British Empire. It is in fact the British Empire. It is not a Christian Empire, it is a Hindu and to some extent a Mahomedan Empire. It is quite possible that in future, when the Indian institutions develop and the population is educated, instead of India wanting to separate from England, England may undergo a desperate struggle to separate from you."

Mr. Shaw was told that there was a great fund of Indian power undeveloped in India for lack of opportunity. The fund was compared with a twinkling in his eye. "After all, you know brain power may be a mistake. England has not on without any brain power at all."

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન.

પુનઃ ૩૧ મ્.

શુક્રવાર, તારીખ ૨૦ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૩

અંક ૬

નોંધ અને સમાચાર

ફેલવેખાતાંના પધાનનું આવજાન

પુનીયતના ફેલવેખાતાંના પ્રધાન શ્રી. સી. કમલેશ્વર મહાનંદ જેપટાકિનના વેલ્ડ હોસ્પિટલમાં પેટના ઓપરેશન બદ ગયા ફેલવેખાતાંના પદોદ્યામાં ૧૦ વર્ષની વયે અભ્યર્ચિતવ્યું અવસાન થયું છે. ગયા શુક્રવારે તે તે સાળ તાબા દત્તા અને પુત્રો વિસ્તાઈથી પાસેગિન્ટના કામમાં બામ મધ્ય રજા દત્તા રવી વારની રાતથી અચાનક પેટમાં અસાધ્ય દરેક શરૂ થયું અને તાત્કાલિક ઓપરેશન કરવાની જરૂર પડી. ઓપરેશન થયું હતેલમંદ રીતે માર માર્યું પણ પાછળથી જાલીના ધબકારા અચાનક બંધ પડી ગયા. ૧૯૩૫ ની સાલથી શ્રી. મહાને રાજકોટી શેનમાં તપલાવ્યું હતું અને ૧૯૨૦ ની સાલથી તે ફેલવે ખાતાંના પ્રધાન નીમાયા દત્તા. તે પિતે પુરત નેશનલીસ્ટ દત્તા ન્યારે તેમના મોટા બામ ફેનેટર એક એક મહાન ફેખની સા. આ પાર્ટીના લીડર છે. બંને બામઓના અનમાં પુત્રો અને પુત્રીઓ અંતરે જના બામગી કુલનમાં એકજ. દીદી અને તે પછી દાદુ સમાજમાં આપું એકાદું લેવામાં આવે. શ્રી મહાનંદ આ દેશના પ્રતિકાસમાં આવ્યા કોલકાતાના સમયમાં અવસાન થવાથી દાદાની સરકારને બારે બાર મળ છે. પાસેગિન્ટના કામ માલી રહ્યું હોય તેજ સમયે એક પ્રધાનનું અવસાન થવાનો બનાવ પુનીયત સ્થપાયા બાદ આ પદેલવરેલોજ બનેલો છે. જે કે ફેલવેખાતાંમાં શ્રી. મહાનંદની ગારી મચ્છુરીની પુત્રીથી દીદીએને ધણેજ તુકસાન પદોનું છે. જતાં દીદી ફેલવેખાતાં પછી એકો તેમના સંબંધમાં આવેલા છે અથવા તેમની અગ્રતાએ વિશે વાંચેલું છે તેઓ તેમના બ્યકિતવથી અંગવા છે. જનરલ રમટો તેમની પ્રશંસા કરતાં જણાવ્યું છે કે, "તેમની અવસાનથી દેશને, પાસેગિન્ટને અને નેશનલીસ્ટ પાર્ટીને ખોટ મળ છે. દેશને એ બળરથી આવવા થયો છે પરંતુ તેઓ તેમને એકાબત દત્તા તેઓ તેમને સાળા વખત મુધી એક શીખ તરીકે માદ કરશે." દેશના શીખમાં તેમજ દુષ્ટી થયેલા મરજુમનાં કુટુંબીઓના ધણે દેશની કિસોલમાં અને અંતઃકરણથી સામેલ થયેલ છીએ.

ક્રોસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની દિશાસી

ક્રોસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસે વડા પ્રધાન અને મોસીસ સી. બેલ્લ મહાનંદ (ક્રોસવાલના સંદેશ શેકરમા છે. વડા પ્રધાનના સંદેશમાં કોંગ્રેસે શ્રી મહાનંદના અભ્યર્ચિતવ્યું અવસાનથી દેશને અને પ્રધાનમંડળને થયેલી બારે ખોટ મારે વડા કિસોલમાં લીધી છે.

ગીનાઓને ખાસ હકો?

૧૯૨૦-૨૧ પુરોષીવતી, એકાદા વેખારી, સરાશી અને કિસોગ ખાતાના લોકોમાં સમાવેશ થાય છે અને તેઓ એકાનીસખને માં મોટર તરીકે વિધાયલા છે તેઓની સારી સામનું ગીનાઓના દેશની અને "એશીયાટીક" શબ્દ તેઓને સાળા નાદ પગવાની માગવી કરનારે એક પીટીજન થાયુ અંગ્રાડીમાંની આખરીએ પાસેગિન્ટના સખે સમક્ષ અને મુખ્યત્વે હરી મુધ્ડી પ્રધાન કે. મહાનંદની સમક્ષ રજુ કરવામાં આવનાર છે. આમનીક એસોસીએશનની એકનેકચુડીવ કાલેસીલના પ્રમુખ શ્રી. હોડોગ મંગળવારની રાતે તે બધ રખકિન ઉપદી ગયા શ્રી પીટીજન માં ક્રોસવાલમાં ગીનાઓપર પડતી દાદામારીઓ વિશે અને ૧૯૩૨ ના એશીયાટીક સેન્ડ ટેન્યુર એકટ પસાર થવાથી વધુ પડનારી દાદામારીઓ વિશે જણાવવામાં આવ્યું છે. ગીના એશીયાલ જાલીના છે એ દડીજન તે પોટી દડી કલરીજ નથી અને જે તેઓને ખાસ હોય આપવામાં આવે તે તેઓની પાળવા બધા રહ્યું છે તેનેજ પ્રતાપ ગણાઈ અમારા ગીના મોસીએ સેન્ડ ટેન્યુર એકટની રજો બરવાના કોમો, માત વેકાકજ અપવાદ સિવાય, જામાં નથી અને મકમ રજા છે તેને મારે અને તેઓને અંતઃકરણથી અભિનંદન આપીએ છીએ. અમારા જે બામઓએ પોતાના સ્વમાન અને પોતાના દેશના માનઆખરનો ખ્યામલ ક્યાં સિવાય અમારી અનેક ચેલવણી-એને હોટ ગારીનાં હોદ સરકારના એજન્ટથી દેરવાલ જમ્મ હોમો બરી દીધેલાં છે તેઓને મારે અમન બેદ થાય છે. તેઓના પાપોનાં ક્રોસ તેઓ રજુ થયે પડી એવથઈ.

જંગલમાંના મરદસાનો

ના આગાખાનાની સુપ્રીમ કાલેસીલના પ્રમુખ શ્રીમુત વડાસ અખદુલા શરીક અને સેક્રેટરી શ્રીમુત મુકામ ફોસન દાદા તાગની એકો જંગલમાંથી પુનીયતના મુકાકાને પધાર્યા છે તેઓ અને અંતઃકરણે પ્રોડરીગતા થીમુત અલીવાલ વેસલીની સામે રખાન આગલા દત્તા. રખાનના થય્યા બામઓ ૧૨૬થી તેમજ સંસ્થાઓ નામગી તેમને સરકાર મળે દત્તા એકીગન્ટ રખા તરફથી તેઓને મળ્યું અપવામાં આવ્યું હતું. તેઓએ શ્રીનીકલ સસ્થાની પછી મુકાવલ લીધી દત્તા અને શ્રી. અને મોસીસ ગાંધીને ત્યાં સંચ લીધું હતું. તેઓ દને જેપટકિન ગયા છે અને ત્યાંથી એકાનીસખને જતા ઉસાગાઓને જરૂર અને ત્યાંથી પાળા જ મળાને જરૂર તેઓની સામે માગાનેરના શ્રીમુત હરીમ જુગા મધ્ય દત્તા એકો એ ફેમ પ્રદેશમાં પસના દીદી બામઓની કાદમારીઓની જમ્મ કરવા અને દીદીબામઓની ઉમરિને મારે તાબાપદ લેધ બલે પમાયો છે.

નવું ઇમ્પ્રોવિશન બીલ

નવું ઇમ્પ્રોવિશન બીલ જે મુઠ્ઠી પ્રધાને પાર્લામેન્ટમાં રાખ્યું છે તે જેનું આરો ના. ૩૦ મીના મેમ્બરમાં બહાર પડ્યું છે. તેની વિગત આ અંગના અંગ્રેજી વિભાગમાં વિરતારથી આપવામાં આવી છે. બીલની ૩૯મો માત્ર વધુ છે જેમાંથી એક જ દોહાઓ સંબંધી છે અને તે પહેલી ૬૯મ. જે ૩૯મથી ૧૮૯૧ ના નાટકના ઇમ્પ્રોવિશન કામદારમાં આ દેશમાં ગીરગીટમાં આવેલા દોહાઓ અને તેઓની એસાદેનના ડોહાઓમાં કમ માટે એકદાની વધુ ૧૬ ની અને ડોહાકરીની વધુ ૧૭ ની રાખનારી ૩૯મો ૩૭ અને ૩૮ ૨૬ કરવામાં આવી છે. આ માંગણી નાટક પ્રતિબલ કોએસ મારફતે દોહા ૧૬મે ક્યાલની કરેલી અને તે છેવટે મંજુર કરવાની મુઠ્ઠી પ્રધાને મલેરખાની કરી છે. બીજી ૬૯મથી ૨૫ પ્રોવીન્સમાં મીનાઓને રાખત કરવાની ગંધી કરનારા ૧૯૦૫ અને ૧૯૦૧ ના કાયદા ૨૬ કરવામાં આવ્યા છે. ત્રીજી ૬૯મથી ૬૯મ પ્રોવીન્સમાં નર્દિ ગણ્યા તેની વ્યાખ્યા આપનારી ૧૯૧૩ ના ઇમ્પ્રોવિશન કામદારની ૬૯મ ૫ ની પારીવાર (એસ) ૨૬ કરવામાં આવેલ છે. એ માં આદર્માં મવરનર-જનરલે દેલવેલી વ્યવસ્થા કરતા પ્રમાણે મુરોવના કામ વધુ ૧૮ની મુનીમનમાં મેલી. કરના નોકર, મેકેનીક, માઇનર કે એવી કામ વધુ નોકરી માટે આવેલા હોય તેઓને કામદારમાંથી મુકિત આપવામાં આવી હતી. વિશેષ દોહાઓને સાચું જણાવે તેમાં કંઈ નથી. આ નવા કાયદાને ૧૯૩૩ ના ઇમ્પ્રોવિશન (એમેન્ડમેન્ટ) એક્ટ તરીકે ઓળખવામાં આવશે.

શ્રીમતી કરજીબાઈ ગાંધી પકડાયાં

શ્રીમતી કરજીબાઈ ગાંધીને રાત્ર માં મળી પકડવામાં આવ્યાં છે. ગાંધીજીએ સપ્ટેમ્બર ના. ૨૫ મીએ ઉપવાસ આરંભ્યો તે વખતે શ્રી. કરજીબાઈ સાબરમતી જેલમાં હતી અને તેમની મુક્તિ જપવામ પુરી થવા આવી હતી. ત્યાંથી તે વખતે તેમને મરોઝ લાઇ જવામાં આવ્યાં હતા અને ગાંધીજીના ઉપવાસ કરમીયાન ગાંધીજીની સાથે રાખવામાં આવ્યાં હતાં. ઉપવાસ પુરો થવા બાદ તેઓ ૬૯૭ કેદી નાવાથી તેમને અભિયાના વિભાગમાં લાઇ જવામાં આવ્યાં ત્યાંથી એક દિવસ બાદ તેઓની મુક્તિ પુરી થતાં તેમને કોડી મુકવામાં આવ્યા અને ગાંધીજીની જરૂરીયાતો પુરી પાડવાને કેટલોક વખત સુધી દિવસના કામમાં ગાંધીજીની સાથે રહેવાની છુટ મળ્યા હતી. બાદ શ્રી. કરજીબાઈ મુમ્બઇ મંદીર અરુપ્સોને સાથે બુલ્ડો મુકવાની ચળવળને અંગે મદાસ ગયાં હતા અને ગાંધીજીના બીજા ઉપવાસનું નેત્રમ્ હર થતાં શ્રી. કરજીબાઈને ગોળામાં અન્ય સાથીઓની સાથે ફરી ગોળામાં બાંહેલી લાલુકાના જૂતા ધારીસમાં કંપલાવ્યાં હતા. શ્રી. કરજીબાઈને ગોરસદ નજીવાની કોર્ટમાં જ બાસાની રહી સજા થઇ છે અને શ્રી. ૫૦૦ નો દંડ મળે છે તે દંડ નર્દિ બારે તે બીજા ૧ આપવીયાની રહી સજા થઇ છે.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર, તા. ૧૦ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૩

ફ્રેમ પ્રજામાં વર્ગોદ્યોમાં છાટો વધુ નથી એવી અનેક વાતો સંભળ્યા અને રાત્રિયા પછી મામલારકરના માહિમારકરના મી. હરીમ જુમા જેઓ મુનીમનની મુસા હોદ્દી બાંધ્યો: ફરીએ પધારેલા છે તેમની પાસેથી મહા-મારકરમાં વસતા આપણા બાંહેકે દરબર ગામજોનાં દુ:ખોની કથની સંભળીને અમે મધુભ આશર્પ પામ્યા છીએ. એ ફ્રેમ પ્રદેશમાં આપણા બાંધ્યોની ઉપર મુકવામાં આવેલા પ્રતિબંધોનાં નેમણે કરેલા વર્ણનપરથી તે એમજ સામે છે કે ત્યાં આપણા બાંધ્યોની સ્થિતિ આ દેશમાં આપણી છે તે કરતાં કામ વધુ પ્રકારે જુદી નથી. મી. જુમાના જણાવવા પ્રમાણે મામલારકરમાં દોહા ડોહા-ઓને સારું કેળવણીની પુરતી સગવડો નથી. દોહાઓને જાહેર જગ્યાઓમાં, જેવાં કે, જગ્યાઓમાં કે સમુદમાં નાકવાન, રજોમાં પ્રવેશ કરવામાં દંડ નથી અને સૌથી વિચિત્ર પ્રતિબંધ તે છે કે, એક દોહા મામલારકરનો મને તેટલા વર્ગના જુના રવીસ હોય છતાં વધુ ને તે એક વખત બહાર મળે તે તેનાથી ત્યાંના વતની તરીકે ફરી રાખત થઇ કામ નર્દિ નવા આવનાર તરીકે સારુંક પાઠક જેટલી રકમ હોપીસીટ મુકવા પડીજ રાખત થઇ શકાય.

આપણા બાંધ્યોએ આવા પ્રતિબંધો મુકવાનું ચક્રમ કારણ મુકવામાં આવતાં અમે મી. જુમા પાસેથી એ બાણી કહ્યા કે ને દોહાઓ ફ્રેમ દેવત થવાનું કમુમ કરે તે તેઓપરનાં આ પ્રતિબંધો દુર થાય એ પ્રદેશમાં આપણા બાંધ્યોની સામ જીક સ્થિતિ વિશે મી. જુમા કંઈ જાનાંક ઉપજાવે એવું નર્દિ કરી કહ્યા તેમણે જણાવ્યું કે કોઈ મોટે કામે નિ જરૂર છે અને તેઓમાં સંપ નથી. તેઓ મુખ્યત્વે ફરીને આર્થિક લાભ મેળવવાની દેશાએ પ્રશ્નિ કરી રહ્યા છે પરંતુ નૈતિક ઉત્થતિ તરફ પુરવું લાઇ નથી આપવામાં આવતાં એ ઉપરથી અને કોરક સમજ કહ્યા કે ને રામથી આપણે આ દેશમાં પીડાએ છીએ બેજર રોજી એ ફ્રેમ પ્રદેશમાં વસતા આપણા બાંધ્યો વધુ પીડાય છે. આ જોતાં ને અમલદો તેઓ બોમ્બી રહ્યા છે તેને મારે ને કાંઈના વધુ હોય મળ્યા તે તે સત્તાધીશોનાં એટલો બધો નર્દિ વધુ આપણા બાંધ્યોનોજ મળ્યા. વળી બેજરનક એ છે કે, આ મુલાવતે કેવરાં દાકની મંદી ને આપણી દુનીયાને રંગની રહી છે તેણે આપણા એ દેશમાં વસતા બાંધ્યોને વધુ કાર મુક્યા નથી.

અમે અમારા મામલારકરના બાંધ્યો તરફ છાટી દિશસેલ ધરવાએ છીએ પરંતુ ને વસ્તુ આ દેશમાં અમારા બાંધ્યોને કહીએ છીએ બેજર વસ્તુ અમારે તેઓને વધુ કહેવતની છે. તે એ કે, દોહાઓની બહાર આપણે કેવળ દોહાઓ તરીકેજ ઓળખાણે છીએ અને નર્દિ કે જુદી જુદી કામોના પ્રતિ-નિધિઓ તરીકે. અને ને આપણે સુને રહેવું હોય તે. આપણા સપના બાંધ્યોને જુની જાઇ આપણે દોહાઓ તરીકેજ એક થઇ રહેવું જોઇએ આપણે આપણા આર્થિક લાભોથી વિશેષ નર્દિ તે તેની સાથે સાથેજ આપણી નૈતિક ઉત્થતિ તરફ વધુ

પ્રજા સહ જેનું નેપથ્યે. જો તેમ નહિ કરીશું તો આપણને જાણીતી મહત્ત્વ ધોષી મુશ્કેલીમાં તરીકે વળેલામાં આવે તો તે ચેતવણ છે, વળી અમારા માધ્યમસંસ્કરના બાધઓએ જેમ રેવત થવામાં કમ્પે કશું બોલું જોતા નથી. આ દેશ માં પણ અમે આ દેશની પેઠાકના કોઈ તરીકે જને આ દેશને વસવાટથી પોતાનો કરી દીધેલા દેશના વતની તરીકે અમારા દેશની જાણણી કરીએ છીએ. એજ રીતે માધ્યમસંસ્કરના અમારા બાધઓ પશ્ચ કરી શકે. આ દેશમાં આપણા બાધઓ તરફ ખીટીક કોઈ જોટલા અનુદાર છે તેટલા એ જેમ પ્રદેશમાં જેમ કોઈ આપણા બાધઓ તરફ અનુદાર બનશે એમ અમે માની નથી શકતા સિવાય કે, આપણા બાધઓ જાનેજ જોટલી દબાવી રીતિએ જોતરી પડેલા હશે. માધ્યમસંસ્કરના અમારા બાધઓને મારે ખીટી સારમાં સારો રસ્તો છે છે કે, તેઓએ ના. આમઆન જેઓ સંસ્કરમાં પ્રાન્ડઅન્સ ઓવરસીઝ એસ્ટેસીએશનના મુખી છે તેઓની પાસે પોતાની દલીલો રજુ કરવી જોઈએ. અમારી ખાતી છે કે તેઓની મદદથી અમારા કો દેશમાં વસતા બાધઓને પડતી રાહત અવરમ અગણ્ય.

દુનીયાનું રાજદારી વાતાવરણ

યુનીયન અને કેએસીઆન

આ પ્રમાણ જનરલ કટોરોએ પોતાની સમક્ષ નેશનલીસ્ટો તરફથી રજુ થયેલી કેએસીઆન સરકાર સ્થાપવાની જરૂઆતને નામંજુર કરી છે જોડે દબ તો એ સરકાર છે તેની તેજ અમલમાં રહેવા સંભવ છે.

અર્જન્ટી

અર્જન્ટીમાં નાણી પશ્ચાત તેવા રોન કીરલર એનસેલર થવા કારણે કમ્યુનીસ્ટોનું નિર્દેશ કાઢવાના સખન પમમાં સેવાય રહ્યા છે. રાજતા નાણી અને કમ્યુનીસ્ટ વચ્ચે મારી મારીના બનાવો અને કે અને ખુલે થાય છે. માર્ગની પ માં નવી મુંટણી થવાની છે એ મધ્યે નાણીની બદલવા કરાની કમેલ રાજવામાં આવે છે.

હર કોટલરે પ્રાટીક અને અમેરિકાના પત્રકારોને મુલાકાત આપતાં થરકોટીની વિરુદ્ધ ચોતે લીખાં આપણો રે કે એવા વાનને કન્કાર કમો હતો. તેણે અજાણ્યુ કે "મારે અર્જન્ટી મારે કુલેલ અને કાલિ નેપથ્યે છે પરંતુ બીજા દેશોની માફક અમારે પણ અમાનતા અને દુનીયામાં માનવરક્ષુ રથાન જોઈએ છે" માર્ગની તા. ૧૫ માં મુખીમાં તે એક રીતે અંત થાયવાની અને એ તા ૧ થી મુખીમાં એકુતોને પમલર કરી દેવાની આજ્ઞા રાખે છે.

અર્જન્ટી પ્રજાને હર કીરલરનું આપણુ પ્રોક્લેમન્ટ થયુ હતું તેમાં તેણે અજાણ્યુ કે દુનીયા જે પોતાની કચોને સમર્થિત કરીને અર્જન્ટીને પોતાના કચો વધારવાનું કમેલને મારે ખીટા કરી કરી કે તો અર્જન્ટી મદદલ મુખી કરી. પરંતુ સરકારની મારેક નાણીની નીટી પ્રથમ પોતાના દેશની રતનવતા મેળવવાની રહેશે.

આયરલેન્ડ

અયરલેન્ડની રેકવેની હડતાળ હજુ ચાલુ છે. સરખાંકોએ રેકવેના સથળ નો રેને રજુ નાખી રેકવે અંધ કરી દેવાનો વિચાર કર્યો છે. હાથા બેમકીરીને ૧ માર્ચની કમે નકાનાને

૧ અયરલેન્ડની નેટીસ આપવી પડે છે એ નેટીસ અપામ થઈ છે. એ નેટીસની મુદત પુરી થવા મુખીમાં હડતાળ અંધ નહિ પડે તો રેકવે અંધ થશે.

પ્રમુખ કીરલરોએ એટીમ ખાતે બોલતાં અજાણ્યુ કે કે "અમે આયરલેન્ડને યનતી કરકસરમાં સંપુર્ણ સ્વતંત્ર બનાવવાની દિશાએ કામ કરીએ છીએ. એક મરિય નિર્ણય થવા પછી કોઈએ સમજવું જોઈએ કે દુશમાં અને રહિમાં બને માં પમ રાખી નહિ શકાય" દેશના રજુલને મારે કમેલા લખવાર રહેવાને મુખીને સંરક્ષણ મારે ગલીમ આપવા લગ સંરક્ષણખાતાના પ્રધાનને ખાન આપવા તેણે મુખ્યુ હતું. હોંક વિશ્વે અવ સેમ્યુઅલ હોંકર

કોટી પ્રધાન અર સેમ્યુઅલ હોંકર વીજી રાજી દેખા રાજી રમના સંતોષકારક પરિણામોને રિશ્તે બોલતાં અજાણ્યુ કે સરકાર કીરલરના ફેરલ અંધારણને મારેની સમક્ષ હરખારતો એક "અજાણ્યુ રેવર" હારા પાલમેન્ટ સમક્ષ રજુ કરશે અને સરકારના લહેવાર પહેલાં પાલમેન્ટને એ હરખારતો લેવર લખાલ ચલાવવાને એક સંપુર્ણ સીમેન્ટ કમીટી નીમવાનું કહેશે. આર્થિક પરિવલ

દુનીયાની આર્થિક પરિવલ એ કાંદનમાં મળશે તો વધ પ્રધાન મા. મેકોનલડે તેનું પ્રમુખપદ હેરાનું આમંત્રણ નિવહાર્યું છે.

કાંસવાલ લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ

કમીશને બહાર પાડેલું નિવેદન

૧૯૩૨ ના કાંસવાલ એક્ટ(લાંકી) લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટમાં કોઈ કોની કન્કરના પ્રતિનિધીની વિરુદ્ધ અવ રાં ન વર્ણના કોટોએ સોનેરી લતાઓમાં ગેરકાયદે અમીનને અખલવલિવટ કરશે હોવાથી વિરલિલ કચો રિજાલને અમી કચમે છે. કોઈ કોના આ પ્રતિનિધી મહોળા છે પરંતુ (અ) પોતાના માલિકાના મહોળામાં રહેતા અથ અર્થના નોકરો; અને (બ) સોનેરી લતામાંના સેરકનેલ અને મહોળામાં રહેતા કોટોને માર તેમાં અપવાદ રાખવામાં આવ્યો છે.

૧૯૩૨ ના કાંસવાલ એક્ટ ૧ (૩) ની હવે ને અપણે લા. ૧ મે ૧૯૩૦ ના કાંસવાલ એક્ટ સોનેરી લતામાં આવેલી અમીનમાં ગેરકાયદે વસતા હોય અથવા અખલવલિવટ થરાવનાં હોય તેઓને લા. ૧ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૨ ની પહેલાં (કી આજ રહ) ના ફોર્મમાં અજાણ્યુ મુખ્ય તેવા વસવાટ કે અખલવલિવટને અમી વિશ્વે આપનારી ખીટીરકરને સેમીલ નેટીસ અપવાદની નક આપવામાં આવી હતી એ કો નેટીસ આપનારા લખાને લા. ૩૦ એપ્રિલ ૧૯૩૫ મુખી એવ વસવાટ કે અખલવલિવટ આજ રાખવાનો હર અપવામાં આવ્યો હતો.

મલકુર ફોર્મમાં અજાણ્યુ હતું કે તે અરવાનો ખામ કરી એવા અવ હરવાનો નાક આવે કે સોનેરી લતા વળી અમીનમાં ગેરકાયદે વસવાટ કે અખલવલિવટ કરશે હોવાનું અજાણ્યુ કમ્યુન કહેલું છે.

નીચે આપણમાં આવેલી વીમતોપરથી ખાન કહારી કે મજા

રંગીન વર્ણના લોકોએ મજબૂત ફોર્મ અપામેલી મુદતની અંદર બરી દીધી છે અને તેમ કરીને તા. ૩૦ એપ્રિલ ૧૯૩૫ સુધી ચોંટાળેલ વસતી કે કમલવદિવટ પુરસ્કૃત કરી લીધેલા છે; પરંતુ યજ્ઞોએ જે ફોર્મ કરેલાં નથી અને તેથી હવે તેઓને તે રજા મળી ચક્રવૃત્ત નથી, અને ને એવી અગ્રીમપર વસવાનું અથવા કમલવદિવટ કરવાનું હવે આજ રાખી તેા ઠાવવામાં જોવાથી અભ્યક્તોને પાત્ર દરેક.

પરંતુ દરિયામાં એકીબારીક એન્ડ ટેન્ડર એક્ટ કમીશન તરફથી આપી રિજિસ્ટ્રીની નવાસ માલી રહી છે અને તે કમીશને રંગીન વર્ણના લોકોને સોનેરી જલારાજી અધીનમાં કમલવદિવટ કરવાનો પ્રતિષ્ઠા મુકનની મેલ એવી કમીશને માધી એક્ટોપર કરવાને ૧૯૩૨ ના અપરાધી બીનીટરને નાવવામાં આવેલી સુસાગે વપરાય કરવા સંબંધી બીનીટરને અભાવજી કરવાની છે.

આ અભાવમાં કમીશનથી તા તે (અ) અમુક વિસ્તાર, જેમ કે, રાજીનજીવને અમુક ભાગ, અથવા અમુક રસ્તાઓ અથવા રેલ-રોડના બેઝોડ અથવા તે (બ) અમુક રેલ-રોડ કે સાઇટ એક્ટોપર કરવાની અભાવજી કરી ચકાશે.

કમીશને સોનેરી જલારાજી અધીનના કાયદે કમલવદિવટ અને મેરકાવરે કમલવદિવટ કરનારાઓનું એક રજીસ્ટર કરવાને માટે જે જતાને વિશી એક્ટોપરકનની અભાવજી તકિ કરવામાં આવે તેવા જતાઓમાં વસતી કે કમલવદિવટ કરવાનારા અગ્રીમપર ફોર્મની પણ તપાસ કરવાની છે.

મોટા ભાગે રંગીન વર્ણના લોકોને સોનેરી જતામાં અધીનને કમલવદિવટ કરવાના પ્રતિનિધિઓથી અમુક જતાઓ અને રજાઓ એક્ટોપર કરવાની અભાવજી કરવામાં કમીશને તેના કાયદેશમાં નામેની જાણતો જવાનમાં મેવાનું અજાવવામાં આવ્યું છે; (મ) દાલ કમલવદિવટ અજાવનાર રંગીન વર્ણને માજીસ રજા છે, અને જે વેપારી દાલ તે તેના વેપાર ક્ષેત્ર અડગ છે; (બી) દરજા વગરથી તે કમલવદિવટ કરી રહ્યા છે; (સી) જે જતાને કમલવદિવટ કરે છે તે જોડો રજા છે, જેટલે ૬, જે જતામાં રસનાર મોટા ભાગના લોકો રંગીન વર્ણના છે કે મોટા ભાગના લોકો મોટા છે; (ડી) જે જતામાં બીજા વસનારાઓની પ્રમુખા રું છે; (ઇ) કાયદો અમલમાં મુદતો અમલમાં રું પડશે.

આથી કમીશન જતાઓ અથવા તે અગ્રીમપર રજાને મોટા ભાગે અમલમાંથી એક્ટોપર કરવાની અભાવજી કરી કરે તે પહેલાં તેની પાસે સોનેરી જતામાં અધીનને કમલવદિવટ કરી રજા છે તે રંગીન વર્ણના લોકો સંબંધી, જે રજાને કમલવદિવટ કરી રજા છે તે રજા સંબંધી અને ફા સંબંધીમાં કમલવદિવટ કરી રજા છે તે સંબંધી સપજા રમતો ફોલી એક્ટો.

અથા રંગીન વર્ણના લોકો જેઓ દાલ સોનેરી જતામાં વસવાટ કરી રજા છે અને કમલવદિવટ કરી રજા છે અને જેઓએ તા ૧ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૨ ની પહેલાં ફી આઇ. ૨૬ નું ફોર્મ બરી દીધેલું નથી તેઓની દાલ રિજિસ્ટ્રી એક્ટો કે કે નેકાન સામે તેઓ વસવાટ કે કમલવદિવટ કરવા માટે કરનારા અપરાધી રજા દાલ મળાવી ચકાસ, પરંતુ તેવા લોકોને ચોંટાળી વીમતો કમીશન મમજી રજા કરવાની કલ્પ વાક છે કે

એથી પાતે કમલવદિવટ કરી રજા છે તે રજાને અમલ મેવા રજાવાળા જતાને એક્ટોપર કરવા વિષે કમીશનથી વિચાર કરી ચકાસ.

અજા અગ્રીમપર રંગીન વર્ણના લોકો જે ચોંટાળા જાંખા વસવાટના કમલવદિવટના કાયદે, જેને કાયદેશર કમલવદિવટ કરી રજા છે એવો ફારો કરતા દાલ, તેઓએ પણ ચોંટાળેલ જે ફારો કમીશનની અમલ નોંધાવી રજા અગ્રી કે કે એથી તેવો ફારો વાજમાં અજાવ તેા, તેવાજાના હોડો કમીશનને જે રજીસ્ટર તેવાર કરવાનું છે તેમાં નોંધાવે ચકાસ.

જેઓએ ફી આઇ. ૨૬ નું ફોર્મ નથી ભર્યું તેવા લોકોની જતામાં કમલવદિવટ કરી રજા રંગીન વર્ણના લોકોની પાવથી અગ્રી માકીની એજવાને કમીશને એક નવું ફોર્મ બહાર પાડ્યું છે જેમાં તેવા લોકો પાસેથી તેવા કમલવદિવટ ન લીધેલો અમલમાં આવી છે, જે રંગીન વર્ણના લોકોએ ફી આઇ. ૨૬ નું ફોર્મ નથી ભર્યું અને જેઓ સોનેરી જતામાં દાલ વસી રજા છે સંજ ચોંટાળેલ વસવાટ આજ રાખવા કમલ છે તેઓએ ચોંટાળાજી જાબને ખાતર કમીશને બહાર પાડેલું ફોર્મ બરી રજું થઈ છે અને તેમ કરી કમીશને અગ્રી માકીની અપવી પડે છે કે એથી કમીશન નિવાજીના ફોર્મને મોજી જવાન હક કહે.

રંગીન વર્ણના જે લોકોએ ફોર્મ બરી એનેરી જતામાં વસવાટ અથવા કમલવદિવટને અગ્રી અગ્રી વીમતો આથી દીધેલી છે તેના આકા નીચે અપવામાં આવ્યા છે:—

અર્થકા

જુદા જુદા વર્ણના જે રંગીન વર્ણના લોકોએ કાયદાની અમલ ૧ નીચે રજા એજવાને ફી. આઇ. ૨૬ નું ફોર્મ તા ૧ એપ્રિલ ૧૯૩૨ ની પહેલાં બરી દીધેલું છે તેઓની અંખા નીચે પ્રમાણે છે:—

વેપારીઓ: મીના ૮૫; કોડીઓ ૧,૨૨૬; આફ્રિકન કલર્ડ ૨૩; આફ્રિકન નેટીવ ૩; બીજા કલર્ડ ૧; કુલ ૧૩૪૧. વજવાટ કરનારાઓ: મીના ૧૫; કોડીઓ ૨,૩૦૨; આફ્રિકન કલર્ડ ૫૮૮; આફ્રિકન નેટીવ ૧૫; બીજા કલર્ડ ૪; કુલ ૩૩૭૪.

ઉપજા કરનાર ૧૬૧ ફોર્મ તા. ૧ એપ્રિલ ૧૯૩૨ ની પછી મુદત પ્રધાને નામેના મોટા તરફથી મળ્યાં કર્યા:— વેપારીઓ: મીના ૩૨; કોડીઓ ૧૨; આફ્રિકન કલર્ડ ૧; કુલ ૪૪.

વજવાટ કરનારાઓ: કોડીઓ ૬૮; આફ્રિકન કલર્ડ ૭૬; કુલ ૧૪૪.

જે સિવાય અમુક જતાઓમાં ફરજથી કમીશને બહાર પાડેલાં કલ્પ ફોર્મ નીચે પ્રમાણે અપવા છે:—

વેપારીઓ: કોડીઓ ૪; આફ્રિકન કલર્ડ ૫; આફ્રિકન નેટીવ ૬; કુલ ૧૮.

વજવાટ કરનારાઓ: મીના ૧, કોડીઓ ૨૦; આફ્રિકન કલર્ડ ૩૦૭; આફ્રિકન નેટીવ ૫૫; કુલ ૩૨૪.

આ આકા જતાને છે કે કુલ ૫૩૦૦ ફોર્મ મળ્યાં કર્યા છે. ૪૦૦૪ કોડીઓ પાસેથી, ૧૮૦ મીનાઓ પાસેથી, ૧૦૦૦ આફ્રિકન કલર્ડ ફોર્મ પાસેથી, ૪૮ આફ્રિકન નેટીવો પાસેથી ૫ કુનીવાના અન્ય જાતેથી અથવા કલર્ડ મોટા પાસેથી.

કમીઠનને મળેલી અમરપરથી જવાબ છે કે એવીવાદીકે ડામે ડામે સારી અંખમાં કરેલા છે પરંતુ સાર્વજનિક આક્રિંત કલકે ડામે પશુજીવ જોડા કરેલા છે કમીઠને બહાર પાડેલા ફેરો કરેલા જે તેઓનાજ બાબત છે અને તેમ કરીને તેઓ કંઈ પણ જોખમ ખેડતા નથી એ કહીશત તેઓને સમજવતાં પશુજીવ મુશીબત પડે છે.

કમીઠને આ ખુલાસો અને જાણની સ્થિતિનો આર જે આજ હેતુથી જ આવેશે છે કે જેથી સાર્વજનિક કલકે કમના આગેવાનોનું જ તે તરફ ધ્યાન ખેંચાય એટલું જ નહિ પણ જે કમની સાથે જોડેલા બાંધ રીતે સંબંધ રાખનારા અને જર્જરુરો તરીકે, માલિકો તરીકે કે મને તેવા બીજા દરબજામાં તેઓનું દિલ કમનારા મુશીબતોનું પણ ધ્યાન ખેંચાય અને જેઓનામાં તેઓને વિશ્વાસ હોય અને જેમની સલાહથી માલવાને તેઓ ટવાવલા હોય તેઓ તેઓને સમજવતી કરે અને કમીઠન મનિ છે તે વીચતો કમીઠનને પુરી પાડવાને સમજવતી કરે કે જેથી કમીઠન તેઓના ફેરોને યોગ્ય ધ્યાન મળે કરે.

ફેરો કમીઠનની જોડીસેથી અથવા કમીઠનની જાહેર અમર માં કાઢેલા સ્થળોએથી મળે કરશે.

હિંદની મુશાકાતે બરનારક શે

મુશાકાત મહાન ભેખક અને નાદરકાર જ્યોત્સ્વ જનીંડ શે અને તેમનાં જર્જરુરો 'એગ્રેસ કોર્સ બીટન' માં કુત્રીયાના પ્રદક્ષિણાને નીકળ્યા છે તેઓ મલા માલમાં મુજબ ભય પહોંચ્યા હતા. સ્ટીમરપર વતીમાનવતોના પ્રતિનિધિઓએ તેમની મુશાકાત લીધી હતી.

જનીંડ શેની વય ૭૪ વર્ષની થઈ છે. તેમણે કહ્યું કે મને થવા કાગળો અને ઘોરો મળ્યા છે કે મારે જાહેર બાપણે કરવા. હું કંઈ હીંદુસ્તાન તરફથી જીવનપર જાણ્યો નથી.

મને હીંદુસ્તાનમાં કાણુ પર્વતજી કરવા સુમવાણું છે પરંતુ તપાસ કરતાં મને જણાઈ કે મારાથી ખડું હીંદુસ્તાન જાણ્યેજ નોંધ કઠાકે સિવાય કે રેલ માડીમાં બેસીને તેની જાહેરની બાંધણી જોયા કરવાની. હું મનુ હું કે હીંદુસ્તાનની રેલ માડીઓમાં બંધિનની રેલ માડીઓ કરતાં વધારે તણવત નથી અને બંધિનની રેલ માડીઓમાં મનુ વખાણવા જેવું કંઈ નથી. જતાં જરા મુજબમાં અને જરા કાલગ્યોમાં હું ડાહ્યાં તો કરી જવા માઈ હું.

હું થવા હીંદીઓને જાણણું છું. હું કંઈ હીંદીઓને વિચિત્ર પ્રાણી તરીકે નથી જોતો.

હિંદના જાહેરકોના નિકાસ હિંદે જાવવો પડશે.

હીંદુસ્તાનના મરાઠને વિશે જોઈતા તેમણે જણાવ્યું કે હીંદુસ્તાનના સવાજનો નિકાસ હીંદીઓએજ સાવવો પડશે. વારેલીઓ નહિ ભાવી કરે. જીવન કાંઈની મહેનતથી તમે સજળતા પામવાના નથી. જે તમારે ખાંડીક મરાઠની સાથે તકરાર હોય તો માનવ કમથી પ્રેરાઈને દક્ષિ, જર્જરી, રેન્ડી નેવીના કે મુનાઇટો રોડસ તમારી વહાઈ દોડી જાવશે જેમ તમે રમે જાણા રાખતા. તેઓ તમારે કાર કંઈ નહિ કરે. તમારા બેની વરેશરને બંધ પ્રજાઓ તો જોયા કરશે.

કાંઈ તમને મદદ નહિ કરે. બધું તમારે તમારી જાતે કરવું પડશે. હીંદીઓની રાષ્ટ્રીય અભિલાષાઓ તરફ હમે દિલસોજી મરાવો જોઈ જે પ્રમદા જવાબમાં તેમણે કહ્યું: "જરે મારી મધી દિલસોજી તો હું રત્નપર નીકળ્યો ત્યારે મારી પાછળજ મુશી જાણ્યો છું. તેમ જતાં જેઓએ મારા પુસ્તકો વાંચ્યાં હશે તેઓ મારા વિચારો છું છે તે કળે સકળા હશે.

તમારી માંધીઓને મળવાની ઈચ્છા છે? તેના જવાબમાં તેમણે કહ્યું કે: માંધીઓને હું હમણાજ કંઈનમાં મળ્યો હતો. હું નથી મારતો કે તેમને મારી મુશાકાતની પરવા હોય. માંધીજી જન્મ પુરુષ છે. અસાધારણ સ્પષ્ટ વિચારના માલુમ છે. મેં હીંદી વસ્તી મનુ જોય નથી પરંતુ મને જોઈલી તો ખાંડીજી છે કે જેટલા માલુસોને હું મુજબમાં જોયજા તેટલા મલાજ તો માંધી નહિજા હોય. તેના જેવા પુરુષ સંકોડો વધેમાં જોડાક વખતજા અવતરે છે. તમે તેમને જોળખી નથી સકળા. તમારાથી તે જોઈલી મધી વખત કંદાળો જાય છે કે જનકન કરી મરી જવાની ધમકી દે છે. હું માંધીઓને મળું તો તેમને જમજા કહું કે, "સરકારને અને પ્રજાને નર્નને પડતાં મુશી રો." જતાં જોવા પુરુષ દરિત મરાવે છે એ મળુંજા જાણાજના છે.

અસ્પૃશ્યતા ઉપર

અસ્પૃશ્યતા વિશે શ્રી. શેએ જણાવ્યું કે, મને તો અંગ્રેજોની અસ્પૃશ્યતા વિષે વધારે વિચાર આવે છે. અમારે ત્યાં મોટો કામદારોનો વર્ગ છે કે જેને અસ્પૃશ્ય જણવામાં આવે છે. અમારે ત્યાં કામપતિઓ પડેલા છે અસ્પૃશ્યતાનો સવાલ ઉગ્રમાંથી પશુજીવ તીવ છે. અંગ્રેજ કલકે તમારા શેઠાની માલિક અસ્પૃશ્યતા પાછાવો પોતાજ પર તેની સાથે વધી નહિ હોતે પણ જે કાંઈ મજુર વર્ગોના માલુસ થીમતની હીંદીને પરજાવાને વિચાર કરશે તો જમઈ તોશાન જમી વડછે તે બીચારી હોઈના કાલ હીંદુસ્તાનના અસ્પૃશ્યતા જેવાજા થઈ પાડે. એટલે આ અમારી પોતાનીજ સિધિતા વિચારમાંથી હું મુજબ થઈ જાતો નથી જાં હીંદુસ્તાનના અસ્પૃશ્યોનો ક્યાં વિચાર કરવા મેળું?

હિંદ અને બ્રિટીશ વચ્ચેનો સંબંધ

આ પ્રમદા જવાબમાં તેમણે જણાવ્યું કે અધિષ્ઠાનો હું વિચાર કરતોજ નથી. જનવાજોમ છે કે કશા સંબંધ રહેજ નહિ અધિષ્ઠાનુપારથી કામપ નાંક. આખી ખાંડીક સહેન-કાદત છે. કલકા પ્રમાણમાં એકાંક તો તેમ જોઈ નજીકું રમાન મરાવે છે. કાંતી વસ્તી કપ કરાઈની છે. સ્ટીમરપર કાંઈ અમને કહ્યું કે નજીકામ થયાસ કલકારની છે. અમે તે રિવકારી લીધું અને એટલી પણ વધવ કપાજનવાને પુરતી બાળી. બધું સમજા બાજમે તો હીંદુસ્તાન જે ખાંડીક કહેન-કાકાનું મપરમાન છે. અરેખું તેજ ખાંડીક કહેનકાકાનું છે ખાંડીક કહેનકાકાનું નથી. હીંદુ અને દેવકેટ દરબજે મુરતીમ કહેનકાકાનું છે બનવાજોમ છે કે અધિષ્ઠામાં હીંદુસ્તાનની સંરક્ષાઓ ખીસશે અને વસ્તી કેળવાઈ ત્યારે પછી હીંદુસ્તાન ઉગ્રમાંથી જુદું પાડવાની મપજા કરવાને વડેલ ઉગ્રમાં તમારાથી છુટું પાડવાની તનતોડ મહેનત કરશે.

અંગ્રેજશક્તિ મહત્વની નથી

શ્રી. શેને કહેવામાં આવ્યું કે હીંદુસ્તાનમાં કેળવણીની વહના અમારે મમજકાતિ ખીસી કરેલી નથી. તેના જવાબ

માં તેમણે કહ્યું કે મગજ-શક્તિ કદાચ પુલકાદેવી પદ્મ દોષ
કહે. છતાં તો મગજ-શક્તિ વિનાજી જ્ઞાનના વર્ણ કહ્યું છે.
જ્ઞાનજી આશ્વત્થી તેમણે કહ્યું કે તે તમારે સ્વરાજ્ય જોઈતું
દોષ તો પ્રથમ તમારે જાણે જાણે કરવા જે જ્ઞાનને પાત્ર
ગુનો મળે જોઈએ. તમે જ્ઞાને વધારી સ્વવસ્થા કરો
ત્યારે જાતો કરવી મારી વાળો, જે જ્ઞાન જોઈને તેને કાર
કરવો જોઈએ. દોષોએ મળ્યા પાત્રના છે, હરખડ
તોજ્જરના સોળ સોળ મંથો જોઈને જોઈ જઈ કહે છે જ્ઞા
મળ્યા જુર છે. જ્ઞાનને પદ્મ મોક્ષના જ્ઞાન પાત્ર જાણે
જોઈના જ્ઞાન નથી. પદ્મ મારી જુવાનીમાં જે જ્ઞાનજી છે
દોષને તો તમે કાલ સમીક્ષા કે તે મોક્ષના મારી પડશે. કારણે
જ્ઞાનજી કદી મોક્ષને નથી. જે જોઈને તે જ્ઞાનજીના જ્ઞાનજી
જેમ જે જોઈને જે પદ્મ જ્ઞાન કરતો કોઈ જ નથી.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॥ १ ॥

આપરશે-૩ બાઈજન મદદતું જે પરંતુ સંગ્રહ તેની કિંમત ચુલ્લ
મુલની રમ્મ જે તેણી દુનીયા તેની જાડલને રસમુર્તકે નીકાળ
રહી છે. જ્યાં જગી પરદેશી તંત્રની વિપ્લવ રાષ્ટ્રિય ચળવળ
આવી રહેલી હોય ત્યાં જગી જનન દેશના ઉદાર મતવાદીઓ
તેમની ધરક દિલોષોજન બતાવે. જોયા તમે રવલન મના
જે પછી લખારમાં ફાલ રસ નહિ લે. હાલ યોગી અને
આપરશે-૬ જ્યાં તેના અવિષમનું પુણ્ય નથી આવતો.

હોદ્દાસ્તાને કનેક્ટા, જોડાટ્ટેશીયાને જેવો સંસ્થાનનો દરજ્જો મળશે તે તેને સંતોષ થશે એવી સુચનાના જવાબમાં જરા વિચાર કરી મી. શેઠે જવાબપૂરે સંસ્થાનનો દરજ્જો તે સંસ્થાને આપી જેવો કરવો હોય તેવો કરી જણાવે છે. કનેક્ટા જાને જોડાટ્ટેશીયાને સંસ્થાનના દરજ્જાથી સંતોષ છે પણ કનેક્ટા જા સંસ્થાનોની સાથે ક્યા સુધી રહી શકશે એ પ્રશ્ન છે. જોડાવા પરિણમ જુલો. કનેક્ટાની સરકાર પોતાના અમળા સંસ્થાનોને ઉદારતાથી મળવા મમ્મ. જેવા સંસ્થાનો આ પદોમાં તેવાજ કનેક્ટાને પૂતરાની જેમ પીપા ખાવા આપ્યા. સ્વર્ગજતાના જા કુના ખનાઓ દર જવા જોઇએ. જાજના કહેવાતા પ્રબલતાકે દેશો, જેવા કે કનેક્ટા અને જોડેશીયામાં કોઇ જવાબદાર રાજનીતીક જેવ નહિ. જાજા મુરેશમાં જોડેજ જવાબદાર રાજનીતીક છે અને તે મુસોલીની, જે સરદારીમાં કેંઈ પણ આવ તે તે જવાબદાર મજામ. પણ કનેક્ટામાં કેંઈ આવ તે કેંઈજ જવાબદાર નહિ મજામ. હોદ્દાસ્તાને ખાંચ છે મુસોલીની પેદા કરવા જોઇએ.

ગ્રંથાંકની રાજ્યદારી સ્થિતિ

અ. - ઉપાસના સુજ્ઞાની સિધ્ધિ વિશે તમારો શું મત છે ?

જા.—ઉપરના નિરાકાર બરી જાણવામાં પડેલ છે. આમાં જનક છે તે તે હજી સ્ત્રી સુધી છે. એના સવાન એવ છે કે આજના એક સાવજારી પ્રાણી સુધી, તમે જેને સુધારો કરો છો તે પ્રજાનું અપાધાન કારવાને કારણ છે કે કેમ. એ સુધારાની વખત સુધી અજાણનો પ્રકાર એ ઉપરિચિત સાવ છે કે કાળનો સુધારો માનવજાતને કારણથી છે કે એક સાવજ છે.

३८.—**कावना** सुकेशजु नदिभ्य वमे ह्यं भुवे। ३८।

જા. — હું કેવળ પ્રથમગણને બધી. પ્રથમગણને તે સંભારે
તે: હૌદરસાને બીધી છે.

બીજા' મુદ્દા થશે ?

એ પ્રજાના જવાબમાં મી. શેરિંગ જણાવ્યું કે તેને ખીલ્યું
પ્રકર થશે તે તરફ સરકારે ધ્યાન આપે છે કે કેવળકાલે સરકાર
જમ રહે, પ્રકરના ભોડો પીસાકમાં ગાળી નાખે, વિચિત્ર

જે કે જે લોકો વધુ દીકરા કરે છે તે લોકોના વધુ પ્રત્યાય છે. લોકો અને કે માધીયને સંભાળતા નથી તેનું એક કારણ એ છે કે જામે જાહેર મારી નાખ્યા નથી. જે માધીય સાહેબ લાખને મારી નાખે તો મરણા મોટા મુશ્કેલી મળ્યા.

સ. - નિઃશબ્દતા વિશે તમે શું ખાતર છે ?

જા.—એ બપુ ધનિષ્ઠ છે. એ તમે કલ્પ જીનવી કોશો
તો સોડા મુઠીથી લઈશો. એ તમે કલ્પ જીનવી કોશો તો
મુઠ નામથી તેવાજ તેઓ કલ્પ મલકાઈ હરી સેજો. છેલ્લાં
મુઠ વખતે ઇન્કાકાની તૈયારી નહિ હતી. પણ ચોલા મળતખા
જ તે સર્જી પાર્શ્વ મળું. જુના વખતમાં મુઠો ખાઈઓમાં
લટાઈ હતો. આજે તો નિર્દોષ જનના પર કબામાંથી કુચળા
માથે છે. હું નથી કહી શકતો કે કાલના પાંચધારાએ
અવિધ્યના મુઠના અંજલને કાલ્યો છે કે વખાણો છે.

પા. શાંતે કહેવામાં આવ્યું કે મુખ્યમાં વિદ્યાનંદેશ્વર
પ્રમથ નં. ૧ મોડું કાનું ગોળી મથળી છે. પા. શાંતે
બચ્ચાવ્યું કે કુશાકર્ષા વિદ્યાનંદ પ્રમાણ મથળ દલા છે પણ
તેની કમીજ મથળી નથી.

મહાસેનાના દિવાને વીરકિર્તિના કલ્પને ને મુનુષ્યનાં સૌથી બેઠ
મળ્યા છે તેમાં મી શેને આમંત્રણ આપ્યું. શ્રી શ્રીએ
કહ્યું: "અને કલ્પમાં તે શું બદલ્યું છે, ઉત્ખાંડમાં આરામ
આવી કલ્પને એક છે કે તેનાથી કાળા પુષ્પો દર રહે."

सुबशी पत्रापीत कषः पार मी. शास्त्रे वरभिनपत्रोना प्रति-
निमित्तोना आये कष पीकामा खने तेकाती पत्रे कषी
पत्रापी कषी

વિવિધ સમાચાર

રૂપબદ્ધ શરદેશ્વરી નવા જાનાના દર—પુત્રી મનન
 શરદેશ્વરી સાથે શ્રેયશ્રેયા નવા જાનાના પ્રાપ્તિના આશીર્વાદો
 દેશ જોશિની પોતાના દર નીવડીત નહિ બરેલા કોવાથી તે
 બધા અદી અવા છે અને શરદેશ્વરીનને તેવા દરના પાલક
 ૧૦,૦૦૦ કુશલવવાના છે. નવા જાનાના નાખવામાં આરેલા
 કુલ દર પા. ૨૦,૬૦૦ થવા અપ છે. આ પા. ૧૦,૦૦૦
 અદી બરેલા દર શરદેશ્વરીન વસૂલ કરવાના પથમાં જેલે અને
 ગાલુ મારાની તા ૨૮ મુદ્દામાં જેલેલો પોતાના અરેલા દર
 બરી નહિ દોષિલા કોવ તેમની કુશ આશીર્વાદ ૧૦ દહાને દંડ
 અરેલા જેલેથી કુશ આપતા નહિ બરેલા કોવ તેમને
 શરદેશ્વરીન દપતે દપતે બરવાની મોઠવણ કરી આપશે. પરંતુ
 જે દરો શરદેશ્વરીન વસૂલ નો કરશે.

નાનાડાને બાંકરો વેપાર—૧૯૪૨ ની સાલમાં વરસાદ પુરતો નદિ પડવા છતાં બાંકરો કલેખા મારો ભયો મજબૂત છે. રૂ.૦૦ = રતલના ૬,૫૮,૯૫૬ ટનનો મૂલ શેરડીનો પાક ભયો હતો. બાંકરી નીચાસ ફેરેલા ૯૬,૦૦૦ ટનની વધુ છે, અને પુનાઈકે કોચકમ ૮૩,૦૦૦ ટનની વધુ છે.

મુનીશનની આજ્ઞા—પ્રત્યેક રેલ-મુના કમીશનરને ૧૯૩૧-૩૨ ની સાથેની રીસેટ મુનીશનની જામની સબમાં રજુ થશે. જે તે વરથી સ્થાય છે કે નહીં અને તેને પાળવું. મુનીશન સરકારને કામધેનુ સમાન છે. ૧૯૩૧-૩૨ દરમિયાન સહજા આશોભાથી અને કીચર જાપાનથી સોનાની ખાણો અથી સરકારને મળેલી આવક મા. ૪૫ લા. ૦૪૪ની વધ છે અને આ કલ રકમમાંથી પાછડ ૪૪,૧૫,૧૮૫ સોનામાંથી

ઉચ્ચતા છે તે મત વર્ધેલી સાથે સરખાવતાં ખા. ૧,૦૪,૫૮૬ માં વધારો જણાવે છે. લીમ્બર ખાચેલી કોનાની ખાણોમાંથી રાખવને ખા. ૨૬,૪૬,૬૦૬ ની નકાના કિસ્સામાંથી પેદાશ થઇ હતી તે જોયે મુજબ કલિ:—સરકારી કલારીયા ખા. ૭,૬૦,૮૬૦; કાંકાવાનની ખાણો ખા. ૭,૬૮,૪૧૨; રમીયની ખાણો ખા. ૧૫,૦૦,૪૭૪. કીશામાં ૭-૭૫૨૭૭૪ અને એકસપોર્ટ કુલિયાં ખા. ૬,૭૭,૨૦૬ ની ઉપલ્બ થઇ છે. મત વર્ધે કરતાં તે થજીલ એકલો છે જેમને તે જર્મમાં ખર્ચક ૧૪,૭૨,૧૫૨ થયા હતા.

સીંગુ પકનારી આપણક—ગુનીયનના મુખ્ય વસ્તી-વળા મધ્યોમાં ૩૨ લાકુ પકનારી આપણના આંકડા જોયે પ્રમાણે છે:—

એકાન્તીસર્ગ	ખા. ૧,૪૦,૮૫,૮૫૬
કેપટાઇન	૮૬,૭૦,૦૮૮
કેપટ	૫૬,૫૧,૫૪૨
સીટરીયા	૭૬,૬૭,૦૨૮
પોર્ટ એલીઆમેથ	૨૧,૬૦,૭૭૬
એલીઆમેથની	૧૭,૫૧,૬૮૬
મેરીટાઇન	૧૨,૫૦,૭૬૬
એલીઆમેથ	૧૨,૬૭,૫૬૪
કેપટ કંકા	૧૧,૮૨,૪૮૭
કેપટીસન	૧૧,૭૫,૨૭૦
કેપટીસ	૬,૭૭,૧૦૦

કેર કરનારા રાહેરે—કેર કરવામાં એકાન્તીસર્ગ જેકેર પહેલું કરે છે. તેણે જર્મમાં ખા. ૪,૪૭,૬૧૭ કર્યા હતા. સાઉથ આફ્રિકાનું મીન્ટુ બીજાં કરેર કરવા મજાબ છે. તેણે આવક થેરા થેટ ખા. ૧,૮૨,૨૩૨ આપ્યા છે.

ખા. ૨૦,૦૦૦ ઉપર આવક વાળા—ગુનીયનમાં પાઈડ ૨૦,૦૦૦ ની ઉપર વાર્ષિક આવક વાળા ૨૧ લાકસો છે. તેઓ કાણ છે એ મહેસુલી ખાતાંએ જાહેર પાડ્યું નથી.

ગુનીયનની ખાણોની ઉપજ—સીંગુ મથા નવેખરના એક માસમાં પાઈડ ૪૧,૪૬,૦૦૦ નું ઉપજક હતું જે આરોગ્ય કરતાં ખા. ૭૦૦૦ નું વધારે હતું. કેસસો એવ માસમાં ખા. ૨,૧૬,૦૦૦ નો ઉપજ્યો હતો. એવ મહિનામાં કીરા સિવાય બીજાં પાણીની ઉપજ ખા. ૪૪,૨૭,૦૦૦ ની થઇ હતી.

એલિરીકાનો એકાર—ગુલાઇટે રોકસની ગ્રીન્ડેરીને ખોલા સાથે આસમાં ખા. ૨૫,૪૦,૦૦,૦૦૦ ની ખેડ થઇ છે. ૧૬૭૨ ની સાલમાં ગુલાઇટે રોકસનો ખાલ નિકાસ ખા. ૧૫,૭૦,૦૦,૦૦૦ નો થયો હતો જ્યારે ૧૬૭૧ માં ખા. ૨૭,૭૪,૦૦,૦૦૦ નો થયો હતો. ગુલાઇટે રોકસમાં ખાલ આવતા પાઈડ ૭,૭૮,૦૦,૦૦૦ નો થયો હતો જ્યારે ૧૬૭૧ માં પાઈડ ૧૨,૮૦,૦૦,૦૦૦ નો થયો હતો. એલિરીકાનો ખાલ કુલિયાના મીન્ટુ આપે કરતાં ગુલાઇટે કીમકમ અને ઈનેકાને મજીલ વધારે નિકાસ થયો હતો.

પિરગુનીક કરર આફ્રિકામાં મંદી—બોરોએ પારક-વીકના માર્ગવર્ધનરમે માર્ગવર્ધન કાઉન્સીલની સમજ નીવેદન રજુ કરતાં જણાવ્યું છે કે કુનીયાની ખાચોંક મંદની અસર ઉભાં તથા વર્ધેલી ખા રેકને થજ પહેંચી છે. હજુ રેકની આવકને મજુ કરકત આવી નથી થજુ એ વર્તમાન સ્થિતિ કામેલ વખત આજુ રહેશે તો કરકત ખોળેખા વખત નહિ રહે. આ અવિખ્યનો ખ્યાલ કરીને રેકની અહેર ખાલોંકમાં સારી

થેટ કરકકર કરવાની થગાં લેવાઈ છે અને ખખને હજુ વધારે મામ કરવાનું કહેવાનો સંકલ છે. આ કરકસરના ખાલકા હજુ તેવાર નહિ થવા હોવાથી હમણાં કું રજુ કરી કહેનો નથી. માર્ગવર્ધન કાઉન્સીલની આ નવી ખાસસલા અનુકુળ વાતવજુમાં ખુભેલી નથી હતાં કાઉન્સીલ હમેકની માર્ગ રેકના સાગમાં મારા થાલો જોઇને કામ કરશે.

કંકામાં ડા. અન્સાફીનું આપણ—કંકામાં ઈમેડી કોટકમાં આપણ કરતાં ડા. અન્સાફીએ જણાવ્યું હતું કે વાઇટ હોલ, સીપલા અને મોલમેકમાંથી નહીં થજુ લખનો અને અરકાવાઈની એકમ પરિષદોમાંથી કોઈ મારે કુપી સ્વાભ મેલવીશું. સરકાર જાલસાના કાપીકલોને કોટે કે નહિ તો થજુ કોઈની કાલિને કોલો આધાર તો મહાસલા ઉપરજ રહેશે છે. કલમજોનો નિકાલ મદાસલાની કાલિ અને અલિસાથી મજુ આવશે. કુનીયા કુંકે સમયમાંજ જોઈ કહે છે કે કોઈ સાચું છે.

કોર્ટ સીડનકામજુ—અવસાન—સોડ' સીડનકામ કળા મંજજવારે સવારે કંકામાં પોવાના મુકામે કપાં પહેરતાં પહેરતાં આસ જંથ થવાઈ થરજુ પાખ્યા છે. ૧૬૦૧ થી ૧૬૦૪ સુધી કોર્ટ સીડનકામ ખુપાઇના મવાનર કલા. કોટ-સ્વાનના તે કટા કનુ કલા. પોવાની થાજળ વારમકાર વરીં કોઇને કુપી થવા નથી.

કી વિમાનીને ટ્રોફી—ગોસીસ એમી મેલીસન જે કંકા-થી ૩૫ અને ૩૫થી કંકા વિમાનમાં વડી હતી તેને સીમિય મેમોરીયલ ટ્રોફી અલિસ આપવામાં આવી છે. એ ટ્રોફી છતનાર આ પહેલ પહેલી હતી છે. મજ સાલ દીકરને સાફથ એમેરીકાથી આફ્રિકાના વેસ્ટ કોસ્ટ સુધી કડવા માટે અને ૧૬૭૧ માં લર કોંકાઈ સ્મીથને તે આપવામાં આવી હતી.

કેસાસ પર્ગાતની તેવાઈ—કેસાસ પર્ગાતની રોમે પહેંચ-વાને માટે કંકામાં એક વિમાન ખાસ તેવાર થજ રજુ છે અને વડે મદયાના અખતરામાં તે કપ,૦૦૦ મુટ ઉંચે ચડી કહ્યું હતું. વાલોંચી તેને કરકત આવી હતી અને થરકથી આજુ વિમાન કંકામ થજુ હતું.

લીમા કંપનીને કમવાનું કાવતરું—આયો લગાડીને લીમા કંપનીએને કમવાના કાવત્રા માટે કંકામાં ૮ પુરખ અને ૧ કી એમી મજીલો અને મકર વેપારીઓ કે તેઓને પકડવામાં આવ્યા છે અને ખા. ૮૦,૦૦૦ ના મેલકરે કોઈથા માં આવ્યા છે.

ગુનીયન સરકાર—કેસાસ ખખજ—આપણા અતા ખખર મજુ છે કે ગુનીયનમાં કોલેસાકન રથવાવનો મોરો સંકલ રહે છે. ખી. ટીકખાન ફમે એકાન્તીસર્ગમાં એક નિવેદન જાહેર પાડી જણાવ્યું છે કે વેલા દિવસમાં કોલેસાકન થજી અને પાલમેન્ટની નવી મુદ્દથી થજુ થશે. તેના જણાવવા પ્રમાણે તેકનાલીરોએ વડા પ્રધાનને કોલેસાકન મારે કામ કરવાની અર્થોમથને સલા આપી છે અને કેપ્તાઈનમાં એ સંમંધી મજકલ આવી રહી છે.

—કરક કંકાથી રા. એકાઈ મોશરના મર્મપલિ પકાલીવિન જે સીમર લાલીયામાં સ્વરેક મથાં છે તેમની ઉરકથી જીન્ડ ૧ અને કરક કંકાના રા. મેલખાલ કરકન ઉરકથી જીન્ડી ૧ ઉન્ડિઅન એપિલિઅને કંક થજી ૭ જે લાવાર રિગારીએ જીલે.

હિંદુસ્તાનના તાલ સમાચાર

—હોંની ખારાસખામાં ઝોપોલીકન મેમ્બરશ વરદથી સર સેમ્યુઅલ હેરની ડુંક મુદતપરની કક્ષની વપરથી માંધીજને ઊઠવા 'વાગન સવામ પુજારી' હતો. તેના અવાજમાં હોમ મેમ્બર ખો. દેમે અજાણ્યુ કે એ આખો સવામ મદાસખાના હાથમાં હતો. સરકારને કૈવી સતિપકારક ખાતો નથી મળે છે માંધીજને છુટા મુકવામાં આવે તો કાવિનવસમની બહત આવ નંધ મશે. એથી ભરૂદ માંધીજને તા ૧૪ જાન્યુઆરીના રોજ અજાણ્યુ હતું કે સવિનવસમની સવત બામજ અભાવવા થા પેતે પેતાની અવજ સમજકાલિતના ઉપયોગ કરશે.

—સર નેલ્સન હાફર સપ્ત અને થી જમરે હોંની વજર કપર એક માદી મોકલાવી તેમાં કૈવી મામણી કરી છે કે ૧૬૭૫ માં ફેરફાર અમલમાં મુકાવું જોઈએ. નવા બધારજને આપે પસાર થતા કપીમાં મતદારોની વાદી મોંધીવન રીપોર્ટને બાધારે તેવાર કરવી જોઈએ. રીપોર્ટ એક હામલ થતા સુધી નાજી પ્રકરણી અવાજહારી નહિ આપવાની કરત કાઠી નાંખવી જોઈએ. સરકારને અજાણ્યુ હોંનીમ અનાવડું જોઈએ અને મવનિશને ઝોર્ડાન-સ કલવાની સત્તા આપવી નહિ.

—હોંમાં સરકારી જોરમાં બદેર મળું છે કે મુખ્યમંત્રી ૧૬૭૨ ના ઝોર્ડાન-સ એકલની પેટા કલમ ૭ ને બાધારે કોઇ પણ બાજુસ બહોર સલામતીની બાદે આવે એવું કાંઈ કરે કે એમ માનવાને કારણ મળે તો તેવાને વમર વોર્ડે પકડવાની નામ. અવરનર-મન-કાલિસીને અજા છે તેમજ મુખ્યમંત્રી પોલીસ કમીશનર અને ફરક ઇસ્લામા મેજિસ્ટ્રેટ તેમજ ફરક પોલીસ મુખ્યિન્ટેન્ડેન્ટ પણ આ સત્તા એમવશે.

—માંધીજને પેતાના એક મીનના ધરમાં મરણ થવાના કારણે દીલગીરી ન્હોર કરી અજાણ્યુ હતું કે આપજી બહામાં બહામીના જુલુધી જીવનની મર્ધાનું બાપજીને બાન થાય છે. આથી મજરે બનાવેલા પ્રાણીઓની સેવામાં આપજી જીવનને ઉપયોગ કરવો જોઈએ.

—મકાસમાં હોંની પરિષદ જુલુધી મુકવા મજેલા થી. દેવકાસ માંધીએ અજાણ્યુ હતું કે મોકમતને મળેલી સહજતાને પરિ-જાને માંધીજના ઉપવાસ મુજલતી રજા છે. પરંતુ આ અવ હંમેશ માટે દુર થશે કે એવી કોઇ કલપના રહે કરે. એ ખરકાને પોંચ સમયે મંજુરી મળવી જોઈએ. પરંતુ સોથી અમલનું તો એ છે કે અરજીમતા નિવારણ માટે હોં પ્રન્થ એ પેતાની પ્રજાતિ અસર પણ મંદ પાડવી ન જોઈએ.

—હોંમાં કૈવી અજવા ઉઠી છે કે ના. વાઈસરોય મળું કરીને રાજીનામું આપશે અને તેમની અજાએ લોર્ડ હોમીઅન વોલસ-રોય નીમાશે. તેથી જનાળામાં સર સેમ્યુઅલ હોર સાથે વાહાલાટ કરવા બંધન જશે. અને તે રરખાન તેમની અજાએ સર માલકમ હેલી કામ અજાવશે.

—મુખ્ય સરકારે નાજી બીડને લીધે બહુ અને થંચ મકામ ઇસ્લામીને એકી દેવાનું નહાં કર્યું છે. જે ઇસ્લામનું મુખ્ય મલક બહુમતી મળેશે. કારણ ઇસ્લામી આવેલા બંધમેમર નાજીકાને પણ સુરત ઇસ્લા સાથે એકી દેવાનું નહાં થઈ છે. રીપોર્ટમાં એવ-સીનું રાજ્યપલીવરી કામ જે મુખ્ય સરકાર કરતું હતું તે કવે પછી હોંની સરકાર કરશે.

—દીનજી એન્ડરસન જેમ માનવ છે કે જે દેલી રાજ્યમાં અંતરેજી મુન્ક ફોરેજનમાં એકમ તો થાઈ કરતાં પણ

એક સ્વરાજ્ય મળે. વધુમાં તેથી અજાએ છે કે એન્ડર-પાલમિ-ટરી કમીટી હોંની અજાનું કાર્ય કર કરે તે પદેમાં રાજ્યહારી હોંનીએ વમર કરતે છુટા કરવામાં આવશે.

—કમનેર અને હેડી વિધાજીરીના પ્રમુખમદ નીમે તુરતમાજ મળેલી અખીસ કોંક મદિકા પરિવહની મેકે હોંની કમીટી અને નામકાના કિનારે રાજકીય અને બીજી બાંધર રાજીય મારાસખામાં આ પ્રતિનિધિઓ મોકલવાની સલામજ કરી હતી. તેમજ હોંના અખીસ અને અક્તિમલ કાર્ય અનાસઓને વાહીદે અનાસમક કાર્યકમ કપાડી લેવા અને પ્રામ્ય વિસ્વારમાં કામ કરવા લખના કરી હતી. કમીટીની કામદેસર મજલતી બધી મેરલામકાતો જે વારસા ઉરજાને લગતી હોય તે રક કરવા અને છુટાછેડાના કામદાને વોટદાના કોઈ છુટાછેડાના કામદાના મારણે સુધારવા અમલજ કરી હતી અને એથી અકિમલ કલ્યાનો હતો કે મુરલીમ કમીટીને કામવજમે છે આ છુટા મરદોને છુટાછેડા માટે જે છુટો આપવામાં આવે છે તે મેરલામજ છે. વજ પરિષદે કૈવી અજામજ કરી હતી કે કારક એકલને વારંવાર જે રીતે બંધ કરવામાં આવે છે તે નેતા તેમાં કૈવી સુધારો કરવો કે તેથી તે ખરખર અસરકારક ને. મુખ્ય અને કલકનાના માળીને અમતા કામદાના મારણે ૧૮ વરસની અંદરના માળી માટે અખીસ બારત ઓફર-અ એકલ મરવાની અને માલકાને કિલ્લજ આપવા અને સુધારવા વધુ આજમે રજાથી કામ કરવામાં અકાર આપવા કમીટીને અજામજ કરી હતી આ રીવાય સંલતી નીમમન, કમી મતપ્રકાર તથા મજુરોની રમીતીને ઉદ્ધાર કરવાને અમલકા ઉદ્ધાર કરવો મંજુર કરવામાં આવ્યા હતા.

—કમીટીવાહમાં કુલ્લા પાસે પાંચ—હોરવોના વખતનું હેંડના તન નવા મરોત્તમજ અને તીર અકિમ-મુને અકાર વજ હતી તેને અમતા નીજાનીએ નેવામાં આવતી હોવાનું અજાવાય છે.

—હોંની પ્રધાન સર સેમ્યુઅલ હોરે મોજમેજ પરીષદ વખતે અજાણ્યુ હતું કે વજ મોજમેજ પરીષદને પરીષદે પાલમિ-ટરી વિમારજા માટે તેની અ-મુખ એવી એક મોજના આવશે કે જે માવસા પ્રમાણે મેકાલિન, કોંક અને દેલી અજાએ કીમ કરેલા હશે અને કાલો સંરક્ષા સાથે હોંનીએ તેમને પેતાનો વરીવર મલાવવા વધુ મોડું ક્રેમ આપશે.

—મેરીટર સાવરકરની નવર કેન્ડી મુજલમાં જે વરસનો વજારો કરવામાં આવ્યો છે.

—અંજાળની જુદી જુદી નેહામાંથી ૪૦ રાજ્યહારી હોંનીને અકામાન મોકલવામાં આવ્યા છે.

—મુખ્ય કહેરની ૬૬ વહાર હજાકાના નાજીના ઇજાઓમાં મોટર વીલીસસ એકલન કાનુનોમાં સુધારો કરવા ના. સરકારે મંજુરી આપી છે. તેની રજો ઇજા પોલીસ મુખી. કુલમથી કોઇ પણ મેટરકારોના માલીકને હરમાવી કહે કે તે પેતાના કામવરને રજ કલકમાં ૮ કલાકથી વધુ વખત કામવર રાખી કહશે નહિ અને આસામેક વીધેરે મળે ૧૦ કલાકથી વધુ રાખી કહશે નહિ. માળી મોટર કામવરને રીય છુક અવજી પકડે તેમાં કામવરે પેતાની મોટરીના કાલો અને આકારકના કામમની નોંધ રાખવી પડશે અને તે છુક કોઈ પણ પોલીસ અમલકાર તપાસી કહશે. પ્રમવશે તે છુક પેતાની અખી મુસજીવી અજાન રાખવી પડશે.

ગીતા મન્થન

(સિખ—ક્રિશ્નાચાર્ય અને શ્રીમદ્ભગવાદ ગીતાના અર્થ-પ્રકાશન.)

અભ્યાસ ૪ થી ચાલુ

(૫) શ્લોક ૧૪ થી ૧૪ (ચાલુ)

“વળી જીવદેહ” એમ જે જે પ્રાણી છે, તેમાં જ્યાંય દષ્ટિએ ભેદો એ પ્રાણીના કાંઈ પ્રસંગપૂર્વક પસંદગી રહેલી છે એમ પણ માન્ય થતું નથી. દરેક પ્રાણી પોતાના ચિત્તના ક્ષત્ર પ્રમાણે એમ બનાવસેજ કરે છે. પરંતુ, એકબીજા નિરીક્ષણને અભાવે પોતાને વિષે કલ્પનાનું આશયજ કરે છે.

હે દોષક્રિયા! આ રીતે આ વિશ્વપદ્ધતિ એ મારા આત્મ-ભાવ નથી, પણ મારી સાથે જોડાયેલા ચિત્તને સંકલ્પ થઈ છે એમ ભણીને. આથી, વર્ણવ્યવસ્થાનો કે અધર્મનો નાક અને ધર્મનું સ્થાપન કરનારા મારાથી કયેલા પ્રધાનને હું કલ્પી જતાં અકર્તાજ છું.

“આમ એ કહેતાં જોડાયેલાં જણાતાં જતાં મારા યાન-ભાવથી, જે કહેતાં માટે અને અભિમાનનો સ્વરૂપ નથી અને એની સિદ્ધિ-અસિદ્ધિમાં આશંકિત નથી, એવા હું એ કહેવાથી સદાજે અભિમાન રહું છું.

“અર્જુન! મારું આત્મસ્વરૂપ છે અને તારું નથી એમ નહિ. તું એ દષ્ટિમાં સિદ્ધ થાય તો તું પણ એજ છે. એ દષ્ટિમાં જે સિદ્ધ થાય તેને કહેવું નવું જણાતું નથી.

“આમ જે આત્માના સ્વરૂપને સારી રીતે જાણ્યો છે, તે નિરાભિમાની રહે છે અને કહેવાથી પોતાના ચિત્તને બંધાવા દેવા નથી.” ૧૪-૧૪

(૬) શ્લોક ૧૫

આ પ્રમાણે પદ્મનંદને પોતામાં અને વિશ્વમાં રહેલા આત્મ-ભાવની એકતા, તેમજ પોતામાં તથા વિશ્વમાં કેવી રીતે વ્યાપીને વિશ્વકૃતિવત રહેલું છે તે સમજાવ્યું; પુત્ર જન્મની અને અવતારોની દષ્ટિ સમજાવી, અને પોતે પ્રતિપાદન કરેલા કર્મભોગ કેવો અનાવન છે તે દર્શાવ્યું.

જેટલું વિવેચન કરી, પોતે જામલા અખ્યાયમાં ૪૫ માં શ્લોકમાં સ્વધર્મચરણ ઉપર જે ભાવ મુક્યો હતો, તેજ વિવચને પાછો તપાસી શીધા, અને તે અર્જુનને પુણ્યવર્ણ અને નિઃશંકાય રીતે સમજાવ્યું અને જે માટે એને હરી હરી સ્થાવર કરવા માંડ્યો.

શ્રીકૃષ્ણ બોલ્યા: “પ્રધાનતામાં આજ સુધીમાં જે કામ મુશ્કેલી પૂરેલાં થઈ ગયા છે, તેમજ આ રીતે પોતાનું પ્રાણિક પક્ષર જાણ્યાને, તેને અનુભવીને પોતાનો ધર્મ શોધ્યો છે, અને એ ધર્મનું કાલ, વિવેકપૂર્વક, કુલજલપૂર્વક, સમતાપૂર્વક અને અંતપૂર્વક આચરણ કરીનેજ પોતાનું એમ કહ્યું છે. તારા એવને તું પ્રજ્ઞાનો કોય, તો તે પ્રવર્તેને માર્ગજ ના, અને તેમની રીતે કર્મચરણમાં તત્પર રહે.” ૧૫ (અધૂરું)

સ્વાધ્યક્ષ અમાઉથી લેવાનો કારણ છે. તે જાણકોએ ધ્યાનમાં રાખવું.

એનેજર, ‘મન્દિરમ્ન ઓપિનિમ્નમ્.’

અમારે ત્યાં મળતાં નવાં પુસ્તકો

બાળ સાહ્ય બાળ

નવેના પુસ્તકો બાળકો માટે વળા ઉપયોગી છે, તેના અક્ષરો મોટાં છે. બાળા અને જાણી મળ્યાં સરળ હોઈ બાળકોને રસાયનો કોમ અને રસ પેદા કરે એવાં આપુરતકો છે. એનેજર મન્દિરમ્ન ઓપિનિમ્નમ્, ક્રીનીકસ, નાદાસ.

નવ યુગનાં રમકડાં—સેટ પહેલો	શ્રી. પે.
ટાઈસરોયની ગજુ વાતો	૧૧
મકુલ	૧ ૦
નિરખકોનાં મંજુ	૧ ૦
મુરખરાજ	૧ ૦
નીલમ	૧ ૦
મોમ્મ અને મુલિમિર	૧ ૦
બાળવિકાર (૧)	૧ ૦
જય જયરંજ	૧ ૦
વામોનું વન	૧ ૦
અદુષ્ટ દાર	૧ ૦
અરુદી પુરી	૧ ૦
સોના કુમારી	૧ ૦
તોરાની રીપુડો	૧ ૦
કચુંગર	૧ ૦
કુષ્મણ્ડ	૧ ૦
બાળવિકાર (૨)	૧ ૦
મોલીના દાજી	૧ ૦
એક હતો કુતરો	૧ ૦
કેરીનાં ગાજીમાં	૧ ૦
નવ-લીલ	૧ ૦
મેમ મનુષ	૧ ૦
મિમલ	૧ ૦
દાથી પ્રમ પ્રમ ચાલે	૧ ૦
બાળ દાવરી	૧ ૦
ચોપમાંની અવસાઈ	૧ ૦
મરિકાનું રાજ	૧ ૦
રમકડાની કુલમ	૧ ૦
અદુષ્ટ જયરંજ	૧ ૦
મકાનો અરતોનો	૧ ૦
ગંભીર નિરખ	૧ ૦
૩૦ પુસ્તકોના આખા સેટની કિંમત	૧૮ ૬
નવ યુગનાં રમકડાં—સેટ બીજો	
જુલ જુલમજી	૧ ૦
અવાકાની આપવીતી	૧ ૦
બારી બોલી વાતો	૧ ૦
શ્રીધર્ષ દાદા	૧ ૦
અધપુડો	૧ ૦
દાદાના દાદા	૧ ૦
સમરમ	૧ ૦
દાનિસતંજ	૧ ૦
વિક્રિ વિક્રિ	૧ ૦
સારંબીવાલો	૧ ૦
અરેબરી વાતો	૧ ૦
મોસાળાની મોજ	૧ ૦
રસીલી પેડા	૧ ૦
પુસ્તકાલય	૧ ૦
૧૪ પુસ્તકોના આખા સેટની કિંમત રી.	૮ ૬

મહત્તમ મહત્ત
સંપત્તિ ૧૯૮૬-૮૭—સાજવેલ પંચાંગ
૧૬૮ મહત્ત મળે છે મંગલો
મહત્તમંગલો કાલમંગલો સમયમંગલો, કાલીયાપાટ

M. H. DESAI
Wholesale Fruit Merchant.
૧૨૬ નંબર ૩૩૩ અને વેલ્ટેબલ સાર પેકીંગ કરી સી
સી. એ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. બધો—
P. O. Box 254. Durban. ૬૧ Short St. ૬૬

'Phone 327 Tel. add. "Lalapco."
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter.
૧૨૬ અને વેલ્ટેબલ મારે કંડીના મોડેલ ઉપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાતો કરશે.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

'Phone 1867 Box 116, 87, Victoria Street, DURBAN.
HEERASHIA MORAR MATYADKAR.
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.
હીરાશીયા મોરાર મટયાડકર,
કાલસેલ ૧૨૬ અને વેલ્ટેબલ મહત્તમંગલો
અને કમીશન એજન્ટ
૧૨૬ અને સારી રીતે કરી માલ સી. એ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે
1867 નંબર ૩૩૩ અને વેલ્ટેબલ મારે કંડીના મોડેલ ઉપર ખાસ ૬૨

P. P. BHAGAT
Fruit Merchant.
૧૨૬ નંબર ૩૩૩ અને વેલ્ટેબલ સાર પેકીંગ કરી
સી. એ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. બધો—
P. O. Box 839. Durban. 139 Victoria St. ૬૪

અઠવાડીક પંચાંગ

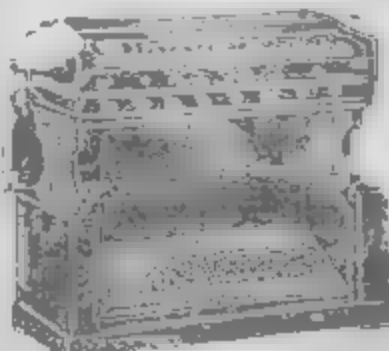
	શનિ	રવિ	મુકામમાન	વારસી	શુક્રોદય	શુક્રોદય
૧૨	૧૬૮૭	૧૬૮૬	૧૩૫૧	૧૩૫૨	૧	૧
૧૩	૧૬૮૮	૧૬૮૭	૧૩૫૨	૧૩૫૩	૨	૨
૧૪	૧૬૮૯	૧૬૮૮	૧૩૫૩	૧૩૫૪	૩	૩
૧૫	૧૬૯૦	૧૬૮૯	૧૩૫૪	૧૩૫૫	૪	૪
૧૬	૧૬૯૧	૧૬૯૦	૧૩૫૫	૧૩૫૬	૫	૫
૧૭	૧૬૯૨	૧૬૯૧	૧૩૫૬	૧૩૫૭	૬	૬
૧૮	૧૬૯૩	૧૬૯૨	૧૩૫૭	૧૩૫૮	૭	૭
૧૯	૧૬૯૪	૧૬૯૩	૧૩૫૮	૧૩૫૯	૮	૮
૨૦	૧૬૯૫	૧૬૯૪	૧૩૫૯	૧૩૬૦	૯	૯
૨૧	૧૬૯૬	૧૬૯૫	૧૩૬૦	૧૩૬૧	૧૦	૧૦
૨૨	૧૬૯૭	૧૬૯૬	૧૩૬૧	૧૩૬૨	૧૧	૧૧
૨૩	૧૬૯૮	૧૬૯૭	૧૩૬૨	૧૩૬૩	૧૨	૧૨
૨૪	૧૬૯૯	૧૬૯૮	૧૩૬૩	૧૩૬૪	૧૩	૧૩
૨૫	૧૭૦૦	૧૬૯૯	૧૩૬૪	૧૩૬૫	૧૪	૧૪
૨૬	૧૭૦૧	૧૭૦૦	૧૩૬૫	૧૩૬૬	૧૫	૧૫
૨૭	૧૭૦૨	૧૭૦૧	૧૩૬૬	૧૩૬૭	૧૬	૧૬
૨૮	૧૭૦૩	૧૭૦૨	૧૩૬૭	૧૩૬૮	૧૭	૧૭
૨૯	૧૭૦૪	૧૭૦૩	૧૩૬૮	૧૩૬૯	૧૮	૧૮
૩૦	૧૭૦૫	૧૭૦૪	૧૩૬૯	૧૩૭૦	૧૯	૧૯
૩૧	૧૭૦૬	૧૭૦૫	૧૩૭૦	૧૩૭૧	૨૦	૨૦

અમુલ્ય સાલ! માત્ર થોડા વખત માટે. સોનેરી તક!

વારા ફેક્ટરીના એક અવાજે હિંદુસ્તાન તેમજ આ દશમાં વખતોએકા ગ્રેન્ડી
હાથના તથા પગના હારમોનીયમો.

હાથના મોન્ટ્રો પાઉં ૨-૧૫-૦ થી પા. ૬-૫-૦.
પગના પા. ૩-૧-૦ અને તેથી ચડતા.
પગના પા. ૮-૮-૦ અને તેથી ચડતા પા. ૪૦-૦-૦ સુધીના.
વારા ફેક્ટરી માટે ખાસ ગ્રેન્ડી આપવામાં આવે છે.
તબક્કા પા. ૧-૫-૦, ૧-૮-૦, ૧-૧૦-૦.
મદીદનારને ૩ મહીના સુધી મફત ટ્યુકન આપવામાં આવશે મફત મલ
વાળાઓને એકરકા પોસ્ટલ આર્મથી પોસ્ટલારા કીપવવામાં આવશે.
૧૨૬ અને હારમોનીયમ—હાથના, પગના, હાથ પગના સાથે, પોર્ટેબલ,
ટેપ, ક્રાસેલિમ, આ રેકની હવાને અનુકૂળ એવા ખાસ વારા ફેક્ટરીમાં
ખનાવવાની મંગાવીએ છીએ.

વાયોલીન, સાયોફોન, મેન્ડોલીન, ગીતાર દરેક અવનવા
પેર પાઉંસ તેમજ રેકોર્ડિંગ મોટો રેકોર્ડ મેકા તેવાર રહે છે.
દરેક વાજાનાં રીપેરીંગ કામ ૩૦ વર્ગના અનુભવી એક્સ-
પર્ટની ખાસ દેખરેખ હેઠળ કરવામાં આવે છે
મફત આમના મોરાર ઉપર પુરતુ ધ્યાન આપી કંસાળાપુર્ણ
કા પેરિંગ કરી મોકલવામાં આવે છે
મળા મા બધો—સોલ એજન્ટ, વારા ફેક્ટરી
મોશલીયા મ્યુઝીક સલૂન,
સી. એ. મોકલ ૪૬૦. ૧૩૯ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
GOSHALIA'S MUSIC SALOON, P. O. Box 460. 131 Queen Street, Durban.

કપીટન આલકેની હોટલ

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્ટીમર તથા માછીએ જનારાઓ માટે એકતી માછીતી આપી સતોષ સાથે રહેવાનું દરેક જાતનું સ્વાદીષ્ટ જમવાનું. આવી સમવડવાળી ડરબનમાં ફક્ત એ એકજ જગ્યા છે.

પધારી ખાત્રી કરો. પ્રખ્યાતમાં જાવો તદન સસ્તા છે.

તેમજ હમારી ફરમાસુ મીઠાઈ આખા સાઉથ આફ્રિકા તેમજ રોડશીઆમાં વખણાએલી છે. એક નાનામાં નાનું પારસલ મંખાવી ખાત્રી કરો.

માલ સારો ચોખ્ખા ધીમાં બનાવેલ.

કંટીઓના માહકોએ ઓરડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

માછીક:

R. K. KAPITAN,

'Phone 3623.

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

તમારા પંખાની બહાર ખબર ક્યા છપાવશો?

'ઈન્ડિયન ઓપીનિયન' માં

જે સુનામાં જુદું કોઈ જાતું જાણ સારમ આફ્રિકામાં વંચાય છે.

જાવ અને નકલ મારે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

જેલો

તે

પહેલો

આફ્રિકામાં પહેલીજ વખત

ગ્રામોફોન અને રેકોર્ડો:

સરપલસ રજાકનુ

સેલ. મોડરુ ગંજવર સેલ

હિંદુસ્તાની
ગુજરાતી
સમીલ
ટેલગુ

૨
૩૦
૩૦

૩/૩ ઈચ

જનનની ૩૫/-

અ બાર્જેન ખાલી થોડા દહાડા મારેજ છે
માટે લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

હારમોનીયમો અને તબલામાં પણ ખાસ જાવ ધટાડેલા છે. લીસ્ટ મારે લખો:—

Phone 2647.

P O Box 1158

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS

100 Field Street.

DURBAN, Natal.

Indian Opinion

No. 7—Vol. XXXI

Friday, February 17th, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper.
Price: Fourpence.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રહી. "કેનીયા"

ફેબ્રુઆરી તા. ૨૦ થીએ મુંબઈ જવા કપાસે.

કેનીયા બાવો—બેરારી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પોર્ટ ૨૭. ટિક: પા. ૬-૭-૬.

રેસીન્કરોએ પોતાના કામીના કપર પોતાણ અને રહીમરત્ત નામ કામી. પોર્ટ, કમનલ્લ મરતામ્ કરવું. અને બાવો
અને લાના રહે કીપાર્કમેન્ટને કામીના કીપા પોર્ટ કપર પહેલતા કરવા બજાવવું. તે તે તેમને બંદોબસ્ત કરી બાવો.

મુખ્યતા—કેવારોએ પોતાના મોટા કામીના કામીવારે ૧૧ વાગ્યા અથવા કસ્ટમમાં પહેલતા કરવા.

બા. કાનના કામનની નવી મોટા મશીન સારી સમવરોવાળી અને કસ્ટ આકતી સાફ અને કસ્ટ આક્રિકા સાફ થાય થાય છે.

૬૩ કોડી રેસીન્કરે પોતાની કીપાર્ક બમારી ઝાટીસમાંથી મેળી અને મહાર ભામવાળા કામીઓએ અમારી સાથે
સમવરવાર કરવાથી થાય થાય થાય. રહીમરત્તે ભગવં રહે કામકામ અમારી ભત્રી રેખરેખ નીચે થાય છે.

SHAIKH HAMED & SONS.

390 Pine Street.

Tel. Add. "Karamat," Durban

વડે ખુલાસા મારે કમો થા મળે:—કિંદી પેશન્કર

એવન રેખ કીમેડ એન્ડ કાન્સ,

૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

રહીકોન ૪૮૦૦.

પી. ઓ. બોક્સ ૧૧૧૦.

હો

રહીમાફિક એડ્રેસ

"રસ્તમલ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ

કંપની. લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક ભાતના અકસ્માત

એવાફક મારે કાર, પ્લેટ આજ, કીરલીકી બોંક, વરકમેન્ક કોમ્પેન્સેશન, વીમરે અનેક પ્રકારના
વીમાને ભગવં કામ આ વીમા કંપનીએ સાર કરી ચીકાં છે.

પાલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ કસ્ટમરોનાં રહી આપવામાં આવે છે.

આખા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રતાનધિ:—

સોરાબજી રસ્તમલ.

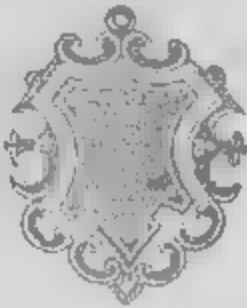
"ઇન્ડિયા કાફિય"

10 ફર્ટ એવન્યુ,

ડરબન

10

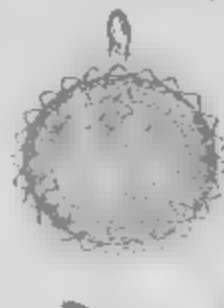

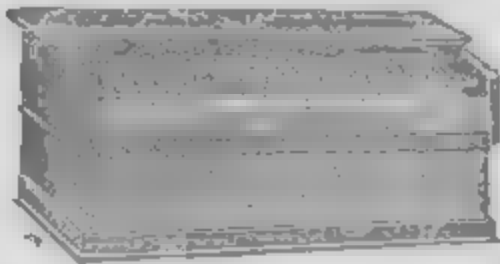
AWARDED
GOLD
MEDALS

સાતના સાંઠ
મળેલા છે

સરદાર ફલ્ગુટ; સરદાર ફોન

ફલેક જાતના સરદાર ફલ્ગુટ
હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન
આમોદિન આમારી પોતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે આપના મો.
સ્ટોપ ગ્રામ્ફોન ફેક્ટરી
મંગાવી જાઓ કરો.

ચેતસીંગ ગુરુપક્ષસીંગ એન્ડ 'અંબર્સ',

ફોન એડ્રીસ અને ડાઉબાઈ-ગેલવાદી પ મી મલીના નાક, રફર સોન્ડર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. 'TUNEMASTER' Bombay. બાન્ધ એડ્રીસ અને રોડમ ૪૫૪ પદ કાલખાલેવી રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારે જગમગિદ્ધ

અપાર્ટલોશન

ફરાજ, ખજ, ગુજરાતી, ખજજીવું વિગેરે ચામડીના હોઈ ઉપર અકસીર હવા છે.
કપડા ઉપર હાથ પડતા તરીકે વધુ એકઝીબીશનોમાં સાતના સાંઠ મળેલા છે.
કો. બા. ૧ ના છે આના, પોસ્ટલ પેકીંગ ચાલુ લુદેલ. આખરે હાર એવન્ટો બેકવે છે.
મપટ કંપની, કાલખાલેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

ઉત્તમ મરમ મસાલી વિગેરે

જામારે આ જાતી રેખરેખ નીચે તાલે જન મહાપદી
પરમા દોલો ગરમ મસાલો, હરીપાલક કાચ: મરવા તેમજ
પરીના અને લીધુના તેમજ મીઠસ બાનાવ હમેજા રોડા
મા બજાબમે જામારી ગેરંટી સારે મળ્યા હશે જાવે.
ઉત્તમ માલ, નમે પરમા મલાવી સકત તરી. એ. રખા.
મંગાવી જાઓ કરો. મળવાતુ રોડા

K. H. PADIA,

122 Victoria Street, DUBBAN.

122 & 127

Tel. 'Khairi.'

HOUSEIN ISMAIL (SARDARGADHI VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira. P. E. Africa.

મોલક નજ જન ૬૧૭ ટેલીગ્રાફ એડ્રેસ 'મતી

હુસેન હુસ્માઇલ (સરદારવદ વાલા)

સંપર્ક પેસેન્જર એવન્ટો,

મકા. પો. આલિશા

૦૦

THE NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Adm:
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1860

Transit Adm:
P. O. Box, 2302
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838,

6 Karl Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

નફાનામાં નફાનું પ્રાપ્તિ અને મોટામાં મોટું બોનસ

આપનારી બાસક વર્ષની જુની ત્રીમા કંપની.

જીવનની વીમા ઉત્તરવચાથી શા શા ફાયદા માત્ર કે તે બજારું હોય તે અને કઈ કંપનીમાં
ઉત્તરવચાથી વધુમાં વધુ ફાયદો અને રાહત બોલામાં બોલા પ્રાપ્તિયમ કરવાથી
મળે તે બજારું હોય તે મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

લિફ્ટએના બોઝનેસના ચાફ એજન્ટ

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

બોહાનીસબર્ગ,

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL.

Remember when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never attacks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને ભર્યા જ્યારે તમે ખરીદી કરી શકો છો ત્યારે જોશો તેજ માલ મળે છે, કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાને કામ પડતા નથી અને વાપરવા મા તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

જાનતા ઓક્સફર્ડ બ્લુન સ્ટોલ મા રાખવો અને તેજ બ્લુ વાપરવા વાલાઓ કરવી જોઈએ. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે તમારા ગ્રાહકોને વેચશો તો તેથી સારું સંતોષ થશે અને ફરીથી બ્લુ તેજ ખરીદવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and cailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચલાવનાર

નારાયણનાં નંબર એકના બનાના, પાંચનાપલ (ચીંગેરે ચીન્સે) ઓરંઝર મલેથી તરત ચલાવવામાં આવશે.

ફેરકે ઓરંઝર ઉપર જાતી રખરખ રાખી સાચો માલ, ખારી પેકીંગ કરી કીફાવત આવવી માલવામાં આવશે.

કેપ જાવીન્સ, ટ્રાંચવાલ, ફીફોટ, ફેરેસીઆ વીંગેરે ફેરકે જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો : રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાટાલ.

Indian Opinion

No. 7—Vol. XXXI.

Friday, February 17th, 1933

Printed at the G.P.O. by the Government of India

OUR QUALIFIED YOUNG MEN

WITHIN the last few months the Indian community of the Union has had the proud privilege of welcoming home two of their young men duly qualified in England. One of them is Mr. Mistry of the Principal who comes as a fully qualified Barrister-at-law, and the other is Dr. Nalson who is a qualified medical practitioner. Besides these we had the pleasure of welcoming Dr. Seedat who is practising in Durban and Mr. Mistry, a Barrister-at-law, who has recently arrived in Johannesburg. To these will be added the name of Dr. Keshavlal Makunjee Mistry, a young man of Durban who returns to Durban next Sunday by the Arundale Castle after duly completing his medical course.

Dr. Mistry is the son of Mr. Makunjee Mistry, an old resident of Durban.

Mr. Makunjee Mistry hailed from India in the year 1893 and commenced his career as a carpenter and is now for many years a well-known building contractor. Dr. Keshavlal Mistry, the son of Mr. Makunjee Mistry, was born in India and came to Natal when he was eight years of age. He took his primary education at the Roman Catholic Mission School and furthered his studies up to the seventh standard at the Higher Grade Indian School known now as the Carlisle Street School. He matriculated at the Marine College, being one of the pupils of the Rev. A. Lamont, ex-Mayor of Durban. In the year 1927 in the month of May, Keshavlal proceeded to Edinburgh to take up his medical course. He returned home after successfully completing a five years' course. On Sunday Dr. Mistry will be the guest of honour at several functions. His school mates are making preparations to give their friend a well-deserved reception. He will also be the guest of honour of the Surat Hindu Association. The latter

will be proud to welcome one who is the first among the section it represents to come as a qualified doctor. We heartily associate with our friends in welcoming Dr. Mistry back to this country and congratulate him on his achievement.

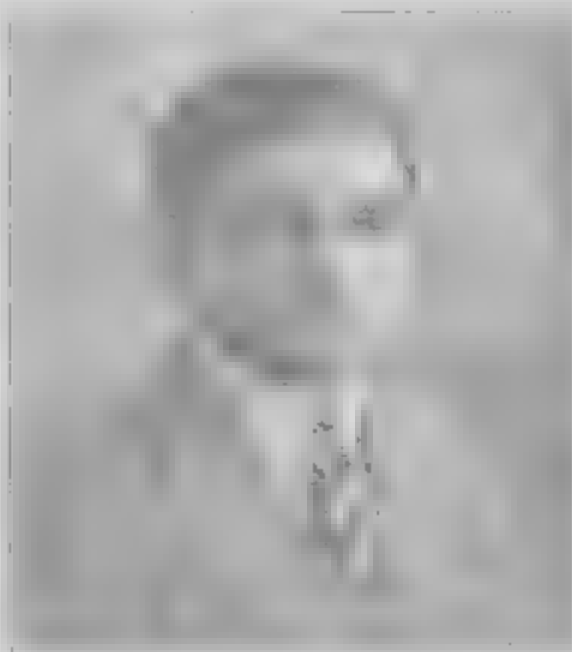
But there will be one, on this occasion, whose heart will swell with pride more than anyone else and that will be the worthy father of Dr. Mistry who has passed many years of anxious thought in finding and providing the necessary means to his son for his present achievement. Mr. Makunjee Mistry has done for his son what others who are financially better off have not done for theirs.

Mr. Makunjee Mistry is to be congratulated even more than his son. After so many anxious years, Mr. Makunjee naturally looks with hope for a better future. It is for Dr. Mistry to prove himself a worthy son of a worthy father.

We wish Dr. Mistry, who is yet a young man of twenty-four, a bright and a successful career. Dr. Mistry's residence in Durban is 144, Old Dutch Road, the house that was occupied by Mr. and Mrs. Lalbahy Rustomjee.

This gradual increase in our qualified young men augurs well for the future of our people in this country. But one needs to be reminded in these days that the development of the intellect will not alone bring us salvation. If intellect is developed only for pecuniary gain and there is no character or nobleness behind it, that intellect will neither enlighten the people nor elevate the possessor.

Doctors are an asset to a community and should be a blessing if imbued with a spirit of service to mankind. In this connection we must give credit to Dr. Seedat who made good use of his knowledge by giving free treatment to hundreds of patients during the recent malaria epidemic. Let us hope that our new doctors will also prove their worth.

DR. KESHAVLAL MISTRY.

Notes and News

THE transfer of Mr. Justice F. E. T. Krause to the Orange Free State will be regretted by every section of the people in the Transvaal. There are a few fair-minded judges of the type of Mr. Justice Krause. His loss to the poorer and the voiceless is greater far, in doing out Justice Mr. Justice Krause was never influenced by one's complexion. Whether black, brown or white all were equal in the eyes of Mr. Justice Krause where the question of justice was concerned. It was Mr. Justice Krause, it will be remembered, who did not hesitate to impose for the first time corporal punishment on a white man for having cruelly treated a Native. In his legal profession Mr. Justice Krause had been of very great service to the Indian community. He was one of the best friends of Mr. Gandhi when the latter was his colleague in Johannesburg. There are a few Europeans who have the grasp of the Indian question in the Transvaal as Mr. Justice Krause has. In the Transvaal Supreme Court Mr. Krause had on several occasions saved Indians from barefaced injustice done to them by the authorities under the existing anti-Asiatic legislation. It was Mr. Sadrul who once paid a high tribute to the Courts of Justice of the Union for their impartiality and sense of justice. It is judges like Mr. Justice Krause to whom the Courts owe that good reputation. While Mr. Justice Krause's transfer as Judge-President of the Supreme Court of the Orange Free State to that Province it is a distinct loss to the Transvaal.

In the course of his reply at a farewell dinner given him by the Johannesburg Side-Bar Association Mr. Justice Krause is reported to have said:

"There is one tendency that you as an association ought to combat, and that is the commercialisation of the profession." Our profession is looked upon by some merely as a business and not as a profession. If you allow that to continue we shall lose that very high standard of which we are so proud."

Indeed many of our friends in the legal profession should take note of this.

KHWAJA Kamaluddin, Imam of the Shahjahan Mosque at Woking, England, breathed his last, this morning, at the age of 62, states an Associated Press of India message dated Dec. 26. He was a grandson of Khwaja Abdul Hashim who was at one time Kal of Lahore during the Sikh period. He was Principal of the Islamia College, Lahore, for four years and was also Fellow and Member of the Board of Trustees of the Muslim University, Aligarh. He had travelled through Europe, East Africa and other countries for propagating Islam. He edited the *Islamic Review* and the *Muslim-Jahad-Jalim* and edited three papers for twenty years. In 1907 he created a trust of his property worth upwards of half a lakh and made it a waqf in aid of the Muslim Mission. Late Khwaja Kamaluddin some few years back visited the India and delivered several interesting lectures on Islam. We extend to the bereaved our heartfelt sympathy. May the soul of the departed rest in peace.

Replying to a question in the House of Commons, Sir Samuel Hoare (Secretary of State for India) announced that there could be no question of Gandhi or other civil disobedience prisoners in India being released until the Government had convincing reasons to believe that their release would not be followed by a revival of civil disobedience.

THE KENYA GOLDFIELDS

WITH the discovery of gold in the Kamenge district of Kenya, the position of Natives residing in that district has caused some concern. There is gold on the one side and the question of those who claim to be trustees of the Natives to keep their trust on the other. The land on which gold is found was hitherto set aside for the use and benefit of the Native tribes of the Colony for ever. The Natives must, now however, vacate the land because they have no right in the minerals discovered therein. It is the God-given property of the white man. If the owner of the land in which gold has been discovered were a white man he would have made a fortune. But they are only blacks and could be "kicked out" with a little *chumela* (a term ordinarily used in the Native language for bones). This is about to be the fate of the Natives at present living on the land where gold is discovered. It has been decided by the trustees to be so.

The facts of the case are: Three years ago the British authorities confirmed the Natives of Kenya in the tenure of their reserves by the Native Lands Trust Ordinance, which declared in set terms that the reserves are "set aside for the use and benefit of the Native tribes of the Colony for ever." It was, however, realised that circumstances (such, for example, as the discovery of valuable minerals in Native territory) might make it desirable for the sake of all concerned to remove some Natives from the particular pieces of ground they then occupied; and provision was made for such an event. The Ordinance, in fact, laid down that Natives might in this event be moved, but only under strict safeguards, the most important of which was the stipulation that in every such case the natives dispossessed must be given an equal amount of land of equal value elsewhere. The situation that has now arisen is that the Kakamega gold field happens to be situated in the Kavirondo tribe's reserve, which is one of the most thickly populated areas in the whole of Africa, and the white men have already agreed that if it is to be properly worked out large numbers of Natives will have to be turned off their land. But there is the question of the pledge to which the British Government has once and for all committed itself. It is now found that in practice there will not be enough vacant Crown land to go round, and the question as to what is to be done for the dispossessed Natives has naturally arisen. One solution suggested to have been suggested is that the Government of Kenya should purchase land near the reserve from European or Indian settlers and give it to the Natives whose land is required for mining. The Legislative Council of Kenya, however, evidently thought this suggestion to be undeservedly generous to the Natives and highly degrading for it to adopt. It has, therefore, rejected it and has, instead, passed a measure abrogating the land clause of the 1930 Ordinance and providing that compensation may be given in cash. The question came before the House of Commons and the House of Lords for the approval of the Amendment Bill by the British nation through its Government. Despite the Labour Amendment saying that

any Natives dispossessed should be granted an equivalent area of land outside their reserves while the whole of the profits should accrue to the Government in the interests of the Natives, the motion approving of the Kanya Government's action relating to the goldfields was passed in the House of Commons by 208 votes to 57. Sir Phillip Cunliffe-Lister (Begrump, for the Coloplep), put up a vigorous fight in favour of the Government stating it was absurd to pretend that the details of any Ordinance could ever be amended, and pointing out that it was the principle behind it that mattered.

It will be nothing surprising to us if the Kanya Government's action receives official approval for it will only add to the many proofs of the British Government's failure as the trustees of the Native race. It might be said that we are accustomed to looking at these things with a prejudiced eye. We would, therefore, quote here what a British contemporary of ours, the *Rand Daily Mail*, has to say. "Such an event could not be regarded with much satisfaction," the paper says. "For one thing, a South African experience has shown, it is a mistake to do anything to create a landless Native population, for another the issue of good faith is involved." The glare of gold has apparently so befogged the British mind that it is not able to see that.

Liquor Amendment Bill

Severely Criticised All Over The Union

The Government's Liquor Amendment Bill which is before Parliament and is sponsored by the Minister of Justice, Mr. O. Pirow, is in for the severest criticism throughout the Union. The Bill, among other things, provides for the establishment of State wine and Kafir beer houses in urban areas. The inevitable result of such a step would be the demoralisation of the Native population as well as the Asiatic, for it provides for the latter as well. The underlying object of this provision is to help the wine farmers to dispose of their surplus stock. The evil effects it may have morally upon the country is a matter of no concern to the Minister of Justice.

We reproduce below a letter addressed to the Mayor of Maritzburg by Mr. Justice T. J. Carter, an ex-Judge of the Natal Supreme Court in which he expressed his regret at his inability to attend a meeting called by the citizens to protest against the Liquor Bill. The letter speaks for itself.

"I regret my inability to attend the meeting tonight to protest against the Liquor Bill. Owing to the failure of my eyesight I have not been able to keep myself informed of the discussion about this proposal.

"Perhaps what I have to say has been already said. I do not know. But even if so, it will stand being said again and again.

"I would like to see the question written large upon the wall of every house.

"Upon whom will the great weight of the onus of this new law fall? I answer. First upon the Natives themselves, as a partially civilised race, upon whom this temptation is being thrust. Secondly upon the womankind of this country.

"We see the effects of beer drinking among the Natives in their locations and their own country front.

What will be the effect of tempting them to be wine-bibbers in our towns and populous places? It will be the lonely and unprotected woman who will suffer. She will be subject to insult and the worst form of assault.

I recall a case tried before me in Durban during the War when four Cape Coloured men caught and in association treated in the worst way known a respectable European woman in the Albert Park. They were not drunk, but had liquor—the inciting cause of their crime.

I dread the starting in this country of a real Black Peril, probably attended by Lynch Law reprisals of the worst character.

Will Mr. O. Pirow and the wine growers who are shouldering him along the sordid path of this Liquor Bill, be able to avert the calamity I fear or protect the possible victims?

"If not, then let the women of this country at once appeal to their men who are assembled in Parliament to save them from a appalling horror. Their men must, putting all Party feeling aside, respond as men to the cry for help."

Union's Indian Problem

The Political correspondent of the *Natal Mercury* writes from Capetown:—

The Indian question in South Africa is almost certain to be raised rather emphatically in Parliament during the next few weeks. Members are asking themselves why nothing has come of the Round Table Conference held in Capetown from Jan. 12 to Feb. 4 last year, and it is being openly stated that the Union Government is not doing all it should do to tackle the very difficult and highly complicated Indian problem.

The Capetown Conference recommended several important steps which have not been carried out. It was decided to appoint a Joint Commission selected by the Governments of India and the Union to investigate the possibility of a combined emigration scheme, Brazil and British Guiana being suggested as possible countries for development in this connection. The Commission was to report back to the Governments of India and the Union and the South African delegates to the Round Table Conference were to be reconvened at the beginning of the present year to consider the position in the light of the Commission's findings.

Put Into Cold Storage

It was hoped to have then formulated a scheme which would appeal to South African Indians and at the same time to have reviewed the Capetown Agreement which the Round Table Conference last year decided should continue to operate meanwhile.

The Commission has never been appointed; the possibilities of emigration from the Union have not been thoroughly investigated; the Government has shown no indication of reconvening a meeting of the South African delegates who attended the Round Table Conference—in fact, Indian affairs in the Union, to all outward appearances, have been quietly put into cold storage while the Ministers devote their attention to Party manoeuvres and intrigue, and to dividing the political spoils arising out of the gold premium.

My inquiries go to show that after the Round Table Conference in Capetown two persons were asked to serve on the Commission of Enquiry, but the appointments were never confirmed. Subsequently, in answer to an inquiry, it was stated that difficulties had arisen with a hostile section of Union Indians.

Out Of Place Move

The Government, I understand, also formally communicated with the Government of Brazil and was informed that economic conditions in that country were difficult at the moment.

It is open to question whether this act on the part of the Union Government is not in itself a breach of the spirit of the Round Table Conference in that it was obviously the duty of the Commission to be appointed and not of the Union Government to examine the economic possibilities of countries suitable for immigration.

Furthermore, the joint immigration scheme was actually suggested by the Indian delegation and not the Union representatives; hence it would be difficult to justify the independent action by the South African Government.

In any case more importance was attached to British Guiana than to Brazil, and it would hardly be possible for either country to judge the attractiveness of an immigration scheme until its dimensions, financial backing and so on were worked out. With sufficient funds and promises of trade concessions the picture would be a very different one.

In British Guiana there is already an Indian population of 130,000 forming the largest section of the people. The most important crop is sugar. The area under sugar, which was 73,562 acres in 1918, has steadily increased on account of decreased sources of labour coupled with the world economic stress. India imports over 1,000,000 tons of sugar a year, and her consumption of sugar is increasing. The Indian Government could offer such a preferential treatment to sugar produced by her tributaries in British Guiana as would place the industry on a sound footing once sufficient labour became available.

No Excuse For Apathy

The Union Government cannot excuse its apathy on the ground that a section of the Indian people in South Africa may have proved hostile. Leaders of Indian thought were, in fact, sounded by the Indian delegation to the Round Table Conference, who reported that the Indians of the Union were willing to co-operate in a suitable immigration scheme provided it was sponsored by the Indian Government.

The Indian Government has, meanwhile, been patiently waiting to do its share of the work of investigation and so on. India has toyed with the idea of immigration for some years past, and when it was suggested to her representatives at the Round Table Conference that South African Indians, with their special knowledge of colonial conditions, might be persuaded to pioneer the way, the idea was eagerly seized upon. It was felt that with the prospects of political freedom and of assisting an enterprise sponsored by their Motherland, Indians in South Africa would not be slow to respond.

Dr. Mahon has patched up the situation in the Transvaal to his satisfaction and it is suggested that he is now indifferent to the fate of Natal so long as the European and Indians confine their racial and economic troubles to the borders of the Province.

Mr. Jaagren won his seat and the Nationalists won many adherents in Natal on a definite promise by the Government to tackle the Indian question.

Scheme In State Of Influx

The immigration scheme is one which cannot be worked out in a hurry and, as it will affect the Indians who are largely of the shopkeeper class and not an agriculturist, there are likely to be considerable difficulties to be overcome. In view of this fact it is surprising that more has not been done, and the fact that so little has been taken makes it certain that the Indian problem of the Union is still as far from solution as it was 12 months ago.

The suspicion is steadily growing in political circles affecting Natal that the Government's inactivity is based on reluctance to participate in an undertaking in which the British Imperial authorities have a great interest and in the hope that the British section in Natal will become so pre-occupied in its domestic troubles as to be rendered impotent in the designs of petty Nationalism.

Unemployed Indians

Work For Hundred Men In Durban

The Department of Labour has called together a Committee representative of the Indian community to assist in the selection of unemployed Indians to be given relief work, under Government subsidy, by the Durban Municipality.

This Committee held its first meeting at the Divisional Inspector's Office at 5.30 p.m. on Feb. 12. Married men with lengthy residence in Durban who are without means of support and who are found after medical examination to be physically fit to perform manual labour will be considered for this work.

In the first instance 100 men will be selected and all eligible unemployed Indians wishing to be considered should attend daily after 5 p.m. at the Sports Ground, Sastri College, where their applications will be considered by the Committee. The work will be of an arduous nature and only men capable of doing manual labour need apply.

The men will start as soon as the work of selection can be completed.

Soul-Stirring Appeal To "Touchables"

On Untouchability

By Mahatma Gandhi

The following soul-stirring appeal was addressed by Mahatma Gandhi from the Yeravda Prison to the Sanatanists—the "touchables" on untouchability soon after the postponement of his contemplated fast in connection with the Gharvagar Temple on January 2:—

"This is an appeal to you from a fellow Sanatanist, whom you are trying to reject in spite of yourself. Hard swearing at me and the libellous charges some of you are indulging in, are proof to me of your distorted love. I feel like the wife whom her many husbands profess to reject because the poor woman cannot give equal satisfaction to all her lords and masters. But not being able to reject her, (they know she, the willing slave, has served them all well enough) they screw up all the wrath they think they have, and swear at her for all they are worth. The faithful wife, staunch in her loyalty, calmly allows the storm to pass over her, for she is utterly innocent of all the charges promiscuously hurled at her. After the storm has subsided, the wife finds herself a greater favourite than before of her husbands, who laugh at their own exalting nature, and realise that their patient companion had, after all, placed her all at their disposal. Thus will it be with me, I dare to prophesy.

"There are some telling verses in a Sanatan scripture. You, having brooded over the wrongs, you may, I have done to you, have put yourself in a state of rage. Those verses say:—'Rage generates hallucination, which produces forgetfulness. The lapse of memory clouds intelligence; and

falling intelligence leads to destruction.' In your rage, you do not even know what you are doing. You have not even cared to inquire what I am saying at.

What Is Sanatan Dharma?

"Let me put a few facts before you. The popular definition of Sanatan Dharma is "that good conduct which people can reach." It rules out bad conduct and bad habits, however popular they may be. Religion is something that binds. Bad habits loosen, and therefore can never be religion. Therefore, if after the issues are dispassionately put before the people, they choose a particular course which is not in itself an evil, is not that Sanatan Dharma? Is it not the way how the body of doctrine and conduct known as Sanatan Dharma has grown? Is it not a condition of its growth?"

"If I have taken you with me so far, then know that, in all that I am doing, there is nothing more and nothing less than that I am trying to find out how far people will go along the road which I hold to be good and which some of the scholars, who have first-hand knowledge of Divine books, tell me is also good, according to their reading of them. But you protest that their reading is bad. Very well. Let the two different readings be put before the people, and let them make their choice. If they accept my reading, will that not be Sanatan Dharma? You need not even then accept my reading. You may adhere to your own, but in that case you will not call that Sanatan Dharma. You think your reading is Sanatan Dharma, because you assume that a vast majority of the villagers will accept it, and you reject my claim to be a Sanatan because you think it will be unacceptable to the people if it was put to them. I have put forth no insolent claim. I have wandered amongst millions for a number of years, not as a politician, but as a man of religion. They have accepted me as such, and your own hot repudiation of me is itself a proof of your having hitherto believed me to be more a man of religion than of politics. Have you not noticed that the politician will have none of me, and has always regarded me as an intruder and impractical visionary, whilst at religious meetings I have been instinctively welcomed? And that happened even so early as 1915, when I had the good fortune to be practically an unknown man.

Let Temple-Goers Judge

If you will but calmly examine the situation, you will discover that whether at Garuvayar or anywhere else, I am doing nothing but examining my claim and even yours by implication. My reading of Sanatan Dharma has forced me to the conclusion, that caste-men have erred in treating a large number of Hindus as untouchables and prohibiting them, amongst other things, from entering temples. You hold that Sanatan Dharma obliges you to regard these very Hindus as Untouchables, and therefore they are unfit, under any circumstances, to enter the temples on the same terms as yourself. I say, let temple-goers themselves make a choice of the two readings, and you throw yourself in a state of rage, because I advance such a simple proposition. That, surely, is neither law nor common sense, nor toleration.

I am sure you would not deny me the right you have allowed to non-Hindus, that is, of preaching their opinion so long as they do not adopt illegal, immoral or otherwise questionable methods. You call my last a species of coercion. It ill-becomes a Sanatanist to describe a simple fact as coercion, for are not the pages of religious history filled with instances of forcing, whenever Dharma had been in

danger? I will not insult your intelligence by citing notable illustrations in support of my statement. But even the fact is all for the time being.

Reply To Critics Of Dr. Subbarayan's Bill

You then raise a hue and cry over a simple Bill such as Dr. Subbarayan's is, and shout that religion is in danger. But if you were to examine this Bill, it actually seeks to do nothing more than ascertain the wish of the parties concerned and to give effect to that wish. If the British courts had not intervened at the instance of a Sanatanist, if the picked legislatures such as we now have, had not passed a measure of a religious character at the instance of Hindu legislators, this Bill would be unnecessary. So, you see, it simply seeks to remove the obstruction created under modern conditions, and not to introduce innovations in Hinduism. It is the British law, as it exists to-day, that makes it possible for a single individual to thwart the will of a whole host—may be even nine-thousand-nine-hundred and ninety-nine. It may suit you to-day, but if you will give calm consideration to it, you will come to the conclusion that it is a most dangerous thing both for you and for me. It is calculated to deaden religious life. Sanatan Dharma and for that matter, all Dharma, must give fairplay. You do not wish to play with loaded dice, as you would if this law was not altered.

Test Of Spirit Of Fairplay

I have suggested another test for the demonstration of the spirit of fairplay. If there is any in you. You will not deny that there are at least a respectable number of Hindus, if not a majority, who believe that it is consistent with the Hindu religion to admit Harijans to public temples. I have therefore suggested a solution which is incapable of improvement from the fairplay point of view. It respects every prejudice and every scruple, and so far as Garuvayar is concerned—until my solution is only confined for the moment to Garuvayar—it follows an established precedent, with but a variation. Harijans have been admitted, from time immemorial, without restriction along with other Hindus, to that temple for full one day in the year. There is, therefore nothing irreligious or extraordinary in my suggestion, that they should be always allowed, but only for certain hours in the day. You may say there is purification after the mixing of the two on the Ekadasi day. Repugnant as the idea is to me, if purification satisfied the scruples of the objectors, let there be a daily purification by all means.

All the letters I have received from Sanatanists have protested that behind the Sanatanist upholding of Untouchability, there is no hatred. The writers proclaim that though Harijans are children of God, equal with all others, religion demands their separation on high moral grounds, but that it should be carried out with love and not in hatred, and therefore they should have full rights of citizenship. Let us examine this claim in the light of the existing facts.

Have you ascertained who are Untouchables and why? Do you know why a noble and in my opinion great social arrangement has made them landless? If one happens to possess land, he cannot make the same use of it that you can. He cannot make use of the innumerable public utilities that you can and you have provided no such separate utilities. Therefore, he might die of thirst, and you would not help him to a drink of water. Careers that are open to you are tightly closed against him. Even feudal maintenance and spiritual assistance are denied to him.

If these are the fruits of love, will you not think with me that hate must be far more preferable to love? I cannot think of anything more bitter than the fruits I have pictured above.

I tell you that there is nothing like this on the face of the earth, and what is worse, bearing the stamp of religion.

Appeal For Co-operation

I have addressed this appeal to you, which proceeds out of my soul's agony. I ask you to share that agony and shame with me, and co-operate with me, for I have no other end to serve than to see *Satya Dharma* revivified and lived in its reality in the lives of millions who at present seem to me to deny it. I am glad you are awakened, but you must now work and instead of engaging in a fruitless quarrel with me, go through the catalogue of evils that have crept into Hinduism and make a giant effort to remove them. I call your quarrel with me a fruitless effort, because I won't be a party to it. An English proverb has it, that it takes two to make a quarrel—happily I will not help you to make up the two.

News In Brief

The vacancy on the Bench in the Transvaal Division of the Supreme Court, caused by the appointment of Mr. Justice F. E. T. Krans as Judge-President of the Free State, will be filled by Mr. Justice I. Girdleby Ferris, President of the Native High Court. Mr. Justice Ferris has acted as a judge of the Supreme Court in the Transvaal, Griqualand West and Natal, and his permanent appointment to the Bench of the Supreme Court is merited by his service in acting capacities. Mr. Justice Ferris is well known in Pretoria and held in esteem in legal circles.

Dr. Talbot, Bishop of Pretoria who is relinquishing his post to go to Nottingham, paid a tribute to Natives at a farewell function given in his honour. He thought they were exceptionally grateful and kind hearted. The Bishop further stated: "If politics could be blotted out in South Africa the two European races would live together in harmony for individuals of the one race admired individuals of the other race. It was only politicians who stirred up race hatred for their own petty ends."

Mr. P. E. Kinnaird of the Department of Interior will take up his duties as Commissioner for Immigration and Asylum Affairs succeeding Mr. H. N. Venn, who retires from the service on pension.

Immediate future steps for Indian constitutional reform were debated in the House of Lords last week on the motion of Lord Bunsford, enquiring as to the precise procedure. Lord Irwin, for the Government, said that the Joint select committee which Parliament would be invited to set up before Easter would not deal with the Bill, but with the full proposals which Government proposed to issue in the next few weeks as a White Paper and as material for the Bill when the time for legislation was reached. The motion which both Houses of Parliament would be invited to adopt, indicating the expediency for the setting up of Select Committee, would be a motion empowering the Committee to consult with representatives of the Indian States and British India and, after the consultation had concluded, to report on the Government's proposals.

Writing in *The Daily Herald* on "India in Chains" Miss Ellen Wilkinson says, "Releasing the prisoners will change little unless there is a change of the 'Strong Fist' policy, which, in the last twelve months, has lost for Britain the sympathy even of the most moderate Hindus." She concludes, "It seems a pity that someone cannot impress the official mind that Indians, beside being subjects, are, or were, good customers and a way of making people buy British by force has not yet been invented."

Grahamstown British Indian Association

The annual general meeting of the Grahamstown British Indian Association was held at No. 13 New Street, on Sunday the 29th January.

The secretary Mr. D. A. Naidoo, gave a very interesting report of the activities of the Association for the past year, and a statement of the financial position, which was very satisfactory.

The president Mr. V. N. Pillay, in moving the adoption of the report, congratulated the secretary on the very able manner in which he had carried out his duties to the satisfaction of all concerned.

Mr. D. Morgan seconding, and Mr. F. Dallab, supporting, also expressed their appreciation of the report submitted.

The election of officers for the ensuing year resulted as follows:—Mr. V. N. Pillay, President; Mr. F. Dallab, Vice-President; Mr. D. A. Naidoo, Secretary; Mr. C. V. Karson, Vice Secretary; Mr. Daya Morar, Treasurer.

The Committee members are Mr. D. Morgan, chairman, and Messrs. C. V. Karson, R. K. Patel, Gopal Narain, N. H. Obetty, D. Morar and F. Dallab.—Contributed.

Sporting News

Cricket At Ladysmith

(Contributed)

For the first time in the history of Stage Town a representative European eleven captained by the popular sportsman Mr. M. Riddell and Muslim eleven captained by Mr. E. I. Seedat played a friendly match at the Wagon Bridge ground on Sunday commencing at 10 a.m. Winning the toss the Europeans decided to bat on a perfect wicket. The batting of Mr. Riddell was greatly admired by a record crowd of Europeans and Indians who never lost interest till the end. Mr. M. I. Kharyn, the star bowler, deserves better luck than his bowling analysis shows, for on numerous occasions he completely beat the batsmen but the luck was against him. The sportsmanship of both teams on and off the field was an object lesson to many teams, and it is hoped that a future match will be played in the near future. The European eleven were the guests at a lunch at the Oms Café where speeches were made by Messrs. M. Riddell and E. I. Chapty.

EXPOSURE

M. Riddell and one	100
C. Clark b. M. I. Kharyn	10
R. Garib b. Seedat	20
W. J. Gilb b. Kharyn	10

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૩૧ મ્.

ફ્રીનીકમ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૭ ફેબ્રુવારી ૧૯૩૩

અંક ૭

નોંધ અને સમાચાર

અરહુમ ખવાલ કમાલુદ્દીન

હોદ્દતાનના સત્તાવર્ષના પછાત માસમાં થયે છે કે ખવાલ કમાલુદ્દીન જેઓ કસ્ટોમી લોકોની સાથેના મુસલમાન પ્રમાણે હતા તેઓ ગામ કોલેજમાં ૧૧ રૂટ માંથી ૬૨ વર્ષની વયે જનતાવર્ધન થયા છે. અરહુમ ખવાલ સાહેબ ખવાલ અખદર રશીદ જેઓ સીખના વખતમાં લાહોરમાં જાતી હતા તેમના પંચ દલા, લાહોરની મુસલમાન કોલેજના સર વર્ગ સુધી પ્રીન્સીપાલ હતા અને અલીગઢની મુસ્લીમ યુની વર્સીટીના કન્ટ્રીમેનના કોર્ટના એક ફેલો અને મેમ્બર હતા. મુસલમાનો પ્રચાર એવા તેઓએ યુરોપ, ઇસ્ટ આફ્રિકા અને અન્ય દેશોની મુસાફરી કરી હતી. 'મુસ્લામીઃ રીવ્યુ' અને 'મીરાત-અ-અસ્લામ-અલિસામ' આ એ પોતાના પત્રોના ત્રીસ વર્ષ સુધી તેઓ તૃતી દલા. ૧૯૨૭ માં પોતાની દોઢ લાખની મીલકતનું નેમણે ફરક કરી મુસલામના પ્રચાર અર્થે તે અર્પણ કરી દીધું હતું. એજ અરસામાં ખવાલ સાહેબે યુનીવર્સની પણ મુસાફર લીધી હતી અને મુસલામના જતણાનેજ વ્યાખ્યાનો આપ્યાં હતાં. અરહુમની ખોટને માટે અમે અંતઃકરણથી દિલસોજી ધરાવીએ છીએ અને અરહુમના રહેને શુભ શાંતિ વણે એવી પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

મી. જરુદીસ કાઉન્સેની ફેરબાલી

મી. જરુદીસ કાઉન્સે જેઓ ક્રીસવાલની સુપ્રીમ કોર્ટના જજ હતા તેઓની એવેજ ક્રીસ્ટેટની સુપ્રીમ કોર્ટના જજ પ્રેસીડન્ટ તરીકે બહોળી પદ છે. ક્રીસવાલના ફરક વર્ષેન લોકોને આથી ખેદ થશે. મી. જરુદીસ કાઉન્સે જેવા મનસાથી જજ પછા સેકા છે. અરીમ અને અલજન વગરના સેકાને તેમની ખોટ વધારે જણાશે કેમકે ઇન્સાફ કદવામાં તેઓએ માલુમની ચામડીના રંગનો ખમાજ ક્યોજ નથી. કળા, યુરો કે મોરો નામ, જ્યાં મનસાહનો સવાલ આવે ત્યાં તે અમા મી. જરુદીસ કાઉન્સેની તબરમાં સમજાવે હતી. પાંચજો પાદ રહે કે નેટીવ તરફ પાતકીપણું મુસલમાના આરોપ માટે મોરોને હટકાવી સજા ફરમાવવાની ખલેલ કરવામાં જરુદીસ મર્જે સંકેતપાત નહિતા તેઓ પછીલાત કરતા હતા ત્યારે દોહી કામની તેમણે કમીથી સેવા લખતી હતી. અરહુમમાં ગાંધીજી જે વખતે નેદાનીસખગંગા વધીલાત કરતા હતા તે વખતે મી. કાઉન્સે તેમના એક સાથી સભ્યમાં સામે મીત્રામાંના એક હતા. ક્રીસવાલના દોહી સવાલમાં સાઈ જાન મરાવવામાં મી. જરુદીસ કાઉન્સેથી મટે એવા ધોમજ યુરોપીયનો હશે. ક્રીસવાલમાં દોહીઓ મિત્રક

વાનોની એ સવાધીશીને દાવે મતા મીર અન્નામમાંથી ક્રીસવાલની સુપ્રીમ કોર્ટમાં મી. જરુદીસ કાઉન્સે દોહીઓને અનેક વખત રક્ષણ આપેલું છે. ક્રીસવાલને એક વખતે સાવેશ આરવાની ન્યાય કચેરીના વિરુધ્ધવાલીપણા અને ઈન્સાફના પછા સમજાવે કર્યો હતો. સાવેશ આફ્રિકાની ન્યાય કચેરીની એ સુંદર સાખ મી. જરુદીસ કાઉન્સેના નેવા વરુમોનેજ આભારી છે. એવેજ ક્રીસ્ટેટની સુપ્રીમ કોર્ટમાં જજ પ્રેસીડન્ટ તરીકે મી. કાઉન્સેના વાલીથી તે પ્રાંતને તે સાખ થયો પણ ક્રીસવાલને મોટી ખોટ થઈ છે.

વધીલાતનો અર્થ

કોદાનીસખગંગા પછીલાતની એસેસીએશને તેમના અલમ કદશા વિલયથીરીના મેળાવણમાં મી. જરુદીસ કાઉન્સેના પાપણ કરતા એસેસીએશને નીચે પ્રમાણે શીખામણ આપી હતી:

"તમારે એસેસીએશન તરીકે એક રસ્ટની સામે યુએસ લાવવાની જરુર છે. તે વધીલાત અર્થમાં એક વેપાર કરી દેવાની જરુરની સામે. કેટલાક આપણા પંથાને એક ધુનર તરીકે નિર્દ પછા માત્ર વેપાર તરીકેજ ગણી કાઢે છે. એ એ વૃત્તિ તમે ચાલુ રહેવા દેશો તે આપણા ધુનરના એ વૃત્તિ ધારણમાં મારે અજો આપણે મગફળી ધતપીએ છીએ તે મગાવી એસીધું."

અમેજ આપણા પછા વધીલાતને આ શીખામણ નોંધી સેવા જેવી છે.

ગાંધીજી અને સવિનય સંગ

છતા રહેલા કામચલાવિને મધીજીએ મોરોના મંદીરમાંથી પાંચેસો સંકેશ દોહુતાનના વર્તમાનપત્રમાં પદાર પાડે છે તે અમે આ અકામ અન્ન રચે કિતારીએ છીએ. અમે દોહુતાનથી છ દબાર માત્ર ૬૨ રૂટને તોહી અલાહી માટે અલજા સંકેશ વેરી રહેલા આપણા દોહવાસી અખાઓને કોમવાની મુશ્કેલી નજર નહીએ. એટલે આ નોંધમાં અમે ગાંધીજીના નિવેદનને વશે અમારા માત્ર વિચારજ દર્શાવીએ છીએ. વધી કામ અને ન સમજ છે કે, "એટલે કે મેં અમને દેલવા કુદી પડ્યા."

ગાંધીજી જેલમાં ગયા પછા તેમનાથી સવિનય બંગની વાળતમાં કંઈ પણ ન કરી ચક્રમ એ પાદ સમજ અકામ તેવી છે. અરહુમવાલો પ્રમ સામાજિક રક્ષો, ધર્મના રક્ષો, ધાર્મિક અને સામાજિક સુધામાં મો ના એસીને પણ ચક્ર વળી તેને લગણું કામ નેલમાં લેતાં કરવાની સરકારે ગાંધીજીને જીવ પણ આપેલી છે. એટલે એજ કદવાને અલજા રહેતોજ

નથી કે ગાંધીજી કેમ અસ્પૃશ્યતાને વિશેષ વક્ત આપે છે અને સવિનય ભંગને નથી આપતા ગાંધીજી સ્વત્વવાદી છે. સત્યને તેઓ છત્ર કરતાં પણ વિશેષ માટે છે. તેમની આસ્થા આચરણ નો નજર થઇ શકે. એટલે ગાંધીજીને સરકારે જે ક્યાં પછી તેઓથી ભેદને સવિનય ભંગને વિશે કંઈ પણ સલાહ આપી શકાય નહિ. એ મત્તા કરવા મા તેને સમર્થ કંઈ પણ કામ કરવાની તેમને બાંધી છે. એટલે કેમકે તેમની પક્ષથી એ ભાષણમાં સલાહ માંગવી અર્થ છે. ગાંધીજીને એ ભાષણમાં વખતો વખત પુછવામાં આવવાથીજ હવે ગાંધીજીને ઉપરાગત ખુલાસો બહાર આવે પામે છે એ ખુલાસાપરથી અત્ર દોષ ને પોતાની કરજ એવી જગ્યા છે તેમના નિવેદનનું છેલ્લું વાક્ય મારીએ છે. "જેઓ નિશ્ચિત વસ્તુ પામે દોષ તેઓ ત્યાગ કરી અનિશ્ચિત વસ્તુ મેળવવાની વખતે હજી કરે છે તેઓ નિશ્ચિત અને અનિશ્ચિત બંનેને ગુમાવે છે" એ કહેવત તેઓએ બાદ કરવા કહ્યું છે. દબે નિશ્ચિત વસ્તુ કઈ કહેવાય? અમારા મત પ્રમાણે તે સવિનય ભંગની બહુ એક નિશ્ચિત વસ્તુ કહેવાય. હિંદુસ્તાનના ગાંધી કુળના દર કરવાનું સાધન સ્વગત્ય છે અને સવિનય ભંગ એ સાધન પ્રાપ્ત કરવાની આવી છે. એ અતીતે મુજી દબને માખુસ ખીજે કામે વળગી નામ એટલે મુજ વસ્તુ ખીજીને પડી નામ એ ખીજું કામ તેની સાથે સાથે થઇ શકતું હોય ને. અવગત તે કરી મેંવજ કરે પણ મુજ કામ પડતું મુજીને ખીજું નજર કરવા. આ ઉપરથી સવિનય ભંગમાં જેઓ જોડાયા છે તેઓની કરજ સ્પષ્ટ છે. તેઓથી પોતાનું મુજ કામ તે નજર હોડી શકાય. અને જો એ જોડીને ખીજું કામ કરવાનું હોય તે ગાંધીજીની તેમ કહેવાની સદ્ બેવા કરતાં સું તેમના વર્તનપરથીજ થકે શક શકતા નથી? ગાંધીજી જો દેહની પાસે સવિનય ભંગ જોડાવવાનું માંગતા હોય તે કારના તેઓ કુદા થઇ ગયા હોય. એ તક તે સરકારે તેમની પાસે મુકલીજ છે. સવિનય ભંગ બંધ થકે એટલું કહે કે તેમને સરકાર જોડી મુકશે. પરંતુ જ્યાં સુધી ગાંધીજીએ જોય નથી કહ્યું અને પોતે જેલમાં જોડા છે ત્યાં સુધી સવિનય ભંગ હોડી દબને અસ્પૃશ્યતાના કામમાં પડવાનો સવાલજ ક્યાં રહ્યો? અંતમાં અમે આટલાજ નિર્ણયજર આવી શકીએ છીએ:—

(૧) ગાંધીજી પોતે જ્યાં સુધી જેલમાં જોડા છે ત્યાં સુધી સવિનય ભંગ કરનારાઓથી સવિનય ભંગ કામ કાલે પણ જોડી નજર શકાય.

(૨) સવિનય ભંગ એક નિશ્ચિત વસ્તુ છે તેનો ત્યાગ કરી નજર શકાય.

(૩) દેહની પાસે સવિનયભંગ જેલની ગાંધીજી અસ્પૃશ્યતા નિવારણનું કામ કરાવવા માંગતા હોય તે તેમને સ્પષ્ટ રીતે દેહને કહી દેવાની સરકારે ગાંધીજીને તક આપેલી છે પરંતુ ન તકનો ગાંધીજીએ સામ લીધો નથી.

(૪) જ્યાં સુધી ગાંધીજીએ તે લાભ મીધો નથી અને પોતે જેલમાં રહેવાનુંજ પસંદ કરે છે ત્યાં સુધી સવિનયભંગના કામમાં પડેલાઓની દેખાની કરજ છે કે તેઓથી તે કામ જોડી નહિ શકાય. અસ્પૃશ્યતા નિવારણનું કામ સાથે સાથે થઇ શકતું હોય તે તેઓએ કરી મેવું. નહિ તો છપરને અને જેઓ સવિનય ભંગના કામમાં નથી જોડાયા તેઓએ કરજે મુજી દેવું.

“હિન્દુસ્તાન સોશિયલિઝમ”

સુકવાર, તા. ૧૭ ફેબ્રુઆરી સન ૧૯૩૩

જેલમાં જોડાત માસની અંદર સુનીયતની દીઠી પોતાને પોતાના જે પુષ્કાને તે સલાહમાં પોતાને આપણા ઉચ્ચ કેલવણી અભ્યાસ પુરો કરી અર્ધિ પાળ પામેલા નવપુવાનો આવકાર આપવાનો સાબ મળ્યો છે. તેમાંના એક કસ-વાલના મા. મીન્ડો છે કે જેઓ મારીસ્ટર એટલે બની આવ્યા છે. અને જીભ નો નાપડ છે કે જેઓ પ્રકટર બની આવી કરજનમાં ગ્રેડીસ કરતા થઈ ગયા છે. આ બાકીઓ ઉપરાંત કે. સીદાત જેઓ કરજનમાં ગ્રેડીસ કરે છે તેમને અને મા ઉકામી માંથી જેઓ મારીસ્ટરની પાસે પાસ કરી જોડાનીસ-બર્ડે આવ્યા છે તેઓને આવકાર આપવાનું આપણને સહવાસ પ્રાપ્ત થઈ શકે. આ નવપુવાનોમાં કે. કેલવણ મકનજી માંથી જેઓ હાનરી અભ્યાસ પુરો કરી આવતે રવીવારે રીસર આરમીસ કસલમાં કરજન આવનાર છે તેમનો ઉમેરો થશે. કે. કેલવણ માંથી તે કરજનના સુના વલ્લી બાકીથી મકનજી માંથીના સુપુત છે. બાકીથી મકનજી માંથી ૧૮૯૩ ની સાલમાં હિંદુસ્તાનથી આવે આવ્યા હતા અને માંથી તરીકે કસલાત કરી પણ વર્ષોથી જેક જાણીતા બીરડીંગ કન્ટ્રાક્ટર તરીકે થઈ કરે છે. બાકીથી મકનજી માંથીના સુપુત બાકી કેલવણનાનો જન્મ હિંદુસ્તાનમાં થયો હતો અને ૮ વર્ષની વયે આ દેશમાં આવ્યા હતા. અતિ તેમજી રોમન કેથોલિક રુકુમાં પ્રાથમિક શિક્ષણ લીધું હતું અને હાલ એક ઇન્જિનિયર રુકુ, જે હમણા કસલાત સ્ટાટ રુકુ તરીકે જોડાયા છે, તેમાં સાતમાં કોરજ સુધીનો અભ્યાસ કર્યો હતો. ત્યાર બાદ મરીન કોલેજમાં કરજનના માછ મેયર રેવરન્ડ એ. ક્રેમન્ટના એક કિષ્ક હતા અને ત્યાં તેમજી મેકીકનો અભ્યાસ પુરો કર્યો. ૧૯૨૭ ની સાલના એ માસમાં તે કાન્ટરીનો અભ્યાસ કરવા એડીનબર્ગ વિદ્યાલય થયા હતા અને ત્યાં થઈ વર્ષ અભ્યાસ પુરો કરી પાળ પોતાને બીર આવે છે. આવતા રવીવારે કે. કેલવણના માનમાં અને જલસાઓ થશે. પોતાના નિયામના સાધાઓ તેમનો લાભક સરકાર કરવાની તૈયારીઓ કરી રહ્યા છે. વળી સુરત હીંદુ એસોસીએશન પણ તેમનો સહકાર કરશે. ગુજરાતી હીંદુ વસાઓમાં કાન્ટરી અભ્યાસ પુરો કરી આવ નાર નવપુવાનોમાં આ પહેલાજ લોક સુરત હીંદુ એસોસીએશન તેમને આવકાર આપવામાં મગરૂરી અને છે. અમે કોન્ટર કેલવણ માંથીને આવકાર આપવામાં અમારા બાકીઓ સાથે સદર્પ સામેલ થઈએ છીએ અને કે. કેલવણના પોતાની સિદ્ધિ માટે અભિનંદન આપીએ છીએ.

પરંતુ એક અંતિમ દેવું અર્પણ આ પ્રજાને સોના કરતાં વિશેષ પ્રલભી અને તે કે. કેલવણના લાખ પિતાનું કે જેમજી પોતાના પુત્રને ઉચ્ચ કેલવણી આપવાને જરૂરી સાધનો શોધવા અને પુરો પાડવામાં થયા વર્ષો અંતમાં અતીત કર્યો હતો. બાકીથી મકનજી માંથીને પોતાના પુત્રને માટે એટલું કહ્યું છે તેટલું તેમના હાંમાં વધારે સારી રીતે કરવાના બાકીઓ પોતાનાં માટે નથી કર્યું. અને બાકીથી મકનજી માંથીને તેમજી પુત્રના

પરંતુ એક અંતિમ દેવું અર્પણ આ પ્રજાને સોના કરતાં વિશેષ પ્રલભી અને તે કે. કેલવણના લાખ પિતાનું કે જેમજી પોતાના પુત્રને ઉચ્ચ કેલવણી આપવાને જરૂરી સાધનો શોધવા અને પુરો પાડવામાં થયા વર્ષો અંતમાં અતીત કર્યો હતો. બાકીથી મકનજી માંથીને પોતાના પુત્રને માટે એટલું કહ્યું છે તેટલું તેમના હાંમાં વધારે સારી રીતે કરવાના બાકીઓ પોતાનાં માટે નથી કર્યું. અને બાકીથી મકનજી માંથીને તેમજી પુત્રના

કરતાં વિશેષ અભિનંદન આપીએ છીએ. આટલાં વર્ષો, ચિંતાઓ વીતાડ્યા પછી વધારે કંટાળેલા બનિશવતી પિતે આજા શમે એ સ્વાધ્યાયિકા છે. ડૉ. કેશવલાલે દલે પુરવાર કરી આપવાનું રહેશે કે પોતે સામ્યક વિચારના લાયક પુત્ર છે. ડૉ. કેશવલાલ માત્ર ૨૮ વર્ષના નવયુવાન છે. અને તેમને લાણ અધુન્ય અને કિશવળ અને સહજ કાર્તિકી છન્દોએ છાવે.

ડૉક્ટર કેશવલાલ ચીત્રીનું ઇસ્તખા રહેલાં ૧૪૪ એકદમ ૧૫ રોડ પર નર્મી માં, અને મીસીસ બલભાઈ કુસ્તમણ રહેતા હતા ત્યાં છે.

કેનીયાના કામગીરી પ્રમુખમાં સોનાની ખાણની શોધ થવા સાથે એ પ્રમુખમાં વસતા નેટીવોની કેનીયાની સોનાની રિજન ખાણનું કમ પહેલી છે. ખાણ એક તરફ સોનું પડેલું છે અને બીજી તરફ તેઓ નેટીવોના ઇટી પાળતા હોય છે તેઓએ ઇટી તરીકેની ધાતુની જવાબદારી કિશવળનો સવાસ રહેલો છે. જે જમીનપર અને સોનું મળેલું છે તે જમીન અત્યાર સુધી તે સંસ્થાની નેટીવ જમીનમાં ઉપયોગ અને લાભને માટે દબેશને માટે અનામત રાખવામાં આવી હતી. પરંતુ દલે એ બીજા નેટીવોને લાંચી દરી જમીન પડેલી કેમકે એ જમીનની અંદરની માટીએપર તેઓને કોઈ આધિકાર નથી. તેના માલિકોને કમરે ગેરનો જમીનસિદ્ધ દલ આપેલો છે. જે જમીનના સોનું મળ્યું છે તે જમીનના માલિક એ કદાચ એક ગોરો હોત તો તે આજે નાભેવંત બની ગયો હોત! પણ આ તો માત્ર "કાળીયા" રજા તેઓને મોકલે "વાસેલા" (બહીસને માટે નેટીવ આપનાર પ્રમુખિત કમ) આથી માત્ર મારી કાઢી કહાય! આ આવી એ સુરપ્ત જમીનપર વસતા નેટીવોનું તેઓનાં ઇટી દલાઓએ નિર્મોહ કરેલું છે.

કહીશ તો પ્રમાણે છે: નેટીવ લેન્ડસ ઇસ્ટ આફ્રીકનસ કે જેમાં એકું રમટ દલાયેલું છે કે, નેટીવોને માટે મલાયટી રજામાં આવેલી જમીન સંસ્થાની નેટીવ જમીનમાં ઉપયોગ અને લાભને માટે કમરને માટે અનામત રાખવામાં આવી છે, તેને બ્રીટીશ સરકારે તબ્બ કબીર બદલી આપી હતી પરંતુ એ સંજોગે એક કિસ્સો થાય, જેવા કામસા લરીકે આજે નેટીવોને જમીનમાંથી કમતી માટી ગીકળવાથી ઉત્પન્ન થયા છે, તે કદાચ તેની ખાસ જમીનપર વસતા નેટીવોને લાંચી પસેડા પડે. એવા સંજોગે તે વખતે ખ્યાલ કરવામાં આવ્યો હોય અને તેથી તેને માટે અજકર એફ્રીકનસમાં એવી કલમ નાખવામાં આવી હતી કે, એવા સંજોગેમાં, એવા નેટીવોને એવી જમીનપરથી અસેડી કહાય, પરંતુ ખાસ સાર્વજિકશાસ્ત્રમાં સાથે અને તેમાંની એવી અબજામી એ રતી કે એવા નેટીવ જમીન પરના કમ પડેલા દલ તેવા પ્રકારે લાખમાં માં તેને નેટીવ ડીંગલની નેટીવ જમીન અથવા રવળે આપવામાં આવશે.

આજે એવી સ્થિતિ ઉપરિચિત થાય છે કે, કમિશનની સોનાની ખાણ કેવિન્ટો નામની નેટીવ જમીનની જમીનપર આવેલી છે કે જે જમીન આખા આફ્રિકામાં એવી બીજી વસ્તીવાળી છે, અને ગોરોઓએ નિશ્ચય કરી નાખ્યો છે કે, એ

એ ખાણ બંધાવે પસેડાની દેલ તો બહુ નેટીવોને પોતાની જમીનપરથી કમવાળા પસેડા પરંતુ બ્રીટીશ સરકારે તો તેઓને કમમતી કલ આપેલો છે તેનું કમર એ કલ અમલમાં મુકવા જતાં એમ અખાણ છે કે, નેટીવોને સાદ સરકારી જમીન પુરી પડી શકે નેટીવો નથી અને જમીન પસેડા પડેલા નેટીવોનું શું કરવું એ પ્રશ્ન આવી પડેલો છે એક સુચના એવા કરવામાં આવેલી અખાણ છે કે, નેટીવોની જમીનની નબતીર મુશ્કેલીયન કે કોઈ વસાહતીઓ પસેડા જમીન ખરીદવી અને જે નેટીવોની પસેડા જમીન કમ લેવામાં આવે તેઓને તે જમીન આપવી પરંતુ કેનીયાની કાયદેસરના આ કુરત નેટીવો તરફ વધારે પડતી કદાચ અત્યાચારી અને પોતાને રિપારવાને નમોલો કરેલી અખાણ લાગે છે કેમકે તેઓ એ સુચનાને કંઈ કમર ૧૯૩૦ ના એફ્રીકનસમાંની જમીનને કમતી કરવાને રક કરનારો અને નેટીવો પસેડા કમ લેવામાં આવેલી જમીનનો બદલો ગ્રાહ્ય નાખ્યો આપવાની સત્તા આપનારો કમરે પસાર કર્યો છે. આ કમરને બ્રીટીશ સરકાર મારેને બ્રીટીશ પ્રજાની બદલી માટે તેની અર્થાં દિવાને આમ અને દિવાને ખાસમાં કમ હતી. મજુર પસાર વિશેષ અને જે નેટીવો પસેડા જમીન કમ લેવામાં આવી હોય તેઓને બકાર નેટીવો બીજી જમીન આપવાની અને સોનાની ખાણમાંથી કમ લાભને નકા સરકારને નેટીવોના લાભને માટે મળવો તેઓએ, એવી સુચના કરનારો સંધારા બતાવે, કેનીયાની સરકારનો પગલાંને બદલી આપનારો કમર દિવાને આમમાં ૫૦ વિરક ૨૦૮ મતે પસાર થયો. સંસ્થાન પ્રધાન સર પ્રીલીય કમલીક લીચરે સરકારનાં બધાં કર્યો અને દલાયેલું કે કમ પણ એફ્રીકનસની વીચેનામાં કદી સુધારે નબ કરી કહાય એવો હોય કરેલો એ મુખ્યમંત્રીએ છે અને મુખ્ય બખત તો સિદ્ધાંતની રહેલી છે.

કેનીયાની સરકારનાં પમલાને બ્રીટીશ સરકારની અંબુરી મળશે તો તથા અમને જવાબે અબજામીનાદ કાય નેટીવ જમીન એવા ઇટી તરીકે બ્રીટીશ સરકારની નિષ્ણતાનો એથી એક વધુ પુરાવો મળશે અમારે વિશે તો કદાચ એમ પણ કહેવાય કે અને આવી બખતોને પસેડાની નબતીયન લેખએ છીએ. એટલે બાદ અમલ એક બ્રીટીશ માર્કેટી "ડેન્ડ ફેલી મેલ નીજ રીક ટાંકની વધારે વાજબી ગણાશે એ ખત લખે છે કે બ્રીટીશ સરકારનું વિપરીકત પગલું સંતાપકાર નાદ મળાય. "એક વસ્તુ તો એ છે કે નેટીવ વસ્તીને જમીન પસરની કરી મુકવી એ જુલવારેલું છે એ સાથે આફ્રિકાના અનુભવીયર સાર્વ થક મુકવું છે અને બીજી વસ્તુ આપણી સત્તા નિવાની રહેલી. " પરંતુ સુરપના કળાતરથી નેટીવોની આંખોએ અધાર આવી ગયાં નથી અને વસ્તુ તેનાથી કમ કહાતી નથી.

એફ્રીકાનીક એફ્રીકન નવા કમીશનર—મી. એમ.

બી. બેન એ પ્રમુખેકન અને એફ્રીકાનીક એફ્રીકન કમીશનર છે તે બેનકનપર કીટાપર થતા ફોવાથી તેની જગ્યાએ મુકવી ખાતમાં કમ કરતા મા પી. એમ. જીનકે નવા કમીશનર તરીકે નીમાયા છે.

દાકિનો કાયદો

અમરત યુનીયનમાં તેની વિરુદ્ધ દીકાનો વરસાદ

યુનીયન સરકારે યુનીયનના રીઝન કલ્પનામાં સુધારો કરનારો એક ખાસ પાલિસી-ન્યાય આવાના પ્રધાન" મી. એ. પીરોના હેઠળ રાખવા હોય છે. તેની કામે આખા યુનીયન માં અમલ દીકાનો વરસાદ કરવી રહેશે છે. આમાંથી બીજા વસ્તુઓ કેવાંત એવી સગા મેલામાં આવી છે કે જેથી સરકારે સહેરોની અંદર નિરીક્ષણે સારા પાલન અને સારા ખર્ચના સરકારી ખર્ચા બોલી કહે. આવા વચનનું અનિવાર્ય પરિણામ મેટીએ તેમજ સેલેમનસી (કેમકે તેમાં એસાવાલીકાનો વજ્ર અંગતેજ હવાલા આપ્યો છે) ના નૈમિત્તિક અધિકારીમાંજ ભાગે, આ કલમ કામત કરવામાં મુજબ હેટુ મોરા" કાલેના મેટીએ પાલે વધારે પડેલા રહેશે એવો અર્થ છે તે અપાવી દેવાનોજ છે. તેક કલમ નૈમિત્તિક અંદર શું થશે તેની ન્યાય આવાનો પ્રધાનને જિંદગી નથી.

જોઈક ખાસકની મુખીમ કોટના માણ જીવન જી. અરડીમ જી. એ. કારકરનો મેરીટજનના મેલરવરનો વચ દીકનો અરમાને નહિ મળ્યા. રાજના ખરકા કામે વિરોધ કરાવના અર્થથી નામદીકાની મીડીમમાં થોતે કાવર નહિ થઈ શકવા માટે એક દલાવીને પછી કામે છે કે—

"મારી આખી મજ હોવાથી આ પાલનની મજાથી હું પુર્ણ રીતે વાંચે મમ કહ્યો નથી. કલમ માટે જે કહેવાનું છે તે અભાર અમારું કહેવાય મજુ હતું. હું અનુભવે નથી. પરંતુ તેમ મજુ હોય તો વજુ તે હરી દરીને કહેવાય તેમાં કંઈ વધી નથી.

"પ્રત્યેક કલેની કિલ્લમ કલેર આ પ્રજા મોટા અભારે લખાયેલો હું જોવા છું.

"આ નવા કાવરના માપનો મહાન મોબે કાના કલેર પડવાનો છે. કુલ તેનો અસલ આપીકા પ્રથમ એક અર્થ સુધરેલી જાતી તરીકે મેટીએ કલેર કે જેમની કલેર આ કાલમ કોટા મેલાવવામાં આવી છે. આની આ દેકની કાંઈ અર્થથી કલેર.

"દાર પીરોના પરિણામે આપણે મેટીએના તેજોના ભોગ-કલેરમાં અને સહેરો પકાય તેજોના વસવાટના કલેરમાં માં જોઈએ છીએ.

"તેજોને આપણા સહેરો અને વસ્તીવાળા આમાં કાર દીકવાનો અભાર આપવાનું પરિણામ શું આવશે? એકસવાળી અને અરકાલ અંતર કહેવું પડશે. અવગણ અને એકલા કુમકાની કે બોમ-કલેર" મુલ કલેરના કલેરમાં મારી અમલ આપેલો એક કલ મને વાદ કલેર છે. માર કેવ કલેરમાં એક-અવ મુરોશીવન કલેર આલવટો વાદમાં પકડીને વાલે હવતી હાલે તેમ મારાન મલાબુ હતું એ જોઈને નિરીકા નહિ મહેલે વજુ લેકાએ કાર-પીરોએ અને એજા જુ-હાનું કારણ હતું.

આ દેકમાં કાળા કોઈના ખરા અવ અને તેને પરિણામે કલેર અમલના કાલના અમલનો અભાર કરવા અને વાલે કાલ છે.

"શું આ પીરો અને કલેરના ખરકાના આ મલ માર્ગમાં તેમને પીરોશ અને કાલના કારકી આ અભારને અલકાની કે તેના કોમ મલ પીરોશાને રહેવું આપશે?

"તે નહિ આપવાના હોય તો આ દેકની કાંઈ અર્થથી માર્ગ-મેન્ટમાં મેટીએ પોતાના પુરુષ વર્ણને તેજોની કલેર કલેરો રહેલો માસમાં આ અમાવમાને પુરુષ સુખનો કરવી એવું છે. તેજોના પુરુષવર્ણે અવજ પકાયેલી પાલુએ મુખીને ખરે મલ તેજોની વાંચે વાલું મટે છે."

ટ્રાસવાલ હોડુ સેવા સમાજ

ટ્રાસવાલ હોડુ સેવા સમાજની માર્સીક મીડીમ વા. ૧૨-૨-૩૭ ના કિલ્લે રા. વજુલેકલ પકાયેલ પાટીકારના મુખપર મળે હતી. સવાનું કાર્ય પ્રાર્થનાથી શરૂ કરવાના આવું હતું. પ્રાર્થના માલ મંત્રીએ મેન્ટલ કલેરમાં એક હોડી મરકારી કાળા રધારવા માટે આઈની મુલ મોડે કામે કલેરો વચવહેવાર અભારમાં વાંચી સંભળાવ્યો હતો. તેમજ આ અવાજે કલેર શરૂ અલકાલ અર્થને અમાલના પોતાના તામ પર મંદિર, માંથી કોલ, રકુલ, કાવજીની વગેરે રધારવા માટે પ્રીવટી મેળવી આપવા અર્થથી કરેલો વચવહેવાર વજુ વાંચી સંભળાવ્યો હતો. માલ કલેલી અવરલ મીડીમ અને કમીટી મીડીમની માંનીરો વજુ માલ કરવામાં આવી હતી.

આર માલ પ્રીવેલર પ્રવાસીને વચ, જેમાં તેમણે પોતાની રકુલ, પેરો એકાનીઅર્થ હુંક મુલમાં કોડી અલ દેવાથી, ટ્રાસવાલ હોડુ સેવા સમાજને મોળી અવા વિશ્વપતી કરી હતી, તે વચ વાંચી સંભળાવ્યો હતો. તે વચ રા. પેટી અર્થે થઈ હતી, અને અર્થનુઅરે નર્મી કરમામાં આવું હતું કે સમાજ પોતાની કાલરી રધારીને એક રકુલ અભારી કરે એમ ન હોવાથી પ્રીવેલર પ્રવાસીને તે અર્થથી વચ અર્થી નાખવા મંત્રીને મુખનાં આવી હતી.

આર માલ પ્રમુખશ્રીએ વાંચી દેલ, મંદિર, રકુલ, કાવ-જીરી, અર્થથી શરૂ, અને કલમ અર્થારવા કિલેની જે મોલના પડી કાડી હતી તે વાંચી સંભળાવી હતી અને જે અર્થએ એક આ મોલનાને વાર પાવામાં કલેર આઈકા હાથો આપ્યો છે, તે અલકા કર સુમરમાં આવી હતી નામે અર્થએકા મુલ્લે એમણે પોતાનો મુલ્લે હાથો અમાલના કારેલા અર્થને સંપુર્ણ મારે મિતારવામાં આપ્યો છે, તે અર્થ આઈકા તા. ૧૨-૨-૩૭ ને કિલ્લે રા. શીકાલાલ વેલક પારખના મુસામ પર કલેરે કલ વાલે એકા અવા હતા રા. પારખે જે લકલી લીધી છે, તે અલકા સમાજ તેમનું રધી છે.

ફરોના અમાપનારે એકલેરના નામ અને રકમ

એમસી, આઈ સી. આકાલાઈની કુવતી પા. ૫૦૧, અવાન માર વતી અલકાલ અમાલ પા. ૫૦૧, પાટીકાર ટેકરીમ કુવતી પા. ૫૦૧, સીકી અર્થ કુવતી પા. ૫૦૧, એવ. પ્રિયા પા. ૫૦૧, એવ. ૧ મોપાલ પા. ૫૧, બીજાલાલ કલકાલ મારવર પા. ૫૧, એક મીલ્લે પા. ૫૫, નરસીક-લાલ-એરામ પા. ૫૧, અમાલ-અ મકલ પા. ૫૧, શીકા-લાલ વેલક પારખ પા. ૫૦

આ કાર્ય થવા માલ મેરીટર મી. ડી. મુ. મી.આએ "કોલકા" કલેરની અમલતા" એ વિવેક કલેર મી. કલેર વાંચવાના આપું

હતી. શા. પ્રાજ્ઞાંકર જોડીએ વક્તાને આજાર માન્યા માફ સભા વિસર્જન થઈ હતી. સભા વિસર્જન થયા પુર્વે પ્રધુખશીએ પણ આજારને વિનાંતી કરી હતી કે તા. ૧૬-૩-૩૩ ની આજારી મીડીયમાં સમાજના અમલદારોની વાપરેક ચુરણી થવાની હોવાથી પણ આજારીએ ચોતાના સ્નેહી, ખીરો સહિત મીડીયમાં પધારવું.

અસ્પૃશ્યતા નિવારણ

ગાંધીજીને સનાતનીઓને આત્મરૂપથી જાહેર

ગાંધીજીને ચોતાનો યુરવાયુર મંદીર સંબંધી બીજી ઉપવાસ નિર્ણયિત મુદતને માટે સુભાતથી રાખ્યા માફ મર્યાદા મંદીર મંદી સનાતનીઓને નીચેનો આત્મરૂપથી જાહેર પાડ્યો છે:—

“અનેક ધણીવાળી ધણીવાળી જેવી મારી સિધ્ધિ”

જેમને તમે તમારે માટે તો તરફોડવા મથી રહ્યા છો, એવા એક સનાતની સહમારી તરફથી આ એક આપણે હું તમને કહું છું. મારી અખત નિન્દાઓ થઈ છે અને આખરે અંતરમાં આપણે મારા ઉપર તમારામાંના કેટલાક કરી રહ્યા છે, જે મારી પ્રત્યે તમારો જેવો વિરુદ્ધ થયે છે. તેનો એક પુરાવો છે. અનેક ધણીવાળા એક વધુ હું હોઈ જેમ અને જાણે છે કે, જે જ્યાં ચોતાના સમજા છે. અને ધણીઓને સમાન જોતાં આપણે કહી નથી. પણ એ જાણે તમને હોવાને અલગ (કારણ તેઓ જાણે છે કે એક મુલાખ તરીકે તે એમની સેવા હોય છે) છે એવા એ સદુ ચોતાનો સમજા મુસ્લિમો તેની ઉપર કાઢે છે અને તેને બાંધે છે. નિષ્કાવાળા ધણી ચોતાની વહાણરીઆ દર રહેતી મુઝી મુઝી ચોતાની ઉપર વાતા તોફાની વાવરને સહી છે. કારણ તે ચોતાની ઉપર મુઝાવા આણેરો માટે ચોતાને તદ્દન નિહોપ મેળે છે. જે તોફાન કમી થયા પછી એ ધણીઓ, જે ધણીઓ તેને માળે બાંધવા હતા તેમને મધુ વ્હાલી વધુ ખતે છે. આ પ્રમાણે મારા અંતરમાં મળવાઈ છે. એવી આમાલી હું કહું છું.

તમારા મુસ્લિમો તમે ચોને શું કરી રહ્યા છો તેનું તમને ખાન નથી. હું શું કરવા માઈ છું તે તમારામાંના પણ તમને જાણ નથી.

“મારો અને તમારો અતઃજનતા અભાજી રહ્યું થવા હશે”

હું તમારી આમજ કેટલીક કહીશો મુકું છું સનાતન ધર્મની શોધિય આપ્યા આ છે: “અલસમુદોના કલપના થયી અલ જોયો સમાચાર,” તે, અલસ—નહારા આચાર, અને નહારી રેવાને તે હમે તેરના વ્હાણા હો તોયે બાદી નાથે છે. મારું એ એક એવા આજ છે કે જે બધાને લાંકે છે, અરાજ રીવાળે નંધનો સિધ્ધિ હરે છે અને તેથી તે હમ હરિ ન થઈ શકે. જે સોડો આમજ મુદતો રહ્યું હતાં પછી તેઓ જાણે અનિષ્ટકર તથા એવા એક ખાસ માર્ગને પસંદ કરે તો શું તે મારું સનાતન ધર્મનો માર્ગ નથી? શું એ રીતે સનાતન ધર્મનો સિદ્ધાંતો અને આચારો આમજ થયા તથા? હું તેથી રૂઢિને એ એક માર્ગ નથી.

જો હું તમને મારી માટે આપ્યો અમલુતીમાં થઈ શક્યો હોઈ, તો અજાણે કે જે હું સમજું કરી રહ્યો છું તે આજી કોઈ વિરોધ કે જોડું નથી. કોઈ કયા સુખ જેને હું સારો માર્ગ માનું છું તે મારું જ છે તે શોધવા મરું છું; જે મારું વિષે, જેઓ માર્ગજાણેનું પ્રથમ પંક્તિનું જ્ઞાન મરાયે છે તેવા અજાણીઓ ચોતાના વાચન અનુસાર જે માઈ છે તે કહે છે. પરંતુ વમે તેમનું વાચન મોડું છે એવો વિરોધ હોવા છો. કીક, પછી માઈ. તો પછી જે જુદા જુદા વાંચનો અનતા આમજ અને મુકવા હો, અને તેમાંનું કોઈ માઈ છે તેની પસંદગી તેને કરવા હો. જે તેઓ માઈ રહ્યું કોઈ વાચન સ્વીકારે તો તે શું સનાતન ધર્મ નહિ. લેખાવર તે ચોતા બધે તમે મારાવાળું વાચન ન સ્વીકારો, પણ તેમ તમે તેને સનાતન ધર્મ નહિ કહેશો. વમે સમજો છો કે તમારું વાચન એ સનાતન ધર્મ છે, કારણ તમે એમ માની રહ્યા છો કે આમજના કોઈને મોરો ગામ તેનો સ્વીકાર કરશે અને માઈ વાચન જે તેમની આમજ રહ્યું હશે તો તે તેમને અસ્વીકાર્ય થશે તેથી મારો સનાતની હોવાનો કાવો વમે નહારો છો.

“ધાર્મિક પુરુષ તરીકેની મારી સ્થાપિત પચાતિ”

મેં કંઈ હલત કાવો મુકેલો નથી. હું વર્ષો પર્વત વાળો વચ્ચે એક ધાર્મિક પુરુષ તરીકે, નહિ કે શાસ્ત્રીય અભિજ્ઞ તરીકે, અટક્યો છું. કોઈને અને ધાર્મિક પુરુષ તરીકે સ્વાકાંષો છે; વમે ચોતાને મારો જે વાચનોની લીવરણે તરફોડ કરો છો તેજ એનો પુરાવો છે; તેજ જનાયે છે કે વમે અને શાસ્ત્રીય અભિજ્ઞ કરતા એક ધાર્મિક પુરુષ તરીકે અને વધુ મહત્વવાળો માનેલો છે. તેમ તમે એ નથી જોડું કે શાસ્ત્રીય પુરુષો અને ચોતાઓ એક નથી લેખતા, એક મોડવા જેવો, સ્વપ્નદશા હોય છે, આપે ધાર્મિક સમાજોમાં અને અંતરમાં સત્કારવામાં આપ્યો છે. ૧૯૨૫ માં જ્યારે હું અમરદાશ રીતે અભ્યસ્યો; હનો કારે પણ અને એમ અનતાની સત્કારણો છે.

“સનાતનીઓએ કહેલી શુભ”

જો તમે કાન્તથી પરિસ્થિતિ તવાકશો તો તમને અજાણે કે યુરવાયુરતા કે બીજા કલાવના સંબંધમાં તમારા અર્થો પ્રમાણે પણ મારા કાવાની તથામ સિરામ વધુ કહું મેં કહું નથી. સનાતન ધર્મનું માઈ વાચન એ નિર્ણય કરાયે છે કે વર્ણાશ્રમીઓએ સંપ્રવાયેલ કોડોને અસ્પૃશ્યો મજામાં તેમજ મંદિરપ્રવેશ વમેરે જાણતોમાં તેમને અટકાવવામાં જુલ કરી છે. વમે એમ માનો છો કે સનાતન ધર્મ તમને એમ વર્તવાની કરજ પાડે છે વને તેથી કોઈ અંજોમાં તમારી ચો તેમને તમે મંદિરોમાં પ્રવેશ કરવા દેશ ન કરો. હું કહું છું કે મંદિરે જનારા કોઈ આમજ આ જે વાંચનો રહ્યું થયા હો. પણ હું આવી સાદી દરખાસ રહ્યું કહું છું તારે વમે મારી કલા પ્રસે થાઓ છો. અભિવજ્ઞ એ કામરો નથી, બાદી સમજ નથી, તેમ અદિવ્યના નથી.

“ઉપદેશ કલ્યાણો મારો હક”

મને ખાતી છે કે બીજા—કોડોને જે દહ વમે આપ્યો છે તે દહ મને આપવાની તમે ના નહિ પડો, તેઓ અમ કમી મેરમાવેસર, અનેવિર કે બીજા વાંચા કરી રીતોએ ન

અવધાર કરે જા સુધી પોતાના મતનો ઉપદેશ કરી શકે છે, તેમ અને આગ મતનો ઉપદેશ આપવાનો હક છે.

“મારા ઉપવાસને બે બળબળારી નથી”

તમે મારા ઉપવાસને બે પ્રકારની બળબળારી કહી છે. માત્ર તારા ઉપવાસને બળબળારી કહેવી એ સત્યાગ્રહને યોગ્ય નથી. શું સત્યાગ્રહ ધર્મના પ્રાર્થિક પ્રવિહાસના પર્વા બધારે થઈ બળબા હોય બારે ઉપવાસ આદરાવાના કામચલાણી બરપુર નથી? શું તેવા કામચલાણીની સમાધી રચાતે અપમાન નહિ પુમાઈ. પણ હાથ તો મારો ઉપવાસ કુશળી રહેલો છે.

ડા. સુભાષચન્દ્ર પ્રસન્નને કહે છે

તમે ડા. સુભાષચન્દ્રના કાલે અરકાનો વરદાન કરો છો, અને થઈ બળબા દોષના પોકારે ઉઠાવો છો. પણ તમે જે અરકા તમારો તો તમને બળબા છે એનો હેતુ બા પ્રકરણ બારે સંબંધ ધરાવતા પશ્ચીની ધર્મ બળબાનો છે તેમ એને બળબા માં ઉતારવાનો પણ છે. બે બળબા કોઈકો કોઈક સત્યાગ્રહની માન્યતાથી જ્યારે પડી નહોત તમે ને દાવ તેવા બાળક સ્વરૂપના બિલ કાપડા કોઈ કાપડા કાઢીએને કારે બાળ નહોત તો બાળ અરકાની જરૂર ન હતી પણ હોત. બાળી બળબા છે કાળના સંજોગોમાં એવી અટકાવત દૂર કરવાને, નહિ કે તમે તમા કાળના ઉપવાસને બા અરકા યોગ્યકે છે. કાળ બાળી કાળે બળબા છે, તે બે બળબાને તમે કળાર તમેને તમારું બળબા વિરુદ્ધ દોષ તેમે તેની મામે ચલાવે સમયે કરે છે બાળે તમાને જે બળબા બાળુ છે. પણ બે તમે બાળ-તથી વિચાર કરશે તો બે બાળે બાળશે છે. બે તમારે તેમ મારે મારે પણ બે બળબા રીત છે. એથી પ્રાર્થિક જીવન મુત્યુપામ થશે. સત્યાગ્રહ ધર્મ, તેમજ સમજા થશે બે બાળથી વર્તીતો મારો બુદ્ધિ રાખવો બે બળ છે. બે બા કાળે નહિ તદ્વાય તો તમે કાળ બારે બાળથી બાળ બેલા મુત્યુપામ નથી.

‘રોજની મંદિર શુદ્ધિ’ નો વચ્ચેનો માર્ગ

મેં તાજાથી વર્તીતો બાળ મારે બે બળબા કસોટી સુધી છે. સાર્વજનિક દેવતામાં દરિજનો પ્રવેશ મામે કોઈના મોટા બાળે કાળ વધી નથી. મેં બાળથી વર્તીતો દરિજનો બે સમાધાનીનો મારો મુત્યુપામ છે. એથી કોઈ વધી છે માન્યતાનો નિશાળ બારે છે. મુત્યુપામ મારે તો મારું સમાધાન કાળ રચાવે તિયજને બનસરીને છે; તેમાં કાળ તેથી રેશાર થતો નથી. વરસમાં બે વાર તેમને કળાર તેમાં પ્રવેશવાનો અધિકાર છે. એટલે મારી સુખના અધાર્મિક નથી. બે શુદ્ધિને તમે સત્યાગ્રહ થતો હોય તો તે સમેત મારા વધી શું બાળ નહિ કહી રાજ બે તેની શુદ્ધિ થાય.

‘અરપૂરવામાં તિરકકાર નથી’ એ દલીલની તપાસ

અરપૂરવામાં તિરકકાર નથી એવા પત્રો સંખ્યાબંધ અને બનસરીને તરફથી મળવા રહે છે. તેઓ કહે છે કે દરિજનો પ્રભુની માળકે છે, બાળના સમાન છે, માત્ર ધર્મ કમ નેતિક કારણે તેમને અલગ રાખવાનું હરમાન છે. અરપૂરવામાં કળાર થતો શમ પ્રેમથી થતું બે બળ; નહિ કે બિહારથી; તેમને કહેવી તરીકેના પુરા કહેવા હોવા બે બળ.

તો બાળે બા કાળે સાર્વજનિક કોઈકોથી તપાસીએ:

(૧) તમે અરપૂરવાને કાળ છે બને જા મારે છે તે તપાસ છે?

(૨) બે બાળક બાળકો મોઢવથી તેમને બાળે વિતાવે કરી નાખવામાં બાળ છે, બે તમે બાળે કાળે બે

કરી તેમને બાળે હોય તેમે તે તપાસી રહે તેને ઉપવાસ કરી કહેવો નહિ.

(૩) તેઓ, સાર્વજનિક ઉપવાસની સંખ્યાબંધ બાળે ઉપવાસ થમે કરી કાળ છે તેમ કરી નહિ કાળ. તેમને તરત મરતું પડે બને પાણી પીવાનું બાળે તમે તેને મરતું નહિ કરો.

(૪) બે કાળે મારો તમાર મારે બુદ્ધિ છે તે તેમને મારે બળ છે.

(૫) વેદવેદ મરત તેમ બાળે સમાવતા પણ તેમને બળ નહિ કાળ.

“હવે કાળે કાળી બાળે, બને વિચાર રાખો”

બા શું તમારો પ્રેમની વિદ્યો છે. બાળથી વિદ્યો કળા-વાળા બાળત બાળ કાળ કાળે મારો બાળના સંતાપથી મેં બા કાળે કાળ છે. તમે બે સંતાપ બને બાળ મારી સામે બાળવામાં થાળે બે કાળે મારું શું. સત્યાગ્રહ થમે પ્રવેશિત થાય બને બાળે કાળે બે તેમાં માને છે તેઓ તેમાં કાળે મેં બાળે મારો હેતુ છે; બે સમાવ બાળે કાળે હેતુ નથી. હવે મારી સામે કોઈ ધર્મમાં પ્રવેશી બાળે બાળે નિષ્ણ થાય સમાવવાને મારે બે કાળે કાળી બાળે.

ઉચિત કહેવત છે કે બે દોષ માં ટોચ થાય, સુખાચી શું બે બેની સંખ્યા પુર્ણ કરી બાળવામાં મરત નહિ કાળ.

કોંગ્રેસના છુટા રહેલા કાર્યકરોને માંથીજના બે બાળ

“હવે તમેને કાળે બાળે અરકા કાળ”

પુત્રાથી બાળ-બાળી તો. ૧૪ મીએ વરસ બે બાળી મ. માંથીજ બાળે નીચેન બાળે પાળુ છે કે: “પણ કોઈક કાળે મારી મામે એવી કરીવા કરે છે કે, સવિનય બાળે બાળમાં શું બાળ બેતો નથી, બને અરપૂરવામાં વધારે રસ બેતું બને બા પ્રકારે બાળે બાળે નથી. મારા ધર્મ પ્રમાણે શું બેતું કાળે કરશે નથી. મારા મામે બે બે બાળે બાળે છે તેનો ઉપવાસ તક બાળે મારે શું ન કાળે તે થાય નહિ, પણ મુજબ તો કહેવાય. સવિનય બાળે મારે પણ મેં શુદ્ધિ થાય છે. દરિજનોની સેવા બાળે, બે પણ મારા ધર્મ છે બને તે પ્રમાણે શું દરિજનોની સેવા માં વધારે શું શું. બે બાળે બાળે બાળે છે તેઓને મારે કરતું બે બાળે કે સવિનય બાળે થાળુ રાખવો કે અરપૂરવાનું કાળે કાળ થરતું. બા પ્રકારે શું નિશાળ કરી કાળ નહિ. બાળે કાળે બાળે મારે મારાથી થતું બાળે છે. બને અરપૂરવાના કાર્યને મારે બે બાળે સરકારે બાળે છે તેનાથી વધારે સીધી કે બાળે તરીકે શું કાળે પણ ન કરવાને મંજૂર છે. કાળે પોતાનો નિર્ધાર તેઓ કરી બેતો. બાળે લાંબે મેં મારી બાળે બને પુત્રને તે તરફ કાળે કાળે ના થાળે છે. મારી બાળે કાળે કાળે અરપૂરવા દૂર કરવા મારે પોતાથી બાળે તેમનાં સંબંધીઓથી થાય તેટલી કરવાની છે. બાળે બાળે મારે મેં અરપૂરવા બાળે વિચાર કાળે મારે મારી બાળે મના સવિનય બાળે ન કાળ. પણ બાળે કાળે સમાજ મારી નબર બાળે કાળે. બે સવિનય બાળે કરવાને મારે તો અરપૂરવાના કાળે થાળે બાળે બાળે. શું તમેને કાળે કાળે કાળ નહિ. બા બાળે બાળે થર બેતો

પ્રકાર જો તેમણે વિચારવાનું છે. તેઓને માટે ન હોય તેમણે
"તેઓ" નિર્ધારિત વસ્તુ પાસે હોય તેનો જાણ કરી. અનિર્ધારિત
વસ્તુ એજ પ્રવાહી પ્રકારે હજી કરે છે તેઓ નિર્ધારિત તેમજ
અનિર્ધારિત બંનેને સમાવે છે" એ સંસ્કૃત કહેવત માટે કરવી.

विविध संभाव्यारं

વેપારના કક્ષાકો બહાર ભેજવા માટે સબ્—સીલન
(ડરમન) ના એક હોદી દુકાનદારને સ્વીકારને દિવસે એક નેત્રીવને
શીટી જેવાના આરોપસર પા. ૧૦ ના ઠંઠની અથવા ૧૪
દિવસની એકની સભ્ય કમ હતી.

હોદ્દી બેઠાંદો ખાટે કામ—દરબાર કાર્યોને સરકારી મદદથી હોદ્દીઓમાં મેકારી નિવારણ ખર્ચે મેકરો હોદ્દીઓને કામ આવવા દરાબુ છે તે સંબંધી મજૂરી ખર્ચ હોદ્દી કામના નેતાઓ સાથે મળીને પ્રકૃતિ ચલાવી રહ્યું છે. જેઓ પરણેલા અને લાંબા વખતથી દરબારમાં રહેતા હશે અને જેઓને શેઠનું કંઈ પણ સાધન નહિ હશે તેવા માન્યોનારી, મજૂરી કરવાની આવકાત વિશે તપાસ થવા માટે તેઓને કામે લેવામાં આવશે. જેઓને પ્રમાણે કામ કરવાને તેવાર હોય તેમને દરેક સંજો પાંચ પાંચ નાદ કાઢી કોમેન્ટની રપોર્ટિંગ ખર્ચમાં કાબર મેવું. સા તેવાઓની ખર્ચ કમીરી તરફથી લપાસવામાં આવશે. કામ પાછું હાથે આવવામાં આવશે તેથી જેઓ મહાત્વ હોય તેઓએ જ દાખર મેવું. પસંદગીનું કામ પૂર્ણ થતા માન્યોને કામપર જમાવવામાં આવશે.

ફેલ્ડ ગામીના અમરેશ્વર—અમા શુભવારની રાત્રે ૧ રાત્રે
ખીનરામ (દાંતવાલ) માં પેલેન્બર દેવની સાથે કાઠ દેવ
અથવાનાથી ૧૬ પુરાણીવતો અને ૭ નેટીવોને કાળ થઈ હતી.
અમાના આમલા ગુરુવાર કારખાંદો સ્નેહાતીસપર્ષ જતી દેવમાં
સામ્રાતીય કારમાં ખાનારાઓને મન્દીરનું ઠેર અથવાથી ઘીતાડી
છપરાત દેવના મળસો પછી માંદા પડી ગયા હતા. તેની
તપાસ માંથી રહી છે.

મરીબના રિવજ સેવકી ગણા—યોગમારાનરડાના
કરીફટ કીરકીરકા વીરા મોદનારાંમોને કીમલી કીર મળના
કાગા કો. જોડ મરીન કીમરને ૪૦ કટનો કીરો મળ
આગ્યો તેની બોમકોરમાં મેળના ખ. ૨૫૦૦ ની કીમલ
કીરકા કો. બીબ જોડ કીરાની કીમલ પા. ૮૦૦ કીપકા કો.

જાહેરની ફેર જાહેરની—કાંસાબની કુપીમ કારના
જાહેર મો. જાહેરના કાંસાબની જાહેરની ફેર જાહેર પ્રેસીડન્ટ
તરીકે મળે અને તેમની જાહેરના જાહેરની મેરીવ કાંસ
કારના પ્રેસીડન્ટ મો. જાહેરના જાહેર, મો-જાહેર ફેરિસ
નીચામાં છે.

નેલરપૂરમાં રાષ્ટ્રીનો જલસો—મળા રવીવારે શ્રી. જાદવે હેરનાથજી મીની ને કુંડ મુલતપર કહેતી બારીયેવ થઈ બાબા હે તેમની કાઠી ટ્રાંસનાકમાં નેલરપૂર ખાતે શ્રી. ટેલીવાના કુળતર સાથે થઈ હતી ને પ્રસન્ને ટ્રાંસનાકના જુદા જુદા ભંડામાંથી થઈ વેંધારીઓ કાળવ થઈ હતા. અમે શ્રી. મીનીને મુનારકબાડી સાથે કાલુ ખાતે સુખમળ શવન પ્રવર્તીએ જાણે.

મહેશભાઈને હેર પાવારથું!—નાતકો ખાજ પોઈ
જોવાનુંજેથાં એક હામરની કાળિ રેડી નવાનવી વણતે
પોતાની પાસે જોઈએ પાવાર થા રહ્યો હોવાથી પહેલમાંથી
પંખાએ. પહેલમાંથી તેને જોઈએ પાવારનો એ પાવારથા

આવેલા પક્ષ તેમાં હતો ફેરફાર પાવડર. ખાના એકા ઝાર
પરના લોહી સિવાય ફેરફાર મહેનાનો પક્ષ રાંટ' એવી કોઈએ
ખાવેલા હતા. બધાએ રાંટા ખાધી અને તે પછી બધાને
ઝેર લાગ્યું. જા કપરથી ઘરો જે લેવાનો કે કાના કે પાટલી
માં જે કંઈ પરજી નાખેલી હોય તેવી તેની કંપર નામ લખ્યું
જોઈએ કે એવી એવે મંબોર ચેટાનો બના નંદી પામે.

યુનીયનમાં મોટરોની સંખ્યા—યુનીયનમાં ૧૬૭૨
 ની સાથમાં ૬૨૬ ભતના ફલ ૧,૬૭,૪૦૨ વાહેનો હતા.
 જેમાંથી ૧,૪૭,૭૭૫ મોટરો ગણી હતી. ૧,૧૭૧ નસો, ૧૧,
 ૭૨૭ ભોરીઓ અને ૭૨,૧૭૭ મોટર સાઇકલો હતી પ્રાતવાર
 આંદાજ નીચે પ્રમાણે છે:—૩૫માં ૭૨,૧૨૦ ૬૨૬ ભતની
 મોટર માડીઓ, નાટાલમાં ૨૧,૧૮૫, ટ્રાંસવાલમાં ૭૪,૫૪૧,
 ઝોરેન્બર્ગ પ્રોવિન્સમાં ૨૦,૦૫૦. એકલી ઘોડાના આંદાજ નીચે
 પ્રમાણે છે:—૩૫માં ૫૧,૦૦૧, નાટાલમાં ૧૮,૭૪૪, ટ્રાંસવાલ
 માં ૫૨,૧૨૬, અને પ્રોવિન્સમાં ૧૧,૮૧૪. નસો ૩૫માં ૪૬૬,
 નાટાલમાં ૧૬૧, ટ્રાંસવાલમાં ૪૭૮ અને ઝોરેન્બર્ગ પ્રોવિન્સમાં
 ૪૪. ભોરીઓ ૩૫માં ૮,૭૧૬, નાટાલમાં ૨,૧૧૭, ટ્રાંસવાલ
 માં ૫,૭૮૬ અને ઝોરેન્બર્ગ પ્રોવિન્સમાં ૬૭૧. સાઇકલો ૩૫માં
 ૭,૭૦૭, નાટાલમાં ૧,૦૨૬, ટ્રાંસવાલમાં ૧૧,૫૬૬, અને
 ઝોરેન્બર્ગ પ્રોવિન્સમાં ૨,૨૪૧.

સારેનજો આરકવીસનો વેપાર—મવનર બનરશે બહેર
કર્ણ છે કે કરકસરવાળા વર્ષના પહેલા ૭ માસની આવક
આવકા મુજબ મળે છે. કરકમ ખાતાની આવકમાં પા. રૂ. ૮,૦૦
મે મંટાડો મયો છે પરંતુ તેનીવ ટેકસથી તેની ખાટ પુરાઈ
મળે છે. તેની આવકમાં પા. રૂ. ૪૦,૦૦ નો વધારો મયો છે.
૧૬૬૨ માં આવકાલ ધર્મીની વેપારની વસ્તુભૈમાં પા. ૭,૫૦,૦૦૦
નો વધારો મયો છે બ્વારે નિકાસે રૂબીયા માંકમાં પા. ૨,૦૦,૦૦૦
નો વધારો મયો છે. એકસમંબ ૧૮માં ક માંક દરમીયાનમાં
પા. ૭,૫૬,૮૪૨ આવકા છે. નેચાઈ પા. ૧,૬૫,૧૬૦
નિકાસપરની કીપોર્માંદથી આવકા છે.

છરફ આર્થિકતામાં નેહીવને પકડવી—મો. વ્યુ માર્ટીન
કલાખ્યા નામના જોડ નેહીવને નામદાર કલેનકાંડ તરફથી
નવા વરસની ખેતાખેતી સ્થાપનામાં જોડ. જી. ઇ. ને. ખેતાખ
અંબે. છે. તેનો જન્મ જર્મનીમાં થયો હતો. અને જન્મ
વત્ની ટાંમાન્શીકાનો છે. તે ૧૯૦૧ થી પુરાણ, કેન્ડા અને
ટાંમાન્શીકાના મરકારી ખાતાખેતમાં કામ કરતો આવ્યો છે.
ટાંમાન્શી પ્રાંતીનથીજ કમીકેનરની ખેતીમાં ખીજ કલાક
તરીકે તે છેલ્લા હતો અને હાલમાં ટાંમાન્શીકાની સેકેટરીએ
માં જોડીરકંડ સેકેટરી તરીકે તેની નીમણુંક મરકારી મેકે
માં નોંધવામાં આવી છે. તેનો વાપરક પચાર પાછા ૪૦૦
સુખાની ઠાવવામાં આવ્યો છે. અને ૧૯૨૧ માં પુર્વ આફ્રિકાના
ખેડાખના સવાલમાં પાલખિન્દરી કમીકેનર નેહીવો વતી
તેણે સુખાની આપી હતી.

કેનીયામાં આવક વેરા શાખા વિરોધ—કેનીયામાં આવક વેરા નાખવામાં આવ્યો છે તે કામે વિરોધ ઠાકરજી દોશીની કદી નહિ મળેલી એવી મોટી ખબર નવરશખીમાં મળ્યાં. સોમવાને મળ્યાં હતી. કહેવાય છે કે જાણી સહેનસાહતમાં કેનીયાના કુશખેતોએ અને કર સોંપી વધારે હિ જ્યાં કુશખ અને ઊંઘારાં મળ્યોને ધા. કહ નો કર લેવાને બરવા પર છે અને કને વધારામાં આવક વેરા નાખવામાં આવ્યો છે, અને ખીબા કરે થડાકવાની સરકારે બીજાકુક ન. પ્રાપ્તી છે. એક ખબરિયાન કોસ્તાનખાસાના સેક્ટરી અમલ રમ્મ કહેવાને તેવલ

મધ રમી છે. મરદ બાહિરાના હાથમાં પણ આવડે તેની વિરુદ્ધ લેફતેને વિરુદ્ધ દર્શાવી રહ્યા છે.

અમેરીકામાં બેકારો—અમેરીકન ફેરેકન જોઈ મેનરના પ્રયુખ મી. વીલીયમ માને યુનાઇટેડ સ્ટેટમાં બેકારોની સંખ્યા અનુભવીમાં જોઈ કરોડ નીસ લાખની જણાવી છે.

બેલ્જિયમનું પરિણામ—અમેરીકામાં જરૂરી કાર નામનો મોકલર તેની સામે રમનારના જોઈ સખત મુકાથી મથા મુકવારની રાતે બેલાન થઇ પડ્યો અને બીજે દિવસે મરણ પામ્યો હતો.

વિમાનમાં દલાસ પર્વતપર પહોંચવાનું સાફસ—ટેક્સસ પર્વતપર ચડવાનું સાફસ બેલા એ રમનારો અને પછી સરખામ કાંડનથી રહીમરપર ચડાવવામાં આવ્યો છે. આ વિમાને માલના પહેલાં બહારડીયામાં કરામી પહોંચ્યો અને ત્યાં તેને રહીમરપરથી ઉતારી તેનાર કરવામાં આવ્યો. એ વિમાનમાં કપડાં સાફસ કરવાને બનારા જોઈ કરનાર રહેલા, રહેલારના લીસ લોકો કરાપરકરેબ અને રહાપરકરેબ મેકરેનન્ટ મેકરેનપર નાનાં વિમાનોમાં કોઈ બધા કપડી મથા છે.

હીંદુસ્તાનને મારે તણું બંધારણ—હીંદુસ્તાનને નવું રાજ્યધારણ આવવાને કેવા પચાસ લેવામાં આવનાર છે એ પ્રશ્ન ઉપરિષ્ઠત થતાં વિમાને માલમાં માજી વાઇસરોય લોર્ડ આરવીને સરકાર તરફથી જણાવ્યું હતું કે પાલમિન્ટને પ્રસ્તરના તહેવાર પહેલાં સંયુક્ત સીકેટ કમીટી નીમવાનું કહેવામાં આવનાર છે એ કમીટી થોડાં બહારડીયામાં સરકાર સફેદ ખરીતા દારા પોતાની સંયુક્ત સુમનાઓ નકાર પાડવાની છે તે પર તપાસ ચલાવશે. એ કમીટીને રહી રાખ્યો અને ખીટીક દોડના પ્રતિનિધિઓની સામે મસલત કરવાની સત્તા રહેલી અને એ મસલત પાઠ તે સરકારની સુમનાઓ ઉપર પોતાનો રીપોર્ટ કરશે.

બાંધીઓની સુક્ષિપ્તની શસ્ત્રો—કાંડનની આમની મથા થાં જોઈ સવાસને બનાવ આવતાં હોઈ પ્રધાન મર સંયુક્તક હોઈ જણાવ્યું કે બાંધીઓને બને કવિનય કાંડને બાંધે રૂઢ કચેલા બીબ રહેલોને તેઓના મુકવાથી સવિનય બંધની કાંડ કરી કર નીક થાપ એવી યોક્ત પામી મળ્યા સિવાય જોડવાની વાત થઇ થકે તેમ છેલ્લ નહિ.

ગીતા મન્થન

(સંપાદક—શ્રીમાત્રી કમલચંદ્ર મહાપાત્ર)

અધ્યાય ૪ થો આજી

(૭) શ્લોક ૨૬ થી ૨૭

વાસુદેવનાં આ વાક્યો સંખળે અજુન પાછો વિચારમાં પડી મરો. હજી એના મનનું સમાધાન થયેલું લાગતું નહોતું. જેમ જેમ વધારે વિચાર કરે, તેમ તેમ, અજી વધારે જોડાણમાં જો પડતો જતો હતો. એના મનની અસ્વસ્થતા એ જોડી જુદી કાંડોમાં કાઢી પ્રકાશિત કરતો હતો. કમીટી મોજ થાપ એ વિષે એના મનને હજી મોખવડ થતી નહોતી. આથી એણે પ્રયત્ન:

"બનાઈન, વમે કહો છો કે તમે ને કમીટીમને કપડેક કરો છો તે સનાવન છે, વિચલ્યાપક છે, અને પુર્વે જે ને મુકુલમાં થઇ મથા છે તેણે તેનુંજ બાન્ધક કર્યું છે. આ કાંડક નવુંજ સંખળું છે, જેમ મને જણાય છે.

"વાસુદેવ! એ કે બાન્ધકુમી મેં તત્વજ્ઞાનમાં ઝાઝું દોડોળું નથી. અને મારી અજે-કાંડવિધામાં મકમુક રહ્યો છું, ક્યાં મરોજનાની અસમાપન મારેની અનિશ્ચય અનિશ્ચયને કીધે અનાયાસે મને બનેક વિદ્યોતો, ઝાંધિઓ, અને સનાસીઓની ચર્ચા સંખળવાનું પ્રસંગ મળવા છે. મેં કર્યાકી ખીમસકેને મથા-મામુકકેને માંકમા અથા બને તેના સિવાય બીજું કશું નથી જેમ કહેતા સંખળ્યા છે પાસ. પણ એ મારાં તો કેવળ કામનાઓની કિલિતો, પ્રેમપ્રાપ્તિને બને સ્વર્ગ-નરક બને પુમ્પી એ તથા પડ્યો હેરા-ગાંધાર ખવડનારો છે, જેમ બીબ વિદ્યોતને મારે સંખળ્યું છે અને આવતો પણ એવોજ અભિપ્રાય જણાય છે.

"જેમી કમટી, ને યાનમાંથી વિદ્યોતો છે તે તે કમને મંથનરૂપ સમજાવે છે અને કર્ગ બને સેક વચ્ચે રાત્રિ બને દિવસ બેવો. વિરોધ રહ્યો છે. તેઓ અકમનોજ કપડેક કરે છે અને નેજામીકિલિ વિના મોજ સંખલતો નથી, એમ ખાચીયુલક કહે છે.

"તમે વળી જોઈ નવોજ સંપ્રદાય સ્થાપવા માગો છો કે શું પણ નથી હોય તો તે સનાવન છે, જેમ પણ આ મારે કહો છો. કે મીમસકેને અભિપ્રાય સમજી કર્ગ છું, તાલ-માર્ગોનો સમજી કર્ગ છું, પણ તમારો અભિપ્રાય કાંઈ મારું સમજવામાં આવતો નથી મારે કરીથી તેને રપટ કરવા પિતૃત કરે છું."

સાચા કિષ્કિની કાંડોનો સમાધાન કરી, તેને પોતાના નેવોજ નિઃકંકળ પ્રતીતિ વાળો અને રપટકાં કરવો એ બહાવેલા કદરૂપનું ઇવનપતન બનેલું હોય છે. આથી, પ્રત્યેકી તેઓ કંદાળના નથી, બને ઉત્તર આવતો થીરજ પોતા નથી, જેમ કિલિ રાજ્ય નેવા સાચા કાંડોને કરજાવનનું રહેલું કરવા મારે પોતાના સર્વરપનું પાલકાવ આવતું બારેપ કામનું નથી, તેમ કદરૂપને કરજાવવ કિષ્કિને સાચે મારે મદાવવાં મારે ને થરિમ કરવો પડે તે બારેપ કામતો નથી.

આથી, અજી અજુનનો પ્રશ્ન નવોજ વિષય ઉઠાતો હોય, અજી એ બાળકમાં એ વિષે પોતે કંઈ જણાવ્યું ન હોય, તેમ કાન્તિથી બને થીરજથી મથને તેનો ઉત્તર આવવા માંડે. તે મોજમાં:

"કેનંમ! કર્ગવાઈ બને અકર્ગવાઈનાં યુંથજામાં મારી કુલિ આમ મેરાજમાં પડી બધા તેમાં મને બાલક કાંડનું નથી. તારા કરતાં મજા બારે વિદ્યોતને મેં આ બાળકમાં માર વિનાનો કાલકાર કરતા સંખળ્યા છે.

"પ્રાચીના કાલો એ સામાન્ય માણસોને સાચું જીવન માળવાને મારે કામકાંડ થાપ છે એ સાચું; પણ કાલો બને સાચું જીવન માળવાના અનુભવમાંથી નિર્માણ થયેલો હોય છે, અને તેનું રહસ્ય પણ, કાલોથીજ પ્રેરાધને નહિ, પણ સ્વભાવથીજ સાચું જીવન માળવાને બળવાન પ્રેમન કરનાર માણસોજ સાચી રીતે સમજી તથા સમજાવી કરે છે.

"પણ, સ્વભાવથીજ સાચા જીવન મારે અજોત અનુભવ હોય નહિ, સ્વભાવ અસજ જીવન મારે મે રહા ધરાવનારો હોય, પરંતુ કાલોનાં અખપન કે અવજીવી, બને બધા કે કાંઈસાથી માણસ સાચા જીવનને મારો થયો એનુંકરતો હોય, તારે એ માણસ હશે જામે કલિત વેરોતો બલેનારો હોય, અને તે ઉપરાંત બીબ પણ કાલો અજોતો હોય, તેમ તે કાલનું રહસ્ય સમજવા કલિતમાન થતો નથી.

"કમંજમાં માણસોની યજ્ઞ પ્રકૃતિ પોતાની મનોકલિતને અનુકૂળ થાપ એવી રીતે કાલના અર્થે બેસાડવા વરસ હોય

છે; અને આમના વપરાશથી કામોના અર્થો સાચું જીવન માળી મળેલા કે માળનારા હોય સલામતાના જીવન ઉપરથી કાવવાને મદદે આપા અને આકરણના નિયમોથી ફાવવાને તેઓ પ્રયત્ન કરે છે. અને તેમાંથી સુખી થઈને અર્થ મેળાડી, તેને જીવનનો નિયમ કરવા કાંઈ મારે છે. આમાંથી સ્વયંમતે વિરોધી પ્રવૃત્તિઓ નિર્માણ થાય છે.

"કેવલેવ! આમ પ્રવૃત્તિવિરોધી પ્રવૃત્તિ નિર્માણ કરવાનો પ્રયત્ન પુરો અજીવ તો કરી જાયેલ નથી. એ આમના કષ્ટ તેમ પ્રવૃત્તિ ભરી બળવાન છે કે છેવટે તો માણસ પોતાના સ્વભાવપરજી બંધ છે. એટલી સંન્યાસનું પ્રતિપાદન કરે છે અને અર્થાત ભોળી અંધારી કરતાં પુરો અંધાર મળે છે.

"અર્થના' આપા અને આકરણથી કામોના અર્થ મેળાડવામાં કેવા એટલાના થાય તેનું એક ઉદાહરણ આપું છું: ધાર કે 'સુખ'દેવના આકરણથી એકો થઈ પડ્યા આકરણી મવા' એવું એક વાક્ય હોય, અને પ્રતિકાસને શીખવાની હોશવાળો હોય તો આપાકાઓની મદદ વડે એવો અર્થ મેળાડે કે સુખદેવ નામનો હોય માત્ર એક પાસે બહુ બારે રાત્રી વાચ્ય હોયો દુતો તેથી તેઓ અજાણ મવા, અને પછી તે રાત્રી ક્યારે થયો, કયા વંકમાં થયો વગેરે પર લોક દોહાયે, તો તે તેનું કાસ્તારપદ થાય! (અર્થુર)

અમારે ત્યાં મળતાં નવાં પુસ્તકો

સુજરાતી સાહિત્ય બંદાર

નામનાં પુસ્તકો આ ઝોડીએથી મળી શકાયે. મંથાપ-નારાયણે જોરસ સાથે નાજા મોકલી આપવા મહેરમાની કરવી. વી. પી. જોરસદેને બીજાકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ.

રસધાર	આમ ૧ ભો
"	" ૨ ભો
"	" ૩ ભો
"	" ૪ ભો
"	" ૫ ભો
સોરઠી બહારવટીયા આ. ૧	
"	" આ. ૨
"	" આ. ૩

એચીકાસ બહારવટીયા

સોરઠી અંતો આ. ૧ ભો

કુંજાપટી

સોરઠી ગ્રીષ્મ કથાઓ

રઠીયાળી રાત આમ ૧ ભો

" " આમ ૩ ભો

મુંદડી

કાલરદા

અવ ગીતો

એચીયાનું અર્થ

અભયર્થ આપરલેન્ડ

કચેરીનો તારણકાર

એચીન અને અમલુક

મીસરનો મુક્તિમંથાપ

ધી. પો.

૨ ૧

૨ ૧

૩ ૪

૪ ૭

૩ ૪

૨ ૮

૨ ૮

૨ ૮

૧ ૪

૧ ૬

૧ ૬

૨ ૧

૧ ૬

૧ ૮

૧ ૬

૧ ૬

૨ ૦

૨ ૩

૧ ૬

૧ ૬

૨ ૦

૨ ૧૦

અંધારી

નરવીર બહાનંદ

કિવશાલ

આમ ૭

શબરજાની પૂતાવળ

પુરમાનીની કથાઓ

જુઓતો દીપક આમ ૧ ભો

" " " ૨ ભો

મેથૂના પુલ

કીલોલ

આકરણો

ઝોળીયો

મીડાના અંધારા આમ ૧ ભો

" " " આમ ૨ ભો

જુનકાળના પાછા

આપણા ઉપરમા

કાનમાં કહું

વર્તમાન બહારવટીયા

દિવ્યમયુ

અર્થ

ચીરીય

કાલનાથ

કર્તવ્ય કલ્પ

પાળના આમ ૧ ભો

" " " ૨ ભો

" " " ૩ ભો

અવશેષ

પાછાવ

નરત પુલ્ય પ્રવાસ આમ ૭

મે ગમેછું માંથી

સ્વરાજ્યના મીતો

વીરમિત્રા અને બીજા વાતો

દેક દેકની ગીર કથાઓ

પાપા પમલી

બીલોરી પહાડ

દેક દેકની અવસુત વાતો

આખરી ફેસલો

હીંદુસ્તાનનો નરક

'આસીનું' પુલ

ન'ગાળા મેદાસ

એકતનો કિલારી

પુલ કિલારી

પરજિલ્લા

વિસરજન

આકરણના મુખો

પુનર્નિર્ણય

આખ્યાયિકા

ધર્મભાના અરિતો

કિરોર કથા

આપણા દેકનો પ્રતિકાસ

મન્સાન મીડાનું

મદા મયેક

મન્સાન સુજરાતી મિશનરી નદાની

૧ ૮

૧ ૮

૧ ૧૦

૧ ૦

૨ ૬

૧ ૬

૨ ૬

૧ ૧૦

૧ ૦

૧ ૩

૧ ૩

૧ ૦

૧ ૦

૧ ૦

૧ ૦

૧ ૦

૧ ૦

૧ ૩

૪ ૬

૪ ૦

૪ ૬

૪ ૦

૨ ૦

૩ ૩

૩ ૩

૩ ૩

૨ ૬

૧ ૬

૨ ૬

૧ ૬

૧ ૬

૧ ૦

૧ ૬

૧ ૧૦

૧ ૬

૧ ૧૦

૨ ૬

૧ ૩

૧ ૦

૧ ૩

૧ ૦

૨ ૬

૨ ૬

૧ ૦

૩ ૩

૨ ૦

૨ ૦

૨ ૦

૨ ૦

૧ ૦

૧ ૦

૨ ૬

૫ ૬

பேரப்படுத்தப்பட்டதென்பதை பரிசுக்கமானிப்பந்த
விபேஷம் அறிந்துகொள்ளவேண்டும். இவ்வாறு
படித்துக்குத் குறைவு இல்லாமல் மதிப்பிடக்கூடிய
பட்டத்தை பூமிவிளக்கொந்தக்காரர் திண்பித்தித்தி
விளக்குவது இரண்டுவருஷத்திற்குள்ளாக கட்டி கொ
ள்ளவேண்டும்.

மேற்கொள்ளிய பூமிநன் அட்டிவிசில் சீரட்டகுடை
க சம்மதத்தின்படிபட்டும், 1924ம்ஆண்டு, 19வது சம்பர்
பாசேச ஆர்முன் 189வது உட்பட்டில் சிபந்திசுக்
குட்படுத்த டவுன் கவுன்சிலால் செய்ப்பட்ட உறு
திப்பாட்டின் பிபிலும் கிற்ப்பட்டும்.

கிற்ப்பட்டிக்கு இரண்டுவாசத்திற்குமுன் பூமிநன் பூ
மிசுபுத்து கொடிக்கப்படும். சிலம் வாசப்பாய்கள்
பட்டன் ஆலிவல் ஸ்டீட்டி, துண்டி சீரார்ட்டில் கவுன்
பாசேச என்ஸ்டி ஆபிசிலிருந்து கையால் குறிக்கப்
பட்டபிசாக்கள், சிபந்திசுக் அட்டிவிசிய சீர்தியை
பெற்றுக்கொள்ளலாம்.

சில அளவு கிற்ப்பட்டி, பட்டமாற்றதல் இலாகாப்பந்த
தராய் ஏற்பட்டும் செல்லவை கார்ப்பேச சேஷ்குத் துத்துக்
கொள்ளும், கடன் வாங்குதல் கடன் தொகைக்கு பெ
ருத்தப்பத்திரத்தயரித்தல், சிறிந்துச்செய்தல் இவை
சம்பந்தமாக ஏற்படுச்செல்லவை பூமிக்குச்சொந்தக்கா
கர் துத்துக்கொள்ளவேண்டும்.

டவுன்சிலாரிக் ஆபீஸ் | டி. ஜோன்ஸ்,
டர்பன், 26-1-1933. | டவுன் சிலாரிக் கு.

ஷி டாஸ்வால யுனாஓட் பாடீதார சோசாயரி

வார்பிக் லஹேர் சபா

தபரோட் சோசாயரினி வார்பிக் லஹேர் சபா தா. 7-2-33
கேசுசாரிநி ரபீதாரி அபார லாஹ் வாலி 1-2-22 சா
பாடீதார டோல் ந்யூதாஹி அகரே. அ வயதெ நியே முக்ய
கரோ கரவா அபவரே.

ரகாநிஹ் அநெ டாஸ்வாலமா 72வா பாடீதார சூரயானெ நோகர
பதாரவா பிந்தி ஓ.

காமகாஷ:—(1) வார்பிக் ரிபோட் அநெ டிசாயரி ரக்யு. (2)
(1) அமகதாரே அநெ கரீவாஹ் கமாரி சபையினி சூரயி.
(2) பாசுரக்யு அகலந் காமகாஷ.

லுவலுல பராலு அகாத,

தா. 23-1-33. ரெகாஷி அபிபலு பரேல.

நெயர் அ. சேகரிசா. ஷி டா. யு. பா சோசாயரி

Garlick—the very best quality garlic at
33d per lb. Delivery free from Brandon
Station. Apply to G. F. Friend, Plankop,
P. O. Brandon.

ஓரமன சஹேர்னி

கெடோமெனோர்னி ஜமீனநு லஹேர் லீலாம

தா. 4 மார்ச் 1933

மாலேரினா டோல் பக்யு லலதா பதாரக்யு 1வர பரே பிபிவா காவட் பார துக்கா ஜமீன
கனிகேர் தா. 4 மார்ச் 1933 தா. டிநெ டாஸி டோலதா மோமானா சவார 10-30 வாசை மாஹட் மாரதேர் லஹேர்
லீலாமணி நியே ஜக்யாவேலி ஜமீனநு வெக்யு கரே. ஓரமன கஹீனிலா கெடோ மெனா காமேலா அ. ஜெல் அம. 3 சோட் 1 ஷி
12 நம்சுரதா வரீன முக்ய ஜெஹ் சோட் நகடிகா பரே பிபிவா 12 ஜமீனதா துக்காஜெல் ஓரே துக்கா ரரதாபர 40 ஷீட்னி
பஹோமனெ அநெ வீஸ்தாரமா பா ஜெகர் ஜமீனநெ ஓ. மாலேரினா காவட் ரஹோலுநி டோல் பக்யு லலதா கரல வர வெக்யு
கரவா அபவரே அநெ டாரபேரகன கலுலாத அவே ஓ. 3 ஷி மாலேரினா பக்யு 40 ஷி தா. மாலேரினா ரோலதாபர ரஹோலு மாரே
பர பிபிவா மாரே லோட் தரீசு பிபி 40 வக்யு 24 வரீனி பூஹி கஹீன ரோட் காமேலா பிபா கிரவா அபவரே
அநெ அ ஜமீன அநெ மிளகன கபர மெனா கரவா அபவரே.

லீலாமணி கரலாதா கி. பா. 44 ஓரே துக்காஜெல் பூகரே கரவா அபவரே.

நாஜ் கரவா கரதே: மிளதா 20 டா. லீலாமணி தாரீபிபி ஜெக் மாலமா ரோகா கரவா பரே பிபிவா காவட்
வரீனி பூஹி கரவா பரே. அநெ தோ 4 டா. வக்யு சேவா அபவரே. ஜமீன அநெ பிபிவா அபவரே மிளகன,
அபவா பிபிவா அபவரே மிளகன, 40வ ரஹோலு தரீசு வரீனி ககரே, அநெ அ மிளகன டோல் பக்யு லலதா காமேலா
நகி வரீனி ககரே அ. பிபி கரல ராபவா அபவரே. லீலாமணி தாரீபிபி 10 வரீனி பூஹி மாலேர் ஜெகாம
மோலா பா. 200 ஷி கிபிதந் பர பிபிபு பரே.

அ. துக்காஜெல் வெக்யு நாமதார ஜெகாமீரேதேர்னி ம்ஜுரி மலதாபி அநெ 1924 ம் பரே ஜெர்ஜன்சுனி 1-2 மி
ககர 1-2 முக்ய கஹீன கஹீனினி ம்ஜுரி மலதாபி நகி தா. ஜமீனெ லீலாமணி ஜெக் பக்யுரகிபா அமாத பூரீசா
அநெ பக்யுரகிபா கரவா அபவரே. அநெ கமேலா பரீகமாரெ நிந்தி கரவா அபவரே ஓ. 3, ஓரமன ஜோலிவல ரஹீ
கபர அவேலா ஜோட் 102 கஹீனமா பரே ரெட் ஜோலிவலமணி பிபி அநெ லீலாமணி கரதோபாஜ் கெடோல கபர வர.

பாபபி, லீலாம, அநெ டாஸ்வால அநெ டாரபேரகன கரே. மோ, அநெ மாரதேர் மெனா பிபிபி கரவா அபவரே
தா. தோ 1924 ம் பரே பரீகமாரெ கரவா பரே.

கஹீன ககரீக் ஜெகரிசு

தா. 25 லஹேர், 1933.

அ. ஜெ. கெ. ஜெ.

கஹீன ககரீ.

મ તદન મુકત મ
 સંજ્ઞા ૧૯૮૬ નું—પાલવેલ પંચાંગ
 તદન મુકત મુકે છે મંજાવે.
 મહાનમંજરી કાલમંજરી નમનમર, કાઠીયાવાડ

M. H. DESAI
 Wholesale Fruit Merchant.
 દરેક ભવનું તાજું ફ્રુટ અને વેજિટેબલ સાલ પેશીય કરી સં-
 જો કી મોઢાવણા આવશે. બખો:-
 P. O. Box 254. Durban. 21 Short St. 55

Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,
 Fruit and Vegetable Exporter.
 ફ્રુટ અને વેજિટેબલ માટે ક'ડીના મોરારી ઉપર ખાલ
 ખાન દવામાં આવે છે. મંજાવી ખાતી કરશે.
 P. O. Box 755. Bond St. Durban. 70

Phone 3857. Box 315. 82, Victoria Street, DURBAN.
HEERABHAI MORAR MATYADKAR,
 Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
 and Commission Agent.
 હીરાભાઈ મોરાર મટવાડકર,
 દાલસેલ ફ્રુટ અને વેજિટેબલ મહાનમાર
 અને કમીશન એજન્ટ
 પેશીય સારી રીતે કરી માલ સી.એ.ટી. કી મોઢાવણા આવશે
 1 મીડીન 3857 મોઢા 315 82 વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 72

આવડાણિક પંચાંગ

વાર	મોરારી	સંજ્ઞા	મુકતમાન	પારસી	મુકોદમ	મુકોર
૧૬-૩-૩૩	૧૬-૮-૬	૧૩-૫-૧	૧૩-૦-૨	૧૩-૫-૧	૧૩-૫-૧	૧૩-૫-૧
૧૭-૩-૩૩	૧૭-૮-૬	૧૪-૫-૧	૧૪-૦-૨	૧૪-૫-૧	૧૪-૫-૧	૧૪-૫-૧
૧૮-૩-૩૩	૧૮-૮-૬	૧૫-૫-૧	૧૫-૦-૨	૧૫-૫-૧	૧૫-૫-૧	૧૫-૫-૧
૧૯-૩-૩૩	૧૯-૮-૬	૧૬-૫-૧	૧૬-૦-૨	૧૬-૫-૧	૧૬-૫-૧	૧૬-૫-૧
૨૦-૩-૩૩	૨૦-૮-૬	૧૭-૫-૧	૧૭-૦-૨	૧૭-૫-૧	૧૭-૫-૧	૧૭-૫-૧
૨૧-૩-૩૩	૨૧-૮-૬	૧૮-૫-૧	૧૮-૦-૨	૧૮-૫-૧	૧૮-૫-૧	૧૮-૫-૧
૨૨-૩-૩૩	૨૨-૮-૬	૧૯-૫-૧	૧૯-૦-૨	૧૯-૫-૧	૧૯-૫-૧	૧૯-૫-૧
૨૩-૩-૩૩	૨૩-૮-૬	૨૦-૫-૧	૨૦-૦-૨	૨૦-૫-૧	૨૦-૫-૧	૨૦-૫-૧

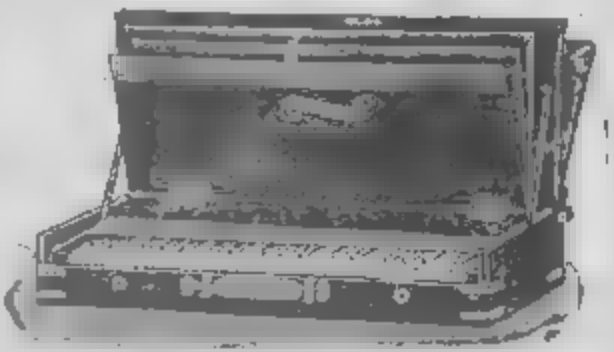
P. P. BHAGAT
 Fruit Merchant.
 દરેક ભવનું ફ્રુટ અને વેજિટેબલ સાલ પેશીય કરી
 સી. એ. ટી. કી મોઢાવણા આવશે. બખો:-
 P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

અમુલ્ય ભાગ!

માત્ર થોડા વખત માટે.
 વારા ફેક્ટરીના એકી અનાજે હોંદુસ્તાન તેમજ આ દેશમાં વખજાવેલા ગ્રેન્ડીઝ
 હાથના તથા પગના હારમોનીયમો.
 હાથના સંગીત પાર્ટી ૨-૧૫-૦ થી પા. ૩-૫-૦.
 ૪૫૬ પા. ૩-૨૦-૦ અને તેથી ચલતા.
 પગના પા. ૮-૮-૦ અને તેથી ચલતા પા. ૪૦-૦-૦ સુધીના.
 વારા ફેક્ટરી માટે ખાસ ગ્રેન્ડીઝ આપવામાં આવે છે.
 તખ્તો પા. ૧-૫-૦, ૧-૫-૦, ૧-૧૦-૦.
 ખરીદનારને ૬ મહીના સુધી મફત ટ્યુન આપવામાં આવશે. ખઠાર મ.મ
 માળાએને એકરડા પોસ્ટલ ચાર્જથી મિસ્ટરોર કીખવવામાં આવશે.
 દરેક ભવનના હારમોનીયમ—હાથના, પગના, હાથ પગના સાથે, પોર્ટેબલ,
 ૧૦૫, કાવેલામ, આ ફેક્ટરી દવાને અનુકૂળ એવા ખાસ વારા ફેક્ટરીમાં
 બનાવવાની મંજાવીએ છીએ.

વાયોલીન, આમેઝોન, બેન્જોલીન, ગીતાર. દરેક ભવનના
 ન્યેર પાર્ટસ તેમજ રોમ્બોના મોરારી રોક હમેકા તેપર રહે છે.
 દરેક વાજાવાનું રીપેરીંગ મામ ૬૦ વર્ષના અનુભવે જોડસ-
 પદની ખાસ દેખરેખ ફેક્ટરી કરવામાં આવે છે
 ખઠાર મામના મોરારી ઉપર પુરત ખ્યાન જાપી સંભાળપુર્વક
 કી પેશીય કરી મોઢાવણામાં આવે છે
 મળે મા બખો:-સોલ એજન્ટ, વારા ફેક્ટરી
ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલૂન,
 પી. એ. બોક્સ ૪૬૦. ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
GOSWALLA'S MUSIC SALOON.

P. O. Box 460. 131 Queen Street, Durban.

કેપીટન ખાલકેની હોટલ

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્ટીમર તથા માછીએ જનારાઓ માટે બેઠ્ઠી માછીતી આપી સતોષ સાથે રહેવાનું દરેક બાતનું સ્વાદીષ્ટ જમવાનું. આવી સમવડવાળી ડરબનમાં ફક્ત એ એકજ જગ્યા છે.

પધારી ખાત્રી કરો. પ્રમાણમાં ભાવો તદ્દન સસ્તા છે.

તેમજ હમારી ફરમાસુ મીઠાઈ આખા સાઉથ આફ્રિકા તેમજ રોડશીઆમાં વખણાયેલી છે. એક નાનામાં નાનું પારસલ મંભાવી ખાત્રી કરો.

માલ સારો ચોખ્ખા થીમાં બનાવેલ.

કંટીઓના માલકોએ ચોરડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

ખાલીક:

R. K. KAPITAN,

'Phone 3623.

Cor. Grey & Victoria Street Durban.

તમારા ધંધાની બહાર ખબર ક્યા છપાવશો?

'ઈન્ડિયન ઓપિનિયન' માં

તે જુનામાં જુનું હોઈ બાપુ બાબા સાહેબ આફ્રિકામાં વંચાય છે.

ભાવ અને નકલ માટે લખો:-

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

બહેલો

તે

પહેલો

આફ્રિકામાં પહેલીજ વખત

ગ્રામોફોન અને રેકોર્ડો:

ના

સરપલસ સ્ટોકનું

સેલ

મોહટું

ગંજવર

સેલ

હિંદુસ્તાની
ગુજરાતી
રામીલ
રેલેગુ

૨
૩
૩

3/3

ઈચ

ફજનની ૩૫/-

અ બારબેન ખાલી થોડા દકાડા માટેજ છે
માટે લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

હારમોનીયમો અને તબલામાં પણ ખાસ ભાવ બતાડેલા છે. લીસ્ટ માટે લખો:-

'Phone 2447.

ORIENT MUSIC SALOON.

P. O. Box 1155.

Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Flaid Street.

DURBAN, Natal.

Indian Opinion

No. 8—Vol. XXXI

Friday, February 24th, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper
Press: Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રૂઢી. "કાચરીઆ"

માર્ચ તા. ૫મીએ મુખ્ય જવા ઉપર છે.

ડીલિંગના બાલો—બીચાડી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પોર્ટ ૨૭. રેક: પા. ૬-૭-૧.

રૂઢી. "કાચરીઆ" માર્ચ તા. ૫.

રવિવારે સવારે ૮ વાગે મુખ્ય જવા ઉપર છે. પેસીન્જરોએ સનિવારે રાત્રે ચડવાનું છે.

પેસીન્જરોએ પોતાના કાગળના કપડે પોતાનું અને રૂઢીચરનું નામ લખી, પોર્ટ, ડરબનનું સરનામું કરતું અને જાણી

યદે જાના રહેને ડીપાર્ટમેન્ટને કાગળના રીધા પેસીર કપડે પહેલિયા કરવા જવાનું. તે તે તેમને જાહેરનું કરી આપશે.

મુખ્યના—ઉત્તરમાં પોતાના મેડા કાગળના કનીવારે ૧૫ વાગ્યા જમાઈ કરદખત પહેલિયા કરવા.

૧૨૭ કોડી પેસીન્જરે પોતાની ટીકીટ જમાઈ જોડીસમાંથી લેવી અને તકર મામવાળા કાગળમાં જમાઈ કરી સાથે

પરબનવકરે કરવાથી પદ્મ થઈ જાય. રૂઢીચરને જમણું રેક મામવાળા જમાઈ કરી રેખરેખ નીચે લખે છે.

SHAIKH HAMED & SONS.

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamat," Durban.

મુસલમાની વીરલી પાઉંડ ૩-૧-૬

" રેપેરીયલ વીરલી પા. ૭-૧૪-૦.

હિંદુ વીરલી પાઉંડ ૨-૧૪-૦,

" રેપેરીયલ વીરલી ૪૫૫.

પેસીન્જરોએ સનિવારે રાત્રે ચડવાનું છે.

વધુ જુલાસા માટે જાણે મા મળે:—હિંદુ પેસીન્જર

એજન્ડા રોય હીમિડ એન્ડ કન્સ,

૩૬૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application. Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

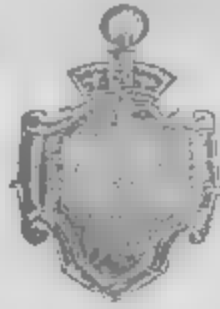
Principal Representative for the Union of SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

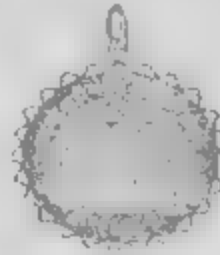

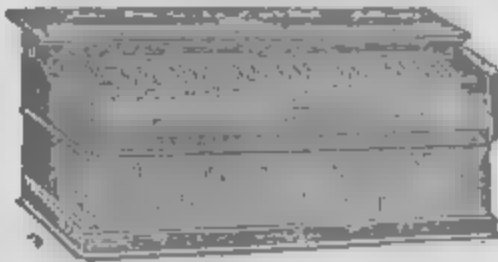
AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદા
મળેલા છે

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન.

ફરેક જાળના સરદાર ફલ્યુટ
દ્વારેસોન્યમ અને સરદાર ફોન
આમોદેન અમારી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એ આનાના
રજીષ્ટ્ર માટેની પત્રિકા
મંગાવી પાત્રી કરો.

ચેતસીંગ ગુરુપક્ષસીંગ અને અધર્સ,

ફોન મોશીસ અને કારખાનું-ગેલવારી પ મી ગલીના નાક, રફર સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. જાન્યુઆરી મોશીસ અને કારખાનું ૪૫૪ ૫૮ કાલખાનેવી રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨
૨૭
૨૮
૬

૨
૬
મા
૬

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારે જગપ્રસિદ્ધ

અપટલોશન

દરોજ, ખજ, ગુજલી, ખરજીયું વિગેરે ચામડીના કાપે ઉપર અકસીર દવા છે.
કપડા ઉપર કાચ પડતા નથી થજા એકઝીમીસનેમાં સોનાના ચાંદા મળેલા છે.
કી. ખા. ર ના છે આના, પોસ્ટલ પિકાપ ચાજ સુદો, આખરદાર એજન્ટો એપ્રેન્સ છે.

અપટ કંપની, કાલખાનેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

ઉત્તમ ગરમ મસાલા વિગેરે

અમારે કા બલી દેખરેખ નીચે તાબ અને તકલુમી
પરમા લોકો ગરમ મસાલો, પરીપાલક દરરેક વસ્તુ. તેમજ
દરીના અને લીધુના તેમજ પીકસ આમાર દ મેક વા
મા અજાણ્ય અમારી ગેરંટી સાથે મળી નાઈ. અવ
ઉત્તમ માલ, તમે પરમા જતાની કલતા તપેરે એક વસ્તુ
મંગળી નાઈ કરો. મળવાનું કાજ

K. H. PADIA,

122 Victoria Street, DURBAN. ૭૩

Box 247 & 317

Tel. "Khairi."

HUSEIN ISMAIL (SARDARGADJ VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મોશીસ - ૪૫૪ ૫૮ ગેલીઆર મોશીસ ખતી

હુસેન ડરમાધલ (સરદારવદ વાલા)

સંકલિત પત્રિકા અને એજન્ટ

ખા. આફ્રિકા

૭૭

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Adl.
P. O. Box 666,
Capetown

Established A. D. 1869

Trans Adl
P. O. Box, 307
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

નહાનામાં નહાતું પ્રામ.અમ અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ
આપનારી ખાસતઃ વર્ણની જુની સીમા કંપની.

હંજીનો વીમો ઉત્તરવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે જાણવું હોય તો અને કઈ કંપનીમાં
ઉત્તરવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદા અને સહત આજમાં આજા પ્રીમીયમ ખરવાથી
મળે તે જાણવું હોય તો ગમે:—

મુળજી જી. પટેલ

લિફ્ટઓના બોર્ડનેસના ચાફ એજન્ટ

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

એસાનીસબર્ગ,

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by **KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,**
Rampart Row, **Fort Bombay.**

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never attacks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ ધરાવતર ધ્યાનપૂર્વક બેસો

કારણ કે જ્યારે તમે કીન-ઓક્સફોર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખત્રી કરી લેજો કે તમને એકસ-ફોર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાને ડાબ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
એક્સફોર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો એક્સફોર્ડ બ્લુ જ રજીસ્ટર્ડ માં રાખવો અને તેજ બ્લુ વાપરતા બહામજી કરવી એ ફાયદાકારક છે એનું કારણ એજ છે કે કીનનો એક્સફોર્ડ બ્લુ તમે વખતે વાહોને વેચ્યો તો તેજો સીને સ્વતંત્ર થશે અને ફરીથી ખજ તેજ ખરીદવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજિટેબલ ચઢાવનાર

નારાયણનાં નંબર એકના બનાના, પપ્પનાપલ વિગેરે ચીને એરડર મળેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

ફેરફાર ઉપર જતી રમરેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકિંગ કરી કીશવત આવથી માલવામાં આવશે.

કેપ સાવીન્સ, ટ્રાંચવાલ, ફીફેટ, રેડેસીઆ વીગેરે ફેરફાર એક્સલવામાં આવે છે.

લખો : રવજી બુલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

દરબન, નારાઈ.

Indian Opinion

No. 8—Vol. XXXI

Friday, February 14th, 1933

Registered in the G.P.O. as a Newspaper
Price Fourpence

NOTES AND NEWS

WE wonder if the Europeans of Ladysmith who have decided to leave heaven and earth to put an end to international sports between the Whites and the Indians have realised their folly. This is what they have been up to since a cricket and tennis match were played recently between Indians and Whites. At times one does things in a moment's excitement but realises the stupidity of one's action when one cools down and calmly sits down to think. It is well for the Europeans of Ladysmith if they have done so. For there will be very few of their own brethren who will applaud them. We have not yet known racialism in sports. Sport in fact is a thing which helps to bring the different races together. Why, we wonder, was this horror at the intermingling of the races not felt during war time on the battle fields in South Africa or during the Great War or during the Ladysmith siege. Why this sudden extraordinarily high sense of race superiority. Have troubles there ended for good. We very much doubt if they have. We may yet be in for trouble at any time. And one does not know when one will need the help of the other. Friendly relations are, therefore, always more profitable than being eternally at daggers drawn. Let not the White Headmen copy the evil that the Oriental is fast discarding.

REPLYING in the House of Assembly last Friday to Mr. G. H. Nicholls (S.A.P., Zululand), who had asked what steps the Government had taken regarding the proposed colonisation scheme for South African Indians, the Minister of the Interior (Dr. Mahan) said the Union Government had approached the South African Indian Congress with a view to ascertaining whether the Indian community in South Africa desired to be associated with the Union Government and the Government of India in the investigations proposed to be undertaken in regard to the possibilities of a colonisation scheme for settling Indians, both from India and from South Africa, in other countries. After a delay of several months a reply was received from the Congress to the effect that the Indian community desired to be associated in this investigation. Meanwhile the Union Government had approached the Government of Brazil, and a reply was received from that Government to the effect that any scheme for the colonisation in Brazil of Indians from the Union and India was undesirable at the present moment. "I may also state that informal discussions have taken place in London as to the possibilities of a colonisation scheme in British Guiana, and the matter is still receiving the attention of the Union Government."

In the Transvaal Provincial Division of the Supreme Court, Pretoria, two attorneys were struck off by Mr. Justice Tindall and Mr. Justice Maritz on the application of the Incorporated Law Society of the Transvaal. The first was Hendrik Nicholas Bekker, of Amersfoort, and the second Harold Reitz

Murray, of Schweizer Keurke. The grounds for striking them off were that they had neglected to attend to the business and legal work of their clients, that they failed to report truthfully to their clients when called on to do so, and had deliberately misled them with regard to the business they had entrusted to them; that they failed to report to their correspondents when called on to do so either as to the receipt of money received by them or as to the progress of legal work, and that they had not accounted for or paid over trust moneys when received by them for their clients and correspondents and had instead converted these moneys to their own use.

AN UNPATRIOTIC MOVE

WE give publicity elsewhere in this issue to a memorandum submitted by the Transvaal Indian Commercial Association to the Asiatic Land Tenure Act Commission now sitting in Johannesburg. The Transvaal Indian Commercial Association is a newly formed body working against the South African Indian Congress. We do not know, nor do we care to know, how many of the Indian merchants it represents in the Transvaal. It may be representing all of them. The South African Indian Congress is a recognised body which claims to represent the Indians of the Union. It is a body which has been recognised by the Union Government and the Government of India. Every Agent of the Government of India from Mr. Sastri downwards has hitherto recognised that body and has always abided by the decisions of that body. Things have, however, changed since the last Round Table Conference and the advent of the last Agent. The Congress could not agree with the decision of the Government of India Delegation on the Asiatic Land Tenure Act. The Congress opposed the measure in *toto* as being one establishing for the first time the principle of trade and residential segregation by law. The Government of India Delegation was helpless. It found the Union authorities adamant and was weak to deal with them. We do not blame it for its weakness. But notwithstanding its weakness it had too high a sense of its prestige. We believe its prestige would have enhanced at least in the eyes of the people of India and South Africa if it went away from this country owning its defeat. But the Delegation, obviously, did not think so. It succeeded in getting the acceptance from the Union Government of a few modifications in the measure which amounted to practically nothing. But it at least helped it to save its face and to shoot from the homeboys in India about its great achievement. Thus did the Delegation totally ignore the voice of the Congress,

Then came the new Agent. We have the highest regard for Kharwar Singh Maharaaj Singh in person but as Agent of the Government of India we totally disagree with him in his desire to crush the voice of the Congress and to get the autonomy to meekly submit to this iniquitous law. At every stage the Agent has ignored the voice of the Congress and has said that he has to carry out the instructions of his Government.

Now we find the extinction of the Transvaal Indian Commercial Association which we understand is the pet body of the Agent for it has condescended to submit to the Act and to give evidence before the Commission and the Congress is not the Agent's pet because it has bluntly refused to submit to the Act or to have anything to do with the Commission.

There are in the Transvaal two thousand or more where the Asiatic population numbers about 18,000. The Commercial Association represents the two thousand and not the rest of the population which, we are sure, does not want the principle of segregation established in law. The Association, obviously, does not want it being established as it has asked in its memorandum for certain townships to be set aside for their residence and trade. Withdrawing the townships from the operation of the Host Law amounts to that and nothing else. We call it an unpatriotic move because the members of the Association are so much concerned about their own immediate interests that they are absolutely blind to their own future and to the future of their younger generation and the rest of the community. In order to protect their own selfish material interests they are prepared to sacrifice not only their self-respect, their country's honour, but even the rights of their children and their whole being. We cannot conceive of anything more shameful.

A DAY OF PRAYER

In response to the request made by the Prime Minister, General Botha, it has been decided by the Churchmen to offer special prayers next Sunday in connection with the severe drought prevalent in most parts of the Union. By His Grace, subsequent to the Prime Minister's request there have been fairly good rains in the drought-stricken places, but there is still need for more rain in many places.

One thing that has plagued us in this respect is that even in this materialistic age when science is supposed to do everything, the power of the Almighty is still recognised. His power is there alright but we are so proud of our own power that we have forgotten, and seem to forget in almost everything, that our power is dead if it did not get the necessary current from that higher Power and that it worked only through its current. We are wholly unconscious of that fact until we find we cannot move another inch, until we find we are sinking, notwithstanding all our heroic efforts to keep our heads above. We are able to suffer very hard knocks and yet not to realise the existence of that Supreme Power in our midst. Hatred and war are the two things which bring us to our senses quickly. No sooner they are withdrawn from us, than all our science goes to the wall, our

pride disappears, there is humiliation on our countenances and prayer on our lips.

The present drought, the cry for every helpless living being for water and food, has once more made us realise the existence of Him Whom we seem to have forgotten.

It is the duty of every human being without distinction of race, colour or creed to offer prayer and thanks for His mercy.

But if only the rulers could realise that this mere offering of prayer for rain will not do, that they are burdened heavily with the sin of unbelief, and that the subjects are suffering for their sins. In the days when subjects were ruled by kings there were at least some good kings and when subjects looked upon their king as next to God he deserved that honour for he was jealous about the well-being of his subjects even as a father is about his children. But in these days of so-called democracy we do not find peace, happiness or contentment anywhere. The reason is that those in whose hands the reins of government have fallen are unfit to govern. Everywhere we find the subjects oppressed by those who have been seized with political power. Need we go further when in this country before our very eyes we find our rulers more concerned about their own personal ambitions than the interests of the country? We are reminded of the words of Mr. Justice Brandeis that, "legislators should realise that their first duty was to serve their country and not the interests of their party." Those of us who believe that our mere prayer for rain will be granted by the Almighty while we may continue to violate His law in other respects, are indeed living in a fool's paradise. A grave responsibility devolves upon the rulers and if they do not act straight they will be the cause of it, if ever a greater calamity befalls our country.

Segregation In Sports

Ladysmith Europeans Enraged

At Mixed Matches Being Played

The controversy which raged here last week-end, when a team of European cricketers met a team of Indian cricketers, was given new life last Saturday when a team of European tennis players met in a friendly tournament with Indians, states the Ladysmith correspondent of the *Natal Witness*. The only difference was that this week-end there was no advance publicity and very few knew of the fixture until after it was over.

With the cricket match it was different. The event was given publicity and the names of the eleven published. This immediately brought a storm in its wake, and several of the European members had to withdraw. In one instance a man was given the alternative—the game or his job. His employer was quite blunt about the matter. If he played he had to call for his pay sheet on the Monday.

There was expressly forbidden to play by their employers and a warning of social ostracism was issued. The team gradually dwindled until it seemed that it would be impossible to field an eleven. A last minute rush round, however, was successful and the match was played.

Entertained To Lunch

During the lunch interval the Europeans were

entertained at lunch by the Indians and several speeches were made.

The matter aroused a considerable amount of bitter feeling and at one time it was suggested that the Council might take action to prevent a recurrence by inserting a clause in the lease of the grounds forbidding such matches.

The anti-Asiatic section feel that whereas a mixed match might be practicable in Durban or other big centres it creates an impossible position in the smaller towns, and they quite frankly regarded the matter as an attempt at encroachment on colour bar preserve. However, after a few days the topic died down and it was hoped that the matter would be allowed to drop.

This, however, was only short lived, for the rumour soon circulated that the Indians had suggested a tennis match with the Europeans. A systematic inquiry of all the tennis clubs in town did not avail much. The reply in every instance was in the negative with, in most cases, the additional retort that such a game would not even be considered. Certain of the Indians who were approached in the matter also professed entire ignorance, and it generally became accepted that the matter was just a rumour founded on imagination.

It can be definitely stated, however, that the game was played, and the Europeans, as in the game of cricket, won comfortably.

Action To Be Taken

As a result of Saturday's episode it is understood that concerted action is to be taken by a large proportion of the townspeople to see if nothing can be done to put an end to these sporting events. It is not possible at this stage to say exactly what action is contemplated.

Indians questioned about the controversy say that they are seeking nothing but sport, and they repudiate indignantly any allegation that they may be seeking to enter European social circles. The Europeans who took part in the games also embrace this view, and state that it is more harmless than civil luncheon given to eminent Asiatic visitors.

One prominent citizen is reported to have viewed the position thus:—

"I can see no justification whatever for the mingling together of Europeans and Indians in sporting or any other circles, and arrangements towards this end can have nothing but the most serious consequences on the social activities of the town. There can be little difference in the principle of playing matches and the playing of our children with Indian children in their respective playgrounds.

"The possible dangers of such intermixing of the races cannot be sufficiently stressed. Every publicity should be given to the matter in an effort to bring the Europeans concerned to a realization of the true position which would arise from such a course."

Sport Or Business?

Commenting on the above the *Natal Advertiser* writes under the above heading:—

The agitation that has been caused in Ladysmith through the playing of cricket and tennis matches between Europeans and Indians can only be described as a sorry outburst and one that does far more injury to the dignity of the white man than the gesture of his brother sportsman who can see no harm in fostering sport whatever the nationality of those participating. There is, of course, something far deeper underlying the opposition that at first meets the eye, as witness one of the cricketers being given the option either of withdrawing from the cricket team or being discharged. It is not so much the question of ethics, as the average Indian who plays any game with sufficient prowess to be able to compete against Europeans is of a class to whom the broadminded can have no objection in meeting in

friendly spirit on the sports ground, whether it be in Durban, Maryburg, Ladysmith or Tlambaco.

The real trouble appears to be business competition. It is a well-known fact that Ladysmith has a large number of stores owned by Indians and many of them are up-to-date premises in the main street. That they are there is because they were granted licences by Europeans; that they remain there and do their share of business is due to a very large extent indeed to the Europeans who support them. Ostracism is spoken of in connection with those who have participated in "international" matches, but is it spoken of in regard to those families who regularly buy their requirements at Indian stores? Well hardly.

One recalls the formation some years ago of an organisation bearing the title, "Young South Africa." One of the principal planks in their platform was the determination not to deal with non-Europeans. It was pointed out at the time that a large percentage of the membership was probably so dualist and upon being invited to introduce a penalty clause involving cash forfeiture should any member be guilty of breaking the rule this was turned down. Experience in the country towns particularly shows that Europeans from the highest to the lowest station patronize the Indian. Can it not also be shown that Indians patronize the best European shops? Are they shown the door?

If the European feels he must use every means of competing with his Asiatic confrere, for goodness' sake let him keep his spleen from the sports field. By so doing he will not only be setting a good example but upholding those sporting traditions that have placed the British Empire where to-day she stands.

Asiatic Land Tenure Act Commission

Transvaal Indian Commercial Association Gives Evidence

According to evidence submitted on Monday by the Transvaal Indian Commercial Association to the Asiatic Land Tenure Act Commission, which is now sitting in Johannesburg, there is now a large number of European business and retail shops selling goods at prices with which Indians cannot possibly compete.

The association advances this as an argument against the various charges levelled against Asiatic trading, while dealing at length with a request for the withdrawal of certain areas in Johannesburg from the prohibition, under the provisions of the gold law, of residence or occupation in these areas by coloured persons.

"With the passing of the Asiatic Land Tenure Act of 1932, the position of the Indian community on the Rand in general, as well as in Johannesburg, has become critical," stated the Transvaal Indian Commercial Association in a memorandum.

"The legality or otherwise of all Indian occupation is finally to be decided, and we shall be exposed to the full battery of anti-Asiatic opinion."

20,000 Asiatics At Most

"There are in the Transvaal about 70,000 Europeans and about 1,000,000 natives. Indians in 1921 numbered 13,500, and the estimates to-day vary from 15,000 to 18,000. Even if the Chinese are included the total number of Asiatics in the Transvaal to-day is probably not more than 20,000."

"There is in this province one Indian to about 40 Europeans and one Indian to about 100 non-Indians. We believe that since 1921 the percentage

of Indians has decreased, but owing to the fact that Indians were not included in the 1931 census, we have no accurate figures. The total number of Europeans in Johannesburg in 1931 was 203,294, an increase of over 50,000 from 1921. In 1921 Asiatics in Johannesburg numbered 6,229, a figure which included the Chinese community. In 1928, of general dealers in the magisterial area of Johannesburg, Indians constituted approximately 13 per cent. or one in eight. Once again we believe that this percentage has subsequently decreased, but owing to the fact that since 1928 the municipality have from time to time held up a large number of Asiatic licences, any figures which we might be able to obtain from the receiver of revenue would be misleading. The percentage of all branches of wholesale trade in Johannesburg in the hands of Indians is probably not more than 2 per cent.

"We believe that the above figures alone constitute a sufficient answer to the contention that the Indians are a menace to European trade. Immigration of Indians has for all practical purposes terminated, and the number of new entrants that need be expected is infinitesimal, while the European population suffers from no new restrictions in this respect, and this must be expected to increase more quickly than the Indian.

Restricted Occupation

"When it is considered that our residence and occupation are now to be definitely restricted, we cannot but feel that the apprehension regarding Indian penetration and extension in various fields are, to say the least, ill-founded and that the opposition to our freedom of action must spring from motives other than a desire to protect the European communities from an overshadowing Asiatic menace.

"The charges levelled against us as a community have been so frequently published in the course of the various investigations that have been made, that there is no need to detail them here, but we do desire to point out that in our view trade rivalry will be found to be at the bottom of all opposition.

Bazaar Prices

"It would be out of place for us to advance arguments and evidence to refute the various charges against us, but we wish to refer to one recent development. One of the most common complaints against the Indian trader is that he retails at unfairly low prices. We believe that the substance of this charge is demolished by the undeniable fact that there are now a number of large European bazaars and retail shops which sell at prices with which we cannot possibly compete.

"Our object in referring to these charges at all, is to suggest to the Commission that our trade rivals have a voice in public and municipal affairs that is denied to us and that whatever the charges against us, the result of them has always been attempts to hamper our freedom of movement. Trade is virtually the only livelihood open to us in the Transvaal, and trade without freedom of movement is well-nigh impossible. We may urge, therefore, that the deductions we draw, namely, that the opposition to us in whatever guise it may appear, is fundamentally trade opposition, is not unreasonable, and we submit that this point is one which the Commission should constantly bear in mind."

Hardships Likely

In referring to the hardships which were likely to ensue upon a harsh and ungenerous administration of the Land Tenure Act, the memorandum pointed out that it was perhaps unnecessary to deal with the disastrous results that would be involved by a total exclusion of Indians from proclaimed areas.

Their means of livelihood would be gone and surrounding areas would be flooded with distressed Indians. The consequences to themselves and to

other communities could easily be imagined. The danger was more serious in view of the Ordinance, which, for the first time, gave local authorities unrestricted powers to refuse licences.

The Indian Commercial Association has asked for the withdrawal of the following townships from the operation of prohibition: The portion of Johannesburg known as Bargheradurp, Ferretma, Prospect Township, Ophirton, Lakewood North Doornfontein, Spee Bone, Wolbater, and for the withdrawal of certain other specified areas in Johannesburg.—*The Star*

Grand Reception To Dr. Mistry

Four Functions In One Day

Hundreds of Indians representing every section of the community flocked at the Point to welcome home Dr. Keshab Maken Mistry M.B., C.H.B. (Edin.), who returned by the Armadale Castle, last Sunday. On board the ship the doctor was the recipient of many bouquets and was garlanded by representatives of the Carlisle Street Old Boys' Club, Santal Hindu Association, Santal Youth League, Shree Mandhata, Hiltvardhak Mandal, Young Men's Varsity Society and several other bodies.

Hundreds of admirers and well-wishers mobbed "Greenland" the doctor's residence on the terrace. At 11 o'clock he was the guest of Mr. Nutha Naran. Thence he was hurriedly motored to the Orient Club at Leipsing, where a banquet was given in his honour. The president, Mr. Mohamed Ibrahim, in welcoming him said that six years ago he had escorted two young students to the Edinburgh University. Of these one had now returned a fully qualified doctor and the other, his son, Mr. Yusuf Ibrahim, was expected to return shortly.

Dr. Mistry was then hurried back to attend a public reception accorded him at the M. S. Gandhi Library Hall, under the chairmanship of the Rev. A. Lamont. The hall was crowded to overflowing half an hour before the scheduled time of the meeting. Hundreds waited outside the hall to catch a glimpse of the doctor as he entered. The chairman, in welcoming the doctor, spoke of his brilliant scholastic career under him at the Marine College and stated that this was the fruition of his arduous efforts and the realisation of the young man's dreams. He was fully confident, knowing and being associated with the young doctor from his school days, that he would fill a long-felt want in the Indian community. Other prominent speakers that eulogised the doctor were Mr. Gifford, ex-principal of the Marine College, Mr. V. Sirkari Naidoo, chairman of the Carlisle Street School Old Boys' Club, Councillor Wanless, Messrs. Swami Bhawanji Dayal Sanyasi, Sorabjee Khotamjee, B. M. Patel, C. M. Anglia, V. Lawrence, M. B. Naik and many others.

At 7-30 p.m. the doctor was the guest of honour of the Santal Hindu Association who accorded him a cordial welcome in their hall which was tastefully decorated and packed to its utmost capacity. Here, too, scores of garlands and bouquets were presented both to the doctor and to his father, Mr. Maken Mistry. The proceedings were interspersed with music and Indian national songs and a special poem composed in honour of the doctor.

Among the prominent speakers that wished him success and prosperity were lecturers Kolbe, Tittlestad, Sirkari Naidoo, all of Santal College, Durban, Advocate A. Christopher, Messrs. Sorabjee Khotamjee, C. H. A. Jhaveri, P. R. Pather, M. M. Gandhi, Ismail Jeewa, A. E. Kari, Prayji Hargovan, Narotam Bhoola, Rookmooldeen, D. P. Desai and Mrs. V. R. R. Moodley.

Dr. Mistry, in his reply, exhorted his countrymen to give the very best possible education to their children. The Indian community required highly educated and cultured men to remove the stigma of inferiority that was attached to them. "In the education of our children lies the salvation of our race," he said. He was fully aware of the distress and unemployment rampant among the poorer sections of the community and it was his earnest desire, with the co-operation of the leaders of the Indian community, to do everything possible to alleviate their suffering and confer whatever help physical effort will allow him and thereby uphold the high traditions of his ancient and noble profession. He thanked the various bodies for the cordiality of their welcome.

Anti-Asiatic Agitation In Transvaal

White Traders In Springs

In his report at the third annual meeting of the Springs Chamber of Commerce, the chairman, Mr. A. Kaptein, referred to the Asiatic Land Tenure Act. "This Act," says the report, "aimed at controlling Asiatics on land held under mining title. Springs will be vitally affected by the decision arrived at by the commission appointed. The Springs Town Council and this chamber have already signified their intentions of giving evidence before it. I am certain that in future no new licences will be granted to Asiatics in Springs, and there is every possibility that certain existing licences will be cancelled.

At Krugersdorp

A petition signed by a large number of Krugersdorp property owners and ratepayers has been submitted to the Town Council in the following terms:

"We, the undersigned, property holders and ratepayers residing in the area bounded by the following streets, Commissioner, Market, Dingaan and Pretoria, wish to point out to your Council members that the gradual encroachment of Asiatics on residential areas has become a menace and a danger to our properties.

"We therefore beseech you to take immediate steps for the removal of those Asiatics who have lately bought the following stands, Nos. 311, 243, 344, 376, 181, and 77, and are now either occupying or renting them to other Asiatics.

"Further, we would like your Council members to understand that we are already aware of an instance, where, through private enterprise, an Asiatic occupying a residential stand—namely, corner of Elsie Street and Market Street, was requested by the Minister of Lands to vacate the premises immediately.

"We are confident, therefore, that you, as a body representing the public of Krugersdorp, will do as much, if not more, than has already been accomplished by private enterprise."

The General Committee of the Council has issued instructions that a copy of the petition be forwarded to the Secretary for Lands and that he be asked whether the statement made in paragraph 3 of the petition is correct, and if so whether the Minister of Lands will take similar action with regard to the stands mentioned in paragraph 2 of the petition.

Mr. Justice Krause On Courts Of Justice

Welcomed In Orange Free State

Mr. Justice F. E. T. Krause, the new Judge-President of the Orange Free State Provincial Division of the Supreme Court, was cordially welcomed in the Civil Court room on Wednesday last week by Mr. Justice Botha on behalf of himself and Mr. Justice Flecher. In the course of his reply, Mr. Justice Krause stated that the co-operation between the Bench and the legal profession must be as close as possible. The strength of the Bench was proportionate to the strength of the Bar. It was, therefore, necessary, in order to maintain the high standard of the legal profession, to suppress any tendency to commercialism.

The courts of justice, in the present chaotic state of political matters, were the only bulwarks to protect the liberty of the citizen from the oppression of those who were seized with political power, said Mr. Justice Krause.

That bulwark, he said, had not been, and was not even now, free from attacks. Regulations laying down rules of conduct for the citizen were increasing in alarming numbers. Departmental heads and bureaucratic clerks had powers to settle disputes, generally sitting as nominees of their employers, and the jurisdiction of the courts had been deliberately ousted. It was the duty of the Bar and Side Bar to protest against this tendency and to combat it strenuously.

The lethargy of politicians, which was the direct result of the effete party system of government, cannot be dispelled, and legislators should realise that their first duty was to serve their country and not the interests of their party. Fortunately the South African courts had been singularly free from political influences.

He hoped that that high reputation would be maintained, and that we would never follow the example of some other countries, where the process of the courts had been abused to satisfy that false patriotism which was so rampant when governments embarked upon a policy of territorial robbery and the oppression of smaller nations. (as, for instance, is done by the British courts in India.—Ed. I. O.)

In conclusion Mr. Justice Krause said: "It is said that South Africa is the grave of reputations. I do not believe it. South Africa is rather the land of opportunities. Men dig the graves of their own reputations because they have served Miquelon and their own personal ambitions, but the man who is desirous of serving his country wholeheartedly and unselfishly will find this a glorious land of opportunity, and there can be no greater service than the Bar and Side Bar can render the country than to uphold the dignity of the courts, to maintain the high standard of the legal profession, and to assist in having justice done to every citizen, whether rich or poor, without fear, favour or prejudice."

Mr. Gandhi At The R.T.C

Dr. J. T. Sunderland describes Mr. Gandhi in the Round Table Conference in *The People* (Lahore) as follows:

He dared to stand up before the highest officials of the British Empire, in their own capital city, and in a quiet, low voice, but with a firmness like Gibraltar, declared in effect: India possesses rights of her own, conferred on her by God Almighty and not by any other nation, rights which no nation may take from her without committing a monstrous crime against God as well as against humanity. India does not belong to Great Britain or to any nation on earth. She belongs to the Indian people, and to them alone. No foreign nation has a right to rule her, much less frame a constitution for her. Were I, a son of India, to give my assent for you, a foreign power, to frame a constitution and force it on her, all India and all the world would be justified in pointing at me the finger of scorn, and hissing in my face words, 'You are a traitor to your country, you are India's Benedict Arnold.'

Gandhi did not oppose in London, and has never opposed anywhere, any plan of Great Britain which he believed aimed to give India Dominion Status or real self-government in any form. With all his soul he wants Britain to give India self-government. For this he has been working with all his strength for many years. For this he worked in every possible way throughout the entire Round-table Conference. Courteously but unflinchingly, and over and over again, he said to the British officials at the Conference and to British officials outside the Conference, 'I oppose you because, and only because in my carefully formed judgment you are working to create and impose on the Indian people a constitution which they do not want, which they will accept only as it is forced on them, which will give them not real self-rule at all, not real freedom at all, not real Dominion Status at all, but a form of government which, while allowing them a few new privileges and liberties in relatively unimportant matters, keeps absolutely all power in British hands, and makes the 'steel frame' of India's bondage actually firmer than ever.'

It was no wonder that the British die-hards and all who were determined to keep India under British power, did not like Gandhi, denied that he was a constructive statesman and declared him an obstructionist. To them he was an obstructionist. He quiet but eloquent plea for justice and freedom for the Indian people was a constant moral rebuke to the Conference for what it was doing, and a mighty moral call to its leaders to do something better, something just to India and honorable to Great Britain.

Though Gandhi incurred displeasure of the high officials, the people all over the Christendom liked him and loved him.

But while Gandhi was disliked, even bitterly disliked, by all persons at the Round-table Conference and in England who believed in giving India the 'strong hand' instead of justice, he was warmly and deeply liked by all Englishmen who believe in freedom and justice to all men and all nations. Even many of the Lancashire people who were suffering worst from the boycott of British cotton goods, liked him, when, with sincere sympathy for their sufferings, he told them of India's far, far greater sufferings. The English poor liked him as a brother. How could they help it, when they know that he was giving his very life for the poor in India, and when they saw him in England

choosing to live among the poorest, rather than be entertained by the rich, when so many of the richest and most powerful would have wanted it as honor to entertain him. The children liked him, yes loved him, flocked about him, and followed in the streets, eager to catch a gentle word from his lips or a smile from his kindly eyes, for they saw in him one who seemed to them like Jesus.

News In Brief

The Municipal Barracks Free School wishes to inform those who have entered for the boxing tourney that they must call at the Municipal Barracks Hall on Feb 27 at 6 p.m. to be weighed in officially by the members of the School Board, after which the Board will sit to fix bouts. The night of the tourney is now definitely fixed for April 3.

Wives of Japanese officers have raised a sum of £3,300 to give to the army and navy departments by practising the strictest economy in their household expenses. The wives of Lieut-General Araki, Minister of War, and Admiral Otsuda, Minister of the Navy, are among this number. Twelve thousand other women have also made contributions. Of this amount £1,400 is being given to the army to buy three ambulances, and £1,400 to the navy to buy searchlights.

The House of Commons, by 414 votes to 49, rejected a motion of censure on the Government for "failure" to deal with unemployment, moved by Mr. Lansbury (Leader of the Opposition).

The value of imports from the United Kingdom into the Union of South Africa during 1932 was £14,276,336, or a percentage of 46.6 of the total imports. Exports to the United Kingdom of South African products amounted to £55,341,902, or 85.7 per cent. of the total.

South Africa's total imports from countries in the British Empire amounted to £16,984,972, or 55.5 per cent. of the total imports, and the exports from South Africa to other countries in the Empire totalled £56,855,357, or 88.1 per cent. of the total exports.

During 1932 South Africa imported £1,117,720 worth of Canadian goods, and exported to Canada goods to the value of £1,082,097.

Imports from India were to the value of £1,018,832, and exports to India £63,285.

The total imports during the year amounted to £30,618,808 in value, and the total exports to £24,543,268.

Indian Child Welfare Society Centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon 1 o'clock.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુરનક ૩૧ મ્.

શીનીકમ, સુકવાર, તારીખ ૨૪ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૩

અંક ૮.

નોંધ અને સમાચાર

સેડીરમીશના ગોરા આકરણો.

સેડીરમીશના ગોરા અને શીનીકમ પુરને બેઠક અને ટીનીસ મેચ રમાય તેથી તે સહેરના ગોરા બેઠકના લોકોએ સાથે રમનારા ગોરાઓને નાન બધાર ગુજરાતી બન્યા આપી. ગોરાકીરમીશ બરબર કરવાની મરજી આપી. સામાન્ય બાલબાલની મરજી આપી અને બાલબાલને એક જાતીએનું મીઠાશ નહિ જાય તેના પગલાં લેવાને વિચાર કરવા પશુ મંદી પામ્યા. અને મરજીએ છીએ કે કાલે: આવેશમાં આ બધું કરી નાખ્યા પછી તેઓએ કોઈ કમળો દશે અને શાન મરજી રંગાર કરતાં તેઓની યુવાકીયુ તેઓને જાન થયું દશે એનું પછી વખત બને છે કે સુરસાના જાણેશમાં આપણે નહિ રસા જેવું કરી નાખ્યા છીએ પરંતુ પાછાથી તેના પછાપા પ થાય છે. સેડીરમીશના ગોરાઓને વિશે તેમ વધુ હોય તો કીર બરડે તેઓના આ પ્રાગ્ને માટે તેઓના જાન વાલજોઆથી પણ તેઓને કાળકાં આપનારા મોકલના નીચથી આવતા મેદાન માં વળીએદ અને દરજી સુધી જાયો નથી. દરજીના રંગાં એ જુદી જુદી જાતીએને એક કરવાનું સાધન છે. જાતીએના મીઠાશને માટેનો એકલો બધો તરફતે મુદ્દા વખતમાં સુએશનમાં સારી આક્રિકમાં ગોરા લોકો દરમીયા કે છેલ્લા મદાન વખતે દરમીયાન કે સેડીરમીશના ગોરા વખતે કેમ નહિ આવ્યો હોય? જાતીની વચ્ચેનાં અસહિષ્ણુ જાન આપનાર લોકોમાં થયે આવ્યું રહે અસહિષ્ણુ વખત દરે સરને માટે વધી ગયો કરી એ વખત નહ આવે તેને વિશે અમને જો મરજી રંગાં છે. અને તે વખતે જાન આપનાર કે કે હોને કોની મરજી જરૂર પડશે? એટલે દુનવી બાલબાલ કરતાં માનતા જાતી સંખ્યા રાખવો એ દરેકના રમ કે ઉપયોગી થાય છે કે લોકજાનમાંથી અસહિષ્ણુના નસાડી એટલે તેજો ગોરાને વળગોળી વચ્ચે છે.

૩૧. કેસવલાલ મીશ.

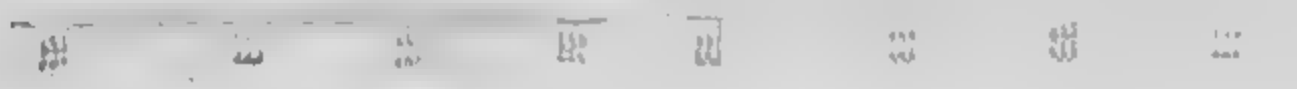
કેસવલાલ મીશના મધ રજીવારે કરવાની મરજી તેમને પાછાંપર સેવા પાંચલોએક લોકો હાજર થયા હતા. તેમને હાર તોરાથી મધાવી લઈ તેમના જોડા કમ રોડના મુકામે લઈ જવામાં આવ્યા હતા. જ્યાં મધ આપણો તેમની મુલાકાતે ગયા હતા. રજીવારેના આખા દિવસ જલજાઓથી રોડોએકો હોય સવારે સાગ આગીઆર વાગે શ્રી. ત્યાં નરસુને લાં જામવાનું આમનમુ હતું. ત્યાર તાર ૧ વાગે એરીયન્ટ હક્કમાં તેમને આવકારે આપવામાં આવ્યો હતો. સાં વાગે થારેસી ફરતમજ હોશમાં કાઠીયા રજીવના વિષ વાંચીની માંડળી સરકથી રેવરન્ડ સેમોનના પ્રશ્નોપણા હોવા જાહેર આવકાર

આવકારમાં આવ્યો હતો અને રાતે આ વાગે સુવ દીદ એસોસી. ફિરાન મધથી એસોસીએશનના નામમાં મધ્ય મેલાવેકો મ. હતો જ્યાં જ્યાં સંસ્થાઓ સરકથી હો. મીનીની વગર હાર તે રાતે વસાઈ થયો. — — — જ્યાં મુકા વાલજોએક હો. મીશને તેમજ તેમના પિતામાં થી અનુભવ મીશને આ બંદે આપી તમને અધિકારના થાંમાં સરવાળા મરજી હતી હો. મીશને પટલ જાહેરમાં આગાર મળ્યો અને માનમાં એ પેલાના કોઈએકોને પેલાને નહિ પણ પાવણીના તારકા આવકારની અગત્ય સમજાવી હતી.

કેસવલાલ મીશના મધ રજીવારે કરવાની મરજી તેમને પાછાંપર સેવા પાંચલોએક લોકો હાજર થયા હતા. તેમને હાર તોરાથી મધાવી લઈ તેમના જોડા કમ રોડના મુકામે લઈ જવામાં આવ્યા હતા. જ્યાં મધ આપણો તેમની મુલાકાતે ગયા હતા. રજીવારેના આખા દિવસ જલજાઓથી રોડોએકો હોય સવારે સાગ આગીઆર વાગે શ્રી. ત્યાં નરસુને લાં જામવાનું આમનમુ હતું. ત્યાર તાર ૧ વાગે એરીયન્ટ હક્કમાં તેમને આવકારે આપવામાં આવ્યો હતો. સાં વાગે થારેસી ફરતમજ હોશમાં કાઠીયા રજીવના વિષ વાંચીની માંડળી સરકથી રેવરન્ડ સેમોનના પ્રશ્નોપણા હોવા જાહેર આવકાર

આવકારમાં આવ્યો હતો અને રાતે આ વાગે સુવ દીદ એસોસી. ફિરાન મધથી એસોસીએશનના નામમાં મધ્ય મેલાવેકો મ. હતો જ્યાં જ્યાં સંસ્થાઓ સરકથી હો. મીનીની વગર હાર તે રાતે વસાઈ થયો. — — — જ્યાં મુકા વાલજોએક હો. મીશને તેમજ તેમના પિતામાં થી અનુભવ મીશને આ બંદે આપી તમને અધિકારના થાંમાં સરવાળા મરજી હતી હો. મીશને પટલ જાહેરમાં આગાર મળ્યો અને માનમાં એ પેલાના કોઈએકોને પેલાને નહિ પણ પાવણીના તારકા આવકારની અગત્ય સમજાવી હતી.

સાં વાગે થારેસી ફરતમજ હોશમાં કાઠીયા રજીવના વિષ વાંચીની માંડળી સરકથી રેવરન્ડ સેમોનના પ્રશ્નોપણા હોવા જાહેર આવકાર આવકારમાં આવ્યો હતો અને રાતે આ વાગે સુવ દીદ એસોસી. ફિરાન મધથી એસોસીએશનના નામમાં મધ્ય મેલાવેકો મ. હતો જ્યાં જ્યાં સંસ્થાઓ સરકથી હો. મીનીની વગર હાર તે રાતે વસાઈ થયો. — — — જ્યાં મુકા વાલજોએક હો. મીશને તેમજ તેમના પિતામાં થી અનુભવ મીશને આ બંદે આપી તમને અધિકારના થાંમાં સરવાળા મરજી હતી હો. મીશને પટલ જાહેરમાં આગાર મળ્યો અને માનમાં એ પેલાના કોઈએકોને પેલાને નહિ પણ પાવણીના તારકા આવકારની અગત્ય સમજાવી હતી.

બધું માન હતું. અમને લાગે છે કે જો તે આ દેશમાંથી પોતાની કાર કિલકારીને આવી ગયું હોય તો બોલામાં એકાદી દોહુલાનની તેમજ યુનીયનની તોડી પડવામાં તો તેની આખર વધારે રહી રહી હોય. પરંતુ ઈંગ્લેન્ડને એમ નહિ લાગ્યું. તે યુનીયન સરકારની પાસે કાગડામાં અમુક ફેરફારો કરાવી સક્યું કે જે વ્યવહાર રીતે કાલા કામના નહોતા. પરંતુ તે પોતાની કાજ રાખવાને તેને મદદરૂપ થઈ પડ્યા અને પોતાની મદાન સિદ્ધિના દોહુલાનમાં મોટે સદે બધામાં પ્રકાશ આવ્યું.

આ રીતે ઈંગ્લેન્ડને ફેરફારના અવાજને ધીમે ધીમે નહિ દીધો. તે પછી નવા એજન્ટ આવ્યા. કુંવર સર મદારાજ સાંગીની જાનને માટે અમને હું માન છે પરંતુ દોહ સરકારને એજન્ટ લઈને ફેરફારના અવાજને કચડી નાખવાની અને કામને આ અવાજી કાગડાને સરખું કરાવવાની તેમની રીતની સાથે જામે મળતા પતા નથી. દરેક પગલે એજન્ટ ફેરફારના અવાજની અવગણના કરી છે અને મારે તો મારી સરકારની સૂચના મુજબ પાંચાનું છે એવું જણાવે છે.

દરેક ટ્રસ્ટિવાલ પ્રાન્ડઅન કમન્સ એસોસિએશન વસ્તીમાં આવેલી જામે જોડાયે, છોકો કે જે, અમારા સમજામાં મુજબ. એજન્ટની માનીતી સંસ્થા છે. કેમકે તેણે કાગડાને તાળે લઈ કમીશન સમક્ષ જુલાની આપવા કબુલ્યું છે. અમારે ફેરફાર અજમાવીતી છે કેમકે, તેણે કાગડાને તાળે લેવાની કે કમીશનની સાથે કંઈ પણ સંબંધ રાખવાની સાદ ના રહી દીધેલી છે.

ટ્રસ્ટિવાલમાં એ કમ્પર દોહી વેપારીઓ કે જ્યારે એકાદીક વસ્તી તે પ્રાંતમાં ૧૮,૦૦૦ ની છે. કમરેલ એસોસિએશન એ લગભગ પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે. નહિ કે, બાકીની વસ્તીનું, અને એ વસ્તી પ્રજાપદપણાનો સિદ્ધાંત લેખે અને માટે કાગડા માં કામલ સાથે એમ નથીજ માગતી. એસોસિએશનને એ સામે કંઈ વાધો જણાવે નથી કેમકે પોતાની પદ્ધતિ પોતાને રહેવા અને વેપાર કરવાને માટે પ્રજાપદી જગ્યાઓ સ્થાપિત કરવાની માગણી કરેલી છે. સોનેરી કપડાના અમલમાંથી અમુક જમીનો મુક્ત કરવાને અર્થ એ સિવાય બીજો દત્તોજ નથી.

વેપારીઓના આ પગલાંને જામે દેશકોશી મણિયું છે કેમકે તેઓ પોતાના તાત્કાલીક લાભોની ચિંતામાં પડેલા છે તેઓને નથી મહી પોતાનાં અધિકારની, પોતાની લગતી એલાદનાં અધિકારની. બાકીની કામનાં અધિકારની, તેઓ પોતાના તુરંત સ્વાર્થી લાભોનું રક્ષણ કરવાને પોતાનું સ્વમાન પોતાના દેશની આખર પોતાના ઊંઠાગોના દહા અને પોતાની આખી જાનને લેગી દેવા તૈયાર થયા છે. આથી વધારે કમરેલરેનું બીજું શું હોય શકે.

યુનીયનના પણ લાભોમાં એસમાર તામ અને અનાદિદિને લીધે જીવ વસી મણેલા દેવાથી વડા વડસાદને માટે જાંઠગી પ્રધાન જતરમ દર્દીગણે દેશના સંવર્ણ દેવળોને વડસાદને માટે જાંઠગી કરવાની સૂચના કરી છે એ સૂચનાને આધાર આપને રવીચારે જાંઠગી થશે. પ્રથમ પગલે વડા પ્રધાનની સૂચના થયા પછી લાભોમાં કારો વડસાદ વડસી મણે છે અને પાછાને જીવ મુકરમ જાંઠગી છે પરંતુ જીવ પણ લાભોને સાથે વડસાદની જાંઠગી છે.

આ જાંઠગીના જમાનામાં અમારે વિદ્યાનસાચીજીર બધું થઈ માનવામાં આવે છે ત્યારે પણ પ્રથમની ક્રિયાપદ આપાર રાખવામાં આવે છે એ ખરી સત્ય જેવું છે. પ્રથમની ક્રિયા છે તો ખરીજ પરંતુ મનુષ્યને પોતાની ક્રિયાનું એકલું જમાન આવી મધુ છે કે પોતાની ક્રિયાને જો તે મદાન ક્રિયા તરફથી જાંઠગી પ્રવાહ નહિ મળે તો જોમ તો તે ક્રિયા સુખજ છે એ વસ્તુ તે વિસ્તરી ગયો છે અને લગભગ દરેક આપણનાં વિસ્તરેલા જામ કે મનુષ્યને ત્યાં સુધી પોતાની મતી જાંઠગી નહિ પડે અને જીવે રહેવાનો બાગીશ પ્રમદા કરવા કાનું હુમલો અને મુંઝાનાં નાંદ જામ ત્યાં સુધી એ વસ્તુનું જાન પણ થઈ નથી. તેની જગર સખત કુદરતી કટકા પડે છે પરંતુ માગના પાસે તેને જોડેલા જમલીનર મનાવી દીધેલો છે કે પ્રથમની ક્રિયાનું તોયે તેને જાન જાન નથી જતાં દવા અને પાણી એ જો તેને જીવજીવ વાનમાં લાવી દેવરી વસ્તુઓ છે. એ જો અલગ તો જોમાંથી એક પણ જો તેની પાસેથી ક્રિયાવો લેવામાં આવે તો પછી વિદ્યાનસાચીનું કંઈ આવી સક્યું નથી અને તેનું જમાન પણ ચાલ્યું જામ છે. તેનો ચહેરો ધીમ પડી જામ છે અને સુકાઈ ગયેલા મુખપર કમર-મુદાનું તામ આવી જામ છે.

દાશની અનાદિદિ, નિરાશાર જીવોન પાણી અને અમ માટે દવાનું નાંદ આપણને આપણી વચ્ચે પ્રથમ પુદાની દરિયનું કરી જાન કરાવેલું છે કે જે બીજી સંવર્ણ આપણેમાં વિસ્તરી મમા જાંઠગીએ ક્રિયા.

સંવર્ણ જીવોપર ક્રિયાને માટે પ્રથમની આમાર માનવની અને તે પાક પરવરેગારની જાંઠગી કરવાની જાતી તાતિ કે વર્ણના કંઈ પણ જોડ સેવાય દરેક મનુષ્યની જાંઠગી છે.

પરંતુ આપણા ગાંઠગીઓ ક્યારે મજબૂતા થશે કે મામ વડસાદને માટેજ પાંચગી કરવાથી વધુ વડવાનું નથી. તેઓના ગેરઅમલના પાપનાજી જોતો તેઓની કિપર જોડેલો બધો છે કે તેઓના પાપેજ રાખત પણ દુખી થઈ રહી છે. આગલા વખતમાં ત્યારે રાજ્યમાં જામ કરતા કાન ત્યારે તેઓમાંથી ચોકાક પણ સારા નીકળતા અને રાખત પોતાના રાજ્યને પ્રથમ સમાન માન હોતી તેને તે આપડે રતા. તે રાજ્યમાં પોતાની રાખતનું જામ પોતાનાં સંતાનોનું કો જે નેટક જતન કરતા કાન પરંતુ આને કહેવામાં પ્રવર્તવવાવા દિવસેમાં સુખ, શાંતિ કે સંતોષ આપણે જાન પણ દેકણે જવા પામતા નથી. તેનું પ્રારણ એજ છે કે જેઓના કામમાં રાખતની લગામ છે તેઓ રાખત અલાવવાને નાલાયક છે. દરેક રાજ્યે આપણે જોડાયે છોકો કે રાજકારી સત્તા મરાવનારાઓ પ્રવર્તને રંગડી રજા છે. એ જોવાને આપણે દુઃખનું પડે તેમ નથી. આ દેશમાં આપણા નાકની કાંડીની સામે આપણે જોડે રજા છોકો કે, આપણા રાખતગીઓ દેશનું દિ. જોવાને બાંધે પોતાની સ્વાર્થી અભિલાષાઓની ચિંતામાં પડેલા છે એ જાંઠગીસ કાંઠગી વાજાજીર પણ છે કે, કાંઠગી પાંચગીઓ સમાજનું જોડાયે કે તેઓની પ્રથમ દરજી પોતાના દેશની સેવા કરવાની છે અને નહિ કે પોતાના પાંચગી લાંબો જોવાની." આપણામાં જેઓ એમ જોવાનો દોષ કે બીજી દરેક આપણેમાં આપણે કમરેલો

કામદા તેજાવાળા વાળા અને વસ્ત્રાદિ માટેની આપણી પ્રથમના મુખ્ય સાંભળણે તેઓ મુખેના સ્વર્ગમાં વસે છે. આપણા રાજ્યમાં તેઓએ સેથી મોટી જોખમદારી રહેલી છે અને જો તેઓ સીધા નાંદિ આવશે તો આથીયે વિશેષ આશ્વત્ત આ દેશની ઉપર આવી પો તે તેના ઔરખજીત તેઓએ રહેશે.

એશિયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ કમીશન ટ્રાંસવાલ પ્રિન્સિપલ કમરશીલ એસોસીએશનની જુલાની

ટ્રાંસવાલ એશિયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટની રૂએ નીચાએના કમીશન સમક્ષ મળ્યા સોમવારે નવી રમવાળી ટ્રાંસવાલ પ્રિન્સિપલ કમરશીલ એસોસીએશને જુલાની આપી હતી. પોતાની જુલાની માં તેણે જણાવ્યું છે કે:-

૧૯૨૨ નો એશિયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ પછાર વર્ષથી હોદી કામદા રિજિલ સામાન્ય રીતે ૧૯૨૫ થી ૧૯૩૦ ની હતી અને કાળે પડેથી આદર હળવેલી છે. જો આનાએને માત્રક રીજિલે તોય ટ્રાંસવાલમાં એશિયાટીકની સંખ્યા આજે ધીક દબારથી વધારે તો નથીય.

આ પાંતમાં હોદીનું પ્રમાણ ૪૦ મુરોષીયને ૧ નું અથવા ૧૦૦ હોદી સિવાયનાએ ૧ નું છે. અને આનીએ છીએ કે ૧૯૨૧ પછી હોદીનું પ્રમાણ મટકું છે પણ ૧૯૨૧ ના વસ્તી-પત્રમાં હોદીએની મજૂરી નાંદિ મજૂરી દોવાથી અમારી પાસે તેના ખરા કારકા નથી. ૧૯૨૧ માં એશિયાટીકનાં મુરોષીયનેની કુલ સંખ્યા ૨,૦૮,૨૬૮ ની હતી એટલે કે ૧૯૨૧ ના કરતાં વધારા દબારને વધારો થયો હતો. ૧૯૨૧ માં એશિયાટીકની સંખ્યા એશિયાટીકનાં ૧૨૨૬ ની હતી એમાં આનાં ૫૦ સમાવેશ થયો હતો. ૧૯૨૮ માં એશિયાટીકનાં મેજીસ્ટ્રીટીયલ કોર્ટમાંના જનરલ કીકરોમાં હોદીએનું પ્રમાણ આજે ૧૨ દાંડા એટલું અથવા કાંઈ એટલું હતું તેમાં પણ અમે મારીએ છીએ કે પદાદો થયો છે પરંતુ ૧૯૨૮ માં મુનિસીપાલીટીએ વખતે વખત એશિયાટીકના પછા કાપસેન્સો મોટુક રાખેલા દોવાયા રીસીવર કોર્સ રેવન્યુ પાસેથી ને કંઈ પણ આકાશ અમે મેલથીએ તે ખ્યાન દોષ છે એશિયાટીકનાં ૬૨૦ વર્ગના દોક્સેલ વેપારમાં હોદીનું પ્રમાણ ૨ દાંડાથી વધારે નથી.

હોદીએ મુરોષીયને વેપારને અવકાશ છે એ દલીલને અમે માનીએ છીએ કે વખલા આકાશી મુરોષી અવાળ અપાસ અપ છે નવા હોદીએની આપણ વ્યવહાર રીતે ખંધ થઈ છે તેથી તેના રાખક મનારોએનું પ્રમાણ જુલજુલ દોષ છે. અમારે મુરોષીયને ૧૨ એ અંક નાંદિ દોવાથી તેઓની વસ્તી હોદીના કરતાં થણા ઝડપથી વધવા જોઈએ.

અમારા રહેલા અમે અમીનના અભાવવિવરણર રૂએ એકમ અંકક મુખ્યામાં આવનાર છે એ દલીલ તેઓ હોદીના રૂએ દોષમાં પડપેકારા અને તેની કાંદિને વિશેષો અપ અપકુલ થવા વધરેલા કાળે છે અને અમારી હીલચાલની સ્વતંત્રતાની સામેના વિરોધની પાલળને હેટુ મુરોષીયનેનું એશિયાટીકના મિલ્કના અપમાંથી રક્ષણ કરવા સિવાય અીએલ દોનો જોઈએ.

એક રામ તરીકે અમારી સામે મુકવામાં આવતા કારોએ જુદી જુદી તપાસથીએ વખતે અનેક તાર પ્રસિદ્ધ થઈ મુકેલા છે એમાં તેની પુનરુત્થિ અદિ કરવાપણું રહેતું નથી. પરંતુ અમે એટલું અજાવવા મુકીએ છીએ કે અમારા મત પ્રમાણે એ વિરોધની પાલળ મુખ્ય વસ્તુ વેપારી દરીદ્રાઈએ રહેલી છે.

એ અનેક કારોએનું ખંડન કરનારી દલીલો અને રક્ષુ કરવી અરવાને મજૂરી પરંતુ એક વસ્તુ તરફ અમે ખ્યાન ખેંચવા મુકીએ છીએ. હોદી વેપારીની સામેની એક અલંબ કાચારક રિજિલ એ કે તે પોતાનો માલ અલંબ ગેર-વાળથીયે કાઢા કાળે રેએ છે આને મોટી મુરોષીયન ગતારો અને રીંગલ દુકાને છે કે ને અમને હોદી નાંદિ પોસાય તેવા કાળે માલ રેએ છે એ મુકાર નાંદિ થઈ થઈ તેવી દલીલ છે અને અમે માનીએ છીએ કે તેથી અમારી સામેના કારોએનું ખંડન થાય છે.

આ કારોએનું અદિ ટપન કરવામાં અમારો હેટુ કમીશનને એલ મલાવવાનો છે કે અમારા વેપારી દરીદ્રાઈને અદેરમાં તેમજ મુનિસીપાલીટીને અમલી આપતોમાં અવાળ છે અમારે અમને તે અવાળ નથી અને તેથી ને કંઈ પણ આશિયો અમારી સામે મુકતા હોય તેનું પરિણામ અમારી હીલચાલની સ્વતંત્રતાને કસકસ કરવાના પ્રયત્નોમાં અમારું છે. ટ્રાંસ-વાલમાં વેપાર એ એક અમારે આરે રાજનું સાધન છે અને હીલચાલની સ્વતંત્રતા વિના વેપાર કલે અમમ અમકામ છે. આથી અમે જો એવા નિર્ણય ઉપર આપીએ કે અમારી સામેના વિરોધનું મુળ વેપારની દરીદ્રાઈમાં રહેલું છે તો તે ગેરવાળથી નાંદિ મજાપ અને આ વસ્તુ કમીશનને ખ્યાનમાં લેવાની વર છે."

આર માલ લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટના કસક અને અનુકાર અમકામી પદનારી મુશીયતો તરફ ખ્યાન ખેંચતાં ગાંદીમાં અજાવવામાં આવ્યું છે કે સોનેરી કામમાં હોદીએને કુલે માત્રક કરવાથી આવનારા આશ્વત્તક પરિણામોમાં અદિ વિસ્તારથી ઉતરકું ખીન-રૂરી છે. હોદીએ રાજન આપતો વિનાના થઈ પડે અને આજુબાજુના કલાએ દુખી હોદીએથી બરેલા રહેશે. તેનું પરિણામ તેઓની પોતાની ઉપર તેમજ અન્ય રામોની ઉપર ફેલું થશે એ અદેને અમકામ કલાય તેમ કે રવાનક અતાધીએને કાપસેન્સો નામંજુર કરવાની કુલ મુખ્યકારી આપનારા એશિયાટીક રિજિલ વધારે મંબીર નેની છે.

અંતમાં પ્રિન્સિપલ કમરશીલ એસોસીએશને નીચેના દાવન-લીધેને સોનેરી કાવદાના અમકામી મુકત કરવાની મામણી કરી છે: એશિયાટીકનાં ને માલ મરમદોર્થ તરીકે ઓળખાય છે તે, દરેકા, પ્રાપેકટ દાલિતલીપ, આદરન, લેકન્યુ નેમ્ રોન્ટીન, રેએઓના, ગોલકુદર અને એશિયાટીકના અમુક અીએલ કલાએ.

દાંસવાસમાં હાંદીઓ વિરૂદ્ધ ચળવળ

સ્પ્રીંગફિલ્ડ બોર્ડર વેપારીઓ.—સ્પ્રીંગફિલ્ડ (દાંસવાસ) ની ઝોરાઓના એન્જલ એન્ડ કોમર્સના પ્રમુખ થી. એ. ઈ. પેલસે એન્જલની ત્રીજી વાર્ષિક મીટિંગમાં પોતાનો રીપોર્ટ રજૂ કરતાં હાંદી વેપારીઓના અંગ્રામમાં બજાવ્યું હતું કે: પાલમિન્ટો એશીયાટીક એન્ડ ટેન્સુર એક્ટ ખાસ ધ્યાને લે તે સ્ત્રોતથી જણાવતાં એશીયાટીકને જાણીત મેળવવાની બંધી કરનાર છે. તેને બજારૂ ઈમ્પોર્ટન્ટ બેટલ છે તેના નિર્ણયોની સ્થિતિ પર મોટી બજાર થશે. સ્પ્રીંગફિલ્ડ ટાઉન કાઉન્સિલે અને એન્જલે તેની સમક્ષ જુલાની આપવાની આદેશ દર્શાવી છે. સ્પ્રીંગફિલ્ડમાં હવે એશીયાટીકને ત્યાં કામચલાઉ તો નિર્ધાર મળે બધી બારી ખાલી છે અને ડેટાઈઝ ચાલુ કામચલાઉ. ઈન્જલ થશે એવો પણ પક્ષો અંગ્રામ ર: છે.

કુમરોડોર્પના ઝોરા.—કુમરોડોર્પના ઝોરા પ્રોપર્ટી એજન્ટને અને રેલવેઓના ટાઉન કાઉન્સિલને એક પીટીશન સહી કરી મોકલ્યું છે તેમાં બજાવ્યું છે કે:

"અમે ત્રીસે સહી કરનારા પ્રોપર્ટી હોલ્ડર્સ અને રેલવેઓના ઈમ્પોર્ટન્ટ, માર્કેટ, રીમાલ અને ક્રીડારી એ સ્ટ્રીટથી ઘેરાયેલા હતા. વચીએ છીએ અને તમારી કાઉન્સિલના એન્જલને બજાવવા મુશ્કેલીએ છીએ કે આ વસવાટવાળા હતામાં એશીયાટીકને ચાલુ રમવેલા. અમારી પોપર્ટીઓને બેન્જમીનરેશી કહી પડશે કે આથી ને એશીયાટીકને ૪૪૩, ૪૪૩, ૪૪૪, ૪૪૬, ૪૪૮ અને ૪૪૭ એ નંબરના રેન્ડો કમ્પાઈલ ખરીદેલા છે અને જેને આ તેઓ અને કમ્પાઈલર ધરાવે છે બજવા ખીલ પામ એશીયાટીકને લાગે આથી છે તેમાંથી તેઓ કાઢવાના તત્કાલ પગલાં લેવા બજારૂ કરીએ છીએ, વળી કાઉન્સિલના એન્જલે સમજાવે કે એક રાજકાર્યા અમે બજાવ્યા થયા છીએ કે જેમાં પ્રોપર્ટી રફોર્ડ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટના પુખ્તપર એક રહેઠાણના સળંગે કમ્પાઈલર કરનાર એશીયાટીકને એક ખાતરી સાદકથી એ મકાન તુરંતજ ખાલી કરી બધા જામીનખાતાના પ્રધાન તરફથી સુચના થઈ હતી. આથી અમને વિશ્વાસ છે કે તમે કુમરોડોર્પના બજારૂ પ્રતિનિધિત્વ ભરાવનાર એક સંસ્થા તરીકે પછાર નાંકે તો ખાતરી સાકસથી બેટલ સિદ્ધ થઈ શકે છે તેટલું તો કરશો."

કાઉન્સિલની અવરજી કમીટીએ પીટીશનની એક નકલ જામીન-ખાતાના રેકોર્ડરિયર મોકલી આપવા અને પીટીશનના પારીક્ષા કરવા ને ૪૪૩૦ કલોકાઈ છે તે ખરી છે કે કેમ તે અને બે હેમ તે પીટીશનના પારીક્ષા ર માર્કેટવાળા આવેલા રેન્ડોને તેથી પણ જામીનખાતાના પ્રધાન એવા પગલાં સહી કે કેમ એ પુછાવવાની સુચના આપી છે.

—અધ્યક્ષના નામના મહાસંઘી ડેડી ઉપર પત્રકી દુખરો કરવા માટે નાસીકે ડો. બેરના બેર રામ અને બેરના બેર વરસની સભા થઈ છે એ બેરના બુલમથી હાંદીઓ વાસી થયા હતા ઉપરના કુમરોડોર્પના સુલખની અવધી થઈ હતી અને એવે બહારથી એશીયાટીકે થવાથી તેને સરખેન્ડ કરવામાં આવ્યો હતો.

રમતના મેદાનમાં પણ અસમાનતા

ઝાર અને હાંદી સાથે રમવા

તેથી લેડીસ્મીથના ઝોરા છાયા

અમાના આપણા બહુમતીવામાં લેડીસ્મીથના ઝોરા અને હાંદીઓ વચ્ચે હાંદીની મેચ રમાય હતી જેમાં ઝોરા જીતી ગયા હતા. આ મેચ રમાવાની હતી તેની જાહેરાત અમારેથી બહાર પડી હતી અને રમનારોના તમામ પક્ષ પ્રસિદ્ધ થયા હતાં. લેડીસ્મીથના ઝોરા આ બેરને કોઈપણ પાસા અને જામીયાર ઝોરા રમનારોએ બહાર પાડ્યા હતા તેઓને એક પક્ષી એક તેમાંથી નીકળે બહુ પડ્યું. તેમાંના એકને પોતાના માલિક તરફથી નાટીસ આપવામાં આવી કે રમત રમવી હેમ તો મોકરી પોવી પડે. જોઈએ તેને રમશે તો સામાજિક બિરહાર થવાનું ધમકી આપવામાં આવી આ ધમકી એ જામીયારમથી એક પક્ષી એક જાતા ગયા અને મેચ રમાવાનો જોઈ સંજાર જણાયો. તેમ જતાં જેમાં પડીએ ઝોરા રમનારોએ થઈ ગયા અને મેચ રમાય પણ ખરી. ઈન્જલના ૩૦ હાંદીઓએ ઝોરાઓને સમ આપ્યું અને તેમાં આપણો થયા.

અર્થાત્ ખીલ ઝોરાઓમાં પક્ષી કાપાઈ કુતરણ થઈ અને એક વખતે એક પક્ષી મુલવાડું કે કાઉન્સિલે રમતના મેદાનના કીસના એવા મેમોની મત કરનારી કલમ નાખીને એવા મનાવો ભવિષ્યમાં જનતા અટકાવવા બેઠા.

એન્ડી-એશીયાટીક અને એ કે રમનાર : એવા ખીલા મોટા કહેરામાં એવી મીઠા મેચો અને રમાવી પણ નહાનાં કહેરામાં એવી બજારૂ રમવા ઉભી થાય છે અને તેઓ આ ખાતરને લખેલા વાકાઓમાં રમવેલા કરવાના એક પ્રવરત તરીકે મળે છે. પરંતુ યોગ્ય દિવસમાં આ વત તો કાંઈ પડે મહ અને હરી ઉપર મેચ નાંકે થાય એવી આજી રાખવામાં આવી હતી.

તેલમાં વળી હાંદીઓ પુરાપીયને સાથે રેનીસ રમવાની પાલ સંજામાં ૨૨૬ ૨૨૬ રેનીસ કલમમાં તપાસ આવી પરંતુ ફર્ડ ખાતમી મળ્યા તક ૨૨૬ રમશે જવાનું નકારમાં જ મળે. આને તેથી રમવો બધા પક્ષ નાંકે થવાની પાલ સંજામાં. ડેટાઈઝ હાંદીઓને પુછકમાં આવા તેઓએ પણ પોતાનું બજારૂપક્ષ દર્શાવ્યું અને તેને મોટી બજવા તરીકે મળ્યા કાઢવામાં આવી.

પાછળથી એ રમત થયા જતાવારે રમાવાની અને પુરાપીયને જીતેલા હોવાની ખબર બહાર આવી.

આ જનાવને પરિણામે લેડીસ્મીથ કહેરાના ઝોરાઓના મોટા બામે આવી રમતે બહુપાવવાને જાગતા પગલાં લેવાનો વિચાર થયો કે આ પગલાં લેવાશે એ નહીં તથા પણ.

હાંદીઓને પુછકમાં આવતા તેઓએ એવું બજાવ્યું છે કે તેઓને તો માત્ર રમત સાથે નીસખત છે. પુરાપીયન કમાલ માં પુરવાની તેઓએ અરામ ધન્ય કરી તથા પુરાપીયન રમનારોએ પણ એવો જવાબ આપ્યો છે અને બજાવ્યું છે કે પ્રતિ હાંદીઓને જાહેર થયે. આપવાના કરતાં આ બાંધ પુરાસાગકારક છે.

એક ભણીતા યુરોપીયને નીચેના વિવાદો દર્શાવ્યા છે:—
યુરોપીયના અને દોહીઓએ રમતમાં ૩ કોર્ટ પચ્ચ બન્ન
મંડળીઓમાં સાથે બળપદ્દત્ત કંઈક પચ્ચ કામચૂંતો મોર્ડ કરતો
નથી. એવું કરવાથી આ કહેરની સામાજિક પ્રવૃત્તિઓને
ભૂતિ મંબીર દરમત પહેર્યા વગર નહિ રહે એવો
રમવાના અને રમવાના બાળકોએ દોહી બાળકોની સાથે
પોતાપોતાના રમવાના મેદાનોમાં રમવાના સિકારમાં પછી કરક
નહિ હોઈ કહે, એ પ્રમાણે ભૂતિઓના મંબચૂંતો પચ્ચ
બેન્ચમાં ચલાઈ રહે છે. એ માર્ગ ન અનુસરવાથી ઉપસ્થિત
બનારી ખરી સ્થિતિથી સામાન્ય વચ્ચતા યુરોપીયનોને વગર
કરવાને આ માનવને યુરોપી ભૂતિઓના જવાબી ભેદ છે.

રમત કે મંબી?

લેડિસમીયના ઉપકા નવાન પર રીમ કરતાં 'નારાય
એવટાઈમર' નીચે પ્રમાણે લખે છે:—

યુરોપીયનો અને દોહીઓ વચ્ચે કાઉન્ટ અને રનીસની મેચો
રમવાથી લેડિસમીયનાં જે બળબળાટ એવો છે તેને કમનસીબ
જાળ આ ટરીકે વર્ણવી કહાય.

મેરોની આપણને તે પોતાના બાળકની ખીબની સાથે તેની
ભૂતિની પરવા રાખ્યા સિવાય રમવાની એવટાઈમ કરતાં બહુજ
વધારે નુકસાન પહોંચાડ્યાઈ છે. પરંતુ ઉપરથી દેખાય છે
તેના કાલો એ વિશાલમાં કંઈક ઉડું રહેલું છે. એક દોહીરને
તો એ રમતમાં નીકળી નહિ જાય તો નોકરીપરથી નવલરક
કરવાની પચ્ચ લખાઈ જાય છે. આમાં કંઈ નીતીનો સવાલ
છે નહિ. કોઈ પચ્ચ દોહી જે કોઈ પચ્ચ રમત યુરોપીયનની
સાથે કરીશામ કરી કહે એવી સાલાકીથી રમી કહેને દોહી
તે બન્ન વચ્ચે મળાય કે તેની સાથે કાર દ્રષ્ટવાળા બાળકને
રમવાના મેદાનમાં ખેલવાથી સામાજિકી મળવામાં કંઈ પચ્ચ
લખાઈ હોય નહિ ભેદ છે પછી તે બંધે રમવા, મેરીટકર્મ, લેડિસમીય
૧ નમે ત્યાં હો.

પરંતુ આ વેશમાંનું કુલ તો વેશમાં રહેલું જણાય છે.
એ ભણીતું છે કે લેડિસમીયમાં દોહીઓની માલીકની પચ્ચ
દુકાને છે અને પચ્ચ ખરી મેન સ્ટ્રીટ પર અપ-ટ્રેડ મકાનોમાં છે.

તેઓ આ છે કેમકે યુરોપીયનોએ તેઓને કાચકે-સો
આપ્યા તેઓ ત્યાં રહી અને વેપાર કરી કહે છે કારણ કે
મેટાં અંશે તેઓને યુરોપીયનો રોડ આપે છે આંતરરાષ્ટ્રીય
મેચોમાં કામેલ જવા મારે સામાજિક નહિ-કારની રાતે કામ
છે પરંતુ જે કુટુંબો પોતાની ખરીદી નિમીત્ત દોહીની દુકાને
માંથી કરે છે તેઓને વિશેષે એવું કહેવામાં આવે છે ખૂં બાબેજ.

૧૯૩૬ વર્ષના એક અંશમાં લખેલી જે "મંડ સાલિય
આદિશ" નામે જાણખાતી હતી. તેના એક મુખ્ય સિકંત
એ હતો કે યુરોપીયનેતરની સાથે 'પદ' પચ્ચ માવતો સંવંધ
રાખતો નહિ. એ રખતે સમજાવવામાં આવ્યું હતું કે
મળકુર અંશમાં અલ્બેનો મેરો બામ તેઓની સાથે સંવંધ
કરાવતો હતો અને ઉકલ નીમવાને જામ કરનારને દેડ કરવાને
નીમમ માવાની મુશ્કેલીને રક કરવામાં આવી હતી. બામ
હરી આમ્મ કહેરોનો એવો નીમમ છે કે જ્યાંથી લક નીમ

મુશ્કેલી દોહીની પાસેથી ખરીદે છે. વળી એક પ્રમાણે
દોહીઓ એ યુરોપીયન દુકાનકરે પાસે નથી જતા કે તેઓને
કરવાને મતાવી દેવામાં છે ખરી!

એ યુરોપીયન એમજ માવતો દોહી ૧ નમે મને તે રરને
પોતાના મેરીટકરી બાઈનવાની સાથે કરીશામ કરવી જોઈએ
તો પ્રુદાને આલર જે વચ્ચ તેણે રમવાના મેદાનમાંથી જકર
રાખવી જોઈએ. તેમ કરીને તે એક સારો કામસો એમજ
કોટલું નહિ પચ્ચ રમવાના પ્રાચીન સંપ્રદાયોને રકાવી રાખી
કરશે કે જેને પ્રતાપેજ ખાલીક કહેનકાલ પોતાનું આજનું
કમ્મ સ્થાન ધરાવી રહી છે."

આય કચેરીપર મી. જસ્ટીસ કાઉન્ટ

આરંભ દોરેટમાં તેમનો સ્થાન

આરંભ દોરેટની પ્રાંતિક સુધોમ કાર્ટના નવા બાબ
પ્રેસીડન્ટ મી. જસ્ટીસ એક જ મી. કાઉન્ટનો મળા અંદાડીવાના
પુષ્પારે સીવીલ કાર્ટ રમમાં મી. જસ્ટીસ બેઠાએ પોતાની
તેમજ મી. જસ્ટીસ રીકરની વતી સરકાર ક્યો હતો. મી.
જસ્ટીસ કાઉન્ટે આજાર માનનાર પોતાના અપચ્ચ દરમીયાન
જણાવ્યું કે:— "આપણને અને વહીવટના મંબાના વચ્ચે
બને તેટલો નજરનો મકકાર હોયો જોઈએ. આપણને નેર
વહીવટના મંબાના જોરપર અવકાશ છે. આથી વહીવટના
મંબાનું કમ્મ વિચક્ક રકાવી રાખવાને તેને મેવારનું એક કાવન
કરી મુકવાની રૂતિને ક્યાવી દેવી અવાવરવા છે.

રાજકીય આગતોમાં આને અંધર માલી રજી છે તેવા
વખતમાં રાજકીય સનાનો મક મરાવનારના જુલમમાંથી
નાગરીકની સ્વતંત્રતાનું રક્ષણ કરનાર એક માત્ર ન્યાય કચેરીજ
છે. અને એ પચ્ચ કુસલાઓથી મુકત રહી નથી નામરીકને
ખારે પાળવાના નીવશે નિરાશાજનક રીતે વખત જાય છે.
આત્મોના મુખીઓ અને આપણા સુમાનતાઓને તકરારોનું
સમાધાન કરવાની સત્તાએ અપાઈ છે અને તમામવલ: તેઓ
પોતાના માલીકોના નીમમાર્ક દોમ છે. અને કાર્ટની સનાને
એ રીતે ભણીજુઓને દુર કરી દેવામાં આવી છે વહીવટો
આ પ્રતિની સામે મજબુત વિરોધ દર્શાવે જોઈએ. રાજ-
કીઓની જડા જે રાજકીયકારની પક્ષપાતી નીતીનું સંધુ
પરિણામ છે તે દુર કરી જોઈએ અને કાવડા મકનાર:ઓએ
સમજનું જોઈએ કે તેઓની પ્રથમ જગ્મ પોતાના દેશની સેવા
કરવાની છે અને નહિ કે પોતાના પક્ષના બાહોની. સુકાએ
સાલિય આદિશની રોડો રાજકીય અસરથી કણુ અસાધારણ
રીતે નિર્વિપ્ત રહી રહી છે કે જે એક રાષ્ટ્રનું હું કે
આપણી કમ્મ કામ દરી રહેશે અને ૧૯૩૬ ના દેશમાં
અને રાજ્યો પ્રેરોના કુટની અને નાની પ્રજાઓ ઉપર
જુલમ શુભરવાની નીતી અમલાર કરી રહી હોય છે ભારે
જોવામાં આવતી એકી દેશમિતિને સંતોષવાને રોડો પોતાની
સત્તાને દુરપયોગ કરે છે. [એવો આને કોહુતાનમાં કહ
રહેલો છે—અ, ઇ એ.] તેનું આપણે કહી પચ્ચ અનુસર
નહ કરીએ એમ કહેવાય છે કે સાલિય આદિશ એ પ્રતિષ્ઠા
રક્ષાવનારી જુમી છે. કે જે માવતો નથી. સાલિય આદિશ

એ જાનુકળતાઓની શુભી એ માણસો પોતાની પ્રતિષ્ઠાની પોતાની જાતે કપરો બોલે છે કારણ તેઓએ કદ્ય જાને પોતાની સ્વાર્થો કામિલાયાઓની જ કપાલના કરેલી છે. એ માણસ પોતાના દેહની સેવા જગા અપાવવાથી જાને નિસ્વાર્થ પદો કરવા કદ્ય છે તે જા દેહને જાનુકળતાની મુદર શુભી જાને. અને વજાલેને માટે દેહની સોથી મોટી સેવા કારણે જાને કાઠી રાખવાની, વજાલના ધંધાને કદ્ય કરવાને કાઠી રાખવાની અને પ્રાણે નગરજાને દેહ કે પદ્યપાત રાખવા સિવાય નિર્વાપથી કાઠી આપવામાં મદદ કરવાની જે વજા કરે તે અરિજ હો કે તવંજર હો.

ચોન, જાપાન યુદ્ધને મરગે

મનચુરીયા નામવાળી તકરારને નિવેડો સાધવાને ૧૬ જાન્યુઆરી ૧૯૫૧ ઇ.સ.ના બેઠા દરમિયાન પોતાની રીપોર્ટ નકર પાઠવી છે તેમાં ૧૬૩૧ નો અપરેશન લા. ૧૮ થી જાણને સુધરેલું કાળે કમું હાર ૧૪૫૧ના બનાવોનું અવલોકન કમું છે અને મોટા કોટનના રીપોર્ટને સંપૂર્ણ રીતે આધીને જણાવ્યું છે કે મનચુરીયાના તંત્રપદ મીનતો ૬૩ છે અને જાણને રીપોર્ટની જુદા સુધારવાને બીજા નામનો સાથે પોતાનું વરકર પાલ બેઠા સેવા સુધર્યું છે.

જાન્યવારના પ્રધાનમંડળે આ કમિટીની સલામતીને રૂ. ૩૨ લાખો અને ઝીન સાથે બકારોબકાર પ્રસલ્લ સલામવાના અને મંચુકના સંબંધમાં બકારોની સખલ નદિ મજૂદારવાના પોતાના બાલકા ફારાને વળગી રહેવાનું નકો કર્યું હતું. વળી લીમ અને કમિટીની સલામતીને રૂ. ૩૨ લાખો તેમજ જાન્યવારના રેલીને તેમજ નીચળી જવાનો ફારા કર્યો હતો.

ਦੁਖਮੋ ਰੀਧੀਯੋ ਸੀਗਨੀ ਸਮਝੋ ਰਸਮੁ ਕਧੋ ਫਤੋ ਜੁਧਾਰੇ ਸੀਗਨੀ
ਪੁਸਯੋ ਜੁਧਾਯੋ ਤੇ ਸੁਭੇਦਨੇ ਮਾਯੋ ਫਤੋ ਜੁਧਾ ਕਧੋ ਨਥੀ.

అనుబంధం 1

જાણને કમીડીના રીપોર્ટને જવાબ વાળ્યો છે તેમાં કમીડીના નિર્દાનથી જામે પોતાનો વિરોધ દર્શાવ્યો છે. તેણે પણ મીડિયમના સાથે કાર કરવામાં કોઈવ દરમીયાન રાખવાના કામમાં સહકાર કરવાની જાણને પોતાની પ્રતિ દર્શાવી છે પણ કમીડીને પોતાનો નિર્ણય જાણવા પડેલા પુરતો વિચાર કરવા મેંતવણી જાણી છે અને જાણને મંચુરીમાં મીનના તંત્રમાંથી કદ પડેલા જોવા નથી મંચુરીમાં એમ જણાવ્યું છે.

૧૯૬૧ ના અપ્રેલમાસો નો જની મહુ તેનો દોષ જ્ઞાપાન
જોડે અંદો લીમના ઉપર યુદ્ધ છે કે જોડે ઉત્તરને જ્ઞાપાનને
વચ્ચાદી કાઢીને વજ્રમળા ભેળાને જ્ઞાપાનની વિરુદ્ધ કરી
અરુણા કલ્પા

સોદોશને મંત્રસુક્ષ્માને બામ છે તેના બરહર મેન્ડુ પદ્ય છે તેના દોષ પદ્ય જાપાન કીઝીર મુકે છે જાને જાપાને છે મંત્રસુક્ષ્માની સહીતલામતી જગતવતને જાપાને સોદોશની જાને પગલાં લેવા પડશે

પરથી જાણવાને વરદાન દઈએ છીએ.

440 3150

[illegible]

કેલ્કા ૪૭૫ વર્ષમાં પાંચ જાતના દળની ધરદેરી કાપનરા ખરી.
દેવી છે તેનું ને શું કરશે કે પીટલ તિયારી રહ્યું છે. એ
લાકનરા જાણને તેની લાગુને કપાયો કરવાની જરૂરને લીધે
છે. એ જરૂર ને પાળશે કે કેમ એ પ્રશ્ન પુકાઈ રહ્યો છે.

'ડેલી મેજ' અંદરનું કદ છે કે ચીન અને જાપાન ને
અડામ કરવા ઘેરાયેલા છે. આટલે તેમાં નહિ પડતાં ઘટસ્થ રહેવું.

‘ન્યુઝ ટોનીફ’ સમી છે કે : જાવાને કથીનાર કે નાથાની વધુ મહત્ત્વથી નહિ જોઈએ. ઈશ્વર જનને ખબરીકામી જાણતી સત્યકે પ્રજાનાં વિશિષ્ટ કરવા જોઈએ.

જાન્યારી મેન્ડર પાર્ટી સમયેકે પડોપર દર્શાવાર મોકલવા
કેપડ બાંકુક પ્રકાશવા મથા રહી છે પણ પરદેશવાતાના
ફેક્ટરીએ જવાબુ કે કે બાંકુકી બિલ રહી દર્શાવાર
પરો પાલવા જોવા તા દર્શાવારે પ્રતિબંધ મુકવા બંધ છે

અપાનમાં પ્રવળનો સંપૂર્ણ ટેકો

આધાનમાં પાંચમિન્ટના નવનમ શબ્દમાં પશ્ચિમી સરકારને
ચોદાનો રૂ. આપ્યો છે.

જાણની તંપારીએ ચાલી રહી છે. ૩૦,૦૦૦ એલ-સેલજરથી વાસુદેવના હરહરી મંત્રને એટલ વધા કરવા. રાષ્ટ્રિય ગીત બાબતે પછી કોન્ટ્રી પ્રાર્થના કરી કહેનવાદના મહેલને નમન કર્યું હતું અને મુબેલા યોદ્ધાઓની રખેરાને નમન કર્યું હતું. એકસ-અરવિસમેન્દ એસોસીએશનના પ્રમુખ બનરજી સુમ્રીએ બંધન કરી હરિયાઓને તૈયાર રહેવા અદ્વાન કર્યું હતું અને લીડ એફ તેજ-સને વધાવનારો અને સરકારને ટોચ આપનારો હરાવ પસાર થયો હતો. એવેબ હરાવ પીટ ૮૦૦૦ ની મેડનાએ હમો હતો.

ટોળાંમાંથી રૂઢ અક્ષરો છે કે અપાનના ટોળાંમાંથી. એમ
જોઈ તેજ-સમાંથી નીકળી જવા સાથે ઝનીવાની આપણે
પરિવહન અને મુજબ પરિવહનમાંથી પણ નીકળી જશે.

દશમીયાનમાં જાપાનની સરકાર જેટલા પ્રાવર્તી ઓનમાઈની ઉપર પેટપીવાઈ કદે તરફ જામળ વધતું જાય છે. જાપાનના વિધાનેએ ઓનના નરકરપર મોરબ કેંચા હતા. અંતુકોએ ઓનના સેનાપતિને રજ કાઢવા જેટલા જાણી કરી જવાનું જાણીએટ જાણ્યું છે. ઓને પહેલ કરી તેથી જાપાને જા પચાઈ વહેલ જીવ છે.

શ્રીમદ્દેવદાસ હામી નર્સ

મીનના કામચલાણે પમાન છે. સુધે ભલેર કર્યું છે કે આ
જોડેક કદી છોડવાનું નથી. શીમ જોઈ તેજ-સની મહત્તી
તે ભાષા રાખે છે.

પેલી કોલોનાઇઝેશન સ્કીમ

પાલિમંદ્રમાં પ્રજાવસી સવાસ

પુનામન પામીએન્દર્મા મુખમેન્દના મા. ત્યા. પાર્શ્વના મેન્દર
મા જી જોય તીકરો સાથે જ્યાંકિતના હોદીએ માટે
મુકદ્દમથી ઠાણનાકાએકન રજીમને વિશે મરકારે શું વચન
હોદીમાં છે એવો સવાલ પુછ્યો હતો તેના જવાબમાં મુખ
પ્રધાન કે. મજાન જન્મ વંશ કે. હોદ્દાનામથી તેમજ સાથે
જ્યાંકિત હોદીએને જન્મ દેશેમાં વધવા માટે એક ઠાણ
નામકેક રજીમની સહયોગીઓની સવાલ મરકારે પુનામન

સરકારે જ્યારે હાઈ સરકારની સાથે સાતેજ આફ્રિકાન પ્રતિજ્ઞન કોમિશન સામેલ થવા પુછ્યું છે કે નહિ એ બાબતમાં પુનઃમન સરકારે કોમિશનને પુછ્યું હતું. કેટલાક માસની હીલ પછી કોમિશન તપશ્ચીની કરી અલગમતે જવાબ મળ્યો હતો કે હોદ્દા ડામ તે સમયમાં સામેલ થવા તેમણે છે.

हरभाषाभाषां सुनीयन् सहाय्यं प्राप्नुयान् सहाय्यं प्रदाय
करी कर्ता चेत्ता अथवा न ते सहाय्यं नरक्षी चेत्ता अथवा न
प्राप्नुयान् अथवा न सुनीयन् के द्वितीयं दातुं प्रयत्नं करी
मीयान्तां केसोनाप्रयोजनं करना अर्थात् प्रयत्नं.

એ ઉપરાંત મારે અજ્ઞાનથી એમને કે જાનમાં પણ ખાસીક
મીથાનામાં જોડોનામએકલ રજીમની કાલવાપર ચર્ચા થયે
જાને પ્રતિબલ સરકાર એ જાળવતે હવે ખાન રહે રહી છે

विविध सभास्यार

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 104

દાંડવાસમાં બે વઢીસાની સનદ છીનવી લેવાઈ—
 વીરવરદ'પદના વઢીસા દેવદાસ નીચાલાસ ભેદર અને રવાજરદેનેકન
 હેરવઢીસા અને એ બે વઢીસાને દાંડવાસની એ કોલાવટી
 વરજીવરમાં દાંડવાસની પ્રાંતીય કોર્ટ અને છાત્રી મેનાં
 દુકમ આપ્યો હતા. તેઓની આમે આપ્યો એ હતા તે
 પોતાના વરજીવરના વરજીવર અને કાવરને કમવા અને
 ખાન દેવામાં તેઓએ એવરવાઈ જનાવી હતી, પોતાના વરજી
 એને બધી દુધીકતા હોવા નહિ હતા અને જે કામ તેઓને
 સોંપવામાં આવેલું તે કામને વિશે તેઓને વરજીવરને લેવું
 સખવવતા હતા, પોતાની સાથે વરજીવરદાર હરનારોએ
 તેઓની તરજીવી પેલા મળ્યાની અને પોતાને સોંપવરમાં આવેલ
 કામ વિશે પુછાવું હોય તેની વરજીવરવાળતા નહોતા કે પુછાસે
 કરતાં નહોતા અને પોતાના વરજીવરને માટેના દરદના નાણાં
 પોતાના વરજીવરને દિસવ નહિ આપતા તે નાણાં પોતા
 પોતાના ખાનની લખવેજમાં હોવા હતા.

કોસ્તીયાનામાં નવું હાથમેસ—કોસ્તીયાના (કોસ
નાક) માં કોડીને એક નવું ચેપાવનું કામમેસ મળ્યું છે.
એકાએકની એકર એક કામમેસ તેમજ રત્નચેપાવો વિશેષ
લોકોએ કલે. પરંતુ તેઓને કાંઈ મળ્યું નહિ.

મળ્યું વર્ષમાં કેટલા નાણાં સ્થળા—પુનીયનની જામન
સભ્યમાં મી. મારાને પુલેજા સવાલના સવાલમાં આવે આતાન
પ્રમાણ મી. મારાને સવાલને કે જેમાં મળ્યું વર્ષમાં પુનીયનના
માટે પ્રતિષ્ઠા સ્થળાને નીચે પ્રમાણે મારાને નાણાં સ્થળા જેમાં

1991 104, 141, 160

જો. રા. સ્ટેડમાં ૨૪૮, ૧૮૦, ૧૭૦

ਸ਼ਿਲਪਕਲਾ ੧੨੬, ੧੦੬, ੪੮.

이러한 사실은, **공공, 민족, 국가**.

ਸ੍ਰੀ ਮਾਤੁਲੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਮਹਾਰਾਜ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ :-

2431 100, 100, 100.

સા. કી સ્ટેટમાં ૨૪૧, ૨૨૦, ૧૭૪.

अथवा ८६२, ६००, ५२४.

नाटकाभि ६१, ११४, १२८.

૧૯૩૬ માં યુનીયનનો વેધાર—૧૯૩૨ ની સામ્ય

ସୁନାପତ୍ର : ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଶିଳା ଦେବୀ । ପୃ. ୧, ୪୨, ୭୬, ୮୫ ।

આદર્શ કુળ આચાર્યશ્રી: જઈ હશે મહા આદર્શ આચાર્યશ્રી: કલે.

લેખ : જરસામા પુત્રીયનમાંથી પુનામ્નટો કીમદન પા. ૪,૫૩,

૪૧,૬૦૨ નો ઐટલો ફક્ત નિકાસનો ૮૫ ટકા માત્ર નિકાસ થયો હતો. મુનિબનના ખાદીક કહેનજાકણના રેશીમાંથી પા. ૧,૧૬,૮૪,૬૭૨ ઐટલો ફક્ત આપાતનો ૫૫ ટકા માત્ર ખામાત થયો હતો અને કાર્થિક ખાદીકમાંથી કહેનજાકણના ખાદી રેશીમાં પા. ૫,૧૮,૫૫,૭૧૭ નો ઐટલો ફક્ત નિકાસનો ૮૮ ટકા માત્ર નિકાસ થયો હતો. ૧૯૬૨ ની સાલમાં કાર્થિક ખાદીકમાં પા. ૧૧,૧૭,૭૨૦ નો રેશીનો માત્ર ખામાત થયો અને પા. ૧૦,૮૨,૦૬૭ નો માત્ર રેશી મોહયો. હાફ-રતાનથી કાર્થિક ખાદીકમાં પા. ૧૦,૧૮,૮૭૨ નો માત્ર ખામાત થયો અને પા. ૧૬,૨૮૫ નો માત્ર હાફરતાન મોહયો. ૪૫ હરથીવાન ફક્ત પા. ૪,૦૬,૧૮,૮૦૮ નો માત્ર મુનિબને ખામાત થયો અને ફક્ત પા. ૧,૪૫,૪૭,૨૧૮ નો માત્ર મુનિબનની બહાર મોહયો.

અંતિ મારણા ખાતે દેહની સ્થળ—પોતાની પત્ની શ્રીમતી
જીમ્મી કંઠાના આરોગ્યને કારણે મૃત્યુ પામ્યા પછી તેમની
જન્મકાળની સંખ્યા ૭૪ થઈ હતી.

કેપ ટાઉનમાં વિમાની અડકનારા—અર સોન
કેપટેનના વિમાની લરકાના બે કાપો દવાખતોફોનન્ટ સોન
સોન અને વાનરસોન સોફ્ટપેટ' મી. હં રીક નવા મુકારે
વિમાનમાં કાઢા કા તેરલામાં ૫૦૦ પૂટ હોયેથી વિમાન
પુટી પડનાથી બન્ને મરણ પામ્યા છે. સોન સોફ્ટ પાટીથી
અર્થાત્ મરણ થો કતો અને કેપટાઉનમાં કનીમુન કરવા મનો
કતો. દુનીયાના કોઈ પણ પાછલટ કરતાં તેજી વધારે કલાક
વિમાનની મુસાફરી કરેલી કરેવાય છે.

મુન્દર ભંડેન હાંડો સોસાથડી—સોસાથડીના મંત્રો બધા બધાને છે તે મધ્યા સ્થાને સંપાદન પ્રમાણે રચાઈ અવાની કલા જાણનાસીના વચનામળનું રાન કરવાનું સુખમય પ્રાપ્ત થયું હતું. જે નિર્લક્ષ્ય પ્રકારે આટે તે તાર. ૫ મીના અન્ને પ્રધાનો હતા કરમી-વાન રાજે મુન્દર ભંડેન હાંડો સોસાથડીના મંત્રોરૂપાં સ્વદેશભક્તિ, અનુપ્રસ્થતા અને વેદધર્મ વિરેચન પ્રાચરે. ઠવાં હતા. તા. ૮ મીની કાન્ને સોસાથડીના અ.અમ હેઠળ રા. કાઝાબાઈ પ્રજુના પ્રજુખપદે સ્વામીના માનમાં મેળાવડો કહ્યો હતો. સ્વામીએ જીએલ કૃપર કારપુર્ણાક વિરેચન કર્યું હતું. તા ૧૦ મીની રાતે તેજો શાખા કરજન બધા કૃષ્ણી મધ્ય હતા. તેજો હસી મુન્દર ભંડેન પધારા છે.

ખીંડીરા કુટિયાગનું પ્રદર્શન—જાનમાં ફર સાલ બરાસ
ખીંડીક ઉભામનું પ્રદર્શન કરી અપા સોભવારે ખુબ્બુ બ્રહ્મકું છે.
રજા જેઠર બચીન તેમાં રોકાસ છે જે બત આલ કરવા રણ
દશનેડ વધારો જવામે છે. આઉપ બાદિકાએ તેમાં બાદિકાની
પેદાસના સખજા રજા રજાદિ મુકાલ છે. કોઈસવાને પચ તેમાં
બાગ લીધા છે બને રજા, આસકા, ખીતજના વાલજ, કાચી
ફાંતની કાચીવારી, બાજબ વિગેરેનું પ્રદર્શન કર્યું છે. રજા
સાચીએ ચોલા ૧૧ રજાએનું પ્રદર્શન કર્યું છે અને બીજાર બને
જોરીસાએ ચોલાનું બાગ જુદાં પ્રદર્શન કર્યું છે.

અહીંથી સરકારમાં અજીવિશાસની દરખાસ્ત—
 કે-સબરી આયોગીકરણની કોઈક કાલની ખાંડીક સરકાર મેજારીને
 નિઠાણ બાવવામાં નિષ્ફળ નીવડેલી કે તેથી તેનામાં અજી
 વિશાસની દરખાસ્ત દિવાલે જાવમાં રજુ કરી હતી જે ૪૬
 વિરૂદ્ધ ૪૪૪ મતે ભરી મળી હતી.

સર્વશક્તિ પ્રતિજ્ઞાસ સ્વસ્થરે—ગી. વીનચન મર્ચન
અંગ્રેજી ભાષાના ભોગોનો પ્રતિકાસ ૪,૦૦,૦૦૦ રૂબાઇ
લખવાનું મેસરી એસએન આઇ સીકી ટરી બાબુ ડી. તે.

માટે તેને પા. ૨૦,૦૦૦ મળશે.

શ્રી. વિદુલકાર્યની અમેરીકાને અપીલ—અમેરીકા અમેરીકાની સીમાઓમાં મળેલી એક સમાચાર જાણનાં થી. વિદુલકાર્ય પટેલે જણાવ્યું હતું કે “અમે એમાં ૫૦ વર્ષથી છુટાપછાટી કરતાં અમારીએ જીતે અમારે પુરો સ્વતંત્રતા નેપાછાં છે અને ૧૯૨૬ માં દીંદી રાષ્ટ્રિય મહાસભાએ એવો ઠરાવ કર્યો હતો. અમે એમાં ૧૫૦ વર્ષથી બીજીક અમલ ફેરવે જાએ. તેમણે દીંદને પોતાના કબજા નીચે રાખ્યું છે અને કાંઈ પણ માણસથી આં બાવસનના તમાર ખંડુક રાખી રહ્યાં નથી. ઈંગ્લેંડે દીંદમાં ૧૦ દબાર બીજીક સોલ્જરો હમેશને માટે રાખ્યા છે. એક દીંદની રોજીદી આવક ૪ થી ૫ સેન્ટ છે અને ૩૦ કરોડ માણસો વર્ષમાં ૮ માસ બેકાર રહે છે. ૪ કરોડને દિવસમાં એકલ દેક આપા મળે છે. દીંદની સ્વશાન્યની કદમમાં માર કાપવા આવને અપીલ કરે છું.” સભાએ સ્વશાન્ય માટેની દીંદની માંમણી પ્રતે દિલસોછ ફાલેવારો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો.

અમેરીકા અભિનિવંધથી કંદારપુ?—પુનાછટે રોટમની સેનેટ હાથ પીવાની જાણી રહ કરવાનો એક ઠરાવ પસાર કર્યો છે. એ ઠરાવમાં જે કાગોમાં છક નથી પીવાતો તે કાગોને હાથ પીવાના કાગોમાંથી તેમાં હાથ આપાત ન થવા પામે તે માટે રજૂઆત આપવામાં આવ્યું છે. મલ્લુર ઠરાવ હવે પ્રતિનિધિ સભામાં જશે અને હાં જે પસાર થશે તો ૪૮ રાજ્યોની આસ સભાએ તેને મહાલી આપવી પડશે.

ઉપરોક્ત ઠરાવ પ્રતિનિધિસભાએ પણ પાસ કર્યો છે.

અમેરીકાના પ્રજાસત્ત્વને જાણીઆર—અમેરીકાના પ્રેસીડેન્ટ-સેકેટ શ્રી. હાલેક ઉપર શ્રીકામી ખાતે તેમના માનમાં યલેલા મેળાવકામાં જે કામિદારા નામના છટાલીપન કહીયાએ પાંચ કોળીઆર કર્યાં પણ તે ‘વડી’ ગયા હતા. સીકાગોના મેયર શ્રી. કરમાકને જોઈ પાગી હતી પણ તેમની સ્થિતિ સુધરતી જાય છે ખીલ પાંચ જગમી થયા હતા. કામિદારાની સામે શ્રીલ પણ ખુન કરવાના પ્રયત્નના આરોપો હતા. તેને ૮૦ વર્ષની ૧૬ની સજા થઈ છે. કામિદારાએ કહ્યું કે તે સાંકોતને પિકારે છે અને નેટલા પ્રેમીન્ટોને હાથે તેને તે મારી નાખવા માંગે છે. તેના વિચાર તે પ્રેસીડેન્ટ ઉપરને મારવાનો હતો. પણ તેને મદદે શ્રી રસવેસ્ટ આવી ગયા. ન્યાયાધીશ ૮૦ વર્ષની સજા કરી એટલે તેણે કહ્યું કે ૧૦૦ વર્ષની પુરીજ સજા કરવી હતી ને.

શ્રી. રસવેસ્ટ ૫૨ ખીજા ઘાત પણ આવી હતી પણ તેમાંથી પણ જમવા પામ્યા છે. કાંઈએ પોરક મારકે તેમની ઉપર જોખમ મોકલ્યો હતો. તેની કોઈ પોરક જોષીસમાંજ પાર્શ્વ ખુલી જવાથી થઈ હતી.

લીડનેક દુરમન કીડા—જરખાનીસાનમાં એક એવા કીડા જણાવે છે જે લીડનેક દુરમન છે તે લીડ અને તેના કોષ આપ જાય છે. આવા કીડા જે વિસ્તારમાં કોષ છે હાં લીડ પડતાં નથી. જરખાનીસાનમાં એના ખુબ જખતરા થયા છે. એ કીડા એલીવાડીને જરા પણ નુકસાન કરતાં નથી.

ક્રેસન્ટી “એકાદા કોન્ટ્રેસ્ટ”—આવને મહિને ક્રેસ પોતાની “એકાદા કોન્ટ્રેસ્ટ” કરવાનું છે જે વખતે માસમાસક સહીત ક્રેસના આક્રિયાના અરખાના પ્રતિનિધિએ પોતાના અવિખના આર્થિક સંબંધ વિશે ચર્ચા કરવાને પેરીસમાં ભેટન મડા કાગમાં ક્રેસના અરખાનો કિલ્લ વધી થઈ છે અને ક્રેસની જખતની સાથે કરીકામાં ઉતરે છે એ ચર્ચાનો ખુબ વિષય છે.

ક્રેસનીના અરખાનો—છટાલી પોતાના અરખાનોને વિચાર કરી રહ્યું છે. છટાલીના એક અર્થ સત્તાવાર પણ “કોન્ટ્રેસ્ટ” કામે છે કે આક્રિયાની સુધીના માત્ર ૮ ટકા કાગમાં મધ્યમ કદ વાળા રોજી આવેલા છે અને આખા અરખાની કદ કાગની કદ મોટી વરતીને ૬૦ ટકા કાગ આ કાગોમાં વસે છે અને ત્રણ કાગ ખીલ કાગોમાં વસે છે. ૫૨ વખત કામે છે કે, એપીસીનીયા, મુગાન, કેનીયા, ટાંજાનઝા, રોડેસિયા અને આમહાના ઉચાકાવાળા કાગોમાં વસાહતની કામતાઓ ત્રણ પુરતું ખાન એકાવામાં આવ્યું નથી. ટાંજાનઝા સંબંધમાં તે કામે છે કે એ દેક મુરે-પીચનેના મલવાટને માટે કાગક કોવાની દ્રષ્ટિએ તેમાં ૪૫ લાખ તેડીયોની વસ્તીમાં માત્ર ૬૫ દબાર મુરેપીચનેના છે એ વધુજ જોઈ પ્રમાણ મળ્યા.

ક્રેસના વાઇસરોયના સેકેટરી શું કહે છે?—જનરલ મોલેન જે છટાલીમાં મુકાનના મવરન જનરલ હતા અને ખારટુમ ખાતે મરજ પામ્યા હતા તેમની સંવત્સરીના સ્મારક તરીકે તેમનું નવું જીવનચરિત્ર લખાઈ છે તેમાં ૧૮૮૦ માં તે ક્રેસના વાઇસરોયના સેકેટરી હતા તેનો એક પ્રશ્ન આપવામાં આવ્યો છે. તેમણે કહ્યું મોલવાની સાથ ના પાડી તેથી જ પહાં તેમણે રાજનાકુ આવ્યું હતું. પોતાની મેનને એક પત્નમાં તેમણે પોતાને કમેલા અનુભવો લખ્યા હતા તેમાં તેમણે લખ્યું હતું કે: “નું મારું પુત્રે દીંદીસાન આપણે નજરના અવિખમાં મોહ એસવાના જાએ. આપણા કુવાનોને માટે આ ખરાબમાં ખરાબ નિશાળ છે. જ્યાંને નિરંતર પોતાનું દુઃખન રહ્યા કરતાં એકને મને હસવું આવે છે. માર જાગ્યેનો સંપુકત પ્રમાર પા. ૨૨,૦૦૦ છે. એ. બી. એ દીંદમાં પાંચ વર્ષ માગ્યાં અને તેન પા. ૪૪,૦૦૦ મળ્યા છે. આ સિવાય કામે વખત નહિ નથી કરે.”

ક્રેસમાં જરખી અરખા—સીમારીમાડોન (રે)માં જરખી આગ અમલથી ૧૮૦ મરો નળી મરમ થયા છે. ૧ કીમે નળી મરી છે અને થળા મુખો, આ અને કોરોજોને મંજૂર થઈ થઈ છે.

ક્રેસાસે ક્રેસનારોએ રાજના આર્થિકવર્ક—ક્રેસા પવંતે ક્રેસનાં માહક કરવાને કંદારપી કોંડ જવા ઉપરોક્ત આર્થિકકોને કહેનકાક નેની આર્થિકવર્ક મોકલ્યા છે. માર્ચની આખરીએ તેઓ છટો નેપાળના મહારાજની પોતાના કીડ ઉપરથી ઉદ્યાની તેઓએ પરવાનગી મેળવી છે.

જરખાની ક્રેસનાની ક્રેસના—જરખાના અમલ-દારોની ક્રેસના પોતાના ૫૨ ખરખમાં ૪૪૪૨ કરી પોતાના ક્રેસરી ખાતાને અને કરીયાપ ખાતાને આપવાને પાછા ૨૦૦૦ માહકા કર્યા છે. આ ક્રેસનામાં મુક મંત્રી ક્રેસનેન્ટ જનરલ આશામી અને કરીયાપ ખાતાના મંત્રી જોષીરલ ક્રેસાકાનાં પત્નીઓને કમાવેક થાય છે. એ ઉપરાંત ખીજા ખાર ૬૬૨ ક્રેસાએ તેમાં કામે આવેલો છે. એ રકમમાંથી પાછા ૧૬૦૦ કરકરી ખાતાને ત્રણ ક્રેસ-મુલ-સ ખરીદવાને અને પા. ૧૪૦૦ કરિયાપ ખાતાને અર્ચવાછટે ખરીદવાને આપવામાં આવ્યા છે.

ક્રેસનાના રાહસે અધિપતિને કરેલી કલ્પ—ક્રેસનાના એક પત્રના અધિપતિએ ક્રેસનાના રજવારના પ્રધાન તેમજવાકને જરવરે કરવા માટે ના. કહેનકાકની આગર માનવારો તાર મોકલ્યો. તેથી તેને કાદના કુકમથી પકડવામાં આવ્યો અને તેક્રાસના પોલીસ એકમના પચવીસપર બહુ મારનાની સજા કરી છે.

[illegible]

રાષ્ટ્રિય અમલને પ્રથમ કસ્ટન—લેશનની મુખ્ય-
પાલીટીએ દેશપ્રેમથી દાદામને એવા રૂબ રૂબ છે કે દેશ-
દાદાએ એનાની સહીએ પ્રાણી આપામાં કરવી, અને જે
નામે પરદેશી હોય તેને પ્રાણી અપામાં આપવા. પ્રાણી
નામેની નીચે પરદેશી નામે બાના અસરે અપાવા.

તુરકીમાં લોખંડની ખાણ—મરનાન નજીક એક લોખંડની ખાણ મળી આવી છે. આ ખાણ થોડા વરસો પહેલાં જાણ થઈ હતી જેવડા અખાણમાં લોખંડ પુરું પાડી શકે એવું જણાયું છે. તુરકી સરકાર તરફથી ખાણમાંથી ખનીજ પદાર્થો કાઢવાનું કામ શરૂ કરવામાં આવનાર છે.

દુરહી સ્વદેશીની ક્ષિમાયતે—પરદેશી પેટીભો સાથેની
લેવા દેવડ લઈને જામ કરવાનો દુરહી સરકારે દસપ કર્યો છે
તે ખારે છે કે ક્ષેમ કરવાથી કેના ઉત્પાદન કુમર બને તેવાથી—
જોને લાભ થશે. સરકાર પોતે સ્વદેશીની કાપાઈ લેવાથી
દેશી વસ્ત્રોનો પ્રચાર વધારવા માટે તે ચેતે પ્રયત્ન કરી રહી છે.

સુભદ્રામંડલ રીલિઝેશન કોર્પો—ફિલ્મોના અંગત અધિકારી
પ્રતિષ્ઠાના સુભદ્રામંડલ રીલિઝેશન કોર્પોના સ્થાપક અને અધિકારી અમલ
અધિકારીના સુભદ્રામંડલ ૧૦૦ મરણ અંગત અમલ. ૧૨૬ મરણ અધિકાર
રિલિઝેશન અમલ અમલ.

એક કલિયાણીની પદપદ—ઝાંઝામી રન માધ્યમ
કુર કોઈ માધ્યમ સુપરે નામના એક કલિયાણીને સરકારે
પદપદો છે. ઝાંઝામી માધ્યમ કલિયાણીને પદ પદોના કલિયાણી
રમનાર છે છે એમ કલિયાણી છે. તેને પદપદોને કલિયાણી
કલિયાણી કલિયાણી કલિયાણી.

વાધજીવી મુખેલો રિકાર્ડી—પોલીસ કારબન્ટ ને.
 એકસ બંધાળના અવરતર સર. ને. એન્ડરબનની સાથે સ્થાયી
 માઈ તરીકે ટોતર બંધાળના બંધોમાં શીકારે જતાં
 અને એક જાળી કોઈની વાધજીવી તરફ કાઢીપર જતો
 હતો. તેટલામાં વાધજી કાઢીપર જામી આરો તેને નીચે ખેંચી
 પાડ્યો અને જાળમાં ધમકી ભડા મહા વજ તે પોતાની
 રીમોશવર કાઢી ફેંક્યો. અને છ વાર ક્યો વાધજી તેમ
 પડતો મુક્યો અને તે રીંગતો રીંગતો ગ્રાંડીમાં બરાબ ગયો.
 કાઢીએ વાધજીપર ફેપી બરાબ વાધજીને ધૂંટીને મારી નાખી.
 એકસ ફક્કતાની કસ્ટીવાલમાં પોતાના જાળને લીધે મરજી
 પાડ્યો છે. વાધજીના મજી મુક્યોને ફક્કતાના કુખાં મુક્યામાં
 જાળ્યા છે.

હોદ્દાશ્રીના ને ગુણુ નામ—હિંદીમાં કમલ ખાનાના
ખાસિકારી માં કમાતા પ્રસાદ ખારખીટ જંગમના કિનાર કરવા
મોકલી રાજાખાના કોલ હતા. ગામદલ પડી જવાથી તેમાંની
ઝીણ તેમને વામતા તેમને જમણે. જમ હડી જવાથી કોલ-
રકન જમણે તેમના હરિયાં કોલીની જરૂર પડતા તેમના

આમ જો પરમાનંદ જેનો આમ સી. એમ અને શ્રીદારના
દેવુદી કમીઠનર છે તેઓએ પોતાના શરીરમાંથી વીસ કરોડ
બોલા પોતાના આંતરે કવ નચાવવા માટે કાઢી આપ્યું હતું.
મુનીયને સ્પેક્ટેશ

પ્રતીક્ષા સરકારે હજી ટીએસીઆનની વાતો ચલાવી રહી છે
પણ બાકીના જગતી યજ્ઞ સુધીમાં કંઈ નિવેદો આપેલો નથી.
અમરદેવે=૬

આપરશે-દયા સરકારની વિરૂદ્ધ જેક 'સેફ દગ' વિરુદ્ધ
 ચલુ છે તેના મુખ્ય મો. એલોબીનસ છે. રજની વચ્ચે
 પ્રમુખ દીવેશ્વરની વિરુદ્ધ કામચિત્તા માત્ર વરદ હજતા હોવાથી
 તેના મો સહાયે રજનાથી નીકળા મધ્ય છે અને જેક નવી
 આપરીક મુનીટી એસોસીએશન રજાથી કો કે નો બિનરાજ-
 હારી અને સાવજનિક છે. આ સંરક્ષાએ સેફ રજાને પોતાની
 સામે નેકાવા વિનંતિ કરી છે સંરક્ષાનો હેતુ રજાનું અને
 સંપૂર્ણ આપરીક-ડ રજાપણે બંધારણનું કામ કરવાનો છે.
 બીજાએના માત્ર વરદ રજાએ સર્વિસનું બલવવાને તે
 પ્રવલ્નથીકાર રહેશે અને તે સાથે સુદાએથી અરકારને પોતે
 વકાદાર રહેશે અને રજુનીટની ગળવળ આમે વિરોધ દર્શાવશે.
 સંરક્ષાના પ્રવેશ સહાયે સંપૂર્ણ નહિ થકદવાની પ્રતિજ્ઞા સેવી
 થકે છે.

“હિતે=હુ” ના બાંયકોને નમ્ર સ્વરજ

મોઝી શાલિન્ડરે લખેલી આખર કલ્પનાનુસાર “દિવેન્દ્ર” પત્રના આધારેના કા પો એક સુસાગે ખાંડપુર્ણક જલદેખત ઉઠાવીને આવે વર્ષે સુધી કરમ સેવા નબળી છે. તે વાંચકોને જાણવડું નહોતું કે શાલિન્ડરે સમાચાર તથા કોલના વિરે પુરવૈના મનન કરવા સેવા સેમા, કાલે, મંદોના રીપોર્ટ, જનમ મરજની નેમ, રેલવેથી પ્રચાર, મંદોના રીપોર્ટથી મરજીર મજાસાર આપ્યુંને પેર એક મળવા કલા, તે કલે જાંજલ જલ તે! શાલિન્ડરે કરમાવા નેવું છે. નેવું આ જાણના સાદિકાનું વાંચન મનન કરું કલે. નેવે રાષ્ટ્રીય તથા જાતિ અભિમાન, દેશાભિમાન, નેવે સુધરેલ યુવક, સેનામાં વધારે કરવાની યત્ન કરી તે જલે તે જોડે મજ “દિવેન્દ્ર” નજ સવા દેશજ નાંક. સેવા પ્રજાજમા જવાજમ મોકલું નહિ તે! આપ મેળે જાંજલ કરી.

[illegible][illegible]

હિંદુસ્તાનના તાલ સમાચાર

—હિંદના ઈંગ્લેન્ડ પછાતા નેતા ડૉ. અંસારી જેઓ કાલ પુરોષ માં છે. તેઓને હિંદુસ્તાનના લગભગ પચાસથી તેઓને હિંદ જવાનું પ્રયત્ન કરવાનું પડ્યું છે.

—મધીયના સેક્ટરી થી પારલાલ અને ચેરીટર શ્રીરામ કસ્તમજી અમીને હિંદુસ્તાનના કાર્યને મદદ કરવાના આરોપ માટે પકડવામાં આવ્યા છે. તેઓ બન્નેને એક વરસની સજા જેક અને રૂ. ૨૦૦ ફાઇની સજા અને ફાઇ ન કરે તો ત્રણ માસની વધારે સજા થઈ છે. જે ઉપરાંત બીજા ક માસની સજા જેક અને રૂ. ૧૦૦ ફાઇ અને ફાઇ ન કરે તો ક બહુવાડીયાની વધારે સજા થઈ છે.

—શ્રી. એમ. એસ. એસ. પોલાકે ઈન્ડિયાની હિંદની મુલાકાતે આવ્યા છે. તેઓ મધીયની મુલાકાતે જઈ અંત અને અરપૂરના વિધેયો વાતો કરી હતી.

—અમદાવાદમાં હોદી વિધાયોની નીચકોંડના બંધનમાં આજીવન મુંબારીશાના લોકાવા નર સાથે આંતર કામી જમ થયા છે.

—હિંદની અરકારે હિંદની હિંદુસ્તાન દેશના રૂ. ૫૦ હજાર જેનો માંથી જરૂર કર્યા છે. તેમાંથી અરકારે રૂ. ૧૮,૦૦૦ ફાઇ તરીકે આંદોશ કર્યા છે.

—મરહુમ શ્રી. મહમદ અલીની બીજા મરજીવિધીના વાડગીરી માં મુજબમાં આજીવન લોકાવા હિંદુ અને મુસ્લીમોની એક સભા થઈ હતી. તેમાં મરહુમ શ્રી. મહમદ અલીની સેવાની હદર મુજબમાં આવી હતી.

—મોરબીના મહારાજ શ્રી. અખીરજીનો અને વાંકાનેરના મહારાજા શ્રી અમરસિંહજીનો જન્મ મહોત્સવ થયા ખાસ માં ખાનપુરમાં જન્મવામાં આવ્યો હતો.

—મુમુષ્ઠમાં કિતળાના રોડે દેખાવ દિધો છે. અરજો થાય છે. રોકે જવામાં રહી મુકવાની જમરા કરવામાં આવી છે.

—મુમુષ્ઠના અગ્રણી લીમરજ પછાતા અગ્રણીઓએ એક નિવેદન જારી કરી અરકારને ચેતવણી આપી છે કે ત્રીજા મેળવેશમાં સર સેમુઅલ હોરનું નિવેદન હોદી પ્રભને હોદી પછા સતોષ આપી ચકશે નહિ. હોદી પ્રભને અંતોષવાને પ્રતિમાં સંપૂર્ણ અરજો મંજૂર વચરનું અરજા-કાર તંત્ર આપણું જોઈએ. વડી અરકારમાં અવાજાર તંત્ર એમાં તીલ્લેરી સેવારી રજા અને હુડીઆમજ ઉપરનો અંકુશ, અને જમાવ અને અરકારી બાવતમાં વધતા જતા પ્રમાણનો હિસ્સો મળવા જોઈએ. હિંદના જાણની જામ અવાઈ સમાસતિઓ હોદી જોઈએ, તે કિતાબની શોખના હોદી પ્રભના કામ પછા વર્ગને સ્વીકારી થઈ નહિ.

—હોદી મહાસભાના કામચલાઉ પ્રમુખ જાણ મહેન્દ્રપ્રસાદને પંદર માસની સજા હેદી સજા થઈ છે. અને મધીયના આનગી મંત્રી શ્રી. આરેમાજના સાતુથીને ત્રણ માસની સજા હેદ અને રૂ. ૫૦ ના ફાઇની સજા થઈ છે.

—ડૉ. આજમ જેઓને નાહુસ્ત તપીવતને લીધે બે મહીના માટે હેદમાંથી મુકત કરવામાં આવ્યા હતા તેઓ આંધ્રપ્રદેશથી મુક્ત થયા છે અને આજવાને કક્ષિતમાન થઈ નાહુસ્ત બનતા આવે છે. તેમજે આંધ્રપ્રદેશમાં મુલાકાત કરવાને અજામું છે.

કે, "મહાસભાવાદીઓ તરીકે આપણે મહાસભાના છુટકારા માટે ચિંતા ન રાખવા જોઈએ. મધીય પકાર કાલ તેના કરતાં જેકની અંદર વીમ ગણા વધારે જમવાન છે. અરકાર મહા-સભાના સહકાર વચર દેશમાં કામ પછા જમારજ હોદમંદોથી કામચ કરી ચકશે નહિ. અને દેશ આવા બંધારજ માટે આજે વધારે કક્ષિત સમય રાહ જોઈ કરે નહિ, આવા અંજોનો મા અરકાર ચોતેજ ચોતાને માટે નિર્ણય કરી કરે. મધીયના દેશ વચર કરું ન થાય."

—હોદરોની અમામજીને કામને દરીમા સહર કરવાની જરૂર હોવાથી ડૉ. આજમે પુણે આફિકાની હોદી ઈંગ્લેન્ડ પ્રમુખપદ સ્વીકાર્યાથી દેશીમાના છાત્રીજન એકની રજી તેમજે કનીમામાં કામચ થવાની જેવા કારજોરમ મ મર્ષ છે કે તેમને સભા થયેથી હોવાથી છાત્રીજન કામચ મુજબ તેઓને કનીમામાં કામચ કરી ચકાય નહિ હતા પછા ડૉ. આજમે પંખખ અરકાર પાસે માસપોઈ માંડી છે, અરજ માં તેઓએ જણાવ્યું છે કે નૈતિક શુનાક માટે સભા થઈ હોય તેને છાત્રીજન કામચની રજી અરકારી નહિ કામચ.

—મુમુષ્ઠમાં મધા કામી દુકાન વચરે ને લોકોને મુકાવાન થઈ હતું તેના જરજો મેળવવા અરેના કામચી સતપણા મુમુષ્ઠની કારકમાં થઈ હતી. કુલ પચ કામ રૂબીઅની રકમના ચોઈર ૮૧૦ રાવા કામચ થયા હતા. જમા અવા મુકવતાં મે. મેજરોટને મે મહિના થઈ.

—વહેદાની રાજકીય સંસ્કૃત પાઠશાળામાં અંજમે મુકાત લમામ અર્પીના હોદુ વિધાકોંડને કામચ કરવા હતું છે.

—આંધ્રપ્રદેશ સહથી મોહું હાવખાનું મરકમકામચ પ્રેમ તેના મહાન સાથે મુજબને આજ થઈ મધુ છે.

—હિંદીમાં લાંબા ધોળીઓની મળેથી સમાજે કાર પીવાન કોડી દેવાનો અને તેમના ચારીઅ અને નીતી પર આજ આવવાનો કારવ કર્યો હતો.

—મારોલી તાલુકા કમિતિ અને સ્વરાજ્ય આજમના મંત્રી શ્રી. ખુલાકામ મોરારજી પટેલને મે વર્ષ હેદ અને રૂ. ૧૦૦ ફાઇની સજા થઈ છે.

—શ્રી. સમાવજ મોહને તળીયાં કારવાન માટે પુરોષ જવાની પરવાનગી મળી છે.

—ના. મોરબીના મહારાજ શ્રી અખીરજી તળીયાન વચરે કારજો ઈન્ડિયા પધારનાર છે.

—રાજકોંડના મરહુમ રાજની કાખાજીરાજના રમારકે ફાઇ કાર પ્રભએ કારેથી રકમના સેવારના સયોમો અવાઈ પુરતા તાજાં જોઈ કરી કામ નથી તેમ હતાં પ્રભએ પોતાની રજા જમા કરી છે. ના. મહારાજ મહેન્દ્રસિંહજીએ એક કામ રૂબીઅની કિતાબની અજાનને કોઈ કોઈ કરી છે પ્રભમાંથી ઉપરવેશ નજા પુર્મ થતાં કામમાં રાજની વધારવાથી આ રમારકનું કમકામ કીમગતિએ આજવા થઈ રહેલ છે. એક નમુનેકાર વિજાલ કોલ અધેર પ્રભના ઉપયોગ માટે તેમજ થાય છે હવે જેકાદ મહિનામાં રમારકનું કામચ પુર્મ થવા સંજાય છે.

હવેજમ અમાઉથી લેવાનો કારો છે. તે આજકોંડને ધ્યાનમાં રાખવું.

મનેજર, ઈન્ડિયાન ઓપિનિયન.

உற்பலாச்சேர்த்த கேட்டுடாமேயில்

பூமி விற்பனை.
1933ஆம் மார்ச்சுமீ 4வ.

கேவச்சையாபுள்ள பன்னிரண்டு
குடியிருப்பு ஸ்தலங்கள்
திலபத்தியக்காரர்களுக்கு எவ்வத
தடங்குறியுண்டோ

1933ஆம் பிப்ரவரியில் 4௩ சனிக்கிழமை பகல் 10½ மணிக்கு டவுன்ஹாலில் கீழ்க்குறித்தவற்றை மார்ட்டை மர்வெட்டர் எஸ்த.துக்குக் கொண்டுமருவார்.

டப்லிங்கெர்த கேட்போ வேண்டி M3 A
 ஷதத்தில் 1 முதல் 100 வரையாக சிறித்கொட்டியு
 இரத்தப்புகைக் கொட்டி கொண்டுக்கொண்டும் வழி
 யில் கொண்டுக்கொண்டுக் கடிப்பதாயினா குடிசைப்
 புகுவதென்பதாயினா வதென்கண். ஒவ்வொருபுகை
 குப் எதிராக 40 அடி மீட்டர்மூன்று கோட்டு இ
 ருக்கப்படுகாதுபுகை புகையுமாற் கால் வக்கர் கிள்கிள
 முண்டது. மெந்தென்கொண்டியுயிர், அதுபுகையுமாற்
 காவதி தகையுயிர் நி சிறித்கொட்டி, புகையுமாற்குபுவர்
 கன், மிசியுயிர் அவர்களின் கொள்கையிதற்குள்
 கொண்டு குடிசைப்புகையிடு வதற்கு கொள்வதற்காக
 கார்ப்போசேஷனில் புகை உதவி செய்யப்படும். அ
 ப்புகைக்கொடுக்கப்பட்ட தொகைக்கு 100க்கு 5 வீதம்
 வட்டிசெர்த்து இருபத்தினைந்து வருஷத்துக்குள் கொ
 ண்கிளவதற்காக விடுகொடுவதற்கு கடன் கொடுக்கும்
 சிதி (Housing Loan Fund) க்கு சிலத்தொகை
 இம் வட்டத்தின்கொண்டுமே பெரிதும் பெரிதும் எழுதிக்கொ
 ண்கிளவென்கண்.

தென்னாற்காடு நுழைந்தும், கந்தப்பட்ட குகைத் தாழில் கிபேவு
ன் தொண்டை நுழைத்து, கிபந்தை விற்றதெனியினு
ந்து ஹாஜா தத்தாக்குள் 100க்கு 20 வீதம் குகைநா
யல் சொர்க்கமாங்ககட்டியவாடும், கிங்குல 160க்கு
நீலிதா வட்டிவுடன் 7 வருஷத்துக்குள் கட்டவேண்
டும். பூமியும், அதின் உள்ளகட்டிடம் இனிவட்டப்
பாக்கு கட்டடமும் குடிசைமேலு வசதியும் தீர்ப்பு
பாதிவாகப்படுமபொருளைக இந்நகர்ப்பாண்டும், கி
பாபசைம் இவனுடையத எந்தவிஷயத்துக்கும் வல
பெகப்படுத்தப்படாதென்பதை பரிசுஷ்கமனைகிபந்த
கையென்று அநிக்குகொன்னவையனமும் இருந்து
படிநாக்குக் குகையு இல்லாமல் முதிப்பிடக்கூடிய க
ட்டிடத்தை பூமியின்கீழ் தக்கசைம் கிண்கிறந்தி
யிசினுது இவனிடவருஷத்துக்குள்ளாக கட்டிக்கொ
ன்னவென்றும்.

மேற்கொள்ளப்பட்ட பூமிகள் அப்பிரிவின்பட் கோட்டருடை
ய சம்மதத்தின்பேரிலும், 1934ம் ஆண்டு, 19வது கல்பர்
பர்சோஸ் துர்ட்டன்ஸ் 100வது அப்பிரிவின் சிபந்தனைக்
குடிபடுத்தியவுடன் கவுண்டிலர்கள் செய்யப்பட்ட உறு
திப்பாட்டின் பேரிலும் சிறப்பாகவும்

சிதம்பிரக்கு இரண்டொயர்த்துக்குமுன் பூமியில் மு
நிபடித்து கொடியுடம்படும், சிலை, காளத்திமரங்கள்
டாபன் ஆகியவ் ஸ்ரீரீட்சி, சூன்ட் தக்காளி, சீரோ கண்
பாசோ ஏன்ரீட்சி ஆரீரீட்சிக்குந்து கண்கால் முறிக்கப்
பட்டிருக்கின்றன, பெருந்திணைகள் அடங்கிய பீரதிணை
பெருந்திணைகண்ணாம்.

கில அளவு சிறப்பினை, பட்டாமைத்துதல் இவைகம்பல்
தவறல் ஏற்படும் செலவை காசப்போசெலவுக்குத்தல்

கொண்டும், கடன்வாங்குதல் கடன்நிறைந்திருப்பதையும், சிறிதளவுதான் செலவு செய்தல் இவ்வமைப்பின் தலையாய நோக்கம். சிறிதளவுதான் செலவு செய்தல் இவ்வமைப்பின் தலையாய நோக்கம். சிறிதளவுதான் செலவு செய்தல் இவ்வமைப்பின் தலையாய நோக்கம்.

புதுச்சேரி நகராட்சி ஆலயம்
புதுச்சேரி, 30-1-1938.

உ. ஸ. ஜோன்ஸ்,
புதுச்சேரி.

श्री. ट्रांसवाल हिंदू सेवा समाज

વર્ષાઈક અઢોર કવલ:

આ સમાજની વાર્ષિક બજેટ સમાવા. ૧૬ મી માસને
ફેબ્રુવારે બપોરે બાદ ત્રણ વાગે ૬૬ રૂપિયા રોક પાસીકાર ફોન
માં મળશે જે વખતે નીચે મુજબના કાર્યો કરવામાં આવશે.
રજાનીક અને દાક્ષિણમાં વચ્ચે કચેક હાઉંગમાં વેળાસર
પધારવા વિનંતી છે.

કામકાજ : વાર્ષિક રીપોર્ટ અને હિસાબની રજુઆત. (૨)
અમલદારો અને કાર્યવાહક કમીટીની મુદતથી. (૩) ૫૨મુશબ
અમલની કામકાજ.

બી. કુંજીભાઈ આચાર્ય,

ता) रेय-रे-अठ

ଶି. ଶ. ବିଶାଳ,

સા. મં. ત્રીજો, ડા. ડા. સે. અ.

અમારે ત્યાં મળતાં નવાં પુસ્તકો।

મુજરાતી સાહિત્ય બંડાર

નીચેના પુરોહિતોના ઓળખાણો મળી શકેશે. મંથાલ-
 નારાએને એરડર આંધે નાજી મેઘાળી નાપવા મહેરમાની કરવી.
 વી. પી. એરડરેને તીક્કતુલ મથાલ નાપવામાં
 આપણે મદદ.

શ્રી. ચે.

રસધાર	આમ ૧ થો	૨	૬
"	" ૨ થો	૨	૬
"	" ૩ થો	૩	૭
"	" ૪ થો	૩	૭
"	" ૫ થો	૩	૭
સોરઠી	જહારવટીયા આ. ૧	૨	૮
"	" આ. ૨	૨	૮
"	" આ. ૩	૨	૮
જોગીયા	જહારવટીયા	૧	૪
સોરઠી સતો	આ. ૧ થો	૧	૬
કુંભપટ્ટી		૧	૬
સોરઠી ઝીન કાચો		૨	૯
રઠીયાળી રાવ આમ ૧ થો		૧	૬
" આમ ૨ થો		૧	૬
ચુકડી		૧	૬
દાવરડા		૧	૭
અનુ ઝીનો		૨	૭
જિંદીયાનું કલક		૨	૭
અણમણ આપરથો-૧		૧	૬
દાંતરનો વારણદાર		૧	૬
લેનીન અને અમલુક		૨	૭
મીસરનો મુક્તિસંભાષ		૨	૧૦
સાંભારી		૧	૬

કરબન શહેરનો

કેટોમેનોરની જમીનનું જાહેર લીલામ

તા. ૪ માર્ચ ૧૯૩૩

માલેશીયા રીઝર્વ બંક અતના નાંધારણ વચ્ચે ૫૨૧ બીધવા બાંધક નાર દુકાન જમીન.

કર્નવાર તા. ૪ માર્ચ ૧૯૩૩ ના રોને ટાઉન રોલના એપાનનાં સવારે ૧૦-૩૦ વાગે માર્શલ માસ્ટર જાહેર લીલામની નીચે જણાવેલી જમીનનું વેચાણ કરશે. કરબન કાઉન્સિલના ડેપી મેયર હાથેનાં એ. એલ. એમ. ૩ મોટ ૧ થી ૧૨ નંબરના વર્ણન મુજબ એપાન રોડ નજીકના ધરો બાંધવાના ૧૨ જમીનના દુકાનનો દરેક દુકાનો રસ્તા પર ૪૦ ફીટની મહોળાકાને અને લીરનારમાં ૫૦ ફીટ જમીનનો એ માલેશીયા બંધવા રહેણાંચની રીઝર્વ બંક અતની અવર વચ્ચે વેચાણ કરવામાં આવશે અને ફોરપોરેકન કુલુઆત બાંધે છે કે નો માલેશીયા મુલકા કરશે તે માલેશીયા પોલીસના રહેણાંચ માટે બંધ બાંધવા માટે એન લારીકે થાંમ દેશ બંધાવેલી ૨૫ વર્ષની મુદતથી હાજરીના એન ફોરપોરે પેલા ધીરવામાં આવશે. અને એ જમીન અને મીલકત કંપર એન કરવામાં આવશે.

લીલામની કરબાતની રી. પા. ૪૫ દરેક દુકાનની મુકરર કરવામાં આવી છે.

નાણું કરવાની કરતો: કોમલના ૨૦ દશ લીલામની લારીબધી એક માસમાં ૩૩૩૩ કરવા પકશે જાણીતા આવ વર્ષની મુદતમાં કરવા પકશે. અને તેનું ૫ દશ બંધાવેલામાં આવશે. જમીન અને બાંધવામાં આવેલા મીલકત, બંધાવેલામાં આવનાર મીલકત, ફોર રહેણાંચ લારીકે બાંધવા પકશે, અને એ મીલકત ફોર બંધાવેલા મુદતમાં નફા માપરી કામ એ બાંધ કરત રાખવામાં આવી છે. લીલામની લારીબધી એ વર્ષની મુદતમાં માલેશીયા એપાનનાં એપાન પા. ૨૦ ની કોમલનું બંધ બાંધવું પકશે.

આ દુકાનનો વેચાણ નામદાર એપાનની રીઝર્વ બંકની મુદતમાં અને ૧૯૨૪ નાં બંધ એપાનનાં ૧૬ થી ૩૩૩ ૧૬ મુજબ ટાઉન કાઉન્સિલની મુદતમાં નહીં થાશે. માલેશીયા લીલામના એક બંધાવેલામાં બંધાવેલા મુદતમાં અને બંધાવેલામાં નીલામની કરવામાં આવશે અને કોમલનાં બંધાવેલામાં બંધાવેલા છે કે. કરબન એપાનનાં રીઝર્વ બંક એપાન એપાન ફોર હાજરીનાં બંધ રોડ બંધાવેલામાં એપાન અને લીલામની કરતોવાળું ફોરબેંક લામ બંધ.

બાંધવા, લીલામ, અને કોમલનાં બંધ ફોરપોરેકન બંધ એપાન, અને મોરબેંક એપાનનાં માંધવામાં આવે તે માલેશીયા એપાનનાં બંધ બંધાવેલામાં બંધાવેલા પકશે.

કાઉન કલેક્શન એપાન

તા. ૨૧ જાનેવારી, ૧૯૩૩.

એ. એલ. એન્સ.

કાઉન કલેક્શન.

કેટોમેનોરને કરબન શહેરકે વિકાવ જમીન

કર્નવાર ૪ માર્ચ ૧૯૩૩

બંધ દુકાન રહેને યોગ જમીન બિના કોઈ સર્તકે જન્મ કરી શકી શકતો છે.

અગામી તા. ૪ માર્ચ ૧૯૩૩ નાં કરબનકે કાઉન્ટ માસ્ટર રાઉન હોલમે સાંધે દશ (૧૦-૨૦) વચ્ચે સુધાની માર્ગનીક લીલામ કરશે.

બંધ દુકાન રહેને યોગ જમીન કેટોમેનોરકે મુખ્ય રસ્તાસે જરા બાંધવા સ્વીકારે છે જો માર્ગ ૧ થી ૧૨ ના મેકથા ૩ કેટોમેનોરકા એન છે વધુ બંધાવેલાં છે. વધુ પ્રવેશ દુકાન કરીને કોટર બીધાકા છે બોર હાજરી દુકાનકે માંધ ૫૦ દાકકે બીધા રસ્તા છે. વધુ દુકાનકે બીધા ફોર સર્તકે વેચા જાણવા જો જન્મકરીકા નીચમ છે કોઈકે અનુસાર રહેના કોઈ બંધ સર્ત ન થા જાણવા. કોમલેશન મલકીયત (જાણીકે વાંચ) ના હાજરી છે તે બંધ સર્તકે વિચા પેલાસે વર્ગી વચ્ચા રહે. જો કો કોલકે કમકાદી રહેકા હોવા. માર્શલ વધુ કોઈ અન્યકો ન થા શકતો. વધુ પેલા પાંચ દશ સુધર ૨૫ વર્ષકા મુદત લોક જાણવા. વધુ પેલા રહેકે લીધે જમીન બોર બનાવા દુકાન વધુ વચ્ચક કરવા પકશે.

પ્રવેશ દુકાનકે એપાન પેલાલીસ (૪૫) વચ્ચકે અધિક હોવા.

માલેશીયા નીચમ, કોમલ રીનમે વેચા જાણ, એન રીનમે એક માસકે અન્ધર લીસ દશ મુદત મરના હોવા. જો કોલકે લોકે અન્ધર પાંચ દશ સુધર મરના હોવા. એન જમીનમે જો વધુ વચ્ચે વચ્ચે લીધે છે વધુ ફેવલ રહેકા હોવા, કોઈકે વચ્ચકે લીધે ન હો શકેવા. કોમલ નામિકાસે જમીન જાણે વધુ નામિકાસે હો વર્ષકે અન્ધર જમ જમીનમે હો તે વચ્ચકે અધિકકા વધુ વચ્ચકા હોવા.

વધુ જમીન નામવાની વર્ષનીકાંક (એપાનનાંક) ના અનુ-યતી પ્રાપ્ત કરતકી બંધાવવા વેચા જાણવા. તથા માર્શલી કાયદા માર્ગ ૧૯૧ વાર ૧૯, ૧૯૨૪ વધુ રહેવા. વધુ જમીનકા દુકાનકે વધુ લીલામકે વધુ મુદત એન જન્મકે વિષત્ત કર રીધા જાણવા. કેનેલાસે મહાનકે અનુરોધ છે કો ૫ કરબનકે એનકે લીધે વધુના કોટ વધુ લીધે બોલીકાસે બીધાકે નીચમ, જમીનકા વચ્ચકા, બોર સુધીવધુ છે જા શકતો છે. કોમલેશન નામિકે, રહેને વધુ વધુકા સર્વ સર્વકે હોવા. જો કોઈ કેનેલાસે વધુ વચ્ચક આવી કેને ૫ કરબે નામિકે તે સર્વ સર્વકે કોઈકે હોવા પકશે. માર્શલકે મુમલકા કાયદા

એ. એલ. એન્સ.

કરબન ૨૧ જાનેવારી ૧૯૩૩.

માલેશીયા મુમલકા.

મ **તલન મેફત** **મ**
ફે સંવત ૧૯૮૯ના—૧૨૭૨૫૫ પંચાંગ **ફે**
ત તલન મેફત મલે છે. મંમાલો. **ત**
 મલન મેફતી કાલમલો અમનમર, કાલીયાવાડ

M. H. DESAI
 Wholesale Fruit Merchant.
 ફેરે અવડું વાવડું ૧૩૪ અને વેજટેબલ સાફ પેકીંગ કરી સી
 સી. એ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. કમો:—
 P. O. Box 354. Durban. 31 Short St. 65

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,
 Fruit and Vegetable Exporter.
 ૧૩૪ અને વેજટેબલ સાફ પેકીંગ મોકલે છે. મંમાલો કરશે.
 P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

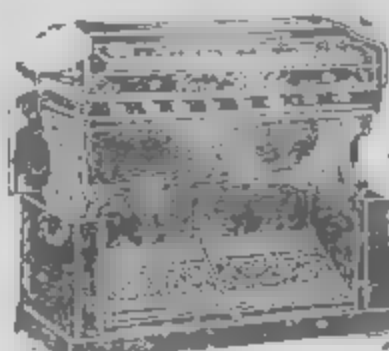
'Phone 3467 Box 315, 82, Victoria Street, DURBAN.
HEERABHIA MORAR MATVANKAR,
 Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
 and Commission Agent.
 હીરભાઈ મોરાર મટવાંકર,
 કાલસે ૧૩૪ અને વેજટેબલ વડાખનાત
 અને કમીશન એજન્ટ.
 વડોત લાવી રહેતી કાલ સી. એ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે
 લીટીન ૩૮૫૦ નોંધ ૩૧૨ ૮૧ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, દરબન. 62

અઠવાલિક પંચાંગ

વાર	૧૯૬૩	૧૯૮૯	૧૩૫૨	૧૩૦૨	મુલોન	કમોન
	ક્રમ	માહ	અવાજ	રહે		
	માર્ચ	૧૫મ		૧૫મ		
ક	૨૪	૨૦	૨૮	૨૬	૫-૪૪	૧-૩૬
૧મી	૨૫	૧	૨૯	૨૭	૫-૪૫	૧-૩૫
૨મી	૨૬	૨	૩૦	૨૮	૫-૪૬	૧-૩૪
૩મી	૨૭	૩	૩૧	૨૯	૫-૪૭	૧-૩૩
૪મી	૨૮	૪		૩૦	૫-૪૮	૧-૩૨
૫મી	૨૯	૫		૩૧	૫-૪૯	૧-૩૧
૬મી	૩૦	૬			૫-૫૦	૧-૩૦

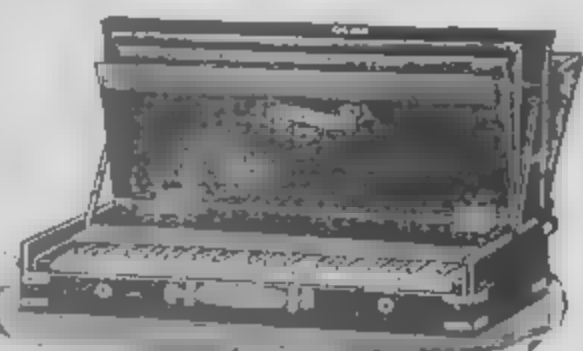
P. P. BHAGAT
 Fruit Merchant.
 ફેરે અવડું ૧૩૪ અને વેજટેબલ સાફ પેકીંગ કરી
 સી. એ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. કમો:—
 P. O. Box 412. Durban. 129 Victoria St. 64

અમુલ્ય લાભ! **માત્ર થોડા વખત માટે.** **સોનેરી તક!**
 વાશ ફેક્ટરીના એસી અવાજે હીંદુસ્તાન તેમજ આ દેશમાં વખણાયેલા ઝેરેન્ડી
 હાથના તથા પગના સારમોનીયમો.

હાથના સીંગલ પાઈ ૧-૨૫-૦ થી પા. ૪-૫-૦.
 ૧) ૪બલ પા. ૩-૧૦-૦ અને તેથી ચઢતા.
 પગના પા. ૮-૮-૦ અને તેથી ચઢતા પા. ૪૦-૦-૦ સુધીના.
 વાશ ફેક્ટરી માટે ખાસ ઝેરેન્ડી આપવામાં આવે છે.
 તબલા પા. ૧-૫-૦, ૧-૭-૦, ૧-૧૦-૦.
 ફેરે અવડના કારમોનીયમ—કાચના, પગના, કાચ પગના સાથે, પોર્ટેબલ,
 ૧૨૫. ટ્રાન્સમિટ, આ ફેક્ટરી કવાને અનુકૂળ એવા ખાસ વાશ ફેક્ટરીમાં
 બનાવવાની મંજૂરી છે.

વાયોલીન, આરોગિન, બેન્જોલીન, ગીતાર, ફેરે અવડના
 એવે વાઈસ તેમજ રીમાનો થોડા રોક કમોનાં તેમજ રહે છે.
 ફેરે વાઈસોનું રીપેરિંગ કામ ૨૦ વર્ષના અનુભવી એક્સ-
 પર્ટના ખાસ દેખરેખ હેઠળ કરવામાં આવે છે
 જ્યારે યામના કોરસર કંપર પુરુષ ખાન આથી સંબાળપુર્વક
 હા પેકીંગ કરી મોકલવામાં આવે છે
 મળે મા કમો:—સોન એજન્ટ, વાશ ફેક્ટરી.

ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલૂન,
 પી. એ. બોક્સ ૪૬૦. ૧૩૨ ક્વીન સ્ટ્રીટ, દરબન.
OOSHALLIA'S MUSIC SALOON, P. O. Box 460. 131 Queen Street, Durban.

કેપીટન ખાલકેની હોટલ

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્ટીમર તથા માછીએ જનારાઓ માટે બેઠ્ઠી માછીતી આવી સંતોષ સાથે રહેવાનું દરેક બતનું સ્વાદીષ્ટ જમવાનું. આવી સમવડવાળી ડરબનમાં ફક્ત એ એકજ જગ્યા છે.

પધારી ખાત્રી કરો. પ્રમાણમાં ભાવો તદન સસ્તા છે.

તેમજ હમારી ફરમાસુ મીઠાઈ આખા સાઉથ આફ્રિકા તેમજ રોડશીઆમાં વખણાએલી છે. એક નાનામાં નાનું પારસલ મંજાવી ખાત્રી કરો.

માલ સારો ચોખ્ખા થીમાં બનાવેલ.

કંટીઓના માહકોએ ચોરડર સાથે પેસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

માલિક:

R. K. KAPITAN,

'Phone 3623.

Cor. Grey & Victoria Street Durban.

તમારા કંધાની બહાર ખબર ક્યા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

તે જુનામાં જુનું હોદી જાડું બાજુ સવિધ આફ્રિકામાં વંચાય છે.

ભાવ અને નકલ માટે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

બહેલો

તે

પહેલો

આફ્રિકામાં પહેલીજ વખત

ગ્રામોફોન અને રેકોર્ડો:

ના

સરપલસ સ્ટોર્કનુ

સેલ

મોડટું

ગંજવર

સેલ

હિંદુસ્તાની
ગુજરાતી
રામીલ
રેકોર્ડ

રે
કો
ડો

3/3

ઈચ

ફજનની ૩૫/-

અ બારજેન ખાલી થોડા દહાડા માટેજ છે
માટે લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

હારમોનીયમો અને તબલામાં પણ ખાસ ભાવ બટાડેલા છે. ધીરે માટે લખો:—

'Phone 2447.

P. O. Box 1138

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street.

DURBAN Natal.

Indian Opinion

No. 5—Vol. XXX!

Friday, March 3rd 1933

Registered at the G. P. O. as a newspaper.
Price 2 Annas.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રૂઢી. "ટાયરીઆ"

માર્ગ ના. પચીસે મુખ્ય જવા ઉપરથી.

ફીસીઆ બાવો—બોરોડી રગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પેઈડ ૨૭, ૩૬; પા. ૬-૭-૬.

રૂઢી. "ટાયરીઆ" નામ ના. પ. રવીવારે સવારે ૭ વાગે મુખ્ય જવા ઉપરથી પેસીન્જરોએ સનિવારે રાત્રે ચઢવાનું છે. પેસીન્જરોએ પેતાના કામીના વપર પોતાનું અને રૂઢીમરનું નામ લખી, પોર્ટીટ, કચનનનું મરનાનું કવરું અને બનાંધી ચઢે. બાના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને કામીના રીધા પોર્ટ ૬૫૨ પહોંચતા કરવા બજાવવું તે તે મેને બ'દોખરત કરી બાપમે સુખના—લેવાફોએ પેતાના મેટા કામીના કનીભા ૧૧ વાગ્યા અમાલે કરદમમાં પહોંચતા કરવા.

૧૨૩ હોટી પેસીન્જરે મેટાની ડીપોડ બંધારી બોરોડીમાંથી મેપી અને વઢાર નામવાળા કામીઓએ બંધારી સાથે ૧૨૩૫૫૫૫૫૫ કરવાથી પક્ષ થમ હકો રૂઢીમરને લગતું રેલ કામકાલ અમારી બની રેખરેખ નીચે થાય છે.

SHAIKH HIMED & SONS,

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamat," Durban.

૫૫ પ્રુલાસા પાટે લખો ના મળો:—(ફી) પેસીન્જર એજન્ડ સેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,

9/20 પામન રૂઢી, કરબન. ૭૧

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED IN ADVERTISING IN THE INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa
RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

૨૯૬૬૬૬ ૪૮૦૦.
પી. ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.

ધો

૨૯૬૬૬૬ એડરેસ
"રૂસ્તમલ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ કંપની લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક બાતના અકસ્માત

બેન્ડાફ કોલર કાર, ૧૯૨ આમ, રીડેલીડી બોંડ, ૧૨૬૫૫૫ કોમ્પેન્સેશન, વીમરે બનેલ પ્રકારના વીમાને લગતું કામ આ વીમા કંપનીએ ચાર કરી લીધું છે.

પાલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ દરમનમાંજ કરી આપવામાં આવે છે.

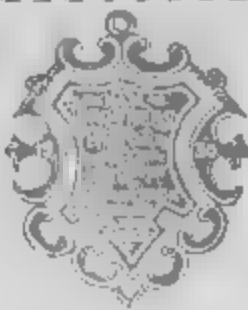
આમા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રતિનિધિ:—

સોરાબજી રૂસ્તમલ.

"નાન્ડઆ કાર્પો"

૧૭ ૩૧૬ જી. વી.

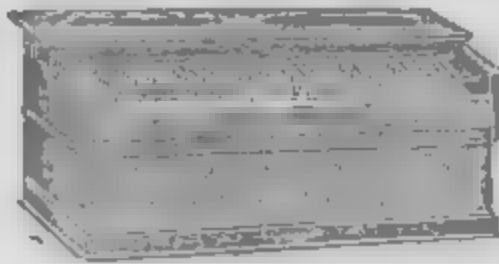
AWARDED
GOLD
MEDALS

સાનાના ચાંદ
મળેલા છે

સરદાર ફલ્યુટ: સરદાર ફોન.

ફલેટ સાનાના સરદાર ફલ્યુટ
હાર્મોન્યમ અને સરદાર ફોન
આમોક્ષિન અમારી પાતાની
કેકટરીમાં મનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક આનાનો
સ્થાપિત એકલી ફેલોગ
મંગાવી ખાતરી કરો.

ચેતસીંગ ગુરુપક્ષસીંગ એન્ડ પ્રધર્મ,

દો એશીયન અને મરખાનું-ચેતવાડી પ મી મલીના નામ. રત્ન સેન્ડલેટ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. TUNEMASTER Bombay જાનમ એશીયન ન રોડમ રપદ પદ શાખાદેવી રોડ, મુંબઈ ૨

૨૪ કલાકમાં ફાયટો કરનારે જગમમિદ્

અપટલોશન

ફરજ, ખજ, મુજલી, ખરજીલું વિગેરે ચામડીના દરો ઉપર આકરીર હવા છે.
કપડા ઉપર કાચ પડતા નથી. ચણા એકલીખીશોમાં સાનાના ચાંદા મળેલા છે.
કર્ડ, ના. ૨ ના ૭ આના, પાસ્ટેજ પિકાગ ચાજી જુદો, આખરુદાર એજન્ટો એજન્ટ છે.
અપટ કંપની, કાલિઆદેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

ઉત્તમ મરમ મસાલો વિગેરે

અમારે કોં ભલી રેખરખ નીમે અને અને મરમથી
વરમ ફળેલો મરમ મસાલો, રીપાઉર હરર, મરમો, તેમજ
ફરીનો અને કીપુનો તેમજ મીઠા આના દરેકો પાક
મા અમારે અમારી મેરટી સાથે મળી રહી આવે
ફરમ મસા, તેમો પરગા મનાવી રહ્યા નથી. એક વખત
પરગા મળી રહે. મળવાનું ફાજી

K. H. PADIA,

172 Victoria Street, DUBAI.

Box 247 & 317 Tel. Khairi.
MOUSEIN ISMAIL (SARDARGADHI VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Belra, P. B. Africa.

૨ ના ૭ અને ૩૧૦ રીપાઉર એજન્ટ "મત્રી"

હુસેન મુસ્તામિલ (સરદારવદ વાલા)

મંજીપાર રેલેન્ગર એજન્ટ,

આફ્રિકા

March 3rd, 1933

INDIAN OPINION

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add
P. O. Box 606,
Capetown.

Established A. D. 1869

Transit Add
P. O. Box, 1302
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, bonus etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Kerk Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
એન્ડ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

નફાનામાં નફાનું પ્રમાણ અને મોટામાં મોટું બોનસ
આપનારી પ્રસિદ્ધ ર્થની જુની ચીમા કંપની.

છંદગીના વીમા ઉત્તરવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે જણાવું હોય તો અને કઇ કંપનીમાં
ઉત્તરવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદો અને સારાના આજ્ઞામાં આજ્ઞા પ્રાપ્તિયમ લેવાથી
મળે તે જણાવું હોય તો મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

લિફ્ટએના બાઇનેસના ચીફ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ક સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Dabool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

FOR STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર
ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કોનનો
ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને
જવ્ના જ્યારે તમે ખાતરી કરી
હેને કે તમને જોઈએ તેજ
માથ મળ્યા છે. કોનનો ઓક્સ-
ફર્ડ બ્લુ પાપરનાથી કપડાને
કામ પડતા નથી અને પાપરના
માં તે સસ્તો પડે છે.

કોનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.

વેપારીઓને

કોનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સ્ટોક
મા રાખવો અને તેજ બજ
પાપરના સલામતી કરવી એ
ફાયદાકારક છે એનું કારણ એજ
કે કોનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે
તમારા માલિકાને વેચ્યો તો તેથી
સીને સતેષ થશે અને ફરીથી
તેજ તેજ ખરીદવા આવશે

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. sup-
plied and mailed to any part of the Union
and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing
and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલેટબલ સલાવનાર

નામકાનનાં નંબર એકના બનાના, પંખાપલ
વિશેષે ચીને આરદર ખજેથી તરત સલાવવામાં
આવશે.

ફેક આરદર ઉપર જાતી રખેજ રાખી સાદો
માલ, સારી પેકિંગ કરી કીડાઈત આવથી માલવા
માં આવશે.

કેવ પ્રાવીન, કાંજવાલ, કોરેટ, રેડેસીઆ
વીગેરે ફેક જમ્યાએ માલવામાં આવે છે.

લખો : રવજી ભૂલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧.

૮ હેસ ક્રીક,

દરબન, નારાલ.

Indian Opinion

No. 9—Vol. XXXI

Friday, March 3rd, 1933

Registered at the G.P.O. as Second Class Newspaper.

NOTES AND NEWS

THE Confession negotiations have at last terminated with the result that the Prime Minister (General Hertzog) and the Leader of the Opposition (General Smuts) have decided to co-operate in forming a Government with a view to working together on a basis of more or less equal participation and upon agreed principles, so that while the identity of their respective parties is retained there may be cordial co-operation between members of the Government along agreed lines of national policy. The principles agreed upon consist of the following points:—

PRINCIPLES OF THE STATE OF GOVERNMENT.—The Government of the country shall be conducted on the basis of the principles in a spirit of South African co-operation and solidarity in harmony with our sovereign independence as proclaimed by the Statute of Westminster.

MAINTENANCE OF THE UNITARY BASIS AND THE PRINCIPLE OF EQUALITY.—The Government shall maintain the unity of the country and shall not create any artificial division of the country into separate political units. A system of equal participation in the Government shall be established on the basis of the principle of equality of all the people in the Government. The Government shall be composed of members of all the races and shall be based on the principle of equality of all the people in the Government.

EQUAL LANGUAGE RIGHTS.—Equal language rights in respect of the Afrikaans-speaking and English-speaking sections of the population shall be provided, in so far as the Government is concerned, in the Government and in the Government of all the provinces and in the Government of all the provinces and in the Government of all the provinces.

THE NATIVE QUESTION.—The Government shall maintain the unity of the country and shall not create any artificial division of the country into separate political units. A system of equal participation in the Government shall be established on the basis of the principle of equality of all the people in the Government. The Government shall be composed of members of all the races and shall be based on the principle of equality of all the people in the Government.

STANDARD OF LIVING AND CIVILIZED LABOUR POLICY.—The South African worker will have a right to a proper standard of living, and the Government will continue the existing efficient labour policy.

THE NATIVE QUESTION.—The Government shall maintain the unity of the country and shall not create any artificial division of the country into separate political units. A system of equal participation in the Government shall be established on the basis of the principle of equality of all the people in the Government. The Government shall be composed of members of all the races and shall be based on the principle of equality of all the people in the Government.

THE NATIVE QUESTION.—The Government shall maintain the unity of the country and shall not create any artificial division of the country into separate political units. A system of equal participation in the Government shall be established on the basis of the principle of equality of all the people in the Government. The Government shall be composed of members of all the races and shall be based on the principle of equality of all the people in the Government.

THE NATIVE QUESTION.—The Government shall maintain the unity of the country and shall not create any artificial division of the country into separate political units. A system of equal participation in the Government shall be established on the basis of the principle of equality of all the people in the Government. The Government shall be composed of members of all the races and shall be based on the principle of equality of all the people in the Government.

The above points were placed before the Nationalist Party and the South African Party caucuses. They were unanimously agreed to by the South African Party caucuses, but there was strong opposition in the Nationalist caucuses. There were several Ministers under the leadership of Dr. Mulder (Minister of the Interior) who opposed but their number is gradually dwindling.

Union Parliament has been adjourned and a General Election will be held in May and will be immediately preceded by a reconstruction of the existing Cabinet according to a statement made by

the Prime Minister in the House of Assembly. The Cabinet will be composed of twelve Ministers. Out of the six Nationalist Ministers only three will be the Prime Minister. One of the six Nationalist Ministers will hold a position next to the Prime Minister.

Mr. Tielman Roos has announced his intention of not standing for Parliament this election. He has decided once again not to take further part in politics unless called on again to make an "urgent and necessary movement."

The number of our doctors is fast increasing. Dr. A. R. W. Gabriel will be the third to leave this year. He arrived in London on Sunday. Dr. Gabriel has qualified in Edinburgh taking the M.D. (Ch.B.) at the University. We welcome him back to these shores and wish him every success in his future career.

Dr. ALAN one of the prominent Congress leaders in India who was recently released from prison owing to his ill health was to have preached over the East African Indian Congress at Nairobi. But the Chief Commissioner of that place has prevented him from entering Kenya under the Immigration laws. "This is quite unjust," writes the *Standard Borneo*, "and not warranted by the Immigration laws. For, though Dr. Alan was a prisoner, he was for a technical political offence that he was sent to jail, and not 2 of the Immigration regulation plainly lays down that 'this provision shall not apply to offenders of a political character not involving any moral turpitude.'" Mrs. Sarojini Naidu, who also has been a political prisoner, presided over the East African Indian Congress, not only without any harm to her body resulting therefrom, but with excellent results. Just now, there are some unfortunate differences among the members of the Indian community in East Africa. Dr. Alan's presence in their midst and his advice and exhortations would have contributed greatly to the restoration of amiable feelings and unity. There may, of course, be people who do not want any such thing.

A very pleasant function took place last Saturday afternoon at 3.30 at Vernalia when the opening ceremony of a Tennis Court made by Messrs. Ochoo Lal Bros., was performed by the Resident Magistrate Mr. H. Sangmeister. The Tennis Court was the best of its kind owned by Indians in that town. The gathering was representative of Indian and European sportsmen and others who had come from as far as Durban and Tanga. Many speeches were made, congratulating Messrs. Ochoo Lal Bros. for taking a keen interest in sports and for their magnificent enterprise. Appreciation was expressed by Indian speakers to European friends who had graced the function by their presence and to Mr. Sangmeister for having so kindly consented to perform the opening ceremony of the Tennis Court. After Mr. Sangmeister had formally declared the Court open anxious players took possession of the Court those present watching the game with keen interest. The guests were served with tea and light refreshments.

DIRGE TO THEIR COUNTRY

A REPRINT is reproduced elsewhere in this issue of a lecture delivered at the Royal United Services Institution, London, by Mr. James Stuart, a former assistant commissioner for Native Affairs in South Africa, on the Native question. There are Natives in South Africa fit to sit by any European of high standing and equal him, if not surpass him, in intellect. We feel sure, therefore, that they are well able to defend their own case. But we have something in common with the Natives. We are an oppressed people in South Africa, being brown in complexion, and Natives are an oppressed people, being black. Our sympathy is, therefore, natural. But our sympathy towards the Natives is more humane than they are, after all, a helpless people being backward yet both educationally and economically. We are better off in that respect and we have the strength of India behind us. No matter if she is not able to assert herself at present, the day is not far off when she will be able to do so effectively. Our sympathy, therefore, goes to the down-trodden Native and we feel guilty in sitting quiet when an injustice is done them. Mr. Stuart has afforded on the occasion to speak out our mind in their favour.

There are some Englishmen, it pains us to say frankly, who are a curse to their country. They seem to think that by uttering anything that comes to their lips they are doing a service to their country and their people, but they are really doing the greatest disservice. It is not perceived owing to blindness caused by pride of power. It might not be perceived perhaps until doomsday but history will tell its sad tale as it has indeed done in the past. Mr. Stuart is one of the type of men we have described above. His utterances on the Native question will tend to do more harm than good to his country. He has dared to say things about the Natives which he would not dare to say if he knew that the millions of Natives had any power behind them. He knows that they have none, he has been accustomed to treat them with contempt, we presume, during his office in this country, and so he has allowed himself to insult their intelligence.

If the Natives feel any attachment to the British people it is certainly not due to the treatment they receive from the white people generally in this country. It is due to the affection they receive from the few honourable exceptions in that race and to the hospitality they receive when they go to the Mother Country. Mr. Stuart's countrymen in South Africa have certainly not set a very noble example to the Natives by their professed Christianity for their behaviour is quite contrary to the teaching of Christ; nor is their social or moral standard such as would attract any true Obelathians. When Mr. Stuart spoke of the polygamistic surroundings of the black man, his scottish garb, he presumably did not realize he was himself living in a harem house. Against the black man's polygamistic surroundings one could perhaps point out to the hundreds of divorce cases occurring among the white men daily and to the public houses run by the white man's support—an institution unknown to the Natives until the white man's civilization was brought to them. To talk of the black man's scanty

garb one would like to know who is the guiltier in this respect, the white man or the black. There is more public criticism directed against the mode of dressing of the white women than of the black men or women. And as to the beer-drinking who has encouraged the black man to indulge in it. It is again the white man. The black man that goes overseas is not added to any of the evils referred to by Mr. Stuart. But what hurt Mr. Stuart, apparently, was the loving hospitality the black man received from Mr. Stuart's countrymen in the Mother Country as against the kicks he received from them in this country. Mr. Stuart has given rather a bad testimony to the Native Affairs Department as an institution supposed to look after the interests of Natives in this country. Whatever Mr. Stuart may say he will learn perhaps when it is too late that it is love which will pay in the long run and not kicks.

A PLEA AGAINST DESECRATION

(By L. W. RICH)

"We are of the opinion that it is a sin to work in the interests of a community which is prepared to risk its life for itself."

"Such a community should be left severely alone to reap the fruits of its own deeds."

(INDIAN OPINION, 27th January, 1933.)

When recently the Agent-General sounded the writer concerning the prospects of the civil disobedience campaign formally resolved upon by the Transvaal Indian Congress and affirmed by the South African Indian Congress, the opinion the writer expressed was that there would be no such campaign. The purpose of this article is to show why there will not be, and, in the circumstances, should not be.

Civil disobedience or passive resistance is a moral act, an offering, a renunciation. To be pure, real, true, i.e. "Passive Resistance" worthy of being so styled, it must be wholly religious in character. It must be inspired by the spirit of martyrdom, must be a sacrifice of the person to the Impersonal, of interests to Principle, of the man to the Righteousness that is his Ideal, his God.

The Passive Resister is one whose devotion to Truth, to Righteousness is regarded, preponderates over all considerations of fame and gain, both heavenly and earthly; one in whom the urge to be loyal to his Ideal, to the Object of his worship,—which in truth and in fact is the Higher Self of him—irresistibly drives the personality to take the way of righteousness for right sake regardless of gain or loss, victory or defeat.

Whatever avours of manoeuvring, bargaining or haggling with a view to preserve existing or to secure prospective "business" opportunities, may be legitimate enough on its own plane, but to style it "Passive Resistance" is to be guilty of desecration, if not of actual hypocrisy.

Nor, has Passive Resistance anything in common with the somewhat prevalent notion that it is a weapon presented at the head of the opposition with the object of compelling the latter to an unwilling or reluctant compliance.

Passive Resistance is a manifestation of Non Force, to be exercised for Right not for what we are pleased

D 1004

to consider our "rights", our property or our wants, and the idea of embarking on the former in the hope that it may return as again, at least, of the latter, is not to indulge in a foolish hope that is foredoomed to failure. Commercial "morality" and commercial trafficking have no place in things spiritual. They are as the poles apart.

It is because of what in the writer's humble opinion, is the all too general confusion and misunderstanding regarding the very prerequisites of Passive Resistance that the opinion with which this article commences is submitted.

Asiatic Land Tenure Act Commission

Memorandum By European Commerce

The Executive Committee of the Johannesburg Chamber of Commerce has forwarded a memorandum to the Secretary of the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission expressing its views on the Land Tenure Act.

"My Committee," states the Secretary of the Johannesburg Chamber of Commerce, "recognises that the occupation of proclaimed land by coloured persons would, in a measure, appear to have been condoned by the issue of trading licences, to such persons by Government authorities. We do not know to what extent it can be legitimately claimed by such persons that, for this reason, something in the nature of a vested interest has accrued to them, or the extent to which such interest can be reasonably cancelled or abolished by subsequent legislation or by administrative action."

Sub-sections 3, 4, 5 and 6 of Section 3 of Act No. 35 of 1932, create a dividing line in respect of the ownership of any fixed property registered in favour of any Asiatic company prior to 1st May, 1930, and the ownership by an Asiatic or by an Asiatic company, of fixed property acquired subsequent to that date, and it seems to my Committee that similarly it would not be undesirable that a date should be fixed prior to which the illegal occupation by coloured persons of proclaimed land should be legalised, and that occupation by coloured persons who took possession of proclaimed land after that date should be disallowed.

Should this principle be accepted, my Committee is of opinion that some date considerably prior to the 1st May, 1930, should be selected for adoption in this respect. My Committee has not the information necessary to enable it to indicate what that date should be, but it would point out that during the last few years there has been a considerable incursion for trading and residential purposes, of coloured persons into localities throughout the Johannesburg Municipal area with which we are principally concerned, which were formally occupied almost exclusively by whites. This incursion followed on the successful appeal to the Courts against the refusal by the Licensing authorities, of applications for trading licence certificates, as such refusals were not warranted by the terms of the General Dealers (Control) Ordinance prior to the passing of the Ordinance No. 3 of 1932 (Transvaal), which was promulgated on 8th June, 1932. These applications were made and licences were obtained to be operated on ground the occupation of which by coloured persons was prohibited by law.

My Committee believes it is generally agreed that it is not desirable in the general interests, that the white and coloured peoples should, without res-

triction, be allowed to intermix whether for trading or for residential purposes. Apart from any other reason, there can be no doubt that such intermixture creates resentment and ill-feeling, and also depreciates the value of all properties in the areas in which it is allowed. There are, however, areas within the Municipality which now are preponderantly occupied by coloured people and in the opinion of my Committee it is such areas which the Minister should be advised to "withdraw from the operation of those provisions of the Gold Law which prohibit occupation by coloured persons," and in which coloured persons would be enabled by law to acquire title.

My Committee observes that in terms of Section 6 (3) of Act No. 35 of 1932, "any coloured person who on the 1st May, 1930, was residing upon or occupying any land, and any such residence or occupation was by virtue of any provision of the said Sections (130 and 131) or of that Section unlawful, such coloured person may, subject to compliance with the requirements of any other law, nevertheless continue such residence or occupation until the 30th April, 1935," etc., etc. My Committee suggests that if its proposal in Clause 3 is adopted, coloured persons who have taken up residence or who have assumed occupation of proclaimed land after the date which has been decided upon by the Commission, should be required to withdraw from such residence or occupation on or before the 30th April, 1935, and to acquire domicile, if they so desire, within any area which the Minister may withdraw from the operation of those provisions of the Gold Law which prohibit occupation by coloured persons."

My Committee recognises that in the areas of proclaimed land which are preponderantly occupied by coloured persons, there are a number of white persons both as owners and tenants. It is submitted that while the ejection of coloured persons who, from the date decided upon by the Commission, have acquired domicile, either for residence or for trading purposes, on proclaimed land, would tend to improve the value of property in the area from which they are ejected, the fact of their having to acquire domicile for residential and trading purposes within an area which has been "withdrawn from the operation of the provisions of the Gold Law which prohibit occupation by coloured persons," would create a demand for property in that area, which would result in an increase in the value of such property, so that any white owners of property in that area who did not wish to continue occupation or ownership, would be able to let or sell the property on advantageous terms to coloured persons.

My Committee is not unmindful of the claim that the competition of coloured traders is of advantage to consumers—particularly the poorer classes—and is, therefore, not prepared to recommend that in the suburbs on proclaimed land coloured traders should be excluded from trading. It would, however, recommend that the same principle should be applied throughout such suburbs, and that only those who were residing or trading on proclaimed land prior to the date referred to in Clause 3—if the Committee's proposal in that respect is approved—should be confirmed in their position, and the particular stand or stands in the township should be "withdrawn from the operation of the provisions of the Gold Law."

Bramfontein Whites' Protest

A strong protest has been drawn up by the Bramfontein and Hospital Hill Ratepayers' Association against the withdrawal of Bramfontein from the operation of the prohibition against occupation and trading by coloured persons. The objection is being submitted to the Asiatic Land Tenure Act Commission.

They submit that owners of stands in Braamfontein acquired their property relying upon the provisions of the Gold Law, which debars owners from transferring or sub-letting any portion of the property to a coloured person and from allowing any coloured person except their servant to reside on the premises.

In spite of legal proceedings and legal enactments, they contend that Asiatics still remain in occupation of a considerable number of stands and that such occupation is calculated to jeopardise the general health of the white population and to deprive the lawful owners and residents of the social amenities to which they are entitled, and, further, to reduce the stands and property values.

They hold that in Braamfontein, a residential area of 900 stands, the municipal valuation being about £281,000, the European population is approximately 10,000 and in addition there is a large attendance of young people at educational centres in this area, including the University of the Witwatersrand, the Normal College, Helpmakoer School, Trades School, Municipal Training Centre, Spes Bona and Braamfontein Dutch Medium.

Until five years ago the number of Asiatics occupying shops and stands in the Braamfontein area was negligible, but there has been a marked increase. The result of this influx has been to retard the increase in value of property and has lowered the status of the locality.

It is added that residents have never passively submitted to the invasion of Braamfontein Township by Asiatics, but have taken every opportunity of protesting and opposing this influx.

Federation Of Ratepayers' Association

The council of the Federation of Ratepayers' Associations of Johannesburg, having ascertained that individual affected ratepayers' associations are submitting their respective cases direct to the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission, has decided not to submit any comprehensive statement on behalf of the federation, but suggests to the Commission—

(a) That when making recommendations to the Minister in terms of its reference, it gives full consideration to the restriction contained in the deeds affecting occupation and trading by coloured persons.

(b) That Asiatic trading should not be permitted in predominantly European residential areas or areas contiguous thereto.

(c) That effective safeguards should be introduced to prevent the influx of dispossessed coloured persons from proclaimed areas to areas which do not come under the operation of the Gold Law.

Asiatic Problem In Transvaal

Randfontein Council's Resolutions

At a meeting of the Randfontein Town Council, the Mayor (Mr. G. W. Hopkinson) presiding, the following resolution with regard to the Asiatic problem was passed unanimously, copies of which were to be sent to Mr. B. R. Hattingh, M.P., Mr. G. P. Studdart, M.P., and Mr. J. B. Mankensie, M.P.—

"In view of the Asiatic menace in our country, and the possibility of the social intermarriage between Europeans and Asiatics, culminating in degeneration, this constituency at Randfontein, resolves that the Government be requested at the next session of Parliament to pass legislation whereby (a) the provisions of the Immorality Act No. 5 of 1927 shall be applicable also to Asiatics, and (b) marriages between Europeans and Asiatics shall be illegal and punishable at law. This constituency further resolved that these representations be forwarded to the Minister of the Interior.

"In view of the serious increase in trading licences issued to Asiatics in the Transvaal Province, to the utter ruin of European business men, and taking into consideration: (a) the fact that an Asiatic always has the advantage of an appeal should a trading licence be refused by the local authority concerned, and (b) that in the domain of trade the doors will be closed for good to all youths in the Transvaal if the issue of new trading licences to Asiatics cannot immediately be restricted by law; this meeting of the Randfontein Council resolves that the Government be respectfully requested at the next session of Parliament to remove the anomalies in the existing legislation in respect of the issue of licences, by the deletion of sub-section 2, section 9 of Act No. 35 of 1932, or by bringing the said section into conformity with section 12 (5) of Ordinance No. 1 of 1932 (Transvaal)."

Union's European Population

Latest Census Returns

According to the latest census of the Union taken in May, 1931, the report on which was placed before Parliament last week, the European population of South Africa is 1,828,175. This represents an increase of 8.99 per cent. over the population as enumerated in the 1926 census.

The population in the provinces is as follows:—

Cape	749,231
Natal	177,449
Transvaal	666,120
O.F.S.	235,375

The Transvaal has shown the greatest increase since the 1926 census, namely, 14.38 per cent., Natal coming next with 11.38. The Cape's population increased by six per cent. and the Orange Free State's by only 1.18.

The Union has nine towns with a population of over 20,000. They are—

Johannesburg	203,298
Capetown	150,914
Durban	86,228
Pretoria	62,138
Port Elizabeth	43,934
Bloemfontein	28,503
East London	27,801
Germiston	23,958
Pietermaritzburg	21,531

The total population of the Witwatersrand is 302,867. In five years Johannesburg's population increased by 18.45 per cent., Capetown's by 13, Durban's by 18.24, Pretoria's by 14.31, Port Elizabeth's by 30.12, Bloemfontein's by 23.28, East London's by 14.47, Germiston's by 18.55, and Pietermaritzburg's by 9.28.

In the last 37 years the preponderance of males over females in the population has declined by 120 in every thousand persons. In 1901 there were 138 more males than females in every thousand persons, in 1931 only 18.

In 1911 there was a preponderance of males in the ten largest centres of the Union; in 1921 the number of centres where this preponderance existed was only five, and this had dropped to two in 1931, namely, Pretoria and the Witwatersrand.

Sex Proportions

In Johannesburg itself the female population is gaining ground, and outnumbers the male by over 700. In 1926, Johannesburg's male and female populations numbered respectively 65,666 and 65,960. In 1931, the respective figures were 101,240 and 102,018.

In the rural areas, the sex proportions have not altered appreciably since 1911, the increase in the proportion of females being almost entirely confined to urban areas.

A comparison of the urban population enumerated in 1921 with that enumerated in 1931 shows a large percentage increase. After allowance is made for the fact that portions of 18 rural areas have since 1921 been converted into urban areas, the urban population increased by 13.55 per cent, and the rural population by 2.19 per cent.

At the time of the census there were five European people in the Union more than 100 years old, four women and one man. There were 75 (46 women and 29 men) aged between 95 and 100, and 377 (223 women and 154 men) aged between 90 and 95.

Estimates For 1932

The Union's European population for 1932 is estimated at 1,651,000, as compared with the census total of 1,116,846 in 1911, an increase of 711,344, and as compared with the census of 1921, an increase of 711,369. In 1921 the census revealed a non-European population of 1,052,018 and the estimated non-European population in 1932 was 2,391,500 persons, of whom 5,600,300 are Bantu. The estimated Bantu population of the Transvaal in 1932 was 1,230,000, as against 1,224,931 in 1911; Swaziland, 11,100, as against 72,400; and other classes of the population are estimated at 31,800, as against 34,031 in 1911.

Johannesburg To Be Rid Of Natives

Mr. E. G. Jansen, Minister of Native Affairs, has agreed to proclaim the whole of Johannesburg under the Natives (Urban Areas) Act.

After repeated requests to the Minister to proclaim the whole of Johannesburg, the City Council sent a deputation to Unsetown to interview him and stressed the motive created by Natives going from one district after it had been proclaimed into another.

Mr. Jansen was not prepared to grant the proclamation without some consideration being given to the Native and other interests in Sophiatown, Maitland and Newclare. Representatives were present also at the interview to push the case for exclusion of these three townships. But agreement was reached.

The Minister agreed to proclaim the whole of Johannesburg on condition that any native on obtaining registered title to land in any of the three townships, would be granted exemption as long as he retained his title and continued to live in the township. Any Native proving to the Manager of the Native Affairs Department that he was requiring land would also be exempted; as would also be the dependents and members of the family.

Mr. Kroomer Explains

Councillor H. Kroomer, who was one of the deputation, told a meeting of the Doornfontein and Judith Pool Ratepayers' Association what had taken place at the interview.

Since 1920, he added, 93 townships had been proclaimed at the instigation of the Council, leaving about 40 still to be proclaimed. About 30,000 Natives had been removed from the proclaimed areas, but the piecemeal proclamation of Johannesburg had the effect of driving natives from a proclaimed area into an unproclaimed area, with the result that, as in the case of Verrems, the position became untenable.

As soon as the total proclamation was made, said Mr. Kroomer, the policy of the Native Affairs Committee would be to start immediately to remove Natives first of all from such residential areas as Verrems, Doornfontein, Bramfontein and Illovo. It is a fact in houses became available for the Natives to be put into.

The process of clearing the areas would, of necessity, be slow, as it depended entirely on the availability of accommodation in the Council's townships and hostels.

Mr. Kroomer reminded the meeting that the Council had spent in that connection £600,000 and had committed itself to the expenditure of a further £500,000. Houses were being built in Orlando at the rate of 80 a month, and it was proposed to continue that programme until all the areas were cleared.

A further effect of the proclamation of the whole of the city would be the restriction of the influx of Native families into the city.

41,000 Natives

It was estimated that although the Council had provided accommodation for about 38,000 Natives, there were still approximately 41,000 living in unproclaimed areas.

So it would be seen, added Mr. Kroomer, that Council was faced with a gigantic task. He asked the meeting to have patience.

Mr. Kroomer was thanked by the association committee for his report and for the hard work he had done for the ward.

At the same meeting Mr. M. J. Harris was nominated as the Ratepayers' candidate at the municipal elections in October. Mr. Harris has represented the ward for 16 years.—*Rand Daily Mail*.

Society And The Black Man

Africans Feted In London

Mr. James Stuart, a former assistant commissioner for Native Affairs in South Africa, spoke very strongly on the Native question in a lecture which he delivered at the Royal United Services Institution. Lord Amthill presided.

Mr. Stuart said the Native problem was a serious, unending, and practically world-wide matter. In London coloured people from all parts of the world, in ever-increasing numbers, were received in society, welcomed into the bosoms of English families, and publicly feted and entertained by philanthropic and other bodies.

"It is nothing to host and hostess and their daughters," he continued, "that, a few months later, the guest will be back in his own polygamistic surroundings, and, with European garments cast aside, rushing off in scantiest garb to every available beer-drinking, which doctors 'smelling out' performance, or faction fight within reach. All that impresses is the momentary appearance and the novelty of welcoming an African brother."

"There are, of course, different types of African men and women, some more educated and civilised than others, but even of those, few are yet eligible to be introduced into European society. It is not a matter merely of colour and racial prejudice, but one of wholly upbringing and uplifting the man in the midst of the snare and the dangers of a civilisation alien to his own."

"The hostile attitude I complain of and the seeming absence of policy or active friendly concern in this regard, will, if not remedied, one day react on Great Britain."

"I do not want to be unreasonably hard on coloured visitors to these islands—I wonder if Parliament has ever called for statistics about them, there must now be some hundreds in London alone—but I do wish to sound a note of warning, for I am afraid that, unless something be done, some closer supervisory responsibility accepted and exercised, the relations between the dominions and colonies and the Mother Country will not be all that they ought to be, nor, in the long run, I fear, will the interests of the Natives in those dominions be much improved."—*The Star*.

News In Brief

Referring to the discovery that in six months the number of unemployed in civilised countries had gone up from 22 millions to 30 millions, Sir F. Acland H reported to have said recently in the House of Commons: "I was appalled when I did a simple sum in arithmetic and realised that a figure of 30 millions meant that if all those unemployed men stood side by side, each man touching the next man's shoulder and allowing four feet to each man, the line would go round the whole earth at the equator without any gaps in that terrible chain of humanity." Commenting on his above an Indian exchange writes:—"It seems Sir Acland did not take into count the unemployed in India. For if he did that the 'terrible chain of humanity' would go round the earth twice over. No less a person than Gokhale once estimated that 'from 60,000,000 to 70,000,000 of the people of India do not know what it is to have their hunger satisfied even once in a year.' At present the number has increased, India suffering acutely from the general economic depression."

Mr. Leonard Malters one of the members of India League speaking in London, repudiated Sir S. Bore's statement that India League delegates were entirely in the hands of the Congress which had arranged demonstrations leading to clashes with police. It was not true, said Mr. Malters, that the delegates were unwilling to accept official guidance and help in securing accurate information. There was no need for anyone to go to India to know the official side of the Indian problem.

The Chief Commissioner has banned the following items in Delhi province: 1 Gandhi in England; 2 Gandhi sees the King; 3 Gandhi's activities in England; 4 two ships of the 45th Indian National Congress at Karachi, including one with Ganjaral title; 5 Mahatma Gandhi after his return; 6 Mahatma Gandhi after the treaty; 7 National Flag Hoisting and maintenance ceremony produced by the Bombay Provincial Congress Committee; 8 Speech making voyage of Mahatma Gandhi to London; 9 Gandhi News; 10 Mahatma Gandhi in London; 11 Gandhi's visit to Lampedusa; 12 Gandhi with Charlie and arrival of Mahatma Gandhi in London.

When Mahatma Gandhi is himself hidden away from the public and kept in prison it is but

appropriate that films in which he figures prominently should be banned by the authorities. It is a little surprising that they have not yet taken steps to destroy every portrait of his wherever it is seen preserved or exhibited. Perhaps it has been overlooked!

The following interesting correspondence between Dr. Rabindranath Tagore and George Bernard Shaw which took place when the latter had touched Bombay during his world tour last month has been released for publication by *Vishwa Bharati News*—

Dr. Tagore's telegram to Bernard Shaw read as follows:—

"Welcome to India. Our cordial invitation to Shantiniketan. Shall feel deeply happy if you come. Warmest regards to you both."

Mr. Shaw replied:—

"Unfortunately I am not really visiting India, but the ship in which I am going round the world to get a little rest and do a little work has to put in at Bombay and Colombo to replenish her tanks, and on such occasions I step ashore for a few hours to wander about streets and such temples as are open to European untouchables. Organisers of the tour urge me to see India by spending two days and nights in a crowded railway carriage and being let out for a few minutes occasionally to lunch at a hotel and see Taj Mahal. But I am too old a traveller to be taken by such baits and too old a man (seventy-six and a half) to endure such hardships without expiring. My only regret is that I shall be unable to visit you. My consolation is that present situation in India will not bear being talked about. I understand it only too well."

Original Correspondence

TO THE EDITOR "INDIAN OPINION"

Can The Indian Be Squeezed Out?

Sir,—Most of the coastal townships have long since been orientalised, while the pressure of Asiatic labour, particularly in the semi skilled trades, becomes more and more severe." I quote from the *Natal Mercury* issue of the 16th February. The Right Hon Winston S. Churchill says in his book entitled "My African Journey": "The African, it is conceded, is welcome to stay in his own country. No economic competition has yet arisen or is likely to arise between him and the new-comers. Their spheres of activity lie wholly apart, for the white man absolutely refuses to do black man's work; not for that harsh toil does he exile himself from the land of his birth; while the Native could not, in his present state of development, displace the white man in skilled employments and the superintendence and the acquisition of industry—even if he would—and nothing is further from his ambitions. It is the brown man who is his (new-comer's) rival.... And here strikes in the Asiatie. In every single employment of this class, his power of subsisting upon a few shillings a month, his industry, his thrift, his sharp business aptitudes give him the economic superiority, and if economic superiority is to be the final rule—as it has never been and never will be in the history of the world—there is not a single employment of this useful class, from which he will not, to a very large extent, clear the white man, as

stretely and unremorselessly by the brown and exterminated the black from British soil.....A vast army of African immigrants, collected by educated Indians, and directed by a few individuals of diverse nationalities employing monopolistic capital—that is the nightmare which haunts the white population of South Africa, and at which what there is of white population in East Africa is already shrieking vigorously. Yet hear the other side. How should the claim of the British Indian? His rights as a human being, his rights as a British subject, are equally engaged. It was the Sikh soldier who bore an honourable part in the conquest and pacification of these East African countries. It is the Indian trader who, penetrating and maintaining himself in all sorts of places to which no white man would go or in which no white man could earn a living, has more than anyone else developed the early beginnings of trade and opened up the first slender means of communication. It was by Indian labour that the one vital railway on which everything else depends was constructed. It is the Indian banker who supplies perhaps the larger part of the capital yet available for business and enterprise, and to whom the white settlers have not hesitated to resort for financial aid. The Indian was here long before the first British official. He may point to no many generations of useful industry on the coast and inland as the white settlers—especially the most recently arrived contingents from South Africa—the Indian without him of all—even among years of residence. Is it possible for any Government with a scrap of respect for honest dealing between man and man, to embark upon a policy of deliberately suppressing and the native of India from reaching in which he has established himself under every security of public faith? Must of all, must we ask, is such a policy possible to the Government which bears away over three hundred millions of our Indian Empire?"

JOSEPH MARMELO,

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. **ORDERS** will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phoenix. Postage free on all books.

Address: — Indian Opinion.

PHENIX, Natal.

A Short History of the World
 First Steps of Civilization
 The Story of the Egyptian
 Great Triumph of Athens and Sparta
 The Dark Ages

MALATMA GANBU

4. *Effect of the 1970s*—An Expansionary Policy in the 1970s led to inflation +

J. C. BOSE

|(1) abwechselnd mit $w_1, w_2, w_3, \dots$ und $1, 2, 3, \dots$ absteigend
und aufsteigend

BILGWANT GITA

With text in Hungarian and translation by Dr. Anne Hewitt in English.

Pocket Edition

(1) Anne Stenroos (Chairperson)

THE HEART OF HINDUSTHAN

Kanga on the Heart of Hindustan, The Hindu Mythology,
 The Hindu Idea of God, Idols of Hindu Deities, Hindu
 Thought and Character, &c. &c. By Thomas Jackson Philbrick.
 N. York and Glasgow: 1870. 7s.

THREE GREAT ACUARYAS

[illegible]

EMINENT MUSLIMANS

[illegible]

ON KLAPPAAR

4 May 1996

[illegible]

THE INDIAN REVIEW

Edited by the Hon. Mr. G. A. Notson.

A JOURNAL For INDIANS OVERSEAS

[illegible]

single copy: the Shilling

Annual: 2nd Madison Forest, 12/20/2000

1. Definition
 2. Properties
 3. Applications
 4. Conclusion

J. A. NATHANSON et al. / J. Great Lakes Res. 31 (2005) 486–498

હિન્દુઅન ઓપિનિઅન.

પૂરેવાર ૩૧ મું.

ફીનીકસ, શુક્રવાર, તારીખ ૩ માર્ચ ૧૯૩૩

અંક ૯

નોંધ અને સમાચાર

કોએલીશન રાજવાણું

કોએલીશનની ગરજનોનો છેવટે મધ્ય અફવાડીયાની આખરી માં જઈ આવ્યો છે. વડા પ્રધાન જનરલ રામદાસ અને કોએલીશન લીડર જનરલ રમદાસ વચ્ચે સેપીટ કરારો થયા છે જેમાં સાર્વજિક આર્થિકની સ્વતંત્રતા જાળવી રાખવાનું, જાનને રાજભાવણી જાળવી રાખવાનું, પ્રજાના સમક્ષ વર્ગોના હક્કો સામે ખંડુતોના સાગ્રોને ખાસ ખ્યાલ દેવાનું, પશ્ચિમના સુખાગ્રાના ધોરણને દરેકને નહિ આવે તે રીતે નેટીવોના સાગ્રો જાળવી રાખવાનું અને કાળા શોષાને જુદું પ્રતિનિધિત્વ આપવાનું, મજૂરોને માટે કુલરેફ ધોરણ એટલે કે ગોરી મજૂરીનું ધોરણ ઠાપી રાખવાનું, સાર્વજિક આર્થિકનાં વાવરો છે તેમજો તેમ દરેક પ્રસંગો દરમિયાન રાખવાનું વિશેષ કલુલાન કર્યું છે. નવી રવાના ૧૨ પ્રધાનોની યશી જેમાં ૭ નેશનાલીસ્ટોમાંથી એક નેશનાલીસ્ટ વડા પ્રધાન બનશે અને છ સાર્વજિક આર્થિક પાર્ટીના નેતાઓ ૬ વડા પ્રધાનથી બીજા નંબરે પ્રદિ. ધરવજી ડે. મહાન અને બીજા ૪૮૬૫૪ પ્રધાનોએ ઉપજા કરાર સામે વિરોધ દર્શાવ્યો હતો એવા આધારે કે કોર્પોની સંમતિ લીધા સિવાય કપલા ખૂબ મેલગોએ રચેન્કાએ કરાર કરી નાખ્યા છે. આ કિસ્સામાંથી બીજો પામે બીજાઓ ખરતા નવ્ય છે.

નવી ચુંટણી

વડા પ્રધાને પાલામેન્ટમાં જાહેર કર્યું છે કે નવી ચુંટણી આવવા એમાં થશે અને તે પહેલાં દાલતા પ્રધાનમ યાની મનેસર સ્થાપના થશે પાલામેન્ટનું કામ મુલતવી રાખ્યું છે.

મી. રૂસ કૃષી અભ્યાસ

મી. રાજમલ રૂસે જાહેર કર્યું છે કે પોતે પાલામેન્ટમાં બેઠક લેવા બદલે પાપાના નથી અને હવે પોતાનું કામ પુરું થયું તેવાથી હરી પછી તેમની મહત્તની ખાસ જરૂર નહિ જણાય હા સુધી સરકારી ખાખતેવા બામ નહિ લે.

ડા. ગેબ્રીયલ

ડા. એ. આર. જન્મુ. ગેબ્રીયલ ને આવતા રવીવારે કરખન કિનરશે તે સાથે વર્ગમાં નવે આસ્નારે તાજાં હાલતર થશે ડે. મેકોયમે પોતાના અભ્યાસ એડીનબરોમાં હરી પોતાના અન્ય સાયંઓની માફક એમ બી સી એચ બી. ની ડીગ્રી લીધી છે. અને ડા. ગેબ્રીયલને આવકાર આપીએ છીએ અને તેમની બાવિખની કાકોદીમાં તેમને ફતહ પ્રમણીએ છીએ.

“હિન્દુઅન ઓપિનિઅન”

શુક્રવાર, તા. ૩ માર્ચ ૧૯૩૩

મી. જોસ રુઝર્ટ નેટીવ એક્સ' ડીપાર્ટમેન્ટના માણ અસીસ્ટન્ટ કમીશનરે કંડનમાં રોમલ પોતાના દેશને મુનાઇટેડ સર્વિસીસ ઇન્સ્ટીટ્યુટમાં નેટીવ કસ'કરેપ સવાલાર કરેલાં આખ્યાનનો દેવખ આ અંકમાં અન્ય સ્થળે હપાવમાં આવ્યો છે.

આ દેશમાં એવા નેટીવો છે કે જેઓ રોમ પશ્ચ કંચ રિશિતના મુરોપીયનની સાથે બેસવાને સામક છે અને સુક્ષિપ્તતામાં તેના કરતાં વધારે મદ નહિ તેા નેની બરોબરી લે કરીજ શકે. આથી અમને સંપૂર્ણ વિશ્વાસ છે કે તેઓ પોતાનો ખ્યાલ અને કરી કરે તેમ છે. પરંતુ અમારી અને નેટીવો વચ્ચે એક ખાખનમાં સમાનતા રહેલી છે. સાર્વજિક આર્થિકમાં અમે એટ પીડીત પ્રજા છીએ કેમકે અમે છુરા વર્ગના કહેવાયએ છીએ. નેટીવો પણ પીડીત પ્રજા છે કેમકે તેઓ કાળા છે. આ કારણથી અમારા બંને વચ્ચે અસપરસ દિલસોજની લાગણી વરતે છે. પરંતુ અમારી દિલસોજ નેટીવો વચ્ચે વધારે છે કેમકે નેટીવો કેળવણીમાં અને આર્થિક રિશિતમાં પછાત હોય નિરાધાર છે.

એ ખાખનમાં અમારી રિશિત તેઓના કરતાં સારી છે અને તદુપરંત અમારી પાછળ લીફરવાનનું બધા રહ્યું છે. બહે તે દાસ પોતાનું બધા અજ્ઞાતની નહિ કહ્યું રોમ છતાં એ દિવસ હવે દૂર નથી કે નવારે અસરકારક રીતે તે અજ્ઞાતની કમશે. આ કારણથી અમારી દિલસોજ કમડાયલા નેટીવ નવક વધારે નવ્ય છે અને નવારે તેને અન્યાય થતો મોખ તારે સાત બેરો રહેલું એ અમને અનુચિત લાગે છે. મી. રુઝર્ટ નેટીવોના પદમાં અમારે અંતર ખાલી દેવાની અમને તક આપેલી છે.

કેટલાક અંગેએ પોતાના દેશને ખરખર કલંકરેપ છે. તેઓ એવું સમજ બોલા છે કે પોતાના ગેદામાં જે દંત પશ્ચ આવ્યું તે બડકડી દેવમાં તેઓ પોતાનાં દેશનું અને શોષાનું દિત કરે છે પરંતુ દહીકનમાં તેઓ મોટામાં મોટું આદત કરે છે. સસના મર્યાબાથી મનેલા અમાનાથી એ વસ્તુ એમ કહાલી નથી અને કામ વિનાકકાળ લગી એમ સકારી પશ્ચ નહિ. છતાં પ્રતિવાસ તેની દુઃખદ કથની કહેશે જેમ શુલકળમાં તેણે કહેલી કે તેમ.

મી. રુઝર્ટ અમે ઉપર કહી ગયા તેવી જાનના માણસ

૩૧

૩૧

૩૧

૩૧

૩૧

૩૧

૩૧

૩૧

છે. નેટીવ સંઘસપર તેમની ક્ષતિ પોતાના દેશને પ્રાપ્ત કરવાના કરતાં તુલ્યતા વધારે કરશે. નેટીવોને વિશે તે જે ભોક્ષા છે તે, જાણે નેટીવોની પાછળ ખજ રહેલું છે એવી જો તેમને ખબર હોય તો કહી શોધવાની દિ'નન પણ નહિ કરત પણ તેમને ખબર છે કે તેઓની પાછળ ખજ નથી, આ દેશમાં પોતાના મેદા દરમીયાન, અમારા ખાવવા મુજબ, તેમણે તેઓની તરફ તિરસ્કારથી જ જોયું હતું તેથી તેઓના કુશિક્ષિત વર્ગનું અપમાન કરતાં તેમને જરાયે સંકાપ થયો નથી.

જો નેટીવોને ખીટીક થતા પ્રયે જરાયે માન હોય તો તે આ દેશમાં મોટાથી તરશથી તમોને સમાન્ય રીતે મળતી વર્તણૂકને લઈ નયીજ. આ દેશમાં જોડી પ્રજામાં કેટલાક માનવત્વ અપવાદો છે તેઓના પ્રિમખાવ અને તેઓ "માતૃભૂમિ" — ઈશ્વરે જ્યાં જ્યાં તેઓને મળતા પ્રિમખાવો સંકારો લીધે છે. મી. રુઝવેલ્ટના જાતબાકીઓ સાથે આદિકા માં ધીરતી થવાના પોતાના પાસનથી નેટીવોને કંઈ કુદર કામચો નથી જોસાડી કદયા દમક તેઓનું વર્તન ઇસુધીસના કિશાણથી ધીમકુસ કલકુજ એવામાં આવે છે. વળી તેઓનું સામાજિક કે ને તક ધીરજ પણ એવું નથી કે જેથી કાર્લ પણ ખોટા ધીરતી જરાય આકર્ષક, મી. રુઝવેલ્ટે કાગાડી એક કરતાં અધિક સ્ત્રીઓને વિશે અને કાગાના અલ્પ વસ્ત્રને વિશે જોડ્યા ત્યારે તેમને બાએજ ખવાસ થયો હતો કે તે પોતે કામના થરમાં વસે છે અને તેમની સામેના ધીમજા પ્રદાર તેમને પણ ઝીલવા પડશે. કાગા માણસની અધિક સ્ત્રીઓની વિશ્વ ગોરાના શરજના થતા સેક્ટો તસ્કાકના અને ગોરાથી પોતાના પાતાકીઓના કામલા દરેકે સકામ કે જે સંસ્થા કાગાએ ગોરાને સુધારે કામચ થયે તેવી પદેસાં કહી જાણેલી પણ નહિ. કાગાના અલ્પવસ્ત્રના સંજોગમાં તો એકલુજ પ્રુપ્તુ રહ્યું કે, નામ પાપાક પ્રદેશવાને માટે ગોરા વધારે મુન્દેસર છે કે કાગા દલીકતમાં કાગા પ્રુપ્ત કે એના કરતાં જોડી સ્ત્રીઓના નામ પાપાકની જાહેરમાં કીકાએ વધારે પ્રમાણમાં થતી જોવામાં આવે છે, અને કાર ધીવની પત્ની જો કાગામાં હોય તો તે કામચ કરનાર કાગા તે પણ ગોરાજ.

જો કાગા સોફો સમુદ્રપાર જાય છે તેઓનામાં મી. રુઝવેલ્ટે અજુગ્યા તે હોયો હોવાજ નથી. પરંતુ મી. રુઝવેલ્ટને જે વાત ખુશી થજાય છે તે તો એ કે, જ્યારે આ દેશમાં કાગાને ગોરાની કાલેજ મળે છે ત્યારે મી. રુઝવેલ્ટની માન-જુમીમાં મી. રુઝવેલ્ટના જાતબાકીઓ તરફથી તેને પ્રિમખાવો પ્રદાર મળે છે. નેટીવ એક્ટો ડીપાર્ટમેન્ટ કે જે સંસ્થા આ દેશમાં નેટીવોના સામે સંબંધનથી સંસ્થા લેખા છે તે સંસ્થાને મી. રુઝવેલ્ટે પોતાની લિજિથી કમ સાથે પ્રમાણપત્ર તો આપ્યું નજ મળ્યું. મી. રુઝવેલ્ટે મને તે કહેતા હોય પણ મી. રુઝવેલ્ટે શીખવું જોડશે—કામ જલુ મોડા શીખશે કે કામજે પ્રેમથીજ જ્ય પ્રાપ્ત કરી કાલેથી નહિ.

જરમનીમાં માર્શલિ હો—જરમનીમાં કમ્યુનિસ્ટોને જ્યાં જોવામાં આવે ત્યાં કાર કરવામાં આવે છે. હર હીટલર કમ્યુનિસ્ટ લીજલાકને કાગાની દેવાને સખ્ત થમમાં લઇ રહ્યો છે. માર્શલ હોની રિક્તિ વર્તી રહી છે. જરમીયાન સ્ત્રીવારે નહીં કુદરથી જવાની છે.

એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશન

પુરોધીયન વેપારીઓનું નિવેદન

એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશન ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશનના સેક્રટરીયર મજુર કામકામ પોતાના વિચાર કરાવનાર એક નિવેદન મોકલી આપ્યું છે જેમાં એમના સેક્રટરી લખાયે છે કે:—

"મારી કમીટી સમજા કરે છે કે સોનેરી કાતામાં જમાનતો ભોમવટો ધરાવનાર રંગીન ભોમોને સરકારી અમલદારોને તે જમીન પર વેપારના પરવાના આપીને તેઓના એવા ભોમવટાને માટે કંઈક કરી મારી આવેલી નથી કહાય. તેવા કોઠામાં એ કારણે જે વસ્તુને સ્થાપિત હક તરીકે કેટલે દરજ્જે કાનફેસર કાર્ય કરી કહાય, અમલો જે કહેને જીવ કામકામ અમલો વલિયતી થમમાંથી કેટલે દરજ્જે વાજબીયત સુધારિત કરી અમલો પાડે એવી કામ કહાય જે અમે અજાણ નથી.

૧૯૨૨ ના ૨૫ નવેમ્બરના કામકા (લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ) ની કલમ ૨ ની પેટા કલમ ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧૩, ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૧૯, ૨૦, ૨૧, ૨૨, ૨૩, ૨૪, ૨૫, ૨૬, ૨૭, ૨૮, ૨૯, ૩૦, ૩૧, ૩૨, ૩૩, ૩૪, ૩૫, ૩૬, ૩૭, ૩૮, ૩૯, ૪૦, ૪૧, ૪૨, ૪૩, ૪૪, ૪૫, ૪૬, ૪૭, ૪૮, ૪૯, ૫૦, ૫૧, ૫૨, ૫૩, ૫૪, ૫૫, ૫૬, ૫૭, ૫૮, ૫૯, ૬૦, ૬૧, ૬૨, ૬૩, ૬૪, ૬૫, ૬૬, ૬૭, ૬૮, ૬૯, ૭૦, ૭૧, ૭૨, ૭૩, ૭૪, ૭૫, ૭૬, ૭૭, ૭૮, ૭૯, ૮૦, ૮૧, ૮૨, ૮૩, ૮૪, ૮૫, ૮૬, ૮૭, ૮૮, ૮૯, ૯૦, ૯૧, ૯૨, ૯૩, ૯૪, ૯૫, ૯૬, ૯૭, ૯૮, ૯૯, ૧૦૦, ૧૦૧, ૧૦૨, ૧૦૩, ૧૦૪, ૧૦૫, ૧૦૬, ૧૦૭, ૧૦૮, ૧૦૯, ૧૧૦, ૧૧૧, ૧૧૨, ૧૧૩, ૧૧૪, ૧૧૫, ૧૧૬, ૧૧૭, ૧૧૮, ૧૧૯, ૧૨૦, ૧૨૧, ૧૨૨, ૧૨૩, ૧૨૪, ૧૨૫, ૧૨૬, ૧૨૭, ૧૨૮, ૧૨૯, ૧૩૦, ૧૩૧, ૧૩૨, ૧૩૩, ૧૩૪, ૧૩૫, ૧૩૬, ૧૩૭, ૧૩૮, ૧૩૯, ૧૪૦, ૧૪૧, ૧૪૨, ૧૪૩, ૧૪૪, ૧૪૫, ૧૪૬, ૧૪૭, ૧૪૮, ૧૪૯, ૧૫૦, ૧૫૧, ૧૫૨, ૧૫૩, ૧૫૪, ૧૫૫, ૧૫૬, ૧૫૭, ૧૫૮, ૧૫૯, ૧૬૦, ૧૬૧, ૧૬૨, ૧૬૩, ૧૬૪, ૧૬૫, ૧૬૬, ૧૬૭, ૧૬૮, ૧૬૯, ૧૭૦, ૧૭૧, ૧૭૨, ૧૭૩, ૧૭૪, ૧૭૫, ૧૭૬, ૧૭૭, ૧૭૮, ૧૭૯, ૧૮૦, ૧૮૧, ૧૮૨, ૧૮૩, ૧૮૪, ૧૮૫, ૧૮૬, ૧૮૭, ૧૮૮, ૧૮૯, ૧૯૦, ૧૯૧, ૧૯૨, ૧૯૩, ૧૯૪, ૧૯૫, ૧૯૬, ૧૯૭, ૧૯૮, ૧૯૯, ૨૦૦, ૨૦૧, ૨૦૨, ૨૦૩, ૨૦૪, ૨૦૫, ૨૦૬, ૨૦૭, ૨૦૮, ૨૦૯, ૨૧૦, ૨૧૧, ૨૧૨, ૨૧૩, ૨૧૪, ૨૧૫, ૨૧૬, ૨૧૭, ૨૧૮, ૨૧૯, ૨૨૦, ૨૨૧, ૨૨૨, ૨૨૩, ૨૨૪, ૨૨૫, ૨૨૬, ૨૨૭, ૨૨૮, ૨૨૯, ૨૩૦, ૨૩૧, ૨૩૨, ૨૩૩, ૨૩૪, ૨૩૫, ૨૩૬, ૨૩૭, ૨૩૮, ૨૩૯, ૨૪૦, ૨૪૧, ૨૪૨, ૨૪૩, ૨૪૪, ૨૪૫, ૨૪૬, ૨૪૭, ૨૪૮, ૨૪૯, ૨૫૦, ૨૫૧, ૨૫૨, ૨૫૩, ૨૫૪, ૨૫૫, ૨૫૬, ૨૫૭, ૨૫૮, ૨૫૯, ૨૬૦, ૨૬૧, ૨૬૨, ૨૬૩, ૨૬૪, ૨૬૫, ૨૬૬, ૨૬૭, ૨૬૮, ૨૬૯, ૨૭૦, ૨૭૧, ૨૭૨, ૨૭૩, ૨૭૪, ૨૭૫, ૨૭૬, ૨૭૭, ૨૭૮, ૨૭૯, ૨૮૦, ૨૮૧, ૨૮૨, ૨૮૩, ૨૮૪, ૨૮૫, ૨૮૬, ૨૮૭, ૨૮૮, ૨૮૯, ૨૯૦, ૨૯૧, ૨૯૨, ૨૯૩, ૨૯૪, ૨૯૫, ૨૯૬, ૨૯૭, ૨૯૮, ૨૯૯, ૩૦૦, ૩૦૧, ૩૦૨, ૩૦૩, ૩૦૪, ૩૦૫, ૩૦૬, ૩૦૭, ૩૦૮, ૩૦૯, ૩૧૦, ૩૧૧, ૩૧૨, ૩૧૩, ૩૧૪, ૩૧૫, ૩૧૬, ૩૧૭, ૩૧૮, ૩૧૯, ૩૨૦, ૩૨૧, ૩૨૨, ૩૨૩, ૩૨૪, ૩૨૫, ૩૨૬, ૩૨૭, ૩૨૮, ૩૨૯, ૩૩૦, ૩૩૧, ૩૩૨, ૩૩૩, ૩૩૪, ૩૩૫, ૩૩૬, ૩૩૭, ૩૩૮, ૩૩૯, ૩૪૦, ૩૪૧, ૩૪૨, ૩૪૩, ૩૪૪, ૩૪૫, ૩૪૬, ૩૪૭, ૩૪૮, ૩૪૯, ૩૫૦, ૩૫૧, ૩૫૨, ૩૫૩, ૩૫૪, ૩૫૫, ૩૫૬, ૩૫૭, ૩૫૮, ૩૫૯, ૩૬૦, ૩૬૧, ૩૬૨, ૩૬૩, ૩૬૪, ૩૬૫, ૩૬૬, ૩૬૭, ૩૬૮, ૩૬૯, ૩૭૦, ૩૭૧, ૩૭૨, ૩૭૩, ૩૭૪, ૩૭૫, ૩૭૬, ૩૭૭, ૩૭૮, ૩૭૯, ૩૮૦, ૩૮૧, ૩૮૨, ૩૮૩, ૩૮૪, ૩૮૫, ૩૮૬, ૩૮૭, ૩૮૮, ૩૮૯, ૩૯૦, ૩૯૧, ૩૯૨, ૩૯૩, ૩૯૪, ૩૯૫, ૩૯૬, ૩૯૭, ૩૯૮, ૩૯૯, ૪૦૦, ૪૦૧, ૪૦૨, ૪૦૩, ૪૦૪, ૪૦૫, ૪૦૬, ૪૦૭, ૪૦૮, ૪૦૯, ૪૧૦, ૪૧૧, ૪૧૨, ૪૧૩, ૪૧૪, ૪૧૫, ૪૧૬, ૪૧૭, ૪૧૮, ૪૧૯, ૪૨૦, ૪૨૧, ૪૨૨, ૪૨૩, ૪૨૪, ૪૨૫, ૪૨૬, ૪૨૭, ૪૨૮, ૪૨૯, ૪૩૦, ૪૩૧, ૪૩૨, ૪૩૩, ૪૩૪, ૪૩૫, ૪૩૬, ૪૩૭, ૪૩૮, ૪૩૯, ૪૪૦, ૪૪૧, ૪૪૨, ૪૪૩, ૪૪૪, ૪૪૫, ૪૪૬, ૪૪૭, ૪૪૮, ૪૪૯, ૪૫૦, ૪૫૧, ૪૫૨, ૪૫૩, ૪૫૪, ૪૫૫, ૪૫૬, ૪૫૭, ૪૫૮, ૪૫૯, ૪૬૦, ૪૬૧, ૪૬૨, ૪૬૩, ૪૬૪, ૪૬૫, ૪૬૬, ૪૬૭, ૪૬૮, ૪૬૯, ૪૭૦, ૪૭૧, ૪૭૨, ૪૭૩, ૪૭૪, ૪૭૫, ૪૭૬, ૪૭૭, ૪૭૮, ૪૭૯, ૪૮૦, ૪૮૧, ૪૮૨, ૪૮૩, ૪૮૪, ૪૮૫, ૪૮૬, ૪૮૭, ૪૮૮, ૪૮૯, ૪૯૦, ૪૯૧, ૪૯૨, ૪૯૩, ૪૯૪, ૪૯૫, ૪૯૬, ૪૯૭, ૪૯૮, ૪૯૯, ૫૦૦, ૫૦૧, ૫૦૨, ૫૦૩, ૫૦૪, ૫૦૫, ૫૦૬, ૫૦૭, ૫૦૮, ૫૦૯, ૫૧૦, ૫૧૧, ૫૧૨, ૫૧૩, ૫૧૪, ૫૧૫, ૫૧૬, ૫૧૭, ૫૧૮, ૫૧૯, ૫૨૦, ૫૨૧, ૫૨૨, ૫૨૩, ૫૨૪, ૫૨૫, ૫૨૬, ૫૨૭, ૫૨૮, ૫૨૯, ૫૩૦, ૫૩૧, ૫૩૨, ૫૩૩, ૫૩૪, ૫૩૫, ૫૩૬, ૫૩૭, ૫૩૮, ૫૩૯, ૫૪૦, ૫૪૧, ૫૪૨, ૫૪૩, ૫૪૪, ૫૪૫, ૫૪૬, ૫૪૭, ૫૪૮, ૫૪૯, ૫૫૦, ૫૫૧, ૫૫૨, ૫૫૩, ૫૫૪, ૫૫૫, ૫૫૬, ૫૫૭, ૫૫૮, ૫૫૯, ૫૬૦, ૫૬૧, ૫૬૨, ૫૬૩, ૫૬૪, ૫૬૫, ૫૬૬, ૫૬૭, ૫૬૮, ૫૬૯, ૫૭૦, ૫૭૧, ૫૭૨, ૫૭૩, ૫૭૪, ૫૭૫, ૫૭૬, ૫૭૭, ૫૭૮, ૫૭૯, ૫૮૦, ૫૮૧, ૫૮૨, ૫૮૩, ૫૮૪, ૫૮૫, ૫૮૬, ૫૮૭, ૫૮૮, ૫૮૯, ૫૯૦, ૫૯૧, ૫૯૨, ૫૯૩, ૫૯૪, ૫૯૫, ૫૯૬, ૫૯૭, ૫૯૮, ૫૯૯, ૬૦૦, ૬૦૧, ૬૦૨, ૬૦૩, ૬૦૪, ૬૦૫, ૬૦૬, ૬૦૭, ૬૦૮, ૬૦૯, ૬૧૦, ૬૧૧, ૬૧૨, ૬૧૩, ૬૧૪, ૬૧૫, ૬૧૬, ૬૧૭, ૬૧૮, ૬૧૯, ૬૨૦, ૬૨૧, ૬૨૨, ૬૨૩, ૬૨૪, ૬૨૫, ૬૨૬, ૬૨૭, ૬૨૮, ૬૨૯, ૬૩૦, ૬૩૧, ૬૩૨, ૬૩૩, ૬૩૪, ૬૩૫, ૬૩૬, ૬૩૭, ૬૩૮, ૬૩૯, ૬૪૦, ૬૪૧, ૬૪૨, ૬૪૩, ૬૪૪, ૬૪૫, ૬૪૬, ૬૪૭, ૬૪૮, ૬૪૯, ૬૫૦, ૬૫૧, ૬૫૨, ૬૫૩, ૬૫૪, ૬૫૫, ૬૫૬, ૬૫૭, ૬૫૮, ૬૫૯, ૬૬૦, ૬૬૧, ૬૬૨, ૬૬૩, ૬૬૪, ૬૬૫, ૬૬૬, ૬૬૭, ૬૬૮, ૬૬૯, ૬૭૦, ૬૭૧, ૬૭૨, ૬૭૩, ૬૭૪, ૬૭૫, ૬૭૬, ૬૭૭, ૬૭૮, ૬૭૯, ૬૮૦, ૬૮૧, ૬૮૨, ૬૮૩, ૬૮૪, ૬૮૫, ૬૮૬, ૬૮૭, ૬૮૮, ૬૮૯, ૬૯૦, ૬૯૧, ૬૯૨, ૬૯૩, ૬૯૪, ૬૯૫, ૬૯૬, ૬૯૭, ૬૯૮, ૬૯૯, ૭૦૦, ૭૦૧, ૭૦૨, ૭૦૩, ૭૦૪, ૭૦૫, ૭૦૬, ૭૦૭, ૭૦૮, ૭૦૯, ૭૧૦, ૭૧૧, ૭૧૨, ૭૧૩, ૭૧૪, ૭૧૫, ૭૧૬, ૭૧૭, ૭૧૮, ૭૧૯, ૭૨૦, ૭૨૧, ૭૨૨, ૭૨૩, ૭૨૪, ૭૨૫, ૭૨૬, ૭૨૭, ૭૨૮, ૭૨૯, ૭૩૦, ૭૩૧, ૭૩૨, ૭૩૩, ૭૩૪, ૭૩૫, ૭૩૬, ૭૩૭, ૭૩૮, ૭૩૯, ૭૪૦, ૭૪૧, ૭૪૨, ૭૪૩, ૭૪૪, ૭૪૫, ૭૪૬, ૭૪૭, ૭૪૮, ૭૪૯, ૭૫૦, ૭૫૧, ૭૫૨, ૭૫૩, ૭૫૪, ૭૫૫, ૭૫૬, ૭૫૭, ૭૫૮, ૭૫૯, ૭૬૦, ૭૬૧, ૭૬૨, ૭૬૩, ૭૬૪, ૭૬૫, ૭૬૬, ૭૬૭, ૭૬૮, ૭૬૯, ૭૭૦, ૭૭૧, ૭૭૨, ૭૭૩, ૭૭૪, ૭૭૫, ૭૭૬, ૭૭૭, ૭૭૮, ૭૭૯, ૭૮૦, ૭૮૧, ૭૮૨, ૭૮૩, ૭૮૪, ૭૮૫, ૭૮૬, ૭૮૭, ૭૮૮, ૭૮૯, ૭૯૦, ૭૯૧, ૭૯૨, ૭૯૩, ૭૯૪, ૭૯૫, ૭૯૬, ૭૯૭, ૭૯૮, ૭૯૯, ૮૦૦, ૮૦૧, ૮૦૨, ૮૦૩, ૮૦૪, ૮૦૫, ૮૦૬, ૮૦૭, ૮૦૮, ૮૦૯, ૮૧૦, ૮૧૧, ૮૧૨, ૮૧૩, ૮૧૪, ૮૧૫, ૮૧૬, ૮૧૭, ૮૧૮, ૮૧૯, ૮૨૦, ૮૨૧, ૮૨૨, ૮૨૩, ૮૨૪, ૮૨૫, ૮૨૬, ૮૨૭, ૮૨૮, ૮૨૯, ૮૩૦, ૮૩૧, ૮૩૨, ૮૩૩, ૮૩૪, ૮૩૫, ૮૩૬, ૮૩૭, ૮૩૮, ૮૩૯, ૮૪૦, ૮૪૧, ૮૪૨, ૮૪૩, ૮૪૪, ૮૪૫, ૮૪૬, ૮૪૭, ૮૪૮, ૮૪૯, ૮૫૦, ૮૫૧, ૮૫૨, ૮૫૩, ૮૫૪, ૮૫૫, ૮૫૬, ૮૫૭, ૮૫૮, ૮૫૯, ૮૬૦, ૮૬૧, ૮૬૨, ૮૬૩, ૮૬૪, ૮૬૫, ૮૬૬, ૮૬૭, ૮૬૮, ૮૬૯, ૮૭૦, ૮૭૧, ૮૭૨, ૮૭૩, ૮૭૪, ૮૭૫, ૮૭૬, ૮૭૭, ૮૭૮, ૮૭૯, ૮૮૦, ૮૮૧, ૮૮૨, ૮૮૩, ૮૮૪, ૮૮૫, ૮૮૬, ૮૮૭, ૮૮૮, ૮૮૯, ૮૯૦, ૮૯૧, ૮૯૨, ૮૯૩, ૮૯૪, ૮૯૫, ૮૯૬, ૮૯૭, ૮૯૮, ૮૯૯, ૯૦૦, ૯૦૧, ૯૦૨, ૯૦૩, ૯૦૪, ૯૦૫, ૯૦૬, ૯૦૭, ૯૦૮, ૯૦૯, ૯૧૦, ૯૧૧, ૯૧૨, ૯૧૩, ૯૧૪, ૯૧૫, ૯૧૬, ૯૧૭, ૯૧૮, ૯૧૯, ૯૨૦, ૯૨૧, ૯૨૨, ૯૨૩, ૯૨૪, ૯૨૫, ૯૨૬, ૯૨૭, ૯૨૮, ૯૨૯, ૯૩૦, ૯૩૧, ૯૩૨, ૯૩૩, ૯૩૪, ૯૩૫, ૯૩૬, ૯૩૭, ૯૩૮, ૯૩૯, ૯૪૦, ૯૪૧, ૯૪૨, ૯૪૩, ૯૪૪, ૯૪૫, ૯૪૬, ૯૪૭, ૯૪૮, ૯૪૯, ૯૫૦, ૯૫૧, ૯૫૨, ૯૫૩, ૯૫૪, ૯૫૫, ૯૫૬, ૯૫૭, ૯૫૮, ૯૫૯, ૯૬૦, ૯૬૧, ૯૬૨, ૯૬૩, ૯૬૪, ૯૬૫, ૯૬૬, ૯૬૭, ૯૬૮, ૯૬૯, ૯૭૦, ૯૭૧, ૯૭૨, ૯૭૩, ૯૭૪, ૯૭૫, ૯૭૬, ૯૭૭, ૯૭૮, ૯૭૯, ૯૮૦, ૯૮૧, ૯૮૨, ૯૮૩, ૯૮૪, ૯૮૫, ૯૮૬, ૯૮૭, ૯૮૮, ૯૮૯, ૯૯૦, ૯૯૧, ૯૯૨, ૯૯૩, ૯૯૪, ૯૯૫, ૯૯૬, ૯૯૭, ૯૯૮, ૯૯૯, ૧૦૦, ૧૦૧, ૧૦૨, ૧૦૩, ૧૦૪, ૧૦૫, ૧૦૬, ૧૦૭, ૧૦૮, ૧૦૯, ૧૧૦, ૧૧૧, ૧૧૨, ૧૧૩, ૧૧૪, ૧૧૫, ૧૧૬, ૧૧૭, ૧૧૮, ૧૧૯, ૧૨૦, ૧૨૧, ૧૨૨, ૧૨૩, ૧૨૪, ૧૨૫, ૧૨૬, ૧૨૭, ૧૨૮, ૧૨૯, ૧૩૦, ૧૩૧, ૧૩૨, ૧૩૩, ૧૩૪, ૧૩૫, ૧૩૬, ૧૩૭, ૧૩૮, ૧૩૯, ૧૪૦, ૧૪૧, ૧૪૨, ૧૪૩, ૧૪૪, ૧૪૫, ૧૪૬, ૧૪૭, ૧૪૮, ૧૪૯, ૧૫૦, ૧૫૧, ૧૫૨, ૧૫૩, ૧૫૪, ૧૫૫, ૧૫૬, ૧૫૭, ૧૫૮, ૧૫૯, ૧૬૦, ૧૬૧, ૧૬૨, ૧૬૩, ૧૬૪, ૧૬૫, ૧૬૬, ૧૬૭, ૧૬૮, ૧૬૯, ૧૭૦, ૧૭૧, ૧૭૨, ૧૭૩, ૧૭૪, ૧૭૫, ૧૭૬, ૧૭૭, ૧૭૮, ૧૭૯, ૧૮૦, ૧૮૧, ૧૮૨, ૧૮૩, ૧૮૪, ૧૮૫, ૧૮૬, ૧૮૭, ૧૮૮, ૧૮૯, ૧૯૦, ૧૯૧, ૧૯૨, ૧૯૩, ૧૯૪, ૧૯૫, ૧૯૬, ૧૯૭, ૧૯૮, ૧૯૯, ૨૦૦, ૨૦૧, ૨૦૨, ૨૦૩, ૨૦૪, ૨૦૫, ૨૦૬, ૨૦૭, ૨૦૮, ૨૦૯, ૨૧૦, ૨૧૧, ૨૧૨, ૨૧૩, ૨૧૪, ૨૧૫, ૨૧૬, ૨૧૭, ૨૧૮, ૨૧૯, ૨૨૦, ૨૨૧, ૨૨૨, ૨૨૩, ૨૨૪, ૨૨૫, ૨૨૬, ૨૨૭, ૨૨૮, ૨૨૯, ૨૩૦, ૨૩૧, ૨૩૨, ૨૩૩, ૨૩૪, ૨૩૫, ૨૩૬, ૨૩૭, ૨૩૮, ૨૩૯, ૨૪૦, ૨૪૧, ૨૪૨, ૨૪૩, ૨૪૪, ૨૪૫, ૨૪૬, ૨૪૭, ૨૪૮, ૨૪૯, ૨૫૦, ૨૫૧, ૨૫૨, ૨૫૩, ૨૫૪, ૨૫૫, ૨૫૬, ૨૫૭, ૨૫૮, ૨૫૯, ૨૬૦, ૨૬૧, ૨૬૨, ૨૬૩, ૨૬૪, ૨૬૫, ૨૬૬, ૨૬૭, ૨૬૮, ૨૬૯, ૨૭૦, ૨૭૧, ૨૭૨, ૨૭૩, ૨૭૪, ૨૭૫, ૨૭૬, ૨૭૭, ૨૭૮, ૨૭૯, ૨૮૦, ૨૮૧, ૨૮૨, ૨૮૩, ૨૮૪, ૨૮૫, ૨૮૬, ૨૮૭, ૨૮૮, ૨૮૯, ૨૯૦, ૨૯૧, ૨૯૨, ૨૯૩, ૨૯૪, ૨૯૫, ૨૯૬, ૨૯૭, ૨૯૮, ૨૯૯, ૩૦૦, ૩૦૧, ૩૦૨, ૩૦૩, ૩૦૪, ૩૦૫, ૩૦૬, ૩૦૭, ૩૦૮, ૩૦૯, ૩૧૦, ૩૧૧, ૩૧૨, ૩૧૩, ૩૧૪, ૩૧૫, ૩૧૬, ૩૧૭, ૩૧૮, ૩૧૯, ૩૨૦, ૩૨૧, ૩૨૨, ૩૨૩, ૩૨૪, ૩૨૫, ૩૨૬, ૩૨૭, ૩૨૮, ૩૨૯, ૩૩૦, ૩૩૧, ૩૩૨, ૩૩૩, ૩૩૪, ૩૩૫, ૩૩૬, ૩૩૭, ૩૩૮, ૩૩૯, ૩૪૦, ૩૪૧, ૩૪૨, ૩૪૩, ૩૪૪, ૩૪૫, ૩૪૬, ૩૪૭, ૩૪૮, ૩૪૯, ૩૫૦, ૩૫૧, ૩૫૨, ૩૫૩, ૩૫૪, ૩૫૫, ૩૫૬, ૩૫૭, ૩૫૮, ૩૫૯, ૩૬૦, ૩૬૧, ૩૬૨, ૩૬૩, ૩૬૪, ૩૬૫, ૩૬૬, ૩૬૭, ૩૬૮,

જોમાં નથી કરે.

વસ્તી મજૂરી થઈ રહી હતી તે વખતે યુનીયનમાં પાંચ મુશીબતો. એ વર્ષે કરતાં વધારે વધના હતા. જેમાં ચાર જોઈ હતી અને એક પુરુષ હતો. ૭૫ (૪૬ જોઈ અને ૨૯ પુરુષ) ૬૫ અને ૧૦૦ ની વચ્ચેની વધના હતા, અને ૬૭૭ (૨૨૭ જોઈ અને ૧૫૪ પુરુષ) ૬૦ અને ૬૫ વચ્ચેના હતા.

૧૯૩૨ માં અકસ્તો.

૧૯૩૨ માં યુનીયનની મુશીબત વસ્તી ૧૮,૫૬,૪૦૦ ની અકસ્તવામાં આવી હતી. જે ૧૯૦૪ ના કરતાં ૭,૪૨,૫૬૪ નો વધારો અને ૧૯૩૧ ના કરતાં ૭,૧૨,૭૬૬ નો વધારો પડ્યો છે.

૧૯૦૪ માં નોન-યુરોપીયનોની વસ્તી ૪૦,૫૬,૦૧૮ ની હતી અને ૧૯૩૨ માં ૬૩,૯૧,૫૦૦ ની અકસ્તવામાં આવી હતી જેમાંથી ૫૬,૦૦,૦૦૦ માનુષ્ય હતા.

૧૯૩૨ માં ટ્રાંસવાલમાં માનુષ્યની વસ્તી ૧,૮૩,૨૧,૦૦૦ ની અકસ્તવામાં આવી હતી. જ્યારે ૧૯૧૧ માં ૧૨,૨૦,૬૩૧ ની હતી. એશિયાટીકોની વસ્તી ૧૯૩૨ માં ૨૨ ૧૦૦ ની અકસ્તવામાં આવી હતી જ્યારે ૧૯૧૧ માં ૧૧,૧૬૬ ની હતી. બ્રિટિશ વર્ગની વસ્તી ૭૧,૮૦૦ અકસ્તવામાં આવી હતી જે ૧૯૧૧ માં ૩૪,૬૬૫ હતી.

ખરનારડે સો અને હાંમેર

ઈંગ્લેન્ડના મહાન તાત્કાલ અને એન્ડ્રુ ડેવિસ ખરનારડે સો જે ૭૬૧ વર્ષની વયે યુનીયનના મુશ્કેલીને નીકળેલા છે. પ્રશ્નવચ્ચેના મના માસમાં તેમની સ્ટીમર મુલ્ય બધ પડેલી હતી. તેમની અને હાંમેરના મહાન કરા રાજીન્દનાથ ટાંગેરની વચ્ચે રસીક પત્રવ્યવહાર થયો હતો જે 'વિશ્વ ભારતી સમાચાર' માં મોકલ પડ્યો છે.

રજીન્દનાથ ટાંગેર ખરનારડે સો અને તેમના ધર્મનાને નીચે પ્રમાણે તાર કહેલો:—

"હાંમેરે પછામાં અમે જાણને આનિનિર્જનત પધારવા આદર આમંત્રણ કરીએ છીએ. જાણી શકેલા તે અમે મજાબ પ્રતીક વધારું જાણને જાણને સમ્રેમ વંદન."

તેનો જવાબ ખરનારડે સોએ નીચે પ્રમાણે વાળ્યો હતો:—

"હમઆએ હું ખરી રીતે હોંફુસ્તાનની મુશ્કેલીને નથી નીકળ્યો. પણ જે સ્ટીમરમાં ઘોડા કારામ હેના અને ઘોડાક કામ કરવાને યુનીયનની પ્રક્રિયાને નીકળ્યો હું તે યોતાની ટીકે અમારવાને મુલ્ય અને કામનો શોભવાની છે જે પ્રશ્નનો કામ બહારે હું યોદ્ધા કલાક રસ્તે અને મુશીબત અસુર્યોને માટે પ્રુદ્ધ હોય તેવા મંદીરોને બટકવાને ખંડરપર આવી જઈ છું. મારી મુશ્કેલીની વ્યવસ્થા કરવાનો અને મારી વિષમ અને રાત ખીચોચીય ગરેલી રૂબ મારીમાં મેસાડીને અને જવાબ નવાર યોદ્ધા મીનને માટે કાષ્ટ એક દોરેકમાં કામ લેવા કિતરવા રહ્યો હોંફુસ્તાન અને તાલ મકામ પતાવવા માટે છે. પણ મારા જેવો જુનો મુસાફર એવી કામગીરી માં હસાઈ થી તેમ નથી અને ૭૬૧ વર્ષનો ટોસો એવી મુશીબતો વેઠવા જઈ તો રવધામજ પડેલી જાઉં. અને એક કામ છે કે જમાદી મુશ્કેલી આપણી અર્થ શકાય નહિ.

આશ્ચર્ય ન એટલું જ છે કે હોંફુસ્તાનની કામગીરી પારસ્થિતિની વાતો કરવાથી કંઈ વળી કંઈ તેમ નથી. તેનાથી મારી રીતે અજુકાર છું."

ચીન-જપાનનો મામલો

૧૯ મર્ચનાની કમીટીને મંચુરીયા બાબતોની રીપોર્ટ લીમ જોઈ નેશનની મહાએ ૧ વિરુદ્ધ ૪૨ મતે સ્વિકારેલો છે. વિરુદ્ધ મત જાપાનના જપાન એટલું જ હતું. જપાનના પ્રતિનિધિ મી. માટસુઓકાએ લીમને જણાવી દીધું કે જપાનથી કને લીમની સાથે મદકાર નહિ થઈ શકે. જપાનના ડેલીગેટો ઊંઠી આશ્વા મવા અને કહેતા મવા કે જામે પાળા આવવાના નથી. સીમમના ડેલીગેટ મત આપ્યો નહોતો.

જપાન અને ચીન સિવાય લીમમાં યુર્ગના જા એટલું સ્વર્ગને રાજ્યે જપાન તરફ જારી મીનતા પતાવી તેથી પાન-એશિયાટીક લીમ તરફથીજ નહિ પણ સામાન્ય જનતા તેમજ અધિકારી વર્ગ તરફથી સંતોષ દર્શાવ્યો છે અને જપાનની સામગ્રી સ્થિતિની કદર એશિયાવાસીઓજ કરી કો એવી ખાત્રી થઈ છે.

જપાનનો જવાબ

જપાનના એક્ઝીક્યુટિવ લેડનમાં લીમના મંચુરીયા બાબતોની રીપોર્ટના જવાબમાં જણાવ્યું છે કે આંતર રાષ્ટ્રિયસંઘને સામાન્ય રીતે કામે વળગે છે તેટલે દરજે આંતરરાષ્ટ્રિય તરફારોનું સમાધાન કરવાના લીમના કરારો અને પેરીસના કરારોથી મુજ સિદ્ધાંતો સ્થાપવામાં આવ્યા છે પરંતુ જાપાનની સ્થિતિ અસાધારણ છે અને એ અસાધારણ સંજોગમાં એ સિદ્ધાંતો કામ જાણી શકતા નથી. જપાને સ્વરક્ષાની કદ કદી જાણ્યેલી નથી અને મંચુરીયાની સ્થાપના મંચુરીયાના ભોંટાની આક પ્રત્યક્ષીય થઈ છે. તેથી મંચુરીયામાં જપાનનું પગલું કે જપાન-મંચુરીયાનો મંધીનો ખરડો આંતર રાષ્ટ્રિય કરારોને બંધ કરનારો નથી. મંચુરીયાની પ્રગતિ એક સિદ્ધ થઈ છે કે, તેનો સ્વિકાર કરવામાં અને કિંમત આપવા માં જ મંચુરીયાના સ્થાપનું સંતોષકારક સમાધાન આવવાનો અને યુર્ગમાં સ્થાપી સુલેક સ્થાપવાનો એકમાત્ર રસ્તો રહેલો છે. જપાનના પમવાની પાછળ પ્રદેશો છૂટવા કે વેપારના કામો મેળવવાનો હેતુ નથી.

મા માટસુઓકાએ રહેને મુશ્કેલી આપતાં જણાવ્યું હતું કે જાપાન અને જપાન વચ્ચેની મીનતાના અંતને પ્રતિકાસ આપવા વખતની મોટામાં મોટી કમનસીમી તરીકે જાહેર કરશે.

અમેરીકાનો લીમના નિર્ણયને ટેકો

અમેરીકાના સંસ્થાન પ્રધાન મી. રૂઝવેલ્ટને મંચુરીયા બાબતોના લીમના નિર્ણયને ટેકો આપનારી મારી લીમપર મોક્ષતા જણાવ્યું છે કે, અમેરીકાની સરકાર લીમના નિર્ણયને મજબી કામ છે અને તેના સિદ્ધાંતોમાં જે કામકારો, અમેરીકા આગીદાર છે તેને જેટલે દરજે અનુરૂપ છે તેટલે દરજે તેને ટેકો આપે છે. વધુમાં મારીમાં ચીન અને જપાન કુર્કુબી પ્રત્યક્ષીય પ્રત્યક્ષીય માન કમને યોતાની તરફારોને બાધથી નહિ પણ મારીથી પતાવશે એવી આશ્વા દર્શાવવામાં આવી છે.

હથીયારથી બંધી

મીનને માટે હથીયાર હાવરપુર અને બીજા ખીરીક ભંડેરપરથી મોકલાઈ રહ્યા છે. હાલમાં હાવરપુરમાં ૨૪ હથીયાર કામ કરી હથીયાર તૈયાર કરી રહ્યા છે.

'ટેલી એક્સપ્રેસ' કહે છે કે મોટા ભાગના હથીયાર કીનામથી ભર્ય છે. અપરેન્ચરમાં ૨૦ ટેન્કા દર પૂર્ણમાં મોકલાઈ હતી.

'ટેલી ટેલેગ્રાફ' કહે છે કે એક ખીરીક પેટીને ડિલ્હા એ માલની અંદર ૩,૧૦,૦૦,૦૦૦ રાષ્ટ્રકલ્પના કરદોલ પૂર્ણમાં મોકલ્યા હતા અને બીજી એક ખીરીક પેટીને ૧૦૦૦ મીન બના મોકલી હતી.

હરમીયાનમાં ખીરીકને ભપાવને પુરની સામગ્રી પુરી નહિ પાડવાનો હક હશે છે.

પરદેશપાલના મંત્રી અર જોન સામને દિવાને આમમાં ભલેને હતું હતું કે ખીરીક અંદરથી પૂર્ણમાં ભપાઈ પુરના કન્ટેનરો સિવાય નવી પુર સામગ્રી મોકલવાની જાણ કરવાનો હુકમ હશે છે. આ પ્રતિબંધ આંતરરાષ્ટ્રિય કરવાનો ખીરીકને પ્રશ્ન છે અને હરમીયાનમાં નેણે પડેલ કરી છે.

અર્થાતે મુખ્ય પંચી એ હતો કે ખીરીકે કોઈ પણ કાંતેજો આ બાકમાં કોઈવાતું નહિ અને ભપાવ ખીરીક પ્રત્યેની કામથી પ્રત્યેની કુમાવતું ભર્ય છે.

અર જોન, એન્ડ્રુસ અને જોરડીન એન્ડરસને અજાણ્ય કે આ પ્રતિબંધ સિદ્ધાંતમાં વાળ્યો કામે છે પણ અમલમાં એન્ડ્રુસની નીવડવા સંભવ છે. કેમકે ભપાવ પોતાનો દાર મોજો મોટા પ્રમાણમાં બનાવી કહે છે ભપારે મીનને લમલમ અંદર પડેલના હાવર આધાર રાખવો પડે છે. વળી સખાએ દર્શાવ્યું હતું કે ભપાઈ સુરેલા કન્ટેનરોને પ્રતિબંધમાંથી બાતલ રાખવામાં આવ્યા છે તેનો ભપાવે એવો અર્થ નહિ કરવો જોઈએ કે તેને મહિનાઓ મુઠી સામગ્રી પુરી પડવા કરશે.

અર જોરડીન એન્ડરસને બીજો મુદ્દો એ અજાણ્યો કે જેનું અને કે કુમલો નહિ કરનાર સત્તાની પાસે હથીયારથી અમલ હોય ભપારે કુમલો કરનારની પાસે પુષ્કળ હોય. આ બાબતનો લીમ એક મેકનમ અને તેની બહારના મોટા રાજ્યોને વિચાર કરવો પડે છે.

ભપાવ તેથી બંધાયું નથી

પુર સામગ્રીપર અંકુશ મુકવાથી ભપાવ બંધાયું નથી. એ અંકુશ મુકનારને કાવડા કર્યા નુકસાન વધારે થશે જોય તે કહે છે. ભપાવને તેથી મંજૂર અકસજ નહિ કામ પણ રાષ્ટ્રિય કામથી વધારે ફાવશે. ભપાવની પાસે હથીયારોનો બંડોળ પુષ્કળ પડેલો છે.

અમેરીકાનો સહકાર

અમેરીકાએ લીમ એક મેકનમ તરફથી નીમાએથી સલાહકાર કમીટીની સાથે મંચુરીયાના આમલપર દેખરેખ રાખવામાં સહકાર કરવાનો હાથ કર્યો છે.

હાલનાર પછીને હથીયાર પુર્ણ પાકવાપર પ્રતિબંધ મુકવાની પ્રેસીડન્ટ કુવરની સુચનાને અમેરીકાની પ્રતિનિધિ સભાએ આજુ મેકેકમાં ખાન દોધું નથી.

૨૧ સપ્ટેમ્બરે કમીશન

લીમના મંચુરીયા બાબતના હાથ પછી દર પૂર્ણમાં આમલ પદ નબર રાખવાને ૨૧ સપ્ટેમ્બરે એક કમીશન નીમવાનો હાથ થશે છે.

સમીક્ષણ ખુલશે

ભપાવને મીનને જેલોલમાંથી પોતાનું કસકર બેંચી લેવાનું

અકસીએટમ આપેલું હતું પણ મીને તેનો બનાવર હશે.

મયા આવારીવાની કસબાતમાં ભપાવના અંદર પેઈલીવાઈનો કાલો લીધા પછી ચનીવારે ૬૦ કલરનું અંદર નેપાનું ચીલ સામનું ભપાવનું અને પાણીનું મંચુકોનું હતું તે જેલોલ સેવાને મેવાને પાડ્યું.

પેઈલિમાં ભર પછી ૨૬મે છે કે મીનના અંદરને જેલોલમાં ભપાવના મસારાથી પાછા હાંપુ પડશે કારે હું મરો. સનીવારે કાપાઈ અને કામટથી ખાતે ભપાવની મનવારોને કામે કામવાનો કુલમ આપવામાં આવ્યો હતો તારે ભપાવની કાપાઈવા ડોનકલ-અનરેસે મેર કાપાઈના મેવરને મળીને તેને ચેતવણી આપી હતી કે ભપાવની વિરુદ્ધ કંઈ પણ મળવળ થશે તો ઉરેરનારા બનાવો બનવાનો સંભવ રહેશે.

બંને પણ મયા વર્ષના જેટલી હરે નહિ જવા કન્ટેનર છે પણ મીનાએની કામથી જોખમગરથી હરે ઉરેરના ભપાવો ભર રહે છે.

પુર સામગ્રીપરના બોટના પ્રતિબંધે મીનમાં ધણી અંતર લપસ કરી છે. મીન કહે છે કે ભપાવની પાસે પુષ્કળ હથીયાર છે ભપારે મીનને પોતાની મુલ્યલેક મુલ્ય ખરીદવા પડે છે.

મીન અને ભપાવને પુર સામગ્રી પુરી પાડવાપરના ખીરીક અંકુશના સંબંધમાં મીન કહેવામાં રજુઆત કરી રહ્યું છે. સોમવાર.

પુરના મલકથી અમર આવેલા છે કે ભપાવનું અંદર કાર દારમાં કામગળ થતું ભર્ય છે અને પેઈલીસુમનમાં મોટી કામગળ થતું પણ ભાન મયા છે. મીનના ૧,૧૬,૦૦૦ માલસેએ અંકુશ અને કુમસાનમાંથી મોટી દિવાલ મુઠીને માર્વ રોકેલા છે.

બીજું પુનઃચી મુક?

અમુડીથીમક મુખાનના પ્રમુખ મુ એએ જીનર મીનની રિધાતિના હેવાલ રજુ કરતાં અજાણ્ય હતું કે જેલોલના મેખરાપર મીન અંદર ભપાવ અંદરના મસારો સામે જીવલેજી અંતર મસારી રહ્યું છે તારે આખી મીનની પ્રત્યે રાષ્ટ્રની હતી અને આંતરરાષ્ટ્રિય મંસાફને માટે પોતાનો ભાન ભાવનાં તૈયાર થઈ રહેતું પડશે. કુમલો કરનારની સામે મચાના મીનના હાવરને આખી કુનૈયા ખાન હર્ષ રહી છે. તેથી અંદર અને પ્રત્યે પોતાની કીલગાએને રીશે ધણીજ આપમેલી રાખવી પડશે ખરી કામગળ આલશે કારે ભપાવ મીનના કમળા નંદરને રીકરે દેશે એવી ભપાવની મળવળથી અંદર ખીરીક નથી. મીને મે તે એએ સામા મવાનો નિશ્ચય હશે છે. મજ કે માર મહિનાની કામગળ પછી સમયા રાખ્યો ભપાવને કામગળ અટકાવવાને એકન થશે ભપાવ તો બીજું પુનઃચી મુક ભમશે ભપારે ભપાવ પડેલપડેલું પડી કામગળ.

મંજળવાર.

મીનથી અંદરેજ અજાણ્ય છે કે ભપાવનો મારો સહકાર મેખરાપર નરમ પડી મર્યો છે. ભપારે ભપાવનો અંદરેજ કહે છે કે ભપાવનું અંદર પુર મેએ કામગળ થતું ભર્ય છે.

જેલોલનો મવરનર અજાણ્ય છે કે જેન મી-પોની સરકારી નીએ મીના મેલ-ડીવરોની કુકી ને મનચુકોને વહાલા થઈ હતી તે પાછી મવરનર હરે વળી થઈ છે. ભપાવના વિધાનેએ તેજોપર સખત મારો મલાવી ધણીને માર્યા હતા અને જેલો ભપાવ પામ્યા તેજો ભપાવની કામે કામગળ કામગળ છે. આથી કને સોથી મેખરે મનચુકોના અંદરને

નહીં ભપાને પોતાનું લક્ષ્ય રાખ્યું છે.

જો ભપાનીઓ નેહોલપરના ઓનના કારકરને કહાવી નહિ કહે તો તેઓ ભેટી દિવાલની અંદરથી જીવાન નદીને માંડે દક્ષિણની નેહોલ જશે. પૂર્વના પહાડી રસ્તાને લીધે નેહોલ પર ભગવે ચડાઈ કરનારાઓએ પણ આજ રસ્તો લીધેલો.

ભપાનનો જરૂરો અજાણે છે કે વિપત્તી પુષ્પભાષી વેદવૃંદાઈ આમળાંકી ઓનનાં ભપાને કહાવ્યા છે અને કહે તેઓ બીજીજીવાન જાણી પાછા હતા ભપ છે.

આર્થિક પરિવર્તમાં આજ હોયો

ભપાનની પ્રતિનિધિ સભામાં નાજી આતાંના મંત્રીએ ભહેર કહ્યું છે કે ભપાન આવતી દુનીયાની આર્થિક પરિવર્તમાં આજ હોયો. ભપાનનો આર્થિક પરિવર્ત કરશે અજાણ છે એવી તેણે માનવતા દર્શાવી હતી.

ભપાનના છત્રીવા ખાતે પ્રતિનિધિઓને ટોળીએથી સુચના મળી છે કે તેઓએ નિઃશ્વાસ પરિવર્તમાં સહકાર આપુ રાખવો.

જુથવાર

ટોળીએનો સંદેશ અજાણે છે કે ભપાનના લક્ષ્યે ચીકોરેન કમળે કહ્યું છે.

ભપાનીઓ મદુ ઝાપથી આમળ વધ્યા છે એ ઓનના કુલુષ કરે છે પણ ચીકોરેન તેઓના કાલમાંથી મદુ દેવાનો મ-કાર કરે છે અને કહે છે કે જનરલ સુન ટીવેનથીયવી સરકારી નીચે ૪૦,૦૦૦ નું લક્ષ્ય તેનું રક્ષણ કરે છે. ભપાનીના તરફથી વળી એવી જગર છે કે તેઓએ પાંચેપાંચે અને ચોટનપીંચ લીધું છે. અને પાછળથી આમળ વધીને ચીકોરેનમાં કાપલ મળ્યો ખર્ચ સાધ્યો છે.

ચેકવહેન પુનઃજુ ખાતે સરકારી મંત્રીએ પણ ભપાનને જાણે લીધો છે. ઓનના આમળા ભપ છે.

ધી ટાંસવાલ યુનાઈટેડ પાર્ટીઝ સોસાયટી

વાર્ષિક ભહેર સભા

સોસાયટીના મંત્રીએ કમળે અજાણે છે કે:-

કેપ્ટેન સોસાયટીની ભહેર સભા તા. ૧૭ મી ફેબ્રુઆરીને રવિવારે પાર્ટીઝ હોલમાં ધી. ડાકાભાઈ નારજીના પ્રમુખપદે મળી હતી.

મંત્રીએ દેશના આવેલા કામળો વાંચી કંઈકાંથી મન સભાની ઓનીટો વાંચી હતી તે મવાનુમતે પાસ કરવામાં આવી હતી. વાર્ષિક હેવાલ અને દિસાન પાસ કરી જુના અધિકારીઓ દિસાન કરા કરા અને નવી મુદ્દાથી માટે ધી. કેપ્ટુભાઈ ભપાનને કામજીના પ્રમુખ નીચે નીચેના મુદ્દાઓને નવા વર્ષ માટે મુદ્દામાં આવ્યા હતા. ધી. ડાકાભાઈ દીપીરા પટેલને પ્રમુખ, મેમ્બરો કેપ્ટુભાઈ દેશાઈ, માધવભાઈ વરસુ, ડાકાભાઈ નારજી, વજાભાઈ કમ્પાજી, માવજીભાઈ કાનજીને વીપ-પ્રમુખો; ધી. બીખાભાઈ કાનજી અને રજીઓજી વજાભાઈ પાર્ટીઝને બોડીના મંત્રીઓ; ધી. નારજી કમળને મદદનીશ મંત્રી, ધી. કાલભાઈ બીખાભાઈ અને ધી. મોરજી વસાભાઈને ખમ્મનબીઓ અને ધી. વરસુભાઈ કલિભાઈને બોડીટર તથા પન્થિક બોડીટર તરીકે મુદ્દા રાખ્યા હતા. મેમ્બર્સ મેમ્બરોજી પ્રેમજી, ચંપાભાઈ મોરારજી, વજાભાઈ મોરારજી, પ્રાવજી વરસુ, વરસુભાઈ રામજી, ડાકાભાઈ રામજી, રજીઓજીભાઈ બીલા, વજાભાઈ બીના, નારજીભાઈ મોવજી, ડાકાભાઈ

વરસુભાઈ, દુલભાઈ મોવિંદજી, પ્રેમાભાઈ વરસુભાઈ, વજાભાઈ થતા, અમાઈભાઈ માવજી, ડાકાભાઈ પ્રજાભાઈ, લલુભાઈ દિશા કાંસજી દુલભાઈ. મોરારજીભાઈ માવજી, રામજીભાઈ નાજા, માવજીભાઈ દુલભાઈ, બીખાભાઈ મોવિંદજી, કાલભાઈ નાજા, પ્રેમાભાઈ માવજી, રામજીભાઈ જુના અને નાજાભાઈ પ્રેમજીને કમીટી કમીટી મુદ્દા કરા, ચાલુ સ્વરાજ શાળા મોલભાઈ માટે એક પાંચ સભ્યોની કમીટી નીચે હતી ત્યાં જુના કાર્ય-વાહકો અને આમળા પ્રમુખનો આભાર માની સભા વિસમ્મન થઈ હતી. આજ સભામાં દરજ્જા મુજબ ધી. પ્રાવજીભાઈ દેશ ભવા દેવાથી તેમને વિદાયગીરી અને ધી. મેસ. બી. મેદ અને ધી. બીખાભાઈને આવકાર આપવા તા. ૨૧ ફેબ્રુઆરીના એક ભહેર સભા મોકાવવામાં આવી હતી. તથા ભાઈઓ અને ધીવતી પાળતી મહેનને પુલથી સરકારી પ્રાવજી ભાઈની સેવા ગદલ એક પર્સ આપવામાં આવી હતી. મેસર્સ ચંચી નારજી, ભેષી, મણીભાઈ પટેલ, કાલભાઈ બીખાભાઈ ભાઈએ પ્રજામાનુષાર વિવેચન કહ્યું હતું. પ્રાવજીભાઈએ સોસાયટીના સભ્યોને સભામાં ડેરજીક વિવેચન કરી થટતા કમળેમાં આભાર માન્યો હતો. ધી. મેદ અને બીખાભાઈએ દેશની પરિસ્થિતિ પર મુદત ખમ્મન આપ્યું હતું તેઓએ પણ સોસાયટીને આભાર માની પોતાની ખનતી સેવા આપવા અજાણ્યું હતું. પ્રમુખે સોનો આભાર માની સભા ગરમારત કરી હતી.

તા. ૨૮-૧-૩૨ થી તા. ૨૦-૨-૩૩ સુધીનો ફિજીયન	
૨૨૪-૬-૮ જેટલા અને કાલ ૨૦-૪-૭-૭ રવા. શાળા	
પર મળી સીસકા	દેશ મોલભાઈ.
હતી.	૮૨-૨૪-૧૧ ખર્ચ ખાતે
૪૪૮-૧૧-૭ સ્વારાજ શાળા	ભવા.
ઉપરાબી.	૪૪૭-૭-૭ કમિટી
૪૦-૪-૦ કાલુ આબુ.	નીચે મુજબ.
૩-૩-૦ મેદ મળવા.	૪૪૭-૧-૦ જેટલા.
૮-૪-૦ આજ જેટલું.	૧૦-૧-૦ કાલપર.
ખા. ૭૪૭-૬-૧૧	ખા. ૭૪૭-૬-૧૧

—દેશમાં રામજી નામના એક અરજી મોટર કલિવાનુ કામસન્સ માર્ગ કહ્યું પણ જાના 'કાંકોરો'ની કામસન્સ તે અરજી હોવાથી તેને તે આપવામાં આવ્યું નહિ. જાણી તેણે અને તેના કુટુંબે એક પાંચી પાસે ખીસ્ટી થર્મ સ્ટ્રીકસો અને પાંચીએ તેને સરકાર પાસેથી કામસન્સ અપાવ્યું અને તેને પોતાની મેકીમાં લીધો.

—જુલુષ અને બીજાં કહેશે વચ્ચે પીમાની વ્યવહાર વધારે વિસ્તૃત કરવાની યોજના પર વિચાર કરવામાં આવે છે. મુંબઈ, પુના, દુરગ અને અમદાવાદ ઉદાહરણ તથા પારસલ થઈ જવા માટે એક લીમીટેડ કંપની કમીટી કરવામાં આવનાર છે. મોક્ષ યોજના નજા ન થાય ત્યાં સુધી આ યોજનામાં જોડાનાર બંધિતોમાં નામો ભહેર કરવામાં આવનાર નથી. તેમનો પ્રારો દેવેની દરીશાઈ કરી જતા રહે ઉદાહરણો અને પારસલો થઈ જનારો છે.

વિવિધ સમાચાર

વેરુલમમાં ટેનીસ ક્લબ—મથા સ્ત્રીવારે મુવેરે ગા વાની વેરુલમમાં જાના બાળીલા વેપારી મેસર્સ મુનીલાલ અધર્સ તરફથી મથિવમાં જાના સુદર ટેનીસ ક્લબ' પુલ્લે મુકવાની કાંવા જાના રેસીડન્ટ મેજસ્ટ્રેટ શ્રી. એચ. સેંજમેસ્ટરને કરતે કરવામાં જાવી હતી જે વખતે કેક ડરખામાં જાને રામાયી બાળીલા હોદીએ જાને મુદાપીયનો તેમજ હોદી રોપાટ'સેને. હાજર થયા હતા. જે હકેરમાં હોદીએની માલીકીને એવો સુદર ટેનીસ ક્લબ' જે પહેલો જ હતો. મેસર્સ મુનીલાલ અધર્સ રોપાટ'સમાં જોડાયા હતા રત સેતા હોવા બદલ જાને આ મોટું સાદસ બેઠેલું હોવા બદલ તેમને મુખ્યકક્કાદી આપનામાં બાવજો થયા હતા અને હોદીએ તરફથી મુદાપીયનોએ જે પ્રતિજે હાજરી આપે બલકાને મેજાસમાં મદલ અને મુ સેંજમેસ્ટરે ટેનીસ ક્લબ' બોલવાની કાંવા કરવાનું રિપોર્ટ કરું તે માટે નેજાને જાવાર મદનમાં જાવો હતો. જાર માલ લોકા કબ્જો ગોળી જી. સેંજમેસ્ટરે ક્લબ' પુલ્લે બલેર કોઈ જાને જે નવા ટેનીસ ક્લબ'માં રખવાને આપુર રખનારા-જોએ રખત માલુ રીટ હતી અને હાજર જોડાયા. રખત જોવામાં રોજાયા હતા. મદમાનોનું આ, પાણી અને રળ જોડાયા સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું.

જરસાદને અટિ અરેટ્ડમાં બંદી—ગા પ્રધાનની સુચના મુજબ જો રતીવારે સુનીયનતા હરેક અમમાં વરસાદને માટે નંદીમાં મદલ હતી. ડરખામાં જે રેડીટની મરેટ્ડમાં જોડ હબર મુસેમોએ પલુ નંદી કરી હતી.

હીંદ અને આફ્રિકા વચ્ચે રહીમરની નવી કંપની—જેન્ડર વીધર જેન્ડ કા. નાજની બાળીલી રીપોર્સ કંપનીના પ્રીન્સીપલ શ્રી. જેન્ડર વીધર જે ડરખાની મુકાકાને જાવ્યા છે તેમની મુકાકાને પરિણામે નાજાક કામરેટ જામન જાને પ્રીન્સીપલ આફ્રિકન કામન જે જે કંપનીએને સારી જાણી બલુ અવિષમાં જ રહીમરે નાજાક જાને હોંદુસ્તાન પંદર પંદર દિવસને જાંદરે ચલાવવાનું કરાવાનું છે. કંપની 'ફ્રિન્ડશપ આફ્રિકન કામન' તરીકે જોડાયા. કામમાં જનારી રહીમરે મુખ્યત્વે, કાઠીવાવા, ચકમી, જામેના અને અબજુમાં છે. પાલખી જોડ જે હમેરમાં આવશે.

રેન્ડમની કાઉન્સિલના ઠરાવો—કામવાની રેન્ડમ-નીન કાઉન્સિલના મળેલી મીટીંગમાં જોડીવાટીક અવાજના સંખ્યામાં નીચેની મદનનતા કરાવો જમાર થયા હતા:—

આ રેકમાં જોડીવાટીક બલ વધતો જતો હોવાથી અને મુદા-પીયનો અને જોડીવાટીક વચ્ચે સામાજિક અવદાર રજાવાનો સંજલ હોવાથી પાલમિન્ટે મુદાપીયન જાને જોડીવાટીક વચ્ચે જાવનો મેરસાદે અને અબપાલ મુદો કરાવનારો કાવો પમાર કરવો જોડાશે.

કામવામાં જોડીવાટીકના વેપારના પરવાના મંજીર રીતે વધવા જતા હોવાથી કામમાં મદતો સુધારો થવો જોડાશે કે જેથી જોડીવાટીકને પરવાના મળે નહિ કો જાને પરવા-નાની અરેટ નામંજુર થતા તેની સામે તેનાથી બાળીક થઈ નહિ કો.

વેપલા કરવાની નકલ પાલમિન્ટના મેમ્બરોપર મોકલવામાં જાવી છે.

રેડીસીયામાં તીરો ઉપદ્રવ—રેડીસીયામાં તીરો જોડાશે મથા વધવ છે કે મુકવાથી તોય રેડીસીયા જાતી ટેને માટેસી અને મીકરેસી કાસ વચ્ચે જે કામકાની હીલ થઈ હતી.

સા. આ. નો ઘરમાં મરેડો આધુસ—જેમુ મેજીર ને સા. આ. માં મેથી મરેડો માલુસ મથાવ જે તે લેડીસીયા જાતે કેલુઆરી તા. ૪ થીએ ૧૧૫ વર્ષની વયે મુજરી થયો છે. તેની જોડેની રીમત પા. ૪૨૨ છે જે તેના માલ કોસરમાં વહેલી રવાની છે.

મુલકાપુલમાં અબજુ મુદારો—મથામમાં જાના મુદોના જાતામાં જાવેલી મરેડોના મેજામમાં જોડ જોડો મુદારો હોવાનું જાણવાય છે કે જે મુદપને કહી જાને કહીને મુદપ મનાઈ રવાની કામન કરાવે છે. જે જામેસીકલ મુદારોએ જે મુદારો ખરીદવાની માલુમ કરી મરેડો જાતાથીએ તેજાને ખરીદવા હીધા નહિ. મુદારોને અબજુ માલ મુદ હીધા સાત નજ છે. તેમાં પાણી ખારસ-પકાજના જોડ રજાની અંદર પામપ છે તેમથી જાને છે. રતકા જોડી છે કે જે માલુસ જે સાત નજમથી જોડ નજ નંદ વધતો પહેલો જુએ તેની જાતી મદલાર્થ બલ.

અપાનના માલ સામે હીંદમાં રજા—અપાન જાને જીલ્લા રેસી હોંદુસ્તાનમાં માલ જાવી ખરીદીક જાને હીંદના માલને મોટી મુકાકાની પહેલાંદે જે તેથી હીંદની પાસમમાં તેની સામે રજાજના પમમાં મેવાવા સંખ્યા છે.

મનુષ્યની બચંદર સાંકળ—જ મહિનામાં સુધરેકા રેસામાં મેકારોની સંખ્યા જે કરેક વીલ સાખમથી વલુ કરેક થઈ થઈ છે તેના સંખ્યામાં જામની સમામાં મોલતો કરે જોડ. જોડેને જાવ્યાનું હતું કે: જોડ મરેડો હાજમે કરતાં વલુ કરેકને જાંદરો જોડને હું જામર્યાજીત થઈ મરેડો. જે જોડના મેકારો જોડ જીલ્લા ખલાને દાખ જમાડી જાર જાર મુદને જાંદરે હાજમે થયા રહે તો વિશુવજાતથી મરસ થલુ મુદના જિના મુજીની હરતી મનુષ્યની કામન થઈ બલ. હીંદનું જોડ થત તે પર દીકા કરતાં હમે છે કે આ મેકારોની સંખ્યામાં હલુ હીંદના મેકારો હમેરવા રહી મથા જાવ્યા છે. જે જે હમેરવામાં જાને તો મુજીને હરતી મનુષ્યની મેવટી કામન થાય. મરદુમ મેખમે જોડ થમત જાવટી થયા હતા કે: "હોંદુસ્તાનમાં જ થી સાત કરેક મેકારો વર્ષમાં જોડ વાર થલુ મેટુરનું જાવાનું મળે જાતું નથી." જાને જામાન્ય જામોક મંદીને સારી જે સંખ્યામાં મેરો વધારો થશે છે.

અમમાં બંદીએને રજા—અમમાંની પાસ-સમામાં જામાના હોમ મેમરે જાવ્યાનું હતું કે જેસાં મંદને જાને રજા માલુમેને રેકાના હંદ કરવામાં આવ્યો હતો જેમાંથી ૫૨ ને મારી નાખવામાં જાવ્યા છે. જીલ્લા પકપને જામ રેકાનિસાની સબ થઈ છે. ૧૫૧ ને રેકાન્ટ રેડી સબ મદલીને જામ રેકાની સબ થઈ છે.

હીંદ કરેકર અલુલકા નહિ મળેવર—જાવતી મકાસલાની મેકા જાને તા. ૩૧ મીએ કલકતામાં મરવાનું નહોં જમેલું જાવ્યા છે. મકાસલા જે સવિનય જાંને વજમી રહેવાનું માલુ સાખમે તો મરદાર મકાસલા નહિ મળવા કે જેથી મુદને ખમર થઈ છે.

હીંદપર નવા કર નહિ નંખાય—ગા જાતાના મંત્રી જર જોડી મુદરે હોંદુસ્તાનનું જામેદ રજુ કરતાં જાવ્યાનું છે કે જે કરેક હિંદવાની નયત થઈ છે. જાથી નવા કર નહિ નંખાય જેકું અમલ્ય છે.

પત્રવ્યવહાર કરનારાઓને

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ને લખના પત્રવ્યવહાર "મી. પી. ડી. દેસાઈ" કે એવા કોઇ પણ ખાનગી નામે કરવો નહિ તેમ જવર પર પણ ખાનગી નામ લખવું નહિ. નીચે પ્રમાણે જોડેલ છે:

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

આ જોડોસેથો મળતાં પુસ્તકો

બાળ સાત્ય માળા

નીચેના પુસ્તકો માળામાં માટે પણ ઉપયોગી છે. તેના જાહેરાતો છે. આપા અને લખાણ પછાત સરળ શેષ માળાને વાંચનારો જો આ અને રસ પેદા કરે એવા આ પુસ્તકો છે.

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal

નવ યુગનાં રમકડાં—સેટ પહેલો

શેક્ષકોવની ગણ વાતો	૪૧
વૃક્ષ	૧
નિરખવનો પાંખ	૧
સુરખરાલ	૧
નીલમ	૧
મીઠા અને પુષ્પિધર	૬
માળવિકાર (૧)	૧
જય જયરજ	૧
વાવોનું વન	૬
બહુલ કાર	૬
જયશી પુરી	૬
સોના કુમારી	૬
તોશની કીડી	૧
કચુબર	૬
પ્રપમણી	૬
માળવિકાર (૨)	૧
મોલીના કાજા	૧૦
જેક કલો કુલરો	૬
ફેરિનાં બાજી	૬
નવનીલ	૬
મેથ જગુપ	૬
શિખાઈ	૫
દાથી ધમ ધમ આવે	૫
માલ કાવરી	૬
ચોપમાંની ગુરુશાં	૬
મધિદાત્રું રાજ	૫
રમકડાની કુકાન	૫
બહુલ જમરણ	૫
મકાનો મસ્તાનો	૬
બાંધાળી નિરખ	૧

૩૦ પુસ્તકના આપા સેટની કીમત

નવ યુગના રમકડાં—સેટ બીજો

જુલ જુલમજી	૧૮
જવાકાની આપવીતી	૫

ખાલી જોડી વાતો	૬
સીપાર્થ કાકા	૧૭
મધપુકો	૧
કામજા કાકા	૧૧
સગરજ	૬
કીલિસ્તંભ	૬
શિક્ષિ દિક્ષિ	૬
સારંગીવાદો	૧
ખરખરી વાતો	૬
મોસાળાની મોજ	૬
રસીદની પેટી	૬
પુસ્તકાલય	૧

૧૪ પુસ્તકના આપા સેટની કીમત રૂ. ૮ ૧

કી દક્ષિણા મુલિ બાળ સાહિત્ય માળા

ઉપજી સંસ્થા વરણી નીચેનાં જનુકે ૮૦ પુસ્તકો જલાર પડ્યા છે. માળાની કોળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સહેલ, મીજુભાઈ, લાશાયેન, રામલાલ પાઠે, કમળાચેન, જુમવરાજ-દે, લીલાવતીચેન વિગેરે આ પુસ્તકોની જલણીમાં લેખકો છે. માળાની કોળવણી સરળ બાળા અને સરળ લખાણવાળી અને સહેલી કરવા તેજા ખાન આપી રહ્યાં છે. હોંકમાં માળામાં માટે આ પુસ્તકો પછાં ઉપયોગી માલુમ પડ્યા છે અને તેનાં લખેા જલોગે દેવાને થયા પાડેા છે. પુસ્તકોનું લખાણ અને બાળા પછાં સરળ છે. માળાને લખનાર તેજા છે. તેજાને કલણમાં રસ ઉત્પન્ન કરાવે એવા આ પુસ્તકો છે. પા. રૂ. ૧૦, ૧૦

૮૦ પુસ્તકના આપા સેટની કીમત ૧ ૧૦ ૦

કુટકની	૬
જગુપતિવાપા	મહાજગાઓ
જોડોસે	કહેવતોનાં મુળ
કેલું કેલું કેલું કેલું	મન મેળા
કલમકી	આક્રિશ સાંભળું
કપાટ	કપડ પોથી
માળાને ખીરખમ—૧	ચિટ્ટી રોગા
ચોપીચંદ	વાક્ય પોથી
માળ નાકો—૧	નાના પાકો
કંઠ અને કંઠા	મોટા પાકો
તિરંકાલ	નાની વાતો
મામજામાં મળબે	ધરમાં
માલ પ્રવાસો	અભિજ્ઞામાં
મારા મોડીમાં	શેરીમાં
જરા કસો	માળજાળામાં
કપાળી જાળા	મામમાં
મકનો ને રાજસ	હરવા જમલે
રમસિંહ રામસિંહ	જુમવરામના પાકો
રવાળની પેટી	જો જો જો
મધિદું	મધિદું ને પીડું
મીડીમાખાનું	કાકા કરાંન
માળ નાટકો—૨	જોતરાની કીવાલો—૧
સવાઈથી મીડીને	જોતરાની કીવાલો—૨
કુલવમાં	જુલવરિન
મોલીમે	કુજરાલ—મહારાજ
રામજીભાઈ પડી મળા	ભેરજી

பூமி விற்பனை.
1933(வரு) மார்ச்சுமீ 4வ

1938ஆம் பிப்ரவரிமீ 4உ சனிக்கிழ
மை பகல் 10½ மணிக்கு டவுன்ஹாலில்
கீழ்க்குறித்தவற்றை மார்க்கட் மாஸ்டர்
ஏலத்துக்குக் கொண்டுவருவார்.

சில அளவு கிற்பனையும், பட்டாமாத்துடன் இலவசப்படி தரப்படும் செலாவிய கார்ப்போரேஷன்களுக்கும்

உறுப்பினர்கள் ஆய்வு | ஏ நு சிறுவர்கள்,
தற்போது, 20-1-1988 உறுப்பினர்கள்

શ્રી. ઉકાલાઈ અદ્યાર,
ડી. લ. કેરાણ,
આ. મંત્રીજી, ડી. બી. સે. અ.

श्री. चे.	
नरवीर अर्जुन	१ ६
विश्वेश्वर	१ १०
आकाश	१ ०
शालग्राम की पुतावण	२ १
पुत्रप्राप्ती की कथा	१ १
सुभातो दीपक आभ १ मो	२ १
" " " २ मो	१ १०
वेष्टिना पूजा	१ ०
होमोक्त	१ ६
आकेशवरी	१ ४
आकाश	१ ०
स्त्रीतीर्थ आभार काय १ मो	१ ०
" " काय २ मो	१ ०
पुत्रकामना पदकार	१ ०
आपणा विभक्त	१ ०
काली हस्त	१ ०
मतीमान अकारवरी	१ ३
दिग्गज	४ ६
अर्जुन	४ ०
शरीर	४ ६
कंदयनी	४ ०
अर्जुन काय	२ ०
पुत्रप्राप्ती काय १ मो	१ ०

કેપીટન આલકેની હોટલ

દેશી આવાર તથા જનારાઓને ઉત્તમ સાધન.

સ્ટીમર તથા માદીઅ જનારાઓ માટે બેઠતી માદીતી આપી સતોષ સાથે રહેવાનું દરેક બતનું સ્વાદીષ્ટ જમવાનું. આવી સમવડવાળી ડરબનમાં ફક્ત એ એકજ જગ્યા છે.

પધારી ખાત્રી કરો. પ્રમાણમાં ભાવો તદન સસ્તા છે.

તેમજ હમારી ફરમાસુ મીઠાઈ આખા સહિષ આફ્રિકા તેમજ રોડશીઆમાં વખણાએલી છે. એક નાનામાં નાનું પારસલ મંજાવી ખાત્રી કરો.

માલ સારો ચોખ્ખા ધીમાં બનાવેલ.

કંટીઓના માહકોએ ચોરડર સાથે પેસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

માદીક:

R. K. KAPITAN,

'Phone 3623

Cor. Grey & Victoria Street Durban.

તમારા મંથાની બહેર ખબર ક્યા છપાવશો?

'ઈન્ડિઅન ઓપીનઅન' માં

જે જુનામાં જુનું હોદી બાપુ બાપા સહિષ આફ્રિકામાં વંચાય છે.

ભાવ અને નકલ માટે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

બેલો

તે

પહેલો

આફ્રિકામાં પહેલીજ વખત

ગ્રામોફોન અને રેકોર્ડો:

ના:

સરપલસ સંગ્રહનું

સેલ.

મોડટું

ગંજાવર

સેલ.

હિંદુસ્તાની
ગુજરાતી
રામીલ
ટેલેગુ

રે
કો
ડો

3/3

ઈન્ડિઅન

ફળનની ૩૫/-

અ બારજેન ખાલી થોડા દહાડા માટેજ છે
માટે લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

હારમોનીયમો અને તબલામાં પણ ખાસ ભાવ ધરાડેલા છે. ચીરટ માટે લખો:—

'Phone 3447.

P. O. Box 1158.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street.

DURBAN, Natal.

Indian Opinion

No. 10—Vol. XXXI

Friday, March 10th, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper.
Price: Fivepence.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રૂઢી. "કરોબ"

માર્ગ તા. ૨૦ મીએ મુંબઈ જવા કપરકે.

મીડીઆ બાલો—બોરોડી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પૈાં ૧૭. રેક: પા. ૬-૭-૬.

વેસ્ટીન્કરોએ પોતાના કાગીના કપર પોતાનું અને રૂઢીમરુનું નામ જખા, પોર્ટ, કમનનું મરનામું કરવું અને તખાંથી ચરેા નાના રેકે ડીપાર્ટમેન્ટને કાગીના સોધા પોર્ટર વપર પહોંચતા કરવા જખાવવું તો તે તેથો બંદોબસત કરી બાપકે, બો. કાનબા કામનની નવી મેરો પછીજ સારી સમવોધાળી અને કડપ બાજતી સાથે અને કડપ બાજકો સાથે બાજુ થક છે.

સુખન્દા—કિવારુએ પોતાના મેરો કાગીના કનીવારે ૨૬ તાખા જખાઈ કડપમખાં પહોંચતો કરવા.

રેક કોડી વેસ્ટીન્કર પોતાની ડીપટ જખારી બોરોડીમાંથી મેતી અને તકાર તામવાળા કાપકોએ જખારી આવે

પરખવકારે કરવાથી થજ થક કડકે રૂઢીમરુને જખાઈ રેક કામકાજ જખારી જતી પખરેખ નીચે કાપ છે.

SHAIKH HAMED & SONS,

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamat," Durban.

વધુ ખુલાસા માટે જખો પા મેરો:—કિ'વી વેસ્ટીન્કર

એન્ડ રોખ હીમેદ એન્ડ કમખ,

૩૬૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, કડપ.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising in The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union of
SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

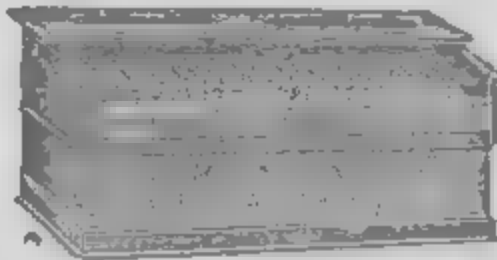
AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ચુટ; સરદાર શેન

ફરેઃ જાતના સરદાર ફલ્ચુટ
ફરેઃ જોન્યમ અને સરદાર શેન
મરમોદોન અમારી પાતાની
કેસરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક આનાનો
સ્ટાંપ માસ્ટરી પેટ્રોન
મંગાવી જાઓ કરો.

ચેતસીંગ ગુરબક્ષસીંગ એન્ડ અપર્સ,

દે. એશીયન અને મરખાલુ-ખેતવાદી પ મી મલીના નામ, રેવર સેન્ટ્રલ્સ' રોડ, મુંબઈ, ૮.
Tel "TUNMASTER" Bombay. આન્ય એશીયન અને મોસમ ૧૫૪.૫૮ મોસમોના રેડ, મુંબઈ ૨

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનાર જગપ્રાસદ

સપટલોશન

દસાજ, ખજ. બુજલી, ખજ. બુજી (વિગેર ચામડીના દર્દ ઉપર અદરીર દવા છે,
કપડા ઉપર દાઢ પડ્યા નથી પણ અદરીબીસનેમાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
કો. મા. ર ના છે આના, પાસ્ટેજ પેકાગ ચાજ' સુદો. આખરુદાર એજન્ટો એમએ છે.

સપટ કંપની, કાલબાદેની રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

ઉત્તમ મરમ મસાલો વિગેરે

અમારે કો અતી દેખરેખ નીચે તાલો અને મહામયો
પરમાં ફોલો: મરમ મસાલો, ફરીપાકક દસ- મરમો તેમજ
ફરીના અને લીંચુના તેમજ મીઠક બાચત ફરીના મીઠ
વા બજાબજે જમાદી મેરદી સાથે પણ મરદો આવે
ઉત્તમ માલ, તમે મરમ બનાવી કરતા નથી. કો વખત
મંગાવી પાવી કરો. મગવાનું કાલ

K. H. PADIA,

122 Victoria Street, DUBAI. ૦૩

Box 247 & 817

Tel "Khatel"

HOUSEIN ISMAIL (SARDARGADHI VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મોસલ નામ અને ૧૧૦ રેલીમા મેદરત "મતી"

હુસેન પ્રેમાસલ (સરદારકદ વાલા)

સંબંધિત દેવે જર મેવર,

મિરમ, ૧૧૦, બાકિદા

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Adm
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

Trans Adm
P. O. Box, 2307
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

**નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ**

**ન્યાનામાં ન્યાયું પ્રાપ્તિ અને મોટામાં મોટું બોનસ
આપનારી માસિક વર્ષની જુની નીમા કંપની.**

અંગ્રેજીના વીરો ઉત્તરાવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે જાણવું હોય તો અને કઈ કંપનીમાં
ઉત્તરાવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદો અને રાહત આપનારી બોનસ પ્રાપ્તિ થવાથી
મળે તે જાણવું હોય તો ગણો:—

મુળજી જી. પટેલ.

હિંદીઓના બોજનેસના ચાફ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by. **KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,**
Rampart Row, Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL.

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never stretches the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ ભરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખાતરી કરી લેજો કે તમને એકલે લેબ માલ મળે છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વાપરનાથી કપડાંને દાબ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સ્ટોક માં રાખવો અને તેનું બ્લુ વાપરવા બહામણ કમી જે કાયદાકારક છે એવું કારણ એ છે કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે વખાણ માફકને વેચ્યો તે તેથી લેખે સંતોષ થશે અને ફરીથી પણ તેનું ખરીદવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચઢાવનાર

નારાયણનાં નંબર એકના બનાના, પહનાપલ વિગેરે ચીજો ઓરડર મળેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

ફરેક ઓરડર ઉપર ખતી કેમરેખ રાખી સારો માલ, ચારી પેકીંગ કરી કીફાવત આવવી માફકવામાં આવશે.

કેપ પ્રાવીન, ફ્રાંચવાલ, ફીફેટ, રેડેસીઆ વીગેરે ફરેક જગ્યાએ માફકવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પે. બો. નં. ૫૨૧.

૮ ઠોસ રીડી,

ફરેખન, નારાસ.

Indian Opinion

No. 10—Vol XXXI

Friday, March 10th, 1933

Published for the Proprietors by the Editor, at No. 10, Market Street, Cape Town.

NOTES AND NEWS

THE Johannesburg Municipality has refused the transfer of a trading licence held by a Chinese to Indians. The case is thus reported in the *Star* of March 8:—

An interesting point was raised in an application before the Johannesburg Municipal General Purposes Committee this week from two Indians trading as Lombart Bros., for a trading certificate at No. 229, Louis Botha Avenue, the site being at present occupied by a Chinese, who has carried on business there for some years. Mr. Morris Alexander, on behalf of certain ratepayers in Orange Grove, objected to the transfer of the licence, though it was understood that the landlord was prepared to consent, on the grounds that the licence was already granted to the Chinese and that he (Mr. Alexander) understood the Indians in question proposed to trade on the premises. The Court upheld the objection and the Indians' application was refused.

THE case of the Town Council *Re* Roopepoort-Maraisburg v. Eastern Properties (Prop.) Ltd., an appeal from the decision of the full Bench of the Transvaal Provincial Division reversing the judgment of Mr. Justice Greenberg, which had decided that occupation by Asiatics and coloured persons other than bona fide servants of certain stands in the Roopepoort area was unlawful in view of sections 130 and 131 of the Transvaal Land Use Act, 35 of 1902, came up before the Appellate Division of the Supreme Court on Wednesday, March 7. Mr. N. E. Rosenberg with Mr. O. L. Frankel appeared for the Council and Mr. J. V. Brink, K.C., with Mr. O. D. Schreiner appeared for the respondents. After hearing the arguments on both sides judgment was reserved.

MR. H. N. Venn, ex-Commissioner for Immigration and Asylum Affairs, has been appointed a member of the Board of Censors of Entertainment in Capetown. Mr. Venn was presented by the Cape Indian Congress at a lunch given in his honour with an illuminated address. On behalf of the Port Elizabeth Indian community, Mr. Telkamsdas presented Mr. Venn with a silver tea service and tray. Mr. A. Isaacs, Secretary of the Cape Indian Congress, paid tribute to Mr. Venn's services to Indians in the Cape Province. Kunwar Sir Maharaj Singh, who presided at the lunch, is reported to have said he had been connected with Mr. Venn only since last August, but he and his secretaries had always found him straightforward, prompt and efficient. Some people might say that Mr. Venn had been rather too strict, and perhaps he had been forced to consider rather overmuch the legal and strictly technical aspect of the matter. "But the reason I give is that there is perhaps a little too much of the Parson in him," said the Kunwar, amid laughter, "and I am fortified in this opinion by the fact that he is now to be one of the Board of Censors of Entertainment in Cape Town. I am sure that you will get a different class and a far higher class of entertainment now. That is where

the Parliament in Mr. Venn will come out." (Laughter). He was extremely sorry that Mr. Venn was going and wished him every success in his new sphere of life. Of one thing he was confident, and that was that Mr. Venn, when he was free from the shackles of office, was going to help Indians and the Indian cause in South Africa to the best of his ability.

TRADE LICENSING LAWS

WE have had occasion to comment on the unsatisfactory position of the Union's licensing laws more than once. While being of general application strict impartiality is not observed in their application. A European hardly ever has cause for complaint for he finds no difficulty in getting his application granted. But an Indian is nervous from the moment he makes an application and heaves a great sigh of relief when he finds it granted. If a European's licence were refused in the way an Indian's is generally refused, no Councillor, perhaps, would find himself sitting on the Council. But who is there to listen to the voice of the Indian? His legal adviser will place his case in the best of his ability before the Council sitting as the Licensing Appeal Board, but he would be knowing, while he did so, that he was wasting his breath before a court which did not know what justice or impartiality was. But there ended the matter. If the Council refused a licence there was no higher Court for the Indian to go to. We have very often pointed out that the Town Council is totally unfit and incompetent to sit as an Appeal Board. The fact has been proved to the hilt often enough. Even Mr. Justice F. H. T. Kranss did not mince words since when he condemned the Council as being totally unfit to decide licensing cases. It was for this reason that it was made a condition in the Capetown Agreement that when the time for the revision of the existing trade licensing laws arrived, the Union Government would give all due consideration to the suggestions made by the Government of India Delegation, *inter alia* that there should be a right of appeal in cases of first applications and transfers, as well as in cases of renewals, to the courts or to some other impartial tribunal. The time did arrive in the Transvaal for the revision of the existing trade licensing laws, but far from giving due consideration to the above-mentioned suggestion of the Government of India Delegation, the laws have been further tightened up and even the partial right of appeal to the court has been taken away.

Under the new *Transvaal Licences (Control) Ordinance*, new trading licences as well as hawkers' licences to Indians are refused, we are told, on a wholesale scale, and in many instances even old hawkers' licences have been refused and the aggrieved have no remedy whatever. Two cases of such refusal—one in Johannesburg and another in Dundee (*Natal*)—are reported elsewhere in this issue. In Johannesburg a transfer of a Chinese trading licence to Indians was refused by the Town Council. In Dundee an Indian application for a mineral water trading licence was refused by the Town Council. The former, we understand, was refused on the ground that the Indian applicants intended to reside on the premises for which the licence was sought and that the premises were situated on proclaimed land. It would appear that the *Transvaal Asiatic Land Tenure Act* has been put into operation while the Commission is still sitting to enquire into the rights of Asiatics on proclaimed land. Will those who have advised Indians to withhold their contemplated action against the Act until the findings of the Commission are out, sit quiet at the action of a responsible authority like the Johannesburg Town Council? We hardly think it would be fair.

As for the Dundee Town Council we hardly think it requires any comment. Any sane person could see clearly from the report that the council was incompetent to sit as an Appeal Board. When the fact that the applicant had to pay rates to the amount of over £23 for the property on which the licence was being refused one of the Councillors said, "we did not ask him to buy the property." We cannot conceive of anything more irresponsible coming from one sitting as a member of an Appeal Board. Surely the applicant did not know at the time he purchased the property that the Town Council was not going to allow him to trade there, nor was there any law prohibiting him from purchasing the property.

We know of instances in the Cape Province where Councillors, or members of Local Boards, have actually induced Indians to purchase properties from them and then when an application for a trading licence was made for that very place that very Councillor would be the one to refuse the application. This is the unsatisfactory position of the trade licensing laws as they affect the Indian community. We can only appeal to the sense of justice of the ruling race, among whom are many who stand for right and justice, to take the necessary steps to remedy this wrong.

Sayings Of The Day

"There are times and circumstances when we must not simply humiliate ourselves and there are such things as honour and justice."—Mr. J. H. THOMAS, Secretary of State for the Dominions.

Indian Trading Licences In Dundee

Within the short period of one month the Dundee Town Council has again been called upon to sit as a Board of Appeal on licensing matters.

The application on this occasion was one by Sheikh Abdool, of Danubasser, for a licence as a dealer in produce and livestock and for a mineral water dealer's licence. The appeal was heard on March 1 by the full Council, Mr. J. W. Francis appearing for the appellant, and Messrs. A. L. Williams and H. Kahn for the Chamber of Commerce in objection.

The previous appeal was for the reversal of the Licensing Officer's decision in granting a general dealer's licence to Mahomed Hussain. On that occasion the Council reversed the decision and refused the licence. On this occasion the Licensing Officer had refused a licence to Sheikh Abdool in both cases. The Council on March 1 upheld the appeal in respect of the dealer in produce and livestock by granting the licence, but the Licensing Officer's decision was upheld in regard to the mineral water licence, which was refused.

Mr. Francis, addressing the Board for the appellant, said he hoped in time to convince the Council that, in restricting licences to Indians in the Indian area, it was not acting in the best interests of the community, nor of the European traders. The applicant was prepared to put £20,000 into the business. He was trading at Danubasser, and had, some years ago, bought the property in Dundee for £800 as an investment. It was valued on the Valuation Roll at £1,502, and he paid over £23 in rates. Having failed to secure satisfactory returns lately, he now wished to take advantage of the investment by opening up a business himself in the premises. Would the Council refuse the licence and still take the man's rates?

A Councillor: We did not ask him to buy the property.

"Well, then, gentlemen," said Mr. Francis, "if that is your attitude I have nothing further to say."

Mr. Francis argued that to refuse the licence did not meet, in his opinion, with the requirements of British fairplay.

Mr. Williams, in reply, argued that there was no need for a further licence, and quoted a number of firms who already held similar licences and could cater for all the trade.

A councillor later objected that the Chamber had not given evidence at the previous hearing before the Licensing Officer. He considered the Chamber, if it wished to object, should give evidence so that the facts might be entered in the record and taken into account.

The Council retired, and eventually announced that the mineral water licence would not be granted, but the Licensing Officer's decision would be reversed in connection with the produce dealer's licence.—*Natal Mercury*.

The Political Situation

The Bishop of Johannesburg writes in the *WaltA-mer*—

It is a delicate matter to write on a subject which divides us, but I can, and indeed I must point out one big principle we ought to have in mind as we approach the question.

We have no right to say we are out for a white South Africa any more than a black South Africa. It may make a telling election cry among the more ignorant, but what nonsense it is. How can you ignore the greater part of the population, and what a disaster it would be if you did. Surely Professor Macmillan, Professor Frankel and others have shown clearly enough that the poor black problem rests on the poor white. If you want to keep the black man down in the gutter, you have got to go down into the gutter yourself and hold him there. If the white man is out to drive the black man down, he will be dragged down himself. No great state has ever prospered permanently on a slave or serf basis. Therefore, we must say we care for South Africa—all sections in it—not one section. Can we be so blind as not to see the lesson that is being hammered into our thick heads by the world depression, namely, that as nations stand or fall together (and a prosperous Germany means a prosperous England, and vice versa), so the sections of a nation stand or fall together—Dutch and English, Black and White, Indian and Coloured—all go up to make South Africa, and the best thing that can happen to South Africa as a whole, in that each section should have unlimited opportunities of progress—the more you remove grievances from one section, and teach them to look up and hope, the more you benefit all the other sections.

If we cannot learn this in the present state of the world, I wonder whether we ever shall. I write confidently because I believe this to be sound economics, sound political science, and sound Christianity.

Kunwarani At The National Council Of Women

"Women all over the world are politically much more sensible than men. They seem to lack the party feeling in which the men specialise."

This claim was made by the Kunwarani Lady Maharaj Singh, when she described the work of the National Council of Women of India at a recently held monthly meeting of the Cape Town branch of the National Council of Women.

The National Council of India, she said, had been much agitated at the communal award made by the British Government in deciding the system of parliamentary representation. The Indian women wished to be represented as a body, and not to be separated in Europe. They felt that such a system would tend to dignify women who were now working together in the friendliest spirit, and they hoped that it was not yet too late to get the system changed.

The National Council of Women of India, said the Kunwarani, was not as highly organised as in some other countries, but undertook very definite tasks. One of these was the political education of women so that they might exercise their franchise right, and carry out their civic responsibilities. They had always supported legislation tending to social reform; for example, the Bill to raise the marriage age of children had the strongest support of all the women's councils.

The Head Council had recently succeeded in raising a large sum of money for an entirely new institution

intended to give women a better form of education. Until now women had to be content with the same educational facilities as men. This had included the domestic side of education.

It was owing to full-hearted co-operation of the women of India, she said, that Gandhi had been able to make a national movement of his enterprise, and its success was due to the fact that the women bought homemade stuffs and abandoned the imported materials they had formerly used.

They had so influenced public opinion that now a woman of taste and culture would be ashamed to be seen in anything except home-spun.

The Kunwarani concluded by calling attention to the "heavy and great" problems in India and suggesting that the National Council of South Africa and the National Council of India should interchange papers and so become better acquainted with each other's work.

"Party government," said Mrs. K. Spillhaus, the president, when a vote of thanks was passed, "is nothing but a fight as to who shall be 'top-dog,' and then to keep the others down."

Lady Clarendon, Lady de Villiers and Mrs. Grant also spoke.—*Cape Argus*.

Prison Statistics

The Union Director of Prisons has issued his annual report for 1931 which appears in the form of a Blue Book. According to the report there has been a steady rise in the number of people admitted to prison during the five years ended 1931, when there was a total of 183,224 persons admitted, of whom 154,228 were serving sentences. Of the admitted included Europeans 7,129; Natives and Coloured 175,040; Asiatics 1,055.

Of the sentenced included 4,347 Europeans, men and women, 150,037 Native and Coloured folk and and 544 Asiatics.

Of the total convicted persons of all races 135,850 were males and 19,075 females.

About 2.3 per cent. of the population of the Union spent some part of 1931 in prison. This reflects an increase when compared with 2 per cent. in 1927.

Every day 19,412 people on an average spent the day inside a goal or under prison supervision. In 1927 the daily average was only 18,324.

Juvenile wrongdoers have been steadily increasing during recent years. The total for 1931 was 19,655, as compared with 16,398 in 1927.

Among juvenile misdemeanours, of offenders under 21 in the year under notice there were 339 male Europeans against only 10 females. Among the natives and coloured juveniles the males numbered 10,313 and the female only 2,931, while 60 Asiatic boys got into trouble as against only two of the other sex.

In 1931 2,981 offenders were sentenced to corporal punishment. They received a total of 19,751 strokes.

There were 18 executions in 1931.

Civil Debt

A steady rise in the number of civil debt imprisonments is collected. In 1927 there were 417 cases; in 1931 there were 1,735. By far the majority of the prisoners were Europeans, who nearly doubled the Native and Coloured cases.

Natal had one woman imprisoned for civil debt in 1931. The provincial figures show the Cape as by far the highest on the list; her total of 100 cases easily swamps the totals of the Transvaal, with 476, Natal with only 156, and the Free State (in spite of its recent bankruptcy) with only 43 cases.

The tables of convictions under the liquor laws show a decrease of 2,323 males and an increase of 608 females compared with the 1930 figures. This an

drawn from a total of 32,670 convictions, of which 1,120 were for supplying liquor to Natives and 13,040 cases of drunkenness.

It costs the South African taxpayer 4s. a day to keep each prisoner in its gaols and 2s. a day for each reformatory inmate. This figure has fallen from 2s. 1d. in 1927, and 3s. 5d. for reformatory cases. The total expenditure for 1931 for the Prisons Department was £625,417.

The revenue of the Department for 1931, being cash receipts principally for prison labour, amounted to £26,147. In addition free services were rendered to other Departments in the form of prison labour valued approximately at £63,842.

Memorandum By Transvaal Indian Commercial Association

To The Asiatic Land Tenure Act Commission

In our issue of February 24 we published a short report of the memorandum submitted by the Transvaal Indian Commercial Association to the Asiatic Land Tenure Act Commission with our comment on it. We have now before us the full text of the memorandum which runs into not less than 28 closely-typed foolscap sheets. We publish below a portion of it and the rest will be published in parts in the future issues of INDIAN OPINION.

Constitution Of The Association

The Transvaal Indian Commercial Association was formed to represent before the Asiatic Land Tenure Act Commission the views of a large number of the Indians affected by the Act. A copy of the Articles of the Association is attached to this memorandum. Among the members of the Association will be found most of the bigger Indian merchants in Johannesburg and we believe that we represent truly the opinions of a great majority of those whose interests are most nearly affected and who are willing to co-operate with the Commission. At the time of the formation of this Association, representative Indian opinions from Townships on the Rand outside Johannesburg were also consulted. In this memorandum, which is confined to the Municipal area of Johannesburg, we have not touched upon such Townships and it is possible that when the time comes they will present their own cases before the Commission. At the same time we feel confident that generally speaking the views put forward are such as will meet with their approval and that in the proposals we make we can count on their support.

Scope Of The Memorandum

At the outset we desire to place on record that we appreciate the motives which impelled the South African Indian Congress to refuse to participate in the Commission's enquiry and that we sympathise with them in their dislike of the Asiatic Land Tenure Act. At the same time it is our view that the aims and ideals which led to that decision and which are shared by all Indians in South Africa, will be better served by co-operation with the Commission.

In order that all concerned in the present enquiry should be fully conversant with the Indian position as it is now and the events which have contributed to it, we think it is desirable to recount as briefly as possible the history of the Indian community in the Transvaal. The following section will afford a background to the picture we wish to draw of our present position and will, we hope, to some extent,

eliminate the angle from which we have approached the problem and the proposals which we subsequently put forward. These proposals we have made with reference to particular areas. We have examined each area stand by stand and the results of this local investigation are embodied in short statements on each area and in the accompanying plans. We wish to make it clear that the areas which we have suggested for exemption do not constitute sufficient room for the expansion of our whole community in perpetuity. We have made every endeavour to confine them to the present needs of the community including the minimum provision for each Indian as may be disturbed.

To avoid any misunderstanding we wish to note at this point that we have throughout this memorandum referred mostly to the Indian trading community without special reference to hawkers and pedlars. The reason for this is that as we read the Act it does not appear to affect them so far as trading is concerned. In the matter of residence, they are, of course, on the same footing as all other Indians on proclaimed land and we desire our remarks with reference to residence to be taken as applicable to any Indian whatever his trade or calling.

In regard to all figures which are given, allowances must be made for the shifting population. To this extent the plans are probably incorrect, but for the same reason it will always be impossible to obtain exact figures. Furthermore, it is often difficult to differentiate between Europeans and Coloureds. The benefit has always been given in favour of a person being a European, but in actual fact it may be in a number of cases that the occupants are coloured.

In this memorandum we do not propose to suggest alterations in the existing oppressive laws. That is a question which we conceive would be outside the Commission's terms of reference, but past experience impels us to make it clear that by the submission of this memorandum we by no means relinquish our right or the right of any Indian in this country to protest on the proper occasion against this or any other legislative measure and to press for and endeavour to obtain every right to which an Indian as a British subject is entitled. Our main concern, therefore, will be to make suggestions for action under the existing law and we hope to show that such action can reasonably be taken to the mutual advantage of all concerned with a minimum of disturbance to any one community.

The immediately following paragraphs are not intended either as a statement of political grievances or as a declaration of political aims. Our object is to show that the apprehensions of the Indian community and their present position are the necessary and logical outcome of events and that the fears felt and expressed by other communities in the Transvaal are without real foundation. We believe that if these two premises can be established, all real obstacles to co-operation between the different communities will have been removed and the way paved for a satisfactory solution of the vexatious problem.

Short History of Asiatics In The Transvaal

The bulk of the Transvaal Indians belong to the trading community. Some of them are wealthy merchants in Johannesburg with branch businesses in the country districts. They confine themselves chiefly to groceries, soft goods, and the distribution of fruit and vegetables. Indian trade in the Transvaal started about the year 1840. There were at that time no restrictions whatsoever against them. In 1884 the London Convention was signed and in Article 14 it was provided that all persons other than natives would:

- (a) Have full liberty to enter, travel or reside;
- (b) Be entitled to hire or possess immovable property, shops, etc.,

(c) He entitled to carry on business.

Within a few months of the signing of the Convention a Bill was introduced in the Transvaal Volksraad which eventually became law—the well known Law 3 of 1885. The Transvaal Republic for some doubts whether the Bill was in accordance with the recent Convention and appealed the Imperial Government. The Imperial Government protested against the Bill as a whole but on the assurance of the Transvaal Republic that it was necessary in the interests of public health alone, they withdrew their opposition. The provisions of Law 3 of 1885 were not enforced in their entirety at any time and the practice arose of Indians purchasing stands in the name of a trustee. That the Government were aware of this practice is proved by the fact that in the very first reported case the Mining Commissioner himself was the trustee.

In August 1888 in the case of Ismail Suliman & Co., the Supreme Court decided that Asiatics could not carry on business except in a location. Though this decision was upheld in arbitration in response to protests from the British Government and though the Transvaal Government from time to time issued proclamations endeavouring to confine the Indian community to locations, the Indians themselves continued to trade freely without being penalised. Law 3 of 1885 in fact provided no penalty.

Immediately after the Anglo-Boer War, there was increased agitation on the part of Europeans against Asiatics. A Government notice was issued in 1901 practically re-enforcing Law 3 of 1885. In 1904 in the case of Hubib Motani, the judgment in Suliman's case was reversed and it was held that the Government had no power to refuse to grant licences to Asiatics to trade outside locations. Representations were made by the Transvaal Government to the Imperial Government, but as the Imperial Government disapproved of any legislation against Asiatics, further restrictive legislation was not undertaken until some years after the Transvaal had obtained responsible government in 1906. In 1908 two measures were passed which materially affected the trading rights of Asiatics. These two measures are known respectively as the Townships Amendment Act and the Gold Law, being Acts 34 and 35 of 1908. Sections 130 and 131 of the Gold Law held no repulsion. The provisions of these sections were strenuously opposed by Asiatics. In the course of correspondence with the Imperial Government, the Transvaal Government gave an assurance "that no right or privilege which coloured persons then had was taken away by the new Gold Law." After further assurances from the Transvaal Government the Secretary of State expressly noted—

- (1) Section 131 safeguarded any rights which coloured persons might at that time have in occupying land in mining areas.
- (2) The assurances of the Attorney-General that no right or privilege which coloured persons had at that time was taken away.
- (3) The Mining Commissioner had powers enabling him in the future to exempt coloured persons from being required to live in Bazaars.

Khata's case (1900 T.M. 180) showed that the Attorney-General's assurances were based on a mistaken view of the effect of the legislation prior to 1908. It is clear that the predominant concern of the British Government was to protect the rights of its Indian citizens. In 1911 in the case of Rex vs. Tamblyn (1911 T.P.D. 772) a European was prosecuted for allowing occupation by a coloured person. The prosecution failed because the parti-

cular stand was a stand outside a Township and was protected by Section 77 of Act 35 of 1908. Substantially speaking no steps were taken by the Government to enforce the provisions of the Gold Law after that date.

The next occurrence of importance was the Ranga-Gandhi Agreement in 1914. The Union Government gave the following assurance:

"With regard to the administration of existing laws, it always has been and will continue to be the desire of the Government to see that they are administered in a just manner with due regard to vested rights."

Speaking at the Imperial War Conference in 1917, General Smuts said with regard to the Indian problem—"Once the white community in South Africa were rid of the fear that they were going to be flooded by unlimited immigration from India, all the other questions would be considered subsidiary and would become easily and perfectly solvable. That is the position which we are now—that the fear which formerly obsessed the white settlers has been removed. The great principle of restricting immigration for which we have fought is in our Statute Book with the consent of the Indian population in South Africa and the Indian authorities in India, and that being so I think that the way is now open for a peaceful and statesmanlike solution of all minor administrative troubles which occur and will occur from time to time."

At the Imperial Conference in 1916, Mr. Burton made the following statement:

"As far as we are concerned it is only fair to say, and it is true, that the Indians in our midst in South Africa, who form a portion of the population, are good, law-abiding and quiet citizens, and it is our duty to see that they are treated as human beings with feelings like our own and in a proper manner."

Shortly after these sentiments had been expressed by two of the most prominent political men in the Government of South Africa, agitation arose as a result of the case of Dadoo vs. Municipality of Krugersdorp. In 1919 the Asiatic Land and Trading Amendment Act 37 of 1919 was passed. This Act in itself is peculiar, in that it forbids certain actions but does not provide for any penalty for transgressions. Thereafter many Indians formed companies in which the controlling interest was, in terms of the Companies' Law, in the hands of a European, although substantially the property belonged to the Asiatics. Such companies were and have been held by our Courts to be perfectly legal.

In 1921 a Commission was appointed by the Government and the finding of the Commission as set forth in paragraph 221 is as follows: "Repatriation being out of the question and further immigration of Asiatics being prohibited, the serious and important problem must be faced how to deal with those who are domiciled in the country and have the right to remain in it. Their numbers are limited and cannot increase in any Province of the Union by a material extent, except by the normal excess of births over deaths, for by the Immigrant's Regulation Act of 1913, immigration is barred not only from overseas but also from one Province to another. It seems inconceivable that in the circumstances mentioned the few thousands of Asiatics in the Province and their descendants could ever succeed in swamping the European population as has been so frequently and emphatically argued. We find ourselves wholly unable to support the policy of repression which was advocated by some of the witnesses. Indiscriminate segregation of Asiatics in locations and similar restrictive measures would result in eventually reducing them to a minority."

Such measures, apart from their injustice and inhumanity, would degrade the Asiatic and react upon the Europeans."

On the 18th September, 1922, the following Resolution was passed by the League of Nations on the motion of the representative of South Africa: "The Assembly expresses the hope that the States which are not bound by any legal obligations to the League with respect to minorities will nevertheless observe in their treatment of their own racial and religious or linguistic minorities at least as high a standard of justice and toleration as is required by any of the Treaties and by the regular action of the Council."

Agitation against the Indians still continued and the Class Areas Reservation Bill came up for consideration in 1923, and was before Parliament when it was dissolved. In 1924, speaking to the Indian Department, General Hertzog, the present Prime Minister, expressed his sentiments of resentment and disapproval of the Union Government policy of continued pin pricks against the Asiatics, instead of either adopting a bold policy of expatriating them from the country or allowing the lawful resident Indians to remain in the country and granting them the elementary rights of humanity. The Bill was not proceeded with. Instead, as a result of a Conference between representatives of the Government of India and the Union Government, the following statement was made officially: "The Union Government firmly believes in and adheres to the principle that it is the duty of every civilised Government to devise ways and means and to take all possible steps for the uplifting of every section of their permanent population to the full extent of their capacities and opportunities, and accept the view that in the provision of educational and other facilities the considerable number of Indians who will remain part of the permanent population should not be allowed to lag behind other sections of the people." The Bill lapsed and no action was taken against Asiatics in regard to illegal occupation.

Thereafter, the General Dealers (Control) Ordinance of 1926 was passed in the Transvaal and various Municipalities endeavoured to deter Asiatics from trading. Almost without exception the rights of the Asiatics were upheld in the decisions of the Supreme Court. In 1928 legislation was started which resulted in the present Asiatic Land Tenure Act.

Effects Of The Aforegoing Legislation

The brief recital of fact in the preceding paragraph is, we believe, sufficient to establish one part of our case, namely that the present position of the Indian community is the necessary and logical outcome of events. Our short survey has covered a period of over 50 years. At the beginning there were no Indians and no restrictions. As soon as our community began to enter the Transvaal, efforts were made to impose restrictions of various kinds. These were resisted in the first place by the British Government and in the second place by the community itself and the cumulative effect of the events we have recounted is of great significance. We have shown that from the very beginning the restrictive laws have been largely inoperative. The importance of this point lies in the fact that the Government was fully aware of the powers which it had and yet refrained from exercising them. This, we think, is clear from the cases of *Isaiah Solomon* and *Hess vs. Tamblyn* which we have cited.

In addition to the inaction of the Government there is the further extremely significant fact that

licences continued to be granted to Indians to trade. Any Mining Commissioner could have enforced the provisions of Act 35 of 1908 and yet in evidence before the Select Committee in 1919 Mr. Hamet, Mining Commissioner of Johannesburg, when asked why Indians were allowed to trade, replied that it was a matter of Government policy. When Act 37 of 1919 became law it might naturally have been expected that the Government would take steps to prevent the Indians from trading. In actual practice if an Indian applied to the Municipality for the certificate, he received a certificate and gave it to the Receiver of Revenue who issued him a Licence enabling him to trade, just as if the Act had no restrictive intention. The Act, in fact, contained no penal clauses in this matter. Indians have traded outside locations since 1885 and since 1908 have traded and resided on proclaimed land in Johannesburg, and it should be remembered that such trading has been publicly acknowledged and sanctioned by the issue of licences. Finally, as we come nearer to the present day, there is the fact that public utterances by responsible political leaders have in an increasing degree indicated an intention to treat the Indian community on the broad lines of humanity and equity.

We submit that all these facts taken together necessarily and inevitably gave rise to the impression in our community that the restrictions contained in the various laws were not intended to operate to our detriment and that this is exactly the reason why so many Indians to-day are in technically illegal residence or occupation. We contend that they have been definitely encouraged into that position, that the Government have throughout been fully aware of the state of affairs and have taken no steps either to clarify or alter it.

(To be continued)

India's Economic Salvation

"Preach And Practice Swadeshi"

Sir P. C. Ray's Speech At Indore

We reproduce below the speech of Sir Pratap Chandra Ray which he delivered at the opening of the Swadeshi exhibition at Indore on Jan. 12, for its educative value to Indians in South Africa:—

The gorgeous vista of a federated India to which John Bright referred more than half a century ago has been floating before our imagination and at last in the eve of materialisation. The Presidency States occupy one-third of the area of this vast peninsula and harbor in their bosom one-third of her population. The wave of nationalism and Swadeshim which is very much in evidence in British India can no more be kept out of the 'India of the Rajas' than Gandhi could command the surging tides of the ocean to recede. When, therefore, I received your kind invitation to open this exhibition, in spite of numerous pre-occupations and the infirmities of age, I could not but respond to it. The more so as Sir Swarni Banu Hukam Chand, under whose auspices this exhibition has been organised, is one of our foremost captains of industry. He or his firm owns, manages or controls perhaps the biggest jute mill on the banks of the Hooghly, his electric steel works located in the suburbs of Calcutta is a wonder and puzzle even to most student of physical sciences. Long before we in India realised the possibilities of

Swadeshi industries, Mr. Hoshang Chund's ~~last~~ seeing gave new importance to starting cotton mills. His industrial activities are not confined to his own home land—I mean the Mithanraja Hollar's territories, but spread over the whole of India. Calcutta and Bombay bear as much eloquent testimony to his abounding energy and business capacity as his own Indore.

In order that the spirit of Swatowism may permeate every section of the community it is much to be desired that exhibitions of this type should be organized at intervals. From time immemorial India has been noted for her fine arts and the products of her cottage industries. The patriarchal families of ancient Rome took pride in collecting treasures of art with gems and pearls and wearing the famous Phrygian wreath. Indeed, during the historical period the desire of wealth to the East. Even up till the 17th and 18th centuries the "wealth of India" continued to excite the envy and cupidity of the poet and the adventurer alike. But as steam power began to supplant manual labour the tables were turned. The heavy protective duties with which England practically crushed out of existence our weaving and spinning home industries need not to be detailed here. It will be sufficient to quote them from *Thorp's* *Household Book's Economic History of British India*.

⁴ The process of the extinction of Indian manufactures went on, however, under the new arrangements: in 1843 Calcutta exported to London two sailings sterling of British cotton goods, in 1850 Calcutta imported two millions sterling of British cotton manufactures.

British manufactures were imported into Calcutta on payment of a small duty of 2½ per cent, while the import of Indian manufactures into England was discouraged by heavy duties ranging up to 400 per cent. on their value.

It is no use, however, crying over spilt milk, and wringing our hands in blank despair. We must wake up and make all our habitual lethargy and make vigorous efforts not only to revive our lost industries but start new ones. I am glad to find that notable success has been achieved in this direction by individual private efforts. My pen holders and nibs for steel pens, 'lead' pencils, various papers and ribbons as manufactured at Karachi, tooth lights, and also batteries for the same, rubber shoes, etc. etc., 'swan-back' waterproofs, made of superior quality are now in evidence. How much partial success has been achieved in the preparation of chemicals and drugs need not be dwelt upon, as I naturally feel some solicacy here. However, a visit to the stall of the Bengal Chemical will, I hope, give one a faint idea of it.

Spinning And Weaving

The influx of cheap machine-made articles of foreign make has played havoc with our handicraft industries with the result that millions of upholders, weavers, blacksmiths and almost every class of artisans have been robbed of their bread and thrown out of employment thus increasing the pressure on the land. And as the sowing and reaping of the crops occupies only a fraction of the year, there is an appalling wastage of human labour. The following short extract from an account of peasant life during the slack season in the agricultural (i.e. non-industrial) countries of Middle Europe may be of interest in showing how the people there pass their time when no outdoor work is possible: "The peasant then for the present is idle. When he is obliged to stay inside, and while he mends pots and

pane, does a bit of carpentry and sharpens blades, knives and saws, women are spinning, weaving and even embroidering.

The Bombay cotton mills and the steel employment to 2 or 3 lakhs, and the jute mills on the Hooghly and the Swarnapoor mills find occupation. It may be for another couple of lakhs. Almost two millions earn their bread in the industrial centres of India but what of the remaining 100 millions? Will you wait till Manchester, Glasgow and Dundee are up and running at 80 per cent, of the total population to the same reason. Are you going to industrialise most India? With the exception of Calcutta, and the goldfields of the Transvaal, Hongkong. The Indians are not only to be employed they are the labour force of the world. The goods have opened up a market for the products of the population. I understand you are to have a steel industry. Apart from the question of the durability of labour about the heavy consumption, have you, my Westernised brethren, even shown sufficient capacity for it? Why then all this talk about opening up the education and relieving congestion?

After all, India is an agricultural country and most of her remains so. The problem is how to improve the productivity of the soil by improved methods of agriculture, and how to employment the security of income of the dweller in the villages by the introduction and encouragement of a subsidiary occupation. I hold that agriculture and weaving are the two parts of the one cotton industry which holds the promise of universal satisfaction in India.

A simple calculation will show the enormous potentialities of the factor for which Quinbrook pleaded first in this country and a quarter ago. The population of India is 320 millions. A fraction of the millions of the illiterate population—say one-eighth—were to earn the minimum wage of 10 paise a day for each day the total would amount to 320 lakhs of paise or Rs. 12,50,000 per day. The total would be 365 by 12,50,000 or Rs. 4,56,25,000 per year. Industrialists would have the use of some 365 lakhs of labour, but in India we have to count population in crores, hence savings by the booming millions, however insignificant they may appear at the first blush, when calculated in mass are able to create the well-known colarons in the *Atlapidan*.

गुणो गुणत्वमापद्योर्ध्वान्ते मत्तदन्तिनः -

Is a simple kind of straw in by itself very weak, but inclusion of it when twisted with a rope are strong enough to bind a mud elephant - holds literally together.

I have said somewhere that I am almost a cat-dog-dog. As a dog, I have been a Nobel Prize holder and my latest pleasure have been derived from my experiments with my hapless couple in the recesses of my laboratory and even more. I could for a day imagine it if I am on speed 1200 hours there. Yet much worse than I am regarded as a pioneer in starting some of our Indian Students of zoology know well that the Royal Hare of Bengal (my old neighbour in the district of Khulna) and also the cat belong to the same family; the tiger is called a mangled cat. In these I am a sort of family relationship between Sir Harendra Chandra and myself, only the former is of the Royal tiger type while my humble self is only a cat or rather a kitten. Yet I have been a natural advocate of the spinning wheel and have always prided myself on being the unworthy disciple of Mahatma Gandhi in this respect. In most parts of Bengal there is but one crop—the *mona* paddy—9 months in the year.

the peasants sit idle; whereas taking the average of the whole of India full six months are wasted as being the non-crop season.

(To be continued)

News In Brief

Union Parliament has been prorogued until April 23.

The Vernam Vijay Tennis Club played their first opening match with the Darby Club of Darby Street, Durban, on Messrs. Choonihal Bros' Tennis Court. The result of the match was a win for the Vernam Vijay Club by 5 sets to 3. The following players represented the Vernam Vijay Club:—V. Raghavjee, M. Raghavjee, H. Jata, N. Jata, V. Jata, and Krishna Desai of Gandhi & Co. Tongaat.

The third annual general meeting of the Witwatersrand Indian Football Association was held in Johannesburg and the following officials were elected for the coming season: Patron, Dr. Williamson Godfrey; vice-patron, Mr. D. M. Narsoo; president, Mr. D. L. E. Sigamoney; vice-presidents, Messrs. Sol. D. Royappa, Amud Jajbhoy, S. Nana, C. Ramalingam, M. Govindulu, Himmlal Kahn, Lewis Solomon and S. Cassim; hon. secretary, Mr. D. Paventy; hon. treasurer, Mr. K. Thumby; record clerk, Mr. Lawrence Williams. A brief report on the forthcoming Indian soccer tour from India was submitted and it is anticipated the team will land in Durban to play the first test match during August.

The decision of the Government to ban the session of the National Congress at Calcutta has had the fullest approval of Sir Samuel Hoare, Secretary of State for India, and all the Provincial Governments, stated Mr. Hurry Hail, Minister of Home Affairs, in the Assembly.

A fine of £3 was imposed in the Maritzburg Court on L. S. Ferreira, of Bishopstowe, for assaulting a native on February 17. Ferreira was alleged to have tied the native to a tree and lashed him with a whip until he lost consciousness.

Sir George Sutherland, Finance Member of the Viceroy's Council, presenting his Budget in the Assembly said that the surplus was £1,027,500. In spite of two most difficult financial years India was not only paying her way, he said, but also providing £3,112,500 for the reduction of debt. The floating debt had been reduced from £53,000,000 to £20,250,000. —Renter.

To Storekeepers

INDIAN FESTIVAL EASTER.

We have a new up-to-date range of —
Boys Suits with long trousers for boys
8 years upward—smart-up-to-date
Only the trade supplied.
W. G. Brown & Co., Ltd., Stockists,
303, Pine Street, Durban.

(પાને ૧૦૦ થી માફ)

પરચ્યાનો તેલનો મધકેડો.—કેન્ડા અને પરચા વચ્ચેના તેલના અષ્ટા અંશથી ચુકાનનોની વચ્ચેનાની સરકારની માથે અર્થ કરવા એવો પરચાન જોખન કુ. ના પ્રમુખ સર જોન કેમ્પેલ એકસપર્ટો સાથે ગાર્ગેની આખરીએ કેકરાન પટેલવાની આજ રાજે છે.

ઓરનની હાંદની નીતી વિરુદ્ધ મી. ચર્ચિશ.—કનરવેટીવ એસોસિએશનેની તેલનક યુનીયનની સેન્ડક કાઉન્સિલની મોટી મી. ચર્ચિશ અને તેમના મેંચાની મેંચાવધી ખાસીક સરકારની હાંદવાન સંખ્યા નીતીની માથે વિરોધ દર્શાવતા મળા હતી. સરકારમાં અધિવાસને હાવ ૧૬૫ વિરુદ્ધ ૧૮૬ મને ઉડી મયો હતો. મી. ચર્ચિશ અને તેના પક્ષને આ પદિજામથી સંતોષ થયો હતો કેમકે માન એવીસજ મન સરકારના પક્ષમાં વધારે મળ્યા હતા. બીજા તરફથી સરકાર હો છે કે તેને કંઈ હારતી નથી કેમકે વહાલટ વેપરમાં સહીસકામતીએ જહાર પાડે માથે અતિ ઉચ્છમવાહીએ સિવાય બીજા મધા પક્ષને તેથી સંતોષ કશે એવી તેને ખાતો છે.

મધા ઉચ્છમવાહી નથી એવા કનરવેટીવેને ખોડીકને કોઈ સાથેના વેપાર પડી અમવાની હારતી માથે છે પણ સરકાર પક્ષના મોઢા છે છે કે હાંદવાનમાં ખાસીક વેપારને એખમ છે તે હાંદવાનના રાષ્ટ્રિયવાહીએને લીધે નથી પણ અમવાની હરીફાઈ અને દુનીયાની આર્થિક મંદીને લીધે છે.

ચીકાગોનો મેયર અરજી પાડ્યો.—ચીકાગોનો મેયર જી કરમાક કે જે હાંગરાએ અમેરીકાના પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટ સાથે કરેલા મેળાવાર વખતે મવાયો હતો તે મધા સોમવાર મરજી પાડ્યો છે.

અમેરીકામાં નાણા સંખ્યા ગંભીર સ્થિતિ.—અમેરીકામાં નાણા સંખ્યા સ્થિતિ પશ્ચીમ અંગીર થઇ મધ છે પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે સોનાની નીકાસપર પ્રતિબંધ મુક્યો છે અને અમેરીકાની પ્રેમિક પાસે. રાષ્ટ્ર પરવેટી રાજ્ય અમેરીકાપર મદી આવેલું હોય તે મા સંભળોના તેને કુમ નવા આપામાં આવે, તેવી કુમ મધા આર્થિક સ્થિતિની સાથે મુજેક ઉડાવવાને આપવાની અનિર્ણી કરી છે.

અર્જન્ટીમાં હીટલરની ફતેહ.—અર્જન્ટીના ગરે રવી વરે કએલી તરી મુટશ્ચીમાં હર હીટલરની છત્ર થમ છે તાઝી પક્ષને ૨૮૨ મત મળ્યા છે અપારે નવેમ્બરની મુટશ્ચીમાં ૧૯૧ મળ્યા હતા. વળા નેકરમ પાર્ટી અને જરમ પીપલ પાર્ટીમાં હર હીટલરની રીકરરાજ (અર્મન પાર્ટીમેન્ટ) માં ૧૭૭ સંખ્યામાં જાણની જલ્દમતી રહેશે.

નાગીની મળ સર્ગત હાંવવામાં આવે છે અને નં વિરોધ ઉઠાવે તની સાથે મમલા લેરામાં આવે છે મારામારી અને કલ તે દબ્બ કાલુજ છે. નાઝી પક્ષ પેલામું તર અમવાની રહ્યું છે. રીકરરાજ એપ્રીલ તા. ૬ અને તા. ૮ ની વચ્ચે બેલાવવાનો ડરાવ થયો છે. રીકરરાજ સમક્ષ સરકારને પંધારજ ફરવાની અને હીટલર તરફથી મથાયેલું નવું પળેટ અમકમાં મુકવાની જહોજી મધા આપનારો ગાંધી મંજુરિને માટે મુકવામાં આવશે.

અર્જન્ટીના જુ સોનાની ઉપર મુલમ મુબરવાની ખાતરમદિય હોમક થઇ રહી હતી તેના અર્જન્ટીમાં હીટલર અને બીજા પ્રમાણની માથે મસકત કર્યા પછી કેપટન મેરિંગ તરફથી જુ સોનાની નેવાએને તથાવર ખાતી આપવામાં આવ્યા છે કે તેઓના ઉપર મદતનીતી અમારવાનો બીજકુલ વિચાર કરવામાં આવ્યો નથી.

ઈન્ડિઅન અંપિનિઅન.

પુસ્તક ૩૨ મું.

ફિનીશ્ક, શુક્રવાર, તારીખ ૨૦ માર્ચ ૧૯૩૩

અંક ૨૦

નોંધ અને સમાચાર

આખર કે જાનનાં મહ?

અગતીક દો રહેલી સરકારે પ્રજાકોને આપવાના જમીનના વ્યાસનાની રકમ જે રાષ્ટ્રી રાખા હતી તેનો કમપેન્ડ સનમના સામાન્ય ખર્ચમાં કરવાનો પાલાનો વિચાર સરકારના પ્રધાન મી. જે. એચ. યોમસને જણાવ્યો છે. મી. યોમસે વિવિધ આપમાં જણાવ્યું કે તેનો જવાબ તેમણે આપરીક રહેલી એવો આપેલો છે કે ખીટીસ સરકાર એ પગલું સ્વિકારી શકે તેમ નથી અને તેના સંબંધમાં પંચામત અને મસલતનો માર્ગ ખુલ્લો છે. મી. જ્યોર્જ લેન્સડોરીએ જણાવ્યું કે આ નરજવા સવાસને આપણે એવી રીતે પહોંચી વળવું જોઈએ કે જેથી કાલક વધે નહિ અને જાને વચ્ચે મોટો સંબંધ રહે. મી. યોમસે તેના જવાબમાં કહ્યું કે આ સવાસ નરજવો નથી પણ કસર બંધનો સવાસ છે. "કેટલાક વખતે અમે રાજકોરો એવડ હિસ છે કે જગારે આપણાથી આપણું માનભંગ થવા નજ દેખાય. આખરે અમે ઇન્સાફ જેવી વસ્તુએ પહોંચી છે." બીટીક પ્રજાને પોતાની આજરું નોંધું જાન છે અને બીજા પાસેથી નેટલો ઇન્સાફ જોઈએ છે તેટલીજ પોતાના તાજા નીચેની બીજા પ્રજાઓની આજરની તેણે કાજી કરી હોત અને ઇન્સાફ આપેલો હોત તો તે આજની કોઈક સ્થિતિમાં આવી પડતી નહિ હોત. પણ તેને તો આજ કે ઇન્સાફ જાન હોય એવું સામજીક નથી. તેને તો પોતાની સમાજો પોતા મહ છે કે જે તેનો મોટો વડેલો નાક કરનારો નીવડવાનો છે.

બીનાતુ કાયસેન્સ દોદીને નહિ મળ્યું

જેદાનીસખર્મની મ્યુનીસીપાલીટીએ એક બીના વેપારીનું કાયસેન્સ દોદીના નામપર ૧૨મહલ કરવાની ના પાડી છે નંબર ૨૨૬ સુધસળોશા એવન્યુ કે જે જરવાનો દાવ એક બીના કબજે કરાવે છે અને કેટલાક વર્ષ થયાં વેપાર કરી રહેલો છે તેમાં સંખાત પ્રધર્મ જાગના બે દોદી નામજોએ પરવા માટે સર્વિશીકટની કસર કરી હતી જેદાનીસખર્મ મ્યુનીસીપાલીટીની જનરલ પરખીક કમીટી સમક્ષ અરજ આવતાં એવેજ પ્રોત્ના કેટલાક રેટપેયરો રલી બી. મોરીસ એલેકઝાન્ડરે પરવાનાના ફ્રાન્કર સામે વિરોધ દર્શાવ્યો હતો તો કે પરખીક એ જગ્યા કબરની બીનાને આપણી હોવાને આપારે પોતાની સંખાત આપવાને તૈયાર હતો. વાંકા દોદીઓ એ જગ્યામાં રહેવાના હતા એ આપારે વંદાવવા મા આપેલો હતો. કમીટીએ વાંકા મળ્યા રાખ્યો અને દોદીઓની અરજ નામંજુર કરી.

ફીપુટનો જમીનના જોગવટા સંબંધી ફેસ

મરેન પ્રોપર્ટીસ પ્રોપ્રાયટરી લીમિટેડ વિશ્વ ફીપુટ-મરાઇસ બર્મીંગ ટાઉન કાઉન્સિલના ફેસ કે જેમાં ફ્રાન્સવાલના ૧૯૦૮ ના કપ મા કપલ (ગ્રાન્ડ લો) ની ૧૩૦ અને ૧૩૧ મા કપમેન્ટી ફેસ ફીપુટના અબુક રેન્ડોમાં નોકરો સિવાય અન્ય બેટી, માર્કિસ કે રમીન મેપાઈ જોગવટો નહિ થઈ શકે એવા બી. જસ્ટીસ મીનમર્ગે આપેલા મુકદ્દાને ફ્રાન્સવાલ પ્રાંતિક સુપીમ કોર્ટે કલકાવી દીધો હતો તેની વિશ્વ કાઉન્સિલની અપીલની માલે ના હોના સુધવારે બ્રુમરનટીની અપીલેટ કોર્ટ મા સુનાવણી થઈ હતી. કાઉન્સિલ તરફથી મી. એન. ઇ. ડોક્લમર્ગે અને મી. એ. જે. ફેલ અને પ્રતિવાદી તરફથી મી. જે. વી. બીક, કે. સી. અને મી. એ. ડી. માઇનર દાખર થવા હતા. જાને પક્ષની દલીલો સંબંધમાં બદ મુકદ્દા મુસતવી રહ્યો હતો.

મી. વેનની નવી પદ્ધિ

મુખ્યમંત્રી અને બેરોપારીક એડવોકેટ માઇ કમીશનર મી. એચ. એન. વેન કેપટક્ટનમાં જલસાઓના સેનસેશની નોડના એક સભ્ય નીમાયા છે. કેપ ઇન્ડિઅન કમિસે મી. વેનના માનમાં આપેલાં લખમાં તેમને એક માનપત્ર અર્પણ કર્યું હતું. પોર્ટ્જેલીકાએવના દોદીઓ થાન મી. ત્રીકમલસે તેમને આંદાને ટી સેટ બેટ આપેલો હતો. કેપ ઇન્ડિઅન કમિસેના સેક્રેટરી મી. એ. મરમાઇલે કેપના દોદીઓની મી. વેને બજાવેલી સેવાઓની તારીફ કરી હતી. કુવર સર મહારાજ સીંગે લંચર પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું. તેમણે બાવજી કરતાં જણાવ્યું હતું કે, "હું મી. વેનને મલા જોગરદથીજ જોગાખતો થયો છું. અંત અને મારા સેક્રેટરીએને મી. વેન હમેશાં સીધા, તરફ અને કુશળ જણાયા છે. કેટલાક ભોગે કહેલો કે મી. વેન પછાજ સખ્ત હતા અને કાયદાના અજારાને જરા વધારે પડતા કમગી રહેતા હતા. તેવું કારણ અને એ લાગે છે કે, તેનામાં (પુરીટનપણું) ધર્મચુસ્તાતા વધારે પડતી છે. તેઓ જલસાઓના સેનસેશની નોડના સભ્ય નીમાયા છે એ દક્ષિણથી મારા મતને ટેકા મળે છે. અને આવી છે કે હમે તમે સદન જુદા પ્રકારના અને કમ્પ્રેસેટીના જલસાઓ જોવા પામશો. ત્યાં તમે મી. વેનની ધર્મચુસ્તાતા પ્રકટ થએલી જોશો! મી. વેન જામ છે તેથી અને થજો બેદ યાવ છે. તેમના બાલિખન કાર્પેલમાં હું તેમને રવેદ છું છું એક વસ્તુની મન ખાતી છે. અને તે એ, કે મી. વેન જગારે સરકારી નોકરીની સાંકળોમાંથી મુક્ત થઈ ત્યારે તે સાંકળ આક્રિયાના દોદીઓને અને દોદી સવાજને વધારે સારી મહક કરશે."

“ઈન્ડિયન ઓપિનિયન”

કલકત્તા, વા. ૧૦ માર્ચ ૧૯૩૩

યુનીયનના વેપારના પરવાનાને લગતા કાયદાઓની અસંતોષ-કરક રીતરિતિને વિશે આ પત્રમાં વેપારના પરવાનાના અંગે અનેક વખત ટીકા કરી ચલાય છે. એ કાયદાઓ સામાન્ય જનતાને લાગુ પડતા હોવા છતાં તેનો અમલ નિષ્પક્ષપાતપણે થતો નથી. યુરોપીયને કહી તેની સામે પ્રિમાલ્ટુ કારણ નથી રહેતું કેમકે તેને પોતાની અરજ મંજૂર થવામાં આગેજ હશે વધી જાય છે. આપે કહી તે અરજ કરે તારીખ 'રજેને તામંજુર થશે તો?' એવી બહીષ્કારી પુછતો હોય છે અને આપે મંજૂર થાય ત્યારે કાનિતો મોટા નિર્માણ નામે છે. કોઈએના પરવાના સામાન્ય રીતે તામંજુર થાય છે તેમ જ યુરોપીયનેલા ચલાય હોય તો હોઈ કાઉન્સિલમાં કાઉન્સિલ ઉપર બેસવાનું પણ કારે ભર્યું પડે. પણ દોહોને આજ કાળ સાંભળે? તેનો વારસ અપીલ બોર્ડ તરીકે બેઠેલી કાઉન્સિલ સમક્ષ તેનો કેસ અને તેટલો મજબૂત રીતે રજૂ કરી કે. પરંતુ તેમ કરતારે તે એટલું તો જાણતેજ હોય, કે એવી અદાલતની આગળ તે પોતાનો કાસ યોગ્ય રહેશે છે, કે એને કન્સાઈડર નિષ્પક્ષપાત થું કહેવાય તેનું માન પણ નથી. અને તેટલેથી અંત આવી જાય. જો કાઉન્સિલે પરવાનો તામંજુર કર્યો તો પછી તેનાથી તે કરતાં કોઈ પણ કમી અદાલતે તો જમ કહાયજ નહિ. દરિન કાઉન્સિલ અપીલ બોર્ડ તરીકે બેસવાને બીજકલ તાલાયક છે એ વસ્તુ અમે અનેક વખત જણાવી ચલાય છે. પણ વખત ને સિદ્ધ થય મુકેલી છે મી જસ્ટીસ કાઉન્સિલે પણ એક વખત પરવાનાના કસોટી તપાસ કરવાને દરિન કાઉન્સિલની સમક્ષ કન્સાઈડર તાલાયકી દર્શાવી હતી. આજ કારણને લીધે કેપટાઈન એચમેન્ટમાં એક અરજ એવી કરવામાં આવી હતી, કે વેપારના પરવાનાને લગતા કાયદાઓને હરી તપાસવાનો વખત આવે ત્યારે તેમાં બીજા બાબતો સામે, રીન્યુઅલના રસોમાં તેમજ નવા પરવાના અને ટ્રાંસફરના રસોમાં દરિન અથવા બીજા નિષ્પક્ષપાતિ અદાલતને અપીલ કરવાનો કલ હોવા જોઈએ. જેવા સુધારો કરવાની દરિ સરકારના ડેલીએશનની સુચનાને યુનીયન સરકાર ઘટનું ખ્યાન રહે. ટ્રાંસફરમાં તે કો પ્રાંતના પરવાનાને લગતા કાયદાઓને હરી તપાસવાનો વખત આવે છતાં, દરિ સરકારના ડેલીએશનની ઉપરકલ સુચનાનું ઘટનું ખ્યાન હવાનું નો જાણુએ રજૂ. પણ તેને બદલે એ કાયદાઓ વખતે કલ કરવામાં આવ્યા અને કોઈને અપીલ કરવાનો કો મોટો પલ્લે કલ કરતા તે પણ છીનવી લેવાનો પ્રક્રિયાલગ્ન નવા લાયસેન્સીસ (કન્સાઈડર) કોર્ટના-સથી દોહોએન તરફ વેપારના પરવાના નથી મળતાં એટલુંજ નહિ પણ હોંકરના પરવાના પણ નથી મળી કલના અને અમોગ જાણવા મુજબ તે બંનેમાં પ્રમાણમાં તામંજુર થાય છે અને તેની સામે દોહોએ તાલાયક છે એવી તામંજુર યજેલી અરજીઓના બે કેસના હેવાલ આ અંગમાં અન્ય રચને પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યા છે. તેમાંનો એક કેસ જોહાનીસબર્ગમાં અને બીજો

ડી (નાટલ) માં બનેલો છે. જોહાનીસબર્ગમાં એક મીનાનો પરવાનો દોહોને કસિદર કરી આપવાની જોહાનીસબર્ગની મુનીસીપલિટીએ ના પાડી અને તેનું કલણ એ આ 'ડ' કે, જોહા એનિરી લલામાં છે અને અરજદાર ત્યાં રહેલાથ કરવા માંગે છે. જો ઉપરથી જાણાય છે કે, એનિરી લલામાં એક્ષીમારીશના દરિને વિશે કમીશન તપાસ ચલાવી રજૂ છે તેનો રીપોર્ટ દરજી તો બહાર પડે તે પહેલાંજ કસિદલ એક્ષીમારીકે બેન્ડ ટેન્ડર એકરતા અમલ થર થક મુક્યો છે. જેએએ મજકર કાયદાની સામે દોહોએએ સેવા મારેજું પમજું કમીશનની તપાસ પુરી થતાં સુધી મુલતવી રાખવાની દોહોએને રીપાઈઅથ અપેલી છે તેઓ જું જોહાનીસબર્ગ ટાઉન કાઉન્સિલ જેમાં એક જવાબદાર તંત્રમાં આવા પગલાં સામે મુખ્ય બેસી રહેશે? અમારા મત પ્રમાણે એ માગેજ સમજી મધ્યામ.

ડીની દરિન કાઉન્સિલની તો ખરી રીત ટીકા કરવાપરજૂલ નથી રહેતું. કામ પણ સમજી માણસ હેવાલ વાંચીનેજ રપટ રીતે જોઈ જાય. કે કાઉન્સિલ અપીલ બોર્ડ તરીકે બેસવાને બીજકલ તાલાયક છે. અરજદારના વારસે જ્યારે એ દર્શાવત તપાસવી, કે એ મહાનને શારે તેજે પરવાનાની અરજ કરેલી છે તે મહાનની કપર તે પા. રડનો કલ બર છે, ત્યારે એક કાઉન્સિલર બેલી હશે. કે. “અમે ક્યાં તેન કમુ દલ કે તેજે એ મહાન ખરીદતું.” અપીલ બોર્ડના એક સમ્મ તરફથી આના કરતાં વિશેષ ખાનજવાબદાર વચનો ક્યાં હોઈ શકે? જો અરજદારે મહાન ખરીદ કર્યું ત્યારે તેને ખાનર હતી ખરી કે દરિન કાઉન્સિલ તેને તેમાં વેપાર કરતા અટકાવવાની હતી? વળી કમો કાયદો તેને મહાન ખરીદવાની બંધી કરતાં હતો?

કેમ પ્રાંતમાં અમે કેટલાક એવા લાખલા જાણીએ છીએ કે ત્યાં કાઉન્સિલરે અથવા લોકલ બેઠેના મેમ્બરેએ દોહોએને પોતાના મહાને જરાજે લેએલા છે અને પછી ત્યારે તે દોહોએએ તેમાં વેપાર કરવાને પરવાનાની અરજ કરી ત્યારે તેજ લેએએ તે અરજ તામંજુર કરેલી છે.

આ વેપારના પરવાનાને લગતા કાયદાઓની અસંતોષકરક રીતરિત છે. આ વસ્તુને સુધારવાને ઘટના પગલાં લેવાને અજકરતી પ્રલ કે જોમાં કલ અને ન્યામના વાજા કયાસકે પડેલા છે તની ન્યામ મુકિને અમે અરજ કરીએ છીએ.

ડીમાં કોઈ વેપારીઓના લાયસેન્સો

ડેનકાઉન્સિલના ટેમ અનુકુલે પ્રોપુસ અને કાકવ યોજને વેપાર કરવાને અને જીનરલ વેસ્ટરો વેપાર કરવાને એ લાયસેન્સોની અરજ કરી હતી. લાયસેન્સીસ એક્ષીમરે અને અરજીઓ તામંજુર કરી હતી. તેની સામે ડીની દરિન કાઉન્સિલને અપીલ કરવામાં આવી હતી જેની સુચનાથી માને તા. ૧ થીએ અપીલ બોર્ડ તરીકે બેઠેલી આખી કાઉન્સિલ સમક્ષ થક હતી અરજદાર તરફથી મી. જે. ડાન્સ. કાન્સિલ અને અરજી સામે વિરાધ કરનાર એમ્પર જોહ હમરી તરફથી બેઠારા એ એલ વીલીમરસ અને એવ કાલ કાલર થવા થવા.

મી. કાન્સિલે બોર્ડ સમક્ષ અરજદાર તરફથી બેઠારા જાણાવું. કે વખત જવા કાઉન્સિલને દુ મેલી ખાતી હાવી આપવાની જાણ રાખું છું. કે દોહોએને લાયસેન્સો દોહોએનાજ

જાતામાં મર્યાદિત કરવામાં કાર્જસીક ડામના જાળમાં કે મુગાપીવન મેપારીએના કામમાંથી નથી વર્તતી અરબ્બાદર ચોતાના મેપારમાં પા. ૨૦,૦૦૦ નાખવાને તેપાર છે. તે દેનદાકરમાં મેપાર કરે છે અને કેકકાક વર્ષપર તેણે કંડીમાં પા. ૮૦૦ ની પ્રાપ્તિ ખરીદી હતી એવુએકલ રોકપર તેની કીમત પા. ૧૫૦૨ ની અંકાક હતી અને પા. ૨૬૦૦ તે કાર્જસીકને કર બરે છે. અમલમાં તેને અતોપકારક બાહુતે નદિ મળવાથી તેમાં અતેજ વેપાર બાહુતે ચોતાની આપજોને માલ રોકાવવાને તેણે વિચાર કર્યો સુ કાર્જસીક મેગુ બાવસે-અ રીદિગુ કરવા જતાં તે માલસની પાસેથી કશે વધુક કરશે?

સાહેબ : " જ્યારે મને જોવાની જરૂર પડે ત્યારે "

श्री. शशिभक्त: "अदर्या! जो तमि आदीन पक्ष पक्षकार
अदर्या हो तो आरे पक्ष अदर्या अदर्या."

શ્રી કાન્તીસે દલીલ કરતા જણાવ્યું કે, મારા મલ પ્રમાણે
કાલસે-અ રીકયુઝ કરવું એ ખરીદીક ઇન્કાશ નહિ જણાવે.

શ્રી. વીળીચ્છી તેના જવાબમાં કહીને કહીને બાનાજી કાલસે-સી
જવાબના બીજા દુકાનો તરફ પધાન જેવો તેઓ અપ પ્રેર
પાડી કહી કે એક કહી એક નવા કાલસે-સાદી કહી બહાર
નકી દોવાન જવાબમાં.

એક કાઉન્સિલરે વિરોધ કર્યો કે એમને કાલે-કોઈ
ગોપીનર સમક્ષ જા બારણની પરીક્ષા લુગ્ધાની આપી તક
હતી, તેણે જવાબમાં એમનેની ધમ્કા દેવા તો તે લુગ્ધાની
આપી કે જે કે જેથી તેની વધીકે તેની મોંઘ કાપ

કોઈપણ એકાવધા મહુ અને અંવધા સુઠાં. આવા
 કાનરના વેટરના વેપાર માટેના બાયસે-અના અંવધા બાય-
 સે-અના કોઈપણરના સુઠાં મંલુર રાખવા અને પ્રિયુમના
 વેપારના બાયસે-અના અંવધા બાયસે-અના કોઈપણરના સુઠાં
 ઉપરથી એ બાયસે-અની અરજ મંલુર કરી.

જા. કેસરી ભગતે એક દિવસ મહમદ હાસમનો જન્મ-દિવસ
એકાદશી મહમદ હાસમે જનરલ ડીઘરના કાલસે-સ માટેની જરૂરી
જારજી કાલસે-સોમ ઝોડીસરે મંજૂર કરી હતી પણ કાલસે-સો
કાલસે-સોમ ઝોડીસરનો ચુકાદો ફિકદાવી જારજી નામજાર
કરી હતી.

नेहिवोना राजन्नु मरधु

કુલુકોનો રાજ્ય સહી સંભોધનના પાઠ્યક્રમના સોપાનના દિરેક્ટરી
માં આપેલા કામગીરીમાં સવા સન્ધ્યાવારની રીતે મરજી થયું છે.
કર્નલનારે જાણે તેની તબીબત અંશી રીતે જમડી અને કાઠમર
આવી કહે તે પહેલા તે મરજી પામ્યો તેને જાનરક્ષા
અને ખોડી પીઠાખાનું રસ હવે એમ કહેવાય છે. સંભોધન
કિડનુક્રમે કોઠરા કુતો કિડનુક્રમે સેન્ટ હેલીનામાં નજર
કેડ રાજ્યમાં આપ્યો કુતો બારે ૧૮૬૧ માં સંભોધનનો નામ
તે કાપુમાં થયો હતો. ૧૮૬૮ માં કિડનુક્રમે કુરો કરવામાં
આપ્યો બારે તેણે પહેલાં વા કુલુકોન્ટ એનું ૧૯૦૧ માં
જમનાદાસ તોરણ થઈ બારે કિડનુક્રમે અને તેના કુલુકને
દુદી પકડીને કાજવાજના ખોડાજના દિરેક્ટરીમાં રાજ્યમાં
આપ્યા હતાં અર્થ ૧૯૧૪ ના બારેબારની તા. ૧૮ મી

કિંગ્ડમ્ બરજી પાઝ્યો. ૧૯૧૧ માં નવેમ્બરની તા. ૨૫ મીએ
જનરલ સોસાયે સોસાયનને મોસોમા કોસ્ટાકામાં પોતાના
પિતાની જાણીને સ્વીકારી નીચે, તેડીસોમાં તેમને માન મળ્યું.
હવે જાને જાના નાટક જાને કુલુલેન્ડા મેડીસો તેને રાજ્ય
નરીકે મળ્યું હતા. સોસાયનના મરજીથી ચાકા પંક્તિમાં મળ્યાં
મરજીની સમાપ્તિ થઈ છે. ચાકા ૧૮૨૮ માં જન્મ
પામ્યો. તે પછી કોસ્ટાકામાં તે ૧૮૪૦ માં જન્મ પામ્યો.
તેની પછી મ્યાન્ડોએ ૧૮૪૨ સુધી રાજ્ય કર્યું. મ્યાન્ડો પછી
કેટલાયે જાઓએ ને ૧૮૮૪ માં જન્મ પામ્યો. જાને તેનાથી
કિંગ્ડમ્ પર્મા ને ૧૯૧૩ માં મરજી પામ્યો. જાને તેની સોસાય
તે સ્વીકારી સોસાયન સોસાયનને ૧૪ રાજ્યે હતી સોસાયનની
માદીબર મેજી જાઓ તે નમો નથી થઈ મરજી ૧૯૩૫ નીચે તે
કરજીયાન સોસાયનને કોઠો માદી સંભાળી એમ સમજવામાં
આવે છે.

डांसवाले छिन्दिअन कमर्चल
 ग्लोसोसीअेशननु' निवेदन

हंसपाल पुनित्यन कमर्षक ज्योतीश्रीज्योतने
ज्योतीश्रीजीक लेन टेनुर ज्योत कमरान कमर दण्ड
करेहुं निवेदन केनो हुं ज्योत ज्योत हेतुभाही
ना. रज भिना ज्योतमां ज्योती श्रीका ज्योत प्रजिक
करी ज्योत ज्योत ते ज्योत बांछु ज्योतभी हुंउ हुंउ
ज्योतया ज्योतहोना साज्याये कामकारु ज्योत ज्योत कर
करीज्ये ज्योत. पहेलो काम नीये कारीज्ये ज्योतः—

એસિડીએશનનું અંક ૫.૬૫

[illegible]

નિવેદનની અર્થિકતા

દાર્શનિક અને એ નોંધ લેવા પાછીએ છીએ, કે એ
લેવેલોથી સાચા અધિકૃત પ્રતિજ્ઞા કેસિસ કમીશનની

1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	2055	2056	2057	2058	2059	2060	2061	2062	2063	2064	2065	2066	2067	2068	2069	2070	2071	2072	2073	2074	2075	2076	2077	2078	2079	2080	2081	2082	2083	2084	2085	2086	2087	2088	2089	2090	2091	2092	2093	2094	2095	2096	2097	2098	2099	2100	2101	2102	2103	2104	2105	2106	2107	2108	2109	2110	2111	2112	2113	2114	2115	2116	2117	2118	2119	2120	2121	2122	2123	2124	2125	2126	2127	2128	2129	2130	2131	2132	2133	2134	2135	2136	2137	2138	2139	2140	2141	2142	2143	2144	2145	2146	2147	2148	2149	2150	2151	2152	2153	2154	2155	2156	2157	2158	2159	2160	2161	2162	2163	2164	2165	2166	2167	2168	2169	2170	2171	2172	2173	2174	2175	2176	2177	2178	2179	2180	2181	2182	2183	2184	2185	2186	2187	2188	2189	2190	2191	2192	2193	2194	2195	2196	2197	2198	2199	2200	2201	2202	2203	2204	2205	2206	2207	2208	2209	2210	2211	2212	2213	2214	2215	2216	2217	2218	2219	2220	2221	2222	2223	2224	2225	2226	2227	2228	2229	2230	2231	2232	2233	2234	2235	2236	2237	2238	2239	2240	2241	2242	2243	2244	2245	2246	2247	2248	2249	2250	2251	2252	2253	2254	2255	2256	2257	2258	2259	2260	2261	2262	2263	2264	2265	2266	2267	2268	2269	2270	2271	2272	2273	2274	2275	2276	2277	2278	2279	2280	2281	2282	2283	2284	2285	2286	2287	2288	2289	2290	2291	2292	2293	2294	2295	2296	2297	2298	2299	2300	2301	2302	2303	2304	2305	2306	2307	2308	2309	2310	2311	2312	2313	2314	2315	2316	2317	2318	2319	2320	2321	2322	2323	2324	2325	2326	2327	2328	2329	2330	2331	2332	2333	2334	2335	2336	2337	2338	2339	2340	2341	2342	2343	2344	2345	2346	2347	2348	2349	2350	2351	2352	2353	2354	2355	2356	2357	2358	2359	2360	2361	2362	2363	2364	2365	2366	2367	2368	2369	2370	2371	2372	2373	2374	2375	2376	2377	2378	2379	2380	2381	2382	2383	2384	2385	2386	2387	2388	2389	2390	2391	2392	2393	2394	2395	2396	2397	2398	2399	2400	2401	2402	2403	2404	2405	2406	2407	2408	2409	2410	2411	2412	2413	2414	2415	2416	2417	2418	2419	2420	2421	2422	2423	2424	2425	2426	2427	2428	2429	2430	2431	2432	2433	2434	2435	2436	2437	2438	2439	2440	2441	2442	2443	2444	2445	2446	2447	2448	2449	2450	2451	2452	2453	2454	2455	2456	2457	2458	2459	2460	2461	2462	2463	2464	2465	2466	2467	2468	2469	2470	2471	2472	2473	2474	2475	2476	2477	2478	2479	2480	2481	2482	2483	2484	2485	2486	2487	2488	2489	2490	2491	2492	2493	2494	2495	2496	2497	2498	2499	2500	2501	2502	2503	2504	2505	2506	2507	2508	2509	2510	2511	2512	2513	2514	2515	2516	2517	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567	2568	2569	2570	2571	2572	2573	2574	2575	2576	2577	2578	2579	2580	2581	2582	2583	2584	2585	2586	2587	2588	2589	2590	2591	2592	2593	2594	2595	2596	2597	2598	2599	2600	2601	2602	2603	2604	2605	2606	2607	2608	2609	2610	2611	2612	2613	2614	2615	2616	2617	2618	2619	2620	2621	2622	2623	2624	2625	2626	2627	2628	2629	2630	2631	2632	2633	2634	2635	2636	2637	2638	2639	2640	2641	2642	2643	2644	2645	2646	2647	2648	2649	2650	2651	2652	2653	2654	2655	2656	2657	2658	2659	2660	2661	2662	2663	2664	2665	2666	2667	2668	2669	2670	2671	2672	2673	2674	2675	2676	2677	2678	2679	2680	2681	2682	2683	2684	2685	2686	2687	2688	2689	2690	2691	2692	2693	2694	2695	2696	2697	2698	2699	2700	2701	2702	2703	2704	2705	2706	2707	2708	2709	2710	2711	2712	2713	2714	2715	2716	2717	2718	2719	2720	2721	2722	2723	2724	2725	2726	2727	2728	2729	2730	2731	2732	2733	2734	2735	2736	2737	2738	2739	2740	2741	2742	2743	2744	2745	2746	2747	2748	2749	2750	2751	2752	2753	2754	2755	2756	2757	2758	2759	2760	2761	2762	2763	2764	2765	2766	2767	2768	2769	2770	2771	2772	2773	2774	2775	2776	2777	2778	2779	2780	2781	2782	2783	2784	2785	2786	2787	2788	2789	2790	2791	2792	2793	2794	2795	2796	2797	2798	2799	2800	2801	2802	2803	2804	2805	2806	2807	2808	2809	2810	2811	2812	2813	2814	2815	2816	2817	2818	2819	2820	2821	2822	2823	2824	2825	2826	2827	2828	2829	2830	2831	2832	2833	2834	2835	2836	2837	2838	2839	2840	2841	2842	2843	2844	2845	2846	2847	2848	2849	2850	2851	2852	2853	2854	2855	2856	2857	2858	2859	2860	2861	2862	2863	2864	2865	2866	2867	2868	2869	2870	2871	2872	2873	2874	2875	2876	2877	2878	2879	2880	2881	2882	2883	2884	2885	2886	2887	2888	2889	2890	2891	2892	2893	2894	2895	2896	2897	2898	2899	2900	2901	2902	2903	2904	2905	2906	2907	2908	2909	2910	2911	2912	2913	2914	2915	2916	2917	2918	2919	2920	2921	2922	2923	2924	2925	2926	2927	2928	2929	2930	2931	2932	2933	2934	2935	2936	2937	2938	2939	2940	2941	2942	2943	2944	2945	2946	2947	2948	2949	2950	2951	2952	2953	2954	2955	2956	2957	2958	2959	2960	2961	2962	2963	2964	2965	2966	2967	2968	2969	2970	2971	2972	2973	2974	2975	2976	2977	2978	2979	2980	2981	2982	2983	2984	2985	2986	2987	2988	2989	2990	2991	2992	2993	2994	2995	2996	2997	2998	2999	3000	3001	3002	3003	3004	3005	3006	3007	3008	3009	3010	3011	3012	3013	3014	3015	3016	3017	3018	3019	3020	3021	3022	3023	3024	3025	3026	3027	3028	3029	3030	3031	3032	3033	3034	3035	3036	3037	3038	3039	3040	3041	3042	3043	3044	3045	3046	3047	3048	3049	3050	3051	3052	3053	3054	3055	3056	3057	3058	3059	3060	3061	3062	3063	3064	3065	3066	3067	3068	3069	3070	3071	3072	3073	3074	3075	3076	3077	3078	3079	3080	3081	3082	3083	3084	3085	3086	3087	3088	3089	3090	3091	3092	3093	3094	3095	3096	3097	3098	3099	3100	3101	3102	3103	3104	3105	3106	3107	3108	3109	3110	3111	3112	3113	3114	3115	3116	3117	3118	3119	3120	3121	3122	3123	3124	3125	3126	3127	3128	3129	3130	3131	3132	3133	3134	3135	3136	3137	3138	3139	3140	3141	3142	3143	3144	3145	3146	3147	3148	3149	3150	3151	3152	3153	3154	3155	3156	3157	3158	3159	3160	3161	3162	3163	3164	3165	3166	3167	3168	3169	3170	3171	3172	3173	3174	3175	3176	3177	3178	3179	3180	3181	3182	3183	3184	3185	3186	3187	3188	3189	3190	3191	3192	3193	3194	3195	3196	3197	3198	3199	3200	3201	3202	3203	3204	3205	3206	3207	3208	3209	3210	3211	3212	3213	3214	3215	3216	3217	3218	3219	3220	3221	3222	3223	3224	3225	3226	3227	3228	3229	3230	3231	3232	3233	3234	3235	3236	3237	3238	3239	3240	3241	3242	3243	3244	3245	3246	3247	3248	3249	3250	3251	3252	3253	3254	3255	3256	3257	3258	3259	3260	3261	3262	3263	3264	3265	3266	3267	3268	3269	3270	3271	3272	3273	3274	3275	3276	3277	3278	3279	3280	3281	3282	3283	3284	3285	3286	3287	3288	3289	3290	3291	3292	3293	3294	3295	3296	3297	3298	3299	3300	3301	3302	3303	3304	3305	3306	3307	3308	3309	3310	3311	3312	3313	3314	3315	3316	3317	3318	3319	3320	3321	3322	3323	3324	3325	3326	3327	3328	3329	3330	3331	3332	3333	3334	3335	3336	3337	3338	3339	3340	3341	3342	3343	3344	3345	3346	3347	3348	3349	3350	3351	3352	3353	3354	3355	3356	3357	3358	3359	3360	3361	3362	3363	3364	336
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	-----

તપાસમાં બામ ભેવાની ના પાડેલી છે તે હેતુઓનું વાળખીપણું જામે સમજાઈ જાય છે અને એથીવાડીક ટેન્ડર એક પ્રત્યેના તેના અજાણતામાં જામે તેની સાથે વિલસેલ ધરાવતો જાય છે. એ સાથે જામે માની જાય છે, કે જે હેતુઓ અને આકર્ષણો જે દરાવ કરવાને તે દોર્યા છે, અને તેની સાથે સમગ્ર સાક્ષ્ય આક્રિયાના હોદીઓ સહાનુભૂતી ધરાવે છે, તેને કમીજનની કાથે સહકાર કરવાથી વધારે કામદો થશે.

હાલની હોદીઓને સમગ્રી સ્થિતિ અને તેના કારણોથી પ્રવૃત્ત તપાસણીની સાથે સંબંધ ધરાવનારા સર્વ સંપૂર્ણ રીતે વાકેફ થઈ જાય તેટલા આતર દાખવાલની હોદી કોમને કુંકર્મ ઇતિહાસ બાપવો જામે છટ ધારી જાય છે. નીચેના હાલ અમારી હાલની સ્થિતિનું જે ચિત્ર દોરવા છટ જાય છે તેના પ્રદરભાગના પ્રજા કારણે અને કટકે જામે જામે આકા રાખી જાય છે અને કયા દક્ષિણી સવાલની અર્થ અને દરખાસ્તો કરેલી છે તે સ્પષ્ટ કરી કહ્યું. આ દરખાસ્તો જામે અમુક ખાસ કલાઓના સંબંધમાં કરેલી છે. પ્રત્યેક કલાના અમે, તેની અંદરના રેન્ડ વાર તપાસ કરી છે, જામે આ રચનાક તપાસના પ્રવૃત્તિમાં પ્રત્યેક કલાપર કુંક નિર્દેશો દાખા અને સાધેલા ખાલોમાં દર્શાવવામાં આવ્યા છે. જામે સ્પષ્ટ જણાવી દેવા છટ જાય છે, કે એકજોડકનને માટે જામે સુખવેલા કુલાઓ અમારી આખી કોમને માટે પુરવી જગ્યા બાપનારા નથી. કોમની હાલની બહારીખાતો પુરવાજ અને જે હોદીઓને કરકત પહોંચે તેઓને માટે આકાશ આકા સમવેલો બજા તેટલા પુરવાજ મનાઈત રાખવાનો જામે પ્રયાન કર્યો છે.

કંઈ પણ ચેરસમજુતી ન થાય તેટલા આતર જામે જાદિ નેધ ભેવા છટ જાય છે, કે આ આખાં નિવેદનમાં જામે મુખ્યત્વે કરીને હોદી વેપારી વર્તનું ચિત્ર મુખ્ય કુંક છે તેના દોરણ અને પેકવરનું ખાલ સુચન થઈ નથી. તેનું કારણ એ છે, કે કાવડાનો જામ જામે સમજાઈ જાય છે આ સુધી તે વેપારને કામે વળતે છે તેટલે દરજ્જે તેઓને કાષ્ટ પડતો નથી. રહેણાંકના સંબંધમાં તેઓની સ્થિતિ પ્રોત્સાહન દેના પડતા સમયના અન્ય હોદીઓના જેવી જ છે અને જામે છટ જાય છે કે રહેણાંક સંબંધી અમારી કીકઓ દરેક હોદીને કાષ્ટ પડતી સમજાવામાં આવે, પછી તે જામે તે વેપાર કંઈક કરતો હોય.

આકાશ આપવામાં આવેલા છે તેના સંબંધમાં સ્થાન જાદાતી વસતીને માટે અપવાદ રાખવો પડે છે. તેટલે દરજ્જે ખાલો હાલ પ્રોત્સાહન દેવા પરંતુ એક કારણથી ખરા આકાશ મેળવવા કમેલા અકલ છે. વધુમાં પુરોષીયન અને રંગીનની અમે એક પાકેલા થઈ વળતે મુદ્દલ થઈ પડે છે. હાલ કમેલા પુરોષીયનના પક્ષમાં જામે છે પરંતુ ખરી કહીકતવા થવા કોમના પ્રોત્સાહન ધરાવનાર રંગીન હોય છે.

આ નિવેદનમાં જામે કલાત જુલમો કાવડાંમાં ફેરફાર કરવાની કુચન કરવા છટ જાય નથી. એ વસ્તુ કમીજનના કાર્ય પ્રદેશના નકાર છે પરંતુ સુવચનાના અનુભવને લીધે જામારે સ્પષ્ટ જણાવી દેવું એક છે કે આ નિવેદન રજુ કરીને જામે અમારો કે આ કેસમાં કામ પણ હોદીને આ કે અન્ય કાંઈ પણ કાવડાની સાથે વિરોધ દર્શાવવાને અને અંદીક

સ્પષ્ટ ભોમવવાને કહીકર છે તેવા દરેક કને માટે કમાવ કરવાનો અથવા મેળવવાનો પ્રયાન કરવાનો કંઈ જતો કરતા નથી. એટલે અમારી મુખ્ય ચિંતા કલાત કાવડાની રજી પમમાં ભેવાની મુખનાઓ કરવાની રહેશે અને એવા પમમાં કામ પણ અન્ય કોમને વધુ કરકત કર્યા સિવાય સમગ્ર કામલાવજતાઓના અરસપરસ કામમાં વાળખીપણું થઈ કલાત છે એવું ખતાવી આપવાની જામે આકા રાખી જાય છે.

આ નીચેના પારિખો રાખકારી હિસાબોનાં નિવેદન બાપવા તે રાખકારી હેતુઓનાં અંદરનામાં તરીકે મુખવાનાં નથી.

અમારો હેતુ એ જતાવવાનો છે કે હોદી કોમની કહેકતો અને તેઓની કાલની સ્થિતિ અનેકા ખતાવેલું બાવરપર પરિણામ છે અને દાખવાલની અન્ય કોમો તરફથી દર્શાવવામાં આવેલા અવ પાયા વગરનો છે. જામે માની જાય છે કે જો આ એ વસ્તુઓ જામે ખરેખર કામીન કરી કહીકતો તે જુદી જુદી કોમો વચ્ચે સહકારના માર્ગમાંથી સમજા ખરી અમજો દર થઈ જાય અને આ ઉપ સવાલના સમાધાનને માટે રતો, સરજ થઈ જાય.

દાખવાલના એકરિયાદીકેરતો કુંક ઇતિહાસ

દાખવાલના મોટા કામના હોદીઓ વેપારી વર્તન છે. તેઓમાંથી કદાચ માનવાર વેપારીઓ એકાનીસમર્થમાં છે અને મામડાંમાં તેઓની કાખાળ છે. તેઓનો મુખ્ય વેપાર મેકરી, સોલ્ટ સુક અને રૂટ અને કાકાઓનો છે. કસવાલમાં હોદીઓનો વેપાર ૧૮૮૦ ની સાલથી થઈ થઈ. તે વખતે તેઓની સાથે કંઈ પણ પ્રતિપ્તિ નહોતી. ૧૮૮૪ માં સંડન કનવેનશન સાંકત થઈ. તેના ૧૪ માં આર્ટિકલ માં દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે મેરીવો સિવાયના કપડા મોટો:—

(૧) સંપૂર્ણ જુદી રાખક થઈ, મુસાફરી કરી અથવા વસી કહ્યું;

(૨) સ્થાવર મોલકલ દુકાનો વિષે ભાડે થઈ અથવા ખાલેશ ખાવી કહ્યું;

(૩) વેપાર કરી કહ્યું.

કનવેનશન સાંકત થવા પાદ મોટા માસની અંદર દાખવાલ વેપારકારમાં એક ખાલ કાખક થઈ હતું કે જે પાછળથી કપડો થઈ—તે ૧૮૮૫ નો કે નંબરનો અધિકૃત કાવડો. દાખવાલ રીપબ્લીકને, એ ખાલ કનવેનશન અનુકાર હતું કે નહિ, એ કાંઈ થઈ અને તેણે કાકી કરકારની સાથે મકલક કરી. કાકી સરકારે આખા ખાલની સાથે વિરોધ દર્શાવે. પણ દાખવાલ રીપબ્લીકે અપારે એવી ખાલી આપી, કે તેની અંદર કેવળ અંદર તંત્રરતીનાં કાલમાં હતી, કારે તેણે વિરોધ પાડે એવી લીધી. ૧૮૮૫ ના મોખ કાવડાની કલમેનો પુરો અમલ કોમ પણ વાર દરવાખા નહોતો આવ્યો અને હોદીઓ કટકેને નામે રેન્ડો ખરીદવા કાવવા સરકારને આ વાતની ખબર હતી તે, એવા નેધાઈલા પહેલાં કાખકા માં કટકી માઇનંગ કમીકનર પોતેલ હતો, એ કહીકતવરથી સાખીન કાવ છે.

૧૮૮૮ ના એકમકમાં પ્રમુખ મુખેશન એના કા ના કામાં સુધીય રાટે એવો મુકાદો બાપો કે એકરિયાદીકેરતો મોલકલ સિવાય અન્ય રમજો વેપાર કરી કહીકત નહિ એ કે આ મુકાદો ખોટીક સવકારના વિરોધપરથી નીચાઈલા રજ

વરણી મંજુર થયો અને તે દે દસવાજીની સરકારે હાંસી
 દેખતે હોડાનોમાંજ મુર્ખાદિત કરવાને વખતો વખતે
 આટલે કર્ણ ખત્તા હાંસીએયે પોતે સજ્જ પામ્યા વિના છુટકા
 ચેપા કર્યો જાણી રાખ્યો હાંસીમાં પડતપ ના ગીત
 કામદામાં સજ્જ દશવતમાં આવેલીજ નંદ.

મોરબી જિલ્લાના બહાલ ખાદ પ્રવલમાં મુરોબીમનો તરફથી
જેથીનાટીકો (વરફ અવવળ વધારે ગ્રહાજ્ઞામાં થવા જાઓ
૧૯૦૭ માં ૧૯૮૫ નો ત્રીજો કામદો પુલ: રક્ષાપિત કરનારી
અરકારી તોટીસ બહાર પડી. ૧૯૦૪ માં હમીન મોટાજી
કેસમાં સુલેખાનના કેસનો ચુકાદો ફેરવવામાં આવ્યો અને જેલ
રવામાં કે અરકારને મોકલેનો બહાર જેથીનાટીકોને વેપારના
વરવાના આપવાની ના પાડવાની સજા નથી. ક્રિસવાસ સરકારે
કાઠી અરકારને રજુઆતો કરી પરંતુ કાઠી અરકારે જેથી-
નાટીકો વિરુદ્ધ કંઈ પણ કામદો કરવા સામે વિરોધ થોડો દેવાથી,
ક્રિસવાસ ૧૯૦૧ માં સ્વતંત્ર થયું ત્યાં સુધી જે પ્રતિનિધિત
કામદો કામદો કરવામાં આવ્યો નહિ. ૧૯૦૮ માં બે કામદો
પસાર કરવામાં આવ્યા જે જેથીનાટીકોના વેપારના હકોને
આસ કરેલ કરનારા હતા. આ બે કામદો અમુકમે, દક્ષિણ-
થીના જેમેન્ડમેન્ટ એક્ટ અને મોરબી, ૧૯૦૮ ના ૭૪ અને
૭૫ માં કામદો તરીકે જાણવાય છે. મોરબીની ૧૭૦ અને
૧૭૧ માં કામદોની પુનર્ચિત કરવાની જરૂર રહેલી નથી. આ
કામદોના સામે જેથીનાટીકોએ અબજુત વિરોધ દર્શાવ્યો હતો.
સાચી સરકારની સાથેના મનમજબૂરમાં ક્રિસવાસ અરકારે જેવી
આમાં આપી કે, "જે હક કે પુરૂ રંગીન આજ્ઞા જે વખતે
જામવતો હતો તે નવા મોરબી નકે તેની પાસેથી અપ લેવા
માં આવ્યો નહિ." ક્રિસવાસ અરકાર તરફથી વધુ આગ્રહી
મળ્યા બાદ મરેશાન પ્રધાને આસ નેધી લીધી કે:—

- (૧) ૧૯૬૧ થી કાશ્મીર રાંચીન માધ્યમે તરફથી તે વખતે માધ્યમિક એડીવાસીમાં જમીનને ઘોઝવડે ખરાવવાના એમવાતા કોનું રક્ષણ કરે છે.
- (૨) કોટરની જનરલની ખાખી આવી છે કે રાંચીન કોટર તરફથી તે વખતે એમવાતા કોષ્ટ વધુ કદ કે કુદ બધું એવામાં આવશે નહિ.
- (૩) માધ્યમિક કમીશનરને રાંચીન કોટરને જલારામાં રહેવાની જરૂરિયાતમાંથી ભાવધરમાં યુક્ત કરવાની જગ્યા છે.

૧૯૦૬ માં ટ્રિસિવાલની સુપ્રીમ કોર્ટમાં ચર્ચાના પોતાના દેસપરથી બંધાવું કે એકરની બનરની ખાતીએ ૧૯૦૮ ની પહેલાના કાયદાની અમરની ખોલી સમજાવર રચાઇ હતી. ખાતીએ કરકારની મુખ્ય ખિંટા પોતાની હોદી રાખવાના કરોડનું રક્ષણ કરવાની હતી એ વસ્તુ સ્પષ્ટ છે. ૧૯૧૧ માં ટ્રિસિવાલ માં રૂબરૂની વિશ્વ કરકારના દેસમાં સૌંદ્ર મુદ્દાથીવનની સામે રંગીન માથામને બંધીવનો બામવેરા કરવા દેવા માટે કાય ચકાવવામાં આવ્યું હતું. એ ખાસ રેન્ડ ટાઉનસીપની જાહેર હોવાથી અને ૧૯૦૮ ના કપ્પ માં કાયદાની જાઝ મી કરકમથી જુરસિવ હોવાથી ખરી રીતે એ તારીખ પછી કરકારે ચોભ હો. અમલમાં પ્રકવાના કાંઈ પછ પછમાં થીબાબ નહિ.

[illegible]

“કચ્છના કાચકાળીના બચ્ચાના સંપ્રદાય, તેનો
અમલકા ઇન્સાફી અને સ્થાપિત હોતો પદ્મ બક્ષ
અરુણે કદવાની સરકારના હાથે જાપાન હાથે
બાંધેલા માથા રહેશે.”

१८-१७ मां काकी पुत्र परिश्रमां भोजतां अन्तरा स्मृतसे
कौडी सदासपर भोजतां अन्तरा कृत्ते :

આશ્વિન આક્રિશ હોડિસ્તાનથી વસાહતીઓના અનંત શિવથી સરા શ્વજ્વાનો બધ, એ ઢેકના મેરાઓમાંથી એક વખત દૂર રહ જાયો, એટલે પછી ખીલ્લ સવાઓન મોઢ્ય મજબામાં આવશે, અને તેનું સમાધાન સહેલાઈથી લાવી શકશે. આને બંને એ સ્થિતિમાં જીવે. મેરા સંસ્ક્રાંતિને બાણ વધ હતો તે હવે દૂર જાયો છે, વસાહત વધર પ્રતિજ્ઞ મુકવાનો મકાન મિલકત, જેને માટે બંને મોટી લડત કરી હતી, તે આશ્વિન આક્રિશના હોડિઓના અને શ્રી સરકારની સંમતિથી અમારી કાયદાઓથીના હાથક મેરા છે, અને તેથી ને સમજી -કાલી વચીવટી તરબીદા વપરિથત થઈ છે, અને વખતો વખત વપરિથત થવા કરશે, તેનું કાંતિથી અને રાજનીતિસત્તાથી સમાધાન કાવજને માટે હું ખાઈ ખું હ હવે મારું ખુલ્લો મેરા છે ?

૧૯૧૮ માં જાણી પરિવર્તમાં શ્રી. બરહન નીચે પ્રમાણે
લેખ્ય હતા:—

“અમને કાલે વજને છે ત્યાં સુધી કોઈ કહેતું
વાળખી મળ્યો, અને તે મલખ છે, કે સાચા કારક
માં અમારી વચ્ચે રહેલા હોઈએ। સારા, કાલેને માન
આપી આમનારા અને કાલ નામરીકા છે, અને તેમને
અમારા જેવીજ કામધીએ। ધરાવનાર મનુષ્યનથી
તરીકે અને યોગ્ય વર્તણૂક મળે, એ જોવાની અમારી
કરજ છે.”

સામ્રાજ્ય આફ્રિકાની સરકારના એ મહાન રાજાદારી પ્રુથે
તરફથી આવા કથનો થયા બાદ થોડીકજ મુદતની અંદર
ફરારિયાની ગુપ્તીથીપાણીટી વિરુદ્ધ ઘડના કેસના પરિણામથી
અજબજાજર થઈ ગઈ. ૧૯૧૬ માં ૧૯૧૬ નો કલમે કાઢ્યો.
એથીપાણીકેસ-૨ એન્ડ ટ્રેડિંગ એમેન્ડમેન્ટ એક્ટ પસાર થયો.
આ કાયદો બંને વિચિત્ર છે કેમકે તે કેટલીક વસ્તુઓ કરવાની
અના કરનારો છે પણ તેના અનાદર માટે કંઈ પણ સજા
કાઢવાનો નથી. તે કાયદો અના નાદ થઈ દોહાઓએ કંપનીઓ.
કરી કે જેમાં પશ્ચિમી કિસ્સો કંપનીના કામવાની કે જે પુરોપીધનના
કામમાં હતો આપરે ખરી રીતે થોપડાં એથીવાટીકાની માલોજીની
હતી. એવી કંપનીઓએ આપણા કોરોએ તરફ કાઢ્યો
કાલેથી છે.

૧૯૨૧ માં સરકારે કમીશન નીમ્યું. કમીશને પોતાના રીપોર્ટના પારીમાર્ક ૨૨૪ માં નીચે મુજબ જણાવ્યું હતું:—

“રૂપેટોએકાનતો સચાલ રહેતો નહિ દેવાથી અને એકીપારીકોની વસાહત બલિષ્ઠમાં પ્રતિષ્ઠિત દેવાથી અને આપણે, આ દેશમાં કેમ્પેસાઇલ લખેલા અને તેમાં રહેવાનો કલે પરાવનારાઓને વિશે શું કરવું, એ અંગ્રીસ અને અમલના સલાહની સન્મુખ લવાઈ છે. તેઓની સંખ્યા અગતિય છે અને હાલ પણ પ્રાંતમાં, મરજી કરતાં અન્ય પ્રમાણ વધવાના કુદરતી કારણ સિવાય ખીજી રીતે, મોટા પ્રમાણમાં રથી કાઢે તેમ નથી કેમકે ૧૮૧૩ ના પ્રમીસન્ટસ રેગ્યુલેશન એકરથી વસાહત દરિયાપારથી અટકી છે એટલુંજ નહિ પણ એક પ્રાંતથી બીજા પ્રાંતમાં પણ અટકેલી છે. દરિયાવળા સંજોગોમાં, પ્રાંતમાંના યોદ્ધા કબ્જર એકીપારીકો અને તેઓના સંવાનો, ધણી વખતે અને કદાચપર્યંત કહેવામાં આવ્યા

છે તેમ, યુરોપીયન વસ્તીને કદી પણ દાંડી દષ્ટિ થશે, એ વિચારી નહિ શકાય તેવી વાત છે. કેટલાક આફ્રીકાની દમનનીતીની કિમ્મત કહેલી છે, તેને જામે બ્રિટિશ રોડ આપી કાઢવા નથી. એશીયાટીકાને અવિચારીપણે બેંકોફરોમાં ઇલાવવા કરવા બદલ જોવી ભવના બીજા કંઈ પણ પ્રતિનિધિત પગલાં લેવાનું આખર પરિણામ તેઓની સ્થિતિ ગુણમાં જોવી કરી મુકવાનું આવશે. એવાં પગલાં મેરઠન-સાથી અને અમાનુષી હોવા ઉપરાંત એશીયાટીકાનું પતન કરનારા અને તેનો યુરોપીયનો ઉપર પ્રભાવ કરનારા નીવડશે."

૧૯૨૨ ના અપરેમ્પરની તા. ૧૬ થીએ લીમ જોઇ નેક-એ સાથે આફ્રિકાના પ્રતિનિધિની હરખારતથી નીચે મુજબનો ફાવ પહાર કરી હતો:—

"આ સંસ્થા એવી આજ્ઞા દર્શાવે છે, કે જે રાજ્યો પોતાની અધુર પ્રત્યક્ષતા સંબંધમાં કાવરેમર ડાઇ પણ રીએ લીમને સંબંધમાં નથી, તે રાજ્યો, તેમ જતાં પણ, પોતાની ભત્રી, યાત્રી કે બાકીમાં અધુર પ્રત્યક્ષતા પ્રત્યક્ષતા વરણના વર્ણવમાં ઇન્કાર અને અકિબ્બાનું મારણ ડાઇ પણ સંબંધ મુજબ અરૂરી મુજબમાં આવે છે અને કાલેસીક નીવડવા પામે છે તેટલું જુલુ તે રાખશે."

હોદીએ વિશ્વ ચળવળ હાર માઠ હજુ જાણ્યું રહી અને ૧૯૨૨ માં જ્યાંસ જેરીયાન બીજા પ્રાક્રિ-ટમાં કામલ થયું અને હજુ અર્થાં રજી હતું તેટલામાં પાક્રિ-ટ લીમરણ થઈ. ૧૯૨૨ માં હોદીએનાં કેપ્ટેન સમજ મોલતાં કામલ વડા પ્રધાન બનરજ હોદીએ રમકક સરકારની એશીયાટીકાને પા તો આ દેશમાંથી કાઢી મુકવાની, બધવા તો કાવરેમર વસવાડ કરી રહેલા હોદીએને અધુર ભત્રી તરીકેના પ્રાક્રિ-ટ હોદી આજ્ઞાની, કોમલકરેલી નીતી મહત્ત્વ કરવાને નહીં જાણ્યું કનકમલની નીતી તરફ પોતાનો અપ્ત જાણ્યું મો કાલેસી-બીજા આજ્ઞા વધવા દેવામાં આવ્યું નહિ પરંતુ તેના મહત્ત્વ માં હોદી સરકાર અને મુનિવન સરકારના પ્રતિનિધિઓ વચ્ચે થયેલી પરિવહના પરિણામે નીચે મુજબ નિવેદન સત્તાપર બહાર પ્રાક્રિ-ટમાં આવ્યું:—

"પોતાની રજાથી વસ્તીના દરેક વર્ગના, પોલપોતાની કલિત અને તમે મુજબ અંપુર્ણજી ઉલલિને માટે બનતા અવળાં પગલાં લેવા અને રસ્તાઓ અને કાલેસી પોલપોતાની દરેક સુધેરેલી સરકારની દરજ્જા છે, એ સિદ્ધાંત માં મુનિવન સરકાર કલિતપુર્ણક માને છે અને તેને અનુસરે છે, અને આ દેશની રજાથી વસ્તીના કોઈ મામ ટરી રહેનારી હોદીએનાં મોલી વસ્તીને કેજવણી અને અન્ય સમવેદના સંબંધમાં પ્રત્યક્ષ અન્ય વર્ગોની રાજ્ય પગલાં દેવી નહિ જોઇએ એ મતને સ્વિકારે છે."

બીજા પાટ મુકાઈ અને મેરઠપરે બેગવડના સંબંધમાં એશીયાટીકાની સામે પણ પગલાં લેવામાં નહિ.

હાર માઠ ૧૯૨૬ ની સાલમાં ક્રિસવામાં બનરજ ટીલર કન્ટેક જોડિન-ક પાસ થયો અને જુદી જુદી મુનિસી-પલીટીએ એશીયાટીકાને વેપારમાંથી નાતલ કરવાનો પ્રવલ કરવા કાચી. જુદાજ કાંઈ કમકામ કોઈ પણ અવવાડ સિવાય એશીયાટીકાના કલેસી સાલમાં મુકાઈ આપ્યા, ૧૯૨૦ માં કરી કાચો કામની કલેસી વધ, કે જે કાલેસી એશીયાટીકા લે-ક કેનુર કોઈમાં પરિણમેલો છે.

નવા કાયદાની અસર

જામે કાંઈએ જોએ કે ઉપર આપવામાં આવેલી કુંડ કાંઈકલથી અમારો દેશનો કોઈ મામ નામે, હોદી કામની કામની સ્થિતિ એ મનેલા મનાવેનું આવરણ અને લાઈક પરિણામ છે, એ વસ્તુ સિદ્ધ થાય છે. એ કુંડ અવલોકનમાં ૫૦ વર્ષનો અમારો કલ અપ છે. કલેસીમાં કાંઈ હોદીએ નહિ કલ તેમ પ્રતિનિધિ પણ નહિ કલ. જેની અમારી કામ ક્રિસવામાં કામલ થવા કાચી લેવાનું તેની ઉપર દરેક ભવના પ્રતિનિધિ મુકાવા કર થવા. તેની સામે પ્રથમ બોટીક અરકારે વિરોધ ઉઠાવ્યો અને તે પછી કામે પોતે ઉઠાવ્યો અને જામે ઉપર વસ્તીના મનાવેની કલેસી અમારે અધીર મહત્ત્વની છે. જામે મતાવી મના જોએ કે મુજબીય પ્રતિનિધિન કાયદાઓના માટે જામે અમલ થયો નથી. આ મુકાઈ મહત્ત્વ એ કાંઈકલમાં રહેલું છે, કે સરકારને પોતાની કલેસીમાં મુકાઈ માન હતું છતાં તેણે તેનો અમલ નહિ કર્યો. આ વસ્તુ જામે પારીએ જોએ કે કલેસીમાં મુકાઈ અને રાખલીન વિશ્વ સરકારના કોસો જે જામે ઉપર અમારી થવા તે પરથી રચક છે.

સરકારની નિશ્ચિતતા ઉપરાંત બીજા મહત્ત્વની કાંઈકલ એ છે કે હોદીએને વેપાર કરવાને પરવાના માલુ અપાવા ક્યાં. ૧૯૦૮ ના ટપ મા કામકાની કલેસી કાંઈ પણ માધુર્નીય કમીકનર અમલમાં મુકી કાલેસી હોલ; અને તેમ છતાં ૧૯૧૬ માં કોલેસી કાંઈકલ સમજ મુજબની આવતાં લોકઅર્ગનના માધુર્નીય કમીકનર થી. હોલેસને અપારે મુકાઈમાં આવ્યું, કે હોદીએને વેપાર કેમ કરવા દેવામાં આવ્યો, કામે તેના અપાવ માં તેણે અપાવ્યું, કે સરકારની જેવી નીતી હતી. ૧૯૧૬ નો કલ મો કાચો થવા પછી તો અપાવિક આજ્ઞા રાખવામાં આવે કે સરકાર અને હોદીએને વેપાર કરતાં અટકાવવાના પગલાં લેશે. તેને નહીં કાંઈકલમાં, જામે કામકામાં કલેસી પ્રતિનિધિ હોલ નહિ તેમ, હોદીએ જે મુનિસીપાલીટીને સર્વિસીકને માટે અરજ કરેલી હોલ તો તેને તે કાંઈકલેસી અપાવ્યું અને તે પરથી રીચીવર જોડ રેવન્યુ તરફથી તેને વેપારનો પરવાનો મળ્યો હતો. કામકામાં આ નાતલમાં અન્ય કામકાની કલેસી નહિ હતી. હોદીએ ૧૮૮૫ ની સાલથી કોલેસીને મહાર વેપાર કરતાં આવેલા છે અને ૧૯૦૮ થી લોકાનીઅર્ગનમાં કોલેસી કલેસી વેપાર અને રહેલાં અને ક્યાં છે. વળા જે માઠ રાખવું જોઇએ કે જેવા વેપારના પરવાના આપીને અહીં સંમતિ આપવામાં આવેલી છે.

અંતમાં જામે પ્રવર્તી રહેલી સ્થિતિ ઉપર આવતાં એ કાંઈકલ જેવી જોઇએ, કે અપાવકાર રાખકલી નેતાઓની અહીં કલિતઓને વધારે વધારે પ્રમાણમાં હોદી કામ વરણનો વર્ણવ મહત્ત્વ અને કલેસીના કલેસી મારણે રાખવાનો ઉપરો કલેસી છે.

અમારે અપાવતું જોઇએ, કે આ સમજી કાંઈકલેસી જુમલે લેતાં, અમારી કામની ઉપર તેની આવરણ અને અનિવાર્ય અસર જોલ થઈ હતી, કે જુદા જુદા કામકાઓની અંદરના પ્રતિનિધિને અમારી વિશ્વ અમલ કરવાનો સરકારે ઉપરો નથી; અને તે કામકાને લીધેલ જામે કલેસી મના હોદીએને વસવાડ અને કોલેસી કામકાની કલેસી મેરઠપરે છે. અમારી કલેસી એ છે કે તેઓને એ સ્થિતિમાં મુકાઈનું કોલેસી કલેસી અપવામાં આવ્યું છે અને સરકારને અંતપરિત આ વસ્તુસ્થિતિની મુકાઈ અમારે હોવા છતાં તેણે તે સુધારવા કે ફરવાનાં કલેસી પગલાં લીધાં નથી. (અધુર)

ગુનીયમાં ગુન્દેશારી

ગુનીયનનાં કેદખાનાઓના ડિસ્ટ્રિક્ટ પોતાને ૧૯૩૧ ની સાલને ત્રણેક રીપોર્ટ તૈયાર થાયો છે. રીપોર્ટમાં આવેલા આંકડા મુજબ ૧૯૩૧ ની સાલમાં ૧,૮૩,૨૩૪ માણસોને કેદખાનામાં દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા જેમાંથી ૧,૫૪,૬૨૮ સભ્ય ભેગવવા હતા. દાખલ થયેલાઓમાં ૭,૧૨૬ પુરો-પીયનો, ૧,૭૫,૦૪૦ નેટીવ અને ૩૬૩ અને ૧,૦૧૫ એશિયાટીક હતા. સભ્ય ભેગવનારાઓમાં ૪,૩૮૭ પુરોપીયનો, (પુરો અને સ્ત્રી) ૧,૫૦,૦૩૭ નેટીવ અને ૬૬૬ અને ૫૦૪ એશિયાટીક હતા.

સમગ્રી ભત્તીઓના સભ્ય પામેલાઓની કુલ સંખ્યામાંથી ૧,૩૫,૮૫૦ પુરો અને ૧૬,૦૭૫ સ્ત્રીઓ હતી.

ગુનીયનની આખી વસ્તીના ૨ કરોડ વધુ ટકાએ ૧૯૩૧ ની સાલ દરમિયાન અમુક યુવક કેદખાનામાં સાબી હતા. ૧૯૨૭ ના આંકડા કરતાં આ રહેલ વધારો 'તતાવે છે.

એકંદર ૧૯૪૧૨ મોસમે પોતાને દિવસ કેદખાનામાં કાટ્યો હતા.

વર્ષ દરમિયાન ૨૧ વર્ષથી ઓછી વયના ગુન્દેશારીમાં ૩૩૬ પુરોપીયન પુરો અને ૧૦ સ્ત્રીઓ હતા. નેટીવો અને એશિયાટીક ૧૬,૩૧૬ પુરો અને ૨૬૩૨ સ્ત્રીઓ હતી. અને એશિયાટીકમાં ૬૦ પુરો અને ૨ સ્ત્રીઓ હતી.

મુવક ગુન્દેશારીની સંખ્યામાં વધારો થયો હતો. ૧૯૩૧ ની સાલમાં કુલ ૧૯,૬૬૫ હતા જ્યારે ૧૯૨૭ માં ૧૬,૩૬૮ હતા.

૧૯૩૧ ની સાલમાં ૨૬૮૧ ગુન્દેશારીને ૧૮મની સભ્ય થઇ હતી. વર્ષ દરમિયાન કુલ ૧૬,૭૫૧ કદમ મારવામાં આવ્યા હતા.

વર્ષ દરમિયાન ૧૮ ગુન્દેશારીને હાંસી દેવામાં હતી.

કેન્ડ નાંક મુકવવાના ગુન્દેશારીની સંખ્યામાં વધારો થયો છે. ૧૯૨૭ માં ૪૧૭ કેસો થયા હતા. જ્યારે ૧૯૩૧ માં ૧,૭૩૫ થયા હતા. આ આંકે પુરોપીયન ગુન્દેશારીની સંખ્યા સોથી ઓટી હતી. નાટકમાં એવી એકલ એક ગુન્દેશારી હતી. પ્રતિષ્ઠા સરખાવતાં કેપ સે કરતાં થકી હતો. તેમાં ૮૬૦ કેસ થયા હતા; જ્યારે ટ્રાંસ-વાલમાં ૬૭૬, નાટકમાં ૧૫૬ અને કી રેટમાં ૪૩ થયા હતા.

કાદના કાયદાની રૂએ સભ્ય પામેલાઓમાં ૧૯૩૦ ના કરતાં પુરોપીયની સંખ્યામાં ૨,૩૨૪ નો વધારો અને સ્ત્રીઓમાં ૬૦૮ નો વધારો થયો હતો. આ ૩૨,૬૭૦ ના સભ્ય પામેલાના કુલ આંકડામાંથી હારવામાં આવ્યા છે. જેમાંથી ૧,૧૨૦ નેટીવોને દારૂ પુરો પાડવાના ગુન્દા મારે અને ૧૩,૦૪૫ દારૂડીયાપણના ગુન્દા મારે સજાઓ થઇ હતી.

દરેક ટેકી પાછળ કાલેજ આફ્રિકાના ક્ષેત્ર સરનારને શબ્દો થી. ૧-૮ ને અને રેકરમેટરીમાંના દર આસામી હાંસી, ૬ નો ખર્ચ થાય છે જે ૧૯૨૭ માં અનુક્રમે થી. ૨-૧ અને થી. ૩-૫ હતો.

૧૯૩૧ માં જેલ ખાતાને કુલ પા. ૬,૨૫,૪૧૭ નો ખર્ચ થયો હતો.

૧૯૩૧ માં જેલ ખાતાને મુખ્યત્વે કરી ડીઓ. મારફતે મજૂરી પુરી પાડવામાંથી પા. ૬૬,૧૩૭ ની આવક થઇ હતી. જે ઉપરાંત સરકાર પા. ૬૩,૮૪૨ પાછાની મજૂરી તે ખાતાએ મળત પુરી પાડી હતી.

ચીન-જપાનનો મામલો

કેહેલાઈ લીક

મથા કનીયારે સવારે ૧૧૧૧ થાએ જપાન કરકરે નેદોલ કહેર કર કહે. ચીન કરકરેપર વિમાનોમાંથી મોજવનો મારો જવાથી ચીન કરકરમાં અંગાજ પડી થયું અને પેટીને રતે તેઓને નકાસી જવું પડ્યું.

જુમવારેના સંદેશો જણાવે છે કે જપાન કરકરે હવાઈ મારો જલાથી નેદોલ પ્રાંતની ચીન કરકરે શકાઈ અતિમ કદ ફોર્સ કર કર્યું છે. અનરક વાનીએની નીચેનું કરકર કરીને નકાસી થયું છે. રોશિયોનો તાર જણાવે છે કે અનરક દીપ દુલીન કે જેણે નેદોલને જપાન કર્યો કોડી ઇને યીમને લાંબા કમાડનું કહેવાય છે તેને મારકલ એમ સુવેલી-વામના કરકરે કર કર્યો છે.

જાહે તે બેરમે કારકે

ઇન્ડિયામાં જપાનના પ્રતિનિધિ ડૉ. એલુચીએલે કંઈના 'ટેલી મેસ' ના ખબરપત્રીને મુલાકાત આપતાં જણાવ્યું હતું કે "જપાનને સમજવામાં આવ્યું નથી અને તેની માથે ચોટા મારોપો મુકવામાં આવ્યા છે. કુર પુર્વની સુલેકને મારે તે બંદે છે અને વમર ક્યે કદવા કરશે. એકલા જપાનને મારે કોઇ પણ દેશ કથીયારપર પ્રતિજ્ઞ મુકે એ મારા માનવામાં નથી આવતું. જપાનને તે તેથી નુકસાન થવાનું નથી કેમકે તેને એકલા કથીયાર તે જનાવી કહે છે. પણ તે ક્યાં ચીન મોકલવામાં આવેલા કથીયાર તે કુદવી લેકે જેરમે તેને મળત કથીયાર મળશે.

"ચીનથી કથીયાર ખરીદી નાંક કદમ સિવાય કે તેને વધાર આપવામાં આવે, અને તેના ઉપરથી તે વધારે ચીનાઓને નાક કરવામાં કરશે. આમાં સુધી ચીનના આપા સવાલનું સમાધાન નહિ આવે ત્યાં સુધી ચીન અને જપાન વચ્ચે સુલેક થશે નહિ.

"જપાન મતમુકોની સ્વતંત્રતાની વિરુદ્ધ મને ને અમરકી નાખવામાં આવશે તેની હાથે થશે. તેણે સડી કરેલા કરાર મુજબ મંચુકુઓના રક્ષણ અને તેની ખાતરીક સુલેકને મારે તેને મદદ કરવાને તે જપાનનું છે."

લીગમાંથી નીકળી જશે છતાં ટુનીયાની સુલેકમાં સહકાર આપશે

રોશિયોથી જણાવાય છે કે જપાન કરકરે લીગ યોદ નેકનને જણાવવાનો કલ્પ કર્યો છે કે કુર પુર્વમાં સુલેક દીપથી રાખવાના મારામાં મારા માર્ગના સંબંધમાં મતભેદને કાંઈ ને કે જપાનને લીગમાંથી છુટા થવું પડ્યું છે છતાં ટુનીયાની સુલેક રક્ષાવવાને આવરણથી સહકારમાં પોતે પોતાની ખતની મદદ આપવાનું થાકુ રાખશે.

સોવીયેટ મદદ કરવા ના પાડી

રોશિયોનો તાર જણાવે છે કે રશિયાની સોવીયેટ સરકારે ચીન અને જપાન વચ્ચેના કલ્પના સંબંધમાં ૨૧ સપ્ટેમ્બરના સમાકાર કમીટીમાં લીમ એન્ડ નેકનસ વરણી પોતાને આપવા માં આવેલું અર્થજક સ્વિકારવાની ના પાડી છે.

જપાનનો શહેનશાહ મું' કહે છે

કંઈના 'ટેલી મેસ' ના ખબરપત્રીએ જપાનના કહેલાકની મુલાકાત લીધી હતી. તે જણાવે છે કે રાજના મહેલમાં દાખલ થતા પ્રથમ તેને રાજને નમન કરવાની ખાસ કીમતો કીમવવામાં આવી હતી. મુલાકાત દરમિયાન જપાન નરેકી

અજ્ઞાત છે. "કે ભણું છું કે તમે ઈંગ્લેન્ડ અને અપાન વચ્ચે સારો સંબંધ ઠાકવી રાખવાનું કામ કરી રહ્યા છો. કે જો તમે રાષ્ટ્ર છું કે તમે તમારું રાજ્યો કેમકે તેના ઉપર દુનીયાની સુખાકારી અને કુર પુર્વની સુવેદનો આધાર રહેશે છે." વધુમાં તેમણે કહ્યું કે: "તમે નેટોલ ભલો છો. કે આજ રાષ્ટ્ર છું કે આ તમે ને જુઓ તેને વિશે જુલ્યા અપરો કેમકે અપાનના સવાલને નેમ વધારે પ્રસિદ્ધિ મળશે તેમ દુનીયા તેના હેતુને વધારે સારી રીતે સમજી શકશે."

'ટેલી મેસ' એક અમલોખમાં કહે છે કે ઈંગ્લેન્ડ અને અપાન વચ્ચેનો સંબંધ કામચલાણીઓથી તોડી નાખવામાં નહિ આવે તો ભોળાઈ. કમીયારપરનો પ્રતિબંધ દુરત થી પાઠો એવામાં આવશે એવી આજ રજાવતા તે કહે છે કે, "જો કેવળ કાનીકારક અને અપાને શુદ્ધ રમીયાલ આવેલા સુદર ટેકનો અજ્ઞાતો ભરશે છે."

અપાન લીગમાંથી કુદ મુય

અપાનના પ્રધાનમંત્રી અપાનના લીગ એક નેકન્સમાંથી જુદા થવાનાં પગલાંને સંમતિ આપી છે. તેના મેમ્બર જીનીવા ૧૫ દિવસની અંદર મોકલવામાં આવશે.

કુર પુર્વમાં બનર્ડી શા

શ્રી. બી.બી. બનર્ડી શા ને હાલ કુર પુર્વની મુસાફરી કરી રહ્યા છે તેમણે અપાનના વડા પ્રધાન મેરન હોડીયોની મુલાકાત લીધી હતી. શ્રી. શાએ તેમને કહ્યું કે, લખીવલ સારી રાખવાનો સુદર ઇલાજ સખા મહેનત કરવી અને સારી લેખ લેવી જોઈ છે.

વિવિધ સમાચાર

શ્રી સુરત હીંદુ યુથ લીગ—મજદૂર લીગનો એક મેળાવડો તા. ૧૫-૨-૩૩ શુક્રવારના રોજ સાંજના ૭-૩૦ વાગે શ્રી સુરત હીંદુ એસોસીએશનના હોલમાં લીગના માનવંતા પ્રમુખ રા. કે. વી. પટેલ તથા રા. કાનજીભાઈ વસ્ત્રભાઈ દેસાઈ હોવાથી તેમના માનમાં ઉદ્ઘાટનામાં આવ્યો હતો. અસ્થાલમાં રા. આર. આર. પટેલ ઉપપ્રમુખે આ બાઈએની સફર સફળ ઇચ્છી હતી અને લીગ પ્રત્યેની તેમની સેવાની પ્રશંસા કરી હતી. અને લીગ તરફથી ઇશ્વર પ્રત્યે પ્રાર્થના કરી હતી કે આપણા માનવંતા પ્રમુખ એમના ધરેલા કાર્યો સ્વેચ્છામાં જાત પાર ઉતારી પાછા અને આવી આપણી લીગને બવીબમાં સંપૂર્ણ રીતે મદદ કરે. બાદ લીગ તરફથી હાર્તોશ અર્પા કરતા અને પ્રમુખ સાહેબને કે નમા રટો અર્પણ કરવામાં આવ્યાં કર્યાં. બીજા આપણ કરનારાઓમાં એલર્ડી એમ. બી. નાથક, કી. કે. પટેલ, પ્રાણજીવન, નવીનચંદ્ર દેસાઈ, રજીમેન્ટાલ તથા કે. એસ. બી.બી. કતા જેઓએ દેસાઈ અને બાઈએની સફર સફળ ઇચ્છી હતી. બાઈએની હાર્તોશ તથા નમીનકારે પણ આ બાઈએની સફર સફળ ઇચ્છી હતી અને સમયને અમરું સુદર આપણ કહ્યું હતું. અંતમાં રા. કાનજીભાઈ વસ્ત્રભાઈએ લીગ તરફથી અપાનના માનને મરે આજાર માન્યો હતો અને લીગને જે ગીતી ભેટ આપી હતી. પ્રમુખ સાહેબ શ્રી કે. વી. પટેલે પોતાને આરેલા માનને માટે લીગને આજાર માન્યો હતો અને લીગને તથા ગીતી ભેટ આપી હતી જે ચેરમેને સાચાર રચીકારી હતી. નાદ અર્પના કરી બીજોગ વિસર્જન થયું હતું.

હીંદુસ્તાન જાતું ફેરફાર—સ્વીમર દરમીયામાં ૭૫ દન

સાઉથ આફ્રિકાનું ફેરફાર હીંદુસ્તાનને મારે મહત્વ હતું તેમાં મુખ્યત્વે કરી મેસ, પીચીક વિગેરે હતું.

પાલેસ્ટિન મુલતવી રહી—સુનંબન પાલેસ્ટિન મળા શુક્રવારે એપ્રોસ તા. ૨૫ મી સુધી મુલતવી રહી છે

વડા પ્રધાનના હાઈલર્ટ મરજી—કુનીવનના વડા પ્રધાન અનરજ હાઈલર્ટના મોટા ભાઈ મો. મનીક હાઈલર્ટના કુલ મંદિગી એમણી મુજરી મળા છે. ટોરીફનડીનમાં તે હાઈલર્ટ કરતા હતા અને અલ્લેરમાં આમ નહોતા ભેલા.

૧૪ વર્ષની ઇલેશનરે ગમન—૧૪ વર્ષની વયના એક નેટીવ ઇલેશનરે રેકમાડી માટાપરથી ઉચ્છી પાટી ભેવાની હોલ થઈ આવવાથી વોલ્કસરટ નજીક પાટાપર પથર મુખેને મળ્યો એવા માટાપર ચલી ગયો. તેટલામાં માડી આવવાને મદદે રેક રસ્તાની તપાસ કરનાર ઇન્સપેક્ટર રેકવે ટ્રાલીમાં આવ્યો અને તેણે પથર વખતસર અસેડીને એક શુદ્ધ ટ્રેનને ભાગી. ઇલેશનરે પોતાની આવી અમલને માટે મેજસ્ટ્રેટ ૧૨ હટકાની સજા કરી.

કેનીયામાં આવકવેરાના અદલમાં બીજી ફરિયાસ્ત—નવરેખીની ચેગર એક કમચે કેનીયાના બનેટની મોટ પુરી પાડવાને આવકવેરાના મદદમાં બીજા કો સુચવેલા છે. આજે દેસ આવકવેરાની સામે છે. સુચવાયલા કરો નીચે મુજબ છે:—કેનીયા રજીસ્ટ્રેશનપર એક રોડ કર, અમાત મલા માલની સી. આઇ. એલ. વેલ્યુવર એક રોડ કર, ચેપાના પરવાનાની પ્રીમા વધારો અને નેટીવ શિવાયના સોશાયર કમચી વધનો જતો માલવેરા. આ કરેથી એકા માં એકા પા. ૧,૮૦,૦૦૦ ઉપજવાનું અડસટવામાં આવે છે કે ને રકમ બનેટમાં મરતી બહુવાય છે. આ સુચના આખો દેસ કબુલ કરશે એવો સંભવ અજાવાય છે.

જીવતાં તીકને લેડન એકલયા—કેનીયાની અરકારે કાઢી અરકારી વિમાનમાં જીવતાં તીકનાં આર કેક બંધન મોકલા છે. તેનો ઉચ્ચોમ આફ્રિકામાંથી તીકનો ઉપદ્રવ દૂર કરવાનો ઇલાજ ચેગવાને શેષમેળના કામમાં થશે.

રજીસ્ટ્રેશન નવું મકાન—અમવારમાં આમાપાન રજીસ્ટ્રેશન માટે પાલે ૧૦,૦૦૦ ના અરજી બાંધવામાં આવેલું નવું મકાન ખુલ્લું મુકાની કોમ અમવારના નામકા સુલ્તાનના હાથે થયું હતું.

અપાનમાં અધ્યાત્મિક ફરતીક—ટોચાથી અપર છે કે મુજ ટાપુના ઇલાન કાજીનો ૩૦૦ માઇલ સુધીનો ઇનકારો બાનકે ફરતીક'પચી બેલાન કરો છે મરતીક'પ અમેલા બાનમાં માટસુસીમાની પુર્વે ઇચ્છીનાપાથીથી ચીરીયા ટાપુના ઉત્તરના કેપાક સુધીના બાગને સમાવેક થાય છે. હોલકાઇને પણ નુકસાન થયું છે. આર હાલર પાંચસો થરે અંદર નાક પાચા છે અને ૧,૦૦૦ લખાઇ મળી છે. ૧૨૦૦ હારિપરના મહવા તખ્તાન મળી છે અરજ સખા આકરે ૩,૦૦૦ ની આલટવામાં આવે છે.

હીંદુ સરકારનું બનેટ—વાઇસરોયની કાઉન્સિલના કામનાન્સ મેમ્બર સર બી.બી. સુરકરે પાસસજામાં બનેટ રજી કરતાં અજાબ હતું કે પા. ૧૬,૨૭,૫૦૦ ની ભૂમન થઇ છે. જે વર્ષ પછી બીડવાળા પસાર થયાં હોવા જતાં હીંદુસ્તાન પોતાનો ખર્ચ પુરો પાર છે એટલેજ નહિ પણ પા. ૭૧,૧૨,૫૦૦ પોતાનું કરજ મટાવવાને પુરો પાડી શક્ય છે. આજુ રેજ છે કરોડ ત્રીસ લાખ પાઈન્ટ હતું તે પા. ૨,૧૨,૫૦,૦૦૦ ત્રી થયું છે.

(અંગ્રેજી પાને ૭૧ માં ચાલુ)

ડૉ. કેશવ મીશ્રના માનમાં વધુ મેળાવડા

કાઠીવાવાડ આર્થિક મંદબોધ

વિશાલવર્ધી કાલકર્મી કાઠર વધુ આવેલ છે. કામ કેમવ-
મામ મકનમાં મીશ્રના માનમાં જલેર મેળાવડો કાઠીવાવાડ
આર્થિક મંદબોધ તરફથી પારસી ફરવમજી દોશમાં તા. ૨-૩-૩૩
સુરવરે સંભળા ૧ વાગ્યે કરવામાં આવ્યો હતો. જે પ્રસંગે
ફરવરે કેશવ, મી. મેહર, મી. સોરામજી ફરવમજી જેમ
મેળાવડા, મી. કાજી, મી. બી. એમ. પટેલ વિગેરે પ્રકરથી
હાજર હતા.

મેરમેન મી. મોહીવાળે માનવન વાંચી સંભળાવ્યા પાઠ
ડૉ. કેશવવાળે કારતોરા અર્પણ કર્યા હતા તેમજ તેમના
વિતાળીને મનવાદના કબજો કળા હતા. પછી મોહનારાએ
વાઠરી જલવાસ પુરો કરી આવ્યા પદલ કાઠરને મનવાદ
આપ્યો હતો અને મી. મોહીવાળે તેમજ મી. જેમ મહેતાએ
મારી સંબોધે સંભળાવી સમાનું મનરંજન તું કરું.

મી. સુરત હોટલ ગુજી લીમ

કેશવકલ લીમને જલેર મેળાવડો મી. સુરત હોટલ મેમેસી-
જલનના દોશમાં તા. ૨૭-૨-૩૩ ના સોમવારના રોજે સંભળા
૭-૩૦ વાગ્યે ડૉ. કેશવવાળે મકનમાં મીશ્રના માનમાં કર-
વામાં આવ્યો હતો. પ્રમુખસ્થાને મી. જી. એન. જુલા
મીરાજવા હતા. મેળાવડામાં હોટી કામના અમીટલા અમે-
વાને અને મુવાનોએ સારી સંખ્યામાં હાજરી આપી હતી
કરજાતમાં મુશ્વર સુતી કર્યા પાઠ પ્રમુખ. મી. ડી. એન.
જુલાએ ડૉ. મીશ્રને ચોતે વિધાજવાસમાં પુરો ૩-૧૬
મેળવડો તે જલલ તેમને અભિનંદન આપવાઈ આવજી કર્યા પાઠ
લીમ તરફથી ડૉ. ફેસવલાસ તથા તેમના પિતામી મકનમાં
પ્રુલકાર અર્પણ કર્યા હતા જેમ મેળાવડામાં મી. સુરત
સ્પોર્ટીંગ જલનના મેરમેન મી. મી. એમ. મોહીએ કાઠર
મીશ્રને તથા તેમના પિતામી મી. મકનમાં કારતોરા
અર્પણ કર્યા હતા અને પોતાની જલ તરફથી સુર માનવન
કાઠરને અર્પણ કરવામાં આવ્યું હતું. પી સન્ન મોહ
ઈન્ડિયા કાઠર જલનના મેરમેન આર. એમ. કરવાકર તરફથી
પણ કારતોરા અર્પણ કરવામાં આવ્યા હતા. મી. પટેલ
મીશ્રના કલકાર જલ તરફથી તેમના મેરમેન મી. આર.
એમ. પટેલે પણ કારતોરા અર્પણ કરવાનો આ અમુલ્ય
તાને કાલ લીધો હતો. અને મી. મુશ્વરતી હોટ મીશ્રના
મંજળના પ્રમુખ મીશ્રિસ મી. એમ. પટેલે પણ તેમને કાર
તેરા અર્પણ કર્યા હતા. તે પછી મેસરો એમ મી. નાથક,
લીમના પેટરન, મી. બી. સીમ, ઇ. એ જવા, એમ. એમ.
મકાલ, આર. કે. કેમીટલ વીમેરેએ સગવાનુસાર વીરચનો કરી
ડૉ. કેશવવાળે મનવાદ આપ્યો હતો. ડૉ. મીશ્રને પોતાને
આપેલા માનને ધરતા કબજોમાં જાગાર માન્યો અને અજાણ્ય
કે આ કહેરમાં એક પણ સારી યુજ્જરાતી નીકાળ હસતી
ધરાવતી નથી તે અજી અને અજોજ જેમ ધાય છે. મારા
પ્રવાસ ફરવમજાને 'પોટ' પ્રકીમાંએકમાં જોયું તો આ ફરવ
૪૨ યુજ્જરાતીએ છે જલ એક કાળા નીલાવી રહ્યા છે. અને
હોટથી એક પ્રવીજી હીલકને પણ મોલાદેલ અને તેના મવા પછી
નેહાનીજલગર્ભે બીજા એક મીશ્રને મોલાવેલ છે. અને આજ
છે કે આ નાનકડી વરતીવાળી યુજ્જરાતી ભાષા મોજનરી
સમાજને વચ્ચે પ્રજનવાસીએ પણ ચાલકે અને એક પ્રધીજ

અરી સરથા પૂરી પાડશે. જેવડાં હરે નવયુગને લીમના
મેમર મવા પિતંતી કરી હતી પાઠ પ્રમુખ કાઠેએ અને
કાઠર રફેલાએના જાગાર માની મીટીંગ વિશંજન કરી હતી.

મ્યુચી પત્ર

મામકનગર્ભે એક અમીટલાએ મોટો ભેગ લખી મોકલ્યો
છે. તેની ભાષા વિમેરનું કંઈ દેહાલું નહિ હોવાથી અમે તે
આપી છાપી જલવા નથી. તેમાં તે આપણી કામમાં જલસ-
પરલ અદેખાલ નહિ છે તેથીજ આપણે આ દેશમાં અમલ
નાથી તપી કરતા એમ અજારે છે. વળી તે લખે છે કે
આપણે અપણા માલુ મીશ્રનોનાં હસેનું રજીલ કરવા મંડી
પદવા છીએ પણ તેમ મીશ્રનોનાં આપણી અવિધ્યની મોલાદેલ
વેપાર નહિ કરી કરાય તો તેની કોમલ મું રહેવાની છે? આપણા
વેપારીએ માલકાર છે જલ વેપારના પરવાના રીકમુજ ધાય
તો તેની સામે પદલા કાઠેસર પમલાં લેતાં નથી. તે મુશ્વના
કરે છે કે હરે કહેરમાં એક કંઈ મું જોયુંએ અને જોનું
કામસેન્સ રીકમુજ ધાય તેને તેની સામે લડવાને નાજીમદર
મળવી જોઈએ.

અમીટલા વધુમાં લખે છે કે મામકનગર્ભે નવાં કાપસેન્સો
અપાતાં નથી અને કાઠર પણ અપાતાં નથી. પછી
ફેરીવાના પણ જુના કાપસેન્સ રીકમુજ કર્યા છે તેમાંના એક
ફેરીવાનું કાપસેન્સ પચીસ વર્ષનું જુનું કરું.

અમારે આ દેશમાં આપણી રિશિવ સરકાર કુતરાના જેવી
કરી મું છે ભારે હોટસ્તાન આ દેશનું સોનું ખરીદીને આ
દેશને માલકાર બનાવી રજી છે એમ અજારી તે છે કે
એ હોટસ્તાન આ દેશનું સોનું ખરીદવાનું પણ હરે તો આ
દેશની સરકાર આપણને સારી વર્તીલું પતાવતી જલ અમ.

આ જાગવડા એક મોલક મામકનના મેનેજર કાથે તેને
અલેલી રમુજ વાત તે નીએ પ્રમાણે કાઠે છે—

"મેનેજરને વાત કર્યા મેં રજી કે એ હોટ વમાઈ સોનું
ખરીદ ન કરે તો વમે મું કરે. તેના અવાજમાં તેણે રજી
કે, "મામ મોલ મોલક છલ મોલક રાષમ" મેં તેને અવજ
અપ્યો કે રાષમ તો આવના કામમાં આવે પણ તમાઈ
મોલક તો પીતળના ભાવે પણ ન વેચાય. અમેજ મુરખા કે
વમાઈ મોલક ખરીદીને તમને કો-ટેજન આપી થનાદલ મનાવીએ
છીએ, તેના અલકમાં તમે અમને મેન્ડ ટેમ્પુર એકરથી મોલક
કેરીવાજમમી કાઠી કાઠો છો, આ કેટલો અન્યાય કહેવાઈ
આજ મેનેજરનું કીક મંજક નરમ પાડું અને આપણને થતા
અન્યાયની તેને સખલ પડી"

પર સુરજી

—નુ વેર્કમાં રથપાએલી નવી ખોટીક એમવાયર જલનનું
પ્રમુખપદ જનરલ રમલે રિપકારું છે.

—વાકકસરકમાં પણ મેટીનોએ મકનક કલન નામના હીદીની
ફરતની કુશનમાં અજ ખીદીનું પાઠીર ખરીદ કરું અને પછી
અનસેનો ખાંચો. કુશનદાર પાજળ કરી તેને એક મનાના
આપવા જતો હતો તેટલામાં મે મેટીનોએ તેને વચ્ચે અમારે
ત્રીએ રવીટલી પાટથી ઉઠાવી પલાવન કરી મયો. પછી મે
મેટીનો પણ તેની પાજળ દોડી મવા. વચ્ચે પકમપ છે.

—નેહાનીજલગર્ભે મી. કાજીના મીમ મંદબોધ વરફથી
ઇન્ડિજન એપિનિનનને એક મીની એક મળે છે ને જાગાર
સ્વીકારીએ છીએ.

કેપીટન ખાલકેની હોટલ

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્વીમર તથા ખાલીય જનારાઓ માટે ખેડતી માહિતી આવી સંયોગ સાથે રહેવાનું દરેક જાતનું સ્વાદીષ્ટ જમવાનું. આવી સમવડવાળી ડરબનમાં ફક્ત એ એકજ જગ્યા છે.

પધારી ખાત્રી કરો. પ્રમાણમાં ભાવો તદન સસ્તા છે.

તેમજ હમારી ફરમાસુ મીઠાઈ આખા સાઉથ આફ્રિકા તેમજ રોડશીઆમાં વખણાએલી છે. એક નાનામાં નાનું પારસલ મંગાવી ખાત્રી કરો.

માલ સારો ચોખ્ખા ધીમાં બનાવેલ.

કંટ્રીઓના માહકોએ એરડર સાથે પેસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

ખાલીક:

R. K. KAPITAN,

Phone 3623

Cor. Grey & Victoria Street Durban.

તમારા પ્રધાની બહુરે ખબર કયા છપાવશો?

'ઈન્ડિયન ઓપિનિયન' માં

જે જુનામાં જુનું કોઈ કાર્ય આખા સમગ્ર આફ્રિકામાં વેચાય છે.

ભાવ અને તકલ મારે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

જોલો

તે

પહેલો

આફ્રિકામાં પહેલીજ વખત

ગ્રામોફોન અને રેકોર્ડો:

ના:

સરપલસ સ્ટોર્સ

સેલ.

મોડટું

ગંજવર

સેલ

હિંદુસ્તાની
ગુજરાતી
રામીલ
રહેણ

રે
કો
ડો

3/3

ઈવ

ફળનની ૩૫/-

અ બારબેન ખાલી થોડા દહાડા મારેજ છે
માટે લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

હારમોનીયમો અને તબલામાં પણ ખાસ ભાવ પટાડેલા છે. લીસ્ટ મારે લખો:—

Phone 2447.

P. O. Box 1158

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street.

DURBAN, Natal.

Indian Opinion

No. 11. — Vol. XXXI

Friday, March 7th, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper.
Price 5 Annas.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રશી. "કુરંગ"

માર્ચ તા. ૨૦ થીએ મુંબઈ જવા દરરોજ.

ડીલરના બલો—એલેક્ટ્રી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પૈસા ૨૭. ડેક ૨ પા. ૬-૭-૬.

વેસ્ટિન્ગહાઉસ પોતાના કામીના કપર પોતાના અને રશીયનના તામ લખી. પોર્ટ, કમ્પન્ટર્સ કરનાથુ કરુ અને લખાઈ મદો નાના રેલ્વે કોપાર્ટમેન્ટને કામીના સીધા પોર્ટ કર પર પહોંચતા કરવા લખાવડું. તે તે તેમો બંદોબસ્ત કરી આવશે નો કા-કાના કામીના નવી બોટો પચીજ સારી સમયોવાળી અને કદમ માલની સાવધ અને કરત આદિકો સાથે માત્ર લખ છે. મુખ્યતઃ—કોલોનિયલ પોતાના મોટા કામીના કામીવારે ૨૧ વાગ્યા અમાલ કરતમના પહોંચતા કરવા.

૬૨૪ કોટી વેસ્ટિન્ગહાઉસ પોતાની કામીની આશીસમાંથી મેની અને મદાર મામવાળા કામીનાએ અમારી સાથે પચબચકાર કરવાથી પણ લખ કરશે. રશીયનને લગતું દરેક મામલાજ અમારી અતી રેખરેખ નીચે લખ છે.

SHAIKH HIMED & SONS,

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamat," Durban

મુસલમાની વીરશી પાઈડ ૩-૧-૬

" રેપેરીયલ વીરશી પા. ૭ ૧૪-૦.

હોંડ વીરશી પાઈડ ૨-૧૪-૦.

" રેપેરીયલ વીરશી લખલ.

પણ મુલાકા માટે લખો ના મોલો—હિંદી રેપેરીયલ

એલ-૨ રોજ હીમેડ એન્ડ સન્સ,

૩૬૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, દરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

રશીયન ૪૮૦૦.

પી. એ. બોક્સ ૧૬૧૦.

ધો

રશીયાફિક એડરેસ

"રસ્તમજ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ

કંપની લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક જાતના અકસ્માત

અગ્નિકે કાલર કાલ, પ્લાઝ્મા આગ, ફીડલીટી બોંડ, વરકમેન્સ કોલોનિયલ, વીરશી અનેક પ્રકારના વીમાને લગતું કામ આ વીમા કંપનીએ કરે કરી લીકું છે.

પાલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ દરબનમાંજ કરી આપવામાં આવે છે.

આમા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રાંતાનધિ:—

સોરાબજી રસ્તમજ.

"માન્ડાલા કાર્પિસ"

૧૭ ફર્ડ એવન્યુ,

દરબન.

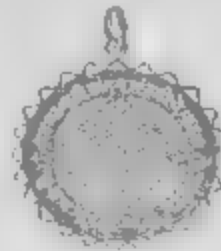

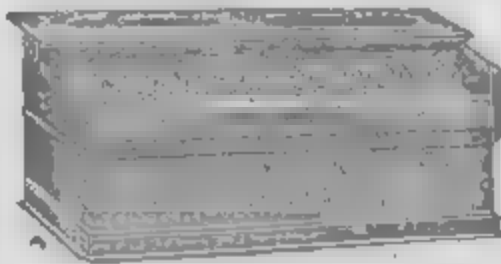
AWARDED
GOLD
MEDALS.

સોનાના ચાંદા
મળેલા

સરદાર ફલ્ગુટ; સરદાર ફોન

ફરેક ભાવના સરદાર ફલ્ગુટ
દાખલાવાળા સરદાર ફોન
શાસિદોન અમારી પાતાની
કેકરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. પણ વિગત
માટે એક આનાનો
સ્કોપ માફલી કેલેબ્રેશન
મંગાવી ખાત્રા કરો.

ચેતસીંગ ગુરબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રંધર્સ,

દે. નેશીમ અને મગમાનું: ખેતવાડી પ મી ગલીના નાક, રસ્તે સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "FUNGMASTER" Bombay, ખાત્રા એવીજ ન શામલ રૂપરૂપટ માલખરે પ રોડ મુંબઈ ૨

૨૪ કલાકમાં ફામદો કરનારે જગમોન્દ

અપટલોશન

ફોજ, ખાલ, ગુજલી, ખરજીખું ખરેરે આમીના રહી ઉપર અકસીર કવા છે.
કપડા ઉપર રાલ પકતા નથી પણ આમીનીશનોમાં સોનાના ચાંદા મળેલા છે.
કો. ના. ૧ ના ૩ આના, પોસ્ટેજ પેકિંગ ચાર્જ સુદો, આખરે રાલ એજન્ટો એડમિ છે.

અપટ કંપની, કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨

કિન્તમ મરમ મસાલા ખરેરે

ખમારે કો ભાવો રેખરેગ નીચે લાભે અને વધારથી
પરમા ફોજો મરમ મસાલો, સીપાકદર કચર મરમ નીચે
ફરીના અને કીપુના મરમ મીસ નાના હમેક પા
ના બધાનું બધાની મેરદી સાથે મળે કચરે ખાત્રા
કિન્તમ નાલ, નમે પરમા નનાવી કચરા નરેરે એક વખત
મંગાવી નાવી રો મળવડ રોગ

K. H. PADIA,

122 Victoria Street, DURBAN.

Box 247 & 317

Tel. "Khatri"

HUSEIN ISMAIL (SARDARGADHI VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel,
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મોક્ષ નાલ અને કપડા રોશીમલ મેડરેમ નવી

હુસેન મરમાઇલ (સરદારવદ વાલા)

કોમશી રોડ ના મેરમ

ચેર. ૧ ના માફક

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Adm.
P. O. Box, 666,
Capetown

Established A. D. 1869

Transit Adm.
P. O. Box, 102
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838,

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશિયા લીમીટેડ

ન્હાનામાં ન્હાતું પ્રામાણ્ય અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ
આપનારી પ્રસિદ્ધ વર્ષની જુની નીમા કંપની.

જીવનના વીમા ઉત્તરણવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે જાણવું હોય તો અમે કઇ કંપનીમાં
ઉત્તરણવાથી વધુમાં વધુ ફાયદો અને સરકાર આપનામાં આપના પ્રીમીયમ બચવાથી
મળે તે જાણવું હોય તો મળે:—

મુળજી જી. પટેલ.

હિંદોબોના બોર્ડનેસના ચીફ એજન્ટ.

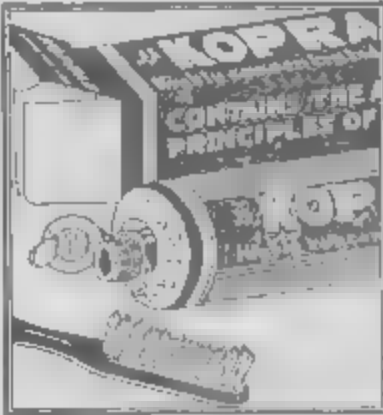
ઓફિસ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાન્નિસબર્ગ,

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,
12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL.

Whenever you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the skin and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOCKKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ જરાબર ધ્યાનપૂર્વક બેશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ શેપાઈડ માટે જઈને બજારમાં જાવ ત્યારે તમે ખરીદી કરી શકો છો અને તે જોઈને તેજ માત્ર જાણો છો, કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ શેપાઈડથી કપડાંને સાચ પડવા તમને ખાતરવા નહીં તે સસ્તો પડે જ.

**કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.**

શેપાઈડ માટે

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ શેપાઈડ માં સખરો અને તેજ બ્લુ શેપાઈડ બજારમાં કપડાંને સાચ પડવા માટે જોઈને તેજ માત્ર જાણો છો, કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ શેપાઈડથી કપડાંને સાચ પડવા તમને ખાતરવા નહીં તે સસ્તો પડે જ.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and sailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજિટેબલ ચઢાવનાર

નારાયણનાં નંબર એકનાં ખતાનાં, પહનાંપલ વિગેરે ચીને ઓરડર મળેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર જાતી ફર્મરેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકિંગ કરી હિંદુસ્તાન આવશે માલવામાં આવશે.

કેપ પાવીન્સ, હાંચવાલ, ફીફ્ટર, રોડેસીઆ વીગેરે દરેક જાતનાં માલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભૂલા,

પો. બો. નં. ૫૨૨, ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નારાલ.

Bogert's Spanish Dictionary, Second Edition
 During Formation

1. Of 25 mesh.
2. Long enough to reach the floor.
3. Kept on the floor at their lower edge by weights.
4. Not cluttered by unnecessary frills that will collect dirt.

5. Washed every week.
6. Examined every morning in a good light to make sure that there are no holes through which the mosquitoes can get in.
7. Tied up over the bed every morning.
8. Examined on going to bed to make sure there are no mosquitoes inside.

WHITHER ARE WE DRIFTING?

WE publish in this issue the concluding portion of the memorandum of the Transvaal Indian Commercial Association on the Asiatic Land Tenure Act. We have no modifications to make in the comments we have already made on it a few weeks ago when we published a short report of it. The first part of the memorandum is useful for its historical survey. The second part discusses the question from a purely materialistic point of view. That the principle of segregation is not good and has never proved to be good wherever it has been practised is not discussed. Segregation is to be the lot of our people in taken for granted and a better form of segregation is begged. Of course the right to make further representations and to protest against the legislation later has been reserved but in the meantime the Association has accepted the position under the law and has asked for liberal concessions. Those who have submitted to the law cannot do otherwise. The Association claims that its action will be more beneficial to the community than the line taken by the Congress. We have our doubts about it. A community that is prepared to accept any humiliation for the sake of material benefits has no right to call itself civilized. The Indian community that because of its great ancient culture—Mr. Naair and Mrs. Amroliji Nair were frequent on the subject when they visited this country—can be the least expected to sink to such a depth of degradation as to agree to suffer any humiliation in order to be allowed to live and work here. Such a community would face death rather than suffer such humiliation, or if it has not that courage would rather in its own country. The Indian community in the Transvaal is obviously not prepared to do either of the two. In that case it will deserve its fate. That is all that can be said about it.

The Agent of the Government of India has repeated over and over again in his public speeches that the Indian community represented by about, or a little more than, two per cent. of the Union's whole population and that the question is not as difficult as it is made out to be and that it can easily be solved if generosity was shown by the ruling race. And yet if segregation is to be the lot of our people in this country and the Government of India which has all along opposed it so strongly is to be a party to it, who is to blame—the community or the Government? We would unhesitatingly say it is the community to blame. For no Government can make a community that stands for righteousness do anything which it is not willing to do. Is there in our people that righteousness, that sense of self-respect, that patriotism, that abhorrence of character which is expected of one which calls itself a civilized community? It pains us to admit very frankly that we are much lacking in those qualities. Unless we mend our ways we will soon find that there will be no place for us worth living for in this country nor will we be prepared to receive us with open arms. We are to be made the outcasts of this country and there will be nothing to render it

if India considers us to be the real outcasts of that country. The present ones have at least the honor of being called *Natives* but at the rate we are going we do not know if even *He* will own us.

The Agent And His Consort In Capetown

Popular Figures Among European Circles

(From Our Correspondent)

The Kunwar Sir Maharaj Singh, Agent of the Government of India, and Lady Maharaj Singh, who are on their first visit to Capetown, have become quite popular figures among European circles. The Kunwarani with her rich oriental garb which is rarely seen in this city is more attractive even than the Kunwar Sahib.

The following account of the Kunwarani appears in the *City Times*—

"I am afraid that I am extremely old-fashioned—I do not smoke, drink, dance, go to races, or play cards for money," said the Kunwarani Lady Maharaj Singh apologetically, when I asked her to tell me something of her interests.

As the wife of the Agent-General for the Government of India, Kunwar Sir Maharaj Singh, need not have apologized for the lack of interest in any of these activities, for she has the wonderful gift of being a brilliant conversationalist, allied with an alert mind and a most vivacious manner that makes her attractive to young and old alike.

She is a home-lover, and her interests embrace her husband's problem, that of the improvement of the education and status of the Indian people. The Kunwarani was appalled to find that in Johannesburg and Capetown there are no schools for Indian children. It is her earnest wish now to establish schools in both these centres.

She has three charming children—Kunwar Kashir Singh, aged thirteen, Mahendar Singh, aged twelve, and a little girl, Prem, five years old. The two boys are already at school at Bishop's where they are taking an active interest in cricket and tennis, the latter game at which their father excels.

The Kunwarani is very fond of music, the piano being her instrument, but she admits that she cannot play on Indian stringed instruments, for when she was a child it was only the women of ill-repute in India who played stringed instruments and danced. To-day, however, all that is changed. There has been a revival in art, literature and music, and the children of well-bred families are taught music and dancing from an early age.

The Kunwarani took her Bachelor of Arts degree in India, and later went to London where she took a post-graduate course at the London University.

She has a very clever sister, Dr. Mayadun, who graduated at the University of Pennsylvania, and went back to India to practice as a doctor. She was the first woman to be admitted to the Pathological Research Institute in Kanai, and for seven years she ran a medical hospital for women in the State of Harad.

Apart from being an acquisition to social circles in the Peninsula, with her charm of manner, and her delightful flair for entertaining, the Kunwarani is a distinguished figure in her lovely hand-woven saris and dainty sandals. She wears simple, but beautiful jewellery, and there is about her an air of grace and dignity that is known only to women from the East.

Honoured By Cape Indian Congress

The Cape Indian Congress gave a reception in honour of the Agent at the City Hall presided over by the Mayor of Capetown, Mr. H. J. C. Stephan. The Agent paid a generous tribute to the traditional liberal policy of the Cape towards non-European races.

The Cape policy towards Asiatics, he said, had always been a liberal one compared with the other provinces of the Union, and it had been a pleasure to know that in the Cape the rights of the weaker races in the community were upheld.

They hoped that policy would continue to flourish in the Cape and in time would permeate the other parts of the Union.

Referring to the relations of Indians with municipalities, he said he understood that in Cape Town they had little to complain of, and he acknowledged the debt of gratitude which was due from them to the Mayor and Corporation of the City of Cape Town.

Thanks To Col. Creswell

Having paid a tribute to the courtesy and kindness with which the Union Ministers had treated him, he said he was grateful to the Government in general and to the Minister of Labour, Colonel Creswell, in particular, for offering for the first time relief from Government lands to the Indian unemployed.

Alluding to his duty as mediator between the two Governments, he said his task was a difficult one, but it was enormously lessened by the support of the community whom he was here to represent. If he could count upon that he and his staff would do all in their power to promote good relations between the races.

Lady Singh, who was present with the Agent, appealed to the women to take their part in the solution of the difficult problem which lay before them.

Constitutional Reforms In India

At a University Club lunch Kanwar Sir Mahraj Singh spoke on "Constitutional Reforms in India."

After briefly describing the present constitutional structure of India—government by a system of provincial councils with fairly extensive powers, under the control of a central government—the Kanwar went on to declare that India demanded constitutional reforms, and that they were bound to come within the next few years.

There were four great difficulties in the way of reform, he said. The first of these was the size of India. Her population, excluding that of Burma, was 330,000,000, and these people were scattered and spoke different languages. It was true that Hindustani would carry one through the greater part of India. It served as the lingua franca of the country. But there were many dialects and each of the Provinces had its own peculiar problems to solve.

The second difficulty in the way of reform arose from the differences between Hindus and Moslems. There were riots, though the extent of these was greatly exaggerated. Probably there were more riots in Europe, the whole of which had a smaller population than India. This difficulty was, however, being overcome by giving the Moslems greater representation than their numbers entitled them to.

The Indian States represented a third difficulty. Where British India had developed an democratic line, the States, which were under the control of Indian princes, had remained autocratic.

The fourth difficulty was the Indian Army. Indians had occupied almost every position in civil life, and he had no doubt that if the British gave up India, Indians could be found to take the place even of the Viceroys. But Indians had hitherto found little place in the army.

The Indianization of the army was proceeding. The future Government of India would be a federal one, including the Indian States, and the provincial councils would be given far greater powers, which would serve to overcome the difficulty of India's size.

"I have not the least doubt," he said, "that on the whole British rule has been beneficial to the people of India. For one thing it has welded them into a unity undreamt of since the days of the Mogul emperors. The British rulers have perhaps shown too much caution in some matters, and have been overtimid in matters of social reform, but I hope that India will always remain an integral part of the British Empire, both in her own interests and in those of Great Britain."

"I do wish that relations between India and South Africa were more cordial than they are," he said. "The longer I live here the more I am convinced that the problem is a very small, and therefore easily soluble one. Indians form less than three per cent.—probably nearer two per cent.—of the total population. How, then, can they present an insoluble problem? It is well for both countries that there should be these better relations, and I feel sure that with good will on either side these relations will improve."

The Kanwar was introduced by Mr. Justice Gardner, the Judge-President, who spoke gratefully of the excellent type of man India always sent to represent her in South Africa.

Tea Party To Mr. Venn

A tea party was arranged by the Kanwar and Lady Mahraj Singh at her residence at Rondebosch in honour of Mr. H. N. Venn who has retired from the position of Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs.

Tea was served in the shade of the large fir trees, and the Kanwar and his little daughter, Prem, garlanded the retiring Commissioner. An Indian singer supplied the proper Oriental touch to a most successful party.

Among those present were Lady Rothemann, Mr. and Mrs. Garbett, Mr. and Mrs. Laverack, Mr. and Mrs. Norman, Mrs. Dunslop, Mrs. Duthie, Mrs. Duncan, Mr. and Mrs. Conway, Mr. and Mrs. Rickeltes and Mr. P. Kincaid who succeeded Mr. Venn as Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs.

An official dinner was given by the Agent of the Government of India to His Excellency the Governor-General Lord Curzon and Lady Curzon.

CAMPAIGN AGAINST UNTOUCHABILITY

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

The following books can be had at this office. Remittance to be sent together with the order C.O.D. orders will not receive attention.—Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Verwarda Plot, with all relevant documents. 320 Pages. 2/- 6d.

PLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALAHARI)

The cause of the two bills introduced by Mr. Venn in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in this book. It is a complete exposition of the history and subject of the legislation and covers all the points raised. 24 Pages. 1/- 6d.

"MY SOUL'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully revised, authoritative edition of what Mahatma Gandhi has recently said about the Anti-Untouchability Movement in his statements and interviews. The book has been compiled and edited under his immediate direction. 154 Pages. 2/- 6d.

Memorandum By Transvaal Indian Commercial Association

To The Asiatic Land Tenure Act Commission

(Continued from last week)

Present Position

With the passing of the Asiatic Land Tenure Act of 1932, the position of the Indian community on the Rand in general as well as in Johannesburg has become critical. The legality or otherwise of all Indian occupation and residence is to be finally decided and we shall be exposed to the full battery of Anti-Asiatic opinion. In view of this fact, and in order to establish our second contention that other communities have nothing to fear from us, we wish to state briefly the actual facts to-day.

There are in the Transvaal about 700,000 Europeans and about 1,000,000 Natives. Indians in 1921 numbered 13,500 and the estimates to-day vary from 15,000 to 18,000. Even if the Chinese are included the total number of Asiatics in the Transvaal to-day is probably not more than 20,000. There is in this Province one Indian to about forty Europeans and one Indian to about 100 non-Indians. We believe that since 1921 the percentage of Indians has decreased, but owing to the fact that Indians were not included in the 1931 census, we have no accurate figures. The total number of Europeans in Johannesburg in 1931 was 203,298, an increase of over 50,000 from 1921. In 1921 Asiatics in Johannesburg numbered 3,220, a figure which included the Chinese community. In 1928, of General Dealers in the magisterial area of Johannesburg, Indians constituted approximately 13% or one in eight. Once again we believe that this percentage has subsequently decreased, but owing to the fact that since 1928 the Municipality has from time to time held up a large number of Asiatic licences, any figures which we might be able to obtain from the Receiver of Revenue would be misleading. The percentage of all branches of wholesale trade in Johannesburg in the hands of Indians is probably not more than 2%.

We believe that the above figures alone constitute a sufficient answer to the contention that the Indians are a menace to European trade. Immigration of Indians has for all practical purposes terminated and the number of new entrants that need be expected is infinitesimal while the European population suffers from few restrictions in this respect and thus must be expected to increase more quickly than the Indian. Of the Indians in the Transvaal it is estimated that about 30% were born in South Africa. This percentage will rapidly increase, Western standards and Western ideas will spread. To-day we have no political representation. Our Municipalities also and our Local Boards in general we are not represented, an omission which makes it all the more necessary that our claims should be examined with particular care. Our employment is restricted not only by colour prejudice but also by the Liquor Act and to some extent by various Wage Board determinations. We cannot own property even in such areas as may be exempted under Section 131 (a) of the Gold Law nor in Locations have we any security of tenure. In view of what we have already said it is scarcely surprising that technically illegal occupation has occurred and we should like to put forward the following additional considerations:—

1. The Indian protected by Act 37 of 1930 was protected only for his particular Township,

In many cases a subsequent move across a street or of a few hundred yards only was sufficient to cause him to lose that protection, often without his knowledge.

2. An Indian evicted by his landlord for any reason might easily find it impossible to obtain premises in the same Township.
3. The trader, particularly in Johannesburg, has to study a shifting population with its consequent alteration of spending power in any one area. He must follow the market he has cultivated and to do so cannot be confined by Township boundaries.
4. India-born Indians have been compelled to re-visit India at times and on their return some have lost their previous protection.
5. In view of the fact that in practice Indians are generally confined to certain areas, the Township boundaries have not given room for the natural expansion due to the normal excess of births over deaths.

When it is considered that our residence and occupation are now to be definitely restricted, we cannot but feel that the apprehension regarding Indian penetration and extension in various fields are, to say the least, ill founded and that the opposition to our freedom of action must spring from motives other than a desire to protect the European communities from an overshadowing Asiatic menace. We feel the official announcement of policy which we have quoted on page 4, a statement which we regarded as among the most important made by the Union Government in recent years regarding Indians and which we respectfully urge should not be over-looked by the Commission in dealing with our present claims.

The Opposition To Asiatics

In view of what we have stated in the foregoing paragraph, we feel it necessary to refer to the opposition we had to face. The charges levelled against us as a community have been so frequently published in the course of the various investigations that have been made, that there is no need to dwell them here, but we do desire to point out that in our view trade rivalry will be found to be at the bottom of all the opposition. We venture even to express the view that the restrictive sections of the Gold Law were designed to prevent illicit buying and selling of gold and we would point out in this connection that convictions under the Gold Law are few and that this in itself may well supply one reason for the failure of Government to enforce those sections. That is to say they were not enforced because the necessity never arose.

It would be out of place for us in this Memorandum to advance arguments and evidence to refute the various charges against us but we wish to refer to one recent development. One of the most common complaints against the Indian trader is that he retails at unfairly low prices. We believe that the substance of this charge is demolished by the undeniable fact that there are now a number of large European bazars and retail shops which sell at prices with which we cannot possibly compete.

Our object, however, in referring to these charges at all, is to suggest to the Commission that our trade rivals have a voice in public and Municipal affairs that is denied to us and that whatever the charges against us the result of them has always been attempts to hamper our freedom of movement. Trade is virtually the only livelihood open to us in the Transvaal and trade without freedom of movement is virtually impossible. We may urge therefore that the deductions we draw, namely, that the opposition to us in whatever guise it may appear, is fundamentally trade opposition, is not unreasonable and we submit that this point is one which the Commission should constantly bear in mind.

Hardships Likely To Be Caused

We wish now to refer in general terms to the hardships which are likely to ensue upon a harsh and ungenerous administration of the Land Tenure Act. It is perhaps unnecessary to point out the disastrous results which would be involved by a total exclusion of Indians from proclaimed areas. Their means of livelihood would be gone—surrounding areas would be flooded with distressed Indians seeking some outlet and the consequences to themselves and to other communities can easily be imagined. This danger is more serious in the light of the Licenses (Control) Ordinance of 1931 which for the first time gave Local Authorities unrestricted power to refuse licenses.

But it may not be so easily recognised that a policy of strict confinement may well have similar consequences. If the majority of Indians now on proclaimed land are compelled to send their children born in South Africa to places off proclaimed land to seek their living, it will only mean that the distress and the exodus to the surrounding areas will be deferred but not avoided. Further it must in the immediate future inevitably entail overcrowding in poor areas with all the danger to public health that such overcrowding involves and will act as an incentive to obtain by illegal means the living that is denied by legal means. There is also the consideration that sudden and forced sales by Indians to European purchasers will mean the sacrifice of stock at bankrupt prices and the loss to the Indian of his market and his goodwill.

But apart from these rather obvious hardships there are others which must follow. The Indian whose business must be closed will no doubt be unable to pay the European wholesaler who has supplied him with goods. In addition, the wholesaler has lost a market for such goods, a loss which will be severely felt in the course of time. The poor white, the native and the farmer will also in turn suffer a loss. By the removal of healthy Asiatic competition their goods will cost them more, their terms of credit will be restricted, and they themselves will suffer undue hardship. It is significant that so far as we are aware in no Commission have any Wholesale Merchants appeared as witnesses against Indians. The whole also means realising what a valuable and reliable market they have for their goods in the Indian trader. Furthermore, there will be a loss to the banker, and in addition the loss to the European landlords would be difficult to estimate. Let us take for example a suburb such as Jeppestown. In the block between Betty, Madden, Main and Marshall Streets, there are visible to-day no fewer than eight empty shops. In addition, there are six Indian shops which if the Act were stringently enforced would be unprotected. If the Asiatics are evicted the immediate effect will be a considerable loss to the European and indirectly to the Municipality due to the depreciation of the property. It must also be remembered that most of the landlords have bonds over their premises and it may cause ruination of the landlords and a financial loss to the Bondholder.

General Lines Of The Proposals

We come finally to general principles which have guided us in our proposals. As we have already stated in paragraph 1, these will be made in detail with reference to particular areas, but we have thought it desirable and indeed it is one of the main objects of this general Memorandum to show how these proposals came to be made. We have endeavoured to show that the position in which we

find ourselves is one for which we ourselves are not principally responsible—that severe administration of the Land Tenure Act would entail disaster upon our community and incalculable disturbance and hardship to other communities and that whatever the opposition may be to our obtaining freedom of movement and action, it is without real foundation and essentially one to trade rivalry.

The first point then upon which we wish to lay special stress is that there can be no escape from our present difficulties unless sufficient provision is made in the recommendations of the Commission for the natural expansion of our community. We have, we hope, made it clear that this expansion will be nothing more than the normal increase in any population. Furthermore, the increase will be represented by Indians born in South Africa whose interests will be mainly South African. If no provision is made for the coming generations, we can only assert that whatever action the Government may now take will be no more than a palliative at best and that within a few years' time the whole trouble of illegal occupation and resistance will recur.

We feel that we cannot urge this point too strongly since in our view the whole future of our community depends upon the attitude to be adopted in this respect. We are a small community, no more Indians can come either from India or from other provinces in the Union, trade is practically our only possible means of subsistence. Is it too much to ask that we should be given room in which to pursue that calling, in which to hand our businesses to our children and in which those of them who cannot enter the business can make an independent living? It should not be forgotten that a policy of segregation of any race, European or non-European, is and always has been entirely repugnant to us. It will therefore be open to landlords in the exempted areas to let their premises to tenants of any race and in defining areas to be exempted an allowance must be made for the possibility of the displacement of coloured occupants by Europeans, or demolition of the premises, and the consequent necessity for provision of other premises in the same locality for those displaced.

We may be, and expect to be, told that ample room is or can be available for us in locations. Leaving aside the principle of locations against which the Indian community and the Government of India have consistently protested and which militates against the acquisition by Indians of those Western standards of life to which the Capetown Agreement of 1927 attached importance, let us refer only to facts. Even in a location we cannot own our homes. We have no security of tenure and no encouragement to improve our buildings. The very site of the location itself is insecure. In Germiston it has been moved once and may in the near future be moved again. The locations are situated away from the towns and trading centres. In Springs, for instance, it is over two miles away. We need only quote the remarks of the Chief Justice in Habib Moten's case. "If the commercial dealings of the Indian trader are to be restricted to the locations in which he lives ultimate outside the town proper and peopled by men of his own race only, he may for all practical purposes as well not trade." In any case it must be obvious that if our community is isolated and confined whether in locations or elsewhere without sufficient scope being afforded, it cannot be expected that Ibrahim will trade with Moses and Moses with Ibrahim and that each will trade with the other. We cannot

live by taking in each other's washbas. We believe that without further elaboration from us the Commission will agree that locations offer no solution of the problem.

The second principle upon which we have based our proposals is that there should be the minimum disturbance caused to existing rights and interests. We have already very briefly noted what the effects of such disturbance will be and we are of opinion that in the main the intention of the Act and its framers is that there should be as little upheaval as possible; equity also demands it. It is for these reasons that we venture to suggest that a liberal interpretation should be placed upon the term "area." Cases will be found where a single Indian shop exists in an otherwise European area. These cases may call for individual investigation but we wish to submit the view that where it is found that such a shop has been in existence with a regular licence or where no reasonable objection in the past has been raised, it is sufficient to prove that the presence of that shop gives no offence and that such an isolated shop is not precluded from exemption by the use of the term "area." In a number of instances we believe it will be found that the particular trader is catering for a poor section of the community, European and native, and serving an essential need by selling the necessities of life in small quantities at small profits and allowing liberal facilities for payment. In fact to the best of our knowledge and belief little or no opposition will be found to have arisen in the past among those whether European or not who mainly constitute our clientele.

In considering the protection of existing Indian occupants, we wish to urge that in cases where it is found impossible to leave an Indian trader in his present premises, it will be not only inequitable but also injudicious to leave the matter simply at that. If a man has to move he must have some place to which he can go and we especially ask the Commission to take into consideration not only the number of these cases but also the nature of their occupation or residence when making their recommendations for the exemption of areas. It should be remembered that under the terms of Section 2 newly added to Act 37 of 1919, Indians living and trading in townships which fall outside the scope of the Commission's enquiry are liable to disturbance. Sufficient allowance must therefore be made for a possible influx from such townships and due consideration given to the consequent competition among Asiatics themselves in a restricted area.

There is a further factor that the Tenure Act deals not only with our community but with all coloured persons. Although the number of coloured traders other than Asiatics is small, they vitally affect the question of residence and there is liable to be an influx of these people also into exempted areas owing to the restrictive sections of the Act, the overcrowding which may arise is an important point which must not be overlooked. Furthermore, as Johannesburg expands, an increasing number of coloured persons other than Asiatics will be attracted to the town and their immigration into the Transvaal from other provinces is unrestricted.

Another point to which we wish to draw the attention of the Commission is that in all probability such areas as will be set aside for exemption will be areas where ground is of comparatively small value at present. In the event, there will be a great incentive to the Europeans to purchase such ground for the erection of various types of factories, for example, furniture works, clothing factories, store houses, etc. The areas available for Asiatics and coloured people will thereby be greatly restricted.

An examination by the Commission of the area bounded by Pritchard Street, Troye Street, President Street and End Street, will furnish an idea of the growth of these buildings. We can safely say that in that area 80% of these factory buildings have been erected in the last twelve years.

We also wish to impress upon the Commission that the mere fact of excluding Indians from any given area creates an imperative necessity for some provision against excessive rents. There will be areas where Indians may trade and reside and as we have already pointed out a trader cannot choose freely where he will trade. He must follow his market. If, therefore, a trader is compelled both by law and by the nature of his trade to occupy a certain area, and that area is too restricted, the effect must be to deliver him bound hand and foot into the grasp of unscrupulous property owners.

Another point which we wish the Commission to note is that cases will be found where an Indian has gone to India before the appointment of the Commission and before the issue of the notification calling for the submission of forms. Such an Indian on his return may well find that through no fault of his own he has lost his chance of making a representation either individually or through the Association. We ask the Commission to remember such possibility and to make such recommendations as it thinks fit to cover cases of this nature.

Finally we would refer once again to the local investigations that we have made. We wish to urge with the utmost emphasis that the Commission should in company with representatives of the parties concerned personally inspect all the areas dealt with. The general character of a locality cannot be satisfactorily appreciated by an examination of the plans, even though those plans purport to show the occupation by different communities. We make a special point of this because at our own inspections we have repeatedly been struck by the inadequacy of the plans to represent the true nature of the localities.

We pass on now to the detailed notes regarding each locality and the specific proposals regarding it. Once again as a last word we stress the vital necessity of making adequate provision for future generations and for such as may now be disappointed. Without a liberal policy in this respect, there is nothing for the Indian community to look forward to but misery and unrest.

To Storekeepers:

INDIAN FESTIVAL EASTER.

We have a new up-to-date range of—
Boys Suits with long trousers for boys
8 years upward—smart—up-to-date.

Only the trade supplied.

W. G. Brown & Co., Ltd., Stockists,
3-3, Pine Street, Durban.

form, not for lowering their value for Harijans or any Hindu. It is my certain conviction that temples are an integral part of Hinduism.

His third question was:—Was not your fast pure coercion?

Answer.—If it is agreed that my fast sprang from love, then it was coercion, only if love of parents for their children or of the latter for the former, or love of husband for wife and wife for husband, or to take a sweeping illustration, love of Jesus for those who owe Him as their all, is coercion. It is the implicit and sacred belief of millions of Christians that love of Jesus keeps them from falling and that it does against themselves. His love binds the reason and the emotion of thousands of His votaries to His love. I know that, in my childhood, love of my parents kept me from sinning, and, even after fifty years of age, love of my children and friends kept me positively going to perdition, which I would have done most assuredly but for the definite and overwhelming influence of that love. And, if all this love could be regarded as coercion, then the love that prompted my fast and, therefore, my fast, was coercion, but it was that in no other sense. Fasting is a great institution in Hinduism, as perhaps in no other religion, and, though it has been abused by people not entitled to fast, it has, on the whole, done the greatest good to Hinduism. I believe that there is no prayer without fasting and there is no real fast without prayer. My prayer was the prayer of a soul in agony.

News In Brief

"The members of the Indian Bearers Corps and the rest of us present are here to welcome back among our friend, whom many of us have known for long, and over whose career we have watched with interest. We have kept within our hearts the memory of those who were associated with us in the hardships and trials of the East African campaign," said Colonel Molyneux, who presided over a crowded meeting last Sunday, held under the aegis of Indian ex-servicemen to welcome Dr. A. W. R. Habrel, who has returned home after qualifying as a doctor. "We all of us," Colonel Molyneux added, "welcome him with a cordiality which knows no stint, and no limit, for his own sake and for that of the Indian Bearer Corps."

A historic White Paper, containing the Government's plans for the new constitution of India, will be published simultaneously in London and Delhi to-day (March 17). After an interval to permit the study of the proposals, both Houses of Parliament will debate on them and on the resolution for establishing a joint select committee which will advise on the policy set out. The committee will meet for preliminary meeting before Easter.

Harand Cornelius Benda (77), farmer, of Kafferkraal, Klerksdorp district, says Kadir, was committed for trial on a charge of murdering a Hottentot male employee, aged 21. A Native witness described how Benda had the deceased with the back of and of a six foot rope after tying his hands and feet. The murder was alleged to have taken place in the wagon house, to which witness was attracted by the screams of the Hottentot. The district surgeon, Dr. Radloff, said death was due to shock and loss of blood following multiple bruises. An application for the charge to be reduced to one of culpable homicide was refused.

The opening of the new Aryan Benevolent Home at 500 Pietermaritzburg Street, Maritzburg, will take place on Saturday, March 18, at 2-30 p.m. His Worship the Mayor (Or P. H. Taylor) will formally declare the Home open.

Sporting News

The forthcoming tour of South Africa by a soccer team from India is to be discussed in Johannesburg on Sunday. The executive committee of the South African Indian Football Association will travel to Johannesburg and will confer with officials of the Transvaal Indian Football Association. One of the matters to be discussed is that of the guarantee.

At the annual general meeting of the Greyville Star United Football Club held on February 24, at the Star Tea Room, Grey Street, Durban, the following officials were elected for the present year. The Captain and Vice-Captain have been left out of the list owing to the fact that the same has been left entirely to the players to select:—

Patrons: Messrs. A. B. Karl, M. Thajmoon, G. H. Muller, Dr. K. M. Seedat and A. S. Kojee; President: Mr. A. I. Kojee; Chairman: Mr. C. N. M. Khan; Vice-Presidents: Messrs. C. N. M. Khan, A. Haffajee, M. S. Badat, P. Allyhookas, D. Akkarally, C. M. Angila, E. P. Amra, G. H. Mayat, G. H. Parak, A. G. Kooze, E. M. Ally, F. M. Ally, Ismail Nanawallee, E. I. Haffajee, S. I. Annari, A. M. Badat, Kathwaroo, I. S. Vahed, S. M. Emmanuel, R. H. Fakroodien, H. E. Asmal, A. H. Seedat, P. Keshov, S. M. Sath, S. Dabho, K. E. Parak, A. G. Rablin, Sheikh Abduls, Shale Hussain, A. H. Amra, Moola, Cassim Mohamed, Hon. Secretary: S. M. Emmanuel, Assistant Hon. Secretary: A. I. Timol, Hon. Treasurer: Ismail Nanawallee, Committee: Messrs. C. N. M. Khan, I. Nanawallee, R. Singh, Captain, Vice-Captain, and the Secretary; Selection Committee: Messrs. I. Nanawallee, S. M. Emmanuel, A. I. Timol, Captain, Vice-Captain, Trainer: Mr. I. Nanawallee; Delegates to the D.D.L.F.A.: Messrs. C. N. M. Khan and I. Annari. Colours of the Club will be all blue with cuffs and collar white. Subscriptions £1 1s.

A farewell function in honour of Mr. Kadir Carrim of Randol took place in the Kruselo Indian School Hall. The gathering was well represented by the members of the Kruselo Sporting Club and leading merchants. The secretary of the club, Master Ismail Moolli, representing the school, read the address. The chairman spoke at length of the good work Mr. Kadir performed during his long stay in Kruselo. He was a keen promoter of sports and a public benefactor. Mr. Moosa I. Jossat in a neat speech, endorsed the chairman's remarks and said that Mr. Kadir's departure to India would be a great loss to the local club and the public. In reply Mr. Kadir thanked the members and the school for the address. He was deeply touched by the kind attention shown to him. He would never forget it. He sincerely pleaded to all to keep sports lively in Kruselo and to take keen interest in public matters affecting the Indian community. At the termination of the function light refreshments were partaken of. Mr. Kadir on his departure was garlanded in the oriental style.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પ્રકાશક ૩૨ મું.

ક્રીનીકલ, રુકવલ, તારીખ ૧૭ માર્ચ ૧૯૩૩

જાં ૧૧

નોંધ અને સમાચાર

હીંદને સંસ્થાનનો દરજ્જો અત્યા સિવાય બીજા દેશના દીંદીઓની સિધ્ધિ સુધરશે નહિ

આખીજીએ મરાઠના 'ઇન્ડિઅન રીવ્યુ' માં "સાઉથ ટેમ્પલ ઓફ ઇન્ડિઅન" પરિશ્રમો એ વિશયપર એક લેખ લખ્યો છે તેમાં દીંદ પદાર વરતા દીંદીઓને વિશે નીચે પ્રમાણે ઉલ્લેખ કર્યો છે: "ત્યાં સુધી દીંદુસ્તાનને પૂર્ણ સંસ્થાનનો દરજ્જો નહિ મળે ત્યાં સુધી સમુદાય વરતા દીંદીઓને કાઉન્સિલના સંસ્થાનો તરફથી મળતી વર્ષિકમાં કંઈ પણ વારે સુધારા થવાની આશા રાખી શકશે નહિ. દીંદુસ્તાનની બદલ વરતા દીંદીઓના સવાલનો જોએએ ખાસ અગ્રાસ કરેલો છે તે સમજાએને આ અત હસી ગયેલો છે. સ્વર્ગસ્થ એમલેનો મત અરિં હાકલો કરવાની કાઈ પદ્ધતી—

"સંસ્થાનોમાં આપણી વર્તમાન તાલીમનું મુખ્ય એ વસ્તુમાં રહેલું છે, કે આપણે દરજ્જો આપણા પોતાના બે દેશમાં જેવો જોઈએ તેવો નથી. જે ભોળાને પોતાના બે દેશમાં સંતોષકારક દરજ્જો નથી તે ભોળાથી ખાંડે સંતોષકારક દરજ્જો મળવાની આશા રાખી નહિ શકાય. કાઉન્સિલના કાંઈએ સાથે સમાન વર્ષિકને મારેલી આપણી લડત ખાસ કરીને દીંદુસ્તાનમાં જ ચલાવી જોઈએ."

"અનસિદ્ધ હક વેચી નહિ શકાય"

મા પેટાકે કંઈન સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટીના એક નેતા અને સા આ પાર્ટીના સરકાર વખતે યુનીયનના સ્વદેશ બતાવી ચંચી રતા અને કડાચ નવી ડાયલેક્શન સરકાર રક્ષણ વારે ફરી એ પદને જોવાવે તે કંઈ નવાઈ જેવું નહિ મળ્યા. તેમણે 'ડેન્ડ ડેલી મેલ' ના તંત્રીને એક પત્ર લખ્યો છે તેમાં લખ્યું છે કે: "ડેન્ડ ડેલી મેલ' માં મી. ડબ્લ્યુ ગેબર્નના એક પત્ર મારા જોવામાં આવ્યો છે જેમાં તેમણે "આપણે દરે સાઉથ આફ્રિકન છીએ નહિ કે બ્રીટીશ. એવા એક બાપણે વખવાના મારા કબ્જેનો ખુલસો માંચેલો છે. જે કબ્જે કબ્જે વચ્ચે કરેલી ખસેલના બે વખમાં કિનાયો બોલાય મળા હતા અને મી. ગેબર્ન દવાયેલા છે તેવી રક્ષણ થઈ ગઈ નહેતી. તેના અર્થ એટલેજ દતા, કે આપણે એક બીજા પ્રત્યે "બ્રીટીશ" અને "ક્રમ" એમ કહેવામાં નહિ બોલાવું જોઈએ પરંતુ સાઉથ આફ્રિકન તરીકે બોલાવું જોઈએ. તેમાં ફક્ત એ પોતાનો અનસિદ્ધ હક વેચી દેવાનું સુચવવાનો ઇરાદો નહેતો." દીંદીઓએ પણ યદ રાખવાની જરૂર છે, કે તેઓ પણ સાઉથ આફ્રિકન છે, અથવા તેઓએ સાઉથ આફ્રિકન થવું જોઈએ, એવું કહેવાય છે, ત્યારે તેઓ એવો અર્થ નથી લેતા, કે તેઓએ મરજીમાં પ્રાપ્ત પોતાની દરજ્જ

નીચકુલ મુશી વળી, તેઓના પ્રત્યેક કાર્યમાં સૌથી પહેલો વિચાર પોતાની માન્યતાની આપણને લેવો જોઈએ. આપણા માં પેટલાક અગ્રાસ કરેલો છે, કે જેઓ દીંદુસ્તાનના આ દુઃખના સમયમાં પણ અફિંચી નાખ્યા મદદ ત્યાં જાય તેની ઇચ્છા કરે છે. એવી વલણને અત્યંત અસ્વસ્થતાથી તરીકે જ વર્ણવી શકાય. દીંદુસ્તાનની ખરી મરીખીને વચેની લઈને આગામીનાં જે કારણ છે. આપણે સાઉથ આફ્રિકામાં એવી સ્થિતિમાં છીએ કે દેશમાં થોડુંક આપણી માન્યતાને સાર બચાવી શકીએ અને જતાં આપણે પોતાને સાફ પુરવું રાખી શકીએ પરંતુ આ ચર્ચા તો અત્યંતગતિ થઈ છે. જે વસ્તુ માફ મળવાની છે તે જે કે આપણે ગમે તેટલા સાઉથ આફ્રિકન બની જઈએ ત્યાં આપણે અનસિદ્ધ હક વેચી નહિ શકાય.

મેરીટાઈમમાં બહેર રક્ષણમાં હલાવવાપણું

મેરીટાઈમનની ટાવિલ કાઉન્સિલે બહેર રક્ષણમાં (અમલખીલા વિગેરેમાં) જુદી જુદી કેસો માટે મેસવ વિગેરેની જુદી સમવેકા કરવાની પોતાને સત્તા આપનાર બારા પસાર કર્યા છે. નાટક ઇન્ડિઅન મેસિસની મેરીટાઈમનની કાખાએ તેની સાથે વિશેષ હલાવનારે કામગીરી કરીએ છે.

ફીપુર્કના કેસમાં કાઉન્સિલની છત

પ્રેસ્ટન શિપટીક લીમીટેડ વિરુદ્ધ ફીપુર્કની ટાવિલ કાઉન્સિલની બોમ્બાઈનીની અપીલેટ કોર્ટને અપીલમાં મી. અરુડીસ રેટ્ટેકેટ કાઉન્સિલના લાભમાં સુકાઈને આપ્યો છે. ફીપુર્કના દીંદીઓએ મેન્ડ ટેન્ડર એક કમીસન સમક્ષ નિવેદન રજૂ કર્યું છે.

બારોલી તાલુકામાં જરકારનો અત્યાચાર

આ દેશમાં એક બારોલી તાલુકા વાલી બાપને સ્વદેશથી પત્ર મળ્યો છે તેમાં નીચેની બીના છે:—"શાંરમાં તાલુકા પરિષદ વારી તેના પરિશ્રમે ત્યાં પ્રદર ભાષ બનેને પકડી દરેકને ચારણ બાપને વર્ષની સળ અને હંડ થયો, એક બાપને તા. ૨૩ જાન્યુઆરીના રોજ ૨૫ વર્ષ અને રૂ ૧૦૦ નો હંડ થયો અને સળ થવાને બીજેક દિવસે માખલતારે માખર આવી થરને સીક ડોહી અને તા. ૫ મી કાન્યારીએ મહેસુલનો દખનો દેખાઈ કુલ જમીન અને થર વેચી નાખવાનું જણાવી ગયો. એટલેજ નહિ પણ એક સ્ટેડીને કાલું કે આફ્રિકા... બાપર કામગીરી હો કે મહેસુલના પૈસા અને હંડ બરી કે નહિ તે જમીન અને થર વેચી નાખી ખુતાર કરી દેશ અને અફિકાથી પણ કીપાઈ કરાવી થઈયું."

‘દરિદ્રતા’

‘દરિદ્રતા’ નામના ‘મર્નિંગસ્ટાર’ અને ‘સનડે મોર્નિંગસ્ટાર’ ના કાન્યા દેશ પુત્રામાં હવે યુએસ એસિસ્ટન્ટ સેપરેટ પેરેલેલ એન્ડ અમારી પાસે આવેલા છે. તેના તંત્રી મી. આર. વી. કાન્સી છે પણ ખરા તંત્રી તો અદ્યક્ષા ગાધીજી છે. યોગદાતા યોગદાતા સાત સેપ્તેમ્બર તેમના સદી સાથે હવાયેલા છે. સપ્તાહિકનું વાર્ષિક જથ્થાનક રૂા ૮ છે જેને ‘યંગ પ્રિન્ટિંગ’ વાંચકને દેવાયતા દત્તા અને અધીશના રજા જવા પાડે તેની મોટા જથ્થામાં છે તેઓને ‘દરિદ્રતા’ માં ‘યંગ પ્રિન્ટિંગ’ સંસ્થાન યુએસ જથ્થાથી ફર માત્ર એટલેજ છે કે જ્યારે ‘યંગ પ્રિન્ટિંગ’ શાબ્દિકી વિધિઓની ચર્ચા કરતું હતું ત્યારે ‘દરિદ્રતા’ માં ‘દરિદ્રતા’ તીજ નથી છે. સંજ્ઞાતીન છે તે કુદ ગુરુતમાં મુજબતીમાં પણ બહાર પડશે.

“પ્રિન્ટિંગ ઓપિનિંગન”

સુકાર, તા. ૨૭ માર્ચ ૧૯૩૩

કોસવાલ પ્રિન્ટિંગ કોમર્સિયલ એસોસિએશનના બેન્ડ ટેન્ડર એક્ટ કપરના નિવેદનનો આપરનો ભાગ આપણી દેશ આ અંકમાં આપણે છીએ. યોગદાતા અદ્યક્ષામાંપર તેના કુદ દેવાલ છાપી ગયા તે વખતે અમે ફરેલી ટીકામાં કંઈ પણ ફેરફાર કરવડું અમે કારણ જોતા નથી. નિવેદનનો પ્રથમ ભાગ તેના પ્રતિદાસિક અવલોકનને મારે વધુઓ છે. બીજા ભાગમાં સવાલ કપર રજુના દ્રષ્ટિએ ચર્ચામાં આવેલા છે. ફરફમાન કપરવાપણનો સિદ્ધાંત સારો નથી અને રજા નથી તે અમલમાં મુકાશે છે ત્યાં ત્યાં તે સારો નિવડયો નથી જે વસ્તુની ચર્ચા પણ નથી. પ્રત્યક્ષવાપણ એજ આપણું બાળ છે એ સ્વિકારી લેવામાં આવ્યું છે અને તેમાંજ જરા સારી રિજિનિને મારે બીજા માનવામાં આવી છે. આગળ કપર વધુ રજુઆતો કરવાનો અને કપરની સામે વિરોધ દર્શાવવાનો દર કપર શખવામાં આવેલા છે ખરો પરંતુ તાલ તુરતને મારે તે કોસિસીએશને કાલેસર રિજિનિ સ્વિકારી મકને જોતા દરમાં જ્યારે ખુદની માંગણી કરી છે જેઓએ કાલેસર સ્વિકારી લીધેલા છે તેઓનામાં એ સિવાય બીજું ન થયું જો. કોસિસીએશન જેવો દાવો કર છે કે તેનું પગલું ફેરવે કોસિસીએશનના કરતા વધારે કપરકારક નીવડશે એ વિશ્વિત્તન મળી જાય છે. એક કામ જે રજુના સામેને ખાતર અને તેનું માનવન સમન કરી લેવાને તેમજ તેમ છે તેને પોતાને સુધરેલી કામ કહેવાવડાવડો દર નથી. દોહી કામ પોતાના કલના પ્રાચીન સંસ્કૃતિની ધણી મમરી ફર છે. શાસ્ત્રીય અને બીમતી સંસ્કૃતિ નાગરુએ આ દેશની મુજબાન લીધી ને વખતે તેને વિશે મોટા મળ્યામાં કુદકર્તા દત્તા એવી કામ આ દેશમાં રૂા શેડી કપાવા દેવાના મદલમાં મમે તેનું માનવાંજ થતું હોય તે સ્વિકારી લેવા તેમજ થશે એવી આશા નો મજ રખાય. તેવી કામની પાસેથી નો એવી આશા રખાય કે એવું માન અંગ સદન કરવામાં કરતાં મરણુને કોટવાને તે તેમજ થશે. અમવા તો, જે એટલી દિગ્મન ન હોય તો આવા દેશને ફેરવી સવલ કરી પોતાના વતનમાં મમે તેવી રિજાનમાં જરૂર રહેવાડું

પસંદ કરશે. કોસવાલની દોહી કામ ફેરફારી રીતે એ બને માંથી એક માત્ર લેવાને તેમજ નથી. એ જોતાં તેને વિશે એટલુંજ કરી થકાય કે પોતાના કર્મના કળ તે બેજવડો.

દોહ સરકારના એજન્ટ પોતાના જમદાર આપણોમાં વખતો વખત રૂા રજા છે કે દોહી કામ આ દેશની આપી વસ્તીને જે કકાલ કામ છે અને દોહી સવાલ જેટલો જતાવવામાં આવે છે તેટલો મુરદો નથી. તે રાજકરતી પ્રજા જરા વિદારતા વાપરે તો તેનો મિશલ મરીવારમાં આવી કકાય તેમ છે. તેમ જ્યાં ને છલામકાપણ એજ આ દેશમાં આપણું આવી હોય અને દોહ સરકાર જે મુજબીજ તેની સામે સપ્ત વિરોધ દર્શાવતી અવેલી છે તે પણ એ સ્થિત સાવવામાં સામેલ થાય તો આપણે દેશ જોનો કાલો નામનો કે સરકારનાં અમે વમર સંજ્ઞા રૂા ફરે દેશ આપણી મમનીજ છે. ફર જે કામ નાતીનેજ સાધી જીવું સ્થાન આપે છે તે કામની પાસે કાલે પણ સરકાર તેના પ્રજાતી વિરુદ્ધ કંઈ પણ કામ કરતાં કકલેજ નહિ થું એ નીતી, એ સ્વમાનનું બાન, એ સ્વિકારિમાન, એ કુચ મારિત કે ન કામ પણ સુધરેલી પ્રજાનું મુજબ છે તે આપણી કામમાં ન ખરું અમને સ્વિકારતાં મળુંજ કુચ થાય છે કે એ વજુની આપણામાં આવી ન. તો આપણે આપણી આલ સુધારીશું નહિ તો યોગદાતા વખામાં આપણે જોઈશું કે આપણે મારે યવવા તેવો ફરફને આ દેશ માં પણ નહિ રહે તેમ ફરફતાત પણ આપણને ખુસા રામે સરકારનાં લખપારો આ દેશમાં તો આપણને અરજુઓ કરવા માં આવી રજા છે પણ ફરફતાતમાં પણ આપણી મળવી ખરા અરજુઓમાં થશે. આજના અરજુઓ તો દરિદ્રતા કહેવાય છે આપણી રજિનિ તેઓ કરતાં કલતી મળાશે.

કેપટાઉનમાં હાઈ સરકારના એજન્ટ

મુરોપીયનોમાં કોલકાચ

(આમારા અગરપત્રી વરજી)

કુવર સર મકારાલ સંતિ અને તેમના માર્ગજિન જેઓ કુનીયનમાં આવ્યા પાડ પહેલીજ વખત મયા મસમાં કેપટાઉન આવ્યા છે તેઓ મુરોપીયનોમાં પણ મોહપ્રીય પણ પડ્યા છે. કુવરાજી બેડી મકારાલ સંતિ પોતાના કામતી દેશ મેલાઓ ઠોપાયા અને તેવો પોપાલ એ કહેરમાં આવેલ જોવામાં આવતો દોપાયા તે કુવર સાહેબના કરતાં રિજિપ મુરોપીયનો આવેલ છે.

કેપટાઉનમાં તેઓ રાજેશુમાં રહે છે જ્યાં પણ પ્રતિષ્ઠિત મુરોપીયનોને તેઓએ માર્દીઓ આપી છે. મી. તેમ, માર્ક કમીકન લોક એધાપાટીય એફરોને પણ ટી માર્દી આપી હતી અને તામદાર મરરનર જનરલ લોાં કહેરેન્ડા અને બેડી કહેરેન્ડાને કીનર આપ્યું હતું. જે માર્દીઓ જમ્મકાન મહેમાનોને દેશી મદારીના જેઓ કાપી મુરોપીયનોને આનંદ નાવતાં દતા

કેપટાઉનમાં કોસિસી તરફથી સત્કર

કેપટાઉન કોસિસી તરફથી એજન્ટના માનમાં સીડી કોલમાં કહેરના મેમર બી. રીકનના મુજબપણા રેકન મેમાવડો મમે દત્તા તેમાં એજન્ટ આપણ કરતાં કેપટાઉનની મારી

પ્રજ્વળીતોનાનુસારેપ્રાપ્તોએ વરદાન પ્રત્યક્ષ ઉદાર તીર્થની તારીફ કરી હતી તેમજે જ્ઞાપ્યુ કે એકીવાદીએ ૧૨૩૬ કેપટાઉનની તીર્થ દરેકા પુત્રીવનના અન્ન પાત્રોના કરતાં ઉદાર રહેલી છે અને કેપટાઉન નગર પ્રજ્વળીતોના હરોળે હમેકાં ટકાવી રાખે છે એ એકીને પછે જાનવર થાય છે. કેપટાઉનમાં એ નીતી ચાલુ રહેશે અને જુદી પામશે અને પુત્રીવનના અન્ન પાત્રોમાં પણ ફેલાશે એવી તેમજે જ્ઞાપ્યુ દર્શાવી હતી.

અનુસીધાલીદીએ સાથેના હોદીઓના અંગ્રેજ નિષ્ઠા જોમતા એકાન્તે કહ્યું કે તેમના સમજવા મુજબ એ આપતમાં હોદીઓને હાથી દરિયાઈ કરવાનું કારણ નથી અને કેપટાઉનના એવર અને કોરપોરેશનને તે મદદ કામની વાત આજાર માને છે.

પુત્રીવનના પ્રધાને તરફથી તેમના કલેજા સારાર માટે આજાર દર્શાવતાં તેમજે મહુડા પ્રધાન અને કેપટેલનો ખાસ આજાર માને છે એમજે હોદી એકાન્તે માટે સરકારી નાજામાંથી આ પહેલીજ વખત રાકત આપવાનું કમ્પ્યુટ્ડ હતું.

જાનને સરકાર વચ્ચે સમજવતી ટરીએ તેમજે જ્ઞાપ્યુ કે તેમનું કામ મુશ્કેલ છે, પરંતુ કામ કે જેનું પ્રતિનિધિત્વ પ્રાપ્તવાને તે અર્થ છે, તેને રોકા મળવાથી તે મહુડા સરજા મદદ પડે છે, એ તે રોકાને વિશે તેમને ખાતરી હોય તે તે પોતે અને તેમના રહાજ જાનને પ્રજ્વળીતો વચ્ચે કારણ અંગ્રેજ સ્થાપવાને પાત્રથી જાનનું સમજું કરશે.

કુવરાજીએ આજોને તેજોનાં કામે રહેલા પ્રકોષ સવાલ માં પોતાનો ફરિયા આપવા જાણાવ કર્યું હતું.

હોદીસ્તાનનું નવું રાજ્યપ્રધાન

પુત્રીવર્સીએ હાલ તરફથી અપાયેલા અંગ્રેજ આપણ કરતાં કુવરાજી મહાસાબ મોમે હોદીસ્તાનના વર્તમાન રાજ્યપ્રધાનનું કુલ વર્ષેન કર્યા પાઠ જ્ઞાપ્યુ, કે હોદીસ્તાન રાજ્યપ્રધાન સવાલ મામે છે અને તે દેવે પોતાના વર્ષોની અંદર તેને મળવા જોઈએ, એ સુધારાની આડી આર મોટી મુશ્કેલી છે. પહેલી તે હોદીસ્તાનનું કા. ખમતિ પાઠ કરતાં હોદીસ્તાનની વસ્તી કદ કરકારી છે, અને આ મોમે આખા દેશમાં વૃદ્ધિ-શયેલા અને વિગત વિગત અપાયેલા જોમનારા છે. એ ખમ્ છે કે હોદીસ્તાની જાણવાથી ચાલુસ હોદીસ્તાનના મોટા કામ માં રહી કહે છે. દેશના એ માનવમા છે. પરંતુ દેશમાં અનેક બોલીઓ છે અને અંગ્રેજ પ્રાવને પોતપોતાના સવાલોનું સમાધાન આપવાનું છે.

ખીજા મુશ્કેલી હોદી અને મુશ્કેલી વચ્ચેના મહાવનેની છે. જાનને વચ્ચે કુવરાજી થયા કરે છે, એ કે તેને વિશે અતિકર્યોક્તિ થયું થાય છે. આજુ પુરોષ કે જેની કુલ વસ્તી હોદીસ્તાનના કરતાં મોટી છે, જતાં આ હોદીસ્તાનના કરતાં કદાચ વધારે કુવરાજી થતાં રહી. પરંતુ આ મુશ્કેલી મુશ્કેલીને તેજોના અંગ્રેજા મુજબ તેજોના કદ કરતાં વધારે પ્રતિનિધિત્વ આપીને કરવામાં આવી રહી છે.

ત્રીજી મુશ્કેલી દેશી રાજ્યોની છે. ખાટીક હોદી અધારે પ્રજ્વળીતના ધોરણે આમળ પધેલ છે અને દેશી રાજ્યો જેમાં હોદી રાજ્યોના રાજ્ય કરે છે આ એકદમ જાણ છે.

ચોથી મુશ્કેલી હોદી કરકારની છે. હોદીઓ કાવેરી જીવન માં સમજાય રહેક રિશ્તો એ જાણ ચુકેલા છે. અને એ ખોટીક હોદીસ્તાન કોડી જાણ તે રાજકારણનું વડ સેવાને પણ હોદીઓ

મળા રહે પરંતુ કરકારમાં તેજોને કમ્પુ રથાન મળેલું નથી.

અરકરને દેશી જનારી દેવાની ક્ષિપ્રમાણ આવી રહી છે. હોદીસ્તાનની અધિષ્ઠાની સરકાર કેરક મમે એમાં દેશી રાજ્યોના પણ સમજાય થશે અને પ્રતિષ્ઠા કાઢીસોને વધારે પહેલો જતાઓ આપવામાં આપશે એવી હોદીસ્તાનના કાની મુશ્કેલીન દૂર પરી એકરે ખાટીક અમલ હોદીસ્તાનના યોજાને સામ-રાધ નીવડેશે એ એ વિશે મને અચાચ કંઈ નથી. જોમલ કહેનકાલેના રિવસો પાઠ હોદી સ્પષ્ટને પણ નહિ કોઈએ જોય તેજે કશાએ છે. ખોટીક રાજ્યોમાંએ કેટલીક જાણતોમાં વધારે પડતી સારવાની રાખેલી છે. અને જમાલ સુધારાની જાણતામાં વધારે પડતી જીરવા જતાવેલી છે. તેમ જાં દુ કમ્પ્યુ જુ કે હોદીસ્તાન પોતાના તેમજ મેટ જીટનના અકાને આતર હમેકાં ખાટીક આપવાનના એક અમલના આજ ટરીડન રહેશે.

અંતમાં તેમજે જ્ઞાપ્યુ, કે વ કમ્પ્યુ જુ કે સાકલ આ-રિયા અને હોદ વચ્ચેનો અંગ્રેજ એ તે કરતાં વધારે કારણ હોય. આ દેશમાં એમ વધારે જુને થશે જાણે જુ તેમ વધારેને વધારે મારી ખામી થાય છે, કે હોદી આવલ થયેલા નજરો છે અને તેથી તેનું રહેલાપ્રથી અમાધાન થઇ કહે તેમ છે. આ દેશની આખી વસ્તીના મજુ કે કદાચ ખામ એ કદા મામલ હોદીઓ છે એકલી ન્દાની વસ્તીના સવાલનું સમાધાન કેમ ન થઈ કરે?

જાનને દેશોને માટે વહેતર છે, કે તેજો વચ્ચેનો અંગ્રેજ વધારે કારણ રહે અને મારી ખામી છે કે જાનને વચ્ચે જાણવરક આવી જામણી હોય તે અંગ્રેજ અંદર સુધરશેજ

ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કમર્શ્યલ એસોસીએશનનું નિવેદન

(અમા અંકથી માલુ)

વર્તમાન રિશ્તિ

૧૯૨૨ નો એકીવાદીક ટેન્ડ ટેન્ડર એકર વધાર મરાથી રેન્ડ તેમજ સામાન્ય રીતે એકાન્તીસમજેમાં હોદી રાજ્યની રિશ્તિ થયીજ મજકીર થમ પડી છે. હોદીઓના સમજા મોગવટા અને રહેલાજના કાવદેસર મા મેરમારેવજાનો છેવટને માટે નિશાક લાવવામાં આવવાનો છે અને એન્ડી-એકીવાદીઓને આમરી સામેનો વિરુદ્ધ મલ પુર એકથી રજુ થશે આ કારણને લીધે અને આમરી ત્રીજી રીજીક કે અન્ન કામેને આમરીથી કરુ પણ કરવાનું કારણ નથી, એ સિદ્ધ કરવાને વર્તમાન રિશ્તિઓ અને કુકમાં રજુઆત કરવા છમ્મીએ છામે

ટ્રાંસવાલમાં સમજાય સાત કામ પુરોષીયનો અને સમજાય કલ કામ નેજીવો છે. ૧૯૨૨ માં હોદીઓ ૧૭,૫૦૦ હતા અને આજોને અકલેટા પંદરથી અકાર હમ્મરેનો છે. એ આજોને કમિશ્નમાં અને તે પણ એકીવાદીઓની કુલ અંગ્રેજા ટ્રાંસવાલમાં આજે વીસ હમ્મર કરતાં વધારે નથી. આ પ્રાંત માં સમજાય ચાલુસ પુરોષીયને એક હોદી અને એકમે હોદી મિવાધનાઓએ એક હોદી છે. ૧૯૨૨ પાઠ હોદીઓના કદા માં થટ કે મએકા અને માન્યો છે. પણ ૧૯૨૨ ના વસ્તી મવકમાં હોદીઓના સમાવેક કોઈ કરવાના નાવેલો

સામેની ઉપલી દરિયા કિનારા પાસેની જગ્યા પર છે.

પરંતુ આ આરોપો તરફ ધ્યાન યોગ્યતાથી આપણે દેવ માત્ર કબીલનને એટલું જ પતાવી આપવાનો છે કે આપણે વેપારી હરીફાઈને બંધરમાં અને યુનીસીપલ પાલિકામાં જમાવે આપણ છે જારે આપણે અવગત બીજા કોઈ વાં અને તેથી આપણી સામેની હરીફાઈને જમે તેવા હોય છતાં તેનું પરિણામ હમેંકાં આપણી કીલ્લાબાની સ્વતંત્રતા પર પ્રહાર કરવાના પ્રયત્નોમાં આવેલું છે. કીલ્લાબાની વેપાર એક આપણે આજે એક રાજ્યનું સાધન છે અને કીલ્લાબાની સ્વતંત્રતા વિના વેપાર કલેષ કેવળ અશક્ય છે આથી જમે વિનંતિ કરીએ છીએ કે આપણી સામેનો વિરોધ, પછી તે અને તે સ્વતંત્રતા હોય, તેનું મુળ કારણ વેપારી હરીફાઈ છે એ આપણે નિર્ણય અરણ્ય એવા અર્થથી નથી અને કબીલને એ મુદ્દો ખાસ ધ્યાન માં રાખવાની જરૂર છે.

આપી પડનારી મુશ્કેલીઓ

હવે જમે બેન્ડ ટેન્ડર એક્ટના અનુસાર અને ૧૯૨૬ અમલદારી આપણી ઉપર આપી પડનારી મુશ્કેલીઓ વિશે સામાન્ય રજૂઆતો કરીએ. યોગ્યેષ્ઠ અસાધ્યતાથી હોંડીઓને અંતર ખાતલ કરવાથી કેટલું આશ્ચર્યના પરિણામ નીપજશે એ અજાણવાને આગેજી જરૂર રહે છે તેઓની રાજ્યના સાધનો અર્થ રહેશે આજુબાજુના અસાધ્ય નિરાધાર અને કુખી હોંડીઓ વડે અસાધ્ય જરી અને તેનું પરિણામ તેઓની પોતાની અને અન્ય કામોપર કેવું થશે એ સ્પષ્ટે અનુમાની શકાય છે. ૧૯૨૬ ના મામલેન્સીસ (કેન્સીસ) યોર્ડાન-મધી રિજીસ્ટર વળે વધારે અંકીર અનેલી છે એ કામચાલી રચાતેક અસાધ્યોને પરવાનાઓ નામંજુર કરવાની આ પદ્ધતિ વાર નિર્દુષ્ક સત્તા મળેલી છે.

મોટી રાખવાની નીતીના મુળ પરિણામો રહેજે સમજી શકાય તેવા છે. આને પોલિસેસ અસાધ્યતા બોલવડો. હરી રહેલા મોટા અમલો હોંડીઓ પોતાના સાઈલ આઈડીઓમાં પંકા કરેલા હોંડીઓને પોતાની રાજ્ય કીલ્લાબાને તે અસાધ્યતાની બહાર કાઢી મુકવાની જરૂર પાડવામાં આવશે તો આજુબાજુના અસાધ્યતા આવી પડનારી કુખ અને ઝીલવા કદાચ થોડા વખતને માટે અંકીરો પરંતુ અટકાવી તો નહિજી શકાય. વળી તેનું તારકાલેક પરિણામ એ આરો છે જરીજ અસાધ્યતામાં બીજ વધશે અને તેની બીજી બંધેર તંદુરસ્તીને અનિવાર્ય જોખમ થઈ પડશે અને કામદેસર રાજ્ય નહિ મેળવવા દેવાને બીધે જોરકાવડે મેળવવાનું ઉત્તેજન મળશે; વળી આપી નીતી અમલાર કરવાથી હોંડીઓને પોતાની રચના અને માલ મુશ્કેલીઓને પાછીના મુલે મેચી દેવાને જરૂર પડશે અને તેથી હોંડીઓને મોટી આર્થિક ખોટ સહેલી પડશે; પરંતુ આ દેખાતી મુશ્કેલીઓ ઉપરાંત બીજી મુશ્કેલીઓ પણ આપી પડશે. જે હોંડીને પોતાનો વેપાર બંધ કરશે પડશે તે જમે કાચી તેજે માલ ખરીદેલો હશે તે મુશ્કેલીવન હોલસેલ વેપારીને નાજી મુકવી નહિ શકે વળી એ હોલસેલ વેપારીને તેમ આશની અભરની ખોટ થશે જેના અભર કાચે કરી અજાણે. જરીજ મોરારે, મેટીવને અને કામરેને પણ ખોટ સહન કરવી પડશે. તંદુરસ્ત એકીબાદીક હરીફાઈને દુર દરવાથી તેઓને ખાલેના કામ વધારે આપશે પડશે, તેઓની ખીરની જરૂરો પ્રતિબંધિત થશે અને તેઓને થણીજી કાલકારીએ એમવવી પડશે. મહત્વની જાના એ છે કે માર્ક પણ કબીલન અમલ હોંડીઓની વિશ્વમાં જુગાની આપવાને કાંઈ પણ હોલસેલ વેપારીઓ કહી નકાર આવેલા નથી. તેઓ સમજે છે કે

હોંડી વેપારીઓને તેઓને પોતાના માલને માટે કીમતી અને અસાધ્યતા અભર મળે શકે છે. એ ઉપરાંત રણી મેંડરને પણ મુશ્કેલી થશે અને વળી મુશ્કેલીવન પરથણીઓને પણ ખોટ થશે. અવશે જેમીસાકીનના પચણોના હાથેલો અમલ, મેટી, મેટીસન, મેન અને માર્ક રાજ્યની વચ્ચે આવેલા નોંડામાં આવે એકામાં એકા આઈ કુશને આથી પડેલી દેખાય છે વધારેમાં જ હોંડીઓની કુશને છે કે જે કામદારો અખત અમલ કરવામાં આવશે તો અરજિય થઈ પડશે. જે એકીબાદીઓને કાલી મુકવામાં આવશે તો તેની વાર્તાલિક અભર એ થશે કે મુશ્કેલીવનને અભરી ખોટ થશે અને આઈ-કલરી રીતે મીલકતની હોંડન થરી અવશે યુનીસીપલિટીને પણ ખોટ જશે વળી એ પણ વાર રખડુ ખેડમે, કે થજા અસા મુશ્કેલીવન પરથણીઓના મકાને મોન્ડાઈ છે અને તેથી પરથણીઓ પાવમાલ થશે અને મોન્ડ હોલસેલ મોટી આર્થિક ખોટ થશે.

આપણે કરવાનું

આપણે જમે આપણી દરખાસ્તોના સામાન્ય નિર્ણયોને આપણે કરીએ. પહેલા માર્કમાં જમે અજાણી થવા છીએ તેમ અમુક અસાધ્યતા અંકીરમાં એ દરખાસ્તો વિષયક કરવામાં આવશે. પરંતુ આ સામાન્ય નિર્ણયનો મુળ હેતુ એ દરખાસ્તો કરવાને જમે જેવી રીતે દરખાસ્તો છીએ એ અતાવવાનો છે. જમે એ અતાવવાનો પ્રયત્ન કરી મુશ્કેલીઓ કે જે રિજિસ્ટરમાં જમે આપી પાયા છીએ તે રિજિસ્ટર માટે જમે પેને અપાવવાને નથી. બેન્ડ ટેન્ડર એક્ટના સામાન્ય અમલદારી આપણી કામપર અભરી અસાધ્ય આપી પડશે અને અન્ય કામપર વાર્તાલિક અમલદાર આપી પડશે અને આપણી કીલ્લાબાની સ્વતંત્રતાની સામે જમે તેથી વિરોધ હોય છતાં તે કંઈ પણ આપણે વચરેના છે અને મુખ્યત્વે વેપારની હરી ફાઈન બીજી છે.

આથી જમે જે પહેલા મુદ્દાપર રજૂ અપવા મુશ્કેલીઓ તે એ છે કે આપણી વર્તમાન મુશ્કેલીઓમાંથી જમી કાપવાને માટે આપણે માટે કંઈ પણ રસ્તો નથી લંબાય કે આપણી કામની કુશરતી દર્શાવે માટે કબીલનના અસાધ્યતામાં મુતી સમયો કરવામાં આવેલી હશે. જમે એટલું તો રજૂ કરી મુશ્કેલીઓ કે આ કાંઈ પણ કામની સામાન્ય રીતે કામ તે કરતાં વિશેષ નહિ કામ. વળી એ દરેક સાઈલ આઈડીઓ અમેકા હોંડીઓનીજી થશે. જે અનિષ્ફળ આઈડીઓને માટે કંઈ પણ અમલ નહિ કરવામાં આવે તો જમે માત્ર એટલું જ કહી શકીએ કે અરકાર કલે પછી જે કંઈ પણ થમલા શેશે તે માત્ર કુલ મુશ્કેલીના અંતિ અપનારાજ રહેશે અને થોડા વર્ષની અંદર જોરકાવડે એમવડા અને રહેલાજીની આપણી તકલીફ પાછી ઉપરિષ્ઠ થશે.

આ મુદ્દાપર જમે એટલો અર દરેકે તેરલો જોડો છે કેમકે આપણી આપણી કામની અનિષ્ફળતા આપણે આ અમલમાં જેવી વચલો સેવામાં આવે છે તેના ઉપર રહેશે. જમે એક નકાની કામ છીએ; કાંઈ પણ તવા હોંડીઓ કોફુ-સ્ટાનથી પણ કામલ થઈ શકે તેમ નથી તેમ મુશ્કેલીવનના અનિષ્ઠ પ્રતિબાધી પણ કામલ થઈ શકે તેમ નથી. વેપાર એ એકજ આપણી આઈડીઓના સાધન છે આપણી અને આપણી આઈડીઓની અસાધ્યતા મુશ્કેલી અપાને માટે આપણી આપણી પણ મુશ્કેલી પડતી છે. એ મુશ્કેલી નહિ એકજ કે કાંઈ પણ અપાને કામવડી કરવાની નીતી, પછી તે મુશ્કેલીવન હોય કે મુશ્કેલીવન હોય, તેની સામે આપણે કમેકમે વિરોધ છે.

છે, અને એ કાનો મલ્લિક મનાવેલ છે. તેની અસર એ થશે કે નિરંકુશ કમીશનીના પંચમાં તે સંપડાઈ જશે.

ખીજો એક મુદ્દો કમીશનને મેલવાનો છે તે એ કે કેલકાસ એવા રાજ્યમાં જોવા દરેક કે જેમાં કોઈ કોઈ કમીશનની નીમણૂક પહેલાં અને કોર્મો કરવાની તોડીક મદદર થકા પહેલાં હિંદુસ્તાન આક્રમે મહેલો કમી તેમાં કોઈ અહિં પાછો ફરે તે સારે કલમ નોંધે, કે પોતે પોતાના કમ પછ પાંદે વિના સ્વતંત્ર રીતે અથવા તેા જોસોસીએકનની મારફતે પોતાની સ્વુખ્તાતો કરવાની તર મુલાવી દીધેલી છે. અને કમીશનને વિનંતી કરીએ છીએ, કે આવા રાજ્યમાં કમીશનવાની અકમતાનો ખલાસ કરી તેને મારે મોખ્ખા કામે તેવી કમીશનને અભામણી કરવી.

અંતમાં અમે ફરી ફરેલી સ્થાનિક તપાસ તરફ ખ્યાન બેઝીએ છીએ. અસંત ધારપૂર્વક અમે અજ્ઞાવવા કમીશને છીએ કે કમીશનને કાગલા વચ્ચેના પંક્તિના પ્રતિનિધિઓ સાથે સમજા મલાઓની અન તપાસ કરવી. અમુક સમાની સામાન્ય સ્થાનિકોને એકાએક તેમાં ખલાસ ખાનેરપરથી આવી કમીશન નથી અને તેમાં જુદી જુદી કોમોના સોમવટા અલગ રજાવાચકા હોય અર્થાત્. આ મુદ્દાની અમે ખાસ મોંઘ કમીશને છીએ કેમકે અમારી પોતાની તપાસ ઉપરથી પ્તવોની આશીએ. અમે એમ કહયા છીએ.

ફરી અમે પ્રત્યેક અવા કમર નીમવવાર મોંઘ કરીએ અને તેના અંતરમાં અલગ અલગથી કરીએ અંતમાં અમે ફરી એક વાર અવિચ્છની એકાદો અને સ્થાન મરના કમ પંક્તિઓને મારે પુરતી સમજા કરવાથી અમક ઉપર કાર છીએ છીએ. આ મામલમાં ત્રણ નીતી અખલાર નહિ કરવામાં આવે તેા કાદી કામને મારે દુખ અને અજાનિતોત્ત વાસો રહેશે.

વિવિધ સમાચાર

આર્થિક બેનેવોલન્ટ ફોન્ડ—૫૦૦ પીટરમેટીટક રકીટ, મેરીટકમર્ચનું નવું આર્થિક બેનેવોલન્ટ ફોન્ડ પ્રુથું મુકવાની કીવા મેરીટકમર્ચના મેરના દરને કમીવાર મારી લા. ૧૮ થીએ ખચેરે રા વાચે થશે.

યુનીયન પાસપોર્ટ—એમીલ તા. ૭ થીએ યુનીયન પાસપોર્ટ વીચેરાઈ જશે અને એમીલ તા. ૨૨ થીએ નવું પ્રથમ મંડળ નીમશે. એ તા. ૧૭ થીના જીવવારે તરી મુકાઈ થશે.

મારની કાળાપર હેવાનીયત—કાકાકરંકોપં કીટીકટના કાકાકાલના ૨૭ વર્ષના એક કાગરને પોતાના ૨૨ વર્ષની વધના યોદીતરોટ જાતીના તોકરનું યુન કરવાના આરોપ મારે કમીટ કરવામાં આવ્યો છે. એક નેટીય આશીએ જીવવામાં મારનું વર્ણન આપણે અજ્ઞાતું કે તેના કાક પચ વાખા પછી ૭ દુટના મેલાને અધિવાના પદાના નકલ વાળા વામથી માર મારવામાં આવ્યો હતો. કીટીકટ સરખને અજ્ઞાતું હતું કે મળા માને પંક્તિએ કોઈ એવાથી મરજી નીપવનું હતું તેમ નેકટના એમાં આ ખીએ કેમ.

હિંદી ફરીયાને છુટકવા મારે સજા—એક કોઈ ફરીયાની પાસેથી પા. ૪ ની રકમ અને એ આંદીની મારથી કાચેની નાકરક કુટી એવા મારે નીમકસ સ્નામને ઉચર ૨૭ અને એકાંદીસ મોલા ઉચર ૨૦ ને અરમીરકનની કોઈમાં ખમ.

કરવામાં આવ્યા હતા. મોલાને માર માસની સખત ફેની અલ્લ થય છે અને સ્નામનેતને વજી વધી મારે ફેરમેટીમાં મોકલવામાં આવ્યો છે.

કેડી આરખને સજા—અકમક બીનકદ નામના આરખને અીએને મારમાં નાખવાની મોટી ફવાએ આપી મોલાને બેતરવાના કુન્કા મારે એકાંદીસમર્ચમાં વજી માસ ફેની અલ્લ થય છે અને નક્કીય એવામાં મોટો દોષ કરવા મારે વજી માસની સખ મુકવવી મખવામાં આવી છે.

કેડીઆરખાએમાં 'સારત સમાજ'—'સારત સમાજ' ના સેક્રેટરી કેલમોઆમેયી કપી અજાએ છે કે:—અનેતા કેલકા દહિં બાકમે તરફથી મળા વરકનો મારેઅર માસમાં એક ખાનગી જનરલ સમા મળી હતી. તે સમામાં ફાવ કરવામાં આવ્યો હતો કે આપણે એક સમાજ સ્થાપવું જે ફાવ' સર્વપ્રથમે ખાસ થતાં વરતલ નામદાર કરકારને રજીસ્ટ્રેશન કરીશીકેટ મારે અરજી કરવામાં આવી હતી. જે અરજી નામદાર સરકારે ખ્યાનમાં મર્ફ માલુ વરકની અનુ-આરી માસની લા. ૧૪ થીએ સમાજને કામીસરનું રજીસ્ટ્રેશન કરીશીકેટ આપવામાં આવ્યું છે. અરજમાં અજ્ઞાવવામાં આવેલી ફેરક વિમોના નામદાર સરકારે મંજૂર ફરી છે જેમાં નામદાર સરકારેના આ સમાજ અંતરકમપુર્વક આભાર આને છે. સમાજનું નામ 'સારત સમાજ' રાખવામાં આવ્યું છે. જેના મુખ્ય ઉદ્દેશ પરસ્પર આત્મકાવ વમારી એક ખીલના કુખાદામાં મરકનીક થવું અને વેદ કર્મની વેળી ફેરવી, વજી જેમ અને તેમ અલદી એક રાત્રીજાળા અને કાપણેરી બેકવાને સમાજ પોતાથી મનનું કરશે તથા ક્રીસવાચકી આવતા જતા વેસેઅરો મારે સમાજે રાખેલા મકાનમાં મતરવાની સમય રાખવામાં આવશે. મજુર સમાજની એક અલેર સમા લા. ૫-૩-૩૬ ના રાજે મળી હતી. જેમાં પ્રમુખ આદેશ નારજીભાઈ કીતાભાઈ તથા કીપુત કે. જે. વર્મા તથા અન્ય મરકમેએ 'આપણું કામ' એ વિવિધ તરફ અસર-કારક કાપણે કર્યાં હતાં. કાર નાદ કેક અનાર આમએને દારોતર એનાલન થી નાક તેએના માનમાં નાકુભાઈ ફરીલાઈ મારતર તરફથી આપણીને મેલાવશે કરવામાં આવ્યો હતો.

કેડીઆરખાએમાં આવકવેર કામે વિરેક—કેડીઆના મોલાએ તેએાવ આવકવેરો નાખવાના કરકારના ફાવની સામે વિરોધ ફાવતાં એક પીટીકન અસ્થાન પ્રથાનપ મોકલવાને તેવાર હતું જે જેની ઉપર મેન્સર એક કોમરની એસોસીએકનના પ્રમુખ, કાર્મર એસોસીએકનની અવેન્કનના પ્રમુખ, અને ખીલ અધીના નેતાઓએ સહીએ કરી છે.

હિંદીમાં રાજકીય સુધારા—હિંને મારે તપા રાજકીય સુધારા કમપનાઈ નામીયું "બ્રાકટ વેપર" આજે (પાઈ લા. ૧૭ થીએ) હિંમાં અને હાંકન એક સાથે પ્રસિદ્ધ થશે. તેમાંની કરખાસ્તોથી વાજે થવાને હુંક મુકવ મુમવની રહી પાસમેન્ટની ખાને સમાએ તેની ઉપર અને તેમાં રજાવીત મેલેલી નીતી ઉપર સલાક આપવાને એક સંકુલ સીમેકેટ કમીટી નીમવાના ફાવપર મર્ફા ફરશે. કમીટી મરકર પહેલાં પોતાના કામનો આરંભ કરી ફેશે.

હિંદુસ્તાનની જેલોમાં અંગીનું કામ—સ્લામીરી જેલમાં થી. આપાસાદેળ પટવધેને જેલના આમકારીએ પાકે અંગીનું કામ કરવાની અમજી કરી હતી. તેમ કરવાનું કારણ એ હતું કે એ કામ મકર જે હજારે જાતીના કોઈ નહિ કરતા તેએ પાસે વજી અનરકરકીથી કરાવવામાં આવતું હતું તેથી

આપણાદેમે પોતે પણ એ કામ કરવા મંજૂરી કરી. એ નામથી નહિ સ્વિચ્છાસતા તેમજે અર્થ સંપત્તિ આપવા કામ નહિ. તેમની હાજીત મંજૂરના બચવામાં આવતા તેમજે કરકારની આધે પત્રવ્યવહાર કરેલો પરંતુ તેનું પરિણામ સંતોષકારક નહિ આપવાથી તેમજે પણ ઉપવાસ કર કરેલો. એક દિવસનો ઉપવાસ કર્યા પાછ કેરખાનના છ-સપ્તેકર બનરશે માંથી છતાં મુલાકાત લીધી અને એ બાબતમાં મટલી સકલ આપવાના પગલાં લેવાનું કહ્યું. એટલે માંથી છતાં પોતાનો ઉપવાસ મુલતવી રાખ્યો હતો. હવે એ બાબતનું સમાધાન આવેલું છે એમ જાણા દોડના કાપાએપરથી માલમ પડે છે. સરકારે હરેક નેહામાં જેથી સુચના આપી દીધી છે તે ને કમ્પ વર્ણના રીડીમાં એ કામ રેન્ડમાં કરવા માલતા હોય તેઓને તે આપવું. મહાત્મા માંથી છતાં આ મંત્રમાં બચાવે છે, કે અરપુરવતાનો નાક બધેલ થયો નેહાએ. અને કેરખાનમાં વિરોધ થયો નેહાએ. હું જેથી વધી રાખું છું કે નેહા બકાર પણ થય વર્ણનામાં ને ને કામો અને બચુક વર્ગો માટે બચુકર કરવામાં આવ્યા છે તે પણ કરે. ને કામ સીધી વધારે આવરવક છે તેને કીજીવત બરેલું બચવામાં આવે અગર તેમાં પાપ મનાય એ વાત બ મને કમકમાટ ઉપજાવે છે. કુખાકારીને લક્ષી સેવાઓને આપણે માનવંત થધે. મલ્લેલું આરે મામલાઓના ફેરાર કુલાલ બેવામાં આવશે અને કહેરના મહોલાઓ બચના નેવા ભવંર મંદીયાના રહેશે નહીં.

ખીટીયા સરકાર ફરી બેઠી—બંડનથી ફરતો તાર બચાવે છે કે, "ખીટીયા સરકારે કંપનીની તા ૨૦ થીએ દર મુર્ન મુકતે માટે હથીવારની નીતિસપર પ્રતિનંધ મુક્યો હતો તે એ બાબતમાં આંતરરાષ્ટ્રિય સમજૂતીપર બચાવ એવા વિનંદ માલમ નહિ પડ્યાં હોવાથી પાકો બેચી લીધો છે."

નેહાસમાં બંધાનની નીતી—મનમુકુતોમાં બંધાનના બનરશ રાહના મુખી બનરશ કેલેઓએ એક મુલાકાતમાં બચાવ્યું હતું કે નેહાસમાં બંધાન મનમુકુતોના વચ પ્રતિ: થાં કરી રહ્યું છે તેમ રસ્તા આર્થિક રિધાત અને અમલમાં સુધારા કરવા હમ્ક છે. રાજકારનામાં અમલક નહિ નદે ભેવા રધાનિક રિવાજોને કરકલ કરવામાં નહિ આવે. અમરે કહ્યું કુખાવવાનું નથી. અમારી કુલો પ્રમાણીક કરી. આમારો હેતુ ગદાર સમજીતો નહિ હોય તો અમે દિલગીર છીએ. અમે બચાવે છીએ કે મનમુકુતોના અન્ય ભાગમાં જેમ કરી રહ્યા છીએ તેમ નેહાસમાં પણ અમે સુધારાના કિતમાંલ કામ કરી રહ્યા છીએ.

બીન-બંધાન કમમમાં બીમ જોડ નેહાસની સમાહકાર કમ્પીપર અમેરીકાની સરકારના પ્રતિનિધિ દરીકે મા. કુ પીલમનની નીમણૂક બહેર કરતાં અમેરીકાની સરકારે કલાંક છે કે કમ્પીટી કલામ આર્થિક ગદિષકાર અથવા અનરહસ્તીના પગલાં લેવાનો કાવ કરે તેથી અમેરીકા તેના નિર્ણયોને કમજાથી રોકા આપવાને કહ્યું હતું નથી.

બંધાનમાં મર્તિકે પે વર્તિલેલો ત્રાસ—એ બંધાનથી બંધાનમાં થયેલા મર્તિકે પે પરિણામે થયું હોયો મરજ પાન્યા છે અને થયું મરજાત વમર કુખી કાલદમાં આવી પાયા છે. દંડી અને કુખમરાથી રોજના સેા ઉપર મરજ થવા કરે છે, અને વધારામાં કમ્પીટીએના કાલી નીકળ્યો છે. ૧૨,૦૦૦ અધિતોમાંથી કમમમ ૧૦૦૦ ને નુમેતીયા કાઝ પડેલો છે. એમ રાહીથીથી મદેલો બચાવે છે.

અમેરીકા અમે હથીવારપર પ્રતિનંધ—અમેરીકાની સરકારે એક ખીટીને બચાવ્યું છે કે કુનીયાના કાંઈ પણ પ્રબંધની

સામે હથીવારપર પ્રતિનંધ મુકવાની પ્રેસીડન્ટને સગા આપનારો કામદો આપવાનું તે બચાવ કરશે.

અમેરીકામાં દાડની મુક—અમેરીકાની પ્રતિનિધિ સભાએ ૯૭ વિહક કરકે મન ન દશા દાડ વાલો ખીર વેચવાની મુક આપનારો કામદો પસાર થયો છે.

અમેરીકાના પ્રેસીડન્ટપર બીએ બેરબ—અમેરીકાના પ્રેસીડન્ટ રમ્પેલ્ટની રું મલી મવા છે એ રહી કહાવું નથી. પહેલાં કીમારાના બેળાપ્રારથી બચેર થવા પછી પોરટ માં કાપમે પારકથી મોજમ મોકલેલો તે પોરટ જોરીમમાંલ પકાઇ મયેર અને મચી થવા. હવે વળી જાંબ મોમ્પુ પારક તેમના ઉપર મોકલાયેલું તેમ પોરટ જોરીમમાં પકાવું છે "બચાવે મુક્યો સો વર્ષ છાપ." એટલે પ્રેસીડન્ટ રમ્પેલ્ટનું આયુષ્ય તો કાંણું બચાવ છે. અમેરીકાની નાજા રિયનિ સુધારવાને તે મલ્લુવ મમમાં બદ રહ્યા છે.

પ્રેસીડન્ટ રમ્પેલ્ટનું કરકસરનું બીલ પ્રતિનિધિસભામાંથી પસાર થયું છે. તે મુકમાં એમ આપનારોએને અપાની મોનસમાં તેમજ સરકારી તોફારીના પમાગમાં કાપ મુકનારું છે.

કોંબારાને મરજુની કામ—કોંબારા ૨ ને કડીપાએ પ્રેસીડન્ટ રમ્પેલ્ટપર મોજાપર કર્યાં હતા અને જેને પરિણામે કીકાએના મેથર થી. કરમાક લવાયા હતા અને કુકે મુલલ છવી મરજ પામ્યા, તેને ૮૦ વર્ષની સમ્પમાંથી હવે વીલ્લોના આંચકાથી મરજુની સમ્પ કમ્પ છે.

ફેલીફારનીયામાં અયાનક ધરતીકંપ—સોસએ અમલમાં આવેલા મદેલા મુખ્ય, ફેલીફારનીયામાં મેક્સીકાની સરકારથી સાદા બારમાસા સુધી રુકવારના સાંજના પાંચથી છનીવારની સવારના ૬ વાગ્યા સુધીમાં ઉપરાઉપરી ૨૩ ધરતીકંપના અખત આવેલા થવા હતા. રીવારે અગર આવી ૩ ૧૧૩ માલસે માવા મવા અને ૪,૦૦૦ અખમી થવા હતા. ૫૦ સેકન્ડમાં ૬ અમલમાં આવ્યા હતા. રીડીયા રેકન સિવાય બચકારના સાધનો તુડી પડ્યા હતા. પહેલી અમર વામર-લેલથી નુમેતીએ પડી હતી. બોમ ખીમમાં લોથી વધારે બેર હતું. કાંની વરતી એક કાખની હતી. સોસ એ અમલ માં આપના રસ્તા બેઠાન થવા છે. ૫૦૦ દાકદો અને પાંચ એમ્બુલન્સ કામે વળગી મવા હતા.

સોસએ અમલમાં કહેર અને કાંકા વચ્ચે ૨૦ માલકના વિરતારમાં આમના કાકા થતા હતા. કોમ ખીમ ને લોકોને લમુદ કિનારે આરામ લેવાની આંત વિજાગ અગ્યા છે ત્યાં ૬૦,૦૦૦ મકનો નાક પામ્યા છે.

વીમાવાળાઓએ કામ બીમપર ધરતીકંપથી પાંચ કહેક કાકરનું મુકમાન બદસેલું છે એટલે કસ મુકમાન ૭ કહેક ૫૦ લાખ ફેલરનું થવા અન્ય છે.

બર્ગની—બર્ગનીમાં સેક્સથીટ અને કમ્પુનીટોનું નિર્કંડન ચાલુ છે. કર કીટલરના કોડ કારટ થયેલા બાપલમાં તેજે બચાવ્યું હતું કે બર્ગનીનો કાંચ, કામ અને સોનેરી રમ્પો રીપબ્લીકને વાવટો કાલી નાખી તેનું બચાવે કાલેર, કોલે અને કામ રમ્પો સંક્રિવ વાવટો ફરકાવવામાં આવશે. તેની આરેલ નાજીનો "રરકલીક" વાવટો પણ સરકારી મહાનોપર ફરકશે.

ઇરાનના કાકાનું કાકરમાં ધોંડાળા—ઇરાનના કાકાના થરના કાકામાં કારકુન અમલક કુસેન ખાલ કીપાને નવી પાલાંતમાં કેમુડી જનવાના હમ્કા થરાવનાર એક ઇરાનીએ તેને આપેલી મોટી રકમ ખાલ અવા માટે કસ માલની કેલી સમ્પ કમ્પ છે. એ ઉપરાંત અમલક કુસેન ખાલ તંઈ મુલકકાક ને એક વખત કાકનો માલી કી હતો તેની સામે નેહાન બેકની પરદેથી એકસએની લેકરેલના અનંધમાં કાંચોના અને નાજાં ખાંઈ બવાના આરોપો માટે કુક મુલતમાં કામ ચાલવાનું છે.

મીતા મન્થન

(લેખક—કિરીટલાલ મનસ્યામલાલ મચ્છવાલા.)

અધ્યાય ૪ થી ચાલુ

(૭) કોલેઝ ૧૬ થી ૧૭ (ચાલુ)

“પરંતુ આ તને અવિરતતાવાળું કોલેજી કામનું છે, પણ પંડિતોની કાલ-ચર્ચા બાબત અત્યંત ઘેર છે, એમાં જરાયે ખોટું નથી.”

“સમજાવો! કમી-કમીની માનવતા પંડિતોની કાલ-ચર્ચા-પદ્ધતિ આવીજ અનુભવ વિનાની, કેવળ અપરિવર્તિત અને મનસ્વી તરીકી કરેલી છે. બાધી, તેઓ પોતે ગોટાળામાં પડે છે, અને બીજાઓને પણ ગોટાળામાં નામે છે.”

“પાપો! પંડિતોને કમી-અકમીને અર્થ પુછીશ તો તેઓ કહેશે કે કમી અથવા (ક) માત્ર પરથી ઉપજ્યો છે; એને અર્થ કરવું કામ; માટે કમી એટલે કરવાથી નિર્માણ પણ તે; એથી વધુ, તેઓ કહેશે કે અકમી એટલે ન કરવાથી નિર્માણ થાય તે.”

“પછી તેઓ કહેશે કે કાલમાં કહ્યું છે કે કમી બધે થાય છે, અને અકમીથી મોક થાય છે; માટે કમીને કરવું પંથનને નિર્માણ કરનાર છે, અને કમી ન કરવું એ મોકને નિર્માણ કરનાર છે.”

“પરંતુ, ભાઈ! આ અર્થ ખાતે અપરિવર્તિતની એકાદેલા, અનુભવશૂન્ય અને અધુરા છે. કમી-અકમીને કાલથી કાલથી બુદ્ધિ છે. માટે એ બધું તને કમી પીઠાવાર સમજવીક.”

પાપો! કમી અને અકમી કમીના કોલેજના અને કાલના અવધારમાં એની બુદ્ધિની સર્વાધારા રચા નથી, પણ એના કમીમાં થવા ફેરફાર થઈ ગયો છે.

“કાલથી તરીકે, કમી કામ મીમાંસકને પુછીશ તો તે કહેશે કે મીમાંસકોના કમી કાલમાં એ બાબતો અંશુર કમી કોલેજ તે કમી; તેમાં એ નામ-ભૂર કમી કોલેજ તે અકમી કોલેજીયાર્થ, તેઓ કહેશે કે એનાંને અપરિવર્તિત કરીને પિતૃને પિતૃ આપ્યા હોય તે, તે કમી છે, પણ એ સ્વયં રાખીને આપ્યા હોય તે તે કમી થઈ છે, કમી અકમી છે. કામ મીમાંસકો કમી અને અકમીના અર્થ કેવળ કાલરજ અને કાલરજનો અવાજ એમ કરવા નથી, પણ ધર્મશાસ્ત્રને અંશુર કહેલું કાલરજ તેજ કમી, પાપી બધું અકમી, એ અર્થ કરે છે.”

“કુલિકા! આ રીતે મીમાંસકોને કમી અને અકમી કમીના બધે અર્થમાત્ર વાપરી છે. હવે મનુ એમ કે આ મીમાંસકોના જીવનમાં વચ-મામાંકે મનુ મદરવનું સ્થાન લઈ લીધું અને એને કાલંબર એટલે વધી મથે કે એજ જીવનનો મુખ્ય ધર્મી બની ગયો. એમાં તારવચ અજવાળું નહિ, અંકુશિતતા વધી મથ, એના વિધિ-નિવેશિ અટપટા અને સામાન્ય માર્ગમને અમર્ય મન્યા, અને એને કાલરનારા પુરોહિતોને એક વર્ગજ બની ગયો, એક કાલે એવા વચ-મામાંકે મીમાંસકોના ધર્મી પ્રકાર દોષને લીધે એ વિધિઓને અમર્યનારા પુરોહિતોને તેઓ થવા કાલરથી માનતા, અને એ પુરોહિતો પણ પોતાના કમીકોના જાનથી અભિમાની બની બીજાઓને પોતાથી હમણા સમજતા.”

“પ્રિય સખા! કાલંબર મીમાંસકોના આ કમીકો પ્રત્યેની કાલરના થતા બાળી. કુલિકાના કાલરો અને કુલિકોને એમાં દોષ અને પેટ કરવાના પ્રાપ્તિને મથ આપવા બાળી.”

એમાં અમર્યને કાલરિકતા તે બાળીની. એથી પ્રત્યેને કમી કાલ થતો નથી, અને કાલ પુરોહિતોને જીવનભિત્તિનું કાલનજ છે એમ તેઓ સમજવા લાગ્યા. બાધી એવા કમીકો પ્રત્યે અમર્ય, અને કમીકોના જીવન પ્રત્યે એમને વેરામ ઉપજ્યો. આવા કમીકો જીવનને એક વતુ નથી, એમ થવાથી તેઓ કમીનો નિવેશ કરવા લાગ્યા; તેઓ પોતે એ કમીનો કામ કરવા લાગ્યા. એ કમીમાં કાલરમક મનાવેલા ઉપવીતનેકે કામ કરી તેમણે પોતાને એથી અમર્ય કરી લીધા. કામ તેઓ કમીનું અંકન કરનારા થવાયા, અને મીમાંસકો તેમને અકમી-કમીકોના કહેવા લાગ્યા.

“પછી, અશુભ! કામ કમીનું અંકન અને અકમીકતા, તે કમી કમીની માનવતામાં તે કમી કરે અમર્ય કરીક કમીનું અંકન, એટલે સર્વ કાલરજોને નિવેશ નહિ પણ મીમાંસકોના, કમી અકમી, કાલર અને તામક કામનાઓથી અરવા વચ-ચર્ચાકોને એ નિવેશ એમાં સમજવાનો છે, એ કમી કમીમાં છે.”

“પરંતુ આ પ્રમાણે કમીકો વિષે અમર્ય રાખનારા અને તેનો નિવેશ કરનારા કમી જીવનનું એમ પ્રામ કરવાની અમર્ય કમીકો કરવાનારા, સંખ્યા અને વેરામવિષય કાલરો અને કાલરિકો એ પોતાને વિવધિથી અજાણ કરી મુક્યા. એમના મનમાં વિવધો અને કુલિકો વચ્ચે વચ-ચર્ચા કાલર રહ્યો નહોતો. સર્વ પ્રાણીઓ વિષે તપશ્ચરિત્રવાળા, કાલર અને કીર્તિમાં વેરામવાળા, અકમીકો ધર્મને અમર્યનારા, સમને અજાણી અમર્ય અકમીકતા કરવાનારા, અને તે માટે કાલના કાલમાં કરનારા આ મુનિકો માટે કમીકતાના સમાજના વિવધોને પહેલાં તે અનાદર બતાવ્યો. અને તેઓને મુકક વચેર તરિકાર વચ્ચે કમીકો સંજોધવા લાગ્યા, અને અંકારવચ મુકક લાગ્યા.”

“બાધી, મનર્ય! આ મહાનુકામોને સામાન્ય સંસારી જીવન માણવું કમ્ય પણ નહોતું અને તેને માટે તેમને અભિ-કાપાએ નહોતી.”

“પરંતુ, કિવચર, તેથી તેઓ કમી કમી, એટલે અમર્યો કરવાનું નહોતો. એમ સમજવાનું નથી. વધુ, તેઓ તે અંકુશિત કોલિકા વાસનાઓથી મોઝળા થઈ, વધી અને કમીકોના અભિમાની મેરજળા થઈ. સર્વ પ્રાણીઓના એવ માટે અમર્ય નિરવાળીયે થવાનું કરતા. સંસારના કમીકમાંથી ભુલ થવાથી મથેલી દુરમરને તેઓ જાનપ્રાપ્તિમાં, વેરામવાળ મીમાંસકો પહેલેકમી અને કાલરમી કમીમાં વાપરવા લાગ્યા. કામ તેઓ અકમી થવા, એટલે નિવેશ થવા એમ નહિ, પણ કમીકો મટી થવા એટલુંજ.”

“પરંતુ, મહાપાદો! આ મુનિકો અનેક રીતે અને વેરામવાળોના પ્રતીક થવા છે, એ અજાણ છે. એમાંથી જ મુખ્ય વેરામવેરામો થવા છે. એ મથા કમી નહિ તે બીજું શું? (અધી)

એમણે છે.

પાપીસરજી ઇન્ડિયન મવરમેન્ટ સ્કૂલ માટે એસિસ્ટન્ટની ખાલી પડેલી જગ્યાએ ઉમેદવારોએ ટ્રાંસવાલ એજ્યુકેશનના કાલર અનુકાર એપ્લીકેશન ફાર્મ કરી The Secretary, Potchefstroom School Board ના ઉપર મોકલવા. અંગ્રેજ અને ગુજરાતી ઉપરાંત આફ્રિકાન્સ ભાષાનારને વધારે પસંદગી આપવામાં આવશે.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,
 Fruit and Vegetable Exporter.
 ફરેશ અને વેજિટેબલ માટે કંડીના જોડેરો હેપર ખાસ
 ખાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાતે કરજો.
 P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI
 Wholesale Fruit Merchant.
 ફરેશ ભવનું ટાવડું ફરેશ અને વેજિટેબલ સાથે પેકીંગ કરી સી
 સી & થી મોકલવામાં આવશે. કમિયા:—
 P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 68

અઠવાલિક પંચાંગ

પાલ	પાલિકા	હોલ	સુસમમાન	પારસી	સુધીરન	સુધીરન
16-30	16-30	16-30	16-30	16-30	16-30	16-30
માર્ચ	માર્ચ	માર્ચ	માર્ચ	માર્ચ	માર્ચ	માર્ચ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

'Phone 3897. Box 316. 82, Victoria Street, DURBAN.
HEERABHAI MORAR MATVADKAR,
 Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
 and Commission Agent.
 હીરાભાઈ મોરાર મટવાડકર,
 ફરેશ અને વેજિટેબલ એક્સપોર્ટર
 અને કમિશન એજન્ટ
 પેકીંગ સાધી રીટે કરી માલ સી.એ.સી થી મોકલવામાં આવશે
 રજીફ્રાન ૩૮૯૭ બોક્સ ૩૧૬ ૮૨ વીક્ટોરિયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 62

P. P. BHAGAT
 Fruit Merchant.
 ફરેશ ભવનું ફરેશ અને વેજિટેબલ સાથે પેકીંગ કરી
 સી & થી મોકલવામાં આવશે. કમિયા:—
 P. O. Box 242. Durban. 129 Victoria St. 64

આશિષ્વારી તથા સંસાર સુખના વૈષ્ણવોની પ્રતિભા ઉદ્ધર કરનાર
 વૈદ્યાવધા નામના પુસ્તકની નવી આવૃત્તિ વજાજ સાધાર
 વધારા સાથે મહાર પડેલ છે જે
તત્ત્વ મંડિત
 કંઈ પણ કિંમત કે ટપાલ અથવા લીધા વખત મોકલવામાં
 આવે છે. આજેજ મંગાવો.
 અદ્વન મંજરી પ્રાર્થસી,
 ભગનગર, કાલીઆવાડ. (મુંડીઆ).

આમુદય લાભ! માત્ર મોટા વખત માટે. સોનેરી તક!

વારા ફરેશના અંદર આવજો હીંદુસ્તાન તેમજ આ રજામાં વખજાએલા ગેરેન્ડી
 દાખના તથા પગના હારમોનીયમો.

દાખના સંગીત પાર્ક ૨-૧૫-૦ થી પા. ૮-૫-૦.
 ૪૫૫ પા. ૩-૧૦-૦ અને તેથી અડતા.
 પગના પા. ૮-૮-૦ અને તેથી અડતા પા. ૪૦-૦-૦ સુધીના.
 વારા ફરેશ માટે ખાસ ગેરેન્ડી આપવામાં આવે છે.
 તબક્કા પા. ૧-૫-૦, ૧-૭-૧, ૧-૧૦-૦.

ફરેશ ભવનના હારમોનીયમ—દાખના, પગના, દાખ પગના સાથે, પોર્ટેબલ,
 ૧૨૫ પ્રાવેન્સિયલ, આ રીકની કવનિ અનુકૂળ એવા ખાસ વારા ફરેશમાં
 ખાસગરમી મંગાવી શકો છો.

વારોલીન, કામોડોન, મેન્જેલીન, મીઠાર ફરેશ ભવનના
 સ્પેર વાઈસ તેમજ રજામાં મોટા સ્ટોક હોલમાં તેમજ ને છે.
 ફરેશ વાજાંચોડું રીપેરીંગ કામ ૬૦ વર્ષના અનુભવી મેકસ-
 પટની ખાસ ફરેશ હોલ કરવામાં આવે છે.

મહાર મામના મોરાર ફરેશ પુરવું ખાન આથી સંભાળપૂર્વક
 કો પેકીંગ કરી મોકલવામાં આવે છે

અથવા આ કમિયા:—મોકલ એજન્ટ, વારા ફરેશ
ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલૂન,
 પી. એ. બોક્સ ૪૬૦. ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન
GOSHALIA'S MUSIC SALOON. P. O. Box 460. 131 Queen Street, Durban.

કેપીટન માલકેની હોટલ.

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્ટીમર તથા માછીએ જનારાઓ માટે જોઈતી માછીતી આવી સતોષ સાથે રહેવાનું દરેક બાતનું સ્વાદીષ્ટ જમવાનું. આવી સમવડવાળી ડરબનમાં એક એ એકજ જગ્યા છે.

પધારી ખાત્રી કરો. પ્રમાણમાં ભાવો તદન સસ્તા છે.

તેમજ હમારી ફરમાયુ મીઠાઈ આખા સહિષ આફ્રિકા તેમજ રોડશીબામાં વખણાયેલી છે. એક નાનામાં નાનું પારસલ મંગાવી ખાત્રી કરો.

માલ સારો ચોખ્ખા ધીમાં બનાવેલ.

કંટાઓના ગ્રાહકોએ ઓરડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

માલિક:

R. K. KAPITAN,

Phone 3623

Cor. Grey & Victoria Street Durban.

તમારા પ્રધાની બહેર ખબર ક્યા છપાવશે?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જે જુનામાં જુનું હોતી કાપ આખા માવય આફ્રિકામાં વંચાય છે.

ભાવ અને તકલ માટે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

બેલો

તે

પહેલો

આફ્રિકામાં પહેલીજ વખત

ગ્રામોફોન અને રેકોર્ડો

ના

સરપલસ રોકાવું

સેલ.

મોડરન

ગંજાવર

સેલ.

ઈન્ડિયન
ગુજરાતી
સમીલ
ટેલેગુ

રે
કો
કો

3/3

ઈચ

કમનની ૩૫/-

અ ખારજેન ખાલી થોડા દહાડા મારેજ છે
માટે લાભ લેવા ચુકશે નહિ.

હારમોનીયમો અને તબલામાં પણ ખાસ ભાવ બટાડેલા છે. ઘીસ્ટ માટે લખો:—

Phone 2447.

ORIENT MUSIC SALOON.

109 Field Street

P. O. Box 1158.

Agent of H. M. V. RECORDS.

DURBAN, Natal.

Indian Opinion

No. 12—Vol. XXXI

Friday, March 24th, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper.
Printed by J. R. RUSTOMJEE.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટકલીવા" એપ્રિલ તા. ૩૦એ

પાકિસ્તાન માં મુંબઈ જવા કપડાં.

સીકન્ડ ક્લાસ: પોંડ ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૬.

સેકન્ડ ક્લાસ: પોંડ ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૬.

વેસ્ટિન્ડિયન શિપિંગ કંપનીના કપર શિપિંગ અને સ્ટીમરનું નામ સમી, પોર્ટ, કરનન્ટુ સરનામું કરતું અને આથી વડો બના રેલ્વે કોર્પોરેશને શાંતિના સીમા પોર્ટ કપર પહેલાં કરવા જવાવળું. તે તે તેથી નિર્ણય કરી આપશે. આ શાંતિના શાંતિની નવી શેડો પચીસ સારી સમવેગવાળી અને કડક ચાલની સાઈડ અને મુરત આક્રિશ સાથે ચાલ શકે છે. સુખના—દેતાઈએ શિપિંગ કંપનીના કપર ૧૧ વાગ્યા બપોલ કરતમમાં પહેલાં કરવા.

૨૨૩ કોઈ વેસ્ટિન્ડિયન શિપિંગ કંપનીના શિપિંગ કંપની અને નકાર મામલાના કારણે કંપનીના કપર ૧૧ વાગ્યા બપોલ કરતમમાં પહેલાં કરવા.

SHAIKH HAMED & SONS.

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamat." Durban.

વડો મુલાકા માટે જાયે ના મળે:—(ફોન) ૨૨૩-૨૨૪-૦.

એવનર શેખ હમીદ એન્ડ સન્સ,

૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડુરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising in The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union of
SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

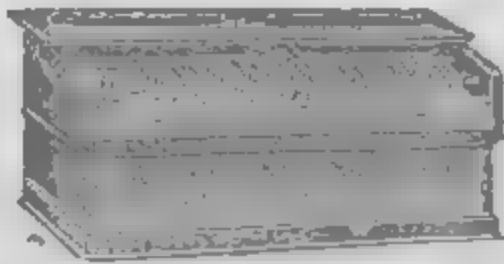
AWARDED
GOLD
MEDALS

સાનના યાં,
મળેલા

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

ફરે: જાતના સરદાર ફલ્યુટ
હારમોન્યમ અને સરદાર ફોન
આમેશ્વર અમરી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
મારે એક આનાનો
સ્ક્રીપ મોકલી ફરલોગ
મંગાવી પાત્રી કરો.

ચેતસીંગ ગુરખસીંગ એન્ડ પ્રપર્સ,

૨. મણીમ અને માર મનુજ-ચેતસી પ મી મલીના તાક, રતર સેનહરદે રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. આન્ય મણીમ ન મોનમ ૪૫૪ ૫૨ મોનમરો રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનાર જગપ્રામદ

અપરલોશન

નાજ, ખજ, ખુજલી, ખજલુ વિગેર અમરીના ફરે ઉપર અકરીર દવા છે.
કપડા ઉપર દાઢ પડતા નથી થકા એકઝીબીસનોમાં સાનના યાંદા મળેલા છે.
કો. જા. ૧ ના છે આના, પોરેજ પેકીંગ સાજ વુદા, આવરદાર એજન્ટો એમલો છે.

સપટ કંપની, કાલબારવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કેન્દમ મરમ મસાલો વગેરે

અમારે બા બાલી દેખરેખ નીચે તાળે અને મશાખી
૪૨માં ફોલો મરમ મસાલો, ટ્રીપાકીટ, ૬૨૬૦ મરમ તેમજ
ટ્રીના અને લીધુના તેમજ મીક્સ આના દમેજ પો
મા જવાનું અમારી મેરદી સાથે મળે કદરો જાવો.
કેન્દમ માજ, તમે ૪૨માં બનાવી કદના તમે. એ વખત
મંગાવી પાત્રી રો મળવાનું ફોલો
K. H. PADIA,
122 Victoria Street, DURBAN. ૭૩

Box 247 & 317

Tel "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel,
Merchant and Transport Passenger Agent,
Belra, P. M. Africa.

મોફસ ૧૧ અને ૬૧૫ રેલીઝા મેરેસ "મનો"
હુસેન મરમાઈસ (સરદારધદ વાલા)
ફાયરફ પેકેજીંગ એજન્ટ.
મો. ૧. ૧. ૧. આફ્રિકા. ૬૦

March 24th. 1931

INDIAN OPINION

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Adl.
P. O. Box, 666,
Capetown

Established A. D. 1869

T'vaal Adl:
P. O. Box, 302
Johannesburg

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838,

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

નહાનામાં નહાતું પ્રામાણ્ય અને મોટામાં મોટું બોનસ
આપનારી પ્રાસક વર્ષની જુની નીમા કંપની.

જીવનના વીમા ઉત્તરવધારી શા શા ફાયદા થાય છે તે બજારું હોય તો અને કંઈ કંપનીના
ઉત્તરવધારી વક્રમાં વક્ર ફાયદો અને રાહત યોજામાં યોજા પ્રાપ્તિયમ બરવાથી
મળે તે બજારું હોય તો મળે:—

મુળજી જી. પટેલ.

હિંદીઓના બોઝનેસના ચાફ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનિસબર્ગ,

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Bihool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,
Rampart Row, Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOCKKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખાતરી કરી લેજો કે તમને એકલે તેજ માફ મળે છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને કાચ પડતા નથી અને વાપરવામાં તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ રજીસ્ટર્ડ માં રાખવો અને તેજ બ્લુ વાપરવા સલામત કરવી એ કાચદારો છે એનું કારણ એ છે કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે વપરાશ બાદફાને વેચ્યો તે તેથી સૌને સતેષ પડે અને ફરીથી તમને તેજ ખરીદવા માનશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and sailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

ફોલસેલ ફ્રુટ અને વેજિટેબલ ચલાવનાર

નમસ્કારનાં નામરે એકના બનાના, પછનાપલ વિગેરે ચીજો આરદર મળેથી તરત ચલાવવામાં આવશે.

દરેક આરદર ઉપર ગતી દબદબ રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી કીફાલત આવથી મોકલવામાં આવશે.

ફ્રુટ ગ્રાવીન્સ, ટ્રાંકવાલ, ફીક્સેટ, રોડેસીયા વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો : રવજી બુલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નામલ.

Indian Opinion

No. 12—Vol. XXXI.

Friday, March 24th, 1933

Registered at the G.P.O. as a Newspaper
Price: Fourpence

THE WHITE PAPER

AT last that long song of White Paper on constitutional reform in India has seen the light of day. We in South Africa have been favoured by Renter's agency with a summary of it. We have devoted a large portion of this week's issue to the reproduction of the summary of the proposals set out in the White Paper and of the opinions expressed on it. It is a unique event in the history of India and Indians and it bears taken note of. The White Paper has brought us no surprise. All those who have followed the recent trend of events in India know what was coming and were prepared for it. The only unexpected thing in the proposals seems to be that of adult franchise. But that does not mean much when we consider all the other features of the proposed reform, for instance, the continuance and even expansion of communal electorates which the Agent of the Government of India in his very cautiously expressed opinion described as unsatisfactory. This will serve as an instrument for the British Government to continue its policy of *divide et impera*. This was a point very strongly opposed by the Congress, a body which Lord Irwin, ex-Viceroy of India, declared as being a great and influential organisation representing Indian opinion in India. Yet its voice has been ignored. Another question of vital importance is that of the safeguards. The Congress has declared in no uncertain terms that the safeguards must be in the interests of India and that the financial control and the control of the army must be transferred without and the same with regard to external affairs. These are, however, still kept as reserved subjects over which the British Government will have complete control. The "special powers" vested in the Governor-General render the rest of the constitutional reforms wholly null and void. This is difficult for the people in South Africa to understand. They are ignorant of what is going on in India. They judge by the system of Government in this country which is totally different. Special powers are vested in the Governor-General in this country but he can hardly ever make use of them. Whereas in India, although it may be said that they will be very rarely used, it is a matter of common knowledge and experience that rare occasions arise every now and then. It will always be for the Governor-General to decide when an occasion is rare as is invariably done at the present time. The position has been very truly stated by the London *Daily Mail*. This is what it says in effect: the safeguards if effective mean that India will not be self-governing. If ineffective they will prove a danger to the British Government. The question is whether the British Government wants safeguards or whether it wants the goodwill of the people of India. If it wants

safeguards and not the goodwill of the people then we are afraid the British Government is for a lost game. This tinkering with the vital question of India's independence has set the backs up of even those whose co-operation the British Government so much depended upon. The Liberals of India who participated in the last Round Table Conference have returned thoroughly dissatisfied. The *Atlatashad Larkar* which represents the views of the Liberals has expressed its opinion on the White Paper, that it holds out no prospect that India will be accorded Dominion Status. Moreover, this tinkering with the question is increasingly agitating the minds of the youth of India, and it is the youth that counts in the present days. They feel that behind this tinkering is the unwillingness of the British Government to leave India until she is bled dry. If that is so let it have its own way. Let the British Government remember, however, that India will no longer be governed either by the sword or by the pen. Thanks to the teachings of Mahatma Gandhi she has lost the fear of both. She has faith in the righteousness of her cause and with implicit faith in the Almighty she will not flinch from her onward march towards the goal of independence.

The White Paper is considered by Indians as an insult to injury. If the British Government thinks that India could be made to swallow the reforms that it wishes to impose on her, when thousands of her sons and daughters are clapped into prison, not to speak of their revered leaders, and while terrorism is perpetrated on the villagers who are rendered homeless and penniless, its audacity exceeds all limits is all that we can say. India that counts will not in the present circumstances be prepared even to give a thought to the proposed reforms.

THE Rev. O. F. Andrews ever since he left South Africa after the last Round Table Conference held at Capetown, has engaged himself in England in educating public opinion on India. In the course of an interview on anti-untouchability work in India Mr. Andrews is reported to have said:—

"Here in England I have tried to make it as clear as possible that there is no difference in origin between the Untouchable question in India and the colour bar question in South Africa. The exclusion of coloured people from 'white' churches is exactly parallel to the refusal to allow 'temple entry.' I have also pointed out that in India, this is not only a question for Hindus to face, but also for Christians."

Memorandum By Transvaal Indian Commercial Association

To The Asiatic Land Tenure Act Commission

Areas Suggested For Exemption

(Continued from last week)

(J.1.) JOHANNESBURG BETWEEN PRESTON AND COMMISSIONER STAMMERS

For purposes of convenience this may be divided into three areas:

- (a) West of Sauer Street.
- (b) Sauer Street to Delvers Street.
- (c) Delvers Street to East Street.

Its (a).—Indians have been in occupation for a very considerable number of years. Even if they are not lawful successors of previous Indians, there can be no doubt that a large number of Asiatic shops and occupation are general have existed for at least twenty years and a number since before the Anglo-Boer War. A large portion of property in this vicinity is held indirectly by the Asiatics. From the west up to East Street the vast majority of the small portion of Europeans are tenants of the Asiatics. There are two Post Offices, and the Native Post Office and the other the Portuguese Native Post Office. The Koroos, etc., with few exceptions, are of the proper type. An indication of the nature of the locality can be found from the fact that there is a municipal school in the area for the use of coloured persons and natives, but not Europeans. The well known Indian Fruit Market lies in this vicinity and with only one or two exceptions, every stand is occupied wholly or in part by Asiatics. The Association asks for exemption of the total area.

Its (b).—There are only isolated cases of Indians in this locality. According to the plan there are two old merchants whose premises cannot give any offence whatsoever to the Europeans and one wholesale house which possibly could be occupied by Asiatics. The Association asks the Commission to consider the individual cases on their merits and to exempt the stands on which occupation occurs, and to deal with them on those lines.

Its (c).—Between Delvers and Troya Streets there are a number of small shops and premises. From Troya Street to the east end of the area there are a very small number of shops and premises. The area is occupied by a number of small shops and premises. A number have been in occupation since 1919. In Nugget Street are a glass of Workshop and a Moslem school. The area is overwhelmingly residential. It is not so in value many years ago and before the war and coloured persons occupied the area. It is now increasingly a factory and manufacturing area. The Association asks for the exemption of the total area.

(J.2.) FORDSBURG

A glance at the Plan will show that this area is overwhelmingly occupied by Asiatics and Coloureds. This has been the position for over 25 years. A large number of the shops in this area are occupied by Asiatics and Coloureds. There are also a large number of people who have been classified as white but who are probably a mixture of white and coloured people. There are a number of Indians who live entirely as residents in this area and there are a few Asiatics who have shops and laundries. There are in this township four Chinese clubs which are very much patronised by the Chinese. There are also a large number of stores, factories, etc., bottle yards, etc. The Association asks for exemption of the total area.

stores, native eating houses, a Moslem school, a coloured school and a coloured club. There was also a Mosque, and the ground still belongs to the Moslem committee.

It is submitted that as this area is overwhelmingly coloured, the whole of this township will be exempted.

(J.3.) PROSPECT TOWNSHIP

This area is overwhelmingly coloured as much so that we have marked only the European occupation. There are approximately only six European families in Prospect Township and they occupy positions in Langston Road. There are only eight European shops and of these two are native houses. Except for the above, Prospect Township is occupied exclusively by Asiatics, coloured persons and natives. The natives predominate. The Asiatics have about 31 shops in the Township, being ten Indian and twenty-one Chinese. There are also certain native shops. The township itself is situated some distance from the town and is out of the beaten track for Europeans. We ask for the exemption of the whole area.

(J.4.) MARSHALLTOWN

For convenience this may be divided into three areas:

- (a) The area south of Main Street and East of Krans Street.
- (b) The balance except (c).
- (c) West of Sauer Street.

Its (a).—Indians, Chinese, coloured persons and natives predominate. In this portion of the town there are a large number of factories and engineering shops. The shops occupied by Indians and Chinese are usually of the grocer and greengrocer combination, but there are also a few native eating houses and laundries. There is a Native Club and also a Native Church in the township. The Association asks for the whole area as above to be exempted.

Its (b).—There are isolated cases of Indian occupation in the balance, and the Association asks that these be considered on their merits, and that the stands, which those who are granted exemption occupy, be exempted under the Act.

Its (c).—This is an outport of Fordsburg. There are a number of Indian shops and some coloured residents. We ask for the exemption of this area for reasonable expansion of our community.

(J.5.) NEWTOWN

For convenience this can be divided into two sections:

- (a) Newtown.
- (b) Barghwerdorp.

Its (a). It is advisable to point out that this portion adjoins Fordsburg and that area of Fordsburg which is largely occupied by Asiatics and Coloured persons. The Railway line on the north separates the Malay Location from this portion. In Barghwerdorp the population is overwhelmingly Coloured and Asiatic. In only isolated cases is there a stand in which Coloured persons are not in occupation. The Association asks for exemption of this portion, i.e. the whole of Barghwerdorp.

Its (b). We understand that this portion does not fall within the purview of the Commission. It is desired to point out that in some Titles there are no restrictions in regard to Asiatics. The position has not been fully examined but immediately to the East of Mulkerbe Street there is a population which is largely Asiatic and Coloured. It is also advisable to point out that there is an Indian Mosque in the vicinity.

(J.6.) FORDSBURG

For purposes of convenience it is advisable to treat this area in three portions as follows:

- (a) The portion enclosed by Pioneer Road, Crown Road and Mint Road and the opposite block as well as a few adjoining stands. That is Stands Nos. 1-2, 34-51, 133-141.

Profit

(b) Area Lillan Road to the eastern end of the Plan.

(c) Balance of the area.

RE (a). There are about six Indian shops which have been established in that district for a very considerable time. In view of the character of the area and the type of persons who are living in this area, it is submitted that the Asiatics in that portion are rendering a very beneficial service to the neighbouring community and that the stands they occupy should be exempted.

RE (b). This portion is increasingly Asiatic and Coloured. A glance at the plan will show that as one looks eastward of Lillan Road, the percentage of Asiatics and Coloured persons increases very considerably. It must be remembered that in this area there are large numbers of factories, second-hand dealers, yards, stables and blacksmith shops. The surroundings are not very congenial and tend to a rather squalid mode of living. It is submitted that in order to allow for the natural expansion of the Indian community the whole of this area should be exempted.

RE (c). There are scattered Indian and Chinese shops in this area mostly on the corners of streets. The shops are of grocer and green-grocer combination and there are also a number of Indian tailor shops and a few laundries. The shops before referred to cater for the needs of the poor section of this locality and it is submitted that it is in the interests of the locality that these shops should be sympathetically considered and each individual application should be given due consideration having regard to the fact that both on the East and the West of the Township there is a considerable number of Asiatics and Coloured persons.

Town Council Of Roodepoort-Maraisburg

Statement Of Case Before Commission

The following is the text of the statement of case of the Town Council of Roodepoort-Maraisburg laid before the Commission inquiring into the occupation by coloured persons of proclaimed land in the Transvaal under the Transvaal Asiatic Land Tenure Act 1932:

Included within the boundaries of the Roodepoort-Maraisburg Municipality, there are the following townships, namely Roodepoort, Roodepoort North, Hamburg, Florida, Florida Extension, Maraisburg, Maraisburg North and Delarey.

Total European population being 8129 (1931 census).

In only two of these townships coloured persons occupy property, namely, Roodepoort and Maraisburg. The other townships therefore do not come within the scope of the enquiry.

There is a European population in Roodepoort and adjacent thereto, of 4653 souls (1931 census).

There are 60 European trading licences in Roodepoort township.

On the 1st February 1933, there were 38 coloured families and 15 single persons, totalling 198 souls, living in Roodepoort and on mining stands adjacent to the township.

The number of stands occupied by these people is 34 inside the township of Roodepoort, and 6 outside the township.

On the 1st February 1933, there were 24 Asiatic families and 17 single persons, totalling 180 souls, living in Roodepoort, occupying 32 stands.

Of these stands 12 are used for residential purposes only, 2 are used for business purposes only, and 18 are used both for residential and business purposes.

There are 36 Asiatic trading licences in the township of Roodepoort, excluding hawkers and pedlars. The European population of Maraisburg and adjacent thereto, is 2134 souls.

There is only one stand occupied in Maraisburg by coloured persons, comprising 3 families, 1 single person, totalling 16 souls.

There are 2 stands occupied in Maraisburg by Asiatics on which there are three businesses being carried on and on which there reside 3 families, 2 single persons, totalling 30 souls.

In the near vicinity of Maraisburg, there are several mining stands on the farm Paarlsekraal No. 42, District Krugersburg, of which 17 stands are occupied by coloured persons, comprising 62 families, 8 single persons, totalling 331 souls.

There are no Asiatics either living or carrying on business on these mining stands.

History Of Roodepoort Township

The history of Roodepoort township is as follows: It is situate in the mining district of Johannesburg, on a portion of the farm Roodepoort No. 42, District Krugersburg.

The farm Roodepoort was proclaimed a public digging on the 8th September 1894 and on the 11th October 1896.

A claim survey of the farm was made from the period February to August 1896 and the claim diagram was confirmed on the 8th June 1897.

Thereafter the township of Roodepoort was proclaimed in terms of an agreement between the owners of the farm Roodepoort and the Government of the South African Republic on the 18th December 1897.

During January to February 1908, a general plan of the township of Roodepoort was prepared and this diagram was confirmed on the 6th April 1908.

The township originally comprised 1535 stands with streets and open spaces.

The general plan also shows 108 excluded figures within the boundaries of the township.

These excluded figures represented stands granted and held in terms of Section 92 of the Gold Law No. 15 of 1898, or a prior law.

By Section 13 (2) of Act 34 of 1908 these stands were made a portion of the township of Roodepoort and are now included in the township.

After the passing of Act No. 34 of 1908, a large number of stands in the township of Roodepoort, including stands previously represented by excluded figures, have been converted into freehold, and consequently the position of stands in Roodepoort township to-day is as follows:—

(a) Stands held under Voorkonrechten title in terms of the Agreement between the Government of the South African Republic and owners of the farm Roodepoort No. 42.

(b) Stands held under Section 92 of the Gold Law No. 15 of 1898, or a prior law and now forming part of the township of Roodepoort in terms of Section 13 (2) of Act No. 34 of 1908.

(c) Stands belonging to classes (a) and (b) which have been converted into freehold under Act No. 34 of 1908.

(d) Stands purchased in freehold from the owners. It is contended that stands falling under (a) and (b) are subject to the restrictions imposed by Sections 130 and 131 of Act No. 35 of 1908.

The title deeds of the freehold stands falling under (c) and (d) contain the following conditions:—

"The property hereby transferred may not be sold, transferred, leased or alienated to any Chinaman, Indian, Colloid, Asiatic, Native or any coloured person, and no such person shall live on or occupy the property hereby transferred save and except as the bona fide servant of the registered owner thereof or of someone deriving title from such registered owner."

If stands in Rookeport township according to the nature of their title are subject either to the restrictions contained in Sections 130 and 131 of Act No. 35 of 1908, or to the conditions imposed in the freehold title, then no coloured person, as defined by Act No. 35 of 1908, can live on or occupy stands in Rookeport township.

The policy of the South African Republic and also of the Transvaal Government has always been to separate the coloured person from the White person.

The coloured person deliberately broke the law and gradually encroached upon ground which they were prohibited by law from occupying.

In 1919 as a result of negotiations between the Government and the British Indians certain important concessions were made to British Indians in respect of certain classes of properties which they were then illegally occupying (see Act No. 37 of 1919).

According to Section (1) of this Act, those provisions of Sections 130 and 131 of Act No. 35 of 1908, which relate to the residence on or occupation of ground

(a) Held under a stand licence on proclaimed land by coloured persons, and

(b) Held under any provisions similar thereto contained in the conditions of any Deed of Grant or freehold title in a Government township (as defined in Act No. 34 of 1908), issued under that Act, shall not apply to British Indians who, on the first day of May 1919 were under the authority of a trading licence lawfully issued, carrying on business on such proclaimed ground, or such township or to the lawful successor in title to any such Indian in respect of such business or to any person bona fide in the employment of such Indian or his successor in title.

Section 4 of Act No. 34 of 1908, also defines a semi-Government township.

The township of Rookeport falls within the definition of a semi-Government township.

Section (1) of Act No. 37 of 1919, grants exemption to certain British Indians under certain conditions, in respect of two classes of title, viz:—

(a) Ground held under a Stand Licence on proclaimed land, and

(b) Ground held in a Government Township.

On reference being made to Section 130 of Act No. 35 of 1908, it will be seen that the Title there referred to is to "a right acquired under Law No. 17 of 1898 or a prior Law or under this Act."

Whereas Section 130 of Act No. 35 of 1908 therefore refers to every class of Title acquired under the Gold Law, Section (1) of Act No. 37 of 1919, refers only to the above mentioned two classes of Title acquired under the Gold Law.

In its contract with the Indian community therefore, the Government obviously contracted only in respect of property over which it has control, namely, Government Townships and ground held under a Stand Licence on proclaimed land, which includes stands situate geographically outside of Townships acquired under Section 92 of Law No. 15 of 1898 or a prior law, and stands held under Section 78 of Act No. 35 of 1908.

This seems to be borne out by the fact that whereas stands held under Section 92 of Law No. 15 of 1898 or a prior law, which are situate geographically outside of Rookeport township are controlled by the Mining Commissioner, yet these stands held under the same title but situate geographically inside of Rookeport Township, are controlled by the Joint Townships Registrar.

It will be noted vide Sections 1 to 11 of Act No. 34 of 1908, that semi-Government Townships, of which Rookeport is one, are practically placed in the same position as private Townships.

The only inference to be drawn from these facts

therefore seems that when passing Act No. 37 of 1919, the Government had no intention of interfering with stands situate in any Township in which private individuals were interested, and that Rookeport Township is therefore excluded from the purview of Act No. 37 of 1919.

(To be continued)

The "White Paper"

Proposed Reforms For India

London, March 17.

Proposals for the creation of a Federal Constitution for India consisting of autonomous British-Indian Provinces and such Indian States as choose to enter the Federation are contained in a Government White Paper on Indian constitutional reforms, which was drawn up as the result of the three round-table conferences held in London during recent years.

In the Central Federation and the Provinces a Council of Ministers will be constituted, who will be responsible to the elected Legislatures. The Governor-General will have special responsibilities in matters relating to peace, public order, financial stability, protection of minorities, retention of members of public services, commercial discrimination and fights between Indian States. In these matters he will have full discretion to act as he thinks fit.

The Federal Legislature will consist of a Council of State and a House of Assembly. The Council will last for seven years and the Assembly for five years, unless they are sooner dissolved. The Council of State will consist of not more than 200 members, of whom 150 will be elected from British India and not more than 50 will be appointed by Native rulers, while not more than 10 will be nominated by the Governor-General.

The House of Assembly will consist of 375 members, of whom 250 will represent constituencies in British India, and not more than 125 will be appointed by the rulers of the Native States.

No Bill will become law until it has been passed by the two Chambers. In the event of disagreement between the Chambers the Governor-General will be empowered to summon a joint sitting of both Chambers. In the exercise of his special responsibility the Governor-General may introduce a Bill in either Chamber, and if such a Bill is not passed by the date specified the Governor-General will be empowered to enact it as a Governor-General's Act.

Powers Of Governor-General

The Governor-General's special responsibility may also be implemented by an Ordinance having the force of law, and in the event of the breakdown of the Constitution the Governor-General may by proclamation assume to himself all the powers vested in the Federal Authority.

The White Paper stipulates that the Reserve Bank, free from political influence, shall be already successfully operating before Federation is inaugurated.

All subjects, including law and order, shall be transferred in the Provinces to the control of popularly-elected Ministers. The Governors, like the Governor-General, shall have special responsibilities and powers. The Provincial Legislatures shall be enlarged by about 27 per cent. All the adult population shall be enfranchised, women being fit to vote for all the Legislatures. The proposals uphold all existing rights and services. The Secretary of State shall continue to make appointments to the Indian Civil Service, Police, and Ecclesiastical Services, but no inquiry into future recruitment shall be held at the end of five years.

The Secretary of State's Council shall be abolished and replaced by six advisers.

Burma is not included, as it is not yet decided whether she wishes to separate from India. Parliament will be asked at the end of the month to appoint a Joint Select Committee to examine the White Paper before the Bill is enacted. —Renter.

Further Details

There are certain things which are not made clear in the above summary. They are stated by the London correspondent of the *Natal Mercury*, important among them are the following:—

The constituencies for the direct vote will be apportioned by a complicated system having separate communal electorates for the Sikh, Moslem, Indian, Christian, Anglo-Indian and European constituencies. Seats will be reserved for the depressed classes.

The Governor-General's "Cabinet" will comprise a Council of Ministers chosen by the Governor-General himself, holding office during his pleasure and selected from those in the best position collectively to command the Legislature's confidence.

Regarding the "Reserved Departments," where the Royal Prerogative will still hold automatic sway, it is made clear that the responsibility for all decisions in the Governor-General's alone, though he may be instructed to consult with his Ministers.

The White Paper provides that the Governor-General should be guided by his Ministers' advice, and only overrule them for specially-defined purposes, for which he has "special responsibility"—the purposes apparently to be laid down in his instrument of instructions.

Defence, External Affairs and Constitutional Administration will be entrusted to the Governor-General personally, which in effect means the India Office or the British Government, for these matters the new Ministers have not even the right to tender advice.

His "special" responsibility concerns the maintenance of peace, financial stability, minority rights, public service rights, and preventing commercial discrimination. To this sphere are attached "special powers" of a far-reaching nature, comprising the ability firstly to set notwithstanding an adverse vote in the Legislature, secondly to arrest the course of discussion of measures in the Legislature, and thirdly to make rules of legislative business for the exercise of his own responsibility.

It is contemplated that the preparation of the Budget will follow the ordinary Constitutional course, except for the "financial safeguards" included in the special responsibility of the Governor-General and which are defined in extremely wide terms—"not to diminish the field of Ministerial responsibility, but owing to the difficulty of specifying in a detailed manner the financial measures which might be capable of endangering stability."

The Governor-General is able to stop in it budgeting or borrowing should endanger the resources of his reserved departments, or the obligations of Federation, or should prejudice India's credit.

The Agent's Opinion

"It is more or less what I expected," said the Kanwar Maharaj Singh, Agent of the Government of India in South Africa, when discussing the White Paper containing the British Government's proposals for India's constitutional reform with a press representative in Capetown.

"An instance of the advance which will be made under the proposed reforms," said the Kanwar Maharaj Singh, "I would mention that at present there are less than 5,000,000 Indian voters. It is anticipated that 14 per cent. of India's population will

be enfranchised under the new reform scheme. When one considers that, according to the latest census, India has a population of more than 350,000,000, excluding Burma, and that at least three-quarters of the population reside in British India, to which the proposed enfranchisement will apply, the progress made in political education is enormous.

"There are possibilities of friction between the popularly elected Legislatures and the Governor-General over certain of the reserve subjects, and in particular the Army. Popular Indian opinion has increasingly criticised the large amount expended on the Army in India, and these criticisms are likely to continue. It seems certain, however, that some reduction in expenditure will be brought about by the increasing Indianisation of the Army to which the White Paper does not refer, but which may be taken for granted.

"An interesting feature of the reform proposals is that women will be eligible equally with men, both as voters and as candidates, for the various Legislatures. Considering that India is an Eastern country where female education is still very backward, this provision is very striking."

Asked whether he thought that the reforms relinquished too much of Britain's sovereignty in India, the Agent said that he did not consider that this was so and he looked upon the reforms as inevitable.

"It is far better," he added, "to have a contented India voluntarily agreeing to be an integral portion of the British Empire than to have a sullen and discontented India anxious to sever British connection."

"The safeguards provided in the White Paper are numerous, but the working of the future Indian political constitution depends in my opinion not so much on safeguards as on the goodwill of both the Indian and British peoples. It is impossible to believe that the Governor-General would exercise the special powers provided for in the White Paper except on very rare occasions, for the frequent use of them would obviously mean a breakdown of the constitution."

"An unsatisfactory feature of the proposed reforms is the continuance and even the expansion of communal electorates which tend to increase the cleavage between the various communities in India."

A point to which the Kanwar Maharaj Singh drew attention was the fact that it was not yet known how many States would enter the Federation and in what proportion the seats in the Federal Legislature would be allotted among the States.

He dismissed as "ridiculous" the prediction by London newspapers that the transfer of the control of the Indian Police and Civil Service to the Federal Government would enable India's "new master" to follow in Hitler's footsteps and rule India with the "Police Machine."

"Personally," he said, "I see no objection to the transfer of these services hitherto recruited by the Secretary of State to the Federal Government. It is only right, and fair, too, that the rights of the existing members should be protected. Future recruitment, however, will in all probability be Provincial, both for the Civil Service and the Police, so that Federal control over these services is likely to be only temporary."

Viceroy Appeals To Princes

New Delhi, March 20.

Speaking in the Chamber of Princes, the Viceroy, the Earl of Willingdon, commended the White Paper, stating that the notion of the Princes in assisting to help British India in securing a real benefit of

progress had made Federation a living idea and a practical possibility.

Lord Willingdon appealed to the Princes to accept the Government's proposals and to exercise a spirit of compromise in order to secure Federation. He expressed his personal conviction that the balance of advantage weighed heavily in favour of the Indian States' acceptance of the Federal scheme and working it wisely and prudently.—Renter.

South African Press Opinion

THE 'NATAL MIRROR'

"So far as can be judged from the information at present available the great experiment must be best be a very dangerous one, and it should be made clear without delay that the White Paper sets out the utmost limit to which the British Government is prepared to go, otherwise there almost certainly will be attempts to secure a weakening of the safeguards, already none too strong, when the Bill embodying these reforms comes before the Joint Select Committee of the Lords and Commons."

THE 'NATAL WITNESS'

"It is not, of course, the end, or anything like the end of the Indian problem. But it demonstrates the good faith of the British Parliament and its determination to implement the promises of 1919. The Constitution is a notable essay in statesmanship."

'THE STAR'

"There are many points in the White Paper proposals which are obviously open to criticism, and the political extremists on either side will regard the whole scheme as utterly unsatisfactory. Nevertheless it represents a compromise which, given the necessary good will and adaptability, may be expected to work. The position of the Viceroy as in part dictator and in part universal "whipping boy" is certainly not enviable, but the point to be remembered is that the proposals are essentially designed to meet a transitional period and to reconcile, as far as possible, opposing views. This explains apparent paradoxes and illogicalities. The list of reserved subjects is sufficiently formidable to explain the fear of Indians that they may be getting the shadow and not the substance of self-government, but, as Mr. G. T. Garrat emphasises in an article in the February number of the Nineteenth Century, the really crucial points are, upon closer examination, comparatively few in number. "Several of these powers are for emergencies, and are only likely to be used during the period when the Federal Government is being established. Subsequently no Viceroy will be able to carry on an alternative Government, and the powers mean little more than the right to force a dissolution and to delay some measure of what he does not approve." "There is, perhaps, more force in the contention that the safeguards are "paper safeguards," but in any case what else can they be? The only effective guarantee for the future lies in the good sense and the good faith of the Indians themselves. Trust begins to dawn. "They should remember," said Sir Samuel Hoare in the House of Commons on February 23, "that British and Indians are not two rival nations fighting for supremacy, but representatives of two great civilisations, who, if they held together, could confer a benefit unprecedented in the history of the British Empire and the world." As regards the safeguards those Indian leaders who are inclined to be suspicious or resentful should bear in mind the early constitutional history of the British Colonies and Dominions in their relation

to Britain. It is better to go slow and arrive eventually at the desired destination than to attempt short cuts and end by getting nowhere."

'THE 'NAND DAILY MAIL'

The *Nand Daily Mail*, in the course of a leading article, deals with satisfaction the special powers vested in the Governor-General and says that with them he ought to be able to safeguard British interests very completely. "This is by far the most important point so far made known" the paper goes on to say. "There is, indeed, nothing very surprising in the remainder of the proposals, and we do not imagine that any very novel criticism will be brought against them. The representation of the Princes in the Upper House appears to be simply sufficient; the financial safeguards are both good and necessary. If, on the other hand, the proportion of inhabitants enfranchised seems large in the circumstances, it must be remembered that this represents in some sense the fulfilment of a commitment long since undertaken by Great Britain, and that, while some British circles may condemn the proposal on the ground that it goes too far, most Indian circles will undoubtedly protest that it does not go far enough. This, in fact, is likely to be the fate of the White Paper plan as a whole. Precisely because it represents a reasonable compromise it cannot give much pleasure to either side. But it is none the worse for that. So far as can be judged at present, the British Government has held the balance evenly enough, and the result is as good as could be expected. It is to be hoped that this scheme will be carried through almost as it stands. Both Englishmen and Indians should make the best of it."

How India Views The White Paper

New Delhi, March 19.

While politicians decline to comment on the White Paper until they have digested it, the news-papers do not hesitate to do so. The *Statesman* declares that the White Paper is nothing short of revolution by constitutional means. The *Times of India* says that to reject the White Paper would be to play into the hands of the Conservative Richards, who are determined to oppose central responsibility at all costs.

The *Bombay Chronicle*, which is presumed to be a Congress organ, condemns the White Paper as maintaining the grip of Whitehall on Indian policy rather than the transferring of political control. The *Hindustan Times* calls it "a mockery of progress" and the *Allahabad Leader* says it holds out no prospect that India will be accorded Dominion status.—Renter.

Opinion In London

London, March 19.

The *Morning Post* describes the White Paper as "India's Black Paper" and says it is not a deed of partnership but an instrument of abdication. The *Daily Telegraph* welcomes the proposals as making "an impression of prudent as well as forward-looking statesmanship on those who admit that Government without consent is no longer a practicable policy in India." The *Daily Mail* thinks it a "portentous experiment," while the *Daily Express* interprets it as a surrender.

The *Daily Herald* says that it is not good enough, while the *Times* issues an eight-page supplement setting out the details of the main document, and emphasises the need of detailed study before comment.—Renter.

British Members Of I.C.S. May Retire

London, March 18.

An important notice affecting the interests of Britishers serving in India when the new Constitution is inaugurated was issued last night, and states that British members of the Civil Service and practically all the other Governmental services will be eligible to retire on a proportionate pension at any time during the remainder of their service.

(Homer.)

News About India

Release Of Civil Disobedience Prisoners

Replying to Mr. Thomas Williams, Sir S. Hoare is reported to have announced last month in the House of Commons that there could be no question of Mr. Gandhi or other civil disobedience prisoners being released until the Government had convincing reasons to believe that their release would not be followed by a revival of civil disobedience.

Mr. Thomas Williams asked whether Sir S. Hoare expected to get the maximum results from the Round Table Conference when official leaders of Indian thought were in prison.

Sir S. Hoare replied that there would be numerous representatives of Indian thought at any present or future discussion.

Mr. Williams asked: Is it not likely the Indians would be more ready to welcome the progress that had been made if they were released?

Sir S. Hoare replied that it was a very complicated question to which answer 'yes' or 'no' would be useless.

Liberal Leader Speaks Out

"I think the time has come, when public opinion, particularly that section of it which is not connected with the Congress, should assert itself, both here and in England, and demand the replacement of the present policy by a wiser and surer policy." Thus stated Sir T. B. Sapru in the course of a statement to the Press on the above reply by Sir Samuel Hoare.

Pandit Jawaharlal Nehru

Pt. Jawaharlal Nehru who is in the Dehradun Jail is said to be engaged in writing a comprehensive history of the world with special reference to India. He has cultivated the habit of walking. He walks in the courtyard both morning and evening. This courtyard measures about 140 yards. It is estimated that during the eight months of his stay in Dehradun Jail he has made about 12,000 rounds of this courtyard. Thus the Pandit has almost covered 100 miles—no mean achievement for a jail bird. He is also reported to be observing a fast on Sundays. He is writing a preface to Rastarangad, the history of Kashmir by Mr. R. S. Pandit, his brother-in-law.

Moslem Leader Retires

Dr. M. A. Ansari who has recently returned to India from Europe where he had gone for reasons of health has decided, on medical advice, to retire from politics for the time being. In this connection he had consulted Mahatma Gandhi and Sardar Vallabhbhai Patel who entirely agreed with him. Dr. Ansari is feeling better but his heart trouble is still persisting.

The Lahore Tribune pays the following tribute to Dr. Ansari:—

***
***

"While extending a cordial welcome to Dr. M. A. Ansari on his return from Europe, we cannot but express our deep regret that owing to his personal illness, Dr. Ansari has decided to retire from politics for the time being. Dr. Ansari is one of the ablest nationalist leaders of the country and one of the few Muslim leaders who have been completely divorced from communal politics. His recent visit to Europe has been a very successful national freedom mission and has won for him a satisfactory return in the form of political and social progress which he has made in the course of his country constitutes an inspiring chapter in the country's political history. It is to be hoped that the Government will be fully moved by him and will take steps to release him from the custody of the Government and will allow him to freely engage in the political activities."

Statistics Of Political Prisoners

The latest official statement showing the total number of political prisoners convicted under ordinary law and ordinances at the 31st of December 1932 in different provinces is as follows:—

	Men	Women
Bombay	2,000	207
United Provinces	1,500	110
Bengal	1,200	121
Bihar and Orissa	1,100	37
North-West Frontier Province	1,000	1
Madras	800	105
Punjab	700	15
Assam	600	7
Delhi	500	6
Coorg	400	3
Almaria Marway	11	2

The total number of men and imprisonment in all provinces was 10,000 compared with 10,100 in England and Wales. The total number of political prisoners in the country was 10,000 compared with 10,100 in England and Wales.

Transvaal Colonial-Born Indian Association

A mass meeting of the Transvaal Colonial Born Indian Association was held on the 18th March at the Trades Hall, Johannesburg. The Asiatic and Chinese Act was fully gone into in its relation to the Commission about to sit. After several speakers had given their views which were entirely against having anything to do with the Act, led along the Commission,—for whom they have the highest respect, who are called upon to investigate what we know, they must feel to be not only an unjust and degrading Act.

The following resolutions were passed:—

1. That this mass meeting of the Transvaal Colonial Born Indian Association, which represents practically eighty per cent. of the Indian community in the Transvaal, hereby resolves that, in terms of its resolution of the 9th June, 1930, which was then submitted to the Minister of the Interior, protesting most vigorously and emphatically against the principle of segregation, it feels that it cannot under any circumstances participate, submit, or tender any evidence as requested by the Commission. Moreover it is felt that any evidence or memorandum, if submitted, would be degrading and leading to India's ancient culture and civilization.

2. That this mass meeting disapproves entirely the action of a certain body styling itself as the Transvaal Indian Commercial Association, and par-

***
***

porting to represent the views of Indians in the Transvaal. The Association certainly does not represent the Transvaal Colonial Born Indians, who repudiate it, and look upon its action with contempt and disgust. We certainly dissociate ourselves in any action that it may take or have taken in connection with this Act, so far as the Asiatie Land Tenure Act Commission is concerned.

Election Of Officials

At the 13th annual general meeting of the Association held at the Trades Hall Feb. 22 the following were elected as office bearers for the ensuing year:—Patron: Mr. D. Ernest, vice Patron: Mr. H. M. Narmoo, President: Mr. Wm. Godfrey, vice-President: K. Nannanay and one name to be sent from each Branch, namely Branch Presidents, Hon. Joint Secretaries: Messrs V. M. Moodley and A. J. Hatter, Committee: J. F. Marrian, A. D. Williams, M. Cassim, P. S. H. Francis and J. Andrews.

The Agent Entertained At Dinner

By Mr. B. Singh In Capetown

Fifty six guests including distinguished Europeans and Indians were present at a dinner given in honour of Kunwar Sir Mahanaj Singh, Agent of the Government of India, and the Kanwarani Lady Mahanaj Singh at the residence of Mr. and Mrs. B. Singh, in Capetown.

Mr. R. Stuttaford, M.P., who proposed the toast of "our chief guests," expressed great pleasure in having been invited to address an important gathering.

"The task before the Kunwar," said Mr. Stuttaford, "is a great and difficult one." Despite the difficulties, however, there was every reason to believe that, although there were racialistic prejudices, Indians in South Africa would be fairly treated.

Lady Mahanaj Singh made a short speech in reply. Proposing the toast of "South Africa," Mr. Justice van Zyl said that sympathy and understanding would bring about a better feeling among the races of South Africa.

Dr. A. Abdurhaman replied.

Mr. Morris Alexander M.P. the well-known friend of Indians and a champion of the cause of justice proposed the toast of India.

The Kunwar, in replying, paid a glowing tribute to Mr. Alexander for the way he had always stood up for the Indians.

Speeches were also made by Mr. H. J. O. Stephan and Mrs. Stephan (Mayor and Mayoress of Capetown), Mr. A. J. MacCallum, M.P., and Guest of Honour Bishop Lavis.

Among the guests present were Mr. Justice H. A. van Zyl and Mrs. van Zyl, Mrs. Stuttaford, Mr. A. Abdurhaman, M.P.O., and Mrs. Abdurhaman, Major E. R. Roper, M.P., and Mrs. Roper, Mr. and Mrs. P. J. Singh, Mr. O. Orphen and Miss M. Orphen, Mr. and Mrs. M. L. Dada, the Misses M. and U. Dada, Mr. G. Dahl (Consul for Finland) and Mrs. Dahl, Mr. and Mrs. W. H. Hammarsten, Mr. and Mrs. A. Jamall, the Rev. H. O. and Mrs. Bert, Mr. A. Pinkard, Dr. H. Hamman, Mr. and Mrs. Bosman, Mr. and Mrs. C. S. Bicketts, Mr. J. L. Conway (Chief Immigration Officer) and Mrs. Conway, Mr. and Mrs. H. Kinkelde, Mr. Ahe Desmores, Mr. H. N. Venn, Mr. and Mrs. Norondeloi, Master Raphael Singh, Miss H. Havettman, and Mr. and Mrs. Patel Mookhe.

Indians In Fiji

Questions In Indian Assembly

At question time in the Indian House of Assembly in mid week Mr. Daya Pandal Singh asked a series of questions regarding passport facilities to Indians for Fiji Island.

Mr. Metcalfe, Foreign Secretary, said the Fiji Government represented that the sex disproportion in the local Indian population was very marked and requested that no passport or visa for Fiji be granted to any Indian male unless he was accompanied by his wife or he produced evidence that he was a resident in Fiji or the consent of the Fiji Government had first been obtained. The Government of India accepted the request and issued instructions accordingly to passport-issuing authorities. There was no discrimination against Indians, since like restrictions were imposed on other races when similar sex disproportion existed.

Regarding the refusal of passport facilities to Pandit Krishna Sharma, the Home Member said it was understood that the Fiji Government apprehended that his activities were likely to cause communal trouble.

Indian Students

When asked whether the Government of India took steps, Mr. Rajpal replied that the Government was not approached by the gentleman concerned, hence no action was taken.

As regards Indian students in Fiji schools, Mr. Rajpal quoted the annual report of the year 1931 of the Fiji Government wherein it was stated that the total number of Indians on the rolls of all schools was 4,531 and the net expenditure on the education of Indians and Europeans was about £9,815 and £5,762 respectively.

Mr. Rajpal further quoted answers given in the Legislative Council of Fiji that the use of Hindi readers by Mr. Ramdas Gaur was prohibited, as the Education Board did not approve them. The Government of India had no further intervention.

Natal Indian Congress

The adjourned annual general meeting of the Natal Indian Congress will be held at the Pursee Rustonjee Hall, Queen Street, Durban, on Sunday the 24th April, 1933 at 3.30 p.m.

AGENDA:—1. Election of officials, 2. Supplementary financial statement, 3. General.

A. I. KAHN

P. R. PATHER

Joint hon. Secretaries.

To Storekeepers

INDIAN FESTIVAL FASTER.

We have a new up-to-date range of:—

Boys Suits with long trousers for boys
8 years upward—smart—up-to-date.

Only the trade supplied.

W. G. Brown & Co., Ltd., Stockists,

301 Pine Street Durban.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૩૨ સ્તં.

શુક્રવાર, તારીખ ૨૪ માર્ચ ૧૯૩૩

અંક ૧૨

નોંધ અને સમાચાર

હાંદીને ટ્રાંસફર મળ્યું

બ્રિટીશ સરકારની ટાઉન કાઉન્સિલની બાયસેન્સિમ કમીટીએ એક હાંદીની પોતાના જનરલ ડીપાર્ટના બાયસેન્સિમ એક મહાનમિયી બીબી મહાનમી ટ્રાંસફર માટેની અરજી એવી કરીને મંજૂર કરી છે કે તે મહાનમી આગે રહેવાની અમા બ્રિટીશ નહિ હોય. બી એ. એ. એ. મનીમ નામના માણસે ટ્રાંસફર આગે વાંધો લેવાયો હતો.

દરજીયાઈ પર અંકુશ

પ્રીયોરીયાના દરજીયા પોતાનું કામ પુરું કરવાને બાપતા હતા કે જે કામ માણસે પોતાના ખાનગી વખતમાં પોતાને શરૂ કરતા હતા. મંજૂર નાતાએ હવે એ બંધ કરાવ્યું છે અને હવે પછી કોઈ કામ દુકાનના વખતમાં દુકાનની બંદરબંદ કરાવી શકાશે. હમણાં જે કામ દાખવર હતો તે કરવા દેવામાં આવશે પણ અધિકારમાં નીમમોનો સખત અમલ થશે.

એકા વિ. પદ અપાળી સહી નોંધાયે

એકા, બીજો વિશેષ પર એકા પર આરે બાજુ સુધી માત્ર મનારમલ કરવામાં આવતી હતી પરંતુ હવે મનારમલ રિતકારવા પાં બાવતી નથી. આખી સહી થઈ નોંધાયે. પછા એકા દબ્બુ તે બાવતમાં સુધો કરે છે તેઓએ બાધી ચેતવણી બેવી.

અરજીરજતા ઉપર રેવરન્ડ એન્ટરફે

રેવરન્ડ એન્ટરફે સાઉથ આફ્રિકાની રાઉડ રેવલ રાન્ડ-રન્સનું કામ પૂરું થયા બાદ દરેક ગયા પછી થોડીજ મુદતમાં રાઉડ બંધ દીધેને વિશેષ જે રેશમાં સોફમલ રેવલવાના કામ માં રાજાસ છે અસ્પૃશ્યતાના સવાલ પર એકે મુલાકાત દરમિયાન તેમણે જણાવ્યું હતું કે:

"મીઝાઈમાં હું સમજતી રહ્યો છું કે દોહુસ્તાનના અસ્પૃશ્યતાના સવાલ અને સાઉથ આફ્રિકાના વર્ગીકરણ સવાલની ઉત્પત્તિમાં કશો ફર નથી. ગોરાના દેવળામાંથી રંગીન ભોખાને બાતલ રાખવામાં આવે છે એ દોહુસ્તાનમાં અસ્પૃશ્યતાને મંદીર માં રાખવા નહિ કરવાના નિર્ણય છે. મેં એ પણ સમજાવ્યું છે કે આ સવાલ માત્ર દોહુસ્તાનની નથી પણ ધોમ્તીઓને પણ ખ્યાન દેવાનો છે."

વેરુજમમાં રાખતવમી મહોત્સવ

વેરુજમના થી ગોપાલકાલજના મંદીરમાં તા ૪-૪-૩૩ ના મંજળવારે ખોલવા થી રાખતવમી બ-ગોત્સવ વજવવામાં આવશે. તે મુખ પ્રસંગને કલતર બ્વાખ્યાનો, બબ્બ-ધીરવન અને ધાર્મિક કોયા કરવામાં આવશે. સર્વે દોહુસ્તાનને આ ધાર્મિક ઉત્સવમાં સહકરૂપ પમારવા એકેટરી તરફથી વિનંતિ કરવામાં આવી છે.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૨૪ માર્ચ ૧૯૩૩

દોહુસ્તાનને માટે રાજકીય સુધારા સુચનામાં બાબા વખતથી મવાવ્યું 'બ્લાઇટ પેપર' બાબરે પ્રકાશ 'બ્લાઇટ પેપર' માંથી છે. સાઉથ આફ્રિકાના ભોખાને રૂટની એન્ટ્રીએ તેના સર આપવાની મદદગાની કરી છે. અને આ અસ્પૃશ્યતાના અંકમાં તે અને તેની વખતના બાલિયાઓ પ્રસિદ્ધ કરવામાં પછી અમા રાજી છે. દોહુસ્તાનની નવારીખમાં જે એક અસાધારણ બનાવ હોવાથી તેની નોંધ ભેરી આવતી છે. 'બ્લાઇટ પેપર' માં અભ્યુત્પત્તિ પમારના કંઈજ નથી. એઓએ દોહુસ્તાનમાં દમણ દમણ માં બનેલા બનાવો ઉપર ખ્યાન આપેલું છે તેઓ તેમાં સુ આવવાનું હતું તે બજાવાનું હતા અને તેને માટે તેવાર હતા એકજ અભ્યુત્પત્તિ વસ્તુ તેની અંદર નેવામાં આવે છે તે મનાધિકરીઓના પ્રમાણમાં વધારે થયો છે તે છે. પરંતુ સુચનાયેલા સુધારાના બીબા મુદાઓ એતા બે સુધારામાં કંઈ વિશાલ બજાવતી નથી. રાખવા તરીકે, રાખવાર મનાદારીને માણ રાખવામાં આવી છે તેટલુંજ નહિ પણ વધારવામાં આવી છે. દોહ સરકારના એન્ટરફે એન્ટ્રી પ્રકીબ સાવમેલીથી પોતાના મત દર્શાવ્યો છે તેમણે પણ એ વસ્તુને અસંતોષકારક વર્ણવી છે. બોટીક સરકારને તે દુસંધ કરાવી રાખ્ય કરવાની પોતાની નીતી માણ રાખવાને એક દર્શીબર રહેશે. મહા-સામા, કે જેને દીકનાદેમાજી વામસરેશ મોડે અસીને દોહુસ્તાનના ભોકમતનું પ્રાનિનિષ્ઠવ થરાવતારી એક મદાન અને વમદાર સંસ્થા તરીકે બંદર કરી હતી, તેણે આ મુદાપર સખત વિરોધ દર્શાવ્યો હતો પરંતુ તેના બવાબની અવમજાના કરવામાં આવી છે. બીબી આલ અમમનો મુદો સદિસલા મતીઓનો છે. મદાસલાએ નિઃકંકપણે દર્શાવ્યું હતું કે જે કંઈ પણ સદિસલામતીઓ રાખવામાં અને તે દોહુસ્તાનના સાબની રેલી નોંધાયે. અને નાખા. સરકાર અને પરદેશ આતાંના અંકુશ દોહુસ્તાનના દાલમાં રહેલો નોંધાયે. તેમ છતાં આ વિષયો અનામત રાખવામાં આવ્યા છે કે જેનાપર બોટીક સરકારના સંપૂર્ણ અંકુશ રહેશે. ગવરનર-બનરસની "ખાસ સલાઓ" નવા સુધારાને રેવળ નકામા કરી મુકે છે. આ વસ્તુ સાઉથ આફ્રિકાની ગોરી પ્રમાણે સમજી ચકાસ તેવી નથી. દોહુસ્તાનમાં સુ આરે છે એ તેઓ બજાવતા નથી. તેઓ આ રેશમાં તંત્રની રૂડીપરથી વિશ્વાસ બાધ છે કે દોહુસ્તાનથી

તાલન બુદ્ધિજ પ્રકારની છે. ખાસ સત્તાઓ આ દેશમાં પણ મરનર-નરનરને છે પરંતુ તેના તે બાજુએ ઉપયોગ કરી શકે છે, ન્યાયે દીક્ષિતાનમાં તે, જે કે એમ કહેવાય છે કે તેના ઉપયોગ અસાધારણ સંજોગોમાં કરવામાં આવશે છતાં, જેવા અસાધારણ પ્રસંગો હશેજાંજ આગળ રહે છે એ અનુભવસિદ્ધ વાત છે. અસાધારણ પ્રસંગ ક્યારે છે તે હાવવાનું દરેકાં ગવરનર-નરનરનાજ હાથમાં રહેશે કે જેમ આજે તેના હાથમાં છે. અંદાનના 'ડેલી મેલે' સ્થિતિ બરાબર વર્ણવેલી છે. તેના કહેવાની મતભલ એ છે, કે જે સંદિસલા-મતીઓ અસરકારક હશે તો દીક્ષિતાન સ્વરાજ્ય લોગવશે નહિ, અને જે અસરકારક નહિ હશે તો બીટીક સરકારને તે જોગમ-કારક થાત પડશે. હવે પ્રશ્ન એ છે કે બીટીક સરકાર સંદિસલા-મતીઓ માટે કે દીક્ષિતાનની પ્રભાવી મુખેજા માટે છે. જો તે સંદિસલામતીઓ માંગની હોય અને પ્રભાવી મુખેજા તેને નહિ જોઇતી હોય તો અમને ખલ છે કે તે દારની બાજુ રખા રહી છે. દીક્ષિતાનની સ્વનંતતાના અમળના સવાલની સાથે બીટીક સરકાર રગલ કરી રહી છે તેથી દીક્ષિતાનના જે લોધાના શકકારની ઉપર તેણે એટલો જધો મદાર બાંધ્યો હતો તેઓને પણ તેણે રીસાથી દોષિત છે. અધ જોગમેજ પરિપદ માં જે લીખરસ જણના તેતાઓએ જામ લીધો હતો તેઓ પુરેપુરા અસંતોષ થામી પાછા ફર્યા છે. અભાજનાકુ 'લીકર' ને લીખરસોનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવનાર પત્ર છે તેણે 'બહાઇ ચેપર' પર પેલાતો મત દર્શાવતાં જણાવ્યું છે કે "દીક્ષિતાનને સંસ્થાનને ફરજને મળશે એવી તેમાં કંઈ પણ આજા જતાવવામાં આવી નથી." જગાં આ સવાલની સામેની રમતથી દીક્ષિતાનના મુલક વર્ગના મત મજાજ અગમણી હોયાં છે, અને આજના જમલામાં મુલકોનીજ ખરી ગણતી છે. તેજાને જમ લાગે છે કે આ રમતની પાછળ રહેલી ઉડી વસ્તુ દીક્ષિતાનના લેટાનું 'ડીપેટીયુ' સુધી લીધા સિવાય દીક્ષિતાનને કોઈ ઊક-વાની બીટીક સરકારની અનિચ્છા છે. જે એમ હોય તો જેથી તેની ઇચ્છા, પરંતુ બીટીક સરકારે એ પાદ રાખ્યું પડે છે કે દીક્ષિતાન હવે નથી તકવારથી નમચાનું કે નથી કમમથી નમચાનું, મદાગા મીધાજના કિશાજના પ્રતાપે એ ખનનના રૂ હવે તેને નથી રહેશે તેને તેના સવાલના ન્યાયીમજા ઉપર પુણી શિક્ષ છે અને હજાર ઉપર અમળ મદા રાખાને સ્વતંત્રતાને થયે તે પોતાની કુલ વગર કચે માલુ રાખશે. 'બહાઇ ચેપર' ને દીક્ષિઓ 'મદાગા ઉપર જામ' ગણે છે. દીક્ષિતાનના કમરે સુપુત્રો અને સુપુત્રીઓ અને તેઓના પુલનીય નેતાઓ અપારે કેદખાનાતી કિવાલેલી પાછળા સખડી રજા છે અને ન્યારે દીક્ષિતાનના જોડતો ઉપર મુલકમ મુલકીને તેઓને મરજાર અને ૫ દિનાના કરી મુલકમાં આવી રજા છે તેવે વખતે જે બીટીક સરકાર એમ માનતી હોય કે તે પોતાની ઇચ્છામાં આવે તેવા સુધારા દીક્ષિતાનની પાસે મળાવી શકશે તો અને માત્ર એટલુંજ કહીશું કે તે નષ્ટાક્રાની લદ વહાવી જમ છે. હાલના સંજોગોમાં તો જે ખરે દીક્ષિતાન ગણાય છે તે એવા સુધારાને વિચાર પણ કરવાને તેવાર નહિ જાય.

ટાંસવાલ ઈન્ડિઅન કેમર્યલ એસોસીએશનનું નિવેદન

એકસ્ટ્રેપરાન માટે મુખવાયેલા લતાઓ

(મથા અંકથી માલુ)

(જે. ૧) જોહાનીસબર્ગ—એસીહન્ટ અને કમીશનર રટોહની વચ્ચે

કમરકને ખાતર જાના વજા બાગ પાડી શકાય છે.

(બ) સાવર રટોહની પમિમનો વામ.

(બ) સાવર રટોહની કેમવર્સ રટોહ.

(ક) કેમવર્સ રટોહથી એન્ટ રટોહ

(અ) અહિં દીક્ષિઓ મજા વધોથી લોમવટો કરી રજા છે. તેઓ આમજા દીક્ષિઓના કમરેસર વારસ ન હોય તો પણ એટલી આમતની તો કંઈ છેજ નહિ કે મોઢા જામની જોશિવારીક કુદાનો અને જામાન્ય લોમવટો જોહામા જોહા નીક વર્ધથી અને મજા તો અંગેલ-લોર જામની પડેલાના છે. આ લતાની આજુનાજુલા મોઢા જામની પ્રોપર્ટી આકરરી રીતે એજીવારીકાના હાથમાં છે. વેસ્ટ રટોહથી કોઈ રટોહ સુધી મોઢા જામના મુરેખીમનો—જોહાની સંખ્યા ન્દાની છે—એજીવારીકેના કાકુતો છે. આ જે પાસ જોશીસો છે, એક તેડીવ પાસ જોશીસ અને બીજી પોરમુખીક તેડીવ પાસ જોશીસ. મોઢાજ અપરાક કિવાય મુરેખીમનો ફરિક વર્ગના છે. જે લતાનું સ્વકપ આ કમીશનરથી વધાર જોહ કહાઈ કે જે લતામાં મુનીસીવાલીટીનું જામર રંગીન લોહો અને તેડીવો માટે છે પણ મુરેખીમનો માટે નથી. અજીતી ઇન્ડિઅન ફ્રેટ મારકેટ આ જગ્યામાં છે અને એક કે જે અપવાદો સિવાય કચે રેન્ડ અજાનો અથવા અજા જામનો એજીવારીક લોમવટો કરે છે. જોશીસીએશનની મામણી છે કે આ આજા લતાને એકસ્ટ્રેપટ કરવો જોઈએ.

(બ) આ લતામાં દીક્ષિઓ છુટા કરાયા છે, પદાન મુજબ જે રીકર મરમટો છે કે જેની કાલરી મુરેખીમનોને કોઈ પણ રીતે સુગાવી નહિજ શકે, અને એક હોલસેમ પેટી છે કે જેનો વહિવટ કામ્ય એજીવારીકાના હાથમાં નહિ હોય. એસોસીએશનની કમીશનરે મામણી છે કે આ લતામાંના અકિમવટ કેઓનો તેના મુજબેક ઉપર વિચાર કરવો અને જે રેન્ડોપર લોમવટો થતો હોય તે રેન્ડોને એકસ્ટ્રેપટ કરવા અને એ રીતે તેમનો નીકાલ લાવવો.

(ક) કેમવર્સ અને કોઈ રટોહની વચ્ચે પાંચેક એજીવાલીકો છે. કોઈ રટોહની આમજ રંગીન લોહાની સંખ્યા મજાજ વધારી જાય છે અને કમમમ પદ દહા જામના લોમવટો રંગીન લોહો અને એજીવારીકો કરે છે. મજા રટોહથી લોમવટો કરી રજા છે. નહિ રટોહમાં મુરેખીમની એક લાકાજ અને મરમટોન છે. જે લતામાં વસવાટ મદતો જાય છે. તેની કીમત મજા વર્ધથી અને એજીવાલીકો અને રંગીન લોહો એ લતાને લોમવટો કરતા કપા તે અપાર કમી મજ છે. હવે જે લતા વધુને વધુ હાજમાનો વાલો થતો જાય છે. એસોસીએશનની મામણી છે કે આ આજો લતા એકસ્ટ્રેપટ થવો જોઈએ.

(જે. ૨) ફેરફારકારી

આન ભેવાઈ માન્ય થઈ કે આ બંને અલિપ્ત મોટા પ્રમાણમાં એકીવાદી અને રંગીન ભોળાના ભોળાપણો છે. આ સિદ્ધિ ૨૫ વર્ષ પહેલાં થઈ છે. આ બંનેમાં પુરો-પણનાની મોટી સંખ્યા એકીવાદીઓ છે અને એકીવાદી મોટી સંખ્યા જેને મોટા ગણવામાં આવે છે, પરંતુ અરી રીતે રંગીન અને ગાંધી સંબંધી વર્ણવેલ અલિપ્ત છે. આ બંનેમાં ફોલોવિંગ મોટી સંખ્યામાં રચના કરી રહ્યા છે અને ફેરફાર એકીવાદીઓની દુશ્મની અને ભોળાઓ છે. આ રાજીન-કીપમાં આર ઓનાઓની કલ્પ છે જેનો પૂર્ણના મોટા થઈ જાય છે. એ ઉપરાંત આ પછી દુશ્મની, ફેરફારીઓ, ભેદન વાઈ ઓન્ટે, ભેદના, છુદારનાના ઓન્ટે વેદના કારનાના, કમીન્ટ વર્ણ, એકીવાદીઓ રોય. એ રંગીન ભોળાના ભોળાઓ, ફેરફાર દોષોને બનવું રોય. મેટીવ પ્રદીપ કાલેસો, એક પ્રસીદ્ધિની નકાળ, રંગીન ભોળાની નિશાળ અને રેવરના છે. આ એક મરજી પછી હતી અને અંતે કલ્પ મરજીની કમીની અલિપ્ત છે.

આ બંને મોટે ભાગે રંગીન ભોળાઓ દોષાથી મુક્તવામાં આવે છે કે આ બંને રાજીનથી એકીવાદી થઈ જાય છે.

(જે. ૩) પ્રોપીયેટ ટાઉનશીપ

આ બંને મોટે ભાગે રંગીન ભોળાઓ છે. એકે રંગીન તે રંગીન ભોળાઓ છે કે આ બંનેમાં અને માત્ર પુરો-પણનાના ભોળાપણોમાં કમી થઈ છે. પ્રોપીયેટ ટાઉનશીપમાં માત્ર એક પુરો-પણન કુટુંબ છે અને તેઓ ભોળાઓ રોય છે. આ માત્ર આ બંને પુરો-પણન દુશ્મની છે અને તેમાંની એકે મેટીવ પ્રદીપ કાલેસ છે. આ સિવાય પ્રોપીયેટ ટાઉનશીપ રંગીન એકીવાદી, રંગીન અને મેટીવના ભોળાઓ રંગ છે. મેટીવો સમીપ વધારે છે. એકીવાદીઓની તે ટાઉનશીપમાં કુટુંબો છે જેમાંની કમ ફોલોવિંગ અને રંગીનઓની છે. ફેરફાર મેટીવ દુશ્મની પછી છે. ટાઉનશીપ કહેરથી ફેરફાર કરે છે અને પુરો-પણનાના પાસવાની નકાળ છે. અમારી માન્ય છે કે આ બંને બંને એકીવાદી થઈ જાય છે.

(જે. ૪) આર્ટિસ્ટિકાઈન

અમલને ખાતર આના ગણ મામ પાડી કલ્પ છે:

(અ) મેટીવ રંગીનની કલિપ્તો અને કલ્પ રંગીનનો પુર્ણનો મામ.

(બ) (૧) કિલ્પનો ભોળાનો મામ.

(૨) કાલર રંગીનની પલિપનો મામ.

(અ) અર્ટિ ફોલોવિંગ, ઓના, રંગીન અને મેટીવો વધારે થઈ છે. કહેરના આ બંનેમાં ફેરફારીઓ અને એકીવાદીઓ મોટા થઈ છે. ફોલોવિંગ અને ઓનાઓના ભોળાઓની દુશ્મની આધારથી રીતે મોટર અને ઓનાઓસરથી મોટર છે. પરંતુ ફેરફાર ભોળા અને મેટીવ પ્રદીપ કાલેસો પછી છે. ટાઉનશીપમાં એક મેટીવોની કલ્પ છે અને એક મેટીવોની રેવર પછી છે. એકીવાદીઓની માન્ય છે કે આ બંને બંને એકીવાદી થઈ જાય છે.

(બ) આ બંનેમાં કલિપ્ત ફોલોવિંગ ફોલોવિંગ ભોળાઓ કરી રહ્યા છે અને એકીવાદીઓની માન્ય છે કે આ બંનેમાં તેના કલિપ્તો વધારે થઈ જાય છે અને એકીવાદીઓની દુશ્મની.

એકીવાદી થઈ જાય છે. એકીવાદી કરતાં એકીવાદી થઈ જાય છે.

(ક) આ ફેરફારકારીનો પ્રોપીયેટ મામ છે. આ ફેરફાર ફોલોવિંગ દુશ્મની છે અને રંગીન ભોળા વધારે કરે છે. અમારી માન્ય છે કે આ બંને મામને વાળથી રીતે ફેરફારને મોટે એકીવાદી થઈ જાય છે.

(જે. ૫) અરજીકારી

અમલને ખાતર આના નીચે પ્રમાણે મામ પાડી કલ્પ છે:

(અ) અરજીકારી.

(બ) મુદાવન.

(અ) આ બંનેમાં અર્જીયો વાળથી અર્જીયો છે તે ફોલોવિંગની સાથે એકીવાદી છે અને ફોલોવિંગનો મામ છે જેમાં મોટે ભાગે એકીવાદીઓ અને રંગીન ભોળા ભોળાઓ કરી રહ્યા છે. તેની કલિપ્ત રેવર મામન અર્જીયો મોટરને આ મામથી કલિપ્ત પાડે છે. અરજીકારીમાં મોટા મામની વસ્તી રંગીન ભોળા અને એકીવાદીઓની છે. એવા અર્જીયો રંગીન ભોળા કરે છે અને રંગીન ભોળા ભોળાઓ નાંદ કરતાં હોય એકીવાદીઓની માન્ય છે કે અરજીકારીમાં આ બંને વામ એકીવાદી થઈ જાય છે.

(બ) અમારા અમલમાં મુદાવન આ મામ કમીવનના કામ પ્રોપીયેટમાં આવેલો નથી. એકીવાદીઓની અર્જીયો છે કે ફેરફાર ટાઉનશીપમાં એકીવાદીઓ અર્જીયો પ્રલિપ્તો નથી. આ બંનેમાં અર્જીયો સિવાય મોટર તપાસાઓની નથી પછી મેટીવ રંગીનની પ્રોપીયેટ મોટા મામની વસ્તી એકીવાદીઓ અને રંગીન ભોળાઓ છે. એ પછી અર્જીયોની અર્જીયો છે કે એ બંનેમાં મુદાવનની મરજી છે.

(જે. ૬) ફેરફારકારી

અમલને ખાતર આ બંનેમાં ગણ મામ પાડી કલ્પ છે.

(અ) મેટીવો રંગ, કલિપ્ત રંગ અને ઓના રંગીનો ભોળાનો મામ અને તેની સાથેના કલિપ્ત અને તેની સાથેના મોટર રંગીન—વર્ણ ૧-૨, ૩-૪, ૫-૬, ૭-૮, ૯-૧૦, ૧૧-૧૨.

(બ) ફોલોવિંગ રંગના ખાતરનો પુર્ણ ઉપાધ મુદાવન મામ.

(ક) કલિપ્તો ભોળાનો મામ.

(અ) આ બંનેમાં કલિપ્ત ફોલોવિંગ પછી કલિપ્ત વાળથી છે. એ કલિપ્ત રંગીન ભોળા અને તેમાં એ ભોળા મોટર થઈ છે તે ભોળા અર્જીયો ભોળા છે કે આ બંનેમાં વાળથી રંગીન એકીવાદીઓ કલિપ્તો મોટર મળવી રહ્યા છે અને એ રંગીન ભોળાને મોટર ભોળાઓ કરી રહ્યા છે તે એકીવાદી થઈ જાય છે.

(બ) આ મામ વધતા અર્જીયો પ્રમાણમાં એકીવાદીઓ અને રંગીન ભોળાઓ છે. આન ભેવાઈ માન્ય થઈ કે ફોલોવિંગ રંગીન પુર્ણ વધે ભોળાને તે એકીવાદીઓ અને રંગીન ભોળા પ્રમાણ પછી ફેરફાર વધારે થઈ છે. એ મામ રંગીન ભોળા છે આ બંનેમાં પછી ફેરફારીઓ, ફેરફાર ફેરફાર, મોટર, નમેશ અને છુદારનાના છે. તેની અર્જીયોની અર્જીયો પછી સારી નથી અને ઓના ભોળાની રંગીન મોટર છે. ફોલોવિંગની કલિપ્તો કલિપ્ત આ બંને મામ એકીવાદી થઈ જાય છે.

(ક) આ બંનેમાં કલિપ્ત કલિપ્ત, મુદાવન કરી રહ્યાઓના પ્રમાણમાં આવેલી ફોલોવિંગ અને ઓનાઓની દુશ્મની છે.

...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...

દુકાનોમાં શ્રીસર અને ઓનશ્રીસરનો મિશ્ર વેપાર થાય છે અને એ સિવાય ટેકાકા ટેકા દરજ્જાની દુકાનો અને બોન્ડરિંગો છે. દુકાનો એ હાલમાં વસના મરીબ વગેરેની જરૂરીયાતો પુરી પાડનારી છે. સુચવવામાં આવે છે કે આ દુકાનોને દિલ્હીથી મુલક ખાતે રેલુ એ તે હાલમાં વસનાસાગોના કિલનું છે. અને પ્રવૈક બચ્ચાની જરૂરને ડાઉનશીપના પ્રવે અને પશ્ચિમ રંગીન લોકોની મોટી વસ્તી છે એ કહીશવને ખ્યાલમાં લઇને યોગ્ય ખાતે રેલુ ભેજવે.

(જાણી.)

રૂડીપુટ-મરાઈસખરમ ટાઉન કાઉન્સિલ

કચીસન સમક્ષ રજુ કરેલું નિવેદન

૧૯૩૨ ના ઐશીયાતીક રેન્ડ રેપુર એક્ટની રૂએ ટાંચવામાં મોનેરી હવામાં રંગીન લોકોના બોમ્બરડાના સંબંધમાં તપાસ કરવાને નીમારેલાં કચીસન સમક્ષ રૂડીપુટ-મરાઈસખરમ ટાઉન કાઉન્સિલે નવે પ્રમાણે નિવેદન રજુ કર્યું છે:—

રૂડીપુટ-મરાઈસખરમ મ્યુનિસિપાલિટીના સરકારની અંદર નીચેના ટાઉનશીપો નામે, રૂડીપુટ, રૂડીપુટ નોર્થ, ડેમ્બર્ગ, કોરીકા, કોરીકા એકસ્ટેન્શન, મરાઈસખરમ, મરાઈસખરમ નોર્થ અને કીકારોનો સમાવેશ થાય છે.

કુલ મુરોષીવન વસ્તી ૮૧૨૮ ની છે. (૧૯૩૧ નું વસ્તીવચક). આ ટાઉનશીપોમાંના કાલ ભેજ નામે રૂડીપુટ અને મરાઈસખરમ રંગીન લોકો અજીનને બોમ્બરડા કરે છે. આથી બીજા ટાઉનશીપે કચીસનની તપાસની હદમાં આવતા નથી.

રૂડીપુટ અને તેની આસપાસમાં મુરોષીવન વસ્તી ૪૦૪૭ ની છે (૧૯૩૧ નું વસ્તીવચક).

રૂડીપુટ ટાઉનશીપમાં ૧૦ મુરોષીવન વેપારીના પરવાના છે. તા. ૧ થી ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૩ ના દિને ૯૮ રંગીન કુટુંબો અને ૧૫ વાંદાઓ મળી કુલ ૪૮૮ બજા રૂડીપુટ અને ટાઉનશીપની પાસેના માઇનીંગ રેન્ડપર વચલા હતા.

આ લોકો તરફથી બોમ્બરડા કરવામાં આવતા રેન્ડોની અખ્યામાં ૩૪ રેન્ડો રૂડીપુટ ટાઉનશીપની અંદર અને ૬ રૂડીપુટ ટાઉનશીપની બહાર છે.

તા. ૧ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૩ ના દિને ૨૪ ઐશીયાતીક કુટુંબો અને ૪૭ વાંદાઓ મળી કુલ ૧૬૦ બજા રૂડીપુટમાં વસતા હતા અને ૩૨ રેન્ડોનો બોમ્બરડા કરતા હતા.

આ રેન્ડોમાંથી ૧૨ રેન્ડોએ માટે વપરાય છે. ૨ કમળ વેપારને માટે વપરાય છે, અને ૧૮ વેપાર અને રફાણ બનેને માટે વપરાય છે.

રૂડીપુટ ટાઉનશીપમાં હોલરો અને પેકારોના બાદ બતાવે ૨૬ ઐશીયાતીક વેપારીના કાયસેન્સો છે.

મરાઈસખરમ અને તેની આસપાસની મુરોષીવન વસ્તી ૨૧૩૪ ની છે.

મરાઈસખરમમાં માત્ર એક જ રેન્ડો રંગીન લોકો બોમ્બરડા કરે છે, તેમાં ૪ કુટુંબો અને ૧ વાંદો મળી કુલ ૧૬ બજાનો સમાવેશ થાય છે.

મરાઈસખરમમાં ૨ રેન્ડોનો ઐશીયાતીક બોમ્બરડા કરે છે જેમાં ૩ વેપાર અથવા બજા અને ૫ કુટુંબો અને ૨ વાંદા મળી કુલ ૩૦ બજા રહેલા છે.

મરાઈસખરમની નબ્બીકમાં હાર્ગ પાર્ટીકલ નંબર ૪૨, કીરકીક રૂમરોડીમાં રહેલાં માઇનીંગ રેન્ડો એ જેમાંના ૧૭ નો રંગીન લોકો બોમ્બરડા કરે છે. જેમાં ૬૨ કુટુંબો અને ૮ વાંદા મળી કુલ ૩૨૧ બજાનો સમાવેશ થાય છે.

આ માઇનીંગ રેન્ડોમાં કોઇ પણ ઐશીયાતીક રહેલાં વેપાર કરતો નથી.

રૂડીપુટ ટાઉનશીપના કવિહાસ

રૂડીપુટ ટાઉનશીપના કવિહાસ નીચે પ્રમાણે છે:—

તે ઐશીયાતીક માઇનીંગ કીરકીકમાં હાર્ગ રૂડીપુટ નંબર ૪૩, કીરકીક કમરોડીમાં એક બાજમાં આવેલું છે. હાર્ગ રૂડીપુટને તા. ૮ સપ્ટેમ્બર ૧૮૮૬ અને તા. ૧૨ ઓક્ટોબર ૧૮૮૬ ના દિને અખ્યાત રીપોર્ટ તરીકે પ્રાથમિક કરવામાં આવ્યું હતું.

હાર્ગની માવજી ૧૮૮૬ ના ફેબ્રુઆરીથી ઐશીયાતીક સુધી કરવામાં આવી હતી અને તેનો નક્કો તા. ૮ જુન ૧૮૮૭ ના દિને અખ્યાત કરવામાં આવ્યો હતો.

હાર્ગના રૂડીપુટને હાર્ગ રૂડીપુટના પાલીકો અને સાથે અધિકાર રીપોર્ટની સરકાર વચ્ચે કચીસી સમજુતીની રૂએ તા. ૧૮ ડિસેમ્બર ૧૮૮૭ ના દિને ટાઉનશીપ તરીકે સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું હતું.

૧૮૮૮ ના જાન્યુઆરીથી ફેબ્રુઆરી દરમિયાન રૂડીપુટ ટાઉનશીપનો સામાન્ય પેશા તેવા કરવામાં આવ્યો હતો અને તેને તા. ૬ એપ્રિલ ૧૮૮૮ માં અખ્યાત કરવામાં આવ્યો હતો.

મુળમાં ટાઉનશીપ રચા અને ખુલ્લા ચોક્કા સાથે ૧,૫૫૧ રેન્ડોનું બનેલું હતું.

અનરજ પેશામાં ટાઉનશીપની સરકારની અંદરના ૧૦૮ આંકડાઓ રૂડી અથવા પણ મલાવવા છે.

આ રૂડી અથવા આંકડામાં ૧૮૮૮ ના નંબર ૧૫ ના ચોક્કા ભોની કમલ કર અથવા તેની પહેલાના કાવડાની રૂએ અપામેલ અને માફેલી મરાવાડા રેન્ડોનો સમાવેશ થાય છે.

૧૯૦૮ ના ૩૪ માં કાવડાની કમલ ૧૩ (૨) થી આ રેન્ડોને રૂડીપુટ ટાઉનશીપના એક ભાગ મજુવામાં આવ્યા હતા અને હવે તેનો ટાઉનશીપમાં સમાવેશ થાય છે.

૧૯૦૮ નો ૩૪ માં કાવડો પસાર થવા બાદ રૂડીપુટ ટાઉનશીપના રેન્ડોનો પ્રોટો ભાગ, પહેલાં રૂડી અથવા આંકડાઓથી વર્ગીકરણ રેન્ડો સ્કીન, રી હોલ બનાવવામાં આવ્યો છે અને તેને સીધે રૂડીપુટ ટાઉનશીપના રેન્ડોની રિપોર્ટ આપે નીચે પ્રમાણે છે:—

(અ) સાથે અધિકાર રીપોર્ટની સરકાર અને હાર્ગ રૂડીપુટ નંબર ૪૩ ના માફેલીની ગચ્ચેની સમજુતીની રૂએ પુરપૂરેપૂરું ટાઉનશીપની રૂએ રખાવવા રેન્ડો.

(બ) ૧૮૮૮ ના ૧૫ નંબરના ચોક્કા ભોની કમલ કર ની રૂએ અપામેલ રેન્ડો ને હવે ૧૯૦૮ ના ૩૪ નંબરના કાવડાની કમલ ૧૩ (૨) ની રૂએ રૂડીપુટ ટાઉનશીપના એક ભાગ તરીકે છે.

- (૧) (અ) અને (ખ) વર્ગના રેન્ડોને જે ૧૯૦૮ ના ૪૪ નંબરના કાયદાની રૂએ દોહામાં ફરજનામાં આવેલા છે,
(૨) માલિકી માલિકી હી દોહામાં ખરીદનામાં આવેલા રેન્ડો.
(અ) અને (ખ) વર્ગના રેન્ડોને વિશે એવું મુદ્દાવામાં આવે છે કે તેને ૧૯૦૮ ના ૪૪ મા કાયદાની કલમો ૧૩૦ અને ૧૩૧ થી નાખવામાં આવેલા પ્રતિબંધો બાજુ પડે છે
(૩) અને (૬) વર્ગના કા દોહા રેન્ડોના ટાઇટલ હિસાબ નીચેની કરતો છે:—

“આથી ટ્રાંસફર થયેલી પ્રોપર્ટી કોઇ પણ સ્ત્રીના, હોદ્દા, કુલી એકીપાર્ટીક, મેજીસ્ટ્રેટ અને રેન્ડોન માલિકાને વેચી, પેટા ક્રપર આપી, ટ્રાંસફર કરી કે ઇનામ આપી સકારો નહિ, અને તેવા કોઇ પણ માલિકાથી આથી ટ્રાંસફર થયેલી પ્રોપર્ટી પર રહી કે તેના ભોગવટો કરી સકારો નહિ સિવાય કે તે પ્રોપર્ટીના રજીસ્ટર થયેલા માલિકાના અથવા તેવા રજીસ્ટર થયેલા માલિકાની માલિકી ટાઇટલ મેળવેલું હશે તેવા કોઇ પણ માલિકાને ખરો નોકર હશે”

ફીપુટ ટાઇનલીપના રેન્ડોને તેના ટાઇટલપરથી અજ્ઞાત છે તેમ જ ૧૯૦૮ ના ૪૪ મા કાયદાની કલમો ૧૩૦ અને ૧૩૧ મા કાયદામાં આવેલા પ્રતિબંધો કા દોહા ટાઇટલમાં નાખવામાં આવેલી કરતો બાજુ પડતો હોય તે ૧૯૦૮ મા કાયદામાં ફરજનામાં આવેલા અર્થ મુજબના કોઇ પણ રેન્ડોન માલિકાથી ફીપુટ ટાઇનલીપના રેન્ડોમાં રહી કે તેના ભોગવટો કરી સકાર નહિ.

સાથે જ આદેશ દીપ-લીક તેમજ ટ્રાંસવાલ સરકારની નીતી હેઠળ જોરાથી રેન્ડોન માલિકાને જુદા પાડવાની રહેલી છે. રેન્ડોન માલિકાને અજ્ઞાત કરીને કાયદો તોડેલા છે અને કાયદાથી ભેદો ભોગવટો કરવાની તેઓને ત્યાં કરવામાં આવેલી છે તેમાં ખોલે થોલે જમણેકારો કરેલા છે.

૧૯૧૬ માં સરકાર અને ખોટીક હોદ્દાઓ વચ્ચે થયેલી મુલાકાતોને પરિણામે અમુક વર્ગની પ્રોપર્ટીઓ ભેદો તેઓ મેરકાન્ટે ભોગવટો કરી રહ્યા હતા તેના સંબંધમાં ખોટીક હોદ્દાઓને અમુક અમલની છુટો અપાઇ હતી. (જુઓ ૧૯૧૬ ના ૪૭ મો કાયદો).

કાયદાની કલમ (૧) ની રૂએ,

(અ) રેન્ડોન માલિકા તરફથી પ્રોપર્ટીઝ લેન્ડપર રેન્ડોના કાયસે-સથી રાખવામાં આવેલી, અને

(ખ) સરકારી ટાઇનલીપ (૧૯૦૮ ના ૪૪ મા કાયદામાં આપવામાં આવેલા અર્થ મુજબના) માં જે કાયદાની રૂએ આપવામાં આવેલા કોઇ પણ કોડીક માંદ અથવા કો દોહા ટાઇટલમાં નાખવામાં આવેલી એવી કોઇ પણ અન્ય કરતોથી રાખવામાં આવેલી

અખીનપરના રહેલા અથવા તેના ભોગવટોને અમલ ૧૯૦૮ ના ૪૪ મા કાયદાની કલમો ૧૩૦ અને ૧૩૧ ને ખોટીક હોદ્દાઓ તા. ૧ થી મે ૧૯૧૬ ના દિને કાયદેસર આપવામાં આવેલા વેપારના પરવાનાના હકથી તેથી પ્રોપર્ટીઝ અખીનપર કે તેવા ટાઇનલીપમાં વેપાર કરતા હશે તેને અમલ તેવા વેપારના સંબંધમાં તેવા કોઇ પણ હોદ્દાના કાયદેસર વારસને અથવા તેવા હોદ્દાની અથવા તેના કાયદેસર વારસની ખરી નોકરીમાં હશે તેવા માલિકાને બાજુ પડશે નહિ.

૧૯૦૮ ના ૪૪ મા કાયદાની કલમ ૮ પણ અર્થ-સરકારી ટાઇનલીપની અપખા કરે છે.

ફીપુટ ટાઇનલીપને અર્થ-સરકારી ટાઇનલીપની અપખા માં અમાલેક થાય છે.

૧૯૧૬ ના ૪૭ મા કાયદાની કલમ અમુક ખોટીક હોદ્દાઓને અમુક કરતોથી જે અલગ ટાઇટલોના સંબંધમાં એકસે પકન આવે છે, નામે:—

(૧) પ્રોપર્ટીઝ લેન્ડપર રેન્ડો કાયસે-સથી ધરાવાયેલી અખીન, અને

(૨) સરકારી ટાઇનલીપમાં ધરાવાયેલી અખીન.

૧૯૦૮ ના ૪૪ મા કાયદાની કલમ ૧૩૦ એમાં માલિક પાસે કે તેમાં અજ્ઞાતવામાં આવેલું ટાઇટલ “૧૮૬૬ ના ૧૪ મા કાયદાની અથવા તેની પહેલાના અથવા કા કાયદાની રૂએ મેળવેલા હક” ને વિશે છે.

એટલે ૧૯૦૮ ના ૪૪ મા કાયદાની કલમ ૧૩૦ માં જોરો ભોની રૂએ મેળવાયેલા રેક અલગ ટાઇટલોને અમાલેક થઇ અમ છે ત્યારે ૧૯૧૬ ના ૪૭ મા કાયદાની કલમ (૧) માં જોરો ભોની રૂએ મેળવાયેલા રેકોનલ ને અલગ ટાઇટલોના અમાલેક થાય છે.

એટલે સરકારે હોદ્દા કામ ભાવેના પોતાની સમજુતીમાં દેખાતી રીત ને પ્રોપર્ટીઝ પોતાને અંકુસ કરતો તેજ પ્રોપર્ટીઝે વિશે સમજુતી કરેલી છે, નામે સરકારી ટાઇનલીપ અને પ્રોપર્ટીઝ લેન્ડપર રેન્ડો કાયસે-સથી રૂએ ધરાવાયેલી અખીન, જેવા ૧૮૬૬ ના ૧૪ મા કાયદાની કલમ ૬૨ ની કે તેની પહેલાના કાયદાની રૂએ મેળવાયેલા ટાઇનલીપોની, લોચોલિક દક્ષિણ, જુદાર આવેલા રેન્ડોનો અને ૧૯૦૮ ના ૪૪ મા કાયદાની કલમ ૭૮ ની રૂએ ધરાવાયેલા રેન્ડોનો અમાલેક થાય છે.

આ વસ્તુ એ હકીકતપરથી જિદ થાય છે કે ત્યારે ૧૮૬૬ ના ૧૪ મા કાયદાની કલમ ૬૨ ની કે તેની પહેલાના કાયદાની રૂએ ધરાવાયેલા રેન્ડો ને લોચોલિક દક્ષિણે ફીપુટ ટાઇનલીપની બહાર છે તેની કપર માઇનલ કમીકનરનો અંકુસ છે, ત્યારે તેજ ટાઇટલની રૂએ ધરાવાયેલા ને રેન્ડો લોચોલિક દક્ષિણે ફીપુટ ટાઇનલીપની અંદર આવેલા છે તેની કપર રેન્ડો ટાઇનલીપના રજીસ્ટરનો અંકુસ છે.

૧૯૦૮ ના ૪૪ મા કાયદાની કલમો ૬ થી ૧૪ પરથી એક સકારો કે અર્થ-સરકારી ટાઇનલીપો કે જેમાં ફીપુટ એક છે, તેની રિયલિટી અમલન ખાનગી ટાઇનલીપોના જેવીજ છે.

આથી આ હકીકતોમાંથી કાર એટલેજ નીકળે છે કે ૧૯૧૬ નો ૪૭ મો કાયદો પસાર કરતી વખતે, કોઇ પણ ટાઇનલીપની અદરતા રેન્ડો, કે જેમાં ખાનગી વ્યક્તિઓના અમલ રહેલા હોય, તેમાં માત્ર મારવાનો સરકારનો ધરાવો નહોતો અને તેથી ફીપુટ ટાઇનલીપ ૧૯૧૬ ના ૪૭ મા કાયદાના અનર્થમાંથી પ્રકટ છે. (અમુક)

અધિરીકાની કરકસર—પ્રેસીકન્ટ રૂએકરનો કરકસરનો ખરો ને જુદા ભોગ આપનારાઓની મેનસર્મ, સરકારી નોકરોના અને પ્રતિનિધિ સભાના ટેલીગ્રાફના પમારોમાં ધારો કરનારો કે તે એનેટ માલ કરો છે. જે કરકસરથી ૪૦ થી ૫૦ કરોડ રોકરનો અથવા અવલું અસરવામાં આવે છે.

હિંદુસ્તાનને માટે સુચવાયેલું નવું રાજબંધારણ

બ્રિટીશ સરકારનું બહુ ગણાયેલું 'બ્રાહ્મટ પેપર'

જાહેર કરવામાં આવેલું છે :-

હાલમાં ગાંધીજીના અગ્રણી નવું મોંઝામેલું પરિષદને પરિષદે હિંદુસ્તાનને માટે રાજબંધારણ તૈયાર કરવાને બદલે પાંડેલું 'બ્રાહ્મટ પેપર' માં બ્રિટીશ હાથેના સ્વતંત્ર પ્રાંતો અને દેશી રાજ્યોમાંથી જે સમજાવવા મળે તેનું એક ફક્ત બંધારણ કરવાની દરખાસ્તો રજૂ કરવામાં આવી છે.

સેન્ટ્રલ ફેડરેશનમાં અને પ્રાંતોમાં પ્રધાનોની એક કાઉન્સિલ કરવામાં આવશે કે જે સુદાંતેથી પારાસભ્યોને જવાબદાર રહેશે.

મવરનર-જનરલની ખાસ સલાહો.

સુબેડ, બહેર કાંતિ, નાણાની રિઝર્વા, નાની પ્રજાઓનું રક્ષણ, સરકારી નોકરીને નોકરીપર દબાવી રાખવા, વેપારમાં બેદરબાઈ અને દેશી રાજ્યો; વગેરે સલાહોને લગતી જાણતો માં મવરનર-જનરલને ખાસ સલાહો રહેશે.

ફેડરલ પારાસભ્યોની એક કાઉન્સિલ એક રેટ અને એક ભાગની સભા (કાઉન્સિલ એસેમ્બલી) રહેશે. કાઉન્સિલની મુદત સાત વર્ષની રહેશે અને પારાસભ્યો પાંચ વર્ષની રહેશે. સિવાય કે તે વહેલી નીમિશમાં જશે. કાઉન્સિલ એક રેટમાં વધારામાં વધારે ૨૧૦ સભ્યો રહેશે જેમાંના ૧૫૦ બ્રિટીશ હાથેના સુદાંતેથી આવશે અને વધારામાં વધારે ૧૦૦ દેશી રાજ્યોના વરદાંતે નીમવામાં આવશે, અને વધારામાં વધારે ૧૦ મવરનર-જનરલ તરફથી નીમવામાં આવશે.

ભાગના સભામાં કુલ સભ્યો રહેશે. જેમાંના ૨૫૦ બ્રિટીશ હાથેના પ્રજા સુદાંતેથી અને વધારામાં વધારે ૧૨૫ દેશી રાજ્યોના વરદાંતે નીમશે.

કોઈ પણ ખરેખર જન્મે સભાઓમાંથી પસંદ કરવા સિવાય કોઈ પણ કદરો નહિ. સભાઓ વચ્ચે મતભેદ થશે તો મવરનર-જનરલને જન્મે સભાઓની સંમતિ બેઠક કરવાની સલાહ રહેશે. પોતાની ખાસ જાત વાપરવામાં મવરનર-જનરલ કોઈ પણ એક સભામાં કોઈ પણ ખરેખર જાતી કદરો અને જો એવો ખરેખર સભાઓમાં તારીખ સુધીમાં પસંદ નહિ થાય તો મવરનર-જનરલ તેને મવરનર-જનરલના કાચા હાથે સમજાવવામાં મુદ્દા કદરો.

મવરનર-જનરલની ખાસ સલાહોમાં મોર્નિંગ-સ પછી કામમાં સ્વચ્છ થઈ કદરો અને બંધારણ બાંધી રહેશે તો મવરનર-જનરલ દરેકદરેક ફેડરલ સરકારની સમજાવવા પોતે જોગવાઈ કદરો.

બ્રાહ્મટ પેપર હાથે છે કે રીડર્સ એક જે રાજકારી જાણતોથી મુદત રહેશે તે ફેડરલ નિયમનું અમલમાં આવતાં પહેલાંજ અંતિમકારક રીતે કામ કરતી થઈ જશે.

કામદો અને વ્યવસ્થા કદરો સમજાવવા પ્રાંતોમાં પ્રજા તરફથી સુદાંતેથી પ્રધાનોના કામમાં સંપ્રદામાં આવશે. મવરનર-જનરલની માફક મવરનરના કામમાં ખાસ સલાહો રહેશે. પ્રાંતિક પારાસભ્યો છે તે કરતાં સલાહીકે દડા નોકરી મોટી કરવામાં આવશે. સમજાવવા વસ્તીને અંતિમકારક રહેશે, અંતિમ પછી સમજાવવા પારાસભ્યોને માટે મત આપી કદરો.

સમજાવવા કદરો અને સલાહો કામદોને ચાલુ રહેશે. સ્વતંત્ર સર્વિસ, પોલીસ અને પાર્કીંગ કામદોને માં નીમવામાં કરવાની હોદી પ્રધાનોની સલાહ ચાલુ રહેશે. પરંતુ બંધારણની અંતિમ સંજોગમાં પાંચ વર્ષ માફ તપાસ થશે.

હાંતી પ્રધાનોની કાઉન્સિલ નીચેથી જશે અને તેના પદોમાં ૫ સલાહકારો રહેશે.

પરવાનો સમાવેશ કરવામાં નથી આવ્યો. કેમકે તે હોદ્દાથી છૂટું થવા મળે છે કે નહિ તે કદરુ નહીં થઈ નથી. પાલા-મેન્ટને મહિનાની આખરીએ ખરેખર અમલમાં મુદ્દા તે પહેલાં બ્રાહ્મટ પેપરને તપાસવાને એક સંમતિ સીલેક્ટ કમીટી નીમવાનું કદરોમાં આવશે.

જુદાં વિગતો.

ફેડરલ આયોગ 'બ્રાહ્મટ પેપર' ના સારમાં ફેડરલ જાણતોની જોખવટ કરવામાં નથી આવી જે 'મરદમુરી' ના જાહેરના અમલમાં કરેલી છે. તેમાંની અમલમાં જાણતો નીચે પ્રમાણે છે :-

સુદાંતેથી સીંગ, મુસ્લીમ, હોદી ખ્રીસ્તીઓ, એન્ડો પ્રિન્સિપલ અને સુદાંતેથી એક કામવાર થશે. પદાન વચ્ચેના માટે બેઠકો જનામત રાખવામાં આવશે.

મવરનર-જનરલની ફેડરલ મવરનર-જનરલ તરફથી પદો કરવામાં આવેલા પ્રધાનોની કાઉન્સિલની જનરલ કે જે કાઉન્સિલ સંમતિ રીતે પારાસભ્યોના વિચાર મેળવી કદરો તેવા પ્રધાનો માંથી પસંદ કરવામાં આવશે અને મવરનર-જનરલની કામમાં આવેલાં સુધી હોદાપર રહેશે.

અનામત વિષયોમાં સંજોગમાં કે જેના સંજોગમાં પાસ-સેવની એક કદરુ સત્તા કદરુ કામ રહેશે, તે જાણતોમાં એવી જોખવટ થઈ છે કે તે વિષયોને લગતા સમજાવવા ફેડરલની કુલ જવાબદારી ફેડરલ મવરનર-જનરલના કામમાં રહેશે, જે કે તેને પોતાના પ્રધાનોની સાથે મતભેદ કરવાની સુચના થઈ કદરો. 'બ્રાહ્મટ પેપર' જાણતો છે કે મવરનર-જનરલ પોતાના પ્રધાનોની સલાહ મુજબ આજો અને ખાસ કામદોની જાણતો કે જેને માટે તેને "ખાસ સત્તા" છે તેની ઉપરવડ જામ કદરો. જે ખાસ જાણતો મવરનર-જનરલ પોતાના સુદાંતેથી જાણતો.

સંરક્ષણ, પરેકાવનું અને ખીરતી થઈને લગતો અમલ મવરનર-જનરલના પોતાના કામમાં રહેશે, એટલે કે તે ખાસ-જોખર કાઉન્સિલ એક્સીસ અમલ પોલીસ સરકારનો અંદુક રહેશે. નવા પ્રધાનોને તે જાણતોમાં કદરુ પછી સલાહ આવવાનો પછી અધિકાર રહેશે નહિ.

મવરનર-જનરલની ખાસ સલાહોમાં સુબેડ જવાબદારી, નાણાની રિઝર્વા, નાની પ્રજાઓના કદરો, સરકારી નોકરીના દડા, વેપારમાં બેદરબાઈ થતો અટકાવવાની જાણતોમાં સમાવેશ કામ છે. આ ખાસ સલાહોની ફેડરલ મવરનર-જનરલ પારા-સભાએ વિરૂદ્ધ મત દર્શાવેલો દોષા જના તેની ઉપરવડ થઈ વર્તી કદરો, પારાસભ્યોમાં કામદોની અર્જા થતી અટકાવ કદરો અને પોતાની સલાહ વાપરવાને માટે પારાસભ્યોના કામને લગતા નીચેથી થઈ કદરો.

અંતિમ બંધારણના આધારનું નીચમ મુજબ તેમા કરવામાં આવશે પરંતુ તેમાં નાણાં સંજોગમાં કાઉન્સિલમાંથી વિશે મવરનર-જનરલનો અંદુક રહેશે. પોતાના અનામત જાણતોને લગતા સાથેના અંખમાં આવી પડે તેવા જાણતો તે વચ્ચે પડી કદરો.

હોદ્દા સરકારનાર એવરેસ્ટની મત

કુવર મહારાજ સોને કેપટાઇનના વર્તમાનપત્રના પ્રતિનિધિને 'બ્લાઇટ પેપર' ઉપર મન દર્શાવતાં જણાવ્યું કે :

"તે અંગ્રજીમાં મેં ધાર્યું હતું તેવું જ છે. સુખવાયેલા સુધારામાં મનારી પ્રમતિના એક દાખલા તરીકે હું જણાવીશ કે આને હોદ્દા મનાધિકારીઓની સંખ્યા ૫૦ લાખ કરતાં જોડાઈ છે. તથા સુધારાની યોજનાથી હોદ્દાની વસ્તીના ૧૪ ટકા મામને મનાધિકાર મળશે એવું અદ્યતનમાં આવે છે. હોદ્દા વસ્તી અને સુખ્ય હોદ્દાની વસ્તી નામાં સિવાય ૭૭ કરોડ કરતાં વધારે છે અને આમાં જોડાઈ ચાલુ વસ્તી જોડીશ હોદ્દામાં રહેનારી છે કે નહીં સુખવાયેલા મનાધિકાર સાચા પડશે. એ જોતાં શક્યતાના કેપટાઇનમાં અવરજવ પ્રમતિ યોજાઈ ગયાં."

ફેલ્ડીશ અનાયત રાખવામાં આવેલી બાબતોમાં અને ખાસ કરીને સરકારના અંગ્રજીમાં બાબતમાં અને વસ્તી મુદ્દાઓના મનાધિકારો અને અવરજવ-અવરજવ વચ્ચે તફાવત ધરાવતો સમય રહે છે. હોદ્દાના સરકાર પતા મોટા અરજી સામે પ્રજામતનો વિરોધ પદ્ધતો લાગે છે અને તે આજુબ રહેશે. તેમ છતાં સરકારને તથા જતા પ્રજામાં દેશી મનાવવાથી, કે જે બાબતમાં 'બ્લાઇટ પેપર' ના સુચના કરવામાં આવી નથી પણ તે સૌજન્ય એમ માની લઈ શકાય છે તેના અરજમાં હિંદુ મનારી ધરોજ એમ ચોક્કસ જણાય છે.

સુધારાની દરખાસ્તોની એક બાબત મેં મનારી બાબત એ છે કે જુદા જુદા પ્રાંતમાં એકાએક મારે આંખોને મનાધિકાર અને ઉમેદવારીને હોદ્દાના મેટલોજ રહેશે હોદ્દાના પાવાલ દેશ જે કે જ્યાં બીજાજુદા જુદા જુદા જુદા છે એ જોતાં આ હોદ્દા ખાસ બાબત મેં મનારી છે.

સુધારા હોદ્દામાં ખોલવાની સત્તા પ્રણીત થતાં દેનારા છે કે નહિ એ પ્રશ્નના અવાજમાં કે જુદા જુદા જુદા જુદા જુદા નથી. સુધારાની તેમજે અવરજવના દર્શાવી અને કહ્યું કે : ખોદીશ અંગ્રજીમાં તોડી નાખવાને છત્તેજાર એવાં અસતોમાં હોદ્દાનાના કરતાં રહેજાએ ખોદીશ કહેનાકાકતાના એક અમલના ગામ નરીકે રહેવા મામનાર સંતોષી હોદ્દાના રાખતું વધારે બાબતમાં લઈ પડશે.

'બ્લાઇટ પેપર' માં દર્શાવવામાં આવેલી સહિસમામતીઓ અનેક છે, પરંતુ હોદ્દાના અવિખ્યના રાજકીય અધિકારોના આધાર ખાસ મત પ્રમાણે એટલે જાણે સહિસમામતીઓપર નહિ રહે કે જેટલો હોદ્દા અને જોડીશ પ્રજાની યુએનપર રહેશે.

'બ્લાઇટ પેપર' ના દર્શાવવામાં ખાસ અસાઓને ઉપરોક્ત અવરજવ-અવરજવ કાલકાલ અસિ અસાધારણ પ્રસંગ સિવાય કરશે એમ માનતું અજાય છે. હમને તેના વખતોવખત વિષયોના અવાથી દેખાતી રીતે અધારણ આંગ્રીજ પડશે.

સુખવાયેલા સુધારાની અસંતોષકારક ગાણુ એ છે કે હોદ્દા મનારીને તે આજુ રાખે છે અને તેમાં વધારો કરે છે. આથી હોદ્દાનાની વિષય વિષય હોદ્દા વચ્ચેની તા. રહેશે.

દેશી રાજ્યોના અંગ્રજીમાં તેમજે જણાવ્યું કે ફેલ્ડા દેશી રાજ્યો દેશીકનમાં જોડાઈ અને તેજોમાંથી દેશીક મનાધિકાર માં ફેલ્ડા મેટલો રહેશે તેનું પ્રમાણ હજુ જણાવવામાં આવ્યું નથી.

હોદ્દા સીપાલી અને સીપાલ સર્વોચ્ચના અંગ્રજી દેશીક સરકારના કામમાં જણાવી હોદ્દાનાના "નવો મારીક" હોદ્દાને પંચે આથી અને હોદ્દાનાના તંત્ર "પેલેસ મંત્ર" માં મનામાં કરશે એવાં અંગ્રજીમાં કામમાં આવેલાં અવિખ્યને જોઈને હોદ્દા કાલકાલ અને જણાવ્યું કે આ બાબતોમાં સરકાર

ને અજાર સુધી હોદ્દા પ્રમાણ વસ્તી થતી હતી તે દેશીક સરકારને યોગી દેવામાં હું ચોતે કહ્યો. પંચા એવો નથી. વજા હવાત મેં મનામાં હોદ્દા રજાજુ કરતું એ જણ મેં જણાવ્યું છે. અવિખ્ય સીપાલી તેમજ સીપાલ સર્વોચ્ચ સરકારનું કામ મળું કરીને પ્રતિક સરકારના કામમાં રહેશે એટલે દેશીક સરકારને તેપરનો અંગ્રજી હું જુદાજુદ રહેશે.

વાઈસરોયની રાજ્યઓને વિનંતિ

રાજ્યઓની મેં મનાર સમજ બાબત કરતા વાઈસરોય લોડ પીલોમને 'બ્લાઇટ પેપર' ની તારીકે કરતાં જણાવ્યું કે રાજ્ય-ઓને ખરી પ્રમતી કરવાને ખોદીશ હોદ્દાના આવે એવાવાનું રિવરજવાથી ફેલ્ડાનાને છવંત રજાજુ મળેલું છે. સરકારની દરખાસ્તો રિવરજવાની અને ફેલ્ડાના રજાજુ કામ તેજો સમાધાનના બાબતો કામ એવાની રાજ્યઓને તેમજે વિનંતિ કરી અને ફેલ્ડાનાની યોજનાના રિવરજ રજા અને દર્શાવવાથી તેને અસાવવામાં દેશી રાજ્યોના કામ સમાયેલા છે એવા યોજનામાં ખાલી દર્શાવી હતી.

સર. આ. ના વર્તમાનપત્રોના અભિપ્રાય

'નવદાસ અરજકરી'

"અજાર સુધીમાં મળેલી ખબર ઉપરથી તેને એક અસિ અંગ્રજીમાં અખતરી કહી શકાય. અને અરજી લીધે કામ સિવાય રજા રીતે જણાવી તેનું એટલે કે 'બ્લાઇટ પેપર' માં જે રજા કરવામાં આવ્યું છે તે ખોદીશ સરકાર ને અવિષ્ય હોદ્દા સુધી અર્થ કરે છે તેટલું જ છે. એટલું જો રજા કરી દેવામાં નહિ આવે તો અરજી અવરિ દિવાને આમ અને દિવાને ખાસની સંવુલ સીલેક્ટ કોપી સમજ આવશે ત્યારે ને તેની અંગ્રજી સહિસમામતીઓ અત્યારે જુદા મળજુત તો મળ મળાય તેને પણ વધારે નળાઈ કરી નાખવાના ચોક્કસ પ્રશ્નો થશે."

'નાટાલ વીરનેસ'

"આથી કંઈ હોદ્દાનાના સવાલનો અંત તે નથીજ આવતો. પરંતુ ખોદીશ પ્રાસિન્ટની છુલ નિષ્ઠા અને ૧૯૧૮ ની સાલમાં આવેલા વચ્ચેના પાળવાને તેનો નિષ્ઠ્ય દર્શાવે છે. અધારણ સુદર શબ્દોત્તેજનાં રાખવાની છે."

'રેકાર્'

"બ્લાઇટ પેપરની દરખાસ્તોમાં પણ મુદ્દા છે જે દેખાતી રીતે કીકતે પાત્ર છે, અને જુદા પડેલા રાજકીય રજાજુ મતવાડીઓ આપી યોજનાને અધિકૃત અસંતોષકારક મળી શકશે. તેમ છતાં તે એવું સમાધાન સુખવાયે છે કે જે અરજ પુરતી મળેલા અને અધિકૃત થવાનો મુદ્દા મનાવવામાં આવશે તો સાઈ કામ કરી શકશે. વાઈસરોયની કંઈક અર્થે કીકટેરની અને કંઈક અર્થે આર્થિક આજુક મારનારની રિથિલ કંઈક છપા કરવા જેવી નથી. પરંતુ જે મુદ્દો ખાનમાં રાખવાનો છે તે એ છે કે દરખાસ્તો અરજામાં મુદ્દાને માટેજ છે અને વિરોધી મતોને અને તેટલા કાલ રાખવાને છે. અનાયત વિષયોની માદા એટલી મોટી છે કે હોદ્દાઓને ખરી રજાજુને બદલે તેનો પડાવો મળવાનો અવ રહે છે સમજી શકાય છે. પરંતુ મા. ઇ. ડી. મેરે 'નાઈન્ટીથ સેન્ટરી' ના ફેલ્ડાનાના અંગ્રજીમાં એક લેખમાં જણાવ્યું છે તેમ ખરા અમલના મુદ્દા, ખોદીશ નવસ કરતાં, ચોક્કસ છે. "તેમાંની મળી ખરી અવાઓ અજુબામાં પ્રશ્નને મારે છે અને માત્ર દેશીક સરકાર

સ્થળાત્મક હોય તે દરમિયાનજ વાપરવાની છે. ત્યાર બાદ કોઈ પણ વામઃકર્મણ સુદૃઢ તંત્ર ચલાવી શકે નહિ. સહિસલામતિ-એ કામજન્યની સહિસલામતિએ કરતાં વિશેષ નથી અવિષ્યની અસરકારક આપતો આધાર હોદીઓની પોતાની સહાયક અને મુખ્યનિર્ધાર રહેશે છે. વિશાળથી વિશાલ પેદા થશે. ફેબ્રુઆરી પા. ૨૨ થીએ સર સેમ્યુઅલ હોરે રિવાને આમમાં કમ્પ્લેટ તેમ તેઓએ વાદ રાખવું નેમ્પ્લેટ કે ખોટીક અને હોદીઓ એ હરીફ પ્રત્યેક નથી કે ને સર્વોપરિપક્વને માટે જીડી રહી છે. પરંતુ એ મહાન સંસ્કૃતિનું પ્રતિનિધિત્વ થરાવ-તરી પ્રત્યેક છે કે ને સર્વોપરિ રહેશે તે ખોટીક સહેનકાકવ અને દુનિયાના ઇતિહાસને અસાધારણ કાળકર્તા થઈ પડશે. સહિસલામતિઓના સંબંધમાં ને હોદી નેતાઓને કંઈ કે વિશેષ થતો હોય તેઓએ ખોટીક સરવાળોના ખોટીક સાથેના સંબંધોને સરજાતોના ઇતિહાસ વાદ કરશે. પટે છે. ઉત્તાવજ કરીને ક્યાં નહિ પહોંચવાના કરતાં ધોમથી સરજાત કરીને આનોથી પારેલા રથને પહોંચવું એ વધારે ઇચ્છાવાદોચ છે."

‘રેન્ડ ડેલી મેલ’

‘રેન્ડ ડેલી મેલ’ અવરનર-અવરનરની ખાસ સત્તાઓને વધાવી લેવા જવાય છે કે એ સત્તાઓથી અવરનર-અવરનર ખોટીક લાગેલું સંપૂર્ણ રજૂ કરી શકશે. આમજ માલતા તે જામે છે કે: “આ સુદો કોઈ જામજનો જવાવવામાં આવ્યો છે. માહિતી દરખાસ્તોમાં કંઈ ખાસ આમાં જેવું નથી અને જામે નથી મારવા કે તેની સામે કંઈ ખાસ નવીન ટીકા રજૂ કરવા માં આવશે. વધી મારાસવામાં રાખ્યોનું પ્રતિનિધિત્વ પુરૂ જવાય છે. નાજા સંબંધી સહિસલામતિઓ વાજાથી અને જરૂરી છે. બીજી તરફથી ને મતાધિકાર આપવામાં આવેલા લોકોનું પ્રમાણ મેટું જવાવું હોય તે એટલું વાદ રાખવું નેમ્પ્લેટ કે મેટ ખોટીક થવા વખતથી આપેલાં વચનનું તેથી પાલન થવું છે અને જવારે રેન્ડમાં ખોટીક લોકો એ દરખાસ્તને વધારે પાતી મળીને વખોડી ત્યારે મોટા ખામના હોદીઓ જરૂર તે પુરતી નહિ હોવા નહક વિશેષ દર્શાવશે. ‘ઝાઇટ પેપર’ ની વૈજ્ઞાનિકી એકંદરે આજ વખે થવા સંભવ છે. એક વાજાથી સમાધાન તરીકે તે જાને થશેને થશે. સંતોષ તે નહિજ આપી શકે. પણ તેથી તે કંઈ અરામ નથી. અજાર સુધી તે ખોટીક સરકારે રાખવું સમતોષ રાખેલું જવાય છે અને પરિણામ આજા રાખી સહાય તેટલું કાઢે છે. ઉમેક રાખવામાં આવે છે કે આ વૈજ્ઞાનિકી તેવીને તેવીજ માર પાડવા માં આવશે. જામે તેમજ હોદીઓને તેનો પુરો કાળ લેવાયો થશે છે.”

સ્વદેશના વર્તમાનપત્રોનો અર્થ

‘રેન્ડમેન’ જામે છે કે ‘ઝાઇટ પેપર’ બંધારણસર પદ્ધતિથી સંપૂર્ણ પરિવર્તન કરનાર છે.

ઝાઇટ મોથ પ્રતિજ્ઞા’ જામે છે કે ‘ઝાઇટ પેપર’ ને લોકોનાથી ઉચ્ચ કનકરવેદીને જે વડી મારાસવામાં જવાવવારી આપવાને ખીલકુલ વિરૂદ્ધ છે તેના કાલ મજાસુવ થશે.

મુજબનું ‘કોનીકલ’ ‘ઝાઇટ પેપર’ ને વખોડતાં જામે છે કે તે રાજકીય અંકુક રેકને સેવિવાને ગરે હોદીસ્તાને અમલી નીતી ઝાઇટ હોલના કાલમાં વધારે જરૂર છે.

‘હોદીસ્તાન ઝાઇટસ’ જામે છે કે તે પ્રજાની અજક કરવારૂ છે.

અલાહાબાદનું ‘લીકર’ જામે છે કે હોદીસ્તાને સંસ્થાનો દરજ્જે મળશે થવા કંઈ પણ ચિન્હ તે દર્શાવતું નથી.

હોદીસ્તાન વર્તમાનપત્રોનો અર્થ

‘ડેલી મેલ’ જામે છે કે ‘ઝાઇટ પેપર’ ની દરખાસ્તો અમલ દરજ્જે મળવાની છે અને હોદીસ્તાન સાથે સંબંધ મારવા નાસા બધાને ચિન્હ ઉપજાવવાની છે. ઉચ્ચ મહાસલાવાદીઓ સહિસલામતિઓને વધારે પડતી મળીને સંસ્થાનો દરજ્જે નહિ આપવાની તરીકે વખોડી કાઢશે. જવારે ખોટીકની નજરમાં સહિસલામતિઓ નાજાથી અને કામમાં નહિ જાવે તેવી જવાય છે. ને અસરકારક હોય તે હોદીસ્તાન સ્વાભાવ જોમથી નહિ કહે અને ને અસરકારક નહિ હોય તે હોદીસ્તાન અને સહેનકાકવને તે જોમમસરેથી કાઢ પડશે. ‘ડેલી મેલ’ વાજાથી પ્રમાણમાં પ્રતિષ્ઠ સ્વરાજ આપવા કહે છે અને વધુ કલા આપવાને અધારમાં કુદો મારવા જેવું મળી કાઢે છે.

‘ઝાઇટસ’ બંધારણના અરકને અનુષ્ઠની સરકારે કહી નહિ થશે એવા મુખ્યાલકરેલા દસ્તાવેજ તરીકે વર્ણવે છે અને તેની સહજતાને આધાર અને પહોંતી તેને અમલમાં મુકવાની તેવારી કપર રહેશે હોવાનું જવાય છે.

‘મોર્નિંગ પોસ્ટ’ તેને ‘હોદીના કાળા કામજ’ તરીકે વર્ણવે છે અને કહે છે કે તે કામીકરીનું ખત નથી પણ રાજનામાંનું વંચ છે.

‘ડેલી ટેલીગ્રાફ’ દરખાસ્તોને હોદીસ્તાનમાં સંમતિ વગર તંત્ર ચલાવવાની નીતી અવ્યવહાર છે એ વસ્તુ સિવારનારા રાજકારીઓની રાજનીતીવાદા દર્શાવનાર તરીકે આપકારકાચ મળે છે.

હોદીના ખોટીક સરકારી નોકરોને ચિતવણી

હોદીસ્તાનમાં નોકરી કરતા ખોટીકરોને નવું બંધારણ અમલ માં મુકાય ત્યારે જાણ પડનારી એક અમલની નોટીસ સંકેતમાં ગદાર પડી છે કે સીવીલ સર્વિસના ખોટીક મેમ્બરો અને સરકારી નોકરીમાંના જવા પોતાની ખાજી રહેલી નોકરી દરમિયાન કોઈ પણ વખતે પ્રમાણસરના પેનકનપર છુટા થઈ શકશે.

ધર સુર ધર

મુનીયનનો વિષય—ફેબ્રુઆરીમાં મુનીયનમાં પા. ૭૩-૬૬ ૮૨૬ નો માલ આપાત થયો હતો અને પા. ૬૫,૬૫,૫૭૭ નો માલ નિકાસ થયો હતો. આ આકાશ પા. ૨,૫૦,૦૦૦ નો સોનાનો અને પા. ૧,૨૫,૭૭૫ નો મહાકાળો સમાવેશ થાય છે. મહા સાલના ફેબ્રુઆરીમાં ૬૭૫ પા. ૨૬ નો મહાકાળ નિકાસ થવા હતા. આપાત મહાકાળો અધિકમાં પ્રાથમેજ અને સરકારક નીકળી જવાથી કંઈ ફેર પડ્યો નથી. જેટલુંજ નહિ પણ મહા સાલ કરતાં વધી ગયા છે. તેનું મુખ્ય કારણ એ છે કે મહા સાલ તે આકાશ મોટા રેન્ડમાંથી મજાવામાં આવ્યા હતા. ફેબ્રુઆરીમાં આપત અકાલના આકાશ પાઉં ૬,૨૫,૮૮૫ નો થવા હતા જવારે મહા સાલ જોજ માસમાં પા. ૫,૨૭,૬૭૫ થવા હતા.

પેસાની ખોટીકારી—કુલ્લે-દમાં એક સીમન બેકુવને એક વેલર શીવર કાચ પદ્ધતિ પોતાની તળાવ માટે લપાસ કરવા બેકુવે દરખાસ્ત એક અમલ હોકરને વીઝીક માટે વીમાનમાં મોકાવ્યો હતો. હોકરની શી ગીવી પાયાસ અને વીમાનની શી ગીવી વીજ થજ એક વખત કોકરની વીઝીકની શી એકી ગીવી આપી હતી. હોકર અવરમાં સાત વાગે ઉપરે બપોરના બાર વાગે રાજા દરખાસ્ત કર્યા હતા. આટલું જાન આખરે તેને મમલોકને હારે જવું પડ્યું છે.

એવન્ટને કેપટાઉનમાં ખાણું

કેપટાઉનના મી. અને માસીસ બી. સીમ તરફથી પોતાને મુકામે હાઈ સરકારના એવન્ટ કુવર સર મહારાજ સીમ અને કુવરાણીના માનમાં ખાણાને અન્ન અલસો કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રતિષ્ઠિત પુરોષીયનો તેમજ હોદ્દાઓ મળી જોઈતા પદ મહેમાનો કેમકે બેઠા હતા. ખાણા ખાદ ખામણું થઈ હતી. મી. રટલેડ, એમ. પી. એ બજાવ્યું કે, એવન્ટની સમક્ષ વર્ણ સુરોજ દામ પડેલું છે. પરંતુ એ સમગ્ર પુરોષીયો છતાં એમ માનવાને કારણ કે કે સાર્વજનિક આદિકારમાં હોદ્દાઓને ભવિષ્યદેશ હોવા છતાં વધુ ન્યાયી વર્તણૂકે થયેલો.

મી. અરટીસ ફોન કામુએ બજાવ્યું કે સાર્વજનિક આદિકારની ભવિષ્યની વચ્ચે સારી કામચૂંકી રાખવાને દિશાસૂચી અને સમજાવતીની અરૂર છે.

મી. મેરીસ એલેક્ઝાન્ડર એમી હોદ્દા કેમકે જુના અને ભવિષ્યના મીત્ર છે ન્યાય અને ન્યાય પ્રસારને મારે કંમેકા કાઢતા આવેલા છે તેમજ હોદ્દાને વિશે વસાયેલું કુદ્દ હતું.

કુવર સર મહારાજ સીમ બજાવનાર મી. એલેક્ઝાન્ડરે હોદ્દાઓની ભવિષ્યની સુદર સેવાઓની લારી કરી હતી અને તેમનો ખાતમાર માન્યો હતો.

શીજના હાંદીઓ

હોદ્દાની મારાસભામાં પુછાયેલા પ્રશ્નો.

મયા માસમાં હોદ્દાની મારાસભામાં મી. અમરસાહ સીમ તરફથી શીજ બધા પ્રશ્નોના હોદ્દાઓને પાસપોર્ટ આપવાના અંગેમાં કેટલાક પ્રશ્નો પુછવામાં આવ્યા હતા.

પરેકબાતીના અંગે મી. મેટકાફે બજાવ્યું કે શીજની સરકારે બજાવેલું છે કે સારી હોદ્દા વરતીમાં પુરુષ અને સ્ત્રીઓના પ્રમાણમાં ભક્ષમાનતા થઈ શકે એવી હોવાથી કેમકે પછ હોદ્દા પુરુષને શીજને માટે પાસપોર્ટ આપેલા નહિ સિવાય કે તે પોતાની સાથે પોતાની જાતે કમ જતો હોય બજાવ શીજને સ્ત્રીક હોય બજાવ શીજની સરકારની તેણે સંમતિ મેળવેલી હોય હાઈ સરકારે આ વિનંતિ સ્વિકારી પાસપોર્ટ આપનારા અધિકારીઓને તે પ્રુબળ સુચના આપેલી છે. તેમાં હોદ્દાઓ સામે બેઠાવા રાખવાનો સવાલ નથી કેમકે અન્ન પ્રશ્નમાં ભક્ષમાનતા થઈ અન્ન તે એવા પ્રતિબંધો મુકવામાં આવે છે.

પરિત કુબ્જ કમિટી પાસપોર્ટ નહિ આપવામાં આવ્યો તેના અંગેમાં સ્વેચ્છામંત્રીએ બજાવ્યું કે તેમની પ્રવૃત્તિઓમાં કેમકે અમદા રાજ્ય થઈ એવી શીજ સરકારને પાસપોર્ટ રહે છે આ બાબતમાં હાઈ સરકારે કંઈ પણ પગલાં લીધાં કે નહિ તેના બજાવનાર મી. બાલપાએ બજાવ્યું કે એ સરકારે સરકારને સ્ત્રી રજુબાત કરેલી નથી તેથી કંઈ પણ પગલાં લેવામાં નથી.

શીજમાં હોદ્દાઓને શિક્ષણ

શીજમાં હોદ્દાઓને મળતાં શિક્ષણના અંગેમાં મી. બાલપાએ શીજ સરકારને ૧૯૩૧ ની સાલમાં વાર્ષિક રીપોર્ટ રજુ કરી બજાવ્યું કે સમગ્ર નિકાલમાં જતા હોદ્દાઓની કુલ સંખ્યા ૪,૫૭૧ ની હતી. હોદ્દાઓ અને પુરોષીયનો શિક્ષણ પર કુલ ખર્ચે ભવિષ્યમાં ૫૮,૮૧૨ અને ૫૮,૮૧૫ નો થાય છે.

શીજની મારાસભામાં સ્ત્રીઓ પ્રશ્નોચરી કરતાં મી. બાલપાએ બજાવ્યું કે મી. રામદાસ મેરની જાનમાળા પર પ્રતિબંધ

મુકવામાં આવ્યો છે કેમકે એવન્ટુએન મેઈડે ને પર્મિટ કરી નથી. હોઈ સરકારને એ વિશે વધુ માહિતી નથી મળે.

હિંદુસ્તાનના તાલ સમાચાર

—કંડન આમની સભામાં મી. મોમસ વીલીયમ્સના પ્રશ્નો બજાવ આપતાં હોદ્દા મંત્રી સર સેમ્યુઅલ હોરે બજાવ્યું કે માહિતી કે બીજા સવિનય અંગેના હોદ્દાઓને હોદ્દાઓ સવાલ રહેતો નથી. અંતે સુધી સરકારને એવી ખાતરી થઈ નહિ કે તેઓને હોદ્દાઓ સવિનય અંગે કરી કર નહિ થાય.

મી. મેલમેઈ પરિવર્તમાં વધારામાં વધારે પરિણામ હોદ્દા મતના સત્તાપર નેતાઓને એમાં રાખીને સર સેમ્યુઅલ હોરે હોદ્દાઓ આજ રાખે છે.

મી. વર્તમાન કે અવિષ્કારની કમ પછુ મચાઓમાં હોદ્દા મતના અંગે પ્રતિનિધિઓ હશે.

મી. સ્ત્રીઓ પ્રશ્નોને આવકાર આપવાને હોદ્દાઓ તેઓના નેતાઓને જુદા કરવાથી કુ વધારે તેવા નહિ થાય.

મી. આ સવાલ થયો મુકવામાં અંગે મ. તેનો કહાર કે નહારમાં જવાબ આપેલા નહારે છે.

—સર તેજ પદાદુર સંજ્ઞા સર સેમ્યુઅલ હોરના કમકા બજાવ સર વર્તમાનમાં પદાર પડેલા એક નિવેદનમાં નીચે પ્રમાણે બજાવ્યું છે:—

“કુ પાર્સે કુ કે કમે એ વખત આવી આવેલો છે કે અંગે મોમસના આસ કરીને એ વડે કે એ મહાસભાની આથે અંગે પડાવતો નથી તેણે આ દેશમાં તેમજ અંગેમાં વર્તમાન નીતીને નહારને વધારે વધારવાથી નીતીને મારે હોદ્દાઓ મામળા કરી એમ.”

—હોદ્દાના જુદા જુદા પ્રતિમાં ૧૯૩૨ ના હિસેબની આખરે સામાન્ય કાવડા અને એડીન-સોની રાજે અન્ન પાસેલા રાજ-દારી હોદ્દાઓના હોદ્દા સરકારી આદેશ નીચે પ્રમાણે છે:—

મુખ્ય—૩૭૩૦ પુરુષો; ૨૦૭ સ્ત્રીઓ.
અંગુલ પ્રતિ—૨૬૦૦ પુરુષો; ૧૧૧ સ્ત્રીઓ.
અંગાળ—૧૮૧૨ પુરુષો; ૧૨૧ સ્ત્રીઓ.
બીકાર અને કોરીસા—૧૭૪૪ પુરુષો; ૩૭ સ્ત્રીઓ.
મેઈ મેરક રાજીવ પ્રીવીન્સ—૧૭૭૧ પુરુષો; ૧ સ્ત્રી.
મદાસ—૧૦૧૭ પુરુષો; ૬૫ સ્ત્રીઓ.
મંબળ—૩૪૩ પુરુષો; ૧૫ સ્ત્રીઓ.
આસામ—૭૫૦ પુરુષો; ૭ સ્ત્રીઓ.
હિન્દી—૧૪૦ પુરુષો; ૫ સ્ત્રીઓ.
કુર્મ—૭૭૭ પુરુષો; ૭ સ્ત્રીઓ.
આમરે મારવાક—૪૧ પુરુષો; ૨ સ્ત્રીઓ.

સમજા પ્રતિમાં કેક સ્ત્રીઓની કુલ સંખ્યા ૧૫,૨૦૫ ની હતી અંગે અંગ નવેમ્બરની આખરે ૧૧,૪૭૧ હતી. કેક સ્ત્રીઓની સંખ્યા ૧૧૦ ની હતી અંગે નવેમ્બરની આખરે ૧૮૪ હતી.

—મદાસના એક મામમાં નીચેનો અંતિ કરવાબલક હોસો બન્ને હોદ્દા એક વેશ કુર્મના અંગે એક હોદ્દાના કમ કમને બીજા સવિનય સર અમાનક મદા પદી પુરુષ અંગે આમી. વધુથી એ કુર્મ સદન નહિ થવાથી તે કુર્મમાં પદી. અને પુરુષ અને પુરુષ વધુ બન્ને અમાથી માનને કુર્મ અંગે કમ આવાથી તેણીએ હોસો આમ આપનાર એવી અંતમાં પુરુષ વધુને કુર્મમાંથી કદી કમારવામાં આવી હતી.

પ્રજ્ઞામાં સારો બામ લેતા હતા. સ્વર્ગસ્થના કુટુંબીજનો પ્રત્યે અને અંતઃકરણથી દિલસોટા ધરાવીને છાંયે અને સ્વર્ગસ્થના આત્મને શાંતિ હાંપીને છાંયે.

મહેરીયાથી ચિત્તે.

ગીરોટરીયા સ્મિટના આશ્ર. બેરાતને પોતાની જગ્યામાં ખેલાણુના દીને અને પીપામાં પચ્ચ વખતનું પાણી પડી રહેલું હતું તે સાથે કરી નાખવની એન્ડી-મહેરીયાના મારા અલુઆર ઇન્સપેક્ટરે ચેતવણી આપી હતી પરંતુ જરૂર દિવસ પછી પાછો આવ્યો. સારે ઇન્સપેક્ટરે તે પાણી તેમજ બેચુ અને તેમાં મચ્છર પેલા જતા જોયા. આથી બેરાતને મેજસ્ટ્રેટ સમક્ષ ખરો કરવામાં આવતા પા. ક નો કંઈ કશો છે. બમા થયેલા મહેરીયાના ઉપદ્રવ પછી તે રોજને અદાલતને કાગે દરેક જાણવેલી કામચુપથી રાખવાની દિંદોચીને ચેતવણી આપવાની બાબેજ બરૂર દોવી બોલ્યો. પાણીની નાક અને બના બના પાણીનો વપરાસ થતો હોય તે રક્ષણ બીજા સોખ્ખા રહેવા બોલ્યો અને બેજ વાળા જગ્યામાં મારાશીન જાણક શીપડીપ જેવા દીક્ષીનો કંઈકની ઉપયોગ વધો બોલ્યો અને થરની અંદર તેમજ બકાર મચ્છરનો નાક કરવાની વધા નીવડીત કંટાવી બોલ્યો. આ વસ્તુને દરેક થરમાં કામચુપ બેજ આજ આપવામાં આવે તો મચ્છર પચા જોઈ જાય અને મહેરીયા થવનો જોઈ બામ રહે.

“ઇન્ડિયન એસોસિએશન”

કુલનાર, તા. ૩૧ માર્ચ ૧૯૩૩

આ અંકમાં જાન્ય રજી બેદાનીસર્ગમાં મહેલી કૃતિવાલ કેલોનીયલ-બોર્ન ઇન્ડિયન એસોસિ-કેલોનીયલ-બોર્ન એકનની માસ મીટીંગનો દેવાય હોઈએ. પ્રસિદ્ધ કરીએ છીએ. મીટીંગે એસોસિ-એકન કૃતિવાલની દોરી કેમના ૮૦ ટકા બામનું પ્રતિનિધિત્વ બરાલવાનો કાલો કરનારો, એસો-સીટીક બેન્ડ ટેન્નર એકનની સામે ચેતાનાં વિરોધ યુન:સ્થાપિત કરનારો, મચ્છર કાચકા સંબંધમાં કૃતિવાલ ઇન્ડિયન અમર્યક એસોસિએકનના મમકાને વખોડનારો અને કામકાની રૂએ નીમાયેલાં કમીકન સમક્ષ યુવાની આજી જે હોલ્સ્ટાનના પ્રાચીન સંસ્કૃતિ અને જુવારનું અપમાન કરનારૂં અને તેને કાંકન લગાડનારૂં દોષ જુવારની નહિ આપવાનો કાલ હોઈ એ એસોસિ-એકન જેમ હોવા મને છે કે કૃતિવાલ એસોસિટીક બેન્ડ ટેન્નર એકન રૂએ નીમાયેલાં કમીકન સમક્ષ જુવારની આજી જે મચ્છર કામકો ને, હરજીવાલ કાચકાજુવાનો સિકાંત કાચકા માં સ્થાપિત કરીને દોરી કેમને કમકો કરનારો આપનારો હોવાથી તે હોલ્સ્ટાનની પ્રાચીન સંસ્કૃતિ અને જુવારનું અપમાન કરનારો છે, તેને સિવારી લેવા જોઈએ. એસોસિએકનનું આ સ્પષ્ટ ખેલું નહિ મચ્છર, પરંતુ એસોસિએકનના આ કરતની પચ્ચા સત્ત્વનિકા રહેલી છે કે કેમ અને કેલોનીયલ-બોર્ન દોરીએ પોતાના વચને વળગી રહેવાના છે કે કેમ એ પ્રશ્ન છે. તેલોની એસોસિએકનના પ્રેસીડન્ટ ડો. ગોફે છે, અને ડો. ગોફેને પચ્ચા વખેલી બચ્ચીને છીએ. તેમના બામની જીવન ચિલે જમારે તેમની સાથે કચી તકરાર કરવાની નથી. તે પચ્ચા મચ્છરવાળા અને કાચકાજીક મચ્છર છે. પરંતુ બચ્ચે તેઓ બચ્ચે પ્રજ્ઞામાં કાચકાજી છે ત્યારે તેમની રીતોની સાથે

અને સચેક મળતા વધ કાચકા નથી. ઉલ્લેખ એક કાચકો કાચકો. ત્યારે કૃતિવાલ ઇન્ડિયન એસોસિટીક મીટીંગ એન્ડાનીસ-બર્ગમાં એસોસિટીક બેન્ડ ટેન્નર એકનની સામે વિરોધ કરાવવા અને તેની રૂએ નીમાયેલાં કામ કરવાની બેરોને ના પાડવાને મચ્છર દલીલ ત્યારે ડો. ગોફેને મીટીંગમાં મચ્છર કાચકાને વખોડનારૂં સમ્પત લાજલુ કર્યું હતું અને તેમથી તેને કાચ પચ્ચ સંજોગે માં સિવારી નવ જગ્યા જેમ બચ્ચી કાચે હોઈને જગીન પર રોટી રીમાં કર્યા. ત્યાર બાદ કાચકા અફિલન ઇન્ડિયન એસોસિટીક કાચકાની સામે વિરોધ કરાવવા એન્ડાનીસર્ગમાં મચ્છર ત્યારે કાચકા એસોસિટીક રહી હતી તેટલામાં એસોસિટીક એન્ડાનીસર્ગમાં મચ્છર એક સ્થાનિક વર્તમાનપત્રમાં ડો. ગોફેની દોર સરકારના એન્ડા સાથેની મુલાકાતની ખીના પ્રસિદ્ધ થયું. ડો. ગોફેને વર્તમાનપત્રને લખેલા કાચકાના કાચકા અને અફિલ દોરી કાચકા નથી પરંતુ તેનો સાર એ હતો કે એન્ડા સાથેની મુલાકાત પછી તેમના વિચારો રૂપાંતર અને દોરી-ઓની પાસે રૂપો બરાલવાના કામમાં તે એન્ડાને પોતાનાથી બનતી મદદ કરશે. હવે અને જોઈએ છીએ કે એ એસોસિએકનના પ્રયુષ્ક ડો. ગોફે છે તેમ એસોસિએકન ઉપરાંત અપમાનકારેલા કાચકાનો વિરોધ કોઈ છે અને તે કાચકાની કે તેની રૂએ નીમાયેલાં કમીકનની સાથે કશો સંબંધ નહિ રાખવાનો કરાવ કોઈ છે. હવે દલતા ક્યા રહી?

આપણુ બચ્ચે કાચકાજીની દીકા કરવાની બામને કંઈ દોષ જતી નથી. પરંતુ કેટલીક વખતે દીકા કરવી બનિશ્યમ થય પડે છે. આ દીકા મુલાકાતથી અને કામના કિલને મહે દિવમાં કાચકો કરવામાં આવી છે.

અમને અત્યંત મંજીરજીને કાલે છે કે કાચકા અફિલમાં દોરી કેમની સ્થિતિ દિન પર દિન વધારે બમાથી બમ છે. ને દોરીનામાં સ્વમકનો કાચકા જુવારની તેને જેમ બામના ચિતા નહિ રહે કે આ દેશમાં પોતાનું જીવન દિવસે દિવસે અપમાનકારેલું થતું બમ છે. બનાં સુધી મુદોષીકન અમને આપણી જુમ બામની હતી ત્યાં સુધી તે આપણે જેમ માનતા હતા કે કોકમલ કેલોનીયલ એક દિવસ તે આવી બની પરંતુ હવે તો તે કાચકાનું સ્વરૂપ પારખુ કરવી બમ છે અને ને દોરીએ તેને સમન કરી તો તેઓએ એક સ્વમાનગ્રીવ કામ હોવાને પોતાનો કાલો બનો કરી દીધો મચ્છર. આ વસ્તુ ખીજના કરના કેલોનીયલ-બોર્ન દોરીએનો મારે વધારે સંજોગ છે. હોલ્સ્ટાનમાં જનશ્રેષ્ઠા દોરીએ તો પોતાની માતૃ-ભાષાની તેમજ અંગ્રેજ અને જગવળીમાં પચ્ચા પચ્ચા લેવા કર્યા આ દેશમાં મચ્છર વખેલી રજા છે અને અપમાનિત કાચકાએ પોતાની ઉપર નંખાયા સિવાય પોતાની અર્થિક સ્થિતિ સુધે સુધારી શક્યા છે. અવિધના કાચકાએ તેઓને કાચ પચ્ચાના નથી કેમકે તેઓ, મદુ થશે તો, અફિલ અપમાનો મદન કર્યા કરતાં પોતાની માતૃભાષામાં માત્રા બચ્ચે તેમ કરવાને તેઓ કાચકાવાળા છે. પરંતુ ૮૦ ટકા કેલોનીયલ-બોર્ન દોરીએ શું કરશે? અવિધના સમગ્ર કાચકા તેઓને આજુ પચ્ચાના છે. પચ્ચિમનો સુધારો મદન કરશે હોવાના અને નમ્મી શીખ જુરી અંગ્રેજ બની મચ્ચા લેવાના પોતાના કાચકા કર્યા કરતાં તેઓ પોતાના પુર્યને સ્વચ્છી વચરનાં અને નમ્મી શીખ જુરી દોરી રહેલા લેવા કર્યા ને કરનારો બામવતા કરતા તેમ કરતાં કાચકા કરનારો સિવારી લેવાના છે અને તેઓની તાલની પાચ્ચાલ રહેલોકચ્ચી અને અંગ્રેજ કેલોનીયલ એન્ડા જુવારની રહેશે સમા કરનારને કાચકા

—નાસીક જેલમાં જેલદાર રાજ અને જેલસન ૧ જેલોને અમલદારના નામના રાજદારી કેદીપર પ્રાપ્તી કુમલો કરેલો હોવાના આરોપ માટે ચુન્દેમાર દરોજી અનુક્રમે એક વર્ષ અને ૬ મહિના સજા જેલની સજા થઈ હતી તેઓએ સુગ્રીમ કોર્ટને અપીલ કરી હતી. એકન્સ જજને તેઓની અપીલ રદ કરી કેપલી સજાને મંજૂરી આપી છે.

—વંદિત જવાહરલાલ નેહરુ જેલો દેહરાદુનની જેલમાં છે તેઓ “જ” વર્ગમાંથી તેમના સાથીઓ છુટી જવાથી એકસા થઈ શક્યા છે. જેલના અધિકારીઓએ તેમને ખોટું જેલમાં મોકલવાની પ્રતિજ્ઞા કરાવી પરંતુ વંદિત જવાહરલાલે એ જાણત માં પોતાની અનાસક્તિ કરાવી જેલ થું ૬ મહેલ થું એ અને તેમને મન સરખા છે. હાલ તેઓ કુનીવાનો ઇનકાલ છાપી રહ્યા છે અને સર્વિસ સવાર ચાલવાની કસરત કરે છે. તેમના જોમાનનું માપ ૧૪૦ વાર છે અને આઠ મહિનામાં તેમણે ૧૨,૦૦૦ વાર એ જોમાનના પ્રદક્ષિણ કરી છે એટલા જેલ માં એકાં ૬૦૦ માસખની મળ્યું હતી છે. રવીવારે તેઓ કુપવાસ કરે છે. તેમના ખતેલી બી. આર. એસ. વંદિતે લખેલી ‘રાજાતર’ સીધી ની પ્રત્યાવના થઈ તે લખી રહ્યા છે.

—દિલ્હીના બહુજાતા મહાસભાવાદી મુસ્લીમ નેતા ડૉ. એમ. એ. અનસારી જેલો પોતાની તંદુરસ્તીના કારણે પુરોપ મળ્યા હતા તેઓ ટુંક મુદત થઈ દોહરાતાન પાછા ફર્યા છે. તેમણે પોતાના કાકાદરની સલાહ અનુસાર અને મહાત્મા ગાંધીજી તેમજ સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલની તંત્રીતથી હાલ દુરવ રાજ દારી પ્રવૃત્તિમાંથી નીકળી જવનો દર્શન કર્યો છે તેમની તંદુરસ્તી સારી છે પરંતુ જાતીનું દરદર હજી વહેલી જ આપના કરે છે.

—નામપુરના ચાંદા પ્રમુખમાં પાંચ હરીજનોને પ્રીત્તી કેમ મનાવ્યા તેની બીના નીચે પ્રમાણે છે. જહારલાલની કામચાની આજુના હરીજન કામચારીના સરદાર એક પ્રીત્તી પાદરીની આમે મુલાકાતી કરતાં એક રેલવે ટ્રેકને ઢોલના રીફ્લેક્સેન્ટ રૂમમાં આ પીછી. રીફ્લેક્સેન્ટ રૂમના માલીકને તેની જાતીની અમર પડતાં તેણે તેઓએ વાપરેલા પાયા કોઢી નાખ્યા અને પેલા માંખા ને તેને ચુલ્લી દેવામાં આવ્યા પાદરીએ આ અનાવનો કાલ લખે એ સરદારને અને તેના હાથ નીચેના મજબૂરને પ્રીત્તી મને મદદ્ય કરવાને મનાવી દીધા.

—ગાંધીજીની પ્રજ્ઞા—ગાંધીજી અરપૂરવતા નિવારણનું કામ જેલમાં એકાં પુર એસથી આદરેલું છે. હવે તેઓ ‘હરીજન’ સપ્તાહિકને માટે એકાં થઈ પછી જાય છે તેથી કામને બોલે પ્રજ્ઞા રહે છે અને તેથી તેઓએ સવારે ૬ વાગે ઉઠવાનું કરે હતું છે. તેઓ આદાર સંખથી અમલદાર તો કમીજ કરે છે. હવે તેઓ મહરીનું કામ કરતાં છે એ ગાંધીજી મદ્દ છે એ પરંતુ તે મેળવવામાં કિંસા મજૂરી ચવાથી કિંસા વિના મેળવી કાઢાનું કામ તોલ સેવાનો તેમણે કરવ કર્યો હતો. મદાસના રામલાલપુરમના થંમ મેન્ડ ફીરમીયન એસોસીએશન તરફથી તેવી રીતે મેળવાયેલું મદ્દ તેમને પૂરે પાડવામાં આવે છે.

—મહાત્મા ગાંધીજીના સૌથી નાના પુત્ર પ્રિયુત દેવદાસ ગાંધી ને હાલ અરપૂરવતા નિવારણનું કામ કરી રહ્યા છે અને ટુંક મુદતપર મદાસમાં મળેલી દક્ષિણ કારત દોડી પચાર સભાની પરિષદનું પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું તેમણે વર્તમાનપત્રમાં મહાર પાઠેલા એક નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે દક્ષિણ કોઈમાં રાષ્ટ્રિય કાષાનો પ્રચાર કરવાના કામમાં આને સમમન ૫૦૦ કેસાઈની કમી પુરો રાહાયેલા છે. એટલા ઘોડા વર્ષમાં દક્ષિણ કારત દોડી પ્રચાર સભાએ હજારે મદાસીઓને કોડી કાષાની પરિક્ષા આપી પાસ કર્યા છે. મદાસમાં એક ટ્રેનીંગ કોલેજ આવી રહી છે કે જે દર માસ મેળવાયેલા કોડી કિલ્લો (જેલો) અને મદાસી છે) નેવાર કરે છે. નકાની સરખાવથી સભા મોટી

યુનીવર્સીટી બની મદ્દ છે. તેને સરકારી માન્ય નથી મળતી પણ તેના કોડી પુસ્તકો ટ્રેકસટ છુટ્ટ કમીટીએ નિશ્ચયો મારે પાસ કર્યા છે અને સભા તરફથી પાસ થયેલા કિલ્લોને સરકારી મદ્દ મળતી અથવા અન્ય કોડી નિશ્ચયોમાં પ્રાપ્ત કરવામાં આવે છે. મદાસમાં પ્રથમ કોડી કિલ્લોને પાયો નાખનાર પ્રિયુત દેવદાસ ગાંધી હતા.

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

વાર્ષિક જનરલ મીટિંગ

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની ચૂલતવી રહેલી વાર્ષિક જનરલ મીટિંગ ટરખનમાં કવીન સ્ટ્રીટ પર આવેલા પારસી ફસ્ટમલ્ટ હોલમાં તા. ૨૬ એપ્રિલ ૧૯૩૩ ના રોજ સાંજે સાઠ વાગે થયે મળશે.

પ્રાર્થક્રમ: (૧) અમલદારોની ચુટણી, (૨) વધારાના હિસાબની રજુઆત (૩) પરચુરસ.

એ. આઇ. કાલ,

પી. આર. પચર,

જે. એન. સેક્ટરીઓ.

જહિર અખર

શ્રી. ટાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ

રામનવમી મહોત્સવ

તા. ૪-૪-૩૩ ને મંબજવારે સાંજે ૭ વાગે પાટી-કાર હોલમાં શ્રી રામનવમી મહોત્સવ ઉજવવામાં આવશે. જ્યારે શ્રી રામચંદ્રજીના પવિત્ર જીવન વિષે અસરકારક વિવેચનો કરવામાં આવશે. હીંદુઓના આ પવિત્ર દિવસે દરેક હીંદુ ઓ અને પુરુષને વખતસર પધારણા વિનંતી છે.

શ્રીઓ મારે ખાસ પ્રધાયવી બેઠેકો રાખવામાં આવશે.

ઝીજાલાલ વી. પારેખ,

ચુનીલાલ વલ્લભલાલ પટેલ.

એલાનીઅમર્ગ.

એડીઆ મંત્રીઓ.

આવે છે!!

આવે છે!!

ટાંસવાલ ઇન્ડિઅન નાટક મંડળ

તકન નવો એક.

તકન નવો એક.

આર્થા સવે કામચારને નિવેદન કરવામાં આવે કે જે અમારો તકન નવો એક નામે નાદીરલાલ નવા સીત સીનેરી અને નવા પાદા સાથે તા. ૧-૪-૩૩ ની રાત્રે રાખનમાં વીક્ટોરીઆ ખાલેકામમાં દોહરાતાનીમાં અલ્લી મનાવવામાં આવશે. નવા પાદા તેમજ નવી સીત સીનેરી ટાંસવાલ આર્થા લઈ આવવામાં આવી છે તેમાં ખાસ કરીને કોઢરીઓ પણ એકટીમ કરી રહેલી છે. આ જમુમ્મ તકનના સભા દેવાને ચુકશે નહિ. કોઢરીઓના નામ સીસ વામશેટ, ખીસ એલીસ, ખીસ રટીવન, મીમ કાન્ડીસ અને મીસ એલીના એકટીંગ કરશે જીઓ મારે ખાસ સમવડ કરવામાં આવી છે. રીકી મળવાનું કેકાલું કેપીટન બાલકોની હોટેલ.

માલી: એમ. પી. કમલ,

મેરમેન: પી. એચ. મરવાડકર,

મેનેજર અને ટીકીટ કોલેક્ટર: જે. ઇ. માર્ડો.

'Phone 327 Tel. add. "Lotapco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફેર અને વેલ્ટેબલ માટે ક'દીના ઝોનમાં ઉપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી આત્રી કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફેર અને વેલ્ટેબલ માટે ક'દીના ઝોનમાં ઉપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી આત્રી કરશો.
P. O. Box 244. Durban. 31 Short St. 65

અડવાઈક પંચામ

ધોર	દોડ	ખુસબમાન	પારસી	સુયોદ્ધ	સુવોદ્ધ
વાર	183	184	185	186	187
માર	188	189	190	191	192
માર	193	194	195	196	197
માર	203	204	205	206	207
માર	213	214	215	216	217
માર	223	224	225	226	227
માર	233	234	235	236	237
માર	243	244	245	246	247
માર	253	254	255	256	257
માર	263	264	265	266	267
માર	273	274	275	276	277
માર	283	284	285	286	287
માર	293	294	295	296	297
માર	303	304	305	306	307
માર	313	314	315	316	317
માર	323	324	325	326	327
માર	333	334	335	336	337
માર	343	344	345	346	347
માર	353	354	355	356	357
માર	363	364	365	366	367
માર	373	374	375	376	377
માર	383	384	385	386	387
માર	393	394	395	396	397
માર	403	404	405	406	407
માર	413	414	415	416	417
માર	423	424	425	426	427
માર	433	434	435	436	437
માર	443	444	445	446	447
માર	453	454	455	456	457
માર	463	464	465	466	467
માર	473	474	475	476	477
માર	483	484	485	486	487
માર	493	494	495	496	497
માર	503	504	505	506	507
માર	513	514	515	516	517
માર	523	524	525	526	527
માર	533	534	535	536	537
માર	543	544	545	546	547
માર	553	554	555	556	557
માર	563	564	565	566	567
માર	573	574	575	576	577
માર	583	584	585	586	587
માર	593	594	595	596	597
માર	603	604	605	606	607
માર	613	614	615	616	617
માર	623	624	625	626	627
માર	633	634	635	636	637
માર	643	644	645	646	647
માર	653	654	655	656	657
માર	663	664	665	666	667
માર	673	674	675	676	677
માર	683	684	685	686	687
માર	693	694	695	696	697
માર	703	704	705	706	707
માર	713	714	715	716	717
માર	723	724	725	726	727
માર	733	734	735	736	737
માર	743	744	745	746	747
માર	753	754	755	756	757
માર	763	764	765	766	767
માર	773	774	775	776	777
માર	783	784	785	786	787
માર	793	794	795	796	797
માર	803	804	805	806	807
માર	813	814	815	816	817
માર	823	824	825	826	827
માર	833	834	835	836	837
માર	843	844	845	846	847
માર	853	854	855	856	857
માર	863	864	865	866	867
માર	873	874	875	876	877
માર	883	884	885	886	887
માર	893	894	895	896	897
માર	903	904	905	906	907
માર	913	914	915	916	917
માર	923	924	925	926	927
માર	933	934	935	936	937
માર	943	944	945	946	947
માર	953	954	955	956	957
માર	963	964	965	966	967
માર	973	974	975	976	977
માર	983	984	985	986	987
માર	993	994	995	996	997
માર	1003	1004	1005	1006	1007

'Phone 3867. Box 316. 82, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

દીરાબાઈ મોરાર મટવાડકર,

દાકષિણ ૩૩૬ અને વેલ્ટેબલ મટવાડકર

અને કમીશન એજન્ટ

૧૬૦૦ સારી રીતે કરી માલ સી.ઓ.ટી. થી ગ્રાહકોમાં આવશે
૧૬૦૦ ૩૮૫૦ મોરાર મટવાડકર ૮૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૬૨

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફેર અને વેલ્ટેબલ માટે ક'દીના ઝોનમાં ઉપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી આત્રી કરશો.

P. O. Box 642, Durban. 129 Victoria St. 64

આરોગ્ય તથા સંસ્કાર સુખના ઉપયોગી ઉપકરણો વડે કરનાર
વેલ્ટેબલ નામના પુરુષોની તબીબી આરોગ્ય પદ્ધતિ સાથે
વધારા સાથે બહાર પડેલ છે જે

તદન મેશન

કેટલાક પદ્ધતિ (કેમટ) ૧ ટપાલ અર્થ લીધા પછી મોકલવામાં
આવે છે. આજેના મંગાવો.

અદન મંગાવી ફાર્મસી,

અમનગર, મીડીઆલ, (ઇન્ડીઆ).

અમુલ્ય સાધન!

માત્ર થોડા વખત માટે.

સોનેરી તક!

વાર ફેરફારના કિસ્સા અપાશે હાંદુસ્તાન નેમજ આ દેશમાં વ મજાએલા જેરેન્ડી

દાખલા નધા પગલા દાખલાનીયમો.

દાખલા સંમિલન પાઉં: ૨-૨૫-૦ થી પા. ૩-૫-૦.

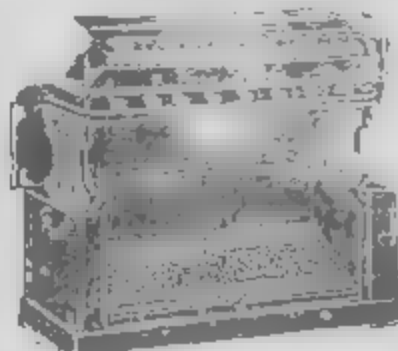
" કબજા પા. ૩-૨૦-૦ અને નેથી ચક્રતા.

પગલા પા. ૮-૮-૦ અને નેથી ચક્રતા પા. ૮-૦-૦ સુધીના.

વાર ફેરફાર માટે ખાસ જેરેન્ડી અપવામાં આવે છે.

તબક્કા પા. ૧-૫-૦, ૧-૭-૧, ૧-૧૦-૦.

ફેર અને વેલ્ટેબલ માટે ક'દીના ઝોનમાં ઉપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી આત્રી કરશો.
P. O. Box 460. 181 Queen Street, Durban.

વેલ્ટેબલ, આરોગ્ય, બેન્નેલીન, મીટર ફેર અને વેલ્ટેબલ
માટે પાઉંસ નેમજ રોડનો મોટો રોડ કમેટી તેવા : છે જે
ફેર વાજવાનું રીપેરીંગ કામ ૨૦ વર્ષના અનુભવી - કસ-
ટર્નીના ખાસ દખલેબ હેઠળ કરવામાં આવે છે.

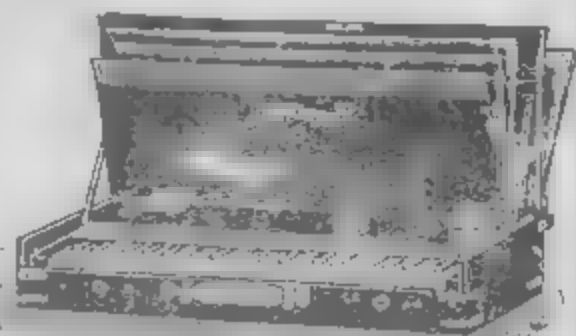
બહાર મામના મોરાર ફેર પુરુષ ખાસ કાળી સંભાળપૂર્વક
દા પેકીંગ થી મોકલવામાં આવે છે

મળેલા મા તબો:—સોલ એજન્ટ, વાર ૧૬૫૬.

ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલૂન,

પી. ઓ. મોરાર ૪૬૦. ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન

GOSHALLIA'S MUSIC SALOON.

P. O. Box 460.

181 Queen Street, Durban.

કેપીટન 'માલકેની' હોટલ

દેશી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્ટીમર તથા માછીયા જનારાઓ માટે બેઠ્ઠી માછીતી આપી સંતોષ સાથે રહેવાનું દરેક બતનું સ્વાદીષ્ટ જમવાનું. આવી સમવડવાળી ડરબનમાં ફક્ત એ એકજ જગ્યા છે.

પ્રમાણી ખાત્રી કરો. પ્રમાણમાં આવો તદન સસ્તા છે.

તેમજ હમારી ફરમાસુ મીઠાઈ આખા સાઉથ આફ્રિકા તેમજ રેડેશીઆમાં વખણાયેલી છે. એક નાનામાં નાનું પારસલ મંમાલી ખાત્રી કરો.

માલ સારો ચોખ્ખા લીમાં બનાવેલ.

કંટ્રીઓના ગ્રાહકોએ ચોરડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

માલિક:

R. K. KAPITAN,

'Phone 3623

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

તમારા ધંધાની બહેર ખબર ક્યા છપાવશો?

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' માં

તે જુનામાં જુનું હોદી કાપે આખા સાઉથ આફ્રિકામાં વંચાણ છે.

આવ અને નકલ માર લખો:-

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

બહેલો

તે

પહેલો

આફ્રિકામાં પહેલીજ વખત

ગ્રામોફોન અને રેકોર્ડો

ના

સરખલસ શોકનું

સેલ. મોડર્ન ગંજવર સેલ.

હિંદુસ્તાની

૨

ગુજરાતી

૩૦

રામીલ

૩૧

રસેયુ

3/3

૬૪

ફજનની કપ/-

અ બારબેન ખાલી થોડા દહાડા મારેજ છે
માટે લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

હારમોનીયમો અને તબલામાં પણ ખાસ આવ પટાડેલા છે. લીસ્ટ માટે લખો:-

'Phone 2447.

ORIENT MUSIC SALOON.

109 Field Street.

P. O. Box 1156.

Agent of H. M. V. RECORDS

DURBAN, Natal.

Indian Opinion

No. 13—Vol. XXXI

Friday, March 31st, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper
Price 20000000

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રશી. "ટકલીવા" એપ્રિલના ૩૦એ

પ્રાણેશ્વર મથ મુંબઈ જવા કપરશે.

ડીલીના બાલો—બોમ્બેની વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પૈંદ રજા. ૩૬૨ પા. ૯-૭-૬.

પેસીન્જરોને પોતાના ડાગીના કપર પોતાનું અને રશીમનું નામ સખી. પોર્ટ, કરજનનું મરનામું કરવું અને જ્યાંય
યસે લાના રહેને ડીપાર્ટમેન્ટને ડાગીના રીપા પોર્ટ કપર પરોખતા કરવા જણાવવું. તે તે તેના જોખનને કરી આપશે
બી. ઇન્ડિયા કામન્ટની નવી મોટા પચીસ મારી સમવરોવાળી અને ૪૬૫ માવની સાઈસ અને મુટ આરિફ સાફ માત્ર થમ રે
સુખના—દીવાલોને પોતાના મોટા ડાગીના કનીવારે ૧૧ વાગ્યા બપોઈ કરજનમાં પરોખતા કરવા.

૬૨૦ ઢોડી પેસીન્જરે પોતાની ડીલી કપારી એપ્રિલમાંથી મેરી અને મદાર મામવાળા કામન્ટોને જમાડી આમે
વજનવદાર કરવાથી પચ થઈ કરશે. રશીમને સગઈ કરે મામવાળા જમાડી ભતી રેખરેખ નીચે મામ છે.

SILAKH HEMED & SONS.

390 Pine Street.

Tel. Add. "Karamat," Durban.

વધુ જુલામાં માટે કમો ના મનેગ—ફિન્ડી રેખરેખ

એજન્ડા મેમ કીમેડ એન્ડ સન્સ,

૩૯૦ પામન રશી, કરજન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal

રશીમને ૪૮૦૦.

પી. એ. બોક્સ ૧૬૧૦.

ધો

રશીમાફિક એડરેસ

"રસ્તમલ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ

કંપની. લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક જાતના અઠકમાત

જમણક મારે માથે, પસ્ટ મ્લાક, રીડેલીડી બોઈ, વરકમેન્ડા ડેપેન્ડેન્સ, વીરફ અનેક પ્રકારના
વીમાને સગઈ કામ આ વીમા કંપનીએ શરૂ કરી ચીક છે.

પાલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ કરજનમાંથી કરી આપવામાં આવે છે.

આખા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રાંતાનાધિ:—

સોરાબજી રસ્તમલ.

"ઈન્ડિયા રાફિય"

૧૭ ફર્ડ એવન્યુ,

કરજન.

સરદાર રૂઢિયુટ સરદાર રોન

વરેન્સિયા સરદાર રૂઢિયુટ
સરદાર રોન સરદાર રોન
સામેલિયન અમારી પ્રતાવી
દેવરીમાં જતાવમાં
આમે છે, વધુ વિચલ
આમે એક આમાનો
આમે મોકલી કરલોગ
મોકલી આવી કરો.

ચેલસીંગ મુશ્કસીંગ એન્ડ મેચર્સ

સામેલિયન સરદાર રૂઢિયુટ સરદાર રોન સરદાર રોન
સામેલિયન અમારી પ્રતાવી દેવરીમાં જતાવમાં આમે છે, વધુ વિચલ આમે એક આમાનો આમે મોકલી કરલોગ મોકલી આવી કરો.

સામેલિયન સરદાર રૂઢિયુટ સરદાર રોન સરદાર રોન
સામેલિયન અમારી પ્રતાવી દેવરીમાં જતાવમાં આમે છે, વધુ વિચલ આમે એક આમાનો આમે મોકલી કરલોગ મોકલી આવી કરો.

સરદાર રૂઢિયુટ સરદાર રોન

સરદાર રૂઢિયુટ સરદાર રોન સરદાર રોન
સામેલિયન અમારી પ્રતાવી દેવરીમાં જતાવમાં આમે છે, વધુ વિચલ આમે એક આમાનો આમે મોકલી કરલોગ મોકલી આવી કરો.

સરદાર રૂઢિયુટ સરદાર રોન સરદાર રોન
સામેલિયન અમારી પ્રતાવી દેવરીમાં જતાવમાં આમે છે, વધુ વિચલ આમે એક આમાનો આમે મોકલી કરલોગ મોકલી આવી કરો.

Box 247 & 312 Tel. Khatri.
HOSEIN ISMAIL (SARBARGHJI VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.
સરદાર રૂઢિયુટ સરદાર રોન સરદાર રોન
સામેલિયન અમારી પ્રતાવી દેવરીમાં જતાવમાં આમે છે, વધુ વિચલ આમે એક આમાનો આમે મોકલી કરલોગ મોકલી આવી કરો.

NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.

[†]Cable Article 10/11/01

Established A.D. 1869...

Food:

P. O. Box 656.

P. 42, 30k. 1452

Chapman

for information.

THE 'GREAT' PROGRESSIVE COMPANY

WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS

OWN-POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in

South African Currency.

LOWEST PREMIUMS . . . BIG BONUSES.
'EVERY' YEAR A 'BONUS' YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16-8

No shareholders in the Company but only policy holders are the primary in the Company.

Apply for further particulars to the Community

Chief Agent for Indian Business

MULJI G. PATEL.

P. O. Box 1034

"6 Kurt Steinfeld"

1. $\phi: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ is a linear map.

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસિએશન

ઓક ઓસ્ટેલેશિયા લીમીટેડ

ત્રહાનામાં નહાય પ્રામાન્યમ અને મોટામાં મોટું બાનસ

ଆଧିକାରୀଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଦିଆଯିବନାହିଁ ।

...॥३०॥ निः शेषा । विवरणवाची । वा या कायदा पाव छ ते मज्झिमे । इत्येताः जने एव । ॥४॥

[illegible]

ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਅਥਵਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ

મુળ્ય ૩. ૫૨૬

हिदायतना वाजनेसना वाक् मीन-८.

બેલકમ યુનિ.કે.

5 212 2412.

સાધનાઈ

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,
12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL.

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ ધરાધર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સોપો દુકાને ખરીદવા જાવ ત્યારે તમે ખાતરી કરી શકો છો કે તમને જોઈએ તે જ ગુણ મળે છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને કાચ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સ્ટોક માં રાખવો અને તે જ વાપરવા સલામત કરવી એ ફાયદાકારક છે કોનું કારણ એ છે કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે તમારા માલિકાને વેચ્યો તો તેઓ સૌને સતીષ થશે અને ફરીથી પણ તે જ ખરીદવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and cabled to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચલાવનાર

નારાજનાં નંબર એકના બનાના, પાંચનાપલ (વગેરે) ચીની આદર મળેથી તરત ચલાવવામાં આવશે.

ફ્રેક આદર ઉપર ખતી રખાશે સખી સારો ખાલ, સારી પેકીંગ કરી કીકાવન આવથી મિલકવા માં આવશે.

ફ્રેક પ્રાવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, ફ્રીકેટ, રોડેસીયા વીગેરે ફ્રેક જગ્યાએ મિલકવામાં આવે છે.

લખો : રવજી ભુલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નારાજ.

કેપીટન ખાલકેની હોટલ

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્ત્રીમર તથા માહીય જનારાઓ માટે બેઠતી માહીતી આપી સતોષ સાથે રહેવાનું દરેક ભત્રું સ્વાદીષ્ટ જમવાનું. આવી સમવડવાળી ડરબનમાં ફક્ત એ એકજ જગ્યા છે.

પધારી ખાત્રી કરો. પ્રમાણમાં આવો તદ્દન સસ્તા છે.

તેમજ હમારી ફરમાસુ મીઠાઈ આપ્યા સાડિય વ્યાક્રિયા તેમજ રોડેશીઆમાં વખણાયેલી છે. એક નાનામાં નાનું પારસલ મંભાવી ખાત્રી કરો.

માણ સારો ચોખ્ખા થીમાં બનાવેલ.

કંટીબોના પ્રાકટોએ ઓરડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

well as

R. K. KAPITAN.

'Phone 3623

Cor Grey & Victoria Street, Durban.

તમારા કંધાની બહેર ખબર ક્યા છપાવશે ?

‘ઈન્ડિયન એલિપાનિયન’ માં

જે જાનામં ભવનં હીરી કાપુઃ કાળા સારથિ આશિશમં વંચાત છે.

આવ અને નહીં મારે છે—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

30

३

ਪ੍ਰਭੂ ਹੋ।

આફ્રિકામાં પહેલીજ વખત

ગ્રામોફોન અને રેકોર્ડો

41

સરખસલે રોડ પર

સેલ. મોડરુ ગંજવર સેલ.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
 शुद्धराजी
 ॐ नमो

3138

3/3

6=

ହେଉନି ୩୫/-

અ બારએન ખાણી થોડા દહાડા માટેજ છે
માટે સાબ લેવા ચુકરો નહિ.

હાર્મોનીયમો અને તબલામાં પણ ખાસ જાવ પડાડેલા છે. બીરદ માટે લખ્યો:-

¹Plum 2447.

ORIENT MUSIC SALOON.

109 Field Street.

P. O. Box 1152,

Agent of H. M. V. RECORDS.

DUNNAN, NIEL.

Printed and Published by J. H. B. at the Press of the Government of India, No. 1, Strand, London.

INDIAN OPINION

श्री. गो. गे. ४६०० गोशालीया म्यूजिक सलून, १३१ क्वीन स्ट्रीट, दुरबाण.
GOSHALLIA'S MUSIC SALOON, - P. D. Box 480, 131 Queen Street, Durban.

કમળાબેનના પાઠો	જાળદાના લેખો
ગિરિજિજ્ઞેષ	આપણે ચેતે
રાજા હાથે, રાણી દાઢી	કાવ્યસંમલક
અળાપક અને—	કેલસો પ્રાંત
પુષ્પ	અંધારોનું કથન
શ્રી હિલ્લિકા મુર્તિ પ્રકાશના મંદિર તરફથી મહાબારતના પાત્રો	
નકાર પાઠવામાં આવ્યા છે. ગુજરાતી ભાષાનાર કવિતા	શ્રી. ચે.
કુમારોને મારે મજા રસીક અને બેલકાવ્ય છે.	
સુલપુત્ર કપા	૬
પાંચ શ્રી	૬
કુલોધન	૬
શ્રીમદ્દેવ	૬
અભ્યુત્થાન	૧ ૩
પુનિર્મિત	૧ ૦
કુતી—મંધારી	૧ ૦
દેવકી—જાણવામાં	૧ ૦
વિષમ	૬
પરવરાજી	૬
શ્રી કુમ્ભ	૧ ૦

અમારે ત્યાં મળતાં નવાં પુસ્તકો

ગુજરાતી સાહિત્ય બંદાર

તાલેનાં પુસ્તકો આ જોશીસેથી મળી કકલે. મંથાવ-
નારાઓએ જોરકર સાથે નાજી મેલથી આપવા મહેરબાની કરવી.
વી. પી. એસ.કે.ને બીલકુલ રજાન આપવામાં
આવશે નહિ.

રસધાર	ભાગ ૧ થી	શ્રી. ચે.
"	" ૨ થી	૨ ૬
"	" ૩ થી	૨ ૬
"	" ૪ થી	૩ ૪
"	" ૫ થી	૩ ૪
સોરઠી નકારવડીયા ભા. ૧		૨ ૮
"	" ભા. ૨	૨ ૮
"	" ભા. ૩	૨ ૮
જોશીસાલ મહારવડીયા		૧ ૪
સોરઠી સંતો ભા. ૧ થી		૧ ૬
કાંઠાપટ્ટી		૧ ૬
સોરઠી બીન કથાઓ		૨ ૬
રઠીયાળી રાત ભાગ ૧ થી		૧ ૬
"	" ભાગ ૩ થી	૧ ૬
સુંદરી		૧ ૬
હાજરકાં		૧ ૩
પદ્ય ગીતો		૨ ૦
મિત્રીવાણી		૨ ૩
સળમણ આપરકેલ		૧ ૬
દેવદાસી તારવકાર		૧ ૬
સનાતન અંત અમલુખ		૨ ૦

મીસરનો મુક્તિસંચાલ	૨ ૧૦
મંડાધારી	૧ ૬
તરવીર અદાનંદ	૧ ૬

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની મુલાકાતી મહેલી
વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ ડરબનમાં ઠવીન કેટીટ પર
આપેલા પાસેસી ફેસ્ટમલ હોલમાં તા. ૨૯ એપ્રિલ
૧૯૩૩ ના રોજ સાંજે સાડા વજ્ર થાને મળશે.

કાર્યક્રમ: (૧) અમલદારોની ચુંટણી, (૨)
વધવાના હિસાબની રજુઆત, (૩) પરચુરજ.

એ. આર. કાલ,

પી. આર. પથર.

એ. એન. સેક્રેટરીઓ.

ધી ટ્રાંસવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશન

વાર્ષિક સંમેલન

કેપટોલ સંમેલન તા. ૧૬-૪-૧૯૩૩ ને વાર રવીના
અપોર માલ (૨-૩૦) અહીં વાજે ૫૫ થી ૨૩૩૬, ગુલાલન
નેહાલીસમર્ગે પ્રી. એસ. મીલાના કાર્યવાહી કરવામાં
આવશે ને પ્રસંગે ટ્રાંસવાલ સેમજ આનંદ મળના રોજ પ્રજા-
પતિસમર્ગે મેળાસર પધારવા વિનંતી છે.

કાર્યક્રમ:—

૧. એસોસીએશનના વાર્ષિક હિસાબની રજુઆત

૨. કમીટી રેપોર્ટ અને કાર્યવાહી અમલદારોની ચુંટણી.

૩. પરચુરજ.

ગાવન નાના મીટીંગ.

ટ્રાંસવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશન વતી.

આવે છે!!

આવે છે!!

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન નાટક મંડળ

તકન નવો ખેલ.

તકન નવો ખેલ.

આપણે સર્વે બાહ્યકર્મો નિવેદન કરવામાં આવે છે ૧
અમારો તકન નવો ખેલ નામે નાટીરજાલ નવા સીન સીનેરી અને
નવા પદ્ધતિ સાથે તા. ૧-૪-૩૩ ની રાત્રે ડરબનમાં ગીકેટરીયા
ખાલોસેપમાં હોટસ્તાલીમાં જળવી પ્રતાપવામાં આવે. નવા
પદ્ધતિ સેમજ નવી સીન સીનેરી ટ્રાંસવાલમાં મજા આવવામાં
આવી છે. તેમાં ખાલ હરીન કોઠરીયા પજી કોઠરીયા
કરી રહેલી છે. આ અમુલ્ય તકને લાભ લેવાને
ચુકરી નહિ કોઠરીયાના નામ સીસ વાલકેટ, મીસ
એલીસ, મીસ રહીવન, મીસ હાન્સીસ અને મીસ એલીના
કોઠરીયા અને કોઠરીયા મારે ખાલ સમગ્ર કરવામાં
આવી છે. કોઠરીયા મળવાત રજાજ કેપીટન ખાલકોની
હોટલ.

માલા : એન. પી. લમન,

એ. એન : પી. એ. એ. મલ્યાલકપ,

મેનજર અને ટીકેટ કલેક્ટર : જી. એ. સારસો

Indian Opinion

No. 13—Vol XXXI

Friday, March 31st, 1933

NOTES AND NEWS

WE publish in this issue the concluding portion of the case submitted by the Roodpoort-Maraisburg Municipality before the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission. The Municipality has asked the Commission not to grant any exemptions in favour of Asiatics or coloured persons within the Townships of Roodpoort and Maraisburg and has undertaken to establish Asiatic Houses outside the Townships. The Municipality further asks that the number of trading licences in such Houses should be restricted to the number at present existing within the Townships, and claims that "no hardships that the removal may entail in to be compared with the hardships that have been suffered and are being suffered by the European smallholders of Roodpoort and Maraisburg owing to the illegal occupation of stands by Asiatics and coloured persons." The hardship suffered by Asiatics will be in the shape of material loss while that suffered by Europeans is from the mental strain caused by a false pride of race superiority. The Commission will have to judge which of the two is the greater hardship.

Should the Commission, however, recommend that certain stands in the Township be exempted, the alternative suggested by the Roodpoort-Maraisburg Municipality is—

- (1) That the premises and staff employed in such existing businesses shall not be expanded or enlarged.
- (2) That where businesses are being carried on in partnership no change in the personnel of the business shall be permitted except in the case of death of one of the partners, when the surviving partner or partners shall be allowed to carry on the business.
- (3) That no transfers of such businesses or new licences shall be permitted.

In short the Municipality will condescend under pressure to suffer them until they die a natural death. How very generous!

In the course of his recent speech at the Pieterburg branch of the South African Party, Mr. G. Pirow (Minister of Justice) touching on the Native question is reported to have said: "We shall continue to assist and encourage the Natives, but I say this, I don't think my Government in South Africa will ever depart from the principle—white civilisation first." If white civilisation permits brutality towards the black community then it is not much of a civilisation.

A Hunter's message from London states:—

"Sir Samuel Hoare, Secretary of State for India, questioned in the House of Commons concerning the proposed alteration to the South African Immigration Laws, said he had seen a copy of the Bill, which apparently did not affect the position of Indians."

The Bill mentioned above was referred to in our issue of February 10. Apart from repeating the sections of the Indian Immigration Law, 1921 (Notal)

referring to the age of contracting parties of the Indian immigrants and their descendants—which was a desirable alteration—the Bill does not in any way affect the position of Indians. But apparently no question was asked the Secretary of State for India when the Immigration Amendment Acts of 1927 and 1931 were passed by the Union Parliament which Acts very vitally affect the rights of denaturalised Indians and all the protests on the part of the Indian community have been fruitless. A reply to that from Sir Samuel Hoare would have been interesting.

Mr. D. U. Misry, B.A., Barr-at-Law, who recently arrived in Johannesburg after completing his studies in England and who has just gone through the necessary examinations to qualify him to practise as an advocate in the Transvaal has arrived in Durban and is proceeding on a short visit to India by the Indian boat next Monday. Mr. Misry who comes for the first time to Durban was accorded a hearty welcome at a function held in his honour by the Surat Hindu Association last Tuesday evening. We heartily join in welcoming Mr. Misry and in bidding him farewell at the same time we wish him a very pleasant voyage and a safe return.

COLONIAL-BORN INDIANS

IN our last week's issue we published a report of a recent meeting of the Transvaal Colonial-born Indian Association held in Johannesburg. The Association passed resolutions claiming to represent eighty per cent. of the Indian community in the Transvaal, reiterating their strong protest against the Asiatic Land Tenure Act, disapproving of the action of the Transvaal Indian Commercial Association in connection with the Act and refusing to tender any evidence before the Commission appointed under the Act, as it "would be degrading and insulting to India's ancient culture and civilisation," while we take it to mean that to give evidence before a Commission which is appointed under the Transvaal Asiatic Land Tenure Act is to submit to the Act which is an insult to India's ancient culture and civilisation because it lays down the principle of compulsory segregation in law, thus according a status of inferiority to the Indian community. So far so good. But is there any sincerity behind these resolutions, and are the Colonial-born Indians going to be consistent? The president of the Association, we understand, is Dr. W. Godfrey. We have known Dr. Godfrey for many years. In his private capacity we have no axe to grind with him. He is a very sensible and hospitable gentleman. But when he enters into public life we regret to have to disagree with him. We will take only the last instance. When the Transvaal Indian Congress first met in

Johannesburg to protest against the Asiatic Land Tenure Act and to advise the people not to fill in the forms submitted under the Act. Dr. Godfrey was reported to have made a vigorous speech denouncing the Act and to have torn up the forms and thrown them on the floor declaring that we are under no circumstances submit to such a humiliating legislation. Later when the South African Indian Congress met in Johannesburg to protest against the measure, while the Congress was still in session, the delegates were surprised to read in one of the local papers an account of an interview Dr. Godfrey had with the Agent of the Government of India. We cannot quote the exact words but the essence of what Dr. Godfrey wrote in a letter to the Press was that his views were changed after the interview with the Agent and that he would do everything in his power to assist the Agent in getting the forms filled in by Indians. We now find the Association of which Dr. Godfrey is the president denouncing once again the obnoxious Act and resolving not to have anything to do with the Act or the Commission appointed under it. Now where is the consistency?

We are not over-anxious to criticize our public workers but there are times when such criticism is inevitable. This criticism is offered in all sincerity and with the best interests of the community at heart.

We feel very seriously that the position of the Indian community in South Africa is growing from bad to worse. Every Indian with the slightest spark of self-respect in him must feel that his life in this country is gradually becoming a life of humiliation. So long as there was European public opinion against us we felt it would one day die out by educating public opinion. But it is now beginning to take a statutory form and if Indians are going to acquiesce in that then they will have announced their shame of being a despised community. It is more humiliating for the Colonial-born Indians than any others. The home-born although they lacked in education in their own vernacular or in English have lived for years in this country and manfully made good their lives without the oppression of humiliating legislation on them. Future laws will not so much affect them for they are in a position to cling to their home land rather than suffer these humiliations. But what about the eighty per cent of the Colonial-born Indians? All the future laws are going to affect them. Are they with all their status of having adopted the western civilization and of having become completely civilized going to accept a lower status than their forefathers? Notwithstanding the fact that the latter remained Indians to the core and without any education? If their present western mode of living and their English education does not now entitle them to a better status do they think it will ever in the future entitle them to it? What other qualifications are still wanting? We cannot think of any other but that of turning their brown complexion into white which they will never be able to do. It is for this reason a very serious problem for the Colonial-born Indians to consider. Mere passing of very revolutionary will not do. They really feel that the honour of India is at stake they must have a strong and influential organization and they must be

prepared to sacrifice their whole being to uphold that honour. If they have not that courage any other qualifications they may have are worth nothing.

Memorandum By Transvaal Indian Commercial Association

To The Asiatic Land Tenure Act Commission

Areas Suggested For Exemption

(Continued from last week)

(J.7.) CITY AND SUBURBAN

For convenience this can be divided into two portions:-

- (a) The portion South of Main Street.
- (b) The balance.

RE (A). The area is largely industrial, Engineering works, factories and other undertakings on a large scale predominate, such as warehouses agricultural implement show-rooms, builders yards, saw mills, foundries. There are very few residents in the neighbourhood and of these most are coloured although there are a few Asiatics. The Association recommends that the whole of this area, except those streets which are now occupied by factories, warehouses etc., should be exempted.

RE (b). In regard to the remainder of the Township the Association requests the Commission to consider the individual cases granting exemption to particular stands where necessary.

(J.8.) JOHANNESBURG

For purposes of convenience this may be divided into three areas.

- (a) West of Sauer Street and the block Fraser, Sauer, Kerk and Pritchard Streets.
- (b) A small portion Harcourt St. North of Union St.
- (c) The balance of the Locality.

RE (A). This is a Locality to which Indians predominate. The dens of Newtown and Kameas and the conditions there render the Locality such that it is not pleasant to Europeans. The area is not a residential area although there are a number of residents. The most central and important Indian Mosque is in this area and it needs extension to accommodate the worshippers. The Association asks for the exemption of this portion.

RE (B). There are about 10 Indian shops and residences. These form Kameas and it is doubtful whether Europeans could carry on business in this area. The Association asks that this small portion should be exempted.

RE (C). There are a few individual cases in the balance of the Locality and the Association asks that these should be considered on their merits.

(J.9.) LA ROCHELLE

This is predominantly a European residential centre. It will be observed that the Chinese and Indians are more or less situated on the South side of La Rochelle, namely, in First Street and Johannesburg Road. There is more or less an island at this junction (Stands 1-18), and we ask for the exemption of the portion occupied by the Asiatics in this so-called island, and for individual consideration in individual cases. There are twenty-six Asiatics in the Township of La Rochelle.

(J.10.) GERMERTON

The Township of Germertown is composed of approximately 50% Europeans and 50% coloureds. The European population are mostly of the very

poor white type and in some cases it is difficult to determine whether the occupants are European or coloured persons. There are a few European shops in this area and a number of factories. There are a large number of Asiatic traders in the Township employed in various classes of business, namely, draper, grocer, fruit and butcher shops. A few Indians reside in the Township. There are a number of Chinese grocer shops in the Township. It is difficult to mark on the plan exactly which shops are occupied by Europeans or coloured persons. There are a large number of shops which are vacant at the moment and enquiries elicited the fact that they were formerly occupied by Asiatics and that in view of the economic position, these Asiatics were compelled to close down. The area is far too small to carry a very large number of shops having regard to the class of inhabitants. An inspection of the Locality will show that the area is suitable for total exemption and we ask for the area to be exempted.

(J.11.) LAKE VIEW

There are no shops in this area. The population consists of approximately 30% Europeans of the very poor white type and approximately 50% coloured persons. It is adjacent to Ophirton and is served by Ophirton. Almost the same principles will apply to the exemption of this area as apply to Ophirton, and we ask for the exemption of this area.

(J.12.) NORTH DOORNfontein

The population of North Doornfontein comprises roughly consists of approximately 80% Coloured persons and 20% Europeans. There are four Indian and Chinese shops and residences. It is mostly a residential quarter and is unsuitable for the better class of trader. For example, traders who are at present in Jeppestown could not trade with the inhabitants of North Doornfontein, as their requirements are totally different. We ask for the exemption of this area and feel sure that an examination will confirm our request.

(J. 13 AND 13A.) JEPPESTOWN

There are in this area approximately 27 Indian shops, 25 Indian residences, 34 Indian shops and residences combined, 4 Chinese shops and residences combined. The majority of the Asiatics are on the west portion of Jeppestown (Blue Print 13) and they occupy the portion below the Railway line and just across the line in Commissioner and Marshall Streets. There are also a few Indian shops between Berg and Four Streets on the bottom side of the Park. Coloured persons are scattered on the outskirts of the Township. There are approximately 54 vacant shops in the Township. Should a further number of shops become vacant, the effect on the Township would be most serious. For instance, at the corner of Main and Albrecht Streets there are four shops built some 18 months ago which have not as yet had any occupants.

A request is now made by the Association for the total exemption of the blocks containing Stands 200 to 207 and Stands Nos 269, 273, 277, 279, 281 and 285. Also Stands Nos. 210, 272, 276 and 284 Jeppe, together with Stands 215 and 218 Fairview. This request is made with a view to further expansion of the community in this portion of Jeppe. The Locality in which these Stands are situated warrant the exemption now requested. There will be very slight encroachment or interference with existing European shops.

Apart from the above, we would ask such application in this area to be considered individually by the Commission and considered sympathetically in view of the large number who are trading and who may not be trading legally and the effect on the European landlords if a further large number of shops is to become vacant.

(J.14.) DENVER

For convenience this has been divided into two parts.

(a) North of the Railway line.

(b) The portion South of the Railway line.

RE (A.) North of the Railway line the locality is mostly European. There are five Indian shops and residences in close proximity to one another and situate in the vicinity of Herlin and David Streets. They comprise what might be termed an island, and we ask for the exemption of this island.

RE (B.) South of the Railway line the population is predominantly native and coloured. There are a number of Indian and Chinese shops and residences. In view of the nature of the locality, we ask for the exemption of that portion situate below the Railway line.

(J.15.) CLEVELAND

There are no Asiatics in this area. The area is predominantly European with a few Coloured persons scattered near the Railway line. We make no recommendations in regards to this area.

(J.16.) SPEN BONA AND WOLHATER

(a) Spen Bona. (b) Wolhater.

RE (A.) There are approximately 75% Coloured and Natives in this Township and approximately 25% Europeans. There is one Indian shop and residence.

RE (B.) The population of Wolhater consists of approximately 50% Coloured and Natives and approximately 50% Europeans. There are three Indian shops and residences and one Chinese shop. The Locality is one in which there is some difficulty in obtaining European tenants and we ask for the exemption of both Spen Bona and Wolhater.

(J.17.) CLEYDON

There are no Asiatics in Cleydon. We make no recommendations in regard to this Township.

(J.18.) PAARLLOOF

The area is largely European but there are about ten Asiatics in the Township. The type of residences in this area are small cottages and in some cases the structures in a very dilapidated state. The Langsagte Orphanage occupied a very considerable portion of the Township, but with its building and for gleaning purposes, there are six stands on which Indians are situate, namely, Stands 39, 63, 47, 100, 106 and 78, and there are two on which there are Chinese shops and residences, namely 4 and 93 and 112. With a few exceptions the Indians have been there for a very considerable time. One has been there for 17 years and the majority of the remainder from 12 to 15 years. The shops are of a small type, and in view of the locality there is not likely to be any increase in the number of shops. We understand that there has been practically no increase in European shops during the last ten years.

We ask for the exemption of the Stands mentioned in this Township.

(J.19.) BOOYERNS. (J.20.) BOOYERNS RESERVE

There are no Asiatics in these Townships. There are a few Coloured residents in the Township. We make no recommendation.

(J.21.) TARTfontein

The area is essentially a European Residential area with a fair number of the poor type of the persons who are mostly situate on the borders of Tartfontein. There are a number of trading establishments in Tartfontein and three house a large contingent of Coloured and Native persons who also deal with the Indian trader. The Indian in Tartfontein can be roughly divided into the following sections:—

(a) Those in Tart Old Street west of President Street.

(b) Those in and adjoining Hay Street.

(c) Those in and adjoining High Street.

RE (A.) These are Asiatic shops, some of which have been established for a very considerable time although there may not have been the succession in title required by Act 37 of 1919. We suggest that as far as possible the Asiatic shops in this street be exempted, as there would seem to be no interference with European traders nor any serious objection on the part of the residents.

RE (B.) In Bay Street between Tramway and Forest Streets and adjoining stands particularly stands 1450, 1914, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 2409, 2410 and 2428, there are a number of Indian shops and residences. On Stand 1919 there is a yard populated by Indians. Some of these shops have been established and carried on by Indians for a very lengthy time.

RE (C.) In High Street between Tramway and Forest Streets, there are quite a number of Indian businesses in this area, some of the shops being just off High Street. The same remarks apply to these Asiatics as apply to those mentioned in sub-section (B).

Apart from those mentioned there are isolated Indian and Chinese scattered in Toffenstein. They would seem to serve a useful purpose to the inhabitants. We ask that blocks (a) (b) and (c) be exempted as islands in which Indians may carry on business and reside and that the other Asiatics in the Township be considered on their merits.

(Concluded)

Town Council Of Roodepoort-Maraisburg

Statement Of Case Before Commission

(Continued from last week)

History Of Maraisburg

Maraisburg Township is situated on the Farm Panderkraal No. 32, District Krugersdorp, upon Mynsicht No. 376.

The farm was owned by one A. P. Marais and one Haefels, and was proclaimed in 1887, and two Mynsicht Nos. 376 and 471 were issued on it.

The township was laid out on Mynsicht No. 376 by A. P. Marais during the year 1887.

Maraisburg township is therefore a private township laid out on ground held under a right acquired under the Gold Law.

A large number of stands in Maraisburg have been converted into freehold, the title of which contains a similar restriction regarding occupation and residence by coloured persons and Asiatics as contained in the Freehold Title of Roodepoort.

The Council contends, therefore, that Maraisburg is in a similar position to Roodepoort, and consequently no coloured persons or Asiatics can occupy or reside in the township, and furthermore, that no protection is granted to British Indians by Act 37 of 1919.

In regard to the mining stands on the farm Panderkraal, these are the usual mining stands granted under Section 92 of 1898 or prior Gold Laws, and in terms of Act No. 35 of 1912, these stands cannot now be occupied by coloured persons.

The policy of the Council is outlined in the following resolution:—

Extract from the 317th ordinary meeting of the Roodepoort-Maraisburg held on the 26th August, 1931:—

ASIATICS ON FREEHOLD STANDS

"In terms of the resolution passed by the Council at its last meeting, the Council's solicitors have furnished this Committee with Council's opinion and his attendance thereto.

"In view of this opinion, we recommend that the Council's solicitors be instructed to take action for the ejectment of all Asiatics and coloured occupants of stands in Roodepoort, and also to interdict the owners of such stands from allowing Asiatics or coloured persons from occupying them, and that the Town Clerk be authorised to sign all documents in connection with such action. —Adopted.

Extracts from the Minutes of the 350th ordinary meeting of the Town Council of Roodepoort-Maraisburg, held on 28th September, 1932:—
TRANSVAAL ASIATIC LAND TENURE ACT

"This item was referred to this Committee from the special meeting of the Council held on the 16th instant.

"After the Council's solicitor had explained the position, and the matter had been fully discussed, it was decided that we recommend:

"(a) That the Council adhere to its policy of opposing the residence or occupation of stands inside the boundaries of townships within the Roodepoort-Maraisburg Municipality, by coloured persons and Asiatics, but, as the Council recognises that under the Transvaal Asiatic Land Tenure Act, 1932, the Minister of the Interior, after consultation with the Minister of Mines, has the right to exempt any land from the operation of the provisions of Sections 130 and 131 of Act 35 of 1908, as amended, it will undertake, if necessary, and subject to the Administrator's consent, to establish outside, but as near as possible to the township of Roodepoort as possible, an Asiatic Reserve for residential and trading purposes and also a coloured township for residential purposes.

"(b) That the Chief Sanitary Inspector and the Council's solicitors be appointed to appear before the Commission appointed under the Transvaal Asiatic Land Tenure Act to put forward the Council's views and generally to represent the Council's interests.

"We further recommend that a Plan be prepared showing all available land in the area, and that steps be taken to obtain a surface right in respect of a certain site submitted at this meeting.—Adopted."

The Council's contention is therefore:

(1) That there are no coloured persons or Asiatics who are in legal occupation of stands in the townships of Roodepoort and Maraisburg.

(2) (a) In regard to the coloured community, it is most undesirable that they should live in close proximity to Europeans, as illicit liquor trading is carried on by a certain section of the coloured community.

Furthermore, a large number of the coloured residents in this area, are of a very poor type, and their standard of living is such as to create slum areas.

It is further contended that it is not desirable for Asiatics to reside or trade cheek by jowl with Europeans due to their lower standard, thereby, *inter alia*, creating unfair competition with European traders.

(b) The period of the main Asiatic and coloured invasion dates from the time when the Roodepoort United Main Reef Gold Mine closed in 1918, when numbers of stores and Kaffir living houses became vacant and were then occupied by these people. Since that date the occupation by coloured persons has steadily increased.

(c) It is further contended that on the population figures as shown, Roodepoort and Maraisburg are essentially European townships.

(d) That the wishes of the occupants of Roodepoort and Maraisburg are that no exemption be granted in favour of Asiatics and coloured persons in these townships.

(e) It is further contended that the Council's proposal of establishing a coloured township or townships is entirely in their interests as the vast majority of the premises at present occupied by

them are unsuitable. It is therefore impossible to prevent overcrowding and unsatisfactory sanitary conditions arising, thereby endangering the public health. In regard to the Asiatic community, it is contended that should the Council's proposal to establish an Asiatic Township or Bazaar be accepted by the Commission, little or no hardship would be inflicted upon the individual trader, as such township or bazaar in close proximity to Roodepoort township, would still attract the customers upon whose business they rely.

To fact the centralisation of all the businesses in one quarter would tend to attract more business than is the case at present.

No hardship that removal may entail is to be compared with the hardships that have been suffered and are being suffered by the European landholders of Roodepoort and Maritzburg owing to the illegal occupation of stands by Asiatics and coloured persons.

3 (a) The Council further urges that should the Commission favourably consider the proposal regarding the establishment of townships or bazaars, the desirability that the number of trading licences in such townships or bazaars be limited to the number of licences at present in existence in Roodepoort and Maritzburg.

3 (b) Should the Commission, however, recommend that certain stands in the townships be exempted, then it is urged—

(i) That the premises and staff employed in such existing business shall not be expanded or enlarged.

(ii) That where businesses are being carried on in partnership no change in the personnel of the business shall be permitted except in the case of death of one of the partners, when the surviving partners shall be allowed to carry on the business.

(iii) That no transfers of such business or new licences shall be permitted.

Plans of Roodepoort township and mining stands situate on the Farm Pandekrug No. 42, are attached hereto.

(Concluded)

Indian Education In The Union

Need For Expansion

The Johannesburg branch of the South African Association of University Women listened to an interesting address when Miss D. C. Auer spoke on "Indian Education in South Africa."

In 1927, at the conclusion of the Capetown Agreement between the Union Government and the Government of India, all who were keenly interested in the Indians in South Africa were elated by the promise which the "Uplift Clause" of the agreement seemed to embody, she said. The clause stated that the Union Government firmly believed in the principle that it was the duty of every civilized government to take all possible steps for the upliftment of every section of the permanent population, and laid down that educational facilities for Indians should not be allowed to lag behind those for the other sections of the population.

The position of Indian education in South Africa was that in the Free State, which had no real Indian population, Indian children attended the most conveniently situated coloured schools, or native schools, and in the Cape, as in the Transvaal, there was no

shortage of primary schools which the children might attend, though there were comparatively few and aside for Indians.

In Johannesburg there were a number of schools for coloured children, but the Government school for Indians at Newtown was the only primary school for Indians in the city. There were 634 pupils, and the enthusiasm shown by the Indians was most encouraging, for the roll had been doubled within the last six years. The curriculum was the same as in European schools. The children were delightful to teach. They were bright and intelligent.

In secondary education, the Indian was not so well treated. In the Cape he could attend the college at Fort Hare, but in the Transvaal the only institutions were in Krugersdorp School in Johannesburg, which went as far as Standard VIII. The boys then had to leave, or take the years' course offered for the training of teachers. If he wished to matriculate, he could do so at the Natal College, Durban, or by private study.

Those who wished to obtain degrees had to do so at Fort Hare. This had caused much bitter feeling among the Indians, who read in this restriction an implication of race inferiority. There were difficulties, too, in the matter of family sentiment and religion.

The Indians were not slow to avail themselves of any opportunity of bettering their conditions. At the suggestion of the school principal, a clinic was instituted about four years ago at the Indian school in Johannesburg. The school received weekly visits from a doctor, a dentist and an eye specialist, who gave their services free. The chemist's bill averaged from £25 to £30 a month. The cost of the initial equipment and the running expenses were met entirely by the Indians. — *Transvaal Daily Mail*.

Maritzburg Aryan Benevolent Society New Home Opened

The Mayor of Maritzburg, Mr. P. H. Taylor, M.P., C., officially opened the new home of the Aryan Benevolent Society for aged Indians at 5400 Motormaritz Street, Maritzburg, on March 18. There was a large crowd of Indians present with a sprinkling of Europeans, who included Mrs. P. H. Taylor, Mrs. A. E. Shirley and Messrs. A. G. Lugelin, A. E. Douglas, A. C. D. Johnston, J. Fraser and others.

Congratulating the Aryan Benevolent Society on the consummation of its wishes in the building of the home, Mr. Taylor said he thought the new home would fill a long felt want.

He thought that the representations of the Indian Agent-General to the Maritzburg City Council aiming towards the employment of unemployed Indians would be sympathetically considered and, if possible, the Council would try to work on the lines suggested by the Indian Agent-General. He forecast that within a few weeks' time the Council would probably be asking for the names of about 50 of the most deserving cases.

Mr. Taylor said he considered the only solution to the European-Indian problem was the full support of the "gentlemen's agreement" arrived at in Capetown. Because the Indians had primarily been imported into Natal for the sugar estates, and the fact that most of the Indians living in Natal to-day were colonial born, he thought that the Europeans had a special duty to perform towards them and he felt that the "gentlemen's agreement" should be adhered to in its fullest extent. He hoped that upon the gathering

ing that the Indians should not be aggressive in their wishes in this direction, and counselled patience.

He then declared the home open.

How The Home Was Built

Mr. R. Manikam, president of the Aryan Benevolent Society, in thanking Mr. Taylor, told the story of how the home came into being. In 1914 a society known as the Aryan Youths' Progressive Association was formed. At that time an 85-year-old Indian was haled before the city Magistrate, Mr. C. F. W. Hime, charged with vagrancy. The Magistrate refused to convict the man, and passed a kindly criticism as to the need of a home for aged people among the Indian community. On March 17, 1914, the first Aryan home had been founded, but it was soon discovered to be too small for the needs of the community.

After a considerable struggle to find funds, the society was assisted by the Maritzburg Corporation, Europeans, and by the gifts of the poor Indians of Maritzburg, and gradually the funds rose to a sum sufficient to enable the society to build a new home.

Indian tradesmen made the construction of the home a labour of love, often spending their leisure hours in building, carpentry, painting and glazing.

The home contains five rooms, a hall, office, clinic room, a large dining room, kitchen and other conveniences.

Mr. B. R. Naidoo, one of the trustees, paid a tribute to Mr. Taylor for his interest in the building of the home.

Regarding the gentlemen's agreement, Mr. Naidoo stressed the fact that the Indians, in accepting the "uplift clause" had made a sacrifice. They had decided to adopt Western civilization, and now, in Maritzburg, the Indian mother tongue was dying out. English was being spoken in all the better-class Indian homes, and it was creeping into all the homes.

He made an appeal to the European women for assistance towards the establishment of a clinic at the home. The Indian women were untrained in the work of a clinic and he appealed for the assistance of European women to help make the clinic a success.

Other speakers included Messrs. R. M. All, F. Garroob, R. N. Moodley and Rev. A. J. Oshonon.

At the conclusion of the opening ceremony Mrs. Walter Brown planted an Indian chestnut tree in the front of the home.

Children of the Saraswathi Home have sent a message to the assembly of Indian medicine.—*Natal Witness*.

CAMPAIGN AGAINST UNTOUCHABILITY

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

The following books can be had at this office. Remittance to be sent together with the order. C.O.D. orders will not receive attention.—Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

THE EPIC FAST (By FRANKAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Verwardi Pact, with all relevant documents. 320 Pages. 3s. 6d.

PLIGHTED WORD (By O. RAJAGOPALACHARI)

The case for the two Bills introduced by Mr. Ranga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in this book. It is a complete exposition of the history and object of the legislation of 1932 and all the arguments raised. 34 Pages. 1d.

"MY SOUL'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully revised, authoritative edition of what Mahatma Gandhi has recently said about the Anti Untouchability Movement in his statements and interview. The book has been compiled and edited under his immediate direction. 154 Pages. 1s. 6d.

Immigration Appeal Case

Ismail Ranjoomia versus Commissioner For Immigration And Asiatic Affairs

Supreme Court Judgment

The following is the full text of the judgment given by Mr. Justice Solomon in the Supreme Court (Transvaal Provincial Division) in the matter of the appeal of Ismail Ranjoomia against the decision by the Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs:—

The principal point in this special case concerns the power of the Immigration Board to declare the appellant to be a prohibited immigrant. To decide this question a review of the complicated legislation which deals with the residence of Asiatics in the Transvaal is unavoidable, although it has often been made by the Courts before. There are two aspects of these laws. First, they contain the conditions which shall constitute lawful residence in the Transvaal for Asiatics; and secondly, they regulate the entry into the Transvaal of newcomers and the expulsion of residents in certain circumstances.

Ever since Law 3 of 1895 came into force Asiatics in the Transvaal have been obliged to have their names entered upon a special register. One of the first measures promulgated after the Transvaal received responsible government repealed the special registration provisions in Law 3 of 1895 and enacted new provisions of a much more elaborate character (Act 2 of 1907). All lawfully resident Asiatics had to be registered, but section 10 provided that "every certificate of registration shall be accepted as conclusive evidence in all places that the lawful holder thereof is entitled to enter and reside in this colony." However, when the registration machinery was put in operation, Asiatics, the security offered by a certificate of registration thus extended, held no right compensation. One of the most important features in the history which follows is the gradual undermining of this security by later laws.

Another of the early laws passed by the first Transvaal Parliament was the Immigrants Registration Act (No. 25 of 1907), by which immigration into the Transvaal was restricted, the removal of prohibited immigrants was provided, and an Immigration Department was established. The term "prohibited immigrant" included any person who was unable to write and sign in European characters an application to be allowed to enter the Transvaal, but did not include the wife or minor child of any person who was not a prohibited immigrant nor any Asiatic who was eligible for or had obtained a certificate of registration. This registered Asiatics were definitely excluded from the prohibited class, and no barrier was erected against the entry of their wives and minor children. One of the measures which resulted was the introduction of a new class into the Transvaal under the protection of the law, the children of persons who held registration certificates when in fact they were not, and it was probably in passing this irregularity of this kind that the legislature, as will be noted, later in made fundamental changes in regard to registration. The appellant originally gained entry into the Transvaal by this kind of false representation, and that is the remote origin of his present trouble with the authorities.

Similaritable resistance was offered to the Registration Act of 1907, so that an amending Act was passed, which, without repealing the Act of 1907, extended the right of registration and citizenship to Asiatics in the Transvaal, and provided that certificates of registration in whether granted under the earlier or under the amending Act should be conclusive evidence of the holder's right to enter and reside (Act 36 of 1908). This Act stood intact until certain of its provisions were repealed by Act 27 of 1912, but the special protection given to holders of registration certificates was not repealed until Act 15 of 1931 became law.

This was the state of the law when the appellant entered the Transvaal in 1912. An Asiatic named Ranjoomia was in February 1912 the holder of a registration certificate. On the 7th February 1912 he applied for permission to bring into the Transvaal his minor son from the appellant's wife who was 13½ years and then in Delagoa Bay. On the 11th February 1912 at Delagoa Bay the appellant signed a declaration that he was the son of Ranjoomia. Permission to introduce the appellant into the Transvaal was refused but in March 1912 Ranjoomia neverthless brought his son into the Transvaal. In April 1912 the appellant was charged in the Resident Magistrate's Court at Bulwerstown with entering the Transvaal as a prohibited immigrant, but was acquitted on the ground of infancy of his son and of Ranjoomia's declaration that he was the minor child of Ranjoomia. The son, however, was followed by an application dated 27th May 1912, by Ranjoomia as the father and guardian of the appellant, supported by an affidavit by Ranjoomia dated 27th June 1912, for the issue of a registration for the appellant on the ground that the appellant was his minor son. The application bore the signature

For India's Freedom

The Rev. John Haynes Holmes, one of the greatest friends of India, and chairman of the American League for India's Freedom, has addressed the following letter to the Editors of *The Nation* (New York):—

The Indian independence movement is one which challenges the interest and sympathy of all Americans. This fight for liberty is being sustained by millions of oppressed people through unprecedented methods of non-violence which mark an epoch in history; and the spectacle of India's great leader, Mahatma Gandhi, held in prison without indictment or trial, has caught the sympathy of all the defenders of justice.

Americans have always been quick to lend support to oppressed peoples. The American League for India's Freedom has been organized "to express American support of Indian independence through non violence." Its chief source of strength is its association with the English friends of India, an organization of British citizens headed by Laurence Hopcraft. Our league, like the companion group in England, maintains an office for correspondence with India, publishes a monthly bulletin of news not accessible to the daily press, and holds public meetings and study groups.

The American League for India's Freedom invites all friends of India to join its ranks. Our office is at 384 Little House, New York City; our secretary is Miss Eleanor Metzel; our fee which includes subscription to the Bulletin, is \$1 a year and up. Our membership needs immediate extension if we are not to fail Gandhi and the Indian National Congress in the support we have pledged.

Natives In Kenya

Natives in Kenya owning land in the recently discovered goldfields are to lose their homes and farms without compensation. That is the fact, although it is concealed beneath heaps of rubbish in the form of ordinances and amendments to ordinances and memoranda and proposals by the Colonial Secretary. Making its comment on early dispatches from Kenya, *The Nation* reported some weeks ago that dispossessed natives were to be compensated by other lands—lands without gold! The Native Land Trust Ordinance, adopted in 1930, provided for such compensation. Adopted at a time of general unrest and apprehension in the native population, after white settlers had gradually usurped their best land, the ordinance guaranteed to the natives permanent possession of the reserves left to them. It also promised that in case of necessary alienation—for public purposes only and after full inquiry—the owner should be paid in land of equal area and of possible of equal value. These guarantees have now been cynically abandoned. The Kenya Legislative Council has opened the country in question—highly cultivated, overcrowded farm country—to a multiplying horde of prospectors who are permitted to seize the land, dig out the gold, and tear down the native huts. The owner of land, meanwhile, continues theoretically to be the owner. But his farm is in the hands of white outsiders who hold it on renewable leases which may run as long as twenty-one years. He receives no compensation; he gets no gold. He is advised merely to move over to some neighbor's land and wait for his own to be turned head at some indefinite time in the future.

Naturally the natives are fearful and angry. A situation which was tense when the Land Trust Ordinance was passed is made doubly dangerous. By law, the minerals are the property of the state. It would seem obvious, even from the point of view of enlightened imperialism, to develop these fields under government control with an honest observance of the rights explicitly granted the natives. Only in this way can certain conflict between blacks and whites be avoided, and the remnants of British honour in East Africa be retrieved. *The Nation*.

India's Economic Salvation

Sir P. C. Ray's Speech At Indore

Traitors To Their Country

(Continued from week before last)

To me Swadeshtam has ever been synonymous with patriotism—it has been a part and parcel of my religion and the very breath of my nostrils. A Swadeshtam exhibition has no meaning unless and until we take a vow to use articles of indigenous origin, even if they happen to be a little coarse or ungaily in sight. Glass chimneys which used to crack readily have decidedly improved and no complaint is now made on that score. Genuine home-made hurricane lamps now greet our eyes. An Indian who simply from his arm chair indulges in cheap sneers at the feeble efforts of our self-sacrificing men in making such articles as enumerated above is in my estimation a traitor to his country.

It is a very happy sign that exhibitions of indigenous products are being held all over India at frequent intervals. The greatest credit belongs to those public-spirited men who take upon themselves the arduous task of raising funds, gathering exhibits from various places, making an attractive display and inducing a large number of people to attend. I should say that credit is no less due to the visitors. Their main attraction is not *Samudra*, nor an opportunity of bargain. There is no allurement of the gambling booth or of vulgar amusements. Yet I find people coming in thousands, from distant places at considerable personal inconvenience. I have not the least doubt that a growing love for Swadeshtam goods and a healthy curiosity for learning what such goods are, account for the keen interest evinced by visitors.

The function of a bazaar or market is to bring the buyer and seller together, and the relation between the two is generally of a transitory nature. The buyer comes to purchase specific articles and to ascertain their price, and goes away after satisfying his immediate need. An exhibition serves a much wider purpose, although the result may not be tangible and the transactions in the stalls may be insignificant compared with those in a regular bazaar. The visitor comes to an exhibition more to see the variety of goods displayed than to buy any goods in particular. But when he goes back, he carries in his mind an impression of things that have interested him, and turns into a prospective buyer. Thus an exhibition is a collective advertisement with a far-reaching effect, and its educative value is immense.

Significance Of Kumbha Mela

Exhibitions are not modern institutions in the country. From time out of mind, India has been holding innumerable Melas (fairs) as regular functions. The great Kumbha Mela is not a mere religious

gathering, but is also a concourse of vendors and buyers. Its origin can be traced back to the periodic congress of emperors called by ancient Indian monarchs. The annual Harbharbhita Mela of Bihar is not only a commercial gathering and is regarded by many as the biggest fair in the world, exceeding even the celebrated Niji-Novogorod fair of Russia. Of modern institutions, the Leipzig spring fair is the largest annual function devoted to the display of engineering goods. A similar fair has been organised in England under the name of Olympia where different groups of manufacturers exhibit their products in turn every year.

The Swadeshi Mela or exhibition is a new idea which has developed to meet a specific need which our people are beginning to feel acutely. It is not a function for the display of ordinary goods. We have no dearth of bazaars and shops. The lacemaking depot, the sewing machine agency and the cycle store are now ubiquitous. Dazzling fabrics of artificial silk, Bata's footwear, 'Eveready' torches, dainty wrist watches, elegant spectacles for beautifying the face, and an immense variety of fountain pens of which every self-respecting young man must have half-a-dozen scattered have penetrated the remotest towns. What more do we require?

It gladdens one's heart to see this array of exhibits representing the effort of our own people. Perhaps some of the products are not up to our expectations, perhaps a few are a little too much. Will it be a bad bargain to prefer these things to those we have been familiar with? I have no hesitation in saying an emphatic 'No.' Buy what you can get, offer criticism if you can, but not in a cringing spirit. The more you buy, the greater will be the production and the number of producers. By an inevitable natural process, there will be competition among producers, they will become more and more skilful and efficient, and at no distant date only the most deserving of them will survive. I have noticed this process leading to highly satisfactory results in the case of several industries in Bengal and other provinces.

A Swadeshi exhibition like the one we are attending creates public enthusiasm and enables us to take stock of our industrial backwardness as well as activities. It is a powerful means of stimulating love for goods produced by our own skill and labour. Let us foster this love in every way and turn it into an instinct which would be proof against the lure of cheapness and dazzle of foreign goods. Such an instinctive love would be a more effective protection than any kind of control artificially imposed by the State.

Incessant Drain Of Wealth

Vigorous propaganda work is necessary to bring home to our people the huge incessant drain of wealth from our land due to importation of foreign commodities. It has been estimated that in 1925-26 four crores of rupees worth of artificial silk was imported with the result that the once-flourishing silk industries of Mersidabul and Malabar are threatened with extinction. Some other articles of imported luxuries are given below. Motor cars including taxicabs exceeding 4 crores; cigarettes 2 crores; total of cotton manufactures including towel and yarn 1½ crores; drugs and medicines 2 crores; chemicals 2½ crores. The figures from 1930 onwards have not been given owing to the universal trade depression the purchasing power of the people has been considerably diminished.

When our students go home to their villages they should turn into propagandists of Swadeshi. Above all they must practise what they preach. To you, our

patriotic young men, should devolve the noble task of being missionaries in this field. Remember in the adoption of Swadeshi lies our economic salvation.

News In Brief

The *Cape Times* in the course of a leading article deals with satisfaction the White Paper on Indian Reforms says:—

"The working of the Constitution, in short, must depend on goodwill on both sides. It is hardly to be expected that imprisoned Congress leaders will express any liking for these proposals just at present. Many Indian critics in the immediate future will probably strike a crescendo of ill-will. But there are extremists on both sides. There is the Lord Lloyd-Churchill group in Britain which seeks to retard Indian constitutional development as dangerously as the Congress seeks to accelerate it. Between the two extremes stands a solid mass of both Indian and British opinion which desires to see India standing firmly on her own feet as soon as may be. These proposals are a definite advance towards that goal and it is to be hoped that any reactionary attempt to antagonise them will be crushed beneath the weight of public opinion. There is no alternative for Britain in India to going forward along the road to complete self-government."

Mr. H. N. Venn who has just retired from the position of Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs in the course of an interview with a representative of the *Cape Argus* expressed his view on the Union's Indian problem. "I think the problem will solve itself," said Mr. Venn. "Sooner or later we must come to regard the Indians as part of the permanent population of the Union. Eighty per cent of them were born in the Union. There is not a tremendous difference between the number of Indians in Natal to-day and the actual number which came out under indenture from 1860 onwards. Apart from wives and children of Indians domiciled in the Union, there can be no fresh Indian immigration. At one time a certain amount of smuggling of prohibited labour was going on along the Portuguese-Transvaal border. That has been almost entirely stopped. The Indian does not like prison, and very few are now willing to take the risk of illegal entry."

While holding the post of Commissioner, Mr. Venn paid an official visit to India. He believes there are great possibilities of trade between India and the Union. The reasons favour the export of South African fruit to India.

Mr. Venn has been appointed to the Cape Board of Film Censorship. He is succeeded in the Immigration Department by Mr. P. Kincaid.

Mr. Hugh Bryan one of the candidates for the South African Party nomination for Maritzburg district has declared that he stands for, amongst other things, a liberal and non-repressive policy in regard to the non-European peoples.

Councillors J. G. Fick and J. J. Van Tonder laid special stress on the question of Asiatic traders, and deposed the omission of the suburbs from the Land Tenure Act, at the annual general meeting of the Richmond, Sunnyside, Gaitshere and Braunfontein West Ratepayers' and Tenants' Association at the Star, Johannesburg.

Sporting News

VERULAM INDIAN LAWN TENNIS CLUB

The second annual general meeting of the Verulam Indian Lawn Tennis Club was held at Verulam on the 21st instant. Mr. S. Shani presided over the meeting, and the secretary Mr. J. I. Joshua read his annual report which reflected that the club had played 14 matches, won 9 and lost 5.

The following officials were elected to bear office for the ensuing year:

Patrons: Messrs. Chinniah, D. H. Muller, J. S. Joshua, J. H. Brown and A. Paramuraman. President: Mr. S. Shani. Vice-President: Messrs. N. Raghavjee, G. H. A. Kathrada, R. T. Singh, R. R. Maharaj, V. Raghavjee, V. Govindasamy, C. Kistun, S. Veloo, and J. I. Joshua. Secretary: Mr. J. L. Joshua. Assistant Secretary: V. Govindasamy. Treasurer: Mr. M. Jaggath. Auditor: V. Raghavjee. Captain: Mr. G. H. A. Kathrada. Vice-Captain: Mr. S. Shani. Executive Committee: Messrs. V. Govindasamy, G. H. A. Kathrada, M. Jaggath, V. Raghavjee and C. Kistun. Delegates to the Natal Lawn Tennis Association: Messrs. G. H. A. Kathrada, J. L. Joshua, V. Raghavjee, M. Jaggath and V. Govindasamy. Record Clerk: Mr. S. Chinn.

MAYVILLE DISTRICT INDIAN FOOTBALL ASSOCIATION

ANNUAL GENERAL MEETING

The Annual General Meeting of the above Association was held on the 8th May 1933, at 21 Bond Street, Durban, presided over by the President Mr. A. K. E. Roz.

The Secretary Mr. L. Kris Naidoo in presenting his report stated that the past year 1932 had been a very successful one, and in fact it was one of the best seasons on record in the history of the Mayville Association.

The report further states that never in the history of this Association was there so many clubs affiliated to it as in the past year. There being twenty in all, consisting of 7 Seniors, 6 Juniors and 7 Juveniles.

This was the first time Juvenile competitions had been inaugurated in the Mayville Association, and in order to encourage and foster sports among the children, the fees imposed on these juvenile clubs had been very small. Indeed, thereby enabling all School children to participate. In fact the juvenile competition are practically all expense on the Association.

This Association was affiliated to the Natal Provincial Indian Football Association (Sunday League) and nearly all the Natal Provincial Trophies had been secured by the Mayville District.

The successful winners being as follows—

SENIORS

(a) Inter-District (D. M. Singh)	Mayville District
(b) "Sunrise Shield" (Natal Challenge)	Cato State F.C.
	M.D.L.F.A.
(c) "Five-a-side Casual Meer Shield"	Cato State F.C.
	M.D.L.F.A.

JUNIORS

(a) Natal Provincial Cup (S.N. Naidoo)	Scholar F.C.
	M.D.L.F.A.

In the local competition the following Clubs were the successful winners—

SENIORS

(a) Mahomed Elrahman's League Cup	Overpost Rangers F.C.
(b) R. S. C. Singh's Cup	Mayville Football Club

JUNIORS

(a) J. P. Ramath's League Cup	North Hill F.C.
(b) J. D. Bayat's Cup	Blue Bell F.C.

JUNIORS

(a) S. Shuk Amel's League Cup	Overpost Rangers F.C.

The Ground question had always been a difficult one for this Association, but since the Incorporation, the recreation grounds for the future will be suitably provided for, by the Municipal Authorities, who are now making the necessary arrangements.

Touching upon the amalgamation of the Natal Provincial Indian Football Association and the Natal Indian Football Association, two distinctive bodies controlling Sunday and Saturday Soccer respectively, the report states, the 2nd of October 1932, saw the dawn of a new era in the Indian Soccer world. An honorable pact having been entered into between the two Associations, which should be lasting for generations to come. The N.P.I.F.A. amalgamated with the N.I.F.A. on an equal footing, and in future both the Sunday and Saturday Soccer will be controlled by one body namely the Natal Indian Football Association.

The following officials were elected for the ensuing season.

Patrons: Messrs. D. Naidoo, B. M. Singh and D. Harinabaz. Hon. Lifetime President: Mr. E. M. Chin. President: Mr. A. K. E. Roz (re-elected). Vice-Presidents: Messrs. S. M. Naidu, S. P. Pillay, S. Rajput, K. M. Govender, S. R. Peters, C. D. Boulton and R. N. Naidoo. Hon. Secretary: Mr. L. Kris Naidoo (re-elected). Assistant Hon. Secretary: Mr. V. Shomugum. Valdiva Hon. Treasurer: Mr. R. S. N. Singh. Hon. Record Clerk: Mr. V. S. Naidoo. Hon. Auditor: Mr. S. P. Pillay. Councilors to N.I.F.A.: Messrs. A. K. E. Roz, S. P. Pillay, C. D. Boulton and R. Reganath. Nominee to N.I.F.A. Executive: Mr. S. P. Pillay.

THE INDIAN REVIEW

Edited by the Hon. Mr. G. A. Natesan.

(A JOURNAL FOR INDIANS OVERSEAS)

For many years, in addition to our club, for over a third of a century, has earned deep respect in the condition of Indians overseas. Mr. Natesan took a leading part in the great agitation in India in connection with the South African Indian struggle under the leadership of Mahatma Gandhi. Mr. Gandhi was in constant communication with Mr. Natesan both in regard to keeping up the agitation in India as well as in regarding the interests of the South African Indians, whose cause he made his own. Mahatma Gandhi, writing to "Saraswathi in South Africa" says: "In those days, Mr. Natesan perhaps stood alone in India as a student of the grievances of Indians abroad, their actual help, and a sympathetic and well-informed exponent of their case. I had regular correspondence with him. When the deportees reached Madras Mr. Natesan rendered them full assistance." In the public work, his zealous, vigorous, *The Indian Review*, has played no inconsiderable part. For months after months, a special section in that journal devoted to the problem of Overseas Indians has kept up and stimulated Indian interests in the problem of Indians abroad. Such a magazine deserves to be widely read by South African Indians.

Mr. C. F. Annand, writing into close contact with Mr. Natesan, owing to his devoted work on behalf of South African Indians, and I earned a measure of respect from him. Mahatma Gandhi, when I departed from him in Madras for South Africa at the end of November, 1911, the cause of Indians abroad has found in him an indefatigable worker, and now, in the Council of State, I have earned into "The Member for Indians Overseas."

Mr. H. S. L. Perera: I well remember the gallant support you gave and were instrumental in procuring in the critical days of the South African troubles before the War, and ever since the problem of the disabilities and state of Indians abroad has been ventilated in the *Review* with unfailing regularity.

Single copy: One Shilling.

Annual Subscription: Foreign: 12 Shillings.

Books are given at discount rates to subscribers to the *Indian Review*. Any one who wishes to buy a book at discount rates may apply to the Editor for a discount coupon to be presented to the publisher.

G. A. NATESAN & Co., Publishers, MADRAS, India.

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન.

કુલક ૩૧ જુન.

શ્રીનીકમ, સુક્રવાર, તારીખ ૩૧ માર્ચ ૧૯૩૩

નંબર ૧૩

નોંધ અને સમાચાર

રૂડીપુટ-મરાઠસળગની કેસ

રૂડીપુટ-મરાઠસળગની મ્યુનીસીપાલિટીએ કૌસવાલ એસી. પારીક બેન્ક ટેન્ડર એક્ટ અંગિકન સમક્ષ પોતાનો કેસ રજુ કર્યો છે તેનો આખરનો ભાગ આ અંકમાં ડાખવામાં આવ્યો છે. મ્યુનીસીપાલિટીએ રૂડીપુટ અને મરાઠસળગના ટાઉનશીપોમાં એસીપાર્ટીકા ને રંગીન મોઢોના લાકમાં એક્ટેપ્શન નહિ આપવાની કમીશનને મામણી કરી છે અને તેઓને માટે ટાઉનશીપની બંધાર એસીપાર્ટીકા અન્નાર રજાપવલ કેસુલ્યુ છે. વળી આ બંધારમાં પણ વેપારના પરવાનાની સંખ્યા જેટલી દાલ ટાઉનશીપોની અંદર છે તેટલીજ માપાંદિત કરવાની મ્યુનીસીપાલિટીએ સૂચના કરી છે, અને એવો દાવો કર્યો છે કે ટાઉનશીપોની અંદર એસીપાર્ટીકા અને રંગીન મોઢોના મેરકામટે સ્ટેન્ડોના લેગલવાયી યુરોપીયન સ્ટેન્ડ દોહરેને ને દાખરે સહન કરવી પડેલી છે અને કરવી પડે છે તેની સામે સરખાવતાં એસીપાર્ટીકા અને રંગીન મોઢોને ટાઉનશીપોમાંથી દુર કરવાથી પહલવી દાખારી અધી વિસાવની નથી. એસીપાર્ટીકાને આર્થિક બેઠના રૂપમાં દાખારી ભોમવવી પડશે નહીં યુરોપીયનોને પોતાની ભવનીની જમ્મતાના મોટા અભિમાનથી પ્રશ્નિયેલી માનસીક બચાના રૂપમાં દાખરે ભોમવવી પડે છે. આ ભેખાથી કઈ દાખારી વધારે છે એ બાકને વિચારવું રહ્યું.

એ ટાઉનશીપની અંદર એક્ટેપ્શન આવે તો?

એ કમીશન ટાઉનશીપોની અંદર અમુક સ્ટેન્ડો એક્ટેપ્શ કરવાની બહામણ છે તો રૂડીપુટ-મરાઠસળગની મ્યુનીસીપાલિટીએ બીજી સૂચના એ કરી છે કે,

(૧) જે મકાનોમાં વેપાર દબ આવી રહેલો છે તેમાં કામ કરનારા માણસોમાં કંઈ પણ વધારો કરવામાં નહિ આવે.

(૨) ન્યા બાગીદારીથી વેપાર ચાલતો હોય ત્યાં બાગીદારના નામમાં કંઈ પણ ફરકાર કરવામાં નહિ આવે જિવાય કે એકાદ બાગીદાર મરણ પામે. અને તેવા સંભોગેમાં બાગીદારના બાગીદારોએ વેપાર માત્ર રાખવો.

(૩) કૌસરના કે નવા પરવાના નહિ આપવાં.

ફેકમાં દબ છે તેઓને ફરતી રીતે જાન બારી જાળ આં સુધી મ્યુનીસીપાલિટી ન છુટો તેઓને સહન કરી તેથી તેની ઉદ્ભવતા!

આ. આ. ના ઇમીગ્રેશન કાપદાપર હોંદી પ્રધાન

હાલની આમની સભામાં સાકિય આદિકાના ઇમીગ્રેશન કાપદામાં સુધારા સૂચવનારા અરજના સંબંધમાં પ્રુલેવેલ પ્રશ્નના અવાજમાં હોંદી પ્રધાન સર એમ્યુઅલ હોર્સ બ્રુન્ડુ દર્શ કે તેમણે મળકુર અરજાની નકલ નોંધ હતી અને તેમાં હોંદીઓની રિશનિને હરકત થતી હોય એવું કંઈ ભેવામાં આવ્યું નથી.

મળકુર અરજાની અમારા કેસુલ્યારી તા. ૧૦ મીન અંકમાં જામે નોંધ લખ મવા છીએ. તેમાં ૧૮૬૧ ના નાહાલના ઇન્ડિયન ઇમીગ્રેશન કાપદાની હોંદી વસાહતીઓ અને તેમની બોલકોની સમની વખ ફરાવનારી કલમે ૨૬ કરતા ઉપરોત્તે ને સુધારે હોંદીઓના લાખનો છે—બીજી રીતે એ અરજો હોંદીઓને લાગુ પડતો નથી. પરંતુ ૧૯૨૭ અને ૧૯૩૧ માં પસાર થયેલા ઇમીગ્રેશન એગ્રેમેન્ટ એક્ટો ને આ દેશમાં વસવાટ પરાવલક હોંદીઓના હોંદોને અંબર હરકત કરનારા છે તેને વિશે હોંદી પ્રધાનને કમનસીબે જાણમે પ્રમ પુછેલો જાણતો નથી. એ પ્રશ્નો ઉત્તર હોંદી પ્રધાન થાં આપને એ અરજ અમ્યુઅલેવું લખ પડે.

આરના સુધારો કે કુધારો?

સાકિય આદિકા પાર્ટીની પીટસંભર્ગની કાખા સમક્ષ બાપલ્ય કરતાં આજખતાનાં પ્રધાન શ્રી. શીરોએ નેટીવ સવખ વિશે બોલતા અખાલ્યુ કે: "આપણે નેટીવને મદદ અને હનેજન આપ્યા કરશું, પરંતુ આર એટલું કહેવું બેધલે કે "એમને સુધારો પડેલો" એ સિદ્ધાંતને સાકિય આદિકાની કેસ પણ સરકાર છોડી દે એમ હું માનતો નથી." એ ગેરનો સુધારો છાળી કામ તરફ અમલીપણ બતાવવાની છુટ આપનારો હોય તો તે સુધારો કહેવાય કે કુધારો એ પ્રશ્ન છે.

શ્રી. દેવલભાઈ મીસ્ત્રી

શ્રી. દેવલભાઈ મીસ્ત્રી ને ફેક મુદત ઉપર ઈંગ્લેન્ડમાં બારીકરનો અખાસ પુરો કરી નેહાનીસમર્ગ બાબમાં કતા તેઓ કૌસવાલમાં પ્રકરીસ કા કરવા પડેલાં રજાનિક પરિશ્ન એ દેવી પડે છે તેમાંથી પછાર લખ મવા છે અને દવે આવતા સોમવારે ઉપડતી સીમરમાં ફેક મુદતને માટે સ્વદેશ અખ અને પધારેલા છે. અખરાતી હોંદીઓમાં શ્રી. મીસ્ત્રી પટેલ વહેલા બારીકર છે અને તેઓ ખસ લખ બાબમાં માફ પહેલવહેલા અખ બાબમાં છે. તેમને જામે આકાર આપીએ છીએ. શ્રી. મીસ્ત્રી જામે ખસ હોંદીતાન રડીને સહકુદાજ આ દેશમાં પાછા કરવા માટે છે. જામે શ્રી. મીસ્ત્રીને સરખ સરખ હુમ્મીએ છીએ અને હુમ્મીએ છીએ કે તેઓ સ્વદેશમાં પાછા સહિસવામલ વહેલા આવી અખ પોતાના બાકોને કપયોગી લખ પડશે. શ્રી. મીસ્ત્રીની સાથે તેમના પિતાશ્રી શ્રી. કમલભાઈ મીસ્ત્રી છે અને પ્રીટરીયાના શ્રી. બીજાભાઈ મસ્તર છે. તેઓને પણ જામે સરખ સરખ હુમ્મીએ છીએ.

કવ. લાલભાઈ પટેલ

સ્ટેમરન બાણીતા વેપારી અને હાલ શ્રી. લાલભાઈ પટેલ ને હેલોલ વખત થવા હોંદીતાનમાં કતા તે સરવેલસ પાખાના શોકજનક અખર બાબમાં છે. સ્વર્ગસ બાલભાઈ શ્રી. કંકરભાઈ પટેલનાભાઈ લખ. સ્ટેમર હીરોઈકમાં તે બાણીતા કતા અને નવદેર

આં ન હોય તો શું અવિશ્વસ્યમાં તેઓ કદી પણ સાચા થશે એમ તેઓ ધારે છે? ખીલુ કઈ લાવકાતેની હજી પોતે છે? જમને તો એટલું જોડ જણાય છે અને તે એ કે તેઓની ચામડી કાળી છે તે ગેરી થવી જોઈએ અને એ કદી જવાની નથી. જાજ કમજૂથી આ સવાલનો કોલોનીયલ-ઓનાં હોદીઓએ વધતે અંબીરજી વિચાર કરવાનો છે. માત્ર મરમ દરવો પસાર કરવાથી કશું વળવળું નથી. જો તેઓ ખરેખરે જોમ માનતા હોય કે હોફસ્ટાનની આખર જોખમમાં છે તો તેઓએ પોતાની સરકારને મજબૂત અને વમદાર બનાવવી જોઈએ અને એ આજરોને ટકાવી રાખવાને 'પોતાનું' સર્વોચ્ચ હોમો કેવાને તૈયાર થવું જોઈએ. જો એ કિંમત તેઓનામાં ન હોય તો ગઈ ખીલ ગુણીની કદી કિંમત નથી.

મેરીટકર્મની આર્યન બેનેવોલન્ટ સોસાયટી

‘બુલ્ડ’ મુકાવલું નવું આમલ

મેરીટકર્મની કાર્યો બેનેવોલન્ટ સોસાયટીના આમલનું નવું મહાન ખુલ્લું મુકાવું કોમ માળે તા. ૧૮ થીએ મેરીટકર્મની મેમર થી ૧૦. એમ. રેમરના હરતે કરવામાં આવી હતી જે પ્રમતે થવા દોહીઓની તેમજ રેટલાક પુરોષોનોની કામગીરી થઈ હતી.

ધિરેનું બાપક

મેમર થી. રેમરે આર્યન બેનેવોલન્ટ સોસાયટીની આમલનું નવું મહાન નાંધવાની ક્રમમાં પાર પડી તે માટે સોસાયટીને અભિનંદન આપ્યું અને એ નવું મહાન કામગીરી એક જામકની જરૂર પૂરી પાડશે એવી આશા રજાવી હતી.

મેરીટકર્મની સીદી કાલસીને દોહી બેકારોના અંગેમાં હોંદ કરકાના એક-રે કદી રજૂઆતને કાલસી તરફથી દિવસોછપુર્ણ ખાન દેવામાં આવશે અને બનશે તો કાલસી એક-રે જુલુએકા પોરજી અનુસાર પોરકે અકાદીપામાંજ પચાસેક દોહીઓનાં નોકરી માટે નામ મારશે એવી તેમણે આશા રજાવી હતી.

હોહી સવાલનું અમાધાન લાવવાનો રસ્તો કેપટાઉન એમી-મેન્ટને અંગુષ્ઠ રોડ દેશ એક છે એમ તેમણે જણાવ્યું અને કહ્યું કે દોહીઓને કદાચતમાં નાટકમાં ચીનીના કારખાનાઓને માટે કામલ કરવામાં આવ્યા હતા અને નાટકમાં વસતા થવા ખરા દોહીઓ આજે આ દેશમાં જન્મેલા છે. તેથી પુરોષોનોની તેઓ પ્રત્યે ખાસ દરજ રહેલી છે. એ દરજ જામવવામાં કેપટાઉન એમીમેન્ટને પુરે પુરે લાભ ઉઠાવશે એમ. દોહીઓને તેમણે ખોરજ ધરવા જણાવ્યું હતું.

મહાન કેવી રીતે બંધાયું

સોસાયટીના પ્રમુખ થી. આર. માધીરમે સોસાયટીના આમલનો ઉત્તિદાસ જણાવતાં કહ્યું કે ૧૯૧૪ માં આર્યન પ્રેમસીધ એસોસીએશન નામની સંસ્થા સ્થપાઈ હતી. તે વખતે ૮૫ વર્ષના એક વિરાધાર દોહીને જીમ મામવાના કુન્કા માટે મેજસ્ટ્રેટ કમલ ખડો કરવામાં આવ્યો હતો. મેજસ્ટ્રેટે તેને યુન્દેમાર નાંદ દવામાં વિશ્વસી છકાવી દોહી કામમાં પોતાના વિરાધાર અને ભરકા કોમને માટે એક અનાવાલમ દેવાની જરૂર જણાવી હતી. આ વખતે ૧૯૧૪ના માર્ચની તા. ૧૭ થીએ પહેલું આર્ય અનાવાલ સ્થપાઈ. પરંતુ પોતા

જ વખતમાં કામગીરી જરૂરીયાતોને માટે તે જણાવ નહોતું માલમ પડ્યું.

મધી મદેનન પછી સોસાયટીને મેરીટકર્મને કાર્યોરકન, પુરોષોનો તેમજ મેરીટકર્મનોના ગરીબ દોહીઓ તરફથી નાજામદદ મળી અને થીમે થીમે તે રકમ નવું મહાન નાંધવાની કામગીરી થઈ. દોહી કાદીમશીએ મેટાની નવરાજનો વખત મહાનનું નાંધ કામ કરવામાં, રોમજ વિમેરેનાં ભરત આપ્યો હતો. આમલમાં પાંચ કુખાની કાદીઓ છે, એક દેશ, એક જોશીક, દરદીઓની કારવારનો રમ, એક મોહી એકાલ કાળા, રસોડું અને ખીજ સગરો છે.

થી. એમ. આર. નામદુએ આમલને દરદીઓની સારવાર માટે એક કાળા સ્થાપવામાં પુરોષોનો આનુઓની અમલની મામલો કરી હતી.

ખીજ આપણે થમાં પાંચ મોહીસ વેલ આજેને આમલની સામે એક એક નહવું કાર રોપું હતું અને આજેના કોહીમા રાજ રમ્યા હતા.

યુનીયનમાં દોહીઓની કેળવણી

પુરોષોનો શિક્ષકોના મત

યુનીયર્સીટી પ્રિમેન્ટી સાઉથ આફ્રિકન એસોસીએશનની નેકાનીકર્મનોના કામલ અમલ મામ ડી. સી. મોરે “આજે આફ્રિકામાં દોહીઓની કેળવણી” એ વિષયપર આજી કરતાં જણાવ્યું હતું કે :-

૧૯૨૭ માં યુનીયન અને દોહી અવકાશો વચ્ચે કેપટાઉન એમીમેન્ટ થવા પાડ તેની અંદરની “ઉલ્લિની કામ” એ સાઉથ આફ્રિકામાં દોહીઓનાં રમ કોનારા અમલ મુલાક થવા કળા. એ કામમાં જણાવ્યું હતું કે યુનીયન સરકાર એ અકાલમાં અંગુષ્ઠ થી અને એ કે પોતાની સ્થાનો વસ્તીના દરેક વર્ગની કમળિને માટે મળતાં કમળાં પમળાં મેળવી દરેક કુધરેથી કરકાની દરજ છે; અને કેળવણીની અમલોના અંગેમાં દોહીઓને વસ્તીના અ-૫ વર્ગની પામલ અમલવા નાંદ દેવા એક એક એક સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું હતું.

સાઉથ આફ્રિકામાં દોહીઓની કેળવણી આમલમાં સ્થિતિ એ છે કે પ્રી રેટમાં અ-૫ દોહીઓની વસ્તી જુલ છે ત્યાં દોહીઓના કોકરા અમલવાળો રંગીન કોમની કે નેટીવોની નિકાઓમાં જઈ શકે છે. અને કેપમાં અને ક્રાંસવાલમાં તેઓ અ-૫ કદે તેવી પ્રામથી કાળાઓની પોત નથી તેમ જતાં દોહીઓ માટેની અમલ પ્રમાણમાં અણીય શેદી રાખવામાં આવી છે.

નેકાનીસમળમાં રંગીન કોમનોને માટે મધી નિકાલ છે. પરંતુ દોહીઓને માટે પ્રામથી કિલકળે માટે ન્યુટાઉન માં એક સરકારી નિકાલ છે. તેમાં ૬૦૦ વિદ્યાર્થીઓ છે, અને દોહીઓને કસાદ થણેલ કિંમત આપનારો છે, કેમ કે વિદ્યાર્થીઓની અ-૫ ૭ વર્ષની અંદર મેવડી થઈ શકે છે. કિલકળ કમ પુરોષોનોની નિકાલોના નેવાલ છે. ઉકરેશીને કિલકળતા થણે આલે આલે છે. તેઓ કુલીપર અને મકાલ છે.

મામલિક કિલકળની દોહીઓને માટે એક એક તેવી અમલ નથી. કેપમાં તે નેકાનીસ દેશ દેશ કોમમાં જઈ શકે છે. પરંતુ ક્રાંસવાલમાં રમ નેકાનીસની કાલ કદીની નિકાલ

માં થોડી સમય છે કે જ્યાં તેઓ દેશ વૈશ્વિક મુખી થીબી કહે છે. તે પણ કોઈનાંને ના તે કિશ્કિત છેડી જેનું પહે અથવા તે એ વર્ષના કિશ્કિતને ઠોસ કહી શકે. એ તેને મેટ્રીક પાસ કરવી હોય તો તેને ડરખાન કાળી કાલેજમાં જવું પડે અથવા ખાનગી અભ્યાસ કરવો પડે જેમાંને કીમી મેળવવી હોય તેમાંને ફોર્ટિફર જવું પડે. આથી હોદ્દાઓમાં થઈ કાચક ભરખ થઈ છે કેમકે આ પ્રતિબંધ માં તેમાંને હજારો બનીના ભજવાનો હેતુ જુવે છે.

હોદ્દાઓ પોતાની સ્થિતિ મુશ્કરવાની સમસ્યાનો કાલ લેવામાં પડતા પડતા નથી. નીચાળતા પ્રીન્સીપાલની કુચનાથી ચાર વર્ષપર બેઠાનીકમનાની હોદ્દાઓની નીચાળતા કલેનીક સ્થાપવા માં આવી હતી. અંદરડીયામાં એક વખત એક કાકર, ડે-ટીટ, અને આંખના રોયરવલીટ નીચાળની મુલાકાત થઈ જાય છે અને પોતાની સર્વોત્તમ મદદ આપી જાય છે. કેમકે તેના ખર્ચ માસિક પા. ૨૫ થી પા. ૩૦ નો થાય છે. પ્રારંભિક ખર્ચ અને કલેનીક સ્થાપવાનો ખર્ચ સમયા હોદ્દાઓ પુરો પાડે છે.

ટ્રાંસવાલ કોલોનીયલ બોર્ડ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન

ટ્રાંસવાલ કોલોનીયલ બોર્ડ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની માસ મીટીંગ ૧૪ ટા. ૧૪ મીએ ટેકન હોલમાં મળી હતી. એસી-વાટીક બેન્ડ રેન્જર એક્ટ અને તેને જાંચે બેઠેલાં કમીશનની જાણ થવા વાદ મીટીંગ નીચે પ્રમાણે દર્શાવે પસાર કર્યા હતા:—

"ટ્રાંસવાલ કોલોનીયલ બોર્ડ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન કે જે ટ્રાંસવાલના ૮૦ ટકા હોદ્દાઓનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે તે દર્શાવ કરે છે કે પોતાનો તા. ૬ જુન ૧૯૩૦ નો દર્શાવ જેમાં એસોસીએશનના સિદ્ધાંતની સાથે સખ્ત વિરોધ દર્શાવવામાં આવ્યો હતો અને જેની વિષય મુજબી પ્રધાનને જણાવવામાં આવી હતી તે દર્શાવનું આર તેનાથી કમીશનની સમક્ષ કોઈ પણ અંતેજોમાં જુગાની આપી કક્ષાય નહિ. વળી કંઈ પણ જુગાની આપવી કે નિવેદન રજુ કરવું એ હોદ્દાઓની પ્રાચીન સંસ્કૃતિનું અવમાન કરવા પડેલાં તે સમજે છે."

૨. આ માસ મીટીંગ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કમર્સિયલ એસોસીએશનના નામથી જોળખાવી અને ટ્રાંસવાલના સખ્ત હોદ્દાઓના મતનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવવાનો દાવો કરતી સંસ્થાના પગલાંથી નીચકુલ વિરુદ્ધ છે. ટ્રાંસવાલના કોલોનીયલ બોર્ડ હોદ્દાઓ એ સંસ્થાના પગલાંને નિરસ્કારની નજરે જુવે છે અને જાહેર કરે છે કે તેઓનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતી નથી. મજબૂર કાયદાના અંતેજમાં એસીવાટીક બેન્ડ રેન્જર એક્ટ કમીશનને સાથે વળતે છે તેમજ દરજ્જે તેના એક પણ પગલાંની સાથે તે અંત નથી."

નવી મુદ્દા

તા. ૨૨ ફેબ્રુઆરીના રોજ ટેકન હોલમાં મળેલી મીટીંગમાં નીચેના ત્રણ અમલદારોની મુદ્દાઓ થઈ હતી:—

પેક્ટ મી. ડી. અરેસ્ટ, વાઇસ-પેક્ટ મી. ડી. એમ. નરસ. પ્રેસીડન્ટ ડો. વીલીયમ મોર્ફે, વાઇસ-પ્રેસીડન્ટ મી. ૧. નારસ. રામી અને પ્રવીક સંસ્થાની પ્રવીક અખિના પ્રમુખ; એન. બેન્ડ સેક્રટરીઓ મેસરો વી. એમ. મુલે અને એ. એ. મેટર;

મીટીંગ: મેસરો એ. એમ. મરીયન, એ. ડી. વીલીયમ, એમ. માસમ. એમ. એમ. એમ. કાન્સીસ અને એ. એમ. એન્ડ્રીસ.

બ્રીટીશ પાસમિન્ટમાં હિંદનો સવાલ

આમની સભામાં હિંદને માટે રાજકીય મુશ્કરની બ્રીટીશ સરકારની યોજનાનો વિચાર કરવા દિવાને આમ અને દિવાને ખાસના સભ્યોની અંતુકત સીમેક્ટ કમીટી નીખવાની સર સેન્ડુખ્મલ દોરે દરખાસ્ત મુજબી કરી અને તેમ કરતાં જણાવ્યું હતું કે સરકારે પોતાની નીતીમાં કંઈ પણ ફેરફાર કર્યો નથી. સદિસલામતીએ જેટલી બ્રીટીશના કાલમાં છે તેટલી જ હિંદના કાલમાં છે.

મેમ્બર એટલીએ મજબૂર પણ વરદથી નીવેદન વાંચી સંભળાવ્યું હતું કે ખાસ સરકારે એવી નહિ દોવી જોઈએ કે જેથી હિંદુસ્તાનને સંપૂર્ણ સ્વરાજ્ય મળવામાં દરકત આવે. રાજકીય હેતુઓને થોડી મુશ્કરની પણ તેમાં મામણી કરવામાં આવી હતી.

એસીવાટીકને કમીટીપર પોતાના પ્રતિનિધિઓ નીખવાનું જુગા કમીટી એ પણ દરખાસ્તો અપાવ્યું હોવાનું જણાવ્યું છે અને એ મતલબના મુશ્કર રજુ કર્યા છે.

કનઝરવેટીય મેમ્બરેએ દરખાસ્તો થઈ વધારે પડતી હોવાનું જણાવ્યું છે.

લીમરસોએ સરકારને ટેકા આપ્યો છે.

મી. ચર્ચા

મી. ચર્ચા સર જોન આમનની હલીક કે આવમન રીપોર્ટ કરતાં આમન વધારે પ્રતિભા તેમજ સેન્ટમાં પણ જવાબદારી આપવાનો દર્શાવ રહી રાજકીય હેતુકનમાં એસીવાટીક મુશ્કરથી વધારે હતો તેને નાખી મણી કાઢી જણાવ્યું હતું કે રાજકીય મહાસભાવાદીઓની જો તેઓ નહિ જોશય તો તેમાં કંઈનું કંઈ કરી નાખવામાં આવશે એના મમણથી પોતાની મુશ્કર વીરુદ્ધ મતલબમાં આવ્યા છે.

આમન ચાલતાં તેણે જણાવ્યું કે સરકાર પણ હિંદના સર કરી રહી છે. એ કે પોતે તો પ્રતિભા પણ જવાબદારી આપવામાં માનતા નથી છતાં યોદ્ધા પ્રતિભા જવાબદારી આપવામાં કંઈ વધારે નથી અને એ તેમાં સંતોષ મળે તો થઈ શકે છે એ આમન થઈ કક્ષાય અવરનર-અવરનરને આપવામાં આવેલી અસાધારણ સરકારો વિશે જોશય તેણે અવરનર-અવરનરની જગવા પડેલાં રહીયાના કારની સમે સર આમણી કરી, અને જણાવ્યું કે એમ કાર એટલી નથી જતા ધરાવતો હોવા છતાં આમનની શું અરીયતો છે તે જણવતો નહોતો તેમ અવરનર-અવરનર પણ એટલી નથી કરતા છતાં આમનની સાથે અસી અંતેજમાં રહેલી નહિ.

મજબૂર પડેલો દર્શાવ

આમની સભામાં હિંદના સવાલપર પણ દિવસ ગયાં થઈ હતી જે તા. ૨૬ મીએ પુરી થઈ હતી.

મજબૂર પડેલા સરકારોએ સંસ્થાના દરજ્જા મારેલા હિંદુસ્તાનના હકને ટેકા આપનારો અને મધીય અને રાજકીય હેતુઓને છુટા કરવાની મામણી કરનારો સુધારો મુકવી કલા.

રૂડીપુર્ત-મરાઈસબર્ગ ટાઉન
કાઉન્સીલ

કચ્છીશાન સમક્ષ ૨૦૧૭ કચ્છી નિવેદન

(अ.म. ७७२ अ. २३३ अ. २३३)

અરાર્થસર્જનોના કાલિકાન્થ

મરણાંજીના દાસિનરીખ માન્યેશનું કાનું કાનું કુમરગીયે
દીરગીરગીયે હામ માન્યેશનું નું. ૪૨ ૪૨ આલેખ છે.

એક એ. શ્રી. મરાઠસ અને એક દેહેલ નામના માણસ
એ હામની માલેડી ધરાવતા હતા. અને ૧૮૮૭ થી તેને
પ્રે(લે)લ્ય કરવામાં આવ્યું હતું અને એ મી-પેલડ, નંબરો
૩૭૧ અને ૪૩૧, તેના કપડે રવળ કરવામાં આવ્યા હતા.

૧૮૮૭ ની સાલ દરમિયાન મૌનપેઠ નાં કાગળ ૫૩ એ.
પી. મરાઠા સરકારી ટાઉનશીપ સ્થાપનામાં જાગૃત્વ હતું. આથી
મરાઠાઓએ ટાઉનશીપ એકઠાં થાનો નીચે મેળવાયલા કદની
કેસ બનાવેલી જમીન પર સ્થપાવેલું ખાતરી ટાઉનશીપ છે.

મહાસંસ્થાનામાં પણ રહે-રહેને કોઈકેક બનાવવામાં આવ્યા છે જેના દાહદલમાં રૂઢીપુરના રીઠેકા દાહદલમાં છે તેની રૂઢીના ભોજા અને રીઠેકાના રીઠેકાને લેવાયરો કે વલવાલ કરવાની બાંધા કરનારી કલમ છે.

આથી સંસ્કૃતિના દર્શન એવા કે જે મહાસમજાની રિપન ફરીપુટના યોગ્ય છે અને તેથી જાપાનના રંગીન માનસથી જે એકીવાદીથી તે દાહિનથીજા ભાગવટે કરી જે તેમાં રહેલું કરી લાગમ નથી. અને વધુમાં ૧૯૧૯ ના રજા માં કામદાની રૂએ બેટીક દાહિનને કંઈ પણ કાલ્ય આપવામાં આવ્યું નથી

પાર્ટીકોસના કાર્ગમાં આયોજીત આશ્રીતીય રટે-ડોના કમ્પેક્ષમાં
અમી આશ્રીતીય રટે-ડો ૧૮૬૮ ના મે. ૭ થી ૧૦ ની
દુબી અમી ૧ થી ૧૦ થી ૧૦ થી ૧૦ થી ૧૦ થી ૧૦
રટે-ડો ૧૦

સાજીસીયની નીતિ નીચે પ્રમાણેના હવાખર્ચા દર્શાવવામાં
આવી છે.

૧૯૩૨ ના મે/જુનમાં તા. ૧૧ માંએ મળેલી ૩૪૧મી
સામાન્ય સભા દ્વારા કોલેજીયલ કોર્પોરેશનની ૩૭૭ થી ૪૦૦
માંથી તારણ :

^a H_2O 2.00, CH_3 1.00, CH_2 1.00, CH 1.00, $\text{C}=\text{O}$ 1.00.

કાલ્પલિખના જેવી મીઠીમર્મી પચાર ચળેલા હોવાથી તેને કાલ્પલિખના પદાર્થોએ આ કાલ્પી લખણ કાલ્પલિખનો મલ આને પોતે તેમાં રહેલો કચેરો વધુ થઈ છે. એ અવાનુસાર, આથી વધારામણ કરીએ છીએ કે:—

૧૧ ફીફ્ટના રેલ્વેનાં બેઝવટો ફરનારા સમજા બેલીવારીકે જાને રંગીન સોઢાને કાઢવાના અર્થે તેવા રેલ્વેના માલિકોને તેને બેલીવારીકે કે રંગીન સોઢાને બેઝવટો ફરવા દેતા અદકાવવાના પ્રમજા ભેવા રંગીનના વાઈસોને કુલપવામાં આવે, જાને તેવા પ્રમજાને ભગતા અથવા ફરતાવેન્નેપર રાઉન કાઢાને સહી ફરવાની સજા આપવામાં આવે.

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

૧૫. ૨૮ સપ્ટેમ્બર ૧૯૪૨ ના મળેલી રૂઢીપુરદ-ભરણજી-
ભગે હાલિન કાઉન્સિલની ૨૫૦ મી સપ્થારજી મીડીમની
મીનીડમાંથી ઉઘાડે.

“કાંસવાણી એશીવાણી” લે-૬ ટેન્કુર એક્ટ, ૧૯૩૨
આ નામ તા ૧૬ મીએ હાઈકોર્ટની મંજૂરી બાદ મીટીંગ
પરથી આ એક્ટની સમગ્ર રજુ કરવામાં આવેલી હતી.

૧૧. કાજીસીલના વાહીસે રિફાતી અમલદારના પછી જાને તે જામત
પર અંકુર્ણો ચાલી જવા પછી ફરવાનું છે,

“અમને બાલમણ્ડ કરીએ છીએ કે

“(બ) રૂઢિપૂર્વ—મરણશયને મુનુડીસીપાલીટીની બહાર હાઉન-
સીપોની મરણશયની બાંદર એસીપાલીટીના બંને રંગીન ભોજન
વરદશી રેનોઆમાં થતા વસવાટ કે તેના થતા ભોજનના આમે
વિશેષ ઠંડાવાની પોતાની નીતીને કારણેના વળગી રહે છે,
પરંતુ, ૧૯૪૨ ના કાંસવાળ એસીપાલીટી ભેન્ડ રેન્જર એસીપાલીટી
રૂએ મુશ્કેલી પ્રધાનને, બાણના પ્રધાનની સાથે મસલત કરી
પછી સુધારવામાં આવેલા ૧૯૦૮ ના કપ મા કાંસવાળી કમરો
૧૯૦ અને ૧૯૧ ના બાજુમાંથી કાઢી પછી બાંધીને કાંસવાળી
કરવાની સગા અગ્રી છે જે કારણેના સમજાતી હોવાથી, જે
બહાર બજારો તે એસીપાલીટીની સમિતિ મેળવવા પછી
તે રૂઢિપૂર્વના હાઉનસીપની ગદાર જેમ બંને તેમ નબળી
મા એસીપાલીટીના રહેણાંક અને સેવારને માટે જે એસીપા-
લીટી હાઉનસીપ અને રંગીન ભોજના રહેણાંકને માટે જે
રંગીન હાઉનસીપ સ્થાપવાનું માંસ છે.

'' (ખ) ઝોડીવાટીક ભેડે ૨-૫૨ ઝોકડની કમ નીમાયેલા કમીન સમક્ષ કાજરી આપવાને બાને કાજરીબને જન તે-કે કમીન રજુ કરવાને બાને કાજરીબના બાબે સામાન્ય રીતે રજુ કરવાને બાને ઝેનીટરી ક્ર-કર્ષેદાર બાને કાજરીબના વાળીબેને નીમવાયા બાબે.

અમે વૃદ્ધમાં જાણામણ કરીએ છીએ કે:—

“આમા જાતામાં મેળવી જાય તેવી સંધાઈ જમીન જતાવ-
નારો ખાન તૈયાર કરવામાં આવે અને આ ખીટી સમક્ષ
વસ્તુ મેળવી જાયું જગ્યાને મારે સરદાર રાહડ મેળવવાના
પગલાં મેળવામાં આવે.

⁴⁶ *ପ୍ରକୃତ ଅଭ୍ୟୁଦୟ ସମ୍ଭା.* ୧୨

अथवा सहस्रीसनी औषधि इसील के है—

૧ કડીપુટ અને જગજગભરના ઠાકનશીશીમાં કાષ્ટ પશ્ય
રંગીન ભોજા ૧ એશીયાતીકા રંગોનો કાચેસર ભોમવટો
કરવા નથી.

૨ (અ) રંજીત ડેમના અંતર્ધર્મા રંજીત ડેમનો અધિકાર
અર્થ એટલે કે કાનૂની રીતે અધિકારો હોવાથી તેઓ કુશલિતતાથી
નજાદીકારી રહે એ કુલપાત્રોના નથી.

પણ આ કલ્પના રહેનારા બધા રાષ્ટ્રીય લોકો બધી
મંદીય શિક્ષિતા એ જાને તેઓની રહેઠાણનું માર્ગ બચીવ જતા
હતામ ૩૨ તેવું છે.

[illegible]

૧૪૭૦૦૦ (૧૫) જોડામાંથી ૩૫૦૦ રૂબાઈ બેરોડા મુજબ પેસામાં
 નીચેના મુજબ રૂબાઈ ૩૫૦૦ રૂબાઈ ૩૫૦૦ રૂબાઈ ૩૫૦૦ રૂબાઈ
 બંધ થઈ જાય છે અને તે વચ્ચેનામાંથી ૩૫૦૦ રૂબાઈ
 ૩૫૦૦ રૂબાઈ ૩૫૦૦ રૂબાઈ ૩૫૦૦ રૂબાઈ ૩૫૦૦ રૂબાઈ ૩૫૦૦ રૂબાઈ
 ૩૫૦૦ રૂબાઈ ૩૫૦૦ રૂબાઈ ૩૫૦૦ રૂબાઈ ૩૫૦૦ રૂબાઈ ૩૫૦૦ રૂબાઈ
 ૩૫૦૦ રૂબાઈ ૩૫૦૦ રૂબાઈ ૩૫૦૦ રૂબાઈ ૩૫૦૦ રૂબાઈ ૩૫૦૦ રૂબાઈ

11/11/2019 (शुक्र)। पञ्चम-सुखमस्तु। अष्टम-शुक्र, मंगल, बुध, शनि, राहु, केतु।
 शुभम ३:३५ ई. अस्तमस्तु। अष्टम-शुक्र, मंगल, बुध, शनि, राहु, केतु।
 २३/११/२०१९। ११/११/२०१९। ११/११/२०१९। ११/११/२०१९। ११/११/२०१९। ११/११/२०१९।

[illegible]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीशिवाय नमः ॥ श्रीब्रह्माय नमः ॥ श्रीविष्णवे नमः ॥ श्रीनारायणे नमः ॥ श्रीरामाय नमः ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥ श्रीसूर्याय नमः ॥ श्रीचंद्राय नमः ॥ श्रीवायुनाथाय नमः ॥ श्रीअग्निदेवाय नमः ॥ श्रीजलदेवाय नमः ॥ श्रीपृथ्वीदेवाय नमः ॥ श्रीवसुदेवाय नमः ॥ श्रीधर्मराजाय नमः ॥ श्रीमहादेवाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

સાથે જોડાયેલા કમરે બનાવેલ છે. આથી સહી મળી પાછાનાથી
સાથે જોડાયેલા કમરે બનાવેલ છે. આથી સહી મળી પાછાનાથી
સાથે જોડાયેલા કમરે બનાવેલ છે. આથી સહી મળી પાછાનાથી

[illegible][illegible][illegible]

महाराष्ट्र शासन, न्याय विभाग, मुंबई

३ (अ) भारतीय वन्यजीव विनियम, १९७२ के अन्तर्गत

विचार करे तो, तेही जगातील, तेलकट, महानानी
मनसा, काळ... इत्यादीं कसे... अशाप्रकारचा, ते नेहमी

३ (ग) जो अक्षरानुसार लिखित-पत्र कांवर कायदे के अन्तर्गत
जो अक्षरानुसार लिखित-पत्र कांवर कायदे के अन्तर्गत

(१) तवा मातुः पद्माक्ष्या भक्त्यात्मा जन्तुं तनी जगत् सम
कृताशः मातुःसुखी भक्त्यात्मा पद्माक्ष्या भक्त्यात्मा भक्ति

१० (२) अर्थात् आन्ध्रप्रदेश में निवास करने वाले लोगों का निवासना
आन्ध्रप्रदेश में नाममात्र १०० वक्क इतिहास में देखा जा सकता है।
१००० इतिहास में देखा जा सकता है। १००० इतिहास में देखा जा सकता है।

१. ...
२. ...
३. ...

_____

શ્રીમંતે પાટીદારાણી નં. ૪૨ ૪૨ જાગેલા રૂઢિપુટું ઠાકુનચીક જાને
પાટીદારાણી-દોશ જાગેલા રૂઢિપુટું નં. ૪૨ ૪૨ (૨૫/૪૨)

इति वाचं विन्दितं कभर्यल
 विमोक्षो विमोक्षुं विवेक

આકુલોપચાર : મહિ. જુનાવાપોલા. સત્તાઓ.

(७. ७) गौरी मन्दिर प्रमोद

(क) मेन स्ट्रीटनी दक्षिणतो काम
(ख) हाडि-मडीलतो 'मार्ग'नी काम
(ग) बी.सी. ओ.सी.सी. के. तमा मजदूरनी काम आनी के

કાર્યાનાઓ છે, વખતો છે, ખેતીવાડાં દુધીયાદિને શ્રેષ્ઠ
છે, બાલિકામળા વાલા, બાલિકા ઈશ્વરની મીસો વિશેષ છે. તેની
બાલિકા રહેણી જુએ કે જ્યારે તેમાંથી પગાં બહાર ફેલી

સાંપના કોળી કે પાડાં એકવાએકના વચ્ચે એકબીજા-
એકની ઉપરબધ છે કે ફેરવેલા અને વખારથી જે રહે-કા
રોકાયે છે તે રહે-કા મિયાનમાં જાય છે તેને આશ્રય કે ભલો

(૧) ઠાકોશીપત્રો જાણનાં કામના સંબંધમાં અસાધ્ય-
કાતની જગ્યાએ જે કે કમીઠને અંતિમત પુરો કરવામાં

(२) (७) जेष्ठानीस २५
समवेतने भावने आ बचानी नैध प्रभावि २५ भाग

પ્રશ્ન (૬) સાવર સ્ટ્રીટની પાસેથી જતો કોચ, સાવર,
૧૭ જાને બ્રાચા સ્ટ્રીટથી પસાર થઈને બાજી.

(b) बंदांना नाशनाश होय

(બ) આ સલામતી દોહાઓ પાસે છે. -મુશ્કેલી અને
પ્રત્યક્ષ પુરાવા અને જ્ઞાતા સિદ્ધિ એવા કે જે સલામતી
મુશ્કેલીઓને પસંદ નહિ પડે. આ સલામતી અને કે જે સલામતી

અમાસને માટે વિસ્તારવાની જરૂર છે. એમાંથી મુશ્કેલી પડે તો

૧૩. (ખ) આ પેટામાં આકરે રૂબે રીડીઆના દુખાતા અને
પરો જાડેના જાડીની સામે જ બને પુરાણમાં જી રેવાર
જાડેના જાડીની સામે જ બને પુરાણમાં જી રેવાર

[illegible][illegible]

ਮੀ ਆਪਣੇ ੬ ਭੀਤਾਏ/ਭੀਤਾਏ-ਸੋਫੇ ਕਮੇ ੨੮ ਰੋਧੇਭਾ।

[illegible]

[illegible]

(अ. १०) अधिनियम

[illegible]

(7.1) $\frac{1}{2} \log 2$

मा. सुदीमा अर्क पक्ष कुशन लयी. तेनी ५० टका तरेली
करीम अशानी कने ५० टका रशियन कान्नी छ. कावरदननी
मजदुरमा छ भने कावरदन तेनी अशानीनी पुरी पड छ.
ने ठीकी कावरदननी बरो अर्को पट करवाने अर्कावासी छ
तेन करिब नौ बरिनि बाउ पु. भने नमासी भाइकी छ
मा. बरो अर्को रथी नैपछ.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

[illegible]

(જી. ૧૩ અને ૧૩ મ) એપીક્રીટ

[illegible]

રેલથી દોડીએના દુકાનો પાસની નીચેના ગામમાં ખતો જુને
 સુખ સ્થિતિની વચ્ચે છે. રંગીન લોકો દાહનથી પની મરવણી
 મહારની મામના પ્રસારમાં છે. દાહનથી પની મરવણી
 ખાલી દુકાનો પેલી છે. જે વધારે દુકાનો ખાલી પાસે તો
 દાહનથી પની સ્થિતિ મધ્યમ મહાર મેરો દોડીમાં લઈ
 મેન ખતો એકાદમી રંગીનના પાસે મરવણી દુકાનો દોડ વખ
 પર મરવણી લઈ રંગીનના પાસે પડી રહી છે.

[illegible][illegible]

(ခ. ၅၄) ဒုတိယပုဒ်

મમળતને બાદર આ જગના બે જામ પાકેલા પાકેલા
 ૧૯૬૬ ૧૦-૧૨-૧૯૬૬ (૭૭ ૭૭) ૧૯૭૭/૭૭ (૭૭ ૭૭)

(१५) वेदविद्या काठिन्यात् विमर्शनात् कश्चि

(५) 'रेलवे कास्टमर्स इन्फॉर्मेशन बोर्ड', ३-१०-७७ १०८११

[illegible]

(2. 44.) $\frac{1}{2} \log 2$

[illegible]

১৯৭৭ খ্রিঃ ১৫ই আগস্ট, শুক্র, বারেন্দ্র

1990年12月15日

(બ) આ ઠાકોરશાહીમાં આશરે ૭૫૦ હોરમીન લોકો અને
મજાદીયા વસતી છે અને ૨૫ હોરમીનના પૈસા છે. આ
ઠાકોરશાહી કુલ અને રહેઠાણ છે.

(५) नौबतपुरमा एक ठाउँमा एउटा कानो नैसिमको बरती छ। कानोको ठाउँमा सुनिन्छ कि भन्ने कुरा, त्यहाँ बाँसको

જીની દુકાને અને રહેઠાણો છે અને જીનાની દુકાન છે. આ કતો એવો છે કે જેમાં પુરોષીયન બાકુલ મળેલા મુજબ છે. તેથી રહેઠાણોના તેમજ ચાલુદાસ બંનેને એકજોડે કરવાની જવાબદારી બજામજૂ છે.

(જે. ૧૭) કલ્પિતન

કલ્પિતનમાં એક પણ એકીવાટીક નથી. તેથી આ દાહનશીપને વિશે જામે કંઈ પણ જવાબમજૂ કરતા નથી.

(જે. ૧૮) યાદસીદુપ

આ કતો મોટે ભાગે પુરોષીયનોનો છે પરંતુ દાહનશીપમાં બાકુરે પણ એકીવાટીક છે. આ કતોમાં રહેવાના મકાને માં નકાના ડાટને છે અને ડેટલક મધ્ય ભાગી પુટી રહ્યા માં પહેલાં કુપક છે. કામચાખા ચોરહનેને દાહનશીપને મોટે ભાગે રહેઠાણો છે માત્ર તેના મકાનને માટે અને જમીન માટે. કે રહેઠાણ દોહીઓ છે. નામે, ૫૬, ૬૩, ૭૭, ૧૦૧, ૧૦૬ અને ૧૦૮. અને ૬૩ અને ૧૧૬ એ જે રહેઠાણમાં જીનાની દુકાનો અને રહેઠાણો છે. ચોલાક અપ-વારો સિવાય દોહીઓ મધ્ય ભાગી વખતથી લાં છે. એક ૧૫ વર્ષથી લાં છે અને જાહીના મોટે ભાગે ૧૨ થી ૧૫ વર્ષથી છે. દુકાનો નકાની છે અને કતો એટલા દુકાનોમાં વધારો થાય એવો અંધાર નથી. જમરા અમજવા પ્રમાણે છેલ્લા ૬૫ વર્ષમાં લાંની પુરોષીયન દુકાનોમાં જરાએ વધારો થયો નથી.

આ દાહનશીપમાં કલ્પિતન રહેઠાણો એકજોડે કરવાની જવાબદારી બજામજૂ છે.

(જે. ૧૯) બેચસન (જે. ૨૦) બેચસન રીજન
આ દાહનશીપમાં એક પણ એકીવાટીક નથી. દાહન-શીપમાં ડેટલક રંગીન લેખના રહેઠાણ છે. આ કતોને વિશે જામે કંઈ જવાબમજૂ કરતા નથી.

(જે. ૨૧) દરેકનટીન

આ કતો મુજબને કરી પુરોષીયનોના રહેઠાણોનો છે જેમાં મધ્ય મરીમ વગેરેના મોરો છે અને મોટે ભાગે દરેકનટીનના કોવાના ભાગમાં છે. દરેકનટીનમાં રેસની અનેક સંસ્કારો છે અને તેથી મધ્ય રંગીન લેખ અને નેટીયોને રાખે છે કે જેથી દોહી વેપારી પાસેથી ખરીદે છે. દરેકનટીનના દોહી-ઓના નામે પ્રમાણે વર્ષ પાડી કલકા:

(અ) એકીકનટીન પશ્ચિમે ૬૫' ૩૫૫ રહીટમાં આવેલા.

(બ) કે રહીટમાં અને તેની બાજુમાં આવેલા.

(ક) કામ રહીટ અને તેની બાજુમાં આવેલા.

(ગ) આ એકીવાટીક દુકાનો છે અને તેમાંની ડેટલક મધ્ય વર્ષથી લાં છે જે ૧૯૧૬ ના ૭૭ માં કામચાખા સંસ્કાર-કનટીન-દાહનશીપની જરૂરીયાતો તેણે પુરી પાડેલી નહિ હોય. જમરા વિનંતિ છે કે જમી કો તેલો કરજો આ કરતાપર આવેલી એકીવાટીકની દુકાનો એકજોડે કરવી જોઈએ. કેમકે તે પુરોષીયન વેપારીઓને કરાઈ કરવાની તથા અને એ કતોના રહીશોને તેના સામે કશો વિરોધ જણાતો નથી.

(ધ) કામને અને ફોરેટ રહીટની વચ્ચે આવેલા કે રહીટના ભાગમાંના ખાસ કરી ૧૪૫૧, ૧૬૧૪, ૧૬૧૬, ૧૬૨૦, ૧૬૨૧, ૧૬૨૨, ૧૬૨૨, ૨૪૦૬ ૨૪૧૦ અને ૨૪૨૨ આ રહેઠાણ મધ્ય દોહીની દુકાનો અને રહેઠાણો છે. રહેઠાણ ૧૬૧૬ માં દોહીઓની વચ્ચેથી વાઈ છે. આમાંની ડેટલક

દુકાનો મધ્ય જુના વખતથી દોહીઓ ચલાવી રહ્યા છે.

(૭) કામને અને ફોરેટ રહીટની વચ્ચેના કામ રહીટના ભાગમાં મધ્ય દોહીની દુકાનો છે અને ડેટલક કામ રહીટની રહેઠાણ બહાર છે. જે કામ રહેઠાણ (અ) ને વિશે કરવા માં આવી છે તેમ આ કતોમાંના એકીવાટીકને વિશે પણ બાકુ પડે છે.

ઉપર જણાવ્યા ઉપરાંત દરેકનટીનમાં ખીજ પણ દોહી અને જીનાઓની વ્યક્તિગત દુકાનો છે અને આના રહીશોને તે કનટીનની જવાબ છે. (અ) (બ) અને (ક) માં જણાવેલા જોડાને દાહુઓ તરીકે મધ્ય દોહીઓના વેપાર અને વસવાટ માટે એકજોડે કરવાની અને દાહનશીપના અન્ય વ્યક્તિગત એકીવાટીકો વ્યક્તિગત વિચાર કરવાની જામે જવાબમજૂ કરીએ છીએ (સંપૂર્ણ)

વિવિધ સમાચાર

કથાનિક

મેજસ્ટ્રેટને સજા—મોલમનેના આસીરન્ટ રેસીડન્ટ મેજસ્ટ્રેટને મોટર કારસેન્સોથી મલેકા નાજામાંથી થાઈ ૧૧૭ યોવાના ખાનગી ઉપયોગને માટે કબજાપત કરવાના આરોપ માટે નજી માસની કેદની સજા મળે છે અને કે માસમાં તે રકમ જરી દેવાની જરૂર મુજબની રાખવામાં આવી છે.

આ. આ. ના ઉદયોગનું પેટન્ટ—રાષ્ટ્રિય પ્રદર્શન —સપ્ટેમ્બર ના. ૧૮ માં એ સાઉથ આફ્રિકાના કોલોનિયલ પ્રદર્શન પ્રદર્શન ખુલ્લું મુકાયે જાહેર ભગી પ્રતિષ્ઠિ કોલોનિયલ પ્રદર્શન નાના પાયાપર થતું હતું પરંતુ આ પ્રદર્શન મોટા પાયા ઉપર મહેલપટેલું થશે.

આંતર રાષ્ટ્રિય મજુર પરિષદ—આ પરિષદ જીનીસ માં જુન થા. ૮ માં એ મળશે. જુનીયન તરફથી મજુર પ્રતિ-નિધિ તરીકે કરતક કેસનેલ જશે એમ જણાવાય છે.

—ન્યુકાસલના મી. એમ. જ. વાવડા ને મુંબઈની જુની વર્કીટીની મેટ્રીકની પરિક્ષામાં પાસ થયેલ છે તે એકીનમર્ત-કાલરીને જણાવસ કરવા ઉપકયા છે.

કુલુઓનો રાજક—મી. સોલોમન ગુજરી જવા પછી તેની માદી કોલ એલે એ પ્રમ થયાં ૧૬ થો છે. હમજા તે તેના કામ મહીયેનીને તેની માદીએ નીમવામાં આવ્યો છે. મરદુમ આર સોલોમને પોતાના કોકરા તરીકે સીધામને પસંદ કરેલો જેની વય ૮ વર્ષની છે. તેટીયોનો મત છે કે તેને સરોજ મોલથી લાં અંગ્રેજ આફ્રિકાને અને કુલુર્ડ કિલ્લુ અને રાજકારવારની તાલીમ અપાવી જોઈએ કે નેથી તે માદી કામ કરે.

અરેબ ટમાકા વેચવા માટે સજા—મેટ્રીકનર્મની મારેટમાં અરેબ ટમાકા વેચવાને મુકવાના કુ-કા માટે મેટ્રીકલ એકીસર એક દેવે આર. તેણીન નામના દોહીને કોટ' સમજ ખડો રહ્યો હતો. મેજસ્ટ્રેટ તેને થા. ૨-૬ નો દંડ કર્યો હતો.

મી. દેવજીભાઈ મી. એ—એકાનીસખર્મથી જમરા અખરખના સખી જણાવે છે કે મી. દેવજીભાઈ દેશભાઈ મી. એ, મી. એ. મેરીસર નેએ ફેક્ટ મુકત થવા ઉપકયાથી અજવાસ

પુરી હરી અને આવેલા છે અને એવાની જરૂરી પરિસ્થિતિ.
પુરી હરી છે તેઓ કુલ મનુષ્યને આદેશોદ્દેશ્યના જવાબદાર
રવાના થયા છે. જ્યારે તેઓ જાણતી રહીશરૂઆત સ્વરૂપે જવા
કેવળ છે તેમને જેમ પ્રાન્ડિયા ક્રિએટિવ એસાઇલો ૧ જેનું
શી. મી.ની પ્રવૃત્તિ છે તેના તરફથી બુદ્ધિવાર ના. ૨૨ મી.એ
નિર્દેશકોની મન જાણવામાં આવ્યું હતું તેમની હોમ
માનની મેરકાજરી દરમિયાન શી મુવીઆઇ પવનમજાઇ પહેલને
દામચલાઉ પ્રમુખ નિમવાચાં આવ્યા છે.

કરજનમાં—મી. દેવજીભાઈ મીઠા પોતાના પિતાની બીજાબાઈ ભગ્યંતી સાથે કરજન જ્ઞાત્યા જે અને મી. રે. શ્રીમ. મીઠાને કાં લતયો છે. તેમના માનમાં મધ્ય અંગ-વાચની રાતે સુરત હીફ એસોસીએશનનો મેળાવડો એસોસી-એશનના ડોકર્સ અમે કરો.

પોરબંદર એલીઝાબેથના ભણ્યાના બાપ બી. ઇવલિસ
 મેલોલેટ ફોરમાઈર મધ સ્કીમરમાં સહકૃષ્ણ સ્વરૂપ મળા છે.
 તેમના માનમાં કુટુંબદેશ કોડું મંડળ વર થી વિદ્યાર્થીનીને.
 મેળાવકે બમે. કતો થી ઇવલિસનામને કોડું બાપજો.
 તેમજ બેનેરન પોતાની ડાબને કોલે તેવું ઇવન બાળક ડાબની
 કુખતિ કરવા સફરો પાઠ્યો. કતો.

ખી પ્રાંશવરસા યુનાઇટેડ પાર્ટીદાર સોસાયટીની
 એક બ્લોક સહા સેનાપતિના પ્રમુખ શ્રી. કાળુભાઈ કપરી-
 વાઈના પ્રમુખપદથી તોએ પાર્ટીદાર હોલમાં ગમત રચીયાર
 તા. ૨૧-૩-૨૩ ના મળે હતી. રમાનિક જનને રેન્ડમાં વરતા
 પાર્ટીદારના મોટી સંખ્યાની કાબજી હતી. સાબલો દેવ
 પાર્ટીદાર હોલ વાળું મકાન બહુજી છપાં થઈ ગયેલું હિવાયો
 તેને કાબજી કબજું નવું નિધિવાના ખર્ચને મહેત્તી વચવા
 માટે એક બ્લોક રૂંદ પોશવાનો વિચાર કરવાનો હતો. તમે
 હોલ નાંધવાની આવરવહતા, અને રૂંદ પોશવાનો દરાર
 સર્વાનુમતે બારે હિસાક વચ્ચે પકાર કર્યો હતો પ્રમુખ શ્રી.
 કાળુભાઈએ દરાર પ્રત્યે ખુલાસી નલાવતાં બહુજી અસરકારક
 કબજોમાં કાબજી મદરથો જનને પાર્ટીદાર રૂંદને ઉકાર કાઢ્યો આપી
 હોલ નાંધવાની ચોખવાને પુરવી કરવા વિનંતી છાંટી હતી. જેનો
 કાબજી રહેઠાણોએ બહુજી વખાણવા કાચક જનને તોએ
 પ્રમાણિતો ઉ તેજશ્વ જવાબ વાળ્યો હતો, અને હોલ નાંધવાના
 કાર્ય પ્રત્યે ફક્તમ સહાનુશ્રીતી પતાવી હતી શ્રી. કાળુભાઈએ
 પોતાની મેસરો પટેલ જોનન સન્ન તરફથી પૈડ ૧૦૧, શ્રી.
 કિદુભાઈ વાવાનભાઈ દેહાધમે મેસરો જોમ જોલ, પટેલ કુ.
 તરફથી પૈડ ૧૫૧, શ્રી. નારજીભાઈએ મેસરો જોન. શ્રી
 પટેલ કુ. વલી પા ૧૦૧, શ્રી નારજીભાઈ માધવભાઈએ પા.
 ૧૦૫, શ્રી. મેસરભાઈએ શ્રી. કાલા મેવોડ વલી પા
 ૧૦૫, શ્રી કાલાભાઈ નારજીએ પોતા તરફથી પૈડ
 ૧૧, શ્રી મેવોડજી મોક્ષાધકાધજી, મેસરો પ્રામજી બહુ-
 ભાઈ કુ. તરફથી પા. ૭૬, વિમેરે જુદા જુદા મદરથો તરફથી
 પોતપોતાની રકમો બ્લોકે થઈ હતી જનને સત્તામાજી લમલમ
 પૈડ ૧,૩૦૦ અરાર્થ મળા હતા, અને હોલ નાંધવા
 માઠજી ખર્ચવા કારેલા પૈડ આર કબજીની રકમ પુરી કરવા
 પાર્ટીદાર રૂંદને જુદા જુદા મોબનરાજોએ વિનંતી કરી હતી

ધી રૂઢીચાલક ક્ષીરુ સેવા સમાજ—મજબૂર મંત્રીઓ
 સ્થાપના વા. ૨૧-૧૧-૧૯૭૨ ને દિવસે થયેલી. જે વખતે
 નીચેના સદસ્યોએ કાર્યવાહક વરિષ્ઠ સુલભ મા આગળ
 કહી :—

પ્રમુખ: રા. નાથુભાઈ મહેન્ટી નાયક મંત્રી: રા. બાબુભાઈ કાનજીભાઈ પટેલ, બાબુભાઈ: રા. શાહુભાઈ વરસુ પટેલ,

બોલીયા. ખજાનગી : રા. ઔદ્યોગિકતા મંત્રાલય પરબ. સંસ્થાની
 સભા દર ચઢાડીએ ખજાને અને મુખ્યત્વે હરિને બાધીક
 વિવેચન બાવ છે રૂઢીચોટના રૂઢે હોદ્દાએ મજાજ રજપૂતક
 બાજીક વ્યાખ્યાનમાં બાબ લે છે.

આ જાહેરનામા બાબત 'રડીપોટ' લોક મેગેઝિન દ્વારા
જરૂરના વચવાળ છે, સ્થાપના બધી સારથી તે અગત્ય સુધી
માં નીચેના વિષયો પર વિચેતન થવું હતું

(१) राजपुत्रताम, (२) भगवद्गीता, (३) श्रीराम चरित
 मल, श्रीकृष्ण भक्त (प्राकृतिक-गीत आरतक-गीत) (४) विद्या,
 (५) भक्ति.

આ સંસ્થાના જાણીતા સભ્ય રા. કાનજીભાઈ કાળાભાઈ
સ્વરૂપ જવા દેવાથી તેમને તા. ૧-૩-૭૬ ને દિવસે
પૂજ્યપાત્રશ્રી સત્ગર કર્જમાં જાગૃતી હતી રા. કાનજીભાઈએ
સંસ્થાને ઐક્ય મીની બેઠક બાધી હતી અને કાબર રહેલા
અગત્યો રા. કાનજીભાઈએ મહર મહાજ ધમ્મકી હતી.
રા. કાનજીભાઈએ સંસ્થાની દિનપત્રિકા પ્રમલી માણી રાખવાને
અર્થે વિનંતી કરી હતી અને પોતાના કરેલા સત્ગર માટે
આ સંસ્થાને જાણાર માન્યો હતો.

મીઠુન પ્રામજી દેશાઈ રસોઈ અત્યા હોવાથી તા. ૯-૩-૬૩ ને
 રુઝવારે તેમનો સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો. રા. વાઘુ-
 ભાઈએ મીઠુન પ્રામજીભાઈએ દર્શિતગ્રામમાં હોદ્દાઓની પ્રતિ
 બદલેલી કરવા વિશે કુલ વિચારના અવકાશ હતું. પ્રમુખશ્રીએ
 સંસ્થા તરફથી રા. પ્રામજીભાઈને દારદોરા અર્પણ કર્યો હતા,
 અને જામી મીની બેટ આપી હતી, અને સર્વ સભ્યોએ
 એઓની સાથે સહજ મુલાકાત હતી. શ્રી પ્રામજી દેશાઈએ
 ધરતા હાથેમાં આવ્યાર માન્યો હતો.

“‘બહાઇટ ઇશ્વર’ થર ‘કેપ દાઉઝ’” — ‘કેપ દાઉઝ’ દોઢને માટે રાખાઈય સુધારા સુચવનારી ‘બહાઇટ પેપર’ થર દીકા કરવાં તેને અંતોષવાર કાર્યો કે બને બચાવો કે કે.” બંધારણને અમલમાં મુકવાનો બાધાર બન્ને પક્ષોની યુક્તિઓ, થર રહેશે. કેદમાં પડેલા મહામત્તાવાદી નેતાઓ તેને કાલ દુરત પક્ષકં કરે એવો એકાંકો સંભવ છે. મધ્ય દોઢી જીતા-કાંચ તેને કાલ દુરત અંતર વખોડી કાઢશે. થરંત ઉચ્ચ-વાદીઓ બન્ને બાબુઓ છે. ખોટનમાં ભોડે’ ભોખડ બને અર્થોક્ષેના પક્ષ છે કે જે મહામત્તા દોઢને માટે રાખાઈય સુધારાની જેટલી ઉતાવળ કરે કે તેટલાજ તે દોઢને બાધવા બેખબરદશા બણે છે. એ બન્ને ઉચ્ચવાદીઓની વચ્ચે મલશુત દોઢી તેમજ ખાદીશ મત રહેશે છે કે જે હિંદુસ્તાનને જેમ બને તેમ બચાવી પોતાના પક્ષપર ઉભેલું એકા ધ્રુવ છે બા કરખાસ્તો એ દિકાએ એકાક પ્રથમી કરનારા છે બને બાકા રાખવામાં બાવ છે કે તેની સામેના ત્રિશયને તેની તરફેણના ભાકમતને બાર કચડી નાખશે. હિંદુસ્તાનને અંપુર્ણ સ્વતંત્રતાને માટે બામળ બધવા દેરા સિવાય બીજો એકે રસ્તો ખોટનને માટે દુવે રહ્યો નથા.”

હોદ્દી સવાસપર સી. વેન—મી વેન ને કમીશનર
જોડા પ્રમોશન એન્ડ એક્ઝાઇટીવ એક્ઝેસીવી ઇન્ડિવિડ્યુઅલ હાથલ
લયા છે તેમજે "એમ આર્ચસ" ના પ્રતિનિધિને મુલાકાત આપતાં
હોદ્દી સવાસ વેપર ચેતના વિચારો હાજરમાં હતા. તેમજે
અધ્યક્ષ કે: "હું બાઈ જુ કે તેનો નિઃસાર તેની મેજેસ્ટી
આવી જશે. હોદ્દીએને મોડા પહેલા આપણે સુનિયમની
રક્ષામાં વચ્ચેના એક સામ તરીકે મજબૂત પડશે. નાટકમાં
૧૮૯૦ થી બીરબીટમાં આવેલા હોદ્દીએની અંખમાં આવે

[illegible]

સાચા પેઢીનો રાજા બન્યા બિરવા નીચા પેઢીનો ભાઈ બાઈ,
 ૧૧૮૭નો ભાને ૧૮૮૭નો ભાઈ નીચેથી ચાલે ભાને ટોળ-ટાં
 એ સોશીયલિસ્ટની વાર્તા કાળકાળે બિરવામાં જાણી શકો છો,
 છાં ફાંકે ભાને જો, જો, ભાને ટોળકરે એ સોશીયલિસ્ટને પારી જોવા
 અવાજ પર ખાતે ખાતે મુકો કાળો ભાને, ભેડા કે પુરે નીચકાળે
 સખાઈને, સાચા ભાઈ, કાળકાળે જામે જો, જોવા બાળા એક
 દાંડકાં, કાળો

[illegible][illegible][illegible][illegible]

વડોદરાની આ મહાદેવજીના પાંચાદશ-અમીની
 મહાદેવજીના પાંચર ગણે વડોદરામાં જન્મેલા પાંચર દેવોના
 પ્રભાવે જન્મેલા પાંચર રૂપો છે. જન્મેલા પાંચર
 તેની આમે વડોદરાના માનના પાંચર કરવાની મોટી અગત્ય
 આવી રહી છે. હર દિવસે વડોદરાના માનના પાંચર
 પાંચરના પાંચર છે. વડોદરાની સર્વે મહાદેવ પ્રદાર કરે
 તે તેના દેવોના પ્રદાર પ્રદારના પાંચરના પાંચરના
 પાંચરના પાંચર મહાદેવના પાંચરના પાંચરના પાંચરના
 પાંચરના પાંચરના પાંચરના પાંચરના પાંચરના પાંચરના

दासबाल डॉ. सेवा सभा

वाणिज्य सभा जर्न सुटिथी

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

પાલિકાના સેવામયી પાલીકાના કામ-ખાતરના કામોને લઈને તેના
મુખે જણાવનાર મહેશ્વરી કચેરા, કચેરામાં જણાવનાર જણાવનાર
વિજયભાઈ ભાઈ કચેરા.

[illegible]

નથી; એમાં માત્ર કમોરોડોના જ અભાવ સુમતારો છે.
 "સ્વધીરો પોતે જે પ્રદર્શિતે છેડી દેવા તેને સર્વોચ્ચ દોષરૂપ સમજાવી, અને પોતે જેને અલુભરનો દોષ તેને સર્વોચ્ચ બેદર અને પુર્વ સમજાવી, એવો ધક્કાબર મનુષ્યોનો સ્વભાવ દોષ છે. દરમિયાનથી, નિષ્પક્ષ રીતે વિચાર કરવાની કક્ષિત વિચાર પુરોષોમાં જ દોષ છે, અને તેથી શીખાંતરો કમોરોડોના મદિમા માથે છે અને સર્વોચ્ચ જ્ઞાન અથવા અકર્મોના મદિમા માથે છે, એવું પરિણામ આપ્યું છે. પણ આવી અપુરો દ્રષ્ટિમાં અજ્ઞાન વસે છે, અને અજ્ઞાન એજ નંદનનું ઘરજ દોષવાથી, એ અકર્મ મજાતું દોષ તોયે કમોરોડો જેવુંજ નંદન-ઘરજ થાય છે.

"આથી, યુદ્ધોજ્ઞ: વાદે બે કબ્દોની જગમાં ક્રોધવાદ ન જરૂર દોષ તો તું કરે-અકર્મ વગેરે કબ્દોના આકરજના નિવરોથી કરેલા અર્થો જુદી જા. અને કું રહું છું તે યુજ્ય તે અર્થો સમજાવે.

"નાભમિત! સંભારીઓનાં, શીખાંતરોનાં, મકલબનોનાં, રોગીઓ કે રાત્રીઓનાં જે જે કર્મો વિચારી શુદ્ધિ કરનારાં દોષ, ભોક્તૃ કલ્યાણ કરનારાં દોષ, પ્રભુત્વ ધારણ અને પોષણ કરનારાં દોષ, ધર્મ અને સત્યનું સ્થાપન કરનારાં અને અધર્મ અને અસત્યને ત્યાગ કરનારાં દોષ, જેવાં કર્મોના પ્રચાર માટે ખાસ જેવાને વારંવાર અવતાર ભેવાની ઇચ્છા થય એવાં દોષ, તેને તું કર્મ જાણ.

"વજી, સખા! જે કર્મો રામ-દેવથીજ બનારાં, કમનાઓથી ભરેલાં, ભોક્તૃ અલ્પવાળાં કરનારાં, પ્રભુને પીઠ ઉપજાવનારાં, અધર્મ અને અસત્યને પોષનારાં, જેના વિનાશ માટે અને અવતાર ભેવાની ઇચ્છા થાય એવાં દોષ, તેને તું વિકર્મ એમ જાણ.

કહે અકર્મ એટલે શું તે કું વને સમજાવું.

"ધનંજય! કર્મ તેમજ અકર્મ કબ્દો આરા તેમજ કલકા અર્થમાં વપરાય છે. વિકર્મો ન કરવા એ આરા અર્થમાં અકર્મ છે, પણ કલકા અર્થમાં કર્મ (કરમ) છે, કારણ કે નિષ્ક્રિયતામાં જાન રહેલું છે, અને વિકર્મ અજ્ઞાનનું પરિણામ છે. પણ જે ઉપર કલકા તેવા કર્મ ન કરવા એ કલકા અર્થમાં અકર્મ (અકર્મમાં વપરાતો અકર્મ) છે, કારણ કે એથી નિષ્ક્રિયતાથી અજ્ઞાનજ રહેલું છે.

વજી, અજુન, જે સૂચવ્યાં તેવાં કર્મોએ આસક્તિપુરક જુદિથી અને વૈરાગ્યપૂર્વક જુદિથી થાય અને અન્યાસક્તિથી, વૈરાગ્યપૂર્વક (એટલે પુરજાતા અને સમતાથી), થાયોં અને ભોક્તૃ પક્ષ થાય. જે એ રીતે પોષણજુદિથી જવાં કર્મો આપરે તે જ્ઞાનથી વર્તતા દોષવાથી, એ સાવા અર્થમાં અકર્મ છે. પણ જે તેને અસક્તિપુર્વક અને વૈરાગ્ય જુદિથી કરે છે તે એને નંદનઘરજ થતાં દોષવાથી કલકા અર્થમાં કર્મરૂપ થાય છે." ૧૬-૧૭

એટલે ૧૮ થી . ૩

"આમ, મહાપાદો! જે પુરૂષ કર્મ અને અકર્મને નરાખર જાણે છે, તે વૈરાગ્ય પુરૂષ ભવેલાં સત્ત્વોમાં નંદન એવો નથી, માટે તેને અકર્મ જાણે છે, અને માત્ર નિષ્ક્રિયામાં અજ્ઞાન દોષવાથી તેને નંદનઘરજ કર્મો સમજે છે. આજ કલકા પુરૂષને કેમ વર્તવું તે સમજાવવું પડતું નથી એ વિકર્મ ન દોષ એવા સર્વે કર્મોના વૈરાગ્યપૂર્વક કરનારો થાય છે. ૧૮

"અજુન! જે માણસનાં આચરણો સકામ સંકલ્પથી રહિત છે, જેણે કર્મોના કુત્રોમાં પોતાનો કશો દુરથીયે ભાગ કે મમત્વ રાખ્યાં નથી, જેને કર્મમાં જોવાની ઉત્તતિ અર્થેયે કશું પ્રયોજન

રહ્યું નથી, જે આર નિરાકાર રિષ્ટિમાં મુકન અને સ્વર્ગનંદનો વર્તનારો છે, તે જુદી જુદી પ્રદર્શિતોમાં સારી પેઠે મજાગુજ દોષા છતાં, એણે મેલવાનાં જાનરૂપી અસિધી બે કર્મોના જન્મ-મરણ ઉપજાવનારાં અકરને જાણી મુક્યા છે. આથી, એને કલકા કર્મો ભોમવવાનાં ન રહેલાં દોષવાથી એ સ્થુજ રીતે મધુ કરતાં જતાં કશું કરતો નથી, એમ કહી કલકા ૧૬-૨૦

"જે તુજા વિનાનો, સંવધથી વક કરેલા નિત્યવરો, અને મમત્વથી કેમ પણ જાતને સંભલ ન કરનારો દોષવાથી, એ સ્થુજ દ્રષ્ટિને જે આચરણો કરે છે, તેથી એને કલકા દોષ જાનતો નથી ૨૧

"જે કણે જે કુખ-કુખ લાભકાનિ આવી પડે તેને એ કાલિધી સહન કરે છે, રામ-દેવથી પડે છે, સિદ્ધિથી પુજાતો નથી, અને અસિદ્ધિથી નિવાક થતો નથી, ગ્રાધ પદાર્થને આસક્તિથી વળગતો નથી, સ્વર્ણ, અને રાત્રદ્રષ્ટિથી વિચાર કરનારો છે, અને તેથી એ જે કલકા કરે છે તે વરાની જાવનાથીજ કરે છે. આથી, જેમ વરામાં નાખેલી આકૃતિ મળે અથ રે, તેમ એનાં કર્મો મળીજ અથ છે, અને એને નંદન કરતાં નથી" ૨૨-૨૩ (અધુરું.)

આખાર

શ્રી. શીખાભાઈ કલ્યાણી મારનારને પોતાનું ૨૧ મહિનાનું બાળક શુભરૂપી અવાથી થયેલા અપર આધારમાં તેમની ઉવર ખાસ કરી દાસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ અને પ્રજાપતિ એસોસીએશન વરૂંથી તેમજ અન્ય શીખો તરફથી દિલસોજી ન સંદેહા મેલવામાં આવ્યા હતા તેઓ સર્વેના થી શીખાભાઈ અંતઃકરણથી આભાર માને છે.

મારી મહેરબાન તા ૨૪-૩-૧૯૩૩ ના અચાર માં જાળપીતો અન્ય આથી ૨૧ વરસની ઉમરે આ શાની ફુનીયાને વજી અમલ નથીજ થવાનું સંજોગે એવા દિલસોજીભરેલા સમયમાં શીખમંડળ તેમજ હુડામીઓ વરૂંથી વાર, કામજા અને ટેલીફોન માધ્યમ દિલસોજીના સંદેહા મેલવામાં છે તેમજ જે જે મામલોએ દુરદુરથી જાણી દિલસોજી દર્શાવી છે તે મદદ નામ સર્વેના આ વચકારા અનંતકરણથી આભાર થાનું છું.

ભેલથી. (કામવાલ)

મકમલ કાજી હાલપજી મેલા.

બહિર અખર

શ્રી. ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ

રામનવમી મહોત્સવ

તા. ૪-૪-૩૩ ને મંગળવારે સાંજે ૭ વાગે પાટી-દાર હોલમાં શ્રી રામનવમી મહોત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો, ત્યારે શ્રી રામચંદ્રજીના પવિત્ર છવન વિષે અસરકારક વિભેચનો કરવામાં આવ્યો, હીંદુઓના આ પવિત્ર દિવસે દરેક હીંદુ શ્રી અને પુરૂષને વખતસર પધારણા વિનંતી છે.

શ્રીઓ માટે ખાસ ઇલાવરી બેઠો રાખવામાં આવ્યો.

હીંદુભાઈ બી પારેખ,
 ચૂનીભાઈ વલ્લભભાઈ પટેલ,
 ભેડીબા મંત્રીઓ.

Indian Opinion

No. 14—Vol. XXXI

Friday, April 7th, 1933

Registered as the G. P. O. 443 Newspaper
PRICE FIVE CENTS.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેન્ટીયા"

એપ્રિલ તા. ૧૭ થીએ મુંબઈ જવા ઉપરશે.

ડીકીરના બાવો—બોફોર્ડી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પૌંડ ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૧.

વેસ્ટીન્ડિયન શિપના કાગીના ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટર અનેનરુ કરનામુ કરવું અને જ્યાંય નહોતો નાના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને કાગીના સીમા પોર્ટર ઉપર પરોક્ષતા કરવા લખાવવું. તે તે તેના અધિકારન કરી આપશે. બા. બાન્ડના કાગીનાની નવી મોટા મધ્યીન સારી સમગ્રવાળી અને ગ્રામ આલની સાથે અને પ્રસ આપેલા સારૂ માત્ર થઈ છે. મુખ્યના—કલાર્કના પોતાના મોટા કાગીના કલાર્કને ૧૧ વાગ્યા બાદ કરદમમાં પરોક્ષતા કરવાં.

દરેક કોઈ વેસ્ટીન્ડિયન પોતાની ગાઈ બધાથી જોડીસમથી મેલી અને નહાર મામલાના કાગીનાને બધારી માં પચવનદાર કરવાથી થઈ થઈ થઈ. સ્ટીમરને લગતું દરેક કામકામ બધારી ભત્રી રેપરેમ નીચે થાય છે.

SHAIKH HIMED & SONS,

300 Pine Street,

Tel. Add. "Karamat," Durban.

મુસલમાની વીરો પાઉંડ ૩-૧-૧

સ્પેશીયલ વીરો પા. ૭ ૧૪-૦.

હીંદુ વીરો પાઉંડ ૨-૧૪-૦,

સ્પેશીયલ વીરો રબલ.

વધુ મુલાકા માટે બધો મા મળો—હિંદી રેલ્વેના એજન્ટ રોમ હીમેડ એન્ડ સન્સ, ૩/૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, દરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising in The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa
RATES AND SPECIMEN COPIES on application, Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union of
SOUTH AFRICA.

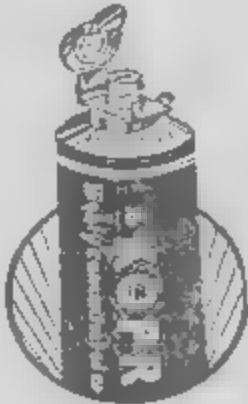
"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,
Rampart Row, Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

**LOOK
CLOSELY
AT THIS LABEL.**

be aware when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be sure you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

**આ લેબલ ધરાવતર
ધ્યાનપૂર્વક જોશો**

કારણ કે જ્યારે તમે કીન-સેન્ડે
ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને
જાઓ ત્યારે તમે ખાતરી કરી
શો કે તમને એક જ તેજ
માલ મળે છે જીનને ઓક્સ-
ફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને
ડામ પડતા નથી અને વાપરવા
માં તે સસ્તો પડે છે.

**કીન ને
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીન ને ઓક્સફર્ડ બ્લુ સ્ટોક
માં રાખવો અને તેજ બ્લુ
વાપરવા બહામણ કરવી એ
ફાયદાકારક છે એવું કારણ એ
છે કે કીન ને ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે
તમારા માલિકોને વેચ્યો તો તેઓ
સેલે સતેષ થશે અને ફરીથી
બ્લુ તેજ ખરીદવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. sup-
plied and railed to any part of the Union
and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing
and personal care is given to every order.

ફોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચઢાવનાર

નામકનાં નંબર એકના બનાના, પાંચનાપલ
વિગેરે બીજે ઓરડર મળેથી તરત ચઢાવવામાં
આવશે.

ફરેક ઓરડર ઉપર ખતી રખડેખ રાખી સારો
માલ, સારી પેકિંગ કરી ઠીકસત આવથી મોકલવા
માં આવશે.

કેપ ઝાવીન્ક, ડાંકવાલ, ફીફોટ, ફેડેસીઆ
નીગેરે ફરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

સંખો : રવજી ભુલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ડાંક રહીક,
ડરબન, નાટાલ.

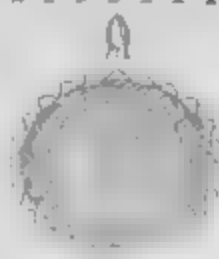

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદો
મળેલા

સરદાર ફલ્ચુટ સરદાર ફોન

ફલ્ચુટ સરદાર ફોન
સરદાર ફોન
માર્કેટમાં બનાવવામાં
આવે છે. રજુ વિગત
માટે કોઈ આનાનો
સ્થાપ માફકી કેલેન્ડર
મંગાવી આવો કરો.

ચેતસીંગ ગુરુપક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દેવ ગોશીલ અને મરખાનું-ગોલવાડી પ મી ગલીના નાક, રવર સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બાબત મોશી - - - મોશી ૪૪૪ ૪૮ મોશી ૪૪૪ ૪૯, મુંબઈ ૨.

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારે જગમોસદ

અમટ મોશન

ફરજ, ખસ, ખુલ્લી, ખરજીવું વિશે: અમટીના દર્દી ઉપર અકસીર દવા છે.
કપડા ઉપર કાચ પડતા નથી. વજા કોલ્ડીબીસનોમાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
કો. આ. ર ના છે આના, પોરેજ પેકીંગ સાજું લુદો. બાબરદાર મેજન્ટો કોલેક્શન છે.

અમટ કંપની, કાલમોશી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર
કીટી, ઉપાઈ, માફક, વંદા, માખી,
સબળા જાતુઓને

નાબુદ કરે છે.

આકીમ બનાવટ. કલેવ દીનામાં વેચાય છે.

Box 247 & 248 Tel. "Khairi."
HOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મોશન ૨૪૪ નં. ૪૪૪ ૨લીમાઈ મેજન્ટો "અવો"
હુસેન હરમાધલ (સરદારવલ વાલા)
મોશી ૪૪૪ ૪૪૪ ૪૪૪ ૪૪૪
મોશી, પો. મ. બાર્કાકા, ૬૦

(આમા પાતળી ચણ)		
બારેલી કીચરત	૧	૦
ભાલ ટાપી	૧	૦
અમૃતસર આદિયા	૧	૦
સુકાઈ હોલ	૧	૦
પચાર રૂબ પછી	૨	૬
મીઠી વિચાર દોહન	૧	૬
ભલની શોધમાં	૨	૬
મીઠી કુચ આજખમ	૨	૬
વાગુની કુચ	૧	૬
પરેલી કાપક ઠા દરિયા	૨	૬
મમવાન મહાગીરી કાપકો	૨	૬
ધર્મ સંરક્ષણ	૧	૦
વીરમનાની વાલો	૨	૬
કિરેલી વાલો	૨	૬
કપાઈલ	૨	૬
આ અને પુરુષ	૨	૦
ગ્રીમો દેવ	૨	૬
નવો અવદાર	૪	૦

આમા સાલ્ય માળા

નીચેના પુસ્તકો માળા માટે પચા લખાયા છે તેના અગ્રણી મોટા છે આમા અને અમાજ પચા સરગ દેવ આગળાને વસિનનો શાખ અને રમ પકા કરે એવા આ પુસ્તકો છે.

Manager,

Indian Opinion,
Phoenix, Natal

નવ ગુમનાં રમકડાં—સેટ પહેલી

	છા	પે.
ટાપકાપની ચણ પાતી	૧૧	
અમૃત	૧	૦
વિરમનાની પાંજી	૧	૦
સુરખરાલ	૧	૨
નીલમ	૧	૦
લીલમ અને પુષ્પાંધર	૬	
આગાચકાર (૧)	૧	૬
અમ અગરમ	૧	૦
વાધોન વન	૬	
અમૃત દાર	૬	
અમૃત પુરી	૬	
સોના કુમારી	૬	
તોફાની કીપુકો	૧	૦
કચ્છાંધર	૬	
પુષ્પાંધર	૬	
આગાચકાર (૨)	૧	૦
મોલીના કાજી	૧૦	
એક હોતો કુલશે	૬	
કેરીના કાજી	૬	
નવનીલ	૬	
મેલ અનુષ	૬	
અમાઈ	૫	

દ.લી મમ મમ માલો	
માલ માલ	૮
મોલમાની અનુમા	૬
મોલમાની સબ	૫
રમકડાની કુકાન	૫
અમૃત અમૃત	૫
મકાનો મરનાનો	૬
અમાજી વિરમના	૧ ૦
૩૦ પુસ્તકોના આમા સેટની કીમત	૧૮ ૬
નવ ગુમનાં રમકડાં—સેટ બીજી	
અમૃત અમૃત	૫
અમાકાની આપની	૫
આટી બોટી વાલો	૬
સીપાઈ કાકા	૧૦
અમૃત	૧ ૬
પાલસા કાકા	૧૧
અમૃત	
હીનિરતમ	૬
રિલિ રિલિ	૬
આરમીવાળા	
અમૃતની વાલો	૮
મોલમાની મોલ	૮
રમકડાની પેટી	૬
પુસ્તકાલય	૧

૧૬ પુસ્તકોના આમા સેટની કીમત રૂ. ૮ ૬

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

વાર્ષિક અનરલ મીટિંગ

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની મુલાકાતી મુલકી વાર્ષિક અનરલ મીટિંગ ૨૨મનામાં ૬વીન કટીટ પર આવેલા પાદસી ફરતમણ હોલમાં તા. ૨૬ એપ્રિલ ૧૯૩૩ ના રોજ સાંજે સાડા વણ વાગે મળશે.

કાર્યક્રમ: (૧) અમલદારોની ચુંટણી, (૨) વધારાના હિસાબની રજુઆત (૩) પરચુરજ.

એ. આર. કાણ,

ગી. આર. પથર,

એ. આર. સેક્રટરીએ.

ધી ટ્રાસવાલ પ્રબંધાત એસોસિએશન

વાર્ષિક અમેલન

ઉપરોક્ત અમેલન તા. ૧-૪-૧૯૩૩ ને ૫૧ રૂબના બોર્ડ ભાડ (૨-૦૦) અહી વાગે ૫૨ બી રૂબ, -પુરુષન બોહાનીઅગર્મી બી. એલ બીઆના કારખાનામાં અમૃત મા આવશે તે પ્રસંગે ટ્રાસવાલ નેમલ અન અગળા રૂબ પ્રબંધાતને વેળાસર પધારવા વિનંતી છે

કાર્યક્રમ:—

૧. એસોસિએશનના વાર્ષિક હિસાબની રજુઆત

૨. કમીટી મેમ્બરો અન કાર્યકારક અમલદારોના ચુટણી

૩. પરચુરજ

આવન નાના મીઠા.

ટ્રાસવાલ પ્રબંધાત એસોસિએશન વડા.

અમારે ત્યાં મળતાં નવાં પુસ્તકો

મુજરાતી સાહિત્ય ભંડાર

તીરેતાં પુસ્તકો આ ઝેરીસેથી મળી શકશે. અમારા તારાઓએ ઝેરીસે ભર્યે તાજા મોઢી આપવા મહેરમાની રૂપી વી. ખી. એપરફેરેને બીજકૂલ દયાન આ દવામાં આપશે નહિ.

રતનાર	આમ ૧ ભો
"	" ૨ ભો
"	" ૩ ભો
"	" ૪ ભો
"	" ૫ ભો
સોરઠી	પદારવટીયા આ. ૧
"	" આ. ૨
"	" આ. ૩

એગીતામ પદારવટીયા

સોરઠી સતો વા. ૧ ભો

કુકાપટી

સોરઠી મીન કલાએ

રઠીયળી રત આમ ૧ ભો

" " આમ ૨ ભો

ચુદરી

દાજરડા

આ. ૧ ગીતો

એગીતામું કલા

સમગ્ર આપરફેરે

દેસીનો તારવટાર

સેનીત આ. ૧ મમલુમ

મીસરનો મુકિતસંભામ

નંદાધારી

નરવીર અહાનંદ

કિરણ

સાક્ષાત

રાજરક્તની જુલાયળ

કુરમાતીની કલાએ

જુજાલો દીપક આમ ૧ ભો

" " " ૨ ભો

વેણીના ધૂમ

દીક્ષિત

આ. ૧ ભો

આજ્ઞા

મીતાના આમ આમ ૧ ભો

" " આમ ૨ ભો

જુજાળા પદારવટી

આપણા વિચારમાં

મનમાં કહ

વર્તમાન પદારવટીયા

સંસ્કૃત

અર્થ

સીરીય

કલ્પના

સી. પે.

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

૨ ૬

કર્મિત કામ	૨ ૬
તખ્તના જામ ૧ ભો	૩ ૬
" " ૨ ભો	૩ ૬
" " ૩ ભો	૩ ૬
અપરજીવ	૨ ૬
પદારવટ	૧ ૬
આરત પુણ્ય પ્રવાસ આજ્ઞામ	૨ ૬
મોળમેટમાં માધિય	૧ ૬
રસરાજ્યના ગીતો	૧ ૬
પીરગના અને બીજા વાનો	૧ ૬
દેશ દેશની વીર કલાએ	૧ ૧૦
પાપા પમલી	૧ ૬
બીસેરી પદાર	૨ ૬
દેશ દેશની અપરજીવ વાનો	૧ ૧૦
આજરી ફેશો	૨ ૬
કોરુસાનનો નાથ	૧ ૬
ધારાસીનું કુલ	૧ ૬
અંગાળા ભેદાલ	૧ ૬
બેકુતનો કિસરી	૧ ૬
કુલ કિલા	૨ ૬
પરજીવતા	૨ ૬
રિજરજન	૧ ૬
આકાશના પુખ્તો	૩ ૬
પુખ્તરણી	૨ ૬
આજ્ઞાવિદ્યા	૨ ૬
પમોરસના પરજીવ	૨ ૬
કિસરી કલા	૨ ૬
આપણા દેશનો કલિકાલ	૧ ૬
ઇન્સાન મીરાદુઆ	૧ ૬
મણા પ્રવેશ	૨ ૬
મોળાંક મુજરાતી કીશનની ન્દાની	૫ ૬
વેષ્યા	૧ ૬
આનંદ મહ	૩ ૬
દેવી મોહરાણી	૩ ૬
વિનોદ વિદાર	૫ ૬
કા. ૫ વિદાર	૬ ૬
વાનાં વિકાર	૫ ૬
સર્પ પુ' આમ ૧ ભો	૩ ૬
" " ૨ ભો	૩ ૬
દેના કાલી	૩ ૬
મરત કીસની મરતી	૪ ૬
મરત કીસનો કારણ વિચાર	૫ ૬
મુકત દારણ	૫ ૬
મન્ય પરિચય આ. ૧ ૧ ભો	૩ ૬
" " ૨ ભો	૩ ૬
સોલાર્ક મરણ મેસો	૨ ૬
અનાસાકલમેસ	૬
અંગમપ્રમાત	૬
સિંગીક મુજરાતી કીશનની મોલી	૫. ૧ ૦ ૦
મુજરાતી કહેવત સંમલ	૮ ૬
વીર કમલઆઈ	૧ ૬
મોળાંકના વાનો	૧ ૬
મરીમની કાલ	૧ ૬

(સામા પાનામાં અમુ)

THE NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 666,
Capetown

Established A. D. 1869

T'nal Add:
P. O. Box, 1302,
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Karl Street,

JOHANNESBURG.

**નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ**

ન્હાનામાં ન્હાતું પ્રામાણ્ય અને મોટામાં મોટું બોનસ

આપનારી પ્રાસઠ વર્ષની જુની ત્રીમા કંપની.

અંગ્રેજીના વીમા ઉત્તરાવવાથી રા રા ફાયદા મેવ છે તે બજારુ હોય તે અને કઈ કંપનીમાં
ઉત્તરાવવાથી વફામાં વફ ફાયદા અને સહન ગોઠાવ્યાં ગોઠા પ્રામાણ્ય બંદરવાથી
મળે તે બજારુ હોય તે મળે:—

મુળજી જી. પટેલ.

લિહાઓના બોઝનેસના ચાક એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮.

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

એક્ઝાનીસબર્ગ,

Friday, April 2th, 1953

NOTES AND NEWS

DISCOVERY regret will be felt throughout the Indian world as well as the sporting world at the unexpected news of the death of a champion cricketer, Sir Ranjitsinghji Vibhaji Maharaja Jangraheb of Nawanshahr which took place at Jaunagar last Sunday morning. India proud to have produced a world famous cricketer as "Ranji" was England was so charmed with his unparelleled success in cricket that she adopted him as her own batsman. He played with and among Europeans the latter forgetting entirely that he was after all an Indian. According to the laws of the Union of South Africa, however, "Ranji" the cricketer of the Maharajah of Nawanshahr was claimed among the unclassified.

The news of his death came as a shock particularly after being 'in the news' in the earlier part of last week when as Chancellor of the Chamber of Princes, the Jamsahab made a personal expression of views on the White Paper's proposals for a Federal Government in India and was uncountingly rebuffed by the Viceroy. Keshavnar Dargishinghi the nephew of the Jamsahab, it is reported, will be his successor. The Jamsahab was born on September 10, 1872 and died on April 2, 1933.

INDIANS in South Africa will be grieved to learn that the Countess of Cromer died at her home in Marlborough Place, London, on March 4. The Countess was the mother of the Hon. Evelyn Baring who was secretary to Sir E. V. Baring during his term as Agent of the Government of India. The Countess of Cromer spent much of her time in South Africa while her son was in service and passed almost every public function with her presence. Soon after the Hon. E. Baring left for India the Countess sailed for England where she has stayed ever since. The community's deepest sympathy will go out to the Hon. E. Baring in his great and irreparable loss.

Mr. Cassim Adam, a well-known merchant in Pretoria has informed the Pretoria Hospital Board of his willingness to increase his promised contribution of £1,000 towards the building of a ward for Indians to £1,250, provided the authorities contributed a similar sum. The Board agreed to make application to the Provincial Administration for a similar contribution. Mr. Cassim is to be congratulated for his very generous offer. There is a charge against the wealthy section of our community that they are doing mighty little for their poorer brethren. The charge, we are sorry to say, is not wholly unjustifiable. The splendid gesture made by Mr. Cassim Adam should be emulated by all the well-to-do in our community. Acts such as these will not only be a source of great help in the advancement of our people in this country but will greatly enhance the prestige of the community in the eyes of the European public. We sincerely hope the Provincial Administration will be generous enough to grant the Board's application and thus encourage Indians in their use of self-help.

Mr. S. H. Mohl, secretary of the Indo-European Council of Johannesburg had a little excursion the other night when he tried to visit the Mecca Theatre during the howling of "Hon of Ind". He went and lost for a while all the lady at the window was about to leave him. He had his companion put her in doubt and she judged him his nationality. Who and was informed that I was an Indian who refused to leave him a secret. The next day Mr. Mohl interviewed the man expressed his regret at what had happened. He said that he should not have given him the address of the Indian to whom he had been sent. He said that he had no further what the character of the person may be as far as he is of Europe or descent he may be admitted that if he is of Indian descent he may not have the usual norm of character or courage will not be in his nature. It is this fault to Indians and also that we resent and we do not think any right thinking European can blame us for this. No.

IN sentencing an attorney, William Brewster, Judge Wetmore is in accord with his habit for the past several years, in that the Judge pronounced the sentence that he was reported to have said, "An attorney that is not one of the court, one who has not it with him, is not one by the court as being a member of the profession." The daily trial judge, in his opinion, is not a member of the trial judiciary, and the trial judge who pronounces sentence he would make a recommendation. Law Society that lawyers be appointed in the certificate the books of all attorneys in order to certify that trial money to the proper account and to obtain the use of those of the nature occurring in the future.

An appeal for ten' 'ing made by Mr. John Russell on behalf of the Northern Transvaal Indian Association who at present comprise three important tribes of vital interest to the Indian community. One of these is in connection with differential treatment in Port Natal. The case was fought on behalf of the Transvaal Indians by the President of the Council of the Orange Free State and the result was a judgment in April 1906. This is the hundredth appeal case of Johannesburg. The judgment of the Supreme Court in that case appears elsewhere in this issue. The third case is against the refusal of Natal Governor Russell's application for a certificate for trading licence by the Volksraad Village Council. It is proposed to contest the validity of the General Order (Control) Ordinance of 1907. All these matters affect the Transvaal Indian as well as others. It is but fair that they should contribute towards their expenses. We feel, however, that we are going to be of much help for this year's court will be the highest step of the law whereas they are found defective. They can help us only as such measures were declared ultra vires of the power of

3. As a further preliminary before dealing with the individual cases of illegal occupation in the town of Springs and for the assistance of the Commission in coming to a decision regarding the position of the illegal occupants of land in the town of Springs, the Town Council attaches hereto a plan of the town of Springs, and submits generally the following facts:—

(a) Before the sitting of the Select Committee on Asiatism in the Transvaal, in 1930, the draft Bill which subsequently became Law with little or no modification as Act 35 of 1932 had been published and beyond a doubt had been thoroughly circulated and the contents and purport thereof were fully understood and appreciated by Asiatics and coloured people.

(b) In all cases of applications by Indians for certificates under the General Dealers' Control Ordinance for trade premises in the town of Springs after the publication of the draft Bill which later became Law as Act 35 of 1932, the Town Council of Springs warned the applicants of the contents of such draft Bill pointing out that if such Bill became Law so far as the Town Council was concerned it would have to be strictly construed, and the Town Council further issued with such certificate granted the following notification:—

"Should there be any alteration in the present law, the applicant is liable to have any application he may make for a renewal of this certificate refused."

(c) In all applications for certificates under the General Dealers' Control Ordinance received by the Town Council after the publication of the draft Bill which later became Law as Act 35 of 1932 all applicants, and more particularly the holders of trading licences on Erven Nos. 13 and 46, were asked if they were aware of the terms of the said Bill. In each instance the applicant admitted that he was and in one instance an applicant, certain Jacob Abraham who later withdrew his application, expressed himself as follows:—

Ge. Harrison: "Has Jacob Abraham ever heard of the proposed Asiatic Tenors Bill?"

Mr. Moodie (Attorney for applicant): "That is dead."

The Mayor put the question to the witness: "Yes, I know this."

Cr. Harrison: "Does he know what the Minister has promised to the Court. That he is going to introduce this and take it back?"

..... "I don't know that."

"Well he did say this....."

"Let him say it. We are not afraid. According to Company Law."

As the witness' reply was not altogether intelligible Cr. Brink phrased it for him as follows:—

"According to the constitution of Company Law he is not afraid of what the Minister said or may say."

And the applicant confirmed that this expressed his reply.

(d) As a general rule the Asiatic trader attracts to a large extent the native trade and he is unable to control his customers to the same extent as the white trader, which creates in most cases an undesirable congregation of natives around his shop to the annoyance and inconvenience of occupants of adjoining properties and users of the public thoroughfares.

(e) As a general rule the trading methods of the Asiatic are looked upon with suspicion, particularly in so far as the general belief is that he fails to comply with laws and ordinances governing his trade.

As an example, it is a general belief that the assistants of an Asiatic are underpaid and this creates an unfair trading advantage in competition with traders carrying out the terms of the Law. The Town Council exhibits the following extract from the evidence of an Indian, certain Sultanah Ismail Moodie, at the hearing of his application for a certificate on the 15th day of December, 1930:—

"The assistant of an Asiatic is underpaid and this creates an unfair trading advantage in competition with traders carrying out the terms of the Law."

"What is the lowest wage you have to pay?"

"The lowest wage is 10 shillings a month, but I would not say that."

"What is the wage you have to pay?"

"I don't know. I have to pay 10 shillings a month, but I would not say that. You know nothing about the law, you don't even know what you have to pay your assistant."

"I know business in Springs is very good."

The applicant stated his assistants could make their own arrangements as to board and lodging.

Mr. Harrison: "Will you please let them make their own arrangements?"

"What is the lowest wage you have to pay?"

"I don't know exactly."

The applicant, in regard to business in Springs said it had been stated that during the Springs Sale Week Springs would be the best place to be in.

"You don't know how much you have to pay?"

"Do you know what you are going to charge for board and lodging?"

The applicant stated he would not need to find out what expenses in Springs would be.

"What will he pay in (Seydlitz)?" "We gave him free. Five shillings about 26 or 28 a month and free food."

This ignorance of the Law seems unbelievable and read with reports of meetings of Indians in connection with Act 35 of 1932 at which "passive resistance" was suggested and threatened and approved, suggests a leaning towards lawlessness and renders the Asiatics a general rule an undesirable trader in the eyes of the law-abiding traders.

(f) It is generally recognized that the Asiatic by reason of restrictive legislation has developed a sense of resistance to the evasion of the Law. This restrictive legislation from time to time was without doubt occasioned through the wishes of the public.

(g) Springs is a growing town and with the opening of new mines it is progressing and developing rapidly. Certain believers in the future of the town have at considerable cost and expense erected modern premises in the recognised business centre of the town into which Asiatics have resorted, to the very great prejudice of such investors.

The encroachment of Asiatics invariably results in the depreciation of adjoining properties, and has done so in the instance of Springs to the loss and discomfort of owners of adjoining properties, who view this penetration with grave concern. European traders are deterred to set up business next door to an Asiatic trader with the result that such encroachment creates an oasis in the continuity of the building up of the business centre of the town. The Town Council submits hereunder a table showing the comparative depreciation of properties owing to the Asiatic invasion of the town of Springs:—

Valuation Of Springs Stands

No.	1929 Roll	1932 Roll
29	£2750	£3250
31	1500	1250
33	1000	750
35	700	500
37	650	500
1686	2575	1750
1684	1725	1225
1682	1225	1225
1690	875	750
1316	2750	4750
1318	2250	3000

draws the attention of the Honorable the Minister of the Interior and His Honor the Administrator to the hardship and loss which South Africa has suffered in the operation of this clause in the indentured system of Indians and requests the removal of this clause which is a violation of the Duguid-War Agreements.

The author is of the opinion that the Government of the Union should, at the earliest date, when it is possible, to which the Indian community is subjected to, to be discussed and taken into account.

Mr. Heaton Nicholls On The Indian Problem

Mr. G. H. von Nicholls, is a B.P. in Natal and a member of the South African Parliament. He was a member of the Committee of the Indian Problem, which is a body of the Government of the Union, and he has been a member of the Natal Legislative Council since 1924. He is a member of the Natal Legislative Council since 1924.

"It is a strange coincidence, upon the history system which is provided in the Duguid-War Agreements, that the Indian problem, which is a body of the Government of the Union, and he has been a member of the Natal Legislative Council since 1924. He is a member of the Natal Legislative Council since 1924.

"The possibility of such migration was considered by the Natal Legislative Council in January last year, at Cape Town, but the agreement reached at that time was completely rejected by the Natal Legislative Council. The Natal Legislative Council, which is a body of the Government of the Union, and he has been a member of the Natal Legislative Council since 1924. He is a member of the Natal Legislative Council since 1924.

"An Indian Colony," he said, "where Indian immigrants would have the same rights as the Europeans, and where the Indian community of South Africa would be a part of the Indian community of South Africa. The Natal Legislative Council, which is a body of the Government of the Union, and he has been a member of the Natal Legislative Council since 1924. He is a member of the Natal Legislative Council since 1924.

Colonists

"The Indians of Natal are particularly fitted to do this. They are trained in the soil, and they are not at all in the position of the Indians of South Africa. The Natal Legislative Council, which is a body of the Government of the Union, and he has been a member of the Natal Legislative Council since 1924. He is a member of the Natal Legislative Council since 1924.

"The Government of the Union, which is a body of the Government of the Union, and he has been a member of the Natal Legislative Council since 1924. He is a member of the Natal Legislative Council since 1924.

"I have not the slightest doubt that the Indian community of South Africa will be a part of the Indian community of South Africa. The Natal Legislative Council, which is a body of the Government of the Union, and he has been a member of the Natal Legislative Council since 1924. He is a member of the Natal Legislative Council since 1924.

"I am sure to say that nothing is more certain than that the Indian community of South Africa will be a part of the Indian community of South Africa. The Natal Legislative Council, which is a body of the Government of the Union, and he has been a member of the Natal Legislative Council since 1924. He is a member of the Natal Legislative Council since 1924.

The Relation Of Europeans To Indians In Natal

By THE HON. MR. HEATON NICHOLLS

The following paper was read by the Hon. Mr. Heaton Nicholls at a meeting of the Natal Legislative Council held on May 24 at the Natal Institute, Durban.

For three years and a half I have been trying to learn what exactly is the relation which exists between the European and the Indian in Natal. By the word relation I do not mean only the outward social, political and economic contacts, but the deeper attitude of mind between them, which is the most important of all.

Now, without saying anything about the Indian problem, I think that there is very considerable sympathy between the two communities. Curiously, it is not a sympathy which is based on race, but on a common sense that the Indian and his community are very much treated by the other side, and that the children will eventually be ruled by the Indian.

Nevertheless there is very little relation between the two races. They do a certain amount of business, and they do a certain amount of social contact, but they do not do a great deal of social contact. This is a fact which is very much to be regretted.

There is in fact, very little social intercourse between the two communities. This is a fact which is very much to be regretted. There is a certain amount of social contact, but it is not a great deal of social contact. This is a fact which is very much to be regretted.

I will first describe the objections which many Europeans feel to the admission of the Indians, and then the objections which the Indians feel to the admission of the Europeans. It is a very difficult matter to deal with, and it is a very difficult matter to deal with.

In 1897 Mahatma Gandhi nearly lost his life in a description of what happened. He was a very brave man, and he was a very brave man.

Mr. C. P. Andrews, one of the most prominent of the Natal Legislative Council, has been a member of the Natal Legislative Council since 1924. He is a member of the Natal Legislative Council since 1924. He is a member of the Natal Legislative Council since 1924.

The first of the objections which the Europeans feel to the admission of the Indians is that they are a very different race. They are a very different race, and they are a very different race. This is a fact which is very much to be regretted.

The second objection is that they are a very different race. They are a very different race, and they are a very different race. This is a fact which is very much to be regretted.

The third objection is that they are a very different race. They are a very different race, and they are a very different race. This is a fact which is very much to be regretted.

and proceeded to make money out of it to the detriment of the Europeans. This, the objectors would say, is not fair. The Indian should not be allowed to take away a fair amount of profit from the European.

These arguments are not put quite so logically now, but they are, I believe, at the back of the mind of a large number of Europeans. And Indians must, I think, recognise that there is some justice in their contention.

It is a reasonable idea that the European who has produced law and order among the Natives should profit by the Native trade.

I had conversation this month with a Member of Parliament who has gone into the question deeply, and he told me that 80% of the Native Trade is in the hands of Indians.

Again look at towns like Richmond and Verulam. Twenty or thirty years ago the trade of these towns was mostly in hands of Europeans. Now I think there are only four European shops in Richmond and five in Verulam. In each town there is large number of Indian shops. One effect of this movement outside Durban is in the opposition to Indian shops in West Street. This is not caused by a desire to be unfair to Indian traders. It is caused by the fear that the Indian shopkeeper will push out the European and ruin him if he is allowed to get central sites.

In this connexion you will have noticed in this morning's paper a suggestion by Mr. Hendon Nicholls which seems curious, but which shows how strongly some feel on this subject.

The Cape Town Conference he says suggested that a committee should be formed to investigate the possibility of finding a country to which Indians in South Africa could go to form a colony. More than a year has passed since then, but Dr. Mahan, in whose province this lies, has done nothing.

Now he suggests that the reason why Dr. Mahan had done nothing was because he wanted to keep the Indians in Natal, apparently so as to ruin the British who predominate here. "Natal was to be left to stew in her own juices." I have also heard it said that the Indians were already smothering Europeans in factories, shops, wholesale trades and offices in and near Durban, and that there was very little chance for European trade now leaving behind, to get any work at all because of the Indian competition.

I hold that these ideas are exaggerated, but we have to take account of them.

I think that these are the feelings on I fear which provoke hostility against Indians in the main—the feeling that they can violence the European by living very cheaply and that they will force the European to a much lower standard of living than he has at present, or will drive him out of trade, leaving very little either for him or for his children.

But in addition to this there are certain unpleasant features connected with some Indians in this country. The Indian members of our Indo-European Council are of course men of standing, decent and high morality. But a large number of their fellow-countrymen have not yet risen to the same height.

I took a young English friend of mine to have morning tea some ten days ago at the home of an educated Indian. It was quite a shock to him. He said, "these are quite unlike any Indians I have ever seen before. These Indians who live near my house are entirely unlike them." The only Indians he had till then met were very untidy persons.

It is of course said that it is the poverty of the Indians which makes them untidy, but neatness and cleanliness, such as keeping the drinking water

house clean, are quite compatible with small wages.

The large labourers in my father's parish when I was a boy, only received £2. 10. 0, a month after paying their rent. But their houses were neat and tidy and most had a neat garden too. Can we say the same of the poorer Indians in this country? I was once saying to an Inspector of a Health Board near Durban that it seemed a shame that an Indian with a small wood and iron shanty paid the same rates as an Englishman with a big brick house. His reply was, the main work of the Health Board for which rates were necessary, consists in making the Indians clear away the dirt round their houses. They are more costly than Europeans to the Health Board because of their unhygienic habits.

I feel that the Indian Social Service Committee has a great work to do amongst poorer Indians in training them in neatness and hygiene. This will not only benefit their own people directly but will also indirectly lead to better feeling between the races. Anything that can be done to uplift the Indian people hygienically and morally will have a beneficial effect on the relations between the two races.

Amongst the class of Indians who take service in the houses of Europeans, there is at times much to be learnt in honesty and cleanliness of speech. That is what I have frequently heard from European parents who have had Indian servants. Here again I beg of leading Indians to do all they can to raise the standard of the poorer members of their community.

The above are some of the criticisms which are made against the Indians by Europeans and I hope that Indians will consider them thoughtfully and do what can be done to remove any just cause that may exist of the European being annoyed with the Indian.

But the feeling is not on one side only. Indians have a feeling that they are not being treated fairly politically, that socially—even when well educated—they are ostracised and have to suffer rebuffs from some Europeans which is intolerable. They feel that deliberate injustice is at times shown to them as a race and that restrictions are put in the way of their advancement which is contrary to the British boast of fair play.

(To Be Continued.)

Union's New Cabinet

The new Winston Cabinet, unofficially constituted, is as follows—

PRIME MINISTER AND MINISTER OF EXTERNAL

AFFAIRS: General Horlock

MINISTER OF JUSTICE: General Horlock

MINISTER OF FINANCE: Mr. N. C. Havong

MINISTER OF MINES: Mr. Corrick Dubeau

MINISTER OF NATIVE AFFAIRS: Mr. Piet Grobler

MINISTER OF RAILWAYS AND HARBOURS AND OF

DEFENCE: Mr. Gwahl Phoo

MINISTER OF AGRICULTURE: General Kemp

MINISTER OF LABOUR: Mr. A. P. L. L.

MINISTER OF LAWYER: General Dungey Roux

MINISTER OF THE INTERIOR, OF PUBLIC HEALTH

AND OF EDUCATION: Mr. J. H. Hofmeyer

MINISTER OF POSTS AND TELEGRAPHS AND OF

PUBLIC WORKS: Senator O. F. Markey

Mr. Richard Marstford has been appointed a member of the Executive Council, with the designation of Minister without Portfolio.

The administrative of the Irrigation Act has been assigned to the Mr. L. J. J. and others co-

As to question (a), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (b), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (c), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (d), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (e), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (f), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (g), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (h), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (i), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (j), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (k), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (l), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (m), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (n), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (o), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (p), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (q), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (r), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (s), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (t), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (u), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (v), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (w), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (x), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (y), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed. As to question (z), the applicant will be holder of a regular certificate and will be entitled to work in the Ministry of Education. That was agreed.

News In Brief

Owners of sheep and goats in certain farms and locations in the Port Shepstone, Umkhoma and Harding districts will be compelled to dip all their animals (twice) between April 15 and July 30, according to a Government notice issued Friday last.

The Municipality of Durban, in conjunction with the Union Government, has agreed to engage another 150 Indian men on relief works in the incorporated areas.

New postal changes have taken place from this month, namely, revised rates for airmail letters, new postal orders and new Union Loan Certificates at reduced interest rates.

In regard to airmail letters the weekend letter telegrams service will be abolished and the daily letter telegram rate will be for a minimum of 25 words, instead of 20, to all countries, and the rate to Great Britain will be 5d. a word, instead of 4d. On this scale the minimum charge for a message is 10s. 5d. The rates to other European countries are slightly higher. The urgent rates have been reduced to double, instead of triple.

New Union postal orders have taken the place of the British postal orders. The outstanding feature is that the King's head has been removed and Union Coat of Arms placed.

The new Union Loan Certificates will be issued at the old rate, namely, 15s. each, but they will accrue to 21s. in ten years instead of 16s. as in the case of the previous issue.

From this month the authentication by initials of material alterations in bills of exchange, promissory notes and cheques will not be accepted by the banks of South Africa. Such alterations in future must be authenticated by full signature.

In the House of Commons, according to a South African message from London, the Government motion to establish a joint select committee on the White Paper proposals for the creation of a federal constitution for India was carried by 449 votes to 42. A Labour amendment affirming India's right to Dominion status, and urging the release of Gandhi and other political prisoners, was defeated by 175 votes to 12.

Mr. D. Mistry, Barrister-at-Law writes to us: Sir,—Ever since my return to the Union of South Africa after qualifying myself as a Barrister, I have

generally received goodwill and kind courtesies from my people irrespective of class, creed or sect, from old and young alike. On the occasion of my short visit to the Motherland I take this opportunity to thank them all with genuine sincerity. The interest my countrymen are showing in the cause of education lends strength to my faith in the future of Indian people no matter where they are. No words are adequate enough to express my sense of obligation to the INDIAN OPINION for giving me every possible encouragement. Yours etc., D. D. MISTRY.

The Maritzburg Town Council is starting a scheme for the relief of Indian unemployed who number a little over 200. The Maritzburg Indian Unemployment Relief Committee formed under the auspices of the Natal Indian Congress are inviting applications for work from unemployed Indians to be submitted to the Town Council. The Council will give two grants of £100 each for periods of 1931-32 and 1932-33, payable at the rate of £20 a month for the relief of workless Indians. The money, which has been handled by the Unemployment Relief Committee, has been used to buy groceries for distribution among the families of those without work. Quantities of dry rations of rice, dal, sugar, and moulie meal have been given once a month.

The annual general meeting of the Transvaal Indian Football Association will be held at the Trades Hall, (No. 5) on Monday 10th April, at 7.30 p.m. Business—(1) Minutes, (2) Council's annual report, (3) Financial statement, (4) Election of officers.

Here And There

(By U. S.)

At the usual monthly meeting of the Indo-European Council held at the Tamil Institute, Durban, on Tuesday evening, the 28th inst., the Rt. Rev. Bishop Ferguson-Davis delivered a most thought-provoking address on Indo-European relationships in this country. The lecture was out-of-the-ordinary, and not by any means comprehensive nor exhaustive, the Bishop merely touching upon the more salient features of this important race problem.

Mr. Maurice Wahl, officiating as chairman, on behalf of the Council wished Bishop Ferguson-Davis farewell on his acceptance of a post at the South African Native College at Fort Hare.

Bishop Ferguson-Davis, by a decision of the Church Council, has been co-opted to abiding his duty as Superintendent of the Indian Mission in South Africa. He will in July take up the duties as Warden of the Anglican Hostel at Fort Hare—a worthy successor to Bishop Smythe, who only recently retired.

The adjourned special meeting of the Carlisle Old Boys was held at the Carlisle Street School on Wednesday the 22nd inst. The club is now definitely established and it is earnestly hoped that old boy-leaving membership will communicate with the Secretary Mr. J. Sarasonnam. The initial entrance fee is 2/6, the annual subscription 5/-. The first monthly meeting of the club will take place on Wednesday, 5th prox.

At a special meeting of the Tamil Hindu Association on the 28th inst., convened for the purpose, Mr. D. Mistry, B.A., Barrister-at-Law, was accorded a farewell reception on the eve of his departure for

the Motherland. It is learnt that, on his return, Advocate Mistry will open up practice in the 'Transvaal'.

It is learnt authoritatively that the two sons of the Konwar Maharaj Singh have been granted admission to a European College in the Cape. The students of the school in question unanimously acquiesced to the proposal—a happy and encouraging augury of future South Africa.

Mr. Bess, Principal of Sautri College, is due to sail for England on April 5. He has been given long leave which will extend over a period of six months. The gap occasioned by Mr. Bess's departure will be filled, it is hoped temporarily, by Mr. H. Lawrence, former principal of the Ladysmith High School. Mr. Lawrence, it will be remembered, was the central figure in the recent controversy in connection with the Ladysmith High School fallouts, and the target against whom the press levelled such pungent criticism as to lead eventually to a departmental enquiry. "Is Mr. Lawrence's transference to Sautri College a direct result of this enquiry?" This is a question the Indian parent might justifiably ask himself.

Isipingo Indian Society

The 10th annual general meeting of the above Society was held last week at the Isipingo Indian School. Mr. Seebow Ram presided. The attendance was poor owing to rainy weather.

Mr. R. Gopalswamy, the secretary, on behalf of the Committee, presented his report which showed the useful work done by the Society.

The undermentioned officials were elected for the ensuing year:—Patrons: Messrs. M. A. Jadhav, R. D. Chowdhury, and G. R. Ghosh; President: Mr. Seebow Ram, Vice-Presidents: K. Nowbath and M. K. Peter, Hon. Secretary and Treasurer: R. Gopalswamy, Asst. Secretary: T. Subramanyam, Committee: M. George, T. Ramalingam, Abdul Haiman, D. Cassim, Natalie, M. Ramaram, J. Varden, H. Besslon and B. Mahaboor, Hon. Auditor: M. N. Gangana.

Fountain Of Wisdom

"I prize my honour above my reputation and I that remains safe, then my reputation will take care of itself."—MAHATMA GANDHI.

Natal Indian Congress

The adjourned annual general meeting of the Natal Indian Congress will be held at the Pursee Rustonjee Hall, Queen Street, Durban, on Sunday the 29th April, 1933 at 3.30 p.m.

AGENDA:—1. Election of officials, 2. Supplementary financial statement, 3. General.

A. I. KAIEE

P. R. PATHER

Joint Hon. Secretaries.

(સુભરાતી પાના ૧૪૨ નું અનુઅંશન)

મહાસભા ભરનારસભાની ધરપકડ—સભામાં સર-કારના કુશલ વિરુદ્ધ ભણ ગયે ભરવાડીયે મહાસભા ભરવા જતાં મારસે મહાસભાવાદીઓની ધરપકડ થઈ છે. તેઓમાં મહા-સભાના પ્રમુખ, પંડિત માલવીયાજી, તેમના પુત્ર અને પૌત્ર અને મહાસભા ગ્રામીણના પુત્ર શ્રી. દેવદાસ શાહી પણ આવેલા છે.

રશીયામાં બ્રીટનોની ધરપકડ—રશીયામાં થોડા વખતથી બ્રીટનોની પકડાવકડી ચાલી જોવાથી ઉગ્રભાસમાં ખુબ ખળભળાટ થઈ રહ્યો છે. મેટ્રોપોલીટન પીકર્સ કંપનીના બ્રીટીશ કામદારોને પકડવામાં આવ્યા છે અને બ્રીટીશના કહેવા મુજબ તેઓના કપડે ભુલભૂલ વર્ગ રહેલો છે. તેઓની સાથેના કેસ એટીક વા. ક. કે ૧૬ મીએ માલગે એવી અર્થ સલાવાર ખખડ છે. મોટા ભાગેના બ્રીટીશ એકત્રી સર એસમન્ટ ઓપીને આ ખાખડની કમા કરવાને ઉગ્રભાસ બોલાવી જોવામાં આવ્યા છે.

અમેરીકાએ બેકરો અને ડરાવેલી મેલી રકમ—અમેરીકાની સેનેટ બેકરોની રાકતને મારે રહેતે માન આપવાને માટે કોશ ડોલરની રકમ સ્થાપવાની સલા આપનાર બીજા પાસે હાથ છે.

અમેરીકામાં "પુસીટ્ટ" ની અહેનત બરબાદ—થોડા વખતપર અમેરીકાની સરકારે મથા પીણામાં નજી રકમ કર નાખવાની જુદા આપનારો કાયદો પસાર કર્યો. હવે પીમારીના કારણસર રાકના પરવાના આપવાની કાયદોની સલાપર મુશ્કેલી આપેલ પાકો બેન્કો ટેનારો કાયદો પસાર કર્યો છે. બેન્કો હવે કાફ પીવાગળો કાયદોની પરવાનગીથી કાફ પી શકશે.

અમેરીકા અને હુલીયારખાની—જાણ કરનાર પરશન્યોને હુલીયાર અને કાફોળો પુરા પાડવા કપર પ્રતિબંધ મુકવાની પ્રેસીડન્ટ ફ્રાન્કલિનને સલા આપવાની રશાસતને પ્રતિનિધિ સલાની પરદેશખાતાની કમીએ મજબૂર કરી છે.

સેન્ટ એન્જેલ્સનું અરસાન—કોલના ૧૯૧૧ થી ૧૯૨૧ હુલીના વાઇસરોય લોર્ડ એમ્મલ્સ મથા સ્વીચરે મુશ્કેલી મથાના કંડનથી રહેર ખખડ આપ્યા છે.

વિમાનનો વિશિષ્ટ અકસ્માત—એડમોન્ડ (વેલીશીર્લી) મા રહેર વરસાદમાં વિમાન ઉડતું હતું તેટલામાં પાછલટને કારણે વિમાન નદિ રહેવાથી તે અગ્નિ સાથે એટલા મોટાથી અગ્નિથી વિમાન કાટવાથી પાછલટ અને ભે ટેનાર તત્કાલે જ મરી મથા અને બાલુનાબુના મથાને આગ લાગવાથી કાલ અગ્નિને એક આજી કુદરત અગ્નિ મેટલું હતું તે મરથા પાછલટ.

Indian Child Welfare Society Centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8.30 a.m. to 1.1 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8.30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

출판사 39 창

ફીનીશ, મુકબાર, તારીખ ૭ એપ્રિલ ૧૯૩૩

204 5 14

નોંધ અને સમાચાર

संस्कृत-संज्ञा-संग्रहः

નવાનમરના સર રમણચન્દ્રસાહેબ વીઝાદ મદારાજ જનમસાહેબ
મળા રવીવારે સવારે જનમગરમાં દારૂઠેલીપરથી સ્વર્ગવાસી
સમાના અશ્વિનિતબા અમરથી આખી દોહી આલમ અને
આખી પેલાહી આલમમાં કડી દિલગીરી કેલાશે. દોહુસ્તાન
રમણચન્દ્રસાહેબ જેવા જગપ્રસિદ્ધ કોષ્ટરને પેદા કરી તેને માટે
દોહુસ્તાન મગર છે. એલાદ કોષ્ટરના જનમસાહેબની હતોદથી
એકજુ મુખ્ય બની ગયું હતું કે તેમને "રનજી"નું બદાસન
નામ આપ્યું હતું અને પેલાનાજ એકસમેન તરીકે સ્વીકારી
લીધા હતા. રમણચન્દ્રસાહેબ યુગપ્રપીયોની સાથે અને મુરેખીયોની
પરમે રમતા હતા અને તે કોહી ને એ વસ્તુ તેમની સાથે
રમનારા મુરેખીયોના તાલન વીસરીજ મળા હતા. તેમ જ
આપણા સાકળ આક્રીકાના કાપદાની નજરમાં તે "રનજી"
કોષ્ટર કહેા કે નવનમરના જનમસાહેબ કહેા તેમની મશ્વરી
અશ્વતમાંજ હતી! તેમના અવસાનના અગર વધુ આણત
ઉપજવવાના એટલા કાન્સસર છે કે હજુ યોગ દિવસ ઉપરજ
તેમનું નામ વર્તમાનક્રમમાં આપ્યું હતું કે મદારાજજોની
અમરના ગાલેજર તરીકે જનમસાહેબે 'બદાસદ પેપર' માં
ખીટીશ સરકારે સુમલેલા દોહને માટેના કારક બંધારણને
વિશે કોહી અંગત કીકાને માટે વાકસરેસે તેમને અપમાન-
ગરેસે કપકે આપેા હતા. એકે અમર આપી છે કે સ્વર્ગસ્થ
જનમસાહેબની માહીકે તેમના પત્રીજા મુજબમાર હીમગીતમયજ
આવશે. જનમસાહેબનો જન્મ તા. ૧૦ સપ્ટેમ્બર ૧૯૭૨ માં
થેા હતા અને તા. ૨ એપ્રિલ ૧૯૭૩ ના સ્વર્ગવાસ કારો છે.

એનાં બેઠાંબેઠાં મનુશ્રીનું અવસાન

સાકેય આક્રિયાના દોહીઓ જાણીને એક ખામશી ૬ ભેડી
કોમર લંડતમાં મેલખરોમાં પોતાના ચહેલાંએ માથે તા. ૪ થીએ
ગુજરી મયાં છે. સર કુમારે દેડી ને વખતે લાંઠ સરકારના
એજન્ટ તરીકે આ દેશમાં લગા તે વખતે એના. છવીસીન
મેરોમ તેમના સેકેટરી હત. તેમના ભેડી કોમર ખામશી હતી.
પોતાના સુપુત્ર આ દેશમાં સર્વિસમર હતા તે હરમીયાન ભેડી
કોમરે પશુ પોતાનો ધણો ખરો વખત અલિંગ મળ્યો લગા,
અને આએજ એકે જાહેર મેળાવડો લયો હતો ૬ જેમાં તેમની
હાજરી નાંદ થઈ નાથ. જ્યારે એના. મેરોમ લીજુસ્તાન
મયાં ત્યારે તેમને પદાથ આપીને ભેડી કોમર ક્રેઆક વિલાય
લયા હતો અને તેમના અંતકાળ પર્યન ત્યાજ હતો. એના.
મેરોમને ધણેલી જવાન પોતામાં સાકેય આક્રિયાના સમરના
દોહીઓની તેમની તરફ પેડી કિલસોજી હતો.

ଶିଶୁ ମାଳିନୀ ସ୍ତମ୍ଭ

મા. એસ. બી. મેદ, પ્રખેડ મુરોપીયન કાળેલીકના એકેડરી,
 જોવાનીસપર્તમાં મેટ્રા યામિટરમાં "સન એમ સન્ડિયા"
 નામની રીક્ષ જતાવાની હતી તે જોવાના મુદ્દાથી રાખલ
 થવા મળ્યા. રીક્ષટની બારીએ રીક્ષ વેચનારી જામજો
 રીક્ષ આપવા પહેલાં મી. મેદને પોતાની જાતી પુઝી દોઢી
 છે એમ જણાવતે રીક્ષ આપવાની ના પડી. બાળે દિવસે
 મી. મેદ મેનેજર પાસે ગયા. મેનેજરે જાનેલા જતાવ મારે
 બિદ દલાલો પરાંત જણાવતું કે પોતે જામજાજ છે કેમકે
 યામિટર કડત મુરોપીયનોનું મારેજ છે જાને કાંઈ સરકારના
 જોજાજ આવે તો તેમને પણ રાખલ કરી રાખવ નહિ, જોઈએ
 મારે તેવો દલકો તેમ જો મુરોપીયન જોવાનો હેતુ તો તે
 માણસ રાખલ થઈ શકે. પરાંત મારે તેવો વચ્ચે રિશિતો
 પણ જો તે દોઢી જોવાનો હેતુ તો તે રાખલ ન થઈ શકે.
 બા. દેશમાં આમારી કલનનું મુજ કરજ દોઢી પ્રજાનું આ કાંઈકનું
 અપમાત થાય છે તે છે. જાને જાને નથી આમતું કે કાંઈ
 પણ સમજી જાંએજ તેમાં જાવાનો કાંઈ પણ હેતુ પાડી શકે.

શ્રી. હાસમ અમદાવાદી મુ'દર સપ્તાય

પ્રીટોની પાના જળધીતા રેખારી મી. કાસમ આદમે પ્રીટોરી-
મની ફેરપીટલ ખેડને ફેરપીટલમાં દીદીઓને માટે એક પોઈ
ખાધવાને માટે ૧૦૦૦ રૂ. કાલ આપવા પચમ આપણું તે
રકમને જો તેડલીજ રકમ સચાવીશો તરફથી આપવામાં આવે
તો પધારીને મા. ૧૨૫૦ કરવાને પોતાની હુજા કલાવી છે,
એકે પ્રાંતિક સરકારને એટલી રકમ આપવાની મંમિષી કરવાનું
દેરાવડું છે. મી. કાસમ આદમને તેમના આ ઉદાર પદમાં
માટે મુબારકબાદી થટે છે આપણી કોખના માલદાર વર્ગની
સામે એવો આરેખ છે કે તેઓ પોતાના ગરીબ બાધજોને
માટે કંઈજ કરતા નથી. આ આરેખ તદત પ્રીટો તો નજ
કરી આકાશ મી. કાસમ આદમની આ મુદર એટલાં તેમના
એવા આપણા પછીલ માલદાર બાધજોએ અનુકરણ કરવું
તોઈએ. આવા પચમ આપણા બાધજોની આ દેકમાં પ્રમતીને
મદદરૂપ થક પછી એટલીજ નદિ પચ્ચ આજોની તબરમાં
આપણી કામની પ્રતિષ્ઠા વધારનારાં થક પછી અમે કોમે
રાખીએ છીએ કે પ્રાંતિક સરકાર એકની અરજી સ્વિકારવાની
ઉદારતા બતાવશે અને તેમ કરી દીદીઓના આવાં જન-
મદદનના પચમાંને ઉત્તેજન આપશે.

દાંતવાજના જીંદગીમાંને કુદ માટે મુખી

નેપાન કાસવાલ પ્રતિબંધ એસોસિએશન ને કાસવાલની
નીંદી કામને લાગ પડનારા વસ અમમના એસો કમી રહી છે

તેને માટે મહારાજ ને સોસાયટીના લોકોની વતી શ્રી. મુખ્યમંત્રી રજુ કરવાને માટે કૌલિયના દોહા બાંધીને વિનંતિ ને ને પ્રજામાં એક દેસ તે પોરે આપીસિયા વર્ણવે પ્રજામાં આવે છે તેની સામેનો છે. એ દેસ પોરેનાવતના દોહાએ વતી લડવામાં આવેલા હતા અને કૌલિયના સુત્રીય કાદના મુકદ્દમા દોહાએના સામનાં અપરો દતો. તે મુકદ્દમા સામે સરકારે એપીલેટ કોર્ટને અપીલ કરેલી છે. બીજા દેસ પ્રજામાં રજુમીયાના પ્રમાણેન અપીલને છે કે જેનો મુકદ્દમા સુત્રીય કાદને રજુમીયાની વિરુદ્ધમાં આવે છે. એ મુકદ્દમા જ્યાં પ્રજામાં આવે છે 'હિન્દુવાન એપીલેટ' ના અર્થે વિભાગમાં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે. તેના મુકદ્દમામાં તરબુએ દસે પછી બાપવામાં આવે છે. બીજા દેસ પ્રજામાં રજુમીયા વેપારના પરવાના માટે સર્વોચ્ચકોટી કરેલી સરકારે કૌલિયના મુકદ્દમાની વિરુદ્ધમાં એપીલેટ કોર્ટને અપીલ કરેલી છે તેની સામેનો અપીલનો છે. આ અપીલથી હવે તેના બનરસ કોર્ટને (હાઇકોર્ટ) એપીલેટ કોર્ટને છે કે નહિ તે ટેસ્ટ કરવાને, મુકદ્દમા છે. આ તથા બાજનો કૌલિયના દોહા બાંધીને સામાન્ય રીતે લાગુ પડનારી છે અને તેથી તેના બાજમાં તેઓએ મદદ આપવાનું જોઈએ તે સારું જમાને એટલું જોઈએ : આ પ્રમાણે માટે જમાને આપવાને જુલુ લાભ કરના સંભવ રહેતો નથી કેમકે દેખાતી રીતે નાં પારખુ મ એક આવશે કે પ્રજામાં જ્યાં કૌલિયનાં જમાને ત્યાં તે દુર કરી કાપે સખત કરવામાં આવશે. આપણને મદદરૂપ તે તમારે જ્યાં જ્યાં જો એક કાપક કરવા એ સરકારની સત્તાની બદલ છે એવું કહેવામાં આવે. અથવા તે કોર્ટમાં જો આવશે દારીએ તે સરકારની સામે બાંધી રીતે લગત વાપવાની આપણામાં સહા અને તેવારી હોય.

નવું પ્રધાનમંત્રી

હુનીયનાં નવાં કોમેલીશન પ્રધાનમંત્રીનાં આગુપ્ય ફુંક છે કે લાગુ જો કરેલું બાંધેન મુકદ્દમા છે. શ્રી. રીલમાન દસ જેમણે કરીયા વાપરવાના પોતાનો પધો આજુ કોર્ટ તે પાછા મુકદ્દમા મેદાને પડ્યા છે અને "પુનાપ્રેટ કોમેલીશન પાર્ટી" બની કરી છે. તે કહે છે કે દાલની સરકાર તે અહીં સધાથી સચેલી છે પણ પોતાનો નવી પ્રાર્થી પદ કોમેલીશન કરશે. આ કૌલિયનાં જમાને છે કે નવી મુકદ્દમા ને તે તા ૧૩ થીન જ્યાં વધી જ તે અસાધારણ તકનીકથી અને ખરી રીતેના પાપર લોશન પુરે મયા પછીજ પડી શકશે. દાસ દરમ તે એટલુંજ કરી સકાય કે જે નવી સરકાર એ નોશનમાંથી સધીસલામત પ્રમાણ સર્પ શકશે તે ખરેખર અનુપણી મધુરો.

વડીલા પર મનસપેક્ટર

વાલ્કરના ફેડરીક કાલે વેશમર નામના એક જમાને તેરી સોમમાં ચોરી અને જુલુખા માટે ૧૮ માસના સખત કેદની સજા પ્રમાણના જરૂર પ્રેસિડન્ટ મા જરૂરીય એક છે. શ્રી. કાલે નાં પ્રમાણે ટાંકા કરી દર્શાવે : 'વડીલ વિશ્વાસ માથુસ તરીકે કાદે બલામથ કરેલી હોય તેવા એક કાદનો અમલદાર છે. દસખામાં વડીલોએ વિશ્વસપર મળેલા નાજાનો અંજા વપોય કરેલો હોવાના પડ્યા સામના પતા મયા છે અને

લગન કરનાં માટે દેસ સોસાયટીને બાપવાનું કરવા જોઈએ કે વિશ્વાસ મળેલા પેસા તેના પ્રજા અર્થેમાં જમા થ.મ છે કે નહિ તેના બાજો કરવાને અને આવી ચોરીઓ ભવિષ્યમાં થતી અટકાવવાને જોઈએ માટેને વડીલોના ચોપડાની તપાસ કરવાને એક મનસપેક્ટર નીમવો જોઈએ."

"હિન્દુવાન એપીલેટ"
 ૬-૧-૩૩, ૬-૭-૩૩ એપ્રિલ ૧૯૩૩

જર્મનીની વીટલરની સરકાર તરફથી એ દેશમાં મુકદ્દમાઓ વપર અતિથય સતકીપણે વર્તા અલિપ્તકારણ દર્શાવવાર રહેલું હોવાની અજરોએ આખા મુકદ્દમા અલમમાં હોય વતોવી દીધેલો છે. તેના પરિણામે હુનીયાના મુકદ્દમાઓએ જર્મનીના માલના બાંધકાર હોય છે અને તેના વિરુદ્ધ જર્મનીમાં જર્મન હોશાએ મુકદ્દમાઓના અલિપ્તકાર હોય. આ બાંધકાર તરફથી પતાવવાને અલિપ્તકારના દર્શાવવાર વપર હુનીયાને વિચાર કરતી કરી દીધેલા છે. અલિપ્તકાર અને દર્શાવવા એ કંઈ નવી વસ્તુ નથી. વળાંકો તેના વપોય થમ દર્શાવે છે અને કેટલેક પ્રસંગે વપર વપારે પછી થમ છે. આ હેતુએ અલિપ્તકાર હુનીયાની નવારીઓમાં અપુર્વ છે. જો મુકદ્દમાઓએ એક લાગુ હોય કે તેઓની તરફ ગેરમનસાઈ વતણે પતાવવામાં આવી છે તે તેઓનાં આ પછી ગેરમનસાઈ નાંદ મધુપ અને જે એકમતા તેઓએ જતાવેલી છે તે હુનીયાની અન્ય પ્રજાઓએ ખરેખર હોવા લેવા જેવી છે. પોતાની વાળખી પ્રિવાદો દુર કરાવવાને અલિપ્તકારનાં દર્શાવવાર વાપરવાની અમે જો કે તરફથી કરીએ જોએ છતાં એ દર્શાવવાને વપર વિચારો વપોય કરવાની અમે વિમાન કરતા નથી. બાંધકારનાં નામલ મરકમુરી' મુકદ્દમાઓએ જતાવેલાં મુકદ્દમા એકપરો પુલ થમ જમાને લગે છે કે "જર્મન માલના આ મુકદ્દમાઓના અલિપ્તકારે તમારે આશ્ચર્યજનક તરફથી પરિણામ આજેલું છે તમારે રજાયાનાં જમાને પદ કરવાના આદેશ માટે પદાએલા કાદીય એકાંતીપરેન સંભિમાં સોપાયેટ સરકારને મતાવવામાં કે તેઓની ન્યાયસર તપાસ કરવાની તેની પાસેથી આવી મેળવવામાં બોરીશ શહેન-સાદતનાં બાંધકારનાં મધુરો એટલે મરકમુરીએ એ દર્શાવવાર એકીપેટ સામે અજમાવવાની સલાહ આપી છે. આવી જાલનાં બાંધકારનાં સામના અનુપણી મધુરો અને અમાન સહા છે. આપણે એક સંભિમાં મુકદ્દમા દેશમાં ના આવશે પોતે તેવે વખતે શું કરીએ એ વિચાર કરવો જોઈએ જામલા તરીકે જે ખારીય સરકારે પોતાના દેશમાં પરદેશીઓને જમાને પદ કરતા મુકદ્દમા હોય તે તેવે વખતે ચોરીશ સરકાર શું કરે? સોપાયેટ સરકારના જેવાં શું તેણે પણ થમલા નાંદ જામલા દાલ અને દેશનો કાપકો તેઓને લાગુ પાડેલા નાંદ હોતા એટલે જે વખતે અનુક પગલું વાળખી મરકમુરી હોય અને જ્યાર કાપકોર કામ આલનાં હોય-એક કે તેમ કરવામાં સંગમનાં નાંદ સિદ્ધાંતનાં પાલન તે મરકમુરીએ ને વખતે અલિપ્તકારનાં વપરેલા દેશ એ મુખ્યમંત્રીશ્રીજી મધુરો. વળી બાંધકારનાં 'મરકમુરી' લડતી પ્રજાઓને દર્શાવવા પુરા પાડવા સામે પ્રાંતમાં મુકદ્દમા સલાહ પણ લાગે છે અને નાંદ.

કરતા કહે છે કે ત્યારે ધોતને દર્યામાગના વેપાર સાથે અમા
પરવા દિકરી બાદમાં કરવાની એકા કરી ત્યારે તેને એકલા
અથ રહેણું પડ્યું. આ વાતનાથી અમને લાગે છે કે ધોતની
સાથે નાદ વળેલા દેશોને હેલ દેવા કરતા વધારે હેલ બીજાને
પોતાનેજ દેવા કહે છે. બાદમાં સંબુદ્ધ જાન ત્યાજીત
એમ બે જાનના રાજ કરે છે. સહારી પ્રબળોને દર્યામાર
પૂર્વા પ્રાપ્ત સાથે પ્રતિજ્ઞ સુકવાની ધોતની એકા એક જાતના
પ્રજાસનીય દત્તી ખરેખર તેના કરી પાપુ પતન એટલેજ
દીકરને માત્ર રહ્યું. એક એક ત્યારે એકી કરવાનું હાકી
દેવાનો નિશ્ચય કરે ત્યારે તેને નિશ્ચય એવી યરતે તે નજ
કરી સકાય કે પોતાના સામ્રાજ્ય એકાએ પશુ તેની સાથે ગળા
જડું. તેની દરજ તે એકલા કલા રહી પોતાના સામ્રાજ્ય
એકાએ બાદમાં કરવાની અંગ તેમ કરી પોતાનો બાદમાં
અમ જાને હેલ તેની પડવા નાદ કરવાની હેલ. તેમ કરવાથી
તેને વધારે સારા મીત્રો સાપડ્યાનો સંબલ રહે જાન એ રીતે
તે પોતાના સામ્રાજ્ય એકા કપર કાસુ એકાવી તેઓને પોતાને
આંગે દોરી કરે.

જામનગરમાં પશુકી ભેળા તરફની વનપ્લેકનો નમુનો સાંકેત આક્રિદાગા એશીયાટીકા તરફની વનપ્લેકમાં આવેલે લેન્ડમેન હોમ, જામનગરમાં પશુકી ભેળા તરફ પાતળી પથ્થર મુજબનો હોવાના અવશેષ આવે છે. સક્રિય આક્રિદામાં સાર્વરિક અચાના હજુ કાપાયા અનેકા નથી પરંતુ એશીયાટીકા વિરુદ્ધ કાપાયાના પુરાવા પાતળી છે અને તેની અસર એશીયાટીકાને કાંઈ કાઢવાની શક્તિ રહી છે અને મોટા શ્વેત દ્વિસ્થાનને પોતાની રક્ષણ તરફ વળાવવામાં આવતી આવી ગેરવર્તણૂક સાથેના વૈશેષ નથી સક્રિય આક્રિદાની વિરુદ્ધ ખદિખારની સખત નીતી આદરવાને વાગબી કરવું નથી.

દાંસવાણ ઇન્ડિયન કોમ્પેસ

આસ મીડિયા

ક્રીડાવાલ જનિત્વના કેશિકની માલ મીટીજ સ્વીયાર તા
૨ જી એપ્રીલના રોજ જોડાનીકાલના પાટીકાર જાલમી મળી
કાળી.

॥ १ ॥
 ॥ २ ॥
 ॥ ३ ॥
 ॥ ४ ॥
 ॥ ५ ॥
 ॥ ६ ॥
 ॥ ७ ॥
 ॥ ८ ॥
 ॥ ९ ॥
 ॥ १० ॥
 ॥ ११ ॥
 ॥ १२ ॥
 ॥ १३ ॥
 ॥ १४ ॥
 ॥ १५ ॥
 ॥ १६ ॥
 ॥ १७ ॥
 ॥ १८ ॥
 ॥ १९ ॥
 ॥ २० ॥
 ॥ २१ ॥
 ॥ २२ ॥
 ॥ २३ ॥
 ॥ २४ ॥
 ॥ २५ ॥
 ॥ २६ ॥
 ॥ २७ ॥
 ॥ २८ ॥
 ॥ २९ ॥
 ॥ ३० ॥
 ॥ ३१ ॥
 ॥ ३२ ॥
 ॥ ३३ ॥
 ॥ ३४ ॥
 ॥ ३५ ॥
 ॥ ३६ ॥
 ॥ ३७ ॥
 ॥ ३८ ॥
 ॥ ३९ ॥
 ॥ ४० ॥
 ॥ ४१ ॥
 ॥ ४२ ॥
 ॥ ४३ ॥
 ॥ ४४ ॥
 ॥ ४५ ॥
 ॥ ४६ ॥
 ॥ ४७ ॥
 ॥ ४८ ॥
 ॥ ४९ ॥
 ॥ ५० ॥
 ॥ ५१ ॥
 ॥ ५२ ॥
 ॥ ५३ ॥
 ॥ ५४ ॥
 ॥ ५५ ॥
 ॥ ५६ ॥
 ॥ ५७ ॥
 ॥ ५८ ॥
 ॥ ५९ ॥
 ॥ ६० ॥
 ॥ ६१ ॥
 ॥ ६२ ॥
 ॥ ६३ ॥
 ॥ ६४ ॥
 ॥ ६५ ॥
 ॥ ६६ ॥
 ॥ ६७ ॥
 ॥ ६८ ॥
 ॥ ६९ ॥
 ॥ ७० ॥
 ॥ ७१ ॥
 ॥ ७२ ॥
 ॥ ७३ ॥
 ॥ ७४ ॥
 ॥ ७५ ॥
 ॥ ७६ ॥
 ॥ ७७ ॥
 ॥ ७८ ॥
 ॥ ७९ ॥
 ॥ ८० ॥
 ॥ ८१ ॥
 ॥ ८२ ॥
 ॥ ८३ ॥
 ॥ ८४ ॥
 ॥ ८५ ॥
 ॥ ८६ ॥
 ॥ ८७ ॥
 ॥ ८८ ॥
 ॥ ८९ ॥
 ॥ ९० ॥
 ॥ ९१ ॥
 ॥ ९२ ॥
 ॥ ९३ ॥
 ॥ ९४ ॥
 ॥ ९५ ॥
 ॥ ९६ ॥
 ॥ ९७ ॥
 ॥ ९८ ॥
 ॥ ९९ ॥
 ॥ १०० ॥

નૃસિંહ મુક્તજના દ્વારે સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા :—

(૧) (બ) ટાંસવાળા ઇન્ડિયન પ્રોડેસ ૨ જે બ્લા પ્રાંતની કોઈ કોમનું પરિવર્તિતિત્વ ધરાવે છે તેના અગ્રણ્ય સંઘના અગ્રણી બ્લા માસ પ્રોડેસ, કલેક્ટાલી ટાંસવાળા પ્રોડેસન અગ્રણી સોસાયટીએકન, જેબ્લા પ્રાંતની નેપારી કોમની પબ્લ ગુરુમતી

પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતી નથી અને તેથી દ્વિસત્તાવ એકીભાટિક
એન્ડ ડેનુર એકલ કારીબન મમતા બાદી રજુ કરવાને ડામની
પાસેથી નથી મળા મેળવેલી નથી તેના પચ્ચાને મહાંધર
વળોડી કાઢે છે.

(૫) રૂઢિ મલકી પ્રાનિનિર્મિત મરુવાનારી ખા ખાસ શ્રીહીજ વધુના સદવકુ જેસેલી ભેજવતી વાહીના દોહીએના જોમરદ માટે જમુક જગા મળ્યામદા દરવાની કૌશી માળણી, કે જેનેા જમો ખાસકર્તા રીત દોહી જેમને કરજવાગ મુજબ જગા કરવાનેા માગ છે અને જે સિદ્ધાંતનો પ્રસિદ્ધ દમેજા વિશાખ કરવી ખાવેલી છે તેને લખ્યા રીતે તખ્તેદી માટે છે.

(૨) આ બાજુ ખેડોમ કોલેજમાં પ્રોવીન્ટિયલ કલેજીયલ એડમિનિસ્ટ્રેશન દ્વારા નિયમિત રીતે સર્વેક્ષણ કરવામાં આવે છે. આ સર્વેક્ષણ દ્વારા જાણવા મળે છે કે કોલેજમાં શિક્ષણનું સ્તર કેટલું સારું છે અને કોલેજમાં શિક્ષકોની સંખ્યા કેટલી છે. આ સર્વેક્ષણ દ્વારા જાણવા મળે છે કે કોલેજમાં શિક્ષણનું સ્તર કેટલું સારું છે અને કોલેજમાં શિક્ષકોની સંખ્યા કેટલી છે.

(૭) આ સીડીમ ઢાંઢી જામ હવર પહતી બીજી મુશીમતો હવર બને તેવી સમો રૂ પચત્તા સેવાં તે રિજાર કરવાને જોડ પ્રતિઃ પાપવ બનતી વાપોડે મોજારવાને ઝોઝીતને સગા બારે છે.

હાદી સવાલપર મી. હીટન નીકલસ

મી. છ. હોટન નીકળે એ વ્યવસ્થાના પાકામેનના મેગર
એ જાને સાવધ બાંધકાન પાટીના એ તેમણે પોતાના મતદારના
સખત આપણ કરતાં હાંદી સવાલપર વિચેગન કર્યું હતું. તેમણે
જણાવ્યું કે કોમ્પેલીકન સરકારે હાંદી સવાલને પણ ખાન દેવ
પકડે. "એ આપણે આપણી હાંદી વચ્ચેને ખીલ પ્રતિભ
જવાની તક નહિ આપી કહતા હોયએ તો પછી ખીલ દેહ
માં જવાની તો ખરેખર સમયકે કરી આપવી જોઈએ, એ
તેમને તેમ કરવાને મનાવી કહાવા દેવા દે.

“જોવી વસાહતની આઠમહાનો ગયા રહ્યાંકા જાનુઆરીમાં
કેપટાલનમાં મલેલી રાઉંડ રેપ્સ કોન્ટેનરમાં વિચાર કલ્પામાં
આપ્યો હતો જરૂર તે વખતે અજોબી સમજાવતો છે. મલાને
કરું જાન હાથિયું નથી. છે. મલાનના એક જાનુઆરી, છે.
વાન ૩૨ મરવેએ એક વખત નાટકને વિશે કહ્યું હતું કે તે
કુદરી અને કાલેનાં લોકોનું છે. તેને એવું જાનવી દેવાનો
કારણોથી છે કે તે એ વિચાર આપ્યા વગર રહેતો નથી.

“દોહીજાનું એક સંસ્થાન ત્યાં દોહી વસાહતીઓને પુરા-
પીયતોના જેવીજ તકે મળી ચકતી હશે તે કીદુત્તાન ઉમરે
મહેસેલ છે તે હકીકતને યદુ હક કરવાને ઉપયોગી થઈ પડશે અને
સાઉથ આફ્રિકાની દોહી કેમ ને જા આધુનિક દોહી સંસ્થાને
ખાતે તેવાર કરનાર તરીકે કામ કરવાનું સ્વિકારે તો માનુષ્યમિ
હોવા તેઓ દેશબંધ તરીકે ભેખાશે. જા વસ્તુને માટે
નાટાલના દોહીઓ ખાસ ફરી ભાષક છે. તેઓ તાલીમ
પામેલા સંસ્થાનિકો છે જે જેના હોદ્દા હસ્તિ મરાજના નથી.
આવી એક મેજનાની સહકર્તાઓની તપાસ કરવાને સારક
દેખા દેખાવેને જીક દરેક કમીકત નીમવાનું કસુબું હતું કે
જે સમવાયેલા જુદા જુદા સંસ્થાનોની મુલાકાત ભેવાનું અને
સંસ્થાનિક અરકારોની સાથે મજબત કરવાનું હતું.

"આ કમીશનની નીમણૂક સારથ્ય આક્રિયાને કે હોંદુસ્તાનને સારથ્ય આક્રિયાની દોહી વસ્તીને જઠારવાની કામગીરીની તપાસ કરવા ઉપરાંત કંઈ પણ અધન કરનારી નહોતી. પુરે-પુરી માહિતી મેળવ્યા પછીજ દોહી કામને તેની દરખાસ્તોના વિચાર કરવાનું કહેવામાં આવવાનું હતું.

"મારી ખાતરી છે કે જો તેઓ એવી યોજનાનો અર્થ અંતર્ગતથી સમજી કહ્યા હોય તો તેને મોટા રોકા મળેલો હોત.

"અને કહેતા બેઠા કામ છે કે જે બાળકમાં કશું થઈ નથી. કમીશન નીમણૂક નથી. નાણાકને એમનું એમ સંપત્તિ કુટ્ટામાં આવ્યું છે. હવે આ બાળક કોમીશનનું સરકારના કામમાં આવશે અને હું ધારું છું કે આ બાળકને બાર મહિના પર અર્ધથી એકી દેવામાં આવી છે અર્ધી તેને લગભગ એવાને તે પોતાના કોમી અમલના કામમાંનું એક મળ્યું."

નાણાકમાં મુરોખીયન અને હીંદીઓ વચ્ચેના સંબંધ

બીજામ કરમુજન કેવીતું બાપક

બીજામ કરમુજન કેવીએ માવે તા. ૨૮ થીએ કરમનમાં મળેલી મુરોખીયનના કમીશનમાં ઉપજા વિષયપર બાપક હતું તેનો તરજુમો નીચે પ્રમાણે છે:—

નાણાકમાં મુરોખીયન અને હીંદીઓ વચ્ચેના સંબંધ સમજવાનો છેલ્લો કામગીરી થઈ ગયા હું પ્રવાસ કરી રહ્યો છું. સંબંધ એટલે સામાજિક, રાજનૈતિક અને આર્થિક બાળકોના માલ અર્થમાં નહિ પરંતુ તેઓની એક બીજા પ્રત્યેની માનસિક વલણ પણ. થયેલી રીતે માનસિક વલણ વધારે અમલની હોય છે.

'મુરોખીયન એપ્રિનિયન' કે 'નાણાક મરકુરી'ની કહારો વાંચતાં જે બંને કામો વચ્ચે બાંધ તીવ સામયી વર્તી રહેલી છે જે નજરે પ્રકાશ વગર રહેતું નથી. એ વાંચતાં કેમ બાંધે પ્રત્યેક પણ બીજાની કરતાં ન હોય અને પ્રત્યેક પક્ષને પોતાની અને પોતાના અલગબાંધે તરફ સામા પક્ષ તરફથી થયેલી અન્યાયી વર્તણૂક મળતી ન હોય અને તે બંને તેના સર્વાનો બાપરે સામા પક્ષથી પાયાબલ થઈ બંધાના ન હોય એવો વિચિત્ર બાબત આવે છે.

નકારથી બંને બાજીએ વચ્ચે થયેલો બીજો સંબંધ વર્તે છે. તેઓ કેટલાક પ્રમાણમાં વેપાર કરે છે. અવર નવર એટલેવટ કમળ થોડાક મુરોખીયનોને કામગીરી કે હીંદીઓપર આમંત્રણ કરે છે. આ આતિથ્યનો કવચિત્તમ નહોતો રાજ્યમાં આવે છે. હાજીરમાં બંને પ્રત્યેક વચ્ચે સામાજિક સંબંધ થયેલો જોડો છે—હોંદુસ્તાનના કરતાં કેમીની રીતે થયેલી જોડો છે. બંને પ્રત્યેક વચ્ચે પ્રુકળ અભાવ છે જે હાજીર થુપાવી કહારી નથી. આ અભાવો અને તેના કારણોનો બાપરે વિચાર કરીએ.

પ્રથમ હીંદીઓની પ્રમતિની સામે મળ્યા મુરોખીયનોનો વિરોધ છે તે અને પછી હીંદીઓ પોતાને અન્યાય થતો માને છે તે સમજાવીએ. આ વસ્તુની સમજૂતી નિખાલસપણે થતું એ મને લાગે છે બાપરે કામનું છે.

૧૮૬૭ થી મકારમાં માંધી કરમનમાં એક કુલકારમાં પોતાનો અન જોડા મળ્યા હતા. તે વખતે મળેલા બંધાવનું વર્ણન થી. સી. એફ. એન્ડરસન "મકારમાં માંધી—તેમની પોતાની કમી"

એ પુસ્તકમાં બાપરેમાં આવ્યું છે. તેમની વખરે કમીસ પ્રકારનું એક કારણ એ હતું કે તેમણે નાણાકના મુરોખીયનો વિશે હોંદુસ્તાનમાં એવી વાતો ફેલાવેલી માનવામાં આવી હતી કે જે તેઓને અન્યાય કરનારી હતી.

પરંતુ એ તોફાનનું એ એકલ કારણ નહોતું. સર દાન્ડીએ માંધ કરમન પોતાના 'દોન ધન મનિયા'માં પોતે એ વખતે કામગીરીના બાકા બાપરેમાં તરીકે કરમનમાં હતા. તેનું વર્ણન બાપરે એ વખતે હીંદીઓની વિરુદ્ધમાં એ હીંદીઓ સામાન્ય રીતે રહ્યું થયેલી હોવાનું અર્થાતે છે.

એક હીંદી એ હતી કે નાણાકમાં આવતાં હીંદીઓ (મંધીર કનનાં તે વખતે અમલમ ૮૦૦ હીંદીઓ આવ્યા હતા) મળુરીની બાપરેમાં મુરોખીયનોના કરતાં એકલ થકારે કામ કરશે અને મુરોખીયનોને કરમવાન જોડા પગાર મેળવવાને તેઓની રહેણીતું બાપરે કરનારી પાકશે. આ બાળકમાં પાક રાજ્ય થઈ છે કે અર્ધિના મુરોખીયન વેપારીઓને જે રહેણીતું બાપરે મળેલું છે તે તેના અલગબાંધે એ હીંદીને મેળવેલું છે અને હવે તેના બોલું પડે એ તેઓને બારે બારે છે.

બીજા હીંદી એ હતી કે: હજારો વર્ષ થયા નાણાકને કોનારો હોંદુસ્તાનના કોનારોના સામે રહેલો છે. પરંતુ હોંદુસ્તાનમાં માલ તેને વસાવવા આવેલું નહોતું. અમલમ સો વધે પુરે અર્ધિને આવ્યા તેઓએ ફેરવે મુરોખીયનો કહારો અને ફેરવે રહ્યા બાંધા અને બંધા અને બાંધા રહ્યું કરનારે રાજ્યતંત્ર સ્થાપ્યું. અરેબ તેને બારે તેઓને કંઈક નહો મળવે એમણે. પરંતુ અવરે કામગીરી અને અવરે રાજ્યમાં બારે હીંદીઓ ફેરવે હાપક થયા અને મુરોખીયનોના મિત્રાલમાં તેઓ પેલા પેલા કરવા કામગીરી આ તેઓના વિરોધીઓ હશે છે કે એવાઓ છે. હીંદીઓને મુરોખીયનો પાસેથી નહો બાપા હોય નહિ એમણે.

આ હીંદી બાપરે એકલો તકમાજી રહ્યું નથી થતી જતાં મને લાગે છે કે મુરોખીયનોની મોટી અંખ્યાના મનમાં તે વચ્ચે રહેલી છે. અને હું લાગું છું કે હીંદીઓને સમજાવું એમણે કે તેમાં કંઈક માલગીરપણું રહેલું છે.

મુરોખીયને તેઓમાં કામગીરી અને અવરે રાજ્યમાં હોવાથી મોટીવ વેપારમાંથી તેને નહો મળવે એમણે એ વિચાર માલગી છે.

પાંચમિરના એક સભ્ય કે જેણે આ બાળકને હીંદી અમલમ કરેલો છે તેની સામે પાલ થતાં તેણે મને કહ્યું કે ૮૦ હા મોટીવ વેપાર હીંદીઓના હાથમાં છે.

૮મી રીચમન અને નેહમ એવા કહેરો મળ્યા. નીક કે મીસ વર્ષપર એ કહેરોનો વેપાર મોટા માત્રે મુરોખીયનોના હાથમાં હતો. બાપરે હું માંધ છું કે માત્ર બાર મુરોખીયનોની ફેરવે રીચમનમાં બંધ પાંચ નેહમમાં છે. એ પ્રત્યેક કહેરમાં હીંદીઓની થયેલી ફેરવે છે. કરમનની મકારની આ હાલમાંની અકારે વેર રીટમાં હીંદીઓની ફેરવે માલેવા વિરોધમાં એવામાં આવે છે. આ બરેલા હીંદી વેપારીઓ તરફ અન્યાય કરવાની છંજાઈ નથી. હીંદી ફેરવેલારે ને મુખ્ય સ્થાનોનો અમલ એવા દેવામાં આવેલો તો તે મુરોખીયને પાયાબલ કરી હીંદી કારકોને એ બંધીકથી છે.

આ બાળકમાં અમલના સવારના વર્તમાનવનમાં તમે થી. કીટન નીકમની મુખ્યતા બેંક હીંદી. એ મુખ્યતા વિચિત્ર લાગે છે જતા કેટલાક કોરોની જે બાળકમાં કેટલી તીવ સામયી વર્તી રહેલી છે એ બતાવી આવે છે.

તે કહે છે કે કેપટાઇનની ડેન્ટર-એ સાચા આકાશના દોહીએ જન પોતાનું સંસ્થાન સ્થાપી કહે તેથી એક દેશ ભોળાવાની કબજાવાની તપાસ કરવાને એક કમરે નીમવાની જુલુબા કરી હતી. તેને એક વર્ષ વધાર થત મધુ કરતાં કે. મહાન કે નેની સત્તાની એ વાત છે તેમજે કોર્મ નથી કહી. ખી, નકરત કહે છે કે કે. મહાને આ જાનતમાં કહું નથી કહું તેનું કારણ એ છે કે તે દોહીએ નાદાસમાં રાખવા માટે છે કે એથી ખોટીક લોકો કે નેમની સંખ્યા આ પ્રાત માં વધારે છે તેઓને તેઓ પાવવાક કરી નાખે મારા સંબંધમાંથી એવા વાત પણ આવી છે કે દોહીએ કરનના અને કરનની નજીકમાં ફેટરીએ, દુકાનો, ટાકસેલ પેટીએ અને જોશીસમાંથી પણ મુશ્કેલીનેતા કાઢી મુકે છે અને નિકાળમાંથી નીકળતા મુશ્કેલીનેતા જાકરાએને નોકરીને માટે દોહીએની કારિગરને બીધે કમી લઈ રહી નથી.

કે માનું છે કે આ વિચારો અતિશયોક્તિભરેલા છે પરંતુ આપણે તેને ખ્યાનમાં લે ભેગા પડે.

કે મારું છે કે દોહીએની સામે દુરમની કરેલાની આજ કામણીએ છે કે તેઓ જોરે ખરે રહીને મુશ્કેલીનેતા વહેણના કારણને કારણે પાડે કમવા તે તેને વેપારમાંથી કાઢી કાઢે અને તેના પોતાના કે તેના કોઈએને માટે કંઈક રહેક નહિ.

પરંતુ આ કિસ્સાંત કેટલાક દોહીએના સંખ્યામાં ખીજ પણ કેટલીક અગ્રીય વસ્તુએ રહેલી છે. આપણી મુશ્કેલીનેતા મુશ્કેલીનેતા દોહી સમયે તે રિશિત વાળા, સખ અને કમ્ય આરિતના માણસો છે. પરંતુ તેઓના અત્યાચાર્યોની મોટી સંખ્યા કમ્ય એ રિશિતએ મહેલી નથી.

મારા એક મુશ્કેલીનેતા આજે મોરને સેક વિવસ ઉપર કે એક કેળવણી દોહીને લાં સવારે આ થીવા લત મધે હતો. તેને થઈ આમર્ષ મધુ. તેણે કહ્યું: "આવા દોહીએ મેં અભાઈ કહી નેમ નથી. મારા મરતી પાસે રહેનારા દોહીએ આ દોહીએ કરતાં વધાર જુદો અત્યાચાર છે." અભાર કમી તેણે એવેલા દોહીએ અજાણ અસ્વચ્છ કતા.

એવું કહેવામાં આવે છે કે મર્યાદા દોહીએને અસ્વચ્છ અનાવી છે છે. પરંતુ સ્વચ્છતા અને સુધતા, નેવા કે મરતી પાસેથી પાણીની નીકા સહ રાખવી વિચેરે ચોટા પમાર મળતો હોવા કરતાં પ્રજા ખતી કહે છે.

કે નાનો હતો મારે મારા પિતાની પાડીકમાં જોતરના સજીરને કહત પા ૨-૧૦-૦ માસિક પમાર મળતો હતો. પરંતુ તેમના પહેર સ્વચ્છ અને સુધ દર્તા અને મજાને તે સ્વચ્છ જમીયા પણ કતા. આ દેહના મરીન વર્ગના દોહીએને વિશે આપણે એવ નેમુએ છાએ મારા કરનની નજીકની એક દેશ મોડીના ઇન્સપેક્ટરને એક વખતે કે કહેતો હતો કે એક રીત કાઢીના કુપડમાં રહેનાર દોહીને કદના મોડા મહાનમાં રહેનાર અંગેજના નેમુએ કર મારે પડે એ ખરેખર કરમજર છે. તેણે જવાબ આપ્યો કે દેશ મોડે કે નેમ કરોની જુદ છે તેનું મુખ્ય કામ દોહીએની પાસે પોતાના મરતી અસપાસથી મેંકા સહ કારવાનું હોય છે. તેઓની અનારોગ્ય રીતને બીધે મુશ્કેલીનેતા કરતાં તેઓ દેશ મોડીને વધાર ખર્ચાજ થત પડે છે.

મને લાગે છે કે ઇન્ડિયન સોસાયટી સર્વિસ કમીટીની સમક્ષ મરીન દોહીએમાં કરીને તેઓને સ્વચ્છતા અને સુધતા કીમવવાનું મુશ્કેલીનેતા પડે છે. આ કીમી રીતે તેઓના પોતાના કામકામે અભારત થઈ પડે એવું નહિ પરંતુ આકાશની

રીતે મને પ્રભાવે વચ્ચેની કામકામે સુધારનાર પણ થઈ પડે. દોહીએને કારણ વિષયક અને મેંકા કમલ કરનાર કહેક વચ્ચેનું પરિણામ મને પ્રભાવે વચ્ચેના સંખ્યાને કામકામે થઈ પડે.

મુશ્કેલીનેતા મરેમાં નોકરી કરતા દોહીએના વર્ગમાં કેટલાક એવા છે કે નેમને પ્રમોશનના અને સ્વચ્છ કાપા મોલતા રીખવાની પછી જુદ હોય છે. દોહી નોકરીને રાખનારા મુશ્કેલીનેતા માળાએ પાસેથી મેં આ થઈ વખત સમજે છે. આ જાનતમાં પણ કાનેવાન દોહીએને મારી સલાહ છે કે તેઓને પોતાની કામના મરીન વર્ગનું કારણ સુધારનું નેમુ.

આ દોહીએ વિરુદ્ધ મુશ્કેલીનેતા વચ્ચે થઈ રીકાએ છે. અને કે કમેડ રાખું છું કે દોહીએ તેના મરતો વિચાર કરે અને દોહીએ મુશ્કેલીનેતાને કીમવાનું ને કંઈ થાજી કારણ હોય તે દુર કરવાને પોતાનાથી મનનું કરે.

પરંતુ આવી કામકામે એક જુલુબા છે એવું નથી. દોહીએને કાને છે કે તેઓની વચ્ચે રાજકારી જાનતમાં અવધી વર્તવામાં આવતું નથી. અને તેઓ સારી કેળવણી પામેલા હોય કરતાં સમાજમાંથી તેઓને પાવત રાખવામાં આવે છે; કેટલાક મુશ્કેલીનેતા તેઓનું અભાવ અપમાન કરે છે. તેઓ માને છે કે કેટલીક વખતે તેઓનું એક અતી તરીકે અજી કરીને અપમાન થાય છે અને તેઓની પ્રમતીના માર્ગમાં પ્રતિપદી મુશ્કેલીનેતા આવે છે કે ને અત્ય ઇન્કારની કોટીક પ્રભાવની માર્ગની વિરુદ્ધ છે. (અપ્રી)

વિવિધ સમાચાર

નવું પ્રધાનમંત્રી—મુશ્કેલીનેતા નવું પ્રધાનમંત્રી નીચે પ્રમાણે નામનું છે:—

વડા પ્રધાન અને પરદેશખાતાના પ્રધાન: અનરબ કમીટી.

ન્યાયખાતાના પ્રધાન: અનરબ રમદમ.
નાણાખાતાના પ્રધાન: મી. કવંચા.
આરંભના પ્રધાન: મી. પેટ્રીક કંકન.
તેલીવ એફેરના પ્રધાન: મી. પીટ મોનમર.
રેલવે, કારવર અને કારકણખાતાના પ્રધાન: મી. પેટ્રી.

ખેતીવાડીના પ્રધાન: અનરબ કમ.
મજુર પ્રધાન: મી. ફારી.
કોઈનીખાતાના પ્રધાન: કરન કેનિટ રીકમ.
મુદ્દી અને નવુંરેન્ટી અને કેળવણીખાતાના પ્રધાન: મી. નેન હોમવર.

કપાલ, તાર અને અલેરખાતાએના પ્રધાન: સેનેટર કમીટી. મી. રીચા રીકમને એકમેકમુદીવ કાઈ-સીકના મેમર અને ચોટ ફોલિયો વચ્ચેના પ્રધાન નીમવામાં આવ્યા છે.

સા. આ. ની જેકનો નવો મારો—માણ મામણી ખીલ આજે એકમેકે, પ્રામીતરી મોટા કે મોટા થીવા ઉપર માન છતીકપલ કરવામાં આવી હતો તે એક સિવારક નહિ. તેવા ઉપર અખનારની કાપી મહી હોવી એકમે, આ નોકીસ અનુભારીથી આપવામાં આવી હતી પરંતુ તેના અમલ આ મરિયાથી થઈ. થઈ કોઈએ તે એ મુશ્કેલી

દ્રાસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશન

રપોર્ટ ટાઉન કાઉન્સિલનું નિવેદન

રપોર્ટની ટાઉન કાઉન્સિલે રપોર્ટ ટાઉનશીપના સંબંધમાં દ્રાસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશન સમક્ષ નીચે પ્રમાણે નિવેદન રજૂ કર્યું છે:—

૧. સરખાતમાં ટાઉન કાઉન્સિલ ૧૯૩૦ ના ફેબ્રુઆરી અને માર્ચમાં દ્રાસવાલના એશીયાટીકના સવાલ પર નીચેના સીકેટ કમીટી સમક્ષ પેટે રજૂ કરેલા નિવેદન તરફ ધ્યાન દોરવા કહ્યું છે અને એ નિવેદનને આ નિવેદનના એક ભાગ તરીકે અર્પી લેવા વિનંતિ કરે છે.

૨. આ નિવેદનમાં રપોર્ટની ટાઉન કાઉન્સિલ રપોર્ટ સહેરમાં આવેલા અર્ધે નંબર ૧૩, ૪૬, ૧૭ અને ૧૫ નો હોદીઓ કબજે ધરાવી રહેલા છે તેના સંબંધમાં ખાન ખેંચવા કહ્યું છે અને રપોર્ટ સહેરમાં જે જમીનનો કાબેસર જોખવરો ધરાવતો દોષ તેવી કાંઈ પણ જમીનના સંબંધમાં પણ ૧૯૩૨ ના ૩૫ મા કાયદાની કલમ ૩ ની રૂબ રૂબ જોડેલ કલમની પોતાની સત્તાનો પ્રમાણને ઉપયોગ કરવાની જાણવણ તદ્દિ કરવા કમીટીને વિનંતિ કરે છે તેવી જમીનને એક્ટેલ કરવાની જરૂર નથી કેમકે ૧૯૩૨ ના ૩૫ મા કાયદાની કલમ ૪ પડે તેનું પુરતું રજૂ કર્યું છે અને તે તે સત્તાનો ઉપયોગ કરવામાં આવશે તો તેવી જમીન કબજે માટે સંબંધ લેણીની યાદ જશે કે જે વસ્તુ મુજબાનને નથી તેમ ૧૯૩૨ ના ૩૫ મા કાયદાનો તેવો હેતુ પણ નથી. એ કાયદાની કલમ ૪ મા કાબેસર જમીનના જોખવરો સંબંધી કાયદાને હેતુ જોખો જાણવવામાં આવ્યો છે.

૩. રપોર્ટ સહેરમાં જૈરાબરે જોખવરો યાદ રહેલાની અક્ષિતત રાખવામાં ઉત્તરમાં પહેલા અને કમીશનને તેના સંબંધમાં નિર્ણય કરવામાં મદદરૂપ થઈ પડે તેટલા ખાતર વડમાં જામે આ સાથે રપોર્ટ સહેરનો નક્કો આપીએ છીએ અને નીચે પ્રમાણે સામાન્ય દર્શકનો રજૂ કરીએ છીએ:—

(૧) ૧૯૩૦ મા દ્રાસવાલના એશીયાટીકના સવાલ પર સીકેટ કમીટી એવી તે પહેલાં ૧૯૩૨ ના ૩૫ મા કાયદાનો ખરડો ડાખવામાં આવ્યો હતો અને મદોજી રીતે ફેલાવવામાં આવ્યો હતો જેથી તેની વિચિત્રતા વિશે એશીયાટીક અને રમીન લોરો ખીલકુલ જાણવવા રજા નહોતો.

(૨) એ ખરડો બહાર પડવા માટે દોડીએ તરથી જનરલ કીકર્સ કન્ટ્રીવ ઓર્ડાન-સની રૂએ વેપારના મકાનો માટે સર્ટીફિકેટની કબજે જરૂરના હરેક ફેસમાં રપોર્ટની ટાઉન કાઉન્સિલે જરૂર હોય તે ખરાબની વિચિત્રતા એવવી જાણવું હતું કે જે એ ખરડો કાયદા તરીકે પમાર કરો તો ટાઉન કાઉન્સિલ તેનો સખ્ત જામલ કરશે અને પ્રત્યેક સર્ટીફિકેટ આપવી વખતે કાઉન્સિલે નીચેની નોટીસ આપી હતી:—

"જો કાલના કાયદામાં કંઈ પણ ફેરફાર થશે તો જરૂરનારી આ સર્ટીફિકેટના રીન્યુઅલને માટેની જરૂર નામજુર કરવામાં આવશે."

(૩) ખરડો બહાર પડ્યા બાદ ટાઉન કાઉન્સિલને જનરલ કીકર્સ કન્ટ્રીવ ઓર્ડાન-સની રૂએ સર્ટીફિકેટને માટે અર્પી હરેક જરૂરના સંબંધમાં હરેક જરૂરનારને અને જરૂર ન

૧૭ અને ૪૬ મા વેપારના ધરાવતા ધરાવનારોએ ખાસ કરીને પુછવામાં આવ્યું હતું કે તેઓ મજબૂર ખરડાની કલમે જાણતા હતા કે નહિ. પ્રત્યેક કાયદામાં જરૂર હોય તે તે જાણતો હોવાનું જાણવું હતું.

(૪) સાધારણ રીતે એશીયાટીક વેપારી તેવીય ધરાવને વધારે પ્રમાણમાં આવશે કે અને પોતાના ધરાવરો એવ વેપારીના જેવો જાંકુ રાખી કરતો નથી જેથી મોટે ભાગે પોતાની ફાનની જાણવાસ તેટીવોની નહિ મુજબાનને મોટી જાણવટ માગ છે અને જાણવણવુતી ગ્રાપર્સોએ જોખવરો જરૂરનારોને અને જરૂર રરતાનો ઉપયોગ જરૂરનારોને તે જાણવટમાં યાદ પડે છે.

(૫) સાધારણ રીતે એશીયાટીકના વેપારી રીતેને કાંતા નજરથી જોવામાં આવે છે અને ખાસ કરીને પોતાના વેપારને કલતા કાલ અને ઓર્ડાન-સોનું તે પામલ કરતો નથી એવી સામાન્ય માન્યતા ધરાવવામાં આવે છે. કાયદા તરીકે, એવી સામાન્ય માન્યતા છે કે એશીયાટીક પોતાના નોકરોને જોખો વધારે આવે છે અને તેથી જ વેપારીઓ કાયદાની કરતો પાળીને જાણવા છે તેવોની સાથે તે જોખવણ રીતે કરીકા કરે છે. એક સુધેમાન મુજબાન મુજબ ૧૯૩૦ ના કીસે-મનરની તા ૧૬ માં સર્ટીફિકેટ માટે કરેલી જરૂરની જનવણી વખતે આવેલી જુવાનીમાંથી ટાઉન કાઉન્સિલ નીચે પ્રમાણે તારણ રજૂ કરે છે:—

[અદિ કાઉન્સિલે જે જાણવું છે કે સુધેમાન મુજબાન મુજબ સાથિક પા. ૨૨-૧૦-૦ ના બાકાથી વજ વર્ષનું લીસ ધરાવતા હોવા છતાં પોતાના નોકરોને રૂં પમાર આપવો જોખો એ તેનાથી જવાબ આપી કાઠો નહોતો.]

આ કાયદા વિશેની જાણવટમાં મની કાલ તેવી નથી અને ૧૯૩૨ ના ૩૫ મા કાયદાના સંબંધમાં હોદીઓની મોટીઓ, જેમાં સલામત કરવાના કાલો થયા હતા, તેના હેવાલો વાંચતાં તેઓની હિત કરવા વિરૂદ્ધ જાણવાની વધારે લાગે છે અને તે કારણથી એશીયાટીક વેપારી તરીકે સાધારણ રીતે કાયદાને ખાન આપી જાણવા વેપારીઓની નજરમાં આવેલ છે.

(૬) એવી સામાન્ય માન્યતા છે કે પ્રતિનંધિત કાયદાને કારણે એશીયાટીકના કાંતાની સાથે યવાની અને તેને લેવાવાની હિત આવી અર્થે છે. આ પ્રતિનંધિત કાયદા વખતે વખત થેક જરૂર પ્રખની મુજબાને લીધેલ કલેકા છે.

(૭) રપોર્ટ એક ઉમટું કહેર છે અને નથી ખાણે: પુખવાથી થણી મદપથી ખીલતું અને જાણવ વધતું જાય છે. કહેરના ઉજાવણ અવિખમાં માનવારો જમુક છોડોને કહેરના વેપારવાળા કાલમાં થણે ખાણે જાણવિક દવના મકાનો જાણિક છે અને તેવા વાણોમાં એશીયાટીકને વેચાલો કરીને તેવા મુકી રોકવારોએ મોટો જરજાલ કરેલો છે.

એશીયાટીકના પ્રવેશનું પરિણામ મોટે ભાગે જાણવણવુતી ગ્રાપર્સોએની કીમત થઈ જવામાં આવે છે અને રપોર્ટમાં તેનું કરાથી તેવી ગ્રાપર્સોએના માલીકાને ખોટ અને અનવર જોખવની પડે છે અને એશીયાટીકના પ્રવેશનને તેઓ મંબીર જાય તરીકે મણે છે. મુરોપીયન વેપારીઓ એશીયાટીક વેપારીની પોઠાકમાં વેપાર જોખવાને નાખુક દોષ છે અને તેને પરિ-જામે તેવા પ્રત્યેક પ્રવેશનથી કહેરના વેપારના મજકમાં જાણે આવી પડી જાય છે. રપોર્ટ સહેરમાં એશીયાટીકના મજકાથી ગ્રાપર્સોએની કીમત થઈ અર્થેલી જતાવવાને કાઉન્સિલ નીચે

પ્રમાણે આકાશ રજુ કરે છે :

સ્પર્ધાઓના રજીસ્ટ્રેશન વેલ્યુએશન

નંબર.	૧૯૨૬ નું રાશ.	૧૯૨૭ નું રાશ.
૨૬	પાઈ. ૨૭૫૦	પાઈ. ૩૨૫૦
૩૬	" ૧૫૦૦	" ૧૨૫૦
૪૭	" ૧૦૦૦	" ૭૫૦
૪૫	" ૭૦૦	" ૫૦૦
૪૭	" ૬૫૦	" ૫૦૦
૧૬૮૬	" ૩૫૭૫	" ૩૭૫૦
૧૬૮૪	" ૧૭૨૫	" ૧૭૨૫
૧૬૮૨	" ૧૨૨૫	" ૧૨૨૫
૧૬૮૦	" ૮૨૫	" ૭૫૦
૧૩૧૬	" ૨૭૫૦	" ૪૭૫૦
૧૩૧૮	" ૨૨૫૦	" ૪૦૦૦
૨૭	" ૨૭૫૦	" ૨૦૦૦
૨૫	" ૧૭૫૦	" ૪૦૦૦
૧૮	" ૩૨૫	" ૩૦૦

ઉપરના આકાશપરથી અને આનપરથી ભેદ કાઢી દે ને બહેનિ એસીવાટીકાના પ્રવેશનની બહાર પહેલી છે તેની કિંમત થટી મથેલી છે બહવા સ્થાપી રહી છે બહારે એસીવાટીક વેપારી પાસેથી પણ લેવામાં આવેલા છે તેની કિંમત સારી રીતે મથેલી છે.

દાઉન કાઉસીબ ૧૬૮૬ નંબરના અર્ધ તરફ ખામ ખામ બેચે છે ૧ ને એસીવાટીકના પ્રવેશનની પહેલાં પા. ૨૬૭૫ની કિંમતે ખરીદવામાં આવ્યું હતું તેના કિંમત પા. ૩૭૫૦ થઈ ગઈ છે અને તેના સાથે સરખાવતાં રજીસ્ટ્રે ૧૩૧૮, ૨૭ અને ૨૫ ને ઉપરના અર્ધની કામના પ્રજ્ઞાપર આવેલાં છે તેની કિંમત પા. ૪૦૦૦ અને એથી થઈ કંઈક વધી ગયેલી છે.

કહેરની સિંચાણને કાંઈ વેપારનું મથક મુકાદિત છે અને તેની આડે કારા મકાનો ગાંધિવામાં એટલી બધી મુકી વસાવેલી છે કે તે હરે ફેરવી શકાય તેમ નથી.

એસીવાટીકાના પ્રવેશનના પ્રવિષ્ટાએ કહેલાં વેપારનું સ્થાન હરજાત મદદાવમાં આવે છે કે ને વસ્તુ કીંમતનું કહેરના કાપકાપરથી ભેદ કાઢાય છે.

(એચ) કાઉસીબે દોહીકાને માટે સ્પર્ધાઓ એસીવાટીક નજારમાં પુરાતી ગયા અને વેપારની સમરથો કરી આવેલી છે. પરંતુ ૧૯૨૬ માં મુખ્ય અને સીકલ વિરુદ્ધ સ્પર્ધા દાઉન કાઉસીબના કામના મુકાદા પછી સ્પર્ધા કહેર પ્રજ્ઞા દોવાની બધાં આમાન્ય રીતે ખામર થઈ કારે બજારમાંના દોહરો અને દુકાનના નોકરોએ જનરલ કીર્સ કન્ટ્રોલ કોર્પો- નેશની કાઉસીબના માટે અગ્રણી અને સ્પર્ધા કહેર માં પુરા વેપારી બની ગયા આ વાસ્તેનું પ્રવિષ્ટાએ એ આપ્યું છે કે નિર્દુષ્ટપણે વેપાર મહાનંદ રહ્યો છે, કારણે નુજ કાપવામાં આવે છે અને સ્થાપિત કહેલી પેટીઓને મોટું નુકસાન પહેલે છે. કહેરમાં "અરીફ બાબ કરતાં એકા બાબે" વેચવાની બહિરાતની પ્રતિકાષા ફેલાવવામાં આવે છે અને એ બધું આ નવી પેટીઓએ પોતાનો ખમ કહેરમાં બેસાડવા દેવાથી થઈ છે ૧૯૨૭ ના ૨૫ મા કામદાને અરજ પ્રકિષ્ટ પવા કરતાં આ બાબતી ચાલુ :છી. આ બાબતે વેપાર ને નાહરી માંજ પ્રવિષ્ટા થઈ તેને કાંઈ મંજીર બધની નહરે એવામાં આવે છે અને આજીવાજીના વેપારીઓને તે સતત ચિંતા ઉત્પન્ન કરનારો છે.

(આઈ) દોહી વેપારીઓએ ને સતત કોમાં પ્રવેશન કરી છે તે બધાં પહેલાં રંચીન લોકો તરફથી રાકાયેલા નહોતા અને એ પ્રવેશન આ બધાંમાં બન્યું જમીન ધરાવ- નારીઓ અને બોમવટો કરનારાઓની કમ્પાની વિરુદ્ધ છે એવા પ્રવેશનને કાચેસર અટકાવી શકાય તેમ નથી એવી અમર પડતાં મુશી દરેક અરજદારને તેવા આજીવાજીની પ્રાપ્તિઓને બોમવટો કરનારાઓ અથવા તેઓના પ્રતિનિધિઓ તરફથી સર્ટીફિકેટ માટેની રજીઓ સમે વિરોધ મળતો હતો.

(જે) મેરઝાપરે બોમવટો ધરવનારા ને તે તે પ્રાપ્તિઓમાંથી દર કરવાથી તેઓએ પોતે વહેરી લીધેલાં નુકસાન કરતાં વધારે નુકસાન થશે નહિ કાઉસીબે થટી એવમથી આપ્યા પછી પરિણામેને વિશે પાતાની આંખો ખુલી રાખીને તેઓએ બોમવટો કર કર્યો છે. કહેર ને તે તેઓને કાઢવામાં નહિ આવે અને તેઓના મકાનોને અંકલેષ કરવામાં આવશે તો બીજાઓને મંજીર નુકસાન પહેલેશે.

(કે) એસીવાટીક વેપારીને કાપકા કરવાનું પ્રવિષ્ટાએ એ આવશે કે મારા વેપારી ને એસીવાટીકની આડે હાજીઆમાં દહી નહિ કાં તેને હરજાત આમા અર્ધ થશે અને તેથી દેહના મારા નવમુકાનેને મટે તોહરીનું દાર બંધ થશે.

(એલ) દાઉન કાઉસીબ સુખે છે કે સ્પર્ધા કહેરના મુખ્ય આ એસીવાટીકનું રહેણીનું વોરજ નેઓ મારાનું રહેણીનું વોરજ બોમવટી રહ્યા છે તેઓને નાખતંડ અને સુમાવનારું છે અને સ્પર્ધાઓના વેપારના સ્થાનમાં વખતોવખત અવરજવર કરવાથી એસીવાટીકના વોરજના સમાગમમાં હરજાત આવડું થઈ છે કમરે આ નિવેદનમાં દહીરવામાં આવેલા પ્રત્યેક અર્ધ માં વેપારીના અર્ધ, કોહરાં અને આસીરદાન્ટો સાથેજ રહેકાજ કરતા હોય છે.

(અપુર્વ)

મેરીસ્ટર દેવજીભાઈ મીત્રા

સ્પર્ધાઓનું અનુપમ સ્વાભાવ

તા. ૨૭-૩-૩૩ ને સોમવારને હીને મેરીસ્ટર દેવજીભાઈ દરખાન પધાર્યા ત્યારથી તેઓ કમલમ સાત દિવસ રથા ત્યાં મુશી દરખાનના દોહીઓ તરફથી અનુપમ પેમ દર્શાવવામાં આવેલા હતા. હાઉ, મુરલીમ, મુજરાતી, કાઠીઆગાદી, તામીલ વિગેરે દરેક સરખા પેમ બતાવી વિદ્યાની મદદ કરી હતી.

દરખાનની કોનમાંથી કતરતાં વેંતલ, દરખાન કહેરના અગ્રણી આગેવાનોએ રોસનપર કાનર હતી તેઓને પધારી લીધા હતા અગ્રણી સરખાઓ નાકામ ઈન્દ્રજીવ ઈન્દ્રજી, સુરત હાઉ એસોસી- એશન, સુરત પ્રબંધિત એસોસીએશન વિગેરેના અગ્રણીઓ પહુ રોસન પર આવકાર આપવા પધાર્યા હતા તેઓને કતરતાં દરખાન કહેરના સમગ્રિય પ્રજ્ઞાપર અને સુરત પ્રબંધિત એસોસીએશનના મંત્રા શીશુત પુરાકર્ષાર્થ સુખા મીત્રોને આ કાળમાં આવ્યા હતા. રોસન પર પધારેલા દરેક શુદ્ધઓએ તળાવે આપ્યા થી સુરત પ્રબંધિત એસોસીએશન તરફથી દા પાટીના મેળાવમાં માં બાત લીધા હતા સ્વાગતમાં વાત લેનાર દરેક બાઉસીને શીશુત કે એસ. મીત્રો તથા મેરીસ્ટર મીત્રોએ પદના કાળેઆં આપાર માન્યા હતા.

બીજે દિવસે તા. ૨૮ ના મંગળવારની સાંજે સુરત હાઉ એસોસીએશનના અગ્રણી દેવજી ભટ્ટા આદિ મંદનો (૧) આ સુરત પ્રબંધિત એસોસીએશન (૨) થી સુરત આર્થ સમીત મંદલ (૩) થી સુરત હાઉ મુખ લીમ (૪) થી સુરત હાઉ મંદલેન સ્પોર્ટ્સ સ્કામ (૫) થી માનમાતા હિત વર્ધક મંદલ.

(૧) બી કાઠી આવાર ચારી માંડણ (૭) બી સુરત રોયદીઝ કાળા
અને (૮) બી ચંગોન્સ રોયદીઝ કાળા તરફથી બી સુરત
કાંદ મોસોસીએચના ટોલમાં કોડ બહેર મેળાવડો થયો હતો.
કાળામ દરેક સુપ્રસિદ્ધ અફિસીઓ કાળામ રહી બેરીરર નેમલ
તેમના પિતાથી વસાઈને અપુલ માળ આપ્યું હતું ૪૫
કાંદ તેમજ નેમનો કોડ મોરો મળે ટોલ કપર બડાચો હતો.
બી મરિ મંદર કાળામાં આવાર આનાં થી દેવજાણે પ્રથમ
ધાતું મુજાલીમાં પાળી ને મેલમાં મંગનીય આપ્યું કરી
સવાને મુજા અનામી દીધી હતી તેમજે જાણ્યું હતું કે
શ્રીમંત વેપારીના પિતાના બાળકને મેલવળીમાં આપ્યાં શાખી
વેપારના તાલીમ લેના આવારે એક દે કો કો રીત પાળીને મુજ
બરેલી છે વેપારીના દીકરા વેપારી કાલ ને મરિ કાંઈની તા
તપી, પદંત ને કાંઈ મેલવળી પાખી વેપારમાં જાણ તો એક
નમોદાર વેપારી બની રહે પોતાની વિદ્યા કાળા આવારે લાપે
કાંદ કાંઈના વેપાર કાંદકાઈથી બી રહે. બધારે એક અપાળ
કે અર્થ દબા વેપારીથી તેમ મળે મુજા છે. આ રીતે કેટલીક
આવારે વાલો સંગાવવી સવારને વિદ્યાનો મદિમાં સમબંધો
હતો, કે જેની અસર ખુબ થવા માગી હતી

राक्षसा आशयानि भूषाते

ગીતો દીવસ સંદેશન આગિવાન લેવારીયા, એજની, વગીયો, ખુદીપરો વિગેરની મુલાકાત લેવામાં અને એજ ૩. અંબી લાવળનેરીયુ ગીરીદુષ્ક કરવામાં કાઢયા હતા. સાથે દીવસે શ્રીયુત પી છ. નામકર તમા બાઈ રીરાણાળને ત્યાં બિરીરરના માનમાં રી પાઈવા બધામાં થયા હતા જ્યાં અતી પ્રેમથી એમણે રવાન કરવામાં આવ્યું હતું શ્રીયુત નાવકર પોતે તામીક પ્રકરમ લેવા હતા તેમના પુત્રીએ કારકેનીપમ સાથે રિલાંડ મુકર જાણતી માથેના માથ સંબળાળ્યાં હતાં તેજ દીવસે સાત્રી શેલેજની મુલાકાત બીમા હતા જ્યાં પ્રાંત્રીપલ બી બરો બધી આવીતી આપા હતા

શ્રીનીકેશભાઈ

પાંચમે દિવસે હિન્દીકાની મુજાકાતનો દિવસ હતો ત્યાં અધુત
મળીશાન સાધા તથા તેમના ધર્મપત્નીએ પ્રેમભર્યા સંકાર
કર્યા હતા. મોટી સંખ્યામાં નીજળા પાચ્યા હતા.

શ્રીકૃત બાબુસાહેબ રૂપિયા ૧૫૦૦ ત્યાં

મહા દિવસે બપોર બાદ તથા ૧ મે પ્રત્યક્ષ સોતિયા આંગણ
વેપારી કીચડ બા.બા.બા. પુરોહિતમને ત્યાં એક દી વાઈને.
પુર મેળાવાંડા કાંઠાવામાં અત્યંત ઘટો: આખંતથા મોઢાલી
સંખ્યા બંધ આંગણ સહેલીએને જોલાવામાં આવ્યા હતા.
ત્યાં પણ કેલકાડ કુદર પિલેમને ક્યાં હતાં તે બધાને જાણ
અપાઈ આવેલાં માન માટે આવાર માની ડી બેરીકેડર કેવળ-
કાઈને મુજરાતીમાં આપકુ કેરકું હતાં.

અમલકાંડે કુદરતમાં

પાંચ વ્હાણી એકાદાન કલ્પનમાં જઈ પહોંચતાં દરેક મેન્બરને જાનવારે જાણવું પડ્યું હતું. આ પાળું મધા પાદ કલ્પનામાંની ટોચ પર કે એક, સીફ્ટને બરીફર સીફ્ટમાં રહેલા મોત વાળનાં પુણ્ય વધાવું કર્યા હતાં. અને તેઓ જન્મ આવીશ્યાની પુરુષ દેવાણું બાંધે કર્યું હતું. પાદ બેરીફર દેવજાણને સ્વામીજીવાળી જન્મ દરેકની હતી. જન્મમાં, મી દેવજાણને જન્મવાળું હતું કે, "આ જન્મના દરેક મેન્બરે પુણ્ય દેવાણું અને જન્મવાળાં જન્મું છે. પુણ્યને કાંતીકરી છે. દેશ અગર જન્મમાં જન્મને રૂપાંતર કરનાર પુણ્યવાળું છે. અને તેના પુણ્ય રૂપે આ જન્મ તમારી જન્મ પડ્યું છે. તમે તમારી જન્મવાળું મહાન જન્મ પડ્યાના શીખર જન્મ જન્મું, એજ પાતાવી આપે છે કે તમે જન્મ મહાવાળી અજાણ્યા રૂપે રા. એજ મેં તોફાન સહ પુણ્યવાળું જન્મ તમે રાખ્યું છે અને મીઠું જન્મ પડ્યાની બીજી તરફ

ઉ. તેનો અર્થ પાણી પાણી કરી ખીણમાં ન ગામડી પડતાં દિવસ
એટલામાં પછી તેણીની સમજને પાર કરી જવાનો માથ ઉ. ૬
આ કાલના દરેક એકાદશીને અનુક્રમે આપું છું.

ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ੨੨ ਏਕਾਦਸ਼ੀ

१-हीमादे भा २ कोषिवाता भा कोरीअन्त दक्षिण तरेक्षी मेरे
 भासां भासुं हर्दं केगां देहका सुप्रकिह भुरोपीवन को पुत्रोअ
 राज भीमा हतो. मेरीरह रेपलभासके तेवोमे भासा भानता
 अशेकां भापय हर्दं भाद ही सुवद प्रमपाद
 मेसोरीकोशन तरेक्षी मेरे उपदेते विहायभीरमे मेहपदे मेहव-
 प भां भाव्या हतो सधमे पुत्र प्रम दक्षीया हतो

ଆମର ମିତ୍ରମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ଆମର ଉପର ବ୍ୟାପାର ଉପକ୍ରମ
ଆମର ମିତ୍ରମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ଆମର ଉପର ବ୍ୟାପାର ଉପକ୍ରମ

જર્મનીમાં ફિટલરને કુલ મુખત્યારી

શીવરાત્રીએ હીઠલરની રેખાંતરને પાસકાવા વચર અમલ
આલાવવાની કુલ કરતા આપનારે ખરદેર પાસ કર્યો છે. હીઠલર
પોતાના ભાવજીમાં સરકારની નીતી અમલની હતી. મુદ્દન
અંતર્ગતમાં અર્મનીયરના આગેવાનો તેણે મન્દાર કર્યો. શીવરાત્રી
આળી મુકવાનો મુન્દો કરનારને ભેગ ખતે ભેગ અઠડી ભલે
માં કેદાન્ત દંડ કરવાને સરકારનો નિર્ણય તેણે ભલે કર્યો.
અર્મનીયથી કમ્પુનિટ અણવજી નિર્દેશ કાઢવામાં આવશે
અને એ જાણતે આંતરીક હોલ જાકારના હોલ તેમાં આયુ
માણે એ સરકાર ખીલકુલ કદમ કરવાની નથી. સમજા
ધર્મે તમ્મ અર્મની ન્યાયથી વર્તશે અને અમુક ધર્મના કે
ભલેના હોલે હોવાથી તેણેને સળ્પના ૧૨ વચર હાથે તેમ
વર્તવાની કુદ સરકાર લેવા દેશે તક શીવરાત્રી નામ કરવાને
સરકાર ખાળી ધજાએ લેશે વચેલીસની સંધી અર્મનીએ
ખરખર પાણી છે અને એ ફુનીયાના અન્ન દેશે હથીવાર
હીઠી દેવાની પોતાની અવાજવારી પાળશે તે અર્મનીની સરકાર
વધારવાની અગમે પ્રયત્ન નથી.

જર્મની સમાન હક અને સ્વતંત્રતા માગે છે. દુનીયાની સાથે તે સુસંઘર્ષ રહેવા માગે છે અને એ રશ દુઃખદ સ્થિતિમાં જુઝી નાખવા તેવાર હશે તે રશની સાથે તે હાથ મીલાવવા તેવાર છે.

આર્થિક મંદી દૂર કરવાને વેપાર અને પધાને સહાયરણ
અમલદાર સિદ્ધાંતો લાગુ પાડવાની અને પ્રુદની નુકસાનીઓ અને
કારજના યોગ્યભાષી સાધાન શક્ય આપવાની જરૂર છે. નિઃકલતવાની
યોજનાથી કાંસને પોતાનો નિર્ણય કરવાની તાકીદ કરી જીવિતે
પોતાની જાળવણી અને શુભનિષ્ઠા સાબિત કરેલી છે તેની
જર્મની કદર કરે છે અને ઘોરબ, ક્રાસ, ઇટલી અને જર્મની
વચ્ચે મુશ્કેલી પડ્યા પાટ કરવાની સંધિયર મુશ્કેલીનીની યોજનાના
ધારણે સહકાર આપવા જર્મની તૈયાર છે. બીજા સત્તાઓને
વિશે મુશ્કેલી રહેલી છે, જર્મની સમજાવતીનું મારણ શાંતી કાઢવા
અથવા કરશે પરંતુ જો સંબંધ જાતેલી અને જીવાયેલી પ્રભુ તરીકેનો
અપવાદ હોય તો તે મારણે સમજાવતી કદી થઈ શકશે નહિ.
જર્મનીકાંસ સાથે સમજાવતી કરવા તૈયાર છે. અને સેવાયેદ
સાથે મીઠમયો અને ઉપયોગી સંબંધ રાખવા પ્રયત્ન છે.

મીતા મન્યન

(વિષય—કિશોરવાદ બંધનબાદ મહારવાણી.)

અધ્યાય ૪ થો આશુ

(૮) શ્લોક ૨૪

મીતુનનું ઉપર પ્રમાણે કહેતું સંકળી અશુનના મનમાં
વળી એક કંઈક હકી, અને તે બોલ્યો:

“માથવ! જાતી વગરો” એ કાંઈ કરે તે ભવ પામે
તેનું મારણ થું? અને જાતી વગરો” તેજ કરે કરે તો તે
મનનારકે શું કામ થાય? કેવલ! એકતું કરે જાતીને કથે
થાય કે જાતીને કથે થાય, તેથી તેના પરિણામમાં શું કામ
ફેર પડે! આ શું કેવળ મહાથી માનવા જેવી વાત છે?
કારણ એવો પ્રલોક અજુતજ થો થોતો અજાતો નથી, કાંઈક!
શું જાતી વગરો ખાવ તો એના પેટમાં ન દુખે? અને દુખે
તો તેનું શું એને ભોગાવવું પડે એમ ક્યુ તે? અને, તે
જાતી જુદામાં જુદા પડે તો શું એ અમર ન થાય?
અથવા, શું જાતીનું માત્ર હવેમાં પેટી ભવ તો પ્રાણ છે,
અને અજાતીનું વેસે તો ન ભે? વેજ; એમાં કંઈક નથી
કામતી. આમ, પ્રલોકપણે જોતાં તો એમ અણુભ છે કે
કર્મ કરનાર જાતી દોષ કે અજાતી દોષ તેનું શું ને કાર્પ-
કારણના નિમગ્ધા બાવી કહતું દોષ તેજ આવે માટે, એ
વગરો” કહેતું કરે જાતીને નિમગ્ધ ન થતું દોષ જાતીને
એ નિમગ્ધ ન થતું જોઈએ, અને એ અજાતીને નિમગ્ધ
થતું દોષ તો જાતીને એ થવા વિના ન રહે.

“સારે કરનાર જાત-જાતપણાને લીધે તેના પરિણામમાં
શી રીતે ફેરક પડે છે, તે આપ કૃપા કરી સમજાવો.”

અશુનની આ પ્રશ્નની કહા સંકળી યોગ્ય જોઈયા:

“મનુષ્ય! તે” સારો પ્રશ્ન કર્યો છે; કારણ, તેથી વજરો
અને મનુષ્ય કરે મનુષ્યને કોઈ વગર કરનાર પ્રાણથી કરનાર
પરજાઓમાં શી ફેરક પડે છે, તે કું તને બરાબર સમજાવી
કરીશ; અને તેથી જાત વિના કહેતું કરે કરે અવ્ય થાય છે
તે પણ તું જાણી કરીશ.

“પરંતુ! જેમ ખીન અંકુર પડે સારે જોડામાં એકી
એ જાણા અને પાતળથી મળી કાળાએ પડે છે, પણ એકજ
નથી પ્રકટી, તેમ થાય કરનારું હિ એકજ પરિણામ આવતું
નથી, પણ અવ્યમાં અવ્ય કરનારું અનેકવિધ પરિણામ આવે
છે, અને તેમાંથી પછા અનેક પરિણામો ઉપજી તેની કાંઈ
પરંપરા થાય છે. ઉદાહરણથી: અશુનનાં સમાધમાં એકાદ
ઘોડાને માત્ર પાણી તો તેની અમર કેવળ એના કરીર ઉપરજ
અમર રહેતી નથી, કાચ, એની આશુનાકુના ઘોડાઓના
મન ઉપર પણ થાય છે. એના મરણની અમર એના પક્ષની
ઉપર થાય એના કુટુંબીઓ ઉપર થાય. એના પ્રતિપક્ષીના
ઉપર થઈ જુદાજ પ્રકારનું પરિણામ થાય અને ખીન કરે
કર્મ પરિણામ આવે તે કહી પણ ન કરાય. આમ કરે
સુખ-દુઃખ(વિવેક અનેક પરિણામો ઉપજવનારો થાય છે, તે
તું જાણના રાખી છે.

“જા, કાંતેમ! એ પરિણામો એ પ્રકારના દોષ કે: મ્યુજ
અને સુખ.

“કરિષ્યમ! કામ પ્રાણમ શુખ્મને વિચારથી અને સુખ
આવે અજ આવે તે તેથીએ તેનું ચેટ કરાયજ, અને કોઈ
આશુપુર્ણ અને પ્રેમજાને આવે તે તેથીએ તેનું ચેટ બરાબ,
આમ મ્યુજપણે એનું પરિણામ સરખુંજ આવેલું અજાય,
અને કરનાર મનોભાવ કાયે એનો સંપદ નથી એમ કામ.
પણ પાર્થ! એ જે સરખી અજાતી કરનારના દેનારના મન
ઉપર તેમજ દેનારના મન ઉપર જુદી જુદી અમર થાય,
અને એમનાં ચિત્તના જુદા જુદા સંરકારોનું પોષણ થાય,
અશુન! તુજકાવથી અને વિચારપુર્ણ આવનારનું મન
પોતાના કરેથી ચિત્તાવિમાની મની એના ચિત્તને વિશેષ
અણુક કરે, અને પ્રેમજાવે અને આશુપુર્ણ આવનારના ચિત્તને
શુદ્ધ કરે, એ દેખાતું છે. આમ એકજ પ્રકારનાં મામતાં
કરેનાં અવ્યના અથવા જાનના બેડને લીધે સુખ પરિણામો
જુદા આવે છે, એ તું જમજ છે.

“કવે, મહામાતુ! સાચી વાત તો એજ કે જેમ સુખધારની
દોરીથી નામનરો આવના અર્ધ કાકમાનિ દોષ છે, અને
કાકાના પેલાપર બેઠેલો કાકાનો સ્વાર કાકાના અનેકા
કરુને મારી નાંખે, અને પછી કાકાના અનેકા રાજ પડે
અજ માકાની વલવાર મનામમાં મેળવે, એમાં કેવળ અકૃતિ-
એનોજ ભેદ છે, પણ વરતુવેદ નથી, અને એ મળી કિમાઓ
કેવળ કવ્યનાથ સમજવાની છે, તેમ, ‘કાંતેમ! આ વિષમાં
માલવી સર્વે’ કિમાઓ, એમાં દેખાતા સર્વે’ ભેદો, એનાં કર્મ,
કર્મ, કર્મનાં કરણો, કર્મનાં ફેરેયો અર્થ, વરતુત: એક
ચેતન્યજ પ્રકાર છે, પણ તે સિવાય બીજું કશું બેજ નહિ.
અને, એમાં દેખાતા ભેદો એ કેવળ માત્ર છે, પણ અંતર્ગત નથી.

“આથી, દર્શકને તો મનમાં થતું અર્પણ કર્મ, અર્પણો
ભક્તિ, મનને ભક્તિ, અર્પણ કરનાર મનમાન, અને અર્પણનું
પરિણામ તથા શું એ અણુ એક પ્રકાર છે, અને પ્રકાર
રહે છે, પણ કશું બીજું વરતુ એમાં છે નહિ અને સતી
નથી. જાનપુર્ણક મન કરનારને કે અજાતથી મન કરનારને
એ દર્શકમાં તો કશો ભેદ પડનાજ નથી.

“પણ, શુદ્ધિમાં જેમ સુખધારનાં આવનાંજોનું કથાપણ
જુદી અમર અથવા ન અજાતના મન ઉપર આવનાંજોનું
નરક એક વીરસ, દારવરસ તરીકે જુદા જુદા રસોના વાવે
ફેડે છે, તેમ આ વિષયનું પ્રકારણું જુદી અમર અથવા ન
અજાતને જે કરે કરે તેનું પરિણામ અને તે બરાબર અજાતને
જે જુદું તેનું પરિણામ તેમના ચિત્ત ઉપર જુદા જુદા પ્રકારનું
થવા વિના રહેતું નથી.

“એટલે કે જે પોતાના કર્મની પ્રકારમતાને અંતુર્ણથી
જોળાને તે તેનાજ ચિત્ત ઉપર એનાં કર્મો પ્રકારથી જુદા
કિવાય બીજે કોઈ સંરકાર કિવાય નથી. પણ એનામાં
વિરમરજીથી કે અજાતના બેદપુર્ણ છે, તેના ચિત્ત ઉપર એની
કેવી નિષ્ઠા દોષ તેને સંરકાર નિર્માણ કરે છે. ૨૪ (અશુન)

અભિપ્રાય

મારા નાના ભાઈ અમનારાય હરગોવિંદ મુરતમાં તથા મુખવાર
તા. ૪ એપ્રિલ ૧૯૩૩ના અમનારાય સમર્પણ પાઠશાળા યોજનાને
ખબર સંકળી મારી વરક ન ન મોચાએ રિલેવેન્ટ દર્શાવી છે
તેઓને અંતરકરણથી ખાબારી છે.

કરનાર.

પરશુ ઉરજોગન.

અમારે ત્યાં મળતાં નવાં પુસ્તકો

મુજરાતી સાહિત્ય ભંડાર

નીચેનાં પુસ્તકો આ ઓફીસેથી મળ્યા કરશે. મ'માન-નારાયણે ઓરડર સાથે નાણા મોકલી આપવા મહેરમાની કરવી. વી. પી. ઓરડરને ખીલકુલ પ્લાન આપવરમાં આવશે નહિ.

રસધાર	ભાગ ૧ ભો
"	" ૨ ભો
"	" ૩ ભો
"	" ૪ ભો
"	" ૫ ભો
સોરઠી બહારવટીયા ભા. ૧	
"	" ભા. ૨
"	" ભા. ૩
ભોળીદાસ બહારવટીયા	
સોરઠી સતો ભા. ૧ ભો	
કુંકાપટી	
સોરઠી ઓન કથાઓ	
રઠીયાળી રાત ભાગ ૧ ભો	
"	" ભાગ ૨ ભો
મુંડડી	
દાઘરડાં	
અતુ ગરિતો	
ઝેરીયાતું કથાંક	
અભયદુ આપરભેન	
કૃષ્ણીને તારણકાર	
ભેનીન અને અમલુલ	
ખીસરનો મુક્તિમંત્રાળ	
મંદ્રધારી	
નરવીર અકાંબંધ	
શિવરાજ	
કાલાજી	
રાજસ્થાની છુલાવળ	
કુરબાનીની કથાઓ	
જુહાનો દીપક ભાગ ૧ ભો	
"	" ૨ ભો
વેણીનાં ફુલ	
કીલોલ	
કાઠકવાયો	
ઝાળાયો	
ચીંતાના અંધારા ભાગ ૧ ભો	
"	" ભાગ ૨ ભો
જીવજાળના પદ્મકા	
આપણા ઉત્તરમાં	
કાનમાં કહું	
વર્તમાન બહારવટીયા	
દિવ્યમંત્ર	
ભયંદ	
ચીરીય	
કલ્પનાલ	

કવિત્વ કલ્પ	૨	૦
તણાયા ભાગ ૧ ભો	૩	૦
" ૨ ભો	૩	૦
" ૩ ભો	૩	૦
અવરોધ	૨	૬
પરજાયા	૧	૬
ભારત પ્રજાસ આજનમ	૨	૬
મોળમેજીમાં માંખીજી	૧	૬
સ્વરાજ્યના ગરિતો	૧	૬
વીરામના અને બીજા વાતો	૧	૦
દેવ દેવની વીર કથાઓ	૧	૧૦
પાપા પમલી	૧	૬
ખીસરી પદાલ	૨	૬
દેવ દેવની અદ્ભુત વાતો	૧	૧૦
આખરી ફેંસલો	૨	૬
કોહરવાનનો નાક	૧	૦
પ્રજાસીતું પ્રજા	૧	૦
મંગાળા મેકાલ	૧	૦
ખેડુતનો કિશરી	૧	૦
પ્રજા કિયા	૨	૬
પરજિયા	૨	૬
રિસરજન	૧	૦
આકાશના પ્રજા	૩	૦
પુનરિજી	૨	૦
આખ્યાયિકા	૨	૦
પ્રજાસાના ગરિતો	૨	૦
કિશોર કથા	૨	૦
આપણા દેવના પ્રતિકાશ	૧	૦
પ્રજાના મીઠાફળ	૧	૦
મળા પ્રજા	૨	૬
પ્રજાના મુજરાતી કીશનરી નકાતી	૫	૬
વંખા	૧	૦
આનંદ મઠ	૩	૦
દેવી માંખરાણી	૩	૦
વિગેદ વિકાર	૫	૬
કાર્ય વિકાર	૫	૬
વાતી વિકાર	૫	૬
કૃષ્ણી ભાગ ૧ ભો	૩	૦
" ૨ ભો	૩	૦
દેવ કાકી	૩	૦
મરત કીશનરી મરતી	૪	૬
મરત કીશનરી કાર્ય વિકાસ	૫	૬
મુકત કાર્ય	૫	૬
કાળ પરિચય ભાગ ૧ ભો	૧	૬
" ૨ ભો	૧	૬
સંશિષ્ટ કરજી વિભો	૨	૬
અનસંકલિતમા	૬	૦
મંમળપ્રમાલ	૬	૦
કૃષ્ણીક મુજરાતી કીશનરી મોલી	૫. ૧	૦
મુજરાતી કહેવત અંમલ	૮	૬
વીર વચ્ચઅભાષ	૧	૦
રાજાજીની વાતો	૧	૦
મરીમની કાળ	૧	૦

કેપીટન માલકેની હોટલ

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્ટીમર તથા પ્રાણીય જનારાઓ માટે જોઈતી માહિતી આપી સંતોષ સાથે રહેવાનું દરેક જાતનું સ્વાદીષ્ટ જમવાનું. આવી સમવડનાળી દરબનમાં રૂકત એ એકજ જગ્યા છે.

પંધારી ખાત્રી કરો. પ્રમાણમાં બાલો તદ્દન સસ્તા છે.

તેમજ હમારી ફરમાસુ ગાઠાઈ આખા સાઉથ આફ્રિકા તેમજ રોડશીઆમાં વખણાએલી છે. એક નાનામાં નાનું પારસલ મંભાવી ખાત્રી કરો.

માલ સારો ચોખ્ખા થીમાં બનાવેલ.

કંટ્રીઓના ગ્રાહકોએ ચોરસ નાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

માલીક:

R. K. KAPITAN,

Phone 3023

Cor. Grey & Victoria Street Durban.

તમારા ધંધાની બહેર ખબર ક્યા કપાવશે?

'ઈન્ડિયન ઓપિનિયન' માં

જુનના જુન હોદી ગાળ આખા સાઉથ આફ્રિકામાં વંચાય છે

બાવ અને નફા મટે લખેલ—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

હેલો

તે

પહેલો

આફ્રિકામાં પહેલીજ વખત

ગ્રામોફોન અને રેકોર્ડો

ના

સરપલસ સ્ટોકનું

સેલ

મોડરન

ગંજવર

સેલ

હિંદુસ્તાની
ગુજરાતી
રામીલ
રેસેગ

રે
ડો
ડો

3/3

કવ

જનની ૩૫/-

અ બારબેન ખાલી પૈસા દહાડા મટિજ છે
માટે લાભ લેવા ચુકશે નહિ.

હારમોનીયમો અને તબલામાં પણ ખાસ બાવ પડાડેલા છે. લીસ્ટ માટે લખો—

Phone 2447.

ORIENT MUSIC SALOON.

108 Field Street.

P. O. Box 1158.

Agent of H. M. V. RECORDS.

DURBAN, Natal

Indian Opinion

No. 15—Vol. XXXI

Friday, April 14th, 1933

Registered as a Newspaper
Press Registration

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રશી. "કેનીયા"

એપ્રિલ તા. ૧૭ મીએ મુંબઈ જવા જપડશે.

ડીલીના બાવે—બીરાહી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પૌંડ ૨૭. ટિકિટ પા. ૬-૭-૬.

પેસીન્જરોએ પોતાના હામીના ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટ, ઇન્ડિયન મરનામું કરવું અને જવાયાં થકે લઈના રહેને ડીપાર્ટમેન્ટને કાગીના રીપા પોસ્ટ વગર પહેલાંતા કરવા બજાવવું. તે તે તેના જોઈએત કરી આપશે. આ. ઇન્ડિયા કામગીરી તપાસી શકે પછીની સારી સમજાવાળી અને હડપ આગની સાફિય અને છરટ આંદકા સાથે આજુ વજ છે.

સુખના—ઉઠાડોએ પોતાના મોઠા કાગીના કનીવગે ૨૧ પાઆ જવાઈ કરતમમાં પહેલાંતા કરવા.

દરેક કોઈ પેસીન્જરે પોતાની ડીપીટ જમારી એડ્રીસમાંથી લેવી અને તકાર મામવાળા વાઇસોએ જમારી આરે

પરખવકાર કરવાથી પક્ષ થઈ શકશે. સ્ટીમરને ભગવું દરેક કમરોજ જમારી જાની દેખરેખ નીચે થામ છે.

SHANKH BHEED & SONS.

309 Pine Street.

Tel. Add. "Karamat," Durban.

મુસલમાની વીરશી પાઉંડ ૩-૧-૬

.. રપેશીયલ વીરશી પા. ૭-૧૪-૦.

દ્વિતી વીરશી પાઉંડ ૨-૧૪-૦.

.. રપેશીયલ વીરશી ૬૫૬.

વધુ જુઝાસા માટે જાણી પા મળે:—[દ્વિતી પેસીન્જર

એજન્ટ શેખ હુસેન એન્ડ સન્સ,

૩૦૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, દુરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

ટેલીફોન ૪૮૦૦.

પો. ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.

ધા

ટેલીગ્રાફિક એડ્રેસ

"રસ્તમજ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ

કંપની. લીમીટેડ.

આમ નેમજ દરેક જાતના અકસ્માત

જવાબુકે થાવર કાર, પછટ આજ, ફીડેલીટી બોંડ, વરકમેન્સ કોમ્પેન્સેશન, વીમરે અનેક પ્રકારના વીમાને સમગ્ર કામ આ વીમા કંપનીએ સારૂ લી રીકાં છે.

પાણીની નેમજ દાવાની થતાવટ પરખનમાંજ રી આપવામાં આવે છે.

આમા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રાંતાનધિ:—

સોરાબજી રસ્તમજ.

"ઇન્ડિયા હાઉસ"

૧૭ કર્ડે એવન્ય.

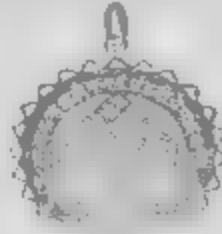

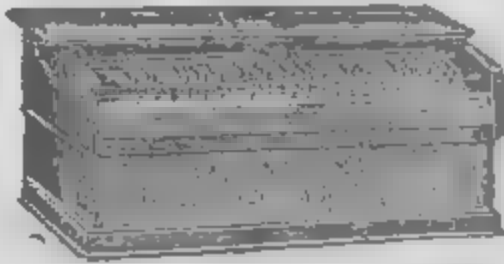
AWARDED
GOLD
MEDALS.

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ચુટ; સરદાર ફોન

ફલ્ચુટ, સોનાના સરદાર ફલ્ચુટ
ફાર્માસ્યુટિકલ સરદાર ફોન
આમોફોન અમારી ધોળાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. તથા વિગત
માટે એક આનાનો
ફોન મોકલી કેલેન્ડર
મંગાવી આવી કરો.

ચેતસીંગ ગુરુપક્ષસીંગ એન્ડ બ્રંધર્મ,

૨૬, એશીયન બંને સરખાવેન્ગિતવાડી પ મી મલ્લીના તાક, ૫૦૨, મેન્ડરુદ્ધે રોડ, મુંબઈ, ૬.
THE "TUNEMASTER" Bombay, આજે એશીયન બંને સરખાવેન્ગિતવાડી પ મી મલ્લીના તાક, ૫૦૨, મેન્ડરુદ્ધે રોડ, મુંબઈ, ૬.

૨૪ કલાકમાં ફાવેલો કરનારે જગપ્રસિદ્ધ

અપટલોશન

રાજ, ખજા, ખુલ્લી, ખરજી (વિગેરે આમડીના ફોર્ડ સુધર અકસીર ફક્ત છે.
કપડા સુધર કાચ પહોળા નથી થાક્યા એકઝીપીસનોમાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
કી. મા. ૧ ના છે આના, પોસ્ટલ પિકાપ યાજી લુદો. આખરેદાર એજન્ટો ભેટવે છે.
સપટ કંપની, કલકત્તાની રોડ, મુંબઈ, નં. ૨

કીટીંગસ

પાવડર

કીટી, કીટી, માકલ, વંદા, માખી,
અથવા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

આદીશ બનાવદો ફક્ત દીનામાં વિચાર્ય છે.

Box 247 & 317 Tel "Khatri."
HOUSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel,
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira. P. E. Africa.

મોક્ષ નં. ૨૧૫ રેલીમા એડમ નં. ૧૨
હુસેન હરમાઇલ (સરદારવલ વાલા)
રાંચપાઈ રેલેન્ડર એજન્ટ,
મિરા, પે. ૫, આફ્રિકા.

April 14th, 1933

INDIAN OPINION

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Adm.

Established A. D. 1869

Transit Adm.

P. O. Box, 666,

P. O. Box, 2302,

Capetown.

Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY

WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Korf Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન

એન્ડ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

ન્હાનામાં ન્હાતું પ્રામાણ્ય અને મોટામાં મોટું બોનસ

આપનારી પ્રાસઠ વર્ષની જુની નીમા કંપની.

જીવનની વીધા ઉતરાવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે જાણવું હોય તો અને કંપનીમાં
ઉતરાવવાથી વજુમાં વજુ ફાયદા અને રાહત એવામાં એવા પ્રીમીયમ ભરવાથી
મળે તે જાણવું હોય તો મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

લિંકાએના બાઈનેસના ચાફ એજન્ટ.

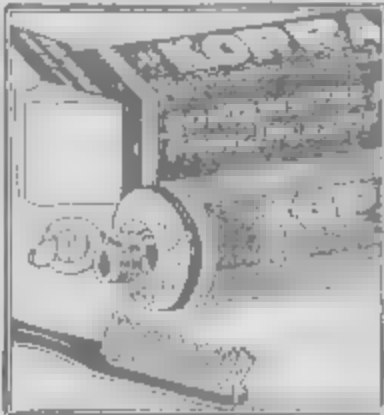
બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula: Dr. V. R. Kokanur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere,

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

**LOOK
CLOSELY
AT THIS LABEL**

Remember when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never mistakes the line and is economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

OF SHIRT-MAKERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

**આ લેબલ બરાબર
ધ્યાનપૂર્વક જોશો**

જામુ કે બ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ શર્ટ હાથે ભર્યા બ્યારે તમે ખાતરી કરી લેજો કે તમને જોઈએ તેજ બાજુ મળી જાય કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી રૂપકાને કાંઈ પડતા નથી અને વાપરવા ખાતે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ રંગ માં રાખવો અને તેજ બ્લુ વાપરવા વાલાઓ ભરવી એ સુવર્ણકારક છે એનું કારણ એ છે કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે વખતે કાઢીને વેચશો તો તેમાં લેખે સતિષ થશે અને ફરીથી તેજ તેજ બરીલવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચઢાવનાર

નાશાલના નંબર એકના બનાના, પાંચનાપલ (વગેરે) ચીન એરરર મલેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

દરેક એરરર ઉપર જાતી રખરખ રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી હિંદીયત બાવથી મોકલવામાં આવશે.

કેમ પ્રાવીન, કાંચવાલ, ફોરેટ, રોડેસીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો : રવજી ભુલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાશાલ.

Indian Opinion

No. 15—Vol. XXXI.

Friday, April 14th, 1933

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
Post Office Licence

NOTES AND NEWS

LAST week we reported Mr. Justice E. L. T. Krause's comment in the Orange Free State Supreme Court on professional misconduct. Mr. Justice deWalt in the Supreme Court, Pretoria, in ordering that the name of Morris Meyer Friedman, a young Johannesburg attorney, be struck off the roll of attorneys and notaries, is reported to have made the following comment:—"Hardly a month, hardly a week, has gone by during the term but some cases of professional misconduct have come before the court. In order to keep the Law Society clean and restore the confidence of the public, it is necessary that the profession should be purged of members who have been guilty of professional misconduct."

THE death of Mr. J. M. Francis, which took place last Tuesday at the age of 57, removes from the life of Durban an old and well-known personality. Mr. Francis was one of the pioneer sportsmen of South Africa. He was one of the founders of the Durban District Indian Football Association and the Natal Indian Football Association and ex-President of the South African Indian Football Association. He took a keen interest in Indian soccer affairs and sport generally for many years. He was one of the founders of the Durban Indian Sports Ground Association and was one of the Durban District Indian Football Association's representatives who conducted negotiations with the Durban Town Council in connection with the new Indian sports ground at Carrie Fountain which the Municipality leased to the Indian sporting fraternity. Two years ago the South African Indian Football Association presented him with a suitably inscribed gold medal in recognition of his valuable services. We extend to the bereaved family our heartfelt sympathy.

THE fifth annual meeting of the South Coast and District Indian Railway Passengers' Union was held in the Indian School, Isipingo, last Sunday, under the chairmanship of Mr. K. Gopalan Singh. The secretary, Mr. T. Subramony, paid a tribute to the successful work of the officials of the Union and recorded a hearty vote of thanks to the Railway System Manager. It was pointed out that the Union's scope was gradually increasing and an appeal was made for other centres to co-operate. The following office bearers were elected: Patrons: Messrs. S. Kim and L. Baselon; president: Mr. K. Mahabeer, vice-presidents: Messrs. J. Varden and P. M. Naidoo; hon. secretary and treasurer (re-elected): Mr. T. Subramony; committee: Messrs. K. Gopalan Singh, A. V. Sampson, H. Mahabeer and R. Nowbath.

THE first annual general meeting of the Sastri College Old Boys' Club was held at the Sastri College Hall on Wednesday, 22nd March. The reports of the secretary and treasurer were read and accepted. These reports gave detailed accounts of the activities of the club in the last year.

The following persons were elected to office for the ensuing year:—Patron: Mr. W. M. Bass, Principal Sastri College; President: Mr. J. B. Chetty, Deputy President: Mr. R. Chellacorty; Joint hon. secretaries and treasurers: Mr. M. Joseph and Mr. A. N. Chinnah; hon. Auditor: Mr. H. Charles; Committee: Messrs. C. Samuel, W. Thomas, K. Thambadoo, G. Lawrence and S. Panday.

THE INDIAN PROBLEM

THE paper read by the Rt. Rev. Bishop Fergusson Davis on "The Relations of Europeans to Indians in Natal" at a recently held meeting of the Indo-European Council, which we have published in two parts, the first having appeared in our last week's issue and the second appearing in the present one, will, we have no doubt, be read with great interest by our readers both Indian and European.

There are a few observations we would like to make on the paper which we will do in all humility. Whilst we may at times have written with a certain amount of vehemence on the attitude of the Europeans towards the Indian question our policy has always been to work towards promoting and maintaining a better understanding between the two communities. In fighting for our legitimate rights in this country we have always conceded to the difficulties of the Europeans and have never intentionally ignored their viewpoint.

The Bishop has pointed out two faults of the Indians which antagonise the Europeans against them. Firstly that the Indian is an unfair competitor and secondly that he is untidy and unhygienic. Being an unfair competitor it is feared, it is argued, that the Indian would undermine the Europeans in the labour market and bring down the standard of living of the European by forcing him to receive lower wages. European tradesmen, it is said, have a standard for which their fellows have longed and fought and that they would feel keenly having to give it up. It is further claimed that the English civilised the country and were entitled to profit by the Native trade.

Let us examine this argument a little. The history of Natal would tell us that originally Indians did not come to this country of their own choice. The European, after having conquered the Natives, found that he could not prosper by utilizing Native labour. He, therefore, approached the Government of India for cheap labour. The Government of India supplied that labour. There was no Wage Act at the time nor was there any stipulation as to the hours of work. Indian labourers were enticed by lures to come to

this country. They came under indenture for 25 years and slaved from early morning till late at night under the lash of the European overseer's sjambek and received for his labour a mere pittance. In order to be kept perpetually in servitude he had an annual tax of £3 imposed not on himself alone but on his wife, his daughter of thirteen years of age and son of the age of sixteen.

This would go to prove that the European in Natal actually exploited the cheapest labour market in the world in order to prosper in the land that he claims to have civilised. He could have, if he wished to, helped the Native by utilising him as a labourer and could have himself profited by the Native by trading with him. But he did neither.

Natal owes its prosperity to its sugar industry. And the sugar industry owes its prosperity to the Indian labourer. These are hard facts.

To-day the majority of the Indian population of Natal consists of the descendants of these labourers, many of whom are educated to the extent that there are facilities for him to be educated in this country and have adopted the European standard of life both in language and in their mode of living. This exploitation of cheap Indian labour continued right up to 1911-12 and that inhuman tax of £3 was abolished as late as 1914 after a very bitter struggle.

The above facts would prove that so long as the European was able to live up to his own comfortable standard he did not care a bit whether his Indian labourer improved his standard or not—in fact he actually did not want him to do so. But we wonder did the European had his own children entering the labour market then it suddenly dawned upon him for the first time that the Indian labourer was an unfair competitor and so much is resented to the country. The Bishop might well remember the Sermon on the Mount here and exclaim: "Do unto others as thou wouldst that they should do unto you." This principle, quite obviously, has not been observed by the European in respect of the Indian.

Then we come to the question of competition in trade. If the question is studied deeply there is much to be said in favour of the Indian trader. It is not really true to say that the Indian has ousted the European trader. The fact is that the European trader has had to leave owing to his inability to trade. We have seen many isolated places where there has been a European shop in the beginning and it could not thrive but when it went into the hands of the Indian he began to do roaring business. If most of the Native trade is in the hands of the Indian it is because the European is disinclined to trade with the Native. He will certainly not treat him as he will his European customer. Why, even Indians entering some European shops have had the bitter experience of receiving a cold shoulder from the European shop assistants who think it below their dignity to serve a black man. The ways of the Indian trader are quite different. He is polite and respectful to all his customers and is, therefore, able to attract customers. Moreover the Indian trader has penetrated parts of the country districts where no European has ever dreamt of going and has established trade there. He is to be blamed for that or is he to be praised for having planned in opening fields for trade.

Much has been said about Indian shops in Euro-pean centres such as, for instance, West Street. It is said that the opposition is caused by the fear that the Indian shopkeeper will push out the European and ruin him if he is allowed to get central sites. Have not certain shops in West Street that do not belong to Indians ruined the trade of that centre by selling at prices which baffled even the Indian trader? If an Indian trader in West Street were known to sell at such prices he would perhaps be running the risk of being lynched.

No much about the Indian as a competitor. We will deal next week with the question of his untidiness and unhygienic habits.

OUR DUTY

WE reproduce elsewhere in this issue a letter addressed by Dr. G. H. Gunn, Borough Medical Officer of Health, to the Durban Town Clerk. Indians in the mixed areas of Durban have much cause for complaint against the Town Council for enforcing the Borough's by-laws in those areas without giving the residents of those areas the facilities that are afforded in the old Borough. The enforcement of these by-laws especially in regard to rates and taxes affects the poorer class of Indians the most owing to their very limited means. But that apart, Indians residing in the South Coast Junction area seem to be much perturbed over notices being served on a few of them to close their wells thus depriving them of their most domestic water supply. Water and air are the two most essential things required by all living beings for their existence. It is an act of cruelty to deprive them of these. But whilst these two essentials are a blessing to living beings they are liable to be lost as much as a coin when they are not kept pure and in such circumstances drastic steps are necessary. We are all aware of last year's terrible malaria epidemic and no one would like to see a repetition of it this year. The authorities are therefore very rightly taking the necessary steps to prevent, as far as possible, such calamity. It is the duty of every person whatever nationality he may be to co-operate whole-heartedly with the authorities in this work. The best and most important thing in this connection is to keep our surroundings scrupulously clean and to see that all waterways are properly disinfected so that mosquitoes may not have any chance of breeding. Those who neglect to take these precautionary measures are helping the disease to spread and are therefore a menace to public health. Every Indian should remember this and not fail in his duty.

Now we come to what the South Coast Junction Indians have made a grievance of. We feel that the explanation given by Dr. G. H. Gunn, Borough Medical Officer of Health, leaves very little ground for any further argument. We are not at all surprised that certain wells have to be closed on the ground of being highly polluted and dangerous for domestic use. Indians should not make this a grievance but should willingly assist the authorities in removing such unhealthy places. They have certainly cause for complaint, however, if they are deprived of their water supply altogether and no

steps are taken to provide them with a supply of pure water. In this connection we hope with satisfaction that Mr. Gunn has pointed out to the Town Council the need for immediately considering the question of extending the Borough water supply to Indian communities in the added areas. While we ask our people to do their duty we would certainly expect the Town Council to do theirs.

We have not heard for some time now of the activities of our Social Service Committee. We heartily think the Committee under the very able guidance of Mr. V. Lawrence needs to be reminded by us that it can serve very usefully by inspecting such places as are inhabited by Indians and by advising them as to the measures to be adopted for the extermination of the mosquito pests from their surroundings.

Pollution From Wells

Water Supply To Indians

Dr. G. H. Gunn, Borough Medical Officer of Health, in a letter to the Durban Town Clerk, has replied to certain statements made at a recent Indian protest meeting at South Coast Junction at which it was alleged that the Municipality had adopted an "autocratic" attitude in carrying out regulations relating to the closing of wells from which Indian householders draw water for domestic purposes.

Dr. Gunn advocates that the Town Council should immediately consider the question of extending the Borough water supply to Indian communities in the added areas.

He further states: "Only two notices in respect of polluted wells have been served on Indian residents in the South Coast Junction area. In both instances the wells were considered to be highly polluted and dangerous for domestic use."

"From time to time, however, mosquito patrolmen in the course of their work in the added areas have occasion to point out to the owners of shallow wells that such wells are giving rise to mosquito breeding and therefore a source of danger to the public health of the locality."

"The advice usually given by the patrolmen is to the effect that the wells should be treated with paraffin regularly so as to check mosquito breeding or that they be closed up altogether and tanks used instead. This advice, however, is merely advice and not an instruction or an order issued under the Public Health Act."

"The necessity for domestic water supply, however indifferent, is fully appreciated by the Health Department. At the same time, such wells should not be permitted to become a dangerous public health nuisance owing to mosquito breeding. South Coast Junction is one of the areas subject to severe malarial visitation."

"The supply of domestic water to Indian areas constitutes a very serious problem in that, apart from the question of mosquito breeding, the existing wells are almost invariably of such construction and so situated as to be liable to dangerous pollution from contaminated sub-soil water."

"Such contamination is the most frequent cause of such acute intestinal diseases as enteric fever, dysentery, enteritis, etc., which cause considerable mortality and morbidity among Indians, especially of the poorest class."—*Natal Mercury*.

The Relation Of Europeans To Indian In Natal

(By THE MR. REV. HENRY FREDERICK DAVIE)

(Continued from last week)

The question of social intercourse is a difficult one for any race in which both sexes have a fair amount of freedom and therefore access to social functions in about equal numbers.

We Europeans feel that social intercourse which is restricted to the male sex is a very limited kind of intercourse. But in Indian society the opposite idea has been customary for centuries. I merely state the fact without going into the reasons for it. And the Indians in Natal are more conservative on this point than the Indians in places like Simla, Lahore, Delhi and other big Indian towns.

We have nothing here to correspond with the very successful companies of Indian Girl Guides which I saw in Nagpur five years ago. In December I had the pleasure of attending a large party at the Orient Club to welcome the Kunwar Sir Mahraj Singh and his wife. There was a large number of European ladies present. I think there were only 4 Indian ladies there. This implies, does it not, a difference as to social ideas?

I remember when the Earl of Athlone opened the Natal College he referred to the fact that European and Asiatic civilisations were different. He did not put one above another. He said, if I remember right, that he did not wish to criticise either. But they were different. That is one reason why social intercourse is bound to be restricted.

Another is that often those who would wish to show friendship to men of another race are limited both in time and money.

A third reason is that social intercourse is bound in some cases to lead to intermarriage—a result which is not welcomed (as far as my experience goes) either by Europeans or by Asiatics.

I think that for some time to come we will only be in rather exceptional cases that social intercourse, in a wide sense, will be natural. But it is surely an exaggeration of social aloofness when an outcry is raised against a cricket match between Europeans and Indians, at the very time when an Indian is representing England in some of the test matches, in Australia.

However, we may well be patient in these matters. Little good is done in pressing for a reform long before the times are ripe for it.

But though social intercourse may have to be restricted, there can be no excuse for the aloofness from which Indians often have to suffer. Only recently an Indian gentleman told me how much after the first Cape Town Conference he was delaying the leader of the Indian deputation from India in his motor car to show him the Heren. At one part of the drive they passed through some European boys who shouted at them as if they were thieves. We all know that *Ooolle* is the Indian word for X-ray.

Of course such an insult is most galling. But I think that here I might offer a suggestion. When any man sees a woman with her face painted and powdered he makes a mental observation, "Poor thing." What a rotten complexion she must have to be obliged to disguise it like that!

In the same way if any European shows an insult at an Indian, I hope the Indian will pity the European for being such an ignorant, ill-mannered person.

I know that there are some who ought to know better who still use that rude epithet "coolie" to describe all Indians. It was indeed a startling thing that one who aspired to be Prime Minister of

South Africa should recently in a public speech, have talked of "Cooly Merchants." One can only regret that he was not taught manners as a boy.

At the same time there is apparently ground for hoping that such offencery is getting more confined to the boys who have not had a chance of learning any better and that Indians who are so insulted will pity rather than be angered by the offender. Europeans, we hope, will soon learn that anyone who calls an Indian gentleman a "Cooly" stamps himself either as an ignoramus or as a deliberate cad.

But apart from such things by which much irritation may be caused, there is the question of restrictions in trade, such as the result of the Wage Board Act. I have pointed out that these restrictions are due to fear on the part of Europeans that their own sons will be pushed out of work in the country while the European races have civilised. Living among Europeans and knowing how many of our lads cannot get work, I cannot help seeing why Europeans dread this competition. But at the same time the maxim is, I believe, true, that whatever is morally wrong can never be socially or logically right, and I add the phrase which is so common nowadays, "cannot be economically right." I take it that there must be competition but it is for the European to show his superiority in commerce and industries rather than to pass restrictive enactments against non-Europeans. The industry of the Indians does at least bring relief to the poorer members of the European community.

That Asiatics should make money out of Europeans in this country seems to be reasonable. There are two races in the world whose prosperity for the last 300 years has been built up on profits made by trade with Asia. Those two races are the British and the Dutch. I do not think we can complain if Asiatics make a bit of profit out of us in return.

The irony of the present position in the Asiatic problem in Natal is that the Mohammedan merchants who make these profits come largely from Surat, a town about 150 miles north of Bombay. The point of interest that Surat has for us is that it was the first trading post we had in India.

It was from Surat that we began our Indian trade which has done so much to enrich not only the City of London but also the whole of Great Britain. We can scarcely with justice complain of men from that town now trade with profit among us.

Lastly there is the political situation. It is said that 80% of the Indians in this country have been born here, and therefore have the rights of citizens according to the ordinary accepted ideas among civilised people. The Europeans, I find, are rather fond of the expression "No taxation without representation." I need not dwell on the fact that scarcely any Indians have a vote for Municipal, Provincial, or Parliamentary elections. And by our present laws such few votes as they have are never to be won by new members of the community, and therefore must gradually die out altogether.

I cannot help feeling that the present system in this country, which is wrongly called democratic, is intrinsically harmful. Government is in the hands of a rather small proportion of the people; according to the last census of all races, the white population is about one tenth of the total population of Natal. The nine-tenths are entirely unrepresented. The obvious dangers of such a system are twofold:

First, those who are elected are at least in danger of thinking only of the desires of those who have the vote, and of ignoring the desires, and even the reasonable wishes of the other nine-tenths who have no votes. This may obviously lead to grave injustice to the nine-tenths when rates paid by Europeans and Indians were used for relief work

for Europeans only while nothing was done for indigent Indians, the number of whom were cut down in Municipal employment.

Secondly, as the nine-tenths have no voice in the passing of the laws, they have not the same feeling towards those laws as they would have if they had representatives in the legislative bodies. This will result in their often trying to dodge them, acting contrary to the spirit of the law in the framing of which they had no voice. And also will put before them the temptation to bribe the members of the Executive or Legislative bodies of town, Province, or country, because they do have voice in the Government. This town and country may by a marvel have escaped this danger, so far, but it cannot expect to escape it always. I can only hope that in reasonable time the educated tax-payers of whatever race may have some representatives in the Legislature, and on Provincial and Municipal Councils. I do not suggest that this should be in exact proportion to the tax-payers, or even necessarily by members of the races concerned, though of course that is what they would desire. But it is most important that there should be some who, in Parliament and elsewhere, can voice the opinions of the non-European communities even if representatives of the European races predominate, as may be necessary.

I have dealt at some length with the differences of feeling which separate Europeans and Indians in this country. I was much struck by what the Mayor of Durban said at the party at the Orient Club to which I have already referred. He said that each side should try to understand the feelings of the other: not only that the European should try to understand the Indian, but also that the Indians should try to understand the European. It seems to me that this is most important. As far as I have been able to gather from Indian papers, my suggestion that the Government or Town Council makes no regard to Indian matters is treated with suspicion, and almost at once with opposition by the Indian community. I think that this is unworthy. There are many Europeans who wish to act fairly towards the non-Europeans. It is only reasonable to try to co-operate with them.

More than a year ago the Cape Town Conference suggested investigating whether there were countries in which Indians from South Africa might settle and get more political freedom than they have here. This would have to be a voluntary act. I understand that Mrs. Naidu is in favour of it, hoping that Indian colonists from Natal might show Indians from India how to colonise in a new country, and so help to solve one of India's problems. Yet all references which I have seen to this in Indian papers have been dealt against it. Would it not be well for the future of Indians in Natal if they tried to understand the good intentions of Government and attempted to fall in with their plans as far as possible. I know there is a rather unhappy history in the past. Let us try to look not to the past with its antagonisms but to the future with hopes for co-operation. I trust that this may be possible. In Natal where the Indians probably outnumber Europeans the Indian problem is a great reality; and as I said at the beginning of this paper the question of fear comes in very largely. This fear, and the antagonisms to which it leads will not be diminished if the Indians at once meet with suspicion any suggestion which the Government makes with regard to them.

The relation of Indians to Europeans in Natal is rather deplorable. Can not each side try to understand the difficulties and aspirations of the other, so that both sides may work together for the advantage of the whole community?

Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission

Statement Of Springs Town Council

(Continued from last week.)

4 (a) Referring to Erf 13, Springs, the occupants of which are certain Ahmed Ismail Moolli, Ibrahim Dowjee Pahal and Salim Ismail Moolli, the first two named have residential qualifications only obtained from the last named by whom they are no doubt employed.

(b) S. I. Moolli has occupied the Erf since February, 1931, and he is mentioned in paragraph 3 (3) of this statement.

(c) From the plan of the town of Springs it is quite obvious that he has definitely penetrated a considerable distance from that quarter of the town occupied by Asiatics prior to the date when the Act came into force. Opposite to him are shops occupied by white traders, and two stands next door were originally purchased for the purpose of the erection of a palatial hotel. As in other cases the Town Council understands that this sale was only effected on the belief of the purchaser that Act 25 of 1932 would be strictly enforced, and the erection of the hotel is to a large extent dependent upon the removal of S. I. Moolli from the premises which he at present occupies.

(d) Owing to the disinclination of white traders to open up next door to the Indian trader, this shop creates a definite oasis in the continuity of the business premises, which in view of the growth of the town are overflowing from the existing centre towards the south.

(e) This applicant expressed himself as follows at the hearing of his application for a General Dealers' Certificate on the 27th December, 1932, relative to the proposed legislation:—

1. I wish to the Mayor:

"We want to be quite clear—you understand, don't you?—there is a Bill before Parliament with reference to Asiatic occupation of premises?" "Yes."

"There is a possibility if you get this Bill, we perhaps in March or April you might lose it. Are you prepared to take the risk?" "Yes."

"You know all about it?" "Yes."

"It will not be a surprise if it comes to pass?" "No."

"You are prepared to sign this lease, a long lease, knowing this?" "Yes."

(f) The Town Council repeats all the general reasons set out in paragraph (3) hereof applicable to the present applicant and submits that this is definitely not an instance where exemption should be recommended.

5. Referring to the position of Erf 46, Springs, the Council first points out that this property is owned by the Mayfair Land and Investment Company. On one occasion, namely on the 27th July, 1931, certain Jasub Ibrahim, Managing Director of the Company and an Indian, gave the following evidence before the Town Council:—

Cr. Harrison:

"You say you are a Director of the Company?" "Yes."

"The name of the Company? The Mayfair Land and Investment Company."

"The capital?" "£100."

"You hold at the present time capital of £100?"

The applicant stated the building was erected on land owned by him and the Company.

"Are they £100 shares?" "Yes."

"Are you a Director of the Company?" "Yes."

"You are the Managing Director?" "Yes."

"You give instructions on the behalf of the Company?" "Yes."

"Mr. Ibrahim the architect, and he takes all the instructions from you?" "Yes."

"How many shares do you own in the Company?" "49."

"Who owns the other 51?" "One European."

"Who is he?" "Yes."

"He is a?" "Mr. Lewis."

"He owns a share?" "Yes, did you own any?" "Yes."

"And you are the Managing Director and you control the whole company?" "I can't control the whole company."

"Who is this Mr. Lewis?"

Mr. Moolli: (Attorney for the applicant):

"How far can he go? Is it the concern of the Council?"

"No."

Cr. Harrison: "I desire to ascertain under what lease Ibrahim's relationship is to the company, considering buildings in which he is concerned are included in the Mayfair Land and Investment Company, and under the Act, being from 1931 on, everyone who occupies."

Mr. Moolli: "The company before the Council is an applicant."

Cr. Harrison: "No. As an applicant in regard to the building and Ibrahim's authority to pledge the company."

Mr. Moolli: "If Mr. Harrison confine himself to this point I have no objection, that is, his authority to pledge the company."

Cr. Harrison: "Has Jasub Ibrahim a resolution of the Board or Directors of the company authorizing him to pledge the company in this respect—is it on behalf of the company?" "I am the Managing Director."

"Did you not take a resolution of the Board of Directors empowering you to act?"

Mr. Moolli: "A Managing Director does not as a rule."

Cr. Harrison: "I have had a little Company experience. A Managing Director does require the confirmation of the Board when it comes to entering into contracts. Has a resolution been passed?" "I can't remember."

"When did the Board last meet?" "I don't remember."

"Three months ago or six years?" "I can't say."

"It was a long ago, you forget?" "I can't remember."

"Are Minutes kept of the meeting of the Board of Directors?"

"The Secretary has."

"But you are the Managing Director. You must see them and confirm them?" "I can't keep everything in my mind."

"Have you got a lease of these premises for which you are applying for a license?" "No, I have no lease yet."

Mr. Moolli: "The applicant is not getting a license yet."

Cr. Harrison: "Think carefully, remember you are under oath. I have received information that some form of lease or promise has been entered into for these premises, that a man named Jasub Ibrahim, or some such name, has a lease—is that right?" "What is his full name?"

"Salt Digger?" "I don't know yet. Nobody has got a lease yet."

"Has no arrangement been made or a promise or undertaking given to a man named Salt Digger?" "Not promised yet."

"Have you talked it over?" "No."

Cr. Brink: "Do you know the man?" "Yes, he is one of my customers."

Cr. Harrison: "I understand there was some arrangement."

"No."

"What is the rental of this lease which you have not got yet?" "It is not fixed yet. There is nothing yet."

"And you on other vague grounds if you have no lease, if you get a license how do we know you will get the premises?" "How can we have a lease without a license?"

"You have not even a provisional lease?" "I did not make any undertaking."

"But you, Jasub Ibrahim, made an undertaking or come to an arrangement with the Managing Director of the Mayfair Land and Investment Company as to how long your lease shall or what rental shall be fixed?" "I have come to no arrangement yet."

"You are the Managing Director of the Company and are applying for a license and you have not thought of these things?" "When I get a license I will make arrangements."

"But what about your partner, Mr. Lewis, he will do what you tell him?" "No, I don't mean that."

"To the applicant: Has this company been formed to enable you to hold property which you could not otherwise?"

"Not that only. It is only business."

"And one of its activities is to own property?" "Yes."

"It has other activities?" "Yes."

Cr. Harrison: "What other activities. Do you trade?" "No."

"What else does it carry on besides property dealings?"

"Real property owning."

"You are the Mayfair Land and Investment Company?"

"No and we sell."

"Does Mr. Lewis attend the Board meetings? Does he take part in the discussions?" "Yes."

"How often do you have a Board meeting?" "I can't tell."

Cr. Harrison: "The Mayor: Have you ever had one?" "Yes. We have had."

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તાક ૩૧ મું.

ફ્રીનીકમ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૪ એપ્રિલ ૧૯૩૩

અંક ૧૫

નોંધ અને સમાચાર

વહીવટની અનીતી

વહીવટની અનીતી પર ચોરસ હા રહેતી સુધીય કોર્ટમાં મી. જસ્ટીસ એફ. ડી. કાવેએ કચેરી દીકા મલે આવાડીએ અસિદ્ધ થઈ ગયું હતું. આર બાદ પ્રોટોકોલની સુધીય કોર્ટમાં મી. જસ્ટીસ કીમેશે ભોલાનીસમર્જના ચોરીસ મેવર ક્રીકમેન નામના વહીવટને સનદમાંથી ખાતલ કરવાનો દુકમ કરતાં નીચે પ્રમાણે દીકા કરી હતી: "કોર્ટની આજુ મુદત દરમિયાન વહીવટની અનીતીના કેસ કોર્ટ સમક્ષ આવ્યા વગરનો કાયદો અંગે મહિમો કે કોઈ આવાડીનું પક્ષ ખાલી ગયું હોય. એ સોનાવટી શુદ્ધ રહે અને પ્રબલો વિશ્વાસ કામચ રહે તેટલા ખાતર ને વહીવટી અનીતીને માટે કુન્દેગાર કરવા હોય તેવા સમયા વખાણેને સોનાવટીમાંથી ખાતલ કરી દેવા જરૂરી છે."

હોંદુસ્તાનને રાજકીય સુધારા

ખોડીસ સરકારે હોંદુસ્તાનને માટે રાજકીય સુધારા સુચનપત્રે જણાવે પહેલાં 'વ્યાપ્ત પેપર' પર સંયુક્ત સીલિકટ દબોટી નીમવણે કરાવે કિવાને આગમાં પગાર થવા માટે કિવાને ખાસમાં અગત્યમતે પગાર મળે છે. હોંદુના માજી વાલસરોમ લોહ અર્વાને સરકાર તરફથી યોજાતી અજીવ્યુ કલ કે તે નાઈસરોમ તરીકે હોંદુસ્તાન અથા તે પહેલાં કેનડરવેલીવ પ્રશ્નના કલા અને નેથી હોંદુસ્તાનને માટે સુધારા સુચનવાની તેમની દક્ષિ નહોતી પરંતુ હોંદુસ્તાનમાં તેમણે એવી કિયતિ અમલ કે તેમને પોતાની વચ્ચે અલગથી વહી, જાતલ કરતાં વધારે સારી થોળના તેમના અગાધમાં આવી અહીં નથી

અનિલોલ નહિ કરે.

લેડી કાવરકાન કે જેમણે કેલામ પર્વતની વિમાની સફર કરવામાં ભાગ લેવાનો અર્થ આપેલો છે તેમણે તેના કપ્પી લોહ કેલામકેલાને તાર કરી લખાવ્યું છે કે પર્વતે પોતાના ખુદા સ્થાપનામાં નમાવી સફરને સફળ પામવા હિંમતી કે નેથી વધારે સંતોષ માનવી સ્ત્રોતને તેને વધારે હોંદીને કામ લેખવરનો નહિ, નહિ તે આજુ આવી પારે માટે અંતર મને કહે છે કે હવે વધારે સોજ કરવાના જોખમને વિદી માટે દાખને ચેલવણી આપવી જોઈએ. સાદસીયોને એક સાર રાજા યવાલ: ખીજ કરવાનો સોજ કામેલો દેવાથી વિષથી ચેલવણી આપવામાં આવી કે બીજા સફર થાય એવો સંજવ નથી

વિમાનોને ઇનિહાસ

વિમાનોને ઇનિહાસ ૧૯૦૫ ની સાલથી શરૂ થાય છે. કાસી આજ સુધીમાં વિમાનો સાદકમાં જોવામાં આવ્યા રજ

વિમાનો અજરમાત મવાથી નાજ પામ્યા કે અને મલાના જાન મવા છે. જરૂરિયાત થાય તો એ વ્યવહારમાં સુધારા મતાવ્ય જાવ્યા છે. કેલામ પર્વતની આ કિલ્લે માલસ રાજ નવાવણ નહિ મલામ. સાદસીયોને પોતાના જીવના જોખમે આજુપર્વત નહિ પીની કાલે તે કરી ખતાવ્યું છે.

"ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તારીખ ૧૪ એપ્રિલ ૧૯૩૩

કેવળ કહેવના નોંદરતી ખાતામાં અમલદાર કે. ડી. એચ.

મને ટાવન કલાકે પર લખેલો કાગળ આ આપણી ફરજ અકમાં અન્ન સ્વયે છાપીએ છીએ. કેવળ

કહેવના વધારેલા કાગળમાં વસતા દોહીયોને,

જુના કહેવના વસનારાઓને આપવામાં આવતી સમવજા પૂરી પાડ્યા સિવાય તેઓની કિપર કહેવના કારાઓનો સખ્ત અમલ કરવા માટે કાઉન કાઉન્સિલની સામે વાજબી રિમાન્ડનું કાગળ છે. આ કાગળોના અમલની અંત ખાસ કરીને તેની રૂએ નાખવામાં આવતા કરોની અસર ગરીબ વર્ગના દોહીયો કિપર વધારે થાય છે કેમકે તેઓના નિર્વાહના સાધનો વધુમાં મર્યાદિત હોય છે. પરંતુ એ સામાન્ય માન્યતે અત્યારે પાશ્વર્યે મુશ્કેલી. અત્યારે વિપરિત થયેલો ખાસ પ્રશ્ન એ છે કે સાલિય રાસ્ટ જાંસનામાં વસતા દોહીયો તેઓનામાંથી રેટલાકને પોતાના કુલ વર્ષ કરવાની મેટીસ મળેલી હોવાથી અને એ રીતે કરના કિપરોનું પાણી લઈ કરી દેવામાં આવવાથી સિંતમાં આવી પડ્યા છે ખાણી અને દવા એ બે વસ્તુઓ કહે જીવોની દસ્તીને માટે અગત્યની છે. બે વસ્તુઓ તેઓની પાસેથી છાનવી મેલી એ એક ખાતરી કુલ મલામ જરૂર આ બે વસ્તુઓ પ્રાપ્તીમાયને આઈલવોઈફ દાવના સામે અપારે તેની શુદ્ધ જાળવવામાં નથી આવતી ત્યારે તે એક્ટી જ દાનીફ થઈ પડે છે. અને એવા સંજોગોમાં સખ્ત પમલાં લેવાની જરૂર રહે છે. ગયા વર્ષના જુલમમાર મહેરીવાના કિપરવર્ધે આપણે સો આજુકર છીએ અને તેનું મુન્દરવર્તન આ સાલ થાય એવું કામ પણ પ્રયત્નો નહિ. આથી સત્તાધીશો એ આજુકર અટકાવવાને ખતના પમલાં થમ દેવા છે એ વાજબી છે. એ કામમાં સત્તાધીશોને સંપૂર્ણ સહાયતા આપવાની જાતી કે વર્ણના એક રાખ્યા સિવાય કોઈ વ્યક્તિને કમ છે. સોથી અગત્યનું પહેલવહેલું કામ આ સંજોગમાં એ છે કે આપણી આજુકરની જગ્યા આપણે બીલકલ સાથે રાખવી એક અને પાણીના વંટલા માંથી દેવ તેમાં મળ્યું

નર્દિ પાદે તેલકા ખાતર પાણીન વિશેષે જનું નાશક વસ્તુએ. જાંટની ભેદએ, આ પ્રાચીન પચ્છાં લેવામાં જેએ ભેદવાદ ખતએ છે તેએ એ શેષને કેલાવામાં બદલાવે અને છે અને એ રીતે જાંટર તંદુરસ્તીને તેએ ભાગ્યે જ અને છે. દરેક દોહાએ આ વસ્તુ ખાનમાં રાખીને પેતાની દરજ્જાથી મુકવું નર્દિ ભેદએ.

દરે સ્વચ્છ કાર્ટ જાંટના દોહાએએ જે દરિયાદ વળી કરેલી છે તેની તપાસ કરીએ. અમને લાગે છે કે દરજ્જા શહેરના તંદુરસ્તી ખાતાના જોડીસર કે. અને જે ખુલ્લો કરેલો છે તે પછી કંઈ પણ દલીલ કરવાપણું રહેલું નથી. કેટલાક ક્રવા તેનું પાણી ઘરના ઉપયોગને માટે મલુજ શાગી થઈ અશ્વેલ હોવાના કારણે બંધ કરી દેવા પડ્યા છે એ ભલે અમને કંઈ અભયમાં લાગે નથી. દોહાએએ આ વસ્તુને દરિયાદ કરવી નર્દિ ભેદએ પણ સનાધીશીને એવી શાગી જાણાએ. દુર કરવામાં સદાચતા આપણે ભેદએ. પદ્મ જે તેએની પાસેથી પાણીનું સાધન સદાચત છીનવી લેવામાં આવે અને શુદ્ધ પાણી તેના બદલામાં પુરૂં પાડવાના કંઈ પણ પચ્છાં નર્દિ લેવામાં નો એક તેએને દરિયાદનું કારણ રહેશે. આ ભાવનામાં અમને નોંધ લેતાં સતિય થાય છે કે અંદરના વધારેલા ભાગમાં વસતા દોહાએને કાંદરનું પાણી પુરૂં પાડવાને તાજી વિચાર કરવાની અમન વિશે છે. અને દાવન પ્રદેશીનું ખાન જોખનું છે. અમારા કામનેએ અમે પેતાની દરજ્જા જાળવવા દલીએ છીએ તે સાથે જોટલી કોઈ રાખીએ છીએ કે દાવન કાવસીય પણ પેતાની દરજ્જાથી નર્દિ મુકે.

કમણુ કેટલોક વખત થયાં આપણી સોશીયલ સર્વિસ કમીટીની પ્રતિજ્ઞાને વિશે કશું અભિપ્રાયમાં આવ્યું નથી. મી. વી. જોરેન્સની સરકારી નાએની એ કમીટીએ દોહાએના જતાઓમાં ફરિન તપાસ કરી અને તેએની આજુબાજુથી મચ્છરના રોગનું નીકળન કાઢવાનાં યતનાં પચ્છાં લેવાનું સમાજવણું ભેદએ એ મજબૂર કમીટીને માદ આપવાની બાંધેજ જરૂર રહેતી હોય.

નાશામાં યુરોપીયનોના દોહા સાથેના સંબંધ ઉપર રાજટ રેવરન્ડ બીરપ દરજ્જાસન ટેવીએ ટુંક મુદતપર મળેલી જોંદી જવાલ મન્દ્રા-યુરોપીયન કાઉન્સીલ સમક્ષ આપેલ બાપજી અને જે વાગમાં જાણેલું છે, તેના એક વાગ મેં અઢવાડીએ જાપી મયા અને બીજે ભાગે જાં જાંમાં જપાયો છે. એ બાપજી અમારા દોહા તેમજ યુરોપીયન વાચકો તરફથી મધ્યજ રસપૂર્વક વંચાશે.

એ બાપજી ઉપર દરલીક રીકા અમારે કરવાની છે જે અમે અખંત નચતાપુર્વક રજૂ કરીશું. દોહા સવાલ તરફ યુરો-પીયનોની વલજ વિશે દરલીક વખતે અમારાથી કશા સંવદ જાહેરામાં લખાણું કરી જતાં આ પત્રની નીતી દરેકાં એ જાને કોમે વચ્ચે સારી સમજૂતી ઉપજ કરવડી અને દકાવી રાખવાની રહેલી છે. આ દેશમાં અમારા વાચકો દરેકને માટેની જવાબી બાજમાં અમે દરેકાં યુરોપીયનોની મુશ્કેલીને

નમતું આપેલું છે અને તેએના દરિયાદની કદી પણ અમને અપચતના કરી નથી.

બીજા દોહાએની યુરોપીયનોને તેએની સાથે ઉચ્છેદનારી બે મોટા જવાબી છે: (૧) તેએની ગેરવાજબી દરિયાદ; (૨) તેએની અસ્વચ્છતા. એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે દોહા ગેરવાજબી દરિયાદ હોવાને લીધે યુરોપીયની અમરમાં તે યુરોપીયન કરતાં એના પગારે મજૂરી કરે છે અને તેમ કરીને યુરોપીયનોને એણે ખચાર સ્વિકારવાની ફરજ પાડીને યુરો-પીયનનું રહેણીનું ધોરણ જનારી પાડે છે. વળી કહેવાય છે કે યુરોપીયન વેપારીએને માટે તેએના અન્યાયભાવને લીધે રહેણીનું કમ્ય ધોરણ મેળવેલું છે અને એ જોડી દેવા તેએ તેમજ નથી. વધારેમાં એક દાવો કરવામાં આવે છે કે અમેજી આ દેશને મુધારેલો છે અને તેથી મેટીવ વેપારનો સાલ ઉદ્ધવવાનો તેનો અધિકાર છે.

આ દલીલનો આપણે જરા ડાઘથી વિચાર કરીએ. નાશાને મતિદાસ આપણને એવું જતાયે છે કે મુળમાં દોહાએ આ દેશમાં મેચ્છાએ આવ્યા નહોતા. યુરોપીયને મેટીવો પાસેથી આ દેશ પહોંતી લીધો ને પછી તેને લાગ્યું કે મેટીવ મજૂરીનો ઉપયોગ કરવાથી તે આપણે થઈ જશે નર્દિ. આથી તેણે દોહાએના સરકારને સત્તી મજૂરી પૂરી પાડવાની માગણી કરી. દોહાએના સરકાર તે આપવાને ઝુલસ થઈ. એ વખત માં "લેજ એક્ટ" નર્દિ હતો, તેમ અમુક કલાકેજ કામ થઈ જશે એવું દરજ્જાએ પણ કાપેલો નર્દિ હતો. દલાએએ દોહાએને આ દેશમાં આવવાને જોગવાય તેએ પંચ વર્ષની ગરમીમાં આવ્યા અને પેટાપાંચી લાખને મોટી રાત સુધી યુરોપીયન સરકારના આજુબાજુ કરતાં આખરે ગુલામી કરી અને તેને માટે તેએને નર્દિને ખચાર મળતો. વળી આ ગુલામીમાં તેએ કામને માટે સળે તેટલા ખાતર દરેક અખરખર, તેની જોરતપર તેની ૧૩ વર્ષની જોડીપર અને ૧૬ વર્ષના જોડા પર એમ પ્રત્યેકપર પા. ૧ ના ૨૨ નાખવામાં આવ્યો.

આ ઉપરથી સિદ્ધ થાય છે કે નાશાના યુરોપીયને જે દેશને પોતે મુધારેલો હોવાને દાવો કરે છે તેમાં પેતાની આજાદને માટે દુનીયામાં સત્તામાં સત્તા મજૂરીનો લાભ કલાવ્યો. એ તેની અમલદાર દોહા તે મેટીવ મજૂરીનો ઉપયોગ કરીને તેણે મેટીવો પણ સાલ ક્યો દેખ અને મેટીવની સાથે વેપાર કરીને પોતે પણ મેટીવનો લાભ ઉઠાવ્યો હોત. પદ્મ એ બેમાંનું તેણે કંઈજ નર્દિ કર્યું.

નાશાની આજાદી તેના ખાંડના ઉદ્યોગને આજારી છે અને ખાંડના ઉદ્યોગની આજાદી દોહા મજૂરીને આજારી છે. આ સાલ દલીલો છે.

આને નાશાની દોહા વસ્તીના મોટા ભાગ એ મજૂરીના સંતાનોને છે કે જેમની પણા, આ દેશમાં તેએની જગવણીને માટે સાથેના પૂરાં પાડવામાં આવ્યાં છે તેટલા પૂર્ણી જગવણી પામેલા છે અને બાપમાં તેમજ રહેણીકરણીમાં તેએએ યુરોપીયનનું ધોરણ મદજ કરેલ છે.

આ સત્તી દોહા મજૂરીનો લાભ જેક ૧૯૧૧-૧૨ ની સાલ સુધી ઉઠાવ્યો હતો અને પાંચ ૩ ના જુલમી ૧૨ જેક ૧૯૧૪ ની સમયાં નાશુદ થયો હતો.

કચ્છી દહીંકનોપરથી એટલુંજ સિદ્ધ થાય છે કે અહીં સુરોપીયન પોતાના એકમાત્રામવાળા પોરકુને સુધે અનુસરી ચક્રો દતો ત્યાં સુધી તેને પોતાના દીદી મજુરનું પોરકુ છુટાસવાની જરૂર પડે ત્યાં પછી નહોતી, એટલુંજ નહિ પણ તે તેને સુધારવા મામતોજ નહોતો, પણ જેવા તેના પોતાના મનતોજ અનુસરીની બહારમાં આવ્યા ત્યારે તેને પદેસવદેસી સુધિ આવી કે દીદી મજુર મેરુસાળી દરીદ્ર છે અને એ રીતે તે દેશને વાવરૂષ છે. 'અદિ આમરે પીકપને આર્યભાનું' શિક્ષણ માદ કરાવવાની કામગીરી જરૂર છે. "એવું" પીળની પાસેથી તમે તમારા મને જાન મચ્છો તેવુંજ પીળની મને તમારું જાન રાખો." સુરોપીયને દીદીના સંબંધમાં આ સિદ્ધાંતનું પાલન રેખાની રીતે નથીજ કર્યું.

દલે વેપારમાં દરીદ્રકનો વિચાર કરીએ, ને આ સવાલનો જવાબથી વિચાર કરવામાં આવે તો દીદી વેપારીના પક્ષમાં થાયું કદી કદાચ નેમ છે. દીદીએ સુરોપીયન વેપારીને કાલે છે એમ કહેવું જોઈ નથી. ખરી દરીદ્ર એ છે કે સુરોપીયનને વેપાર કરવાની આવકના અભાવે આત્મા જવું પડ્યું છે. આજે એવા અનેક વ્યક્તિમત રચના એવા છે કે નવાં જરૂરનામાં સુરોપીયનની દુકાન હતી પરંતુ તેનથી તે અભાવી યાદાતી નહોતી. પરંતુ ત્યારે તે દીદીના કાલમાં આવી ત્યારે તેમાં ધીકનો વેપાર થવા લાગ્યો. જે નેરીવનો ૮૦ ટકા વેપાર દીદીના કાલમાં હોય તો તેનું કારણ માત્ર એટલુંજ છે કે સુરોપીયન વેપારી નેરીવની કાલે વેપાર કરવાને પુશી નથી હોતો. જેટલીક સુરોપીયનોની દુકાનેમાં સુરોપીયન શોપએસ્ટીશન્ટો ગણા માણસને વેચવામાં માનમાં થઈ જવું હોય તેમ સમજે છે તેના કાલે અનુભવે ખુદ દીદીએ તે પછી પ્રજા થઈ ચુક્યા છે. દીદી વેપારીની રીતે એથી તકન જુદી હોય છે. તે પોતાના પરાદે તરફ સંબંધ હોય છે; માનથી તેનો સરકાર કરે છે અને તેથી મરુદને તે અકાર્યી કહે છે. વળી દીદી વેપારી કાલ સુરોપીયને કદી સ્વપ્ને પણ જવાની છુટા નહિ કરી હોય તેવાં બર જગતોમાં પ્રવેશ કરીને ત્યાં વેપાર અવધાર સ્થાપેલો છે. શું આ કારણથી તે નિહાને પાત્ર છે કે વેપારમાં જેના બોલવાની પદેસ કરનાર તરીકે પ્રકાસને પાત્ર છે?

સુરોપીયનના વેપારના રચનામાં, જેવા કે, કાલના તરીકે, વેસ્ટ સ્ટીટમાં, દીદીની દુકાને દોષા વિશે થયું કહેવામાં આવ્યું છે. કહેવાય છે કે તેની સામેના વિરોધનું કારણ એવા બમથી કુપરિસ્થિત કલેક્ષ છે કે દીદી દુકાનકારને જે સુરોપીયનના રચનામાં વેપાર કરવા દેવામાં આવશે તો તે સુરોપીયનને કહેલી કદી તેને વાવમાલ કરી દેશે. શું વેસ્ટ સ્ટીટમાં અજે એવી દુકાને નથી કે જે દીદીની આસેષીની તથા છતાં દીદી વેપારી પણ જાહ આઈ જાય એવા સરના આવે માલ વેચીને એ રચનાનો વેપાર તોડી પાડે છે? જે કાલ દીદી વેપારી વેસ્ટ સ્ટીટમાં એવા બાવેથી વેપાર કરતો જણાયો હોય તો તે સુરોપીયન વેપારીઓના કાલથી ક્યારેના દુદ્ધા પ્રમેલો દોષ. આજે દીદીની દરીદ્રકને વિશે, તેના અસ્વચ્છતાને વિશે અમે આવના અંકમાં ગયાં કરીએ.

પાણીના કુવાથી થતા રોગો

૨૧. મનનો પુલાસો

કૃષ મુદન જીવ કાલક પાર જાહનમાં દીદીઓની એક મીડિય મળી હતી જેમાં દીદીઓ પોતાના પરના ઉપયોગને મટે પાણી વાવરના હતા તેના કુવા નાં જરી દેવાના અનુનીસીયાલીટીના પક્ષમાંને આપણને જણાવવામાં આવ્યું હતું અને તેની સામે વિરોધ કરવાનારો કાલ થયો હતો. આ બાબતમાં કરનાર તંદુરસ્તી ખાતાના યોજીમર છે. જ. એ. અને કરનારના કાલે કલાકને એક કાલ થયેલો છે જેમાં તેમણે કરનારના વધારેના કલાકમાં કાલે દીદી ઠોળને કહેવું પાણી તુરતજ પાડ્યું એમજે એવી કિમવત કરી છે.

વધુમાં તેમણે જણાવ્યું છે કે: "અમરેમાં પાણીના કાલમાં કાલક પાર જાહનમાં વસના દીદીઓની સામે જે મેરીસી મે. કલામાં આવેલી છે. એ જાને કાલકાઓમાં કુપણ પાણી પડ્યુંજ અમરેમાં હતું અને પરના ઉપયોગને મટે તે પાણી બોમમરેમાં મજવામાં આવ્યું હતું.

તેમ જતાં મજુરની કામે યોજી કરનારોએ કરનારના વધારેના કાલોમાં પોતાના કાલ કરમીયાન છીકરા કુવાના પાણીકાને સમજવતું પડ્યું છે કે તેવા કુવા મજુરે વેદા કરનાર છે અને તેથી તે જગ્યાની બંદેર તંદુરસ્તીને બોમમ-કારેલા છે.

તે સંબંધમાં યોજીકારો તરફથી કાપારજ રીતે એવી અવાક આપનામાં આવે છે કે મજુરની કૃતિ પતી જાહનવતે કુવા માં નીચથીત પારાશીત નાખતું એમજે અવર તો તેને નાં કરી રહને ટાંકનો ઉપયોગ થવો જોઈએ. પરંતુ આ અવાક માલ અવાકના રચના હોય છે. બંદેર તંદુરસ્તીને અવર કાપકાની રચે સુચના કે કુલ નથી હોતો.

બંદેર તંદુરસ્તી ખાતું મમે તેનું મેપરવા હોય જતાં પરના ઉપયોગને મટે પાણીની અવરના કોવાની જરૂર તે સંપૂર્ણ રીતે સમજી કહે છે. તે સાથે તેવા કુવા મજુરની કૃતિ થવાથી બંદેર તંદુરસ્તીને બોમમતું કારણ થઈ પડ્યા નહિ જોઈએ. કાલક પાર જાહન જે મેરીસીના ઉપવન, કલાઓમાંને એક છે.

આ દીદીઓના કલામાં પરના ઉપયોગને માટેના પાણીને અવાક થયો જાંબીર થઈ પડેલો છે કેમકે મજુરની કૃતિ થવના અવાક કૃતિ દવાત કુવા સામાન્ય રીતે એવી અવા નાખણીના છે અને એવી જગ્યાએ આવેલા છે કે જેથી તે મંદી જગ્યાના પાણીથી બમાવાનો થયોજ સંભવ રહે છે.

મંદેરીક કીવર, મરેકા વિશે જાનકાના રચે જે આજ કદી મરીન વર્ગના દીદીઓમાં થયા મજુર ઉપયોગે છે તેનું મેટ બામે કારણ જાતું મરેકા પાણી હોય કે "

કાપાતું કલાજમ અમાકીલી લેવાનો કારે છે. તે આકીકાએ ધ્યાનમાં રાખતું અને એકલી અપવા બહેરવાની કદવી.

મમેકર, કીંતિઅને કીંતિઅનના

નાટાલમાં યુરોપીયન અને હિંદીઓ વચ્ચેનો સંબંધ

શ્રીશંકર દુરગુસન ડેવીનું બાવણ

(મતાક્રિષ્ણી માણુ)

જે ભાતીમાં આજી અને ધુરંગો એક ભરખી છુટી બોલકી
કહે છે અને તેથી આમાણકે બલસાજીમાં એક સરખી
સીંખામાં આંતરે છે તે ભાતીને માટે આમાણકે સંબંધનો
સંબંધ સુરક્ષક છે.

અને ધુરંગીયનો એમ માનીએ છાએ કે જે આમાણકે
સંબંધમાં ધુરંગ વર્ગના સંબંધમાં થઈ કહે છે તે સંબંધ મર્યાદિત
જેવો છે. પરંતુ દોહી સમાજમાં નવોથી એકા કહેરા વિચાર
ધરાવાય છે. કે માત્ર વરતુરિયતિય રજુ એ પુરુ તેના કારણમાં
પતિને નથી. વળી નાટાલના હિંદીઓ આ જાતના સીખના,
હોંદીરો, હિંદી અને દોહના બીજા મોટા કહેરાના કરતા
નવોર જીના વિચારના છે.

પોતે વર્ષાપરે નોમિયુરમાં મેં દોહીઓના મનોમાણની સરસાઓ
એક હતી તેના જેવી અર્ધી એક નેવામાં આવતી નથી.
દીક્ષિતરમાં કુરંગે મુર મંદારોન સીમ અને તેમના પતિને
કોંકાર કરવા જોઈએ નહીં કહેવામાં વચ્ચેના મોટા બલસાજી અને
ભાતીને પ્રેસન ચળવેલો હતો. તેમાં યુરોપીયન આજીની મોટી
સંખ્યા હાજર થઈ હતી. દોહી આજી રજત મારેક હતી.
આ વપરથી આમાણકે વિચારમાં જુદાવળું રહેલું છે એ સિદ્ધ
થાય છે.

અને માર છે કે આજી આજીને ભાતરે સખી કોલેજ
પુરથી મુઠા લારે તેમણે બલોબ્બ હતું કે યુરોપીયન અને
એશીયાએક સુધારામાં જુદાવળું રહેલું છે. તેમણે એમાંથી
કોઈને કોઈથી કંઈનાતો દોવાનું બલોબ્બ નહોતું. કે સુખતો
નહિ દોહ તેમણે કંઈ હતું કે તેઓ જોઈની જાણ કરવા
કહેવા નથી પણ તે અને એક બીજામાં જુદા છે. આમાણકે
સંબંધ પ્રોત્સાહિત દોહાજ એક એક તેનું એક કારણ આ છે.

બીજું કારણ એ છે કે જેઓ આજી ભાતીની પ્રણેને
મંડવતા મતારેવા છુપે તેઓને થઈ વખતે નાજાની અને
વંચતની કમવડ નથી દોતી.

ત્રીજું કારણ એ છે કે આમાણકે સંબંધનું પરિણામ કેટલાકે
દુર્બંધાઓમાં આવેરે ભાતીય ભેગમાં આબુ વમરે નહીં રહે.
જે પરિણામને મારા અનુભવ પ્રમાણે યુરોપીયનો તેમજ એશી-
યાટીકો આવકારવામાં મજબૂર નથી.

કે મારે પુરુ કે કહેલું કેટલાક વખત સંધી પ્રદોષા પ્રમાણમાં
પુરતી આમાણકે સંબંધ કેટલાક અસાધારણ કાળકાળોમાં
રહેશે. પરંતુ કેટલા કારણથી યુરોપીયન અને હિંદીઓ વચ્ચે
હિંદી રમાવા કામે પણ વિરાધ કરશે. એ આમાણકે
અંકમખાની દર મધ મજબૂત; ખાસ કરીને ભાતરે
એરેટીયામાં કેટલીક કેસ મેચોમાં કોલેજનું પ્રતિનિધિત્વ
પુરુ કોહી મરવી રહેશે એ લારે.

પરંતુ આ જાતનામાં મારજ વાખવી પડશે. કહ્યું વખત
પાડશે નથી તે પહેલાં આવા સુધારાને માટે કમણ કરવાથી
કરી કમરે મનાશે નથી.

પરંતુ આમાણકે સંબંધ પ્રતિનિધિત રહે તેથી કંઈ દોહી-
ઓને થઈ વખતે જે અપમાનો મહેન કરવા પડે છે તેને
માટે જ્યારે થઈ કમરે નથી દમજાજ એક દોહી પહેલી
કેપટાઈન કાન-કર-એ મળી બાર બાર હોઈ મરકારના દેલીએકનના
લીકરને પોતે પોતાની મોટરમાં બીરીયામાં ફેરવવા બધ બતા
કતા મારના એક અનાવની અને વાત કરી હતી. રસ્તે બતા
એક રજેલ કેટલાકે યુરોપીયન કોલેજોમાં વચ્ચેથી પસાર થતાં
કોલેજોએ "બહી કુલી" કરી પોકાર કવી કતો.

આનું અપમાન એક મર્જા તિરકાર ઉપભવનારું છે.
પરંતુ અર્ધી કે મારે પુરુ કે મારે એક સુખતા કરતી જોઇએ.
ભાતર કોઇ પુરુષ એક આનું મોટું પાવડર અને રંધણી
રમાયેલું જુએ છે લારે તે મનમાં સમજ મે છે કે: "મિચારી
કેટલી કારણી કહે કે આ પ્રમાણે પોતાની એક લોકવી
પડી છે."

એજ પ્રમાણે કોઇ યુરોપીયન જે હોહીને અપમાનકરેલું વખત
કહે તો તે હોહીને પણ તે યુરોપીયન અકલ વચરનો અને
અમરકારી છે એમ સમજ તેની રવા ખાવી જોઇએ.

કે બલે પુરુ કે કેટલાક જે વમારે સમજુ દોવા એક એક
તેઓ પણ સપળા હોહીએ મારે "કુલી" કહેવો ઉપયોગ કહ્યું
કરે છે. મોઝ વખત પર જે સાવધ આશિકાના વડા પ્રધાન
મવાને આકાશા કરતા કતા તેણે પણ પોતાના એક બહેર
બાવજમાં "કુલી મેપારીઓ" કહેવા પાવરે કતો જે અસહ્ય
જેતું હતું. આપણે એટલેજ દોહ કરીએ કે નાનપણમાં તેને
સમવતા કીજવવામાં નાંક આવેલી.

પરંતુ એમ માનવાને કારણ છે કે આવી અસવતા મારા
મરકાર નહિ પામેલા કોલેજોમાંના મર્યાદિત છે
અને જે હોહીઓને જે રીતે અપમાન થઈ દોહ તેમણે સુરે
પ્રકિ મના તેઓની દમા ખાતી જોઇએ. યુરોપીયનો એ એ
કીજતું જોઇએ કે જે કાઇ પણ દોહી મરકરને "કુલી" કહે
કે તે માતો અકલનો એકમાર છે અથવા તો બલે કરીને
નીચ અને છે.

પરંતુ સુરે ઉપવતવનારા આવા અનાવે ઉપરાંત જેજ
વોઈ એકટથી પરિણમેશે મેપરના પ્રતિનિધિનો સવાલ
પણ રહેશે છે. કે બજાવી મરે પુરુ કે આ પતિનધીનું એક
કારણ યુરોપીયનોના મનનું છે કે યુરોપીયનોએ સુધારેલા આ
દેશમાં યુરોપીયનોના સંવાનોને નોકરીમાંથી મરેલી કલવામાં
આવશે યુરોપીયનો વચ્ચે રહીને અને આમાન કરતા કોલેજોમાં
થંબા વચરતા છે એ બલેની યુરોપીયનો દરીયામયી કેમ છે
કે એ દે મારી રીતે જોઇ કહે પુરુ. પરંતુ એ સાચે એ
સુખને પણ દે માનું પુરુ કે જે વરતુ નીતીથી વિરુદ્ધ છે તે આમાણકે
કે લાકડિ દિલ્લિએ ખરી નાંક દોહ કા અને આજીમાં આમાણકે
રીતે કહેવામાં આવે છે તેમ જાલોઈ દિલ્લિએ પણ ખરી નહિ
કોઇ કહે. કે માનું પુરુ કે કરીયામ તો દોવા જોઇએ પણ
યુરોપીયને મોત-યુરોપીયનો સામે પ્રતિનિધિત કાવજોમાં મરવાને
મરેલે મેપર અને કલેજોમાં પોતાની કલમ મવાવવી જોઇએ
હોહીઓના ઉલ્લાખ કંઈ નાંક તાવ યુરોપીયનોના મરીજ વજોને
રાકત આમે છે.

આ દેશમાં યુરોપીયનોમાંથી એશીયાટીકા કમાણી કરે એ
વાળખ્યા છે કુલીયામાં જે પ્રવલ્લો એવી છે કે તેના

1933	1932	1931	1930	1929	1928	1927	1926	1925	1924	1923	1922	1921	1920	1919	1918	1917	1916	1915	1914	1913	1912	1911	1910	1909	1908	1907	1906	1905	1904	1903	1902	1901	1900	1899	1898	1897	1896	1895	1894	1893	1892	1891	1890	1889	1888	1887	1886	1885	1884	1883	1882	1881	1880	1879	1878	1877	1876	1875	1874	1873	1872	1871	1870	1869	1868	1867	1866	1865	1864	1863	1862	1861	1860	1859	1858	1857	1856	1855	1854	1853	1852	1851	1850	1849	1848	1847	1846	1845	1844	1843	1842	1841	1840	1839	1838	1837	1836	1835	1834	1833	1832	1831	1830	1829	1828	1827	1826	1825	1824	1823	1822	1821	1820	1819	1818	1817	1816	1815	1814	1813	1812	1811	1810	1809	1808	1807	1806	1805	1804	1803	1802	1801	1800	1799	1798	1797	1796	1795	1794	1793	1792	1791	1790	1789	1788	1787	1786	1785	1784	1783	1782	1781	1780	1779	1778	1777	1776	1775	1774	1773	1772	1771	1770	1769	1768	1767	1766	1765	1764	1763	1762	1761	1760	1759	1758	1757	1756	1755	1754	1753	1752	1751	1750	1749	1748	1747	1746	1745	1744	1743	1742	1741	1740	1739	1738	1737	1736	1735	1734	1733	1732	1731	1730	1729	1728	1727	1726	1725	1724	1723	1722	1721	1720	1719	1718	1717	1716	1715	1714	1713	1712	1711	1710	1709	1708	1707	1706	1705	1704	1703	1702	1701	1700	1699	1698	1697	1696	1695	1694	1693	1692	1691	1690	1689	1688	1687	1686	1685	1684	1683	1682	1681	1680	1679	1678	1677	1676	1675	1674	1673	1672	1671	1670	1669	1668	1667	1666	1665	1664	1663	1662	1661	1660	1659	1658	1657	1656	1655	1654	1653	1652	1651	1650	1649	1648	1647	1646	1645	1644	1643	1642	1641	1640	1639	1638	1637	1636	1635	1634	1633	1632	1631	1630	1629	1628	1627	1626	1625	1624	1623	1622	1621	1620	1619	1618	1617	1616	1615	1614	1613	1612	1611	1610	1609	1608	1607	1606	1605	1604	1603	1602	1601	1600	1599	1598	1597	1596	1595	1594	1593	1592	1591	1590	1589	1588	1587	1586	1585	1584	1583	1582	1581	1580	1579	1578	1577	1576	1575	1574	1573	1572	1571	1570	1569	1568	1567	1566	1565	1564	1563	1562	1561	1560	1559	1558	1557	1556	1555	1554	1553	1552	1551	1550	1549	1548	1547	1546	1545	1544	1543	1542	1541	1540	1539	1538	1537	1536	1535	1534	1533	1532	1531	1530	1529	1528	1527	1526	1525	1524	1523	1522	1521	1520	1519	1518	1517	1516	1515	1514	1513	1512	1511	1510	1509	1508	1507	1506	1505	1504	1503	1502	1501	1500	1499	1498	1497	1496	1495	1494	1493	1492	1491	1490	1489	1488	1487	1486	1485	1484	1483	1482	1481	1480	1479	1478	1477	1476	1475	1474	1473	1472	1471	1470	1469	1468	1467	1466	1465	1464	1463	1462	1461	1460	1459	1458	1457	1456	1455	1454	1453	1452	1451	1450	1449	1448	1447	1446	1445	1444	1443	1442	1441	1440	1439	1438	1437	1436	1435	1434	1433	1432	1431	1430	1429	1428	1427	1426	1425	1424	1423	1422	1421	1420	1419	1418	1417	1416	1415	1414	1413	1412	1411	1410	1409	1408	1407	1406	1405	1404	1403	1402	1401	1400	1399	1398	1397	1396	1395	1394	1393	1392	1391	1390	1389	1388	1387	1386	1385	1384	1383	1382	1381	1380	1379	1378	1377	1376	1375	1374	1373	1372	1371	1370	1369	1368	1367	1366	1365	1364	1363	1362	1361	1360	1359	1358	1357	1356	1355	1354	1353	1352	1351	1350	1349	1348	1347	1346	1345	1344	1343	1342	1341	1340	1339	1338	1337	1336	1335	1334	1333	1332	1331	1330	1329	1328	1327	1326	1325	1324	1323	1322	1321	1320	1319	1318	1317	1316	1315	1314	1313	1312	1311	1310	1309	1308	1307	1306	1305	1304	1303	1302	1301	1300	1299	1298	1297	1296	1295	1294	1293	1292	1291	1290	1289	1288	1287	1286	1285	1284	1283	1282	1281	1280	1279	1278	1277	1276	1275	1274	1273	1272	1271	1270	1269	1268	1267	1266	1265	1264	1263	1262	1261	1260	1259	1258	1257	1256	1255	1254	1253	1252	1251	1250	1249	1248	1247	1246	1245	1244	1243	1242	1241	1240	1239	1238	1237	1236	1235	1234	1233	1232	1231	1230	1229	1228	1227	1226	1225	1224	1223	1222	1221	1220	1219	1218	1217	1216	1215	1214	1213	1212	1211	1210	1209	1208	1207	1206	1205	1204	1203	1202	1201	1200	1199	1198	1197	1196	1195	1194	1193	1192	1191	1190	1189	1188	1187	1186	1185	1184	1183	1182	1181	1180	1179	1178	1177	1176	1175	1174	1173	1172	1171	1170	1169	1168	1167	1166	1165	1164	1163	1162	1161	1160	1159	1158	1157	1156	1155	1154	1153	1152	1151	1150	1149	1148	1147	1146	1145	1144	1143	1142	1141	1140	1139	1138	1137	1136	1135	1134	1133	1132	1131	1130	1129	1128	1127	1126	1125	1124	1123	1122	1121	1120	1119	1118	1117	1116	1115	1114	1113	1112	1111	1110	1109	1108	1107	1106	1105	1104	1103	1102	1101	1100	1099	1098	1097	1096	1095	1094	1093	1092	1091	1090	1089	1088	1087	1086	1085	1084	1083	1082	1081	1080	1079	1078	1077	1076	1075	1074	1073	1072	1071	1070	1069	1068	1067	1066	1065	1064	1063	1062	1061	1060	1059	1058	1057	1056	1055	1054	1053	1052	1051	1050	1049	1048	1047	1046	1045	1044	1043	1042	1041	1040	1039	1038	1037	1036	1035	1034	1033	1032	1031	1030	1029	1028	1027	1026	1025	1024	1023	1022	1021	1020	1019	1018	1017	1016	1015	1014	1013	1012	1011	1010	1009	1008	1007	1006	1005	1004	1003	1002	1001	1000	999	998	997	996	995	994	993	992	991	990	989	988	987	986	985	984	983	982	981	980	979	978	977	976	975	974	973	972	971	970	969	968	967	966	965	964	963	962	961	960	959	958	957	956	955	954	953	952	951	950	949	948	947	946	945	944	943	942	941	940	939	938	937	936	935	934	933	932	931	930	929	928	927	926	925	924	923	922	921	920	919	918	917	916	915	914	913	912	911	910	909	908	907	906	905	904	903	902	901	900	899	898	897	896	895	894	893	892	891	890	889	888	887	886	885	884	883	882	881	880	879	878	877	876	875	874	873	872	871	870	869	868	867	866	865	864	863	862	861	860	859	858	857	856	855	854	853	852	851	850	849	848	847	846	845	844	843	842	841	840	839	838	837	836	835	834	833	832	831	830	829	828	827	826	825	824	823	822	821	820	819	818	817	816	815	814	813	812	811	810	809	808	807	806	805	804	803	802	801	800	799	798	797	796	795	794	793	792	791	790	789	788	787	786	785	784	783	782	781	780	779	778	777	776	775	774	773	772	771	770	769	768	767	766	765	764	763	762	761	760	759	758	757	756	755	754	753	752	751	750	749	748	747	746	745	744	743	742	741	740	739	738	737	736	735	734	733	732	731	730	729	728	727	726	725	724	723	722	721	720	719	718	717	716	715	714	713	712	711	710	709	708	707	706	705	704	703	702	701	700	699	698	697	696	695	694	693	692	691	690	689	688	687	686	685	684	683	682	681	680	679	678	677	676	675	674	673	672	671	670	669	668	667	666	665	664	663	662	661	660	659	658	657	656	655	654	653	652	651	650	649	648	647	646	645	644	643	642	641	640	639	638	637	636	635	634	633	632	631	630	629	628	627	626	625	624	623	622	621	620	619	618	617	616	615	614	613	612	611	610	609	608	607	606	605	604	603	602	601	600	599	598	597	596	595	594	593	592	591	590	589	588	587	586	585	584	583	582	581	580	579	578	577	576	575	574	573	572	571	570	569	568	567	566	565	564	563	562	561	560	559	558	557	556	555	554	553	552	551	550	549	548	547	546	545	544	543	542	541	540	539	538	537	536	535	534	533	532	531	530	529	528	527	526	525	524	523	522	521	520	519	518	517	516	515	514	513	512	511	510	509	508	507	506	505	504	503</
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-------

આપણી દેશમાં ૩૦૦ વર્ષ થયાં એટલીમા સાચેના રેવારના નાશીલ પ્રવેશી છે. એ એ પ્રવેશમાં ખોટીક અને કય છે. આથી એકાધારીને એ આપણામાંથી યોગ્ય નહિ કરે તો આપણે તેની હરિયાદ કરવી નહિ જોઈએ.

નાટકમાં એકાધારીક સવાલની હાલની સ્થિતિની વિચિત્રતા એ છે કે જે મુસ્લીમ રેવારીએ આ નહિ કરનારા છે તેઓ સુરતથી આવેલા છે જે કહેર મુનમની દોસો માધક કયો આપણે છે. સુરતને વિશે ભજવા જેવું એ છે કે હોરવાન માં આપણે પહેલું રેવારનું જંદર એ કરું.

હાંની સાચેના આપણે રેવાર કે જેણે હાંન કહેરને અને આખા એક ખાંડને એટલું મધુ પામીત બનાવેલું છે તે આપણે પ્રથમ સુરત પંદરથી માણ કરું હતો. અને આજે ને તે કહેરના સોફા આપણી વચ્ચે રેવાર કરી નથી કરે તો આપણાથી ભાગ્યેજ હરિયાદ થઇ શકે.

જાંતમાં રાજદારી સ્થિતિને સવાલ રહેલો. એમ કહેવાય છે કે આ દેશના ૮૦ ટકા હોદીએ અહિંની પેદાશના છે અને તેથી સુધરેલી પ્રવેશોના સામાન્ય સર્વમાન્ય વિચારો પ્રમાણે તેઓને નાગરિકતાનો હક છે. હું જોઈ છું કે "પ્રતિનિધિત્વ વગર કર નહિ" એ સુવ મુરોષીયનેને મળ્યું ગ્રીય છે. અમુનીસીપાલીટીમાં, પ્રાંતિક કાઉન્સિલમાં કે પાલમિન્ટમાં ભાગ્યેજ કામ પચ્છ હોદીએને મતાધિકાર છે. અને આપણા હાલના સમસ્યાઓ ને યોગ્ય મતા તેઓ જોમને છે તે તમા હોદીએ કદી ભાગવી સહવાના નથી અને તેથી ખીમે તે તમા મત ચાલવા જશે.

આ દેશના હાલની રાજપદસિ જેને પ્રવેશવાદીનું યોગ્ય નામ આપવામાં આવ્યું છે તે વચ્ચેજ મુસાલનકારક છે એમ અને હાલના વગર રહેતું નથી. લગ્ન પ્રવેશના એક ન્દાના વર્ણનાજ હાલમાં રહેલું છે: એકા કમળી ભત્રીજાનાં વસ્તીવત્ક પ્રમાણે મોટી પ્રવેશની વસ્તી નાટકની કુલ વસ્તીના દસમાં ભાગની છે. ખાહીની ૬૦ ટકા વસ્તીને કામ પચ્છ ભત્રીજા પ્રતિનિધિત્વ નથી. આવી રહીના ને રેખીવા જોખમો છે.

પહેલું જોખમ એ છે કે જેઓ મુઠાવેલું છે તેઓ તરફથી મતાધિકાર મુરોષીયનાઓની પ્રવેશોનાજ, વિચાર કરાને અને તેવું હક મતાધિકાર વમરનાઓની વાલખી પ્રવેશોનાની પચ્છ અવમજના મવાનો ભય રહે છે. આથી તેવું હકને રેખીતી રીતે મંજીર અન્યાય મવાનો સંભવ રહે છે જેમકે મુરોષીયન અને હોદીએ તરફથી અપાજીયા કરાને વેપરોમ માત્ર મુરોષીયનેનેજ રાહન આપવામાં થતો હતો અત્યારે મેકાર હોદીએ જેઓની અંખ્યા અમુનીસીપલ તોહરીવરથી મહાકી દેવામાં આવી હતી તેઓને માટે કંઈ કરવામાં આવતું નહોતું.

ખીનિ ભય એ છે કે તેવું હકને કમલ પમાર કરવામાં કંઈ પચ્છ અન્યાય નહિ દેવાથી તેઓને તે કમલોએ માટે, ધારાસભામાં તેઓનું પ્રતિનિધિત્વ દેખ અને તેઓને જેટલી કામચી દેખ તેટલી કામચી નહિ મેકાર કરે. પરિણામે તેઓની પચ્છ તે કમલોએને હાવાપાત્રો પ્રવેશ કરવાની રહે અને સરકારમાં તેઓને કંઈ પચ્છ અન્યાય નહિ દેવામાં કરે, પ્રાંત અને દેશની ધારાસભાનાં સભ્યોને કામ આપવાની પચ્છ તેઓને તાલમ માત્ર કમલ આ કહેર અને દેશ એ જોખમમાંથી અઘાર બની મુકત રહેલું કરે.

પરંતુ જેઓને માટે મુકત નહિ રહી શકે. હું માનું એટલીજ આજ રાખી કરે કે વોર્મથી વખતમાં ફેળવાયેલા કર વોર્મનારને ધારાસભામાં પ્રાંતિક કાઉન્સિલોમાં અને અમુનીસીપલ કાઉન્સિલો માં દરવાઘ પ્રતિનિધિઓ મળશે પછી અને તે અને તે ભત્રીના દેખ. આ પ્રતિનિધિઓ કર વાનનરાઓના મુસાલનરજ દેખા જોઈએ અથવા એજ ભત્રીના દેખા જોઈએ એમ હું નથી કહેતો એ કે તેઓની મુકત તો એજ છે. પરંતુ પાલમિન્ટમાં કે ખીજ સરકારોનાં મુરોષીયનેને પમાલ વમારે દેખા હવે કદાક એક દેખા જોઈએ કે જે મેન-મુરોષીયન પ્રવેશોને મત રજુ કરી શકે.

આ દેશમાં મુરોષીયન અને હોદીએને ને કામચીએ જુદી પાડી રહી છે એ વિશે મેં હંનાજીથી વિચેચન કરું છે. એકાદેન્ટ કમળમાં એક વખતે મેકારે કરું હતું તેમ પ્રવેશ પ્રવેશ ખીજ પ્રવેશની કામચી સમજવાનો પ્રવેશ કરવો જોઈએ; મુરોષીયને હોદીને સમજવાનો પ્રવેશ કરવો જોઈએ એટલુંજ નહિ પચ્છ હોદીએ મુરોષીયનને સમજવાનો પચ્છ પ્રવેશ કરવો જોઈએ. અને કામે છે કે આ પ્રવેશ અમલનું છે. હોદી વર્તમાનપત્રોમાં હું જોઈ કર્યો છું તે પરથી હોદીએને કમળી ગ્રામતોમાં સરકાર કે રાઉન કાઉન્સિલ ને કંઈ પચ્છ કમળા કરે એ તેને હોદી કામ તરફથી તુરતજ કંઈ અને વિરોધની નજરથી જોવામાં આવે છે. હું માનું છું કે આ અવેશ છે. પચ્છ મુરોષીયને મેન-મુરોષીયને તરફ ન્યાયથી વર્તવા માગે છે. તેઓની સાચે સહકાર કરવો એજ વાલખી મજાપ.

એક વર્ષથી વેપુ મુરત પહેલાં કાલજ આદિકાની હોદીએને માટે તેઓ અહિંના કરવાં વમારે રાજદારી સ્વતંત્રી ભાગવી કરે એવા અન્ય દેશોની વખત કરવાને કેપ્ટાઇન ડોનરનેએ કામ કર્યો હતો. આ મરજવાત વસ્તું હતી. નાટકના હોદી સંસ્થાનીકો તમા દેશમાં જીકે સંસ્થાન કેમ વધાવતું એ હોરવાનના હોદીએને કામચીને હોરવાનના એક સવાલનું સમાધાન કાવી કંઈકે એની આઠારે હું મારું છું કે જોસીસ નામકો પચ્છ એ યોજનાને રોં આખી હતો. પરંતુ હોદી વર્તમાનપત્રોમાં મેં આ યોજનાનો અખત વિરોધ કરનારીજ કામ જોઈ છે. નાટકના હોદીએ સરકારની રુખ નિશ સમજને મની કરે તેટલા તેની વાલખામાં સામેક માત્ર તો તેઓના વચિધને છું કામ નહિ કામ હું ભલું છું કે જુવકાલને કાનિદાસ મુઠાવર છે. આપણે જુવકાલને નહિ જોતાં સહકારની આજા આપનારાં અવિખ તરફ જોવું જોઈએ. નાટકમાં આ હોદીની વસ્તુ મુરોષીયન કરવાં વમારે છે આ હોદી સવાલ મંજીર છે અને હું કંઈ જુવર જુવકાલી મ્મે તેમ વાવને કમલ વધુ પ્રમાણમાં કૃપિતિત માત્ર છે. આ કમ અને તેથી કૃપિતિત થતો વિરોધ ને હોદીએ સરકાર તેઓને વિશે ને કંઈ પચ્છ સમજા કરે તેને કાંકાની નમરે જોઈ તો કુર થઇ સહવાનો નથી.

નાટકમાં મુરોષીયને સાચેના હોદીને સંમંથ શાખનીય છે. હું જાને પચ્છ યોજાતી મુરોષીયને અને અમિલામ્કાએ અરજ પરત સમજ નહિ કરે કે જેથી જાને પચ્છ કમલમળને કામ કરીને આખી કામને કામ કરી શકે.

ટ્રાંસવાલ એથીવાટોક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશન

સ્પીચ ટાઉન કાઉન્સિલનું નિવેદન

(અનામી માણ)

૪ (બી) સ્પીચના અર ૧ નંબર ૧૩ માં અલગ મુદતના મુદ્દા, કમ્પાલીય ટાઉન પદા અને મુલેમાન ઇસ્માઇલ મુખ રહે છે.

(બી) એ. બાઈ. મુલ્કા ૧૯૩૧ ના ડેપુટીમાં એ બાબનો બોલવટો આપુ થઈ હતો.

(સી) સ્પીચ કહેરના ખાનપરથી એટલું કહ્યું કે મુલ્કાએ કમરો અમલમાં આવ્યા પહેલાં કહેરના એ બાબનો એથીવાટોક બોલવટો કરવા હતા તેની મજબૂત અંદર પચાસેસાથે કહેરો છે. તેની સાથે મેલા વેપારીઓની દુકાનો છે અને પડોશના એ સ્ટોન્ડો એક મોટી હોટેલ માલિકાને માટે ખરીદાગેલ હતો. જીલ્લા દાખલાઓની માફક ટાઉન કાઉન્સિલ સમજે છે કે આ અખીનનું વેચાણ પણ ખરીદનારની એવી સમજાવણી થયું હતું કે ૧૯૩૨ ના ૫ મા કાયદાનો અંત અમલ કરવામાં આવશે અને હોટેલનાં માલિક કમરો આપાર એસ. આર્થ મુલ્કાને પોતે એ બાબનો બોલવટો કરી રહ્યો છે તેમાંથી કાઢવા ઉપર રહેશે છે.

(ડી) મેલ વેપારીઓની આ હોટી વેપારીની બાબમાં દુકાનો બોલવાની અનિચ્છાથી વેપારની એ બાબ આવી પડી રહેશે.

(ઇ) લા. રા. ડીસેમ્બર, ૧૯૩૦ ના અનરલ કીર્ગ સર્ટી. ડીસેમ્બરે મારેની અરજીની અનવધી વખતે અરજદારને કમરો આપવાનો હોવાની ખબર હતી કે નહિ એ પુછવામાં આવ્યું હતું અને તેણે અજાબું હતું કે તેને પુરતી ખબર હતી અને એ અજવાબ હતો તેણે એ બાબનું સંખ્યાં લીધે સાબત થયું હતું.

(એફ) ટાઉન કાઉન્સિલ એકમપણે અજાબે છે કે આ દાખલામાં એથીવાટોકની અમામજ નાંદજ થવી એછાં.

(ગ) સ્પીચના અર ૧ નંબર ૪૧ ના અંબમાં કાઉન્સિલ પ્રથમ અજાવવા ઇચ્છે છે કે આ બાબ મેરેન્ડ લેન્ડ એન્ડ ઇનવેસ્ટમેન્ટ કંપનીની છે. ના. રા. જુલાઈ ૧૯૩૧ ના આ કંપનીના પ્રેસ્ટેન્સ ડીરેક્ટર એક જુલમ પ્રજાહીમે ટાઉન કાઉન્સિલ અમલ નાંચે પ્રમાણે જુલાની આપી હતી:—

"હું આ કંપનીનો ડીરેક્ટર છું. કંપનીનું નામ મેરેન્ડ લેન્ડ ઇનવેસ્ટમેન્ટ કંપની છે. તેની રજીસ્ટ્રેશન ૧૦૦ ની છે. આ બધા બાબ મેં ૧૦૦ ની રજીસ્ટ્રેશન લેવાની છે. મહાનો કંપનીને મેં કારેકા નાજાથી અંધાવવામાં આવ્યાં હતાં. કંપનીના શેર પાઈડ ૧ ના છે. હું કંપનીનો પ્રેસ્ટેન્સ ડીરેક્ટર છું. કંપની વતી હું જુલનાંચી આપું છું. આરજી-ટેક માં બોલવા સારી પાસેથી સુચનાઓ છે છે. કંપનીમાં મારા ૪૬ શેર છે. બાકીના ૫૪ માં. જુલમ નામનો એક મુરેષીયન ધરાવે છે. તે એક એક પાઈડના ૫૧ શેર ધરાવે છે અને હું ૪૬ ધરાવે છું. આખી કંપનીનો કારભાર હું જ સભાવું છું. મને પ્રેસ્ટેન્સ ડીરેક્ટર વર્ગે કંપનીની અવસ્થા

કરવાની સલા આપનારો ફાલ કંપનીના ડીરેક્ટરોએ જમાર કહેરો છે કે નહિ તે માલ નથી. હું બધું વાલ રાખી રહ્યો નથી. મોડની મોડની મોડી સેક્ટરી પાસે છે. હું બધું મારા મજબૂમાં રાખી રહ્યો નથી. એ બાબને માટે બાવસેન્સની અરજી કઈ છું તેનું લીધે અને નથી અજાબું. બાવસેન્સ મળ્યા વગર લીધે લી રીતે અજાબું છે. લીધેને વિશે મેં કંઈ પણ અમલુતી કરી નથી. મને બાવસેન્સ મળશે ક્યારે મોડવળ કરીશ."

આ કંપનીને કાનીઅનમાં પણ પ્રોપર્ટીએ છે અને ટાઉન કાઉન્સિલ કમીશનને તેની સિથિતી પણ વાંચે થવા વિનંતિ કરે છે. તેને અમલી સિથિતિ કાનીઅન ટાઉન કાઉન્સિલના નિવેદનમાં અજાવાઈ હતી. આથી ડેપુટી છે કે આ બાબ એથીવાટોકને અખીનની માલેથી ધરાવવાની અથી કરનાસ કાયદાનો અંત કરીને સેવામાં આવી છે.

(બી) અર ૧ નંબર ૪૧ માં પચાસેસાથે થયો તે પહેલાં તેની પાસે એક રીઝર્વ હતું એ કહેરના વેપારની બાબની અજાવજ હતું અને રીઝર્વ તરીકે વાજરવાને મજબૂત હોમતી હતું. તેથી તેના દુકાન પાડી નાખી મોટા બાવે વેચવામાં આવ્યા હતા. પચાસેસાથે થવા પાડ અર ૪૬ ની નાજુતા દુકાનની હોમલ થઈ અને તેને માટે ખરીદનારાઓ મજબૂત કમરો નહિ. અથી અર પચાસેસાથે આ ખાસ હોમતી બોલે એ વેપારનું મુખ્ય સ્થાન છે તેની ઉપર મજબૂત મંબીર અમલ થયું છે. એક વખતે અર ૧૬ ૬૪૨ દાખની અવના રહેલ માલિકાને પાસે પણ જોવાઈ થયો હતો પરંતુ અર ૪૬ માં એથીવાટોકને વેપાર બાંધ્યો હોવાથી એ અખવા છેડી વેપારમાં આવ્યા હતા.

(સી) એ વેપારીએ એ. ઇ. મહવાહીસ અને એચ. એમ. ભેરેર કહેરો છે કે એ એથીવાટોક અમલમાંથી આવેલા છે.

(ડી) એચ. અસમાજજને એકાનીઅનર્થમાં વેપાર છે અને તેથી તેને કારણથી કમી દરકત આવશે નહિ કેમકે એ વેપાર તેનો અદિતો સ્ટોક અપાવી કહેશે

(ઇ) ઝીજા બાબ મનેજ આવેશે છે અને એટલી દુક મુલતમાં તેણે બધું મેટ્રો વેપાર અમાર્વેલો નહિ હોવ કમીસતમાં તે ૧૯૩૨ નો ૩૫ મો કાયદો પમાર થવાની દુક મુલત પહેલાંજ અમલો છે અને તેને કાયદો આપવાની ખબર હોવાજ એછાં એ અને હતી.

(એફ) બાકીના બોલવટો કરનારાઓને કમલ રહેકાઓને કમ છે કે એ કમ થયે લેવાથી તેઓને કમી અજાબજ આવશે નહિ.

(ગ) ટાઉન કાઉન્સિલ માનપુર્વક અજાવે છે કે આ ભોકોને એ કંઈ પણ દરકત થશે તે તેઓએ પોતેજ બોરી લીધેલી છે અને તેઓની બાજુની બાબાઓના માલીકો અને બોલવટો કરનારાઓને તેઓના કરતાં મજબૂત વિશેષ દરકત થય છે.

૬ (બી) સ્પીચના અર ૧ નંબર ૬૩ ના અંબમાં આ અર ૧ સ્પીચ વેરકાલમ (પ્રોપ્રાઈટરી) લીમીટેડની માલિકીનો છે અને તેના અંબમાં કાઉન્સિલ ટ્રાંસવાલના એથીવાટોકના અવાલપર એટલી સીમેન્ટ કમીટી સમક્ષ એ એમ. ડી. હેરીસન એ એ વખતે ટાઉન કાઉન્સિલર હતા તેમણે આપેલી જુલાની તરફ કમીશનનું ખાલ બંધે છે. તેમણે નાંચે પ્રમાણે અજાબું હતું:—

"આ પ્રોપ્રાઈટીનો તેઓ માલેથી ધરાવતજ નથી. આ પ્રોપ્રાઈટી એ અને વિશે કેમ આમતો કમો તેમ કમીશી

તેઓ નહિ પણ સ્પષ્ટ ચેરલેસ (પ્રાપાન્ટરી) બીબીઝ માટેથી થયે છે કે જે કંપની એક એટીસ બોલ અને કેમ મેકાનન છે. પ્રત્યેક કોરેક્ટર એક હેર થયે છે અને નાણાં હેર થયાના નથી. તેઓએ કોરેક્ટરની એક પણ મીટિંગ મોકાવી નથી અને કોરના પેસા બાપ્ત નથી."

આ હેતુથી એક કક્ષાએ કે આ બરની માટેથી એકીવાડીએ જમીનની માટેથી થયેલાની નથી કરનારા કાલકા-જોને કક્ષાને મેળવવામાં આવેલી છે.

(બી) આ સમયેસારથી તેની સામેના રીઝર્વની બંદરની પ્રાપ્તિઓની કોમલ મટી થઈ છે.

(સી) આ સમયેસારે વેળ વસવાટ કરવામાં આવે છે અને તેમાંથી એકીવાડીએ કાલકાથી, તેની જાણની પ્રાપ્તિઓના માટેથીને નુકસાન થાય છે તેની સરખામણીમાં કંઈક નુકસાન થવાનું નથી.

(ડ) સ્પષ્ટતા બધું નંબર ૧૫૦ નો મોડેલવટો કરનારાઓના સંબંધમાં કાલકાથી નીચે પ્રમાણે રજુવાત કરે છે:

(સી) આ પમ્પેસારો કમ્પાઈલ થયેલો છે અને એ કોરો કાર્મ માર્કેટથી જમીન થયેલા દવા આવી તેઓને નીચળી જવાની નોટીસ મળવાથી થયો છે.

(બી) આ પમ્પેસારો મોખી રીતે એક જાણીતા યુરો-પીપેનાના વસવાટ વાળા ક્ષેત્રમાં થયો છે અને તેમાં વસવાટ કરનારા યુરોપીયનો તેને બીજાનું નામકંઠ કરે છે.

(સી) આ જગ્યામાં વેળ વસવાટ કરવામાં આવે છે અને તેને માટે એકીવાડીક બારમાં સ્થાન છે તેથી એ તેને એકાંતે નહિ કરવામાં આવે તો કશું નુકસાન થઈ નહિ.

વિવિધ સમાચાર

કોલોન ઇન્ડિયન સ્કુલ બોર્ડ—તા. ૨ જીએપ્રીલના કોલોન ઇન્ડિયન સ્કુલ બોર્ડના કોલોન વાર્ષિક મેળાવો મહેસામાં થયો હતો. પ્રમુખસ્થાન બોર્ડના ચેરમેન શ્રી. એમ. ઇ. બાપ્તિએ લીધું હતું. મધ મીટિંગની મીનીટ સેક્રેટરી ઇ. ઇ. વન-નાન્સે વાંચી સંજાવાઈ હતી જે સર્વોચ્ચતે પસાર થઈ હતી. સેક્રેટરીના રીપોર્ટમાં કાજ સુબેશન પ્રજાકીમને બોર્ડ વરથી ડી પાર્ટી આપવામાં આવી હતી અને કાજ એમ. ઇ. બાપ્તિ તેમજ કાજ બાદમ મહમદને માનવન આપવામાં આવ્યું હતું તેમજ બોર્ડને ચેરર્સ બાપ્તિ બીબીઝ વરથી થયા કક્ષિત મદદ કરવામાં આવી હતી તેની નેમિ ક્ષેત્રમાં આવી હતી. મેમ્બરોના નામની પીતળની પ્લેટ મોકાવને બોર્ડ પાસે નાણા નહિ હોવાથી તે હજી મોકાઈ કક્ષાઈ નથી. પણ રૂંદ મેમ્બર પોતાના નામનો ફાળો મોકાવેને આપણે તો કુલ વખતમાં પ્લેટ બનાવી સ્કુલ રૂમમાં મુકવામાં આવશે એવું રીપોર્ટમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું અને બોર્ડના કામમાં મેમ્બરોએ આવેલી મદદને માટે આભાર દર્શાવવામાં આવ્યો હતો. નાદ નવી મુંદળી નીચે પ્રમાણે થઈ હતી:—પ્રમુખ: કાજ એમ. ઇ. બાપ્તિ, ખમ્બરની: શ્રી. કરવા કુસાક, સેક્રેટરી: શ્રી. ઇ. ઇ. વન-નાન્સે, કમીટી મેમ્બર: કાજ બાદમ મહમદ, કાજ સુબેશન પ્રજાકીમ, ગુલામ કમલ, એમ. ફાવજ, મળમરસોમ, બ્રિમારી મરીન, એ. બી. સોની, જવાહર, એ. પી. એ. એ. ઇ. એલીવર, એ. બાર. એલીવર મીયા મહમદ પ્રમાણક મુસ્લી. બાર નાદ મધ સાલ મરીન અને પંખા વમરના માથાએ

મદદ કરવા સ્કુલ બોર્ડ તરફથી રીબીઝ રૂંદ બોલવામાં આવેલું તેનો રીપોર્ટ વાંચી સંજાવવામાં આવ્યો હતો. પછા કક્ષ-જોએ તેમાં આવેલી મદદ અને મરીમેને કાવજ, ફાળ, પીડ, પ્રુ, બાર, પ્રુ પાડેલો તે માટે આભાર દર્શાવવામાં આવ્યો હતો. બાર નાદ પ્રમુખનો આભાર માની મીટિંગ વરમારત મધ હતી.

લોરેન્સ આઈરેલેન્ડી જણાવવામાં આવે છે કે બી. પ્રામજ દેકાઈ સ્પેક જવા ક્ષેત્રમાં તેમને વિદ્યાર્થીની આવવાને "બારવ સમાજ" દીવનિવારી વાંચી તમા "મુનીઆઈ પ્રિન્સિપલ" એ સંસ્થાઓને સજાઓ મોકાવી હતી. મીસુત બમવાનબાઈ કાપુબાઈએ બારવ સમાજ સંસ્થાના સ્થાન તરીકે મોકાઈ પા. ૧૦-૫-૦ સંસ્થાને એક આપી હતી.

લોરડ રીડિંગ જે ૧૯૨૬ ની સાલથી એન્થો-બર્ન એસોસીએશનના પ્રમુખ હતા તેણે સ્કુલોને તરફ જુલમ યુલ્લરવાની જર્મન સરકારની નીતીને લીધે એ ૫૬ પરથી રાજીનામું આપી દીધું છે.

કોલીમિટ સરકારે પહેલા ખોટીક એન્થોપરો સામે જી પાનજી આરોપનામું થઈ કહેલું છે અને તેઓની સામેનો કેસ મધા જુલવારથી ચાલુ થયો છે.

ગુજરાતીઓનાં ખાસ લક્ષણો

વસસા કાલિકામંડળનો ત્રીજો વાર્ષિકોત્સવ મહાકવિની નાનાલાલ દક્ષપતરામ કવિ, એમ. એ. ના પ્રમુખપદે વસવાટમાં પા. ૭-૨-૨૭ ને માર મંગળવારે ઉજવાયો હતો. તે પ્રસંગે પ્રકાશને પાત્ર થયેલા નવલકથાકાર શ. રા. રમજુલાલ મસંત-લાલ દેકાઈ, એમ. એ., બમણે મનનીય બાપ્તમાન આપ્યું હતું જે 'ગુજરાતી' માંથી અને બહિં આપીને કીમે:—

ગ્રામ પક્ષ પ્રજાને પોતાના હાવિખ મારે નિરાક થવાનું કારણ નથી. દર સંજય એ કાજ પક્ષ પ્રમાનની પાછળ રહેલો હોય તો માત્ર એક વ્યક્તિ પણ બારે તે કરી શકે છે. એક સંકારી પ્રજા એવી કષ એકજ દર સંજયને આભવ થઈ હોઈસ્તાને આભારે જેની જરૂર છે એવા કુણો પ્રામ કરવાના પ્રમાનમાં એકાઈ બમ તો તેને ઇન્ડિયન ફલ ન મળે એમ નથી. કલ્પ સંયોગપકાર આપવામાં કલ્પ થયેલા રોમે તરફ આપણે પહેલી જરૂર નાખી લઈએ. એ રોમે ખમલ બમ છે એમ બધવા હતાં આપણે તેની તરફ ફર્કેમ કરવું થકિત નથી.

ગુજરાતીઓ શારીરિક બળમાં પંબબી કે મકારાઈ-ઓની સરખામણીમાં આવી શકે એમ નથી. સરીર-આપત્ત, રજાપહાર વંદુરત મુખજરા, જમલને હસી કક્ષાતો પિકાજ છીનો અને મરોહાર નીચી ન નમતી મરહન, એ બે ગુજ-રાતીઓમાં રહેલા પ્રમાણમાં ફાલ જેવાની ગ્રામ આકા રાખતું હોય તો તેમાં તેને નિષ્ફળતાજ મળશે. દીલમરમાં બધીતે થયે હોય એવો કાઈ ગુજરાતી મહેલવાન રકારા ખાનમાં નથી. ગુજરાતે કાજ આપાને એકજે તેવો આપહાર આપ્યો નથી. નહી અને વજાવ કિનારે વસતા બોર્ડને વરવાનું પક્ષ જુલવા મોકાઈ છે. પુખ્ત પીસો હોવા છતાં ગ્રામ ગુજરાતી થનિ મોરેસ્વાર વરીકે પંકાયો હોય એમ જણવામાં નથી. આપણી પ્રેસીડેન્સી ક્રિટ મેયોમાં ગુજરાતીઓ માત્ર મધ્ય-મકિલાજ છે, અને તે પક્ષ ટીમના મધ્યમ વર્ગમાં આવી જશે. કાપરકુલ કાલેએમાં રમાતી રમતોમાં ગુજરાતીઓની કાપ્પા મધ્ય એકીબ હોય છે. નસેન્સે વહેલી નિબજીબ

પ્રકારે જે ઉદ્ધરજનતા નિષ્કામિયાઈ દેણી બોલે તે ચુલરાતી વચ્ચાઈઓમાં છે એવું કહી શકાય નહીં. ચુલરાતી વરીએ જા પરતુરિમિતિ પશીજ આનિ ઉપજનવાડી છે. જાપાનમાંથી પરતુરિતાના વાતાવરણને ઉદ્ધર, જાપાનના સરખી સામયિક યુવનમાં સેર દેખાડી રહ્યોતું પ્રેમજ, અને વીજાન નાટક વનકકાઓથી હરહાર મીઠી ભતિપ્રકાશપ્રિયતાને ઉદ્ધર જે ચુલરાતી યુવન અને ચુલરાતી સરીને વહેતીમાં જાણે, એ વડુ બંધવિત છે. ચુલરાતીઓએ હવે પ્રેમપૂરા ભાવન કવાની જરૂર છે, અને જીવન સર્વ પ્રવતો જાણુએ કુદર દેવમંદિર સરખા દેવને નથી પ્રમાણ જાણવાની જરૂર છે. એ નવી પ્રમાણ જાણવને જાપાનમાંથી અને રમતમતનમાં મેદાનોમાંથીજ મળશે. એ જાપાનમાંથી વચાઈ જાણવાર જાપાનમાં ચુલરાતે હવે થીખવું નોંધવું, દેવની દુર્ગતતાથી કરમાતાં જીવવું બોલવું.

ઉપરાન્ત સંસ્કૃતિને વધને ચુલરાતમાં સૌંદર્ય મૂલ્યની પાછી દેખાડ જાણે છે. એ જાણી તે કુવાર્ધિત્યારાની અભિવ્યક્તિ છે. પ્રદાનપ્રાપ્ત અને રીતરિવાજ મહેતા એ મે પારસીઓને જાણુએ મુશીએ તો હોંફાવતાં રાજકીય પ્રતિકાશ પાનાર કોષ ચુલરાતીનું નામ જરૂર નથી. અલખન, ગ્વેરી-લાલ પાકિક, મોઝળાસુ પ્રાદેખ, અને સર સેતજરાવાં નામ જાપાનમાંથી જાણવ એવાં નથી, છતાં એ નેતાઓ હોંફાવના જાણુથી જાણી જાણા નથી. તેમની મહત્તા તેમના પ્રાંતમાં અમાધ રહી છે, અને તેથીજ તેમનો હોંફના રાજકીય વિશાસમાં અલખ રાજો છે, એમ કહેવામાં હરકત નથી. સ્વાર્થજાનની જીવતા જાણવાંજા અને પરિસ્થિતિ સમજ સમજવાની કશાવ એવા છે.

વળી ચુલરાતની દેહલીક જમ્ય કાર્થી ઉદ્ધર દેહી રાજ્યોની અપરોમાં ફાવણી રહે છે અને તેથી તે અતિમંદવિત અને સ્થાનિક બની જાય છે. નહીં તો હિ. જા. અંજાજાલ સાકર-લાલ, સર મનુભાઈ કે, સર પદ્મશી સરખી અંજિતો વોદરા, બાવનમર કે ભિસતેશના નકજાની મદાર નીકળી હોંફાવની સીમાઓને પોતાની કરી એવું. એ પરિસ્થિતિમાં પશુ કામ સ્વાર્થજાનની અંજિતિ જુએ તો તેની ના પામ એમ નથી.

જેવું જુલકિતને પ્રિકુએ સ્વાર્થજાન ઉપર રજાવણી જુલકિતોએ પશુ જાણવા ચુલરાતમાં પાછી જોણી છે, દેહીજાને કુદર ચુલરાતી જોડલાવ મારે જુલકિતની સેવા સમર્પી દેવામાં મહુ પાળન પડી જાય છે. એ કારણને લીધે અપણે જા સર્વ-રમ્ય જીવ દેહીના સોજાપડી કે ફેશન જોલ્ય-રેશન સોજાપડી સરખી પ્રાણ અને પ્રતિભાસપણ સમાવે ઉભી થઈ જાય નથી. મરોતર જોલ્યુરેશન સોજાપડી, કુદર અર્જનનિક ફેશનથી મરજા જે રજારી ખાન મદાર નથી. પરંતુ એ સંસ્કૃતિને અપનાવી જોવાતો, તેમાં રહેલા સ્વાર્થ-જાનની કસ કરુદરો જાણ ચુલરાતે હજુ એમને તેજ પ્રમાણ માં મવાવ્યો નથી. દેવપરતુ સ્થિતિવ જુલકિત છે એવી ના પામ એમ નથી, પરંતુ એ અંજિતિના સ્વીકાર મારે જાણી છે ઉદ્ધર મવાવી છે તેવી ઉદ્ધર મેલિમણ, જુલકિત કે નગીર-દાસ જાણને મારે મવાવવાની જાણુ જાણે પ્રેમક મળે છે. કવિ નાનાજાલને જુલકિત સરજારની નેહીમાં સ્થાન મળે જમ્યું, પરંતુ સ્વાર્થજાનની એ પ્રતિમને ચુલરાત હજુ જોવ સ્થળે મેલવી જમ્યું નથી. જાણ ચુલરાતની પ્રાકૃતિક મંદતાજ એમ જુલકિત છે. સ્વાર્થજાનની વચાઈ કિમત કરવામાં કિમતતા દેખાવું છે. સ્વાર્થજાન કરુદર અંજિતિમાં પોતાની

કિમત કરાવવા મારે જીવક છે. એમ સમજવાની જરૂર નથી. હું માન સૌંદર પ્રવતીય જાણી વરસ જાણ દેઈ જુ. સ્વાર્થજાનને જુલકિતમાં જુલકિત પ્રવ સ્વાર્થજાનને બહુ જોળાવતી નથી એમ કોષ કહે તો તે માન કરવું પડે એમ છે. એવી મંદતા પ્રવતીયજાન નથી. મળી મીઠો દેણી, વચાઈ કારખાનાં દેવાં, વિવિધ પ્રકારના ઉદ્યોગો દેવા, એ સમજાઈ મારે છે. પરંતુ વચાઈ સાઈ એમ છે કે દેહીમાં જીવન આદિરજાણ, સ્વાર્થજાન જાણવાર કરનારો, નિમર પ્રાણી ઉદ્યોગ જાણ, એવા પ્રાણી-એવી જાણો જાણણી પ્રાણે રહે તો જાણણને જીવો વચર જાણશે, જાણાર વચર જાણશે, અને જાણ વચર જાણશે.

ચુલરાતના સદ્ગુણોએ એ એક ચિત્ત છે કે તેણે હવે પોતાની જાણીઓ અને પોતાના દેખ વરસ નજર પહેંચાડી છે, અને તેમને કુદર કરવા કમર કસી છે. એવાં હજુપર વચિત પ્રતિકાશ એ ચુલરાતની બારે નેપારીનો પ્રતિકાશ છે. દેહ કુખની તેણે દેવ પાળવા માંડી છે અને સ્વાર્થજાનના માર્ગમાં કમજાં કરવાં કસ રહી છે. સાહિત્યકારો પ્રવતીયવતો પાંચો પાંચે છે એમ જાણીએ તો ચુલરાતના જોઈ સાહિત્યકાર નાનાજાલે સ્વાર્થજાનમાં પહેંચ કરી છે, અને તેમને પ્રમણે જાણવાર સ્વાર્થજાન સાહિત્યકારો જોઈ જોઈ પ્રમાણમાં નથીવ.

કારણ એટલુંજ કે ઓરદાસિક પરિસ્થિતિએ એ બારે દેખો ચુલરાતમાં દેવા જાણ ચુલરાત એ જુલકિત વિચીન કે હલવિચીન પ્રવતો મુશક નથી. 'જુલકિત-આપણ' માં અને હલવની કુમળાશમાં તે જુલકિત હરકેશ પ્રાંતની હરિદાશ કરી રાકે એમ છે, અને એવી પ્રવતો જુમાએ મહતાં પાર જાણતી નથી. જાણુએ જોઈ વિરમ પામીએ જાણે કે દેહીએ મારે નવીન ચુલરાત જોઈ પડે તેમજ થઈ રહ્યું છે. કારીરિક જાણી પ્રાપ્તિ અર્થે તેણે જાણાવતક પ્રવતો કરવ મારજા છે. એટલુંજ નહીં, ચુલરાતના જોઈ વર્ગમાં પોતાની જાણવાં જાણ પ્રમાણ વેચાઈ અમલ થઈ છે. ચુલરાતીઓએ પોતાને મળે પોતાને માયે જારણ-સુરો જાણવાઈ વહેરી લીધી છે. હું નથી જારતો કે ચુલરાતનું જા જાણ અલખ દેખ. જોઈ જારાવો જાણવાઈ દુર કરવાનો મળેજો જાણ ચુલરાતીઓ નહીં જવા કે તો જાણતી પેલી-Generation માં જા જાણીએ નિર્મળ મળે, અને જુલકિત કરીર, રાજકીય જીવતા અને સ્વાર્થજાન મારના જેહર-પણા એવી જાણીઓ ચુલરાતને કરમાવાનું જરા પશુ રહેઈ નહીં.

જાણ અપણી દુર જુલા સમજણી એ જાણ જાણીએ ઉપરાંત જીવક પ્રવતીય જાણી ચુલરાતમાં નથી. સ્વાર્થજાન મારેજા પશુપાવને લીધે વચાઈ જાણીએ નિર્મળ મળતી નથી, એમ જાણુ માની જાણુ. જોઈ એટલું તો કહેવુંજ પડે કે ચુલરાતી પ્રવતીય અનેક સદ્ગુણો સદ્ગુણો કરાવતી પ્રવતી છે. તેનું રાજકીય યુવન જાણેક મંજાઓથી કરમાવું જાણે છે, જોઈ જુલકિત અને સાહિત્યના જાણી રજાવણ ચુલરાતી પ્રવતી જાણવાર મળેને જાણવાર પમડે એવી જાણી સાવવી રહ્યું છે. વળી ચુલરાતની મનાંતુરજાણ અને નવીન વિચારોને જાણ અપણાની ઉદારતા જાણવા જેવી છે. જોઈ, જોઈ અને જોઈ મળે પારસર મારે જાણવાર જાણવા ચુલરાતમાં જાણ જાણી કરવા હજુ. જાણ પશુ જોઈ જોઈ. જાણ કે જાણુએ અનેક પંચસપ્રકારો મદુરજાણવાથી રહી રહે છે. જાણીક પ્રવતો જાણવાં જાણ અને જીવક જાણવા જાણવામાંથી નવીન વિચારોનાં જે વડુ જાણાં તે વડુને એજાવમાં ચુલરાત કિંમત પાળન થઈ નથી.

સમાજની વૈભવનાતા કમળ વિભામ માટે પૈઠ ૨૫૧, આપ-
વાનું ભહેર કરું હતું. શ્રી. પ્રવાસી તરફથી શ્રી. હસ્તુભાઈ
સુભાષભાઈના પૈઠ ૫૧, આ દેશમાં આપવાનું ભહેર કરવામાં
આવ્યું હતું.

પ્રમુખ તરફથી આ વૈભવનાતા દેશની ગાદીમાં સમજાવ
પૈઠ ૨૧૦૦, તેમાંથી ભહેર કરવામાં આવ્યા હતા.

સમાજ તરફથી સ્વીચ્છાકી શ્રી. કેમનમેક પાસે માંધી
હોય મંદીર વીચેર માટે દોશવેસો નક્કી અને આખી
બીજીમનું શ્રીમ સમાજનોના નિરીક્ષણ માટે રજુ કરવામાં
આવ્યા હતા જેની સમાજની ઉપર ભારે ભાર પડી હતી.
અને સમાજ તરફથી જહાર પાઠવામાં આવેલા વિગતિય પત્ર
સમાજમાં વહેંચવામાં આવ્યા હતા.

સમાજના એક સભ્ય તરફથી “સુવિચાર સામગ્રી” નામનું
પુસ્તક કરેક સમાજને વહેંચવામાં આવ્યું હતું. આ સારકરને
સમાજ સમાજનોને વહેંચી સમા વિસમ્મન થઈ હતી.

અરવા પત્રો

એક કંટોના વેપારીની બલમનસાઈ!

‘પ્રતિબલ મોપિનિબલ’ ના અધિપતિ, ભેમ.

સાહેબ,—એક કીસ્સો આપણા કંટોના વેપારીની બલમનસાઈ
વિશે આપના વાંચકોની ભજુ માટે લખું છું:

એક કીસ્સોમાં એક નેદીવ જુના વખતનો ભજુતો
ગુજરી ગયો. તેના સર્માં નજીકની દુકાનમાં ગુજરી ગયેલા
નેદીવની તેના માલીકને ટેલીફોનથી ભજુ કરાવવા મળ્યા. તેણે
ભજુ કરવાની મહેરમાની કરી. માલીકને ભજુ થતાં તે પોતે
હાં ગયો અને તેની દરનકાવાને લગતો થાક દુકાનદાર પાસેથી
ખરીદી લેવા નેદીવને ભજુવ્યું. નેદીવની પાસેથી દુકાનદારે
ભાવ આકરા લીધા. ૭ પૂર લીકામ મોદાના દુકાનની
શ્રી. ૧-૧; કપુર દીવની શ્રી. ૧ વિચેર, આ ભાવે માલીકની
ભજુવામાં આવતાં તેણે કેટલીક ખટખટ કરી દુકાનદારને
સમજાવી આવે. વાંચકો કરાવ્યા. શ્રીને દિવસે દરનકોવા
લગાવી હતી તેના વખતની માલીકને ભજુ કરવા ગુજરી
ગયેલા નેદીવના સર્માં કરી તેજ દુકાને લખા અને ટેલીફોનથી
ભજુવામાં વિગતિય કરી. આમલે દિવસે જનેલા જનાવથી
ગુરુ પાસેથી દુકાનદારે બીચારા નેદીવને કાઢી મુક્યા અને
તેઓને એક માછલ ભજુને ચોરડ મોડીસથી ટેલીફોન કર્યો.
પટવેલ. હોદી વેપારીની આ બલમનસાઈ! મરીન નેદીવેને
બીચારાને કુટવાનું ભજુતા હોય અને મરજુ વખતે પજુ
મરજ નહિ આપી કહે એ કરતાં વધારે દલકાષ્ટ થી હોય
કો? આપણા હોદી વેપારીઓ આવાજ હોય તેા તેઓને
આ દેશમાં માજુસ તરીકેના સમાન હક માલવનો કે તે
લેખવવાનો હોય અધિકાર છે? અને એ જોરાવો એવા
વેપારીઓને આ દેશમાંથી કાઢી કાઢવાની મજબૂર છે તેા તેમાં
નવાઈ રું!

મરીબોનો કુતેમ્બુ.

લેહાનીસર્માંની ગુજરાતી ખાનગી કેકુલ

મરપુસર

‘પ્રતિબલ મોપિનિબલ’ ના અધિપતિ ભેમ.

સાહેબ,—‘પ્રતિબલ મોપિનિબલ’ ના ૧૯૩૩ ના માર્ચની ૩૧
શ્રીના અંકમાં જે ચર્ચાવત હયાથો છે તેના અવાજમાં આ સમાજ
આપના પ્રમુખ વર્તમાનપત્રમાં ભહેર કરવા મહેરમાની કર્યો.

ભહેરની ભજુ માટે મરજુ હોદુ રુકુસની ઉપયોગીતા કાદ
ખુલાસો કર્યો પડે છે કે મરજુ નિજાળમાં મુખ્ય ભાષા
ગુજરાતી છે. પજુ આ દેશની મુખ્ય ભાષા આફિકાનસ અને
અંગ્રેજી હોવાથી તે જાને અવાજોનું કલત પાંચ ટકમજ કિલક
ભજાવ છે. અને આ દેશની વ્યવહારીક કલિએ તે આધારજ
ભજરું છે.

મરજુ નિજાળમાં હોદ રાષ્ટ્રિયતાને માટે સરભથેલ કોમળ
પુખ્તરૂપ જાળક પ્રજામયીજ ગુજરાતી આવાના રસસાધિયો
માંલ લીન થઈ ભજ છે. અને તેમાંથીજ કોમળ જાળકોના
મજબૂમાં લીપજ થતા આનંદ અને ઉત્સાહ મરજુ કેળવણીનો
અને તેમના અવિખનો આધાર થકાય છે.

અને વસ્તુસ્થિતિ સમજવા પછી દલ વરસની ઉપરના
જાળકોને માંધી કિલક, સરજ રાષ્ટ્રિય વાચન, હોદી સેવાદળની
તાલીમ, કાંચવાલ હોદુ સેવા સમાજની ઉપયોગીતામાં સેવા
કાર્ય કરવા માટે સ્વચંસેવક જનાવવાની તાલીમ, અવહારીક
મજીત, પદલિસર મુદર અને સહાકાર અકારોવાળું અખજ,
પદલિસરનું વાંચન અને શીખ થજાજ મહેલા વ્યવહારીક
વિષયો છે. આ પ્રજાજે આ વિષયો નવા કિલકે કોમળ
જાળકો ચેતાની કલિત પ્રજાજે ઉપાડી કહે તેટલાજ લગન
નાના પ્રજાજમાં ગુજરાતી આવામાં—શીખવવા કાખજ કરી
કર પજુ કરી દીધા છે.

રમામ પુષ્યો.

[ઉપજા મર્માં પત્રમાંથી મુદાની જહારની વાતો કાઢી નાખ-
વાની મરજ પડી છે.—અ. ધ. જો.]

ડેલાજોઆથેમાં કેમકાલ

‘પ્રતિબલ મોપિનિબલ’ ના અધિપતિ ભેમ.

સાહેબ,—ડેલાજોઆથેમાં અર્માં થુન દેલને જાંતીમ કાવા
કરવામાં આવે છે તે અગાવર પાંચેલ મહાન એટલું તેા છર્માં
દલામાં છે કે કમે વખતે જમીનદોરત થશે એ નિશ્ચીત નથી.
એ જમ્યાને આસપાસ કરતી જમ્યાનો એવી કંઠની છે કે
અર્માં નક્કી પુખ્તજ વાસ આવે છે તેમજ રોકપરથી રમકાને
જવાનો રરતો લગન સાંકો અને મલીમ મુર્ચથી છે કે હાં
માડી ન જમ કહે એટલુંજ નહી પજુ માજુસ સાવચેતીથી
ન ચાલે તેા તેની રું રિથિત થાય તે કહી કહાય નહી.
એમાસ હોય તેા માજુસોને પછીજ હેરાનગતી બોમવર્ષ પડે
છે. મત દેલની દલનકાના પછીથી તેના અવશીય રહેલા અસ્થી
અને કાલોને પજુ રવરતા નાંખવામાં આવે છે. એ જમ્યાએ
એક એવી મરજી ભજર છે કે પાછી સાથે અવશેષ અમુકમાં
અમ્મ મળે. નજની તેમજ બેસવા માટે સમવડ નથી તેા
આવી કંઠની જમ્યા છોડી કામરને રરતે અમ્મ ખીમ જવાનક
મજ્જ ભામમાં સમુદ તટે મુદર લવવાળી જમ્યા પજુદ કરી
નવેકર માંધકામ કરવું ઉચીત છે. આ દેશમાં હોદુકો ખીજ
કેમો કરતાં આમજ આવેલા છે પજુ તેમના તરફથી મર્મજાળ
કે રુકસ અથવા મર્મમંદીર જનાવાના નથી એ તેઓને
મરમાવા નેવું છે. આ મરેરમાં થજા મરરથો છે કે નેજાએ
દેશમાં પજુ કાચો પાંચેલી સમાવડ કાંધી છે કતાં જે
જુમીમથી શીમંતાઈ મેળવી તે જમ્યાએ કાંધ પજુ પ્રવચ્ચેજ
કાંધુ નથી. માટે આવા અરાજ અંજેજોમાં મેકર ભાઈઓ
પાસે નાજી ન રેતાં નેવને સેંકો પાંચે ભાઈ આવે છે
તેવા સદ્મકસે ચેતે આમજ પરીને ચેતાના હોદુ ભાઈઓ
માટે ને જરૂરીઆત છે તેને પહેંચી વજવા પાછી પાંચી ન
કે એવી જરમામાં તેમને સદ્મકિ અર્માં ઉદાર કામ અંવાવવા
પ્રેરજા કરો.

એક હોદુ.

ભારતીય કીબરન	૧ ૦	જરા હસો	માળખાખામાં
લાલ રોષી	૧ ૦	કર્મણી આળ્યા	ભામમાં
ભાષાના આદિમાં	૧ ૦	મકનો ને રાક્ષ	દરવા બાજબી
જુદાઈ કોઈ	૧ ૦	સ્પષ્ટિદ રામસેંદ	જુલતરામના પાટો
પચાર વર્ષે પછી	૨ ૬	ટપાસની પેટી	ભો ભો ભો
અધી વિચાર દેહન	૧ ૬	અધિકુ	અધિકુ ને પોદુ
જાલની શોધમાં	૨ ૬	બીડીયા ખાન	દાદા હર્શન
અંધી કુચ આલમ	૨ ૬	માળ નાટકો—૨	જોતરાતી દીવાલો—૧
ભાપુની કુચ	૧ ૬	અવરથી મકીને	જોતરાતી દીવાલો—૨
પરદેશી કાષ્ઠની હરિશ	૨ ૬	કુદરતમાં	જુલમરિત
જળવાન મહાવીરની કથાઓ	૨ ૬	મોતીયો	જુલરાત—મહારાષ્ટ્ર
ધર્મ સંસ્થાપન	૧ ૦	રામજીભાઈ પડી ગયા	ભોલકણાં
નીરંજનની વાતો	૨ ૬	મંત્રિકને પોષ્ટ	કહેવત સંમલ
દિરેશની વાતો	૨ ૬	મિળીકો પુત્રે છે	હરિશંદ
કથાવર્ણ	૨ ૬	પીર અને—	મૈમ કેમ?
શ્વી અને પુણ	૨ ૦	ભાણાં ભાપી આળ્યા	સાળ રહીએ
પ્રેમનો દેહ	૨ ૬	મામાની ભવન	બાકરજી પોષી
નવો અવધાર	૪ ૦	વાકામાં	વરત સંમલ

આળ સાત્ય માળા

નીચેના પુસ્તકો માળકો માટે થયા કપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. ભાષા અને લખાણ ધણીજ સરળ હોય માળકોને વાંચનનો શોખ અને રસ પેદા કરે એવા આ પુસ્તકો છે.

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal

શ્રી દક્ષિણા મુર્તિ આળ સાહિત્ય માળા

શ્રેષ્ઠ સંસ્કૃત વરદથી નીચેના અનુક્રમે ૮૦ પુસ્તકો મહાર પડ્યા છે. માળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, બીજુભાઈ, વારાબેન, રામભાઈ પાંડે, કમળાબેન, જુલતરામ-દેવે, લીલાવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં અધ્યયન ભેખકો છે. માળકોની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરળ લખાણવાળી અને સહેલી કરવા તેઓ આન આપી રહ્યા છે. હોંડમાં નાળકો માટે આ પુસ્તકો થયા લેખોની માધુમ પડ્યાં છે અને તેના થલો ખદોળો ફેલાવો થયા પામ્યો છે. પુસ્તકોનું લખાણ અને ભાષા ધણી સરળ છે. માળકોને સમજાય તેવાં છે. તેઓને કિશક માં રસ લેવાન કરાવે એવા આ પુસ્તકો છે. પદ, રી, પે.

૮૦ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત ૧ ૧૦ ૦

પુસ્તકની	૬
અભ્યુત્થાપના	મહાસળાઓ
એકોએ	કહેવતોનાં મુલ
ઉષ્ ૬૮ ૬૮ ૬૮	મય મોળા
હબમકી	આક્રિશ માંભરું
કપાટ	કબર પોષા
માળકોનો બીરખ—૧	ચિટ્ટી પોષા
મોષીચંદ	વાક્ય પોષા
માળ નાટકો—૧	નાના પાટો
હંસ અને હંસા	મોટા પાટો
લિરંદાબ	નાની વસ્તો
મામામાં મળબે	ધરમાં
માળ પ્રવાસો	અર્ધજાખા
મારા મોઢીયા	શરીમાં

શાબનીઓ	રમત ભોલકણાં
માળકોનો બીરખ—૨	કિનાટ મહારાજ
છેટા રેન્ને માળાપ	કૂદા અને સોરઠા
મારી મામ	વિનોદ દુધકા
કમળાબેનના પાટો	માળકોના ભેખો
ગિરિશિખરો	આપણે ચોતે
કાળા કાથ, કાળા દાઢી	કાળસંમલ
પળાપાદ અને—	કેકસો પાદ
પ્રજ્ઞ!	સંપાદકોનું કથન

શ્રી દક્ષિણા મુર્તિ પ્રકાશના મંદિર વરદથી મહાભારતના પાંચ ભકાર પાદવામાં આળ્યાં છે. જુલરાતી ભજનનાર ઉમતા કુમારોને માટે થયા રચીત અને બેલકાવક છે. શ્રી, પે.

સુવપુત્ર કર્ણ	૬
પતિઓ	૬
કુષોબન	૬
ભીમસેન	૬
ભલુન	૧ ૩
મુખિવિર	૧ ૦
કુતી—માંધારી	૧ ૦
દોશ—ભાષાભાષા	૧ ૦
બીધમ	૬
પ્રતરાષ્ટ	૬
શી કુષ્ઠ	૧ ૦

નાટાલ પ્રિન્ટિંગન કેરિસ

વાર્ષિક જનરલ મીટિંગ

નાટાલ પ્રિન્ટિંગન કેરિસની મુલતવી રહેલી વાર્ષિક જનરલ મીટિંગ ઠરખનમાં ક્વીન સ્ટ્રીટ પર આવેલા પારસી ફ્રેસમજી હોલમાં તા. ૨૬ એપ્રિલ ૧૯૩૩ ના રોજ સાંજે સાડા ત્રણ વાગે મળશે.

કાર્યક્રમ: (૧) અમલદારોની ચુટણી, (૨) વધારાના ક્લિસાઓની રજુઆત, (૩) પરચુરજ.

એ. આઈ. કાલ,
પી. આર. પધર,
જો. જોન. સેક્રટરીઓ.

'Phone 327 Tel. adl. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફલ અને વેજિટેબલ માટે ઈન્ડિયા એક્સપોર્ટ ઈપર ખાસ
ધ્યાન રવાના આવે છે. મ'ભાવી ખાત્રી કરાવે.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફલ ભવ્ય તાલુકા ફલ અને વેજિટેબલ સાર પેકિંગ કરી સી.
સી. ઈ. થી મોકલવામાં આવશે. કમિઃ—
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 63

અકવાલીક પંચાંગ

વાર	પ્રતિસી	દોડ	પ્રસાદમાન	મારસી	સુચોદય	સુચોદય
સોમવાર	૧૬૩૩	૧૬૮૬	૧૬૫૧	૧૬૦૨	ક. મી.	ક. મી.
મંગળવાર	૧૬૩૪	૧૬૮૭	૧૬૫૨	૧૬૦૩	ક. મી.	ક. મી.
બુધવાર	૧૬૩૫	૧૬૮૮	૧૬૫૩	૧૬૦૪	ક. મી.	ક. મી.
ગુરુવાર	૧૬૩૬	૧૬૮૯	૧૬૫૪	૧૬૦૫	ક. મી.	ક. મી.
શુક્રવાર	૧૬૩૭	૧૬૯૦	૧૬૫૫	૧૬૦૬	ક. મી.	ક. મી.
શનિવાર	૧૬૩૮	૧૬૯૧	૧૬૫૬	૧૬૦૭	ક. મી.	ક. મી.
રવિવાર	૧૬૩૯	૧૬૯૨	૧૬૫૭	૧૬૦૮	ક. મી.	ક. મી.

'Phone 3867. Box 316. 82, Victoria Street, DURBAN.

HERRABHAI MORAR MATVADKAR.

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

હીરાભાઈ મોરાર માતવાડકર,

ફલ અને વેજિટેબલ એક્સપોર્ટર

અને કમિશન એજન્ટ.

પેકિંગ સારી રીતે કરી માલ સી.એ.ઈ. થી મોકલવામાં આવશે
ટીલીફોન ૩૮૬૭ બોક્સ ૩૧૬. ૮૨ વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૭૨

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફલ ભવ્ય ફલ અને વેજિટેબલ સાર પેકિંગ કરી
સી. એ. ઈ. થી મોકલવામાં આવશે. કમિઃ—
P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

આરોગ્યતા તથા સંસાર સુખના ઉપયોગી પ્રતિભો ઉકલ કરવા
વેલ્ફેરિયા નામના પુસ્તકની તપી આજિત મધ્યાહ્ન સુધાર
વખતે સાથે બહાર પડેલ છે ને

તદન મેરુત

કેવલ પચ્ચ કિંમત ૩ રૂપાઈ અને સીધા વખતે મોકલવામાં
આવે છે. આજિત મ'ભાવો.

મદન મંજરી કાર્મરી,

અમલગર, ઈન્ડિયાવાડ (મુંબઈ).

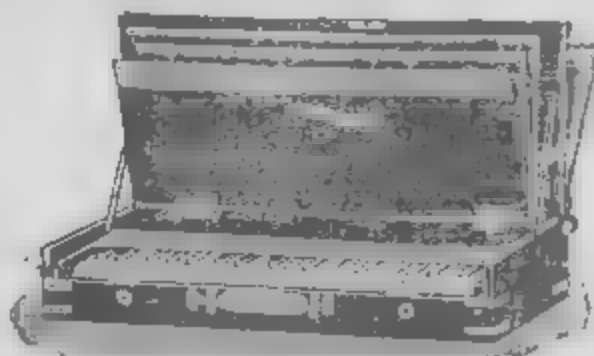
માત્ર થોડા વખત માટેજ.

અમુલ્ય લાભ.

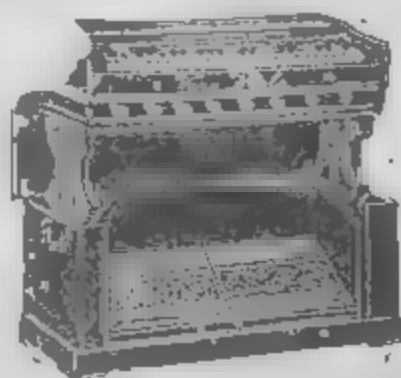
વહેલો ને પહેલો.

હાથના કબજા રીડ હારમોનીયમ.

પગના કબજા રીડ હારમોનીયમ.

રાકડાના
આવો

સીંગલ
રીડ
હારમોનીયમ

પા. ૩-૧૦-૦.

પા. ૨-૧૫-૦.

પા. ૧૦-૧૦-૦

બહાર મામના એક્સપોર્ટ ઈપર પુરતું ધ્યાન આપી બરાબર પેક કરી સુખના મુજબ રવાના કરવામાં આવે છે.
અમારા ૩૦ વર્ષના લાંબા અનુભવ પછી આ હરાની હવાને અનુસરતાં ફરેક જાતના હારમોનીયમ
મ'ભાવી થોડા કમ્પામાં રોકમાં રાખીએ છીએ.

ફરેક જાતના કપેર પાઈસ, ફરેક જાતના રીપેરિંગ કામ પુરતા કાંતોપ સાથે કરી આપવામાં આવે છે.
બહાર ગામ વાળાઓએ એક્સપોર્ટ સાથે ૨૫ ટકા એક્વાન્ટિ મોકલવા અને પેતાનું નામ સરનામું
વિશેરે આપા આફરે જણાવવું.

સી.એ. બોક્સ ૪૬૦૬

મોરારીયા મુખર્જી સહન,

૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

સુખના મુજબ રવાના કરવામાં આવે છે.

ફોન નંબર ૩૮૬૭

મારું પુસ્તક માટે, મોકલવામાં આવે છે.

કેપીટન આલકેની હોટલ

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્ટીમર તથા માછીએ જનારાઓ માટે બેઠતી માછીતી આપી સંતોષ સાથે રહેવાનું દરેક જાતનું સ્વાદીષ્ટ જમવાનું. આવી સમવડવાળી ડરબનમાં ફક્ત એ એકજ જગ્યા છે.

પધારી ખાત્રી કરો. પ્રમાણમાં ખાવો તદન સસ્તા છે.

તેમજ હમારી ફરમાસુ મીઠાઈ આખા સાઉથ આફ્રિકા તેમજ રોડથીઆમાં વખણાયેલી છે. એક નાનામાં નાનું પારસલ મંગાવી ખાત્રી કરો.

માલ સારો ચોખ્ખા ધીમાં બનાવેલ.

કંટ્રીઓના ગ્રાહકોએ ચોરડર સાથે પેસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

માલિક:

R. K. KAPITAN,

Phone 3623

Cor. Grey & Victoria Street Durban.

તમારા ધધાની બહેર ખબર ક્યા છપાવશે?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જે જુનામાં જુનું થોડી ઢાપ આપા કાઢ્ય આફ્રિકામાં વચાવ છે
આપ અને તકલ માટે જાઓ— Indian Opinion, Phoenix, Natal.

Phone 2447.
P. O. Box 1158.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agents of H. M. V RECORDS.

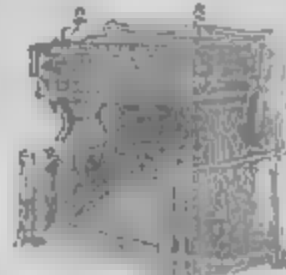
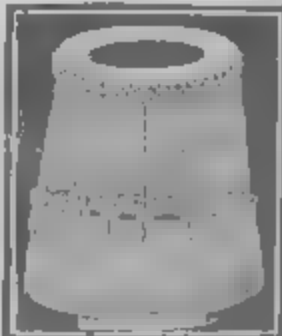
109 Field Street,
DURBAN, Natal.

આમેરિકાની રેકોર્ડો

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—રામીલ—ટેલેગુ

છુટક શી. ૩-૩ ડાઝનની શી. ૩૫-૦

દુરધાનીયમ આરીએન્ડ પ્રેચુર.

તબક્કા પા. ૧-૭-૬ થી પા. ૫-૨૦-૦ બેટી. પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦. દુધાનના અને પગના.
લીસ માટે લખો ઉપજા એકરેકપર.

Indian Opinion

No. 16—Vol. XXXI

Friday, April 21st, 1933

Published at the D. P. O. as a Newspaper
Price 2/- per month.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રશી. "ટાઇપીયા" એ તા. ૧લીએ
પોર્ટબ્લેયર થઈ મુંબઈ જવા કાઢશે.
ડીકીના બાવો—મોરારી વગર.
સેકન્ડ ક્લાસ: પોર્ટ ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૬.

મુસલમાની વીરશી પાઉંટ ૩-૧-૧
સ્પેશીયલ વીરશી પા. ૭-૧૪-૦.
હોંટ વીરશી પાઉંટ ૨-૧૪-૦,
સ્પેશીયલ વીરશી કળલ.

ચેચીન્દ્રોએ પોતાના રાજીના ઉપર પોતાનું અને રશીયરનું નામ અખી, પાઉંટ, અખનનું કરનામું કરવું. અને અખી
અંદા આના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને રાજીના સીધા પોસ્ટ ઉપર પહેંચતા કરવા અજાવવું. તે તે તેના અંદાવરન કરી અખી.
ખા. ધાન્ડના બાઇનની નવી ભેટો અખીજ સારી સમવેરોવાળી અને કડપ માલની સાથે અને મરદ આરિકા સાથે માસુ મુક છે.
મુખ્યના—ઉતારએ પોતાના મોટા રાજીના કનીવારે ૨૧ માગ્યા અમાલે કરનામું પહેંચતા કરવાં.
રેલ હોંટ ચેચીન્દ્રે પોતાની ડીપીટ અખી ડીપીસમાંથી ભેતી અને મદાર મામવાળા કાઇબોએ અમારી સાથે
મનમવકાર કરવાથી મુક થઈ કહ્યો. રશીયરને અમલું રેલ મામવાળા અમારી અતી રેખરેખ નીચે માલ છે.

SHAIKH HAMED & SONS,

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamat," Durban.

વધુ ખુલાસા માટે અખી પા મળો:—હોંટી ચેચીન્દ્રે
એકન્ડ રેલ ડીપીટ એન્ડ અન્ડ,
૩૬૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, દરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising in The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including
Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's
Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

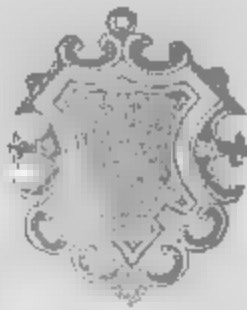
Principal Representative for the Union of
SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

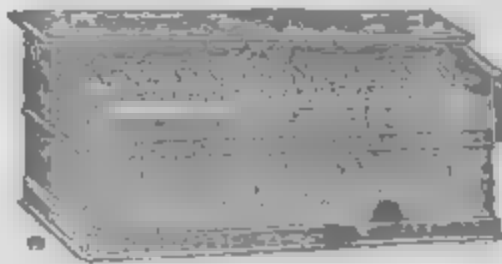
AWARDED
GOLD
MEDALS.

સોનાના ચાંદા
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ગુટ; સરદાર ફોન.

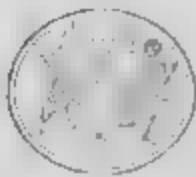
ફરેક ખાતના સરદાર ફલ્ગુટ
ફાર્માસ્યુટિકલ્સ અને સરદાર ફોન
મામોફોન અમારી પોતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. તકુ વિગત
માટે એક આનાનો
ફોન માફલી ફેલોગ
મંગાવી ખાતરી કરો.

ચેતસીંગ ગુરબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

૨૧ કોલીમ અને મારગજી-ખેલવાડી પ મી મલીના નાક, ર૬૨ સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ, ૬.
TEL. CLUNESTER Bombay. અ-૨૧ કોલીમ અને મારગજી-ખેલવાડી પ મી મલીના નાક, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફાંચે કરનારે જગમોસફ

સપ્ટેલોશન

ફાજ, ખજ, ખુજલી, ખરજી (વગેરે) આમલીના ફોંડ ઉપર વ્યક્તીય દવા છે.
કપડા ઉપર કાચ પડતા નથી વધુ એકઝીબીશનોમાં સોનાના ચાંદા મળેલા છે.
કો, ખા. ર ના ડ આના, પોરેજ પિકામ ચાન્ડ ફુદો. આખરેદાર એજન્ટો મેઈલ છે.

સપ્ટે કંપની. કાલવાડેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨

કીટીંગસ

પાવડર

કીટી. કેપાઈ. માફ, મંગા, માખી,
સલ્ફો. જાંબુઆને

નાખુદ કરે છે.

આટીંગ બનાવકો કલ્પ દીનોમાં મેચાય છે.

Box 247 & 317

Tel "Kharl."

HOUSEIN ISMAIL (SARDARGADHI VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Belra. P. E. Africa.

મોકલ ૨૪૭ અને ૩૧૭ રસીમાર એવેસ "ખતી"

હુસેન મુસ્તાફા (સરદારવલ્દ વાલા)

ફાંચેદાર પેમેન્ટર એજન્ટ,

બેરા. પ. એ. આફ્રિકા.

April 21st, 1933

INDIAN OPINION

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

Local Add
P. O. Box, 1302
Johannesburg

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન

ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

નહાનામાં નહાતું પ્રાંતીય અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ

આપનારી ગ્રાસક વર્ષની ઝુની રીમા કંપની.

છ'ગીના વીસ ઉતરાવવાથી શા શા કાયદા થાય છે તે અજ્ઞત હોય તો અને કમ કંપનીમાં
ઉતરાવવાથી વધુમાં વધુ કાયદા અને રાહત ઓછામાં ઓછા પ્રાંતીય ભરવાથી
અને તે અજ્ઞત હોય તો મનો:-

મુળજી જી. પટેલ.

લિંકાઓના બોઝનેસના ચાફ એજન્ટ.

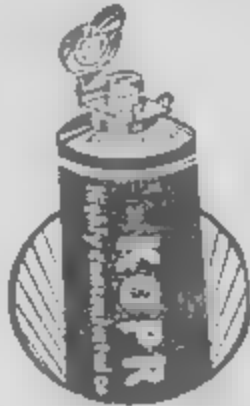
બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,
Rampart Row, Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીન-ઓક્સફોર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખાતરી કરી દેશો કે તમને એક જ તેજ માલ મળ્યો છે. કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને દાગ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફોર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ રસીક માં રાખવો અને તેજ બ્લુ વાપરવા પ્રતિપક્ષ કરવા એ ફાવકારક છે એનું કારણ એ છે કે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ તમે તમારા માલિકાને વેચ્યો તો તેથી જોને સતેજ થશે અને ફરીથી ચમક તેજ બરીદવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજિટેબલ ચલાવનાર

નાદાસનાં નંબર એકનાં બનાના, પાંચનાં પલ વિગેરે ચીને ઓરદર મલેથી તરત ચલાવવામાં આવશે.

દરેક ઓરદર ઉપર જાતી દખરેખ રાખી સારો ખાલ, સારી પેકીંગ કરી ડીફાક્ટ આવવી પાકલવામાં આવશે.

કેપ ગ્રાવીન્સ, ટ્રાંચવાલ, ફીફ્ટેટ, રેલેસીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ પાકલવામાં આવે છે.

સંજો : રવજી બુલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાદાલ.

Indian Opinion

No. 16—Vol. XXXI.

Friday, April 21st, 1933

PUBLISHED BY THE INDIAN OPINION PRESS, 10, RAJAWADE ROAD, SINGAPORE.

NOTES AND NEWS

IT is with regret that we learn of the fact that the buildings, now comprising the St. Aidan's Indian Hospital in Durban, have been condemned by the authorities. This necessitates the erection of the new buildings which, it is hoped, will rise immediately in the neighbourhood of Sastri College, Rev. Satchell, priest-in-charge of the St. Aidan's Mission, has already commenced the difficult task of collecting funds. The hospital, though under Christian supervision, is non-denominational. Persons of all creeds in times of travail, have and will always find the St. Aidan's hospital a haven of repose. It is hoped, therefore, that donations to the fund will pour in rapidly, so that the work of erecting the new buildings might be expedited.

Following closely on the recent sudden demise of Mr. J. M. Francis, the Indian community of Durban will learn, with feelings of profound regret, of the death, after a prolonged illness, and at the ripe age of 64, of Mrs. Anboo Royceppan. Her popularity was shown by the large gathering which assembled at the funeral service in the Lorne Street Wesleyan Church on Monday afternoon (17th inst.) at which the Rev. Allen Lee, assisted by Rev. R. Chooneo, officiated. The death of Mrs. Royceppan removes from the community another landmark, a Christian pioneer in this country. To the grieving sons and daughters we extend our heartfelt sympathies on their recent sad bereavement.

The Congress leader, Mrs. Sarojini Naidu, was released after serving four months of her sentence of a year's simple imprisonment for disobeying a police order forbidding her to leave Bombay, states a Kenter's cable from Poona.

If the above message is to be followed as a criterion we will most decidedly never get to know the truth about India through Kenter's Agency. The fact is that Mrs. Sarojini Naidu who came as one of the Government of India delegates to the Capetown Round Table Conference in the beginning of last year was arrested soon after her return to India by the Bombay Government and sentenced to a year's simple imprisonment. She has been released after completing her full term at the Yeravda prison.

Principal Vignubart, ex-Vice Chancellor of the Calcutta University, addressing the Aberdeens Brotherhood, London, recently condemned the self-consolatory notions of trusteeship in the claim that we alone know what was best for India whatever Indians themselves thought. We ought not to encourage those who looked upon India simply as a land in which fortunes might be made and less commercially efficient people be exploited. Dr. Vignubart reminded those who magnified terrorism that a vast majority of people were peaceful, law-abiding citizens who desired freedom and independence but only by constitutional means. Were we to alienate them by repeated demands for firm Government, as if they were a nation of children? India's leaders might make mistakes, but they were intensely and sacrificially in

earnest. No Government however firm, no law enforcement however perfect, would restore justice unless those responsible were influenced by the spirit of Christ.

THE INDIAN PROBLEM

IN discussing Bishop Ferguson Davis's paper on "The Relations of Europeans to Indian in Natal" which he read at a meeting of the Indo-European Council we tried to point out last week that Indians did not in the first instance come to Natal of their own choice but were introduced by the European as cheap labourers to develop the sugar industry and that the majority of the present Indian population consists of the descendants of those Indians. We also tried to point out how the European, who claims to have civilized the country and produced law and order among the Natives, instead of profiting by the Native, which he claims as his right to do, ignored him and exploited cheap Indian labour for his own benefit, and how that Indian labour helped his sugar industry to thrive and enabled his European master to prosper and live a very comfortable life. "European traders have a standard of living for which their fellows have longed and fought," so that we tried to point out how that standard was established and maintained by exploiting cheap Indian labour. We also tried to point out that if 80% of the Native trade was in the hands of the Indians it was due to the industry, frugality and hospitality of the Indian as against the swollen headiness of the white man who looked upon the black man with contempt. The other complaint against the Indian was that he was an unfair competitor in trade owing to his standard of living being lower than the European. Against that we pointed out that there were other sections of the community who were in the principal trade centres such as West Street, for instance, who were selling at a much cheaper rate than even the Indian and were responsible for having ruined the trade in those centres.

We now come to the charge against the Indian of being untidy and unhygienic. This is no doubt a serious charge and any community that claims to be civilized should feel ashamed of such a charge being levelled against it. It is an exaggeration to say, however, that Indians as a community are untidy and unhygienic. In many individual cases we feel ashamed to have to admit it is true and it calls for a very large measure of social work on our part to remedy the situation. But here too a great deal of the blame lies with the State and the European masters. We must once again go back to early

history. The European masters who introduced cheap Indian labour were in the majority of cases criminally negligent in seeing to the hygienic conditions of their Indian employees. They were kept in the most insanitary hovels. Mr. C. F. Andrews, the friend of the poor, as late as 1919 made a tour of the districts where Indians were engaged and he had some severe comments to make against the European employers. "There was the Protector of Indian Immigrants. What did that Protector do? He protected the European employer whenever the latter found one of his Indian employees absconding being unable to bear the cruelty of his master. Never did he take the trouble of inquiring whether the employer treated his employees fairly. These Indians were kept and allowed to breed under the most appalling conditions and no facilities were provided for the proper education of their children. This is in so far as the individual European employers were concerned. But conditions under the State administration were no better. The Durban Town Council has come in for a great deal of criticism for the way in which it housed its Indian employees. Even our Social Service Committee had to find fault with the Corporation for the insanitary conditions in which it housed its Indian employees. The question of paramount importance whether with the State or individual European master, obviously, was to exploit cheap Indian labour, but not to watch them the rudiments of health and sanitation. Apart from this gambling and drink was actually encouraged so that the employees would over consume pennies and serve their masters diligently. An example of this may be witnessed at Mount Edgecombe on May 6 when the great annual festival will take place.

How could people living, born and bred under such conditions be expected to know the rules of health and sanitation? And the chances are still less when they are herded together in segregated areas and there allowed to "brew in their own juice."

It is complained that in some private European houses where Indians are employed they are found lacking in honesty and cleanliness of speech which are a source of annoyance to Europeans. We hardly think that speech could be worse than that of an outcast European. And after all what facilities are there for good education for the Indians? Though he is compelled to follow the European standard in so far as trade and labour conditions are concerned so that he may not compete unfairly against the European, in the matter of social, political and moral upliftment a much lower standard has been prescribed for him. Practically one-fifth of what is spent on European education is spent on Indian education. What better results could be expected when the standard of education is so low?

It is said that social intercourse between Europeans and Indians is difficult owing to their different civilisations and that there is the fear of intermarriage which neither the European nor the Indian wishes to encourage. Indians have never aspired for social intercourse that would result in intermarriage and we refuse to believe that it always necessarily leads to intermarriage. We might state here as an example that Hindu and Moslem in

India who are known to the outside world to be deadliest enemies of each other are, nevertheless, the best of friends in the villages of India. They intermingle socially as brothers and sisters and yet there is neither interdinak nor intermarriage among them. Social intercourse as such depends wholly on the individual's wish. We do not wish to be uninvited guests in a European home nor would we expect Europeans to come to ours as such. The social equality we ask is that in the eye of the law we must not be debarred as a race from the social amenities provided for the general public. For instance there should be no segregation in public places of entertainment.

As for political rights we wish to dispel the fear of the European that we wish to deprive him of his right to rule. What we ask is that there should be no restrictive legislation against us as a race thus according us an inferior status. We should be given equal opportunities for our upliftment.

Indians are certainly not so soft-skinned as to be annoyed by school-children shouting "coolies." We take that merely to be the result of ill-breeding. What we resent, however, is being branded as coolies in the legislation directed against us.

The Bishop referred to one complaint against us that any suggestion that the Government or Town Council makes as regards Indian matters is treated with suspicion and, as an instance, he referred to the suggestion made by the last Capetown Conference of exploring the possibilities of a colonisation scheme in other countries for Indians in South Africa where they might get more political freedom than they have here. Now this, we think is the wrong way of solving the Indian problem, and if we treat this suggestion with suspicion there is justification for doing so. This scheme has not been suggested out of any sense of sympathy on the part of the Government for the Indians but out of contempt towards them in that they are not wanted in this country and must seek new pastures. In other words it is a direct insult to the Indian race. Having brought Indians to this country and having exploited them a reasonable act on the part of any civilised people or Government would be to allow them to remain honourably in the country. On the part of Indians in order to dispel the fear that they wish to flood the country or to dominate it they have agreed to the stoppage to new immigrants from India. In addition to this thousands of our brethren have been sent away to India under the assisted emigration scheme. It remains therefore, now to deal with the resident population and the natural increase due to the excess of births over deaths. It is a totally wrong and unfair policy on the part of the Natal members of Parliament such as Mr. Heaton Nicholas to press for the repatriation of Indians. What they should aim at is the removal of the inter-provincial barriers set up against Indians. If that is done it will soon be found that the Indian problem in Natal or elsewhere is non-existent. This is the only just solution of the problem and any other would naturally be treated with suspicion.

We have understood the difficulties and aspirations of the Europeans. Their difficulties are of their own creation and their aspirations are much

too extravagant. On the other hand what we are requiring for respect treatment and equal opportunities and a policy of live and let live.

CAPE MALAYS VERSUS INDIANS

THE statement of the Cape Malays of the Transvaal to the Asiatic Land Tenure Act Commission is not very happily worded. The Commission has always safeguarded the rights of the Cape Malays. While Indians in the Transvaal did not enjoy the right of ownership of land the Cape Malays always did. They cannot complain, therefore, that they were badly treated. We fail to see why they have been so bitter against the Asiatics asserting their own rights. They claim to identify themselves with the Europeans and declare that their social and moral standards be different to that of the Asiatics. We do not wish to enter into a discussion of their moral standard but in so far as their social standard is concerned very many of them have intermingled with the Indian Muslims. By religion they are Muslims and in their language they are Afrikaans. We do not begrudge the Cape Malays their superior status but they will certainly not benefit by running down the Asiatics. They will not thereby acquire the status of the European. They have been classed among the coloureds and they will remain so. According to their own statement the Cape Malays have been resident in the Transvaal for many years and have occupied as their residential quarters the Malay Location. This is for the first time, however, that we have heard of their grievances in regard to the encroachment of Asiatics. For the first time they have expressed resentment against the word "location" being used for their residential quarters. Perhaps the word "bazar" or the "Malay Camp" might suit them better! The next thing we might hear is of divorce suits for so many marriages have taken place between Malays and the Indian Muslims. We do not think Indians will be any the poorer by the severance of the connection of the Cape Malays from them. Indians will surely not wish to be in their way should they stand a chance of acquiring a better status by dissociating themselves from the Indians. But indeed they might at least give Indians the credit of being pure bred Indians and of being no more foreigners than the British are.

Transvaal Indian Congress

Provincial Conference

A Provincial Conference of the Transvaal Indian Congress will be held at the Trades Hall, Johannesburg, on the 7th May 1933 at 10 a.m.

Affiliated bodies and district organisations are requested to send 3 delegates. The names of the delegates should reach the secretaries not later than 5th May 1933.

Agenda—1. Transvaal Asiatic Land Tenure Act, 2. Licences, 3. Immigration, 4. Railways, 5. Education, 6. General.

D. M. NURSON

R. M. MALL

Joint hon. secretaries.

Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission

Statement By Transvaal (Cape) Malay Association

The following is the text of a statement submitted by the Transvaal (Cape) Malay Association to the Asiatic Land Tenure Act Commission. The statement is signed by the president G. A. Hooftien, and hon. secretary N. Miller and addressed to the secretary to the Commission:—

Sir,—We are directed to address you about the position of the Cape Malays in this Province with special reference to the matters of present receiving the consideration of your Commission.

Members of the non-European community resident in the Transvaal have many representatives by virtue of which, each can press its case. The Indians have their Agent-General; the Chinese, their Consul, the Nanto their Native Affairs Department and the coloured people depend on the voters of the European Ministers of Religion. The Cape Malay, however, remains neither represented, heard or assisted. He has no protection, and no champion to bring his position to bear on the community generally.

Our Association is representative of upwards of 350 families of Cape Malays resident in the Witwatersrand, and we voice the opinion of practically every Cape Malay in the Transvaal.

For the sake of the preservation of the separate identity of the Cape Malay we have abstained from the Asiatic, permit us the liberty of phrasing before your Commission a brief resume of the history of the Cape Malay in this country and particularly his Association with the European in the Transvaal.

When the Great Trek of 1835 caused free thinkers to leave their homes and face the wilds, many faithful Cape Malays found it impossible to sever their connection with the Europeans they had so conscientiously and diligently served, that they, too, abandoned whatever puny possessions they might have had and threw in their lot with the Voortrekkers.

This lot of Cape Malays consisted in the main of artisans and some assumed posts of cohesion.

In the early brilliant boom occasioned by the discovery of gold, the Cape Malays took part or actually built such prominent buildings as the Fly Joe Hotel, the Old Market (the site of the present Cenotaph) and the present General Post Office in Johannesburg. At that time there was no colour bar and the Cape Malays worked side by side with the Europeans.

The Cape Malays first settled in Lower Market Street, towards End Street, then known as the Natal Camp and also in that portion now better known as City and Suburban. Later on, ground was given to the Cape Malays and Coloureds by the Rev. Habsburg, for the purpose of building a hall house in Pretoriastown at a nominal rental of 10/- per month. In about the year 1884, the present Cape Malay Location was given to the Cape Malays and Coloureds by the late Transvaal Republic. Since that time the Cape Malay has been resident in the portion so allocated to him; he has had his own particular interests and his few personal possessions in a special condition of those who were that Asiatics or Natives were not permitted or allowed to reside in the Location.

For some unknown reason the Asiatics have gradually assumed control of the Malay Location and have usurped the Cape Malay himself. The trusting Cape Malay has too readily fallen to the cunning overtures of the Asiatic. With the advent of the Asiatic in the Location, the Natives soon also gained entry. This was caused by the Asiatic

renting property acquired in the Location to Natives. So gradually, the Cape Malay fell back before this insidious economic attack of the Asiatic. The Cape Malay has nothing in common with the Asiatic either socially, morally or politically. We have adopted the language and the customs of the Europeans for the last 300 years, our rights have been assailed continually, not intentionally, but, we say, nevertheless, undeservedly, through encroachment on us by Asiatics.

Although the Malay Location itself is not embraced in the investigations of your Commission, in the consideration of the position of the Cape Malay it is here necessary to point out that in this area, primarily intended for the habitation of the Cape Malay, Asiatics hold approximately 75% of the immovable property. The rents charged are abnormally high; the premises themselves are insanitary; four cottages are built on a stand of 50' x 111' leading to an undesirable, unhygienic tenement system; the average number of persons on one stand is 20. The Cape Malay, for want of cleaner habitation, is forced to, therefore, leave this area.

We appreciate the successive Government's real intention to protect the rights of South Africans from aliens, but, Sir, as South Africans, born and bred in South Africa, we ask that we shall not be excluded from similar protection and stigmatised through the Asiatic who has encroached on our preserves.

The Cape Malay always associated himself with the Europeans. In the Voortrekker's struggle for existence, the Cape Malay ought side by side with him for equality and freedom. In the prolonged Kaffir wars the Cape Malay keenly identified himself with the Europeans.

We beg to refer your Commission to a copy of an extract from a speech by the Honourable the Minister of Interior made on the 13th February, 1924, in which the Learned M.L. appreciates the identity of the Cape Malay.

We resent the fact that the Government should associate us in the same Bill concerning Asiatics. If the legislature must pass measures concerning us, we ask that the measures shall not include mention of Asiatics. The Cape Malay must not be drawn into an Asiatic Bill.

It is now sought to definitely assemble Cape Malays and Asiatics in the same Location. We ask that Asiatics be excluded from our area, that we be given the same trading facilities as every South African is entitled to, and that the appellation "Location" be withdrawn from the name "Malay Location" and another substituted. We appeal to your Commission not to class or to put the Cape Malay in the same area as the Asiatic; by so doing the Cape Malay must eventually become totally assimilated and a foreign coloured must triumph over a distinct South African born race.

We pray you to preserve our identity, to protect us as you have protected yourselves from the influx of Asiatics, and to keep us as a race and as a Nation distinct from the Asiatics. We would suggest that the area now occupied by the Cape Malays and Coloureds should be left thus, and that allowance be made for the ordinary expansion of the Cape Malay.

We beg that you will let those who love their country, who fought side by side with Europeans against foreigners, who are in danger of assimilation with an alien race and who have always in Java South Africa as their permanent home, to live distinct from those elements and from those nations which are silently but steadily ousting the Cape Malay and converting our freedom and independence into oppression.

We know, Sir, that your Commission will give this communication the earnest and sympathetic consideration it so amply merits.

Extract From Dr. Malan's Speech

The following is an extract from the speech referred to in the above statement delivered by Dr. D. F. Malan, on February 13, 1924, then a member of the opposition side of the House.

"I think that it is not necessary that more than a few words be said from this side of the House concerning the Bill. And that is, namely, that we agree wholeheartedly with the aim and purpose of the Bill and with the reasons set forth by the Minister in his introduction thereof. As was made plain there is on the part of the Malay in regard to ownership of ground in the Transvaal a genuine grievance and this grievance is founded on misunderstanding. There is no clear line of division laid down between the Asiatic from outside and the Malay as to for whom the exemption laws were intended.

The Malay has already been long in the land, and, what is more, economically he stands on a higher basis than the Asiatic from outside.

"The exemption law against the Asiatic is not being promulgated as a result of racial hatred, but because the Asiatic from outside is an economic danger whereas the Malay is no such danger, because in his ideas and mode of life he has freed himself from the Asiatic and has identified himself with the European civilisation of South Africa; and it is for that reason that the danger which the Asiatic from outside provides for the land does not exist in his case. We shall therefore support the Bill."

Judgment Of Appellate Division In Roodepoort Case

The following is the text of the judgment delivered by Mr. Justice Strickland in the Appellate Division in the appeal case of the Town Council of Roodepoort-Marsburg versus Eastern Properties (Proprietors) Limited:—

"This is an appeal from a judgment of the Transvaal Provincial Division overruling a decision of Greenberg J. given in the Witwatersrand Local Division. The present appellant was the applicant in the Local Division and prayed for an order (a) directing the respondents to eject from stands Nos. 577, 1019, 1163, 1164, 274 and 308 Roodepoort, the persons mentioned in the petition (being admittedly coloured persons), and (b) interdicting respondent from thereafter leasing the said stands to Asiatics or coloured persons and from permitting their residence or occupation thereon except as bona fide servants of the registered owners. A summary of the material facts set forth in the judgment of Greenberg J., slightly amplified, is as follows:—

The petition alleges that respondent as owner of the premises on the stands mentioned is permitting their occupation by coloured persons in breach of the provisions of Sections 130 and 131 of Act 35 of 1908. The occupation by coloured persons is admitted but respondent resists the granting of any order on a number of grounds. Petitioner is the Municipal Council vested with the control of the Roodepoort and Marsburg townships. Roodepoort township is situated in the mining district of Johannesburg on a portion of the farm Roodepoort No. 43. The farm was proclaimed a public digging by proclamation dated 25th September 1904. In 1898 a survey of the claims diagram was confirmed and is filed in the office of the Registrar of Mining Titles in Johannesburg. The township of Roodepoort was established under an agreement between the owners of the farm and the Government of the South African Republic, dated 18th December 1897. According to the general plan of the township it originally com-

prised 1,555 stands with streets and open spaces. The general plan also shows 108 excluded figures within the boundaries of the township. Three did not originally form part of the township but represented stands granted in terms of Section 42 of Lot 15 of 1898 or under corresponding sections of prior gold laws. They have been dealt by section 13 (2) of Act 31 of 1908 for the purposes of that Act, and the township now includes these stands. Respondent owns stands 577, 1039, 1163 and 1164 which are included in the original 1,555 stands, and also stands 251 and 308 which are included in the 108 figures referred to above. None of the title deeds made in favour of respondent contain any restriction relating to occupation by coloured persons. Petitioner is the registered owner of about 35 stands in the township. The application was opposed first on the ground that the petitioner had no *locus standi* in *indictis*. The learned Judge decided this question in favour of the present appellant. He likewise rejected the further grounds of opposition raised by respondent and granted the application. It will be necessary to examine these alternative objections later, for they were not discussed by the Provincial Division which overruled the judgment and dismissed the application on the preliminary objection of want of *locus standi*.

On this first question Greenberg J. held himself bound by a decision of the Transvaal Provincial Division in the case of Krugersdorp Municipal Council v. Dadoo Ltd. and others, a report of which is to be found in the report of the case on appeal (1926 A.D. 230). The appeal was upheld by a majority (de Villiers A.J. dissenting) for reasons not affecting the question of *locus standi*, which was only discussed by the dissenting judge. We concur in the view expressed by both the lower courts that the Provincial Division's decision in Dadoo's case is directly in point, and, if correct, disposes of the objection of want of *locus standi* in the present case. The Provincial Division, however, held that the decision was clearly wrong and refused to follow it. In this Court of course the question is *res integra* and must now be decided.

The appellant originally claimed (a) that it has a *locus standi* on three grounds (i) that it is the owner of stands within the township, (b) that it is the owner of stands which have suffered depreciation as a result of respondent's unlawful acts (c) that as local authority it is the supervisor of health and sanitation and is the representative and guardian of the interests of the inhabitants of the township. The second ground, however, was not argued and is admittedly dependent upon proof of damage which could not be established on motion. Dealing then, with the first claim it is the admitted fact that the stands in question in this case (including the 35 held by the appellant) are held by their registered owners by virtue of a right which falls under the category of rights "acquired under Law 15 of 1898 or a prior law" within the meaning of Section 130 of Law 35 of 1908 (Transvaal). That section contains the following prohibition:

"(1) Save as is provided in section twenty-four no right may be acquired under this Act by a coloured person; and the holder of a right acquired under law No. 15 of 1898 or a prior law under this Act shall not transfer or sublet or permit to be transferred or sublet, any portion of such right to a coloured person, nor permit any coloured person (other than his *domus fidei* servant) to reside on or occupy ground held under such right."

and the penalty:

"(2) any person contravening this section shall

be guilty of an offence, and liable on conviction to a fine not exceeding fifty pounds, and in the case of a continuing contravention to a fine not exceeding five pounds for every day during which such contravention is continued."

The appellant claims, under the heading of his first contention, to have this prohibition enforced and bases his *locus standi* on the ground that he was enacted in the interest, *inter alia*, of stand township owners of whom the Appellant Municipality is one. The decisions in *Patz v. Green & Co.* (1907 T.S. 497) and *Madras Amjaram Ichniah v. Johannesburg Municipality* (1917 A.D. p. 714) were invoked in support of the proposition that where the legislature prohibits the doing of an act in the interest of any person or class of persons, such person or any one of such class can obtain the intervention of the Court to enforce the prohibition without proof of special damage. The first of these decisions has been affirmed in this Court on more than one occasion and indeed was relied upon by Solomon J.A. in delivering judgment in this Court in the latter case. Two questions then arise, firstly whether that proposition is good law and, secondly, whether the prohibition in section 130 is of the nature above described. As to the first, the proposition can be extracted from either decision in almost the exact language used above. In *Patz v. Green* the actual decision was made to depend upon proof of special damage but that was because the learned Judge was not satisfied that the provisions of the ordinance there in question were enacted in the interests of the class of traders to which the applicant Patz belonged. If he had been satisfied on that point the learned Judge intimated clearly that the case would have fallen within the principles of law laid down in *Chamberlaine v. Chester and Birkenhead Railway Co.* (18 L.J. Ex 494); the passage in the decision in that case was the following:—

"Where a statute prohibits the doing of a particular act affecting the public, no person has a right of action against another merely because he has done the prohibited act. It is incumbent on the party complaining to allege and prove that the doing of the act prohibited has caused him some special damage—some peculiar injury beyond that which he may be supposed to sustain in common with the rest of the Queen's subjects by an infringement of the law. But where the act prohibited is obviously prohibited for the protection of a particular party, then it is not necessary to allege special damage."

In the *Madras* case the same learned Judge in this Court said, referring to *Patz v. Green*—

"The law on the subject was there fully discussed, and it was pointed out that, where an act is expressly prohibited in the interests of any person or persons, it is unnecessary, in order to obtain the intervention of the Court, to prove special damage, for that this will be presumed, but where the prohibition is in the public interest, only those members of the public who can prove that they have sustained damage are entitled to their remedy. Now in the present case, I do not think that there can be any question that the prohibition in the Act against the occupation of stands by Ashites and coloured persons was enacted partly for the protection of owners of land in the township."

Now, no doubt there is some difference in the language used in *Chamberlaine v. Chester and Birkenhead Rly Co.* and generally in the English decisions on the subject and that employed by Solomon J.A., and we are invited by Gubbins for the Respondent to attach more importance to the

English judgment from which he derived his views that to them it was not necessary. It would, of course, be quite wrong to do this: both these judgments are judgments of this Court, the one by adoption and the other by actual fact, and the principles affecting the question before us are as they are stated therein must be regarded as settled law. There is, however, one word in the judgment in the *Madras case* that needs correction, that is the word "expressly" used by the learned judge in the phrase "where an act is expressly prohibited etc." This should read "impliedly" or the words "or impliedly" should be added. So much is clear from all the reasoning of the learned judge in that case as also in *Pais v. Green* where the word "obviously" appearing in Chamberlain's case is adopted. Indeed, in my view, no averment necessary and the proposition can be stated thus: Where it appears either from a reading of the enactment itself or from that plan is regard to surrounding circumstances that the legislature has prohibited the doing of an act in the interest of any person or a class of persons, the intervention of the Court can be sought by any such person to enforce the prohibition without proof of special damage. This view is in strict accord with the decision in *Pais v. Green* for there it will be seen the learned judge intimated that evidence could be led to show whether the prohibition was imposed for the benefit of traders or of illegal traders. The proposition as I have stated it above, is therefore clearly to be inferred from the two decisions quoted and must be regarded as the settled law of the land. It now becomes necessary to ascertain whether the prohibition in Section 131 was imposed wholly or partly (as to "partly" see *Madras case*) in the interests of the class to which the applicant belongs namely stand-holders in this township. It is important to bear in mind that we are dealing with an Act of the Transvaal passed in the year 1908. At that date Johannesburg was a large and flourishing city comprising many townships. Some of them were commonly called "stand townships" (i.e. townships situated on proclaimed land). These are divided into "governor's townships" and "semi-governor's townships" coming under the definition in the Township Act 34 of 1908; but in the case of the township under the provision of Law No. 11 of 1907 or of a prior (gold) law. The Rooftop township with which we are concerned was established in 1907. Under the Gold Law then in force, once a farm was proclaimed, the owner was deprived of the right of disposal of the surface rights of the proclaimed area and the right to use the surface for various purposes was only obtainable under the provisions of the gold law. Indeed this was the policy of the gold law from the earliest days and remains the policy of the present day. The Mining Commissioner was given specific power to lease stand houses over proclaimed land, but this power was limited and did not confer the ownership of a stand township; he could only lease the stand houses. The Mining Commissioner was not a stand holder. It appears from the agreement attached to the petition in this case of the Rooftop township that the owner of some 166 claims being desirous of laying out a township thereon, sought and obtained the authority of the Legislature, which empowered the Government to enter into an agreement with the owner as to the conditions under which this would be permitted. That agreement is in force and it provides for an equal division of the license money between the Government and the owner. There were the license payable under the Gold Law, and the license to

hold a stand was then only obtainable under that law and was issued by the Mining Commissioner's department. That it is not consistent with the primary intention of the Act, and it is therefore clear that these stands were held under the provisions of "a prior law" to that of 1908 within the meaning of Section 130, and the prohibition in the latter portion of the section not to transfer, sublet, etc. to coloured persons or permit such persons to occupy, extended to the holders of these stands. So much was not disputed by Counsel for Respondent, but he challenged the further proposition that the prohibition was imposed in the interests of the stand holders. His contention was that the purpose of Section 130 as well as Section 131 was merely to carry out the general policy of the Transvaal in regard to the distinction between white and black in the interests of the white people of the Transvaal. The contention is plausible if confined to the first portion of the sub-section (1) but the concluding words of the sub-section completely destroys any such assumption. No holder can permit any coloured person (other than a servant) to reside on or occupy his ground. It is not only their acquisition of rights but their mere presence in the locality which is forbidden. Now who could possibly be interested to object to the presence of a coloured person in any particular place except those who are conscious of their presence and affected by it, namely, Europeans possessing residential property in that locality. So it seems to me that the Legislature must have had the interests of the stand holders in mind when imposing the prohibition. The very exception "other than his bona fide servant" points in that direction, for this exception, as was pointed out in regard to a similar exception in *Norwood Land Investment Co. v. N.E. District Association* (1929 A.D. 32) must obviously have been inserted in the interests of European residents in the locality covered by the prohibition. It is true that the prohibition extends beyond the township, namely to stands beyond the boundaries of the township and to ground held under mining title; but though in terms it also applies to these places the paramount consideration must have been the interests of the purely residential quarter. It is sufficient for the appellant to show that the prohibition, partly at any rate, was imposed in the interests of the class to which he belongs; and that much in my judgment, is manifest from a reading of the section in its context, having regard to the conditions commonly known to exist at the time it was passed.

It follows, therefore, that it was competent for the appellant, as a holder of a stand in the Rooftop township to make the application for the enforcement of the prohibition which was imposed in the interests of the owners of such stands and it was necessary to promulgate any order suspending the application for enforcement in respect of the stand. It also follows that, in the judgment, the case of *Krugersdorp Town Council v. Nuloo (supra)* was, on the facts of the case, correctly decided on the question of *locus standi*. In that case, as in this, the applicant was the owner of stands in a township to which the prohibition in Section 130 related, and it was correctly held on the authority of the decision of this Court in the *locus standi* case (*supra*) that it had a *locus standi* in *juris* to claim the intervention of the Court to enforce the prohibition. The reasons therefore of the Transvaal Provincial Division cannot be supported, but they do not entirely dispose of the appeal, for a number of alternative defences were raised in the hearing before Greenberg J. Of these the contentions

tions based upon value, location and the changed character of the locality were all tacitly abandoned at the hearing before us, and it must only be said that we see no reason to differ from the conclusion arrived at by Greenberg J. There remains the question of the respondent that section 130 does not apply to stands Nos. 254 and 308, because of the provisions of a section 77 of the gold law. These two stands are physically within the boundaries of the Roodport township, but the title to them, though also granted under the gold laws, is not the same in origin as the title to the ordinary stands in the stand-township of Roodport. The latter already related own their origin to the gold law as amended by the Volksraad Resolutions mentioned above, and the consequent agreement between the Government and the owner of the claims followed by the issue of Keepers thus authorized. These two stands, however, were granted in terms of section 22 of Law 15 of 1898 or corresponding sections of a prior gold law, and, as Greenberg J. states, have been dealt with under section 13 (2) of Act 34 of 1908 (the Townships Act) and now form part of the township of Roodport. It is upon this difference of title that the respondent relies; it is argued that section 77 (1) of the Gold Law of 1908 takes all stands having title similar to that of these two stands out of the prohibitive prohibitions of section 130, and that the phrase "stand outside a township" in the earlier section refers to this kind of title and not to the position of the stand in relation to the boundaries of the township. The argument was founded upon the decision in *Rex v. Tumbler* (1911 T.P.D. 778) in which it was held that section 77 exempted stands referred to in it from the restrictions of section 130. A reference to the record in that case discloses that the Court was concerned only with stands situated outside a township. The Court held that the effect of section 77 upon stands of that kind was to exclude them from the operation of the restrictive prohibition of section 130. This was all that the Court decided. The question then is: What is the category of stands exempted by this section 77? The controversy has been conducted on the footing that the choice lies between taking the words "stand outside a township" to refer to locality or to title, the appellant advocating the first and the respondent the second. This has led, I think, to some slight confusion; the phrase in a sense refers to title, it absolutely refers only to stands granted by the Mining Commissioner under empowering sections of the various gold laws and does not refer to stands of the stand-township origin. The question really is whether the phrase refers to all "Mining Commissioner" stands (it will be convenient to call them that) or only to those physically outside the boundaries of a township. Looking as one should, first to the language of the section we have to construe, all considerations seem to me to point one way, namely, that it was intended to apply to stands outside the boundaries of a township. First there is the plain meaning of the words and secondly there are the provisions as to enjoyment of such stands which it is almost ludicrous to suggest were intended to apply to stands in a stand township. It was said that the phrase "stands outside a township" has acquired a meaning denoting title and not locality; that stands so referred to must be of special title (Mining Commissioner stands) I have already pointed out, but to hold that the phrase was meant to apply to all of such stands regardless of their situation in or outside a township would be doing violence to the words used. Where a phrase such as this occurs more than once in the same enactment it would be proper as a general rule to give it the

same meaning wherever it occurs. So in the present case it is not surprising that the phrase "stand outside a township" occurring in 22 of the law should be interpreted in the same sense as in 77. The respondent's argument is that the phrase "stand outside a township" in section 130 refers to locality and not to title, and that it applies to all of this category, but only to such of them as are situated outside a township. As Greenberg J. has made the point as regards section 22 for referring to the Township Act No. 34 of 1908, he points out that stands of this category and of this particular township situated inside its boundaries are dealt with by section 13 sub-section 2 of that Act, and he concludes, I think correctly, that section 22 of the Gold Law did not apply to such portion of the stands as was already dealt with by the Township Act. It is complained, however, that the learned Judge has misinterpreted the Township Act in so far as it bears upon the question of title, and that he failed to give the respondent the benefit of subsection 2 of section 13 of the Act and failed to give sufficient weight to the words "for the purposes of this Act" in sub-section 2. The Township Act dealt with stands inside a township and made provision for their conversion into freehold, and as regards this class of stands inside the Roodport township, section 13 (2) provides that pending their conversion the conditions of their title shall remain unaltered. Now it was argued that the effect of section 3 and section 13 so far as they relate to the stands in question was to preserve the conditions of their title despite the repeal (then imminent) of the Gold Law of 1898. That much can safely be conceded, but the further argument that such preservation of conditions of title makes the holders immune from the prohibition of section 130 of the subsequent Gold Law seems to me a non sequitur and opposed to the clear language of that section. The matter need not be further discussed for in my judgment a perusal of the language of the Gold Law with which we are concerned is quite sufficient for the purpose of arriving at a definite opinion as to the meaning of the phrase "stand outside a township" without the necessity of any recourse to the Townships Act for assistance. It need only be said that there is nothing in that earlier Act which can destroy the conclusion that the words in question mean Mining Commissioner stands outside the boundaries of a township. The two stands in question, therefore, are subject, equally with the other stands, to the prohibition in section 130.

The result is that the appeal succeeds, with result in both Courts and the order of the Witwatersrand Local Division restored.

The Chief Justice agreed with the judgment of Mr. Justice Stratford, adding that *ultra petita* was obsolete, and no one could bring an action and allege that he was bringing it in the interest of the public, but by our law a person could bring an action to vindicate a right which he possessed whether he suffered special damage or not, provided he could show that he had a direct interest and not merely an interest which all citizens had.

Mr. Justice Cartwright and Mr. Justice de Villiers concurred.

Mr. Justice Heyes, concurring, said his concurrence was not intended to be construed so as to say that the *ultra petita* of the appellant could be justified only on the grounds of appellant's ownership of the stands with the municipality. His Lordship suggested that it was possible that a public body like the municipality might have *ultra petita* as such, as possible and certain

of the central government and provincial councils had been delegated to municipalities.

The Cape Indian Congress

Annual General Meeting

(From a Correspondent)

The annual general meeting of the Cape Indian Congress was held at the Fidelity Hall, Capetown. Mr. Hava presided. The secretary in his annual report gave a good account of the useful work done by the Congress during the past year.

The following office-bearers were then elected for the ensuing year:—President: Mr. H. K. Gool, senior vice-President: Mr. Sundra Pillay, Mr. A. Malik, General Secretary: Mr. Ahmed Ismail, Asst. Secretary: Mr. M. I. Khan, Organising Secretary: Mr. S. D. Hoorkook, Joint treasurers: Mr. E. I. Patel and Mr. Kees Ally, Auditor: Mr. D. A. Nadin, Advisers: Messrs. A. E. Bulokoma and Mr. Abdul Hamid, Committee chairman: Mr. Oskim Khan, Vice-Committee chairman: Mr. M. Y. Hava and Mr. M. L. Puri, Executive: Messrs. Sathalven Rangan, Hadjee Hussan, S. R. Palanin, Ismail Valley, L. M. Pooey, Joe Reddy, Jaabeer Khan, Dada Maymon, E. Bueck, H. Puri, Nuthoo Devjee, Ahmed Khan, Adam Ibrahim Sonja Khan, Meer Abdul.

Mr. Shaikh Ahmed, chairman of the Pretoria branch of the Transvaal Indian Congress who was present at the meeting related the grievances of the Transvaal Indians.

A resolution moved by Mr. A. Ismail was passed expressing appreciation for the good services rendered by the Agent of the Government of India Kewar Sir Maharaaj Singh and Lady Maharaaj Singh.

The meeting decided to have the Congress headquarters at the office of Messrs. A. Ismail and Sundra Pillay who have opened the African Mercantile Agencies at 51, Tennant Street, Capetown.

The meeting terminated with a vote of thanks to the chair.

News In Brief

In a report published in *INDIAN OPINION* dated April 7, of the annual general meeting of the Kimberly Indian Political Association it was reported that Mr. M. Humamny was elected vice-President of the Association. It has been intimated to us that he was not elected vice-President.

The Administrator of the Transvaal and executive committee have agreed to the establishment of a school for Indian children at Lichtenburg. Between 50 and 60 are expected to attend. If a suitable building can be found the school will open at the beginning of next quarter.

Mr. E. H. Lawrence Mac. (Cassab.), formerly Principal of Lashmith High School, has assumed duties as Principal of Sauti College. He fills the temporary gap occasioned by Mr. Bues' departure on a holiday visit to England.

On Wednesday evening (12th Inst.) a debate was held in the Gandhi Library. The subject "Is India ripe for Home Rule" was discussed at length, the affirmatives finally winning the day. Mr. T. M. Naicker presided.

With reference to the Indian member's request for a common electoral roll instead of separate European and Indian rolls in Natal the Secretary for Colonies is

reported to have stated that it was impracticable under the present conditions to contemplate the adoption of a system of common roll representation.

Natal Indian Congress

The adjourned annual general meeting of the Natal Indian Congress will be held at the Parsee Rustonjee Hall, Queen Street, Durban, on Sunday the 30th April, 1933 at 3 p.m.

AGENDA:—1. Election of officials,
2. Supplementary financial statement,
3. General.

A. I. KAJEE

P. R. PATIL

Joint hon. Secretaries.

Irrigation And Conservation Of Waters Act, No. 8 Of 1912

IN THE WATER COURT OF THE WATER COURT DISTRICT NO. 15 (DURBAN)

Application of the Natal Estates Limited, for permission to divert and use, in perpetuity, and at all seasons of the year a portion of the normal flow and surplus water of the Umgeni River for irrigation and other purposes on certain non-riparian land.

The attention of all parties interested in the use of water of the Umgeni River is invited to the Notice (No. 125) of the above application, published in the Union Gazette of 10th March, and in the *Natal Advertiser* of 14th March, 1933.

The further hearing of this application will take place at the Law Courts, Durban, at 10 a.m. on Tuesday 27th June, 1933, or on such date thereafter, as may be fixed by Notice in the Gazette.

Any claims or objections must be served not later than the 24th June next, on the Registrar, Pretoria, and on the applicant's attorneys, Messrs. Livingston, Donald and Donald, P. O. Box 180, Durban; from whom any further information may be obtained on application.

J. A. STEGMANN,

Registrar of Water Courts (North).

Water Court Office,

Pretoria.

13th April, 1933.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE: Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, 175 Grey Street, Durban, or Phone Central 3506.

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન.

પ્રકાશક ૩૧ મું.

ફ્રીનીકમ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૧ એપ્રિલ ૧૯૩૩

નંબર ૧૬

નોંધ અને સમાચાર

શ્રીમતી સરોજીની નાયક કુટુંબ

શ્રીમતી સરોજીની નાયક જેઓ મહા સાક્ષી સરખાતમાં ઇષ્ટાવનમાં રાઉલ એમલ ફેમરેન્સ મળી તે વખતે દીદ સરકારના ટેલીગ્રાફની સાથે અને આખાં દત્તા અને જાદાથી હીદ પાછાં થયાં ત્યાં હુંકે મુદતમાંજ મુંબઈ સરકારના મુંબઈ નદિ ડોડવાના ફરમાનના અનાદર કરવાના મુન્દા માટે એક વર્ષની સાદી ફેદની સામ્ય પામ્યાં દત્તા તેઓ પોતાની સમ્ય પુરી કરી બરાબ જેલમાંથી છુટાં થયાં છે. ફરે ગેલના બર્થ સંદેશો મોકલ્યા છે તેમાં જણાવ્યું છે કે એક વર્ષની સમ્યમાંથી આર માસ પુરા કરી તેઓ છુટ્યાં છે.

હિંદુસ્તાનના બની બેઠેલા દરેકીઓ.

કલકત્તાની યુનીવર્સિટીના માઇ વાઇસ ચાન્સેલર પ્રીન્સિપલ જર્જ હાટ્ જીવન ખાતે એનરેબલ યધરદાસ સમક્ષ કાવ્ય કરનાં હિંદુસ્તાનના બની બેઠેલા દરેકીઓનાં દોહો પોતે શું ધારતા હોય તેની સંતર અવમથુના કરીને પોતેજ હિંદુસ્તાનને માટે શું દિનાર છે એ જણવાના કાવાને વખોડતાં જણાવ્યું હતું કે જેઓ હિંદુસ્તાનને એક કમાવતી અને વેચાર માં એકા કબેલ હોના ઉપર મ્હાલવાની ભુમી તરીકે સમજે છે તેઓને આપણે ક-તેજન આપવું નહિ જોઈએ. જેઓ હિંદુસ્તાનના ટેરરીટોને વિદેશી અનિકથોડિત કરી રહ્યા છે તેઓને ડો. જર્જ હાટ્ વાદ આપ્યું કે હિંદુસ્તાનના પશ્ચાત્તે ભોલો જાન, કાવદને વધારાર રહેનારા છે અને જધારજસર સ્વતંત્રતા મેળવવા મુન્દે છે. શું સખત અમલની સસત મામથુ કરીને આપણે તેઓને પશ્ચ કેમ જણે તેઓ બાળકો નહિ હોય તેમ ગણ્યેને આપણી વિશ્વ કરી દેવા માંગીએ છીએ? હિંદના નેતાઓ કહાવ્યે ભુલો કરતા દરેક પરંતુ પોતાની મામથુમાં તેઓ મહમ છે અને જોમ આપવાને તૈયાર છે. અમે તેવી સખત સરકાર, અમે તેજુ સારામાં સાઈ નજુ અધારજ જાંતિ સ્થાપી કહશે નહિ સિવાય કે જવાબદાર ભોલો ઇમરી માવથી પ્રેરણેલા નહિ હોય."

સખતનજરમાં હિંદીઓને માટે રકૂલ

કાંસવાલના એડમીનીસ્ટ્રેટર અને એકેડમીક કમીટીએ સખતનજરમાં હિંદીઓને માટે રકૂલ બાલવણુ દરાવ્યું છે. તેમાં ૫૦ થી ૬૦ છોકરાઓની કાબરી થવા વળી છે. જે હોમ મકાનની અવસ્થા કરવામાં આવશે તે રકૂલ આવતી ત્રીમાસીક મુદતની સરખાતમાં મેલવામાં આવશે.

ફરીવામાં પકડાયેલા ખોટીયા.

મોરોમાં સોવીયેટના ઉદ્દેશના નાશ કરવાના કવર્માં માટે પકડાયેલા આર બીટીક એકનીયરો અને ૧૬ રહીયોના જેમાં

એક બી દત્તા તેઓના રસ થાલી મયા અને રશીયન મુન્દે મારોને ૧૦ વર્ષથી સમને દોડ વર્ષ સુધીની ફેદની સમ્યો થય છે અને ખોટીયામાંથી ગચુને ફેદનિકાલની સમ્ય થય છે, એકને છોકરી મુકવામાં આવ્યો છે અને મેકોનલડને બે વર્ષની અને ધોનલડને ત્રણ વર્ષની ફેદની સમ્ય થય છે. આ બન્નેની સમ્ય પકડાવાને સોવીયેટ સરકારને પીટીકન કરવામાં આવ્યું છે. મોરોમાં મનામ છે કે એ સમ્ય ફરીને બન્નેને જામ ફેદનિકાલ કરવા માં આવશે. ફરમાનમાં ખોટીક સરકારે રહીયાના પશ્ચ ખરા પાલની ખીટનમાં ત્રીકાસપર પ્રતિજ્ઞ મુક્યો છે. ઉપલા બન્ને ફરીઓને છોડવામાં આવતાં એ પ્રતિજ્ઞ પાળી મેંઆ મેવાશે એવો સંભવ જણાવાય છે.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર, તા. ૨૧ એપ્રિલ સન ૧૯૩૩

"નારાલમાં દોહો સાથેનો મુરોપીયનો સંબંધ" એ વિષયપરના મુન્દા-મુરોપીયન કાઉન્સિલ સમક્ષ હિંદી જવાલ પીટીક ફરમ્યુસન કેવાએ આપેલાં કાવ્યની અર્થો કરતાં અને મમે આવાડીએ એ જતાવવાનો પ્રયત્ન કરી મયા દતા કે દોહી સરખાતમાં નારાલમાં સ્વેચ્છાએ સખલ થયો નહોતો પશ્ચ તેને મુરોપીયન તરફથી ખાડનો ઉલેગ ખીલવવાને સસતા મજુર તરીકે કામ્ય કરવામાં આવ્યો દતો અને કાલની હોટીઓની વસ્તીનો મોટો જામ એ દોહી મજુરોનાં સંતાનેતો છે. અમે એ પશ્ચ જતાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો દતો કે મુરોપીયન કે જે આ દેશને પોતે સુખદેશે દોવાનો અને નેટીવોમાં કાવશે અને જુમવસ્થા સ્થાપેલાં દોવાને કાવો કરે છે તેજે નેટીવોમાંથી કાવશે ઉલેગવાને બહો છે જેમ કરવાના દહનો તે કાવો કરે છે—ફરી રીતે નેટીવો તરફ મેધરવણ જતાવી હતી અને પોતાના સામને મદે સસ્તી દોહી મજુરીનો જામ ઉલેગ્યો દતો અને એ સસ્તો દોહી મજુર તેના ખાડના ઉલેગને ખીલવવામાં અને પોતાના મુરોપીયન ખાલીકને ફરી રીતે આવાદ થવા અને એક એરામમાં રહેવા દેવામાં મદદરૂપ થયો હતો. "મુરોપીયન ધંધાકારીઓનું રહેણું પોરજુ તેઓના જતાવણીએ જે પોરજુને માટે અનિકથાવ રામેલી અને લડીને મેળવેજુ તે છે." એ ફરીકાના જવાબ માં અમે એ જતાવ્યું હતું કે એ પોરજુ સસ્તી દોહી મજુરીનો સામ ઉલેગીને સ્થાપવવામાં અને કાલની રાખવામાં આવ્યું હતું. વળી અમે એ પશ્ચ જતાવ્યું હતું કે જે ૨૦ દહા નેટીવ વેચાર દોહીઓના કાલમાં હોમ તે તે મોશ ને કાલ મુકજની

નરહ તત્કાલેની નજરે જુએ છે તેના ત્રીંસ મીલનની વિરહ દીકીના જોવા, કસકસ અને પરીણાગ કરવાની ખાસીયતનું એ પરિણામ હતું. દીકી વિરહ બીજી હરીયાદ એ હતી કે જે પોતાનું રહેણીનું ઘોરણ પુરોષીયન કરતાં ઉતરવું દેવાથી વેપારમાં ગેરવાજબી દરીયાઈ છે. તેના જવાબમાં જમે એ જતાવ્યું હતું કે કામના અન્ય વર્ગો વેપારના મુખ્ય રજોએ જતાં કે, કામના તરીકે, વેરહ સ્વીકાર્યા છે કે જેઓ દીકીના કરતાં મહા પહેલ સરને કાને વેચી રહ્યા છે અને એ રજોના વેપાર પડી અમવાને માટે જવાબદાર છે.

ફને દીકીની અરજી અને અનારોપ રહેણીના આરોપ ઉપર આવીએ. આ આરોપ એક મંજૂર છે અને સુધરેલી હોવાનો ઘણો કરતારી કેમ પણ કામને તેવા આરોપથી કરવાનું હોય છે. છતાં દીકીએ એક મંજૂર તરીકે તેણે છે એમ કહેવું અતિશયોક્તિભરેલું મત્તાય. મત્તાયેક વ્યક્તિગત રાખ્યા-કોમ્પાની એ આરોપ ખરો છે એ અમારે સખેદ સ્વિકારવું પડે છે અને એ એમ દુર કરવાને આપણામાં સમાજ સેવાની એક પ્રમાણમાં જરૂર છે. પરંતુ અદિ પણ મુજ હોય તો અમારે સુરક્ષાને અને ખાતગી પુરોષીયન માલીકાને જરૂરો પ્રતી. ફરી વાતું અમારે જુના ઇસિલસ તરફ ખ્યાન બેસવું પડે. જે પુરોષીયન માલીકાએ સરતી દીકી મજૂરી રાખસ ફરી હતી તેઓમાંના મહા. ખરા પોતાના દીકી મજૂરીની સ્વચ્છતા વિગેરે પર હેપરેમ રાખવામાં અર્થલે એપરવાઈ જતાવતા હતા. તેઓને અર્થલે મંદી દાલનમાં રાખવામાં આવતા હતા. ફીનખેડ એન્ડર છે કે ૧૯૨૦ ની સા.માં દીકી મજૂરી વળા આગેની તપાસ કરી હતી અને પુરોષીયન માલીકાની પામે તેમને અખત રીકાએ કરવી પડી હતી. એ દીકી મજૂરીને માટે એક "પ્રોટેક્ટર" (Protector) સમકાર તરફથી નીમવામાં આવ્યો હતા. એ રક્ષક શું હતો? અમારે ત્રણ દીકી મજૂરી પોતાના પુરોષીયન માલીકાના ખાતગીયણથી વાસીને નવાઈ છુટે અને તેની સામે પુરોષીયન માલીકાનું તે રક્ષક કરતો હતા. માલીકા પોતાના મજૂરીને જરેખર રાખે છે કે નહિ તેની તે દીકી તપાસ પણ કરતો તહેનો. આ દીકીએને અર્થલે તસજનક રિશતિમાં રાખવામાં અને એવી રિશતિમાં સખજાં વરતી વધરના દેવામાં આવતા હતા અને તેઓના સંતાનેને સારી ફળવણી આપવાના કંઈ પણ સાધનો પૂરાં પાડવામાં આવતાં નહોતાં. અમલું તે ખાતગી પુરોષીયન માલીકાના સંબંધમાં પરંતુ કસકસી ખાતામાં પણ તેઓની રિશતિ કંઈ વધારે સારી નહોતી. જરૂરની ઠાકન કસકસી પેનાના દીકી મજૂરીને જે રીતે રાખતી હતી તેના સખત હાકાએ પણ વખતે લાઈ સુકેલી છે. અમારી સંચાલક અર્થલે ઇમીટીને પણ કોરો-રેકનાના અંદાં ખારકેને વિષે 'ખાન બેયલુ' પડેલું છે. સરકાર હોય કે ખખગી પુરોષીયન માલીકા હોય, તેઓ અનેને મુખ્ય સખજાં સરતી દીકી મજૂરીના લાગ ઉડાવવાનો દતો; નહિ કે તેઓને આરોપ અને અપરાધના મુળત્વે સીખવાનો. વળી આ ઉપરાંત મજૂરી પોતાના માલીકાની નોકરી મીનરથી જાળવે તેટલા ખતર તેઓને નિરંતર પેસા વગરના ફરી મુકવાને તેઓને જુમર અને હર એ એ વરણું કનેજન આપવામાં આવતું હતું. આનો કાખસો આવતા મેલી તા, કે રીએ

મુલેન્ટએલકંમમાં સતાર પાણિ મેળા વખતે જોમ કસકસી. આવી દલતમાં રહેતા પેસા જેતા અને ઉછરતા કોકોને સુધસા અને આરોગ્યના નીચેના કંઈ પણ રાન હોવાની શી રીતે આજા રાખી કસકસ અને વળી અમારે તેઓને ઈલાજવા લવા-કોમાં મેલવામાં અને તેની અંદરજ સખજા દેવામાં આવતા હોય ત્યારે તે સ્વપ્ને પણ આજા નજ રાખી રાકાય.

કેટલાંક પુરોષીયનોના ખાતગી ધરમાં નોકરી કરતા દીકીએ પ્રમાણીકપણામાં અને સખ અપણમાં ખાતો જતાવતા હોવાની ફરિયાદ કરવામાં આવે છે. અમને લાગે છે કે એક અલખર પુરોષીયનના કરતાં તે તેઓનું કાખણ વધીય ખાખ નહિજ હોય. અને દીકીએને સારી ફળવણી પામવાના સાધનો પણ ક્યાં છે? એ કે વેપારમાં અને મજૂરીમાં તે પુરોષીયનની સામે ગેરવાજબીયે દરીયાઈ ન કરી શકે. તેથી તેને પુરોષીયનના ઘોરણને ફરજીયાત અનુસરવામાં આવે છે જતાં સામાજિક, નૈનિક અને રાજકારી કિયતિત સંબંધમાં તેને માટે વજૂજ ઉતરવું ઘોરણ રાખવામાં આવ્યું છે. પુરોષીયનની ફળવણી ઉપર જેટલો ખર્ચ કરવામાં આવે છે તેનો લગભગ પાંચમે ભાગ દીકીની ફળવણી ઉપર ખરચવામાં આવે છે. અમારે ફળવણીનું ઘોરણ એટલું પણ ઉતરવું હોય ત્યારે વધારે સારાં પરિણામની શી રીતે આજા રાખી કસકસ?

એમ કહેવાય છે કે પુરોષીયન અને દીકીએ વચ્ચે સામાજિક સંબંધ સ્થપાવે મુશ્કેલ છે કેમકે બન્નેના સુધારા જુદા છે અને વળી આંતરજનનો પણ વાચ રહે છે કે જેને તથી પુરો-ષીયન કે તથી દીકી કનેજન દેવા પ્રચલે. દીકીએએ આંતરજનમાં પરિણમે એવી જાનના સામાજિક સંબંધને માટે કદી અવિલાપ રાખી તથી અને એવો સંબંધ ખાસ ફરી હમેશાં આંતરજનમાં પરિણમે એવું માનવાનું એ તેપાર તથી. અમારે અદિ એક કાખસો આપવો જોખ્ય છે. એ કે ખદારની ફીવાને તે એવું સખજામાં આવ્યું છે કે દીકીસાનમાં દીકુ અને મુસ્લીમ એ બન્ને જાતીએ વચ્ચે દાલેર છે જતાં ખરી હુકીમત એ છે કે દીકીસાનના સામકાએમાં એ બન્ને જાતીએ વચ્ચે ગાદ મીચાઈ વરતે છે. તેઓ બન્ને સમાજમાં આપણે અને બેનેની માફક અરસપરસ બળે છે અને એટલું છતાં તેઓમાં શેડી કે મેડીનો વપરવાર તથી. સામાજિક સંબંધને આધાર, તેના ખરા જર્થમાં, વ્યક્તિગત મજાની કપર રહેશે છે. વગર તેનામાં મહેજાન તરીકે કામ પુરોષીયનના પરમાં જમે જવા નજ પ્રચીએ અને તેવી રીતે પુરોષીયનો અમારા ધરમાં આવે એવી આજા પણ ન રાખીએ, અમે જે સામાજિક સખાતના માંગીએ છીએ તે એ : જહેર જાળવે માટે જે સામાજિક મુખ સખવે. રાખવામાં આવેલી હોય તેમાંથી અમને એક જાતી તરીકે કાપકથી જાતન રાખવામાં ન આવે; કાખસા તરીકે જાતન જલસાએ અને આરોગના રજોમાં મહાપરવાઈ નહિ કોવું જોખ્ય છે.

રાજકારી દેશના સંબંધમાં અમે પુરોષીયન પહેલી તેનો રાજ કરવાનો દડ જાનવી હોય માંગીએ છીએ એવો બધ દુર કરવા પ્રચીએ છીએ. અમે જે માંગીએ છીએ તે એ કે અમારી સામે એક જાતી તરીકે પ્રતિર્ષિત કાખર કરી

અમને કહ્યું હતુંને આપણાં આવશે નહિ એમને. અમારી કમિટીને માટે આમને સમાન તો આપવી એમને.

દોહીઓ કંઈ એટલા બધા નાચુક નથી : નિશાળના છાત્રઓ તેઓને "કુલી" કહી પોકારે તેથી યુરમે ક્ષમ બળ. તેઓ સમજે છે કે એ અશબ સંસ્કારનું પરિણામ છે. પરંતુ અમારા સખ્ત વિરોધ અમારી વિરુદ્ધતા કાબડમાં અમારી મજબૂતી "કુલી" નરીકેની કરવ માં આવે છે તેની સામે છે.

ખાસે અમારી સામેની એક ફરીયાદ એ જાણવી છે કે સરકાર કે ટાઉન કમિશીસ દોહીઓના સુખધર્મ ન કંઈ પણ સુખના છે છે તેથી જો પુરતજ સંકાની નવરથી એમને છોડે અને તેના એક કામના તરીકે તેમણે કાલે આક્રિયાના દોહીઓ રાજકુમારી કહે વધારે મેળવી કષ્ટ તેવા અન્ય દેશીઓ તેઓના વનવાદ માટેના મેળવનારી નવાસ કરવાને મક્ક રહીક ટેવલ કન્ટ્રસમાં અંગેથી સુખના તરફ જવાન એમને છે. દોહી સવાસનું સમાધાન લાવવાની આ રીતને જો એકી ગણીએ છીએ અને આ સુખનાટો જો સંકાની નજરે જોતા કોઈએ તો તેને માટે વાળખી કારણ છે. આ પોજના કંઈ સરકારની દોહીઓ તરફ દિલસોજી લગરાજ બાક છે તેટલા કારણથી નથી કાચવાઈ પરંતુ તેઓના તરફના તિરસ્કારથી અને એવા હેતુથી કાચવાઈ છે કે તેઓની આ દેશમાં જરૂર નથી અને તેઓએ તુલું સેવ શોધા મેલું પછી હાઈકોર્ટમાં આ કોઈ કામનું સીધું કુપમાનજ થઈ ગયામ. આ દેશમાં દોહીઓને કામલ કષ્ટ પછી અને તેઓને સાજા કામના પછી કોઈ પણ સુધરેલી પ્રભુ કે સરકારની પાસેથી વાળખી આજા એજ રાખી કાચા કે તેઓને માલ કામજરી આ દેશમાં રહેવા દેવામાં આવે બીજી તરફથી દોહીઓએ તેઓ આ દેશને બરી મુકવા કે તેની કંપ રાજ્ય કરવા મંજિ છે એ બળને દુર કરી દેવાને દોહીઓનાથી તથા વસાહતીઓ કામજા કરવાનું પાંથ કરવાનું રજુલ રહ્યું છે. વધુ રેખાં અમારા દળને બાકએને એસીસ્ટેટ એમીએટાન રાખીની રમે દોહીઓના પાળ મોકલી દેવામાં આવ્યા છે. એટલે બે આ દેશની સ્થાની દોહી વરતી અને મરજી કરતાં જન્ય પ્રમાણ વધવાથી ને કંઈ કુદરતી બરતી પામ તેનાજ વિચાર કરવાની રહે છે.

નાલાલના માલમેન્ટના મેમ્બરે જેવા કે આ કીટન નીકલસ દોહીઓને આ દેશમાંથી કાઢી મુકવાનું ક્યાજુ છે છે એ બાલકુલ ખોટું અને અન્યાયી છે. તેઓએ બરી રીતે દોહીઓની સારી આનુ પ્રાંતિક વાગજે. કલા કરવામાં આવ્યા છે તે દુર કરવાની ચળવળ કરવી એમને, તે ને દુર યામ તો નાલાલમાં કે યુનીયનના અન્ય માગેમાં દોહી સવાલ બીલકલ રહેશે નહિ. આજ એક દોહી સવાલનું સમાધાન લાવવાનો ન્યાય અને ખરા અર્થ છે અને એ સિવાય બીજા માર્ગને સ્વાભાવિક રીતે સંકાની નજરે જોવામાં આવે છે.

યુરોપીયોની મુકેલીઓ અને અગિલાપાઓ અમે સારી રીતે સમજી રાખ્યા છીએ. તેઓની મુરફેલીઓ તેઓએ જુને ઉભી કરેલી છે અને તેઓની અગિલાપાઓ અતિ કામક છે. બીજી તરફથી અમારી અગિલાપા માત્ર એટલીજ છે કે અમને કમાન મોકલુક અને સમાન તો મળે અને "કલે જો કલવા હો"ની બીતાને અનુસરવામાં આવે.

સિવાસના કેમ મલાયએ કોલીવારીકે બેલ રેન્ટરોએકે ઓગલ સમક્ષ રજુ કરેલાં તિવેલમાં બહુ ઉદાર હોઈથી વિરુદ્ધ વિચારો કલાવામાં નથી. સરકાર કેમ કેમ મલાય મલાયના કલાનું વચેલાં રજુ કરેલું છે.

સિવાસના દોહીઓ અમારે જમીન ભરાવવાની કદ જોમરી કલા નહેતા ત્યારે કેમ મલાય તે કદ જોમરી કલા દતા આથી તેઓની તરફ અન્યાય જોએ. હોવાની તેઓ ફરીયાદ કરી કલા નથી. તેઓના જોતાના કલાની રજુઆત કરવામાં તેઓને એકીવારીકે વિરુદ્ધ જાણવવાની શુ જરૂર પડી એ અમારાથી સમજી કલા નથી તેઓ પોતાને યુરોપીયોનાં એકાવવાનો હાથે છે એ જુને કહે છે કે તેઓનું સામાજિક અને નેતિય કારણ એકીવારીકે કરતાં જુદું છે. અને તેઓના નેતિય કારણ વિશેથી અમારો કાલિ કાલવા માંમના તથી. તેઓના સામાજિક કોલના સમાધ મા અમારે જાણવું એમને કે મલા કેમ મલાયએ કોહી મુરલીઓની સાથે માંડા સમાધ પરિણા છે. મુરલી તેઓ સુરુપી છે વાળા આક્રિયાલ શેલ છે કેમ મલાયના હવા કરવાની અને કાચ કરતા નથી છતાં તેઓ કોલીવારીકેને ફરીયાદ કરી તેથી કંઈ તેઓને હાપડો કરવાનો નથી. તેમ કરવાથી તેઓને યુરોપીયનો દરજ્જે તો અવરજ નથીજ મળી જવાનો. તેઓની મજૂની રમીન મેકિનાં કા છે અને તેઓમાંજ રહેવાની. તેઓના પોતાનાજ કહેવા મુજબ કેમ મલાય સિવાસમાં વચેલી વસી રહ્યા છે અને તેઓના રહેવાજુના રજા તરીકે મલાય મેકિનાનો કામને લીધેલો છે. તેમ છતાં એકીવારીકે તેઓની વચે ખમસારે કમી કંલની ફરિયાદ આ મુરલીજ વખત અમારા જાણવામાં આવી છે. વળા તેઓના રહેવાજુના કલાને વિશે "મેકિના" રાવડના કલા વચેમની સામેને તેઓના વિરોધ જુ આ મુરલીજ વખત જાણવામાં આવ્યો છે. કલા "અકાર" અચર તો "મલાય કેમ" તેઓને વધારે પસંદ પાશે. વળા કોલ વખતમાં કલે તકલાકના કોલે પણ સીજળવા માં આવે તો તલામ નહિ કેમરે મલાય અને દોહી મુરલીઓ વચે કમો મળ્યાં થયાં છે. કેમ મલાય દોહી ડીસમેનો સંધ્યે તોડી તાખથી તેથી દોહીઓ મરીત કરી જશે એવો તેમ અમને કમ નથીજ રહેતો અને કલે દોહીઓના કુલ પહાથી કેમ મલાય પોતાને માટે વધારે સારો દરજ્જે મેળવી કલા હેમ તો અમને લાગવું નથી કે દોહીઓ તેઓને અસ્યબાર મુવાનો જરાએ આશ્વ રાખતા હોજ. પરંતુ તે સાથે કેમ મલાયની પાસેથી અમે દોહીઓની એલી કરતી તો આજા રાખીએ કે તેઓ શુદ્ધ પેલાકના દોહીઓ છે અને આ દેશમાં બીરીકના કરતાં વિશેષ મરેલી નથી.

—મેકેટન્ટ એલી રુવટ નામના કુલ પાળના એક જોરીસરને કંલના રાજ્યના લાખને લાગી મરેલી એલી કાનુને માત્રથી પ્રરી માકવાના કાનુ માટે કોઈ માર્ગથી કેસ ચલાવીને પાંચ વર્ષની રેકની સજા કરવામાં આવી છે.

—ગીરત કાવડાં કેસમાં સેન પામેલા ૨૮ દોહીઓમાંથી ૬૦૦ જામીનપર ઉલ્લામાં આવ્યા છે. તેઓ અલાયખાની કાલ કેટને અપીલ કરવાના છે.

એશિયાટીક બેન્ક ટ્રસ્ટ એક્ટ કમીશન

ટ્રાંસવાલના (કેપ) મહાપત્રું નિવેદન

ટ્રાંસવાલ (કેપ) મહાપત્રું એશિયાટીક બેન્ક ટ્રસ્ટ એક્ટ કમીશન સમક્ષ પ્રસ્તુત છે. એક રચયિત અને સેક્રેટરી એન. બીલરની સહી સાથે એક નિવેદન રજૂ કર્યું છે. તેમાં નીચે પ્રમાણે જણાવેલું છે—

“ટ્રાંસવાલમાં વસતી તેલન્યુરોપીયન ડોમોના અન્ય વર્ગોને યોગ્યતાને કારણે રજૂ કરવાને કારણે તે કારણ પ્રતિનિધિ છે. હોદ્દાઓને તેના એન્ટ-અનરક છે; સીનાઓને તેના કોનસલ છે; બાન્ટુને તેનું રેસીડેન્સી ડિપાર્ટમેન્ટ છે અને કમર્સ બોર્ડને યુરોપીયન પાર્ટીસીપેશન બાયલ છે. પણ કેપ મહાપત્રે નથી કોઈ પ્રતિનિધિ નથી કોઈ સીનિયરનાઈ કે નથી કોઈ મહા કરનાઈ તેને કોઈનું રક્ષણ નથી અને તેની સ્થિતિ પ્રજા સમક્ષ રજૂ કરવાને કોઈ તેના નથી.

અમારી એશિયાટીકન પીટિયોનરોન્ડમાં વસતા કેપ મહાપત્રના ૪૫૦ ઉપર યુટુઓનું પ્રતિનિધિત્વ થવાને છે અને ટ્રાંસવાલના લગભગ દરેક કેપ મહાપત્રો મત દર્શાવે છે.

એશિયાટીક કરતા કેપ મહાપત્રી જુદી જોગબ આપવાને કમીશન સમક્ષ અમારે આ દેશના કેપ મહાપત્રોનું કુંઠ પ્રતિદાસ અને ખાસ કરીને ટ્રાંસવાલમાં યુરોપીયનો સાથેના તેના સંબંધમાં ઉલ્લેખ કર્યું પડ્યું.

૧૮૨૬ ની સાલમાં અમારે સ્વતંત્ર વિચારોએ પોતાના ધરનાર ઊઠીને જામલમાં જવાને કુચ કરી ત્યારે પણ કેપ મહાપત્રે પોતે જે યુરોપીયોની વહાલરીથી સેવા કરેલી તેઓથી જુદા થવાનું એટલું અસંકલ્પ થઈ પડ્યું કે તેઓ પણ પોતાની યોદ્ધી વધી માનવજાતિ ઊડી રહ્યાને પુરેકોસી સાથે બોલાઈ થયા.

આ કેપ મહાપત્ર મુખ્યત્વે કરીને કારીયો કતા અને કેટલાક માઠી હાંકનારનો પંથો કરતા કતા.

સોનાની સીમતા પરિણામે અમારે મહાનો જાંધવા કાગવા કારે કેપ મહાપત્રે કાર્ટ્રીઝ ડોટલ, જુની મારેટ અને કાલની એકાનીઅર્ગની પોસ્ટ એશીલ વિષે મહાનો જાંધવામાં બાળ લીધો હતો અને કેટલાક જાતે જાંધ્યા હતા. જે વખતે વધાનિક નહિ હતો અને કેપ મહાપત્ર યુરોપીયનોની સાથે રહી કામ કરતા હતા.

કેપ મહાપત્ર પ્રથમ બોક્સ માર્કેટ સ્ટોલમાં એન્ડ સ્ટોલની દિશાએ તે વખતે નાટાલ કેપ દરીકે એનખાલી અગાએ અને કાલ જે સીડી એન્ડ સમર્પણ દરીકે એનખાલ છે તે અગાએ રહેલા હતા. ત્યાર બાદ ફર્ગરન્ડ હટમેનબર્ગ તરફથી કેપ મહાપત્ર અને કમર્સ બોર્ડને ફરેસાટકિનમાં માર્કેટ સી ૧૦ ને બાદે નાનાં મરે જાંધવાને જમીન આપવામાં આવી. ૧૮૬૫ ની સાલમાં ટ્રાંસવાલ રીપબ્લીક તરફથી કેપ મહાપત્ર અને કમર્સ બોર્ડને કાલનું કેપ મહાપત્ર બોક્સન આપવામાં આવ્યું તે વખતથી કેપ મહાપત્ર પોતાને આપવામાં આવેલા રક્ષણમાં રહેતા આવેલા છે. તેઓના તેમાં કેટલાક અંગત બાબો અને કેટલીક અંગત માલ મોકલક દલી આ આપવામાં

આવેલી જમીનની એક ખાસ કરત એ દલી કે એશિયાટીક કે નેટીવોને તેમાં કામલ થવા કે રહેવા દેવામાં નહિ આવે.

કોણ જાણે આ કારણે એશિયાટીકને આ મહાપત્ર બોક્સનને કમને કમ લીધેલો છે અને કેપ મહાપત્રો પણ કમને કમ લીધેલો છે. બોક્સ કેપ મહાપત્ર એશિયાટીકની પ્રવંચી અજમા રહેલાઈથી હસાઈ પડ્યો છે. બોક્સનમાં એશિયાટીકના આવવાથી નેટીવો પણ તેમાં કામલ થવા છે. એશિયાટીક બોક્સનમાં મેલવેલા મહાનો નેટીવોને કારે અપવાધી આ બંધુ છે. આ પ્રમાણે એશિયાટીકના અનિષ્ટ આર્થિક હુમલાથી કેપ મહાપત્ર પાછળ પડી ગયો છે. કેપ મહાપત્રે એશિયાટીકની સાથે સામાજિક, નૈતિક કે રાજકારી દ્રષ્ટિએ કંઈ પણ સરખાવણું નથી જામે છે. ૪૦૦ વર્ષથી યુરોપીયનની કાલા અને રીત રિવાજે મદલ કરેલા છે અમારા કોષ પર એશિયાટીકના પ્રવેશારથી કાલ અપે નહિ કરતાં અમાર રીતે કાપ મુકામે છે. જે કે કમીશનની તપાસમાં અમાર સોરકનનો સમાવેશ થતો નથી કરતા કેપ મહાપત્રી સ્થિતિની તપાસમાં એટલું જણાવવું આવશ્યક છે કે જે કતો જે મુખ્યત્વે કરીને કેપ મહાપત્રના રહેલાઓને જે તેમાં સ્થાપ્ય મોંઘતોનો લગભગ ૭૫ ટકા આમ એશિયાટીકના કાલમાં છે. તેના બાદ કમીશન વધારે પડતાં લેવા છે. મહાનો જાતે અસ્વચ્છ છે. ૫૦૦૫૦ ના કુલકાપર આર મહાનો બધિવામાં આવે છે અને તેમાં કાલુતોની સ્થિતિ અનિષ્ટ અને અનારોગ્ય થાય છે. એક જમીનના કુલકાપર સરેરાશ ૨૦ માલુસો રહે છે. કેપ મહાપત્રે વધારે એવું રહેલાઓના અભાવે જે કતો ઊડી માલુસા બંધુ પડ્યું છે.

પરંપરાથી આવતી સરકારના પરદેશીઓ સાથે આ દિશાએ મહાનું રક્ષણ કરવાના મરાદાની જામે કર કરીએ છીએ અને સાકલ આક્રિમાં અમેસા અને ઉકરેલા સાકલ આક્રિને તરીકે જામે માંડીએ છીએ કે તેમાં રક્ષણમાંથી અમને નાવલ કરવામાં નહિ આવે અને અમારી વધુની એશિયાટીક કે જેણે અમારું રવાન જીવની લીધેલું છે તેમાં કરવામાં નહિ આવે.

કેપ મહાપત્ર કમેક્કા યુરોપીયનની સાથે સંબંધ ધરાવતો આવેલો છે. પુરેકોસીની કલ્પ દરમીયાન સમાનતા અને સ્વતંત્રતાને કારે કેપ મહાપત્ર તેની સાથે રહી કરેલા હતા. મારેશની બહાઇએ વખતે પણ કેપ મહાપત્ર યુરોપીયનોની સાથે રહેલો હતો.

૧૮૨૪ ના ફેબ્રુઆરીની તા. ૧૩ થીએ સુધી પ્રધાને કરેલા અધિકારીના કાર તરફ કમીશનનું જામે ખાન એવોએ છીએ તેમાં પ્રધાને કેપ મહાપત્રના યુરોપીયન સાથેના સંબંધની પીલાલ કરી હતી.

સરકાર એશિયાટીકને કલ્પ કાલમાં અમારો સમાવેશ કરે છે જે કમીશનને જામે વિરોધ કરીએ છીએ. જે કારા સમાને અમારે કલ્પ કાલ કરવા હોય તે જામે માંડીએ છીએ કે તેમાં કાલમાં એશિયાટીકના નામ કામલ કરવામાં નહિ અને એશિયાટીકના કાલમાં કેપ મહાપત્રે કલ્પ કરવા નહિ બોક્સ.

કમજા કેપ મહાપત્ર અને એશિયાટીકને એકલ બોક્સનમાં નાખવાનો યોરસ પ્રવલ થઈ રહેલો છે. જામે માંડીએ છીએ

1. એશીયાટીકાને અમારા જનામાંથી પાલન કરવામાં આવે, અને હરેક સાદ્ય આફ્રિકાને કોમવવ નો હક છે તેવી વેપારની સમજદો અમને આપવામાં આવે અને "મલાય લેડેશન" એ નામમાંથી "લેડેશન" કમ્પ કાઢી નાખી તેની અમારી જીને કમ્પ કામ્ય કરવામાં આવે. અને કમ્પકનને અરજ કરીએ છીએ કે અમને એશીયાટીકાની સાથે એક જ જનામાં મુકવામાં નહિ આવે. એમ કમ્પથી કેપ મલાયની નીતી જુસાઈ જશે અને એક શુદ્ધ સાદ્ય આફ્રિકાની પેદાશની ભત્તી ઉપર પરદેશી રંગીન ભત્તી રાખ કરશે.

અમારી ભત્તીને ટકાવી રાખવા, એશીયાટીકાની ભરતીથી જેમ તમારું રક્ષણ કરેલું છે તેમ અમારું રક્ષણ કરવા અને અમને એશીયાટીકાથી અલગ પ્રભુ તરીકે રાખવા અમે અરજ પ્રબળીએ છીએ. અમારી સલાહ છે કે હાલ જે થતો કેપ મલાય અને કમ્પ કોલેથી રક્ષાવેલો છે તે તેમને તેમજ રાખવામાં આવે અને કેપ મલાયની ભરતીને માટે સમવક કરવા માં આવે.

અમે પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે જેઓ પોતાના દેશને માટે છે, જેઓ પરદેશીઓની સામે પુરોષીયનોની સાથે રહીને બેઠેલા છે, જેઓ એક પરદેશી ભત્તીમાં જળા અવાન્ય એમણમાં છે અને જેઓ સાદ્ય આફ્રિકાને પોતાના રક્ષાની વતન તરીકે હમેશા સમજવા છડે છે, તેવા અમેને જે પ્રબળી છીએ છીએ હાંસી કાઢી અમારી સ્વતંત્રતાને પરંતતામાં ફરવી રહી છે તેઓથી અલગ રહેવા દેવામાં આવશે.

અમારાં આ નિવેદનને કમ્પકન પુર્ણ વિલસોછથી પ્લાન દેકે એવો અમે વિશ્વાસ રાખીએ છીએ."

ડેક મલાયનું કાપવળ

૧૯૨૪ ના ફેબ્રુઆરીની તા. ૧૭ થીની ડે. મલાને આમની સભામાં કરેલા કાપવળનો કાર જેને વિશે કપવળ નિવેદનમાં જાહેરા કરવામાં આવ્યો છે તે નીચે પ્રમાણે છે:—

"આ બ્રિટના સંજંધમાં સભાની આ પાશ્વથી ચોક્કસ કમ્પો કહેવાની જરૂર રહે છે અને તે એ કે અમે આ બીસના હેતુની સાથે અને પ્રધાને તેને કામ્ય કરવાના અજ્ઞાવેલા કરણની સાથે સંપૂર્ણપણે મળતા કપવળે છીએ. સ્પષ્ટ સમજવાઈ ગયું છે તેમ કાંસવાજમાં અમીનની માલેહીના સંજંધમાં મલાયને ખરી ફરીયાદ છે અને એ ફરીયાદ મેરસમજીવીથી ઉભી થયેલી છે. મહારથી આવેલા એશીયાટીક અને મલાય એ જે વચ્ચે કાપવા ડોને માટે છે એ વસ્તુની એમવક કરવામાં આવી નથી.

"મલાય આ દેશમાં કાંબા વખતથી વચી રહેલો છે અને વધુમાં આર્થિક દ્રષ્ટિએ એશીયાટીકના કરતાં તે વધારે ઉચ્ચ સ્થિતિમાં છે.

"એશીયાટીકની સામે કાપદો વર્ણવેલથી થયો તથી પણ મહારથી આવેલો એશીયાટીક આર્થિક અવસ્થ છે એ કારણથી થયો છે. મલાય અમરૂષ નથી, અને મલાય પોતાના વિચારે અને રહેણીકરણમાં એશીયાટીકથી અલગ છે અને સાદ્ય આફ્રિકાના પુરોષીયન સુધારામાં અજા મલો છે. આથી મહારથી આવેલો એશીયાટીક દેશને અમરૂષ છે તે અવ મલાયને વિશે નથી. આ કારણથી અમે બીજને રેકા આપીએ છીએ."

ફીપુરટના કેસમાં અપીલેટ કોર્ટનો ચુકાદો

ફરટની પ્રોપર્ટીઝ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડ વિરુદ્ધ ફીપુટ-મરાઈસનજો દાઉન કાઉસીલના કેસમાં બ્રોમહનટીનની અપીલેટ કોર્ટ દાઉન કાઉસીલના કાબમાં આવેલા ચુકાદાની મલકન નીચે આપીએ છીએ:—

પ્રથમ આ કેસ વીટવોલ્ટરેન્ડ ફીપીજનમાં માલ્યો હતો અને મી. જરટીસ મીનજર્ને ફીપુટ દાઉન કાઉસીલના કાબમાં ચુકાદો આપ્યો હતો. તેની વિરુદ્ધ કાંસવાજ પ્રોપીન્સની સુપ્રીમ કોર્ટને અપીલ થતાં તે કોર્ટ એ ચુકાદાને ઉપલાવી ફરટને પ્રોપર્ટીઝ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડના કાબમાં ચુકાદો આપ્યો હતો અને તેની વિરુદ્ધ બ્રોમહનટીન અપીલ થતાં તે કોર્ટ મી. જરટીસ મીનજર્નેના ચુકાદાને મંજુર રાખ્યો છે. કેસના મુદ્દા નીચે પ્રમાણે છે:—

ફીપુટની દાઉન કાઉસીલે ફરટને પ્રોપર્ટીઝ (પ્રોપ્રાયટરી) લીમીટેડની સામે વીટવોલ્ટરેન્ડ બોલક ફીપીજનને નીચે પ્રમાણે દુકમને માટે મામલો કરી હતી:

(અ) ફીપુટના ૫૫૭, ૧૦૨૬, ૧૧૬૩, ૧૧૬૪, ૫૫૪ અને ૩૦૮ નંબરના રેન્ડોમાંથી અમુક રંગીન માલ્યોને કાઢી મુકવા પ્રતિવાદીને સુમરવું અને (બ) હવે પછી મલ્કુર રેન્ડો માં રેન્ડોના માલિગાના ખાનમી નોકરો ત્રિવાય બીબ મોલ પલ્લ રંગીન માલ્યોને રહેકાજ કે રેન્ડોનો એમવકો કરવા દેવાનો પ્રતિવાદીની સામે મનાઇ દુકમ કાઢવો.

મી. જરટીસ મીનજર્ને આવેલા ચુકાદામાં અજ્ઞાવેલી મુખ્ય હકાકતો નીચે પ્રમાણે છે:

અરજદારના પીટીકનમાં અજ્ઞાવાજુ છે કે પ્રતિવાદી મલ્કુર રેન્ડોમરના મકાનેના માલીક તરીકે ૧૯૦૮ ના ૩૫ મા કાપદાની કલમો ૧૩૦-૩૧ નો અંમ કરીને રંગીન લેકોને તે મકાનેનો એમવકો કરવા દે છે.

રંગીન લેકો એમવકો કરે છે એ વસ્તુ પ્રતિવાદી તરફથી સ્વિકારવામાં આવે છે પરંતુ કેટલાક મુદ્દાપર પ્રતિવાદીએ પોતાની સામેના સુચવાવલા મનાઇ દુકમનો વિરોધ કર્યો છે.

પીટીકન કરનાર મુનીસીયલ કાઉસીલ છે કે જે ફીપુટ, મરાઈસનજોના દાઉનકીયોપર અંદુક રાખવાની સલાહ થરાવે છે. પ્રતિવાદીના એકે દાઉલક કીકમાં રંગીન લેકોના એમવકા સંજંધી કંઈ પણ પ્રતિજ્ઞ સુચવનારી કલમ નથી. અરજદાર દાઉનકીયોમાં ૩૫ રેન્ડોની માલીકી થરાવે છે. અરજદારની અરજની સામેના વિરોધનો મુલ મુદ્દો એ છે કે તેને એ પલ્લ દેવાને કંઈ પણ આધાર નથી. અજ્ઞે આ મુદ્દાને ચુકાદો અરજદારના કાબમાં આવ્યો અને પ્રતિવાદી તરફથી અરજની વિરુદ્ધમાં એ સિવાય બીબ મુદ્દા રજુ કરવામાં આવ્યા હતા તેની ઉપર પછી ખ્યાન કીધું નહિ.

કાંસવાજ પ્રોપીન્સની સુપ્રીમ કોર્ટ અરજદારને અરજને માટે આધાર નહિ હોવાનું કરાવી મી. જરટીસ મીનજર્નેના ચુકાદો ઉપલાવી અરજ નામંજુર કરી.

અરજદાર કાઉસીલે પોતાની અરજ માટે ત્રણ મુદ્દા રજુ કર્યા હતા:

(૧) પોતે દાઉનકીયમાં રેન્ડોની માલીકી થરાવે છે; (૨) પોતે એ રેન્ડોની માલીકી થરાવે છે કે જેની પ્રતિવાદીના મેરકાપદે વતનના પરિણામે કોમલ થકી મળે છે; (૩) રક્ષાનિક સલા તરીકે વંદરસી અને સુધરાઇ ઉપર પોતાને દેખરેખ રાખવાની હોય છે અને દાઉનકીયના વતનીઓના કાલેન્ડી પોતે

પ્રતિનિધિ અને રક્ષક છે.

આજી મુદા ઉપર ખાસ આર મુકવામાં નથી આવ્યો. કેમકે તેના સંબંધમાં મલેલી ગુજરાતીમાં પુરાવા રજુ થયાં નોંધમાં તે કંઈ કહી શકાય નથી.

પહેલા મુદાના સંબંધમાં એટલી હદીસત રિવજવામાં આવી છે કે મનુકર રહેના તેના માલીક તરફથી ૧૮૬૮ ના ૧૫ માં કે તેની પહેલાના, કાવરાળી મેળવાયેલા હોય તો મેળવેલા છે અને તેને ૧૮૭૮ ના ૪૫ માં કાવરાળી કસમ ૧૩૦ લાગુ પડે છે.

કસમ કસમ ૧૩૦ માં નીચે પ્રમાણેનો પ્રતિનિધિ છે:

(૧) ૨૪ માં કસમમાં જે જગ્યાવાળું છે તે સિવાય આ કાવરાળી રજી રંગીન માણસથી કંઈ પણ કંઈ મેળવી શકાતી નહિ; અને જેથી ૧૮૬૮ ના ૧૫ માં કાવરાળી કે તેની પહેલાના કોઈ પણ કાવરાળી જગ્યા આ કાવરાળી રજી કંઈ પણ કંઈ મેળવેલા કંઈ તે તેના કંઈથી મેળવાયેલાં જમીનનો કંઈ પણ કાવરાળી કોઈ પણ રંગીન માણસને ટ્રાસિટર કાવરાળી સંપત્તિ હરી કાવરાળી કરાવી શકે નહિ તેમ પોતાના ખાનગી નોકર સિવાય અન્ય રંગીન માણસને તેમાં રહેવાનું કરવા કે તેના બોમ્બરો કરવા હા કંઈ નહિ."

ઉપરી કસમનો અર્થ થાય તે તેને ખાસ નીચે પ્રમાણે સમજાવવામાં છે:

(૨) જે કોઈ પણ માણસ આ કસમનો અર્થ કરે તેણે મુદા કરશે મલેલી અને 'ગુનહેમાર' કરતાં ૫૦ પાઉંડ સુધીના કંઈને પાસે રહે અને એટલી ધધારે પગલ મુદા કરશે તે તેના કાવરાળી માણસ રહેશે આ સુધી પ્રત્યેક રિવજને ખાસ ૫૦ પાઉંડ સુધીના કંઈને પાસે રહે.

અરજદાર પહેલા મુદાના કાવરાળી ઉપર પ્રતિનિધિનો અમલ કરાવવાની માગણી કરેલી છે અને તે પ્રતિનિધિ બીજા આમતોની સાથે રહેના ટાઉનશીપના માલીકો, જેમાં અરજદાર મુનીસી-પાલીકોના પણ સમાવેશ થાય છે, તેઓના કામમાં પાસેથી કોવાના મુદામાં પોતાને તેમ કરવાને આજ્ઞા છે તેવા કાવરાળી કરેલા છે.

અહીં અને ઉપરના કોર્ટમાં આપણેલા મુદાના આધારે દાખલે પી. અરજીકર રેટરફેટ ફાળુ કે: "અમારો કાવરાળી વાચનમાંથી જાણવા તે અને આજ્ઞાનાં અને અંગેથી એવું જણાયું હોય કે કાવરાળીમાં અમુક કાવરાળી કરવા સાથે કોઈ પણ માણસના અમલ કોઈ પણ વર્ગના કામમાં પ્રતિનિધિ મુદા છે તે તેના કોઈ પણ માણસને તેના પ્રતિનિધિનો અમલ કરાવવાની કોઈને અરજી કરવાનો કંઈ છે અને તેમ કરતાં પોતાને મલેલી ખાસ ગુજરાતીના પુરાવા રજુ કરવાની અરજ રહેતી નથી."

કસમો સિદ્ધિ સ્થાપિતે તેમણે કહ્યું કે: કસમ જે વસ્તુ ન્યાયમાંથી છે તે કસમ ૧૩૦ માં દર્શાવેલો પ્રતિનિધિ જે માણસના કે વર્ગના કામમાં દર્શાવેલો છે તેમાં અરજદારનો અમુક પ્રમાણમાં કે સંપૂર્ણપણે સમાવેશ થાય છે કે નહિ. આપણે એટલું તાર રાખવું નોંધમાં કે કાવરાળી ૧૮૭૮ ની કામમાં પાસે મલેલા એક ટ્રાસિટરના કાવરાળી તપાસ કરીએ છીએ. તે વખતે નોકરાનીસમર્થ થવા ટાઉનશીપોનું નોંધ એ આપણે કહેવું હતું. કેટલાક ટાઉનશીપો આમાલ રીતે "રહેના ટાઉનશીપો" તરીકે જાણવામાં હતા (એટલે કે પ્રોપ્રિયેટર સેન્ટલ ઉપર અરજી દાખલ કરી). તેના "અવર્ગિત ટાઉનશીપ" અને "એન્ડ-અવર્ગિત ટાઉનશીપ"

એવા ૧૮૭૮ ના ૪૪ માં ટાઉનશીપ એક્ટની અંદર આવવામાં આવેલી વ્યાખ્યા મુજબ જે કામ પાસામાં આવ્યા હતા. જે અને ૧૮૬૮ ના ૧૫ માં અમલ તેની પહેલાના કોઈક કોની રજી સ્થાપામાં હતા. ફરીપુર્વ ટાઉનશીપ ૧૮૬૭ માં સ્થાપાયું હતું. તે વખતના કોઈક કોની રજી, એક વખતે અમુક રજીને પ્રોપ્રિયેટર કરવામાં આવ્યું એટલે માલીકનો તેની પ્રોપ્રિયેટર જાણેલી જમીનની સવારીપરનો કંઈ અર્થ રહેતો હતો અને તે કંઈ કોઈ રજી રજી મેળવી શકતો હતો હદીસતમાં કોઈક કોની આ નીતી મુદા વખતથી હતી અને આજ્ઞામાં તે આજુ રહી છે. પ્રોપ્રિયેટર સેન્ટલપરના રહેનાના કાવરાળી આપવાની ખાસ સર્તા મામનીમ કમીશનરને આપવામાં આવી હતી. પરંતુ આ સર્તા અર્થાત્ હતી અને તેમાં ટાઉનશીપના રહેનારની સંતાનો સમાવેશ થતો નહોતો. કાવરાળી તરીકે એક સામતા પાસે રહેના કરતાં વધારેને ખાસ રહેના કાવરાળી આપવાને મામનીમ કમીશનરને સરકારની મંજૂરી લેવી પડતી હતી.

રહેના મુદા ટાઉનશીપ તેના કાવરાળી આપાયું હતું અને જે ઉપરથી આ ફરીપુર્વના રહેના ૧૮૬૮ ના પહેલાના કાવરાળી આપાયો હતા અને તેને કસમ ૧૩૦ માં કાવરાળી છે એમ સિદ્ધ થાય છે. અને જે કસમની અંદર દર્શાવેલો, રંગીન માણસોને જે રહેના ટ્રાસિટર કે સંપત્તિ વિશેષ કરવા કામનો પ્રતિનિધિ આ રહેના ધરવવામાં આવેલાં પંજુ લાગુ પડે છે.

આ વસ્તુનો પ્રતિવાદીના પાસે તરફથી મુદા પડે નથી. પરંતુ જે પ્રતિનિધિ રહેના કોઈકરના કામમાં દર્શાવેલો છે એ કસમનો તેણે વિશેષ કહે છે. તેના કસમ એ છે કે કસમ ૧૩૦ અને ૧૩૧ નો દેવ ખાસ અને કાળા વર્ગના જેક અંગેથી ટ્રાસિટરની સામાન્ય નીતીને આપણે ટ્રાસિટરના કોર્ટમાંના કામમાં અમલ કરવાનો છે. મનુકર કસમને પેલા કસમ (૧) નોંધ જે કસમ ખરી કાવરાળી જે વસ્તુ જે પેલા કસમના આપરના કાવરાળી, કે કોઈ પણ રહેના કોઈકરની પોતાના ખાનગી નોકર સિવાય અન્ય રંગીન માણસને પોતાની જમીનપર રહેવા હા કે તેના બોમ્બરો કરવા હા નહિ કાવરાળી, જે તેમણી માનવાને બીજાકુલ રદ કરી કે છે. રંગીન માણસને રહેના ધરવવાનો કંઈ મેળવવા સામેલ માત્ર નહિ પણ જે સર્તામાં તેની કાવરાળી ઉપર પણ પ્રતિનિધિ મુકવામાં આવ્યો છે. કંઈ કોઈ પણ અમુક રજીમાં રંગીન માણસની કાવરાળી સાથે વાંધો તે એવું કોઈક કંઈ કે જેને તેની કાવરાળી પાસે દોષ અને તેવી કાવરાળી કંઈ પણ અસર થતી હોય, એટલે કે, જે સર્તામાં રહેવાનું કરતા મુદામાંનો. એટલે અને કાવરાળી છે કે આ પ્રતિનિધિ મુદાની વખતે કાવરાળીને રહેના કોઈકરના કાવરાળી વિચાર થયો કોવો નોંધમાં. આ પ્રતિનિધિ એ કે ટાઉનશીપો સિવાય આજી રજીને પણ લાગુ પડે છે કસમ મુજબને કરીને રહેવાના રજીનેલ માત્ર પાસવા માં આવેલો કોવો નોંધમાં. કંઈ અરજદારને માત્ર એટલું પુરવાર કરવાનું રહે છે કે જે પ્રતિનિધિ તેના કામમાં દર્શાવેલો છે તેમાં અમુક પ્રમાણમાં પોતાને પણ સમાવેશ થાય છે. માત્ર માત્ર પ્રમાણે ઉપર જગ્યાથી કસમપરથી જે વસ્તુ પુરવાર થાય છે. વળે આ ઉપરથી જે પણ સિદ્ધ થાય છે કે અરજદારને ફરીપુર્વ ટાઉનશીપમાં રહેનાના માલીક તરીકે તેના રહેનાના માલીકના કામમાં દર્શાવેલા પ્રતિનિધિનો અમલ કરાવવાને અરજી કરવાને આધાર છે. આ મુદા દર્શાવ્યું થયેલો કોવાથી કંઈ અરજદાર તરફથી પોતાના ખસાના વસ્તુમાંથી

માટે રજુ કરવામાં આવેલા ખર્ચાના મુદ્દાઓમાં ઉપરવાની અરૂર રહેતી નથી.

પ્રતિવાદી તરફથી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે રેડોનો નોંધર રૂપર અને ક-૮ એસડી ભોની કલમ ૭૭ થી ઉપવા પ્રતિબંધિતથી મુક્ત થાય છે. એ મુદ્દાને જાહેર કરીને રેડોનો નોંધરે પદ્ય મુક્ત ભેદ સહકતા નથી કેમકે તે દાહિતથીપત્રી અંદરજા આપેલા છે અને કલમ ૭૭ ની અર્થમાં તે દાહિત-થીપત્રી પદ્યને ઠીર સહકતા નથી.

આથી ત્રીસેકડસેન્ડ લિમિટેડને સુક્રોડો મંજૂર રાખવામાં
આવે છે અને બન્ને પ્રોડેંતો અર્થે પ્રતિવાદીની કુલ નાખવામાં
આવે છે.

મુજરાતીઓનાં ખાસ લક્ષણો

११. ११. दशकुलाल वसंतलाल देसाई
(संगीतज्ञ)

(२१)

ગુજરાતનું ઇતિહાસગુરુ સ્વીકાર ખાત્રી નથી. જ્યાં તેનો સ્વીકાર થવાની ખાત્રી જરૂર છે. ગુજરાતી મુસદ્દાઓને રાજ્યો સ્થાપ્યા છે અને ઉપાધ્યાયો છે. મુસદ્દાઓની જામણતી પણ ગુજરાતી પ્રધાનો અને મહાદારા છે. એટલા નહોતા. માત્ર એ ઇતિહાસગુરુ એક જ કેન્દ્રમાં, એક જ માવનામાં સંકલિત થવાથી તેનો ઉપયોગ રેક સમરથ માટે થઈ શકાયો નથી. કાલ પણ ગુજરાતના રાજ્યોની આંતરિકતામાં પ્રાપ્ત થઈ ગુજરાતી મુસદ્દા યાદ પણ રાજ્યસભાને શોભાવે એમ છે.

ગુજરાતની રસધાવના કમળો, કૃષ્ણ અને કરમણ
કે. ગુજરાતનો યોગ્ય પેકેટ અમર્યાદિત નથી. તેના આખા
રસધાવન કપર જેક પ્રવારની તાલુક સંપત્તિની કાપા પથરાઈ
રહી છે, અને તેને કાપે જે રસધાવન પ્રવારન પકુ સામ્યતાથી
ધાય છે.

ગુજરાતમાં શાસ્ત્રીય સંગીત એ જન્મરૂઢી તો નહોતું
જ. જાન્યેનને દીપક રાગ આવથી વિષજ મયેથી જ્ઞાતિ
પોષ ગુજરાતની કન્વાએ મજદાર વાદ્ય જ્ઞાતિ પાકવાની દંતકથા
પ્રચલિત છે. નાયકો પ્રામાણ્યો અને સંપર્ક તરીકે જોવા
જ્ઞાતિ હોમોને સંગીત અને જ્ઞાતિનયને પરિચય જલ્પીતો છે,
અને મરના રાસ કે રામકા જે તો ગુજરાતનાજ સમુદાયસંગીતની
અતિ જાણીત પ્રથા છે કે જેમાં જ્ઞાતિ ગુજરાતની રચીતતાનો
પ્રતીકરણ લેથી સહાય જોમ છે.

ગુજરાતની પ્રાચીન ચિત્રકલા વિશે બહુ માહિતી હિમજીવ નથી, છતાં વર્તમાન ગુજરાત રવિશંકર જેઠા સંસ્થા ખાતે મળેલા એક ચિત્રકારની ભાગેવાની તીમે ગુજરાતી જીવનના ખાલો વ્યક્ત કરતા હાંધે ચિત્રકારો સહજ પ્રવર્તે કરી રહ્યા છે, અને તેમાં ટનુ દેસાઈ ગુજરાત બકાર વધુ સ્વીકાર પામતા નામ છે એ માટે આપણને અભિમાન થાય એ સહજ છે.

આણુ પરના દેવળો, સિદ્ધપુરનો શ્રદ્ધ પ્રાણ, કોમોહની હીરા-
ભાગ્યોળ એ પ્રાચીન રથાપત્તના પદસી તમુનાઓમાં
અમદાવાદ અને આંખાનેરની મુસ્લીમ કબાકુતિઓ સારા ઉમેરો
કરે છે. હાલના મંચન કરતી આવનાઓ મુબારકના હાલમાં
ધુમ્બો બાગી છે. ચિત્રકલા, સંસ્કૃત અને રથપદ્ધતિ તે
વ્યક્ત કરવા કરશે.

પ્રથમ અંગના પ્રથમ આધારને સ્થપના એક બીજા વિભાગ તરફ જોવા ગૈર છે. સાદિસ એ અનસગામનુ પ્રતિષ્ઠિત છે. અંગેરતી સાદિસના અંગેરતીઓ નામે છે કે રેશી, રાસ અને મરખી એ તળ અંગેરતીઓ બન્ને પાસેના છે. રેશી પ્રથમની સર્વશાકી રચના, રાસમાં રહેલી એકમથી મુદ્દ વિભાગે, અને મરખીમાં કંબરાઈ આપતી ભાવને સ્થપના એ અંગેરતીઓના હાથની પ્રતિષ્ઠિત દાખ, એમ જાણે છે.

આદિત્યના કનિષ્ઠાસેવો દે નદિ ઉત્તરે, આદિત્યના
નપછવનનું રચક હસેવરે પોતાની સદાની સરખાવમાં પદાનુ—
હોઈ કે જોરમાં સમી સદાના જેવજા હસામાં જે નવજીવનના
પદવરમાં સજીયા અલ્પવનું રથાન પ્રાપ્તે હરનાર યુગ્મસંતાન
અરેકારનેતા કવિ-દાનાશાકને સાહિત્ય—પ્રતિનિધિ તરીકે
અવગણતા આપણને અજ્ઞાપ આપણે કે યુગ્મસંતાની સામ્રાજ્ય
સંસ્કૃતા તેમને કવિ સંપૂર્ણ ખોલી નીકળે છે અને કવિતામાં
સમયુગ દરેક કુખી પ્રવર્તે છે જોખી યુગસંતાન કાવ્યની
(વચિખંડા સજાપણી છે, કવિના રાજ અમરભરણી ધિગદિ મો
માનસનું રથાન પ્રેરેને જિમ છે.

પરંતુ હજુતાંમતી શાસનમાં એ સ્થાન રોકાયેલું રહેવાનું નથી જેનાં પુરાવાં પણ એજ મહાકવિએ આપેલને જોઈએ છે. તેમની ડોહન શેલી જેમણે જાણે મનનેક હોય. છતાં આપણે એકદમ તો કહીએ કેરુમ્ પડશે કે ધોનમ્નીર વિચારો, વલોધી નાંખવાં મનમંથનો અને ઉત્તમ આપનાંઓ. એકલ કરવા નમ્કાકેરના વીર હાથી કર મળેલા પ્રયોગોમોતી ડોહન શેલી એ એક અભ્ય પ્રથમને છે. શેલી એ કલાકારનું અને તેની દારી જનેવાનું માનકલમ્કવા ખોરનું એક સમર્થ આપન છે.

એ દેહી શું ઓકત કરવા ચોભાઈ છે? કવિ ન્હાનાભાઈ
આમર રસિ રમ્યા છે એટલુંજ નહિ, પણ તેમણે આમર વીર
કાવ્યો પણ લખ્યા છે. વીરની વિદાય, કુતાતો સંદેહ, ગુજ-
રાતની પ્રેક્ષિત ભેવા કંઈક કાવ્યો તેમના ભક્ષ્યાસીઓની
નજરે ચડશે. એટલુંજ નહિ પણ મ-દુકમારની બનસેવા-
બનસેવાની કલત ભાવના, ભવા-ભવતનાં સ્નેહ અને લગ્નની
સનાતને સંસ્થાને નવી રમ્ય કહેવતો રજૂ વિચરેતો, અને
જોગજોગ કે ગુરૂઓની દેશભક્તિ અને બનસકલિતનાં અમ-રત
સાધતી હજી પણ ભજવતા મોટાં ભાગ્યો આસાર-અંગેન
યુદ્ધ પછીજ-રચિત ઐયેલી સંભાવનાઓના ઉદયારને બધે
એ દેહી ચોભાઈ છે એમ આપણે બધીશું કારે મહત્ત્વ આપણે
કહીશું કવિ ન્હાનાભાઈ દેશભક્તિ અને અજાદકલિતની વર્તમાને
કહેવાતી સંભાવનાઓ ગુજરાતે મારે ત્રીસે ધોતીસ વધેથી
જોગખી-જોગખાવી છે. એ ભાવિને ચીખનાર હોવાથીજ
મહાકવિ છે. માધીયુગને સંસ્કારકલિથી કહેવે મનાવનાર કવિ
ન્હાનાભાઈ વર્તમાન ગુજરાતના એક મહાન પ્રવિનિધિ છે.
અવિષેધમાં આમર આજ પણ તેમના સાદિત દાને આપણે
જોવી અધીશું અને કદાચ તે શાળા કદાહીશું. છતાં સાદિત
એ જીવનનું પ્રતિનિધિ હોય તો ન્હાનાભાઈનાં પ્રતિનિધિત
અર્થેજ ગુજરાત રસિક છે, વીર છે અને મહાન છે.

લાંબા સાહિત્યમયોમાં જે નદિ ઉતરે. જ્યાં સાહિત્ય-
 સ્વામીઓને ઉલ્લેખ જે કરે નદિ કહે. એકેજ અવધાનીને
 કહેલી યારા મુજબ પ્રજ્ઞનાં લક્ષણો સંપૂર્ણ માટે મન લેશે.
 મુજરાતનાં લક્ષણો-સંખ્યા આ સંજ્ઞા વિચાર છે. જે
 કારણે જાણે આ લક્ષણો બંધાયા તેની રેખાઓનું જાણું
 ચિત્રણ છે. તેનાં મર્ગ લક્ષણો ગણાયતાં આ અમર નથી.

એકાદશ સમજવું પણ થશે કે ગુજરાત એક સ્વયં સંસ્કારી પ્રભાવે પ્રવેશ છે. દેહનું નેતૃત્વ ધારણ કરવાની યોગ્યતા પણ તેનામાં આવતી જાય છે—એ કે આજથી પહેરે પણ પહેલાં એ વૈભવતા માટે તૃપ્તિ જોડે સંભવ દેખાતો હતો. જોની શબ્દકારી મંદતા અને સ્વાર્થજાતી કિલિવતા કાંતો વખત આજી એ ખરું, પરંતુ તે કાચથી વિચ્છેદન થતી જાય છે.

ગુજરાતની સહવૃત્તાઓ પ્રવેશ છે તે ગુજરાતના તથા મહાપુરુષોએ નતાવી આપ્યું છે. જન્ય પ્રાન્તોની સરખામણી માં એ પણ વ્યક્તિઓને આગળ કરીશું તે આપણને જણવું પડે એમ નથી. આ તથા વ્યક્તિઓ તે કવિ નર્મદ, રવાળી દવાનંદ અને મહાત્મા મણી. ગુજરાતના અષાઢ લાગણ પ્રવેશમાં આ સ્વયં કિષ્કરનિયુક્તિ આપણને જણે અને જણે ચઢવા રહે છે, ગુજરાતની મહત્તાનું માપ આથી આપણને તે મહત્તા સિદ્ધ કરવા રહે છે. નવીન ભવિષ્યને જીવી, પ્રેમશીલની નાંક મોકારી ગુજરાતમાં માર્ગની લાવવા મથતો નમરૂદ—કલામ તેનાં કવનકારા નહિ, પરંતુ તેના કવનકારા-સ્વાર્થજાત અને નાંચોરપણાનું પ્રાથમિક કિલ્લક ગુજરાતને આપતો હતો છે. પાર્થક અધ્યક્ષ, કુલિવિકીન કર્મ કાવ્ય અને કોઈ કર્મની નિર્માણતા કામે નાં ઉદાવી પાર્થક કવનમાં પૈરપ લાગનાર કેવળથી કયાનંદને ગુજરાતે પુરા અપનાવ્યા નહિ હોય, તથાપિ પાર્થક એ કવનના અને મરવા માટે આદર્શ છે એવો જુરસો ઉદારતામાં નિર્માણતામાં ઉતરી મથેલી પ્રભામાં રહેનાર એ મહત્તિ માટે ગુજરાતને અભિમાનવો છે. વજ્ર પાર્થક, આશાશ્ચ અને રાજાવી એ ત્રણે કવનમાં પ્રાચીન કે અર્વાચીન પાશંદ, કોણ, જીરતા કે એવ મહાવેદ્ય જુરસો પુણી મળા હોય તેમને જુ કરવા મહા વિરટ તપ આગરના ગુજરાતના તપકેવી માંથી આજ દોષમરના પરશરને જનવી રજા છે. ગુજરાતી કવનનાં મોજાં આ વ્યક્તિઓની ઉચ્ચાસ કૃતી ઉલ્લેખ છે એમ સિદ્ધ થતાં ગુજર પ્રભાતાં સજ્જો માં રહેલી મહત્તા આપણે એવી જોડએ, ભજવી જોડએ, અને કવનમાં ઉદારવી જોડએ.

એ ગુજરાતમાં કાવચ, કુલિવ અને નામર સરખી સમિત ગુજરાતી કામે છે. એ ગુજરાતમાં પ્રવાસજીવન વજોરાઓ પશ્ચિમ અને બાદીમાં સરખી દાનવીર બાપારી કામે છે, એ ગુજરાતમાં પાદીકાર સરખા આદર્શ કુલિકામે વસે છે. એ ગુજરાતની નીરતા તેના રજપુતો, કાદીઓ, ખસાઓ અને કાકરકાઓમાં પુષાઈ રહી છે તે ગુજરાત પરશર સંસ્કારને, સમન્વય કરી, ન્યાતબતને જુષનરૂપ ન મનાવતાં વિભાસના સંધન વરીકે માપરી સમગ્ર દેહની—એ સમજ જગતની પુનર્જનતામાં સારા કામે આપી કહે એમ છે.

વિવિધ સમાચાર

ગુરુત્તરે કોઈક કોઈક કલ્પની વાર્ષિક જોડોમ પ્રમુખ શ્રી. કોમલકાલ કે. મળરના પ્રમુખપણા નીચે મળી હતી. મધ્ય મોડીમની મોનીટ પાસ થવા પાડ મંત્રી શ્રી. જલુભાઈ મળરને વાર્ષિક રીપોર્ટ નવા ખાલનથી શ્રી. જનનબાઈ મોવીદને ખર્ચેના કિસાન રજુ થયો હતો. કલ્પની વર્ષ દરમીયાન કુલ આવક પાઈદ ૧૭-૨-૧ જલુભાઈમાં આવી હતી. જેમાંથી ખર્ચે પાઈદ ૭-૧૭-૧૦ નાદ ભર્તા કલ્પ પાસે સીલકમાં પા. ૬-૫-૮ નાદી છે. કાર નાદ નવા કાર્પકાંતોની ગુરુથી નીચે પ્રમુખ થઈ હતી:—કામર પેટ્રો: રા. કાલાભાઈ રજુ: કોડકા પટેલ; પેટ્રો: રા. જલુભાઈ મળર, રા. બીજાભાઈ કાલા; ચેરમેન: સમનબાઈ જલુભાઈ મળર; સેક્રેટરી: દરીભાઈ કે. કાલા; ટ્રેઝરર: જનનબાઈ મોવીદકા નામકારીયા; કેપટ્રો: કાકરકાલ બીજાભાઈ, સમનબાઈ બીજાભાઈ નાદ રા. સમનબાઈ જલુભાઈ મળર પધારેલા સંધેરોને આગાર માની મોડીમ નરખાસત કરી હતી.

ટેકામોઆળેથી જલુભાઈમાં આવે છે કે મારનર નાયુ-ભાઈ કામીવાવાડી વાળાના કાકા શ્રી. કલ્પભાઈ બીજાભાઈ પટેલ ગુજરી થયા છે. મરનાર લખાંશમાં રખીયા જલ્લી કલ્પર મુખી થયા છે.

શીજના દોહા મેમરે દોહાઓ અને મુરોપીઓ મટે મુરુપીનું પત્રક જુડું રાખવાને બદલે એકજ સામાન્ય પત્રક રાખવાની કરેલી મામણીના જવાબમાં સંસ્થાન પ્રધાને એડું જલુભાઈ છે કે કલ્પની રિવાજમાં સામાન્ય પત્રકની રૂઢી રિવાજવાને વિચાર થઈ કહે તેમ નથી.

અમારે ત્યાં મળતાં નવાં પુસ્તકો

ગુજરાતી સાહિત્ય બંડાર

નીચેના પુસ્તકો આ જોડીએથી મળી કાઢશે. મંમાવ-નાશજોએ જોરકર સામે નાકા મોકલી આપવા મહેરમાની કરવી. વી. પી. જોરકરને બીજકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ.

સમાચાર	કામ ૧ શો	શ્રી. પે.
"	" ૨ શો	૨ ૬
"	" ૩ શો	૨ ૬
"	" ૪ શો	૩ ૭
"	" ૫ શો	૩ ૭
સોશી પકારવરીયા કા. ૧		૨ ૮
"	કા. ૨	૨ ૮
"	કા. ૩	૨ ૮
જોશીકાલ પકારવરીયા		૧ ૪
સોશી મંતો કા. ૧ શો		૧ ૬
કુલકવરી		૧ ૬
સોશી ગીત કા. ૧ શો		૨ ૬
રમીયાઈ રાઈ કામ ૧ શો		૧ ૬
"	કામ ૨ શો	૧ ૬
મુદ્દી		૧ ૬
કામર્યા		૧ ૭

RAJCOOMAR,
UNIVERSITY BOOKS

Clothes, Linens, and all domestic goods at lowest prices.
Motor and House Goods at Moderate Charges. Fresh Groceries
and sundries at the lowest prices. Attention: all orders
to be sent to the Manager, Rajcoomar, 15, Colaba, Bombay.

MANAGER P. E. FRANCOIS

રજકુમાર,
અનિવર્યક

કલ્પ, રજ મેકર માલ, કે મેલ નાની કુક મોડીએ પુરા પાઠપાટ
આપે છે. રાત વિષય પુરું.

ફોન ૪૧૧૨ સેન્ટ્રલ. ૧૫, કોલ રીડ. રાખન.
મેનેજર: કે. જોસ. કામર્યા

કેપ હન્ડિઅન કોંગ્રેસ

વાર્ષિક મીટિંગ

(એક અભરપત્રી તસ્વીર)

કેપ હન્ડિઅન કોંગ્રેસની વાર્ષિક અધેશ મીટિંગ તા. ૯-૪-૩૩ ને રવીવારના નાંખેરે અહીં વાંચે પ્રાંતરોજ સ્ટોડ વેપર આવેલા શ્રીદેવીરી દોલમાં શ્રી. એમ. વાઇ. કાવાના પ્રમુખપણા હેઠળ અબ્બ હતી. એ મીટિંગમાં મળ્યા તામીરના માનવંત હીદીઓએ કાબરી આપી હતી. કાર્યક્રમમાં મળ્યા વર્ષના અધીશરીઓએ પોતાના કાલનામાંએ અધેશ કર્યા હતાં આખા વર્ષનો રીપોર્ટ વંચાયેલો હતો અને તે સમયે કાલ-ઓએ સર્વાનુમતે પાસ કર્યો હતો. અને કાર્યવાહીએ કોંગ્રેસના કાલના હરેલા કાર્યો અને સાક્રમ આક્રિફન હન્ડિઅન કોંગ્રેસે અબ્બેલા સારા કામ માટે આભાર રજાવ્યો હતો.

આર. માફ શ્રી. આક્રમક હરમાઇએ હીદ સરકારનાર એવન્ટ કુવર સર મકારાબ્બ સોજના આક્રિફન પ્રબ્બ અને હીદીઓ વચ્ચે અલી કામણીએ કલ્પન કરવાના કાર્ય અને કુવરાણી હેદી મકારાબ્બ સીએ હીદી આંચીની કમ્પી નીતી અને વૈચવનાની હક્કિય આક્રિફની પ્રબ્બને ખવાલી કરાવી તે માટે કહરદાની અને આભારનો દશમ સર્વાનુમતે પાસ કર્યો હતો.

મીટિંગે હરેલી ૧૯૩૩ તા. કાર્યવાહીએ કુવરાણી નીતી મુબ્બ સર્વાનુમતે પસાર કર્ષ હતી.

પ્રેસીડન્ટ: શ્રી એમ. કે. મુલ, સીનીયર વાઇસ પ્રેસીડન્ટ: શ્રી. શ્રી. એસ. પીલે અને શ્રી. એ. મહીક, જનરલ સેક્રટરી: શ્રી. આક્રમક હરમાઇ, આસી સેક્રટરી: શ્રી. એમ. આઇ. ખાન, એડમેનાઇઝીય સેક્રટરી: શ્રી. એસ. ડી. દુરજક, એક્ઝેક્ટીવ પ્રેસીડન્ટ: શ્રી. ડી. આઇ. પટેલ અને શ્રી. પ્રસા આધી, એડીટર: શ્રી. ડી. એ. નામીઆ, એડવાઇઝર: શ્રી. એ. ડી. મકુખીઆ અને શ્રી. અનુલ કીમીક, કમ્પીટી એરમેન: શ્રી. એડીમ ખાન, વાઇસ કમ્પીટી એરમેન: શ્રી. એમ. એલ. પોલ અને શ્રી. એમ. વાઇ. હાવા, એક્ઝેક્ટીવ પ્રેસીડન્ટ: એસ. રમન, કાઇ કસન, એસ. આર. પલસાણીઆ, હરમાઇન વધી, આઇ. એમ. હિન્દી, આક્રમક ખાન, એડમ પ્રમાકીમ, એલ્બ ખાન, મીર અનુલ, એ. રેડી, નાધુલાઇ કેવજ, હાલ મેમન, એમ. પરાશ, ઝવેર ખાન અને ઇ. રોએ.

મીટિંગમાં શ્રી. શેખ આક્રમક, પ્રીટેરીવા હન્ડિઅન કોંગ્રેસના એરમેને કાબરી આપી હતી અને તેમણે ટ્રાંસરાજના હીદીઓની હીદી રિપોર્ટનું વર્ણન કર્યું હતું. પ્રમુખ સાહેબે તેમનો આભાર માન્યો હતો અને કોંગ્રેસની એડીશ શ્રી. આક્રમક હરમાઇ જનરલ સેક્રટરી અને શ્રી. મુદ પીલે સીનીયર વાઇસ પ્રેસીડન્ટ એડીશી આક્રિફન મરકનટાઇલ એવન્ટી, ૧૧ ટેનન્ટ સ્ટોડ, કેપટાઇન. એ. અબ્બેલા સહ અવામાં આબ્યાની અધેશાત કરી હતી.

આર. માફ મળ્યા વર્ષના કાર્યવાહીનો આભાર મનાયો હતો. અને પ્રમુખનો આભાર મનાયા માફ મીટિંગ અરખાસેલ થઇ હતી.

હાવાનું કલ્પાજમ અમાઉશી લેવાનો પારેલ છે. તે આક્રમકે ધ્યાનમાં રાખવું અને એકદી આપવા અધેશવાની હકવી. અલી આક્રમકે એ પેનીનો અર્થ થશે અને અમને ઉચરાણીએ નીહળવાનો અર્થ અને વખત અબ્બે.

એનેકર, 'હન્ડિઅન એપિનિઅન.'

મીતા મન્યન

(કેપ-કોંગ્રેસના કાર્યવાહી: મકારાબ્બ).

અધ્યાય ૪ થી ચાલુ

(૮) એક ૨૪ (માણ)

"આરત! વાણીમાં દુધ નીખવાથી વાણી દુધના એવું મોજું થઇ જાય છે અને સ્વાદમયિ ફેર પડે છે, પણ દુધમાં દુધ નીખવાથી માત્ર દુધનું પ્રમાણ વધે છે, પરંતુ રંગમાં કે સ્વાદમાં કશો ફેરક પડતો નથી. તેમ કુરુદન! જેના ચિત્તની અંધુર્ણ શુદ્ધિ થય નથી, જેની જ્ઞાનમાં નિરંતર નિષા સિદ્ધ થઇ નથી, તેનાં વહાયો' કમો તેના ચિત્તની ઉત્તરોત્તર શુદ્ધિ કરતાં રહે છે, અને, ઉપર એને પુણી કરે છે. પરંતુ એ અંધુર્ણજી શુદ્ધ ચિત્ત થયો છે, એ અંધુર્ણ જાતી છે, તે સકલ સ્વભાવથી એ વચકર્મો કરે છે, તેથી એની ચિત્તશુદ્ધિ માં કશો વધારો કે ઘટાડો મળાવણી રહેતું નથી, પણ એ કમોથી ફેરજ સોકસંમદજ વધે છે; એટલે કે એ કમોનું પોતાના ચિત્ત પર કર્યું સુદમ પરિણામ નીચળવાનું રહેતું નથી.

"અબ્બાઓ! કમોથી કતનિ એ નાંખ કે મોલ વાય છે, તે એ કમોનાં રમુળ પરિણામોને લીધે થાય છે. અંધુર્ણજી રામદેખ વિનાનો કમોસો કુ કર્તવ્ય આવી પડતાં, અબ્બ જેવાનોયે વધ કહી, અને ડાઇ બીએ સામાન્ય રામદેખરિત પુરુષ તેના વધ કરે, તેથી અબ્બના પ્રાણ જવા થી પરિણામ, તથા તેને લીધે ફોરવ એનાપર મનારી અસર અરખાબ્બ થાય. પણ તે વધથી મારા ચિત્તપર કશો મઠો સંસ્કાર ન કરે, અને તેથી તેનું અને વંધન ન થાય; પણ અબ્બને માટે એ ઘોર કર્મ અને, અને એના ચિત્તને મહિન કરી મુકે. આ રીતે કતનાં જ્ઞાન કે અજાનથી કર્મનાં પરિણામોમાં ફેર પડે છે, અને તેથીજ, હે પાંડવસત્તમ! આ શુદ્ધમાં તારે એ અનેક કોર અને ઘોર જેવાં કમો કરવાનાં છે, તે કમોથી તારા ચિત્તનું રક્ષણ કરવા માટે કુ તને રોમલુકત થવાનો ઉચરેલ આપી રહ્યો છું."

(૯) એક ૨૫ થી છે

મીકુબ્બનો ઉપર પ્રમાણેનાં પુલાસો સામજી અભુને વધારે અબ્બવાની મુન્કાથી પ્રકુર્ષ:

"મહુનાથ! થતના સામાન્ય અર્થમાં તમે વિકાસ કરી એનો વિસ્તાર કર્યો છે, એમ તમે અને પહેલાં સમજાવ્યું હતું. એ વિષે કુ વિશેષ અબ્બવા પ્રમ્બુ છું. ચિત્તશુદ્ધિની મુન્કાથી, અક્રિફાવથી, કુતગ શુદ્ધિથી અને ડાઇ પણ વિકટ અક્રિફને લેશેની નહિ પણ સામ્બનિક કિલ માટે કરેલ અરખમ, તે થરાઈ કહેવાય એમ તમે અને સમજાવ્યું હતું. એવા વના કેરથી અતના અને કઇ રીતે થઇ કહે તે અને અમજાવી અંતુલ કરે.

અ સામજી મહુવીરે અવાબ આપ્યો:

"અંડીવધર! મે' એ તને વિશેષ અને વિકસિત અર્થમાં મનનું સ્વરૂપ સમજાવ્યું હતું તે તો જ્ઞાનીનો એ એક પ્રકારનો થગ તેનું સ્વરૂપ હતું. પરંતુ, જ્ઞાનમાં જેવા પ્રમ્બનારા, અબ્બ જ્ઞાનની અક્રિફાવા થરાવનારા પુરો ચિત્તશુદ્ધિ માટે, અક્રિફાવથી અને કુતગ શુદ્ધિથી અનેક પ્રકારના પ્રવતો કરે છે, એ પણ આક્રમિક અર્થમાં વચ્ચ કહી કયા. એ સામ્બનિક કિનાયે' ન હોય, પણ વિકટ લેહેવાનો હોય છતાં એને થગ તરીકે ઓળખાવી કયા.

‘બર્ન’માં સામાન્ય રીતે લોકો જોને મન ઠંડે છે, તેમાં જાણિ પ્રકટાવી મળ્યાન તેમાં પોતાની કાંઈક મુશ્કેલી વસ્તુ-જોને દોષ છે. એ વસ્તુઓ જળીને નાશ પામે છે અને મળ્યાનને સ્થૂળ દિશ્વે એ વસ્તુનું તુલ્યાન થાય છે. પણ મળ્યાન પોતાની ભક્તિ, ભક્તિ અને કુશલતાને લીધે તેને ખાટે લોક કરતો નથી, પણ કુશલ પોતે એટલું લોકો કરશે અને સહી કરશે. તે ખાટે હર્ષિત થાય છે અને મુશ્કેલી પાડે અને છે, અને તેમાં જોની ચિત્તશુદ્ધિ રહેલી છે.

“આ પ્રમાણે ‘બર્ન’માં જ્યાં જ્યાં માણસ પોતાને કાંઈક મિલ અને કિંમતી જાણતી સ્થૂળ વસ્તુનો, સુદૃઢ વિષયનો કે વાસનાનો જામ કરી પોતાને કંઈક બાંધતું, પરિચય આપતું કાંઈક કરી અતલ કરે, ત્યાં મન થાય છે એમ સાક્ષ્યિક અર્થ થી કહેવામાં આવે છે અને આવા મનો અને પ્રકારના થાય છે.

“જાણના વરીકે, તેવને કહેલીને કાંઈક દ્રવ્યનું અર્પણ કે કહેવ્યમ તે એક જાતનો મન છે; વળી, વેદવિદિત અભિ પ્રકટાવી તેમાં મનના વિધિથી જાણિ દોષના એ પણ એક જાતનો મન છે. આ બન્ને દ્રવ્યમનો છે.

“પણ એવા જામ દ્રવ્યોને અર્પણ કરી ચુકેલા મનવાન પુરોષો જોડેલીને મન કર્મની સમાપ્તિ થયેલી સમજવા નથી. ચિત્ત-શુદ્ધિને ખાટે તેઓ પોતાના હૃદયમાં જાણિની જાણના પ્રકટાવી કુશલ તપો કરે છે. ઉદ્ધિયોને પોતાના વિષયોમાંથી રોજી, જોની વાસનાઓને પુરી પડવાનું ન દેવી એવું સંયમ રાખી તપ એ પણ એક પ્રકારનો અભિજ્ઞ છે, અને આવા પ્રયત્નને તપો મન કહી શકાય.

“વળી, ઉદ્ધિયોને સંયમથી કળવે કરી, જાનપ્રાપ્તિ ખાટે જોને સારા અને સારા વિષયોમાં જોડવી, એ પણ સહેલું કામ નથી. અનુભવ ખરાબ મંથને વાચવાનું પાંડી દે, તેથી જોને સારો મંથ મમરીએ જોમ નથી, પ્રસંગત જોડી દે, તેથી સત્સંગ થી રક્ષ પડે જોમ નથી. આથી સત્કર્મમાં, સત્સંગમાં અને જ્ઞાનવર્ષક વિષયોમાં ઉદ્ધિયોને પ્રયત્નપૂર્વક જોડવી એ પણ એક પ્રકારનો મન છે, અને તેને સ્વાધ્યાય મન કહી શકાય.

“વળી, શુદ્ધિયો? ઉદ્ધિયોના સંયમ અને સન્માર્ગે જગત્-કીર્તન ઉપરાંત ચિત્તમાં સંયમ, અનુકીર્તન અને પરીક્ષા કરવાના રહે છે. એ ખાટે ઉદ્ધિયોને નહિ, પણ પ્રાણનેયે સ્થાપીન કરવો પડે છે. પ્રાણોપર સ્વામિત્વ મેળવવા ખાટે અનેક પ્રકારના પ્રાણીભાવના અભ્યાસો લોકજામાં આવ્યા છે. એ રીતે ઉદ્ધિયો અને પ્રાણોને રોજી, ચિત્તના રક્ષો અને વિષયોને રોજી, આત્માને જીવનવા ખાટે યોગ્યભાવ કરવો, એ મહાન જ્ઞાન મન છે. (અધ્યા)

શ્રી. ક્ષત્રિય મોતી જ્ઞાતિ મીત્ર મંડળ (સોસાયટી) કેપટાઉન

“મીત્ર હોલ” ખરીદતાં થયેલ આયત્ન-જાવકનો હિસાબ

આવક.....	ખર્ચ.....	બાકી.....
તા. શી. પે.	તા. શી. પે.	
૨૨૨ ૧૧ ૦	૨૫૫ ૧૫ ૧૧	મીત્ર હોલની ખરીદી માટે.
		૧ ૨૪ ૧
		દોલનો વીધો કલ્પાવ્યો.
		૧૬૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫.
૧૪૩ ૦ ૦	૫ ૫ ૦	કાપડો કાપડો તેવાં કરવાનો ખર્ચ.

૬૫૫૫૫	૭ ૭ ૦	૫૫૫૫૫ માટે કરવા જવા મોકલેલો ખર્ચ.
૭૫૫૫૫	૧૧ ૦	“હોલ મેમ્બર” નો રીસીટી ખર્ચ વિશે.
૫૫ ૧૦	૮	દોલનો સમારકામ ખર્ચ ખર્ચ કરતો પ્રાણીભવ આવક.
૩૧ ૧૬	૪	દોલનો સમારકામ ખર્ચ ખર્ચ કરતો બાળકોના આવક.
૬ ૧૦	૦	દોલનો પ્રાણીભવ બચત મુકાબી તેના ખર્ચ.
૭	૬	દોલનો ખાલી આવક આવક.
૧૭	૬	દોલનો અર્થના મર્ચમાં માટે જાડાનો ખર્ચ.
૩ ૧૫	૪	દોલનો પ્રાણીભવ બચત મુકાબી વહેંચણી.
૨ ૬	૪	દોલનો પ્રાણીભવ બચત મુકાબી વહેંચણી.
૧ ૧૫	૮	દોલનો અર્થ મર્ચ પર મુશ્કેલી ખર્ચ.

૩૭૫ ૧૬ ૮ દુલ્લ આવક. ૩૭૫ ૧૬ ૮ દુલ્લ ખર્ચ.

૫૫૫૫૫ હિસાબ હોલને સંપૂર્ણ તપાસી છે અને એ બરાબર છે. હી. હી. ઉપરાંત મંડળના સભ્યો: - પ્રમુખ: પ્રમુખ જનવાનજ બલસાર, ઉપપ્રમુખ: કાલ્યાણી પરસોતમ આવક, મંત્રી: બાલકાઈ કાલ્યાણી આવક, મંત્રી: રાજકાઈ બલસાર, કમીટી પ્રમુખ: દુલ્લભભાઈ બાલકાઈ, બલસાર: બાલકાઈ બલસાર.

નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ

વાર્ષિક જનરલ મીટિંગ

નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની મુલાકાતી રહેલી વાર્ષિક જનરલ મીટિંગ ૩૦ જાન્યુઆરી ૧૯૩૩ ના રોજ સાંજે ૫ વાગે મળશે.

કાર્યક્રમ: (૧) અમલદારોની ચૂંટણી, (૨) વધારાના હિસાબની રજૂઆત, (૩) પરચુરસ.

એ. આઈ. કાલ,

પી. આર. પથર,

એ. એન. સેક્રેટરીઓ.

ટાસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ

પ્રાંતિક કોન્ફરન્સ

ટાસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની પ્રાંતિક કોન્ફરન્સ બેંગલોરમાં ૩૦ જાન્યુઆરી ૧૯૩૩ ના રોજ સવારે ૧૦ વાગે મળશે. કોંગ્રેસ સાથે જોડાયેલી સંસ્થાઓ અને ડીસ્ટ્રીક્ટોની સંસ્થાઓને પણ પણ રીસીટી મોકલવા વિનંતિ કરવામાં આવે છે. રીસીટીના નામ સેક્રેટરીને તા. ૫ મે ૧૯૩૩ મુખી માં મળી જવા જોઈએ.

કાર્યક્રમ: (૧) ટાસવાલ એક્ઝિક્યુટીવ કોમિટી, (૨) કોન્ફરન્સ, (૩) ઇન્ડિયન, (૪) રેલવે, (૫) રેલવે, (૬) સામાન્ય.

ડી. એમ. નરસુ,

ઈ. એમ. માલ,

એ. એન. સેક્રેટરીઓ.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરુટ અને વેજિટેબલ એક્સપોર્ટર ઈન્ડિયા એજન્ટ ઉપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફરુટ એન્ડ વાન્ટ ફરુટ અને વેજિટેબલ એક્સપોર્ટર ઈન્ડિયા
એ. એ. થી મોકલવામાં આવશે. કમિશન:—
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

અઠવાલિક પચાંચ

વાર	ખીસ્તી	દોડ	મુસલમાન	પારસી	સુન્નિ	સુન્નિ
	16/33	16/4	16/4	16/4	16/4	16/4
	ખીસ્તી	અઠવાલિક	અઠવાલિક	અઠવાલિક	અઠવાલિક	અઠવાલિક
સુક્ર	૨૧	૧૨	૨૫	૧૭	૧-૨૬	૫-૨૨
શનિ	૨૨	૧૩	૨૬	૧૮	૧-૨૬	૫-૨૩
રવિ	૨૩	૧૪	૨૭	૧૯	૧-૨૭	૫-૨૪
સોમ	૨૪	૧૫	૨૮	૨૦	૧-૨૭	૫-૨૬
મંગલ	૨૫	૧૬	૨૯	૨૧	૧-૨૭	૫-૨૮
બુધ	૨૬	૧૭	૩૦	૨૨	૧-૨૭	૫-૨૭
ગુરુ	૨૭	૧૮	૩૧	૨૩	૧-૨૭	૫-૨૬

'Phone 3867. Box 316, 62, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHAI MORAR MATVADKAR.

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

હીરાભાઈ મોરાર મતવાડકર,

ફ્રુટ એન્ડ વેજિટેબલ એક્સપોર્ટર

અને કમિશન એજન્ટ.

ખાસ કરી રીતે ઈન્ડિયા એજન્ટ થી મોકલવામાં આવશે
ઈન્ડિયા એજન્ટ બોક્સ ૩૧૬, ૬૨ વિક્ટોરિયા સ્ટ્રીટ, ડર્બન, ૭૨

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફરુટ એન્ડ વેજિટેબલ એક્સપોર્ટર ઈન્ડિયા
એ. એ. થી મોકલવામાં આવશે. કમિશન:—

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

આરોગ્યતા વધારવા સંસ્કાર સુખના ઉપયોગથી પ્રતિભાવ લેવા
વિશ્વવિદ્યા નામના પુસ્તકની નવી આવૃત્તિ પચાંચ સાથે
વધારા સાથે બહાર પડેલ છે.

વહન મંડલ

કમ પચાંચ મંડલ ૧૦ ટપાલ અને લીધા વધાર મોકલવામાં
આવે છે. આજે મંગાવો.

મંડલ મંગાવી ફાર્મસી,

બામનગર, ડી.સી.સી. (ક-ડી.સી.).

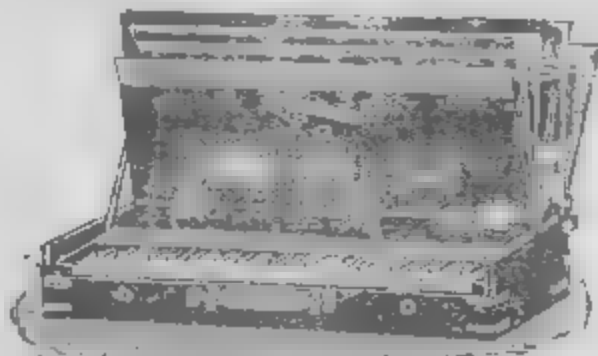
માત્ર થોડા વખત માટેજ.

અમુલ્ય લાભ.

વહેલો ને પહેલો.

હાથના કામની રીત હારમોનીયમ.

પગના કામની રીત હારમોનીયમ.

પા. ૩-૧૦-૦.

શકડીના
બાવો

સંગીત
રીત
હાથનું

પા. ૨-૧૫-૦.

પા. ૧૦-૧૦-૦

બહાર ગામના એજન્ટ ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી બરાબર પેક કરી સુચના મુજબ રવાના કરવામાં આવે છે.
અમારા ૩૦ વર્ષના લાંબા અનુભવ પછી આ રીતની હારમોનીયમ અનુસરતાં ફરેક બાતના હારમોનીયમ
મંગાવી મોટા જગ્યામાં સ્ટોક્સમાં રાખીએ છીએ.

ફરેક બાતના કપર પાર્કસ, ફરેક બાતના રીપેરીંગ કામ પુરતા સંતોષ સાથે કરી આપવામાં આવે છે.
બહાર ગામ વાળાઓએ એજન્ટ સાથે ૨૫ ટકા એજવાન્સ મોકલવા અને પેતાનું નામ સરનામું
વિગતે મોકલવા બહાર પડેલ છે.

પી.એ. બોક્સ ૪૬૦૦

મોરારીયા મ્યુઝીક સ્ટોર,

૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડર્બન

(P. O. Box 4600)

P. O. Box 4600

131 Queen Street, Durban.

કેપીટન ખાલકેની હોટલ

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્ટીમર તથા માણીએ જનારાઓ માટે બેઠતી માફીતી આપી સતોષ સાથે રહેવાનું દરેક બલતનું સ્વાદીષ્ટ જમવાનું. આવી સમવડવાળી ડરબનમાં ફક્ત એ એક જ જગ્યા છે.

પધારી ખાત્રી કરો. પ્રમાણમાં ભાવો તદ્દન સસ્તા છે.

તેમજ હમારી ફરમાસુ મીઠાઈ આખા સાઉથ આફ્રિકા તેમજ રોડેશીઆમાં વખણાએલી છે. એક નાનામાં નાનું પારસલ મંઝાવી ખાત્રી કરો.

ખાલ સારો ચોખ્ખા થીમાં બનાવેલ.

કંટ્રીઓના ગ્રાહકોએ જોરડર સાથે પૈસા ચોકસવા મહેરબાની કરવી.

માણીક:

R. K. KAPITAN,

'Phone 3623.

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

તમારા પધારી બહેર ખબર ક્યાં છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપીનિયન’ માં

તે જુનામાં જુનું હોતી જાયું આખા સાઉથ આફ્રિકામાં વંચાત છે
જાણ અને નકલ માટે લખો:— Indian Opinion, Phoenix, Natal.

'Phone 1447.
P. O. Box 1158.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

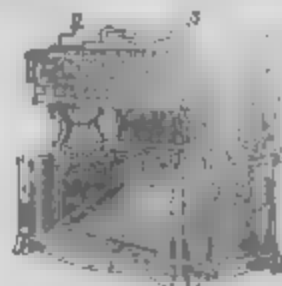
109 Field Street,
DURBAN, Natal.

આઝોફોનની રેકોર્ડો

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—અમીલ—રેલેગુ

છુટક શી. ૩-૩ હઝનની શી. ૩૫-૦

હારમોનીયમ ઓર્ગેનિસ્ટ ફદયુદ્ધ.

તપ્પણ પા. ૧-૭-૬ થી પા. ૫-૧૦-૦ બેઠી. પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦. હાથના અને પગના.
લીસ્ટ માટે લખો ઉપલાં અંકરેખપર.

Indian Opinion

No. 17—Vol. XXXI

Friday, April 28th 1935

Price 50 Cents

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રહી. "મહરીયા" એ ના. ૧ લાંબી
પોર્ટલેન્ડ અને સુન્દર જવા હપડો.
દીલ્હીના બાવો—બેરહાલી નગર.
સેકન્ડ ક્લાસ: પૈસા ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૬.

મુસલમાની વીડી પાઉં ૩-૨-૬
રેપરીયલ વીડી પા. ૭-૧૪-૦.
હોંડી વીડી પાઉં ૨-૧૪-૦.
રેપરીયલ વીડી હપડો.

પેસીન્જરોએ પોતાના કામીના ઉપર પોતાના અને રહીમનું નામ લખી, પોર્ટલેન્ડ, કાળનવું ખરતામાં મરણ અને બાંધકામ
મરો તાના રેલ્વે કોર્પોરેશને કામીના રીમા પોર્ટલેન્ડ વપર પેસીન્જરો કામ લખાવ્યું, તે તે તેમને બંધાવવા કરી આવશે.
બો. કાન્ડાના કાળનવી નવી મોટા પછીજ સારી સમયોવાળી અને હવે માલની મુદત અને મરો બાંધકામ સાથે માત્ર વધુ વે
સુખના—કાન્ડાએ પોતાના મોટા કામીના કનીયારે ૧૨ વાગ્યા અમારે કરકમમાં પેસીન્જરો કરવા,
૧૨ કાંઈ પેસીન્જરે પોતાની કીર્તિ અમારી જોડીસમાંથી લેવી અને વધાર માગવાના માફકોએ અમારી સાથે
વગરવકારે કરવાથી વધુ શ્રદ્ધ કરી રહીશને અમારું ૧૭ કામગીર અમારી આવી રમરેખ નીચે જાન છે.

SHAIKH IMED & SONS.

390 Pine Street.

Tel. Add. "Karamat." Durban.

વધુ મુલાકાત માટે કૃપા વા મળે:—(હોંડી પેસીન્જર

એજન્ટ શૈખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,

૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડુરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

રહીમન ૪૮૦૦.

પી. એ. બોક્સ ૧૬૧૦.

ધો

રહીમાફીક એડરેસ

"રુસ્તમજ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ

કંપની. લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક જાતના અકસ્માત

જવાબક બાદર હાથ. ખાત્ર અમાર. શીડલીડી બોંડ, વરકમેન્ડ કોર્પોરેશન, વીજરે અનેક પ્રકારના
વીમાને સમાવે હાથ આ વીમા કંપનીએ રાહ કરી રહી છે.

પાલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ કરવાનમાંથી ફરી આપવામાં આવે છે.

આખા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રાતાનધિ:—

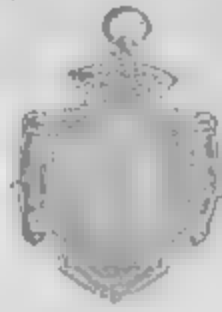
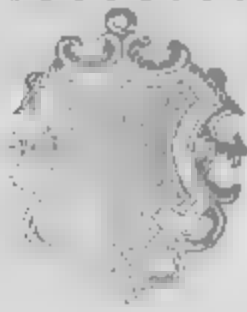
સોરાબજી રુસ્તમજી.

"ઇન્ડિયા ટાઇમ્સ"

૧૭ ફર્ટ એવન્યુ.

ડુરબન.

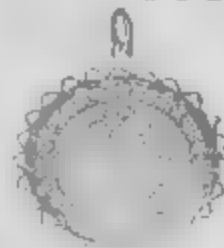

AWARDED
GOLD
MEDALS

સાતના ચાંદ
મળેલા છે

સરદાર ફલ્ગુટ; સરદાર ફોન

ફોન સાતના સરદાર ફલ્ગુટ
ફારમોસમ અને સરદાર ફોન
માર્કેટમાં અગાડી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે આ સાતના
સ્ટોપ મોકલી ફેલોમ
મંગાવી ખાતરી કરો.

ચેતસીંગ ગુરબક્ષસીંગ એન્ડ પ્રધર્સ,

સાતના ચાંદ મિલવાડી પ મી મલીના નાક, ૫૬૫ સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ, ૮.
TEL. ૫૫૫૫૫૫૫૫ Bombay અને સાતના ચાંદ મિલવાડી પ મી મલીના નાક, મુંબઈ, ૮.

૨૪ કલાકમાં ફામદો કરનારે જગમસિદ્ધ

સપ્ટોશન

ફારમ, ખાસ, મુંબઈ, મુંબઈ વિશેષ સામકીના હર્ષ ઉપર અકસીર દવા છે.
કપડા ઉપર દાઢ પડતા નથી વધુ એકઝીપીસનોમાં સાતના ચાંદ મળેલા છે.
કી. મા. ૭ ના ૭ સાતના, પેસ્ટેજ પેકેજ સાતના, આખરે એકઝીપીસનો છે.
સપ્ટો કંપની, કાલખારવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨

કીટીંગસ

પાવડર

કીટી કપડા, માકક, વંદા, માખી,
સાતના ચાંદ મળેલા

નાખુદ કરે છે.

આકીમ બનાવર, કલેવ દીવામાં વેચાય છે.

Box 212 & 31.

Tel 'Khairi.'

HOUSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Belra, P. B. Africa.

સાતના ચાંદ મળેલા રેલીમા જેટલો ખર્ચ
હુસેન પ્રમોશન (સરદારફલ વાલા)
સાતના ચાંદ મળેલા, મુંબઈ,
ફાર. પા. ૫, આકીમ.

60

April 28th, 1933

INDIAN OPINION

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add.

Established A. D. 1869

Transit Add.

P. O. Box, 666,

P. O. Box, 300

Capetown.

Johannesburg

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY

WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Korf Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન

ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશિયા લીમીટેડ

ન્હાનામાં ન્હાનું પ્રોગ્રેસિવ અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ

આપનારી આસકાર્પની જુની નીચા કંપની.

જીવનના વીચારો ઉતરાવવાથી શા શા ફાયદો થાય છે તે જાણવું હોય તો અને કઈ કંપનીમાં
ઉતરાવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદો અને સારાન યોજામાં યોજા પ્રીમીયમ લાવવાની
મળે તે જાણવું હોય તો મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

લિડિંગોના ઓઝનેસના ચીફ એજન્ટ.

ઓફિસ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાન્નિસબર્ગ,

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula, Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

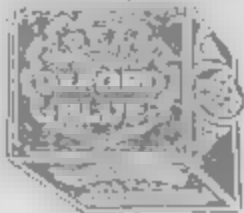
12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

Because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue, you will find the label on the tin, showing the Keen's Oxford Blue label, and this is the only label that is used in so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by adding as you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર
ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીન-ઓક્સફોર્ડ બ્લુ શોપ દુકાને જવો ત્યારે તમે આ લેબલ જોશો કે તમને જણાશે તેજ નામ મળી શકે કીન-ઓક્સફોર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાને કામ પડતા નથી અને વાપરવા મા તે કપડો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફોર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ સ્ટોક માં રાખવો અને તેજ બ્લુ વાપરવા બધામથ કપડો કે કાપડાવારક છે એનું કારણ એ છે કે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ તમે વધારામાં કાઢીને વેચશો તો તેમની સેલને કસ્ટોમર યો અને ફરીથી પણ તેજ ખરીદવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલોટેબલ ચઢાવનાર

નામકલામાં નંબર એકના બનાના, પિંડાપલ વગેરે બીજાં બોરબર ખોળેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

ફરેક બોરબર ઉપર ખાલી રખાશે રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી કીદાવત આવશે ઓક્સવામાં આવશે.

કેપ ઓવીન્સ, કાંચવાલ, ફીફેટ, રોડેસીઆ વીગેરે ફરેક જગ્યાએ ઓક્સવામાં આવે છે.

લખો: રવજી બુલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાટાલ.

Indian Opinion

No. 17—Vol. XXXI.

Friday, April 28th, 1933

Registered at G.P.O. as a Newspaper.
Printed by the Proprietor.

NOTES AND NEWS

 OVER 800 signatures have been appended to a petition asking the Minister of Justice, General J. G. Smuts, not to issue a deportation order against Mrs. Jane Keenan, of Durban, who was recently convicted and fined £35 for forgery, uttering and theft. A number of influential people are among those who have signed the petition. Many people, on being approached to sign the petition, expressed great surprise and indignation that the extremely drastic step of deportation was contemplated by the authorities, having regard to the fact that Mrs. Keenan is a British subject and that she has lived in South Africa—where she has close family attachments—for over 35 years. It is understood that a Natal Parliamentarian is interesting himself in the case.

THE above news appears in a local contemporary. We felt indignant when the deportation clause first appeared in the Immigration Act and strongly protested against it. But no one took any notice of a protest from Indians. So many Indians have been already deported for being convicted for petty crimes. But the community has been helpless—not even the Agent of the Government of India has been able to help. We now find heaven and earth being moved to get the deportation order against Mrs. Jane Keenan withdrawn, "having regard to the fact that Mrs. Keenan is a British subject and that she has lived in South Africa—where she has close family attachments—for over 35 years." Does not the same argument apply to the case of Indians? Mrs. Keenan has our fullest sympathy and we will be as happy to see the order against her withdrawn as those who are working for her will be. But so long as there is legislation empowering the authorities to take such drastic action there will be other cases occurring like the present one. The wise course, therefore, for those interested in the withdrawal of the deportation order against Mrs. Keenan, we think, would be to move for the amendment of the legislation to prevent other such cases occurring in the future. And if Britishers feel the pang let them realise how their British Indian subjects also must be feeling it.

AT the Cape Municipal Congress which met last week in Port Elizabeth there were several matters dealt with which affected non-Europeans.

The Walmer Council, having found that it was deluged by law from labelling wayside seats "for Europeans only," moved that the Administrator be asked to provide legislation empowering local authorities to frame regulations restricting the use of public conveniences to Europeans alone and to non-Europeans alone. Considerable discussion followed, but in the end the motion was carried with only four dissentient votes. Speakers stressed the point that while differentiation was desirable, municipalities should also make adequate provision for the comfort of their non-European residents.

The Cambridge Council moved a request for legislation to prevent persons of non-European descent from purchasing or leasing property within the municipality. In spite of opposition from Mr. Oliver and others, on the score that they were trenching on a very difficult subject and that the resolution would do no good, the motion was agreed to.

The Cape Province has always been credited with having the least element of race prejudice and for her generous treatment of her non-European population. The above reports would, however, show that she is fast taking infection from her neighbour Provinces. The only redeeming feature is that there is a greater percentage of the European public to the Cape which takes a broader view of this question and there is hope for the non-Europeans to be saved by them from any injustice being done them.

AT a Sons of England celebration of St. George's Day in Johannesburg last Saturday the Hon. J. H. Hofmeyr, Minister of the Interior, is reported to have declared:—

"You would be very poor South Africans indeed if as the price of that South Africanism you were willing to turn your back upon the glorious heritage of the England from which you come." Nobody had any right, said Mr. Hofmeyr, to expect a man who had made South Africa his home to forget the land from which he sprang. There were people who declared that nationalism was wrong, that all should be citizens of the world. In his view a man could not be a good cosmopolitan unless he had first been a good nationalist."

Though the above advice was given to Sons of England it is equally applicable to sons and daughters of India.

CONVICTED on a charge of the rape of a native woman, Harry Lawrence Loyde, a tall, bearded European, was at the Circuit Court, Port Elizabeth, sentenced to five years' hard labour. The woman told the Court that on the night of December 22 she was accosted by two Europeans in Forest Hill road. One was Loyde and together they dragged her into the nearby bush, where Loyde assaulted her. Loyde pleaded consent and that the woman deceived him into the belief that she was Cape coloured. On his conviction it was shown that Loyde had five previous convictions, one being for rape at Queenstown, when he served a sentence of three and a half years. Acting Judge Gane in sentencing him said it was quite obvious the prisoner was not a safe person to be free among the public.

WILLIAM Maselo, a native labourer, was sentenced by Mr. Justice Maritz at the Rand Criminal Sessions to seven years' hard labour and ten lashes for raping a middle-aged white woman at Germiston on February 27. The complainant said she remembered nothing of the incident. It was also shown in the

evidence that she had been to the house of friends and celebrated a birthday, that she was intoxicated and incapable and lying senseless in a slat with her clothes irregular. That person in the neighbourhood was accused and had him executed. The jury recommended mercy. Mr. Justice Maritz said he would take all the circumstances into consideration, "but to show you the enormity of your offence I want to tell you that had none of these factors been present you would probably have been sentenced to death."

IN recording the above two instances here it is not our object to protest against the sentences passed on the Native by Mr. Justice Maritz or against the remarks made by him. A very serious view should doubtless be taken of such crimes. But what we do protest against is the racial distinction in protecting the lawbreaker of women. We think a black woman's lawbreaker should be protected just as much as that of a white woman. Courts should deal with such cases with impartiality and with equal severity irrespective of race or colour which we very often notice is not done.

PROFESSOR G. P. Dingemans, chairman of the Senate of the University of South Africa who was entertained by Indian merchants at the Orient Club is reported to have said in the course of an eloquent speech that the people of South Africa must learn the art of securing liberty for all, even if it meant the voluntary limitation of self. The European, the Indian and the Bantu all had a separate heritage, and each had its own contribution to make to the national culture of South Africa.

PROFESSOR S. H. Pillay, Director of Education in the Free State and Vice-Chancellor of the University of South Africa, at the same function said he regarded it a great privilege to meet the Indians, but he had to say that as a Free State they had not given much hospitality to the Indians. He hoped that the Indian community in the many difficulties in South Africa would succeed in getting the hearty co-operation of the European community.

TO an inquiry made as to why nothing further has been done about the £40,000 bequeathed by the late Advocate R. K. Khan for free hospitals and dispensaries in Durban and its environs for the Indian community irrespective of race or creed, the *Natal Mercury* has been informed that the erection of these hospitals and dispensaries cannot be proceeded with for some years to come. The whole scheme is dependent upon the amount of money the estate will receive in accumulated interests due and payable on the late Advocate Khan's properties in Durban and district. As a sum of about £40,000 would be required for the project, its completion must necessarily be slow. The cash in the estate was not a large amount, the bulk of the bequest being properties and bonds which can only be realised at maturity. The total value of the assets is £49,537. The executors are Messrs. P. R. Butler and C. Rastombjee, and Mr. W. Danil.

REFERRING to the Coalition agreement at a meeting during his tour of the Rustenburg district, General Smuts, Minister of Justice, said:—"I made a contract with General Hertzog. I signed my name, and General Hertzog signed his, to the real peace treaty of South Africa, a peace in which all races and the whole population could share."

UNLIKE our South African European Press which almost unanimously advised India to accept the proposed new constitution as best fitted for her

in her present circumstances, *The Nation* (New York) has the following comment to offer on it:—

"The proposed constitution for India, as one delegate to the third Round Table Conference has pointed out, is more concerned with safeguards than with self-government. Certainly the published summaries indicate that Great Britain has reserved to itself powers over finance, foreign affairs, defence, and internal political affairs even wider than were outlaid at the first Round Table Conference. It remains to be seen whether the constitution can be worked, even if it is enacted into law—the safeguards, high as they are, are still not high enough for the Tory diehards. Gandhi and the main body of the Congress Party will refuse to co-operate, and the Congress, despite the Government's long and fierce attempt to suppress it, is still the most important political group in India. The Moderates are half-hearted in their support of the new constitution. There remains the not too reliable support of conservative and reactionary minorities such as the Indian princes, the landlords, and the Moslem Old Guard—a sorry basis on which to build a self-governing state. The prospect for amicable British-Indian relations is dark. It will remain so until Great Britain offers a constitution that self-respecting Indians can accept. We hope the offer will not come too late."

REFERENCE to Ruskin's influence on Mahatma Gandhi was made by Dr. Barnes in Birmingham at a dinner of the Ruskin Society recently, the occasion being the 14th anniversary of Ruskin's birth. Dr. Barnes, describing himself as an unrepentant Victorian and, "I admire Victorians in particular. John Ruskin, one of the greatest Victorians of the age, was in happier times than that in which we find ourselves at present. Some 30 years ago, there was in South Africa a young Indian barrister doing remarkably well in his profession. He was about to take a long railway journey. A friend gave him to read 'Only This Last.' The friend saw him a fortnight later. The barrister said the book was an inspiration. It was a gospel for life. He ceased to practice at the Bar and became a follower of Ruskin. They call him now Mahatma Gandhi. I can assure you that the story is perfectly true." Dr. Barnes added, "at the moment Victorians are regarded with certain indifference, if not contempt. Their era will return and when it does, the world will join with us in the homage to John Ruskin."

Dr. Franz Thierfelder, the hon. Secretary of the India Institute of the Deutsche Akademie, the object of which is to promote cultural relations and friendly understanding between Germany and India, writes to us as follows:—

"Members of the Labour Party have been maintaining in the House of Commons that the safety of the Indians pursuing their studies in Germany was compromised by recent political events. This news has also been divulged in the foreign press. India Institute of the Deutsche Akademie, which looks after the interests of a considerable portion of such Indians as study in Germany, assures the public at large that the safety of the Indian students pursuing their scientific work and refraining from politics is guaranteed at present and in future. Indian students who come to this country in order to acquaint them with German things and to promote cultural relations between Germany and India can safely be assured of being now as before welcomed at German Universities. News to the contrary propagated by the foreign press have no foundation whatever in the actual facts."

NATAL INDIAN CONGRESS

THE annual general meeting of the Natal Indian Congress which met at the end of the year before last a little before the sitting of the Capetown Round Table Conference, and was then adjourned in order to keep the same officials in office to carry on the work during the Conference; as it was felt they would be best fitted for the work in view of their past experience, will be held next Sunday at 3 p.m. at the Tarnon Rustonjee Hall. The important work before the meeting will be the passing of the supplementary reports of the J. L. M. secretaries and treasurers and the election of new officials. From past experience of such meetings, we can guess there will be considerable excitement but one thing lacking which will possibly be level-headedness. It will be necessary to guard against that. Every person present at the meeting will have to keep one thing in his mind and that will be that he is not there for his own self but that on his action depends the future destiny of the whole community.

There are two sides in everyone of us—the dark and the bright. The devil in the man always leads him to see only the dark side not in himself but in others. Our Congress workers are also human beings like ourselves and have also the dark and the bright side in them, but let us guard against the devil in us and examine only their bright side which alone has helped the Congress to exist and kept its flag flying all these years. The community's deepest thanks are due to those who had the reins of the Congress in their hands for having served it to the best of their ability and at a considerable personal sacrifice. In this connection one name stands uppermost and that is Mr. Sorabjee Rustonjee who has been the president all these years. Mr. Sorabjee inherited many qualities of his late father. The topmost of them are his generosity and courage. It is no exaggeration to say that it has been due to his extraordinary zeal and courage in whatever responsibility he assumed that the Congress flag was kept flying in the past. Other workers, compared with him, were but weaklings. Not only did they depend on Mr. Sorabjee's enthusiasm, but also on his power which he opened at times far beyond his capacity to keep up the prestige of the Congress. There were a few honourable exceptions among the merchants on whose help he could always depend, but his main source was his indomitable courage. In his performance of his thankless task he has allowed his own affairs to be neglected almost to the point of ruin. No other worker has done that nor should he be expected to do so by the community.

Mr. Sorabjee has now, we understand, long since resigned from the presidency. Whether he will allow the honour once again to be conferred on him is doubtful. If he can be prevailed upon to do so the community will doubtless have gained. He has had many disappointments, we know, but then he should not forget that after all it is not a bed of roses that he is given but it is veritably a bed of thorns. He can get his inspiration from Herr Hitler in Germany and President Roosevelt in America who, though they have the highest honour conferred on them, have lost all peace and have to remain almost in the very mouth of death and yet they march ahead in the right performance of their duty snapping their finger at everyone and everything. If next Sunday's meeting fails to persuade Mr. Sorabjee to accept the presidency we fear the community is in for dark days. We cannot think of any other who will fill that very responsible post as ably as he did in the

interests of not any one but all sections of the community. Next Sunday's meeting will find it a hard—almost an impossible—task to prevail upon Mr. Sorabjee to accept the presidency once again, but it will, nevertheless, be the wisest thing it will have done.

Having said so much about the president, we cannot ignore the J. L. M. secretaries Messrs. A. I. Kaje and P. B. Pather who have been the two able hands of Mr. Sorabjee. Their task was no less thankless than that of the president and they have ably performed it. It was with very great difficulty last year both at the Natal Indian Congress election meeting as well as that of the South African Indian Congress that they were persuaded to be re-elected. One of the secretaries, Mr. A. I. Kaje, we understand, is intending shortly to go overseas. Mr. Pather will therefore be alone. The task before the meeting will be to find the right person to fill Mr. Kaje's place, and, should Mr. Pather refuse to continue, his place also who will work disinterestedly and with the same zeal as did the past secretaries. Yet another task will be to elect the other officials and members of the Executive. In this connection we will repeat what we have said in the beginning of this article that each individual present at the meeting should not think of his own person but of the work that is to be done in the interests of the community and concentrate in finding persons not who will merely hold positions but who will not shirk their duty.

Mr. Polak Addresses Indian Students

Mr. H. B. L. Polak, who was editor of this journal and a lieutenant of Mahatma Gandhi when he was in South Africa, and who is now for many years in England closely associated with the Indians Overseas Association, paid a visit to India recently. While in Madras, Mr. Polak addressed a large gathering of students at the "Guru Mandir" and gave them a few incidents in his life and the lessons they held out to him. He explained the circumstances under which he first came into contact with Mahatma Gandhi, and how they became intimate friends.

The Hon. V. S. Srinivas Sastri presided over the gathering.

Mr. Polak said that in his early boyhood he had been greatly perturbed on reading of the persecution of the Jews, his co-religionists, in Russia. Those incidents he read of made a very deep impression on his sensitive mind and he determined to do his best to relieve their suffering to the extent he could. His desire for service of the Jews arose, he said, not so much because they were Jews but because they were fellowmen who were being oppressed. But his desire to serve his fellowmen found a new field to work in. Thanks to his uncle's offer, he got engaged in his work in South Africa, with the object of making his fortune and serving, if possible, the natives of South Africa. But on reaching there he was shocked that the problem was not one of race or religion but of colour and that besides there was an Indian problem there. Yet another thing that struck him was that the very Jewish community that was oppressed in Russia, was in the role of oppressors in South Africa!

Some time after going to South Africa, he continued, he changed over to journalism. In the course of his journalistic work, he one day came across a copy of INDIAN OPINION edited by one Mr. Gandhi. He read the journal and discovered a tremendous amount in life in experience in reading of sufferings that he had never imagined before, and a tremendous amount of wisdom he had never

seen before—the wisdom of the East! The more he studied the INDIAN OPINION the more he became convinced that there was one man he ought to see as soon as possible and that was Mahatma Gandhi “who wrote so convincingly about the Indian disabilities and seemed to enjoy the confidence of his people and also to be able to compel the respect even of the Europeans in South Africa.” Describing how he came into contact with Mahatma Gandhi, he said Mahatma Gandhi was a great vegetarian propagandist in those days, and the landlady of one of the vegetarian restaurants of Johannesburg was responsible for the speaker getting acquainted with Mr. Gandhi. She introduced Mr. Polak to Mr. Gandhi and they immediately got right into the heart of things that interested them both,—the thing that interested them immediately being the book called “Nature Cure Treatment” (laughter). Mr. Polak said he happened to be “the only other person in Johannesburg” who had read that particular book. He became literally a member of Mr. Gandhi’s family, and Mrs. Gandhi, he said, was more than a sister or mother to him. Later when he married and settled, Mr. and Mrs. Gandhi went and lived with him.

One day, he continued, he read in one Johannesburg newspaper that he (Mr. Polak) was looked upon as a traitor in his community because of his associating with Indians. Mr. Polak wrote a sharp retort to the Jews charging them with having “become oppressors from the oppressed.” The lesson he learnt was not to look a long way off for the place where to serve humanity but just around and see who was it that was not getting a square deal. Indeed, he said, he threw himself heart and soul into what little he might have been able to do. He identified himself by day and night with the people he was trying to help, so much so that when he went before the Marriage Registrar to get married to the lady, his wife, who had come down from England, the Registrar went to the Chief Magistrate of Johannesburg and said “I cannot marry these two people; this man Polak is an Indian” (laughter). “He might have refused,” observed Mr. Polak amidst renewed laughter, “but I was able to get married. My very neighbours complained to my landlord about the nuisance of the coloured people next door.”

Things got so bad, continued Mr. Polak, that when he came to India, Mr. Gokhale suggested to him that he might be able to do greater service to the Indian community by going amidst his own people and persuading them to be fair. He found that a very bitter pill to swallow, but when Mr. Gandhi left South Africa, Mr. Polak began more and more to meet the Europeans and was able to bring home to them and make a few to appreciate the glories of the Indian civilisation, its beauties, its philosophy and its literature. After all that, he came to realise that no one ought to take part in public affairs in that country unless he had first served a term of imprisonment.

There was a strong tendency in almost all of them to be carried away by slogans. But he urged them to think for themselves on all matters. “The truth that is most important of all,” he said in print, “is it outside; it is in your own hearts and in those you find around you, in particular in the hearts of the poor and the suffering. Most of the people in this country are poor and suffering, most of them ignorant. It is upon their labours and by reason of their suffering that you all are living and gaining education, and opportunities,—I hope so—of livelihood, of honour, or it may even be, honours. Sir Mirza Ismail of Mysore is one of the best and noblest men I have met in India.” He told me that so long as he was in charge of the affairs of the State, all the amenities of life should not be con-

ceded to towns but should be afforded to villagers and villages. I was shown as I went from Bangalore to Mysore village after village that was showing the effects of that policy. There was not one of them that I saw that did not have its electric light. In addition to that physical lamp there also should be that village a lamp of the life of some student or ex-student who would help the villagers to solve their problems to overcome their difficulties, and would put a light and lamp before their eyes by his conduct, character and capacity to inspire, that indeed would be worthwhile! I would like to leave that thought in your minds now.

Things In General

(BY OBSERVER)

IN a series of weekly notes I hope to give to the readers of INDIAN OPINION a glimpse of what is happening in the world generally, with brief comments thereon. If by chance a little of the humour as well as pathos of life be portrayed so much the better. For we have all need of widening our vision which is so apt to get cramped by looking too closely into one’s own affairs whilst forgetting the troubles of others. The views expressed need not necessarily be strictly in accordance with the editorial viewpoint though they need never be out of harmony with the principles that have governed this Journal for the last thirty years.

THAT reminds me of the startling flight of time. It is exactly thirty years since I first met Mohandas Karamchand Gandhi, then a practising attorney in Johannesburg. Each day we met at Mr. Ziegler’s Restaurant and ate vegetarian food and discussed the news of the day and other matters not merely news with men and women of the Golden City.

THOSE were what one might term the “early days” when very few women and children were to be seen in the streets. Johannesburg of to-day is an altogether different place. And as times and conditions have changed so have we all. We see things somewhat differently in our maturer years. Let us hope that we have grown really wise with the grey hairs.

THIRTY years ago the Indian question in South Africa had not become the world problem it afterwards grew to be, culminating in the great Passive Resistance movement with its wealth of sacrifice and public spirit which fired the consciences of millions in India and throughout the wide world.

NO; we were immediately concerned with matters closely affecting us as citizens with perhaps not such a high appreciation of the “claims of Empire” as has been forced upon us since. At times purely domestic affairs, such as the criminal neglect of the Johannesburg Town Council regarding the state of the old Indian Location were uppermost in our minds, and I remember well how some of us felt about the serious obligation the ruling powers had. Unfortunately serious thinkers were few and a remedy was far to seek.

THE recent incident of the Malay population, protesting against Asiatic encroachment in what is called the Malay Location, appears to me to be an unfortunate effort on their part, involving as it will serious ill-feeling between old friends and even amongst families; for have not Indian Moslems

married Malay wives, and families have grown up to regard the Indian and Malay as a united people in South Africa?

The Malay Location in the early days was not exactly a paradise but I remember it as being distinctly superior to the old Indian Location which was condemned and burnt to the ground by the Municipality just to show, as it were, that it was anxious to remedy a grave peril to the health and lives of the *Assamensis* population. Strange but true.

BUT the Indian people had to pay the penalty of the Municipality's sin in the lives of many who perished in the plague which swept through that terrible plaga. And more lives would have been lost had it not been for the noble work of a band of Indian volunteer nurses who, under the leadership of Mr. Gandhi, fought the grim spectre and won the battle.

I WONDER whether to-day, in these advanced times, when science and sanitary laws have made such strides, the Malay Location is a safe place to live in. I doubt it. How slowly the powers-that-be move when non-Europeans are concerned! But how much better it would be if Indian and Malay residents of Johannesburg were uniting in a common effort to bring about better conditions without racial distinctions! Then we might hope for a better state of things.

Indian Women's Society In Kimberley

(From a Correspondent)

There was a large gathering of Indian Women in the Indian School Hall, Kimberley, recently for the purpose of discussing the advisability of forming an Indian Women's Association. The conveners were Messrs P. M. Dawson and T. V. R. Pillay. Among these present were Messrs. P. M. Dawson, T. V. R. Pillay, N. K. Pillay, R. V. Padayachy, K. P. Michael, J. Nordien and V. V. Naidoo.

Mr. P. M. Dawson, who presided, briefly outlined the object for which the meeting was called and explained the necessity of forming such a Society. The spare time of the women, he said, could be utilized for the mutual benefit of themselves and the community. For instance relieving the poor and needy, helping the old and feeble and visiting the sick.

The Chairman further said that the meeting should be grateful to Mrs. H. Lewis for bringing about this most laudable movement.

Mr. T. V. R. Pillay in associating himself with Mr. Dawson gave a lengthy account about women's movements in the Indian world and the services they render in their mother-country, and the political part they had played in South Africa and India, and also touched upon the work of the Hindu Women's Society, founded by Mrs. Lazar. A telegram was then read from Mrs. H. Lazar expressing delight at the progress and wishing every success. The following resolution was then unanimously passed:

"That this meeting of Indian women assembled at the Indian School Hall resolves to form themselves into an Indian Women's Society for the purpose of carrying out the social work among the community, the objects of which are (a) to bring about closer unity between the different sections of the community; (b) to make better use of the spare

time; (c) to help and maintain the national education among the community; (d) to form a band of social workers to attend the sick and needy, and to assist those in adverse circumstances; (e) to co-operate with other bodies or institutions whose aims are similar."

The following officers were then elected: Patroness: Kunwarlal Laily Maheshwar Singh. Mrs. H. Laxmi, Mrs. Maeban Ahmed Mohamed, President; Mrs. Aminah Ibrahim Mohamed, vice-President; Meadames J. Nordeen, N. S. Pillay, S. Abbas, C. Lawrence, K. Pabli and V. Gahant. Honorary Treasurers: Mrs. K. Rajagopal Pillay and Miss Ivy Ahmed Mohamed, Joint Honorary Secretaries: Miss N. Dawson and Mrs. G. James, and a Committee of 30 members was elected to carry on the work for the ensuing year.

The total number of members enrolled were 75. The meeting terminated with a vote of thanks to the conveners.

Facts About Civil Disobedience in India

Mr. O. Rajagopalachariar, ex-president of the Indian National Congress, issued the following statement to the Press :—

The Government communiqué recently issued, gives what may be called an expurgated account of the Gandhi-Willington correspondence, suppressing some very relevant passages. This has led Anglo-Indian papers to say to their readers that the Congress version of the story is a crude falsehood.

Mahatma returned from the R.T.C. and landing at Bombay on the 28th December 1931 found the rule of repression and ordinances in the Frontier, D.P. and Bengal when he expected to organize peace and bring about a settlement of the pending question. He, therefore, sent at once a telegram to the Viceroy asking for an interview to discuss matters. The Government communique gives Gandhiji's telegram of 29th December, which shows how sage and earnest he was for co-operation. In reply to this the Viceroy intimated that Gandhiji could see him only if he agreed not to discuss ordinances or repressive measures. Gandhiji was told that if he wished to discuss these matters, the Viceroy could not receive him. This peremptory condition precedent to a discussion which he so anxiously sought, was tantamount to refusing the interview. This part of the Viceroy's telegram of the 31st December is approved in the Government communique.

Gandhiji wired on 1st January pleading, once more, in the most entreating terms, the injustice of refusing an opportunity to discuss the representative measures and ordinances, and complaining that while he had approached the Viceroy in the friendliest spirit seeking to understand Government measures taken at a time when the truce was in force, His Excellency had rejected his advances and placed an impossible condition for the interview. Gandhiji explained in the telegram, what he had heard fellow-workers with reference to Congress activities in the Frontier and U.P. and added that he was anxious to understand Government side, so that he might tender suitable advice to the Congress. "If it is not yet too late," he said, "I would ask His Excellency to reconsider his decision and see me as a friend without imposing any conditions whatsoever as to the scope or subject for discussion, and I on my part can promise I will study with an open mind the facts that His Excellency might not believe me. I trust that His Excellency will not believe me."

News In Brief

A large gathering of students and others assembled in the M. K. Gandhi Library, on Monday evening (7th inst.) to hear Prof. Dingemans M.A. of the local university College, dilute generally upon Indian education. His address was extremely interesting, and the humour and eloquence so characteristic of him, he throughout held his audience spell-bound. Mr. Narbeth, for a time, and later Advocate A. Christopher, presided. Prof. Dingemans, besides being Chairman of the University of S. A., is also chairman of the South African Native College, Cornell, Fort Hare. Although a Hollander, and despite his 33 years sojourn in S.A., he is apparently very keenly interested in the welfare of the non-European races of this country. He left on Tuesday for Johannesburg where he will once more resume duties at Rhodes.

At the usual monthly meeting of the Indo-European Council, held in the Tamil Institute, on Tuesday 7th inst., Mr. O. K. Winterston, Inspector of Schools, delivered a most illuminating and by no means unprovocative lecture on Indian education. Mr. Winterston, first gave a brief historical account of Indian education in Natal, showing with what rapidity the number of Indian schools have in recent years increased. Later he touched upon defects and suggested remedies. Though in some respects very cutting and caustic, the lecture was certainly interesting. Conspicuous by the cursory manner in which it was treated, was the question of salaries to Indian teachers. Though this subject, at the moment looms large, as far as Indian education is concerned, the matter was dealt with briefly by the lecturer. Members of the audience, however, later made it the paramount topic of discussion. Mr. Maurice Webb presided over the unusually large gathering.

Next month there will be a joint meeting of the Indo-European and Hantu-European Councils, when the question of franchise as it affects the respective races, will be the chief subject of discussion. A large gathering is anticipated.

Mr. Chundal Baghjee of Messrs. Chundal Bros., Verulam, who sails for India on Monday next, was given a farewell reception last Sunday by the Verulam Football Club. Mr. Kiyani, the schoolmaster of the Verulam Indian school, presided. The chairman, in his speech, referred to the enthusiasm shown by Mr. Chundal in sports and the able manner in which he filled the post as president of the club. Mr. Chundal was presented, on behalf of the club, with a pocket diary and a fountain pen. Other speeches were also made wishing Mr. Chundal a pleasant voyage and a safe return. Mr. Murali Gandhi, who was at the time in Verulam, was also present at the meeting and joined in wishing Mr. Chundal God-speed. Mr. Chundal, in thanking the members of the club donated the club the sum of £1.

An opportunity was also taken at the above meeting of welcoming Mr. Maharaj who had just returned after a short but interesting visit to India. Mr. Maharaj also donated to the club £1.

The Agent of the Government of India, Kunwar Sir Maharaj Singh, has returned from Capetown with his staff to Johannesburg.

The Agent visited Heidelberg to interview the Town Council on behalf of Asiatic residents in connection with the Asiatic Land Tenure Act Commission.

Last Sunday Kunwar Sir Maharaj Singh preached at evening at St. Luke's Church, Orkney, Johannesburg.

A list has been published of seven Ministers representing the Indian States and 21 representatives of all communities in British India, whom the Parliamentary Joint Committee, which is to consider Indian constitutional reforms as soon as Parliament reassembles, has decided to call into consultation, says a Reuter's message from London.

Sporting News

At a general meeting of the Mayville Indian Young-men's Society held at 42 Elliot's Road, Mayville, recently with the president Mr. N. C. Naidoo in the chair the Mayville Football Club applied to be taken under the society's wing as its sporting branch.

The president Mr. S. P. Pillay and the secretary Mr. V. S. Vaidyal of the club explained that on account of the amalgamations between the Natal Provincial Indian Football Association and the Natal Indian Football Association, there will be a certain amount of travelling and administration work to enable the club to take part in the Natal Indian Football Association fixtures, in the various districts. Furthermore the officials of the club are holding the greater portion of the club's official posts, therefore the Mayville Football Club will be entered for under the society's control.

After due discussion by members of the society, the affiliation was accepted unanimously. Other speakers were Messrs. M. R. Naidoo, M. R. Devar, M. Moonilal, H. Hanben and L'eternal.

The officials of the Mayville Football Club for the ensuing season are as follows: Patron: Mr. R. Naidoo, President: Mr. S. P. Pillay, hon. Secretary: Mr. V. S. Vaidyal, hon. Treasurer: Mr. M. Moonilal, Captain: Mr. Ganesh K. Achary, vice Captain: Mr. B. Moonie, Delegates to the Mayville District Indian Football Association: Messrs. M. R. Devar and N. C. Naidoo.

At a meeting of the Nyatroom Indian Sporting Club the following new officials were elected: Patron: Messrs. Mustapha Moosa, Hassan Ahmed, A. E. Raval; President: Mr. Essop Boodhoo; Vice Presidents: Messrs. M. Kalso, Y. R. Patel, Ismail Raval, Ahmed Ramjee, M. Saccor; Captain: Mr. Mohamed Moosa, Vice-Captain: Mr. P. Krishnasamy, hon. secretary: Mr. P. Krishnasamy, hon. treasurer: Mr. Seedat Moosum; Committee: Messrs. Abdul Hay Raval, Ahas Kalso, Saley Adam, Gulab Aam, A. Adam, M. R. Mistry, D. M. Desai, P. Poorsoot, Sultan Maseek, A. Kaje.

The following is the Senior League hog (D.D.I.P.A.):

	P.	W.	L.	D.	Pro.
Sydenham	1	3	0	1	7
Blue Balls	1	4	1	0	6
Grey Stars	3	2	1	0	4
Pirates	1	2	1	2	4
Avondales	1	0	0	0	1
Unifodils	1	2	1	1	5
Sabri College	1	1	2	0	2
Sydenham College	0	0	0	2	0
Sumford Hill	0	0	4	0	0

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન.

પુસ્તક ૩૧ થી.

શ્રીનીકેશ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૮ એપ્રિલ ૧૯૩૩

અંક ૧૭

નોંધ અને સમાચાર

હવે જાણ્યા!

મોસીસ જેન કીનન કમળનની એક મુરોપીયન ખામ છે જેને ચોરી, છુટાછું અને ઉત્તરપીડીને માટે ગુન્હેગાર દરાવી પાછા કપ ના દંડની સજા થઇ છે. કમીએશન કાયદામાં અમે તેવ કારોપને માટે ગુન્હેગાર દરનાર માણસને દેશનિકાલ થવાને માત્ર દરાવવામાં આવ્યો છે. આ કલમ મુજબ મોસીસ કીનનની સામે દેશનિકાલનો દુકમ થયો છે. મોસીસ કીનન જાડીય રમત છે અને સાક્રિય આક્રિયામાં જ્યાં તેણીના નજીકના કુટુમ્બીઓ છે ત્યાં તે ૩૫ વર્ષ ઉપર થર્સીસી રહી છે એ જોતાં સરકારે તેની સામે લીધેલાં આવા દેશનિકાલના સખ્ત પગલાંથી ખીટીક પ્રભુ ગુરુએ થઇ ગઇ છે અને એ દુકમ પાછો ખેંચી લેવાને કાલના ત્યાગ ખાતાનાં પ્રધાન જનરલ સ્મટસને પીટીશન કરી રહી છે. અને એ સંબંધમાં એક નાટકના પ્રાલેખિતના મેચર થઇ પડતાં પગલાં લઇ રવા છે.

હીંદીઓનો અનાજ કૅપ્ચ સાંબળે?

કમીએશન કાયદામાં આ કલમ પ્રથમ દાખલ થઇ ત્યારેજ હીંદીઓએ તેની સામે સખ્ત વિરોધ દર્શાવ્યો હતો. પરંતુ હીંદીઓનો અનાજ કૅપ્ચ સાંબળે? અત્યાર સુધીમાં એવા કંઇક હીંદીઓ નજીવા કારોપો માટે ગુન્હેગાર હરી દેશનિકાલ થઇ ચુક્યા છે. પરંતુ કેમ તેઓને માટે કૅપ્ચ કરી ચકી નથી અને હાલ સરકારના એજન્ટ થઇ રહ્યાં કરી ચકયા નથી. હવે ત્યારે મોસીસ જેન કીનનની સામે તેવું પગલું લેવાયું ત્યારે તેને તેમથી ઉત્તરવાને આગ્રહ ને ખાતાળ એક કરી દેવામાં આવી રહ્યો છે. કારણ “મોસીસ કીનન ખીટીક રમત છે, ૩૫ વર્ષ થયાં અદિ રહે છે અને તેના નજીકના કુટુમ્બીઓ અદિ છે.” શું હીંદીઓના સંબંધમાં પણ આજ દલીલ લાગુ નથી પડતી? મોસીસ કીનન તરફ અમારી પૂર્ણ દિશ્સોજ છે. તેની સર્વોત્તમ દુકમ પાછો ખેંચી લેવાયેલો જોઇને અમને એટલેજ આનંદ થશે જેટલો તેને ઉત્તરવાને ગહેતત કરી રહ્યા છે તેઓને થશે. પરંતુ જ્યાં સુધી સરકારને એવું સખ્ત પગલું લેવાની કાવદામાં સવા કામ રહેશે ત્યાં સુધી એવા બીજા દાખલા થઇ જન્યાર કરશે. એટલે જોજો મોસીસ કીનનને ઉત્તરવા મથી રહ્યા છે તેઓને માટે કૅપ્ચઅરેલો રસ્તો અમને તો એજ લાગે છે કે તેઓએ કાયદામાં એ બખતમાં પડતાં સુધારો કરાવવાના પગલાં લેવાં જોઇએ. જે ખીટીશોને આ બનાવથી કંઈ લાભતો હોય ના તેઓએ પચાસ કરવા જોઇએ કે તેઓની ખીટીય હીંદી રમતને રોકો લાગતો દર્સ.

કેપમાં વર્ગદિવેશ

કેપ મ્યુનીસીપલ કમિસ જે ગમે આવડીયે પોર્ટ એલીકાએજ ખાતે મળી હતી તેમાં કેટલીક બાબતો નેન-મુરોપીયનોને સાચુ પડે તેવી ચર્ચાઇ હતી:

લેજમર કાઉસીએ રસ્તાપરના બાંકડાઓપર “મુરોપીયનો માટે ખાસ” એવું લેખક મારવાની સવા નહિ દેવાથી જાહેર સગડોના ઉપયોગના સંબંધમાં મુરોપીયનો અને નેન-મુરોપીયનો વચ્ચે એક રાખવાની સવા આપનારા મારા પડવાની સવા આપનારા કાલ્લો લાવવાની એક મીનીસ્ટેટર પાસેથી સવા મંજુરારી દરખાસ્ત મૂકી હતી. તેનાપર મણી ચર્ચા થઇ પરંતુ અને ચાર વિરુદ્ધ મતે દરખાસ્ત પસાર થઇ હતી. દરખાસ્તપર જોજનારઓએ જણાવ્યું કે એક રાખલો ઉપયોગજોગ છે, પરંતુ મ્યુની-સીપાલીટીઓએ પોતાના નેન-મુરોપીયન વળીજોની સમવડને માટે થઇ મુરતી જોડવજ કરવી જોઇએ. કેમજોની મ્યુનીસીપાલીટીએ મ્યુનીસીપાલીટીની અંદર નેન-મુરોપીયનોને જમીન ખરીદવા કે જાડે આપવાની બધી દરનારો કાલ્લો લાવવાની મામણી દરનારી દરખાસ્ત મૂકી હતી. સ્ટેસનજોજના મા. કલ્લવર અને બીજાઓએ એ દરખાસ્તથી કશો કાલ્લો નહિ થવાયું જણાવી વિરોધ દર્શાવ્યો તેમ જતાં દરખાસ્ત પસાર થઇ હતી.

કેપ પ્રાંતમાં વર્ગદિવેશનું તત્વ સૌથી જોખું દેવા માટે અને નેન-મુરોપીયનો તરફ તે પ્રાંતની ઉકાર વર્તણુકને માટે તે પ્રાંતના લોકો વખાણ થયાં છે. તેમ જતાં વિપક્ષ દેવાલપરથી માણુમ પડે છે કે તે પોતાનાં ખડોજનાં પ્રાંતોમાંથી એવ કાંઈક પકડતું જાય છે. આખાસન લેવા જેવી બખત માત્ર એટલીજ છે કે કેપમાં આ સવાલને વખારે બહોળા દરિષી જોનાઈ મુરોપીયન વસ્તીનું પ્રમાણ મોટું છે અને તેથી નેન-મુરોપીયનોને લતા અનામની સામે તેઓ તરફથી રક્ષણ મળવાની આકા રાખી કલમ છે.

સાક્રિય આક્રિકન બનેા તે પહેલા ખરા સ્વદેશી બનેા

મુઠ્ઠી પ્રધાન જોન. જે. એચ. હોમ્સેયરે ગમે જનીયારે જોદાનીસખર્માં સન્ત એક પ્રજાંક તરફથી કલ્લવાઈલા સેન્ટ જોસફસ કે વખતે બાપજી કરતાં જણાવ્યું હતું કે: “તમે સાક્રિય આક્રિકાવાસી બનવા જતાં જે ઉખાંડ કે જ્યાંથી તમે આવેલા છો તેના સુંદર વારસાની તરફ તમારી પીઠ કેરવી દેજો. તો તમારા સાક્રિય આક્રિકાવાસીગજામાં કશો ખાલ નથી. માણુએ સાક્રિય આક્રિકને પોતાના દેશ તરફ રિવકારેલો હોય

તેથી તેણે એ જુઓમાં પોતાની મુજબ વૈત્પતિ થયું છે તે જુઓને સુધી જાવી એણે કહેવાનો. એમને કહ્યું નથી. જેટલાક કોણ કહે છે, કે સ્વદેશીયતા નહિ તેણે જોયું, એણે પોતાને સંવેદીય બનાવવા જોઈએ. પરંતુ માણસ ત્યાં જુઓ ખરા સ્વદેશી નથી ખતો ત્યાં જુઓ તે સંવેદીય જાની જ નથી કહી શકે. મુશ્કેલી પ્રમાણે જણી શાખામય ઉદ્ભવના આ દેશમાં વસના પુરોને આપેલી છે પરંતુ હોદ્દાએને પણ તે જોઈશી જાણ પડે છે અને તેથી અને તેની આદિ નેધિ થયું છે એ.

જનરલ રમણના વચનો.

...રમણના ઈસ્ટિફિકેશન પોતાની મુશ્કેલી હામીમાન પોતાના જોઈ આપણમાં ન્યાયતાવાન પ્રમાણ જનરલ રમણે કાચેલીયન એમીએન્ટર આપણ કરતાં જાણીયું હતું કે:

...“મેં જનરલ રમણના સાથે ડાર કયા છે. સાફ આફિકામાં ખરા સંધી પચક વપર મેં મારી અને જનરલ રમણે તેની સુધી કરી છે. એ સંધીનો આખો વરતી અને દરેક જાણી જાણ કહ્યું.”

મોરી અને ઠાળી ઓની આખરે

ફોર્મર તા. ૨૨ મીની રાતે એક નેટીવ અને ઝડીમાં જાંબી લઈ જઈને તેની ઉપર અત્યાચાર કર્યો હોવાના આરોપ મારે કોઈક નામના અધિક વચના એક ગોરાને પોઈ એક્સામેયેનની સંવેદીય કોઈમાં પાંચ વર્ષની કેદની સજા થઈ છે. મોટા પાંચ વખત અમલ સજા પામી ચુકેલા હતા. જેમાંની એક જુનીનરલિનમાં અત્યાચાર મારે સાડા ત્રણ વર્ષની કેદની સજા થઈ હતી. અમલમાં જઈને સજા કરતાં હતું કે જેની રીતે કેદી જાહેરમાં છુટે રહેવાને સહીસલામત નથી.

જનરલ રમણનાં હાથમાં તા. ૨૭ મીએ એક અધિક વચની મોરી સુધી ઉપર અત્યાચાર કરવાના ચુન્દા મારે રેન્ડ કોમીનલ એક્સ-સમાં મો. જલ્દીસ મેરીટને એક નેટીવને સાત વર્ષની સજા કેદની અને કસ્ટ હાલની સજા કરી છે. હરીમાદી ઓની જુનાની પછી સમીત થયું હતું કે તે હાલ પોને સડપુર ખેતેલી હતી. અને મુદ્દમાં એક જાણમાં પડી હતી અને બેતેલા જનાવ ત્રણે રમણના પાળતી નહોતી. આજુબાજુના ભોંયને નેટીવને જાણ કરતા પડ્યો હતો. જુનીએ રમણને મારે અત્યાચાર પૂરી હતી. મો. જલ્દીસ મેરીટને સજા હાલમાં જાણીયું છે. “કે” ત્યાં સંવેદીયે આતમાં અમલ પણ ચુન્દાની ગોરાતા જનાવવાને એક કહેવા માણું હતું કે જે ઉપલા સંવેદી નહિ અનેલા હોત તો મારે આ કેસમાં મરણની સજા કરવી થાય.”

...વપર એ અમલની. આદિ તેમ મેમમાં અમારો હિંમત મો. જલ્દીસ મેરીટને નેટીવને કહેલી સજાની કે તે સજા કરતાં કોઈ કોઈના સાથે વિરોધ કરાવવાનો નથી. આવા ચુન્દાએને એક પછી જાણીયું નહોતું જોવા આવ્યું છે. મારે અમારો વિરોધને જાણવને વિશે છે કે ઓમોલી આખરે કસ્ટ કરવામાં પણ વચને રાજવામાં આવે છે. અમને સાથે છે. કે જેણે રમણ ઓરી ઓની આખરે કરવામાં આવે નેટીવના કાળી રમણે રમણ થયું જોઈએ. કોઈ આ જાણતામાં ખાબકા નિષ્પાષાતી રીતેને વર્ષ કે જાતેને એક રાખ્યા સિવાય

સંધાનતાથી મુન્સાફ આવશે જોઈએ કે જે વસ્તુ થયું જાણના જોઈએ થતી જોવામાં આવતી નથી.

દરેકને મારે સ્વતંત્રતા

સાફ આફિકાની જુનીવર્સિટીની સેન્ટલા પ્રમુખ પ્રેસિડેન્ટ એ. ડિએન્સને મોરીન્ટ અમલમાં મુશ્કેલી મેમરીઓ તરફથી આજુ આવવામાં આવ્યું હતું તેમાં અમલ કરતાં જાણીયું તેમજેકા કે સાફ આફિકાની પ્રમુખ પોતાને સ્વેચ્છાએ કેદમાં ત્યાં કરેલા કરતા મુલ તોયે દરેકને સ્વતંત્રતા આપવાની જગા શાખવી જોઈએ. પુરોપીયન, હોદી અને જાનુને પોતાપોતાને જુદો વારસો છે સાફ આફિકામાં સાફ સંસ્કૃતિને તે પ્રત્યેક પોતાનો જોવા આવવાનો છે.

કોઈકના પુરોપીયનની હાંસી તરફ દિલસો

પ્રેસિડેન્ટ એસ. એમ. પેલીસીયર ને કોઈકમાં કેવળ જાણનાં કોઈકર છે અને સાફ આફિકાની જુનીવર્સિટીના વામસ આન્સેસર જે તેમજે એક જાણનાં જાણીયું હતું કે કોઈકોને મળવાની કસ્ટને મારે અને મળી જુની ઉપર છે. કસ્ટ મારે સમીત કસ્ટ કરવું જોઈએ કે અમે કોઈકમાં કોઈકોની પોર્ટાજાન કરવામાં પણ મળતા હોયે કોઈ કેવળ સાફ આફિકામાં પોતાની અને મુશ્કેલીમાં પુરોપીયન. જામતે સાફ આફિકા મળવામાં કસ્ટ પામશે એવી તેમજે જાણા હોવાની હતી.

જગતની મુશ્કેલી અને નિરાશતા ઉપર ગાંધીજી

ખીલપ ફેરીક મો. શીલર ને લાંબા રખતથી કોઈકતામાં ખીલપ દાન અને દાન મોમીમની જુનીવર્સિટીમાં રહીયું અમારો વક્ત જે તેમજે ગાંધીજી ઉપર એક પુસ્તક અમલ છે તેમાં ગાંધીજીને તેમજે કહેલા એક પત્ર જાણો છે. જે પત્ર નામે પ્રમાણ છે:

વક્ત મો. ....જગતની મુશ્કેલી અને નિરાશતા ઉપર અમેરીકાના શાસ્ત્રીએને મારે સંવેદી છે. કે જે મુશ્કેલી અને નિરાશતા એક બાજુ મળાએલી ઉપર અવલોકેલા નથી. જગતની મુશ્કેલી અને નિરાશતાની અવલોકા. આવશે ત્યારે અમેરીકાનાં જેવા મળ્યું તેમ ખીલપ દેશની પ્રજાઓની સમીત અને સદગર ઉપર આખરે રાખ્યા વિતા જાનેજ તેવી પહેલ કરશે. વ્યાજ અમલ તે પ્રમાણે. વ્યાજની ત્રણે મુશ્કેલી અમલ પ્રમાણે. અને કસ્ટની, મેમરી, કસ્ટનાં પોતાનાં જાણ સમાજીયું જોવાને પોતાનામાં. અને કસ્ટની કસ્ટમાં કસ્ટનાં દેશો જોઈએ. અને ત્યાં સુધી મળ્યું મળ્યો નવળી પ્રમાણે. મુશ્કેલી એ પ્રમાણ નિ સમજે ત્યાં સુધી એવી મુશ્કેલી કે અમલ થયું હતું.

મુવતોએ કોઈકી રાખ્યા જેવા રાખે

મો. સિડની સ્ટોન ને ખીલપ શીલરને વપર પુસ્તક દરેક અમેરિકાને વાંચવાની અમામલ કરે છે તે ગાંધીજીના ઉપરના પત્ર દોડતાં થયે છે કે:

આ એક ખરા ખીલપી રાખ્યાની વચનો છે. આ અમેરિકા દરેક મુવતે પોતાના મોરકામાં પોતરી રાખ્યો

સોશાલિસ્ટને પ્રમુખપદ ફરી સિંચકારવાને મનાવવાનું કામ આજેના મુરદેશ, બહાર સમય અકસ્માત થઈ પડવાનું છે. પરંતુ મીડીંગને માટે કોપચુકરેલું તેા જોઈ મળીએ.

જેટલું પ્રમુખને (વૈશે કલા મંત્રી કૅમિસના નેડીયા સેક્રેટરીઓ પ્રેસર્સ એ. આઈ. કાંચ અને પી. આર. પથર જેઓ બાકી સોશાલિસ્ટના જનજો અને ઘણા કામ દતા તેઓને પડતા નજ મુખી કામ. તેઓનું કામ પણ પ્રમુખના જેટલું જેક્ટરી હતું અને તેઓએ તે ઘણી સુદર રીતે બાજવેલું છે. મને ધર્મ નાટક ઇન્ડિયન કૅમિસની યુનિયને વખતે તેમજ સાંકેત આક્રિત ઇન્ડિયન કૅમિસને વખતે પણ તેઓને પોતાનું પદ આધુ રાખવાને મહામુશીબતે મનાવવા પડ્યા હતા. એક સેક્રેટરી બાકી એ. આઈ. કાંચ તો, આપારા સમજવા મુજબ, હું મુદતમાં સ્વદેશ અને ઇન્ડિયા તરફ પ્રવાસ કરવાના છે. જેટલે મી. પી. આર. પથર એકલા રહેશે. મીડીંગને બાકી કાંચની જગ્યાએ બીજા એવા સમય સેક્રેટરીને ચુટવા પડશે અને એ મી. પથર પોતાને સ્થાને રહેવા ન માને તો તેમની જગ્યાએ પણ કાંચ બીજા એવા કામ સેક્રેટરીને ચુટવા પડશે કે નો એ જાને સેક્રેટરીઓના જેટલાજ કુસાદથી અને નિસ્વાર્થતાથી કામ કરી શકે. એ સિવાય મીડીંગને બીજા પણ કાર્યકર્તાઓ અને કમીટી મેમ્બર્સ ચુટવા પડશે.

આ બાબતમાં મને આ સેમની કટકાતમાં જે કહી ગયા તેનીજ પુનઃક્રિયા કરીશું કે મીડીંગમાં કાંચર સંજોલા પ્રત્યેક કામને પોતે પોતાનેજ વિચાર નાંદ કરતાં કામના સમયમાં કસબના કાર્યની વિચાર કરશે જોઈએ અને પોતાની મનજ-સક્તિ એવા કાર્યકર્તાઓ કૌંથી કાઢવામાં વાપરવી જોઈએ કે જોઈ નહિ કે માત્ર પદજ ભોગવનારા હોય પણ પોતાની હરજમાં કદી મુકનારા નહિ હોય.

ગુજરાતીઓને

'હરિજનમંધુ' ના પહેલા કાંઈમાં મધોછતો ઉપકાં મધાળી નીચે અમરોજ પ્રસિદ્ધ થશે કે તે જામે તોયે જાણીએ જીએ:—

'હરિજનમંધુ' તે અંગ્રેજી 'હરિજન' ની ગુજરાતી જટાંત છે. ગુજરાતી 'હરિજન' અંગ્રેજીની સાચેજ પ્રમદ ન જક કલકું એમાં તમારી તે મારી જાનેતા કરમ મળાય તમારી કરમ એકલા માટે કે હરિજનસેવા સંધની મુજબની કાખાને આત્મવિશ્વાસ ન હોય કે 'હરિજનમંધુ' નાં ધરાઈ એકલા પણ મળા કલકું કે જેથી તે સ્વામીયા બની જશે. એક ગુજરાતીએ જોઈ જાય તે પુરી પાડવાનું કણુક ક્યું હતું પણ એમ જોઈ આજને ગુજરાતી 'હરિજન' કલામજ નહિ, અને પ્રથમ કલ જોઈ જાયજ તો તે મુજબની કે ગુજરાતી કાખાએ ખમવી જોઈએ, એવા મારે આમદ હોય. ઉપરે મુજબએ જક મહિનાનો અખતરે કરવાનું મારે લાઈ 'હરિજનમંધુ' નો પ્રવેશ કરાવ્યો છે. મારી આજ તો એવી છે કે પહેલે અદવ પ્રિયેજ ગુજરાતીએ મુજબની કાખાને અમમુકા કરી રશે.

પણ 'હરિજનમંધુ' પ્રમદ કરવાનો દેવ તમારી પાસેથી અંકોતો અંક આનો કે વર્ષના માર રૂપિયા લાઈ એ માર કે વખતે આજકાની આજકાને મેળવી દેવાનો નથી. તમારે

કયાજમ તમારી અરપૂરતાનિવારણ કરવાની કમ્પાની એક નિકાની દશે, જાજા તમે સનાતની હો તો સુધારક શું કહે છે તે જાજવાની તમારી કમ્પાની નિકાનીરૂપ હશે. 'હરિજનમંધુ' ના માદક અરપૂરતાનિવારણની દિલચાલનું જાન મેળવવાની શી કહે છે એમ હું મળું. એ તમે હિંદુધર્મમાંથી અરપૂરતારૂપી કલકુંને કાઢવા કમ્પા તો દિલચાલ શું છે. ચલાવનારા કાજ છે, દિલચાલ કમ્પ રીતે માલી રૂપી છે. તે વિષે કાજ શું કહે છે, કુનિયા શું કહે છે, તમે તેમાં શો કામ લાઈ કરો છો, એ મળું તમારે જાજવું જોઈએ. તે એ બધી માહિતી લખને 'હરિજનમંધુ' આપશે.

હું આજા રાખું છું કે તમારો એક જાનો અર્થ નહિ અખ-મને રીકવવાને ખાતર 'હરિજનમંધુ' ન લેશો મને જાય છે કે મારી કપરના અંકમેમને લીધે કેટલાક તો 'હરિજનમંધુ' ની કહર તેમને નહિ કામની હોય તોયે લેશે. હું એ કમ્પાનો નથી.

'હરિજનમંધુ' કહવાને ખાતર કાઢવાની મને મુદક હોઈ નથી. મને તેહલો સમય નથી. તેમાં મુખતને અંગ્રેજીમાંથી અનુવાદ આવશે, તેથી અકલેશ નહિ આ અનુવાદમાં તમે નવીનતા જોશો. ગુજરાતીઓનેજ લહેશીને મારે કમ્પા તો કાખવુંજ પાશે તેને વિષે ચેટાલકો મોજો મારે જોવાવેજ પડશે. મારે સાર 'હરિજનમંધુ' એક વિશેષ પ્રામોચ્ય છે. હું મારે આત્મા આ દિલચાલની પાછળ રેડી રહ્યો છું. અરપૂરતાનિવારણ મારે માટે આજકાસની પ્રવૃત્તિ નથી; મેં રાજકારણમાં પ્રવેશ કર્યો તે પહેલાંની છે, જાયપણી છે.

પણ વરવાની સમસ્યનીથી એ પ્રવૃત્તિ પ્રવિજાનો વિષય થમ પડી છે મારે જીવસંજ મુજબના હતી. જિટિક પ્રધાન-મંદળે એ સમસ્યનીતો સ્વીકાર કર્યો તે તેના અસરનું પાકન હતું પણ હિંદુધર્મીઓને નામે હિંદુ પ્રતિનિધિઓએ કરેલી પ્રવિજાનું પાકન એ સમસ્યનીતો આત્મા દતો અને છે. જીમ મેં નેતાગજને તેજ વેળાએ સમજાવું હતું એ પ્રવિજાનું પાકન પ્રવિજાજ કયાંજ કરશે એ વિચારે મેં ઉપવાસ લાડ્યો. એ પાકન કરવામાં મારે કેક લાધીરૂપે હોય અને આજે જે જે કણે મને કામે છે કે પ્રવિજા કરનાર કિલિય મધા જે તેજ કણે મારે ચાલુકાવા પર પાછું સુવુંજ જોઈએ.

પણ મને મરવાની હોઈ નથી હેંક જીવીને અરપૂરતાનો અમિસરકાર કરવાની છે અને એ કો જાયજ જોવાને ખાતર મરડ પડે તો મરવાની તમારી છે. જે તેવારીમાં મારા જીવવાનો મંચ છે. અરપૂરતા રહે અને મારે જીવવું એ મરના આજે છે.

કલે કલામ તમે વધારે સ્પષ્ટ રીતે સમજ્યા હશે કે 'હરિજન' અંગ્રેજીમાં તે રાષ્ટ્રીય તથા પ્રાંતીય ભાષાઓમાં કલામકામાં કેમ મારે પ્રામિત્ય રહ્યું છે. કલો મારે નિરૂપાય થઈ ચાલુકાવાએ પડવું જોઈએ, જાજા મારી જેટલી કલિય હોય તેહમાં અરપૂરતારૂપી રાવજાને વધ કરવા કરાવવામાં ખરમથી જોઈએ. ચાલુકાવાનો અવસર હેંકવાને સાર 'હરિજન' પ્રત્યાદિ પ્રવૃત્તિઓ છે. એ વાટે હિંદુ જનતાને આવધાન કરવાનો ઉદ્દેશ છે. પ્રવિજાપાકનનો મોજો મારી કપર કાશે વધારે હોય. પણ જોહાવતા પ્રમાણમાં એ જોમને પ્રત્યેક હિંદુ જે અરપૂરતાન પાપરૂપ માને છે તેની ઉપર પણ છે એ જોમને કેવી રીતે કલાવાક એ 'હરિજનમંધુ' ચોપલે અંકો જતાવશે.

અમને તો સનાતનીને પણ આમાંથી ધણું મળી રહેશે. આને નેએ. ચેરી થઇ બેઠા છે તે હાલ મિત્ર દળ. એવું કરવાનું કંઈજ કારણ નથી એમ ધીરજવાન સનાતની આગળ 'હરિજનનિષ્ઠ' સિદ્ધ કરશે. આમાં ઇંદ્રની મેરી ટીકાને સ્થાન નહિ હોય. આમાં બધી જગ્યા ઉપલબ્ધિ પ્રદાન છે. એનાં પરિણામે જામે ધીરજવાન મળી હોય, જામે એમાંનાં કંઈ સ્વતંત્ર પ્રકારથી પણ હોય. એ તે બધાનાં પાસે મુખમાં ન હોય તો મારે મન તે મિત્રના વચનને સાથે રહેતી કાંઈ જોમવાને નહિ જાહેર પ્રકારે દિલમાંથી મોકલવાનો જોએ. હું કહી ન વહોરી એવું. મનાઈ જાળવવાની કાંઈ મને હાથે નથી છે. તેથી જામે તે સ્થિતિમાં હું મુકાઈ તેમાંથી રસ ખેંચી શકું છું. જેથી હોવામાં મેલવાનો હશે, પણ તેમાં આરંભકાંન કરવાની કાંઈ સમજને સાથે જવલ્ય રહેશે છે પણ આપણે મારું આત્મકર્મ રૂપમાં હોવા જતાં અને રૂપમાં રહેતી આ પ્રકાર પ્રવૃત્તિ અભાવમાં હું જોઈ છું. તેથીજ હવે સ્થિતિને ઉભરવાનો સોદા મેં કર્યો છે. ને આ હિંદુધર્મની શુદ્ધિના માર્ગમાં હોવાનાને 'હરિજનનિષ્ઠ' પ્રતિસાદક રૂપે મુજરાતી હિંદુને નોતરશે.

હિંદુસરનો જર્મન પ્રબલને સંદેશ

માર્ગે તો. ૪ થીએ ડોનાઈસર્ગમાં જર્મનીના આનસેલર હર હિંદુસર કરેલાં પ્રસિદ્ધ આપણને પુણી હોવાનું વિધાનના 'સહેન મેકસપ્રેસ' માં પ્રસિદ્ધ થયો છે. તે હિંદુસરને માટે મનનીય અને પ્રોત્સાહન લેવા માટે હોવાથી તેનો તરજુમો નીચે આપીએ છીએ:—

'જર્મન દેશપ્રજા અને દેશમજીનીએ.—મેન્ટર પાર્ટીનાં પ્રતિનિધી એક મતીકામાં આપણે મેં નીચેના કબ્જો વાંચ્યા:—

"આપણે અપીલ છીએ કે આ સુધી ઉપર ઉપરના ભવિષ્ય નથી આ સુધી બધાનાની મદદન નિષ્ફળ નથી છે. સમજો આપણે ઉપરની મદદનાની ઉપર રહેશે છે."

૧૯૧૮ ના નવેમ્બરમાં ઉપરના ભવિષ્યના ભવિષ્યના આરંભ કર્યો અને ને હવે તેમાં બાંધી રહ્યા છે તેને આપણે જોઈએ તો આ કહેવત રહેલી જાય છે તે આપણે સમજી શકીએ છીએ.

ભવિષ્યના ઉપર ઉપરની મદદનાની નહિ હતી, અને તેમાંથી ઉપરના ભવિષ્ય બાંધી છે. ૧૪ વર્ષ થયાં તેમાંથી મદદન કરી છે અને એક સેવાનાથી જનતાં કર્યું છે. જ્યાં તેમાંનાં કામનું પરિણામ જર્મન પ્રબલને માટે જમાવક છે.

નિષ્ફળતા ઉપર નિષ્ફળતા, આપણ ઉપર આપણ મળેલી છે.

૧૯૧૮ માં આરંભેલા આપણના પ્રત્યે જર્મની ઉપર કુલજ આપણે છે અને આપણે પણ તે તેમાંથી મુક્ત થઈ શકી નથી.

તેમાંનાં કામના આરંભ અસલ અને રમણનાના પાયા ઉપર થયો હતો. અસલ જર્મનીએ સુલેહના વખતમાં શુભો કરેલી છે. ધણું સુધારા થવાની જરૂર હતી. ધણું ભવિષ્ય ખરી વસ્તુ સ્થિતિપ્રેમી થવાને મદદે મેલો દેખાવરથી થઈ હતું. જ્યાં આ મદદન કહેનકાદતે પોતાના વેત્તીએને રોજના સાધનો પુરાં પાડ્યાં હતાં. સાત કરોડને માટે કમ અને રોટી પુરાં પાડી શકતાં હતાં. આ કહેનકાદતે આપણી પુણીપર માન હતું. જર્મની સલા અને આપણીમાં કમપથી આગળ થવું હતું અને આપણી સ્વતંત્રતા જોમવું હતું.

આપણ વધે સુધી આ કહેનકાદતે દુનીયાની સુલેહ ટકાવી રાખી શકીને અસલ વિના અતિસરિય સર્વથ ટકાવી રાખ્યો. અને પછી સાદા માર વધે સુધી શુભોની દુનીયાની મામે તેને લેવા રહેવું પડ્યું.

આપણે પણ જે આપણે હોય જોવા હોય અને જે સલા અને પ્રમાણિતવાથી જોવા હોય તો એકજ હોય મળી શકે તેમ છે અને તે એક આપણી કહેનકાદતના નેતાએ જોમવની મંજીરના સમજી કરવા નહોતાં. કામ તેમાં વધારે પડતા ખંખાયા: એકજ વિચારે તેમાંની ઉપર સાચાન્ય કહી કે સુલેહનો માર્ગ મળી આવશે. સુલેહને માટેને તેમાંના પ્રેમ તેમાંના વલખાં અતિ લીધે હતાં.

આર માફ કાંઈ થયું.

તેનાં કુલના વાળખીપણને માટે કરમકરેલું પડાનું શોધી કાઢવામાં આપણું તેમાં કંઈ નવાઈ છે? તેને માટે અવાજનાર હતા તેમાંથી પોતાનાજ હોયરથી પહેલવહેલું મોડું અસલ નહાર પાડ્યું. પોતાનાજ શોધોની ઉપર આપણી દુનીયાની સમજી મુકનો હોય મુકયો.

અને આ અસલની અમળુથીમાંથી રમણના પેલા થયું.

જે રમણનાં જીવનનો માર્ગ આપણે હોય તે રમણની ઉપર ઉપરની રમણ હોય ખરી?

ચોદ વર્ષ સુધી તેવાં અસલમાંથી આનિવાર્ય ઉપલબ્ધિનાર દુ:ખો અને આપણે આપણે સહન કર્યાં. આ મેલો અસલ માંથી એક પછી એક નવું અસલ પેલા થઈ ગયું. અને આપણે તેમાં પોતાનાજ કુલનો ઉપર કરવાનું મેલરથીપણું જતાં છે. મેલરથી પ્રભ સમજી તેમાં કહે છે કે: 'આપણે હોય નથી! અને મુકની મુકસાની આપણની કમેલાં વિરૂદ્ધ હતા, આતિરિક સકાંથી, સુલેહ, સંરૂપિ, સમજવાના નાકની વિરૂદ્ધ હતા.'

આ પ્રમાણે તેમાં અસલપર અસલ કરી રહ્યા છે આપણે રાજનો સકાં આપણે આપણ રહેશે છે.

પ્રબલના જીવનમાં આપણે આ અપરંત સલનું પુનરાવર્તન થાય છે: શોધો, જે તમે તમારી આપણે સુધી જોયો તો તમારો જીવ જીવી મોડ મેલશે. એકનો જોમ આપણાં નીચું પણ પ્રમાવી મેલશે!

અમારો કાર્યક્રમ શું છે એ જે પુલવામાં આપણે તે આપણી પાસે એકજ અવાજ છે: તમે અસલથી આરંભ કર્યો—અમે સલથી કરીશું. અસલ મુદર અને પ્રીમ હતું. સલ કમેલાં કરવું અને અપ્રીય હોય છે. જ્યાં એક દિવસ અસલપરનું આપણું દુર થશે; સલનો વિજય થશે.

જે પ્રબલમાં આપણ આવી ગયું છે તેને સલનું પુન: સ્વરૂપ કરાવવું પડે એ સ્વાભાવિક છે. અને પહેલું સલ એ છે કે એક પ્રબલના અવિષ્મને આપણ તેના પોતાનાં જળ ઉપર, તેની પોતાની કાંતરોમાં ઉપર, તેના પોતાનાં લંકાં અને હિંમત ઉપર રહેશે છે.

દુનીયા ખદક કરવાની નથી. પ્રબલને અતમહેતન કરવી પડશે. પ્રબલનું જળ એ તેના જીવનનું કાર છે.

ઉપર જે કાંઈ આપણને આપેલી છે અને તેમાં આપણે ઉપરના કરવા જોઈએ.

નવેમ્બરથી અધિકમ કરવાને એક વસ્તુ આપણને છે. જે આપણે એક કામ તરીકે ટપી રહેવું હોય તો આપણમાં કુસંધ કરાવનામાં તરવાને આપણે જીવી લેવાં જોઈએ. અને જે એ

મં. જા.અ. કલે. અને સહજ સરે પુરુષાર્થમાં આવી હતી. ગામુર આપણીએ મળતો આભાર માની સમાને રાજ, પાંચ શાંતિ એક આપી હતી. આદ્ય શ્રીદેવ બેરબારના મળ હતી. તા. ૨૨-૨૧-૧૯૩૨ થી તા. ૬-૪-૩૩ સુધીના દિસાણ

વર્ગ	કુલ	પુરુષ	સ્ત્રી	અન્ય	અન્ય
નિર્ધાર	૩૦	૪	૪	૨૨	૦
પીપ્પલ	૩૦	૪	૪	૨૨	૦
૧૬૮૬ ના	૩૦	૪	૪	૨૨	૦
દિવાળી	૩૦	૪	૪	૨૨	૦
મુલ્ય	૩૦	૪	૪	૨૨	૦
કાંના	૩૦	૪	૪	૨૨	૦
કોઈ અન્ય	૩૦	૪	૪	૨૨	૦
આંતરિક	૩૦	૪	૪	૨૨	૦
આંતરિક	૩૦	૪	૪	૨૨	૦

41. 44 12 70

41. 40 15 10

કુનીયનની નવી ચુંદણી—આવતા મેન્ડા દા. ૧૬ મીના
બનાર કુનીયનની નવી ચુંદણીને માટે તોળીનેકાને કાપાં છે
જેપરથી જાણ્ય છે કે નવી પાલમેન્ટના કાપાં મેન્ડાના વગર
વિશેષે લખાય કાપાં છે. પ્રધાનોના માત્ર ફરદનજીમાં નેહી
કોરોના પ્રધાન શ્રી. જાણકરના આગે શ્રી. રૂલ કાપાં છે.
જલ્લ કોસો તોળીનેદ કાપાં છે.

હાલિફેનાનું ભરૂં રાજકીય અધારણ—ખોટીક
પાશ્વિન-૨ હરી ખેતે તે વખતે હાલિફાનું માટે નવું રાજકીય
અધારણ અંબાળી વિચાર કરવાને મેલનારી પાશ્વિન-૨ની
અંબુલક ખોટીકે સાત દેશો રાજકીય પ્રતિનિધિઓને અને
૨૧ ખોટીક હાલના સમજૂ દેશોના પ્રતિનિધિઓને સસણ
કરવાને ભાલાવવાને ફાવ્યું હતું છે. મજૂર પ્રતિનિધિઓનું
હીરદ પકાર પહેલું છે પણ તે અધ્યાપનાની હરે તકનીક કીધી
નથી. ખોટીક હાલના પ્રતિનિધિઓમાં મજૂરોના અને વીંચોના
પ્રતિનિધિઓ પણ છે.

કમ્પોઝીટ પોલીસ કામ મેં ખાસકી કારકર્મી અને પાલિકાના
મંત્રી થામ લા સુધી, કોલેજો સપરેગર વા. ૩૦ સુધી, બેઝવાડિયા
વા. ૧૫૫ વખત મેંકરે. એ. મર્ચન ૩ કોર્ટ રોડક કમ્પોઝીટ
૪૨ નથી. તેમના રશીઅનમેન તરીકે બમોના ખાસ મરવર
આ રજનાન્ક ફેરોને નીચ્ચા છે.

શ્રીરામનું અંગેટ—મી. તેવીજ ચેમ્પરલેન ગંગેરીખાતાના
ચેન્સેલર ખામતી સમાધા અંગેટ રજુ કર્યું છે. તેની મુખ્ય
વીજતો ત્રીસે પ્રમાણે છે.

આકાશવાણી અભિયાન મા. ૬૬, ૬૭, ૬૮, ૭૦

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ੨੬ ਜੁਲਾਈ ੧੯੮੧

ਅਕਸ਼ 41. 92,57,000

ખીર (કાર) તે બાજુ ૧ મેલી અસ્તો કરવામાં આવશે
પણ જનક સુધારવામાં આવશે.

અમેરીકાના કરભૂતો ખજેટમાં સમાવેશ થતો નથી.
આવક વેરામાં કે ખજેટ કરોમાં બટાટો કરવામાં
નહિ આવે.

અધિરીકારી અધિરીકારી કરવનો ખીલીક બનેટમાં સમાવેશ
નથી કરવામાં આવ્યો તેથી અભ્યક્ષી સમ નથી. માર્ગ સામે
પણ બનેટમાં સમાવેશ કરો કતો. સૌમ માનવામાં આવે
કે કે અધિરીકારી બેકુતોને રાક્ષત આપનાર ખીલીક ૧૦
કરોડ દોઢર ચાંદીમાં રિવકારવની પ્રધાનને સત્તા અધિરીકારી

જાને જીવનની વાણે દોડવાનની માંદગી મોટી જીતી. પાંચે
દોડવાથી તેને માંદગીમાં ચોગાનું કરજ સુકાનું મુશ્કેલ પડે.
જાન જાણ દોડવાનથી મિત્ર રમણાણું કહી તે જાનેડીબાનું કરજ
સુકાવામાં કામ ભાગ્યું કહી આ જાણ દોડવા સુએડી મારી
કાચથી જાણે!

કચ્છનામાં સોડિયમ અકાશ—રશ્મિવામાં બીજાને પછાત
માં આવ્યા તેને અલગબાદ તે કલ્પા પ્રકારે થશે તથા કા
કચે પ્રકાશમાં એ બીજાને પછાતમાં એ જાતે ૧૬ પ્રવાહમાં આવ્યા
એ. રશ્મિવામાં માફક તેઓની સામેના અકાશ પછાત
કચ્છમાં આવ્યા તથા.

જાગૃતીના ક્રમચૂનીકરણ—કમળાચર ફેમિલી-પ્લાન નામનું જાગૃત કાર્ય અણામે છે કે ૧૯૦૦૦ ક્રમચૂનીકરણ કરેલ મા છે. રીચરચાચ (જાગૃતીની સાક્ષી-૨) આળી નાણવાની અંબલમા આળી ક્રમચૂનીકરણ પાટીની ઉપર કામ ચલાવાય છે. સંભવ અણાવવામાં આવે છે.

મહુડીઓના ભલિષ્કાર—પુરસ્કારના નામીના મેલા અને
મહુડીઓના ભલિષ્કારના શસ્ત્રિ વ્યવસ્થાપક કરે મુશ્કેલીય રહેછકરે
મુશ્કેલી અને ભાવજ કરતાં અધ્યાત્મ છે કે મહુડીઓને અર્ચનાની
સાથે પાતાતુ સ્ત્રીઓ માથે કરવાનું અલગ અર્થ અને કોઈ કાચો.
અલગનાં મુકોને ભોજન, અર્ચના કરાની સાથે અર્ચ કરનાં
મહુડીને મરજની સજ્જ કરી ભોજન.

મુશ્કેલીમાં જોઈ જાતે અચેરીયામાં પોતાની હાલની પરિસ્થિતિમાં રાજદારી સ્થિતિનું મોટું પૂર્ણ આપનારો મળ્યો હોવા માટે જોઈ વર્ષની સભા થઈ છે.

આંતરરાષ્ટ્રીય પીડીકન—જર્મનીમાં વહુદીશાની સ્થિતિના અંગ્રેજીમાં જર્મન સરકારે એક પીડીકન કાયદામાં આજુબાર છે. કેપ્ટન વેનર, જે વહુદીશો હવે પાંચા માસની સામેના વિગતમાં આજુ પડેલા બાળ વધ રહ્યા છે, તેમણે કહ્યું છે કે એ પીડીકન કાયદો, કાલ, પોલો-ક અને કોમન-ક અને પીડીકનની બાંધકારની પ્રકારોમાં અહીં કહે. પીડીકનમાં અગ્ર કુલની કંઈ વહુદીશો સામેના બંધકાર અંગ્રી સેવાની મામલો કાયદામાં આજુ અને એ તેના અગ્ર નકારમાં મળે તો જર્મની સામેના બંધકાર કાયદો વધારે દેવામાં કાયદો કે જેથી કરી કાયદો નમુના પડે.

રહી જાનો. ખીટને પ્રત્યુત્તર—ખીટને સોનીકેટ રહી જા
ની સામે માન કપર પ્રતિનિધિ મુકશે. તેના પ્રત્યુત્તરમાં સોનીકેટ
ખીટને જાણના જોડશે. આપના કે ખીટીક વાવડા વાળા રહી જશે
માર્દર કાવા કપર પ્રતિનિધિ મુકશે. કે જને નંદર પ્રતિ
સોનીકેટ રીજમ્નીકની જંદરના જાણનાં ખીટીક માન વાવડ
કવા કપર પણ પ્રતિનિધિ મુકવામાં આપના કે તેથી ખીટીક
નંદરનાં કામ અટકી પડશે. આ પ્રતિનિધિ ખીટને પ્રતિનિધિ
આજ રહેશે બાં સુધી અનુભવમાં રહેશે.

હાદરમાં હાજરેથી અમલ કરે આગળ—તેરમું પ્રશ્નિકા.
 યોગદાર આને હાદરમાં અમલ કરે આમ કાગવાથી કલ્પદે એક
 હાર અગળ એકા એ કાને કાગે. અગળનું પ્રકારનું કાલ છે.
 આગળ તેજ રૂપ આગળ દુરથી એક કાલ છે.

[illegible]

માં એ. એ. એસ. શેઠના સાથે જોડાઈને બચ્ચીલી રેલ્સ-શેઠની પેટી રવાણી હતી.

ફોરેસ્ટર બીજી સફર—કેલાસ પંડતના સહરીજોને ખબર પડતાં બેવામાં આવ્યા હતા જરા તેઓએ કયા બહુકુળ હોવાથી કાઢીને બચાવ્યા વિના બીજી વિમાની સફર કરવાનું સાહસ બેઠું હતું અને તે પણ સફળ થતું હતું. આઠા વખત કચાઈ વિમાન પાછું ફર્યું હતું અને સફર દરમિયાન નવી કમ્પોઝી પાડી હતી.

ફોરેસ્ટર-ફોરેસ્ટાન વચ્ચે એ તા. ૧ લીથી રેલીફાન સર્વિસ ચાલુ થઈ

અમેરીકામાં બેઠેલાં રૂબરૂ—અમેરીકાના પ્રધાન પ્રેસીડેન્ટ હાલેસન બેઠેલાં રાહત આપનાર તબીબ જે પ્રતિનિધિ સભાએ પસાર કર્યું છે તેની મુખ્ય હકો નીચે પ્રમાણે છે: (૧) એક બબલ ડાહર બેઠેલાં રાહત જોનસ. (૨) ઉપર વચરની જમીન રાખવાને તાલુકા મદદ. (૩) મોટા-મેલ ઉપર ચાપક અને બાજમાં પટ્ટી. (૪) મેલ ઉપર પટ્ટી.

અમેરીકાએ સોનાનું મલક મંધ કર્યું છે. રોડાએ પણ મંધ કર્યું છે.

હોલની આર્થિક મંદી

એક અવલોકન

(અન્યાર: કુમરશી પરમશી સંપદ)

[હોલના દાકના રાજ્યનાં હેલ્થ ટેમ પામનાં થતું અને ટેમ પામનાં થતું જાય છે અને હાલની મંદી તેમાં કહેલો હોય. હરી રહી છે અને તેને અટકાવવાનો કોઈ કલાવ છે એ રા. રા. કુમરશી પરમશી સંપદે 'પરમાન' ના કૈલ્યાણમાં એક લેખ લખી પછીજ સરજતાથી સમજાવ્યું છે. એ લેખ રેલ હોલને વાંચવા અને મનન કરવા જેવાં હોવાથી અમે અમારા વાચકોના કાલ્પાઈ નીચે લખીએ છીએ. —અ. મ. જો.]

હોલનામાં કાયા દબોના ખબરના વાત પડ્યા છે. અમેરીકાની જે એક જમીનમાં કાલસો, તેલ, સોનું, કીરા, તાંબુ, સોનું વગેરે અનેક માત્રાઓની પુરતી જલ છે. એના જમીનોમાં કાલસું બહુ પડ્યું છે. એના જમીનોમાં કાપાસ તથા દરેક જાતનું બનાવ યુગ પાડે છે. એની કિમતોમાંથી વહેલી મોટી નદીઓ જમીનને ફળદ્રુપ કરે છે, એમાં વસનારા મનુષ્યો જમના પીળા મનુષ્યોથી શુદ્ધ અને ક્ષતિમાં પડ્યા પડે તેમ નથી. એના ચાર હજાર માઈલનો કિનારો પહાડપટ્ટાના હોલોને વિકસાવે તેમ છે. હોલના જુલપુનો ખબરના સર બેચીસ હોલોના કબ્બો મુજબ હોલ જમના બહુમત્ય દેહની પંક્તિમાં બેચી કો તેટલા સાધનો ધરાવે છે. આમ સાધનો માટે આ દેહને અમેરીકા સાથે સરખાવી કહાય તેમ છે; જ્યાં ક્યાં અમેરીકા અને ક્યાં હોલ ક્યાં ખાંડો તેથી અને ક્યાં રાજ્ય એક એક સ્વાયત્ત, આરમ-સંતોષી, સ્વાધીન અને આર્થિક સ્વતંત્રતાવાળો દેશ છે; આરે હોલ પરાવર્તી, પ્રસંતોષી, પ્રસાધીન અને આર્થિક પરતંત્રતાવાળો દેશ છે. અમેરીકા આને જમનામાં સોથી મનવાન દેશ છે; તેટલેજ દરજ્જે હોલ મરીન છે. અમેરીકાના દાકમાં પુરોપતી થઈપરી પ્રભાવો આને રમે છે નોંધ ખોલના દાકમાં

રમે છે. એક રાજ્ય પણ સ્વતંત્ર પ્રભાવો પોતાની બોલોચિત્ત દેશ ન હોઈ શકે છે, એ માટે રાજ્યનો દાખલો આપણી મનુષ્ય હોય છે. આપણી આર્થિક કાલન દિનપ્રતિદિન નળી થતી જાય છે તેનાં કારણો રાષ્ટ્રી નિદાન બાંધી હવે મિત્રિસા કરવાની જરૂર છે.

હોલની પરતી વધતી જાય છે. ૧૯૩૧ ની પરતી ૩૫ કરોડની હતી. ૧૯૩૨ થી ૧૯૩૩ વધતી જાય છે. પ્રભાવ પાડે છે રાષ્ટ્ર કાલનો હોલ તે દિનપ્રતિદિન મરતાં જાય છે. આવી રીતે વધારે વખત ચાલે તો આખી પ્રભાવ મુખ્યરૂને આધીન થઈ. મહાકુલ વખતે હોલના વેપારીઓને પતિ જાળવ રૂપીયા નહો. કયો હતો, પરંતુ મહાકુલ પછી તરતજ પાછા જોડવા પડ્યા હતા. હવે પરમશી કસ હતો તે નીકળી ગયો અને ફરતું જે પરમશી હતી તે પણ અવાલી જાય છે. હોલના બેઠેલાં ૬૦ ટકા ઉપર છે. તેમની રિલિય બહુજ દિન થતી જાય છે. તેઓ કાપાસ, બનાવ, બીજાં વગેરે વેદા કરે છે. તેમને એ વસ્તુઓની અર્ધા કરતાં વધારે હોમલ વેદા થતી નથી. કાપાસ, ધઉ, તાંબુ, જુવાર, કોળ, તલ, કીમતો વગેરે સર્વે વસ્તુઓનાં જાણે એકદમ પડી જાય છે. બેઠેલાં ઉપર કાલકારોનું મોટું કરજ છે. હોલનાના બેઠેલાં ઉપર કરજ ૮૦૦ કરોડ રૂપિયાનું મોટું કરજ છે. બેઠેલાં કાલકારોને મોટું બાજુ એટલે ૬ થી ૨૦ ટકા સુધીનું વેદુ પડે છે. બેટીમાંથી ખરમપુરતી વેદાક પણ થઈ નથી. ખરમરત માટે અને વેદાકારોને બાજુ મુકાવવા માટે તેમને અંગ્રીજા દાખીના વેદાવા પડે છે આ સોનું સંકટ કમરે કાઢેલું સોનું (distressed gold) મોટી રકમ જાળવ માં વેદાવા જાય છે. આનું જમજમ ૬૦ કરોડ રૂપિયાનું સોનું થી. જો. કુ. ની સ્ટીમરો લઈને માટે કોઈના બાર માસ થઈ ઉપાદી મધ છે. આ મરીમોના સોનાને ખોલને અર્ધીને વખતે બારે આર્થિક મદદ આપી છે. ખોલનું અમેરીકાનું કરજ મુકાવવા માટે એ સોનાનો ઉપયોગ થયો છે. ખોલને બાજુનાથી હોલના મરીમોના એ સોનાને મળે રીકરદિથી જાય છે. બેઠેલાં પામનાં કયા જાય છે. એમને બેટી મિવાવ બાંધે થઈ નથી. અને બેટી હવે પરમશી નથી, નહોનો મધો નથી. મહુરી પણ મળી કો તેમ નથી. વલમ બેટી બેકનારને જલ આપતી નથી.

બેઠેલાં રિલિય નળી થતાં ધોરધાર કરનાર કાલકારોને બાજુ મળતું નથી. બેઠેલાં હોલનું ધરમ છે, તે નળી થતાં કિરાઓમાં વહેતું સોનું મધ થતું જાય છે. બેઠેલાં મતાવાં સર્વે પ્રભાવના વગેરે ઉપર બારે અસર થાય છે. કાલકારોને પણ બારે થઈ જાય છે. વેદાક વગર એઓ કહેરના મોટા વેપારીઓ સાથેનાં વેદાનો સંબંધ સામવી થતા નથી. આખું મામલું જલ તેજીન અને બીજીન થઈ મધુ છે. બેઠેલાં પાસે બેટી મુકારત થન નથી. કાલકારો વધારે ધોરી કરે તેમ નથી. બેટીને જોડતું ખાલર સર્વે પરદેશ ચાલુ જાય છે. સહકારી બેકોગની શોજના હજુ પ્રવૃત્તિ છે, અને આવા વખતમાં એનાં વેદાક જાળી કો તેમ નથી. પંબળના મનવાન બેઠેલાં પણ થઈ પડ્યા છે. બેઠેલાં કાલકારો જમીનકારો પણ નળી થયા છે. અંગ્રીજાને જમીનકારોનું મુખ્ય મથક છે આ મોટો જમીનકારીઓ સરકારી કર ન બરી થતા માટે કીમતથી વેદાન છે.

મોટા વેપારીઓ નુકસાન બાપી બાપી કાઢ્યા છે. તે માલ ખરીદ કરે તેમાં નુકસાની બંધવવી જ રહી અહીંથી માલ પરદેશ ખાતે આવે એટલે પરદેશી બજારે પરદેશમાં નુકસાની મુકાબલાની જ રહી પરદેશથી માલ મંગાવે તો કાંતા ધરના આવેને લાંબી જાડી નુકસાની બંધવવી રહી. આવા મોટા કાવોરો સામે જેટલો વખત સુધી વેપારી નથી કોઈ મોટા મોટા અને છુટામાં છુટા વેપારીઓ આ મંદી સામે ટકી જાય નથી. આવી મોટી કાવોરોની માલ મંદી ઉઠવા પચાસ વર્ષોમાં જોવામાં આવ્યોની ટોચ પર વેપારીને પણ નાદ નથી. સહાયતા વખતમાં વેપારીઓ ખુબ કમાવા હતા તેમજ નાણાં કમાવે ખર્ચો વધારી મુકાયો. વાડી અને કાડી માં ખુબ ઇતસાહથી બન અર્થ મિલકતના આવે. ગજમજા કરી જોએ આવે રજાવર મિલકતો લીધા મોટરો, બગીચાઓ ઉપર મોટા ખર્ચો કર્યો. જ્યારે નુકસાની આવી આવે મિલકતો લેવાની પડી, ત્યારે એક હાથેથી અર્થો કરે તેના અર આના પેલા થયા. હીરા મેલી મજાક લીધે તેની પણ હીમત ચાલી છે આની થઈ મધ વધારેલ ખર્ચે થઈતા બહુ મહેનત પડી છે ફીતે વેપારીઓ તકલીફમાં પડ્યા છે. તેમને હાથમાં ઉપર હામની પેટે કનક રેશ ખાતે નુકસાની હતા રેશ ઠાકી મેસાડવા માટે પણ જાર ચોલા બોમ્બરો પડે છે અમદાવાદની અગવળ પણ વેપારીઓના વેપારમાં પ્રતિબંધ કરતી છે. બધી પણ વેપારને જારે હાનિ થઈ છે.

દેશના નાના નાના ઉદ્યોગો રહેલો અગવળને લીધે કાંઈક સારા થવા ઉપર આવ્યા હતા સરકારી બંજાર ખર્ચેને લીધે આવકાની માલ ઉપર મોટી વજારો નાખ્યા, તેથી પણ ઉદ્યોગોને રોજ મળ્યો છે; પરંતુ એ કમના ઉદ્યોગો ઉપર મોટા હટો બજારી રીતે પડ્યો છે. ઝોડાવાના કારણેને હોંડની ખારાજના કાલના મેનરેસ બહારી આપશે જેવી વધી છે. એ કારણે હોંડના ઉદ્યોગોને વર્તિકલ થઈ પડશે શ્રી. રનસીમેન ને ખોડનના વેપારખાતાના પ્રધાન છે. તેઓ એ કારણથી હોંડના બજારોમાં ઘોંઘાળેના માલ મોટી રકમે જરી કાઢશે એમ અજાણ્ય છે. એટલે એ કારણે આપણા ઉદ્યોગો ઉદ્યોગોને તોડી નાખશે. તે સિવાય બધાના વારંધી પણ મોટા બન છે. આ રેશમ, સીમેન્ટ, ડામીઓ, કાપા અને રમકાં તથા બીજા અનેક વસ્તુઓ સમુદાયપથી (mass production) પેલા કરવામાં આવે છે. અને પ્રબલે માત્ર રોજ મળે અને બેકારી ચાલી જાય તેમજ પરદેશનાં બજારો કાઢમાં રહે અને પરદેશનાં બજારોએને તોડી પાડવાનું અને તેટલા ઉદ્યોગો નુકસાની ખર્ચેને પણ બધાના મોટી રકમ હોંડનાં અગવળ કરે છે. જર્મની પણ કાઢતી, રમકાં અને બાંબ અનેક પદાર્થો સરવા બનાવી પોતાના દેશની બેકારી ઝોડા કરતા હોંડમાં પડે છે. મેસ્ટઅમ પણ રાજ્યપથથી સરત મોડું બનાવી હોંડના બજારોને જરી મુકે છે. રશિયાએ પોતાની પાંચ વાસની ચોળાને આને પોતાની ઉત્પાદનકક્ષિત ધણી વધારી લીધી છે. ખાંડ, કાઠડું, કપાસ, કેરોસીન, પેટ્રોલ વગેરે અનેક વસ્તુઓ પડતરથી પણ બધા બોલા આવે ચેકરોને માટે રશિયા બહુ આવડે છે. મોટી સંખ્યામાં પેલા કાંઈક વસ્તુઓને માટે રહેલો બજારો બોહમે બધાં ખર્ચા રાજ્યોએ જાણતી રિશિયો ઉઠા કરી પરદેશની બોહમે પોતાના દેશનાં બજારોનું આક્રમણ dumping કરે તે સામે પ્રતિબંધ ઉઠા ક્યા છે. સો દેશો બજારો હોંડ તરફ મોડું ફાંટી મીટ માંડી પેલા છે. એ બાબત અમલના બીજાએને માટે બજારો કિયાર છે.

માલ બંધારવાનું નેમને parasties ના વિશેષથી સંબોધતા હતા એવો હોંડનો મિલન વારંધરો પણ સારી કમાવ કરતો નથી. મોટા પાસે કાંઈમાં બધાના પેલા નથી. એટલે વર્તમાને રાજ્ય ખટાવેર રહેલોની પણ કમાવવી મટ વાળી રિશિયો આવે છે. નાના નાના કુશનકારોની કાસવ જોડે બીજાઓ કરતા હોંડ છે, છતાં તેમને પણ બાબત જેવા તકાલ પડતા નથી. મજુરોની મજુરી ઝોડા થઈ છે આફ્રિકા, શ્રીલંકા, ગયાલા વગેરે દેશોમાંથી કામચોરો હોંડીયા આ કમાવથી થઈ છે એટલે હોંડમાં પાછા આવ્યા છે. તેમને પોતાના દેશમાં ઉઠા મોટરીનું હાં કાચુ પડ્યું છે. એમને પાછા બધા માટે નુકા પેલા નથી, તેમ રહેલા દેશો તેમને પાછા આવવા દે તેમ પણ નથી. આથી અતોવાદ તોડાકટ જેવી તેમની રિશિયત થઈ પડી છે. નહિ પરના કે નહિ પાડના એવો પાક બધો છે. બંધુરો પાસેથી મહેનત મગાવું નથી એટલે બોહમકારો પણ નિરાક થઈ ગયા છે. ને મેન, આમે.કમરોડ અને વિલાસ તેઓ બોહાતા હતા તે થઈ ગયા છે. (અબુડી)

હોંડસ્તાનના તાબ સમાચાર

—રોડ અમનાલાલ બજાર નેમો પ્રથમ ધુળીવાની નેમમાં હતા અને આ તેમને કાનતું રસ બાણ પોણ હોવાથી અને વખત થઈજ પડી મપેણ હોવાથી પછી અગવળ બાદ મશાલ થઈ બધામાં આવ્યા હતા તેમને હવે માંડીને લીધે હોવા માં આવ્યા છે.

—કમકમામાં મળેલી મહામહાનું પ્રબુખપદ મી. સેન સુખાએ લીધું હતું. તેમને, જોડિય માલવામજને અને જોડિય બધાકર-જાલના માણથી દેવા સ્વરૂપ રાણી કે નેમોને પકડવામાં આવ્યા હતા તેમને ઉઠવામાં આવ્યા છે બીજા કમરોડ જેટલા રેશોમેટને પકડવામાં આવ્યા હતા તેમને પણ ઉઠવામાં આવ્યા છે. મહાસભામાંથી નેમો વિશેષમાં નહોતા તેઓની ઉપર ચોલીસે કાઢી ચઢાવી હતી જેથી પણ પવાયા હતા. સરકારના આ કૃત્તમી લીખરો પણ ઉઠાયા છે.

—હોંડી રાજ્યની સુધારા સુચનારી "નકાકટ વેપર" બહાર પડ્યા બાદ મુખ્યમંત્રી સરકારે પોતાના એક પ્રતિનિધિને પરીક્ષા મહામમાં માંધીલેને તે પહેલિયું કરવા મોહ્યો હતો અને તેના ઉપર પોતાના વિચરો માંખ્યા હતા માંધીયોએ તે અને તેની ઉપરની સરકારની હીકાઓ વાચ્યા બાદ સરકારને અજાણ્ય છે કે એ ચોળના માંધી-ખર્ચાને કરાવ બહુમાર નથી અને હોંડસ્તાનના જાણની નથી. અને તેથી કાલની રિશિયતમાં તે રિશિયતી કાલ તેમ નથી. હોંડસ્તાનના ભાગો અગવળ તેથી ચોળના બધામાં સરકાર સારે સદકાર કરવાને તેમજે ખુશી દર્શાવી છે પરંતુ બધા રાજ્યકારી નેતાઓના સામે અસહત ક્યાં સિવાય પેલાથી વિમલથી અગવળ આપી નાંક કાલ એમ કહીયું છે.

—બધાના પારસી ભાવન, મુખ્યમંત્રી પારસી પંચાયતના ટરડી અને પુર્વ દેશની કાંધાના અગવળાક કમસ-ઉલ-ઉલમા દો સર હરજીજ અમલોદજ મોહીનું મુખ્યમંત્રી ૮૫ વર્ષની ઉંરે કાલ પાંચ પકવાથી અવસાન થઈ છે. સરકાર અવસા પકવાથી અને સંસ્કૃત, કારસી વગેરે અનેક ભાષાઓના મિલન હતા અને અનેક પ્રાચીન સાહીત્યો અગવળ કરી તેમજે બધા માંધીન બનાવો ઉપર પ્રકાશ પાડ્યો છે તેઓએ

દેવીમાતા બુદ્ધા બુદ્ધા રેશોને પ્રવાસ ગોા કને બન દેવ દેર તેમની વિદ્યાના કદર જાન કરી મુજમ અને પુરેષની પુર્તીવર્ગોટીમાએ તેમને માનદ ડીમાએ એ રખત કરી કરી તેમના વદ પાત્ર મા લો રામ સગર મ નર નામરનો બી રામ આપેા ને મુજમ ચદેરમા જાન રખ રક નામ ને પીઆ તેવા મંડળો તરથી તેઓ માજુ આપેા આપતા હતા તેમના મજથી મુજમ પ્રવાસાએ એક પદાન વિદ્યાન મુખાવેા છે. —સર દીનજીભાઈ પીટીટ બેરેનેટ હુદમ બંધ પડવાથી 10 વર્ષની કમરે મરજ પાડ્યા છે તેઓ પારસી પંથનાતના એક દરદી બન સંધારા હતા તેઓ પહેલા સર દીનજીભાઈ પીટીટ બેરેનેટના પાત્ર થતા અને મુજમની મુજમ-મીપમ ઠારપેરેશના રખ હતા તેમને હરક મુજમમાં અનેક મીમે છે સર દીનજીભાઈ પીટીટ સુલેકના અમલદાર હતા અને મુજમ ધારાસભાના એક સભ્ય તરીકે તામ સરકાર તરથી નીમામા હતા તેમના જગત બાઇ દીનજીભાઈ તે વીજ બેરેનેટ નર જમસીદજી જજીમાખની પુત્રી સાથે અને 1864 માં જમા હતા મરજુમ પેતાની પાછળ વિધવા ભેટી પીટીટ, વજ પુત્રા મેસરી કરમજી, માલેજી વજા જમશે જ અને મજોળા પીટીટ કુલુખના સભ્યો અને એક મોટા મીવ મંડળને વીજાપ કરતુ ઠોડી જમા છે.

અમારે ત્યાં મળતાં નવાં પુસ્તકો

મુજરાતી સાહિત્ય ભંડાર

નીચેનાં પુસ્તકો આ ઓશીયથી મળી કકશે મંઆવ નાશાએ એરકર સાથે નાજા મોકલી આપતા મહેરવાની કરવી. વી. પી. એરકરને બીસકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ.

રખાર	આમ ૧ ભો	કા. પે.
"	" ૨ ભો	૨ ૬
"	" ૩ ભો	૨ ૬
"	" ૪ ભો	૩ ૩
"	" ૫ ભો	૩ ૩
સોરઠી બહારપટ્ટીવા ભા. ૧		૨ ૮
"	" ભા. ૨	૨ ૮
"	" ભા. ૩	૨ ૮
એમીઆસ જહારપટ્ટીમે		૧ ૪
સોરઠી સતેા ભા. ૧ ભો		૧ ૬
કુંકાવટી		૧ ૬
સોરઠી ગીત કથાએ		૨ ૧
રઠીવાળી રાલ આમ ૧ ભો		૧ ૬
"	" ભાગ ૩ ભો	૧ ૬
ચુલ્હી		૧ ૬
દાબરકા		૧ ૬
આટ ગીતો		૨ ૪
એશીમાનું ડબક		૨ ૩
અજમલ આમરબેન્ક		૧ ૬
હમીરનો દારબુદાર		૧ ૬
એનીન અને અમલુજ		૨ ૦
મીસરનો મુક્તિસંધામ		૨ ૧૦
દીકામારી		૧ ૬
નરવીર મહાનંદ		૧ ૬

કિવરાજ	૧ ૧૦
માલકાજી	૧ ૦
સાલરજી ની મુતવળ	૨ ૬
કરમાનગીત રખાએ	૧ ૬
શુકતો દીવક આમ ૧ ભો	૨ ૬
" " " ૨ ભો	૧ ૧૦
વેશીના મુજ	૧ ૦
મીબેલ	૧ ૩
માલકામે	૧ ૩
ઓળામે	૧ ૦
મીતાના અંમારા આમ ૧ ભો	૧ ૦
" " આમ ૨ ભો	૧ ૦
શુતગાના પડકાર	૧ ૦

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની મુલતવી મુલુલી વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ ડરબનમાં કપીન સ્ટીટ પર આપેલા પારસી ફેસ્ટમજી હોલમાં તા. ૩૦ એપ્રિલ ૧૯૩૩ ના રોજ સાંજે ૪ વજા મળશે.

કાર્યક્રમ: (૧) અમલદારોની ચુંટણી, (૨) વધારાના હિસાબની રજુઆત (૩) પરચુરજ.

એ. આઈ. કાજી,

પી. આર. પથર.

એ. એન. સેકરરીઓ.

ટાસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

પ્રાંતિક કોન્ફરન્સ

ટાસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની પ્રાંતિક કોન્ફરન્સ જોહાનીસબર્ગના ટ્રેમ હોલમાં તા. ૨૪ અને ૨૫ મે ૧૯૩૩ ના રોજ સવારે ૧૦ વાગે મળશે. કોંગ્રેસ સાથે ઓધાયેલી સંસ્થાઓ અને ટીસ્ટીકરોની સંસ્થાઓને ત્રણ ત્રણ ટીસ્ટીકરો મોકલવા વિનંતિ કરવામાં આવે છે. ડેલીગેટોના નામ સેકરરીને તા. ૨૦ મે ૧૯૩૩ મુખીમાં મળી જવા જિલ્લો.

કાર્યક્રમ: (૧) ટાસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ, (૨) લાન્સેન્સ, (૩) મુખીગેરાન, (૪) રેલવે, (૫) ડેલીગેટી, (૬) સામાન્ય.

ડી. એમ. નરજી,

પી. એ. બોક્સ ૪૧૨૨

ઈ. એમ. માલ.

જોહાનીસબર્ગ.

એ. એન. સેકરરીઓ.

RAJCOOMAR,
PRINTERS & PUBLISHERS.

10, Cross Street, Singapore.

MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અવકાશકર

કલમ, કલ મોટર માડી, ૭ મોટા ગાડી કલ મોટર પુર્વા પાલવામાં આવે છે. રાત્રિ ૧૧ વજા થાય.

ફોન ૪૬૬૨ સેન્ટ્રલ ૧૫, કોસ સ્ટ્રીટ. ડરબન.
મેનેજર: એ. એમ. કાન્ડેરીસ.

'Phone 327 Tel. add. "Letopca."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરેક અને વેજિટેબલ માટે કંઈના ઓર્ડર ઉપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રા કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફરેક ભવનુ તાલુકા ફરેક અને વેજિટેબલ સાથે પેકીંગ કરી શી
સી. એ. યી મોકલવામાં આવશે. લખો:—
P. O. Box 254. Durban. 21 Short St. 65

'Phone 3867. Box 736, 82, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHAI MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

ફી-લ્લાઈ મોરાર મટવાડકર,

વાલસેક ફરેક અને વેજિટેબલ મલખનાર
અને કમીશન એજન્ટ

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી.એ.એ. યી મોકલવામાં આવશે
ફોફોન ૩૮૬૭ બોક્સ ૭૩૬. ૮૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૭૨

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફરેક ભવનુ ફરેક અને વેજિટેબલ માલ પેકીંગ કરી
સી. એ. યી. યી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 442. Durban. 129 Victoria St. 64.

અઠવાલિક પંચાંગ

વાર	પ્રીત્તી	હોઈ	પુસકમળ	પારસી	સુયોદ્ધ	સુપરલ
	૧૯૩૦	૧૯૮૪	૧૯૫૨	૧૯૦૨	૬ સી.	૬ મા.
	મે. પ્રી.	તે. કા. ન	ગ્રે. કા. મ	ગ્રે. કા. મ		
શુક્ર	૨૮	૧૫	૨	૨૪	૬-૨૩	૫-૨૫
શનિ	૨૯	"	૩	૨૫	૬-૨૪	૫-૨૪
રવિ	૩૦	"	૪	૨૬	૬-૨૫	૫-૨૩
સોમ	૩૧	"	૫	૨૭	૬-૨૬	૫-૨૨
મંગલ	૧	"	૬	૨૮	૬-૨૭	૫-૨૧
બુધ	૨	"	૭	૨૯	૬-૨૮	૫-૨૦
ગ્રહ	૩	"	૮	૩૦	૬-૨૯	૫-૧૯

આરોગ્યતા તથા સંસાર સુખના ઉપયોગી પ્રયોગો ઉલ્લેખ કરનાર
વેદ્યવિદ્યા નામના પુસ્તકની નવી આવૃત્તિ પશુપત સ્થાપના
વધારા સાથે બહાર પડેલ છે જે

તદન મંદિત

કંઈ પણ કિંમત કે દવાલ ખર્ચ લીધા વગર મોકલવામાં
આવે છે. આજેજ મંગાવો.

મદન મંજરી કાર્મસી,
ભગનગર, કાઠીઆવાડ. (ઇન્ડિયા).

માત્ર યોદા વખત માટેજ.

અમુલ્ય લાભ.

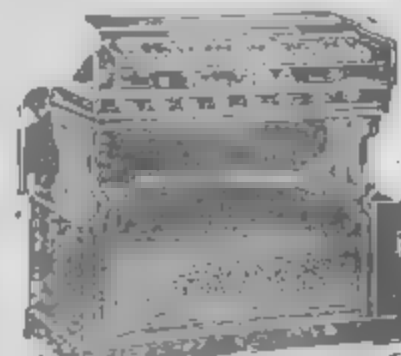
વહેલો ને પહેલો.

હાથના કમલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના કમલ રીડ સપાકે ડા.

રેકડાના
બાવો

સંગલ
રીડ
હાથનું

પા. ૩-૨૦-૦.

પા. ૨-૨૫-૦.

પા. ૧૦-૧૦-૦

બહાર ગામના ઓર્ડર ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી બરાબર પેક કરી સુચના મુજબ રવાના કરવામાં આવે છે.
અમારા ૩૦ વર્ષના લાંબા અનુભવ પછી આ દશની હવાને અલસરતાં ફરેકે જાતના હારમોનીયમ
મંગાવી બીરા જગ્યામાં રોકમાં રાખીએ છીએ

ફરેકે જાતના ફેર પાઈસ, ફરેકે જાતનું રીપેરીંગ કામ પુરતા અંતિમ સાથે કરી આપવામાં આવે છે.
બહાર ગામ વાળાઓએ ઓર્ડર સાથે રપ દકા એડવાન્સ મોકલવા અને પેતાલું નામ સરનામું
(વગેરે યોખા બહારે જણાવવું.) વફા વિમત માટે લખો આ મળે.

પી.એ. બોક્સ ૪૬૦૦ **ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલૂન,** ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
GOSHALLIA'S MUSIC SALOON. P. O. Box 460. 131 Queen Street, Durban.

શિયાળાના પૌષ્ટિક પાકો તૈયાર છે.

!! ચમત્કાર ત્યાં નમસ્કાર !!

કક્કિતને તાજા સાલમપાક—રૂબી કાન્તી તેજ ઠંડુરતી આવે છે. તેની ખાંદ ૧૪ બાગી વનસ્પતિ નાંખવામાં આવી છે. સેના ચાહી વરખ, રંગભી કાલમ, બીમરોની કપૂર બગસ, કચ્છરી, રામ, અંબર કીલ જીવ આરબાપરના પીઠારીદં, વાલોચન, સતાળી, નરમુંદી, સમુદ્રી, અંદરખા, મોનારખા, મોદ, અંબર, પરખ, અરમ વીરે બાગી બીબેલી તેવાર કરવામાં આવે છે. જુદા જુદા જાતના નરખુવાન માટે અખુર અમરકાર કક્કિત તથા દીવસના સેવનથી જલ્દી આવે છે.

૧સરી બદામપાક—ખાંબની તથા મગજની તથામ બીમારોને તાજુક કરે છે.	રતલની રી. ૫.
ગુંદરપાક—ચીંટા પ્રકારની કમરનો દુખાવો જલ્દી તાજુ કરી બે દીવસમાં જલ્દી પહેલો કરે છે.	રતલની રી. ૫.
કુવારપાક—કરીના પરામ કોઠીને અથ કરી અખિત આપી કરીર કલકું રખે છે.	રતલની રી. ૫.
જાલમપાક—કરીના સીધામાં વાપુથી અંબામાં તથા દુખાવો દોષ તેને બે દીવસમાં જલ્દી કરે છે.	રતલની રી. ૫.
મીચીપાક—કમારો મેચીપાક આખા સારથ આક્રમમાં વખખામકો છે, જેના વખાજ કરવા કરતાં મેચીપાક ખાતી કરે.	રતલની રી. ૪.
અંદરપાક—રવાકીટ અવારે નારવા તરીકે ખાવાથી પેલજ આવે છે.	રતલની રી. ૪.
એ કપર ઠંડુરપાક, કુંડપાક, આજરપાક, રૂબીપાક વીરે એકતા પાક તાજીક તેવાર કરી આપવામાં આવે છે.	
ઓરકર સાથે પેલા મોકલવા મહેરજાની કરવી.	વધુ ખુલાસા માટે લખો:—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623.

Cor. Grey & Victoria Street Durban

દેશી આવનાર તથા જતાઓને ઉતરવાનું સ્થાન મળે.

તમારા ધંધાના જલ્દી ખબર ક્યા છવાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જ જુનામાં જુનું ટોટી છાપ આખા સારથ આક્રમમાં વખાજ છે
જાવ અને મકલ માટે લખો:— Indian Opinion, Phoenix, Natal.

'Phon 142.
P. D. 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

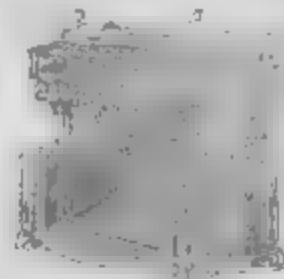
Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street,
DURBAN, Natal

આમેરોનની રેકાર્ડ

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—રામીલ—ટેલેગુ

જુટક રી. ૩-૩ કમનની રી. ૩૫-૦

હારમોનીયમ ઓરીએન્ડ કુદુટ.

તખલા પા. ૧-૭-૬ થી પા. ૫-૧૦-૦ જેડી. પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦. જાણના અને પચના.
લીરક માટે લખો ઉપજા અંકરેકપર.

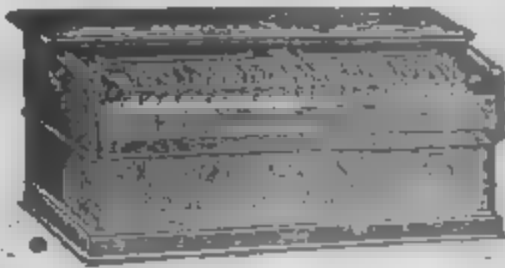
AWARDED
GOLD
MEDALS.

સાનના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર રોન

ફરેડ ભાતના સરદાર ફલ્યુટ
હારમોનિયમ અને સરદાર રોન
માનિષોન અમારી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે-છે. વધુ વિગત
માટે એક આનાનો
સ્ક્રાપ માફલી ફેલોગ
મંગાવી ખાતરી કરો.

ચેતસીંગ ગુરખસીંગ એન્ડ પ્રધર્સ,

દે: કોશીમ અને મરખાનો-ખેતવાડી પ મી મલીના નાક, રહેર સેન્ટ્રલસ્ટેટ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. ખાતમ કોશીમ અને મોક્ષમ ૪૫૪-૫૮ પ્રાથમિકો રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારે જગમસિદ્ધ

સપટલાશન

કરાજ, ખજ, ખુજલી, ખરજીયું વિગેરે ચામડીના હર્ષ હુપર અકસીર દવા છે.
કપડા ઉપર દાઢ પડતા નથી. વજા એકલીખીરાનોમાં સાનના ચાંદો મળેલા છે.
મી, બા. ર ના છે આના, પોસ્ટેજ પેકાંબ ચાજ બુદો. આખરુદાર એજન્ટો જોઈએ છે.
સપટ કંપની, કાલખાદેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

બી, ઉપાઈ, માકલ, વંદા, માખી,
અથવા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

ખોડીશ બનાવર. ફક્ત મીનામાં વિખાતે છે.

Box 247 & 317

Tel. "Khatel."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મોડલ ૨૪૭ અને ૩૧૭. ટેલીગ્રાફ કોડ "ખતી"

હુસેન મરમાઇલ (સરદારધલ વાલા)

દાંતરોઈ પેસેન્જર એજન્ટ,

બેરા પી. એ. આફ્રિકા.

May 5th, 1933

INDIAN OPINION

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Adl.

Established A. D. 1869

T'vaal Adl:

P. O. Box, 666,
Capetown.

P. O. Box, 2302.
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY

WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

8 Karl Street,

JOHANNESBURG.

**નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ**

નહાનામાં નહાનું પ્રોગ્રીસીવ અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ

આપનારી ત્રાસક રૂઢિની જુની નીમા કંપની.

છ'શીનો નીમા ઉતરાવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે બજારુ' હોય તે અને કઈ કંપનીમાં
ઉતરાવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદા અને સહાયત્વ ઓછામાં ઓછા પ્રોગ્રીસીવ બચવાથી
મળે તે બજારુ' હોય તે મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

હિંદોઓના બોઝનેસના ચાક એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

બોહાનીસબર્ગ,

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., M.D., and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,
M. Khotu, P. O. Box 69, Vereeniging, Rampart Row, Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક લેવો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખાતરી કરી લેવો કે તમને એકલે તેજ માલ મળે છે. કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને રંગ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફોર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ રંગીન માં રાખવો અને તેજ બ્લુ વાપરવા સલામત છે. જો કોઈ દુકાનમાં કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ વેચે તમારા માથાને વેચ્યો તો તેથી થોડો અર્જન થશે અને ફરીથી પણ તેજ ખરીદવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજિટેબલ ચઢાવનાર

વાસણનાં નંબર એકના ખનાના; પશુતપલ વિગેરે ચીને ઓરડર મળેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર ગતી રખાવેખ રાખી મારો માલ, ચારી પેકીંગ કરી કીદાખત આવથી મોકલવા માં આવશે.

કેપ પ્રાવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, ક્વીટ્સ, રોડેસીયા વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧.

૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાટાલ.

Indian Opinion

No. 18—Vol. XXXI

Friday, May 5th, 1933

Published at the Indian Opinion Press, Johannesburg.
Price: 2/6 per copy.

NOTES AND NEWS

AT last Sunday's meeting at the Prince Rastomjee Hall the old officials of the Congress handed over their responsibilities to new officials and in order to do so with a clean slate the President Mr. Sorabjee Rastomjee and the J. K. Hon. Secretaries Messrs. A. I. Kojee and P. B. Pathar withdrew their abstain against the Congress which amounted to a total of £421-0-10. They deserve the sincerest thanks of the community for this generous gesture on their part.

Mr. J. W. Godfrey has been elected president and with him he has in Mr. Ashvin Chawdhare and Mr. T. Bhoola two enthusiastic young men as jr. hon. secretaries and a strong Committee. We wish the newly elected officials every success in their future task which is heavy enough as Mr. Godfrey has very rightly said in the course of his speech "It is not to consist in merely holding an annual general meeting or a once meeting in the Town Hall."

Mrs. S. Godfrey, the old mother of Mr. J. W. Godfrey passed away very peacefully on the evening of Wednesday, April 28, after a short illness at her residence in Victoria Street. The late Mrs. Godfrey was one of the oldest residents of Durban and had endeared herself by her motherly love to all that had the pleasure of knowing her. The funeral took place on Thursday afternoon and was attended by members of every section of the community. The late Mrs. Godfrey leaves behind her a very large family including sons and daughters, grandsons and grand-daughters to mourn her great loss. We extend to them all our heartfelt sympathy.

A deputation of the Transvaal Indian Congress consisting of Messrs. C. K. T. Naidoo, D. M. Nuroo, S. M. Nana, B. K. Patel and S. B. Medh waited last Tuesday morning on the Minister of the Interior Mr. J. H. Hofmeyer and discussed for one hour various matters affecting the rights of Indians in that Province. The deputation was given a very sympathetic hearing by the Minister.

After discussion in committee the Krugersdorp Town Council has decided to take action in the Supreme Court for an ejectment order against certain Asiatics alleged to be in illegal occupation of land.

When the Commission is sitting to inquire into this very question the Krugersdorp Town Council can surely wait until its findings are out. Indians in the Transvaal have, whether rightly or wrongly, postponed their proposed action against the Asiatic Land Tenure Act until after the Commission, and we think it is only fair that the Commission should take the necessary steps to prevent the authorities concerned from taking any steps that would tend to aggravate the position.

The secretary of the Witwatersrand Central Juvenile Affairs Board writes—

New careers come into existence while old careers undergo radical changes. In order to keep parents, teachers, young men and young women abreast of the times and aware of these kaleidoscopic changes in the occupational world, the Witwatersrand Juvenile Affairs Board, 182, Jeppe Street, Johannesburg, is publishing an illustrated monthly journal in both official languages, "The Careers Guide—Die Loopbaangids."

The magazine should appeal to everybody breathing on the threshold of a career from the university student to the primary school pupil. Its aim is to supply up-to-date vocational guidance. It will contain career articles by prominent authorities, the latest news of careers, information about training, scholarships and vocational tests, miniature biographies of successful men, a page on mechanical aids to education (the gramophone, wireless, sound and silent films) and other interesting features.

It is hoped that the first number will be ready in April. Payment for contributions appearing in subsequent issues will be made. The magazine will be sold at 3d. per copy or 2s. 6d. per annum, post free. Write to the Editor, P. O. Box 4560, Johannesburg, for a free specimen copy.

MAHATMA GANDHI'S FAST

MAHATMA GANDHI'S proposed fast for 21 days which is to begin on Monday, May 8, has cast a gloom over the whole of the Indian world and has shocked many of his European admirers and well-wishers throughout the world. His last fast which lasted only seven days had caused a great deal of anxiety about his life and his present decision, therefore, is causing grave fear.

In the shortcomings of his workers Mahatma Gandhi sees his own sin. He can bear to see and to tolerate the wickedest actions of his opponents but from those whom he considers his own he expects the utmost purity and above all, truthfulness. Soon after his last fast Mahatma Gandhi had sounded a warning note to those who were working vigorously in connection with the opening of the Gurwayar Temple in Madras to the untouchables in order that he would not have to undergo his threatened fast, that if he smelt anything in their action that was not straight he would have to impose on himself a fast that would bring about his sure death. His threatened fast last January was, however, averted owing to legal technicalities having arisen in connection with the Gurwayar Temple and the country was overjoyed at this temporary relief for the fast was really only postponed. The workers in the cause of the removal of untouchability, in the meantime, were expected to carry on their reform work with all the vigour that

they could not fail. In carrying on their reform work the workers had to combat against the orthodox landlords who carried on a counter propaganda by the most unscrupulous means to keep the demon of untouchability that had crept into the very veins of the Hindu world life still alive. In the midst of the greatest provocation the reformers were expected to keep their balance. They have evidently failed in this and in the impartiality of his workers Mahatma Gandhi has seen the reflection of his own impartiality. Is it for this reason that he has imposed on himself as a penance this terrible fast. There is no power on earth that can dissuade him from his proposed spiritual act. He has placed himself entirely in the hands of God. He says he does not desire to die; he desires to live for the cause, but he is also prepared to die for it. While he is inflicting upon himself painful sufferings his followers and well-wishers will be passing this month in the greatest anxiety. There is only one and only course left for them and that is to offer sincere prayer to God that He may in His great mercy grant him the strength to pull through this ordeal and save the country from a great calamity.

GERMISTON INDIANS

THE decision of the Germiston Town Council to remove Indians from the present location, which is itself far out of the town, to a destination about nine miles away is a glaring act of injustice. Indians have settled in this location for the last twenty-three years and have created opportunities in buildings alone, to wit: the value is not less than £20,000 and the stock in hand of the shopkeepers runs into six figures, in addition to livestock. These Indians are now to vacate their stands within one month and start life afresh in another place. The reason given is that the land had been required by the Council owing to the growth of the town and the commerce. This would mean that with the growth of the town and the industries Indians will have to keep on shifting from one place to another. In other words they are to be kicked about from pillar to post. Their position is not serious as when they are relocated in a location. Of course there is no question of their being compensated because legally their position is only that of tenants who may be asked at any moment to vacate the premises occupied by them. Surely the Europeans of South Africa are not so utterly void of all sense of justice as not to realize the unfairness of this. Would the authorities have had the audacity to treat Indians in this manner if the latter had the franchise and their vote had any effect? Indeed not. But in the absence of it the authorities evidently think that they can act with them as lawlessly as they like. It does not, however, speak for good government. The step on the part of the Germiston Town Council should serve as an eye-opener to those who are floating over exempted areas under the Asiatic Land Tenure Act, that their position in those exempted areas will also be no more secure than that of the Indians in the Germiston Asiatic Bazaar. Germiston Town Council's action also affords a very effective reply to those who complain that Indians do not improve their standard of living in

this country. How can they be expected to do so when their position is so utterly insecure. Germiston Indians have a just grievance and we would appeal to the Agent of the Government of India to use his great influence in bringing the necessary relief.

Germiston Location

Indians To Be Thrown Out

A proposal to purchase a portion of a farm at Natal Spruit as a site for a native location, was warmly debated by the Germiston Town Council last week.

An interim report of the Development Special Committee referred to a resolution of the Council in October, 1931, agreeing to the principle of removing the location from its present site, and the subsequent purchase of the freehold of the site so that it would vest in the Council after the removal.

The report stated that the necessity for the removal became more urgent every day in view of the advancement of the town and the growth of its industries. Moreover, the railway deviation from Midburg ran across a portion of the location, and a new development was that the East Rand Proprietary mines had decided to sink a vertical shaft between the deviation and the abattoir and to erect cottages for European employees.

The committee reported that it had negotiated for the purchase of a site at Natal Spruit, adjacent to the railway line and 208 morgen in extent. The purchase price was £15,000, and it was well drained and would permit of the layout of a comfortable native village and Asiatic bazaar. It would also be convenient for a train service to convey natives into and out of Germiston to and from work. It was recommended that, subject to the approval of the Administrator, the ground be purchased.

The recommendation was carried by six votes to three.

Germiston Indians Protest

The Indians who are now living in the Germiston location and have been there for the last 23 years, are disturbed about the decision of the Germiston Town Council to remove the Asiatics and the natives nine miles further from the town, reckoning from the present position.

The Indian community has created enormous investments in the location, in buildings alone the value is not less than £20,000, and the stock in hand of the shopkeepers runs into six figures, in addition to livestock.

The Council, without consulting the residents in the population, has served notices to all the standholders, dated April 29, 1933, asking them to vacate the stands by May, 1933.

It is contended that this act will create untold hardships. The site which is called Natal Spruit is nearer Johannesburg than Germiston, and it was suggested that a railway line would be laid. No railway line or land has yet been secured, and in the meantime the Indians are called upon to break down their buildings and remove to some other place until the new location is ready.

The leaders of the Indians in Germiston will shortly hold a mass meeting, to which the Transvaal Indian Congress officials will be invited, to take steps to oppose the removal order.

The Municipality on August 30, 1932, gave notice to vacate the stands by September 30, 1932, but the Indians contend that occupation was continued by acquiescence of stand rental until now, confirming the belief that the Council did not intend to see the matter through.

Notices dated April, 1933, sent from the office of the Inspector of the Asiatic Bazaar, stated: "With

reference to my notice to you of August 30, 1932, terminating your tenancy of the above lands on from September 30, 1932, I find that said rent has inadvertently been received from you in respect of your said stand for rent after the above date of termination and it is therefore necessary to again give you notice of termination, which is hereto attached."

Notices dated April 29, 1933, stated: "I am directed by the Germiston Town Council to advise you, as I hereby do, one month's notice as from May 1, 1933, of termination of your tenancy of stand —, Germiston Asiatic Bazaar.—W. Taylor, Inspector of Asiatic Bazaar, Germiston."

Natal Indian Congress

Annual General Meeting

The adjourned annual general meeting of the Natal Indian Congress was held last Sunday afternoon at the Prince Rastomjee Hall. In the absence of the president, Mr. Sornbjee Rastomjee, Mr. J. W. Godfrey took the chair.

The Secretaries' Report

After the meeting was duly opened by the chairman the secretaries presented the supplementary report of the work done by the Congress which referred to its activities during the Round Table Conference and other general work. The reports have come in our hands too late for publication in full in the present issue.

"The congress representatives since the commencement of the Round Table Conference," the report stated, "were in constant touch with the members of the Government of India delegation. The Rev. C. P. Andrews was present and worked in conjunction with the Congress."

"When the Congress representatives first met members of the delegation they stated most emphatically that the Congress was not going to tolerate the assisted emigration scheme. At the beginning members of the delegation fully agreed with the Congress that the emigration scheme had not worked as it was expected and that it was a blot on the character of the Indian community in South Africa. They stated that they were going to ask for the deletion of the scheme from the 1927 Capetown agreement. We were naturally happy to learn that at least on this vexed question the Government of India delegation was at one with the representatives of the South African Indian Congress."

"When the Government of India delegation stated their case on the scheme at the Round Table Conference they were asked by the Union Government whether they had anything to offer in the place of the assisted emigration scheme. The Indian delegation stated, we were informed, that the Government of India was endeavouring to investigate the conditions in Brazil, where there were already 100,000 Japanese, with a view to finding whether there were possibilities of settling her increasing population, and asked for the co-operation of the Union Government so that a scheme of settling the South African Indian population could be thought of."

"It would appear that Dr. Mahan pointed to the Government of India delegation that no scheme which had not the co-operation of the South African Indian Congress would be workable. The conference was therefore adjourned for two days to enable the Indian delegation to discuss the matter with the Congress. For a whole week discussions ensued between the Government of India delegation on the one part and the Congress delegation on the other. The question of exploring other countries with a view to settling the South African Indian population was objected to as being a device to get rid of Indians in this country."

"The Congress was informed that unless we agreed to the colonization scheme there was the clear possibility of the conference breaking and the Capetown agreement being terminated."

"Your Congress was, however, determined not to agree to any scheme which aimed at the reduction of the Indian population in this country. We were eventually satisfied with the passage of the Transvaal Asiatic Land Tenure Bill if the Congress did not agree to the scheme. The Government of India delegation desired a statement from the Congress. Eventually the following statement, signed by all the representatives present at Capetown, was handed to the delegation."

"The following is a summary of the points on which the South African Congress delegates are unanimously agreed: (1) The Congress agrees to co-operate with the Governments of India and the Union of South Africa in the former's mission to explore outlets for colonization in regard to her increasing population provided that such co-operation on the part of the Congress is taken as inspired by patriotic motives, and to ascertain whether there exist any good opportunities for South African Indians in the countries explored, and not on the score of Indians being deemed undesirable in the Union or that the Indian population is to be reduced; provided also that the assisted emigration scheme which formed part of the lost agreement, is eliminated and the Congress will be free in part of its policy to oppose it. (2) The Congress also reserves the right to reject the agreement and to withdraw its co-operation in the above scheme should any points in the agreement or other subjects dealt with by the Round Table Conference not meet with the approval of the Congress."

Reference also was made to the opposition of the Tenure Act. "Three weeks' discussion at the conference was centred on only two subjects, and they were the assisted emigration scheme arising out of the revision of the agreement and the Transvaal Asiatic Land Tenure Bill. Mr. Rajpal advised us that in respect to the entry of wives and children of condonees and other matters he would see Dr. Mahan outside the conference."

The Treasurers' Report

In presenting the supplementary report of the treasurers it was announced that Messrs. Sornbjee Rastomjee, A. I. Kajer and P. R. Pather gave up their respective claims of £107-1-3, £174-14-6 and £139-3-7 which represented the Congress' outstanding. This generous act on the part of the retiring officials which was greeted with great applause left the incoming officials to work on a clean slate.

The chairman then paid a high tribute to the work of the retiring officials and spoke in glowing terms of the president, Mr. Sornbjee Rastomjee. "He has been undoubtedly the life and soul of the Congress," he said, "for without him we could not have been able to do what we have. While Mr. Rastomjee is not accepting office we know that he is behind us. He has not deserted us, and whenever we are in difficulty we can rely upon him. He has occupied the post of the president of the Congress for a number of years and his name will always be associated with the Congress."

A motion expressing the gratitude of the Indian community to Messrs. Sornbjee Rastomjee, A. I. Kajer and P. R. Pather was passed unanimously with great applause.

The secretaries in acknowledging the thanks referred to the difficult task the incoming officials had before them of fighting the local authorities who were aiming at passing segregation laws in Natal.

The New President

The election of new officials then took place and Mr. J. W. Godfrey was unanimously elected presi-

dent of the Congress. Mr. Godfrey, in acknowledging his thanks to the members of the Congress who had reposed so much confidence in him as to elevate him to such an honoured position said that he would do his best as time and opportunity presented themselves. He could not do anything with a body that was dead, he said. He wanted a live body. "This work is not done for an individual; we are doing this work for the community. If the community does not give help the necessary work cannot be done, and any new work cannot be undertaken unless the money is forthcoming. If there is no money, don't blame the officials but yourselves. I want you to understand that this Congress work does not consist of holding an annual meeting or a mass meeting in the Town Hall, but it should be continuous work for our interests, and you should therefore take more interest in it. This Congress must express its gratitude and thanks to the three officials who have made it possible to hand the work over with a clean sheet," continued Mr. Godfrey.

Election Of Other Officials

The following were elected vice-presidents:—Messrs. A. M. Lockhat, B. A. Meghraj, M. B. Naik, A. Christopher, Swami Bhawan Dayal, Amud Infefjee, V. C. S. Pather, B. M. Patel, E. M. Ally, M. N. Bhoola.

The meeting found it difficult to fill the posts of joint secretaries. Eventually Messrs. M. T. Bhoola and A. Chowdhree were elected.

Mr. Shaikh Hamed and Mr. H. A. Thaker were elected as hon. treasurers and Mr. S. J. Randeria as hon. auditor.

The following were elected as Committee members: Messrs. A. Sankdeo, G. M. Desai, Satyulov, O. T. Ponnater, P. G. Desai, S. L. Singh, E. A. Jeewa, S. K. Lodha, L. Panday, I. A. Easak, K. S. Mistri, P. G. Nalaker, T. M. Nalaker, V. Lawrence, A. B. Kafee, Lazarus Gabriel, R. B. Chetty, M. H. Desai, Ajaz Hullefer, G. B. Chetty, S. K. Maharaj, Mohvi S. M. Vahed, P. Dayal, S. J. Randeria, B. M. H. Achari, S. D. Mondhy, M. I. Kafee, M. A. H. Mumo, A. M. Abed and M. I. Rohal.

Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission

Public Sitting On May 4

The first public sitting of the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission for the purpose of dealing with questions affecting the Johannesburg Municipal area will be held in No. 1 Court, New Law Courts, van Randie Square, at 10 a.m. on Tuesday May 4. This will be

(1) to settle the procedure to be followed by the Commission in dealing with proposals submitted as to the exercise by the Minister of the Interior of the power conferred upon him by Section 3 of Act 35 of 1932 (section 131a) of the Gold Law to withdraw land from those provisions of the Gold Law which prohibit occupation by coloured persons, and

(2) to arrange for such inspections *in loco* as may be necessary.

It is not proposed to deal at this sitting with questions arising as to individual sites occupied by coloured persons, whether for trade or residential purposes, in areas in respect of which no general proposal for withdrawal under the provisions of Section 131 (a) of the Gold Law has been submitted. The areas in the Johannesburg Municipal area in respect of which such general proposals have been submitted are as follows:—

BURGERSBURG: Whole area to be withdrawn.

CITY & SUBURBAN: Whole area except those stands occupied by factories and warehouses.

DENVER: South of the Railway line, Whole area.
DOORNSFONTEIN FARM No. 24: Whole of portion south of Railway line between New Gosh Road and Welwater to Eastern Native Township.

FERREIRAERTOWN: Whole area.

FORDSMITH: (a) Pioneer Road, Mint Road and opposite block and Stands 1, 2, 34 to 31, 133 to 141 and stands occupied by coloured persons; (b) Lilian Road to end of Township boundary: Whole area.

JEPPESTOWN: (a) Exemption of blocks containing stands 203 to 207, and stands 262, 272, 279, 281 and 285 and 277. Also stands 268, 273, 276 and 284 J-pees and stands 215 and 218 Fairview; (b) South and Concession Street: Whole area.

JOHANNESBURG: Between Diagonal, President, Noord and End Streets. (a) West of Sauer Street and Block Fraser, Sauer, Kerk and Pretorius Streets. Whole area. (b) Portion of Harrison Street north of Main Street: Whole area.

Between President and Commissioner Streets: (a) West of Sauer Street: Whole area; (b) Delvers Street to End Street: Whole area.

LAKE VIEW: Whole area.

LA ROCHELLE: Stands 1-18 occupied by Asiatics.

MARSHALLSTOWN: (a) South of Main Street and East of Kenie Street: Whole area; (b) West of Sauer Street: Whole area; (c) Portion South of Marshall Street: Whole area.

NORTH DOORNSFONTEIN: Whole area.

OPHIRTOWN: Whole area.

PROSPECT TOWNSHIP: Whole area.

SPEERHONA: Whole area.

WOLBERTON: Whole area.

Johannesburg City Council's Recommendations

The following recommendations were adopted by the City Council of Johannesburg and have been received by the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission:—

(1) That the Council agree that those rights of occupancy protected by Sub-section (1) of Section 1 of the Asiatic (Land and Trading) Act 1919, continue to be observed

(a) That the Council agree to that portion of Burgersdorp from the intersection of the southern boundary of the township and Lovers Walk, thence northwards along Lovers Walk, westwards along Bree Street, northwards along Central Road in its intersection with the boundary of S. A. B. property, thence westwards along the boundary of S. A. B. property to the north-western corner of the Township, thence to the south-western corner of the township, thence along the southern boundary of the township to Lovers Walk, being withdrawn from the provisions of the Gold Law prohibiting residence upon or occupation by coloured persons

(b) That the Council agree to Ferreira, Prospect Township, and North Doornfontein being withdrawn from the provisions of the Gold Law prohibiting residence upon or occupation by coloured persons.

(c) That the Council agree to that portion of Ophirtown, between Lewis Road, Spring Street, Ophir Road, Ophir-Booyens Road and the western boundary of Stands Nos. 166a, 167a, 168a, 171a and 182a being withdrawn from the operation of the provisions of the Gold Law which prohibit residence upon or occupation by coloured persons.

(d) That the Commission be informed that the Council does not agree with the request put forward for the withdrawal from the provisions of Sections 180 and 191 of the Gold Law regarding residence and occupation by coloured persons of the townships of Lakeview, Speerhona and Welwater, but considers that these areas should be dealt with under recommendation (e).

(e) That the Council agree to the area specified hereunder being withdrawn from the provisions of the Gold Law prohibiting residence upon or occupation by

coloured persons:—That portion of Johannesburg bounded by Marginal Street, Kirk Street, Sauer Street, Commissioner Street, excluding the following Stands: Nos. 775 to 779, 772 to 774, 759 to 761, 734 to 750, 342 to 344, 335 to 337, 219 to 221 and 222 to 224.

(f) That the Commission be informed that the Council does not agree to the withdrawal from the provisions of the Gold Law relating to residence upon or occupation by coloured persons of that portion of Johannesburg between President, Commissioner, Delgates and End Streets, nor of the side streets running between Commissioner and Pritchard, Treys and End Streets, but considers that these areas should be dealt with under recommendation (a).

(g) That the Council agrees to the area specified hereunder being withdrawn from the provisions of the Gold Law prohibiting residence upon or occupation by coloured persons. From the south eastern beacon of Stand No. 271 thence northwards along Sydenham Road, westwards along Avenue Road, northwards along Park Lane to the boundary of the township, thence westwards along the boundary of Fordsburg Township to its intersection with Lilian Road, thence southwards along Lilian Road, eastwards along Park Road, to the north western beacon of Stand 108, thence along the boundaries of Stands: 108, 101, 102, 103, 386, 392, 390, 388, 389 and 383 so as to include these stands in the area defined, thence southwards along High Road to the south eastern beacon of Stand 310, thence eastwards along the southern boundary of Stands 457, 458, 459, 460 and 719 to the south eastern beacon of Stand 719, thence northwards to the north eastern beacon of Stand 711, thence eastwards to the south eastern beacon of Stand 271.

(h) That the Council agree to the whole of that portion of Marshalltown situate south of Anderson Street and east of Krans Street being withdrawn from the provisions of the Gold Law prohibiting residence upon or occupation by coloured persons.

(i) That the Council agree to the whole of that portion of Marshalltown situate between Ferreira, Commissioner and Sauer Streets and the southern boundary of Marshalltown, excluding the following stands: Nos. 8, 9, 17, 18, 878, 879, portion of 880, 886, 887, portion 888, 884, 895, portion of 896, 902, 903, portion of 901, 92, 93, 101, 102, 124, 129, 558 and 559 being withdrawn from the provisions of the Gold Law prohibiting residence upon or occupation by coloured persons.

(j) That the Council agree to the whole of that portion of City and Suburban situate south of Anderson Street being withdrawn from the provisions of the Gold Law prohibiting residence upon or occupation by coloured persons.

(k) That the Council agree to that portion of Denver situate south of the Main Reef Road, with the exception of Chrysler Street, Sandberg Street and that portion of Hopper Street between Kerr and Plantagie Streets, being withdrawn from the provisions of the Gold Law prohibiting residence upon or occupation by coloured persons.

(l) That the Commission be informed that the Council does not agree to the withdrawal of Stands 47, 50, 53, 79, 93, 100, 106 and 119, Parklaan, from the provisions of the Gold Law prohibiting residence upon or occupation by coloured persons, but recommends that each case be dealt with under Recommendation (a).

(m) That the Commission be informed that the Council does not agree to the withdrawal from the provisions of the Gold Law prohibiting residence upon or occupation by coloured persons of any portion of the Township of Jeppestown, but recommends that each case of coloured occupation in this township be dealt with under recommendation (a).

(n) That the Commission be informed that the Council does not agree to portion of Farm Doornfontein 21, south

of the Railway line between New Gosh Road and Wetherster adjacent to the eastern Native Township, being withdrawn from the provisions of the Gold Law prohibiting residence upon or occupation by coloured persons.

(o) That the Council suggest that in the areas other than those which it recommends be withdrawn from the operation of the provisions of Sections 130 and 131 of the Gold Law, present occupants only should be allowed to continue to trade but not to reside on the properties occupied, it being distinctly understood that the privilege proposed to be granted in this suggestion to present occupants is to apply only to those who were in occupation on 1st May, 1930.

(p) That representations be made to the Commission that the Act be amended to give the Minister power to issue a certificate on such conditions as he considers desirable, and also the power to withdraw such certificate if in his opinion it is desirable to do so.

(q) That the Council request the Commission to ask the Government to allot a suitable area of disused mining land, within the Municipality of Johannesburg, for residential and business occupation by Asiatics and coloured people, in order that a final solution and settlement of the problem shall be achieved.

(r) That the Council appoint three members to submit its representations to the Commission.

(s) That this Committee be authorised to take any necessary steps to protect the interests of the city in regard to this matter.

Things In General

(By Observer)

MR. GANDHI'S announcement that he will commence on May 8 a fast of twenty-one days has made his friends in South Africa as anxious as those in India about his ability to withstand so great a strain upon his physical constitution. That his spiritual powers are quite equal to it, no one doubts. But one cannot help but fear that, though the spirit may be willing, the flesh is weak.

PERSONALLY I believe that his mental and spiritual forces are equal to the test, and that they would conquer the physical weakness of the body. No one who really knows Gandhiji would believe that he would even think of suicide. "I want to live for the cause," he says, "though I am equally prepared to die for it." Like all the great saviours of the people, Gandhiji has faith in God sufficient to carry him through.

FASTING is not a new thing with Mr. Gandhiji. In the early days in Johannesburg, referred to by me in last week's notes, the idea of abstaining from food, whenever the system was out of order was recognised by certain food reformers as a sure cure. I tried it myself for three days—not three weeks—and found it very beneficial. One of my friends, a young professional man in Johannesburg, told me that he fasted for two weeks and was much better for it.

BUT fasting afterwards became a different matter to Mr. Gandhiji. It was not then a cure for an ill-used body but an act of self-discipline for the mind and spirit. Whenever those associated with him committed a wrong against the family or society and he felt that such conduct demanded repentance, Mr. Gandhiji accepted upon his own head a portion

of responsibility; and so, words or actions bring of no avail, fasting was the perfect form of sacrifice he could offer. And it never failed in bringing about a better condition in *others* which is a great truth when you come to think of it.

So, when Mr. Gandhi states that: "My fast is a process of self-purification and not a deep political game," we know what he means. Those who are ever ready to ridicule will, of course, laugh at the idea, and impute motives of self-glorification. They will even go so far as to say that Mr. Gandhi enjoys it. In fact, he is never happy unless he is making himself miserable.

GENERAL SMUTS' cable to Mr. Gandhi reveals a friendship which some have never even suspected. In the long and bitter struggle between Indians and the Government, carried on for some years, and when feeling ran high, never was a discourteous word spoken between Gandhi and Smuts. And when the leader of the great Passive Resistance movement was hung into prison it was General Smuts who visited him and lent him books to read.

REFERENCE to the decision of the Senate of the University of South Africa to grant the request of the Natal Indian Teachers' Society that Sanskrit should be recognised as one of the languages that may be taken as a subject for the Junior Certificate and Matriculation examinations, Prof. G. F. Dingemans, chairman of the Senate, said: "We are glad to see this request, for we regarded it as a sign of life. That is a thing I like to see, it is an act of expression of self-consciousness of a community. Such requests for cultural advancement are better than shouting on platforms."

It is to be hoped that students will avail themselves of this opportunity for culture. Do not let it be said that a request is made for something that is not wanted. I have known the time when urgent requests were made for higher education; and then when facilities have been granted, there has been too small a number of students coming forward to fill the classes. This has happened more than once in Durban before the days of Seshi College.

An aged Indian has been taken to Addington Hospital, Durban, suffering from malaria. This is the tale he told when he staggered into the yard of the Snell Parade Police Station and collapsed semi-conscious: "I am about 62 years of age, and I have no home, no relations, no friends. I have nothing. I arrived in Durban from India many years ago when Durban was a very small town. About three days ago I had an attack of fever, and having no food and no medicine I became very weak. Then I thought of the police station, and I have now come here believing that I will be helped."

I know that the Indian commonly pities itself in the way it looks after its own poor. I do not know whether there is a public body whose duty it is to see into a case such as this. But I am quite sure that there are kind-hearted individuals who are capable and willing to "help a lame dog over a stile." I shall be deeply disappointed if I am not able to report next week that some kind soul has been down to the hospital and offered the necessary help.

THE excitement over the recent "fire-walking" ceremony at Umbilo is in my humble opinion, not healthy. There is nothing spiritual or religious about it. It is merely a show. So long as such exhibitions are staged, the Indian community assists in creating the impression that Indians are a peculiar and only half-civilised race. It is on a par with the Native War Dance. All this sort of show helps to widen the gulf between East and West. Anything that tends to do this should be abhorred. Real religion unites all mankind. This kind of thing separates, and is what the European speculators are made fully aware of.

Indian Trading Rights In Transvaal

Magistrates Have No Jurisdiction Supreme Court Judgment

AN important judgment bearing on the jurisdiction of magistrates in hearing appeals by Asiatics against decisions of local authorities to refuse trading licences, was given by Mr. Justice Greenberg and Mr. Justice Barry in the Supreme Court, Transvaal. "The whole tenor of the Act negatived the view that the action of the Act was concerned with anything other than the Asiatic right of occupation or land tenure, and the interpretation before the Court led to an anomaly which, from a consideration of the enactment as a whole, the Court is satisfied the legislature could not have intended," their lordships stated.

The appellant was Y. D. Rasool, and the respondent was the Village Council of Polveelskloof.

In November, 1932, Rasool applied to the Village Council for the issue of a certificate to enable him to obtain a general dealer's licence for 1933. The application was refused in January by the Council solely on the ground that there were already sufficient licences in existence. Rasool appealed to the Magistrate's Court against the refusal, but the Council objected to the hearing of the appeal on the ground that it was beyond the jurisdiction of the magistrate. The objection was upheld by the magistrate.

Parliament And Provinces

Against this decision Rasool appealed, holding that the matter was within the magistrate's jurisdiction. The question which the present Court had to decide, the judgment added, was whether the action of the Act authorised Rasool's appeal to the magistrate. In the circumstances that existed when Act 15 of 1932 was passed it seemed strange that the Union Parliament should intermeddle in matters entrusted to the provincial councils by subjecting every refusal of a certificate to a right of appeal, his lordship stated. This consideration in itself lent force to the Village Council contention that the right of appeal given by section 9 (2) of the Act was limited to cases dealt with in section 9 (1). This view was strengthened by both the long and short title of the Act, which showed that the object was to deal with land tenure by Asiatics and coloured persons, and not with the purely provincial matter of the regulation of trading.

"Section 9 (2), if read literally, departs entirely from the rest of the Act and gives both Asiatics and non-Asiatics a right of appeal which was never enjoyed before in relation to general dealers' licences, and it departs from the subject-matter of Section 9 (1). It embodies a policy relating to the right of trade in conflict with the tendency of the provincial

legislation on the point. It contains, moreover, if read in this way, no indication of the manner in which the magistrate was to approach the appeal.

Interpretation Examined

"Furthermore, the right of appeal given to 'any person whatsoever' is more consistent with the restricted interpretation. The question of Asiatic trading may be one of national importance, and the Legislature may have considered it right that any person in the Union or in the Territory should be allowed to intervene in order to prevent trading by an Asiatic at a place where an Asiatic is not lawfully entitled to trade.

"The interpretation contended for by Isaac, however, gives a precedent of Simonstown the right to call into question a decision by the local authority of Louis Trichardt that there are too many general dealers' businesses in the latter area or to debate the question whether the granting of such a licence in Louis Trichardt is or is not calculated to cause annoyance to persons residing in the neighbourhood.

"The Legislature may well have been guilty of a failure to realise the difficulty with which I am now faced. Such things have happened before. For these reasons I agree with the magistrate's decision, and the appeal must be dismissed with costs."

Mr. Justice Barry concurred. Mr. H. de Villiers (instructed by Messrs. Steyn, van der Merwe and Jackson) appeared for Isaac, and Mr. C. P. Brooker (instructed by Messrs. Beyers, Brink and Hafner) for the Dalvelskloof Village Council.—*The Daily Mail*.

From 'Harijan'

We reproduce the following two articles by Mahatma Gandhi from *Harijan* dated March 18:

Truth The Only Way

I have already pointed up in an article in the last issue of *Harijan* the qualities regarded as indispensable in a servant of the Harijans. If this movement is essentially religious and has for its object the purification and protection of Hinduism, it can be carried on only by truth, the whole truth and nothing but the truth. Truth is the very foundation of religion. If truth is God, there can be no room for untruth in religion. Let every Harijan seek to inscribe this fundamental principle on the tablet of his heart.

I am being inundated with Sanatanist literature. New weeklies and leaflets are coming in daily. Sanatanists have loosened their purses-strings. I like the awakening. How I wish it was on the right lines! The writings I see contain palpable falsehoods. Their sole object is to stop the anti-caste movement somehow or other. How can one answer such propaganda?

Most certainly not by untruth. Truth can be the only answer. I have indeed had complaints against reformers from Sanatanists to the effect that the former are resorting to untruth and rowdiness. These complaints have been unsupported by evidence. I have requested the correspondents to supply me with it. Only in one case has an attempt been made to furnish evidence. And I have forwarded the complaint to the proper quarters for investigation. I do not wish to suggest that refusal to furnish me with evidence is proof positive that the reformers are all above reproach. These lies are being written in order to warn them against any departure from truth and non-violence.

My attempt is to know no distinction between the Sanatanist and the reformer. I ask for truth-

fulness from both. But as the Sanatanist refuses to regard me as one of their own, when even I look upon me as their foe—I am afraid my appeal will have no weight with them. I should be unable. If the reformers will listen to my appeal, I am sure truth will overcome the opponents' untruth, even in light overcomes darkness. If, therefore, the Harijan seeks will pursue every one of its activities with Truth as the guiding principle, he is sure by the end to convert the Sanatanist.

But let the workers know that Sanatanists in places sacred to untruth. I receive reports about opening of temples and wells to Harijans. But sometimes it has been discovered that all this is a well-rehearsed device to have a free speech and that the information supplied is completely untrue on essential data. The Public and Religious Liberty Committee has published a small pamphlet containing a list of temples and wells open all over India. It is an imposing list, but I am inclined to accept it at its face value, not because the Committee has been careful in the compilation, but because it had no opportunity of testing the accuracy of the information supplied from all its members. Very often workers with good information from newspapers instead of being themselves suppliers of information to newspapers. Statements received from Anti-Caste Societies, Christian Missionaries and so on are accepted as evidence of evidence, if they are based upon untested reports published in the daily press. And then there is the great temptation as well the list of temples and wells opened, for fear of my hat being protested. It is a dishonesty I thought for me and it betrays a poor opinion of the great movement. My foot was not dragged to a worse people in any shape or form. It would be a mockery to make Hindus think and to urge them to follow. Truth is made of steel or gold, and it must be as solid as steel to any life or life, as they ever are in this world. It must live even if a million lives had to be sacrificed to a big, religious movement like the drive against untouchability, which may be there to be an integral part of it, or religion, nothing but unadorned truth and one universal truth, the cause will prevail. The reformers will undoubtedly be the best the biggest blow in the Indian struggle. If it be, it can be defeated only by truth and gentleness.

M. K. GANDHI.

The Danger Of Imitation

"I am a humble student of philosophy and I thoroughly appreciate the movement for the removal of untouchability which has hindered the progress of a large portion of mankind. I can also appreciate the way of penance by fast, but there is one difficulty in my way. You know that the *Harpur* has said 'What the great ones do, the others follow,' and I am a great soul like you and the example of fasting, is there no danger of my imitating you, and quoting your example in support? Then again, you talk of the inner voice, and everybody will claim to speak in the name of the inner voice, and it will be held responsible for mixed marriages, mixed dinners and consequent disruption of society. And when such reckless individualism takes place in the name of the inner voice, how would you propose to raise the level of the ordinary man, especially of untouchables?"

I must confess that I have candidly admitted the original which is fairly long. But I am sure that the substance of the correspondence has not in any way been lost in the abridgement.

My answer is simple. I accept the teaching of the *Gita* verse that the correspondent has quoted. Surely, it was meant to warn leaders against conduct that might, if copied, result in harm to society. It cannot possibly apply to conduct whose intelligent imitation can do no harm. For if it did, it would mean an end to all progress and the setting of good examples. There is no such thing in human affairs as insurance against all danger. There is always danger of even the most irreproachable conduct being misinterpreted and mis-applied, but the right thing has got to be, and has always been, done, in spite of the risk of misinterpretation and mis-application. I hold my fast to have been wholly good and obligatory on me. If the whole mankind imitated the fast I felt to all the conditions, no harm could result. A fast that was calculated to affect a big movement for the better could not be given up because of the fear of some people abusing it. Penitential fasting is admittedly a good institution.

And lastly, fasting is its own safeguard against abuse. Not many people would be willing to fast, and much fewer still would be able to do so, even though they might be willing.

Much the same may be said about the inner voice. Nobody has to my knowledge questioned the possibility of the inner voice speaking to some, and it is a gain to the world even if one person's claim to speak under the authority of the inner voice can be really sustained. Many may make the claim, but not all will be able to substantiate it. But it cannot and ought not to be suppressed for the sake of preventing false claims. There is no danger whatever if many people could truthfully represent the voice. But, unfortunately, there is no remedy against hypocrisy. Virtue must not be suppressed because many will feign it. Men have always been found throughout the world claiming to speak for the inner voice. But no harm has yet overtaken the world through their abortive activities. Before one is able to listen to that voice, one has to go through a long and fairly severe course of training, and when it is the inner voice that speaks, it is unmistakable. The world cannot be successfully ruled for all time. There is, therefore, no danger of anarchy setting in because a humble man like me will not be suppressed and will dare to claim the authority of the inner voice, when he believes that he has heard it. Unbridled license is undoubtedly in the air. Everywhere one sees anarchy, whether in the religious field or any other. The spirit of independence is abroad. Youth has always been found to be most impressionable and, therefore, it has naturally fallen a prey to this spirit, and in its haste to realise independence, it has missed the central fact that independence can only come out of interdependence and that it is a fruit of long training in self-restraint. It has forgotten that independence is never synonymous with indulgence. The blame for the wildness of youth lies, therefore, at the door of the spirit of the times. It would be wrong to impute it to the assertion of a "long independence based upon a conscious practice of self-restraint and an ever-increasing effort implicitly to obey the will of God speaking within and then know as the inner voice."

It is now, perhaps, easy enough to answer the third question of the humble philosopher. The only way to raise the level of Harijans is for the Harijan service to raise their own level by prayer and penitential fasting and by so training their nascent faculty as to listen to the inner voice.

M. K. GANDHI.

Aryan Benevolent Society

The 19th annual general meeting of the Aryan Benevolent Society was held at its new Home on Sunday, April 25 at 10.30 a.m. Mr. R. Manickam presided.

The hon. secretary read the minutes of the previous annual general meeting, which were confirmed.

Mr. S. M. Nalloor, chairman of the Building Committee, in presenting his report touched at length on the building, and said the Committee had done its utmost, under very depressing conditions, in voluntarily supervising the erection and furnishing much time and labour without any remuneration. The Committee was compelled to borrow a sum of £200 from the City Corporation to complete the Home. Mr. Nalloor thanked the public for their loyal and liberal support.

The hon. secretary Mr. R. M. Moorga, in his creditable report, touched mainly on the formation of clinical and maternity sections and appealed to Indian women to enrol. He referred also to the question of beggars to be kept out of streets, continuation of weekly collections, increased grants from the Provincial and City Councils, lights in the vicinity of the Home, and paved path for comfort in inclement weather. Many things, he said, were required for the Home and for its inmates and emphasising the fact that the Home was for all Indians irrespective of class or creed.

The financial statement, duly audited and confirmed, under review showed total receipts amounting to £80 18 4 and a total expenditure amounting to £77 18 2, thus leaving a credit balance of £3 0 2 in the Administration account.

In the Building account total receipts including Corporation loan of £200, amounting to £656 6 5, and expenditures amounting to £646 16 11, thus leaving a credit balance of £9 9 6.

The hon. Supervisor, Mr. M. S. Williams, in his annual report, reviewed the working of the Home. 147 persons, he said, were cared for and aided by the Society.

The constitution and regulations of the Home were revised and adopted. They came into operation from date and were to be registered within thirty days.

Fifteen new members were enrolled.

The following officials were elected for the ensuing year:—Patron: Mr. D. D. Dik, J.P., Treasurer: Mr. S. R. Nalloor, hon. Physician: Dr. M. R. Paton, President: Mr. R. Manickam, hon. Life Vice-Presidents: Messrs. S. R. Nalloor, H. N. Moodley and P. N. Nalloor; Life-Presidents: Messrs. P. Garoob, J. M. David, G. K. Nalloor and V. George, hon. secretary and treasurer: Mr. R. M. Moorga, hon. inspector of the Home; Mr. R. N. Moodley, hon. supervisor: Mr. M. S. Williams, Committee: Messrs. C. K. Lazarus, M. P. Govender, G. N. Pelayachan, N. P. Reddy, R. H. Rajah, A. G. Moodley, K. Sarjoo, K. Sankaranarayana and L. N. Pillay.

The Society begs to thank the following: Dr. M. E. Peters for his less attendance; Mr. H. M. Goss for medicine gratis, Arya Natak Mandal for staging a "Vijay," Saranpathi Hanmathayeni Sangeetha Sabha for Maypole dance, and the general public for cash and kind, vegetables, fruits, meat, milk etc., and also thanks are accorded to the Press publishing reports and proceedings of meetings at all times.

Before the termination of the meeting Mr. M. Lawrence presented one bed each to the men's and women's ward of the Home in memory of his late father-in-law, Rev John Thomas. The hon. secretary gratefully acknowledged the gift with thanks.

Mahatma Gandhi's Great Vow 21 Days' Unconditional And Irrevocable Fast

A Renter's Poona message dated Sunday states — Gandhi announces from Yeravda gaol that he will commence on May 8 "21 days' unconditional and irrevocable fast" in connection with the campaign for the removal of untouchability.

Gandhi said to a Renter's representative on Monday: "I do not desire to die. I want to live for the cause, though I am equally prepared to die for it."

"I want workers of unassailable purity. Shocking cases of impurity have come to my notice. I would like the fast to be an earnest appeal to such people to leave the cause alone."

"My fast is a process of self-purification, and not a deep political game."

The *Natal Mercury*'s London correspondent states: According to Dr. Gilder, Gandhi's physician, it will be a miracle if the Mahatma survives.

Competent observers who saw Gandhi after his week's fast last September state it was so nearly fatal that it is impossible for him to survive a three weeks' similar strain.

Following Gandhi's complaint of "shocking impurity" among the workers, some of the Mahatma's staunchest supporters are disheartened as they have only had six months in which to work since the last fast. The prevailing impression is one of bewilderment as Gandhi has not mentioned anything which, if it were granted, would cause him to abandon his fast.

Gandhi's decision was announced when he summoned his son Devdas to Yeravda gaol where the prophet will be detained till he renounces the civil disobedience campaign. For several hours Devdas vainly tried to dissuade his father from taking this step. Shortly after Devdas left the gaol, the news was spread like wildfire throughout India by special editions published by the vernacular papers.

General Smuts Cables Mahatma Gandhi

The following telegram has been addressed by General Smuts in his personal capacity to Mahatma Gandhi and sent to the Agent of the Government of India, Kunwar Sir Mahuraj Singh, with the request that it should be transmitted to Yeravda gaol where Mahatma Gandhi now is:

May I appeal to you most earnestly to delay your announced fast. You want for the removal of untouchability has already achieved a measure of success which exceeds the highest expectations. With patience you may yet carry the complete reformation of the present reform at our time. Moreover, India stands on the threshold of a new period which makes your work of the future more essential than ever before.

Endangering your life might lead to a dreadful calamity, and an irreparable setback to a most critical movement. I appeal for old friendship's sake and for the great cause you have championed to successfully.

In forwarding the telegram to the Mahatma, Kunwar Sir Mahuraj Singh added:

I wish on my own behalf, and I feel sure on behalf of the Indian community in South Africa, to endorse the sentiments expressed by General Smuts.

Woman To Fast With Mahatma Gandhi

Gandhi has been presented with a novel problem of non-co-operation by the German Jewish woman, Dr. Margaret Spiegel who fled to India from Germany when the Nazis triumphed and started working for untouchables, says Kinsler from Poona.

Dr. Spiegel, after vainly pleading with Gandhi to abandon his fast, camped outside his cell, despite Gandhi's instructions that she should go to Ahmedabad and fulfil her wish to enter his Ashram forever.

Dr. Spiegel announces her intention of sharing the fast, declaring: "Gandhi cannot let me die. His doctrine cannot let me."

Professor Dingemans Addresses Indian Audience

"I have come to establish contact with one of the strands of the variegated texture of South African life. For I know that the Indian has a place in South Africa like the English and the Dutch and the Bantu, and the South African Indian has his home here and his interest in South Africa. Placed as we are, we are going to swim or sink together, but I hope we are going to swim."

Thus Professor G. P. Dingemans, the chairman of the Senate of the University of South Africa, in a speech delivered, under the auspices of the Indian Technical Institute, at the Farsow Rectorius Hall last week.

"A few years ago," said Professor Dingemans, "we adopted a national flag with the colours of orange, white and blue. You know of the historic colours in their combination, they are the colours of the grand old flag of the House of Orange, which in the 16th century stood resolutely for civil liberty. That flag governs that little country. Holland, from which I have come, and has always stood for liberty for all. The House of Orange has always tried to hold the scales evenly and that flag has become our national flag. It will, I hope, carry an appeal to us Europeans, to be just and fair and to give as far as it lies in us to every section of South Africa a square deal, even when it may at times mean inconvenience and self-sacrifice. It is easy to speak of these things in South Africa but it is not easy to practise them. We shall all have to learn that difficult art of give and take. We will have to learn of our obligations. To-day while talking of our rights I am afraid we do not talk of our obligations, which is the corollary of our rights. We should learn to speak both of our rights and our obligations. While standing four square for these, we always should bear in mind the rights of others. For in addition to group loyalty there should be national patriotism, which, with the help of God, may recognize the rights of the South African community as a whole. Please remember I am not going to preach."

Right To Privileges

Continuing, Professor Dingemans reminded the gathering that if a man wanted more privileges than he must show that he made the best use of those existing, or in other words, qualify for extended privilege was to show that they had made a determined and continuous use of the privilege which they had. He wanted to ask if the Indian community in Natal was making use to the fullest extent of the educational facility that had been provided. Did those who stood above their fellows through better educational equipment or greater measure of wealth, did they fully realize their responsibility, did they encourage every thing to foster education among their brethren?

Recalling a visit paid to an Indian school Depot Road, Durban, in 1929, Professor Dingemans said that he saw there the highest efficiency on all sides, and he was not likely to forget his visit. "I spent about 2½ hours there and I came to the conclusion that there was no better school than that in any country. I saw some of their work and the keenness of the pupils, and the bright atmosphere of the classroom amazed me. If that is an example of Indian schools in Natal I congratulate you," he added.

Indian parents, he went on, should co-operate with the schools, for the home and school must work together. They could not expect good results if the home broke down what the school laboriously built up. One thing they all needed to-day was facts. There was too much loose thought, and sympathy based on knowledge was the real solvent of the unseen walls of prejudice, which were far

more tangible than brick walls. There was always the temptation on the part of groups to adopt an easy way.

Self-Help

"He knows of a slower but a very much better way, and that was the way of self-help. In their own determined efforts their cause would be invincible. No government could ignore the appeal of an educated community."

"The day will come when the Indian community will be more race conscious. There will be an Indian literature in South Africa worth reading. Its character may be associated with the deep soil of India, but will reveal something remarkably South African. Do not despise the days of small beginnings; cultivate a vision. While doing your work do something to build up your people."

Using Their Talents

"They all had talents, he proceeded, and they should beware of the danger of desisting that talent. Men with one talent if joined together could do great things. They should get rid of the inferiority complex and work consistently with a vision, and what appeared a mirage to-day with its tantalising effect, would become in time a reality."

"Continue to build, struggle, hope and look up, because in God's good time what you are hoping to become will be realised. He also hopes to see even you use your talent. When I next visit Durban I shall see progress. You have the right to stay in South Africa, and as South Africans try to get those facilities of advancement. I hope the South African flag, containing the colour that it does, will fly where every section will have a recognised place, and that every section will be able to contribute to our complex and enrich civilisation."

Mr. B. M. Narboth, the principal of the Technical College, presided.—*Natal Independent.*

European Farmers Cry Against Asiatics

The Natal Agricultural Union Congress which met last week in the City Hall, Durban, had some vituperations to utter against Indians.

Mr. A. Crompton, on behalf of Kwa-Zulu moved: "That in the opinion of this Congress, Indians in this Province should be placed on the same footing as Natives with regard to purchasing or hiring land. That no Indian should hire or purchase land in a White area in any circumstances, unless permission is granted by the existing landowners and farmers associations in that particular division, such permission to be expressed at a meeting of landowners convened by the resident magistrates of the division."

It was not fair, it was pointed out, that the Indian could live and buy where he pleased while the Native was prohibited at every turn. The White man was in the nature of trustee in a minor's estate, namely, the Native, who had to be protected against alienation. Mr. J. A. Etherland seconded.

The chairman stated that he had interviewed the Secretary for the Interior on the subject, but had failed to get the Minister to receive a deputation.

Colonel Foxon (Mid-Transvaal) emphasised that land once in the hands of the Indians rarely got back to Europeans. The Congress should let the country know they were alive to the position, which was becoming more serious each year.

Mr. J. Krumer declared that Asiatic encroachment into all European trading and residential areas should be stopped, or Europeans would be pushed out of existence.

Colonel Foxon stated that 4000,000 worth of property was sold by Europeans to Indians in Natal in one year.

Mr. G. H. Hulst (Zululand) thought Natal had not

given the problem the attention it deserved. Up-country, it was not realised how the Indian was penetrating every sphere. In the Lower Tugela Division Indians owned 10,000 acres and a European had not a chance of buying at a land sale. They had also captured the whole of the trade of the coast belt. Right through Victoria County there were to-day four White traders as against 500 Indians. Most of the money handled was sent to India.

"It is a most serious position and it is time we took it up," he said. "There is legislation in the Transvaal. Why not in Natal? I hope you will not merely pass resolutions, but fight day in and day out and see that your members of Parliament take action."

News In Brief

On Monday the 24th April, the officials and members of the Vernam Indian Tennis Club gathered at the residence of Mr. G. H. A. Kathrada, Wickes Street, Vernam, to bid farewell to Mr. Chundlal Raghavjee, one of the patrons of the club, on the eve of his departure for India. The president Mr. S. Shum presided, and after wishing Mr. Raghavjee a pleasant voyage to the Motherland and a safe return, presented him with a leatherette correspondence set and a handsome autograph album. Mr. Raghavjee suitably responded, and in turn presented the club with a tennis net. The captain of the club Mr. G. H. A. Kathrada thanked Mr. Raghavjee for same. At the same time the club welcomed Mr. S. R. Maharaj one of the vice-presidents of the club who has recently returned from India.

A meeting was held on the 20th April at Mr. Razak's Tea Room, Vernam, with a view of forming the Vernam Young Men's Social League, the convenors being Messrs. M. Raghavjee, S. M. Singh, O. Kisten, A. Ramkolawan, B. Shum, O. Chinnaiy, R. Nankoo and V. Govindasamy. After speeches were made by the convenors explaining the aims and objects of the league, the house was unanimously in bringing the league into being. The following officials were elected.—Patrons Messrs. Jotha Jeeva, A. Ramkolawan, S. Shum, C. Raghavjee, T. P. Sini, R. T. Singh and Madho Singh, President Mr. V. Govindasamy, Vice-Presidents Messrs. O. Kisten, A. Ramkolawan, B. Shum, Jr. Secretaries: Messrs. S. Chinnaiy and S. M. Singh, Treasurer: Mr. O. Kisten, Auditor Mr. M. Raghavjee, Committee: Messrs. B. Jotha, R. Girdharoo, R. Nankoo, O. Kisten, B. Shum, M. Raghavjee and A. Ramkolawan. All communications to be addressed to the hon. secretaries, Vernam Young Men's Social League, 3, Ireland Street, Vernam.

The South of the A and B Divisions of the Annual Singles' Championship Tournament competed for Messrs. Gaudin & Co. Pty. Ltd., and Dr. Gravelles' Trophies were played at Tongaat on Saturday afternoon April 29. The finalists of the A Division were Messrs. V. S. Naidoo and R. Rajoo. After an exciting combat, Mr. V. S. Naidoo emerged victorious. Messrs. A. Kista Naidoo and C. R. Naidoo participated in the B Division finals in which the former proved the victor. There was a large gathering of both Europeans and Indians to witness the game. Mr. D. Sannidra, Patron of the Club, after making an impressive speech, presented the trophies to the winners.

Solomon Goldberg, a Johannesburg attorney of 27 years' standing, was struck off the roll by Mr. Justice Barry and Mr. Justice Maritz in the Supreme Court, Pretoria, for misappropriating trust funds.

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન.

ફરજ ૩૧ જા.

શિનીકા, શુક્રવાર, તારીખ ૫ મે ૧૯૩૩

અંક ૨૮

નોંધ અને સમાચાર

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ ના માલિકોને નમ્ર વિનંતિ
‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ ના જે માલિકોએ
પોતાના અહીં ગયેલાં સવાળાં હજી સુધી નથી
ખાઈથી આપ્યાં તેઓને તે તુરત ખાઈથી આપવાની
તકલી લઈ અમને ઉલ્લાસી કરવા નીકળવાના મોડા
ખર્ચામાંથી અને વખતની બરબાદીમાંથી બચાવવા
નમ્ર વિનંતિ કરીએ છીએ.

મેનેજર ‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન.’

નારાઈ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ

નારાઈ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની મથ રવીર પાસે રૂતમણ
હોલમાં મળેલી મીટિંગમાં બુના કાર્યકર્તાઓએ પોતાના હોદ્દા
પરથી રાજ્ય થક નવા કાર્યકર્તાઓને તે સમયે કર્મ દત્તા,
અને નવા કાર્યકર્તાઓ એએ જાને પોતાનું કામ ચલાવી શકે
તેટલા ખાતર પ્રમુખ મી. સેરાયજી રૂતમણ અને સેક્રટરીએ
મેસર્સ. એ. આર. ઠાણ અને પી. આર. પટેલ કોંગ્રેસની પક્ષે
પોતાની નીકળતી રકમ જે રૂબ પાઉં ૪૨૧-૫-૧૦ ની માત્ર
જે તે જતી કરી હતી. આ તેઓના ઉદાર પગલને માટે કેમનું
તેઓને અભિનંદન થઈ છે.

નવા કાર્યકર્તાઓ

મી. જે. રમણુ. મોહી કોંગ્રેસના નવા પ્રમુખ ચુંટાયા છે
અને તેમની સાથે સેક્રટરીએ નરીંદ્ર મે વત્સાદી નવચુવાનો
મી. અરુણ મોહરી અને મી. ડી. જુલા ચુંટાયા છે અને
મજબુત કમીટી ચુંટાઈ છે. અમે આ નવા ચુંટાઈલા કાર્ય-
કર્તાઓને તેઓની બધીયની જવાબદારીઓમાં સંપૂર્ણ રીતે
મુશ્કાળે છોડીએ, કે જે જવાબદારીઓ, મી. મોહી પોતાના
બાળ્ય દરમિયાન ઠીક ઠીક મળા છે તેમ, જે માત્ર વાર્ષિક
જનરલ મીટિંગ અને ટકાવ હોલમાં માસ મીટિંગ
અરવામાં જાડી જતી નહિ હોય તે પછી મોટી છે.

કર્મકર્તાઓની કાર્યશીલ અને દીર્ઘિઓ

કર્મકર્તાઓની ટાઉન કાઉન્સિલે કમીટીમાં અર્થ કર્યા પછી
જ્યુડે એકાધારીક જે જમીનને ગેરકાયદેસરે બોમ્બડે કરી રહેલા
રહેવાય છે તેઓને ત્યાંથી કાઢી મુકવાનો કુદમ કાલ સમીપ
રહેતો જરૂર કરવાનો કારણ કર્યો છે.

અરે કમીટીને જાણ સવાલને વિશે નખસ કરવા બેઠેલું
છે ત્યારે કર્મકર્તાઓની ટાઉન કાઉન્સિલે કમીટીની નવાસના
પરિણામે બહાર પડતાં સુધી રહ જોવી પડે છે. કસિસલના
દાંતોએ, ખરી વા બોટી રીતે, એકાધારીક સેન્ટેન્યુર એકઠી
સામે પોતે લેવા પાવેલું ‘મજલુ’ કમીટીનું કામ પૂરે થતાં સુધી
મોકુદ સમજે છે અને અમને લાગે છે કે લાગતા વળગતા
સમાધાનોએ પણ ઉરકરથી કરનારા પક્ષમાં કાલ મોકુદ નાખવાં

જોઈએ. કમીટીને આ આપવામાં તેવાં પક્ષમાં લેનારાઓને
તેમ નહિ કરવા જરૂરી નાખીદ કરવી જોઈએ.

મુદતી પ્રધાન પાસે મયેલું કેપ્ટુરેશન

કસિસલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસનું કેપ્ટુરેશન જેમાં મેસર્સ સી.
કે. ડી. નામક, ડી. એમ. નરસ, એસ. એમ. નાના, બી. કે.
પરેશ અને એસ. બી. સેન હતા, તે મથા મંમળવારે સવારે
મુદતી પ્રધાન મી. જે. એચ. હોમોરની મુલાકાતે મલુ ફલુ-
કસિસલમાં દોડીઓના ફરોને ભગતી અનેક બાબતોની એક
આક સુધી અર્થ કરી હતી. પ્રધાને કેપ્ટુરેશનની રચુબાનો
ફિલસોફીનું સંમળી હતી.

“ઈન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર, તા. ૫ મે ૧૯૩૩

મોંધીજીની ૨૧ દિવસના ઉપવાસની વધિયુ પ્રતિજ્ઞા જે એ
તા. ૮ મીના સોમવારથી જગલમાં
મોંધીજીની પ્રતિજ્ઞા મુકાસે તેજે આખી દોડી અલખને
મમળીનીમાં ફુલપી દીધી છે અને

સમસ્ત દુનીયામાં મોંધીજીના પ્રજાસંગ અને મુજેમજોને પણ
મંબીર ચિંતામાં નાખી દીધેલા છે. તેમના કસો ઉપવાસ
જે સાતજ દિવસ ટક્યો હતો તેજે તેમના જીવનને વિશે મંબીર
ચિંતા કરાવી હતી. તેથી આ વખતની તેમની પ્રતિજ્ઞા
એથીવે વધારે લમ અને ચિંતા ઉપજાવનારી થઈ પડી છે.

મોંધીજી પોતાના કાર્યકર્તાઓની આગેવાની પોતાની આગેવા
જુએ છે. પોતાના વિરોધીઓના મુરોમાં છુટાં ફૂલેને મોંધીજી
દસી કાઢી સબન કરી છે જે પરંતુ જેમને તેજો પોતાના
મલે છે તેમની પાસેથી લગ્નમાં ઉચ્ચ આરિયતી અને મુક
સત્યની આસા રખે છે. તેમના ઉલ્લા ઉપવાસ પછી અપારે
પુરવપુરનું મંદીર દરિજનોને માટે ખુલ્લું મુકાવવાનું મકદ્દકાર્ય
આથી રજુ હતું અને હોદ્દા ગમે તે સંજોગમાં તેના સંજોગ
માં મોંધીજીએ કરવા ધારેલો ઉપવાસ રોકવા અર્થે રચ્યા હતા
તે વળતે મોંધીજીએ કાર્યકર્તાઓને એવી મતલબની ચેતવણી
આપી હતી કે તેમને ઉપવાસની પ્રતિજ્ઞા અમલમાં મુકતાં
રોકવાની અધીરામમાં કાર્યકર્તાઓના એક પક્ષમાં અસત્ય
અભિપ્રયની મથ આવશે તો તેમને એવા ઉપવાસની પ્રતિજ્ઞા
લેવી પડશે કે જે મોક્સજ તેમના પ્રયુષ્માં પરિણમશે. તેમ
જનાં મથ જનુજારીની તેમની પ્રતિજ્ઞા તે પુરવપુર મંદીરના
સંજોગમાં કાલજાની બારીકીઓ ઉપરિચિત જવાથી અમલ
માં મુકાઈ નહોતી અને દેશ આ અર્થિચિત મુકાતી
રાહતથી દરમમાં આવી ગયો હતો. હમને જે ઉપવાસ ખરી
રીતે ડાઠી રેવાનો નહોતો પરંતુ મુકતવી રહ્યો હતો.

દેશીમાંના અરપુરવા નિવારણનું કાર્ય કરનારાઓ પોતાનું કાર્ય પૂર્ણ થયે ચાલુ રાખશે એવી આજ્ઞા રાખવામાં આવી હતી. પરંતુ આ સુધારાનું કાર્ય કરનારાઓને અસર સનાતનીઓની સાથા ઝૂલવાનું હતું કે જેઓ સુધારકોની વિરુદ્ધ, અરપુરવાતકથી રાક્ષસ કે જેણે હીંદુ સમાજને પાથે કાનરી આધેસ છે તેને અપુરુ જીવાડવાની, તીવ્રી અતીતીનો ભેદ રાખ્યા સિવાય નિરંકુશ પણે અપવણ ચલાવી રહ્યા હતા તેઓની ઉચ્છેદણીઓની સાથે સુધારકોએ પોતાનું સમતોલનપણું જાળવી રાખવાનું હતું. આમાં તેઓ મુકેલા બચાવ છે અને પોતાના કાર્યકર્તાઓની અશુદ્ધિ માં આધીષ્ટ પોતાની અશુદ્ધિઓનું પ્રતિબિંબ જુએ છે. આ કારણથી તેમણે પ્રાથમિકરૂપે ભયંકર ઉપવાસનું પગલું વહેંચે છે. આ આખ્યાત્રિક પદ્ધતિમાંથી તેમને ચળાવી શકે તેવું આ પૂર્ણપર કામ નથી. તેમણે પોતાનો દેવ પ્રથમે અર્પણ કરી દીધો છે. તેઓ કહે છે કે "હું મરવા ઇચ્છતો નથી- આ સવાલને માટે જીવવા ઇચ્છું છું. પણ તેને ખાતર મરવું મટે નો મરવા તેમારું છે." તેઓએ પોતાની ઉપર આ મહાન ઇષ્ટ લોકોની લીધેલું છે ત્યારે તેમના અનુચિતો અને શુભેચ્છકોને આ મહિનો અંબરિયિતામાં કાઢવો પડશે. તેઓને માટે કેવળ એક જ વસ્તુ રહેલી છે અને તે પરમ કૃપાળુ પરમેશ્વરને ખરા અંતઃકરણથી એવી પ્રાર્થના કરવાનો કે આ ભયંકર ઇષ્ટમાંથી તેઓને તે મહાન દિવસાર સદિસલામત ઉમારી થે બળે દેખને ભયંકર આશ્ચર્યમાંથી બચાવે.

જરમીરનના હોદીઓ તેઓના કાલના ભેદકનમાંથી કાઢીને શહેરથી નવ મહાન દુર પીછા જરમીરનના હોદીઓ. જ્યાંએ કમ જ્યાંએ જરમીરન દાઉન કાઉસીયને કારાવ હાલકોનો જાન્યો છે. હોદીઓ દાલના મોડકનમાં ગેવિસ વર્ષ થયા વસી રહ્યા છે અને તેમાં મોટા ભાગે સ્થાપિત કર્યા છે. જ્યાંવયા મા આવે છે કે મકાનોમાંજ ઓછામાં ઓછા ૨૦,૦૦૦ પાઉંડ ખર્ચામાં છે અને એ ઉપરાંત દુકાનકારોના રોકાંડ ૭ આંકડાનો થવા વાન છે અને એ ઉપરાંત વાનવરો છે તે જુદા. આ હોદીઓને હવે ઠીકે ઠીકે એક મહિનાની અંદર પોતાના રહેઠાં ખાલી કરી જાન્ય રહ્યાં આજ્ઞા જવાનું કહેવા માં આવ્યું છે. તેમ કરવાનું કારણ એ આપવામાં આવ્યું છે કે કાંઈક અને ઉલોગો એટલાં વધી ગયા છે કે એ જાન્યની કાઉસીયને જરૂર પડશે. તેનો અર્થ એ થયો કે જેમ જેમ કાંઈક અને ઉલોગો વધતા, જશે તેમ તેમ હોદીઓને ખાલી દુર જવાનું કહેવામાં આવશે. સિમીતા કુતરના જેવી હોદીઓની સ્થિતિ કરવામાં આવી છે. આ ક્રમાંએ ભેદકનમાં પણ તેઓની સ્થિતિ નિશ્ચિત નથી. વળી તેઓને નુકસાની આપવાને તે સવજ રહેતોજ નથી કેમકે તેઓની કાયદેસર સ્થિતિ કેવળ આકૃત નરિની છે કે જેમને કામ પણ પડીએ જ્યાં કોડી જવાનું કરી શકાય. સાફ જાણિકના પુરોષીયનો ન્યાયશુદ્ધિના એટલા બધા કીત હોય કે એટલું ગેરવાજબીપણું તેઓથી નહિ એમ કહાવું તેમ એ અમારા ખાનવામાં આવી ચકત નથી. હોદીઓ નો મતાધિકાર ધરાવતા હોવ તે તેઓની સભે આવું પગલું લેવાની કદી પણ ધૂણતા પણ હેરાત ખરી? ખરજ નહિ. પરંતુ તેની ગેરવાજબીમાં ગમે તેવું બેઠું વર્તન તેઓને જતાવી કહાય એમ સત્તાધારી માની બેઠેલા છે. પરંતુ એ સારી સરકારના કક્ષણ નથી. જરમીરન દાઉન કાઉસીયનું આ પગલું જેઓ એશીયાટીક સેન્ટ રેન્યુર એક્ટની ૩૫૫ એક્ટેન્ડ મનારા બતાવેલી દરખાસ મળ છે તેઓએ એતરથી સેવની

છે કે તે એક્ટેન્ડ થએલા કલાઓમાં પણ હોદીઓની સ્થિતિ જરમીરનની એશીયાટીક અકારના જેવીજ રહેવાની છે. વળી એ ભોજા હોદીઓની સાથે એવી દરિયાક કહે છે કે તેઓ પોતાનું ધેરણ સુધારતા નથી તેઓને પણ જરમીરન દાઉન કાઉસીયનું આ પગલું સમોટ જતામ આપનાર છે. હોદીઓની સ્થિતિ જરૂરે તાનજ અનિશ્ચિત રાખવામાં આવતી હોય ત્યારે તેઓની સ્થિતિ તેઓનાથી કેવી રીતે સુધારી કહાય? જરમીરનના હોદીઓની દરિયાક વાળવી છે અને અમે હોદ સરકારના એજન્ટને વિનંતિ કરીએ છીએ કે તેમણે પોતાની વચ બલાવી તેઓને જરૂરી શકત આપવી જોઈએ.

માંધીજની બીપણ પ્રતિજ્ઞા

એકવીસ દિવસના ઉપવાસ

પુનાથી રવીવારને તાર જણાવે છે કે માંધીજની બરોડા એકમાથી જાહેર કર્યું છે કે અરપુરવા નિવારણની કાલના મંત્રમાં જે તા ૮ થીથી એટલે આપવા સોમવારથી ૨૨ દિવસને ખીનજગી અને અખંડ ઉપવાસ કરવાના છે. રહેના પ્રતિનિધિને માંધીજએ સોમવારે જવાનું હતું કે: "હું મરી જવા નથી ઇચ્છતો. હું આ સત્યાગને માટે જીવવા ઇચ્છું છું પણ તેને ખાતર મરવાને પણ તેટલોજ તેમારું છે. મારે એવા કામ કરનારોએ જોઈએ છે કે જેમની રવિવરને વિશે કંકાજ નહિ રહે અપરિચિતાના અરમભરેલા દાખલાઓ મારી જાણમાં આવ્યા છે. એવા ભોજોને આ સત્યાગને પડતો મુકવાને મારો ઉપવાસ ખાસ લાગીક કરનારો થાવ એમ હું ઇચ્છું છું.

મરો ઉપવાસ આત્મશુદ્ધિ માટે છે. તેમાં હોદી રાખકારી ખાત જેવું કંકાજ નથી.

કંકાથી સોમવારને તાર જણાવે છે કે: કે. ઓશર એ માંધીજના હાકાર છે તેમના કહેવા મુજબ માંધીજ આ ઉપવાસ કરીને જીવે તો એક આકર્ષ મળાય

મયા સપ્ટેમ્બરમાં એક અઠવાડીયાના ઉપવાસ વખતે એઓએ માંધીજને જોવા દવા તેઓ છે કે એ ઉપવાસનું કમલમ એવો પાતક હતો કે આ પણ અઠવાડીયાને મમ તેમનાથી મહન થવો અશક્ય છે.

કામ કરનારાઓની ઉપર "જરમીરની અપરિચિતા" ના માંધીજની મુકા મારેપ પરથી તેમના રહેવાઝ મુરત અનુમાણેનો મજા તાર્કિકમત મમ થયા છે. તેઓ કહે છે કે તેઓને મજા ઉપવાસ નાક માત જન્મ મહિના કામ કરવાના મયેમા છે.

આ વખતે માંધીજએ ઉપવાસ કોડવાના કંઈ પણ કારણ મુકી નાક હોવાથી ભોજોમા હોડી ચોટા કામ મમ છે.

માંધીજએ પોતાના દીકરા મા દેવદાસને બરોડા ભેલાવ્યા હતા અને તે વખતે માંધીજએ પોતાની પ્રતિજ્ઞા જાહેર કરી હતી. મા. દેવદાસે કેટલાક રમત મુખી માંધીજને આવું પગલું ભેતાં રોકવાને બર્થ પ્રવન કર્યો હતો. મા. દેવદાસ એકમાંથી નીકળ્યા બાદ પોડીજ મારમા વર્તમાનપત્રેના ખાસ અંગેથી આખા હોદુરવાનમાં પવનથેજે ખરૂર ફેલાક મમ હતી.

માંધીજપર જનરલ રેમરસનો તાર

જનરલ રેમરસે પોતાના ખાનગી રજાખમાં માંધીજને નીચે પ્રમાણેનો તાર કર્યો છે જે તેમણે હોદ સરકારના એજન્ટ કુંવર જર મહારાજ સિંઘપર મહામાજપર બરોડા રવાના કરી અપવાની વિનંતિ સાથે મોકલ્યો હતો:—

“તમે બહેર કહેલી કપવાસ મુશ્કેલી રાખવા તમને નાવડા-મુલક અરજ કરે છે. અરુપરવા નાણુક કરવાનું તમારું કામ ચોટામાં મોટી આશાઓ કરવાં થયું ચડી તમને બેઠેલાં હરબંધ સરકાર થયું છે. પોરબંધી કામ આપણા મુખ્ય મોટામાં મોટા મુખારો તમે હજી પણ સંપૂર્ણપણે સિદ્ધ કરી રાકેલાં. તમારું હોદ્દાતન આજ નવા મુખને આંગણે હસેલું છે કે જે પ્રકારે તમારી કલ્યાણકારી રોરવણીની તેને અગાડના કરતાં બિશેષ બર રહેશે.”

તમારા બનને પ્રેમમાં નાખવાથી કામ અવાનક આકૃત આવી પડશે, અને એક અંત કોટાકીની થકીએ સમાવી નહિ રાકાય તેવી હુકમની મરો. જુની મુજબતને ખાતર અને એ સકાન સવાલોની તમે સહનવાથી કિસાપત કરેલી છે તેને ખાતર કું તમને આ અરજ કરે છે.

કેવલો તાર મહાત્મા અધીજ કમર રવાના કરતાં કુંબર સર મહારાજ સિંધે તેમાં તોમે પ્રમાણે લખેલાં કર્યાં હતાં:—

“જનરલ રમરજો હાથિલા મતને કું મારી પોતાની તરફથી તેમજ મારી અગ્રી છે કે સાકથ આફ્રિકાની અગ્રી હોદી રામની તરફથી સંપૂર્ણ રોકા આપવા હમ્મ કું.”

પણુથી વાધાએ કોઈક કંઈક કરવાનો કહેલો વિચાર

કે મારમરેટ રમરજો નામની જરમન મુલકી બાક જે નાકીલાના બાકથી હોદ્દાતન નકારી આપણી છે અને અરુપરવા નિવારણનું કામ કરી રહી છે તેથીએ અધીજને પોતાની પ્રાતા કોટી રેવાનું સમજાવવાનો વ્યયે થવાનું કર્યાં થકી, અધીજની તેણીને અમલવાદ બધને તેની હમ્મ મુજબ કામમને મારે આમમાં કોઈક જવાની મુખના હોવા કરતાં તેણીએ અધીજની કોટીની નકાર પાવ નાખ્યો છે અને પોતે પણ કૌશલ કરવાનું બહેર કર્યું છે, અને સાથે એજ બધાનું છે કે “અધીજ અને મરવા નહિય રે, તેમના કિલ્લ મુજબ તેમનાથી અને મરવા નજીક કામ.”

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

વાર્ષિક જનરલ મીટિંગ

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની મુશ્કેલી રહેલી વર્ષિક જનરલ મીટિંગ મવા રવીવારે બપોરે પાસી હરમજી હોલમાં મળી હતી. પ્રમુખ મી. સોરામજી હરમજી કાબર નહિ હોવાથી મી. જે કમ્પુ. મોહરજે પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું.

સેક્રેટરીઓનો રીપોર્ટ

પ્રમુખે મીટિંગનું કામ આણુ થકેલું બહેર કર્યાં માલ સેક્રેટરીઓ મેસર્સ એ. આલ કાજ. અને પી. આર. પમરે પોતાનો વધારાનો રીપોર્ટ રજુ કર્યો હતો. જેમાં આલ કરી રાજી રેમજી રાન્દર-સ હરમજીએ કોંગ્રેસ કરેલી પ્રવૃત્તિનું ખાન કરવા માં આણું હતું:— રીપોર્ટમાં બધાનું હતું કે રાજી રેમજી રાન્દર-સ બેટી આરથીજ કોંગ્રેસના કાર્યોત્તમો હોઈ સરકારના ડેલીમેશનની કાયે સંબંધમાં રવા હતા અને રેવરન્ડ સી. એલ. કોન્ડરજે કોંગ્રેસની સાથે રહી કામ કર્યું હતું.

કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિઓએ તેઓ ડેલીમેશનના મેમ્બરોને પ્રથમ મળ્યા તે વખતેજ તેઓએ બધાની કામ હતું કે કોંગ્રેસ કોસ્ટીરેટ એકીએકન રમીમને મુખ વખત સકન કરવાની નથી. કુર્યાતમાં ડેલીમેશન કોંગ્રેસના મતને મુખે અનુમતિ આપી કે કોંગ્રેસનું અગ્રમું પારલામાં આણું હતું તેવું પરિણામ

નથી આણું અને સાકથ આફ્રિકાની હોદી રામને તે કલકરુ છે. તેઓએ કહ્યું કે રાન્દર ના રેપાઉન એકીએકનમાં તેઓ એ ડેલીમેશનને કોટી નાખવાની મામણી કરશે. આ એક લમ મવાસમાં કોંગ્રેસનું કોંગ્રેસની સાથે છે એ બધાને આમને પલો આનંદ થયે.

પરંતુ આપે ડેલીમેશનને રાજી રેમજી રાન્દર-સ સમજ મજકુર ડેલીમેશનને વિશે પોતાના વિચારો વ્યક્ત કર્યા બારે મુનીમન સરકાર તરફથી તેઓને પ્રકાશમાં આણું કે તે ડેલીમેશનના મદદમાં તેઓ બધાનું રું આપવા માટે છે. ડેલીમેશનને એવું બધાનેલું રોવાની અમને ખબર મળી કે હોઈ સરકાર પોતાની વધવી જતી વસ્તીને ખાતીજ રે બધા એક કામ અપાનીક બધું વસેલા છે ત્યાં વસાવવાના હેતુથી તે રેકની રિવાતની તપાસ કરવા માટે છે અને મુનીમન સરકારને પણ તે કામ માં સારેજ થવા કહ્યું કે તેથી સાકથ આફ્રિકાની હોદી વસ્તીને પણ કાં વસાવવાની સહનવાનો વિચાર કરી કામ.

કે. મલાને હોઈ સરકારના ડેલીમેશનને કહ્યું કે જે ડેલીમેશનને સાકથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની અનુમતિ નહિ મળે તેવી કોષ પણ પોતાના કામ કરી કલકે નહિ. આથી હોદી ડેલીમેશનને કોંગ્રેસ સાથે મસજત કરવાની તક આપવાને રાન્દર-સનું કામ જે રિવસ મુશ્કેલી રહ્યું. હોદી ડેલીમેશન અને કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિઓ વચ્ચે આણું એક બધાનીકુ મચી ચાલી. સાકથ આફ્રિકાની હોદી વસ્તીના વસવાટ માટે બીબ રેકની તપાસ કરવાની ડેલીમેશનને આ રેકમાંથી હોદી-મેને કોટી મુકવાની એક નાજી તરીકે કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિઓએ મજબુત વિરોધ કર્યો.

કોંગ્રેસને બધાવવામાં આણું કે જે તમે આ ડેલીમેશન રિવકારથી નહિ તો રાન્દર-સ થકી બગિવાનો અને રેપાઉન એકીએકનને અંત આવી બધાને મોટે સંબંધ રહેશે.

તેમ જતાં કોંગ્રેસે આ રેકમાંથી હોદી વસ્તીને મહાદવાના હેતુ યાળા કોષ પણ ડેલીમેશનને રિવકાર નહિ કરવાનો નિશ્ચય કર્યો હતો. આ ડેલીમેશન નહિ રિવકારીએ તો કામવાક એકી-પાટીક એન્ડ રેન્ડુર બીબ પસાર થક બધાની (જુ) અમને બહીક બતાવવામાં આવી હતી. હોદી ડેલીમેશનને કોંગ્રેસ પાસેથી એક નિવેદનની મામણી કરી. અંતમાં નીચેની મતબબનું એક નિવેદન રેપાઉનમાં તે વખતે કાબર રહેલા સધવા પ્રતિનિધિઓના થકી સાથે હોદી ડેલીમેશનને આપવામાં આણું:

“નચેના મુખાર સાકથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના રેક.મેટા સર્વાનુમતે સમત છે: (૧) કોંગ્રેસ હોઈ સરકાર અને મુનીમન સરકારની સાથે કોઈ સરકારના પોતાની વધવી જતી વસ્તીના વસવાટને મારે મહારના રમીમની તપાસ કરવાના કામમાં એવી જરૂરે સરકાર આપવાને રજુલ કામ છે કે, કોંગ્રેસના એવા સહકારને રેવજ રેકમાંથી પ્રેરિત થકેલાં અને એવા તપાસાથેલા રેશોમાં સાકથ આફ્રિકાની હોદીમેને મારે કંઈ પણ સારી વગ છે કે નહિ એ આફ્રિકી મેજવાનાં એક પમલા તરીકેજ એવવામાં આવશે, અને નહિ કે હોદીમે. મુનીમનમાં અનિષ્ટકનીય છે અથવા તો તેઓની વસ્તી મહાદવાની છે તેટલા ખાતર. વળે બીજી જરૂર છે કે એકીએકન એકીએકન રમીમ કે જે બધા એકીએકનને એક કામ હતી તેને તે એકીએકનમાંથી કોટી નાખવામાં આવશે અને કોંગ્રેસ

પ્રત્યક્ષરૂપે આપે એ વાજબી નહિ મળ્યું નેટીવને એક સગીર ભાગ્યે વરીકે વર્ષાથીને જીવાવવામાં આવ્યું કે મોરે એ સગીર ભાગ્યેની એરેટના દરદી જેવો એ અને તેનું પાંદડીઓની સામે તેણે મગજ કરવાનું છે.

પ્રમુખે જણાવ્યું કે તેણે આ બાબતમાં મુશ્કેલી પ્રમાણની મુલાકાત લીધી હતી પણ પ્રધાને કેમ્પ્બેલને મુલાકાત આપી નહિ હતી.

કરનલ ફોક્સ (મીડલ્સેવો) એ જણાવ્યું કે જમીન એક વખત હોદીઓના હાથમાં મલ એટલે તે રીટી પુરોષીયનને મળતીજ નથી કેમકે તેમને જણાવી દેવું નેહએ કે આ દિનબરદિન મંબીર મતી જતી રીતેતિને વિશે થોતે જાણ્યું છે.

મી. જે કેમ્પે જણાવ્યું કે પુરોષીયનોના પંથમાં અને રહેઠાણના લવામાં એકીવાદીઓને પલ્લેમરો જલદાવેલો જોઇએ, નહિ તો પુરોષીયનો કળિતમાંથી નાજુદ થઇ જશે.

કરનલ ફોક્સને જણાવ્યું કે નાટાલમાં હોદીઓને એક વર્ષની અંદર એક કામ પાછાની મીડલ્સેવો મેચાઇ છે.

મી. ડી. એમ. કુલેટ (કુલુમેન્ડ) એ જણાવ્યું કે નાટાલે આ સવાલને જોઇએ તેમજ પચાન નથી કીધું. દેશના અંદરના જાગ્યમાં હોદીઓ કેટલો પચેસારો કરી રહ્યા છે એ જાણવા માં આવ્યું નથી. મોજાર દુરેલા કીવીજનમાં હોદીઓ ૪૦,૦૦૦ એકર જમીનની માલિકી કરાવે છે અને જમીનના લીલાકીમાં પુરોષીયનને ખરીદવાની વાત મળતી નથી. આખા બીકેરોઈયા કાઉન્ટીમાં જાને ચરબ મૈરા મેચારી છે જ્યારે ૨૦૦ હોદી મેચારીઓ છે. મોટા ભાગને પૈસા તેઓ હોદીરવાન મોઢી ર છે.

આ સ્થિતિ પછી મંબીર છે અને આપણે તેની કામે પગલાં લેવાં જોઇએ, ટ્રાસવાલમાં કાવરો છે. તેવાજ નાટાલમાં ૩૫ નથી મરેડાં ફું જાકા સપું છું કે વમે માગ કરાવેજ પસાર કરીને મેચી નહિ રહેશે પણ મલ, રિવસ લડન જતી રાજ્યો અને તમારા પાલામેન્ટના મેમ્બરો પચલાં છે તે જોશે.

જરમીસ્ટન લોકેશન

હોદીઓને તેમાંથી કાઢી મુકવામાં આવશે

જરમીસ્ટન કાઉન્ટ કાઉસીએ ગયે એવાકીયે નાટાલ સ્પુરમાં એક કાર્ગીનો અપુક વાગ નેટીવ મોજીન માટે ખરીદવાનાં સવાલપર મેચાં કરી હતી.

૧૯૩૧ ના અગ્ટોબરમાં કાઉસીએ એક ડાય વસાર કર્યો હતો જેમાં વાલનું લોકેશન ખસેડવાનો અને પછી એ જગ્યા કાઉસીએ ખરીદી લેવાનો સિદ્ધાંત વિચારવામાં આવ્યો હતો. કીમેલપેન્ટ સ્પેરવલ કસ્ટોડીએ થોવાના વચગાળાના રીવોર્ટ માં આ ડાય તમજ પાડ્યું એવું છે અને જણાવ્યું છે કે મોજીન ખસેડવાની જરૂર કહેતો અને લોકેશને વિચાર લેવો અને હોવાથી રિનવરદિન વધતી જાય છે. વચ્ચે મરેડ મેન્ડ પ્રોપ્રાયટરી માઇનસમે એ લતામાં ખાજીને કિલ્લામ લર હવાના અને પેલાના પુરોષીયન કામચોરોને માટે રહેઠાણો નાંધવાનો ડાયવ કર્યો છે.

૬૫ ટી જગ્યા છે કે તેણે નાટાલ સ્પુરમાં ૧૦૮ મોરગન જેટલી જગ્યા ખરીદવા નાખવમાં મલલવ કરી છે. તેની કીમત થા. ૧૫૦૦ ની છે અને આ એકીવાદીઓ અને નેટીવો

આરામથી રહી શકશે.

કમીટીએ એકમોરેટરની સંમતિ મળે તો એ જમીન ખરીદી લેવા જલામજ કરી છે.

કાઉસીએ ૭ લરેજીમાં અને ૧૫ વિરલ માટે કમીટીની જમામજ વિવહારી છે.

હોદીઓના વિરોધ

જમીનસદન મોરેલનમાં ઉભા ૨૭ વર્ષથી ને હોદીઓ પછી રહેલા છે તેઓ જર્મીસ્ટન કાઉન્ટ કાઉસીલના કપલા ડાયવથી ખજલળી મલ્યા છે. કાઉસીલનો ડાયવ અમલમાં મુકાય તો હાલના લોકેશનથી ગળનાં. કહેશે હોદીઓને નવ મામલ દુર કાદગમાં આવશે.

હોદી કામે મોરેલનમાં મેટી ૨૪૫ મેડેલી છે. મકાનોમાં થા. ૨૦,૦૦૦ અર્થમાં છે અને કુશનકારીના રોજની કીમત ૭ અર્ધમાં મુખી ૫૨૬૬ છે અને એ લખરાંત જનવરો છે તે જુડાં.

કાઉસીએ મોરેલનમાં વસતા હોદીઓની સાથે પચલલ કર્ણ વિનાજ સમળા રેન્ડેલોકારીને તા. ૨૯ એપ્રીલ ૧૯૩૩ ની લારીખની નોટીસ મોઢીથી આવેલી છે જેમાં મે ૧૯૩૩ મુખી માં રેન્ડેલો ખાલી કરી જવાનું જણાવવામાં આવ્યું છે.

આથી હોદીઓને મોટી હાલસારી મોજવથી પડશે એજ જણાવાય છે. નાટાલ સ્પુટ વાળી જગ્યા જર્મીસ્ટન કર્ણા એકાનીસખર્ગની વધારે નજીક આવેલી છે. આ કેમને કાઉન નાખવાનું જણાવવામાં આવ્યું છે પણ હજુ રહેલું પણ નંપાલ નથી તેમ જમીન પણ મેળવાઈ નથી તે પહેલાં હોદીઓને થોવાના મકાનો તોડી પાડીને તપુ મોરેલન થોવાર માલ આ મુખી ૫૪૩૭ થામ પણ જગ્યાએ જવાનું કહેવામાં આવ્યું છે.

જરમીસ્ટનના હોદીઓ ફુંક મુલમાં એક જાલ મોટીજ મોલાવવાના છે જેમાં ટ્રાસવાલ ક્રિનિલન કોમેસના કામેકાઓને પણ મોલાવવામાં આવશે અને ખાલી કરી જવાના કુલમ સાથે શું પચલાં લેવા તેનો વિચાર કરવામાં આવશે.

મુનીસીપાલિટીએ તા. ૩૦ એપ્રિલ ૧૯૩૨ ના રાજ ના. ૩૦ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૨ મુખીમાં રેન્ડેલો ખાલી કરી જવાની નોટીસ આપી હતી પરંતુ જાજ મુખી રેન્ડેલોન કાફું વસુલ કર્યા કહું તે લખરમાં હોદીઓએ ખાણે હતું કે કાઉસીએ થોવાના વિચાર માંડી વાળ્યો હતો.

૧૯૩૩ ની એપ્રીલની નોટીસ ને એકીવાદીક ખજારના કનલેક્ટરની ઓરીસેથી અપાય છે તેમાં જણાવાયું છે કે—

“તા. ૩૦ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૨ ના કપલા રેન્ડેલોનનો લખરો અખને લોડી દેવાની તા. ૩૦ એપ્રિલ ૧૯૩૨ ના લખને આપવામાં આવેલી નોટીસના સખધમાં ફું નેહ છું કે લખલી નોટીસની મુલત પુરી થયા છતાં તમારાં રેન્ડેલો કાફું અલસથી લેવાના કહું છે આથી તમને હરીથી આ કાથેની બીજ નોટીસ આપવામાં આવે છે—

તા. ૨૯ એપ્રીલ ૧૯૩૩ ની નોટીસ:

જરમીસ્ટન કાઉન્ટ કાઉસીલ લરકથી મલેલી સુખન મુજમ આથી તમને નોટીસ આપું છું કે તા. ૧ મે ૧૯૩૩ થી એક માસની અંદર તમારે રેન્ડેલો ખાલી કરી જવું.—જાણુ. કરનલ, જરમીસ્ટ એકીવાદીક ખજારના કનલેક્ટર.

ટ્રાંસવાલ એશિયાટીક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશન

આવતા મંગળવારે પહેલી બહેર બેઠક

ટ્રાંસવાલ એશિયાટીક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશનની પહેલી બહેર બેઠક બોહાનીસબર્ગની ડ્યુનીસીપાલીટીને લગતા અવાજના સંબંધમાં આવતા મંગળવાર ના ૬ મી મેના દિવસે સવારે ૧૦ વાગે વોલ બેન્ડીસ રહેવરર આયેલી નવી ડ્રાઈના મહાન માં નંબર ૧ ડ્રાઈના મળશે. જે વખતે

(૧) ૧૯૨૨ ના ૪૫ માં કાયદાની કલમ ૭ (એક લેની કલમ ૧૩૧ એ) ની રૂએ રંજીવ લોગોને બોમવટા કરવાની અંધા કરનારી મોઠ લેની કલમોના અમલમાંથી અમુક અર્થોને મુકત કરવાની પોતાને મળેલી સત્તાને મુદ્દા પ્રધાનને કપાયેમ કરવાની રજુ થયેલી સુચનાઓને કમીશને કેવી રીતે ખાતરેલું તે નહીં કરવામાં આવશે, અને

(૨) બરે અજ્ઞાન તેવાં યોગ્ય રવાને તેવાં તપાસ કરવાની મોઠવજુ કરવામાં આવશે.

જે લતાઓના સંબંધમાં મોઠ લેની કલમ ૧૩૧ એના અમલમાંથી મુકત કરવાની સામાન્ય સુચના કરવામાં નથી આવી તેવા લતામાં વેપાર થા રહેલાંના કારણે રંજીવ લેના તરફથી બોમવટા કરવામાં આવતા અમલમાં સ્થળોના પ્રચલિત આ બેઠકમાં તપાસ કરવામાં આવશે નહિ. બોહાનીસબર્ગની ડ્યુનીસીપાલીટીના જે લતાઓના સંબંધમાં એવી સામાન્ય સુચનાઓ રજુ થયેલી છે તે લતાઓ નીચે પ્રમાણે છે:—

સુકલ કરવાના લતાઓનાં લીસ્ટ

બરેલરફોટાપ: આપો હતો.

સ્ટીટી એન્ડ સબર્બન: ફેરરીસ અને વખારેમાં રોકાયેલા રેન્ડો: સિવાયનો આપો લામ.

ટેનવર: રેલવે લાઇનની દક્ષિણનો આપો હતો.

કુર્નિશનડીન કુર્નિશ નંબર ૨૪: ન્યુ મોઝ ગાડ અને વોલકુટથી ઇસ્ટર્ન નેટીવ ટાઉનશીપ સુધીનો રેલવે લાઇનને આપો હતો.

ફ્રેશ્લેસડાઉન: આપો હતો.

ફ્રેશ્લેસડાઉન: (અ) પાયોનીયર રોડ, બોન્ડ રોડ અને સામેનો બોહા અને રેન્ડો: ૧, ૨, ૩૪ થી ૫૧, ૧૩૭ થી ૧૪૧ અને રંજીવ લોગો તરફથી રોકાયેલા રેન્ડો.

(બ) લીલીવન રોડથી ટાઉનશીપની સરકાની આખર સુધીનો આપો હતો.

કેપીક્રાઉન: (અ) રેન્ડો ૨૦૭ થી ૨૦૭, અને રેન્ડો ૧૬૬, ૨૭૭, ૨૭૮, ૨૮૧ અને ૨૮૫ અને . . . . . ૨૭૭ પાળા બોહા. રેન્ડો ૨૬૮, ૨૭૨, ૨૭૬ અને ૨૮૪ નેશીલ અને રેન્ડો ૨૧૫ અને ૨૧૮ ફેરવુ.

(ગ) કનસેલમ રફોટની દક્ષિણનો આપો હતો.

બોહાનીસબર્ગ: કાયેમનલ, પ્રેસીડન્ટ, ગ્રુઈ અને એન્ડ રફોટની વચ્ચે.

(અ) સાવર રફોટની પશ્ચિમનો અને ફેર, સાવર, કક અને પ્રીમક રફોટનો આપો બોહા.

(બ) બોન રફોટની ઉત્તરનો ફેરીસન રફોટનો આપો હતો, પ્રેસીડન્ટ અને કમીશનર રફોટની વચ્ચે:

(અ) સાવર રફોટની પશ્ચિમનો હતો.

(બ) ફેરવો રફોટથી એન્ડ રફોટ સુધીનો આપો હતો લેકવુડ: બોહાનાં તરફથી રોકાયેલા રેન્ડો ૧-૧૮.

માર્કેટલાઉન: (અ) મેન રફોટની દક્ષિણ અને કરમ રફોટની પૂર્વનો આપો હતો.

(બ) સાવર રફોટની પશ્ચિમનો આપો હતો.

(ક) મારીશ રફોટની દક્ષિણનો આપો હતો.

નેર્થ કુર્નિશનડીન: આપો હતો.

આવરનલ: આપો હતો.

પ્રેસીડન્ટ ટાઉનશીપ: આપો હતો.

રુથેસબોના: આપો હતો.

વોલકુટ: આપો હતો.

બોહાનીસબર્ગ સ્ટીટી ટાઉનશીપની બસામજો

બોહાનીસબર્ગ સ્ટીટી ટાઉનશીપે ટ્રાંસવાલ એશિયાટીક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશન સમક્ષ બસામજો રજુ કરી કે તેમાંની કેટલીક નીચે પ્રમાણે છે:—

(૧) ૧૯૧૬ ના એશિયાટીક (લેન્ડ એન્ડ ટ્રેડિંગ) એક્ટની કલમ (૧) ની વેટા કલમ (૧) થી રક્ષાએલા બોમવટાના હોઠા માણુ રાખવાને કાઉસીલ કમુલ થાય છે.

નીચેના લતાઓ મોઠ લેના અમલમાં મુકત નહિ કરવાની કાઉસીલ બસામજુ કરે છે:—

(૧) પાર્સફુધમાં રેન્ડો ૪૭, ૫૮, ૧૩, ૧૪, ૬૩, ૧૦૦, ૧૦૧ અને ૧૧૬.

(૨) નેપીરકાઉન્ટી ટાઉનશીપ.

(૩) ઇસ્ટર્ન નેટીવ ટાઉનશીપની માણુને વોલકુટ અને ન્યુ મોઝ રોડની વચ્ચેની રેલવે લાઇનની દક્ષિણનો હાર્મ ડોર્નકનડીન રજ નો લામ.

આ સિવાય બીજા લતાઓમાં અર્ધ અર્ધ એશિયાટીક અને રંજીવ લોગોના કાલ વસવાટ છે તે લતાઓને મોઠ લેના અમલમાંથી મુકત કરવાની કાઉસીલ બસામજુ કરે છે.

કાઉસીલ કમીશનને એવી સુચના કરે છે કે કપડા જે લતાઓને મોઠ લેના અમલમાંથી મુકત નહિ કરવાની બસામજુ કરવામાં આવી છે તેમાં કાલ વસતા એશિયાટીકોને તે તે લતાઓમાં પોતાનો વેપાર અર્ધ હોય ત્યાં આણુ રાખવા દેવામાં આવે પણ તે મકાનોમાં રહેલાં કરવા દેવામાં નહિ આવે, અને તે એવી એવી સમજુતીથી જ કે આ સુચનાયેલી કુદ નેજો વા ૧ થી મે ૧૯૨૦ ના મોઝ બોમવટા કરતા દેવ તેમનેજ આવવામાં આવશે.

મર્ગેસ્ટોર્પેના સંબંધમાં કાઉસીલ જે આણુ ટાઉનશીપ મુકત કરવાની ના પાડે છે. હરેશ, પ્રિસેન્ડ ટાઉનશીપ અને નેર્થ ડોર્નકનડીનને મુકત કરવાની બસામજુ કરે છે.

આવરનલને ફેરેશ લામલ મુકત કરવાની બસામજુ કરે છે.

બોહાનીસબર્ગના સંબંધમાં સાવર રફોટની પશ્ચિમે કાઉસીલ એવી બસામજુ કરે છે કે મુકત કરવાના લતાની પૂર્વની ૬૬ સાવર રફોટની આજમાં ઓછી સો કુદ પશ્ચિમમાં રહેલી બોહાને કે એવી કેટલાક વેપારના મકાનો તેમાંથી પાતલ રહી છે.

બોહાનીસબર્ગના જે લામ કાયેમનલ રફોટ, કક રફોટ, સાવર રફોટ અને કમીશનર રફોટ (અમુક રેન્ડો સિવાય)

ગોલ્ડ સોના અમલમાંથી મુકત કરવાની કાઢીસીલ અલામત્તુ કરે છે. પરંતુ પ્રેસીડન્ટ, કમીશનર ડેવર્સ અને એન્ડ સ્ટ્રોટાની વચ્ચેના મતો, કે કમીશનર અને પ્રીમર, ટેમ અને એન્ડ સ્ટ્રોટાની વચ્ચેની કાઢી સ્ટ્રોટા વાળા મતો મુકત કરવાની ના પાડે છે. અને એકાનીસમર્થનો તાકીને કામ પણ મુકત કરવાની ના પાડે છે.

ગોલ્ડ સમર્થનો અંગ્રેજી માર્શલ્સકોનનો એન્ડસ્ટનની દક્ષિણને અને ક્રૂડ સ્ટ્રોટાની પુર્વેના કામ કે મલ્લ હરેરાશ, કમીશનર અને કામર સ્ટ્રોટાની વચ્ચેના કામ અને માર્શલ્સકોનની દક્ષિણની સરકાર (કેટલાક રેન્ડો પ્રવાસ) મુકત કરવાની કાઢીસીલ અલામત્તુ કરે છે.

સ્ટીટ અને સમર્થનનો એન્ડસ્ટન સ્ટ્રોટાની દક્ષિણ કામ અને ડેનવરનો રેલવે કાઢીસીલ દક્ષિણ કામ મુકત કરવાની અલામત્તુ કરે છે.

કમીશનરને એવી રજુઆત કરવાનું અલામત્તુ છે કે મલ્લુર કામમાં એવો સુધારો કરવામાં આવે કે એવી પ્રધાનને મોટા કામે તેવી કરતોથી સર્ટીફિકેટ આપવાની અને એ તેને મોટા કામે નો તેવી સર્ટીફિકેટ પાછી એવી લેવાની અલા રહે.

એવીમાર્કી અને રંચીન લોડોના કામમત્તુ કેવળને પાટે સમાધાન કાવી કેવાને કાઢીસીલ એકાનીસમર્થન મુનીસીપાલીટી માં એવીમાર્કી અને રંચીન લોડોના રહેલા અને વેપારને માટે ખાલો વાળો વગર વપરાશની પહેલી અલામત્તુ કેટ મોટા કામે રજાપત કરવાની સરકારને મુશ્કેલી કરવાની કમીશનરને અલામત્તુ કરી છે.

કમીશનર અમલ પોતાની રજુઆતો કરવાને કાઢીસીલે પણ સરકારે નીચવાતો દરાવ ક્યો છે, અને કહેરના કામોનું રજા કરવાને બરોડી કાંઈ પણ પચામાં લેવાની આ કમીશનરે અલા આપવામાં આવી છે.

ટ્રાંસવાલમાં વેપારનાં લાયસેન્સનો સવાલ

કેરનને અપીલ નહિ થઈ શકે

સુપ્રીમ કેરનનો ચુકાદો

સ્થાનિક અલાત્તુ તરફથી એવીમાર્કીની વેપારના લાયસેન્સ માટેની અપીલ નામંજુર થતાં તેના ચુકાદા કામે મેજસ્ટ્રેટને અપીલ સંબંધવાની સલા છે કે નહિ એ અલામત્તુમાં ટ્રાંસવાલની સુપ્રીમ કોર્ટમાં થી. બરોડીસ મીનમર્ અને મી. બરોડીસ મેડીલે એક અલામત્તુ ચુકાદો આપ્યો છે.

કોર્ટે મેજસ્ટ્રેટને અલા નથી એવું દરાવ્યું છે.

આ કેસમાં અલામત્તુ પ્રસુક ગુલામ રજુકા હતા અને પ્રતિવાદી ડ્યુવસસકોનની વીસેલ કાઢીસીલ હતી.

૧૯૩૨ ના નવેમ્બરમાં રજુકે વીસેલ કાઢીસીલને ૧૯૩૩ ને માટે અનરલ કીલરનું લાયસેન્સ મેળવવાને સર્ટીફિકેટ માટે અરજ કરી હતી અનુભારીમાં કાઢીસીલે લાયસેન્સો મળુ છે તેટલા પુરતા છે એવું દારજ આપીને અરજ નામંજુર કરી. રજુકે મેજસ્ટ્રેટની કોર્ટને આ નામંજુરી સામે અપીલ કરી પરંતુ કાઢીસીલે મેજસ્ટ્રેટને અપીલ સંબંધવાની અલા નથી એવા આધારે તેની સામે વાંધો ઉઠાવ્યો. મેજસ્ટ્રેટ વાંધો જાંજુર રાખનારો ચુકાદો આપ્યો.

આ ચુકાદાની કામે રજુકે સુપ્રીમ કોર્ટને અપીલ કરી અને મેજસ્ટ્રેટને અપીલ સંબંધવાની અલા છે એવી કાઢીસીલ કરી.

મી. બરોડીસ મીનમર્ને ચુકાદો આપતાં અલામત્તુ કે ૧૯૩૨ ના ૩૫ માં કામકામે કેટલું એવીમાર્કી અને રંચીન લોડોના અપીલ કરાવવાના હક સંબંધી અવસ્થા કરવાનો છે અને નહિ કે વેપારની, કે જે કેવળ એક પ્રાથિક અંગત છે.

મલ્લુર કામકામની કલમ ૬ (૨) નો એ અસરગત લેવામાં આવે તો તે કામકામ વાળીના અમલો તકન મુદ્દી પડી અથ છે અને એવીમાર્કીને તેમજ એવીમાર્કીના સિવામના અપીલ-કોર્ટને પણ અપીલનો હક આપે છે કે જે હક અનરલ કીલરના લાયસેન્સોના અંગ્રેજીમાં તેમજ અમાલ કાઢી અમલતા નહોતો. વેપારના હક વિષે તે એવી નીતી રજાપત કરે છે કે જે પ્રાથિક કામકામની વચ્ચેની વિરુદ્ધ છે.

રજુકા તરફથી કાઢીસીલ રજુ કરવામાં આવી છે તે અર્થમાં તે સંબંધ-અલામત્તુ (૩૫) ના એક રજીકને ડ્યુકસર્ટી કોર્ટમાં અનરલ કીલરની અંગ્રેજી વચ્ચે પડતી છે એવા ડ્યુકસર્ટી-આર્ટના કામકામે વિશે પ્રકાશ કરવાનો અથવા તે ડ્યુકસર્ટી-આર્ટમાં એવું લાયસેન્સ આપવું એ આલુનાલુમાં રહેનારોને હરકત્તુ છે કે નહિ એ પ્રકારની અર્થ કરવાનો હક રહે.

આમો કામકામો તે એવીમાર્કીના અમીનના એક-વાળા હક અંગ્રેજી છે અને કેટલું સંતોષ થયો છે કે જે અર્થ કરાવવામાં આવે છે એ કાર્ય કરવાનો મારાસભાએ કરાદો નથી કર્યો. આથી મેજસ્ટ્રેટનો ચુકાદો વાળ્યો છે અને અપીલ અરજી સામે રજ કરવામાં આવે છે.

હિંદુસ્તાનના તાલ સમાચાર

—કામીન રાજ્ય (મલખર) ની મારાસભાએ તા ૧૫ મી ફેબ્રુઆરીએ મોટી અકુમતીથી દરાવ ક્યો છે કે મહાસભા કાદેને રાજ્યમાંથી અરજુલતા નામુદ કરાવું કરમાન વધાર પાડવું. કોઈ પણ મિનસરકારી કામે દરાવનો વિરોધ ક્યો નહોતો. ૧૬ મી તારીખે બીએ દરાવ ક્યો કે રજાવાને પ્રકારે અવર્થ હિંદુઓ અને હતરલમીઓને રરોઝોવર અવરજરની મનામનો એ સુદો વિવાલ છે તે કાઢી નાંખ્યો.

—મિયુર (કામીન) ની મુન સીપાલીટીએ પણ પુલાવાલોને કાંચી તરીકે રાક્યા છે. એ કોઈ દુરિત અને અદરજ મળાવ છે, એમના પાકામાંથી પણ અવર્થો અલામત્તુ છે તેમજ આ રીતે અવર્થોના વાસમાં પ્રવેક મલશે.

—અલામત્તુ પ્રાંતો અને કીનક પ્રમળામાં વાવીઓમાં અને તેની સાથે અખત કરાનો વરમાદ વાવીઓ રક માલુસો મના અથ છે અને ૧૧ મોરસ માઈલના વિરતાદમાં કાનેલાં થળા કામકામોનો નાક થયો છે. સેક્ટો કોર મરી મના છે અને પાકેને નાક થયો છે. કેટલાક અલામત્તુ કરના કરના માર્કી અરજ પામ્યા છે અને કેટલાક કુર્પા અને કોઈ પાવાઈ અલામત્તુને મરજ પામ્યા છે આ અલામત્તુ અનર કલકામાં આવેલા એક કાદેકામાં અલામત્તુ છે.

વિમત્તી ૮૫ થતી સર્વિસને દરાવોથી સોંપાવેર સુધી અલામત્તુ વાની મેજસ્ટ્રેટ થક છે. હિંદુઓ ટેન્ક-કોન્ડીનેન્ડસ કોરને

નામની હોદ્દા કંપની જે કાઠી વિસાલ કંપનીની સાથે કામ કરી રહી છે તે કલકત્તા અને રંચુર થઇ ગયા અને' જ્યો. આ નવી સર્વાધિ સુધારાથી માણુ થશે. ઇન્ડિયન નેશનલ એસોસિએશન નામની પીછા હોદ્દા કંપની આ કાઇનને મદદમાર તરીકે વધારાની કાઇન તરીકે કામ કરશે.

‘હરિજનબંધુ’ માંથી પ્રાથમિક સારસંગ્રહ

‘હરિજનબંધુ’માં પ્રાથમિક કવિતા કવિતા આપ્યા કાપી કોપાવ તેમ નથી. તેથી તેમાંથી તારવ્ય નામે કાપીએ છીએ તેનું મનન કરેલ વાંચકે કરવું થશે કે—

‘હરિજન’ એટલે પ્રથમને ભરત, પ્રથમનો વહાલો. પ્રથમને તો કાલ છે કે તે કુમિયનો મેલી છે, કાનો કામર છે, કાકાનો કાકાકાતા છે, નેધારનો આધાર છે, કાકાનો કામ ને આધારની આપ છે. એટલે હવેલ કામ પર તો પ્રથમની આજ મહેર દોવીજ ભેષમે. આ હરિજનકુથી ભેષાં મને તો આવરી છે કે કાંજાળ આપમે માટે ‘હરિજન’ નામ કરેલ રીતે થાયજ છે.

જે ભાતની અરુપરતા આને આપણે માનીએ છીએ તેથી અરુપરતા કે આજકાલને પ્રાંતભરતા અરકાર ના કામ સાથે કરી કાળે નથી. તે પ્રથમની કુતિ નથી. વર્તમાન સમયમાં માણતી અરુપરતા કે આજકાલ માણસની કુતિ છે. તેમાં સર્વા હોદ્દાનો મેરો કાલ છે. કાંઈક રણ તો ભથાને ભોજપવાની હોય છે. પંજુ કર્મકળના અરુજ કાળવાનું અરિતત્વ કળુજ કરવાથી આપણને ખીલ કાળને રોષિત મળવાનો કે આપણે યોજવાનો મેકમાત્ર અધિકાર મળતો નથી. કાંઈક અવિજ મળતું છે. કયા કાંઈક કાંઈક રણ મળે છે જે કોષ અવધી કરવું નથી. આપણા ભથામાં કાંઈક ને કાંઈક હોય તો બરેલાજ છે. તેથી ખીલ કાળના પંજુ રોષો મા પાપનો ન્યાય કરવાનો આપણને હજી નથી. આપણે આપકાર કે થર્મ કાંઈકાંઈકને રોષોમાંથી મળી ભથા માટે મકાવતા કરવા બેઠેલાજ છે.

પ્રાથમમાં અન્યસિદ્ધ કે અનિવાર્ય અરુપરતાને સ્થાન જ ન હોય કરે. વળા આપણે આર કરોડ હોદ્દાને અરુપરતા માનીએ છીએ તેથીજ તેમને ખાસ અને અસાધારણ કાલ-મારીઓ મેલી પડે છે. તેમની પાસે પૈસા કે સત્વનસામગ્રી હોય તોયે જે કોષાને ખીલને મળે છે તેમ આપા પીવાનું કે રહેવાનું કેકાણું છુટા મળા કાલાં નથી. ખીલ કોષાની માથા એમને માટે ન મળે મોંદર કે ન મળે થર્મકાળા, ન મળે રવાખાનું કે ન મળે નિકાળ. એમને આપણે કાંઈકા ભથા કામદી નાખ્યા છે કે તેઓ પોતાનું મનુષ્યત્વ પંજુ કામકામ છુટી મળા છે. પોતાની કીનકીન અવિજ રશિતિમાંથી કરી ઉભા થવાની કળેલા છુટી પંજુ આ આર કરોડ આજનહેનોમા રહી નથી.

હરિજનોની કામવનું જે ભથ મેં રેલું છે તેમાં ભથાને અતિકથોક્તિ નથી. . . . . જે કાલ આપી હોય તો તે અરુપરતાની હોદ્દા કરે, અતિકથોક્તિની નહિજ. તેમાં નેરકું જે અપ્પુ છે તે સિદ્ધ થઇ કર તેમ છે. એટલે વસ્તુરશિતિ

તેથી અરાપજ દોવી ભેષમે. આપા કલિત વર્ગ પર પ્રથમની મહેર મા રહેલ ન હોય તો અવલ નારિતકે ખતી ભથ. આપી વાવ છે કે કે પ્રથમ છે. તે પ્રથમને કામર છે, કુપીયાનો મેલી છે, અને કુપીયાની કુપી કામનાર છે. તેથી જ હરિજનનામાં ને સેથી વધારે કુપીમાં કુમેલા છે તેમને ‘હરિજન’ તરીકે કોળખવા એ થાય છે. અને કાંઈક તો હવે વિશાસ છે કે જે આપણે આ હરિજનોની અરુપરતા કર નહિ કરીએ, એમને નહિ અપનાવીએ તો તેઓની કાલ કોઈ ભવિતો મુક કરશે.

‘કુલસી’ કાલ દરિવળી કમી ન કાલી કામ;

મુખ દોષને વામલે, હોઠ મમ્મ હો કામ.

‘હરિજન’ નામ કુ કલિત માનું છું તે કોઈકા માટે કે અવધી હોદ્દાને હરિજા જન મળવાને થાય નથી, પંજુ અંતરને તો થાય છે.

અવધી હોદ્દાને અને હરિજનો વચ્ચેનો મેક કુલસી નાખવાનો કામો રસ્તો મેં કુચલ્યો છે. તે જે કે અવધી હોદ્દાને અરુપરતા નાખા કરવાનું પ્રાથમિક કરે અને પોતે હરિજન મને.

“મારી નામ કુચના જે છે કે આપણે કુચપણની ભજ મળી ઉમરી અપને હરિજન બનવું રહ્યું છે એ કોનો અધિકાર છે અને એનું કાંઈક પંજુ છે એમ કરીતેજ તે વધારાની કાંઈક વધારી કરશે, અને જે હોદ્દામાં માટે તે કામે છે તેના સામા થર્મની રહ્યા કરી કરશે.”

મારા પર આજકાલ સનાતનીઓ તરફથી આવતા કામનો વાંચકા અને તે ઉપરાંત હરિજનો, સનાતનીઓ અને કાંઈકાનો કોને મળાકાતો આપણી જે થાવકની ભવાળામાંથી પસાર થવા જેવું છે. જે હરિજનોને વામ દુડી છે તેઓ વધેકાચેલા છે અને થઈવાર કાકરા થાય છે. તેઓ અપણા થયા છે. સનાતનીઓ માને છે કે તેમનો પોતાનો માનેશો હોદ્દામાં અપમાં આવી પડ્યો છે. તેમની પાસે પૈસા પડ્યા છે તે તેઓ છુટે કામે કરી રહ્યા છે. તેઓના નવનવા ઉપરાં નીકળતાજ ભથ છે. તેઓ કુષારો પર કુટ હેલવું કારિપજ કરે છે, તેમના પર કુષારો થુંકે આજ મુક છે; અને આપણી કિલચાલનો ખીલામલો ચીનાર આર છે. કાંઈકાનો પંજુ ભથ આરને પડેચિલા નથી. કોષ કાંઈકાનો જે સંપૂર્ણપણે વિશાસપામ ન હોય અને મનથી ને કરીરથી મુક ન હોય તો તે કોઈકાજ આસપાસના વાતાવરણમાં રહેલું મેર ફેલાવી કરે છે એ મેં ભેલું છે. જે હરિજનસેવકને હરિજનો નેજ સનાતનીઓ જનને સંતોષવા કરે તો એવો સંતોષ ઉમાર્મ કુચુ ચારિત, કીની નજતા અને આર ઉકારતા મરવાની જે આપી કરાશે આ થર્મને મુક કરવાની કીલચાલ છે. કોષ પંજુ થર્મ થઈ ભથાટીયા કે કિલિલ ચારિતવાળા માણસોને કામે કરી મુક થશે નથી.

હરિજનસેવકોએ અકાન’ક અપ્રત રહેલું થઈ સનાતનીઓ કુષારકાંઈકો આપણે ને છે અને સમાજને વિખેરી નાખવા માટે વળાજવાની વધેચાલ કરતા પંજુ અપણા નથી એવા

ખાનગી મહેલે છે. આમાં આશરો ૩૫૦ નથી. અરુણવતીના પાણી જોડે જે સ્વાર્થ ભાગ ને પેલામ રહેલો છે તે સ્વાર્થ કુળવાનો છે એમાં તો કોઈએ નથી. જે સ્વાર્થ પેલામની કુસ્તી રકાવવા માટે ઉપમાત મહાત્મા વિના રહેવાનો નથી. જોડે એમાં અસહિતો બરા પક્ષ એમ હોય જો હરિજન-સેવાએ અહોર પ્રભાતે પહેરે જતાં હુવાં પડે તો જુતાં કરીને પક્ષ એ એમ ટાળવો. જોડેએ જોવી જવાએ તેમજ મુક્તિનો સંદેશો પેરેર પહેમાડવો જોઈએ. તેમજો મિત્રા પાઠવિવાદમાં ૧ કાલેથીમાં ઉત્તરવું ન જોડેએ. તેમજો સુલની આમરજી કરવાની અમેજી સજિતર અપાર ગાળવો જોડેએ. સજી જોડનથી છે. અને જે જોડે તે રોડ મનુષ્યરેકમાં વાસ કરે છે તે જોડેને પેલામનો પ્રચાર કરવા માટે છે. પક્ષીવાર મુક આમરજી જોડે સેથી અસરકારક આપજી હોય છે તેથી હરિજનસેવાને પેલામ પર તેમજ પેલામની કાળ પર અવિચલ બદા હોવી જોડેએ. પક્ષ તેજો જોડે છે ૩ તેજો પેલો તે સુખ છે. તેથી આમરજીમાં જર્મી સપર પરીની બદા છે જેજો સર્વદેશી અને અસરકાર રીકવ પાતી ભવ છે તેજો પ્રચરની બારે સક મતા પામે છે. આવા હાલો સાચા સંચરોના સેવકોએ આપેલા ભજિવાન પેલો હીંદુમને અરુણવતીના પાણ માંથી કુલત મમ સહેવાને છે.

મનુષ્યરેકમાં વાસ કરી રહેલું ચેતનવસ્તુ તે આત્મા છે. તે અવિનાશી છે. આ અવિનાશી તરવના સાક્ષાત્કાર તરફ પ્રમતિ તે આખ્યાયિક પ્રમતિ. જે વસ્તુ મારા પડોસીની પ્રમતિને રોડ તે મારી પ્રમતિને પક્ષ રોડે. હીંદુસ્તાન અમલના જીવ્ય રેકોને એક મોટો પડોસી છે. આર રોડ હારિજનોની અને તેથી જોડીસ કરોડ હીંદુઓની પ્રમતિ બદા તે હીંદુ-સ્તાનની પ્રમતિ બદાવા વિના ન રહે.

મોંદેશ મનુષ્યવત્તમાં રેવો મોટો ભાગ અલગ છે જેની સ્થાને મેં બોલે કરી છે. આત્માનું પુનઃકરજી અમુક હદ સુધી જ જાય કડ છે. તે જુદીથી પર છે, જુદી જોને પડોસી જોડી પ્રમી, તેથી તે બદાને વિષય છે. જોડ પ્રમાણે મોંદેશ પક્ષ આપરે તો બદાનેજ વિષય છે.

દ્રાસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

પ્રાંતિક ડેન્ડર-જ

દ્રાસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની પ્રાંતિક ડેન્ડર-જ જોડાનીઅર્થમાં દ્રાસ હોલમાં તા. ૨૪ અને ૨૫ મે ૧૯૩૩ના રોજ સવારે ૧૦ વાગે મળ્યો. કોંગ્રેસ સાથે જોડાએથી સંસ્થાઓ અને હીંદુસ્તાની સંસ્થાઓને મજા મજા ઉધીમેટો મોઢાવા વિનવિત કરવામાં આવે છે. કોંગ્રેસના નામ સિદ્ધરેને તા. ૨૦ મે ૧૯૩૩ મુખીમાં મળી જવા જોડેએ.

કાર્યક્રમ: (૧) દ્રાસવાલ એશીયાટીક સેન્ડ રેન્ડુર એકઠા, (૨) સામસંજ, (૩) ઇંગ્લીશરન, (૪) રેલવે, (૫) કેળવણી, (૬) સામાન્ય.

ડી. એમ. વરુડુ, ઈ. એમ. માલ. બી. આ. જોડસ ૪૧૧૧ ઈ. એમ. સેક્રેટરીઓ. જોડાનીઅર્થમાં. ને. એમ. સેક્રેટરીઓ.

પ્રોફેસર ડી.એમ.સ.નું આપજી

સાઉથ આફ્રિકાની મુન્ડીવર્સિટીની સેનેટના પ્રમુખ પ્રોફેસર ડી. એમ. ડી.એમ.સ.ને મળે અસરકારક ઇન્ડિઅન રેકનીઅર ઇન્ડિઅન પ્રમુખ જોડા પારસી રેકનીઅર હોલમાં આપજી કરતાં અજાણ્યું છે.

અંગ્રેજ, એ અને આનું છે તેવીજ રીતે સાઉથ આફ્રિકા માં હીંદીનું પક્ષ સ્થાન છે, અને સાઉથ આફ્રિકાના હીંદીનું વલન અને કાલો: આ રેકમાં છે. આપજી જે રીકલિમમાં મુકામ હીંદીને રિચાવમાં આપજી સાથે રહી તરવાનું મા કુળવાનું છે. હું આજા રાખું છું ૩ આપજી તરીકે. મોળા વર્ષ થયાં આપજી એક રાજિમ વાવટો રિચાવો છે તેના રંજો રેકરી, સફેદ અને આરમાની છે, કાલસ જોડા જોડેએ તે જુનો વાવટો છે ૧૬ મા સેકમાં કાલસ જોડા જોડેએ નામરીકોના કુટાવવાનું મુસ્લિમ દિમાવટી હતું. જે વાવટો હોડેએના નાના રેકનું તંત્ર મલાવી રહેલો છે, ૧ ન્યાથી હું આપેલો છું. હોડેએ કમેકો સારવનિક સ્વતંત્રતાનું દિમાવટી રહ્યું છે. કાલસ જોડા જોડેએ વાવનું કમેકો સમતોમ રાખવાનો પ્રવન કરતું આપેલું છે અને તેના વાવટો તે આપજી રાજિમ વાવટો બનેલો છે. હું ઉમેદ રાખું છું ૩ જે વાવટો અમને મુશ્કેલીને કોઈ વખતે અમવટો જોડાવીને ૧ સ્વાર્થલામ કરીને પક્ષ સાઉથ આફ્રિકાના રેક વર્ગની તરફ ન્યામ અને અસરકારક વર્તવાને પ્રેરજી કરજી. મમ પડો. આ રસ્તા-માની સાઉથ આફ્રિકામાં વાવો કરવી રહેલી છે પરંતુ અમલ માં મુકવી મુશ્કેલ છે. અસરકારક સમજાવ રાખવાનું મુશ્કેલ મામ આપજી સાથે શીખવાનું છે. આને આપજી આપજી હોડાની વાવો કરીએ છીએ પક્ષ આપજી અવાવટીઓની નથી કરતાં. આપજી આપજી હોડા તેમજ આપજી અવાવટીઓ વિશે જોડામાં શીખવું જોડેએ. અને જે બંનેને વિશે અમુલ રહેવા સાથે જીવનમાના કરો પક્ષ અમલમાં રાખવા જોડેએ.

અનેથી છુટો વાવટો અને પછી બીજા માંગો

આમજ આજનાં પ્રોફેસર ડી.એમ.સ.ને અજાણ્યું ૧ સાચાને જે વધારે છુટો જોડાની હોય તે તેજો જવાવી આપવું જોડેએ ૩ ને છુટો જવારે તેને છે તેને તે મુશ્કેલીને કર છે નાસવના હીંદીઓને હું જે પુખ્તમાં માંડું છું ૩, "તમને કેળવણીની ને સમવટો આપવામાં આવી છે તેના તમે ખરો કાલ જોડો છે. ખરા? જેજો કેળવણી અમલમાં આપેલો રિચાવમાં પેલાના અન્ય આપજીના કરતાં આમજ વધેલા છે તેજો પેલાની અવાવટી સમજો છે ખરા? તેજો તેમજ આપજીની કેળવણીને મારે મટતું ઉતેલન માથે છે ખરા?"

૧૯૨૬ માં કેપેટિઅના ઇન્ડિઅન રજીમાં તેની અવસ્થા અને રિધાર્શિઓના મવળના જોડેએ પેલો જુથો જવા હતા તે વિશે જોડામાં પ્રોફેસર ડી.એમ.સ.ને અજાણ્યું ૧ ને જેવી વધારી રજીમાં હોય તે હું તમને મુશ્કેલીમાં આપું છું.

આમજ આજનાં તેમજો અજાણ્યું ૧ હીંદી મામારોએ નિકાલોની સાથે સકાર કરેલો જોડેએ ૧ મો નિકાલ અને પર જે બંનેએ સાથે કામ કરતું જોડેએ. નિકાલમાં ને બંધાવું હોય તેને થરમાં ને તોડી પાડવામાં આવે તો સારા પરિણામોની આજા નજી રાખી કાઢા.

હોંદની આર્થિક મંદી

એક અવલોકન

(અખબાર: કુમરબી પરમબી સંપદ)

(મનાઈપી માસ)

હોંદના મોટા ઉદ્યોગો પશ્ચિમ સારી હાલતમાં નથી. પશ્ચિમ સાથે મજૂરીને રોજી આપનાર મોટા કારખાનાઓમાં ઉદ્યોગ ક્ષેત્રમાં આવી પડ્યો છે. એ કારખાનાં નફો નથી. ફેરફારોને કારણે મજૂરી મળતી નથી. મેનેજર જોબોને નફાના અભાવે નો મોટો ભાગ મળતો હતો તે મળતો નથી. માત્ર ૧૫ થી ૨૦ અપવાદ તરીકેની મિશો જોના જોબો સાથે કાનલમાં કામ કરે છે તે માત્ર નફો કરે છે. હોંદના કચ્છના ઉદ્યોગો પુરોષોનીના હાથમાં છે. હોંદની ખાસ મોનોપોલી કચ્છ છે, છતાં એ ઉદ્યોગ અત્યંત જોવા મોટા નફો કરતું નથી અને એ ઉદ્યોગને પશ્ચિમ અંધાલીઓમાં માત્ર ચાર દિવસ કામ કરી અછવન રહેતું પડે છે. કામચાની અંગ્રેજી માલીકોની દરેક કામ આજો તો કરકારી તથા તેમના અવધાનમાંના આમય મળવાથી નફો છે, પશ્ચિમ હોંદી માલીકોની સેકન્ડ કલાસ ખાજોનાં ૧૫ માત્ર પુછતું નથી. એ ખાજો દિવસે દિવસે વધુ વધી જાય છે. ચાનો મોટો ઉદ્યોગ પશ્ચિમ નળો છે. સાકાસાત સાથે મજૂરી એ ઉદ્યોગમાં કામમાં છે; છતાં પુરોષોના માલીકો તેમને કુલખારામાં આવી કલત નથી. ચાના ઉદ્યોગને ખાંડની પ્રભુ બારે ૨૫ માં છે, છતાં મંદીને કારણે એ ઉદ્યોગ પશ્ચિમ અંધાલીઓમાં પસાર થાય છે. માત્ર ખાંડનો ઉદ્યોગ કાંઈક ઠીક છે. સરકાર તરફથી નવ વરસ કુળો જોને મોટું રક્ષણ મળવાથી પશ્ચિમોત પ્રતિમાં હોંદી ખનવાનો ખાંડના સેક્ટોર કારખાના હોંદી કરે છે. હોંદના ઉદ્યોગ પશ્ચિમ સાચી હાલતમાં નથી. ફેરફારોને કારણે મજૂરી મળતી નથી. સરકાર તરફથી રક્ષણ મળે છે, છતાં એ ઉદ્યોગ વિઠસતો નથી. એકાગ્ર અને કમ્પેન્ટ મોટું કાની કરકારોની મોટી પ્રદા મેળવી જતું મળે છે બારે હોંદમાં મેચવામાં આવે છે. એના સાથે કરવાની હોંદમાં કમ્પેન્ટ મિશો છે. એ ઉદ્યોગ પશ્ચિમ નળો પડ્યો છે. દેકાવોમાંથી એનાની માત્ર નથી. એટલે એ મિશો નફો કરતી નથી. પશ્ચિમ હોંદની નકાર જતું મળે છે હોંદી ખાંડની મિશો પોતાના માત્ર પરદેશ મોકલી કલતી નથી. એટલે એ મિશો ઉદ્યોગને દેકાની જ માત્ર ઉપર કલતું પડે છે. સીમેન્ટના ઉદ્યોગ કામે અપાન બારે કરીકા કરી રહ્યું છે.

હોંદના મોટા ગૃહઉદ્યોગો (Home-industries) પશ્ચિમ અંધાલી હાલતમાં પસાર થાય છે. કાપડ બનાવવા માટે કાપો કાપો હોંદના મામલોમાં આવે છે. સ્વદેશી માવનાને કારણે એ ઉદ્યોગ કમ્પેન્ટ ઠીક ઠીક વિઠસતો પામે છે. પરંતુ અપાન કાપો માંકડી કાપડ કરતા અને હોંદીના કાપે હોંદની ખાંડમાં કુળી કરી કીધી છે એટલે ખાંડના ઉદ્યોગને અને પશ્ચિમના ઉદ્યોગને બારે કલતો કામે છે. હોંદની પરિસ્થિતિ જોતાં અને સંજોગો તપાસતાં કાચવજાતોના ઉદ્યોગ આ દેશના માટે સારમાં સારો ઉદ્યોગ છે. મિશોના વિકાસ કરતાં આ કાચવજાતોના વિકાસ વધારે હોંદીમાં કામ આવી કરશે. હોંદીના ઉદ્યોગ, મિશોમાં અને અનેક કલિતકાઓના ઉદ્યોગો પશ્ચિમ અંધાલીઓમાં છે.

આ મંદીની મોટી બસર એ કામને થઈ તો તે અંધાલી વર્તના કોળોને થઈ છે. એ ૩ એન્જીનેરોમાં પશ્ચિમ બેકરી છે,

અને ૩૮૦૦ એન્જીનેરોએ આપવાત કર્યાના કામમાં સંકલ્પના છે, છતાં અંધાલી વર્તના ઉપર તો ખાસ બેકરીની મહેત્વનાની છે. ઉદ્યોગમાં વજીના કુળો પશ્ચિમ એન્જીનેરો એન્જીનેરો મિશોમાં, મેચારીઓને લાં, કુશનદારો પામે, નાનાં કારખાનાઓમાં, વગરો, કોલારો અને બીજાં કાપકારીઓને કા નેતરી કરે છે. કારકુન અને મહેતાજી તરીકે એ વર્તના જોળખાય છે એ આ વર્તના પડે છે. મજૂરીને મજૂરી કોળી વધુ મળી રહે છે, કારીઓને મહેતાજી મળી રહે છે. કમ્પેન્ટ, મિશો, સુવાર, કંસારો, કીના, દરજી વગેરે મળે તેમ કરી પોતાનું કુલખાન કાલી છે; પરંતુ આ કારકુન અને મહેતાજીવર્તને મંદીની બારે તકલીફ આવી પડી છે એના મોટા કુળોના મહેતાજી સાથેના દોષ તો પશ્ચિમ અંધાલી કામમાં આવે. એટલેમાં એક કારકુનની અંધાલી માટે સંકલ્પ ઉદ્યોગો દોષ છે. સરકારી કારકુનની અંધાલી માટે એનામજીવર્તને મેળવવા અમલદારોને લાં કલત ઉપર ઉપર કલત અપાય છે. કાપડ કુળમાં અંધાલી પ્રાચીનો રક્ષણમાં આવે કલત વરસ ઉદ્યોગો કલત કારી કપડાં પહેરી સાધારણ મોકરી માટે કલત ખાવા જોવામાં આવે છે. અંધાલી વર્તના કોળોને પોતાની અંધાલીમાં રહેવાનું દોષ છે. કાંતિની રીતકાત, વિઠાક અને અંધાલીનાં બોટાં અંધાલી કરવાનાં દોષ છે. તમામો મારી માત્ર કામ સંખવાના દોષ છે. તેમને આ મંદીના મજૂર તકલીફ કોમવવાની દોષ છે.

એ રીતે હોંદની આર્થિક કારીર નજરે છે. એના ઉપાય વેળાસર ન કામ તો અંધાલી પરિસ્થિતિ આંખમાં વસર રહેશે નાં, એથી એની મિશિસા વેળાસર થવી જોઈએ. આપણી આર્થિક રીતિ નળો કલતમાં આપણી દેશીક સંકલ્પને અને રીતરિવાજને પશ્ચિમ કારકુન છે. તેમજ આપણી હોંદી સરકારની સંકલ્પનીતિ પશ્ચિમ આપણા ઉદ્યોગોને માટે કાંતિની રીતકાત છે. એ જાને સંકલ્પમાં તપાસીએ.

અરજી અને વિવાદના અંધાલી પાછળ આપણું કામ કલત નળ છે. કલત પશ્ચિમ કાંતિનીમાં અરજી પાછળનાં અંધાલી કરકારમાં છે. અરજીને પશ્ચિમ કલતો કરકાર એન્જીનેરો, અંધાલી, મદાસ, મુજબ કલતો, પુ. થી. વગેરે મળે પ્રતિમાં અરજી પાછળ અંધાલી કરવા એ આપણી મજૂરી માટે બેકરી છે આવી રીતે દર વર્તના કલતો કુળોના કાંતિવગ પાછળ પાછી કરવામાં આવે છે. વિવાદ આંધિમાં પશ્ચિમ કાંતિની, આંધિ અને અંધાલી માટે બારે અંધાલી કરવામાં આવે છે. હોંદીમાં કાન કરવામાં પશ્ચિમ કારી અંધાલી કરે છે, પરંતુ અંધાલી સેવ.માવથી અંધાલીની સેવા કરવામાં જતું કાંતિની વગર વગર છે. તંત્રીઓને અંધાલી કરતાં વધારે અંધાલી પાછળનાં, આંધિને અંધાલીમાં, આંધિ કાંતિને મોકી અંધાલીમાં, અંધાલીને મોકી અંધાલીમાં પાછળનાં, દેવ.કારીના મોટા અંધાલી કાંતિને કરવામાં, દેવ.કારી કાંતિને કાંતિને કાંતિને કાંતિને કરવામાં પાંચ.કારીને અંધાલીની રીતે નિભાવવામાં પ્રવર્તના પેસી પશ્ચિમ વેળા છે. અંધાલીને અંધાલીને સંકલ્પને મોકી અંધાલીને એ વર્તના કાંતિની કરવામાં અંધાલી પડે કરવા છે. મોટા, અંધાલી, અંધાલી, અંધાલી અને વિવાદના પ્રવર્તના પાછળ આ વર્તના કાંતિની કરે છે. હોંદના કોળો કાંતિની રીતકાત છે, તેમ તેના મોકીને કાંતિનીના પશ્ચિમ છે. એ અંધાલીને સંકલ્પ આપતું નથી. દેકાની ઉદ્યોગ કલિત વધારતું નથી, પરંતુ વિવાદમાં મોકી નળ છે.

હોંદની વજીવન પશ્ચિમ કુળ કુળોમાં મેળાય છે. પશ્ચિમ કાંતિની પશ્ચિમ કલતો હોંદમાં પશ્ચિમની અંધાલી મજૂરી વધારે

તપ રૂપ થઈ પશુ જોઈને કરવો રહેશે. પરંતુ! જન-માન્યને મોઢા હોવાને સહેલો નથી, પણ પ્રદિયોને અંધમાં રાખવી જોઈએ વિશેષ કંઈક છે. માટે એવાઓને જનજગતથી વિશિષ્ટ શ્રદ્ધા અને એવરહેર તપમગ્ન પણ કરવો જોઈએ.

“પશુ, જીભાનુભ! ડ્રોમ અને ઇન્દ્રિયોના વિષયોને અપેક્ષ કરી બેઠેશો. માણસ જરૂર મધ્યને બેસી રહે જોવો. અંધવ છે. મગનું પ્રયોજન, અને એવાઓનું લક્ષ્ય તથા તેનું સાધન એના જ્ઞાનમાત્ર ન આવડું હોય એવું બને.

“આથી, જોઈને તપમગ્નથી વધારે શ્રદ્ધા અને એવરહેર જોવો. સ્વાધ્યાયવદ્ કરવો જોઈએ. અંધમથી ઇન્દ્રિયોને દુર્વિવેચનાથી ધરાવત કરી આત્મજાનને સદાચ રૂપ થનારા સદ્વિવેચનો તેને મોહથી ભેંસીએ.

“આ રીતે આત્મજ્ઞાન આટલી જુમિકા તેવાર કરી પાડ તેણે આત્મસંયમ રૂપી જ્ઞાનમગ્નતા પ્રવૃત્ત થવું જોઈએ. ધનંજય! આત્મસંયમ એટલે ધન અને પ્રાણને તિહર સંયમ હોવાથી ધનને; સંયમ પ્રાણના સંયમને સદાચક્ર થાય છે, અને પ્રાણને સંયમ ધનના સંયમને સદાચક્ર થાય છે. આત્માને જોજ-અર્થે એ સિવાય બીજી સર્વ વાસનાઓને ત્યામ કરી, બક્ષિથી અને જ્ઞાનથી ચિત્તને શુદ્ધ કરવું અને પ્રજ્ઞાને સુદૃઢ કરવી, એ જ્ઞાનમગ્નતા અર્થ છે. આ જ્ઞાનમગ્નતા એ અર્થે વર્તેને કિષ્કર છે, કારણ તાર પાદ તે પુરુષને માટે ઠોઠ જ્ઞાનને; બીજો થત પાછી રહેતો નથી. કર્મના કર્મ પ્રકારોને આ જ્ઞાન આવી જાય છે. ૭૩

“અર્થપ્રિય! આ જ્ઞાનમગ્નતા સાધના સહેલી નથી. એ રૂપજ અધોપરથી કે એક વખતના વિવેચનથી આવડી જતી નથી. એમાં દરેક સાધકને કંઈક સામાન્ય માટે જવું પડે છે અને કંઈક ખાસ માટે લેવો પડે છે. એમાં એને પચસે પચસે પોતાના જનુભવ અને મુરેલીઓ ભોવા પડે છે. અને તેને બીજાના જનુભવ અને મુરેલીઓ સાથે સંરખાવવા પડે છે. આથી જ્ઞાનમગ્નતા વચ્ચેને સાધનાની કઠુભાવ પડેલા. સાધના દરમ્યાન, અને સાધનાનો છેલ્લો આવડા સુધી તત્ત્વદર્શો, જનુભવી જ્ઞાનીઓના સદ્વચસમાં રહેવું જોઈએ. પોતાના વિનયથી અને સેવાવિષયી પોતાની જ્ઞાન મુરેલી આપુણતા સિદ્ધ કરી, અને પ્રત્યેક દિવસ વારંવાર પોતાની મુરેલીઓ રજા કરી, તેમજ તેમની પાસેથી સાધનાની દિશા પ્રાપ્ત કરવી જોઈએ. જેમ કુલજ વેધ દરેક શાસ્ત્રીની ખાસ પરીક્ષા કરી, તેના શત્રુનો યોગ્ય ઇલાજ શોધવા મહેનત કરે, તેમ પરીપકારક જ્ઞાની સદાચર શિષ્યાસુ સાધકની મુરેલીઓને વિચાર કરી, તેને મોજ્ય માટે જોઈએ આવે છે. અને તે જ્ઞાની સુધી આ વિચના આત્માને જોજળે આજુથી અને સાધ આવે છે.

“કારણ, પર્વ! જ્ઞાનસુધી પુરવે આત્માને જોજળ્યો નથી. આંધુથી જોને કદા પણ મોઢા જ્ઞાન હેજ. આત્માની આંધુઈ જોજળ્યા અને તેમાં નિષ્ઠા થવા પાડેજ નેવો મોઢા તને આ મુદ્ધમયે વરો છે, તે નિષ્ઠા થઈ કો. માંડીવધર! તને જો આંધે સંપૂર્ણ આત્મનિષ્ઠા હોત, તો પ્રત્યાજ્ઞાસ્થને સમયે તું મેજકળો ન-યો ન હોત. જુતમારને તું આત્મારરરરે જોખ-ખતે હોત, અને આત્માને પરમાત્માથી અલગ ભેંસે કહતો ન હોત. આથી, જે પાણીમાં ભરેલા કદા તરતા નાખીએ, અને તેમાંથી ફેટલાક યોગ્યને અને ફેટલાક અર્થે, તેવે તેમાં પાણી સિવાય બીજું કશું છે નહિ અને થતું નથી તેમ આત્મ જ્ઞાનથી તું ભેંસે કહતો હોત કે આ જુતમાં મમે તેટલા રૂપાન્તરો થાય, તેમાં આત્મા સિવાય બીજું કશું છે નહિ અને થઈ કહતું નથી. ૭૫ (અધુર)

આભાર

મારા અવેશ મધુ પરશુભાઈ સુખા કરાડીવાના ફેકમ! કરાડી અને મધુ ના. ૧૨-૪-૩૩ સુખવારની સ્વર્ગવાસક યુવાના મોહનના સમાચાર સંભળી મારા તરફ જે જે અમારો દિલ્લે દિલ્લે દિલ્લે દિલ્લે છે તેઓને અંતરજ્ઞથી આભાર માનું છું. સ્વીગત.

મીડલ સુખા કરાડીયા.

આ જોઈસેથી મળતાં પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો આ જોઈસેથી મળ્યા કહ્યો. અંધાવ-નાશનો એ સારક્ર માટે નાજા મોહથી આવવા પહેરનાની કરવી. વી. પી. આરકરને બીજીકલ પ્લાન આપવામાં આવશે નહિ.

ગાંધી કુચ આદ્ય-લેખક: રમજીલાલ વારીખ કીમત રૂ. ૨-૧. આ આગમમાં ૨ બીજા અને ૩૩ પાનાનું અખાલ છે. હિંદુસ્તાનની ઇતિહાસિક ઘડી કુચના સ્મરણો છે, અને તે વખતના યોગો.

દેશ દેશની અદ્યુત વાતો—લેખક: રમજીલાલ કાંક. રૂ. રૂ. ૧-૧૦. આ પુસ્તકમાં દેશ દેશની રૂંત કલાઓ ૧૦-૧૨ વર્ષના અગ્રજો નાંચી કહી એવા રીતે લખેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચીત્રો અને ૧૩ વાર્તાઓ સમાવળી છે.

અનારકલી યેજ્જ-લેખક: માંધીજી કીમત પેની ૬ માંધીજીને યોગાજીને સુભરાલીમાં મથા સમજ કહે એવી રીતે જનુભવ કયો છે.

અંધળ પ્રજ્ઞાત—લેખક: માંધીજી કી. પેની ૬. આમાં માંધીજીને સત્ય, અહીંયા, અપરીમલ વિશેષ લેખક પ્રકાર એલમાંથી પ્રવચનો લખેલા છે તેનો અંશ છે. સોરઠી બહારવટીઆ—સંપાદક હવેરમંદ મેધાધી. આના ૪૫ પાના છે. પ્રત્યેકની રૂ. રૂ. ૨-૮, આમાં બહારવટીઆની યુરાતન અને ઉદારતા, બીજો પ્રત્યેકો આદર માવ વિચેરેનું સુંદર વર્ણન આવેલું છે.

અઉરાઈની રમકાર—સંપાદક હવેરમંદ મેધાધી. અહીં ૫ પાના છે. આની અંદર સોરઠી દુકાનો જનુભવ આવે છે. આ દુકાનો વિરોધા છે અને એમાં કુદરતન અને દેહમગ્ની સર્વ છે. એની કીમત પહેલાં બિ આગની રૂ. ૨-૬ પ્રત્યેકની, અને રૂ. ૩-૩, ૪ થો રૂ. ૩-૭, ૫ થો રૂ. ૩-૩.

ઉધીયુ—લેખક: ડો. ડ. અગીરશર. આના બે પાના છે. રૂ. પ્રત્યેકની રૂ. ૩. આ બન્ને આવ મળીને ૫૦૦-૧૦૦ પાનાની પુસ્તકમાં રસપૂર્ણ વાર્તાઓ લખી છે. વાંચનાર જરૂર વાંચી આનાં મેજવરે અને કરાશે.

જારત પુણ્ય પ્રવાસ આદ્ય-લેખક: મીતકાર કનુ દેસાઈ રૂ. રૂ. ૨-૬. આમાં જારતની મુકળી કાને પહો દુખોના મીતકાર સુંદર રીતે યોગ્ય મીત્તા છે. દાખલ કરીને બીજરત, અખર, ખલુ વીરને વીદાય. વીરેર ૧૨ ચીત્રો છે.

પરજીતા-વિસરજન-પુનરીજી—આની પ્રત્યેકની જનુજી રૂ. રૂ. ૨-૬, રૂ. ૧, રૂ. ૨ છે. આ વાર્તા મુજ રવીન્દનાથ ટાગોરની લખેલી છે. આમાં મોધ સેવા નેવી ન્હાની રમીક વાર્તાઓ છે.

હાર્દય (વહારે—લેખક: ધનજીલાલ મેલો રૂ. રૂ. ૩-૬. આ પાંચ પુસ્તકો ૨૮૦ પાનાના પુસ્તકમાં હાર્દય અર્થ છે.

મકન કુકીરની મસ્તી—આ પાઠ પુરાના પુસ્તકની ઠી. રી. ૪-૬ છે. લેખક: મસ્ત કુકીર. આમાં મસ્ત કુકીરની બધી મસ્તી ભરી છે. રસીક અને બોધથી ભરપૂર છે.

મસ્ત કુકીરનો હાસ્ય વિજ્ઞાન—લખનાર: મસ્ત કુકીર ઠી. રી. ૫-૬. પાકું પૂઠું. આના નામપરથી વાંચક હસી સેકે તેમાં મસ્તી અને હાસ્ય ભર્યું હશે.

હાસ્યવાચી—લેખક: સ્વી મેથાણી ઠી. રી. ૧-૩ આમાં “(હાલો) હાસ્ય વાંચો” નામનું ભૂલી ગયેલાં કવિશ્રી કાવ્ય છે. આથી કાવ્ય somebody's darling પરથી રચાયું છે. આમાં બીજાં પણ દેશભક્તીના રાષ્ટ્રીય ગીતો છે.

મોખમેલમાં માંધીય—લેખક: મહારેવ દેસાઈ. ઠી. રી. ૧-૬. આમાં માંધીય હોદ્દાથી વીદાય થઈ રેવન ડેપુટીમાં ગયા અને પાછા રેવન આવી પહોંચ્યાં જ્યાં સુધીના તેમના ભાવણો અને સ્મરણો છે.

‘હર્ષિસંસ્કૃતિ’—અનુવાદક પદ્મ માંધીયએ હર્ષિમાં મોહનલાલ મેથોના સંપદ્. અનુવાદક: અંકુર શુભ. ૫૪ ૬૧. ઠી. રી. ૧. આ પુસ્તક ‘હર્ષિઅન કોપિનિઅન’ની જોડીસેથી મળી શકશે.

આપ સહિત્ય માળા

નીચેના પુસ્તકો આળે માટે થકા ઉપયોગી છે. તેના ભજારો મોટા છે આપ અને અમારું થકા સરળ હોઈ આળેને વાંચનનો શોખ અને રસ વેદા કરે એવા આ પુસ્તકો છે.

નવ સુવર્ણ રમકડાં

જીવ જીવનશૈલી	૫
અપાકની આપવીતી	૫
આટી બોલી વાતો	૬
સીપાઈ ઠાઠા	૭
મધપૂરો	૧ ૬
ઠાઠા ઠાઠા	૧૧
સપ્તરશ્મિ	૮
ઈન્ડિયન	૬
રિક્તિ રિક્તિ	૬
મારંબોવાલો	૧
જરેબરી વાતો	૮
મેઝાઝાની મેઝ	૮
રસીકની પેટી	૬
પુસ્તકાલય	૧

૧૪ પુસ્તકના આપા સેમની કીમત રી. ૮ ૬

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી હરિજી મુર્તિ પ્રકાશન ખંડિર વચ્ચેથી મહાભારતનાં પાત્રો બહાર પાડવામાં આવ્યાં છે. મુન્નરાલી ભજનાર ઉમતા કુમારોને માટે થકા રસીક અને બોધદાયક છે. રી. ૧

સુવપ્ત કર્ણ	૬
પાંચલી	૬
કુરુક્ષેત્ર	૬
બીમસેન	૬
અર્જુન	૧ ૩
મુનિશિર	૧ ૦

કુંતી—માંધારી	૧ ૦
દેવ્ય—આશાવામાં	૧ ૦
બીજમ	૬
મુન્નરાલી	૬
બી. હંચ	૧ ૦

અહિં હાથપેલાં પુસ્તકો

શ્રીવા વનવાસ	૧ ૩
શ્રવનપર પ્રકાશ	૦ ૬
મત્તના પ્રવેશો ભજવા આપા કલા ભાગ ૧	૧ ૬
“ ” ” ” ” ભાગ ૨	૧ ૬
નીતિના કાવ્ય	૧ ૦
મારા ભેજનો અનુભવ લેખક: મ. માંધીય	૦ ૧
મારા ભેજનો બીજો અનુભવ “ ”	૦ ૬
મારા ભેજનો ત્રીજો અનુભવ “ ”	૦ ૬
હર્ષિઅન કોપિનિઅનનો સોનેરી અંક	૨ ૦
લોકમાન્ય ભાલમંદાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર	૦ ૬
મુન્નરાલી અને તેના બે આપાઓ	૦ ૬
ભેજના કાવ્ય (સામાયિક વખતના)	૦ ૬
મુન્નરાલી કમાલ પાઠાણી શ્રવન અરિય	૦ ૧
મુન્નરાલી કમાલ પાઠાણી ભાષણ	૦ ૬
એક સત્યવીરની કથા (સોકરેટીસનો અવાવ)	૦ ૬
માણસ કેટલી બચીનનો આસિક દોષ કરે!	
ટાઈસેટાઈની વાતોપરથી	૦ ૧
હોઈ સ્વરાજ્ય (માંધીયએ લખેલું)	૧ ૦
પુત્ર અને પતિઅ	૦ ૬
દેશભક્ત મોખમેલ અને ઝીરખીટના સવાલ ઉપરની અર્થા	૧ ૦
કાવ્યા સામે લખાની કરજ	૦ ૬
સા. આ. હર્ષિઅન કોપિનિઅન સુધીનીઅર	૦ ૬
શ્રવન દોષી	૦ ૬
બજમાની મરજી	૦ ૨
એક્ષીઆટીઝ એક્ટ ૧૯૦૮ના મારા મુન્નરાલી—અંધેશ	૦ ૬

“INDIAN OPINION”

Subscription Rates.

WITHIN THE UNION:		Rs.	d.
Yearly	...	20	0
Half-Yearly	...	10	0
OUTSIDE THE UNION and OVERSEAS			
Yearly	...	20	6
Half-Yearly	...	10	6

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

15, CROSS STREET, CHENNAI. Phone 40011, 40012.

Messrs. K. S. FRANCIS.

સેલકુમાર,

અનુદેશ

૩૧૫, ૬૫ મેટર માર્ક, ૬ મેટર માર્ક ૬૬ મેટર પુત્ર પાઠાણી આપે છે. રત વિવેક પાઠા.

ફોન ૪૧૧૧ મે-૬૬ ૧૫, ફોન ૨૬૬૮, ૨૬૭૫. મેનેજર: કે. એસ. કમ્પેરિય.

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phoenix Postage free on all books.

Address: - Indian Opinion,
PHOENIX, Natal.

A Short History of the World	2 6
Flash tales of Hind. Lit.	2 6
Five stories of the Mahatmas	2 6
Great Thoughts of Mahatma Gandhi	2 6
The Epic Quest	2 6

MAHATMA GANDHI

(His work—An Idealistic Policy in the twentieth century) 2 6

J. C. BOSE

His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait 2 6

BHAGWAT GITA

With text in Devanagari and translation by Dr. Annie Besant in English.

Small Edition 2 6

Large Students' Edition 3 6

THE HEART OF HINDUSTHAN

Essays on the Heart of Hindustan, The Hindu Dharma, The Hindu Idea of God, Islam and Indian Thought, Hindu Thought and Christian Doctrine, Buddhism and Indian Philosophy.

New and Revised Edition 2s.

THREE GREAT ACHARYAS

Sankara, Ramanuja and Madhva are the three Great Acharyas whose teachings hold sway over the bulk of the Hindu all over India. They are equally respected by the best thinkers of the day even among the Christian scholars of Europe and America. An attempt is made in this book to give correct sketches of their life and times, together with an exposition of their respective philosophies. Contributors: Pandit S. Tatyashankar, Dr. S. Krishnaswami Aiyangar, Prof. Rangacharya, Mr. C. N. K. Aiyar, Prof. T. Rajagopalachari, Prof. Subba Rao. 4s.

EMINENT MUSSULMANS

CONTAINS Sir Syed Ahmed, Sir Asaf Jung, Nawab Miran-ul-Mulk, Badshah Taji, Bahimulla Muhammed Sayani, Syed Mahmood, Syed Amir Ali, The Aga Khan, Sir Muhammad Shah, Sir Ali Imam, Syed Hassan Imam, Asad Khan, Sir Ibrahim Rahimtoola, Akbar Ahmad Khan, Syed Hassan Bilgrami, Justice Shah Din, Sir Mahmood Ghani, Sir Muhammad Habibullah, Sir Abbas Ali Khan, Durrani, Sir Abdul Rahim, Mr. Hydrat and the Ali Brothers. 3s.

ON KHADDAR

(BY DR. PATTABHI SITHANAYYA)

In this handy book, Dr. Pattabhi Sivanayya traces the causes that led to the destruction of many ancient crafts and industries of India. He also illustrates by facts and figures the great advance the country has made by the steps Mahatma Gandhi took by making the question of khaddar one of the pillars of a patriotic plank in the Congress platform. 1s. 3d.

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatists. Written on the lines of Lamb's "Tales from Shakespeare." Contents: Anson of Chavandatta, Avimavika, Moorhastika, Sakuntala, Malvikagnitika, Vikramorvasika, Mahur-Madhava, Nagananyas, Ratnavah and Madhastika. 3s. 6d.

Indian Tales of Love, Folly, and Follies. Revised and edited by Prof. P. G. Sahasramma, M. A. This is a collection in one volume of the Tales of Parashara, Mahadeva Raman, Raja Bhatta, Komata Wira and Wira, The Sun-in-law Abhaya, Kaya and Appaji, Follies of the Telugu, and Indian Tales. —2s. 6d.

Sakuntala. By Karmala Sathimondhan, M. A. A prose version in English of Kalidasa's drama. 1s. 3d.

THE LIGHT OF ASIA

Being the life and teaching of Gautama, Prince of India and founder of Buddhism. 2s. 9d.

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

Written by two English priests who have thrown in their lot with India, interpreting the Indian outlook to the West. It is concerned with the great moral and spiritual issues underlying recent political events in India. The first chapter deals with the movement towards freedom of India. The second and third chapters give us a vivid picture of Mahatma Gandhi, the "Naked Fakir" and an account of the most fundamental of his teachings—satyagraha, and the last chapter estimates the part which the Christian Church should play in this new, free India. 6s.

MAHATMA GANDHI

THE MAN AND HIS MISSION

This is an enlarged and up-to-date edition of Mr. Gandhi's life and teaching, with an account of his activities in South Africa and India, a sketch of the Non-cooperation movement, his great march in connection with "Salt Satyagraha," his arrest and internment, the Second Interim, the Simon Commission, the Round Table Conference, the Gandhi-Irwin Pact, the Rattine and the agreement with Lord Willingdon, his departure for London to attend the Round Table Conference and his meeting with Churchill.

With approvals from the Rt. Hon. Swami, Tagore, Romain Rolland, Rev. Holmer, Sarojini Naidu, Mr. Andrews, Mr. Polak, Lord Iwer. 2s.

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Banker.

This book is edited by Mr. K. P. Kusava Menon and contains a Foreword by Mrs. Sarojini Naidu. It contains the full report of the Trial of Mahatma Gandhi including Mahatma Gandhi's statement, the Judgment and Mahatma Gandhi's reply. It also contains the offending articles for which Mahatma Gandhi was arrested and description of the scene at the Ashram when he was arrested and other interesting subjects dealing with Mahatma Gandhi.

Price Two shillings.

Satyagraha in South Africa

By M. K. Gandhi.

Price 9 Shillings.

Self-Restraint

Versus

Self-Indulgence

By M. K. Gandhi

Price 3 Shillings

INDIANS IN SOUTH AFRICA

Belots within the Empire

AND

How they are Treated.

By HENRY S. L. POLAK.

Price 7 Shillings.

Joseph Doke

The Missionary-Hearted

Price 5 Shillings

The Story of My Experiments with Truth

Autobiography of Mahatma Gandhi
Vol. I. Price S. 10 6. pence

CAMPAIGN AGAINST UNTOUCHABILITY

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

The following books can be had at this office. Remittance to be sent together with the order. C.O.D. orders will not receive attention.—Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

THE EPIC FAST (By PYARRUJAL)

An account of Mahatma Gandhi's fast in September 1932, and events leading up to the Verayda Pact, with all relevant documents. 320 Pages. 2s. 6d.

PLIGHTED WORD (By G. RAJAGOPALACHARI)

The case for the two Bills introduced by Mr. Ranga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in this book. It is a complete exposition of the history and object of the legislation and meets all the objections raised. 34 Pages. 9d.

"MY SOUL'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully revised, authoritative edition of what Mahatma Gandhi has recently said about the Anti-Untouchability Movement in his statements and interviews. The book has been compiled and edited under his immediate direction. 254 Pages. 1s. 6d.

GOLDEN NUMBER

OF
"INDIAN OPINION"
1914

SOUVENIR OF THE
PASSIVE RESISTANCE
MOVEMENT IN SOUTH AFRICA.

1906 — 1914

Price 2 Shillings.

Biographies of Eminent Indians

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait giving a Succinct biographical sketch and containing copious extracts from the speeches and writings of the personages described.

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait

Dadabhai Naoroji,	Gopal Krishna Gokhale,
Rabindranath Tagore,	M. K. Gandhi,
Badrudin Tyabji,	Kristo Das Pal,

Pandit Madan Mohan Malaviya,
The Right Hon. Sayed Amir Ali
H. H. Sir Sayaji Rao Gaekwar,

Sir Ayad Ahmed Khan,	H. H. The Aga Khan,
S. Subramaniam,	P. Krishnaswami Aiyar
Lokman C. Rungtcharia,	W. C. Bannerjee
A. M. Bose,	Ravi Varma,

Kushinath Trimbak Telang,	
Jahwar Chandra Vidyasagar,	Toru Gith,
Sir Solar Jung,	V. P. Madhava Rao,
D. E. Wacha,	Sir. Phanooacha Mehta

Sri Ramkrishna Paramahansa,	
Ramhinatulla Mahomed Sayam,	
Dr. Rash Behari Ghose,	Lal Mohan Ghose,
Nawab Mahomed-ul-Mulk,	Sir C. Sankaran Nair,
Raja Ram Mohan Roy,	Behramji M. Malabari
Babu Surendranath Banerjee,	
Rob Bahadur R. N. Mudholkar,	

Price One shilling each.

THE INDIAN REVIEW

Edited by the Hon. Mr. G. A. Natesan.

(A JOURNAL For INDIANS OVERSEAS)

The Indian Review is edited by one who, for over a third of a century, has evinced deep interest in the condition of Indians overseas. Mr. Natesan took a leading part in the great agitation in India in connection with the South African Indian struggle under the lead of Mahatma Gandhi. Mr. Gandhi was in constant communication with Mr. Natesan both in regard to keeping up the agitation in India as well as in safeguarding the interest of the South African deportees, whose cause he stoutly avowed. Mahatma Gandhi, writing in "Young India," South Africa, 1913, 1914, 1915, says, "Mr. Natesan, perhaps more than any other in India, is a student of the grievances of Indians abroad, their rights, hopes, and a systematic and well-informed exposure of their case. I had regular correspondence with him when the deportees reached Natal. Mr. Natesan conferred most beneficially on me in this and his work, his kindly assistance, The Indian Review, has played a most valuable part. For months after months, a special section of that journal devoted to the problem of overseas Indians has kept up and stimulated Indian interest in the problem of Indians abroad, such a magazine does not exist, which read by South African Indians."

Mr. H. S. L. P. V. I. came into closest contact with Mr. Natesan, looking to his devoted work on behalf of South African Indians, and I carried a message of affection from him to Mahatma Gandhi when I departed from him in March, 1914, South Africa, at the end of November, 1914. The cause of Indians abroad has found in him an indefatigable worker, and now, in the Council of State, I have named him "The Steadfast for Indians Overseas."

Mr. H. S. L. P. V. I. will remember the gallant courage and persistence and untiring efforts in procuring in the critical days of the South African troubles before the War, and ever since the problem of the deportees and state of Indians abroad has been ventilated in the Review with unflinching regularity.

Single copy: One Shilling.

Annual Subscription: Foreign: 12 Shillings.

Back issues of the Review are available to subscribers of the Indian Review. They are sold at the same price as the current issue. The price of the Review is 12 shillings per annum in advance.

G. A. NATESAN & Co., Publishers, MADRAS, India.

Transvaal Indian Congress

Provincial Conference

A Provincial Conference of the Transvaal Indian Congress will be held at the Trades Hall, Johannesburg, on the 24th and 25th May, 1933 at 10 a.m.

Affiliated bodies and district organisations are requested to send 3 delegates. The names of the delegates should reach the secretaries not later than 10th May 1933.

Agenda—1. Transvaal Asiatic Land Tenure Act, 2. Licences, 3. Immigration, 4. Railways, 5. Education, 6. General.

D. M. NINABOO

E. M. MALL

Joint hon. Secretaries

P.O. Box 4111, Johannesburg.

Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,
 Fruit and Vegetable Exporter.
 ફળ અને વેજીટેબલ મારે કંપની એવરેસ્ટ હાઇવે પર આજ
 ભાન રવામાં આવે છે. મંગાવી આવો કરો.
 P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI
 Wholesale Fruit Merchant.
 ફળ અને વેજીટેબલ મારે પેટીંગ રી રી
 એ. કે. ધી મોશવામાં આવે છે. બધા:—
 P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 63

અઠવાલિક પચાંચ

વર	ખીસી	કોડ	મુલકમાન	પારસી	સુવેદ્ય	સુમરિય
	1800	1800	1800	1800	ક. મી.	ક. મી.
	સે	વધવામાં	મોકરમ	મુદ્.	મુદ્.	મુદ્.
કોડ	1	મુદ્ 10	4	1	1-20	4-10
સરી	10	" 11	10	2	1-20	4-10
સરી	2	" 12	11	0	1-20	4-10
મોમ	4	" 10	12	4	1-20	4-10
મંગળ	1	" 10	12	4	1-20	4-10
મુદ્	11	" 10	12	1	1-20	4-10
મુદ્	12	વધ 1	14	0	1-20	4-10

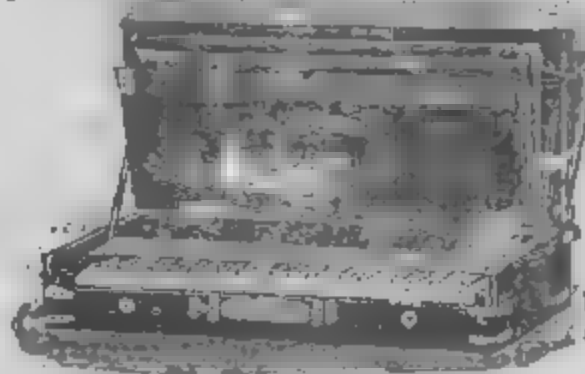
Phone 3567. Box 318, 82, Victoria Street, DURBAN.
HEERABHAI MORAR MATVADKAR,
 Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
 and Commission Agent.
 હીરાભાઈ મોરાર મટવાડકર,
 ફળ અને વેજીટેબલ મારે પેટીંગ
 અને કમીશન એજન્ટ
 પેટીંગ રી રી મારે પેટીંગ એ. કે. ધી મોશવામાં આવે છે.
 પેટીંગ 1800 મોશ 112 દર પેટીંગ રી રી 1800. 62

P. P. BHAGAT
 Fruit Merchant.
 ફળ અને વેજીટેબલ મારે પેટીંગ રી
 એ. કે. ધી મોશવામાં આવે છે. બધા:—
 P. O. Box 212. Durban. 129 Victoria St. 64

આરંભતા તમા સંસાર કુળના કુળેથી પ્રાપ્ત થઈને કુળ કરનાર
 વેદાવિદ્યા નામના પુત્રકની નવી આશિષ પશુના સ્થાપના
 વધારા સાથે બહાર પડે છે કે
તદન મેફત
 કુળ પશુ કિંમત ૬ રૂપાઈ ખર્ચ લીધા વગર મોશવામાં
 આવે છે. બધા: મંગાવો.
 માર મંગાવી ફાર્મસી,
 ભાનનગર, કમીશન એજન્ટ (કે-ડી-બી).

માન થીના વખત મારેજ.

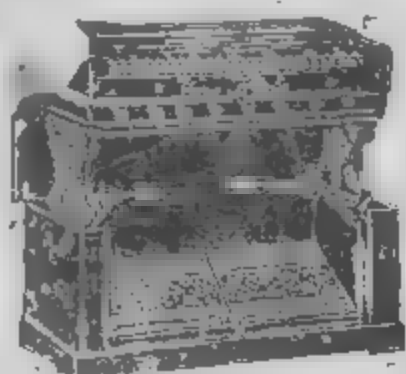
હાથના કબજ રીડ હારમાનીયમ.

પા. ૩-૧૦-૦.

અમુલ્ય લાભ.

પગના કબજ રીડ સપ્તક ડા.

પા. ૨-૧૫-૦. પા. ૧૦-૧૦-૦

બહાર માનના એવરેસ્ટ હાઇવે પર પુરતું પ્યાન આવી બકાબર પેક કરી સુખના મુજબ રવાના કરવામાં આવે છે.
 આજ ૩૦ વર્ષના લાંબા અભ્યાસ પછી આ રશની હવાને અત્યંત રીડેક બાતના હારમાનીયમ
 મંગાવી મોશ કમીશન એજન્ટમાં રજીસ્ટ્રેશન કરી છે.
 ફેક બાતના કપેર પાડેલ, ફેક બાતના રીડેરિંગ કામ પુરતા કમીશન સાથે કરી આપવામાં આવે છે.
 બહાર માન વાળામાં મોશવા સાથે રથ રકા એકાન્ત મોશવા અને પેટાસુ નામ સરનામું
 (વેબે મોશવા બહારે બધાવડું).
 વધુ વિગત મારે સંપર્ક કર બધો.

શીંગલ રીડ હારમાનીયમ
 પા. ૩-૧૦-૦.

ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલૂન,
 131 1st Floor, 1st Floor, 1st Floor
 GOSHALIA'S MUSIC SALOON, P. O. Box 488. 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કરમત"

મે તા. ૧૫મીએ મુંબઈ જવા જવાશે.

મીડીના બાવો—બેશાકી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પૈસા ૨૭. ટિકિટ પા. ૬-૭-૬.

પેસીન્જરોએ પોતાના કાગીના કપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટ, ડરબનનું ભરવાનું કરવું. અને બધાંની યદો ભાના રહે કીપાટનું કાગીના સીવા પોર્ટ જપર પહોંચના કરવા બંધાવવું. તે તેનો નોંધગસ્ત કરી બાવશે. બા. બાનબા બાધનની નવી મોટી પબ્લીક સારી સમવરોવાળી અને હવે માવની સારી અને મુરત બાકિલા સાફ બાધુ વર્ગ છે.

મુખના—જુલાઈએ પોતાના મોટા કાગીના કનીવારે ૨૧ વાગ્યે ભમાઈ કરદમમાં પહોંચતા કરવા.

રેક હાંકી પેસીન્જરો પોતાની ટીકીટ બમારી મોશીમમાંથી લેતી અને જહાર મામવાળા બાઈએએ બમારી આંધે પત્ર-પવહાર કરવાથી પણ વાઈ કરશે. સ્ટીમરને ભમવું રેક સમઠાવ બમારી ભત્રી હનરેન નીચે લાવ છે.

SHAIKH HIMED & SONS.

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamat," Durban.

મુસલમાની વીરો પાઈ ૩-૨-૬

સેકેશીયલ વીરો પા. ૭-૧૪-૦.

ફીફ વીરો પાઈ ૨-૧૪-૦,

સેકેશીયલ વીરો રબલ.

વધુ ખુલાસા માટે લખો: યા મળે:—ફીફી પેસીન્જર

એજન્સી શેખ હીમિડ એન્ડ સન્સ,

૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED By Advertising In The INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa.

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

'Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

*Fire and All Classes of Accident Business including
Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's
Compensation, etc., etc.*

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union of
SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

શિશુઓના પૈદિષ્ઠ પાકો તૈયાર છે.

!! ચમત્કાર ત્યાં નમસ્કાર !!

કલિંગો રાજ્ય સાક્ષમપાક—રુદ્રવર્તી મંત્રી તેમ વનુરુત્તી આવે છે. તેની બંદર ૬૪ ભવની વનસ્પતિ નોખવામાં આવી છે. સોના, ચાંદી, વરખ, પંખળી લાલમ, બીમલેન્દ્રી કપુર, ખાસા, કસુરી, કેમર, અંબર, શીલાજીવ, મારમાપરમા, શીલાજીવ, પાંચલોચન, મતાવળી, નરસુંદી, અમુદકોષ, અંદ્રપમા, સોનારૂપા, લોક, અપરક, વરુણ ભરમ વીમેરે ભવની બીજેથી તેમજ કરવામાં આવ્યો છે. રૂઢ હોવા છતાં નવલુપાન માટે અમુદ ચમત્કાર કલિંગ તથા દીવસના સેવનથી અશ્વર્થ આવે છે.

રતલની રી. ૧૦-૬.

૧૯૨૧ બદલપાક—આખની તથા મલમની તથામ બીજારીને નાણુદ કરે છે.

રતલની રી. ૫.

સુંદરપાક—મી તથા પુરુષની કમરનો દુખાવો અમુદથી નાશ કરી બે દીવસમાં કાપડો પહેવારે છે.

રતલની રી. ૫.

કુચરપાક—કરીરના ખરાબ દોષોને સાફ કરી સકિત આપી કરીર કલકું રાખે છે.

રતલની રી. ૫.

ભાસુપાક—કરીરના સંધિઓ પાપુથી અકાયા તથા કુખલા દોષ તેને બાદ દીવસમાં કાપડો કરે છે.

રતલની રી. ૫.

મેથીપાક—કમારો મેથીપાક આખા સાક્રમ આક્રિયામાં અપચાવશે છે. જેના વખાણ કરવા કરતાં મંજૂરી ખાતો કરો. પાસલપર કમારા નામનું સેજલ વાંચી લેજો.

રતલની રી. ૪.

આદરપાક—સ્વાદીષ્ટ અવારે નારતા તરીકે ખાવાથી રોષણ આવે છે.

રતલની રી. ૪.

મે કરાત અમુદપાક, સુંદરપાક, માજરપાક, કુષીપાક વીમેરે ભેષતા પાક તાજીદે તૈયાર કરી ખાવામાં આવે છે.

આરબ આપે પેલા મિઠસવા મહેરમાની કરવી.

વધુ ખુલાશા માટે લખો:—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623,

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

રેસ્ટો આયનાર તથા જનારોએને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

તમારા બંધાની બહેર ખબર ક્યા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જે જુનામાં જુનું દીલો કાપું આખા સાક્રમ આક્રિયામાં વચાવ છે

આવ અને નહક માટે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

'Phone 2447.

P. O. Box 1135.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street.

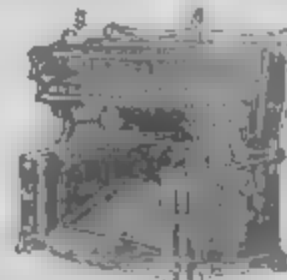
DURBAN, Natal.

માર્ગદેશનની રેકોર્ડો

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—રામીલ—ટેલેગુ

છુટકે રી. ૩-૩ રૂબની રી. ૩૫-૦

હારમોનીયમ ઓરીએન્ડ કંદુદ.

તબલા પા. ૧-૭-૬ થી પા. ૫-૧૦-૦ એડી. પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦, દ્વારના અને પથના. સીરક માટે લખો ઉપદેશ ઓરેક્ષપર.

Indian Opinion

No. 19—Vol. XXXI

Friday, May 12th, 1933

Published by the Indian Opinion Press, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રહી. "કરંબ"

મે તા. ૧૫મીએ મુંબઈ જવા ઉપર છે.

મીટીંગના આવે:—આશાકી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પૈસા ૨૭. ૩૬: ૫૮ ૬-૭-૬.

પેસીન્જરોએ પોતાના કાગીના વગર પોતાના અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટ, ઇન્ડિયન મરનામું કરવું અને જ્યાંથી ચડે તેના રેલ્વે ટિકિટનું નામ પોતાના પોતા વગર પહેલાંથી કરવા જવાનું. તે તે નવો નિર્દેશન કરી આપે છે. આ ઇન્ડિયા કમ્પાની નવી મોટી બોટો સારી સમયોવાળી અને મધ્ય આગની સાથે અને પ્રગતિ આપવા માટે આજુ બાજુ છે.

સુખના—સુખનાએ પોતાના મોટા કાગીના કનીવારે ૧૧ વાગ્યા અગાઉ રહેમત પહેલાંથી કરવા.

રેલ ટિકિટ પેસીન્જર પોતાની ટિકિટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી અને જહાજ માથવાળા કામગીરી અમારી સાથે જાવવાનું કરવાથી વધુ થઈ રહેશે. સ્ટીમરને મગર રેલ મથકો અમારી બની રહેવા નીચે મામલે.

SHAIKH HAMED & SONS,

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamat," Durban.

મુસલમાની વીરો પોર્ટ ૩-૧-૬

" રેપીડીયલ વીરો પા. ૭-૧૪-૦.

દોડ વીરો પોર્ટ ૨-૧૪-૦,

" રેપીડીયલ વીરો રખલ.

વધુ જુલામાં માટે જાણ મા મળે:—ફ્રી પેસીન્જર એન્ડ રોમ હીમેડ એન્ડ સન્સ,

૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal

રહીશન ૪૮૦૦.

પી. એ. બોક્સ ૧૬૧૦.

ધો

રહીમાફીક એડરેસ

"રહેમત"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ

કંપની લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક જાતના અકસ્માત

અથા કે જાતના હાથ, પાટ જાતના, શીટલીકી બોંડ, વરદમન્જ ફાઇન-સેલન, વીમરે અનેક પ્રકારના વીમાને સમગ્ર હાથ આ વીમા કંપનીએ ઘડ કરી રહી છે.

પાલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ દરજનમાંથી કરી આપવામાં આવે છે.

આખા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રાંતાનાં:—

સોરાબજી રહેમત.

"મા-ડબ્લ્યુ હાઉસ"

૧૭ ફર્ટ એવન્યુ,

ડરબન.

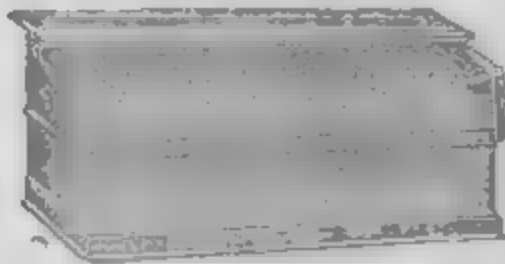
AWARDED
GOLD
MEDALS.

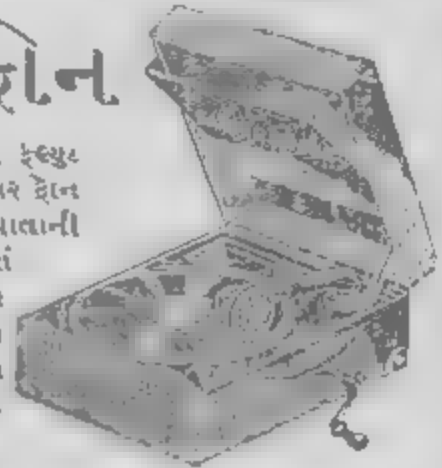
સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ગુટ; સરદાર શેન

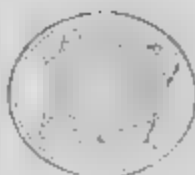
ફરેક બાલના સરદાર ફલ્ગુટ
હારમોન્યમ અને સરદાર શેન
પ્રામોદોન અમારી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. પણ વિગત
ચાંદ એક બાનાના
સ્ટોપ માટેની ફેલોવ
મંગાવી આવો કરો.

ચેતસીંગ ગુરુબક્ષસીંગ એન્ડ પ્રવર્સ,

21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

૨૪ કલાકમાં ફામદો કરનારે જગમસિદ્ધ

અપટલોશન

દશાન, ખસ, બુલ્લહી, ખરજીયું (વગેરે ચામડીના દર્દો ઉપર અકસીર દવા છે.
કપડા ઉપર કાચ પડતા નથી. ઘણા એક્ઝીપીરેન્સમાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
કો. ખા. ૧ ના ૭ બાના, પોસ્ટેજ પેકિંગ ચાર્જ સુધા. બાબરદાર એજન્ટો બેંકમાં છે.
સપટ કંપની. કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

કીટી, ઉપાધી, માકક, વંદા, માખી,
સવળા જાંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

ખાદીશ બનાવના ફેક્ટરીમાં વેચાય છે.

Box 247 & 317 Tel. "Khai." HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA) Proprietor of Asiatic Hotel. Merchant and Transport Passenger Agent, Beira, P. E. Africa.

સોન ૨૨૯ અને ૨૨૯ રેલીમાર જેડેસ "ખતી" હુસેન મુસ્માઇલ (સરદારશદ વાલા) દાંતપાં પેમેન્ટર એજન્ટ, બેરા, પા. ક. આફ્રિકા.

May 12th, 1933

INDIAN UNION

THE
NATIONAL MUTUAL
 LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Adm:
 P. O. Box, 666,
 Capetown.

Established A. D. 1869

Trans Adm:
 P. O. Box, 1302
 Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY

WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
 OWN POLICY HOLDERS

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
 South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
 in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
 the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

ન્હાનામાં ન્હાનું પ્રોગ્રીસીવ અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ

આપનારી ગ્રાસક વર્ધની જુની નીમા કંપની.

જીવનની વીમા કલ્યાણવાળી શા શા ફાયદા થાય છે તે જાણવું હોય તો અને કઈ કંપનીમાં
 કલ્યાણવાળી વજુમાં વજુ ફાયદા અને સારા જોખામાં એવા પ્રોગ્રીસીવ બચવાળી
 મળે તે જાણવું હોય તો મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

હિંદીઓના બોઝનેસના ચાફ એજન્ટ.

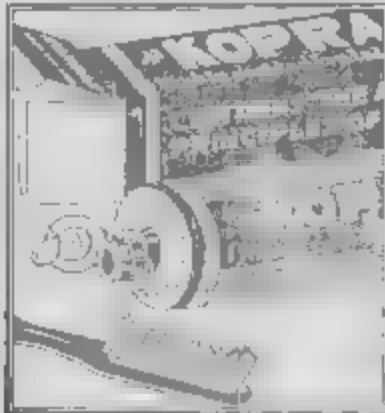
બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokathur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth—hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69 Veranigaling.

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL.

Remember when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be sure you get the right thing: Keen's Oxford Blue. It is the only shoe that is both smart and businesslike.

KEEN'S OXFORD BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બનાવર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

આપણે જે બનાવે તેમ કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ શોહ છે. જો તમે જ્યારે તમે ખરીદી કરી શોહો તો તમે જોશો તેમ નાજ મળે છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ શોહના કપડાને આ પદ્ધતિ નથી અને શાપના મા તે સરો પડે છે.

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ શોહ મા શાપનો અને તેમ બે શાપના બધામજૂ કરવા એ શાપનારને છે જેનું કારણ એ છે કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તેમ તમારા બહારને વેચશો તે તેથી જોશો સરોહ કરી અને ફરીથી નજ તેમ ખરીદવા બાપરો

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલટેબલ ચઢાવનાર

નામલનાં નંબર એકના ખનાના, પપુનાપલ વિગેરે ચીન આરદર મળેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

દરેક આરદર ઉપર જાતી રખડેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકિંગ કરી કીફાલત બાવથી માકલવામાં આવશે.

કેપ પ્રાવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, ફ્રીસ્ટેટ, રેપ્પેસીઆ લીગેરે દરેક જગ્યાએ માકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભૂલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન, નાટાલ.

Indian Opinion

No. 19—Vol. XXXI.

Friday, May 10th, 1933

Published at the Press of the Indian Opinion
Press, Johannesburg

PROPOSED POLITICAL REFORMS IN INDIA

By Rt. Hon. SRINIVASA SASTRI'S VIEWS

WE reproduce the following article by the Rt. Hon. V. S. Srinivasa Sastri, P.C., C.H., L.J.D., from *The Indian Review* on the White Paper issued by the British Government on India.

It is not safe to judge speeches made in England by the summaries cabled to this country. With this caution one may note a significant feature. Neither the Secretary nor the Under-Secretary of State for India used the phrase 'Dominion Status.' Conservative mentality has no patience with it. A community of Hindus in South India cannot bring themselves to utter the word *Narayana* lightly. That sacred name, sure bringer of salvation, must be spoken in the ear of a dying person so that it may be the very last thing he hears. So morbid is the cure taken in this regard that it is always uttered *after* the last breath has left the body. "Is it time to say *that word*?" is the hushed inquiry that passes round in the room of death. Something of that horror seems to possess the orthodox official of the India Office when the expression 'Dominion Status for India' would occur naturally to the Liberal or Labour politician. Perhaps he fears that it may cause the British Commonwealth to expire. True, too true. It was a Halifax who first let the fatal syllables profane his lips. But was he not then in the service of those enemies of the empire, the blaspheming socialists?

Sir Samuel Hoare warned his hearers solemnly to remember that year after year British statesmen had led India "to believe in the continuous bestowal of new instalments of constitutional progress." Even while stating the demand made by Indians, he would not use their polluting vocabulary. Hoaxed, paraphrasing their language, "Is it a wonder, with all this ferment in Asia, that India should be raising its voice for recognition and demanding a greater share in its own government?" Mr. Butler's turn came much later in the debate when the Conservatives had been fully awakened to the situation. He thought they could stand a slightly stiffer dose of the dread truth. So he ventured to mention "the idea of evolution of self-government towards ultimate political responsibility." But he shrank from saying *that word*. Once more it was those quixotic Labour men that perpetrated the enormity.

No attempt was made during the debate to explain or defend the breach of faith on the subject of safeguards. The Labour Government had promised that they should be in the interests of India. They are now designed largely in the interests of Britain. The fiction that they are in the common interests

of the two countries only aggravates the wrong. Sir Samuel asserts that the Irish treaty broke down for lack of safeguards. The truth probably is that with safeguards no treaty had been made, and that if a treaty had been made, it would have broken down much earlier. Some time ago the people of India were admonished that they must have no misgivings from the existence of safeguards, that the Governor-General and Governors would be exceptional men endowed with an exceptional degree of common sense and goodwill, and that they would use their powers of intervention only on rare occasions. In reassuring the unprogressive majority of the Commons, the Secretary of State declared the other day that the safeguards were not paper safeguards, but, if necessary, could be carried into full effect. Now these positions are not logically irreconcilable; but they tend in opposite directions and indicate, every time a safeguard is invoked, a state of mutual hostility between the agent of the imperial power and the representatives of the people. We must hang down our heads in shame when we remember that our people asked for certain safeguards. The Secretary of State made a damaging use of this circumstance when he told the House: "Indeed one of the most significant facts of the proceedings of the R.T.C. in December was the demand by Indians themselves for safeguards. In the R.T.C., day after day, were Hindus or Sikhs in the Punjab demanding safeguards for their communities, were Moslems demanding safeguards in Hindu provinces, and were depressed classes demanding safeguards in provinces where there were many members of their classes." But there are many safeguards in the proposed constitution other than those for the benefit of minorities, and our complaint is that they eat up a great part of the power transferred to the legislatures and ministries. What shall we say now after the Princes have put forward their demand for eighteen safeguards? Eighteen is the present figure, but an apocryphal demand for twenty-four safeguards has been mentioned, and we should be prepared to see some of these adopted into the canonical list. The men most to be pitted are the ministers of the new regime: they would be hagridden for thought of the numerous and undefined safeguards strewn all along their path and the scores of persons jealously on the watch to invoke the Governor-General's intervention.

Do we frighten ourselves by an exaggerated estimate of the special powers that would be given to the Governor-General and the Governors and by a

corresponding under-estimate of the quantum of responsibility in the transferred sphere? Apart from the statement made by the Secretary of State that no Imperial or British interests would be imperilled, we had Lord Reading's assurance to his countrymen that the Governor-General's powers would remain intact. The Viceroy, ex-Viceroy and several Governors whom Sir Samuel Hoare consulted, took the view that on the whole the responsibilities of the Governor-General were and would be less rather than greater in the future. Considering the uncertainty that still surrounds the constitution, this tentative and undecided view of the experts cannot be allowed to supersede our judgment entirely, and even when we have given it full weight, we are justified in our pessimism and must warn our countrymen that there is little substance in the responsibility at the federal centre which the new order purports to devolve in our legislatures and ministers. As regards provincial autonomy, it will no doubt have more reality than at present. But it will not be a matter for unalloyed satisfaction. In the sphere of law and order the scheme of the White Paper will take away with one hand what it gives with the other. The instrument of instructions, more disguised and authoritative document than hitherto, will direct the Governors to bear in mind the ultimate connection between the peace and tranquillity of their territories and the internal administration and discipline of the police. If this somewhat roundabout expression be translated into the direct language of actuality, it means that the Governor in each province will really hold the power, while the unhappy minister concerned, being outwardly responsible to the legislature, will not know exactly where he stands and will be the object alternately of the pity and contempt of the public. How far the Governors will relish the position is a matter of personal idiosyncrasy. One observation, however, seems called for at this point. The White Paper takes it for granted that twelve admirable men can always be found in Britain to fill the peculiarly difficult posts of Governor-General and Governors. This expectation, however, is too singular. Nor can we hope on our side to send our best men to the legislatures and ministers and by that means to mitigate the evils inherent in a badly devised system. The expensiveness of our elections, the unorganised condition of political parties and the illiteracy of the masses cannot continue as the enemies to public life of persons of high calibre. Cabinets too cannot acquire coherence or a sense of responsibility so long as their members owe allegiance to particular communities, classes, or artificial groups. If on the top of these intrinsic weaknesses the constitution imposes the rivalry of power in one place and legal responsibility in another, the result will be unceasing wrangles and chronic inefficiency and stagnation of all national work. The fitness of our peoples for maintaining and making use of democratic institutions will be challenged—not altogether without reasonable cause.

The foregoing discussion is based on the assumption that British India and the States are going to federate and be entrusted with a certain amount of responsibility for all-India affairs. This consummation, however, because less probable with every week that passes. Not only are we confronted with a staggering schedule of safeguards, but differences in the minds of Princes are coming into view, and the air is full of rumours of which the general drift is that the Chamber, which has been so far a splendid rallying point for the noble order, may not fulfil that function much longer. If this danger took shape, it would be a first-class disaster and ruin the present political enterprise, which has been gaining painful momentum during the last decade. There are many who fear that no con-

stitution worth having could emerge out of this muddle and that it might be well on the whole to allow the movement to die quietly. This is a pure doctrine of despair. There is a conclusive answer to it. It would take great power of planning, organizing and directing to let the movement die quietly. So many divergent expectations, plans and ambitions have been started and allowed to grow that no authority could command them to be still. If such an authority did come into being, it could just as easily shape a workable constitution and cause the dawn of a bright era.

Though repulsed again and again, we repeat our appeal to Government for the release of Mahatma Gandhi and his colleagues, so that our plans for the future may have the strong foundation of the goodwill of the entire nation. To Congress leaders we turn next and implore them to do their share of the reconstruction of Indian polity. They must remember that in this sphere there is no standing still; if places are not filled by the right men they will be filled by the wrong men; if things are not done well, they will be done badly; if the interests of the nation are neglected, those of the minorities and their allies will be consolidated; and every day lost by us will mean a year lost to our children with less and less chance of repair.

Meanwhile, we must rally our forces, duly demoralised by the White Paper and the Commons debate, and endeavour at the next stage to gain a hearing for our views. The present juncture is forbidding, still we have to do the best in the circumstances. The defects of the scheme are many; the undermentioned are perhaps among the more important items:

1. DEVICES. I. Indianisation to be completed within a fixed period; II. Recruitment to be open to all communities and provinces; III. Preparation during transition period for responsibility.
2. No Governor-General's Act and no Governor's Act.
3. No special responsibilities and powers to the Governor-General or Governors in the transferred sphere, except for the protection of the interests of minorities or those of a State;
4. Exercise of power of previous sanction (if kept) in matters of currency and exchange to be declared by the instrument of instructions to be only in the interests of India;
5. The Services to be in future under the control of the Federal Government;
6. The Constitution Act to be alterable by the Indian legislature except where Imperial interests are involved;
7. The Railway Board as well as the Reserve Bank to be constituted by Indian legislation;
8. The Secretary of State's Council to be abolished.

Transvaal Indian Congress

Provincial Conference

A Provincial Conference of the Transvaal Indian Congress will be held at the Trades Hall, Johannesburg, on the 24th and 25th May, 1933 at 10 a.m.

Affiliated bodies and district organisations are requested to send 3 delegates. The names of the delegates should reach the secretaries not later than 20th May 1933.

Agenda—1. Transvaal Asiatic Land Tenure Act, 2. Licences, 3. Immigration, 4. Railways, 5. Education, 6. General.

D. M. NUNSON

E. M. MALL

Joint hon. Secretaries.

P.O. Box 4111, Johannesburg.

Notes and News

MAHATMA GANDHI'S fast is causing very great anxiety. While we go to Press we learn that he has passed the third day of his fast in agony. He is unable to move about and has developed jaundice. Doctors are very pessimistic about his life. We can only pray for God's mercy. Other news concerning Mahatma Gandhi's fast will be found elsewhere in this issue. The Government of India has unconditionally released Mrs. Gandhi who was sentenced to six months' imprisonment and was doing her term in the central prison in Ahmedabad.

DISSENTING Mahatma Gandhi's fast thrusts an irrational and practically amounting to coercion, says a Calcutta Congress appearing in the local daily Press, Mr. N. C. Kelkar, the president of the Hindu Mahasabha, an influential all-India political body, and a former Congressman, makes a surprising attack on the Congress leader, with whom he previously sympathised. "If I were a depressed class man I would stoutly protest against Gandhi serving my cause in this manner." His thrust was only a slight variation of the highway robber maxim "Your money or your life." It opposed all dictates of religion, ethics and law.

We must confess that we are shocked at the intelligence of Mr. Kelkar. It is indeed shameful that after so many sacrifices by Mahatma Gandhi the orthodox disburds will yet fling mud at the poor depressed classes and blame them for this last act of Mahatma Gandhi instead of humbly accepting the blame themselves. If anything is opposed to all the dictates of religion, ethics and law it is the creation by the orthodox Hindus of a depressed class in their ranks for which any punishment for them is not too great. It is high time that they come to their senses and hanging their heads in shame for their past deeds gave a fitting burial to untouchability before it is too late.

GENERAL SMUTS was garlanded by Mr. Soraajee Rastomjee last Tuesday morning before he flew from the Durban Aerodrome for Port Elizabeth where he reached at 11-30 a.m.

It is reported that 50 Indians will be given employment in Maritzburg under the scheme for the relief of Indian distress, which has been the subject of negotiation between the Indian Agent-General, Kanwar Sir Maharaj Singh, the Maritzburg Indian Unemployment Relief Committee and the City Council. The 50 men will be taken on next week and preference will be given to Maritzburg men with dependants. On the Indian unemployment register, compiled by the relief committee, there are the names of about 200 Indians who are in urgent need of employment. It is not known definitely what the work will be, but it is expected that the men will be engaged on road repairs and tree-planting. The committee hopes to get the number employed increased, for it is stated that there is much poverty and distress among City Indians as a consequence of unemployment.

While Pandit Bhawanji Dayal Sanjayi was on his tour on the main line the Glencoe Indian School Society took the opportunity of welcoming him and getting him to perform the opening ceremony of their school which was now Government-aided. Mr. McAllister the Town Clerk of Glencoe who was present at the occasion in the course of his speech paid a high tribute to the work of the school manager and secretary Mr. S. Bhagwandeen and appealed to the public to strongly support him as it was through his effort that they had got an Aided School. Mr. S. Bhagwandeen said that the conversion of the school into a Government-aided

school was an achievement for which they were endeavouring for the last twenty years.

As the sequel to the death of a native named Andries Zaal two European farmers, who are brothers, named Christoffel van Wyk and Petrus Johannes van Wyk, were found guilty of common assault at the Criminal Sessions, Kimberley, at the end of their trial on a charge of culpable homicide. For the defence, Christoffel van Wyk said that the native had been "chucky" to his wife when she was alone at the house. He had followed the native into the veld to question him about his behaviour. Petrus van Wyk said he threw the native to the ground because the boy had a knobkerrie in his hand. He had no intention of hurting him. Christoffel van Wyk was fined £30 for three months and his brother £40 for four months.

GENERAL SMUTS IN DURBAN

AN outstanding event of the week was the flying visit to Durban of General Smuts, Minister of Justice. He had a warm reception at the Town Hall last Monday and also rather a hot time, but a great statesman as he is he proved equal to his task. We as Indians were more anxious to know what the Coalition Government's policy was to be in regard to the Indian question. Natal being a hot bed of anti-Asiatic and Mr. Heaton Nicolls who has fought on that issue in and outside Parliament was presiding over General Smuts' meeting it was felt that some light on that question will be thrown at least in Durban even if it has been put aside so far in other places. A question as to the Coalition Government's Asiatic policy was actually included in the questionnaire before General Smuts but as he had done many others he very skilfully avoided that important question too. However we know it was a dangerous issue for him to tackle where sanity was obscure and reactionism was rampant. If he had said it was going to be sympathetic he would have perhaps had rotten eggs thrown at him and if he had said anything to the contrary he might have committed himself to something which perhaps might have been against his conscience. We are not at all disappointed at his silence on the question in view of the circumstances in which he found himself. We however do believe that we can entertain the hope of a more sympathetic and a just policy when a person of exceptionally high culture and ability like Mr. J. H. Hofmeyr is in charge of the Department of Interior and a great statesman like General Smuts whose sympathy with India's aspired goal is well-known is at the head of the Department of Justice. It is for this reason that we favour the Coalition Government, but there is also another reason why Coalition is necessary and that is because there are two rival sections in this country as rulers which have formed themselves into a Union. And if Union is to be maintained and good Government is to be established there is no doubt that there must be a policy of give and take on both sides—the British and the Dutch—and as General Smuts has said very rightly in every speech of his that both should forget the past years of racial strife and look to the future. This applies to both sections and we think both should follow this advice in all sincerity if they wish to see peace and harmony in South Africa.

[Written by Mahatma M. Gandhi at Pietermaritzburg, Natal.]

Germiston Location

Indians Protest Against Removal

A mass meeting of Indians was held last Sunday at the Germiston location. Many leading Indians from Johannesburg were present, and the Transvaal Indian Congress was represented by its officials, Mr. O. K. T. Naidoo, the president, Mr. D. M. Narsoo, the secretary, Mr. A. B. Medh and Mr. S. M. Nana. Mr. Goolam Mahomed, one of the conveners, told the story of the location and of their present difficulty. He suggested that a branch of the congress be formed with the object of working with the Transvaal Indian Congress to overcome many difficulties in the Indian location and especially the removal order.

Mr. Naidoo explained that the policy of the congress was against segregation, and that the question at Germiston was totally different. The Indians had been living in this area for at least 23 years without hindrance and verbal assurance had been given by the authorities when they were removed from the other location to the present site that they would never be disturbed.

"We all admit that there is no documentary evidence in that direction, but surely the word to honourable persons does not require to be rendered to writing. The Indians, on that solemn assurance, built up business and erected houses and shops, in the firm belief that they would never be disturbed."

The Indians' rights, he contended, were not considered, their losses were apparently of no consequence. What mattered was that the ground was required for European settlement.

He appealed to all of them to support the congress. A congress branch was formed and full powers were given to this committee to oppose the removal order.

Indian Technical Education

Record Of Steady Progress

Classes For Men And Women

(By Our Special Correspondent)

In recognition of the fact that, after four or five years of steady growth, the work of Indian Technical Education in Durban can be now regarded as a permanent, the Indian Technical Education Committee have decided to give their work a definite name; hence they have called the various classes which have developed under their control "The Indian Technical Institute." This then marks a definite stage in the advancement of Indian education in Durban.

Indian Technical Institute Classes

At the present time there are three sections of the work, but it is hoped to add to these steadily as the Indian community show their appreciation of the facilities offered them by taking full advantage of them and by demanding more. The three sections are:

1. The Continuation Classes carried on at Carlisle Street Government Indian School.
2. The Commercial Classes carried on at Sastri College.
3. The Domestic Science Classes carried on partly at Sastri College and partly at the Albert Street School.

So far as the work goes, it is pretty complete at present. Young Indians who have started to earn their living can begin at whatever stage they are fitted for, and not only young men but older men also can and do join up.

If a man or a youth is quite ignorant of reading and writing he can begin by learning his letters in the bottom classes at the Carlisle Street Evening School which commences at "Zero" and goes on through the successive standards from Standard I. to Standard VI.

And even when he passes Standard VI, and gets the Government Standard VI Certificate he can proceed to Standard VII at Carlisle Street and get his Preliminary Commercial Certificate from the Union Department of Education.

Now, having completed the course at Carlisle Street, he can proceed to Sastri College for more advanced work. Here he can take the subjects required for the National Commercial Certificate of the Union Department of Education. Subjects at present taught in various stages at Sastri College include English, Afrikaans, Commerce, Arithmetic, Book-keeping, Auditing, Short-hand and Typewriting. The senior students in these courses are already looking forward to higher things, and they are finding the way that leads to membership of the Institute of Administration and Commerce of South Africa which will give them a definite recognised status in the world of business and administration in the Union.

Women's Education

A good beginning has been made with the technical education of Indian women. Though it is only beginning at present, it has the promise of leading to much greater things. The Committee has begun definitely with women's work and has provided in its domestic science classes some of the most essential subjects which are specially useful to women whatever their race may be, subjects which will be of the greatest use to them in their homes. Practical Needlework and Dressmaking are taught in the afternoon at Sastri College and practical Cookery is taught at Albert Street School. About a dozen students attend each of these classes weekly but many more could be admitted. Other subjects such as Home-nursing and First Aid are proposed.

A Qualified Staff

All this work of the Indian Technical Institute is carried on under the best conditions by the highest qualified teachers obtainable for the various subjects. At the Carlisle Street Evening School the general standard subjects are taught by fully trained and qualified Indian teachers. The Commercial Classes are taught by European experts in the various subjects. The Domestic Science Classes are taught by highly trained and certificated European lady teachers.

The Indian Technical Education Committee have thus provided for their students only the best of each type of instruction required, and it remains for the Indian community to take full advantage of it and to support it by every means in their power. Have they done so?

Small Number Of Students

If we look at the students attending the classes, the answer, so far as they are concerned, is "Yes": they have taken full advantage of the instruction provided. The teachers with one accord say they have never had better students and the results obtained confirm this opinion. Splendid progress has been made by these Indian students, and doubtless from among them will appear in due time many who will take leading positions in the Indian community in South Africa.

But let us look at the numbers:—140 attend the Carlisle Street Evening School, 40 attend the Commercial Classes at Sastri College, 20 attend the Domestic Science Classes.

How does this compare with the many thousands of young Indian people in Natal who should be helping themselves to better things? Instead of 200 there should be 2,000 students in attendance.

Financial Help Needed

As regards the support given by the Indian community in the way of financial aid to the classes, not much can be recorded, but what has been given the Committee gratefully acknowledge. Indian merchants and others last year contributed in small sums to a fund raised by the Agent General, Kunwar Sir Maharaj Singh, the amount of nearly £50, and the Rustomjee Trustee gave another £50. These donations just enabled the Committee to come out at the end of the year honourably.

by paying all their teachers' salaries, but still with a deficit of £14 on the year's working.

The Union Government now contributes a grant of £250 per annum and the Urban Corporation a grant of £100. These amounts are, however, quite insufficient for the purpose. The large number of qualified teachers who are employed have to be paid, and there are other expenses which have to be met. The revenue, including fees, is approximately £500 per annum, and the expenditure is £600 per annum. Unless this difference is met promptly, the salaries of the teachers cannot be paid and some or all of the classes will have to be discontinued. At the end of May, the Committee will be short of £87 of the amount necessary to meet the month's salaries and other expenses.

Mahatma Gandhi's Fast

Messages And Press Opinion

The *South Daily Mail* in the course of a leading article in its issue of May 2, after referring to Mahatma Gandhi's previous fasts, the history attached to them and their results writes as follows:—

"This fast offers a far more difficult problem than the others, for Mr. Gandhi is now protesting not so much against any specific practice but against a whole attitude of mind. The horror aroused by his mere threat is, however, so great as to show that every possible effort will be made to prevent him from embarking on what would in all probability be a fatal enterprise. The caste Hindus will almost certainly be once more stirred to action, and will at any rate go through the motions of giving effect to the Poona Agreement. (It remains to be seen, however, whether they can even now bring themselves to accept the new relationship with the Depressed Classes whole-heartedly.)

"But, whatever the outcome, the conflict will be remarkable in history not only because of its objects, but because of the means. Mr. Gandhi is going in the attack. Rarely has the East seemed so incomprehensible to the Western mind. Mr. Gandhi has set himself a most formidable task, which can fairly be compared to an attempt, in South Africa, to place natives on the same footing as the European population, and, in addition, to induce all the Christian denominations from Roman Catholics to Non-conformists, to share their religious services. It is astonishing that in these circumstances he should, by the simple threat of starving himself, have achieved the measure of success he has already won, and the very possibility that, by the same method, he may yet triumph over the prejudices of three thousand years, must strike European observers as unbelievable. But—though the issue is doubtful—this may happen. It is to be hoped, however, that it will not be necessary for Mr. Gandhi to put his present threat into effect. He could hardly survive another fast."

The *Star* (Johannesburg) writes as follows:—

"General Smuts's message to Mr. Gandhi asking him to desist from risking his life at a time which is critical in the struggle to help the depressed classes in India, will, we hope, not be without effect. Mr. Gandhi has once again threatened to go into starvation, this time for the limited term of three weeks from Monday, and with the specific purpose of a protest against the treatment by the highest caste in India of the lowest. The fast seems to be that he has now set his mind on smashing orthodox Hinduism. He has evolved a new theory that orthodox Hinduism must go if his people are to be saved. He

has, so far as we know, not yet invented a name for this new movement, but his intentions are quite clear, and we should think his prospects of success are slender. There is, admittedly, a good deal in what he says regarding the need of reform, and many learned and thoughtful Indians think with him that the supposed inviolability of Hindu temples and the caste system have done more to retard Indian progress than anything else. Throughout the ages Hinduism has been considerably modified, and as time proceeds it is not too much to say that the ancient superstitions and those somewhat grotesque practices that still form part of this cult will gradually disappear altogether. But to suppose that Mr. Gandhi individually and almost instantaneously will succeed in moulding Hinduism into what he thinks it ought to be would be to over-estimate his power.

"The methods he is employing are, like those used in his political campaigns—none of which have been really successful—quite impractical. He always aims high, not only in principle, but in the manner that the gambler does. It is a question of "all or nothing" with him, and in every big adventure he has fallen short of being effective, mainly because his theories could not be squared with things as they really are. Unfortunately, with his serious mentality it is possible that he will undertake the ordeal which he has threatened, and in his weak state—though many Eastern ascetics have undergone more without fatal results—the risk is considerable. Here again his impracticability manifests itself, for he must know that Gandhi alive is worth much more to his cause than Gandhi dead, and indeed did so much in his recent message.

"There is always the possibility that he thinks that a supreme sacrifice would have the effect of stirring up those in agreement with him to such action as will realise his object and his ideal. Actually it would be a great pity, for he has contributed much to the world of thought and has virtually created a philosophy or religious system of his own. It is to be hoped that he will live long enough to systematise it and to rid it of those crudities and inconsistencies that have found their way, by force of circumstances perhaps, into a creed where true love of humanity forms a sincere and important part. Incidentally he can play his part in the service of the oppressed classes without continually martyrising himself or demanding the dictatorial position which many authoritative Hindus themselves deny him."

Pretoria News has the following peculiar comment to make on Mahatma Gandhi's fast:—

Mahatma Gandhi is an old man of sixty-four years of age. He has begun a fast which can end only one way, and he deliberately courts death to draw world-wide attention to the failure of India to abolish untouchability.... If Gandhi dies, he will have made his most insignificant gesture. The ethics of suicidal behaviour can hardly be reconciled to our ways of thinking. But in India, Gandhi dead will be infinitely more potent, for good or ill, than Gandhi alive and well looked after in Yeravda Jail. For in recent years his power has been waning. He has long passed the zenith of his influence. His followers have become critical. What he decides is no longer law to them.... It is not so much untouchability that offends the aged prophet, but the loss of his influence. All through his strange career he has sought to dominate men's minds. He was his own publicity agent, and never has publicity been so well managed. Gandhi would have made millions in the service of commerce. But his aim is to achieve immortality, and to achieve it his whole life

has been elaborately directed. Now the final curtain. India will never forget him if it falls. It is a master stroke.

A Spiritual Fast

Mr. L. W. Ritch addressed the following letter to the Editor of the *Road Daily Mail*—

"Sir,—While your leading article of this morning displays a breadth of vision and of toleration not always found in press criticisms of India's great men and his conduct, you seemingly experience difficulty in understanding the Mahatma's resolve to undertake a fast which, in all likelihood, will involve his death.

Admittedly, the occidental mind is not infrequently at a loss when seeking to follow the subtleties of oriental psychology. And yet, the idea of vicarious atonement through self-sacrifice should scarcely be so entirely foreign to western thought as to defy comprehension or at least appreciation.

As one who has been privileged to know Mahatma Gandhi intimately, and who recalls other acts of penance done by that saintly man for the misdeeds of those he regarded as "his own," I venture with some confidence, to express the opinion that this contemplated fast is just another meritorious act in which Gandhi feels moved because of the perversity of his own people, and whereby he hopes to turn their hearts from the sin of unbrotherliness he detects in their conduct towards one another to the virtue of "loving unkindness etc." I am, Yours faithfully.—L. W. Ritch.

Messages From South Africa

At a meeting of the Natal Indian Congress held at the Orange Rooming Hall last Monday under the presidency of Advocate J. W. Godfrey prayers were offered for Mahatma Gandhi and the following resolution was passed unanimously—

"This meeting places on record its profound sense of sympathy with Mahatma Gandhi in his fast which he has now commenced, and prays Almighty God to grant him the great courage he now needs." The resolution was conveyed with deep and sincere love to Mahatma Gandhi and his wife.

Our correspondent from Johannesburg states that prayer messages were sent to Mahatma Gandhi by the Transvaal Indian Congress, the Hindu Seva Samaj, the Satidar Society and the Indo-European Council.

The South African Indian Congress sent the following message to General Smuts—

"On behalf of the South African Indian Congress we representing the Indian community, we beg to express our gratitude for your cable to Mahatma Gandhi, in which you have so aptly expressed the sentiments of all well-wishers of India and every Indian wherever he may be."

How Gandhiji Commenced His Fast

Mahatma Gandhi kept Sunday, the day before he commenced his fast, in making final preparations for work and correspondence. At Gandhiji's request the doors of Yeravda gaol were rigidly closed to all visitors.

A Renter's message dated Monday from Poona states—

Gandhiji's cell in Yeravda Gaol was the centre of an impressive scene to-day when the Mahatma began his three weeks' fast in connection with the untouchability campaign.

Gandhiji, whose head was covered with a wet cloth on account of the intense heat, sat in the centre of a large crowd of visitors, including foreign journalists and women.

After prayers and hymns in which all joined, Gandhiji urged his friends to leave him and not to return while he continued his fast.

One by one, his friends silently departed. As the weeping women went out, Gandhiji touched their feet and laid his hands on the shoulders of all the men.

In a statement issued later, Gandhiji said: "Whether I survive or not is of little moment. Without it I would have been useless for further services to the untouchables."

Gandhi stated his "unconditional and irrevocable" fast at noon. He weighed 211 lb. and had every confidence of fulfilling the fast.

Gandhiji's Release

A Renter's message from Poona dated Tuesday states—

Shortly before 9 p.m. on Monday Major Doyle the Inspector General of Prisons, and Major Martin, the Superintendent of Yeravda gaol, entered the prison and five minutes later Gandhiji was led out accompanied by Mrs. Sarojini Naidu.

Gandhiji was driven from the gaol to Lady Thackersey's bungalow. Gandhiji after his release announced the suspension for a month of the civil disobedience campaign and reported by Renter to have said:

"I am certain that civil disobedience cannot be withdrawn hastily while so many resistors are still in prison. I will not derive any advantage from my release. If during my fast no productive treatment is reached between Congress and the Government, and if the political atmosphere is still murky when I have survived the ordeal I shall invite the Government to take me back to gaol."

It is revealed that Gandhiji sent a telegram to the Government on May 1 stating that he was fasting for reasons wholly unconnected with the Government and solely connected with the untouchability movement.

A Government communique states:

"In view of the nature of the objects of the fast which Gandhi is undertaking and the attitude of mind which it discloses the Government has decided that he should be released."

Indian Government's Policy Unchanged

The release of Gandhi indicates no change in the Government's general policy regarding the release of Civil Disobedience prisoners, states an official communique issued from Simla, says Renter.

The communique adds that the temporary suspension of the Civil Disobedience movement in no way fulfils the conditions which will satisfy the Government.

There is no intention of negotiating with Congress for the withdrawal of the Civil Disobedience movement or of releasing the leaders with a view to arriving at any settlement regarding unlawful activities.

Gandhiji's Progress

Mahatma Gandhi passed Monday, the first day of his fast and the night in restlessness. He is attended by a male nurse and Mrs. Sarojini Naidu and Lady Vithaldas Thackersey are constantly with him. His son, Devdas and other friends are within call.

On Tuesday morning Gandhiji rose at his usual early hour and had a glass of water. He was feeling much better and was basking in an extensive view of beautiful country instead of the dark jail surroundings.

Dr. Dashmukh, a well-known Bombay physician was summoned to Poona and it was pointed out that

the conditions of the present fast are not aggravated by the political negotiations which marked his last fast, but his powers of resistance are weaker.

According to a special message received by us from Poona Mahatma Gandhi's condition at 5-15 p.m. on Tuesday was satisfactory.

News In Brief

A capacity house presided over by Mr. Heaton Nicolls, heard General Smuts speak at the Durban Town Hall on Monday night the 8th instant. Speaking of the coming General Elections, General Smuts said South Africa was being afforded a God-given opportunity of saying farewell to the past years of racial strife. A quarter of a century ago a firm foundation had been laid by the establishment of Union. Now South Africa had the privilege of moving a step further, if it chose coalition rather than the continuation of bitter racialism, which, no doubt, was the disease crippling South Africa body and soul. General Smuts then went on to quote the National Government in Great Britain as a precedent and showed how Stanley Baldwin forewent the opportunity of becoming Prime Minister in order that his country might benefit. Now he himself had been faced with a similar situation and knowing the benefits to be derived from Coalition, he had asked his all his reputation as a statesman, on Coalition. He wanted South Africa to follow suit.

At the conclusion of his address, which was considerably hampered by numerous nervous interruptions, General Smuts proceeded to answer questions. This he did with considerable tact. An important question, as to what the tenets of his Asiatic policy were, was very tactfully shelved. Not even a single remark was made with reference to the Asiatics in South Africa.

Sorrowfully, eldest son of Mr. S. Kumparisen of Sydenham, passed away at Dundee on Thursday the 11th inst., and was buried at Sydenham the following afternoon at 4 p.m. Sorrowfully for some time was a pupil at Santa College where he was very popular. Failing health, however, forced his parents to send him to Dundee where he peacefully breathed his last. To the grieved parents, brothers and relatives we extend our heartfelt sympathy. Among those present at the funeral were Messrs. A. Dhokun, P. B. Pather, M. Rustomjee, J. W. Godfrey, L. Panday, P. B. Singh, W. Seethal, B. Woodlib, G. Menger, N. Ganga, G. Seeraj, C. Sengopal, O. M. Pillay, K. A. Chin, N. Sallaphar. Floral tributes were received from the following—The Juthar, Mr. S. Kumparisen, Rajput and Karamath, V. S. Naidoo, Mr. and Mrs. Keshwar, R. Mahabhar, Poken Bro, the M.L.A., N. Ganga, Mr. Sallaphar and the Natal Indian Football Association.

After over ten months' service, the food kitchen run under the aegis of the Sir Kurum Reddi Unemployment and Relief Fund, is being closed. Over 43,000 meals, it is stated, have been given to families in distress. This decision is the result of the opening of special relief works for Indians.

Indian Child Welfare Society Centre 150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock.

Obituary

Mrs. S. Godfrey

It is with the deepest sense of regret that we record the demise of the late Mrs. Caroline Godfrey, widow of the late Subbaji Godfrey, who was a well-known pioneer of Indian education in Natal in his cradle days. Mrs. Godfrey was born in Hazratnagar, India, in 1857 and at an early age went to Mauritius and became an inmate of the Powder Mills Orphanage, where she was educated and later met and married her late husband.

She came out to South Africa as a passenger with children in the sailing vessel "Aetna" and at once became the centre of Indian spiritual life. She together with her husband induced the late Dr. Rev. F. P. Bosch, to open the St. Andrew's Mission, which still exists to this day. She did all the pioneer work amongst the Indian Christians and all those who came into contact with her would not but admire her kindness of spirit and her sympathetic nature.

Her ministrations did not cease with the Indian Christians but Hindus and Mahomedans soon learned to respect and honour her and many a person will remember for a long time her good words and generous acts of charity all done without ostentation and without expectation of reward.

The Late Mrs. S. Godfrey.

For the past 10 years, she was almost a cripple and blind as well, but she bore her afflictions with Christian fortitude. She never complained and set an example of patience and love to all who visited her. She will be missed by many, but her memory will long live as an outstanding Indian lady who gave to Natal's African noble sons and daughters whose names are known throughout South Africa.

She leaves 11 sons and 5 daughters, numerous grand-children and several great grand-children scattered far and wide across to mourn their loss. She helped to give her children the best education. Four of her sons have qualified in Europe, two as medical men, two as Barristers, while two of her daughters have gained diplomas in music. Her family may therefore be said to be among the most cultured of the Indian families in Natal.

The general public of all communities attended the funeral in hundreds as a last testimony of their love and esteem to the deceased.

The following were the wreaths contributed: Sons and daughters, James, Jane and family, Willie, Kitty and Ernest, Samuel, May and family, Jim, George and family,

Ory, Bente, Sunny and Joyce, Marcin, Leo, Jasper, Kathleen, Faith, Louis, Reggie, Harry John, Mrs. Lavin Joseph, Mr. and Mrs. H. L. Paul, M. Felix, S. G. Abraham, Samuel Sylvia and family, Mrs. Lazarus, Jamal, Gandubhai, Mr. and Mrs. B. B. Singh, Lister Lily and family, Arthur, Ruth and family, Mrs. Naidoo and family, Natal Indian Congress, Staff of Advocate J. W. Godfrey, Wm. Palmer & Son, Kajo Bros., Sorabjee Kantonjee, Mrs. Rowley and family, Godchild Francis Ephraim, Mrs. John Thomas, Mr. and Mrs. E. Thomas, Mr. and Mrs. V. Lawrence and family, Mr. and Mrs. Reddy, Zeleka, Mr. Hurdaker, Rev. and Mrs. Townsend, Joe and Mary Mayer, Miss Mayer, Dr. K. M. Sendat, S. R. Kum, Advocate and Mrs. H. Gabriel, Advocate and Mrs. A. Christopher, Mr. and Mrs. Dada Daman, Mr. and Mrs. O. H. A. Shaverin, Mr. Dan Samuel, Mr. and Mrs. S. Warner, Royceppen Bros., Mr. and Mrs. A. D. Vilay, Mr. and Mrs. B. A. Maghraj and family, Mr. and Mrs. J. Singh and family, Mr. and Mrs. L. Paulay, Mr. and Mrs. Parmanur and family, Mr. A. J. Kajo, Mr. M. R. Lodia and family, Mr. Mupella, Rajecour and staff, J. Philoene and many others.

Sporting News

A well contested football match was played at Ermelo on the 30th April between the Ermelo Indian School and the Bethal Indian School. The match was interesting right through. Both teams proved masters of the game. Although Ermelo boys were far better in combination and ought to have scored more goals, their weakness at the goal mouth was a great defect. The whistle was in the hands of Mr. Mahomed Jassat who ably performed the duty of a referee. The match ended in a draw of one goal each. The return match will be played on Bethal ground on the 24th inst. The principal of Ermelo school takes this opportunity of thanking the Indian public of Ermelo who helped him to defray the expenses.

The following is the Senior League Log (D.D.L.F.A.):

	P.	W.	L.	D.	Pts
Sydenham	6	4	0	2	10
Duffield	6	3	1	2	8
Natal College	5	3	2	0	8
Grey Stars	5	3	2	0	8
Blue Bells	4	1	1	0	4
Avondale	4	2	3	0	4
Pirates	3	1	2	2	4
Stamford Hill	1	1	2	0	2
Sydenham	0	0	0	0	0

An unusually large crowd of boxing enthusiasts gathered in the Durban Town Hall, on Saturday night 8th inst., to witness one of the finest and most successful non-European boxing tournaments hitherto staged in Durban. The programme was a bit long-winded and terminated at 11-45 p.m. Boxing fans were thus provided with quantity as well as with quality. The contests were exciting, especial interest having being taken in the two visitors who participated in the bouts of the evening.

In the first bout Tiger Shuk won a decisive victory over David Szwarc who threw up the sponge in the 3rd round. Joe Aaron in the next contest also easily overcame his lighter opponent K. S. Thomas, who despite the handicap of weight, flunkily permitted to the end. Aaron won on points. The 3rd bout was one of hard hitting. Mannie Dixon, in his second professional fight won a well earned victory on points over David Gwinder. Dixon seems to possess natural inclinations

towards the ring and with proper tuition, should go far.

In the second star bout of the evening of 12-2 minutes rounds, Bonnie Singh (Natal's idol) had a run-away victory on points over Butling Hoskins, the Transvaal light weight champion. Hoskins was conspicuously on the defensive while Bonnie used his aggressive left with force and to advantage. Hoskins made several blind swipes and evidently lacks ring experience. Bonnie on the other hand, has improved immensely; he has become more aggressive.

The last and star bout of the evening was one of 12-3 minutes rounds between Bud Guggan, the Natal champion and Sunny Thomas of the Cape. From the outset Sunny showed aggressive qualities but evidently, in the opening rounds, was conserving his forces. After 8th round Sunny took the offensive and thence lead easily till the final gong. Sunny is no doubt a popular fighter and Durban will be pleased to see him in the ring again.

Congratulations are due to the promoters: Messrs. M. Mohamed and J. B. Pandey on the success of the tournament.

It has been intimated that Kid Nochie Singh, who is said to have drawn with all Brown, will be in Durban towards the end of May and will fight in the Durban Town Hall on July 8th. This date, however, is provisional.

Useful Instructions

Mr. S. Ruppington of Chakras Kral, who has recently returned from India where he had been on a pilgrimage, says he has gained a great deal of experience. He visited many of the important towns and was surprised to see the enormous population and the very native life led by the people. He found India to be a good market for South African fruits. The following is a copy of useful instruction Mr. Singh saw framed in a place in a state near Karachi.

In the pocket of the Hon. Allen Stephen who was drowned when "The Henry Clay" was burnt on the Hudson several years ago, was found a printed slip apparently cut from a newspaper of which the following is a copy. It is worthy to be engraved on every young man's heart.

1. Make few promises.
2. Always speak the truth.
3. Never speak evil of anyone.
4. Keep good company or none.
5. Live up to your engagements.
6. Never play a game of chance.
7. Drink no kind of intoxicating liquor.
8. Good character is above all things else.
9. Keep your own secrets if any.
10. Never borrow if you can possibly help it.
11. Do not marry until you are able to support a wife.
12. Keep yourself innocent if you (can) would be happy.
13. When you speak to a person look him in the face.
14. Make no haste to be rich if you would prosper.
15. Ever live (unfortunate excepted) within your income.
16. Save what you are going to spend when you are old.
17. Avoid temptation though fear you may not withstand it.
18. Never run into debt until you see a way to get out of it.
19. Small and steady gains give competency with a tranquil mind.
20. Good company and good conversation are the signs of virtue.
21. Your character cannot be essentially injured except by your own acts.

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન.

પૃસ્તા: ૩૧ થી.

શ્રીનીકમ્. શુક્રવાર, તારીખ ૧૨ મે ૧૯૩૩

અંક ૧૯

નોંધ અને સમાચાર

મહાત્મા ગાંધીજી

મહાત્મા ગાંધીજીનો ઉપવાસ મંબઈર ચોના કરાઈ રહ્યો છે. આપણા જાતી વખતે ખબર આપ્યા છે કે અપવાસનો ત્રીજો દિવસ આનંદ વેદનાથી પસાર થયો છે અને ગાંધીજી હાલી આવી જતા નથી. વળી એમ પણ અનુવાન છે કે તેમને કમળા થયે છે. કાકતરે તેમની છાત્રીને વિશે વધુ જ નિરાશાવાહી છે. આપણે માત્ર એટલીજ પ્રાર્થના કરી જાય છે કે તે મહાન દયાળુ પરમેશ્વર તેમની સંભાળ લે અને આ મંબઈર ક્ષમાથી તેમને સહિસકામત પાર કિતારી આપા દેશને એક મહાન આદ્યતમથી કમારે. કોઈ સરકારે શીમતી કરતુરના ગાંધી જેઓને જ માસની રેહની સળ થઇ હતી અને સાખરમતી જેલમાં દતા તેમને ઘોનકરતે છુટા કર્યાં છે.

સનાતનીઓનો અડવાડ

દોહુ મહાસભાના પ્રમુખ શીકુન એન સી. કેલકરે ગાંધીજીના ઉપવાસને કોઈના ઉપર અજાદકાર તરીકે વધુવેલો છે અને કહે છે કે: "એ હું અરપૂર્ય વગેરે નાઉ તો હું ગાંધીજીની સામે જાતી રીતે મારો સવાલ લડવા માટે સખા વિરોધ ફાલુ." તેમની જમણી કોલે દિવસે છુટ કરનાર પાડપાકની "તારા પેસા કાવ નદિ તો નરે જન કલ હુ" જેવી વાતના જેવી છે. જર્મ, નીની અને કાલુનના સધળા નીચરોથી તે ઉલટી છે. શી. કેલકરની છાત્રીઓ અને વિરમન થયા છોકો. ગાંધીજીના આટલા ભોલો પડી જમણે સનાતનીઓ કહ્યું પણ ખીચારા અપૂર્યોની સામે કાલવ કાંટે છે અને ગાંધીજીના આ ઉલ્લાં પમજાને માટે રોપ નસથલે પોતેજ સ્વકારી ક્રેવાને બદલે અરપૂર્યની ઉપર રાળા દે છે એ કોણું કસમબરેલું નથી. જો નીતી, જર્મ અને કાલુનના નીચરોથી કંઈ પણ વિરોધ હોય તો તે દોહુ સમાજમાં સનાતની દોહુઓએ એક અરપૂર્ય વર્ગ હોલો કરેલો છે તેજ છે કે જેને માટે મને તેવી આકરી સળ તેમોને માટે કોણીજ છે. દવે એ વખત આવી કામેલો છે કે બ્યારે તેમોએ પોતાના જુલકાળના કુરબોથી ખરેજ દરમવુ નેલમે અને પોતાવું માયું નીચું નમાવીને દમેલોને માટે અરપૂર્યતાને પામ્ય રીતે રાનાવી દેવી નેલમે.

'દરિદ્રનબંધુ'

'દરિદ્રનબંધુ' એ અરપૂર્યતા નિવારણને અંગે એક મુજ રાતી સંતાલિત ગાંધીજીની કુચનાથી જહાવ પડ્યું છે અને ગાંધીજીના લખાણોથી તરપુર છે. અમે તેને વિશે જમાઉ કપ્પી મુક્યા છોકો. તેમ કરતાં સહિષ આક્રિશના વાયકોને તેને ફરી પાઠી આપીએ છોકો. ગાંધીજી એ પર્મને જે તે

સ્વામીની જાતી કો તેજ અલાવવા માંગે છે. સાવજ આક્રિશના જાણીએ તેને સ્વામીની જાતીવામાં પોતાનો કાલો આપી કો છે આપણો નેલમે એમ અમને કામે છે અને આપણો એવા અમારી ખાતી છે. તેનું વાર્તિક લવાજમ છી. ૮ છે. તે મેળવવાનું સરનામું નીચે પ્રમાણે છે: અપરમાક 'દરિદ્રનબંધુ' અવાંચીર વાડીયા બીલીમ, કોરોર કાલેટન સામે, મુખાક.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર, તા. ૧૨ મે ૧૯૩૩

આ અફસાડીયાનો એક જામળ પડેલો જનાવ ન્યમવાતાના પ્રથમ જનરલ સમટસે કરજનની લીધેલી ક્રિયાનમાં જનરલ મુલાકાતનો બનેલો છે. દાવન દેલખાં રમટસે મયા સોમવારે તેમને માન પણ મળ્યું હતું અને તોફાનીઓ તરફથી કરેલો

જાલુલવ પણ મળ્યો હતો. જરૂર જનરલ સમટસે એથી વધારે મંબઈર તોફાનો અનેક પ્રસંગે નેલમે છે અને એક જહાદુર જનરલ તરીકે તે તેવા તોફાનોમાંથી પરવા કરી વખર પસાર થઇ ગયા છે. એટલે આ તોફાન તેમને મન કંઈ વિસાલતું નહોતું. એક મહાન રાજનીતીવાની આકે તેમણે પોટકેમપર કલા રહીને તોફાનો અને તોફાણ વચ્ચે કસમુએ મહોર પોતાનું બાલજી પુરું કર્યું હતું.

જરૂર દોહીકામને જે બધાં કરતાં વિશિષ્ટ કોલેલીકન સરકારની દોહી સવાલ સંજોધી નીતી અજુવાની વધારે છગાસા હતી. નવાલ જે જેની જેથીવાડીકાતું મુખ્ય મુલક છે અને મી. કીટન નીકસ કે જે પાકામેન્ટની અંદર અને જહાવ તે સવાલની સામે કમ લડત અલાવતા રહેલા છે તેપરથી જામને કસમજ આત્રાં હતી કે એ સવાલને જે કે અન્ય સ્થળોમાં પડેલો મુક્યામાં આલ્યો હતો કરતાં અદિ તેના ઉપર કંઈક અજુવાળું પાડવામાં આલ્યા વખર નદિજ રહે. જનરલ સમટસે સમટ રજુ કરવામાં આવેલી પ્રમવળીમાં કામેલીકન સરકારની કોલે-જાટીક નીતીને વિશે પ્રજા તો દતોજ જરૂર ઘોળ અનેક પ્રગેલો ખાક મયા તેમ જા પ્રગેલે પણ તેમણે આખાકેથી કરાવી દીધી હતો.

પ્રતાં અમે સમજ ચાકીએ છોકો કે ન્યા' કલપક દંકાક મલેલું હતું અને મારામારી અને તોફાનનું સાખજન હતું ત્યાં એ પ્રમજર અમાં કરવી સહીસલામત નહોતી. જે જનરલ સમટસે એમ કહ્યું હોય કે કોલેલીકન સરકાર જે સંવાલના સંજોધમાં દિસોજબરેલી નીતી અજુવાર કરવાની છે તો ખર્મીતજ

જીવીને પોતાના સવાસને વધારે હાથોડી કરી શકે.

તેઓ એકું માનતા હોય એવો ધણો સંભવ છે કે આ અંતિમ ભોમ આખી દેશથી પોતાના અનુયાયીઓમાં એટલો વેગ આપી શકે કે પોતાના હેતુઓ અને આશંકાઓ તેથી સ્પષ્ટ થઈ શકે. એમ હોય તો એટલું જ એવું છે કે એકે તેઓએ આખ્યાતિમક દુનીયાને મોટો શોખ આપેલો છે અને તાત્કાલિક અને અર્થનો તેઓએ એક નવો પંથ ઉઘાડ્યો છે. આજા રાજવામાં આવે છે કે આ રૂઢીને અવસ્થિત કરવાને તેઓ જીવશે. અને તે માટે અનામતો વળતો વખત સ્વાભાવિક છે. પણ તે પોતાના ધણા હાંડુ વાલઓએ તેમને આપવા નથી હમ્મત્તા તેવા ઘટસ્પર્શમાં હાલો છે. સિવાય પછાત વર્ગોની સેવામાં પણ પોતાનો ભાગ ભજવી શકે છે.

‘મીટારીયા ન્યુસ’

‘મીટારીયા ન્યુસ’ અધીશના ઉપવાસ વિશે નીચે પ્રમાણે વિવિધ ટીકા કરે છે:—

અધીશ ચોલા વર્ષની ત્રણ વાર મળે છે. તેઓએ એવો ઉપવાસ આપ્યો છે કે જેનું પરિણામ એક જ આવી શકે. અરુણવતી નાથુ કરવામાં હિંદુસ્તાનની નિષ્ફળતા તરફ સમજાવવાનું જ્ઞાન મેળવવાને તેમણે મરજી રહેવાએ એટલી લીધેલ છે. ઉપવાસ ખીલકા ખીલકરતી છે. . . . . એ અધીશ મરજી પામશે તો તેમણે એક અનુભવ મેળવે શકે. આસપાસ કરવાને તેમને વિચાર આપ્યો (સંમિતી) એકો સમજી શકતા નથી. તથાપિ હિંદુસ્તાનમાં વરોડા એક માં સારી રીતે સંભાળ લેવાયેલા જીવન અધીશના કરતાં મરજી મોંઘીની સારા મા નરસા મારે, મળી અનુભવ અમર શકે. કેમકે ઉપવાસ વર્ષમાં અધીશની કક્ષિત શીલ્પ યતી મળે છે. તેમની વગેરે રહી નથી. તેમની અનુયાયીઓ તેમની કીડા કરતા શકા છે. અધીશ ને રાવે તેને હવે તેઓ હમ્મત્તા માની શકતા નથી. . . . . અધીશને અરુણવતીના કરતાં વિશેષ વેગની રમ માલી મળે છે તે સામે છે. તેમની આખી કારકોઈ રમીયાન તેમણે એકોના મન ઉપર રાજ્ય કરવાને પ્રયત્ન કર્યો છે. તેઓ અનુભવ પોતાને પ્રતિષ્ઠિ આપવાના હવા અને પ્રતિષ્ઠિના મંત્રનો એવી સરસ રીતે કહી પણ ઉપવાસ મળે નથી. વેપારની સેવામાં અધીશ અધિકરી મળ્યા હોય. પરંતુ તેમની મુશ્કેલી અમરપણું મેળવવાની હતી અને એ મેળવવામાં તેમણે પોતાનું આખું જીવન અતીત કર્યું છે. હવે આ એકો પડેલા પાશ તો અધીશને હિંદુસ્તાન કહી પણ શુભર નહિ. આ તેમના કલ્પાદી શ છે.

સાઉથ આફ્રિકાથી ગાંધીજી પર અધિકાર સંદેશ

નાઠાલ ઇન્ડિયન ટ્રેડિંગ કંપની એક મીટિંગ સોમવારનો રાતે પાંચથી રસમજી હોલમાં એકનેકેટ ને. ઇન્ડિયન મીડિયમ પ્રમુખપદે મળ્યા હતી. રહેક મુર્તિઓ તરફથી પ્રાર્થના થઈ હતી અને નીચે પ્રમાણે હાવ કરવામાં આવ્યો હતો:—

“મહારાજા ગાંધીજીએ આરંભમાં ઉપવાસમાં આ મીટિંગ તેઓ તરફ પુર્ણ હિંસેજી થાય છે અને તેમને તેમાં મુશ્કેલી મળેલી કક્ષિત બેસે એવી મુશ્કેલી પ્રત્યે અંતઃકરણથી પ્રાર્થના કરે છે.”

ઉપરોક્ત હાવ અધીશ પર રવાના કરવામાં આવ્યો હતો.

હાંસવાસનાં ગાયેલા સંદેશ

એકાદશીએ આખા અમરપરી અંધા અજાણે છે કે, અજાણે ઇન્ડિયન ટ્રેડિંગ કંપની, હિંદુ સેવા સમાજ, પાંચેક

સેવાકારી તથા ઇન્ડિયન મીડિયમ કારકોઈ અધીશને તેમની ધીર તરફથી સંપૂર્ણ રીતે અજાણે મળી મળી પ્રાર્થના કરવાના સંદેશો મોકલ્યા છે.

સાઉથ આફ્રિકા ઇન્ડિયન ટ્રેડિંગ

સાઉથ આફ્રિકા ઇન્ડિયન ટ્રેડિંગ કંપની નીચે પ્રમાણે અનુભવ રમતસને સંદેશ મોકલ્યો છે:— ‘હાંદી મેમનું પ્રતિનિધિત્વ મહારાજા સાઉથ આફ્રિકા ઇન્ડિયન ટ્રેડિંગ કંપની પતિ અને મહારાજા અધીશની ઉપર તમેજી મોકલેલા તારને માટે આભારી છીએ. તેમાં તમે હાંદી સમગ્ર યુએસકોનાની તેમજ રહેક રહેકોની અંગે સંભળી અવગત કરેલી હ.’

ઉપવાસનો તૈયારીઓ

પુનાથી રવીવારનો તાર અજાણે છે કે અધીશને રવીવારનો પોતાનો મેનનો વખત સોમવારે ઉપવાસ કરવાય તે પહેલાં અધીશ ડાસ આટેથી સેવામાં મળ્યો છે.

મરોડા એકના દરવાજા મહાકાલ મેનનારોને માટે તેમની મુશ્કેલી અંધ રાજવામાં આવ્યા હતા.

રહેકો સોમવારનો પુનાથી તાર નીચે પ્રમાણે અજાણે છે: અધીશને પોતાનો તજ્જ અકાદીયાનો ઉપવાસ કર્યો તે વખતના વરોડા એકમાં પોતાના મુશ્કેલીને દેખાવ હવેકેક હતા.

અત્યંત સખત તાવને લીધે પોતાનું માથું બીના દુવાલથી હાંડીને અધીશ મુશ્કેલીને મેનનારોની મોટી મેડનીની વચ્ચે મેડા હતા. એકો અને મરોડો પચકારો પણ લાગ્યો હતા.

પ્રાર્થના અને અજાણે મળ્યા હતા એમાં સોમ જામ લીધો હતો. અને અધીશને તેમાં અવાનું અને પોતાનો ઉપવાસ પુરો થાય નહિ તો સુધી પાછા નહિ આવવા શરૂ હતું.

સૌ એક પછી એક કારિયા વિદાય થયા અને રહેક કરતી આંખોના અધીશ મરજીને રહેક કરતા મળ્યા અને મુશ્કેલીને પીરસ હાથ મુકી આંખમાં આવતા મળ્યા.

પાછળથી અધીશને એક સંદેશમાં અજાણે છે કે જીવંત મા નહિ એ મહાવનું નથી. આ ઉપવાસ સિવાય અરુણવતી વધુ સેવા મારામાં થઈ શકનાર નહિ.

અધીશને પોતાની ઉપવાસ સોમવારના મરોડો કરે કર્યો હતો.

ગાંધીજીને ઓઠવા

અંધવારનો રહેકો તાર અજાણે છે કે આખી રાતે હવામાંથી થોડી માર પહેલાં એકોના સંભળેકર અનુભવ મેનર હોલમાં અને વરોડાના મુશ્કેલીને મેનર આરંભ એકમાં હાથમાં મળ્યા અને પાંચ મીનીટ માં અધીશને એકની વહાર કાઢવા માં આવ્યા. અધીશની સાથે મીમતી મરોડોની નામકુ હતા. અધીશને એટલી વીંકકાલ કારકોઈના અંધને કાંઈ અવામાં આવ્યા અને તેઓ હાલ છે.

અધીશને પુરુષા નાથ એક કક્ષિતને માટે સંવિનય કાવડા અંધની વહાર મેનર સમવાનું અંધરે રહેક હતું અને અજાણે હતું કે:

“મારી ખાતો છે કે અંધ મુશ્કેલી એકમાં મળ્યા અંધ-કારીઓ હજુ એકમાં છે તો સુધી સંવિનય કાવડા અંધની હાલ માવ અંધ થઈ નહિ શકે. હું મારા મુશ્કેલીને કંઈ પણ કાલ ઉકાવવાને નથી. મારા ઉપવાસ રમીયાન એ

સરકાર અને ડેવિસની વચ્ચે કંઈ પણ ફજદારી નહિ તીવેડેડે હોય અને આ કષ્ટમાંથી સહિસહામત પછાર યદ્યપ તે વખતે રાજકીય વાતાવરણ કષ્ટ એટલું જોડાઈ અંધારમય હશે તો મને હરી પાછો જોવા મુશ્કેલી છે સરકારને આમંત્રણ કરીશ."

સરકારની વલણ

માધીજીએ તા. ૧ થી મેના દિને સરકારને તાર કર્યો હતો કે પોતે જે સરકારને ઉપવાસ કરવાના હતા તે સાથે સરકારને કોઈ ભાવના સંબંધ નથી પણ કેવળ અસ્પૃશ્યતા નિવારણને લગતી વ્યવસ્થા સંબંધમાં છે.

સરકારે એક યાદી બહાર પાડી જ્યાંથી છે કે :

'માધીજી જે હેતુઓસર ઉપવાસ કરવાના છે એ ભેદા અને તેમની તેમની માનસિક વલણ જોના સરકારે તેમને ઠીકાવાનો ઇરાદા કર્યો છે.

સીમલાથી રહેલો મંમજીવારનો તાર જ્યાંથી છે કે સરકારે એક સલાવાર યાદી બહાર પાડી બહાર કર્યું છે કે માધીજીને ઠીકાવામાં આવ્યા તેનો અર્થ એવો નથી થતો કે સવિનય અંગના દેહીએને ઠીકાવાના સંબંધમાં સરકારે પોતાની સામાન્ય નીતીમાં કંઈ પણ ફેરફાર કર્યો છે.

સવિનય કામદાઓની જાત કામદાઓ મોકલ રાખવામાં આવ્યાથી સરકારને સંતોષ થાય તેવી કદરો પરિપૂર્ણ થતી નથી.

નૈરહામદે યાદી રહેલી પ્રજાજીઓના સંબંધમાં કંઈ પણ અભાવના આવવાના હેતુથી સવિનય કામદાઓની જાત બંધ કરવા, અમલ પાડવાને ઠીકાવા બાબતે ડેવિસની સાથે મસજલ કરવાનો અરાયે ધરાવે નથી.

માધીજીની તબીયત

શ્રીમવલ્લભે રિયસ માધીજીએ પશ્ચિમ એએનીમાં ગરબો હતો અને રાત્રી પણ એએનીમાં બેસીત થઈ હતી.

અંગજીવારે સવારે પોતાના નીચમ મુજબ પરાંટીએ માધીજી ઉઠવા હતા અને પાણી પીધું હતું. અને જોવા મુશ્કે વાતાવરણમાંથી મુશ્કેલ અર્થ સદી સોદરો જોવામાં લીન થયા હતા.

માધીજીની સારવારમાં એક મરદ અને ફેડી વીલકાસ અને ધીમની સરોજની નાવકુ તેમની પાસે રહે છે. તેમના પુત્ર થી. દેવકાસ અને બીજા એક પક્ષ - જીમ્સન રહે છે.

મુખપથી અભીજા કાઠાર દેહમુખને પુત્રા ખાસ જોવાવામાં આવ્યા હતા અને એવું અધ્યાવવામાં આવ્યું છે કે આ વખતના ઉપવાસમાં જોવા ઉપવાસ વખતે રાત્રીની અચી. કોનો અથ હતો તે નથી જતા સહન કરવાની તેમની ક કા નમજી પડી ગયેલી છે.

પુનાથી અમને મળેલા ખાસ તાર મુજબ માધીજીની તબીયત અંગજીવારની સાંજે પાંચ વાગે સંતોષકારક હતી.

અમાપત્રીઓને જવાબ

શ્રી. "પીરસ"—જાણના નીચમ મુજબ તમારે તમારું નામ અમારી જાણ માટે મોકલવું જોઈએ. પણ મોકલ્યું હોત તો પણ રિકમીર છીએ કે તમારું અમારું અમારું છાપી કદાચ તેમ નથી.—અ. ધ. એ.

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

સેક્રેટરીઓનો વધારાનો રીપોર્ટ

નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની એપ્રિલ તા. ૩૦ થીએ કરમનમાં મળેલી મુલાકાતી દેશી વાર્ષિક બનરક બીટીમ સમક્ષ સેક્રેટરી-ઓએ પોતાનો વધારાનો રીપોર્ટ રજુ કર્યો હતો તેમાં નીચે પ્રમાણે અધ્યાવવામાં આવ્યું છે :—

"અમારો છેલ્લો રીપોર્ટ રજુ કર્યા બાદ કોંગ્રેસે સાથી અમલનું કામ કેપ્ટાઈનમાં ૧૯૩૨ ના અનુબધારી તા. ૧૨ મીથી ફેબ્રુઆરી તા. ૮ થી મુખી મળેલી રાઉલ ટેમલ કોન્ફરન્સમાં ખાસ મેલાતું કર્યું હતું."

"રાઉલ ટેમલ કોન્ફરન્સ મળ્યા પહેલાં સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની એડાઈસનમાં એમ.બી.કોન્ફરન્સ ૧૯૩૧ ના કોન્ફરન્સની તા. ૨૬ અને ૩૦ થીએ કરવામાં આવી હતી. એ કોન્ફરન્સ રાઉલ ટેમલ કોન્ફરન્સને માટે કોમ ઉચ્ચથી મેન્ડેટ લેવાને જોવાવવામાં આવી હતી. કોંગ્રેસનું તેમાં અંતુર્ણ પ્રતિનિધિત્વ હતું. કોન્ફરન્સે કેપ્ટાઈન જ્યાંને અને હીંડ સરકારના દેશીએકન સમક્ષ રજુ કરવાને એક રેટરમેન્ડ તેવાર કરવાને પ્રયેક પ્રાંતમાંથી આર મેન્ડેટ મુદ્દાવાને ઇરાદા કર્યો હતો. કોંગ્રેસે મેમ્બર જી. કોરટાદર, એસ. આર. નાથકુ, વી. એસ. સી. પથર અને મધીલાલ માધીને મુદ્દાવા હતા. આ આર મેન્ડેટ કેપ્ટાઈન જ્યાં હતા બનાં તેઓ સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ કાર્યાલયોમાં અને અન્ય પ્રતિના પ્રતિનિધિઓની સાથે પણ અધ્યાકીમાં ઉપર રહ્યા હતા.

[કેપ્ટાઈનમાં જોવા કામને દેવાક મયે અધ્યાકીએ પ્રસિદ્ધ થઈ ગયો છે.]

નવા એજન્ડા

નવા એજન્ડા કુવર મહારાજ સોમ અને કુવરાણી મહારાજ સોમ કરમન કિનામાં તે વખતે કોંગ્રેસે રાવજ પીરવર પેલેજમાં તેઓના માનમાં મેળવેલા કર્યો હતો. હોલ નીકાર કરાર્થ ગયો હતો અને માનવંત મહેમાનોને મુદ્દર આવકાવ આવકામાં આવ્યો હતો.

તેમની પહેલાંના એજન્ડાની માહત કુવર મહારાજ સોમ પણ હીંડી કોમને લમતી સમજી બાબતમાં કાર્યાલયોની સાથે મજલત કરે છે અને કોંગ્રેસને નાટાલની હીંડી કોમના મુખ તરીકે એએ છે.

કુવરાણી આપણી રીમને માટે મુદ્દર કામ કરી રહ્યા છે. આપણી એનેની લમત કરવામાં પોતાનો વખત રોકે છે અને અમને ખાત્રા છે કે તેમની આ દેહમાં હાજરી કોમને અધ્યાકર્યોથી થઈ પડશે.

શ્રી. આ. ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

શ્રી. આ. ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની વાર્ષિક કોન્ફરન્સ એડાઈસન-ખરેમાં ૧૯૩૨ ના એપ્રિલની તા. ૨૭ અને ૨૮ થીએ મળ્યું હતી.

કોંગ્રેસે તે કોન્ફરન્સમાં દેશીઓની પુરી સંખ્યા મોકલી હતી. કોન્ફરન્સમાં અમલોથી મુખ્ય બાબત ફરિયાલ સેન્ટ ટેમ્પર એક્ટની હતી. કોન્ફરન્સમાં હીંડ સરકારના એજન્ડા પણ હાજર હતા અને અનેક બાબતોપર મોક્ષા હતા. દેશીઓએ અચાંખ આવજ પડતો આજ બીધો હતો.

નવા જતાઓમાં શાવસેન્સો

કરનના નવા જતાઓમાં દોહીએને વેપારના શાવસેન્સો નહિ આપવાના કરનના શાવસેન્સોમાં ઝોરીશરના આકારે જમણાના સંપત્તિમાં કાર્યકર્તાઓને રજૂઆતો યથા હતી. શાવસેન્સ નહિ આપવાના કારણોમાંથી મુખ્ય કારણ મકાનો કીન ભાડાનાં હતાં એ હતું. શાવસેન્સીય ઝોરીશરનું પમણું દોહી દુકાનદારોપર મોટી મુશીબત નાખનારું થઈ પડશે એમ જામજને કોમિસે કરનના મોલીનોની મુલાકાત લીધી ડેપુટેશનના સરદાર મી. હોરેટોરે દવા અને અન્યદારો ઉપરાંત સખળાં કીસ્ટોરોના પ્રતિનિધિઓ પશ્ચ હતો.

મી. હોરેટોરે આપણા દુકાનદારો કેટલી મુશીબતોથી પોતાનો વેપાર ચલાવતા હતા તે જણાવ્યું હતું અને દેવશ મોટું એ સખળાં મકાનો પાસ કરેલા હોવા તરફ ધ્યાન ખેંચ્યું હતું. આથી ઘટના મકાનો મજબૂતાની દરજ્જા પાડવી એવાનું હતી એવી કોમિસે લેખ કરી હતી.

કરનના મોલીનોની સાથે ડો. મન પશ્ચ હતો. તેઓએ ડેપુટેશનને જણાવ્યું કે કંઈ પણ સખળાં પમણાં નહિ સેવામાં આવે અને ક્યારેક કેસને પોતાના મુશ્કેલી પ્રમાણે વધાવવામાં આવશે. પરંતુ તેમણે જણાવ્યું કે મેન રેડ ઉપરની સખળાં દુકાનો ઘટની માધ્યમાની દરજ્જા પાડવામાં આવશે.

પરસનલ ટેકસ

આમજાં વર્ષની માફક કોમિસે આ વખતે પણ આપણા સરીખ અને હરિદ ભાણેનો ઉપરનો કર માફ કરવામાં જાણવા મુદત વધારી દેવાવવામાં મદદ આપી હતી. આપણા જણા ભાણેનોને કર નહિ કરવા માફક ટાઈમાં બધા કરવામાં આવ્યા હતા. કોમિસે તેઓની તરફથી મદત વધીલાત કરવાને મી. મેકફોને મોકલવા કરી હતી. આ કેસોમાં આપણા પશ્ચા કોમિસે મજબૂર કરે સરવળે પીલકુલ જાણકાર હતા એ વસ્તુ સિદ્ધ થઈ હતી. આ કેસોને પરિણામે રીલીવર એક વેલ્યુ ને પહેલાં એકએજનો આપવામાં પશ્ચીલ જંજુસાઇ વાપરતો હતો તેણે જાણકાર મુજબ એકએજન આપવાનું કરે કર્યું હતું.

આધાર

તમારી મોશિસના સેક્ટરીઓ તરીકેના હોલો સ્વિચારવાને જામને પાંચ વર્ષ ઉપર થઈ મળ્યાં છે. આર પાદ આપણી કેસમાં થણા મોટા ફેરફારો થઈ મળ્યાં છે. ૧૯૩૧ ના ડીસેમ્બર નાં મળેલી વાર્ષિક મોડેલમાં જામે રજુ કરેલા વિસ્તૃત દેવાના પરથી તમે જોઈ શક્યા હશે કે કોમિસની ઉપર કામને બારે મોજો આવી પડેલી હતો. આ કામ કમીટીના સહકાર વગર જામે નહિજ કરી શકત.

જામા પ્રમુખ મી. સોરાજી દરતમજીએ દરવખત જામને જાણેલી અમુક મદદને માટે તેમના અને અન્ય અમલદારો અને કમીટીના મેમ્બરોની મદદને માટે જામે મી. હોરેટોરે આજ કરી કોમિસના ડેપુટેશનોની સરદારી લીધી હતી તે માટે તેમના ઉચ્ચ આભારની જામે નોંધ લખીને છીએ.

કોમિસની પ્રવૃત્તિઓને પ્રસિદ્ધિ આપવા માટે 'નાટાલ એક-પ્રામિસર' 'ઇન્ડિયન કોપિનિયન' અને 'ઇન્ડિયન બુઝ'ને જામે કોમિસની મોટીસો દરવખત મદત આપવા માટે છેલ્લાં મે મુત્રોનો પશ્ચ જામે આભાર માનીએ છીએ.

'હરિજન' માંથી સાર સંમેલ

'હરિજન' માં પ્રસિદ્ધ થયેલા માધીયના લેખોમાંથી ત્રીજે પ્રમાણે તારજ કરવામાં આવ્યું છે:—

મેં અનેકવાર જણ્યું છે અને જણ્યું છે કે મારે માટે અસ્પૃશ્યતા-નિવારણ પ્રાપ્તિની વાત છે. મારા મર્મની અશુદ્ધિ શુદ્ધિ વિના દુર નથી થઈ શકતી. અસ્પૃશ્યતા ને હોદ્દામંત્રી સોથી મોટી અશુદ્ધિ—સોથી મોટું કલંક—છે તેને દુર કરવાને માટે હજારો હાંકુઓ અનજન કરે તો હું જોને મારા મોટી વાત ન સમજી. સંજય છે કે એટલી આકૃષ્ટિ પશ્ચ પુરતી ન હોય તુલસીદાસજી કહે છે કે કિચરજને મેળવવા માટે પાર્વતીજીને અનજન મળાદિ જુદું થતો કરવા પડ્યાં હતાં. અમારે અમારે મનુષ્યને મર્મકંઠ પાયાં છે આરે તારે તેણે કમરની આસપાસ નવસ્થાપીજ કરી છે. તુલસીદાસજીએ જણ્યું છે:

"તપ જલ રમે પ્રપંચ વિધાતા,

તપ જલ વિષ્ણુ સકલ જગત્પાતા.

તપ જલ જંજુ કરીક સંહારા,

તપ જલ શૈવ મરદિ અધિકારા.

તપ જલ સત્ત સદિ અવાની,

કરજુ જલ તપ જલ જિવ જાની.

સુધારકોએ નિદેશાર, પ્રતિષ્ઠાકાનિ, અને વીજ્ઞાં અનેક નુકસાનો વેઠવાની કિંમત મતાવવી જોઈશે. સુધારા કાંઈ માફકે મેસીને દુકમ જાણવતાં જાણવતાં નહીં થઈ શકે. સુધારાને રસ્તો કાઢીએ રસ્તો છે, સુરનો મારગ છે. સનાતનીઓ માને છે કે અસ્પૃશ્યતા એ ધર્મ છે, પ્રજ્ઞના એક જામને અસ્પૃશ્ય રાખીને તેને કુતરાં મિલાઈ કરતાં કીન મજબો એ ધર્મ છે, એટલે આ અસ્પૃશ્યને જેઓ રજૂઓના સરખા કરવા પ્રયત્ન છે તેમને તો સનાતનીઓ કતુના જેવા લેખીએ એમાં આશ્ચર્ય શું? કારણ સનાતનીઓ તેમને ધર્મખંડક માને છે. જાની સામે અપમાન, માર, નિદેશાર વગેરે દરેક પ્રકારનો ત્રાસ વેઠવાની સુધારકની કિંમત હશે તોજ એ સનાતનીઓનાં હૃદય પિંગળાવી શકવાનાં છે. અમજ જાને સત્ત જાને સુધારાના પ્રયત્ન છે, એટલે જા મોઢા પશ્ચ અમજ સુધારકો નીકળી આવશે જા સુધારાનો વિલ્લખ ખચ્છીત છે. જો કે આખા જગતમાં સુધારાનો આરંભતો એક માણસથી કે બોળા જેટલા માણસથીજ થશે છે.

સવલોનો પાપપુજા એવેઃ મોટો છે કે તેઓ જાણીજ ન કહે તો તેમને કાણ જાણવી શકે? જો પાપ એટલું વધી મજૂ હશે તો ખચીત સવર્ણ હોદ્દાઓના નાશ થશે.

'હરિજન' નામ આપીને તમે 'અસ્પૃશ્ય' 'અલંબ' નામોને નથી અવતાર આપો જો પશ્ચ અસ્પૃશ્યતા તો કામજ જ રાખો કે, એમ એક સત્તજન જાણે છે. જો સવાજનો જવાબ અનેકવાર અપાઈ ગયો છે. પશ્ચ હરીહરી પુજાતા સવાજનો જવાબ વળે એકવાર માધીયના કમ્પમાં આપીએ:

તમે કહેો છો તે બરોબર છે કે રજૂજ અસ્પૃશ્ય એ હોદ્દાને 'હોદ્દ' તરીકે જોજાવશે. જોમજ. પશ્ચ જા સુધી અસ્પૃશ્યતાનો નાશ થશે નથી જા સુધી 'અસ્પૃશ્ય' મનતા બાધજોને કદર નામે જોજાવવાને જાણે ખીટ નામે જા કાર ન જોજાવવા? વડેજો દીકરો પોતાની માને 'જાપતી બેરી, કહેજો, અમારે આજાપાકક દીકરો તેને 'મજૂથી' કહીને સંબોધજો.

મંદિરો વિશે એક અમેરીકન મૅન લખેલા પત્રબદ્ધકર ચલાવી રહ્યા છે. એના મંદિરપ્રવેશ પ્રવૃત્તિ વિશેના વાંધા કદાચ તેની ઉપર એક ભેષ અંગ્રેજી દરિયન' માં આવી ગયા છે. પણ એ સલામતેથી મૅન પોતાના વિચારો દર્શાવવાનું જાણ છે. દરિયનોને માટે મંદિર બાંધવા બેઠાએ એ વિષે કથા કંઠાજ નથી, નહીં તો હાંકુએ અને દરિયનોનું આપ્તમાન્ય એકમ યી રીતે આવે! પણ મંદિરો મંદિર વરી! એવરરેર થી રીતે કહેવાય! અંજન સાધુએ કયા મંદિરથી નહીં પણ મંદિરોમાં તેમને પ્રવેશ ન મળે! તેથી. મંદિરોમાંથી કોઈ મુકવામાં આવવાને લીધે તેઓ નિયમમંદિરની વિશાળતામાં ઇશ્વરની મુર્તિ બાળવાં લીખ્યા. તમે મંદિરો બાંધાવવા માટે એ મને મરે છે, પણ ને રીતે તમે મંદિરોનો જવાબ કરી રહ્યા છો તે મને અજાણ્ય છે. કદાચે કદાચે તમે મુખી આપણે એક કુટુંબના પેઢીઓમાં પુરી રાખ્યું—આ એમના લાંબા પત્રોનો સાર. એમને માધીયોએ છેવટના પત્રમાં લખ્યું: તમારા કામગીરી હું કદી નહીં વાકું. તમે જાહેરો રસ લખો આ નિયમનો અજાણ કરી રહ્યા છો એ મારે માટે પશું છે, અને તમે કંઈ જાહેરો ખાતર આ મર્મો નથી કરતા પણ સલામતેથી ખાતર કરો છો. પણ તમે વરણી એકજ માણુ એવા કામો છે. મારી તો એમના 'અનેક-વ-વાડ' ના સિકાવમાં જાહેર મર્યાદા છે, એ 'અનેક-વ-વાડ' એકલે 'એક-વ-વાડ' નહીં તે. એક દાખાને તપાસવામાં આવે અખાલોએ કાંઈનું આવ રીતે વર્ણન આપ્યું, એટલે કવિએ એમાંથી સાર એ કાઢ્યો કે જાતે જાતના દવા અને જાતે જાતના દવા આમાં આપણે ઉમેરી કદાચે કે પ્રચરજ માત્ર કામો છે, અને મીલે જાત કે મીલું કદાચે સાચું નથી. અને સંપૂર્ણ કાચું કંઠાજ ન જા. એટલે તમે ને લખો છો તે મને મરે છે, તેનો હું જવાબ પણ કરી કહું છું. પણ મારા વિધાનનો પણ સંપૂર્ણ જવાબ છે. અમત ને અર્થમાં હું મંદિરપ્રવેશ મામી રહ્યો છું તેજ અર્થમાં આઈ અનુકરણ કરી તો તેને હાનિ થવાનો સંભવ નથી.

અરમીસ્ટનનું લોકેશન

હાંકીઓને કાઢવા સાથે વિરોધ

મધ્યે રવીવારે અરમીસ્ટનના લોકેશનમાં હાંકીઓની માસ મીટિંગ મળી હતી. બેઠાનીસભ્યોમાં મહા હાંકીઓ દાબર થયા હતા અને ક્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોમિસ તરફથી પ્રમુખ એ. સી. કે. ટી. નામક, સેક્રટરી એ. ટી. એમ. નરસ, મેસર્સ એસ. એ. મેડ, અને એસ. એમ. નાના દાબર થયા હતા.

મ. મુજામ મદમદે લોકેશનનો ઇનિફરમ જણાવ્યો હાંકી-ઓની હાલની મુશીબતો જણાવી અને લોકેશનની મહત્ત્વ અમલો અને નીકળા અવાજ કુકમની સાથે અસરકારક પદ્ધતિ લેવાને ક્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોમિસની એક કાળા સ્થાપવાની સૂચના કરી.

મી. નામકએ જણાવ્યું કે કોમિસની નીતી સેમેલિકનની વિરુદ્ધ છે છતાં અરમીસ્ટનનો સવાલ તદત જુદોજ છે. હાંકીઓ નાદિ ઉરથા ૨૩ વર્ષે થઈ કંઈ પણ દખલ વિના રહ્યા છે અને આરે પહેલાં લોકેશનમાંથી આ અગાએ તેઓને ફેરવવામાં આગળા કારે સગાઈથી તેઓને મોદાની એવી જાતો આપી હતી કે તેઓને નાદિથી કદી કાઢવામાં આવશે નહિ.

આ સંબંધમાં કદાચે જણાવ્યું નથી એ આપણે સિવકાંતું ભોંઈએ પણ માનનીય પુરોશૂત્ર વચનજ મસ દેવ છે હાંકી-ઓને મોકલ આજેથી નાદિ લેવારે સ્થાપ્યો અને એક અને

કુકાનો લાંબા એવી સંપુર્ણ ખાતરી કે તેઓને કદી પણ કદાચે કદાચેમાં નહિ આવે.

પરંતુ હાંકીઓના હોને કદાચે જાન દેવાનુંજ નથી. તેઓને કુકાનોની નાને વગર વિશાલની મહત્ત્વ કાઢવામાં આવે છે. પુરા-પીયતોને અમીનની અર છે એ વાત મદતની મહત્ત્વમાં આવે છે.

તેમણે સોને કોમિસની સાથે એટલું જવા જણાવ્યું. એક કોમિસની કાળા તેજ વખતે સ્થાપવામાં આવી અને લોકેશન માંથી નીકળી જવાના કુકમની સાથે પદ્ધતિ લેવાની તેને સંપુર્ણ સત્તા આપવામાં આવી.

વિવિધ સમાચાર

અનરફ કલકસ દરમનમાં—મયા સોમવારની રાતે ૩૨મન કલકસ અનરફ રમટસને માંજળવાને દાવેન દોલમાં કમથી પશું હતું. દાવેન દોલ આગળ અરમીસ્ટન હતો અને દાવેન દોલની બહાર પણ મોટી મેદની માં હતી. મી. કીદન નીકળ પ્રમુખરમાને હતા. અનરફ રમટસને રોજ આપનારાએ મહત્ત્વમાં હતા પરંતુ ને નહોતો કામ વિરુદ્ધ હતો તેણે કામ કરવામાં મહત્ત્વ રાખી નહોતી. મુકાબાલત દરમ તે વખતે મહત્ત્વ એક કલકસ હતું. અનરફ રમટસે પોતાનું કામજ એ પેલાટમાં પણ પશું જતાથી પુરું કર્યું હતું અને અનેક પ્રયોગો જવામાં આપ્યા હતા. એક પ્રથ વાવડા વિશે મુકાબા હતો કે મુલીમનના વાવડાની સાથે મુલીમન નેક પણ જામ કરારી મકાનોપર કરમાં માનથી ફરકાવવામાં આવશે કે નહિ? તેના જવાબમાં અનરફ રમટસે કહ્યું કે એ સવાલ વાવડાને અમત કામદમાં મીલ્યો કમ મરે છે અને એ કામદાને અમત અસરકારક અને પુરા કામથી કરવામાં આવશે. અરકારી નોકરીને મને (દમ અને અંગ્રેજી) કાળાએ અજુવાની અર વિશે પ્રથ મુકાબામાં આજેથી તેના જવાબ આપતાં અનરફ રમટસે જણાવ્યું કે ને અગાએ મને કાળાએ માલતી રહી ત્યાં મને કાળાએ અજુવાની આવરમદ રહેશે પણ આ મનેનો વધરક નહિ હોય ત્યાં મને અજુવાની અર નહિ રહે. આવી બીજાં પણ અનેક પ્રયોગ મુકાબા હતા. અનરફ રમટસે પોતાના કામદમાં કોમેલીકન કરકારને કલેક કરવાને સંપુર્ણ રોજ આપવા મોકાને આજ્ઞાન કર્યું હતું. અને અંતમાં જણાવ્યું કે "હું તમારો વધારે વખત લેવા કમલો નથી. આ હાજરીની ને અજલત મોટી અગાએ અને સમલો છે તેને મારે તેનો હું આજારી છું. અમલમ બેલકલી મીલાટોના સતત પ્રવાદને લીધે મારો મુદ્દો સમજાવવો મુજો કદાચે થઈ પડશે છે" તેટલામાં ઉઠ્યા જાહેરો થાકા એવી લેવાની મુમ પડી. અનરફ રમટસે કસાદક વચ્ચે "અમલમ" કહી પાછો બેઠો થીલો. અને અંતમાં કહ્યું કે: "મારી તમને સલાહ છે કે તમે જુલકાજ વરક નહિ જુઓ અને અવિધ વરક જુઓ. અતીમદક અને પદ્ધતી રાજનીતીને જાણ દે. અમને મુલીમનનો ઠીક આકિર્ષક ભોમલો છે. સાફ અદિકાએ આ સાફ એટું સફિલમાત છે એવી એ મને સંપુર્ણ ખાતરી નહિ થઈ હોત તો મહે" માઈ સર્વેસ, રાજનીતીજ તરીકેની મારી પ્રવિધા તેમાં હોમી હીલેમાં નહિ હોત. તેમાં હું તમારો રોજ માંજું છું. દેશની હાલિને મારે અવિધની મુદ્દાને કલેકમદ ફરિ.

એસ્ટેટમાં પુત્ર—મેરીટોમાં ટાપામથેડેની કુલનામાં મોટામાં નામના હોઈને મેળીથી દારૂ કરવામાં આવ્યો હતો તેના સંબંધમાં તેના એક ભેડર મકનદ પ્રવાહીમને પાટીમાં ખડો કરવામાં આવ્યો છે અને આવતા મહવાડીમાં કુખી કેસ મુકતવી રહેશે છે.

મીટિંગમાંના હાઈડુ સેવા સમાજની એક મીટિંગ નવજીવન યાત્રાદર દોહમાં સમાજના પદના પ્રમુખ શ્રી. ઇવલ્કાસ મેરિટનાસ તમા હાઈ જના દોવાથી તેમના માનમાં મળ્યું હતી. હાઈલો તેમજ મુસ્લીમ મામલોની સારી કાજરી મળી હતી. આપણકાંતોએ શ્રી. ઇવલ્કાસે સમાજ રચાયવા માં લીધેલા આગળ પડતા કામની અને તેમના ઉત્સાહની તારીફ કરી હતી. એક મંદીર નામવાની પણ જરૂર દર્શાવ્યું હતી અને હાઈલોએ એ કામ પહેલી તકે કરવાની આવશ્યકતા જણાવ્યાં હતી. સમાજ તરફથી શ્રી. ઇવલ્કાસને ભજન સર મુસ્લીમ માનવન અને આંધ્ર અર્થેથી કરવામાં આવ્યાં હતાં. શ્રી. ઇવલ્કાસે સમાજના સભ્યોને આજાર માનતાં સમાજને દસ મીની એટ આવ્યાં હતી અને જો મંદીર નામવા માં આવે તો પોતાની તરફથી પાંચ ૧૦૧ આવવા કહ્યું હતું. બાદ આ પાછી વાત મેળાવડાં (વિસલ્ન) થયો હતો.

વડા પ્રધાનના બીજા બાહ્ય મુજર્સી વાયા—મુનીયના વડા પ્રધાન જનરલ હટ્ટોમના બીજા મોટા મામ શ્રી. મેડામસ એચ. હટ્ટોમ રહેસેનબોહ ખાતે પોતાના કાર્ગમાં મુસ્લીમ મળ્યા છે.

મીટિંગમાંના હાઈડીએમાં બેકારી—મેરીટનામાં સ્વપાએથી દોહો બેકારી નિવારણ મીટિંગના રજીસ્ટર તારાની નોંધરી માટે ૨૦૦ હાઈલોના નામે કામગીરી થયા છે. મેરીટનામાંના હાઈલોએ ૫૦ હાઈલોએ આવડે બહવાડીમેથી કામ આપવાનું કરાવ્યું છે. તેઓને રસ્તા સમારવા તેમજ ખાંડ વાવવામાં ફેરવામાં આવશે મેરીટનામાંના બેકારી પ્રધાની દોવાથી મુશ્કેલી મુશ્કેલી છે અને તેથી કમીટી ઉપરથી નોંધરી મળેલી છે તેઓની સંખ્યામાં વધારો કરાવવાની આજાર રાખે છે.

નવા કામગીરી પ્રધાનો—શ્રી. હવ'મા, શ્રી. પીરો અને જનરલ રમટસ આર્થિક પરિપક્ષમાં જવાના દોવાથી તેમની જગ્યા શ્રી. પેટ્રીક રહેન, શ્રી. રીમ્ડ' રહેન અને જનરલ રહેન રીટસ સંભાળશે એવો પ્રધાન સંભવ છે. શ્રી. રહેન શ્રી. હવ'માનું પત્ની પસાર કરશે. શ્રી. રહેન રહેન અને જનરલ રીટસ નવા ખાતાના પ્રધાનની જગ્યા સંભાળશે. જનરલ રમટસ વા. ૩૧ માં મેના વિમાનમાં ઉપડશે. શ્રી. હવ'મા અને શ્રી. પીરો પોતાના પત્નીના કામગીરી કર્યા બાદ સુન તા. ૨૭એ મેલ રમીમરમાં ઉપડશે.

કામગીરીમાંના નામના વાહન કોરોને પા. ૩૦ ને ૬૦—પોતાની બેચીની તરફ ઉડતાં બતાવવા માટે મેન્ડાં કામ નામના નેટીવને માર મારી મારી નાખવાના આરોપ માટે બે મેરા હામેરને કોમનલ એક્સપ્રેસમાં સાધારણ ફેરવા માટે કુલેમર દોવાથી પા. ૩૦ ના હાંડની અને ૬૦ ન જરે તો બનુકે નજી અને માર માસની રેડની સભા થઈ છે.

વેરુસમથી એક ખમરપત્રી લખી બહાને છે કે અનેના શ્રી. મેપાલકાલ મંદીર તરફથી મળ તા. ૩૦ માં એ લખીવા પેવારી શ્રી. મુનીસાલ રાખવજી સકકુટું સ્વેક જતા દોવાથી તેમને વીરામમીરીનું માન આવવા મંદીરના દોહમાં એક મીટિંગ મળી હતી. બાજુ અપરેમીકે કારમેનીમસ સાથે પ્રધાન સુત્રી કમી માર પ્રમુખ બાજુ નામંવત્સીકે સ્વેક બધાર

બાહને કાર મેરા અર્થેથી કમી હતા અને મુસ્લીમીમાં માનવન આવવામાં આવ્યું હતું જે મંત્રો શ્રી. રાખવજી રમનાથે સભા સમક્ષ વાંચી સંબંધાવ્યું હતું શ્રી. મનજીરામજી, શ્રી. નામકાલ રાખવજી, શ્રી. રમુનંદન, શ્રી. બાજુ રવીકરન, શ્રી. જુહાજીવા, અને શ્રી. એસ. મહારાજે, શ્રી. મુનીસાલને મોલ્લ કહ્યું. આ સમય સર પ્રમુખનારો બધાએ કમી હતા. બાદ શ્રી. મુનીસાલે મંદીરના સખ્યોને આજાર માંલ્યો હતો અને શ્રી. મેપાલકાલ મંદીરને એક મીની એટ અને એક પદીવાળ મેટ આવ્યાં હતી અને મુસ્લીમને એક પેરજી પેરાવ્યું હતું બાદ પ્રમાદ મેટેમવામાં આવ્યો હતો અને આ, પાછી લીધા પછી સભા વીસલ્ન થઈ હતી.

અમદાવાદથી આવેલા શેખ—ઉલ—મકલામ—રમીમર કર્મમાં મળા મુખવારે મુસ્લીમોના વડા શેખ—ઉલ—મકલામ નેએ અમદાવાદ જવાળા પીર માંથી સેવક અબ્દુલ હાઈડ તરીકે આજારવાલ છે તેઓ કર્મના ઉત્સાહ હતા જે વખતે મુસ્લીમોની મોટી મેડની તેમને આવકાર આવવા ખંદરપર કાજર મળી હતી. તેમની સાથે તેમના મેટેરરી મેલાના અબ્દુલ કરીમ મારી પણ છે. નામવારે જનાળ ૧૯૨૮ ની સાલમાં મીટિંગમાંના શ્રી. શેખ અહમદના આમ'ત્સુથી પધાર્યા હતા અને આ વખતે ફરી પાછા તેમના આમ'ત્સુથી પધાર્યા છે કર્મનામાં તેમનું મુકામ મેલાના કાજ અબ્દુલ કરીમને લાં સાલકે દરેક અર્થમાં છે. કર્મના મુસ્લીમો તરફથી તેમને આવતા રવીવરે બહેર માન આવવામાં આવશે. તેઓ વજી માર અહિં રહેશે જે કર્મનાળાં બેકારીએ અને કેપાલની મુલાકાત લેશે અને પ્રત્યેક મરજીમાં વાચેક કરશે અને દરેક મરજીમાં તેમને સંભળી કરે એવી વ્યવસ્થા કરવામાં આવશે.

મુસ્લીમ કમીટીના પ્રધાન અમરમીમાં વાચવાને બહેર મુરજી માં વાચવાના કરાવની સામે ફરજીક મુસ્લીમોએ બંધ કરેલ દોવાથી આમલોસ મુસલમાનોને ૨ વર્ષથી ૬ મહિના મુખીની રેડની સભા થઈ છે.

આમલોસે કમીટીના પ્રત્યેક વધારીના સોમ'ક લેવાને જગતી કમમ પોતાના બેકારીમાંથી કાઢી નાખવાને જગતો ખરકો પદ વિરુદ્ધ ૭૬ મતે ઉવડને માટે પસાર થયો છે.

પર મુરજી

—જનરલ રમટસ એ મંત્રણવારે સવારે સાત વાગે કર્મના મેરામરમી વિમાનમાં પોટ'મેલીકામેચ જવા કમી તે વખતે શ્રી. સોરામજી રમમજીએ કોહી કામ વતી તેમને મુકનો કાર મેરામરમી હતો. જનરલ રમટસ ૧૧૧ વાગે પોટ'મેલીકામેચ મેરામરમી મળા હતા.

—બીડન અને હાઈ વચ્ચે રેલીફાનેના વ્યવહાર રચાયો છે. બીડન અને મુખલ અમવા પુના વચ્ચે વજી મીનીટ વાલ કરવાના પાંચ ૧ કામે છે. રેલીફાન વ્યવહારની સરખાન સર સેમુઅલ દોર હાઈ પ્રધાને મુખલના મરમર મર ફરજીક સાધારણી સાથે વાલ કરી હતી. તેમજે અબ્દુલ કે ઉમ્મીક હાઈ વચ્ચેના સંબંધમાં અનિ બર્કર મુસનામ અહાનતા અને મેરસામલો છે. અરસવરસ મેલાવાવી તેનું બેર મળી કમી મળ જમ છે કેમકે મોટા પત્રવ્યવહારોથી ચર્ચા કરતાં જે વસ્તુ મળી કાળ જમા છે તે વોડીક મીનીટની વાલે કરવાથી મળી વખતે સહેલાઈથી ઉડતાં જમ છે.

—હા. મારમરેક રમીમ નામની જે બરમન માલ નામીક સાથે ઉપવાસ કરવા ઉપાર થઈ હતી તેણે આંખીક સાથે પાંચ મીનીટ વાલ થવા પછી ઉડવાનો વિમાન અહીં વાલ્યો છે.

—કેશિકામાં મા. ૧,૨૦,૦૦૦ ના ખર્ચે તેરીયોને માટે નવી ઇસ્પીટાલ બાંધવાનું કામ હું મુલતમ કરી શકું છું. હાજી મેંકોને આજે આફ્રિકામાં આ મોડામાં મોટી ઇસ્પીટાલ કરશે.

હિંદની આર્થિક મંદી

એક અવલોકન

(અખબાર: કુમરશી હરમશી અંપર)

(અનુક્રમી ગાદી)

અને ૧૯૧૮ માં ઔદ્યોગિક કમીન સર થોમસ હોલના પ્રમુખપણા નીચે બસતું હતું. તેમણે હરેલા રીપોર્ટની બહા-મણીને કામિ પશુ અમલ થયો નથી. તે અર્થે અભરાઇ ઉપર ચકાવી છે. મુકાબ છે. હિંદમાં ઉદ્યોગોનો વિકાસ હરેલા તે ખાંટનના કામોની સામે અમલ છે. હિંદને કામાં દબાવે પેલા કરવાથી તેની સમૃદ્ધિ વધશે એ રીતે મરદુમ મોર્ટ ઇન્ડસ્ટ્રી ટ્રાન્સમોમાં અને કમું હતું. હિંદમાં કોલસા, મોર્ટ, વકાણો બાંધવાનો મુકાબ સામાન, અનેક પ્રકારની માટીના અને રસાવન માટે વનસ્પતિઓ પેલા કામ છે. છતાં સર-કારનો સહકાર અને મોટી નજરના અભાવથી એનો કામ કમ આપણો દેશ ઔદ્યોગિક પરતગતામાંથી સ્વતંત્ર થઈ શકતો નથી.

આપણા દેશમાં કામના મોટાં વનોમાંથી પુરતું કાઢતું મળી શકે છે. આપણી જાણો એકાએક તેમજ મોર્ટ પેલા કરે છે. આપણા દબારે અને કામો અભારીઓ વકાણવટાને સ્વેચ્છી ઉદ્યોગ નહિ હોવાથી પરદેશી વકાણો ઉપર સામાન્ય નોકરી કરે છે. આપણો માર દબાર મામલોને દિનારો દરિયાઇ વકાણો જાણવા માટે ઉત્કૃષ્ટ છે. વકાણો બાંધવા માટે આપણાં વેપારીઓ પાસે પુરતું કામલ છે. આપણી વસે વકાણવટું ખરીદવવા માટે થન પશુ મળી શકે. તે કિવાય આને દબારે વધે થવાં એ ઉદ્યોગ આપણે કાં ચાલુ કરીએ. માત્ર ઓટીક વકાણવટાને ક-તેલન આપવા આતરજ્ય હિંદના વકાણવટાને ક્યાવી નાખવામાં આવ્યું છે. હિંદનાં મંદરોનો અવકાર હોઈ વકાણવટું કરે, એનો વકાવટા કમીટીનો રીપોર્ટ પશુ બોલ્યો નાખવામાં આવ્યો છે. દબાર તરતમાં હોઈ વકાણવટા તરતથી એક ટેમ્પુરેલન વામસરોમ નામકાર વીજીગન પાસે મળું હતું. તેને મોટો અવાજ "અમારા પાનમાં છે, એમો રોજ્ય કરીશું" એવો કમેસ મુલ્ય અપાયો છે. પરંતુ અરકારને મુલ્ય રોકું કરવું છે અને કંપાવતું તે જરૂર છે.

અરકાર કમીટીનો નીચે છે. તેની પાછળ મોટાં ખર્ચે કરે છે, વિશાલવથી ખાસ તબ્બોને મોલાવવામાં આવે છે. આપણા હિંદના અમલ કામોમાં કરે છે, સેક્ટો અમલકારો અને બીન-અમલકારોની જુગાની કોવાય છે, અને પછી વરસ દેશ બાદ રીપોર્ટ બકાર થઈ છે. તેના ઉપર વિચાર કરવા હોઈ સર-કારને ૭ થી આઠ માસ એકાએક બીજો. ૬૭ કંપાવતું હોય તે પ્રાકિક અરકારોની સહાય મંજૂર છે. તે પછી રેલ સેક્ટરને કુલ મારે મુકાબ છે. એ રીતે કમીટીની બહા-મણો જુગા કંપાય છે. એ બહામણો એ ખાંટનના કામ વિરુદ્ધ હોય તે તેનો કદી પશુ અમલ થતો નથી. ઉદ્યોગના કમીટી, વકાણવટાનું કમીટી અને બીજી ઉદ્યોગ કમીટીઓના રીપોર્ટો અભરાઇ ઉપર ચકાવી મુકાબમાં આવ્યા છે.

અપાન, અર્થની, રકિયા અને બીજા થકા દેશોમાં ખાસ કામમાં પછીને પરદેશી વેપારીઓના કામકામને અંતરિત કરવા માં આવ્યું છે. પશુ હિંદમાં તેથી ઉત્કૃષ્ટ પરદેશી વેપારી-

ઓને ક-તેલન આપવામાં આવે છે. આપણી કારણો મેંકોને સરકારી મદદ નથી, પશુ ઓટીક એકાએક એંકો સરકારી સહકાર મેળવે છે. એકાએક એંકો ઓટીક માલીકોની છે. તેઓ પાસે હોંટું નાણું રકમ હોપોઝીટ રહે છે અને એક નાણાંથી એકો પરદેશી વેપારીઓને મદદ આપે છે. એમ પરદેશી રટીમર કંપનીઓ સ્વેચ્છી નાની નાની રટીમર કંપની-ઓને ચોતાની મોટી કમિટી ક્યાવી દે છે. તેમ પરદેશી મેંકો ચોતાના મકાન સામર્થ્યથી હોઈ કારણો મેંકોના વિકાસ માં નક્કરરૂપ કામ છે. પ્રમુખીયમ એંકો એ ૩ સરકારની માનીતી છે. છતાં હિંદના વેપાર ઉદ્યોગને તે કામ અભાવ-એમ મદદ આપતી નથી. હોઈ સરકાર રીકાર એંક સ્થાપવા માટે આપણીકામમાં કરે છે એક સરકારી ઔદ્યોગિક એંકની અરુચિતાત પશુ વાંચણીય રહી છે. ૧૯૩૦ ની મોટી મેંકો કમીટીની બહામણો અરકારી સેક્ટરીઅટના અંધારા જુગામાં જુગામ રહી છે.

પરદેશી વીમા કંપનીઓ દેશ કોઈ કંપીયા દર વધે હોઈ માંથી કપાટી અમલ છે. વેપારી કોઈકને પરદેશી વીમા કંપનીઓ સામે પ્રતિપક્ષી મુકવા માટે સરકારને વિનંતિ કરેલ પરંતુ સર અમેલ દેની કામ પશુ સમજ કારણ જતાવ્યા કિવાય એ સુચના કાઢી દીધી હતી. બીજા અને સુપરેલા સુમરેલા દેશોમાં પરદેશી વીમા કંપનીઓ સામે પ્રતિપક્ષી મુકવા છે. માત્ર હોઈ અમે માટે જુગા છે. સરકારે દેશની વીમા કંપનીઓને રક્ષણ આપી પરદેશ જતું થન અટકાવતું નેમુએ.

આપણા બેટો મદુ પગલ છે. તેમને મદદ કરવા સર-કાર બેટોનું કમીટી નામું. તેનો રીપોર્ટ ૧૯૩૧ માં બકાર પાડવામાં આવ્યો છે. પરંતુ ૬૭ થી તેની બહામણો ઉપર કામ પશુ અમલ કરવામાં આવ્યા નથી. બેટો માટે અરકારી કોઈક ઉપર સ્થપાયેલી મેંકોના વિસ્તાર વધારવાની જરૂર છે. તેમને સારા બીજો. સારા કિયારો, સારા બજારો પુરા પાડવા વગેરે જાગલ દિકામાં થઈ કરવાનું છે. પરંતુ હોઈ સરકારનું નાણું અરકાર અને બીજા અર્થોમાં વપરામ અમલ છે, એટલે એ પ્રમુખીય ખાતા માટે વિશેષ નાણું કામલ પાડી કાઢતું નથી. એમને વિશાવવા માટે નવા કર નામે તે અવવાએમ છે.

એનર કમીટીનો રીપોર્ટ પશુ પારક માસ થવાં હોઈ અરકારના કામમાં છે, પરંતુ તેના ઉપર પશુ કામ પમલ અરકાર તરતથી લેવામાં નથી. મલ્લરવર્માં અસંતોય છે. તેમની સુખસગવડ અને કિયાત માટેની વ્યવસ્થા મોજાઓ નથી. માલીકો તેમના તબ્બ વધારે કમ આપે અને મુખ-કાંતિ, સુરાવઠ અને દુરબદના વખતમાં રમતમમતાના સાધનો પુરાં પાડે એવા કામકામોની જરૂર છે.

હિંદ આપણા અમલને મોર્ટ પુર્વ પાડી કાઢે તેમ છે, છતાં હિંદમાં પરદેશી મોર્ટ જુગા આવે છે. તેને એક વરસ માટે રક્ષણ આપવામાં આવ્યું છે; પશુ વધારે રક્ષણ આપવાની જરૂર છે. અર્થની, અર્થેરીક અને ઉગ્ગાંતી વેં મુલરકલેઅની મેળવણીની કાળાઓ સુદા સુદા પ્રાંતમાં સ્થાપવાની જરૂર છે. તેમજ રસાવનિક કાળાઓની પશુ તેટલી જ જરૂર છે. આ વિવધોમાં હિંદ થઈ પગલ છે. રસાવનના અભ્યાસનો તે ખાસ જરૂર છે. સકામક વકાણો માટે હોઈઓને કેળવણી આપવાની વિસ્તૃત મેળના સ્થાપવામાં આપવી નેમુએ, દબારો એ અમેલ અમલકારો અને એક હોઈ અમલકાર નીમવાની મેળના ૬૭ પશુ અમલકારમાં છે. વિમાનો માટે મહાવનારને

ફોનવળની યોજના પણ જરૂર સંકુલિત ઇતિહાસ રચાયેલા આવી છે. હજી આ દેશમાં હોદ્દાઓને જાણમે-સ મળતા નથી. (13) જાણમે-સ માટે વિદ્યાર્થીન જવાબદારી હજી પડે છે.

જરૂરને હોદ્દાઓ જનારવાથી હમણાંથી અધો જન સામ તેજ છે. હોદ્દા સરવાળા આજે મજૂર વર્ગના મોટા ભાગમાં હોદ્દા સરકારે આપી આપી નહીં પ્રવર્તે પડે છે. પરંતુ જોરવારીથી થકા ગારીને રજામિત્તુ માફ અધાનતા જેવી થામી સરકારની નીતી છે. આ રીતથી જમાન વર્ગે પણ જરૂરને હોદ્દાઓ જનારવાનું જનસં નહિ. આમજે અમલદારોને મોટા જમાણા, જમણા, જોલાઈ-સ, જમણા વગેરે મળે છે. આવા મંદીના વખતમાં આ લાભ મુકને પાકે તેમ નથી. જોઈ રીતે અધિક અમલદારો અને તેમના અધિકારને મદદગાર નથી.

દોહડા વચરના તાર (Wireless) ના માટે પણ હોદ્દાઓને ફોનવળી આપવાની સરવા સરવાળી નથી. જે કામ માટે અધિકારીને જરૂરી કરવામાં આવે છે. જી કમીકનના જાણે અધિક અમલદારોની વચ્ચે જવાવડ પડે છે. પરંતુ રેલવે, પોલીસ, ખેતી, વિદ્યા અને વેલજમાણામાં જમા જોલાઈને હજી મોટી સંખ્યામાં હોદ્દાઓને સોંપવામાં આવતા નથી. હંદાજ આદિકા, કેનીયા, પ્રીજ, પુર્વ આદિકા તમેરે ફોનવળીમાં હોદ્દા મજૂરોને પ્રુપ આન્યામ જાય છે. પ્રુપગત તરીકેના હોદ્દા આપવામાં આવતા નથી. તેમને જેક મહોજામાં રાખવામાં આવે છે. કિશક, સુખકારિત અને ખીજ પ્રાકમિક હોદ્દા પણ આપવામાં આવતા નથી. તેમને પ્રુપ વસજ આપવામાં હોદ્દા જરૂર નિષ્ફળ નીવડી છે. તે સિવાય ફરક સુધરેથી પ્રુપને ખીજ દેશોમાં પોતાની વધારેના વસતી કાઢવાની સમજ છે. હોદ્દા વસતી વધતી જાય છે. આદલી મોટી વસતીને હોદ્દા કાપને હપજ નિભાવવું રજી. જકારતું કાપન નહીં પણ અપમાનજનક છે. સુરોપીયો માટે આપું જવત નાતું પડે છે. જેકે હોદ્દાઓને કાજ પેસવડે!

રાજ્યસત્તાની હકાસીનતા, પરદેશી વેપારીઓને જોજ, આપણી સમારીક મંદીઓ અને પુધીની આર્થિક મંદીથી આપણે મરીન થતા જઈએ છીએ. તેમાંથી રજાજ મેળવવાને જેક જિયામ છે. સ્વદેશી વચર આપણી વિકારજ નથી. જેક જિહિત્સા આપણા માટે હિતમ છે. ફરક દેશમાં સ્વદેશી આવના પ્રુપ જઈત મજ છે. ફરક દેશ જકાનોની વિવાલો માંથી પોતાની સ્વદેશી ઉદ્યોગોનું રજાજ કરે છે. આપણે માત્ર તેમ કરી કકના નથી. આપણા દુગરઉદ્યોગો નહીં જવડિત કકામાં આવી પડવા છે. અપાન ચાર રૂપીયે ૪૦ વાર સારૂ કાપડ વેચે છે. તે સામે રૂપી કકવાને સ્વદેશી આવનાની જરૂર છે. આપણા દેશમાંથી મોદ જક જક તેના માફ વગેરે જનાવી જેક માધની વસ્તુ જેક રૂપીયે આપણને પાછી વેચે છે. અદોથી દોહડાના દુકાન લક જક તેના હંદો અને ખીજ ઉપયોગી વસ્તુઓ જનાવી મોટી હિમને આપણને પાછી વેચે છે. આપણા કાગોજોને સજવન કરવાને આપણે ધમ છે. ઉજકમાં Buy British ની મોટી મજવળ આવી રહી છે. જાના સ્વદેશીમાંની મોટાજ માત્ર ખીટીક ઉદ્યોગની વસ્તુઓ જરીક કરવાને વિચાર રાખ્યો છે. કહેનકારથી માંડીને મરીન સુધી સ્વદેશીને આદર જોઈ છે. પરદેશીઓની કાતીક હરીકામમાં ખીજ પ્રુપ મોટી પણ પોતાના દેશની વસ્તુ કકજ આવજ આપણે પોતાનું કાર્તવ્યજાન કરું જકારો.

ધવવાનેજો મોટા, વિદ્યાર્થી પટેરનેક નો વિદ્યાર્થી

વિદ્યાર્થીની વસ્તુઓ હજી મોટી, મજકુત અને મોટા અપકા વચરની આપણા દેશની જનાવડની વસ્તુઓ વાપરી ઉ-તેજન આપવું જોઈએ. જેક સ્વદેશી વસ્તુ ખરીદવાથી મજૂરને મજૂરી, કારીજરને મદેનત, કારખાનાવાળાને નફો, રેલવેને તુર, દુકાનવાળાને નફો જે રીતે અવને પોજક મળે છે. જે રીતે આપણે પ્રુપને વગેરે પરસ્પર કકાનુસૂતિથી પોજક છે. પરદેશી માત્ર પરદેશીની સરકારની સહાયથી હોદ્દામાં જક સરતો વેચી કકાય છે. આપણે દેશી માત્ર જક મોટી વેચામ તે સ્વા-ભાવીક છે. હવે આપણા સ્વદેશી ઉદ્યોગોને જાન કરી પરદેશી વાપારીઓ પછી મોટા અને હોદ્દાને માથે માત્ર કાઢી. કોહના ઉદ્યોગને તાક કરી પોતાના માજને અપાવવાને પરદેશીઓને હેટ છે. પરદેશીઓ વેપાર કરી નવાં સુધી હોદ્દામાંથી જાન મેળવે છે. આ સુધી હોદ્દાને મુકવાનું તેમને કેમ મન થાયરે સ્વદેશીઓ સ્વરાજ છે.

આપણી આર્થિક મંદીનું આ આપણે રેખાજિત છે. આપણે વહેમો, આજસ, મોટી કાર્મિક માન્યતાઓ અને અજાનવાથી કારપુર સમારિક રીતરિવાજો દુર કરવાના છે. આપણી ખરી-સ્થિતને સેત્ત આપણા જવનને કમ રચવાનો છે. આપણી પાંચીક કરોની પ્રુપમાંથી જાન્યે મજૂર ચાર ફરક મજૂરો કહેવા છે. અંતોનું અજાન તે અપકર છે. જે જક સરકાર સુધારે જોવી આજા ફેક્ટની છે. પ્રુપ વધારે અર્થતિ ફેખાવી જોઈએ. પોતે પોતાનો સુધારો કરવાના કાપાદો કરવા જોઈએ. અને તે રાજકર્તા પર આજા રાજ્ય વિના આપણે કરવા જોઈએ. આપણા પ્રાચીન સમયને સંજારીને તેમાં આનંદિત રહેવાને આ સમય નથી. પોતાનાં જમાણો તાજાં રાખી વર્તમાનને કાર્પકેવ જનાવડું જોઈએ. કોહની પ્રુપને હવે કાતિ, આજમ અને અધિકારની જરૂર નથી. હવે તે માત્ર કમ, કમ અને કમ કરતું જોઈ જોઈએ છે. ઉપનિવડની કાપામાં કહીએ તે કા કાજો, જાજો, અને કમજને વરો. (સંપૂર્ણ)

બીતા મન્યેન

(જેક—કિશકાક અસ્થામકાક મકાજાવા.)

અધ્યાય ૪ થો આજી

(૧૦) સ્લેક ઉડથી હર (આજી)

"અજીનાં આતમજાન જે જેક રિજર અને જાજેક નેકા છે. મુક જિતવળો અને રાજદેય રહિત તું આતમજાની કોપ તો, જેક, મોખા રૂપમાં માજસ પોતાનું મોદું રજાજ જોઈ કક છે, તેજ તાર કાર્તવ્યને તું રજા રીતે જોઈ કકે, અને જે કાર્તવ્ય ખાજકરિતે ચુકવા જેવા મોર પાવડું જાને, તોયે તું તેને જિઃકાજપણે કાચર, અને જકાં આતમજાનની નેકામાં મોટો કોવાથી તને પાવડો રજા જવાને કર ન જાને કર

"માર્જો જેક અજિમા નાંજેકા કાજકા મજીને કારમજ મજ જાય, તેમ પાપ માત્ર આતમજાન ઉપી અજિમાં જાને કારમ જાય છે. કા

કેતેમ! આ ઉપરથી રજે તું જેક સમજતો કે આતમજાન નામતું કામક ખાસ જાતનું પાંડિત છે. જે મજુરોને કમ પ્રકારની પાપો કરવાને પરવાને આપે છે. આપણું તું જુલમરિ માનોને આતમજાન જેવી પવિત્રતમ સિદ્ધિને કકેક અમારીક

'Phone 327 Tel. add. "Letopco,"

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરફ અને વેજિટેબલ માટે ઈંગ્લીશ માર્કેટ ઉપર ખાસ
ધ્યાન રવાના આવે છે. મંગાળી ખાત્રી કરેલા.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફરફ નવનું વાલ્ડ ફ્રુટ અને વેજિટેબલ માટે પેકીંગ કરી સી.
આ. ડી. થી મોકલવામાં આવે છે. બધે:-
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

અઠવાલિક પંચાંગ

વાર	પ્રાંતી	હોડ	મુલવમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુચરિત
	૧૬૪૩	૧૬૮૬	૧૩૫૨	૧૩૦૨	ક. મી.	ક. મી.
	મે	રવિવાર	મોક્ષમ	કોટ	કમી	
સુક	૧૩	વરિ	૨	૧૧	૬-૩૨	૫-૧૪
કની	૧૪	"	૩	૧૭	૬-૩૩	૫-૧૭
રતી	૧૫	"	૪	૧૮	૬-૩૪	૫-૧૨
સોમ	૧૬	"	૫	૧૯	૬-૩૪	૫-૧૨
મંગલ	૧૭	"	૬	૨૦	૬-૩૫	૫-૧૨
બુધ	૧૮	"	૭	૨૧	૬-૩૫	૫-૧૨
ગુરુ	૧૯	"	૮	૨૨	૬-૩૬	૫-૧૦

'Phone 3367. Box 315. 87, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

ફરફમાટે મોશાર મટવાલકર,

ફરફ અને વેજિટેબલ મોકલનાર

અને કમિશન એજન્ટ.

પેકીંગ સાચી રીતે કરી માલ સી.આ.ડી. થી મોકલવામાં આવે છે
ટેલિફોન ૩૩૬૭ બોક્સ ૩૧૫. ૮૭ વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૭૨

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફરફ નવનું ફ્રુટ અને વેજિટેબલ માટે પેકીંગ કરી
સી. આ. ડી. થી મોકલવામાં આવે છે. બધે:-

P. O. Box 848. Durban. 129 Victoria St. 64

આરોગ્યતા તથા સંસાર સુખના ઉપયોગી પ્રયોગો વૈજ્ઞાનિક કરતાર
વેદવિદ્યા નામના પુસ્તકની તપી આવૃત્તિ નવાજ સુધરા
વધાર સાથે નવર પહેલ છે જે

તદન મહંત

કંઈ પણ કિંમત કે રૂપાણ અર્થ લીધા વગર મોકલવામાં
આવે છે. આજેજ મંગાળે

મહંત મંજરી ફાર્મસી,

નમનમર, કાલીઆવાડ, (ઈન્ડિયા).

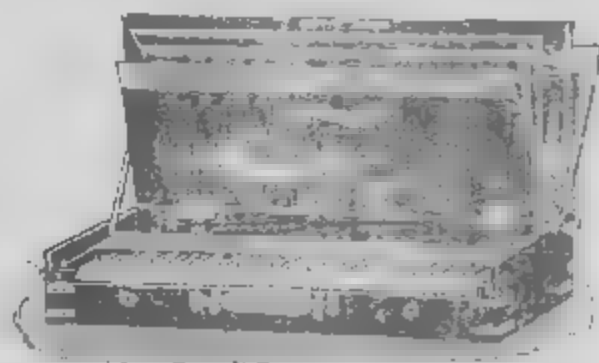
માન થોડા વખત માટેજ.

અમુલ્ય લાભ.

વહેલો ને પહેલો.

હાથના ડબલ રીડ દ્વારમાનીયમ.

પગના ડબલ રીડ સપ્તાક ગ્રા.

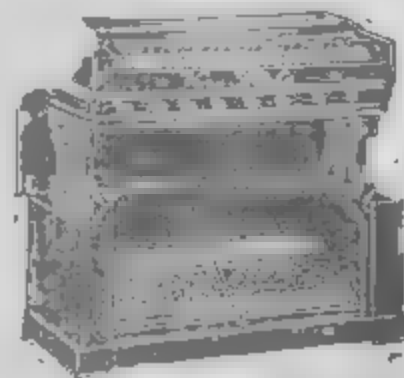

પા. ૩-૧૦-૦.

શિકડાનો
બાવો

સીંગલ
રીડ
હાથનું

પા. ૨-૧૫-૦.

પા. ૧૦-૨૦-૦

બહાર મામના ઓફિસ ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી બરાબર પેક કરી મુજબ મુજબ રવાના કરવામાં આવે છે.
અમારા ૩૦ વર્ષના લાંબા અનુભવ પછી આ દેશની હવાને અનુસરતાં ફરફ માતના દ્વારમાનીયમ
મંગાળી મોટા જગ્યામાં સ્ટોક્માં રાખીએ છીએ

ફરફ માતના ફરફ પાર્કસ, ફરફ માતનું રીપેરીંગ કામ પુરતા કમિય સાથે કરી આપવામાં આવે છે.
બહાર ગામ વાળાઓએ ઓફિસ સાથે રથ હકા ઓફિસનાં મોહલવા અને પોતાનું નામ સરનામું
વિગેરે માંથી અમારે જખાવવું.

પી.આ. બોક્સ ૪૬૦૦

મોશલીયા મ્યુઝીક સલૂન,

૧૩૧ કપીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

DOSSA 111 5 RIVINGTON SALOON

P. O. Box 460.

131 Queen Street, Durban

શિયાળાના પૌષ્ટિક પાકો તૈયાર છે.

!! અમરકાર ત્યાં નમસ્કાર !!

કક્કિતનો રાગ સાલમપાક—રૂઝવો કાંતી તેજ વનુરસી આવે છે. તેની ખર્ચ ફર ભાતની વનરસી નાખવામાં આવી છે. સોના, ચાંદી, વરખ, પંચખી કાચમ, બીમસેની કપુર, જરાસ, પ્રેતરી કેસર, અંબર, શીલાજીવ, સારસપંચકા, શીશીકંદ, વાંકમોચન, મતાવળી, નરસુંદી, સમુદ્રગોળ, મંદપખા, મોનાફા, કોલ અખરક, પરવળ બરખ વીચેર ભાતની બીબેથી તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે. રૂ. ૬ ફોપા કાના નવજુવાન માટે અપુરુષ અમરકાર કક્કિત વધુ લીવસના સેવનથી અજીર્ણ જાને છે.

કસરી વદામપાક—ખાખતી તથા મમજની તથામ ખીંચારીને તાજુદ કરે છે. રતલની રી. ૫.
 મુંદરપાક—લી. ૫ થા પુરુષની કમરો દુખાવો અદ્યુમથી તાક કરી એ લીવસમાં કાપકો પડોયાડે છે. રતલની રી. ૫.
 કુવરપાક—કરીરના ખરાબ મેલો સહ કરી કાપી આપી કરીર કપકુ રાખે છે. રતલની રી. ૫.
 કોસળપાક—કરીરના સધાઓ પાપુથી અકાવા તથા દુખાવા દોપ તેને જ રૂ. લીવસમાં કાપકો કરે છે. રતલની રી. ૫.
 મેથીપાક—કમરો મેથીપાક આપા સરકમ આક્રિકમાં વખાજીયકો જ. જેના વખાજ કરવા કરતા મંચાવી ખાતો રતલની રી. ૪.
 રો. પાગસપર કમાવ નામનું મેજમ વાંચી લેજો. રતલની રી. ૪.
 અદકપાક—સ્વાદીષ્ટ અવારે તારવા કરી ખાવાથી પેપુજ આવે છે. રતલની રી. ૪.
 એ કપરવ ખજુરપાક, મુંદપાક, માજરપાક, ફીપીપાક વીચેર જિમતા પાક તાજીકે તૈયાર કરી ખાવવામાં આવે છે.
 આરકર સાથે પેલા મિકલવા મહેરવાની કરવી. વધુ ખુશાયા ખાટે લખો:—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623.

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

રશમી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

તમારા પ્રધાની બહેર ખબર કયા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જે જુનામાં જુનું કોલો છાપુ જાખા સાકમ આક્રિકમાં વંચાવે છે
 ભાવ અને નકલ ખાટે લખો:— Indian Opinion, Phoenix, Natal.

'Phone 2447.
 P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

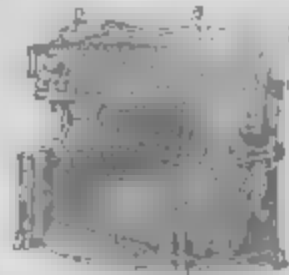
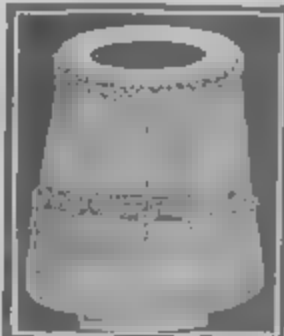
109 Pitts Street.
 DURBAN, Natal.

આમોફેનની રેકોર્ડો

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—રામીલ—રેવેગુ

છુટક થી. ૩-૩ કમનની થી. ૩૫-૦

દારમોનીયમ ગ્રામોફોન ફેક્ટરી.

દુતબલાદિયા. ૧-૭-૬ થી પા. ૫-૧૦-૦ એડી. પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦. દ્વાબના અને પમના.
 લીસ માટે લખો ઉપલા એડરેસ પર.

Indian Opinion

REGISTERED AT THE U. S. DEPT. OF JUSTICE
OFFICE OF THE ATTORNEY GENERAL

320 4114 444. 12591.

DURBAN.

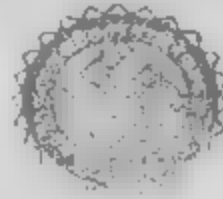

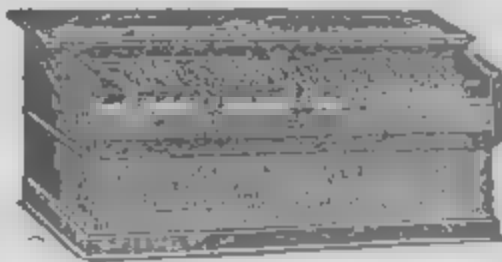
AWARDED
GOLD
MEDALS

સાનના ચાંદ
મળેલા છે

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

ફરેક જાતના સરદાર ફલ્યુટ
ફાર્માસ્યુટિકલ અને સરદાર ફોન
આયોજીત અમારી પોતાની
ટેકનીકમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક સાનાનો
સ્ક્રીપ્ટ આપણી ફેલોશી
મંગાવી ખાતરી કરો.

ચેતસીંગ ગુરુબક્ષસીંગ એન્ડ અધર્સ.

૨૧ આશીમ અને મારગદર્શન-બેલવાલી પ મી મહીના નાદે, ૨૬૨ મેન્ડલુરદે રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. CUNEMASTER Bombay. આજે આશીમ ને મોખમ રવર. પર કામચરોડી રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારે જગપ્રસિદ્ધ

સપ્ટાસોશન

દરેક, ખર્ચ, ગુજરી, ખરેખરું (વિશેષ સામટીના હર્દે ઉપર અકસીર હવા છે.
કપતા ઉપર કામ પડતા નથી. ઘણા એકઝીબીશનોમાં સાનાના ચાંદો મળેલા છે.
કો. ના. ૧ નાંદ આના, પેરરેજ પિકામ આજે જુદો, આજરેજ એજન્ટો એજન્ટ છે.

સપ્ટ કંપની, કાલગાદવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

ફી. ફી. માંદ, વંદા, માળી.
સચવા જતુઓને

નાબુદ કરે છે.

આશીમ બનાવદ. કલકત્તામાં લેવાય છે.

Box 247 & 317

Tel "Khatel."

HOSEIN ISMAIL (SARDARGADHI VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent.

Beira P. E. Africa.

મો. નં. ૧૦૦ ૧૦૦ લોખંડ મેકેસ 'ખતો'

હુમેન મરમાઈલ (સરદારખદ વાલા)

મો. નં. ૧૦૦ ૧૦૦ મેકેસ

ચેરા, પા. ૫. આપણો

May 19th, 1933

INDIAN EDITION

THE NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Adm.
P. O. Box, 600,
Capetown.

Established A. D. 1869

Trans Adm.
P. O. Box, 2302
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Karl Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશિયા લીમીટેડ

નફાનામાં નફાનું પ્રમાણ અને મોટામાં મોટું બોનસ
આપનારી કંપની તરીકે જુની સીમા કંપની.

ઇંગ્લીશ લીમીટેડ કંપનીના રાજ રાજકારણમાં છે તે જાણવું હોય તો અને કઇ કંપનીમાં
કેટલાકવાળી વધુમાં વધુ ફાયદો અને રાહત આપનારી એક પ્રાધીકૃત કંપની
મળે તે જાણવું હોય તો સંબોધ:-

મુળજી જી. પટેલ

હિંદીઓના બોક્સનેસના ચાર્ટ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૪૮,

૬ કાર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokataur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khoti, P. O. Box 69, Vereeniging.

Rampart Row,

Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીન-ઓફોર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જશો ત્યારે તમે ખતરી જરી થોડે કે વધારે બ્રેન્ડ લેવા માલ મળે છે. કીનનો બ્રેન્ડ જીવંત નાપરવાથી કપડાને કાચ પડતો નથી અને નાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
બ્રેન્ડ**

વેપારીઓને

કીનનો બ્રેન્ડ જીવંત રહે છે માં વાપરવા એ તે જ બ્રેન્ડ વાપરવા બહાનુ જરૂરી છે કારણકે કીનનો બ્રેન્ડ જીવંત રહે તેથી તમારા માલકોને વેચવા લે તેથી સૌને સતોષ કરો અને ફરીથી તે જ લેવા ખરીદવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ડેબલ ચલાવનાર

નાશલનાં તંબર કોકના બનાના, પાંચનાપલ વિગેરે સીને ઓરડર મળેથી તરત ચલાવવામાં આવશે.

હવેક ઓરડર ઉપર બાતી રખાવેજ વાખી સારો માલ, સારી પેકિંગ કરી કીશવત બાવથી માલકોમાં આવશે.

કેપ ત્રાવીન્ક, ડ્રાંકવાલ, કીરોટ, રોડેસીયા વીગેરે હવેક જગ્યાએ મેલકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાટાલ.

Indian Opinion

No. 20—Vol. XXXI.

Friday, May 19th, 1933

Published by the Indian Opinion Press, Ltd.,
Price Fourpence

THE LATE MR. HASAN IMAM

THE death of the Hon. Mr. Hasan Imam, a prominent Nationalist Muslim leader, is reported to have taken place at Patna on April 21.

The late Mr. Hasan Imam, brother of the late Sir Ali Imam, belonged to a highly respected Syed family, the members of which obtained great distinction during the Mughul period. He was born on the 31st August, 1871, at Neora, a little village in the District of Patna.

Owing to ill-health young Imam was sent to school only about the close of his ninth year. At school he was far more ahead in English literature than in other subjects. English poetry and English history were his favourite subjects, and while yet in his fourteenth year, he was believed to have read most of the English poems. In July, 1890, his mother sent him to England. While in England, apart from studying for the Bar, Mr. Hasan Imam took a keen interest in the affairs of his own country. He was the secretary of the Indian Society, whose president was no less a person than the late Dadabhai Nauroji. He was the secretary also of the Anjuman Islamiya of London. He had also had the great privilege of living with the late Mr. William Digby for 4 months and of acting as his private secretary during the time Mr. Digby was touring in Wales. The late Mr. Digby and his family had a great admiration for him and his magnificent library at Hamman Mansell is full with all the works of that great friend of India with the words "with the author's esteem" written on the first page of each of them by the author himself.

The late Mr. Imam was one of the principal canvassers for Mr. Nauroji in the General Election of 1891 for Central Finsbury. Having thoroughly equipped himself for the battle of life, the late Mr. Hasan Imam left England in 1892 after having been called to the Bar. Needless to say that within a short period he proved his worth and became the undisputed leader of the Patna Bar. In November, 1910 Mr. Hasan Imam transferred himself to

Calcutta. His large Bihar clientele followed him there too and he very soon acquired considerable practice on the appellate side. In April, 1911, he was elevated to Judgeship. On the bench, Mr. Hasan Imam was soon able to distinguish himself as a fearless and upright Judge, ever keen to dispense justice tempered with mercy, vigilant and watchful of the people's rights. When the proposal

for the establishment of the Patna High Court received the sanction of the Secretary of State for India, the people of Bihar and Orissa passed resolutions almost in every district praying the Government to transfer Mr. Imam from the Bench of the Calcutta High Court to that of Patna. Such was the esteem in which he was held by the Muslims. But it is said that the then Lieutenant-Governor, Sir Charles Bayly, threatened to resign, should Justice Hasan Imam be transferred to the new Patna High Court. As an able Judge he had won the tributes of such excellent critics as Mr. Jackson and Mr. Cardwell Norton and reputed Indian lawyers like Lord Sinha, Sir P.

THE LATE MR. HASAN IMAM

C. Mitra and Mr. C. R. Das.

But the damp climate of Calcutta did not agree with him and his health was shattered almost beyond redemption. He was advised by the doctors to leave Bengal and go to a drier climate, and in the year 1913 Mr. Imam went back to Patna and joined the Patna Bar where it did not take him long to win back his old position. He was soon after offered a seat on the Bench but he had so much identified himself with politics and had entertained so many public claims upon his time that he regarded his translation to the Bench as the betrayal of a national trust. He, therefore, refused the offer and contented himself with the practice of his profession.

Public Benefactions

No observer of incidents in this country, harsh and agonising as are the jarring elements that make our nation, will hide from you the fact that all we

emigrants and despite monetary relief from the Government, the exact solution has not been found." Commenting on this *The Leader* (Allahabad) writes:—We know it is not easy for the Government to find out a solution in view of the present economic depression and unemployment in the country, and the absence of an outlet abroad. At the same time, we fail to see how the continued arrival from South Africa of emigrants, who are being repatriated under the assisted emigration scheme, will make the task of the Government easier. About 2,000 Indians were repatriated from South Africa during 1932 alone. But so far the Government have done nothing to make known to intending repatriates the deplorable condition of emigrants who are already here.

The hon. secretary of the Transvaal Indian Women's Social Centre, Johannesburg, states:—The Transvaal Indian Women's Social Centre enrolled twenty candidates for the Red Cross Home Nursing Course. Seventeen pupils appeared for the examination which was held in the Oriental Nursing Maternity Home, Bree Street, Johannesburg on May 8. The successful candidates are:—Thelma Pillay, Balkrishna Kristnasamy Singh, Thida Simon, Sonthoo James Naidoo, Nimala Krishna Pillay, Philomena Peters, Theresa Peters, Anthea Francis, Pillay, Beatrice Saldhana, Rosemary Roberts, Angela Pillay, Philomena Abraham, K. M. Pillay, Beatrice Francis, Thelma Hutton, Joan Nurse and Gloria Phyllis Ragsdell. The last named being the youngest of all the pupils. The maximum marks for oral is 100, and practical is 100. The average marks achieved by pupils are 60 and 60 respectively.

ADVOCATE J. W. Geoffrey who was recently charged with perjury, defaming the gods of justice and fraud, in connection with a motor transaction has been discharged the Attorney-General having declined to prosecute.

Official figures for Union imports and exports landed in Pretoria show that imports during April last amounted to £3,525,387 which exceeds the figure of April 1932 by about £670,000. The total imports for the four months of the present calendar year amount to £13,987,431, exceeding last year's figure by approximately £2,827,000. Exports during April 1933 amounted to £2,300,536, a decrease on April 1932 of about £605,000. This is accounted for by the smaller wool export and less gold being exported during this month than was the case in April, 1932. Gold bullion and specie (excluding the premium) amounted to £3,488,041 and in April 1932 it amounted to £1,325,250. The wool export amounted to £352,779 in April, 1933 and to £650,483 in April 1932. The total exports for the four months of the year to April, 1933, amount to £26,286,737 compared with £24,002,595 during the same period last year.

We draw the attention of the reader to a new advertisement appearing in this issue of "Tobacco" which is recommended as an effective preventive for malaria.

The news published recently that India would not be taking part in the Davis Cup competition would have been received with disappointment by all lovers of sport in India and outside. Though it is difficult to expect India to survive the preliminary rounds even if she participates with the fact that she participates in international sport is still a matter of great importance. In the field of hockey, India has retained her world title and in cricket she is forging ahead. In the years to come it will not be a matter

for surprise if India steals a pace or two and goes ahead of New Zealand or South Africa in Test cricket. India's participation in international sport is steadily enhancing her prestige.—*News Times*.

PLIGHT OF THE REPATRIATES

THE reports about the condition of Indians who have been repatriated from South Africa under the Assisted Emigration Scheme are far from satisfactory. It is said that although monetary and other assistance is rendered them by the Government their problem yet remains unsolved. With the acute unemployment prevalent throughout the country together with the present economic depression the problem of the repatriates has come as an additional burden on India which she finds she is unable to bear. We have been hearing about the miserable condition of the repatriates from the time the very first batch went from here under the Scheme and we are hearing of their sad plight even to this day.

The question to be considered now is what is to be done with them? Mahatma Gandhi whilst discussing the problem in his *Young India* said in effect that the Government as well as the well-to-do people of India should take up the responsibility of making their repatriated brethren feel comfortable. There are philanthropic people and institutions in India and in conjunction with the Government we should think it should be quite possible to devise some scheme to see that these unfortunate people are settled down in their Mother country. Of course they cannot expect to be made quite happy but they should at least feel the satisfaction of having the opportunity even if it is thrust upon them of doing their bit in the struggle for the independence of their Motherland and that they might after all be a little better off than many of their other brethren and sisters. This is the only way we can look at the problem to make it look as bright as possible. The other course of course is that the Government of India should set aside a sum for the repatriates and from it help those of them who can in terms of the Assisted Emigration Scheme return to South Africa to do so. But we doubt very much if they will be happier here, for here too they will find themselves faced with the problem of unemployment. In whatever way we may view the question, for those who are at present in India the former course is the only one that appeals to us as being the right one.

Now with regard to the incoming repatriates, Congress vehemently opposed the Assisted Emigration Scheme during the last Round Table Conference and urged its elimination from the Capetown Agreement. Sensibly or insensibly the Congress was a party to the scheme when it was embodied in the first Capetown Agreement in 1927 and it had therefore not a free hand to oppose it. The scheme although no longer forms part of the last Round Table Agreement arrived at as a result of the second Round Table Conference it is not eliminated from the Statute and the Union Government continues to work it. But the Congress now is free to work in opposition to the Government and to dissuade our people from the temptation of taking advantage of the scheme. We know that at times

there are many among the intending repatriates who refuse to listen. But it would be only right on our part to acquaint them thoroughly with the state of affairs existing in India and as to what their lot will be when they land there. Pandit Bhawanji Banysai who has done a great deal in bringing to light the sufferings of the repatriates in India would, we think, be the right person for this work. During his recent tour of the Main Line he has been speaking on repatriation and his hands could be strengthened by the authority of the Congress. And in view of the fact that it is admittedly impossible for the Government of India to look after the repatriates in India we do not know why some official statement should not be made by it. *The Leader* (Allahabad), very rightly says: "So far the Government have done nothing to make known to intending repatriates the deplorable condition of emigrants who are already here." In the circumstances a statement from the Government would go a long way in saving many of our brethren in this country from being stranded in India what is to them but a strange land.

TRANSVAAL PROVINCIAL CONFERENCE

THE Transvaal Indian Congress has convened a Provincial Conference to be held at the Trades Hall, Johannesburg, on May 24 and 25. The object of this Conference is to discuss the Transvaal Asiatic Land Tenure Act, the question of trade licenses, immigration laws as affecting the Transvaal Indians, the question of education and in general the whole Indian question. Indians in the Transvaal are faced with a very serious problem. Their future seems to be very gloomy indeed. We can well visualize the effects of the Transvaal Asiatic Land Tenure Act. There will be locations or bantustans in every place where Indians will be expected to reside and trade among themselves. Those who will be fortunate enough to survive will live there and others will gradually die out. That will be the lot of our friends in the Transvaal. We do not know how far these frequently held conferences will help the community. It certainly cannot help unless there is some power behind it—the will to sacrifice. All high talk and eloquent resolutions will be of no avail unless they are followed up by eloquent action. The conference has been well advertised and a large attendance is expected. Indeed the attendance at the conference will be proof of how much our friends are interested in regard to their future in that Province. We have only one suggestion to make and that is not to indulge in tall talk but to measure their words according to their strength. They may decide to do anything but above all let them not sell themselves for pithy material gains. May the proceedings of the conference be guided by wisdom, moderation and patriotism.

THE LATE MR. HASAN IMAM

THE death of the Hon. Mr. Hasan Imam comes as a severe blow to India at the present juncture especially when an intelligent Muslim opinion is so very necessary in the country to bring about the much desired unity. The late Syed Hasan Imam was a staunch nationalist and always held that in matters concerning their country in general Indians should always stand as Indians first and last irrespective of whatever religion they may be. He was strongly opposed to special electorates for Mohammedans. He believed in making common cause with all the other sections of the community and to face the common enemy with a united front. That he had twice the highest honour of being the President of the Indian National Congress conferred on him is ample testimony of the high esteem he had won of the people of India. Indians in South Africa join their brethren in India in mourning the loss of one of India's great patriots.

Elsewhere we publish a life-sketch of the late Mr. Hasan Imam which we have no doubt will be read profitably by both young and old. We are indebted for the information contained in the life-sketch to Messrs. G. A. Nairne and Co's publication the "Eminent Mussalmans."

Things In General

(BY OBSERVER)

TUESDAY election day. At the time of writing (Wednesday evening) no results were known. But it is certain that the Coalition Government will have a large majority and be in a strong position to carry out any programme they choose. One can only hope that with their strength they will remember the obligation of the strong towards the weak.

I enquired in Durban whether any of the old Indian voters still remained on the roll and was informed that there were one or two who were entitled to vote but they themselves neglected to maintain the right; and in fact, their names did not appear on the printed roll.

ONE feels inclined to speculate whether all this goodwill displayed by General Hertzog and Smuts will be extended to include non-Europeans. The anomaly of hundreds of thousands of His Majesty's Indian subjects, resident in the Union, being taxed without representation, voiceless and powerless amidst a free people, is one to make the whole world wonder.

AND who can possibly justify the absurd and unjust position created by the Provincial boundaries? We are told that the Act of Union made four Provinces into one country, under one Government. Customs and other barriers were done away with. And yet, though the heavens fall, an Indian resident in one Province has no right to enter another! Because we have become accustomed to this restriction, Indians have ceased to agitate for its removal, but that is no reason why such an injustice should for ever remain.

It is good neither for Europeans nor Indians that liberty of movement and residence should be denied to any race or people. Is it too much to expect that, now we are to have peace between the two white sections of the population, and the bitter feelings of the past are to be forgotten, a little of the milk of human kindness, with the addition of good sense, might be administered in the solution of this problem?

In the course of a chat with Mr. B. M. Narbeth, the Principal of the Natal Technical College, I gathered that there is a serious danger of the Indian Technical Institute classes for men and women being discontinued unless the Indian community rise to the occasion and render the necessary financial assistance. The amount required is not very large, and, considering the importance of the work, there ought not to be any difficulty in raising £100 or so.

What stands out most clearly, however, is the small number of students attending the classes. With a greater membership there would be a larger income. Teachers have to be paid salaries however small the number of students. The remedy lies therefore largely in the hands of the younger generation who might join the ranks of those who are seeking knowledge which will fit them for a better position in life.

Very often the question has been asked: "What is to become of our young people who are receiving higher education?" The question might very well be answered by another: "What is to become of our badly educated youths?" In whatever walk of life we enter, those who are untrained have a very poor chance of success. The technical classes provide an opportunity of acquiring knowledge which was not to be had in the elementary schools.

So, in order that this fine work may continue, it is up to the community to see that financial assistance is given. In consideration of the grant of £250 from the Government and £100 from the Durban Municipality, it surely is reasonable to ask the community to contribute another £150 per annum. Then the work could be extended. Home nursing for Indian women would then become possible with far-reaching effect upon the health and lives of young and old. Surely this is something worth while.

Now that Mr. Gandhi has commenced his fast, one cannot but feel anxious regarding his physical ability to withstand the ordeal. "Whether I survive or not," he says, "is of little moment." And he adds: "Without it I would have been useless for further services to the nationals."

In other words, Gandhiji is so sure that the time has arrived when this enormity in the Hindu community must be overcome, that he feels, unless this cruel and unjust oppression ceases, life would indeed not be worth living. For him the salvation of India can never come so long as one Indian dares to place his heel upon the neck of his brother.

How often has the European in South Africa seen the tenant against the Indian regarding this intoleration, and said in so many words that he deserved all the kicks he received in this country. That, of course, was a mere excuse to justify his racial prejudice, and, as we say, "two blacks do not make a white."

"We can all join in praying, not only for the safety of Mr. Gandhi, but also for the success of the great object in view—the complete emancipation of all India from communal differences. For not till then is it possible for India to take her place in the great commonwealth of nations as a free people. When that state of affairs is brought about, many will join General Smuts in describing Mr. Gandhi as a "great South African" and "one of the great men of the world."

Land Tenure Act Commission

Method Of Procedure

Statement By Mr. Feetham

The first public sitting of the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission was held in the New Law Courts, Johannesburg, on Tuesday May 9.

Mr. Justice Feetham, who is sitting with Mr. H. Britten, former Chief Magistrate of Johannesburg, and Mr. D. J. Stewart, registrar of mining titles, explained that to-day's sitting was to settle the procedure to be followed by the commission in dealing with the proposals submitted in regard to the exercise of powers conferred on the Minister of the Interior, and to arrange for certain inspections in loco.

"A word of explanation should perhaps be given," remarked Mr. Justice Feetham, "as to the order in which the commission is proposing to deal with the two main divisions of the task entrusted to it under its terms of reference. We are required to inquire into the occupation by coloured persons of proclaimed land in the Transvaal so far as such occupation is affected by the provisions of the Transvaal Asiatic Land Tenure Act, 1932; and with that object in view—

"(1) To examine each individual case of occupation of proclaimed land by coloured persons in the Transvaal, and to compile a register of (a) those individuals who are in illegal occupation;

"(2) In the case of coloured persons (a) (b) to make proposals as to the exercise by the Minister of the Interior of the power entrusted to him under Section 131 a of the Proclamation and Base Metals Act as amended; and certain considerations which are then specified as considerations which are to govern the proposals put forward by the commission as to the exercise of the power referred to."

Powers Of Minister

Mr. Justice Feetham said that the section conferring that power was to the effect that the Minister of the Interior, after consultation with the Minister of Mines, may issue a certificate withdrawing any land specified therein from the operation of the provisions of Sections 130 and 131 of the Act in so far as they prohibit residence upon or occupation of any land by a coloured person, and thereupon those provisions shall not prohibit any coloured person from residing upon such land or from occupying it for any other lawful purpose.

"We propose to begin with the question of proposals as to the withdrawal or exemption of areas of land from the operation of the prohibitions, and, so far as possible, to defer dealing with questions affecting the occupation of individual sites and the registration of individual occupiers until decisions have been reached on the more general questions as to withdrawal of areas.

"We have consulted the Minister of the Interior, Mr. Hofmeyr, on this point and I am authorised to state that the course which we are proposing to follow has his approval. I say, perhaps add that

his predecessor Dr. Matan, whom we consulted on the point some months ago, has also approved of this course being followed."

Saving Time

Mr. Justice Botham explained that the commission was adopting this plan of dealing first with the question of withdrawal or exemption of areas before inquiring into individual cases to save time and expense and unnecessary labour.

"The individual cases of proclaimed land within the municipal area of Johannesburg, notified in the form sent in either to the Minister or to the commission, total 3,235 excluding native cases. Of this number 2,436 are Asiatic cases, and 797 South African coloured. It appears that rather more than 50 per cent. of these cases fall within areas which have been recommended for withdrawal by both the City Council of Johannesburg and the Transvaal Indian Commercial Association."

Mr. Justice Botham explained that the Commission proposed to devote three half days to a general inspection. It desired that a programme should be drawn up to enable the commission to visit certain areas at certain prescribed times, and to have such matters of importance pointed out to the commission as those intended thought should be pointed out.

Mr. Justice Botham said the Commission would sit on Tuesdays, Wednesdays and Fridays. It was possible that the next sitting would be on Friday week.

The secretary to the commission is Mr. J. R. Hartheboom.

Mr. J. V. Brink, K.O., with him Mr. Morris Frankel (instructed by Messrs. Hunt and Brodke), appeared for the Transvaal Indian Commercial Association; Mr. L. P. MacWilliams K.O., with him Mr. C. T. Hinkley (instructed by Messrs. Mauds and Robertson) for the Municipal Council; Mr. J. Turnbull for Mrs. Herrmann and a number of other property owners in Lower Commissioner Street; Mr. R. J. Maud, on behalf of the La Rochelle Ratepayers' Vigilance Association; Mr. de Jough for the Rembrandt, Hospital Hill Ratepayers' Association; Mr. Charles Wolf, for the Western District Property Owners' Association; Mr. C. I. Efters for the Jeppestown and District and District Ratepayers' Association on behalf of a number of Jeppestown residents; Mrs. Worthington for the Denver Property Owners' Association; Mr. G. W. Crowe for the Transvaal Coloured People's Welfare Association; Dr. N. Liang for the Chinese Council and Mr. A. Meer on behalf of himself and certain tenants on the farm Dorpsvlei No. 34. *The Star*.

Transvaal Indian Congress

Provincial Conference

A Provincial Conference of the Transvaal Indian Congress will be held at the Trades Hall, Johannesburg, on the 24th and 25th May, 1933 at 10 a.m.

Affiliated bodies and district organisations are requested to send 3 delegates. The names of the delegates should reach the secretaries not later than 10th May 1933. Agenda—1. Transvaal Asiatic Land Tenure Act, 2. Licences, 3. Immigration, 4. Railways, 5. Education, 6. General.

D. M. NUNSON

R. M. MATAN

Joint hon. Secretaries.

P.O. Box 4111, Johannesburg.

Natal Indian Congress

Supplementary Report Of The Jr. Hon. Secretaries

The following is the text of the supplementary report submitted by the Jr. Hon. Secretaries at the adjourned annual general meeting of the Natal Indian Congress held in Durban on Sunday April 30.

Since the presentation of our last report the most important work which your Congress interested itself in was the Round Table Conference held at Capetown from the 12th of January to the 8th day of February 1932.

SOUTH AFRICAN INDIAN CONFERENCE

Prior to the Round Table Conference the South African Indian Congress convened an Emergency Conference at Johannesburg on the 29th and 30th days of December 1931. The Conference was convened for the purpose of obtaining the mandate of the community for the Round Table Conference. Your Congress was fully represented at the Conference. The Conference resolved that each Province should elect four members for the purpose of proceeding to Capetown and preparing a Statement to be submitted to the Indian delegation. Your Congress appointed Messrs. A. Charles, C. H. Naidoo, V. S. O. Pather and M. M. Gouda. These four gentlemen proceeded to Capetown where they were stationed with the officials of the South African Indian Congress and those of the other provincial bodies for over three weeks.

KUNWAR MAHARAJ SINGH AND THE KUNWARANI

Your Congress arranged a welcome Reception in honour of Kunwar Maharaj Singh and the Kunwarani in their arrival at Durban, at the Royal Victoria Palace. The Hall was filled to its utmost capacity and the distinguished guests were given a glowing reception.

As was the case with his distinguished predecessors the Kunwar consults your officials on all matters concerning the Indian community and recognises the Congress as the mouthpiece of the Indian community in Natal.

The Kunwarani is doing splendid work for our community. She is devoting her time to uplift our women and we have no doubt that her presence in this country will be of much assistance to our community.

SOUTH AFRICAN INDIAN CONGRESS

The Annual Congress of the South African Indian Congress was held at Johannesburg on the 27th and 28th days of August 1932.

Your Congress sent its full quota of delegates to the Conference. The chief item of discussion at the Conference was the Transvaal Land Tenure Act. Your delegates contributed largely to the discussion at the Conference at which the Agent Kunwar Maharaj Singh was present throughout and spoke on several matters.

LICENCES IN THE NEWLY ADDED AREA

Representations were made to your officials in regard to the drastic steps that were being taken by the Licensing Officer of Durban against the issue of licences on several grounds, the chief ground being that the stores were of wood and iron structure. Realising that the action of Licensing Officer would entail considerable hardship on Indian Storekeepers, your Congress sought an interview with Col. Molynens. The deputation was led by Mr. A. Christopher and consisted, apart from your officials, representatives from all the districts.

Mr. Christopher pointed out the difficulties under which our storekeepers were carrying on and stressed

the fact that all the stone premises were passed by the Health Boards. For these reasons the limitation of brick buildings, the Congress maintained, was unreasonable. Col. Molyneux who had with him Dr. Quain informed the delegation that no harsh steps would be taken but that each case would be dealt with on its merits. He stated however he would insist on brick stores on the main trunk roads.

PERSONAL TAX

As in previous years, your Congress assisted our poorer and indigent countrymen by securing exemptions from or extension of payment of Personal Tax. A number of our people were brought up before the local Courts for non payment of Personal Tax. Your Congress arranged with Mr. Godfrey to appear free of charge on their behalf. The cases were the means of bringing to the public the utter inability of many of our people to pay the personal Tax. As a result of these cases and the publicity given to them, the Receiver of Revenue, who had up to then given exemptions extremely sparingly, issued exemptions to our people in accordance with equity.

SECRETARIAT

It is over five years since we accepted office as Secretaries of your Congress. Since then, many and far-reaching changes have taken place in our community. As you would have observed from the lengthy report which we submitted at the Annual Meeting in December 1931 a tremendous amount of work fell to the lot of your Congress. This work we could not have done without the co-operation of the Committee.

We beg to record our deep sense of gratitude to our President Mr. S. Rastojee for his unfailing and ever-ready help and assistance to meet all claims and to the other officials and members of the Committee for their kindness and courtesy shown to us during our term of office, and to Mr. A. Christopher for his services in many ways and particularly in leading practically all the Congress demonstrations.

We also record our thanks to the *INDIAN OPINION*, *Indian Press* and the *Natal Advertiser* for giving publication to Congress notices and to the two former journals for publishing Congress notices and statements free of charge.

News About India

Mahatma Gandhi And Astronomy

While in Yeravda prison Mahatma Gandhi was greatly interested in astronomy and had two large sized telescopes placed at his disposal by Lady Vithaldas Thackersey. Questioned by an Associated Press representative Mahatma Gandhi said astronomy had always interested him but after entering the jail this time he was devoting himself to it with greater interest than ever before and "now it has become a passion with me" he proceeded "every minute I get I devote myself to it. It is a wonderful subject and more than anything else impresses upon me the mystery of God and the majesty of the Universe. To be lying on your back in the open air on a starry night and regarding Universes after Universes in the immeasurable expanse, you cannot help becoming a worshipper of God. My mind leaps with joy as I do so. Oh, it is marvellous" he exclaimed. It did not require a study of higher mathematics, he added, as his interest in Astronomy was not professional. He had been reading numerous books on the subject and with the aid of the apparatus before him he would see more of those "Universes" with his own eyes.

Sarojini To America

To the nations outside India, Mrs. Sarojini Naidu sent the following message through the United Press of America after her release from prison last month—

"Many waters of political repression cannot quench the burning fire of patriotism in the breast of Indians."

"I have emerged today from my year-long seclusion behind high prison walls with all my burning passion for India's liberty as radiant and intense as ever."

"I hold that India alone can achieve her own special version of liberty in accordance with her own unique social, political and spiritual needs."

Criticism On White Paper

Mr. C. V. Chistamani, the Leader of the Opposition in the Indian Assembly and a leader of the United Party, critically and tersely criticising the proposals for reform in India in the White Paper issued by the British Government, said that they were not based on the unanimous agreement among the British and the Indian Delegates at the Round Table Conference. One feature of Moderation was that all the members of the Federal Legislature would not be elected. The Government was willing to respect, to India's demand, warned Mr. Chistamani, God help India and England to the trials that was bound to overtake both the countries.

Denouncing the Government's Indian proposals at a meeting of Indians in London Mr. V. K. Patel alleged that they were made with a "view to giving the people in India a violence." He said Britain knew that India would not remain for a moment a member of the British Commonwealth of Nations.

As soon as India got anything of the nature of freedom that Ireland had got the cards that do Valera played to day would be played in India tomorrow. When India got freedom, she would immediately ask for segregation. Britain knew that, therefore, the British Government had no leisure to give complete independence, or even Dominion status.

The goal of India's youth was "to patch up the United States of India," and to prevent that goal being reached, Britain had professed those proposals.

Mr. Patel foretold constant deadlocks and friction between various authorities. At the proposals were overruled. The problem was what to do with them; too solution would require care and patience, but they would not be turned from the objective of a free India.

Referring to his American tour, Mr. Patel said that British propaganda was so powerful there, that unless India took measures to counteract it her own would go by default.

"It is more adroitness to say that we are giving self-government to India when the very spirit of self-government is withheld. Let us honour our pledges of Dominion status," said Lord Snel in the course of the recent House of Lords Debate on India replying to Lord Sainsbury's motion on Indian Reforms, concerning with the Commons resolution passed on March 29. Reaffirming the Labour declaration made by Mr. Lansbury in the Commons debate, Lord Snel appealed for the release of all political prisoners and the showing a gesture of good will before inaugurating the reforms.

Mahatma Gandhi Was Never Approached

We had news published recently in the local daily press stating that the Government of India had sent

a copy of the reform proposals for India with notes by the Government on them and had asked for and obtained the views of Mahatma Gandhi on them. The latest exchanges from India, however, bring the news that Sir H. Hogue, Home Member, replying in the Indian Assembly said, "Neither the Viceroy nor the Government of India asked Mahatma Gandhi to give his views on the present situation or on the proposals which emerged from the third Round Table Conference or on the White Paper nor did Mahatma Gandhi on his own initiative address any such statement to the Viceroy or Government."

Prof. Jabavu On Native Disabilities In South Africa

In view of the overwhelmingly large non-European population of South Africa, it might be striking a pessimistic note to say there is a conspicuous dearth of non-European leaders in South Africa, of men who can be regarded as being capable of giving clear and frank expression to the grievances and disabilities of non-Europeans in this country. And yet, at the moment, is it possible to refute this now almost indisputable fact? The reasons, however, for this are manifold; but this state of affairs can, with truth, be attributed largely to the lack of proper educational facilities to the past; and it is consoling to note that, given the opportunities and equal facilities for education, the non-European will prove himself capable of what has been and even of what has not yet been achieved by other races, which for centuries past, have been enjoying the most modern and scientific systems of education. To-day, in testimony to this contention, we can cite no more conspicuous figure than Prof. D. D. T. Jabavu.

Prof. Jabavu, a South African Native, and a member of the Xosa tribe, left South Africa at an early age and after a fairly long sojourn in England, returned, an Arts graduate of the London University, to take up an appointment at the South African Native College at Port Haro. Ever since his interests have been wide; yet nonetheless profound. And at the moment Prof. Jabavu is reputed to be the most reliable authority on the race question in South Africa, as his various publications on the problem testify.

His latest political booklet ("Native Disabilities in South Africa," Lovedale Press, 1/-) is an excellent guide to anyone intending to study the race problems in this country; it is an exhaustive treatise. It is extremely concise and is in the main, an enumeration of the manifold disabilities from which Natives in this country suffer. Still, as an introductory treatise on the subject, the pamphlet is unparalleled. It is the essence of several addresses delivered in England and America on behalf of the South African non-European Congress, of which Prof. Jabavu is chairman.

G. S.

Indian Child Welfare Society Centre 150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock.

NATAL INDIAN CONGRESS

Statement Of Account For Period Ending 29th April 1933

EXPENDITURE	
Executive Committee	
Mr. A. J. K. Rajoo	1 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	2 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	3 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	4 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	5 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	6 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	7 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	8 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	9 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	10 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	11 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	12 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	13 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	14 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	15 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	16 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	17 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	18 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	19 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	20 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	21 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	22 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	23 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	24 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	25 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	26 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	27 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	28 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	29 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	30 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	31 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	32 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	33 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	34 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	35 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	36 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	37 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	38 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	39 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	40 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	41 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	42 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	43 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	44 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	45 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	46 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	47 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	48 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	49 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	50 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	51 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	52 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	53 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	54 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	55 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	56 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	57 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	58 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	59 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	60 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	61 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	62 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	63 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	64 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	65 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	66 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	67 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	68 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	69 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	70 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	71 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	72 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	73 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	74 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	75 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	76 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	77 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	78 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	79 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	80 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	81 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	82 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	83 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	84 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	85 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	86 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	87 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	88 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	89 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	90 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	91 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	92 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	93 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	94 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	95 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	96 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	97 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	98 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	99 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	100 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	101 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	102 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	103 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	104 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	105 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	106 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	107 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	108 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	109 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	110 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	111 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	112 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	113 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	114 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	115 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	116 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	117 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	118 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	119 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	120 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	121 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	122 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	123 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	124 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	125 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	126 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	127 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	128 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	129 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	130 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	131 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	132 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	133 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	134 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	135 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	136 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	137 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	138 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	139 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	140 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	141 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	142 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	143 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	144 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	145 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	146 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	147 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	148 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	149 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	150 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	151 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	152 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	153 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	154 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	155 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	156 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	157 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	158 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	159 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	160 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	161 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	162 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	163 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	164 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	165 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	166 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	167 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	168 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	169 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	170 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	171 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	172 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	173 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	174 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	175 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	176 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	177 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	178 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	179 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	180 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	181 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	182 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	183 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	184 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	185 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	186 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	187 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	188 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	189 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	190 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	191 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	192 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	193 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	194 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	195 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	196 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	197 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	198 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	199 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	200 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	201 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	202 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	203 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	204 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	205 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	206 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	207 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	208 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	209 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	210 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	211 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	212 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	213 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	214 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	215 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	216 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	217 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	218 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	219 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	220 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	221 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	222 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	223 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	224 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	225 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	226 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	227 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	228 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	229 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	230 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	231 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	232 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	233 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	234 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	235 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	236 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	237 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	238 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	239 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	240 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	241 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	242 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	243 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	244 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	245 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	246 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	247 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	248 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	249 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	250 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	251 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	252 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	253 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	254 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	255 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	256 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	257 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	258 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	259 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	260 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	261 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	262 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	263 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	264 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	265 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	266 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	267 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	268 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	269 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	270 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	271 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	272 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	273 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	274 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	275 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	276 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	277 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	278 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	279 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	280 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	281 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	282 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	283 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	284 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	285 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	286 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	287 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	288 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	289 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	290 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	291 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	292 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	293 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	294 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	295 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	296 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	297 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	298 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	299 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	300 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	301 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	302 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	303 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	304 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	305 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	306 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	307 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	308 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	309 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	310 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	311 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	312 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	313 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	314 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	315 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	316 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	317 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	318 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	319 0 0
Mr. A. J. K. Rajoo	320 0 0

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુરનક ૩૨ મું.

બીનીકલ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૦ મે ૧૯૩૩

અંક ૨૦

નોંધ અને સમાચાર

મહાત્મા ગાંધીજી

ગુનાથી અગારી ઉપર આવેલા ખાસ સંદેશાભિપ્રાયથી અમને અજ્ઞાપતા આનંદ થાય છે કે આ લખાણી વખત સુધી ગાંધીજીની તબીબત સાવ સંતોષકારક રહી છે. છેલ્લો સંદેશ શુક્રવાર ના, ૧૭ મીનો દતો તેમાં જણાવ્યું હતું કે ડાકતરોની ભોટો ગાંધીજીને તપાસના દના અને ગાંધીજીની રિયાતમાં ફરક રીતે સુખથી માણ્યું પડ્યો હતો. જો કે ઉપવાસને લાંબી શેષ થયું છે છતાં ગાંધીજી ઉપવાસ પુરો કરી શકશે કે કેમ તેની ચોક્કસ વિષય પહેલાં ચીંતા રહેલી હતી તેમાં પ્રમાણ માં ઘટાડો થયો છે. તેમ છતાં ડાકતરો દ્વારા ચોક્કસ અભિપ્રાય આપતાં સંતોષાગ છે. ઇંગ્લેન્ડની મોટી મહેરબાનીથી અરથી ઉપવાસ પુરો થયો છે અને બાકીનો અરથી થયું સહીસહાયન પુરો થઈ જાય એના સો ગોપની ઇશ્વર પ્રત્યે અંતઃકરણથી શ્રાવેના છે.

જનરલ રમટસને ગાંધીજીને સંદેશ.

હીંદી અગારી ઉપર આવેલા એક ખાસ સંદેશ જણાવે છે કે જનરલ રમટસે ગાંધીજીપર જુની મીતતા અને માનવ-જાતીને આતર ઉપવાસ મોકુફ રાખવાના મોકલેલા સંદેશાની આખા દેશ બહેળા રીતે પ્રકાસ કરી છે.

દેશમાં આવેલું નવું જીવન

બીજો સંદેશ જણાવે છે કે ગાંધીજીના ઉપવાસને પરિણામે સમગ્ર દેશમાં નવું જીવન આવી મળ્યું છે અને દરિજાતીની ઉમનિયું રચનાત્મક કાર્ય પુર વેગે ચાલી રહ્યું છે. ગાંધીજીને તેથી મલ્લુ સંતોષ થયો છે.

પરચુરણ ખાસ ખબરો.

અમને મળેલા ખાસ તારોમાં નીચે પ્રમાણેના પરચુરણ ખબરો છે:—

ખનારજમાં પંડિત માલવીપ્રજના પ્રમુખપદે થયા સોમવારે મહાસભાના મેલાઓની મીટીંગ મળી હતી જેમાં ગાંધીજીની સંમતિથી મહાસભાએ વિગતરવાને ફેરકાઠ કરાવે થયા હતા. ગાંધીજી ઉપવાસ કરતા હોવાથી તેમની સંમતિ હાલ સેવવી અશક્ય છે.

ગાંધીજીની તબીબત પુલનાગ મુરોષ અને અમેરીકાથી મંજમા જાય સંદેશાએ ગાંધીજીપર જાળ્યા કરે છે. પરંતુ ગાંધીજીને ગાંધી પક્ષ જાલોને અમ સેવાની સખત મનાઇ કરવામાં આવી છે.

રીપેટીએટ થનારોની દુહંશા

અદિથી એસીસ્ટેન્ટ એમીએક્સન સ્ટીમની રૂમે હોઈ રીપેટીએટ થએલા હોઈની દુહંશા થઇ રહી છે. હીંદુસ્તાનમાં તેઓની

ઘટતી સંભાળ લેવાતી જણાતી નથી. એસીસ્ટીએટ એક્સન એક કલકત્તાના તારમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, "પાંચ દરેલા વસાહતીઓને સવાલ વધારેને વધારે મંબીર બનતો જાય છે. જો કે (નરધાર પટેલા વસાહતીઓની સ્થિતિ કુશ્વરવંશ અને સરકાર તરફથી આર્થિક મદદ આપવાના ખમલાં લેવાઈ રહ્યાં છે છતાં અર્ધ સમાધાન હજી મળ્યું નથી." અશાદવાદનું 'લીંદર' આ જાળનામાં ટીકા કરતાં જાયે છે કે જામે જણાવે છે એ કે દાક્તરી આર્થિક મંદીને લાંબી અને દેશમાં પાંચી બેઠારીને લાંબી તેમજ અહાર મેકલી કકાય તેવી કોઇ જાળાને જાળાવે સમાધાન લેવાની કાલજી સરકારને માટે સહેજું નથી. તેમ છતાં એસીસ્ટેન્ટ એમીએક્સન સ્ટીમની રૂમે સાઈથ આફ્રિકાથી રીપેટીએટ થાયુ આખા કરવાથી સરકારનો બોલો દળલો રૂપી રીતે થશે એ જામે સમજી શકના નથી. ૧૯૩૨ ની સાલ કરમીયાનજ ૨,૦૦૦ લોકોએ સાઈથ આફ્રિકાથી મેકલી રેવામાં આવ્યા છે. તે પછી હજી સરકારે જાંદે જાની અમેલા રીપેટીએટોની દુહંશાથી અવિખ્યામાં આવવાની કલ્પના કરનારાઓને સાઈથ કરવાના કંઈ પણ ખમલાં લીધાં નથી."

"ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૧૬ મે ૧૯૩૩

એસીસ્ટેન્ટ એમીએક્સન સ્ટીમની રૂમે સાઈથ આફ્રિકાથી રીપેટીએટ થએલા હીંદીઓની સ્થિતિ વિશે રીપેટીએટ થએલા- હીંદુસ્તાનથી નવું સંતોષજનક રીપેટીએટ મોર્ટુ દુઃખ આવના નથી. સરકાર તરફથી તેઓને આર્થિક તેમજ બીજી મદદો

આપવામાં આવતી હોવા છતાં તેઓના સવાલનું સમાધાન નથી આવી શક્યું એમ જણાવાય છે. સખત બેઠારી અને આર્થિક મંદીની દેશપર જુરી અસર થઇ રહી છે તેમાં રીપેટીએટ થએલાઓને સવાલ હીંદુસ્તાનની ઉપર વળી વધારાના બોલ તરીકે આવી પડેલા છે. રીપેટીએટોની આ રેકમાંથી પડેલી કુકડી મહ ત્યારથીજ હીંદુસ્તાનમાં તેઓની કોઈ સ્થિતિનાં બ્યાન આપણે સાંજળતા આવેલા છીએ અને જાળની ધડી સુધી સંજળામાં કરે છે.

દવે વિચાર એ કરવાનો છે કે એ સવાલનો (નવેરો) કેવી રીતે કાલવો? મહાત્મા ગાંધીજીએ એ જાળતની 'થમ હાંદીજી' માં થયા કરતાં એવી મતજળનું જણાવ્યું હતું કે સરકાર અને હીંદુસ્તાનના શ્રીમંતોએ સાઈથ આફ્રિકાથી આવેલા બાઇઓને દેશલે પાકવાની અવાખદારી ઉઘાવી લેવી જોઈએ.

દોહસ્તાનમાં પહેલ કરી પુરુષ અને સ્ત્રીઓ અનેક છે. સર-કાર અને તે મળીને આ દેશની સ્ત્રીઓ પોતાની મનુષ્યતા માં સ્થાપી શકે અને તેવી કસ્ટો પોતાના અવરુદ્ધ કરી શકે. એક કસ્ટોને બહુ સુખ તો પુરું નાંદર પડી શકાય. પતા પોતાના દેશની આકાશની મર્યાદામાં પોતાને પણ પોતાની સક્તિ અનુસાર દાખા આપવાની પરત્વે તો મળેલી દેવા પ્રતે સતેષ તો તેઓ મેળવી શકે અને મળી પોતાના યજ્ઞ અન્ન આપણે અને મેનાના કરતા તેઓની સ્થિતિ કદાચ વધારે સારી હશે એમ પોતાના મનને મનાવી પણ નહીં આ સવાલનો અમે જાણ રીતે વિચાર કરી શકીએ છીએ જાતે માર્ગ પણ છે અને તે એ કે દોહસ્તાનની સરકારે અમુક રકમ આ ભોળાને માટે અનામત રાખવી અને એસીસ્ટેંટ એમીએસન સ્ટીમની રૂમે બેઝો. ખાજા અદિ આપવાને દરદાર રોપ તેઓને તે રકમમાંથી તેમ કરવાને મદદ આપવી પરંતુ અદિ પાના આવીને પણ તેઓ સુખી થશે એવું અમે જોઈ શકતા નથી કેમકે અદિ પણ બેઝારીનો પ્રશ્ન તેઓની સંમુખ આવી પુવાનો છે. એટલે અમે તે રીતે વિચાર કરતા અમને તો ઉપર જણાવેલો પહેલો રસ્તોજ ખરો જણાય છે.

તે સવાલ રદ થો એમાં રીપેરીએટ થયા છતાં છે તેઓનો. આપણી જમિને મમ રાઉન્ડ ટેબલ રાન્ડરન્સ વખતે એસીસ્ટેંટ એમીએસન સ્ટીમની સમે મળ્યું વિરોધ દર્શાવેલો હતો અને તેને કેપટલેન એમીએસનમાંથી જુદી નાખવાના ચામણી કરી હતી. પ્રદાપણી કે રેટરડાપણીથી મળેલો પ્રદરુ નું પહેલું કેપટલેન એમીએસન થયું ત્યારે એ મેળવવાને સ્વિકારી લીધેલી અને તેમાં તેને વિરોધ કરવાને તેને દાખ છુટો નહીં હતો. ખીજી રાઉન્ડ ટેબલ રાન્ડરન્સની રૂએ ફોર્મમાં દેશના એમીએસનમાંથી જે કે એ મેળવવાને જુદી નાખવામાં આવી છે હતા કાલમાંથી તેને કાઢી નાખવામાં આવી નથી અને તેમાં કુતીમન સરકારે તેને અમલ માણુ રખેલો છે. પરંતુ જમિનેના કાચ દેવે સરકારની વિશ્વકાં મળાળ કરીને એ ચોખ્ખાનો કાજ લેવાને આપણા બાહ્યએને જોળવાતા અટકાવ વાને છુટો છે. અમે જાણીએ છીએ પણી વખતે રીપેરીએટ થયા માફતા દોહીઓમાંના પણને મનાવી શકતા નથી. પરંતુ આપણે દોહસ્તાનમાં કેવી રીતે નવી રહી છે અને તેઓ દોહસ્તાનને કીતારે લતારે તપે તેઓની કેવી વહે પવાની છે એ તેઓને સંપૂર્ણપણે સમજાવી દેવું જોઈએ પરિત ભાવાની દાખ સંમતી કે જેમણે દોહસ્તાનમાં રીપેરીએટનાં દાખો જાહેર કરવાને પણ કસ્ટ છે તેઓ આ કામને માટે સંપક છે. કે કસ્ટપર મેનલાસમાં પોતાના પર્યટણ વખતે તેમણે રીપેરીએટના દર પ્રિવેન્સ કસ્ટ દર્શાવે. અમને લાગે છે કે જમિનેના સવાલો તેમના કાચ વખતે મળ્યું કરી શકાય, અને દોહસ્તાનની સરકાર રીપેરીએટની સવાળ લેવામાં નિષ્ણ નીવરી છે એ જો તો સરકાર પણ છે જાણતામાં સવાર નિવેદન બદલ મહે તો કંઈ મિહા નાંદર ગણાય. અજાદખાદના 'મીર' વાળાથી બહુ છે કે "સરકારે જે વસાહતીઓ અદિ આવી મળ છે તેઓની દુખાવાને સ્થિતિને ત્રી રીપેરીએટ થયા પ્રવચનાઓને તથા કરવાનાં વસ્તુ કંઈ પણ માફા લીધેલા નથી" આ સંમતીમાં જે સરકાર તરફથી નિવેદન બદલ મહે તો આ દેશમાંથી આપણા બાહ્યએને દોહ-

સ્તાન કે જે તેઓને મહે એક પહેલણ છે ત્યાં નિરાધર દેશની પરી જતાં બચવામાં પછુંજ ઉપયોગી થઈ પડે.

ક્રાંસવાલ પ્રાંતિક કમિસે પ્રાંતિક રાન્ડરન્સ બોલાવી છે જે મેની તા. ૨૪ અને ૨૫ મીએ બોલાવીસ-ક્રાંસવાલ પ્રાંતિક બંનેના દેશ હોવામાં મળવાની છે. આ રાન્ડરન્સનો હેતુ ક્રાંસવાલ એસીવાટીક કોન્ફરન્સ

બેન્ડ ટેબલ એક્ટ, વેપારના પરવાનાને સવાલ, ક્રાંસવાલના દોહીઓને લાગ પડતો પ્રમીએસન કાચો, કેપટલેનો સવાલ અને સામાન્ય રીતે ક્રાંસવાલના દોહીઓને જગ્યા આપવા મળવાની અર્થ કરવાનો છે. ક્રાંસવાલના દોહી-ઓની સમે ઘણુંજ મંજૂર સવાલ આવી પડેલો છે. તેઓનું વાવિખ્ય પછુંજ કણું ગણે છે. ક્રાંસવાલ એસીવાટીક કોન્ફરન્સ એક્ટની અસર કળે કરી કેવી થશે તેનો અમે બેરબર જાણ કરી શકીએ છીએ. દરેક રમણમાં ફોર્મકોને કે બાકાઈ શકે જશે અને તેમાં દોહીએને મદદાણ કરવું પડશે અને પોતાપોતાનાં નેપાત અવાવને પાશે. પછી તેમાંથી જે રહી શકવાને વાજબજાણી દશે તે રકા રહેશે અને જાણીના પ્રાંતે થામે ખરી પડશે વખતોખાતે બોલાવાની રાન્ડરન્સથી આપણી ધમને કસો વાવ શવાને છે જે પરી જાણું નથી. એટલી જાન તો મોરસજ છે કે જ્યાં સુધી તેની પાળના સક્તિ - સ્વામીત્વાગની પ્રાંત રહેલી તદિ દશે ત્યાં સુધી તે કંઈ પણ મદદ કરી શકવાની નથી. મોટાં પછમાં અને કસ્ટકાર કરાવેથી કસ્ટ વગવાળું નથી સિવાય કે તેની પાળના નેકવાળ વટાકાર તેને અમલ દશે. રાન્ડરન્સને જાહેરાત સારી મળેલી છે અને મોટી હાજરીની આજ્ઞા રાખવામાં આવે છે. દરોહમાં આપણ બાહ્યએને પોતાના માં ખવતી કરેલી ચિંતા પડી છે એ આ રાન્ડરન્સમાંથી દર્શાવેથી લાકે શશે. અમારે માન એજ્ઞ સુખ કરતી છે અને તે એ કે આપણા બાહ્યએએ મોટાં પછમાં વખત સુમાવશે. હતા નથી તેઓના કાચે. તેઓની કક્તિની મર્મો માં દેવા જોઈએ, અમે તેઓ અમે તે કસવાપર અમે પરંતુ પ્રમુખ આર્થિક લાભોને ખાતર પોતાની જાતને વેચી દેવાને તૈયાર. દિ થમ મોટલી તો તેઓની પામેથી એજ્ઞમાં મોટી આજ્ઞા રાખીએજ્ઞ જાંતમાં રાન્ડરન્સનું કામ કર નરમાશા, પ્રદાપણ અને મદદાખિમાનથી ચલવવામાં આવશે એવી અમે આજ્ઞા રાખીએ છીએ.

તા. સેપ્ટ દસન પ્રમામના અવસાનથી દોહસ્તાનને ખાસ કરી કાસના પ્રસારે જગતે સંસ્કૃત દેશમાં અંકપ મરદુમ સેપ્ટ ૨૪ વખતે પાંચથેરા મુસ્લીમ મનની એટલી હસન કબામ પછી આપરવડન છે ત્યારે એક જગરે અજાદ પહેલિયે મરદુમ સેપ્ટ દસન પ્રમામ એક સુવત રાફિવવાદી કામ અને દેશને સમગી સામાન્ય જાજનોમાં દોહીઓએ પોતાના ધર્મ કે જાતિનો ખપાસ નાંદર કરતાં પોતાને પહેલાં અને છેલ્લા દોહી લરીજી શબ્દા જોઈએ એવું દરેક માનવાને વળ મુસલમાનોને મુટણીના છલાયદા દશે બાચવાની પોત વિશ્વ દતા. દેશના દરેક પછે એક પ્રાંત સમાન રાજુની સમે સંપૂર્ણ રીતે હજા શેવુ જોઈએ એમ પોને માનવાશ દતા. દોહીના રાફિવ મદાસેજાનો પ્રમુખ તરીકેનું સીધું હવું

માન લેખને એ વખત આપવામાં આવ્યું હતું એ પછી પણ તેમની પ્રતિ કેટલું માન ધરાવતી હતી એ સંપૂર્ણપણે સિદ્ધ થાય છે. મરદમ કસન સમાજના અરસાનથી હાંફીતાને પોતાના એક મદાન દેહાવકની એક મુદ્રા જે તેને સૌક કરવામાં સાઉચ આદરવા લીધેથી પોતાના હૃદયના પાલકોની સાથે સમ્બંધ થાય છે.

આ અંકમાં અન્ય રશ્મિએ અમે મરદમની દુઃખ છવનવેલા બાળકો, છોકરીઓ, છોકરીઓ આવી છે જે બાળા તેમજ બહેનો સાથે મરદમ હરી રાખે.

લેન્ડ રેન્યુર એક્ટ કમીશન

કામ કરવાની પદ્ધતિ

મી. જરડીસ શીખાને ખુલાસો

કૌસવાલ એડિટોરિયલ લેન્ડ રેન્યુર એક્ટ કમીશનની પહેલી ભાગે એક મે લા રાખીના મંજૂરવારે એડિટોરિયલની નવી સેક્ટોરમાં મુદ્રા હતી

મી. જરડીસ શીખાને તેમની સાથે નેદાનીસખાના માલિક મેકરેટ્ટે મી. એસ. બ્રોટન અને રજીસ્ટ્રાર એક્ટ માલિકીના રાજકર્મ મી. એ. એ. રજીસ્ટ્રાર હતા

મી. જરડીસ શીખાને ખુલાસો (૧) આજની એક મુદ્રા પ્રધાનને આપવામાં આવેલી સલાહના ૧ મોડાના સંબંધમાં પહેલી દરખાસ્તોને જ્યાં રવાના પદ્ધતિ તરીકે કરવાને અને અમુક જગ્યાઓની નવાસ કરવાની મેલવણ કરવાને મળેલી છે

કમીશનને સોંપવામાં આવેલા કાર્યના એ મુખ્ય બાજો છે તેને જે કાર્યમાં મળેલા રેવા થાય છે તેને સંબંધમાં મોડા ખુલાસો કરવા પડે છે પ્રોક્લેમ લેન્ડર રામીન એક્ટ અમીનને જોગવો કરે છે તેને જેટલે દરજ્જે ૧૬૦૨ નો કૌસવાલ એડિટોરિયલ લેન્ડ રેન્યુર એક્ટ અમુક પડે છે તેટલે રજીસ્ટ્રાર તેની અમાર તપાસ કરવાની છે અને એ દેવોને અક્ષરમાં ગણીને...

(૧) કૌસવાલના રામીન એક્ટ પ્રોક્લેમ લેન્ડર એક્ટમાં કરવા દેવા તેવા પ્રત્યેક રામીન તપાસ કરવાની છે અને (અ) એકો કામદેસર જોગવો કરવા દેવા તેવાઓ અને (બ) એકો જોગવો જોગવો કરવા દેવા તેઓને રજીસ્ટ્રાર તપાસવાની છે

(૨) રામીન એક્ટ (અ) (બ)ના સંબંધમાં એનેરી કામદારની કમ ૧૬૧ ની રૂબે રૂબ પ્રધાન પોતાને આપવામાં આવેલી જગ્યાનો દરજ્જો કરવા વિશે જાણવું કરવાની છે અને તેમ કરવામાં કમીશનને અમુક વસ્તુઓ જ્યાંના રાખવાની છે.

મુદ્રા પ્રધાનની જગ્યાને નીચે સમજાવતી આપવા માં રાખાને અમુક છે ૭ સલા એવી છે ૧ ખાસેના પ્રધાનની સાથે મલકાવ કર્યા પછી, અમુક જમીનને કામદારી કમ ૧૬૧ અને ૧૬૨ ની અમલમાંથી એકલે દરજ્જે તે રામીન માલિકને તેની ઉપર વસવાટ કરવાની છે તેને જોગવો કરવાની માંથી કરવાની છે, નહીં કરવાને મુદ્રા કરવાને સર્વિસીક પ્રધાન આપી શકે અને આર માલિક કમ ૧૬૧ તેવા રામીન માલિકને તેની જમીનપર વસવાટ કરવા છે તેને કામ પણ અન્ય કામદેસર

દેવોથી જોગવો કરવા અટકવી શકે તરિક.

અમે પ્રત્યક્ષિત કમીશનમાં સામાન્ય જગ્યાઓ મુદ્રા ૧૨૧ની દરખાસ્તોના સલા પ્રથમ તપાસવા પ્રક્રીયા એવી છે, અને સામાન્ય જગ્યા મુદ્રા કરવાના સલાસને નીચે નિર્ણયપર આવીને આ કમીશનમાં મુદ્રા અક્ષિતમ રવાજો જોગવો દરખાસ્તોને અને તેઓના રજીસ્ટ્રારનો સલા મેકરે રાખીશું

આ જાણવામાં અમે મુદ્રા પ્રધાન મી. દોલમેશની સાથે મલકાવ કરેલી છે અને મને અજાણવાની સલા મળેલી છે જે જે પદ્ધતિસર કામ કરવાનું અમે દરજ્જે જે તેના તેઓ સંમત છે, મારે જાણ એટલું પણ અજાણી દેવ જોગવો છે માલિક મુદ્રા પ્રધાન દો, મલકાવાની સાથે પણ અમે મલકાવ કરી હતી અને તેઓ પણ આ પ્રમાણે કામ લેવાને સંમત થયા હતા

મી. શીખાને અજાણ્ય છે આ પ્રમાણે સામાન્ય જગ્યાઓ પ્રથમ તપાસ કરીને પછી અક્ષિતમ રેવોના તપાસ કરવામાં કમીશનને દેવ વખત, અમે અને બીજાઓ મુદ્રા મલકાવાને છે.

પ્રધાનને અમુક કમીશનને મળેલા ફોર્મો મુખ્ય નેદાનીસખાનાની મુદ્રા સોંપાવીની પ્રોક્લેમ લેન્ડર અક્ષિતમ રેવોની સંખ્યા નેદાને નામ કરવા કરકમની છે આ સંખ્યા સાથે રજીસ્ટ્રાર એડિટોરિયલ છે અને કમ ૧૬૧ સાથે આકરન કરે છે, આ રેવોનાના ૫૦ દરજ્જે ઉપરતેને મારે જોગવો કરવાની સીક કાઉસીક તેમજ કૌસવાલ મુદ્રા અમર્યાક એસોસિએટન છે અને તરકમી પ્રતિબંધિત કમીશનમાં મુદ્રા કરવાની સલામત્ય એવી અજાણ છે.

મી. શીખાને અજાણ્ય છે કમીશનને વિચાર પણ અરજી વિવરે આ સામાન્ય તપાસ કરવામાં રોકવાનો છે, અમુક વખતે જગ્યા તપાસવાને અર્પણ થવામાં આવે અને તે વખતે તે તે જગ્યાના સંબંધમાં કામવા વળતરમાં કમીશનને જે કમ અમલમાં જાગે તેવું તે અજાણી શકે.

મી. જરડીસ શીખાને અજાણ્ય છે કમીશન મંજૂરવાર, મુદ્રા અને મુદ્રાને એકથી બીજા એક સાથે મુદ્રાને એકવાની હતી.

કમીશનના સેક્ટરી મી. એ. આર. દર્ડીશન છે. કૌસવાલ પ્રિન્સિપલ કમરપેલ એસોસિએટન તરફથી મી. એ. વી. બ્રૉડ કે. સી. અને ૫ મોરીસ ફિલ્ડ વડીવ વડીક કામ કરેલી મુદ્રા સોંપાવેલ કમીશન તરફથી મી. આર. એક, કે. વી. સી. એ. સી. અને મી. સી. ડી. બેકેરે રજીસ્ટ્રાર મુદ્રા જગ્યાના જોગ રજીસ્ટ્રાર અને તેઓની અરજીઓ તરફથી પણ પડીલી રાખવામાં આવ્યા છે.

વરંધવાઈ હોઈ સેવા સમાજે મલકાવેલ અર્પણ ઉપર ઉપવાસ છે કે નાક આ મુદ્રા કરેલ સાંજે ૧-૩૦ થી ૭-૩૦ સુધી ૪૮ પ્રેસીડન્ટ રજીસ્ટ્રાર સામાન્ય તરફથી પ્રાર્થના કરવાને કરવા કરેલી.

આમ મુદ્રામાં મધિ દેવા અંદોર નીચેના સમાજ તરફથી અક્ષિત દેવા કમવાલ પીક કમ ૧૦૦ મુદ્રાઓ છે, માલિક અમર્યાક તરફથી સમાજને તેમની મોદર એક આપવામાં આવી છે.

મરદુમ સૈયદ હસન ઇમામ

ખીદારના અલ્ફીતા યુરલીમ નેતા સૈયદ હસન ઇમામ એપ્રિલ તા. ૨૧ મીએ પટનામાં મરદુમ પાંચના અમલ આગ્ય છે.

મરદુમ હસન ઇમામ મરદુમ સર સૈયદ અલી ઇમામના બાઈ હતા. તેઓ મોમલના વખતમાં કુચ પ્રતિષ્ઠા પામેલા સૈયદ કુટુંબના હતા. મરદુમને જન્મ પટનાના નીલોર નામના નકાના માલકમાં ૧૮૭૧ ના જાનરુની તા. ૨૧ મીએ થયો હતો. નાદુરસ્ત તબીબતને લીધે બમબમ ૬ વર્ષની વય પુરી થયા આવી આર તેમને નિકાળે મોકલવામાં આવ્યા હતા. નિકાળમાં તેમણે બીજા બધા વિદ્યાર્થી ન કરતાં અંગ્રેજી ઉપર થયો. સારો કાણુ મેળવી લીધો હતો. અંગ્રેજી કવિતા અને અંગ્રેજી ઇતિહાસ એ એ તેમના પ્રિય વિષયો હતા અને હજુ તો ૧૪ વર્ષના હતા તેમણે તેમણે પદ્યો ખરા અંગ્રેજી કવીઓને પાંચી કાઢ્યા હતા.

૧૮૮૬ ના જુલાઈમાં મરદુમ હસન ઇમામને તેઓનાં માતૃભીએ ઇન્કાદ મોકલ્યા. ઇન્કાદમાં વાંદિયાતને જીતવા કરવા ઉપરાંત તેઓ પોતાના દેહને અને દેશોએને જાતની જાનતોમાં જોડે રક્ષા મેળા હતા અંદુનની ઇનિયન સોસાઈટી કે જેના પ્રમુખ મરદુમ હાદિયાઈ નવરોજી હતા તેના તે સેક્રેટરી થયા હતા. અંદુનની અંજુમન ઇસ્લામીયાના પદ્ય તે સેક્રેટરી હતા. પછી હાદિયાઈ મુખ્ય મરદુમ જી વીલીયમ ડીમબીની સાથે પદ્ય આર માસ રહેવાનો તેમને અલબ્બ સાબ મળ્યો હતો. અને મી. ડીમબીની વૈજની મુસાફરી કરવાવાળ તેમના ખાનગી સેક્રેટરી તરીકે કામ કર્યું હતું. મરદુમ મી ડીમબી અને તેમના કુટુંબને મરદુમ હસન ઇમામે અપ્રુદ પ્રેમ સંપાદન કર્યો હતો અને તેના પુરાવા તરીકે મરદુમ હસન અંગ્રીજમાં આવેલાં સુદર પુસ્તકાલયમાં મરદુમ ડીમબીના રહેલાં લખવાયેલાં પુસ્તકો “હાઈ નરદુમી મપ્રેમ બેટ” એવાં કર્યાના હસ્તાક્ષર સાથે રજાન લેવાયેલી રહ્યા છે.

૧૮૯૧ માં બોલીશ પાલમિન્ટની યુરજી વખતે સેન્ટલ ડી-અમરીના મેન્બર તરીકે મરદુમ હાદિયાઈ નવરોજીને માટે મલ મેળવવામાં મરદુમ હસન ઇમામે પ્રમુખ ભાગ લીધો હતો. ઇંગ્લીની મુસાફરીને માટે સંપૂર્ણ રીતે તૈયાર થઇને મરદુમ હસન ઇમામ ૧૮૯૨ ની સાલમાં વડોદા જતા ઇંગ્લાંડથી હાઈ પાસા કિશામાં ટુંક મુદતની અંદર તેમણે પોતાની કવિતા જતાવી લીધી અને પટનાની સનાહના નામક ખતી મળ્યા.

૧૯૧૦ ના નવેમ્બરમાં તેઓ પટના ઓડી કમીશન ગયા અને હાં પદ્ય તેમના બીહારના અસીમો તેમની પાસે જવા આગ્યા અને તેમણે અપીલોના ફોર્મમાં સારી પ્રેક્ટીસ જમાવી ૧૯૧૧ ના બેરીલમાં તેમને જજની પદ્ધિ આપવામાં આવી. જજની તરીકે મરદુમ હસન ઇમામે પોતાની નિર્જનતા અને અરજતા માટે પ્રતિષ્ઠા મેળવી તેઓ ન્યાય સાથે કમેજા દયા જતાવતા હતા અને પ્રવ્તના હોને વિશે સાવધ રહેતા હતા. બનાર પટનાની હાઈ કોર્ટ સ્થાપવાની દરખાસ્તને લીધે પ્રધાનની અમલિ અજી. આર બીહાર અને જોડીયાના મોકાએ દરેક દરેક પ્રમુખમાં મરદુમ હસન ઇમામની કમીશની પટના હાઈ કોર્ટમાં ગઈ કરવાની સરકારને વિનંતી કરનારા કમીશ. ૧૯૧૨ થયાં. એકમે બીહારીઓને મરદુમની ઉપર ઝતપાર હતો. પરંતુ

કહેવાય છે કે તે વખતના સેક્રેટરી અવરનર સર ચાર્લ્સ મેલીએ બે બરડીસ હસન ઇમામની પટના ગઈ કરવામાં આવ્યો તો પોતે સજ્જતામુ દેવાની થમજી આપી હતી. માર્કોલ જજની તરીકે મરદુમ હસન ઇમામની સખ્ત કસોટી કરનારાઓ જેવા કે મી. જોહનન, અને મી. એડ્વર્ડ મેડન અને અલ્ફીલા લીડી બારીસ્ટરો જેવા કે સોડ સોડા, સર થી. સી. સી. સી. સી. અને મી. સી. આર. કામ તરીકેથી પદ્ય વખાણ થયાં હતાં.

પરંતુ કમીશની બેજવાળી દયા મરદુમને માફ નહિ આવી, અને તેમની લખવાયેલી બીજા કમીશી પડી. કમીશને તેમને અંગાળ કોડી સુધી કરવામાં રહેવા જવાની અજાક આપી. આથી તેઓ ૧૯૧૩ ની સાલમાં પાસા પટના ગયા અને હાં હરી પાસી પોતાની પ્રેક્ટીસ કર કરી અને ટુરતમાં જ પોતાની મુળ પ્રિતિએ પહોંચી ગયા. આર બાદ તેમને હરી જજની પદ્ધિ લેવાનું આમંત્રણ મળ્યું. પરંતુ રાજકારી જાનતોને તેમજ અન્ય જાહેર કાર્યોને તેમણે મોટા મોલે ઉચકા લીધો હતો અને જજની પદ્ધિ સ્વિકારવાથી રાષ્ટ્રિય જવાબદારીઓને ટુરકાન પહોંચી એમ તેમને માનવાથી એ પદ તેમણે સ્વિકારવા ની ના પાડી અને પોતાની પ્રેક્ટીસ ચાલુ રાખી.

અહેર ખેશાત

એક રમરણીય પ્રસંગે મરદુમ હસન ઇમામે કહ્યું હતું કે: “આપણી પ્રજા બે કે સખ્ત અને જુલમી વર્તવાની બનેલી છે, જ્યાં આ દેશના ખનાવોનું તીરક્ષણ કરનાર તમારી પાસેથી એ વસ્તુ તો કુપારથી નહિવે કે આપણે જ્યાં સુધી આપણા પોતાનામાં સંપ કરીશું નહિ હાં સુધી આપણું વાળિ પરદેશીના હાથે જ દેવાયે. પરદેશી પ્રેમ તમે તમારી સાતુસુખને જતાવો, પછી તમારા પ્રિતને અને તે પછી તમારી કોમને જે રજાન આપવું હોય તે આપો.” આ વસ્તુ જેના સહવાસ માં તે આવતા તેને તે કહેતા હતા: “વાદ રાખને કે હાંદુસ્તાન પહેલું અને બીજું બધું પછી” આ મતને અનુસર તેમણે પોતાના ધાર્મિક મતો પોતાના ખાનગી જીવનને માટે પોતાની પાસે સમીચી રાખ્યા હતા. કોઈ પદ્ય અહેર ખેશાત જતાવતા મલ આપતા તેઓ કહી પદ્ય જેથી દેશવાસ જતા નહિ. અહેર ઇહારનામાં બીજા સાધારણ અહેર પુરુષો કરતાં તેઓ થડી જ્ય છે, કમકે તેમણે હાંદુસ્તાનની ખનારની તેમજ અલીમદની એ અને મોડી પુનરસોડીઓને સેદ રાખ્યા સિવાય એકસરખી રકમ કાન આપી હતી બીહારી તેમજ બહારના વિદ્યાર્થીઓને ફળવણી આપવામાં મરદુમે પોતાનો પછો સમય તેમજ મેડી રકમ બચા કર્યો હતો. બીહારની નેજતલ કોલેજને તેમણે સારી મદદ આપી હતી. પદ્ય હીકુ તેમજ યુરલીમ પુણને તેમણે પોતાને અરજે કિશ્કણ આપ્યું હતું. આ રીતે વિદ્યાર્થીઓની જરૂરિયાતો પુરી પાડવામાં તેઓ પછી ઇહારતા જતાવતા હતા. ૧૯૦૬ ની સાલમાં મરદુમ હસન ઇમામે મથામાં ખૂબી બીહારના વિદ્યાર્થીઓની એવા પરિપત્તુ પ્રમુખવદ લીધું હતું. વિદ્યાર્થીઓને એ વખતે તેમણે પ્રખ્યાત ફ્રેંચ માર્શોના કબ્દો માં અર્પિત સુદર અને પ્રોત્સાહન આપનારો સંદેશ આપ્યો હતો કે: “હાંદુસ્તાન પોતાના પુત્રોને માત્ર મજબૂ અલ્લી કેળવવા છે, અને તે નીચે પ્રમુખ છે: પરદેશી, હોમલ, બીજા દામલ તોલે દામલ.” બીહારમાં વિદ્યાર્થીઓની કીસવાળને મરદુમ હસન ઇમામને મોટો

અને કામચૂબનો રોગ હતો.

જાહેર કામ

જેમ પોતાના સંપત્તિ ધોર્તિવંત થયા હતા તેમ રાજકીય જીવનમાં પણ મરદુમ હસન છતાં સૌથી જીવ્યુ સ્થાન મેળવ્યું હતું. જાહેર જીવનની સરખાતે તેમણે પટનાની મ્યુનિસિપાલિટી અને ડિસ્ટ્રિક્ટ બોર્ડના મેમ્બર તરીકે કારી હતી. રાજકીયની ખાસ પ્રેરણના તેઓ પ્રમુખ ચૂંટાયા હતા. પોતાના રાજકીયી મતને જાનુરૂપ, મરદુમ હસન છતાં મુખ્યમાનોને માટે ચૂંટણીના નોખા હતા આપવાની વિચાર હતા. ૧૯૧૦ માં જલકાળાદની પ્રેરણના, કામવાર મુરદુમીને સિદ્ધાંત, મ્યુનિસિપાલિટી, જલકા બોર્ડે જલકા સેક્ટર બોર્ડને કામ પાડવા અને વિરોધ કરાવવાના કારણના રોકામાં બોલતા મરદુમ હસન છતાં જલકાનું હતું કે

"સુધારાનો અમલમાં મુકામાં તે વખતે આ દેશના દેશના વિચારવંત સરકારોએ કામવાર મુરદુમીની ચોખ્ખાની સામે પોતાનો વિરોધ કરાવ્યો હતો, તે વખતે તેવી ચોખ્ખાની અમલ છું કશે તે સંપૂર્ણ રીતે સમજાવેલ કરાવ્યો હતો એ દેખીતું છે. પ્રત્યેક વિચારવંત માણસ અમલ છે અને વારંવાર રીતે અમલ છે કે આ વિચારવંત ચોખ્ખાના કામવારની કાલકીની મેમ્બરશી છે કે જલકા અને તાલુકા બોર્ડે સુધી મુકાશે. એટલાજ કારણથી જેમ માનવામાં આવ્યું હતું કે આ દેશમાં વસતા કિલ્લ કિલ્લ વગેરેની વચ્ચે આમલ પાનારી સમજાવેલ સરકારોની સામે આપણે વિરોધ કરાવવાનો જોઈએ."

૧૯૧૭ ના મેમ્બરશી મરદુમ હસન છતાં મુકાર પ્રાંતિક પરિષદનું પ્રમુખપદ લીધું હતું કે જે પરિષદ મોસીસ બેસન્ટને મરદુમ રોક કરવામાં આવ્યા હતા તેવી સામે અને હોમ રૂલની અમલવાને તોડી પાડવાની સરકારની નીતીની સામે વિરોધ કરાવવા મળી હતી.

આમાજીક સુધારક તરીકે

મરદુમ હસન છતાં માનતા હતા કે "આપણી પછી ખરી તકલીફનું કારણ આમાજીક રિશતિ છે. આપણી સમજા સુધારાની સરકારો આપણી રાજકીય પ્રવૃત્તિ સાથે સાથેજ પણ આમાજીક આકવી જોઈએ." અથવા ખાતે મળેલી વિદ્યાર્થીની પરિષદમાં મરદુમ હસન છતાં જલકાનું હતું કે "નિરંતર સુધારામાં સમજાના આપણા પાલત વગેરેથી, અને મેરવાજીની રીતે પરવલ રાજેલી આપણી આંતરિક આપણી પ્રવૃત્તિનું મલ આમાજીક વધવાને જલકે પાલત હો છે એ વધારે સંભવિત છે." આ સુધી આપણી આંતરિક આપણે પકા માંથી કાઢીશું તકિ આ સુધી આપણા કરતાં આમાજીક વધેલી દુનીયાની પ્રવૃત્તિની સાથે સમાનતાનો આપણો કામે રહેલો દેશને વાલજી મળ્યાં એ આપણે વિચારવાની જરૂર છે. દુનીયાની મહાન કલેહના પાયા હમેકા મરમાજી નખાય છે.

પેતે જે કહેતા હતા તે અમલમાં પણ મુકતા હતા, તેના એક કામવાર તરીકે મરદુમ હસન છતાં પોતાના નજીકના સમાજોના સખત વિરોધને દુર કરીને પોતાની જે દીકરીઓને પકામાંથી કાઢી પુર્ણ અને પશ્ચિમની સરકારોમાંથી જેટલું મળી હો તેટલું જાન આપ્યું હતું. તેમના આ હિમત-અર્થ પશ્ચિમી ઉત્સાહમાં આવીને તીકરના મહારાજાએ પોતાની પછ કારણની આખી જેરેટ હાંફતાનની કીઓના કિલ્લને માટે જાન કરી કીધી છે.

૧૯૧૮ ના જુલાઈમાં મરદુમ હસન છતાં સર્વાનુસતે મુખ્ય માં મળેલી પ્રેરણની ખાસ એકના પ્રમુખ ચૂંટાયા હતા. આજ વખતે મોન્ટેગુ-મેલ્સની ચોખ્ખા અમલમાં આવવાથી રાજ-

કારી નેતાઓમાં કારણ પડી ગયા હતા, અને મરદુમ હસન છતાં ક'છક ક'શે તેની વચ્ચે નેતાજી કરવામાં અમલમાં આવી હતો.

આકાલમાં માંથીજે રાઉલેટ એક્ટની સામે અલાચક કર ક્યો આરે તેને નૈતિક રોક આપનારા પ્રેરણના નેતાઓમાં મરદુમ હસન છતાં સૌથી પહેલામાંના એક હતા.

૧૯૧૬ માં જ્યારે સુધારાઓના સંવિધમાં કમિટી રજુઆત કરવાની જરૂર પડી આરે મરદુમ હસન છતાં હોમ રૂલ લીગના ડેપુટીકેનની સરકારી લીગી હતી અને પુર્ણ વત્તાકથી હાંફતાનનો કેસ રજુ ક્યો હતો.

હોમી મુસ્લીમો વરકથી તુફાને માટે જોડીક સરકારને રજુઆતો કરવામાં પણ મરદુમ આજેક હતા.

૧૯૨૨ ના ફેબ્રુઆરીમાં મરદુમ હસન છતાં લી કમીશન સમક્ષ જુલાની આપી હતી.

મરદુમ હસન છતાં મુસ્ત રાહીવવાદી હતા, અને તેમના અવસાન પહેલાનું તેમનું એક લેખ પચલ, કાલમાં હોલે માટે સુધારાવેલ નવા સુધારાઓની ચર્ચા કરવાને કરાવવામાં મળેલી સંયુક્ત પ્રતિના મુસ્લીમોની રાજકીય પરિવલના પ્રમુખ બનાવ હતા તે હતું તે વખતના પોતાના આપણમાં તેમણે જલકાનું હતું કે: "મુસલમાનો હમેકાં મધારજીસર અમલવાને રોક આપતા આવેલા છે, અને હાંફતાનમાં સુધારા સમાવ તેવી સમજા બાબતોમાં સરકારને તેઓ રોક આપવાને તેવા છે. મરદુમ હાંફતાનને સતત સુધારામાં જલકાલેલ સમાવમાં અને મરદુમાર જવાનું વચન આપી કલવા નથી. સરકાર અને સુધારા એ મેની વચ્ચે વિરોધ છે." મરદુમના અવસાનથી આવઃ કોઈકની પ્રસંગે હાંફતાનને મેલી બીક મલ છે. મરદુમના રહેને જુલા કાર્તિ મળે. આખીન.

‘મુસ્લિમન એપિનિઅન’ ના માહકોને

જેમ અતકની પીક ઉપર મળે તેટલું પાણી રોકવામાં આવે હતાં દીપ દીપુ નીચે ખરી પડે છે અને તેમ કરી અસર થતી નથી તેમ અમારા માહકોને પણ પોતાના ચઢી ગયેલાં સવાજીઓ મોઢી આપવાની મળે તેટલી વિનંતિ કરવામાં આવે તેની તેઓની ઉપર કરી અસર થતી જલકાતી નથી. અરુધા ગાંધી પર જરૂર અસર થાય છે અને તેઓ મોઢી આપે છે તેને માટે તેઓના આકારી છીએ. પણ જેઓ નથી મોઢીતા તેઓનું શું? અમારી માંગણી તો ગરવાજીની નહિજ ગળાજી અમે સમજાવી ગયા છીએ કે એ પ્રત્યેક માહક પોતાનું ચઢેલું સવાજીમ કપાલ મારફતે મોઢીવાની તકલીફ છે તો તેને ર પેનીના ખર્ચ થાય અમારે તે ન મોઢી અને અમારા માહકોને ઉલ્લાસી કરવાને નીકળેલું પડે તો નકામો મોટો ખર્ચ અને વખતની બરબાદી થાય, આ વાત કહેલાઈથી સમજા સમાવ તેવી છે. વળી દરેકે એ પણ વિચાર કરવો જોઈ છે કે સવાજી તેના પોતાના એક, એ થા પણ પાઉંકના સવાજીમનો નથી પણ તેના જેવા બીજા વળાનો છે. અને જે તે વળાજી એક સામરા ન મોઢી તો અહિને કારણાર અસાવી કવી રીતે શકાય? અમારા માહકોને અમે ફરી વિનંતિ કરીએ છીએ કે જેઓના સવાજીમો ચઢી ગયેલાં છે અને જેઓને સરકારે-રો મળી ગયાં છે તેઓએ તે એક દિવસની પણ દીક

નાદારીના અર્થનું અર્થથી ઘેટું કરવા માટે કશુંકે છે. નિઃશસ્ત્રતા એવું કદાચ અટકાવવાનો એક માત્ર મુદ્દો છે. અમેરીકા સમયે છે કે હથીવારના જરૂર તેજ રહે છે. બે બીજા દેશો હથીવાર રાખતા હોય એ દુનીયાના બીજા દેશો હથીવાર હોઈ કે તે અમેરીકા હોઈ હેવા તૈયાર છે.

જર્મની અને નિઃશસ્ત્રતા—જર્મની નિઃશસ્ત્ર થવાનું કશુંક નાદ કે એવી ધાર્તી અર્થથી રહી હતી અને એ સંબંધી જર્મનીના આત્મકર હર હીલકરનાં સાધકનાં આકરવાથી રાક એવાનું રહી હતી. મધ્ય યુદ્ધવારે તેણે એ બાધક હ્યું હતું. તેણે જ્યોત્સુ કે હાલની બહાલિનું કારણ સુલેહની સંધીના આશીર્ય છે. અરહારની હાલની નીતી યુરોપમાં કમ્યુનિસ્ટ હીલકાલ દેશાની આકાવવાની અને એકાદી પદાવવાની અને નાંચને સ્થિર બનાવવાની છે. તેણે આમળ આજતાં જ્યોત્સુ કે હાલની રિપતિ બીજાં યુરોપીય યુદ્ધથી મુધરી કાકો નાંક. આપું સમાજક સંધાંત્ય તેથી નાક ધામસે જર્મની કથળા પ્રત્યક્ષે પાસે નિઃશસ્ત્રતા માટે છે. બે પદેકાના રાખી નિઃશસ્ત્ર થાય તે જર્મની પણ અપુર્ણપણે નિઃશસ્ત્ર થવા તૈયાર છે. પૂરતું બે નાંક યામ તે જર્મની પણ સમાન હર આગરી અને જર્મની સુધર તેની અસમાનતાને અિરકાથી કરવાની માધ પણ સંધાં હોઈ એકાવવામાં આવશે તો તે સંધાં આગર-શાંત્ય પરિપૂરે અને હીમ એક નેકસમીમાં પણ નીકળે જશે." રીઅરકાને હર હીલકરના બાધકને અર્થનુબંધે સંધિ આપી હતી.

હીંદુસ્તાનના તાબા સમાચાર

—પુના અ્યુનીસીપાલીટીએ હરિજનોને સુદાં સર્વ જાહેર પ્રત્ય માટે નાંક અ્યુનીસીપલ ટળાને અને ક્યાલિ ખુદાં મુકવાને દરિય ક્યો છે.

—નામ. કાર્યોર નરકે એવે કુકમ ક્યો ૦ ૧ ને કોઈ પાર્મા રકોલ અને મકાનો રાખવા કમળમા હોય તે ને કોઈ તેના સંબંધમાં પોતાનો હાનો રચાપિત હર તેને સોંપા હેવા.

—મહારા ધાંધીશ મર્યા જોલમા ખેલોળેના અબવાસ કરતા હતા. હેડી વીલકાસ કારકીએ તેઓને મકો કોવાને કુરખીન આપું હતું નેનો તે. પોતાની નવરકાન્ટી રકે પડીએ વચોળ કરતા હતા. વર્તમાનપત્રના એક અમરપત્રીને એ સંબંધમાં ધાંધીએ જ્યોત્સુ હતું કે અને ખેલોળ વિધાનો હમેકા કોમ હતો અને આ વખતે જોલમા આઠવા પછી અને પહેલા કરતાં પણ તેમાં વધારે રકા પડે છે. પ્રજાની અકાલ હતી અને વિશ્વની અબવાસ હું બીજા કોલપણ વરતુ કરતાં ખેલોળ વિધાનો તાનથી વધારે અમજ કાકું ખું મતાપાટ મુકને રાને અનંત વચનું નીરીકાલ કશા તો પ્રજા અકાલ મત્તા વિના રહોલ નાંક. અને તો તેમ કરતાં મજુ અનંત પડે છે. અરજ એ હીલ્લ આનંદ છે. તેને માટે અને હીંડા પ્રધીવ કાકાના અબવાસની જરૂર નથી. ખેલોળ વિધાને અમત્તા અનેક પ્રવરકો મકો વાંચ્યા છે અને આ કુરખીનોની મદદથી હું મારી અતેલ વધારે વિશ્વ નિરિકાલ કઈ ખું.

—પારસી કોમમાં બાધાના ક્યેલા અરજપાન કુકુમના વિધાન એખક, પત્રકાર અને મુખપના એક આનેવાન નામકિત જાહેર પ્રકાષ છે. શીશોલકા જહાગીર અરજપાન મુખરી ગયા છે. ખે. 'ખીલમે' કોલમે પ્રવરકો અખ્યા હતાં અને 'અમેલમકોદ'

પેપર હાર પારસીઓની સેવા બાધાની હતી. તેઓ એક અમ્મા નામ લેખક પણ હતા. તેમણે આનરરી મેટરફેટ તરીકે અને અ્યુનીસીપલ કોરપોરેશનના પ્રમુખ તરીકે પણ એમણે સેવા કરી હતી. પારસી કોમે એક મહિનામાં કા. સર ક્યવજી મોરી, એ. જી. કે. નરીમાન અને મી. શીશોલકા અરજપાન. એમ ત્રણ વિધાનો મુખાવ્યા છે. જોલોનાં સ્થાને કાંબા વખત મુધી ખાલી રહેશે.

—હીંડાની નેકનક કમિસ આમે મેસર્સ કૅનર કોલરે મેકસન, યુનન, વાલ્કેક, મેકમર્ના વગેરેનાં મહીથી એક નિવેદન મહાર પાડી જ્યોત્સુ જે કે ૧૯૧૭ નું જાહેરનામું તેમજ આમળન કમીકન પછી મહાર પાડેલું સ્વેનમન દેખાડે છે કે હીંડાને અર્માન મના આપવાને જીલન તેમજ નથી. કમિસની હીલકાલ મરી કમ છે એ પાત બોટી છે. હીંડા અવાસોના ઉકેલ અરકાર અબ કામકાર પત્રની રાખનીલીથી પણ કાકવાનો નથી.

—અને ૧૯૨૦-૨૧ ના વર્ષ માટે મુખપ અ્યુનીસીપલ કોરપોરેશનના મેયર તરીકે કો. અવલોને મુકવામાં આઠવા છે.

—મુખપમાં મંજાદારી વિભાગિએ તેમજોંગ કંપનીએ સામે જાહેર રેલી કાઠાળના પાવણામે મોજોમ કંપનીએ એક પછી એક મંધ કરી અબ છે.

—મી. નીલકાલ પટેલે હીંડામાં ખાટીક અરકારની હીંડાને માટે રાખકીય મુધારાની દરખાસ નો ગવમાર કરવા મળેલી હીંડીઓના મીડીમમાં જ્યોત્સુ હતું કે એ દરખાસનો હીંડુસ્તાન મા શેખને હીંડા કરવાને વરકેરવાને કરવામાં આવી છે જીલન અણે છે કે હીંડુસ્તાન પ્રીટીક સાચાઅવના એક કામ તરીકે કાચકર પણ રહેવાનું નથી. જોના હીંડુસ્તાનને કમક સ્વતંત્રતા મળશે તેવુંજ તે હીંડેકેરા આને ને પાના રમી રકશે છે તે રમતુ કમ થશે. હીંડુસ્તાનને સ્વતંત્રતા મળશે તેવુંજ તે છુડું થવાની મામલો કરશે. જીલન આ વરતુ અણે છે અને તેથી તે તેને અપુર્ણ સ્વતંત્રતા કે અસ્થાનને કમળ પણ આપવા માંધનું નથી. હીંડુસ્તાનમાં રીપબ્લીક સ્થાપનું એ હીંડુસ્તાનના નવસુખોનેતું ખોલ છે. અને એ અટકાવવાને જીલને આ દરખાસનો રજુ કંથી છે. પોતાના અમેરીકાના પ્રવાસના સંબંધમાં તેમણે જ્યોત્સુ કે અમેરીકામાં ખાટીક અગવળ એટલી બહોળા થન રહી છે કે બે હીંડુસ્તાન તેના સામે અમરકેરક પમલા નાંક છે તો હીંડુસ્તાન પોતાનો ફેલ મુખાવી રહે.

—હુંક મુદતપર અહિના બાધાઓમાં એવી અબર પ્રસિક કાક હતી કે હીંડા અરકારે હીંડાને માટેના રાખકીય મુધારાની દરખાસનો પોતાની મોધાની સામે માધીશપર મર્યા જોલમા મોકલી હતી અને તેની ઉપર માધીશનો અભિપ્રાય માંગ્યો હતો અને માધીશએ તે આપ્યો હતો. હીંડયા આવેલા છેલ્લાં કાપણિ જ્યોત્સુ છે કે ધારામજામાં હોય મેમર સર દેરીહેમે એ બાળકમાં જાહેર ક્યું હતું કે વાઇસરોયે કે અરકારે માધીશ પાસે એવા અભિપ્રાયની માંમલો કરી નહોતી અને માધીશએ પોતાના મત્તાએ તેવો કંઈ પણ અભિપ્રાય આપ્યો નહોતો.

—માધીશના અવતરના અમર સર્વ હીંડુઓપર એવી કાક છે કે તેઓએ હરિજનોની હમલિના કાર્પને અમે અમુક દિવસે. રસ્તાઓપર અને માકુ મારવા નીકળી પડવાનો દરિય ક્યો છે.

—લાકાપાથી આંક બનાવવાની નવી શોધ માનહેમાં તેમજ પ્રામક મેજવેલ રી. જરમસે ફેલ વધે મહેનત હીંડા નાંક કરી છે. તેનો પહેલા અખતરો મચે છે.

—સવિનય ભંગના ફેદાએ બીટીસ હીલના ૧૯૪૪ ના ફેલ્ડ-આર્મીના આખર સુધી જોડાઈ સંજ્ઞામાં હતા. આયલા મહિનામાં ૧૩,૮૬૩ હતા, અને ફેલ્ડઆર્મીનાં ૧૩,૧૭૪ હતા. પ્રાંતવાર તોએ આકાશનો આપેલા છે. તે બન્નુઆરી અને ફેલ્ડઆર્મીનાં છે. પદાસ ૧,૦૫૧ અને ૧,૦૩૪. મુલ્ય ૨,૫૨૨ અને ૨,૪૪૧, અંશ ૧,૭૦૪ અને ૧,૫૮૬ સંપૂર્ણ પ્રતિ ૨,૮૪૮ અને ૨,૬૬૫, અંશ ૩૦૦ અને ૨૪૦, મિલાર અને એરીસ ૨,૦૩૫ અને ૨,૪૩૪ અંશ પ્રતિ ૨૧૪ અને ૧૮૧, આશામ ૧૬૮ અને ૧૬૦ વાચન સરકાર ૧,૧૬૬ અને ૧,૧૫૧, ટિલ્લી ૧૨૦ અને ૧૨૫, કુર્મ ૮૧ અને ૮૨ અને અંશ ૨૫ અને ૨૮.

બીતા મન્થન

(કેપ્ટન—કોલોનલ કનરામભાઈ મહારાજા)

અધ્યાય ૪ થી ચાલુ

(૧૦) સ્લોક ૩૩ થી ૪૮ (ચાલુ)

"આ ઉપરાંત, અરિષ્ટમાં મહાવાન પુરુષ સત્પુરુષો પ્રત્યે આદર સખવાવાળો, તેમની સેવા કરવાની વૃત્તિવાળો, તેમના અસંમતો અભિમાની, અને તેમના ઉપદેશોનું આત્મની જે પાન કરી, હંસની જેમ તેમાં નીરજીરતો વિરેક કરી, તેમના વિચારોને અમલમાં મૂકી, સિદ્ધ કરવાની ધીરજ અને ખંત સખવાવાળો હોવો જોઈએ.

"તબ્બ, હે પ્રિય! મહાવાનનું વિશેષ લક્ષણ કહું તે સાંભળ. પુરુષ નિરભિમાની હોય, ધર્મ, જાણી, અને જાણુતોમાંથી એ આરોપ દેહને દોષે; નાના જાણક પાસેથી એ શીખવા લેતું શીખી શકે છે અને અમલ નહિ. કોઈ પણ વિષયને લક્ષ્યે જાણો વિચાર, કે સાચી રીત જતાવનાર આજ્ઞા હોય કે શુદ્ધ, પુરુષ હોય કે બી, સ્વામી હોય કે ગુલામ એ નિરભિમાની જાણ તેની પાસેથી એ શીખે, અને જેની પાસેથી રજા નેદરુએ શીખવો હોય, તેના પ્રયત્નને અંતમાં કાપી દે.

"ધનંજય! જ્ઞાનની છત્રાવાળો મહાવાન હોવા ઉપરાંત તપસ્વિ, કૌટલે પરમાત્માને પરમજ્ઞ હોવો જોઈએ. પરમેશ્વરથી કહું એક નથી, એ સિવાય બીજું કશું જાણવા લેતું, મેળવવા લેતું કે માણવા લેતું છે નહિ, એમ જાણનારો હોય.

"આથી, યુગોમાં એ સંવત્સરિય હોવો જોઈએ, જેમાં તો કહેવાનું શું હોય? જે ઇન્દ્રિયોને પ્રલામ છે, તે પરમેશ્વર-પરાયણ છે એમ જાણી રીતે જીવી શકાય!

"માટે, અશુદ્ધ! જ્ઞાનપ્રાપ્તિની આ કરતો છે. આનો પુરુષ આત્મજ્ઞાનથી પરમ સદા મેળવે છે.

"હવે એનું રજા શું તે સાંભળ.

"પરંતપ! પરમ કાલિ, એ એનું રજા છે. ધનંજય! કાલિ એટલે સમતા, ચિત્તની ચોખવરણ કાલિ એટલે આનંદની ભરતી નહિ, કે વિષાદની એટ નહિ. કાલિ એટલે પ્રેમનું વેળાપણું નહિ; અને લાગણીશુન્નતાનું શુદ્ધપણું નહિ; કાલિ એટલે સારા કે નરસા આવેલો આવેલ કે જન્માદ નહિ. કાલિ એટલે મુજબજુમાંથી માર્ગ મળે તો હર્ષ અને ત મળે તો શુભી મળાદ એ નહિ.

પણ, કાલિ એટલે અચર્ય વિના સર્વ પરિવર્તિમાં ધીરજથી વિચાર કરવાની કક્ષા, અનિવાર્ય દુઃખોને વચર પરિવારે સહન

કરી લેવાની કળિ સુખથી લેવા ન શક જવાની કળિ.

"પાર્થ! આવી કાલિને આત્મજ્ઞાનનું રત છે. કોઈ કાલિને જ એ આનંદ અને સુખ મળતું છે. તે આત્મજ્ઞાનને આનંદરૂપ અને સુખમય માને છે.

"જે આત્મની, અમદાગુ. અને કંઈ બેર છે, તે એનો અધિકારી થઈ જાય નહીં. તેથી પુરુષ અર્ધજાને એનો પાલન અને અર્ધ અને સંવધ પાલન પડે છે અને લેખકથી એને સિદ્ધ કરી ન શકવાથી, અસંતુષ્ટ અને દુઃખી જ છે. એને આ લેખકથી સુખ નથી અને મરજી પાડ પણ કાલિ નથી. ૪૦

"ધનંજય! મોઝથી જેણે કર્મના બંધનોનો સંન્યાસ કર્યો છે, જ્ઞાનથી જેણે અંતરોને જેદી નાખ્યા છે, જેણે ચિત્તને રમજે કહ્યું છે, તેને કમોથી બંધન થતું નથી. ૪૧

"આર્ય! જ્ઞાનનું પરિણામ કંઈ અને મુજબજુ છે; જ્ઞાનનું પરિણામ નિશ્ચય અને સ્વચ્છતા છે. માટે તારે કાલિ અને સમાધાન નોમતા હોય તો જ્ઞાનથી તરવારથી સંકલને જેદી, મારા ઉપદેશોના કર્મવૈજાનું આચરણ કર." ૪૨

અધ્યાય ૪ થી પુરો

અધ્યાય ૫ થી

(૧) સ્લોક ૧

એકા અધ્યાયને અંતે પાદવચનને કહેલા આત્મજ્ઞાનનો મહિમા, એક પ્રાપ્તિની સાધના, અને એનું રજા કુતીપુત્ર અશુદ્ધને ઉત્સાહપૂર્વક સાંભળવું, પણ એ જાણું હતા પણ અપારે વાહુરોને જેવડે પાણું એમ કહ્યું કે "જ્ઞાનથી સંકલને જેદી મારા ઉપદેશોના કર્મવૈજાનું આચરણ કર." મારે ધનંજય વળી પાછો મુજબજુમાં પડી મરો. એ મોઝો:

"વદાકા માલવી તમે આમ વિશાધી વાલો, કહી અને એક વાતનો નિશ્ચય કરાવવાને બદલે ઉમરો કાઢ્યાં હાં નાખો છો, બહા! તમે હમણાં જ કહ્યું કે આત્મજ્ઞાનથી પર કંઈ નથી; તેથી મરો સંકલને જેદી કાલિ છે, અને એક રહેતો નથી; માટે, મારે એ જ પ્રાપ્ત કરવું જોઈએ. તેમાં સાધન રૂપે તમે જ્ઞાનનો સમાવેશ, દ્રવ્યનું જાણનાર, ઉદ્યોગોને સંવધ, ઉદ્યોગોની સંન્યાસે પ્રવૃત્તિ, ચિત્તનો અને પ્રાણનો સંવધ તથા ચૈત્ત્યનો અભ્યાસ વગેરે જાણતો જાણવો. આ બધા ઉપરથી સદા જાણવ છે કે સાંસારિક કર્મોની પ્રવૃત્તિ કરતાં સંન્યાસ જાણ આવી સાધનામાં જીવન માણવું, એ જ એનો માર્ગ છે.

"કાર્તિકા સંસારિક કર્મોની પ્રવૃત્તિમાં દ્રવ્યને સંવધ, ઉદ્યોગોને સંવધ અર્જુન-દુઃખનો સોનો સદવાસ તથા કમ-કેલ વગેરે ચિત્તને દોષ અને અસંયમી કરનારો કહે" નિમિત્તો, એ સહુને સ્વીકાર કર્યા વિના છુટકો માલ નહિ. મેલમાર્ગથી એનો કાર આજ વિશેષ માણવ પડે છે. તો પછી પુનઃ કર્મવૈજાનું આચરણ કરવાનું જાણી રીતે કહે છે તે કું સમજી શકતો નથી. એક વાક્યમાં તમે સંન્યાસને અનુકૂળ વિચારો રહ્યા છો અને પછી બીજા વાક્યમાં કર્મવૈજાનું ઉપદેશ આપો છો! વાકા મિત્ર! કૃપા કરી આવી અંદોષતા ન વાપરોને! હાલ મારી જાણુકિને લીધે હું તમારો અભિપ્રાય ન સમજી શકતો હોઉં, તો આથી જ્યાં જ્યાં હર્ષ અને એક નિશ્ચિત વાક્યમાં નાંખોને કે સંન્યાસ વધારે સારો કે કર્મવૈજાન વધારે સારો? અને નિશ્ચિત વાત કરતાં તો મારીપર મોટો પાદ કવો સમજીશ." ૧

(અશુદ્ધ)

આ જોડોસેથી મળતાં પુસ્તકો

નીચેના પુસ્તકો આ જોડોસેથી મળી શકે. મંથાવ-
નારજોએ જોરદર સાથે નાજી મોકલી આપવા મહેરમાની કરવી.
પી. પી. જોડોસેને બીજાકુલ પ્લાન આપવામાં
આવશે નહિ.

ગાંધી કુચ આલ્બમ—લેખક: રસીકલાલ પારીખ કીંમત
રૂ. ૧-૬. આ આલ્બમમાં ૨ ચીત્રો અને ૪૦
પાનાનું જમાવ્યું છે. હીંદુસ્તાનની ઇતિહાસિક ઠીંકી
કુચના સ્મરણો છે. જાને તે વખતના ચીત્રો.

દેશ દેશની અકલુપ્ત વાર્તા—લેખક: રમણલાલ કાલ,
કીં. રૂ. ૧-૧૦. આ પુસ્તકમાં દેશ દેશની રીત
રિવાજો ૧૦-૧૨ વર્ષના બાળકો વાંચી શકે એવા રીતે
લખેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચીત્રો
અને ૧૩ વાર્તાઓ સમાવેલી છે.

જાનારકતી ધોધ—લેખક: મંધીજી કીંમત પેની ૯.
મંધીજીએ જીતાણને કુબ્જાતીમાં જ્યાં સમજ કરે
એવી રીતે જનુવાદ લખે છે.

મંજળ પ્રજાત—લેખક: મંધીજી કીં. પેની ૬. આમાં
મંધીજીએ કલ્પ અહીંયા, અપરીમદ રિજેર મતોપર
વરોડા જોડાથી પ્રવચનો લખેલા છે તેનો સંગ્રહ છે.

સોરઠી બહારવટીઆ—સંપાદક ગ્રેસર્થ મેધાણી. જાના
વજ્ર ભાગો છે. પ્રત્યેકની કીં રૂ. ૨-૮. આમાં
બહારવટીઆની શુરાતન અને ઉદારતા, જાણી પ્રત્યેનો
જાદર આવ વિજેરેલું સુંદર વર્ણન આપેલું છે.

જીવિશાહની રસધાર—સંપાદક હવેસર્થ મેધાણી આના
૫ ભાગ છે. આની અંદર સોરઠી દુહાઓ જનુવાદ
ભાગે છે. આ દુહાઓ વિશેના છે અને એમાં શુરાતન
અને દેશભક્તી ભર્તો છે. એના કીંમત પહેલાં બે
ભાગની રૂ. ૨-૬ પ્રત્યેકની, ઉભે રૂ. ૩-૩,
૪થો રૂ. ૩-૭, ૫થો રૂ. ૩-૩.

ઉધીયું—લેખક: ડો. ડા. જગીરદાર. જાના બે ભાગ છે.
કીં. પ્રત્યેકની રૂ. ૩. આ બન્ને ભાગ મળીને
૫૦૦-૬૦૦ પાનાની પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાર્તાઓ લખી
છે. વાંચનાર જરૂર વાંચી આનંદ મેળવશે અને હસશે.

ભારત પુસ્તક પ્રવાસ આલ્બમ—ચીત્રકાર કનુ દેસાઈ
કીં. રૂ. ૨-૬. આમાં ભારતની મુકતી કાળે પડ્યા
દુઃખોના ચીત્રકારે સુંદર રીતે ચીત્રો ચીત્ર્યા છે. સામજીક
ઘરીકે બીજવત, ખમર, ચત્તુ વીરને વીદ્યા, વીરેરે ૧૨
ચીત્રો છે.

પરજીતા-વિસરજન-પુલ્કરીણી—જાની પ્રત્યેકની જનુકમે
કીં. રૂ. ૨-૬, રૂ. ૧, રૂ. ૨ છે. આ વાર્તા
મુજ રવીન્દ્રનાથ ટાગોરની લખેલી છે. આમાં જોધ

લાલકાથો—લેખક: કવી મેધાણી. કીં. રૂ. ૧-૩ આમાં
“જોડોના લાલકા વાઘે” નામનું અત્તે હજુરમયી ભરેલું
કાવ્યો છે. અંધેજી કાવ્ય somebody's darling
પરથી રચાયું છે. આમાં જીન્ડ પશુ દેશભક્તીના રાષ્ટ્રીય
ગીતો છે.

મરુત કુકીરની મરુતી—આ પાકા પુરાના પુસ્તકની કીં.
રૂ. ૪-૬ છે. લેખક: મરુત હાંપર. આમાં મરુત
હાંપરની જાધી મરુતી ભરી છે. રસીક જાને જોડાથી
ભરપુર છે.

પી સુરત હીંદુ એસોસીએશન

જનરલ મીટિંગ

પી સુરત હીંદુ એસોસીએશનના અર્થે ગ્રેમરોને ખબર
આપવામાં આવે છે કે એસોસીએશનની જનરલ મીટિંગ
શ્રીવાર તા. ૨૧મી મે સને ૧૯૩૩ ના રોજ સાંજના
આર વાગે એસોસીએશનના દેાલમાં મળશે. તે વખતે અર્થેને
વખતસર પધારવા વિનંતી છે.

કાગી:—એસોસીએશનના કાપડા સંપાદી,

ખુશાલ સુખા મીસી,
જો. સેક્રેટરી.

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ

પ્રાંતિક કોન્ફરન્સ

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની પ્રાંતિક કોન્ફરન્સ
જોડાનીસબર્ગના ટ્રેલ હોલમાં તા. ૨૪ અને ૨૫ મે
૧૯૩૩ ના રોજ કપારે ૧૦ વાગે મળશે. કોંગ્રેસ સાથે
જોડાધેલી સંસ્થાઓ અને ડીસ્પીકરોની સંસ્થાઓને
વજ્ર વજ્ર ઉધીજેટા મોકલવા વિનંતી કરવામાં આવે
છે. ઉધીજેટાના નામ સેક્રેટરીને તા. ૨૦ મે ૧૯૩૩
સુધીમાં મળી જવા જોઈએ.

કાર્યક્રમ: (૧) ટ્રાંસવાલ અશ્વિયાકીક લેન્ડ ટ્રન્ચુર
એકેડ, (૨) લાલસેન્સ, (૩) ઇન્ડિયન, (૪) રેલવે,
(૫) ટેલિવિઝી, (૬) સામાન્ય.

કી. એમ. નરમુ,

પી. એ. બોક્સ ૪૧૧૧ ઇ. એમ. માલ,
જોડાનીસબર્ગ. જો જાન સેક્રેટરીઓ.

બહેર ખબર

શ્રી. ટ્રાંસવાલ કોળી હિતવર્ધક મંડળ

ઉપરોક્ત મંડળની એક બહેર સભા તા. ૨૧ મે
૧૯૩૩ ના રોજે નં. ૬ રમીલ મારકેટ સ્ટ્રીટ ઉપર
આવેલ મહારાય ગણાભાઈ આણુભાઈના મકાનમાં
નાથે જણાવેલા કામકાજ મારે બપોરે અઢી વાગે
મળશે એ પ્રસંગે દરેક પ્રાંતિક બંધુઓને વેળાસર
પધારવા વિનંતી છે.

કામકાજ:—હિજાબ, ચુરણી, પરચુરજ.

મેપાળજી મેર્વાડ.

દેશવજી લક્ષ્મજી તવડીઆ.

પરસેતમ પ્રીજલાલ.

જોડીઆ સેક્રેટરીઓ.

RAJCOOMAR, UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and Home Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers
and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4091 Cont.
MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

કબર, કબર મિટર માલિ, કે મોલ માલિ કબરોની પુર્ણ પાલખાઈ
આપે છે. રાત દિવસ યજ્ઞ.

ફોન ૪૦૯૧ કોન્ટ.

૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મેનેજર: કે. એફ. ફ્રાન્સિસ.

● Before deciding to release "Tebetren" to all chemists throughout Southern Africa, it was severely tested by many leading malarialogists all over the world. The reports, which are continuing, received from them, all subscribe to the complete efficacy of "Tebetren" and absence of relapse has been particularly noted.

● "TEBETREN" AS A PREVENTIVE

It is wise to take "Tebetren" regularly as a preventive measure during the malarial season. Being cumulative in effect, it need only be taken for three days running, followed by a rest of three days. Continued with sensible hygiene, this will keep you perfectly healthy.

● PROPRIETORS:
CHEMOPHARM LIMITED,
25 Victoria Street, London, England

NOEL ILLINGWORTH
General Agent for
Chemopharm Ltd.
P.O. Box 276, Johannesburg.

A New Remedy for MALARIA ensuring a speedy cure and ABSENCE OF RELAPSE

A scientific remedy is now available for the treatment and prevention of malaria. This remedy "Tebetren," while based upon quinine, represents a considerable advance on the manufacture of quinine in its ordinary form and is a new chemical substance. None of the benign effects of quinine are absent, but are enhanced, and, being at least 50% less toxic than ordinary salts of quinine, "Tebetren" is allowed by the system to remain in the bloodstream. Ordinary quinine is practically entirely excreted within 6 hours. It has been proved that no excretion of "Tebetren" takes place even after 20 hours. "Tebetren" thus not only affords speedy relief but, as it remains in the bloodstream, it prevents relapse. "Tebetren," being non-toxic, actually exerts a general tonic effect on the system.

"Tebetren" is manufactured for the proprietors by Howards and Sons, Limited (established 1797), the leading manufacturers of quinine in the British Empire.

"TEBETREN"

as purchased by Governments
in the world malaria belt

FROM ALL CHEMISTS

6/6 for 25 tablets

21/- for 100 tablets

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરૂટ અને વેજિટેબલ ઇક્પોર્ટર
 ૩૩ અને વેજિટેબલ માર્કેટની બોર્ડર ઉપર ખાલ
 પ્લાન રેવામાં આવે છે. મંભાવી ખાતો કરેલા.
 P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફરૂટ બલ્કલ ટાલુ ૩૩ અને વેજિટેબલ માર્કેટની બોર્ડર ઉપર ખાલ
 પ્લાન રેવામાં આવે છે. મંભાવી ખાતો કરેલા.
 P. O. Box 254. Durban. 88 Short St. 65

અઠવાલિક પચાંચ

વાર	પ્રતિરોડી	દોડ	પુલકમાન	પારસી	ચુરોલ	સુપરિસ
	૧૯૩૩	૧૯૮૬	૧૯૫૨	૧૯૦૨	ક. મી.	ક. મી.
	મે	જાન્યુઆરી	ફેબ્રુઆરી	માર્ચ		
શુક્ર	૧૬	૧૦	૨૪	૧૫	૧-૩૭	૫-૧૦
રવિ	૨૦	૧૩	૨૪	૧૬	૧-૩૭	૫-૬
મંગળ	૨૧	૧૨	૨૫	૧૭	૧-૩૮	૫-૬
બુધ	૨૨	૧૪	૨૬	૧૮	૧-૩૮	૫-૮
ગુરુ	૨૩	૧૫	૨૭	૧૯	૧-૩૯	૫-૮
શુક્ર	૨૪	૧૬	૨૮	૨૦	૧-૩૯	૫-૭
રવિ	૨૫	૧૭	૨૯	૨૧	૧-૪૦	૫-૭

Phone 3567. Box 318, 82, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

હીરાભાઈ મોરાર મતવાડકર,

ફરૂટ અને વેજિટેબલ ઇક્પોર્ટર

અને કમિશન એજન્ટ.

ફરૂટ અને વેજિટેબલ માર્કેટની બોર્ડર ઉપર ખાલ
 પ્લાન રેવામાં આવે છે. મંભાવી ખાતો કરેલા.
 P. O. Box 318. Durban. 82 Victoria St. 62

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફરૂટ બલ્કલ ટાલુ ૩૩ અને વેજિટેબલ માર્કેટની બોર્ડર ઉપર ખાલ
 પ્લાન રેવામાં આવે છે. મંભાવી ખાતો કરેલા.
 P. O. Box 842, Durban. 129 Victoria St. 64

આરોગ્યતા તથા સંસાર કુળના ઉપયોગી પ્રયોગો ઉપર ધ્યાન
 દેવાવડા નામના પુસ્તકની નવી આવૃત્તિ પચાંચ રૂપિયા
 વધારા સાથે ખપ્પર પોસ્ટ ઉપર

તદન મેરત

૧૫ પચ્ચ કિંગ્ડમ ૩ રૂપિયા અને લીધા વધાર મોડેલમાં
 આવે છે. અગત્ય મંજૂર.

મદન મંજૂરી કાર્મસી,

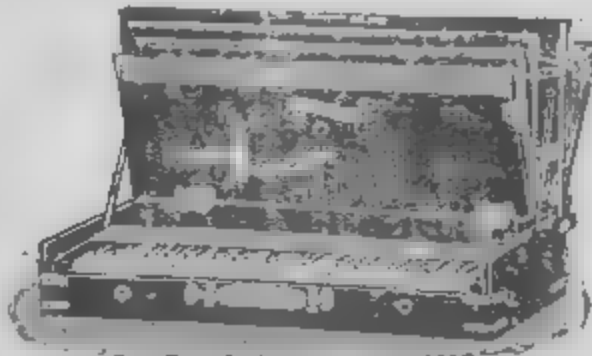
ભાનુમત, કમિશનર, (કમિશન).

માત્ર મોડા વખત માટે.

અમુલ્ય લાભ.

વહેલો તે વહેલો.

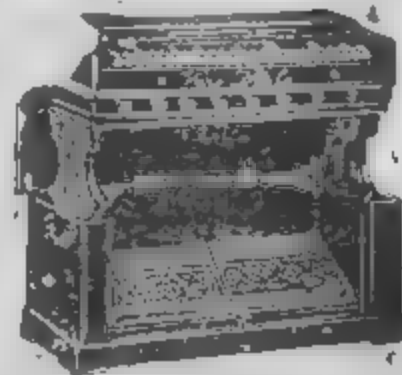
હાથના કામ રીડ લાભનીયમ.

પા. ૩-૧૦-૦.

શિક્ષણ
આવેસોજલ
રીડ
લાભ

પા. ૨-૧૫-૦.

પા. ૧૦-૧૦-૦

બહાર માત્ર મોડા વખત માટે પુરતું ધ્યાન આપી બરાબર પેક કરી મુલના મુલ્ય રવાના કરવામાં આવે છે.
 આમાં ૩૦ વર્ષના લાંબા અનુભવ પછી આ રજાની હવાને અનુભવતાં ફરેક બાતના હારમોનીયમ
 મંભાવી મોડા કામમાં રોકમાં રાખીએ બીએ.

ફરેક બાતના ફરેક પાઈસ, ફરેક બાતના રીપેરીંગ કામ પુરતા કાંતોય સાથે કરી આવવામાં આવે છે.
 બહાર માત્ર મોડા વખત માટે પુરતું ધ્યાન આપી બરાબર પેક કરી મુલના મુલ્ય રવાના કરવામાં આવે છે.
 વિશેષ મોડા અધારે કાળાવડું.

પી.એ. બોક્સ ૪૬૦૦

મોરારીયા મ્યુઝીક સલૂન,

૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

GOSHAJA'S MUSIC SALOON.

P. O. Box 4600.

131 Queen Street, Durban.

શિયાળાના પૌષ્ટિક પાકો તૈયાર છે.

!! ચમત્કાર ત્યાં નમસ્કાર !!

કાંઈતો શાળ સાલિયપાક—રુઝી કાન્તી તેમ ટ-ફરસી આવે છે. તેથી જાંદર ફર બાતની વનરખતિ નાંખવામાં આવી છે. સોના, આંદી, વરખ, પંખળી કાલમ, બીમસેની કપૂર, ખરાસ, ડરુરી, કેસર, જાંબર, શીલાજીત, કારકાપરેલા, પીપરીકંદ, વાંકબોચન, સતાવળી, નરજંદી, અમુદ્દોષ, ચંદ્રપા, સોનારપા, લોક, જાગરક, વરવજા અરમ નીચે બાતની ચીબોથી તેવાર કરવામાં આવે છે. જક હોવા જતાં નવજીવાન માટેક અખુટ ચમત્કાર કાંઈ વજી દીવસના સેવનથી અજીર્ણ આવે છે.

રતલ એકના કપ્પાની રી. ૧૦-૬.

ડેસરી બદામપાક—આંખની તથા મચકની લથામ બીમારીને નાશુદ કરે છે.

રતલની રી. ૫.

ઝુંદરપાક—આં તથા પુરવની કમરનો દુખાવો અઠસુજથી નાશ કરી બે દીવસમાં કાવરો પહોંચાડે છે.

રતલની રી. ૫.

ફુલરપાક—કરીરના અસજ લોકીન સાર કરી કાંઈ આંખી કરીર કલકું રાખે છે.

રતલની રી. ૫.

સાસણપાક—કરીરના સાંધાઓ વાધુથી જકડવા તથા દુખતા હોય તેને જક ડીવસમાં કાવરો કરે છે.

રતલની રી. ૫.

ચેષીપાક—કમારો ચેષીપાક જાખા સાલિય આદિકામાં વખજાવરો છે. જેતા વખજા કરવા કરતાં અંખી ખાતી કરે. વારસાવર કમારા નામનું લેખન વાંચી લેજો.

રતલની રી. ૪.

આદરપાક—સ્વાદીષ્ટ સવારે નાસ્તા તરીકે ખાવાથી પોષણ આવે છે.

રતલની રી. ૪.

જે કમરોવ અજુરપાક, ઝુંદપાક, આજરપાક, ફુધીપાક વીચેર એકતા પાક લાગીદો તેવાર કરી ખાવસમાં આવે છે.

આદર સાથે પેલા ચીકસવા સહેરનાની કરવી.

વધુ ખુલાસા માટે લખો:—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

Phone 3623,

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

તમારા ધંધાની બહેર ખબર ક્યા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જે જુનામાં જુનું કોઈ છાપું જાખા સાલિય આદિકામાં વંચાવ છે

જાવ અને નહસ માટે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

Phone 2447.

P. O. Box 1153.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street.

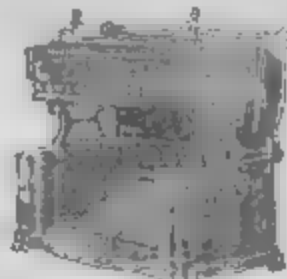
DURBAN, Natal.

આંગ્રેજીની રેકાર્ડો

હીન્દુસ્તાની—શુજરાતી—શીક્ષ—ટેલેગુ

હુટક ચી. ૩-૩ કઝનની ચી. ૩૫-૦

હારમોનીયમ ઓરીએન્ડ પ્રેચર.

તળાકાટપા. ૧-૭-૬:થી પા. ૫-૧૦-૦ એડી.

પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦. હાથના અને પગના.

ચીક્ષ માટે લખો ઉપલા એડરેસ પર.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL
 Fruit and Vegetable Exporter.
 હાલ અમે વેલેન્ટાઇન મારેક ડીના ઓરેકા ઉપર ખાલ
 લોન ફવામાં આવે છે. મંગાવી ખાવો કરશો.
 P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI
 Wholesale Fruit Merchant.
 હાલ અમુક તાજાં ફલ અને વેલેન્ટાઇન સાથે વેચાઈ રહી છે
 શ્રી. ડી. જી. મોક્ષવામાં આવશે કૃપા—
 P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

'Phone 3867. Box 315. 82, Victoria Street, DURBAN.
HEERABHAI MORAR MATYADRAR,
 Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
 and Commission Agent.
 હીરાભાઈ મોરાર મેટવાદકર,
 ફલસેવક ફલ અને વેલેન્ટાઇન મેટવાદકર
 અને કમીશન એજન્ટ.
 વેલેન્ટાઇન રીટેલરી માટે શ્રી. ડી. જી. મોક્ષવામાં આવશે
 ફોનિકલ ૩૮૬૭ બોક્સ ૩૧૫. ૮૨ વીક્ટોરિયા સ્ટ્રીટ ૮૨, ૮૨

P. P. BHAGAT
 Fruit Merchant.
 હાલ અમુક તાજાં ફલ અને વેલેન્ટાઇન સાથે વેચાઈ રહી
 શ્રી. ડી. જી. મોક્ષવામાં આવશે કૃપા—
 P. O. Box 412. Durban. 123 Victoria St. 64

આશાવંતી તથી સેસરિ મુખના વપમેથી પ્રખ્યાતની કડકી કરનાર
 વેલેન્ટાઇન નામની પુસ્તકની નવી આવૃત્તિ પશ્ચાત્તે મુખના
 વધતા સાથે બદલે રીટેલ છે એ
વલ્લભ મહેતા
 કંઈ પેન્સિયન કે ટપાલે મળે લીધા વધારે મોકલવામાં
 આવે છે. અમુક મંગાવો.
 મદન મંગલની ફાર્મસી,
 ભાનુનગર, અમીઆવાડ (મન્ડીયા).

અઠવાલિક પંચાંગ

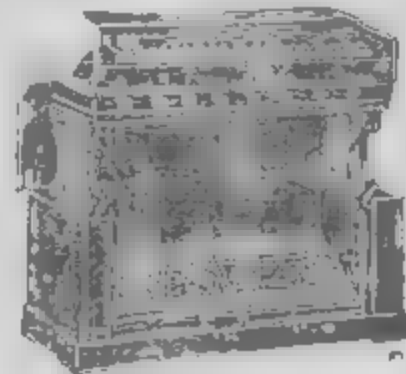
ચંદ્ર	શ્રી	પુલકાન	પારસી	સુવેલન	સુમરિલ
૧૬-૩૩	૧૬-૪	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨
૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨
૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨
૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨
૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨
૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨
૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨
૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨
૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨	૧૬-૫૨

માત્ર શ્રી. નમતે મારેક. **અમુક લોકો.** **વહેલો તે પહેલો.**
હાથના કમલ રીલ હારમાનીયમ. **પગના કમલ રીલ કમ્પાક્ટ ડા.**

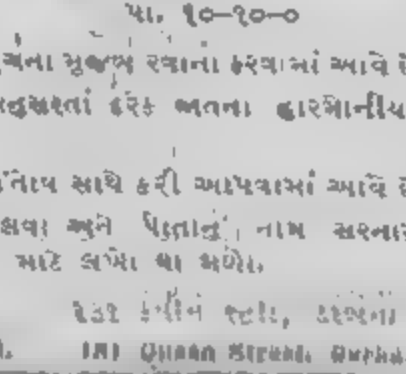
શ્રી. ગલ
રીલ
હાથનું

પા. ૩-૧૦-૦.

શ્રી. ગલ
રીલ
હાથનું

પા. ૨-૧૫-૦.

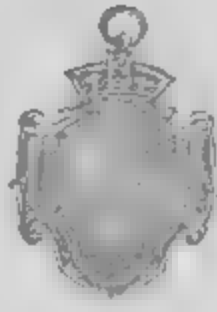
શ્રી. ગલ
રીલ
હાથનું

પા. ૧૦-૧૦-૦

બહાર મામના ઓરક ઉપર મુલ્યુ ખ્યાન આપી બરાબર પેક કરી મુખના મુલ્યુ રવાના કરવામાં આવે છે.
 અમારા ૩૦ વર્ષના લાંબા અનુભવ પછી આ દેશની હવાને અનુસરતાં હરેક જાતના હારમાનીયમ
 મંગાવી મોટા જગ્યામાં સ્ટોક્માં રાખીએ છીએ
 હરેક જાતના ઉપર પાકલ, હરેક જાતના રીપેરીંગ કામ પૂરતા કાંતાપ સાથે કરી આપવામાં આવે છે.
 બહાર મામ વાળાઓએ ઓરક સાથે રપ ટકા અડવાન્સ મોકલવા મુને પિતાનું નામ સરનામું
 વિમરે મોખા અમરે જણાવવું.
 વધુ વિગત માટે લખો શ્રી મળો.

શ્રી. ગલ. મોખા ૨૬૦૦ **ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલૂન.** ૧૩૧ કીંગ્સ રોડ, હારમાની
GOSWALIYA MUSIC SALOON. P. O. Box ૬૬૫. 131 QUEEN STREET, HARMAHANI.

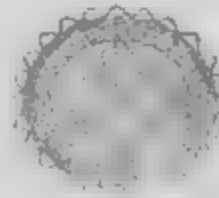

AWARDED
GOLD
MEDALS.

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ગુટ; સરદાર ફોન

ફરેક જાતના સરદાર ફલ્ગુટ
હાથમાન્યમ અને સરદાર ફોન
માગીફોન અમારી પોતાની
ફેક્ટરીમાં બતાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક આનાનો
સ્થાપિત કોલેજી ફેલોગ
મંગાવી ખાતરી કરો.

ચેતસીંગ ગુરુબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ

હોઝોશીસ અને કાચખાત્રી-બોલવાડી પ મી મહીના નાકે, ૪૬૨ સેન્ટ્રલસ્ટ્રેટ રોડ, મુંબઈ, ૮.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બાન્સ એલીસ અને ટોમ ૪૫૪ ૫૮ કાલખાત્રી રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફાચટો કરનારે જગતસિદ્ધ

અપટલોગન

ક્રાંતિ, ખસ, જુલસી, ખસજુલ વિગેરે ચામડીના દર્દો ઉપર અકસીર દવા છે.
કપડા ઉપર કાચ પડતા નથી. વધુ એકઠીબીકારોમાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
કો. આ ૨ ના ૭ આના, પોસ્ટેજ પેકેજ ચાજ જુદો. બાખરુદાર એજન્ટો એજન્ટ છે.

સપટ કંપની, કાલખાત્રી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવદર

કીટી, ઉપાઈ, માકક, વંદા, માખી,
સવજા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

ખાત્રીના બતાવક ફેક્ટરી કીટીમાં વેચાય છે.

Box 242 & 317

Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Batra, P. E. Africa.

મોક્સ ૨૪૭ અને ૩૧૭, ટેલીગ્રાફ નંબર "ખત્રી"

હુસેન હુસમાઇલ (સરદારવદ વાલા)

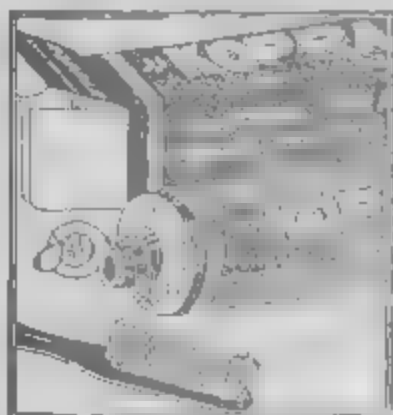
ખાત્રી પેકેજ ચાજ જુદો.

બોલવાડી પ મી મહીના નાકે.

૬૦

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula Dr. V. R. Kakathur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE

Cleans the teeth—hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khoti, P. O. Box 69 Vereeniging.

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક બેશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા જાવ ત્યારે તમે ખાતરી કરી લેવો કે તમને ભેટલે તેજ માલ મળ્યો છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાને રાખ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સ્ટોક કરી રાખવો અને તેજ બ્લુ વાપરતા સલામત કરવી એ ફાયદાકારક છે અને કારણ એજ છે કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વગેરે વસ્તુઓને સ્વચ્છ રાખે છે તેથી તેને સતેજ કરો અને ફરીથી વજાર લેવા ખરીદવા આવશો.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચઢાવનાર

નારાયણનાં તંબર એકના બનાના, પંચનાપલ વિગેરે ચીજો એરંદર મળેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

ફરેક એરંદર ઉપર જાતી રૂબરૂ રાખી સારો માલ, સારી પકાઈ કરી કીડાપત આવથી માફલવામાં આવશે.

કેપ પ્રાવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, ક્વીટ્સ, રેડિસીઆ ચીજોને ફરેક જગ્યાએ માફલવામાં આવે છે.

લખો : રવજી બુલા,

પી. ઓ. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નારાલ.

20 11 1953

No. 24—Vol. XXXI

$$f(x) = \frac{1}{2} \left(1 + \frac{x}{\sqrt{1+x^2}} \right) \quad \text{for } x \in \mathbb{R}$$

Why do they tell me... why the... could they... ..

truly believes that the object of Mahatma Gandhi's fast is to convert the despised misshapen "tall brotherhood" with the God-despised "twice-born." A country which bases its standard of equality upon a higher level than a lower one indeed shows signs of greater progress both morally and materially. If the perception of "Not Twice-Born" is, therefore, correct it augurs well for the future of India. But "Not Twice-Born" is evidently not so much concerned about the progress of "poor India" as he professes to be. He is rather concerned about the uniting of the different communities in India which might possibly prove formidable to the British Raj which has hitherto maintained its stronghold by keeping them divided.

OUR NEW GOVERNMENT

AT last the storm which has lasted almost six months is over. The storm king Mr. Tatham Horn whose coming was heard in the beginning, disappeared for a short period in the middle and reappeared formidable once again towards the end and has also melted away into oblivion, and Civilisation has won the day in all its glory. The two heroes Generals Bertram and Sutherland to be congratulated on the end of their career. No country can be happy when its rulers are fighting against themselves. It is just that the future which was achieved in 1908 on paper has in 1933 been achieved in the hearts and minds of the people. The *Manchester Guardian* says, the strongest Government in modern times—certainly the strongest in any British Dominion to-day—has now been given power in South Africa.

We as a section of the population of South Africa and interested in the good government of the country most join whole-heartedly in the chorus of blessings showered upon our new Government. But while doing so we are sore at heart. Will this Government bring us any happiness, or will the Civilisation prove in our case harsher than ever? Will the new Government impose on us further disabilities and humiliations or will it bring us relief? Does this really mean a united force of the white people against the voiceless and voiceless black or does it mean the advent of a new regime based by high ideals of regarding the legitimate rights and interests of every section of the community irrespective of class or colour and more so of the weaker sections? These are the thoughts uppermost in our hearts. While the highest ideals of good government have been given expression to by both the great leaders during their public utterances on declaration of policy has been made in regard to the Asiatic question although it is considered to be one of the burning questions of the day. If all the ideals eloquently expressed are to be rightly interpreted we can safely hope for a better future, but will they do so the doubtful question.

The future of the Transvaal Indians is in the melting pot to-day. The question that was laid to rest after a long and bitter struggle in 1914—thanks to General Smuts—has once again been revived with all the bitterness possible and aims at crushing the comparatively few Indians in that Province out of existence. The *Manchester Guardian* has said it remains to be seen how far the General's influence will secure a liberalising of the future Nationalist Native policy. To that we would add, it remains

also to be seen how far his influence will secure a liberalising of the Asiatic policy.

There is one thing we can say and that is that we are more hopeful as regards the new Government treating our question more sympathetically than in the past in view of the fact that the harsher elements are no longer at the head of affairs.

Mr. Jan. H. Hofmeyr, the present Minister of the Interior, thus wrote in his foreword to "Satri Speake".

"Mr. Satri did more than reveal India to South Africa. He also, in his own remarkable way, did much to reveal us to ourselves in things we never saw. Some of those things wherein we are in danger of a battle of hollow words of those high principles to which we once aspired."

"I would give but one footnote. In that strange poem, tracing Christmas which Mr. Satri wrote for the *Age of Mercury*, after supplanting the universality of the range of the conventional Christmas by a view of our native world."

"We believe in the essential dignity of every soul on God's creation. This is the essence of every religion which is called a world religion. You cannot please God by benefiting one of His creatures at the expense of another set of His creatures. The fact that one regard yourself as privileged to the one and not to the other set of consequences. Injury to a part of humanity is injury to humanity and a violation of the purpose of God, who is called goodness and all love."

"If our Christian religion could only see the purpose of adding this message upon the conscience of us all it would indeed have reflected an inextinguishable candle to South Africa."

We have every reason to hope for a more liberal policy when one who has expressed the above sentiments is at the head of the Department dealing with our affairs. We pray that our hopes may be realised.

Latest News About Mahatma Gandhi

While going to Press the following cable message was received by us from Poona dated Wednesday, May 24, at 2-30 p.m. from Mr. Devdas Gandhi:—

On the eve of his seventeenth day's fast Mahatma Gandhi's condition was not unsatisfactory compared to what was expected. His vitality however is ebbing and he is unable to move in bed himself or to raise his voice beyond whisper. Gandhiji is ministered to every moment by devoted attendants, specialists and Dr. Mehta. Gandhiji himself is fully co-operating with doctors by avoiding all unnecessary exertion. He still manages to hold his drinking water glass with his own hand and takes large quantities of it. Gandhiji sleeps extremely well. Morning and evening prayers and readings from the Bhagavad Gita and the Ramayana continues. Gandhiji is mentally perfectly peaceful and is absorbed in meditation shutting out thoughts even of untouchables. Though extremely anxious days are ahead doctors are still hopeful.

"EACH FOR HIMSELF"

(By L. W. RITCH)

Few thoughtful observers, and still fewer students of history but agree that "the old order is changing, giving place to the new." The pessimist regards the outlook with gloomy foreboding; the man of faith, insight and imagination with gratitude and confidence. More generally, there is a feeling that the "system," economic and political, that for long centuries has controlled human relationships, has been outgrown and no longer fits twentieth century requirements. What most and perturbing is the question of replacement, the finding of a substitute, an alternative other than chaos.

Now, it is generally conceded that a sickness is half cured if correctly diagnosed. Of a certainty in the absence of correct diagnosis the patient's chances of recovery are remote indeed; and since we are confronted with a sickness that is affecting the whole human organism, there is no part, section or class of mankind that can remain uninterested in the problem. Every organ, every limb, each they call, has a joint and common interest in the health or ill-health of the body—corporate.

One of the purposes of a body, if not its chief one, is to subserve the "growth" of the central life that inhabits it to constitute the vehicle of the latter's becoming; to furnish a protecting sheath during the process of its evolving the potentialities latent within it. That central life is also the integrating force that co-ordinates the subordinate parts of the body, whereby the latter is enabled to function as an organic whole.

Harmonious co-operative working of the parts as held together by constituting life-centre makes for health. War between the members inevitably produces chaos and eventual disintegration. Which last, is precisely the trouble from which the human organism called Mankind is suffering—a war of its members, and worse still a war within each of its members; civil war of the most devastating kind.

Individually, and politically; racially and nationally, we have lost our sense of duty to the whole of which we all are but integral parts. We have lost sight of this truth, that while each fractional unit of that whole may rightfully concern itself in the expressing of its own uniqueness, its own individuality, the best of which it is capable, it may lawfully do so only in the course of its sub-service of the larger organic life to which it belongs and in which it lives moves and has its being. Its individual interests are entirely and properly subordinate to the welfare of the corporate life it shares with its fellow parts. Thus and only thus is individual progress best promoted and advanced. Progress and Service go hand in hand.

Few will dare to question that our "civilisation" has reached a pass where it is scarcely distinguishable from jungle conditions. In place of the keen recognition of racial, national and class interdependence and of the community of interest necessary for the welfare and prosperity of the organism and its members, we have advanced the notion of the right of the individual to exploit his powers for his own selfish ends to a point where the very life of the organism is endangered.

Whether the eye looks Eastward or Westward, it observes race occupied in the selfish exploitation of race, nations endeavouring to enrich themselves at the expense of competitor nations, the millions of "have-nots" harnessed to the chariot of Mammon and dependent for their very existence upon the will of the few who by superior astuteness, and protected by the law that sanctifies the "system," have acquired control of the world's purse strings and the power to starve or let live.

The picture that confronts us is one of starving, helpless millions heretofore the champion deity that should differentiate them from the lower animals; the great mass of humanity starved in soul and in mind, as well as in body. The would-be worker cannot work and earn, therefore the distributor cannot find markets. Mechanical inventions that might be utilized for the enrichment of life are converted to death-dealing means in war, or to further impoverishment of the masses on whose industrial opportunities they are made to encroach.

Even the money-lord finds the outlets for his commodity restricted as never before, and may yet find it completely so, a consumption devotedly to be desired since with it will disappear his controlling power the abuse of which has so long been tolerated.

And the moral? Surely so plain that he who runs may read. What but an object lesson in the folly of self-seeking and indifference to the welfare of other selves? What but an overwhelmingly convincing and complete answer to the age-old question, "Am I my brother's keeper?"

And if this be the correct diagnosis, surely the remedy is obvious. For, just as we have "suffered from ourselves," so the power to slay our sufferings is in ourselves. We, and we alone, can be our own healers.

This monument of our folly, this Frankenstein, creature of our individual and collective unbrotherliness, of our blindness to the Fatherhood of God and the brotherhood of mankind must be dothrone, Delusion fashioned it.

Individual, national, racial growth? Yes! But the strength that comes of growth, the uniqueness that constitutes individual place and value in the great Harmony must be consciously and deliberately cultivated for service of the Whole, contributed in glad offering to the Whole—to Mankind.

Competition? Yes! But competition that is brotherly rivalry in well-doing, in the succouring of the weaker, in the advancing of the more backward, in the firm-founding of an order that shall express as a living, realized Truth "Each for all and All for Each."

What lies? What are the difficulties in the way? Fear, principally; fear that God newly refound may prove less reliable than the old deity, tyrant and oppressor though he be. Courage is what is needed. Courage and Faith; for Faith shall arm us with Fearlessness, "Faith, yes, a little faith, shall save thee from the anguish of thy dream." Armed with Faith and Courage, the Truth shall set us free.

Civilization is rapidly being hurried towards a parting of the ways: the one to life the other to decay and death. If it is to live it can survive only by casting off its old superstitions, by abandoning

its outworn shibboleths, by grasping and realising the meaning of "Give up thy life, if thou wouldst live."

Land Tenure Act Commission

Police Inspector's Report

The following memoranda, etc., were sent by the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission to the Chief Inspector of Police, Johannesburg, for examination and report:

- (1) Memorandum of the Transvaal Indian Commercial Association.
- (2) Memorandum from European Ministers in charge of coloured congregations in Johannesburg and District.
- (3) Letter from the Federation of Ratepayers' Associations, Johannesburg.
- (4) Letter from the Johannesburg Chamber of Commerce.
- (5) Statement of case - Braunfontein and Hospital Ratepayers' Association.
- (6) Letters from Messrs. Beriman and Krawitz.
- (7) Memorandum of Coloured Peoples' Welfare Association.

The Chief Inspector of Police has sent the following report to the Commissioner:

J.1. JOHANNESBURG BETWEEN PREBENT AND COMMISSIONER STATIONS (a) (b) (c)

(a) West of Sauer Street.

The details given in regard to Indian or Asiatic occupation are substantially correct. The trades in which such Indians are engaged cover a fairly wide field, but are mainly confined to General Dealers, Tailors, Green-grocers, Tea Rooms and Landladies.

This area may be proclaimed as a prohibited area for natives under the Urban Areas Act in the near future.

This will to a certain extent affect Asiatic traders, but I doubt if the removal of natives will lead to any substantial increase of Europeans. The area is, moreover, a trading centre rather than a residential area.

This is a suitable area for exemption.

(b) Sauer Street to Delvera Street.

There are only a few isolated Asiatics trading in this area. The population is almost entirely European.

I agree that the Commission should in this area deal with each individual case merely on its merits.

(c) Delvera Street to Keil Street.

The details given in the memorandum are approximately correct.

The Asiatics trading or resident in this area include small grocers or general dealers, tailors, green-grocers and employees of the local factories.

The influx of Asiatics and coloured people has not caused any noticeable influx of Europeans.

This area may be proclaimed under the Urban Areas Act later, but Asiatic traders would not suffer unduly. The area is mainly a manufacturing one. As a residential area it is decreasing.

I do not consider it can be exempted as an area, each case should be judged on its merits.

J.2. FERREIRASTOWN

The details given are approximately correct. The Asiatics in this area are engaged in business as storekeepers, tailors, tea room proprietors, hawkers, pedlars, blacksmiths, carpenters, laundry and native eating house keepers.

The proportions of the various races are approximately as follows:

Europeans 16.1	Asiatics 17.3
Natives 32.5	Coloured 32.6

This area may be proclaimed later under the Urban Areas Act, in which case the Asiatic traders would, no doubt, suffer, especially if a better class of European replaced the present native population. This latter possibility is, however, very remote.

I consider this an area where exemption could be favourably considered.

J.3. PREBENT TOWNSHIP

The details given are fairly correct. Very few Europeans live in this area. The proportions of the various races are approximately —

Europeans 1.3	Asiatics 2%
Coloured 3.4	Natives 93.3

The Asiatics resident in this area are mainly traders such as General Dealers, Drapers, Green-grocers, Tailors, etc.

The infiltration of Asiatics has not driven away European residents, but the influx of natives, especially after January, 1930, has undoubtedly done so.

This area is a difficult one, surrounded by mine compounds. The European population is small and not likely to increase. If it is retained as a native area I can see no objection to exemption. If declared a prohibited area for natives, then the coloured residents should also go.

J.4. MARSHALLSTOWN

(a) Area south of Main and East of Krils Streets.

The details given can be taken as correct. The Asiatics in this area are usually engaged in such trades as grocers, tailors, tea rooms, hawkers, pedlars, and the like. A number of Asiatics are also employed in factories, garages and other industries in the area.

This area may be proclaimed as a non-native area under the Urban Areas Act, in which case Asiatic traders would lose a lot of their trade.

I do not consider this area justified exemption. Each particular case should be judged on its merits. I consider, moreover, that while each case should be judged on its merits a very strong case would have to be made out before exemption was granted.

(c) This is an outpost of Ferreirastown. The proportion of the population is approximately:—

Europeans 39.5	Asiatics 4.7
Coloured 7.7	Natives 48.1

This area may shortly be proclaimed under the Urban Areas Act in which case Asiatic traders would lose their principal customers.

I do not agree that this area should be exempted entirely, but some sections of it could be favourably considered for exemption.

J.5. BERENHURST

The proportions of the various races in the different sections of this area are roughly —

Europeans 33%	Asiatics 30.7
Coloured 14.33	Natives 22.5

Asiatics carry on the usual callings favoured by them, such as grocers, soft goods merchants, green-grocers, hawkers and pedlars. They are also employed as cab drivers, factory employees and waiters.

This is an area which may favourably be considered for exemption.

J.6. FERREIRASTOWN

The details given are approximately correct.

I propose dealing with Ferreirastown as a whole and not under separate divisions shown in the memorandum.

The Asiatics resident in this area carry on business as grocers, soft goods merchants and the like.

The proportions of the races are roughly —

Europeans 15%	Asiatics 4.4%
Coloured 17.3%	Natives 81.1%

The infiltration of Asiatics has tended to drive away the European population in this area. This first became noticeable about 10 years ago.

Asiatics in this, as in other areas, cannot be said to participate in crime to any marked extent. Some

of the Asiatiques, however, act as receivers of stolen property and illicit gold.

This area may be later proclaimed under the Urban Areas Act, in which case Asiatic traders would lose many of their customers.

I do not consider Pordaburg should be exempted as an area, except the portion Ulian Road to East end of plan. Other portions should be judged on their merits.

J.7. CITY AND SUBURBAN

The details given are approximately correct. The proportion of the various races to population are approximately:—

European 25%	Asiatic 1.8%
Coloured 9.4	Native 63.8

The few Asiatics in business follow the usual callings of grocers, general dealers and the like.

This area may in future be declared a prohibited area for natives under the Urban Areas Act, and this would, no doubt, adversely affect the trades carried on by Asiatics. I doubt, however, if the influx of natives will bring back many Europeans. In this area I do not consider that the full area should be exempted, but each case should be dealt with strictly on its merits.

(b) REMAINDER OF TOWNSHIP

This is practically a European area. I do not consider exemption justified. Each individual case should be judged on its merits.

J.8. JOHANNESBURG

(a) West of Sauer Street and the Block Priner-Sauer-Kerk-Pritchard Streets.

The details given are not entirely correct. Indians do not predominate.

The Asiatics in this area are engaged in business as grocers, general dealers, greengrocers, tailors, tea room and laundry proprietors, etc.

The proportions of the various races are approximately:—

European 75%	Asiatic 20%
Coloured and Native 5%	

These figures are not based on any census—they are police estimates only.

There is no particular oriental element with which the Asiatics have any close connection.

This area will probably be proclaimed under the Urban Areas Act, but it will have little effect on Asiatic traders.

This is an area where each case should be judged strictly on its merits.

(b) Europeans are in the majority in this area, and there is no case for special exemption—each application should be judged on its merits.

(c) "Balance of locality." There are only a very few isolated Asiatics trading in this area, and I consider that each case should be strictly judged on its merits.

J.9. LA ROCHETTE

The details given are approximately correct. Asiatics in this area are engaged in business as general dealers, grocers, tailors, laundrymen and like trades.

The proportion of the various races is:

European 87.3%	Asiatic 1.4
Native 9.3	Coloured 2%

The infiltration of Asiatics has been going on for the last ten years. As a rule they bought abodes and built on them.

This area is generally a law-abiding one, and the Asiatics resident there are not connected with any criminal elements.

The area is already prohibited under the Urban

Areas Act for natives, although a few still remain there.

I do not consider that what the memorandum terms "The Island" should be exempted. Each case should be judged strictly on its merits.

J.10. OPHIRTON

The population is as follows:—

European 48.1	Asiatic 3.2
Coloured 24.6	Native 28.3

The Asiatics here are mostly in business as grocers, general dealers and hawkers.

I do not consider this to be an area for total exemption—the European population is too large to justify that. It is, however, what I consider a border line area. In many respects it is suitable for exemption.

J.11. LAKE VIEW

The population in this area consists of approximately

European 1	Asiatic 2.5
Coloured 11.5	Native 1.2

There is one Asiatic trader—a Chinaman, who has a small shop there.

This is not a suitable area for exemption. Each case should be considered on its merits.

J.12 NORTH DOMINICOWTHER

This Township is very inappropriately named. It really adjoins and could be grouped with Spea Bona and Wolfwater.

The particulars given as to residents are not quite correct, the proportion of the various races to population being nearly as follows:

European 34.2	Asiatic 1.2
Coloured 12.9	Native 54.4

The infiltration of Asiatics has not affected the European population greatly, but the large increase in the native population has undoubtedly done so.

Should the area be proclaimed under the Urban Areas Act the position would be greatly changed, and a fair number of Europeans would probably return.

This is an area where exemption can be favourably considered.

J.13 and 13a JARVIS TOWN

The population in this area consists of:

European 41.7	Asiatic 1.3
Coloured 12	Native 9%

The businesses in which Asiatics engage in this area are the usual ones—general dealers, grocers, soft goods, greengrocers, etc.

It is a well behaved area, and the presence of Asiatics does not tend to crime.

This area has already been proclaimed under the Urban Areas Act.

It is an almost European area, and I would suggest that the whole of the Township north of the railway and west from where the railway crosses Park Street, should be an area where Asiatics and coloured persons may not reside or occupy business premises.

In the remainder of the area each case should be considered strictly on its merits.

J.14 DANVILL

(a) North of the Railway Line.

The particulars given are approximately correct. The population is estimated to comprise:

European 51.3	Asiatic 5.6
Coloured 29.7	Natives 12.4

I consider that this is plainly an area where coloured persons should not be permitted to reside or occupy business premises.

(b) South of the Railway Line.

The entire area has been declared a prohibited

area for natives, and since they were evicted there has been steady return of Europeans to the area. There has also been an increase in the coloured population.

This area has in the past been a particularly notorious one for illicit liquor, but with the departure of the natives there has been an improvement. Asiatics do not take part in the illicit liquor traffic, but many of the coloured ones do.

In the area south of the railway line there is a big coloured population, and I consider in this portion each case should be considered on its merits.

J.15 CLEVELAND

There are no Asiatics and only a few native and coloured persons. This area should be one in which the residence of Asiatics and coloured persons is prohibited.

J.16 SIKKA BONA AND WOLHUTER

This area is in nearly all respects similar to J.12 North Doornfontein.

(a) SIKKA BONA.

The figures given as to population are correct. It is estimated that the proportion of the various races is as follows:—

European 36.1	Asiatic 1.1
Coloured 9.2	Native 53.3

It is probable that this area may shortly be proclaimed under the Urban Areas Act.

(b) WOLHUTER

The population consists of	
European 78.5	Asiatic 1.2
Coloured 1.0	Native 19.2

This area will be shortly proclaimed under the Urban Areas Act, in which case only a few Asiatics and coloured persons will remain.

The closing of the Wolhuter and Meyer and Oberlin Mine has caused this area to deteriorate, and there is very little hope of its recovery.

I consider this to be one of the areas where exemption for Asiatics and coloured persons could be favourably considered without causing undue prejudice to the interests of the European residents.

J. 17 CLEVELAND

Asiatics and coloured persons should not be permitted to reside in this area.

J.18 FAARLUSHOOF

The details given are approximately correct. This is a European area. There has been a gradual infiltration of Asiatics during recent years.

I do not consider that general exemption should be given in this area, but that each case should be considered on its merits.

J.19 BOUYSSON. J.20 ROOYANNE RESERVE

There are no Asiatics in this area and only a few coloured residents. Each case should be judged strictly on its merits.

J.21 TOFFENFONTEIN

The details given as to the number of Asiatics is approximately correct.

The proportion of the various races to the population is as follows:—

European 81	Asiatics 1.6
Coloured 11.3	Native 29

The infiltration of Asiatics has been in progress since 1923. Most of them bought their own shops and built themselves.

The area has been proclaimed under the Urban Areas Act, and the few natives left will leave as soon as accommodation can be found.

Many of the shops occupied by Asiatics have been established for some years.

I do not consider any portion of Toffenfontein should be exempted either for Asiatic or coloured residents. Each case should be judged strictly on its merits.

GENERAL REMARKS

The position with regard to each area can be briefly stated as follows:—

J.1 JOHANNESBURG BETWEEN PRESIDENT AND COMMISSIONER'S STREETS (a) (b) (c).

(a) West of Sauer Street.—This is an area where exemption for Asiatics and coloured persons could be favourably considered.

(b) Sauer to Delver Street.—This is entirely a European area, and each individual case of coloured or Asiatic occupation should be judged strictly on its merits.

(c) Delver to End Streets.—Although there is a large coloured population I do not consider the area should be exempted; each case should be judged on its merits.

J.2 FERRISBURG

This area could be favourably considered for exemption.

J.3 PROSPECT TOWNSHIP

This is a doubtful area. It is surrounded by infirm compounds. If proclaimed under the Urban Areas Act it should not be exempted, and if not so proclaimed then I consider it should be exempted.

J.4 MARSHALLTOWN

(a) South of Main and East of Kew Street.—This area is not considered suitable for exemption; each case should be judged on its merits.

(b) The remainder except (c).—There is no justification for exemption; each case should be judged strictly on its merits.

(c) West of Sauer Street.—This is really an out-post of Ferrisburg. I consider this an area which could be favourably considered for exemption.

J.5 BRANCHENBURG

This is an area where exemption could be favourably considered.

(b) Newtown.—As this area does not, apparently, fall within the purview of the Commission I have no remarks to offer.

J.6 FERRISBURG

(a) Portion Crown Road and Main Road—Stands 112, 113, 114, 115. I do not consider this is an area where exemption could be favourably considered; each case should be judged strictly on its merits.

(b) Lillies Road to Eastern end of plan.—This is an area where, in my opinion, exemption could be favourably considered.

(c) Balance of the Area.—I do not consider that exemption is justified in this portion; each case should be judged strictly on its merits.

J.7 CITY AND SUBURBAN

(a) Portion south of Main Street.—This is an area where applicants for exemption may be favourably considered, but I do not consider that the area should be thrown open for Asiatic and coloured occupation.

(b) Remainder of Township.—Each case should be judged strictly on its merits.

J.8 JOHANNESBURG

(a) West of Sauer Street and the Block Fraser Street-Kerk-Prichard Street.—Exemption not recommended; each case should be judged on its merits.

(b) The same remarks apply as under (a).

(c) Each applicant should be required to make out a strong case before exemption is considered.

J.9 LA ROCHELLE

I cannot recommend exemption; each case should be judged strictly on its merits.

J.10 OPHITON

This is perhaps a border-line area. In my general report I have not recommended exemption because of the fairly large European population.

It is really a question of deciding whether this is to be a European or a coloured area. Owing to its situation Ophiton can be said to be a suitable area for Asiatics and coloured persons, while on the other hand there is a large European population of the poorer class who merit consideration.

The fairest course I can recommend is for each case to be judged on its merits.

J.11 LAKE VIEW

I do not recommend exemption. Each case should be considered on its merits.

J.12 NORTH DOORFONTEIN

J.13 SPES BONA and WOLHUTEN

The above two areas can be taken together. I consider the question of exemption for Asiatics and coloured occupation could be favourably considered for both.

J.13 and 13a. JEFFREYSTOWN

I would suggest for consideration that no Asiatic or coloured occupation be permitted north of the railway line and west from where the railway crosses Park Street.

In the remainder of the area each case should be considered strictly on its merits.

J. 14 DREVEN

(a) North of the Railway Line. Asiatic and coloured residents should not be permitted.

(b) South of the Railway Line—Each case should be considered on its merits.

J.15 GREYLAND

Asiatic and coloured residents should not be permitted.

J.16 SPES BONA and WOLHUTEN—See J.12.

J.17 GLENNHURST

No Asiatic or coloured persons should be granted authority to reside here.

J.18 PAARLSHOOP

I do not recommend exemption; each case should be judged on its merits.

J.19 ROOYSENS.—The same remarks apply as to Paarlshoop.

J.20 ROOYSENS RESERVE.—The same remarks apply as to Paarlshoop.

J.21 TURKOVISTEN

Each case should be considered on its merits.

The foregoing remarks cover the points raised by—

(1) Memorandum of the Transvaal Indian Commercial Association, and

(2) Memorandum of the Coloured Peoples' Welfare Association.

(3) Memorandum of European Ministers in charge of Coloured work in Johannesburg.

This memorandum is mainly concerned with the removal of natives which does not fall within the scope of the Commission.

The right of residence of coloured persons in the various areas has been dealt with already in this report.

(4) Letter from the Federation of Ratepayers.

The points raised have also been dealt with.

With regard to paragraph (a) this does not appear to fall within the scope of the enquiry.

(5) Letter from the Johannesburg Chamber of Commerce.

The main point raised is the question of the date after which occupation by coloured persons would be considered as justifying removal. See paragraph 34. This matter appears to be somewhat outside the scope of a general report, although I agree that many Asiatic and Coloured persons took advantage of favourable legal decisions in order to acquire or occupy property in areas where they had no legal rights.

The question of date seems to be one for decision by the Commission when dealing with the merits of each individual case.

Where areas are exempted the difficulty regarding date of occupation will not arise.

I am in agreement with the general policy advocated in the letter.

(6) Braamfontein and Hospital Hill Ratepayers' Association.

As already reported under J.8, (a) Johannesburg, the Braamfontein area is one where the presence of Asiatic and Coloured persons is not desirable.

Braamfontein is not a suitable area for occupation. Each case should be judged strictly on its merits.

(7) Letter from Bertram and Krawitz, dated 14th February, 1933.

This is an individual case, and lies outside the scope of this report.

From a Police point of view neither the Asiatics nor coloured persons present any serious problem. Asiatics are very law-abiding and such offences as they do commit are not particularly influenced by environment.

The main offences with which they are concerned are contraventions of the Inebriety Act, Gold Law, Regulating Shop Property and Fraud.

The coloured population is not so free from crime. Many live quite respectably, but a fair number are concerned in house-breaking and theft, theft, illicit liquor and gambling.

The main trouble from a police aspect arises from natives residing in European areas, and that is not within the scope of this report.

I am covering my connection with the Force on the 20th of May, 1933, and future reports will be dealt with by another officer of whose name you will be advised at an early date.—(Sgd), R. A. MURPHY, Chief Inspector, Divisional C. I. Officer.

Commission Hears Evidence

Following tours of inspection of the city and suburbs by the Commission appointed to inquire into the occupation by coloured persons of proclaimed land in the Transvaal, the three commissioners, Mr. Justice K. F. E. (Chairman), Mr. H. H. H. (Member), and Mr. D. J. Stewart, held their second public sitting on Friday, May 19, to hear evidence and arguments in support of requests by the Transvaal Indian Commercial Association on behalf of all the Asiatic interests concerned.

The commission dealt with the general principles of the questions that have arisen without entering into details.

In a comprehensive survey of the position of Asiatics, Mr. C. V. Brink, K.C., representing the Transvaal Indian Commercial Association, enlarged upon points put forward by the association in their recent memorandum. The Association, he explained, came into being as a result of the appointment of the Commission to represent the opinions of all Indians affected by the Gold Law. Most of the Indians in the Transvaal were Bombay Mahomedans who were traders. In his remarks he would

try to ally the fear of an Asiatic menace. To-day there was no such thing.

He traced the origin of the Gold Law. The object of it in spite of the provisions of law 3 of 1885 being to give law for security and not venal reasons, was to deny to Asiatics the rights of citizenship and the right to acquire immovable property.

"To-day," he said, "the Asiatic is in the occupation of a stand on proclaimed land in spite for a moment. The owner of the stand who commits him to occupation is liable to be interdicted by other persons under sections 130 and 131 of the Gold Laws." As the Act stood to-day it was apparently the intention of the Government to enforce the Gold Law.

Mr. Brink emphasized a number of points in favour of the Association's requests. He quoted General Smuts in support of his contention that there was no more fear of unlimited immigration from India. He referred to the police report in which Asiatics in the Transvaal were described as very law-abiding citizens. Act No. 15 of 1931 gave the Government power to report any person who committed an offence, so that naturally Indians were careful not to break the law. It was a principle enshrined by the Government that ways and means should be devised for the uplifting of their population.

Referring to the recent inspections, Mr. Brink referred to the manner in which people advised expulsion of Asiatics from their areas. They had not been at all helpful. The areas visited in Welkom, Spiesburg, Pretorius Township and North Bloemfontein were unsuitable for higher classes of Indians to live in.

"They cannot be held to be suitable for decent, respectable Asiatics. Because of this the association is asking the Commission to allow them parts of Pordenburg, Ruyterdorp and Market Street near Red River, which are in a better situation for an Indian to live in."

Some wealthy Indians were sending their children overseas to be educated, and when they came back it was natural that they would expect to live in some decent locality in the town.

Indians to-day were indulging in sports, and advancing along the line expected of them.

About 50 per cent. of the Transvaal Indians were South African born.

At the present time there were altogether 20,000 Asiatics in the Transvaal—a very small proportion of the population, which could increase in the natural way.

Dealing with the public, he said Asiatic traders could not be put in a bad light. They had to be given convenient access to the public with whom they traded. This contact with the public was very important in connection with their request for certain "island" occupations.

Mr. Curtin explained that in some of the areas the association had applied for natives were residing who in the course of two years or so would, under the Native Urban Areas Act, have to move into townships, and that would leave room and set free other areas.

Mr. Brink said the Indians could not be expected to live in these areas unless some special money to be given them. The Asiatic was merely a tenant and could not be expected to do so.

In closing his remarks, Mr. Brink said the association was opposed to some of the proposals put forward by the municipality.

At this stage it was decided to take evidence in support of the Transvaal Indian Commercial Association's memorandum.

MR. MAURITZ JAJBHAY, joint secretary of the

evidence confirming statements in the memorandum which, he said, was drawn up at his instigation. He gave outline of public buildings in which the Asiatic community had an interest. In one case a wealthy Indian had given £5,000 towards a school for Indian children.

He described the deterioration of certain districts, saying that first they were occupied by the best type of European. Gradually as his position improved he moved to a new area, perhaps to a new township. His place was then taken by the poor white, who, in turn, was followed by the decent coloured man more or less on the standard of the whites. Then came the Indian and finally the native. These areas could not be occupied by Europeans again, and only by Indians if they were properly improved.

As an instance of European migration he gave Pordenburg, Dorafontein, Norwood and Houghton Estate as a typical graduation of location according to improved circumstances. Mr. Jajbhay contended that Indians were assimilating western ideas of civilization. In Johannesburg 90 per cent. of Indian children were now sent to school whereas before parents did not bother about it. They were taught a hygienic life, they established clinics and were taking part in sporting activities of a healthy nature.

Back-renting would follow the total restriction of the areas, said Mr. Jajbhay. A certain latitude was necessary to prevent this. Warehouses and factories were likely to encroach on the areas in the next few years, and this would tend still further to restrict occupation.

Where the Indian went he carried improvements, and he commented on the fact that there were European shops, such as were to be found near the Johannesburg Library, where natives and coloureds were attracted in large numbers by the display of native goods for sale and by the playing of gramophone records suitable to the tastes of the natives.

The Transvaal Indian Commercial Association, said Mr. Jajbhay, did not believe in segregation. Indians played in certain areas had no influence with the municipality. They had no voting power.

The association was also opposed to Indians being placed in areas occupied by diamond mine dumps. They want no segregation. "We are all right—If we can get them."—The Star.

South African Institute Of Race Relations European-Bantu Conference

Arrangements are being completed by the South African Institute of Race Relations for the holding of the European-Bantu Conference in the Town Hall, Bloemfontein on Wednesday, Thursday and Friday, July 3, 4 and 5. The Conference will be presided by a Conference of Joint Councils of Europeans and Bantu and Native Welfare Societies on Tuesday, July 2, to discuss Joint Council organization. The following subjects will form the main part of the agenda of the European-Bantu Conference: Urban conditions with special reference to the administration of the Urban Areas Act; Native Unemployment relating to land and labour policies; Native Economic Commission Report; Public Opinion on European-Bantu relations as reflected in Parliament, Press and Education; Native Taxation—Incidence, methods of collection and allocation; Native Education. There will also be a large number of motions on other matters. All organizations in any way interested in the matters to be

disfranchised are invited to send delegates to the Conference. The names and addresses of all delegates must be sent to the Hon. General Secretary of the Conference (Mr. Leo Marquard, B.A., Grey College School, Bloemfontein) not later than June 15th, with a statement as to whether or not accommodation is to be arranged and the date of arrival in Bloemfontein. The Local Committee will do its best to secure accommodation for delegates on follows—Europeans from 7½ a day, Bantu about 2/6 a day (in Bantu homes in the location). It is hoped to arrange for a bus to convey Bantu delegates at low fares to and from the Location. Further information may be obtained from the Governor, Mr. J. D. Kuhnelt Jones, P. O. Box 1170, Johannesburg.

News In Brief

First new South African Parliament opens this afternoon (May 25). On Wednesday, May 31 (Union Day), the Minister of Finance, Mr. N. G. Havenga, is expected to deliver his Budget speech. The following day, June 1, the Minister of Railways, Barbour and De la Rue, Mr. O. Prow, K.C., will deliver the railway budget, and on June 2 the Union's delegation, with the exception of General the Rt. Hon. J. C. Smuts, will sail for London from Capetown. The Minister of Mines, Mr. Patrick Duncan, K.C., will reply to the Budget debate on behalf of the Government, while Mr. Richard Stafford, Minister without portfolio, will reply for Mr. Prow to the railway budget debate. Colonel Doneya Roffe, Minister of Lands and Irrigation, will act for General Smuts as Minister of Justice. The latter leaves for London by air on May 31.

Mr. George Bernard Shaw who has completed his round-the-world tour and returned to London has visited 29 countries on the voyage and stopped at 80 ports. Asked by a press reporter as to which of these he thought was the best country to live in, "I should say heaven" was Mr. Shaw's emphatic reply. "In general, on my tour, I found," said Mr. Shaw, "that wherever people are civilised they are unhappy and anxious, but wherever they are uncivilised they appear happy and carefree."

Mr. W. E. Roulston, president of the Johannesburg Chamber of Commerce, in the course of his address at the recently held annual meeting of the Chamber, said, "overtrading and lack of experience were responsible for a large proportion of the involvements which had been experienced in South Africa in recent years."

Mr. Pratt, who is a retired civilian, in the course of a speech in London, criticising the present enormous military expenditure, said that the Government were maintaining in India a great army for the purpose of warding off foreign aggression though the only European power once capable of, Christ knew, had crashed. It must further be remembered that even during the days of the Craxdom, when Russia was considered capable of aggression, India's military expenditure was below Rs. 80 crores. It is Rs. 17 crores now. And yet we are told that there is no scope for further reduction.

The Indian National Congress held in Calcutta last month passed amidst much charge the following resolutions drafted by the Subjects Committee—

- (1) re-affirming complete independence as the Congress goal,
- (2) holding Civil Disobedience as a perfectly legitimate weapon for the attainment of the goal,
- (3) re-affirming the decision to strengthen an extend the civil disobedience movement by calling upon people to pursue it with greater vigour,

(4) calling upon the people not to buy foreign cloth and concentrate on boycotting of all British goods.

(5) declaring the White Paper not worthy of acceptance nor even consideration as it was devised "to perpetuate foreign domination in this country" etc.

(6) reiterating its old statement of "fundamental rights."

British postal orders for transmission overseas are to be reintroduced into the Union from June 1. This concession has been made by the Government following widespread dissatisfaction with the South African postal orders, which were not negotiable overseas. South African postal orders will continue to be in use for remittance within the Union.

Mr. Maurice Wilson, a member of the London Aero Club is flying with the hope of placing a Union Jack on the summit of Mount Everest. His colleagues of the Aero Club think he has not the slightest chance of reaching Everest but Mr. Wilson is very determined to try.

The King has approved the appointment of Mr. Hyde Chittenden (now a member of the Executive Council of Governor of the Central Provinces, India) to be Governor of the Central Provinces in succession to Sir Montagu Butler on his appointment to be Lieutenant-Governor of the Isle of Man.

Mr. V. V. Naidoo, of the magistrate's court at Batouri, has been transferred on promotion to London as Indian interpreter at the court to fill the vacancy occurred owing to the sudden death recently of Mr. M. Naidoo.

According to a statement published at Bombay, compiled under the ordinary law and the Criminal and Provincial Acts which replaced Ordinances, of persons undergoing imprisonment in connection with the Civil Disobedience movement in India there were 1,574 prisoners in British India as a whole at the end of February 1933. They were distributed in the various Provinces as follows: Madras 1,084, Bombay 3,341, Bengal 1,588, United Provinces 2,605, Punjab 240, Bihar and Orissa 2,431, Central Provinces 181, Assam 107, North-West Frontier Province 1,651, Delhi 125, Coorg 92, Ajmer Merwara 29.

CAMPAIGN AGAINST UNTOUCHABILITY

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

The following books can be had at this office. Remittance to be sent together with the order, C.O.D. orders will not receive attention.—Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

THE EPIC EAST (By PYADMAKATI)

A carefully edited, authoritative translation of the epic of the Mahabharata, with an introduction and commentary. 320 Pages.

PLANNED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

The meaning of the two titles mentioned by Mr. Ranga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in this book. It is a complete exposition of the history and object of the legislation and covers all the objections raised. 32 Pages.

"MY SOUL'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully revised, authoritative edition of what Mahatma Gandhi has recently described as the Autobiography of his own life. It is a statement of his life and work, compiled and edited under his immediate direction.

124 Pages. 10/- net.

Price 8 Shillings

Proof

The Story of My Experiments with Truth

Autobiography of Mahatma Gandhi
Vol. I. Price S. 10 6. pence

GOLDEN NUMBER

OF
"INDIAN OPINION"
1914

SOUVENIR OF THE PASSIVE RESISTANCE

MOVEMENT IN SOUTH AFRICA

1906 — 1914

Price 2 Shillings.

Biographies of Eminent Indians

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait giving a Succinct Biographical sketch and containing copious extracts from the speeches and writings of the personages described.

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait
Dadabhai Naoroji, Gopal Krishna Gokhale,
Rohindranath Tagore, M. K. Gandhi,
Rabindranath Tagore, Keshu Das Pal,

Pandit Madan Mohan Malaviya,
The Right Hon. Sayed Amir Ali,
H. H. Sir Sayaji Rao Gaekwar.

Sir, Ayed Ahmed Khan, H. H. The Aga Khan,
Sir, J. Ramnath, V. Krishnaswamy Aiyar,
Dewan C. Rangachari, W. C. Dannerjee,
A. M. Bose, Ravi Varma,

Kashinath Trimbak Tilak,
Jahur Chandra Vidyasagar, Tara Dutt,
Sir Satish Datta, V. P. Mudhavar Rao,
Dr. E. Wadia, Sir, Pharoosha Mehta

Sri Ramkrishna Paramahansa,
Rambhadracharya Mahomed Sayani,
Dr. Rash Behari Ghose, Lal Mohan Ghose,
Nasir Mohamud Mulk, Sir C. Sankaran Nair,
Raja Ram Mohan Roy, Bahadurji M. Molabani,
Babu Surendranath Banerjee,
Rao Bahadur R. N. Mudhakar

Price One shilling each.

The "Friends of India" Series

These are short biographical sketches of eminent men who have laboured for the good of India. Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian Affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece. To be had at this Office.

Lord Morley, Lord Ripon,
Sir William Wedderburn, Lord Minto,
Mrs. Annie Besant, Edmund Burke,
Charles Bradlaugh, John Bright,
Henry Fawcett, Mr. A. O. Hume,
Sir Henry Cotton, Lord Macaulay,
Rev. Dr. Miller, Sir Edwin Arnold,

Lord Hardinge.

Price One shilling each.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment:

WRITE: Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, 175 Grey Street, Durban, or Phone Central 3556.

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Minor and Heavy Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers
and intelligent cheapest notice. Attendance all hours.

15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent

MANAGER: K. B. FRANCIS

சரீர்துறை,

மே-4661

பெரிய, சிறு மூலர் மூலம், சிறு மூலர் மூலம் சிறு மூலர் மூலம்
மேலே 15. 1556 சென்ட்.

சிறு மூலர் மூலம் 1556 சென்ட்.

மேலே 15. 1556 சென்ட்.

Indian Child Welfare Society Centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30
a.m. to 11 a.m. Infants, young children,
nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday
afternoon 3 o'clock.

THE INDIAN REVIEW

Edited by the Hon. Mr. G. A. Natesan.

(A JOURNAL For INDIANS OVERSEAS)

The Indian Review is edited by one who, for over a third of a century, has evinced deep interest in the condition of Indians overseas. Mr. Natesan took a leading part in the great agitation in India, and was in touch with the South African Indian community from the first of Mahatma Gandhi. Mr. Natesan has long been in communication with Mr. Natesan in regard to keeping up the agitation in India as well as in regard to the condition of the South African Indians, who, like the Indians in India, have been suffering from "Soyuznitsa in South Africa" (Soyuznitsa in South Africa). Mr. Natesan has been in touch with the South African Indian community from the first of Mahatma Gandhi. Mr. Natesan has long been in communication with Mr. Natesan in regard to keeping up the agitation in India as well as in regard to the condition of the South African Indians, who, like the Indians in India, have been suffering from "Soyuznitsa in South Africa" (Soyuznitsa in South Africa).

Mr. Natesan, owing to his devoted work on behalf of South African Indians, and his long and close connection with the Indian community in South Africa, which he departed from here in 1911, has been in touch with the South African Indian community from the first of Mahatma Gandhi. Mr. Natesan has long been in communication with Mr. Natesan in regard to keeping up the agitation in India as well as in regard to the condition of the South African Indians, who, like the Indians in India, have been suffering from "Soyuznitsa in South Africa" (Soyuznitsa in South Africa).

Mr. Natesan, owing to his devoted work on behalf of South African Indians, and his long and close connection with the Indian community in South Africa, which he departed from here in 1911, has been in touch with the South African Indian community from the first of Mahatma Gandhi. Mr. Natesan has long been in communication with Mr. Natesan in regard to keeping up the agitation in India as well as in regard to the condition of the South African Indians, who, like the Indians in India, have been suffering from "Soyuznitsa in South Africa" (Soyuznitsa in South Africa).

Single copy, One Shilling.

Annual Subscription, Fourteen 12 Shillings.

Books are given at concession rates to subscribers of the Indian Review. Any one who wishes to buy books at a concession rate should send a shilling per year's subscription.

H. V. NATESAN & Co., Publishers, MADRAS, India.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

પુસ્તક ૩૧ મું.

ફિનીકસ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૬ મે ૧૯૩૩

અંક ૨૧

નોંધ અને સમાચાર

પહારમાં ગાંધીજી

મહાત્મા ગાંધીજીના અવધારણા આ ગ્રીષ્મ અને ઊંચું ખાંધાડીયું ચાલી રહ્યું છે. સોમવારના રોજે અણખુરું નું ૧ હાકનરો ગાંધીજીની દાણત નોંધને તાલ્લુકા પામ્યા છે. અહીંના અવધારણા પછી તેઓની અધાર કમિટી અદ્યતન છે. તેના દ્વારા પ્રજાને જાણી અહારીયાં સમીક્ષામતીયા વીતારણાં ૧૦ જોયા પ્રજાનાં અનુસરણને કારણે થયું છે અને ખાંધી રહેલા થોડા દીવસો પુરા કરી ૬૫ ગાંધીજીને મદાન કસમી અને સમરત હોસ્તાનને મદાન ચિંતામાંથી ઉધારે લેવી તાલ્લુકામાં પ્રાર્થના કરશે.

યુનીયન પારલામેન્ટની ચુંટણી

યુનીયન પારલામેન્ટની ચુંટણીમાં કોંગ્રેસીયનની મોટી જીત છે. ઉપરના આંકડા મુજબ કોંગ્રેસીયનને ૧૩૮ બેઠકો મળ્યા છે અને બીજી પાર્ટીએ ૧૦ મળી છે, જેમાં ૬ ડાઉનરેન્ડ, ૨ સા. આ. લેન્ડ પાર્ટી, ૨ ફ્રી પાર્ટી અને ૨ નામજારી લેન્ડ રીપર પાર્ટી, કોંગ્રેસીયનને ૯૧ સા. આ. પાર્ટી, ૭૫ નેશનલિસ્ટ અને ૨ લેન્ડ કોંગ્રેસીયનિસ્ટ મળ્યા છે. ચુંટણીની ખાસ બાબત જેની બાબતે એ છે કે મી. રીપરમાં ફ્રી પાર્ટીએ નેટીવ કોંગ્રેસ ખાતાના પ્રધાન મી. મોર પ્રોપાગાન્ડા સામે પ્રકાશ કરતા ને દારી મળી છે. ડો. મહાન ૬ જેમના સામે કોંગ્રેસીયનમાં મોસીસ રીપરિયન હોમાં થતાં દર્શા ને પોતાની બેઠક સાંભળી રખી દાહ્યા છે અને પાર્ટી-નકીનમાં મોસીસ ડેનીઝ રીટઝ પારલામેન્ટના પહેલાં બાલુ મેમ્બર ચુંટણી છે.

પાંચ પ્રકારનાં મોંઘાં ફસાઈ રાહનાં મું

મી. રીપરમાં ડો. પોતાની દાર પાયાનાં રાજપ્રકારમાંથી રાહનાં મું આપવાને પોતાને મોંઘાં દાર અહર કરી છે. કોંગ્રેસીયનનાં નામજારી ઉપર તેમજ સામાન્ય રીતે પુરોષીયનેતર પ્રજામાંના સવાબ ઉપર તેમના અંતિ હાજી વિગારોને લીધે દીઠીઓ તેમજ અન્ય પુરોષીયનેતર પ્રજાઓ મી. ફસાના રાહનાં મોંઘાં જવાયે બેઠ નાંદાં એ.

'ચેનચેન્ટર ગાંધીજી' ની રીકા

સાક્રિય આંદોલનની ચુંટણી ઉપર રીકા કરતાં 'ચેનચેન્ટર ગાંધીજી' એ છે કે દાહ્યાના વખતમાં ખાસ કરી અંદોલન સંસ્થાનાંમાં, સૌથી અદ્યતન સરકાર સાક્રિય આંદોલનમાં અમલ માં આવ્યા છે વધુમાં તે મત અને છે કે દવે બેઠાનું રહેશે કે નવા ગાંધીજીને બેઠકાં દારનીસથી કેવુંકા કામ કરે છે, સામાન્ય રચનકમક કાર્યક્રમમાં કેટલું વેરે બતાવી શકે છે અને અંદોલનની નેશનલિસ્ટ સરકારની નેટીયો તરફની નીતીનાં તરફે ઉધાર બતાવવાને જનરલ રમદસ પોતાની વગ કેટલે રચનને મળાવી શકે છે.

નવી પારલામેન્ટની બેઠક

નવી પારલામેન્ટ આજે (મે તા. ૨૬ મી) બપોરે બેસશે. પ્રથમવાર, મે તા. ૩૧ મીએ તાલ્લાખાતાના પ્રધાન મી. હવેના પોતાનું બજેટનું સાંપણ કરશે. જ્યુન તા. ૧ થીએ રેકબે, દારબર અને સંસ્કરણમાંના પ્રધાન મી. પીરે પોતાનું રેકબેનું બજેટ રજુ કરશે અને જ્યુન તા. ૨૯એ જનરલ રમદસ સિવાયના યુનીયનના ડેલીગેટ આર્થિક પ્રિસિપલમાં દાખરી આજવા બંદન રવાના થશે. આજેના પ્રધાન મી. હંકન સરકાર તરફથી બજેટની અવાજ વાજશે અને મી. રીપરે રેકબેનું મી. પીરેના રેકબે બજેટનાં અવાજ વાજશે ન્યાયખાતાનાં પ્રધાન જનરલ રમદસ મે. તા. ૩૧ મીએ બંદન અવા ઉપરશે અને તેમની અગા અગાનખાતાના પ્રધાન કરનલ ડેનીસ રીટઝ સંભાળશે.

ફ્રીપાર્ટીનાં લીડીઓને રૂપસદ

ફ્રીપાર્ટીનાં દારકન કાલ્સીએ કોંગ્રેસીયનનાં તરફથી વસાયેલી પ્રોપાર્ટીઓનાં ૬૫ માલીકને નેટીસ આપવાની દારકન સેલ્લી-રીટરને સુમના આપેલી છે કે જે પ્રોપાર્ટીએતર કોંગ્રેસીયનનાં તરફાયરે વસવાટ કરી રહ્યા છે અને જે જ્યુન તા. ૩૦ થી મી. ખાલી કરાવવામાં નાંદાં આવે તે તો તેઓને કાદી મુકવાનાં કુકમને માટે રાઈને બરજ કરવામાં આવશે.

કોંગ્રેસીયનનાં ખાસદાર લીડીઓ

કોંગ્રેસીયન કોંગ્રેસીયનનાં મેન્ડ ટેન્ડર કોંગ્રેસીયન સમજી જુનાની આપતાં કોંગ્રેસીયન પ્રિન્સિપલ કમરદાંધ કોંગ્રેસીયનનાં ને સેક્રેટરી મી. કાઝગાધીએ કોંગ્રેસીયનનાં લીડીઓની શ્રીમંતાધના સંબંધમાં અણાવેલી દારકન મોસીયોને કોંગ્રેસી આકર્ષક થયું થયું પડી છે કે રહે તેને બહેણાં પ્રસિદ્ધિ આપેલી છે, જે દારકન નીચે પ્રમાણે છે:

મી. કાઝગાધીએ અણખુરું હાર્ડ ૨ માલદર વર્ગનાં દીઠીઓનાં સંખ્યા કોંગ્રેસીયન છે, કેટલાકની પાસે અંદોલની પાંચ લાખ પાંચની થુડી છે. બીજા વર્ગની પાસે પેલો લાખથી એક લાખ થુડીની છે અને ત્રીજા વર્ગની પાસે દસથી વીસ હજારની છે. ત્યાર પછી દસદારો આવે છે કે જેમની પાસે દબારથી બે હજારની થુડી છે. દીઠીઓનાં મોટા વર્ગ કાવર નથી. પેતાઈ યુનિયન મળાવી શકે છે."

પાંચે શ્રીમંત પાંચ પ્રકારે કંલુસાં

યુનીયનનાં અન્ય વેપારી વર્ગોની શ્રીમંતાધની સાથે સરખા મણી કરવામાં આવે તે ઉપલી દારકનમાં ખાસ ઉરકેરક અવા જેવું કંલુ નથી. તેમ કતાં અમને જે દારકનવસથી કોંગ્રેસીયન આવે છે, કે ઉપર આપણી કામતા કેટલાક ગાઢીઓને ખાસદાર બતાવ્યા તે સાથે જે પોતાનાં જોખ ગાંધી-સાજી સાક્રિય પ્રત્યેની અવાજાડીનું જ્ઞાન પણ આપણું હોય

અને હકારતા આવેલી હોત તે જોઈ જોઈ તરીકે આવણે સારી ઉત્પત્તિ કરી રહ્યા હોત. આવણે આને જોગવીએ છીએ તેવી રીતવણીની સંસ્કારોની, ઇસ્પીનાઓની અને બન્ય પરીકારી સંસ્કારોની ખોટ નહિ ભાનવતા હોત. નાટ્યના દોહોએને આ બળવમાં કાચી કાચી બંધાવીને સુંદર ચેષ્ટા કરેલી છે. અને એ ઉપરાંત નાટ્યમાં સુંદર સાંજનાં પુસ્તકાલય છે અને અનામતો છે. રીટલીક કોર્પોરેશન સંસ્કારો તે મરુત્ત મારસી ફરતમણ જેવાના સંખારવી વીરના એકલાના કાનથી જાણેલી છે. કસિવાલના દોહો માણસોમાં એવના માલકાર પહેલા હોવા છતાં તેઓ ખેતરને વિશે આવો દિસાજ નથી આપી શકતા એ આપણી કામની કમનસીબી છે.

તેઓનો ઘેરલાલ

પરંતુ કસિવાલના કામનોનો એક બચાર છે, કે તેઓ જમીનનું સ્થાવીરણ જોમની શકતા નથી, આ તેઓની પ્રમતિના પ્રાણમાં મોટો ઘેરલાલ છે. કોઈકનેમાં પણ તેઓ સ્થાવીર શક્તિ જોમની શકતા નથી. જેવા પેસા ખરેખર પોતાની જમ્યા કંઈક રહેવા લાગે બનવે તેવીજ તેઓને આવી કરી બન્ય રહ્યો હતવાની મોટીસ આપવામાં આવે છે તેઓની આ ફરીક મરુત્ત છે અને કસિવાલના દોહોમાં સવાલનું બાવણમાં જે કંઈ પણ સમાધાન કરવામાં આવે ત્યારે તેઓની આ ફરીકાને મરુત્ત આવે દેવામાં આવણે જોઈએ અને આવણે એવી જાણે ઉમેદ રાખીએ છીએ.

ધારના મનમાં ચાંદરુ

જોડાનીસામરના 'ચાર' માં "નોટ ટવાઈસ-ઓન," જેની મતલબ "દિલ નહિ" એવો કે અજાણ્ય થાય છે, એ ઉપનામથી મદદમાં મધીછતા અપવાસ વિશે નીચે પ્રમાણે કામ્ય લખ્યો છે:—

આરેબ, સુધેલી દુનીયાના આજર્મ વચ્ચે મધીછતે પોતાની ઉપર બેઠી લીધેલો ગજુ આંધાડીવાનો અપવાસ આરંભ્યો છે. તેનું કારણ શું છે? નામનું કારણ તો હોડુ સમાજમાં પરિવર્તન કરવાનું અને અરપુરોને જામનાઓથી હોડુઓના મંદીરોમાં પ્રવેશ કરવાની મંદી હતી તે દુર કરવાનું; હોડુસ્તાનના એ કંઈક પતિત તનુઓને ફરજી સુધારવાનું છે. પરંતુ તે શું ખરું કારણ છે? મધીછતા આ કપડી પમખાનો ખરી હેણ શું છે, તેનું આખર ખરેખર શું આવણે એ મારા કરતાં જાણ મીછ કલમ તરફથી જતાવી અપાવાની કુશલ જોઈ રહ્યો હતો.

"હવે જમાવે હોડુસ્તાનને સ્વરાજ મળવાનું છે અને અરપુરો સંવિત સજ્યા વગેરે પ્રતિનિધિત્વ મળવાનું છે તે વખતે હોડુઓની સંખ્યા એ કરેલ મુસલમાને, અને કે કશો અરપુરોનો સવાલ આવી પડે કે જે બનેલું જોડાથી ખીટીક સંબંધ અને જે છુટામણનું તે પ્રતિનિધિત્વ મારવે છે તેને દેખાવી રાખતે. આજાણે કે જે પોતાની ઝાલી બંધનની ફરીથી કચ્છ હોડુસ્તાનનું તંત્ર ચલાવવા માં છે તેઓની સલામી સામે આ જોડાણ બન ઉપનામવાઈ થઈ પડે.

"મધીછતે જો અરપુરો આ પ્રાચીન તંત્રની માથે સામેલ નહિ થાય તે હોડુઓની સામેના તેઓના રાજ્યોત્કાં

કસદ સંકલ્પો સુધી આજુ રહ્યા કરતે એ વસ્તુ મરોબર જોઈ રહ્યા છે. આવી તોણે અરપુરોને આજુ સુધી હોડુઓ મજાના નદોના તેઓને બાવિખની રાજકર્તા સલામાં મેળવી દેખાવી હોડુઓને ફરજ પાડવાના બાજુ આ છે અને અરપુરો તે જાને મારે હોડુઓને મંદીરમાં કામ્ય કરવાની ફરજ પાડીને "એવે" તરીકે તરછોડાયેલાઓને એક સપાટે આકાશથી ઉતર આવેલા આજાણેની સાથે સંપૂર્ણ બાવણમાં જોડી દેખને તેઓના રાજકારી મત છૂટી દેવાને!

"મધીછતા બાજુ જોડાણ રહે તે આરંભે બાવણ દોહને મારે અને તેની બાવણની પ્રમતિને મારે. પમખની દલિ મુજબની પ્રમતિનો અરવ થઈ અને દેશ ફરી વાળે ક્યાં જઈ પહેલિયો? મધી જાન સળો રાજકરતા થઈ જશે!"

આમીત એ ઉપલા સેખાની કુદિને મધીછતા અપવાસને તરછોડાયેલા ઝોડોને આકાશથી ઉતરી આવેલા આજાણેની સાથે સંપૂર્ણ બાવણમાં જોડી દેખને છે એવીજ ન તેને મરેખર ખાતી દોમ તે "બીચારા દોહ અને તેની બાવણની પ્રમતિ" નો તેને વિલાપ કરવાની જાણે ક્યાં જરૂર જોઈ શકતા નથી. જે દેશ પોતાની રેલની સમાનતાનું ધોરણ નીચી નહિ પણ જમ્યા પતિતે સામે છે તે દેશ પોતાની નેતિત તેમજ આર્થિક પ્રમતિ વધારે સારી થવાના ચિન્દ મુખ્ય છે તેથી જે ઉપલા સેખાની દલિ ખરીજા દોમ તો હોડુસ્તાનના બાવણને મારે તે મુલાચિન્દ છે. પરંતુ હોડુઓમાં ઉપલા સેખાને, પોતે જાણ કરે છે તેટલી જાણ "બીચારા દોહ" ની ચિંતા નથી. તેને તો કોઈકાના ખીટીક અમલની મીત્રા યાદ પડી છે કે જેણે આજુ સુધી જુદી જુદી કામો વચ્ચે જામના પાડીને પોતાનો પાથો મળવણ રાખે છે અને સવળી કામે એક જ અપવાદી રમોને કલાને તે ઉપડી પડે!

આપણીશીનું સ્વરશાસિમાન

અતરીક કીરેટની પાકમિન્દના ચોમાનમાં મહારાષ્ટ્રી લીકેટરીપાનું પુતળું રાખવામાં આવ્યું છે તે આપણેનેકતા એક ખીટલ સાચેના સંબંધની સતત બાદી આપનાઈ હોવાથી અમર બેન્ડના પ્રબસતાકવાડીઓ તેને કોયેડી નાખવાની કંઈક વજન થયા અગણ કરી રહ્યા છે. સરકારે હવે તેને કોયેડીને રથને રાષ્ટ્રિય ક્વી યોગસ ડેવીસનું પુતળું જે કાલ કમીનના પ્રેરેક્ટર સેમેટીમાં છે તે જુદું કરવાનું કારણેનું અજાણ્ય છે.

બનાઈ શોનો દુનીયાનો અલુભવ

ઉજાડના પ્રસિદ્ધ લેખક અને નાટકકાર જ્યોન્ બનાઈ દા પોતાની દુનીયાની મુસાફરી પુરી કરી પાછા બંસ પહોંચે ગયા છે. "દેશ બંદરો ક્યાં પછી અને રહે રોજીમાં રવા પછી ક્યાં રહે રોજી વધારે રહેવા લાગે છે" એ પ્રશ્નને જવાબ આપતાં બનાઈ શોએ અજાણ્યું કે ક્યાં ઉપલી દુનીયા રહેવા લાગે હતો. આટલી વિલાપ દુનીયા બનાઈ શોને જોઈ બીછતા બેટલી બજાઈ છે અને ક્યાં રહેવા જેવું રહ્યું બજાઈ નથી. બનાઈ શોએ વધારેમાં અજાણ્યું કે: "મારી મુસાફરી કરીયાન સામાન્ય રીતે એ જે જોઈ કે ક્યાં બનાઈ

લેખક કહેવા છે. ત્યાં તેનો હુખી અને ચિંતામાં છે. અને
અને કહેવા નથી ત્યાં કુખી અને ચેપીકર છે."

"હિન્દુઓનો આપણનો"

૨૪ માર્ચ, ૧૯૩૩

અમલક ૭ મહિના સુધી આજેનાં તોફાન છેવટે શાંત પડ્યું છે. તોફાનના નાશ ની ટીકમાંનું હવે ૧ આપણી નવી જેમની ગળના આંદોશમાં સંબોધાઈ દલી, સરકાર વળા વચ્ચેનામાં હુંક વખતનો, માટે આમી આઈ દલી અને છેવટેના આશમાં વળા બીવડાની રહી દલી ને પણ પૂછાણીને વીસરાઈ મન છે, અને સામેલીકનની પૂર્ણ કીર્તિ સાથે હવે, યદ્ય છે. તેના બે તાપ્તિ બવરસ નદીમાં અને બવરસ રમટસને તેઓના સહવાસને માટે મુખારકણાઈ થઈ છે. "આપણી તણામાં મહનો બે" એ કહેવત મુજબ ને દેશમાં રાજકર્તાઓએ અરસપરસ કરી મરતો દોમ તે દેશની આબાદી નહિ પણ અવરતનજ શામ એવું કહેવત છે કે ૧૯૦૬ માં ને બુનીયાત કમીષનર રજવાય હવે ને ૧૯૨૭ ની સાલમાં લોકોનાં મન અને હૃદયમાં રમવાયું છે. 'જેનમેરસ ગાંધીયન' કહે છે કે, "દાલના વખતમાં, ખાસ કરીને ખીરીક સરકારોમાં સૌથી મજબૂત સરકાર સાવિય આદિકામાં અમલમાં આવી છે."

સાવિય આદિકાની વસ્તી ૧૧ એક વર્ગ તુરંતિ અને દેશમાં સુરાન્ય સ્થાપ્ય તેવું હમણાં તુરંતિ આપણી નવી સરકારે વર્ષ ૨૬ના મુખારકણાઈ ખનીમાં અને પણ સામેલ થયું છે. 'તેવું તેમ કવતા આપે હવે દુર્ભે પામવાને પહેલે 'તેવું તેમ' શાં આ સરકાર અમને મુખ આળી દેશે કે આ સંમન આપે માટે નધરે અલમગાર નીકરોઈ આ નવી સરકાર આપે કિપર નવી મુશીબતો અને નવી અમલોના કાદોઈ કે અગારી મુશીબતોનાં લોજ દુખાઈ કરોઈ આ સંમનના અર્થ મતાધિકાર અને અવાજ વગરના કળા લેગોની સામે ચેલી પ્રજાનું સંકુલત બળ એકામ કરવો છે કે પૂર્ણ કે અતીતો બેદ રાખ્યા વિના પૂજના દરેક વર્ગના અને ખાસ કરીને નળજા વગેરેના વળાઈ દશે અને આજે નું રાજ્ય કરવાના કમ્મ આદોથી શ્રેયોલી વધરે શુદ્ધ રાજનીતીનું અમલન દેવ આ પ્રજા અગારી હવેમાં સર્વોપર રજાન મરતી રજા છે. અને મદાન તેઓના તરફથી પોતાના જવેદ આપણે મા અને કે સુરાન્યતા કમ્મ આદોથી અમલ કરવામાં આળ્યા છે છતાં એથીપારીક સવાલ કે ને આજે સાવિય આદિકાના વચ સવાલોમાં એક મળામાં આવી છે તેના સંબંધમાં સરકારની નીતી બદલે કરવામાં આવી નથી. પદાર રીતે હવે વધમાં આવેલા સમય આદોથી ને આ અર્થમાં પાલ રવાનું હવે તે તે અને સાથે બાવિયની આજા બાંધી રાકોએ છોએ. પરંતુ તેમ કહે કે કેમ એ કહેવતોની ખાળત છે. હંસવાસના દોહીઓનું બાવિ અને એકમમાં બાવી પોલું છે કે સવાલને બાંધી અને સખત હાલ પછી ૧૯૨૪ની સાલમાં બવરસ રમટસની કુખાઈ, કમ પાડવામાં આવ્યો હતો તેને આજે સંપૂર્ણ રીતે સાથે અને રાહીએને

હંસવાસમાંથી અમરિને નાજુદ કરી નાખવાનાં દેવથી કરી કિપરિયત કરવામાં આવ્યો છે. 'જેનમેરસ ગાંધીયન' કહે છે કે બાવિયની નેરાનલીરોળી નેટીવા સંબંધી નીતીને ઉદાર બતાવવાને બવરસ રમટસ હવે પોતાની વચ મેટમે દરનને અલાવશે એ નોવાનું કહ્યું છે. ને સાથે અને વમેરીયું કે એથીપારીક નીતી ઉદાર બતાવવામાં દેલી વચ અલાવે છે એ પણ નોવાનું કહ્યું છે.

અને એક વસ્તુ કહી શકીએ છીએ અને ને એ કે શુલકજા માં ને કુલમગાર નવી મુખી તુરંતિ રજાન મરવતા હતા ને નવી નવી સરકારમાં નહિ દોવાથી નવી સરકાર એથીપારીક સવાલને શુલકજાના કરતાં વિશેષ દિલસોટથી ખાન રજા એવી આજા બાંધી શકાય છે.

મી. જેન, એવ રોહમેવર એઓ દાલતા મુશી પ્રજાને છે તેમજી "અત્તી રપીકસ" નામના કાસ્ટીયનાં બાવિઓના પુસ્તકની અંતેલી ઉપોદ્યાનમાં નીચે પ્રમાણે લખ્યું હતું:—

".....સાચીલકો સાવિય આદિકાને હિંદુસ્તાને વિગે ખાન પ્રાવણ કરતાં વિશેષ નેડ પ્ર. તેમજી પોતાની અમુલમ રીતથી આપણને આપણું પોતાનું માત્ર કરવું છે અને તેમ કરીને. જેન પ્રજા તરીકે ને કમ્મ સાવિયને ન ખવું નધાર રહેલું નીચે અને એમાંથી આપણે મુલતાના એકમમાં બીએ તેમાંની ૧૬લીક વસ્તુએ મેવાને આપણને મદદ કરેલી છે તેનો નું એકલ દાખલો આપણે સાચીલકો નાસાક મરકમુરી ને માટે લખેલા અલ્પત ચિત્તકર્મક કોરવાસના લેખ માં ઉમુખીસ્વના ફરમાનીની ચર્ચાબાવતા સંબંધવા પછી આમલ બાલતાં આ પ્રમાણે લખ્યું હતું:

"પ્રાચ્ય રજાને આપણે હિંદુસ્તાની કુતિ મ નીચે બીએ પતીક મરતી ને કુનીયાને પ્રજા કહેવાય છે તેમજી રજા છે ઉપરે તેજા કહેલા કવતાના એક મામના કોમે બીએ ખામને માલ કરીને તમે ઉપરને રાજ કરી ચકરો નથી તમે અમલ બાવતા મ અને અમુલ મરવતા તરીકે ને નિર્ધેય છે. મ નવનવતા અમુલ બાવને દુકાળને તમે માન નવને દુકાળે છ અને હિંદુસ્તાને મલાઈ અને પ્રમનો સાદા કાર છે તેના નીચમનો અર્થ હવે મા."

આ પુસ્તકની પ્રસિદ્ધિ વપરો સરેશી આપણા મેલા અનુકરણ મા તરીકે દેવાની મરજ સારતા તે તેજી કાચા પાવતા અમુલમ રા ને મળ્યો."

કુખાઈ મામલોએ પ્રવર્તીત પતનર નધારે આપણા સવાલની સામે સંબંધ મરવનાર બાવતા મુખી છે હારે મધરે ઉદાર નીતીની આજા રાખવાને અમલ રાખા નવે છે. અને હમણીએ છોએ કે અગારી એ આજા શ્યાનુ હવે

ગાંધીજી વિશે છેલ્લા અબર

આપણા બલી વખને પતનથી છુટકાર મેલા ૨૪ મીના બપોરના રાા વાગ્યાના તારે ના નીચે સંદેશો ઓા રવડાસ ગાંધી નન્દેશી અગ્રવા હ:—

અમુલવાસના ૧૭ મા દિવસમાં ખાજા થતાં ગાંધીજીની રજીતિ પારવાસમાં બાવી પૂતી તેના અમાણમાં ને તેમજીરુ નથી. છતાં તેમની શકિત હવેલી નધ છે અમ ગીજાનામાં પોતાની વળ કરી શકતા નથી અને કાલમાં ખાસવા જેલો કાદ કાદી

શકે છે. સ્વેચ્છાથી જોડા, કાકતર જીવસાજ મહેતા અને અન્ય સેવકો ગાંધીજીની આજો વખત સેવા કરી રહ્યા છે. ગાંધીજી કોઈ પણ જાતનો બીનજરૂરી કામ જોતા નથી અને તેમ કરી રાજકોને પુરું સહાયતા આપી રહ્યા છે. પાણી પુરવઠા ખીંચે છે અને પાણીનો પ્યાણા હવડ પોતાને હાથે ઉઘડી શકે છે. ઉંઘ જારી લે છે. સવાર સાંજ પ્રાર્થના અને ગીતા અને શમાધયનું અધ્યયન આજે છે. ગાંધીજીની માનસિક સ્થિતિ ખીલકુલ સાંત છે અને હરિજનના વિચારો પણ અનર્થથી કાઢી નાખી સમાધિસ્ત સ્થિતિમાં રહે છે. જો કે ઘણા ચિંતાકુર દલસો હજુ પસાર કરવાના છે છતાં કાકતર આશાવાદી છે.

‘હરિજનબંધુ’ માંથી સાર સંગ્રહ

તા. ૧૬ માંથી ‘હરિજનબંધુ’ માં પ્રસિદ્ધ થયેલા ગાંધીજીના સેઓમાંથી મતગીય તાત્ત્વ ‘હરિજન સેઓપરિશદ્’ના વાચકોના કામચોં નીચે જાણીએ છીએ:—

શુદ્ધિ કામ જોની કરતાં શુદ્ધિ નો જાતવની જોડાએ. જાતવ શુદ્ધિ નો શુદ્ધ જોડાએ પુણી મનુષ્ય કરી કંઈ કંઈને અનુભવ કરવાજો શુદ્ધિ કરવાનો વિચારજો અને અસલ જાતે છે.

ધર્મ નામે અરપૂરવતા પસરી છે. તેની માટે અજાણી શુદ્ધ ધર્મ નહિ હોય ત્યાં કમી તેજો નામ નહિ કામ. જાણજો વરો પવ નથી કાઢવા; જો તેજો મેલ કાઢવો પૂરતો હરજો છો જો મેલ છે કામ કરેનાર પોતે મેલવદિલ હોવો નહિજો, જોડાએ જોડાએ અંશે જાણજો પવવ દોષજો તેજો કાંઈ જાણજો જામજો વધવા અધરુ.

હું જા-તેજા નથી કે અરપૂરવતા સનાતન છે કે જેને સનાતન ધર્મની સાથે કમી લેવાયેલા જ. જેમજા પુરતી અરપૂરવતા કરેક દેકર્તા, કરેક સજવતામાં જાણવતા પ્રમાણમાં અને બિજાબજ રીતે વરો છે. પણ જે અરપૂરવતાનો સડો જાણે જાણજો જોડાએ તેજો સડો પ્રાચીનજાતમાં કનો જેમ હું મનતોજ નથી બીજા જાણ ધર્મમાં પણ નથી. જે જોડી અરપૂરવતા સનાતનધર્મનું કાંઈ દોષ તો જે સનાતન-ધર્મ અને ન ખરો, જે સનાતનધર્મને માટે પ્રાણ આપવા જોડા મુરખ હું નથી.

સનાતનધર્મને હું જોવા માનું છું તેજો વર્ણવું છું. આખા જનતા જે જે કરજો માટે ત્યામ કરશે તો સનાતન હોઈ દો નામ માટે કાવો નહ કામ જરી.

મનુષ્યમાં જે જે છે તે બીજો કેવ પ્રતિભાવજો છે અને પ્રત્યેક જે જે જુદેજુદે જાતે, અને જુદીજુદી રીતે પણ પોતાની પ્રતિભા કારો પરમેશ્વરનેજો પુજો છે.

લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશન

પોલીસ ખાતાનો રીપોર્ટ

લેન્ડાનીસમર્ગના પોલીસ ખાતાનાં સીક મંતવેકરને કાસવાલ એક્ઝીક્યુટીવ લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ તરફથી નીચેની બાદીઓ તપાસ અને રીપોર્ટ માટે મોકલવામાં આવી હતી:

- (૧) કાસવાલ પ્રિન્સિપલ અમરનાથ જોસાસીએકનની બાદી.
- (૨) લેન્ડાનીસમર્ગ અને ડિસ્ટ્રીક્ટનાં ૧૭૬ કોમિશનના પ્રુડેપીઅન પાટરીઓની બાદી
- (૩) લેન્ડાનીસમર્ગ રેટવેવરો જોસાસીએકનની રેટકનની બાદી.
- (૪) લેન્ડાનીસમર્ગ એન્જલ એ ૬ કામચોં કામજ.
- (૫) કામચનની અને દોરપીટક ડીક રેટવેવરો જોસાસીએકનની બાદી

(૧) મેસર્સ ભરમન અને કાપીઅનો કામજ

(૭) ૧૭૬ પીવરસ વેલકુડ જોસાસીએકનની બાદી.

તેની કપર ત્રી મંતવેકરને નીચે પ્રમાણે રીપોર્ટ કમીશન પર મોકલવા છે:—

નીચેના રીપોર્ટમાં વપર્તા બાદીઓનાં કાર્યવાયેલા સમજા પ્રુડેપીઅનો સમાવેક કામ જામ છે.

જો. ૧. લેન્ડાનીસમર્ગ, જોસાસીઅને કમીશનર રેટાટની નીચે, (અ) (બ) (ક)

(અ) કાસવર રેટાટની પાલિકા.

હીડીઓ અને એક્ઝીક્યુટીવનાં લોગવહાને જાણી વિમનો આવવામાં આવી છે તે માટે જાણે ખરી છે. જેવા હીડીઓ જે વેપાર કરી રહ્યા છે તેનાં વિસ્તાર બદોળો જે પર્વત મુખ્યત્વે કરીને તેઓ અતરજ કીકર, ૧૨૭ મીનમોસર, રીશમ અને લોન્ડીવાળા છે.

અરખન એક્ઝીક્યુટીવ એક્ટની રૂએ નજીકના કારિવવામાં જાતનાં નેજીયોને માટે જાણિત જાહેર કરવામાં આવવા સમાવ છે એક્ઝીક્યુટીવ રેપારીઓને આ ૧૨૭૦ કરજો કરકામ કરકામ બદોળો, પણ નેજીવો. નીકળવાથી પ્રુડેપીઅનનાં પ્રમાણ કે જતામાં ખાસ વપર્શો જેમ હું નથી કારતો વળા જે જતાને રેટકાજના કરતાં વેપારનું મરક મણી કાકામ.

આ કનો જોડેવકનો માટે જાણ છે

(બ) કાસવર રેટાટથી ઉલખર્ગ રેટાટ

આ જતામાં પોલીસ અધિકમલ એક્ઝીક્યુટીવ વેપાર કરે કે વરતી કમજમ આખી પ્રુડેપીઅનની છે

કમીકને આ જતામાં પ્રત્યેક ફસનો અવજવત વિચાર કરવે મંજુ.

(ક) ઉલખર્ગ રેટાટથી એન્ડ રેટાટ

બાદીઓ આવવામાં આવેલી પીમનો સમજામ ખરી છે

આ જતામાં વેપાર કાકામ રેટાટથી કરતા એક્ઝીક્યુટીવો આજરો અથવા અતરજ કીકરો રેટાટથી, કોનમોસરો અને રેકાનક કારખાતોમાં મજુરી કરવાતો છે

એક્ઝીક્યુટીવ ૬ ૧૭૬ લેન્ડાની અરતીથી પ્રુડેપીઅનોનાં વરતીમાં ખાસ જવાન ખેંચાવ નો પ્રારો કમો વા

આ કનો અરખન એક્ઝીક્યુટીવ રૂએ જામજા કરતાં નેજીવો માટે જાણિત કરવા કાંઈક જે પર્વત તેજો એક્ઝીક્યુટીવોને

કંઈ ખાસ વહેંચણી કરેલું નહિ આ કાનો મુખ્યત્વે
કરી કરખાનાઓ વાળો છે. સંદેહો મહત્ત્વ ધરાવે છે.

તેને કોઈ કાતા તરીકે કોઈકે પદ કરી કામ કરવું હું નથી
ચ્છે. પ્રત્યેક કેસની તોખા તોખા વપાસ થવી જોઈએ
જે. ૨. ફેરિસ્ટાઈન

આપવામાં આવેલી વિગતો સમગ્ર ખરી છે આ કાતા
માં એકીવાડીશ, ફાનદારી, ડાહ્યા, ડીકમન માલીક
દોકાર, દુકારો, મુકારો, કોન્ટ્રોવર્સીઓ અને તેની પટ્ટી
દાખલવાળાઓ છે.

જુદી જુદી કોમોન પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે:

પુરોષીયનો ૧૦૦	એકીવાડીશ ૧૦૦
નેટીવો ૩૨-૫	કસ્ટ ૩૫-૫

આ કાતાને અરખન એકીવાડીશ એક્ટની રૂએ નાધિત દાખલ
માં આવવા સંભવ છે. તેમ કહે તે અને તે નેટીવોની
કસ્ટમાં સારા વર્ગના પુરોષીયનો આવશે તે ખાસ કરી
એકીવાડીશ વેપારીઓને નુકસાન પહોંચશે. પરંતુ આવા
પુરોષીયનો આવે એવા થશે કોઈ અંશર છે
આ કાતા એક્ટને પસંદ નાંદે કામ છે.

જે. ૩. પ્રોપ્રિયટરી ડાઉનટીપ

આપવામાં આવેલી વિગતો સમગ્ર ખરી છે. આ કાતા
માં થકા મોટા પુરોષીયનો વસે છે જુદી જુદી કોમોન
પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે:

પુરોષીયનો ૧૦૦	એકીવાડીશ ૨૦૦
કસ્ટ ૨૦-૫	નેટીવો ૬૦-૦

આ કાતામાં વસતા એકીવાડીશ મોટે ભાગે અરખન ડીકર,
કોન્ટ્રોલર, ડાહ્યા વિ છે.

એકીવાડીશની મહત્ત્વની પુરોષીયન રીકોશને ન કામ કરવું
નથી થાયું. પરંતુ ૧૬૩૦ ના અનુબાદી પછી નેટીવોની
કસ્ટમાં એક્ટ તેમ થયું છે.

આ કાતાને વિશે મુશ્કેલી છે તેની આસપાસ આજોના
કંપાનીઓ છે. પુરોષીયન વસ્તી નકાલી છે અને વધવા સંભવ
નથી. આ તેને નેટીવોના કાતા તરીકે સમજવા દેખ તે
એક્ટને પસંદ નાંદે હું કહી રહ્યો છું તેથી નથી. આ નેટીવોને
મોટે ભાગે દાખલ કરવામાં આવે તે પછી રમીન વેકા પછ
કાંઈ અવા જોઈએ.

જે. ૪. માર્કેટિંગ ડાઉન

(અ) કોમની ડાઉન અને કુલ સ્ટરીક્ટના પુર્વ
અવેલો કાતા

આપવામાં આવેલી વિગતો ખરી છે. આ કાતામાં
એકીવાડીશ સામાન્ય રીતે કોસ્ટી ૧૫૦, ડીકમ, દોકાર,
વોલર વિગેરે થવામાં છે. થકા એકીવાડીશ ફેક્ટરીઓમાં,
ગરબી અને ખીલ કોમોનમાં કામ કરે છે.

અરખન એકીવાડીશ એક્ટની રૂએ આ કાતાને કામ નેટીવોને
માટે નાધિત દાખલવામાં આવે. તેમ થકા તે એકીવાડીશ
કોમોન મોટા કામનો વેપાર સમાવશે.

આ કાતાને હું એક્ટને પસંદ નાંદે કામ મળતો નથી
પ્રત્યેક કેસની વ્યક્તિગત વપાસ થવી જોઈએ.

વધુ પ્રત્યેક કેસનો વિચાર કરતા પછી એક્ટને પસંદ નાંદે
મોખાસીઓ પહેલાં તેને માટે મજબૂત કેસ રજૂ થશે તેથી
એક્ટ અને કાતા છે.

(ક) આ ફેરિસ્ટાઈનની કોમોન મજામ. તેની વસ્તીનું
પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે:

પુરોષીયનો ૩૬-૫	એકીવાડીશ ૪-૦૦
કસ્ટ ૩-૦	નેટીવો ૪૮-૫

આ કાતા કુલ મુકામો અરખન એકીવાડીશ એક્ટની રૂએ
નેટીવો માટે નાધિત નાંદે થવા સંભવ છે. તેમ થકા
એકીવાડીશની મુખ્ય મજામ માલીક અશે.

આ કાતાને આપેલ એક્ટને પસંદ કરવાને હું સંમત થતો નથી
પરંતુ તેના અમુક કામોને એક્ટને પસંદ કરવાનો વિચાર થકા છે.
જે. ૫. અરખન એક્ટ

આ કાતામાં જુદી જુદી વસ્તીનું પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે:

પુરોષીયનો ૩૬ /	એકીવાડીશ ૨૦-૦
કસ્ટ ૧૫-૦	નેટીવો ૨૨-૦

એકીવાડીશ વેપારો સમાન્ય કોસ્ટી, કોસ્ટ સાલ, કોન
કોસ્ટ. દોકાર અને વોલરનો પ્રમાણ કરે છે. કામ કામુવર,
ફેક્ટરીના મજૂરો અને વેલરનો પછી થકા કરે છે.

આ કાતા એક્ટને પસંદ નાંદે કામ છે.

જે. ૬. ફેરિસ્ટાઈન

આપવામાં આવેલી વિગતો સમગ્ર ખરી છે.

હું ફેરિસ્ટાઈનને આપવા કાતા તરીકે મજામ માથું કુ.
માલીક જુદા જુદા કામ પાસવામાં આવેલા છે તેમ નહિ.

આ કાતામાં એકીવાડીશ કોસ્ટીના, કોસ્ટ કામ વિ. તે
વેપાર કરે છે.

જુદી જુદી કોમોન વસ્તીનું પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે:

પુરોષીયનો ૧૫	એકીવાડીશ ૩-૦
કસ્ટ ૧૦-૦	નેટીવો ૬-૦

આ કાતામાં એકીવાડીશની કસ્ટની અસર પુરોષીયનોને
કાંઈ કામવાની થકા છે. આ વસ્તુ પ્રથમ ૧૦ વર્ષથી એક
માં આવી હતી.

એકીવાડીશ આ કાતામાં તેમજ અન્ય કાતાઓમાં ખાસ
કામ કરવામાં માથું મ પાયા નથી. કાતા કોસ્ટી એકીવાડીશ
એક્ટીનો કામ અને વેલરને કામ કોન સામાન્ય કામ છે.

આ કાતા અરખન એકીવાડીશ એક્ટની રૂએ નેટીવોને માટે
નાધિત નાંદે થવા સંભવ છે. તે સંમતમાં એકીવાડીશની
થકા થકા માલીક અશે.

ફેરિસ્ટાઈનને કામના પુર્વના કોમોનની કોસ્ટીયન રીકોશ
કામ કામ એક્ટને પસંદ કરવામાં આવે નહિ તેથી એક
કામોનો વ્યક્તિગત વિચાર થકા જોઈએ.

જે. ૭. સ્ટીટી અને કામુવર

આપવામાં આવેલી વિગતો સમગ્ર ખરી છે જુદી જુદી
વસ્તીનું પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે:

પુરોષીયનો ૨૫ /	એકીવાડીશ ૧૦-૦
કસ્ટ ૬-૦	નેટીવો ૧૦-૦

આ કાતામાં વસતા થકા એકીવાડીશ કોસ્ટ, અરખન
કોસ્ટ વિગેરે વેપાર કરે છે.

આ કાતા અરખન એકીવાડીશ એક્ટની રૂએ કુલ મુકામો
નેટીવો માટે નાધિત નાંદે થવા સંભવ છે અને તે એક
એકીવાડીશ વેપારીઓને નુકસાન થકા.

પરંતુ નેટીવોના અવાધી તેમાં થકા પુરોષીયનો કામ
થકા એ વિશે અને કાતા છે.

આ હતો આખો એકજોડ થયો એકજોડ એક અને નથી થાયતું. પરંતુ પ્રત્યેક કેસની અલગલગ તપાસ થવી જોઈએ.
(બ) બાકીનું ઠાઠિનરીપ

આ હતો અગત્યનું પુરાંપીયન હતો છે.

આ હતો એકજોડ થયેલે માટે લાવક નથી. પ્રત્યેક કેસની અલગલગ તપાસ થવી જોઈએ.
કે. ૮. એકાદીસબર્ગ

(અ) સાવર રહીકની પાંચમી અને ફરીકર-સાવર-કર્મ-પ્રાંચર્ડ સ્ટરીટોને પહેલે

આપવામાં આવેલી વિગતો સાચી ખરી નથી. કોઈને આ કાતામાં બહુમતિમાં નથી.

એકાદીસબર્ગ. મીસરી, બનરસ હીલર, મીનમીસરી, દરજી, દીક્ષ, મોન્ડા વિ. તે. પ્રત્યેક કેસ છે.

વસ્તીનું પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે:-

પુરાંપીયનો ૭૫ / એકાદીસબર્ગ ૨૦ /

કર્મ ૧ અને નેટીવો ૫ /

આ કાતામાં વસ્તીપત્રક પરથી લેવામાં નથી પોલીસના અધિકારીના છે.

એકાદીસબર્ગ કંઈ પણ ખાસ કુટુંબ કરતા નથી.

અરુન એરીયાઝ એકાદીસબર્ગ આ હતો નેટીવો માટે નામિત કરવા સંબંધ છે. પરંતુ તેમાં એકાદીસબર્ગ વેપારીઓને ખાસ કરતાં ખરી નહિ.

આ કાતામાં પ્રત્યેક કેસની અલગલગ તપાસ થવી જોઈએ.

(બ) આ કાતામાં પુરાંપીયનો વધુ પ્રમાણમાં છે. અને એકજોડ થયેલે માટે લાવક નથી. પ્રત્યેક કેસની અલગલગ તપાસ થવી જોઈએ.

(ક) કાતામાં બાકીનો આપ

આ કાતામાં એક અલગલગ એકાદીસબર્ગ વેપારીઓ છે અને પ્રત્યેક કેસની અલગલગ તપાસ થવી જોઈએ.

કે. ૯. કારોશીલ

આપવામાં આવેલી વિગતો અગત્યની ખરી છે. આ કાતામાં એકાદીસબર્ગ બનરસ હીલર, મીસરી, દરજી, મોન્ડા વિ તે. પ્રત્યેક કેસ છે.

વસ્તીનું પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે:-

પુરાંપીયનો ૮૭-૩૮ / એકાદીસબર્ગ ૧-૪

નેટીવ ૮-૩ કર્મ ૩ /

કેસ ૧૦ વર્ષ થયાં એકાદીસબર્ગની અવતી થઈ રહી છે. સાધારણ રીતે તેઓએ રેન્ડો અરીકોને તે પર મકાનો નામિત છે.

આ કાતામાં સાધારણ રીતે વધારા છે અને એકાદીસબર્ગમાં કંઈ કુટુંબ થતા નથી.

અરુન એરીયાઝ એકાદીસબર્ગ આ કાતા નેટીવો માટે નામિત કરવાસંબંધ છે તેમ જ તેમાં મોટા નેટીવો ૬૭ વસે છે.

આ કાતા કેસને બાકીમાં "ટાપુ" કહેવામાં આવેલો છે તેને કુ એકજોડ થયેલે માટે લાવક મળતો નથી. પ્રત્યેક કેસની અલગલગ તપાસ થવી જોઈએ.

કે. ૧૦. એકાદીસબર્ગ

વસ્તીનું પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે:-

પુરાંપીયનો ૪૮-૪ એકાદીસબર્ગ ૩-૨

કર્મ ૨૪-૧ નેટીવ ૧૮-૩

આ કાતામાં એકાદીસબર્ગ મીસરી, બનરસ હીલર અને ફરીકરના થયાં કરે છે.

આ કાતા આખો એકજોડ કરવાને લાવક નથી. પુરાંપીયન વસ્તી મોટી છે. હતાં તે એકાદીસબર્ગ કાતા છે અને થયેલે દરજી એકજોડ થયેલે માટે લાવક છે.

કે. ૧૧. એકાદીસબર્ગ

આ કાતાની વસ્તીનું પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે:-

પુરાંપીયનો ૭૮ એકાદીસબર્ગ ૨-૫

કર્મ ૧૨-૫ નેટીવ ૭-૨

આ કાતામાં એક અલગલગ એકાદીસબર્ગ વેપારી છે અને તે મળે છે. તેની બનરસ હીલરની દુકાન છે.

આ કાતા એકજોડ થયેલે માટે લાવક નથી. પ્રત્યેક કેસની અલગલગ તપાસ થવી જોઈએ.

કે. ૧૨. નોર્થ કુન્ડીનરી

આ કાતાની પાંચમી નામ આપવામાં આવ્યું છે. રવેલ-મોના અને નોર્થકુન્ડરીનો એક આપેલો છે અને તેની સાથે મળતું જોઈએ.

રહેઠાણ કરવામાં આવેલી વિગતો ખરી નથી. વસ્તીનું પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે:-

પુરાંપીયનો ૭૪ / એકાદીસબર્ગ ૭-૫

કર્મ ૧૨-૬ નેટીવ ૫-૪

તેમાં એકાદીસબર્ગની અવતીથી પુરાંપીયનોને કંઈ અલગ થત નથી. પરંતુ નેટીવ વસ્તી થઈ જવાથી તેને કરતાં બેઠક પડેલી છે.

એ તેને અરુન એરીયાઝ એકાદીસબર્ગ નેટીવો માટે નામિત કરવામાં આવેલો તે સ્થિતિ થઈ નહિત અરુન અને પુરાંપીયનોની કારી સંબંધ તેમાં સામલ થવા સંબંધ છે.

આ કાતા એકજોડ કરી કાઢવા તેલ છે.

કે. ૧૩ અને ૧૩ (અ) એકાદીસબર્ગ

આ કાતાની વસ્તીનું પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે:-

પુરાંપીયનો ૮૧-૭ એકાદીસબર્ગ ૧-૩

કર્મ ૩-૫ નેટીવ ૬-૫

આ કાતામાં ૧૫ એકાદીસબર્ગ બનરસ હીલર, મીસરી, મોન્ડા, મીન મીસરી વિ. તે. વેપાર કરે છે.

કાતા મારી સામલમતનો છે અને એકાદીસબર્ગમાં કંઈ કુટુંબ થતા નથી.

અરુન એરીયાઝ એકાદીસબર્ગ આ કાતાને નામિત કરવામાં આવેલો છે.

આ કાતા અગત્યનું પુરાંપીયન કાતા છે અને મારી અલગ છે કે રહેલે લાઇનની ઉત્તર અને પાક રહીકમાં રહેલે કેસ થાય છે તેની પશ્ચિમના અલગના આખા કુલનરીપમાં એકાદીસબર્ગ અને કર્મ મોન્ડાને રહેઠાણ કરવા અલગ વેપારને માટે મકાનોને મોલવટો કરવાની અંધી થઈ જોઈએ.

કાતાના મારીના અલગમાં પ્રત્યેક કેસની અલગલગ તપાસ થવી જોઈએ.

કે. ૧૪. એકાદીસબર્ગ

(અ) રહેલે લાઇનની ઉત્તર

આ કાતાની વિગતો ખરી છે. વસ્તીનું પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે:-

મુશાબીબો ૫૧૩

એશીયાટીક ૫૧

કસ્ટ ૨૦-૪

નેટીવ ૨૨-૪

આ કલ્યાણ રંગીન સોજાને આરંભ વસતવટ કરવા કે વેચાર કરવા નહિય તેના નોંધમે.

(૫૦) રેલવે સ્થાપનાનો દરિયા

આ કલ્યાણ સત્તાને નેટીવાને માટે આધિત ધાવવામાં આવ્યો છે અને તેઓને કાઢી મુકવામાં આવ્યા ત્યાં તેમાં મુશાબીબો દાખલ થવા માગ્યા છે. રંગીન સોજાની વસ્તીમાં થયેલ વધારો થયો છે.

આ કલ્યાણ સુવિધાઓને રંગીન વેચારને માટે નાખ્યો હતો. પ્રત્યેક નેટીવાના કલ્યાણમાં તેમાં મુશાબીબો છે. એશીયાટીક સોજાના વેચારમાં સમાવેશ થતા નથી પ્રત્યેક કસ્ટ સોજા થાય છે.

રેલવે કલ્યાણની દરિયા આગમાં કસ્ટ મોજાની મોટી વસ્તી છે. આ કલ્યાણ પ્રત્યેક રંગીન વ્યક્તિમત તપાસ થવી નોંધમે.

કે. ૧૫. કસ્ટીવસેન્ડ

આ કલ્યાણ એશીયાટીક નથી કસ્ટ અને નેટીવો થોડા છે. આ કલ્યાણ એશીયાટીક અને કસ્ટ સોજાને પાંચ થવી નોંધમે.

કે. ૨૬. રંગીનસોજા અને વોલકુટર

આ કલ્યાણ સમાવેશ કરેલ રીત ને. ૨૨. નેટીવ કુનીકનટીનના કોવો છે.

(૫૫) રંગીનસોજા

આવવામાં આવેલી વિભાગ ખરી છે. વસ્તીનું પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે:-

મુશાબીબો ૩૬-૪

એશીયાટીક ૧૧

કસ્ટ ૬-૨

નેટીવ ૫૦-૩

આ કલ્યાણ કુલ મુશાબીબો આરંભ એશીયાટીક એકઠી રંગી નેટીવો માટે આધિત ભરેલ થયેલ છે.

(૫૬) વોલકુટર

વસ્તીનું પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે:-

મુશાબીબો ૭૬-૫

એશીયાટીક ૧૦

કસ્ટ ૧-૦

નેટીવ ૧૬-૨

આ કલ્યાણ કુલ મુશાબીબો આરંભ એશીયાટીક એકઠી રંગી નેટીવો માટે આધિત ભરેલ થયેલ છે. તેમ કલ્યાણ મોજા એશીયાટીક અને કસ્ટ તેમાં રહેલ છે.

વોલકુટર અને એર અને એકઠી આગમાં તેમાં કલ્યાણ આ કલ્યાણ મુશાબીબો ૫ અને રંગી પાંચ સુધે એવો મુશાબીબો સમાવેશ છે.

આ કલ્યાણ એશીયાટીક અને કસ્ટ સોજાને માટે એકઠી પ્રત્યેક મુશાબીબોને રંગીન વસ્તી નહિ થાય.

કે. ૧૭. કસ્ટીવસેન્ડ

આ કલ્યાણ એશીયાટીક અને કસ્ટ સોજાને રંગીન રંગ નહિ નોંધમે.

કે. ૧૮. પાકરફુટ

આવવામાં આવેલી વિભાગ સમાવેશ ખરી છે. આ મુશાબીબો કલ્યાણ છે. કસ્ટીવસેન્ડ એશીયાટીકની ખરી થવી ખરી છે.

આ કલ્યાણ આગમાં રંગીન એકઠી કરવા નહિ નોંધમે પ્રત્યેક પ્રત્યેક રંગીન વ્યક્તિમત તપાસ થવી નોંધમે.

કે. ૨૮. મુશાબીબો

કે. ૨૦. મુશાબીબો રીસર્ચ

આ કલ્યાણ એશીયાટીક નથી અને રંગીન કસ્ટ રંગીનો છે. પ્રત્યેક રંગીન વ્યક્તિમત તપાસ થવી નોંધમે.

કે. ૩૧. રંગીનસોજા

એશીયાટીકની સંખ્યા વિશેષ વીસમાં સમાવેશ ખરી છે. વસ્તીનું પ્રમાણ નીચે પ્રમાણે છે:-

મુશાબીબો ૮૪/

એશીયાટીક ૧૮

કસ્ટ ૧૧-૩

નેટીવ ૨૬

૧૬૨૨ થી એશીયાટીકની ખરી થવી થવી છે. પચા ખરી થયેલો ખરી થી થોડામાં મુશાબીબો છે. આરંભ એશીયાટીક એકઠી રંગી આ કલ્યાણ નેટીવો માટે આધિત ભરેલ કરવામાં આવ્યો છે અને ને રંગી નેટીવો રંગી છે તેમાં સમાવેશ થતા આવ્યા નથી.

એશીયાટીકની થવી ખરી કુલમાં પચા વધેલી રંગીન થયેલી છે.

રંગીનસોજા કસ્ટ પચા આ એશીયાટીક કે કસ્ટ સોજાને માટે એકઠી થવી નહિ નોંધમે. પ્રત્યેક રંગીન વ્યક્તિમત તપાસ થવી નોંધમે.

સામાન્ય રીસર્ચ

પ્રત્યેક કલ્યાણ મુશાબીબો રંગીન કુલમાં નીચે પ્રમાણે છે:-

કે. ૧. નેટીવસોજા-વેસ્ટીસેન્ડ અને કસ્ટીવસેન્ડ રંગીનની વસ્તી (૫૫) (૫૬) (૬)

(૫૫) આરંભ રંગીનની વસ્તી

આ કલ્યાણ કસ્ટ અને એશીયાટીકને માટે એકઠી થવી થવી છે તેમાં.

(૫૬) ટેલેવરક રંગીનની આરંભ રંગીન

આ કલ્યાણ મુશાબીબો કલ્યાણ છે. પ્રત્યેક કસ્ટ આરંભ એશીયાટીક રંગીન વ્યક્તિમત તપાસ થવી નોંધમે.

(૬) એન્ડ રંગીનની ટેલેવરક રંગીન

આ કલ્યાણ એકઠી મોટી કસ્ટ વસ્તી છે. કલ્યાણ એકઠી થવી નહિ થવી નોંધમે. પ્રત્યેક રંગીન વ્યક્તિમત તપાસ થવી નોંધમે.

કે. ૨. કુશાબીબો

આ કલ્યાણ એકઠી થવી કલ્યાણ થવી છે.

કે. ૩. વેસ્ટીસેન્ડ રંગીન

આ કલ્યાણ કલ્યાણ છે. આરંભ કલ્યાણમાં આરંભ છે. એ આરંભ એશીયાટીક એકઠી રંગી આધિત ભરેલ થાય તે તે એકઠી થવી નહિ થવી નોંધમે. એ એકઠી ન થાય તે કુલ માનું છે. એકઠી થવી નોંધમે.

કે. ૪. આરંભ રંગીન

(૫૫) મુશાબીબો રંગીન અને કુલ રંગીનની મુશાબીબો

આ કલ્યાણ એકઠી થવી માટે કલ્યાણ થવી પ્રત્યેક રંગીન વ્યક્તિમત તપાસ થવી નોંધમે.

(૫૬) આરંભ કલ્યાણ (૬) આરંભ

આ કલ્યાણ એકઠી થવી નહિ નોંધમે. પ્રત્યેક રંગીન વ્યક્તિમત તપાસ થવી નોંધમે.

મી. ફીલામિ બ્રહ્મણુ કે એસોસીએટને મંત્રિશા બ્રહ્મ ૬
હતાઓમાં તેઓએ વહે છે અને તેનીય અન્યન એરીમાઝ
એક્ટની હજ તેઓ એક વર્ષની અંદર તે હતાઓ ખાલી કરી
નરી એટલે એસીપીટીકા માટે બ્રહ્મા વહે અને બીજા હતાઓ
૧૫ ખાલી થશે.

મી. ક્રીકે બ્રહ્મણુ કે હીટીઓથી આ હતાઓમાં રહી
નહિ કઠાય સિવાય કે કાઠક તેને સુધારવાને પેસા ખર્ચશે.
એસીપીટીકાથી પેસા નહિ ખર્ચવી કઠાય કમરે તેના સ્થિતિ
બાહ્ય જેવી રહેશે.

અંતમાં મી. મીડે બ્રહ્મણુ કે મ્યુનીસીપાલીટીએ રજુ
કરીથી ટેટલીક સુમનાઓથી એસોસીએટન વિરુદ્ધ છે.

મી. મહમદ ઝાઝબાઝની જુખાની

હાર માદ એસોસીએટના સેક્રટરી મી. ઝાઝબાઝને જુખાની
આપતા બ્રહ્મણુ કે એસોસીએટન તરફથી રજુ કરેલી વાદી
તેમની ઊંચાણી પ્રકાશ હતી.

ટેટલીક અહેર મહાને એમાં એસીપીટીકા કામને કામ
અમારેથી છે તેના અંગ્રેજમાં તેમણે ખાન એમ્બુ. તેને એક
કામને હીટી કોઈકાં સાર નિકાળ માટે એક માલદાર હીટી
એ પાઈક ૬૦૦ આગેલા દોવાને આપ્યા.

ટેટલીક હતાઓ ને એસોસીએટને હીટીઓને માટે માંગ્યા
છે તે હમીયાથી નથી સ્થિતિમાં જેવી રીતે આવી ગયા છે
એ અમલખત તેમણે કહ્યું કે પ્રથમ એ હતાઓમાં કયા વર્ગના
સુરોષીયને વસતા હતા. પછી એમ તેઓની સ્થિતિ સુધરતી
મધ તેમ તેઓ નવા હતામાં કે નવા કાઠનથીયમાં આવ્યા.
મયા અને તેમની બધાએ એરીમ ઝોરા આગ્યા અને તેની
પછી મેરાના ધોગજનેજ અનુસરનારા સારા કાઈ એકા આગ્યા
અને હેવટે હીટીઓ અને તેઓની પછી નેટીએ આગ્યા. આ
હતાઓ હવે સુરોષીયને રહેવાને કામક નથી. માત્ર હીટી-
ઓથીય રહી કઠાય તેવા છે અને તેને ચોગ્ય રીતે સુધારવામાં
આવે તો.

વધુમાં તેમણે બ્રહ્મણુ કે હીટીઓ પશ્ચિમને સુધારે મહત્ત્વ
કરતા બ્રમ છે. એકાનીસખર્ગમાં પ્રથમ હીટીઓ પોતાના
નાજોને ડેગવણી આપવાની કરાજ કરતા નહોતા બધારે હવે
૬૦ રૂા હીટી કોઈકાં નિકાળમાં બ્રમ છે. આશંકતાના
નીચે તેઓ કામે છે અને આવારની અંરથાઓ રજાપી છે.
રમતેમાં પશુ તેઓ સારે રકા ચેલા બ્રમ છે.

અખળા હતાઓ પ્રતિવંધિત કરવામાં આવશે તો આરા
ખાજો પાકશે. આ વસ્તુ અટકાવવાને અધુક પ્રમાણ
માં છુટા મળવી જોઈએ.

થોડાક વર્ષના અંદર વખારે અને કારખાનાઓ ઉમાં થવાથી
અવિષ્મમાં રજુ વધારે અંકકામથી થશે.

હીટી બના બ્રમ છે હા તે સુધારા કરે છે. ટેટલીક પુરે
ધોવનેનું કુકાને પશુ જેવી છે જેવી કે એકાનીસખર્ગની નવી કામ-
ભરીની પાછેની, બના નેટીવળરને માલ રાખવામાં આવેતો
દોવાથી અને નેટીએને પકાં પકે તેવી રેકોડો વમાડવામાં
આવતી દોવાથી થવા નેટીએ લા અકાર્યા છે.

ટ્રસિવાલ ટ્રાન્સજન કમર્ગીય એસોસીએટન સેક્રેટરના
માનવી નથી. હીટીઓને અધુક હતાઓ રાખવામાં આગ્યા
છે હા મ્યુનીસીપાલીટીમાં તેઓનું કંઈજ ચાલતું નથી તેઓને
મતાધિકાર પશુ નથી

એસોસીએટન આજોના કમરા વાળા વમર વપરાવાના મળા
ઓમાં હીટીઓને મુકવામાં આવે તે કામે વિરુદ્ધ છે

અને સેક્રેટરન માંગતા નથી. એ મળે તો અરે અંધુપી
હો માંગીએ જાય.

વિવિધ સમાચાર

હીટીસ પોસ્ટલ કોર્ડરે—જુન તા. ૧ થીથી મુની-
યનમાં ફરી ખીટીક પોસ્ટલ કોર્ડરે મળતા થશે. મુનીયનના
પોસ્ટલ કોર્ડરે ફરિયાદાર ઉપદેશમાં આવતા નહિ દોવાથી
આ પોસ્ટલ કોર્ડરે કાઢવામાં આવશે. મુનીયનની અંદર
નોકલવાને મુનીયનનાજ પો. કોર્ડરે માલુ રહેશે.

સ્વપ્રસાદીખાદેથી મી. જુલામાઝ પરસોતમ પટેલ અપી
બ્રહ્મણે છે કે—અમેના સુરત પ્લેમ કંપનીના આઝીદાર
મીયુન રજુકોડકા કઠનજી પોતાની ધર્મચલિન નાઈ ચીતા
એ તા ૨૬-૮-૩૨ ના અને મી. હીટી જેથી ને ૧૭-૬-૦-
૩૨ ના રાજ દેવલોક પાખા તેમના સ્વર્ગયાચના પુન્યાયે
૧૧૩ ૧૫-૧૦-૦ ની રકમ નડીવાદ હીટુ ખનાય આમખતે
તે રકમ કામ રાખી તેના બાજમાંથી ૨૨ વર્ષ આગળ વડી
કાના રાજ સંચિની રો ૫૦ અનાયેને માફ એલન આપવા
માટે દાન આપી છે એ ઉવર્ણત બીની ૧ માલુ કામચી
ખર્ચે રેટ દાન આપી છે. એ સિવાય સ્વપ્રસાદીખાદેમાં
રમકાનમાં પાણીને નજ નહિ દોવાથી અને સુરથીઅભાજીના
કમરતાનમાં પશુ નજ નહિ દોવાથી એ બન્ને રમકામાં નજ
નંઆવવાને મી. રજુકોડકા કઠનજી પટેલે અપી અર્થે રાતે
અને આપે છે ને રકમ પા. ૧૧-૫-૦ ની લખ છે. મી.
રજુકોડકાના આ ઉદાર પમકાતું અનુસરજી કરી રમકાનની
અન્ય ભદરીવાતો બીજા હીટુ માપજો પુરી પાડવાને પોતાનું
અનુકૂં કરશે જેવી આશા રાખવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત
મી. રજુકોડકાએ ટ્રસિવાલ હીટુ સેવા સમાખતે પાઈક ૧૦
મેકલી આપ્યા છે અને ટ્રસિવાલ મુનાઈરેક પાટીદાર એકા-
વટીને પા ૫-૫-૦ મેકલી આપ્યા છે.

સ્વપ્રસાદીખાદેના નીએના કામજોએ પશુ નીએ બ્રહ્મણેથી રકમે
પાટીદાર એકાવટીને મેકલી આપી છે—પરસોતમમાઝ નેરાય
પટેલ (ફરતાન વાળા) પા ૨-૦-૦, ફરિદાસ કઠનજી પટેલ
(પરીધામજી વાળા) પા. ૧-૦-૦, દુલમભાઈ અમવાનજી પટેલ
(ફરેત વાળા) થી ૧૫, વલ્લભભાઈ જીવા પટેલ (હાની વાળા)
પા ૧-૦-૦.

પોર્ટ એલીઝાબેથથી એક અખરવની અપી બ્રહ્મણે છે
કે અત્રે માધીજના ૨૧ દિવસના અપવાસનું અંતિમી ટેટલીક
કામજોએ ટેટલીક દિવસ કંઈ પશુ બસન નહિ દેવાનું અને
તેથી ને પેસા મળે તે માધીજને ફરિજનના કામમાં વાપર-
વાને મેકલી આપવાનું કાગુ છે. એ નાજા તેઓ માધીજના
નામે Care of Lady Vithaldas Thackersey,
Poona એ કરનામે મેકલી કહે છે.

ટેપકાઉનમાં રમકાન—પુરોષીયનેમાં મુવેલાને નાજવાને
માલ દિનપરદિન વધતો બ્રમ છે. કામનમાં અને એકાનીસ-
ખર્ગમાં તેઓએ રમકાને આધિયા છે અને હવે ટેપકાઉનમાં
પાઈક ૧૦,૦૦૦ થી વધુ ખર્ચે નંઆવવાની હીલચાલ ચાલી
રહી છે. માલુ સાંકળી આખરીએ અંધાક રહેશે એવું અહેર
થતું છે.

મુનીયાની આર્થિક પરિવટ—કહેનકાક ભરેજી યરથી
જુન તા. ૧૨ માંએ ખુશી મુકવામાં આવશે ને વખતે રાખનું
આજુ આપી મુનીયામાં ચીકકારક થશે.

ફેનીયામાં અન્યાયરૂઢિ—માન વર્ષ પછી ફેનીયા તાલુકા દરમિયાનથી મુઠવ થયું છે એ કે મુખ્યત્વે અને ટીપ્પણગણના પ્રદેશમાં હજુ સુધી એવામાં આવે છે. પરંતુ આ એક ઉપલવ માથી મુઠવ થયું આ મીલકત સંકટ અન્યાયરૂઢિ કાપી પહેલું અજ્ઞાવાન છે. વરમાદ નાંક પકડાઈ દેશે અને વાકને નુકસાન થઈ રહ્યું છે.

નેડીવાનો વિચિત્ર રિવાજ—નહેરોથી નેડીવાનો નંદી ભરીને એક મેવાળનો ૧૪ વર્ષનો બેકા બાકા ફેંકતો હોય છે. હવે તેવામાં અકસ્માતથી એક બાલુ તેના મેડીવાને કાઢી ભવાઈ તે મરજી પાડ્યો. હોઠરાના વડીલોએ મુલેશના સગાઓને ખુન કર્યા પછી એના કરી દેવા હરમાળુ પરંતુ તે તેનાથી કરી કાઢવ તેમ નાંક હોવાથી તેને ગાયબાલ હરવાનું હરમાન રહ્યું. હોઠરા બંધનમાં ન્હાસી ગયો પણ તેના વડીલો તેને પકડી બાળ્યા અને દોરકોને કાસે બનાવી તેને બાળ્યો અને તે તેના મજાના નાખી જે કાકર દોરકું બાળવામાં આવ્યું હતું કાંઈ કુરો. મારવા હરમાળુ હોઠરા બાળા પાછા મારજી પાડ્યો. સુપ્રોમ ડોટે આ માત્રથી રાખે માટે મરનારના કાવ વડીલોને રે કી ૪ વર્ષ સુધીની કેની સખત મળ્યું હરમાતી છે.

કેલાસના શીખરે 'મુનીયન બેક' ઉઠાડવાનું સહુસ—કલંકની વિમાના ઇલગના સફળ થી મેરીસ વાલ-સન જે કમ વર્ષની વયના છે અને પુરુષમાં એક ઝોડીસર દવા અને મોટીટરી હોંઝ મેળવેલો. કાંતે કેલાસ પાંતના શીખર પર મુનીયન એક મહાવવાના નિશાની "એવર રેટ" નાસના વિમાનમાં નીચળે મુક્યા છે. તેના ઇલગના સાર્થકો તે પહેલો કલકવાની જરૂરને માફા રાખતા નથી પણ મી. વીલસન પોતાના નિશાનમાં છે.

લંકામાં સા. બા. ઈ. ફેરટે—સાદક બાકિશના ફેરટેમાં સહથી મોટામાં મોટો રોક સ્ટીમરના કાજાકાં કારવાને ફેર મુઠવવા લાંબા કિલો દતો જેમાં પ્રિન્સ, પેર, બ્રસ અને એવના બી કામ મોક્સ દતા.

હિંદુસ્તાનના તાલ સમાચાર

—હિંદના સંયુક્ત પ્રતિના મવનર કર મોન્ટેગુ નરકર જેની નીમણું આપ્યું એક મેનના મેકેન્ટ-મવનર તરીકે કમ છે તેની અમાએ મુખ્ય પ્રતિના મવનરની એકેમપુટીર કાલ-સીકના એક મેનર મી કામકાં કોરનકન મેવનની તે પ્રતિના મવનર તરીકે નીમણુંકને રાખેલો પકાઈ આપી છે.

—મોન્ડક સ્ટેમાં મોલ નડીપર પુલ બાંધવામાં રાખેલો ૨૦૦ મલુરો પુર આવવાથી તજામ મમા એમ અમલવારથી ફેર અજાવે છે.

—કલકત્તામાં પોલીસે વહુ બળવામોશની મરપાડ કરી છે. અને પકડાયા છે જેમાં એક હીનક મલુમદાર છે જેણે ૧૫૮૫ મેમોન્ટુ ખુન ફેરફાર હોવાય છે. તેને સભ થયા પછી મોનાપુર નેકમાયા તે ન્હાસી મયો દતો બીજી નહીની કાસ છે જેની મમા માર્ગ મા અંતરમાં ફેમ પોલીસના વકા અમલવારના કોએ ખુનને માટે શોધ થઈ રહી હતી.

—અમલવાર મહારાજને બાંડીક સરકાર સાથે રાખવાપર કોએવી હોવાથી યોદા રિવસમાં તે બાંડીક સરકારીશોને અને હોડી મેનાઓને મળતા અમા. એકે ૪૫૫ મળવાર

અબર ફેરને એકે છે અમલવાર મોહની મેરકાઈરી હરપોમન અમલવારના અચીવ વધે પ્રધાન મી. વાવલી રાજકારણર મલાવરી

હીંદીનાગોલી (મકાસ) ની મુનીચીમલ કાઉસીમે મુનીચી-પ.લી.નીના મવયોગને માટે હોંદુસ્તાનમાં દેશી પેટીઓમાં બનેલી મુક મવેશી વસ્તુઓ અરીદવાનો હમર કરી છે.

—હિંદી બાકવીયાજને કલકત્તાના મકાસમામાં જતા બાસન-સેક રોકને પકડવામાં આવતાં માલવીયાજને દેકને નાચે પ્રમાણે કહેલો પાઠવો દતો :—સરકાર જે કરી રહી છે તેથી પ્રભુએ આમાં પામવાનું નથી આવશે આવશે ફેરવ આમાં વમર ફેરવાથી અમલવારની છે. આપણી મુકિત બોરીક પાલીમેન્ટના કામમાં નથી પણ આપણા પોતાનાજ કામમાં છે. આપણે આપણો વખત મોકમલ મેળવવામાં સ્પેકેકાભિમાની મામણીઓ પોમવામાં, એકતર રકાવવામાં અને આપણી સમજવા મલાવવામાં સંપૂર્ણ સ્વર્ગતા મેળવવાનો નિશ્ચય દલ બનવામાં માળવો મેળવેલો આ દેકમાં બોરીક સરકારની સરા કીજ થતી જશે અને જેવી રીતે પાણીમાં નેલ મવર નરી આવે છે તેવી જ રીતે તે સરા નીંદીઓના કામમાં આવી જશે. આપણે આપણા પોતાનામાં વચ્ચે અરકપરક તેમજ પમાને મુન્દાઈ ફરીએ અને જે સરા આપણી મામલ આવેલી છે તેના આપણી મલના કામમાં ઉપયોગ કરીને આપણી માનુસુમીની વર્તવતા પુનરસ્થાપિત કરીએ

—કલકત્તામાં મનેલી મકાસમાએ નાચે પ્રમાણે કાલે કાલી-મિના માર વચ્ચે મમાર કર્યા દતો :—(૧) મકાસમાનું પેવ પુર્ણ સ્વરામ્ય છે. (૨) એ ખોલને પહેલિવાને સંવનન કાવકા બંધનું કળીમાર મીકકુલ વાલની છે. (૩) સંવનન-સંજની કલક યોગેએ મલુ મેનથી અને મદેળા પ્રમાણમાં માલુ રાખવી મેમન. (૪) હોકાને પહેલી મલ અરીદને નાંક મેમને અને સમજા બોરીક મામને નાંકપર ફરેલો મેમને (૫) ન્હાકટ પેપર રિવકાવવા કે રિમાર માને પણ માવક નથી કમરો તેના કલ "આ દેકમાં મરેલો રાખસતાને મિરકાથી મનાવવાનો છે" (૬) મકાસમા પોતાના મુળ દોહની માલણી ખુન: પ્રતિપાદન કરે છે

—મી પ્રેટ જે હરામત થએલા હોંદના એક ઝીરીચીપન છે તેમણે લંકનમાં આવજ કરતાં હોંદુસ્તાનના વિલાજ કલકરી અર્વેલી ટીકા કરતા અજાવ્યું હતું કે સરકારે એટલું મોટું કલકર પહેલી રાખ્યો તમથી મકાસ થતી રાકવાને નીમણુંક રાખેલું છે. પરંતુ એ એક માન પહેલી રાખ્યું અકામ કરી કો તેણું હતું તે જારના વખતનું રહીવા હતું. અને તે પછી વાચ્યું છે. વળી જારના વખતમાં પણ હોંદુસ્તાનનો કલકરી અર્વે હા. રા. ફેરકની અરક દતો ન્હારે આજે હા. ૪૭ ફેરકનો છે તેમ છતાં હજુ તો ફેરકમાં આવે છે કે તેમાં મદાકા થમ કો તેમ નથી!

—હિંદના મલ પ્રતિના વસ્તીવચન સરકારી આંકડામાં એક મલુમ ૧૦૦ લાંબી વરે ની નાંક મેમો અજાવવામાં આવ્યો. ૮ બીજા એક માલુસ ૧૨૦ વર્ષનો છે તે ફાન-દાર છે અને હજુ નાંક ૩૫૫ પટે છે વસ્તીવચનના સુપ્રીન્ટેન્ડ અજાવે છે કે પટેકા માલુસને ૧૫૫ લાખસ કરવામાં આવતાં તેની વલ ૧૫૦ ના માનવામાં ૫૨ ૪૮. મધ્યોરેલી મીજ કકામ અને ટીપુ સુલતાન અરજ થમાનું હજુ તેને વાક છે અજાવાય છે કે અતિકમેકિત થતી હોય તો પણ તેના વલ ૧૨૦ ની તે કોનાંજ એકે. ૧૦૪૮ની માલ મુખી

ને માન્ય હકી શીલનાપર સુતો તોડોતો. ખુરશીપર બેઠા ચોટ્ટી થઈ બેતો લેકડું તેને નસ ચડું હતું.

અમુવા બેમ

તમારું જીવ અને દાંતીયો પચ્ચ સાથે ન થોતા હો તો તમારા વાળ એકવા પોવામાં કાઢી કાપડો તથા.

હોમને અમીમાં નાખતાજ અમરો મામ તો જલકુડ કે એ જાણી હોમ છે.

જાણીજના કાકમાં થોડો સરડો કે બીજીને રસ નાખવાથી તેનો સ્વાદ તથા વાસ સુધરે છે.

સુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે વાંચવા લાયક પુસ્તકો

પદ્માયા—લેખક: પુષ્પેશ્વર આ ન્દાન પુસ્તકમાં અપાયેલી પદ્મી પરી વાતોએ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી કવચ-વેલી છે. આ વાતોએ આમ રહીને કુમાર પવના બાળકો માટે છે. **કી. શી. ૨-૮૫**

શ્રીરીષ—લેખક: ૨ વ દેશાજી. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને આદર્શ જીવનનું નેમજ વાસ્તવ્ય પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આપવામાં આવ્યું છે. આ લેખકની ખૂબ પુસ્તકો પણ વાચકો માટે છે. **કી. શી. ૪-૮૬**

હૃદયનરથ તથા અર્ધા—લેખક: ૨ વ દેશાજી. આ બન્ને પુસ્તકોની લેખક આદર શ્રીલીંગ છે. સામાજીક અને સાહસીક જીવનની અજાણ રસીક અને મોહકાવક નવલકથાઓ છે.

વિનોદ વિહાર—લેખક: ૫. મહેતા. આ ૩૫૦ પાનાની પુસ્તકમાં ૩૬ ન્દાની ન્દાની હાસ્ય રસથી ભરપૂર વાતો છે. વાંચક અર વિનોદ વિહારમાં નહાશે. **કી. શી. ૫-૬.**

ફળા કાઢી—લેખક: ૨ સ. કોઠી. ૨૨૫ પાનાની આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની જે અને ગાડીનો હમવા આવક પરીચય લેખકે આપ્યો છે. **કી. શી. ૩.**

પદ્મસ વર્ષ પછી—લેખક: ૨૧. પાઠ, આ પુસ્તકમાં ૫૦ વર્ષ પછી કોઈવાન જેવું હશે તેવું કાલ્પનિક ચિત્ર આલેખેલું છે. પ્રત્યેક દેશ પ્રેમીએ વાંચવા લાયક છે. **કી. શી. ૨-૬.**

એકી અને પુરુષ—અનુવાદક: વિશ્વનાથ મનમથાજી બદ. આ પુસ્તક દેશકરોય મંથાવણીનું છે અને આમાના જ નીચેના પુસ્તકો કે આ મંથાવણીનો વેરક સમાજ માવાનો છે. આ પુસ્તકમાં એકી અને પુરુષનો ક્ષુધર્મ છે. માતા પિતાનો ક્ષુધર્મ છે અને જીવન પ્રેમ અને કથારે કરવા આની ઉપર પ્રુપ્ત સુંદર રીતે મોથ આપ્યો છે. આદર્શનીય મદરજી જીવન માજવા હમ્મતાર મદરે વાચવા લાયક છે. **કી. શી. ૨.**

ત્રિખેનો ફળ—અનુવાદક: વિ. મ. બદ. આ પુસ્તકમાં વાચકને જીવન જીવનની મોથપ્રદ વાતો છે. આ પણ વાચકો અને વિચારકોને છે. **કી. શી. ૨-૫.**

નવો અવધાર—અનુવાદક: વિ. વાડ. આ પણ કવિની મંથાવણીનું પુસ્તક છે. મંથાવણીને અંતરીક બધી

વસ્તી પ્રુપ્ત દેવ છતાં માન્યતાના કલ્પમાં ઉઠાવ્યું આ અસંકોચ બરસો દેવ એનું કાવચ સુરે જે આ વાતોમાં સુંદર રીતે વર્ણવ્યું છે અને એ અસંકોચ જીવનનાં માવી પણ છે. **કી. શી. ૪.**

કથાવદ્દી—અનુવાદક: વિ. મ. બદ. કવિની મંથાવણીનું આ પુસ્તક છે. આમાં ૧૧ વાતોએ છે. પ્રત્યેક વાતોમાં કથારે પર આગળ—મદરો નવતા વિચારે બધો છે. **કી. શી. ૨-૬.**

હિરીફની વાતો—કવિ: રામનંદનજી. કવિનંદનજી પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૭ વાતોએ છે. આ પુસ્તકમાં નમ કદાજ, કવિદાસ, વિનોદ વિહાર છે. પ્રેમજી સ્વત પ્રેમ રાવત પ્રેમ વિચારે પણ છે. **કી. શી. ૨-૫.**

કંઠાવદ્દી—મંથાવણી કવિરમંદ મેથાવણી આમાં સુજરાતની નવ કથાએ છે. સુજર આમાં તથા માળાએ જે નવો ૨૨ મ તેવી માર્ગો મેથાવણ વાતોએ આમાંથી મળશે. **કી. શી. ૧-૮૦.**

સાદી દોપી—લેખક: મોહનજીજી મનમથાજી બદ. મેથાવણી દોપીએ પાછળ રહેલા ગુનેમારોની કુ રિશ્તી મામ છે ન આમાં સુંદર રીતે આલેખ્યું છે. **કી. શી. ૧.**

મરીખની કાવ—અનુવાદક: કીરનસીંહ કાક. કાવો મારાના મહાત્મા રહેલા મરીખો આપ્યો દોપત મહેતા. કવિ આપે જે સુવર્ણ કાવ વરાળ કાઢે છે તેવું આમ વર્ણવે છે. **કી. શી. ૧.**

કન્સાન ચીકાડુ મા—લેખક: કામજીજી માથરાવણી. આ પુસ્તકમાં લેખકો માથસને કન્સાનમાંથી પણ રમ કરી મુકે છે તેવું કમકમાડી લેખનવર્ણવે વર્ણવે આલેખ્યું છે. **કી. શી. ૧.**

આપણું ઉંખરમાં—લેખક: કવિરમંદ મેથાવણી. આ ન્દાના પુસ્તકમાં મરીખીનું ચીત્ર આલેખ્યું છે કે જે મરીખે આપણું ઉંખરમાં—મદરે આપણાના દેવ છે છતાં આપણે ક્ષુધ જાણતા નથી. **કી. શી. ૧.**

કાનમો કહું—લેખક: 'મેક તરજ' આ તરજોને વાંચવા લાયક પુસ્તક છે. અમા 'સંતલી નીમમ' ની મથા છે. **કી. શી. ૧.**

રવી મેથરાણી—લેખક: મદરમંદ મેથાવણી, પ્રમદકવિ: મદીવ સ.કીલ મદર. આમાં ને માર્ગો વિચારો અને સ્વેચ્છ સેવાના તરજો બધા છે તેમાંથી પદ્મી કીખવાનું મળશે અને જોએનાં જાગ પરીમલકી તથા કાંતીથી બધું છે. ૨૮૪ પાનાની સુંદર વાતો છે. **કી. શી. ૩.**

વાર્તા વિહાર—આ પાઠ પુઠની ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં ન્દાની વાતોએ છે. કશ્વ, મંબીર અને કળામથ વાતો આથી વારપૂર છે. ૨૨ દુપી વાતોએ છે. **કી. શી. ૫-૬.**

કાવ્યદોહન—સંમદકવિ: કમજારામ સુપીરામ દેશાજી પહેલો આગ કુદમા મરીત, પૂર્વ આખ્યાન, પદભાદ આખ્યાન વિચારે આખ્યાનો તથા કાવ્યોથી બરેકુ ૮૭૦ પાનાનું છે. **કી. ૬.**

બીલે આપ નરસીંહ મહેતાની દુકી, બલીમન્યુ આખ્યાન, વાચન સરીત તથા નરસીંહ મહેતાના અને મીરાજાજના કાવ્યો છે આ પણ ૮૬૦ પાનાનું પુસ્તક છે. **કી. ૪-૬.**

સાતમી હામ આમાં મથા મરતોના મળેને તથા માથો છે. ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ ૫-૬

પુસ્તકમાં ૪૫-૫૦૦ ડાબોનો અને ૩૦૦૦નો મંદક છે.
કી. ૫.

માલમેલમાં માંધીલ—લેખક: મદાદેવ દેસાઈ. આમાં માંધીલ દોરથી વીદાય થઈ રાઈસ ટેમલ ડાનરસમાં થયા અને પાછા ટેલ આવી પડ્યામાં બાં સુધીના તેમના કાવલો અને રમરજો છે. કી. રી. ૧-૬.
‘અર્ધકિંદાસન’—અનન્નસમાદ પછી માંધીલને છાપમાં મોકલેલા લેખોનો સંમદ. અનુવાદક: ચંદ્રકંઠર સુખ. રી. ૧.

અનાકટી યોગ—લેખક: માંધીલ માંધીલને ઝીતાણનો મુન્નરાલીમાં નથા મમલ હો જોવા રીતે અનુવાદ કર્યો છે. કીમલ પેની છે.

મંજુલ પ્રભાત—લેખક: માંધીલ. આમાં માંધીલને સત્, અદીલા, અપરીમલ વિચેર મનોપર પછાત નેવમાંથી પ્રવચનો કહેવા છે તેનો સંમદ છે. કી. પેની ૬.

શુદ્ધિપદની રસધાર—સંપાદક હવેરચંદ મેધાણી. આમાં ૫ કલાક છે. આની બંદર સોરઠી દુકાનો અનુવાદ કાચે છે. આ દુકાનો વિરોધ છે અને એમાં શુરાતન અને દેવલકતી મળી છે. કીમલ પહેલા છે. આમની રી. ૨-૬ પ્રત્યેકની, ૩જો રી. ૩-૬, ૪થો રી. ૩-૬, ૫થો રી. ૩-૬.

ઉધીયુ—લેખક: ડા. ડ. ભગીરદાસ. આનો એ વાગ છે. આ બંને કાલ મળીને ૫૦૦-૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાર્તાઓ લખી છે. વાંચનાર જરૂર. વાંચી આનંદ મેળવશે. કી. પ્રત્યેકની રી. ૩.

કારત પુરુષ પ્રવાસ આદ્યમ—ચીત્રકાર મનુ દેસાઈ. આમાં ભારતની મુક્તિ અને પછાત દુ:ખોના ચીત્રકારે કુંદર રીતે ઝીંચે ચીંચે છે. સામકાં તરીકે હિન્દુત, અમર, જનુ, વીરને વીદાય. વીરે ૧૨ ઓંકા છે. કી. રી. ૨-૬.

પરજીતા-વિશ્વદેવન-પુલ્કરીલી—આ વાર્તા મુજ રી. ૧-૮ નાથ દાસેરની લખેલી છે. આમાં એક સેવા નેપો ન્દાની રચીક વાર્તાઓ છે.

પ્રત્યેકની કી. રી. ૨-૬, રી. ૧, રી. ૨.

હાલકાચો—લેખક: જી. મેધાણી. આમાં ‘‘દાખોના કાલક વાંચી’’ નામનું અલી મદ્દુરકથી વાર્તા કાળા છે. અંગ્રેજી કાલ્ય somebody's darling પરથી રચાયું છે. આમાં જીન્ પછ દેવલકતીના રાષ્ટ્રીય ગીતો છે. કી. રી. ૧-૩.

મક્ત હીરની મક્તી—લેખક: મરવ હીર. આમાં મરવ હીરની મધી મક્તી મરી છે. રસીક અને મોપથી મરપુર છે. કી. રી. ૪-૬.

આત્મનિવેદન—આ ૬૩૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે. વાંચકો ૧૨૪ જુદી જુદી ભાવના વિષયોનો રજૂ થી કરશે. કી. રી. ૭.

વિરોધવનુ—અરવિંદાસની વાર્તાનો મદાદેવ દરીબાઈ દેસાઈએ કરેલો અનુવાદ છે. કી. રી. ૨-૬.

હાલેલકરના લેખો—અખામક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ દક્ષિણી દેવા જતાં ગુજરાતી બાલાપરના તેમના કાણુનો ‘‘નવજીવન’’ વાચનારાઓને

પુરા અનુભવ છે. આ પાછા પુસ્તકો ૭૪૧ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના યાનપુર્ણ લેખોનો સંમદ છે.

કી. રી. ૭.

ત્યારે કરીયું સુ’?—દાસદેવની આ નામની અંગ્રેજી મોપડીનું આ મુદ્ર અને સરળ ભાષાનું છે. સામાજિક, આર્થિક અને ધાર્મિક જોવા અનેક સવાલોનો ભેદ આમાં જાયો.

આમ પહેલો પાના ૨૪૪ કી. રી. ૨.

‘‘ બીજો ’’ ૨૬૮ કી. રી. ૨-૬.

શરતભાણુની ત્રણ વાર્તાઓ—અંગાળના સુપ્રસિદ્ધ નવલકથા કાર મી. કર્કનર મદેવાખ્યામની આ વાર્તાઓ મી. મદાદેવ દરીબાઈ દેસાઈએ જેલમાં વિનોદ બંધે લખી હતી. ‘‘નવજીવન’’ પ્રેસ તેને પ્રકાશિત કરતાં કહે છે કે ‘‘અનેક વરિનાં જીવન ઉપર આ વાર્તાઓ મરસ કાવ્ય વાંચી એ વિષે અમને કંઈ નથી.’’ કી. રી. ૨-૬.

જેલ દામરી—મી. રાજગોપાલાચાર્યેનું નામ એક રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા માંધીલના મુસ્ત અનુવાદો તરીકે અમરિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં મી. રાજગોપાલાચાર્યેરે પોતાના ત્રણ માસના કાલિવાસમાં લખેલી રાજનીતી છે. કાલેલકર તેના પ્રસ્તાવનામાં કહે છે કે ‘‘કલ્પનું મંચન આમાં એટલું મધુ પ્રમણીજીતમાંથી અપહ્નું છે કે આ મોપડી દુસાઈનસ્ટેનમાં કમમતું રવાન થશે.’’ મદાદેવ દરીબાઈ દેસાઈએ તેમાં મી. રાજગોપાલાચાર્યેનો પરિચય આપેલો છે. કી. રી. ૧-૨૦.

અમલ કરીત—આ પાછા પુસ્તકમાં ૧૫૨ પાના યાન રસથી મળી છે. કી. રી. ૧-૬.

અરીત અંદિકા—૪૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ પ્રકરણો છે. તેમાં ૮૮ મહાત્માઓનું કુંક અરીત આલેખ્યું છે. આ પુસ્તકમાં પ્રત્યેક ધર્મના મહાન પુરૂષોને સ્થાન આપ્યું છે અને પર્વજ મોપદાયક છે. કી. રી. ૫-૬.

ઉત્તરખંડની ધારા અને **હિમાલયનો પ્રવાસ**—આ પુસ્તક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરે પોતાના સહીઓ સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કી. રી. ૧-૧૦.

જોતરાતી દીવાલો—આ ન્દાના પુસ્તકમાં મી. કાલેલકરનો જેલનો અનુભવ છે. સત્યામદ આશમની ઉત્તર જેલની દીવાલો આપેલી છે અને તે દીવાલોની પાછળ સુ’ હશે તે જગ્યાના અકારની કૃપાથી પરીણુ થઈ તેથી તેનું નામ લેખે ‘‘જોતરાતી દીવાલો.’’ જેલે ઉત્તર તરફની દીવાલો આપેલું છે. કી. રી. ૧-૬.

મજરાતું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

આસ નોધ—પુસ્તક મંગલનારાઓએ ઓર્ડર કાચે પછાત મોકલી આપવા. લી. પી. ના ઓરડરોને બીલકુલ ધ્યાન દેવામાં આવશે નહિ.

કાપાનું લવાજમ અમાઉથી લવાનો ધારો છે. તે કાલકેલે ધ્યાનમાં રાખવું અને મોકલી આપવા મહેરવાની કરવી. એથી કાલકેલે બે પેનીનો ખર્ચ થશે અને અમને ઉલ્લેખીએ નીકળવાનો ખર્ચ અને વખત બચશે.

મેનેજર, ‘‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’’

આબ સાહિત્ય

નીચેના પુસ્તકો માળો માટે વધુ કિંમતો છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. ભાષા અને અભાષ્ય મજાજ સરળ હોઈ માળોને વાંચનારો શોખ અને રસ પેદા કરે એવા છે.

નવ યુગના રમકડાં (૧)

	શી. પે.
બોટી બોટી વાતો	૬
સીપાર્ક દાદા	૭
ડાહ્યા દાદા	૧૧
સપરમ	૮
પ્રાનિચરમ	૬
વિકિ દિકા	૬
સારંગીવાળો	૧
અરબરી વાતો	૮
ગોમાળની મોજ	૮
રશ્મિની પેટી	૬
પુસ્તકાલય	૭

૧૧ પુસ્તકોના આખા સેટની કીમત શી. ૬

નવ યુગના રમકડાં (૨)

	શી. પે.
રોમરોમની મજા વાતો	૧૧
મફલ	૧ ૦
મિરબલનો બંધુ	૧ ૩
નીલમ	૧ ૦
બીચમ અને પ્રિયમિર	૬
માળવિકાર (૧)	૧ ૬
માળવિકાર (૨)	૧ ૦
નવ નવરંગ	૧ ૦
તોપાની ટીપ્પો	૧ ૦
એક હતો કુવરો	૬
નવનીલ	૮
મેમ મનુષ	૮
માળ માલરી	૮
મકાનો મરતાનો	૬
ખાખા મિરબલ	૧ ૦

૧૫ પુસ્તકોના આખા સેટની કીમત ૧૩ ૭

નીચેના પુસ્તકોમાં માળોને વાંચવા વાંચક સુંદર મોહકતા વાળા છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષના માળોને વાંચતાં આનંદ થશે અને આશે સુધે બેઠા તથા દેશ દેશનો ઇતિહાસ પણ મેળવી શકશે.

કુરુખાનીની કથાઓ	૧ ૬
વિરમિત્રા અને ખીજ વાતો	૧ ૦
દેશ દેશની વીરકથાઓ	૧ ૨૦
ધા-પા વનજી	૧ ૧
ખીજોરી પદા	૨ ૬
દેશ દેશની અદ્યતન વાતો	૧ ૨૦
પાશોર કથાઓ	૧ ૧

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી હર્ષિજી મુર્ત પ્રકાશન મંદિર તરફથી મહાભારતના પાત્રો બહાર પાડવામાં આવ્યા છે. શુભરાતી ભજનાર ઉગતા કુમારોને આરે મજા રસીક અને બે પ્રદાનક છે.

આમાં પ્રવેશ પાત્રો સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આખો સેટ વાંચતા આપું મહાભારત વચાઈ. સુંદર અને સારી ભાષામાં લખામાં છે.

	શી. પે.
સુવપુત્ર કથા	૬
પાંચલી	૬
કુરુવેદન	૬
કરિમસેન	૬
અભુત	૧ ૩
યુવિધિર	૧ ૦
કુંતી—માંભારી	૧ ૦
દોશ—અભારવામાં	૧ ૦
બીચમ	૬
પુસ્તકાલય	૬
શી કુંજ	૧ ૦

સરકારી નિશાળોમાં ચાલતી શુભરાતી

વાંચનમાળા

શુભરાતી માળ પાથી	
શુભરાતી પદેલી ચોપરી	૧ ૦
.. ખીજ ..	૧ ૨
.. તોજ ..	૧ ૩
.. ચોલી ..	૧ ૮
.. પાંચલી ..	૨ ૦
.. કડી ..	૨ ૩
.. સાતમી ..	૨ ૬
.. પહેલી ચોપરીના અર્થ	૦ ૧
.. બીજી ..	૦ ૮
.. તોજ ..	૧ ૦
.. ચોલી ..	૧ ૩
.. પાંચલી ..	૧ ૫
.. કડી ..	૧ ૮
.. સાતમી ..	૧ ૧૨
.. દેશી દિસામ .. ૧	૦ ૬
.. દેશી કીમામ .. ૨	૮
.. સમિત આકરી ચોપરી	૦ ૪

માળ વર્ગની નોટ	૦ ૫
શુભરાતી આપત્રું આકરજી	૧ ૦
અંગ્રેજી ભાષાતર પાઠમાળા (વિદ્યાર્થી) ભાગ ૧	૧ ૩
.. .. ૨	૧ ૬
.. .. ૩	૧ ૮
અંગ્રજી	૧ ૧
અંગ્રજીભાષાના મુળતત્ત્વ	૦ ૬
ક્રમિક કિબરનાર ભોમિયો (ભાગ ૧ થી)	૩ ૦
શુભરાતી વિજ્ઞાના મુળતત્ત્વો	૧ ૩

રાષ્ટ્રીય વાંચનમાળા

શુભરાતી વિદ્યાર્થીમાં ચાલતી પદેલી ચોપરી	૧ ૦
.. .. ખીજ ચોપરી	૧ ૩

મજાવાનું ઉકાણું

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal

● Before deciding to release "Tebetren" to chemists throughout Southern Africa, it was severely tested by many leading malarialogists all over the world. The reports, which are continuing, received from them, all emphasize to the complete efficacy of "Tebetren" and absence of relapse has been particularly noted.

● "TEBETREN" AS A PREVENTIVE

It is wise to take "Tebetren" regularly as a preventive measure during the malarial season. Being cumulative in effect, it need only be taken for three days running, followed by a rest of three days. Continued with sensible hygiene, this will keep you perfectly healthy.

● PROPRIETORS:
CHEMOPHARM LIMITED,
55 Victoria Street, London, E.1.

NOEL ILLINGWORTH

General Agent for
Chemopharm Ltd

P.O. Box 270, Johannesburg.

A New Remedy for MALARIA ensuring a speedy cure and ABSENCE OF RELAPSE

A scientific remedy is now available for the treatment and prevention of malaria. This remedy "Tebetren," while based upon quinine, represents a considerable advance on the manufacture of quinine in its ordinary form and is a new chemical substance. None of the benign effects of quinine are absent, but are enhanced, and, being at least 50% less toxic than ordinary salts of quinine, "Tebetren" is allowed by the system to remain in the bloodstream. Ordinary quinine is practically entirely excreted within 6 hours. It has been proved that no excretion of "Tebetren" takes place even after 20 hours. "Tebetren" thus not only affords speedy relief but, as it remains in the bloodstream, it prevents relapse. "Tebetren," being non-toxic, actually exerts a general tonic effect on the system.

"Tebetren" is manufactured for the proprietors by Howards and Sons, Limited (established 1797), the leading manufacturers of quinine in the British Empire.

"TEBETREN"

as purchased by Governments
in the world malaria belt

FROM ALL CHEMISTS

6/6 for 25 tablets

21/- for 100 tablets

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

T'vaal Add:
P. O. Box, 2302
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838,

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન

ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

ન્હાનામાં ન્હાનું પ્રમાણ અને મોટામાં મોટું જ્ઞાન

આપનારી જાસક રચની જુની નીમા કંપની.

જીવનના વીધા ઉતરાવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે જાણવું હોય તો અને કઈ પંપતીમાં
ઉતરાવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદા અને શાકળ મોજામાં મોજા પ્રીમીયમ ભરવાથી
મળે તે જાણવું હોય તો મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

હિંદીઓના બોઝનેસના માફ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૬૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાન્નિસબર્ગ,

શિશુઓના પૈદ્ધિક પાકા તેથી છે.

!! ચમત્કાર ત્યાં નમત્કાર !!

કક્કિતો રાત્રી સાંજના પાકા—રૂઢી બાળકો તેમ વનસ્પતિ આવે છે. તેની આંદર હજી બાળકો વનસ્પતિ નાંખવામાં આવે છે. સોના, ચાંદી, વરખ, રંગીની કામચ, બીજાંની કપડાં, ખાસ, કસ્ટોરી, ફેસર, અંખર, કીચકલ, કારનાપરના પીંચારીકાં, વાકસોચન, સત્તાવળી, નરજાંડી, સમુદ્રજીવ, અંદરના, સોનારૂપા, કોઈ, અખરક, પરવળ બરમ પીંચે બાળકોની આંખોથી તેવાં કરવામાં આવે છે. હવે હોવા કરાં નવજીવાન માથે અખરક ચમત્કાર કક્કિત ગળુ દીવસના સેવનથી અખરક આવે છે.

રતલની રી. ૧૦-૬.

૩મરી બદલપાક—બાળકોની તથા અબજની તથામ બીજારીને નાખુક કરે છે.

રતલની રી. ૫.

ગુંદરપાક—બી તથા પુરુષની કમરનો દુખાવો અકબુકથી નાક કરી બે દીવસમાં કાપડો પડેઆકે છે.

રતલની રી. ૫.

કુવારપાક—કરીરના ખરાબ કોઠીને સાફ કરી કક્કિત આપી કરીર ફલકું રાખે છે.

રતલની રી. ૫.

બસણપાક—કરીરના સાથાઓ વાધુથી અકાળા તથા દુખવા દોષ તેને બાક દીવસમાં કાપડો કરે છે.

રતલની રી. ૫.

મેથીપાક—કમારો મેથીપાક આખા સંઘે અક્રિકામાં વળાવવાકે છે. જેના વખાણ કરવા કરતાં મેમાંની બાત્રી કરે. પારસણર કમારા નામનું મેળક વામાં મેળે.

રતલની રી. ૪.

અદડપાક—સ્વાદીષ્ટ સવારે નારવા તરીકે ખાવાથી પોષણ આવે છે.

રતલની રી. ૪.

એ ઉપરાંત બજારપાક, સુંઠપાક, માખરપાક, કુંઠીપાક પીંચે બેઠા પાક તારીદ તેવાં કરી આપવામાં આવે છે.

આરકર સાથે પેલા ઘાકસવા મહેરબાની કરવી.

વધુ ખુલાસા માટે લખો:—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623.

Cor Grey & Victoria Street Durban.

દરમી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

તમારા ધંધાની બહાર ખબર ક્યા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જે જુનામાં જુનું કોઈ છાપું જાખા સંઘે અક્રિકામાં વંચાવે છે

જાવ અને નક્કલ માટે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

'Phone 2447.

P. O. Box 1158.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

102 Field Street,

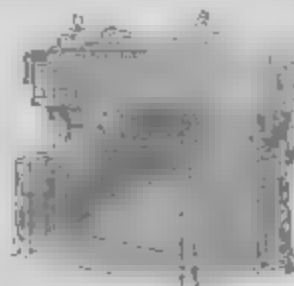
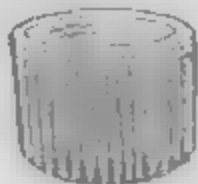
DURBAN, Natal.

આમેરોનની રેકોર્ડ

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—અંગ્રીજી—ટેલેગુ

છુટક થી. ૩-૩ ડાનની થી. ૩૫-૦

હાર્મોની તમ આરીએન્ક ફલકું.

ઉત્તમસાફીયા, ૨-૭-૬૬ થી પા. ૫-૨૦-૦. જોડી.

પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦. હાથના અને પમના.

બીજર માટે લખો ઉપલા આદેશપર.

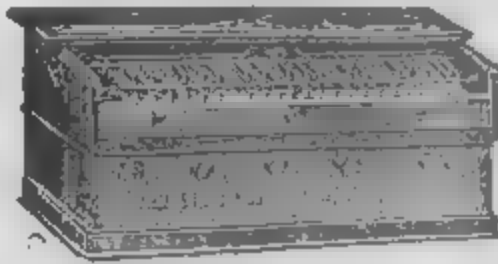
AWARDED
GOLD
MEDALS.

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

ફલેટ: જાતના સરદાર ફલ્યુટ
હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન
આમોહન આમરી ધાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે ક્રેડિટ આનાનો
સ્થાપિત થોડાલી ફેક્ટરી
મંગાવી આવી કરો.

ચેતસીંગ ગુરુબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દેડ જોશીસ અને હારખાનું: ખેતવાડી પ મી મલીના નાકે, રહેર સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બાબ જોશીસ અને શાકમ રજા/૫૮ કાલખાદેવી રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારે જગમસિદ્ધ

સપટલોશન

દરાજ, ખજ, ખુલ્લી, ખરજીયું વિગેરે ચામડીના દર્દો ઉપર અકસીર કવા છે.
કપડા ઉપર દાઘ પડતા તબી. સજા એકલીખીસનોમાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
હી. બા. ૧ ના ૭ આના, થોડોજ પેકીંગ સાજી જુદો, આખરુદાર એજન્ટો મોઈએ છે.

સપટ કંપની, કાલખાદેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

હી. ઉપર, માકડ, વંશ, માખી,
સજા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

જોડીશ બનાવડા ફેક્ટરીમાં બેચાય છે.

Box 247 & 317

Tel. "Khatel."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મોકલ ૨૪૭ અને ૩૧૭ રેલીમાર મોકલેસ "ખતી"

હુસેન મુસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)

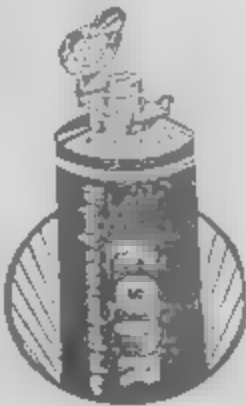
પાંચપાં પેસેન્જર એજન્ટ,

બેરા, પા. પ. આફ્રિકા.

૬૭

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. M. Kokatnur, M.Sc., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khata, P. O. Box 99, Veranganj.

Rampart Row,

Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Probable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

માથે કે ન્યારે તમે કીન્સનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા હમને નજી ન્યારે તમે ખાતરી કરી શકો છો તમને એકજો તેજ માલ મળ્યા છે. કીન્સનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાને કાચ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

**કીન્સનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીન્સનો ઓક્સફર્ડ બ્લુનું રંગ માં રાખવો અને તેજ બ્લુ વાપરવા બહામણ કરવી એ કાયદાકાર છે એટલે કારણ એજ છે કે કીન્સનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે વખાણી શકો છો અને વેચશો તે તમો જીતે શ્રેષ્ઠ થશે અને ફરીથી પણ તેજ ખરીદવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and tailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલટેપલ ચલાવનાર

નાશાલનાં નંબર એકના જાનના, પક્ષનાપલ વિશેષે ઝીલો એરરર મળેથી તરત ચલાવવામાં આવશે.

દરેક એરરર કીપર બાતી રખરખ રાખી સાચો માલ, સારી પેકીંગ કરી કીકાવત આવથી પાકલવા માં આવશે.

ફ્રુટ પ્રાવીન, કાંચવાલ, કીકેટ, રેડોસીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ પાકલવામાં આવે છે.

લખો : રવજી ભૂલા,

શા. બો. નં. ૫૨૧.

૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

દરબન, નાશાલ.

Indian Opinion

No. 22—Vol. XXXI.

Friday, June 2nd, 1933

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
Price Fourpence.

NOTES AND NEWS

WE are happy to announce in this issue that Mahatma Gandhi has successfully completed his three weeks' fast on Monday after having almost alarmed all who were near by him on Saturday. God in His great mercy has thus granted the prayers of thousands of souls. Mahatma Gandhi is now on his way to recovery but it will take some time, as it needs must, before he can regain his normal condition.

THANKS were thanks giving prayers all over the country. A well attended meeting of the Natal Indian Congress was held in Durban on Monday evening at the Parson Rustonjee Hall presided over by Advocate J. W. Girdray. Thanksgiving prayers were offered by Hindu, Moslem, Parsee and Christian religionists and national songs were sung. A resolution recording the thanks of the meeting to the Almighty for granting its prayer and further praying for the speedy restoration of Mahatma Gandhi to his normal health in order that he may be able to continue the great work for the emancipation of the untouchables he has taken upon his shoulders. A message was received by the president from Kanwar Sir Mahanaj Singh from Capetown associating himself in celebrating the auspicious occasion.

THE Kathiawar Arya Mandal (Durban) has sent the sum of Rs. 1000 (£18-18-2) to Mahatma Gandhi for the movement of the removal of untouchability on the completion of his 21 days' fast. The Mandal received a message from Mr. Devdas Gandhi from Poona on May 29 stating that Mahatma Gandhi is weak but his condition is satisfactory and that there is no cause for anxiety.

ONE of the very first acts for which Indians in South Africa may well feel proud of was the generous decision of the Trustees of the Parson Rustonjee Trust to send £1,000, to Mahatma Gandhi to be used in any manner he wishes in the great task he has undertaken. The decision was arrived at at the inspiration of Mr. Sorabjee Rustonjee and readily agreed to by his co-Trustees. In the very generous step they have taken the Trustees have been guided by the spirit of the late Parson Rustonjee. All those who have known the late Mr. Rustonjee know well how he would have felt on this occasion and what he would have done. And we heartily congratulate the Trustees of the Parson Rustonjee Trust for having acted in accordance with the spirit and the desire of the author of the Trust. During his life time the late Parson Rustonjee sent regular amounts to Mahatma Gandhi for national work in India and according to a clause in the trust deed it was his desire that this should be continued. In making this very generous gift, we have not the slightest doubt, that the Trustees have done the right thing at the right time. There are many in our community in South Africa who can emulate this noble example and earn a name for themselves even as the late Parson Rustonjee has done. But will they?

WE are informed by the office of the Agent of the Government of India that as a result of representations made by the Agent and the Durban Indian Technical Education Committee, the Minister of the Interior has graciously sanctioned an increase of £100 in the annual grant of £250 for technical education for Indians. The generous act on the part of the Minister of the Interior, we have no doubt, will be very greatly appreciated by the Indian community. This meets the deficit of a £100 in the £600 annual expenditure to the Committee as reported a few weeks ago in these columns. The position now will be a grant of £350 instead of £250 per annum from the Union Government and a grant of £100 from the Durban Corporation making the total revenue including fees to approximately £600 per annum, just sufficient to meet the expenditure. The Indian community has so far very graciously contributed only £100 of which the sum of £50 was donated by the Parson Rustonjee Trust. The community has therefore really contributed £500 all told, a very poor exhibition indeed of their interest in the education of their children. This generous gesture on the part of the Government should put to shame the wealthy members of our community who have hitherto kept the strings of their purses tight. It should also stir the community to take more interest in imparting technical education to their children and to take full advantage of the facilities provided for them and then support it by every possible means. If the institution is allowed to die now owing to lack of attendance the community will have no reason to complain of their education being neglected by the Government.

There was a joint meeting of both the Indo-European and the Hindu-European Councils in the Hindu Tamil Institute, Durban, last week. Three papers were read, all dealing with separate aspects of the franchise question in South Africa. Mr. G. D. Shepstone, in his paper on 'The Native Franchise in South Africa,' showed how there were two policies in regard to the Natives in South Africa. The one was assimilation, whereby the Natives assimilated the customs of their white neighbours and became 'black Europeans.' The other policy was that of adaptation, whereby the Natives were allowed to develop on their own lines, perhaps with the aid of their European compatriots. Concluding, Mr. Shepstone advocated the latter policy as being more plausible than the former.

The Dundee Town Council, sitting as a board of appeal, has reversed the decision of the licensing officer, who refused an application for a general dealer's licence made by Mahomed Amed. The Dundee Chamber of Commerce, Messrs. Batemans (Pty.), Ltd., and Ayob Noor Mahomed and Sons, were the objectors. The premises for which the licence was applied was owned by Mr. V. Mondley.

TRANSVAAL INDIANS

THE Provincial Conference of the Transvaal Indians as advertised was held in Johannesburg on May 24 and 25. It was perhaps the first of its kind and the occasion certainly demanded it. There were various resolutions passed at the Conference but the most important of them were those dealing with the Land Tenure Act Commission, the Transvaal Natives Control Ordinance and Immigration. The president's speech was brief and to the point. Much has been said about the evil effects of the Transvaal Asiatic Land Tenure Act and the president of the Conference once again reiterated the fact that the Act brands the Indians as an inferior race and provides for the herding of our brethren like flocks of sheep and cattle to rot and in due natural death. He brought to memory the Passive Resistance Struggle led by Mahatma Gandhi against the Transvaal Registration Act which also aimed at branding us as an inferior race, and pointed out, that the present legislation was also one against which the community should rise to a man and be prepared to sacrifice their all to uphold their own honour and the honour of their Motherland. We are glad that the Conference has condemned the action of the Transvaal Indian Commercial Association in tendering evidence before the Commission which does no credit to any self-respecting community and which amounts to the willing acceptance of the policy of compulsory segregation and their co-operation in the working of that policy. As we have stated before, we cannot possibly conceive of a more unpatriotic act. The Commission has done the right thing in dissociating itself from that body. Therefore we see the working of the Commission the more we feel that it is dragging us into degradation. The working of the Commission is more the nature of a Camel. Evidence is being taken on oath. The Transvaal Indian Commercial Association is with their Counsel wading evidence to prove their case. There is nothing more sensational. Have they any case at all? According to law they have no case. Their case is clear enough on the basis of high moral principles. Indians have acted in good faith. They were given the assurance that the labeling laws will not be harshly administered. The successive Governments, excepting the last 5 minutes Government, did not put the field law into operation. They allowed it to settle in what are known as proclaimed areas, granted them the right to trade and to create vested interests. The only reasonable way now, if the law is to be put into operation now, we think, is to exempt all those who are already occupying proclaimed land having been allowed to do so by the Government. If there be any guilt there is guilt on the part of both, the Indian as well as the Government. Whatever action that is now to be taken should be taken with regard to the future. That, in our mind, would be the right and just method.

The Transvaal Natives Control Ordinance was one of the questions over which some of the speakers at the Conference spoke rather heatedly and the Agent of the Government of India was taken to task. We will not blame the speakers for losing themselves, for as one of the speakers very aptly said, it was an expression of despair at the position that had arisen owing to the methods employed deprive them of their means of livelihood. The Transvaal Natives Control Ordinance is one which is in flagrant breach of the Capetown Agreement and if the Govern-

ment of India pleads helplessness what earthly use is it to ignore the high expenses of maintaining their Agent in this country? We must confess we are a little disappointed with Mr. Norman's explanation. With the presence of the representative of the Government of India in this country if anti-Indian legislation is being passed which is totally against the spirit and the letter of the Agreement arrived at between the Governments of India and the Government of the Union of South Africa there is certainly nothing surprising or shocking if we feel that such legislation has had the acquiescence of the Government of India. And it will not be denied that the Transvaal Asiatic Land Tenure Act has had the acquiescence of the Government of India. The Indian community has been accustomed from Mr. Sastri downwards to look upon the Agent not merely as a Government official but as a leader and a guide. If the Agent and his staff act as unapproachable and expect to rule the people like the Viceroy does from the heights of Simla the relations between the people and the Agent, we are afraid, will not remain as amicable as is desirable. In so far as Indians in the Transvaal are concerned the question of honours is their main question for it is the only means of livelihood they have and very naturally they are so much concerned about it. We will certainly not go to the length of saying that the Agent does nothing or that he is of no use to the Indian community. But we have already expressed the opinion, and we still adhere to it, that the Agency is too expensive an institution for its worth. We do not blame the Agent for that. We blame the weakness of the Government of India not being able to deal with the Government of this country, and we feel our humiliation at its helplessness all the more when we see its representative in our midst. While it has been my unpleasant duty to offer this rather unhappy criticism of the Agency of the Government of India in this country we must however say that in so far as Kewar Sir Maharaj Singh is concerned in his personal capacity, we have the highest esteem for him and we have not the least doubt that as such he would be immensely more useful to us than as a Government official.

Other matters discussed at the Conference were dealing with Immigration laws and other minor grievances resulting from racial legislation.

We hope our brethren in the Transvaal will not up to their resolutions.

Useful Hints

The following safety first hints in regard to movable or immovable electrical apparatus given by a correspondent of *The Star* are very valuable to all those who have to deal with electricity in their homes:

If you have any fixed electrical appliance in your home, such as a stove, refrigerator, motor, or geyser, see that it is properly earthed.

If you have any movable electrical apparatus such as a kettle, toaster, percolator etc., do not get into the habit of using it near water pipes or stoves or whilst standing on concrete or damp floors; alternatively have a 3 pin plug fitted, the odd wire leading from the frame of the apparatus to earth.

If you have a metal-covered switch in your bathroom, substitute a porcelain or ceiling switch for it, or have the switch moved to the outside of the bathroom which is the correct practice.

Do not replace fuses without first having turned off the main switch; apart from the danger of shock,

there is a likelihood of matter metal being thrown into your face if there is still a "short circuit" in the wiring.

Ask your electrician to make sure that your switches are on the "live" side of your house wires.

Things In General

(BY ORRISVER)

THE *Sand Advertiser* has drawn attention to a long-standing scandal, that of Durban slums. It was a grave problem twenty-five years ago. This Journal published details of the Corporation's own properties in Brickhill Road and other places and urged repeatedly for improvements. Although the criticism offered was backed up by the Health Officer, nothing was done.

WHENEVER a suggestion at all was made, it was in the nature of a proposal to house Indian residents in some out-of-the-way place, miles from town, where they would be segregated as untouchables. Once the idea of establishing a location—or shall we say Garden City—on the ground which has since been taken up by the township of Durban North, was advocated by the then Medical Officer of Health, Dr. Harrison.

THE scheme had its good points, and if only the Indian community could have been assured of fair conditions, transport facilities and so forth, who knows but what it might have been a good thing? But those who know well the condition of the Indian locations in the Transvaal must be excused for not falling in line with any scheme, however attractive it may appear, whose first principle is compulsory segregation.

AND so the scheme did not find favour with Indians. A later attempt to establish an "Indian Village" at Gate Manor also fell flat for the same reason. A quarter century has passed with no progress to report. It is true that many new buildings have been erected in Durban, but overcrowding and lack of proper supervision have continued, and slum conditions are repeated in modern structures.

WHAT one invariably finds is that where health regulations are most needed, there they are the most lacking. Yards and passages used by crowds of uneducated people are naturally dirty, and they are allowed by the authorities to remain so. Streets are unswept and littered with refuse. In many cases the side walks are unpaved and cannot be cleaned. The idea seems to be that the tollers and molters who have to go about in these parts are not worth consideration. Why? Because they are non-European?

I wish it were possible to say that Indian landlords have done all they could to make conditions as healthy as possible for their tenants. In too many cases it must be confessed that Indian property owners are so badly neglectful. So long as they receive their rent that is all they seem to care. How quickly does a new building become dirty and mismanaged until, in a very short time, it appears old and wretched like those alongside which may have been built twenty or more years before?

NOT until Municipalities acknowledge that the poor are entitled to the same consideration as the

well-to-do will see an improvement. And when I say poor I mean all poor people, of whatever race. In the slums of Durban there are Europeans, Indians, Natives, Chinese, Cape Coloureds, St. Helenas and Maoris, and perhaps others. To talk of segregation is futile. Each race or people would claim a separate place—and then very strongly refuse to remain in it. And you couldn't blame them.

I WISH I could make a suggestion. It is not segregation that is needed, but decent conditions of life. The people who now undoubtedly do live together, under horrible conditions, would be able to live quite happily if their homes and surroundings could be improved. What I would like to see in a suburb of Durban, built by the Municipality, for poor people, who would not be compelled to reside there, but who could not resist the attraction of a clean, well paved and lighted, beautifully laid out "garden city."

THE removal of large numbers of people from the slums would automatically bring about immediate improvements in the properties, and those who still had special reasons for dwelling in town would find their present hell turned into a heaven. And all this could be brought about without compulsion or segregation. All it needs is a little common sense.

Transvaal Indian Provincial Conference

THE Provincial Conference convened by the Transvaal Indian Congress was held in the Trades Hall, Johannesburg, on May 24 and 25. Mr. G. K. T. Naidoo was in the chair. The proceedings commenced with Moslem, Hindu and Christian prayers that Mahatma Gandhi may have the strength to pull through his fast successfully.

Over a hundred delegates were present.

The Agent of the Government of India was represented by his secretary Mr. A. G. Rozman, and Mr. O. S. Rikotta.

Speeches were made in Hindustani, Gujarati, English and Tamil.

President's Speech

THE president Mr. G. K. T. Naidoo, in his speech, drew special attention to the principle of segregation embodied in the Transvaal Asiatic Land Tenure Act. This, he said, branded Indians as an inferior community. Under it they would be allowed to reside and trade only in areas specially set aside for them. The Gold Law of 1908, which had never operated against them, would be brought into operation against them. This Act compelled them to be herded like sheep and cattle in the exempted areas, which would be water-tight compartments, either to die a natural death or rot out of existence.

"What of your expansion?" he asked.

"The Act," he continued, "strikes at the very root of our existence in the Transvaal, and compels what is insult and degradation. What of your honour, and the honour of your country, India?"

"Would you under all these circumstances be justified in requesting your countrymen weakly to submit to an Act that offers you nothing but a dose of slow poison, ruination, and self-destruction?" He referred to the example of "a few of those weaklings known as the Transvaal Indian Commercial Association, who so shamefully submitted a memorandum to the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission, inviting segregation."

He was confident that they would honour the resolution passed at the emergency conference on October 5 and 6, 1930.

The president recalled the passive resistance movement which Mr. Gandhi led in 1908 against an objectionable provision of the Transvaal Asiatic Registration Act. That movement involved them in hardship and suffering. Even deaths occurred but the honour of the Indians and of India had been saved.

He suggested that the executive of the Transvaal Indian Congress should form a deputation in co-operation with the S.A. Indian Congress to meet the respective Cabinet Ministers and seek redress of the various disabilities to which his countrymen were subjected in the Transvaal.

Unopposed Motions

Several unopposed motions were moved. One expressed the conference's admiration of and love for Mr. Gandhi and their hope that he might be spared to complete his task.

The conference congratulated General Smuts on his 53rd birthday, and referred to his work to promote goodwill among all sections of the community.

Several speakers, Messrs. S. B. Modh, S. M. Nana, R. Mooloo and the Rev. B. L. R. Sigamoney, praised the services of Mr. G. S. Rickotts, of the office of the Indian Agent-General, who is sailing for England on six months' leave. Mr. Rickotts thanked them.

Land Tenure Act

Mr. S. M. Nana (Johannesburg) then opened the discussion on the Transvaal Asiatic Land Tenure Act, speaking formally on the following resolutions:

"(a) That this conference strongly protests and condemns the evidence tendered by the Transvaal Indian Commercial Association before the Asiatic Land Tenure Act Commission as detrimentally affecting the rights and privileges of the Indians in this province by asking for segregation through exempted areas, and for the restricting of trading licences and privileges.

"(2) That this conference desires to emphasize that the Transvaal Indian Commercial Association, representing as it does only a handful of merchants, according to their showing before the Asiatic Land Tenure Act Commission, cannot claim to represent the Indian community."

Mr. Nana, in an impassioned speech, attacked the Act, which he described as "a machinery invented by the Government to cause the ruin of Indians in this province." It contained all the elements of segregation, which they had always resolutely opposed. In this attitude they were supported by the present officials of the Commercial Association. In asking for any particular area to reside in and trade in, they would be asking for segregation.

Practically all avenues of employment were closed to them. How were they to fulfil the conditions of maintaining a western standard of life as foreshadowed by the Capetown Agreement of 1927?

"The Congress' attitude in opposing the Act," he declared, "was not an attitude determined in a spirit of bravado or hostility to the Government or the Europeans, but in a feeling that we were South Africans, born and bred in South Africa, and with a right to live and earn a livelihood in the land of our birth."

Question Of Trading Licences

The proceedings were adjourned at this stage and resumed at night with an attack on the Agent. The impossibility of the Agent doing anything for the amelioration of licensing conditions for Indians under the Transvaal Licensing Control Ordinance was referred to by several delegates.

"The Agent sits in Capetown and says that he can't do anything. Can't he write to the Government of India and tell them that he is helpless? We were much better off before than we are now when we have an Agent of the Government of India to look after our interests." Those remarks were made

by Mr. S. B. Modh, who banged the table to add emphasis to them.

Strong words were used in condemnation of the powers vested in townships, which it was alleged, were curtailing and refusing licences to Indians, in terms of the Transvaal Licences Control Ordinance.

The chairman of the conference, Mr. O. K. T. Naidoo, left the chair to contribute to the criticism.

"Mr. Hoeman's explanation that the Agent cannot do more makes me feel broken-hearted," he said. "Yet we can fight, our wives will fight, our children will fight. Are we not British subjects, or are we British objects for commiseration? Are we to be treated as helots? Our sons are born in South Africa, and as sons of the soil we have the same rights as General Smuts or General Hertzog. We are prepared to adopt the western standard of living, but what facilities are we getting?"

"We were told by Mr. Saelert to play the game, but it takes two to play the game, and it must be according to the laws of the game. Most of the townships in the Transvaal are curtailing or restricting licences, and yet we are told that the Agent is powerless. Let us send a cable to the Government of India to that effect."

Mr. S. B. Modh mentioned a list of traders who had felt the force of the new Ordinance. The British, he said, were always prepared to intervene in the affairs of foreign countries when they knew that injustice had been done, yet these Britons did not care to intervene against harsh treatment, depriving a man of his only means of livelihood in another part of the Empire.

"Wake up, rise up against such humiliation. We do not stand up for our rights our days are numbered in this country. In ten years' time we will be extinct. We are told that public opinion is against us. If that were true we could not trade as we have hitherto done. The Government's policy is against us; they don't want us to rise. In locations the superintendent is the lord of all he surveys; he is the big boss. It is better to be in jail, where you are looked after, instead of in the location, where, in addition to this rule of autocracy, you have to pay for everything."

Mr. S. M. Nana said he felt that the Government had a calculated policy to reduce the Indian population in South Africa without even paying the bonus of £20 under the repatriation scheme. "We know," he said, "that the things that are happening in this province will be revealing to the soul of Kinnor Sir Maharaj Singh, but he is acting under the orders of the Government of India. The Government of India wants to live in terms of friendliness with a sister Dominion, though we are made the victims."

"The Agent should tell his Government that the South African Government is anti-Indian, and if the Agent goes away we don't think that our lot will improve, but we will know that the Indian Government is not a party to the anti-Indian legislation."

Proceeding, Mr. Nana said that the Johannesburg City Council had passed resolutions against the persecution of Jews in Germany, and yet what about the persecution of its own ratepayers? There was repression in this country, and yet there were no protests. Those in glass houses should not throw stones.

Mr. R. Mooloo (Pretoria) said he took strong exception to the reference made about the Agent, nor did he agree with the views of the chairman. For he knew that the Agent had certainly done some good.

Mr. O. K. T. Naidoo interjected: "If the Agent cannot do anything, he might inform his Government of the position."

Whatever criticism levelled against the Agency, said Mr. Numbhai (Pretoria), it was an expression of

despair at the position that had arisen owing to the methods that had been employed in depriving them of their means of earning a living. Lack of rupees of the Indian taxpayers' money was being paid for the Agency in South Africa, and they had to see that the benefits derived were commensurate with the expenses.

Agent's Position Explained

The secretary of the Agent, Mr. Rozman, replied to the criticisms. He said that the Agent had asked for the list of cases of those Indians having been refused their licences that he might personally go into each case, but so far no list was forthcoming. The Government of India was fully aware of the position created by the licensing laws of the country. It came as a greater surprise and something of a shock that it was said that the Indian Government had acquiesced in the arrangement. He was sorry to hear the expression used. In regard to the future, he knew that the Agent had their interests at heart and he would do all that he could. He would remind them that the Agent did not only deal with licences. As a result of his (the Agent's) efforts it was for the first time that Indian unemployed were considered. Over 200 Indians were given employment in Durban and 50 at Mafitzburg. (A voice: "What about the Transvaal?") They had not been acquainted of the position.

"In his consideration," Mr. Rozman ended up, "you must permit him (the Agent) to consider other questions than licensing matters."

The conference then unanimously adopted the following resolution:—"That this conference, representing the various sections of the Indian community in the Transvaal, views with great alarm the question of the issue of licences to the Indian community in the Transvaal, in that a large number of the old and new licences are being refused to Indian applicants under the Transvaal Land Tenure Act, these licences to the majority of cases being the only means of their livelihood, and urges the Minister of the Interior to investigate the matter, and save a large number of Indian applicants from ruin and starvation."

Hardships Under Immigration Laws

Hardships under the immigration laws were discussed at the second day's sittings of the conference.

The lifting of provincial barriers which confined the movement of Indians to one province was urged by Mr. D. M. Ntsego. "We have been told to be good South Africans," he said, "and I don't see why the door of one province to another should be closed and barred to us. We ought to emphasize this matter in our next deputation to the Minister of the Interior."

Mr. S. M. Nana, referring to the immigration laws, expressed confidence in the new Minister of the Interior, Mr. J. H. Hofmeyr, as "a man of deep culture, wide learning and an international outlook," in meeting their not unreasonable requests.

"It has been declared that the Coalition Government was to bring peace to the country," he said, and the real test of this would be its treatment of the voiceless and unrepresented non-Europeans of South Africa."

Mr. B. H. Mehd in a comprehensive statement on the rights of Indians under the various immigration laws said that they were losing their rights at every change in the immigration laws. The 1931 amendment provided that they would lose their domiciliary rights after three years of continuous absence. They were promised in terms of the registration certificate that Indians would be able to come and go whenever they liked. This was confirmed in the laws of 1903, again in 1912 and 1927. The law

had now been amended so that the registration certificate was a scrap of paper. But for licensing purposes it was still required as a pass.

There was another section that provided that prohibited immigrants were not allowed to trade. Transvaal Indians were again singled out to show their certificate. If the registration certificate was of no effect to reside, then why was it wanted for trade.

Another matter was that Indians born in this country after 1912 were in some respects not regarded as South Africans. Children born to parents who were trying to qualify for domicile by residence of three years were also not regarded as South Africans.

Mr. Mehd also urged the entry into this country of the wives and children of "condoners," so that they might live a happy family life. He thought that the rights of educated entrants should be protected.

"This new spirit of coalition," he added, "which aimed for the bringing together of the two white races should be extended to embrace all sections of the permanent population of South Africa and there should be no discrimination in the treatment between races and race."

After other speeches the conference unanimously adopted the following resolution:—"That this conference, representing as it does the various sections of the Indian community in the Transvaal feels that the immigration law controlling the Indian community in the Transvaal is, in its various aspects, unduly harsh, and respectfully urges the Minister of the Interior to give due consideration to the memorandum shortly to be submitted by the Transvaal Indian Congress."

Other Resolutions

A resolution moved by Rev. R. L. E. Sigismund asking for the establishment of a school for Indian girls in Johannesburg and Pretoria and for technical training for Indian boys was passed unanimously.

Resolutions expressing regret at the untimely death in India of the Hon. Sayed Hasan Inam, and of Lady Cromer, mother of the Hon. Evelyn Baring, secretary to the former Agent of the Government of India, and expressing pleasure at the restoration to health of Bishop Karney from his recent illness were also passed by the Conference.

A violent attack was launched on the Germiston Municipality for its intended action to remove Indians from the stands in the present location which they had occupied for years.

"Do not move, the municipality cannot move you," the Minister of the Interior alone can move you, was the burden of the conference's advice to the Indians of Germiston.

The conference took exception to the regulations at certain railway stations in the Transvaal where the sale of tickets was not available for Indians at the general booking offices. A resolution of protest along these lines was passed.

The conference empowered the Transvaal Indian Congress executive to bring before the South African Indian Congress, if it considered necessary, the advisability of sending a deputation overseas.

The conference empowered the executive to appoint the necessary delegation to interview the various Ministers on the disabilities embodied in the resolutions the conference had adopted.

The executive was also empowered to provide for the appointment of a full time secretary so that the work of consolidation might proceed without any interruption.

Resolutions of thanks to the Press were also passed.

Asiatic Land Tenure Act Commission

Evidence By Indian Commercial Association

The following is the full text of the address of Mr. J. C. Brink, Counsel of the Transvaal Indian Commercial Association before the Asiatic Land Tenure Act Commission —

MR. J. C. BRINK, K.C.: May it please your lordship and the other members of the Commission as your lordship already knows, my clients are the Transvaal Indian Commercial Association. This is a body which came into being as the result of the appointment of this Commission. They came into being in order to represent the views of the leading Indians, in fact all the Indians, who are affected by the provisions of the Gold Law which this Commission is now considering. The memorandum which has been submitted to the Commission has I think attached to it the memorandum of association of my Association. I understand that we represent a few million pounds in property in Johannesburg, that the Executive Committee consists of about 20 men, and that there are at least 40 members of this Association at present. The object of this Commission is to give all the assistance that they possibly can to this Commission in order to solve the very vexed problems which have arisen in Johannesburg as the result of the Gold Law of 1908 and the way in which it has been administered over the last twenty odd years.

I understand to-day the Commission only desires me to deal, not in detail with particular cases, but only in general principle with the questions that arise. Now, my lord, one has some difficulty always in confining oneself to generalities without getting down to details, but as far as possible I would like just to confine myself in my opening remarks to-day, before leading any evidence, to generalities. It must be borne in mind, my lord, that in the Transvaal the Indians are traders. I think the Lange Commission points that out—that they are the Mohammedan class from Bombay and that they are traders. In paragraph 9, at the foot of page 3, it says:

"The Bombay Mohammedans are of quite a different type. They are born traders and have the reputation of being remarkably capable, astute business men and competent to hold their own against their European competitors in that respect. It is to this class that the bulk of the Indians in the Transvaal belong. Some of them are wealthy merchants in Johannesburg and elsewhere with branch businesses in the country districts, while many others have established themselves in business for several years past in some of the country towns and villages. Unlike the Natal they do not confine themselves to the fruit and vegetable trade but engage in mercantile business. They have thus undoubtedly become formidable competitors with European traders, particularly in the country districts of the Transvaal. For this and other reasons a widespread agitation has during recent years been fomented throughout that Province against what is termed the 'Asiatic invasion.'"

I would like to direct my remarks this morning to try and allay this fear about the Asiatic invasion. We submit that there is indeed to-day no Asiatic menace to the European population in the Transvaal. One has got to go back, my lord, to the first of three laws. Your lordship will remember the first of three laws was 3 of 1885, and that law of course was

passed before Johannesburg was in existence. I think the first proclamation of the goldfields in Johannesburg was at the beginning of 1886—about January or February 1886. As the Lange Report again will show, the origin of that law arose through an agitation in Pretoria at that the alleged invasion of Asiatics. Paragraph 13 of the Lange Report sets out the law as originally passed, which provided that the so-called "Coolies, Arabs, Malays, and Mohammedan subjects of the Turkish Empire shall not acquire rights of citizenship in the South African Republic." One might stop there, my lord; that was only a continuation of the provision of the Grandwet of the country, that there should be no equality between whites and coloureds in this country. That has always been the traditional policy of the Transvaal. Then the law goes on: "They shall not be owners of landed property in the Republic. And, thirdly, they shall, as far as those who settle in the Republic with the object of trading, etc., are concerned, have to be inscribed in a register to be specially kept for that purpose by the Landdrosts of the respective districts according to a model to be prescribed by the Government."

Then it continued, "The Government shall have the right to assign to them special streets, wards and locations for habitation. This provision shall not apply to those who trade with the natives in whose service they are." And the object of this law undoubtedly was to deny to Asiatics the rights of citizenship, to deny to them the right of becoming owners of landed property, and also to place the Government control of their residences. The Government to have the power to assign special streets, locations or wards for them to reside in.

That, of course, is I may say the power which is now vested in the Minister under the Act of 1932, this new Act of 1932—that he is to have the power now of assigning special streets, wards and other localities where they are to reside, and where they shall be exempt from the original provision of the Gold Law. It appears from section 14 that this law appears to have been passed in consequence of an agitation which was set about in the South African Republic during the previous year, the year 1885, against the threatened invasion of Asiatics which, it was alleged, had already commenced at Pretoria. Well, this Act was amended on account of the intervention of the British Government, which held that this was an improper contravention of Article 14 of the London Convention of 1884.

Then the law seems to have been amended in such a way as to throw into relief the object of the Act, namely, purposes of assimilation, and in that way apparently to let the British Government feel that this was not an oppressive law upon Asiatics but was necessary for the proper assimilation of the towns in the Transvaal. That law, as amended read, in section (B) of section 2: "They cannot be owners of fixed property in the Republic except only in such streets, wards and locations as the Government for purposes of assimilation shall assign to them to live in." Then in section (D) of law 3 of 1885: "The Government shall have the right for purposes of assimilation to assign to them certain streets, wards and locations to live in. This provision does not apply to those who live with their employers."

Then in paragraph 23 of the Lange Report it said, "In any event it is clear that the reasons for the enactment of Law 3 of 1885 were sanitary and not economic. While it prohibited the acquisition of fixed property by Asiatics except in certain localities and apart for their residences, it recognized their right to settle in the Republic for the purposes of

trade." One may perhaps doubt, on the history of this Act, whether it was solely for sanitary reasons. One knows that it was stressed in the Act in its amended form, and it was probably a predominant reason for the passing of the law; but one can hardly get away from the suspicion that one of the objects of the law was undoubtedly the traditional policy of the Transvaal—to deny equality to coloured people in the Transvaal—equality with whites, and that there was a certain amount of pressure from rival leaders, and a pressure from white people who did not want to live in close proximity to coloured people.

Mr. Justice Wessels, in the case of *Dadoo vs. Kennerley's Municipal Council* (reported in 1920 A.D. 335), to some extent bears me out there. He says this, when dealing with the Gold Law—section 131:

"It has always been the policy of the Transvaal law to prevent coloured persons from obtaining control over Transvaal land. The policy of the law was much wider than merely to prevent the names of coloured persons from appearing upon the Deeds Register. Asiatics, being coloured persons, were not to become owners of land, and by that I understand either the actual registered owners or beneficial owners of such a nature as to be able to control the land. By the Gold Law, section 130, it was made quite clear that a coloured person could not acquire any rights whatever to gold claims or stands on a proclaimed field, he could not even reside upon or occupy any ground held under such rights. It was not that the Legislature objected to his mere presence on a proclaimed field because he could always reside upon or occupy ground on a proclaimed field as the servant of a European, but never on his own behalf. It may be true that sanitary considerations also entered into this policy, but that is a mere accident, for the true reason for the exclusion of Asiatics and coloured persons was always the fear that they may get control over the land in a country where it was a provision of the Grundwet that there should be no equality between white and black. It was this control over land which both Law No. 11 of 1885 and the Gold Law sought to guard against."

THE CHAIRMAN: Mr. Brink, I do not know that a lengthy historical introduction is really necessary for the purposes of our inquiry, the limits of which are determined by the terms of reference. We know that there is a history behind this question. That history is touched on to some extent in this memorandum which has been submitted on behalf of the Indian Association. The memorandum refers to other documents such as the evidence given before Select Committees and so on, where we have a great deal of material available for us. I doubt whether any good purpose can be served now by spending a great deal of time on the ancient history of this question. We have to deal with the shape which it now takes under the existing law.

Mr. J. V. BRINK, K.C.: I wanted to contrast to your lordship the position as it existed in those days, in the days when the 1908 Gold Law was passed, and the position as it exists in fact in Johannesburg to-day, because it does not seem to me that this Commission, standing in the position of the Minister of the Interior, has got to exercise these functions—assigning places now for coloureds and Asiatics to live in, and due regard should be had now to the very altered circumstances of Johannes-

burg. Therefore it is just as well to bear in mind the object which these laws had, and that these objects to-day do not exist to the same extent.

THE CHAIRMAN: We have to take the laws as they stand to-day, and our freedom is limited by our terms of reference. We have to start in the place of the Minister of the Interior. We have to make recommendations as to how the power which is entrusted to him shall be exercised. I do not want this inquiry to be unduly lengthened by reference into the past or discussion of the merits or demerits of legislation in the past. We have to deal with the legislation as it exists to-day.

Mr. J. V. BRINK, K.C.: I am not criticising, my lord, in any way legislation of those days. I only wanted to show what they had to mind and to point out, in approaching the problem now, the different position which exists to-day in view of the altered circumstances in Johannesburg. I was going to draw your lordship's attention to what the author of the Gold Law said, as it is quoted in the Lange Report, about the reasons for passing sections 130 and 131.

THE CHAIRMAN: I do not want to stop you from referring to matters which you consider to be relevant, but at the same time I do want to prevent this inquiry being unnecessarily lengthened by discussions of what has happened in the past. I quite understand there are some points you may wish to refer to. If you address me at length on that subject, others may think it necessary also to address us at length. We have, so far as you are concerned, the memorandum of the Association before us, and you can regard that as before the Commission. It is not necessary to cover every whole ground which is covered in the memorandum. I do not want to prevent you from referring to points to which you attach special importance.

(To the Chairman.)

News In Brief

Mr. A. Bai read a short paper on 'The Indian Franchise in South Africa' at a recent meeting of the Indo-European Council. Confining himself chiefly to the historical aspect of the subject, Mr. Bai showed how the Indians enjoyed the franchise prior to 1896 and stated that it was largely through the instrumentality of Mr. Robinson, the then Prime Minister of Natal, that the Indians became disfranchised.

In the absence of Mr. R. Potter, the Editor of the *Natal Witness*, Mr. Maudslayi Webb, the president, read the former's paper on 'The Principles of European Franchise.' The paper was a survey of the different systems prevalent in European countries. These examples, Mr. Potter maintained, were useless to South Africa, which has so many different races. The example of the American constitutional system was, perhaps, a better guide. In conclusion Mr. Potter maintained that it was better now to satisfy the Natives' claim for justice than later to accede to some more imperative demands.

There was an immensely large gathering. Other speakers who joined in the discussion were Mrs. Palmer, Mr. J. W. Godfrey, Mr. T. M. Nalaker and Mr. V. Lawrence who read another paper on his activities in connection with the 'Indian Franchise in South Africa.'

The next monthly meeting of the Councils will be devoted to a more exhaustive discussion on the subject of franchise in South Africa.

The Indian Technical Club held a social evening on Wednesday the 24th May at the Carlisle Street Indian School. Quite a large number was present. Mr. B. D. Lalla was the organiser.

His Holiness, Monsiun Pir Sayed, accompanied by a few local Mohammedan leaders, paid Sastri College a visit. The Pir Sahib addressed the boys in Urdu; his remarks were interpreted by his secretary in English. The acting principal, Mr. H. Lawrence accorded the distinguished Monsiun visitor and his retinue a hearty welcome.

Review

"Gandhi versus The Empire"

Illuminating, inspiring, provocative, is what we might call this latest publication on the Mahatma. "Gandhi Versus the Empire," in which the author, Haridra T. Mazumdar, presents in a remarkably fascinating way, a very graphic account of a contest not between nation and nation, but between a single individual in loin cloth, pitted against an empire in full dress.

At the present moment it might appear that Mr. Gandhi is solely concerned with the removal of untouchability in India. While this is to some extent true, we are reminded, by this book, of the fact that Mr. Gandhi has besides undertaken a task, equally, if not more, stupendous in dimensions. He has taken it upon himself to fight an empire. And it is this epic struggle, more than his propaganda against untouchability, that this book recently published, endeavours to portray. The author gives a very vivid description of this epic contest.

When Mr. Gandhi began his campaign for Swaraj, he said: "I want world sympathy in this fight of truth against might." And so doubt he got it, as the book abundantly testifies.

It was in 1873 that the American Colonies won their freedom from George III. Yet, memories of the strife are still dearly treasured by all Americans; and it is with this lesson of the past that they to-day look with sympathy upon a sister nation clamouring for the same cherished ideals of liberty. The "United States of India" is as much an ideal in America as it is in India. An inspiring foreword by Will Durant shows how keenly interested America is in India's fight for freedom.

In the U.S.A., Dr. Mazumdar the author of this book, was educated. He left India in 1920 and during a nine years' sojourn in the U.S.A., enjoyed a most successful university career. He returned to India with his doctorate in sociology. On returning to India he found that a great fight was about to be launched against the bureaucratic rule in India and he too enlisted himself as a member of the party of 78 who, with the Mahatma, on March 12, 1930, made their epic march to the sea. Dr. Mazumdar therefore writes this book with some authority.

The book is not only a political biography of Mr. Gandhi. It is something more. It acquaints the reader with the high ideals that always mark Mr. Gandhi's activities.

Facts and figures are given to convince and little is said without substantial justification, for quite frequently quoted, are the speeches and words of

Mr. Gandhi himself, either in excerpt or in extenso.

Considerably enhancing the value of the book are 16 plates in photographs, interspersed throughout the attractive volume. Some of these are from private collections and appear in print for the first time.

To those interested in Mr. Gandhi and in political events in India this book will be found both useful and interesting.

FIVE-A-SIDE SOCCER AT ESTECOURT

Under the auspices of the Western County Indian Football League, the annual five-a-side tourney will be held at Estecourt on June 11, Sunday, for the Naradon trophy, and is open to any team in Natal.

The tournament is the biggest attraction of the year in Western County and already teams from many districts throughout Natal have signified their willingness to enter. Since 1910, the year of the first tournament, the following teams were successful in winning the much coveted trophy—Newcastle Stars, Estecourt Royals and Murrumbidgee Victorians respectively.

The entrance fee is 7s. 6d. per team, and entries close on June 5 with the hon. secretary, P. O. Box 13, Estecourt. All entries should be accompanied with entry form. Secretaries entering teams are kindly requested to submit their colours, if any, and also team lists with the full names of players representing each team.

Secretaries are reminded that accommodation will be provided for visiting teams.

Fountain Of Wisdom

Where and when have you heard that a man being the slave of lust and wealth has been able to liberate another or to show the path of God to him? Without himself being free, how can he make others free.—VIRKANANDA.

CAMPAIGN AGAINST UNTOUCHABILITY

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

The following books can be had at this office. Remittance to be sent together with the order. C.O.D. orders will not receive attention.—Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

An account of Mahatma G. B.'s Fast in September 1932, and events leading upto the Gandhi Fast, with all relevant documents. 320 Pages 2/- 6d.

PLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

The case for the two Bills introduced by Mr. Ranga (yes in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in this book. It is a complete exposition of the history and object of the legislation and meets all the objections raised. 34 Pages. 9d.

"MY SOUL'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully revised, exhaustive edition of what Mahatma Gandhi has said on the Anti-Untouchability Movement in his statements and interviews. The book has been compiled and edited under his personal direction.

34 Pages. 1s. 6d.

Price 5 Shillings

The Story of My Experiments with Truth

Autobiography of Mahatma Gandhi
Vol. 1, Price Rs. 10. 6. pence

GOLDEN NUMBER

"INDIAN OPINION"
1914

SOUVENIR OF THE PASSIVE RESISTANCE

MOVEMENT IN SOUTH AFRICA.
1906 — 1914

Price 2 Shillings.

Biographies of Eminent Indians

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait giving a Succinct biographical sketch and containing copious extracts from the speeches and writings of the personages described.

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait

Dandekar, Anant,
Kadamnath Dadas,
Mendelkar, Laxmi.

Paradise Western Motion Pictures.
The Right Man. Naval Air-Ad-
miral. See Savani. Ram Chakravarti.

Sir Ayed Ahmed Khan,	H H The Aga Khan,
S my Rumiirth,	C. Khudadady Ayar
Mewan C. Rongorhinto.	W L. Harroger
A M Rose.	Kali Varna.

A. M. 1000,	Kashinath Trimbal Telang,
Ishwar Chandra Vidyasagar,	Tom Duth,
Sir Salar Jung,	V. P. Madhava Rao,
D. E. Wacha,	Sir, Phetruscho Aheko

D. E. Wood,	Sri Ramkrishnan Paramahansa,	Sri. K. Narayana Menon
	Rambhatulla Muhamad Saib,	
Dr. Rush Behari Ghose,		Lal Mohan Ghose,
Ngwa Mohain-ul-Muth,		Sir C. Sankaran Nair,
Raja Ram Mohan Roy,		Bharami M. Malabari,
	Bahia Suresendrarath	Ugandara,
	Rao Bahadur R. N	Mudholkar,

Price One shilling each.

The "Friends of India" Series

These are short biographical sketches of eminent men who have laboured for the good of India. Excerpts from the speeches and writings of the "Fathers of India" on Indian Affairs are given in the sketches. Each volume has a neat frontispiece. To be had at this Office.

Lord Althorpe,	Lord Ripon,
Sr. William Wedderburn.	Lord Alingo,
Mrs. Annie Besant,	Edmund Burke,
Charles Brattleugh,	John Bright,
Henry Fawcett,	Mrs. A. C. Hume,
Sir Henry Campbell,	Lord Buteclay,
Rev. Dr. Miller,	Sir Edwin Arnold,
Lord Hardinge.	

Price One shilling each.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE: Hon. Secretary, Sir Kurma
Reddi Unemployment Relief Committee,
175 Grey Street, Durban, or Phone Central
3506.

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER

Flowers & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
 Motor and Home Heaters at Moderate Charges. Fresh flowers
 and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
 15 Crown Street, Dublin. Phone 5051-5052.
 MAHADEO K. S. FRANCIS.

ਦੇਸ਼ੀ ਫਲ ਮਾਰਟ
ਏਮ-੬੨੩੭੪੨

કાનૂન, કુલ મેયર માણે, કે મેયર માણે કુલ નેપાળીએ પુરા પાડવાના
આગે છે. રાવ વિનય ખન્ના.

14. होस रुद्रा, अणन.

Indian Child Welfare Society Centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 6 a.m. Infants, young children nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8.30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock.

THE INDIAN REVIEW

Edited by the Hon. Mr. C. A. Natesan.

A JOURNAL For INDIANS OVERSEAS

The *Indian Review* is edited by one who, for over a third of a century, has evoked deep interest in the condition of India's aborigines. Mr. Nareson took a leading part in the great agitation in India in connection with the South African Indian struggle under the name of Marston Fenwick. Mr. Nareson is in constant communication with Mr. Nareson both in regard to keeping up the agitation in India as well as in safeguarding the interests of the South African Indians, who are the cause for our Marston Fenwick, writing in *South Africa* says: "In these days Mr. Nareson stands out alone in India as a champion of the resources of Indian appeal, their abject helper, and a systematic and well-informed exponent of their case, I had regular correspondence with him. When the delegates met at Durban Mr. Nareson rendered them all assistance." In this part, too, the monthly magazine, *The Indian Review*, has played its monthly role part, for months after months, a special section in that journal devoted to the problems of *Oriental* Indians has kept up and attracted Indian interests to the problem of Indians abroad. Such a magazine deserves to be a help to the South African Indians.

Mr. C. S. ANTHONY, a leading anti-slavery worker with the Anti-Slavery Society, having been indebted to me on behalf of South Africa for many years, and having, in consequence of this, been informed that he was a member of the Anti-Slavery Society, I determined to write him in October last year. Mr. C. S. ANTHONY, of November, 1854. For some time, I have been interested in him, as an individual, and now, in the Council of State, I have named him. The President of the Anti-Slavery Society.

Mr. H. S. ... I well remember the gallant support he gave and was instrumental in procuring the establishment of the South African Bantustan before the War, and during the storm of the difficulties and state of affairs abroad, he has continued in the *Struggle* with unfailing regularity.

Single copy: One SHILLING.

Annual Subscription : Foreign : 12 Shillings.

ready to go on it tomorrow night. I will return to the
Indian Service in the morning. I have books of
the Indian Service and the Indian Service and the Indian Service
in the "series" in the service.

G. A. NATHAN & Co., Publishers, MADRAS, India.

નોંધ અને સમાચાર

પ્રમુખનું આજ્ઞા હું કંઈ બ્રહ્મસર હવું. એથીપાટીક
સેનક દેવુર એવંની વૃક્ષસાગરકરઃ જસરને પિતૃ પશુ એવાક
અધુ છે અને કાન્દરસના પ્રમુખે એ દહીકાની દરિ પુનર્જિત
કરી દત્તી કે એ કાવદો કોટીએને એઃ કલકી પ્રજા તરીકે
મણી દાદનારો અને આપણા પાદએને દોર અને મેંકાગ
શાળાની માદક સખવા અને કુદરતી રીતે કાના થકા જવાને
વાદાએ દસવવાના સત્તા આપનરી છે. કાસવાકનો દેવદેવકને
અમતો દાવેદો કે જેના દેવ પશુ આપણને એઃ કલકી કામ
તરીકે મણી કાવવાનો હતો તેની સામેની મધીકાની આજેવાની
નએની સાખાએદની કાવનું તેમજે રમરજી કાવતી કામું હતું કે
કાસના કાવદો પશુ એવો છે કે જેની સામે કામે એકમત થકા
પેતાકા અને પેતાનાં માવજીમીની આજને કાવતી રખવાને
સર્વવનો એક આપી દેવા તેમજ કાવું નેકાએ. કાસવાક
કાન્દરસન કામરજી એસેસીએકન કે જે કામરસ સખજ કાક
પશુ સ્વમત પ્રીત કામને જાજે નહિ તેવી અને દરકાકાત
સેકેકેકનની નીવીનો સેવકાએ સ્વિકાર કરી કેતારી આંતે તે
નીવીના અમલકા સકરને આપનારી જુગાની આપી રહી છે
તેને કાન્દરસે વએકી કાકી તેની સામે વિરોધ કાન્દોઃ કે
એ કામરસ કામું છે. અમે અમાદ જાણવી અપા છીએ તેમ
એસેસીએકન કરી રહી છે તેના જેવું દેકકોટી કાલ કામે
ખીજીએ જેઃ કાળી કાકતા નથી. એ સંસ્કાની સામે કાન્દરસે
સખજે નદિ પાવવામાં વાલખીજ કામું છે. કામીકાવનું કામ
અમે જેમ જેમ નેકાએ છીએ તેમ તેમ અમને કામે છે કે
તે આજને તપીગાનીએ પામી અવ છે. કામીકાવનું અમ

કમીસનના કરતાં ઠાઠના જેવું વધારે માલી રહ્યું છે. ઠાઠની માલિક સેમંદપર જુગાનીએ લેવાય છે. ઠાસવાલ ઇન્ડિયન કમર્સ એસોસિએશન પોતાના વહીવટી સાથે પોતાને એક સામીત કરવાને જુગાની આપી રહ્યા છે! આનાથી વધારે એવકુશીકરણ શું હોઈ શકે? શું તેઓને કંઈ પણ રસ છે ખરે! કામદારની રૂબે તે તેઓને રસ નથી. તેઓનો રસ તેમ જ વળ નેત્રક (સહાનુભાવ) ધોરણે મુજબ છે. હીંદીઓએ જે કરેલું છે તે વિશ્વાસપર કરેલું છે. તેઓને એવી ખાતરી આપવામાં આવી હતી કે કમલ કામદારો આગલ તેઓની સામે જુગાની રીતે નહિ કરવામાં આવે. પરંપરાથી ઘટરાતી આવેલી સરકારે—જેવી નેહાલકીર સરકાર (સવાય—સોનેરી કામદારને અમલમાં નહિ મુક્યો. હીંદીઓને તે સરકારે “પ્રીક્ષેન્ડ એરીયા” ને નામે ઓળખાય છે તે જગ્યાઓમાં વસવાતા કુટુંબ આપી ત્યાં તેઓને વેપારના પરવાના આપવામાં આવ્યા અને સ્થાપિત થાએ ઉભા કરવા દીધા. હવે જે કામદાર અમલમાં મુક્યો હોય તે એક માત્ર વાજબી રસ્તો અમલ તે એક જાએ છે કે જેઓ આજ સુધી પ્રીક્ષેન્ડ એન્ડપર વસેલા છે અને વેપાર કરે છે તેઓને સરકારે ત્યાં વસવા અને વેપાર કરવાની છૂટ આપેલી છે તેથી તે અમલને મુકત કરી દેવા એક જાએ. જે કામદારે પણ આ આગતમાં મુકાબ કર્યો હોય તે હીંદીએ તેમજ સરકારે અન્નેએ કરેલો છે. હવે જે કંઈ પણ પગલાં લેવાના હોય તે ગવિશ્વને માટે લેવામાં એક જાએ. આ રસ્તો અમલને વધારે વાજબી અને ન્યાયી બનાવ્યો છે.

ક્રિસવાલ કાપસેન્સીસ કન્ટ્રોલ જોર્ડનિન્સ ઉપર કોન્ટ્રોલમાં ટેટલિક કાપક કરનારાએ ઉપેક્ષા બોલ્યા હતા અને હીંદી સરકારના એજન્ટપર પણ સારી પેઠે પ્રકાર થયા હતા. અમે આપણું કરનારાઓ પોતાનું મનજ મુકાવી એકા તેમાં તેઓને હોય નથી એના કેમકે એક બોલનારે યોગ્ય રીતે કહ્યું હતું તેમ તેઓની રાજીનું એક માત્ર સાધન હતીતી લેવાને યોગ્યલેલા રસ્તાએથી ઉપલ થયેલી સ્થિતિએ લેકોને નિરાકર કરી નાખ્યા છે અને આ મુરસો તેઓની એ નિરાશાને પડ્યો છે. ક્રિસવાલ કાપસેન્સીસ કન્ટ્રોલ જોર્ડનિન્સ એ કેપટાઈન એમીએન્ટની ઘરતેના ઇચ્છાક ભંગ કરનાર છે. અને જે હીંદુસ્તાનની સરકાર એ બાબતમાં રાહત આપવાને પોતાની આચારી દર્શાવતી હોય તે પછી પોતાના એજન્ટને આ દેશમાં મોકલ અને નિજાની રાખવાનું પ્રયોજન શું છે? અમારે બજાવણું એક જાએ કે અમે મી. એક્સેમના ખુલાસાથી કંઈક નિરાશ થયા છીએ. અમારે હીંદી સરકારના પ્રતિનિધિ આ દેશમાં એજન્ટ દેખ અને તેમ છતાં જો હીંદીઓ વિરુદ્ધ કામદારો પસાર થતા હોય અને તે કામદાર હીંદી સરકાર અને યુનીયન સરકારની વચ્ચે થયેલા કરારની ખીલકુલ વિરુદ્ધ હોય તે તેને હીંદી સરકારની સંમતિ મળી છે એમ જો અમે માનીએ તો તેમાં આશ્ચર્ય જેવું અમે કંઈજ જોતા નથી. અને એકીવાદીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટને તો હીંદી સરકારની સંમતિ મળી છે એ જાગર નહિજ થઈ શકે. હીંદી કામ કાચીકથી લઈને પ્રત્યેક એજન્ટ પ્રત જેવજ એક સરકારી અધિકારી તરીકે નહિ પણ સલાહકાર અને નેતા તરીકે જોવાને ટેવલેલી છે. પરંતુ જે એજન્ટ અને તેના રહસ્ય અમલ મુકાને અને વાહસરશવની માલિક લેકોપર સીમલાની ટેકરીપરથી અમલ અવાવવાની આશા રાખતા હોય તે લેકો અને એજન્ટ વચ્ચેના સંબંધ મુકાબલે છે તેટલો મીઠાસાદો નહિજ રહી શકે. ક્રિસવાલમાં હીંદીઓને બાંધે વળે છે તેટલે દરેકને સાંચિએનો સવાલ

એ મુખ્ય છે કેમકે તેઓની રાજીનું એ પ્રતિપાતે એકમાત્ર સાધન છે. તેથી સ્વાભાવિક રીતે તેની તેઓને સૌથી વિશેષ જાંતા થાય છે. એજન્ટ કશું કરનાજ નથી બચવા તો હીંદી કામને તેઓ કંઈ ઉપયોગનાજ નથી એમ કહેવાની કા કુધી તો અમે નહિજ બાંધે પરંતુ એટલું તો અમે આવાર અમાલ કહી મુકેલા છીએ કે એજન્ટ પોતાની ઉપયોગીતાતા પ્રમાણમાં આતિ ખર્ચાળ છે અને એ મતને અમે હજી દરેકે અકબ નથી. પરંતુ તેમાં કંઈ એજન્ટનો હોય નથી. આ દેશની સરકારની સામે કામ લેવામાં હીંદી સરકારની નિર્મળતાનો હોય છે. અને અમારે તેના એજન્ટને અમારી વચ્ચે એક જાએ છીએ ત્યારે તેની નિર્મળતાથી અમલે અમારી પોતાની નામેથી વધારે લીનપણે સહે છે. આ દેશમાં હીંદી સરકારની એજન્ટનીની આવી કમતસીમ ટીકા કરવાની અમારી કુખર હરજ થઈ પડી છે તે સાથે અમારે એટલું રખડ કરી દેવું એક જાએ કે કુવર સર મહારાજ સીમી તરફ તેમના આનગી દરબજામાં અમલે સંપુર્ણ માન અને આદર છે અને અમલે સંપુર્ણ ખાતરી છે કે એક સરકારી અધિકારી કરતાં એ દરબજામાં તેઓ આપણને પછાત વધારે મદદ થઈ શકે. ઉપથી ગાળતો ઉપરાંત કોન્ટ્રોલમાં ઇમીએક્સ કામદારી અને વળેલ પાકનાર કામદારોથી ઉપસ્થિત થયેલી નીજ નવાની બાળતોની અમા થઈ હતી.

અમે ઉમેદ રાખીએ છીએ કે ક્રિસવાલના બાધલે પોતે ઉમેદા દારેને વળગી રહેશે અને તેનો યોગ્ય અમલ કરશે.

હીંદી સરકારના એજન્ટની એકીસેથી અમલે સત્તાવાર ખબર મળી છે કે એજન્ટની પોતાની અને હીંદીઓની ઉદયોગ ડરબનની હીંદી ઓલેમિક ડેવલપ્મી રાજીન.

કમીટીના રજુઆતોના પરિણામે હીંદીઓને એકોગીક ડેવલપ્મી આપવા માટે સરકાર તરફથી ખાઉં ૨૫૦ ની વાર્ષિક મદદ આપવામાં આવતી હતી તેમાં ખાઉં ૧૦૦ નો વધારો કરવાની મુકરી પ્રધાને મજુરી આપી છે. અમારી ખાતરી છે કે મુકરી પ્રધાનના આ હિદા મલકાને હીંદી કામ કમલત આગરની કામણી સાથે વધાવી લેશે. હીંદીઓને ઓલોગીક ડેવલપ્મી આપવાના હીલચાલ ડરબનમાં ઇન્ડિયન ટેકનીકલ એજન્ટેક્સ કમીટી નામની સંસ્થા તરફથી કંઈક વખત થયાં આવી રહી છે. એ કમીટીને મુરોપીમનેની ટેકનીકલ પ્રોલેબના પ્રીન્સીપલ મી. નાવલકનો સંપુર્ણ ટેકો અને મદદ છે. આ કમીટીએ હીંદી કામ તરફથી આર્થિક મદદ મળ્યા સિવાય જેવજ બાત મહેનતથી નહાના પામ્યા ઉપર આ કામ કરે કરું હતું અને આજે તે એટલે કુધી આગળ વધેલું છે કે સરકારે તેની કદર કરી છે. અને કે કેમ તો કદર કરવામાં હજી પાળતજ રહી છે.

આ સંસ્થા તરફથી અગ્રેજ, આફ્રિકનસ, વેપાર, મણીત, ખુડાઈમી, ઓડીટીમ, ટાઈલેન્ડ અને ટાઈપરાઈટીમ ઉપરાંત ઓલોને સીવવા મુકવાનું, વરકામ ચલાવવાનું, રાંધવાનું વિચેરે પણ સીખવવામાં આવે છે. અને કંઈક વિચરને માટે તે વિચરમાં કાલેશ કિશોર રાખવામાં આવ્યા છે.

વર્ગોના વધુ બામ પાવવામાં આવ્યા છે. કાલેશ સ્પીક ગવર્નમેન્ટ ઇન્ડિયન સ્કુલ, કાચી પ્રોલેબ અને આલબર્ટ સ્પીટ સ્કુલ.

કાલ કિશોર લેવારાઓની સંખ્યા કાલેશલ રહીટ સ્કુલમાં ૧૫૦ ની, કાચી પ્રોલેબમાં ૪૦૦ની અને આલબર્ટ સ્પીટ સ્કુલમાં ઓલોની ૨૦ ની સંખ્યા છે. એટલે આખી કામમાંથી

માન ભસો નેટલી ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૩.

સરકારે સરકાર તરફથી પા. ૨૫૦ ની વાર્ષિક મદદ મળે છે અને સરકાર કોર્પોરેશન તરફથી પા. ૧૦૦ ની મળે છે એ સાથે દોઢાણ લેનારોની શી મળેને આવક આસરે પાંદડ ૫૦૦ ની ચાલ છે ત્યારે વાર્ષિક ખર્ચ પાંદડ ૧૦૦ નો છે.

દોઢા કોમને મદદને માટે માંમણી થતા હોદ સરકારના બેજન્ટે પણ તેમાં સહાય થાગ લીધે ત્યારે મહામુશીબને પાંદડ ૧૦૦ ની રકમ મળી જોવાથી પાંદડ ૫૦ નો પારસી ફરતમણ ફરત તરફથી આપવામાં આવ્યા. એટલે કોમે ફાત પાંદડ ૫૦ આપ્યા! આપણા ઊઠારોએ આલોગીઃ ફેગવણી આપવાને આપણને રેટલી કામણ છે તેનો આ નમુનો!

સુનીયન સરકારે દવે પાંદડ ૨૫૦ માં વીજા પાંદડ ૧૦૦ વધારી આપીને સરકારને જે ખોટ હતી હતી તે પુરી પાડી દીધેલી છે અને તેમ કરીને આપણી કોમના મીમંત બાહ્યો કે જેઓએ આજ સુધી પોતાની ધેલીની દારીઓને મજબૂત પડી રાખેલી છે તેઓને (જો કરમ હેમ તો) કરમાયા જેવું હતું છે. વળી આજ સુધી આ સરકારના કામ પણ આપણી કોમે નોંધતા પ્રમાણમાં ઉદવેલો નથી. મજબૂત ફેગવણની સાથે આલોગીઃ ફેગવણી ભેવી એ વર્ણન લખાયેલી છે. મજબૂત મજબૂત મજબૂતને સુખે મરતું પડી પછી દાલ ચલવ નારને કહી જુએ નહિ મરતું પડે એટલે આપણી આખી કોમમાંથી ઓદવેલીઃ ફેગવણી લેનારા માન બેજન્ટ નીકળે એ સાફ નહિ મળ્યા. સરકારે જતાવેલી મુકર ઉદારતાથી એ બજાતમાં આપણને વધુ રસ લેવાને પ્રોત્સાહન મળતું નોંધ્યો. જો નહિ મળે અને આપણી બેવરવાઈથી અને પુરતી દાગરીના બજાવે આ ઉપયોગી સંસ્થા સરકાર તરફથી આટલી મદદ મળવા છતાં મરણ પામશે તો પછી સરકારે આપણી ફેગવણી તરફ બેજન્ટરી જતાથી એવી હરિયાદ કરવાનું આપણને કંઈજ કારણ નહિ રહે.

કાઠીયાવાડ આર્થિક સંસ્થા—સરકારના કાઠીયાવાડ આર્થિક સંસ્થા અધીશના રા. હોરસના અપવાસ નિર્વિષે પુરા થયા તેની પ્રુકાલીમાં રા. ૧૦૦૦ (પાંદડ ૭૮-૧૮-૨) અધીશ ઉપર અસપ્તપના નિવારણના કાર્ય અર્થે રૂટર મારફતે મોકલી આપ્યા છે. મંડળના સેક્રેટરી શ્રી. હરિલાલ કાકર લખી બજાવે છે કે આજ કારી કલેક્ટરના હેતુસારી બાહ્યોએ આ કામમાં દુક સમયમાં જે મદદ આપી છે તેમજ થા લોડીયા, શ્રી. જેઠા કારા વિગેરેએ પોતાના કીમતી વખતને ભોગ આપેલા છે તે બદલ તેમને ધન્યવાદ થશે છે. મંડળને ઉપલી રકમ માટે શ્રી. દેવરાસ ગાંધી તરફથી આકાર માતનારો અને અધીશની રિશતિ નળગાર્હ હોવા ઉપરાંત જાંતોપકારક હોવાનું અને ચિંતાનું કંઈ પણ કારણ નહિ હોવાનું બજાવનારો તાર મે તા. ૨૬ મીએ મળ્યો છે.

કાઠીયાં હાઈલીટ લાયસેન્સ—મહમદ અલમરે જનરલ હીસરના લાયસેન્સ માટે કરેલી અરજી લાયસેન્સીંગ ઓફીસરે નમજુર કરી હતી તેની સામે કાઠીની રાઉન કોમિશીનને અપીલ કરી હતી. કાઉન્સિલે લાયસેન્સીંગ ઓફીસરને મુકાદો ફેરવી અપીલ મંજુર રાખી છે. કાઠીની એગર ઓફ કોમરો અને અલુન નુર મદમદ એન્ડ સન્સે વાંધા ક્રિડાઓરે હતા. મુળ બેપાર એમ. બી. પ્રુકાલેતા હતા.

ટાંસવાલના હોંદીઓનો પ્રાંતિક ફેન્દર-સ

ટાંસવાલ પ્રિન્ડમન કોમિશન તરફથી બોલાવાયેલી ટાંસવાલના હોંદીઓની પ્રાંતિક ફેન્દર-સ મે તા. ૨૪ અને ૨૫ મીએ બેકાનીસબોના ટ્રેક્ટ હોલમાં મળા હતી. શ્રી. સી. કે. ડી. નાયડુ પ્રમુખસ્થાને હતા.

એકસો ઉપર ડેલીમેટો કાજર થયા હતા. હોંદ સરકારનાં બેજન્ટ તરફથી તેમના સેક્રેટરી શ્રી. બોલમન અને શ્રી. રીફિલે દાજરી આપી હતી.

મદારમાં માંધીજીને પોતાના અપવાસ કાફળતાથી પુરા કરવાની પ્રથમ શક્તિ બહે એવી હોંદુ. યુરલીમ અને પ્રીસ્ટી પ્રાંતનાથી ફેન્દર-સનું કામ સરકારમાં બજાવું હતું.

આપણે હોંદુસ્તાની, યુજરાતી, અંગ્રેજી અને તામીલમાં થયાં હતાં.

પ્રમુખર્થ આપણ

શ્રી. સી. કે. ડી. નાયડુએ પ્રમુખસ્થાનેથી આપણ કરતાં બજાવું કે ટાંસવાલ એથીવાટીક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ હોંદીઓને એક દલકા કોમ તરીકે મધી કાઢનારો છે. એ કામકા પ્રુખ્ત આપણાથી આપણે માટે કલ્યાણ સખવાસમાં આવેલા ખાસ ડાહ્યોમાંજ રવી અને વેપારી કરી શકશે. ૧૯૦૮ નો સોનેરી કામદો કે જેનો બમલ આજ સુધી આપણી સામે થયે તફોતો તે ફવે આપણી સામે કામ કરશે. આ કામદો આપણને ઘેંટા અને દોરની સાફ બલમ લતાઓમાં ગોજાવાની ફરજ પાડનારો છે કે જેની અંદર આપણ કુદરતી મરણ થશે અથવા તો સખડી સખડીને ફરતીમાંથી નાણુ થતું પડશે.

તેમાં તમે વધી કમ શકશો! આ કામદો આપણી ફરતીના મુળને ફરકા મારનારો છે અને વખતેમાં આપણ માનકર્મ કરનારો છે. તમારી પોતાની અને તમારી માતુ-જુમીની આપરતુ શું શું આવો કામદો કે જે આપણને મીમું સેર આપનારો આપણી પામમાંથી કરનારો અને ફરજબાલ ફેસનિકાલ કરનારો છે તેને તમે તમારા ફેસીબાહ્યોને નિર્ભયતાથી ફિરકારી લેવાનું કહેવાના છો!

ટાંસવાલ પ્રિન્ડમન કમર્સિયલ એસોસીએશન તરીકે બોળખાના મુકીલર નળગાઓએ ફેસિબાહ્ય રવેમ્બાએ રિવકારી લેનારી ટાંસવાલ એથીવાટીક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશન સમક્ષ રજુ કરેલી વાહી તરફ તેમજ ખ્યાન બેંચી તે સંસ્થાના બેજરમી ફલને વળોડ્યુ અને બજાવું કે મારી ખાત્રી છે કે તમે ૧૯૩૦ ના અક્ટોબરની તા. ૫ મી અને ૬ મીએ મળેલી એમજન્ટ-સી ફેન્દર-સે પસાર કરેલો ફરાવ પાળશે.

૧૯૦૮ માં ટાંસવાલ એથીવાટીક ફેક્ટરેશન એક્ટની સામે માંધીજીની બાંચેવાની નીચે બંચેલી કલ્યામકની લગતની પ્રમુખે પાદી આપી અને બજાવું કે એ લગતમાં આપણે થજા; કબો સહેવાં પડ્યાં હતાં અને મરજો પણ થયાં હતાં પરંતુ હોંદીઓ અને હોંદુસ્તાનની આખર રજી રવી હતી.

અંતમાં ટાંસવાલમાં હોંદીઓપર પાંદડી સખળી મુકીળતોના સખંધમાં બામતા વળગતા પ્રધાનોની મુલાકાત લેવાને ટાંસવાલ પ્રિન્ડમન કોમિશન એક્ટેકમુટીવે સાકીય આદિશન પ્રિન્ડમન

હસ્તિચાલિ નાણુદ યમ જશુ આપણને કહેવામાં આવે છે કે હોમમત આપણી વિરુદ્ધ છે. જો એ અડ' હોમ તે આપણી આપણે હરી કાળા છીએ તેમ તેપાર નહિ હરી શકતે. સરકારની નીતી આપણી વિરુદ્ધ છે. તે આપણને આગળ વધવા દેશ નથી માંગી. હેરિજનોમાં સુખી-ટેન્ડન્ટ મોરો શામ છે. આવા હેરિજનોમાં ન્યાં આપણુદી અમલ ઉપરાંત ફરેક વરગુને માટે કોમલ આપવી પડે તેના હરનાં જેલમાં રહેવું વધારે સારું છે."

મી. એસ. એમ. નાનાએ જણાવ્યું કે સરકારની નીતી રીપ્રેઝેન્ટેશન રજીસ્ટ્રી રૂએ ૨૦ પાર્ટીની ગોતરા પણ આપ્યા સિવાય આ દેશમાં આપણી વગી પટાડી દેવાની છે. આપણે જણીએ છીએ કે આ પ્રાંતમાં જે વસ્તુઓ બની રહી છે તેથી કુવર સર મદારાજ સિંગના આગમને મણેજ આપાત થતો હતો. પરંતુ તેમને હીંદ સરકારની સુચના મુજબ આસવાન છે. હીંદ સરકારને પોતાના આગળ અંદાજની સથે ખીજતા જણવી રાખવી છે જો કે આપણે તેના બેગ યમ પડેલા છીએ. એજન્ટે પોતાની સરકારને કહી દેવું જોઈએ કે સાહિય આફ્રિકની સરકાર હીંદની વિરુદ્ધ છે અને જો એજન્ટ સામ્ય જન્ય તે અમે નથી ધરના કે અમારી ચિયતિ સુધરશે પણ અમને કોટકો સંતોષ થશે કે હીંદ સરકાર હીંદી વિરુદ્ધ કામકામે સમત નથી

અગળ આમતાં મી. નાનાએ જણાવ્યું કે જોદાનીસજાની મીટી કલસીએ જમ્બોતોગા પદ્ધતિએ ઉપર જુલમ થાય છે તેની સામે વિરોધ દર્શાવનારા દરવો પકાર કર્યા હતા. પરંતુ તે પોતે પોતાના કરકારનારોની ઉપર જુલમ ગુનવે છે તેનું શું! આ દેશમાં દગમનીતા ચાલી રહી છે છતાં તેની સામે કાન વિરોધ જણાવતું નથી. કામના ધરમાં રહેનારોએ જીનલોની કામે પથરા કે હવા નહિ જોઈએ.

મી. મુલુ (પ્રીટેરીયા) એ જણાવ્યું કે એજન્ટની સામે ચકોલ દુમલાને પેતે ટેક આપો શકતા નથી. એજન્ટે કંઈક તો સારું કરેલું છે.

મી. નાપકુ : "જો એજન્ટથી કંમ નહિ સ- સકતું હોય તે તેમણે પોતાની સરકારને ચિયતે જણાવી દેવી જોઈએ"

મી. નનાસામ (પ્રીટેરીયા) એ જણાવ્યું કે એજન્ટની સામે મધ રહેની ટીકમાં આપણી રોજના સંધનો ખીનવી હોવાની નીતીથી આપણી નારાજાજનક યમ પડેલી સ્થિતિનો પરપો છે. કાલિય આફ્રિકમાં હીંદ સરકારની એજન્ટની પાલકા હીંદુસ્તાનના કરકારનારોના લાખો રૂપિયા વમ ચાય છે અને તેની જોવાની હરજ છે કે એ ખર્ચના પ્રમાણ માં એજન્ટની ફામદો આવે છે કે નહિ.

એજન્ટની સ્થિતિ વિશે ખુલાસો

એજન્ટના એકેટરી મી. બોમ્બેને રીકાએનો જગલ આપતાં જણાવ્યું કે જો હીંદીએના સામસેન્સે નામંજુર થયાં હતા તેમોની એજન્ટે પાકી મારી હતી કે જેથી પ્રવેશ કેજની તેઓ તપાસ કરી કો પડેતું તે પાકી પુરી પકડમાં આવી નથી. આ દેશના સામસેન્સે સામલ કામકામોથી હીંદ સરકાર પુરતી વહેક છે. હીંદ સરકારે તેમાં સંમતિ આપેલા છે જો કચા આકર્ષનક અને આપાત પહેલિયાનાર છે. જોવા થયતે માને અને થયો એક યાય મે. બચિપ્પના

સંબંધમાં કું જાણું છું કે એજન્ટને હીંદીએના લાખોની ચિંતા છે અને તે પોતાનાથી મનન કરશે મી. બોમ્બેને નાદ આપ્યું કે એજન્ટનું કામ માત્ર સામસેન્સે સંબાલવાનું નથી. એજન્ટની મદેનતથી પહેલીજ વખત નાના બેકારેને ખ્યાન દેવાનું છે. અને હરવનમાં ૨૦૦ હીંદીએને અને મેરીટજર્જર્માં ૫૦ હીંદીએને મોકરી આપવામાં આવી છે. એક અમલક : "ટ્રાંસવાલનું શું?" તેઓની સ્થિતિને વિશે જણુ થઈ નથી

અંતમાં મી. બોમ્બેને જણાવ્યું કે, "તમારે એજન્ટને સામસેન્સેના સવસ સિવાય બીજી બાજતોને પણ ખ્યાન દેવાને અવકાશ આપવો જોઈએ."

તે પાકી નીચે પ્રમાણે કામ સર્વનુગમે પકાર થયો હતો :

"ટ્રાંસવાલની હીંદી કાયના ફરેક વચોતું પ્રતિનિધિય મરવનારી આ કાન્કરનક ટ્રાંસવાલમાં હીંદી કેમને મેપારના સામસેન્સે આપવા સંબંધી ચવાકમે અલેન ચિંતાની નજરે જુએ તે કેમ ટ્રાંસવાલ લેન્ક ટેન્કુર એકટની રૂએ જુતા તેમજ નવા કામસેન્સે મોટેની હીંદીએની અરજીઓ મોટી સંખ્યામાં નામ જુર યમ છે અને મોટે માને આ કામસેન્સે તેઓની રોજનું એક માત્ર કામલ દર્તા. કાન્કરનક મુકવી પ્રધાનને આ બાજતમાં તપાસ કરવા અને હીંદી અરજદારોની મોટી સંખ્યાને જુપાસા અને વમમાલીમાંથી બચાવા વિનંતિ કરે છે."

દમીએશન કાપદા નીચે કાદમારીઓ

ખીનલ દિવસની મેટકમાં દમીએશન કાપદા નીચેની કાદમારી-ઓ વિશે ચર્ચા થઈ હતી.

મી. ડી. એમ. નમસુએ પ્રાંતિક વાગ્યો પાકી હીંદીએની કિલસાલધર પ્રતિબંધ મુકવામાં આવ્યો છે તે દુર કરવા વિશે બોલતાં જણાવ્યું કે, આપણને કાગ સાહિય આફ્રિકન જનવમાં કહેવામાં આવ્યું છે. જો એમજ હોય તો એક પ્રાંતમાંથી ખીનલ પ્રાંતમાં જવાને દરવાએ આપણે માટે જંધ શખવાનું કે કંઈક કારણ જોઈ શકતો નથી આ બાજતમાં આપણાં ટુપુટેસને મુકવી પ્રધાનની હરી મુસલાન છે હાથે ખ્યાન એચનું જોઈએ.

મી. એસ. એમ. નાનાએ દમીએશન કાપદા વિશે એકલતાં એવા ખાતી દર્શાવી કે નવા મુકવી પ્રધાન મી. દોહમેમર વજાજ સુચિજિન. સંકૃતિ પામેલા અને આતરરાષ્ટ્રીય દષ્ટિવાળા દોવાથી આપણી વાગખી વિનંતિઓ જરૂર સિંકારજેજ.

આગળ આમતાં તેમણે જણાવ્યું કે એમ કહેવાનું છે કે કેએલીયન અરકાર દેશમાં સુલેક લાવવાની છે. તેની ખા પવિક્ષા સાહિય આફ્રિકાના ગળ અને પ્રતિનિધિય વગરના કાળા લોકા તરફની તેની વર્તણુકપરથી થશે.

મી. એસ. બી. મેડે જુદા જુદા દમીએશન કાપદાઓની રૂએ હીંદીએના કહે ઉપર વિસ્તારથી વિવેચન કરતાં જણાવ્યું કે દમીએશન કાપદામાં મતા પ્રત્યેક ફરકાર વખતે આપણે આપણા દેશ ગુમાવતા જઈએ છીએ. ૧૯૩૧ ના કાપદાએ હરાવ્યું છે કે આપણે લામટ તજી વાંચી વજી મુદ્દમ બહાર રહીશુ તો આપણો દમીએશનનો કુક જના રહેશે. ૧૯૨૦

સ્ટેશન સર્જિસ્ટની રૂએ આપણને જોડું વચન આપવામાં આવ્યું હતું કે આપણે ગમે ત્યારે જઈ કે આવી શકીશું. ૧૯૦૮ ના કાયદાથી એ વસ્તુને ટેકા આપવામાં આવ્યો હતો. ૧૯૧૩ અને ૧૯૨૭ માં ફરીથી ટેકા આપવામાં આવ્યો હતો. હવે કાયદામાં એવો ફેરફાર થયો છે કે જેથી સ્ટેશન સર્જિસ્ટની કીમત નક્કી કરવામાં આવેલા દુકાન જેવી થઈ પડી છે. તેમ છતાં કાયદેસરના માટે તેની એક પાસ તરીકે ગણી જરૂર પડે છે.

વળી ખીજી કસમ એવી છે કે જે ટ્રોલીબીટ્સ કમીશનરોને વેપાર કરવાની મંજૂરી કરનારી છે. અહિં પણ ટ્રાંસવાણના દોહીઓની પાસે તેઓનાં સર્જિસ્ટ મશિનામાં આવે છે. જે સ્ટેશન સર્જિસ્ટ વસવાટને માટે ખીનજરૂરી હોય તે વેપારને માટે તે કા સાફ જરૂરી હોયું જોઈએ.

વળી ખીજી બાબત એ છે કે જે દોહીઓ આ દેશમાં ૧૯૧૨ થી અન્નેલા દેશ તેઓને કેટલીક બાબતોમાં સાઉથ આફ્રિકન બોર્ડ ગણવામાં નથી આવતા. જેઓ પોતાનું ડોમીસાઇલ બેજનવાને પણ વપરી મુક્ત આ દેશમાં હજુ ગણી રહ્યા છે તેવાં આબાધોના તથા વર્ષે પૂર્વે થયાં પહેલાં પેલા થયેલાં બાળકો પણ આ દેશના જન્મેલા નહિ ગણાય.

શ્રી. મેર જે એક માસીય મેળવેલાં છે તેઓનાં આ હેતુઓને પણ આ દેશમાં દ.પાસ તથા દેવાની વિગત કરી હતી કે જેથી તેઓ સખા કોટબીક જીવન માવી શકે. અને ફેળવણી તરીકે દાખલ થયેલા દોહીઓના દોકડું રક્ષણ કરવાની પણ તેમણે માનવું કરી હતી.

અંતમાં તેમણે જણાવ્યું કે કોલેલીકલ કે જેને હેલુ અને જોરી પ્રજાઓને એક કરવાનાં છે તેણે સાઉથ આફ્રિકાની રથાળી વસ્તીના સખળા વર્ગોને પણ સચે લેવા જોઈએ અને ખતી ખતી વચ્ચેની વર્ગીકરણો ભેદ પાડવો નહિ જોઈએ.

ખીજા બાબતો થયા બાદ નીચે પ્રમાણે ફરાવ કરવાનું મને પસાર થયો હતો:—

“આ કોન્ટ્રેસ માને છે કે કમીશન કાયદો જેટલે ફરજે ટ્રાંસવાણને લાગુ પડે છે તેટલે ફરજે અનેક બાબતોમાં વધારે પડતો જુલમી છે અને યુક્તી પ્રધાનને એ બાબતમાં ટ્રાંસવાણ પ્રિન્સિપલ કોમિસ તરફથી ચનાર માહિતે ચટ્ટાં ખાતે દેવા નહિ વિનંતિ કરે છે.”

ખીજા ફરાવો

શ્રી. બી. એલ. ઇ. સી.મથુરુએ જોદાનીસખર્ગ અને ખીરા-રીયામાં દોહી છે.કરીઓને માટે નિશાળો સ્થાપવાની, છે.કરીઓને માટે ઉદ્યોગ શાળાની સગવડ કરવાની માનવું કરનારો ફરાવ મુકયો હતો જે સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો.

જરૂરીટન મ્યુનીસીપાલીટીના જરૂરીટન એકિલનમાં વર્ષેથી પચવાટ કરી રહેલા દોહીઓને પોતાના સ્ટેન્ડોમાંથી કાઢી મુકવાના પગલાં સામે જખત બાબતો થયાં હતાં. કોન્ટ્રેસની જરૂરીટનના દોહીઓને સલાહ એ હતી કે:

“સમે નીકળશે નહિ મ્યુનીસીપાલીટી તમને કાઢી શકતી નથી. યુક્તી પ્રધાન તમને જવાનું કહી શકે છે.”

કેટલીક ટ્રાંસવાણનાં રેલવે સ્ટેશનોમાં સામાન્ય જુડાઈ બોરીજમાંથી દોહીઓને કીકડો આપવામાં નથી આવતી તેની સામે વિરોધ દર્શાવનારો ફરાવ થયો હતો.

ટ્રાંસવાણ પ્રિન્સિપલ કોમિસની એકેક્યુરીવને જે જરૂર જણાય તે દરિયાપાર ટેમ્પુટેશન લઈ જવાના વાજખીપણ તરફ સાઉથ આફ્રિકન પ્રિન્સિપલ કોમિસનું બાબત બેચવાની સખા આપનારો, કોન્ટ્રેસને પસાર કરેલા ફરાવોમાં દર્શાવાયેલી મુશીબતો ઉપર લાગતા વળગતા પ્રધાનોની મુલાકાત લેતા જરૂરી ફેલીમેટો નીમવાની એકેક્યુરીવને સખા આપનારો, કોમિસનું કામ નિર્ધારિત થાય રહી રહે તેટલા માટે એક આખો રખત કામ કરનાર સેક્રટરીને મતા નીમવાની આપનારો અને વર્તમાનપત્રકારોના આશાર માનનારો ફરાવ થયો હતો.

ઉપલા ફરાવો ઉપરાંત ના. સર્ધાદ હસન મમામના રજીસમાં થયેલા જકડવા માન્ય, અને આગલા દોહ સરકારના જોજન્ટના લોકપ્રીય થઈ પડેલા સેક્રટરી જોન. ડી. બેરીંગના માનવું લેકી કોમરના લંડનમાં થયેલા અપસાન માટે ખેદ દર્શાવનાર અને જોદાનીસખર્ગમાં ખીજાપ કરનાં જેઓ દુક મુક્તથી ખીજાર હતા તેઓ ફરી સાખ થઈ ગયા તેને માટે સતેષ દર્શાવનારો ફરાવો પસાર થયા હતા.

લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશન

ટ્રાંસવાણ પ્રિન્સિપલ કમર્શીલ

એસોસીએશનની જુલાની

શ્રી. ડી.કે. રજુ કરેલો કેસ

શુક્રવાર વા. ૧૬ થીએ ટ્રાંસવાણ એસીપાલીક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશન સમક્ષ ટ્રાંસવાણ પ્રિન્સિપલ કમર્શીલ એસોસી-એશનના વજીર શ્રી. ડી.કે. રજુ કરેલા કેસનો સાર ગયા બાંક માં લખી મવા હતા. તેનો આખો દેવાલ હવે અમારી પાસે આવ્યો છે જે ‘પ્રિન્સિપલ ઓપિનિયન’ ના વાંચકોના લાભ અર્થે નીચે લખીએ છીએ:—

શ્રી. કમલપુ. પ્રોંક, કે. સી.

ટ્રાંસવાણ પ્રિન્સિપલ કમર્શીલ એસોસીએશન મારા અસીલો છે. આ કમીશનની નીમણુંકને પરિણામે એ સરચા દસ્તામાં આવી છે. અગ્રગણ્ય દોહીઓના, પલકે કમીશન તપાસવાને જોડેલું છે તે સોનેરી કાયદાની કલમો લાગુ પડે છે તે સખળાના વિચારની રજુઆત કરવાને તે દસ્તામાં આવી છે. મારા સમજવા મુજબ જોદાનીસખર્ગમાં દોહીઓની કેટલાક લાખ પાઉડની ડ્રાપટીઓ છે. એસોસીએશનની એકેક્યુરીવ કમીટીના ૨૦ સભ્યો છે અને એ.કામાં જોલા આળાસ એસોસીએશનના કાલ મેમ્બરો છે. આ એસોસીએશનનો ફેગ ૧૯૦૮ ના સોનેરી કાયદાથી અને જેલા વાસેઃ વર્ષથી તેનો જે રીત અમલ થયો છે તેથી જોદા-નીસખર્ગમાં ઉપસ્થિત થયેલા અતિ હિમ સવલોનું સમાધાન લાવવામાં કમીશનને ખતતી સખળી મદદ કરવાનો છે.

ટ્રાંસવાણમાં દોહીઓ વેપારી છે એ વાદ રાખવાની જરૂર છે. લાગે કમીશને જણાવેલીનું છે કે તેઓ મુખ્યથી આવેલા મુસલ્માન વર્ગના લોકો છે અને વેપારી છે. તેના મારીમદ હતી જાખરીમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે:—

“મુખ્યના મુસલ્માનો લદન જુદા ખાતના છે તેઓ જન્મથીજ વેપારી છે અને અસાધારણ વેપારી જુદિવાળા દોષ અને આ સખર્ગમાં પોતાના મુસલ્માન કરીદોની

મામે રહત કીજવામાં કામેલ દેવળની ચાખ બરાબ છે. દ્વિતીયવાલના દ્વિતીયવાલો મોટા બામ આ વર્ગનો છે. તેઓમાંના કેટલાક જોદાનીસખર્માં અને વ્યવસ્થામાં રીમંત વેપારીઓ છે અને ગામડાંઓમાં તેઓની જાણતાઓ છે. વળી બીજા પક્ષમાં કેટલાક વર્ષોથી ગામડાંઓમાં પોતાનો વેપાર સ્થાપેલા છે અદાસીની જેમ તેઓ માત્ર હરત અને રાકબાજીનોજ વેપાર કરતા નથી પણ બીજા વેપારમાં પણ રોકાયા છે આથી તેઓ ખાસ કરીને દ્વિતીયવાલના માત્ર પ્રમુખોમાં પુરોષીયન વેપારીઓના બેઠક બમકમ દર્શાવે અનેકા છે. આ અને વ્યવસ્થા કરેલાને યદને હમણાંના વર્ષમાં આ આખા પ્રાંતમાં "એશીયાટીક બંધ" ને નામે યોગ્યાવવામાં આવે છે તેની સામે બહોળી ચળવળ ફેલાવવામાં આવી છે."

આ એશીયાટીક ગણનો ખાસ દુર કરવા હું પ્રયત્ન કરીશ. આમરી દર્શાવે છે કે આજે દ્વિતીયવાલમાં એશીયાટીક પુરોષીયન વસ્તીને બમકમ છેજ નહિ આપણે એથી મુળ કામદો તપાસવો જોઈએ પહેલવહેલા કામદો ૧૮૮૫ નો ૩ નો કામદો થયેા હતો અને તે જોદાનીસખર્માં દરિયામાં આવ્યું તે પહેલાં પસાર થયેા હતો. હું ધારું છું કે સૌથી પ્રથમ ૧૮૮૬ ના જાન્યુઆરી કે ફેબ્રુઆરીમાં જોદાનીસખર્માં જમીન સોનેરી થવા તરીકે જાહેર થઈ હતી. સમિ કમીવાને જાણ્યું છે તેમ જ ૬ વર્ષો એશીયાટીકના કહેવાના ધરાવાની કામે પ્રાંતીયામાં થયેલી ચળવળને લાંબે થયેા હતા. કમીકનના પાંચમા ૧૩ માં મુળ પસાર થયેલા કામદો આપવામાં આવ્યેા છે જેમાં જાણ્યું હતું કે કહેવાતા "ફુલી, આરબ, મલાય અને તુર્કો ચહેનકાદતની મુસીમ રમતો સહિત આફ્રિકન પ્રજાજાત સંખ્યામાં કહેરીપણાના દશે મેળવી નહિ હતા." આ દેશમાં ગેરા અને રંગીનની વચ્ચે સલામતા નહિ હોવા જોઈએ તેની આ કદખાત હતી. દ્વિતીયવાલની પરંપરાથી આવી આવેલી જો નતી છે. વળી જો કામદોમાં વધુ જાણવામાં આવ્યું હતું છે કે—

"પ્રજાજાતમાં તેઓ જમીનની માલિકી ધરાવી ચકલે નહિ અને જેઓ વેપાર વિગેરે હેતુથી પ્રજાજાતમાં રહે તેઓને સરકાર કામે જો વિધિથી રજીસ્ટર કરવામાં આવશે વિગેરેમાં કામદોમાં જાણ્યું હતું કે જો કહેવાને રહેવાને માટે સરકારને ખાસ રસ્તે જો કે કહેવાને કરાવવાની સત્તા રહેશે. આ નીચમ જે નોકરો તરીકે પોતાના શેકની કામે રહેતા હશે તેમને કામ નહિ પડે."

આ ઉપરથી આ કામદોનો હેતુ ચોક્કસ એશીયાટીકને કહેરી-પણાના દશે નહિ આપવાનો. સ્થાવર મીલકતોની માલિકી ધરાવવાને હક નહિ આપવાનો અને તેઓના રહેઠાણપર સરકારને વ્યવસ્થા રાખવાની સત્તા આપવાનો હતો.

આ તેઓના રહેઠાણને માટે અમુક સત્તાઓ સોનેરી કામદોના નીચમોના અમલમાંથી મુક્ત કરવાની સત્તા આજે આ નરા ૧૯૩૨ ના કામદોની રૂએ પ્રધાનને આપવામાં આવી છે. ૧૮૮૫ ને બીટીક સરકારના વચ્ચે પકડાથી સુધારવામાં આવ્યેા હતા. તે સ-કારે જાણ્યું હતું કે ૧૮૮૪ ના સંજનના કનવેનશનની ૧૪ મી કલતનો જો કામદો જમ કરનારો છે. જો કામદો એવી રીતે

સુધારવામાં આવેા જાણ્યું છે કે જેથી તેને હેતુ મુદ્દાઓના જાણ્યું અને બીટીક સરકારને જો કામદો એશીયાટીકની કમર જુલમ કામદો નથી પણ દ્વિતીયવાલના કહેરોની સુધારાજ વળાવવાને જરૂર છે એવી સમજ પાડી કામદ. આ સુધારેલા કામદોની કલમ (૨) (બી) માં જાણ્યું છે કે: "પ્રજાજાતમાં તેઓથી સ્થાવર મીલકતની માલિકી ધરાવી નહિ કામદ વિવાદ કે જે રસ્તાઓ કે કહેવાને સરકારે સુધારામાં કારણે તેઓને રહેવાને માટે ખાસ સ્થાપેલા હશે." વળી ૧૮૮૫ ના બીજા કામદોની કલમ (ડી) માં જાણ્યું છે કે, "સરકારને સુધારામાં કારણે તેઓને ગરે અમુક રસ્તાઓ, કહેવાને વિગેરે રહેવાને કરાવવાની સત્તા રહેશે. આ કલમ જેઓ પોતાના શેકની કામે રહેતા હશે તેઓને કામ નહિ પડે."

કામે કમીસનના રીપોર્ટના પારીમા ૨૭ માં જાણ્યું છે કે:

"અમે તેમ જો છતાં એટલું તો રખડ છે કે ૧૮૮૫ ને રીખે કામદો કરવાને હેતુ સુધારાજને હતા અને નહિ કે આર્થિક. એશીયાટીકને તેઓના રહેઠાણને માટે અલગ રખાવેલા અમુક સત્તાઓ વિવાદ વ્યવસ્થા સ્થાવર મીલકત મેળવવાની તે બંધી કરનારો છે તે કામે વેપારને માટે પ્રજાજાતમાં રહેવાનો તેઓને હક રિવકરનારો છે."

આ કામદોના ઇતિહાસ તપાસતા તે કેવળ સુધારાજના કારણે જ છે તેની કાકા ઉત્પત્ત કામ તેવું છે. કામદોને, એક હેતુ રંગીન કહેવાને દ્વિતીયવાલમાં ગેરાઓની કામે જમાનત, નહિ આપવાનો હતો અને દરીદ્ર વેપારીઓ તરફથી અમુક પ્રમુખમાં દખાલ હતું અને જે ગેરાઓ રંગીન કહેવાની પડેલાં રહેવા નહોતા છમ્મતા તેઓ તરફથી કમીકમ હતું જો વસ્તુની કાકા આવ્યા વગર રહેતી નથી.

કમીકમમાં મ્યુનીસીપલ કાઉન્સિલ વિરૂદ્ધ કાકુના ફેસમાં મી. જર્ટીક વેસકસે આ વસ્તુને ટેકા આપેલા છે. સોનેરી કામદોની કલમ ૧૩૨ ના અવધ તેમજે કમીકમ હતું કે:

દ્વિતીયવાલના કામદોની નીતી દમેકા રંગીન કહેવાને દ્વિતીયવાલમાં જમીન મેળવતા અટકારવાની રહેલી છે. કામદોની નીતી રંગીન કહેવાના નામે કીકનાં રજીસ્ટરમાં કામદો સત્તા અટકાવવા કરતાં વધારે બહોળી હતી. એશીયાટીક રંગીન વર્ણના કહેવાથી જમીનના માલિકી નહિ બની ચકે એટલે કે માલિકી તરીકે રજીસ્ટર પણ નહિ થક કહે તેમ જમીનપર અમુક પણ નહિ ધરાવી કહે સોનેરી કામદોની કલમ ૧૩૦ થી જો જોઈું કરવામાં આવ્યું છે કે કાક પણ રંગીન માલિકીથી સોનેરી કાકા તરીકે જાહેર થયેલી જમીનપર રહેનારો સોનાને લગતા કાક પણ કાક ધરાવી નહિ કાકાવ તેમ તેનાપર રહી કે જોગવટો પણ કરી નહિ કાકાવ સોનેરી જમીનપર તેની માત્ર કાકાનીની કામે ધારાજીવાને નહિ નહિ હતો કેમકે પુરોષીયનના નોકર તરીકે તે તેનાથી લાં રહી કાકાવ છે પણ તેના પોતાના અંગત લાકાને માટે જમીન હપથેય કરવાનો તેને હક નહિ થયેા. બનાવજોઈ છે કે આ નીતીમાં સુધારાજને વિચાર આવી અવ છે પરંતુ તે અકરમાતથી છે. કામે એશીયાટીક અને રંગીન કહેવાને ખાતલ રાખવામાં અજ કારણે જો છે કે જે દેશમાં ગેરા અને કામદો નવે સલામતા નહિ કહેલી

એવો એવો કામરો છે તે દેશમાં તેઓ જમીન ઉપર અંદુશ રાખતા થઈ જાય એવો, કામ છે. ૧૮૮૫ ના કામરોનો હેતુ આ જમીનપત્રનો અંદુશ અટકાવવાનો હતો.”

પ્રશ્ન: મી. પ્રીટ, આમ તો તમારો કે જેનું ધોરણ તેના કાર્યકરોપરથી નહીં સુધારે છે તેને માટે આ કાનૂન કલિ-કાસિંગ વિરુદ્ધની જરૂર કેવળ એવું જ નથી જોતો. અમે જાણીએ છીએ કે આ સંસદની પાછળ કલિદાસ રહેશે છે. એકોસીજેશનની વતિ આમરી સમક્ષ રજુ થએલી પાઠીમાં એ કલિદાસ કેટલેક દરજ્જે સુધારાઓ છે. તેમાં સીલેક્ટ કમીટીઓ સમક્ષ આપાએલી જુલાની વિચારે તરફ પણ ખ્યાન જેવાવામાં આવ્યું છે જેમાંથી અમને પ્રકાશ માલીલી મળી શો તેમ છે. અમારે ચાહુ માલદારી ઉપરિચિત થકેલી સ્થિતિને વિશે તપાસ કરવાની છે.

મી. પ્રીટ: મારો ધરાવો એ વખતે અપારે ૧૯૦૮ માં સોનેરી કામરો પસાર થયેલા જાણી અને કોલોનીયલિઝમમાં વર્તતી આજની સ્થિતિ સરખામણી કરવાનો હતો કેમકે અને કાણે છે કે આ કમીશન જે મુલક પ્રધાનની સ્થિતિમાં છે તેણે રંગીન અને એકીકારી રહેવાને માટે ગણાઓ ફરજવાનું કામ કરવું જ પડશે અને તેમ કરવામાં જોદા સંસ-પર્ગના મહાન પદાર્થ મળેલા સંભોગને ખ્યાનમાં લેવા જોઈએ. આથી આ કામદારોનો હેતુ જે તે વખતે હતો તેટલે જ જાણે આને નથી એ વસ્તુ માલ સંપત્તિની જરૂર છે.

પ્રશ્ન: આમ આને જે સ્થિતિમાં કામરો છે તે સ્થિતિ માં તેને ખ્યાન દેવાનું છે અને આમ કામ આમરો કાર્ય-ક્ષેત્રથી ગણીતિ થતું છે. આમરી સ્થિતિ સુધારી પ્રધાનના જેવા નથી, તેને આપવામાં આવેલી કલપનાં તેણે કવી રીતે અમલ કરતો જોવી લગભગ માન કરી રાખી છે. જુલકાળની તવારીખો બોલીને અને જુલકાળના કામદારોના ગુણદોષોની ચર્ચા કરીને અમે આમરી તપાસ સંભાવના નથી કલ્પિતતા. આમરે આને કામરો જે સ્થિતિમાં છે તે સ્થિતિમાં તેવી તપાસ કરવાની છે. (અપ્રુક)

‘હરિજનમધુ’ માંથી

અને ચેતવણી

ઉપમાં મથાળાં નામે માંથીએ તા. ૨૨ એપ્રિલના ‘હરિજન’ માં નીચેનો મનનીય લેખ લખ્યો છે:—

“તમે અપારે હરિજનો માટે દ્વિસમાસની શરૂઆત કરી ત્યારે થોડા દિવસો તો મને ખૂબ ખુશાલી થઈ. પણ પછી તો મારે મુંઝવણ મળી ગઈ. આરોગ્ય આરોગ્ય હોવસો મદદ. પણ હવે મારા જમણમાં અને નિદામાં પણ એ મુંઝવણો નડે છે; માટે આ કાગળ લખુ છું.”

“આજ વરસે મારા આમરી ઉમેદ હતી કે આ અંગ્રજ સામ્રાજ્ય અને બહેનોને તેઓ અંગ્રજ છે એ જુલકાળી નાંખણ. અલગીની અમે મોખી નિશાનો ગાલી નાંખી. રમતમાં, ફોલોવર્સમાં, કુવામાં કે એવા ખાખતમાં જુલકાળી માલી નાંખ-વું તો મારામાં કામ કરકું. તમે અપારે સરખાન કરી ત્યારે મને એજ ઉમેદ હતી કે આખા દિલ્લસમાં ‘અલગ’ સુધ નીકળી જશે તેને દિલ્લસમાં લગાવ જશે.”

“પણ હાલમાં તમે અને બીજાઓ જે કરી રહ્યા છો તેનું

પરિણામ એમને મને તો ખા કાર છે. આથી તો જુલકાળ વધતી જ જશે. જુલકાળ નિશાનો, જુલકાળ સિમ્પરિતિઓ સુધારું હરિજનો માટે જુલકાળ થાય છે અને તેમાં તમે ખુશાલી માનો છો. મને તો દુઃખ કાણે છે. આથી તો માર કોરોડ હરિજનોની સંખ્યા વધી દસ કરોડની થશે; અને કોલ સંભારીઓ એઓના પાસ વડા સમાજમાં યાદને વળા હરિજનોનો એક નવેક મર્ગ ઉભો કરશે, અને બકો વરસમાં આ રો વરસમાં તમને હરિજનમધુમાં થાપક ગણી તમારાં મુતળાં ખતાવશે અને તમારાજ નામે હરિજનમધુમાં દિલ્લસમાં જુલકાળ થશે અને ગણશે.

“જો રીતે સધળે કેલેજે તમારાં નામ કેલગ આ હરિ-જનનું કામ આથી રજું છે તે રીતે તો તમે આ હરિજન સામ્રાજ્યને પોતાના જુલકાળ વર્ગને માટે અમલ કરાં છે, તેઓ આ જુલકાળમાં થાક જુલકાળ છે. તમે હા અંગ્રેજો અને થા, થાનિવાસન જેવા સામ્રાજ્યના રસના જુલકાળ કરી આખા છે અને તેઓના દુઃખ અલખત કરાં છે. અને હવે તેઓ દિલ્લ-સમાં નહિ જાણે, પણ ‘અલગીની—હરિજનોની જગ’ એવા પોકારો થશે.

“ઉપમાં સુધ વચરવિચારે નથી લખતો. કું જે જોઈ છું તે ઉપરથી મારું દુઃખ જલ્દીનું છે. તમારી અમલ જે થાત હતી તે હેરવાલ મધ છે; તમને હસાવી નાંખવામાં આવ્યા છે અને જો તમે તેમાંથી દિલ્લસમાં પકાર નથી નીકળી આવો તો તમે જોડું નુકસાન કરશો.

“તમે કરતા કોલ ગણા અને બીજાં ખતી મધુ છે એ સામ્રાજ્યને દિલ્લસ અલખવા તે કાર્ય તો અજુએ રહી મધુ પણ તેના બહાસમાં, તેઓને ઉદાર કરવાના પદાર્થ નીચે તેઓને માટે એક સહવાવનાઈ નામ હરિજન આપીને તેઓને તમે ખૂબ જુલકાળ ખતાવ્યા છે પરિણામે તેઓ દિલ્લસનાર નથી. કામચુ અને મનજાની ધર્મગુણો તેઓને માટે એક જુલકાળ વર્ગ ઉભો કરશે, તે તમે તેનું કલ્પિત મધ પડશે. જેમ દિલ્લસ, મુજલમાન, શીખ આને દિલ્લસમાં વડે છે તેમ હરિજનોનો એક વર્ગ એ સમાજમાં ઉમેરાશે; તેઓના જુલકાળ મારો થવાં છે તે થશે. તેનો કલ્પને જુલકાળ પથે અલગીની લેવાની કલ્પક કરી રહ્યા છે.

“અને મારું દુઃખ તો આ છે કે એ ખતું તમારે નામે ને ‘મહાત્મા માંથીની જગ’ કારે!

“હા હા હા”

આ લખનારનું નામ કું નથી આપવા કલ્પનો, પણ એમને કહી એળખે છે એ દિલ્લસ ખરા સેવકોમાના એક છે. તેમણે હરિજનોની ખાસ સેવા કરી છે. એટલે કું ‘મધુ’ કું કે મધા આ મધ ખ્યાનપૂર્વક થાંચે. મેં તો એવાર કાચ્યો વિચાર્યો. એમની ચેતવણી થાંચ છે, વખતસર છે, તેમનો કામ ખરો પણ પડે.

કામ ખરો પડશે તે કું લામ નહિ મધ. માલુસ થારે કમ ને મધર કમ બીજાં કરે, એવું જ આ સામ્રાજ્યમાં થશે તો તે પહેલીવડ મધ નહિ મળ્યા. મધર તો ખતું કરશે કતો કલાની જવાબદારી પોતાને માથે લેનાં નથી; નથી તો કું જવાબદારી તેની ઉપરજ કેવું મારી જવાબ-દારી કું મુલક ન મળું. અથવા ‘અલગ’ ને બાકે રાખ અલગ મુગવેલ ‘હરિજન’ રાખા મીડું ને કલિત નામ પકડે

કરવાની જવાબદારી આરી ગણીશ. 'અંતરજનો જન' તે બદલે અંતે 'દરિજનનો જન' પોતાનો.

સનાતનીએ કહે છે કે અંતરજન અનાદિકાળથી જુદા ગણાયા છે તે તેઓને જુદા રાખવાને પોતે પ્રાણપ્રધારી થશે. હું તેઓને દિંદુર્માં જોઈથી નોખા અંગ તરીકે જાણતા બન કરવાને સાર પ્રાણપ્રધારી કરવાની શકિત પ્રજા પામે આવી રહેશે છું. ને એવી શકિત મળવાની પ્રાર્થના કરવા બાંજરોને બહાવાથી રહેશે છું. સનાતની કાષ્ઠોએ દરિજનને નોખા રાખતા મળી રવા છે ને તેઓ તેની જવાબદારી વહેંચવા તૈયાર છે; આ જવાબદારી કેવી એ પસંદ કરવાનો પ્રશ્ન નથી થઈતો.

દરિજનની કળાસ શુભાષી રવા રહે તે તેઓ હથેલીને સાર કવર્ણ દિંદુર્માં આશ્રિત, વસવાટ, એકું જાનાર રહે તેના કરતાં તેઓ પાવરવા મધન કવર્ણોની સામે બેઠે એ હલ છે. એવી કાષ્ઠને સાર તેવારી કરવામાં આરી મદદની નથી જરૂર ના. અંતરજનને ને નથી જરૂર ના. બાંધવાસનને. કાળ પોતાના કામ કરી રહેશે તો કાળ આ બે અને એવા બીજા બાંધવોને તૈયાર કરા છે ને વધારે તૈયાર થઈ—એ કવર્ણ દિંદુ પોતાનું કર્તવ્ય નહિ બચાવે તો.

જે વસ્તુ આપણી નજર આરણ આવી રહી હતી તે નથી એમ માનવાથી તે નાજુક થાય તેમ ન હતી. ધરમાં કાગપેસે ભરખ 'તે નથી' એમ માનવાથી નાસી જવાને નથી દરદને જાણવવાથી તે દુર નથી થતું. હું આ બાગવતમાં અને કામો પેશ આવું છું. મેં નાહીપરીણા બરોબર કરી છે. જોયપ પછી રોમને સજગ જાણવું છે. તેનો ઉપયોગ થાય તો રોમનો નાશ થાયજ એ વિષે કંઈકને ગ્યાન નથી પણ એ અંતરજનો ઉપયોગ રોમી ન કરે તો વેશ બીચારો છું કહે! વજ્ર થય તો રોમીને ઘેર લાંબાય કરે. તે કરવા પછી વેશ તેવારી તો કરી રહેશે છે. લાંબાને સાર પોગવા બેઠાએ. એ મળ્યે તે કાષ્ઠનો રાસપે રોમીને નહિ.

રોમ દરિજનને નથી. તેને એ હંસ દોપ તો તેવું કારણ અવર્ણ દિંદુ છે. રોમ અવર્ણ દિંદુને ધરો છે. પણ રોમી રોમનો સનકાર કરે છે; નિદાન કરનાર વેશની સામે તેને શરીરોને સાર મુરક છે. તોમે વેશ છાનો નયો બેસતો. 'ધર સગળી રહ્યું છે.' એમ એ પોઠાર કરી રહેશે છે.

પણ સખ્યા જેવ પ્રથમા થતા નથી. કાષ્ઠના અમા નથી. દિંદુર્માં નાજુક મરાતો હતો તો કામ છું કરશે! જુદા કમીનુભારિથી દોપ છે કરાં એટલે કારિય. જેવું હશે તેવી જુદા અવર્ણ દિંદુને સુઝશે. એટલે એમાં એનો પણ તો દોપ!

તેથી આ દિંદુસેવકને આરી બલામણ છે કે તે અજાણ ન આવ, પોતાનું જોજન કે પોતાની નિદા ન યુગાવે, પણ એકામ થમને પોતાનું કાવ્ય કર્યે અન તે કહાય કહેશે અને તે સાચુ કે 'તમને ચેતવવાનો પણ મારો ધર્મ હતો તે ધર્મ મેં પાળ્યો એટલે હું શાંત છું.' એમ કહે તો મારે તેમને સારવન આપવાપણ નથી રહેતું. તેમણે ચેતવણી આપી એ સારજ કરવું છે. હું વધારે ગાવધાન મમય ને રહીશ. મારો માર્ગ તો આરી સામે પ્રત્યક્ષ બેઠું છું. તે ન છોડવાનું બાલ રાખીશ. આ સેવકના ને મારા આદર્શ એક છે.

જેમ તે દરિજનનો એક નવો ધર્મ એવા નથી માગતા તેમ હું પણ નથી માગતો. હું નવા ધર્મને આપણી મરાનું સ્વપ્ન સરખું નથી એવો હું દિંદુનો તેથી દરિજનનો. તે દિંદુનો તેથી દિંદુ. મુસલમાન, શીખ, પારસી, ખ્રીસ્તી, વડુરી વગેરેના ખજ સેવક બનવા ને તેથી મધને મરવા છું છું.

પણ આ દિંદુસેવકની ચેતવણી અને છે તેટલીજ સનાતનીને છે. તેઓ ચેતશે!

વિવિધ સમાચાર

ગાંધીજીનું તમ અને આપણી કુદર—એક વસાઈ મેરીટનમાંથી કાગળ મળે છે તેની મતલબ નીચે લખીએ છીએ: 'આપણી ભારતવર્ષની પ્રજા સમજી નથી અને જીવનમાં મહાત્માજીના આદર્શો ઉતારવા પણ મહેનત નથી કરતી એ આપણી પક્ષીનાં ચિન્હ સુઝતી રહ્યું છે. જાનર આપણા પાંખોને અને સનાતની કહેવાના બહુચોને મદદમાં કરેલી પ્રેરણા રિપકાંવળી હીમત આપે તોજ મહાત્માજી જેવા મહાન પુરુષને આપણે જાણી શકીએ નહિ તો નજીકનું સુવિધ્ય જાણી કામ કરે જણાય છે. આવેલા સુઅકસરને આપણી કોઈ જનતા જોળાળી કાપ તેનો સત્કર ઉપયોગ કરે તે સિવાય આપણી જગતીનો કિદા નથી. આપણા મહાન પુરુષો આપણને વારવારે નથી મળવાના. એનો આપણી કામ વિચાર કરે. આ દેશમાં પસી રહેલી આપણી કામ પણ કામ વિચાર કરતી નથી. પોતાના સ્વાર્થમાં રૂચી પગી રહેથી છે તેમાં કુખ્ય તાદાસની આપણી કોઈ જનતામાં બીસકુલ ઉત્સાહ એવામાં આવતો નથી. પરંતુ આ સમય સ્વાર્થભ્રમ કરવાનો છે એ આપણે જાણી લેવું જોઈએ. નહિ તો આપણી પક્ષીજ છે.'

'એક છંદાણું' અમુકી ઉપર નીચે પ્રમાણે કાગળ લખે છે: જ. એક ના અધિકારિ સાહેબ,—ગ્દરગાની કરી જણાવશો કે કરમતનું મહીલા મંડળ શું લેથી મળું? કહેશો તો મારે છે. આજે જાણનાં બાહના માનમાં મીઠીમ અને કાલે બીજના માનમાં તો શું મહાત્માજીના અપવાસ પ્રતી દિલસોજ અથવા અપવાસ છૂટતાં આનંદ પ્રદર્શિત કરવું તે મંડળને ચેતવ ન જાણવું કે શું લેથી મળું છે?

શ્રી પ્રીટોરીયા કોંક્ર કોયા સમાજની તા. ૧૪ને રવિવા રોજ ખાસ જનરલ મીટીંગ પોતાવડમાં આવી હતી. સમાજના મહા પ્રમુખ શ્રી. જીવજીવજ મોરુસનદાસ તમા સ્વદેશ જવાથી ખાલી પડેલી જગ્યાએ શ્રી. નાયાસાલ મોરુસન દાસ તજાને પ્રમુખ તરીકે સુટવામાં આવ્યા હતા. ભર નાદ પ્રીટોરીયાની અદર એક ખસ બગલની આવશ્યકતા એક મહિર અને હોલની હતી તે બાજુમાં ઉધરાણાની કરામત થઈ હતી. કાળના કાષ્ઠોએ પણ ઉત્સાહ બતાવી આરી રહેશે મંડળી હતી. અસાર સુધીમાં આ હુકમાં આસરે પા. ૬૦૦ નોધાસ થયા છે. આશરે પા. ૨૫૦૦ ની જરૂર હોવાથી અંતની સમાજ બહારના ગામોમાં પણ મદદ માટે નીકળવા ધારે છે અને આશા રાખે છે કે બહાર આમના કાષ્ઠોએ મહાશકિત મદદ જરૂર કરશેજ.

શ્રી હાંસરાજ ડોળી દ્વિતરફક જાહેરની જોવાની જાહેર મુદ્દાને તા. ૨૭-૫-૩૩ ના રોજ મેળવી જાહેર સભાના કાર્યની ચર્ચાના કરવા પહેલાં મહાત્મા ગાંધીજી માટે પારોના ચવા બાદ મંડળના ટ્રેઝરર જુધીઆજાજ હીરાના કર્મચલની સરખાવક ચમત્કાર કુખદાયક ખનાવ માટે એમના કુટુંબ પ્રત્યે ગમે તે પોટ બદલ દીલગીરી જાહેર કરવામાં આવી હતી. મંડળના મંત્રીની જાહેરના જતાં પ્રથમ ટ્રેઝરરે મંડળનો દીલાખ રજુ કરતાં આવક અને ખર્ચ જતાં સીલક પાઉં ૬૧-૧૦-૦ જણાવી હતી. રજુ કરેલો દીલાખ સભાએ સંતોષ ખતાવી પાસ થયો હતો. ત્યાર બાદ સુટજીનું કામકાજ દાખ કરતાં નીચે પ્રમાણે અમલદારોની સુટજી ચલ ની.

પ્રમુખ: મકનબાજ જોરામ ઉપમુખ: વલભજામ બચા. મોરારી હીરા, જોરામજામ પચ્છુ, જાનજામ રવજી, જુલાજામ બાવા સેક્રેટરી: મોપાજાજ મોર્પોદ, જસમજામ નાના, ટ્રેઝરર: દયાજામ કુવરજી, જુધીઆજામ હીરા, મોટીટરો: પરજીમજા નાના, હમરજામ નારજી, કમીટી મેમ્બર્સ: ડાલાજામ જીવજી નાનાજામ પંચીઆ, કેમજી લક્ષ્મજી તપડીઆ, જાનજામ નાના, ડાલાજામ રામજી, પરસોતમજી જીજીઆમ, દેસાજામ રવજી, દયાજામ કમીઆ, જાજીઆમ રવજી, જોરામજામ સજી, નારજીઆમ રામજી, સોમાજામ હીરા, વસંતજામ સોમા, મજાજામ જાજી, મકનજામ રામજી, અને પીરજામ હમીર.

કેપટાઇનશી એક અગરપત્રી સખી જાજીએ જે મહાત્મા ગાંધીજીના ઉપવાસની સફ તા પ્રાર્થના બહી કેપટાઇનના પ્રખ્યાત કેપારી થી લીલાજાએ, એક સત્કર્મ સભા બોલાવી હતી જેમાં જાજી, કમીટી કયા આર્થિક ચવા બાદ, થી મુનાઈદેઃ હોંડુ એસોસીએશનના પ્રમુખ આજી હીનએ, મહાત્મા ગાંધીજીના મહાન ભોગેની સમાધાનના કરી હતી. તે પછી કમીટીના પ્રમુખ નાયુઆમ રવજીએ મહાત્માજીને બા ઉપવાસ સહજ નિવડો, અને મહાત્માજીને દીપાંજી સંપડો, એ વિષયપર મનનીય વિવેચન આપી સજી સખો મગી મહાત્માજીનું જીવન સફળતાપુર્વક દીધાંજી અને તે અદ્ય પ્રાર્થના કરી હતી. એ પછી જાજીથી લીલાજાએ દરેક સખોને સ્વાદિષ્ટ ફુધની બીજાની આપી હતી.

૩૧. નાઇટને હાલતર તરીકે રફ થર્થ—૩. નાઇટ જેમને લગભગ એક વર્ષપર ગેરકાયદે કસ્ટગરડો કરવી મરજી નીપજવવાના આરોપ માટે નાઇટની સુપ્રીમ કોર્ટમાં કેદની રજા કરવામાં આવી હતી તેમને મંડળની મેટીક્લ કાઉન્સિલે હાકનરોનાં રજીસ્ટરપરથી ખાતર કર્યા છે.

હરતો હરતો રેડીયો—૨૨.૧માં હરતો યજ્ઞસ રેડીઓ, કાંબળી હરે તેવા સાધનની શોધ એક જર્મન રેડીઓ ઇજનેરે કરી છે. આ રેડીઓ સેટ, બહારથી એક સાકરી જર્મી દેખાતી સાકરીમાં અંદરના પોલા ભગમાં ગોઠવેલા હેય છે. તે લઇને માણસ હરવા જઇ શકે, અને જ્યારે રેડીઓ પ્રોગ્રામ સંલગ્નવાનું મન થાય ત્યારે તે સાકરીને જર્મીનમાં ગોઠવવાથી કાંબળી સકાય.

૫ પત્ની અને આઠ બાળકોને મારી, આપવાત કરનાર મુલકીમ—૧૮.૨૧થીથી એવી ખગર મળી છે કે એક ગ્રસ્થીએ એક રૂબીને મારી નાખેલીને તેના નાનક નાના કુકડા કરી નાખવાને પોતાની પાંચ પત્નીઓને હજી. આ

પછી પોલીસ તપાસ ચાલતાં આ વાત બહાર પડી જવાની કારનીથી તેણે પોતાની પાંચ પત્નીઓને મારી નાખી અને જાગરોને બાલાની વીધી નાંખ્યા, આ પછી તે મુન્દાવાળી જગ્યાએથી બાગસપર નીકળ્યો પરંતુ કામકાજ જાંબી લઇને તેણે મોડે દુર જઇ રહ્યો આજ આપવાત હશે.

હિંદુસ્તાનના તાબા સમાચાર

—હોર કવર્મ કસર્મ ૨૭ માચ્છોપર દર્શવારજીમ સુટ અને કવર્નાના આરોપ માટે કામ ચાલી રહ્યું છે તેમાં એક વિદ્યાર્થી જે સરકારનો સાર્વિક થમ ગયો છે તેણે જાજીનું કવું કે તે ખગરોપરોસમિત એક હતો કે જેનો હેતુ સરકારને ઉડાવી દેવાનો હતો. ગયા દીસેન્બરમાં તેને લોડ વીલીયમજી હોર મેટીક્લ સુલમાં મોળાથી દાર કરી ખુન કરવાને પસંદ કરવામાં આવ્યો હતો. પચ્છુ ઉલ્લી થડીએ વાર્ધસરોમ માંદ પડવાથી તેમની કસાકાત મુલતવી રહી હતી.

—કેડાકમપા (મદ્રાસ) માં ૪ પદાલોએ મૈસુર નેચનલ એંક સુટી હતી. રીવેલર લઇને આવેલા અને રૂ. ૧૦,૦૦૦ બધ મોટરમાં ચાલ્યા ગયા.

—પટનાના સર મલેજ રત્તીએ પટના મુનીવર્સીટીને રૂ. ૨ લાખની વજુ સખાવત કરી છે.

—ગુજરાત વિદ્યાપીઠના મદામાત્ર શ્રી. નરદરી દારદાસ પારીખની જલ્મામદ આચરમમાં કોરટીની ઝડપી લેવામાં આવી હતી અને ડીસ્ટ્રીક્ટ મેજસ્ટ્રેટની સહીવાળા નોટીસ તેમની ઉપર ગળવવામાં આવી હતી. નોટીસમાં તેમની ડીસ્ટ્રીક્ટ મેજસ્ટ્રેટની જોખીત જરવાનમાં સીવાય ગાઝજીની દર નહિ હોવાનો અને સંવિનય બંગલી સહનમાં કામ નહિ લેવાનો કુકમ કરવામાં આવ્યો છે.

—નાન, પાલીવાજા નવેશે પોતાના તાબના બે નોકરોને રૂ. ૨૫ કરતા એછી પગાર મળતો હોય તેમનાં બાળકોને માટે માદયમીક કેળવણી મહત્ત આપવા જાહેર કર્યું છે.

—સીમર કેનીવાના કચનાનનું ઝાંઝીજારથી સીમર મંજાસા જતી હતી તે દરમીયાન એકએક અવસાન થયું હતું અને તેમના શબને મળ સામાં ફૂલાવવામાં આવ્યું હતું.

—દોહને માટે ગાંધીમ સુધારાની 'વ્યાપક પેપર' ની મોજના વિચારવા બેઠેલી સંયુક્ત પાર્લામેન્ટરી કમીટીમાં દોહના પ્રતિનિધિઓની ભાગવળા બહાર પડી છે જેમાં સર મુરશેલમ-દાસ કાકરદાસ સર પ્રીશક લોના, મી રંજાસ્વામી આયંગરના નામે પચ્છુ છે.

—સંયુક્ત પ્રાંતોની એક જાકવાડુ ટોળીનો સરદાર દમીદ અને તેના ચાર આર્થીઓ કલકત્તામાં પકડવા છે. સુટ અને ખુનને માટે તેઓની શોધ થઇ રહી હતી એક ગામમાં દમીદ દારના પીઠમાં પોતાના કાધીઓની કાધે લા પીતો હતો. પોલીસે તેને જોયો અને ગામડાના લોકોને એકઠા કરી તેને ઘેરી લીધો દમીદ અને તેના સાથીઓ કોરડા તોડીને જંગલમાં નદાસી છૂટવાને હલકયા અને તેઓની પાછળ પડનાર ત્રણને દાર કરતા ગયા અને બીજાઓને ધાવલ કર્યા. સોમડીનાઓએ કે.પે બરકા ટોળીમાંજ અજુને

ક્રાંતી પ્રારંભ નાખ્યા હમીદ અને જીલ્લા મારને પકડી તેઓની ઉપર ઘુટ વાગાડીપણ અને ખુનના આરોપે મુકવા માં જાવ્યા છે.

‘મહાનિબ્ધન ઓરિનિબ્ધન’ને મલેલી નીચેની રકમોનો સાકાર સ્વિકાર કરીએ છીએ:

શ્રી. યુનીસાલ રામવજી (વેડલમ) પા. ૧-૧ ૦, શ્રી. મગનલાલ ગોવિંદજી (વીક્ટોરીયા મેસ્ટ) પા. ૦-૧૦-૦. શ્રી અણુભાઈ દેવજી (એફાનીસમર્ગ) પા. ૦-૧૦-૬.

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે વાંચવા લાયક પુસ્તકો

પદ્મચાયા—લેખક: પુસ્તકો આ નકાન પુસ્તકમાં જાણેલી મજા અને વાતોનો જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ઉપજાવેલી છે. આ વાતોમાં ખાસ કરીને કુમાર વખત જાણશે માટે છે. કી. શી. ૧-૬.

શીરીય—લેખક: ર. વ. દેસાઈ. આ ૪૦૦ પાનાની નવ કથામાં પ્રેમ અને આત્મીયતાનું તેમજ વારસાનું પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આપવામાં આવ્યું છે. આ લેખકની બીજી પુસ્તકો પણ વાંચવા લાયક છે. કી. શી. ૪-૬.

હૃદયનાથ તથા અર્જુન—લેખક: ર. વ. દેસાઈ. આ બન્ને પુસ્તકોની મીઠા આર આર શીરીય છે. સામાજિક અને સાહસિક જીવનની અસર રસીક અને મોખાયાક નવજાણશે છે.

વિનોદ વિહાર—લેખક: ધ. મહેતા. આ ૩૫૦ પાનાની પુસ્તકમાં ૬૬ નકાની નકાની હાસ્ય રસથી ભરપૂર વાતો છે. વાંચક અરે વિનોદ વિહારમાં નહીં.

કી. શી. ૫-૬.

દેવતા કાલી—લેખક: ર. મ. દેસાઈ. ૨૨૫ પાનાની આ પુસ્તકમાં જુદા જાતનાની દે અને કાળોના હમવા કાલક વરીયત લેખકે આપે છે. કી. શી. ૩.

મથાસ વર્ષ પછી—લેખક: રા. પાઠક, આ પુસ્તકમાં ૫૦ વર્ષ પછી ઘોરવાન તેનું હતો તેનું કાલનિક ચિત્ર આલેખેલું છે. પ્રત્યેક દેશ પ્રેમીને વાંચવા લાયક છે. કી. શી. ૨-૬.

શ્રી અને પુરુષ—અનુવાદક: વિશ્વનાથ મનમલાલ અદ. આ પુસ્તક રોહિતેય સંભાવણીનું છે અને આપાના આ નીચેના પુસ્તકો છે. આ સંભાવણીનો કદેક અમાલ જાણો છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી અને પુરુષનો શું ધર્મ છે, માતા પિતાનો શું ધર્મ છે અને શ્રી કેમ અને ક્યારે કરવા જાની ઉપર ખુબ સુંદર રીતે મોજ આપે છે. આદર્શીય અદર્શ જીવન માળસ પ્રજ્ઞાને પ્રત્યેક વાંચવા લાયક છે. કી. શી. ૨.

શ્રીમતે દેવ—અનુવાદક: વિ. મ. અદ. આ પુસ્તકમાં શાશાલ શ્રી જીવનની મોજાદ વાતો છે. આ પણ વાંચવા અને વિચારે જોવી છે. કી. શી. ૨-૬.

નવો અવતાર—અનુવાદક: વિ. મ. અદ. આ પણ ઉપલી સંભાવણીનું પુસ્તક છે. જાણકને સંભારીક નથી તરસી શકે હોય ત્યાં માણસના હૃદયમાં ઉદાત્ત મૂં અસંતોષ અરેલો હોય એનું કારણ શું છે આ

માતામાં સુંદર રીતે વર્ણવે છે અને એ અસંતોષ દર કથાની આવી પણ છે. કી. શી. ૪.

કથાવહી—અનુવાદક: વિ. મ. અદ. ઉપલી સંભાવણીનું આ પુસ્તક છે આમાં ૧૧ વાતોનો છે પ્રત્યેક વાતોમાં ઉપર ૧૨ આરમા-જાતી નમતા વિચેર અર્થ છે.

કી. શી. ૨-૬.

દિરીકની વાતો—લેખક: રામન.રામજી વિશ્વનાથ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાતોનો છે. આ પુસ્તકમાં નવ કથાક. ઉપદાસ, વિનોદ વિચેર છે. તેમજ શ્રીય પ્રેમ કીપત્ર પ્રેમ વિચેર પણ છે. કી. શી. ૨-૬.

કંકાવહી—અનુવાદક: હરેશ્વર મેથાણી. આમાં કુલ્લનાની વત કથાઓ છે. કુલ્લનાં આંતો તથા જાણાંતો જે નવો કરે છે તેની પાર્શ્વિક મોજાદ વાતોમાં આમાંથી જાણશે. કી. શી. ૧-૬.

સાલ રાખી—લેખક: મોહનલાલ મનમલાલ અદ. નેહની કીવાલે પાછળ રહેલા યુનેમારેલી શું રિશતી વાત છે તે આમાં સુંદર રીતે આલેખ્યું છે. કી. શી. ૧.

ગરીબની હાલ—અનુવાદક: ધીરનસીંહ કાક ઠાયા મારાના મકાનોમાં રહેતા જરીઓ આખો દિવસ રહેન કરી અરે રેટ છતાં કરી કામ જરાજ કાદે છે તેનું આમ વર્ણન છે. કી. શી. ૧.

હસન મીરાડુઆ—લેખક: હમ્મલાલ મોમરાણી. આ પુસ્તકમાં નેહમાં માણસને હસનનાની પણ પ્રેમ કરી મુઠે છે તેનું અમકમાંથી ઉપજાવવાનું વર્ણન આપ્યું છે. કી. શી. ૧.

આપણું ઉંબરણ—લેખક: હરેશ્વર મેથાણી. આ નકાની પુસ્તકમાં જરીખીનું શ્રીય આલેખ્યું છે તે ને જરીમો આપણા ઉંમરમાં-એટલે આપણાનીય હોય છે છતાં આપણે કશું જાણતા નથી. કી. શી. ૧.

કાનમાં કહું—લેખક: ‘લોક તરણ’ આ તરણોને વાંચવું લાયક પુસ્તક છે. આમાં ‘સંતતી નીવમલ’ ની મર્મો છે. કી. શી. ૧.

દેવી સોધરાણી—લેખક: મંડીમયંદ મટાપાખાન, પ્રમુદાતાર: મંદીવ સંઘીલ મંદીર. આમાં ને પાર્શ્વિક વિચારો અને સ્પેક સેવાના તત્વો અર્થ છે તેમાંથી મજા શ્રીખવાનું મજા અને સોમોનો કામ પદીમકાલી તથા કાલીથી અર્જુ છે. ૨૮૪ પાનાની સુંદર વાતો છે. કી. શી. ૩.

વાર્તા વિહાર—આ પાઠા પુકાની ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં નકાની વાતોનો છે. હરણ, મંદીર અને કળાયત્ર વાતો આથી ભરપૂર છે. ૨૨ કુટી વાતોનો છે. કી. શી. ૫-૬.

કાવ્યદાહન—સંમદકર્તા: પ્રમુદારામ સુર્ધરામ દેસાઈ. પહેલો કલામ સુદામા જરીત. શ્રવ આખ્યાન, પ્રકલાદ આખ્યાન વિચેરે આખ્યાનો તથા કાવ્યોથી ભરેલું ૮૭૦ પાનાનું છે. કી. ૬.

ઘીએ કાલ નસીંક મેતાની કુટી, અલ્પીય-મુ આખ્યાન, વાચન ચરીત તથા નસીંક મેતાના અને મીરાજાધના કાવ્યો છે. આ પણ ૮૬૦ પાનાનું પુસ્તક છે. કી. ૬-૬.

સાતમે કાલ આમાં તથા અરેલોના અખ્યો તથા કાવ્યો છે. ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ કાવ્યો પુસ્તકમાં ૪૫૦-૫૦૦ અખ્યો અને કાવ્યોનો સંગ્રહ છે. કી. ૫.

મામ કો જેવા જાસ નાજાનો તથા માતાનો મારે
કાલરાઈ છે. ઈ. સી. ૨-૩
જીતો ગીતો—આમાં જુના ઇતીહાસોથી અરપુર મારથી
ગીતો ગુજરાતી ભાષાનાં અનુવાદ આવે છે. શુરાવનથી
અરપુર છે. ઈ. સી. ૨.

હીદલોલ—આ ન્દાનાં પુસ્તકમાં વાવસત્યપ્રેમ આવે છે.
માતાનો અને નાજાનો મારે છે. ઈ. સી. ૧-૩.
કાલ્ય પદીચલ—આમ ૧, ૨, આમાં નરસીંહ એતા રિગેર
અકતોના પ્રભાવીના તથાઅજનો છે.
અન્વેષકની ઈ. સી. ૧-૧.

શવસાવનના ગીતો—અંકક ક્તોઃ રસાશ્વજીઆમ આમા
કુંદર દેક પ્રેમથી અરપુર ગીતોના અંકક છે- સાત
અંક છે જેમાં અનુક્રમે પ્રભાવદેરીમાં પ્રવાતાં ગીતો
અવજ વદનના, સજામાં મવાતાં, સરસીમાં મવાતાં,
સાઈમ રાસ, વાનરસેનામાં અને પ્રસાદ ગીતો છે.
કીમત ઈ. ૧-૧

વેણીના કુલ—કાંઠાની ખાજાઓને કવચોથી ગીતો. ઈ. સી. ૧.

‘ઇન્ડિયન ઓપિનિયન’ તરફથી છપાઓલાં પુસ્તકો

	થી.	રૂ.
કોમનાલ કામસેન્સીઅ કન્ટ્રોલ કોર્ટીનઅ ૧૯૨૨		
ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
શીલા વનવચ	૧	૬
કવનપર પ્રકાશ	૧	૬
સત્યના પ્રવેશો અથવા આત્મકથા આમ ૧	૧	૬
" " " " આમ ૨	૧	૬
નીતિના કાવ્ય	૧	૬
મારો ભેલનો અનુભવ એમકઃ મ. આર્ષીજી	૦	૬
મારો ભેલનો બીજો અનુભવ " "	૦	૬
મારો ભેલનો ત્રીજો અનુભવ " "	૦	૬
ઇન્ડિયન ઓપિનિયનનો સોનેરી અંક	૨	૦
કોકમાન્ડ નાલકઅમર તીલક તેમના અત અને વિચાર	૦	૬
મુરખીઅ અને તેના બે આક્રમો	૦	૬
જેલના કાવ્ય (સેલામક વખતના)	૦	૬
મુસ્તાફા કમાલ પાશાનું જીવન ચરિત્ર	૦	૬
મુસ્તાફા પમાલ પાશાનું આલ્પ	૦	૬
જોક સત્યવીરની કથા (કોકરેડીઅનો અવાવ)	૦	૬
માર્ક્સ ટેલવી અમીનનો માર્લિક દોષ કોરે		
ટેલસટોપની વાતાવરથી	૦	૬
હીક સ્વશાલ (આર્ષીજીએ અખેલ)	૧	૦
પૂર્ણ અને પશ્ચિમ	૦	૬
દેશકલત ગોખલે અને ગીરમીરના સવાલ કીપરની ચર્ચા	૧	૦
કામલ આવે કવાની કરલ	૦	૬
મા. આ. ઇન્ડિયન ટેલિસનું સુનીનીઅર	૦	૬
જીવન દોરી	૦	૬
અમરનાની ચરખી	૦	૬
એશીઆટીક એકઠ ૧૯૨૮ના ખાસ ગુજરાતી-અંગ્રેજી	૦	૬
સુધાવાના કવચા		
સત્ય વિના બીજું કશું નથી		
કવન કલેસ્ટ વર્ણન		

જોક હીકુ પત્રે રેલેટેલનો પત્ર	૨
કારાઅ વિશે સામાન્ય જ્ઞાન આમ ૧ કો	૬
" " " " ૨ કો	૬
અત્યંત	૦
કરીર સંપત્તી	૧
અધેલ	૬

અંગ્રેજીમાં ટેકાલું :

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Hindi-English Combined Books.

હિંદી પુસ્તકો :

	કિ. રૂ.
માદ અવસ્થા	૨
પ્રથમ વેલ પુસ્તક પ્રવેશી સાથ	૧
દ્વિતીય " " " "	૬
ત્રિતીય " " " "	૬
ચતુર્થ " " " "	૬
પંચમ " " " "	૬
ચઠ્ઠ " " " "	૬
સત્તમ " " " "	૧ ૬
સત્યાગ્રી પ્રકાશ એમેરી હીકા સહિત	૭ ૬
વંચુકનો પનીઅ	૬
નિતિસંપદ	૬
સામવેશ સહિતા	૨ ૬
શર્મા વેલ સહિતા	૬ ૬
વંચુકેર સહિતા	૨ ૬
કેલ સદા વક્ત :	૧ ૦

" INDIAN OPINION "

Subscription Rates.

WITHIN THE UNION :		૧૯૩૩	
		રૂ.	d
Yearly	૨૦	0	
	10	6	
OUTSIDE THE UNION and OVERSEAS			
Yearly	20	6	
	10	6	

“ ઇન્ડિયન ઓપિનિયન ”

હવે શુક્રવારે પ્રગટ થાય છે. લેવાજમ રપાલ
અરસ સાથે :

યુનીયનમાં (વાર્ષિક) પાઉન્ડ ૧-૦-૦
હારિયાપાર " " ૧-૦-૬
કોઈ પણ માસની સરખાવથી કાલક થઈ શકાય છે.
લેવાજમ અગાઉથી લેવાનો ધારો છે.

અગત્યની સુચનાઓ.

જાણીએકલું વચ કલેસા કિમ માલક બ્યાં સુધી ન
કલે ત્યાં સુધી તેમની સાચી નિજા માની કલ નેચો
ઉપર જાણીએકલું કાલ સખીએ કીએ.
લેવાજમ ને ચલ વરસ સુધી વલકા ને તેજ પુર થયે
અગત્ય રહેકેનું અગત્ય કાલકેસી નિયમિત અગત્યથી
લેવાજમ કીએકલું અગત્યની એકલું કલે.

બાળ સાહિત્ય

નીચેના પુસ્તકો બાળો માટે વધુ ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે જાણ અને લખાણ સ્વચ્છ સરળ હોય બાળકોને વાંચવાનો શોખ અને રસ યેદા રહે જોઈએ છે.

નવ મુદ્રણ રમકડાં (૧) ડી. પે.

બાટી બોલી વાતો	૬
સીપર્લ કાકા	૭
કેલકા કાકા	૧૧
અખરજ	૮
દાંતિરેલ	૬
વિકિ ટિકિ	૬
સારંગીવાલો	૧
અરેબરી વાતો	૮
મેલાળની મોજ	૮
રશ્મીની રેડી	૬
પુસ્તકાલય	૭

૧૧ પુસ્તકોના આખા સેટની કિંમત રી. ૬

નવ મુદ્રણ રમકડાં (૨)

કેલકાળની ગણ વાતો	૧૧
અકુલ	૧ ૦
નિરજાળો ભૂલુ	૧ ૬
નીલમ	૧ ૦
બીમ અને કુચિબિર	૬
ભાગવિહાર (૧)	૧ ૬
ભાગવિહાર (૨)	૧ ૦
અમ અખરજ	૧ ૦
તોફાની ટીપુડો	૧ ૦
એક હતો કુલરો	૬
નવનીલ	૮
મેલ મનુષ	૬
ભાગ કાચરી	૮
મકનો અરતાનો	૬
અંબાળ નિરખલ	૧ ૦

૧૫ પુસ્તકોના આખા સેટની કિંમત રૂ. ૭૩ ૭

નીચેના પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા લાયક સુંદર ચોક્કસ વાર્તાઓ છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષના બાળકોને વાંચતાં આનંદ થશે અને સાથે સાથે જોડ તથા દેહ દેહનો ઇતીહાસ પણ મેળવી શકશે.

કુરમાનીની કથાઓ	૧ ૬
નિમિત્ત અને બીજ વાતો	૧ ૦
દેહ દેહની વીરકથાઓ	૧ ૧૦
૬-૫૫ વચલી	૧ ૬
બીબોરી પકાડ	૨ ૬
દેહ દેહની અલગુલ વાતો	૧ ૧૦
કાશીર કથાઓ	૧ ૧

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી રાજીવ પુર્તિ પ્રકાશન મંદિર વરદથી મહાભારતના પાત્રો નકાર પાઠવામાં આવ્યા છે. ગુજરાતી ભાષાનાર વચલા કુમારોને સાથે વધુ રસીક અને જોડાણ છે.

આમાં પ્રત્યેક પાત્રોનું સુંદર ચિત્ર વર્ણવેલું છે અને આખો સેટ વાંચતા આખું મહાભારત વચાશે. સુંદર અને સાદી પ્રાથમિક લખાણ છે.

ચિત્રકથા	૬
પાંચલી	૬
કુરુક્ષેત્ર	૬
બીમસેન	૬
અનુન	૧ ૦
કુચિબિર	૧ ૦
કુતી—અંધારી	૧ ૦
કેલ—અંધારાવાળા	૧ ૦
બીમ	૬
પ્રતારક	૬
શ્રી કુલ	૧ ૦

સરકારી નિયામોમાં ચાલતી ગુજરાતી

વાચનમાળા

ગુજરાતી ભાગ પેલી	૬
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી	૧ ૦
.. બીજી ..	૧ ૨
.. ત્રીજી ..	૧ ૦
.. ચોથી ..	૧ ૮
.. પાંચમી ..	૨ ૦
.. છઠી ..	૨ ૦
.. સાતમી ..	૨ ૬
.. પહેલી ચોપડીના અર્થ	૦ ૫
.. બીજી ..	૦ ૮
.. ત્રીજી ..	૧ ૦
.. ચોથી ..	૧ ૦
.. પાંચમી ..	૧ ૫
.. છઠી ..	૧ ૮
.. સાતમી ..	૧ ૧૧
.. દેહી દિસાળ .. ૧	૦ ૬
.. દેહી દિસાળ .. ૨	૮
.. સમિત ભાગની ચોપડી	૦ ૪

ભાગ વર્ગની નોંધ	૦ ૫
ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ	૧ ૦
અંગ્રેજી ભાષાનું વ્યાકરણ (વિશ્વકોશ) ભાગ ૧	૧ ૦
.. .. ૨	૧ ૬
.. .. ૩	૧ ૮
અંગ્રેજી	૧ ૧
અંગ્રેજીનાં મુજતબ	૧ ૬
ઉચ્ચ શિક્ષણનાર ભોમિયો (ભાગ ૧ થી)	૩ ૦
શુભેચ વિદ્યાના મુજતબ	૧ ૦

રાષ્ટ્રીય વાચનમાળા

ગુજરાત વિદ્યાપીઠમાં ચાલતી પહેલી ચોપડી	૧ ૦
.. .. બીજી ચોપડી	૧ ૦

અભિલાષ ડેકાનું:

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રૂઢી. "કેનીયા"

જુન તા. ૧૨ મીએ યુનિયન જવા ઉપર છે.

ડીપરીંગ બાલો—બેકાદી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પૈસા ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૧.

ચેસ્ટીન્સને પોતાના કામીના ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટ, ડરબનનું સરતામું કરવું. અને જ્યાંથી મોકલવા રહેશે ડીપરીંગને કામીના કામી પોર્ટ ઉપર પહેલેના કરવા જવાવડું. તે તે તેથી જાહેરાત કરી આવશે. મા. ડાન્ડના મામલતી નવી મેટ્રો પબ્લીક સારી સમવેલવાળી અને કાવ આગની સારક અને ઇસ્ટ આફ્રિકા સાથે ચાલુ થઈ છે.

સુખના—હવાઈમાં પોતાના મોકલ કામીના કામીવારે ૧૧ વાગ્યા અમારું કસ્ટમમા પહેલવા કરવા.

૧૨૬ કાદી ચેસ્ટીન્સને પોતાની ડીપરી અમારી બેકાદીસમાંથી મેલી અને વહાર મામલના બાઈબાએ અમારી જાહેર વચનવહાર કરવાથી પણ થઈ શકશે. સ્ટીમરન સગઈ રોક કામકામ અમારી જાતી રેખરેખ નીચે થાય છે.

SHAIKH HAMED & SONS.

300 Pine Street.

Tel. Add. "Karamat," Durban

મુસલમાની વીશી પાઈડ ૩-૧-૬

" રેપેરીયલ વીશી પા. ૭-૧૪-૦.

હાઈડ વીશી પાઈડ ૨-૧૪-૦,

" રેપેરીયલ વીશી કમલ.

વધુ મુકાસા માટે મળી મા મોકલ:—હાઈડી પેસેન્જર એજન્સી રોયલ હીમિડ એન્ડ સન્સ, ૨૬૨ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union of SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN

ટેબેટ્રીનને આખા સાહિત્ય
આફ્રિકાના કેમરોમાં કામળ
કમ્પાનું કસવાન પડેલાં દુનિયાના
મલા બાણીતા મલેરીયાના
કામીઓ તરફથી તેની વિશ્વા
કરનામાં ખાતી હતી. તેઓની
સન્ધ્યા મળેલા અને કલ્પ મળતા
શિયોરી બાણીને છે કે "ટેબેટ્રીન"
અકસીર છે અને તે સેવાથી
હુકમે નથી મારતો તેની ખાસ
નોંધ લેવામાં આવી છે

અટકાયત તરીકે "ટેબેટ્રીન."

અટકાયત તરીકે મલેરીયાના
રુપના "ટેબેટ્રીન" નીખમીત લેવ
કદાપચ્છબરેણ છે તેની બાબત
અમિત દોમાથી કદાપચ્છ
વિષય તે સામટ લેવાનું નીચે
આર બાદ વળુ દરજનો આરામ.
તે સાથે આગળના નીચેમોડ
લોમ રીતે પાકત આલુ રાખવાથી
તમારી નીચેમત વાતન સારી
રહેશે.

માલીકો:
કેમોફાર્મ લીમીટેડ,
પદ લીક્ટોરીયા રહીડ,
લંડન, ઇંગ્લેન્ડ.

નોએલ હર્લિમવર્થ,
કેમોફાર્મ લીમીટેડના
અનરર એજન્ટ,
પી. એમ. બોક્સ ૯૭૬,
એલ્બાનીસબર્ગ.

મલેરીયા માટે નવો ઇલાજ

તુરત સાંઝે પાચ છે અને
ઉથલો મારતો નથી.

મલેરીયાના ઉપચાર માટે અને તેને રોકવા માટે હવે
એક નવો સાહિત્ય ઇલાજ નીકળેલો છે. આ ઇલાજ
"ટેબેટ્રીન," જે કે કવીનીનપર રચાયેલો છે છતાં સાધારણ
કવીનીનના કરતાં તેમાં નવા રસાયણી પદાર્થો આવેલાં છે.
કવીનીનના સારા ગુણોની તેમાં ગેરફાટરી નથી બલકે તે
ગુણોમાં વૃદ્ધિ કરવામાં આવી છે અને સાધારણ સોલ્ટસ
એક કવીનીનના કરતાં ૫૦ ટકા ઓછાં ઝેરી દોષ ટેબેટ્રીનને
તે લોહીમાં ટકાવી રાખે છે. જ્યારે સાધારણ કવીનીન ૬
કલાકની અંદર સમુપ્ત નીકળી જાય છે ત્યારે "ટેબેટ્રીન" ૨૦
કલાક પછી પણ નીકળી નથી જતું એક પુરવાર થયું છે.
આથી "ટેબેટ્રીન" તાકીદથી સહત આપે છે એટલુંજ નહિ
પણ લોહીમાં ટકી રહેતું હોવાથી ઉથલો મારતાં પણ રોકે
છે. "ટેબેટ્રીન" ઝેરી નહિ હોવાથી શરીરને સામાન્ય રીતે
કોઈ અત આપનાર છે.

"ટેબેટ્રીન" હાર્વર્ડ અને સન્સ લીમીટેડ એ ૧૯૨૭
સ્થપાઈ છે અને બ્રીટીશ શહેનશાહતમાં કવીનીન
બનાવનાર બાણીતા પેટી છે તેના તરફથી તેના માલીકો
માટે બનાવવામાં આવ્યું છે.

ટેબેટ્રીન

દુનિયાના મલેરીયાના બાણીમાં સરકારો
તરફથી ખરીદવામાં આવે છે.

સંચાળ કેનાડોને ત્યાંથી
૨૫ ગ્રામીઓની રી. ૬-૬
૧૦૦ ગ્રામીઓની રી. ૨૨.

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 666.
Capetown,

Established A. D. 1869

Trans Add:
P. O. Box, 2302
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન

ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

ન્હાનામાં ન્હાનું પ્રામાણ્ય અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ

આપનારી પ્રાસક વર્ષની જુની નીચા કંપની.

જીવનના વીધા ઉત્તરાવવાથી આ આ કાયદા યાવ છે તે બજારું હોય તે અને કઈ કંપનીમાં
ઉત્તરાવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદો અને સફળ પ્રાપ્તિમાં આજી પ્રીમીયમ ભરવાથી
મળે તે બજારું હોય તે મળે:—

મુખજી જી. પટેલ.

હિંદીઓના બીઝનેસના ચીફ એજન્ટ.

ઓફસ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

એડાનીસબર્ગ,

શિયાળાના પૌષ્ટિક પાકો તૈયાર છે.

!! ચમત્કાર ત્યાં નમસ્કાર !!

કક્ષિતનો રાજ્ય સાલમપાક—સ્વર્ણી કાન્તી તેજ વનુશરતી આવે છે. તેની જાંઘર ૬૪ જાનની વનરપતિ નાંખવામાં આવી છે. સોના, માંદી, વરખ, પંખળી કાલમ, બીજાસેની કપુર, ભાસ, કસ્તુરી, ફેમર, જાંબર, શીલાકાંઠ, સારંગપરજા, ઘોડીકંઠ, પંકિતોચન, સત્યવળી, નરકુંદી, સપુકાંપ, બંદરખા, સોનારખા, લોક, જાંબર, પંચવળ બરમ વીમેર જાતની શીમેથી તેવાર કરવામાં આવ્યો છે. જલ્દ હોવા છતાં નવજુવાન આદેક જાણુદ ચમત્કાર કક્ષિત તથા દીવસના સેવનથી જીવાઈ આવે છે. રતલની રી. ૨૦-૬.

ફેમરી જલ્દામપાક—જાંખળી તથા મમજની તથામ જીભારીને નાજુક કરે છે. રતલની રી. ૫.

જુલ્દરપાક—બી તથા પ્રજની કમરનો દુખાવો જલ્દજુલ્દી નાક કરી ને દીવસમાં કામદો પહેંચાડે છે. રતલની રી. ૫.

કુચરપાક—કરીરના અરામ લોકીને સાદ કરી કક્ષિત જાણી કરીર જલ્દુ રાખે છે. રતલની રી. ૫.

જાલજુપાક—કરીરના કાંધાનો વાણુથી જલ્દાવા તથા દુખવા દોષ તેને જલ્દ દીવસમાં કામદો કરે છે. રતલની રી. ૫.

મેથીપાક—કમરો મેથીપાક જાળા સાદેક જાલ્દિકામાં વખજાવડો છે. જેના વખજા કરવા કરતાં મંજાવી જાળી કરો. રાસજાવર કમારા નામનું સેવન વાંચી લેજો. રતલની રી. ૪.

જલ્દરપાક—રવાડીટ અવારે નારવા તરીકે જાવાથી પોષક આવે છે. રતલની રી. ૪.

જે કમરોવ જાણુરપાક, કુલપાક, જાલ્દરપાક, કુથીપાક વીમેર જોહવા પાક તાળીરે તેવાર કરી જાખવામાં આવે છે.

જિરજા સાથે પેલા ઘોલકવા અદ્દેરનાની કરવી. જલ્દ ખુલાશા ખારે લખો:—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623,

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

ફેમરી જાવનાર તથા જનાશાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

તમારા ધંધાની બહાર ખજાર ક્યા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જે જુનામાં જુનું લોકી જલ્દુ જાણ સાદેક જાલ્દિકામાં વખાવ છે

જાવ અને નકલ ખારે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

'Phone 2447.

100, Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street.

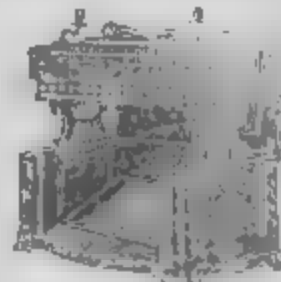
DURBAN, Natal.

માઓફોનની રેકોર્ડ

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—રાષ્ટ્રીય—રેલેજ

જુલ્દ રી. ૩-૩ જાનની રી. ૩૫--

હારધાની રમ ઓરીએન્ડ ફલ્ડુક.

ફોનગ્રાફીયા. ૧-૭-૬; રી. ૫. ૫-૬-૭; મેડી.

પા. ૩-૫-૦ થી ૫૬ ૫૫-૦-૦, હારધા અને પમના.

શીલ્પ ખારે લખો ઉપજા ઓરેકપર.

Indian Opinion

No. 23—Vol. XXXI

Friday, June 9th, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper
Price 6d per copy.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સદી. “કેનીયા”

જાન તા. ૧૨ મીએ મુંબઈ જવા ઉપરો.

મીઠીરના જાવેા—ખેરકી વગર.

સેકન્ડ હસ્ટાલ: પૌં: ૨૭, રૂં: ૫૧, ૬-૭-૬.

भुससभानी वीरि पाडि: ३-१-६

“ રહેશીયલ વીરની પા. ૭-૧૪-૦.

જોડે વીરની પાઉં ૨-૧૪-૦,

२१. कथेऽस्मिन् वीरि अस्मिन्.

પેશીન્કરોએ પોતાના હાથીના કપર પોતાના અને રટીમનના નામ બન્ને, પોઈટ, કરમનનાં કરનારું કરવું. અને બન્નેની મદદ નાના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને હાથીના સીમા પેશીન્કર કપર પહેલિયા કરવા બચાવવું. તે તે તેનાં મહામરત કરી બાવળો. ખરે, ધાન્ડના કાલનની નવી મોટી પશ્ચિમ સારી સમવડોવાણી અને મધ્ય સાબની સમીપ અને કુદરત બાલિકા ત્રાસ બાલુ લઈ છે. સુચનર—ઉત્તરમાં પોતાના મોઢા હાથીના સનીયારે ૧૨ માસ બચાવ કરતમના પહેલિયા કરવા.

સુચનર—ઉપરોક્તોએ મેલના મોઢા હામીના કાપીયાર ૧૧ માંખા અમાલ કરદમમાં પહેલતા હતા.

દરેક હોદ્દા પેશીનુદે પોતાની કીકીટ જમાવી ઝાણીસખાથી ભરી અને તદ્દર મામવાળા માણસોએ જમાવી માથે
પત્રબંધવહાર કવચથી પણ લઈ લાગે. રડીનરતે કામનું દરેક કામજાન જમાવી જતી જેખરેન નીચે કામ છે.

SHAIKH HAMED & SONS,

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamat," Durban.

વધુ ધુવાસા માટે જાણેલા મા મળેલા:—(હિંદી રાજ્ય-૧૨)

એજન્ડા રોજનીકીકરણ એન્ડ સાર્વજનિક

350 ପାଞ୍ଚମ ବର୍ଗ, 420ମ.

at

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED
By Advertising in The **INDIAN OPINION**

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including
Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's
Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

**Principal Representative for the Union of
SOUTH AFRICA.**

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue.

DURBAN.

44

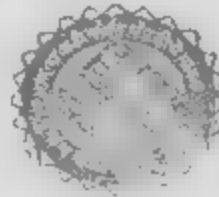

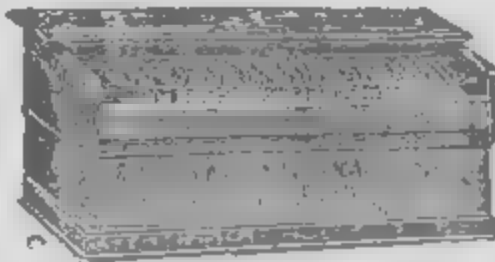
AWARDED
GOLD
MEDALS.

સોનાના ચાંદા
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ગુટ; સરદાર ફોન

ફરેક ભાતના સરદાર ફલ્ગુટ
હારમોન્યમ અને સરદાર ફોન
પ્રાસિદ્ધિના અમારી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક આનાનો
સાંપ મોકલી ફરલોગ
મંગાવી ખાતરી કરો.

ચેતર્સીંગ ગુરખર્સીંગ એન્ડ પ્રધર્સ,

ફોન એક્ષીસ અને કારખાનાં-ખેતવાડી પ મી બલીના નાકે, રત્ન સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ, ૮.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. ખાન્ય એક્ષીસ અને કારખાનાં ૪૪૪/૪૮ કાલખોલી રોડ, મુંબઈ ૨

૨૪ કલાકમાં ફાવેલો કરનારે જગપ્રસિદ્ધ

સપટલોશન

ફરાજ, ખજ, પુલ્હલી, ખરજુ' વિગેરે ચામડીના ફર્લ ઉપર અકસીર લખા છે.
કપડા ઉપર લખ થતા નથી. થજા એકઝીબીસનોમાં સોનાના ચાંદા મળેલા છે.
ઈ. બા. ૧ ના ૭ આના, પાર્ટેલ પેકિંગ ચાજ' લુલો. બાવલદાર એજન્ટો એપ્રેમિ છે.

સપટ કંપની, કાલખાડવી રોડ. મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

બી, ઉમાઈ, માકક, વંદા, માળી,
અથવા જ'ઉચ્ચોને

નાખુદ કરે છે.

બીટીસ બનાવવા ફક્ત દીનોમાં લેવાય છે.

Box 247 & 317

Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. B. Africa.

મોકલ ૨૪૭ ના ૩૧૭ રેસીમા એક્ષીસ "ખતી

હુસેન હરમાલ (સરદારવલ વાલા)

સાંકશા પેસેન્જર એજન્ટ,

બેરા, પા. બ. આફ્રિકા.

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add.
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

T'nal Add:
P. O. Box, 1302
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

■ Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન

ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

નહાનામાં નહાનું પ્રમાણ અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ

આપનારી ખાસકર્યાની જુની ટીમા કંપની.

જીંદગીના વીરો હિતરાવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે બહુવું હોય તે અને કદ કંપનીમાં
હિતરાવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદા અને સહાયત્વો બોલામાં બોલા પ્રીમીયમ અરવાથી
મળે તે બહુવું હોય તે મનો:—

મુળજી જી. પટેલ

હિંદીઓના બિઝનેસના ચાક એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

● Before deciding to release "Tebetren" to all chemists throughout Southern Africa, it was severely tested by many leading malarinologists all over the world. This reports, which are continuing, received from them, all subscribe to the complete efficacy of "Tebetren" and absence of relapse has been particularly noted.

● "TEBETREN" AS A PREVENTIVE

It is wise to take "Tebetren" regularly as a preventive measure during the malarial season. Being cumulative in effect, it need only be taken for three days running, followed by a rest of three days. Continued with sensible hygiene, this will keep you perfectly healthy.

● PROPRIETORS:
CHEMOPHARM LIMITED,
111 Victoria Street, London, England

NOEL ILLINGWORTH
General Agent for
Chemopharm Ltd
P.O. Box 278, Johannesburg.

A New Remedy for MALARIA ensuring a speedy cure and ABSENCE OF RELAPSE

A scientific remedy is now available for the treatment and prevention of malaria. This remedy "Tebetren," while based upon quinine, represents a considerable advance on the manufacture of quinine in its ordinary form and is a new chemical substance. None of the benign effects of quinine are absent, but are enhanced, and, being at least 30% less toxic than ordinary salts of quinine, "Tebetren" is allowed by the system to remain in the bloodstream. Ordinary quinine is practically entirely excreted within 6 hours. It has been proved that no excretion of "Tebetren" takes place even after 20 hours. "Tebetren" thus not only affords speedy relief but, as it remains in the bloodstream it prevents relapse. "Tebetren," being non-toxic, actually exerts a general tonic effect on the system.

"Tebetren" is manufactured for the proprietors by Howards and Sons, Limited (established 1797), the leading manufacturers of quinine in the British Empire.

"TEBETREN"

as purchased by Governments
in the world malaria belt

FROM ALL CHEMISTS

6/6 for 25 tablets

21/- for 100 tablets

Indian Opinion

No. 23—Vol. XXXI.

Friday, June 9th, 1933

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
Price FOURPENCE

MAHATMA GANDHI'S FAST

HOW THE DECISION WAS MADE

FAST FOR PURIFICATION

WE reproduce from the latest *Harjan* the following statements made by Mahatma Gandhi with regard to his 21 days' fast which we have no doubt will be read with interest in South Africa:—

A tempest has been raging within me for some days. I have been struggling against it. On the eve of the 'Harjan day' the voice became insistent, and said 'Why don't you do it?' I resisted it. But the resistance was vain. And the resolution was made to go on an unconditional and irrevocable fast for twenty-one days, commencing from Monday noon the 8th May and ending on Monday noon the 29th May.

As I look back upon the immediate past, many are the causes too sacred to mention that must have precipitated the fast. But they are all connected with the great Harjan cause. The fast is against nobody in particular and against everybody who wants to participate in the joy of it, without for the time being having to fast himself or herself. But it is particularly against myself. It is a heart-prayer for the purification of self and associates, for greater vigilance and watchfulness. But nobody who appreciates the step about to be taken is to join me. Any such fast will be a torture of themselves and of me.

Let this fast, however, be a preparation for many such fasts to be taken by purer and more deserving persons than myself. During all these months since September last, I have been studying the correspondence and literature and holding prolonged discussions with men and women, learned and ignorant, Harjans and non-Harjans. The evil is far greater than even I had thought it to be. It will not be eradicated by money, external organisation and even political power for Harjans, though all these three are necessary. But to be effective, they must follow or at least accompany inward wealth, inward organisation, and inward power, in other words, self-purification. This can only come by fasting and prayer. We may not approach the God of truth in the arrogance of strength, but in the meekness of the weak and the helpless.

But the mere fast of the body is nothing without the will behind it. It must be a genuine confession of the inner just, an irrepressible longing to express truth and nothing but the truth. Therefore, those only are privileged to fast for the cause of truth who have worked for it and who have love in them even for opponents, who are free from animal passion and who have abjured earthly possessions and ambition. No one, therefore, may undertake, with-

out previous preparation and discipline, the fast I have foreshadowed.

Let there be no misunderstanding about the impending fast. I have no desire to die. I want to live for the cause, though I hope I am equally prepared to die for it. But I need for me and my fellow-workers greater purity, greater application and dedication. I want more workers of assimilable purity. Shocking cases of impurity have come under my notice. I would like my fast to be an urgent appeal to such people to leave the cause alone.

I know that many of my sanitarian friends and others think that the movement is a deep political game. How I wish this fast would convince them that it is purely religious.

If God has more service to take from this body, He will hold it together despite deprivation of earthly food. He will send me spiritual food. But He works through earthly agents, and everyone who believes in the imperative necessity of removing untouchability will send me the food I need, by working to the best of his or her ability for the due and complete fulfilment of the pledge given to Harjans in the name of caste-Hindus.

Let co-workers not get agitated over the coming fast. They should feel strengthened by it. They must not leave their post of duty and those who have temporarily retired for much needed rest or for being cured of ailments are as much at the post as healthy workers serving in their respective quarters. No one should come to me unless it be for necessary consultation on matters connected with the movement.

It is, I hope, needless for me to pray to friends that they will not ask me to postpone, abandon or vary the approaching fast in any way whatsoever. I ask them to believe me that the fast has come to me literally as described above. I, therefore, ask friends in India and all the world over to pray for me and with me that I may safely pass through the ordeal and that, whether I live or die, the cause for which the fast is to be undertaken may prosper.

And may I ask my sanitarian friends to pray that whatever be the result of the fast for me, the golden lid that hides Truth may be removed?

HIS WILL BE DONE

General Smuts is reported to have made a pathetic appeal to me to desist from the impending fast. Kunwar Maharaj Singh is said to have backed it. I have not yet received the telegram. But there seems to be no doubt about the authenticity of the report.

Dr. Ambedkar blinds me with the love capable of

standing the severest strain. When I seemed to be broken by the 'Siamese Twins,' through whom I came to know the great and good Hakim Sahib Ajmal Khan and then Dr. Ansari, the latter never wavered in his faith in my supreme regard for Musslims of India as if they were my blood brothers, as in fact they are, born of the same Madar-i-Hind. He is 'an old friend, fellow worker and medical man' makes a pathetic appeal to me to vary my vow.

Chakravarti Rajagopalachari, the keeper of my conscience, sends me a long telegram attacking the very basis of the fast.

Add to these the fervent personal appeal, strengthened by a copious flow of tears, of Devdas, my youngest son and valued comrade.

If three typical appeals have left me unmoved, the reader should have no difficulty in perceiving that there must be a force which has overpowered me and prevents me from responding to these and other appeals.

Underlying them is undoubtedly a distrust in my claim that this fast is prompted by God. I do not suggest that they do not believe in my word. But they believe me to be under self-delusion—a prey in my own heated imagination made hotter by the suffocation produced by the crumbling walls of a prison. I cannot deny the possibility of such a thing. But it can make no appeal to me whilst I believe in the contrary. I am a habitual prisoner. Prison walls have never been known to have warped my judgment or indeed in me a habit of brooding. All my imprisonments have been periods of intense activity leaving me no time for brooding. I have undoubtedly brooded over the wrongs of Harijans. But such brooding has always resulted in definite action on my part. The notion that I was contemplating on the day preceding the fatal night was certainly not my fault.

My claim to hear the voice of God is no new claim. Unfortunately there is no way that I know of proving the claim except through results. God will not be God if He allowed Himself to be an object of proof by His creatures. But He does give His willing slave the power to pass through the forest of ordeals. I have been a willing slave to this most exacting Master for more than half a century. His voice has been increasingly audible as years have rolled by. He has never forsaken me even in my darkest hour. He has saved me often against myself and left me not a vestige of independence. The greater the surrender to Him, the greater has been my joy.

I, therefore, feel confident that in the end these kindest of friends will recognize the correctness of the action I am about to take. And this whether I die or live. God's ways are inscrutable. And who knows that He may not want my death during the fast to be more fruitful of beneficial results than my life? Surely it is highly depressing to think that a man's ability to serve dies with the dissolution of the body which for the moment he is inhabiting. Who doubts that the spirits of Bhambhaseba and Dayanand, Vivekanand and Ramakrishna are to-day working in our midst? It may be that they are more potent to-day than when they were in our midst in the flesh. It is not true that 'the good that men do is oft buried with them.' We burn the evil that men do with their mortal remains. We treasure the memory of the good they do, and distance only magnifies it.

And why should exaggerated importance be given to the services of one single person, however good or able he may be? The cause of Harijans is God's cause. He will throw up men and women as they may be required to do His will.

I, therefore, invite General Smuts and all other friends to believe with me that I am not acting under hallucination and beseech them to send up

their prayer to the Almighty that He may give me the strength to pass safely through the ordeal. I feel sure that, if I am wanted on this earth yet for a while for any service whatsoever, He will spare me notwithstanding the fears of medical friends.

Notes and News

COMMENTING on the work of the Transvaal Indian Provincial Conference held in Johannesburg the week before last in connection with the disabilities which Indians in that Province labour under as a result of recent legislation affecting trading licences and land tenure and other racial legislation *The Star*, Johannesburg, writes, "there is no doubt that there is a good deal of substance in the general complaints which were made."

REFERRING to the attack made on the Agent of the Government of India, the same paper writes: "It is, of course, quite true that the Agent-General has not been able to interfere with existing legislation or to modify it in a way acceptable to the Indian community, but in this respect he is practically powerless because it is clearly outside the scope of his duties to meddle with the domestic laws of the country. On the other hand, the paper maintains, that the Agent is not merely a figure head devoting himself to the social aspect of things but that he and his predecessors have rendered excellent service. "The Agent-General has embarked upon a policy for the upliftment of his fellow-countrymen which he is carrying out with zeal and energy and he has never allowed an opportunity to pass where he was able to represent the case of the South African Indian in its best aspect."

We quite agree with our contemporary that Kunwar Sir Mahraj Singh and his predecessors have "represented the case of the South African Indian in its best aspect" and have never allowed an opportunity to pass without doing so either in public or in private. But that has helped the community mighty little. Since the Capetown Agreement of 1927, Agents have come and Agents have gone and notwithstanding all their eloquent representations the passing of legislation curtailing the rights of Indians has continued to go on for ever. And the tragedy of it is that laws have been made stricter and added to since the Capetown Agreement and in the presence of the successive Agents in this country. For instance the Immigration laws as affecting the Transvaal Indians were made stricter since the Agreement and in the presence of the Rt. Hon. Mr. Smuts as Agent in this country. The same with the Liquor Act introduced by Mr. Tielman Roox depriving thousands of Indians employed in hotels of their only means of livelihood. The only improvement effected after repeated representations is that they are now at the mercy of the Minister. Then came the Transvaal Licences Control Ordinance and then the Transvaal Asiatic Land Tenure Act.

So in return for the "excellent" work done by Mr. Smuts as the first Agent of the Government of India and for "representing the case of the South African Indian in its best aspect," he was presented by the Government of the Union with the Immigration Act and the Liquor Act. Sir K. V. Reddi, in return for his "excellent" work was presented, when he left these shores, with the Transvaal Licences Control Ordinance and the Transvaal Asiatic Land Tenure Act which were then still in the making, and Kunwar Sir Mahraj Singh whose "excellent" services are appreciated by our contemporary and no less by ourselves, has, in return

for those "excellent" services, even the completion of the above laws and before he leaves these shores he will very likely be able to see the completion of the long contemplated segregation scheme of the Government of the Union which was strongly opposed both by the Government of India and the Indian community. But, nevertheless, "he will have represented the case of the South African Indian in its best aspect!" And he will be succeeded by another and yet another to play the same role. Is it worth it? An Agent that will have, not the meekness to put up with all these humiliations, but the courage to wash his hands of this country and to honourably retire and declare to the world why he has had to do so will, we think, enhance the prestige of the country to which he belongs and of the community he claims to represent and will serve its cause the best. A self-respecting people will much rather suffer to be kicked out like men than meekly suffer to be treated like surfs.

The second reading of the Immigration Amendment Bill which was to have been introduced but was not introduced last session owing to the early prorogation of Parliament, was moved by the Minister of the Interior, Mr. H. Meyer, last week and the Bill was passed. The Bill, among other things, repeals the section contained in the old Natal law of 1891 which fixed the minimum ages for marriages of Indian immigrants at 16 for males and 13 for females, which were laid down as the ages of majority, and another section which empowered marriage officers to solemnise marriages between those who were not below these ages. The repeal of these sections will place Indian immigrants in Natal and their descendants in the same position as the rest of the community.

This Government has only done the right thing in repealing the above sections which were not at all in keeping with the standard of civilisation this country boasts of. The action of the Government in this respect will, we have no doubt, be greatly appreciated by the community.

The above, however, is only one grievance removed of the various grievances in regard to which representations have been made repeatedly by the Natal Indian Congress. For instance, there is the question of the registration of marriages, births and deaths. Though most of the descendants of the Indian immigrants are South African born, they are still required to effect the registration of marriages, births and deaths at the Office of the Protector of Indian Immigrants. There is also the question of the payment of the monthly tax by the employer in respect of employees who are Indian immigrants or their descendants. This is a 2d. tax per head as medical fee to be used for the purpose of maintaining hospitals for indented Indians. This system has served its purpose. We hope the Government will see its way to remove these and other sections which are now obsolete.

In reply to a question put by Mr. Marwick in the Union House of Assembly the Minister of the Interior said that the Government did not contemplate the introduction of legislation to deal with the "unrestricted and extensive purchases of land in Natal by Indians."

In imposing a fine of £50 (or three months' hard labour), together with a sentence of three months' imprisonment suspended for three years on a condition of good behavior, Mahmood Ismail Ismail Kaje, a 20-year-old Indian, for buying unwrought gold from two Natives, Mr. S. B. Braggie, in the Krugersdorp Court said:—

"You are the son of a highly respected inhabitant of this town. The Indian community as a whole have been very disappointed in this, and this is the first time in the 100 years during which I have lived on this beach that I have had any of them put a serious charge. I will enter into consideration your guilt and I will explain how to your father and your community."

"The above should serve as a lesson to our brethren to be alert and to deserve the good mark they have received from the magistrate."

In reply to the resolution passed at the recent Conference of the Transvaal Indian Congress on the Transvaal Licences Control Ordinance the Congress is reported to have been informed by the office of the Minister of the Interior that the question of licences is under the jurisdiction of the provincial authorities.

Two trading licences have been granted to Indians in Lydenburg—not out of any consideration for the Indians concerned but rather in order to safeguard the interests of the Europeans!

The Town Council, it is reported, by adopting a recommendation of the building and health committee that two licences should be granted to Indians, has virtually reversed a previous policy laid down by that body. The recommendation was adopted by five votes to three, Mr. Olen and Messrs. A. J. J. J. and J. H. Kruger voting in the minority. In supporting the recommendation, Mr. P. J. Meyer said that the reason for doing so was due to the fact that the building plan which the licences had been applied for, belonged to Europeans. In one case the owner could not pay his assessment tax, as the building had been unoccupied for a long period. The other building was situated in proximity to other Indian structures and it was practically impossible to let it to Europeans. Mr. Meyer stated that, however, that he would not vote for any new licences in buildings which have not formerly been occupied by Asiatics.

'CHRISTIAN VICTOR' makes the following useful observations in *The Star*, Johannesburg, on the value of fasting:—

"Respective of race or colour, everyone will be pleased that Mahatma Gandhi came through his 21 days' fasting ordeal with safety. His prestige as the saviour of India's millions of 'untouchables' will have risen immensely.

Gandhi's fast is nothing phenomenal. It is remarkable only because of his frailty and mental anguish. He had competent medical help. A woman in Rhodesia fasted 100 days (three months and a week) to cure herself of a certain disease. The fast of Jesus Christ duplicated many times nowadays. He did it for mental purification, to rid himself of vain ambitions that so strongly lingered in his consciousness. The fast to David's throne needed considerable effort to put his mind above human methods of national redress and salvation as God commanded it. He succeeded in himself.

Fasting in the Bible was a great feature to clarify the mind and to purify the body. It is a wonderful spiritualising force.

It is now recognised as a great healer of the body, and nothing so quick to remove a sore condition. Coming from the East with malaria fever, I carried out a monthly fast for two years of from noon to six days as part of the regimen I imposed upon myself. I cured not only the fever, but for 12 consecutive years cannot catch a cold.

On his way to the World Economic Conference, General Smuts landed at Nairobi. In the course of his speech at the dinner of the South African Society in Kenya, referring to the Kenyan Conference, General Smuts said he regarded it as one of the decisive battlefields for civilisation.

"Our fate will be decided, not in Capetown, Pretoria or London, but in London by the Congress of the nations. If we lose perhaps everything will be endangered. If we win it will set upon the way to recovery and once more give a breathing space to civilisation. This conference may be the starting point in the affairs of the world, and, perhaps, in the continuance of European civilisation.

"It is far more important than the Peace Conference. It was impossible at that time to make peace. In another 100 years the warfare has been continued on an aggravated scale. We must make an economic peace, and the accompaniment of this Conference is the recognition of the futility of looking for local and partial solutions of a problem which is world-wide in character. This task is by far the greatest ever set any body of men."

SCANDALOUS

HERE is a story of the scandalous treatment meted out to Indians by the Government of the Fiji Islands and the utter callousness shown when approached for redress by the Government of India.

Swami Bhawani Dayal Sanyasi, it appears, obtained a passport from the Union Government in 1929 to visit the Fiji Islands and other British Colonies. He first visited India and returned to the Union in 1931 with the intention of proceeding therefrom to the Fiji Islands. To his great surprise Swami Bhawani Dayal received a telegram from the Union Government asking for the passport that was issued to him and was returned back to him with the following remark:

"This passport is not valid for travel to the Fiji Islands. Vide telegram from Governor, Fiji to Governor-General, Cape Town dated 31st May 1932."

Indians in Fiji who were anxiously looking forward to the visit of Swami Bhawani Dayal were painfully surprised at this uncalled-for attitude of the Fiji Government and a question was asked by the Hon. K. B. Singh in the Fiji Legislative Council as to whether the Fiji Government had taken steps to prevent the contemplated visit of Swami Bhawani Dayal and if so what was the reason for such action.

The Government was not prepared to make a statement was, we understand, the curt reply given to the above question. The Hon. Moonesamy Moodliar, we are informed, repeated the same question in the Fiji Legislative Council and was referred to the reply given to the Hon. K. B. Singh.

Subsequently the Hon. Gaya Prasad Singh, M.L.A., asked a series of questions in the Indian Legislative Assembly on February 6, regarding passport facilities for Indians desiring to visit the Fiji Islands and with regard to the cancellation of the passport of Swami Bhawani Dayal. Mr. G. S. Bajpai is reported to have replied on behalf of the Government of India that the latter had no information on the subject nor did it propose to make any inquiries as "Swami Bhawani Dayal is a South African national."

We will first examine the attitude of the Fiji Government. What could be the cause that has provoked the notion of prohibiting the entry of Swami Bhawani Dayal into its territory. The only cause for such action on the part of any Government would be that the person concerned is a danger to public peace. If the Fiji Government has received information to that effect in connection with Swami Bhawani Dayal we can unhesitatingly say that it is entirely wrong. We have known Swami Bhawani Dayal for many years. He is closely associated with the Congress of which he has been the vice-president for a number of years. His services to the community have been appreciated by every section and we are sure the Union Government has found Swami Bhawani Dayal to be a law-abiding and peaceful citizen. Nor is he a religious fanatic or the fanatic type of Arya Samajist who would create communal friction. He is not known to have done anything of the kind during his life time in South Africa. We have never known him to be an anarchist either in India or in South Africa nor have we ever known him to preach that doctrine.

He has been associated with Mahatma Gandhi from his young age and is his follower.

In the circumstances we cannot possibly guess the reason that has provoked the Fiji Government to take the above action. In the absence of any explanation, which it has refused to make, the only conclusion we can come to is that the authorities in Fiji have meant to deliberately insult the local Indian community, for it is at their invitation that Swami Bhawani Dayal desired to undertake the voyage. If so, it is certainly scandalous. Fiji Indians having failed to get a satisfactory explanation from their local authorities, have naturally approached the Government of India through the Legislative Assembly and Mr. Bajpai's reply, we must say, is a sorry exhibition of the care the Government of India has for its nationals abroad. If our own Government can be so callous we have no hope of any better treatment in a foreign country under a foreign Government.

"Swami Bhawani Dayal is a South African national and therefore the Government of India does not propose to make any inquiries." Indeed this is something to reflect upon for Indians in South Africa. The Government of India has very generously granted us a status we are yet denied by the Union Government! Are we really South African nationals? Are Indians born in South Africa and know no other home South African nationals in the real sense of the term? Is that the result of the last Round Table Conference between the Governments of the Union and India? We must plead guilty to our ignorance of our new status. We have been claiming South African nationality at least for those that are born here but that we have acquired it comes to our knowledge for the first time. If what Mr. Bajpai would have us believe is really true, though we know it is not true, might we ask the Government of India why it still allows Indians who are South African nationals who are still being repatriated, to land in India, notwithstanding the fact that India is overpopulated and the unemployment question there is so very acute? Might we also ask the Government of India as to how we are South African nationals when we are not given citizenship rights nor any voice in the country's affairs? And if that is the actual position who are we to look to for redress if not the Government of India, for though by accident we have been born here our blood is after all Indian? Mr. Bajpai's mind, we fear must have been pre-occupied with the local difficult problems to have given such an irresponsible and evasive reply. Surely the Government of India owes a responsibility to Indian nationals in Fiji who must expect to get their interests safeguarded by the Government of India and Swami Bhawani Dayal is more an Indian national than a South African national as conditions are at the present time. The very least that should be expected is a satisfactory explanation from the Fiji Government of its action in prohibiting the visit of Swami Bhawani Dayal. Its present attitude is the limit of autocratic rule in these days of democracy. The Government of India is not prepared to beat its breast to do that much it is certainly a criminal neglect of its duty on its part and badly calls for a change in the present system.

"Indians Abroad Directory"

We have just received a copy of the *Indians Abroad Directory* of 1933 published by The Imperial Indian Citizenship Association, Bombay. In its preface Sir Parshotamdas Thakurdas, Chairman of the Council of the Association, writes:—

"Some time ago the Council of the Association asked Mr. Waiz, their Secretary, to compile a memorandum on the economic position, rights, privileges and disabilities of Indians living abroad. The idea was to inaugurate an Information Bureau for the guidance of prospective emigrants and also to supply authentic information regarding Indians abroad to the public. The work was so well done that the Council decided to compile and publish the information collected by Mr. Waiz in the form of the present book."

Mr. S. A. Waiz, compiler and Editor of this Directory writes in his Note "Every effort has been made to ensure the accuracy of the information contained in these pages at the time of publication, but owing to rapidly changing conditions and vast distance involved between India and other countries that the book deals with, the information is bound to alter in its subsequent edition. The Editor solicits the help of readers who may detect errors of omission and commission in the book and also invites suggestions for increasing its usefulness."

We heartily congratulate the compiler and Editor, Mr. S. A. Waiz, and the publishers the Imperial Indian Citizenship Association for bringing out this immensely useful publication. It is really more than a mere directory, for it gives us also an elaborate and fairly accurate survey of the historical, political, commercial, economic and social conditions of our brethren who have settled in the various parts of the world outside India. It brings us into a closer union with each other. This Directory is the first of its kind that has come into existence and the task of the compiler was by no means small. It is highly creditable, therefore, the way it has been brought out. There are, and sure to be, some discrepancies in such a publication but they are comparatively small.

We would recommend this Directory to all Indian business men and public men and to all those who are interested in Indians settled outside India. The price is 7s. 6d. and can be had from the Imperial Indian Citizenship Association, Sohrab House, 235 Hornby Road, Bombay.

Notice

Transvaal Indian Congress

The recent Conference has decided to present a memorandum on the various disabilities of the Indians in the Transvaal. The executive invites information connected with the refusal of licences, matters of immigration, treatment on railways and other grievances.

Owing to the urgency of the preparation of the memorandum to be submitted to the Ministers information should be immediately lodged not later than the 20th, June, 1933, with the undersigned.

Box 5880,
Johannesburg.

D. M. NAIRAO,
E. M. MALL,
Jt. Secretaries.

Asiatic Land Tenure Act Commission

Evidence By Indian Commercial Association.

(Continued from last week)

MR. J. V. BRINK, K.C. I will be as brief as I possibly can, my lord, just before dealing with present conditions in the country, I wanted to remind your lordship and the other members of the Commission of what Mr. Justice de Villiers, then the Attorney-General of the Transvaal, said as the reasons for the passing of Section 130 and 131 of the Gold Law. That will be found in the Lange Report, in section 66. The Attorney-General of the Transvaal then said this . . .

THE CHAIRMAN: Which Attorney-General is this?

MR. J. V. BRINK, K.C.: It was the late Chief Justice—at that time the Attorney-General.

THE CHAIRMAN: In 1908?

MR. J. V. BRINK, K.C.: In 1908, yes—the Attorney-General of the Transvaal. He was the author of the two laws, the Townships Act of 1908 and the Gold Law of 1908. There was objection from the British Government. The British Government had to give its consent to the passing of those laws. He said this "But as a matter of sound police and sanitary legislation, power to regulate the residence of coloured persons in the populous mining areas of the Witwatersrand most essential. But there are parts of the Witwatersrand which are not within municipalities, and it is important in the interests of public health, morality and good order that unauthorised and unsupervised congregations of coloured persons—many of them idlers, loafers—should not be allowed to exist so as to be a danger and a nuisance to the community."

THE CHAIRMAN: Is this a quotation from evidence?

MR. J. V. BRINK, K.C.: It is a quotation from the letter which Mr. Jacob de Villiers, the Attorney-General, sent to the British Government. Those are his very words. He is the author of this law, and it appears then that the intention was a matter of sound police and sanitary legislation, and in the interests of public health, morality and good order upon the goldfields. I must now draw your lordship's attention to the recent decision of the Appellate Division. About March or April of this year the Appellate Division decided the case of the Roodepoort Municipality vs. the Eastern Properties Limited. The Appellate Division has now laid down that sections 130 and 131 were passed for the benefit of owners of rights obtained under the Gold Law, and these sections could therefore be enforced in a court of law by any owner of a right. Any owner of a right obtained under the Gold Law can object to any other person or any other owner of the right infringing the Gold Law, sections 130 or 131.

Well, the result of that, my lord, is this, that no Asiatic to-day who is in occupation of a stand on proclaimed land is safe for a single moment; he is liable to be interdicted by any other owner of a similar stand; or other, the owner of the stand who permits him to occupy is liable to be interdicted. The position, therefore, of the Asiatic population is a perilous one to-day. In the past the Government has rarely prosecuted Asiatics for contraventions of section 130 and 131. There are two cases in our reports, as your lordship probably knows—*Rex vs. Tambip*, in 1911, and *Rex vs. Ohong Sam*, in 1915 (T.P.D.). It was left to the action of municipalities

an Anglo-Indian, like the Kroonstad, which is very energetic, and the Kroonstad municipality, to try and enforce their provisions of the Gold Law. Doubtless, my lord, they were influenced by the people in the municipality who had voted and who were able to influence the town councillors against this Asiatic infringement of the terms of the Gold Law or of the terms of stand title.

But to-day, as the Appellate Division has now decided, any person who is an owner can come forward and take active steps in a court of law to enforce the Asiatic title. I am sure that the provisions of sections 130 and 131. Your lordship will therefore see that the time has arrived when the rights of Asiatics, with regard to their future, are to be determined in a very important matter. My lord, I am instructed by Mr. Jajbhay that Mr. Jekiso Gwathirwa has given a decision in the case of the Kroonstad Municipality vs. Eastern Districts, earlier in 1932, and that when the South African Indian Congress represented to the then Minister of the Interior, Dr. Mahan, to delay the passing of this Act of 1932, he replied that it was necessary to pass this Act for the protection of the Asiatics.

THE CHAIRMAN: I do not think you need go into consideration of that sort.

MR. J. V. BRINK, K.C.: It does show, my lord—even if we do not rely upon any statement of that sort.

THE CHAIRMAN (Interposing): All sorts of statements may be made when an Act is in the form of a Bill under consideration as to the objects which it is intended to achieve. We have to take the Act as it emerges from Parliament.

MR. J. V. BRINK, K.C.: If your lordship takes the Act as it now stands it is clear that the intention is to enforce the provisions of the Gold Law as amended and more stringent terms, except as certain exemptions are provided for in section 3, which says that "The Minister of the Interior after consultation with the Minister of Mines and Industries may issue a certificate withdrawing any land specified therein from the operation of the provisions of sections 130 and 131 in so far as they prohibit residence upon or occupation of any land by a coloured person, and therefore these provisions shall not prohibit any coloured person from residing upon such land or from occupying it for any other lawful purpose." It shows, my lord, that that section certainly contemplated that the Minister would issue certificates withdrawing land from the operation of those sections, and that would sound rights for the future in favour of coloured persons upon the goldfields.

My lord, our memorandum does stress the point that to-day the fear of unlimited immigration from India is at an end. That point was made by General Smuts in 1917, and I think there is a quotation in the memorandum from some statement of General Smuts at that time in which he says that the way is now open for a proper and statesmanlike solution of the whole question of Asiatic trading and Asiatic rights—rights to own property, rights to legally live somewhere in the goldfields and other portions of the Transvaal.

The next point, my lord, that I would like to stress as a general point is that the Asiatics are generally speaking very law-abiding citizens; and that is a factor that the Commission will certainly take into consideration. In support of this I refer to the Police statement which has been put in, on page 12 thereof, where the Chief Inspector of Police says that they are very law-abiding citizens and such crimes as they do commit are not in any way referable to locality. Like every other section

there are criminals among them, and the crimes that they commit are, I think, insolventy crimes and contravention of the Gold Law. May I just, my lord, refer to this and refresh my memory: It is the very last page of the Police report, halfway down. "From the Police point of view neither Asiatics nor coloured persons present any serious problem. Asiatics are very law-abiding, and such offences as they do commit are not particularly influenced by environment. The main offences which they are concerned with are contraventions of the Insolvency Act, the Gold Law, receiving stolen property, and fraud. The coloured population is not so free from crime. Many live quite respectably, but a fair number are concerned in house-breaking and theft, illicit liquor and assault. The main trouble from a police aspect arises from natives residing in European areas, and that is not within the scope of this report."

Now I would also like to draw your lordship's attention to the provisions of Act 15 of 1931, section 2 (b) (1). That Act gives the Government power to deport any person who commits any offence and who is deemed by the Minister to be an undesirable inhabitant of or visitor to the Union. (That is on page 40 of the Statute Book: "Any person who has been convicted in this Union of any offence and by reason of the circumstances of such offence is deemed by the Minister to be an undesirable inhabitant or visitor to the Union"—he can be deported). That is in addition to the power contained in (f), which is higher up on the page, which specifies a long list of crimes which the Minister can deport a thief for.

THE CHAIRMAN: That does not apply to persons who were born in the Union.

MR. J. V. BRINK, K.C.: No; it applies to persons who are not born in the Union. But of course when an Asiatic is not born in the Union and he commits a crime, he renders himself liable to that very serious penalty, and therefore he is extremely careful; he is bound to be extremely careful. The next general point I would like to stress, my lord, is the principle announced by the Union Government, which your lordship will find on page nine of our memorandum: that is, that "The Union Government firmly believes in and adheres to the principle that it is the duty of every civilised Government to devise wise and means and to take all possible steps for the uplifting of every section of their permanent population to the full extent of their capacities and opportunities, and accept the view that in the provision of Indians who will remain part of the permanent population should not be allowed to lag behind other sections of the people."

That principle is one which we invoke here, when it comes to the question of deciding where the Asiatics, the Indians, of this town shall reside for the future: due consideration must be had to their opportunities and their opportunities of developing in the future, in accordance with western civilisation. They must not be dealt with in such a way that they are likely to be thrown back in their progress. My lord, it cannot help striking one, going round that inspection, how individuals everywhere are anxious to improve upon the conditions the desirability of getting rid of the Asiatic from their particular quarter. They are not very helpful people in this sense, that they do not suggest where the coloureds or Asiatics are to go; all they are interested in is that the Asiatics should be in some way pushed on from their immediate vicinity, because it affects the values of their properties and it also affects them probably sentimentally.

Now one has of course to take into account that

feeling, but at the same time we cannot help thinking, my lord, that that policy is always accepted, that the Asiatics will be pushed into parts of the town which are not really decent or suitable for Asiatics, and we must not allow the individual points of view of Europeans in particular seem to deny justice to the Asiatic population. Now, my lord, across like wallwater, Spas Horn, Prospect Township, North Doornfontein: we have examined all these, and from a cursory view of them I do submit that they are attainable for the higher class Indians as a residence, as a place of abode. They are suitable for the lower sections of the coloured population, but they cannot be held to be suitable for decent, respectable, well-to-do Asiatics and Indians who are entitled to expect that they will be given a better class of area than that same portion of the town.

It was with this idea in the minds of the Indians, my lord, that they have asked this Commission to allow them certain portions of Fortaburg—a much better locality, a better class of locality; Burgersdorf, where, your lordship will remember, a prominent Indian has a very nice residence; Ophilton, which, for instance, my lord, is a better suburb certainly than Walhater and Doopfontein, although it has a certain amount of injure damage and which, under certain prevailing conditions of wind and moon must be extremely unpleasant and not altogether healthy—but still it is a much better locality, a better looking suburb than some of these others. Then, my lord, take for instance Market Street, to End Street: that certainly is in a better situation for a respectable Indian to live; and they have actually, as your lordship knows and will learn later on, acquired property by means of their companies in that part.

(To be continued)

News In Brief

It is with deep regret that we have to record the death of Mrs. A. Singh, the great mother of Mr. Raghobhansh Singh of Ladysmith and ex-president of the Natal Asya Petitionist Sabha. Mrs. Singh came out recently from Fiji, travelling via New York and London and within three weeks of her arrival, on May 27 she peacefully breathed her last. To Mr. Raghobhansh Singh and the grieving relatives, we extend our heartfelt sympathy.

This Cape British Indian Union has passed a resolution protesting against the criticism of the Agent of the Government of India by some members of the Transvaal Indian Congress and expressing its confidence in the Agent.

A resolution was also passed by the Glencoe Indian Society protesting against the criticism of the Agent of the Government of India at the recently held Transvaal Indian Provincial Conference and expressing their appreciation for and confidence in the good work the Agent and his wife are doing for the community.

A havan ceremony and prayers of thanksgiving was conducted by Pandit Sonwari Thawaris on behalf of Glencoe Indians for the successful termination of Mahatma Gandhi's three weeks' fast at a crowded meeting of Indians at Glencoe on Sunday the 4th instant. The ceremony performed under the auspices of the Glencoe Indian Society and the following resolution was proposed by the Secretary Mr. S. Bhagwanrao and carried unanimously:—

Another country (Harcov) Malab³⁴

Among those present at the meeting were.—Messrs G. R. Mahabai, Bhagwondrao Abhor, Baloo Rao, M. Suran Ramchall Sahu, Turag, and O. I. Sing and many others.

The Agent of the Government of India, Kunwar
 Sir Mahboob Singh, addressed in substance the members
 and of the Society by the following remarks on
 Monday on the petition of Astoria -
 and replied to questions. Mr. Morris Alexander
 was in the chair.

Dr. C. P. Anning, Medical Officer of Health for Maritzburg, in his address at the Public Health Congress on the Municipal health provisions of the non-European population strategy presented a survey for schools for training non-Europeans in hygiene and methods of practical sanitation. The time was over-ripe, said Dr. Anning, for a school or schools of training for Asiatics, Coloureds and Natives. The non-European population in Maritzburg to-day told the same story as was to be heard from other towns in the Union, a tale of high infantile mortality, a high and acute intestinal mortality rate, and a comparatively high pulmonary tuberculosis rate. Among the non-Europeans the prominent points were that cancer and diseases of the heart were insignificant as causes of death, all other diseases of men and of women were exceedingly, almost invariably, associated with, and were in nearly all cases, the result of, such conditions as bad housing conditions and insanitary surroundings, such as acute intestinal tuberculosis like enteric, dysentery and enteritis, respiratory diseases and pulmonary tuberculosis, were prominent causes of death. While the infantile mortality rate for Europeans was remarkably good for Maritzburg, for non-Europeans the picture was not so satisfactory. While one out of every 15 European children died before reaching their first birthday, one out of every nine coloured, and one out of every eight Asiatic children died in the first year of life, and probably one out of every six or seven native children.

There is a tunnel on the question of political reforms in India between the Churchillian group and Mr. Baldwin the latter having taken up the challenge of the former. Mr. Baldwin will address the TUC delegates to the Central Council of the National Union of the Conservative Association which meets on June 28 and will demand a vote of confidence, and, in the event of it being refused, will resign the leadership, and thus bring the National Government to an end.

Meanwhile the Joint Parliamentary Select Committee is taking evidence on the White Paper on Indian Reforms and will complete that section of its labours by the end of July. It will then proceed to draw up its report.

Fountain Of Wisdom

One is no longer expected either to claim for British statesmanship a monopoly of the world's wisdom, or to apologise for suggesting that we have a political heritage for which we have to thank the mother-State of our Commonwealth.—Dr. K. H. H. BROODERS.

He who receives a good turn should never forget it; he who does one should never remember it.

—CHLORURE.

Sporting News

The annual Five-a-side Tournament of the D.D.I.F.A. was held at Curries Fountain on Wednesday, May 31st. The only black spot on the day's sport being the meagre entries—there being 25 teams in all divisions: seniors, juniors and juveniles. In the senior division the Blue Bulls won the cup with the Avondales with close runners up. The Shamrocks won the Junior cup with the Red Rovers a close second. In the Junior division Red Rovers topped the list with Suetri College as runners-up. Silver medals were presented to the runners-up in the various divisions, by Mr. K. A. Obleu, the president of the D.D.I.F.A. The absence of Maritzburg teams, who usually compete, was keenly regretted.

Boxing enthusiasts will be glad to learn that the well-known promoters Messrs. J. B. Pandey and M. Mohamed are arranging a bumper boxing tournament in the Durban Town Hall on July 5th. The quality of the contests certainly warrants a packed house. Kid Moke Singh, of England, who drew with Brown in a world's title bout, will be one of the contestants.

CAMPAIGN AGAINST UNTOUCHABILITY

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

The following books can be had at this office. Remittance to be sent together with the order. C.O.D. orders will not receive attention.—Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

THE 13 C FAST (By PYAREL L.)

A review of Mahatma Gandhi's Fast on September 1932, and events leading up to the Yeravda Fast, with all relevant documents. 120 Pages. 2s. 6d.

THE GIFTED WORD (By G. RAJAGOPALACHARI)

The case for the 13 Bills introduced by Mr. Banga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in this book. It is a complete exposition of the history and object of the legislation and meets all the objections raised. 34 Pages. 9d.

"MY SOUL'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully revised, authoritative edition of what Mahatma Gandhi has said about the Non-Resistance Movement, and the 13 C Fast, with numerous other facts and figures. Compiled and edited under his immediate direction. 134 Pages. 1s. 6d.

GOLDEN NUMBER

OF
"INDIAN OPINION"
1914

SUUVENIR OF THE
PASSIVE RESISTANCE

MOVEMENT IN SOUTH AFRICA.

1906 — 1914

Price 2 Shillings.

The Story of My Experiments with Truth

Autobiography of Mahatma Gandhi
Vol. I. Price S. 10 6. pence

Biographies of Eminent Indians

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait giving a succinct biographical sketch and containing copious extracts from the speeches and writings of the personages described.

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait
Dadabhai Naoroji, Gopal Krishna Gokhale,
Rabindranath Tagore, M. K. Gandhi,
Badrudin Tyabji, Krieta Das Pal,

Portrait of Mahatma Mohan Malaviya,
The Right Hon. Sayed Anwar Ali
H. H. Sri Sayaji Rao Chakravarti,
Sir Ayed Ahmed Khan, H. H. The Aga Khan,
S. J. Ramji, V. Krishnaswamy Aiyar,
Dewan C. Rangachari, W. C. Bannerjee,
A. M. Bose, Ravi Varma,

Kushinath Tripathi Teling,
Jahur Chandra Vidyasagar, Tara Dutt,
Sir Salar Jung, V. P. Mudhava Rao,
D. E. Wacha, Sir Pharoosha Mehta,
Sri Ramkrishna Paramahansa,
Rambhadracharya Mahanand Sayani,
Dr. Rash Behari Ghose, Lal Mohan Ghose,
Nawab Mahomed-ul-Mulk, Sir C. Sankaran Nair,
Raja Ram Mohan Roy, Behramji M. Malabari,
Babu Surendranath Banerjee,
Rao Bahadur R. N. Madhokar.

Price One shilling each.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE: Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, 175 Grey Street, Durban, or Phone Central 3506.

Indian Child Welfare Society Centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon 2 o'clock

RAJCOOMAR, UNDERTAKER

Coffins & Wreath of all descriptions at lowest prices. Mourning and Home Hearse on Motor Cycles. Fresh flowers and wreaths at lowest prices. Attendance all hours.

15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.

MANAGER: B. S. FRANCIS

રાજકોમર,

અન્ડરટેકર

કોફિન & વ્રેથ - બેટી દે અલ્લ દે અલ્લ - લોવેસ્ટ પ્રાઇસ. મોર્નિંગ & હોમ હેર્સે ઓ મોટર સાયકલ. ફ્રેશ ફ્લોવર્સ & વ્રેથ્સ ઓ લોવેસ્ટ પ્રાઇસ. અટ્ટેન્ડન્સ અલ્લ હોર્સ.

15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent. MANAGER: B. S. FRANCIS

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન.

પુસ્તક ૩૧ થું.

ફિનીશ, શુક્રવાર, તારીખ ૯ જુન ૧૯૩૩

નં. ૨૩

નોંધ અને સમાચાર

હિંદી સવાસપર બેઠાનીસમર્પણ 'રહસ'

ક્રિસવાસમાં સાયસેન્સીસ કન્ટ્રોલ બોર્ડીનન્સ અને બેન્ડ ટેન્પુર એક્ટ પસાર થવા માં અને બીજા વર્ગોએવાળા કાયદાઓથી હિંદીઓપર પાત્રી મુશીબતો સામે વિરોધ દર્શાવવાને મળતા આગમાં અઠવાડીયામાં બેઠાનીસમર્પણમાં મળેલી ક્રિસવાસના હિંદીઓની પ્રાંતિક ડેનરન્સના કાયદા દીકા કરતાં બેઠાનીસમર્પણ 'રહસ' કાયદે છે કે: "એ ડેનરન્સમાં કરવામાં આવેલી સામાન્ય હિરિયદોમાં થઈ સત્ત રહેલું છે." હિંદી સરકારના એજન્ટપર કમિશન દુમલાના સંબંધમાં એ પત્ર કાયદે છે કે: "એજન્ટ તે બાંધ છે કે એજન્ટથી દલત કાયદામાં માયુ મતી કાયદુ" કાયદા તે હિંદી કાયદે રૂમે તેવા તેમાં ફેરફારો કરી કાયદા નથી. પરંતુ આ બાબતમાં એજન્ટ બીલકુલ અકલત છે કેમકે દેશના અંતરિક્ષ કાયદાઓમાં માયુ માર્કુ એ તેની ફરજોની બદલની વાત છે. પરંતુ બીજી તરફથી, એ પત્ર આગળ આજ્ઞાત બધાવે છે કે, દાખલા એજન્ટ માત્ર સામયિક બાબતોએજ ખ્યાલ દેવરા એક નામનાક પુતળા નેવા નથી પણ તેમણે અને તેમની કુને જાવી ક્યેસા એજન્ટો એ અંતિ સુદર સેવાઓ બજાવેલી છે. "એજન્ટ પોતાના દેશમંપ્રત્યોની ઉમતિને મટે સામાન્ય નીતી અપ્પત્તપર કરેલી છે કે જેનો મુખ્ય ઉત્સાદથી એ અમલ કરી રહ્યા છે અને કાયમ અધિકારના હિંદીઓ કેસ સારમાં સારી રીતે રજુ કરવાની એક પણ તક તેમણે જવા દીધેલી નથી."

તેના બદલામાં શું મળ્યું?

"કુંવર સર મહારાજ સોજી અને તેમની કુને આવી ક્યેસા એજન્ટોએ સત્તિય અધિકારના હિંદીઓ કેસ સારમાં સારી રીતે રજુ કરેલો છે અને બહેરમાં કે ખાતરીમાં તેમ કરવાની એક પણ તક તેઓએ જવા દીધેલી નથી" એ અમારા સદયોગીના મતને અમે સંપૂર્ણપણે મળતા થઈએ છીએ પરંતુ તેથી હિંદી કાયદે પસંદજ જુજ હાથદો ક્યે છે. ૧૯૨૭માં કેપટાઈન એમીમેન્ટ કમુ ત્યારથી એક પછી એક એજન્ટ આવ્યા છે અને મધ્ય છે અને તેઓની "સુદર રજુઆતો" છતાં હિંદીઓના દોષ ઉપર કાય મુકનરા કાયદાએ નો સતત ચાલુજ રહ્યા છે અને દુખની વાત તે એ છે કે એ કાયદાઓની સખ્તાઈમાં તેમજ સંખ્તાઈમાં કેપટાઈન એમીમેન્ટ થવા બાદ અને આ દેશમાં એક પછી એક આવેલા એજન્ટોની હાજરીમાંજ વધારો થતો મળે છે. ક્રિસવાસના હિંદીઓને કમલી પ્રમીશન કાયદાની સખ્તાઈએ એમીમેન્ટ બાદ અને સોથી પહેલા એજન્ટ નામકાર સાબીલની હાજરીમાં થઈ. હોદ્દો

માં નોકરી કરતા હબરો હિંદીઓને રોજી વખરના કરી મુકનારો મી. ટીકમાન રૂમે કાયદા કરેલો હાને કમતો કાયદો પણ એજ વખતે અમલમાં આવ્યો. મધ્યીજ રજુઆતો થવા બાદ અગ્રે એ હિંદીઓ પ્રમાનની રૂપા લેપર નબી રહી કાયદા છે. તે પછી ક્રિસવાસનો સાયસેન્સીસ કન્ટ્રોલ બોર્ડીનન્સ આવ્યો અને તે પછી ક્રિસવાસનો એજીવાટીક બેન્ડ ટેન્પુર એક્ટ આવ્યો. એકલે હિંદી સરકારના પહેલા એજન્ટ ના. સામીજની "અંતિસુદર" સેવામાં અને "સત્તિય અધિકારના હિંદીઓ કેસ સરમાં સરસ રીતે રજુ કરવાના" બદલામાં તે અધિકારી વિશ્વ થયા ત્યારે પુનીયન સરકાર તેમને કમીશન કાયદાની અને કારના કાયદાની એટ આવી સર કે. પી. રેડી પાછા મધ્ય ત્યારે તેમને તેમની "અંતિસુદર" સેવામાં બદલામાં ક્રિસવાસ સાયસેન્સીસ કન્ટ્રોલ બોર્ડીનન્સ અને ક્રિસવાસ એજીવાટીક બેન્ડ ટેન્પુર એક્ટની બહીસ મળી પર્વતુ કમુ તેની મકામજુ પુરી નહોતી થઈ. અને કલે કુંવર મહારાજ સોજી કે જેમની "અંતિસુદર" સેવાઓની અમારા સદયોગીએ મધ્યીજ તારીફ કરેલી છે અને અમે પણ તેમાં સંપૂર્ણ સદાનુસુતી આપીએ છીએ તેમને તેમની એ "અંતિ સુદર" સેવાઓના બદલામાં ઉપલા કાયદાઓની મકામજુ પુરી થયેલી જીવાને મળી છે અને કમુ દલો તે તેઓ આ કિનારો છેડી જલો તે થહેલાં હિંદી સરકાર તેમજ હિંદી રૂમે સતત વિરોધ દર્શાવેલો છે તે પુનીયન સરકારની સેમેએકનની પોળા સંપૂર્ણપણે સિદ્ધ થયેલી નિદાનવાને બાઅકાળ પનકો! છતાં સત્તિય અધિકારના હિંદીઓ કેસ તે "સરમાં સરસ રીતે" રજુ કરાવે જલો! અને તેમની પછી ઉત્તરોતર આવનાર એજન્ટો એ બાઅકાળવા કરેલો. પણ તેની કિમત શું! જેનાના દેશની અને જે કાયદુ પ્રતિનિધિત્વ મરાવવાનો પોતે હાલો કરે છે તે કાયદાની અખાઈને તેજ એજન્ટ વધારી કાયદો કે જેનામાં આ બધા અમલોના સહી સેવાની બાહત નાંદ હોય પણ આવા દેશને વિજાવેલી દલો માનબેર અમ્યા અવગી અને એ મમલું સેવાનું કારણ જમ અંદર કરી હવાની કોમત કરે. સ્વામજ પ્રાપ્ત કાય વહીકમ બની મુકાબી રિવાંત સકન કરી સેવાના કરતાં મરકાનગીથી સાત આવ્યા તેમજ થઈ.

સાયકનઅર્થમાં હિંદીઓને અપાયેલાં એ સાયસેન્સીસ કાયદાનઅર્થની કાઈકાઈ એ હિંદીઓને મેપારના કાયસેન્સ આપ્યા છે. પરંતુ હિંદીઓ પ્રત્યેના કંઈ પણ વધારાને કીધે નાંક પણ પુરોષીયનેના કાયદો સુરક્ષિત કરવાને! એક કાઉસીલર મા. પી. જે. તુસરે અખાવું કે તેણે સાયસેન્સ આપવાની તરફથી મત અપવાનું કારણ માત્ર એકલું જ હતું

કે જે મહાત્મે માટે સાયમેન્સ મગવામાં આવ્યું હતું તે સુરેષ્ઠાવનની મલેરીયુ મહાન હતું. તેમાંના એક કમ્પસથી પોતાનું મહાન લાભ વખતથી ખસી પડી રહેલું કેપાથી તેની ઉપરના કશા ઠારી કાઢવા નહોતા. દુકાન હોદીઓની દુકાનોની નજીકમાં આવેલી હોવાથી તે કાષ્ટ પણ પુરો પીલવને બાદે આથી કષ્ટાલ તેમ નહોતી. ઓ. કુર્સે જણાવ્યું કે તે ધર્મિયમાં બધા પ્રથમ હોદીની દુકાન નીચે હતી તેવા કાષ્ટ પણ બીજા મહાનમાં હોદીને સાયમેન્સ આવવની તરફથી કરશે નહિ.

સાયમેન્સનો સવાલ પ્રાંતિક સરકારના હસ્થમાં કૌસલ્ય પ્રિન્ડબન કેમિસ્ટની દુક મુદતપર મળેલી પ્રાંતિક ફોન્ડરન્સમાં કૌસલ્ય સાયમેન્સીસ કન્ડ્રેક્ષ ઓર્ડીનન્સની વિરુદ્ધ કચેલા ફરિયાદના સમયમાં કેમિસ્ટને મુદ્દા પ્રધાનની ઓફીસેથી એવી ખબર મળેલી જણાય છે કે સાયમેન્સનો સવાલ પ્રાંતિક સંતાપિતોની કુટુંબ નીચે છે.

કામ્પા સોના માટે હોદીને સભા

ફ્રાન્કફોર્ટની કારમાં મેઇસ્ટ્રેટ ઓ બેમ મહામ્મદ મસાહ હુમાઇય કાઝ નામના ૨૦ વર્ષની વયના યુવકને જે મેટીવો પહેલી હતું સોનુ ખરીદવાના મુન્કા માટે પાઈડ પગ ના ફાંટી આવ્યા તથા મદિનાની તેહની સભા કરી છે અને તથા મદિનાની સભા તથા વર્ગ મુધી સારી સાક્ષ્યસમતલી શરતે સોનુ રાખી છે. સભા ફરિયાદના મેઇસ્ટ્રેટ યુન્દેમારને જણાવ્યું કે, "તમે આ કાદેરના એક પક્ષના આગ્રહાર વાંચીના હોવો છો. હોદીઓ જે કદર કમકાને પક્ષના વશકાર નામરોમાં છે અને મારી રસ વર્ષની કાદેરોમાં આવ્યા મંબીર મુન્કાનો કેસ મારી સમજ આ પહેલોજ આવેલો છે. તમારી પ્રોસેર વચલા અને નજારા પિતાને અને તમારી કોમને કચેલા જમગઝ આવતાને કુ ખાસમાં કષ્ટક" વધુમાં મેઇસ્ટ્રેટ જણાવ્યું હતું કે: "આ સોનુ ખરીદવાનો ધધા એટલો બધો આવી રહ્યો છે કે સુરેષ્ઠાવનને અને ખધાને ફડગી બાલ નહિ આવવાનો કુ મંબીરપણે વિચાર કરી રહ્યો છું."

હોદીઓએ આ કિસ્સા ખડો લેવા જોવો છે અને મેઇસ્ટ્રેટ જે વખતે ક્યાં છે તેના ઉપર શબ્દો નહિ ફરકવાને સાયમેન્સ રહેતુ બર છે.

નારાણના હોદીઓના હાઈ વિશી પાસેમિન્ડમાં કોવાલ જવામ

મી મારવીક યુનીયન પાસેમિન્ડમાં પ્રુટેક્ષા એક પ્રમતના ભવાઈમાં મુદ્દા પ્રધાન મી કોર્મિયેર જણાવ્યું કે, "નારાણ મી હોદીના તરફથી છુટથી અને બહાવો પ્રમાણમાં જગીનની ખરીદીઓ થયા છે." તેની સામે પંમલાં લેવને કંઈ પણ કાદેરો સાવવાનો સરકારે વિચાર કર્યો નથી.

પાસેમિન્ડના મેન્સરો અગક એજન્ટે કરેલું લાખલ દોડ સરકારના એજન્ટ કુવર સર મહારાજ સીમે ગમે સોમવારે પાસેમિન્ડના ફાન્ડરન્સ રૂમમાં પાસેમિન્ડ અને સેનેડના મેન્સરોની સમક્ષ સહજ આકાશના હોદીઓના સવાલપર વાપલ હતું હતું અને પ્રતીતના જવાબ આપ્યા હતા. ઓ. મોરીસ જલેકાન્સરે પ્રમુખપદ લીધું હતું.

દુનીયાની આર્થિક પરિવર્તનને જનરલ રમરલ

દુનીયાની આર્થિક પરિવર્તન જે આવના સોમવારે લંડનમાં મેનેજાદ તરફથી ખુલ્લી મુદ્દાને તેમાં જવા વિમાનમાં ઉડેલા જનરલ રમરલે નવરોમાં ફેનીયાની સાક્રિય આર્થિક સોસાયટી તરફથી અપાયેલાં આશ્વામાં આપલું કરતાં આર્થિક પરિવર્તન વિશે બોલતાં નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું:—

"જે પરિવર્તન રજાએમાં સુધારાનું બાવિ નક્કી થવાનું છે આપણું કાવિ કેપટાઈન, ઓટોરીયા કે નવરોમાં નક્કી નહિ થાય તથા લંડનમાં ફેનીયાના ફેનીયા પરિવર્તમાં નક્કી થવાનું છે. જે તેમાં આપણે હારીશું તે બધું જે બધામાં આવી પડશે, જે કુલીશું તે સુધારાને માગે હરી વિધરસને આપણને અવકાશ મળશે. ફેનીયાની ગતિમાં અને કાલ સુરેષ્ઠાવન સુધારે આવુ રહેવામાં આ પરિવર્તન બધું પાછું ફેરવ કરી શક પડશે. સુરેષ્ઠાવન પરિવર્તના કરતાં આ વધારે અગત્યની છે. જે પરિવર્તમાં સુલેદ કરવી અશક્ય હતી. બીજા સ્વરૂપમાં યુદ્ધનીજ રિલિટિ અજમરેન બરી રહી છે. આપણે આર્થિક સુલેદ કરવાની છે અને આ પરિવર્ત બોલાવવામાં એક સવાલ જે ફેનીયા સવાલ છે તેને રમાનિક અને અમરેન પડેલા નિશાલ લાવવાનો પ્રયત્ન કરવાની નિર્ણયતાના વિચાર થયો છે કાષ્ટ પણ માનવ સંસ્થાએ ઉપાદેહું આ એક મહાનમાં મહાન કાં છે."

ફ્રાન્કફોર્ટની કારમાં મેઇસ્ટ્રેટ ઓ બેમ મહામ્મદ મસાહ હુમાઇય કાઝ નામના ૨૦ વર્ષની વયના યુવકને જે મેટીવો પહેલી હતું સોનુ ખરીદવાના મુન્કા માટે પાઈડ પગ ના ફાંટી આવ્યા તથા મદિનાની તેહની સભા કરી છે અને તથા મદિનાની સભા તથા વર્ગ મુધી સારી સાક્ષ્યસમતલી શરતે સોનુ રાખી છે. સભા ફરિયાદના મેઇસ્ટ્રેટ યુન્દેમારને જણાવ્યું કે, "તમે આ કાદેરના એક પક્ષના આગ્રહાર વાંચીના હોવો છો. હોદીઓ જે કદર કમકાને પક્ષના વશકાર નામરોમાં છે અને મારી રસ વર્ષની કાદેરોમાં આવ્યા મંબીર મુન્કાનો કેસ મારી સમજ આ પહેલોજ આવેલો છે. તમારી પ્રોસેર વચલા અને નજારા પિતાને અને તમારી કોમને કચેલા જમગઝ આવતાને કુ ખાસમાં કષ્ટક" વધુમાં મેઇસ્ટ્રેટ જણાવ્યું હતું કે: "આ સોનુ ખરીદવાનો ધધા એટલો બધો આવી રહ્યો છે કે સુરેષ્ઠાવનને અને ખધાને ફડગી બાલ નહિ આવવાનો કુ મંબીરપણે વિચાર કરી રહ્યો છું."

હોદીઓએ આ કિસ્સા ખડો લેવા જોવો છે અને મેઇસ્ટ્રેટ જે વખતે ક્યાં છે તેના ઉપર શબ્દો નહિ ફરકવાને સાયમેન્સ રહેતુ બર છે.

નારાણના હોદીઓના હાઈ વિશી પાસેમિન્ડમાં કોવાલ જવામ

મી મારવીક યુનીયન પાસેમિન્ડમાં પ્રુટેક્ષા એક પ્રમતના ભવાઈમાં મુદ્દા પ્રધાન મી કોર્મિયેર જણાવ્યું કે, "નારાણ મી હોદીના તરફથી છુટથી અને બહાવો પ્રમાણમાં જગીનની ખરીદીઓ થયા છે." તેની સામે પંમલાં લેવને કંઈ પણ કાદેરો સાવવાનો સરકારે વિચાર કર્યો નથી.

પાસેમિન્ડના મેન્સરો અગક એજન્ટે કરેલું લાખલ દોડ સરકારના એજન્ટ કુવર સર મહારાજ સીમે ગમે સોમવારે પાસેમિન્ડના ફાન્ડરન્સ રૂમમાં પાસેમિન્ડ અને સેનેડના મેન્સરોની સમક્ષ સહજ આકાશના હોદીઓના સવાલપર વાપલ હતું હતું અને પ્રતીતના જવાબ આપ્યા હતા. ઓ. મોરીસ જલેકાન્સરે પ્રમુખપદ લીધું હતું.

ફ્રાન્કફોર્ટની કારમાં મેઇસ્ટ્રેટ ઓ બેમ મહામ્મદ મસાહ હુમાઇય કાઝ નામના ૨૦ વર્ષની વયના યુવકને જે મેટીવો પહેલી હતું સોનુ ખરીદવાના મુન્કા માટે પાઈડ પગ ના ફાંટી આવ્યા તથા મદિનાની તેહની સભા કરી છે અને તથા મદિનાની સભા તથા વર્ગ મુધી સારી સાક્ષ્યસમતલી શરતે સોનુ રાખી છે. સભા ફરિયાદના મેઇસ્ટ્રેટ યુન્દેમારને જણાવ્યું કે, "તમે આ કાદેરના એક પક્ષના આગ્રહાર વાંચીના હોવો છો. હોદીઓ જે કદર કમકાને પક્ષના વશકાર નામરોમાં છે અને મારી રસ વર્ષની કાદેરોમાં આવ્યા મંબીર મુન્કાનો કેસ મારી સમજ આ પહેલોજ આવેલો છે. તમારી પ્રોસેર વચલા અને નજારા પિતાને અને તમારી કોમને કચેલા જમગઝ આવતાને કુ ખાસમાં કષ્ટક" વધુમાં મેઇસ્ટ્રેટ જણાવ્યું હતું કે: "આ સોનુ ખરીદવાનો ધધા એટલો બધો આવી રહ્યો છે કે સુરેષ્ઠાવનને અને ખધાને ફડગી બાલ નહિ આવવાનો કુ મંબીરપણે વિચાર કરી રહ્યો છું."

કરવાને તૈયાર નથી. એનાં કુનસુવામી સુવર્ણચંદ્ર જેવું પ્રમદરી પાછો શીશની સ્થિતિલક્ષ્ય પ્રાપ્ત્યે. અને તેમજ પશુ ઉપલા જવાબ તરફ ખાન ખેંચવામાં આવ્યું.

ત્યાર બાદ દીંદીની ધારાસભામાં સંઘ એના અમાપસાદ સોને ફેણખરી તા ૧ ફોલે દીંદીની ધારાસભામાં શીશ જતા હાથનારા દીંદીએને મારે પાસે તાદ્દતી સમર્થના સંબંધમાં. અને સ્વામી બવાની દયાળુતા પાસેથી કેસલ કરવામાં આવ્યો તેના સંબંધમાં, કેટલાક પ્રતિષ્ઠા પ્રુજ્યા. તેના દીંદ સરકારની વલી મી. ડ. એસ. બાબાપાલે એવો જવાબ આપેલો જવાબ છે કે "દીંદ સરકારને જે બાબતમાં કશી ખબર નથી અને સ્વામી બવાની દયાળ સાકથ આક્રિશન રમુવલ હોય જે જાળવમાં કંઈ પશુ તપાસ કરવા માંગતી નથી."

પ્રથમ શીશ સરકારની વચ્ચે તપાસીએ. સ્વામી બવાની દયાળને પેલાના રાજ્યમાં દાખલ ચવાની બધી કરવાને તે સમારને ઉત્તરેના સુ પ્રવેશ મળેલું હશે જેવાં પ્રમદરને મારે કાઠ પશુ સરકારને એક માત્ર કારણ તે એક સ્થિતિ કરે તે બાદ સુપ્રેમને જોખમકારક છે. એ શીશ સરકારને સ્વામી બવાની દાખલને વિશે એના ખબર મળેલી હોય તે બાદ વમરસાથે કદી કાઠીએ છીએ કે એ ખબર સોંપા મેટી છે અને સ્વામી બવાની દયાળને પશુ પર્થથી જાણીએ છીએ. ફોસિસની સાથ તે નિષ્ઠ સંબંધ ધરાવે છે અને પશુ વર્ષે બનાં ફોસિસના ઉપ પ્રમુખ તરીકે પદ ધરાવે છે. કેમ પ્રિલેની તેમની સંસ્થાની દરેક વર્ષે કર કરેલી છે અને જમારી ખબરી છે કે પ્રુતિમન સરકારે પશુ સ્વામી બવાની દયાળને કમેલા કાપકાં વધારાને અને રાતિ વલી તરીકે જોજીલા અને અનુભવેલા છે. વળા તે ધર્મ મનુની પશુ નથી. કે કોમી કલદ કિપજ કરે તેવ ધમકિ આપે સમાજ પશુ નથી. સાકથ આક્રિશ્માં તેમની છાંછી દરમીયન તેમજે એલું કશું જોવામાં આવ્યું નથી વળા તેમને કોઈ સ્તનમાં કે સાકથ આક્રિશ્માં ખંડિયારે રીકે પશુ અને જોવા નથી, તેમ જ સિંદ્રિતનો કપરેકે હેના પશુ મદી જાણ્યા નથી તે સુવાવરેથી મીધીજ સાથેના સંબંધમાં આવ્યા છે અને તેમના અનુભવા છે.

આ સંલેખમાં શીશ સરકારને ઉપરોક્ત પ્રમદ્ર લેવાને ઉત્તરનારા કારણની અને કાઠ પશુ રીતે અરકમ કરી કહના નથી. એ જાળવમાં કંઈ પશુ ખુલાસો કે, જે કરવાની તેલે ના પહેલી છે, તેની મેરકાજરીમાં અને માત્ર એક જ નિર્ણયર આરી કાઠીએ છીએ, અને તે એ કે શીશના સત્તાધીશીએ લાંતા દીંદીએલું જાણીયુદીને અપમાત કરવાનો મરાદો ક્યો છેવે કેમકે સ્વામી બવાની દયાળે તેઓના આમંત્રણથી. શીશ જવાનો વિચાર ક્યો હતો. એ જામજ હોય તે એકક તે કોરમ બેરેલુંજ મંજૂર.

શીશના દીંદીએને લાંતા સ્થાનિક સત્તાધીશીની પાસેથી સંતેજકારક પ્રુલ્લો નદિ મળવાથી તેઓએ સ્વાભાવિક રીતે દીંદીની ધારાસભા મારફતે દીંદ સરકારને જે બાબતની રજુઆત કરી. આમરે સખેદ જાણવલું જોઈએ કે તેના મી. જામજાલે આપેલો જવાબ પરોક્ષમાં વસતી પેલાની રમુવલ તરફની દીંદ

સરકારની કાળજીના જે વાત મુખે પી ને આપારી પેતાનીજ સરકાર મેરકા કાળજીના નથી એક પરોક્ષમાં પરોક્ષી લાંતા પાસેથી તાળવના આજાજ થી રાખવા!

"સ્વામી બવાની દયાળ સાકથ આક્રિશન રમુવલ છે અને તેથી દીંદ સરકારે તપાસ કરવા માંગતી નથી." ખરેખર આ જવાબ સાકથ આક્રિશના દીંદીએને મનન કરવા જોવો છે. પ્રુતિમન સરકારે જે રજુઆતે રજુ આપ્યું નથી આપેલો તે દીંદ સરકારે આથી દેવાની કદરના અતવિલી છે. સુ આપણે ખરેખર સાકથ આક્રિશન છીએ કે દીંદીએ" પ્રુદ સાકથ આક્રિશમાં પેદ ધાય છે અને બીજું એક વનન જાણવલું નથી તેઓ ખરે, કથમાં સાકથ આક્રિશન વની ક્રેઈ સુ પ્રુતિમન અને દીંદ સરકારે નથી વળા પેલી મેળાકેલ પાંચકામાં જે વળા ધણ છે કે જામજ જાણ વુ જોઈએ કે અને જમારા આ વળા દરમીયન ૧ વર્ષે બીજકા જતાવ છીએ ખાસ કરી જોજો આ દેશમાં પેદા કેમકા છે ત્યોને માર્ટે સંકેત આક્રિશન વલી તરીકેના દરમીયનની લેવો અને કરવા આવેલા છીએ, પરંતુ એ દરમીયન અને મળી ગયેલા છે એ વાતની અમને આ રહેલીજ વળા જાણવલું છે. મી. બાબાપાલ અમને સમજાવવ પ્રકરે છે તે જો બા. જા. હોય એ કે અને તે જાણીએ છીએ કે જા. જોડુંજ છે, તે દીંદ સરકારને અને પ્રુજવાની વનન કાઠીએ છીએ કે, દીંદીસ્તાનમાં વરની વધારે પડતી કાઠ વડી છે અને જોડીસ્તા પ્રમં અંત્યત મંજીર કાઠ પહેલો છે તેમ વતા દીંદ સરકારે સાકથ આક્રિશમાં રજુ રીપેટીએલે કમ રહેલા સાકથ આક્રિશ વનીએને દીંદીસ્તાન સુ કામ ઉતરવા દે છે વળા અને જે પશુ પ્રુજવાના વનન કાઠીએ છીએ કે અમને કહેરીપજાના હશે તે તપુ મળવા નથી તેમ આ દેશના સંસ્કારવાદમાં અમારે કામ પશુ જાણવલું જાણવલું નથી તેમ જના અને સાકથ આક્રિશનાં વલી પી રીતે જાણવલું! અને એ એક ખેડિ સ્થિતિ હોય તેા મળા જમારે રાજેત મારે વીંદ સરકાર નાવંમ બીજા હોના તરફ નાંદર કરી કે કેમકે એ કે અંકરમાંથી અંકારો આ દેશમાં જન્મ વલે કમેલા હોય છતાં જમારી તોજામાં સેલી તેા દીંદીજ વરે છે!

અમને લાગે છે કે મી. બાબાપાલે વપસો બીજાજાવેદર અને કડાક જવાબ આપ્યો તે વખતે તેઓનાં મિત્ર દીંદીસ્તાનના સ્થાનિક મંજીર સવાસોમાં શાંપેલું હોય જાણવલું કેમકે ખરેખર શીશમાં વસતા દીંદના વલીએના લાંતો સાંચવવતી જવ પડારીમાંથી દીંદ સરકારથી સ્થાપી જાણવલું જાણવલું અને સ્વામી બવાની દયાળ પશુ સાકથ આક્રિશન વલી કરતાં, ખરા વલી દાસના સંલેખમાં તે દીંદનાજ મંજીર આ સંલેખમાં શીશ સરકારની પાસેથી સ્વામી બવાની દયાળની મુલાકાતપર પ્રતિજ્ઞ મહનારાં પમલાને વિશે સંમિતકારક પ્રુલસાની તેા જોવામાં જોઈ આ જા રાખવી જોઈએ, તે સરકારની હાલની વલણ દાસના પ્રજાતંત્રના જમાનામાં એક પ્રુદીની દેદ ગણાય ને દીંદ સરકાર એટલું પશુ કરવાને પોતાની સ્થિતિલક્ષ્ય કદી કહતી ન હોય તે તે પોતાની અગ્રમતી ફરજમંથી સુજવાને મારે મંજીરપણે સુન્દેશર છે અને દાસના લંચમાં ફેરફાર થવાની આસ્થકના સુખલે છે.

માંથીજનો અપવાસ કરાવ કેવી રીતે થયો

માંથીજ તો હમી મેં 'દરિનનમધુ' માં નીચે પ્રમાણ
લખે છે:—

આ અપવાસનો નિશ્ચય હું ૧૯૨૮ નથી કરી શક્યો. કેટલાય દિવસો થયા અંતરમાં ધાસાવેલી ચાતી રહેલી હતી. અનેકવાર ધાસા કે અપવાસ કરી તાણુ છતાં મારી પેતાની કામે કું અપવાસ કરતો હતો. પણ દરિજન દિન ઉજા પાતી તેમની તરીકે હોય એમ લખે એક બે કલાકના મંથનને અંતે મને હરીદ્વારને અવગળા આપ્યો: 'ત્યારે કરી નાંખતી, છવા' જેની સાથે પણ હું થયા પણ એ વિશેષ ન ત રાખી મને, અને એક જ વારી રાજા નિર્ણય કરે બા જ મળે. —'તારે અપવાસ કર્યેજ છુટકો મ.' અમલદાર વાંચનાર મળે, એટલે એની મુક્ત અને તારીખ તો નક્કી કરાવી શકાયો—તે મેં મેં સેમવા, મયોરવી આરંભીત ૧૯૩૦ મેં મેં સેમવારે મયોરે પુર્ણાવૃત્તિ યામ એવાં રાજ્યપતે અભાશુદ્ધિને ઉપવસ કરવે એમ ધનિતા હુમે કરી સીધી આત્મશુદ્ધિને ઉપવાસ એટલે એમાં કશી કસત ન હોય. એ ઉપવાસને બાક સંજોગોની સાથે હોવાદેવા ન 'મ' એને ફરજવાપર ન હોય.

આ ઉપવાસ ક્યાં કાનજોન લીધે થયો એ કહ્યું બાજ નેમ નથી. અનેક કારણોની અમર પ્રમટ અમગટ રૂપે મારા ઉપર ચલીજ મળે, અને એ બધાનું આખરી પરિણામ આ ઉપવાસની પ્રતિજ્ઞામાં આવ્યું. પણ દરેક પડતા દરિજન સેવાની કામે નીકટ સંબધ ધરાવનારી છે એટલી તો મારે આત્મા કાઢી પુરે છે એ ઉપવાસ કેવી કામે ૧૨ગમાં આવ્યો છે એમ મને પુછવામાં આવે, તો મારે કહેવું જોઈય છે કે આ અપવાસ આત્મા મારા જ્ઞાનમાં નહોતી, અને મારે કહે તો એ દરેક વ્યક્તિની કામે છે જેને ઉપવાસની ધાર્મિકતા વિશે શ્રદ્ધા છે, અને જે એના ઉત્કર્ષમાં કાલ ગુરુતર એમાં બળવાની કાલજ્ઞા સંખ્યા વિના, કામ જેવા છમ્મે છે. પણ એકરહે વધારે કહ્યું એ છે કે એ ઉપવાસ મારી પેતાની કામે છે. મહાબીષય પાપનો નાશ કરવાને માટે મોટા પુરુષનો પુજ્ય જોષએ. એ મારામાં ન હોય, મારા લાચીએ માં ન હોય તો એ ધર્મગુદ આત્મા સી રીતે શરૂ? ધર્મગુણને આ કાવચેતી રાખવાની અને જનશુદ્ધિને ચાલવાનું આ બેબજર રહીએ તો આખી દિલચાસના સુરેચ્છા મધ જાય અને દરિજનો બાપડાને અંદર છુટકો મળે જાય. આ ઉપવાસ એ મારી અને સાચાંજોની અધિક આત્મશુદ્ધિને માટેની પ્રાર્થના છે.

પણ આ અપવાસને જેનું અંતર કણુલ કરે તેણે મારી કામે જોડાવાનું નથી. એ તો પેતાની અને મારી પીડાને અંતે આદરેજ તામસી તપ દશે.

પણ આ અપવાસ ચિનતારીરૂપ અવરજ મશે. મારા અપવાસની કામે આત્મશુદ્ધિને એ વજ સમાપ્ત નહીં થાય પણ આરંભાશે. મારા કરતાં કેટલીય પવન અને અધિકારી અધિકારી પડી છે જે એ વજને ચાલુ રાખશે. અધિક શુદ્ધ આપશે.

એવા મહાબીષય વિના અસંપૂર્ણતરૂપ બધાનું બધાને અંત બસકય એકે જુ ઊંચા બાસમાં મે પડતો, કાલેજો. નિરજા આ કારે પગનનીએ અને આનનીયા, દારજનો અને દરિજનનેરની એ બુન ચર્ચા કરી, એમના કમળે, સંખ્યા, કોષો એવા, અને એ નીચળ વચ્ચેની મેં કપના કરી હતી તેના કરતાં અતિવધારે બધાનું છે એ વિશે મારી આખ ઉપરી. એને નાશ કરવાને નહીં કાપો રૂપિયા કામ આવે. નહીં સંધોની મ્યાપના કામ આવે, નહીં દરિજનોના કામમાં નાજાય કરતા મેવવી કાપીએ એ, કામ આવે—એ કે રજોની કાર છે. પણ એ બાક આપનસ પતિનો પાયો તો આંતર સમતલોપતિ ઉપર રચાયેલો હોય તોજ એ કાલ જાય, કાળજા છુટે પણ છુટ્યે. કૃપાળતા હોય તારે તથા સ્વપાય પણ હુ માં એ લખેને નિર્ચીત રનાઈ સ્વાર્થ અને મેલ કપાં હોય તોફ દારજનોને બાક કરતા મને પણ નદયમાં કામે દોડી છીએ' એ પ્રકારના વિશ્વાસથી મગતી જતા ન હોય તારે એટલે લવો' એ આવડવાના આત્મશુદ્ધિની છે, તે અપવાસ અને પ્રાર્થનાનાં જ ઉદ્ધારે કલાશી પ્રથમના રૂપે આપનગલ અબજાને ની ચાપ પણ દારે. અને નિરાધાર અને રામજીનેજ પેતાનું બગ મનનારા નિર્જાનેજ મશે.

૫. દેદને યુલ અદા અપવાસ બધ કરવાથી કહ્યું ન રજો ઉદિપમાય ગિયેનો આદાર કરતી બધ ન થાય ના સુધી પ્રચુનાં રૂપે અશક્ય છે. અને બધ થાય તોજ રોમેરોએ કલાશી છુટર બાપશે અને પ્રમટ મશે. એટલે એવા આત્મશુદ્ધિ અપવાસને મારે તો તેઆવ અધિકારી દશે જેમણે પયેજુ અગુન પાસન કરેજુ દશે જેમનામાં ૧૨૫૧. ૧. હું નવાવશે તથે પણ અદસ કરી, જેમણે રજયર્થનું પાસન નુ દશે, જેમણે અપરિમટ અને અસ્તેય સંખ્યા દશે એટલે આ આપનસંપત્તિ વિનાનો એક જજ મારી પાછળ ઉતારસ ન આદરે.

આવતા ૨૫૧૧ થી આરંભનાર અપવાસનો કોઈ અનર્થ ન કરે. અને મનવાની અસમ છુટકો નથી અને તો દરિજનસેવાને માટે જેટલું છવાય એટલું છવજ છે, એ કે એ સેવાને માટેજ મનવું પડે તો મનવાની પુરી તેમરી છે એવી આશા રાખુ પણ મારે તો આ અપવાસથી મારે માટે અને સના નાથી ને માટે કાપ શુ ની, અધિક તપસવની, અધિક સ્વચ્છતા, નિર્જા મધ. તમે માવવી છે, મને ત હુ ન માવવાનું કામ કરનારા સાથે એ જાણ છે કે મારે નકરે ને જા. ૧૦ મલિનતા તમા એ આવ્યા છે. અપવાસને ને અપવાસના નામને વ્યાગ કરે એવી - કોષ - દાર નેમ ન થાયે નકર મગણી છે.

જો આ દિલચાસ ઉપર બીજો પણ એક અરોપ થાય છે. એ કે મનવાની મિત્રો અને ખીલ મહાપુરુષો માને છે કે આ પુરુષ ધર્મગુદ નથી પણ રાજદાજની સેગતાંપણ છે. અપવાસ ક્યાં વિના કું ખીજા કલ રીતે ને શોકને કમઅર્થી કાકે કે એને અધીન નાજની નથે રજો સંબધ નથી, એ શુ પાટી પ્રવૃત્તિ છે? આશા રાખુ કે એમાં કે સદ્ગુણ મળે.

[illegible]

કાથીએ આ અપવાસથી ગંગાના નદી. તેમને તો ક્યારે
વધારે કિંમત મળવી જોઈએ. સાંજે પોતાને રથાને આસન-
મંદ રહેવનું છે. જાને જોએ તાલ દુરત થોડા આરામને
ખાટે થવા રોગના નિવરણુ અર્થે ખદાર અથેલા છે તેમજ
જાજ રહી જવું જો શોખથી, કાચુ જો તેમનું થોડુ સ્થાન
હશે—તેમ કલકત કાપીદનાંજોને પોતપોતાને રથાને રહીને
કામમાં મગ્યા રહેવું થોડુ મજાશે. મારી સાથે દરિજન-
સેવાન અંજો કાંઈ ચર્ચા કરવી દોષ કે કાંઈ સુચના આદિ
કેરની દોષ તે સિવાય કાંઈએ અહીં દોડી આરવની જરૂર
જોતો નથી.

આ અપવાદ મુલતવી રાખવાનો કે છોડવાનો કે એમાં કોઈ ફેરફાર કરવાનો અમદદ મિત્રો નહીં કરે એવા, વિનંતિ તેમને કરવાની જાર થોપ બરી કે? મારે એમને ખાતરી આપવી જોઈએ કે હું અપવાદની રાદ જોતો નવરો, જેની નહોતો ગદ્યો; એ અપવાદ તો હાથર મેં છું તેમ મારા યોગામાં આવીને પડ્યો છે. પણ હું જોને કેમ કેવી છઠ્ઠું કોઢે હાલના અને બહારના મિત્રોને મારી વિનંતિ છે કે તેઓ મારે માટે અને મારી કાંઈ પ્રવૃત્તિ કરે કે આ અમરોક્ષામાંથી હું નિર્વિખે પાર છતર, અને હું પોતે જીવું કે માર તો પશુ ને અર્થને અર્થે મેં અપવાદની પ્રતિજ્ઞા કરી છે તે કાંઈ તો સંશોધન પાર છતર

મારા સનાતની મિત્રોને પણ વિનંતી કરું ખરો જા તોજો
પણ પ્રાર્થના કરે કે અપવાસને જાતે મારું પાલે મને તે
મનુ' હોય તો પણ સત્યનું મુખ જો હિરણ્યકશિપુ પાત્રથી દંકાપણ
જે તે પાત્ર ખરી જાઓ, અને અમસ્ત હોંદુ અંસારને શુદ્ધ
જલનું દારૂં થાઓ.

અધ્યવ. નોંધ

भाषाने। दुःभावे।

આનાની જાલ પાણીમાં ધરી રૂપ કરવાથી અમાનો
દુઃખનો નાશ થાય છે.

જરીકાને પાણીમાં ધરી જે બાજુનું માથું દુઃખાતું હોય તે બાજુ સુધરાથી બાથ-શીથી સારી થઈ જાય છે.

हस्तः श्रीमद्वेदायाः पातशतौ २५ श्रीः तेषां वेदोऽपि नान्य
भाः नान्यथापि आभ्यर्थाः । इति वेदः सारः श्रुतः ।

241614

અનિશ્ચય એપ્રિનિશ્ચય' ને મેળાશી નીચે ધી રકમોનો સામાર
સ્વિકાર કરીએ છીએ:

मेमरं पश्चाद्दी दीरा (जामहर) पं. १-०-००. धी. वन.
भाणी प्रेम (जामहर) पं. १-०-००.

ગુરોપીયનેતરોને। તંદુરસ્તીને। પ્રમ મેરીટજર્જના
 તંદુરસ્તી ખાતાના અમલદાર ડૉ. સી. પી. કોનોને ગુરોપીયનેતર
 વસ્તીને જગતા તંદુરસ્તીના પ્રમ વિશે કાવચ્ચ કરતા ગુરોપીયને
 તરોને આશંકતા અને સ્વઅકતાના તીવ્રતા શીખવવાને મારે
 સાચાઓના નાવશ્યકતા વિશે જાણ એમુ હતું. તેમણે જણાવ્યું
 કે ગુરોપીયને કરતા ગુરોપીયનેતરોમાં દરદો, અનાદોઅ અને
 અસ્વચ્છ રહેણીને લીધે મોટો ખાતો પેટના અને આંતરડાના
 માધ છે. હૃદયની બીમારીથી તેઓમાં મરજ પ્રમાણ એમુ
 હોય છે. એક વર્ષના અંદરના બાળકોના મરજનું પ્રમાણ
 મેરીટજર્જના ગુરોપીયનેતરોમાં સતેરે ૧ નું છે ત્યારે એસી-
 માટીકાના આડે ૧ નું છે અને નેટ્રોવોમાં ૭૩ સાતે ૧ નું છે

બીડીના તંબાકુપર વધારાનો કર—નાથા આતીના પ્રધાન તરફથી મે તા. ૩૦ જીની બપોરે પાલ્કામંડપાં મુકાએથી દરબારના અમુસાર બીડીના તંબાકુપર ચોખ્ખા ૨ આઉચ અથવા તેના જાગપર ૧૫૫ પેડીનો વધારાનો કર નાખવામાં આવ્યો છે. આ કર ૧૬૧૩ ના નંબર ૭ માં કાયદાની દ્રષ્ટિ દરેક વેપારીએ મે તા. ૩૦ જીની બપોરે જેટલો બીડીના તંબાકુનો જોખન રોકાં પેતાની પાસે દેવ તેને બાકુ પડે છે. “રોજ” અને “બકડ” આપ” જાલના તંબાકુનો પચ્ચ તેમાં સમાવેશ થાય છે. આ કરને ધારે મેજીસ્ટ્રેટો તમજી વેપારીઓને પેતાની પાસે મે તા. ૩૦ જીના રોકાં કેટલો હતો તેની માહીતી પુરી પાડવાને ફોર્મ મેકસવામાં આવ્યું છે. દરેક વેપારીએ બધી મોઃલી આપવલુ છે અને જેની પાસે રોકાં નહિ દેવા તેણે તેમાં રોકાં નથી એવું બધાવવાનું છે. આ કાયદાનો જાગ કરનાર પાઉં ૧૦૦ ના દંડને અને જો દંડ ન કરે તો છ મહિનાની સાદી અથવા અખત ડેવની અજને પાત્ર દે છે.

“પ્રી બાદશાહ યુવક કાંડીત મંડળ” —મંડળના
અંગે ડાહ્યાભાઈ મેઘરત સમયે છે કે જેઠાનીસાબરના યુવકોનું
આ મંડળ અથા આવાદીવામાં રચાયેલું છે તેનો ઉલ્લેખ
જેઠાનીસાબરમાં “આધી હોલ” બાંધવા માટે મોટું ફંડ કામ
છે તેમાં થોડી વધુ મદદ કરવાનો છે. પ્રથમ બાંધખોળ મંજૂર-
દાસ પી. ભગત કે જે નાટક કંપનીના માલિક છે તેઓને
હમારા મંડળ તરફથી વીનંતી કરી જેથી તેમને યુવકોને
મદદ કરવા અને પડદા, રતન, સીનેરી, તેમજ કપડા તથા
વસ્ત્રમાં ચોતાનાધી બની કાંઈ એટલે બોલ આપવા પ્રુસી
બતાવી એટલેજ આ મંડળે તદન નવો બેલ “આદીસા પરમે-
શ્વર” ને આદેશ મીસનાર મહાન અરેકાના કર્મીર યુવક
“વીર કુબાલ” નો બહુરામ મહારાજને લખી મદદ કરવા
વીનંતી કરી હતી. તેમણે તે બેલ ફક્ત બેજ હિરણમાં
લખી નાખ્યા છે અને બાંધખોળ મંજૂરદાસ પી. ભગતને લઈ
દરેજ તેની દેખરેખ નીચે પ્રેકડીસ થશે. અને ફંડ મૂલત
માં એ બેલ બહાર પડશે. જેઠાનીસાબરમાં વરતા તમામ
દેશીકામજોરને મંડળને સહાયુત્વથી આધી આ કાર્યમાં મદદ
કરવા વીનંતી કરવામાં આવે છે.

વધુમાં આ કામ માટે કામચલાઉ ટ્રેઝરર જી.ન. પ્રિયદાસ, સુવર રટીટ, તેમજ બિરાલાજીની કંપનીનાજી બાહ્યની નામજી બચ્ચીદાસને નીમેલા છે. દીકરી બોમરેને તેમજ ખર્ચની

માટે સ્વચ્ચાવચ્ચ રાજકાય સુધારા નીચેની પોતાની રિતિનિતિ વિશે ગંભીર ભવ દર્શાવવામાં આવ્યો છે. બાદમાં તેઓએ જણાવ્યું છે કે નર્મ પધારણની કામે દરેક સરકારી ખાતું પાલીકા પાલિકાના નહિ પણ હોદ્દાના ધારાસભાના અંકુશ નીચે રહેશે અને જાળના રાજકર્તાઓના કામ તે સમાજને અનુભવ અને દ્રષ્ટિ તરફ જુદાજુદ છે તેઓએ પોતાના દાવના હો (તાગરિયા કરવાના) અને (પદરશી) વગરના અને (તરફાઈ પદરશી) પેનકોનો રાજ્ય નહિ ચલતો ભવ દર્શાવ્યો છે.

મી.તેઓના મિલકતોના વિચાર કુદરતી—મુદાપીનો, એવો જાણીતા અને વકાલત દીકરોનું મુલ કરવાના ઉદ્દેશવાળો એક સંસ્થાની પ્રવૃત્તિઓને અંકુશમાં રાખવાના હેતુથી ચિત્તેચોગતા કીકાકાકે મેલકતો ૧૮ થી ૨૫ વર્ષના સમયમાં દંડિઓએ પોતાની જાણાખતો પીકાકે પહેરવાનો કુદરતી આદર્શ છે.

કાંકિમાં (વરદા) કાપક—જાળની સજામાં પ્રજાઓના સજાના જાળમાં મી. કે. વી.એ. કાંકી ૩ ૩૧ મી. મ.એ. પુરા થયેલા ૧૨ મહીનામાં પીકાકાકે દીકરો ૩ ૩૮ ૫૬૨ કાપક ચોરસ વાર કાપક આવ્યું જ્યારે જાળમાં ૧૨ મહીનામાં ૬,૪૮,૦૮૮ કાપક ચોરસ વાર કાપક આવ્યું.

રશી બંધન

(જાળનાર એ. સી. આઈ. પોલીસરશી)

સંસારના ઉત્તાપથી વિરજા થયેલા જીવનને માટે ચિંતાએ આપેલાની સહચરી છે. સંસારના સંદર રેકાં મહાકોપર મનો વાંકિત કપનાઓ જ્યારે ખોટી રકમો અને રીવાજના કોર વિધાનથી ઉદાસીત દોષને ખરેખર ચિંતાની વિનાશિની રીકરમા અસમીક્ષિત થવા મટે છે. ત્યારે એકવાર એકપટ પરિવર્તન થત જાય છે. જાને ચિંતાની વાપ લીકા આશાની શરિતાના પુરવ પ્રવાહથી પરિસ્થિતિ થવા લાગે છે. એ વખતે માનવ કુદરતી સહરના રજુ જેવું ઉદાત પણ એક લીકું લીકું જાની જાય છે. એમાં હરીથી સૌરજા અને પ્રેરણા શક્તિ આવી જાય છે. આપેલા એ રીકરતું બીજું સ્વરૂપ છે.

સુદેખાન એક રાંદ નહિ પણ મધ્યમ વર્ગનો પુવક હતો અને તેના પિતાનું નામ મસમ હતું ઉત્તમ પિતા પુત્ર આકાશની સહર કરી અને સ્વકુટુમ્બનો નિર્વાહ ચકાવતા હતા.

સગીઆ માર વગ્યા દરે સુદેખાન વારંવાર મરીવમનો પત્ર જાતમ કોમનોથી વાંચી રહ્યો હતો પત્ર પુર્ણ કરતા સ્વર્ણીક સાવજાનીથી એ પત્ર પોતાની પેટીમાં મુકા દીધો અને પત્રનો પ્રયુતર સ્થપવા લાગ્યો.

“પ્રિય જીવન જન મરીમને અશિવંદન તારો પત્ર મળ્યો અને જુદા અને સુખી રહેવાનો અદેશ આપ્યો પરંતુ પ્રિયા કાંતી એ જેનો સાથ કોડી દીધો છે. કાંતી એ જેના સજા જીવન સુખને એક એક પોતાથી જતા મેં જીવન પાંતન કર્યુ છે જેની એક એક મધુર જનનાપર ઉન્માદના અગણિત ઉદાસ તરંગો પડિત જાની અને વિનષ્ટ કરી રહ્યા છે તેને પ્રસન્નતા ક્યાં તેના કુદરત પ્રદેશમાં આવાડું સુધારવ અગીત પોતાના તરુષ લીકાથી કેવા રીતે અવાહિત જાની શરે મેની જીવન વારીકા મલવનો કિતમ—મહુ—જાણે જાની રીતે મુરબીત કરી

શરે? અથવા મારા પ્રારંભમાં જુદાજ નથી તે કું કેવી રીતે પ્રસન્ન રહી શકું?”

“કુદરતી માર જીવન એક અનખરે જેવું છે. જે મને તારા મધુર પ્રજ્વળની સમૃતિ કોકાખીની પલ્લે બરને માટે તારી અદ્યુત જોળીથી પ્રકાશીત કરી જરે નિરાશાના અનંત અંધારમાં અનંતને માટે અંતર્યાન કરી રે છે.

“આજથી એ વર્ષ પૂર્ણ સંત અલીની પવિત્ર કબર પાસે તેના મુળવર નિજાત જાપુના પંજામાંથી તને કોડાવવા લાગ્ય કરી તને મુક્ત કરાવી હતી ત્યારે તારા પ્રથમ દર્શન થયા અને ત્યારે એક અદ્યુત શક્તિના પ્રજાપથી તને કોડાવી.

“તારા કુટકારા અથે? કોડીકરકા ન કરી. તે કેવળ મારી કરજા હતી પરંતુ માર કુદરત જાળતા કું અત્યારે સ્વપ્તીકરજા કરે છું ત્યારે તે વખતે તારો અદિશ એ હતો કે જે જો આપણી વચ્ચે મારમી જાની પ્રકાશની અવેદ ચાલ કે સ્પર્શની કાલ સહમમાં સ્વત્ર વરતુ પ્રવેશ કરી અને આપણી કામિયાબી કુર ન કરી કે અર્થાત જે જાળને મને વારંવાર કરી છે. બધીજ મારા માનસ ચકું સામે સ્પર્શિત નરજોમાં અસખ્ય સ્વપ્તમાં વિલસીત જાની તરંગત જાય છે. ત્યારે પછી તે અજ્ઞાત નાટકમાં લિધિ પાકા ઉદાસમાં અને પાંતિત થયા આ કુદરતે માનવ કપનાઓની કિલ કિલ અજ્ઞાત મુકાઓનો અનુભવ કર્યો એ સર્વ પાતાંઓ સુખસાના કમ માં સમરજમાં આવી રહી છે મારી સામે એક બાલુ જીવનનું મધુર વિતન અને ખીલ તરફ કાવિખનો રેખાંચકારી કલિ-દાસ છે.

“કુદરતી જે બાંકિતઓની વચ્ચે તું રક્ષિતની સુદમ જાની કે વાલુનો કિંચીત પ્રવચ જલુ નહિ જેઈ શકતો જોમાં આજ માપાનો પ્રવેશ મલ મુકા છે જે જીવનોની કાલિક પણ વિચરેક કરવાની કમતા કુનીવાની સકમ કાંકામાં નથી એને આજ માપા જે જુદા જુદા જોવાશઓ સરક ફેલી રહી છે. મારો પ્રેમ પરરપર સુક નિશ્ચ અને પવિત્ર દોવા જર્ણ પણ તું એ મારેજ પ્રજ્વળ વહેવર નહિ બાંધી શકતી કે મારી અર્થાંક રિશિત જેકાને તેવા નથી ત્યારે તું એક સંપત બાંકિતની કોસાગવંત કન્યા છે પ્રાપ્ત કુતને કુદરતે છું કે છું ક્યથી પ્રજ્વળનો વિનિમય કઈ શો છે? છું સુક પ્રેમનું સ્વપ્ત છું કોવાચ્ચર અને આજુવજો છે! પ્રાપ્તિક જીવન સર્જવ વળી મને એમ જાણવાથી અતિ સંતોષ જરે જુલ્મે જાનક જાય છે (સંતોષ તો ખુદ જુદાને દોષ તો મને દોષ ને! ખુદ પણ પોતાના કપાત અથે માનવોને જગલ માં પેદા કર્યા છું રીરિતાઓ કોઈ કપાત કરતા કલા કે વળી ઉદાસને જગતમાં પેદા કરતું પડ્યું એ પણ એક અસંતોષજ છે) કે તું મનેજ આ સંસારમાં માટે છે.

પુરુષ કુદરત જ્યારે એક બાંકિતીનો પ્રેમ જાને છે ત્યારે કમમ અને અર્વોં જેવી પુરુષની રકા જાય છે અને એને કહી પ્રજ્વળ પંથમાં કાળતા મળે તે કોઈ વિવેક જાનની વાલ જીલ કાઈ એટલે પ્રોવા તું મારી તરફથી નિમલ રહે જે તારી અજાણુસર કું પરિકાને માટે તજવાર છું.

એવો તને વિદિત છે તારા પિતાએ આપણા વિવાહ સંબંધ માં મારા પિતાને સવીનવ આમક એટલાજ માટે નહિ માન્યો કે અમારી આર્થિક કાલત જોજાને તેવા નથી. અને તેમની આજાણુસર અમારામાં કોઈવી વતો તેમજ મુદર્યાં આજુવજોના

તો છે. મારો પલ્લોજ નિષેધ હોવા છતાં મારા પિતાએ એક દુરના સપ્તમીને ત્યાં મારા જન્મના વત્સ કરી દીધા હતા. મારા માતા પુત્ર સારી રીતે સમજી શકે છે કે મારી પરિસ્થિતિ કોવિલ એકદમ સમિપ છે. અને હું તારા વચ્ચેના પાન પરી જ્યાં જીવનની જાંતિ પરિસ્થિતિ પલ્લોજ જ્ઞાનકથી પાક સમય, જ્યાંસાદ મારી ખેતી કામના પુર્ણ કરે તું જ્યાં સદ કામના મારે અને તારા પુર્ણ જાણીવૅં છે.

જીવિતેજ અર્થે રાત્રીના નીરવતામાં મારા નીરવ હૃદય કોઈ સાક્ષાત્થી તારાં આવાહન કરી રહ્યું છે. અને તું એ વાત જાણે છે કે તારા વીના જીવન કેટલું મુશ્કેલ છે કેટલુસાર લીન કેટલું નીર્મલ છે તારા વીના મારા જીવન કેટલું કુર્ણ છે પરંતુ નસીબના વિધાનથી તારી પ્રાપ્ત કરવામાં પણ અસમર્થ છું. મારે જ્યાં એકમાત્ર અનુભવ જીવનથી તો મારા જીવન સાર છે તો તું જ્યાં મારા અનુભવ જીવનને તને એકવાર નજર બરીને નહિ જોઈ શકે? બી. તારાજ સુશિખાન.

પરને વીરથી સુશિખાન વિચારવા જાઓ છું અનુભવને ઉગ્રદાક મનુ હશે.

એક અંતઃકરણમાંથી દર્શી કિતર મલ્યો.

જામાજના કાર્મિક વાતાવરણને પ્રજ્ઞાથીત કરવાને મારે મનુ મુદ્ધ કાર્મિક અને સ્વચ્છ સહિત છે.

હીક જ્યાં અવસરે ચીંતા વિલીન થઈ મધ અને જ્યાંસાએ એનુ સ્થાન પ્રદક્ષ્ય હશે કમના સદચારીએ પણ પોતાની સદચારી દીધી અને સુશિખાનના કલ્પના ઉપવનમાં આવ તરજે જ્યાં પ્રમાણે તરંગીત થયા માંમાં.

મારી મરીયમ જ્યાં સંસારમાં તારા વીના જીજી કોઈ પણ જાણે પાંચ મહત્ત્વ ન કરવાની પ્રતિજ્ઞા લઉં છું. કે સોઆમયંતી હું સમજી શકું છું કે તારા જીવી શ્રીમંત પરીવર્તી દિકરી મારા જોવા દિવસે પરજો એ કલ્પના તારા માત પિતાને અપ્રમદ્ય રોગ્ય હોય પરંતુ મારી મરીયમ તને છું વિદિત નથી કે પ્રેમ એ કલ્પ વસ્તુ છે અને એટલુંજ નહિ પરંતુ સંસારમાં અને વેશવમાં તારે અને મારે જ્યાંસા પાતળનું જાંતર છે. પરંતુ તારો અને મારો પ્રેમતો એકજ છે.

મરીયમ એક અતિસ્વપ્નવાન અને ધન સંપત્તિ શેઠ દાદા મહામંત્રી પહેલી કોતી પુત્રી હતી. મરીયમના માતા સ્વર્ગવાસ થયા મારે મરીયમ દસ વર્ષની હતી. જે સમયની જ્યાં પીતા છે તે સમયે એ તનુજાની ઉમર બહાર વર્ષની હતી. તેણી પછીજ રમેદાળ અને તેની શુદ્ધ અતિ તિમ ચારિત્ર વિમળ કાન્તિ અપેક્ષિત અને સરિર સ્વસ્થ અંશગીત તથા પદમ રૂપવાન હતો. એ વર્ષ પહેલાં તે જ્યારે મુજરાતી જ્યાં શાળામાં પોતાનો અભ્યાસ પુર્ણ કરી અને શાળાનો સ્થાન કર્યો હતો ત્યારે જાંત અલીની કબર પાસે સુશિખાન સાથે પ્રથમ મિલન થયું હતું. પ્રથમ જાળાસમાં સુશિખાનને દેખતાજ દ્રષ્ટિ તેના પર સ્થિર થઈ મધ સુશિખાન પણ હપસ્થિત થઈ ગયો. સુશિખાને પણ એ જોયું અને મરીયમને તે પાપી જવાવરનનું અમાનુષિ વર્તણ જોઈ અને તે એકદમ તેની તરફ ધસ્યો અને એક એ સુખ ભગાવી અને તે પાપીને હસાવ્યો અને મરીયમને પણ ખુદા પણ માન્યો કે તેણે કોઈ કુલ તેના સિપનું રક્ષણ કરવા જ્યારે જ્યાં મોટી દીધો.

જાંત અલીની કબર સમુદ્ધ શહે હતી તે કબરની પાસે એ પુરવ અવકાશે જ્યાં પોતાને એક બીજને

અર્પણ કરી છું એ પોતાનો અંશક કે-માદ હતો ના ના એ પ્રવચન. મારા કલ્પના ઉગ્રદાક મનુ લેદીપર એ અર્પણકલ્પન કુશભોતો એકાંત નિરવ અને અનુપમ સમત હતો.

મરીયમ જ્યાં પોતાની સખી કાતમાં સાથે કરવા મધ દલી વાત વાતમાં પલ્લોજ સમય વ્યતિત થઈ ગયો. મોડું થતા જાદ ઉતાવળે પોતાના માર તરફ ચલાવ્યું. પોતાના સખન મદમાં પ્રવેશ કરતા સાંજ સુશિખાનનો પત્ર પડ્યો હતો તરતજ પછી સીધાથી એ પત્ર વાંચવા લાગી. પત્ર સમાપ્ત કરતાની સાથે મરીયમનું મુખ મંજીર બની ગયું. કેટલાક સમય સુધી તે નિસીબ રહી. એક દસ નિમિષ અર્ધાંત અટકાઈ ગઈ પ્રતિબિંબિત થઈ રહ્યો હતો. કેટલાક વખત જાદ તે મોટા આવેશમાં હોઈ ઉભી થઈ અને ત્વરિત ગતીએ મા પાસે જોરડામાં ગઈ. (અનુર)

!! જરા હસો !!

પત્ની—અરે જ્યાં ફોટો તો પહેલાં સાથે છે, પણ તમારા ફોટોના બધા બદલ તુરેસા ફોટોમાં જોખવા દેખાય છે.

પતી—હા. એજ મિજ તને દેખાડવા જાણ મારે ફોટો પડાવવો પડ્યો.

એક નવા મુસાફરે મોરીયન-પરથી સરદાર હોટેલ જવાનું આવીવાળાને બાકું મુજબ—શું સર?

બાડીવાળો—જી. એક રૂપીયો.

મુસાફર—અને મારા સામાનનું શું?

બાડીવાળો : સામાનનું કંઈ નહિ છ.

મુસાફર—તો હીક મારો સામાન પોતાનો કરી કે. હું ચાલતોજ આવીશ.

પત્ની—પુરુષને હાથજ નથી હોતા.

પતી—હા જરૂર. હોય છે તો ખરા પણ તમને આપી દહમે છીએ. પછી જ્યારે પાસે છું રહે?

પત્ની—બીજાની તકલીફ અને કુ:ખ કરે કરવા તમે કંઈ પણ કરો છ.

પતી—એક તારી સાથે જગન કપો તે છું કર નહિ?

બાળ સાહિત્ય

નીચલા પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા લાયક સુંદર મૌખિકાક વાર્તાઓ છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષના બાળકોને વાંચતાં જ્ઞાનક શરૂ અને સાથે સાથે એજ લગા દેશ દેશને છતીકાસ પણ મેળવી શકશે.

કુરબાનીની કથાઓ	૧ ૬
ચિત્રંગના અને બીજાં વાનો	૧ ૦
દેક દેકની વીરકથાઓ	૧ ૧૦
પા-પા પગલી	૧ ૬
બીલોટી પકાડ	૨ ૬
દેક દેકની અદ્ભુત વાનો	૧ ૧૦
પીઠાર કથાઓ	૧ ૬

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

વ્યર્થ પત્ર

છાત્રાસુને જવાબ

‘ઇન્ડિયન ઓપિનિયન’ ના અધિપતિ એવ.

સાહેબ,—છાત્રાસુબાઈ, મહાત્મા પ્રાધીકનના અપવાદો માટે યજ્ઞરાતી હોંદુ મહિલા મંડળે જુદી પ્રાર્થનાની મીટીંગ નહિ બોલાવી તે માટે આપે છુમ્મરો તાજી ‘ઇન્ડિયન ઓપિનિયન’ ના અધિપતી સુધી દોડી જવાની તકલીફ લીધી તે પહેલાં આપના મનજને જરા વધુ તકલી આપી દેત તો આપને ખાલમ પડત કે આવી પ્રાર્થનાની મીટીંગો દરેકા ફોર્મિસ તરફથી બોલાવવામાં આવે છે, ડરબનમાં હોંદી પ્રુડપ વર્ગની અજાણ અને પુરાણી સોદાપટીઓ છે તેમાંથી એક પણ મંડળ તરફથી આવી પ્રાર્થનાની મીટીંગ આ પ્રસંગે બોલાવવામાં આવી નથી એટલું જ નહિ પણ જુલકાળમાં પણ આવી અલગ મીટીંગો થઈ નથી આ બધાંજ મંડળો શું ઉધી ગયા છે, એમ આપ હી કહ્યો?

કેશિયની પ્રાર્થનાની મીટીંગમાં જમારા મંડળનાં સભાસદોને હાજર રાખવા મંડળનાં સેક્રેટરી પારવલીમેન તરફથી લેગેને હેન્ડબીલ પહોંચાડવામાં આવ્યાં હતાં તેમજ મેં એવે વધુ પછી લેગેને ફોર્મમાં જરા હાજરી આપવા જણાવ્યું હતું અને મહાત્માજીનાં હોદાને મીટીંગમાં કુટુંબ કક્ષતથી વધવી લેવા કુમારીકાને રાખનાર પણ આ મંડળજ હતું.

છાત્રાસુબાઈ આપ દેખાઓ છો તે સ્ત્રી ઉપલીનાં હીમાવતી પણ ક્ષતિત ભાવે નહિ.

સી. સો. હવેરમેન બાલકાલ પહેલ.

પ્રમુખ યજ્ઞરાતી હોંદુ મહિલા મંડળ.

સુધારો

હાઠીવાવાડીઓએ ગાંધીજી ઉપર મોકલેલા નાખુ

મયા અહવાડીયાના અંકમાં ડરબનના કાઠીવાવાડીઓએ ગાંધીજી પર અસ્પૃશ્યતા નિવારણના કાર્ય માટે રૂ. ૧૦૦૦ ની રકમ મોકલી હતી તેના રીપોર્ટ બાબત ‘હાઠીવાવાડી આર્થ મંડળ’ બપાઈ હતું તેની જુલ તરફ અમારું જ્ઞાન ગેમવામાં ગાળું છે. એ રકમ કોઈ પણ મંડળ તરફથી મોકલવામાં આવી નથી પરંતુ ‘હાઠીવાવાડી હોંદુ બાલકાલ’ તરફથી મોકલવામાં આવી છે અને તેમાં રકમો ઠારનારાઓના નામ નીચે પ્રમાણે છે:—

કાકુ કાથ પા. ૨-૨-૦, દેવરાજ ડોલા ૧-૬-૩, નારસી જાલા ૧-૬-૩, મેધજી રજુમસ ૧-૬-૩, જોડા સુંદરજી ૧-૬-૩, હકર જોડા નારજી ૧-૧-૦, નારજીવાસ મોરાજી ૨-૧-૬, મનનસાલ મોરાજી ૨-૧-૬, સુંદરજી પરસેતમ ૨-૧-૬, વસન હેમરાજ ૧-૧-૦, નાનજી જુડા સોની ૨-૧-૬, વસન જાલા સોની ૨-૧-૬, રતનજી મનજી ૧-૧-૦, મોરસન પુજા ૧-૧-૦, કશિલાલ નધુ ૧-૧-૦, કાલિલાલ જવાહરજી ૨-૧-૦, વસન કાથ ૨-૧-૬, વસન હામજી ૨-૧-૬, ગાંધીની કા. ૫-૫-૦, સોની કાળા દેવરાજ ૫-૫-૦ એમ. કે. કોઠીજા ૫-૫-૦, કુવેલીયા એન્ડ સન્સ ૫-૫-૦, નાથા નારજી ૫-૫-૦, એમ. એ. કાકર ૫-૫-૦, હેમરાજ મુજી ૩-૦-૦, પી. એસ. પીકે ૩-૩-૦, વસરામ મુજી ૨-૨-૦, કાકરથી હામોદર ૨-૨-૦, નાનજી મનજી ૨-૨-૦, રાજવજી મામીજા ૨-૨-૦, અમુલજી મોહલીજા ૨-૨-૦, સોની વાલજી નધુ ૨-૨-૦, (રાજવજી દેવજી) મુનીલાલ ખખર્સ ૨-૨-૦, રાજવજી

રખનામ ૨-૨-૦, નધુ દેવજી સોની તથા જગન ચીમ ૧-૧-૬, વીરજી નધુ ૧-૧-૦, છવરાજ વસરામ ૧-૧-૦, સોની હામોદર લાલજી ૨-૧-૬, જુરા પરસેતમ ૨-૧-૬, જાલા પુની ૧-૦-૬, મુજી કીરજી ૨-૧-૬, પરસેતમ નારજી ૨-૧-૬, રામજી કંડેસન ૨-૧-૬, સુંદરજી જવજી ૨-૧-૬, વસરામ મેમજી ૨-૧-૬, કાલાલાલ હેમરાજ ૨-૧-૬, કાકુ જુડા ૨-૧-૬, અમજીવન બટીજાલી ૨-૧-૬, કે. એસ. રાણીજા ૧-૧-૦.

શ્રી કાનિય મોશી મીઝ મંડળ (કેપટાઈન)

“મીઝ હાલ” કુંડમાં મળેલી મદદ

પા. ૧૪-૮-૩ દુલ્હાણા ધીખાવાઈ બીમોસીયા, ૧૪-૮-૩ કુમીરનાઈ કલ્યાણજી માવવા, ૧૧-૧૧-૩ બીખાવાઈ વલ્લભજી, ૧૧-૫-૦ રામજીનાઈ વિરુલ આનમર, ૧૦-૧૫-૩ બાખાવાઈ કલ્યાણજી, ૧૦-૧૦-૦ મી કીરકોલ (એક વેપારી), ૧૦-૧૦-૩ પ્રાજીવન બીખાવાઈ આનમ, ૧૦-૫-૦ પ્રુસેતમનાઈ કેસ કોઈ, ૭-૧૦-૩ મનજી મંજારામ મનમર, ૫-૧૦-૩ નાનજી વાલ કુંવરજી, ૫-૨૦-૩ મનજી પ્રુસેતમ, ૫-૫-૦ અંબારામ લલ્લાજી ૫-૫-૦ કુલ્યાણજી કુંવર, ૫-૦-૩ જમાવાઈ ચીમકાસ, ૫-૦-૦ પી કેપ વાલીમર રોસાજી, ૪-૧૦-૦ વસનજી બીખાવાઈ, ૪-૫-૩ માખાવાઈ વસનજી એવ, ૪-૫-૩ જમાવાઈ કલ્યાણજી, ૪-૫-૦ મેમજી વસા બલકાસ, ૪-૧-૩ નરસેતમનાઈ બાખાવાઈ, ૩-૧૦-૩ નારજીનાઈ લાલા, ૩-૧૦-૩ ગોવીંદલાસ કર્સનજી વલસા, ૩-૧૦-૩ રતનજી દુલ્હાણજી, ૩-૫-૩ નરસેતમનાઈ, ૩-૫-૩ પરજીનાઈ લાલજી, ૩-૫-૩ અંબારામ નરસેતમ, ૩-૫-૦ નરસેતમ બીખા, ૩-૩-૬ હાલનાઈ પ્રુસેતમ આનમ, ૩-૩-૩ નરસેતમ બાખા, ૩-૩-૦ જુલકોલ (એક વેપારી), ૩-૩-૦ મરકાવાઈ રાવમ આલિયા હીમોદર, ૨-૧૦-૩ રામજી મસ, ૨-૧૦-૩ મનજીનાઈ હાલજી, ૨-૧૦-૩ પરસેતમજી પરજી, ૨-૧૦-૩ રાખાવાઈ નીજ, ૨-૧૦-૦ નરસેતમનાઈ કરી, ૨-૨-૩ જમાવાઈ વલ્લભજી, ૨-૧-૩ મોખાવાઈ લલ્લા, ૨-૧-૩ હીવાવાઈ હાલજી, ૧-૬-૫-૩ છજીનાઈ મંજી, ૧-૧૦-૩ હાલા લાલા, ૧-૧૦-૩ જમાવાઈ જવજી, ૧-૧૦-૩ પરસેતમજી નારજી, ૧-૧૦-૩ મનજીનાઈ જા, ૧-૧૦-૩ વલ્લભજી એવ, ૧-૫-૦ પ્રુસેતમજી રજુર, ૧-૫-૦ મોસાર જા, ૧-૫-૦ વસન બાવજી, ૧-૫-૦ કાલા જીજા, ૧-૩-૦ હાલજી જમાવા, ૧-૧-૩ ચીરખર કાલા, ૧-૧-૦ નરસેતમ હેસન, ૧-૧-૦ ગોવીંદલાસ હાલજીનાઈ વાખાવાઈ, ૨-૦-૦ નાકુ લાલા, ૧-૦-૦ નારજી કુંવરજી, ૨-૧-૬ મી. બેન્ડમીઝ, ૨-૧-૬ કર્સન મોસાર, ૨-૧-૬ કાલાવાઈ દેવજી, ૨-૧-૬ કાળાવાઈ વસનજી પ્રુસેતમજી, ૨-૧-૬ કાલાવાઈ રામજી કાલજી, ૨-૧-૬ ગોખાવાઈ વલ્લભજી, ૨-૧-૬ કાલાવાઈ રામજી કાલજી, ૨-૧-૬ કાલાવાઈ મોસારજી આનમ, ૨-૧-૬ નરસેતમ પ્રાજીવન આનમ, ૨-૧-૬ કોગલિ દેવીબહેન પ્રાજીવન આનમ, ૨-૧-૬ મંડળના સેક્રેટરી જાની જણાવે છે કે કુલ કુંડમાં રોખાવાઈ મોકલેલ રકમોની રકમ નથી મળી, તેમાંથી પત્ર જાની ગાળાયા છે તે બાકી રકમ, તા. ૧ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩ સુધીમાં ન મળે તે કિસરખને: વિજ મેજળના તેઓનાં નામે, અને બાકી રકમ બહેર કુંડમાં આપરી.

ધી સુરત હોંદુ એસોસીએશન

જનરલ મીટીંગ

ધી સુરત હોંદુ એસોસીએશનના અવે મેમ્બરોને ખબર આપવામાં આવે છે કે એસોસીએશનની જનરલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૧૮ મી જુન સને ૧૯૩૩ ના રોજ માંજના બાર વાગે એસોસીએશનના હોલમાં થશે. તે વખતે અવેન વખતજર પધારવા વિનંતી છે.

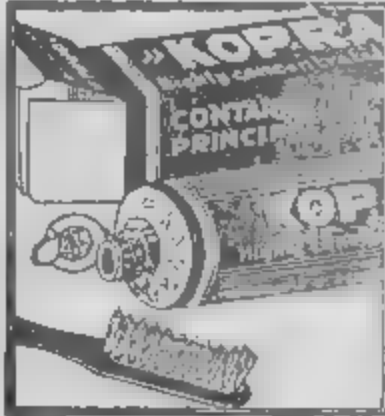
કાર્ય:—એસોસીએશનના કાવદા મંજૂર થતા બીજા મહત્વના કાર્યો.

પુરાણ સુખા મીશી,

જા. સેક્રેટરી.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula, Dr. V. R. Kokatnur, Ph.D., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging.

Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL.

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never struts the lines and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

મારું કે બ્યારે તમે કોનસેનો બોક્સમાંથી જુઓ તેવા રૂબરૂ બોક્સ બ્યારે તમે ખાતરી કરી લેશો કે તમને જોઈએ તેવા માલ મળ્યો છે. કોનસેનો બોક્સમાંથી જુઓ વાપરવાથી કપડાંને રાખ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

**કોનસેનો
બોક્સમાંથી
જુઓ.**

વેપારીઓને

કોનસેનો બોક્સમાંથી જુઓ રંગો માં જાણવો અને તેના જુ વાપરવા સલામત કરવી એ કાવચીકારક છે કોનસેનો બોક્સમાંથી જુ કોનસેનો બોક્સમાંથી જુ તમે તમારા માલમાં વેચશો તેથી રીને સતિષ થશે અને ફરીથી ખુશ થશો ખરીદવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલટેબલ ચઢાવનાર

નારાયણનાં નંબર એકના બનાના, પાંચનાયલ વિગેરે ચીને એરલર ખબેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

ફ્રેટ એરલર ઉપર ખતી રખાવેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકિંગ કરી કીફાવત ઢાવવી માલકવા માં આવશે.

કેપ પ્રાવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, કીરુન્ડ, રેડિસીઆ વીગેરે ફ્રેટ જગ્યાએ માલકવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧.

૮ કોસ રીડી,

દરબન, નારાયણ.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફેફલ અને વેજિટેબલ માટે કંઈના ઓર્ડર ઉપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંજાવી ખાતરી કરશો.

P. O. Box 755. Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફેફલ ભવન તાજા ફળ અને વેજિટેબલ માટે પેકીંગ કરી સી
ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. કમો:—

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

'Phone 3867. Box 328, 82, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHAI MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

હીરાભાઈ મોરાર મતવાડકર,

ફેફલ અને વેજિટેબલ માટે પેકીંગ કરી

ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી.ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.
'હીરો' 3867 બોક્સ 328 82 વીક્ટોરિયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 62

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફેફલ ભવન ફળ અને વેજિટેબલ માટે પેકીંગ કરી

ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. કમો:—

P. O. Box 442. Durban 129 Victoria St. 64

અકવાડીક પંચાંગ

માસ	ક્રમ	કોઈ	મતલબ	પરસ	સુરોદ	ક્રમ
૧૯૩૩	૧૯૮૬	૧૯૮૬	૧૯૮૬	૧૯૮૬	૧૯૮૬	૧૯૮૬
જાન	જેડ	જેડ	જેડ	જેડ	જેડ	જેડ
૧૦	૨	૧૫	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦
૨૧	૪	૧૭	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩
૩૨	૫	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨
૪૩	૬	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩
૫૪	૭	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪
૬૫	૮	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫

મોરારભાઈ તથા સંસાર કુમાર કુમારની પ્રતિભા ઉચ્ચ હોવાને
પ્રમાણ તરીકે નામના પુસ્તકની તરીકે જાણિતી બધાના સુખમાં
વધારા સાથે ખદાર પોષ છે જે

તદન મેકેટ

કંઈ પણ કિંમત કે દરખાસ ખર્ચ લીધા વગર મોકલવામાં
આવે છે. આજે જ મંજાવો.

મદન મંજરી ફાર્મસી,

ભવનમર, હાઈવે (મન્ડીયા).

માન મોડા વખત મોટેજ.

હાથના ટબલ રીડ હારમોનીયમ.

પા. ૩-૧૦-૦.

અમુલ્ય સાબ.

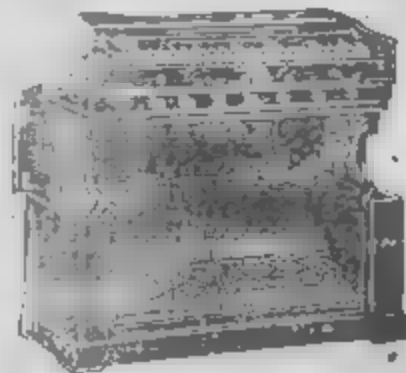
શકડાના
ભાવો

સંગિત
રીડ
હાથનું

પા. ૨-૧૫-૦.

વહેલો ને પહેલો.

પગના ટબલ રીડ કમ્પાક્ટ ડા.

પા. ૧૦-૧૦-૦

ખદાર માનના ઓર્ડર ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી બરાબર પેક કરી મુખના મુજબ રવાના કરવામાં આવે છે.
અમારા ૩૦ વર્ષના લાંબા અનુભવ પછી આ રસની હવાને અનુસરતાં ફેફલ ભવનના હારમોનીયમ
મંજાવી મોડા બધામાં રોકામાં રાખીએ છીએ.

ફેફલ ભવનના કપર પાઈસ, ફેફલ ભવન રીપેરિંગ ટામ પૂરના કાંતોર સાથે ફેફલ આપવામાં આવે છે.
ખદાર માન વાળાઓએ ઓર્ડર સાથે રૂપ રકા ઓફનાન્સ મોકલવા અને પેતાનું નામ સરનામું
વિગેરે મોકલવા બદલે બધાવડું.

બી.બી. બોક્સ ૪૧૦.

ગોશાલીયા મ્યુઝીક સ્ટુડિયો,

૧૩૧ વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

GOSHAALIYA MUSIC SALOON

૭, ૮, ૯-૪૩૦

131 Vincent Street, Durban.

શિયાળાના પૌષ્ટિક પાકો તૈયાર છે.

~ !! ચમત્કાર ત્યાં નમસ્કાર !!

શિયાળો રાજ સાલમપાક—રુચી કાન્તી તેમ તન્દુરતી આવે છે. તેની ખંદર ૧૪ બલની વનસ્પતિ નાખવામાં આવી છે. સોના, માંદો, ધરખ, પંખળી હાલમ, બીપસેની રુચર, નરાસ, કસુરી, કેસર, અખર શીલાજીવ, સારસપરેલા, શીશીકંદ, વાલમોચન, સતાવળી, નરકુંદી, અમુદીય, ચંદ્રખા, સોનારૂપા, ભોલ, અખરક, પરવળ બરખ વીઝેર બલની બીબેલી તેવાર મરવામાં આવે છે. રૂક હોવા છતાં નવલુવાન માલક અમુદ ચમત્કાર શક્તિ તથા દિવસના એવનથી અચ્છાઈ આવે છે.

કેસરી બદામપાક—આખની તથા મલખની તથામ બીમારીને નાબુદ કરે છે.

શુકરપાક—આ તથા પુરવની કમરને દુખાવો અમુદથી નાબ કરી એ દીવસમાં કાપડો પહેવારે છે.

કુવારપાક—કરીરના અશળ બોલીને નાબ કરી શક્તિ આપી કરીર કલકું રાખે છે.

જસમપાક—કરીરના સાંધાઓ વાયુથી અકાળ તથા દુખતા દોષ તેને અક દીવસમાં કાપડો કરે છે.

મિથીપાક—કમારો મેથાપાક આખા સાલમ આફ્રિક પાં વખણાવડો છે. જેના વખણ કરવા કરતા મંખાવી ખાતો કરે. માલસલપર કમારા નામનું લેખક વાતો રેખે.

અમુદપાક—રુચીજ અવાર નારતા તરીકે આવેલી પેલખ આવે છે.

એ લેખર તથા અમુદપાક, કુકપાક, માલસલપર, કુમાપાક વીઝેર જોઇતા પાક તાબીર તેવાર કરી આવવામાં આવે છે.

આરક સાથે પેલા મોકલવા મહેરવાની કરવી.

વધુ ખુલાશા માટે લખો:—

KAPITAN BALCONY HOTEL.

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623,

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

તમારા પ્રિયાની જાહેર ખબર ક્યા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

તે જુનામાં જુનું કોઈ કાપ આખા સાલમ આફ્રિકામાં વંચાવ છે

આવ અને નકલ માટે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

'Phone 2447.

P. O. Box 1138.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V RECORDS.

109 Field Street,

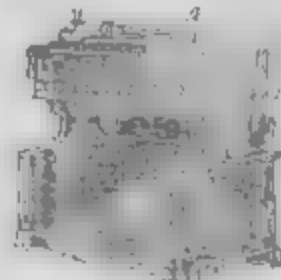
DURBAN, Natal.

માથોફોનની રેકોર્ડો

હીંદુસ્તાની—ગુજરાતી—અંગ્રીજ—ટેલેગુ

જુટક થી. ૩-૩ દબનની થી. ૩૫-૦

હારમોની અમ આરીએન્ડ ફેમુસ.

તળલા પા. ૧-૭-૬ થી પા. ૫-૧૦-૦ એડી.

પા. ૮-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦, હાલના અને પચના.

લીકર માટે લખો ઉપલા એકરેખર.

Indian Opinion

No. 24—Vol. XXXI

Friday, June 16th, 1933

Registered at G. P. O. as a Newspaper and
Printed at Durban

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રશી. "દક્ષીણ"

જુન તા. ૨૬ મીએ મુંબઈ જવા ઉપર.

મીઠીલા ભાવો:—બારાકી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પૌંડ ૨૭. ૩૬૨ પા. ૯-૭-૧.

ચેસીન્ગરને પોતાના દામીના વપર પોતાનું અને રશીમરનું નામ લખી, પોર્ટ, કરગનનું મરનાનું કરવું. અને ભાંધી
ચહેરા લાંબા રેલે કીપાર્ટમેન્ટને દામીના સાથે પોર્ટ કપર પહોંચતા કરવા ભજાવવું. તે તે તેને નિદામસ્ત કરી આપશે.ખા. ધાન્ડાના ભાષનની નવી મોટી મણીવ સાદી સમવહોવાળી અને ઝડપ આપતી સાઈથ અને હસ્ત આક્રિક સાથે માત્ર વધુ કે
સુખના—ઉવાજોએ પોતાના મોટા દામીના રશીમરે ૧૧ પાંખા ભાઈ કરગનના પહોંચતા કરવા.રેલ દાંડી ચેસીન્ગર પોતાની મીઠી ભાઈ આરીસમીથી મેરી અને નક્કર મામવાળા ભાઈઓએ ભાઈની કામે
પત્રભવકાર કરવાથી વધુ થઈ રહેશે. રશીમરને લગણું દરેક કામકાજ ભાઈની ભત્રી રેખરેખ નીચે થાય છે.

SHAIKH HAMED & SONS,

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamat," Durban.

મુસલમાની વીરો પાઉંડ ૩-૧-૬

રશીમરની વીરો પા. ૭-૧૪-૦.

હાંકી વીરો પાઉંડ ૨-૧૪-૦.

રશીમરની વીરો રજાલ.

વધુ પુલાસા મારે લખો ના મળે:—હાંકી રશીમર

અંગ્રજ રોજ હીમર એન્ડ સન્સ,

૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, કરગન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

ટેલીફોન ૪૮૦૦.

પી. ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.

ધો

ટેલીગ્રાફિક એડ્રેસ

"રસ્તમજ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ

કંપની. લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક જાતના અકસ્માત

જેવા કે જાત્રે કામ, પ્લાટ ખાત, શીડલીની ભાંડ, વરકમન્ય કેમ્પેન્સોરાન, વીઝે અનેક પ્રકારના
વીમાને લગણું કામ આ વીમા કંપનીએ સારું કરી લીધું છે.

પાણીની તેમજ દાવાની પતાવટ કરગનમાંજ પરી આપવામાં આવે છે.

આખા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રાંતાંનધિ:—

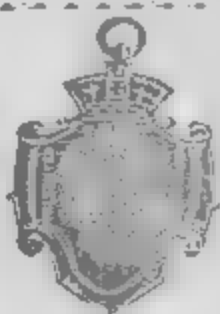
સોરાબજી રસ્તમજ.

"ઇન્ડિયા કાઉન્સિલ"

૧૭ ફરફી એવન્યુ,

કરગન.

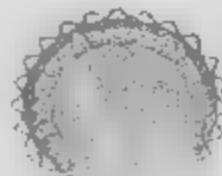

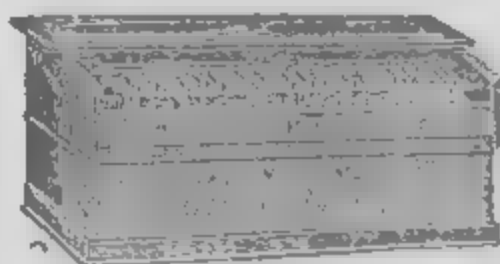
AWARDED
GOLD
MEDALS.

સોનાના ચાંદો
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ચુટ; સરદાર ફોન

હરેક જાતના સરદાર ફલ્ચુટ
હાર્મોનિયમ અને સરદાર ફોન
માર્કેટમાં અમારી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક આનાના
સ્ક્રીપ્ટ મોકલી કેટલોગ
મંગાવી આવો કરો.

ચેતર્સીંગ ગુરુબક્ષર્સીંગ એન્ડ પ્રધર્સ.

હોઁ ઓરીસ અને કારખાનું:-ખેતવાડી પ મી ગલીના નાકે, રહેર સોનલ્લસ્ટે રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બાન્ધ ઓરીસ અને મોતમ ૪૫૪/૫૮ કાલખારેવી રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફામદો કરનારે જગમસિદ્ધ

સપટ સોશન

દરાજ, ખજ, ખુલ્લી, ખરજીવું વિગેરે ચામડીના હરેક કપર અકસીરે દવા છે.
કપડા કપર દાઢ પડતા નથી. યજ્ઞ અકસીવીશનોમાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
કો. જા. ૧ ના છે આના, પોસ્ટેજ પેકેટ ચાજું સુદો. બાખરદાર એજન્ટો બેકઅ છે.

સપટ કંપની. કાલખારેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

કીટી, ઉપાઈ, મકક, પંદા, માખી,
જાથળા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

ઓરીસ બનાવક ક્રકા ટીનોમાં વેચાય છે.

Box 247 & 317 Tel. "Khatel."
HOOSAIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મોક્ષ ૧૧૦ અને ૧૨૦ ટલીમાર મોદેસ "ખતી"
હુસેન હરમાકલ (સરદારધક વાલા)
જાંઘણી પેકેન્ગર મેલન્ડ,
બેરા, પ. એ. આફ્રિકા.

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 666.
Capetown.

Established A. D. 1869

T'vant Add:
P. O. Box, 1302.
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.
All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશિયા લીમીટેડ

ન્હાનામાં ન્હાનું પ્રીમાયમ અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ
આપનારી પ્રાસઠ વર્વની જુની નીમા કંપની.

જીવનની વીમા કલસવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે બજારું હાય તે અને કઇ કંપનીમાં
કલસવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદા અને રાહત ઓછામાં ઓછા પ્રીમીયમ ભરવાથી
મળે તે બજારું હાય તે મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

લિડાઓના બોઝનેસના માફ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

મલેરીયા માટે નવો ઇલાજ

તુરત સાઈ થાય છે અને
ઉથલો ભારતો નથી.

ટેબેટ્રીન તે આખા માઉસ
આફ્રિકાના કેમીસ્ટોર્મ કામલ
કરવાનું ક્રાંતાલો પડેના ફનીયાના
પક્ષી ભણીને તત્કાલાના
કાલીઆ તરફથી તેની પરિક્ષા
કરવામાં આવી હતી. તેઓની
તરફથી મળેલા અને હજુ મળતા
શીપોટો જણાવે છે કે "ટેબેટ્રીન"
અકસીરે છે અને તે લેવાથી
વેચણો નથી મારતો તેની આસ-
ને. એ લેવામાં આવી છે.

અનુકાયત તરીકે 'ટેબેટ્રીન.'

અટકાવત તરીકે મલેરીયાની
રુપમાં "ટેબેટ્રીન" નીવડીત સેડ
કામલકરે છે તેની અસર
નિવિત હોવાથી હવે તમામ
કરત તે કામલ લેવાનું કોમલો
નાર માલ પછી કવચને આગમ.
તે સાથે આગમના નીવડેત
કોમલ રીતે પાલન માલુ ગામવાથી
તમામ તબીબત પાલન સારી
રહેશે.

માલિકા:
કેમીકાર્મ લીમીટેડ,
પદ વીક્ટોરીયા રોડ,
લંડન, ઇંગ્લેન્ડ.

નોએલ ઇલિંગવર્થ,
કેમીકાર્મ લીમીટેડના
જનરલ મેનેજર,
પી. એ. બોલ્ડ ૯૭૬,
એડાનીસબર્ગ.

મલેરીયાના ઉપચાર માટે અને તેને રોકવા માટે હવે
એક નવો શાસ્ત્રીય ઇલાજ નીકળેલો છે. આ ઇલાજ
"ટેબેટ્રીન," જે કે કવીનીનપર રચાયેલો છે છતાં સાધારણ
કવીનીનના કરતાં તેમાં નવા રસાયણી પદાર્થો આવેલાં છે.
કવીનીનના સારા ગુણોની તેમાં ગેરહાજરી નથી બલકે તે
ગુણોમાં વૃદ્ધિ કરવામાં આવી છે અને સાધારણ સોદાસ
એક કવીનીનના કરતાં ૫૦ ટકા ઓછાં જેરી ઢોઢ ટેબેટ્રીનને
તે લોહીમાં ટકાવી રાખે છે. ન્યારે સાધારણ કવીનીન ૬
કલાકની અંદર સમુજી નીકળી જાય છે ત્યારે "ટેબેટ્રીન" ૨૦
કલાક પછી પણ નીકળી નથી જતું એવું પુરવાર થયું છે.
આથી "ટેબેટ્રીન" તાછીદથી રાહત આપે છે એટલુંજ નહિ
પણ લોહીમાં ટકી રહેતું હોવાથી ઉથલો ભારતો પણ રોકે
છે. "ટેબેટ્રીન" જેરી નહિ હોવાથી શરીરને સામાન્ય રીતે
કોમલ આપનારું છે.

"ટેબેટ્રીન" હાવડ અને સન્સ લીમીટેડ જે ૧૭૭૭
રચાયેલ છે અને બ્રીટીશ રાહેનશાહતમાં કવીનીન
ખનાવનાર બહુતી પેઢી છે તેના તરફથી તેના માલિકો
માટે ખનાવવામાં આવ્યું છે.

ટેબેટ્રીન

ફનીયાના મલેરીયાના ભાગોમાં સરકારે
તરફથી ખરીદવામાં આવે છે.

સલામત કેમીસ્ટાને ત્યાંથી

૨૫ ગ્રામીઓની રી. ૬-૬

૧૦૦ ગ્રામીઓની રી. ૨૬.

Indian Opinion

No. 24—Vol. XXXI.

Friday, June 16th, 1933

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
Price 2d per copy

NOTES AND NEWS

MR. P. MYERS, writing from an address in Fortshurg, submits some sweeping proposals for the consideration of the Asiatic Land Tenure Act Commission. He suggests that the whole of Vrededorp be allocated to the Asiatic population, and that the European inhabitants be removed therefrom. Alternatively, he suggests that the Asiatics be given the western portion of Vrededorp, as divided by Delary Street. Another suggestion is that a new township be granted to them—for the better and wealthier class of Asiatics, with the protection that no trading be allowed in the township and that no house costing less than £750 be built there. "I suggest," writes Mr. Myers, "that the Commission recommend the issue of licences to all Asiatics holding licences in premises on the first day of January, 1933, on condition that no Asiatic can sell or transfer such a licence even to his own children. In the event of lunacy or death, the said licence becomes null and void and must be liquidated or sold to a white person. The said laws should apply to immovable property."

There is a reason why a certain area is fit for Asiatics and coloured people and not for Europeans. Mr. Charles Hentley, a retired jeweller and Minister of the Apostolic Faith Mission, who owns property at the back of Jeppe Station gives it to the Asiatic Land Tenure Act Commission: "It was isolated and unsightly," he said, "and when it rained large stretch of water collected in the road at the back of the station. No European would ever live there." Asiatics must be something less than human beings to be fit to live in a locality in which no European would ever live.

THE Secretary for Justice in his annual report for 1932 in giving statistics relative to the estates of wealthy persons who have bequeathed some charity has referred to the late Mr. R. K. Khan's charity of £40,000 to be devoted to hospitals and dispensaries for Indians without distinction of caste or creed, primarily in Durban and neighbourhood. Mr. Khan has been very unfortunately described as "a Bernstein attorney." We would inform the Department of Justice that Mr. Khan was a thorough-bred Indian and well respected by his compatriots.

A modern drama, "Chandrasekaran" portraying "Faith in God" and a grand variety show will be staged at the Victoria Picture Palace on Saturday, June 17, at 8 p.m. by the Tamil school pupils in aid of the Hindu Tamil Institute. The play is organised by the Institute in co-operation with the Young Men's Vedic Society and the proceeds will go towards payment of the Band of £1450 on the Institute.

THE Hindu Tamil Institute is a place not only Tamilians but Indians in general may well be proud

of. It has been a very useful place for holding social gatherings by every section of the community. The Indo-Burmese Council have been holding their meetings regularly in that Institute. It is to be hoped therefore that the above play will be well patronised by our brethren.

A PUBLIC meeting of Cape Malays was held in the Fidelity Hall, Primrose Street, Capetown, on Monday, June 5 at 8 p.m. for the purpose of discussing the petition submitted by the Transvaal Cape Malay Association to the Asiatic Land Tenure Act Commission. Mr. Mogamat Hale Ebrahim took the chair and among the speakers were Mr. S. Dohle, Juma S. Harris and Mr. M. de Vries. The following resolutions were passed:—

"That this meeting of Cape Malays, in public meeting assembled, having fully considered the petition submitted by the Transvaal Cape Malay Association to the Asiatic Land Tenure Act Commission, regrets the lamentable reference made therein, but would support any petition submitted to the Commission for the betterment of its community under the Act."

"That this meeting of Cape Malays, in public meeting assembled, having considered the continuous vindictitudes of Mr. M. A. Ganiet, hereby passes a vote of no confidence in him and resolves itself into a true, proper and representative Cape Malay Association."

A MEETING previous to the above was called under the auspices of the Cape Malay Association in the Banqueting Hall of the City Hall, Capetown. The object of the meeting was "to protest against certain evidence submitted to the Asiatic Land Tenure Act Commission by certain people in Johannesburg purporting to speak on behalf of the Cape Malay Association in which slanderous and unprovoked attack has been made against the Indian community of the Transvaal and that as this hostile attitude does not reflect the true feelings of the Malay community of South Africa, the meeting was to also protest against this unwarranted and unjustifiable attack of the Indian Muslim brethren." Kanan Omar Abbas presided over the meeting.

A REPORT of this meeting appearing in *The Sun*, Capetown, states that there was a rowdy anti-Indian element in the meeting which created such an uproar that the meeting had to be abandoned. Mr. M. A. Ganiet, in the course of an interview, explained to a special representative of *The Sun* that the whole trouble was due to a misunderstanding by the interrupters that the meeting was to be held against the Malay community of the Transvaal, which of course was not the case. What the meeting mainly wanted to do was to show the unnecessary provocative nature of statements contained in the evidence given before the Commission of the Land Tenure Act, and the necessity for endeavouring to understand the problems affecting

its particular section of the non-European population. "It was to give the lie to the passages contained in the evidence that this meeting was striving after," said Mr. Gamet and quoted the passages from the petition of the Transvaal Malays which has already been published and commented upon in a previous issue of this journal.

We can now understand a little the reason for the wrath against Mr. Gamet. It seems to be that Mr. Gamet is a pro-Indian whereas the Cape Malays who are responsible for having passed the above resolutions are out and out anti-Indians. We cannot congratulate the Cape Malay Association for the half-hearted resolution they have passed against the Transvaal Cape Malay Association's petition. We cannot understand how the Association can with one breath "regret the lamentable references made therein" and with the same breath "support any petition submitted for the betterment of its community under the Act." It is no use hiding the fact that they are anti-Indians which, as we have already stated, is a most unnatural position for them to assume. These are times when we should unite our forces and not create divisions. The division between Malays and Indian Muslims seems to be highly unwise when there are so many marriage ties between them.

Reference to coloured persons and crime is reported to have been made by Mr. L. Gage, in the Pretoria Magistrate's Court when he found a European, Hendrik Stephanus J. Muller, water borer, Waterberg district, guilty of illicit relations with a native woman and of failing to maintain the children who were born as a result of that relationship. "It is unpleasant to find a European committing an offence of this nature," Mr. Gage said. "As I have previously pointed out, both races, Europeans and natives, are not at all anxious for mixture. One might say that one of the tragedies of this country is the number of coloured children who are living in towns and rural areas, very often deprived of the benefits of a home, who are criminals, or are fast becoming criminals." Muller was sentenced to three months' hard labour for having illicit relations with the native woman and one month's imprisonment, suspended for a year, on the second count, provided he pays £1 a month towards the maintenance of the children. Notice of appeal was given.

The desire for cremating their dead is fast growing among the Europeans in South Africa. The first decent crematorium was built by the Hindus in Johannesburg some years ago. Until then the European public of Johannesburg knew little or nothing about cremation. But when the Hindus built their crematorium Europeans were attracted and the desire to cremate their dead began to grow. The number cremated each year was round about 30. The Johannesburg Municipality then built a public crematorium and since then the number of cremations has increased up to £200. Johannesburg is now thinking of building a second crematorium at a cost of about £2000.

Referring to Mahatma Gandhi's recent fast at the annual meeting of the Society for the Propagation of Gospel, the Archbishop of Canterbury said:

"We may or may not understand Mr. Gandhi's object in giving witness to his intense concern for the unity of the Christian community. But one great Indian feels that nothing can be done even in the way of a larger constitution, until race barriers are broken down."

THE WORLD ECONOMIC CONFERENCE

EVER since the great war the whole world is in a turmoil. With all the efforts of the League of Nations and various Conferences the world has not been restored to its pre-war conditions. Things have constantly grown from bad to worse. Peace that was lost when the war was declared has never returned. The spiritually-minded will see in it the result of the sins of the great man slaughter indulged in—for what?—hypocritically stated to be, for the protection of the minor communities—but in reality, for the supremacy of power. What was the signification of the Peace Treaty? Was there any sincerity behind it? Was there any repentance for the legalised murders of men, women and children and the flowing of rivers of blood? Indeed no. The parties were exhausted, their resources had reached the bottom and there was no other remedy but to enter into a treaty of peace. But it was outward peace. The spirit of vengeance and animosity did not die. Owing to adverse circumstances they were buried within the hearts. The nations that were at war began once again with a vengeance to recover their used-up resources. Britain, of course, had unlimited resources in India. She had in India a faithful slave. At the stroke of the whip she could be made to do anything, submit to anything. Germany had to look to her own resources to reinstate her ruined industries. She was well-trained and has succeeded to a large extent by her own strength. But, of course, that has not improved matters. Economic conditions have kept on growing worse. America, the wealthiest country, has also been affected.

The League of Nations has been boomed up as being a great institution to end war. But it has not succeeded. Can it show but one single instance of her success? War has not ended. Some nations are at war and others have the spirit of war in them but are not prepared for it. All talk of disarmament is sham. Not a single nation is prepared to disarm herself. Each is anxious to disarm the other for her own safety. It is not out of disgust for war that disarmament is preached. The trouble is that there is no unity between the robbers and therefore there is no trust between them. Before the spirit of war has ended and before the question of disarmament has been put to rest the world is seriously troubled with the great wave of depression and the grave problem of unemployment that has resulted therefrom. This has caused the summoning of the International Economic Conference which was opened by H. M. the King on Monday. The world is watching with keen interest what the actual assembly representing 57 nations and 2,000,000,000 people is going to do to relieve it from her great distress. The following words from the King's speech are worthy of note:

"All stem are suffering from a common ill. This is shown only too clearly by the rise in the figures of unemployment. The meaning of these figures in terms of human suffering has been my constant concern in recent years, and it is the concern of everyone here to-day upon whom the responsibility of government has rested."

"In the face of the crisis which all realise and acknowledge I appeal to you to co-operate for the sake of the ultimate good of the whole world. It cannot be beyond the power of man to use the vast resources of the world as to secure material progress if dissension. No dissension of these

resources has taken place. On the contrary, however, in 1990, a new organizational development process was initiated to ensure that management practices remained relevant and timely.

And together with this knowledge, comes a realization. There has come a new recognition of the interdependence of nations and the need for collaboration between them, based on the opportunity to harness the new consciousness of common interests to the service of mankind.

** In the firm belief that mutual consultation is the best
step towards right action, I inaugurate this conference, I
shall follow its deliberations with the closest interest and
attention.

"I pray that the result of your labors will see the world
 once more on the path of uprightness and entered its glory."

If this spirit truly prevails there is every hope for a brighter future. For the sake of the suffering humanity we pray that the deliberations may be blessed with Divine guidance.

Things In General

(BY COUNSELLOR)

A Social centre for Natives is to be established in Durban under the management of a Joint Committee of Europeans and Natives. It is proposed to lease a building in Victoria Street. The Town Council has agreed to contribute one-third of the annual upkeep expenses, estimated to be approximately £450, on condition that the Rotary Club and Joint Council of Europeans and Natives collect the balance.

"This appears to me an excellent idea. It is one that the Indian community might well consider for themselves. I have always felt that the M. K. Gandhi Library, excellent as it is, is only a part of what should be a social centre for Indians. A reading room and library have their definite uses, and it is not advisable to disturb readers by holding meetings and social functions in the small hall. What is needed is a large hall for public gatherings, concerts, lectures, and conferences, and perhaps a smaller hall adjoining for committee meetings.

"

A SOCIAL centre should also have a room for billiards and other games. This would afford opportunity for those who were not playing, to enter into discussions upon topics of the day, and would form a meeting ground for both Europeans and Indians, with the possibility of educated Natives joining in too. More serious talks and debates could take place in one of the halls. A well-equipped gymnasium would be an acquisition where physical culture could be taught.

In such a scheme we must also include the women and young children. What is known as "Ladies' Day" at the library has not proved a success. This is partly because children cannot be accommodated. At the Social Centre one of the halls could be used for a weekly "At Home" where everybody could come, and I have no doubt it would be much enjoyed.

WHETHER such a Social Centre could be established is a matter for consideration, and it is well worth serious thought. It has unlimited possibilities. The vexed question of a lending library might also be solved at the same time. And why should not a dispensary be added, though preferably not in the same building? Such a scheme is possible. hope

an attempt will be made to establish such a centre in Darbhanga. Other towns having a large Indian population might also consider the same thing for themselves.

Civil Disobedience And Untouchability

Mahatma Gandhi's Attitude

The following statement of Mahatma Gandhi issued by him after his release on the commencement of his fast will explain his attitude in regard to the Civil Disobedience struggle.

I cannot regard this release with any degree of pleasure, and, as Sardar Vallabhbhai rightly remarked to me yesterday, how can I take advantage of this release in order to prosecute the civil disobedience campaign or to guide it. This release, therefore, puts upon me, as a seeker after truth and a man of honour, a tremendous burden and strain. This fast has to continue. I had hoped and I still hope not to exalt myself over anything nor take part in any dishonour of any nature whatsoever.

The whole purpose of the fast will be frustrated if I allow my brain to be occupied by an extraneous matter that is any matter outside the Harijan work. At the same time, having been released, I should be bound to give a little of my energies to a study of the civil disobedience movement. The civil disobedience movement does not depend so much upon the quantity as on the quality of men and women taking part in it and, if I was leaving the movement, I should sacrifice quantity and insist on quality. If this could be done, it would immediately raise the level of the movement. Mass instruction on any other terms is an impossibility. I can say nothing as to the actual campaign. The reflections I have given, I had bottled up all these many months, and I can say Sardar Vallabhbhai is one with us in what I have said. The word I would say; whether I like it or not, during these three weeks all civil resisters will be in a state of terrible suspense. It would be better if the President of the Congress, Mr. M. Anand were to officially declare suspension for full one month or even six weeks. I do not once if thereby it becomes difficult to secure a single civil resister. There can be no doubt that fear has seized the common mass. The Ordinances have cowed them down and I am inclined to think that the secret methods are largely responsible for the de-moralisation.

Of course, for the moment, I can only say that my views about civil disobedience have undergone no change whatsoever. I have nothing but praise for the bravery and self-sacrifice of the numerous civil resisters, but having said that, I cannot help saying that the secrecy that has attended the movement is fatal to its success. If, therefore, the movement must be continued, I would urge those who are guiding the movement in different parts of the country to discard all secrecy.

I would make an appeal to the Government. If they want real peace in the land and if they feel there is no real peace, and if they feel that ordinance rule is no rule, they should take advantage of this opportunity and unconditionally discharge all the civil prisoners. If I survive the ordeal it will give me time to survey the situation and to tender advice both to the Congress leaders and if I may venture to do so to the Government.

I would like to take the thread at the point where I was interrupted on my return from England. If no understanding is arrived at between the Government and the Congress as a result of my effort and civil obedience resumed, it will be open to the Government if they so choose, to reverse the Ordinance.

and rules. If there is the will on the part of the Government, I have no doubt that a "modus operandi" can be found.

Of this, so far as I am concerned, I am absolutely certain that civil disobedience cannot be withdrawn so long as civil resisters are imprisoned and no settlement be arrived at so long as Sardar Vallabhbhai Patel, Khan Sahib Abdul Ghaflar Khan and Pandit Jawaharlal Nehru and others are buried alive.

Indeed to call off civil resisters is not within the power of any of the men, who are out of prison. It was possible for the then Working Committee to do so. I refer to the Working Committee that was in existence at the time I was arrested, and I shall say no more on the civil disobedience movement.

Perhaps, I have already said too much, but if I was to say anything, I could say so only whilst I have strength left in me. I would urge prisoners not to worry me any more. I would urge also the would-be-visitors once more to restrain themselves. I shall be unfit for holding political or any other disensions.

I would like to be left in perfect peace and I would like to inform the Government that I shall not abuse the release, and if I come safely through the ordeal and if I find the political atmosphere as murky as it is to-day, without taking a single step, expressly or openly in furtherance of civil disobedience, I shall invite them to take me back to Yeravda to join the companions, whom I almost seem to have deserted.

Woes Of Deck Passengers

On B. I. S. N. Bonts

Woes of the deck passengers on the B.I.S.N. Co's boats is not a new subject. It is an age old complaint. The deck passengers have become so accustomed to the hardships that they take them as a matter of course and put up with the three week's ordeal and forget it on reaching their destination. The company on the other hand is so arrogant, not caring any other to compete with it, but it takes little notice of the complaints of the passengers who, it knows, must suffer in any circumstance caused by its boats.

One Mr. Ismail Ahmed who recently sailed by the "Tukliwa" from South Africa to Bombay did not, however, remain silent but gave a vivid description of the hardships of deck passengers to the *Bombay Chronicle*.

Mr. Ismail Ahmed described the voyage as "a three weeks' ordeal and a tale of terrible suffering."

"In the last few years many things have changed for the better in this changing world, but the woes of deck passengers remain the same" he complained bitterly.

"Like the third class railway passengers, they are considered unfit for any consideration from the authorities. No comforts for deck passengers! They are subjected to untold sufferings and privations, exposed to the rigours of the weather and hurried in every way.

"Eight years ago I visited Bombay also as a deck passenger. Conditions then were very bad. To-day they are no better."

The ship which brought Mr. Ahmed to Bombay was "Tukliwa" belonging to the British India Steam Navigation Co. Ltd.

"This one and her sister ship "Tetrin" are now "re-born," continued Mr. Ahmed, "They are 'tour-tornied' as providing more comforts and facilities to passengers.

"He asked a deck passenger and he will stoutly deny the charge. He continued to look the ship over as he talked and he pointed out the needs and demands of the deck passengers. They suffer in silence but how long?"

The grievances of Mr. Ahmed are not imaginary. They are given in a tabulated form below:

"There is overcrowding on the deck with the result that passengers are huddled together like cattle.

"There is no water tap for upper deck passengers and they have to go to the lower deck for every drop of water. This is a great hardship to women passengers particularly.

"Deck passengers are completely at the mercy of the saloon every morning when the deck is washed and scrubbed.

"They have to carry their luggage with them and wander about the deck like mendicants till the deck is washed.

"The sailors are rude and impertinent and won't hesitate to pour water over their baggage if it is not removed promptly at the given time.

"At every port of call a large number of deck passengers who are accommodated on what are known as falkas are thrown out bag and baggage to enable the ship to take cargo.

"The passengers thus displaced from the falkas get neither standing nor sitting places and they are exposed to the rigours of the weather.

"The hardship is unbearable at Mombasa where the ship sometimes halts for two or three days together.

"The latrines provided in the ship owing to their peculiar construction are quite unsuitable for arid purposes.

"Deck passengers have to climb down a staircase with a view to go from one falka to another."

From the point of view of the deck passengers who formed a large bulk of the ship's human cargo, Mr. Ahmed thought that both the ships were unsuitable for long sea voyage.

After going into the details of the catalogue of grievances Mr. Ahmed hoped that something would be done by the steamer company to set right these grievances. He suggested that the clerk of the ship should receive verbal complaint from deck passengers and treat them sympathetically. Many of the passengers he said felt shy of lodging complaints and went through their hardships without a murmur.

Mr. Ahmed also hoped that Government would make a personal inquiry and do something to remove the grievances of the deck passengers.

Indian Women's Association

Social Work in Pretoria

A really splendid and much-needed piece of social work is being done among Indian women and girls in the Pretoria location at the instigation of Kunwarani Lady Mahara Singh, wife of the Agent-General for India, by Mrs. Laura Ruxton, whose activities are so well known all over South Africa, says *The Star* (Johannesburg).

A few months ago the Kunwarani founded the Indian Women's Association in the Pretoria location, and at her request Mrs. Ruxton has for the past few months been engaging to all the multifarious preliminary work in getting the movement going. Where no organization at all of this kind existed formerly among the Indian women, the work was enormous, but now some start has been made, and a visit to the association at its weekly meeting on Wednesday was full of interest.

Here about 50 Indian women of all ages and a number of pretty Indian girls garbed in picturesque saris had met together. They are all most anxious to learn as much as they can of allied European associations and are extraordinarily grateful for anything that has been done for them. The organization is largely founded on self-help, and already about

200 needy Indian school children are given noon and bread and jam every morning before starting off for school. This will continue throughout winter. It is not generally realised how much poverty exists among these people.

It is hoped, through the good offices of Dr. Bala Shauwain and Mrs. Siddie, of the Pretoria Trained Nurses' Association, to open a baby clinic very shortly, for nothing of this kind exists for the Indian women, who in cases of illness have to journey out to the General Hospital for advice and treatment. The feeding of needy children has been made possible by donations from members of the association and also from members of the Indian Market Association.

The position of the young Indian girl in South Africa is a difficult one, and the solution to her educational difficulties well-nigh insuperable under the present system. Orthodox Indian parents, of every caste, automatically withdraw their daughter from school at a very early age.

On leaving school they are obliged to remain in their homes, and many are kept very strictly at home and very seldom even emerge into the streets, unless under the chaperonage of an older woman. There are no special schools for Indian girls in Pretoria, their parents will not permit them to go to mixed schools after they reach the age of 11 or 12, and as these girls are denied the educational advantages that can be enjoyed by the native or coloured girl.

What is particularly striking is the ignorance of these girls to obtain knowledge in some way or another. Some, who have brothers, have managed to continue with their studies under their tuition, but until the prejudices of their parents can be overcome, or until some other provision is made for them, the position of these young girls is a sad one. In the meantime Mrs. Ruxton is trying to fill in some measure the need that exists, and she journeys to the location on one afternoon every week, and gives them lessons, but there is no doubt that she would welcome any volunteer helpers. It was a pleasure to watch the girls on a recent occasion when Mrs. Ruxton gave them some drilling lessons and instructed them and the elder women in elementary first-aid. Where so much anxiety for knowledge exists, it is a tragedy that such eagerness should not be gratified.

The young Indian girls in the Pretoria location are keenly desirous of forming themselves into a movement akin to the Girl Guides or Wayfarers, and any volunteers who would be willing to instruct them in the principles of the Guides or Wayfarer movement, or something resembling them, would, it is certain, be amply repaid for their trouble by the keenness on the part of the young people themselves.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE:—Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, 175 Grey Street, Durban, or Phone Central 45061

Asiatic Land Tenure Act Commission

Evidence By Indian Commercial Association

(Continued from last week.)

It is then with this idea of allowing some superior facilities for the better-class Indian that we have requested the Commission seriously to consider our claims for those areas which are actually largely in the occupation of Asiatics to-day. I think my witnesses will tell the Commission that the Indian community, like the European community, can be divided roughly into three classes. There is firstly the wholesale merchant and the retail merchant class, who are in the comfortable circumstances, together with their professional men—Indian solicitors and Indian doctors. In the second class one might put the smaller trader, the tailor, barber class, shop assistants, and so on they would fall into a middle class. And then at the bottom end of the social scale you have the Indian labourers, the flower sellers, possibly oil-drivers—these hawkers and pedlars and so on; they are the poorest part of the Indian community.

My lord, another point in this connection that I think should be borne in mind is that Indians have acquired some wealth and they are sending their children to be educated overseas. These children will come back and they will expect to be able to live like decent human beings in a reasonable locality in the town. One must make some allowance for that, a very important factor to be taken into consideration. And then I understand, too, that even locally the Indians are to-day indulging in sport, football, tennis and cricket. They are advancing upon the lines that they are expected to advance upon and to develop, and they therefore are entitled to expect that they will be allowed those facilities for living in accordance with the standard of life which they are able to adopt.

On page 13 of one memorandum it is stated that about 50 per cent of the Indians of Johannesburg are born in South Africa; of the Indians in the Transvaal it is estimated that about 50 per cent were born in South Africa. The percentage will rapidly increase. Western standards and western ideas will spread. And, of course, there is no political representation, so that they are very much to-day at the mercy of the Minister when it comes to assigning to them places where they are to live.

Now, my lord, the next consideration (item 5) are the figures with regard to population which the Commission will find in the memorandum at page 12. From those figures it appears that, as far as we can ascertain, in the Transvaal there are about 700,000 Europeans and about 1,000,000 natives, and the Indians in 1921 numbered 13,500. To-day the estimates vary from 15,000 to 18,000; probably if we include all Asiatics, Chinese and everybody, 20,000 at the very most. A very small proportion of the total population, which can only be increased in the natural way. That represents about 1 per cent. One Indian to forty Europeans, and one Indian to one hundred non-Indians; one per cent. of the total population.

Then as regards traders, my lord, it is pointed out that the general dealers—which is the Indian's particular way of earning his livelihood—of the general dealers' licences they show about 13 per cent. of the total. As regards wholesalers they are

only 2 per cent. of the total traders in Johannesburg. That shows, my lord, that even though they are almost entirely devoted to trade, they are not by any means a large portion of the population. My learned friend Mr. MacWilliam asks me whether there is any figure which we can agree upon in Johannesburg as to the number of Asiatics. The only figure in our memorandum, as your lordship will see, is in 1921, when they numbered 6,229—a figure which included the Chinese community. In 1928 they probably constituted about 13 per cent. of the general dealers. These are the only figures we have got. I do think there was a general taking in Asiatics after 1921.

While I am on this point, my lord, the Asiatic traders are not a menace to the European traders any longer. I would refer to the Johannesburg Chamber of Commerce, who are quite willing to concede all licences up to May, 1930; and to the Jeppe's Ratepayers' Association, who favour the protection of licences up to the 1st May, 1930.

THE CHAIRMAN: In regard to the Chamber of Commerce, my impression is that they stated that some date should be fixed.

MR. J. V. BRINK, K.C.: I am speaking from recollection, but is not the date the 1st May, 1930?

THE CHAIRMAN: I do not think they suggest that May, 1930, is the date. I think they suggest somewhere an earlier date.

MR. J. V. BRINK, K.C.: "Should this principle be accepted my Committee is of opinion that some date considerably prior to the 1st May, 1930, should be selected." Yes, I was wrong there, my lord.

THE CHAIRMAN: They confine themselves in this connection I think to suggesting that in order to draw a line the Commission should fix some date and recognise something in the nature of a vested right in the case of persons established as traders in a particular locality prior to that date. They only say that with regard to the date itself that it should be considerably prior to the 1st May, 1930.

MR. J. V. BRINK, K.C.: Whatever that suggestion may eventually come to, the position is this, that there are other considerations, of course, that have to be taken into account, and once an area is set aside there can be no reason why free trading there should not be recognised. My lord, the next point is that the conditions since 1908 in Johannesburg have changed. In 1908 those portions of Johannesburg must still have partaken of the nature of a goldfield. We have the views of the then Attorney-General that it was necessary to pass these laws for the purposes of the police.

THE CHAIRMAN: Mr. Brink, we have to take this position now, that it stands under the law of 1932 which in effect re-enacted with additions the provisions of a section 130 and 131 of the Gold Law passed in 1908; additions which made the prohibitions much more stringent against Asiatic and coloured occupation. That is the position with which we have to deal. You cannot invite us to regard the provisions of section 130 and 131 as obsolete because Parliament has, as I say, re-enacted them and strengthened them.

MR. J. V. BRINK, K.C.: I was not going to suggest that.

THE CHAIRMAN: You were telling us that conditions have changed, and perhaps we would view this in a different light. I am pointing out to you that that is not the view which Parliament has taken, and we have to take the law as it now stands.

MR. J. V. BRINK, K.C.: I quite agree. I do not think your lordship has heard me out on the point yet. I never intended to suggest anything such as

your lordship has in mind. What I meant was to draw attention to the fact that the areas we request affording the south of Johannesburg are no longer goldfields because these mines have closed down. That is, I submit, a very good ground for the Commission to keep in mind.

THE CHAIRMAN: Therefore you say that is one of the reasons for the enactment of section 131—that some of the areas to which the old sections apply are no longer areas to which those sections are appropriate?

MR. J. V. BRINK, K.C.: Yes, that is the idea, that they are no longer so applicable to these areas which have ceased to be mining areas and which have become really the permanent abode of the town, and the trading centres of the coloured people of the town, the places where they earn their livelihoods. Now, as I understand, my lord, the Ferreira mine is closed down, and I think there was the Ferreira Deep. I do not know whether they were separate mines, but I know there was the Ferreira Deep, and that has closed down. The Ferreira has also closed down. One of the Robinson mines is now worked from the Crown Mines, and that has closed down. The Village Main has closed down; the Village Main is incorporated with the Robinson Deep; it is no longer mining from the original mine properly, as I understand. Then the Meyer and Charlton has definitely closed down in recent years; and the Goch mine and the Waltham mine. They are all along the southern central portion of Johannesburg.

Now these areas in the vicinity of these mines have, as I said before, become the residential centre of the coloured people, and they have become also the centre of certain traders. Now, my lord, I suppose it is clear that an Asiatic trader cannot be put into a location and be told that he must carry on his trade there with coloured people; and that they will all be expected to make a living in that way. It was pointed out as early as the Habib Motan case by the Chief Justice of the Transvaal that they cannot be expected to do that. They must, in other words—and this is a principle which I submit will always be applicable—they must be given convenient access to the public with whom they trade. They make their living in that way, and they also serve that public; they serve them very materially, by easy terms of credit, and low prices and low profits, and so forth. This unusual principle of allowing them access to the public for the purposes of trade, I submit, becomes very important when the Commission considers our request for certain, what we call, islands—lands in the occupation of Asiatic traders—that they should be exempted. They are very often small areas. I can cite, for instance, that little island in Jeppestown, just north of those houses. I can cite La Rochelle, that little island there of Asiatic traders. And Turfontein—just one little locality where they have set up their businesses, and serve the community, and earn their livelihoods. And also Garland Street, in Ophirton. In Johannesburg your lordship will remember the extreme south end of Fordburg, near the Main Reef Road—a little island of Asiatic traders almost on the very outskirts of the town—the very south street.

THE CHAIRMAN: You mean the far western portion?

MR. J. V. BRINK, K.C.: I would call it the south, my lord—right up against the Main Reef Road. The south-west.

THE CHAIRMAN: I am not quite sure what the illustration is you have in mind.

MR. J. V. BRINK, K.C.: There is a collection

there of Asiatic shops in a street, and on the corner. **THE CHAIRMAN:** You cannot give the name of the street?

MR. J. V. BIRNK, K.C.: Corner of Pioneer and Mint Road, I understand; south of Pioneer Road. That is a little trading centre which has been built up by Indians. See our memorandum on page 30, under (A); various stands are mentioned. In each of these cases the Asiatic traders are collected there. They have formed a goodwill there, as it were; people know the shops are there; and there they serve their customers, and there they earn their livelihoods. We are not really dealing with individual trading sites to-day, but this is a principle, I submit, that should be borne in mind when one comes to deal with individual cases too. There may not be a group of Asiatics together occupying an area; there may be merely just one Asiatic in one particular stand; but it is a principle that is equally applicable there. If that man is not to be protected, he is going to be forced to go somewhere else to find a new business site, and he is going to overcrowd, to cut into the business of other people, and so forth. It is going to cause a lot of economic trouble.

My lord, the next principle is mentioned particularly in our memorandum on page 15, the principle of allowing for the natural expansion of the Asiatic population. I understand, my lord, from Mr. Jubbay that in framing these requests he has merely looked ahead for five or ten years or so, and had regard to providing for the natural increase in Indian population and Indian traders. Young men are growing up and will want to establish businesses of their own and earn their own livings. And that is the reason, my lord, why we have pressed in our memorandum for the south portion up to Main Street, and not, as the Municipality have suggested, Anderson Street. I may say, my lord, we quite realise the Municipality has gone into our requests and they have met us to a very large extent and have fairly agreed to support us in connection with areas which are predominantly coloured. But we do feel that the Municipality has not sufficiently studied the whole question and not sufficiently taken into consideration the expansion of the Asiatic population.

THE CHAIRMAN: Do you regard that as a matter which is covered by the terms in which this question is dealt with in Clause 2 of the terms of reference?

MR. J. V. BIRNK, K.C.: Referring to those who are in illegal occupation—in the case of coloured persons under (1) (ii), to make proposals as to the exercise by the Minister of the Interior of the power entrusted to him under section 131 (a). It reads as if referring to existing individuals in illegal occupation. But still, my lord, one must remember that these younger Indians are presumably in illegal occupation. Take the sons of an Indian, or his assistants in a shop, who will in the course of the next five or ten years start businesses of their own. They are to-day in illegal occupation, and I think it is covered in the scope of this document, that the Minister will want to exercise his powers with due regard to the position of such persons in the future.

THE CHAIRMAN: I suppose, so far as the terms of reference state considerations which are to be taken into account, it would seem to bring this under (c)—the hardships which the enforcement of the law would involve?

MR. J. V. BIRNK, K.C.: Yes.

THE CHAIRMAN: You have to read that clause, in that case, as referring not only to the hardships of the present illegal occupants, but to future generations—the rising generation?

MR. J. V. BIRNK, K.C.: It would be a hardship, my lord, on a father to-day who has two young sons in his business and who wants to start them in business in a few years' time. It would be a hardship on the father as well as on the children. He can find no room to get them a shop, or no place for them to live if they were to marry, or anything of that sort. I do not think, my lord, with a question of this wide nature one should be bound to consider only the actual occupier to-day, and not his family, not those who form part of his family—position of his business, assistants and so on. It would certainly be deplorable, my lord, if this whole question were to recur again in ten years' time, to find Indians going over the boundaries of the areas allotted now because they simply cannot help themselves. They are forced out by economic conditions, they have got to seek new partners, and they will undoubtedly penetrate. And then there will be this question recurring again in ten years' time, or perhaps less. So that it would be certainly an unstatesmanlike view to take the situation now and merely to provide for existing conditions, knowing perfectly well that the population is going to expand.

[To Be Continued.]

Notice

Transvaal Indian Congress

The recent Conference has decided to present a memorandum on the various disabilities of the Indians in the Transvaal. The executive invites information connected with the refusal of licences, matters of immigration, treatment on railways and other grievances.

Owing to the urgency of the preparation of the memorandum to be submitted to the Ministers information should be immediately lodged not later than the 30th, June, 1933, with the undersigned.

Box 5390,
Johannesburg.

H. M. NARSOO,
H. M. MALL,
Jt. Secretaries.

CAMPAIGN AGAINST UNTOUCHABILITY

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

The following books can be had at this office. Remittance to be sent together with the order. C.O.D. orders will not receive attention.—Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

THE EPIC FAST (By PVARELAI)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading upto the Verdyas Pact, with all relevant documents. 100 Pages. 7s. 6d.

PLAQUED WORD (By O. RAJAGOPALACHARI)

The case for the Bills introduced by Mr. Ranga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in this book. It is a complete exposition of the history and object of the legislation and meets all the objections raised. 54 Pages. 9d.

"MY SQUI'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully selected, authoritative edition of what Mahatma Gandhi has recently said about the Anti Untouchability Movement in his statements and interviews. The book has been compiled and edited under his immediate inspection.

114 Pages. 1s. 6d.

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન.

પુરેલક ૩૧ મું.

શીનીક, શુક્રવાર, તારીખ ૧૬ જુન ૧૯૩૩

અંક ૨૪

નોંધ અને સમાચાર

મહાદ્ધ અને હોદી

ટ્રાંસવાલ કેપ મહાદ્ધ એસોસિએશને એસીઆઈકે સેન્ટ ટેન્નુર એક્ટ કમીશન સમક્ષ રજૂ કરેલા પીટીસની ઉપર આજે કરવા ૧૫ મહાદ્ધ એસોસિએશનની મીટીંગ કેપટાઉનના શીટલીટી હોલમાં મી. મકમલ સાહેબે હાજરીના પ્રમુખપદમાં નીચે મુજબે દલીલો અને એક દરાવ ટ્રાંસવાલ કેપ મહાદ્ધ એસોસિએશનના પીટીસનમાં "સેક્રેશનનક સુચનો કરવામાં આવ્યાં હતી" તેને માટે બેદરશીવાઈ પણ પોતાની કામગીરી બદલતી માટે રજૂ કરવામાં આવેલા કોઈ પણ પક્ષ પીટીસનને રોકા આપવાનો અને જીએ મી. ગમીએ આવધાસ દર્શાવવાનો દરાવ કરાર કરવા માં આવ્યો હતો. આ મીટીંગ મળી તે પ્રદેશમાં એક મીટીંગ કેપટાઉનના સીટી હોલમાં બેંચેલેટિસ હોલમાં કેપ મહાદ્ધ એસોસિએશનના આગમ્ય હેઠ: મળી હતી જેનો હેતુ ટ્રાંસવાલના મહાદ્ધએ એસીઆઈકે સેન્ટ ટેન્નુર એક્ટ કમીશન સમક્ષ રજૂ કરેલા નિવેદનમાં ત્રીજામાં સામે બખાળા કહેલા દલા તેની સામે વિરોધ દર્શાવવાનો હતો. પરંતુ તે મીટીંગમાં હોદીઓ વિરુદ્ધ "વનુ" નેર દર્જ અને તેણે નોંધાવે મચાવી મીટીંગનું કામ અટકવી દીધું હતું. મી. ગમીએ એ જાણવામાં આવ્યાં 'ધી સન' પરને મુકાબલ આપતાં ખુલાસો કર્યો હતો કે નોંધાવે મચાવનાર હોદીઓ એવી માન્યતા હતી કે એ મીટીંગ ટ્રાંસવાલના મહાદ્ધએસીઆઈકે વિરુદ્ધમાં બેંચેલેટિસમાં આવી હતી પરંતુ હાજરીમાં તેનું કશું હતુજ નહિ. મીટીંગનો હેતુ માત્ર હોદીઓ વિરુદ્ધ ઉચ્ચેરનારી વાણી તેઓએ વાપરેલી તેનું બીનજરૂરીપણું જણાવવાનો હતો અને મા. ગમીએ પીટીસન મ'થી હોદીઓ વિરુદ્ધના દરાર રાંધી બતાવ્યા હતા કે જે આ પતના એક જાગવા અંકમાં અમારી રીલા સહિત પ્રસિદ્ધ થઈ ચુકેલા છે.

કુષમાં ને દહિયાં

જેલ્લી મોટાં મી. મમીની સામે રાજ ક્યો છે તેનું કારણ આ ઉપરથી કંઈક સમજાવે જાય છે. મી. મમીએ હોદીની તરફથી કરતા જણાવે છે અમારે ઉપલા દરાવો પસાર કરવામાં કેપ મહાદ્ધએ હોદીના હાલમાં વિરોધી જણાવે છે. અને તેમના ટ્રાંસવાલના કેપ મહાદ્ધ એસોસિએશન વિરોધના દરાવને માટે તેમને મુત્તાગમ્યાદી આપી ચકતા નથી તે દરમ્યાં એક પાસે હોદી જાણવાનાં સેક્રેશનનક સુચનને વખેલવામાં આવેલું છે અને એક પાસે જેલ્લીની કમીની મહેતરીને માટે રજુઆત કરવામાં કામ પણ પીટીસનને રોકા આપવામાં આવ્યો છે. તેઓ હોદીઓની વિરુદ્ધ છે એ વસ્તુ તેઓ કુષળી ચકતા નથી જો કે જામે જણાવી મચા છીએ

કે એ રિશિત તેઓને માટે બીનકુલ અકુરતી છે. આ વખત એવો છે કે જ્યારે આપણે સામે એક ધવું જોઈએ અને નાદ કે આગલા પડતા જોઈએ અને મહાદ્ધ અને હોદી સુસ્તીમાં વચ્ચે તેા પડનાની ગાંઠા જોઈથી પણ બંધાએલી છે કે તેઓના પાસેના એક અરેજ એરકાપજવારેસોજ ગણ્ય.

હોદી તામીલ ઇન્સ્ટીટ્યુટ

કનીયાર તા. ૧૭ મી જુનના રોજ રાત્રે ૮ વાગે "અંદરીઅર" નામનો મિત્ર તામીલ રજુસના વિવાહીઓ તરફથી હોદી તામીલ ઇન્સ્ટીટ્યુટને મહદ આપવા વિરોધીમાં પીટીસન પેલેસમાં મનાર છે. આ મિલ હોદી તામીલ ઇન્સ્ટીટ્યુટ અને વેમ મેન્સ વેલ્ફેર સોસાયટીએ મળીને તેમાર કરેલો છે. અને તેની આવક ઇન્સ્ટીટ્યુટ પરનું થા. ૧૪૫૦ નું બોન્ડ બરખા આપવામાં આવશે. મજકુર ઇન્સ્ટીટ્યુટ માત્ર તામીલ કામનેજ નહિ પણ હોદી કામના કરે વર્ગને મજકુરી સેવા જેનું છે. એ ઇન્સ્ટીટ્યુટનો ઉપયોગ કામના કરે વર્ગે સામાજિક જરૂરતાઓ વાસ્તો માટે કરેલો છે. ઇન્ડો-યુરોપીયન કોલોનિયલ સમયમાં ફેરફારો એ ઇન્સ્ટીટ્યુટમાં નીપજીત બરાતી આવેલી છે. આથી જામે ઉમેદ રાખીએ છીએ કે કનીયારના મિલને આપણી કામના કરેક ગર્વના સાક્ષ્યો સ્પષ્ટ ઉત્તર આપશે અને તેમ કરી ઇન્સ્ટીટ્યુટને મેન્સાધી મુન્ત કરવામાં પેનારે દિરસો આપશે

અમુક સતો હોદીઓ માટે સાયક હોવાના કારણ

અમુક સતો હોદીઓ ને રંગીન વર્ણના મેકેને રહેવા માટે સાયક ૧૫ છે અને મુરેલીપનો માટે તથા તેનું કારણ એક મા. અરેશ રહેલી જે જેમી રહેરનાની પાછળ પ્રાપ્તીની મલોખી મરખે છે તેણે એસીઆઈકે સેન્ટ ટેન્નુર એક્ટ નીજન સમક્ષ આપ્યું છે. જે અજાણ્ય કે "એ લાગે એકાંત અને જીવનમાં સારી તથા અને પરસાદ પડે જે નારે રહેલના પાછળ સામ પ્રપર વાળી મરાજ રહે છે મા. પણ મુરેલીપન ત્યાં પડી રહેવાનો વિચાર સરખા નાદ કરે. ને લતાના મુરેલીપન હોદી રહેવાનો વિચાર પણ ન કરે ને લતો હોદીઓને રફવને આવક હોય નો હોદીઓ મનુજ્જાલી રેતા કંઈક વિવરતા પ્રાપ્તીઓ રેલા જોઈએ.

મુરેલીપનોમાં હલન કીવાનો પ્રચાર

મુરેલીપનોમાં પ્રવેશને હાલવાને ખસે જાણવાનો પ્રચાર કિનપરિહન વધતો જાય છે. હુપરેલી હમપર અજાન જાણવાની પહેલ જોલાવીસમરેના હોદીઓએ કરી હતી. એ સમયના મેકેને મુરેલીપનો પણ આકર્ષાવા અને પોતાના પ્રવેશાઓને

હાલમાં બદલે ત્યાં બાળકો લાગ્યા. ૧૯૨૨ ના માસે" પુરો જીલ્લાના ૧૦ દરમીયાન ૮૦ યુરોપીયોના કામ ત્યાં બાળકોમાં આવ્યા હતા. અને પ્રત્યેક વર્ષે સંશોધનની રાખવા થતા હરતી હતી. આ ૧૯૨૨થી જોડાનીસમર્થની મુનીસીપાલિટીએ સ્વચ્છતા આપ્યું અને એ બંધાયું ત્યારથી બાળકોમાં આવતા સંધોની સંખ્યા વાર્ષિક ૨૦૦ ની થત મધ છે. અને યુરોપીયોમાં જામને કાઢવાના કરતાં બાળકોની ક્રમશઃ વધતી જાય છે. આથી મા. ૨૦૦૦ ની કીમતે ધીજી સ્વચ્છતા બંધવાનો વિચાર ત્યાંથી રહ્યો.

“ઇન્ડિયન એપિનલેન્સ”

સુકવાર, ધા. ૧૬ જુન ૧૯૩૩

ઇન્ડિયન એપિનલેન્સ નામની સંસ્થા જોડાનીસમર્થમાં કંઈક વખત થઈ રહ્યામાં આવી છે. ટ્રાંસવાલ હાઈડ તેની પ્રવૃત્તિના કેવાલો “ઇન્ડિયન એપિ-સેવા સમાજ” નામના માં જયર નવર પ્રસિદ્ધ થયા હૈ છે. પ્રવૃત્તિમાં એ સંસ્થા સમાજિક સમાજમાં ભરી તેમાં જુદા જુદા સમાજિક અને નૈતિક વિષયોપર પ્રવર્તના કરવાની પ્રવૃત્તિ કરતી હતી. પરંતુ સંસ્થાના કલમોડી કાર્યકર્તાઓએ સ્વદેશીય સંતોષ નાંદ માની પુર વેચે પ્રવૃત્તિ કરવા માંડી. સમાજની પ્રથમ વર્ગની પ્રવૃત્તિ જાણવડ અને સદાચાલુતિ દરોઝ મળેા મેળવવામાં અને દેસ્પીટમાં હાઈ વોર્ડ મેળવવામાં પરવાવણી હતા પ્રથમ થઈ પૂર્ક થવાની સાથે સમાજે કામ કરેલું કાર્ય સજાવાળી પાર થયું જણવડ. સહાયક અને સહાયવિદ્યાર્થ સહાયે તેને મળે મથા અને મા ૧૦૦૦ આપી દેસ્પીટમાં હાઈ વોર્ડ પશુ થત સેવાયો. હવે સંસ્થાએ માંધા દેવા, મંદીર, આયોરી, રકુથ, અંતર્યસ્થ અને કલમ બાંધવાની જેક મદાન ચેલના કામ કરી છે. સમાજની વિગતિ આ અંકમાં જન્ય રથમે હાવવામાં આવી છે તે ખરેખરી એ ચેલના સમજ કડાઈ આ ચેલના પાર પાડવાને અઠકી દસ દબાર પહોંતી જરૂર પડેા અને દરેક હાઈબાઇની પસંધી સમજ આ કાર્યમાં થવાની જાણ રાખે છે. ટ્રાંસવાલમાં આ કાર્ય પેટે પાઈક ૫૦૦૦ નોંધાય મથા છે અને ચાલુ અઢવાડીયામાં સમાજના પ્રતિનિધિઓ થી. રજીસ્ટ્રારના પદાલજ પટેલ (પ્રમુખ), થી સીસામક વેલજ પારેખ (સિકેટરી), થી. વલ્લભભાઇ બમાભાઇ (ટ્રેઝરર), થી. ગોવીંદભાઇ નાનાભાઇ મીસી, થી. નામરભાઇ ગોપાળજ, થી. જીઆકાઇ રસનજ, થી. નરસીંદભાઇ પરજુભઇ અને થી ગોવીંદભાઇ બીઆભાઇ ઇંગલ આ કાર્યને મારે મદદ ચેવા જાણ્યા છે.

કામના પ્રત્યેક વર્ગની પોતાની સમાજિક અને નૈતિક કલનિ કરવાની જગ છે. આ બાબતમાં હાઈ બાઇઓ અલાર સુધી પહોંત રથા કે જેમાં કંઈજ થત નથી ટ્રાંસવાલના હાઈબાઇઓમાં અસુલિત આવી છે એ પ્રજ્ઞે પુરા થતા જેવું છે અને આ દેશમાં તેઓનાં બંધવ્યને માટે એ સારી િજાની છે. સમાજની સ્થાપના થયા બાદ હુંક સમયમાં સમાજે જે સુંદર પ્રવૃત્તિ કરી છે એ સમાજના ઉત્તાહી કાર્યકર્તાઓને

જાણારી છે એટલુંજ નહિ પણ હાઈબાઇઓમાં આવેલાં નવ-ચેલને જાણારી છે. એ હાઈબાઇઓમાં ચેલન—ખમેલાવના, પોતાની સામાજિક અને નૈતિક કલનિની ખમજ નહિ કોત તે કાર્યકર્તાઓથી મજૂ જાગળ થવી થકતે નહિ. સમાજના હાંધવાનું જનુકરણ ટ્રાંસવાલમાં મદેાના પ્રમાણમાં થત રજુ છે એ સાંધી જાવતા રીપોર્ટોપરથી જોઈ કઠાય છે. સમાજે પોતાની કુમાર અવસ્થામાં મહાન કાર્ય શિદ કરવાની કામ જીડી છે. આજે સમાજના કાર્યકર્તાઓ જોવા લખ નાદાજના બાઇઓ જલે આવેલા છે. હું નાદાજના ખમજ કરી હાઈબાઇઓ તેઓને આઠી કાયે પાછા જવા રેશે? તે તેઓ હાઈબાઇ યુમાવીજ બેઠેલા અજાય. નાદાજમાં હાઈ બાઇઓની વસ્તી મેડી છે. સુરવ હાઈ એસોસીએશન નાદાજના હાઈબાઇ નાં છે. એ એસોસીએશનની મુખ સ્થાપના ટ્રાંસવાલના હાઈ બાઇઓની મદદને જાણારી છે એ વસ્તુ હું સુમજ જવ ની? આજે એ નવજ ઉદારતાથી મુખ વાનેા સુરવ હાઈ એસોસીએશનને લાભ મળેલો છે. જમે અંતઃકરણથી આજા રાખીએ છીએ કે તે તેમાં પજાવ નહિ થે એટલુંજ નહિ પણ ટ્રાંસવાલના હાઈ બાઇઓના આ પ્રકંઈથી કાર્યને પુર્ક કરસાદથી વધતી થત એસોસીએશનનાં નામ જમર રહે તેલો સુંદર હલો આવશે. બીજા રથા કહીપાવકી હાઈ બાઇઓ તેઓનામાં પશુ દમજા દમજામાં સાઈ ચેલન આવેલું છે મદાના મધીજના અખવડસની સજા પુર્કાવુતિ થતા કાઠીવાવડી બાઇઓએ જેક કલિજ વિચાર આવતાની સાથે ચેડાજ કલાકની અંદર મા. ૧૦૦૦ એકા કરી મધીજ કપર મોઢથી અજા હતા આ સુંદર કાર્યમાં પશુ તેઓની મદદ અસ્થાને નહિજ મજુજ. જમે કમે રાખીએ છીએ કે તેઓ પશુ ટ્રાંસવાલના બાઇઓનો સહાય સહાર કરશે અને સારા હલો આવશે. જમે ટ્રાંસવાલ હાઈ સેવા સમાજના કાર્યકર્તાઓને જાવજાર જાણીએ છીએ અને તેઓના કાર્યમાં સંપુર્ક થતેક ઇચ્છીએ છીએ.

બી. આઇ. બેટમાં કેક પેસેજરની કાઢવારી

“ટકલીવા” વિશે ફરિયાદ

બાંદીશ ઇન્ડિયા કંપનીની રડીમરોમાં કેકના ઉતારકોની કાઢવારીઓના વિષય કંઈ નવો નથી. કાઢવારીઓથી ઉતારકો એટલા બડાઇ થયા છે કે જેમ તેમ કરી થજ અઢવાડીયાં કાઢી નાખે છે અને પોતાને વલન પહોંતીને બધુ જુલી જગ છે. રડીમર કંપની પશુ બડાઇ મધ છે અને તેની સાથે કોઇ દવિદાઇ કરનાઈ નીજેલું નથી ત્યાં સુધી તેની નજરમાં સા જાય મારે છે.

મા મરમખલ અઢમઢ જે થોડા વખતારે એ કંપનીની નવી યોરો “ટકલીવા” અને “ટકલીયા,” જેના થજ કનજ વાળી અને સુંદર સમવડવાળી હોવાના કરમનના કંપનીન જોગન્ટો તરફથી મોટા બજારમાં કુલવામાં આઈ હતાં, તેમાં િ “ટકલીવા” બેટમાં સુંદર મુજાકરી કરી મથા છે તેથલે મુજાકના ઠાનીકલને કેકના ઉતારકોની કાઢવારીઓની નીચે પ્રમાણે જવાન આપ્યું છે:—

કેકમાં થોડાક વર્ષમાં કુનીવાના પરિવર્તન કાયે થઈ વસ્તુઓમાં સુમાર થયા છે પશુ કેકના ઉતારકોની કાઢવારી

સવારે મેં પ્રતિનામાં 'હૈં જનમ મુસાફર જો બાપ, અપ દેવ કહો જો સોવન દે' ગાયુ. મન અપવ બનેા આરેલા કરતાં એમણે અજ મવગાલું હતું. પ્રાર્થના પૂરી થઈ ત્યાં સુધી અમને જાણે કશી અપર ન હતી. મને અપરાત સુધી બન્ને બાળકોને માટે અખડવો એવી બાંધ હતી. મને પ્રકટ : 'કપાઈ સુના દતાર' મેં જગમ આપ્યો એટલે કહ્યું : 'મને કામનું કે તમે જાઓ છો વાઈ તારે તુરત જાઓ અને પાછા અડાપાંચે ઉઠાવો.' હું કશું ન સમજ્યો. હું ગયો એટલે વજમવાલના કામમાં પોતે લખેલું નિવેદન પ્રકટ અને સારે સાથે કહી દીધું : 'વજમવાળા, કાંત વિતે વાંચી જાઓ. આમાં દર્જાલને અડાચણ નથી, એટલે ચર્ચા ન કરવો.' સરદાર વાંચી ગયા, એક વાર વાંચી, બીજી વાર વાંચી, ત્રીજી વાર. હું સાડાપાંચે ઉઠ્યો. મને જમનપાલે કહ્યું : 'બાપુએ રૂં દિવસનું અનયન આદર્યું છે' હું ચમક્યો. બાપુ અને વજમવાળા આટલા મારતા હતા ત્યાં ગયો. અધી કલાક અમે બેઠા ગાપી. બાપુએ પોતે એવાર વાળો કલાક કહ્યો, પણ અમારામાંથી એકએ એક પણ જાણ ન ઉઠ્યાર્યો. જાત મદામકાંએ નથી વિચારતે માર્ગ મળતો નથી અમને. અધિક કલાક પછી વજમવાળા એ મારી આગળ મોન બોલ્યું : 'એમના કરતાં પાંચમ દાંડને જાવો છો એમને મનરને રાખવા હોય એ જાને અપર છે? પણ એમનાં મન અમે આતમાનો પ્રયત્ન ને દિશામાં વહેતો હોય તમે મન, વચન અને કાપાના મોનથી અનુકૂળ થવું.' આ મોન એ અડમ સરદારે અંતવદાર સિપાયાની તાલીમ પાળીને આજ સુધી પાળ્યું છે અને પાળશે.

પણ હું તો સરદારની વાતમાં તણ્યો. આટલું કલાક બાદ મેડાજ એન્ડેમાં બાપુએ આગેલું વર્ણન આપ્યું. 'બાપ, હેટલો સમય થયાં ૨૫ અને ૪૦ દિવસ વચ્ચે દૂદ આપ' કરે છે. બાબા વિચારે મધુર 'બીબ્લને જણાવતો દશે છું! જણાવી કરે કે? તથ્ય દિવસ ચર્ચા ક્રિષ્ણ મધ. બને ક્રિષ્ણ ન આરે એકું બનેં પણ આ તથ્ય દિવસ ચર્ચા કમનાના જલ ક્રિષ્ણ નહીં, રાત્રે એ વાંચે ઉઠીને કામ કરતો હોઈ છતાં સવારે જાગવાનાં પણ એકે હોજી ન આવે, આગામ મરડવાનું મન પણ ન જાય. બાપે તથ્ય દિવસ ચર્ચા કાર્મિક પ્રકારની તૈયારી આતી રહી હોયતી! આમ બાબાવેળ કપારથી ચાલી રહી હતી એ હૈંવું મુશ્કેલ છે પણ અનેક ને અનેક પ્રકારે અનસતના વિચાર આવે અને એને મનમાંથી ઉલ્ખાવ કરતો. મને કુતો તારે અપર નહોતી કે બાબે કંઈ અવી રહ્યું છે. પણ અંગપાર પછી જગી ગયો, તારનાં દર્શન કરતો : 'હયો, રામનામ કાંધુ પણ આવે આવે ને વિચાર એજ આવે : આટલો અકળાવો છે તો અપવાસ કરવો કેમ નથી! કર આ મચન પણ કીક માફ્યુ. જન વાગે ૨૫૯, અચુક અવાજ મળ્યો : તારે અપવાસ રચેજ છુટકો છે. ચપું, પછી ૨૫ કરવા છે એ નામય મર્જા, કદી તરીકે બાદ દિવસ પછી કરવા જોઈએ એ નામય કરતાં જરાય વખત ન સાંગો. દા-જનસેતારનું હામજ આ પિતા અવકલ છે, આટલું ન હૈં તે દરજન ગામમાં ને મરી જશે, અને એના છુટકા થઈ જશે. ક્રિષ્ણ, હરજન સ્ટેટમેંટ અપવા સાંધ્યું, અને તમે પ્રાર્થના માટે આવ્યા તારે મેં ઉલ્ખા વાક્ય પ્રે કહ્યું હતું.'

આપણું પાપને માટે

૪.—આમાર તમાગ જેતાના મનની નિશ્ચિત વર્ણી કલશી!

૬.—કલજ કામ છે મારા મનની નિશ્ચિત મધીજી બાજે જી મારા અંતરને મેં એમનાં ચરણ પોતાં છે, એટલે હામિક કાંત મધ અવાળ દેગનો પ્રયત્ન કરી શકું. એમની સેવમાં હું મરડો થયા આવ્યો એમના જીવનના અનેક અમુલ્ય અવસરે એમના ચરણે હતો, એમના હૈંદુસ્તાનના બધામ અપવાસો વખતે હું એમના ચરણ આગળ દેવાને બાગ્યાણી હતો—'હતના મજુરના ઉપવાસથી મારીને ને આજ સુધી. જદર વર્ષ ઉપર વિધાયણ જેવડા એમને જોયેલા તે આજે એમને દિવાળી જેવડા એક છું. પણ હું તો નેવો અને તેવો રહેવું છું અનેક પાપો મર્જા છે, બાપ એ પચાસપ ધામ છે આખરે હતો ત્યાં ને ત્યાં આ હામ નાનીચની દુઃશા છે? આ હાજેજ બાપુએ અપવાસ કર્યા છે એમ કહું તો આતશચેત નથી કરતો આજ અંદામાં તમે એક માનની કરુણાપુર્ણ કદાશી વાંચેલા એનામાં ને મારામાં હૈં એટલેજ છે કે એકે પ્રાપકરો કર્યા, પણ એને પાપની અપર નરોતી; મારા પાપોનું બાન મને કદી નહોતું એમ હું નથી કહી શકતો એટલે હોમ ન બાન કે એ બહેનના કરજ એકરારનું પરિજામ આ અપવાસ છે. પણ અનેક કલમેમાં ફાપાલ છુપાઈ રહેલા પાપના એકરારનું આ પરિજામ છે એમ કહું.

૫.—મારો તમને આવા વાતોમાં નિશ્ચાનો અધિકાર નથી. હું તો અપવાસ વિશે તમારો અભિપ્રાય પૂછવા છતાંનો હતો. મેં સંબોધ્યું હતું કે તમે સરદાર, દેવદાસજી અને પ્રજ્ઞા બાપુજીના અપવાસ સામે તપકયા કર્યા.

૬.—કર્ણ કલિયુગ દેવદાસની વાત કહો છો તે કીક છે. દેવદાસ તો એના પિતાને પુત્ર છેના! એના અમુલ્યતા આસુથી વજળતા સિપાયાઓ આવી છું. પણ સરદારને વિશે મેં ઉપર કહ્યું તે અપવાસ : સત્ય છે. સરદાર તો ફોર્મ કાંઈક કરે એ સદન નથી કરી શકતા. ફોર્મ કરનારાઓએ એ કહે છે : 'એમને ન પચ્યો, એ તજમાં તદ્દ તેજ નથી, વખારે કમરશે તો તેજ નહીં નીકળે પણ અમાર અરો.' મારી નિશ્ચે હું વર્ણવી ચુક્યો. મારી મન મુમાય છે, અનેકવાર હું પ્રાંતો પ્રકું છું પણ એ પ્રાંતો પ્રક્રિયાત જાને સેવાબાને એમની પાસેથી સમજવાને માટે. મધ્યસ્થ, પ્રુપ્ત અને પાપનું. સત્યનું દર્શન એમને વિશે મેં બોલ્યું છે તે બીજે કપાય નથી બોલ્યું એટલે પાંચળા આમરજી છતાં, એમનો 'નર્ણય બુલકારેતો હોય એવી કંઈક કરવાની મારી શુદ્ધિ કિંમત નથી કરી શકવી.

હરિજનોને માટે

૫.—તો હું તમારી સાથે શુદ્ધિના પયેમો કરવા નથી આવ્યો. આ અપવાસ, તમારી પાસેથી હું સમજ્યો છું એટલા ઉપરથી તો, મને લાગે છે કે પોતાની આજવાણની અશુદ્ધિઓથી અકળાવને સંધીજીએ કર્યો છે તારે એ હરિ-જનોને માટે થયો છે એમ આ સાર કહેવામાં આવે છે!

૬.—હરજન દારિદ્ર્ય કામ સિવાય બાબે મધીજીને એક વિચાર આવતો નથી, અને એની અસપાસજી નથી વરડ

વધુમાં જન્મ છે. અશુદ્ધિ એટલે પાણી નીચું હોય તે પાણી પડી છે. સરખાપાનાં પદ્મો છે પાણી અને ન-સખાનાં પદ્મો છે. પણ હરિજનનું કામ કરનારમાં અશુદ્ધિ હોય તો આ દિશ્યામાં કેમ ચાલી શકે? આ અમી સત્ત શુદ્ધ પદ્મો છે. હોદ્દાધર્મમાં મરી મરેલા કમંદરે સગાને કાઢવાને માટે છે. એ સડો અશુદ્ધ સેવકો શા રીતે કાઢી કાઢવાના કતા? પણ એમાં એમ માનવાનું કાચા નથી કે અધાર સેવકો અશુદ્ધ છે. પણ એક પણ સેવક અધર પાળાચારી હોય તેણે દિલસાસાનું તો આપજી બન્યું કહેવાનું.

૨.—પણ આ જાત તો ઠીકઠીક ગલી રહી છે એણે ચેતવેતાનો કાળો હાથ રજા છે વાતોણા એના નાપિણે હરિજનસેવામાંથી ક્ષેત્રસંન્યાસ લઈને બેસી ગયા છે. અનેક પવિત્ર બહેનો આ કામમાં બધી વખત આવી રહી છે. વિદ્યાભારી જેવા પુણ્ય બહેન હરિજનસેવામાં કામ કરે એનું કોણે હાથ વધે ઉપર કહ્યું હતું? આપણા પદ્મધર્મ જેવા શુદ્ધ જેવાં મેલા જગીસવાના મનને માટે દેહ પાડવાની પ્રતિજ્ઞા કરે એ ઠીક જેવા તેવા જાન છે? કહારવાળા જેવા પુણ્યમાંથી આજ કામ માટે વેળા મળત બોલ છે એ બોલ છે?

હરિજની અવસ્થા

૩.—તમે ઠીક કહો છો. મારું માન પણ બાજુ નથી કે આપણું કામ. માંથી છતાં મને જેવી રીતે કામ કરી છે અને કરે છે એ એમના કામમાં કહેવાને પ્રયત્ન કરીશ. બાજુ વાતોમાંથી કમંદરોનાં વગેરે બહાર ટીકું જરાના આ કામમાં અપાદમાં એમની વાતુવારો એવી ચાલી ના જાય. નથી પાનાનાં પાનાં બરાબ. આજે તો એવાં. મોટું આપણ કામ: "મને નિરાશા પેદા નથી થઈ" એ જાન કામ. ગલી રજા છે એ નથી બોલતો? પણ આ કિસ્સા તબ આર મામમાં કેટલીક વસ્તુઓ જેવા બની છે કે જે માન્ય હરિજનો શુદ્ધ જેવાં બેઠાં છે. મહાદેવ અને યાદ આજે કે નાટાર હરિજનના સમક્ષની અપર આવી તે દિવસે મોટું જાના રજા અપવાસને યાદ કરેલા. અને તો સામે છે કે નાટાર સોંપે મદાક પ્રતિમાં હરિજનોની ઉપર ને તારા શુભની રજા છે તેને માટે ૪૦ અપવાસ રૂં નામે એવા છે. હરિજન પાદને બીજારી હાલિયુટાં કપડાં પહેરી પોતાની સાજા હાક એ પણ એ જોખને માટે અસબ છે. જાન તે પણ ધર્મને નથી. રાજપુતાના કોશાધિપતિ મારવાડીઓની શુભિ. છતાં આ હરિજનોને સ્વચ્છ પાણીનું છું પીવાનું નથી મળતુ? દોશ માટેના જે કવાડમાં માણસો પોતાના રજા ધુવે છે એવા કવાડમાંથી ક્યાં ક્યાં એમને પાણી મળે છે. આ યાત્રા કોને કહેવી? અમાકાવાદના અંત્યજવાડાઓ અને કલકાની અંત્યજ વસ્તીઓના જેવાં નરકો પીત્ત કાષ્ટ દેહમાં દોશ? આપણે કામ કરીએ છીએ એ વાત ઠીક છે. પણ આપણે કેમ કા. આંધેકર નેત્રના દિલમાં આપણે જે વિશ્વાસ નથી પેદા કરી શકતાં આપણી શુદ્ધ પદ્મો દિલસાસાને મોટા મોટા જનાતની કાવદાઓમાં ગળાવવા છું કહે એ પણ આપણા કમનસીબના નામ આપણા કુખડુમાં સોજેલ રાજ-કાળની શેતરંજનાં મોજારાં તરીકે કહેવાને પાત રહેશે છે એ

જેવી કુખડ પાત છે! મેલા ધર્મધરમરો આવા હરિજનો પાપને પુણ્યરૂપે સમજે અને પોતાની વિદ્વત્તાને બધા અધર્મને સિદ્ધ કરવા મથે એના કરતાં વધારે કુખડ પાત છે! પૂરેવીના તળ ઉપર આપણું કામ કર પાપ થવાનું છે! રાવણને આપણે રાક્ષસ કહીએ છીએ, પાપની મૂર્તિ કહીએ છીએ. પણ ગાવણે તો બિચારાએ સીતામાતાને મહિન સ્પર્શ કરીને ક્યો નહોતો. પણ આજના આપણા રાવણો? એ પા. કરતાં અનેકગણા હુસ છે. શુભાશીના ત્રાસો આપણે નાણીય છીએ, પણ આપણા દેશની શુભાશીના ઉપર તો ધર્મને સિદ્ધ પડેલા છે. આ કમંદર રાક્ષસની સામે બાથ થી રીતે બીઠવા? હોદ્દાધર્મનાં હું પુનરી હોદ્દાધર્મને સીધેજ હું ખોસીધર્મને, મર્યામને ચાહનારો. એ હોદ્દાધર્મમાં આવા કોણેજ રજા ના કરનારી અસ્પૃશ્યતા! તારે મારે ધર્મને લામ કરવો, એટલે કે હોદ્દાધર્મને લાગ કરવો? પણ એનો લામ કઈ તો મારું તો સર્વસ્વ જમ. અને છતાં અસ્પૃશ્યતા સાથે એ મારું અને પોતાવ જેમ નથી. તારે મારે કરવું શું? હોદ્દાધર્મમાંજ બતાવેલા રાખાજી કિમમ મારે કહેવા રહેશે. એ ઉપાય મેં નથી છે. આ લક્ષ્મણ શુદ્ધિની રહી નથી. શુદ્ધિએ હું મદાથી શાઓને શી રીતે મદાત કરવાનો કામ? શુદ્ધિએ હું શુભાજી અટકાવી કાપવાનો કામ? શુદ્ધિએ હું નાટારને શી રીતે સમજાવી શકું કે હરિજનો એમના વાતમાં છે?

પણ તમે કહો છો, આપણે ક્યાં બોલીએ છીએ, શાળા-બેંક બોલીએ છીએ, શિખરપતિઓ આપીએ છીએ, સર્વો બહાવીએ છીએ આ સાધનો ઠીક છે, પણ આપ્યાત્મક અપાર વિના એ ગણા પાંગળાં છે એમ એ કોઈમાં માથે આપણ સંધાવું હોય તો તો મંગીસપાન જેવા કાષ્ટ નીકળે તો બાળો ક્યાં બોલાવે, શાળા બોલાવે, સર્વો હોદ્દા પાસે એમની મહેકાતો બાળો કરાવે અને એમાં હરિજનો વચાવે. પણ તેથી દેશમાં વાતો કરી રહેલી અસ્પૃશ્યતા કેમ નીકળશે? આ અપવાસ એ રાક્ષસને બંધ કરવાને માટે છે. ગણિતથી બાનુ નિરાશ થવું હોય તો આપણે ગણિતીઓ એમ કરીએ, પણ આ તો આપ્યાત્મક બળની જરૂર રાખે છે. આ ધર્મશુદ્ધ છે, અને ધર્મશુદ્ધમાં જેને સેનાપતિ મળું છે એણે મરીને છવા તે મારું જતાવસનો છે. એ કે આપણે સમજવું. મોક્ષને કે છવનમરણ આપણા કામમાં નથી, એ અપવાસ સુશાન્તાર પરમરૂઢિમાનના કામમાં છે—એ આ અપવાસ ન કરે તો હું હાથ વધે છવાઈ જેવી અને બોળાધારી આપણ હોય તો તો ઠીક. પણ એ તો પાપ આપણું નથી. કમંદરને અને છસકવો હોય તો છવાડે, નહોં તો એ દિવસમાં પ્રાણ લે એવું પણ અને કે મારા છવતાં કાષ્ટ મદાકાકિત રૂપાકને બેઠી હોય, અને મારો પ્રાણ જામ અટલે એ કાકિત પ્રગટ છે અને વાતની એ વાત કહું. ખીલું કામ કરવા મારે જેમ બાવાની જરૂર પડે છે તેમ આ કામ પર કતાવવાને માટે ન બાવાની જરૂર છે. જરીરનેજ નહોં, પણ મનને. મનિપ્રસાદને અપવાસ એજ આવરક છે.

‘રામરજાથી છવીશ’

૪.—માફ કરશો, પણ તમને આ બધું બવાનું નથી લાગતું!

ઉ.—મારા ભવની શી વિજ્ઞાન છે? આપણી જીવનની આખી જાગૃતિ જીવનની સંપૂર્ણ સંપૂર્ણ છે. મારા ભવનાત કરતાં જીવનની પ્રત્યક્ષતા વધુ છે, મારા જીવનની અસરથી સંસ્કૃતિની વંશમાં જન્મ મળેલી છે.

પ્ર.—પણ તમે તો હવે કહી મયા કે આપણને તો કશું કે પાશ્વર્ય સેવાપતિને મરીને જીવવાનો? કાંઈ બધું છે કે?

ઉ.—અહરક: કામ્યું છે. આ અપવાસમાંથી પ્રત્યક્ષ અભિજ્ઞ નીપજ્ઞો એવી રીતે જે પ્રતિજ્ઞા લીધી હોય તો તો અધીશ જીવ હર. એમણે તો પ્રતિજ્ઞા પ્રમટ કરતાં ને જીવે છે એ અહરક: કામ્યું છે. હા, એમાં એજમ રહેલું છે એ જાન તો તેમને હતું અને હેજ, એક હરિજન પોતે અપવાસ કર કરવાનું કહેવા આપ્યા હતા. ખીલ એવા વિનંતિ કરવા આપેલા કે નામતા એસાં હવે—એ એકાંબીના રમ હવે—રહો. તેને અધીશને કહેલા હરમાર રાંડે: "હું તો એ રાંડ વિવજ રામરસ પોતો દોષક. રામરસ મને જીવતો ન રામિ તો મોક્ષીનો રમ શી રીતે જીવાઈશે? મને અસપ્રવણતા રાવજનો નાક કરશે દોષ તેણે રામરસ કરાવી ખીલો રહેશે અને મારી રામરસિત હરવની કહે—અને હેજ—તો તો એ રામ આ દેશને નહિ પડ્યા દે, હરજ રામને અપજ કરશે દેક રામ રહાવે એવી પ્રત્યક્ષ હજ રહેલી છે. પણ તમારે હરિજનોએ તો એક વાત જાણી રાખવાની છે. ને રામરસ જીવના મેં લીધો છે અને જનુકલ યવ. તમારે પોતાને માટે પણ જીવને લપાવ નથી એ સમજાવો. અને 'સ્વસ્થ' હીંદુને ને કહેવું હોય તે કહે ને કહવું દો તે હર, તમે તો તમારા હરવના અને હરીરના મયા મેલ ઊડીને સમા હરિજન નામને."

પણ એ હરિજન તો મિયારા અમરાતા હતા. એ કહે: 'તમે જીવો છે લાકુષ્ઠી અમારો રખવાળ છે. તમે ન જીવો તો અમારું સર્વસ્વ અણુ સમજાવો. એના અમારમાં રહ્યું:

"અમારો અને મારો રખવાળ રામ એકો છે. અને તમારો રખવાળ માનો તો પાપમાં પડો. અને તમને મેં હજુ કે રામરસ તો જીવાઈનારો છે, છતાં એ પણ કહું કે દેક પ્રયો તો પણ શું? ને માણસો યહો તે કામ નથી કરતા? જ્યાં'ક સરસ્વતી, રામકુજ્ય પરમકંસ, મિત્રેકાનંદ, રામતીથે, એ બધાની જીવિયાં ખરી પાયાં ઠેચી તે કામ કરતા ખંધ પડ્યા! હું તો પ્રત્યક્ષ એક જુ કે તેઓ આને નેરજુ' નેરજુ' કામ કરી રહ્યા છે તેરજુ' જીવતા કદાચ નહોતા કરતા. એનું હરજુ એ છે કે સજ અમર છે, અસજ એ પ્રતિજ્ઞા નાકવંત છે, કરીર એ અસજ છે. એ અસજ હજી ને તેમનાં કરીર હતાં તેને નાક મધ મયો, પણ સજહજી તેમનાં કરીર—તેમનાં પ્રવિયતા, તેમનો જાન, તેમણે પ્રિય જીવનમંત્રો, એનો નાક મધ નથી મળેલો. એ આને આપણને જીવાઈ રહેલાં છે. તેમના કરીરહજી અસજના પ્રજ્ઞતા મુજ સુશલ મયા; તેમના સજનાં પ્રજ્ઞતાં રાજ આને પણ આપણે આપીએ છીએ, અને આપનાવ કરશું.

પ્ર.—હરિજનોને માટે શો સંદેહ છે એ કું પુણવ અટો હતા હાં તમે અને અનાવાસિજ વાપુના આ અપેક્ષા અંજનાવ્યા તે માટે આભાર માનું છું.

ઉ.—હું તમને કહું છું કે મંમાજનો અખંડ પ્રોથ વડી રહેશે છે તેમણી યેરા મિંદુજ આપવાનો આ પ્રવલ છે. એમણે સંસ્કાર એકાએ છતાં કાંઈ એ મંમામાં જાવન મધ નથી, એણે એ કાપેલા માદ રાખ્યા હજી કે નહિ તેની

શો પડે ને! એક જીવવાનો પ્રવલ કરનાર મારા નેચો મીંદીઓની રોલો: એવી-નાનાં કેટલું જીવવાનો હતો? (અણુ)

દાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ

અહર વિજ્ઞપ્તિ

માંધી દોહ, મંદીર, સાયબરેરી, કુલ, અતિથિજી અને કલમ પાંધવાની કાવ્ય યોજના

શ્રી. દાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજનો પરિચય આપવાની હીંદુ જનતાને હવે જરૂર નથી રહી. તેની પ્રમાણને જન સમુદાયનું લક્ષ્ય મેંચુ છે, તેની પ્રવૃત્તિને પ્રજા પ્રેમ જા પાદન કર્યો છે. 'સમાજ' હીંદુઓની સેવા કરનારી સંસ્થા છે, એ દાંસવાલના હીંદુઓનો અવાજ છે.

'સમાજ'ની પ્રથમ વર્ષની પ્રવૃત્તિ આજીવન અને સદાનુક્રુતિરરક સંસ્થા મેળવવામાં અને હાજીરલમાં હીંદુ વેદ મેળવવામાં પરાવાયેલી હતી. પ્રથમ વર્ષ પૂર્ણ થયું અને હવે ધરજી કાવ્ય ધણ પુર્ણ થયું. 'સમાજ' કરેલ નિર્ણય અનુસાર આજીવન, સદાયક અને સદાનુક્રુતિરરક સંસ્થા મળી મયા અને પા ૧૦૦૦ આપી હીંદુ વેદ પણ લખ લેવાયા. પહેલાં વર્ષનું કાર્ય આમ અવધાંત રીતે પાર પડ્યું એ માટે હીંદુ જનતાનો એકાદ આભાર માનીએ એકલો જાણ છે.

આ વર્ષે 'સમાજ'નો કાર્યક્રમ ગાંધી દોહ, વાચનાલય, અતિથિજી, મંદીર, સાજા અને કલમ બંધાવવાનો છે. એ બંધાવવાના અર્થને આંકેરા આક દશ હજાર પાઉંડ સુધી પહોંચે છે. 'સમાજ' આ રકમ માટે હીંદુ જનતા સમક્ષ પોતાની જાણી ધરે છે; તે જેણીને જરૂરી રકમથી બરી રવા એકે એક હીંદુને વિજ્ઞપ્તિ કરે છે.

હીંદુ જાનમાં 'સમાજ' તમારી સંસ્થા છે. તેની જાણી એ સેવાની જાણી છે. તેની પ્રવૃત્તિ એ હીંદુ સંસ્કૃતિની પ્રતિજ્ઞા અમાવવાની પ્રવૃત્તિ છે. 'સમાજ' ને નાણા લીડ પડવા ન રહેતા.

હીંદુત્વને પાઠળ પડવા ન રહેતા.

સ્વદેશમાં હીંદુઓને પોતાની હાલતનો સમાજ સેવાના કાર્યમાં વિપુલ ઉપયોગ કર્યો છે. સાજો મંદીર, હજારો શાળાઓ, સંકેટર વિદ્યાર્થી જીવનો, સાજો કુવાઓ, વાવો અને તળાવો, હજારો મુજારૂર ખાનાઓ અને સંકેટર દયાખાનાઓ એની સાક્ષી રૂપ છે, વિદેશમાં વસતા હીંદુઓ એ યમરામાં, એ ત્યાજમાં શુ પાઠળ પડે? અવરય નહિજ.

આ વિજ્ઞપ્તિ વાંચનાર દરેક હીંદુ જાણીને પોતાનો યથાશક્તિ ફાળો 'સમાજ'ને આપવા નમ્ર વિનંતી છે.

સમાજના રાજ કરેલા આ જીવન કાર્યમાં હીંદુ સંસ્કૃતિ માટે પ્રેમ કરાવનારા દરેક હીંદુ જાણીને ઉદાર દેહો આપણે અને આર્થિક મુરકેલી નવા નહિ દે. તથાગરથી માંડીને સામાજિક અને મરીજ રિધાતવાળો હીંદુજાઈ પણ આ સેવાનાં કાર્યમાં મદદ કરી રાકે એટલા માટે સમાજ તરફથી નીચલી

ચોજના બહાર પાઠવામાં આવી છે. પોતાના મોઝાને
છાકે એવી જગ્યાની પ્રસંગી કરી તાકીદ મુકારક
નામ મોકલી આપી તમારું નામ અમર કરશે.

માંથી હોજા:—પા. ૧૦૭ આપનાર દાતાની
તકતી અને ફોટા માંથી હોજામાં મુકવામાં
આવશે.

રફા:—પા. ૫૦૧ આપનાર દાતાની તકતી અને
ફોટા રફાના મકાનમાં મુકવામાં આવશે.

મદિર:—પા. ૩૦૧ આપનાર દાતાની તકતી
મદિરમાં મુકાશે અને તેમને ફોટા માંથી
હોજામાં રખાશે.

લાયબેરી:—પા. ૩૦૧ આપનાર દાતાને ફોટા
અને તકતી લાયબેરીના મકાનમાં મુકવા
માં આવશે. (મિસર્જી અપાન બબર માટે
હાયમ).

અતિથિશુદ્ધ:—પા. ૨૫૧ આપનાર દાતાને ફોટા
અને તકતી અતિથિશુદ્ધમાં મુકવામાં આવશે.

કલખા:—પા. ૨૫૧ આપનાર દાતાને ફોટા અને
તકતી કલખાના મકાનમાં મુકવામાં આવશે.
(હીંદુ હીંદુ કલખ માટે હાયમ.)

પા. ૫૦૬ દાન કરનાર મહારથને ફોટા માંથી
હોજામાં મુકાશે અને પીતલની પ્લેટમાં નામ
લખાશે.

પા. ૨૫ થી ૪૬ સુધી આપનારનાં નામો મોઝા
અમર પિતલની પ્લેટમાં લખી માંથી હોજા
માં મુકાશે.

પા. ૧૦ થી ૨૪ સુધી આપનારના નામો નાના
બબર પિતલની પ્લેટ પર લખી માંથી હોજા
માં મુકાશે.

હીંદુઓ આ દેશમાં ભગલામ ૪૦ વર્ષ થયાં વસ-
વાર કરી રહેલા છે. છતાં હીંદુ ધર્મ અને સંસ્કૃતિ
સમવાઈ રહે એવું એક પક્ષ સ્થાન કરી રાકવા નથી,
આપણે હીંદુ ધર્મના હીંદુ એમ માત્ર માનવાથી.
આજમાવવાથીજ આપણી ધર્મ પ્રત્યેની કુરુજ અદા
કરી રાકતા નથી. જે આપણે હીંદુ ધર્મના ખરા
પ્રેમી હોઈએ, જે આપણે આપણી નસોમાં
ખરા હીંદુત્વનું મોહી વહી રહેલું છે એમ માનતા
હોઈએ, જે આપણને આપણા મહાન પ્રરોધ, રામ
અને કૃષ્ણ પ્રત્યે જાતીજ વફા હોય તે આ
દેશમાં હીંદુ ધર્મનું એક પક્ષ સ્થાન નથી કરી રાકવા
જે જે આપણા ઉપર કબજે છે, જે જે આપણી
નામોશી છે, તે દુર કરવાને જમાએ હીંદુ ધર્મની
સંસ્કૃતિ જળવાઈ રહે એવી જે યોજના બહાર
પાડી છે તેમાં ઉદાર ફોટા આપી જે હીંદુ ધર્મના
મહાન ધમ્મને પુરું કરવામાં તમે તમારી ફરજમાંથી
પાછા નહિ પડો એવી અમેને આમ મદદા છે.

માનનીય પ્રજા.

ત્રાલોવનદાજ ગીરધરદાસ પટેલ.

શ્વેતાકાંઠા વાલજી પાટીદાર, મુખ.

મીજાબાઈ વલજી પારેખ,

કુનીલાલ વલજીબાઈ પટેલ,

મંત્રીઓ.

વલજીબાઈ ભગલામ,

મોર્ચિંગ નાનાભાઈ મીસો,

અબાનચી,

ધી હાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ.

એકસ ૪૧૧૧.

જોહનીસબર્ગ.

એશિયાટીક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશન

ફ્રાન્સ એશિયાટીક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશન બંધકે હવે
જુલાઈમાં આજુ અપાવા ૩૩ છે. જુલાઈ આપનારોમાં
હોઈએ, ૧૯૩૩ હોઈ અને અંતિમત પ્રિપરીંગ. જાણવાના
મેઝા અને તેઓએ લખી રેલી સંસ્થાએ છે.

એક જી એ માલે કમીશનને ફાઈનલમાંથી કમીશન
કે ૩ આજુ ફાઈનલ એશિયાટીક વસ્તીને માટે આપી ફેરું
એક્ટને અને જુરોજીવને માંથી દુર કરવા એક્ટને. તેમ
નાંક થાય તે ડીકારે રફાથી જુરો પડેના ફાઈનલમાં પાકિય
ભાગ એશિયાટીકને આપે એક્ટને બીજી સુધના તેણે એ
કરી છે કે એશિયાટીકના ભાગ અને માલદાર વર્તે માટે
એક જુરો હાઈનસીય એક્ટને પરંતુ તે હાઈનસીયમાં વેપાર
કરવા નાંક દેવા એવી કરત હોવી એક્ટને અને સાતશે
પાછા કલખા એક્ટને હાઈનસીય મકાન તેમાં માંથી નહિ કલખ
એવી પક્ષ કાલ હોવી એક્ટને

વેપાના સંજોગમાં એ માલે એવી જુધવા કરી છે કે
જે એશિયાટીક ૧૯૩૩ ના અન્ધકારીની ના ૧ હીંદુ એ
મકાનમાં વેપાના પરવાના પરવાના હોય તેઓને તે તે મકાને
માં પરવાના અપાવા એક્ટને પરંતુ એવી કરતે કે કાંઈ પક્ષ
એશિયાટીકથી એવો પરવાના મોલાના હાઈરને પક્ષ વેચી
અથવા તેના નામપર ફાઈનલ કરી નહિ કલખ. નાકારી કે
મરજી થય નો તે પરવાનો તકમી થાય અને વેપાર બંધ
કરી દેવામાં આવે અથવા મોલાને વેચી દેવામાં આવે અથવા
કાલે રવાયર જોડાઈને પક્ષ આજુ પાઠવામાં આવે.

મોટારીઆના અમર

(અમારા અવરખને ૫૧૧થી)

ફ્રાન્સ મુદત કાર રવાયેલ રીટરીયા ઇન્ડિઅન વીવેન્ક
એગ્રીએશન તરારથી એક પક્ષ અમલન મામ કરવામાં
આવેલ છે. એગ્રીએશનની કાર્યાલોકીઓ મોટારી કરી
ઉથગણું કરી પ્રિપરીંગની મવન-ન્ટ ઇન્ડિઅન રફામાં
કારે જુળના મર્જા બહારીએને ગરમ જર્સીસ પહેતાં કયાં
છે અને તે ઉપરાંત હીંદુના મોદનએ દરમ્યાન સમજાય સો
ઉપર કોઈને દરરોજ સવારે ૬:૩૦ તથા જમણી સાથે એક
જામ ગરમ કોફા આપવાની મોજના કર કરી છે.

આ કાર્ય પક્ષ પ્રસંગનીય તથા અનુકરણ કરવા મોઝ
હોઈ આપણા માલદાર હોઈને ખડો હવા નેવું છે. આવા
પરોપકારી કાર્ય મદદ માંડળની કાર્ય કીકાલાને જરૂર થવવા
પડે છે. અને કૌં કાઈએને વિનતી છે કે આવા કાર્ય
માટે પોતાનો હાથ જમાવે.

સ્થાનીક ગવર્નમેન્ટ ઇન્ડિઅન રફામાં જાણકાની સંખ્યા
આ સો ઉપર ગ્રેજ હોવાથી જગ્યાની પક્ષ તમી પડે છે.
તમ માનમાં રફા વહેવકેલ છે તે પક્ષ તમ વર્તે હીંદુ
માં બહાર વાંકાપર મેસવુ રે છે. જે રિપરી હીંદુના
વખતમાં કલખક તમાજ અન્ધકાર માટે હાઈનસીય મોઝ નથી.
અમર દને મકાન અન્ધકાર મામ અમરી હાથ છે તે આજુ.

અંગ્રેજી કે ગો રાખના બહુથી જ આઈ રવાણામાં વસવાટ મળના આગ્રહ સોવવ રતા રે - અમારું આવવાન થાઈ હીં બહુએના ગમગીરી ફેલાય હતી. મરજીના પાપરને વખતે રીફ તથા બેદાનીશબળતા આપણોની ચોરી દાખરી થય હતી

તેજ દિવસે બેંગલ કેમની અંદર પણ મરદમ મનજી કેમજીના પતિનું અવધાન થયા મદલ દીલગીરી ફેલાય હતી.

શ્રી પ્રોટેસ્ટાંટ હીં સેના સમાજ તરફથી માનમાજના અપાસ પુરા થયા તે બદલ પરમાત્માનો ઉપકાર માનવા ગાસ સમા મળેલી હતી મહાત્માજીના જીવનના અનેક પ્રસંગે અને તેમનામાં રહેલ દુનવી અંશ ઉપર પણ આમજીએ પાવેચન કર્યું હતું પરમાત્માનો અનુકરણપુર્વક આજાર માનવા ગાસ અસ્પૃશ્યતા નીવારણના કાર્યમાં સ્થાય માટે મળા માં દાખર રહેલા કામજી તરફથી ઉપરાઈ કરવામાં આવેલ અને કુત રીડ કપ નેપાયા દાસ, આ રકમ પ્રખ્ય મહાત્માજી ઉપર મોકલી અપવાતું કરાવ્યું છે.

વિવિધ સમાચાર

સા. આ. અને જાપાન વચ્ચેનો વિવાદ—જાપાન કાઉન્સિલ નેરો આલ મોએ છે તેના માત્ર ૧૦ થી ૧૫ ટકા મત અર્થે આરોપ જાપાન મોએ છે. આર્યમાં પુરા થયેલા મજા માસ દરમિયાન જાપાનથી પા ૩,૪૧,૫૮૨ નો માલ કાઉન્સિલ આરોપમાં આવેલો જા. ૧૩,૪૮૨ નો માલ સાઉથ આફ્રિકાથી જાપાન ગયો

બેંગલ ઉપર કરોડો પાડનાર—મુમસલ-જાન-કાઇનની બેંગલ બેંગલો બેંગલો જાપાન કરોડો પાડનાર ગદમારીને બેંગલો કાર્યવાહીએ અડી અને તાજાની કાયળીએ વડે માર મારી હતી કરોડો અને કરોડે તેમને પકડવામાં આવ્યા હતા

કાઉન્સિલ કરોડોને સમા—સીરીય (૧૫) ના રાઉન્સિલ કરોડોને સમા પાસી સામીને મુનીસી પાસીરીના પા. ૧,૨૨૫ ની ચોરી કરવાના જારોષ માટે ૧૮ મહિનાની સખત કેદની સજા મળી છે.

બેંગલના બેંગલો—બેંગલો તા ૨૪ મીના કરતાં બે લા. ૫૨ મીના બોટ મા ૧,૧૫,૦૦૦ બેંગલો બેંગલો કરોડો અને અન બેંગલો કરોડો ૧,૫૮,૦૦૦ બેંગલો કરોડો. બેંગલો આવ બેંગલો છે તમની સંખ્યા આને ૧૬,૬૮,૦૦૦ ની છે અને ૬૪,૦૦૦ તે મમસલ બેંગલો મળે છે.

દુનીયાના બેંગલો—દુનીયાના બેંગલોને કરોડો અસલ મુજબ આને દુનીયામાં મજ કરોડ બેંગલો છે. બેંગલો દુનીયાના મજુરોની વચલીને કરોડો માલ થયો.

અમેરીકામાં બેંગલો કરોડ પચાસ લાખથી બેંગલો કરોડ કાંઠ લાખ બેંગલો બેંગલો છે.

સાંચાથી બેંગલો વધે છે—સાંચાથી બેંગલો વધે છે તેના અંશ માલ તા ૧ બેંગલો બેંગલોમાં અસલ કરોડ ગયા પ્રથમ ૩૦૦૦ કારીમને કાપ કરતા કરોડ પણ આને બેંગલો અસલ કરોડો સમા માલ કરવામાં આવ્યા છે તાર કારીમને સંખ્યા ૪૦૦ ની થય છે અને આ મંડીના વખતમાં કરોડ કરવાને માલો કરોડો સાંચા માલ કરી

મજુરોને રામ આવતા બેંગલો છે!

દુનીયાની અર્થિક પરિવહ—દુનીયાની આર્થિક પરિવહ મજા સમાચારી બેંગલો કરોડ મજ મળે છે. તેમાં ૧૭ કરોડ અને બે અસલ બેંગલો પ્રતિનિધિએ દાખર થયા છે.

જાપાને હીં સામે લીધેલાં પગલાં—હીંજીવાને જાપાનના કાપકર તારકાલિક ૭૫ ટકાની જગત નાખી તેથી જાપાનમાં કાપકના વજરોની ફેરફારે પોતાની કમાણી તારકાલિક જીટીસ બેંગલો હીંજીવાનના કાપા રતો બા. ૫૬૪ કરવાને કરોડ કરોડો છે.

અધ્યાત્મિકતાના પ્રધાનને કરોડ કરોડો—અધ્યાત્મિકતાના પ્રધાનને પોતાના પ્રેરણાલક્ષમાં કમ્પલ થયા રવામાં આવનાર બેંગલો અધ્યાત્મ વિદ્યાર્થીને પાંચ મેંગલો કરોડ કરોડ કરોડો છે.

અસાધન

મહિલા મંડળ અને અસ્પૃશ્યતા

'મહિલા મંડળ'ના અસાધન, બેંગલો.

માટેના—માટેના મંડળના પ્રમુખશ્રીને જાપાન આવના પચમાં થયો. મેં ને અપ્પુ હતું તે બેંગલો તરફના કરોડ માલથી અપ્પુ નહતું. હીં બેંગલો ઉભતિ મંડળ બેંગલો દેંગલો કરતાં બેંગલો ખુબ રસ લઈ રહી છે. અને કરોડના નામક મહાત્મા મંડળના અસાધન—અસાધન વચ્ચે બેંગલો ખાતા લેવા અને આલ કરી બેંગલો માટે—માટે જારીની મહિલા મંડળે મહિલા બેંગલો બેંગલો કરી બેંગલો અને લાખુ અને લાખુ પણ લાખે છે. અધ્યાત્મિકતા બેંગલો લાખી મળતી મહિલામાં મારી સંખ્યાએમાં દાખરી અપ્પુ કરોડો બેંગલો આમજ વધેલી નથી. અને તેથી જ બેંગલો ને જીવ અપ્પુ વધારે થાય છે તેમને જુદી જીટીસ બેંગલો સમજવાના કરોડ હતી.

મહિલા મંડળ લેવા નહિ તો અસાધન રહેલ નહિ. પણ અસાધન મહિલા મંડળ રમવાએ છે અને અસાધન અસાધન અને લાખીનીના મેંગલોમાં કરોડ કરોડ મારી અસાધન અને કરોડ કરોડ આ મહાત્મા પ્રમુખ તેણે અસાધન બેંગલો નહોતો. અસાધન નાખી કરોડો બેંગલો બેંગલો પ્રમુખ પચમાં છે.

મેં ને અપ્પુ હતું તે બેંગલો વધેલી નહોતું અપ્પુ. પ્રમુખ બેંગલો વધેલી અને બેંગલોની ઉભતિ મંડળનાર તરીકે. આવા અસાધન બેંગલોમાં બેંગલો બેંગલો આપેલા નહિ આપી તેથી મનને આસાધન થવાથી અપ્પુ હતું.

શ્રી. જાપાન.

સપ્તરૂપોનો બોધ વચન

ધર્મજી રહસ્ય પાણી કિદાનોમાં નથી. આસાધનમાં રહ્યું છે. અસાધન અને અસાધન કરવી બેંગલો ધર્મ કરોડ છે. "પ્રમુખ પ્રમુખ" બેંગલો અસાધન કરવાને માલુસ અસાધન નથી. પણ ને બેંગલો પચમાં ચિતાની અસાધન પ્રમુખ વડે છે તેજ બેંગલો આર્થિક પ્રમુખ છે.

મેં ને મહાત્મા કારોડ કરોડ છે અને થાય છે ને કરોડ અને અસાધન પચમાં છે. નહીં કે પેસાના અસાધન નાખી કામ કરોડ નથી. માલુસની જુદી કામ કરોડ છે અને આસાધન.

રહી અધેન

(અખબાર એ. સી. અહીં ગાંધીજીના)

(મતાકથી માણુ)

મરીયમની માતા મુબેદાએ જેને પોતાની ઓરડીમાં પ્રવેશ કરતાં જોઈ બાઈની લીધું કે મરીયમ પોતાની જુની કપા માવા માટે જ અહીં આવી રહી છે. તેની માતાના હૃદયમાં ક્યા અને કહાનુશીલતા સ્થળે (જાવજી માતાઓના સ્વભાવ મુજબ) નિષ્કરારભાવ ઉઠવા લાગ્યો. પરંતુ બાઈની સતક્રીયાની સાથે મુબેદાએ સ્વપ્રત્યાહતિ એવી બતાવી કે તેથી કાર્થિક ભાવ ભયકત ન થાય. એવા કાર્થમાં મુબેદા બાઈની પ્રવીણ હતી. મરીયમે જેવો પ્રવેશ કર્યો તેવી જ એ મધુર સ્વરે બોલી: "આજ એટા મરીયમ, એસ. આજે પોરાજીવાળા તમારા લગને માટે આજના હતાં એમણે લગભગ દસ દહાડે રૂપીયાના કિમતી દાગીના અપાવવાનું કહ્યું છે. એ પછા પ્રતિજ્ઞા અને ખાનદાન કુળના જણાય છે. હું....." આમળ બોલતાં તો મરીયમે વચમાં જ અટકાવી અને કહ્યું: "પરંતુ એ સાથે એ કોઈ મુખમાંથી પણ જણાય છે."

"હા રીતે."

"મરણ કે તે વચાલકારમાં દબારે રૂપીઆને નિષ્કારણ બંધ કરવા કહ્યું છે. જે દેશમાં પ્રતિવર્ષ લાખો માણસો પેટની જવાબાને લીધે મરણ તરફ છે. જે દેશમાં દબારે અનાથ બાઈનો કેવળ બોજન, વચને માટે વેપારાટલ મકલ્ય કરી છે છે, એ અજાગી હોઈ મુજબીમોના દુરે દેશમાં આટલું મન ફેરવ એક ગુજલના લગ માટે નહ કરવું એ નરી પ્રત્યક્ષતા નહીં તો બીજું શું?"

મરીયમની માતા મરીયમની આ વાતોને આજકાલના ઉછરેખલ બાળકોની અર્થદીન વાતો લગભગ દસવાં લાગી મુબેદાના જઠ હૃદયપર પોતાની જાતનો કંઈ પણ પ્રભાવ પડેલો ન જોતાં મરીયમ કહેવા લાગી:

"મારો કે કદાચ મારા ચાર પાંચ આજકાલો હોત અને પ્રત્યેકના લગમાં આપને પંદર દહાડે રૂપીઆ અર્થવાના હોત તો આપનું દેવાનું નીકળી જત અથવા રહેવાને ચર પણ ન હોત."

મુબેદા—"અથે ધર ન હોત કે અમારું દેવાનું પણ બહે નીકળી જત. પણ આપ કહાની છૂટત તો બધી જત ને? પોતાના કુળની અર્થાંશ તો રહી જત ને? પુર્વજોની કિર્તિ તો મુગધાણી નહિ જાત ને?"

"તો નમસ્કાર છે એવી પુર્વજોની કિર્તિ. હું તો એ રહીયુસ્ત લગમાં કરીને મારે માથે કબજ નહીં મળે."

"હું તો તેમને વચન આપી ચુકી છું."

"જે વચન રૂપીઆના માટે જ આપેલું છે અથવા જે વચન રૂપીઆની કલચરથી જ આપણું (આ સંકેત સુલેખનના પિત્ત તરફનો છે) એ વચન વજાજ ઉપકાર સાથે પાછું વળી ચકે છે. અન્યથા રૂપીઆ અને વીરતામાં મુબેદાનાની બેસાજરી કરી કહ્યું એવો મુજબ મેં જોયો નથી."

મુબેદા તરત બોલી ઉઠી: "મરીયમ ખસ દર. મને તેની અને જાવજી પણ હું તારી જતેલા છું. મારી લગભગ આપ વાત કરતાં તું લગભગ પદ નથી થતી? હું પણ એક વખત તારી અવસ્થામાં હતી. મારા માતૃપિતાએ મારું લગ કહ્યું. મેં તો તારી માથે આ પ્રકારની કંઈ કબીલ કરી નહોતી."

એ એ ઘરણે જ અને મુબેદાને આટલું મન પીસવું આપ્યું છે."

મરીયમ—"એવું કાંઈ એ હવે કે મારા પિતા અતિભોળા અને સાંત સ્વાભાવના છે. એમણે આજ સુધી તો જવજ પછી નથી કે કયલક પાને કહેવામાં એના પુરુષ સંચયકરે આ પાછું મન અને એમણે દેખાઈ આવે છે. અન્યથા બુજો કે અપણી પાડેલજીની દશા જેનો પતિ એક મોટો સોના ચાંદીયે વેગારી છે, પરંતુ અતત પોતાના જુદામાં અરસપરસ ટટો. તો હોમજ છે. કુહાનેથી પધારતાં જ પદિનને એ પણ ચાલો અને અપણુંદુ પાન કરાવે છે. એણે પણ પું પોતાની કમજાવી લગ કહ્યું હતું? એ બધા કરતાં હું તો માત્ર એટલું લગભગ છું. લગ મારું થવાનું છે. એક નવા જીવનમાં પ્રવેશ મારે કરવો છે. એટલા માટે મારી જીવજીવાર મારે જગત યતું જોઈએ."

મુબેદા—"કીક મારે. અપા તું લગ કરવા માગે છે એ મુજબ તારા લગલક છે? એમાં તો લગલક નથી કે મુજબ કુળીન. મધુર અને વીર પ્રકાર છે, એમ જતાં એ રીતિ મુજબ છે. શું એના માતૃપિતા તારા માતૃપિતા સાથે સમાનતામાં મળ્યા? શું તારાં જગત આ કરવાથી અમારી આ પ્રતેજ્ઞા રહેશે? અમારા અજળ કિતેમુજો અમારાથી નારાજ થશે. પણ તો અમારો ઉપકાર કરશે એટલું જ નહીં પણ એ મુજબ એક નવા વિચારનો ઉછરેખલ સ્વભાવનો જણાય છે એટલે તે નિર્ભય અમાર વ્યવહારમાં આપણા ખાનદાનમાં જોડે એવા ન દેખ અથવા એમ મારી લગને એમાં એ જીરાજો ન હોય તો પણ રૂપીઆ વીના એના મુજબ આ અપવા! એને લાં તારો વિવાહ કરવો એ કેવળ તારા બાપ કાદાનું નાક કપાવવા જેવું છે."

મરીયમ—"માતાજી મારી પુષ્ટતાની લગા કરશે. એ મન એજ પ્રતિજ્ઞા છે તો આપ પોતાના જ મુખથી મેં કહેલીએ વાર કબીલ્યું છે કે તમારા કાદાની અર્થક અવસ્થા બાઈની જુરી હતી અને એમના પિતાને તો કિલસમાં વજાઈકળા બોજનની પણ બધા હતી. તેમ જતાં મારા પિતા આપને પરચ્યા. વાસ્તવીક રીતે તમારી અર્થક સ્થિતિ મારા પિતાની સ્થિતિ સાથે સરખાવાયજ નહીં. તેમ જતાં મને તેમ તમે માતો જતાં હું તો મુજબ સાથે જ જગત કરીય રૂપીઆ સાથે કહી નહીં."

માતાને પુત્રના આ કબો અપખાનજનક લાગ્યા. એણે વિચાર્યું કે હવે નજતાવી કામ નહીં ચાલે, કંઈ કાકાઈ ખતાવવી પડશે. એટલે એણે તપી ગઈ આવેલમાં કહ્યું:

"નાસાયકાં મુગ કબાંની મજાણાં તું જન્મતાજ દેમ ન મરી મહાં મુજબ તામ તો ન મુજબ?"

મરીયમ જન્મજાજ રહી. એના મુખ ઉપર બંધ ઉપકારમય દાસ્ત એક રાજ્ય ચમતી વીરુસ થઈ ગઈ. એવું મુખ ગાંધી પડી ગયું. એના મુખમાંથી અકસ્માતિક નીકળી ગયું:

"કીક છે, આપને મારા મુજબમાં જ આનંદ છે તો હું મરીજ અવચ મરીજ."

આટલું કહી મરીયમ પોતાની ઓરડીમાં ચાલી ગઈ.

શું આ તરફ વૈયનાની નહીં—કીન શુદ્ધિ જનિત ઉછરેખલ પ્રારંભક દરિયા ના એ પદનલિત પ્રજાપના ભાવકર ગાંધીના દગાએક આર્થિક ઉદગારોની એક નજાની પ્રતિક્રિયા હતી.

(અખબાર)

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો આટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

- મહાભારત—**ભેખડ: કુષ્મણ્ડા આ ન્દાન પુસ્તકમાં કવિયેલી મળી બરી વાર્તાઓ લુગા જુગા પ્રસંગોમાંથી ઉપજાવેલી છે. આ વાર્તાઓ ખાસ કરીને કુમાર વયના બાળકો માટે છે. **કી. શી. ૧-૯.**
- વિનોદ વિહાર—**ભેખડ: મ. મહેતા આ ૩૫૦ પાનાની પુસ્તકમાં ૩૬ ન્દાની ન્દાની હાસ્ય રસથી ભરપૂર વાનો છે. વાંચક ભરૂં વિનોદ વિહારમાં નહાશે. **કી. શી. ૫-૬.**
- કેળા કાઠી—**ભેખડ: ર. મ. કાઠી. ૨૨૫ પાનાની આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની જે અને કાઠીનો હકમા બાબત પરીચય લેખકે આપ્યો છે. **કી. શી. ૩.**
- કેમનો કંઈ—**અનુવાદક: વિ. મ. બટ. આ પુસ્તકમાં શાશ્વત યુગનું જીવનની મોખમ વાર્તા છે. આ વજ વાંચવા અને વિચાર કરવા જે **કી. શી. ૨-૬.**
- નવો અવતાર—**અનુવાદક: વિ. મ. બટ. આ વજ કવિની સંવાવળીનું પુસ્તક છે. અહીંને તોડી રીતે નવી તરફથી જુઓ દોષ કરતાં માલમતા હલમતા દોષ. આ અવતાર ભરેલો દોષ એનું મતજી દુર્ગ જે આ વાર્તામાં સુદર રીતે વર્ણવ્યું છે. અને એ પછતેય દુર કાવાની આવી વજ છે. **કી. શી. ૪.**
- કલાવલી—**અનુવાદક: વિ. મ. બટ. વપલી સંવાવળીનું ના પુસ્તક છે. આમાં ૧૧ વાર્તાઓ છે. પ્રવેશ વાર્તામાં કથાર ૧૨ આસ્થા-ભાતી નમ્રતા વિગેરે બર્ણા છે. **કી. શી. ૨-૬.**
- ફિરીફીની વાર્તા—**કર્તા: રામનરામજી વિચનક ન્દા. આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નમ્ર કલાક, ઉપકાસ, વિનોદ વિગેરે છે. તેમજ મીઠા પ્રેમ હાસ્ય પ્રેમ વિગેરે વજ છે. **કી. શી. ૨-૬.**
- કંઠાલી—**સંવાદક: કવેરચંદ મેધાણી આમાં ગુજરાતની નવ કથાઓ છે. ગુજરૂં ઓઝો તથા માળાઓ જે નવો કર છે તેની માર્ગે મેધપ્રદ વાર્તાઓ આપાયા મળશે. **કી. શી. ૧-૧.**
- લાલ ટાપી—**ભેખડ: મોહનલાલ મગનલાલ બ. ન્દાની દીવાલો પાછળ રહેલા યુનેમરોની યું રિશતી વાચક તે આમાં સુદર રીતે આલેખ્યું છે. **કી. શી. ૧.**
- ગરીબની હાથ—**અનુવાદક: કીશનસોદ શાહ કાચા મારાના મહાનોમાં રહેતા મરીઓ આપો દીવસ મહેનત કરી ભરશે જેટ સુતા કેટલી કાચ વરાળ કાઢે છે તેનું આમાં વર્ણન છે. **કી. શી. ૧.**
- કન્સાન મીરાદુઆ—**ભેખડ: કુષ્મણ્ડા શીખરાણી. આ પુસ્તકમાં ભેખડાં મજાસને કન્સાનમાંથી વજુ કેમ કરી મુકે છે તેનું કમકમાડી ઉપજાવનાર વર્ણન આપ્યું છે. **કી. શી. ૧.**
- આપણું ઉંચરમાં—**ભેખડ: કવેરચંદ મેધાણી. આ ન્દાનાં પુસ્તકમાં મરીબીનું મીઠા આલેખ્યું છે જે મરીઓ આપણા ઉંચરમાં-કેટલે આપણામાં દોષ છે હતાં આપણે કશું જાણતા નથી. **કી. શી. ૧.**
- વાર્તા વિહાર—**આ પાસા પુકાની ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં

- ન્દાની વાર્તાઓ છે. કવજ, મેનાર બન ડો મજ વાંચકોમાં ભરપૂર છે. ૩૨ દુકી વાર્તાઓ છે. **કી. શી. ૫-૬.**
- કાવ્યદોહન—**સંમકર્તા: કમલાનમ સુપ્રસાદ રક્ષમ પહેલો આગ સુદાસ મંત્ર. ૫૧ આખાન, ૨૬૭૦ આખાન વિગેરે આખાનો વજા ૨૦૫૫થી ભરેલુ ૮૭૦ પાનાનું છે. **શી. ૬.**
- બીએ બામ નરસોદ મહેતાની દુકી, બબીમ-જુ આખાન, વાચન મરીમ તથા નરસોદ મહેતાના અને મીરાનકના કાવ્યો જે આ વજ ૮૧૦ પાનાનું પુસ્તક છે. શી. ૪-૬.**
- સાતમેા હામ આમાં બજા ભકતોના ભજનો તથા શરૂ છે. ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ કવેર પુસ્તકમાં ૪૫-૫૫૦ ભજનો અને કાવ્યોનો સંમક છે. શી. ૫.**
- ગાળમેળમાં ગાંધીજી—**ભેખડ: મહાદેવ દેસાઇ આમાં મધીજી હોયથી નીકામ વજ ગાંધી દેવમ કાન્દુસમાં ગયા અને વાજ દેક આવી પડયા આ સુધીના ટેમના સામલો અને રમરણ છે. **કા. શી. ૧-૬.**
- મરુલિ-કેશવજી—**અનકનસાદ ૫૭૧ મધીજીને કવર્માં મોખલ લેખોનો સંમક - ગુરુના: મરુલિ-કેશવ. **શી. ૧.**
- અનારકલી યેમ—**ભેખડ: મધીજી મધીજીને મી. કલમે ગુજરાતીમાં નથા સપજ કા એવી રીતે અનુવાદ થયો છે. **કીમત પેની ૬.**
- મંમજી મહાન—**ભેખડ: મધીજી આમાં મધીજીને સલ, મલીસા, બપરીમદ વિગેરે મનોપર મરોડા ભેખમાંથી પ્રવચનો લખેલા છે તેનો સંમક છે. **કી. પેની ૬.**
- કાકીમદની રસપ્રદ—**સંવાદક: કવેરચંદ મેધાણી આમાં ૫ આગ છે. આની નંદર મેધાણી દુલમે અનુવાદ ભાયે છે આ દુલમે વિરોધ છે અને એમાં સુરાન અને દેકમકતી ભર્ણા છે. કીમત પહેલાં બે હાગની **શી. ૨-૬ મત્તેકની, કલે શી. ૩-૩, ૪થો શી. ૩-૪, ૫થો શી. ૩-૩.**
- ભારત પુસ્તક પ્રવાસ આદમજ—**મીરાદર કનુ દેસાઇ. આમાં ભારતની મુકતી કાને વગર દુ:ખોના મીઠકારે સુદર રીતે આત્રો મીઠમાં છે. કાપણ તરીકે બીજવત, અમર, કલ્કુ, વીરને નીકામ, વીરે ૧૨ મીઠો છે. **કી. શી. ૨-૬.**
- પરછીતા-વિસરજન-પુજારીણી—**આ વાર્તા મુત રવીન્દ્રનાથ ટાગોરની બબેલી છે. આમાં મોખ લેવા જેવી ન્દાની રચીક વાર્તાઓ છે. **પ્રત્યેકની કી. શી. ૨-૬, શી. ૧, શી. ૨.**
- આતમનવિદન—**આ ૧૩૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિજ્ઞે પર લેખ બજાયા છે. વાંચકો ૧૨૪ જુદી જુદી ભવના વિષયોનો રજ થી હકશે. **કી. શા. ૭.**
- વિરાજવલ્લુ—**કવવપ્પાણી વાર્તાનો મહાદેવ હરીભાઈ દેસાઇને કરેલો અનુવાદ છે. **કી. શી. ૨-૬.**

મળવાનું કેઠાણ :
Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and strigent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, Ph.D., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khola, P. O. Box 69, Veravenging.

Rampart Row,

Port Mubay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ શેપ દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખાતરી કરી શકો છો તમને જોઈએ તે જ માલ મળ્યા છે. કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ શાયરવાળી કપડાંને કાચ પડતા નથી અને શાયરવા માં તે સરસો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફોર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ સ્ટોક માં રાખવો અને તે જ માલ શાયરવા બહાનુ કરવી એ હાલકારા છે એનું કારણ એ છે કે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ તમે તમારા કાઢીને વેચ્યો તો તેમાં કીને ચતેલ થશે અને ફરીથી ખજ તે જ ગરીબા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચઢાવનાર

નારાયણનાં નંબર એકના બનાના, પાંચનાપલ (વિશેષ ચીજો જોરદાર ખોલેલી તરત ચઢાવવામાં આવશે.)

દરેક જોરદાર ઉપર ખાતી રખરખ રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી કીશવત બાવળી શાકભાજીમાં આવશે.

કેપ ગ્રાવીન્સ, ક્રાંચવાલ, ક્રીકેટ, રોટેસીઆ વીગેરે દરેક જાન્યારી શાકભાજીમાં આવે છે.

લખો: રવજી બુલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧.

૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

દરબન, નારાસ.

'Phone 327 Tel. add. "Lecopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફફલ અને વેજિટેબલ માટે કંડીના જોડાંદો ઉપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાતો કરો.
P. O. Box 755, 63 Bond St, Durban, 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફફલ ભવન તાલુકા ૧૧૬ અને વેજિટેબલ સ્ટાલ પેકીંગ કરી સી
ઓ. કે. થી મોકલવામાં આવશે. કમી:—
P. O. Box 254, Durban. 31 Abbot St. 66

અઠવાડીક પચામ

ખરીદી વાર	દોડ ૧૬૮૬ જુન	પ્રસિદ્ધમાન ૧૬૮૬ જુન	પારસી ૧૬૮૬ જુન	સુવેદન ક. મી. ૬. મી.	સુચરો ક. મી. ૬. મી.
ફફલ	૧૧	૫	૨૨	૧૪	૬-૫૦
કાલી	૧૭	૧૦	૨૩	૧૪	૬-૫૧
રેડી	૧૮	૧૧	૨૪	૧૪	૬-૫૧
સોમ	૧૯	૧૨	૨૫	૧૬	૬-૫૧
મંગળ	૨૦	૧૩	૨૬	૧૭	૬-૫૧
બુધ	૨૧	૧૪	૨૭	૧૮	૬-૫૨
શુક્ર	૨૨	૧૫	૨૮	૧૯	૬-૫૨

'Phone 3457. Box 316, 82, Victoria Street, DURBAN
HEERABHIA MORAR MATVADKAR,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

હીરાબહાઈ મોરાર મટવાડકર,

ફફલોલ ૧૧૬ અને વેજિટેબલ મલખનાર
અને કમીશન એજન્ટ

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી.ઓ.કે થી મોકલવામાં આવશે
ટીલીફોન ૩૮૫૭ બોક્સ ૩૧૬, ૮૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન, ૭૨

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફફલ ભવન ૧૧૬ અને વેજિટેબલ સ્ટાલ પેકીંગ કરી
સી. ઓ. કે. થી મોકલવામાં આવશે. કમી:—
P. O. Box 842, Durban. 120 Victoria St. 64

આરોગ્યતા તથા સંસાર સુખના ઉપયોગી પ્રયોગો કરવા કરવા
વેદવિદ્યા તામના પુસ્તકની નવી આવૃત્તિ બજારમાં
જારી કરવામાં આવે છે.

તદન મહત્ત

ફફલ પચામ ક્રમમાં ૮ દવાઓ અને લીલા વખત મોકલવામાં
આવે છે. બાળકો મંગાવો.

મદન મહત્તરી કાર્મસી,

અમલનર, કાઠીઆવાડ, (મુંડીયા).

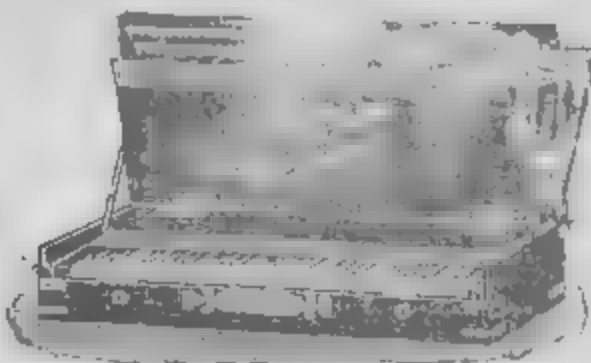
માત્ર ચોરા વખત માટે.

અમુલ્ય લાભ.

વહેલો તે પહેલો.

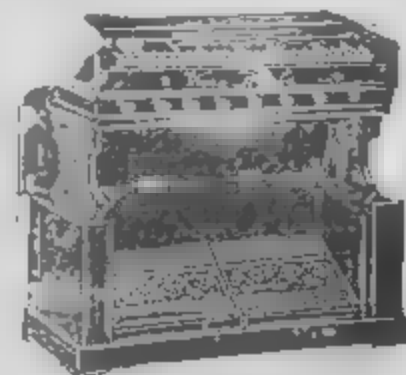
ફાધના કમલ રીડ દારૂખાનીયમ.

પગના કમલ રીડ કપડાં ઠા.

પા. ૩-૧૦-૦.

રેડીંગ
આવે

સાંચ
રીડ
દારૂખ

પા. ૨-૧૫-૦.

પા. ૧૦-૧૦-૦

બહાર મામના જોડાંદો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી બરાબર પેક કરી સુખના મુજબ રવાના કરવામાં આવે છે.
અમારા ૩૦ વર્ષના લાંબા અનુભવ પછી આ દરેકની હયાતે અનુભવતાં કરેક બાતના દારૂખાનીયમ
મંગાવી મોકલવામાં કરેકમાં રાખીએ છીએ.

ફફલ બાતના કથેર પાકેસ, ફફલ બાતના રીપેરીંગ કામ પુરતા અંતેપ સાથે કરી આપવામાં આવે છે.
બહાર ગામ વાળાઓએ જોરદાર સાથે રથ ઠકા એડવાન્સ મેલલવા અને પોતાનું નામ સરનામું
વિશેરે મોકલવા અરજી કરવા.

પી.ઓ. બોક્સ ૪૬૦

મોરારીયા મ્યુઝીક સ્ટોર,

૧૩૧ ૩વીન સ્ટ્રીટ ડરબન

GLOBAL INDIAN MUSIC MATERIAL

P. O. Box 460

131 VICTORIA STREET, DURBAN

શિયાળાના પૌષ્ટિક પાકો તૈયાર છે.

!! ચમત્કાર ત્યાં નમસ્કાર !!

સાક્ષિમપાક—રુચિની કન્ની તેજ વનસ્પતિ આર છે. તેના બેંડ ૧૪ જાતની વનસ્પતિ નાંખવામાં આવી છે. જેમાં, કાદી, વરજ, પંજાબી કાકળ, બીપલેન્ડી કપુર, જાગસ, કસ્ટુરી, કેસર, બાંજર, લીલાછવ, સારસાપરેલા, પીપરીંગ, રાજકોચન, સતાવળી, ગરુડી, અમુલકૈય, અંકુરમા, સેનાશ્વપા, કોદ, અખરક, પ્રવજ, અરમ વગેરે જાતની બીજોળી તૈયાર કરવામાં આવે છે. જોકે હોવા જતાં નવજુવાન આરકે અખુલ ચમત્કાર કક્ષિત ગણી હીવસના સેવનથી અત્યારે આવે છે.

રતલની શી. ૧૦-૬.

રસરી જાગમપાક—આખરી તથા મમમની તથામ બીજારીને નાજુક કરે છે.

રતલની શી. ૫.

ગુરુપાક—આ વજા પ્રકારની કમરનો દુધાચો અમુલથી નાજુક કરી હીવસમાં હાથે પકોચાડે છે.

રતલની શી. ૫.

કુચરપાક—રીરના જાગમ કોઢીન આર કરી કાંકર બાંધી કરીર કલકું રાખે છે.

રતલની શી. ૫.

અસ કપાક—કરીરના સાક્ષિમપાકમાં મહત્વાકાંક્ષી દુધાચો દોષ તેને આ હીવસમાં હાથે કરે છે.

રતલની શી. ૫.

મેથીપાક—કમારો મેથીપાક આખા સક્રિય આક્રિયામાં વખજાવડો છે. જેના વખજા કરવા કરતાં મંચાવી ખાતી કરે.

રતલની શી. ૪.

અમુલપાક—સ્વદીષ્ટ જવારે નારલા તરીકે ખાવાથી પોષક આવે છે.

રતલની શી. ૪.

મેંદા—અમુલ આ મુકપાક, આખરપાક, કુચરપાક વગેરે જોડના પાક તાજીરે તૈયાર કરી ખાવવામાં આવે છે.

આખરક સાથે રેસા બીકલવા મહેરવાની કરવી.

વધુ ખુશાસા માટે લખો:—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

Phone 3-23

Cor. Grey & Victoria Street Durban.

રેશની આવનાર તથા જતાશોખોને ઉતરવાનું સ્થાન.

તમારા બંધાની બહેર ખબર ક્યા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જે જુનામાં જુનું લીધે જાણ સાક્ષિ આક્રિયામાં વંચાવે છે

જાવ અને નકલ માટે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

Phone 141

109, High Street,

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V RECORDS.

109 High Street,

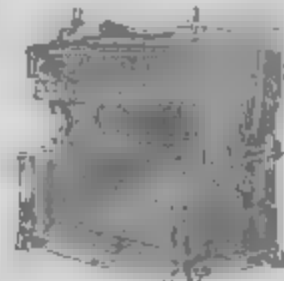
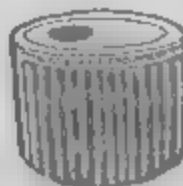
DURBAN, Natal.

આમોદોનની રેકોર્ડો

હીન્દુસ્તાની—ગુજરાતી—રામીલ—રેલેજ

હુટક શી. ૩-૩ ડઝનની થો. ૩૫-૦

હારમોની અને આર્ગીએન્સ પ્રદ્યુક.

તબલાપા. ૧-૩-૬ થી પા. ૫-૧૦-૦ એડી.

પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦. હારમોની અને પમના.

લીસ માટે લખો ઉપલા એડરેસ પર.

Printed and Published by
S. S. RUSTOMJEE
at the "INDIA HOUSE"
17, First Avenue, DURBAN.

Indian Opinion

No. 5—Vol. XXXI

Friday, June 23rd, 1933

Registered at G. P. O. as a Newspaper
Price 2/6 per Annum.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રશી. "દમરીયા"

જાન તા. ૨૬ થીએ શુન્ય જવા ઉપર છે.

મીઠીના ભાવો—ખેરાકી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પૌંડ ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૬.

પેસીન્જીએ પોતાના કામીના વપર પોતાનું અને રશીમરનું નામ મળી, પોર્ટ, ઇનનનું મરનાનું કરવું. અને ન્યાયા મદો લાના રેકે કીપાઈએન્ડને કામીના મીઠા પોર્ટ ઉપર પહોંચતા કરવા અજીવું. તો તે તેને બંદોબસ્ત કરી આવશે. બી. ઇન્ડિયા કામીની નવી મોટો મશીન મારી સમવરોવાળી અને હાલ આમની સારથ અને હરત આફ્રિકા સાર થાણુ થઈ છે. મુશ્કા—તવાજીએ પોતાના મોટા કામીના કામીવાર ૨૧ વાગ્યા જમાત કરમમાં પહોંચતા કરવા.

રેક કીકી પેસીન્જી પોતાની કીકી જમારી મોટીસમાંથી લેવી અને મદાર થાવવાળા વાહનોએ જમારી થાથે વનખવકાર કરવાથી થઈ થઈ થઈ. રશીમરને મગનું રેક કામકામ જમારી જાતી રેખરેખ નીચે થાય છે.

SHAIKH IMED & SONS.

300 Pine Street.

Tel. Add. "Karamat," Durban.

મુસલમાની વીરી પોર્ટ ૩-૧-૬

સ્પેશીયલ વીરી પા. ૭-૧૪-૦.

હીંકુ વીરી પોર્ટ ૨-૧૪-૦.

સ્પેશીયલ વીરી ૪૫૫.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising in The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union of

SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

THE NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

T'vaal Add:
P. O. Box, 1302,
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

ન્હાનામાં ન્હાણું પ્રામાણ્ય અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ

આપનારી ખાસક વર્ષની જુની રીમા કંપની.

છંદ્રીનો વીમા ઉતરાવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે બજારું હોય છે અને કદાચ કંપનીમાં
ઉતરાવવાથી વફામાં વફા ફાયદા અને રાહત ઓછામાં ઓછા પ્રાપ્તિયમ ભરવાથી
મળે તે બજારું હોય છે. મનો:-

મુળજી જી. પટેલ

લિફ્ટએના બોઝનેસના વાઈ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokatnur, Ph.D., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khoti, P. O. Box 69 Veranganig.

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S OXFORD BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કોન્સનો બ્રાન્ડના કપડાં લેવા દુકાને જાવો ત્યારે તમે ખાતરી કરો કે તમને જોઈએ તે જ માત્ર મળે છે. કોન્સનો બ્રાન્ડના કપડાં જાપરનાથી કપડાંને કાચ પડતા નથી અને જાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

કોન્સનો બ્રાન્ડના કપડાં.

વેપારીઓને

કોન્સનો બ્રાન્ડના કપડાં રજીસ્ટર્ડ છે અને તે જ જાપરવા જમાનમાં કરીને કોન્સનો બ્રાન્ડના કપડાંને જોઈએ તે જ માત્ર મળે છે. કોન્સનો બ્રાન્ડના કપડાંને વેચનારો તે જોઈને જાણે છે કે તે જાણે છે અને કોન્સનો બ્રાન્ડના કપડાંને વેચનારો જાણે છે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 523. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોતસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચકાવનાર

નારંગનાં નાંખરે એકતા પ્રમાણમાં, મરુતાપદ (વગેરે) ચીજો એકતરફ મળેથી તરત જમાવવામાં આવશે.

ફ્રેટ એકતરફ ઉપર ખતી રૂબરૂમાં રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી કીફાલત કાવથી માલકવામાં આવશે.

ફ્રેટ પ્રાવીન, ટાંકવાલ, કીફોટ, રેડેસીઆ વીગેરે ફ્રેટ જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો : રવજી ભુલા,

પા. બા. નં. ૫૨૩.

૮ હોલ રીડિ,

દરબન, નારાલ.

શિશુઓના પૌષ્ટિક પાકો તૈયાર છે.

!! ચમત્કાર ત્યાં નમસ્કાર !!

કક્કિતનો રાત્રી સાંજેના પાક—રુચી કાલી તેમ તન્નુરુચી આવે છે તેની ખંદર ૬૪ ભવની વનસ્પતિ નાંખવામાં આવી છે. સોના, ચાંદી, વરખ, મેળખી સાલમ, બીમસેની કપુર, ગરમ, કસ્ટરી, કેસર, ખંભર, શીશાજીલ, સારસાપરેલા, શીશીકાંઠ, વાલમોચન, સતાવળી, નરસંદી, અમુદ્ગા, અંદુષા, સોનારખા, કોઈ અમર, પરવલ અમર વીધે ભવની ચીમેથી તેમાં કરવામાં આવ્યો છે. રૂઢ હોય કરતાં નવજુવાન માથે અખુટ ચમત્કાર કક્કિત નજી દીવસના સેવનથી અત્યાર આવે છે. રતલ એકના દબાની રી. ૨૦-૬.

કેસરી બુદ્ધાપાક—ખાંખની તથા મમમની તથા મીસારીને નાલુક કરે છે. રતલની રી. ૫.

ગુરુપાક—ત્રી તથા પુરુષની કમરનો દુખાવો બહુજાતી નાક કરી બે દીવસમાં કાપડો પહોંચાડે છે. રતલની રી. ૫.

કુચાપાક—કરીના ખરાબ કોઢીને માથે કરી કક્કિત આપી કરીર કલકું રંગે છે. રતલની રી. ૫.

કાસાપાક—કરીના અધિઓ વાલુથી બહુજાતી તથા દુખાવો હોય તેને બે દીવસમાં કાપડો કરે છે. રતલની રી. ૫.

મેથીપાક—કમારો મેથીપાક અથવા સાલમ આદિકમાં વખાણાયે છે. જેના વખાણ કરતાં કરતાં મંઝાવી ખાલી કરી. પાસલપર કમારો નામનું મેળવ વાંચી લેજો. રતલની રી. ૪.

અદકપાક—સ્વાદીષ્ટ અવારે નારવા તરીકે ખાવાથી પોષણ આવે છે. રતલની રી. ૪.

જે ઉપરવ ખજુરપાક, મુદપાક, માબરપાક, કુધીપાક વીધેર એકતા પાક તાલીફ તેમાં કરી ખાવામાં આવે છે.

આરંભ સાથે પેલા પોષણના મહેરબાની કરવી. વધુ ખુશાલા માટે લખો:—

KAPITAN BALCONY HOTEL.

(Proprietor R. K. Kapitan)

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

'Phone 3623.

દેશી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

તમારા ક્ષેત્રની બહુર ખબર ક્યા છપાવશે?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જે જુનામાં જુનું ફોટો કાર્ડ આજ સાલ્ય આદિકમાં વખાણ છે

આવ અને નફલ માટે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

'Phone 2447.

P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street.

DURBAN, Natal.

માઓફોનની રેકોર્ડ

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—અંગ્રેજી—ટેલેગુ

છુટક રી. ૩-૩ ડાન્સની રી. ૩૫-૦

હાર્મોની ૧૫ ગ્રામોફોન રેકોર્ડ.

તબલા પા. ૧-૭-૬ થી પા. ૫-૧૦-૦ એડી, પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦, હાથના અને પગના.

લીસ્ટ માટે લખો ઉપર આરંભ પર.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco,"

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરૂટ અને વેજિટેબલ માટે કંડીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફરૂટ ભવન વાણી ફ્રૂટ અને વેજિટેબલ સાર પેકીંગ કરી સી
સી. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. કમિઝ—
P. O. Box 254, Durban. 31 Short St. 65

'Phone 3887. Box 318. 112, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHAI MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

હીરાભાઈ મોરાર મટવાડકર,

ફ્રુટ અને વેજિટેબલ ઇક્સપોર્ટર

અને કમિશન એજન્ટ.

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી.આ.ડી. થી મોકલવામાં આવશે
ટીલીફોન ૩૮૮૭. બોક્સ ૩૧૮. ૮૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૬૭

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફરૂટ ભવન ફ્રૂટ અને વેજિટેબલ સાર પેકીંગ કરી
સી. આ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. કમિઝ—
P. O. Box 842, Durban. 129 Victoria St. 64

અઠવાડિક પંચાંગ

પ્રાંતી	દોડ	મુસલમાન	પારસી	મુસોલ્મન	મુસરિવ
પાર	૧૬૩૬	૧૬૮૬	૧૭૫૨	૧૭૫૨	૬. મા. ૭. મા.
	જુન	આગસ્ટ	સપ્ટે	ઓક્ટો	
			રેબીઆલગ	કામી	
શુક્ર	૨૩	૨૬	૨૭	૨૮	૧-૫૨ ૫-૧
રવિ	૨૪	૨૭	૨૮	૨૯	૧-૫૨ ૫-૧
સોમ	૨૫	૨૮	૨૯	૩૦	૧-૫૩ ૫-૭
મંગલ	૨૬	૨૯	૩૦	૩૧	૧-૫૩ ૫-૭
બુધ	૨૭	૩૦	૩૧	૧	૧-૫૩ ૫-૭
શુક્ર	૨૮	૩૧	૧	૨	૧-૫૩ ૫-૭
શુક્ર	૨૯	૧	૨	૩	૧-૫૩ ૫-૭

આરોગ્યતા વધારવા સંસ્કાર સુખના ઉપયોગી પ્રયોગો ઉપર કરનાર
વેદવિદ્યા નામના પુસ્તકની નવી આવૃત્તિ પ્રજાજ્ઞ સુધર
વપારા સાથે ખદાર પોક છે ને

વહન મંદિર

કંઈ પણ કિંમત કે કપાલ ખર્ચ લીધા વગર મોકલવામાં
આવે છે. આજેજ મંગાવો.

મદન મંજરી શર્માસી,

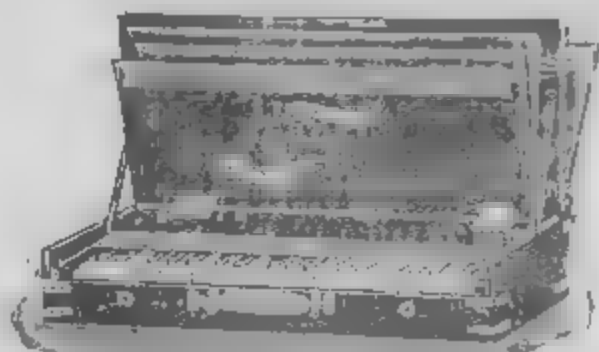
ભાનુમત, ડહીઆવાડ. (મન્ડીઆ).

માત્ર ધોડા વખત મારેજ.

અમુલ્ય લાભ.

વહેલો તે પહેલો.

હાથના રબલ રીડ હારમોનીયમ.

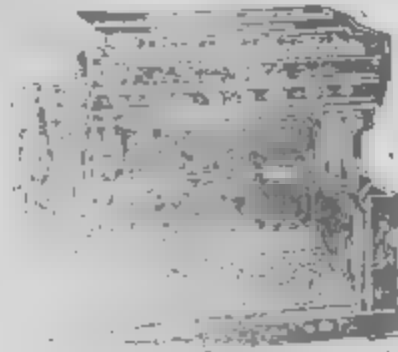
પા. ૩-૧૦-૦.

શિકડાના
બાવો

સંગીત
રીડ
હાથનું

પા. ૨-૧૫-૦.

પગના રબલ રીડ હાથનું કા.

પા. ૧૦-૧૦-૦

બહાર મામતા ઓર્ડર ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી બરાબર પેક કરી મુલના મુલ્ય રવાના કરવામાં આવે છે.
અમારા ૩૦ વર્ષના લાંબા અનુભવ પછી આ ડરબન દુવાને અનુસરતાં ફરેક ભાતના હારમોનીયમ
મંગાવી મારા કચ્છામાં સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

ફરેક ભાતના ફેર પાઈસ, ફરેક ભાતના રીફરેંગ કામ પુરતા કાતોપ સાથે કરી આવવામાં આવે છે.
બહાર ગામ જાણીએ ઓરડર સાથે ૨૫ રૂા એવાન્સ ચાલુવા અને પેતાલું નામ સરનામું
વિગેદે મેખા અંકરે જણાવવું.

મો.સા. મો.સા. ૩૧૦૦ મો.સા. ૩૧૦૦ મો.સા. ૩૧૦૦
મો.સા. ૩૧૦૦ મો.સા. ૩૧૦૦ મો.સા. ૩૧૦૦
મો.સા. ૩૧૦૦ મો.સા. ૩૧૦૦ મો.સા. ૩૧૦૦

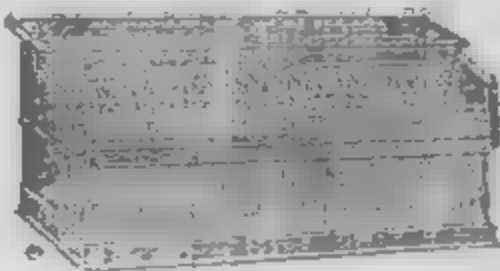
AWARDED
GOLD
MEDALS.

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્ચુટ; સરદાર મેન.

હવે આપના સરદાર કલ્ચુટ
સાધારણ્યમ અને સરદાર મેન
માર્ગદર્શન અમારી પાતળી
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક આપના
સ્થાન શ્રીકલ્પી કેલેબ્રેશન
અંગતી ખાતો કરો.

ચેતસીંગ ગુરબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

હા કોમ્પાની અને ગારમાનુ:-ખેતવાડી પ મી ગલીના નાકે, રત્ન સેન્ટ્રલ્સ' રોડ, મુંબઈ, ૮.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. આને કોમ્પાની નો સોનમ કલ્ચુટ/પટ શ્રીકલ્પી રોડ, મુંબઈ, ૮.

૨૪ કલાકમાં ફામદો કરનાર જગમસિદ્ધ

સપટલોશન

દરજા, અક્ષ, બુલ્લસી, ખુલ્લુ' વિગેરે ચામડીના દર્દો ઉપર અકસીય રવા છે.
કપડા ઉપર કાલ પડતા નથી. વધુ એકઝીબીશનોમાં સોનાના ચાંદા મળેલા છે.
હી. ના. રના છે આના, પોસ્ટલ પેકિંગ ચાજ' સુદો, આખરુદાર એજન્ટો એમ્પ્લિ છે.
સપટ કંપની, કાલમકિની રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

બીડી, ઉપાઈ, માકડ, વંદા, માખી,
અમલા જ'પ્લોમેને

નાખુદ કરે છે.

ખોડીશ બનાવવા ફક્ત દીનોમાં વેચાય છે.

Box 247 & 317 Tel. "Khatel."
HUUSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Belra, P. E. Africa.

મોડલ ૨૪૭ નાં ૨૧૨ ૨લીમાક એડરેસ 'અતી'
હુસેન હુસમાઇલ (સરદારબદ વાલા)
ગંધગાં એમેન્કર એજન્ટ,
બેલરા, પ. ઇ. અફ્રિકા.

Mahatma Gandhi's Speeches And Writings

AN OMNIBUS EDITION

We have just received an omnibus edition of Mahatma Gandhi's Speeches and Writings from Messrs. C. A. Natesan & Co., Publishers, George Town, Madras (India). It is the fourth and new edition of Mahatma Gandhi's Speeches and Writings. This latest edition is revised and considerably enlarged with the addition of a number of important articles from *Young India* and *Navajwan* (rendered into English). The collection has over 1000 pages of well-arranged matter ranging over the whole period of Mahatma Gandhi's public life. The volume begins with the South African Indian question and covers his views on indentured labour and Indians in the Colonies, his experiences in South Africa, his pronouncements on the Khilafat and Champaran matters, his discourses on the Rowlatt Bills and satyagraha, and his *Young India* articles on the Non-cooperation Movement including select papers on the local and Provincial wrongs, the Congress, Swadeshi, National Education and So on. It also includes Mahatma Gandhi's famous letters to the three Viceroy's—Lord Chelmsford, Lord Buxton and Lord Irwin. Select extracts from his celebrated Autobiography, his historic Statement before the Court at the great trial, his Congress Presidential Address, and other notable contributions to his Speeches and Messages during his great mission. The full text of his letter to the Government of India following the arrest of the Congress leaders, the full text of his Agreement with Lord Irwin and the speeches implementing the Pact. Then there is his speech at the Second Round Table Conference followed by the Writings on Gandhi correspondence. Another section contains his important studies on the Hindu-Muslim question, such as the statements on the problem of communalism following the historic letter to Mr. Ramsay MacDonald and the Kipli Patel which resulted in changing the Premier's Award. Yet another section gives his reminiscences of great Indians like Gokhale, Pherozshah Mehta, Bal Gangadhar Tilak, C. R. Das, etc. The collection contains chapters on a variety of subjects of miscellaneous interest ending with his famous gramophone record on God. It contains numerous illustrations and an index.

The "Friends of India" Series

There are short biographical sketches of eminent men who have laboured for the good of India. Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian Affairs are given in the sketch. Each volume has a fine frontispiece. To be had at this Office.

Lord Muelley,
Sir William Wedderburn,
Mrs. Annie Besant,
Charles Bradlaugh,
Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,
Rev. Dr. Miller,

Lord Ripon,
Lord Minto,
Edmund Burke,
John Bright,
Mr. A. O. Hume,
Lord Macaulay,
Sir Edwin Arnold,

Lord Hardinge.

Price One shilling each.

RAJCOOMAR, UNDERTAKER.

Funeral & Weddings of all descriptions at lowest prices.
Stores and House Furnish at Moderate Charges. Fresh flowers
and wreaths at shortest notice. Attendance all hours,
14, Cross Street, SINGAPORE. Phone 4661 Cent.
MAYAGAN, K. S. FRANCIS

செய்துமார்,

கனம்-செய்துமார்

எல்லா, இவ் செய்துமார். இ செய்துமார் இ செய்துமார் செய்துமார்
கனம் செய்துமார். செய்துமார் செய்துமார்.

இந்த செய்துமார்

14, கிளாஸ் தெரு. சிங்கப்பூர்

தொலைபேசி: 4661. கனம்-செய்துமார்

"TEBETREN"

The New Remedy for MALARIA

which ensures the absence of relapse

has been severely tested by many leading
malarialogists whose reports, which are con-
tinuing, testify to its efficacy.

has been purchased for public distribution by
Governments within the world malarial belt.

is now available at your chemist...

TEBETREN

is manufactured by Howard and Sons, Limited,
(established 1797 and the leading makers of quinine
in the Empire) for the proprietors... CHEMOPHARM
Ltd., 58 Victoria St., London, Eng.

Noel Illingworth, general agent for Chemopharm, Limited,
P.O. Box 976, Johannesburg

66

per 25 tablets
(21 - per 100)

Indian Opinion

No. 5—Vol XXXI

Friday, June 23rd, 1933

Registered at the G.P.O. as a newspaper.
Price Fourpence

NOTES AND NEWS

MRS. M. G. POLAK, the wife of Mr. H. S. L. Polak, needs no introduction to the readers of INDIAN OPINION. Mrs. Polak has written a very interesting book on "Mr. Gandhi: The Man" in which she gives a very vivid picture of Mahatma Gandhi's private life. The book is unique in that it stands apart from all other publications in connection with Mahatma Gandhi. Mrs. Polak has had the privilege of sharing Mahatma Gandhi's family life for many years in South Africa, and her picture of his private life is therefore more living than anyone else could have depicted. It is the desire of Mrs. Polak that a quarter of the money that she received from the sale of her book should go to some good work in South Africa in which Mahatma Gandhi would be interested. Mrs. Polak has accordingly sent us a cheque for £5 being a quarter of the first payment that she has received with a request that the amount should go to the Indian Child Welfare Society. Indians in South Africa will no doubt very much appreciate this generous act on the part of Mrs. Polak which has been prompted by the loving affection she still has for them even after a lapse of so many years. The Indian Child Welfare Society will have reason to be proud of being the chosen one to win the gift.

AN At Home was given in honour of Mr. R. J. Duff, general manager of the New India Assurance Co. and Mrs. Duff, who upon their way back to India from England and arrived by train last Sunday from Capetown, by Mr. Sarabjee Rustomjee, the chief representative of the Company in South Africa, at the Chail, Mayville. Among those present were Kanwar Sir Mahraj Singh and the Kharwal Lady Mahraj Singh who also arrived the same day from Capetown by boat, the Mayor and Mayoress, Mr. and Mrs. Oliver Lee, Mr. and Mrs. Fleming Johnson, the Rev. and Mrs. Lanyon, Mr. and Mrs. Wentless, Mr. Grant, Mr. Radebe, Mr. and Mrs. Otto Stedle, Mr. and Mrs. William Dent and many other Europeans and a large number of prominent Indians. Speeches were made by Mr. Sarabjee Rustomjee, the Mayor, Advocate J. W. Godfrey, the Agent and Mr. Duff. The guests of honour and other distinguished visitors were garlanded and presented with bouquets.

Mr. Duff's visit is of interest to the Indian community in so far as the Company whose general manager he is is very largely an Indian Company and the only Indian Insurance Company in South Africa. The Board of Directors is composed of distinguished personages including Mr. F. E. Dinshaw, Sir Lalabhai Samaldas, Kt., O.B.E., the Hon. Sir Pheroze C. Sethna, Kt., O.B.E., Sah Anandlal Samaldas, Sir Chhabilal Mehta, K.C.S.I. and Hon. Sardar Sulaman Osman Mehta, O.B.E. The Company was established in 1919 and has during recent years extended its activities outside India. We have no hesitation in recommending our brethren in this country that it is their first and foremost duty to

patronise their own Company even though they may be offered more facilities by other rival Companies and which are for sale.

Two distinguished lady representatives of the Kanya Mahavidyalaya, Johannesburg City (Pretoria), Shrimati Nityanand Devi and Shrimati R. Mangari Devi have recently arrived in Durban and are the guests of Mr. R. K. Kapitan. As is usual with such institutions the good ladies are coming for funds from their brethren in this country in aid of a "Permanent Fund" of R. 100,000 yielding a monthly interest of R. 1,000 in aid of the work of the Kanya Mahavidyalaya and a Widows' Home attached to it. The institution has built buildings worth about R. 3½ lakh that have to be completed in the near future. Like the Kanya Mahavidyalaya this is an institution in Northern India for the emancipation of our Indian womenfolk. All those who have visited it have left a glowing tribute to the work done by the ladies. Our welcome guests, therefore, deserve all the maintenance that is possible to give them. We are afraid, however, that they have chosen the wrong time to take this long journey. These are trying days of depression and those who are always ready to give have had during recent months heavy demands made on their purses to fulfil local as well as other more important obligations. They must therefore not be disappointed if they do not receive as generous a response to their call as they may have expected.

IT is interesting to note that Mr. Tielman Reed, the arch-enemy of Indians whom he terms with contempt as "coolies" now appears in the role of a counsel for two Indians charged under the Gold Law in Johannesburg for illicit gold buying.

THE Farmers' Assignment Bill published in the Gazette of June 12, is in substance a measure to vary the Insolvency Act in favour of farmers by permitting a meeting of creditors to propose liquidation and appoint an administrator of the estate to assist him back to solvency. The Bill provides the qualifications and procedure for assignment. If any person who carries on farming as his principal occupation owes in the aggregate £100 or more, and has received or been threatened with a summons for £5 or more, he may give notice of his intention to assign his estate. The debtor himself may be appointed the administrator but in that event the creditors may appoint a supervising trustee, who may be an official in a magistrate's office, to assist and advise the debtor in the administration of the estate.

THIS Bill while aiming at assisting the farmer it is doubtful if in actual practice it will succeed in achieving that laudable object. For the merchants who hitherto sold goods on credit to the farmer without fear will now be very reluctant to do so.

DISCONCERTING news about Mahatma Gandhi was received during the last week-end and the

doctors attending him have recommended complete mental and physical rest for a further period of four weeks.

THE civil disobedience campaign, which was suspended for six weeks when Mahatma Gandhi began his fast on May 8, has again been suspended until July 31.

LATEST news about Mahatma Gandhi's health received from Poona on June 20 is that he is again making satisfactory progress towards recovery. He now weighs 68 lbs. and is able to get up and read for two hours a day.

MAHATMA GANDHI'S youngest son Mr. Devdas Gandhi was married last week to Miss Laxmi Rajagopalachari the daughter of the well-known leader Mr. C. Rajagopalachari. The ceremony was celebrated before Mahatma Gandhi without the pomp that is always associated with Indian weddings. We wish Mr. and Mrs. Devdas Gandhi Heaven's choicest blessings.

Among the visitors to Durban are the Superintendent and three students of the Cape Asylum School for the Blind. This institution, which now caters for the (predominant) blind children of all the non-European races of South Africa, irrespective of creed, is certainly deserving of help. On Thursday evening, 22nd inst., the Superintendent lectured on the foundation of the M. K. Gandhi Library, under the auspices of the Indian Social Service Committee. This week the students will visit local schools, giving demonstrations in aid of the institution. While in Durban, the students will be the guests of the St. Aidan's hotel at Sydenham.

A generous donation of £501 was made by the Sanyas Hindu Association (popularly the Free-soul Hindu Sanyas) building scheme, which provided for the erection of a hall to be named after Mahatma Gandhi, a temple and a school in Johannesburg. The scheme is to cost £10,000. Half of the amount has already been subscribed by the Johannesburg Hindus. Assistance for the completion of the scheme is now being sought from Hindus in other parts of the Union. Warm appreciation of Durban Hindus' generous help was expressed by the Sanyas Sanyas officials, who are now out collecting funds, before they left for Johannesburg.

The Immigration Department, Bulawayo, Southern Rhodesia, issues the following notification:

"In accordance with the provisions of Section 6 of the Southern Rhodesia Immigrants Regulation Amendment Act, 1928, the production of an unexpired passport or other recognised document of identity is required of any person entering the Colony of Southern Rhodesia who in the opinion of an immigration officer is of the age of 15 years or over."

The following figures indicate the size of the population of India on each census, the first census being taken in the year 1873:

Year	Population	Increase
1872	206 millions	
1881	252 millions	28.2
1891	297 millions	18.2
1901	294 millions	2.5
1911	316 millions	7.1
1921	34.0 millions	12
1931	362 millions	10.0

According to these figures, the increase of population in 1931 as compared with 1873 is 71.3% per cent.

THAT COLONISATION SCHEME

THE resolution of the last Capetown Conference to consider the possibilities of a colonisation scheme in other countries, for Indians in South Africa, is once again brought before the public by the recent statement in the Assembly on the question, by the Minister of the Interior, Mr. J. H. Hofmeyr, announcing the decision of the Government to appoint a committee, to undertake a preliminary investigation in South Africa in connection with the proposals of the Capetown Agreement, and to report as to the country or countries in which further investigation as to the successful operation of such a scheme might advantageously be made, and the extent to which Indians in the Union would participate therein. Plans advice is offered by our *Dispatch* morning and afternoon contemporaries to treat this question as one of bread-and-butter rather than of politics. "No loss of birth-right was involved," the *Natal Advertiser* points out, "when plans were made twenty or thirty years ago for thousands of British working men and women to leave their congested country and assist in opening up the empty territories that were crying for population in Canada and Australia."

To us, we must frankly and honestly confess that there is a question of principle involved in this whole matter. What is at the bottom of this proposed scheme? That is the question we must ask ourselves. That it should be associated with the proposed colonisation scheme of the Government of India for the surplus population of that country does not improve in any way the nature of the scheme of the Government of the Union. The motives underlying both the schemes are poles asunder. India is badly in need of an outlet for her congested population. South Africa is not only not in need of an outlet but has vast areas lying idle which require to be populated. South Africa is not too small for the white people. Indeed immigration from Europe is encouraged. It is found too small only for a hundred and eighty thousand Indians, who are considered to be undesirable in this white man's land. So whilst for India the question of colonisation in other countries is one to relieve her congested population for South Africa it is one of getting rid of a section of her population which she considers to be undesirable. We do not wish to enter here into the oft repeated history of the past. To put it very briefly, the motive underlying the present scheme is precisely the same as that underlying the Assisted Emigration Scheme and the scheme is to be worked in addition to the Assisted Emigration Scheme. We are opposed to this scheme precisely on the same grounds as we are opposed to the Assisted Emigration Scheme. It is true that the scheme has not yet come to fruition and that it is only a question of exploring the possibilities of such a scheme. But we fail to see the wisdom in associating with a move that is entirely wrong in principle. It is all very well to remind us constantly that the question for us to consider is that of bread and butter rather than of politics. It is not a question of politics but of principle. Our position is like that of an unfavoured member of a family. His position in the house is made almost intolerable but he continues to claim his right to remain in the house. In the end methods are adopted to shoo him out and when he still persists in his claim, his ascending sympathisers call him a fool and offer to help him to find a place elsewhere where he could be happy and

contended "No thank you," he says. It is a question of principle with me as to remain in this house, if it is a question of my finding a new place I do not require your assistance. I can do that on my own." Similarly do we say that we cannot co-operate with the Government in its policy of extermination of the Indians as the only means of solving the Indian question. The real need is for a commission to inquire into the question whether the population of South Africa is congested and whether there cannot be found room in the whole of the Union to accommodate its Asiatic population, 80 per cent. of which is born in this country and the whole of which does not form even three per cent. of the total population of the Union. Let an impartial Commission report on this, and should that report go against us there will be ample room for exploring other avenues.

Whilst we have made these observations on the proposed Colonisation Scheme itself as to effects Indians in South Africa, we do not see any harm in the appointment of a Committee to investigate on the lines announced by the Minister of the Interior. The Indian community could state its case clearly before such a committee and explain why it could not participate in it.

Colonisation Scheme For Indians

Committee Appointed To Investigate

The Minister of the Interior (Mr. J. H. Hofmeyr) announced in the House on Thursday, June 15, that the Government had decided to appoint a committee consisting of Mr. James Young, formerly Chief Magistrate of Johannesburg, Mr. G. Reuben Naidoo, M.P., a representative of the South African Indian community, and Mr. P. F. Kincaid, Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs, to investigate the possibilities of the settlement in other countries of South African Indians, in accordance with the resolution of the Round Table Conference in Cape Town in 1932.

The terms of reference to the committee will be as follows:

To undertake a preliminary investigation in South Africa in connection with the proposals set forth in paragraph 3 of the Capetown agreement for the exploration of the possibilities of a colonisation scheme for settling Indians, both from India and South Africa, in other countries; and to report as to the country or countries in which further investigation as to the practical operation of such a scheme might advantageously be made, having regard to the political, physical and economic conditions in such country or countries, and the extent to which Indians in the Union would participate therein.

Effective Action

The Minister, after quoting the paragraph of the Capetown Agreement under which the committee had been appointed, said it had been the feeling of the Round Table Conference that the time had arrived for the exploration of the possibilities of such a scheme, and it was hoped that the opportunities thus created would appeal to a large section of the Indian population of the Union.

"I wish to state that it is the desire of this Government to take effective action along the lines agreed upon by the Conference, and it will apply its best efforts in that direction. The Government has considered carefully how best the proposed investigation should be initiated. It has come to the conclusion that the investigation, in which the Government of India and this Government are to co-operate, may be considerably facilitated and expedited by preliminary investigation of the ground to be covered, and it feels that such a preliminary inquiry

could, as far as the Union is concerned, best be undertaken by a special departmental committee not restricted to departmental officials."

Indian Member

The Round Table Conference had contemplated appointing a representative of the Indian community with the inquiry, and he was glad to state that the South African Indian Congress had indicated that this was the desire of the South African Indian community. The South African Indian Congress would accordingly be asked to nominate a member of the committee now appointed, as the Government felt such participation would be of material assistance to the committee.

It was proposed that when the committee had completed its work the conclusions reached should be transmitted to the Government of India, with a view to collation with such proposals as that Government might decide to make as a basis of the work of the committee to be appointed to make final investigations.

The proposals now made had been discussed with the Government of India and it had expressed its concurrence.

"The Government of India has also stated, and for this I wish specially to express the gratitude of this Government, that its Agent in South Africa is being requested to place himself and his staff entirely at the disposal of Ministers here, and of the committee, for giving such informal help as might be in his power."

The Minister then announced the composition of the committee, and added that he hoped the committee's work would make a substantial contribution towards the goal announced by the Round Table Conference, which it was the desire of the Union Government to further to the best of its ability.

The Agent On The Indian Question

Interview At Capetown

In the course of an interview with a representative of the *Cape Times* before leaving Capetown for Darban Kharwar Sir Maharaj Singh, Agent of the Government of India, said:—

"The Asiatics of the Union are not even three per cent. of the total population; and in the Transvaal they amount to less than one per cent. of the total population and about three per cent. of the European population.

"In Natal, where Indians exceeded Europeans by 25,000 in 1911, the Europeans are now officially estimated to exceed the Indians by 18,000.

"Most of the Natal Indians were introduced into South Africa at the request of the people of Natal."

"There has been no immigration of Indians into the Union for 20 years.

"It is as well to keep these facts and figures in mind when discussing questions affecting the Indian population of South Africa. Only by doing so can we see the whole problem in its true perspective."

"We expect to be in Darban until September," he said, "and then go on to Johannesburg. We hope to be back in the Cape, where we have many as many friends, soon after the beginning of next year."

Sir Maharaj has been in South Africa ten months, four of which he has spent in Natal, four in the Cape and two in the Transvaal. He has also visited Johannesburg several times both from Darban and Capetown.

It is to the Transvaal, indeed, that, for the time being, the centre of the Indian problem has shifted.

This has been brought about by the pressing into law last year of about the same time of, first, the

Transvaal Ordinance for the control of liquor and, second, the Asiatic Land Tenure Act.

"It would be out of place at this date," said Sir Maharaj, "to discuss the provisions of these measures both of which came into force before my arrival in South Africa, more especially as the Commission appointed under the Land Tenure Act has still to report, but it is not to be expected that the Indians of the Transvaal should contemplate without disquiet measures which operate harshly against them.

"The Indian in the Cape, and particularly in Capetown, is generally contented. He has very few grievances here. His standard of living is steadily rising. He is a progressive man with a progressive outlook.

"And what is particularly noticeable about him is this—that he enjoys the privileges he possesses, not as a member of a class, but as a member of the whole community. He does not vote as a man of a particular creed or colour, but as an individual. Liberty, for him, means in practice liberty to be a South African. His interests are the interests of a class."

If the Indians of the Transvaal still formed a community of their own within the Province it was because they had no choice. Debarred from owning property or land, lacking any security of tenure, how could they settle down and prove their worth as South African citizens?

"But in spite of great difficulties, I hope for better things," went on Sir Maharaj. "The Union Government has in recent years increased its grants for Indian education. For this a debt of gratitude is due to Dr. Molan, the late Minister of the Interior. His successor, Mr. J. H. Hofmeyr, is a man, not only of high intellectual qualities, but of breadth of vision.

"I appreciate very greatly the fact that the last Government agreed to subsidize relief this year for Indian unemployment, which has become acute, in Durban and Moritzburg, the municipalities contributing half and the Government half of the required amount; while present Government has increased by £100 a year its grant towards Indian technical education.

"The officials of the Departments of the Interior and Native Affairs have also helped us on several occasions.

"There are, of course, many things which I should like to see brought about. One is the grant to Indians of the municipal franchise, which was taken away from them in Natal in 1920.

"By all means let this be accompanied by every safeguard to prevent the municipalities being swamped by the Indian vote; the important thing to ensure is that those who pay the same rates as others in rates should have at least some representation.

"It would also help to smooth away many present difficulties if members of municipalities, Provincial Councils and of Parliament would meet groups of representative Indians for informal talks from time to time.

"Frank, informal talks in which each side has been able to explain its difficulties as well as its aspirations have been at the utmost service in helping forward the solution of many international problems. Might they not prove equally valuable in the humbler sphere of race relations in the Union?

"Members of Parliament and representatives of the public in general often plead that they cannot take action in advance of public opinion.

"I appreciate their difficulties. Not a few have been friendly and helpful. On the other hand, it is a generally acknowledged fact in all civilized countries that legislation lags behind public opinion. It is not, moreover, the duty of public men in any country to elucate public opinion as well as to give expression to it?

"The newspapers in South Africa are very helpful in this way. They state the facts clearly and fairly and do much to eradicate misunderstandings and to

improve the relations between this country and India.

"And it is of the first importance, in the interests of both countries, that these relations should reach, and be maintained at, the highest level of friendliness.

"It is useless, in matters of this sort, to look only five or ten years ahead. India is marching fast along the road to self-government. The question today is not whether she will attain Dominion status, but how soon she will attain it—and the estimates of even the most conservative-minded grow steadily shorter.

"It is as I have hoped that, by the time India enters into full partnership with South Africa in the British Commonwealth, every possible cause of friction between the two countries will have been removed.

"I am glad to say, at any rate, that I see no reason, as things stand now, to anticipate any fresh anti-Asiatic legislation."

Both Sir Maharaj and Lady Maharaj Singh expressed the deepest appreciation of the kindness and friendliness they had met with everywhere in the Cape.

"Indians of all classes have welcomed me with open arms and expressed their confidence in me," said Sir Maharaj. "I am very grateful to them. Europeans, among whom we count many friends, have been extremely kind. So have the Malay and coloured communities. We have also seen with pleasure a little of native life here."

The Konwarani was equally appreciative of the welcome she had received in the Cape.

"The social atmosphere here is delightful," she said. "Everyone seems to have conspired to be kind to me and I am more than sorry to have to leave so many friends. But I console myself with the thought that I shall be back among them early next year."

Things In General

(By OHSERVER)

THE Minister of the Interior's statement in the Union Parliament in connection with the proposed Indian colonisation scheme will have been read with considerable interest.

THIS Committee, very rightly, will not have power to adopt any scheme but will forward its recommendations to the Government of India, who, after adding its own proposals, will join with the Union Government in a Joint Commission.

WHILE welcoming any scheme which will relieve the economic stress and strain in South Africa and India, one cannot help feeling sorry that any such enquiry should be found necessary, at least so far as this country is concerned. There are vast tracts of uncultivated land in the Union which could be developed and made to produce corn, vegetables and fruit. Instead of a dog-in-the-manger policy, why not throw open the land to Indian farmers?

THE markets of the world are open to receive any surplus products; and the capacity of India alone to absorb huge quantities of such commodities as wattle bark, cotton, wool, fruit, etc., has not yet been explored. We are told that the orchards of fruit, to be exported to India, suggests enormous possibilities. It will be well if this Committee gives a thought to this view of the matter.

AND why, it may be asked, should any other country wish to take in the surplus population of South Africa and India unless it is for the benefit of that country? If, let us say, countries possessing suitable climates, such as Brazil or California, were to invite Indians to settle there, could we imagine their doing so for any other reason than that it would be of benefit to the country? Surely the same reasons should prompt the Union Government to make use of the asset of the surplus Indian population for the production of wealth and the increase of trade in South Africa.

THINK is another point worth noting. Just as, by developing farming, trade and industries, prosperity is brought about, so it is just as true that, by sending away the workers, poverty and unemployment is the result. The merchants and traders who complain to-day that there is insufficient business, will find there still less a few thousands of their customers leave the country.

THIS means of reference for this Commission ought to be amended to include South Africa among the countries where a colonisation scheme could be inaugurated. This Commission will have done good work if it confirms, as a result of its labours, that there is no country in the world better than South Africa for the settlement of Indians. Just as Indian labour saved Natal from bankruptcy and made Natal the "Garden Colony," so a well-planned scheme of land development for Indians, with Government assistance in the way of irrigation, etc., would do a great deal for bringing about prosperity for the Union of South Africa.

The Cape Indian Congress

A crowded public meeting of Indians was held under the auspices of the Cape Indian Congress in the National Theatre, Capetown, on Sunday June 11, for the purpose of discussing the following subjects: (1) Challenge to Cape Indian Congress, Re-confidence of community; (2) Re-affirmation of resolution of non-participation in Joint Council Conference; (3) Mahatma Gandhi's recent fast, and (4) Transvaal attack on the Agent-General.

Chairman's Speech

The chairman Mr. Khan Gool, in the course of his speech said:

"I am pleased to be able to express on behalf of the meeting our appreciation of the presence here this afternoon of the Agent for the Government of India and Kanwar Lal Mahoraj Singh. Time and again they have both given ample proof of the absolute devotion to duty they cherish in matters affecting our interest, for which we are indeed grateful. On the eve of your departure from Capetown may we express the hope that your stay in the peninsula has proved both pleasant and profitable, and may we wish you both a quick return in our midst.

"The agenda of this meeting shows that the representative character of the Cape Indian Congress has been challenged, and the attendance this afternoon would seem to indicate that the Cape Indian Congress still enjoys the confidence of the majority of our people in the Cape and that its honour will be vindicated.

"Resolutions will be put to this meeting in respect of the forthcoming Joint Council Conference

and in the matter of the happy termination of the recent fast of Mahatma Gandhi.

"The fourth item is not of such significance as at first sight appears. But I shall not at this juncture do more than say that the formidable array of speakers will deal very capably with this and other items.

"Permit me to appeal to you for a fair hearing for the speakers and I would earnestly request that no lukewarm support be accorded the Congress, but that the measure of support and confidence in this body, affiliated to the South African Indian Congress, be delivered in no amicable way.

The Agent's Appeal

The Agent addressing the meeting first in Hindustani and then in English made a stirring appeal to the Indian for union and a unity of purpose amongst their ranks.

"Both my wife and I," said Sir Maharaj Singh, "have thoroughly enjoyed our four months stay in the Cape Peninsula, for apart from its scenic beauty—the best in the country, it is the seat of the traditional liberal policy of the Cape Province towards the non-European of South Africa. "In my considered opinion," maintained the Kanwar, "it is the only policy in the country which has the elements of stability, for which we are very grateful. I sincerely hope that I will live to see the day when this liberal political atmosphere will permeate into the other three Provinces of the Union."

Making a stirring appeal for coalition, Sir Maharaj Singh said that Indians should not make personal attacks upon one another, but as the Europeans form a coalition and strive after that unity of purpose which will ultimately bring success.

Kanwar Sir Maharaj Singh also paid a tribute to Mr. A. Ismail for the self-sacrificing work taken upon himself on behalf of the Indian community.

The Kanwar, in speaking, appealed to the meeting to allow their womenfolk to take more interest in their political welfare. This would constitute a double advantage, as was already seen in India, where the women have now been allowed to enjoy the franchise.

Among the other speakers were Messrs. A. I. Kujer, Sheikh Ahmed, R. G. de Norman, N. Nagie, M. Y. Hawn and J. M. H. Gool.

Mr. Ahmed Ismail, the general secretary of the Cape Indian Congress, thanked the Kanwar and the Kanwar for their presence, and the meeting for its continued confidence in himself and the organization.

Resolutions

The following resolutions were passed unanimously:—

(1) That this public meeting of the Indians of the Cape Peninsula, desires to place on record its continued confidence in the Cape Indian Congress, affiliated with the South African Indian Congress, and reaffirms its whole-hearted support of the latter body as the mouthpiece of the Indian community in South Africa."

(2) That this meeting endorses the action of the Executive of the Cape Indian Congress in refusing the invitation of the Joint Council Conference, and, while adopting the principle of co-operation, is of opinion that the non-European Conference should in no wise be superseded and that the full benefits of the co-operation with the European can best be achieved if there is co-operation among the non-European first."

(3) "That this meeting desires to place on record its thankfulness and gratitude for the successful

termination of Mahatma Gandhi's recent fast and prays that he may long be spared to guide wisely the people of India along the road to development of full nationhood.

(4) "That this meeting affirms its regard for, and confidence in, Kharwar Sir Maharaj Singh, as Agent for the Government of India, in his earnest endeavours to improve the lot of his countrymen in South Africa, and to effect a better relationship between the Indians and other sections of the people in this country; and respectfully tenders to him and the Kharwar Sir Maharaj Singh its heartfelt thanks."

Johannesburg City Council And Asiatics Council's Policy

A statement embodying the views of the Johannesburg City Council on the Asiatic Land Tenure question was presented to the Commission on June 12, by Mr. B. G. MacWilliams, who is appearing for the Municipality at the sessions of the Commission.

"In arriving at its recommendations the Council has necessarily had great difficulty owing to the fact that the almost unanimous view of the public of Johannesburg is against any extension being granted for Asiatic occupation and residences and naturally resulting in conflict between local interests, who find that they, perhaps more than other sections of the community, are to be affected by the result of any or more of the recommendations arrived at," the memorandum states.

The Council emphasizes that the broad question of policy on which it stands is that the provisions of the Gold Law relative to the occupation of ground held under municipal title should as far as possible be enforced. While recognizing that enforcement of those provisions in their entirety is probably not feasible, the Council urges that only where full compliance finally departs from the provisions of the law, should any question of exemption be considered. The Council realizes, however, that there is a large population of Asiatics, coloured people and natives for whom some provision may be made in the municipal area.

In making its recommendations, the Council has been guided by consideration of the need of habitation in the municipal area, particularly hotels, and has in the main borne in mind the benefit of the coloured population which at present inhabits particular areas. This does not mean that there are not areas at present inhabited by coloured persons which have not been recommended for exemption, for the view of the Council is that, once adequate provision is made for the occupation of property by coloured persons, other areas, even although at present occupied by them, should be relinquished. This may in certain circumstances result in some hardship, but it is not a consideration which should stand in the way of relief being granted to such areas. Considerable delays and difficulties have arisen from time to time in the Council's policy for housing of natives. So far approximately 30,000 natives have been removed from proscribed areas and are now accommodated by the Council at its homes and native townships. There are 11 areas which fall under the Gold Law, and which still have to be proscribed, and it is estimated that the total number of natives living in these 11 areas who would probably be affected by the proscription, and be required to move, is 13,232.

"It is impossible to say at what date these natives will be removed from the areas in question, but the Council is pursuing a policy of restraint."

"In a comparatively short time the present native residents will be removed from certain areas, and it is felt that when this is done more than adequate provision will have been made for the accommodation of Asiatic and coloured persons not only for the present, but also for normal future expansion."

"While recognizing that there are many coloured persons whose conditions of living are equal to the European standard, it must not be lost sight of that the proper and adequate supervision of residences by coloured persons in connection with health and sanitary conditions is a matter which presents very considerable difficulty owing to the presence of natives."

"Greater supervision is required, and as far as possible steps to this end are taken. Moreover the creation of new areas is as far as possible kept in check by the utilization of the powers under the municipal by-laws and regulations. Closing orders obtained average approximately 300 per annum over the last two or three years. Over a period of time the consistent adoption of this policy combined with the eventual removal of the native population must show a much improved condition in the areas which are to-day recommended by the Council for exemption. In the light of these considerations it is suggested that no valid objection can be directed against the areas which have been recommended by the Council."

"Owing to the roads passing through the areas constituting this matter into the centre of the town. The Council feel strongly that these areas should as far as possible be kept free from coloured occupation."

In so far as there may be cases where the persons at present occupying particular premises may be entitled to put forward claims to continue in such occupation, the Council is strongly of opinion that if any such requests are granted the grant should refer only to occupation by the present occupants and not to residence. This may involve alteration of the present statutory provisions contained in Section 3 of Act 35 of 1922 to provide for personal occupation only in favour of the existing occupants, and if this is so the Council emphatically urges upon the Commission that representatives to that end should be given to the Government.

In recommending the areas which may be removed from the restrictions of the Gold Law, the Council feels that it is in the interests of all concerned that these areas should be the most compact and that it is undesirable that a series of "islands" and a great deal of "water" should be secured. The removal of what are essentially European habitations.

"Where any land where an individual is entitled to be granted relief under the provisions of the Gold Law for exemption, such an individual may not be, and indeed, frequently is not, the owner of the whole of the site on which he has been carrying on business. Any relief granted to such an individual should be confined only to that portion of the site which he may at present be occupying, for if any other course is followed it would result in the extension of Asiatic occupation instead of limitation of occupation to the extent to which it may at present exist."

In such areas where there are European industrial and factories, it is the desire of the Council that areas in the vicinity should be kept free from coloured occupation to allow for future expansion of European industries.—The Star.

come down to a specific case, there is a shop on a portion of a stand, and that portion of the stand is exempted, then, my lord, that Asiatic tenant who is not fortunate enough to own that stand will have his rent put up, and up, and up, by the landlord. And therefore it is imperative that some account should be taken of that. We therefore in principle suggest that if there is an area to be exempted, it shall not be less than one stand. It shall not be portion of a stand. And generally speaking, where the area is exempted regard should be had to the fact that, unless the area is a liberal one for Indian occupation, rents may be pushed up against the unfortunate tenants.

THE CHAIRMAN: In the case of the islands, is that a consideration?

MR. J. V. BRINK, K.C.: If only portion of the island is exempted it will apply very heavily. Take for instance an island in Ophirtop, where there may be six shops. If the Commission only allows three, the other three shops will then disappear, and the rents are going to go up at once.

THE CHAIRMAN: And then the landlord has the tenant at his mercy always?

MR. J. V. BRINK, K.C.: Yes.

THE CHAIRMAN: The tenant, if he wishes to continue trading in that locality, he has to pay what the landlord asks?

MR. J. V. BRINK, K.C.: Yes. The rent will always be raised until he pays the last shilling, and then when he can pay no more he will have to go. That is the unfortunate position when he does not own the land, when he has to be a tenant. The more restricted the trading rights are, the more the landlord will demand for his rent. That is an unfortunate fact, and that is one reason for being liberal, my lord, in the allowance of these trading areas. Now there are just one or two other small points that arise out of the Municipality's recommendations. I do not think I should criticise these before I have heard evidence and so on, and I am reluctant to do so, but in advance I would like to say that my clients are very much opposed to some of the suggestions which the Municipality have made here. For instance in "G" (the last page of the printed Supplementary Report of the General Purposes Committee) the Council request permission to ask the Government to allow licensed mining land within the Municipality of Johannesburg for residential land and business occupation by Asiatics and coloured people, in order that a final solution and settlement of the problem shall be achieved. As far as we can see, and know, licensed mining land is not a desirable place for an Indian to go and live and have his being. It is usually surrounded by mine-dumps, and from that point of view it is extremely unpleasant, if not unhealthy, to live in. And then also it conflicts with one of the points of view which the Asiatics very strongly hold, and that is, segregation. They are very much opposed to segregation, and they refer to the Lange Report on this question, that segregation in any form tends to degrade them; and they are very much opposed to segregation on principle. That is apart from the fact that licensed mining land is not a suitable spot to locate for respectable Indians to live in.

Then turning to the suggestions in "O", my Association is very much opposed to the suggestions here, in principle. Here, my lord, the Council suggest that in areas other than those which the Council recommends should be withdrawn, the present occupant is only should be allowed to trade, but not to reside. This means, firstly, that a distinction is to be drawn in reserved areas, or stands,

which are small areas; a distinction between residence and occupation. And secondly, that is to be limited to the lifetime of the occupant.

Now as regards the question of the lifetime of the occupant, it would seem very harsh to do that. It would mean that a man would go on keeping his shop, building up his business, and immediately on his death the whole of the value of what he has built up would disappear. He might die prematurely, and his widow and his children would have no benefit from his business; they would have to be cleared out at once.

THE CHAIRMAN: This recommendation "O" appears to require some elucidation, and possibly Mr. MacWilliam may be in a position to deal with it. As it stands, it suggests that something should be done for which the present law does not provide. There is no provision in the law, so far as I am aware, for dealing with individual sites in the manner suggested in "O."

MR. J. V. BRINK, K.C.: I do not know whether the Act contemplates drawing a distinction between occupation for residence and for trading. Surely the Act (Section 3) contemplates that if it is reserved, it will be reserved for all purposes?

THE CHAIRMAN: It is not reserved at all. That is not the term used.

MR. J. V. BRINK, K.C.: "Withdrawing" is the term used.

THE CHAIRMAN: There is nothing about partial withdrawal or conditional withdrawal. The only kind of withdrawal for which this section appears to provide, subject to what Mr. MacWilliam may have to advance, would seem to be an absolute withdrawal.

MR. J. V. BRINK, K.C.: Yes. There is a decision in the Appellate Division on a point similar to this, that I have been trying to find. I will give it to your lordship at a later stage. It does say that in that sort of provision there is no intermediate option; it is the one or the other.

THE CHAIRMAN: I would be glad to have the reference to that.

MR. J. V. BRINK, K.C.: I have been trying to find the decision, but I have not been able to put my finger on it; but I will submit it to your lordship later. I submit that that is the interpretation of Section 3 of the new Act.

Section 131 (a) that in section 3 of Act No. 35 of 1932. I take it, my lord, that it is outside the scope of the Commission to recommend any amendment of this Act?

THE CHAIRMAN: I realise from the statements which we have received that parties are seeking to put forward a good many suggestions as to amendments. It is, strictly speaking, outside our reference to consider questions of amendments. It is an important point in regard to the procedure of the Commission. As I say, many parties are seeking to put before us suggestions as to amendments. I have told the different parties that the business of the Commission is defined in its terms of reference. At the same time, it seems that we cannot lay down an absolutely rigid rule that we will not listen to anything which is not within the strict four corners of the law. I have no doubt that in the course of this inquiry it will become apparent that there will be great difficulties in the strict interpretation of the law as it stands; that the attitude we should take up is that we will not listen to proposals which are contrary to the general principles of the law, but that where it appears that some provision is to be supplemented or modified, we are prepared to listen to what parties have to say about that. But those

निरुद्धा नृपतिरुद्धा

न्यू कॅन्डिडेट्स ऑरिजनल कंपनी

[illegible]

देशी + पेनीन = तेजस कापे।

[illegible]

એપ્રિલ. તેજ સ્વરશીના ઇલાચી સરળ મંડી મળે. બાટલી
અર્થાત્ અર્થ સ્વરશીના સોમિયાં પ્રથમે કરે છે. જે
મુલે તે નુ ઇન્ડિયા એરિયન કંપનીના છે કે જે સ્વરશીના
કોરકરો અને ઉત્તર અક્ષાંશ મેળે રીના મુલે કે નેનાએ.
છે અને અર્થ તેના પ્રતિવર્તિથી અંકુષી સેરનજી સ્વર્નમજ
છે કે એમજે સમતો વિજ્ઞાન સંપાદન કરે છે. એરેમ બીજ
પરેશી કંપનીઓના કરનાં એ કંપનીને તેથી કંપની તરીકે
છે. તેજ સ્વરશી અને પ્રથમે દર્શિને મળજીવ બાજામજ કરી
મુલે છે. એમ.

ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ :- ୧-୫୫ ମାନ୍ୟତାପ୍ରାପ୍ତ

[illegible][illegible]

જીવન તા. ૧૨ મી ધુનિય. એવરેસ્ટનાં પાંચમીં એકાદમિનિટ
બી.કે. પ્રસિદ્ધ થયું છે એ પાંચમિનિટનાં - પાંચમીં એવરેસ્ટનાં જીવન
પર. આ પાંચમીં એવરેસ્ટનાં એવરેસ્ટનાં ૧૦૦

હરતા પણ એવી છે તેનો આખા મુનીયનમાં કયો સમાવેશ કરી શકાય તેમ છે કે નહિ તેન તપાસ કરે આ તાબતપર એક નિષ્પક્ષપાત કમીશન સીટિંગ કરવો જોઈએ. અને ત્ય બે સીપીટ્ આખરી ૧૯૩૬ તથા ૧૯૩૭ ખીજી રસ્તા યોજવાને પુરતો અવકાશ રહેશે.

સુચનાયેલી હોદ્દાઓ માટે સંરક્ષન વસાવવાની યોજનાના સંબંધમાં જેટલે દરમિયાન સાલિય આફિકાના હોદ્દાઓને લાગે વળગે છે તેટલે દરમિયાન આ વિચારો દર્શાવવા સાથે આમારે જણાવવું જોઈએ કે મુશ્કેલી પ્રધાને જ મેવલે તપાસ ચલાવવાને કમીટીની નીમણૂક બહાર કરેલી છે તેમા કમે કંઈ પણ નુકસાન જોતા નથી. એવી કમીટી સમક્ષ હોદ્દા કામ પોતાનો રસ રખાઈ રીતે દર્શાવી શકે છે અને પાતે એવી યોજનામાં સામેલ નથી મહા કસ્ટો તેના કારણે પણ જણાવી શકે છે.

હોદ્દાઓને માટે સંરક્ષન વસાવવાની યોજના

તપાસખીની કમીટીની નીમણૂક

મુશ્કેલી પ્રધાન, મી. જે. એચ. ગ્રાન્ડેસે આ તા ૧૫ ના, સુરવારે મુનીયનની આખાની સભામાં બહાર કુલ્લુ દત્ત કે સરકારે મી. જે. એચ. ગ્રાન્ડેસે પદેલા જોડાનીસમીતીના ચીફ મેજસ્ટ્રેટ હતા, મી. જી. હીરન નીક્સ, એમ. પી., સાલિય આફિકાની હોદ્દા કામના એક પ્રતિનિધિ અને ઇમિગ્રેશન અને એશિયાટીક એસોસિયેશનના આચાર્ય મી. પી. એચ. ક્રાન્ડેસે એટલા મહારાષ્ટ્રની ૧૯૩૨ માં કેપટાઇનમાં મળેલા સર્જન ટેમ્પલ ટાન્કર-રજના કામનાસાર સાલિય આફિકાના હોદ્દાઓને અન્ય દેશો માં વસાવવાની સકલતાઓની તપાસ કરવાને એક કમીટી નીમણવાને દર્શાવ કર્યો છે.

આ કમીટીની તપાસની મર્યાદા નીચે પ્રમાણે રહેશે:

હોદ્દાઓને તેમજ સાલિય આફિકાની હોદ્દાઓને અન્ય દેશોમાં વસાવવાની યોજનાની સકલતાઓ તપાસવાને લગતી કેપટાઇન એસોસિએટના ત્રીજા પારિમાકમાં કરવામાં આવેલી દરખાસ્તના સંબંધમાં સાલિય આફિકામાં પ્રાયમાક તપાસ ચલાવવી; અને એવી યોજના અધીનમાં અમલમાં મુકા શકાય તેવા કયા રેલ કે દેશોની રજીસ્ટ્રારી આખો દવા સંબંધી અને અધિક રિપોર્ટને લક્ષણો રાખીને અનુકૂળતાથી તપાસ થઈ શકે તેમ છે, અને મુનીયનના હોદ્દા માં તેમાં કેટલે દરમિયાન સામેલ થશે, તેપર રીપોર્ટ કરશે.

પ્રધાને કેપટાઇન એસોસિએટના જે પારિમાકની રજીસ્ટ્રારી નીમણ હતા તે દર્શાવે જણાવ્યું, કે એવી યોજનાની સકલતા તપાસવાને દરે વખત આવેલા છે અને હંમેશ રાખવામાં આવે છે કે એથી ઉપસ્થિત મનારી તથા મુનીયનની હોદ્દા વસતીના મોટા કામને કમીટી કર્યા પડશે.

હું જણાવવા હચ્છું છું, કે કેન્ડ્રેસે રિપોર્ટમાં ધોરણે અસરકારક પગલાં લેવાની સરકારની ઇચ્છા છે અને એ દિશાએ તે બનતી મહેનત કરશે. સુચનાયેલી તપાસ કરી રીતે કરવી તેનો સરકારે અભ્યાસપૂર્વક વિચાર કરેલા છે. તે એવા નિર્ણય ઉપર આવેલી છે કે આ તપાસ કે જેમાં હોદ્દા સરકાર તેમજ મુનીયન સરકાર સહકાર કરવાની છે, તેને શું થઈ કરવાનું છે તેની પ્રાયમાક તપાસ કરવાથી વધારે સરવડ બરેલ થઈ પડશે અને તેને લાગે છે કે એવી પ્રાયમાક તપાસ મુનીયનને લાગે વળગે છે તેટલે દરમિયાન ખર્ચાના અધિકારીનાને જ મર્યાદાતક નહિ. લોમ તપાસ કરવાની આખાની કમીટી તરફથી કરવામાં આવે એ વધાર કીક થઈ પડશે.

ગાઈડ ટેમ્પલ ટાન્કર-સે એ તપાસમાં હોદ્દા કામના એક પ્રતિ નિધે પણ સામેલ કરવાના વિચાર કર્યો હતો અને અને જણાવવા આનંદ થાય છે કે સાલિય આફિકાના હોદ્દા કામની પણ એ ઇચ્છા છે એમ સાલિય આફિકાન ઇમિગ્રેશન કમિશને દર્શાવેલું છે. એ મુજબ સાલિય આફિકાન ઇમિગ્રેશન કમિશને નામાયેલી કમીટી ઉપર પોતાના પ્રતિનિધિની નીમણૂક કરવાનું સુચવવામાં આવશે. સરકાર માને છે કે આવી કમિશનરીથી કમીટીને અસરકાર લાભ થશે.

કમીટીએ પોતાનું કામ પૂર્ણ કર્યા બાદ કમીટીના નિર્ણયો હોદ્દા સરકારપર એવા રેગ્યુલેરી મોકલા અપવામાં આવશે કે તે સરકારને ઉવટની તપાસને માટે નીમણમાં આવનાર કમિશનના કામના ધોરણ સ્થાપવાને પોતાના નિર્ણયો કરવામાં મદદરૂપ થઈ પડે.

આ સુચનાઓની હોદ્દા સરકારની લાગે મર્યા કરવામાં આવી હતી અને તે સરકારે તેમાં પોતાની સંમતિ આપેલી છે.

હોદ્દા સરકારે જણાવેલું છે કે આ કામમાં કમીટીને અને પ્રધાનોને જે કંઈ પણ ખર્ચાનીસમીતી મદદ જોઈતી હોય તે અપવાને હોદ્દા સરકારે પોતાના જેજી દને સુચના આપેલી છે, તેને મટે મુનીયન સરકાર હોદ્દા સરકારની આજારી છે.

અંતમાં કમીટીનું કાર્ય ગાઈડ ટેમ્પલ ટાન્કર-સે તરફથી દર્શાવવામાં આવેલો રેગ્યુલેરી કરવામાં સંમતિ દર્શાવે આખનાર થઈ પડશે એવી પ્રધાને આશા દર્શાવી હતી.

હિંદો સવાલપર એજન્ટ

કેપટાઇનમાં મુલાકાત

કેપટાઇનમાં દરબન આવવા કેપટાઇન પહેલાં હોદ્દા સરકારના એજન્ટ કુવર સર મદા જા કોમે ૧૫ ટાઇમ્સના પ્રતિનિધિને મુલાકાત આપતાં હોદ્દા કવાતપર નીચે પ્રમાણે વિચારો બતાવ કર્યા હતા:—

"મુનીયનમાં એશિયાટીક આખા વસતીના ત્રણ હજાર જેટલા પણ તથા; અને ટ્રાસિવાલમાં તેઓ આખા વસતીના એક હજાર કરતાં પણ ઓછા છે અને મુનીયન વસતીના અમુક ત્રણ હજાર જેટલા છે.

નાટલામાં આ હોદ્દાઓની સંખ્યા ૧૯૧૧ ની સાલમાં મુરે પાંચમી હતી ૩૫૦૦૦ જેટલી વધારે હતી ત્યાં હવે મુનીયનમાં સંખ્યા હોદ્દાઓ કરતાં ૧૮૦૦૦ જેટલી વધારે અસરકારમાં આવે છે.

ટામના મોટા ભાગના હોદ્દાઓને નાટલાના કોકોની માં-શુપીયા નાલિક આફિકામાં રખાઈ કરવામાં આવ્યા હતા, જે ૧૯૧૧ વર્ષ થયાં હોદ્દાઓની મુનીયનમાં વસાહત થઈ નથી.

સાલિય આફિકાની હોદ્દા વસતીના કવાલની મર્યા કરતાં આ દર્શાવેલા અને આફિકા ખ્યાનમાં રાખવા પડે છે. તેમ કરવાથીજ આપણે આખો કવાલ તેની ખરી રિપોર્ટમાં અમુક થઈએ.

આગળ ચાલતાં કુવર સાહેબે જણાવ્યું કે અમે દરબનમાં સપ્ટેમ્બર સુધી રહેવા મારીએ છીએ અને તે પછી જોડાનીસમીતી જણાશે. કેપટાઇન કે આખા અમે એટલા પછા ઓછા કર્યા છે ત્યાં આવતા વર્ષની ચરખાતમાં ફરી આવવાની ઇચ્છા રાખીએ છીએ.

કુવર સર મદાજાજ સૌમને કાલિક આફિકામાં આવ્યાને દસ મહિના થયા છે એમાંના ચાર મહિના તેમણે નાટલામાં

‘અદાતમાં’ મન પડે. એટલે મારી દાંડી પિટામ છે. તરીકે બે પિટામ, કારણ મારે તો પોથીમાં રહેલા અને બાળે મુખમાં મના બેટોલા કર્મ આચરી બનાવવો છે. રામચંદ્ર અને વાનરસેનાએ પ્રાયોગવેશન કરીને સમુદ્રની પાસે રસ્તો કરાવ્યો હતો એ જાણે બીજાને મારે બાળકોને સમજાવવાની વાતો હોય, મારે મારે એ અદારસઃ સત્ય છે. બાળે દોઢ માં દોઢત્વ રહ્યું નથી એટલે આ મારા ઉદ્ધાર દસવા જેવા જામે છે. પણ હું કહું છું—પાદ રાખજો—જે દસે છે તે કાલે રહેશે. હું મરીશ મારે, કે મરીશ ત્યારે, રાશી એક નહીં, પણ એમનાં પોતાનાં ગાથોનો વિચાર કરીને રાશી, એમનાં પાપો ફરી વળશે મારે રાશી. આણુ અન્યાયથી રહેવા દરિજાનેને હજારી મતિ સુધી તો એમનાં કમરેકાણું પણ નથી રહેવાનાં તે રહેશે.

“અરુપરતાથી દોઢધર્મ તો તણાઈ જશે પણ આખી મનુષ્યમતિ તણાઈ જવાનો ભય છે. માણસો જેટલી પોતાની આખ્યાત્મિક આપણ પદાવશે એટલીજ આ લગત આમવાની છે. અહમ્મતની બાજુ બેલવાની નથી. અહમ્મતની બાજુ હોય તો મારા કરતાં વધારે અહમ્મત સાચાઓમાં અને મદાસના વધીક એકબેકોટમાં પડી છે. એ દોકોની ચતુરાઈને મારી ચતુરાઈથી થી રીતે મહાત કરવાનો હતો. પણ એ દોકો મારા ઉપવાસની અવગણના નહીં કરી કહે મારાની કરશે તો બીજાના ઉપવાસ તો ઉભાજ છે. મારા જેવા અનેક મરશે તોજ આ મહત્ત્વ મીલે ચડવાની છે. ગીતામાં અનેક પ્રકારના વગો હજી છે. બધુંજ હોખી દેવાનો—દરિજાનેવતોને અપેક્ષા કરવાનો આ અવસર છે. બાળે તો સનાતની દીકુને દોરનારા સનાતનીઓ અને આઠમાં નાંખી રહ્યા છે; દરિજાને રાજકીય સત્તાની મોઢીની લગાવીને દોરનારા દરિજાને આઠમાં ઉતારી રહ્યા છે. એ જાણે એ અપ્રમથાં કાઢવાને આ ઉપવાસ છે. નામ ઉપાડા, મરીન મુંઝા દરિજાને મારે છે, આઓને મારે છે, અપ્પા મારે છે.”

‘મારે બહેનોને મેલી કરવી છે’

પ્ર.—પણ એ દોકોમાં આ ઉપવાસથી ત્રાસ ઉપજશે છે.

ઉ.—આજ વાત બાણને કહેવામાં આવી હતી. તેમજે જવાબ આપેલો: હા, મારે ત્રાસ ઉપજવનો છે. કોઈ ખાલજી સેનાપતિ હમણેની કલમ કરીને ત્રાસ ઉપજાવે. મારે આ રીતે ત્રાસ ઉપજાવવો છે. પણ આઓ અને દરિજાને ત્રાસ ઉપજશે છે એમ તમે કહો છો એ અર્થમાં નહીં. મારે એમને બળકળાવી મુકવી છે. એમને મેલા કરવા છે. અનેક બહેનોના આસીર્વાદ મારી ઉપર વર્ષો રહ્યા છે, દરિજાનેના પણ વર્ષો રહ્યા છે, એ બધું છું. અને એ પણ બધું છું કે મારા આ નવા મારે જનારા બધું પવિત્ર પ્રણે ન મને તો અનેક પવિત્ર બહેનો તો મળીજ રહેવાની છે.

રામ સાથે રૂઝવું

પ્ર.—મેં તમને દીક પૂછવા છે. હવે વધારે નહીં મારું એક વાત આખરે પુછી હતી. આ ઉપવાસ એ આજના કામ કરનારા વિશે અવિશ્વાસ નથી સુચવતા? કામ કરનારા તો મિત્રારા પોતાના વચન પાળી રહ્યા છે. કોઈ વ્યક્તિની અવિશ્વાસની ખાતર આમ આખી પ્રજાને ચક્રેજે ચડાવાય? આ મને તેમ તો મેં મંધીજી રૂઝવું કહેવાય હું તો લોકોની વાતો રહ્યું કાં છું.

ઉ.—તમે તો પછી વાતો કરી દીધાં છે. ભોલો કેટલું હરે છે કે કેટલું નથી કરતા એની સાથે આ ઉપવાસને સંબંધ

નથી, કે નથી કાર્યકર્તાઓના કામની સાથે. કોઈ એક વ્યક્તિની અવિશ્વાસથી વાતોને આ ઉપવાસ ક્યાં છે એમ પણ લોકો માનતા હોય તો જુઝ છે કેટલું કરનારોની સાથે મંધીજી ચિણ્વા છે એવું નથી લોકો નાણું નથી વર્ણવતું એવે કારણે પણ આ ઉપવાસ નથી, કોઈ કોઈના મુંઝા બેગા કરી આપે તોયે આ ઉપવાસ કરત. અરુપરતા તમે ખાંખેરી નાખો છે એવા એકરાર હજારો લાખો સ્થાનેથી એમને ઉપવાસ દરમ્યાન પહેાંતે તો તે એમને અમૃતરૂપ થઈ પડે, પણ તેથી ઉપવાસ તેઓ બંધ ન કરે. કારણ કે આ ‘અર્થાર્યો’ ના ઉપવાસ નથી, ‘અર્થાર્યો’ ના ઉપવાસ છે કરીકરીને મંધીજી કહે છે: “સંસ્થાઓને, રૂપિયાને, રાજકીય સત્તાને બધે દોઢધર્મને ન સચવી શકાય. આખ્યાત્મિક મુઢી આખી અર્થાર્યો નાંખેજ દોઢધર્મની રક્ષા થશે.” આ ઉપવાસથી આ મદાસતમાં એક નવો પુગ સર ચામ છે. આ ઉપવાસથી આરંભાવણું અમિહોન અરુપર તા ભરમ થઈ ગયે જાણી અર્થાર્ય સગમ્યા કરશે. ગાંધીજીનું રૂઝવું કામની સાથે નથી, પોતાની સાથે છે, પોતાના રામની સાથે છે. પોતાની આજા પાસની, પોતાના દેશમાં બ્યાપેલી અપાવવતા જિંદગીને એ તારમા છે ખરા. અને એ પોતામાં ઉઠેલું રહેલા અવિશ્વાસનો પડો તો ન હોય એ ચંકા કરીને સગવાનની સાથે આજે અપડી રહ્યા છે. અહત તલસીદાસની વકિતબીની છતાં તાત્ત્વ તાર જેવી વાણીમાં મંધીજી અગવાતર પોકારીને કહે છે:

કેક તમરીકામ મુગ રાખા,

જુદહિ તરકર તમ પામ્યા,

મિંતા મક મિંતા અપારા,

અવજન નહીં હોઈ તરકારા.

—‘હું તો દમિયનો ત્રાજ બાળને મેરેલો છું, સગવાન, પણ તારી સત્ત્વ રખેને વતન એ મિંતા અને પડી છે.’ (અધૂરો)

બોધ વચન

સમાજની દાયે દા કરનારાઓ પડીના હજી બાગમાં નાચના મેલોમાં જઈ પડે છે. ત્યારે સમાજની પરવા ક્યાં વધર સલનેજ વળગી રહેનારા મદા જીવતા રહે છે. અને ઉત્તરિને મારે ચરે છે.

કુખને સમજેજ સત્તા મિત્રો પ્રકારી આવે છે. જે મિત્રો આપણા કુખમાં ભાગીઆ થાય છે, જે આપણી જિન્નાઓ સમજે છે અને તોજાનમાં આપણને દેશવી રખે છે તેજ ખરા મિત્રો છે.

કોણએ તમારી ઉપર બતાઈ કરી હોય તેને કદા વિસરશે નહિ; તમે કોણની ઉપર બતાઈ કરી હોય તે કદા પાદ કરશે નહિ.

“INDIAN OPINION”

Subscription Rates.

WITHIN THE UNION :		૧.	૮
Yearly	...	20	0
Half-Yearly	...	10	6
OUTSIDE THE UNION and OVERSEAS			
Yearly	...	20	0
Half-Yearly	...	10	6

અરબા પત્રો

આખા સુરત હોદ્દા એસોસિએશનને!

'ઇન્ડિયન એપિનિયન' ના અધિપતિ જીન.

સાહેબ,—અન્ય છે દ્રાસવાસના હોદ્દા ભાષ્યોને કે ન હવું તેઓની પાસે ફોલ પચ્ચ પ્રશ્નનું સંધર હૃદય, તદિ તેા હતા ફોલ પચ્ચ ભાવની હરેધા અને વળી દાસના કોઠાકરીના વખતમાં તેઓના સરિષર તસવાર હજુમી રહેલી છે. હતા પચ્ચ હોદ્દા આપીની સંસ્કૃતિને માન ભેર અળવાળા ખાતર દ્રાસવાસ હોદ્દા સેવા સમાજ સ્થાપી અને મજબુત પામે સુદર પ્રગતિ કરી રહ્યા છે. એ પમણુ ખરેખર આ દેશમાં સ્થુતિ પાતળ કહેવાય, મેગ સમજના ઉત્સાહી કાર્મિકનીઓ ખરેખર ધન્યવાદને પાત છે એટલુંજ નહીં, પચ્ચ દ્રાસવાસના હોદ્દા બાઇઓને ધન્યવાદ છે.

દ્રાસવાસ હોદ્દા સેવા સમાજની પ્રકૃતિઓ જમ જહેર યથ મુકી છે અને વળી તા. ૧-૬-૩૩ ના ઇન્ડિયન એપિનિયન'માં સેવા સમાજની વિશ્વમિ જહેર હાં મુકી છે. અટકે આ સ્થળે તે સંબંધી સ્થાપે સાંભુ રિચેયન કરવાની આપજવકતા રહેલી નથી. સેવા સમાજના પ્રતિનિધિઓ દરબનમાં પદ્યવર્ધી તેઓના સ્વાયત મટે તા. ૧૫-૬-૩૩ ના રોજ સુરત હોદ્દા એસોસિએશનને સ્વેચ્છાત્મ જારજ મીડીય બેલાની હતી. સમાજને પાઠક ૫૦૬-૦-૦ ની બેટ આપવાની ઉદારતા દાખવી તે માટે સુરત હોદ્દા એસોસિએશનને સખાસી થટે છે.

આખા સુરત હોદ્દા એસોસિએશન આખાસા કોઠા આપવાની તારામાં ઉદારતા છે એ તેા જમ જહેર યથ મુક્યું છે. પચ્ચ સુરત હોદ્દા એસોસિએશનના ઉદ્દેશ અને હેતુઓની પહેલીજ કલમમાં જણાવવામાં આવેલું છે કે "માનસીક નેતિક, આરિસીક અને કાર્મિક ફેળવણી આપવી. નીચે કહેલા સુરત જીજ્ઞાના ક્ષિણ્ય આક્રિશમાં વજતા આર્થ હોદ્દાઓના દર અને સાળ ખીજી રીતે જળવજા." તેા એ મદાન ઉદ્દેશ અને હેતુઓનું પાલન કરવાની ઉદારતા એસોસિએશન કપારે જતાવતો? તેની રાહ જોતાં સુરત જીજ્ઞાના આર્થ હોદ્દાઓ આગુરતાથી રાહ જોઇ રહ્યા છે. એટલુંજ નહિ પચ્ચ સેંકડો ઉદારાઓ પેતાની માતૃભાષાનાં સીક્ષણના સાધનોના અભાવે, પચ્ચ અમાન દાસવમાં પડેલા છે. તે સંબંધી સુરત હોદ્દા એસોસિએશનને વારંવાર કહેવામાં આવેલું છે અને હજુ પચ્ચ કહેવાય છે કે, સુરત જીજ્ઞાના કોઠાઓની સંખ્યા આ દેશમાં દિન પ્રતિદિન વધતી જાય છે, માટે તેમેને પેતાની માતૃભાષાનું શીક્ષણ સંપાદન કરવાનાં સાધનનો પ્રયત્ન કરવાની ખાસ જરૂર છે. પચ્ચ પેલી કહેવતવાળો ધાટ અર્થના સ્થળીક હોદ્દાઓ છે, કે "કહેવે દે બોલ પચ્ચ સુનતે કે જાન."

પ્રીય વાંચક આશ્ચર્ય આપજા દ્રાસવાસના હોદ્દા બાઇઓ પાસે કાર્મિક જાતનું સાધન નહિ હવું હતાં તેમેા બાજે જે મદાન કાર્મ કરી હોદ્દા સંસ્કૃતિને દિપાવી બા છે સારે જ પજો અર્થના સ્થળીક સુરત જીજ્ઞાના હોદ્દાઓ પાસે સુરત હોદ્દા એસોસિએશન જેવી સધર કસથાનું સાધન છે હતાં શીક્ષણના સાધનોના અભાવે એસોસિએશનના સાધિ કાર્મ કરનારાઓ અપહતાં આ રજગતાં આપજે કુએ મોરે જોઇ રહ્યા છીએ. તેા હવે ખરી શાખાથી કોને મટે તેનો નિર્ણય વાંચક પર્મે

કરી કેવો.

અંતમાં સુનત હોદ્દા એસોસિએશનને અરજ કરું છું કે, અમે ન સચાંક હોદ્દાઓના કોઠાઓની હાલત તરફ ભક્ષ આપો એટલુંજ નહિ, પચ્ચ હોદ્દા જતનાને સરમવાનારી રિચતિ મ.થી પૂઠત કરી હોદ્દા સંસ્કૃતિનાં માનને ખાતર પોતાનું ખા.ક કાર્મિક સમજ રકુમનું કાર્મ તરફાળ ચક્ર કરો અને સેંકડો ઉદારાઓનાં વળતાં હલને કાનિ પમાડી તેઓની શુભ આશીષ લેતો. જનનો પ્રયત્ન કરો અને એસોસિએશનન ઉદ્દેશ અને હેતુઓનું પાલન કરી દુન્યાની નમરસાધી એસોસિએશનને કમોડત ચપ્પવી મુશ્ક રરી કાર્મિક પરમખુતા દાખવી એસોસિએશનની જીજ્ઞાના કાર્મિક વધારવા જનનો પ્રયત્ન કરો. આ અનેના સમાધિ વાઘડી અ.જ એસોસિએશનના કાર્મિકનીઓ કામજાજ તેા હોદ્દા સમાજ સુરત હોદ્દા એસોસિએશનનો ઉદાર માનશે.

બી. જી. સી. કે.

બી. આર્. બેટ વિશે ફરિયાદ

'ઇન્ડિયન એપિનિયન' ના અધિપતિ, જીન.

સાહેબ,—આપના તા. ૧૦ જુન ૧૯૩૩ ના અકમાં બી. આર્. બેટમાં કે. પર્મેજીને પડતી હાકમારી વિષે જે લેખ પ્રસિદ્ધ થયો છે તેને હું મળતો, થાઉ છું.

હું એ વિષે આજ્ઞા પીડી એજન્ટ સુધારે કરાવવા તપાસ નહીં કરશે?

હાલના આરીક સમયમાં દરેક બીએના બાવો જોહા ધન ગયા તેા હું એરકર તથા વીધીના લાકમાં પડાડો કરાવવ પ્રયત્ન નહીં કરશે? આજા છે કે આપજા હોદ્દા એજન્ટ એ ખામતમાં હોદ્દા કાખના કાખને ખાતર સુધારા કરાવવાની મહેનત ઉઠાવશે.

બી. જી. જીન. ધાવીશીકર.

હોદ્દાઓ માટે કોલોની વસાવવાની યાજના

'ઇન્ડિયન એપિનિયન' ના અધિપતિ, જીન.

સાહેબ, તા. ૧૫ મી જુનના 'રકાર' માં મુશ્કી પ્રધાને હોદ્દાઓ માટે કોલોની વસાવવાની યેજનાની લખાજ કરવા અર્થજનના મેમ્બરો નમેલા છે તેનો દેવાજ વહાર પડેલો છે. એક હોદ્દા લરીકે એ જાળવમાં ખારા વિચાર નીચે મુજબ રહ્યાનું છું : બપારે હોદ્દાઓમાં ફોલ નહિ અનુસરેલી જગ્યાએ કોલોની વસાવવાની જરૂર અમેની સરકારને અજાણલી છે અને તે કોલોનીમાં ઇન્ડિયનમાં વજતા આપજા કાઠમો પચ્ચ વસવાને જનાર છે તેા તેવો કવો મુજબ આપજે શોધવો એજન્ટે જોતો કોઠા વિચાર કરવાનો છે. કાંઈ જગ્યાજ હોદ્દાઓ આજા રાટના બાધાને પેતાની માજ ખીજકત વેચીને લાં જનાર નથી. પચ્ચ એમેા અને રહેવાનું નાદુરસ્થ ધારજા હોય તેમેાજ આ ભક્ષ કરશે.

એક હોદ્દાનામાં વગતી ધણીજ વધી પડી છે. એક મંજુજ દીઠ એક કોર જમીન પચ્ચ કોઠાને મળી કાઢી નથી. અને તેનાથીજ તેઓમાં મરીખાજ આવેલી છે. એ કોર તેા જીજ્ઞાનીઓ છે. મટે ત મલકતે એક મોટા મુજબની ધણીજ જરૂર છે. બપારે જાખાતની વરડી વધી પડી બારે તેજે મંજુરીજા દબમ કીધું પરંતુ આપજી પાસે તેા જોહા

શી ૫, જગત મદારાજ શી ૫, કુલદીપકોદ શી ૫, મન્નપરજી શી ૪ રામકૃષ્ણ શી ૨-૧.

ધી કૃપ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની બહેર સભા

કૃપ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની બહેર સભા નેશનલ ધીએટર, ફેપરાઉનમાં મી. એચ. કે. ગુપ્તાના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. ધીએટર ભગભગ સાનસો ઉપરાંત સોનાવર્ધ્યા વિહાર બારાઈ મનો દત્તો; પ્લેટફોર્મ પર કુવર સર મદારાજ સીંગ અને કુવરાણી તેમજ સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના જનરલ સેક્રેટરી મી. એ. આઇ. કાશી તથા ઇન્ડિયન સ્પોર્ટ્સ મી. રોબ. બ્રહ્મચર વિગેરે મહેમાનો ઉપરાંત, અન્ય સરથાઓની મત. નીચ વ્યક્તિઓ હાજર હતી. જેમાં ૧ મી. ગુના-ટો દોડુ એસોસીએટ્સ મી. હાલિય મોન્ડી મી. મંડળ કમ્પ્લી આનંદુમન સોલાપરી તથા કમ્પ્લી મુસ્લીમ લીગ મહેરી મેનરીટ સોલાપરી, મેટ્રો-સે મેટ્રો-સે કમ્પ્લી, સુમતી કમ્પ્લી, મી. કે. દોડુ ક્રિકેટ કમ્પ્લી અને કમ્પ્લી મોન્ડી ઇન્ડિયન એસોસીએટ્સ વિગેરે અન્યની સરથાઓના સભ્યો પધાર્યા હતા.

સભાનું કાર્ય પ્રમુખ એચ. આન ગુપ્તા તાળીઓના પત્રો વચ્ચે શરૂ કરી દોડી સરકારના એજન્ટ જનરલ સર કુવર મદારાજ સીંગ અને કુવરાણીની કાર્યક્ષેત્રને માટે આભાર માની, ફેપરાઉનમાં ફરી જલદી પધારવાની વિનંતી સાથે ફોન્ટેનરી વિદાય આપી હતી અને આ સભામાં દોડી વર્ચલી આવડી મોરી મેદની ભોલી, કેપ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ દોડી વર્ચલી સંપૂર્ણ પ્રેમ અને સહકાર આપી રહી છે એવી જોક્સ પણ થયા છે એ બધા પોતાનો આત્મક નહેર ર્થે હતો.

એ પછી એમની કાશીએ પોતાના બાપજી હરજીવન ગુપ્તાનું કે, ઇસગલમાં દોડી સરકારના એજન્ટ ઉપર દોડી વર્ચ તરથી કાર્યકર કુમરો કર્યા. કારણકામ છે, એ વિષય પર વધુ મારે મુકાબલી કેમ આવડેકતા નથી એ દેહર, વર હાલિયન વ્યક્તિ ઉપર ન હતી પરંતુ જે સરકારનું તેઓ પ્રતિનિધિતા પરાં છે તેને ઉદેશ્યોને જોવી કાર કરવામાં આવી હતી.

એ પછી કેપ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના જનરલ સેક્રેટરી મી. બ્રહ્મચર પ્રમુખપણે સભાનું મુખ્ય કાર્ય હાલ પરી પોતાના વિરુદ્ધ અને કેપ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસને મેન્ટર કરતો એક મી. રહીમનો છેપ વાંચી સમજાવ્યો હતો, એ મેન્ટરને સ્વિકારી મી. બ્રહ્મચરે જાણ દારા મી. રહીમને પ્રસ્તુત હકમાં પધારી હવેની મેન્ટરને ખુલાસો રાંભગવા આમંત્રણ કર્યું હતું. જ્યાં તે કાર્ય ન આવેલ તે માટે મી. બ્રહ્મચરે રિસપોન્સીબલિટી કરી હતી. (એ વેળા સમ્પ્રદાયના પોકારો થયા હતા). બાઈ કાશીએ પણ એજ વિષયને અનુમોદન આપી, મી. રહીમની વલણને વખોડી કાઢી હતી અને ગુપ્તાનું હતું કે. જાણ મતભેદો વડે આપણી સમાનતાના દહારી હલત લુધી મણુપ છે. જેને જે સંસ્થાની આમી અણુપ તેજે પોને બહાર જુમ પાડવા કરતાં અને ક્રિયા વિરોધ ઉભો કરી કુમરોનાં કાથ મજબુત કરતા કરતા સભામાં આવી આમી બતાવવી જોઈએ.

એ પછી ઇન્ડિયન મી. રોબ. બ્રહ્મચરે બાપજી કે આપણે ગુપ્તાનું જનરલ પાસે બને. મક ની સરકાર માંગીએ, પરંતુ પ્રથમ આપણામાં અંપ નથી. તે એમ બને કે અને એજન્ટ વિચાર છું કેરે આપણી દોડી પણ અહો પરોક્ષમાં આવી, એજન્ટ રહેવા કરતાં, કેરે પ્રકારની સંસ્થાઓ ઉભી કરી, એક મેદની સમાનતા ભળ. વળ કરતાં પરસ્પર વિરુદ્ધતાના બીજ રાંધે છે. અને એવી બિંચા બેંચમાં એજન્ટ કે સરકાર કેટલુંક કરી કહે. કુવર સર મદારાજ કોંગ્રી સ્વરેલ લખિત ધણીજ તીવ છે. ને આપણે પણ એક અગાવડી એજન્ટ રહીએ તો કુવર મદારાજ કોંગ્રીમાં માર્ય ધણીજ સરળ કરી રાંધાએ. નકામા પરસ્પર વિરુદ્ધિને અર્થ શોઈ અમી એજન્ટ કે કોમની પામમાંથી, એ પછી કુવર મદારાજ સીંગના કોંગ્રી પ્રકારનાં કે આપણે પુર્ણ કર્યું હતું.

એ પછી કુવર સર મદારાજ સીંગ તાળીઓના પત્રો વચ્ચે બાપજી શરૂ કર્યું અને ગુપ્તાનું કે, આ દેશમાં તમે એકસંપરી રહી તમારું વ્યક્તિ જેમ વધુ હોય તેવી રીતે એક મેદના દોડા સારે લગામળા રહેવું જોઈએ એ વડે તમે તમારું પ્રવાળી જીવન વધારે ઉત્તમજન કરી શકો. અને મારા કાર્યમાં રહાપરેપ થઇ પડશે એ પછી બેંચમાં બાપજી બાપજી આપ્યું હતું.

એ બાદ કુવરાણી મદારાજ સીંગે બાપજી કરતાં ગુપ્તાનું કે, આ સભામાં હજી વધુ ચારજ દોડી કરેએને છું જોઇ શકુ છું. બીજી બહેનોને તમે મેર રાંધવા સુધી આવ્યા હતા, પરંતુ બાપજીએ જાણ્યું જોઈએ કે રાંધીને તમારું જુમ જામવા કરતાં બહેનોની જીવનની જુમ વધારે હોમતી છે. તેઓને મોઝ દહમ આપી જુમ દાળા શોષ છે. કુ બહો ફરી ફેપરાઉનમાં અનુકારી માલમાં આવીશ હારે કોમોનીજ સભા વિરોધ કરીને જોવા કમ્પ્લી છું.

આ બાદ, મી. મેન્ટર; મી. હાથ મી. તાળીઆ, મી. જુમ વિગેરે બાપજી કર્યા હતા અને મીટીંગ જનરલ થઈ હતી.

હકમાં નીચેના દાવો સર્વાનુમતે પાસ થયા હતા:—

“કા મીટીંગ કાશી આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ સાથે જોડાયેલી કેપ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસમાં પોતાનો ચાલુ વિશ્વાસ જનર કરે છે અને સા. આ. ઇન્ડિયન કોંગ્રેસને સાઉથ આફ્રિકાની દોડી કામને અવાજ પ્રસિદ્ધ કરતારી સંસ્થા તરીકે પોતાનો કંપુર્ણ ટેકા પુનઃ સ્થાપિત કરે છે.”

“આ મીટીંગ મદારાજ કોંગ્રીએ અપવાદ સહવાતાથી સંપૂર્ણ થયો તેને માટે હજરોમાં આભાર મને છે અને દોડુ-સ્થાપની પ્રબળે સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતાને માર્ગે દાખાને તેમને લાંબુ આપુપ મળે એવી હજર પ્રત્યે પ્રાર્થના કરે છે.”

“આ મીટીંગ દોડ સરકારના એજન્ટ તરીકે કુવર સર મદારાજ કોમના સાઉથ આફ્રિકાના પોતાના દેહનકુમીની રિયાત સુધારવાના બને દોડીએ અને આ દેહના અન્ય હોડા કમ્પે વધારે સારો સંબંધ આપવાના પ્રમાણી પ્રવર્તોમ સંપૂર્ણ વિશ્વાસ અને માન પરાં છે અને તેઓ અને કુવરાણીને જોઈ આભાર મને છે.”

વિવિધ સમાચાર

સુરત હીંદુ એસોસીએશનનો આભાર—ટ્રાસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ તરફથી ગાંધી દોહા વીઝિટરના યોજનાના હંડ માટે ડરબન આવેલા પ્રતિનિધિ મંડળનો સુરત હીંદુ એસોસીએશનને જે કારકાર કર્યો છે અને પાઉંડ ૫૦૨ એટ આપવાનું ફાવ્યું છે તે માટે એસોસીએશનનો તેમજ બીજા મહત્ત્વના જે હંડમાં રકમ કુઠો છે અને સદાચતા આપી છે તે સર્વેના સમાજની વતિ તેના સંકેતરૂપી આ પત્રદ્વારા ખરા સંતોષરૂપી આભાર નામે છે.

દેવના પાટીદારો બાબત—પી કેપ પાટીદાર સોસાયટી એ દોહ ખરીદવા માટે હંડ ઉપરાવવું શરૂ કર્યું છે. ઉત્સાહી સભ્યો લાગુ પડેલા હંડ નોંધાવી રહ્યા છે; સારી સરખી રકમ જમને થઈ ચુકી છે. હુક સમયમાં દોહ ખરીદવાની આશા રહે છે.

દેવના દેવચંદ પુરોષોત્તમ (જોદવાળાએ) પોતાના પુત્રના નામરકરણ સંસ્કાર મોજે તા. ૧૮-૬-૩૫ ના દિવસે શીદીલીલી દોહ કેપટાઉનમાં જમરત હીંદુ માધ્યમને કુલ, મીઠાઈ, ફળ ફળાદિ વિગેરેની ભીજવવાની આપી હતી.

ગેરાનો કાળી મી સાથે સંગ—હેનરીક સ્ટીફનસ જે. કુલર નામના ગેરાને કાળી મીની સાથે સંગ કરવાના અને તેથી પેલા મએલ્ડ બાળકોનું પાલન નહિ કરવાના આરોપકર પ્રાંતરીવાની મેજસ્ટ્રેટની કોર્ટમાં મી. એલ. જેન ક્રેન્ડેમાર હાજરી પહેલા આરોપ માટે તથા માસની સખત ફેદની જાણ કરી અને બીજા ગુન્હા માટે એક માસની ફેદની સજા, દર મહિને બાળકોના માટે પાઉંડ ૧ નીયમીત આવે તે સરતે, એક વરસને માટે કુલનવી રાખી હતી. ઉપલી જાણ કરવાપતાં મેજસ્ટ્રેટ ટીકા કરી કે "કમનસીમની વાત છે કે એક પુરોષીયને આવો ગુન્હો કરેલો છે. હું અમાલ કહી ચુક્યો છું તેમ પુરોષીયનો કે કાળા કોલો એમાંથી કાઢ પોતાની જાતીનું આપું મીઠાજ કરવા છોડતા નથી આ દેશની એક કમનસીમી એ છે કે તેમાં એટલા બધા રંગીન કોલોરોએ છે કે નેએા સહેરો અને ગામડાઓમાં પશુ દાખલાઓમાં ધરનાર વગર બદક છે અને ગુન્હેગારો કે અથવા તેા અપથી થતા બન છે."

પેરક એડીજના કાચદાનો બંગા—પેરકમાં બિબસ વસ્તુ વાળો કાચળ અને ગુજરાતી બાપમાં બલત અપમાન કરેલું અને મહનથી કરનારે અમાલ્ય મોકલવાના આરોપ માટે કાલે મહમદ સહુર નામના દીદીને એદાનીકમર્ગની મેજસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં મી. માઇ પ્રેસ્ટન સમક્ષ ખડો કરવામાં આવ્યો હતો કેસ તા ૨૦ મી સુધી મુલતવી રહેશે હતો.

પરવાના વચર હથીયાર—કેપટાઉનથી એ ગેરા માસીને પ્રસાદરી કરી રહ્યા હતા તેઓની પાસે વેન રીનનમાં પોલીસે હથીયાર જેવા એટલે લાવસેનની માગરૂં કરી. લાવસેન નહિ હે: તથી તેઓને કોડી:મીની કોર્ટમાં ખડા કરવામાં આવ્યા પશુ તેઓને કોડી પ્રકારમાં આવ્યા કેમકે કાવદામાં અજાવવામાં આવ્યું છે કે નાટાસ પ્રસાદરીપર આવેલા માલુસોને

આઠ મહિના સુધી રજીસ્ટર કર્યા વિના કયાપાર રાખવાની છુટ છે

એકપાનમાં પાણી બરતાં કુવામાં પડી—બાર વર્ષની એક બાળકી કુવામાંથી પાણી બરતા એકનક દકાવી નહિ ચકમથી કુવામાં પડી એપરી કુડી જવાથી મરણ પામી છે. કુવામાં માત્ર એ છુટ છુટું પાણી હતું.

રોડેસીયામાં હીંદીનો આપવાત—દેશાઇ નામના એક સભ્યે વીકેગરીયા ફેક્સા ઉકળતા પાણીમાં કુકો મારી અપવાત કર્યો છે. તેની લાસ ૧૦ દિવસે પોલીસને લાલ આવી છે. આપવાતનું કારણ જણાવાયું નથી. આપવાત લગતા પહેલાં તે એક કાચળ લખી ગયો હતો તેમાં પોતાના કુલાને માટે તકલીફ બોમવરી પડનારાઓની મારી માગવામાં આવી હતી.

રોડેસીયાના ઈમીગ્રેશન કાચદો—સાથેય રોડેસીયાના ૧૯૨૮ ના ઇમીગ્રેશન રેગ્યુલેશન એમેન્ડમેન્ટ એક્ટની ૬ થી કસમ મુજબ સાથેય રોડેસીયામાં દાખલ થનાર માલુસે, જે ઇમીગ્રેશન એક્ટીવરને તેની ઉંમર ૧૧ કે તેથી વધુ વર્ષની માગશે તો મુલત પુરી નહિ થએલી દોપ તેમાં પાસપોર્ટ બાબત બીજું કામ પશુ બોળખતું સર્ટીફિકેટ રજુ કરવું પડશે એવા નોટીસ જુલવાયેથી ઇમીગ્રેશન ખાતા તરફથી ખદાર પાડવામાં આવી છે. મતલબમાં ૧૬ વર્ષ અને તેની ઉપરની વયના માલુસથી બોળખના ફરનારેજ વચર સાથેય રોડેસીયામાં દાખલ થઇ શકાશે નહિ.

હીંદુસ્તાનના તાબ સમાચાર

—દીદને માટે સફેદ ખરીતમાં કુચવામલા રાજકીય સુધારાના સંબંધમાં કલકત્તાના ગેરા ચર્ચાઈ પહોંને દેકા આપવાને કોલમલ કેળવી રહ્યા છે.

—સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ જેઓ વરોડા જેલમાં છે તેઓને કંઈક મુલતથી નાકેનું ફર છે તે કાલ વધી મળું છે. અરકાર તે બાળતમાં ચિંતામાં પડી છે. એક દિવસ સીવીલ સરજને જરૂરને પોતાની તખીયતને ખાતર હરિયાલ મુસાદરી કરવાની સુચના કરતાં સરદારે જવાબ આપ્યો કે: "હરિયાલ સુસાદરીએ જવા કરતાં જેલમાં કાતિથી મરવાનું હું વધારે પસંદ કરું છું."

—જલધરના મહારાજને દોઢ સરકારે પોતાના રાજ્યમાં કલેલા જુલમની તપાસ ચલાવવા કમીશન રિવકારવાની જલવા બે વર્ષને માટે રાજ્યપાલ કોડી ઉગમકિ આવી જવાની સુચના કરી છે. ફરના આવેલા તારીખરૂં સમજાવ છે કે તેમણે કોલોડિ જવાનું પસંદ કરેલું છે.

—જંબાલકા (ખંબળ) ના ફરોલપતિ રાવ બદામુર મનારસી હાસે પોતાના લાખા વખતથી ચાલી રહેલા મુકદમાની સમાપાની તરીકે પોતાની કા ૭ લાખની મોલકત હીંદુ ડામના અને બહેર પ્રબના લાખ માટે આપી ફેવળું ફાવ્યું છે. એ મીલકતનું ટ્રસ્ટ કરવામાં આવશે.

—૧૯૩૨ થી ૧૯૩૩ ની સાલ સુધીના વસ્તીપત્રક મુજબ હોડુરતાનથી વસ્તીના આંકડા નીચે પ્રમાણે છે:—

૧૯૩૨ માં	૨૦ હરેડ ૩૦ લાખ.
૧૯૮૧ માં	૨૫ હરેડ ૩૦ લાખ.
૧૯૮૧ માં	૨૮ હરેડ ૭૦ લાખ.
૧૯૦૨ માં	૨૯ હરેડ ૬૦ લાખ.
૧૯૧૧ માં	૩૧ હરેડ ૫૦ લાખ.
૧૯૨૧ માં	૩૧ હરેડ ૬૦ લાખ.
૧૯૩૧ માં	૩૫ હરેડ ૨૦ લાખ.

—પરિત ભરતકાલના વયોવક પ્રાપ્ત થઈ ત્વરપરથી નેહરજે અધીશના અપવાસ વખતે એક સભામાં ભાષણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે હાલ પશુ એવી અધીશની છાંદગી અભાવવી જોઈએ. કુલરાજીને નાખેલા ભેરાકમાંથી જોવા દુઃકાઓ મારા ખાવાથી અધીશની છાંદગી અભાવવી સહતી હોય તે પશુ આનંદ અને જંતોય સાથે તે ખાવા માટે તેમજ છુ. —અધીશજે ૨૧ દિવસના અપવાસ પુરા કર્યા તે વખતે તેમનું વજન સાઠી એકી રતલ હતું જોઈએ ૨૧ દિવસમાં ૨૧ રતલ વજન પટકું હતું.

—અધીશના અપવાસ પુરા થવાને બીજેજ દિવસે જોઈએ મે તા ૨૬ થીએ અધીશની પ્રવાકુટીમાં મહાસભાવાદીઓએ કેવાં પગલાં લેવાં તેપર વિચાર અભાવવા મહાસભાના નેતાઓની જાનની સભા મળી હતી. સભાનું કામ અનુભવ એ કલાક સુધી ચાલ્યું હતું. મહાસભા વગર કરતે સવિનયભંગ થઈ ન તે ત્યાં સુધી મહાસભાના નેતાઓને નહિ છોડવાના સરકારના હાથપર ચર્ચા ચાલી હતી. પરંતુ અધીશની તબક્કાવતમાં સુધારે માત્ર નહિ આ સુધી ચર્ચા મોટું રાજ્યમાં જાણી હતી. —હોડી મહાસભાની એક પ્રતા કે મુખ્ય મેળવવાની મોંઘવણ થઈ રહી છે.

—હોડ સરકાર મામલો મંજાલપુર્વક તપાસી રહી છે. તેને જણાઈ કે સવિનયભંગની મળવણ પાછી સજવન થવાની છે અને મહાસભા સહિત હરી કપાનાર છે તે મહાસભાના અગ્રેસર ને આ પગલું ભરશે તેને આર્ટીન-સ જલુસાર પકડી કેસ ચલાવવામાં આવશે.

—મી. જ્યોત્સના લેન્કનની ઓપોઝીશનના કીડરે માંનથી અધીશના અપવાસ પુરા થવાની ખુશાલીમાં નીચે પ્રમાણે વાર પ્રોહ્લો હતો:—

“આપ હવેદમંદી સાથે પહેરી લીધેલી આ મહાન કસોટી માંથી પસાર થયા છો તે માટે આપે આનંદ થયો છે કે જરા દિલથી આશ્ચર્ય છે કે આપ રાજેતા મુજબની હોડુરતાની અને કશિવ પાછી મેળવશે, અને માનવજાતીના હુશયજાની આપની મહાન સહિત ચલાવવાને માંથી છાંદગી એમવશે.”

—તા. ૩૦ મે ૧૯૩૩ સુધીમાં હોડુરતાનથી એક અનુભવ આવીકા હરેડ મુએતેર જામ દુધિયાતું સોનું નિકાસ થઈ છે.

—“હવે હથરને માંથી પાસેથી શું કામ થવાનું છે એ હું જાણતો નથી પણ મને તે લેકું હોય તે હું નિશ્ચિત છું. અને તેને વારતે એ સહિત આપી દેશે.” મહાત્મા અધીશના ઉપવાસ છોડતી વખતના આ કબ્જો હતો.

—મુખ્યમંત્રી મવરનર સર ફેડીક આલ્ફ્રેડ નેન્સે મુન ડીસેમ્બરમાં પુરી થાય છે તેની જગ્યાએ નવા મવરનર લોર્ડ મેયોર્નની નીમણીક થઈ છે.

—મિત્રતા પ્રભ મંડળના પ્રમુખે નાથ. વામુનદોષને તાર રીને અલ્બર મારે તેમજ અખલાર હરથી રાજનીતીની પ્રવંશા

કરી છે અને પ્રમિદાન્દી અર્થેક રિશિતિ પણ અલ્બર નેન્સે અરામ દોવાથી તેના સંબંધમાં પણ તેજ રાજનીતી સહજ કરવા વિનંતી કરી છે.

—કલકત્તા ખાતે મલેલી મહાસભાના પ્રતિનિધિઓ તરફ મેરવતીજી મહાબા વિધેના ધી. માલવીયાજીના નિવેદન વિષે કોંઈમાં આમની સભામાં થયેલા સવાલ જવાબ વિષે મી. ચં. માલવીયાજીએ સર સેમ્યુઅલ દોરને તાર કરીને જણાવ્યું છે કે ને સરકાર આ વિષે એક અલ્બર તપાસ કરવા તૈયાર થઈ તે તેઓ મધા આલ્ફેરોની એકસતા સિદ્ધ કરવા પુરાયો રજુ કરશે, એ એમ કરવામાં ન આવે તે તેઓ પોતાની ઉપર કાનરેસર કામ ચાલે તે વખતી લેશે.

—અખતો ખાતે જુના વિચારના એકસો પંડિતોએ કાજીના મંદીરમાં મહામાત્ર હશે હતો અને અધીશના ઉપવાસ હવેદમંદ નીવડે એવી પ્રાર્થના કરી હતી. આ પ્રમંથે હરિજનોને પણ નોતરવામાં આવ્યા હતા.

!! જરા હસો !!

કેટી—(જળને) શું આપ મારે કેસ એક અઠવાડીયાને માટે મુલતવી રાખી ચકસો?

જળ—કેમ? શું કામ?

કેટી—આપ આપને મીનજ મારે માટે ઠીક નથી.

મુખ્યમંત્રી એક કંપનીના માલિક બિહારી જળને આ.વા. ત્યાં એ ચેર તથા ડાખોથી રક્ષા કરવાની નવી રીત શીખી જાવ્યા હતા. મુખ્યમંત્રી પોતાના હરજામ્બર તેમજે મોડે દાખ્યુ:—“સાવધાન, હરવાળને હાથ મગાડશો તે પોલીસ આપી ઉઘી રહેશે.”

એક દિવસ એજ મોડેપર બીજે મોડે દાખેલો બેયો: આપની સુચના માટે અપવાસ. અને પાછળી જીન તોડી કામ કરી લીધું છે.”

એક રહેણા—“આપનું આખ્યાન હોય છે આરે અર્થો આપતાં” થઈ મન થાય છે.”

વકતા—પ્રસન્ન મુદાથી: “વાહ! મધીજ આનંદની વાત છે કે મારે કાપલ આપને આટલું બધું મને છે.”

રહેણા—“નહિ સાહેબ, વાત એ છે કે જ્યારે આપનું જાપલ હોય છે ત્યારે એટલી બધી જમા ખાલી પડી રહે છે કે સારી રીતે ઉપ કાઢી ચકામ છે.”

હરેડ સંડન હોડુ સોસાયટી

નવમી વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ તા. ૧૩ જુલાઈ ૧૯૩૩ ના રવીવારે સાંજે સાત વાગ્યે સંસ્થાના હોલમાં નીચેના કાર્યો માટે મળ્યા. જે માટે મેમ્બરો ઉપરાંત સર્વે શુભ આહ્વાને મહારવા નમ્ર વિનંતિ છે.

કાર્યક્રમ: (૧) વાર્ષિક રીપોર્ટ, (૨) અરવાય, (૩) કાર્યવાહકોની મુદ્દાથી, (૪) પરચુરજ અગત્યનાં કાર્યો.

જારી—નિયમાવલીની ચોથી કક્ષમ મુખ્ય અધેશી ફી મુદ્દથી પ્રવે અરવાઈ કરવાથી અવ અપવાસે હક કામમ પડી રહ્યો.

કાર્યવાહક પહેલરકાક પટેલ, પ્રમુખ. અલ્બ હરીશાઈ, માનક મંત્રી.

ગુજરાતી સાહિત્યના શાખાઓના માટે

વાંચના સાયક પુસ્તકો

પદ્મકાવ્ય—લેખક: કુમરેશુ આ ન્દાન | પુસ્તકમાં લખાયેલી પદ્મી ખરી વાર્તાઓ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ગૂંથાયેલી છે. આ વાર્તાઓ ખાસ કરીને કુમાર વચના મળે છે. **કી. રી. ૧-૬.**

કૃષ્ણ કાઠી—લેખક: ર. જ. રા. ૧૯૧૧. ૨૨૫ પાનાની આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની જે અને કાઠીનો કલ્પના કાવ્યક શરીરથી ભેળાં બાંધે છે. **કી. રી. ૩.**

નવો અવતાર—અનુવાદક: વિ. મ. ભટ્ટ. આ પદ્મકાવ્યની અંકગણિત પુસ્તક છે. અનુવાદને સંકીર્ણ બધી ઘટના કુખ્ય હોય જતાં માલસના પ્રકરણમાં ઉદાહરણમાં અમરોત્ય કરેલો હોય એવું કારણ છે જે આ વાર્તામાં સુદર રીતે વર્ણવ્યું છે. અને જે અમરોત્ય દર કરવાની આવી પશુ છે. **કી. રી. ૪.**

કથાવર્ણી—અનુવાદક: વિ. મ. ભટ્ટ. કથાની અંકગણિત આ પુસ્તક છે આમાં ૧૨ વાર્તાઓ છે પ્રત્યેક વાર્તામાં કથા પર આકાશ-અગ્નિ નજરના વિશેષ જર્ન છે. **કી. રી. ૨-૬.**

હિરીકની વાર્તા—કર્તા: રામનરાયણ વિશ્વનાથ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નવ કથા, ઉપકથા, વિવેક વિશેષ છે. તેમજ શ્રીવ પિત્ર શંકર પ્રેમ વિશેષ પશુ છે. **કી. રી. ૨-૬.**

કંકાણી—અંકગણિત: હરેચંદ્ર મેધાણી. આમાં ગુજરાતની નવ કથાઓ છે. કુખ્ય આંતર તથા બાળકો જે મતો કરે છે તેની સામીક મેધાણ વાર્તાઓ આપ્યાં મળે. **કી. રી. ૧-૬.**

સાક્ષી રાખી—લેખક: મૈત્રેયનાથ મનનાથ મ. જેલની દીવલો પાછળ રહેલા મુનેશ્વરીની શું રિશ્તી થાય છે તે આમાં સુદર રીતે આલેખ્યું છે. **કી. રી. ૧.**

મરીબની કાવ્ય—અનુવાદક: મીરનરોડ કાલ કાવ્ય શાસ્ત્રના મહાનેશ્વરી રહેલા મરીબો આપે. દીવલ મરેન. ૩૧ આંધ્રી રીતે સુદર રીતે કાવ્ય રસાળ કાલ છે તેનું આમાં વર્ણન છે. **કી. રી. ૧.**

અનુવાદ મરીશ્વરી—લેખક: કુમરેશુ આ ન્દાન. આ પુસ્તકમાં લેખકમાં માલસને અનુવાદમાંથી ૧૨૫ રૂપ રી સુદ છે તેનું કથામાંથી અનુવાદમાં વર્ણન આપ્યું છે. **કી. રી. ૧.**

અમરોત્ય વિષયમાં—લેખક: હરેચંદ્ર મેધાણી. આ પુસ્તકમાં અમરોત્યની સ્ત્રી આલેખ્યું છે કે જે ગરીબો અમરોત્ય વિષયમાંથી આલેખ્યું હોય છે કદાં આપણે કહ્યું અમરોત્ય નથી. **કી. રી. ૧.**

વાર્તા વિષય—આ પાસ પુસ્તકમાં ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં ન્દાની વાર્તાઓ છે. કથા, જર્નલ અને કથામય વાર્તાઓ બરપુર છે. ૨૨ કુદી વાર્તાઓ છે. **કી. રી. ૫-૬.**

કાવ્યકાવ્ય—સંપાદક: કમળાકામ સુપ્રસાદ રેકામ. પહેલો કાવ્ય સુદામા મરીશ્વરી, શ્રીવ આપ્તવાન, પ્રકાશ આપ્તવાન વિશેષ આપ્તવાનો વધુ કાવ્યોથી કરેલું ૨૦૦ પાનાનું છે. **કી. રી. ૬.**

મીરો આમ નરસીદ મરેનાની કુદી. અમરોત્ય-પ્ર આપ્તવાન, પાછળ મરીશ્વરી તથા નરસીદ મરેનાના અને મીર આપ્તવાન મરીશ્વરી છે આ ૧૨ ૬૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. **કી. રી. ૪-૬.**

સાતમી કાવ્ય—આમાં કથા કરેલાં આપ્તવાન તથા મરીશ્વરી છે. ૧૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ ૧૨૬૬ પુસ્તકમાં ૪૫ ૫૫૦૦ કાવ્યો અને કાવ્યોનો સંગ્રહ છે. **કી. રી. ૫.**

અંકગણિત—અનુવાદક: પદ્મી નાધીયો કાપ્યાં મોરોત્યો લેખોનો સંગ્રહ. અનુવાદક: અંકગણિત સુદ. **કી. રી. ૧.**

અનુવાદકની પ્રેમ—લેખક: માધીયો. આમાં માધીયોને અનુવાદકની પ્રેમ આપ્તવાન તથા અનુવાદ કરે લેખો રીતે અનુવાદ મો છે. **કી. રી. ૧.**

અંકગણિત મરીશ્વરી—લેખક: માધીયો. આમાં માધીયોને અનુવાદકની, અપરીમલ વિશેષ મરીશ્વરી વરોધ એકમાત્રી પ્રવચનો લખેલાં છે તેનો સંગ્રહ છે. **કી. રી. ૧.**

અનુવાદકની પ્રેમ—સંપાદક: હરેચંદ્ર મેધાણી. અનુવાદક આપ્તવાન છે. આની અંકગણિત કાવ્યો આપ્તવાન કાવ્યો છે આ કાવ્યો વિશેષ છે અને જેમાં સુદામા અને રેકામની કથા છે. **કી. રી. ૫-૬.**

આરંભ પુસ્તક—અનુવાદક: અમરોત્ય મરીશ્વરી. આમાં આરંભની કુદી કાવ્યો પાછા આપ્તવાન આપ્તવાન સુદર રીતે આપ્તવાન મરીશ્વરી છે. અમરોત્ય મરીશ્વરી કી. રી. ૧-૬.

અરણીતા—વિષયક—અનુવાદક: આ વાર્તા મુજ રીતે નામ કાવ્યોની લખેલી છે. આમાં મેધા મેધા જેલો ન્દાની રસીક વાર્તાઓ છે. **કી. રી. ૧-૬, કી. ૧, કી. ૨.**

અનુવાદકની પ્રેમ—આ ૧૨૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખકમાં છે. કાવ્યો ૧૨૪ જુદી જુદી અનુવાદ વિષયોનો ૨૫ મો કાવ્યો. **કી. રી. ૧.**

કુદીપનાથ તથા અપ્તવાન—લેખક: ૨ ૧ રેકામ. અંકગણિત આર રી. રી. ૧ છે. સામાન્ય અને સાદસીક અનુવાદો અનુવાદ રસીક અને મેધાણ નવકથાઓ છે. **કી. રી. ૧.**

વિષયક—અનુવાદક: અનુવાદકની વાર્તાનો મહાનેશ્વરી મરીશ્વરી રેકામને કરેલો અનુવાદ છે. **કી. રી. ૨-૬.**

તજુઆ—અનુવાદ ૧, ૨, ૩ લેખક: કુમરેશુ આ પાસ પુસ્તકમાં પુસ્તકમાં કુદી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ તજુ આમાં કારવરસ, કરવરસ તેમજ આપ્તવાન તથા રામકાદરી વિશેષ બધી વાર્તાઓ વાંચના મળે. ૨૫૦ પાનાનું કી. રી. ૫-૬.

અંકગણિત—અનુવાદક: મેધાણના અપ્તવાન પરેક અંકગણિત મરીશ્વરી કાવ્યોના અંકગણિતને જે અનુવાદો કર્યા છે. તે વિશે કુદી માધીયો આ પુસ્તક આપ્યા મળે. **કી. રી. ૧-૩.**

રેકામની વાર્તા—અનુવાદક: ૨૫૬૬૬ મરીશ્વરી આમાંની વાર્તાઓ કાવ્યો રેકામની રિશ્તી નજરની રસી છે અને

મધ્ય પાત્રિકા નવજીવન અને મંડલ મંત્રિકાના પ્રગટ
 ૨૯ મુદ્રણે છે. ૩૧ ૩૨. ૧

સુઅરોઃ હીપક-ભાગ ૧, ૨ અનુવાદઃ રાજાજી મોહરી
આમાં મોટા સંખ્યના જાન કલાના પ્રતિકાસ છે.
આ વિદ્વાનોએ ખુદાનો અનુવાદ છે. નોંધણી નંબર
૧ અને રજીસ્ટ્રેશન નંબર ૧૦૦ છે.

મો. અગ્રામે કી, ૨-૬ અને કી. ૧-૧૦.

आचार्य-द्वयः-अनुवादकः प्रबलप्रवर्धन शिक्षा, आर्यवासी निमिते
शाहीप श्रेष्ठान् आपन्नार आ धुरतः छे, वातांशिये भगदास
पर्याप्तः छे. गी. श्री. ठ.

આપણા દેશને કલિદાસ - ભાગ ૧ ના નવમા કાવ્યકાન્ડ
નં. ૮, કલિદાસના સુવન પિત્રાચાર્યો ના કલિદાસી
વાર્તાઓ આના અંગે મસિક કરી છે. સુવનને તેમજ
આ કલિદાસ પ્રેમીને વાચવી જોઈએ. ૪૧ ૪૨ ૩

સુધની શાખા—અત્રિતક ઝવેરચંક મેઘાણી ત્રા. ૨ =
પાતાના પુરુષમાં સામાજિક તાલી છે, માનવ જાતને
ખાતર રા' રા' હરેકે તે જાણ થી બહાર, થી ૨-૧

અગાઉની દરમિયાન - અંધારા ન હવરાજા હવે, પૂ. ગાંધીજીએ
સ્વાતંત્ર્ય દેડી રૂડી બનાવેલી કારણો કદ કદી નવરડા
અંદરમાં અથા પ્રા કુખીની ગાજની કાગળની માડલ
અંદરના કાગળો એના રિખડેના અમલ. અમિત.

 $\sigma_1, \sigma_2, \dots, \sigma_n$

પ્રેક્ષીશ-ગુજરાતી નાનાની મીઠાનરી-કવિ: K. V.
Nanavati. જાણી જાર પદાં મધા કવિઓનો
સમાવેશ છે. શ્રી. શી. પ-૧.

ચિંતાના અંગારા—લેખકઃ ઝવેરચંદ મેઘાણી, આની બહુ
 ધુમણ ચમત્તા જી જાતે પુણે રહીના બંધેતોયે
 બસાએ ચિંતાના પગલે ભરમ થાય છે. આવી ધુમણ
 નાની નાની ચાલોએ લેખકે આપી છે, જે માન છે.
 પ્રત્યેકની દો. કો. ૧.

સુંદર હોદ્દા—અમુલક ને જાણના મજબી, આ જ્ઞાના
પુલકમાં હોદ્દા કેમ સુંદર રહ્યું છે એ પ્રશ્ન સરળ
આને સુંદર રીતે લખ્યું છે અને હોદ્દા પાછું સુખી
કરવા શું કરવું તે પણ આમાંથી વાચક એવરશે

ଶିକ୍ଷକ ଥି, ୧.

આરોગી કીજરત—જે પકઃ મીઠુજન આ પુસ્તક
વાચનથી વાચકને આરોગીના દુઃખો મેટુલું દુઃખ
સમજશે "કીજરત" કેવી કોમતથી કરેલી અને
કોમોએ એ દુઃખ કેટલા આનંદથી અને શુભાસનથી
વધાવ્યું હતું તે જરૂર વાચક લાયક છે. શ્રી રતી ૧

પરદેશી કાપડની સામે હુરીદાશ—લેખક: મનમોહન
પુરોષોત્તમ અધી, જ્ઞા. પુસ્તકમાં પીઠીશ માટેની સામે
આદીના કોમોન હોવા રીતે ઉપર શાસ્ત્રો અને પરદેશી
માથોના ત્યાગ થા' કામ? અને કેમ કરવા? તે ઉપર
સંદર્ભ રીતે અમલનું છે. ઠા. શી. ૨-૬

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

ଶ୍ରୀମତୀ ଶା. ୨-୬

ગુજરાતી-ઇંગ્લીશ ડિક્શનરી માટે—કર્તા: પી. એમ.
બલજારા, આ ૧૨૦૦ પાનાની ડિક્શનરીમાં એક એક
શબ્દ અંગ્રેજી, ગુજરાતીમાંથી ઇતરૂંક અનુવાદને ક્રમથી આ

[illegible]

૨૫ માર્ચ ૧૯૬૧-૬૨ના વર્ષના આ પ્રશ્નનો ૨૩ પ્રશ્નોનો છે.
તેમાં ૯૯ મહાભાગોમાં ૬૬ માર્ગોમાંથી છે. આ
પ્રશ્નમાં પ્રશ્નો ૩૦ના મહાભાગ પ્રશ્નોને આગળ આપ્યા
છે અને મહાભાગોમાંથી છે. ક્રી. ૨૫. ૫-૬.

સરના સ્વર્ગ-અધ્યાપક દસરથ જામજીભાઈ મલોલકરનું
નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ દક્ષિણી કોવા ક્ષત્રી સુબશાસ્ત્રી
સામાયરના તેજના કાણેના 'નવજીવન' પ્રાચીનકાળના
પ્રથમ જન્મજ છે. આ વાકા પૂર્ણિમા ૧૯૪૨ પાનાના
પ્રસાદમાં તેજના જામજીભાઈ એવાનો સંબંધ છે,

41. 21. 9.

કર્કશું રુ" -રોક્ષરોવની આ નામની અધિષ્ઠાત્રી
આ સૂર્ય અને સરળ સામાન્ય છે. સામાન્યકે, આપણે
આ સામાન્ય એવા અનેક સવાસોનો છેદ આપણે જાણીએ.

५५ पत्रेसो पाना २४४ कं. शी. २.

બીજા ૨૬૮ ઈ. ધ્રી. ૨-૬.

પાપુની વાત વાળાં-અંજાળના મુપતિએ નવજાત
કાર મી. કારણ-અંજાળમાંથી જા વાળાં મી. અંજાળ
કરીપાઈ દેહાઈને ભેજમાં (વેતે) અંજાળ દહી.
‘નવજાત’ એસ તેને પ્રજાકિત કરતાં અંજાળ છે કે
‘અંજાળ’ અંજાળ જીવન ઉપર આ વાળાં મી. અંજાળ
વાળાં એ (અંજાળ) અંજાળ કંઠા નથી.” મી. રી. ૨-૬.

અય્યર-શ્રી. રાજ્યોપાધ્યાયાર્થેનું નામ એક રાષ્ટ્રીય
તેના બને મહાત્મા શ્રીમીસ્તના મુરતી જ્યુલાયી વરીકે
જન્મિષ્વર્યત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજ્યોપાધ્યાયાર્થે
વૈદ્યાના તથા માસના બારવાતમાં જામેલી રોજનીયા
છે. કાલેશ્વર તેની પ્રસ્તાવનામાં જામે છે કે "હવેનું
મન. આમાં કોઈજુ બધું પ્રમાણ્યકતાથી આપણું
છે કે આ યોગકી રૂસાકાવ્યેનમાં કાવ્યમનું સ્થાન
કેશે." અદરિય કવિજ્ઞાત રેકામએ તેમાં શ્રી. રાજ્ય
ઓપાધ્યાયાર્થેનો પ્રસ્થાવ આપેલો છે. કાં. શ્રી. ૧-૧૦.

ક દર્શન—આ પાઠા પુરવા પુસ્તકમાં ૧૫૨ પાના
લાગુ રસથી ભર્યા છે. કિં. રી. ૧-૬.

પ્રાંતની શાસના અને દિગ્વિજયનો પ્રવાસ—આ પ્રસંગ દરમિયાન નાગપુત્ર શાસકને પોતાના સાથીઓ સાથે દિગ્વિજયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને સ્પષ્ટ ચર્ચન કરાયેલું છે. ૬૪, સી. ૧-૨

રાતી દીવાલો—આ જ્ઞાના પુસ્તકમાં બી. કાલેશ્વરને
જેમનો અનુભવ છે. અત્યામક આશ્ચર્યની ઉત્તરે જેમની
દીવાલો આવેલી છે અને તે તીવ્રભાવના પાછળ કુંદલ
તે યજ્ઞના અગ્નિમાં ડૂબી પરીવ્રજ્ય થઈ તેથી તેણે
નામ મેળવે “આવરાતી દીવાલો” એમને કંતર વચ્ચેની
દીવાલો આવેલું છે.

મળવાનું હેતુભૂત:

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

नाथ—पुस्तक भ'गवत्पाशाओलि ओईव साथि
आइसी आपवा. वी. पी. ना ओइवने
इस ध्यान देवातां आपरी नाथ.

મથના શોખીનો માટે

નીચેના પુસ્તકો પુસ્તકો, સીઝીને, બાળકોને, અને બાળકોને એક સાથે આનંદ આપે તેનાં કાવ્યરસથી ભરપૂર છે.

કોરડી બીજ કથાઓ—આમાં ગ્રામ્ય જીવનના સુસવન બનાવવા અને બીજાં. ડી. સી. ૨-૬.

રસીયાથી રાત-કાલ ૧ થી અને ૩ થી આમાં બીજાં તથા બાળકો માટે કોં તેનાં સુંદર ચરણો છે.

પ્રવેશની કિંમત રી. ૧-૬.

સુદીંદ—આમાં બીજાં કથામાં બીજાં માથે છે તેમાંનાં સુંદર ભાગ બનાવે છે. ડી. સી. ૧-૬.

હાથરસ—આમાં ન્હાની બેન, બાળકો સુવાનાં સુંદર કાવ્યો તથા કોં એવાં બધાં બાળકો તથા માતાઓ માટે કાવ્યો છે. ડી. સી. ૧-૭.

જાલુ બીજો—આમાં જુના છતીકાસોથી ભરપૂર ચરણો બીજાં ગુજરાતી ભાષાનાં અનુવાદ સાથે છે. સુસવનથી ભરપૂર છે. ડી. સી. ૨.

કીસીસા—આ ન્હાનાં પુસ્તકમાં ચતુરત્વથી ભરે છે. માતાઓ અને બાળકો માટે છે. ડી. સી. ૧-૭.

કાવ્ય પરીચય—આમ ૧, ૨, આમાં નરસીંહ મહેતા વિશે ભરતોના પ્રભાવી તથા બીજાં છે.

પ્રવેશની કી. સી. ૧-૧.

વેળીના ફુલ—ન્હાની બાળકોને વપરાતી બીજાં. ડી. સી. ૧.

બાળ સાહિત્ય

નીચેનાં પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા કાવ્ય સુંદર નૈપદાયક ચરણો છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષનાં બાળકોને વાંચતાં આનંદ થશે અને સાથે સાથે એક તથા દેવ દેવનાં છતીકાસ પદો બેળી થશે.

કોંકુ વર્ષની બાળકવાંચકાઓ—કેવડ: વાનાભાઈ મદા-ભરાવમાંની ૧૦ થી ન્હાનાં બાળકો સમજે એવાં હી. આમાં કથાઓ છે. ૧૨ થી ૧૫ વર્ષનાં બાળકો સમજે કીતે સમજ કોં એવાં ભાષા છે અને ધર્મ સું ત તથા કોંકુને ભજવાનાં ભર છે તે આમાંથી બહાર. અહાર મોડા છે. ડી. સી. ૨.

વર્ષાઆઓના ચરીત્રો—કેવડ: બીજાભાઈ. આ પુસ્તક જ્ય કોંકુપુર્ણ પાઠશાળાના બાળકોને વર્ષા કાન જાણવા માટે લખેલું છે. આમાં દસ ભરતોના ચરીત્રો છે અને ૧૨ થી ૧૫ વર્ષનાં બાળકો સમજ કોં એવાં રીતે વાર્તાના રૂપમાં લખાયા છે. ડી. સી. ૨.

પુસ્તકોની કથાઓ ૧ ૧
વિરજના અને બીજાં વાર્તા ૧ ૦
દેવ દેવની વીરકથાઓ ૧ ૧૦
પા-પા પદ્યો ૧ ૧
બીજાં પદ્યો ૨ ૬
દેવ દેવની અનુવાદ વાર્તા ૧ ૧૦
કાવ્ય કથાઓ ૧ ૧

મજવાલું ઠેકાણું:

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

સરકારી નિશાળોમાં ચાલતી ગુજરાતી

વાચનમાળા

ગુજરાતી ભાગ પોથી		
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી	૧	૦
" બીજી "	૧	૨
" ત્રીજી "	૧	૩
" ચોથી "	૧	૬
" પાંચમી "	૨	૦
" છઠી "	૨	૩
" સાતમી "	૨	૬
" પહેલી ચોપડીના અર્થ "	૦	૫
" બીજી "	૦	૬
" ત્રીજી "	૧	૦
" ચોથી "	૧	૩
" પાંચમી "	૧	૫
" છઠી "	૧	૬
" સાતમી "	૧	૧૧
" દેહી દિસાળ "	૦	૬
" દેહી કીસાળ "	૦	૬
" સચિત બાકીની ચોપડી	૦	૪

ભાગ વર્ષની નોંધ	૦	૫
ગુજરાતી આપણું વ્યવસ્થા	૧	૦
અંગ્રેજી ભાષાનાં પાઠશાળા (વિશ્વકોશ) ભાગ ૧	૧	૩
" " " " " ૨	૧	૬
" " " " " ૩	૧	૬
અંગ્રેજી	૧	૬
અંગ્રેજીનાં મુજબનાં	૧	૬
કોમિક કિતબનાર બોમિયો (ભાગ ૧ થી)	૩	૦
સુભાષ વિદ્યાના મુજબનાં	૧	૩

રાષ્ટ્રીય વાચનમાળા

ગુજરાત નિશાળોમાં ચાલતી પહેલી ચોપડી	૧	૦
" " " " બીજી ચોપડી	૧	૩

‘ઇન્ડિયન ઓપિનિયન’ તરફથી
છપાવેલાં પુસ્તકો

	કી. રી.
કોમિકાલ કાવ્યો-સોન ૧-૮૦૦ નોર્મન-૧૯૩૨	
ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧ ૧
કીસા વનવાસ	૧ ૩
જીવનના પ્રકાર	૦ ૬
સત્યના પ્રવેશો બધવા આત્મકથા ભાગ ૧	૧ ૬
" " " " " ભાગ ૨	૧ ૬
નીતિના કાવ્ય	૧ ૦
મારા ભેગનો અનુભવ ભેગ: મ. મીઠી	૦ ૬
મારા ભેગનો બીજો અનુભવ " "	૦ ૬
મારા ભેગનો ત્રીજો અનુભવ " "	૦ ૬
ઇન્ડિયન ઓપિનિયનનો સોનેરી અંક	૨ ૦
સોનમાન્ય નામજાઓનાં લીલક તેમનાં મલ અને વિચાર	૦ ૬

મજવાલું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Indian Opinion

No. 26—Vol. XXXI

Friday, June 30th, 1933

Registered at the G. P. O. as a newspaper.
Price 2 pence

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રશી. "કરમત"

જુલાઈ ના. ૧૦ મીએ મુંબઈ જવા હપડો.

મીલિતના લાલો—ખોશાકી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પૌંડ ૨૭. કેડ: પા. ૯-૭-૬.

ચેસીન્જરોએ પોતાના કામીના ઉપર પોતાનું અને રશીમનું નામ બખી, પોઈટ, ઇબ્નનનું સરનામું કરવું અને જ્યાંયાં ચરો લાંબા રેલ્વે ટીપાઈમેન્ટને કામીના રીખા પોઈટ ઉપર પહોંચતા કરવા જવાવધુ, તો તે તેને જાહેરાત કરી બાપમે ખા. ઇન્ડિયા બાઈનની તપા મોટા પછીની સારી સમયોવાળી અને કડપ આશની સાઉથ અને મસ્ત બાઈટો સાથે આગુ વધુ કે મુશ્કના—ઉત્તરોએ પોતાના મોટા કામીના કનીવારે ૧૧ વાગ્યા અમાઈ કરકમના પહોંચતા કરવા.

રેલ્વે ટીપાઈમેન્ટ પોતાની ટીપાઈટ બમારી ડેલીસમાંથી લેતી અને મકાર માગવાના વાઈટોએ બમારી થામે પરબવકાર કરવાથી પણ વધુ સહેલો. રશીમને કમનું દરેક કામકાજ અમારી બાપી રખરખ નીચે કામ છે.

SHAikh HIMEED & SONS.

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamat," Durban.

મુસલમાની વીરશી પાઈટ ૩-૧-૧

" રપેરીયલ વીરશી પા. ૭-૧૪-૦.

હીંદુ વીરશી પાઈટ ૨-૧૪-૦.

" રપેરીયલ વીરશી કમલ.

વધુ ખુલાસા માટે લખો ના મળે:—હિંદી પેશ્વેનજી

એવન્ડ રોમ હીમેદ એન્ડ કન્સ,

૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડુરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising in The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix Nat.

રશીમન ૪૮૦૦.

પી. એ. બોક્સ ૧૧૧૦.

ધો

રશીમાફિક એડરેસ

"રસ્તમજ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ

કંપની. લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક જાતાના અકસ્માત

જેવા કે ધોર દારૂ, પ્લેટ બ્લાઝ, મીડીલી બોંક, વરકમેન્ડ કોર્પોરેશન, વીમરે અનેક પ્રકારના વીમાને કમનું કામ આ વીમા કંપનીએ સારું કરી રીકે છે.

પાછીસી તેમજ દાવાની પતાવટ ઉરખનમાંજ કરી આપવામાં આવે છે.

આખા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રાંતાંનધિ:—

સોરાબજી રસ્તમજ.

"ઇન્ડિયા હાઈસ"

૧૭ ફર્ટ એવન્યુ,

ડુરબન.

..

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Adl:
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

T'vaal Adl:
P. O. Box, 1302
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P.O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

**નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ**

ન્હાનામાં ન્હાનું પ્રોમીસમ અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ

આપનારી આસક વર્ષની જુની ટીમા કંપની.

જીંદગીના લીધા ઉત્તરાવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે બજુજ હોય તે અને કઈ કંપનીમાં
ઉત્તરાવવાથી વજુમાં વજુ ફાયદા અને સહન આજનાં આજા પ્રીમીયમ ભરવાથી
અને તે બજુજ હોય તે મનો:—

મુળજી જી. પટેલ

હિંદીઓના બીઝનેસનાં માફ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokathur, Ph.D., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Kholia, P. O. Box 99, Vengallog.

Rampart Row,

Port B. Malaya.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

Remember when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the lining and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

10 STOCKING TIPS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because it retains its colour and shape after many washings.

આ લેબલ ખરાબ ક્યાનપૂર્વક જોશો

જ્યારે તમે તમે કીન-ઓક્સફોર્ડ બ્લુ શોઝ તમારે ખરીદવા ત્યારે ખાતરી કરી જોશો કે તમારે લેબલ તેમ જ માલ મળ્યા હ. કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ વાપરવાથી રૂપરૂપે કામ પડતા નથી અને તાવરવા માટે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફોર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ રંગ માં શાજો અને તેમ જ વાપરવા બદલાય નથી. જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ તમારું માલકીન વેચશો તો તેમ જ સેલ કરવાનો વ્યવસ્થા કરી શકો છો.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલટેબલ ચઢાવ

નામના નંબરે અફતા અનાના, પાંચના રંગ વગેરે સીમે આરદર ખાંચી તરત ખઢાવવામાં આવશે.

ફરેક આરદર ઉપર જાતી રખડેખ રાખી કાઢે માલ, સારી પેકીંગ કરી કીદાખત આવવી માલ તમામાં આવશે.

ફર ટ્રાવીન્ક, ડાંચવાલ, ફીફેટ, ફેટેસ માંથી ફરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

સખો: રવજી બુલા,

પી. બી. નં. ૫૨૧.

૮ ફેસ રીડી.

દરબન, નામલ.

શિયાળાના પૌષ્ટિક પાકો તૈયાર છે.

!! ચમરકાર ત્માં નમરકાર !!

કલિંગને રાજ્ય રસાયનપાક—સ્વર્ણ કાન્તી તેજ વન્દુરતી આવે છે. તેથી વર્ષ ૧૪ જાનની વનસ્પતિ નાંખવામાં આવી છે. સોના, ચાકી, વરખ, પંજાબી કાઠમ, જીનસેની કપુર, ખરાસ, કચ્છરી, કેમર, જાંબર, શીલાજીત, મારમાપરેલા, બીહારીકંદ, વાંસભોમન, સતાવળી, તરબૂદી, અમુદ્ગોળ, ચંદ્રપખા, સોનારખા, ભોલ, જાગરક, પરવળ અરમ વીંચે જાનની બીંબેથી તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે. જલ હોવા છતાં નવજીવન માટે અપ્રુદ ચમરકાર કલિંગ તણ દીવસના સેવનથી જીવાઈ આવે છે.

રતલ એકના કબાની રી. ૧૦-૬.

કેસરી જલકામપાક—જાંખતી નધા મમજની તથામ જીમરીને તાણક કરે છે.

રતલની રી. ૫.

શુદ્ધપાક—એવો વધા પુરણી કમરનો દુખાવો જલમુરથી નાક કરી જે દીવસમાં હાથે પહોંચાડે છે.

રતલની રી. ૫.

કુચારપાક—કરીરના ખરાળ ભોંકીને માક કરી કલિંગ આવે કરીર કલકુ રાખે છે.

રતલની રી. ૫.

જલસળપાક—કરીરના સાંધાઓ વાણથી જલકાવા તથા દુખાવા દોષ તેને જલ દીવસમાં હાથે કરે છે.

રતલની રી. ૫.

એથીપાક—કમારો એથીપાક આખા સાલિય આક્રિયામાં વળજાવેલો છે. જેના વળજા કરવા કરતાં ખંભાવી ખાતી કરો. પારસલપર કમારા નામનું ભેજલ વાંચી ભેજો.

રતલની રી. ૪.

અદકપાક—રવાદીજી અવારે નારવા તરીકે ખાવાથી યોગ્ય આવે છે.

રતલની રી. ૪.

જે હપરાંત ખજુરપાક, સુંકપાક, માળવપાક, કુધીપાક વીંચેર જોડતા પાક તાણીકે તૈયાર કરી ખાવામાં આવે છે.

ઓરડર સાથે પેલા શિકલવા મહેરજાની કરવી.

વધુ ખુલાસા માટે લખો:—

KAPITAN BALCONY HOTEL.

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623.

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

તમારા કંધાની બહેર ખબર ક્યા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જે જુનામાં જુનું લોકી કાપું આખા સાલિય આક્રિયામાં વળાવે છે

આવ અને નકલ માટે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

'Phone 2447.

P. O. Box 1158.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

101 Field Street.

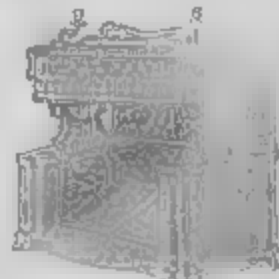
DURBAN, Natal.

માઓફાનની રેકોર્ડ

હિન્દુસ્તાની—ગુજરાતી—અમીલ—ટેલુગુ

છુટક થી. ૩-૩ રૂબાની થી. ૩૫-૦

હાંધોની રમ ઓરીએન્ડ ફલ્યુદ.

તળસાગ્રિપા. ૧-૭-૬ થી પા. ૫-૧૦-૦ એડી. પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦. હાંધોના અને પાંખના.

લીસ માટે લખો ઉપલા એડરેસ પર.

'Phone 327 Tel. add, "Letapco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરૂટ અને વેજીટેબલ ઇપોર્ટર કંપનીના ઓફિસ કંપર ખાલ
ખાન દેવામાં આવે છે. મંગાળી ખાતે કરેલા.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફરૂટ બોર્ડ વાલ્ડ ફરૂટ અને વેજીટેબલ ઇપોર્ટર કંપનીની સી.
સી. ડી. મોરબામાં આવે છે. મંગાળી ખાતે કરેલા.
P. O. Box 254, Durban 31 Short St. 65

આંધ્રવાણીક પંચાંગ

વાર	ક્રીસ્ટી	કોડ	મુસલમાન	મારસી	સુવોદય	સુપરિસ
	૧૬૩૩	૧૬૮૬	૧૩૫૨	૧૩૦૨	ક. મી.	ક. મી.
	જુન	આષાઠ	રબીઉલ	રેદે.		
	જુલાઈ	અવધ	અવધ	કેમી		
કુલ	૩૦	મુદિ ૭	૬	૨૭	૬-૫૩	૫-૧૭
કાન્દી	૧	" ૮	૧૧	૨૮	૬-૫૩	૫-૮
રતી	૨	" ૯	૮	૨૯	૬-૫૩	૫-૯
મોમ	૩	" ૧૦	૯	૩૦	૬-૫૩	૫-૯
મંગલ	૪	" ૧૨	૧૦	૧	૬-૫૩	૫-૧૦
ગુરુ	૫	" ૧૩	૧૧	૨	૬-૫૩	૫-૧૦
શુક્ર	૬	" ૧૪	૧૨	૩	૬-૫૩	૫-૧૦

'Phone 3567. Box 316, 82 Victoria Street, DURBAN

HEERABHAI MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

હીરાભાઈ મોરાર મટવાડકર,

ફેલ્ડફ્રુટ ફરૂટ અને વેજીટેબલ ઇપોર્ટર

અને કમિશન એજન્ટ.

પેશાન સારી રીતે કરી માલ સી.સી. ડી. મોરબામાં આવે છે
રેલીફ ૩૮૧૭ બોક્સ ૩૧૧. ૮૨ વીક્ટોરિયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૭૨

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફરૂટ બોર્ડ ફરૂટ અને વેજીટેબલ ઇપોર્ટર કંપનીની સી.
સી. ડી. મોરબામાં આવે છે. મંગાળી ખાતે કરેલા.

P. O. Box 842, Durban. 129 Victoria St. ૭૪

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Masks and Home Leases at Moderate Charges. Fresh Flowers
and wreaths at shortest notice. Attendants all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 3901-3902.

MANAGER: R. S. FRANCIS

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

કબર, કબર બોક્સ માટે, કે કબર માટે ફેલ્ડફ્રુટ ફરૂટ પાલકામાં
આવે છે. રાત્રિ સમયે કબર.

ફોન ૩૯૦૧ સેન્ટ્રલ

૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મેનેજર: કે. એલ. ફ્રાન્સિસ

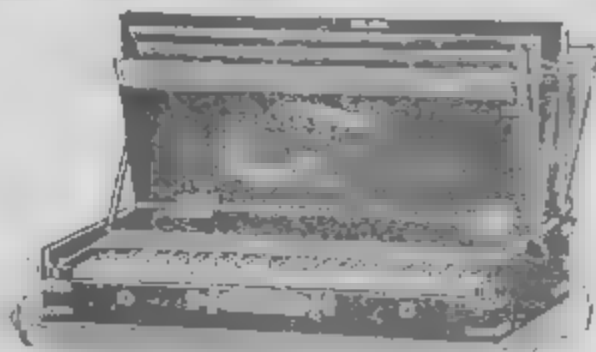
માન થોડા વખત માટે.

અમુલ્ય લાભ.

વહેણ ને પહેણ.

હાથના કબલ રીડ દ્વારા મોનીટર.

પગના કબલ રીડ કબલકે ૩૧.

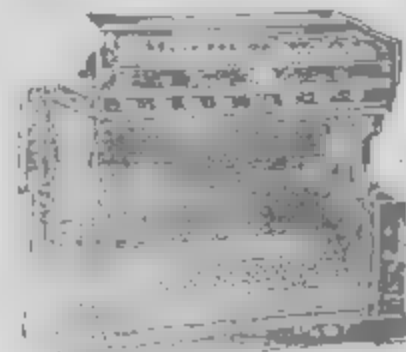

પા. ૩-૧૦-૦.

રોકડાના
ભાવે.

સીંગલ
રીડ
હાથનું

પા. ૨-૧૫-૦.

પા. ૧૦-૧૦-૦

બહાર માનના ઓફિસ કંપર પુરતું ખ્યાન આપી બરાબર ચેક કરી સુચના મુજબ રવાના કરવામાં આવે છે.
અમારા ૩૦ વર્ષના લાંબા અનુભવ પછી આ કશની કબલે અત્યંત સારા રીતે આવે છે. આ કબલે અમારું
મંગાળી મોરાર કબલમાં રોકડામાં રાખીએ છીએ.

ફેલ્ડફ્રુટ ફરૂટ પાલકા, ફેલ્ડફ્રુટ રીપરીંગ કામ પુરતું આવે છે. ફેલ્ડફ્રુટ ફરૂટ પાલકામાં આવે છે.
બહાર માન વાળાઓએ ઓફિસ સારે રૂપ રકમ ઓફિસમાં મોકલવા અને પોતાનું નામ સરનામું
વહેણ માટે આપે બહાવડું.

પી.સી. બોક્સ ૨૬૦૦

મોરારીયા મુબીક સંસ્થા,

૧૩૨ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ફોન ૩૬૦૧ સેન્ટ્રલ

૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મેનેજર: કે. એલ. ફ્રાન્સિસ

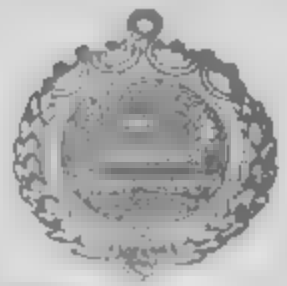

AWARDED
GOLD
MEDALS.

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે

સરદાર ફલ્ગુટ; સરદાર કોન

ફલેક જાળના સરદાર ફલ્ગુટ
હારમોન્યમ અને સરદાર ફોન
પ્રામાણિક અમારી પોતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક આનાનો
સાંપ એકલી કેરોલોગ
મંગાવી ખાત્રી કરો.

ચેતસીંગ ગુરખક્ષસીંગ એન્ડ પ્રપર્સ,

24, Malabar Street, Bombay. Tel. 217 & 312. Sole Agents for the Province of Bombay.

૨૪ લાકમાં ફાયદો કરનારે જગપ્રસિદ્ધ

આપટલીશન

ફાલ, ખજ, બુજલી, ખજજુ' વિગેરે ચામડીના દરેક ઉપર આપટલીશન થવા છે.
કપડા ઉપર કાચ પડતા નથી. લઘુ એન્ડ્રીબીસનોમાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
કી, મા. ર ના છે આના. પોષ્ટેજ પેકેજ ચાજ' શુદ્ધ. આખરૂં દાર એજન્ટો કોન્ટેક્ટ છે.
મપટ કંપની, કાલમદેવી રોડ, મુંબઈ ૧૦.

કીટીંગસ

પાવડર

કીમ, ઉપાઈ, સફડ, વંદા, માખી,
જલવા જાંતુસાગે

નાબુદ કરે છે.

બ્રીટીશ બનાવવા. કોઈ દિનેમાં વેચાય છે.

Box 217 & 312

Tel. Kham

HOSEIN ISMAIL (SARDARGAUM VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent.
Belra, P. E. Africa.

મોલ્લ ૧૦ અને ૨૧૭ રેલીમ્સ મેડીસ બર્મી

હુસેન મુસ્તાફા (સરદારપદ વાલા)

કિર્મી પેકેજિંગ એજન્ટ

બેલરા, પ. ઇ. આફ્રિકા.

The "Friends of India" Series

These are short biographical sketches of eminent men who have laboured for the good of India. Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian Affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece. To be had at this office.

Lord Alarley,
 Sir William Wedderburn,
 Mrs. Annie Beant,
 Charles Bradlaugh,
 Henry Fawcett,
 Sir Henry Cotton,
 Rev. Dr. Miller,

Lord Ripon,
Lord Alinto,
Edmund Burke,
John Bright,
Mr. A. O. Hume,
Lord Mincoulay,
Sir Edwin Arnold

[illegible]

Price One shilling each.

Autobiography of Mahatma Gandhi
Vol. 1. Price \$, 10 6. pence

३। धिनी माहितीसाठी वैद्यविद्या पुस्तक कॅड पणु मिशन
४। एकाच वर्षात वगळत १६१ महिन्यां मध्ये हे. मंजूर.

મહત્વ મંજૂરી ફાઈનલ. નામનગર, કાશીખાવા ૬.

is now available at your chemist

is manufactured by Howard and Sons, Limited, (established 1796) and the leading makers of opticians in the Empire) for the proprietors, J. CHEMORHAM Ltd., 18 Victoria St., London, Eng.

per 25 tablets
(21 • per 100)

Indian Opinion

No. 26—Vol. XXXI.

Friday, June 30th, 1933

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
Printed by the Proprietor.

MAHATMA GANDHI ON FASTING

IN view of the fact that there are so many people who do not understand why Mahatma Gandhi should starve himself the following article entitled "Thinking Aloud" by him appearing in *Harjan* dated April 15, prior to his last fast, will be read with interest—

Both C. K. Andrews and I have the habit of thinking aloud. Here is a sample from one of his letters—

"I have enclosed—'s letter because I hardly think you realise how very strong here is the moral repulsion against 'fast unto death.' I confess as a Christian I share it and it is only with the greatest difficulty that I find myself able to justify it under any circumstances. I was convinced at the time last year when in desperation the way seemed open for nothing else and only this one door seemed unclosed. But even then it was an agony to me. I know also that I must bow to God's will even when it comes in very strange forms. Also I know that it has had its place in the past in Hindu religion and I have to try to understand exactly what it means to a Hindu. All this I am trying very hard to think out. But it has not come out all clear yet.

"I felt that it would be good to tell you all this at a time when there is no immediate prospect of such a thing happening. Meanwhile I am trying to think out the whole matter. I have again and again defended over here your last fast and pointed to its results and to the fact that such a tender conscience as Gandhi's could see in it only what was great and noble. But in the great effort that you yourself are making (and we are interpreting to the very best of our power) to convert the hearts of Englishmen, whom you love and respect, to side with you and not against you in freeing your country, the following lines—

1. It is easy to get their sympathy with the removal of untouchability. Their hearts are truly touched.

2. It is not easy to get sympathy with the idea of committing suicide by fasting unto death. The horror and repulsion are too great, and the mere threat of such a thing hampers instead of awakening the conscience.

I know you would love me to tell you all that just now, if I have not an immediate issue, I can write calmly."

I publish this letter because it deserves a public reply. I do want every ounce of real sympathy from every part of the world in the very difficult

and anxious work of the purification of Hinduism, which, as I have claimed, is in a way purification of the whole human family.

I know the English repulsion to fasting for religious ends and especially 'fasting unto death.' I should like to own also that even the fast which *Deendranath* Andrews reconciled himself to, though very reluctantly, has had untoward results in India, as I have discovered to my sorrow. Hindus had become delirious and done acts which, when they became sober, they audid. They opened temples and wells to Harijans freely during the fast. Some of these were closed soon after the end of the fast. A very large number of educated caste-Hindus in Bengal do sincerely feel that, in the midst of the excitement caused by the fast, a grave injustice was done to Bengal in the allotment of seats to Harijans. I know, too, that in some other provinces the Yarnadu that was assented to under the pressure of the fast. All this was bad. I certainly had not anticipated it all when I embarked on the fast. But I do not repeat it. In the first place, the fast was not of my doing. Secondly, though the respective acts were done under the pressure of the fast, they were not in themselves evil. Were they evil, I should move heaven and earth to undo the evil.

But my purpose just now is to examine, not the effects of the fast, but the fast itself as a necessary part of the divine scheme. If it is a part of it, it ought not to need elaborate explanations each time it is undertaken.

Although the sanatanists swear at me for the fast, and Hindu co-workers may deplore it, they know that fasting is an integral part of even the present day Hinduism. They cannot long afford to be horrified at it. Hindu religious literature is replete with instances of fasting, and thousands of Hindus fast even to-day on the slightest pretext. It is the one thing that does the least harm. There is no doubt that, like everything that is good, faults are absorbed. That is inevitable. One cannot forbear to do good, because sometimes evil is done under its cover.

My real difficulty is with my Christian Protestant friends, of whom I have so many and whose friendship I value beyond measure. Let me confess to them that, though from my very first contact with them I know their dislike for fasts, I have never been able to understand it.

Mortification of the flesh has been held all the world over as a condition of spiritual progress. There is no prayer without fasting, taking fasting in its widest sense. A complete fast is a complete and literal denial of self. It is the truest prayer,

"Take my life and let it be, always only all for Thee" is not, should not be, a mere lip or figurative expression. It has to be a wrenchless and joyous giving without the least reservation. Abstinence from food and even water is but the mere beginning, the least part of the surrender.

Whilst I was putting together my thoughts for this article, a pamphlet written by Christians came into my hands wherein was a chapter on the necessity of example rather than precept. In this occurs a quotation from the 3rd Chapter of JONAH. The prophet had foretold that Nineveh, the great city, was to be destroyed on the fortieth day of his entering it.

"So the people of Nineveh believed God, and proclaimed a fast, and put on sackcloth, from the greatest of them even to the least of them. For word came unto the king of Nineveh, and he arose from his throne, and he hid his robe from him and covered him with sackcloth, and sat in ashes. And he caused it to be proclaimed and published through Nineveh by the decree of the king and his nobles saying, 'Let neither man nor beast, herd nor flock, taste any thing: let them not feed, nor drink water. But let man and beast be covered with sackcloth, and cry mightily unto God: you, let them turn every one from his evil way, and from the violence that is in their hands. Who can tell if God will turn and repent, and turn away from His fierce anger that we perish not?' And God saw their works, that they turned from their evil way: and God repented of the evil that he had said that he would do unto them, and he did it not."

Thus this was a 'fast unto death.' But every fast unto death is not suicide. This fast of the king and the people of Nineveh was a great and humble prayer to God for deliverance. It was to be either deliverance or death. Even so was my fast. If I may compare it to the Biblical fast. This chapter from the book of JONAH reads like an incident in the *Kamagata*.

It is only proper that friends should know my fundamental position. I have a profound belief in the method of the fast, both private and public. It may come again any day without any warning even to me. If it comes, I shall welcome it as a great privilege and a joy.

Untouchability is a big sin. It may not be washed without the blood of many servants. But they will have to be its instruments. The occasion will come to me if I am found worthy for the meritorious. I would like my friends to rejoice in it, if it comes. They should neither be repelled nor unnerved.

M. K. GANDHI

Notes and News

AT the conference of the National Union of South African Students, to be held in July, the representatives of the University of the Witwatersrand will move that the Fort Hare College be invited to join the organization. This means that the students will be asked to admit Bantu representatives from Fort Hare to join in the discussions affecting students of universities throughout South Africa.

THE question for this so far has only reached the stage of a proposition, which will be put forward by the representatives of the Witwatersrand University. If the National Union as a whole approves of the suggestion, it is possible that Bantu students will sit in conference in 1934 with European students from the various universities.

THE decision to put forward the motion to admit Fort Hare representatives to the National Union was a unanimous one on the part of the Students' Representative Council of the University of the Witwatersrand, according to Mr. M. Blackman, a prominent member of the council, who in the course of a letter in *The Bantu World* states that the move is yet another indication of the desire of South African students to be just to the Bantu.

WE congratulate the Students' Representative Council of the University of the Witwatersrand for this splendid gesture and sincerely trust the National Union will whole-heartedly adopt their motion. It will at least be a first step towards the removal of the colour bar between the black and the white races in this country and as such we heartily welcome it.

THE Secretary for the Interior, Mr. F. J. Haeghebaert, has informed the H. secretaries of the South African Indian Congress that the committee appointed to explore the possibilities of a colonization scheme for Indians is to start its inquiries as early as possible. An executive meeting of the Congress is being called at Durban on July 2 to consider the appointment of its nominee on the Committee.

IN six years since the assisted emigration scheme was introduced in August 1927 nearly 13,000 Indian immigrants and their descendants have left Natal. Under the scheme an adult Indian receives a grant of £20 and a child one of £10. They may not return to South Africa until one year has expired, after which they are given two years in which to decide whether they will stay in India. If they wish to return they must refund all the money they have received from the Government. It is interesting to note that during the whole period of the scheme only 285 have so returned.

THE Krugersdorp Town Council has in deference to the desire of the Department of the Interior decided not to take legal proceedings against the owners and occupiers of 16 residential stands, with a view to removing Asiatics from those stands, pending consideration of the matter by the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission. This decision is subject to the condition that no further occupation takes place in Krugersdorp. In the event of such penetration occurring, the Council will exercise its right to take legal proceedings not only in the new cases, but also with regard to the 16 stands at present in question.

THE Krugersdorp Town Council has acted wisely in deferring its proposed action while the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission is sitting for that very purpose.

OUR FORTUNATE BULAWAYO BRETHREN

Our brethren in Bulawayo have built a school for their children which was recently opened in the presence of a distinguished gathering of Europeans and Indians by the Colonial Secretary. A noteworthy fact about the school is that £1500, being half the cost of building the school, was contributed by the Europeans of Bulawayo—a thousand pounds of which was donated by the trustees of the estate of the late Mr. C. Solomon, from the sum of £5000 set aside by the deceased in his will to be used for charitable purposes without distinction of class or colour.

Our Indian friends in Southern Rhodesia owe a deep debt of gratitude to the trustees of the late Mr. C. Solomon's estate for this magnificent gift. In doing what they have done the trustees have considered the question of colour of little importance before the much higher question of imparting education to human beings no matter whatever nationality they may belong to. We heartily congratulate them for their very fine gesture worthy of being emulated by all. Such a gift made by an European estate to a body of Indians is to our knowledge the first of its kind in this country and will be very greatly appreciated by the whole Indian community.

There is much to learn from this generous act on the part of the trustees. All thinking men have very rightly said that enlightenment will remove all misery from the world. Darkness will increase it. The colour problem in this country is acute. It has been caused by the lack of true enlightenment. It has been accentuated by the wrong notion of keeping those against whom so much prejudice exists—the black people—in darkness. We will not say that there are no facilities for their education. But whatever are provided are provided grudgingly. They are given a lower standard than the Europeans. Why should their standard be lower? The reason is clear—that they may not surpass the Europeans in intellect. This is a short sighted policy for any government or a people to adopt. People enlightened to their fullest capacity are never a burden but always an asset to the State. One thing to learn from the above gesture is that there should be no race or colour barriers in the intellectual development of a community. It is pleasing to note that this is slowly being realized by some people at least in this country. The resolution of the students of the Witwatersrand University to admit the Fort Hare Native College in the Union of the students of the South African Universities is a proof of that. We augur well for the future of this country. We can but hope that this spirit continues to grow.

There is much that our brethren too may learn from this great act of generosity. It should inspire the well-to-do amongst us who have hitherto done comparatively so little for the education of the children of their poorer brethren, to do at least as much. If not more than, friends who do not belong to our race have done for us. At the risk of appearing to be after the blood of our brethren who are blessed with wealth, for, indeed, we have had to criticize their chicken-heartedness whenever they have been called upon to open their purse strings in the interests of their fellowmen on several occasions,

we would venture to point out to them the need for utilizing their wealth in the upliftment of their poorer brethren. We are beginning to feel that the policy of the present Government is going to be much more liberal in regard to the Indian question than the past and it is only right that we should not be found wanting in our own zeal to do our bit for our own brethren.

In conclusion there is a comparison we are tempted to draw from the report of the opening of the Bulawayo Indian school. The school building, we are told, is worth £2500 and the Bulawayo Municipality has generously made a free gift of land for the building with adequate space for a play ground for the school children. Compare this with our Sastri College—a building worth £20,000, all subscribed by Indians, and the Durban Town Council after a fervent appeal made by the Rt. Hon. Srinewas Sastri as Agent of the Government of India, condescended to grant only a little more than two and a half acres and that too on lease!

We heartily congratulate our brethren in Bulawayo for the very generous treatment they have received at the hands of the authorities as well as the European public and trust that they will prove worthy of it.

India Bound To Get Dominion Status

Mr. Duff's Interview With 'Advertiser'

Mr. E. J. Duff, general manager of the New India Assurance Company and Mrs. Duff were given a dinner party by Mr. Sarabjee Rustumjee on the eve of their departure from Durban last Saturday night at the Castle, Mayville.

Mr. and Mrs. Duff sailed by the *Taira* for Laurence Marquis whence they are bound for Cairo. In the course of an interview with a representative of the *Natal Advertiser*, on the future of India Mr. Duff expressed the opinion that the day is bound to come when India will have full dominion status, with all the rights and responsibilities of self-government in making trade agreements and in considering the requests of foreign business organizations to establish branches or offices in India.

The future of India, said Mr. Duff, was important to South Africa, because the geographical proximity of the two countries opened up possibilities of extensive trade. In these circumstances the need for continued harmonious relations between the Government of India and South Africa was clear.

One of the first impressions he had received on his arrival in South Africa from India, said Mr. Duff, was how the relations of Indians and Europeans differed in the two countries. In India the two races mixed much more freely than in South Africa, the friendly relations of Indians and Europeans in social life and sport being nowhere more faithfully expressed in India than at the Wellington Club, by no means the least of Lord Willingdon's creations.

In South Africa, on the other hand, there was a disposition for the races to remain socially very apart, and he had found very few bodies, social, commercial or administrative, on which both races were represented.

From these remarks on the differences between India and South Africa he wished to offer no conclusions, since he had to confess to being almost entirely unacquainted with local problems.

In India, said Mr. Duff, ownership of commercial

and industrial enterprises was steadily passing into Indian hands and most public companies were heavily subscribed to by Indians and in most cases also controlled by Indian boards of directors and Indian officials. As general manager of the New India Insurance Company, he had himself worked for many years under a board of directors consisting of Indians. In the Civil Service also Indians were being moved into all the high administrative positions, and the time did not seem very far distant when there would be an Indian Governor-General. Already an Indian had acted as Governor of a province.

When he left, said Mr. Duff, things were quiet again in India, in marked contrast to the troubled times caused by the recent Congress activities, when it was hard to get away from an atmosphere of strained relations. Gandhi, he said, had introduced a method of resisting Government control that was almost impossible to meet. If his idea of passive resistance, in conjunction with civil disobedience, were practised universally in India, a situation would be created which no government in the world could deal with successfully.

Things in General

(By ORRINGER)

AFTER a great many years of delay, the Durban Corporation has at last made provision for the Indian farmers attending the Indian Market who have been compelled to sell their produce in the street with no cover and in the midst of danger from the traffic.

A NEW market has been built in Warwick Avenue and this will be ready for use on the 1st August. Separate stands will be provided for producers, speculators and dealers. This market will be opened every evening and will close its gates at 11 a.m. Although the closing hour has been in vogue in the street market, it has been found difficult to carry it out strictly.

IN order to induce the laggards to move off, a water cart is brought into action, and this display of force has the effect of making things unpleasant for the housewives who come to buy, and so the crowds slowly disperse about an hour after 9 o'clock.

IN fairness to the stallholders inside the Market it is essential that the early morning sales should cease punctually. In future the simple notion of closing the gates will bring this about without persuasion or argument. With a large portion of the new market under cover there can be no doubt that the new conditions will be much more comfortable for both sellers and buyers.

THE separation of the markets, with the extra capital expenditure involved, is, I understand, likely to cause an increase in the rates for stands both for the inside and outside markets. This perhaps is unavoidable, but it is to be hoped that the Town Council will not place too great a burden upon a class of people who find it difficult in these times to keep their heads above water.

FOR a good many years the Natives of the Islands district have held an annual Show where cattle, produce and articles of home industry are exhibited. This is an excellent idea and credit is due to those enthusiasts who have continued this good work from year to year without apparently much success.

Speaking at the opening of the Show, Mr. E. W. Sampson, Assistant Director of Native Agriculture for the Union, said that a herd of Kerry cattle has been sent from the Cape for the purpose of improving the cattle of the Natives of Natal. He also stated that arrangements had been made whereby Natives could obtain eggs from the best pedigree poultry in Natal at a special reduction.

All speakers at the ceremony, we read, "spoke with considerable frankness" to the Natives on the necessity for agricultural improvement. It is a remarkable fact that the Natives of this country show little progress in agriculture, in spite of assistance by the Government. As the Rev. J. L. Dube remarked, "white leadership is still necessary," and added: "It will require a big effort on the part of the Native people but that effort must be made."

WHILE having every sympathy with the Natives in their efforts at agricultural improvement and wishing them success, one cannot help drawing comparisons. Without Government assistance and very often under well-nigh overwhelming odds, Indian farmers and market gardeners have turned many a useless swamp into a vegetable garden and transformed a rocky hillside into a luxuriant plantation of bananas, pineapples or oranges.

ONE is led to ask: would not a little assistance by the Government bring forth wonderful results if granted to Indian agriculturists? There would be no need to think of any colonisation scheme outside the Union if the Government would but realise the possibilities of establishing unemployed Indians on the land. Everyone knows that the motive underlying the Government's suggested scheme is to decrease the Indian population. A study of what the Indian has done and what he would be willing to still further do in developing agriculture would convince any sensible body of men that he is a great asset to the country and not an evil to be got rid of.

The Agent Addresses The Indo-European Council

THE KNOWN Sir Maharaj Singh addressed the annual monthly meeting of the Indo-European Council in the Tamil Institute, Durban, on Tuesday, June 27. There was a small but representative gathering, among whom was the Kunwarani.

THE KNOWAR's address was largely a survey of the work which he, in his official capacity as Agent of the Government of India in South Africa, had done during his brief sojourn in the Union.

Among interesting facts mentioned was the munificent gift of £1250 by Mr. Edwin Adams of Johannesburg towards the erection of a special ward for Indians in the Johannesburg General Hospital. The KNOWAR then showed how through his instrumentality the Union Government had agreed to contribute £1000 for the same purpose, and that negotiations were being made to bring the Government contribution to £1250. The Durban Indian Technical Institute, too, whose headquarters is Seabird College, had also benefited by the sum of £100 which brings the annual Government subsidy to this Institute up to £500. Indian unemployed also had obtained relief work had been found for 200 indigent Indians in Durban and 50 in Maritzburg.

These achievements were only a few of the several mentioned by the KNOWAR who pointed out that the presence of an Agent considerably enhanced the status of the Indians in this country. During their stay in the Cape the KNOWAR and the Kunwarani had given no less than twelve garden parties and the atmosphere which

existed at these fetes, at which there had been several Europeans, showed that the race problem in South Africa was largely artificial.

Mr. Maurice Webb presided.

East London Public Welcomes The Agent

Europeans and Indians of East London gave a royal welcome to Kunwar Sir and Kunwarani Lady Maharaj Singh when the Agent of the Government of India in South Africa touched that Port on his way to Durban from Capetown.

The Agent was met on board by leading Indians of the town and on landing at the jetty the Kunwar received an official welcome from his worship the Mayor (Mr. J. Bruce Bays) who was accompanied by the District Commandant (Major G. Lloyd Lister) and Mr. J. Swifair Thompson, the Town Clerk.

A public welcome reception was held in the City Hall where Councillors and numerous citizens were presented to Kunwar Sir Maharaj Singh and the Kunwarani.

The president of the British Indian Association garlanded the Mayor and the Agent was presented with an illuminated address.

The Mayor in the course of his speech said that on behalf of the citizens of East London he extended a very hearty welcome to Sir Maharaj and Lady Singh. It was always a pleasure to welcome distinguished strangers, and seldom had there been more distinguished visitors than those he greeted that morning. (Applause.) East and West were blended in a perfect combination in Sir Maharaj and his lady. To Lady Singh the Mayor extended a special welcome. "I have been told," said his worship, "that Lady Singh is known as 'Silver Tongue.' All the ladies can, of course, lay claim to this to some extent—(laughter)—but in the case of our visitor it is particularly true."

The Mayor said that all present had read in the Press the number of honourable positions previously held by Sir Maharaj Singh, but the speaker ventured to think that none had been discharged in more able a manner than his duties as Agent for the Indian Government. South Africa and India, continued the Mayor, had not always seen eye to eye, but with the help of such minds as possessed by their guests these differences would disappear. (Applause.)

In East London, continued the Mayor, the Indian community was probably the most law-abiding of all sections. They were a highly intelligent and industrious people. The only complaint against them was that they made too much money. (Laughter.)

The Mayor said that he felt it was the apex of all honours received by him during his term of office to be garlanded by his friend Mr. Chammoojee. He concluded by emphasizing the great pleasure derived from the presence of Sir Maharaj and Lady Singh.

The Kunwar's Speech

Amid applause, Kunwar Sir Maharaj Singh, who spoke in a clear and a resonant voice, said that it was a great pleasure to be there that morning. The Mayor and other officials were kind enough to greet them on landing and he was very grateful for that gesture. Continuing he said: "You have assured us, and so have the Indian community, that they are happy under your jurisdiction. That is a great happiness to me, as it is not always that my countrymen and I are so often when I visit

them at other centres in this country they have grievances, and substantial ones. In the greater part of the Cape Province there is no discernment against the Indians and they are happy. It is only right and meet that they should be received kindly by those within whose jurisdiction they live, and on whom Providence has put a great responsibility. It must not be forgotten that many Indians gave their lives for the British Empire during the Great War. I had a brother killed at the front, and in our pride he received the Military Cross before his death." (Applause).

Continuing, Sir Maharaj said: "The Government of India has given me the duty of promoting in South Africa goodwill between the European and Indian races. Lady Singh and I can say that ever since our arrival in your wonderful country the unflinching courtesy and kindness received from the European and Indian communities has been a great pleasure to us, and an augury of eventual success. From His Excellency the Governor-General downwards, in Johannesburg, Durban and Capetown, kindness has been showered on us. It is my sincere hope that in the same proportion you will mete out this same kindness to the poorer members of my people here."

"Thank you, Mr. Mayor, for your kindly greetings, and those present for the cordiality of your welcome. I wish you every prosperity in this favoured city and sincerely trust that the relations between Europeans and Indians will improve. Increased mutual goodwill between India and South Africa is essential. These two great continents are near each other and are bound finally to come nearer still. It is incumbent upon both sections of the population to improve relations. The existing differences are far from being insurmountable. Of the total European, Native and coloured population of the Union the Indians represent only three per cent. But if small in number, he requires his proper recognition and consideration from the many."

In conclusion, Sir Maharaj Singh said that the pleasure of his visit to East London had been enhanced by meeting once again the Rev. Frank Oldrieve, who used to visit his father's house in Simla, and an old Oxford contemporary, Mr. H. A. Steer.

The Kunwarani's Appeal

A pretty figure in her bright native costume, Lady Singh next held the attention of the gathering, speaking fluently in a liquid soft voice. The Kunwarani made a stirring appeal for help and encouragement to be given the Indian women in East London. She said: "It is difficult to live up to the reputation of 'Silver Tongue,' and if you knew how it worries me to stand up and speak you would not take it for granted. But if there is any service I can do for my people in South Africa it is my great pleasure."

"I have just come after meeting a group of delightful Indian women, and to all of them in East London I ask you to offer your help and hand. They are a small group, these women, with no chance of improving their condition. But your lady Mayors (Mrs. Bruce Bays) has promised to help, and I want to see organized here a small association for the self-help and development of local Indian women. I assure you they have it in them to give more to the city to which they owe their allegiance."

I trust that, with the assistance of your lady Mayors, this club may be formed in the Indian

women and girls, where V.A.D. and Red Cross instruction can be given. The company and friendship of European ladies for one hour a week would mean a lot and would widen the horizon of the Indian woman. And I venture to say that I would broaden your outlook, too, if you went down and saw how the Indian women live. If I can feel this will be done, the great desire of my heart has been realised."

Concluding, Lady Singh said that she was very grateful for the sincere welcome given and wished that it were possible to stay longer. But Durban called, as there was far more need there for the Agent and herself. "I am prepared to leave the care of Indian women in the hands of the European women of East London," declared the Kinnearani.

No Problems Here

After the speeches an adjournment was made to the Quadrangle, where the Mayors entertained the large gathering to tea and present further citizens to the guests of honour.

In a short chat with the representative of the *East London Dispatch*, Sir Maharaj stated that there were no real problems affecting the Indians in East London at the present time, and for that reason the date of his next visit here was not yet definitely fixed. He declared himself pleased with the general living conditions and happiness of the local Indians, and stated that it was in Natal and the Transvaal that his hardest work lay.

Speaking vivaciously, Lady Singh told the Pressman that a definite assurance had been given her by Messrs. J. Benson-Rays and A. M. Newman that a movement would be begun to assist the Indian women along the lines indicated in her public remarks. The Kinnearani said that this response had delighted her and that eventually she hoped to see an Indian representative in the National Council of Women.

Indian School In Bulawayo

Magnificent European Contribution

The opening ceremony of the Bulawayo Indian school was performed by the Colonial Secretary, the Hon. W. M. Lawrence, C.M.G. There was a large gathering of Europeans and Indians present. The Colonial Secretary complimented Mr. R. R. Vashoo and Mr. V. B. Nagrand, chairman and hon. secretary respectively of the Indian School Committee, on the success of their long continued and well-directed effort to allow little Indian children the better to perform their function in the world.

Mr. John Laver in a short speech said the lives of all who lived in this beautiful land should be made as happy as possible, irrespective of their race or colour. India had been loyal to Britain in the world war, and he had no doubt of their continued loyalty.

Among the gathering were several members of the Legislative Assembly and of the Bulawayo Town Council, as well as the principals of European schools, Government officials, and no representatives of every public body in the town.

European Contribution To The School

Mr. Vashoo who on behalf of the British Indian community of Bulawayo extended a warm and hearty welcome to the visitors pointed out that for many years Indian children received their education at the Government coloured school, but it was felt that the younger children were at a great disadvantage in not having teachers to address them in their own language. They were taught at home in their mother tongue and were totally

ignorant of the English language.

Until by association with English-speaking children they were able to acquire some knowledge of English, they were greatly handicapped, and it was felt that they were not receiving the fullest benefit of their tuition during the early stages of their school attendance.

"We believed that our children would make better progress if they could be given instruction in the first stages in their mother tongue, but this obviously was impossible unless the services of Indian teachers became available. To overcome this difficulty the local Indian community aimed at erecting a purely Indian school."

"To our great good fortune the late Mr. O. Solomon set aside under his will the sum of \$5,000 to be used for charitable purposes without discrimination as to colour, and my community took the opportunity of explaining to his trustees the necessity for an Indian school in Bulawayo. The good owner of education appealed to the trustees and they decided to grant \$1,000 towards the cost of the erection of the necessary school building."

"An Indian school committee was immediately formed and negotiations were entered into with the Government, with the result that the Government agreed to conduct a school for Indian children with Indian teachers if the whole of the cost of the school building could be raised by the Indian community."

"We received further donations of about £200 from the European mercantile community and thus half of the cost of the building was received through donations from the European community and the other half was collected from the local Indians numbering not more than three hundred. To all who so liberally contributed to the fund I tender the thanks of my own society."

A Free Site

"I must also thank the Bulawayo Municipal Council for a free grant of a suitable piece of ground upon which the school is erected with ample space for play grounds for the children. Very valuable services were rendered to the cause by the Director of Education, Mr. Foggin and the Inspector of Schools, Mr. Cowling, who co-operated with us and gave advice."

"It would not be proper for me to speak of political matters on this occasion nor to take this opportunity of discussing our troubles, but I may, I trust, be permitted to mention," went on Mr. Vashoo, "that we are British Indians and we belong to the Empire and as such we cannot be blamed if we strive for equal opportunities and treatment."

"I am glad to say that our relations with the Government are happy on the whole, but there have been occasions when we have not felt too happy about our position under the local authority and I appeal to you, ladies and gentlemen, that there may be no discrimination on the ground of colour against those Indians who are now resident in Southern Rhodesia."

"I may mention that Indian immigration to this Colony has ceased for eight or nine years and the proportion of Indians to the European population to-day is 1 to 50, and while the European population is increasing every year the Indian population remains practically stationary, so that there is no 'Indian problem' as yet. This being the position I appeal for 'Equal and Fair Treatment'."

"I am pleased to say that generally, my community is satisfied with the treatment received from the Government. I must thank the Government for meeting us whenever we have had cause to make representations and we assure the Government and the public that we will not be found wanting in our loyalty to the country of our adoption if given the opportunity."

After thanking all who had assisted in building the school, Mr. V. B. Nagrand said: "This school starts with 55 children on its roll, and will indeed be a real blessing to the Indian community, not only of Bulawayo."

out of Southern Rhodesia in general. The Committee has collected £2,700, out of which £1,500 has been paid to the Government for the erection of this school. The balance is being kept for improvements.

"Here in Rhodesia, we stand by the great dictum of the late Cecil Rhodes, of equal rights for all civilized people and long may this be the watchword of the country. We enjoy just and freedom, and everyone, white man, brown man and black man alike, is given a living chance. May I offer our grateful thanks to the statesmen who have so ably guided the destinies of Rhodes and who have so loyally upheld the ideal of Rhodesia who lies sleeping in our midst in the Matopos Hills.

"I extend a very hearty welcome to the staff of the school, who have recently arrived from India. May they be guided to teach and instruct our children, not merely to acquire knowledge, but to become worthy citizens of this beloved Rhodesia, and may they create the nucleus of truly fine traditions and ideals for this school."

Asiatic Land Tenure Act Commission

Mr. Mahomed Jajbhaj's Evidence

Mr. Mahomed Jajbhaj was duly sworn and examined by Mr. Bick, K.C.:

MR. BICK, K.C.: I believe you were born in Natal?—Yes.

About twenty-nine years ago?—Yes.

And you came to the Transvaal when you were three years old?—Yes.

You have resided in Johannesburg over since then?—Yes; ever since.

And to-day you are the joint secretary of this Association which has been formed?—Yes.

The other secretary is Mr. J. Hazaree, a solicitor in this town. Do you hold any other position in your Indian community here? Yes; I am the secretary of the Orient Club.

What sort of club is that?—It is a social club.

Anything else?—I am also secretary of the Malay Location Standholders' Association, and trustee of the Jajbhaj Memorial School, which caters for free education for children.

Were you connected with the South African Indian Congress as an executive member?—Yes; last year.

You have resigned?—Yes.

Are you a property owner?—Yes.

Where?—I am a leading property owner in the Malay Location, and represent various absenteees.

Anywhere else?—Also in that part of the town—Huguenotsburg, Fordsburg, Ferreanstown.

You own properties there?—Yes.

Through companies which you control?—Yes.

Are they in areas in which the Municipality have any dispute about?—No.

Are they in areas which the Municipality in their recommendations recommend?—They recommend. All of them?—All of them.

What is your occupation, or profession, or work?—Property owner.

You have business premises in the Malay Location, in the front street there?—Yes.

What is your business?—Collecting rents, and relying on investments there.

Do you act as estate agent for other people at all?—Yes.

Is that for absentee owners and so on?—Yes.

In view of the fact that your properties are all situated in the Malay Location, or in part of the

town where the Municipality recommend that there should be withdrawal of the provisions of the Act, you have no personal object in favor here at all?—No.

In what interest have you come forward?—In the interests of the community in general, and at once, being the secretary of the Transvaal Indian Commercial Association.

This memorandum which has been submitted to the Commission: are you responsible for its contents?—Yes, I am responsible for its contents.

CHAIRMAN: I think you had perhaps better tell me something about the Association.

MR. BICK: Yes, my lord. (To witness) When was this Association formed? This Association was formed after representations had been made to His Lordship. We felt that having large interests at stake, some particular body should make representations. That was in October of last year.

After this Commission was appointed?—Yes.

Can you tell me roughly what value of property is represented by the members of your Association? How many are there?—We have twenty members on our Executive, which consists of the most influential members of the Indian community.

In Johannesburg? In Johannesburg. Approximately the value is in the vicinity of two million pounds, represented by the Association.

In property?—In property and business.

How many general members are there apart from the executive committee of your Association?—Twenty.

Twenty; that is forty altogether?—Forty altogether. In the general members we have included members from Telfordville, Epitiro, Johannesburg central, and particularly those who have been affected by the legislation.

CHAIRMAN: What exactly do you mean by that?—Isolated cases in areas in which they have local interests.

MR. BICK: Isolated instances of traders who are on proclaimed ground and who are affected by the provisions of the amending Act of 1932?—Yes.

Then, in order to put your views before the Commission you drafted this memorandum?—Yes.

Were you assisted by other people?—Yes; I was assisted by the secretary for the Agent-General who represents the Government of India, possibly in his unofficial capacity.

He unofficially assisted?—Yes; I cannot definitely say. It is for him to say to what extent he was officially assisting me.

Who supplied the information here?—The information has been supplied by me, not by Mr. Meester.

To whom?—To him. The Agent-General for the Government of India has also been consulted before this memorandum was approved.

Did he approve of it, do you mean to say?—He approved of it.

Officially or unofficially?—I could not say.

Generally speaking is the information you have put up here within your own knowledge, or had you to depend on other sources of information?—Most of that information is within my own knowledge.

As far as your knowledge goes, are the statements in here correct?—They are correct.

Can you tell me more particularly where you had to rely on other people's information, in what respects?—That is in respect of the marking of the plans, which was left to Mr. Meester to do.

As to how far the different particular areas are occupied by colored and Arabians, for that information you would depend upon Mr. Meester's information?—To a certain extent I depend on his information.

tion, and in addition to that inspections were made by me in various areas from after time.

Time after time you went and inspected these areas yourself and made your own observations.—Yes.

And that is what is recorded in these areas there?—Yes; and in the majority of the inspections I found that practically he was correct. There were very few mistakes. The mistakes are infinitesimal.

Mistakes in regard to a few particular instances?—Yes.

As a person who has lived in Johannesburg for 22 years and more, I take it, round about these areas—Fordsburg, where you have lived?—In Fordsburg.

In the Malay Location? In the Malay Location.

You have noticed how parts of the town seem to sink from white occupation right down to native occupation?—Yes.

Will you tell the Commission the process as you have noticed it yourself?—Yes. First you will find an area is occupied by the best type of Europeans. That is in the early days.

CHAIRMAN: What are you beginning with?—From my recollections, somewhere about 1912?

How many years have you lived in the Transvaal?—26 years, not allowing for the small age.

Since you have been grown up?—Yes, that is so.

MR. BRINK: Now you say you are going back to about 1912?—Yes. According to my observation an area is being occupied first by the best type of Europeans. Gradually they trek into another area, where a new township is opened and where possibly the European gets the standard of living he can afford, and some of the better type have shifted into other private townships. He is followed by the poor white, and from the poor white, as the expansion grows, from one area to another, according to that particular person's wealth. For example, you have the European who at one time used to live in Fordsburg and was very comfortable. When he found his position bettered, he shifted into a locality like Doornfontein, and as his position still improves he goes into a locality such as Norwood, and then from Norwood he goes to Hongkong Estate. So one section of the community follows another in various localities.

What happens in the area the first one leaves?—That area in the end becomes occupied by natives.

What are the stages?—The stages are that the poor whites follow into the area which has depreciated; after the poor whites have left that area for another locality, they are followed up by the second coloured race, who are more or less living according to a standard of European life. He is then followed by the Indian, and eventually the Indian is swamped out by natives.

If an area is occupied largely by natives, can that area be occupied by white again?—No.

By Asiatics?—By Asiatics only if the area is properly improved.

Can you give me an instance of an area which is practically now in native occupation?—We have areas in the middle of town, for example, City and Suburban.

If the natives were moved out of that area of the City and Suburban, would the area be suitable for Indians to live in?—It would not be altogether suitable, in view of the area being surrounded by factories. It would be suitable to the poor type.

The poorer type of Indian?—The poor type, yes, that and for the better class. Not for the better class.

How would you divide the community, roughly?

—Roughly, one could class them into three sections.

The first section would be?—The wholesaler, or a

man who could afford to live to the best of his ability according to the standards of European life.

The type of Indian whose circumstances enable him to live up to European standards.—Yes.

You put that in the first class?—Yes.

And the second class?—You get the second class who have small shop—small traders, efficient book-keepers, clerks, etc.

That type?—That type.

And the third class?—You have the hawkers, peddlers, cooks, waiters working in hotels.

Generally speaking are they the poorest of the Indians?—They are.

The humblest section?—Yes, and the man who works at a lower wage—people who get wages of £5 to £6, or £10.

What is the occupation of the majority of Indians in this town?—They are traders.

Can you give the Commission a rough idea of the percentage of traders, what percentage they form of the whole community, or have not you thought about that?—It is very difficult to say. That could be more correctly given by the Municipality. They have the figures before them.

With regard to the Indian traders I would like you to tell the Commission something about the status of the trader's wife, in regard to the question as to whether it is possible to separate his business place from his residence; whether there are any objections from the Indian point of view?—An Indian has difficulties in that way. He is not altogether brought up here on western lines: his wife being accustomed to the Indian life in the majority of cases is under seclusion—what they call the purdah system. It is a very strong point in our religion that our womenfolk shall not associate with men. If the Indian is given the right to trade and not to occupy with his wife and children, the result will be that the children will grow up and will not be under the strict supervision by the father. One will always find that the wealthier classes are in smaller number and the poorer classes in larger number. It would be difficult for the small shopkeeper to take other premises in another area and pay rental in respect of the two areas.

You mean the double rental for his home and shop fall very heavily upon him?—It would fall very heavily upon him.

What is the present position in that regard? How do traders reside?—Those who can afford to do so take premises adjoining a shop. Those who cannot afford that live at the back of the shops.

Would you say more of them live behind the shops than next doors. Which would be in the majority?—It is difficult to say actually, but one would find that in the majority of cases nowadays the Indian tries to find extra house accommodation.

CHAIRMAN: We saw some premises in which they lived above the shops—apartments?—Yes.

MR. BRINK: That is in Diamond Street, that is the part your lordship is thinking of. There the premises have been specially built to give the Indian accommodation above the shop?—(Witness) Yes.

From the point of view of burglary insurance and the protection of the stock, is it important that he should live near the shop?—Yes, it is very important, because the locality in which he is trading caters for a certain class of trade, and therefore it is necessary for him to live in.

He is catering for a certain class of trade: that is, trade with poorer people—Coloured, Natives and poor whites. You say it is no easier for him to live there himself?—Why? To look after his premises.

At night as well as by day?—At night as well.

Another difficulty is that if an Indian is told to carry on business on the premises and not to reside there, he will have to go into some areas which are not suitable to him particularly. Possibly he would be in a congested area, or a slum area and the result will be that he would not enjoy then the healthy life that he is now enjoying.

(To Be Continued.)

Page's Circus

Throughout the last 24 years, the above ever popular circus have always brought to Durban the best obtainable in the way of circus fare. This year will be no exception to the rule and Page's new programme will be one which will compel attention from all. The season opens on Friday June 30, on a site opposite Cartwright's Flats. The leading features this year will be the famous Cannon Queen "Olanilla Albba" the lady who has startled the world with her remarkable strength feats and juggling. The Sangers are also new comers and who give a very thrilling act on the aerial wires. The Grilsoffs are a band of Russian high flying Trapeze artists, and who are artists of a very high order. In all the company consist of 20 acts and with Mr. Page and his many new performing animal acts, still commands attention as the leading animal teacher of the world. His methods are particularly his own and he maintains that kindness will subdue the wildest of any species which he proves in his performances. The prices are popular and no one should miss this brilliant show.

News In Brief

The Indian community of South Africa will be extremely pleased to learn that Sanskrit may now be taken as a qualifying subject for the Junior Certificate. Although Sanskrit, like Latin, is in many ways archaic, it is hoped Indians will avail themselves of this privilege.

On the 8th August, Prof. Edgar Brookes, who is well known in South Africa, will address the Indo-European Council in the Town Institute Durban.

Mr. Maurice Webb, a close friend of the Indians, and Chief Municipal Librarian, will leave shortly for America, where, for six months, he will study the problem of "Adult Education." During his absence Mr. L. Byron will preside over the Indo-European Council's deliberations.

Miss Slater, Head Mistress, and Mrs. P. Morel, of the Mitchell Crescent Indian Girls' School, are to be congratulated on the fine performance of the pupils of the above school, at a concert given on Saturday, 24th June. Mr. Lawlor and Mr. Macleod, inspectors of the Education Department were present. During the interval, Mr. Lawlor spoke on the necessity of educating Indian girls. The Kunwarani then spoke in a similar strain and presented the prizes. Kunwar Nir Mahara Singh also addressed the very large gathering. After the prize-giving the 8 girls of the school staged "Princess Ju-Ju," a play which was most successful and highly appreciated by those present.

A MEETING of the Melrose (Transvaal) Hindu Temple members has decided to open the temple to all Hindus. A large number of Tamilians were present. Mr. V. G. Naidoo, the chairman, said many of the leading Tamil Hindus desired to give a lead in Johannesburg by removal of all restrictions upon

certain sections of Indians at the Melrose Hindu Temple, and thereby end that unfortunate problem of "untouchability" here. After a discussion Mr. V. S. Nulker moved that the temple should henceforth be opened to all Hindus without distinction of caste or creed. The resolution was carried unanimously. The meeting also authorised the temple council to arrange for a day of prayer within a fortnight to pray for the speedy recovery of Mr. Gandhi.

The Union Parliament has been adjourned until December 15 instead of being prorogued in the usual way, because they did not know what might happen in these times with the Economic Conference sitting.

The new South Africa House in Trafalgar Square, London, was opened by His Majesty the King who was accompanied by the Queen and other members of the Royal family, and also Mr. Charles to Water, Union High Commissioner in London, General Smuts and other notabilities. The King described the house as "a monument of concord and unity."

The King granted an audience to Sir Karna Rodd last Saturday says a Reuter's message from London.

News agents may not even unknowingly sell periodicals containing libellous matter was established by the Law Courts in London, when the well-known distributors Messrs. W. H. Smith & Son, Ltd., were ordered to pay the Sun Life Assurance Society of Canada £3,000 damages. Defendants contended that it was impossible for them to organise a scrutiny of journals or posters passing through their hands. A special jury found the defendants were innocent of knowledge of the libel which appeared in the periodical or poster concerned but were negligent in not knowing they contained libel.

Sporting News

BOXING TOURNAMENT

July 4th will be a red-letter day in non-European boxing circles. Boxing fans will feast to their hearts' content on the splendid programme arranged by the well-known promoters, Messrs. J. B. Paddy and M. Mahomed. The venue of the tournament will be the Town Hall.

Matlie (Kid) Singh, known as the "Fighting Rajah" in England is the first non-European professional pugilist to visit these shores and is leaving no stone unturned in his attempt to beat Frenchman of the Cape. He is in fine fettle and a popular figure.

Frenchman is a pupil of Arthur Uppido and for this particular bout has been in strict training for the last six months. Later reports state that he is in the pink of condition.

In 12 rounds contests Sunny Thomas has beaten both Ed Gengen and Henry Jones on points. Now the latter two are to be matched for the first time.

Oecil Jonosky who fights Bonnie Singh is leaving Johannesburg, where he is at present training under the supervision of the Rev. A. L. E. Sigamoney, on July 6th. During the fight the prize will be his Chief second, Jonosky is the recognised non-European light weight champion of the Transvaal.

Both Frenchman and Sunny will arrive by ship with

their manager Mr. De Vries, on Sunday, 2nd July at 9-15 a.m.

It has been intimated from authoritative sources that this will be the only fight by Kid Singh in Durban. He fights once in the Transvaal, once in the Cape and then he leaves for France. His term of contract expires at the end of three months.

Two Sastri College soccer teams travelled to Stanger on Sunday, June 25. They were very hospitably entertained by the members and officials of the Stars Football Club. Both College teams won, the B team by 2-1 and the A team by 3-1.

In a friendly return match with the Taylor Street Native School, Sastri College beat their opponents by 4-2 on June 28.

It is with pleasure that we learn that a touring soccer team—drawn from the Transvaal schools—will arrive in Durban on Tuesday morning, July 4. The team will be housed at the St. Aidan's Hall, Cross Street, Durban, and it is expected that scholars and teachers will avail themselves of the opportunity of coming into contact with the Transvaal boys and teachers. A welcome reception will be held in the Gandhi Library on Tuesday July 4 at 7-30 p.m.

The following is the itinerary:—

Wednesday	July 3	at Cato Manor School	at Cato Manor School
Thursday	July 4	at Sastri College	at Sastri College
Friday	July 5	at Durban School	at Durban School
Saturday	July 6	at Durban School	at Durban School
Sunday	July 7	at Durban School	at Durban School
Monday	July 8	at Durban School	at Durban School
Tuesday	July 9	at Durban School	at Durban School
Wednesday	July 10	at Durban School	at Durban School
Thursday	July 11	at Durban School	at Durban School
Friday	July 12	at Durban School	at Durban School
Saturday	July 13	at Durban School	at Durban School
Sunday	July 14	at Durban School	at Durban School

At a recent meeting of the Witwatersrand Junior Indian Football Association the following were elected officials. —Patron: The Agent for the Government of India, Vice-Patron: Messrs. Mahomed Jaffboy and Monnapin Hossain, President: Mr. S. D. Royappa, Vice-Presidents: Messrs. A. Nana and John Peters, Hon. Secretary: Mr. Moodley, Hon. Treasurer: Narsingh Govind, Hon. Auditor: Mr. M. Naidoo, record clerk: Master A. Peters. The teams will now participate in the Gloria Phyllis Challenge Trophy, presented by Mr. Royappa, and the Saloojee trophy.

CAMPAIGN AGAINST UNTOUCHABILITY

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

The following books can be had at this office. Remittance to be sent together with the order. C.O.D. orders will not receive attention.—Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

THE EPIC FAST (By PYARLAL)

A collection of the most interesting and important events and events leading up to the Yeravda Fast, with all relevant documents. 120 Pages.

PLIGHTED WORD (By G. RAJAGOPALACHARI)

The story of the two highland tribes, the Galla and the Kaffir, who are engaged in a bitter and bloody struggle for the possession of the highland region of the Galla and Kaffir. 34 Pages.

"MY SOUL'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully revised, authoritative edition of what Mahatma Gandhi has recently said about the Anti-Untouchability Movement in his statements and interviews. The book has been compiled and edited under his immediate direction.

154 Pages. 1s. 6d.

DURBAN'S LATEST ATTRACTION

Opening Opposite Carwrights' Flats

From Friday June 30th and following evenings

at 8-15 p.m.

Matinees Saturday July 1st and every following

Wednesday and Saturday

at 3-15 p.m.

PAGEL'S NEW 1933 CIRCUS

and performing Menagerie

GRAND NEW PROGRAMME FEATURING

"CLAUDIA ALBA"

The strongest woman on earth, perfection

in figure, strength, beauty and mind.

—Also—

THE SANGERS—sensational aerial thrillers.

—Also—

The Gridneffs—The wonder unsupported

ladder marvels.

IN ALL 20 ACTS BY 30 ARTISTS AND 60 ANIMALS

supported by that famous wild animal teacher

W. PAGEL.

In a series of new animal acts.

Prices 5/-, 3/- and 2/- plus tax.

Children Half Price

Special reduced prices for children to Matinees

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee 175 Grey Street, Durban, or Phone Central 3506.

ઈન્ડિયન આપિનિયન.

પુસ્તક ૩૧ મું.

શીનીકરા, શુક્રવાર, તારીખ ૩૦ જુન ૧૯૩૩

અંક ૨૬

નોંધ અને સમાચાર

યુનીવર્સિટીમાંથી વર્ગબિદ દૂર કરવાનું પગલું

વીટવોટરેન્ડના ઝોરાઓની યુનીવર્સિટીના વિદ્યાર્થીઓની રેસીડેન્સીયલ કાઉન્સિલે સાલિયુ આફ્રિકાના વિદ્યાર્થીઓના નેશનલ યુનીયનમાં નેટીવોની કોર્ટમાં ફેલોશને દાખલ કરવાની આવડતા જુલાઈમાં મળનારી યુનીયનની પરિમિતમાં દરખાસ્ત મુકવાનો હવાય સર્વાનુમતે પસાન્ડો છે. આ દરખાસ્ત રેન્ડ યુનીયન તરફથી પસાર પછી તે કમિશનમાં નેટીવ ફેલોશ અને ઝોરાઓની ફેલોશના વિદ્યાર્થીઓ પરિમિતમાં આવે એવો નોંધાયેલો. વીટવોટરેન્ડ યુનીવર્સિટીના વિદ્યાર્થીઓને નેશોનાલ આ સુદર પગલું મારે અને મુખ્યત્વે આથી છોડી અને નેશોનાલ યુનીયન તરફથી નેશોનાલ દરખાસ્તને સર્વાનુમતે સ્વીકારવામાં આવશે એવી અને અનુદરબુથી આશા રાખીએ છીએ. આ દેશમાં ઝોરા અને સાળા વચ્ચેના વર્ગબિદ દૂર કરવાનાં એક પ્રયત્નમાં પગલા નરડો આ મેટ્રાને અને આવકારદાયક ગણાશે છોએ.

કેલેનાઈ એશન રફીમ

દોહોમાં મારે સંસ્થાન વસાયવાની યોજનાની સહયતા તપાસવાને નીમાયલી ઝમીરી પોતાની તપાસનું કામ બનલી નાહીદથી શરૂ કરવાની છે. એમ મુકરી પ્રધાનના સેક્રેટરી મા ફૂગનકુટે સાલિયુ આફ્રિકન ઇનિયન પેમિસના સેક્રેટરીઓને જણાવેલું છે. ઝમીરીમાં દોહોમાં પ્રતિનિધિત નીમવાને પેમિસની સેક્રેટરીયુટીવ જુલાઈના ૬ માંએ ફૂગનમાં બોલાવવામાં આવી છે.

એસીસ્ટન્ટ એમીશરન રફીમ

એસીસ્ટન્ટ એમીશરન રફીમ ૧૯૨૫ માં અમલમાં આવી તારથી ૪ વર્ષના અંદર ૧૩,૦૦૦ દોહોમાં દોહોમાં સરખી દેવાયા છે. અજકુરે યોજનાની રૂબો પોતાના પતન સુધીના મહત્ત્વ બાદા ઉપરાંત ફેલોશ માળસને પાર્ટી ૨૦ અક્રીસ આપવા માં આવે છે અને ફેલોશ માળસને પાના ૧૦ આપવામાં આવે છે. દોહોમાં રવાના થયા બાદ એક વર્ષ સુધી તેમના પાળા આ દેશમાં આવી શકાય નહિ. વ પછી એ તેમના અંદર નેશોનાલ માળા આવી શકાય નહિ. રૂબો સરકાર તરફથી નેશોનાલ મળેલી ફેલોશ નેટલી પાછી બરી રે તો. આ અગાઉ દોહોમાં પાળા આપનારોએની સંખ્યા ફેલો ૨૬૨ તો થઈ છે.

ફૂગનકુટે દાઉન કાઉન્સિલ અને દોહોમાં

ફૂગનકુટેની દાઉન કાઉન્સિલે ૧૧ રેન્ડોમાં માર્શીકાને પોતાના મકાનોમાં રહેનારા એશીઆઈઓને ઘણી સુવધાની

નેટીસ આપી હતી તેના સંબંધમાં મુકરી પોતાની સુચના અનુસાર દાઉન કાઉન્સિલે ફોસવાસ એશીઆઈઓ લેન્ડ ટેન્ચુરે એક્ટ અમલ તપાસ ચલાવી રહ્યું છે તે જમીનમાં કાર્યદેસર પગલા લેવાનું મુલતવી રાખ્યું છે. એટલી શરૂને મુલતવી રાખ્યું છે કે ફૂગનકુટેમાં એશીઆઈઓ તરફથી જમીનનો નવો બોગવરો કરવામાં ન આવે અને નેવો સમર્પણરો કરવામાં આવશે તે. કાઉન્સિલ ને તપાસ બેસાળી સામે નેમજી જુના પેસોની સામે પણ કાર્યદેસર પગલા લેવાની પોતાની સલાહ અમલમાં મુકશે. ફૂગનકુટેની દાઉન કાઉન્સિલનું આ પગલુ દરખાસ્તોને છે. રૂબો જેના સંબંધમાં ને પગલા લેવા રૂબો ને નેમજી આપનારી લેન્ડ ટેન્ચુરે એક્ટ અમલ તરફથી અગાઉ તપાસ આવી રહી છે.

સા. આ. મા અરપૂરયતા નિવારણ

ફોસવાસમાં મેલરોજના દોહોમાં મીટીંગે દોહોમાં મંદીર સંબંધ દોહોમાં મારે પુરુષ સુધાનો હવાય કરો છે. મીટીંગના પ્રમુખ મા. વી. જી. નાયાએ જણાવ્યું કે મેલરોજના દોહો મંદીરમાં સંબંધ દોહોમાં મારે છુટ મુકીને અમલમાં તારીસ દોહોમાં નેશોનાલ સંબંધના દોહોમાં દાખલો બેસાડવા ગણે છે. આ એ રીતે આ દેશમાંથી અરપૂરયતા તાલુદ કરવા પ્રયત્ન છે. સાદે બાદ મળીજીની તંદુરસ્તી મારે પ્રાપ્ત કરવાને એક દિવસ સુદર કરવાની મંદીરની કાઉન્સિલને મીટીંગે સલાહ આપી હતી. અને આશા રાખીએ છીએ કે આ પગલાનું અનુસરણ સાલિયુ આફ્રિકામાં ન્યાં ન્યાં દોહો મંદીરો છે ત્યાં અર્ધજ કરવામાં આવશે.

મદદરમા ગામીજીની તબીયત

ગામીજીની તબીયત વિશે ચાલુ અકવાડીમાં એવી ખબર આવી છે કે ગામીજીનું વળતર હવે વધુ બંધ છે. થોડું ચાલતા થયા ને અને થોડાકે થોડાકે પાંચી શરૂ છે. તેમના કારનરોની સલાહ લેણુ ડટલીને મુલત સર્પી હુરો આગમ લેવાની છે.

બ્રિટીશ સરકારની હોદ્દાની નિર્ણય

સેન્ટ્રલ કન્સ્ટ્રક્શન કાઉન્સિલની ગઇ તો રૂબો સળેલી ખાસ મીટીંગમાં દોહોમાં અધિકારસર સુધારો ચાલુ રાખવા સાથે કાપડો અને સુવવચ્ચ દેશની રાખવામાં સરકારની ફોનરો મારે સરકારને મુખારક્યાદી આપનારો હવાયર અથા ચાલી હતી. મીટીંગે મધ્યમ સરકારને જવાબદારી સોંપવાની દરખાસ્તને અને ન્યાય અને મેલરોજના અંકુશ પ્રતિષ્ઠા ધાર. સલામમાંથી મુદ્દાએલા પ્રધાનોના દાવેમાં મુકવાની દરખાસ્તને

વિશે ગંભીર ચિંતા દર્શાવી હતી. મી. વીન્સ્ટન ચર્ચીલ, લોર્ડ નેશન અને લોર્ડ કારસને સહજ ખરીતાની નીતિની સામે દુશ્મનો હતાં. સરકારને વખોટી હતી. અતિ સંયુક્ત પાર્લામેન્ટરી કમીટીની જાલામણી બહાર નહિ પડે ત્યાં સુધી ઉંચકના નિર્ણયપર નહિ આવવાની દરખાસ્ત કપર વિરુદ્ધ હકક અને પસાર થઈ હતી. મી. સ્ટેનલી બોલ્ડવિન પણ ચીટીંગમાં હાજર હતા. શેઠા પખતપર મી. બોલ્ડવિન મી. ચર્ચીલને ચેલેન્જ આપ્યું હતું કે આ ચીટીંગમાં જે સરકાર માં અવિશ્વાસનો દરખાસ્ત થશે તે પોતે અને પોતાનો પદારોહનાથ આપી દેશે. પરંતુ સરકારની છત થઈ હોવાથી રાજીનાથ આપવાનો પ્રશ્ન રહેતો નથી.

“હિન્દુઓનો એકાગ્રતા”

જુલાઈ, વા. ૩૦ જુન ૧૯૩૩

જુલવાયોના હોદી ભાષણોએ પોતાના ઉદ્દેશ્યોને માટે સ્કુલ બાંધી છે કે જે પોલવાની કાંપા આપણા આશ્ચર્યની કોલોનાયલ સ્ટ્રેટરીના હસ્તે પ્રતિ-જુલવાયોના ભાષણો પિત મુરોપીયનો અને દલિઓની રાજરીમાં કરવામાં આવી હતી. આ સ્કુલને વિશે મોંઘવા જેવી બીના એ છે કે સ્કુલનું મહાન બાંધવાનો અર્થો ખર્ચ—પાઉન્ડ ૧૫૦૦—જુલવાયોના મુરો-પીયનો તરફથી આપવામાં આવ્યો હતો અને તેમાંથી પણ પાઉન્ડ ૧૦૦૦ ની રકમ મરકુમ મી. સી. સોસોમન જેઓ પોતાના વક્તવ્યનામાં પાઉન્ડ ૫૦૦૦ ની રકમ વચ્ચે નીતીનો એક રાખ્યા સિવાય સાર્વાજનિક કિતને માટે દાન કરવા મુકી ગયા હતા, તેમની એરેટના ટ્રસ્ટીઓ તરફથી આપવામાં આવી હતી.

આ ઉદાર સંખ્યાવતને માટે સધરન રોફેસીયાના હોદી ભાષણો મરકુમ મી. સોસોમનની એરેટના ટ્રસ્ટીઓના અલગત ઝગમગ છે. ટ્રસ્ટીઓએ આ પગલું લેવામાં મુખ્ય નીતિની કળવણીના અગત્યના સવાલની પાસે વળેતો સવાલ મુક્ય ગણેલો છે તેઓની સુંદર અને અનુદરણીય મોંઘાને માટે અને તેઓને અંતઃકરણથી અગિયન આપીએ છાંયે એક મુરોપીયનની એરેટનાથી હોદીઓને મળેલી આવી સુંદર કોટનો બતાવ આ દેશમાં અમારી જાણમાં આ પાઉન્ડવહેલો બનેલો છે. અને આખી હોદી કામ લેને આભારની હોદી માગણી સાથે વધાવી દેશે.

ટ્રસ્ટીઓનાં આ ઉદાર પગલાં પરથી મધ્ય શીખી મદાય છે. વિચારવત પુરુષો ખરેખર હોદી ગયા છે કે માનથી પુણ્યપરથી સર્વ દુષ્કોનો નાશ થાય છે. અગાનથી કદિ થાય છે આ દેશમાં વર્ષોનો સવાલ મળેલો નીત છે. માનની ખાગીને લીધે એ સવાલ ઉપસ્થિત થયો છે. અને કાળા લોકો કે જેઓ સામે એટલો બધો દ્વેશ વર્તી ગયેલો છે તેઓને અગાન ગણવાની ખોટી માન્યતાથી ને વધારે કોમ બન્ધો ને તેઓને માટે કળવણીની સગવડો નક્કી એમ અમારું કહેવું નથી. પરંતુ જે સગવડો આપવામાં આવેલી છે તે કળવણીથી અપાર્થ છે. તેઓને માટે મુરોપીયનોના કરતાં ઉતરેલું પેદરણ રાખ

વાનું કારણ સુંદર તેનું દેખણું કારણ એજ છે કે તેઓ સુરોપીયનો કરતાં કુદિમાં મહી નહિ જાય. આ કાર્ય સરકાર કે પ્રબળે માટે દુઃખાંતિની નીતી ગણાય. લોકોને પોતાની સંપૂર્ણ સકિત અનુસાર કળવણી આપવામાં આવેલી હોય તો તે રાજ્યને ભારરૂપ નહિ પણ મુકીરૂપ થઈ પડે છે

આ મોંઘાપરથી એક વસ્તુ શીખવાની છે તે એ છે કે કાર્થ પણ કોમની કુદિ ખોલવામાં વધુતર એટલે નવ રાખવા જોઈએ. અમને મોંઘ મેતાં આનંદ થાય છે કે આ વસ્તુ આ દેશમાં અનુદ લોકો છાંયે છાંયે સગવડના જાય છે વીટવોલ્ટરેન્ડ યુનીવર્સીટીના વિદ્યાર્થીઓના કોર્ટોરની નેટીવ કોલેજને સહિત આફ્રિકાની યુનીવર્સીટીઓના વિદ્યાર્થીઓનાં સમલનમાં હાજર કરવાનો દરખા આ બાજતનો પુરાવો આપે છે. આ દેશના ભવિષ્યને માટે એ શુભ સુચક છે. આપણે એટલીજ ઉમેદ રાખીએ કે એ સુંદર આવનાં સાક્ષ્ય રહે અને તેમાં નહિ થાય.

આ ઉદાર પગલાં પરથી આપણા પોતાના ભાષણોને પણ મધ્ય શીખવાનું છે. આપણા માલકાર ભાષણો કે જેમણે પોતાના ગરીબ ભાષણોના ઉદ્દેશ્યોની કળવણીને માટે પ્રમાણમાં મધ્યજ થેલું ફેરવું છે તેઓને આપણી રામને માટે એક પરજાતીના મોંઘાને ફેરવું છે તેના કરતાં વિશેષ નહિ તેના જેટલુંજ તે કરવાને આ હાખલાપરથી ઉત્સાહ આપવો જોઈએ. આપણા માલકાર ભાષણોને પોતાના જાતભાષણોના કિતને ખાતર બનાવે બનાવે પોતાના ખટવા પોલવાની માગણી મળેલી છે ભારે ભારે તેઓની અનુદારતાની અમે આ પગમાં એટલી રીકા કરી મુક્યા છીએ કે અમે તેઓનું કોઈ પાકા માંગીએ છીએ એવો અમારી ઉપર આદેશ મુકાય તે ને અસ્વાભાવિક નહિ ગણાય. છતાં એવા જણવાતું નંખમ મેટીને પણ અમારે કહેવું જોઈએ કે તેઓએ હજારે આપેલી કોલેજનો પોતાના ગરીબ ભાષણોની કિતિત કરવામાં ઉપયોગ કરવો નંખમું.

હાલની આપણી સરકારની હોદી સવાલ સંબંધી નીતી જુલવાયોના કરતાં પધીજ વધારે ઉદાર રહેવાના થયું બિન્દો નજરે પડે છે. અને એવે ખાતર આપણે આપણી પોતાની રજા બળવવામાં ગણાવ ન રહીએ એ વિશે આપણે સાવચેત મહેતું બેઠાં.

જુલવાયોના હોદી સ્કુલ જોલવાની કિયાના રેવાલપરથી અમને એક મુકાબલો કરવાની પણ સાલય થઈ જાય છે આપણને કહેવામાં આવે છે કે સ્કુલના મકાનના ખર્ચે પાઉન્ડ ૨૫૦૦ ની થયો છે અને જુલવાયોના મુન્ટીસીપાલીટીઓએ મકાનને માટે સ્કુલના ઉદ્દેશ્યોને પુરથી રમવાને મેદાન મળ્યા શે તેટલી જમીન મરકુ પુરી પાડવાની કિદારતો હાખવી છે આનો મુકાબલો આપણે આપણી શાસ્ત્રી કોલેજની સામે કરીએ: શાસ્ત્રી કોલેજનું બન્ધ મકાન પાઉન્ડ ૨૦,૦૦૦ ને ખર્ચે બાંધવામાં આવ્યું છે અને ને રકમ આખી હોદીમાં તરફથી આપવામાં આવી છે એ મકાનને માટે નામકાર શાસ્ત્રીઓએ હોદી સરકારના એજન્ટ તરીકે કરજાની કાલિય કાલિયની સમક્ષ આજીજ કરવામાં પોતાની વ્યૂતલ-સકિત આપી હાલવી હોદી લાવે કરજા કાલિય કાલિયે માન

અઢી એકરથી સ્થેજ વધારે જમીન અને તે પણ લીસપર આપવાની ઉદ્ધારના ખતાવી!

સુલ્કવધેના દોહી બાલકોને સ્પષ્ટીકૃત નેમ્બર મુદોપીયેનો તરફથી જે ઉદાર વર્તણૂક મળેલી છે તેને માટે અને નેમ્બરે અભિનંદન આપીએ છીએ અને ઉગ્ર રાખીએ છીએ. પોતાના આર્થિક ચારિત્ર્યો એ ઉદારતાને માટેના પોતાની જાણ કાન તેઓ સિદ્ધ કરી દેશે.

વિધિની વાટે

["બાપુજીની અર્થક બદલા એમને આ અવશ્યમતમાં અર્થક ચેતનમય રાખશેજ. અને એમનું આ પ્રયત્ન નત બારતના સુના આત્માએને જગાડી સલા કરોએ પ્રેરશે, એમ અવતરત્વની સાંકળી શુભાએલી દેખાય છે. બાપુજી હજી આગળે માથે જુલુ વર્ષો છવશે તે જમતના કલ્યાણપથે મોકલો કરશે એવી અર્થક બદલા રાખશે." આ વચનો સાથે મુળ-રાતના પ્રવાસી હવે અરેશરે કરામત બખરદારનું મુજરાતી-એના છવનમા વિરસ્યાથી સ્થાન કરાવનાર નામેહું સંદર કાએ 'હરિજનવંધુ' માંથી અમે અર્થક બાપીએ છીએ:—

(રામ માફ)

જાન્યે ધરને સો રાંતને પાટ રે,
વહાલાં બાપુજી સે વિધિવાટ!—(મુવ)

બારતના મુગબાઅ ડિપાડીને
ઉઠ્યો એ સસનો રાંત:
આત્મ જગાને અમાલે ત્યાં એવો
ભીયો એ મુદ્દમનો પંથ રે:

વહાલાં બાપુજી સે વિધિવાટ! ૧

પગલે પગલે પાપ દબાય ને
ઝલે ઝલે કુખ:
મુમયુગના ઉપવાસ છે એના,
બવજવની છે જુખ રે:

વહાલાં બાપુજી સે વિધિવાટ! ૨

બહી બળે છે બાબ, નામે
ખગધગતી છે આમ:
એને તો આલનાં છે બલવાળાં તે
ધરતીએ મુખપરાજ રે:

વહાલાં બાપુજી સે વિધિવાટ! ૩

વહાલના વહાલુ ખીજળે ને
ઉતરે અશુતની ખાર:
દેને ટકાર, મારતો બોલ્યો
આત્મસમર સરદાર:

વહાલાં બાપુજી સે વિધિવાટ! ૪

કરેડો હર્યાના રાજવી, તેને
સેફ વિના યા બખ?
સાત એનું જગ સુધશે, એના
આત્માને લેશે અથ રે!

વહાલાં બાપુજી સે વિધિવાટ! ૫

આબતા તારા તમતમ લેશે,

લેશે જગતના ભેક:

એનાજ કંકુપદે પાઠ માંકવાં

કાનું જીવ્યું છે કાટ રે!

વહાલાં બાપુજી સે વિધિવાટ! ૬

મુનેલાં સ્વમર્શા બમશે, ને

અમેલાં યોગશે આખ:

સામે સુરજ અપહાવતો કરે

અક ખંજીરી પાંખ રે:

વહાલાં બાપુજી સે વિધિવાટ! ૭

આપ્પા કાલ સુ સુલશે રા!

આબુ એ કાણું અનન્ય:

મનુને મુઢીમાં મુઢીને ચાલે,

તેજ છવે વીર ધન્ય રે!

વહાલાં બાપુજી સે વિધિવાટ! ૮

સાંક ને સત્તનો સંત એ સામે:

એને સું જેલ કે મહેલ!

બારત છવી બખશે તો

પુરશે બાપુની કહેલ રે!

વહાલાં બાપુજી સે વિધિવાટ! ૯

અરેશરે કરામત બખરદાર

હિંદુતાનને સંસ્થાનનો દરજ્જો આપવાનું પડશે

‘એવરસાફર’ સાથે મી. ટુની મુલાકાત

ન્યુ ઇન્ડિયા એસ્પુરન્સ કંપનીનાં જનરલ મેનેજર મી. આર. જે. એ. અને મીસીસ અને ગયા રાનીવારની રાતે મી. સેરાબજી હસ્તમજી નગરી મેલીલ કાસલમાં ખાણ આપવામાં આવ્યું હતું.

સ્ટીમર ટેરીયામાં મી. અને મીસીસ એ હેલાગોઆએ ગયા ઉપડી ગયા હતા, જ્યાંથી તેઓ ફરે જઈ દીલ્હીમાં જશે.

હિંદુતાનના બવિધ્યને વિશે ‘નાટાલ એવર્ડીઈઝર’ ના પ્રતિનિધિ સાથેની એક મુલાકાત કરાવાયા મી. જે. એ. મત દર્શાવ્યો હતો કે દીલ્હીમાં મોટો વહેલો સંપુરો સંસ્થાનનો દરજ્જો મળેજ છુટકો છે ત્યારે તે અન્ય દેશોની સાથે વેપારની સધીઓ કરવામાં અને પરદેશી વેપારી સંસ્થાઓની દીલ્હીમાં પેટીઓ ખોલવાની માગણીઓને વિચાર કરવામાં સંપુરો સ્વતંત્રતા મોગવશે.

સાલિક આફ્રિકાને માટે દીલ્હીમાં બવિધ્ય અમલનું છે કેમકે જાને દેશોની બોગોલીક નિમિત્ત એવી છે કે તેઓ અરસપરસ બહોળો વેપાર કરી શકે છે, આ સંલેખોમાં કોઈ અને સાલિક આફ્રિકાની સરકારો વચ્ચે સારો સંબંધ રજાપાથ અને ચાણ રહે એ આવશ્યક છે.

સાલિક આફ્રિકા આવતાં અને પહેલવહેલી જાપ એ પડી હતી કે જાને દેશોમાં દોહીઓ અને પુરોપીયનો વચ્ચેના સંબંધ માં છટકો બધા તકાવત છે. દીલ્હીમાં જાને રાજો એક ખિલ સાથે સાલિક આફ્રિકાના કરતાં વધીક વધારે કુદરતી

તમે છે. સામાજિક જીવનમાં અને રમતમસતોમાં દોહીઓ અને યુરોપીયનો વચ્ચેના મિત્રાભાવો સંબંધ વીર્યવિહીન થવામાં જેટલો ભેદમાં આવે છે તેટલો બીજા સંબંધ પણ બાબતો જોવામાં આવતો દેશે અને એ કંઈકેઈક વીર્યવિહીન બેઠકની એક જ દૃષ્ટિ નહિ.

એથી ઉલટું સાહિત્ય આદિકમાં બહોળા મનોર સામાજિક રીતે ધણીજ અલગ રહે છે અને બાબતો એવી એક પણ સામાજિક, વ્યાપારી કે રાજકારી સંસ્થા જોવામાં આવે છે કે જ્યાં બંને કેમોનું પ્રતિનિધિત્વ હોય.

સ્થાનિક સંવાદોને વિશે પાંતે બીજકુલ અભ્યાસમાં હોવાથી આ બાબતમાં પાંતે કંઈ પણ નિર્ણય નહિ કરીએ. અને આખા માણતાં જણાવ્યું કે હિંદુસ્તાનમાં વ્યાપારી અને આશ્રિત સાહસોની મારફતે ધીમે ધીમે દોહીઓના હાથમાં જતી જાય છે અને ધણી પારી જલદેર કોપનામાં નોંધીએ. મોટા પ્રાણી આવે છે અને દોહી દીરેક્ટરોના અંકુશ હેઠળ છે. અને દોહી અગમ્યદારોની અસલાય છે. ન્યુ પ્રિન્સિપલ એડમિનિસ્ટ્રેશન કોપનાના જનરલ મેનેજર તરીકે હું પાંતે દોહી દીરેક્ટરોના હાથ નીચે કામ કરું છું. સરકારી નોકરી માં પણ દોહીઓ કેવી પદ્ધતિએ મોખવામાં થઈ ગયા છે અને અવરનર-જનરલ તરીકે પણ દોહીની નીમણૂક મુલાને દેવે બધું વખત નથી રહ્યો. એક પ્રાંતના અવરનર તરીકે ના દોહી નીમણૂક મુક્યો છે.

મી. એ જણાવ્યું કે મેં હિંદુસ્તાન છોડ્યું ન વખતે તો હિંદુસ્તાનમાં ફરી સાંતિ થઈ હતી. પરંતુ તે પહેલાં મહા-સળાની પ્રવૃત્તિઓથી બંને કેમો વચ્ચેના સંબંધ બગેરેમાં સ્પષ્ટ જણાઈ આવતો હતો. મોક્ષીએ સરકારની સામે થવાનું એવું વાં જાણસ કરેલું છે કે જેને પોહોતી સકાવું હાથગા અસકાય છે. સલામત અને સવિનય બંધના તેમના વિચારોના સમસ્ત હિંદુસ્તાનમાં અમલ થાય તો ફુનીયાની કોઈ પણ સરકારની મજૂર નથી કે તેને સહનતાથી પરોતી રહે.

એજન્ટને ઇન્ટ લાંડનમાં આવકાર

કેપ્ટાઇનની ડરબન દરિયા રેલ્વે આવતાં દોહી સરકારના એજન્ટ કુવર સર મહારાજ સોમે ઇન્ટ લાંડનના દોહીઓ અને યુરોપીયનોએ સારો આવકાર આપ્યો હતો. જાહેર યોરોઓ તેમજ મેયર અને બીજા સરકારી અમલદારો તેમને લેવા મળ્યા હતા અને દોહીઓના પ્રતિનિધિઓ પણ ગયા હતા. સીરી હોલમાં એજન્ટના માનમાં જલદેર મેળાવો કર્યો હતો જે વખતે દોહી કેમો તરફથી એજન્ટનો કુલ દાર સામે માનપત્ર ભેળે કરવામાં આવ્યું હતું અને એજન્ટ અને કુવરાણીની સેવાઓના વખાણ કરવામાં આવ્યો હતો. મેયરે નાગરિકો વતિ એજન્ટ અને કુવરાણીને આવકાર આપનારે આપણું કાર્ય કર્યું હતું.

ઇન્ટ લાંડનના દોહીઓ વિશે બોલતાં મેયરે જણાવ્યું હતું કે દોહી કેમો આખી કેમોમાં સારી વધારે કામગીરી વધાવાર છે અને ધણી સુવિધાઓ અને ઉદ્યોગો છે. તેની સામેની દરિયાઈ માત્ર એક જ છે કે તે પારસા બધું કમાય છે! (હસાહસ).

કુવર સાહેબનું ભાષણ

કુવર સર મહારાજ સોમે આપણું કરતાં મેયર અને બીજા અધિકારીઓ અને દોહી કેમો તરફથી તેઓના શ્રેયોક્તિ સરકારને માટે આભાર દર્શાવતાં જણાવ્યું કે અમારી આખી જાય છે કે આ હવેરમાં દોહી કેમોની સ્થિતિ સારી છે અને

એ જાણીને અમને ધણી સન્માન થયો છે કેમકે એવી ખબર મારા બધા દેશીબાઈઓ તરફથી મને મળતી નથી. બીજા બાબતોમાં તો તેઓને ધણી કશિપદો કરવાની હોય છે અને તે ધણી વળુદવાળી હોય છે. જેના તાબામાં તેઓ રહે છે તેઓના તાબામાં તેઓને સારી વાંચી મળે એ વાતથીજ છે. વળી એ પણ સુલભું બેઠકું નથી. ધણી દોહીઓએ મહાન વિમલ વખતે પીટીસ સહેનશાહતને ખાતર પોતાના જાન પણ અર્પેલા છે. મારા બાઈ સુકમાં મરણ પામ્યા હતા અને મને જણાવતાં મગરૂરી થાય છે કે મરવા પહેલાંજ તેમને પીટીટરી હાસ એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો.

દોહી સરકારે આ દેશમાં યુરોપીયનો અને દોહીઓ વચ્ચે સારો સંબંધ સ્થાપવાની વ્યાખ્યાદારી મને એપેલી છે અને મને હંદેતો ધણીજ આનંદ થાય છે કે હું અને કુવરાણી આ દેશમાં આવ્યા ત્યારથી નામદાર મરનર-જનરલ-તરફથી લખેને સર્વે તરફથી હરેક પ્રાંતમાં અમારી તરફ ઉઠી પ્રેમ વધાવવા માં આવ્યો છે. હું કોઈ રાખું છું કે એટલાજ પ્રમાણમાં મારા આ દેશમાં વસતા બધુંઓ તરફ પણ પ્રેમ બતાવવામાં આવશે. આજ મનમેદો હું નહિ થઈ રહે તેવા નથી. યુનીયનની આખી યુરોપીયન મેટીવ અને કલાઈ વસ્તીમાં દોહીઓ માત્ર થાક ટકા જેટલા છે. પરંતુ તેની સંખ્યા એટલી હોવાથી તેને બહુમતિ તરફથી મળતું જ્યાન મળવાની જરૂર છે.

કુવરાણીનું ભાષણ

કુવરાણીએ દોહી આંખોની નિરભાર દશાને વિશે જ્યાન ખેંચી જણાવ્યું કે તેઓની ઉચ્ચિત કરવાની જરૂર છે અને એ બાબતમાં મેયરેસે મદદ આપવાનું વચન આપ્યું છે એથી સન્માન થાય છે. આદિ દોહી આંખોની એક સ્વતંત્ર સંસ્થા બેવાને હું ઇચ્છું છું. આંખોનામાં શક્તિ રહેલી છે અને એ તેઓને તક આપવામાં આવે તો આ સંસ્થા તેઓ સારો દિરસો આપી રહે. યુરોપીયન આંખો સાથેની મિત્રાઈ અને બાઈવાડીયામાં એક કલાકના સંગથી ધણી પ્રગતિ થઈ રહે. યુરોપીયન આંખોને પણ દોહી આંખોની રહેણીકરણીના ખ્યાલ આવી રહે. એ આટલું કરવામાં આવશે તો મારી પ્રિન્સિપલ પરિપુષ્ટો જંગલી સમજાય.

આખરે પુરાં થયા બાદ મેયરેસ તરફથી લાંબા આ પાવા માં આવી હતી.

બુલાવાયોમાં હિંદોઓ માટે રકુલ

યુરોપીયનોએ આપેલું સુંદર દાન

બુલાવાયો (સાઉથ રહેસીયા) માં દોહીઓ માટે રકુલ બંધાઈ છે. જેની બોલવાની કીયા લાના કેમોનીયલ સેક્ટરીના દસ્ત પ્રતિષ્ઠિત યુરોપીયનો અને દોહીઓની રાજકીય કરવા માં આવી હતી. રકુલ કમીટીના પ્રમુખ મી. આર. આર. વશી અને સેક્ટરી મી. વા. બી. નામનીએ સાંભળ વખતથી સુરતને આદંબેલી અને આજ રાખેલી પ્રગતિ સહનતાથી શિક્ષ થવા માટે મારેનીયલ સેક્ટરીએ તેઓ બંનેને અધિનિર્દેશ આપ્યું હતું.

મી. મોન સેવરે આપણું કરતાં જણાવ્યું કે આ સુંદર દેશમાં વસતા સપળા કોમોનાં જીવન વધી : જાતીનો એક રાખ્યા સિવાય જેમ બંને તેમ સુખમય બતાવવાં બેઠકો, મહાન દુનવી યુદ્ધ વખતે હિંદુસ્તાન પ્રોત્સાહને વધારે રહ્યું હતું અને તેઓની વધારી થાક રહેશે એ વિશે અને જરૂર થકા નથી.

હાજર જોવામાં આવી શક્યાના અને બુલવાયોની દાઉલ કાંઈકીયના સભ્યો તેમજ પુરોષીયન રુબોના પ્રાન્સીપાસો. સરકારી અમલદારો અને સોરની દરેક જાહેર સંસ્થાના પ્રતિનિધિઓ હતા.

પુરોષીયનાનું સ્કુલને દાન

શ્રી. વશીએ બુલવાયોના ખીટીય દાઉલો પતી હાજર થવાનાં જોના આગાર માની જણાવ્યું. બુલવાયોમાં નજી વપોથી દાઉલો છે. આજોનાં સરકારી કલક રુબમાં શિક્ષણ મળતું હતું પણ તે રુબમાં પાતાની દેશી ભાષામાં બોલનારે કોઈ નહિ હોવાથી તાના છે. આજોનાં માટે પાણી આગર નરેશું હતું. પરમા તેઓને પાતાની ભાષામાં શીખવવામાં આવે અને ત્યારે સરકારી રુબમાં હાજર થાય ત્યારે તેઓ અંગ્રેજી શીખવેલ જાણતા નથી હોતા. અંગ્રેજી છે. આજોનાં સાથે સહવત્સમાં આવી રહેતી અંગ્રેજી બોલતાં શીખી જાય તો કોઈ તેઓને સંપૂર્ણ આગર બોલાવવી પડતી હતી. આથી તેઓ સરકારના વખતમાં શિક્ષણને પુરો લાગે આવી શકતા નહોતા.

અમને લાગે છે આજોનાં છે. આજોનાં ને સરકારમાં પાતાની માત્ર ભાષામાં શિક્ષણ મળે તે તેઓ રથારે પ્રગતિ કરી શકે પરંતુ આ વસ્તુ દાઉલનાયી શિક્ષકો બોલાવ્યા શિવાય બનવી અશક્ય હતી. આ મુશ્કેલીને પોષી પળવને નિર્ધારિત દોહી કામે દોહીઓને માટે એક અલગ રુબ નાંખવાનાં વિચાર કર્યો. આજોનાં અલગ સુભાષે મરદુમ શ્રી. સી. સોભોમન પાતાના વસીયતનામામાં પા. ૫૦૦૦ ની રકમ વધી છે જાણેનાં બેક રાખ્યા શિવાય સાવજીનક દિતને માટે દાન કરવા મુકી ગયા અને માટે કામે દોહીઓને બુલવાયોમાં દોહીઓ માટે રુબની જરૂરીયાત વિશે સમજાવવાની તક લીધી. કળાણીના ઉપમેગી વિષય દોહીઓના મનપર અસર કરી અને તેઓએ પા. ૧૦૦૦ નું રુબ આપવાનાં ખર્ચ પેટે દાન કર્યું. સાર બાદ પ્રવરજ રુબ કમીટી ચર્ચ અને સરકાર સાથે મસજત માધી જેને પરિણામે ને રુબના મકાનનાં આગે ખર્ચ દોહી કામે ઉપાડી છે તે રુબ દોહી છે. આજોનાં માટે દોહી શિક્ષકો વડે અલાવવાનું સરકારે માથે લીધું.

પુરોષીયન વેપારીઓ તરફથી અમને બીજા પાઉડ ૫૦૦ મળ્યા અને એ રીતે મકાનના ખર્ચે ખર્ચે પુરોષીયનાના દાનજોજ મળી ગયો અને બાકીની અરધી રકમ સ્થાનિક દોહીઓમાંથી ઉભી કરવામાં આવી છે. તેઓનાં સંખ્યા મળુસો કરતાં વધારે નજી. તેઓએ આ કામમાં ઉદારતાથી દાન આપ્યું છે તેઓનાં કેમનાં વર્તિ આગાર માનવાની રજા લઉં છું.

પછી બુલવાયો આનીસિયલ કાઉન્સિલના પશુ હું આગાર માનું છું. તેઓ રુબ ખર્ચા છે તે જાણી છે. આજોનાં રમવા માટે મુકબ જગ્યા સાથે મજત આપેલી છે. ડીરેક્ટર જોશી એન.કે.એમ. શ્રી. કાગીન અને રુબના ઈન્સપેક્ટર શ્રી. નાઈસીએ પશુ વધુની કમીટી મદદ અને સલાહ આપેલી છે જેને માટે તેઓનાં પશુ આગાર માનું છું.

આ પ્રસંગે માટે રાજકારી વિષયપર બોલવું અશક્ય તે આમારી લક્ષ્યોનાં અર્થ કરવી અશક્યને મળ્યાથી તમામિ એકજી દેવવાની હ રજા લઉં છું કે અમે ખીટીય દોહી કોઈ અમે સહેનસહકતા વતી જીએ અને તેથી સમાન તો અમે સમાન વતીવને માટે મંજૂરી જીએ તે નજી ખર્ચે મળે પણ

મોહું કરવા નથી.

માટે પુરોષી સાથે કહેવું ને. આજોનાં સરકાર સાથેનાં અમારો સુખ્ય એકજી સારો છે. તેમ છતાં સ્થાનિક સત્તા તેજી દોહીય વખતે આમારી નિર્ધારિત વિશે અમને પેટેનાં અસહાય રહેશે છે. પરો, અમે હાજર જોવા સહમદસ્થો અને સલાહિઓને માટે નજી વિનંતિ છે. કે સમને રેડેસીપામાં વસી રહેલા દોહીઓનાં સાથે તેઓએ વપોજેક રાખવો નહિ ને. આજી.

માટે કહેવું ને. આજોનાં આજોનાં નજી વપો વપા દોહી નજી પસાવનાં આવતા ખર્ચ થયા છે. અને પુરોષીયન વતી સાથે દોહી વતીવું પ્રમાણ પગાસે એકજી છે અને પુરોષીયન વતી નજી પ્રતિવપો રથારે જમ છે. સાથે દોહી વતી સમજાવ એકજીને એકજીને રહેલી છે. એકજી અર્થ દોહી સવાલ ઉપરિચિત થવાનાં જમ પાયા વગરનો છે. આ રીતે કોઈ આમારી તરફ નજી વતીવને માટે આગે અરજ કરે.

માટે અર્થ જણાવું ને. આજોનાં સરકાર તરફથી સામાન્ય રીતે સંતોષ મળેલો છે. જે સાથે અમે સરકારને તેમજ જાહેર પ્રવરને એવી ખાતી આપવા ક્ષમીએ છીએ કે ને અમને મેઝમ તક આપવામાં આવશે તે અમે આ પોતિસ રહેલા કેસ પ્રત્યેની આમારી વહાદારીમાં પાખળ નાંખી પડીએ.

શ્રી. વી. બી. નામાનીએ રુબ ખર્ચાવવામાં સદાવના નાખનાર જોના આગાર માની જણાવ્યું. કે આ રુબ ૬૫ છે. આજોનાં સાથુ કરી અને માત્ર બુલવાયોનાં નહિ પરંતુ લામને રેડેસીપાનાં દોહી કેમને તે આશિયોદરમ ચર્ચ પડ્યો. કમીટીએ પા. ૨૫૦૦ ઉપરાથેલા છે. તેમાંથી પાઉડ ૨૫૦૦ રુબ જાધિવા માટે સરકારને આપવામાં આવેલા છે અને રોય વધેલી રકમ સુધારાઓ માટે અનાગત રાખવામાં આવી છે.

રેડેસીપામાં આજી મરદુમ સેસીલ રેડજના "સપજા સુપરેલા લોમને માટે સમાન દોહી" ના મકાન સિદ્ધાંતને અનુસરીએ છીએ. અર્થ અમને ઈન્સાફ મળે છે અને સ્વતંત્રતા મળે છે અને કાળા, ગેરો કે હુદા દરેકને જીવવાની તક મળે છે. રેડેસીપાનાં લાવેને હાલેશિયથી દોહીનાર અને આપણી વચ્ચે રેડેસીપાનાં ટકરીઓમાં મુનલા મરદુમ સેસીલ રેડજના આજોને વહાદારીથી ટકાવી રહેલા રાજ નીતીઓને હું અંતઃકરણથી અભિનંદન આપું છું.

આ રુબનાં ટકાવ ને કુંડ મુકન સપાજ દોહીઓ આવેશે છે તેમને હું અંતઃકરણથી આવકાર આપું છું અને કુમેદ રાખું છું. તેઓ છે. આજોનાં માત્ર વિદ્યાજ નહિ આને પણ આમારો આ પ્રીય રેડેસીપાનાં સાવક નાજરીક બનાવશે.

"INDIAN OPINION"

Subscription Rates.

WITHIN THE UNION:			
Yearly	...	20	0
Half-Yearly	...	10	0
OUTSIDE THE UNION and OVERSEAS			
Yearly	...	20	6
Half-Yearly	...	10	6

એ અનેક અભિહાસ

(ગત્રાંકી ચાલુ)

શુદ્ધિપત્રનો આરંભ

સ.—એ વખતે તમે એક વાત કરી તેથી હું તો વિચાર માં પડી ગયો છું. તમે કહ્યું કે આ ઉપવાસથી આ ધાર્મિક દિલ્લાસમાં નવા યુગનો આરંભ થાય છે. એ વસ્તુ વધારે સ્પષ્ટ રીતે સમજાવશો?

જ.—પ્રુથવી. પણ હું કંઈ કહું એના કપાત્રમાં ગાંધીજીએ આપેલા ખગરખરીએને એક નાનકડો સંદેશો આપેલો તેજ તમને સંભળાવું: “મારે દુર્ભાગ્યે સહનશાત્રી બને આ ઉપવાસ બહુ મોટો મોઢો. પણ ધીરરી શેખનાની રીત કદનાર હું કાળુ! એટલે હું તો એનો નમાવ્યો નામું” હું પણ હું માનું છું કે યરપદા કરાર થયા પછી મારે આવે અપવાસ કરીનેજ દરિજનકાને આરંભ કરવો વંદેતો હતો. એ મંગળાચરણ હવે પાછળથી થાય છે. આ શુદ્ધિપત્ર પણ છે, કેમકે એ શુદ્ધિ કરેજ છુટકો છે. પણ આ બધી વાત તો મને હવે સૂઝે છે. નવારે મને લાગ્યું કે ધીર મને આગા કરી રહ્યો છે. હારે મારી સામે આવી કથી દલીલ નહોતી. અંતર્યામીના અવાજ આવ્યો એના આગળ હું વિવશ બની ગયો. તમે પુછો છો, આ કુળનો ઉભરો નથી? એનો જવાબ સારો ને સહેલો છે. એ, કુળનો ઉભરો તો નથીજ. એ ગેલ ધેંલ કાઢવાને માટેનું તપ તો છેજ. યરજાતમાં ઉપવાસ ન કરે એટલે હવે આ શુદ્ધિ પણ ક્યાં વિના થાશે એમ નહોતું. પણ તમે પુછો છો: ‘આપના ધેખમાં આવે કહ્યું છે તેમ લખકર મહિનતાના કાખમાં બેસેને તો આ અપવાસ નથી આજીવી!’ હું તમને કહું છું કે આ વાત સાચી ખોટી છે. અંત એ હું એએ સો ટકા આજીવી કહું છું, કમરે આ લખકર કાખમાં મારી નજરે આવ્યાની તારીખો હું તમને આપી શકું એમ છું. એ વખતે મને કાચું કે એ કિસ્સામાંને કારણે મારે અપવાસ કરવાપણું દેખા નહિ. એવા બ્યકિતગત બનાવોને કારણે મેં અપવાસ કર્યા છે. પણ મારાથી જેલમાં રહીને એવા અપવાસ નજર કરાય. પણ દરિજનસેવા જેવી મહા-પ્રવૃત્તિમાં એમ ફરક બ્યકિતગત બનાવ માટે અપવાસ કરતા બેસવાનું કાર્ક પણ માનવીનું મળ્યું નથી. આ બનાવોની મારો મનપર અગાત રીતે અસર સાર્ક દશે એમાં સંકા નથી. પણ આ પણ કાર્ક એકજ બનાવને કારણે થયો છે એમ : આંગળામીધીને નહિ કહી શકું આ અપવાસ દરિજન-પ્રવૃત્તિના મંગળાચરણરૂપે છે, ને એ દષ્ટિએ એ બહુ વહેલો કરવો જોઈતા હતો. બીજી રીતે વિચારતાં મારી અને સાથીઓની શુદ્ધિ માટે પણ એ મણા વખત પર કરવાની જરૂર હતી.” હું તમને કહું કે બાપુએ ૧૨ થી ૧ સુધી અંતક જણ સાર્કે વાતો કર્યા પછી સર્કિ આ સંદેશો આપેલો ને અસરધારણ વેચકી લખાવી કારેલો.

રાજનજની વેકના

સ.—તમે મને સરકારનું વર્ણન તો આપ્યું. બીજા સારી-એની આ અપવાસથી ક્યાં જિંદગી સર્ક છે એ ન કહો?

જ.—ગાંધીજી પ્રાણથી પણ ત્રિણ એવા સાથીઓમાંના એક તો રાજનજ. અપવાસની વાત સાંભળીને એમણે જે તાર મોકલેલો ને તો તમે વાંચ્યો છે. એ તારનો એક એક જ-જ હડી વેકનાથી ધમધમતો હતો. ગાંધીજી એરે મોથી

વધારે દલીલો રાજનજને કરી. એમની વાતચીતનું વર્ણન આવી આવું એમ તો તમે નજર દેખો. એમ દરેક એ મારે સારું હારે અવિરોધ ગણાય.

સ.—એ હું સમજું છું. પણ અપવાસ તરફતરેકની વાતો આવી છે. એટલે તમારી જાણેથી હું ખરી દલીલત જણાવવા માગું છું.

જ.—સાચું કહું કે આંગળા સંવાદ એટલો પવિત્ર છે કે અહીં ન અપાય. એને હું આપવા માટે નામે ન આપી શકું રાજનજનું હૃદય એમની બાપુ પ્રત્યેની નિષ્ઠા વચ્ચેના સંમાન માં વલોવાઈ જતું હતું. એ જોઈને કુળ થયા વિના ન રહે. ગાંધીજીના શાંથી નિકટના વધારેમાં વધારે અપવાસ સાચીએ માંના એક રાજનજ છે. એમની શુદ્ધિના પ્રવાસ આગળ બલબલા મહાત થયા છે. તેમની નજાનો તો વારજ નથી. તેથી બાપુને ગદ્યરંગના નિર્બળ રાજનજને મળે ન ઉતરી શક્યા એ જોઈને અમારા મળાના હૃદયમાં તો મારે વેકના સર્ક હતી. પણ એ દલીલોની પાછળ, એ સખન વિરોધની પાછળ રાજનજનો પ્રેમ ઉભરાર્ક જતો હતો. અંત એ બકિતએજ આખરે એમના મનને સાવન આપ્યું એમની સંકાઓ કુ-સર્ક છે અથવા બાપુની અપવાસ વિશેની સહાનતા એજ એમને કાચ્યો છે એમ તો હું ખાતરીથી ન કહી શકું. રાજનજની શુદ્ધિના પ્રણા વિવજ મેં લેવા છે. પણ આ વિષય પ્રસંગે એ છુટક કણજમાં કણ વતી વળ્યાઈ. કાપલા તરફ તેમણે એથી પણ દલીલ કરી : આ દેહમન એ છુટા પ્રકારની દિસા છે. એમણે એમ પણ કહ્યું કે જે ધીરે આ પણ લેવડાવ્યું છે ને એને પાર ઉતારશે એમ કહેવું એ પોતાની જુઝ થાવજ નહિ એવો કાવો કરવા બરાબર છે ગાંધીજીએ રાજનજને સીંદારથી કહ્યું, ‘આ અપવાસને અંતે તમે મારે સમર્થનજ કરવાના ના. તમારે મારી અહીં ઉખેડવાનો પ્રયત્ન ન કરવો વંદેતો.’

એક પવિત્ર પ્રસંગ

અહીં એ પવિત્ર પ્રસંગ વર્ણવ્યો અસ્થાને નહિ ગણાય. એમના એક મહાસથી પણ કવી મુલ સર્ક જાય છે એનું એ દર્શાવે છે. રાજનજ અને સંકરલાલ બંકર ગાંધીજી આગળ શુચતા સર્ક આવ્યા હતા કે અપવાસ યર માય ને પાંડેલા કાકરને સર્ક નમાસવા દેવું ગાંધીજીએ કહ્યું, ‘જેમ મારાથી કાકર પારો નપાસ ન કરાવાય, કેમકે એ તો મારી અપકાની નિશાની મળાય.’ રાજનજએ કહ્યું, ‘ત્યારે આપ અમારી એક વાત સ્વીકારતા નથી ને આપની જુઝ થાવજ નહિ એવો કાવો કરો છો.’ આ વચન સાંભળીને ગાંધીજી ઉઠ્યા ઉઠ્યા ને કહ્યું ‘મારી અહાપર તમારાથી આવો પ્રકાર ન કરાય. મને ખાતરી છે કે હું અપવાસમાંથી છુવેને ઉઠવાનો છું એટલું મારે ને તમારે મારે લસ થોડું લેઈએ. મારી અહીં નબળી ન પાડવાનો તમારો મિત્રધર્મ છે. અપવાસ શરૂ થતા પહેલાં કાકરની નપાસ કરાવવાનું હું જણુલ નહિ કરી ના.’ ગાંધીજીને આ પ્રમાણે કુબળા એવા અલ્લેસ કરતા બંને મિત્રો બધા પછી સર્કે કરતા કરતા ગાંધીજી ને કાપ મા પોતાની જુઝ મૂકી. એટલે કહું, ‘એમને મેં મારે અન્યાય કયો માણસ કહેલો નિર્બળ છે, કટલી શુદ્ધો રહે છે! શુદ્ધિ માટે અપવાસ કરવા મેંદા છે આ પણ મિત્રો સામે મેં કૃત્ય કર્યો. એમની લખા માગીક.’ બીજે કિષ્તે સવારે રાજનજને નામે નીચેનો ના મોકલ્યો:

“તમે મને આબુથી પણ અધિક ક્ષિય છે. મેં તમને તે સંસ્કારાલને બહુજ દુઃખવ્યા. મને કામો આપો એમ કહેવાની જરૂર નથી. કેમકે કામો તો તમે મને માત્રા પહેલાંજ આપી છે. પણ મેં કાલે ગેવકરીયા ન રજાની ના પાડી તેજ પત્નિ કવચ હવે હું તૈયાર ન હોવાથી તમે કહ્યો ત તખતે હું કામ પાળી કાઢતર પાસે નાસત કાવવા તૈયાર છું. સરત એટલીજ કે સરકારની પરવાનગી મળ્યા પોતેજ. મને લાગે છે કે એ તપાસનું પરિણામ પ્રસિદ્ધ ન કરી શકાય, કેમકે એના સંબંધથી કોઈએ કામ એવો કામ ગમે માટે એ પણ કહેવું બેઠકથી કે કાઢતર પાસે તપાસ કરાવો તો તેથી અપમાસનો આરંભ અટકાવાનો નથી.”

“આપણે મળ્યાનું ત્યારે વધારે વાત કરીશું. આ તો મર્દ કાલે મારા હૃદયમાં એક ગરી ગયો ત કાઢી નાંખવાનો મારે જ કામું છે.”

પણ બીજા દિવસે તો રાત્રીજ દસતા દસતા આવ્યા તે કહેવા લાગ્યા “આપે કામો માગવાની રહી જરૂર નહોતી આપના કવચ વધારે તો અમે ક્ષિયા તતા અમે હવે તપાસ ન કરાવવાનુંજ નાહી કહ્યું છે.”

આ પ્રસંગ મેં વિસ્તારથી વર્ણવ્યો છે, કેમકે એ આપણને મેતવશીરૂપ છે. એ આપણને બતાવે છે કે સામા સામા માણસે પણ હમેશાં કામકામથી મેતના રહેવું જોઈએ; અને એમાંથી આપણે એ પણ જોઈએ છીએ કે તમા સામાનું જિલ ન દુઃખવવાની આતુરતા હોય છે ત્યાં એ જા દેહા જલદી ક્રાંતિ જાય છે.

આ મિત્રો ગાંધીજીની નિકટ તો હતાજ, પણ આ પ્રસંગથી વધારે નિકટ આવ્યા છે. આપણે એ પણ સમજવું જોઈએ કે ત્યારે કામો માગીએ ત્યારે તે કંજુસાઈથી ન માગવી જોઈએ કે ત્યારે કામો માગવાનો રીતો અર્થ નથી.

બીજા સાથીઓ

સ.—આ પ્રસંગનું તમે આટલું સુંદર વર્ણન આપ્યું મને સાહે હું બહુ આભારી છું. હવે બીજા સાથીઓ વિશે કહેશો?

જ.—પ્રકાશ જવાહરલાલનું નામ મને સારી પહેલું યોદ્ધે આવે છે. તેઓ બહાર હોત તો ગાંધીજી સાથે અંદોજ પ્રેમના સ્વર્ગ તરફે કરી હોત. પણ બંધમાંથી તેમનોજ સંસ્કાર આવ્યો તેણે ગાંધીજીની આંખમાં આંસુ આપ્યા. બીજાના સમકારો જેવા શબ્દોમાં જવાહરલાલે પોતાની બધી ભક્તિ ફેરતાં લખ્યું છે: “આપનો કાંઈક મળ્યો. જે વસ્તુ હું સમજતો નથી તેમાં હું તુ કદી શકું? આ જગત માં જુલો પડેલો હું આપને એકલાંજ દોવાદીરૂપ જોઈ છું. તે અધારમાં રજા શોધવા ફાંકાં માટે હું પણ રજા લાગે છે ને થકી જાતે છું. મમે તેમ ચલ્યા. મારો પ્રેમ કાયમ છે, તે હું આપનાજ વિચારો કહું છું.” આ અનસારીન સાચું કે “ત્યારે જીવનદીપ મુખનો દેગામ ત્યારે કાઢતરનું માનવાની લા પાડે.” એટલી ચિન્તીતો સ્વીકાર ગાંધીજી પાસે કરાવી શકાય તો દેશની વેદના કંઈક એટલી ચાલ. કાઢતરની એ અથવા કાવવાને ગાંધીજી એમને જવાબ લખે છે: તમે તો ખુદાપર પકીન માખતાર છો. તમને કહું છું ને સાચું માનવું કે આ અથવાસ મેં મારી ખુદાથી નથી સીધો. એ ખુદાનું હરમાન છે. તેથી એજ મારી રક્ષા

કરશે તે માવજન કરશે અને એ જોની માવજનથી હું નહિ બચું તો તમારા જેવા કુશળ કાઢતર અને પેગંબર સાહેબને આજના તખતે મદદ કરનાર અતસારીઓના વંદન મને જા રીતે અસાવશે? સલામ.” (જેમને ખબર ન હોય તે બધો કે પેગંબર સાહેબ ત્યારે મકાથી દિલ્લત કરીને મયા ત્યારે એ દિલ્લતીએને મહીનામાં જે શેષોએ મદદ કરી ને અનસારી કહેવાય છે.) બીજા સાથીઓનાં હૃદય પણ એટલી રજા છે. પણ તેઓ અદાને જોઈ એમનેજ કહવા મથી રજા છે થી. પત્રમામદાસ બિરલા હૃદયની વચ્ચા અને પ્રેમથી નીતરતા શબ્દોમાં લખે છે: “આ સમાચારથી હું વચગતી ગયો છું. પત્રો ધીમે મને સમજાવ્યું કે અતે સ્ત્રી સારા વાતા થઈ રહેશે. મારી આતરી છે કે આપ આ અભિપ્રાયમાંથી પાર હિનરશે. અને આ એકવીસ દિવસને અંતિ કંઈક અમરકારિક પરિવર્તનો ચાલ તોયે આપણને જા ખબર છે? આ અદાની બાધ છે. બુદ્ધિ પણ એમાં સુર પુરે છે પણ મિલને દલ્લ શાનિ પળતી નથી. મને આપના પાસે ફાટી આવીને ત્યાંજ રહેવાનું હાલું મન ચર્મ આવ્યું. પણ બીજાને જોયો હાખલો ન બેસે એટલા માટેજ મેં મનને ફાટી રાખ્યું.” જમનાલાલજી તો આલમેકાથી પરવા કરનારો ફાટી આવ્યા હોત; પણ વધુ વિચાર કરીને તેમણે મિત્રી નાખા ને અંતે ગદી ગયા. પણ સાથી વધારે ઉત્સાહ આપનારા સંસ્કારો તો મદદથી દાદાબાઈની પાત્રીઓના છે થામતી ગોરીબહેન લખે છે: “એટલે આપ અમારે સાથે ફરી વધતરનો ચકી રજા છો મારામાં તો એટલી અદા છે કે આપ આ યજમાંથી પાર હિનરશે ને આપના દેનને એક પરશ્વિષ્ટ મદાવશે. આપતાં તણ અકલાડિયાં વિષય વેદનામાં જવાનાં છે ને ને અમે સારી લાઈશું.” એમનાથી તાનાં ખુરશેદબહેન લખે છે: “આપે આ મગલ લીધું એને વિશે હું કંઈજ રહ્યું રહ્યું કહું છું. અંતરમાં આનંદ સિવાય બીજા લાગમી નથી થતી. સાતનો જન્મજ થશે. કંઈક આપણો બેલી છે ને અદા આપણું શરત છે. એને આપણું મારફતે એનો પેગામ મોકલ્યો છે. જોનીજ હિંમત બળવાન છે.” બીજા અનેક સંસ્કારોમાં હું આપી ચકું એમ નથી. પણ આટલા શુરા સાથીઓ હોવા છતાં જો માણસ નિરાશ ચાલ તો એ નાસ્તિકતાજ ગણાય.

આ અને મીરાંબહેન

જે દેહના અને દિશનથી પુ. આ અને મીરાં બહેન આ અભિપ્રેશની વાત સારી રજા છે એ વર્ણવવાને મારી પાસે શબ્દો હોત તો કેવું સરસ! સમાચાર સાંભળીને તેમણે જે સંસ્કારો મોકલ્યો તેમાં બનાવેલી દિશન અજાળ ગરિયશાળી છે: “આજેજ અપવાસની ખબર મળી. આ મને જાણવા કહે છે કે તે એવતારી મયા છે ને નિયોગને જુલમરેલો માને છે. પણ તમે ક્યાં કામનું સાંભળ્યું છે ને એમનું સાંભળો? ને તેમના હૃદયની પ્રાર્થના પાઠવે છે. હું દિલ્લુદ ચર્મ મર્દ છું. પણ કંઈકી આદેશ છે એમ માનું છું અને એ રીતે દાખમાં રાખું છું. લાઈક આપના.”

તાંતેના તારતો જવાબ ત્યારે ગાંધીજીએ લખ્યો ત્યારે તેમના આંખમાં દર્મીશુ આવ્યા હતાં:

“જાને કહેવું કે તેના પિતાએ એને માટે એવો સાથી શોધી માર્યો છે કે જેને સદન કરવામાં બીજા કાંઈ બી તો

ખાસીજ પડત. એનો મોંઘામુલો પ્રેમ યાદા હૃદયમાં આકિત થયેલો છે. અંત કુધી એણે ક્રિષ્ણત કામળી બેઠાએ, નસાઈ વાસ્તે તેા મારે એવજ કહેવાઈ કે મારે નમારા નેવી દોહરી મને આપી જા એની કૃપા છે. કથિતે મને આપિયા આ તમા કામળી નમે સગત આનંદ માણુને આને એમ કરીને તમારી માતાફરી સિદ્ધ કરવો.

સમીક્ષા સંકેશ

જે સિદ્ધિના પ્રેમને માધાજ સ્વેચ્છ માટે ને તે નરના મનના પુર્ણ આકરથી વિચાર કરે તે એમના સંદેશના પાત્ર મારે જુદી જુદી જોઈએ. ૧લી જેવી હતે એ સગે પાંચ-વૃક્ષા નેમને સુકોતેને, માસવિપાકળને અને નામકા-શાસ્ત્રીને પ્રેમ કૃપ્યા શોધુકા અને પ્રેમપુર્વક આગેના સપકાને માણવિપાકળના તાર નો કપરનો આપણા પ્રસિદ્ધ યથે છે. માસવિપાકળને આનંદપત્ર ને આપણ તાર છે. તેમની નાકુરમ નિશિપાતને કાચે અને તે એ મરેડા દોડી નથી આપ્યા પણ તમારે અપરો તારે. ૨ જાણું ૪ મળા વખતના જેમ આ વેળા પણ, ને ગાંધીજીને અપવારમાંથી રોગાન માટે સાત્તે દોડીદોડીને અશુભકા દલીલો કરશે તે ધર્મની ક્યાપ્યાપિકાઓ સંજ્ઞાપરો. હવામ તમારે ને નરિકા એ એમ નેરો તારે પાળા આપુ લાવીને સામ્યના ઉપયુક્ત સ્વેચ્છ સંજ્ઞાપાવી તેમના નિર્ધારને આશીર્વાદ આપી નવાજશે કવિત્રી દલીલોરે આપણા પાતાનો મત કાંઈરે કોઈ છે, પણ કણુ કુધી આનંદપુકા આશિર્વાચન કહેવા જેટલી તત્પરતા નથી બતાવી.

(અર્ધક)

હરિજનોદ્ધાર્યે પોરટઈલાંઝામેયમાં ચથેલા ફાળો

૨૧. કાલકાલ પ્રમુદાસ પોરટઈલાંઝામેયમાં મને છે ૬: પુત્ર્ય મહાત્મા ગાંધીજીના ૨૨ દિવસના ઉત્તમપ દરમિયાન આજે કેટલાક દિવસની કામળો તરફથી હરજન નિરંરથે પોતાની હરજ સમજવા સંજ્ઞાથી પ્રેરણા થઈ હતી તેના પરિણામે સુધવાર તા. ૩૧-૫-૧૯૩૩ ના દિવસે આ સુજ્ઞ રાત્રી દોડુ કોલમાં થી પ્રમુદાસ કાચવાનજના પ્રમુખપદે પ્રત્ય ગાંધીજીના અપવાસની પુર્ણકૃતિ ઉજવવાને સખા અપવાસ આવી હતી હરજ કિયા, મળા પછી પુત્ર્ય મહાત્માજના દીપોત્તપ મારે પ્રજ્ઞ પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી.

સચામાં એક જાનની પ્રેરણાથી દ્વાસ મુકાતાં હરિજન ઉદ્ધાર્યે ફાળો ઉધમરી પુત્ર્ય મહાત્માજ ઉપર કાંઈ રકમ મોકલવાને નહીં મળું હતું. તેના પરિણામે નીચે પ્રમાણે રકમ થઈ હતી. આજીના મહેલા કામળો પાસે થી કાલકાલ પ્રમુદાસ તથા હમરસાલ રજુકોડકાસે ઉધરાવવાને માથે સીકુ કપડું. કોઈરે પાઉં ૨૦ મહાત્મા ગાંધીજી કપર મની એકરૂથી પુના મોંઘી અપવાસમાં આવ્યા છે. ઉધરાવનાર કામળો, ફાળો આપવાના સખી મુદ્દાનો, આ મુખ કામર્ત મહદ અપવાસ પદક અંદાઝરૂથી આ કામ ફાર આકાર માને છે.

મેસર્સ મોર્ગી કીયા પા. ૧-૧-૦, કીયા હફીર પા. ૧-૧-૦, કુલસા હફીર શી. ૧૫-૩, અમુસા મોર્ગી શી. ૧૫-૩, કામજી અમુ શી. ૧૨-૩, બાણા દાઇ, શી. ૧૦-૬, મન

બાણા શી. ૧-૧, કાલકાલ પ્રમુદાસ પા. ૧-૧, રતનજી મળા શી. ૧૦-૬, કીયા નરસી નરસાદીયા શી. ૧૦-૬, કાલકાલ પ્રમુદાસ શી. ૧-૧, સંજ્ઞામામ પરગ શી. ૧૦-૬, પ્રમુદાસ મોંઘાલ શી. ૧૦-૩, પ્રેમા રામજી શી. ૧૦-૬, સોમા બાવા પટેલ શી. ૧૦-૩, હમરસાલ રજુકોડકાસ શી. ૧૦-૩, મહમદ બરડ શી. ૧૦-૩, મોતીરામ કુળજી શી. ૧૦, પ્રજ્ઞ કાલકાલ ઉત્તમ શી. ૩, બાણા સુખા પટેલ શી. ૭-૬, રવજી મોરાર શી. ૭-૬, મહનજી મોર્ગી શી. ૫, કુલસ રપા શી. ૫-૩, બાવા હવજી શી. ૫, પ્રજ્ઞ બમ શી. ૫, પ્રેમા મોંઘા શી. ૫-૩, કાલકાલ શી. ૫-૩, વૃક્ષા સધને શી. ૫-૩, અપ પ્રજ્ઞ શી. ૫-૩, હમર નામર શી. ૫-૩, નરસી કાલકાલ શી. ૫-૩, નરસજી મહન શી. ૫-૩, કાલકાલ પ્રમુદાસ પાંતી ૧ શી. ૫-૬, કુલસ કાંવાન શી. ૫-૩, કાલકાલ પ્રમુદાસ શી. ૫-૩, હમન મોર્ગી શી. ૫, મોરાર કાલ શી. ૫-૬, નાચુરામ બાણાજી શી. ૫-૩, રામરાસ રજુકોડ શી. ૬, મન હમિ શી. ૨-૩, અરી શીલોગ આપવાના: કાલકાલ પ્રમુદાસ, વીલ મોરાર, પરસોતમ સગલાન, કાચુગામ કુલસ કીરજીલાસ મોદનલાસ મન્નુ દાઇ, રેકવ નાથુ સધુ પાંડુ, રનજી મોર્ગી નરસજી કુરજી, કુલસ મોર્ગી, બીલા મોરાર, મોરાર કિરામ પેલા બીલા જુડા મેરાર કસ રપા પાંડ, રામજી મંડ, નાથુ માંચ નાથુ હવજી નાલા કીલ, માલા કુરજી, કુલસ કાંવાન શી. ૧૫-૩, બી. મન, દેશાજી શી. ૫-૩, કલ પા. ૨૦-૧૬-૬ તેમથી પા. ૨૦ મહાત્માજ ઉપર ના. ૭-૬-૧૯૩૩ ના મોદકા શી. ૫-૬ નો ખર્ચ યથે અને શી. ૧૧, 'હરિજનન આપનિચન' ને મોકલી

પ્રીટરીયા હાંદુ સેવક સમાજ

શ્રી પ્રીટરીયા હાંદુ સેવક સમાજ તરફથી પા. ૪૦ ના ૩૧ પદ નો મેંદ કાલકાલ મહાત્માજ ઉપર અપૂરવ નિશાંજના ફાળો ૨૨ મેરાર આપવામાં આવેલો ને, એ મુખ્ય કાલકાલ આ કામમાં સખા અપવાસ છે.

મેરાર શી. ૩૧, કાલકાલ શી. ૫-૫-૦, મોદી એન્ડ પ્રમુદાસ ૫-૫-૦, હમનલાસ એક. મોદી ૨-૨-૦, એમ. એમ. નેરો ૨-૨-૦, પ્રેમા કાલકાલ ૨-૨-૦, પોરટ નસ દરિયાજ એન્ડ કા. (કોરે-સો માલ) ૨-૧-૦, રામજીલ મોલકા ૧-૧-૦, પ્રેમાકાલ મોદી ૧-૬-૦, રામજી કાલકાલ ૧-૧-૦, કાલકાલ પ્રમુદાસ ૧-૧-૦, દાઇકાલકાલ ૧-૧-૦, નાથુલાસ ૧-૧-૦, વાપામજી ૧-૧-૦, કુલસામી ૧-૧-૦, નાનલાસ ૧-૧-૦, કાલકાલ પ્રમુદાસ ૧-૧-૦, રામજીલ મેરાર ૧-૧-૦, બાણા-કાલકાલ ૧-૧-૦, કાલકાલ કીયા ૧૦-૬, દરિયાજ ૧-૧-૦, હમરસાલ ૫-૩, નીલાકાલ નાના ૫-૩-૫, ૪૦-૦-૬.

કરવામાં આવ્યું છે તે ના. કહેનકાદ ત દરેક યુવુ મુકવા માં આવ્યું છે. કહેનકાદ માનુ પશુ ને વખતે દાબર હતાં અને હાંડનાં યુનીયનના વડા કમીશનર ખી આરમ્મી દી વાટર અને જનરલ રમટસ પશુ દાબર લતા. ના. કહેનકાદે જનરલ રમટસને પોતાના જાગત મીચ અને મદાન રાજનીતિય તરીકે સંબોધ્યા હતા.

કર કુર્મી રેડીને કહેનકાદની સભે મુલાકાત થઈ હતી એમ હાંડનાં રૂઢ જણાવે છે. એ પરી બજામ છે કે હાંડનાનના ભાવિનો વિચાર કરવા બેઠેલી પાકાસેનરી સંયુક્ત કમીટીના એક હાંડીસબ તરીકે તે સાહેબની પશુ નીમજીઃ થઈ છે.

પરશ્યામાં પકાસેસો બ્રીટીશ ખી. વાલ્ટર ટાઉનશીઃ કમીશ ને રહેલાં બ્રેદાનીસખનેમા ખાણેમાં કામ કરતો કહેવાય છે અને એને એપ્રીલ તા ૨૬ થીજે રહેલાન ખાતે પકાસામાં આવ્યો હતો તેને પા. ૧૨,૫૦૦ ના જમીનપર ઊંઠવામાં આવ્યો છે અને પરશ્યા ઊંડી જવાનો શુકમ થયો છે તેની કામેનો જારાપ કોડું ચેરવળી હતો.

હાંડનાનના તાબા સમાચાર

વાહસરોયની હાલવાક—હાંડના વહસરોય સાહેબ અને જાવાડીયે સંયુક્ત પ્રતોની હાંડુ યુવની સરકારની બેઠક નહનિતાલ પધામાં હતા જ્યાં કહેવાય છે કે તેઓ પંડિત જવાહરલાલ નેદશ અને જીવન મહાસખાના નેતાઓ હુલવાના હોવાથી રખેને ૧૯૩૧ ની માલક દરેલી એડુનેમાં જગવળ અથાને તેથી લાંબી સ્થિતિનો કલ્યાસ કરવાના હતા. યુ. ખી. ના અવરનર સર માલકમ હેલી ને હાંડન અથા છે તેમની બેરકાજરી હરખીયાન તેમની જગ્યા પતીરીના નવાબે સાંચવેલી છે જેટલે વહસરોય સાહેબ પહેલવહેલા એક હાંડી અવરનરના મહેમાન થયા હતા. હવે વહસરોય પોતાના ધર્મગદિન ઇચ્છાંથી જાણેલાં હોય તેમને લેવાને મુજર્મ મવા છે અને જુલાઈ મસ પુનામાં મળવાના છે ને વખતે મુલક સંકારની સ થે મલ દરેલી સ્થિતિની અર્થા કરશે. ગંધીજી અને વાહસરોયનો એ વખતે મેળક થય એવી વાતો ચાલી રહી છે.

—ખા. કોહતજીએ તા. ૧૯ થી મેના મુજર્મ જલ પદોંચ ૧ એક નિવેદન કરતાં જણાવ્યું હતું કે હું કુમેદનો દુ ૧ હું કોહા અને તે કહે હતાં હું કાંતિ માટે મલ કરીશ, મારે દેશમાં કાંતિ જોઈએ છે.

—કાહોરમાં ખા. ઇજાલીએ મહાત્માજીની સાથે વપવ સ ક્યાં હતા. તેમજે મહાત્માજીને એક પત્ર લખી મહાત્માજીના કાલિવાદ માખા હતા અને તેમને ખાતી ખાખી દર્મી કે પોતે દેશ, ધર્મ અને સ્વતંત્રતાને મટે પોતાનું ઇચ્છા કરવાને તૈયાર છે.

—ખી. મહાદેવ દેશાઈ નરેશ જેલમાંથી તા. ૧૯ થી મેના રીજા હુલયા છે.

—સીમકાથી રૂઢ જણાવે છે કે મીરપુરમાં શમી રમખાણે થવાને પરિણામે જામ કામવથી ગયું કહેલું છે. જામ જવાનાં બેજામમાં હતી. તે જામ દેશાઈમાં દાંડ અને કસમમાં ને અને પોતાના બેરલાવ જુલી જલ એક સ થે કામ કરવાં જામી અથા હતા.

સંમખનેર મ્યુનીસીપલિટીએ ખી. તારકુરજ તારાલીના કર્મચી વેટથી મ્યુ. મહાન કપરનો કુવો રાજ્યવજ ભલ્લી નવો નાખવાનો ફરજ કયો હતો. પોલીસે કુરતજ તરોંજમાં મન જાખનારા સંખોની કપરકાં કરી હતી.

ખીતા મન્યન

(લેખક—કિશોરલાલ ધનસ્યામજી મહાવાલા).

અધ્યાય પ મો

(૨) કોહ ર થી ૬

જાણુનનાં જાવાં, મેંતોને કોખનાં કાંડાં વખતે સાંજણી, ધીજીજી રાજ થવા અને કિંચિત કરવા. પ્રેમમાં જાણુનનો વાસો કલ્પી અને માલજીથી ખાખાપર કાચ નાંખી તેને દેવધી કાપવી વાસુદેવ બોલ્યા:

“આ પશુ હીક ચેર કાટવાળને કહે એવી વાત કરે છે. જાણુન! જો એક વાહપથીજ તું સમજી જવાને તૈયાર હોત તો આ જાણુ હોવાને ટાણે મારે શું કામ અર્થમાં કલરજું મડત! જલ્લા બાણ! તારે સહુ જોઈએ, નદિ બહે તો તું અધર્મ કરીશ, અતાની કરીશ, મોદમાં પડેલાં મજાઈસ, કર્મ-યોગથીજ જગત વગેરે એમને પામી ગયા, એમ કહી કદીને મારું મુકાઇ મધું, કનાં ક્યાં એ તારા ખ્યાનમાં ઉતરે છે! અને વળી, મને કપરે દ છે કે હું નિશિત અભિપ્રાય જાખતો નથી! તું તો મારી પાસે તરવજાં માગે છે! તરવ અર્થ માગે, જેટલે મારે એમ પડેલાં તને સગજવવા પડે, એમની કિંમત આંકવી પડે, એમની વિશેષતા સખજવવી પડે, એમને હું કલ્યાણસાધક સખજતો હોજી, જેટલે મારાથી એની બોટી નિંદા તો કેમ થાય! જામ હું એકના ગુણોનું વર્ણન કરું. તારે તું એમ સમજી શે છે કે ખીજે મામ ખોટા, અને ખીજાનું ગુણવર્ણન કરું તારે પહેલાંને ખોટા માનવા મડિ છે! જામ તારી મેળજી તું મુજવજી દેખી કરે છે, અને પાણી મને દોષ દ છે! આ પશુ, તારે સારો મધિ બાણ છે!

“પર, વળી પાણી હું પુનઃ કવિ હું કહું છું, તે ખાલ-પુર્વક સાંજણ.

“ધનંજયા સંન્યાસ તેમજ કર્મચિત બને કલ્યાણ છે; બનેમાંથી એકનેયે જરાજર જાખરનાર કર્મનાં જાંખનથી શુકમ થઈ જાય છે, અને જરાજર ન જાખરે તો બેમાંથી એકે એમ ન કરે. પશુ તેમાંથી સંન્યાસ કરતાં કચિબને હું વિશીષ માલું છું.

“જાણુ ધન્ય છે, પર્મી કે કર્મચિતનો માર્ગ એ ધીરી રસ્તાના જેવો છે. દલરેા અને બાણો ભેંતિભેા જે રવા-બાવક માર્ગ છે. વિવેકી અને એવાર્થી પુરવ જે માર્ગે પશુ તેજ રસ્તાને પહેંચે છે, ને રવાને વિવેકી અને એવાર્થી સંન્યાસી પહેંચે. જાતે પ્રામ કરવાનું ને જાતનિષ્કાંધી કાંતિય પદ તેની જાખતમાં સખ્ય અને એમ માર્ગ વચ્ચે કોજી બેઠ નથી. જાંતેની ઉલ્લી પ્રાપ્તિ તરખીજ છે પશુ સંન્યાસમાર્ગ એ સદજ નથી. લાખો માણસોનો એ પ્રાપ્તિ-ધર્મ નથી એમણે એક પ્રકારનો હમ્મેએ તો છેજ. એવી જાતનો કર્મચિત નેસગિંદ રીતે પ્રાપ્ત થતો નથી, અને તેથી જાખને સિદ્ધ થતો નથી કેટલાક વિરજ જાણુઓનો સ્વમાજજ

એ માર્ગને અનુકૂળ હોવાથી તેઓ એમાં સહભાગી હોવા છે; તેમને એ સ્વાભાવિક હોવાથી તેઓ એ માર્ગને મજબૂતી રીતે સિદ્ધ કરે છે, અને પોતાને તેમજ તે માર્ગને શોભાવે છે.

"આમ પોતાની પ્રકૃતિને અનુકૂળ હોવાથી દેશમાં તેમાં વડા મેળવી તેને શોભાવેલા હોવાથી, તેમના પુરુષો તેમજ એક શ્રેયનો માર્ગ છે, જેમ પ્રતિપાદન કરે છે. ખીલ, વળી, મદન કમિયોનીનાં દેશનો આથી સંન્યાસમાર્ગને ખોટા બતાવવા પ્રયત્ન કરે છે. બનેલાંથી એક પુરા વિચાર કરીને કે સમજીને બોલનારા નથી, પણ અધુરી દૃષ્ટિવાળા બાળકો જેવા છે.

"વાત એ છે, પાંડવ! કે સંન્યાસયોગ કે કર્મયોગ તો જરાપર ન અભ્યસવામાં આવે તો બંને બંધનકારક થાય છે, અને બેમાંથી એકનું જરાપર અભ્યસન થાય તો એક એકને પહેલાં છે.

પણ, કોન્ટેપ્શન જેમ ધોરી રસ્તે ચલનારો રસ્તાનો બંધ, ક્ષતિ થશે પણ અન્ય, રસ્તાને છોડ્યા વિના આગળ જાય અને પાછો આવે, તોયે તે જુલો પડી જઈ શકતો નથી; એને પહેલાંવામાં વિશ્વંશ થાય એટલુંજ; અને જો એ ધોરી માર્ગે અપાદાનથી જવા ઇચ્છે, તો સહેલાઈથી જઈ શકે અને વગર વિનિ નિશ્ચિત સ્થાનને પામે; ડારજી કે એ રાજ માર્ગ છે. પણ ધોરી રસ્તાને છોડી, જંગલોની ફીડીએ ચાલવા ઇચ્છનાર પ્રમાણમાં પડી દિશાનું સાધન ચુકે તો ચોચાંજ ખામાં કરે, અને ક્યાં ન મે પહેલે એમ બંને: ડારજી, એણે કબજાનો સાથ છેડ્યો છે.

"મદનમુકુત એજ પ્રમાણે કર્મયોગના શેઠમાં માણસ સદા-પણે હોવાથી એનું એ સમતપુર્વક, કુલજતાપુર્વક અને વિવેક-પુર્વક અભ્યસન ન કરે, તો તે પશુની ખત્તા ખાતો રહે, એ સ્પર્શ; છતાં એ સ્વાભાવિક માર્ગ હોવાથી એ ધોરી રસ્તાપર તો છેવડે અને જો એ કર્મના શેઠમાં ચોમપુર્વક વતે તો એ શેઠને ચીંજવાથી અને નિર્વિખરણે પ્રાપ્ત કરે; ડારજી એણે રાજમાર્ગે શીવેલો છે. પરંતુ, કર્મયોગનું સ્વાભાવિક શેઠ છોડી સંન્યાસમાર્ગે જાય, તે જો પ્રમાદ કરે તો એ કર્મયોગથી પોણે તો છેવડે, અને સંન્યાસની શિદ્ધિને તો પામે ત્યારે ખરેખર.

"ડારજી, ધરુર્ષોરો હું કહી ચુક્યો કે કર્મનો કે ક્રમનો સ્થુળ ત્યાગ એ ઠીક સંન્યાસ નથી; પણ તે વિષેની આસક્તિ, તેને માટે ગમ અને દેષ, તેના બાક દાનથી ભર્યા દાન-શોક-રોના ત્યાગ એ સાચો સંન્યાસ છે. બાળકને પરિચી અને પ્રવૃત્તિપરાયણ કેખનારો ગાની પ્રજા એવો સંન્યાસી હોઈ શકે, અને બાળક: અપરિચી અને નિશ્ચિતમાં રહેનારો એવો સંન્યાસી ન હોય એમ બને. જે મોક્ષને આપવાવાળો છે તે સ્થુળ સંન્યાસી નહિ, પણ આવો આધ્યાત્મિક સંન્યાસ છે. ૨-૧ (અધુરી)

અહરેર ખબર

એલમ ફોર, પી. એ. એલમ, હૈદરાબાદ લાઈટ પાન્સખર્ગ ટીરફોરમાં ચેવવાનો છે. ફોર પાઈડ એક હજારનો છે. માર્સીક વેપાર પાઈડ 300 થી ૩૫૦, વેપારની જગ્યા ઘણી જારી છે અને વેપાર ઇસવાળો છે. વધુ વિગત માટે લખો થા મળી:—એલર્સ એચ. આર. જોખાની કુ. એલસ ૪૧, કુલુકાડીખાડ, નાર્થર્ન કાંચવાડ.

એલમ ફોર.

ફરી બંધન

(અખબાર એ. ડી. આઈ પોર્સફરમ)

(મયાના અમલો અંકથી ચાલુ)

એ બટનાને અમમમ વજ્ર ખડકીયા (વતી મથા એક સોમ-વરની એ મંગળ રાત્રે સુષેમાનાના લાખો વિરેલ છતાં પણ એનું લગ્ન થવાનું હતું.

નીચા દેવીની એમાં બાપો એ સંસાર સુખનિદાના પેદાશ હતો, પણ પ્રભુ (નરુજ એને મળી હોય એને એ સુખ ક્યાંથી? મરીયમ પોતાના ચોરકામાં અગ્રી રહી હતી. અને કંઈક મંબીર વિચારમાં લીન હતી.

આવાનક એના મુખમાંથી નિકળે પાણુ: "સુષેમાન, સહાને માટે તને મળવા દેને જા રવાઈ સંસારના સ્વાર્થ માં જાંખને છોડી રવાઈના ખિના પુજાના દરબારમાં જઈ જુ' ન્યાં જરૂર અને ન્યાં મળશે. અને ત્યાં તમારી વાદ જોઈશ." આટલું ફરી મરીયમનો નિમજ વધુ ઠડ બન્યો અને એ નિમજ અને વત્તાક સાથે દબી યાં અને પોતાના અવતરકમાં બાંધા મારવા લાગી. મરીયમ વજ્ર ચમીક યાં. એને ધરુર હું જા જાણું સુદર પ્રજા ચેવના બગીચામાં ખીલ્યું છે તે વેણી નાખણું હું સ્વાર્થો જમન મારા જેવા બાંધા અર્થ કુસુમોને ખુંદી નાખશે એમ અનેક વિચારોમાં મરીયમ બાંધા મારતી અટકા અને આખરે દ્રઢ નિમજ થયો. પ્રભુજ બળવાન બન્યો. અને મરીયમે ઝેરથી કમ કમ ભરેલો પાણો ઉઠાવ્યો અને સુષેમાનનું સમરણ કરતાં અટકાતી યાં. એને પોતાની મતાપર વન લખ્યો એમાં લખ્યું.

પ્રજા મારાની કચ્છરમાં

મારા અંતીમ સલામ મારા ખિતાની કાયા અને આંખના રોલકામાં વાતસલ્યથી અભર ફું સહાને માટે દુર જઈ જુ'.

ફરીની જળ તમારા નયનો આગળ અંધારા કરી રહી છે. જેથી તમે કુસુમ ચમડી નાખરા તેવર યાં. મારા અનેક કાલા વાલા છતાં આપે મારું ન માન્યુ અને કુસુમમાં આગા કરી કે નાલાયક કુપ કબજીની. તું છળ્યાં કરતાં તારું જાણુ સારું છે. ફું આંખને સમતપવામાં નિષ્કળ મજ એટલે આંખની અત્યા મથે અટકાવું જુ'. મારા મરવાથી તમે અને ફું બંને સુખી થશું અને કુટુંબની ભાષ દાંડાની આખરે અમર રહેશે અને ફું ન્યાં ફરીના બધા નહીં હોય તેવા પુજાના દરબારમાં જઈ જુ'. અમદલ: નિશ્ચિત છે. એ બાજ પ્રથમથી મારા મનમાં ઉઠાવ્યો હતો. પશ્ચિમ પુરાનના આહોવાનુસાર એ મારે મદજી રરવાથી મને પુજા અલંકારી કિશ્ક કરશે. પરંતુ બધારે હું વિચારું છું કે અહીં દીક વગરના સંસારમાં જોઈક પ્રેમ વગરના અમ કરી નરકભાતના સહન કરશે તેના કરતાં પુજાના દરબારમાં જઈ તેની પાસે પ્રેમ અને દયાની બીજા મંમી વધારે ઠીક છે.

વિશ્વના પ્રભાવ મારી ઉપર અહી રહ્યો છે. મારા હોઈ છુકાઈ રહ્યા છે. મારી જો તરફ વસ્તુઓ ફરી રહી છે. ખિતાજીને તમા તમને મારા સલામ.

પુજા શીવ.

શી. આંખની દુર્બાંધી.

મરીયમ.

મરીયમના મનની વાત કહેર વરેલમાં ફેલાઈ. સુષેમાને કાને વાત બતાં તે જોઈ ધમ મથો અમની રાતે તે અમની પરથી કુદી મરીયમ સાથે પુજાના દરબારમાં ન્યાં મંમવા આંખો મથો. હમ રવાઈ મા-આપો કચ તમે કેટલી કળીઓ મુંડીને ચમડી નાખશે. કુચળી કળીએને તમારા ફરીના યાંમાં કચ કેટલી હોયશે અર્થ સંસાર ને શીડાવ છે!! અમમ.

ગુજરાતી સાહિત્યના ચોખ્ખોનો માટે

વાંચવા સાચક પુસ્તકો

પદ્મભાષા—લેખક: પ્રમોદ આ નવા પુસ્તકમાં લખાયેલી બધી જાતી વાતોમાં જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ઉત્પન્ન થઈ છે. આ વાતોમાં આશ રહીને જુદા વર્ણના વર્ણનો માટે છે. **કો. શી. ૧-૬૦**

કેસી કોલી—લેખક: ર. જ. રાહી. ૨૨૫ પાનાના આ પુસ્તકમાં જુદા જમાનાની જે અને પ્રાણીને કહવા માટે રચીય લેખો આપ્યા છે. **કો. શી. ૩.**

નવો અવગાર—અનુવાદક: વિ. પ. ભટ્ટ આ પદ્ય ઉપથી જ'વાવળી' પ્રસ્થા છે. આપને સંસ્કારીક બધી લગ્નથી સુખ હોય જતાં માલસના હલમાં જ'વાવળી' માં અનંતોષ બીજો હોય એવું કવચ થઈ જે આ વાતમાં સુર રીતે વર્ણવ્યું છે. અને એ અનંતોષ હું જાણતી જાતી પદ્ય છે. **કો. શી. ૬૦**

કથાવર્ણી—અનુવાદક: વિ. મ. બટ્ટ ઉપથી જ'વાવળી' આ પુસ્તક છે આમાં ૧૨ વાતોમાં જે પ્રથમ વાતમાં ૧૨૨ જ'વાવળી' સમના વિશેષે મળ્યા છે. **કો. શી. ૭-૬૦**

દ્વિતીયની વાતો—કવિ: રામનરાયણ વિષ્ણુભાઈ માલક. આ પુસ્તકમાં ૧૦ વાતોમાં છે. આ પુસ્તકમાં નવ ૧૮૫ ઉપકાર, વિનય વિશેષ છે. તેમજ મીઠા પેન મીઠા પ્રેમ વિશેષે પદ્ય છે. **કો. શી. ૨-૬૦**

હાસાન મીઠાકુળ—લેખક: પ્રમુખના ચીખાણી. આ પુસ્તકમાં લેખમાં માલસને હાસાનમાંથી પદ્ય હોય કરી મો છે તેવું કથામાંથી ઉત્પન્નવનું વર્ણન આપ્યું છે. **કો. શી. ૧.**

વાર્તા વિહાર—આ પાઠ પ્રકાશી ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં નવાની વાતોમાં છે. કાવ્ય, મંત્રી અને કથામય વાતો મીઠી ગરુષ છે. ૨૨ દુર્ગી વાતોમાં છે. **કો. શી. ૫-૬૦**

કાવ્યદોહન—સંપાદક: હાજીરામ સુપ્રસાદ દેસાઈ. પ્રક્રિયા અંગે સુદામ: ચરીત, મૂલ આખ્યાન, પદ્યકાવ્ય આખ્યાન (પદ્યે આખ્યાનો તથા સાંખ્યેથી કરેલું દાહ પાતાવું છે. **શી. ૬૦**

બીજી આબ નરસીક એવાની ફૂંદી. બીજીમનુ આખ્યાન, વામન ચરીત તથા નરસીક એવાના અને મીઠાવાતના કાવ્યો છે આ પદ્ય ૬૬૦ પાનાવું પ્રસ્થ છે. **શી. ૬-૬૦**

આતમિ આમ આમાં પદ્ય કવિતાના સજ્જો તથા કાવ્યો છે. ૮૦૦ પાનાવું પ્રસ્થ છે. આ પદ્યે પ્રસ્થમાં ૪૫-૫૦૦ લખેનો અને કાવ્યોનો સંમદ છે. **શી. ૫.**

‘જાસિંદધાવળ’—અનકનસમાદ પદ્ય ગાંધીજીને કાપમાં મોડમેલા મેળેનો સંમદ. અનુવાદક: ચંદ્રકંઠ સુઝ. **શી. ૬.**

અનારકલી પેશ—લેખક: માંધીજી માંધીજીને ચીતાજીને મુન્દરીમ પદ્ય હજી કરે એવી રીતે અનુવદ નો છે. **કો. શી. પેશી ૬.**

મંથળે મહાત્મા—લેખક: માંધીજી. આમાં માંધીજીને અલ,

અલીમા, અલીમાદ વિશેષે મોડપર મોડા નેમમાંથી પ્રવચનો લખેલાં છે તેનો સંમદ છે. **કો. પેશી ૬.**

અંતર્યામી રસપ્રદ—સંપાદક: હોમરવંદ મેધાણી. આમાં ૫ ભાગ છે. આમાં અંદર સોરડી ફુલોને અનુવાદ માટે છે. આ ફુલોને વિશેષ છે અને એમાં સુગંધ અને રસમળી મળ્યાં છે. કોમાં પદ્યોમાં એ ભાગની શી.૨-૬ પ્રત્યેકની, અને શી. ૭-૭, ૮માં શી. ૭-૭, ૫માં શી. ૭-૭.

આરત પુષ્પ પ્રવાસ આદમ—મીઠાદર કવિ દેસાઈ. આમાં ભારતની મુક્તિ અને પદ્ય ફુલોના ચીખાદરે સુદા રીતે એવો મીઠા છે. કાવ્યના તરીકે ચીખરત, અમર, પદ્ય, મીઠાને વીજા, વીજે ૧૨ મીઠા છે. **કો. શી. ૨-૧.**

પરજીતા—વિસદરજન—પુલ્કરીણી—આ વાતી મૂળ રમીના નામ કામેલી લખેલી છે. આમાં મોધ મેરા નેના નવાની રસીક વાતોમાં છે. **પ્રત્યેકની કો. શી. ૨-૬, શી. ૬, શી. ૧.**

અદમનલેકન—આ ૬૭૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે. વીજે ૧૨૪ જુદી જુદી અલન વિષયોમાં રજા થી કહેલો. **કો. શી. ૭.**

જયત—લેખક: ૨ વ દેસાઈ. કવિત આર શીલીંગ છે. સામાજિક અને સાહસીક જીવનની અલંક રસીક અને લેખકાપક નવજાયાઓ છે.

વિસદરજન—અરતપાણી વાતોમાં અદર્શિવ દરીમાર્ક દેસાઈએ કરેલો અનુવાદ છે. **કો. શી. ૨-૬.**

તણખા—માધ ૧, ૨, ૩ લેખક: પ્રમોદ આ પાઠ પ્રકાશી પુસ્તકમાં દુર્ગી વાતોમાં સંમદ છે આ જલે ભાષે માં કારવરસ, કથુરસ તેમજ માધિક તથા રાજકારી વિશેષે બધી વાતોમાં વાંચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાવું એક એક પુસ્તક છે. **કો. પ્રત્યેકની શી. ૭-૭.**

અંજાણ બેહાલ—પ્રમોદ: મોપાલકાસ જમાના પરજ માંભળ્યા ૬૨૮ કવિતા કવિના અમલદારોને ને અમાચારો ક્યા છે. તે વિશે ફૂંક માકી જે આ પુસ્તક માંથી મળશે. **કો. શી. ૧-૭.**

રાજાજીની વાતો—અનુવાદક: રજીરાજી મીઠી. આમાંની વાતોમાં કાવ્યે દેશની રિવતિ તત્વાની રજી છે અને બધી વાતોમાં નવજીવ અને જ'મ પ્રતિષ્ઠામાં પ્રગટ થઈ મુકેલી છે. **કો. શી. ૧.**

સુપ્રાનો કીપક—માધ ૧, ૨ અનુવાદક: રજીરાજી મીઠી. આમાં મોખર સમ્મના વાન કવિના કવિતાસ છે. આ કવિના એક પુસ્તકને અનુવાદ છે વાતોરે અમાર્ક છે અને રજીરાજી ક' છે. **કો. અનુકમે શી. ૭-૭ અને શી. ૨-૧૦.**

આનંદમદ—અનુવાદક: પ્રમુખનાદ રીક્ષીત. ભારતનાસીઓને રાજીવ એવન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાતોરે મનાકાસ વર્ણવેલો છે. **કો. શી. ૭.**

આપજા રશોઃ પ્રતિષ્ઠાસ—લેખક: નવ કવિમાદ કાળીકાસ અર. રાજીરાજીને જીવન વિષયોમાં માટે કવિતાસીક વાતોમાં આમાં બધી પ્રતિક કરી છે. પુસ્તકને તેમજ બધા કવિતાસ પ્રેમીને વાચની જોઈએ. **કો. શી. ૧.**

સાચની શોધમાં—અનુવાદક ગોવિંદર વિઠ્ઠલિ બા. ર. ૦
પાનાના પુસ્તકમાં સામાજિક વાર્તા છે. સામાજિક મનો-
બાદર શું શું કરે છે તે આપ થી જાણે. શ્રી. ર-૧.
આપની ફરિયાદ—અંશક: નવવચનક ફરિ. પુ. માધીજીએ
સ્વાતંત્ર્ય દીધી હતી આપેલી કારણથી કા કરી કરવેલી
મંદીરમાં જ્યાં આ હુધીની ચાલતી આઝાદીની ઘડતર
અંગેના આપણા લેખો રજૂ કરેલા સમય સચિત.

શ્રી. શ્રી. ર-૨

ઇન્ડીશ-ગુજરાતી ન્યાની હીજનરી—અંશ: K. V.
Nanavati. આમાં આપેલા પાના નવા કાળના
સમાજક છે. શ્રી. શ્રી. ૫-૬.

ચિતાના અંગારા—લેખક: કવિવર્યો મેધાજી. આની - ૧૨
કુમળી વચના જ્યાં અને પુણે દીક્ષિત બંધેતોથી
અગતિ ચિતામાં બળ્લ ખરમ જાય છે. ભત્રી દુઃખ
નાની નાની વાર્તાઓ લેખ આપી છે. જે નામ છે
કવિ ની ના. રા. ૧.

હુદાતુ હીંદ—અનુવાદક એકાદકલ્પ ગોપી. આ નવાના
પુસ્તકમાં દીક ૧૫ જોડાક ૧૫૫ ૫ ૫ ૫૫૫૫ સંગ્રહ
આ સુદર રીતે લખ્યું છે અને હાલ પાંચ સંગ્રહી
કવિ શ્રી ૫-૫ તે ૫૫ આપેલી વચ્ચે મેળવરી
શ્રી. શ્રી. ૧.

ખાસોલી હીજરત—લેખક: ગીજુભાઈ આ પુસ્તક
વાચકથી વચ્ચેના મારફોર્સના કુળી બેલુનું કુળ
સમાજક "હીજરત" ૧૫ ૧ ૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
આપેલા ૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
વચ્ચે ૫૫૫ તે ૫૫૫ વચ્ચેના સાચક છે. શ્રી. શ્રી. ૧

પરદેશી કાખાની સામે હરીકાઈ—લેખક: મત્તોદર
પુરોહિતમ નાંધી. આ પુસ્તકની ખોલ સાચ. અને
ખાદીના કવિઓ દ્વારા રીતે કવિ બંધવો અને પરદેશી
માલનો લાભ શું કાચી અને ૧૫ કરવેલી તે જોઈકે
સુદર રીતે સમજાવ્યું છે. શ્રી. શ્રી. ૨-૬.

સંક્ષિપ્ત કરકુ મેડો—લેખક: ગ. અ. નંદરકર વૃથળકર
કરકુ સમજું આ વર્ષેન છે એક જીવિતામીક પુસ્તક છે.
શ્રી. શ્રી. ૨-૬.

ગુજરાતી-ઇન્ડીશ હીજનરી મીટી—અંશ: ગી. અમ
બલસાર, આ ૧૨૦૦ પાનાની હીજનરીમાં એક એક
અમ મમો, ગુજરાતીમાં હીજનરી બંધનારને ઉપયોગી
સાધક રીતે તેમજ આજ કાલીની મોટી હીજનરી ગુજરાતી
હીજનરી ૫૫ છે. શ્રી. શ્રી. ૧-૦-૦

અરીત આંદુક—૧૯૨૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૨ પ્રકરણો છે.
તેમાં ૮૮ મહામાયીનું કુક અરીત આલેખ્યું છે. આ
પુસ્તકમાં પ્રત્યેક વર્ષના મહાન પુરોહિતે રચાત આપ્યું
છે અને મહાન મોખવાક છે. શ્રી. શ્રી. ૫-૬.

કાલેકરના લેખો—અખાપક રાજેવ બાલકુળ કાલેકરનું
નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ કવિની દેવા કતા ગુજરાતી
આપવરના તેમજા મહાનો 'નવજન' વાચકાગીને
પુરો અનુભવ છે. આ પાકા પુસ્તકના ઉદર પાનાના
પુસ્તકમાં તેમજા ગાનપુર્ણ ભેળોનો સંકલ છે.
શ્રી. શ્રી. ૭.

ન્યારે કર્ણાટક શું?—ટોલકટોમની આ નાજની બંધેલ મોખકીનું
આ સુંદર અને સરજ આવાન્ટર છે. સામાજિક, આંદુક

૫૦ ૫૦૫૫ મેલ અનેક સવાલોનો એક આપા બંધે.
આ પુસ્તકો પાના ૨૫૫ કી. શ્રી. ૨.
શ્રી. ૨-૬.

શરતબાલુની મજા વાર્તાઓ—અંગાળા સુપ્રસિદ્ધ વચ્ચેના
કાર બી. કરમ-૬ મરિયામાયની આ વાર્તાઓ શ્રી. મહાન
કરીબાઈ દેવાઈએ જેલમાં વિનોદ અને જ્યાં કરી.
'નવજન' મેલ તેને પ્રકાશિત કરતા અને છે કે
"અનેક વરેનાં છાન ઉદર આ વાનોનો મરસ આપ
વાનો છે તેને અમને કંઈ નથી." શ્રી. શ્રી. ૨-૧.

જાલ કાપરી—શ્રી. રાજેવબાલકુળ નામ એક રાષ્ટ્રીય
નેતા અને મહાત્મા માધીજીના કુલ અનુયાયી તરીકે
અમલિખવાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજેવબાલકુળ
પોતાના મજા મારના મારવાકમાં જોઈકે રોજનીથી
છે. કાલેકર તેની પ્રત્યાવનામાં અને છે કે "હાલનું
મજા આમાં એકલું મજા પમાલકાવથી આપણું
છે કે આ મોખકી ફાલિયાગીને કાલનું રચાન
મેલ." મહાન કરિબાઈ દેવાઈએ તેમાં શ્રી. રાજ-
વેવબાલકુળ તેનો પરિચય આપેલો છે. શ્રી. શ્રી. ૧-૧૦.

અમલક દરેકન—આ પાકા પુસ્તકમાં ૧૫૨ પાના
ચાન રચાઈ બધી છે. શ્રી. શ્રી. ૧-૬.

ઉત્તરખંડની શાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ
પુસ્તક કાલેવ આજુબાજુ કાલેકર પોતાના સમયનો
સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસી વર્ણન
આપેલું છે. શ્રી. શ્રી. ૧-૧.

જોતરાતી દીવાલો—આ નવાના પુસ્તકમાં શ્રી. કાલેકરનો
જોલો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આંદોલની ઉદર જેલની
દીવાલો આલેખી છે અને ન જોલોની વાળ શું કાલે
તે છતાં મરકારની પ્રાપ્તિ પરીજાલ વચ તેથી તેનું
નામ લેખે "જોતરાતી દીવાલો" એક વર વરકની
દીવાલો આલેખું છે. શ્રી. શ્રી. ૧-૬.

મજવાતું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ખાસ નોંધ—પુસ્તક મંગલવારનાં રોજ ખાસ
પરજા મેલેલી આપવા વી. પી. ના ખોરદોને
બીલકુલ ધ્યાન દેવામાં આવશે નહિ.

મજના શોખીનો માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરોહિતે, સીએને, આજકોને,
અને બાજકીઆને જોઈ સાથે આપનાં આપે તેવાં
કાંબરકથી બરપુર છે.

સોરઠી ગીત કથાઓ—આમાં ગુજર આરજોના કુચાવન
બધાં કુક અને ગીતો છે. શ્રી. શ્રી. ૨-૬.

રૂઢિવાળી રાત-આમ ૧ લો અને ૩ લો આમાં કથાઓ
તથા અવાજો માક કહે તેવાં સુંદર મરવાઓ છે.

પ્રત્યેકની શ્રી. શ્રી. ૧-૬.

ચુકીંદ—આમાં બીજો અનમાં ગીત માલ છે તેમાંનાં
સુંદર માલ બધાં ગીતો છે. શ્રી. શ્રી. ૧-૬.

હાલકર—આમાં નવાની મેલ, આજને કુચાવનાં સુંદર કાલકા
માલ કહે જેવા આલ નાજાઓ તથા મારાઓ માટે

હાજરમાં છે.	કી. સી. ૧-૩.
મહત્વ ધીતો—આમાં જુના પ્રતીકાસોથી બરપુર ચારણી	
મીતો મુજરાતી ભાષાનાં અનુવાદ સાથે છે. મુજરાતની	
બરપુર છે.	કી. સી. ૨.
હિંદુસ્તાન—આ ન્હાનાં પુસ્તકમાં ચાલસભાગેય અને છે.	
માતાઓ અને બાળાઓ માટે છે. કી. સી. ૧-૩.	
કાવ્ય પદ્યોચ્ચ—આમ ૧, ૨, આમાં નરસિંહ એતા વિગેરે	
અકતોના પ્રજાતીયા નવાઅવનો છે.	
	પ્રત્યેકની કી. સી. ૧-૬.
વેળીના મુદ્દ—હાની બાળાઓને ઉપયોગી મીતો. કી. સી. ૧.	

જાળ સાહિત્ય

નીચલાં પુસ્તકોમાં જાળકોને વાંચવા લાગક સુદર મોખલાવક વાર્તાઓ છે. ૧૩ થી ૧૪ વર્ષનાં જાળકોને વાંચતાં આનંદ થશે અને સાથે સાથે મોલ વધા દેક દેકનો પ્રતીકાસ પણ મેળવી શકશે.

હાંદુ ધર્મની આજ્ઞાવિકાસિત-લેખક: નાનાઆમ. મહા-અવાલમાંની કાળો ન્હાના જાળકો સમજે એવી રીતે આમાં લખાઈ છે. ૧૨ થી ૧૪ વર્ષનાં જાળકો કરજ રીતે સમજી શકે એવી ભાષા છે અને ધર્મ શું તે વધા હાંદુએ ભજવવાની બર છે તે આમાંથી બઢશે. અક્ષર મોટા છે. કી. સી. ૨.

ધર્મતિઆએના ચરીત્રા-લેખક: મીલુઆમ. આ પુસ્તક ૫૫ હમીઆમુર્દી પાઠકાળાના જાળકોને ધર્મ જાન આપવા માટે લખેલું છે. આમાં દસ વાકતોના ચરીત્રા છે અને ૧૨ થી ૧૪ વર્ષના જાળકો સમજી શકે એવી રીતે વાર્તાના રૂપમાં લખાયા છે. કી. સી. ૨.

કુરમાનીની કાળો	૧ ૧
વિરામના અને બીજા વાર્તા	૧ ૦
દેક દેકની વીરકાળો	૧ ૧૦
વા-વા પચલી	૧ ૧
બીજોરી પદા	૨ ૬
દેક દેકની અજ્ઞાત વાર્તા	૧ ૧૦
શીશીર કાળો	૧ ૧

સરકારી નિશાળોમાં ચાલતી મુજરાતી

વાચનમાળા

મુજરાતી જાળ પોથી	૬
મુજરાતી પદેલી ચોપડી	૧ ૦
" બીજા "	૧ ૨
" ત્રીજા "	૧ ૩
" ચોથા "	૧ ૮
" પાંચમી "	૨ ૦
" છઠી "	૨ ૩
" સાતમી "	૨ ૧
" પદેલી ચોપડીના અર્થ	૦ ૫
" બીજા " "	૦ ૮
" ત્રીજા " "	૧ ૦
" ચોથા " "	૧ ૩
" પાંચમી " "	૧ ૫
" છઠી " "	૧ ૮
" સાતમી " "	૧ ૧૧

" દેલી દિસાળ "	૧	૦ ૧
" દેલી કીજાળ "	૨	૮
" સમિત જાંઠની ચોપડી		૦ ૪
જાળ વર્ગની નોટ		૦ ૫
મુજરાતી આશુર્ અકરજ		૧ ૦
અંગ્રેજ ભાષાંતર પાઠમાળા (વિસ્તાર) ભાગ ૧		૧ ૩
" " " " " ૨		૧ ૧
" " " " " ૩		૧ ૮
અંકમજિત		૧ ૧
અંકમજિતનાં મુજતાવ		૧ ૧
ક્રમિક જિજવનાર એમિયો (ભાગ ૧ ભો)		૩ ૦
જુમીળ વિદ્યાના મુજતાવો		૧ ૩

રાષ્ટ્રીય વાચનમાળા

મુજરાત વિદ્યાપીઠમાં ચાલતી પદેલી ચોપડી	૧ ૦
" " " બીજા ચોપડી	૧ ૩

'ઇન્ડિઅન એપિનિઅન' તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો

	કી. રે.
ક્રાંતિવાલ લાયસેન્સીંગ કન્ટ્રોલ ઓર્ગાનિઝમ ૧૯૩૨	
મુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧ ૧
સીતા વનવાસ	૧ ૬
જીવનપર પ્રકાશ	૦ ૬
સત્યના પ્રયોગો અથવા અપ્રત્યક્ષ ભાગ ૧	૧ ૩
" " " " ભાગ ૨	૧ ૧
નીતિના કાવ્ય	૧ ૦
મારો ભેજનો અનુભવ લેખક: મ. અંગ્રીજ	૦ ૬
મારો ભેજનો બીજો અનુભવ " "	૦ ૬
મારો ભેજનો ત્રીજો અનુભવ " "	૦ ૧
ઇન્ડિઅન એપિનિઅનનો સોનેરી અંક	૨ ૦
લોકમાન્ય ભાગમંથાજી તીલક તેમના મત અને વિચાર	૦ ૬
મુરખરજ અને તેના બે આકાશ	૦ ૬
ભેજના કાવ્ય (સહામક વખતના)	૦ ૬
મુસ્તાફા કમાલ પાશાજી જીવન ચરિત્ર	૦ ૧
મુસ્તાફા કમાલ પાશાજી ભાવજ	૦ ૬
ભેજ સત્યવીરની કથા (સોહરેડીસનો જમાવ)	૦ ૬
આજ્ઞા દેહલી અમીનનો આજિત દોષ શકે!	
રાષ્ટ્રસેવકની વાર્તાપરથી	૦ ૧
હાંદ સ્વચ્છ (અંગ્રીજીએ લખેલું)	૧ ૦
પુર્વ અને પશ્ચિમ	૦ ૧
દેશભક્ત જોખલે અને મીરખીડના સવાલ ઉજારની સર્મા	૧ ૦
કાવ્યા સારો લવાની રજ	૦ ૧
સા. આ. ઇન્ડિઅન રેમિસન' સુવીનીયર	૦ ૬
જીવન દોરી	૦ ૧
અસમાની ગરબી	૦ ૨
એકાએકીક એક ૧૯૦૮ના ધર મુજરાતી-અંગ્રેજ	૦ ૩
સુધારાના અવાજ	૩
અવ વિના બીજાં કશું નથી	૩

અજવાળું દેહાણું:

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Registered with the C. P. D. as a Newspaper
Page Fourteen

२६. "कुशांग"।

3/20 ਪਾਇਲਟ ਕੋਡੀਟ, 42000.

DURBAN.

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 666,
Cape Town.

Established A. D. 1869

T'vaal Add:
P. O. Box, 1302
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P.O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન

ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

ન્હાનામાં ન્હાનું પ્રીમીયમ અને મોટામાં મોટું બોનસ

આપનારી બાસક વર્ષની જુની રીમા કંપની.

જીવંતીના વીમા ઉત્તરાવવાથી સા સા ફાયદા પાવ છે તે બજારુ હોય તે અને કઇ કંપનીમાં
ઉત્તરાવવાથી વજારુ વજારુ ફાયદા અને રાહત મોજામાં મોજા પ્રીમીયમ બરવાથી
મળે તે બજારુ હોય તે મોજા:—

મુળજી જી. પટેલ

હિંદીઓના બાઝનેસના ચાક એજન્ટ.

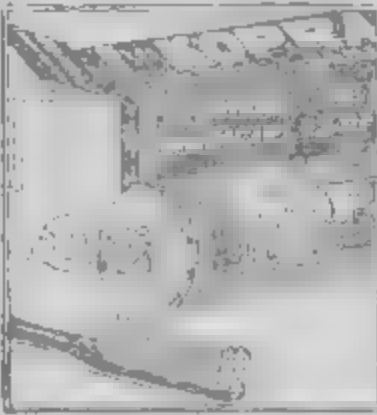
બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula: Dr. V. R. Kokatnur, Ph.D., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Veresamping

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance, it is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never cracks the skin and is so economical.

KEEN'S OXFORD BLUE.

170 STURKEWELL.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેખક બરાબર ધ્યાનપૂર્વક બેસો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ શોખ દેખો ત્યારે જ્યારે તમે ખાતરી કરી લેજો કે તમને જોઈએ તેજ માત્ર મળ્યો છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વાપરનાથી કપડાને કાચું થવું નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ રંગ માં શોખો અને તેજ વધુ વાપરવા બહામણ કરવી એ ફાયદાકારક છે એવું કારણ એ છે કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વધુ વખત માટે જોઈએ તેજ માટે સીને સતેજ કરી અને રૂપો વધુ તેજ જીરવા માવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and tailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચઢાવનાર

નામલક્ષનાં નંબર એકના બતાના, પછનાપલ વિષેરે ચીન્ન કોરર મળેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

દરેક કોરર ઉપર ખતી રખરખ રાખી સારો માલ, સારી પેકિંગ કરી કીરકાલ આવથી મોકલવા માં આવશે.

કેપ ટ્રાવીન્ક, ગાંધવાલ, કીરકેટ, રોડેસીયા વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી બુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન, નામલ.

શિબાબાના પૌષ્ટિક ખાંડા તૈયાર છે.

!! ચમત્કાર ત્યાં નમસ્કાર !!

કક્ષિતનો રાજ્ય સાક્ષીમણિક—રૂપર્ષિ ધાત્રી તેજ ઇન્દુરસી આપે છે. તેની અંદર ૧૪ જાતની વનસ્પતિ નાજવામાં આવી છે. સોના, ચાંદી, વરખ, પંજામી કાશમ, બીમસેની કપૂર, ખરાસ, કસ્ટૂરી કેસર, અંબર, શીલાઈલ, સારસાપરેશા, વીહારીકંઈ, પાંચભોમન, સતાવણી, નરસંકી, અયુક્ષોષ, અંદરલા, સોનાદુષા, ભોઈ, અખરક, પદવળ અરમ વીસે જાતની ચીનેથી તેણે કરવામાં આવી છે. જોકે હોવા છતાં નવજીવન આદિક અણુદ અવતાર કક્ષિત ત્રણ કીવસના સેવનથી જળાઈ આવે છે.

૨૧૯ એકના હખાની રી. ૧૦-૬.

કેસરી પુદામધ્યક—ખાખરી તથા મગજની વચ્ચેના ખાખરીને નાણું કહે છે.

૨૭/૬/૧૯૬૬—જાો તમામ પ્રજાપતી કમરનો દુખાવો જલદીથી નાશ કરી જે દીવસમાં પ્રાપ્ત થઈ શકે છે.

કુનારપાલક—કરીદના પ્રશન્ય લોકીતે સત્ત કરી જઠિત આપી કરીર કમલ રાણે છે.

નિસર્ગપ્રીત—કરીરના સમિતિઓ વાલુધા જગ્યાના વધા દુશ્વરા દોષ તેને જાણીવતનાં માનદો કરે છે.

મેથીપક—કમારો મેથીપક આખા સાઈપ આફ્રિકામાં વખણાયેલો છે. જેના વળાણ કરવા કરતાં મંભારી ખાતો કરો. પાટસલપર કમારો નામનું એવક વાંચી લેતો. રતલની રી. ૪.

મમદકથા—સ્વાદીય સ્વાદે નારદા તરીકે જાણીથી પોષક આપે છે.

શ્રી મહારાજ પુણ્યવતી, સંકલ્પક, આચરણક, દર્શનક બીજી સોહતા યાત્રાગીદે લેવાર કરી આપવામાં આવે છે.

એણે ૧૯૬૧ સાથે પેશા બેકડેશવા મહેરબાની કરવી.

ପ୍ରଥମ ଅନୁସାଧା ଖାତେ ଶୁଦ୍ଧି:—

KAPITAN BALCONY HOTEL.

(Proprietor K. K. Kapilan)

Phone 3623.

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

દેશથી આવનાર તથા જનાશઓને હિતરવાનું ઉત્તમ મથળ.

તામારા ધંધાની જાહેર ખબર ક્યા છપાવશે?

‘ઈન્ડિયન એપ્પાઈનિયન’ માં

જે જનામાં જનન દોરી જાય તે જાણી શકાય આદિકામાં વેળાનું છે

જાવ અને નફો મારે જાયો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

Phone 3447.

P. O. Box 1154.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

139 Pine Street.

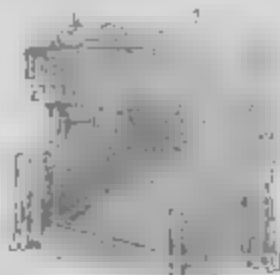
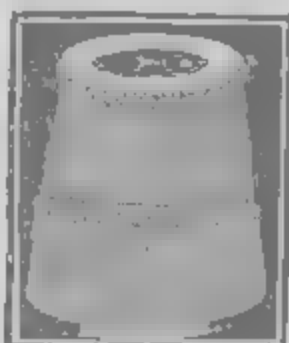
2008年10月 第10期

આભોડેલની રેકાર્ડ

હાલુસાની—પૂજારાની—દાખલ—ટેલેચ

જુદઠ શ્રી. ૩-૩ ઝનની યો. ૩૫-૦

સુરભિલાની એ એસારીએન્ડ કંપન.

1946-47 1-9-47 46 4-10-47 47.

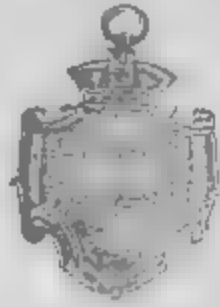
૧૯. ૩-૫-૦ થી ૧૧. ૫૫-૦-૦, દ્વાબના અને પાનના.

ଘିଅର ଆଡ଼େ ଶରଣ ଓପଣା ଶେଷରେ ଶରଣ.

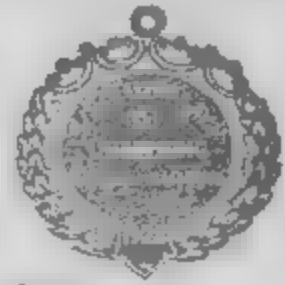
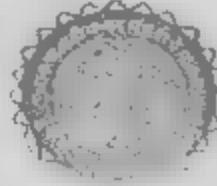

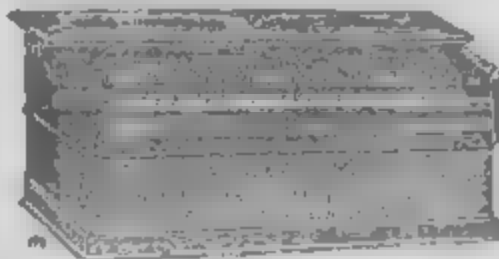
AWARDED
GOLD
MEDALS.

સાનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

ફલેટ ખાતના સરદાર ફલ્યુટ
ફાર્મોન્યમ અને સરદાર ફોન
આમિદોન આમરી પોતાની
ફેક્ટરીમાં ખનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક આનાનો
સાંપ ષાકલી ફેક્ટરીમાં
મંગાવી ખાતી કરો.

ચેતસીંગ ગુરબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

રોડ નેશીયલ અને કમર્સિયલ બેંકની પાસે મલ્ટીપ્લે નાકે, રૂબરૂ ફોર્મલેટ રોડ, મુંબઈ, ઇ.
Tel. "TUNE MASTER" Bombay. બ્રાન્ચ નેશીયલ અને કમર્સિયલ બેંકની પાસે રૂબરૂ ફોર્મલેટ રોડ, મુંબઈ, ઇ.

૨૪ કલાકમાં ફામટો કરનારે જગમગિ છે

અપટલોશન

ફોન, ખજા, બુકલી, ખરજીલું વિગેરે ચામડીના દરો ઉપર અકસીર દવા છે.
કપડા ઉપર ઠાવ પડતા નથી. સજ્જા એટલીખીરાનોમાં સાનાના ચાંદો મળેલા છે.
કીં, બા. ર ના છે આના, ચોરેજ પેકમિ ચાજી છુટા, આવરૂદાર એવનો એકમ છે.

અપટલ કંપની, ફાલવારેલી રોડ, મુંબઈ, ઇ.

કીટીંગસ

પાવડર

કીટી, ઉપાઈ, માકડ, વંદા, માખી,
અથવા જાંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

ખોટીસ ખનાવક કુલ દીનોમાં વેચાય છે. ૨૫

Box 247 & 317

Tel. Khairi

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADJI VILA)
Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મોકલ ૨૪૭ અને ૩૧૭ ટેલીફોન નંબર નથી

હુસેન હસમખલ (સરદારખલ વાલા)

જાંતુપોષ પેકેજિંગ એજન્સી,

કો. રો. ઇ. આ. ૨૫

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phoenix. Postage free on all books.

Address:— Indian Opinion,
PHOENIX, Natal.

A Short History of the World 1 0
Folk tales of Hindustan 1 0
The Story of the Ramayana 1 0
Great Thoughts of Mahatma Gandhi 1 0
The Epic Path 1 0

MAHATMA GANDHI

His trial—An Idealistic Rally in the twentieth century 1 0

J. C. BOSE

His discourses and writings with a biographical sketch and portrait 1 0

BHAGWAT GITA

With text in Devanagari and translation by Dr. Anand Besant in English. Pocket Edition 1 0
Large Students' Edition 1 0

THE HEART OF HINDUSTHAN

Essays on the Heart of Hindustan, The Hindu Dharma, The Hindu Idea of God, Islam and Indian Thought, Hindu Thought and Christian Doctrine, Buddhism and Indian Philosophy. New and Revised Edition 2s.

THREE GREAT ACHARYAS

Sankara, Ramanuja and Madhva are the three Great Acharyas whose teachings hold sway over the bulk of the Hindus all over India. They are equally appreciated by the best thinkers of the day even among the Oriental scholars of Europe and America. An attempt is made in this book to give vivid sketches of their life and times together with an exposition of their respective philosophies. CONTRIBUTORS: Pandit S. Dasgupta, Dr. S. Krishnaswami Aiyangar, Prof. Ranganacharya, Mr. C. N. K. Aiyas, Prof. T. Rajagopalachari, Prof. Sridhar Rao. 4s.

EMINENT MUSSULMANS

CONTENTS: Sir Syed Ahmad, Sir Salim Jung, Nawab Mahomed-ul-Hak, Badruddin Tyabji, Haidar Ali, Mohamed Sayam, Syed Mahmood, Syed Amir Ali, The Aga Khan, Sir Mahomed Shah, Sir Ali Imam, Syed Hasan Imam, Syed Ghous, Sir Ibrahim Rahimtoola, Mirza Asad Khan, Syed Hasnain Bilgrami, Justice Shah Din, Sir Mahomed Iqbal, Sir Mahomed Habibullah, Sir Abbas Ali Hale, Jinnah, Sir Abulhas Rahim, Mr. Hydrat and the Ali Brothers. 5s.

ON KHADDAR

BY DR. PATTABHI SATYANARAYANA

In this handy book, Dr. Pattabhi Satyanarayana traces the causes that led to the destruction of many ancient crafts and industries of India. He also illustrates by facts and figures the great advance the country has made by the step-by-step adoption of the book by settling the question of Khaddar on to the pedestal of a patriotic plank in the Congress platform. 1s. 3d.

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatists. Written on the lines of Lamb's "Tales from Shakespeare." Contents: Vidura of Vasavadatta, Arjuna of Mrichchhakatika, Sakuntala, Malavikagnitika, Vikramorjaya, Malati-Madhava, Nagananda, Ratnavati and Muktahastika. 2s. 6d.

Indian Tales of Fata, Fally, and Folklore. Revised and edited by Prof. P. C. Sankaranarayanan, M.A. This is a collection of one volume of the Tales of the Indian, Malavika, Ramayana, Kala Mahat, Katarat, and other works of the Sanskrit, Malayalam, and Appala, folklore of the Indian, and Indian Tales. —2s. 6d.

Sakuntala by Kamala Sathyanarayanan, M.A. A prose version in English of Kalidasa's drama. 1s. 3d.

THE LIGHT OF ASIA

Being the last teaching of Gaurama, Prince of India and founder of Buddhism. 2s. 6d.

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

Written by a group of students who have drawn in their last year's work, the last teaching of the Indian nation to the West. It is a collection of the great moral and spiritual issues affecting recent political events in India. The first chapter deals with the movement for the attainment of freedom of India. The second and third chapters give a vivid picture of Mahatma Gandhi, the teacher of the Indian nation, and of the great independence movement. The fourth chapter, of the last chapter, deals with the last teaching of the Indian nation to the West, the Indian nation, and the Indian nation. 1s.

MAHATMA GANDHI

THIS MAN AND HIS MISSION

This is an enlarged and up-to-date edition of Mr. Gandhi's life and teaching, and is a record of his activities in South Africa and India. It contains the full report of the Indian nation to the West, the Indian nation, and the Indian nation. It contains the full report of the Indian nation to the West, the Indian nation, and the Indian nation. It contains the full report of the Indian nation to the West, the Indian nation, and the Indian nation. 2s.

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Banker.

This book is edited by Mr. K. P. Kishore Menon and contains a Foreword by Mrs. Surajini Nair. It contains the full report of the Trial of Mahatma Gandhi including Mahatma Gandhi's statement, the Judgment and Mahatma Gandhi's reply. It also contains the offending articles for which Mahatma Gandhi was arrested and description of the scene at the Ashram when he was arrested and other interesting subjects dealing with Mahatma Gandhi.

Price Two shillings.

Satyagraha in South Africa

By M. K. Gandhi.

Price 6 Shillings.

Self-Restraint

Versus

Self-Indulgence

By M. K. Gandhi

Price 3 Shillings

INDIANS IN SOUTH AFRICA

Helots within the Empire

AND

How they are Treated.

By HENRY S. L. POLAK.

Price 2 Shillings.

A & OYNTHUS EDITIONS

Biographies of Eminent Indians

Price One shilling each.

Autobiography of Mahatma Gandhi
Vol. I. Price S. 10 G. pence

The Missionary-Hearted
Price 5 Shillings

154 Pages

1906 — 1914

Price One shilling each.

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE: Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, 175 Grey Street, Durban, or Phone Central 3506

भईत! तदन भईत!!

३. येणी माहितीवाचू देवविद्या पुस्तक आहे पण मित्र
४. इथले अर्धे बसले आहे. मग मज्जे ७, मंत्रावे.

મહત્વ મંજરી દુર્ભસી, જામનગર, તા. ૧૫/૧૧/૫૬

Indian Opinion

No. 7—Vol. XXVI

Friday, July 7th, 1933

REGISTERED AS PERIODICALS ACT, 1902
PRICE FOURPENCE

NOTES AND NEWS

FOR keeping premises in Victoria Street in a filthy condition, an Indian was found guilty by Mr. Morris in the Borough Court and was fined £5 or 30 days. Inspector Brown, of the Sanitary Department, said he visited the premises which were licensed as a refreshment room and general dealer. The kitchen and storeroom were in a filthy state. The wooden floor bins in the storeroom were dirty and infested with cockroaches and their eggs. The lavatories were also very offensive. Several warnings had been given the licensee, but on a further visit the conditions had not been remedied.

It grieves us to take note of the above. One may have virtues. But to be conscious of one's virtues and to ignore the vices that he may be full of does not tend to elevate him but will surely bring about his downfall. To be elevated one must always have one's faults before his eyes and ever try to remedy them. The Indian community must do that if it wishes to live in this country with any peace and happiness. We have always opposed the policy of segregating any section of the community and have argued that there are laws and regulations for the observance of sanitary rules and that they may be tightened up if need be and strictly enforced. In the above case we are not at all in sympathy with the person convicted. The sentence should serve him as well as other Indians as a lesson. Those of our brethren who ought to know better should not only observe strictly the rules of health and sanitation but should guide their poorer and ignorant brethren to do so and thus be not a menace to public health but a help to the authorities in their onerous task of safeguarding the health of the town.

The question of the admission of native students from Fort Hare to membership of the National Union of South African Students according to the motion of the students of the Witwatersrand University reported in our last week's issue, was hotly debated at the conference of the union held in Maritzburg. The motion to admit native members was moved by Mr. L. Phisoa, Witwatersrand, who contended that no Fort Hare students had lectures and got their degrees through the University of South Africa, they fell within the terms of the N.U.S.A.S. rules and had the right to join the union. There was no moral right to prevent that, he said. There was no statutory university colour bar, and hence students could not form one. After much discussion in which views were expressed for and against the motion, the feeling against the motion was so strong that it was decided to appoint a sub-committee to investigate the matter. On behalf of the Africans Universities withdrawn from the N.U.S.A.S. was threatened should the motion be accepted.

By the death of Mrs. Ernest of Johannesburg last Sunday night Indian women in Johannesburg have lost a well-known figure. The late Mrs. Ernest was one of the first Indians to enter the Transvaal.

In 1880 she migrated by ox-waggon from Natal, where she was born, to the Barberton goldfields. Later she was among the first Indians to go to the Rand. She had been a member of the St. Mary's Cathedral congregation for more than forty years. The late Mrs. Ernest was one of the founders of the Indian Women's Association, and was trustee of the Valkenburg Hall Trust. She leaves behind her husband, Mr. David Ernest, who was the founder of the Transvaal and the South African Indian Football Association and a well-known public worker, and five sons and two daughters to mourn their loss. We extend to them our heartfelt sympathy in their very sad bereavement.

THAT the European in South Africa had become physically and morally sterile as a result of his vaunted civilisation was a charge made at the Joint Coloured and European Conference recently held in Capetown. This statement was made by Mr. E. P. Doman, of the Teachers' League of South Africa, in the course of a debate on Church or State control of coloured education. Mr. Doman complained bitterly of the "injustice" of differentiation between the subsidies for European and coloured children, the former being £14 7s. 6d. and the latter only £5 3s. and asked whether there was no other way in which the European could retain his superior position than by starving the coloured people educationally and economically. The European was responsible for the existence of the coloured people, and should make himself responsible for their welfare.

THE chairman of the Bonomi and District Chamber of Commerce in his half-yearly report states —

Trading by Indians in Prince's Avenue has been strongly taken up by your chamber and representations made to the Town Council with a view to rejection. This has been unsuccessful, and the rejection of these tenants is understood to be only a matter of time.

"I believe that the granting of democratic institutions saved South Africa for the British Empire," declared Mr. Stanley Baldwin when defending the Government's policy in India in a speech at Manchester. He said that the distinguished Conservatives who had voted against it had since acknowledged that they had made a mistake. Similarly the granting of democratic institutions in Canada had undoubtedly saved Canada for the Empire. The Conservative Party was wrong in opposing it, and had they had their way they would have "ruined the bus." There was no more cogent reason for supporting the Government's proposals in regard to India, and he believed that by supporting those proposals they would save India for the Empire.

The 76th annual meeting of the Bible Society was held in the Pavilion, Durban, on Tuesday evening, July 4th. Hymns and Anthems were sung by the Durban Male Voice Party, conducted by Mr. Harry Evans, Sir

Herbert Stanley, the High Commissioner for South Africa, presided over the deliberations. Among other speakers, all of whom extolled the Bible as the most inspiring, purifying, and enlightening book in existence, were the Honorary Lady Mahara: Stagh, Rev. John L. Dobe and the Rev. Owen Watkins. Sir Herbert Stanley also spoke at length on the praiseworthy work done by the Society, which, he said, knows no sect or race. There were members of all nationalities present at the meeting; but the evident segregation of the races in the hall was a testimony of the fact that the work of the Society was still much more theoretical than practical. It is to be hoped that at the next annual meeting these unseen barriers between the races will have been broken down completely. The meeting terminated at 10 p.m. with a benediction by the Rev. H. W. Goodwin.

THE EUROPEAN YOUTH AND INDIANS

W E have been pleased to notice during the last few days the way in which the University students have expressed themselves on the South African colour problem.

First the Witwatersrand University students gave a very pleasant surprise by introducing a motion to admit Native students of the Fort Hare College in the South African University Students' Union. This was a bold step in view of the fact that the colour prejudice was so deep-rooted in this country. But no reform has taken place without a bold step on the part of a very few, if not a single individual, who has had often to end his life in the endeavour without achieving his ideal. We are a little sorry that the Witwatersrand University students have had a temporary setback. At the Conference of the Students' Union held at Maritzburg the rest of the students were found wanting in sufficient enlightenment to throw off the prejudice against the black man. Some seemed to abhor the idea of admitting Native students to such an extent that they even threatened to withdraw themselves from the Union. Nevertheless, however, we are not dismayed at what has happened. The discussion on the question has been very healthy. It has set people who refused to give even a thought to the question to give their mind seriously to it. Those who fought against the motion, we have no doubt, believed in their hearts that they were wrong in doing so. For a long time on the part of those who are out for reform it would sooner or later to succeed in converting their opponents. The next pleasant surprise was given by the members of the Students' Parliament at an entertainment given in their honour by Indian merchants at their club. The Prime Minister of the Parliament, Mr. J. Lowman, of the Witwatersrand University said, "It was a fact that the Indian community was subject to very severe disabilities and in the hearts of a majority of South African University students there was a burning desire that the Indian population should be oppressed." This consciousness of the wrong done to a section of the people of the Union among the enlightened people is encouraging. We are glad to see this breadth of vision in the European youth of the country. We sincerely hope that it will continue to grow and result in justice being done to the oppressed.

But once again let us turn the searchlight inward. These good students have been im-

pressed by Mr. Shastri's addresses. "He had opened the students' eyes to the immensity of India; to the greatness of its culture, wherein lay India's real immortality," they say. We claim to be representatives of that ancient Indian culture in this country and as such we claim for a status equal to that of the European. But are we truly representatives of that culture? Where is it to be seen? It is certainly not in feasting at the Orient Club and giving luncheons to distinguished personages and indulging in armchair talks while so very little is done for the uplift of our poorer brethren and for the relief of their distress in those days of great depression, added to the additional distress caused by the Government's white labour policy that they readily take advantage of the bonus and a free passage offered them by the Government and consent to being repatriated. It is certainly not in co-operating with the Government in forming a scheme, the object of which is openly declared to be one of reducing the Indian population to its irreducible minimum, notwithstanding the fact that that population represents less than three per cent. of the total population of the Union and that there are vast tracts of unpopulated land, and notwithstanding the fact that we are told in plain words that there is no room in this land for us and that we should look for other countries that might be willing to accept us and accord us better treatment. If the leaders of the South African Indian Congress cannot see the barefaced insult hurled at the community as a race and if they are not able to see a question of principle involved in it that they are prepared to stoop to co-operate in such a scheme, we truly believe we have lost all sense of our ancient culture and civilisation.

Then again that ancient culture is not to be seen in Indians stooping in the Transvaal to submit to the Asiatic Land Tenure Act which no self-respecting community would do. Our struggle in this country has always been one of principle and we are so materialistic that we are prepared to sacrifice all our principles then truly we are not a community by whose conduct others would benefit and we are certainly not the true representatives of the ancient culture of which we boast so much. We have had occasion to criticise the Government of India Agency in this country but we are not suspicious of the fact that the Agent's weakness is partly due to our own helplessness. If we were a community with a back bone in us and would prove by our action that we hold our honour and self-respect above everything else, both the Government of India and the Agent would be able to do much more for us than having to count a few paltry gains which, as we have pointed out before, are too expensive for their worth.

If we would stop dancing to the tune of the Agent and show a little bit of grit in us we are sure that not only the Agent himself would be stronger to help us by the European youth and the European people who are lovers of bravery and heroism would look upon us with respect and would require no eloquence to be impressed by our ancient culture. Our talk of our ancient culture without the slightest demonstration of it by our action is pure hypocrisy;

Things In General

(BY OBSERVER)

One is led to wonder, at times, whether all the struggle and turmoil of life is of any avail; and whether it would not be better to drift along, as indeed many do, without aim or object, just letting things happen as they will. Sometimes we look back upon a long period of trial and disappointment and we are led to exclaim: How futile it all is!

Thus (going) comes to us as individuals. Our own private lives are filled with much that is of little worth, and we have to confess to a feeling of failure. In public affairs it is much the same. We get disgusted at the results to all our well-laid schemes. We declare that it is all useless. In public as well as in private life, we make sacrifices which seem to have been all in vain.

It is difficult to shake off this feeling of failure and disappointment and futility. There must be something wrong which badly needs righting. How are we to go about it? Let us first ascertain why we are rebellious and disappointed. Is it not that we have been labouring under a sense of grievance? All our effort has been directed against the wrongs that have been done to us as individuals or as a people or race. We recall a thousand instances of injury done or insult offered. Our lives have been spent in claiming rights and privileges and fighting for the abolition of grievances.

In public life we prepare a list of grievances—genuine ones, no doubt—and we concentrate our forces upon the removal of them. We proceed to fix upon the culprit—usually the Government—and we never allow ourselves for one moment to look in any other direction. We have made up our minds and we fight for a great cause.

With the best intentions in the world it is possible to take the mark. If, instead of looking outside, we turn our gaze inwardly, our grievance may turn out to be a duty and a privilege. For instance: So long as the lack of facilities for higher education for Indians was a matter of grievance, nothing was done. But as soon as the community realised its responsibility and subscribed £20,000 for Sauri College, the Government immediately offered to staff the College and bear the expense of management.

The same can be said regarding the classes inaugurated by the Indian Technical Institute. Both the Durban Town Council and the Government have generously recognised the practical effort made, and have not been slow to assist financially. The recent instance of the Solomon Trust in Bulawayo in contributing £1,000, to which has been added a further £500 from European subscribers, towards the cost of building an Indian school, is a further reminder that "God helps those who help themselves."

I am quite sure that we should all gain immensely, both in our private and public affairs, if we could only strive to diminish the thought of grievances from our minds as much as possible. A little consideration would often transform a mountain into a mole hill.

PROBLEMS can be solved and grievances removed if we will but fix our minds on co-operation and

self-help. And if we go further and offer help to those in need, of whatever race, we shall find our burden grow lighter.

Original Correspondence

TO THE EDITOR "INDIAN OPINION"

AN OPEN LETTER NO. 1
TO THE INDIAN AGENT

Known as such.—Not because thou art a Prince of India but thou art so lovable and so great a sportsman I am emboldened to appeal to thee to forget that thou art an Agent and to proclaim what thou wouldst do wert thou the Congress and the fellow countryman that thou art on the question of Congress relationship to the Agent and his office.

Let me state the matter thus: Congress as the representative body of Indians in South Africa co-operated with the Agency in spite of opinions held by it on the Agency of a powerless Government. Such co-operation was to give the Agency a fair trial. The Congress has stood by the Agency to what purpose? To subject Indians to more laws. The Indian Delegation came and by it the Congress also stood. But with the reservation that if the Capetown Agreement or the Transvaal Asiatic Land Tenure Act was not acceptable, Congress would not co-operate in any India-Union Exploration scheme. The idea of sending away Indians born in this country is not at any time a cheerful idea.

The Transvaal Asiatic Land Tenure Bill became law and the Transvaal Licensing Ordinance became law. Congress decided against both and would not give evidence before the Land Tenure Act Commission. Noble Sir, all this thou knowest. Yet the Agent and his office hob-nob with the Transvaal Indian Commercial Association formed for the occasion to protect—blessed word—their selfish rights—another blessed word—but neither a correct word to use in connection with the Asiatic Land Tenure Act for there is neither protection nor rights in it. The Agent who is also an Indian surely does not in his heart or heart approve this law knowing as he must that it is a whitened sepulchre with dead men's bones rattling in it and that some men and women of honour in the Transvaal who dared prison in the days of yore when Mahatma walked its streets are not yet gathered to their fathers and protest against the Agent and his office and all who work that the Transvaal Asiatic Land Tenure Act may verily flourish like the yew tree.

The Agency has sponsored the Transvaal Indian Congress in this matter and now expects the South African Indian Congress, of which the Transvaal is a part, to nominate a man on the Union Exploration Enquiry Committee which in itself is a departure from the Exploration Commission as explained by the Indian Delegation, a departure to which the Agency agreed without consulting the Congress.

The Congress itself has not gone to the country on this very important question and Noble Prince, believe it or not, Indians in the country will express themselves in no uncertain manner when the hour comes that they want no exploration but a human chance in the country in which almost all of them were born.

Transvaal Indians have lost everything and their Congress—no less the South African Congress—can not be a party to the high politics of the Agency.

Fellow countrymen: In the circumstances what would you do with an Agency which hunts with the hounds and runs with the hare?—I am,

Yours faithfully,
AN ANT.

European Youth On The Indian Question

At a luncheon given in honour of the members of the Students' Parliament and the Voortrekkers (Afrikaner Boy Scouts Organisation) by the Orient Club, Isipingo, last Sunday, some interesting speeches were made on the Indian question.

Kunwar Sir Maharaj Singh, Agent of the Government of India, who was one of the honoured guests, said he spoke as the representative of a country having a population of nearly 385,000,000, and his main task was to further goodwill and co-operation between Europeans and Indians. It was essential in the interests of both great countries that this goodwill should be consolidated. Friction meant potential danger, just as cordial relations meant endless possibilities of economic prosperity. There were vast opportunities for trade expansion between the Union and India. More and more would the Union's markets in the future lie to the East, a fact of which he was the most convinced the longer he resided here.

And what, asked the Agent, was the Union's Indian problem? It was the problem of a population numbering less than three per cent. of the total population of all races. And this Indian community had behind it an ancient culture and civilisation. He was satisfied that the coming generation, and especially those students who had studied the culture and civilisation of different countries and had enjoyed the broadening benefits of travel would realise that a reasonable solution of the Union's Indian problem would bring infinite good to both races. An Agent for India he appealed to them to help on that solution. They would, of course, have to face difficulties, but neglect, indifference or delay might prove fatal. The right way was to tackle the problem now, and in the right spirit.

Addressing the Mayor, the Kunwar thanked the Town Council for cutting a South African precedent in providing relief for unemployed Indians. As one who had travelled in 50 countries and come into contact with almost every world community, he was satisfied, said the Kunwar, that human nature fundamentally was identical everywhere. Most people were far too apt to exaggerate the differences and to under-stress the infinitely more numerous similarities. His concluding message, given in all humility, but with definite conviction was—when approaching race problems to lay stress on the likeness and do not exaggerate the differences.

Replying, the Mayor (Councillor Lem) paid a tribute to the valuable part played by the Orient Club in bringing the races together, and to the Kunwar's incessant efforts on his countrymen's behalf. One result had been that the municipality had found work for 200 Indians, and he could now state that it was hoped within a fortnight to take on an additional 40. Altogether 1,400 Indians were now on the Corporation's employ. Mr. Lem proceeded to quote data showing that the status and conditions of service of the Indian employees had been gradually, but steadily improved.

Students' View

Responding on behalf of the Nuzar, Mr. J. Lawrence (Prime Minister of the Students' Parliament) spoke of the impressive addresses given by Mr. Arinivasa Sastri (former Agent for India) to Band University students. No other speaker on a University platform had so convincingly pleaded the cause of the Indian community. He had opened the students' eyes to the immensity of India in the greatness of its culture, wherein lay India's real immensity.

The speaker definitely held that the European should endeavour to accord to the Indian citizens of this country those rights to which they were entitled. It was fact that the Indian community was subject to very severe disabilities and in the hearts of a majority of South African university students there was a burning desire that the Indian population should be oppressed. In their hearts they knew they had to face up to a pressing problem.

The Students' Parliament, unfortunately, had not yet introduced any legislation, the reason being that South Africa was faced with so many political problems that the universities had endeavoured first to grapple with those which they felt were even pressing than this Indian question—the native and economic problems, for example. He hoped at the next Students' Parliament a measure ameliorating the conditions applying to the Indian community would be introduced and, if such a measure were wisely framed, he felt sure it would have the almost unanimous support of the students. (Applause.)

As university students they should at least press for adequate education facilities. These facilities, so far as the Indian community was concerned, were totally inadequate. He hoped, said Mr. Lawrence, that the Students' Parliament would include—perhaps in its Cabinet—fellow South Africans of Indian birth.

He agreed with the Agent, said Mr. Lawrence, that economically South Africa had much to gain through co-operation with the Indian community. Given justice to that community, there seemed no reason why South Africa should not build up a great market in India. One of the objects of the Nuzar was to establish contacts and he felt that of all the gatherings the students might attend in Durban this one would prove most beneficial. It would have results in remedying injustices to all non-European races; and it was his hope that in the very near future the Students' Parliament would have introduced legislation that later on would be adopted by the Union Parliament.

The Voortrekkers

Responding for the Voortrekkers, Mr. J. H. van der Merwe declared that the gravest problem confronting the students and Voortrekkers was the deep-rooted racial prejudice prevailing among Europeans in this country. Personally, he would fight always for a better understanding between the races but they were facing a factor which could be righted only with the course of time. The older generation must pass before they reached the ideal stage.

The last speaker, Mr. I. M. Graham (Chief Magistrate), who recently took up his Durban appointment, said that he would do his utmost to get a thorough grasp of the difficulties facing the Indian community and thereafter he would endeavour to the best of his ability to assist in overcoming those difficulties.

A Tale Of Woe

Under the above caption *Thanga Lass Naidi*, the representative organ of the Natives in Natal writes the following leading article in its issue of June 30 which speaks for itself:—

Last Monday's issue of the *Natal Mercury* contained a letter among the writers in the "Daily Forum" feature of that great daily over the *non de plume* "Justice." It was to be supposed that the writer would not be brave enough to sign his true name in full for his letter showed such bitterness of mind that more people even among his compatriots could not but feel ashamed for such an exhibition. It was, however, strange that his choice of a *non de plume* did not seek elsewhere than towards Justice for his letter in its void of justice as the white of an egg of favour. The burden of Mr. Justice's letter is that he had occasion to go to the Native Affairs Department to get a pass for his Native servant. He was at once astonished to discover that the pass officer was a police boy. But our friend he could enough to acknowledge the fact that the "boy" was capable enough, but it seemed to him rather "incongruous" to have white men working with pick and shovel on relief works and to see Natives sitting down in comfortable offices and leading passes, etc. It would seem his quarrel is not with the fact that the Natives are incapable but that they are Natives and that it is an "injustice" to white people that such

a state of affairs should be tolerated and even encouraged by the Government. We would not have wondered to have heard this on the street from an irresponsible European who does not carefully weigh his words but to see it ventriloquised in a Journal of such an influence as the *Morning Star* is known to have and for it to think it worth while to publish it is, to say the least of it, an action which would say, very far from reassuring us that the Government of this country is based on fairness and justice. What does "Justice" expect Natives to do after a hundred years in contact with civilization? Would he think we are human being if all this education which has flooded the country had no meaning for the Natives? Would he himself not think that we are less than human and perhaps only at a stage of one removed from the apes?

Do people who think like Mr. Justice imagine that the place of the Native is to await till every European has got a well obtained job before they have to take any clerical jobs? Will there ever come a time when all the Europeans will be on one stage above all the Natives however intelligent? If so, the Natives will have to wait forever because there are many white people who can never be ruled and kept at a higher stage but circumstances caused by their mentality and outside influences will again drive them to the lower rung of the ladder while some of the "boys" if they have got enough must rise and hold on to the higher rungs in spite of the economic pressure and other factors which operate against them and their race. What is an injustice after all? How was the fact of that "police boy" writing passed an affront to Mr. Justice. Should not Natives be given positions by the Government in jobs which are made possible and sustained by money which comes from his people? Is it justice that the white men shall at all times and forever live upon the sweat of Africans? That must be a very degraded valuation of justice which does not apply equally and without bias upon all irrespective of race, creed and origin. There is a phrase which need to be flung in the early days and that was "British fairplay." We now-a-days hear very little of this noble quality which used to be applied to the British policy of fairness for all its citizens wherever they were and of whatever colour.

People like Justice are the people who are responsible for the plagues that afflict the country. The depression is the result of their policy and their ideas of desiring to live for themselves, men who consider that God created only them for happiness and that the other less enlightened races were created for their service and it is their bounden duty to tender that service forever with very little return for that service and that for them to aspire to any higher position is a heinous crime and a potent menace to the superiority of the white race.

Useful Hints

When washing artificial silk you must follow one or two simple rules if you want the best results. Here they are:

1. Use warm water, not hot, squeezing soapy lather through the material instead of rubbing.
2. Rinse the garments in water of the same temperature as you have for the washing.
3. For ironing, use a warm and not hot iron. The garments should previously have been wrung in a dry towel for about an hour, and then have finished drying on the line. They should be almost dry before ironing.

Tuberculosis in Natal

(By Dr. F. G. GAWSTON, M.D.)

Investigations have shown that tuberculosis is causing much sickness amongst the natives in Natal and that many Indians are also affected. Unfortunately persons do not readily improve in their homes and there is no institution in Natal which welcomes this class of cases.

As a temporary measure the establishment of a shelter for Indians would alleviate the present distress and indicate the action which sooner or later must be taken officially. Indians would favour a definitely philanthropic institution in preference to a government-controlled one. There has been too much of a tendency, where a scheme caters for all, irrespective of race or religion, to confine attention to one race and largely to exclude all religion.

The late Advocate Khan left some £40,000 for the establishment of free dispensaries for the Indian community and it is amongst the poorest who cannot afford the necessary medical attention that tuberculosis is most likely to spread. Amongst Europeans tuberculosis has been largely controlled, but it is very rife amongst the Coloured community.

Tuberculosis of the lungs often follows untreated malaria and other diseases which cause weakening of the body and a lowered resistance to the microbes. Microbes are everywhere but they need suitable conditions to multiply. The tubercle bacillus may remain in the human body for years without causing trouble until the constitution is lowered through illness, insufficient food, alcohol, over-crowding, exposure contact with a badly infected person.

Patients who can afford to leave home for a few weeks' holiday in a more healthy climate usually avoid further symptoms of the disease. The greatest menace to the health of this country are those persons who live in poor dwellings, sleeping with closed windows, living on a diet of mealies and corn without the necessary addition of fruit and vegetables, working long hours exposed to the weather at a low wage and for whom no adequate provision is made when they are unfortunate enough to become infected with tuberculosis.

The consumptive patient coughs up billions of microbes daily and only a few succeed in exposure to the sun's rays.

The influenza epidemic proved how important it was to put a person to bed before the infection had taken too strong a hold. The neglect of even the common cold may result in tuberculosis starting in susceptible persons.

An enquiry is being made as to the possible control of hours off-work because of the common cold in factories and other places. The out-door life which is led by most Indians in South Africa assists in the control of disease but unfortunately some sections of the Indian community do not make as much use of the glorious sunshine as they require to prevent the outbreak of tuberculosis in the homes, and the help of all is required if the problem of tuberculosis in Natal is to be adequately handled in the interest of all and to relieve the sufferings of those who suffer most grievously for want of means to meet their own great need.

Lost Faith In The British

Mr. H. S. L. Polak, who was recently in India on his law work, on his return to London gave the members of the India Conciliation Group his impressions of the political situation there.

Mr. Polak explained, says the *Manchester Guardian*, that owing to his close connection with India for so many years he had the advantage of staying all the time in Indian homes and enjoying the intimacy of family life. People spoke frankly to him. In contrast with his last visit five years ago he had found everywhere almost in all quarters a disbelief in British sincerity and fairplay and in the British word of honour. He had controverted wrong ideas about British opinion, and even of Conservative opinion formed from edited press summaries, but he had found it difficult to make them see things as they really were. The same kind of thing happened on this side. The difficulty was geographical. The tendency 10,000 miles away was to generalise from isolated incidents.

Mr. Polak spoke of the mind of the younger generation. He found the children of his friends beginning to doubt whether Mr. Gandhi was right in being in favour of non-violence. They did not listen to their elders, and the older people themselves were not willing to check them, thinking that perhaps they were right. The elders, however, remembered the friendly relations of the past. The young had never known such things and did not believe in them. The White Paper had been disappointing. There was no reference to Dominion status, no reference to this Constitution as a transitional stage, and it was overloaded with safeguards and openings for intervention.

Mr. Polak found terrible economic depression and gave detailed examples of it. He remarked that we could not afford to have too many causes of discontent. He quoted Mr. Sastri (who had not been invited into consultation by the Select Committee) as saying that the choice before this country was between planting the Conservative party or treating India. If we chose the former and pushed this present Constitution in the face of Indian opposition, there would be no peace in India. When he himself was in India there had been a disinclination to do anything with this scheme.

What The Union Costs Us

The following are some interesting figures extracted from the report of the Minister of Finance as to what the Union costs us. —

Parliament itself. Senate and Assembly. Costs the country £188,982, of which a sum of £122,500 is dispensed as "allowances," not salaries, to members — 39 Senators and 136 M.P.'s at £700 per annum apiece. The salaries of Parliamentary officials are shown in a descending scale, from the £2,000 of "Mr. Speaker" and the £1,200 of the President of the Senate down to the 10 official cleaners who keep the Houses of Parliament neat and tidy at 18s. 6d. a day. These outgoings absorb an amount of close on £300,000 per annum; and there are expenses for liniment, telegrams and a large range of sundries.

The Prime Minister's office, in conjunction with the Department of External Affairs, will spend during 1933-34 a matter of £98,000 and, of which sums varying from £4,792 to £14,573 will be devoted to the upkeep of Union legations overseas. Also there is a matter of £29,016 representing the Union's contribution to the League of Nations.

The Department of Justice, to keep our law-breakers under lock and key and to provide reformatories etc., spends £661,932, while the bill presented by the Commissioner of the South African Police shows a total of £2,380,500.

The Union Treasury is run at an annual cost of £36,325 which goes towards paying salaries and incidentals.

Just over three millions of money is defrayed on pensions, of which war allowances account for £687,000 and old age pensions £965,000.

The largest item of overseas expenditure is the £66,949 to be spent this year on the upkeep of the High Commissioner's department at South Africa House.

It costs the country £152,084 to collect the income tax, £222,755 to administer customs and excise and £387,389 to look after the Department of Mines. The Department of Native Affairs, will cost during the current year £357,472. The Defence Department will cost the country some three-quarters of a million.

Articulture will be responsible for outgoings amounting to £713,000, and this is exclusive of the special vote for farmers' assistance amounting to £1,850,000. The Department will spend £144,261 under the heading of "Agricultural Education."

Asiatic Land Tenure Act Commission

Mr. Mahomed Jajbhaf's Evidence

(Continued from last week)

Tell us something about the public buildings—the communal buildings which the Asiatics have: schools, mosques and so on. Have they all been paid for out of Indian funds?—Yes. We have one mosque in the centre of the town.

That is the one we saw near the building of of Lennons Limited?—Yes.

Are there any others?—There is another building, a church at the lower end, at the foot of Delvera Street. There is a big building, from which is derived rentals in order to maintain the school.

There is a building owned by some Asiatic controlled company and the rents of that building go to maintain the school?—Yes.

CHAIRMAN: You mean the school we saw?—Yes; that is the lower end of Delvera Street.

Mr. BRINK: There is another school there as well. Is that the only school there?—Yes. There is another school which is catered for by the Government.

The teachers are supplied by the Government?—Yes. The school is outside the scope of the Commission. It is in a private township, but just a few streets away from the other.

A few streets away from End Street?—Yes.

CHAIRMAN: There is an Indian school in Harpersburg.

Mr. BRINK: There is an Indian school I think a few streets away, which is in Harpersburg, purchased by Indian funds but built by the Government?—I cannot definitely say that. It is a recent school about two years back.

It caters expressly for Indian children?—Yes.

You cannot say whether purchased by Indian funds, but it caters expressly for Indian children, and the teachers are paid by the Government?—Yes. Then we have another school in Harpersburg. Just recently an Indian gentleman has donated £6000 for school purposes.

In Ferreirastown?—Ferreirastown.

Then there is the one we saw in Burgheerdsdorp?—Yes.

CHAIRMAN: Is the school in Ferreirastown already in existence?—It is already in existence?

Is that a Government school?—No; that is a Mahomedan school, for religious purposes.

Similar to the one we saw near Delvers Street?—Yes.

The Burgheerdsdorp school is a Government school?—Yes, it is a Government school so far as the provision for teachers is concerned, provided for by the Mahomedan Educational Institute.

The building and the site?—The building and the site.

MR. BRINK: Provided by him?—The Mahomedan Educational Institute.

That is the one you referred to that is in Burgheerdsdorp?—Yes.

There is no other one?—There is one in Newtown.

The one we saw in Burgheerdsdorp township?—There is one recently formed about three years back. It was catering for European children and has now been converted into a coloured school.

That is near the mosque.

CHAIRMAN: Is that an Indian school or South African Coloured?—I could not definitely say whether Indian children are admitted or not.

That is adjoining the railway premises, in the neighbourhood of Harrison Street?—Yes. It is at the corner, somewhere near Kirk and Diagonal Street.

MR. BRINK: Are there other buildings belonging to the community or in the use of the community? I could not say. There is ground purchased in Ferreirastown for the erection of a hall at an expense of £2000 paid for the ground.

CHAIRMAN: Is that new?—Yes. The ground was actually purchased about five years ago, but we intend erecting a hall there after the area is considered.

You have the site for a school hall in Ferreirastown?—Yes.

MR. BRINK: I do not know what your requirements are with regard to your religious tenets.

There are certain population figures given in the memorandum. How far are you able to confirm the correctness of those figures in regard to Asiatics in the Transvaal?—The figures were taken from the reports during the time the evidence was given in that Select Committee Report.

You took the evidence as to Indians in 1921 from the Select Committee reports?—Yes; somewhere near that.

"The estimates to-day vary from 15,000 to 18,000" Is that the present-day—1932?—Yes; say 1932.

And it would include Chinese in a total of 20,000?—Yes.

Of your own knowledge can you say whether that is more or less correct?—According to my own knowledge I would say that is more or less correct.

CHAIRMAN: If the figures are taken from the report, that is 1930.

MR. BRINK: The Select Committee's Report, is that dated 1930? They were taken from that?—Yes; they were taken from that.

In Johannesburg I see the figure is given as 6,929. Where did you get that figure from, including the Chinese? Is that the census of 1921?—Yes.

And the proportion of general dealers and wholesale traders did you take those from any particular source?—Also from that particular Report of 1930.

And the 50 per cent. born in South Africa—can you tell us where you got that from?—I could not

definitely say whether I got that from the census, but that is my personal knowledge.

That is your personal knowledge that about 50 per cent. of Indians in the Transvaal are South African born?—Yes.

Now, can you tell the Commission—you make a statement there that western standards and western ideas will spread. Can you tell us whether they are spreading to-day, and in what way?—Yes. We are considering providing educational facilities for the children. At one time an Indian did not care very much about his son being educated, but to-day you will find that practically 90 per cent. of the parents are sending their children to school. In school they are being taught a hygienic life. A special clinic has been provided for. And being under the supervision of a European principal, they are naturally taught how to live decently. In addition to that we have sporting facilities which have been provided.

Where?—A recreation ground, one provided somewhere near the City and Suburban.

Are a recreation ground for Indians—Indians and Coloured. One big ground is given for the Indians, and another to the Coloured.

Where?—Somewhere near the City and Suburban.

On the south side?—Yes. Another ground has been provided in the Vrededorp park, near Mayfair.

CHAIRMAN: Are those Municipal or private?—They are Municipal.

MR. BRINK: Is that at the back of the location, just where the Shaheed Memorial School is—that part, near Ixiston?—Yes.

Between the Malay location and the west of it—south of the cemetery and west of the Malay location. That is where the Shaheed Memorial School is.

And are Indians going in for sport like tennis and football?—Yes, in large numbers.

Out-of-door sports?—Yes. I think I might say we have not sufficient playgrounds for Indian children. It is very limited.

Would you like to see areas around the schools where the children could play—playgrounds?—Yes.

And also in the areas where they reside; do you think it is necessary that there should be grounds where the children could play in the open?—Yes.

Are any Indians sending their children overseas—that is to obtain higher education?—Yes they have started sending their children.

Can you give the Commission an idea of the number?—It is difficult to give an idea of the number. The number would not be a very big one. It would be somewhere in the vicinity of five and ten per cent, approximately five per cent; ten per cent. would be too big; five per cent. of the children attending school. We have also the Satri College in Durban.

And other places; and also they go overseas?—Yes.

CHAIRMAN: Where do they go overseas?—To England.

MR. BRINK: And where else?—To India; to Aligarh University.

And they go to Oxford and Cambridge too?—And very shortly there will be other educational facilities provided in Johannesburg. We want to introduce higher education in Johannesburg itself.

MR. BRINK: Well, Mr. Jagbhaj, we can leave that alone. Will you tell us what you know about the possible danger of rask-ranting?—In our opinion, if the areas are altogether restricted, one would find that the poor people will suffer, particularly and the Indian people, because they will find that the outlet will be restricted.

altogether. In that area the rack-renting landlord particularly will put up his nose. Therefore, it is important that there should be a certain amount of play in between.

(To Be Continued.)

News In Brief

The delegates to the Annual Students' Parliament, now sitting in Durban, were entertained to lunch by the Orient Club, on Monday, July 3. The Agent-General, and the Mayor of Durban were also present.

Latest reports state that Sir Rabindranath Tagore, India's great national poet, has written a poem to commemorate the Mahatma's recent 31 days' fast. It is 26 years since the poet won the famous Nobel prize for literature.

The general secretary Mr. H. Regath writes —

The 34th Annual Conference of the Natal Indian Teachers Society will be held at the Sastri College, Warwick Avenue, Durban, on Friday, 7th July, 1933 at 11 a.m. Kunwar Sir Maharaaj Singh the Indian Agent General will open the proceedings. In the absence of the President Mr. V. N. Tambadon who is ill, Mr. T. M. Naiker (Hon. Life-Vice-President) will preside. Several motions of importance concerning the Educational Development of the Indian community will be discussed in the afternoon session. The Annual General Meeting is scheduled to take place in the evening at 7 p.m. when the office bearers will be elected for the ensuing year. The meetings are open to the public.

The Minister of Native Affairs, Mr. P. Grobler, has refused permission for the Pathfinders, a native organisation corresponding to the Boy Scouts, to send representatives to the world jamboree at Guelph, Hungary, in August. The Minister has barred these native Pathfinders for reasons of policy.

Several counterfeited half-crowns have come into the hands of the Krugersdorp police within the last few days, and they advise the public to examine carefully any change handed to them. The counterfeited coins are very well made, but are lighter in weight than the genuine coins and are smoother to the touch. The half-crowns, moreover, do not ring true.

"If it be proved that the boycott of the Federal Assembly and the Provincial Councils under the future Constitution would result in irreparable harm to the country, the Congress would not boycott legislation. We should not think that Congress leaders like religious fanatics would for ever stick to a particular policy," declared Mr. C. Rajagopalachari, ex-President of the Indian National Congress, in an interview to *The Fig* of Delhi recently.

General Smuts has been conducting important negotiations in London with the Rockefeller Institute with a view to obtaining Rockefeller financial support for a great survey of the relations between Black and White on the African Continent. General Smuts feels that the various States in Africa are pursuing different policies regarding the Natives

and that, if this divergence in aim continues, it may lead to serious trouble in the future. Accordingly, as a preliminary to international action in the matter, he is anxious that the Rockefeller interests should carry out this research work throughout Africa.

Sporting News

The Senior Natal Cup, District Final, will be played on Saturday, July 8 at Carries Fountain, between the Pirates and Sastri College, who, last week defeated the Delfts in a grudging struggle by 3-1.

The Sastri College Juvenile Team will meet the Transvaal in a curtain-raiser, to the above match. The visitors will then be the guests of the Sastri College to a dinner in the College hall. Students and ex-students, desirous of being present, should get in touch immediately with the Sportsmaster, Mr. G. Singh.

Arrived from the Rand, is the Transvaal Indian Schools Soccer Team, accompanied by a few teachers. The contingent arrived in Durban on Wednesday morning, July 5. The itinerary of their tour was published last week in these columns. The team, during their sojourn in Durban, will reside at the St. Alden's Mission Hall in Cross Street.

The Rev. B. J. E. Szamony, who will be Jingo's chief second in the ring on Saturday, July 8, is also down from the Rand.

BOXING

With July 8, in night boxing fans as well as lovers of rushing fever pitch. H. Julius and Peter Froehman arrived in Durban on Wednesday morning. Cecil Jongoke from the Rand arrived on Wednesday evening. As the boxers have arrived late there will be no public try-outs but Moses (Kid) Singh, entertained his supporters to some delightful scuffling on Tuesday afternoon at his training quarters, adjoining the Central Laundry, in Gale Street. There was a fair crowd in attendance. The presence of the Boxing Board of Control added an air of officialdom. All present were tremendously impressed with Kid Singh's tryout. Kid Singh is a very able and accomplished exponent of the American system. He certainly is in the pink of condition and if his opponent, Froehman, lives up to reports, the boxing world will be entertained to some classic boxing.

The town is now keyed-up for the great night and as a capacity house is anticipated, it is hoped, enthusiasts will make an early and unhesitating bid for seats.

WEDDING BELLS

CHURCH-PILLAY

Sportsmen throughout South Africa will join hands in extending to Mr. Canden our heartiest congratulations on his betrothal on the July 3, to Miss Soobramanian, second daughter of Mr. and Mrs. T. Soobramanian, of Overport. There was a large gathering of friends and relatives at the nuptial ceremony. Mr. Soobramanian, President of the Natal Indian Football

Association, of which Mr. Ondon is Secretary, presided. For several years Mr. Ondon has been intimately associated with the various Indian sports bodies and the extremely large crowd of sportsmen present at his wedding testified to his popularity in the sporting world. There were also general presents, a list of which was read out.

NUMEROUS—ANDREWS

On Wednesday afternoon, July 5, the wedding took place at St. Aidan's Church, Mico Street, Durban, of Andrew Nelson, eldest son of Mr. and Mrs. D. P. Naudas, and Lydia Irene Constant, only daughter of Mrs. Esther Andrews. There was an overwhelmingly large gathering present. Tea was served to the guests at 1-30 p.m. In the evening the guests were entertained to dinner which was followed by music. At the afternoon tea there was a large crowd present among whom were the Kunwar Sir Maharaj Singh and the Kurwarani Lady Singh.

REDDY—NOTES

We also take pleasure in showering our congratulations on Harold Reddy and Miss Robin of P.M. Bay who were married at Sydenham on Wednesday morning, 5th July.

THE INDIAN REVIEW

Edited by the Hon. Mr. G. A. Natesan.

(A JOURNAL FOR INDIANS OVERSEAS)

The Indian Review is edited by one who, for over a third of a century, has retained deep interest in the condition of Indians overseas. Mr. Natesan took a leading part in the great agitation in India in connection with the South African Indian struggle under the lead of Mahatma Gandhi. Mr. Gandhi was in constant communication with Mr. Natesan both in regard to keeping up the agitation in India as well as in safeguarding the interests of the South African deportees, whose case he made his own. Mahatma Gandhi, writing in "Satyagraha" in the "African" says: "In those days, Mr. Natesan personified all that was in India as a student of the grievances of Indians abroad, their valued helper, and a systematic and well-informed exponent of their case. I had regular correspondence with him. When the deportees reached Madras Mr. Natesan rendered them full assistance." In this public work, his monthly magazine, *The Indian Review*, has played an important role. For months after months, a special section in this journal devoted to the problem of overseas Indians has kept up and stimulated Indian interest in the problem of Indians abroad. Such a magazine deserves to be widely read by South African Indians.

Mr. J. L. ANDREWS:—I came into closest contact with Mr. Natesan, owing to his devoted work on behalf of South African Indians, and I carried a message of affection from him to Mahatma Gandhi when I departed from him in Madras for South Africa at the end of November, 1913. The cause of Indians abroad has found in him an indefatigable worker, and now, in the Council of State, I have named him "The Member for Indians Overseas."

Mr. G. S. L. POZAK:—I well remember the gallant support you gave and were instrumental in procuring in the critical days of the South African troubles before the War, not only since the problem of the disabilities and state of Indians abroad has been ventilated in the *Review* with untiring regularity.

Single copy: One Shilling.

Annual Subscription: Foreign: 12 Shillings.

For all orders in connection with the purchase of the *Indian Review*, send me the money by any bank or by postal order or by cheque to the following address: G. A. NATESAN & CO., Publishers, MADRAS, India.

G. A. NATESAN & CO., Publishers, MADRAS, India.

DURBAN'S LATEST ATTRACTION

Opposite Cartwrights' Flats

Matinee on Saturday at 3-15 p.m. and every evening

at 8-15 p.m.

PAGEL'S NEW 1933 CIRCUS

and performing Menagerie

GRAND NEW PROGRAMME FEATURING

"CLAUDIA ALBA"

The strangest woman on earth, perfection

in figure, strength, beauty and mind.

—Also—

THE SANGERS—emotional aerial thrillers.

—Also—

The Gridneffs—The wonder unsupported

Ladder marvels.

IN ALL 20 ACTS BY 30 ARTISTS AND 60 ANIMALS

supported by that famous wild animal teacher

W. PAGEL.

In a series of new animal acts.

Prices 5/-, 3/- and 2/- plus tax.

Children Half Price

Special reduced prices for children to Matinees

Indian Child Welfare Society entre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તાક કા જુ.

દીનીકર, શુક્રવાર, તારીખ ૭ જુન ૧૯૩૩

અંક ૨૭

નોંધ અને સમાચાર

મંદી મદિ હાંસીને સળ

પીઠ્ઠાદારીના રીઠ્ઠામાં પાતાનું મકાન ગંદું રાખવાના ગુન્દા માટે એક દોહીને કચ્છની કાંઠમાં પાઉંડ પના ફંડની અથવા એક માણની ફંડની સામ કરવામાં આવી હતી. આ જગ્યા ગીજિંગેન્ટ હમ અને જનરલ ફીલરના વેપારને માટે વપરાય છે. તેનું ધીઅન અને રોડરૂમ પછાવળ ગંદાં દતા અને સાકાકાની આઠાની પેટી પાદા અને તેના ઇંડાંથી ખદબદા રહી હતી. જાગરૂ પણ પછાવળ ગંદાં દતાં. આ રીઠ્ઠાને અનેક ચેતવણીઓ આપાલેલી હોવા છતાં ક્ષિતિ સુધારવામાં આવી નહોતી. પોતાના ગુનગાન મ બુરને દમેશાં સારાં દાગે છે પણ એવો જાગરૂ માથ તે સારી નયા લાગતી. એ મનુષ્ય સ્વભાવ છે. દોહી રામને પણ તે કાર્મ તેના મણિ માથા કરે અને મદેનદા. કચ્છસરથી રહેવારી છે એવો તેના મુજો માથા કરે નો તેને ને રમતું મર્મ પડે પણ તેની મળો બતાવે ને તેને રમતું નથી. આ દરમ આપણી ઉભાનિને દમેશાં પછાવળ રાખતો. આપણે આપણા મળો તરફ દુબલ બતાવવું તેમજ અને એવો દમેશાં તરફની આગળજ રાખી તેને સુધારવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. આપણે આ દરમમાં ઇલાખકાપણની સામે દમેશાં સખત વિરોધ દર્શાવતા આવેલા છીએ. આપણને ઇલાખકા કરવાનું એક કારણ એ આપણા માં આવે છે કે આપણી રહેણી સારી નથી. અવ્યક્તાના નીમળો આપણે ધોઅ રીને પાળના નથી અમરો દલીલ એ છે કે તેનો ઇલાખ એ નથી કે આપણાં દામન કે પ્રબળા કાર્મ પણ વળેને ઇલાખકા કરવા. પણ અવ્યક્તાના અને આરોગ્યના નીમળો પાલેન કરવાને સખત કાયદાઓ લગાવ અને તેનો ધોઅ અમલ કરવો. આ કારણથી આપણા ને કાર્મ પણ આપણે અવ્યક્તા કે આરોગ્યના નીમળોમાં માટે સખ કરવામાં આવે તેની તરફ અને દિલસોછ કરવાની સરખા નથી પણ સપાધીશોએ લીધેલાં પગલાંને વાજબીવ. ગણીએ છીએ. દોહી 'બાઈઓએ આવા બનાવજરથી ચેતવણી દેવાની છે. તેઓ સુચિતિત છે અને વધારે સમજા કરાવે છે તેમનાની દુરુ છે કે તેઓએ પોતાના અબાળ અને અબુસમણ બાલકોને અવ્યક્તા અને આરોગ્યના નીમળોમાં પાલન કરતા શીખવવું અને એ બાળકમાં સપાધીશો આપણી સામે આગળી સંધિવાનાં લેશમાન થન અવકાર નહિ આપવો. તેમ કરવાને તેમજ નહિ હાંમલ નો આપણે કાર રહેવાડાઓ રાખવામાં આવે તેની સામે આપણાંથી વિરોધ નર કરી શકાય.

યુનીવર્સિટીઓ અને વાઈસેડ

અમા અંકમાં અમે જણાવી ગયા હતા કે રીઠ્ઠોલરેન્ટેન્ડ યુનીવર્સિટીના વિદ્યાર્થીઓએ કાદોલે રામેજના નેરીવ વિદ્યાર્થીઓને સા. આ ની યુનીવર્સિટીઓના વિદ્યાર્થીઓના સંમેલન માં હાજર કરવાની દરખાસ્ત સંમેલનની આવતી પરિષદમાં મુકવાનો અવકાશ હોય દતો. તે મુજબ મેરીહાજરમાં મળેલા સંમેલનમાં દરખાસ્ત મુકવામાં આવી હતી પરંતુ તેની સામે વિરોધ એટલો સખત દર્શાવ્યો હતો કે અંતમાં દરખાસ્તની ઉપર તપાસ ચલાવવાને એક સખ કમીટી નીમાઈ હતી. આ કિસ્સા યુનીવર્સિટીઓ તરફથી નો વો દરખાસ્ત ચિવદારવા માં આવે નો સંમેલનમાંથી નીકળી જવાની મમકો આપાઈ હતી.

કોલોનાઇઝેશન કઠીમ કર્મીટી

યુનીયન સરકાર તરફથી નીમાયેલી દોહીઓને સગતી પોલોનઃઇસલન રીઠ્ઠા કમીટી પોતાની તપસ આજુ ચાલના કિસ્સા અવ્યક્તામાંથી સર કરશે સાલિષ આકિડન ઇન્ડિઅન ઇન્ડિઅન એકઝેક્યુટીવ તે પર દોહી સખ નીમળાની બાબત માં વિચાર કરવા મુકવારે ગળા દતો.

કલરક અને ગોરા

કેપટાઉનમાં થોડા દિવસપર કલર લોકો અને ગોરાઓના સંપૂર્ણ પરિષદ ગળા દતી. તેમાં ગોરા પોતાના કુબારાની બકામમાં લાગણીદીન મર્મ ગયો છે એવો તેની ઉપર આરોપ મુકવામાં આવ્યો હતો. કલર લોકોની રણવણીને આંકુસ ચર્મના લાક્ષમાં રહેલો લેમ્પો કે રાખવા એ પ્રશ્નપત્ની ચર્ચા દરમિયાન સાલિષ આકિડના શિકાલો લીગના મી. ઇ. એક. કેમને વ્યા અમાણે જણાવ્યું હતું અને વધુમાં તેમણે યુરોપીયન અને કલર લોકોએનાં શિકાલું માટે આપાલી નાજામદમાં રહેલા બેઠની હરિયાફ કરતાં જણાવ્યું કે યુરોપીયન બેઠરને માટે તપાસે પાઉંડ ૧૦-૧૨ આપ વામાં આવે છે તારે કલર લોકોને માટે પાઉંડ ૫-૫-૦ આપવામાં આવે છે. આ કેસન પુલે છે કે કલર લોકોને રણવણીમાં અને આર્થિક ક્ષિતિમાં પછાત રાખ્યા સિવાય યુરોપીયનને પોતાનું સર્વોપરિષદ દકાવી રાખવાને શું બીજું એકે માગ નથી. કલર લોકોની દક્ષિતે માટે યુરોપીયન જવાબદાર છે અને તેણે તેની સુખાકારીની જવાબદારી સમજતી જોઈએ.

ગોરા કાળા વચ્ચેનો કોડ

વિજાન રાખનાં વિકાસ માટેના સાલિષ આકિડન એરોશી. એરોશીનાં જાગરૂકનમાં મળેલી ખાંદીમાં રીઠ્ઠોલરેન્ટેન્ડ

૨૦૦	૨૫૬	૨૬૧	૨૬૬	૨૭૧	૨૭૬	૨૮૧
૧૦૬	૧૧૧	૧૧૬	૧૨૧	૧૨૬	૧૩૧	૧૩૬

યુનીવર્સિટીના મો. મેકકેને "સાહિત્ય આદિકામાં વર્ષોદવેશ" તરીકે પાછો વિદેશી આશ્રય આપ્યો હતો જેમાં તેમણે પુરો પાળેલા અને નેતીવો વચ્ચેની દુશ્મનીના વાનરીપીડના વખતની આજ છબીનો અનિવાર્ય આશ્રય લીધો. આ એક પદ્યવૃત્તિ કારણ તેમણે એ જાણવું કે રાજ્યાત્મક કેપમાં આવી પસંદગી સુરેષીપીયનના ગોરાના સુધારો અને શુદ્ધિ એટલાં વિદ્યાર્થી પામેલા જણના કે કાળાઓ તરફ તેઓને અધ્યક્ષનો શ્રેય અને વર્ષોદવેશનો પાલક સારથી રેપાયો. બીજું કારણ ખોટી અને તારિતક વચ્ચેના નફાવતનું હતું. ખ્રીસ્તીનેજ આ માણસ તરીકે લાવક ગણવામાં આવ્યો અને પોતાના વિચારો અને સંજ્ઞામાં આસ્વીન ગોરા ગણવામાં આવ્યો અને તારિતકને કાળા ગણી દાદવામાં આવ્યો. પરંતુ આ એક મને તે ગીંધ પોએ નામ છતાં કાળાઓ, મેકકેને કે નેતીવો તરફ ગોરાઓની દુશ્મની પથરાવું કારણ મો. મેકકેને એ જાણવું કે જેમ જેમ પુરેપુરો નેતીવોના પ્રદેશની સરકાર તરફ જતા લાગ્યા તેમ તેમ તેઓના રોડો નેતીવો તરફથી ચોરાઈ લાગ્યા. આ કારણથી ગોરા કારણદેને નેતીવ સુધેનેનો પલોજી તિરસ્કાર થવા લાગ્યો અને તેઓને જાણ ગણવા લાગ્યા. તે પછી નેતીવો સામે લડાઈ થા તેથી તે તિરસ્કારમાં વધારો થયો અને તેમાં વળા મીશનરીઓ અને બીજા કિંદાર કિલના માણસો વર્ષોદવે રાખ્યા વગર ગોરા અને કાળાને માટે સમાન કોનો નામણી કરવા લાગ્યા તેજા ગોરાઓ નેતીવો ઉપર પોતાની સર્વોપરિવા વધારે બનાવવા મલમ થયા.

આશ્રય આપીને વિનંતિ

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"ના આદ્યકાને તેઓનું આ મહેલુ લવાજમ મોકલી આપવા અંગે અતિ ક્ષમા વિનંતિઓ કરી ગયા છીએ. આમને સંજ્ઞા જણાવવું પડે છે કે તેના પ્રયુક્ત પોજીજી ધર્મો અપાર્થક થયો છે. જેઓએ આપ્યો છે તેઓએ અમને તકલીફ વખતની બરબતો અને મેસનરીના નકામો ખર્ચમાંથી જાણ્યા છે તેને માટે તેઓના આભારી છીએ. જેઓએ કહ્યું સુધી અમારી વિનંતિનો પ્રયુક્ત નથી આપ્યો તેઓનું એ કહેવું કે નંમ અમાના દિસાઓ સેટલ થઈ સહ તેમ એ જાણવું લવાજમ મલુ ન મોકલી આપી સકાય વરસમાં એક પાઉડનો દિસાળ આવે તે પછુ એ ન મોકલી આપી સકાય અને જો જાણું નકામુજ સંગણ હોય અને વરસ નહિ હોય તે દિસાળ ચુકવે કરીને બંધ કરી દેવાનું તે આવ્યા જણ્યારી સકાય. પણ ચાલકો એક પાઉડને માટે અમારા પ્રતિનિધિને પોતાને આગળે આપવાની હજી પડે એ તેઓના અવિચારીપણાની હજી ગણાય. જે વેપારી હોય તે તે મોકલ સમજી સહ કે એ વેપારની રીત નહિ ગણાય. જે વેપારી નથી તેનામાં એટલું સમજવાનું અવકાશન નો હે વળ, અમારા આદ્યકાને અને ફરી વિનંતિ કરીએ છીએ કે જેઓનું લવાજમ ચૂકી ગયું છે અને જેઓને રહેમંદ મળી ગયું છે તેઓએ તે દલે ટીલ થયાં વગર મોકલી આપવું જોઈએ. અમારી આ વિનંતિ બહેરા કાન ઉપર નહિ પડે એવી અને અંતઃકાચુથી આશા રાખીએ છીએ.

મેકકેને, ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

પુરુષાર, તા. ૭ જુલાઈ સન્ ૧૯૩૩

લો. કિવસ થવાં સાહિત્ય આદિકાના વર્ષોના સવાસપર આ દેશની યુનીવર્સિટીના વિદ્યાર્થીઓએ સુરેષીપીયન યુવક અને ને રીતે પોતાના વિચારો એકત આપેલું પોતે કરેલા છે તે ભોળો અમને પલોજી અનેપ થયો છે. પ્રથમ તે વીટવોડમેન્ડ યુનીવર્સિટીના વિદ્યાર્થીઓએ સાહિત્ય આદિકાની યુનીવર્સિટીઓના વિદ્યાર્થીઓના સંગેસનમોં કોઈકેર કાલેજ નેતીવ વિદ્યાર્થીઓને કામલ કરવાની હરખારત કરી હતી એ આનંદજનક બાબત હતી આ દેશમાં વર્ષોદવેશ એટલાં બધાં છોં મળ પામેલાં છે એ ભોળા આ પછુ પાછું જોઈએ બરેલું હતું. પરંતુ એવા દિશંતબરેલા પોસાં ચિવાઈ માણ પાળ સુધારો થયો નથી અને તે પોજી પા નો શોરક અથવા તે કોઈક અફિન નકામો કોવાળ કે અને વળી વખતે તેને પોતાનો કોઈ સિદ્ધ થવા વિના પ્રમત્ત કરતાં કરતાં પોતાનો જન માણી રહ્યો પોએ છે. વીટવોડમેન્ડ યુનીવર્સિટીના વિદ્યાર્થીઓને કામ મોકલ પાળ્યા પડ્યું છે એ ભોળ અમને એજ એક કોય છે. મેરીટાજનમોં મળેલાં વિદ્યાર્થીઓના સંગેસનમોં એ બાબતની ચૂકી થતાં જણાય હતું કે કેટલાક વિદ્યાર્થીઓના પુલ કાળા કોરો પ્રત્યેની મુજ કાલી નાખવા જેટલી મજા વિદ્યાર્થી પામેલી નથી. કેટલાકને તે નેતીવોના કામલ કરવાની વાતથી એટલો બધો તિરસ્કાર થવા કે પોને તેમાંથી નીકળી જવાની જમણ આપી દીધી તેમ છતાં જે બન્યું તેથી અને તિરસ્કાર નથી થયા. એ સવાસપરની ચમો પછીજ દિતકર હતી. જે કોઈ એ બાબતનો આલ સુકાં કરતા નહિ હતા તેઓ દલે તેમો મંબાશપણે વિચાર કરતા થયા છે જેઓએ હરખારતની સામે સખત વિરોધ દ્યોએ હતા તેઓ પછુ પોતાના અંતરરણના કાલુમાં નો પોતાની જલ સમત્તાજ હતી. જેઓ સુધારો કરવા ઉત્સુક છે તેઓ પોતાનો પરિશ્રમ ચાલુ રાખશે નો તેઓના વિરોધીઓને મોટા વહેલા જરૂર છતી મેશે.

બીજી આનંદજનક બાબત સુરેષીપીયન વિદ્યાર્થીઓની પાસો-મેન્ડ (આ પાસોમેન્ડ ૨૨ સાલ વિદ્યાર્થીઓ તરફથી ભરવામાં આવે છે. તેમાં તેઓનું પ્રધાનમંજી વિશેરે હોય છે અને પાસોમેન્ડની માહકજ કામલાઓ પડે છે અને પસાર કરે છે) ના સંખ્યાને ઇસીપીઓની દોહા વેપારીઓનો કલજમાં અપામેલાં સમ વખતે જની હતી. તે વખતે કાપણ કરતાં તે પાસો-મેન્ડના વસ પ્રધાન મો. વ્યુસન, જે વીટવોડમેન્ડ યુનીવર્સિટીના છે તેમણે કહ્યું હતું કે "દોહી કામની ઉપર સખત કાઠમરીઓ પડી રહી છે એ વાત સસ છે અને એ પ્રમાણે દોહી વતનીની ઉપર જુલમ બજરવામાં આવે છે તેને માટે સાહિત્ય આદિકાની યુનીવર્સિટીના વિદ્યાર્થીઓના મોટા ભાગના દિલ પછાજી કરે છે." યુનીવર્સિટી પ્રબળ એક વગેની તરફ થતા ગેરમંસકને વિદ્યાર્થી સુધારિત જના માં આ અમતિ અપ્સાદન આપવાની છે. આ દેશના પુરો-પીયન વધર વર્ગમાં આ દોષ દ્રષ્ટિ આવેલી ભોળો અમને

પણેજ આર્નલ્ડ કાય છે. અને ઉમેદ રાખીએ છીએ કે તે ચાલુ રહેશે અને પ્રખ્યાત દેશકાવેશ વર્ગને આપ મળવામાં તે પરિણમશે.

પરંતુ આપણે ફરી આપણી પોતાની ખામીઓને વિશેષ ભયત થઈએ. આ બધા વિવાર્ધિઓ ઉપર સાત્તીકાના આખ્યાનોના વણી ઉઠી જાય પડી છે. તેઓ કહે છે કે હિંદુસ્તાનના મહાનતાને વિશે તેમણે વિવાર્ધિઓની આંખો ઉઘાડી છે અને ખરી મહાનતા એ દેશની સંસ્કૃતિમાં રહેલી છે. આપણે હિંદની પ્રાચીન સંસ્કૃતિના પ્રતિનિધિઓ દેવગો દાવો કરીએ છીએ અને એ આધારે આ દેશમાં યુરોપીયનોની સમાન દરજ્જાને માટે માગણી કરીએ છીએ. પરંતુ આપણે એ સંસ્કૃતિના ખરા પ્રતિનિધિઓ છીએ ખરા? આપણામાં એ સંસ્કૃતિ ક્યા છે? આપણા ગરીબ ભાઈઓની ઉજાતિને માટે અને હાથના મંદીના વખતમાં, અને વધારામાં આ દેશની સરકારની ચેરી મજૂરીની તાતીથી. સરકાર તરફથી આપણામાં આવતાં બેનસ અને મકત બાહુ સ્વિકારી લેવાને શલયાહ કમ્પને રીપ્રીઝિટ જવાનું કમુલ કરી લેવાને તપર થતા જવાની દદ સુધી પીડીત થતા આપણા ભાઈઓની પીડા દુર કરવાને કરું પણ નહિ કરતાં કેવળ મોરીયન્ટ કલમમાં ખાખૂના જલસાઓ કરવા અને આરામ ખુરશી-મોપર વિહતાઓમાં બાપણો કરવામાં તે તથાજ.

આ દેશમાં આપણી વસ્તી યુનીયનની કુલ વસ્તીના ત્રણ ટકા કરતાં વધુ એકાદી એ તેમ જતાં. અને વસ્તી વચ્ચેની જમીનનું વિચારણ ક્ષેત્ર આ દેશમાં પહેલું છે તેમ જતાં, અને તમારે માટે આ દેશમાં વચ્ચે નથી અને તમને સ્વિકારવા માગતાં હોય અને વધારે સારી વર્ણિક આપવાને ખુશી હોય તેવા યુનિયન દેશની તમારે તપાસ કરી લેવી એમ આપણને ખુલ્લા દાવો થાં હવી દેવામાં આવતું હોવા જતાં, અને આપણી વસ્તીને અર્થતંત્ર દદ સુધી ઘટાડવાનાં ખુલ્લી રીતે દર્શાવેલો હોય છે. તેવી આપણે માટે મેળવના ધરવામાં સરકારની સામે સહકાર કરવામાં થય નથી તે સહકાર આપી દન પ્રતિબદ્ધ પ્રેમિકના નેતૃત્વે આમાં એક જાતી તરીકે આપણી જમનું થતું કસબનું અપમાન તેમજ નહિ શકતા હોય. અને તેમાં સમાયેલો સિદ્ધાંતનો સવાલ નહિ પાછાં શકતા હોય તે આપણે કહેવું જોઈએ કે આપણી પ્રાચીન સંસ્કૃતિ અને સંપ્રદાયનાં માન આપણે ગરેબાજ શુદ્ધી ગયા છીએ.

વળાં એ પ્રાચીન સંસ્કૃતિ દાંસવાલમાં આપણા બાહ્યોમાં કાર્મ પણ સ્વમાનસીય રામથી નહિ સ્વિકારી શકાય તેવા એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્ચર એકઠને શરમ્ જવાની પતિત દશાએ પહેચિકા કે તેમાં પણ નથી. આ દેશમાં આપણી વાન વગેરેનો એક સિદ્ધાંતનીય રહેલી છે. અને તે આપણે એકદિત તાજોમાં એકલા બધા રમ્યા થયા હોય છે કે આપણા સિદ્ધાંતને પણ હોમી દવા તપર વર્ધ જાતે તે ખરેખર આપણી જાગ બીજાને દાખલો લેવા નથી તે તથાજ અને તેથી દીલની મહાન પ્રાચીન સંસ્કૃતિના આપણે ખરા પ્રતિનિધિ પણ નથી. અમારે હીંદ સરકારની આ દેશમાં એજન્સીવી ટીકા અવગમ્ય કરવી પડેલી છે પરંતુ તેમ કરતાં એજન્સીવી નખખાઈના કારણ કેલેક દરજ્જા આપણી પોતાની દીનતા છે એ વચ્ચે અને ખુલી ગયા નથી. ને આપણે દીમિતવાળી કેમ બોલેએ અને સ્વમાનસીય સંસ્કૃતિ

માફીએ છીએ અને એથીયે દશાને પણ માનતા નથી એવું આપણા પોતાની આપણે નિદ્દા કરીએ છીએ તે આપણી ખાતરી નથી. હીંદ સરકાર અને તેના એજન્સી આપણે માટે મેળવેલી કમુલ જાત સુદો. કે જે અને અમારો વચ્ચેની અકમા છીએ કે ધણે મેથિ મુલે ખરીદાયેલા છે, તેની અખૂલી કરાવવા કરતાં તે અવચ્ચ વચ્ચે વિશેષ કરી રહે. અને તે આ દેશના યુરોપીયન યુવકો નો આ પળ બદાહરી અને પીરમાની કરે કરનાર આપણી યુરોપીયન પ્રજા આપણી તરફ માનની તબદે તેની જાતે જાય. અસાદે તે તે પ્રજાને આપણી તરફ માન નહિ હોય તે તે વીનને આપણે કાયકજ છીએ અને આપણા દેશની પ્રાચીન સંસ્કૃતિના અખુલા મારવાં એ મોરો દાખ છે.

હિંદી સવાલ પર યુરોપીયન યુવક

યુરોપીયન વિવાર્ધિઓની પાશ્વિનિદતા એજન્સી અને આ દિશાંદર મેળ રહાકસ એજન્સી પ્રેરણના પુરદેશના માનમાં ઈસીપીગિની મોરીયન્ટ કલમ તરફથી ગમે રહીયારે આપણમાં આવેલાં સચ્ચ વખતે લીંદી સવાલ પર પેટલાંક જાણકારોએ આપણો સ્વાં દતાં.

હીંદ સરકારના એજન્સી પુવર સર મહાશય સિંગ જેઓ માન્યતા મંદગાનોમાંના એક દતા તેમણે વાપાન કરતાં વચ્ચેલું છે, કે જે કરોડની વચ્ચેના એક દેશનાં પ્રતિનિધિ તરીકે મેલ પડે અને માંક સુખ્ય રામ યુરોપીયન અને દીંદીઓ વચ્ચે સહકાર અને સારી લાગણી સ્થાપવાનું છે. એ સારી લાગણી મજબુત થાય એ જાને મહાન દેશના લાગણે માટે આપણે છે. અમારાં જેટલો જામખમરેલો છે જેટલી જ મીનતા બધે સંબંધ આર્થિક આભાદીની અખુલ શકવતાઓ મુયવનારો છે. યુનીયન અને હીંદ વચ્ચે વેધાર વધારવાને માટે ધણી તથા છે. યુનીયનની બચિબની જાતર વધારેને વધારે અમાણમાં લીંદુસ્તાનમાં રહેલી છે કે જે દીંદીકતને વિશે મારા આ દેશમાં લાંબા વસવાટ દરમીયાન મારી સંપૂર્ણ ખાતરી થઈ ગઈ છે.

વળાં યુનીયનના દીંદ સવાલ રા છે! સપણી જાતીઓની કુલ વસ્તીના ત્રણ ટકાથી વધુ એકાદી વસ્તીના સવાલ છે આ દીંદી દેશની વાખ્યા એક જન્મ સપારો અને સંસ્કૃતિ રહેલા છે. મારી ખાતરી છે કે બનીયની મોસાહ અને ખાશ કરીને જે વિવાર્ધિઓને તદા વધુ દેશની સંસ્કૃતિ અને સુધારનો અન્યાસ કરેલો તથા અને મુલાકરીથી અંદાજો અખુલ મળેલો તથા તેઓ એ સમજીય શરો કે યુનીયનના દીંદી સવાલનું વાજખી સમાધાન લાવવાથી જાને દેશને મોટો કાયદો થવાનો છે. હિંદુસ્તાનના એજન્સી તરીકે તેમને એ સમાધાન લાવવામાં મદદ કરવા વિનંતિ કે જે તમારે વણી મુરકેલીએ સદન કરવી પડશે પરંતુ તેવા તરફ જેમવામાં ખતાવવાથી કે દીંદ કરવાથી નાશકારકજ શરિયાત આપમે ખરો રમ્મો એ સવાલને દમખાજ અને ખરા દીંદથી લાશમાં લેવાનો છે.

કરખનના મેવર માં એકાદીયર લીંદ વિદેશને કુવર સામેને કણ કે મેકાર દીંદીઓને મદત આપીને કરખનની દાલિન કાલેશી સાલિય આલિકાને દાખલો બેસાડેલો છે ને માટે કે પ્રાચીનતા આપણે માનું છે. હીંદ દેશની મુલાકાત

લેનાર તરીકે અને દુનીયાની સગણા દરેક કામના સંબંધમાં આવનાર તરીકે કુવર સાહેબે કહ્યું : મનુષ્ય સ્વભાવ દરેક રીતે લગભગ એકસરખો છે. પણ ખરા લોકોનો સ્વભાવ અસ્પર્શસ્થ સરખાવણું બોધને તે કલ્પવાને બદલે બેઠાને વધારે જણ સહન આપવાનો હોય છે. જાનીઓના સવાલોનું સમાધાન લાવવામાં લિંગલેને મહત્વ આપવાના કરતાં સમાનતાએને વધુ આપણું જરૂરી છે.

ગુરૂદેવે

મેરે કુવર સાહેબની પોતાની કામને માટેની પ્રવૃત્તિઓની તારીફ કરતાં જણાવ્યું કે તેનું એક પરિણામ એ આવ્યું છે કે યુનીવર્સિટીમાં ૨૬૦ દોહીઓને કમ આપ્યું છે અને આવતા પંદર દિવસની અંદર ખીજ ૧૦ લેવાની આજ્ઞા રખાય છે. બધા મળી ૧૮૫૦ દોહીઓ પેરપોરેશનની નોકરીમાં છે અને તેઓની સ્થિતિ અને દરજ્જાને ધ્યાને લીધે સુધરતા નામ છે.

વિદ્યાર્થીઓના મત

વિદ્યાર્થીઓ પતિ રુદ્ધાંતસ પાસમેન્ટના “વડા પ્રધાન” શ્રી. જે. ક્યુસન રેન્ડની યુનીવર્સિટીને સાક્ષીજીએ લીધે સરકારના એજન્ટ તરીકે આપેલા સુદર બાવણોને વિશેષ ખ્યાલ ખેંચ્યું અને જણાવ્યું કે યુનીવર્સિટીના માચકાપરથી કોઈ પણ વ્યાખ્યાનકારે હાંદી સવાલ એટલે સરસ રીતે સમજાવેલો નથી. હાંદુસ્તાનની વિશાળતા, તેની મહાન સંસ્કૃતિ, તરફ તેમણે વિદ્યાર્થીઓની આંખો ઉઘાડી હતી.

તેમણે ક’ મત ફાંચ્યો કે આ દેશના લોકોમાં ભોગવવાને દરહાર છે એવા દોકા પુરેથીપનેએ તેઓને આપવાનું બેપ્રએ. હોહીઓની ઉપર મણી મુશીબતા છે અને સા. આ. ની યુનીવર્સિટીના મોટા ભાગના વિદ્યાર્થીઓના હૃદય લોકોમાં ઉપર ગુજરતા બુલમથી ખળે છે. તેઓ સમજે છે કે તેઓને એક અગત્યના સવાલને ખ્યાલ દેવાનું છે.

કમળાએ વિદ્યાર્થીઓની પાસમેન્ટે લખ્યું એકે લોકો કાપેલા દાખલ કરેલો નહીં. કમળ, સાઉથ આફ્રિકાના સમક્ષ એટલા બધા રાજકારી સવાલો આવી પડેલા છે કે યુનીવર્સિટીઓએ આ લોકો સવાલના કરતાં પણ વધારે અગત્યના સવાલો નંવા કે નેટીવ સવાલ અને આર્થિક સવાલોને પ્રથમ ખ્યાલ દેવાનો પ્રયત્ન કરવાનું ઉચિત જણાયું છે. આવતી રુદ્ધાંતસ પાસમેન્ટમાં લોકો કેમની સ્થિતિ સુધારનાર કાપેલા દાખલ કરવાની ઉમેદ રાખીએ છીએ અને એ તે કલ્પણથી વધુ થાં આવેલો દશે તે જરૂર વિદ્યાર્થીઓ તરફથી અપરંતમને તે પસાર થશે.

યુનીવર્સિટીના વિદ્યાર્થીઓ તરીકે તેઓએ ઓળખાં કોઈકે રાજમણીની મોખ્ય સગવડોને માટે તે જણાવ્યું કરવું જોઈએ. આ સગવડો લોકો કેમને લાગે વળે છે તેટલે દરજ્જા સર્વજન આપણું છે. અભિયાની રુદ્ધાંતસ પાસમેન્ટમાં—હાથ તેના પ્રધાનમંત્રીમાં સાઉથ આફ્રિકાના લોકો પત્નીઓને પણ દાખલ કરવામાં આવશે એવી તેમણે આશા ફાંચી હતી.

આગળ ચાલતાં તેમણે જણાવ્યું કે આર્થિક દ્રષ્ટિએ આફ્રિકાને લોકો કેમની સામેના સહકારમાં પણ મેળવવાનું છે તે કેમને ન્યાય આપવામાં હાંદુસ્તાનમાં સાઉથ આફ્રિકાની મોટી જગત નહિ સ્થાપી ચકાવાનું ફોજ કારણ નથી અમારો હેતુ અસ્પર્શ સંબંધ સ્થાપવાનો છે અને અમારી જગતની મુલાકાતમાં આ જગતે અમને સાથ પધારે લાભદાયી થઈ પડશે. સમગ્ર પુરેથીપનેતર જાતીમાં પ્રત્યેક અન્યાયોને

માટે અમે ધકાળે શોધી શકીએ અને નજીકના અભિધમ અમારી પાસમેન્ટમાં એવો કાપેલા દાખલ કરવાની અમે ઉમેદ રાખીએ છીએ કે આ પાછળથી યુનીવર્સિટી પાસમેન્ટ તરફથી સ્વિકારવામાં આવશે.

ગુરૂદેવે

તરફી ગોલતા શ્રી. જે. ક્યુસન, વાન ૧૨ મરવેએ જણાવ્યું કે અમારી સમક્ષ સોથી મોટો સવાલ આ દેશમાં પુરે પીપેના માં પ્રવર્તી રહેલો જાતીદવેશ છે. હું જાનું તે જાતીઓ વચ્ચે સારી સમજુતી સ્થાપવાને હમેશાં જાગ્યું કરીશ પરંતુ એ પરજી સિદ્ધ થતાં વખત લાગશે.

શ્રી. ગિરુદેવે શ્રી. મેડેમે જણાવ્યું કે હું લોકો કેમની મુશીબતોની પુરી તપાસ કરીશ અને ત્યાર બાદ તેને દુર કરવાને મારાથી બળદ કરીશ.

એ અનેક અભિધાન

(ગતીકથી ચાલુ)

૨

પ્રેમના સંદેશ

પરદેશથી આવનાર સંદેશોમાં લાગી પડેલા શ્રી. એન્ડરસ અને પોલાકરપતિના હતા. જેકે વાંચીને વધારી તે ચામ. પણ આનંદ પણ થયો. શ્રી. એન્ડરસે કહ્યું કે હું આપનો નિર્ણય સ્વીકારું તે સમયે છું. પોલાકરપતિ તેમના સંદેશમાં પોતા તરફની પ્રાર્થના પાડે છે. ઈંગ્લેન્ડના અનેક મિત્રોની કામણીના પ્રતિનિધિરૂપ આ એ સંદેશ ગણાય. ખીજ એક તાર જે વાંચી ગાંધીજી એટલાજ રાજ થયા તે શ્રી. રેમાં રાણા અને તેમની બહેન તરફથી છે કે, “અમે સહાનું તમારું સાથી છીએ.

પરદેશના તારોમાંથી કેમનાજ તાર મેં અહીં આપ્યા છે કે જે ગાંધીજીની વધારેમાં વધારે નજીક છે અને જેમને પ્રભા બોળાળે છે. ખીજ કેટલાક એવા લોકોના પણ તાર છે કે જેમને ગાંધીજી વધી મળ્યા નથી. તેમાં પણ તેમના આ અભિપ્રાયમાંથી પસાર થયા માટે પુરેનો આધ્યાત્મિક પેદારાક મળી રહે છે. પુરેજ જતાં પહેલાં ધામતી સોહિયા પદિયાએ પણ લખ્યા પોતાનો વિરોધ પ્રેમપૂર્વક બતાવ્યો છે. હતા સંધેજ જણાવે છે કે પ્રજા આપને પાર ઉતારે. પણ સાથે દરિજનસેવા માટે ૩૦૦ રૂપિયાનો ચેક મોકલ્યો છે, અને પોતાના પરને અને લખે છે, “૨૩મ આથી મોટી હોય તે કંઈ સાફ એમ મને લાગે છે. મેના આદર્શોએ મેંમ બેલેલેટકાની જાણની અમે ઉજવવાના છીએ તે મુખ પ્રસંગે હું આપને આ મોકલું છું.”

૪ ગાયતે મિયતે થા કરાચિદ

ગાય મૂલ્યા ચાલતા થા ૪ મૂલ્યઃ

અજો નિચઃ કાપતોડી પુરાજો

૪ હન્વતે હન્યમાને શીરિ ॥”

એક પારસી મિત્રે તેમના પત્ર સાથે સો રૂપિયાનો ચેક ખીજો છે. તેમના પત્રમાંથી એક વાક્ય અહીં આપું છું : “જે આપણું મરણ તીપજે તે કરેડો છવશે. જો આપ સદગ ચાઓ તે કરેડો પોતાનો પ્રતરદાર પામશે.”

દરિજનના પણ અધ્યાત્મ સંદેશોએ આવેલા છે. બધાના હૃદયપર બારે અસર થઈ છે અને તેઓ આપવાસતો મમં સાનમાં સમજતાં છે. તેમાંના કેટલાક ગાંધીજીને લીલવણી કરે છે કે અમારાં રૂપકાંમાં આવી આપ અપવાસવન કરો.

દરિદ્રજનસેવક પડિતો નેમના આશીર્વાદ મોઢલે છે અને દરિદ્રજન સેવામાં જીવન અર્પણાર પેલા રક્તપિલિવા પડિત મહાભારત માંથી પ્રસંગાચિત સ્પેષે દાંડે મોઢલે છે. સત્તાગાળા એક જતા મિત્રે ગાંધીજીના દક્ષિણ ગમે એવી પવિત્ર ગાદીગીરી લખા મોઢલે છે. "આપ ૮ માં એને દિવસે ઉપવાસ આરંભો છે તે નૃસિંહજીવંતીનો દિવસ છે. તે દિવસે પ્રસાદે આખી અમિપરીક્ષા પાસ કરી નૃસિંહજીવંતીનાં સાક્ષાત્ જ્ઞાન કર્યો. નૃસિંહાવતારે દિવસવહશિયુનો તે દહાડે સંહાર કર્યો. હું મંથરેલી પ્રાણના કડે હું કે, આખી આત્મશુદ્ધિયુ દિવસવહશિયુ કરતાં પણ વળંકે જોવા આ અનુપસ્થિતાથી રાહસીનો સંહાર કરે."

વાચકને માઠ દશે કે કે બાળપણથી માધીજી પ્રસાદની આદર્શ સલાચલી તરીકે યાદના કરતા આવ્યા છે.

કલકત્તાની એક ખંડપિતાલગથિયા એક વિચાર મુસલમાન બાઈ લખે છે: "માલુસ મલ" છે અધિકા અને પેગંબરોને તમિશ માટે આપણે જીવતા નાખી નથી સકયા. અમે આપને બચાવી ન સકીએ, પણ આપનું કામ આગળ ચાલુ રાખીને આપને ચિરંજીવ કરી મૂકીએ. આદાદના પુદ્ગમાં એવી અદ્વિત દેલાઈ કે પેગંબર સાર્વજનિક માર્ગે ગયા. પરિણામે એમના અતુષાચીઆમાં નિરાશા અને સાંધકતા આવ્યા. એટલે ઈશ્વરી અવાજ એમને અંતર્યાયે ન હોય નિરાશ ન થાઓ પણ સત્યપથ પર ચાલ્યા જાઓ તે સત્યને માટે લડતા રહો. પણ પેગંબરસાર્વજનિક નહોતા દબાયા. સ્વરાજ્ય આપે અને અસ્પૃશ્યતાનો નાશ થાય ત્યાં સુધી કયાણુ પુલ આપને સમીપત રાખે."

જીવન ને રૂપ

પ્રશ્ન.—આગામી ઉપવાસ વિષે ગાંધીજીના શી મનોદશા છે તે જણાવશી?

ઉત્તર.—હા, એના વિષય હું તમને તરત આપી શકું છું ઉપવાસને કારણે આ નાંતિ અને કાંતવપાલન કાળની આંતરિક પ્રસંજતા અનુભવે છે. પણ મધ્ય આદવાદિવામાં આસંગતન માં એમને કાંતવે એમના હોય તે નેને જાણવા વગર ન રહે. જાણ પ્રસંગતાની પણ મજા નથી રહી એ કારણ તે એમણે મારા જેવા આશ્રમમજા સાથીઓમાં શોધ ને આંતર પણ સુકાવ્યાં છે. એક કાપાવાળા બાપએ પુછ્યું, "આપ ૮ માં એ ચાની આરા રાખો શો?" તે તરત તેમના જવાબ આપ્યો, "તે દહાડે ૧૨ વાગે મારી સ્વપ્નવતાની ઘટનાત થાય છે." પુછનાર બાપએ પ્રિઆયું કે આ બારે જાણ છે ને તે તેની નેધે લેવા જાય છે ત્યાં માધીજી બાપના કહે, "તમે પારો છો તે સ્વાર્તજતા નહિ, પણ તમારા જેવા કાપાના અખરપરીએ તરફથી સ્વતંત્રતા કહું છું!" મોઢી વાર અટક્યા પછી એ કારણ જ્યાં હર્ષ મંભીર બાપે કહ્યું, "મારે માટે એટલું કંઈકમાં આવે કે મેં કદી આશુરી આસરણ નથી કર્યું તે મને સંતોષ થશે." જાનનાકાકજનો તારે આલ્યો કે ચિહ્ન નાંખીને નહીં કયુ છે કે મારે આલ્યોર શરેજ, તે વખતે સરેજની જેવી ગાંધીજી વેઠે અર્થ" રજા દત્તી કે દહાડુ પ્રસંગ આવે તારે તેમણે કાકતરી સલાહપર ખાત દેવ નેત્રએ. નેરથી તસતાં તેમણે તાર વાંચાને કહ્યું, "જુઓ, કાકતરી માલુસ તે—તમારેથીય કાકતરી તે—આ રહ્યો" તરત સરેજની જેવી આ તારી અખરંગા ઉપમેશ નેમના સામે દરતાં કહ્યું, "હીક કારે; આપે ઉપવાસ કરવા કે હમ એને માટે ચાલો આપણે ચિહ્ન ઉપાડીએ." જમાલ

પણ એટલીજ કાપથી મળ્યો, "ના ના એમ નહિ; તમારે વધારે માટે માયું પડ્યું કે નહિ એની ચિહ્ન નાંખીએ!"

શનિવારે મોઢા સાંજે ૫ વાગે અખર આવ્યા કે કોઈ દરિદ્રજન જાણક મળ્યા માં છે. વખત તે કતો નહિ, પણ વિચારે છેકરે કેટલાય કલાકથી દરવાજે બંદ રહેતો એટલે અને નેને પાછા ખાલવાની મારી દિવન ન ચાલી, ૫ માસ ઉપર એ આવેલો. તે વખતે તેણે ગાંધીજી પાસે સિંપરતિની મામણી કરેલી ને ગાંધીજી પાસેથી વચન મેળવેલું કે કોલેજના મિન્સિપાલનું પ્રમાણપત્ર લાવે તે મહદ માટે વિચારીશ. આ દરમિયાન એ છેકરને ધણી મુશાળતો પેઠવી પડેલી. દવે પરીક્ષા પસાર કરી મિન્સિપાલનું પ્રમાણપત્ર લઈ તેણે મુલાકાતની મામણી કરી દતી જેલમાં આવવા અંપણી જંગ પરીક્ષા મુરદલી વેઠી મિત્રા એકંદા રવા થતા.

આ છેકરે કાણ કે એ માધીજીને પાઠ તાલિ રહેલું, એટલે એમણે પુછ્યું, "આ છેકરે, આટલું મોટું મજા કરતાં અને મારી પાસે એક મીનાટની પણ કુરસદ નથી એ જાણતા છતાં, શા કાર મુલાકાતની મામણી કરી દશે?" મેં એમને સમજાવ્યું ને કહ્યું, "એક મીનાટથી વધારે વખત એ નહિ લે. એ એટલી ખાતરી મેળવવાનીજ આરા રાખો કે ૧ દરવાજા એની વાત ખામશા છે ને એને મદદ કરે."

એમણે છેકરને કહ્યું, "હીક, તો હું એ ખાતરી આપુ છું. દવે તને સંતોષ થશે!"

સાથે લાવેલાં કુલ માધીજીને અરજી અપાતાં એણે કહ્યું, "નાજી, હું બીજાને શા માટે પુછવા જઈ?"

ગાંધીજી, એમ કેમ?"

"કેમરે બીજામાં મને વિશાસ નથી, મારે તે આપરજ વિશાસ છે બીજા બધા તે અપ્રમાણિક છે."

ગાંધીજી, "તો મારા સાથીએ એમ અપ્રમાણિક છે તો હું તે ને બધામાં વધારેમાં વધારે અપ્રમાણિક હોય. પછી તો તારે મારામાં વિશાસ ન રાખવો એવું હીક."

જહાડરીશરે એ છેકરે અસાર સુધી તે આ કટાકતો કાળ ચલાવ્યે રાખ્યો. પછી તેનાથી ન રહેવાનું મેં તે રાઈ પાચો. કુસકાં ખાતાં તેણે કહ્યું, "તો પછી આપ અમને શા કાર છેકરીને જવા મેલા છો? આપજ કહેો છે કે આપના સાથીએ અપવિત્ર છે, આપની આસપાસ પાવિત્રનું વાતાવરણ નથી ને મરજાનત અનશમન લેવું નેમજે."

"પણ હું એમ કેમ કહે છે કે હું તમને છેકરી બઈ છું કે નહીં જાણતા."

વળી છેકરની આંખમાં આંસુ ઉભારાઈ આવ્યાં ને કહે, "હું એ માયું શી રીતે?"

"હું તને ખાતરીથી કહું છું કે હું નથી મરનાર. મારા આપણી વચ્ચે કાર: ૨૬ થી મેં ને સોગવાર બેપારે તારે તારથી વખતે આવ્યું. મારે તેના વચ્ચે પારખી કરવા. અને પછી આપણે તારી શિખાગતિ વિષે વાત કરીશ. બાલ, દવે તને સંતોષ છે?"

છેકરના અંદરપર જાળ જાગરેલાં હતો. આંસુ એનાં સુકાઈ ગયાં હતા. એણે કહ્યું, "હા."

"એટલે તારે ૭ આપણે કાર પાળવાનાં." એમ કહેતાં માંધીજીએ બીજા બાપના કારનાની જો: પેલાના કાર્યથી જેલનું આંખનું મળવા સુકયુ.

આ બંને દવે પછી હું કહેવાતો છું એ ધીરી વાતની

વડા એક દુઃખદ વાતચીત કરી હતી એ દુઃખદ વાત આપણે કૃષી વજરમાં પણ બીજા પતાવન સંધરીશું. સરકારની દૈવીએ મંથીલના આશીર્વાદ આર આલેલ એક તાજાતર પરલેલા પુગતને આપ્યું હતું. શિવક સ્વરૂપ દેવના નમાનામાં ગાંધીજી એ નવોદા બાલકોને જોળાવતા હતા. તેણે તારે કેટલાક પેલા કિષકાવ્યા હતા ને પોતાનાં મણા પહેલાં આપ્યા હતાં. ને એ દલાડા વાદ છે ને? ને પરણી તેથી હું રાજી થયાં. પણ આવીથી તમે મહન આશીર્વાદ નહિ મળે તારે પ્રથમ દરિજાને આશીર્વાદ આપવા લેવુંએ."

નવોદા કહે "દેવી રીતે આપુર તમને પ્રમે તે માગી લે."

"પણ હું દેવી રીતે માનુંદ તારે તો તારા પતિની આજ્ઞા પૂજી નિર્મળ. મારે તમારી ભેલી વચ્ચે બહાર નથી પાવવો."

"અમારી ભેલી વચ્ચે કિનારો કોઈ અરકારક નથી" એમ એણે દલાડાવુંદ વજરમાં આપ્યા મંથળી. આ દલાડા દલી ને એણે પોતાની સોનાની બંગડીએ મંથળી મુઠી.

આમ વાત કિષર વાત બોલિને હું તમારા દલાડાના કલાક મંથન થકી નાંખું એમ હું. પણ એક વજર ને એ વાસ સંધરી રાખી છે તે કહીને મારે બંધ કરવું લેખએ. આમ બવનમાં આપ્યાં આલેલો દલી તારે એક સંધારક રાજી વારવાર આપતા, તે દાલે આપ્યા હતા એમનાથી હવા વિના રહેવાયું નહિ કે. "તે કિસેમાં હું ગાંધીજીના મહેરા કિષર વેદનાની હાથ લેતો. આજ પહેલાં કહી નહિ નેયેલા એવાં શાંતિ ને આનંદ દેખાય છે." એ કહ્યું. તમે સાચુ કહેા છે. આટલા મહિના એમણે એ વેદના સંધરી રાખી હતી. આને એણે કિષકાવ્યાં કાર શોધ્યું છે. હવે એ આપ્યા વેદનામાર એમના મન પરથી દલાડે છે અને કાંબળ-પાસન કર્યાના બાનથી એમનામાં અપાર શાંતિ અને આનંદ આલ્યા છે."

અમલી સર્વશ્રેષ્ઠ બક્ષીસ

સ.—કિષવાસવત કમ આરંભાયો એ વિષે તમે કાંઈ કહેા એમ હું ઈચ્છું છું.

જ. તમા કિષવાસની જેમ આ પણ એકમાં શરૂ થયા. આ વેળા આજ્ઞાવનમાં સરજાન સર્ધ ને પ્રારંભિક પ્રાર્થના માં કેટલાંક આજ્ઞાવાસી બાઈબલન તથા કીક સંપ્તમાં મિત્રો દાખર હતા. કાંઈ પણ પુણે મોહવમ્ વિના આપાસે ને વખતે ઘણી ખરી કાગેના પ્રતિનિધિએ દાખર હતા. પારસી, ખ્રિસ્તી અને મુસલમાન તેમજ હિંદુ ને પ્રસંગે હવે માં એકસરખું દુઃખ અનુભવતાં હતાં. વધારેમાં વધારે લક્ષ્યદાવક દળ એક મુસલમાનબાઈ હતું. જેમણે ગાંધીજીના અરણ્ય અનુભવને ગોઠે સુરના. અને એક અમેરીકન વજરારે ત્યારે ગાંધીજી નંકે દાલ મેળાવ્યા ત્યારે તેનાથી ફક્ત તાલ્યુ ન રહ્યું ને આંસુ આવી ગયાં.

કેવા આનંદમાં ગાંધીજી કિષવાસની રાહ જુએ છે એ વાત હું તમને કહી ગયો. અનશનના પ્રારંભની અગાઉ વૈરાજ વખતએ એમણે મારાંબરને એમલા મમમાંથી પેલુંકે તમને જણાવું: "આજ સુધીમાં કિષરે કહી મને નજા આપી એવી બક્ષીસ આ કિષવાસ છે એમ હું માનું છું ને તું માને એમ

ઈચ્છું છું. બાળ અને કુખરી સહિત હું એમાં પ્રવાણ કરું છું તે મારી અપુણી મહાન મિલ છે. પણ આજ મને એ આનંદ છે જેવો મને કદી નહોતો. મારી સાથે એ આનંદની આગી હતું પણ બને એમ હું ઈચ્છું છું." આટલું કલા પછી આજ્ઞા મળ્યું એ મારે મન વાગ સમાન છે. આ આનંદ એમનો હમેશને સાથી બનેા (અમુક)

યુનીયનનો ખર્ચ

સાકિમ આફ્રિકાના યુનીયનના પાલમેન્ટથી સમીતે બુદ્ધા બાનાંજી અલાવવાનો ખર્ચના આંકડા નીચે પ્રમાણે આપાર થય્યા છે. —

યુનીયન પારલામેન્ટ ને સેન્ટ અને એક્સપ્લોના બમેલી છે તેનો ખર્ચ દેસને પા. ૧,૫૩,૮૮૨ નો થાય છે જેમાંથી પા. ૧,૨૨,૧૦૦ પાલમેન્ટના ચેમ્બર અને સેન્ટરે પમારે નાંખે પણ માત્ર એવાનસ આપવામાં ખર્ચાય છે. એવા કલ સેન્ટરે અને ૧૩૬ પાલમેન્ટના ચેમ્બરે છે જેને વર્ષના પા. ૧૦૦૦ પ્રવેકન મળે છે. પાલમેન્ટના ચેમ્બરના પમાર નોકરર મો પ્રમીકરને પા. ૨૦૦૦ અને સેન્ટરના પ્રેસીડન્ટના પા. ૧૨૦૦ થી લામને પાલમેન્ટનું મહાન કાફ મારી સાકે રાખનાના રાખના શી. ૧૧ થી શી. ૧૨૧૧ સુધીનો છે. આ બધાંના વાર્ષિક ખર્ચે પા. ૩૦,૦૦૦ સુધી પડેવે છે. અને એ કિષરાત બીજે પરચુરમ્ ખર્ચે હોય છે તે લુકો.

વડા પ્રધાનની એક્સીસને અને પરેલ આતાનો ખર્ચે ૧૮૩૦૦૦ ને મારે પા. ૩૦૦૦ નો બન્ટ કરવામાં આવ્યો છે જેમાંથી પા. ૪૧૫૮૦, પા. ૧૪,૫૫૩ દરિયાપાર યુની-યનના એક્સપેસે રાખ થાય છે. પા. ૨૬,૦૧૦ લીજ એક મેશનને યુનીયન મારી રાખે અપાય છે.

ન્યાયપાતાને ખર્ચે કેદખાના અને રેફરેટરીઓનો ખર્ચે દેસને પા. ૧,૩૪,૮૩૩ નો થાય છે. સાકિમ આફ્રિકન પાલીસ આતાના એક્સીસને ખર્ચે પા. ૨૩,૮૦,૫૦૦ નો થાય છે.

યુનીયનને ગ્રીનરી પાટું નીલાવવાનો ખર્ચે પા. ૩૬,૩૨૫ નો થાય છે.

વેનસનેમાં પા. ૩૦ લાય બાય છે જેમાંથી મુદમાં મેસાઓને એલાવસ આપવામાં પા. ૬,૮૭,૦૦૦ અને ઉકરરનાના વેનસનેમાં પા. ૬,૬૫,૦૦૦ બાય થાય છે.

લંડનમાં સાકિમ ન્યાયકા દાકિરમાં યુનીયનના કાર્ક કમીશનરનું પાટું નિભાવવામાં આ વર્ષે પા. ૧૫,૬૪૬ નો ખર્ચે થયો.

યુનીયનનું આજક વેરાનું પાટું અલાવવાનો ખર્ચે પા. ૧,૫૨,૦૬૪ નો થાય છે અને પા. ૨,૨૨,૭૫૫ કન્ટ્રસ અને એક્સાઇસ પાટું અને પા. ૩૬૫,૩૮૬ ખાણેનું પાટું અલાવવામાં ખર્ચાય છે અને નેટીવ એક્સીસનું પાટું અલાવવાનો ખર્ચે પા. ૧,૫૭,૮૭૨ નો થાય છે.

સરેશ્વ આતાનો ખર્ચે આસરે પા. ૭ લાયનો છે.

બેતીના ખર્ચે પા. ૭,૧૫,૦૦૦ નો થાય છે. અને આ બેતીને મદદ આપવાને મારેના પા. ૨૮,૫૦,૦૦૦ ની પાસ થોટ થયેલી રકમ કિષરાત છે. તે કિષવા વજરે બેતીવાકીનું શિક્ષણમાં પા. ૧,૪૪,૨૬૧ ખર્ચાને ને બુદ્ધા.

બ્રીટીશ પરથી ઉઠી પચેસો વિશ્વાસ

મી. એચ. એસ. પોલાકે જે હુંક મુલતપર દોહુસ્તાન પોતાના વહીલાતના બંધાને અંગે ગમ્મા દત્તા તેમણે લખેલ પાછા ગમ્મા બાક હન્ડિઆ કનસીલીએક્શન ગ્રુપ સમક્ષ દોહી રાજદ્વારી સ્થિતિના સંબંધમાં પોતાને પોથી યામ ફર્સ્ટી દત્તી:

મી. પોલાકે જણાવ્યું કે ઘણા વર્ષોથી હુંક સાથેના મારા સંબંધને લીધે અને દોહીએના બંધોમાં રહેવાનો અને તેઓના નિકટ સંબંધમાં આવવાનો કાળ મળ્યો હતો. ભૌદિર્ગમ મારી સાથે ખુશ્વા હિસથી વાતો કરી દત્તી. પાંચ વર્ષ પુર્વે હું ગમે દત્તો તેની સાથે સરખાવતાં આ વખતે લગભગ સ્વોચ્છ બ્રીટીશની સલાનિષ્ઠા અને અદ્વિત ઇન્સાફમાં અને બ્રીટીશના વચનમાં અણુવિશ્વાસ એવામાં આવતો હતો. બ્રીટીશ મતને વિરોધી નારથી વર્તમાનપત્રોમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા હુંકા સંદેશાભાષરથી કનસરવેદીએના મતને વિરોધીના પોતા વિચારોનું મેં ખંડન કર્યું હતું પરંતુ હું ખરી સ્થિતિ તેઓને ફાલી રાક્યો નહોતા. એવીજ સ્થિતિ આદિ પશુ છે. ખરી સુધીમાત બાંધેલિક છે. ફક્ત દબ્બર માછલિ દુર બેઠા એકાદ અક્રિયમત મનાવપરથી સામાન્ય મત બાંધી લેવાની પ્રતિ નિવામાં આવે છે.

નવમુવાનોની મનોહજા વિરોધી બોલતાં મી. પોલાકે જણાવ્યું કે તેઓ ગાંધીજીના અદ્વિસાને વિરોધીના વિચારોના વાળથી પશુ ઉપર રાકા ઉઠાવતા જેવામાં આવે છે. તેઓ પોતાના વડીલોનું ક્યું માનવા નથી અને વડીલો કદાચ તેઓજ ખરા હશે એમ સમજીને તેઓની ઉપર હાથ મુકતા નથી. પરંતુ વડીલો જીવકાળનો સારો સંબંધ ગાદ કરે છે. મુવાનોએ એવું કહ્યું હતું નહોતું જનિ તેઓ માનતા નથી.

સંદેહ ખરીતો નિરાશાજનક છે તેમાં સંસ્થાનના ફરજન વિરોધ કર્યું સુચનગ નથી. વળી આ બંધારણ કામગીરી હોવાનું પણ સુચન નથી અને સહીસલામતીએથી કરેલો છે.

હોહુસ્તાનમાં મંદી પશ્ચીમ હોવાની મી. પોલાકે વિગતવાર ખબર આપી હતી. અને જણાવ્યું કે અસંતોષના પશુ કારણે રાખવા આપણને પોલામ તેમ નથી. સાર્વજીકો કહેલા વચ્ચે તેમણે કાંક્ય દત્તા કે આ ફરજની સગદ વા તે કનસરવેદીય ખજાને રાજ રાખવાની અજવા તે હોહુસ્તાન ઉપર વિશ્વાસ મુકવાની પસંદગી કરવાનો સવાલ રહેલો છે. એ આપણે કનસરવેદીએને રાજ રાખવાનું પસંદ કરીશું અને હાલનું બંધારણ હોહુસ્તાનના વિરોધી છતાં પણ મુસાદવા બજાવું તે હોહુસ્તાનમાં ખીલકુલ શાંતિ નહિ રહે. મી. પોલાકે જણાવ્યું કે હું હોહુસ્તાનમાં જતાં સારે આ બંધારણ સ્વિકારવાની કાઈની પણ ક્ષમિ જણાઈ નહોતી.

વિનોદ

ફોટોગ્રાફર—કેમ સાહેબ તમારા જવ્યઓનો એનલાઈન બેઠક છે?

આજક ના, ના. એમને પોતાની મેજેબ મેલા થવા દે.

પત્ની—મારા મરણ પછી તમને ખબર પડશે કે મારા બેબે બીએ નાંદ મળે.

પત્ની—હા હા, પણ ઠીક. પણ એ અવસ્થામાં અને મોટા સમાધાન તો મળશે.

પત્ની—આ પુસ્તક વાંચી મને ખબર પડી કે મનુષ્ય કેવા કાંક્યની અને કેવર હોય છે.

પત્ની—હું તો એ વાંચ્યા વગરજ આપની સાથે રહેવાથી આ વાતો સારી રીતે જાણવી મુકી છું.

અણુવા એમ

બ્રીટીશરવલ સીકંના કપડાં પોવાને નીચતા નીચતા ખાત માં રાખવા:

પાણી ગરમ નહિ પણ ઠંડું વાપરવું. સાથે કપડાંને બસને નહિ પણ સાણના ક્રિસ તેની ગરમ નાખવા

કપડાં જેવા પાણીથી ધોવાં હોય તેઠ્ઠાંજ જના પાણીથી તેને નીચાવવા

અઝી કરતી વખતે ગરમ નહિ પણ ઠંડી અઝી વાપરવી કપડાંને પ્રથમ કુલ કપડાંમાં એક કપડાં લીધી રાખવાં અને પછી સુકવવા. અઝી કરતી વખતે જી કમનમ મુકાઇ ગધેલા હોવા નેહએ.

કાઢીના રાજ—હાથપરથી પ્રથમ હોય તો ટપાડું કાપી તેના વડી હાથ એળવા કપડાંને સાફી બાંધેલી હોય તો તેની ઉપર પશુ ટપાડું બસવાથી અને પછી મિલ નાખવાથી સાફીના કાપ નીકળે જશે.

લીલેજ લેવાની રીત—લીલેજ લેવું બહુનિ હેર સમાન થક પડે છે. મુગ નહિ આવે તે રીતે લેવું હોય તો ગરમ દુધ એક ખાલામાં મોડું લેવું અને તેની ઉપર તેલ ફેડવું અને પાણી તેના ઉપર ગરમ દુધ ફેડવું અને પછી ટુચત થી જવું. આથી તેજનો રવાજ નહિ બજાય.

કચરા નાખવાનું ટીન—દેશના ગરમાં કચરા નાખવાનું ટીન હોય છે. તે બહુ વખત બહુજી મારવું હોય. તેને સાફ સખ નાની રીત એ છે કે કચરાનાથા તે ખાલી કરી નવ પછી તેમા મોટા નાના કામજ બાજવા આથી બહુજી જતી રહેશે અને જંતઓ નાસ પામશે.

માટીના કાંકળા કાંકળા કાંકળા થક નવા હોય છે ત્યારે પુઢી રાખતા નથી તેને જાકવાને કપડ વાપરવાના કરતાં સેન્ડ જેવરનો કુલો વાપરવાથી કાલ મધારે રાખે છે.

કાળી સીકાઈ—મણા મરોની સીકાઈ મુમદાથી મળી પડી મળે હોય છે. તેને કંડા પાણીમાં કટાઈ નાખીને કાંકળા જેવું બનાવીને જી કાગડડું અને સાવ મુકાઈ નવ ત્યારે ગરમ કપડાંથી મુકી નાખવું. આથી કાળાસ ગાંધી નવ છે.

દુધનો પરિફા દુધમાંથી મલાઈ લેવામાં આવ્યા હોય અથવા પાણી નાખવામાં આવ્યું હોય તેની પરિફા કરવાને દુધમાં એક અમ્મદ મારતો મુગવાનો સોયો નાખવો અને પછી એને પકડી રાખવો. એ પાણીવાળું દુધ હોય તો તેની ઉપર બીલેડું દુધ ટુચવત નીચે હતરી પડશે. એ બડું હશે તો પાંચેથી કતરશે ના હશે ટીપુ અંકી રહેશે.

કપડાંને કાદ બાંધેલો હોય તો લીજનો રસ અને મીઠાં રડ તે નીકળે જશે. તેનાથી કાદવાળા બાંધને બાંધવીને તકે મુકવવા મુકી ફેડવું. એ કાંબા વખતનો કાદ હોય તો એ વણ વખત એ પ્રમીલે કરવું પડશે

ભારત સમાજ

સોરેજી માકરજીમાં સભા

ભારત સમાજના સેક્રેટરી જીએ છે કે—

તા. ૨૮-૬-૩૩ ના રોજે બરોડાના પાંચ માગે ભારત સમાજના દેશમાં જો. મનરજ તથા સમાજનો વાર્ષિક ઉત્સવ ઉજવવાને નક્કી કરવાને માટે તેમજ વાર્ષિક રીપોર્ટ અને હિસાબ તપાસી બહાર પાડવા માટે બેઠકાવવામાં આવી હતી. અને તે મુજબ સમાજનો ડોલ મેમ્બરોથી સચિત્ર બરાબ મળેલો હતો. વખત થતાં પ્રેસીડન્ટ સાહેબની મંજૂરીથી સમાજનું કામકાજ સેક્રેટરીએ કરે હતું હતું. જરૂરિયાતમાં સમાજના રેટલાએક કમકાજ ઉપર વિવેચન કરી બાદ આજની આ સવામાં પચાસી વજી બચતીઓ તરફ સેક્રેટરીએ ખ્યાન બેઠક હતું. એ વજી બચતીમાં પદેન બી. વર્મા બીજા મુસાજી વહીવ અને તીજી મે.દમોન એસોસીએટના સેક્રેટરી કે જોમજો અજની તખામાં દાખરી આપી જે બાદ સેક્રેટરીએ જિતો સમાજ થતી આબાર માળો હતો અને સમાજને અંગેના દરેક કામકાજ પુરા કરવા માટે જુદી જુદી કમીટીઓ નામવમાં આવી હતી અને તે બાધજો બે અઠવાડીયાની અંદર પોતાના રીપોર્ટ તૈયાર કરી અને સમાજની બે ધીસમાં તપાસવાને માટે મોકલવી આવશે.

ત્યાર બાદ પ્રેસીડન્ટ સાહેબે સમાજને ફેટલીક પડતી મુશ્કેલી બાબત મેમ્બરોનું ખ્યાન બેઠક હતું. અને તેમાં તેણે જણાવ્યું હતું કે ફેટલાએક વાણી બાધજો ફેટલીએક વચન પોતાના કુપરને જીવે અથવા તે પોતાને કરે. બરે કરાવવાને માટે વિન સતે.પી.જો અને છે જ. પાળળથી તેણે મદો પ્રચાર કરી સમાજ પ્રવૃત્તિને તુકસન પદોમાં છે. અને આ કોમોનીની અંદર બધા સંપતી ખાસ આવરુપડતા છે ત્યાં કુસંપના બીજ રાપે છે. તે બરેબર દોલમીરીકર્મ અજાય અને વધુમાં તેમણે તેવા બાધજોને તેમ નદિ કરવાને કહ્યું હતું. ત્યાર પછી સેક્રેટરીએ એ વિષયમાં દરેકનું ખ્યાન બેઠક હતું કે આવીજ રીતે અગાઉ પણ વાત આવી હતી અને તે વખતે તે બાધજોને વિનંતી સાથે અજ કરવામાં આવી હતી. પણ જોવા મનરજ તે, મારે દોલમીરી સાથે કહેવું પડે છે કે, પચ્ચર ઉપર પાણી રેડવા જરૂર થઈ છે. અને તે બાદ રખર તેવાએને સહાયકિ આપે તેમ કહ્યું હતું. ત્યાર બાદ તે વિષય ઉપર બી. વર્માને પુછતાં તેમણે બહેરની અંદર તેવી નીતીને સખન કહે માં વખોડી કહી હતી. અને જણાવ્યું હતું કે એક દોહી તરીકે આ કે ભોનીની અંદર વસનર દોહી વિશ્વ અથવા દોહી સરયાઓ વિશ્વ કાષ્ટ પણ જાતનું ખરાબ બોલનું અથવા તે અલુ સરયાને કામમાં મદદ કરવાને બદલે વિન નાંખતા તે તેણે કરનારે જરૂરનું જોઈએ. અને વધુમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે આ કે ભોનીની અંદર તેવા કાષ્ટ પણ અટપટીવાઓની ખાસ જરૂર કોષ એમ જામે મનતા નથી. તે અટપટીની કરીને તેણેએ વિન અને પીએ નદિ જનતા પોતાના કાષ્ટ પણ જનતા વાંધા કોષ અથવા તે પોતાને કાષ્ટ પણ જનતા ખુલાસા જોઈતા કોષ તે સમાજના મહાનની અંદર આવીને પોતેપોતાના ખુલાસા કરતા જોઈએ. અમર તે આજતો બેખીત કામગ પ્રેસીડન્ટને અજવો જોઈએ.

અને તેવાએને તેમ નદિ કરતા સંજોને રહેવું જોઈએ. ત્યાર બાદ મુસાજીબાધ વહીવે પણ તે કહે. ઉપર વિવેચન કરી તેણેને ફેટલી ચેતવણી આપી હતી કે બે બાવિયામાં તેવી ફેટ પણ અટપટ કરે તે તેમને સંસ્થાના મેમ્બર તરીકે ફેટસ કરવામાં આવશે. સરયા અને તેની જરૂરિયાત બે વિષય ઉપર પણ તેમણે અસરકારક સંકેતોમાં વિવેચન કર્યું હતું. ત્યાર પછી મોદમોન એસોસીએટના સેક્રેટરીએ પણ તેમ વિષય ઉપર મુંદર કહેમાં ખ્યાન કરી આ સંસ્થાની પ્રવૃત્તિ કુસંપી હતી.

ત્યાર પછી વાર્ષિક ઉત્સવ ઉજવવાની દરેક બચરવા કરવી તેમ નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું. અને તે પ્રસંગે સેક્રેટરીએ એક જોવી સુચના રજુ કરી હતી કે આપણે કાષ્ટ પણ નેતાને જોઈવવા અને તેમની વિદ્યતાને બાબ અંગેની દોહી જનતાને આવે અને તે સુચનાને દરેક બાધજોએ વધતી લીધી હતી અને તેની બચરવા કરી રીતે કરવી અને કોને જોઈવવા બે વિષય ઉપર ફેટલીએક અર્થ થવા બાદ તે કામની બચરવા કરવાને માટે બી. વર્માને કહેવામાં આવ્યું હતું. અને સમાજને અગતા કાષ્ટ પણ નેતાને જોઈવવા આવવા એમ દર્શાવ્યું હતું અને અમને આશા છે કે મોદમ વખતની અંદર કોરેન્સો મારકવીસમાં આ બાબ ભારત સમાજ પોતાની કાંતી જનુઆર વાર્ષિક ઉત્સવ ઉજવશે અને તે પ્રસંગે બહોની દરેક દોહી જનતા બાબ સર્ઈ કહે તેવી દરેક બચરવા કરશે અને તેને નક્કી કાષ્ટ અથવા મોદમ વખતની અંદર બહાર પડીશું. તે પ્રસંગને માટે અમે આજથીજ દરેક દોહીકામને માનપુર્વક આમંત્રણ આપીએ છીએ અને અમારા સખીએ છોએ કે તે વખતનો બાબ જોવા મહેરમાની કરશે. ખીલું ફાળેને પ્રમુખથી કુરળત દરેક વખતે સમાજને એક ખ્યા છે તે આબાર સાથે રીકરવામાં આવ્યા હતા.

વિવિધ સમાચાર

ઉદારતા માટે આબાર—નેદાનીસખર્મની નુકાવન મનરિન્ટ ધન્ડઅન રકુલના પ્રીસીપાલ મી. કોરોન્ડરીન, આ પત બારા, મેસર્સ આર્થ. સી. અઝાવાલ, એમ. એમ. પટેલ અને મુસા દસન માવતો, આ કિપજાની કાકડની કંડીમાં જરૂરના નિકાળમાં અજુતા મરીમ ઓકરાઓ માટે અર્જીન, વેરટસ, પુલોવર્સ વિગેરે મરમ કપડાં મોકલાવી તેઓના છવવને પ્રમુખીવ ગનાવવા માટે બહુલા કામજી આબાર માને છે. અને તેઓની ઉદાર સેવાની ઉદર છુએ છે.

કાંસવાલ હાંદુ સેવા સમાજ—સમાજની અંદર અજ તા. ૨-૭-૩૩ ને રવીકારે ટેડ કોષનાં બી. રજીકોડબાધ વકાસજના પ્રમુખપણા દેળા મળી હતી પ્રમુખ વરણી રર-રેકથી આવેલાં અજધર કાળા મદાવિગ્રાજના પ્રવિનિધિ બીમલી નારાયણ દેવી અને બીમલી રમથારી રીતોને પ્રખ્યાત મનરલી મરકાર કરવામાં આવેલો હતો અને રવરેશ જતા સમાજના અજનઅ બી. વકાસજના અજાજાને એક મુંદર માનપત અને કાર અને કા-પ્રમુખ બી. નામરબાધ કોષજાને બરણી

વિદ્યાર્થીનીનું માન આપવામાં આવ્યું હતું. શીલ કાનુભાઈ, શ્રી. ભીખાભાઈ કસનજી, શ્રી. જોશી, શ્રી. કાળુભાઈ રૂપરા, શ્રી. રતનજી કાળુ શ્રી નાચુભાઈ ભંભાભાઈ વગેરે બેઠાનાર તરફથી રૂબા ડેવાભાઈને માટે સ્વદેશી પત્રિકા બનવર માસક દરેક રૂપા આપેલાં બહેનોના સામક્ષને વખાણવામાં આવ્યાં હતાં અને તેમનાં આ હિતમાં પ્રવૃત્તિ મદદ કરવાને સંજાને [વનની કુરવામાં આવી હતી અને સ્વદેશ જતા શી. વલ્લભ. ભાઈ ભગાભાઈ, શ્રી નાગરભાઈ મેપાળજી સમાજ માટે આવેલા ભોજ અને બળવેલી નિઃસ્વાર્થ સેવાતા વખાણ કરવા માં આવ્યાં હતાં.

પ્રમુખ તરફથી સ્વદેશી આવેલા બહેનોના રૂપ માટે સંજાને અરજ કરવામાં આવી હતી જેથી દરેકમાં પાઈડે ૭૨ જેટલી રૂપા સમાજ હતી અને રૂપમાં કામ કરવાને માટે ભણીત મુદરેશની એક કમીટી નીમવામાં આવી હતી. બાદ સંજા વિસંજન થઈ હતી.

જિહાનીસમર્થમાં હાંધી વેપારીનું મુખ-તેરના-નીસમર્થની પ્રીતિ—તેરના સ્પીચના પ્રમુખપરની પોતાની ફરજની કુદામાં સોમવાની ગતે કેમ મેદીવે કાનુભાઈ કાળુભાઈ, દવાને સંજા આર મારી બેસાત ફરી નાખી માત્ર અને એકાદથી સિદ્ધા કાળી ન્હાસી મુઠો કનો. સવ નય થામે પ્રસાદ થના, એક પ્રાધીયનને કુદામાં જલમીને અરાજ સંજામાંથી કરવાને પોતાનાં તેને ભેલીની પ્રદીમાં જમીનપર પ્રદેશી જેથો. તેને કુદાકીના પ્રા વગેલા દોષ તેણે જલ્લાઈ દણ. મુરખીલામાં હાંધી મરજી પામ્યો છે. જુનીની તપાસ આવી રહી છે.

આંધી હેરાસના સાબાથે પર્મદા એક-બેદાનીસ—જર્મના શ્રી આરત યુવક સંજીન મંદજ તરફથી તા. ૨૪-૬-૩૩ ને રોજ પર્મદા એક "વીર કુજી" નો મધી દેવાના સાબાથે બજારમાં હતો. જે (૧) રૂપા ૨૬૫ પા. ૪૮-૧૦-૦૦ લેખક થઈ હતી. જિનાથી ખર્ચ ૫૨. ૨૨-૬-૦૦ બાદ જતાં પા. ૨૬-૪-૦૦ થી હાં દોઢ સેત સમાજને મંડળ તરફથી અર્પણ થઈ છે. મંડળની મારજી પમાણેની રૂપા ન થવથી આ મંડળ આવતી તા. ૫-૭-૩૩ ને રોજ પ્રીટરીયામાં એક એક મધી દોષ માટે બજારમાં જરા તેમણી કરે છે. પ્રીટરીયાની પ્રજાને આ પર્મદા કર્યમાં સાથ આપી અમો કિષ્કૃત કરવા આ મંડળ તરફથી વિનંત કરવામાં આવે છે. આ બેઠા સહજતથી બજારમાં તા. એમ. પી. અમલનો મંડળ પરા જાંતઃસરજીથી આબાર માને છે અને પ્રીટરીયામાં પશુ તેઓ સાથે રહી મદદ કરવા તેવાર થયા છે માટે તેમને મન્નવદ થઈ છે. પ્રીટરીયામાં એક બજારમાં પછી દરીજન દોષો આ મંડળ નવો એક બેદાનીસમર્થની જનતા સપક્ષ બજારવાની કુમે રાખે છે. તે વેળા મંડળને બહેર તરફથી પૂરતી મદદ મળજી એથી મંદજ તરફથી વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

કુશિનનાની બહેર સંજા—શ્રી કાંસવાલ શેઠિત યુવક સુવરક મંડળના આગમ હેઠળ એક બહેર સંજા તેમ કિસનર્થ પ્રાપ્તે તા. ૩૧-૭-૩૩ ને વાર રૂપીના રોજે ૮૮ પ્રેસીડેન્ડ રફોરવાળા મંડળમાં મળ્યો. નીચે પ્રમાણેનું કામચાલ થયું:—

(૧) મંડળના વાર્ષિક રીપોર્ટ, (૨) ખબરખાતો વાર્ષિક રીપોર્ટ, (૩) અમલદારની મુદરણી, (૪) નવા વર્ષના કામચાલની ચર્ચા. કાંસવાલમાં વરના કરેક કારેજન આપ્યો તથા બહેનોને મોટીમમાં દાબર થયા તા. સુખાભાઈ પ્રાપ્તેસમ મે.દા.સુ. મંડળી શ્રી. કાંસવાલ શેઠિત યુ. સુ. મંડળ તરફથી વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

મોરડા હાંધીકાઉનથી ચેતે—કુશિનનાની પોલીસના દાખમાં બેઠા દોષ કાઉન આવેલા છે. આથી બહેર પ્રજાને પોતાનું પરચુઆ જાંતળીને ભેરાની છપતા કરવામાં આવે છે. આ નવા બેઠા સિદ્ધા પછી શ્રી:મતથી બનાવામત તા. પશુ અરાતા જ તા. જરા દલકા છે અને દાકમાં વમરે લીલા અને છે. પશુખખાદ પશુ અરાતા જેવો નથી.

બેદાનીમાં હાંધી વેપારીઓ—બેદાની અને કીસ્કીકના જરા વેપારીઓના ચક્રમરતા પ્રમુખ પોતાના અર્ધ વર્ષના રીપોર્ટ કમીટી સમક્ષ રજુ કર્યો છે જેમ હાંધી વેપારીઓના સંજામાં તીએ પ્રમુખે જલ્લાવવામાં આવ્યું છે: "પ્રી-સીસ એવન્યુ માં વેપાર કરતા દોષો સામે અપવદ મેવામાં આવ્યો છે અને તેઓને આંધી કાઉનને માટે રાફત કાઉન્સિલને અરજ કરવામાં આવી છે. આ પમણુ રોડમદ તીવણુ છે અને સમજાય છે કે કુદા વખતમાં આ કાઉન્સિલને આંધી કાઉનમાં આવે."

કાંસવાલના બીઠનક રેલકેશન એકર—તા. ૧૬-૭-૩૩ ના ૩૬ રખરતા કાપાલી રૂમે પ્રાંતના સપક્ષા કામ કો-સીસ એશીસરોને તેની તરફથી આપવામાં આવેલા પ્રત્યેક વેપારના કાપસેન્સના રજીસ્ટરના નકલ રજીસ્ટર એક કંચનીજને પહેલની કરવાની હતી. વળી આણું રજીસ્ટર પ્રજાને માટે ખુલ્લું રાખવાનું પણ હતું અને કાપસેન્સો અપામાં દોષ, અથવા બાલી કમ્પેલી દોષ કે વેપાર અપ કાંસા દોષ તેની અખર રજીસ્ટર તરફથી મેડેટમાં બદાર પાડવાનું પણ હતું. નવો કાપેલો જે એશીસ તા. ૧ હાંધી અમલમાં આવ્યો છે તેના રૂમે કપલી કમ્પેલે કર કરવામાં આવી છે એટલે રૂમે પ્રોટરીયાની સેન્ટ્રલ એશીસમાં કાંસવાલના વેપારીઓનું રજીસ્ટર પ્રજાની ખજાને માટે ખુલ્લું રહેલું હતું તે રૂમે નાંક રહે એ હકીકત જામનાવગમતા કાપસેન્સીમ એશીસર પસેથી બાકી કદરો.

અમરબીલોમાં કુબી મથેલી હાંધી રૂપી—અમરબીલો તરીકા એક યુવાન જી કપા પેલી હતી તે તરીકામાં પછી જતા મદદ મળે તે પહેલાં કુબી મથ હતી.

ખોન્ન અને કુશિન—મેનમેરકરમાં આવતી કરતાં બીડીય સરકારેલી કોંક સંજામાં નંતીનો જગાવ કરતાં શ્રી. રોનલી બોલકીને જલ્લાવ્યું કે પ્રજાસત્તાક સંસ્થાઓ સ્થાપવાથી સહિય આર્થિક બીડીક કહેનકાલને માટે ખમી કહ્યું. જે બજારીતા કનકરવેલીવોએ નવી સામે વિરોધ કર્યો હતો તેજાએ પાછળથી પોતાની જીમ ખુલ્લ કરી હતી. એજ રીતે કેનેડામાં પ્રજા સત્તાક સંસ્થાઓ સ્થાપવામાં કેનેડા અવરજ કહેનકાલને માટે ખમ્યું હતું. કનકરવેલીય પાછીએ તેની સામે વિરોધ કહાવવા મા જીમ કરી હતી અને જે તેઓ પોતાનું સાફ કરી લાકપા કોલ તે પાછળ પછી મથા હેલ. કાઉન્સિલના સંજામાં પણ

ગીતા મન્થન

(વેદ-શ્રીયોગેશ્વર મહાશયના મહાવાણી.)

અધ્યાય પ મે

(૩) શ્લોક ૭ થી ૧૦

અહિમ્સા માણસ સંન્યાસ માર્ગને અનુસરે કે કર્મમાર્ગને અનુસરે એ બેયને માટે મહત્વનું નથી; પણ એ યોગયુક્ત અને તત્ત્વને બુદ્ધિવાન અને તેમાં નિઃસ્વાદાન યાગ એજ મહત્વનું છે. પોતાના સ્વભાવને જોળી, પેતે જે માર્ગનું અભિપ્રાય લીધું હોય, તેમાં એ યોગયુક્ત-એટલે જ્ઞાન, કમતા અને પ્રવૃત્તિવાદી વર્તનનો હોય એ અત્યંત રાહ ચિત્તવર્તમા અને મન તથા મન્યોનો પુરેપુરો સ્વામી હોય, તથા સર્વ જીવોને આત્મરૂપ કમળનારો હોય, એજ આત્મરૂપ છે એવો પુરુષ જનહતી જેમ સંસારનાં કર્ષો કરે કે કષિલ કે પતંગવિની જેમ. તરંગાનુભવ કરે તેનાં સ્વરૂપ આપનાનું કર્મ કરે-એવો જ્ઞાની પોતાનાં કર્મથી હેતુને નથી. ૭

"જનનંમયો સંન્યાસી હોય કે કર્મયોગી હોય, જીવું, જાણું, સંધયું, ખાણું, પીણું ચાલયું, સૂણું, આરા કરે, બેઠણ બાંધણું, જેવું, પલકાત્ર મારવા વગેરે હિંદોની ક્રિયાઓથી ગ્રાહ છુટી રાહવું નથી. જતી પુરુષ એ ક્રિયાઓનું અભિમત રાખતો નથી. હિંદો પેતપોતાની ક્રિયાઓમાં વતે છે એમ કમજી તેની ક્રિયાઓને એ પરજી કરાવતો નથી કે પાછો રોકતો નથી. જિતેદિય મન એક વાર જેને સારી તલીમ આપેલી હોય તેની ક્રિયાઓ વગેરે એ નિમિત્ત મ. એ ૮-૯

"મ. રી. ૧ થી વિવેકી હોવાથી સ્પષ્ટ નિર્ણય કરવાવાળો. કર્મ કે તેના હજી વિષે અસહિત વિનાનો કર્મવપરામણ જ્ઞાની, કર્મ કર્મનું પરમાત્માનેજ સમર્પણ કરતો હોવાથી, જેમ કર્મનું પાત પાછીમાં રહેતાં છતાં બીજું ચણ નથી, તેમ એને પાપનો ભેગ સમજતો નથી." ૧૦

(૪) શ્લોક ૧૧-૧૨

"મહાનુભાવો દરે સારે ટું યોગી ચાહેતો અને બરાબર મતમાં સારી છે અને તે તુ મુલ નાં. યોગી સંન્યાસીએ હોય એ અને કર્મમાર્ગને હોય એ પુરુષ સંન્યાસીનું જીવન મજે છે કે કર્મમાર્ગનું જીવન મજે છે, તેની જાણ મહાનુભાવ તુ ન પડે. એ યોગીનું જીવન મજે છે કે નહિ તેજ તુ વિચાર. એ એ જાણથી, મનથી, શ્રુતિથી કે માત્ર હિંદોથી અસહિત-દિત યદને આત્મચુકિ માટે સજ્જતા-પૂર્ણ, કમતાપૂર્ણ અને વિવેકપૂર્ણ પોતાનાં દર્શન્યર્થો કરતે હોય તો તે યોગી છે એવી રીતે એ એ કર્મોનાં હજી વિષે આનાસકત દર્ષ બરાબર કર્મચરણ કરે તો તે અર્થો જ્ઞાનને પામે. એ તેમ ન કરે, એ તે અયોગી રહે, એટલે દુઃખગતા-રહિત, સમતારહિત, વર્વેરહિત, હજીમાં આસક્તિ રાખી, સહાયવજે કર્મો અચરે તો તે સંન્યાસી હોય કે કર્મમાર્ગી હોય, બંધનનેજ પામે ૧૧ ૧૨

"આટલું તુ બરાબર કમજી મે તો સંન્યાસ અને કર્મ-માર્ગ વચ્ચેનાં અગ્રેકો તને રહેશે નહિ, અને જ્ઞાન કે યોગ

વિષે ટું જે કાંઈ કરું તેથી આચરનાર પુરુષ કયા અન્યમર્મ છે તેના ટું વિચાર નહિ કરે, પણ તેની જ્ઞાનનિષ્ઠા અને કર્મવર્તિની પદ્ધતિનોજ વિચાર કરે."

(૫) શ્લોક ૧૩

"ગાંડીવધર! આવા યોગીની જ્ઞાનનિષ્ઠા કરી જતની હોય, તે હું તને પહેલાં સમજાવીશ.

"પરમાનુભાવ પોતાનાં મન અને હિંદોને પુરેપુરાં વકમાં રાખનારો યોગી રથગણે કર્મચરણ છોડતો નથી, છતાં એના મનથી તો એ કર્મચારનો સંન્યાસ કરીનેજ એટલો હોય છે.

આ માનસિક સંન્યાસ શું તે સમજ:

જ્ઞાનનો આસક્તિયુક્ત પુરુષને કર્મની બાંધતમાં કાર પ્રવરતા આગ્રહ હોય છે: (૧) એ કર્મ યતુજ ભેદમે; જે કાંઈ વિષય આસ્વાદી ન થાય તો એ ચિત્તની સમતા ન જાળવી શકે; (૨) એ કર્મ એને દાયે, અથવા એજી મજી હોય તેનેજ દાયે અને એ રીતેજ યતુ જોડમે; જે કાંઈ કરી તાણે અથવા ખીજી રીતે યતુ જાણે તે એ ચિત્તની સમતા ન જાળવી શકે; (૩) એ કર્મ વશસ્વી અને લાભ દવી યતુ જોડમે; જે અપશસ્વી અને નુકસાનદારક થાય તો એ ચિત્તની સમતા ન જાળવી શકે; અને (૪) એ કર્મનું પરિણામ પોતે જાણતરી કરી હોય તે પ્રમાણેજ આવડુ જોડમે; જે કેમ ખીજી જાણતુ આવે તો એ ચિત્તની સમતા ન જાળવી શકે. શુભકે! જે આ પ્રવરતા આમદોષી છુટે થયા છે, અને તેથી કર્મની ઉત્પત્તિથી માંડીને પરિણામ પર્યંત કયામે વિષયવશ થતાં જે ચિત્તની સમતા પ્રમાણવતો નથી, તેજે કર્મને માનસિક સંન્યાસ કયો છે એમ જાણ.

"અજુનાં કર્મોનાં અર્થો નાનકડાં સંન્યાસ કરવાની મારી તને મનાઈ નથી; ઉચ્છેદ, તાગ બેધને ટું જાણતો દેખ તો તેથી રીતે મનને વડ કર, એ દુ તને આમદુર્ણક કરું છું.

"પરંતુ આગ મનથી જેને સંન્યાસ સિદ્ધ થયો છે, તે સમજે છે કે પોતે તર દારવાવાળા આ દેહમરમ્માં જોડેલાં છતાં કર્મો કરતોયે નથી, અને કરાવતોયે નથી કારણ કે જે કાણથી જેમ કાંટામાં માલલી આસક્તિથી પકાઈ જાય તેમ, કર્મોથી ચિત્ત મેદિન યદ પકાઈ જાય છે, તે કર્મોનો એજી ઉચ્છેદ કર્યો છે.

"પરંતુ જેમ પોતાના ફળવેલા, વિશ્વાસ અને આસ્થા-ધાન રહેનાર એકાને પોતપોતાનાં કર્મોની બરાબર સંપ્રણી કરી રહને મક્કી બરાબર કરીને મેસે છે, અને પોતે કર્મ કરતો નથી કે કરવન હોને નથી છતાં એનાં સર્વે કર્મો બરાબર ચર્ચા કરે છે; અથવા જેમ ચાલી દર મણુ કરેલા મન પર અદાવતી માલલીને ફેરવવા માટે કેડને બેસણુ પડવું નથી, પણ પોતાની મેજેજ એ ફરતી રહે છે, તેમ આપ અનાસકત યોગીનાં કર્મો, એનાં કરીત શુદ્ધ મન, ચાણી અને પ્રદેશો પહેલેથીજ બરાબર ફળવાયેલાં હોવાથી વિશ્વાસ અને આસ્થાની મેવફેલી જેમ, અથવા મનની માલલીની જેમ યોગપોતાનાં કર્મોમાં પ્રવ્રત થાય છે પણ તેના સ્વભાવે એનાં કરીત ઉદ્દેગ સમયે પડતો નથી. ૧૩ (અધુરું)

"એ આપ, એ જ્ઞાન, એ નકોરો, મોહુ અને એ મજી-દારો.

ગુજરાતી સાહિત્યના યોજાનો માટે

વાંચવા સાચક પુસ્તકો

પદ્માવતી—લેખક: કુચેલુ આ નવાન પુસ્તકમાં લખાણેથી મળી ખરી વાર્તાઓ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ઉત્પન્ન થયેલી છે. આ વાર્તાઓ ખાસ કરીને કુમાર વપના જાણે માટે છે. **કી. શી. ૧-૮૦**

કૃષ્ણ કાંધી—લેખક: ર. સ. કોઠારી. ૨૨૫ પાનાના આ પુસ્તકમાં જુદા જમાનાની દે અને ઝાઝીનો હસવા માનવ પરીચય લેખકે આપ્યો છે. **કી. શી. ૩.**

નવો અવતાર—અનુવાદક: વિ. મ. કદ. ઉપથી અંશવાળી પુસ્તક છે. અનુવાદને સંસારીક ભૂમી તરફથી જુદા જુદા ભાવના હાથમાં ઉઠાવ્યા માં અસંતોષ બરોડો હોય એવું કારણ છે! એ આ વાર્તામાં સુદર રીતે વર્ણવ્યું છે. અને એ અસંતોષ દૂર કરવાની આવી પથ છે. **કી. શી. ૪.**

કથાવર્ણી—અનુવાદક: વિ. મ. કદ. ઉપથી અંશવાળી પુસ્તક છે. આમાં ૧૧ વાર્તાઓ છે. પ્રત્યેક વાર્તામાં હથેર ૫૨ આરથા-અઠારી નવતા વિગેરે વર્ણ છે. **કી. શી. ૨-૬.**

હિરીફની વાર્તા—કર્તા: રામનાથપથ વિભવાથ માઈક. આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નમ કદાચ, ઉપકાસ, વિનોદ વિગેરે છે. તેમજ મોત પ્રેમ હાંપત પ્રેમ વિગેરે પથ છે. **કી. શી. ૨-૬.**

મન્સાન ખીલાડુ—લેખક: કૃષ્ણદાસ શીખરાણી. આ પુસ્તકમાં લેખકે માનવસને મન્સાનમાંથી પશુ કેમ કરી મુકે છે તેવું અનુવાદી ઉત્પન્નવાદે વર્ણન આપ્યું છે. **કી. શી. ૧.**

વાર્તા વિહાર—આ પાસા પ્રાંતી ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં નવાની વાર્તાઓ છે. કશ્વ, મંબીર અને કળામય વાર્તાઓથી ભરપૂર છે. ૨૨ દુધી વાર્તાઓ છે. **કી. શી. ૫-૬.**

કાન્ધેરાજન—સંલકર્તા: કમ્પારામ સુપ્રસાદ દેકાઇ. પહેલો જામ સુદામા ચરીત, જુવ આખ્યાન, પ્રકાશ આખ્યાન વિગેરે આખ્યાનો તથા કાવ્યોથી ભરેલું ૮૭૦ પાનાનું છે. **શી. ૬.**

છીનો જામ નરસીક એટાની દુડી, અન્ધમનુ આખ્યાન, વામન ચરીત તથા નરસીક એટાના અને મીરાજાજના કાવ્યો છે આ પથ ૮૬૦ પાનાનું પુસ્તક છે. **શી. ૪-૬.**

કાલકી જામ આખા નથા અકેતના અન્ધો તથા કાવ્યો છે. ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ પ્રત્યેક પુસ્તકમાં ૪૫-૫૦૦ અન્ધો અને કાવ્યોનો સંલક છે. **શી. ૫.**

‘મુરલિકથાપુન’—અનુવાદકમાં પછી માંથીજે કાપમાં મોરબેલા લેખોનો સંલક. અનુવાદક: ચંદ્રકંઠ સુકથ. **શી. ૧.**

જાનાકરતી થોમ—લેખક: માંથીજે, માંથીજે ત્રીજાજે મુજરાતીમાં નથા સમજ કરે એવી રીતે અનુવાદ થયો છે. **કંઈત પેની ૬.**

મંજળ પ્રજાન—લેખક: માંથીજે. આમાં માંથીજે અલ,

અલેખા, અપરીમલ વિગેરે મનેવરા થરીકા નેમનાથી પ્રવચનો લખેલા છે તેનો સંલક છે. **કી. પેની ૬.**

કઉરાણની રસધાર—સંપાદક હવેરચંદ મેઘાણી. આના પ જામ છે. આની અંદર સોરઠી દુકાનો અનુવાદ સાથે છે. આ દુકાનો વિરોના છે અને એમાં સુરાતન અને દેહભક્તી ભર્મા છે. કંઈત પહેલા બે જાગની શી. ૨-૬ પ્રત્યેકની, ૩જો શી. ૩-૭, ૪થો શી. ૩-૭, ૫થો શી. ૩-૭.

આરત પુસ્થ પ્રવાસ અદવ્યજ—મીવકાર મનુ દેકાઇ. આમાં આરતની મુકતી કાળે પઠતા દુખોના મીનકારે સુદર રીતે મીતો મીતવા છે. કાખલા તરીકે કીલવત, અમર, જુવ, વીરને વીરવ. ત્રીજે ૧૨ મીતો છે. **કી. શી. ૨-૬.**

પરણીતા-વિસરજન-પુલ્કરીણી—આ વાર્તા મુજ રસીક નામ ટાવેરની લખેલી છે. આમાં ભેષ ભેષા નેવો નવાની રસીક વાર્તાઓ છે.

પ્રત્યેકની કી. શી. ૨-૬, શી. ૧, શી. ૨.

અસાત્મનવેદન—આ ૧૭૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે. વાંચકો ૧૨૪ જુદી જુદી અલન વિષયોનો રજ થી કરશે. **કી. શી. ૭.**

જામલ—લેખક: ર. વ દેકાઇ. કીમત આર શીલીક છે. સામાજિક અને સાહસીક જીવનની અમલ રસીક અને મોખદાનક નવલકથાઓ છે.

વિરાજવલ્લુ—કરવળાજુની વાર્તાને પદોલેવ હરીભાઈ દેકાઇએ કરેલો અનુવાદ છે. **કી. શી. ૨-૬.**

નજુખા—જામ ૧, ૨, ૩ લેખક: કુચેલુ. આ પાસા પ્રાંતી પુસ્તકમાં દુધી વાર્તાઓનો સંલક છે. આ નથે ભાવો માં કારવરક, કશ્વરક તેમજ પાર્થક તથા રાજકારી વિગેરે મધી વાર્તાઓ વાંચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું એક એક પુસ્તક છે. **કી. પ્રત્યેકની શી. ૩-૩.**

અંશવાળી બેલાદા—પ્રયોજક: મોખાવદાસ જીવાભાઈ પટેલ અંશજમાં છરટ છન્ડિયા કંપનીના અમલદારોએ ને અમાલારો કર્યા છે. તે વિશે દુક માંથીજે આ પુસ્તક માંથી મળશે. **કી. શી. ૧-૩.**

રાજાજીની વાર્તા—અનુવાદક: રજુલાજી મીલે. આખાંની વાર્તાઓ કાલની દેકની સ્થિતિ મતાવી રસી છે અને મધી વાર્તાઓ નવજીવન અને અંજ છન્ડિયામાં પ્રમદ લજ મુકેલી છે. **કી. શી. ૧.**

મુજાનો કીપક—જામ ૧, ૨. અનુવાદક: કલકાશ કોઠારી. આમાં મોમલ રાજ્યના જાન કાલનો છતીકાસ છે. આ ઉદ્દના એક પુસ્તકનો અનુવાદ છે. વાર્તાથે લખાણ છે અને કશ્વરસથી ભરપૂર છે. **કી. અનુક્રમે શી. ૨-૬ અને શી. ૧-૧૦.**

આનંદજાન—અનુવાદક: પ્રમજવદન કીકીન. આરતવાસીઓને રાષ્ટ્રીય એલન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તાથે થતાકાલ વર્ણવેલો છે. **કી. શી. ૩.**

આપજા દેશનો ઇતિહાસ—લેખક: ન. નેલપ્રસાદ કાલીકાલ અદ. દક્ષિણામુર્તી જુવન વિભાર્થીઓ માટે ઇતિહાસીક વાર્તાઓ આમાં લખી પ્રસિદ્ધ કરી છે. મુવકાએ તેમજ નથા છતીકાસ પ્રેમીએ વાંચવી જોઈએ. **કી. શી. ૧.**

સરસ્વતી સોપાનો—અનુવાદક ઝવેરચંદ મેઘાણી આ ૨ = પાનાના પુસ્તકમાં સામાજિક વાર્તા છે. માલુમ સત્વરે ખાતર છું છું હવે જે તે આમથી બહુ છે. શ્રી. ૨-૧.

આખરી રેસીંગ—અંબાદે: નટવરભાઈ દવે, પૂ. અધીશ્રીએ રવાનગમ હાંકી કુચ આરંભી કારણથી કરે કરી પંચરમ મંદીરમાં ગયા કાં સુખીની ચાલની આગાહીથી ભરત અંગેના આપણા લેખો રિપોર્ટનો સમક સંચિત.

શ્રી. શ્રી. ૨-૬.

હિંદીય-ગુજરાતી ન્હાની ડીક્શનરી—કર્તા: K. V. Nanavati. આમાં જરૂર પડતી બધા કબજેનો સમાવેશ છે.

શ્રી. શ્રી. ૫-૬.

મિતાનાં મંદગારા—લેખક: ઝવેરચંદ મેઘાણી. આની નવર કુમળી રચનાં આ અને પુરે પૂરીના અંધનોથી આપણે મિતામાં બધું જરૂર લાભ છે. જાતી કુમળ નાની નાની વાર્તાઓ લેખક આપે છે. જે બાઈ છે.

મત્તેકની શ્રી. શ્રી. ૧.

હું કાંઈ હોઉં—અનુવાદક બેદાલાશર મીશી, આ ન્હાના પુસ્તકમાં હોઉં કમ હું કાંઈ રમું છે જે મજાજ સરળ અને સુંદર રીતે સમજાવે છે અને હોઉંને પાણું સપ્તી કરવા છું કરવું તે પણ આમાંથી વાચક મેળવશે.

કામત શ્રી. ૧.

પરદેશી કાપડની સાથે હરીકાશ—લેખક: મતમોહન પ્રસાદભાઈ મીશી, આ પુસ્તકમાં પીંડીયા માલની સાથે ખાદીનો ઉદ્દેશ્ય કરી રીતે ઉપર લાવવા અને પરદેશી માલનો આમ છું કામી અને કમ કરવા તે લેખકે સુંદર રીતે સમજાવ્યું છે.

શ્રી. શ્રી. ૨-૬.

અંકિત કરણ મેલો—લેખક: રા. બ. નંદલાલે કુમળકંઠ કરણ રામજી આ વર્ણન છે એક છત્તીસગીર પુસ્તક છે.

કામત શ્રી. ૨-૬.

ગુજરાતી-ઈંગ્લીશ ડીક્શનરી ધાટી—કર્તા: બી. એમ. બમશારા, આ ૧૨૦૦ પાનાની ડીક્શનરીમાં એક એક શબ્દ મળશે, ગુજરાતીમાંથી ઈંગ્લીશ ભાષામાં અને ઉપયોગી થાય પડશે. તેમજ આજ કાળની મોટી ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ડીક્શનરી પણ છે.

કામત પા. ૧-૦-૦

ચરીત્ર ચંદ્રિકા-૧૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ પ્રકરણ છે. તેમાં ૮૮ મુદ્દાઓમાં કુલ ચરીત્ર આલેખ્યું છે. આ પુસ્તકમાં પ્રત્યેક પ્રકારના મહાન પુરોષોને સ્થાન આપ્યું છે અને મજાજ સોપાનો છે.

શ્રી. શ્રી. ૫-૬.

કાલેકાલના લેખો—અખાપક લાલેચ બાલકૃષ્ણ કાલેકાલનું નામ સમૃદ્ધિ છે. તેઓ લિપિ દોવા છતાં ગુજરાતી ભાષાપરના તેમના કાજને 'નવજીવન' લાંબાકાળેને કારણે અનુભવ છે. આ પાસા પુકાના ૭૪૧ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના લાંબાકાળે લેખોનો સમાવેશ છે.

શ્રી. શ્રી. ૭.

ત્યારે કહીશું શું?—રામસેનની આ તામની અંકિત મોપડીદાં અંકિત અને સરળ ભાષાનવર છે. સામાજિક, આર્થિક અને સાંસ્કૃતિક એવા અનેક અવાજોનો એક આમાં બહુ છે.

અ. ૫ પહેલો પાના ૨૪૪ શ્રી. શ્રી. ૨.

બીજો ૨૬૮ શ્રી. શ્રી. ૨ ૬.

શરતુપાણીની ત્રણ વાર્તાઓ—અખાપક ગુપ્તસિંહ-અખાપક કાર બી. અરવિન્દ મરોપાખાતી આ વાર્તાઓ બી. મહાદેવ

હરીભાઈ દેસાઈએ લેખમાં વિવેક બધું લખી હતી. 'નવજીવન' ગ્રેસ તેને પ્રકાશિત કરતાં બધું છે કે "અનેક પ્રકારના જીવન ઉપર આ વાર્તાઓ મરમ કાપ વારો એ વિષે અંગેને કાંઈ નથી." શ્રી. શ્રી. ૨-૬.

જેઠા કાંધરી—બી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ એક રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા મહાત્મા મુસ્ત અનુયાયી તરીકે અર્જવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં બી. રાજગોપાલાચાર્યે પોતાના ત્રણ માસના કારાવાસમાં લખેલી રાજનીતી છે. કાલેકાલ તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "હવેનું અંધા આમાં એકજુત બધું પમાલુકાથી આપણું છે કે આ એપડી પુસ્તક-પરિચયમાં કાલેકાલું સ્થાન લેશે." મહાદેવ હરિભાઈ દેસાઈએ તેમાં બી. રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. શ્રી. શ્રી. ૧-૨૦.

અમ્મક દરોન—આ પાસા પુકાના પુસ્તકમાં ૧૫૨ પાના લાંબ રસથી ભર્યા છે.

શ્રી. શ્રી. ૧-૬.

ઉત્તરેખાંતની લાગા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક લાલેચ બાલકૃષ્ણ કાલેકાલે પોતાના સામુદ્રી સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે.

શ્રી. શ્રી. ૧-૬.

જોતરાતી ડીવાલો—આ ન્હાના પુસ્તકમાં બી. કાલેકાલેને એકનો અનુભવ છે. અખાપક અખાપકની ઉત્તરે એકની ડીવાલો આપેલી છે અને તે ડીવાલોની સાથે જુલો તે જીવાલો મરકાતી કપાથી પરીપુલુ લમ તેથી તેનું નામ લેખકે "જોતરાતી ડીવાલો" એકને ઉત્તર વરસની ડીવાલો આપેલું છે.

શ્રી. શ્રી. ૧-૬.

મજવાનું ટેકાણું:

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

આસ નોંધ—પુસ્તક મંગલતાદાઓએ આઈવ સાથે પચ્ચા મેકલી આપવા બી. પી. ત્ર આરવિન્દને બીલકુલ સ્થાન દેવામાં આવશે નહિ.

મજના સોજીનો માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરિચાને, સ્ત્રીચિને, બાળકોને, અને બાળકોને આઈ સાથે આનંદ આપે તેવાં કાવ્યરચથી ભરપુર છે.

સોરઠી ગીત કથાઓ—આમાં ગુજર મારવોના સુરાવન સર્વો દુલ અને ગીતો છે.

શ્રી. શ્રી. ૨-૧.

૧૬૧૧ની શત-લાલ ૧૬૧૧ અને ૩૬૬ આમાં કીમો તથા બાળાઓ સાથે કરે તેવાં સુંદર મરનાઓ છે.

મત્તેકની કામત શ્રી. ૧-૬.

મુડી-૬—આમાં કીમો લગનાં ગીત માલ છે તેમાંનાં સુંદર ભાવ ભર્યા ગીતો છે.

શ્રી. શ્રી. ૧-૬.

હાલકાં—આમાં ન્હાની લેખ, આપણે સુપાકાં સુંદર કાલેકાલ માંક કરે જેવા આમ બાળાઓ તથા માલરો માટે કાલેકાલ છે.

શ્રી. શ્રી. ૧-૩.

જાતુ ગીતો—આમાં જુના પ્રતીકારોથી ભરપૂર સુરવો માનો ગુજરાતી ભાષાનાં અનુવાદ સાથે છે. સુરાવનથી ભરપૂર છે.

શ્રી. શ્રી. ૨.

"TEBETREN"

The New Remedy for MALARIA

which ensures the absence of relapse

has been severely tested by many leading malarialogists whose reports, which are continuing, testify to its efficacy.

has been purchased for public distribution by Governments within the world malarial belt.

is now available at your chemist

TEBETREN

is manufactured by Howard and Sons, Limited, (established 1797 and the leading makers of quinine in the Empire) for the proprietors... CHEMOPHARM Ltd., 58 Victoria St., London, Eng.

Noel Illingworth, general agent for Chemopharm, Limited, P.O. Box 976 Johannesburg.

6/6

per 25 tablets

(2/- per 100)

રજીસ્ટ્રેશન ૪૮૦૦.
પી. એ. બોક્સ ૧૧૧૦.

ધો

રજીસ્ટ્રેશન એડ્રેસ
"રુસ્તમણ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ કંપની લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક જાતના અકસ્માત

જેવા કે જ્વાર મર, ખાદ નાશ, ફીડલીટી બોર્ડ, વરકમેન્સ ડેપ્રેન્સેશન, વીમરે અનેક પ્રકારના વીમાને લગતું કામ આ વીમા કંપનીએ સારું કરી લીધું છે.

પાલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ કરવાનું કામ કંપનીએ આપવામાં આવે છે.

આમા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રાંતનાંધિ:—

સોરાબજી રુસ્તમણ.

"ઇન્ડિયા ટાઈમ્સ"

૧૭ ફર્ટ એવન્યુ,

કરબન.

Indian Opinion

No. 18—Vol. XXXI

Friday, July 14th, 1933

Registered at G. P. O. as a Newspaper
Price 1/6 per copy

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટકલીવા"

જુલાઈ તા. ૨૪મીએ સુલ્લહ જવા ઉપરથી.

મીડીયાના સાવો—ખેરાલી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પોર્ટ રૂ. ૩૦, ડેક: પા. ૬-૭-૬.

પેસીફિકમાં પોતાના કાગીના વપર પોતાના અને રીમરનું નામ લખી, પોર્ટ, રજનનું મરનાનું કરવું અને અમારી
અહીં જાતા રહેને ડીપાર્ટમેન્ટને કાગીના સામા પાસે વપર પહોંચતા કરવા અમારું. તે તે તેના નોંધપત્ર કરી આપશે
પા. માનના કાગીની નવી ભેટો પછીજ સારી સમજાવણી અને કડપ માલની સાચી અને મરદ આંકડા લાદવાનું થયું છે.
મુખ્યતઃ—કલાશીમાં પોતાના કોટા કાગીના કળીવાર ૧૧ લાખના અમારું કરવામાં પહોંચતા કરવા.
૧૨૩ દોઢ પેસીફિક પોતાની ટીપીઝ અમારી કોબીસમાંથી ભેરી અને નકાર મામલાના કાગીમાં અમારી સામે
જન્યવદાર કરવાથી થયું થયું કરશે. રીમરને લગતું રહે અમારું અમારી ભડી રેગરેજ નીચે થાય છે

SHAIKH HAMED & SONS.

390 Pine Street.

Tel. Add. "Karamat," Durban

મુસલમાની વીરો પોર્ટ ૩-૨-૬

સેકન્ડ ક્લાસ વીરો પા. ૭-૧૪-૦.

સીડ વીરો પોર્ટ ૨-૧૪-૦,

સેકન્ડ ક્લાસ વીરો અલ.

વધુ ખુલાસા માટે અમે આ મોકો—(દોઢી પેસીફિક
અમારું રોજ દીમેડ એન્ડ કમ્પ્ડ,
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, દરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising in The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix Neta.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including
Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's
Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union of
SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

60

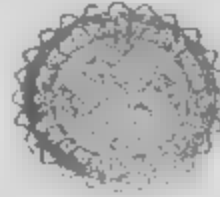

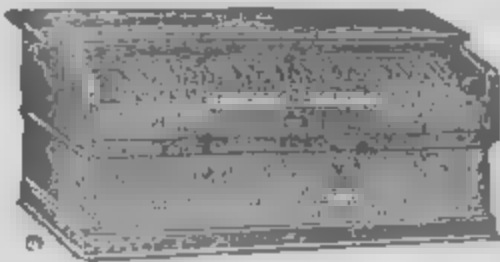
AWARDED
GOLD
MEDALS.

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ગુટ; સરદાર ફોન

ફોન બતાવતા સરદાર ફલ્ગુટ
હાર્દિયાન્યમ અને સરદાર ફોન
માર્ગદર્શન અમારી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક આનાનો
સ્તંભ એકલી ફલ્ગુટ
મંગાવી આવો કરો.

ચેતસીંગ ગુરખસીંગ એન્ડ પ્રપર્સ

ફોન એશીયન અને મારખાતુ-ચિતવાડી પ મી મલીના નાકે, રફર રોન્ડફર્ટ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બાન્ધ એશીયન અને મારખાતુ-ચિતવાડી પ મી મલીના નાકે, મુંબઈ ૬

૨૪ કલાકમાં ફામદો કરનારે જગમસિદ્ધ

સપટલોશન

ફરાજ, ખસ, ખુલ્લી, મરજુ' વિગેરે ચામડીના ફોર્મ ઉપર અકરીર રવા છે.
કપડા ઉપર ફામ પડતા નથી. ઘણા એકલીનીશનેમાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
ફો. ના. ૧ ના છે આના, ફોરટેજ પેકામ ચામડા જુદા, આખરફાર એકલો જામડો છે.
સપટ કંપની, કાલબાદવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

ફીફી, ઉપાઈ, માકક, વંદા, માળી,
ખાખા જંતુએને

નાખુદ કરે છે.

બોડીસ બનાવવા ફક્ત ફીનોમાં વેચાય છે.

Box 247 & 317

Tel. "Khairi."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

માકમ ૨૪૭ અને ૩૧૭ ટેલીગ્રાફ એડ્રેસ "ખસી"

હુસેન હરમાઇલ (સરદારધલ વાલા)

પ્રાંશપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,

બેરા, પ. એ. આફ્રિકા

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, Ph.D., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khota, P. O. Box 59, Vereeniging.

Rampart Row,

Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કોન્સીમે
એક્સસ્ટ્રા બ્લુ લેવા દુકાને
જાવો ત્યારે તમે ખાતરી કરી
જોવો કે તમને એક્સસ્ટ્રા બ્લુ
જાણી જાય છે. કોન્સીમે એક્સ-
સ્ટ્રા બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને
કાંચ પડવા નથી અને વાપરવા
માં તે સસ્તો પડે છે.

**કોન્સીમે
એક્સસ્ટ્રા
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કોન્સીમે એક્સસ્ટ્રા બ્લુ રજીસ્ટર
માં રાખવો અને તેનું બ્રાન્ડ
વાપરવા બરાબર જણાવો એ
ફાયદાકારક છે એવું કારણ એ
છે કે કોન્સીમે એક્સસ્ટ્રા બ્લુ વડે
તમારા માલગોળિ વેચાણ તો તેમ
જોડે સતેજ પડે અને ફરીથી
જાણ તેનું ખરીદવા આવશે

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. sup-
plied and railed to any part of the Union
and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing
and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજિટેબલ ચઢાવનાર

નામકલનાં નંબર એકના બનાના, પશુનાપલ
વિગેરે ચીને એરાર ખલેલી તરત ચઢાવવામાં
આવશે.

દરેક એરાર કંપર ખાતી કેમરેખ રાખી સારો
માલ, સારી પેકિંગ કરી બીજાણત આવવી ચાકલવા
માં આવશે.

કેપ પ્રાવીન, ડાંકવાલ, કોચેટ, રોડેસીઆ
વીગેરે દરેક જાતના ફ્રુટનામાં આવે છે.

સંખો: રવજી બુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧.

૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડુરબન, નામકલ.

THE
NATIONAL MUTUAL
 LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
 P. O. Box, 666,
 Capetown.

Established A. D. 1869

Transvaal Add:
 P. O. Box 1302
 Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
 WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
 OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
 South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
 in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
 the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P.O. Box 1838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન

ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશિયા લીમીટેડ

જાનામાં નહાતું પ્રામાણ્ય અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ

આપનારી જાસક રૂબની જુની નીમા કંપની.

જીવંતીના વીમા ઉત્તરાવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે બજારું જોય તો અને કહ કંપનીમાં
 ઉત્તરાવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદા અને સારાત આજામાં આજા પ્રામાણ્ય ઉત્તરાથી
 મળે તે બજારું જોય તો મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

લિડાએના બોઝનેસના ચાફ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૮૮,

૧ ફર્ટ રોડ,

જોહાનીસબર્ગ

Indian Opinion

No. 28—Vol. XXXI

Friday, July 14th, 1933

Registered at the G.P.O. as a newspaper.
Price: Fourpence

IS PASSIVE RESISTANCE CHRISTIAN

(By S. K. GEORGE)

THE following article by Mr. S. K. George on the implication of Mahatma Gandhi's facts and their challenge to Christianity will, we are sure, be read with interest and provoke earnest thought on what the writer calls "essentially a Christian cause and a Christian method." The article originally appeared in the *Guardian* and is republished here:—

A distinction has been sought to be drawn between the character of Christ's death and the offer of Mahatma Gandhi to lay down his life for the cause of the untouchables. It has been pointed out that Christ gave his life and did not take it; while the Mahatma's attempt savours of suicide. I do not think the distinction is real. For Jesus' self-giving is seen upon close study to have been an act of deliberate choice. The element of strain and effort apparent in his final decision points to that conclusion. Modern students of His life have laid stress upon the evidence to show that Jesus deliberately planned the hour and manner of His death. Indeed, one of the most brilliant of them, Mr. Middleton Murry, even ventures the suggestion that the betrayal itself was a part of Jesus' deliberate design and that Judas was merely acting as Jesus' agent or accomplice. Be that as it may, it is clear from the narrative that Jesus chose and faced His destiny with determination, knowing that through it He was fulfilling God's purpose for Himself. This accords with the emphasis laid by the Fourth Evangelist upon the voluntariness of Christ's death. "I laid down my life of myself," says the Johannine Christ, "no man taketh it from me." If a liberal self-giving of oneself in obedience to a divine commission is to be equated with suicide, then Christ's death also comes under that category. But the great lesson we learn from Christ's teaching as well as His death and from the example of countless martyrs, who counted not their lives as their own to be clung to but poured themselves out as offerings on the altars of Truth or Justice or Freedom, is that a man has the supreme right not only to risk his life but to give it away in a cause that he believes to be right and to demand such sacrifice from him. Surely, the Mahatma's pure offering of love is not to be condemned on that ground.

If the charge of deliberate courting of suffering and death is to be brought against the Mahatma's latest act, it ought with equal force to be levelled against his whole method of *Satyagraha*. For, fasting unto death in obedience to an inner conviction is, as Gandhi himself says, only the final form, the crown of *Satyagraha*. The element of deliberate

choice, of going out to face danger in order to bring moral pressure on the object of it, is present in all manifestations of *Satyagraha*, from the picketing of a foreign cloth shop up to the starving of oneself to death. But is not that the very element of newness in it, that which it adds to the practices of Christianity and the other religions which have preached the conquest of evil by love? *Satyagraha* seems to reduce to a system the art of grappling with evil, the science of aggressive love attacking evil in its strongholds and dragging it out into the open for a life and death struggle. The Cross of Christ is the supreme, perfect, historic example of such assault and victory of love over evil. But, alas, Christianity has made of it a creed, a doctrine, a belief in which is to secure a heaven of comfort and security. It was necessary to bring it back from the realm of creed and dogma and set it up again as a working principle of life, still mighty to overthrow entrenched evil and applicable to the problems of every-day life. That is what has been achieved by one who does not profess himself a Christian but to whom the central Christian principle—the Cross—has again incarnated itself. The Christian preaching of forgiveness through the blood of Christ, though it calls forth here and there an emotional response on a mass-scale and in individual cases does produce real transformation of character, has not yet rolled the stronghold of sin and vice on civilisation. Think, for example, of the growth of the habit of intemperance or immorality even among the Christian populations of our growing cities and towns. And what has been the attitude of the clergy? Even where they have felt the burden of it, they have behaved as if helpless in the presence of it. And they have been going on as if there is nothing beyond the preaching of the word and reasoning a lone one here and there. But is there not the way of the Cross to be tried—the way of closing with evil death clasp and sacrificing life and limb in an attempt to root it out from society in general? Is not Gandhi's *Satyagraha* showing us the way to do that? Take, for instance, the question of intemperance. Is there nothing to be done for it beyond preaching sermons against it in Churches, if at all such sermons are preached there, and praying for individuals among its victims? Cannot there be a Christian *Satyagraha* against this evil? Cannot there be a Christian picketing of toddy shops, undertaken with all Christian love and forbearance? What is it that prevents the Christian minister from setting an example of perfect non-violent *Satyagraha*? Surely it is not the fear of

broken bones or the outbreak of violence on the part of his Christian *Satyagrahis*. In this and in many other instances of growing moral corruption among us, Christian forms of *Satyagraha* can be developed. The Cross of Christ will then come back to us as a working principle of conquering love overcoming evil everywhere.

Of course, *Satyagraha* is open to gross abuse. It might be resorted to for silly and unjust causes. But is not every other good principle and method liable to similar misuse? And surely the remedy is not to discard it altogether. The best safeguard of the sanctity of *Satyagraha* lies in the increasing number of pure offerings of it, whereby its essential principle will be grasped by the people at large and false manifestations of it will cease to coerce in individual or public opinion. For *Satyagraha* in its essence is not a method of coercion but of conversion. Its appeal is to the conscience of the evil doer and its strength lies in the justice of the cause and its exposure. Where its cause is not just and its methods are not pure, it ought not, and will not, when the method is widely practised, move the conscience of the people. For its fundamental principle that truth is dearer than life itself will be turned against false expressions of it and people will refuse to be coerced into giving up the right out of any sentimental regard for the life of the false *Satyagrahi*. As for true *Satyagraha*, it is a practical application of the teaching of Christ, that he that loathes his life shall find it, that one realises one's true and larger life in the pursuit of the eternal values, even though the way to it may be a cross.

Another element of safety in the practice of *Satyagraha* is its demand of the inner guiding voice of God. *Satyagraha* is only to be undertaken at the call of God. He it is "who alone canst order the unroly wills and affections of sinful men" and who alone can, therefore, make the suffering of the innocent change the heart of the indifferent. If self-chosen, unmerited suffering on behalf of the sinner be Christian, is not the inspiration and the guidance to it peculiarly so? Are we not the Pentecostal people, claiming to live under the direct control and guidance of the spirit of God? If we accept the cross as a working principle for the everyday work of redemption, can we at least not rely on the spirit of God to guard us from false choices and to make our offering touch the hearts of the people for whom it is made? Surely, *Satyagraha* can be, and ought to be, used as a Christian weapon in the fight for truth and justice in society and in the individual, to which the Christian is committed by his profession. Christians ought, therefore, to be profoundly thankful to the Mahatma for his demonstration of the potency and practicability of the method of the cross and to ponder over the significance of his latest offering of love which has compelled the attention of the world. "Greater love hath no man than this that a man lay down his life for his friends."

Notes and News

OUR Madras contemporary *The Hindu* offers the following interesting comment on our new Coalition Government:—

It is a great and glorious future which politicians in South Africa are envisaging for that country, now that the National Government has succeeded in the elections. Ex-patriates are being sent and ideas propagated to make the world believe that there is going to be peace and goodwill in the Union for ever hereafter. But one would ask, are the Natives and Indians in the picture? The answer is decidedly no. Addressing an election meeting in Natal, General Smuts stated that they wanted to build one great united nation on a basis of absolute equality; and that the racial struggle was over. Is that struggle really over? What are the means which are being sought to uplift the Native population? The point is that the racial struggle referred to is the one between the English and the Afrikaners. General Smuts felt the matter in no doubt when he said that a great change has come over the Englishmen who are as eager to treat the Afrikaners as the old African-speaking population. He further said that there was a new spirit among the people, a spirit of brotherhood which had replaced the old enmity and division. Is there real brotherhood? The answer is again an emphatic no. General Smuts hoped that in the distant future, the two parties would merge into one great party—in order to exploit the country in the benefit of the whites. The leaders of the South African Party waxed eloquent about the greatness of South Africa. "South Africa was great enough and its resources were vast enough to provide opportunities for all races, particularly our young people, and he felt convinced that the new road which we were now following would lead to a great and prosperous future." The emphasis is, of course, on "our people" and most clearly the coloured people are left out of reckoning. In these circumstances, these politicians must be talking with their tongues in their cheeks—speak of peace and goodwill. In reality, as keen observers are saying, there is nothing in it, if the present policy and methods of treating natives are to be persisted in, that enmity and racial war.

At a recent meeting of the Indo-European Council held at the Hindu Tamil Institute, Durban, in reply to criticisms against the Agent of the Government of India, the Agent reconcoiled the work that he had succeeded in doing for the community:

(1) As a result of the Agency's intervention, the Springs, Koopeport and Krugeradorp municipalities decided to stay their hands against Indians on the grounds of technical illegality until the Treason Act Commission has reported the result of its investigations. The Springs Municipality, in addition, has voted £500, at the Agent's request, for the improvement of the Indian location.

(2) The Pretoria Municipality has given a piece of land as a site for an Indian school which will meet a long-felt want.

(3) An Indian Women's Association has been started by the Kanwarani, which from accounts received is doing good work for social improvement in Johannesburg and Pretoria.

(4) Employment was given to 260 Indians at Durban and another 50 in Maritzburg. For the first time in the history of South Africa, Government funds have been given to Indian unemployed.

(5) An increase has been made in the grant to the Indian technical classes at Durban.

(6) The Agent has helped to secure a new scale of pay for certain classes of teachers in the Transvaal.

(7) The deposit demanded of Indian students proceeding to Love Island and Fort Hare had been reduced from £5 to £1. There were also many other what he might call "minor successes," said the Agent, though he had also to meet with certain failures.

KUNWAR Sir Maharaj Singh contributed an article to the *Natal Advertiser* on Indian Village Life which appeared on July 1, in that paper with several pictures illustrating village life in India. The Agent requests us to announce through this journal that while the article was by him he was not responsible for the pictures appearing with the article which had neither been supplied by him to

the Prom nor had he any knowledge as to where they had been obtained.

REVISED by-laws governing the Indian Market and the new Market Squatters' enclosure were approved by the Markets Committee. The by-laws provide for a radical increase in the tariff of charges payable by traders in both markets. In the case of the new squatters' market the revised tariff is approximately 100 per cent. greater than the charges levied for the existing street stands. Both minimum and maximum rentals have been fixed in respect of the stalls and stands at the Indian Market.

ARE WE HONEST?

THE S.A.I.C. Executive has decided to co-operate with the Government in exploring the possibilities of settling South African Indians in other countries in accordance with the resolution of the last Round Table Conference and has elected Mr. S. R. Naidoo as the community's representative on the Committee appointed by the Government for the purpose. We regret the decision and feel that the members of the Executive in coming to this decision have failed to consider the best interests of the community.

We have not the least doubt that these friends of ours will condemn the colonisation-scheme when, or if, it is forced just as they have condemned the assisted emigration scheme, and for the very same reason. In fact they are not in favour of the scheme even now. The Government has made no secret of the motive underlying this scheme. It has said in clear terms that it is to get rid of the Indians from this country. That the assisted emigration scheme is not working as efficiently as it is desirable owing to unfavourable conditions in India. That a more attractive scheme is therefore required and it has been decided to explore the possibilities of such a scheme.

Our claim, on the other hand, is that our population in this country is comparatively negligible. It forms less than three per cent. of the total population of the Union. That our people did not come to this country of their own will but were brought here to develop the country. The country owes its present prosperity by no means to a small extent to our people and the bulk of our present population consists of the descendants of the people that were originally brought to this country and are born and bred here and know no other home on the face of the earth. They are in every sense of the term South Africans and as such they have a greater claim to be in this country and to be looked after by the State than outsiders. The mere fact that they are South Africans, of course, would not entitle them to remain in this country were it found that the country was overpopulated and that there were other unpopulated lands which required to be developed and populated. It would be a patriotic act, in that event, to launch out on an expedition to make room for humanity. That contingency has, however, not arisen in South Africa. If it had we could have had some hard things to say to our community if they failed to do their bit in the solution of the general problem of the country. But what, indeed, is the real state of affairs? The real state is that there are vast tracts of land vacant in South Africa itself and immigration from Europe is specially encouraged. The white man is anxious to maintain his supremacy over the large black population which is fast progressing intellectually and he grudges to

see the small Indian population which has succeeded well in business as well as in labour by its industrious and frugal habits. Colour prejudice is at the bottom of the whole thing. However reasonable this attitude is the Indian community has tried to meet it as reasonably as possible. To allay the fear of the white man that we wish to dominate him we have once for all agreed to the door being closed to new immigrants. This is beyond the limit to which any independent country could go. The day India attains her independence she might once again knock at the door of South Africa and if the latter is found inhospitable the former might unfortunately have to consider retaliatory measures. However we do not anticipate that time. For the present the door is barred and India has accepted the position without any bitterness and trade relations between India and South Africa are still being considered. In return for this Indians in South Africa are surely entitled to a little more generous treatment. On the contrary, however, the white man is still not satisfied. He has segregated Indians in their respective provinces and instead of allowing them to spread out a policy is adopted to squeeze them out by either economic pressure or humiliation. When we ask for our legitimate rights as human beings we are told that our requests will be considered if we agree to and co-operate in the reduction of our population to its barest minimum. Finding us somewhat reluctant to agree to this proposal the next best step the authorities have taken is to put into force their white labour policy and thus to throw Indians into a state of helplessness so that they may have no other choice but to look for another home. The only home they can look to at present is India and now the possibilities of other outlets are to be investigated. It is in this that our co-operation is asked for. Those who have no conscience and no self-respect will have no hesitation in giving their co-operation. They claim to see things from a "practical point of view" and naturally they see in it their own material gain. There are others again who are moved by higher considerations to agree to co-operate. These latter have done so with the assumption that the scheme is doomed to fail and that even if it succeeds there is no harm in investigating, for we are able to do that at public expense and we know we are not going to accept the scheme in the end. The former type of co-operator is totally unpatriotic and is a traitor to his community. The latter has recourse to a subterfuge which does no credit either to himself or to the community he represents. We do not think the Government is anxious to have such co-operation from us nor will it value it. If we give our co-operation in a thing, as honourable men, we should give it honestly and whole-heartedly with the sincere desire to work for the success for which our co-operation is asked and given. If not, we should, as honourable men, not feel ashamed to refuse to co-operate for fear of the consequences.

Fountain Of Wisdom

What is wanted is...that all civilised citizens of the British empire, whatever their colour, language or creed, should associate as equals, and also that Europeans should be willing to learn from Asiatics.—SRI CHANDRAN, Eddon.

Things In General

(BY OBSERVER)

There are, I understand, a number of Indians in the Indian Immigration Depot hospital in Durban suffering from tuberculosis. They are being well cared for, but, as is well-known, the coast climate is not suitable and the patients have little or no chance of recovering from this dreadful disease. What, of course, is needed is a higher altitude. If hospital accommodation could be provided for these unfortunate people on the uplands of Natal, some at least might be brought back to health again.

Mr. C. E. JAMES, President of the Natal Anti-Tuberculosis Association, addressing the Durban Rotary Club, said that the Association proposed to approach the Agent-General with a view to forming an Indian branch. The membership of the Association at present stands at 2,000 and it is hoped that it will shortly reach 25,000.

There is a very definite way to render help where it is badly needed. The Agent-General may have already moved in the matter. If not, there is no need to wait. Help rendered willingly and without pressure is worth more than grudgingly given assistance after a lot of persuasion.

I know we are quite likely to hear it said that the provision of a sanatorium is a matter for the Government. Others will say that the Indian Immigration Bureau might utilize some of its funds for the purpose. Unfortunately for this suggestion it is, I believe, a fact that the quite substantial funds at one time accumulated by the Trust Board are no longer in existence, they having become exhausted through the assisted emigration.

However one might feel regarding the Government's obligation in the matter, the best thing to do is for the Indian leaders to make it their business to see that Indians do not lag behind Europeans in this great work. After the community has done something substantial in the way of establishing a country hospital for tuberculosis patients, it will be time enough to turn round to the Government and seek further help.

It would be a fine thing if the Orient Club were to take this matter up and add to the good work they are undoubtedly doing in creating good feeling between Europeans and Indians by doing some practical and helpful work of this nature. No doubt they would get the hearty co-operation of such bodies as the Indian Social Service Committee, the Saint Hindu Association, Indian Chamber of Commerce, the various Temple and Mosque Trustees, and, of course, the Indian Christian Churches.

I had the pleasure of listening to the excellent speeches delivered at the opening of the Teachers' Conference in Durban. They have been fully reported in the press. We were told of large increases in schools and attendance. Satri College is "bursting its walls." But the Girls' High School is not well attended. Much was said about the apparent unwillingness of Indian parents to send their girls to school.

It is a constant source of wonder to me how the poorer Indian parents manage to send either their

boys or girls to school. No doubt there are quite a number of well-to-do Indians who fall in their duty. Taking into consideration the very small incomes of the average Indian of the working class, it is nothing short of marvellous how the money is found for fees and school books, especially for students at the high schools and Satri College.

Poor parents could justly complain that, whereas European children are educated free of charge, Indians must pay not fees but for books and materials also. And yet one hears very little of complaint. The teachers, too, have some serious grievances; but, in spite of them, we find them cheerful and enthusiastic in their work. With teachers, parents and students showing such fine spirit, one may well hope for better things for the future generation.

Colonisation Scheme

S.A.I. Congress Executive Meets

The South African Indian Congress Executive met in Durban last Sunday to discuss the appointment by the Union Government of a Committee to investigate the possibilities of the settlement in other countries of South African Indians in accordance with the resolution of the Round Table Conference in Capetown in 1932, and to elect a representative of the South African Indian community to be appointed on the Committee. After much discussion the Executive elected by a majority of votes Mr. S. R. Nkomo to represent the South African Indians.

The discussion on the question was led by Messrs. Sonabjee Rastomjee ben, treasurer and A. I. Kaje, joint secretary of the South African Indian Congress. Mr. Rastomjee said in effect that there was no room for any discussion on the question as the last Conference of the South African Indian Congress had passed a resolution in favour of co-operating with the Government in the inquiry. "We grumble that South Africa is not a good country for us. If there are favourable countries what is the harm if our people go to improve their position? But no one needs go who does not want to. If we are true to our word we must appoint a delegate." Mr. Rastomjee also referred to the precedent established by the Government in appointing a member of our community on a commission of inquiry. He thought we were lacking in courage if we did not appoint our member and refused to co-operate with the Government.

Mr. A. I. Kaje claimed to be a practically-minded man and mocked at those who talked of conscience and self-respect. He said he believed in seeing things from a practical point of view. Expediency appealed to him more than the talk of conscience and self-respect. "We have to live in this country and have our wives and children to look after." He described all talk of conscience and self-respect as a "policy of negation." "The place for men of conscience and self-respect is either in jail or in India, not in this country," he said. "The speaker felt that as having committed themselves to a policy of co-operation they could not withdraw at this stage."

Mr. Manilal Gandhi felt that their days were numbered in South Africa if they followed the advice of Mr. Kaje of attaching no importance to questions of conscience and self-respect. He said he was a man of conscience and self-respect and was prepared to lay down his life for it. "There was a question of principle involved in this matter of colonisation and that there could be no co-operation in a thing that was wrong in principle. Mr. Gandhi described how the leaders of the Congress on the first occasion were persuaded by the Government of

Indian delegation to co-operate in exploring the possibilities of a colonization scheme for Indians and how they came to agree to it, with certain reservations, in view of the fact that the Union Government would not even discuss the Indian question unless a substitute was given for the assisted emigration scheme, which, it will be remembered, was opposed not only by Indians in South Africa but by the whole of India. The opposition was due to the sufferings of those who went under the scheme to India. "But I was opposed to the scheme," said the speaker, "not because our repatriated brethren had to undergo sufferings in India. I was opposed to it even if conditions in India were easy for it was wrong in principle to get rid of some of our countrymen in order that the rest may live happily. We were made to believe that the scheme would be purely voluntary but we know how it has worked notwithstanding the fact that it was voluntary."

Referring to the reservations Mr. Gandhi said that they were that the assisted emigration scheme be eliminated and that the results of the Round Table Conference are in no way detrimental to the interests of the Indians. We find, said the speaker, that while the assisted emigration does not form part of the Agreement the working of the scheme continues. We find also that the Asiatic Land Tenure Bill which formed the main part of the discussion at the Round Table Conference has been passed and the principle of segregation has been established once for all. Thus the results of the Round Table Conference in that respect have been detrimental to the interests of the community and there are many other minor troubles still over the heads of the community. Our reservations therefore justify our non-co-operating with the colonization scheme.

But, went on the speaker, at our Emergency Conference held in August 1932, in Johannesburg a discussion again took place and strong views were expressed against the scheme and as a result of an eloquent pleading by the then president, Mr. Sarabjee Rustonjee, his co-workers were guided into co-operation. "Although I was one of those who fell at the time," said the speaker, "I regretted the step later and I am convinced that we can have nothing whatsoever to do with a scheme or the making of a scheme the object of which is admittedly to reduce our population to its irreducible minimum. Some of my friends who have spoken have said we should take the courageous step of co-operating with the exploration scheme. I felt there was courage in it. I, rather, see in it cowardice. For what is it that leads us to co-operate? The fear that our status will never be enhanced if we do not concede to the wish of the Government to reduce the numbers of South African Indians. I am sorry I cannot contribute to this sort of thing. If I have erred in the past I am prepared to admit it and to correct it."

On the grounds that this was merely a preliminary investigation as to the possibilities of such a scheme and that this was the first time that an Indian was appointed as an inquiry committee and on the ground that the Conference of the South African Indian Congress had resolved to co-operate the members, by a majority of votes, decided to elect their representative on the Committee.

Mr. Manilal Gandhi voted against the motion as he was against the principle of the scheme. Mr. S. H. Medh (Johannesburg) and Mr. A. Obaidhary, Jt. secretary Natal Indian Congress, remained neutral and Messrs. Sarabjee Rustonjee, H. L. E. Sigamoney, A. I. Kojee, M. Abdul, M. D. Harmanis, V. Lawrence, O. Christopher and S. R. Naidoo voted in favour.

Natal Indian Teachers' Conference

The eighth annual conference of the Natal Indian Teachers' Society was opened at the Sontri College on Friday July 7, by the Agent, Kunwar Sir Maharaj Singh. In the course of his speech the Agent said that the subject of Indian education had constantly been in his mind. Not long ago he had asked the Union Government to supply him with figures showing the progress that had been made. These showed that the number of schools had increased from 52 to 85 between 1926 and 1932, and the enrolment over the same period had risen from 7,101 boys and 1,529 girls to 10,123 boys and 3,449 girls.

The total expenditure on Indian education had risen from £28,430 to £66,845, an increase of about 60 per cent, which was highly satisfactory. They were largely indebted to the Provincial Administration and the Superintendent of Education for the improvement.

The Minister of Education had also increased the grant on Indian technical education by £100, and the Durban Corporation had recently given £100 for the same purpose.

Since their last conference the teachers' outs had been restored, and he understood that regulations were now being considered which would no longer confine first-grade posts to a particular centre but apply them to the province generally. He had also been told that permission had been given for the taking of vernacular courses in Government buildings under certain conditions.

The number of pupils in standards beyond Standard IV was relatively far smaller in Indian than in European schools. This was mainly the result of poverty. The Indian had to pay relatively more for his education than had the European. Primary education was not provided for the Indian whereas it was there not only for the European but for the coloured community as well. Both the Cape Province and the Transvaal were more progressive in that direction than was Natal, and he hoped they would not rest until Indian primary education became free in Natal as well.

They received at present no grant from provincial revenues for Indian education, whereas large sums, in addition to the Union subsidy, were given to European education. That was hardly fair, as an illiterate population was a source of potential danger. They knew in India that it was far more difficult to deal with small-pox among the illiterate than among the educated.

The present Union subsidy was not sufficient. It worked out at something like £5 5s. for each Indian pupil, while the European share was several times higher and the coloured share also greater. He asked the Superintendent of Education to consider the possibility of spending the fees collected in Government Indian schools on Indian education. The sum was small—about £3,000—but would be most welcome.

He felt that the teachers should appeal to the Provincial Administration and to the Superintendent for the provision of a provident fund or a pension for Indian teachers in aided schools.

He asked them to inculcate into their pupils two great principles—truth and cleanliness. He had often heard it said that poverty among Indians in Natal was responsible for a lack of cleanliness, but he had seen some of the poorer homes the cleanest and some of the richest homes the dirtiest. The

poorest person could be clean, and it was up to the teachers to set the example.

It was also necessary that the pupils should be helped in their games. What provision was there for games, Sastri College?—practically none. A large college like Sastri would in India have two or three playing fields.

Mr. T. M. Nalker, the president welcomed the Kanwar and Kanwaral, the Deputy Mayor (Councillor L. J. McCallery), the Superintendent of Education (Mr. F. F. Hugo) and all others present.

"Within the last decade schools and pupils have more than doubled," he said. "There are today 13 Government schools and 70 Government-aided schools with a total enrolment of approximately 18,000 children, but there are still 40 per cent. of the children of school-going age without proper educational facilities. This clearly emphasises the need for more Government and Government-aided Indian schools. As a matter of policy, my society favours the conversion of Government-aided Indian schools to Government status."

"The establishment of Sastri College with provisions for the training of teachers and the revision of the teaching certificates have met with universal approval. To-day it is gratifying to note that we have a few graduates, post-matriculate students and others qualifying for higher teaching certificates."

"At the Mitchell Crescent Girls' High School it would appear that the attendance is not gratifying. Our community appears to be conservative and unless the authorities consider sympathetically the views of parents, it is feared that this position will not improve."

Mr. McCallery wished the conference every success and said he was sure that if the Agent-General were to make further requests to the Corporation they would receive every consideration.

Mr. A. I. Rajoo (secretary of the S.A. Indian Congress) claimed that the progress of Indian education in South Africa was due to the Indian teachers. What had the Government done for them? It had simply stopped robbing their funds. Before the Education Commission sat the money was being paid to the Provincial Council and was not being used for the purpose for which it was intended. They received five guineas from the Government for each Indian child, against a much larger sum devoted to Europeans and coloureds. Not a penny of provincial funds was spent on Indian education.

The extraordinary discrepancy between the numbers of Indian boys and Indian girls attending school in Natal was referred to by several speakers.

The Superintendent of Education, Mr. F. D. Hugo, said he was frankly puzzled and he believed that this was one of the vital questions the Indian community had to tackle. The mother had a greater influence over the child in the early years of its life than anyone else, and if the Indian women were inadequately educated the development of the child would seriously be delayed.

Kanwaral made an urgent appeal to the women to remedy this defect. The community progressed only as far as the women progressed, she said, and she felt that some of the leaders were not tackling this question as they should. She had been from house to house and had found that the girls were not going to school.

Mr. E. Thomas referred to the "appalling conditions" under which some Indian families lived. It was well known that Indians had large families and that there was no such thing as birth control practised by them. How, he asked, could an Indian

earning £5 a month be expected to send his girls to school at the rate of about £2 each a month out of that sum? The school fees charged for Indian girls were abnormally high, and he could not see why they should not be educated free.

The conference affirmed certain resolutions which were passed last year. They referred to the repeal of Ordinance 10 of 1930 affecting pension rights for non-European teachers; the granting of a provincial vote for Indian education; the Government subsidy for secondary education; a special subsidy for the training of Indian teachers; the inclusion of Indian vernaculars such as Tamil, Telugu, Hindustani and Gujarati for the matriculation examination; the utilisation of fees accruing from Government Indian schools for the expansion and development of Indian primary education and the making of a substantial reduction in the scale of fees charged at the Indian girls' high school.

In moving for the adoption of these resolutions, Mr. M. K. Naidoo said that this work remained undone. They should continue to press until something was done. Mr. F. J. Choonoo seconded the resolution of affirmation, which was unanimously passed.

Mr. E. Thomas moved a resolution appealing to the Superintendent of Education to establish a music class in Durban, where Indian teachers would receive such instruction as would enable them to impart music instruction in schools. After supporting speeches by Mr. P. R. Singh and Miss Lawrence, the resolution was carried.

"This conference is of the opinion that in the appointment of teachers in Government-aided Indian schools, preference should be given to qualified Indian teachers." Mr. B. Lalla proposed the motion.

As a headmaster Mr. E. Vull said he desired to make it clear that most of them in making appointments were guided solely by the efficiency of the candidates. The motion was adopted.

The society supported the system of the voluntary exchange of teachers in Indian schools. The scheme is to be carried in consultation with the managers and with the approval of the Education Department. The mover of the resolution was Mr. G. C. Naidoo.

The need for establishing a club for Indian teachers in Durban was emphasised by several speakers. It was agreed that "this conference resolves to establish a Natal Indian teachers' club and authorises the incoming executive to formulate a scheme and explore all possibilities with a view to achieving this object."

Mr. G. V. Naidoo pointed out the desirability of holding half-yearly meetings of the society at Middelburg. He said that this would create greater interest in the working of the society among those teachers in the outback and up-country who were unable to come to Durban. The meeting expressed its approval of the resolution.

Two vice-presidents, Messrs. K. J. Choonoo, and M. K. Naidoo, were the mover and secondor of a resolution asking for the appointment of an inquiry committee, which was to assist the society in expediting its work. The terms of the resolution, which was adopted, were: "That this conference resolves that it be and be authorised the incoming executive to form an inquiry committee of at least three teachers of long experience to inquire into any grievances brought to their notice by any members of the society."

Conference Resolutions

During the afternoon session, several resolutions were carried, all unanimously. Among changes

proposed were a teachers' club, the inclusion of such vernaculars as Tamil, Telugu, Hindi and Gujarati in the matriculation examination, the establishment of a music club, a special subsidy for the training of Indian teachers, a Government subsidy for Indian education, the utilisation of fees accruing from Government Indian schools for the expansion and development of Indian education, and the reduction in fees charged at the Indian girls' high school. The formation of an enquiry Committee to assist the work of the Society in the way of reference was also mooted by Mr. E. J. Choonoo and seconded by Mr. H. K. Naidoo. The motion was carried unanimously.

Election

At the annual General Meeting of the society the following new officials were elected:

President: Mr. T. M. Vaker, Hon. Life Vice-Presidents: Messrs. M. K. Naidoo, V. N. Thambaloo, E. J. Choonoo, A. Raj. Vice-Presidents: Messrs. E. Thomas, S. N. Naidoo, and G. V. Naidoo. Hon. Secretary: Mr. R. Reganath, Assistant Secretary: Mr. V. S. Naidoo, Treasurer: Mr. K. R. Nair. Auditor: Mr. S. M. Moodley. General Council: Messrs. R. Uthib, D. Mungar, M. R. Naidoo, G. M. Naidoo, George Singh, N. Ganga, V. Srikari Naidoo, S. G. Naidoo, A. D. Lazarus, M. S. Moodly, B. Barnabai, B. D. Lalla, N. Perumal, E. Sigamoney, P. R. Singh, V. R. Nair, V. Vanden, E. V. Naidoo, J. Thomas, T. P. Naidoo, S. P. Singh, The Misses L. M. Lawrence, L. Wilkins and W. B. Wynyard.

The Meaning Of The Fast

THE following letter was addressed by Domini Rolland, the great French writer, to Mahatma Gandhi during his twenty-one days' fast.

"We are with you in these grave days when your life is once again at stake. We send forth our fervent prayers that the hardness of heart of those of your people who obstruct the great work of national regeneration to the untouchables gives way; that they should tremble to assume before history the execrable responsibility of having caused your death. They will, in the memory of all men of the future, always carry the mark on their forehead.

But permit me to attach to your sacrifice a larger meaning yet than that for the cause of the untouchables. In these tragic times, when the whole world is given over to the most atrocious violence—on the eve of the world wars which in their amplitude and cruelty will overshadow all those of the past—when the whole of humanity is divided between the oppressors and the oppressed—and when the latter, ground down by their sufferings and injustices, as if made drunk by the violence which makes martyrs of them ere before them no help except in violence—your immolation before the Goddess of Justice, who is all love and without violence, acquires a universal and sacred value—like the Cross.

If the Cross has not—alas—saved the world, it has shown to the world the way to save itself: it has illumined with its light the night of millions of unfortunate."

TAILORS' CUTTING SCHOOL

33 Permanent Buildings, Mercury Lane, Durban.
Day and Evening Classes—Individual Tuition.

W. W. CUNYON Principal
(Land. Dep.)

Asiatic Land Tenure Act Commission

Mr. Mahomed Jaybhal's Evidence

(Continued from last week)

What do you say about overcrowding. If the areas are too limited and are not sufficiently liberal, what would happen?—Take the example of a man with a wife and a few children. They are at present occupying a certain house. Within a very short period the family grows and the children of various ages get married, and the result is they require expansion in the same area.

How far ahead have you looked in putting forward your requests to the Commission for the areas you have mentioned?—Between five and ten years; having in mind also the removal of natives from the areas in which they are at present.

You have taken that into account?—We have taken that into account.

CHAIRMAN: What increase have you assumed during this period of five or ten years, so far as the Asiatic or coloured population is concerned? In answer it would be difficult to say.

Can you measure it in some way. I do not understand the mere statement that you have looked five or ten years ahead. That really does not tell me much?—Judging from the people that are at present occupying the areas, if the natives are removed from these areas, in my opinion 40 per cent. of those areas will become vacant areas.

MR. BRINK: Do you think that natives take up 40 per cent. of the areas which you have mentioned in your requests?—Yes.

CHAIRMAN: It depends on how many natives there are?—There are approximately 40,000.

When you say approximately 40 per cent. of the areas would become vacant or remain vacant, do you mean that the natives will go and no one will come in their place because the areas are not suitable for persons other than natives?—Yes; no big number will come into those areas. One will find perhaps coloured people from outside areas like Alexandra Township, will concentrate in these areas but they will not be in big numbers.

That is to say, 10 per cent. of the premises now occupied by natives will be left vacant?—Out of that 40 per cent. it will leave a number of between forty and twenty—people from other localities.

I do not understand. I do not know what percentage of the area is now occupied by natives?—Forty per cent.

You assume that in the areas you are now asking about, 40 per cent. of those areas is now occupied by natives. What do you base that on? Figures or guess work?—Not on figures.

Then in regard to premises vacated by natives do you think they would be occupied?—Yes; some of them would be occupied; not all.

What would happen to the rest?—The rest will be idle for a certain period, and then possibly it will be filled up by factories—some of these vacant houses.

The question whether the premises will remain idle or not depends on whether the owners of the land re-build it?—Yes.

MR. BRINK: Do you think the areas which your Association has selected are likely to be encroached upon by factories and things like that?—Yes, definitely.

You definitely think so?—Yes.

Are the Asiatic population in a position to control

themselves against that?—They are in a position to protect themselves.

The land or the bulk of the land is owned by Europeans, except where companies own land?—Yes.

Do you think that will unduly restrict the area which might be withdrawn?—Yes, it will.

Take the Market Street area—the particular part you ask for there—do you think there is a danger of factories encroaching on that area?—There is. I have noticed a remarkable development in those areas during the last twelve months.

About the fear of Asiatics or coloured persons—they are principally Asiatics down there, are they not—will the fact that they are there, as far as you can say, in any way stop the development of the area with factories should the owners think it desirable?—I think it will not stop, because recently there has been a sale of a property which belonged to an Indian to a European for European shops, although there were Indians there before that.

That is a case where an Indian parted with his property?—Yes.

I think you have something to say upon the question of the undesirable element among the coloured people intruding themselves among the better sections of the Asiatics, or the better sections of the coloured people. Would you like to say something about that as a factor?—The tendency, particularly amongst the coloured section or the Indian section is that they form themselves into groups, according to their status in life, and the lower element naturally goes to the area where it can live cheaper. That type of coloured person is at present strictly under police control, because the police are able to manage in that particular area with a certain number of policemen; whereas, if that area is not exempted the result will be that these people will go into exempted areas in which decent people are living, and it will mean that where a district has become occupied by a poor or bad element, they should remain there.

In other words you do not want them forced into areas where the decent coloured people are living?—Yes.

Because the people who have them in their vicinity want to get rid of them. That is your attitude?—That is our attitude.

Coming to the way in which the Municipality is dealing with your requests, they have conceded quite a goodly proportion?—I could not say altogether a goodly proportion. I think one would say their recommendations are fair.

What comments have you to make?—My comments are that the Council have not paid sufficient attention to this Indian question and the coloured question.

Do you mean both together, or separately? The two taken together as a whole question. Do you think the areas there are not sufficient?—Yes. Not only that, they have left out areas which should have been recommended to the Commission, and more particularly that one or two are predominantly occupied by Indians and coloured people. For instance in Burgherdorp they have left out a block of properties.

We do not want to get down to particulars. There is an example of that to be found in Burgherdorp?—Yes.

What do you say to the Municipal suggestions. We have heard that it is not desirable that Asiatics should be left in occupation of properties on these main roads that enter Johannesburg, such as Sauer Street and Harrison Street, and one or two of the Fordsburg Streets, the fear being that the presence of Asiatics there will be an eyesore, not quite in

keeping with what should be a principal thoroughfare?—I do not think that would be correct, because firstly in a business street, that is in the main streets, the rational value of property is high and one would only attract the better class of people to buy the better land. The cheap element cannot be attracted into an expensive building. As regards the shops, if the Indians are not good, that does not necessarily mean that the state of affairs will not continue, because you have the different European dealers who can still continue business in those premises.

In other words, you suggest that to drive the Asiatics out of it and replace them by white traders would not improve the position?—No.

Does the question of improvement rest with the Indian tenants?—No. To a certain extent, some Indians will not take up a building if it is in a bad state of repair. They would ask for a better type of building.

Take for instance the book of the Library; that type. There are Indian merchants' shops opposite the book of the Library. Can you suggest any reason why that should be undesirable, or can you refute the suggestion that it is undesirable that Asiatics should be given trading sites in an area like that?—I cannot say, because if you glance at that area you will find across the road a shop which deals in native curios, which attract the native people, Bierdzki & Co., who supply a certain class of goods; and adjoining that you have a European shopkeeper who sells native gramophone records, and they are daily attracted in big numbers to those particular shops.

To the white shops in native areas?—Yes, to the white shops; and it is at the back of the Library, as far as I understand.

Have you any general contention with regard to the influence that Asiatics have on property if they are allowed to occupy property in a particular area?—Yes; my general contention is that on the inspection which we had, the Commission might have noticed that in areas in which there are not many Indians those areas have fallen appreciably into a very bad state of repair. Where the Indians are, there is improvement in those areas.

Where the Indian goes he carries improvements with him?—Yes.

(To be continued)

News In Brief

At the meeting of the Executive of the South African Indian Congress held last Sunday Mr. S. R. Naidoo was elected J. hon. secretary on the resignation of Mr. P. R. Pather and Mr. B. M. Patel was elected hon. treasurer on the resignation of Mr. Sorabjee Rustomjee.

At an annual meeting of the Orient Club, Isipingo, Mr. E. M. Parok was elected president of the Orient Club for the ensuing year, with Mr. Mahomed Ebrahim, chairman (re-elected), Mr. G. H. Kathrada, secretary, and Mr. Mahomed Abdul Kadir, treasurer. An important item discussed was the question of building an additional dining hall to accommodate 150 guests.

WITH a big falling off of employment on farms as a result of the drought, native unemployment in Johannesburg has become very acute indeed, and at the present time there are about 5,000 natives looking for work in the city. There are always a number of workless natives in Johannesburg, but the rural unemployment at the present time is quite unprecedented and has aggravated the situation on

the Rand alarmingly. There is serious distress among the unemployed natives many of whom are on the verge of starvation.

Sporting News

(BY SPORTSMAN)

MONSTER BOXING TOURNAMENT

The Durban Town Hall was packed to capacity on Saturday evening, July 8, when an overwhelmingly large crowd gathered to witness what might truly be termed the most gigantic and successful non-European boxing tournament hitherto staged in South Africa. At an early hour long queues had formed to secure the most advantageous seats and at 8 p.m. the congested hall was teeming with excitement. Among those present were the Kunwar Sir Mahanuj Singh, Advocate Christopher, Mr. and Mrs. M. M. Gandhi and Mr. A. I. Kojer.

KID ABRAHAM vs. TIGER SHAIK

The first bout of 4-3 minute rounds was between the two old rivals Kid Abraham (Nat. 11 lbs.) and Tiger Shaik (7 at.). In the first two rounds there was much hard-hitting by both contestants. In R. 2 Tiger was warned for clinching and a few minutes later was on the canvas for a count of 3. R. 3 was marred by excessive clinching on both sides but in R. 4 Tiger made up the leeway by landing some well-timed jabs to win the bout on points.

Both contestants, towards the end, were tiring considerably and must accustom themselves to the 3 min. round if they are to go far.

BENNIE SINGH vs. CECIL JONOSKY

The next bout of 10-8 min. rounds, one of the best-fought contests of the evening, was between Bennie Singh (9.5), the Idol of Natal, and Cecil Jonosky (9.6), light weight of the Transvaal. Capt. Sinclair was in charge of the fight.

In the first three rounds both boxers were evidently conserving their forces for the later stages of the fight. In R. 2 Bennie tried to make headway with his left but met with little success. In R. 4 Cecil Jonosky became less defensive and consequently more open in his tactics but still Bennie failed to put his left into action. Bennie's prolific left jab, seen to splendid advantage in his last successful fight with Battling Hopkins, now seemed to have deteriorated into a mere push.

The fight up to this was even. It was difficult with any degree of precision, to say who was in the lead. In R. 6 Bennie's bleeding mouth gave him trouble while Jonosky meanwhile was as cool as a cucumber. Jonosky however missed several opportunities by failing to follow up.

Towards the latter stages of the fight (R's 7 & 8) Bennie failed to impress even his most bigoted supporters. His movements were wild and erratic, resulting consequently in little advantage to himself. Jonosky, in the interim, was persistently on the offensive.

R. 9 was Bennie's. The prolific use of his left brought him points. In the tenth and final round Bennie tried to make up the leeway by gaining a K.O. but apparently could not pierce the solid defence of his opponent. Jonosky won easily on points.

Bennie on the whole failed to impress; his left jab became a mere push; his tactics were most haphazard and unsatisfactory. He certainly has not made any appreciable improvement since his last win over Hopkins.

Cecil Jonosky on the other hand is a calm and reserved fighter—much more defensive than offensive. His in-fighting is solid and peerless and was his chief asset in

this fight; but Jonosky might have made his win much more secure, had he seized the opportunity of following up after periods of clinching and excessive in-fighting.

MORTON KID SINGH vs. GEORGE FRENCHMAN

This bout between Kid Singh (8.5) of British Guiana, the U.S.A. and England and George Frenchman (8.12) of Capetown failed to fulfil expectations as the star bout of the evening. The fight, originally one of 12-8 min. rounds, did not survive the fourth round.

R. 1 opened amidst a tremendous roar from the cheering multitude. Kid immediately was profligate with his left and used his right also to advantage; while Frenchman failed to rise to the occasion. He appeared to be a little nervous and suffering somewhat from an inferiority complex.

R. 2 was productive of good boxing. George quite frequently forced Kid to the ropes but the latter encountered little difficulty in extricating himself from an embarrassing situation. Kid succeeded in landing some well-judged lefts, which found their mark. George's bleeding nose was causing him evident consternation.

R. 3 came with Kid fiercer than ever. Some clean blows left his opponent gaggy. Frenchman at this stage committed the gross error of going on the defensive. This made him an open target for Kid's powerful punches, he was suffering severe punishment and with his nose bleeding profusely, a K.O. was in sight. At this juncture, Paul, the referee awarded Kid the fight on a technical K.O.

Kid is a prolific boxer—versatile with both hands. He is light of foot and his manoeuvring in the ring is the best yet seen in Durban. Sunny Thomas, who mainly overpowered Bud Gengan recently, ought to be a better match for this "fighting rajah."

HENRY JULIES vs. BUD GENGAN

This fight between Jules (9.10½) of the Cape and Bud Gengan (9.10) of Durban lasted the 12 rounds. The fight opened evenly but from the commencement Jules' height was seen to be an advantageous factor. Bud in the opening rounds was too defensive, for whenever he took on the offensive he became extremely dangerous.

R's 5 and 6 were marred by excessive in-fighting and much unwarranted clinching, particularly on the part of Jules. Even warnings from the referee, Mr. Poona, proved of no avail.

R's 7, 8 and 9, too, were not productive of much open fighting but in R. 10 both contestants landed several well-timed blows. This was, however, Bud's round. R. 11 was even and so was R. 12 which after much unnecessary clinching brought Bud Gengan the victory on points.

Throughout, the fight was marred by an excess of clinching, both contestants being equally guilty. Bud excelled in the in-fighting where his opponent's height was a disadvantage. Bud's fight on Saturday shows that there is still much room for improvement and unless he shows more initiative and becomes more offensive he certainly will not go far.

Generally, the boxing on Saturday failed to reach a very high standard. The local pugilists did not impress. The next tournament in which Sunny Thomas will meet Kid Singh promises to be one of exceptional merit. The promoters, Messrs. M. Mohammed and J. B. Panday, deserve our heartiest congratulations on the success of the tournament and for the trouble they had taken in securing such a fine array of South African pugilists.

ANNOUNCEMENT

During the tournament, the officiating M.C., Mr. R. L. Singh intimated that the Rand police authorities have refused permission for Kid Singh to fight in the Johannesburg City Hall. In consequence, Kid Singh will meet Sunny Thomas in the Durban Town Hall. The date has not yet been announced.

ઈન્ડિઅન એપિનિઅન.

પુસ્તક ૩૧ છું.

શ્રીનીકસ, સુક્રવાર, તારીખ ૨૬ જુલાઈ ૧૯૩૩

અંક ૨૮

નોંવ અને સમાચાર

માન્ય હવનપર એજન્ટનો લેખ

હાલ સરકારના એજન્ટ કુંવર સર મહાગજ સંગિ દીદુ-ગ્નાનના આખ્ય હવનપર જુલાઈ ના ૧ ના 'એક્સપ્રેસ'માં એક લેખ લખ્યો હતો જે લેખ દીદુગ્નાનનું માન્ય હવન જનાવનારા ફટકાંક વિગતો સાથે તે પત્રમાં પ્રગટ થયો હતો. એજન્ટ આ પત્ર દ્વારા અમને જાહેર કરવા વિનંતી કરે છે કે એ લેખ તે કે નેમોએ લખ્યો હતો પત્રમાં તેની સાથે પ્રગટ થયેલાં વિગતો નેમની નરકથી આપવામાં આવ્યા નહોતાં તેમ જ ના નરકથી આપવામાં આવ્યા તેની નેમને રક્ષા અપર પણ નથી એટલે વિગતો માટે પાત્ર જવાબદાર નથી.

હાંદી મારકેટના નવા ધાર

કરખાની હાંદી મારકેટના બદલે વેચનારાઓને માટે બંધાવાયેલી નવી જગ્યાને માટે નવા ધારો પડવામાં આવ્યો છે. બંને મારકેટમાં વેપારીઓએ આ પગલાં હર વધારવામાં આવ્યા છે. નવી મારકેટમાં રજાપર વેચનારાઓએ હર બરવો કર્યો હતો તેના કરતા એન્સો દરો વધારે હર રાખવામાં આવ્યો છે. વળી મારકેટમાં રજાસ અને રજાને રાત્રી ઓળામાં ઓળો અને વધુમાં વધુ હર રાખવામાં આવ્યો છે.

એજન્ટ ફરેલાં કામે

કરખાની હાંદી તામીસ મન્ટ્રીટયુટમાં કુંવર સુલતપર મળેલી મન્ટ્રી-પુરોષીયન, કાઉસીલની મારીમાં બાપજુ કરતાં પાતાની સાથે મળેલી કીકાએનો જવાબ આપના એજન્ટ કુંવર સર મહાગજ સંગિ દીદી કાગને માટે કરેલાં કામે નીચે પ્રમાણે મળી જતાવ્યાં હતાં—

(૧) એજન્ટના રમ્ય પગારથી એક્સ, ફીફાટ અને ફુગમીટાઈની ચુનીસીપાલીટીઓએ હાંદીઓની સાથે એટલે લોના અંગેને માટે પગાર લીધા હતા તે બેન્ડ રેન્જર અને કમીશનનાં પરિણામો બદલ પડતાં સુધી મુલતવી રાખવાનો દરખ કર્યો છે.

(૨) મીટીરીયની ચુનીસીપાલીટીએ હાંદીઓ માટે નવ આંધવાને જમાન આપેલી છે.

(૩) એજન્ટના પતિનીએ મીટીરીયા અને નેપાનીસખીમાં હાંદી ઓળોની એક્સીસીઝન સ્થાપી છે કે જે મીટીરીયરથી જલ્દી છે કે વજન સાં સામાન્ય કરી કરી રહી છે.

કરખા ૨૬૦ હાંદી એકારે ને અને મેરીટઅંગમાં ૫ ને કામ આપવામાં આવ્યો છે. હાંદી બેકારો માટે તરકારી નાજાંમાંથી સાકિસ આફિટની નવારીખમાં આ પદલીજ વાખન મહદ આપવામાં આવી છે.

(૪) કરખાનાં હાંદીઓના રજાકેસ કલાસો માટે સરકાર તરફથી બાન્દ વધારી આપવામાં આવી છે.

(૫) કાંસવાસમાં અમુક યગેના શિક્ષકોને માટે પગારનો નવો હર સ્થાપવામાં એજન્ટ મહદ કરી છે.

(૬) લવડેસ અને કાંટાંદેર જતા હાંદી વિદ્યાર્થીઓની પાસેથી કમીશન પાનાં તરકારી પાડે ૫ દિનાગીટ લેવામાં આવતા હતા જેને બદલે પાડે ૧ લેવામાં આવે છે.

એજન્ટે નજીબુડુ ને બીટ પણ મળી ન્દાની બાબતોમાં સફળ અને ફેટલીક બાબતોમાં નિષ્ફળતા પણ મળેલી છે. પરંતુ નિષ્ફળતાઓ તેમજે મળ્યાની નથી.

"માન્ય એપિનિઅન"

સાકિસ આફિટન માન્ય એપિનિઅન કમિશન એકમકમુદીને કાંટા ગેમમેટ પરિપદના રજાસુસાર શું આપણે પ્રમાણીક સ કિસ આફિટ ના હાંદીઓને બાંબ ફેરોન પસાવવાની સમજનાઓની નવ સ કરવામાં સરકારના સાથે સમજાવ કરવાનો રાય હયા છે અને સરકારે તેને માટે નીમેલી સ્મીટીવ હાંદી કેમના પ્રતિનિધિ તરીકે મા એસ. આર. નવાને નાંદી કારવા છે. અમે એ રાયને માટે દિલગીર છીએ અને માનીએ છીએ કે એ રાયપર આપવામાં એક નેમુદીવના મેન્જરેઓ કામના બરા સાથેનો વિચાર થયો નથી અમને ખતી કે અમારા આ મીટા તારે આ ફેરોનાસમજાવની મોજના પકારે નાંદે, અને જે મકાએ તે, ને નેજીવી નેમોએ એસીન્ટે કમીશન રજામને વર્ગાડી હતી તેને નેજીવી તેને પત્ર પળાસે હાંદીઓમાં આપ પણ તેઓ એ મોજનાની તરકારી તે નથીજ સરકારે એ મોજનાની અંદર બંદેને જેલ પુષ્કવેમે નહો. તેજે નાખા સમ્દામાં જતાવેલ છે કે તેને જેલ હાંદીઓને આ ફેરોમાંથી પટાડવાનો છે. એસીન્ટે કમીશન મુકામ પડે નવાની નેવી થઈ મહા હાંદુગાનમાં પ્રતિકુળ સિથિત નેપાસા પ્રતિજ્ઞાવન્ય પ્રમાણમાં ને કામ કરતી નથી અપી એક વધારે આકાષક મોજના પડવાના ૧૯૩૨ છે અને એવી મોજનાની સમજનાઓની રપાસ રવાનુ કરાવવામાં આવ્યું છે.

એકા કિતરૂં આ જે એવો ફેરો હતીએ છીએ કે આ પાછી વસ્તી આ રેગમ પ્રમાણમાં હતી કે પુતીયેની આખી વસ્તીની માન દના કરવા પણ એકા છે. આપણા ફેરો

કેલોનાઈઝેશન સ્કીમ

કેમનમાં મળેલી કેમિસની એકેડેમીન

૧૯૩૨ માં કેપટાઇનમાં મળેલી રાઉડ ટેબલ કોન્ફરન્સના ફરમાનુસાર સાઉથ આફ્રિકાના દીદીઓને અન્ય દેશોમાં વસવાટ કરવા મોકલી દેવાની શક્યતાઓની તપાસ કરવા યુનીયન સરકાર તરફથી નીમએલી કમીટી ઊપર ચર્ચા કરવા અને તે કમીટીપર સાઉથ આફ્રિકાની દીદી કેમનના એક પ્રતિનિધિને ચૂંટવાને સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કેમિસની એકેડેમીકયુટીવ અને રવીવારે ક્રમમાં સળા કરી. સાંભી ચર્ચા થયા બાદ સાઉથ આફ્રિકાના દીદીઓના પ્રતિનિધિ તરીકે મી. એસ. આર. નાઇન્ટે પધુમતે ચૂંટવામાં આવ્યા હતા.

આ સવાલની ચર્ચા કેમિસના માણ ખલનચી મી. સોરાબજી ફરતમજી અને વેડીયા સેક્રેટરી મી. એ. આઇ. કાજી તરફથી ઉપાડવામાં આવી હતી.

મી. સોરાબજીના બાધણની મનલજ એ હતી કે જેલો સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોન્ફરન્સમાં સરકારની સાથે આ બાબતની તપાસમાં સામેલ થવાનું કારણમંચું નથી તેની ચર્ચા કરવાને અવકાશ મેળ નહિ. બાળે કરિયાદ કરીએ છીએ કે સાઉથ આફ્રિકા આપણે મારે સારો દેશ નથી. તે ખરી છે પણ તે અનુકૂળ દેશો હોય તો આપણા સોશિને પોતાની હાલત સુધારવાને તેવા દેશોમાં જવામાં શું બાધ છે? તેમ છતાં જેની જવાબી કમિટી નહિ હોય તેને જવાબી જરૂર નથી. આપણે જ એકચયની હોષએ તે આપણે આપણે દેલીમેટ ચૂંટવો વગેરે. મી. સોરાબજીએ વળી જણાવ્યું કે તપાસની કમીટીપર દીદીઓના પ્રતિનિધિને નીમવાનો આ પહેલવહેલો જવાબ જાહેર છે અને એ સાબ આપણે લેતા મુશ્કે નહિ જોઈએ. તેમણે કહ્યું કે આપણા પ્રતિનિધિને નહિ ચૂંટવામાં અને સરકારની સાથે સહકાર નહિ કરવામાં આપણે આપણી દિગતની ખાતી ખતાવીએ છીએ.

મી. એ. આઇ. કાજીએ પોતે બપવાદ માણસ હોવાનો હાથો ફોં અને અતઃકરણ અને સ્વમાનની રા. કરવાના એને દસી કાઢવા. તેમણે કહ્યું કે તે પોતે બધી વસ્તુઓનો વિચાર બપવાદ દ્રષ્ટી કરે છે. અને અતઃકરણ અને સ્વમાનની વાતોના કરતાં અનુકૂળતા (expediency) તેમને વધારે રૂમે છે. "આપણે આ દેશમાં રહેવાનું છે અને આપણાં બી હોઠરાંએને સંભાળવાના છે. અતઃકરણ અને સ્વમાનની વાતો એ નકારતી નીની (policy of negation) છે. અતઃકરણ અને સ્વમાનવાળા માણસોનું જ્ઞાન જ્ઞેમાં અમલ તે દીદીઓમાં છે. અહિં નથી." મી. કાજીએ જણાવ્યું કે સરકારની નીતી રિવકયા પણ આપણાથી તેમાંથી નીકળી નહિ જાય.

મી. મણીલાલ ગાંધીનું બાધન

મી. મણીલાલ ગાંધીએ જણાવ્યું કે જો આપણે અતઃકરણ અને સ્વમાનના સવાલને બીજાં જાણ નહિ આપવાની મી. કાજીની સલાહ મુજબ વર્તે તો આ દેશમાં આપણા દલાકા પુરા થયા સમજા. હું તો અતઃકરણ અને સ્વમાન ધરાવત રા મ જીએ છું અને તેને ખાતર વતન આપવા

તેવાર છું. કેલોનાઈઝેશનની બાબતમાં સિદ્ધાંતને સવાલ રહેશે છે અને એક વસ્તુ સિદ્ધાંતમાંજ ખોટી હોય તેની સાથે સહકાર દેવાજ નહિ શકે. અગળ સાલનાં, દીદી સરકારના ટેલીગેશને સાઉથ આફ્રિકાના દીદીઓને મારે કેલોનાઈઝેશન મશીનની શક્યતાઓની તપાસ કરવામાં સરકારને સહકાર આપવાનું કેમિસના નેતાઓને કવી રીતે સમજાવ્યું અને એસીસ્ટે એમીગ્રેશન મશીન કે જેની સામે મોટ સાઉથ આફ્રિકાના દીદીઓએજ નહિ પણ દીદીઓના દીદીઓએ પણ વિરોધ ઉઠાવ્યો હતો તેની અવેલમાં મોટ કાર્ડ પણ ચોજના સુચવવામાં નહિ આવે તો યુનીયન સરકારે દીદી સરકારના ટેલીગેશનની સાથે દીદી સલાહની ચર્ચા કરવાની સાથે ના પાડેલી હોવાથી કેમિસે તે સહકાર અમુક શરતોથી આપવાનું કવી રીતે કહ્યું હતું એ મી. મણીલાલ ગાંધીએ સમજાવ્યું. તેમણે કહ્યું કે એસીસ્ટે એમીગ્રેશન મશીનની સામેના વિરોધ જો કે એ ચોજનાની રૂમે દીદીઓને ગમેલા આપણા બાધણોના કુમે ઉપરથી થાયે હતાં છતાં હું એ ચોજનાની વિરુદ્ધ એ કારણથી નથી. દીદીઓના આપણા બાધમાં મારે મુંઠ રિશિ હોય તો પણ હું તેની વિરુદ્ધ છું કમકે આપણા દેલકા બાધઓના લોકના બાધે આપણે આ દેશમાં સુખ અગવડો જોગવવાનો સિદ્ધાંતજ ખોટો છે. આપણને સમજાવવામાં આવ્યું હતું કે એ ચોજના ખીસકુલ મરજયાન છે પરંતુ તેમ છતાં તેના અનિદ પરિણામો એ આવેલાં છે તેનું આપણે સારી રીતે જાણીએ છીએ.

સરનો વિરોધ બાલનાં મી. મણીલાલ ગાંધીએ જણાવ્યું કે એ શરતો એ હતી કે એસીસ્ટે એમીગ્રેશન મશીનને નાણુક કરવામાં આવશે અને ૨૦૩૬ ટેબલ કોન્ફરન્સના પરિણામે કેટલું પણ રીતે દીદીઓના કાએ તે મુકલાન કર નર નહિ હોય આપણે નામંજિ છીએ કે એસીસ્ટે એમીગ્રેશન મશીન જે કે કેપટાઇન એમીગ્રેશનમાંથી કાદો નાખવામાં આવી છે છતાં તેના અમલ તો આજુબ રહ્યો છે. પણ આપણે નેમંજિ છીએ કે એમીગ્રેશન સેન ટેનુર ખીસ જે રાઉડ ટેબલ કોન્ફરન્સની અમાંના મુખ્ય વિષય હતો તે ખસર થઈ ગયું છે અને એમેગ્રેશનના સિદ્ધાંત દમેશને માર તાયકામાં સ્થાપિત થયો છે. આ પ્રગણે રાઉડ ટેબલ કોન્ફરન્સના પરિણામે દીદી કેમનના કાએ ને દાનીકારકજ નીપડેલા છે આથી આપણી શરતો સુવળ પણ કેલોનાઈઝેશન મશીનનો વિરોધ કરવામાં આપણે વાજબી છીએ. પરંતુ ૧૯૩૨ ના એમીગ્રેશન બેઠાનાંસ અમેમાં મળેલી એમજન્સી કોન્ફરન્સમાં આ સવાલપર ફરી ચર્ચા આવી હતી અને મશીનની વિરુદ્ધ સખ્ત બાધનાં થયાં હતા અને અંતમાં તે વખતના પ્રમુખ મી. સોરાબજી ફરતમજીની બહા બરેલી વિવતિએથી તેમની સાર્વના કારો દનીગિત સહકાર આપવાનું કહ્યું કરવાને હોરવાઇ થયા. જો કે તેમમાંના હું પણ એક હતો છતાં પાળાથી મને એ વગણ ખોટું લાગ્યું અને સારી સંજ્ઞા ખાતી થાય છે કે એ ચોજનાનો અમલ તેની ધારાઓને હેતુ આ દેશમાં આપણી વતી નહીં રહે તો સુધી થતાડવાનોજ છે તેથી કાર્ડ પણ ચોજનામાં આપણાથી ખીસકુલ સામેલ અમ સહાય

જ નહિ. મારી પંક્તિમાં ભેલી મરેલા મારા પેટનાક મોઝા કાઢી મયા છે કે આપણે તપાસણીની કમીટીની સામે સરકાર કરવાનું કિંમતમય પગલું મેવું નોંધ્યો. હું તેમાં હોમનના કરતાં બ્લોકીસ્ટપણું જોઉં છું. કેમકે એ સરકાર આપવાની પ્રેરણા આપવાને સાચી શાલ છે. આ દેશમાં ગાંધી આપણા બાઈબિની વસ્તી પટાવવાની મોજનામાં સરકારની હેઠળને આધીન નહિ થઈ શકે નો આપણે કરવાનો કદી સુધરશે નહિ એ બ્લોકીસ્ટ, હું કિલગીર છું કે એનો વસ્તુમાં હું સામેલ થઈ શકતો નથી શુભકાળમાં મેં જુલ કરી છે. એ જુલ હું રિજકારવા અને સુધારવા મારું છે.

સાર જાણ આ કમીટીનું કામ એવી મેજનાની શક્યતા જોના પ્રાથમિક તપાસ કરવા પુરવ્ણ છે અને એક બંધેર સરકારી તપાસની કમીટી ઉપર દોહીએના પ્રતિનિધિને નીમવાનો આ પહેલવહેલો જ અનાવ બનેલો છે અને સાહચ આદિકને મનિષ્ઠન બાન્ધરને સરકાર આપવાની તરફથી રાવ કરેલો છે એ આપણે એકમંત્રીયના મેમ્બરશીપ કમીટીપર પોતાના પ્રતિનિધિ ચૂંટવાની દરખાસત વખતે પસાર કરી હતી.

શ્રી મણીલાલ ગાંધીએ પોતે એ પોજનાના સિદ્ધાંતવા વિરુદ્ધ દોવાથી દરખાસતની વિરુદ્ધમાં મત આપેલો હતો શ્રી. એસ. બી. મેડ, (વોદાનીસખા), શ્રી. એ. વેાધી (નાટાલ મનિષ્ઠન ડાયેસના સેક્રેટરી) તરફ રજા હતો અને મેસર્સ સેરાળજી હસ્તમજ, બી. એલ. ડી. સીંગામણી, એ. આર્. કાળ, એમ. આલેહ, એમ. ડી. જારમનીયા, વી. હોરેન્સ, જો. હોસ્ટાલર અને એસ. આર. નાયડુએ દરખાસતની તરફથી મત આપેલો હતો.

નાટાલના લોહી શિકાકોની પરિપદ

ગયા શુક્રવાર ના. ૭ મીએ નાટાલ મનિષ્ઠન ટીઅર્ન સંસાધનીની વાર્ષિક પરિપદ શાખા કોલેજમાં કુંવર મહારાજ સમિતી દસ્તે બોલાવામાં આવી હતી.

કુંવર સાહેબે જણાવ્યું કે ડેવલપ્મેન્ટ સવાલ મારાં મનમાં સતત રમ્યા કરે છે. એ આપતમાં આપણે ટૂંકી પ્રગતિ કરી છે તેના આંકડા સરકારની પાસેથી માંગ્યા હતા. આ આંકડા જતાવે છે કે ૧૯૨૬ થી ૧૯૩૨ સુધીમાં રુકોળી સંખ્યા આવનમંથી ૮૫ની થઈ છે. અને એજ અરસામાં રુકોળીમાં જનારાઓની સંખ્યા ૧૯૦૧ છોકરા અને ૧૫૨૬ છોકરીઓમાંથી ૧૦,૧૨૩ છોકરા અને ૮૮૬ છોકરીઓની થઈ છે.

લોહી ડેવલપ્મેન્ટના કુલ અરવ થાઉડ ૨૮૪૩૦ માંથી થાઉડ ૬૬,૩૪૫ નો છે એ ૬૦ ટકાનો વધારો જતાવે છે. આ સુધારો પ્રાંતિક સરકાર અને ડેવલપ્મેન્ટ ખાતાનાં સુમીન ટેન્ડરને આભારી છે.

લોહીઓના આંકડોગીન ડેવલપ્મેન્ટ માટે અપાતી માનદમાં ડેવલપ્મેન્ટ ખાતાના પ્રધાને થાઉડ ૧૦૦ નો વધારો કરી આપેલો છે અને ડેવલપ્મેન્ટ કોર્પોરેશન પણ તે પેટે થાઉડ ૧૦૦ ની માનદ આપેલી છે.

છેલ્લી પરિપદ મળ્યા જાણ મારા સમગ્રના મુળ સિદ્ધાંતના પગાંપરનો કાપ ફરી ફર કરવામાં આવ્યો છે. અંત બલિષ્ઠમાં પહેલા વર્ગની જગ્યાએ અમુક મજદૂરને માટેનું મર્યાદિત નહિ કરતાં આખાં પ્રાંતને સામાન્ય રીતે રાણ પાડવાને

શકતા ધારણે મકવાનો વિચાર ચાલી રહ્યો છે. પણ મારા સમગ્રના પ્રમાણે અમુક શરતોથી સરકારી મકાનોમાં દેશી ભાવાના વર્ગો મેવાની પણ છુટ આપવામાં આવી છે.

માથા નારણની આગળના ધારણેમાં વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા યુરોપીયન રુકોળી કરતાં લોહી રુકોળીમાં આછી છે. આનું કારણ મરીખી છે. લોહીને પોતાનાં સિદ્ધાંતો મારે યુરોપીયન કરતાં વધારે ખર્ચે આપવો પડે છે. લોહીને માટે પ્રાથમિક સિદ્ધાંતની સગવડ નથી પણ યુરોપીયન નેમન કલ્પને માટે છે. આ જાળનમાં નાટાલના કરતાં ૩૫ પ્રાંત અને ટ્રાંસવાલ વધારે પ્રગતિમાન છે અને હું આશા રાખું છું કે નાટાલમાં પણ લોહીઓને માટે મહત્ત્વ પ્રાથમિક સિદ્ધાંત મળે ત્યાં સુધી તમે તપીને મેસજો નહિ.

આજ લોહી જાવણીને માટે પ્રાંતિક સરકાર તરફથી કંઈ પણ આપવામાં આવ્યું નથી ત્યારે યુરોપીયન ડેવલપ્મેન્ટ મારે જુનીયન સરકાર તરફથી મળતી મહત્ત્વ ઉપરાંત મોટી રકમ આપવામાં આવે છે. આ કંઈ વાળખી નજર મળ્યાય ૧૯૩૬ એક અબાધુ વસતી દેશને જોખમકરેલી છે. લોહીસ્તાનમાં અમે એકલું જીએ કે રાતજાના રામને જોવાપસા જોકાના કરતાં નિરંકર લોકોમાં ખેડોંગી વળતાં ચણીજ વધારે સુકોલી આવે છે.

દાસની જુનીયન સરકારની મજા પુરતી નથી. લોહી વિદ્યાર્થી દોહ પા. ૫-૫ નેટલી થાય છે. ત્યારે યુરોપીયનને એ કરતાં પેટલાક મણી વધારે મળે છે અને કલડને પણ વધારે મળે છે. ડેવલપ્મેન્ટ ખાતાના સુપ્રાન્ટેન્ડન્ટને મારી વિનંતિ છે કે સરકારી લોહી રુકોળીમાં જોવામાં આવતી રીતો ઉપયોગ લોહીઓની ડેવલપ્મેન્ટમાં કરવાની શક્યતાનો તેમણે વિચાર કરવો નોંધ્યો. જો કે એ રકમ ન્દાની-આશરે થાઉડ ૧૦૦૦ ની-શાય છે પરંતુ ઘણી ઉપયોગી થમ પડશે.

શિકાકોએ મહત્ત્વ મળતી રુકોળીમાં લોહી સિદ્ધાંતને માટે અનામન ફન્ડ કરવાની અથવા પેનશનની સગવડ કરવાની પ્રાંતિક સરકારને અને સુપ્રાન્ટેન્ડન્ટને માગણી કરવી નોંધ્યો. વિદ્યાર્થીઓને તેઓએ એ મહાન સિદ્ધાંતો શિખવવા નેત્રોએ સ્વયં અને સ્વચ્છતા. એવું ઘણી વખત કહેવામાં આવે છે કે નાટાલમાં લોહીઓમાં મરીખાને લીધે સ્વચ્છતાની ખામી છે પરંતુ પેટલાક મરીખાના ધરે અત્યંત જોખમ નારા જવામાં આવેલા છે ત્યારે પેટલાક શ્રામિતાના ધરે અત્યંત મંદા જોવામાં આવ્યા છે. મરીખામાં મરીખ માણસ પણ સ્વ-ચતાથી રહી શકે છે અને સિદ્ધાંતો કાપશે મેસાકરના છે.

વિદ્યાર્થીઓને રમતોના પણ મહત્ત્વ આપવી નોંધ્યો. ટરની કોલેજમાં નેચરને માટે રમતની ચુ સપવો છે! સમગ્ર ખીલકુલ ડેવ નહિ. જાઓ કોલેજના જેવી મોટી કોલેજને લોહીસ્તાનમાં એ કે વધુ રમતનાં મેકાનો હોય.

પ્રમુખનાં ભાષણ

પ્રમુખ શ્રી. ડી. એમ. નાયકરે કુંવર મહારાજ સમિતી અને ખાલ દાવર કોલેજાઓને આવકાર આપ્યા જાણ લોહીઓની ડેવલપ્મેન્ટ મગણુત દિમાપતી તરફ કુંવર સાહેબની તારીફ કરી અને જણાવ્યું કે છેલ્લા કાપકામાં રુકોળી અને વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા જેવડી કરતાં વધારે થઈ છે. આજે ૧૩ સરકારી રુકોળી અને ૧૦ સરકાર તરફથી મહત્ત્વ મળતી રુકોળી છે અને તેમાં વિદ્યાર્થીઓની લાગતી આશરે ૧૮૦૦૦ ની છે. તેમ છતાં રુકોળી જવાની વધના ૪૦ ટકા છોકરાં જુવુ ડેવલપ્મેન્ટની સમરો વિનાના છે. આ ઉપરાંત સરકારી નેમન

સરકાર તરફથી મહત્ત્વ મળતી સંસ્થાઓ દ્વારા વધારે જરૂરીયાત જોઈ શકાય છે. આ સંસ્થાઓ સરકાર તરફથી મહત્ત્વ મળતી સંસ્થાઓ સરકારી હસ્તગત આપવાની નીતી વધારે પસંદ કરે છે.

તાત્કાલિક સિદ્ધિને નાલીમ આપનારી અને રીયોગ સ્ટ્રીટીકેને રીયોગ કરનારી સંસ્થા તરીકે સામે વધારી લાધેલી છે. આનું આપણી પાસે દરજ્જાકે ગ્રેનુમેટો, મોસ્ટ-મેટ્રીક્યુલેટ થયેલાઓ અને બીજા ક્ષેત્રો તરીકેના વધુ સ્ટ્રીટીકેને માટે નાલીમ જોવામાં છે એ સંતોષ-જનક છે.

મીયલ કેન્સર અને સ્વસ્થમાં દરજ્જા સંતોષકારક નથી. આપણી રામ જુના વિચારની છે અને જ્યાં સુધી સમાધાનો માખાવાના વિચારોને ક્ષિપ્રોક્ષથી ધ્યાન નહિ આવે ત્યાં સુધી આ વિશ્વનિ અનુ રહેવાનો અર્થ રહે છે.

ડેપુટી મેયરનું આપણું

અમનન: ડેપુટી મેયર શ્રી મેકકરરીએ પરિષદને કનેક્ટિવિટી એવી ખાતરી દતી કે જે એવન્ટ કારપેરેશનને વધુ વિનંતિ કરશે તે તેમને રોગ્ય ધ્યાન દેવાશે.

શ્રી. એ. આર્. કાલમે આપણું કરતાં જણાવ્યું કે સાતેજ આદિકામાં દીકરીઓને જણાવવાની પ્રગતિ દીકરી ક્ષિત્રને આપણી છે. આજ સરકારે તે કસું કસું નથી. સરકારે દોઢીઓના નાણા મુદતના અટકાવના ને એટલું કરેલું છે. જણાવ્યું કે મારાત મેડું તે મારામાં પ્રાંતિક કાલેસીને પેલા આપવામાં આવતા હતા અને તેના વધુઓગ જેને માટે તે આપવામાં આવતા હતા તેમાં જેના નહોતો. પ્રત્યેક દીકરી વિદ્યાર્થી દીકરી સરકાર તરફથી પાસ મળી મળે છે ત્યારે પુરોષોપત્ત અને કલકત્તે એવી પણ વધારે મળે છે અને પ્રાંતિક સરકાર તરફથી દીકરી જણાવ્યું માટે એક પેલી પણ અમરવામાં આવતી નથી.

કલકત્તે આપણું કરનાર.એએ નાટકમાં નીકળી જાયો. વધુજ એવી સંખ્યામાં નિશાણ છે એ એ વિશે દીકરી કરી હતી.

જણાવ્યું ખાતરના સુપ્રાનન્ટેન્ડ મી. એચ. ડી. જુઓએ જણાવ્યું કે આ વિશ્વનિયંત્રી પું પછેજ સુધવાયો પું અને દીકરી કામે તેમાં સુધારે કરવાન કોઈ પગલાં લેવાન પડશે. જાણકતા કપર સરખાવના વર્ષોમાં માતાતીજ અસર પડી રહે છે અને તેને દીકરી તો જાતી અણખવાયેલી રહેશે તે જાણકતા ખીલણને વધુજ મંજીર નુકરાત થયોંયશે.

કેવરાણીએ તીએને આ ખાંડ સુધારવા સમજાવવા જણાવ્યું. નીએની પ્રગતિ થશે તેજ કામના પ્રગતિ થઈ રહેશે અને કલકત્તે આગેવાનોએ આ જાણતમાં એટલું કર્યું નેએએ નેટલું નથી કર્યું. હું થેરે થેરે ફરેલી હું અને મેં લેયું છે કે થળી છેડકરીએ સુકો નથી જતી.

મી. એ. થોમસે કલકત્તે દીકરી કુટુંબોને જાણત અણખ વિશ્વનિયંત્રી રહેલું થોડું ને વિશે ખ્યાલ થેએ અને જણાવ્યું કે પછા દીકરીઓને મોટાં કુટુંબો કોપ છે અને તેઓ સંતોષી નાવમત જાણવાનું જણાવતા નથી. માસિક પાઉક પ કમાતા બીકામાં પા. ની શ્રી જરીને પેલાની છેડકરી એને સુકો ફરી રીન મોકલી સકાય? દીકરી કીકરીએ માટે સુકો શ્રી વધુજ વધારે જતી રાખવામાં આવી ને અને તેઓને મહત્ત્વ શિશુ નહિ આપવાનું હું કંઈક કરવું નેઈ સકવા નથી.

યુનીયનની નવી સરકાર

મદાસના 'હાઉ' ના દીકા

યુનીયનની નવી રાજીકીશન સરકારની સ્થાપનાપર દીકા કરતા મદાસનુ 'હાઉ' કામે છે તે: દરે ન્યારે કેએલીસન સરકારની મુદતમાં કન થઈ છે ત્યારે સાઉથ આફ્રિકાના રાજકીયોએ એ રેશને માટે મદાસન અને મુક જાણવાની વાતો કરી ગયા છે. કીકલે ને કુનીપાનેએનું મદાસવાની કરવામાં આવે છે કે જાણે દરે પછી યુનીયનમાં સદાને માટે શાંતિ અને સારી સામજી સ્થપ ને થઈ છે. મરંજ એ વિજ માં નેરીવ અને લીકીને માટે લાય ખ્યાલ છે. પછે તેના જગણ ને પસીને નકારમાંજ આપણે રહેશે. નાટકમાં એક મુદતમાં મારીમાં જનરલ સ્કાલે જણાવ્યું હતું કે નેએ સંપૂર્ણ સમાનતાના પારણે એક મદાસન સંપૂર્ણ રાષ્ટ્ર સ્થાપવાના છે અને જાતીય કલકત્તે અને આપણે ને ને એ કલકત્તે પરિખરજ અને આપણે છે ખરેખર નેરીવ વાતીની કલકત્તે માટે નુ પગલાંએ કોવાઈ લવા છે? દરકન માં ને જાતીય કલકત્તે જણાવવામાં આવ્યો ને ને અંગ્રેજ અને આફ્રિકાન વચ્ચેના છે. જનરલ સ્કાલે વધુમાં જણાવ્યું કે કોવામાં નવી જાણવાવાની આપણા કાલેલી છે કે નેએ જુના કુમતીનું ન્યાન લીધેલું છે. ને પરિખર સાઉથવાર છે ખરેખર નેના જગણ પણ વચ્ચેને નકારમાં આપણે રહેશે. જનરલ સ્કાલે એવી આશા જાણવી હતી કે નકારના કલકત્તે માં ખાતે પછા એક મદાસન પદમાં લેકાઈ જશે—શિરાએના સાખને માટે રેશને વિષેએ કરવાનો સાઉથ આફ્રિકાન મારીના એ નેતાએ સાઉથ આફ્રિકાની મદાસનને વિશે કલકત્તે કીકલે કરી હતી. "આપણા સખા કોકીને અને ખાસ કરીને આપણા યુવાનોને માટે તોજ પુરી પાડવાને સાઉથ આફ્રિકા અને તેના સાધને વિજાળ છે. અને આપણે ને નેના પંથ લીધેલો છે તેથી મારી ખાતી છે કે આપણું બાવેપ મદાસન અને ઉત્તરવળ થશે."

"આપણા કોવા" એ રાષ્ટ્રેપર ખાસ કાલેવાનો ને અને અવર નેમાંથી નેગીન કોવાને ને જાણવજ રાખવામાં આવ્યા છે, આ સંલેએમાં આ રાજકીયોએ સુલે અને સારી સામજીઓની વાતો અંગેએ કરવા કોવા નેએ. મરંજ દરકનમાં ને નેરીવે નકારની કલકત્તે નીકળી માણ રહેશે ને ખાસ પરિખર કુમતી અને જાતીય કલકત્તે વધવામાંજ આપવાનું છે."

એલીયન કલકત્તે—કસીવગીની વેવારીએની એરીકટ કલકત્તે નવી મુદતમાં થતા મી. મી. એમ. મારેજ પ્રેસીકટ મુદતમાં છે. મી. મદમદ કાલકીમ, પ્રમુખ, મી. જી. એમ, કપરા કોકરી અને મી. મદમદ અણખ કાલકત્તે ફેર ફેર મુદતમાં છે. ૧૫૦ મહેમાનોની સમગ્ર વાતો એક વધારાને કુમતીને કોલ બાધવા સંજોઈ અમલની મચી થઈ હતી.

—નરસીમહાથ પરજીશાઈ (નેલાનીસખ) નવકથી 'કલકત્તે આપણીનજન' ને મળેલી મી. ૧ ને સાખાર વિષકાર દીકા છેએ.

વિવિધ સમાચાર

સા. આ. ઇન્ડિયન કોમિશનના નવા અમલદારને—
—મને સ્વીકારે મળેલી સા. આ. ઇન્ડિયન કોમિશનની એક-
એકપુલીવની ખાદીમાં મી. પી. આ. પદને અને એકેરી તરીકેનું
રાજ્યનાં આપેલું હોવાથી તેમની જગ્યાએ મી. એસ. આર.
નામકને અને મી. સોરભજી રત્નગજીએ ટ્રેડર તરીકેનું રાજ્યનાં
આપેલું હોવાથી તેમની જગ્યાએ મી. આ. એસ. પ્રેસને સુરવામાં
આપવા દત્તા.

અમરકાંતનાં હાંદીને લાયસેન્સ—અમરકાંતનાં કીચીકટ
લાયસેન્સનાં બોર્ડે મદમદ અદમદ કરવાને અમરકાંતનાં
અધિકારીમાં આવનારી દુકાનમાં મહાન અધિકાર તારે પોલીસને
દીધેલે સામે દશે તે રાતે ઈક પ્રોડ્યુસ ડીલરનું લાયસેન્સ
આપ્યું છે.

યુરોપીયનોમાં બાળલગ્ન—યુરોપીયનાં એક યુરોપીયન
કન્યાના ૧૩ વર્ષની વયે લગ્ન થયાં છે. આથી બાળ લગ્નની
અંદર સંસ્થાએ અગ્રહણ કરી છે. આ બાબતની સંમતિથી
થતાં બાળલગ્ને અટકાવનારો કથો સુનીયનમાં નથી આવે
આજ કાળે કોઈને અવર નહોતો તે હવે થઈ છે. યુરો-
પીયનોમાં બાળલગ્નોનું પ્રમાણ વધે વધે વધતું જાય છે અને
બીજા દેશના કરતાં વધારે છે. યુનીયનમાં હર જ સ્ત્રીએ
જો પરણેલી આ બાળવયની છે. ઈંગ્લાંડમાં તેરે એક અને
ન્યુઝીલેન્ડમાં અઢીવારે એક પ્રમાણ છે.

વેલ્શીસર્જમાં આગ—વેલ્શીસર્જમાં નજીક વાઇન-
બર્ગમાં દુકાનની એક દારને અગ લાગવાથી રા. ૨૦૦૦ નું
તુકસાન થયું છે. એ દુકાનમાંથી આગ લાગી તે એક લીટીની
દુકાન હતી અને હાઈ લીમીટેડની ખાસીની હતી.

પ્રોહીબીટડ કમીશન—કા. પી. એમ. કુનીન તેણે
એડેક્સટ્રેનમાં એ તા. ૧૨ અને એ તા. ૧૮ માં "કમરકીન
રશીય" પર ગાળ્યો. ડર્મી દત્તા તેને ૧૯૧૩ ના પ્રમાણિક
કાયદાની કલમ ૪ (૧) ડીની હાલે પ્રોહીબીટડ કમીશન તરીકે
પકડવામાં આવ્યા છે. એ કલમ મુજબ, "કોઈ પણ માણસ
જેને, કોઈ પણ સરકાર, સોરીય કે સર્વેશી, તરફથી કોઈ
પણ માર્ગે મળેલી અવરવરથી પ્રધાન તરફથી સુનીયનના
અનિષ્ઠ વતી તરીકે અથવા અનિષ્ઠ મુસાદર તરીકે અથવા
આવેશો દોષ તે પ્રોહીબીટડ કમીશન અથવા છે."

વેલ્શીસર્જમાં ૫૦૦૦ નેટીવો બેઠાર—વરસાદ
નહિ હોવાથી હાથોમાં નોકરી નહિ મળવાથી વેલ્શીસર્જમાં
૫૦૦૦ નેટીવો બેઠાર થયા છે. વેલ્શીના કારણે જુનમરો
પણ પુરુષ છે.

મેરો લીખાવીને કેડ—અંદર રસ્તાપર બીજા મગવાના
ચુન્દા માટે એન્ડી કોલેટ નામના ૮૦ વર્ષના મેરોને ક્યાલનક
દાલતમાં કોટ સમજા પડ્યા કરવામાં આવ્યો હતો. મેટરોટને
ક્યા અર્થો મળ અને પ્રોસીક્યુટરને પુછ્યું: "શું આવા નિરાધાર
અને ગોપલક માણસની સંભાળને માટે કોઈ પણ અંદર
સંસ્થા નથી?"—એવા સ્થળે મરજીઅત દોષ છે અને તે બધું
કવર્ણ મળેલું છે. તે પરથી મેટરોટ આરોપીને કહ્યું કે તાર,
પેલાના અગળને ખાતર તને એક મદિનાની એક આપું છું.
રસ્તામાં અટકવાને તું પચોળ જક છે. જેમાં તને સારો
બોરાક અને સુવાતું મળશે અને જુદા કામ નહિ કરવું પડે.
દરમીયાનમાં નને કોઈક સંસ્થામાં મુકાની મોકલવું કરવામાં

આવશે. મેટરોટ પાંચવામાંથી કતરાતું મેટરોટને પુછ્યું:
મારી કુલી પેનકની ચોપડી મને મળશે કે? મેટરોટ: તને
પેનકન આપું મળે છે—પા. ૨-૩૦-૦ મળે છે નેપાથી
પા. ૧ પાડું મારું છે. મેટરોટ: એવો તાર મેં થાણે હતું
તેથી કંઈ તારી રિસનિ અરજ નથી!

વેલ્શીસર્જ ઉદ્યોગ—પોર્ટલેન્ડસેમમાં વેલ્શીસર્જ ઉદ્યોગ
અપ મુદીના અવરમાં પણ કમમોહાર આવી રહ્યો છે.
વેલ્શીસર્જ ઉદ્યોગને એવરના માણ પ્રમુખે અપ્રાપ્યું છે કે જે
કે દરજાક કારખાનામાં મોડું કામ માટે છે પરંતુ તેનું
કામજી બદલવું થતાં આપાતનું થયું. સાઈક અપ્રાપ્યો
મોટા ગામની જરૂરીયાત આજે સાઈક આફ્રિકાના કમપાના-
ઓનાં દાખમાં છે.

હાંદીસર્જના અનંત અધાન અનંત વેપારને કાંઈક—
હાંદીસર્જના અનંત અધાન વચ્ચે વેપાર સંબંધો સીધો અસરનો
થાક રહ્યો. પાંડીક સરકારે હાંદી સરકારને તેમ કરવાની
સત્તા આપેલી છે આથી આમરની આમરને હાંદીસર્જમાં
મજબૂતો થાવા વધી છે.

યુગાંડામાં હાંદીના ટાળાં—એક મોટર હોરી કારના
ટાળાં સાથે અપ્રાપ્ય હતી. અંધારી રાત હોવાથી કારી અંધરના
માથાએ વેલ્શી યકા નકલ પછી મુખ ખીલવેલા હોવાથી
મોટર હોરીને તેડી નાખી હતી અંધરના માથાએ મળ
થાક ન હતી.

અરમનીમાં તરલો દાપુ—૮૦ માણસની વસ્તી સાથે.
આ દાપુ હીનારાની આજી આજી હાલક હીલામાં ૨૦૦૦
માણસ વસેલો રાં છે. હાલકમાં મોટાનું ખાન કિયસે કુમારથી
અને રાં ૧૨,૦૦,૦૦,૦૦૦ રૂંડકા અવરના સર્વ હાલકો
જેવે છે. આ પેટાલ દોષ છે અને ત્યાંથી હાલક મોટો
પેટાલ છે જે અંધ લગ્ન જોયે દોષ ત્યાં આ દાપુ અધ કર
છે. આ દાપુ તારે વાળકોસે સંબંધ પણ છે.

હાંદીસર્જના તાલ સમાચાર

—પાસપોર્ટની એક સીલકટ કમીટીના એક સભ્ય આર્થરસ
ઓફ સેલીસર્જની આપણ કરતાં અપ્રાપ્ય હતું કે
હીને આપેલાં વચ્ચે અપ્રાપ્ય કરવોજી આપર રાં છે અને એ
કરતો જગાય નહિ. તો તે વચ્ચેના વચ્ચેના ન હોવાય. એ
કરતો અવાજના સરકારની પ્રતિનિધિત. વાળા સંસ્થાએ અને
એવીજ આપતો સ્વીકારવાવાની હીની નેપારીને અમલી છે
તેથી તમારે તમને દીલના પ્રક વિશે મત બાંધવો દોષ તારે
આપેલાં વચ્ચેના માપકદમાં પડવું નહિ. વચ્ચે આપ્યું
દોષ તો પણ હીની પ્રાંને માટે એ અરજ દોષ તેવું તે મોં ને
આપવું હીક નથી. સર જુન રુનકેટ એક અપ્રાપ્યે આપણ
કરતાં કહ્યું કે પ્રતિમાં આપેલું સ્વરાજ વાળખી ન હરે આ
સુધી અપ્રાપ્ય સરકારમાં અવાજની આપવાનો વિચાર કરવો નહિ.

—પાસપોર્ટની મુરોલીનો કેટલો વચ્ચે વિનાકલ આપ મી.
રમ રમીલરે પોતાનો ૪ બંબર આપલનો સાઈકલનો પ્રવાસ
કરે ક્યોં દતો. મી. મીલરે, સ્ટાર ગોરક, અને કીચીકટ
સાઈકલમાં કલપના સરજ છે, અને તેઓનો પ્રવાસ હીમાં
મુખ્ય આવવાનો દતો. તેની મુસાદરીમાં સ્વીએલ સુધી તેને
મોટી મુશ્કેલી નહી ન હતી, પણ મુસાદરે લાંછું રજા પસાર
કરતાં થયું મુશ્કેલીને વેલો પરી હતી. રજા પસાર કરીને

તે ક્યાંથી આવ્યા હતા, અને રિસ્કી. જાણા, ઘેરેલુ મહત્તે મુખ્ય ભાવના નીકળ્યા છે. તેણે કાન્સ, ઇકસી, જુગુરમેરીયા, જાગેરીયા, મનાન અને ટકાના પ્રદેશમાં મુસાફરી કરી હતી. તેની ખસે રેલેડ સાધકશ છે. નાનો તંબુ, પથરી, રૂઢવ, અને રસોઇના સાધનો અને હથડા છે. તે ગણુ સાધકશના આગળના ભાગમાં તે રાખે છે. મી. રજીસ્ટર એક કર વર્ષના મસાકા ફીલિ મુલક છે. તેનું નામ નરસોઇરાવ છે તેનાં મળ ૧૦ વર્ષની ઉંમરે થયાં હતાં.

—જનમપુરમાં આવેલાં માંથી જામમ ખાદી અંકારમાં ડાપરે શક્તિને ચોરા પેઠા હતા અને લીંબેરી હાથાકી રા. કરેલ મહત્તે નમ્મી મયા હતા.

—કાહેરમાં હજા વીજા વાજીયા તાલિત તરશ્ચી મુલકેલ પદવાડે જમમ જમમપાનું હતું તે વખતે કેટલાક મુરાનોએ પીકડીમ કર કરી જમવા આવનારને અટકાવ્યા હતા, જમમપાનરે પેઠીસની મહા મામવાથી હ જમતે પકડ્યા હતા.

—મધીછ સાથે કેમિસના પ્રેમીએ રોજ એ હથાક થયાં હરે છે અને મામવીયાછ પડિત જવાહરજાકને જેમમાં મળી જમવા છે.

—કેમમેમાં કમમી નદીમાં મેલું પુર આવવાથી ૨૦,૦૦૦ મજમ્મે મેકાર થયા છે રેલે પક્ષ મેલાર્ક મર્ક છે.

—કાહેરના હરિજન સેવક થી રેવરાજ સેરીએ માંથીજન ઉપચાસ થયતે મહત્તમલ અને ઉપચાસ થયાં હતા તેણે માંથીજન જાન થક કરે તેમ નદિ દેવવાથી માંથીજની રોજા વમડી ઉપચાસ છેડાયો હતો.

—જામરમળી જામમમાં મહામાજના ઉપચાસની અનંદ જનક પુર્વાકીને સિવે ૫૦ હરિજન જાગોને સ્વચ્છ કરી જોજન આવવામાં આવ્યું હતું.

ગુજરાતી સાહિત્યના ચોખોનો માટે

વાંચવા સાયક પ્રસ્તુતો

પદકાયા—મેખા: પુષ્કેલુ. આ નવા પ્રસ્તુતમાં અખાવેલી પક્ષી ખરી વાતાંમો જુકા જુકા પ્રલમોમાંથી ઉપચાસ રેલી છે. આ વાતાંમો ખામ કરીને કુમાર વપવા જાઓ માટે છે. **ઈ. સી. ૧-૯૦**

ફેન્સા કાકી—મેખા: ૨. અ. કાકી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પ્રસ્તુતમાં જુના જમનાની ફે અને કાકીનો હાલવા જાવક પરીચય મેખા આપ્યો છે. **ઈ. સી. ૩.**

નવેલ અવલોકાર—અનુવાદક: વિ. મ. અ. આ પક્ષ ઉપલી અંધાવલીનું પ્રસ્તુત છે. મજમને અંધારીકે પધી લરશ્ચી જુજ દોષ હતા મામસના હાલમાં હાલમાં અમલોષ અરેલો દોષ એનું કારણ કું? એ આ વાતાંમો કુમાર રીતે વર્ણવ્યું છે. અને એ અમલોષ ફરે કવવાની ચાવી પક્ષ છે. **ઈ. સી. ૪.**

કમવાલી—અનુવાદક: વિ. મ. અ. ઉપલી અંધાવલીનું આ પ્રસ્તુત છે. આમાં ૧૨ વાતાંમો છે. પ્રત્યેક વાતાંમો કવર પર આરથા-અક્તી નમતા વિગેરે અર્થ છે. **ઈ. સી. ૨-૬.**

કિરીકની વાતો—કર્તા: રામનારાયણ વિષ્ણવાચ પાક. આ પ્રસ્તુતમાં ૧૭ વાતાંમો છે. આ પ્રસ્તુતમાં નમ કમક ઉપકાસ, વિનિહ વિગેરે છે. તેમજ શ્રીમ પ્રેમ રાંધન પ્રેમ વિગેરે પક્ષ છે. **ઈ. સી. ૨-૬.**

મન્સાન મીરાદુમા—મેખા: કુખ્જાલ વીજાવાળી આ પ્રસ્તુતમાં જેમમાં મામસને મન્સાનમાંથી વધુ કેમ કરી મુકે છે તેનું કમકવાળી ઉપચાસની વર્ણન આપ્યું છે. **ઈ. સી. ૧.**

વાતાં વિહાર—આ પાકા પુઠાની ૨૫૦ પાનાના પ્રસ્તુતમાં નવાની વાતાંમો છે. કર્ક, અંધાર અને કમામવ વાતાંમોથી અરપુર છે. ૨૨ ફરી વાતાંમો છે. **ઈ. સી. ૫-૬.**

કામરેલકુન—સંપ્રદાતા: કમામવ કુપરશમ દેકાક પહેલો હાલ જુકામ અરીય, મુવ જાખવાન, પ્રકલ: જાખવાન વિગેરે જાખવાનો તથા કામ્યેથી અરેલુ ૮૭૦ પાનાનું છે. **સી. ૬.**

બીએ જામ નાસાંક મેલોનાની કુકી, અમ્મીમ-પુ જાખવાન, વામલ અરીય તથા નરસાંક મેલોનાના અને જીરામપના કામ્યો તે આ પક્ષ ૮૧૦ પાનાનું પ્રસ્તુત છે. **સી. ૪-૬.**

જાતલો હાલ જાપા નધા અકોના પ્રમ્મે તથા રાંચો છે ૮૦૦ પાનાનું પ્રસ્તુત છે. આ કામે પ્રસ્તુતમાં ૪૫-૫૦૦ અમ્મેનો અને કામ્યોનો સંમક છે. **સી. ૫.**

‘મરિસ’કથાખન—અનનસમક પક્ષી માંથીજને જાપામાં મોઝમેલો મેલોનો સંમક. અનુવાદક: અંધાર કુખ્જા. **સી. ૧.**

અનાકકતી મેલ—મેખા: માંથીજ માંથીજને જીતાછનો મુજરાલીમાં નધા અવછ કો મેરા રીતે અનુવાક ક્યો છે. **કિંમત પેની ૯.**

અંજલ પ્રકાશ—મેખા: માંથીજ, આમાં માંથીજને મલ, અકીસા, અપરીમક વિગેરે જોવાર વરેમ જેમમાંથી પ્રમ્મેનો અમેલ છે તેનો અંમક છે. **ઈ. પેની ૬.**

અકીરાકની રસપાર—સંપાક હવેરમંક મેલોથી. આમાં ૫ જામ છે. આની અંધાર સોરકી ફાલો અનુવાક કાયે છે. આ ફાલો વિરેના છે અને એમાં કુરાતન અને રેલમકની અર્થ છે. કિંમત પહેલો મે લાગાની સી. ૨-૬ પ્રત્યેકની, કો સી. ૩-૬, ૪થા સી. ૩-૭, ૫થા સી. ૩-૭.

આરત પુજવ પ્રવાસ આરમ્મ—મીરકાર કુ પેકાક. આમાં આરતની મુકતી કાને પાતા ફાળોના મીરકારે કુંકાર રીતે અંગે અંગે છે. રાખવા લરીકે કીવલ, અમર, ફરુ, વીરને વીદામ, વીગેરે ૧૨ અંગે છે. **ઈ. સી. ૨-૬.**

પરલીતા—વિસરજન—પુલરીલી—આ વાતાં મુજ રસીન્ નાક ટાચોલી અંગે છે. આમાં વોષ મેલા જેલી નવાની રસીક વાતાંમો છે.

પ્રત્યેકની **ઈ. સી. ૨-૬, સી. ૧, સી. ૨.** આરમ્મનવેલન—આ ૧૭૮ પાનાના પ્રસ્તુતમાં ૧૨૪ વિગેરે ૫૨ મેખા અમ્મા છે. વાંચકો ૧૨૪ જુકા જુકા અવન વિગેરેનો રક થી કકો. **ઈ. સી. ૭.**

મફત! તદન મફત!!

કવયોગી માહિતીવાજુ વેલવિલા પ્રસ્તુત કરેલ પક્ષ કિંમત કે ટપાક અર્થ વગર તદન મફત મળે છે અંધારો.

અદન અંધારી પ્રાર્થરી, અમનમર, કાકીજાવાક,

અનેક અભિપ્રાય

(મનોહર મણી)

૩

૨૬ દિવસે

‘દરિદ્રજનપ્રિય’ માટે પ્રથમ અભિપ્રાય લેખ તથા આગેવાનો સંમેલનનું આરંભ સંમેલનની રૂપ રાજ્યમાં થઈ શોધે અભિપ્રાય પણ એ પ્રમાણે પૂરું થયો હતો તરીકે કહેવી પણ શક્ય માનવીના ઉમેદ કરી આ રહી છે. જરી વાત એ છે કે માનવી ઉમેદ રાખે તે પાટી પહેરે તેની ઉમેદ શોધે એટલી સાચી આ માટે અમારો એટલું શીખી તેણે પાળું.

૨ માં એ સારું અને પુટા પાના ને પાંદડાં નાંધીને એક માનકે, સત્તમ માટે પદોને દત્તો એના પાન ‘દરિદ્રજનપ્રિય’માં સમાવી અને એમ તથા પણ પુટા પાનાં એ સામાન્ય બાંધે તેથી પડી સરકાર સાથે માધીયક પ્રણી ગોળી કરી—અર્થે સરકાર વિચારતે માટે ને ૩ કલાક દોરવી! પણ અમારે તમામ વાત એ છે કે માધીયક પોતાને સરકારને વિશેષને માટે નેપાર કરી રજા લેતા, હવસવાળા થોડા કલાક વિજુરા થઈ પડ્યું એટલે તે રજા ઉપા દત્તો ‘એ તો મારે માતા કરતો વધારે છે.’ તમા જતા સરકારને કહ્યું ‘જુઓની ૩૦ મીએ પણ એના તમે બહાર નહીં તો નાખે પાંદડાં’ તમા ૩૦ મીએ ના તમાને સરકારની પણ અંદર પાળા લાગવાની દરિદ્ર નહીં આશે. આપુ: ‘તો એટલે કે અટકાવીયા પછી. પણ જો તો આપણે બંને પદાર અથવા આપણે બંને અંદર, એ વિશે કંઈ શકા છે. સરકાર: ‘એણે અર્થે’ માધીયક ‘અગવાળ બધું’ કરી શકે છે અને તે બધું છે.

આ આપણી પાસે એ વિચાર: કે વિચાર માધીયકની પાસે નતમનજની પાટા પેસાડે છે, અને આપણે અગિયાર અપણને રહાવે છે, વિચારના દસ હવસ એ મથા એ એ લાગણી અત્યંતથી થોડીને લખવા પેડે. જુડે પણ સરકારના કુદર વિના એ દિવસ દોરવા થઈ પડે એટલે તો કદી કહે. આપણે આપણે આપણા સરકારમાં શિરે લટકાવું ત્યારે એમને પ્રથમ સરકાર એ દત્તો: ‘વહજજાઈ એ છે.’ બીજો સવાલ ‘એમ મગ્ગા કરી દત્તો ના’ એટલે ‘આપણે નહીં તો માઈ ના’.

આ સવાલ, એ પુણાં એમને અપણ, એમને અમનના જેટલું મે દત્ત નહીં પણ પ્રથમના જેટલું પ્રસન્ન હાથ મુખની કાંત વિશે નેમને હુ આનંદાઓમાં ગરકાવ થવા, એ એમ સવાલની આરા નહોતી રાખી કરેલું કે અગ વર્ણના સારું થવા ઉપવાસમાં શોધે દિવસથી અપણ મેસવા લાગ્યો હતો, અને દિવસે એ અપણ રહ્યાંજ નહોતો. આજ તો આપુ પોતે એ છે: ‘મારામાં પ્રેરણા રજુ છે. અપણ, હાલમાંય વિ. હરેક વસ્તુના કાળકુળને સંમદ કરી રહ્યો છું. ખરેખર પાર પાડી એમ થાસે તો છે.’

આ પછી થઈ પાને એ એના સાથે વાંચકને સંબંધ નથી. પણ એક થયે પાનાં અરજ કરાવું. અલોના મારા મિત્રો મારી જ સા રાખે. એના દત્તો. એટલેકે તો વિચાર ‘દરિદ્રજનપ્રિય’ની કાળકુળ વિચાર કરે. મારે એને તખી રા આપણું ઉપવાસ ને માધીયક છે છે છે

તેમ ઉપવાસના જનર સામલી રોવ તો એના ઉપવાસના જનરના પણ જન માન ને રાવું વિચારે, એના રહ્યામાં મારે તથાન થયું વિચારે, અપણ ને થયું તથા એ અપણે તથા વિચારે વિચારે એ ને રાખી પાતે છે, અપણ ને તો મારે માધીયકને વિચાર કરે વિચારે. આજ સુધી ને એને સમજવાનું—અમનવાસનો નહીં, પણ રાજ્યવાસનો પ્રયત્ન કરી રહ્યાં. મારા લેખો એ સમજવાનો પ્રયત્નમાં છે. ના પ્રયત્નમાં અપણે તરીકે મળી મળી આ ઉપવાસ ને અપણે જનને માટે છે એ રજા અને ને કુલિયકો વધારે પ્રતીત થતા તથા છે, અપણે તથા રજો. તમે એટલે આજે આપણે અપણ આ વસ્તુ નમારી પાસે સમજવાની આજે રાખી તો માનવાની સંજો. એ: એમ આજે રાખવા હશે કે આજ નમા: અપણ મારી પાસે છે, પણ તમારું રજા આપણમાં છે—અપણે એ ને દિવસને માટે. અને તમે ને દીન અપણમાં અપણે એ પણ મેસાને માટે પા રજા તમે ને આ ઉપવાસ તમે મારે છે. આ અપણે માટે હુ ને દત્તો, અપણમાં અપણે માટે તમારે દત્તો એટલે અપણે તમારું નેપાર કરું. પણ અમનવાસ અપણે આ નેપાર દત્તો એમ તો કેવું કહે? પ્રાચીનનું ઈર્ષિક રહજ સમજવાનું. એમ: આજ અપણે નેપાર દત્તો, અમનવાસનો પોતે સમજ અપણે નેપાર નહોતો.

પણ ને ના પાળા વાળવાના જેવી છે એટલે એકે લાંબું સમય સહી. આજે એ સારું અપણે વાળવારે પણ અપણ ને અપણ ને મારા લોવામાં આપણ. એમાં મારે વિશે અપણે રજા થતો ને પણ અને રાખવાની જરૂર ને લાગી ગેરસાપાની વાત એણે ઠી: ગાર કરી, એ પાન નાખી છે, પણ એના સાથે એ ને રહ્યાં કરે છે. માધીયક મારે માટે ગેરસાપા છે પણ ગેરસાપા પાંચ કલાક પ્રતી સમય છે કે હુ તરીકે સારું અપણે ને નાના અપણાને પાળી ને પ્રતી સમય, પણ ગેરસાપાની નીચે તો અપણે સમયે પાળાં જરૂર આજે માધીયક નાણે પાળારીને કદી રજા ને પ્રતી અપણ તો અપણે અપણે પાળાં અપણે ને એમાંથી એક કરવાની જરૂર અને સમજ આપણે અને અપણ આજે અને લાગે છે વિચારે દેશની પણ અપણ તરીકે વિચાર ને રજા સારે ગીતાપા: એ. એમાં સાંત ના સમાજને, માનના ને રજા અપણ છે, પણ એ આ પછી અપણે પાળે, પાળે ને આજ પાળે છે.

તેજાંમાર્ગ પ્રયત્નમાં
માવસ્તવમાં, વતમન વિચારમાં
મારકાંદ મ ને નવાંપણો
મમોડનું તે રજા પ્રસાર
વિચારવિચારિ વતમનમાં
ન હિ પ્રમાણમાં તથા પ્રવૃત્તિમાં

અપણનાં ઉપવાસ

આજે દસ દિવસ પાન કરીને, દસ દિવસે નિરત આપણે ઉપ નેપણે અપણે અપણ છે, આજે રજા અપણે થતાં પાળે આજે માન થવા છે, તપનાં ઉપ નેપણે અપણે સામા અપણ કંઈક માન થાય છે, અપણે. અપણના અપણામણ હુર થાય છે, અને પાળી અપણ પાળાવું આજે એકે ને મારી અપણ, મારી અપણવાસના ઉપર મારે

શા સારે કારે મુકવો? મારા પોતા પુરતો ભલે મેં બાર મુકું, પણ ખીજને કમ વિસરું! જે મારી અસક્તિ અને અપવિત્રતા બંધ કરી હોય તેા તેા એવા કાર્મના પ્રાર્થના કામ ન આવે અને આપણે ગાંધીજીને બોધી ગેસીએ. પણ સુમાત્રની વાત એવી છે કે ગાંધીજીએ જે પ્રેમ, પવિત્રતા અને લાભ આ પંદર વર્ષ થમાં જ્ઞાત કર્યો છે તેને પરિણામે અનેક પવિત્ર વિશુદ્ધિઓ પડી છે કે જેની પ્રાર્થના આ વખતે કામ કર્યા વિના રહેજ નહીં. મોરબહેન જેવું નામ-સ્મરણ પણ પડીબર તેા માણસને પવિત્ર કરી શકે એ જાપડી સામર્યભતીના કારાવાસમાં પડી પડી જે પ્રાર્થના પહેલાંથી દલે તે પ્રાર્થના ગાંધીજીની ક્ષતિને બળ ન આપે તેા કાણ આપણે? જવાદરલાલ જેના આરમાનું જવાદર ગાંધીજી ઉપર આવેલા એમના બે તારોમાં અને કામજોમાં કમી રહ્યું છે તેની પ્રાર્થના અજી નજી? બીજાનાં નામો કર્યા હશે?

અને આ દેશની જવાદર બીજી કેટલીય પવિત્ર વ્યક્તિઓ જગરણકરી પ્રાર્થના કરી રહી છે એની વધુને બળ ન હોય. જર્મનીમાં એક બહેન ભેટી છે, જેને ગાંધીજીનાં પ્રથમ દર્શન અને પ્રથમ એળખાણ મર્મ પુરોષની મુલાકાત વખતે થયું. એના કાગળો એક મેલમાં ન હોય એમ બનતું નથી. દરિજનો માટે નિષ્કર્મિત સંપરીને પેસા મોકલતાં મુક્તી નથી. એના પ્રેમનીતરવા કાગળો આપવા બંધ તેા 'દરિજન-બંધુ'નાં બધાં પાનાં રેકાય. અને વિલનરમાં સંન્યાસ લેધને ભેટીના જાપે રામે રાલા—જેમણે ગાંધીજીને અર્પેયમુએ જેવા પહેલાં આપે દ્રષ્ટિએ ભેધને ગાંધીના પાયાલ જમતને

અદ્વૈત પતિયગ આપ્યો હતો, તેઓ જે લખે છે એમાં એમના ઉત્તરાતી બક્તિ ઉપરાંત એને માટે આજ્ઞા અને અગાસન રહેલાં છે એવું જાપાત્તર 'દરિજનબંધુ'માં આવી ગયું છે. એના ઉપર 'દરિજનબંધુ'ના વાચકો વિચાર કરે અને છરવવાનો પ્રયત્ન કરે. દિંસારી ઉછળી રહેલા, પ્રજ્ઞી રહેલા પુરોષની એ મદાત્મા રજેરમ જાણે છે, અને એ દિંસારી લાગ્ય સાંન કરવાને માટે આ અમિદોજનો આરંગ ધથો હોય એમ એ માને છે. આ સમજવા, વિચારવા જેવું છે. પણ આપણે લાં—આપણા મુદમાં, સમાજમાં, ધર્મમાં, રાજ્યમાં એકી લાગ્ય લાગી રહેલી છે? એળા અન્યાયો અને અસામારો શર્મ રહ્યા છે? એ કાજને સાંન કરવાને માટે અદિંસારી પરાકાષ્ટાય આ મંગાધારા નહીં કામ આવે તેા ખીજું શું કામ આવશે? પણ ક્ષિરેચ્છા દરો તેા આ વિચારને હું આવતા આકમાં આગળ ચલાવીશ.

મહાદે હરિભાઈ દેસાઈ.

"INDIAN OPINION"

Subscription Rates.

WITHIN THE UNION :		Rs.	d.
Yearly	...	20	0
Half-Yearly	...	10	6
OUTSIDE THE UNION and OVERSEAS			
Yearly	—	27	6
Half Yearly	...	10	6

"TEBETREN" The New Remedy for MALARIA

which ensures the absence of relapse

has been severely tested by many leading malarialogists whose reports, which are continuing, testify to its efficacy.

has been purchased for public distribution by Governments within the world malarial belt.

is now available at your chemist...

TEBETREN

is manufactured by Howard and Sons, Limited, (established 1797 and the leading makers of quinine in the Empire) for the proprietors... CHEMOPHARM Ltd., 58 Victoria St., London, E.C.G.

Chemopharm Limited, P.O. Box 976, Johannesburg.

66

per 25 tablets
(21. - per 100)

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરેક અને વેજિટેબલ આરેક ઈન્ડિયા એક્સપોર્ટર ઉપર ખાસ
ધ્યાન રેવામાં આવે છે. અંગ્રાવી ખાતરી કરેલા.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફરેક અને વેજિટેબલ આરેક પેકીંગ કરી સી
એ. એ. થી મોકલવામાં આવશે. કમોડો—
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

અઠવાણીક પંચાંગ

વાર	શ્રીસ્તી	દીર્ઘ	મુશળમાન	પારસી	સુચોદય	સુચરિત
	૧૬૩૭	૧૬૮૬	૧૭૫૨	૧૭૫૨	ક. મી.	ક. મી.
	જુલાઈ	આગસ્ટ	સપ્ટેમ્બર	ઓક્ટોબર		
રવિ	૧૪	૫	૨૦	૧૧	૬-૫૧	૫-૧૪
સોમ	૧૫	૬	૨૧	૧૨	૬-૫૨	૫-૧૫
મંગલ	૧૬	૭	૨૨	૧૩	૬-૫૩	૫-૧૬
બુધ	૧૭	૮	૨૩	૧૪	૬-૫૪	૫-૧૭
ગુરુ	૧૮	૯	૨૪	૧૫	૬-૫૫	૫-૧૮
શુક્ર	૧૯	૧૦	૨૫	૧૬	૬-૫૬	૫-૧૯
શનિ	૨૦	૧૧	૨૬	૧૭	૬-૫૭	૫-૨૦

'Phone 3267. Box 316, 82, Victoria Street, DURBAN.
HEERABHIA MORAR MATVADKAR,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

હીરાભાઈ મોરાર મટવાડકર,

ફરેક અને વેજિટેબલ આરેકનાર

અને કમીશન એજન્ટ.

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી.એ.એ. થી મોકલવામાં આવશે
રેલીફેન ૩૨૬૭, બોક્સ ૩૧૬, ૮૨ વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન, ૭૧

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફરેક અને વેજિટેબલ આરેક પેકીંગ કરી
સી. એ. એ. થી મોકલવામાં આવશે. કમોડો—

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and House Hearse at Moderate Charges. Fresh Flowers
and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER: K. B. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

કબ્ર, ફૂલ મોડેલ કબ્ર, ૨ મોડેલ કબ્ર, ૩ મોડેલ કબ્ર, ૪ મોડેલ કબ્ર
આદિ છે. તમારું કબ્ર.

ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.
મેનેજર કે. બી. ફ્રાન્સિસ

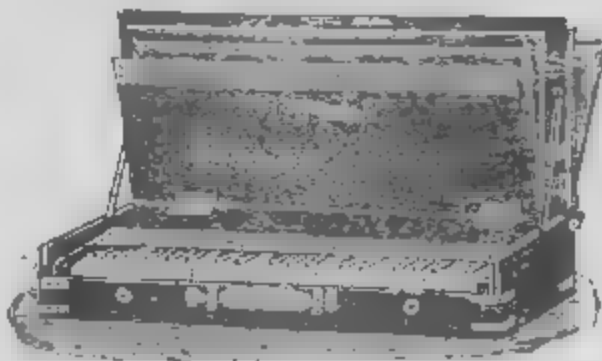
માત્ર મોટા વખત માટેજ.

અમુલ્ય લાભ.

વહેલો ને પહેલો.

હાથના રબર રીડ હારમોનીયમ.

પગના રબર રીડ કપ્પા ડા.

પા. ૩-૧૦-૦.

**શકડાના
ખાલો**

**સોંગલ
રીડ
હાથનું**

પા. ૨-૧૫-૦.

પા. ૧૦-૧૦-૦

બહાર ગામના એકર ઉપર પુરતું ખાન આપી બરાબર પેક કરી સુખના મુકબલ રવાના કરવામાં આવે છે.
આમાર ૩૦ વર્ષના લાંબા અનુભવ પછી આ રશની હવાને બહુસરતાં રહેતું અતના હારમોનીયમ
અંગ્રાવી મોટા કપ્પામાં રેડાકમાં રાખીએ છીએ

ફરેક અને વેજિટેબલ આરેક પેકીંગ કરી સુખના મુકબલ રવાના કરવામાં આવે છે.
બહાર ગામ વાળાઓએ એકર સાથે રપ રકા એરવાન્ય મોકલવા અને પેતાઈ નામ સરનામું
વિશેષે મોખા અક્ષરે અક્ષરપત્રું.

પી.એ. બોક્સ ૪૬૦૦ મોરારાઈયા મુશીક સહન, ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
GOBHALLAN MURIC SALOON, P. O. Box 488, 131 Queen Street, Durban.

શિયાળાના પૌષ્ટિક ખાંડા તૈયાર છે.

॥ अमरुतरं त्वां अमरुतरं ॥

[illegible]

૨૧૯ એકના ખાની શી. ૧૦-૬.

1. સર્વોચ્ચ નિયંત્રક — સરકારી તથા અસરકારી સંસ્થાઓના વ્યવહારો

સત્યની રી. ૫.

શ્રી ૬૪ (૧૭—૧૯) સ્થાનના પ્રશ્નનાં કારણો, જવાબો, અનુભવો ને સહ કરી એ દીવસમાં જાણેલાં વહેવારો છે.

સત્યની શી. ૫.

ક્ર.સં. ૧૯૬—કરીરના પરાજી મેળીના માથે પડી જઈને જાણી કરીર જોઈ રાજા એ

ବନଜାଣି ଥିଲା ୫.

સિસકપ્પાડ— સરીરના માથામાં પાનુથી અડાઅડ લેવા દુખવા દોષ મેને બહુ દાનના કારણે છે

ବିଜୟାଦି ୨୩. ୫.

મોટી પાક—કામોરે. મોટી પાક નાખ્યા સંલિપ નાં પાકોમાં લખાયા પાકો છે. જેના લખાણ કરવા કરતાં ખંભાતી પાકો
કામોરે પાકલણ કરવાના પાકો જેમના પાકો છે.
રંગલની રી. ડ.

સત્યજીની રી. ૪.

અનુદાપાદ—સ્વાહીજ અરારે તારણ મળેલ જાવડી પેલણ આપે છે.

ସଂଗ୍ରହୀତ ଶିଳ୍ପ, ଇ.

એ સંસ્થાના અધ્યક્ષશ્રી સુદામા. માળવરસા, દુર્ગાવાડી પીએચ.એ.એ. પાઠ શાળાઈ ભંષાર કરી અ.પ.પા.માં આવે છે.

આવડેલા કાલે પેલા મોકલના મલેરનાની કવળી.

৬৬ পৃষ্ঠাখানি খুলে দেখুন—

KAPITAN BALCONY HOTEL.

(Proprietor R. K. Kaprao)

Phone 3023.

Cor. Grey & Victoria Street Durban.

દેશભીં ચણાવનાર ગણા જાનાણાઓને કલ્યાણનાં સ્વચ્છ મુદ્દા.

તમારા ધંધાની બહાર ખબર ક્યા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન એલિયનઅન’ માં

[illegible]

ଜାପ   ୫   ୩୫   ୫୫   ୫୫:—

India Ocean, Phoenix, Natal.

¹ *Journal of Democracy*, 24: 4.

P. O. Box 1158

ORIENT MUSIC SALOON.

© 2001 by M. M. V. RECORDS.

[illegible]

DUNN, 1994]

માનોડેવજી રેકાડ

ଶିଶୁମାରୀ-ସୁନ୍ଦରୀ-ଲଳିତା-ରସେଇ

ପ୍ରଥମ ଶି. ୩-୩ ଲେଖନୀ ଗା. ୩୫-୦

દ્વારબાની એ મોડેરીએન્સ રૂઢિચુડ.

ਅਧਿਆਇ ੧, ੨-੩-੪, ੫, ੬-੭, ੮, ੯, ੧੦, ੧੧, ੧੨, ੧੩, ੧੪, ੧੫, ੧੬, ੧੭, ੧੮, ੧੯, ੨੦, ੨੧, ੨੨, ੨੩, ੨੪, ੨੫, ੨੬, ੨੭, ੨੮, ੨੯, ੩੦, ੩੧, ੩੨, ੩੩, ੩੪, ੩੫, ੩੬, ੩੭, ੩੮, ੩੯, ੪੦, ੪੧, ੪੨, ੪੩, ੪੪, ੪੫, ੪੬, ੪੭, ੪੮, ੪੯, ੫੦, ੫੧, ੫੨, ੫੩, ੫੪, ੫੫, ੫੬, ੫੭, ੫੮, ੫੯, ੬੦, ੬੧, ੬੨, ੬੩, ੬੪, ੬੫, ੬੬, ੬੭, ੬੮, ੬੯, ੭੦, ੭੧, ੭੨, ੭੩, ੭੪, ੭੫, ੭੬, ੭੭, ੭੮, ੭੯, ੮੦, ੮੧, ੮੨, ੮੩, ੮੪, ੮੫, ੮੬, ੮੭, ੮੮, ੮੯, ੯੦, ੯੧, ੯੨, ੯੩, ੯੪, ੯੫, ੯੬, ੯੭, ੯੮, ੯੯, ੧੦੦, ੧੦੧, ੧੦੨, ੧੦੩, ੧੦੪, ੧੦੫, ੧੦੬, ੧੦੭, ੧੦੮, ੧੦੯, ੧੧੦, ੧੧੧, ੧੧੨, ੧੧੩, ੧੧੪, ੧੧੫, ੧੧੬, ੧੧੭, ੧੧੮, ੧੧੯, ੧੨੦, ੧੨੧, ੧੨੨, ੧੨੩, ੧੨੪, ੧੨੫, ੧੨੬, ੧੨੭, ੧੨੮, ੧੨੯, ੧੩੦, ੧੩੧, ੧੩੨, ੧੩੩, ੧੩੪, ੧੩੫, ੧੩੬, ੧੩੭, ੧੩੮, ੧੩੯, ੧੪੦, ੧੪੧, ੧੪੨, ੧੪੩, ੧੪੪, ੧੪੫, ੧੪੬, ੧੪੭, ੧੪੮, ੧੪੯, ੧੫੦, ੧੫੧, ੧੫੨, ੧੫੩, ੧੫੪, ੧੫੫, ੧੫੬, ੧੫੭, ੧੫੮, ੧੫੯, ੧੬੦, ੧੬੧, ੧੬੨, ੧੬੩, ੧੬੪, ੧੬੫, ੧੬੬, ੧੬੭, ੧੬੮, ੧੬੯, ੧੭੦, ੧੭੧, ੧੭੨, ੧੭੩, ੧੭੪, ੧੭੫, ੧੭੬, ੧੭੭, ੧੭੮, ੧੭੯, ੧੮੦, ੧੮੧, ੧੮੨, ੧੮੩, ੧੮੪, ੧੮੫, ੧੮੬, ੧੮੭, ੧੮੮, ੧੮੯, ੧੯੦, ੧੯੧, ੧੯੨, ੧੯੩, ੧੯੪, ੧੯੫, ੧੯੬, ੧੯੭, ੧੯੮, ੧੯੯, ੨੦੦, ੨੦੧, ੨੦੨, ੨੦੩, ੨੦੪, ੨੦੫, ੨੦੬, ੨੦੭, ੨੦੮, ੨੦੯, ੨੧੦, ੨੧੧, ੨੧੨, ੨੧੩, ੨੧੪, ੨੧੫, ੨੧੬, ੨੧੭, ੨੧੮, ੨੧੯, ੨੨੦, ੨੨੧, ੨੨੨, ੨੨੩, ੨੨੪, ੨੨੫, ੨੨੬, ੨੨੭, ੨੨੮, ੨੨੯, ੨੩੦, ੨੩੧, ੨੩੨, ੨੩੩, ੨੩੪, ੨੩੫, ੨੩੬, ੨੩੭, ੨੩੮, ੨੩੯, ੨੪੦, ੨੪੧, ੨੪੨, ੨੪੩, ੨੪੪, ੨੪੫, ੨੪੬, ੨੪੭, ੨੪੮, ੨੪੯, ੨੫੦, ੨੫੧, ੨੫੨, ੨੫੩, ੨੫੪, ੨੫੫, ੨੫੬, ੨੫੭, ੨੫੮, ੨੫੯, ੨੬੦, ੨੬੧, ੨੬੨, ੨੬੩, ੨੬੪, ੨੬੫, ੨੬੬, ੨੬੭, ੨੬੮, ੨੬੯, ੨੭੦, ੨੭੧, ੨੭੨, ੨੭੩, ੨੭੪, ੨੭੫, ੨੭੬, ੨੭੭, ੨੭੮, ੨੭੯, ੨੮੦, ੨੮੧, ੨੮੨, ੨੮੩, ੨੮੪, ੨੮੫, ੨੮੬, ੨੮੭, ੨੮੮, ੨੮੯, ੨੯੦, ੨੯੧, ੨੯੨, ੨੯੩, ੨੯੪, ੨੯੫, ੨੯੬, ੨੯੭, ੨੯੮, ੨੯੯, ੩੦੦, ੩੦੧, ੩੦੨, ੩੦੩, ੩੦੪, ੩੦੫, ੩੦੬, ੩੦੭, ੩੦੮, ੩੦੯, ੩੧੦, ੩੧੧, ੩੧੨, ੩੧੩, ੩੧੪, ੩੧੫, ੩੧੬, ੩੧੭, ੩੧੮, ੩੧੯, ੩੨੦, ੩੨੧, ੩੨੨, ੩੨੩, ੩੨੪, ੩੨੫, ੩੨੬, ੩੨੭, ੩੨੮, ੩੨੯, ੩੩੦, ੩੩੧, ੩੩੨, ੩੩੩, ੩੩੪, ੩੩੫, ੩੩੬, ੩੩੭, ੩੩੮, ੩੩੯, ੩੪੦, ੩੪੧, ੩੪੨, ੩੪੩, ੩੪੪, ੩੪੫, ੩੪੬, ੩੪੭, ੩੪੮, ੩੪੯, ੩੫੦, ੩੫੧, ੩੫੨, ੩੫੩, ੩੫੪, ੩੫੫, ੩੫੬, ੩੫੭, ੩੫੮, ੩੫੯, ੩੬੦, ੩੬੧, ੩੬੨, ੩੬੩, ੩੬੪, ੩੬੫, ੩੬੬, ੩੬੭, ੩੬੮, ੩੬੯, ੩੭੦, ੩੭੧, ੩੭੨, ੩੭੩, ੩੭੪, ੩੭੫, ੩੭੬, ੩੭੭, ੩੭੮, ੩੭੯, ੩੮੦, ੩੮੧, ੩੮੨, ੩੮੩, ੩੮੪, ੩੮੫, ੩੮੬, ੩੮੭, ੩੮੮, ੩੮੯, ੩੯੦, ੩੯੧, ੩੯੨, ੩੯੩, ੩੯੪, ੩੯੫, ੩੯੬, ੩੯੭, ੩੯੮, ੩੯੯, ੪੦੦, ੪੦੧, ੪੦੨, ੪੦੩, ੪੦੪, ੪੦੫, ੪੦੬, ੪੦੭, ੪੦੮, ੪੦੯, ੪੧੦, ੪੧੧, ੪੧੨, ੪੧੩, ੪੧੪, ੪੧੫, ੪੧੬, ੪੧੭, ੪੧੮, ੪੧੯, ੪੨੦, ੪੨੧, ੪੨੨, ੪੨੩, ੪੨੪, ੪੨੫, ੪੨੬, ੪੨੭, ੪੨੮, ੪੨੯, ੪੩੦, ੪੩੧, ੪੩੨, ੪੩੩, ੪੩੪, ੪੩੫, ੪੩੬, ੪੩੭, ੪੩੮, ੪੩੯, ੪੪੦, ੪੪੧, ੪੪੨, ੪੪੩, ੪੪੪, ੪੪੫, ੪੪੬, ੪੪੭, ੪੪੮, ੪੪੯, ੪੫੦, ੪੫੧, ੪੫੨, ੪੫੩, ੪੫੪, ੪੫੫, ੪੫੬, ੪੫੭, ੪੫੮, ੪੫੯, ੪੬੦, ੪੬੧, ੪੬੨, ੪੬੩, ੪੬੪, ੪੬੫, ੪੬੬, ੪੬੭, ੪੬੮, ੪੬੯, ੪੭੦, ੪੭੧, ੪੭੨, ੪੭੩, ੪੭੪, ੪੭੫, ੪੭੬, ੪੭੭, ੪੭੮, ੪੭੯, ੪੮੦, ੪੮੧, ੪੮੨, ੪੮੩, ੪੮੪, ੪੮੫, ੪੮੬, ੪੮੭, ੪੮੮, ੪੮੯, ੪੯੦, ੪੯੧, ੪੯੨, ੪੯੩, ੪੯੪, ੪੯੫, ੪੯੬, ੪੯੭, ੪੯੮, ੪੯੯, ੫੦੦, ੫੦੧, ੫੦੨, ੫੦੩, ੫੦੪, ੫੦੫, ੫੦੬, ੫੦੭, ੫੦੮, ੫੦੯, ੫੧੦, ੫੧੧, ੫੧੨, ੫੧੩, ੫੧੪, ੫੧੫, ੫੧੬, ੫੧੭, ੫੧੮, ੫੧੯, ੫੨੦, ੫੨੧, ੫੨੨, ੫੨੩, ੫੨੪, ੫੨੫, ੫੨੬, ੫੨੭, ੫੨੮, ੫੨੯, ੫੩੦, ੫੩੧, ੫੩੨, ੫੩੩, ੫੩੪, ੫੩੫, ੫੩੬, ੫੩੭, ੫੩੮, ੫

પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦ દ્વારના અને પાનાત.

૧૧૭૪ માર્ચે સુધી ઉપજા એકરેકપર.

COLONIAL BORN INDIANS

Roll Up.   In Your Hundreds.   Roll Up.

A Mass Meeting of Colonial Born Indians will be held at the Victoria Picture Palace, Victoria Street, Durban, on Sunday, the 23rd July, 1933, at 2-30 p.m for the purpose of:—

1. **Protesting against any Colonization Scheme for South African Indians and any enquiry in connection therewith.**
2. **Condemning the action of the Natal Indian Congress in refusing to call a Mass Meeting in terms of a requisition.**
3. **Considering the question of unemployment.**

All are requested to attend.

A. Christopher,
M. B. Lazarus,
A. B. Naidoo,
C. N. M. Khan,
Ajam Haffijee,
P. G. Naicker,
A. Pillay.

A. Dookan,
K. Baijnath.
A. K. E. Bux,
L. Gabriel,
M. B. Maharaj.
P. B. Singh
P. R. Pather,
K. A. Chin.

S. L. Singh,
D. S. Chetty,
V. N. Richards,
M. Thajmoon,
Satya Deva,
S. M. Emamally,
M. M. Gandhi,

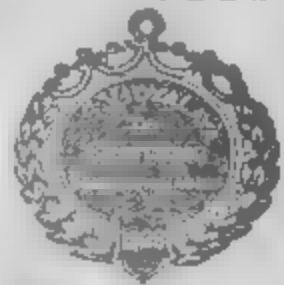
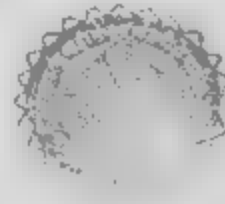

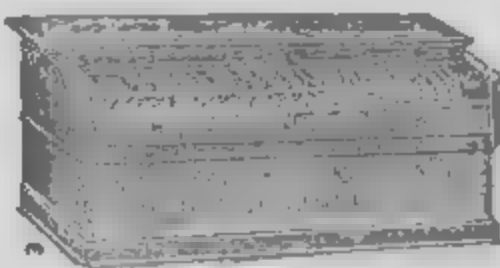
AWARDED
GOLD
MEDAL

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર રત્નચુટ; સરદાર રોન

ફરેક ભાતના સરદાર રત્નચુટ
હારદિન્યમ અને સરદાર રોન
મામોદેન અમારી પોતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક આનાનો
સાંપ પ્રાકટી ફેક્ટરીમાં
મંગાવી ખાતરી કરો.

ચેતર્સીંગ ગુરબક્ષર્સીંગ એન્ડ પ્રંવર્સ,

રો. કોર્પોરેશન અને મારખાનો-ચેતર્વાડી પ મી ગલીના નાકે, રત્નર સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ, ઇ.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay, આનંદ પી. સી. અને મોહન રજવાડા હાથખેરી રોડ, મુંબઈ, ર.

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારે જગત્રસિદ્ધ

અપટસોશન

દરાજ, ખસ, ખુલ્લી, ખરજી વિગેરે ચામડીના કદો ઉપર અકસીર દવા છે.
કપડા ઉપર કાચ પડતા નથી. વજા મેં ડીબીસનેમાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
ફી. ખા. ર ના છે આના, પોસ્ટેજ પેકેજ ચાલુ સુદો, આખરે દાર મેળવેલો અપ્રત્યે છે.

સપ્ટ કંપની, કાલખાદેવી રોડ, મુંબઈ નં.

કીટીંગસ

પાવડર

ફીડી, ઉમાઈ, માકડ, પંદા, માખી,
અથવા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

આફ્રિકા બનાવવા કલકત્તા દીનોમાં વેચાય છે.

Box 247 & 317

Tel. "Khatul."

HUSEIN ISMAIL (SARDARGADHI VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મોટલ ૨૫૭ અને ૨૫૮ રહીમખાં એવરેક "ખતી"

હુસેન હસમાઇલ (સરદારવલ વાલા)

સંકેતો પેસેન્જર એજન્ટ.

બેર, પ. એ. આફ્રિકા

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula: Dr. V. R. Kokatnur, Ph.D., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth—hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khotu, P. O. Box 69, Vereeniging.

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the lines and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર
ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો
ઓક્સફર્ડ બ્લુ શોહુ દુકાને
જાઓ ત્યારે તમે ખાતરી કરી
શેજે કે તમને લેબલ તેજ
માથ મળશે જ. કીનનો ઓક્સ-
ફર્ડ બ્લુ સાવચાપથી કપડાને
ડાબ પાકા નથી અને સાવચાપ
માં તે સસ્તો પડે જ.

કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ રંગી
માં લગવો અને તેજ બધું
નાપરવા બવામાન કરવી એ
લાવકારક છે એનું કારણ એજ
છે કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે
તમારા કાલકેને વેચશો તો તેઓ
કીને સતેજ કરશે અને કીની
મજ તેજ ખરીદવા આવશે

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. sup-
plied and railed to any part of the Union
and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing
and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલોટેબલ ચઢાવનાર

નાટાલનાં નંબર ઓકના ખતાના, પકાનાપલ
વિવેરે સીને આરદર ખજેસી તરત ચઢાવવામાં
આવશે.

દરેક આરદર ઉપર બતી રખરખ રાખી ચારો
માલ, ચારી પેકિંગ કરી કીકાબત આવશે ઓક્સવા
માં આવશે.

ફેપ ગ્રાવીન્સ, પ્રાંજવાલ, કીકોટ, રોડેસીઆ
વીકેરે દરેક જગ્યાએ ઓક્સવામાં આવે છે.

જાણો : રવજી બુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાટાલ.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટકલીવા"

જુલાઈ તા. ૨૪મીએ મુંબઈ જવા ઉપર,
મીડીયા જાવો—ખેરાકી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પૌંડ ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૬.

ચેમ્પી-અરેએ પોતાના કામીના કપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોઈન્ટ, કર્મનર્થ કરનામું કરવું. અને ન્યાયી
ચરો લાના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટના કામીના સીધા પોઈન્ટ વગર પહેલતા કરવા જણાવવું. તે તે તેઓ નંદોનરત કરી આવશે.

ખરો, હાન્ડના કામનની નવી ભોટા કચ્છીજ આરી સમવડોવાળી અને કદમ આલની સાથેજ અને મરત આક્રિશ સાથે માલુ થઈ છે.

મુખ્યના—કેલાએએ પોતાના મોટા કામીના કલીવરે ૧૨ વાગ્યા જમાઈ કરકમમાં પહેલતા કરવા.

દરેક હોંદી ચેમ્પી-અરે પોતાની ડીપ્ટ જમારી ઓશીસખંધી ભેરી અને પહાર મામવાળા કાઈભોએ જમારી માથે

પચનવહાર કરવાથી પણ થઈ કહશે. સ્ટીમરને કમવું દરેક કમકાજ જમારી જતી કેખરેજ નીચે થાય છે.

SHAIKH HIMED & SONS,

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karumal," Durban.

મુખલમાની વીશી પાઉંડ ૩-૧-૬

રપેરીયલ વીશી પા. ૭-૧૪-૦.

હોંદી વીશી પાઉંડ ૨-૧૪-૦,

રપેરીયલ વીશી કબલ.

વધુ ખુબાસા માટે લખો મા મળે:—હોંદી પેશોન્કર

એજન્સ રોજ હીમેડ એન્ડ સન્સ,

૩૯૦ પાકન સ્ટ્રીટ, કર્મન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The **INDIAN OPINION**

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

રબીકેન ૪૮૦૦.

પી. ઓ. બોક્સ ૧૧૧૦.

ધો

રબીમાસિક એડરેસ

"રુસ્તમલ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ

કંપની. લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક જાતના અકરમાલ

જેવા કે ધારર કાર, પ્લટ આજ, ફીટબીડી બોંડ, વરકમંજ કેમ્પેન્સેશન, વીશર અનેક પ્રકારના
વીમાએ લગતું કામ આ વીમા કંપનીએ સરૂ હી લીકું છે.

પાલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ કરજનમાંજ કરી આપવામાં આવે છે.

આખા દક્ષિણ આફ્રિકના મુખ્ય પ્રાતાનધિ:—

સોરાબજી રુસ્તમજી.

"ઈન્ડિયા કોર્પોરેશન"

૧૭ ફર્ટ એવન્યુ,

ડરબન.

Indian Opinion

No. 19—Vol. XXXI.

Friday, July 21st, 1933

Published by the Indian Opinion Press, Ltd.,
Price: Fourpence

NOTES AND NEWS

THOUSANDS of Indians are still in need of work and distress among them and their dependants is still acute. For the 10 men required to make up the 300 for the employment of whom the Durban Corporation was authorised by the Union Government 495 lined up on the Indian Sports Ground last Saturday. The difficulty of selection when the claim of each is deserving in very great and so representatives of the Sir Kurma Reddi Unemployment Committee, with the consent of the men balloted the 10 places. The men receive 3/- a day for a week of 5 days, 1/- of which is paid by the Durban Corporation and the other 1/- by the Union Government. The Sir Kurma Reddi Unemployment Committee has spared no efforts to press the claims of the Indian unemployed on the authorities and on the Indian Agent. The employment of the 300 men on the relief works has barely touched the fringe of the unemployment question and the Committee appeals for more work for the Indian unemployed.

THE Government of this country has restored the salary scale of its European employees but the lowly paid non-Europeans in service have not yet received any indication of wage cuts being restored. Indian railwaymen, who in the early days of the Union numbered thousands and have now as a result of the White Labour policy been reduced to some 300 men, are among the non-Europeans who are suffering from wage cuts. The Sir Kurma Reddi Committee is making representations on behalf of the Indian railwaymen.

ELSEWHERE in this issue we publish a report of the marriage of Mr. M. H. Leon Polak only surviving son of Mr. and Mrs. F. S. L. Polak with Miss Marie Eileen Londrum in London. In wishing the married couple heaven's choicest blessings we have no doubt we are expressing the sentiments of all the Europeans and Indians in South Africa who have had the pleasure of knowing Mr. and Mrs. Polak.

ACCORDING to messengers from India it seems that a conference of the leaders of the Indian National Congress has decided to continue the civil disobedience movement but has authorised Mahatma Gandhi to seek an interview with the Viceroy with a view to a settlement. Mahatma Gandhi likewise asked the Viceroy twice for an interview but the latter has refused unless the Congress on their own initiative abandoned civil disobedience. The Secretary of States for India, Sir Samuel Hoare, stated in the House of Assembly that the British Government concurred with the Viceroy's reply to Mahatma Gandhi. The campaign, it is expected, will start in August. "Although Gandhi is steering almost a lone course against the general desire of the country it is realised that he is sure of a certain following," says Ruter's message from Poona.

MR. S. P. Pillay, senior interpreter in the Durban Court has retired on pension after 30 years in

Government service. Mr. Pillay rose from the rank of office boy to the Natal Government Railway. For some time he was an interpreter at Howick, and for the last 25 years he has been in Durban. Handsome tributes were paid to Mr. Pillay's long and faithful service on behalf of the Court staff by Mr. M. Graham, Chief Magistrate, Mr. Lang additional Magistrate and Mr. T. M. Nair, president of the Natal Indian Farmers' Association. Mr. Pillay was presented with two beautiful suitcases from his late colleagues and from the Indian community.

CONGRESS OFFICIALS' HIGH-MANDEDNESS

WE are really amazed at the high-handed action of the Executive of the Natal Indian Congress in turning down the requisition of the Committee members of the Congress, calling upon the secretaries to convene a special general meeting of the Indian community, to voice its protest against the proposed colonisation of South African Indians in other countries and matters incidental thereto. Apparently the officials both of the Natal Indian and the South African Indian Congress are more concerned about their work than about the honour and the feelings of the community. The feelings of the community are as strongly against any scheme which aims at clearing South African Indians out to other countries than they wish to have nothing whatever to do with it or any movement connected with it. Least of all are they willing to barter away the legitimate rights of some of their brethren to live in this country as self-respecting human beings for the happiness of others. In view of this the decision of the Executive of the South African Indian Congress to co-operate in the Government's inquiry into the possibilities of such a scheme came as a shock to the general public, and the feeling in Natal was the strongest, as any such scheme would naturally affect, most of all, Indians in that Province. Some were, therefore, proposing to hold an independent meeting of the public to condemn the action of the Congress. But cooler minds prevailed and it was ultimately decided to act strictly constitutionally and not to abandon the Congress which has claimed to represent the Indian community all these years and has been recognised as such by the Governments of India and the Union. It was decided, therefore, by the Committee members of the Natal Indian Congress, under the rule of the Congress, to call upon the secretaries to convene a special

general meeting of the community to express their opinion on the proposed scheme. The rule in question distinctly says: the secretaries shall call such a meeting on receipt of a requisition signed by not less than nine members of the Committee. The wording is so explicit that it leaves no room at all for any discussion or for the secretaries to seek any further authority. In fact the object in framing this rule was that such a requisition may not be turned down. Therefore the duties of the secretaries were quite clear and it would have been quite within their powers to have convened the meeting. It was not for the secretaries to be led away by whatever views they may have held on the question. They could have given expression to them at the meeting. But obviously being disinclined to call the meeting they took the wrong step of putting the onus on the Executive. The Executive however ought to have known better. The proceedings of a meeting are always guided by the chair and the attitude of the chairman of the Executive is doubly amazing. Mr. B. A. Meghraj has many years of public service to his credit and we are a little sorry to have to criticise his action. We are surprised that he could not clearly see that it was not the requisition but the action of the secretaries and the motion put by Mr. H. M. Patel that were entirely out of order. The ground on which Mr. Patel's motion was based was no ground at all and if, at all, it were taken into consideration it could not stand because a Provincial body has solely the right to discuss questions affecting its own Province. It must be conceded also that our community in Natal has never once been given an opportunity to discuss this very important question. We are surprised, moreover, that being one of the signatories to the requisition Mr. Meghraj should have consented to take the chair at the executive meeting and to have actually voted in favour of the motion, for the motion was allowed to pass unanimously as was witnessed by our representative. However the deed is done. This was the very first executive meeting since the recent new elections of the Congress and it is a great pity that they should have committed an act which is bound to be censured by the public.

In view of the above facts we do not think the Congress officials have any grounds to complain against what has happened. The time has not yet come to sever connections with the Congress. If it does come there can be no reluctance in doing so where there is the higher question of the interests of the community to be considered as against the autocracy of a few officials. Has it not happened before? Did not the Natal Indian Association take the place of the old Congress which is still lying dead and that too when Mahatma Gandhi was at the head of affairs? But next Sunday's meeting called by the Colonial-born Indians, we are sure, does not contemplate that unhappy state of affairs. A request made to call the meeting under the banner of the Congress having been so bluntly refused as to undo the bluntness of the wickedest Government, the next best step was to call it under the banner of Colonial-born Indians. But it is certainly not a meeting of mischief makers. It has the dignity and the

prestige of the Congress behind it, for its participants are veterans of the Congress with a brilliant record of many years' service and self-sacrifice in the cause of the community in whose interests they have been prompted to take this action. The meeting has our heartiest support, but with this one appeal: Let them not lose their heads; let them not be revengeful; let them have the best interests of the community at heart and let them not spare the Congress, for the Congress is nobody's but theirs. It is the wishes and the interests of the community that the Congress officials have to consider. If they are unconscious of the fact let it be made clear to them at next Sunday's meeting.

As for the precise object with which the meeting is called, we would only say that there can be no swerving on our part. We are opposed on principle to any colonisation scheme irrespective of their being or not being any possibilities for such a scheme. There will be those who will say this is a policy of negation; that we are destructive but show nothing constructive. To such we would point out that the energies of the Congress might well be directed not to co-operating in exploring the possibilities of getting rid of South African Indians, but to persuading those that are leaving under the Assisted Emigration Scheme not to do so and to devising means to afford relief to them in their distress which is leading them to have recourse to that scheme. The Government of India may very well rebuke us for not doing anything in this connection after having pressed far and got a free hand to oppose the scheme. The Government of India too, through their Agent, could assist us, since they are no longer committed to the scheme, by bringing home to our brethren in this country the fact that conditions in India for them are wholly unfavourable.

There is also the question of affording relief to Indian unemployed. The little success that has been achieved by the joint efforts of the Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee and the Agent is but a drop in the ocean and if the Government are not overzealous in affording relief the community might well be able to do something on its own.

Fountain Of Wisdom

No one, who in a lover of riches, or a lover of pleasure, or a lover of glory, can at the same time be a lover of men.—EPICTETUS.

Small souls inquire 'Belongs this man
To our own race, or class or class?'
But larger-hearted men embrace
As brothers all the human race.

—"MAHABHARATA."

No race ever benefits in the long run, by domination over another race.—A. J. WILSON.

If one-tenth as much thought and money had gone to the humanization of humanity as has gone to the mechanization of industry, the latter would have been the blessing it should be and not the curse it has largely proved so far.—DR. E. A. BENDISCH.

Congress And Proposed Colonisation Scheme.

Requisition For Meeting Turned Down.

As a result of the decision of the Executive of the South African Indian Congress to co-operate in the Government's inquiry into the possibilities of settling South African Indians in other countries a requisition signed by 14 committee members to hold a general meeting was sent to the Jt. hon. secretaries of the Natal Indian Congress in terms of rule No. 29 of the Congress' constitution which reads as follows:

"The Secretaries shall call a special general meeting of the community on receipt of a requisition signed by not less than five members of the Committee during the recess for the holding of such meeting... within thirty days of the receipt of the requisition giving the notice of the meeting for calling same."

The requisition dated July 15, 1933, reads as follows:—

"Dear Sirs,—We, the undersigned members of the Committee of your Congress, hereby request you to call forthwith a Special General Meeting of the Indian community at 3 p.m. on Sunday next, 23rd instant for the purpose of protesting against the proposed Colonisation Scheme for South African Indians in other countries, and against matters incidental thereto.—(Sgd.) S. L. Singh, Salyadur, S. K. Maharaj, L. Gabriel, B. A. Maharaj, P. G. Natesar, M. H. Deod, M. B. Nalk, P. Dayal, M. B. Laxman, S. D. Moodley, P. G. Desai, C. T. Poonster, T. M. Nalakar.

An Executive meeting of the Natal Indian Congress was held on July 18 in Mr. A. E. Kasse's office, 175 Grey Street, to consider the requisition. Those present at the meeting were Messrs. B. A. Meghraj, A. Chowdhree, N. T. Bhoola, R. M. Patel, H. A. Thaker, Bhik Himed, A. K. Eswack, S. J. Randeria and L. Panday. Mr. B. A. Meghraj was in the chair.

Mr. R. M. Patel moved that "the requisition was out of order in that it was felt that this was a matter that must be decided by an emergency meeting of the South African Indian Congress," and made a vigorous speech in support of his motion.

Other speakers stated that this was not the time to protest against the scheme as there was no scheme and that it was only an inquiry.

The motion was passed unanimously not even the chairman, Mr. B. A. Meghraj, who was one of the signatories to the requisition voting against it.

Highhandedness

The above decision came as a shock to the signatories to the requisition in view of the fact that the rule under which the requisition was sent was quite clear and left no room for such high-handed action on the part of the officials.

Much perturbed over this flouting of public opinion it was decided to call a mass meeting of Colonial-born Indians in view of the fact that this matter was of vital importance to them than anybody else and also that it affected Indians in Natal more than in any other Province. It was felt, moreover, that matters affecting Colonial-born Indians were receiving scant attention and that it was time they expressed their feelings independently if the Congress was not prepared to do so on their behalf.

Accordingly a mass meeting of Colonial-born Indians is called for next Sunday when a large attendance is expected. A notice convening the meeting appears elsewhere in this issue.

Science does not tell the whole truth about things. Science is competent to tell us something about everything, but it cannot tell the whole truth about anything.—Mr. C. E. M. JUAN.

The Agent's Tour Of The Northern Districts

The Agent of the Government of India Kunwar Sir Maharaj Singh and Kunwarani Lady Maharaj Singh have been on a week-end tour of the Northern Districts of Natal, covering Newcastle, Glenco, Dundee and Durban.

The Kunwarani was entertained to morning tea by a large gathering of European women and the Agent was the guest of the Mayor and Councillors at a civic lunch at Newcastle. The Madhu Young Men's Association gave a reception in the afternoon and a banquet was given in the evening by the Indian community in the Salisbury Hotel which was attended by a large number of Europeans.

The Agent addressed a public meeting in the Town Hall after the banquet. He made an impressive speech on the Indian problem, comparing the conditions of the Indians in this country with those of the untouchables in India the Agent is reported to have said that in India they were ashamed of their past treatment of the untouchables. "But what about your untouchables in this country," he asked. "What really is the Indian problem in view of the fact that Indians do not form three per cent. of the population of the Union?" He gave figures showing that in 1911 Asiatics in Natal outnumbered Europeans by 32,000, whilst in 1931 Europeans outnumbered Asiatics by 18,000. Since 1911 there had been no further immigration from India, whereas European immigration had continued.

"These facts should assure you," said the Agent that there is not the slightest danger of the Indian swamping the European in Natal. If there were any danger of this, the remedy is in the hands of the Union Government by throwing open the doors of the other provinces to Natal's Indian population.

The Agent asked the audience to remember that India is rapidly becoming a self-governing dominion. "No power on earth can stop it. India has a population of 330 millions. Is it not desirable, is it not imperative that there should be good relations between your sub-continent and my sub-continent? You who think and you who read should have constantly before you a vision of a self-governing India."

"There are also Chinamen in South Africa and China has a population of 450 millions. Is it worth while to incur the ill-will of 800 millions of the population of the world?"

The Agent appealed strongly for a spirit of co-operation and goodwill.

The Kunwarani also spoke shortly and made an appeal, especially to the Christian spirit of the inhabitants of South Africa in dealing with the Indian problem.

At Glenco the Agent and the Kunwarani were entertained by the Glenco local board and the Indian community. A banquet was given in their honour at the Federal Hotel.

At Dundee

At a reception given in honour of the Agent and the Kunwarani at Dundee the Mayor, Mayoress and the chief Magistrate were present.

The Agent appealed to Europeans for a better understanding of the Indians. He said he had been greatly cheered by the welcome he and the Kunwarani had received since their arrival in South Africa.

Europeans in South Africa, he said, should not forget that South African Indians came from a country with fine traditions and a long heritage of culture. The Indian community had been a great economic asset to Natal and they had come at the behest of the people and government of Natal.

There were fine and good Indians, but people were too apt to generalise and easy generalisation was fatal to the mind, intellect and character. He urged Indians to educate their daughters as well as their sons and to show the Europeans that in their narrow sphere they could do their best.

The visitors were entertained to a divine luncheon.

Kunwarani's Appeal

The Kunwarani was entertained to tea at the house of Mr. V. G. Naidoo at Dundee where she met some of the prominent European and Indian women of the town. The Kunwarani appealed to the European women to help in the matter of higher educational facilities for Indian girls, to establish something in the nature of V.A.D. classes for them, or to help in any of the ways in which European girls are looked after. Dr. Genie Wilker promised to do what she could in establishing V.A.D. classes.

Addressing the Europeans the Kunwarani is reported to have said: "Your forebears came out of the old countries to find a new home to earn a better living. The poor Indians came to South Africa for the same reason. In however humble a capacity they came their reason for coming was still the same as yours. They have kept quiet under the burdens which have been placed upon them. Won't you show, shall I call it justice, and give the Indian girls who are having such a struggle a chance to develop their brains?"

"Look at your wonderful heritage of the Christian religion! By sharing it with others you would enlarge your own inheritance. You may tell me that public opinion would be against such a facility for an Indian child, but it is up to you to create public opinion. Each one of you is responsible for public opinion."

A few of the European women present promised to help.

Indians In South Africa

Dr. Lanka Sundersan, M.A. Ph.D., (Lond.) the writer of "Indians Overseas" published by Messrs. G. A. Nairan & Co., Madras, has contributed an interesting article on Indians in South Africa to the *Indian Review*, (Madras). After referring to the disability of Indians and the agreements arrived at, Dr. Sundersan concludes thus:-

"Indians in the Union do not want any special consideration on charitable grounds. What they want is recognition of their rights as human beings and as citizens of the land. Any day, the Union might secede from the British Commonwealth, and in that eventuality the Indian question in South Africa would develop into a first class international problem. The Reciprocity Resolution of 1914 at the Imperial Conference may be pressed into the service of the Union Government to discriminate against the Indian population, but Mr. Barton's commitment and pledge that they would be treated as citizens of the country and would not be penalised for being coloured people is there to convince the world of the justness of our claims. The solutions of the International Conference on Immigration and Emigration, which were accepted at Rome in 1924 both by the Indian and the Union Governments, are there to lift the Indo-South African question to an international plane. India and the Indian community in South Africa should more and more look to the League and the Permanent Court of International Justice than to London and the Privy Council for adjudication of the present dispute in case such an occasion, as is bound

to be in the near future, arises. Even under the present imperfect constitution when the Government of India is not a people's government, our Administration has put up a strenuous fight for the recognition by the Union authorities of the just claims of Indians in South Africa. In this, they have the co-operation of the entire nation with them. It is to be expected that such co-operation would always be available in the future. If the Transvaal Indian community does not get what that are entitled to through constitutional channels, the Government and the people of India should strengthen their hands in their resolve to offer passive resistance, both morally and materially. As Mr. Rajpal had retorted when the Pridmore Committee was faced to face with South African delegates, if the Indian Legislature passes an Act refusing admission to India for repatriates from South Africa, the situation is bound to be extremely complicated and, after all, will compel the Union Government to recognise our rights in that country. But action is bound to yield fruitful results. There should be no stampede on the part of the Indian community in South Africa. The innate justice of the Indian cause in the Union, as well as the tried powers of the Indian community to march on towards the desired goal with unfaltering step, are bound to succeed in the long run."

An Interesting London Wedding

(From a Special Correspondent)

An interesting marriage took place on the 10th June, at St. Clement Dane's Church, Strand, London. The young bridegroom was Mr. M. EL Leon Polak, only surviving son of Mr. and Mrs. Hy. S. L. Polak, and the bride was Miss Marie Elion Landman, member of a well-known family formerly resident in Nottingham. They had known each other for several years. The service was conducted by the Rector of the Church, and the Rev. C. F. Andrews, and the latter largely contributed to the atmosphere of spiritual aspiration and beauty that pervaded the lovely old Church, where Dr. Johnson once worshipped.

Among the guests of note present or who had sent gifts to the young couple were Sir B. N. Mitra, High Commissioner for India, Sir Tej Bahadur Sapru, Sir Phiroze Sothi, Sir Manabhai Mehta and family, Sir V. Krishnaswami, Sir Mirza Ismail, Dr. and Mrs. K. N. Katja, Mr. M. R. Jayakar, Mr. Sachchidanand Sinha, Mr. M. A. and Miss Jinnah, and Begum Shah Nawaz.

At the reception at the Waldorf Hotel which followed the ceremony, a cable was sent out that had been received that morning from Mahatma Gandhi, in which he sent his blessing to Leon Polak and his wife. This cable is amongst the things that the young couple will treasure, as the Mahatma has known Leon Polak since his birth—I might truly say before—and this blessing forms a further link in the life of this young man, starting out now on an independent rowl, with the life and aspirations of India, a country which has had so great an influence in all his previous years and where he spent some of them.

It is not often that a gathering so representative of the great religions and the various races of the world takes place at a function of this kind, and one which carried throughout so strong a feeling of sincere good-fellowship and affection as made the ceremony on the 10th June one of memorable importance, not only to those directly concerned with the marriage, but to all those attending it.

The Oxford Group

(By "A Secret Disciple")

Thirty years ago I was listening to John H. Mott appealing to students at Cambridge University to take up their stand on the side of Christ. It was an appeal to the will. A year or two later he returned and preached the subject from a new angle. He now presented the claims of Christ on the individual life because of what he had accomplished on its behalf. We were not surprised to experience more lasting results from the second visit.

I think I have discerned a similar change of front in the message of the Oxford Group which owes its origin largely to Dr. Mott's discovery of Bushman. To-day everyone is appealed for a life absolutely given up to Jesus Christ, that each may know Him as a living Reality and as the Expression of the Heavenly Father's love.

Many Christian churches have become meeting places for many who are unprepared to surrender all to God, though they like to participate occasionally in some sort of public worship. The question has been asked why, among some Christian communities, it is so easy to be admitted to Church membership, when, in others, enquirers are submitted to long tests involving severe persecution.

One notices an entire absence of ritual or ceremony in the Oxford Group; even the scriptures are used, not as an indication of the acceptance of the inspiration of the whole; but merely as a means to prepare all for receiving a message from God suitable for each fresh day's experience.

There is the sharing of past experience with the object of finding a common way out, for sin is called by its true name and open confession and forsaking of it are demanded.

Some Indians in Natal have drawn attention to the difference which exists between revealed Christian truth and institutional religion amongst Christians. The Eastern mind is, perhaps, better able fully to grasp the Christian message than the European mind. It would therefore be interesting to learn what attitude it has towards this new and wide-spread Christian appeal.

Amongst the Indian community of Natal we have the all-embracing mind of the Hindu which has an instinctive leaning towards ceremony and ritual and the more conservative Moslem mind which frights shy of any tendency to superstition. Perhaps too much superstition is less to be feared than too little faith, but it would seem that the Moslem element may serve as a protection against too great an adoption of superstitious practices and rituals, both of which have sometimes indeed disfigured the pure Christian faith.

Such enthusiastic advocates cannot visit a district without clearing a real stir in the spiritual sphere and, as the motive is creating for the revival of true religious faith, we may expect useful fruit in many directions as result of this campaign.

Swamping?

The following are comparative population statistics for Natal—

	Europeans	Asiatas
1911	98,000	181,000
1931	163,000	163,000

Is the fear of Asiatic over-muchment justified? Do you know that nearly 13,000 Indians left Natal since August 1927 under the assisted emigration scheme and that only 205 have returned?

News In Brief

The new Tennis Courts at Currie's Fountain will be officially opened on July 30th at 3 p.m. either by Mrs. S. L. Singh or the Mayor, Mr. O. Lea.

Mr. C. K. T. Naidoo, President of the Transvaal Indian Congress, we regret to learn, is seriously ill. Nithian, his son who was a member of the Transvaal contingent, has had to return to Johannesburg, as the result of a telegram received.

Messrs. A. P. Pillai and V. Koopman, teachers accompanying the Transvaal team, cycled to Durban recently, taking 6 days to negotiate the long journey. They are cycling back to the Rand and leave Durban on Friday 21st inst.

The Rev. B. L. E. Sigamoney, in his official capacity as manager of the Transvaal Schools Soccer Team, as well as the officials of the Durban Indian Schools Football Association, desire to express their deep gratitude and thanks to farmers and others for goods received; to Messrs. C. R. Naidoo, T. O. Pillay, Harricomb and Mr. S. Sigamoney for their voluntary assistance in the culinary department; to the Rev. W. H. Satchell for the loan of the St. Aidan's Mission Hall and lastly to all those who contributed so largely to the success of the tour.

The Rev. B. L. E. Sigamoney leaves by car for the Rand on Monday 24th July.

The building of the new Native Hospital at Congella, to cost £120,000, will commence in August. This will be the biggest non-European hospital in the Union.

New Scales For Natal Indian Teachers

We have pleasure in drawing the attention of colleagues to the revised regulations governing the appointment, transfer, scales of salaries, status and discipline of Indian teachers in Government Indian schools, which appear in the official Gazette of the Province of Natal dated June 29.

After having had their patience overtaxed in recent months, Indian teachers, for the present, at any rate, will, no doubt, experience a sense of relief at the publication of these new scales.

The new regulations, with the exception of those referring to grades and salaries, are almost identical with the regulations previously in existence. But note, however, that the important rules regarding the grading and qualification of Indian teachers. These new regulations are of extreme importance as they denote an entire change in the Education Department's policy towards Indian teachers, in the way of grading. The classification of Indian teachers is now dependent solely upon qualification, which, from all angles must be viewed as a change for the better. Those with high qualifications and degrees are given the consideration that has long been their due. The status of the Indian teacher has in consequence been considerably enhanced, and Indian teachers throughout Natal, particularly those with the requisite qualifications, will benefit to some extent from the new changes which take effect from July 1st.

Below are the revised scales of salaries—

(1) HEAD TEACHERS.

Grade.	Annual Average Attendance.	Minimum Qualifications.	Salary Scale, Men.
Primary IV.	71-105	T.4	200-12-236
Primary III.	106-265	T.4 with University Junior Certificate or Indian Teacher's Senior Certificate with Matriculation. T.3 with Matriculation.	216-12-264
Primary II.	266-425	T.3 without Matriculation or T.4 with Matriculation.	228-12-300
Primary I.	Over 425	T.3 with Matriculation.	240-12-330

(2) ASSISTANT TEACHERS.

Class of Post.	Qualifications.	Salary Scale—Men.	Salary Scale—Women.
A.	Indian Teacher's Junior Certificate	90-6-114 * -9-132	76-4-92 * -6-104
	T.5	90-6-114 * -9-141	76-4-92 * -6-110
B.	Indian Teacher's Senior Certificate	114-9-150 * -12-174	94-6-118 * -8-131
	T.4	114-9-150 * -12-186	94-6-118 * -8-142
C.	T.4 (without Matriculation) Senior Indian (with Matriculation)	126-9-162 * -12-198	102-6-126 * -8-150
	T.4 (with Matriculation) T.3 (without Matriculation)	126-9-162 * -12-210	102-6-126 * -8-158
D.	T.3 (with Matriculation)	147-9-174 * -12-234	116-6-134 * -8-174
E.	T.2	162-9-216 * -12-264	128-6-164 * -9-200
F.	T.2 (with recognised University Degree)	188-12-260 * -15-320	148-6-184 * -9-220

N.B. * Signifies that before proceeding farther in the scale the teacher must obtain a special Efficiency Certificate.

The Transvaal Schools Soccer Touring Team

A very happy contingent of Transvaal School boys under the management and paternal care of the Rev. H. L. E. Sigamoney, has been in Durban, for the past three weeks, on a soccer tour undertaken in response to an invitation from the Durban and District Indian Schools Football Association, whose guests the visitors have been during their sojourn in Durban. The team represents the Witwatersrand Indian Schools and Juvenile Football Association, which amalgamated body has been in existence for the past three years. The trip is thus an official tour made in reciprocity to the tour which, it will be remembered, was undertaken by the Durban Schools Association to the Transvaal last July.

Viewing the results of the tour, the team, it will be seen, has been the victim of fluctuating fortunes but the party is nevertheless happy and cheerful. The boys are looking well and have apparently benefited considerably from the change of climate. When they return to the Rand on Saturday (28th inst.) they will undoubtedly carry back with them happy and pleasant reminiscences of their stay by the sea, which some of them had never seen before.

The following are the results of the tour:—

Oato Manor Old Boys	lost	2-1
Sabri College	lost	8-1
Tongaat	won	3-0
Carlisle Street	won	2-0
Sydenham College	won	8-0
Dopet Road	lost	2-1
Durban	lost	5-1
Carlisle Street Old Boys	lost	5-3
Rosefontein	draw	1-1

Grand Farewell Reception

A farewell reception was given to the Transvaal visitors by the Durban Schools Football Association on Wednesday evening, 19th July, in the Carlisle Street School. There was a very large crowd present. The concert programme included a variety of items—singing, music and physical displays.

The President of the Durban Association, Mr. E. Sigamoney then thanked the visitors for coming down in response to their invitation and hoped that these inter-provincial matches would become an annual and permanent feature. Among other speakers were Messrs. T. M. Naiker, M. K. Naidoo, A. Choudhry, J. Soomchandran, R. Bhugwan, G. Singh, Dr. Mistry, Rev. W. H. Satchell, Rev. Sundaram, Kid Muttus Singh, Francis and Rev. B. L. M. Sigamoney.

Tea was then served followed by dancing.

Sporting News

(BY SPORTSMAN)

After 11 years of incessant toil, the Blue Belts have annexed the Durban League Cup (Saturday division). Nydenham United, who curiously have not lost a match this season, but have drawn three, are one point behind the leaders.

In a fast and interesting match on Saturday, 16th July, the Pirates beat the Sauti College, in the Senior division, by 4-2. The Pirates, who are now district finalists, will play the Schools of P. M. Burg on the 5th of August for the Senior Natal Cup.

The Transvaal Schools Touring Team on Saturday were once more unfortunate in sustaining the heavy defeat of 5-1 at the hands of a Durban team selected from the various schools. Mr. T. M. Naisker, President of the Teachers' Society, was in charge of the whistle.

The Junior Intertown was played in Durban on Saturday the 16th inst. Durban by emerging easy victors by 7-1 thus annex the Laddys Cup. This trophy was presented by Mr. R. M. Reddyar in 1904.

Sunday Results (16th July):

Sons of India 5   Clare Estate 3
Swifts vs. Ravens — Walk over for Swifts.

A representative gathering of tennis enthusiasts assembled on Tuesday, July 18, at Currie's Fountain. Advocate A. Christopher was in the chair. "The Durban Indian Tennis Club" was then officially formed. Elections were held and Messrs. C. M. Pillay (President), G. Singh (Capt.), and M. Canden (Secretary) were nominated, with powers to co-opt, to draw a constitution for the new body.

The Leg-theory-own-bodyline bowling war is again raging in England. Lawford vigorously supports the theory which won him so much success, and notoriety, too, in Australia recently. But Hobbs, the veteran batsman, we are glad to see, opposes the measures which, he rightly avers, will deprive cricket of its attractiveness.

Indian athletes will be interested to learn that the new world's record for the mile is 4 mins. 7 3/5 secs., set up by Lovelock of Oxford.

BOXING ANNOUNCEMENT

It is officially intimated that Sunny Thomas (Capetown) will meet Mottee (Kid) Singh in the Durban Town Hall on September 2nd.

Weddings

PETERS—POWYS

A very pretty wedding was solemnized in the Lorne Street Wesleyan Indian Church on Saturday afternoon, July 8 at 3 p.m. between Gabriel Peters, a son of the late Mr. Joel Peters (Clerk and Indian Interpreter of Stanger) and Miss Susan Powys of Merobank. The Rev R. Chagoo presided. A reception was held in the afternoon and in the evening the numerous guests were entertained to dinner in Singh's Hall, in Warwick Avenue, following which there was music.

SINGH—SINGH AND SINGH—PANDAY

A grand double wedding took place in glorious weather at Fugela on Friday, July 7. Mr. S. Panday of Maritzburg was the officiating priest at the ceremony at which Miss D. Rangji Singh (2nd daughter of Mr. & Mrs. Rangji Singh of Fugela) was married to Mr. H. B. Singh, son of the late Mr. Singh of Kamberly, and Miss S. Rangji Singh (3rd daughter) was married to Mr. H. Panday, the youngest son of the late Mr. H. Panday of Durban.

There was a big gathering present among whom were the Hodnaghi Brothers, Messrs. Rampooral of Nongodi, R. H. Maharaj, B. B. Mahathoo, B. A. Meghenji, B. Parmar and Pandit Bhawanji Nayal. There were also several presents, a list of which was read out at the conclusion of the ceremony.

A Review

"Indians Overseas"

Indians Overseas by Dr. Lanka Sundaram, M.A., Ph.D. (Published by G. A. Natesan & Co., Madras Re. 1-8 or 2nd. Ed.) is the first systematic study of the manifold problems faced by the 26 lakhs of Indians in different parts of the world. A distinguished student of politics and economics Dr. Lanka Sundaram has made a name for himself as a competent enquirer into India's extra-territorial problems. The present study of the conditions and prospects of Indians Overseas is a handy and authoritative book dealing with every aspect of the life of emigrant Indians. "Indians Overseas" is divided into 10 chapters:—Introductory Survey; Kanganis System for Ceylon and Malaya; Indians in Ceylon; Indians in Malaya; The indenture system; Indians in the West Indies; Indians in Fiji, Mauritius and Canada; Indians in East Africa; Indians in the Union of South Africa; and Epilogue. Every chapter is an epitome of a thorough study of the Indian question abroad and as such must help our countrymen both in India and in the emigrant countries to appreciate the vast nature of India's Overseas problems. Written by one who is thoroughly conversant with the condition of our countrymen abroad, "Indians Overseas" is primarily intended for the layman, but politicians and others would derive equal benefit from a study of this very interesting and valuable monograph.

Indian Child Welfare Society Centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock.

TAILORS' CUTTING SCHOOL

35 Permanent Buildings, Mercury Lane, Durban.
Day and Evening Classes—Individual Tailor.

W. W. CONNOR, Principal.
(Land. Dep.)

ઈન્ડિયન એસોસિયેશન

પુસ્તક ૩૧ મું.

દીનીકસ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૧ જુલાઈ ૧૯૩૩

અંક ૨૬

નોંધ અને સમાચાર

શ્રી. પોલાકના પુત્રના હાથ

શ્રી. અને મીસીસ પોલાકના એકના એક પુત્ર શ્રી લીચે ન પોલાકના લંડનમાં મીસ મેરી એલીસ લેનકમની સાથે મમ થયાં છે. તેમને આશિર્વાદ આપવાને હોદના પ્રતિષ્ઠિત નેતાઓ જેવા કે સર તેજ બાહાદુર સર, સર શીરામ સોના, સર મનુભાઈ મહેતા, શ્રી. એમ. આર. જયકર, જેમના સાથે નવાજ વિગેરે દાખર હતા અને હોહીસ્ટાનથી મોંઘીછમ પક્ષ શુભાશિર્વાદ આપનારો સરદાર મોહલો દત્તા. અમે પણ શ્રી. અને મીસીસ પોલાકના સુપુત્ર અને પુત્રવધુને અનેક શુભાશિર્વાદ મંજૂરીએ છીએ અને તેમનું કલિષ્ઠનું જીવન સુગંધ અને આબાદ નીવડે એવી પ્રાર્થના કરીએ છીએ અને તેમ કરવામાં અમને ખાતરી છે કે શ્રી. અને મીસીસ પોલાકના સંબંધમાં આપનાર આ દેશના સખા હોદીઓ તેમજ પુરોષીયનેનાં સાગળી બચત કરીએ છીએ.

બેકાર હોદીઓ

બેકાર હોદીઓ તથા અન્યોનાં સંખ્યામાં ઘટાડો છે. જે ત્રણસો હોદી બેકારોને નોકરી આપવાને કમળનાં કાર-પોરેશનને પુનીયત સરકાર તરફથી નાબૂદગાદ મળી છે તેમાંના બાકીના ૪૦ હેવાને અપા સગીયારે મંદિયન સ્પોર્ટસ માર્કેટર બેકારોને કિલ્લા કરવામાં આવતા હતા હિંમત થયા હતા. બપોરે બપોરે નોકરીની પળાજી નહર દેવા ત્યારે પસંદગી કરવી મુશ્કેલ થઈ પડે છે એટલે સર ક્રમાં રેડી અનઅસ'સોપમેન્ટ કમીટીએ બેકારોના સંમનિધી સાળીસને મારે મારીઓ નાખ્યા હતા અને તે પ્રમાણે સાળીસની પસંદગી કરી હતી. આ મામુસેને પાંચ દિવસના આજ કીમને મારે રોજની શી ૬ નો પગાર અપાય છે જેમાંથી શી ૫ ૬ રૂબાઈ કારપે રજીન આપે છે અને શી. ૧-૬ પુનીયત સરકાર તરફથી અપાય છે. સર ક્રમાં રેડી અનઅસ'સોપમેન્ટ કમીટીએ હોદી બેકારોની નિશાત વિશે સરકાર તેમજ એજન્ટ ૩૫૨ દમાણ સાવવાના બચ્ચ પ્રમતો કરી છે જે કંઈક અરો સુધ્ધ થયા છે. પરંતુ કંઈ ૬૦૦ મામુસેને નોકરી મળવાથી બેકારોના પ્રમતુ સમાધાન થઈ અરે તેમ નથી. આ મામુસેને નોકરી મળવાની નહર છે.

રેલવેના હોદી નોકરો

આ દેશની સરકારે પોતાના પુરોષીયત નોકરીના પગારે ઘટાડેલા તે પાછા ચઢાવેલા છે પરંતુ એમના પગારવાળા પોતાના પુરોષીયનેતર નોકરીના પગારોમાં કંઈ પણ વધારો ચલેલો જાણવામાં આવ્યો નથી. રેલવેના નોકરી કરતા હોદીઓ જેમની સંખ્યા સાકિય આફિકાલુ પુનીયત સ્થપાય

ને વખતમાં અન્યોનાં તરી ને હવે સરકારની મોરી મલુરીની નાતીને પરિણામે ત્રણસો જેટલી થઈ ગઈ છે તેઓનાં પણ વિષર જાણાવેલા પુરોષીયનેતર નોકરીમાં સમાવેશ થઈ જાય છે. સર ક્રમાં રેડી રીલીફ કમીટી તેઓને મારે રજીઆતે કરી રહી છે.

“ઈન્ડિયન એસોસિયેશન”

શુક્રવાર, તા. ૨૧ જુલાઈ ૧૯૩૩

સાકિય આફિકાલુ હોદીઓને આન્ય દેશોમાં પસાવવાને સુચવાયેલી કોસોનાઇએશન કમીટી અને તેને લગતી બાબતો સામે હોદીસના અમલદારોની નવાજશાહી વિરોધ દર્શાવવાને હોદી જેમની એક ખાસ જાહેર સભા મોલાવ-

વાનાં કમીટીના એજન્ડા તરફથી કોસોનાઇએશન મોક્કસપામાં આવેલાં રેકવીપ્રાશનન ઉઠાવી દેવામાં નાટાલ મંદિયન કમીટીના એકએકસુટીવે બનાવેલી નવાજશાહીથી અંધ વિચરણ પામ્યા છીએ. જેમાંની રીને નાટાલ મંદિયન કોસોનાઇએશન તેમજ કોસોનાઇએશન મંદિયન કોસોનાઇએશન અમલદારોને હાથની મંદિયન અને સાગળીશિવા કરતાં તેઓનાં વચનના વિશેષ ચિંતા થઈ પડી છે. સાકિય આફિકાલુ હોદીઓને આન્ય દેશોમાં પસાવી દેવાની સરકારની કાઈ પણ યોજનાની સામે અમલદારો હોદી જેમની એટલે સખત વિરોધ છે. ૬ નવી પેઠાવાની સાથે ૬ મને લગતી કાઈ પણ હાલચાલથી સાથે તે કોસોનાઇએશન માંગતીજ નથી. અંતે તેથી, જેને મેંઓ આ દેશમાં ૬૦૦ નાત્રીય મનુષ્યો તરીકે રહેવાના પોતાના વાજબી હોદી મળે તેના મારે મોતાના આન્ય બાબતો, ૬ જેમને આ દેશમાં ૬૦૦ હેવાને તેઓના જેટલોજ રહે છે, તેઓના હોદીને વેચા દેવાને તેઓ સરકારની સાથે સોંકા કરવા ન મંજૂર એ સવાજાવાજ છે. ૫૦ જેનાં સાકિય આફિકાલુ મંદિયન કોસોનાઇએશન એકએકસુટીવે એવી યોજનાની સહયતાઓની સરકારી નવાજશાહી સરકારે આપવાનો દરખાવ થયો તેથી સામાન્ય જનતાને જાણરો આપાત થયો છે, અને નાટાલમાં તેની વિરુદ્ધમાં લગભગી સાથે વધારે ઉત્તેજાવેલી છે. કમીટી તેવી કાઈ પણ યોજનાની અસર આ પ્રાંતના હોદીઓની હિંમત બેકારો વંધારેજી કરી, તેથી જેટલાક હોદી તે કોસોનાઇએશન આ પગલાંને વખોડી કાઢવાને એક ખલત જાહેર સભા મોલાવવાનો વિચાર કરી રહ્યા હતા. પરંતુ વધારે શાંતતાથી વિચાર કરનારોનાં દવાણથી આખરે એવો દરખ

થપે કે આપણે જે કંઈ પણ કરીએ તે બંધારણની દૃઢતા રહીને કરીએ અને તે કોઈએ વળેલી લીટી કાઢવું પ્રતિ-
નિધિય ધરાવવાનો હાથો કરતી આવેલી છે અને એનો તે
હાથો હાથ અને મુનીયન સરકારોએ સ્વિકાર્યો છે તેની
વિરુદ્ધ નહિ કંઈએ આવી નાદાન પ્રતિજ્ઞા કોઈએ કરી
કમીટી મેમ્બરોએ કોઈએ ધારાઓ અનુસાર મળકુર સુધારાઓ
પોતાના પર લેવાતી હોવાના સંકેતોથીને એક બાજુ બંધ
મીટિંગ બોલાવવાની સુચના કરનાર રેવિન્ડાસ મેમ્બરોએ
દરેક ક્યો. કોઈએ ધારાઓની મળકુર કલમમાં મેમ્બરો
સાહેબોમાં જણાવેલું છે કે, સેક્રેટરીઓએ કમીટીના સભ્યોમાં
જોઈએ કે મેમ્બરોની સહીઓવાળું રેકર્ડીંગના મળકુર કોઈ
મીટિંગ બોલાવવી. કમીટીના સભ્યોએ નથી કર્યું તેના
કે તેઓની મરજીમાં આવે તે બોલાવે. બે.સાવરી એવો મેમ્બરો
અર્થે થાય છે આથી બે સેક્રેટરીઓએ કોઈ મીટિંગ બોલાવી
હોત તે તેઓએ તેઓની સત્તાથી ઉપરવટ કંઈએ કરેલ
નહિ મળકુર સેક્રેટરીઓએ એ સવાલપર પોતે જે કંઈ પણ
વિચાર ધરાવતા હોય તેથી દેશવાસી નહિ હોય. પોતાના વિચારો
તેઓએ મીટિંગની સમક્ષ હાથોવાના હતા. પરંતુ તેઓ રેવિન્ડાસ
રીતે મીટિંગ બોલાવવાનો આતુર નહિ હતા અને તેથી તેઓએ એ
જાણનાર એકેએક મીટિંગ ઉપર ના.પ્રે. દેવાનું જોઈ પગલું લીધું.
એકેએક મીટિંગના મળકુર કલમમાં મળકુર નેતરો હતા. કોઈ પણ
મીટિંગનું કમીટીના પ્રમુખ તરફથી દરેકમાં આવે છે અને
એકેએક મીટિંગની મીટિંગના પ્રમુખની વલણ મિલકી વિરમય
પગલાંની છે. બી. બી. એ. મેમ્બરો પણ વાંચી
જાણે કે કમીટીના જાણ કરતા આવેલા છે અને તેથી તેમના
કામની રીત કરતાં અગત્ય કરતાં નહિ થાય છે. અગત્ય
આથી થાય છે કે તેમનાથી એટલું પણ નહિ તેમજ
સાચું કે પ્રથમ તે સેક્રેટરીનું પગલું જોઈ દર્શાવે અને
દર્શાવનાર રેવિન્ડાસના "આઉટ ઓફ ઓર્ડર" નહિ હોય
પણ ના. બી. એમ. પટેલની દરખાસ્તના પ્રીતકુલ "આઉટ
ઓફ ઓર્ડર" હતી. કેમકે તેને આધારે એ દરખાસ્ત
મુકાબે હતી તે આધાર દર્શાવે નહિ અને તેને આધાર
મળકુરમાં આવે તે તે લેવા સુધી નહિ તેમજ એક પ્રતિષ્ઠા
સંસ્થાને પોતાના પ્રાપ્તને કલમ સંપાદોની અગત્ય કરવાનો
દર તે અગત્ય હોય તેમજ, વળી એ પણ કમીટી કરતું
પરંતુ કે આજ પવન આ અતિ અગત્યના સવાલપર નાદાલની
લીટી કાઢીને પોતાના વિચારો દર્શાવવાની એક પગલું તક
આપવામાં આવેલી નથી. વળી અગત્ય આજની થાય છે કે
મા. મેમ્બરો જે કિલ રેવિન્ડાસના પર સહી કરનારાઓમાંના
એક હતા તેમનાથી મળકુર એકેએક મીટિંગની પ્રમુખત્યને
સ્વિકારી શી રીતે સકાય અને બે સ્વિકારે તે પણ દરખાસ્તની
નરેકલમાં અત્રે જા રીતે આ.પી. સકાય. અને દરખાસ્ત
સંપાદોને પરકાર થઈ હતી એ સિધ્ધી તે વલણ નહિ કેમકે
અમારા પ્રતિનિધિયો તે નરેકલ નજર લેવું હતું. બી.
મેમ્બરો પોતાના નરેકલ વિચારો જણાવવાને તકદાર છે એ
વલણે અમે ના કરી સકતા નથી પરંતુ તેમના આવી
વલણોને અમે ના કોયે. જો કે તેમણે રેવિન્ડાસના પર બળ-
જાણીયો આનંદના એ સહી કરી હતી!

જતા અગવાનું હતું તે બતાવેલું. નાદાલ પ્રતિજ્ઞા

કોઈએ નવા અમલદારોની મીટિંગ બાદ આ પહેલવહેલી
એકેએક મીટિંગ મીટિંગ મળી હતી અને પહેલવહેલી
આવે પગલું કરી અગત્યની નિર્ધારણ પાત્ર થઈ છે એ
તેની અને કામની કમનસીબી છે.

કેમકે કરીએ તેનાં અમલ નથી જાણતું કે કોઈએ
અમલદારોને જે અનેક છે તેના સામે કંઈ પણ કરીએ
કરવાનું પગલું દેવા સહે. સુધારા કોઈએ સામેના સંબંધ
તોડી નાખવાનો હવે અગત્ય આવેલો નથી. પરંતુ જે
આવે તે પણ નથી એક તરફ કામના અગત્યના લાભોનો
અને બીજી તરફ સુધીકર અમલદારોના આપણીનો સવાલ
દરેકો દેવા ત્યાં તેમ કરી નાખવામાં સંકાય રાખવામાં
નહિ હોઈ શકે. કેમકે એ મેમ્બરો અગત્ય બની સુધીકર
વળી કોઈએ ના અગત્ય સંધી મુશ્કેલી પડી છે તેની અગત્ય
જો નાદાલ પ્રતિજ્ઞા એકેએક મીટિંગને નાદાલી લીધી અને તે
પણ નાદાલ પ્રતિજ્ઞા મળકુરની આવેવાની દેખાડે પરંતુ અગત્ય
અગત્ય છે કે કોઈનીપલ મેમ્બરો લીટીમાં તરફથી બોલાવવામાં
આવતા રવીન્ડાસની નાદાલના હવે કંઈ એવો નથી. એ
મીટિંગ તે સેક્રેટરી પણ દેખાડે બોલાવવાની અગત્ય થઈ
વળી પરંતુ એક અગત્યના અગત્ય સરકારની નેતરકમીને
પણ આ. રે તેના નેતરકમી તેને તરછાડી કાઢવામાં આવી
હતી. આથી બીને સારામાં સારા સામે કોઈનીપલ એવો
લીટીઓની ધવન નામે બોલાવવાનો રહેલો હતો. પરંતુ એ
મીટિંગ કંઈ તોડવાનીઓની નથી. તેની પાછળ કોઈએ
આજ અને મરજી રહેલાં છે કેમકે તેમાં સામેલ થનારાઓ
કોઈએ કલમમાં દેવા છે કે તેઓએ, જે કામના લાભોને
આગર તેઓ આ પગલું પરવાને પ્રેર્યો છે, તે કામના
સવાલમાં લાંબા ગાળે નિરંતર સેવામાં જળાવેલી છે.
એ મીટિંગને અમે અત્રે:કરવાથી દેશ આપીએ છીએ. પરંતુ
તે સાથે એટલી અગત્ય કરીએ છીએ, કે આપણે કોઈ નહિ
કરીએ. જેર જાય નહિ રાખીએ; કામનું દિલ કંઈ
કરીએ અને કોઈએ તરછાડી નહિ કાઢાઈ કમકે, કોઈએ
કંઈ કામની નથી. આપણી છે. આપણું પ્રતિજ્ઞા અને
અ.પણા કામને કોઈએ અમલદારોએ ખાન દેવાનું છે
નહિ કે તેઓના પોતાના. સત્તાના મળકુર એ એ તેઓ
જુલી મળા દેવા તે તેની આવતા રવીન્ડાસની મીટિંગ તેઓને
ખાતી કરાવી દેવી તેમજ કે તેથી તેઓ પોતાની વલણ
સુધારી શકે.

જે ખાસ દેવું માટે આવતા રવીન્ડાસની મીટિંગ બોલાવવા
માં આવી છે તેના સંબંધમાં અમારે એટલું કરવાનું છે,
કે આપણે આપણા દેવુંમાં પ્રીતકુલ કલમ રહેવું નેતર. આપણે
બતાવી આપવું નેતર કે આપણે કોઈ પણ કોઈના અગત્ય
રવીન્ડાસ સિદ્ધાંતથી વિરુદ્ધ છીએ પછી તેવી સમીક્ષા સકાયતા
દેવા મા ન હોય. અને ગગનાતક કામના સંબંધમાં
કોઈએ અગત્ય રીતે કલમી રોવાનો કલમથી અર્થ એટલા
અગત્ય:કેવો પોતાની સમીક્ષાનો સાચો આકાશના લીટીઓને
અગત્ય દેશમાં વલણવાની સકાયતા અગત્યવાની તપાસ કરવા
મા સરકારની સાથે સરકાર કલમ માં વેડી નાખવાને જાણે
અ.પણા જે જાણનાર એટલીએ, કોઈએ અગત્યની એક આ
દેશ છોડી આપ્યા જાય છે તેઓને તેમ નહિ કરવાનું સમ.

નોર્થર્ન ડીસ્ટ્રીક્ટસની મુલાકાતે એજન્ટ

લીધે સરકારના એજન્ટ કુવર સર મદારાજ સીંગ અને કુવરાણી લેડી મદારાજ સંગ ગયા આપાહીવાના વીકએન્ડ દરમિયાન નાટાલના નોર્થર્ન ડીસ્ટ્રીક્ટસની મુલાકાત ગયા હતાં તેઓએ ન્યુકાસલ, ઝેડેકા, ટંકી અને ડેનહાઉસની મુલાકાત લીધી હતી.

ન્યુકાસલમાં કુવરાણીનાં ગાનમાં શુરોપીયન બાલુઓ તરફથી આ પાણીના મેળાવડા થયો હતો અને એજન્ટને મેવર અને કાફીસીયર તરફથી સંગ આપવામાં આવ્યું હતું. બપોરે શુરોપીયન વંગ મેન્સ એસોસીએશન તરફથી મેળાવડા થયો હતો અને રાત્રે લીધે ફામ તરફથી ખાણ આપવામાં આવ્યું હતું જેમાં શુરોપીયનોની મોટી દાળરી હતી.

ખાણ બાદ ટાઉન હોલમાં જાહેર મીટીંગ થઈ હતી જેમાં એજન્ટે લીધે સવાલપર અવરકારક વાપણ કર્યું હતું. આ દેશના લીધેઓની સ્થિતિને તેમણે દર્શાવતા અને અનુભવીની સ્થિતિ સાથે સરખાવતાં જણાવ્યું કે દોહુસ્તાનમાં તે અનુભવી તરફની અમારી વરોણક અને સરગીલા સમયે છોએ પણ આ દેશમાં તમારા અનુભવીનું શું લીધેઓની વસ્તીનું પ્રમાણ આ દેશમાં કુલ વસ્તીના ત્રણ ટકા જેટલું પણ નથી એ જોતાં લીધે સવાલ શું વિચારના છે? આઠકા આપતાં તેમણે જણાવ્યું કે ૧૯૧૧ ની સાલમાં નાટાલમાં શુરોપીયનો કરતાં એશિયાટીક ૩૫,૦૦૦ વધારે હતા ત્યારે ૧૯૩૧ માં એશિયાટીક કરતાં શુરોપીયનો ૧૮,૦૦૦ વધારે હતા, ૧૯૧૧ થી લીધેતાનથી નવા વસાહતીઓ હાખલ થયા નથી ત્યારે શુરોપીયનો વસાહત આણું રહી છે.

આ દરમિયાનના નાટાલમાં લીધે શુરોપીયનોને લાંબી કાલે એવો ભલે રાખવાને જરૂર અવકાશ રહેતોજ નથી. અને ને કહાપી એવો ભલે હોય તે પણ તેના પંજાજ પુનીયન સરકારના લાભમાં છે અને તે નાટાલની લીધે વસ્તીને માટે પુનીયનના ખીજા પ્રાંતના કરવાજ ખુલ્લા કરી દેવાના છે.

આજના જાલના એજન્ટે જણાવ્યું કે તમારે બાદ રાખવું જોઈએ કે લીધેતાન દલે સવેગી સ્વતંત્ર સરકારનું જનર છે. પૃથ્વીપરની કોઈ પણ સત્તા તેને અટકાવી શકવાનું નથી. લીધેતાનની વસ્તી ૩૦ લાખની છે. તે પછી સ આ હિપ ખંડ અને લીધેતાનના હિપ ખંડ વચ્ચે સારો સંબંધ ટકાવી રાખવો આવશ્યક નથી? તમે જેઓ વધ્યા છો અને વિચાર કરો છો તેઓએ સ્વતંત્ર લીધેતાન ન શ કરશે તેના ખ્યાલ કરવો જોઈએ.

પછી સાહિબ આફ્રિકામાં ચીનાઓ પણ છે અને ચીનની વસ્તી ૪૫ કરોડની છે. એટલે પુનીયાની ૮૦ કરોડની વસ્તીના સાથે વેર બંધવામાં સાર છે ખરે? અંતમાં એજન્ટે સરકારને સારી સલાહોને માટે અરજ કરી.

કુવરાણીએ બાપણ કરતાં લીધે સવાલના સંબંધમાં સાહિબ આફ્રિકાના લોકોને ખરે ખોલીતવ બતાવવા સમજાવ્યું.

ઝેડેકામાં એજન્ટને લાંબી લોકલ મે ન અને લીધે ફામ તરફથી સંગ કરવામાં આવ્યો હતો અને રાત્રે ઝેડેકા ટાઉન માં તેમના માનમાં ખાણ આપવામાં આવ્યું હતું.

ટંકીમાં એજન્ટના માનમાં થએલા મેળાવડામાં મેવર, સેકરેસ અને વીક મેજસ્ટ્રેટે દાળરી આપી હતી. એજન્ટે

શુરોપીયનોને લીધેઓની વધારે પીગાણ કરવા સમજાવ્યું હતું. સાહિબ આફ્રિકામાં આવ્યા સરખી તિમના થએલા સરકારને માટે તેમણે સંતોષ દર્શાવ્યો હતો અને જણાવ્યું કે સાહિબ આફ્રિકાના શુરોપીયનોએ એ બુલબુ નદિ કોમએ કે સાહિબ આફ્રિકાના લીધેઓએ સમજાવ અને આચીન સંસ્કૃતિ પ્રદાપનારે દેશમાંથી આવ્યા છે અને નાટાલની આર્થિક કિંમતિ તેઓએ કરેલી છે અને નાટાલની સરકાર અને લોકોના કહેવાથી તેઓ આવ્યા હતા. લીધેઓમાં પછાત સ્તરે લોકો છે પરંતુ લોકોને સામાન્યજન આપવાની રેવ હોવા છે અને એ બુદ્ધિ અને ચારિત્રના વિકાસને વિધાન છે.

લીધેઓને ગાતાના છોકરા અને છોકરીઓને જગવણી આપીને ગાતાના સંગીતન કાવમાં પણ તેઓ ફરજ પડી શક છે તે શુરોપીયનોને તેમણે બતાવી આપ્યા હતા.

ટંકીમાં એજન્ટને શુરોપીયન નાગરીકો તરફથી લગ્ન આપવામાં આવ્યું હતું.

કુવરાણીનું બાપણ

ટંકીમાં ગા. વી. ઇ. નાવટને ત્યાં આ પાણીના મેળાવડા માં કુવરાણી મદારાજ સીંગ દાળર થએલા શુરોપીયનો સમજા બાપણ કરતાં જણાવ્યું કે: "તમારા પુર્વજે જુના દેશમાંથી નવા દેશમાં પોતાની રે.છ કમવા આવ્યા એવાજ રીતે અત્યારે લીધેઓ પણ સાહિબ આફ્રિકામાં આવેલા છે. ગમે તેવી કંગાલ દાલતમાં તેઓ આવેલા હોય તે પણ જ કારણથી તમે આવ્યા તેજ કારણથી તેઓ આવ્યા છે. તેઓની કુખર પછી મુશીબતો છતાં તેઓ કાંત રહ્યા છે. શું તેઓની તરફ તમે ન્યાય નહિ બતાવશો અને લીધે છોકરીઓને જગવણીના સંધને નહિ આપશો ?

તમારો બાસ્તી ધર્મને સુદર વારસો જુઓ, તમે તમે તેમાંથી ખીજાને સિરસે આપશો તે તમારો વારસો વધશે. તમે કહેશો કે લોકમત લીધે છોકરાને એવા સન્નવ કરી આપવાની વિશ્વ છે પરંતુ લોકમત જગવણે તમારો લાભમાં છે. તમારામાંથી પ્રત્યેક લોકમતને માટે જગવણાર છો. ફેટલીક શુરોપીયન ઓઓએ મદદ કરવાનું વચન આપ્યું હતું.

સાહિબ આફ્રિકાના લીધેઓ

ડી. બંદુ સુદરમ, એમ. એ. પી. એચ. ડી. (બંડન) એ "હરિયાપારના લીધેઓ" નામનું એક રસીક જાહેર પુસ્તક લખ્યું છે તેમાં જુલા જુલા સંસ્કારોમાં વસ્તા લીધેઓની સ્થિતિની ચર્ચા કરી છે. તેમણે મદારાજના "ધનિજાના રીબુ" માં "સાહિબ આફ્રિકાના લીધેઓ" પર એક જાણવા-જંગ લેખ લખેલો છે તેમાં સાહિબ આફ્રિકામાં લીધેઓપર પછી કાઠમારીઓનું અને વખતો વખત થએલાં દાલકારોનું વર્ણન આવ્યા બાદ લેખન અંતમાં તેઓ નામે પ્રગણે લખે છે:—

સાહિબ આફ્રિકામાં દલે શાલિદટિ રજુ કરવાને અવકાશ નથી. એ છાત્રપર જુલુ બાર મુકવાથી આપણા લીધેઓને પણ જુલુસાન થઈ નુકસ છે. પુનીયનના લીધેઓ મારુજાની માગતા નથી તેઓ મનુષ્યજાતી તરીકે અને એ દેશના વનીઓ તરીકે કલે માગે છે. કાંઈ પણ હિસે પુનીયન બીટીક કમનવેશમાંથી જુલુ પડી જશે. અને તે સંસ્કારોમાં

સાઉથ આફ્રિકાનો દીંદી સવાય ખેડેલા નાંખરેના આંતરરાષ્ટ્રિય સવાય થઈ પડે. દીંદી વસ્તીની સામે બેઠ પાડવાને ૧૯૨૮ ની સાદો પરિપક્વતા અહમમદલાની નીતીના દરાવનો હુનીયન સરકાર તરફથી ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો પરંતુ આપણા દાવાના વાળખીપણાની હુનીયાને ખાલી કરાવવાને દીંદીઓને રંગીન વર્ગના દેવાથી હાંડવામાં નહિ આવતાં એ દેશના વની તરીકે ગણવામાં આવ્યો એવી મી, બટનની કણુલાન આપણી પાસે છે. સાઉથ આફ્રિકાના સવાયને આંતર રાષ્ટ્રિય દરમજ લઈ જવાને દીંદીલાન અને હુનીયન સરકારે તરફથી ૧૯૨૪ માં રામમાં સ્વિકારવામાં આવેલા ઇમીગ્રેશન અને ઇમીગ્રેશન ઉપરના આંતરરાષ્ટ્રિય પરિપક્વતા કરાવે આપણી પાસે છે. આવી સ્થિતિ ને નજરના ગવિષ્યમાં ઉપસ્થિત થયા પછર તે રહેવાનીજ નથી તે ઉપરસ્થિત થાય તે દાલાની તરફરનું સમાધાન કરાવવાને દીંદી અને સાઉથ આફ્રિકાની દીંદી મેગે લડન કે મીવી કારકીસ તરફ નજર નહિ કરતાં હેગ અને આંતરરાષ્ટ્રિય સન્સાદની ત્યાંથી કમેરી તરફ નજર કરવી જોઈએ.

આજે ત્યાં દીંદીલાનની સરકાર પ્રબળીય સરકાર નથી તેમ હતાં પણ તે સરકારે સાઉથ આફ્રિકાના દીંદીઓની વાળખી માગણીઓ હુનીયન સરકાર તરફથી સ્વિકારાવાયને સખત લડત લડાવેલી છે. તેમાં સમસ્ત પ્રબળતા તેને ટેકા છે આજ રાખવામાં આવે છે કે તેને ટેકા આપવામાં પણ તેને દમ્પેશ મળતો રહેશે.

એલાનીસજાનેના દીંદીઓની માગણીઓ ગણરજ સર ઇજાર્નથી નહિ સ્વિકારવામાં આવે તે સત્યાગ્રહ કરવાના કરવામાં દીંદીલાનની સરકાર અને પ્રબળ આર્થિક અને તકનીક રેકા આપવે જોઈએ. સાઉથ આફ્રિકાના પ્રતિનિધિમંડળની સમુખ એવી પેટીશન ઇમીટી વખતે મી. બાળખાયે કણુ હતું તેમ જ દીંદીના મારાસજા એવો દરાવ પછાર કરે. તે સાઉથ આફ્રિકામાં પાછા ફરતા દીંદીઓને સ્વિકારશે નહિ તે અતિ મંજૂરજાહેલી સિતિ ઉપસ્થિત થયા વગર નહિ રહે અને હુનીયન સરકારને એ દેશમાં આપણા દહા અને માગણીઓ સ્વિકારવાંજ પડશે. પરંતુ મેવતા નેવાથી ફગાવાય પતિ-જાગે આપવાંજ જોઈએ. સાઉથ આફ્રિકાના દીંદીઓએ જગા પણ પાછી પાની નહિ કરવી જોઈએ આપણા સવાયના પ્રમુ વાળખીપણાથી અને દીંદી મેમની પોતાના પ્રિટ હેલ સિદ્ધ કરવાને અમુક ગતિએ આગળ પધવાની હસાયેલી શાંતિથી આખરે આપણી દુનૈદ જરીજ જોઈએ.

મહાત્મા ગાંધીજીની પ્રજ્ઞાન

ગાંધીજીની તળીયત દયે સારી થઈ છે અને ત્યારે પ્રગતિ-ઓમાં વાગ મેતા થઈ ગયા છે. હુનામાં મહાસજાના નેતાઓની પરિષદ મળી હતી તેના તુરખા કુટખા ખજારે રૂટર માગરને અને રૈલ્વદા વીમાનપરિના ખજારાઓ તરફથી આપ્યા છે. તેમાં ફેટલું સખ દમે એ ને દીંદીલાનના વર્તમાનપરિ આવે ત્યારે આપણી સકાય ફરમીયાન આ ખજારેથી આપણે સંબોધ માનવો રહેશે.

એ ખજારે મુજબ ગયા મુકવારે પરિષદે સવિનય લગીની લકન ચાલુ રાખવાના દરાવ ક્યો છે પરંતુ ગાંધીજીને સગા-

ધાની કરવાના લેતુથી વામસરેયની મુલાકાત માંખાની સગા આપી છે.

પરિષદમાં સવિનયજગી લકન ખીનરતે ખંધ કરી દેવાને લખેના કરાવ મુકવામાં આવ્યો હતો અને લધુમન તેની તરફેણ માં હતો પરંતુ ગાંધીજીના લાખજ પછી મોટી બહુમતિએ તે દરાવ ફિડી ગયો હતો.

તેને બદલે ગાંધીજી અને વામસરેય વચ્ચે માનવેથી સમાધાની જાય તે કરને લડન ખંધ કરવાની તરફેણમાં દરાવ પસાર થયો હતો.

ગાંધીજીએ અફિગમ સકન ચલાવવાની જોજના રણ કરી હતી અને તેઓની ડીટેટરશીપને ફરી બદાલી આપવાની માગણી થઈ હતી તે પરિષદ તરફથી નામજુર દરાવ માં આપી હતી.

ગાંધીજીએ પોતાના લાખજમાં જણાવ્યું હતું કે માનવેથી સમાધાની થયા સિવાય લકા અટકી કે ખંધ થઈ નહિ રહે. અને તેથી તેઓએ તેઓની ડીટેટરશીપ ફરી મંજુરી આપવાની અને આપી વડન ચલાવવાની ફલ સગા તેઓને આંખવાની પરિપક્વતા માગણી કરી અને માનવેથી સમાધાની માટે વાઈલરે ને સગવાની રજા માગી. જોથી ને વાઈસરૈય એવી માગણીના અસ્થિકાર રહે ને તેથી ગાંધીજીનું પોતાનુંજ અપમાન થાય અને તેમની મારફતે આખા દેશનું અજમાન થય.

માનવેથી સમાધાની ફરી મેવી જોઈએ એ દરાવવાની પણ ગાંધીજીએ ફલ સગા માંગી હતી.

ગાંધીજીએ જણાવ્યું કે મહાસજા થયેલી કે હારેલી નથી. પોતાનો કવીકમ બહુવાની તેને પૂર્ણ સગા છે અને તેથી સામુહાયિક સવિનયજગ અંધ થઈ રાકે છે, પરંતુ જોજો અફિગમ સવિનયજગ ચાલુ રાખી રાકે છે તેઓને મહા-સજાએ તેઓની પોતાની જગાજહારીપર ને આજ રાખવાની પ્રુટ આપવી જોઈએ.

આપણી સરકાર આપણે માટે રૂ કરવાની છે એ નેવાને બદલે આપણે પોતે રૂ કરવાના છીએ એ વિચાર કરવાના છે જોજો તેમાં માનતા નથી તેઓએ તેમાંથી નીકળી જવું જોઈએ પણ તેઓ માધી ગયા છે મંજ નહિ કહેવ જોઈએ. રૂ સગલ નથી ચકનો હોયેથી આગમની માંગણી રેવી ગે ને થઈ રાકે.

ગાંધીજીએ રાનીવારની મધરને વામસરેયને સુલેદને માટે લકનમાંજો સોમવાને મુલ કાતલી માંગણી કરનારે સફિશ મેલરેયો હતો.

સોમવારેના હુનામાં તાર જણાવે છે કે વામસરેયે ગાંધીજીની મુલાકાતને માટેની માગણીને ગવાખ આપતાં જણાવ્યું છે કે ત્યાં સુધી મહાસજા પોતાની એજ સવિનયજગની મકન ખંધ કરી નહિ દે ત્યાં સુધી સરકાર મહાસજાની સાથે સોહો કરવાની નથી મહાસજા તેમ કરવા માગતી નથી મી મુલાકાત અધ્યયન છે.

ગાંધીજીએ તેના જગાજમાં વામસરેયને ફરી વિનંતિ કરતાં જણાવ્યું કે મોડા દિવસ પડે મળેલી પરિપક્વતા હેતુ માનવેથી સમાધાની લાખવાનોજ હતો એવું તેઓ સિદ્ધ કરી આપી રાકે છે. પરંતુ તેમ જતાં વામસરેયને મુલાકાત આપી નથી.

હાંદી પ્રધાનનો વાહસરોયને રોકો

દિવાને આમરમાં ગાંધીજીને મુલાકાત આપવાની વાહસરોયે તો પારી તમા સંબંધમાં બોલનાં તોહી પ્રધાન સર સેખાવલ દેસે જાણીએ કે વાહસરોયે ગાંધીજીને આગેલા જતાવળાં પાટીસ સરકારની પુર્વે સંમતિ છે.

૧લી ઓગસ્ટે લલત સર થશે

પુનામાં રહેલ જણાવે છે કે ગાંધીજી તા. ૧લી ઓગસ્ટે સવિનયવર્ગની લડત કરી શકે કરશે. અને તે કે દેશનો સામાન્ય મત એ પચાસની વિરુદ્ધ છે છતાં ગાંધીજીને ગાયક વર્ગનો તો દેશ મળશે જ લડત શરૂ થતાં સરકાર તરફથી પણ ભંતી સામે ધરતી પગલાં લેવાશે.

ગાંધીજી અમદાવાદ ગયા

મળા મંજળમાં ગાંધીજી પતાશી અમદાવાદ ગયા છે. તે પહેલાં રૂઢનો મુલાકાત આપનાં ગાંધીજીએ જણાવ્યું હશે કે મદાસભાની આખી રચનામાં ફરફાર થવો આવશ્યક છે. મદાસભાના કામચલાઉ પ્રમુખ શ્રી અણે સમસ્ત હીરના સરમુખલાર થયા છે અને બીજા પ્રતિદ સરમુખલારે પણ થશે. હાલ તુરંતને માટે સામુદાયિક સવિનયવર્ગ બંધ રહેશે પણ વ્યાકિતગત સવિનયવર્ગ ઓગસ્ટ તા. ૧લીમાં શરૂ થશે. ગાંધીજીએ જણાવ્યું કે તેઓ પોતે સરકારને મતવણી આપ્યા સિવાય લડતમાં સામેલ નહિ થાવ.

એ અનેરું અભિલેખ

(મનારેની માણ)

૪

આશ્રમ કયા?

મળા 'હરિજનપંથ' માં મેં ગાંધીજીને મળીને તરતજ બાન્ધું હતું. બીજે દિવસે મેં ગાંધીજીની રજા લીધી. એ મારે માટે વચન થઈ હતી. 'તારું સ્થાન આશ્રમમાં છે' એ કહેલો મારા કાનમાં વાગી રહ્યા હતા આશ્રમ એ એમની પ્રિય કૃતિ, આશ્રમજ એમનો દેહ, આશ્રમના વિચાર એમને આ તપશ્ચર્યામાં વારંવાર આવતા હોય તો આશ્રમ નહિ. આશ્રમની મારફત એમને પોતાનું બધું કામ હેવા રહ્યું. સ્વરાજ્યની આપરી લડતના ગણેશ આશ્રમથી હાંદી કુચ કાઢીને મંગાવેલા, આ પવિત્ર ધર્મયુદ્ધને આપવા પારેણું નવું સ્વરૂપ પણ આશ્રમ દ્વારાજ કેમ ન આરંભાયે? રાવજનક કરતા અર્થકર રાધસને હણવાને માટે કેવી પવિત્રતા નેત્રીએ? એ પવિત્રતા આશ્રમમાં ન હોય તો શી રીતે આશ્રમનો ઉપયોગ એ ધર્મયુદ્ધમાં કરી શકાય? સાધનની શક્તિ ઉપર ભાર ગાંધીજીએ નેટલોઃ કુઠ્ઠો છે તેટલો બીજા કાંઈ સુધારકે ન મુકેલો હોય. પણ આ યુદ્ધને વિશે ખાસ વધારે પડતો દેખાતો ભાર પવિત્ર સાધનો ઉપર એટલાજ માટે મુકાયો કે આ યુદ્ધના જેવું વિકટ યુદ્ધ અને શુદ્ધ ધાર્મિક યુદ્ધ હજી લડાયું નથી. સામાન્ય કાંઈ મોળવળી હરીને પણ ધોમ ધામને સ્વચ્છ કર્યા વિના આજણે ઉપયોગ કરતા નથી કાંઈ જાણજાણ સ્વચ્છિયા કરતાં વેળા પોતાનાં નરતર વચેરે દહિયારને ઉકળતા પાણીમાં નાંખીને શુદ્ધ કર્યા વિના ઉપયોગ નથી કરી શકતો, કહે તો એ પોતાના કામને માટે નાલાયક હશે અને અનેકાર પણ હશે. ત્યારે આ જગાનાઓ મળ્યાં પાતાકલક મુળ નાંખી એકલી, ધર્મદક્ષીને રજાગીને વધતી ગયેલી વિધવેલીનાં મુળ કાપવાને માટે આશ્રમશ્રી કાળનો ઉપયોગ કરવો હોય

તો એ શક્તિને નેટલું સ્વચ્છ, અણિયાળું અને ચળકતું બનાવી શકાય નેટલું એણે 'તારું સ્થાન આશ્રમમાં છે' એટલા વાક્યમાં મેં અટકો અર્થ હાજવામાં વાંચી લીધો, અને કે ગાંધીજી પોતે એ આપી શકતા હોય તો આના ફરતી વધારે ઉઠો અર્થે હાંદી આપે.

આ મને સમજ, હું જે કામ માટે આશ્રમ બાંધું છું એ વિચારતાં હું મુજ ગમે. ગાંધીજીની સામે વધારે વાત કરવાની, એમની પાસે વધારે વાત કરાવવાની દિશત ન આવી. મેં અજણ તેજ એમની રજા લીધી, પણ જાતિજાતી કહ્યું: 'હું ક્યારે જોઉં છું કે આ અપવાસ એમ આપનું રામની સામે કસણું છે તેમજ આપના આત્માનો આપના હરીરની સામે—આશ્રમની સામે—જળવો છે. એ આશ્રમને એ હરીર લાયક ન થાય તો એને છોડી આપ ભાગ્યે જીવે એ પણ કીડા જેવું થાશે છે. પણ મુજતાં મુજતાં એક વાત કહી આપનું હરીર સાળગમતી ઉપરના આશ્રમમાંજ સમાયેલું છે એમ થા ભાર માનો? એલાં પંદર વર્ષમાં આપે જે નિષ્પ્રાણ દેશમાં પ્રજા પુર્ણ છે એ આપો દેશ આશ્રમ છે, આપનું હરીર છે. એક અંગ કહેણું હોય તો તેનો નાશ કરવા નેટલાં નિર્દય સદમતા આપનામાં છે. આશ્રમ એક નાનકડું અંગ છે, એના નાશ કરીને સાળગમતીમાં ફાવી દો, પણ એ વિરાટ હરીરનાં બધાં અંગો તો દેશમાં છે. અને જ્યાં પથરા દોષએ પણ દેશમાં આગે મળ્યાં હીરા પકળ્યા છે. આપ આશ્રમનોજ ઉચાર કરીને અધીરા ન થાઓ એમ માનું.' મારે એકા એક આશ્રમમાં કેમ આવવું પડ્યું એ સવાલ મને પછીગર પુછવામાં આવ્યો છે. એના જવાબમાં આટલો પવિત્ર પ્રસંગ આપી દેવા ઉપરાંત હું શું કરી શકું? ઉપવાસથી આરંભાયેલા અનેરો અભિલેખમાં આશ્રમ શો દાખો આપી શકે, દાખો આપવાનું એવું જણું કે લાવકાલ છે કે નહિ એ બધું એવાને માટે મારે આશ્રમમાં જવું એ અનિવાર્ય હતું.

વહીસલાકાની વેદના અને ભદ્રા

સરકારની થોડીક કષ્ટા મેં મળા અંકમાં કરી હતી. આ પ્રસંગે થોડી કરવાની જરૂર છે. ગયાજ અંકમાં આપી શકતો હતો પણ સમય નહોતો, સ્વચ્છતા નહોતી, સરકાર સહેજે સ્વચ્છતા બેઠાં મેસે એવા નથી. ઉપવાસનું સાંજગીને એમણે જે સ્તબ્ધતા અનુભવી હતી અને હાથ પછી જે ઉદ્ધાર કાઢવા હતા તે હું મારા પ્રથમ શ્રેયમાં આપી ગયો છું. એ પછી એઓ સ્વચ્છ થવા લાગ્યા. બીજા તારીખે એમણે જરૂર પુરોષોત્તમદાસનો કાગળ આવ્યો એના જવાબમાં જે કાગળ લખ્યો તે એમની વેદના છતાં હાઈદ્રાબાદ, કાંત સમજ, બ્રહ્મા જાળવી રીતે પ્રગટ કરે છે. એ પત્રમાંથી સૌ સમજ અને ધીરજ ગળે મેળવે. સરકારની કે સર પુરોષોત્તમદાસની રજા વિના એ કાગળનો ઉપયોગ કરવાની છૂટ એટલા માટે લઈ છું કે આ પુરુષપર્વમાં ગાંધીજીથી વિખુટા પડેલા સરકારનું સૌને સ્મરણ થાય છે અને તેમનું હૃદયત જાણવાને સૌ આતુર છે. આ રહ્યો એ કાગળ:

"પાપુએ આ વખતે લીધેલી પ્રતિજ્ઞામાં કાંઈની સલાહ કે અંમતિ લીધીજ નથી. ત્રણ વખતની પ્રતિજ્ઞા ધાર્મિક હોવા છતાં એમાં રાજકીય તત્ત્વ સમાવયું હતું અને તેટલાપુરતી મારી સામે સમજત કરવાની આવશ્યકતા સ્વીકારેલી ખરી. આ વખતે લીધેલી પ્રતિજ્ઞા કેવળ ધાર્મિક હોવાથી એમાં મારી સંમતિનો સવાલ હોવાજ નહિ.

“રત્ન એક વાગે અને બધા જુવરા પડેલા હતા ત્યારે એમણે પોતાનો નિર્ણય ક્યો અને દોઢ વાગે વહી જો સ્ટેટ-મેન્ટ પ્રસિદ્ધ થયું છે તે વહી કાઢ્યું હતું. મેં એક કે એમાં ફેરફાર કરવાની જરૂર જણા રાખેલી ન હતી. છતાં એ વિષે પ્રશ્નોને ખાતરી કરી લીધી અને ત્યારે જ્યારે લીધું કે નિર્ણય જાણ્યો એવો છે ત્યારે તે પછી અને ખાતરી થઈ કે મારે મારે પ્રશ્નરેખાને આશીન થઈ સિવાય બીજો માર્ગ નથી.”

“વળી મારી સાથે પ્રથમ મસલાત કરી હોત તે પણ એમણે કરવા ધારણા નિર્ણયમાં ફેરફાર કરી શકત એમ માનવાનું કશું જ કારણ નથી. હા સાત મનના થોડા ઉત્કાંઠા જરૂર પડી શકત. બાકી તે આવા કેવળ ધાર્મિક નિર્ણયમાં ફેરફાર કરાવી શકાય એવી યોગ્યતા મારમાં નથી.”

“આપ આવીને શું કરશો? આપ કે હું કે કોઈ શું કરી શકવાના હતા? હાઈુ ધર્મીનું શાપ છે અને યશ. કોઈની ધાર્મિક પ્રવિણતા તેમજાનો નિષ્કૃષ્ટ પ્રયત્ન પણ કરવાના પાપમાં આ મારે આપણે પડવું જોઈએ? હોદ્દાધર્મનું પ્રામાણિક અને સતત પાલન કરનાર આપે કાણ છે? જો હોત તે આપે આપણી આ દશા ન હોત. ત્યારે એવું જરૂર પાલન કરનાર એક બંધિત આપણા વસ્ત્રવામાં છે તે એકવી પચ્ચ તેણે લીધેલી પ્રતિજ્ઞા કર્યાં જાધીઓ કે રોહીઓ આમદર્શી પાકવી રહી એમ માનીએ તે પણ એવા હોદ્દાધર્મને કે દેશ-શાશાન શાપ? મારી અવ્ય મતિ પ્રમાણે તે એવી ઉદ્ધુજ પાંચુમ આવે. એટલે એમને રોકવાના પ્રયાસને હું અયોગ્ય અને નિષ્ફળ માનું છું.”

“પ્રતિજ્ઞાના મુલ્યદેશ વિચારતાં પણ ‘પરવડા પેટ’ પછીનું હોદ્દા અમળના કેટલાક અમનુ પત્રોત મેળાં, અને ખાસ કરીને સનાતનીઓ અને કેટલાક કેળવણીના હોદ્દાઓ જે પ્રકારે પ્રચાર કરી રહ્યા છે તે જોતાં વહેલા કે મોડા અપવાસ આવીજ પડવાના દગા. તે પછી થોડા દિવસ કેલી કક્ષાત તે ન મળું એટલા ખાતર ટીક શું કામ કરવો? મુશ્કેલીની અગાધા સહ સહ સ્વારથી આજ સુધી સનાતનીઓ ને પરવ્યવહાર ચલાવી રહ્યા છે તે બધા મારા જીવામાં આવ્યો છે. હોદ્દાધર્મની રક્ષાને નામે જે દગાદગ, જુદું, અને પ્રપંચનો ભાર પ્રયોગ થઈ રહ્યો છે તે પણ હું જોઈ રહ્યો છું. મોટામાં મોટી પદવીએ પહેલેલા કેટલાક આપણા જાણીતા આચાર્યજીને ‘રાજદારી છૂત’ છેવે છે, અને બાપુના ઉપર હોંનનું આરોપણ કરે છે. આવા સંજોગમાં કરોડો ગરીબ અને અસહ્ય અંતરને આપણા વચ્ચે મારે વચન આપનારા ક્યાં સુધી જીવે મોટે જોવા કરે? હોદ્દાધર્મની રક્ષાને બીજો કોઈ માર્ગ આપજીને મૂકે છે ખરો? જો બીજો માર્ગ ન હોય તો જેને માર્ગ એ જીવનથી વધારે વહાલો હોય એ બીજું શું કરે?”

“બાપુની ઉમર અને શારીરિક સંપત્તિ જોતાં એકવીજ દિવસના ઉપવાસની વાતથી અને મુજરી કુટે છે ખરી. એમને પોતાને તો ચકા છે કે મધ્યર નિર્વિધિ પુરા કરાવશે, પણ અને બપ છે કે એ આજા ધારેપડતી છે. પણ જે અતિવાની છે એનો શોક ક્યો શું શાય? પ્રશ્ન ને કરશે તે સારું જ કરશે.”

આ કાળજી બપારે એને બીજો દિવસે તે મધીજના ઉપવાસ પુરા થયા હશે. બીજી તારીખે સંજેના પ્રમથના અંતમાં બપ અને નિરાશાની કાવ્ય છે. પણ ઉપરનું શાપ

એ વશભાષના મર્મપ્રયોગ હાથમાં થઈ શકાય છે

‘આશ્રમ’ જાતની મેં કોઈ જાણ્યા કરતાં અને વશભાષના વાદ આજા. એમને કાળજી વાદ આજા. કોણ કહેશે કે હું આશ્રમમાં છું અને વશભાષના આશ્રમમાં તરીકે માન કરતાં સો કરશે એ વધારે આશ્રમી છે એમ મારે અંતર સાક્ષી કહે છે.

અમીજાનો મુગ

મધીજને ઉપવાસ જાહેર કરના નિવેદન બદલે પાઠ્ય હતું તેમાં કહ્યું હતું કે સંગર છે કે આ વડા એક મોટી અમીજાનો આરોગ દશે મધીજનું અનિરોધ તત્ત્વ બીજા પાંચકા ઉઠાવી લેશે કે એનો અગ્રિ જ્ઞાત જવાનો ભય છે ત્યારે બીજા વડા આવશે, કે દેશમાં પ્રચલિત મોટાની વેદીઓ મુઠાઈ એ વસ્તુ કળતા મર્મમાં છુપાવવી છે. મધીજના રાજદારી તો મને જીવાવેલા છે એની પણ અને ખબર નથી પણ અમીજાનો આ મુગ છે એમ રોમે રોમાં જેનાં કનિદર્શો કવિ તો કળા અથા છે.

ગયા અઠવામાં એ અપિ-કવિતા કાશગતો મે ઉદ્દેશ્ય કર્યો છે એ કાશગતો ઉપર થોડું વિચરન, આ અમીજાની વાત કરતાં, કરવું ઉચિત ધારું છું. એ કાશગતો પ્રથમ આપ જાણશે. બાકી દુરબોધતા, બીજા અ-વાચને વિષે પુરવધાપથી મગી ઉઠેલા હલપના ઉદ્ધારો છે. બાકી એમાં સનાતનીઓ પ્રાંત જે આરોપ દેખાય છે તે એમને કાર્પ ન જાય પાટે. આ પુરવ નિશાઠમાં એ વિચાર સરખો પણ આપણને ન આવે સનાતનીઓ આપણા દેશમાં છે કે મદારે સનાતનીઓ સહધર્મી છે કે પરધર્મી? સનાતનીઓનાં અને આપણાં દાહરિય જુદાં છે? તે સનાતનીઓના કરતાં આ ઉપવાસની જવાબદારી આપણી શી આઈ છે? જમાનાની આદ નિશામાં આપો દેશ પડેલા હોતો, જેમાં સનાતનીઓ પણ છે. મોડાવાલા અમીજા એટલે તે હોયકલ અમ ગમાર અને જગ્યા છતાં તેમની પાસે શક્તિ ન હોય તો? તે તો એ ન જાણેલા જોવા છે કદાચ ન જાણેલા કરતાં જુદા છે. એટલે જાણેલાની જવાબદારી કોઈ વધારે છે એમ કહું તો વધારા પડવું ન અશ્વાય.

હવે આપું એ કવિના પવના બીજા અને અણુમેલા આજ ઉપર. કવિ પુરોપની વાદવીઓથી કંપી રહેલ છે, આવની વાદવી મહત્તા કરતાં પણ વધારે બીજા આવે છે એનું એને જ્ઞાન થયેલું છે. આવી વાદવીની જવાબદારી આ નવી આકૃતિ-માર્ગ, આશ્રમસમર્પણ માર્ગે ચાલ ન કરે? એ કવિદર્શો કવિ આગાધી કરે છે કે કરશે, બીજો પંથ નથી. દિસાના પશ્ચની રોચ આપણે પુરોપમાં જોઈ રહ્યા છીએ. દવામાં વિમાને ઉડાવી કલાકાં કરતાં ન હરાય તો આખરે એમાં આગળ જશે આગળ જઈને કેટલા ઉડાણમાં પડશે એ રામ જાણે પણ ત્યાંથી પાછા ઉડાવીને તેમને એમી કાલવા મારે પણ આજા ધોરી માર્ગ છે. અદિસાના માર્ગની ફોડા અનિયમસાધનું પાલન છે, પણ અતિમ સિખર એ આત્મવિશ્વાસ છે. દિસા એ કેવળ સમજાવું હથિયાર છે, ત્યારે અદિસા એ અળખા અળખાવું, અંબુરપનું બાળકહવું સૌનું હથિયાર છે. અમાં ધર્મને નામે પોતાને ઉચ્ચ માનતી રામ એ દરિ-તત કે મની ઉપર અસહ્ય અલકવાર કરે—અને એ અલકવાર નાટકને દક્ષિણ હોદ્દાધર્મમાં ચલાવી રહ્યા છે એથી જુડો કયો વોલ ચોરે—ત્યાં બીજો કોઈ રહતો કામ આવે? દરિજન

અરિઓ પોતાની જાણ પણ પુરી ન હોઈ શકે, હાંકીને પોરી રહે તેની કશી તો નાદાર-મદાજનનો વિચાર નહીં, આ દેશ બીજા છે બીજાણીયા છે. ઉઠીને ઉઠીને કપ વાર જાણા તે સ્થાને જાણને આત્મસમર્પણ કરવા નહીં, અરિઓ રાજપુતનામાં એક પ્રદેશ માં દરિયાને પીવાના પાણીના સંક્રમ માલકના માલક અને જારે મેલા દવાડામાં જ્યાં રોર અને પંખી તરફ જાયે, અને જોન પ્રખ્યાત માનવી મંદિર હરી રોર અને પંખી મારે નાપાક કરે એવા દવાડામાંથી કદાચ દરિયાનો પાણી મેળવી શકે. આ વ્યવસ્થાર કમરમાડી ઉપજાવે કેવો તથા કે? એવો વાંક હોય ન જાણે કે જે એ જુઓમાં જાણે દવાડાન મધ્યને બેસે અને પ્રતિજ્ઞા કરે કે અગા હોય છે પાણીનું છુદ ન મુકીશ ત્યાં સુધી દરિયાને સ્વચ્છ નિર્મળ જાળ મળે ત્યાં પછી આને દવે વધારે નહિ વિરતાર, કવિ રોમે રોલાનું એક વાક્ય મનન કરવા જેવું છે તેટલો વિચાર કરી કમરમાં કરીશ. માનવસમાજના એમણે જે વિચારો પાડ્યા છે—પીડા અને પીડિતો પીડા ત્રાસ આપી રહ્યા છે, હોદીની નદી વહેવારી રહ્યા છે, પીડિતો રોવાય રહ્યા છે, પણ પીડિતોમાંથી કેટલાકને એ હોદી સહીર બનાવી રહ્યું છે તે કેટલાકને અત કરી રહ્યું છે, જાળ જુલાવી રહ્યું છે, વિપર્યય મલ રહ્યું છે, કેટલાંકને અપમાને સામે છે કે કદાચ ને ચલ્યા આપણે પીડાએ છીએ એજ અભયી આપણો આરો ન હોય? આના જેવી કરણ દયા બીજી કશી? એ તે મુરોપનું વર્ણન છે પણ અદ્યો કેમ નહિ? દરિયાનો આજે મુંગા છે, કંઈક બોલતા ચલા છે, કાંઈ એમનામાં કોષ પ્રવેશ કરશે, પરમ દેવને એવો એમ માનતા થાય કે આપણે પણ આપણને પીડાનાઓનાં ચલોને ક્ષમા કરી, તો? તો—કરીને અટકા જવું એજ રદાપણ છે એ વાક્ય પૂરું કરતા કલમ અને કાલા કરે છે, એ વાદવી અટકાવવા પીડિત દરિયાને મારે પણ એકજ ઉદારક મારે અતાવવાને મારે આ અનેક અમિશોન મંડળ છે.

મદારેવ દરિયાઈ દેશાઈ.

વિવિધ સમાચાર

હાંદીને ફરકાની સજા—વેશ્વરમાં કન્ઝાસાની નામના હાંદીને જુન તા. ૨૩ સોની રાતે બીજા હાંદીની પાસેથી જાણો છળન એ રફીડમાં બે સોનાના રીંગો ફરવાના મુન્દા મારે પાંચ માસની સજા કેદ અને આઠ હાંદીની સજા કરવા માં આવી છે.

મેરીટમકર્મમાં જુલાર મારે પકડાયેલા હાંદીઓ—મેરીટમકર્મમાં જુલારના કમરનો જામ કરવા માટે આર હાંદીઓને પકડવામાં આવ્યા છે અને પાંચ પના જામીનપર છોડવામાં આવ્યા છે.

અકસ્માતમાં જામીની દાવાનો ચુકાદો—મુખીમ પોર્ટમાં પોતાનો બધી રકમે કેસમિપરથી મોટર વાસકપર પસાર થતા હતા તેવામાં ટ્રેન આવી જવાથી કચરાથ મરણ પામ્યા હોવાથી એક અંગે રેલવેખાતા સામે નુકસાનોનો દાવો માંડ્યો હતો. જુલારીપરથી જામીનું હતું કે મોટરવાળાની બેવરવાઈ હતી પણ ટ્રેનના એજન ડ્રાઇવરની પણ બેવરવાઈ હતી કે તેણે તેવી જામીને સીટી વમાડી તહોવી. જામી

પોર્ટ ડ્રાઇવરે કે અંધ જાને આસામી દેખિત દોષ ત્યાં જમાન પકડતા દોષ મજાલ અને હરિયાદીને નુકસાની મળવી જોઈએ. પણ હરિયાદી પણ દોષિત રોવાથી તેણે મજેલી નુકસાની નહિ મળ્યા હોય. એટલે જાને પા. ૧૦૦૦ ને બદલે પા. ૬૫૦ ની નુકસાની મળી હતી.

વાદનનો બહોળો પ્રચાર કરવાની હાલમાલ—વાર્ધન દાદી ઉપજ અને બજારને વિશે ફનીયાની પરિપત્તી સજાકમીટીમાં વાધનનો સમસ્ત ફનીયામાં બહોળો પ્રચાર કરવાની દરખાસ્તપર ખુબ ચર્ચા આવી હતી. હાંદુસ્તાન તરફથી સરજ રેનીએ જાણાવ્યું કે હાંદુસ્તાનમાં મુસલમાનોની મોટી વસ્તી હોવાથી અને અમુક કારણે નિશા ચરનારા પદાર્થોના અથ વધારી કલમ નેમ નથી. મોસન પ્રતિનિધિએ વાધન નિશા ચરવાનારે નહિ હોવાનું જાણાવ્યું હતું ત્યાં રેનમાકના પ્રતિનિધિએ વાધન તંદુરસ્તીને માટે ઉપયોગી હોવાનો ઇન્કાર કર્યો હતો. એ સંબંધી એમીએન્ટનો અરજો તથમરે થતાં સુધી ચર્ચા મુલતવી રહી હતી.

કેસમમાંથી પેટ્રોલ—જામમાં કેસમમાંથી પેટ્રોલ બનાવવાનો અખતરો સજા થયો છે. એક ટન કેસમમાંથી તેનાં જામ વજનનું પેટ્રોલ નીકળે છે. પીડસહોમાં તેનું વજન મોકલવાને પા. ૭૦,૦૦,૦૦૦ નો ખર્ચ થશે. વરસના વજ કરોડ એકન પેટ્રોલ ઉપજશે જે બીડનના પેટ્રોલના અપના માન પણ ટકા નેરહું થયું.

ઇન્સાઈનો સહીથી મોટો શાવકાર અરજ પામ્યો—સર જોન એકરમેન જે મોટો બદલવટી હતો અને ઈન્સાઈમાં સૌથી મોટો શાવકાર મજાતો હતો તે મરણ પામ્યો છે. તેની મુકી તજ કરોડ પાઈની હતી.

હાંદુસ્તાનના તાબ સમાચાર

—હોદી પ્રધાન સર સેમુઅલ દેરે દિવાને આમમાં જાણાવ્યું હતું કે શોડ વજનમાં હાંદુસ્તાનમાં ૫૦ અંકના કારખાના ખુલશે અને હાંદુસ્તાન પોતાના અપર્મની ખાંડ ઉત્પાદ કરતું થઇ જશે. તેને વકારથી ખાંડ આખાત કરવાની જરૂર નહિ રહે.

—હાંદુસ્તાનમાં મહેરીયાના મલાજને માટે એક નવી ફવાની હોય થઇ છે જે બધી અસરકારક પ્રવાર થવા વાળી છે.

—સંયુક્ત પ્રાંતના ઉત્તર ભાગમાંથી મળેલી અખરો ઉપરથી જાણ છે કે ભારે વરસાને લીધે આનેથી રેશથી અમલ ૧૦૦ મામમાં ઉપર થઈ રહી વળ્યું છે; ૧૦૦૦ ટોર તજાઈ અંધ અને અમરોલા અને ગજારોની વચ્ચેના બીજાનો સુધીનો રેલ્વે લગા મોટર રસ્તો લોવાઈ ગયો છે. અંધા, સભ અને કારકા એ તજ નદીઓના કીનારા પણ ટુટી ગયા છે.

—કલકત્તાના કેટલાક મામોમાં સવત વરસાદ વરસવાથી પાકને ભારે નુકસાન થયું છે. હુમલી ખાતે સંખ્યાબંધ ટ્રાંકા બેસી ગયા છે.

—મોટર કારસવાની બેઠકમાં અંગીને માખાપતી મિલકન આપવાના કહેને અમલ સરકારી બીજ કે જે હાંદુ કામદાના સુધારા અનુસાર છે તે સર્વાનુમતે કામદાના રૂપમાં પસાર થયું છે.

—મહાત્મજીના ઉપવાસ દરમિયાન અને પુરા થયા બાદ મળેલા વારંવાર સંદેશાઓની કુલ સંખ્યા ૨૭,૦૦૦ ની થયેલી જણવાય છે.

—સ્વદેશનાં આ દુનિયાનો ત્યાગ કરવાનું હસ્તાન થતાં મુંબઈ સરકારના ડોહલમાં એક કિંદુ વહીવટ મી. બસ ૭૭, સાહેબે આજ્ઞાત કર્યો હતો.

—કાઠીઆવાડમાં મેરબીના એક હરજી હરખારગદમાં આદીની રાષ્ટ્રી પહેરી કપડાં શીવવા મળેલ તેમને ત્યાંથી નવે રૂંદે લઈ જવામાં આવ્યા હતા એને રૂ. ૫૦૦ ના દામ ખુશરદા સમ આદી રાષ્ટ્રી ન પહેરવાનું લખાવી જવા દીધા હતા.

અધ્યુવા એમ

સ્વદેશના રમકડા બાળકોને રમવા આવીએ છીએ તેમાં ડોક્ટરી સૌથ મુજબ છોકાને કાર વાપરવામાં આવતો દેવાથી બાળક ત્યારે મોઢામાં નાખે ત્યારે બાળકના પેદમાં જમુક વળાણ માં ભેર જાય છે. અને જમુક વળતે બાળકને કંઈક રોગો લાગી પડે છે. બાળકને રમકડાં ધાવ છીપણ નુકસાન કરે છે.

x x x x

માથામાં પતો ખોડો આપાની ગોઠણી તથા કંઈક સરથે બાંધે હાથે વધી ચોપડવાથી માથામાં લેનો ખોડો મરે છે.

મીતા મન્યન

(લેખક—શિવાસ્વામી જનસામનાથ મહાપાત્રા).

અધ્યાય ૫ મો

(૬) સ્લોક ૧૮ થી ૧૭

“વળી, મુશ્કેલ! મેગીની જ્ઞાનનિષ્ઠા આપા પ્રકાશની હોય છે:

“એ જાણે છે કે સત્તા ખાત, અને કાદીરૂપે રહેલા આત્મા નથી કર્તાપણું રચતો કે નથી કર્મને રચતો; તેમ કર્મ અને તેના ફળનો સંયોગ પણ તે કરાવી આપતો નથી. એ કોઈ કર્મનું પાપ કે પુણ્ય પોતાપર સ્વીકારતો નથી, પણ પ્રકૃતિના સનાતન સ્વભાવથીજ આ કર્મનું શ્રેષ્ઠ આપ આપ આપનાર કરે છે. પ્રકૃતિજ કર્તા છે, પ્રકૃતિજ કર્મ છે, અને કર્મનું ફળ તે પણ પ્રકૃતિજ છે. અજ્ઞાનથી ધર્મ પ્રત્યે, જ્ઞાનથી જ્ઞાન પ્રત્યે, શુદ્ધતામાંથી જોશવ પ્રત્યે, આસક્તિમાંથી વેરાળ્ય પ્રત્યે પહેચવાનો જે તેનો સનાતન સ્વભાવ પડેલો છે, તેને લીધે તે પ્રકૃતિજ તેના વિગ્રહકર્મની જાગૃતિ પ્રમાણે કપાક અને ક્યારેક સ્વસ્થકી, કપાક અને ક્યારેક સંયમી, કપાક અને ક્યારેક સ્વાધીન જેવી, અને કપાક અને ક્યારેક પરાધીન જેવી વર્તે છે. જ્ઞાની—અજ્ઞાની, મનુષ્ય—પશુ—પંખી કે, વનસ્પતિમાં કયાંયે આત્મા પ્રકૃતિની એ સર્ગ કિમલોનો પ્રગ્ણ બળદાતા અને કાદી સિવાય બીજું કશું નથી.

“વળી, કૃષ્ણાશ્રિમ! મેગી સમજે છે કે હવે માત્ર શુદ્ધ સ્વરૂપે આ કાદીરૂપ આપનાર છે, અને પ્રકૃતિનાં કર્મોથી

અલિપ્ત અને જેન પાંડ તેમજ મુજેથી ન છે

“પણ, સ્વામિશ્રિમશ્રી! જ્ઞાન સુધી વિનિષ્ઠા શુદ્ધિ થઈ, જ્ઞાનમાંથી જ્ઞાન પ્રત્યે તેની પ્રગતિ થઈ નથી ત્યાં સુધી હવેનો આપું જ્ઞાન વેદબદ્ધી સકળું નથી. અને તેથી જ્ઞાન પોતાનું ચિત્ત હોય તેવોજ પોતે છે, એમ હવેનું જ્ઞાન હોય છે. આપું જ્ઞાન દલીલો જુલખરેલું હોવાથી અજ્ઞાન છે, અંતે જ્ઞાનની અસમતાનું હોવાથી અજ્ઞાન છે, અને જ્ઞાનની અસમતાનું—એટલે, મુખ્ય—દુઃખ, રાગ—દેશ, દર્પ—દૈશ વગેરેની વેદનાઓનું—કારણ છે. ૧૪-૧૫

“સુલહેશ! ત્યારે ચિત્ત શુદ્ધ થઈ, જ્ઞાનમાંથી જ્ઞાનવાન અને સુદૃઢ પ્રજ્ઞવાન બને, ત્યારે જેમ સુગંધી ઉગીને જગતના સર્વે પદાર્થોને અજ્ઞવાળે છે, તેમ એ પ્રજ્ઞાજ્ઞ આત્મસ્વરૂપનું જ્ઞાન કરાવે છે. ૧૬

“પણી, એ રીતે જ્ઞાનથી જેની સર્ગી અશુદ્ધિઓ નાશ પાળી મળે છે, જેમને આત્માના સ્વરૂપ વિશેનો નિષ્પ્રભ મધ મયો છે આત્મા સાથેજ પોતાની એકતા જણાઈ આવી છે, આત્માનુંજ આલંબન કરીને રહેલા છે, અને આત્માથી કંઈ વધારે પરમપદ કે સત્ત્વ વસ્તુ જેવું નહિ એમ જાણી શકે છે. તેઓને જન્મ કે મરણ ઉપાગણું કે આવાગમનપણું દેખાતુંજ નથી. કારણ અજ્ઞાન! એ આત્મા જેવી રીતે જન્મે અને જેવી રીતે મરે તથા પોતાના સ્વરૂપને છોડીને કયાં જાય અને કયાં આવે વાત!” ૧૭

(૭) સ્લોક ૧૮-૧૯

મેગીની જ્ઞાનનિષ્ઠા દેવા પ્રકારની હોય છે તે વિષેનું વાસ્તુ-દેવનું નિરૂપણ અજ્ઞાને જ્ઞાનપુરુષ સમજી. તે ઉપર વિચાર કરતો કરતો તે મોઢાં:

“સાધવ! આ જ્ઞાનનું આત્મનરતનું નિરૂપણ તમે મને સાંખ્યસિક્ધાન્તને સમજાવતી વખતે પણ કહ્યું હતું, અને આપા જ્ઞાનનિષ્ઠ પ્રશ્નનાં લક્ષણો પણ તમે મને વર્ણવી બતાવ્યાં હતાં. પણ, જ્ઞાનનિષ્ઠ મેગી જ્ઞાનવાદમાં થી રીતો વર્તે કે જેથી એ જ્ઞાનનિષ્ઠ છે એમ જાણી શકાય, તેની મને કશું પુરી સમજ પડી નથી. મારે જ્ઞાનનિષ્ઠ મેગીનો જ્ઞાનવાદ જેવી રીતેનો હોય તે મને ફરી એક વાર સમજાવો.”

કુન્તી પુત્રની વિનિષ્ઠાને માન્ય કરી ત્યાં જ્ઞાન મોઢાં.

“મનનંદ! સમતા વિષે કું તને કહી મયો છું. સમત્વ-શુદ્ધિ એ જ્ઞાનનિષ્ઠનું અતિ પ્રભાવ લક્ષણ છે, એમ કહી શકાય. જ્ઞાનવાદમાં એ દેરલે અંશે સમતા જતલે છે તે પરથી એની જ્ઞાનમાં કેટલી દૃઢ નિષ્ઠ થઈ છે, એ પારખી શકાય.

“પરંતપ! જ્ઞાની પુરૂષ જુદા જુદા માણસો અને પ્રાણીઓ સાથે યથોચિત અને વિવેકપુર્વક વ્યવહાર કરે છે ખરો; પણ એના સિસમાં કોઈ પ્રાણી વિષે એક કાવ્ય દેવો નથી, એ વિદ્યાવિનવથીજ જાણીને પડે લાગી, આદરસત્કાર આપે, અને સંગમિ, કહાજ, પડે ન લાગે, છતાં એનાં મનમાં કદિ એવો લાવ ઉઠે નહિ કે જાણીને ઉચ્ચ છે અને ભગી હલકો છે. વળી, એ માથે ધાજ આપે, હાથોને અંધારીથી જાળે અને કુતરને કાઢેલા તપ્પી એમની સાથે જુદી જુદી જ્ઞાનને વ્યવહાર કરે; છતાં, એના મનમાં એવું ન વસે કે માથે એ પ્રેમ કરવા જેવું પ્રાણી છે (જ્યને કુતરો એ હડે વૃ વૃ કરવા જેવું પ્રાણી છે.

‘અભુ’નાં જુદા જુદા માનવો કે પ્રાણીઓના સુખ-
કાળખાં જેની સાથે જેમ હોય તેમ જાની પૂરવ રહે, તેથી
તેમાં જેની સમદ્રષ્ટિ સમજવી કડખ પડે. પણ જાની અને
અજાનીની દ્રષ્ટિનો બેઠ તે મનુષ્યો અને પ્રાણીઓના આપત્તિના
કાળમાં વિશ્લેષ કરીને જણાવ આવે છે.

“કેન્ટોપ! સમદ્રષ્ટી જાની આપત્તિમાં આવે પહેલાં જાણવું
કે માનવું સંકેત દુર કરવાને જોઈએ એમ બે. તેટલોજ એમ
તેવીજ આપત્તિમાં પહેલાં બગી તથા કુતરાની સંકેત
કરવા માટે લેણી વળી, સર્વેમાં જેકજ આત્માનો વાસ
છે. જેમ સમજવાનો યોગી કાંઈ પ્રાણી પ્રત્યે કોઈવ આવ
તો અત્યંતજ નહિ થયે જોઈએ સહજાવથી એ જાણવું કે
માથ પ્રત્યે વળે, તેટલોજ સહજાવથી બગી, દાથી, કે કુતર
પ્રત્યે પણ વળે.”

“અભુ”નાં આ સમદ્રષ્ટિ એ અત્યંત મહત્વની વસ્તુ છે
જનના અનેક દુષ્ટ વ્યવહારોના મુળમાં વિષમ દ્રષ્ટિજ કારણરૂપે
રહેલી છે. પુતરાણી વિષમ દ્રષ્ટિ એ નમારી આપત્તિઓનું
મુળ છે. ખાલજો અને પુરુષોની વિષમ દ્રષ્ટિને લીધે સુધે
અને અભિજ્ઞાને વેદના અધિકારથી વંચિત રાખી છે. પ્રાણી-
પ્રત્યેની વિષમ દ્રષ્ટિને લીધે કુતરા કે ગધેડા પ્રત્યે કોઈવ નિષ્કુર
વર્તન કરે છે.

“સમજાવો! હું તો કહું છું કે જેના મનમાં સર્વેને
વિશે સમજાવ રિયર થયો છે, તેણે ક્યો રહેજ જનમગરજને
અને સંસારને જિજ્ઞા છે. કારણ, નિર્દોષ માથા સર્વજ
સમપણે રહેજ છે, જેવા રામનો તે પ્રાપ્ત પરિચય કરાવે છે. માટે
તે અલકિજ છે, જેમ કહેવાને હરકત નથી. ૧૮-૧૯ (અભુ)

શ્રી સુરત હીંદુ એજ્યુકેશનલ સોસાયટી

જનરલ મીટિંગ

આથી સર્વે સુરત છલ્લાવાસી હીંદુઓને નીવેદન કરવામાં
આવે છે કે તા. ૨૩ જુલાઈ ૧૯૩૩ સ્વીચારને રેલ બપોરના
મથ વાગે ઉપરોક્ત સોસાયટીની જનરલ મીટિંગ સુરત હીંદુ
એજ્યુકેશનલ સોસાયટીના હેઠળમાં મળશે જે પ્રત્યે સર્વે બાળકોને
વજનસર પધારવા બીનતી છે.

અર્થ: ૨૩જ તથા જનરલ.

શ્રી. જી. એમ. દેસાઈ.
સી. સેક્રટરી.

બનાના

ચોક્કસ ચોક્કસના જવલી માટે એવા શોટો દસ (આશરે
૬૦૦). દિવસ ૨૧, ૨૦ સી. એ. ડી. તાજાંરે એકાદે ચોક્કસના.
બાદુ ૧૧ પેની રતબ.

LARGE SELECTED BANANAS

20/1, Oran, C.O.D., P.O.R., Dorian.

G. M. AHMED.

Fruit Exporting Specialist.

64, Prince Edward Street, Dorian.

મરત! તદન મરત!!

કવશાંત્રી માહિતીપદ વૈદ્યવિદ્યા પુસ્તક કંઈ પણ કિંમત
કે દવાજી અર્થ વગર તદન મરત મળે છે. મંગલો.

જડન મંજરી કાર્મસી, અમનગર, કાઠીઆવાડ.

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

બાંચવા સાયક પુસ્તકો

પદ્માચાર—એમક: પુષ્કરેત્તુ આ ન્હાન પુસ્તકમાં કપાલેલી
કપ્પી બરી વાતોનો જુદા જુદા પ્રતિભાવોથી વ્યવસ્થા
વેલી છે. આ વાતોનો ખાસ કરીને કુમાર વખત
ખાલકો માટે છે. શ્રી. શ્રી. ૧-૮૦

કેમકે કાકી—એમક: ૨ મ પાકી, ૨૨૫ પાનાની આ
પુસ્તકમાં જુના જમાનાની જે અને કાકીનો હાથ
કામકે પરીચય લેખકો આપે છે. શ્રી. શ્રી. ૩.

નવો અવલોકન—અનુવાદક: જી. મ. બટ. આ પછી ઉપલી
અંશાવલીનું પુસ્તક છે. અનુવાદને અંશાવલીની બધી
તરફથી સુખ દોષ બતાવે માથસના હાથમાં ઉપલ
માં અનુવાદ કરેલો દોષ જેનું કારણ શું? એ આ
વાતોમાં સૂઝે રીતે વર્ણવે છે. અને એ અનુવાદ
દર કરવાની ચાવી પણ છે. શ્રી. શ્રી. ૬.

કથાવલી—અનુવાદક: જી. મ. બટ. ઉપલી અંશાવલીનું આ
પુસ્તક છે. આમાં ૧૧ વાતોનો છે. પ્રત્યેક વાતોમાં
અંશર ૧૨ આરખા-મકલી નસતો વિગેરે બતાવે છે.
શ્રી. શ્રી. ૧-૬.

કિરીકની વાતો—કર્તા: રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાઠક.
આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાતોનો છે. આ પુસ્તકમાં નબ
કલાસ, ઉપકાસ, લનોદ વિગેરે છે. તેમજ જીવ પ્રેમ
દાખલ પ્રેમ વિગેરે પણ છે. શ્રી. શ્રી. ૨-૧.

અન્સાન મીરાડુંગા—એમક: કુચ્છાલક અંશાવલી. આ
પુસ્તકમાં જેમમાં માથસને અન્સાનમથી પણ કેમ કરી
મુકે છે તેનું અમકમાંથી વ્યવસ્થાનું વર્ણન આપ્યું છે.
શ્રી. શ્રી. ૧.

વાર્તા (વહાર)—આ પાકા પુકાની ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં
ન્હાની વાતોનો છે. કાલ, અંશર અને કલામય વાતો
આથી બરપુર છે. ૨૨ દુધી વાતોનો છે. શ્રી. શ્રી. ૫-૬.

કાવ્યદેહન—સંપાદક: અન્સારામ સુપ્રસાદ દેસાઈ.
પહેલો કાવ્ય સુકામ ચરીત, જુન આજ્ઞાન, પદ્માચ
આજ્ઞાન વિગેરે આજ્ઞાનો તથા કાવ્યોથી બરેજુ ૮૭૦
પાનાનું છે. શ્રી. ૧૦

બીજો કાવ્ય નરસીંહ એવાની હુકી, અન્સીમનુ
આજ્ઞાન, વામન ચરીત તથા નરસીંહ એવાના અને
મીરાજાના કાવ્યો છે આ પછી ૮૧૦ પાનાનું પુસ્તક છે.
શ્રી. ૪-૬.

સાનસી કામ આર્થ નથા અકોના મળે તથા
કાવ્યો છે. ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ કાવ્યો
પુસ્તકમાં ૪૫૦-૫૦૦ બજાને અને કાવ્યોનો સંપદ છે.
શ્રી. ૫.

‘કર્મસ’ કથાપન?—અનુવાદકમાં પછી માંથીએ અર્થમાં
મોકલેલા લેખોનો સંપદ. અનુવાદક: અંશરકર કુચ્છ.
શ્રી. ૧.

અન્સાવલી ચોક્કસ—એમક: માંથીએ માંથીએ ઝીતાઓને
ગુજરાતીમાં નથા સમજ કો એવી રીતે અનુવાદ
થયો છે. શ્રીમત પેની ૬૦

THE NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

T'vaal Add:
P. O. Box, 2302
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P.O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન

ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

ન્હાનામાં ન્હાનું પ્રોમીયમ અને મોટામાં મોટું બોનસ

આપનાથી પ્રાપ્ત ર્ષની જીની નીમા કંપની.

જીવંતીના વીમા ઉતરાવવાથી સા સા ફાયદા થાય છે તે બજારું હોય તે અને કંપનીમાં
ઉતરાવવાથી વફૂમાં વફૂ ફાયદા અને રાહત ઓછામાં ઓછા પ્રીમીયમ ભરવાથી
મળે તે બજારું હોય તે મનો:—

મુળજી જી. પટેલ

હિંદીઓના બોક્સનેસના માફ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૮૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

'Phone 327 Tel. add, "Letopco,"

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરેક અને વેજિટેબલ માટે ક'લીના ઓર્ડરે ઉપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. અંગ્રાવી ખાતરી કરેલા.
P. O. Box 755, 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફરેક ભવનું વાળું ફરેક અને વેજિટેબલ માટે પેકીંગ કરી સી
સી. એ. થી મોકલવામાં આવે છે. કમીઃ—

P. O. Box 254, Durban. 31 Short St. 65

અઠવાલિક પચાંચ

વાર	ખીસ્તી	ફેફ	મુસલમાન	પારસી	મુસોલ્મ	મુસોલ્મ
	૧૬૨૩	૧૬૮૬	૧૬૫૨	૧૬૦૨	ક. મી.	ક. મી.
	જુલૈય	આગ ૩	અવળ	ફેફ		
		આવળ	આવળ	૧૬મી		
કુલ	૨૧	૧૬ ૧૪	૨૭	૧૮	૬-૪૮	૫-૧૮
કાલી	૨૨	૩૦	૨૮	૧૬	૬-૪૮	૫-૧૬
રી	૨૩	૩૬ ૧	૨૯	૨૦	૬-૪૮	૫-૧૬
સોમ	૨૪	૨	૩૦	૨૧	૬-૪૮	૫-૨૦
મંગળ	૨૫	૩	૧	૨૨	૬-૪૮	૫-૨૧
બુધ	૨૬	૪	૨	૨૩	૬-૪૮	૫-૨૨
ગુરુ	૨૭	૫	૩	૨૪	૬-૪૮	૫-૨૩

'Phone 3507. Box 315, 32, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR.

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

હીરાભાઈ મોરાર મટવાડકર,

ફેફસેલ ફરેક અને વેજિટેબલ વધાવનાર

અને કમીશન એજન્ટ.

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી.એ.એ. થી મોકલવામાં આવે છે.
ફોફોન ૩૮૧૭. બોક્સ ૩૧૫ ૮૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 62

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફરેક ભવનું ફરેક અને વેજિટેબલ માટે પેકીંગ કરી
સી. એ. ટી. થી મોકલવામાં આવે છે. કમીઃ—

P. O. Box 542, Durban. 129 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers
and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.

MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

ફરેક, ફલ મોટર માલિ, કે મોલ માલિ હંમેશાં સુધારામાં આવે છે.
સાથે છે. ૧૫ વિનસ સ્ટ્રીટ.

ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, વીસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

કેનેલર: કે. એફ. ફ્રાન્સિસ.

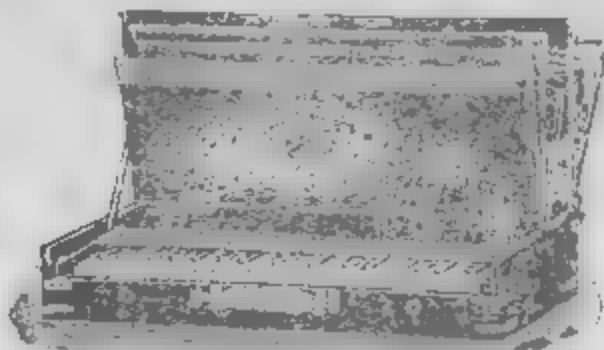
માત્ર થોડા વખત માટેજ.

અમુલ્ય લાભ.

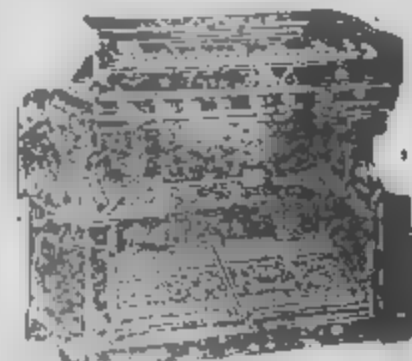
વહેલો ને પહેલો.

હાલના દમસ્ક રીડ હારમોનીયમ.

પાના દમસ્ક રીડ સખાક ડા.

શકડાના
ભાવે

સીંગલ
રીડ
હારમોન

પા. ૩-૨૦-૦.

પા. ૨-૧૫-૦.

પા. ૧૦-૧૦-૦

બહાર મામતા ઓર્ડર ઉપર પુરતું ખ્યાન આપી બરાબર પેક કરી મુલના મુજબ સવાના કરવામાં આવે છે.
અમારા ૩૦ વર્ષના જાંબા ગાલુબન પછી આ ફરોની હવાને અમુલ્યતાં ફરેક અતના હારમોનીયમ
અમારા મોટા જગ્યામાં ફરેકમાં સખીએ છીએ

ફરેક અતના ફરેક પાઈસ, ફરેક અતના રીપરેંગ કામ પુરતા કિંતાપ સાથે કરો આપવામાં આવે છે.
બહાર મામ વાળાઓએ ઓર્ડર સાથે ૨૫ રૂકા ઓટવાન્સ મોકલવા અને પોતાનું નામ સરનામું
(વહેલે આખા અંકારે અજાવડું.) વધુ વિગત માટે લખો આ મળી.

પી.એ. બોક્સ ૪૬૦.

એશીયા મ્યુઝીક સલ્ડન,

૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

જાણવા માટે મી.એ.એ. મોકલવો,

P. O. Box 466.

131 Queen Street, Durban.

ચિત્રાવાના પૌષ્ટિક પાકો તૈયાર છે.

!! ચમત્કાર ત્યાં નમરકાર !!

કક્ષિતો રાજ્ય સ્વાસ્થ્યપાક—રુદ્ધો કાન્ટી તેજ તન્નુરુત્તી આવે છે. તેની જાંદ ૧૪ બનતી વનરુત્તી નાંખવામાં આવી છે. સોના, ચાંદી, વરખ, પંજાબી શાશ્વત, સ્પીમસેની કપુર, બરાસ, કસ્તુરી, કેસર, જાંબર, શીશાજીવ, મારસાપરેલા, પીપરીકંડ, વાંસબોચન, મતાવળી, નરકેન્દ્રી, સમુદ્રીય, ચંદ્રપદ્મા, સોનાદાસ બોલ, જાંબરક, પરવળ જરમ વીમેર બનતી બીએથી તૈયાર કરવામાં આવે છે. હવે હોવા છતાં નવજુવાન પાકે અખુર અખરાર કક્ષિત તથા હીવસના સેવનથી અજાઈ આવે છે. રતલ એકના કખાની રી. ૨૦-૬.

૧સરી વનદાપાક—જાંખતી તથા મચકની તથામ ખીઆરીને નાખુદ કરે છે. રતલની રી. ૫.

ચુંદરપાક—ઓ સજા પુરુષની કમરનો દુખાવો અદ્યુત્તમી નાક કરી એ હીવસમાં કાપડો પહેંઆરે છે. રતલની રી. ૫.

કુવારપાક—કરીરતા બરાળ હોલીને સાદ કરી કક્ષિત આપી કરીર કલકુ રાખે છે. રતલની રી. ૫.

જસણપાક—કરીરતા સધાઓ વાણુથી જ કાપા તથા દુખવા હોય તેને આઈ હીવસમાં કાપડો કરે છે. રતલની રી. ૫.

ચિલીપાક—કમરો મેધાપાક આખા સઠક આક્રિકામાં વખજાવડો છે. જેના વખાજ કરવા કરતાં મંગાવી ખાતી કરે. પારસજપર કમરો નામનું સેવન વાંચી લેજો. રતલની રી. ૪.

અદકપાક—રવાદીટ અવારે નારતા તરીકે ખાવાથી પૌષ્ઠ આવે છે. રતલની રી. ૪.

એ કપરત ખજુરપાક શુક્રાક, માજરપાક, કુમીપાક વીમેર જોછતા પાક તાજીદે તૈયાર કરી ખાવામાં આવે છે.

જોરકર સાથે પેશા ધોડકવા મહેરખાની કરવી. વધુ ખુશાશા આરે લખો:—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapian)

'Phone 3623.

Cor. Grey & Victoria Street Durban.

દેશી અવાવનાર તથા જનસાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થાન.

તમારા ધંધાની બહેર ખબર ક્યા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

— તે જગ્યામાં જુદું કોઈ કાપું આખા સાઠક આક્રિકામાં વંચામ છે. Indian Opinion, Phoenix, Natal.

'Phone 2447
P. O. Box 1165.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

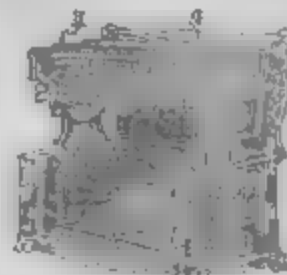
109 Field Street,
DURBAN, Natal.

માઓફાનની રેકોર્ડ

હીંદુસ્તાની—શુજરાતી—અમીલ—રહેજુ

છુટક રી. ૭-૭ કઝનની રા. ૩૫-૦

હારમોની અમ ઓરીએન્ડ પ્રદ્યુક.

તમલાક્રીપા. ૧-૭-૬ થી પા. ૫-૧ ૮ બેઠી. પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦. હાજના અને પખના. પીર મારે લખો ઉપલા એડ્રેસ પર.

500711 2 1933

Indian Opinion

No. 30—Vol. XXXI Friday, July 28th, 1933 Registered at the G. P. O. as a Newspaper Price Fourpence

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રશી. "કેનીયા"

આભર તા. ૭મીએ જુલૈય જવા જાયલે.

મીકીના કાવો—બેરાકી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પોર્ટ ૨૭. ડેક: પા. ૬-૭-૬.

વેસ્ટીન્ડિયન પોતાના રાષ્ટ્રના ઉપર પોતાનું અને રશીયનનું નામ લખી, પોર્ટ, બેજનનું સરનામું કરવું. અને જન્યથી ચહેા લાંબા રેલે કીપાઈમેન્ટને રાણીના રીયા પાછા ઉપર પહોંચતા કરવા જવાવળું. તે તે તેથી જોડાયેલા કરી આવશે. જા. ધાન્ડાના બાઇનની નવી મોટા પછીના સારી પ્રમદોવાળી અને હવે માલની સાઉથ અને ઇસ્ટ આફ્રિકા સાથે માલુ બધું છે. મુખ્ય—કોલોનિયલ પોતાના મોટા રાષ્ટ્રના રાષ્ટ્રનારે ૨૨ વાળા જમાફ કસ્ટમમાં પહોંચતા કરવા. ૨૨ દોરી વેસ્ટીન્ડિયન પોતાની ટીપ્પી જમારી એપ્રીમમાંથી લેવી અને મદાર મામલાના કામમાંથી જમારી માથે વચનવદાર કરવાથી પણ બધું કરશે. રશીયનને જમારું ૨૨ક ગમદાજી જમારી જાતી રાષ્ટ્રીય નીચે માલ છે.

SHAIKH HAMED & SONS,
390 Pine Street,
Tel. Add. "Karamat," Durban

મુસલમાની વીરશી પાઈક ૩-૨-૬
રેપેરીયલ વીરશી પા. ૭-૨૪-૦.
હાઈ વીરશી પાઈક ૨-૨૪-૦,
રેપેરીયલ વીરશી હાઈલ.
વધુ ખુલાસા માટે જમી મા મળે:—હિંદી પેશોન્સ
એન્ડ રોબ હીન્ડે એન્ડ કન્સ,
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

'Phone 4800, Central.
P. O. Box 1610.

Tel. Add.
RUSTOMJEE.

THE

NEW INDIA ASSURANCE

COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union of
SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

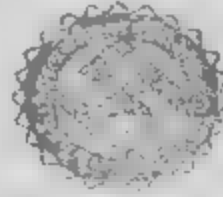

AWARDED
GOLD
MEDAL

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

ફરેક બતાવતા સરદાર ફલ્યુટ
હાર્મોનિયમ અને સરદાર ફોન
માથોફોન અમારી પાલાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક આનાનો
સ્થાપ મોકલી દાસોમ
મંગાવી આવો ફરેક.

ચેતસીંગ ગુરબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રંધર્સ,

ફેક્ટરી અને ધારખાનું:-ખેતવાડી પ મી બક્ષીના નાકે, રહેર સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બાન્ધ ઓફીસ અને ધારખાનું ૪૫૪/૫૬ કાલખાદેવી રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારે બગમસિદ્ધ

સપટલોશન

ફરેક, ખાલદી, ખરજીયું વિગેરે ચામડીના ફરેક ઉપર આકસીર દવા છે.
કપડા ઉપર કાચ દવા તરીકે, લગ્ના એકલીળીરાનેમાં સોનાના ચાંદા મળેલા છે.
કોઈ, બા. ર ના છે આના, પોસ્ટલ પેકીંગ આજે જુદો, બાબરુદાર એજન્ટો બેઠે છે.
સપટ કંપની, કાલખાદેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

કીટી, ઉપાઈ, માકડ, વંદા, તાબી,
સબખા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

ઓફીસ બનાવવા કલેન મીનોમા

Box 247 & 317

Tel. "Khairi."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મોકલ રૂપિય અને ફરેક ટેલીગ્રાફ મેસેજ "ખરી"

હુસેન હસમાઇલ (સરદારવાલ વાલા)

સંચારી પેસેન્જર એજન્ટ,

બેરા, પી. એ. આફ્રિકા.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, Ph.D., M.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: **KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,**
M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging. Rangat Row, Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscription promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ શેતા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખાતરી કરી શકો છો કે તમને જોઈએ તે જ માત્ર મળશે છે. કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને કામ્ય પડતા નથી અને વાપરવામાં તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફોર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ સ્ટોકમાં રાખવો અને તે જ બ્લુ વાપરવા સલામત કરવી એ હાથમાંથી કોઈ કામચલાઉ છે કે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ તમે વખાણ માટેને વેચશો તો તેનો ફાન સતેષ થશે અને કીનના પક્ષ તે જ જરૂરના આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. B, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and sent to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચઢાવનાર

મારામાંથી મળેલાં જાકનાં બનાનાં, પાંદડાંપલ્લ વગેરે સીની બારફર ખબેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

દરેક બારફર ઉપર જાતી રખડેમ રાખી સારો માલ, ચારી નામ કરી કીકાવત આવથી માફકવામાં આવશે.

કેપ લેન્ડાઈલ, ડ્રાઈવાઈલ, ક્રાફ્ટેડ, રેડિસીઆ વીગેરે દરેક જાતનાં માફકવામાં આવે છે.

લેખી ગ્વલુ કુલા,

પો. બો. ૫૨૧. C કોસ્ટ રોડ,
ડુરબન, નાટાલ.

THE NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

Trans Add:
P. O. Box, 4302,
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P.O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશિયા લીમીટેડ

નફાનામાં નફાનું પ્રમાણ અને મોટામાં મોટું બોનસ
આપનારી ગ્રાસડ વર્ષની જુની ચીફ કંપની.

ઈંગ્લીશ વીધા ઉત્તરવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે બજારું દેવ તો અને આ કંપનીમાં
ઉત્તરવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદા અને સફળ ગોઠવણમાં ગોળા પ્રાપ્તિયમ બરવાથી
મળે તે બજારું દેવ તો મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

હિંદીઓના બોક્સનેસના ચીફ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનનસબર્ગ,

The Indian member-staff to the committee of inquiry, Mr. S. R. Nalson, said that the Indian member-staff to the committee of inquiry would be given to them to present their case. They were not considering whether the scheme was practicable or impracticable, but they wanted to show to the committee their feelings in the matter. Their cause was unchallengeable and stood on the rock of justice, and they were not afraid to submit their case to any tribunal in the world. To retreat would be a sign of weakness. After the committee had heard and framed its report there was yet another commission to sit in terms of the Round Table Conference conclusions and to report on the matter. The final decision lay in the hands of the Indian community. No decision could be taken in their name without their approval.

Mr. Sornibjee Rastoinjee said this was a God-given chance. An Indian member had been elected, which was a precedent they should establish. He pleaded for co-operation with the Committee of inquiry.

Mr. J. W. Godfrey was also in favour of co-operating with the committee and said that in South Africa there was space enough for all. There was Zululand, Swaziland, Basutoland and the Transkei. Let the barriers be removed and the whole question would be solved.

Mr. A. L. Kates, secretary of the South African Indian Congress, said that he welcomed the action of the Congress in appointing a committee of inquiry. He invited the following resolutions:

"That this mass meeting whilst opposed to any scheme of colonisation in countries outside the Union, agrees to co-operate with the inquiry committee."

It was 6 p.m. at this stage and several conveners of the meeting were disappointed at not having been given an opportunity to speak. They were, however, satisfied to feel that the Congress leaders were given a fair chance to state their case.

The chairman then clearly explained the resolution and the amendment to the meeting and put the amendment first. 56 hands were raised in favour out of an assembly of over 900. The resolution was carried by an overwhelming majority.

A further resolution was passed, reading as follows: "That this mass meeting of Colonial-born Indians, while appreciating the relief afforded to Indian unemployed by the Union Government and the Durban Municipality, stresses that such relief barely touches the fringe of Indian unemployment, and supports the endeavours of the Sir Karna Reddi Unemployment Relief Committee and the Agent of the Government of India to obtain further relief for the Indian unemployed, and also for the restoration of the wage rates of Indian railwaymen."

The meeting then terminated having deliberated for four hours.

THE LATE J. M. SEN GUPTA
the Bengal Nationalist leader and former
Mayor of Calcutta, who died on July 22,
behind prison bars in the service of
his country and his people.

Notes and News

It is with feelings of profound regret that we have to place on record the untimely passing of the eminent nationalist leader, J. M. Sen Gupta, who was formerly Mayor of Calcutta. An ardent disciple of the doctrine of non-violence, Sen Gupta was always in close sympathy with the Swarajist movement in India and recently became an open advocate of Home Rule and civil disobedience. This bold and decisive step on his part earned for him popularity among the people. He was resolute and put country before self. His death in prison is an indication of the conditions under which millions of passive resisters against British domination, are labouring in India. Though his incarceration may not have been the direct cause of his death, yet the fact that Sen Gupta died in fetters is abundant testimony to the greatness and sacrificing qualities of the man. He stands out, high and majestic, a noble example of a true nationalist leader. Deepest sympathy of the Indian nation will go out to the sorrowing widow and family of the late Mr. Sen Gupta in the great loss sustained by them.

A meeting was convened in the M. K. Gandhi Library by the Natal Indian Congress on Tuesday evening, July 25, to pass a resolution expressing sympathy with the India nation on the death of Mr. Sen Gupta. Mr. V. Lawrence, presiding, drew the attention of the audience to the fact that Sen Gupta had sacrificed his all and had embraced the hardships connected with civil disobedience, to fight for Swaraj. Mr. Lawrence felt that in honouring the memory of Mr. Sen Gupta they might unite in settling differences existing within the ranks of the Congress. "Let us sink our differences," he declared, "and fight our cause for better status and a right to live as citizens in South Africa in the same spirit which characterised Mr. Sen Gupta's life." In associating himself with the expression of love, Mr. Sorabjee Khatorjee referred to Mr. Sen Gupta's interest in South African Indians. As a member of the deputation to India in 1924, he said, Mr. Sen Gupta had wholeheartedly welcomed them and provided an opportunity for them to meet other great leaders who were helpful to their cause. Other speakers who joined in paying tribute to the memory of Mr. Sen Gupta were Messrs. A. Christopher, M. M. Gandhi, A. I. Kaje, and Satya Deva.

CABLE reports from Calcutta state that a crowd estimated at 100,000 watched the cremation of Mr. Sen Gupta's corpse. His body exposed on an old bedstead was carried in a procession of 20,000, for five miles to the Temple of Kali, the Goddess of Destruction, where it was cremated in a burning ghāt. Mr. Sen Gupta's English wife was also present.

"The Indian community must endeavour to preserve the fragment that is left of the Indian ratepayers' civic grants," said Mr. A. I. Kaje, the secretary of the South African Indian Congress, in a *Natal Advertiser* representative in commenting on the considerable reduction of the Indian municipal vote in Durban. Every year, said Mr. Kaje, the number of Indians qualified to vote in municipal elections is becoming less and less. The Borough Ordinance of 1924 has deprived Indians, other than those already on the roll, of the municipal franchise, so that now there were only 400 Indians on the roll as compared to 50,000 Europeans. No European would grudge this number from drawing attention, at one time or another, to the civic needs of the Indian community.

THE Agent of the Government of India will visit Verulam and Tongaat on the North Coast on Sunday, July 30.

KUNWARANI Lady Maharaj Singh is doing active work among the Indian women. An Indian women's Association has been formed under the presidency of the Kunwarani with Hindu, Mahomedan and Christian ladies as officials and members.

We learn that Mr. O. Von Mengonhausen, assistant immigration officer, Durban, has retired from active service.

VOICE OF THE PEOPLE

NOT for some considerable time have we had such a large gathering as was witnessed at the Victoria Picture Palace last Sunday to express the opinion of the community as to whether we should or should not co-operate with the Committee appointed by the Government to explore the possibilities of settling South African Indians in other countries and to report to what extent Indians would participate in such a scheme. Though the Executive of the Natal Indian Congress had unfortunately rejected the request to call a special general meeting of the community, last Sunday's meeting was representative of all sections of the community and its voice could not be ignored. There was a difference of opinion among the Congress workers and both sides were given an opportunity to state their case. The meeting was convened by those who held the view that we should not co-operate with the Committee and yet those who were in favour of co-operating were allowed to hold the platform without any time limit. They could not, therefore, complain that they were not given a hearing. It must be said to the credit of the crowd also that it gave them a very good hearing. In the end, however, the overwhelming majority that stood up in opposition to the principle of co-operation in South Africa no purpose was to be served by participating in any inquiry which had for its purpose the realisation of this very principle. The meeting acted wisely in voting against the amendment proposed by Mr. A. I. Kaje, that the meeting whilst opposed on principle to any scheme of emigration in countries outside the Union, agreed to co-operate with the Inquiry Committee. In the interests of the Congress it was wise to have rejected the amendment for if it were allowed to pass the Congress would have been placed in a hopelessly ridiculous position.

The more this subject is discussed the more the absurdity of the position held by the Congress is being revealed. Mr. S. R. Naidoo, the member elected by the Congress Executive to be appointed on the Inquiry Committee said, "as to the scheme itself there could be no two voices," in other words the whole community was unanimously opposed to it. "I want you to realise," said Mr. Naidoo, "that a decision for or against any emigration scheme must come not from the Congress but from the community of the community. Until that decision is called for the Indian commu-

nity is not being committed to anything." The interpretation of this would be that Mr. Naidoo would be sitting on a Committee whose purpose is to form a scheme to which the Indian community is opposed, and would be helping, in the name of that community, in the formation of such a scheme, and when the Committee, with the help of Mr. Naidoo, has actually formed the scheme, Mr. Naidoo will report to the community that in their name he has helped the Government to form a scheme to which they were opposed! We cannot imagine a more absurd position and we are sure both the Governments of India and the Union could not fall, in the circumstances, to see the absurdity of our co-operation.

If the Congress is still not satisfied that public opinion is not with them on this vital issue and if they wish to adopt the right course it can do so only by calling an emergency conference of the South African Indian Congress to decide the question and inform the Government. In the meantime, that the matter is still under consideration.

CHILDREN OF DESPAIR

SINCE after last Sunday's meeting Mr. A. I. Kaje, Secretary of the South African Indian Congress, gave an interview in the *Natal Observer* on the Congress attitude on the proposed colonization scheme. In defending the attitude of the Congress, Mr. Kaje referred to the document submitted to the Government of India Delegation at the Round Table Conference agreeing to co-operate with the Government of India in the latter's mission to explore outlets for colonization in regard to India's increasing population out of patriotic motives, and to ascertain whether there existed any good opportunities for South African Indians as the countries explored. Mr. Kaje went on to have given the fact that the signatories to this document were almost all persons that would be a hindrance to the Aryanized Indian Scheme and that after having got a clear understanding that it was the Government of India that was desirous of exploring outlets for India's increasing population and that they merely wanted our co-operation, being experienced colonists, and that, incidentally, we could ascertain whether there existed any good opportunities for South African Indians, that they agreed to co-operate with them. This is, indeed, why the document a question distinctly refers to the Government of India's mission. Quite obviously, the people of India are quite unaware of this and in the communication issued by the Government of India announcing the appointment of the Inquiry Committee an attempt has been made to explain away the fact by stating that "reference to colonization from India is merely a reproduction of the language of the Agreement."

The above facts ought to be clear enough to show that there is a departure in the appointment of the present Committee from the original arrangement and that departure is not a slight one, as Mr. Kaje would have us believe, for it alters the whole matter. They again our co-operation was conditional, and of the conditions being, that nothing in the results of the Round Table Conference would be detrimental to the Indian community. There was no two of it—namely the fact that the second Round Table Conference had proved an utter failure in, so far as the interests of the Indian com-

munity are concerned. That document is, therefore, now meaningless.

According to Mr. Kaje's interpretation those who refuse to co-operate with the Committee of Inquiry are children of despair and fear and he attempts to give them courage by stating what the Congress is going to state before the Committee. "Are not following facts clear and telling?" Mr. Kaje asks:

"There is no country in the world that will accept any immigration—they all have their unemployment problems—and what country in the world is better than South Africa which has ample space within its borders for all its people?"

"(b) Is there not a strong case for the removal of provincial barriers, and allowing the Indians to settle in the same manner as Europeans in the native territory so that the concentration of our men in Natal may be lightened?"

The above facts only go to prove our contention that the present inquiry is not necessary for its terms of reference only allow of two things, viz., the exploration of the possibilities of colonization outside South Africa and to ascertain how many Indians are prepared to go. The Committee has no right to go beyond its terms of reference. Those who are opposed to the inquiry are neither afraid nor are they in despair. The *Observer* at the Victoria Picture Palace certainly did not back to despair! They know the Government is not, therefore, fearless of their case going by default by their non-co-operation. Much has been made of establishment of a precedent by the appointment of our month inquiry committee. Why was this not suggested ten or twelve years back when the Bantu Education was on foot and the Government supposed that Indian member should accompany the then Protector of Indian Immigrants to investigate into the conditions of that country for South African Indians? Why did the Congress think it then so laudable to be a member of that Commission? Has the Congress grown since?

Mr. Kaje further states that it is not undermining the authority of the South African Indian Congress in holding meetings repudiating what has been decided after weeks of deliberation. The present action of the Congress was advised at after a hurried discussion in Johannesburg but superfluous to the authority of the Congress was questioned. The Congress its authority was established and established by the holding of public meetings. If it is not wise to establish authority to holding public meetings there must be something radically wrong which calls for amends. If the Congress is doing the right thing it should not fear public meetings but should be able to carry public opinion with it. If it fails to carry public opinion with it it certainly cannot claim to be representative.

Fountain Of Wisdom

In all things could we may do no separate as the Rogers; but the good is necessary for mutual progress—Booker T. Washington.

Wisdom is oft-times nearer when we stoop than when we soar.—Wojanowitch.

The Proposed Colonisation Scheme

Indian Government's Communique

The following communique was issued by the Government of India on June 15 :-

It will be remembered that as a result of a conference in the Capetown early in 1932 between representatives of the Government of India and the Government of the Union of South Africa, it was agreed that the Government of India would co-operate with the Union Government in exploring the possibilities of a colonisation scheme of settling Indians both from India and South Africa in other countries and that in this investigation which, at the time it was expected, would take place during the course of 1932, a representative of the Indian community in South Africa would, if the same could be devised, be associated. The Union Government have now decided to appoint a committee to undertake the preliminary investigation in South Africa with the following terms of reference :-

"To undertake preliminary investigation in South Africa in connection with the proposal set forth in paragraph three of the Agreement arrived at by the 1932 Round Table Conference for the exploration of possibilities of a colonisation scheme for settling Indians both from India and South Africa in other countries and to report as to the country or countries wherein further investigation as to the successful operation of such a scheme might advantageously be made, having regard to political, climatic and economic conditions in such country or countries and to the extent to which Indians in the Union would participate therein."

The Committee will consist of Mr. James Young, ex-Chief Magistrate, Johannesburg, Mr. G. Henton Nicholls, M.P., and Mr. P. H. Kitchard, Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs. A representative of the South African Indian community will also be invited to be a member of the Committee. The Committee has been appointed by the Union Government and its activities will be limited to reporting within the terms of reference as to the possibilities of Indians in the Union participating in any scheme of colonisation in countries which the Committee might recommend as suitable for investigation as to the successful operation of the colonisation scheme.

Reference to colonisation from India is merely a reproduction of the language of the Agreement. The recommendations of the Committee will be communicated to the Government of India for consideration and no decision as regards countries where such exploration should be undertaken or personnel or terms of reference of the Committee to which such investigation is decided upon should be given, will be taken until the recommendations of the Committee now appointed by the Union Government have been considered by the Government of India. Meanwhile the Government of India have informed the Union Government that their Agent and his staff will be at the disposal of the Government and the Committee now appointed for giving such technical help as might be in their power.

What India Thinks About The Scheme

The following are extracts from the views expressed by the Indian Agent in the Province appointed to explore the possibilities of settling South Africa Indians in other countries :-

'BOMBAY CHRONICLE'

"Our objection is to the scheme itself, and the principle it represents. For Indians have an inchoate right to be in South Africa as the South African Whites. Neither are children of the soil, though both have already taken root there. The fact that the Whites have designated the native population and race of themselves of the latter's property as a 'coloured' class to send South African Government to any country at all in 'flux' for settlement. Indians are not citizens of the Union, they have every right to remain there instead of being cleared out of South Africa bag and baggage at the behest of a few whites."

It is deplorable that the Government of India should be associated in this questionable enterprise. But since Lord Hardinge's great stand in 1913, no Government in this country has ever stood by the Indian community in South Africa, as it should have done. Now it appears that the long expected compromise has begun with the appointment of this Committee, for which the ground has been prepared by making the conditions for Indians to live in the country practically intolerable."

'THE LANCET' (Allahabad)

"The fact that the Indians who by their labour have contributed so much to the present prosperity and development of South Africa, should on account of the racial disabilities, injustice and harsh treatment to which they are subjected, have to leave that country and seek their fortune elsewhere, while alien Europeans who in no way make better settlers than the Indians, should be welcomed with open arms, does not add to the glory of the British empire."

We are under an illusion as to the motives which have prompted the Union Government to undertake such investigation. They want to get rid of the Indian population. . . . It does not matter to them where they go. But go they must. In regard to the so-called emigration scheme they feel that its possibilities are now practically exhausted. Now the colonisation scheme is to be given a trial. Hence the appointment of the present departmental committee to investigate its possibilities."

'THE HINDU' (Madras)

"We cannot but share over the appointment by the Union Government of South Africa of a Committee to consider the question of finding outlets for the colonisation of Indians from South Africa. But we are afraid that, taking all circumstances into consideration, it has been set an impossible task."

'INDIAN EXPRESS'

"In the Agreement of 1932, it was laid down that the possibilities of colonising the Indians in South Africa in other countries should be explored. The Union Government are now reported to have appointed a committee to make preliminary investigations. The whole idea is unjust. It cannot be claimed that the South African Union is overpopulated. It is only racial prejudice that seeks to drive out the Indian who has played such a considerable part in the development of that country. . . . It is only when India can speak as a real equal that South Africa will be disposed to render justice to Indians. But, we are entitled to call upon the British Government in India not to compromise the position of our countrymen in South Africa by further surrenders. All schemes of repatriation and re-education must be rejected for good and bad. The Indians in South Africa have an inchoate right to be there. . . . The Government cannot help to enforce this."

right, they should allow South African Indians free scope to suffer and die for it. To co-operate in projects like the present colonisation scheme, is to undermine the right itself and this is an injury far transcending any hardships that Indians may be put to as a result of our Government's refusal to help the extinction of the Indian element in South Africa.

Indian Women's Association

A great forward move for the improvement of Indian homes is contemplated by the newly-formed Indian Women's Association under the presidency of the Kunwarani Lady Maharaj Singh in Durban. Each group-leader is being made responsible for her own neighbourhood—for its social welfare, home hygiene and general improvement. In addition, matters like first aid, education for adult women and girls and all other matters touching on the life of women will form the work of the association.

In its working, said the Kunwarani, the association would be non-communal, non-party and non-political. It would be linked up with the National Council of Women of South Africa.

Lady Maharaj Singh generously acknowledged the assistance and co-operation of European women in the cause of the uplift of her women compatriots. In Pretoria, Johannesburg, Capetown, Port Elizabeth, East London and other places European women had come forward to help them. In Durban she was also promised their support.

The other officials of the association are: Vice-presidents: Mrs. L. A. H. Moses, Mrs. J. W. Godfrey, Mrs. S. Moodley and Mrs. M. M. Gendhi; joint secretaries, Mrs. V. Lawrence and Mrs. O. H. A. Jhaveri; treasurers: Mrs. Coovadia and Mrs. B. M. Singh; executive: Mrs. A. Christopher, Mrs. E. Thomas, Mrs. Nandoo, Mrs. Rathipal Singh and Mrs. Royceen.—*Natal Advertiser*.

Original Correspondence

TO THE EDITOR "INDIAN OPINION"

MIL B. A. MAHARAJ EXPLAINS

Sir,—your editorial of the 21st inst. contains remarks in reference to me which are uncalled for; the representative of your paper came to the executive meeting of the Natal Indian Congress, at rather a late stage of the meeting and evidently was not aware of what had transpired at the meeting before his arrival.

The executive of the Natal Indian Congress met to decide upon a regulation received signed by fourteen members of the committee including the writer for the calling of a meeting about the colonisation scheme and also to consider a counter regulation by thirteen members, stating that the meeting asked for was unnecessary. There were three reasons:

(1) The proposed Colonisation Scheme inquiry was a matter discussed by the Conference of the South African Indian Congress which accepted it in principle and therefore the Natal Indian Congress is bound by that decision.

(2) If the community through its representatives were to refrain from taking any part in the said inquiry the decision already arrived at by the

South African Indian Congress will require to be reversed.

(3) The correct constitutional course therefore would be to requisition for an Emergency Conference of the South African Indian Congress for this purpose.

The following signed the requisition,

Messrs. M. I. Kaje, S. J. Randerin, V. S. O. Pather, B. M. Patel, Shukh Himed, R. B. Obetty, M. N. Bhoola, A. I. Essack, E. A. Jeeva, M. K. Lodhia, M. Haffjee, A. S. Kaje, and A. M. Lockhat.

I was asked to preside, and declined to do so. I suggested that Mr. B. M. Patel, should take the chair; he however declined, stating that he had already moved supporting the suggestion that I should take the chair. So to avoid a deadlock I consented to take the chair.

In my opening remarks I asked our executive member to express his opinion on any fear, as we had before us two opposing pressing contrary views on a vital matter, that there will be no harm done by calling a meeting. The whole meeting with the exception of myself held the views of the counter regulationists, and accordingly Mr. B. M. Patel moved that the requisition was out of order in that it was felt that this was a matter that must be decided by an emergency meeting of the South African Indian Congress; the whole house voted for the resolution with the exception of myself.

I felt that it was useless to record a vote from the chair against the resolution but intimated that the secretaries should fully record the dissenting view expressed by me.—Yours etc B. A. MAHARAJ.

[Note! The counter-regulation referred to above makes the position of the Congress officials more absurd than ever. But since the rejection of a first requisition is regretted by all those who are best acquainted with the facts and also by those who were responsible for the action, a further discussion on the subject will serve no good purpose. Mr. Maharaj, we think, blundered in the first instance in taking the chair, for the dead lock would have perhaps turned in favour of the regulationists of whom he was one. In the second instance he ought to have made sure of his opposition being recorded, for the reply sent to the regulationists by the hon. secretaries of the N.I.C. distinctly states that the resolution declaring the regulation out of order was passed unanimously and our representative in fact, saw it pass unanimously. But evidently some evil spirit must have held sway over the officials at that time as to make them do the wrong thing at every turn. Ed. I. O.]

CONGRESS AND COLONISATION SCHEME

Sir,—The appointment of a representative to act on behalf of the South African Indian Congress in connection with the proposed enquiry by the Union Government into the possibilities of the settlement of South African born Indians in other countries is a terrible blow to the prestige of all Indians residents in this country.

The Agent-General has on many occasions pointed out that our section forms three per cent. of the total population, and this does not by any means suggest a problem. As members of the British Empire it does appear incongruous that we should be sought out with solicitous care for deportation while thousands of foreigners are permitted to enter into the country yearly.

The arguments in favour of assisting the enquiry can only be described as puerile. No Indian grumbles that "this country is not a good

નોંધ અને સમાચાર

મરફુમ મેન ગુરુવા

ગાંધી સે મહાત્માને વડો જાગૃતાને શ્રેયક્રીા નેતા શાસુન
સેન મુખ્ય નું પદપાત્ર મોં આજ્ઞાન પ્રપન. શ્રેયક્રીાનક અષ્ટ
આપ્ત છે. મહાત્મા શ્રી. આર. દાસ પછી મહાત્મા સેન
મુખ્ય સેન મેમની પોટ પરી પરી દુની જ વગતની સવિનય
ભંગની સદા રજૂ સજ તરથી મેમોને દહનની દેવમોં
અભા તન સ્વેન કંઈક પચાપો મોંની જોગવી સ્વ દન.
જાગૃતાને મે. મેમની પોટ થઈ છે પાંતુ આપ્તો દોહસ્ત નમે
આપ્તો કોટકરીના સમયે સ્વેક નરસીરતી પોટ થઈ છે. મહાત્મા
સેન મુખ્ય સેન લોહિત તર મોંની સુવત નો મોં આપ્તો છે.
તેજો દુનીપામોંની સેન કાપ કાપોં ગપા પછેત અષ્ટપદને
પચા છે. કોને ખાપર છે કે દોહસ્ત નમે મુખ્ય મળા
પોંછોં જોર કોટકરી નરેની અ દુનિ અ પવી પાસી! કાપ
મહાત્મા મહાત્મા અભા મે શાંતિ બોલો. મોસીસ સેન મુખ્ય
પાંતુ કદતી જાંઠ મપત વેલું છે નો મોં કાપકામાં મોંછી
મહાત્મામાં પ્રમુખસ્થાન સેનાં મેપને ગી.દાસ કવરમાં
આપ્તો દનાં. લોહિત નમે આપ્તો જાનતા મેમના શ્રેયક્રીા
સામેલ સવ છે સ્વેન મેમની ઉપર અને મહાત્મા આપ્તો
કુટાખપર અની પંડી મહાત્મા સંક્રમોં મેમને આનંદપ્રમુખી
દિસાસે આપે છે.

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍ ସ୍ତୋତ୍ର

न. हास कृन्दिमान् देवितानाः आश्रयं देवता मन्दूपा सेन
मुनानां जलानां गच्छे शोकं मरुतिनां वृत्तं गन्धं स्रज-
पारती सांख्ये पारवती इत्यमरश्च देवतायां दंष्ट्रीं देवतायां स्रज-
मणी इती. प्रभुण स्थाने भा. से. देव्य दत्ता. मेरुर्देव्य मे.
दीर्घादर. स. शण्डश्च इत्यमरश्च, असद्वेग, म. ग. लाज गंधी
विशेषश्च हृदं कापण्यो कथा आह मन्त्रमुना व्याख्याने शान्ति
प्रवृत्तारो आ. तेभ्यः दुष्कां कुटुम्बीजनो अन्ये द्वितीयश्च
इत्यनन्तरा इत्यम प्रभुपारवतीयौ मुक्ताभा व्याख्याने दत्तो न
सकामो शान्तिं विना धर्मं पलायं कर्तुं शक्नो.

એજન્ડાની પ્રકૃતિ

દીઠ સરકારના એજન્ડા કુવર સર મહારાજ શીખ વ્યાપક
શીખર ના ૧૦૦ પાનિ ૨૦૦૦ રૂપિયા ૨૦૦૦ રૂપિયા
ની મુદ્રાકાને જશે કુવર પા ૧૦૦૦ રૂપિયામાં મુદ્રાકા
મુદ્રાકા કાર્ડ શીખ ૧૦૦૦ રૂપિયામાં મુદ્રાકા
મુદ્રાકા ૧૦૦૦ રૂપિયામાં મુદ્રાકા ૧૦૦૦ રૂપિયામાં
મુદ્રાકા ૧૦૦૦ રૂપિયામાં મુદ્રાકા ૧૦૦૦ રૂપિયામાં

“**विद्यन ओ पतिव्यन**”

218-417, 111 242 1/2 1/2 1633

સાહિત્ય એ કેન્દ્રના દીર્ઘમિત્રો અમુક દેશોમાં પ્રચલિત થઈ
 શકેલા, જોની તપાસ કરવાની જગ્યાની
 જગતના એ અપ્રાજ્ઞ સુધે દીર્ઘમિત્રો સામકાલ કર્યો કે
 નહિ એ સ્પષ્ટ થતું નહિ. એ દેશોમાં

મધ્ય સ્ત્રીપારે વીરોગીયા પીરસર પેવેલમાં મળેલી જંગી સખા
આજી મહિના પછી આ પંડેલીજ વખત જોવામાં આવે છે.
જેને ન હતાક મહિન્નવન કોમિસની એકસહુદીય કોમીનીએ
કોમની આસ વળતાર મારોગ જોઈલ વતની માગણીને તુરંજકરી
કરી હતી જતા મધ્ય સ્ત્રીપારેની મીડીગમાં દોહીએના દરેક
વળેણું પ્રતિ દિવસ હતું અને તેના આપાત્તો અનાદર થતો
સાર નેમ નથી. કોમની : કોમનીની રસર અલભેલ દત્તા
અને અને અહુએને પેલાના દિવસે : વળુ કહેવતી નક
અપવામાં આવી હતી. વળા એ મીડીગ કમીડીની સાથે
વળવળ કમીડીની પિહુક છે. એકે તરફથી જોલાપવામાં
આવી હતી અને જંગે સદકર કમીડીના પદામાં છે તેઓને
પોટીદી, મોનો કમીડી પુરેપુરે અપવામાં આવ્યો હતો. આથી
તેઓને સાંભળવામાં નહોત આવ્યા એવી પ્રવિવાદ કરવાનું
તેઓને જરૂરે કહણું નથી. મીડીગમાં દ.વર યમ્લી મેદની
એ એ સંતિથી તેઓને સંભળ્યા હતા તેને મારે તેને પણ
અનંદન થતે છે. આટલું જતા અનંમ મીડીગ મેડી
ગમ્મલિયા એવો દરાર ક્યો, ૫ સ.દિય અ.ક્રિકના દોહીએના
અન્ય દેશોમાં વસાવવાની યોજનાના સિદ્ધાંતનીજ આપણે
વિરુદ્ધ છીએ અને તે સિદ્ધાંતનેજ રાપિત કરવાનો જંગ
હતો છે તેથી તપાસમાં આપણે : મોજ થયું નિરમંકજ અણખા
મી. કાણએ મળ દાવની સાથે એવો સુધારો મુક્યો હતો.
દ.વરક છુડીપતની બદાવના દેશોમાં દોહીએના મોકલી દેવાના
સિદ્ધાંતથી આપણે વિરુદ્ધ છીએ છતાં આ તપાસમાં સામેલ
જવાની તરફમાં છીએ. મીડીગ મા. કાણની સુધારાને
મત નહિ આપવાનું પગલું લેવામાં કદાપણ વાપર્યું હતું. કેમકે
જો એ સુધારો પસાર થયો હોત તો કોમિસની રિયનિ થઈ
છે તેના કારણે : દમદર દર જગતે થતું પડત. આ
અણખા જેવા જેવા વધુ : આ થતી વખતે છે તેમ નેમ કોમિસ
દોહીલી સિથિત દરથી : કદ.પ.ગ.દેલી છે તે પધારેને વધારે
રુપણ થતું જાય છે. મી. એસ. આર. નાયકે કે જમને કોમિસની
એકસહુદીયે તપ સની કમીડી મેસવને દોહી ર.વળ તરફ

ચુકવ્યા છે, તેમજ પોતાના કાનૂનીય અધિકારો હારી છે, "પોલીસકોમિશનરી સ્ટીપેન્ડિયમ નિયમો એ મન દેઈ રહેજ નહિ." એટલે કે આખી કેમ તેનામાં કે કમને વિરુદ્ધ છે. વળી આગળ સાચતાં મી. નામદેએ કહ્યું કે, "તમારે એ માફ કરવાનું છે કે પોલીસકોમિશનરી સ્ટીપેન્ડિયમ લોકોમાં કે વિરુદ્ધ નિર્ણય કે કોર્ટે નથી કરવાનો પણ આખી કે કોર્ટે કરવાનો છે, અને ત્યાં સુધી પોતાની પાસેથી એ નિર્ણય પ્રાપ્તકર્તા બન્યો નથી ત્યાં સુધી કેમ તેનાથી જાણી નથી." આનો અર્થ એ થયો કે કોર્ટ કમીટી કે જેનો હેતુ એવી સ્ટીપેન્ડિયમ યજમાન છે કે જેની સામે કોર્ટ કેમ સર્વાનુમતે વિરુદ્ધ છે, તે કમીટી વિરુદ્ધ, તેમાં સ્ટીપેન્ડિયમ મદદ કરવાને, મી. નામદે, કોર્ટ કેમને નામે એકરો, અને ત્યારે મી. નામદેની મદદથી કમીટી એ સ્ટીપેન્ડિયમ મદદ કરશે નરે મા. નામદે કેમની સમક્ષ આવીને પોતાનો રીગોઈ આપશે, કે કેમ જેની વિરુદ્ધ છે તે સ્ટીપેન્ડિયમ મદદમાં મેને કેમને નામે મદદ કરી આપે. એ આવી વધારે વિચિત્ર સ્થિતિ જામે કાપી રાજ નથી અને અમારી પાસે છે કે કોર્ટ તેમજ યુનીયન સરકારે પણ આવા સંજોગમાં આપણા સરકારની સુધારા જેવા વિના નહિ રહે.

તે કોર્ટેને લગતું પણ સતિ નહિ થયો હોય કે આ મંજીર સવલમાં કેમ તેની પાછળ નથી અને તે તેને ખરોજ માત્ર કોર્ટ હોય નો તે એકર છે, અને તે એ, કે તેનો નિર્ણય કરવાને વગર વિષયે સાદિય અધિકાર મનિચ્છન કોર્ટેસલી ખાસ એક શરતી અને દરમીયાનમાં સરકારને જાણવી હેતુ કે આ જાણવના લગતું કેમ નિર્ણયકર આવી રહી નથી.

સાદિય આધિકારના દોહીએને અન્ય દેશોમાં વસાવવાની સકમતા આની તપાસ કરનારી સરકારે આપણે તપાસ કમીટીની નામેથી કમીટીની વિરુદ્ધ આપણે (વરુદ્ધ કેમ છીએ) કેમ છીએ? આ વસ્તુ કોર્ટે દોહીએ સમજવાની જરૂર છે. કોર્ટેસલી કોર્ટેસલી વચ્ચેના લોક પકવાને પ્રસંગ જાણે છે એ ખરેખર દોહીયી ગરેલું કે પરંતુ આપણા વિચારથી એ મનબેઠના કરતાં કોમનુ દિલ વધે કે અગલનું છે, અને તેથી એ મતબેદ સાંધવાના કોર્ટ મારવાના કરતાં કોમનુ ખર્ચ દિલ સામાં છે એ વિચાર પ્રથમ કરવાની જરૂર છે. કોર્ટેસલી કેટલાક કોર્ટેસલી તપાસ કમીટીમાં સામેલ થવાના કરશે. આ આપણે છે:

(૧) કોર્ટેસલી પ્રતિનિધિઓએ રાઉટ ટેબલ કોન્ફરન્સ વખતે આ મંજીરમાં સમેલ થવાની કોર્ટ સરકારને ડેલીગેશનને કમુજોત આપી હતી.

(૨) કોર્ટેસલી સભામાં ગયા એગરટમાં મળેલી કોન્ફરન્સે યુનીયન સરકારને તેમાં સામેલ થવાની કમુજોત આપનારો ફાવ યોઈ હતો.

(૩) સાદિય અધિકાર મનિચ્છન કોર્ટેસલી એકેકેકુરેવે એ દરમીયાન ઉપરોક્ત કમીટીને કોર્ટ સભાની ચુકવણી કરી છે.

(૪) કમીટી સમક્ષ આપણે સાદિય અધિકારોને રહેવાને મદદ કરીએ અને યુનીયનના પ્રાનેના દરવાજા ખુલા કરી દેવામાં આવે નો આજે કોર્ટેસલી મદદ કરે અને મદદ રના મદદ પણ દેશે. એવા નથી કે જે

આપણને સ્વિકારી કરે એવું સાબીત કરી આપીયું.

પ્રથમ આપણે રાઉટ ટેબલ કોન્ફરન્સ વખતે કોર્ટેસલી પ્રતિનિધિઓએ આપેલી કમુજોતને તપાસીએ તે વખતે ત્યાં કે કોર્ટ સરકારના ડેલીગેશનને યુનીયન સરકારે આપ્યા સંજોગમાં કોર્ટ દોહી કે જે તેને કોર્ટેસલી કોર્ટેસલી સ્ટીપેન્ડિયમ મદદમાં તમારી વસ્તીને આ દેશમાંથી ધરડવાની ખીટ કેઈ પણ જે જના સુધી નહિ રાજત હો નો અમારે તમારી સામે દોહી સવાસના ચર્ચા કરવીજ નથી, ત્યારે કોર્ટ સરકારને ડેલીગેસી દોહીતાન સિવાય અન્ય દેશોમાં સાદિય અધિકારના દોહીએને વસાવવાની તપાસ કરવામાં સામેલ થવાની યુનીયન સરકારને કમુજોત આપી અને તેમાં કોર્ટેસલી પ્રતિનિધિઓને સમેલ થવા કમુજોત. કોર્ટેસલી પ્રતિનિધિઓએ એવું જાણ્યું જાણ્યું દોહી કે કોર્ટેસલી કોર્ટેસલી સ્ટીપેન્ડિયમ તેમાં મંજીર નથી અને તેના બદલમાં તેમણે જીટ સ્ટીપેન્ડિયમ મદદમાં હો તે તેમાં જામે સમેલ થઈ શકતા નથી કેમકે તેના સિદ્ધાંતથીજ જામે વિરુદ્ધ છીએ. ત્યારે કોર્ટ સરકારના ડેલીગેશનને પોતાની યુનિયન ઉદ્દેશવાને કોર્ટેસલી પ્રતિનિધિઓને સમજાવ્યું કે કોર્ટેસલી સરકાર ખુદ દોહીતાનની વધતી જતી વસ્તીને માટે અન્ય દેશોની તપાસ કરવા કોર્ટેસલી સામે છે અને આ દેશના દોહીએ સંજોગ વસવારના અનુકરણો દોહી સંજોગ દોહીએ એ કેમકે કોર્ટ સરકારની સામે સામેલ નહિ થશે? અને તેમ કરતાં તેમાં તપાસ થવા દેશે માં સાદિય આધિકારના દોહીએને માટે પણ અનુકૂળ સંજોગ છે કે નહિ તે તેઓ જાણે રાજશે. આ પ્રમુખે વિચિત્ર રજુ થવાથી અને કોર્ટ સરકારના ડેલીગેશનને યુનીયન સરકારની સામે સમક્ષ કરવાનો માર્ગ મોકલો કરી દેવાને તેથી કોર્ટેસલી પ્રતિનિધિઓએ કોર્ટ સરકારના દુર નામદેમાં મંજીરમાં સમેલ થવાની, એવી સરતે, કમુજોત આપી, કે કોર્ટેસલી કોર્ટેસલી સ્ટીપેન્ડિયમ મદદમાં આવે, અને રાઉટ ટેબલ કોન્ફરન્સના પરિણામોમાં એવું કેમ પણ નહિ હોય કે જે કેમના દિવસે નુકસાન કરનાર તેમ અમારા કોમને માન્ય નહિ હોય.

તમે રાઉટ ટેબલ કોન્ફરન્સનાં મંજીરો સંજોગમાં એ તે સો કોર્ટ જાણે છે. કોર્ટેસલી કોર્ટેસલી સ્ટીપેન્ડિયમ મદદમાં દોહીએ સવાસના થાય છે અને લગતુ રવ ના થાય છે એ પણ સો કોર્ટ જાણે છે. એટલે આ દોહીએ કમીટી કમુજોત રાઉટ ટેબલ કોન્ફરન્સના મંજીરોમાં મદદ થવાનાં ત્યારથીજ રાજ થઈ ગઈ ગાળામ.

તે મદદી વેદાનીકમનની ગયા તે ગાળાની કોન્ફરન્સમાં યુનીયન સરકારને કે કોર્ટેસલી ઉપર અન્ય દેશો સાદિય અધિકારના દોહીએને અન્ય દેશોમાં વસાવવાની પદમાં સમેલ થવાની કમુજોત આપનારો કામગીરી જાણવનો ફાવ થયો. એ ફાવ થયો તેમજો નહિતો. પરંતુ તે વખતે પણ કમુજોત કોર્ટેસલી પોતાની વધતી જતી વસ્તીને માટે દેશો તપાસવા જશે અને તેમાં આજે સામેલ થઈને કોર્ટ સરકાર હતી. પરંતુ મલ સરકારે જે કમીટી નામેલી છે તેમાં નો મદદ સુધીજ મિથિત ઉપસ્થિત થાય છે. દોહીતાન જામે પોતાની વસ્તીને માટે દેશોની તપાસ કર્યા નથી પરંતુ યુનીયન સરકાર પોતાની દોહી વસ્તીને અન્ય દેશોમાં વસાવવાની સકમતાઓની અને તેવા દેશોમાં કેટલા દોહીએ જામે તેવાર થશે તેની તપાસ

છે, અને એ સ્ત્રીમ મળુ ચાલુ છે. કોઈ કહે છે કે કોલોનાઇઝેશન સ્ત્રીમ હવે દરતીમાં ચાલી જ નથી. તે પછી તેના સામે વિરોધ કેમ કરી શકાય? તેના જવાબમાં મા. મણીલાલે કહ્યું કે તે દરતીમાં નથી ચાલી પણ તેને દરતીમાં ચાલવાને તેની યામજી સર્જ ગઈ છે, અને આપણી ફરજ છે કે તે દરતીમાં ચાલવા પહેલજ તેના નાશ કરવો. તે આપણે હાથ પીટો એ હુલ્મસન મળુતા હોઈએ અને તેથી હાથ પીટાજ ન હોઈએ તો પછી હાથ મેળવવાની સકલતાઓની તપાસ શા સાથે કરવી જોઈએ અથવા તેવી તપાસમાં આપણાની સામેલ થવું કેમ થઈ શકાય?

મીટીંગ એક જગ્યામાં એકમત હતી, અને તે એ કે, સાઉથ આફ્રિકાના લોકોએ સાઉથ આફ્રિકાની બહારના કાર્ય પછાદેશમાં કોલોનાઇઝેશન કરવાની વિરુદ્ધ છે, અને આ દેશ માં રહેવાનો જન્મસિદ્ધ રક્ષક વસ્તુનારાઓનો એ રક્ષક છીનવી નાંખી લઈ શકાય. આ મીટીંગના દેશ કોંગ્રેસ લીધેલ પગલાંની સામે વિરોધ દર્શાવવાનો હતો. સરકારી તપાસ કમીટીમાં લોકોએના પ્રતિનિધિ મોકલવાની સામેના વિરોધ એ કારણસર હતો કે લોકોએ સાઉથ આફ્રિકાની બહાર કોલોનાઇઝેશનના સિદ્ધાંતથીજ સંપૂર્ણપણે વિરુદ્ધ હોઈ તે સિદ્ધાંતનેજ અમલ કરવાના મંત્રણા થવાની તપાસમાં લોકોએથી સામેલ નહિ થઈ શકાય.

કોંગ્રેસના મિત્રોએ મેસર્સ સોરાળજી રત્નમજી, મેસ. આર. નાયડુ, જે. કમલુ, ગોડફ્રે અને એ. આર્ચ, કાજી કરાવની વિરુદ્ધ અને તપાસમાં સામેલ થવાની તરફેણમાં બોલવા લા. તેઓને પોતાની દીકરીના રજુ કરવાની સંપૂર્ણ તક આપવામાં આવી હતી. અને કહીને વખતે લોકો અધીર થઈ જતા ત્યારે પ્રમુખ તેઓને ધાંજી પકડી બોલનારાઓને સંપૂર્ણ રીતે સાંકળી લેવાની અને પછી પોતાની સમગ્ર મુજબ કરવાની તરફેણમાં અથવા તો વિરુદ્ધમાં મત આપવા સમ-ભાવતા હતા.

વિરોધીઓના આપણો

મા. મેસ. આર. નાયડુ જે સરકારી કમીટી પર કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિ ચંદાયા છે તેમણે જણાવ્યું કે સાઉથ આફ્રિકા માં જન્મોદ્ધાર લોકો નથી જોઈ રહ્યાં હતાં કારણકે તે મન છેજ નહિ. પરંતુ તાલની કમીટી નામવાથી આપણને આપણો કેસ રજુ કરવાની તક મળેલી છે. આપણે સ્ત્રીમ બંધવદર છે કે અબંધવદર એ વિચાર હાલ કરવાનો નથી. માત્ર આપણી તમાણી દર્શાવવાની છે. આપણે સવાલ કાઢી એકેજ થઈ શકે તેમ નથી કમી તે નથી છે. અને કુલીયાની કોઈ પણ આદાલતની સામે ને રજુ કરવાને આપણે ફરજ નથી. તેમ કરતાં ખંડાનું એ આપણી નબળાઈ સુધરે છે. કમીટી બેઠા પડી અને પોતાનો રીપોર્ટ લખવા પછી કાઉન્સિલ કોન્ફરન્સની સમજુતી મુજબ તેના ઉપર વિચાર કરવાને રજુ બીજું કોઈશ બેસશે અને તેની ઉપર પોતાનો રીપોર્ટ આપશે. માર્ચ ૧૫ ના રીપોર્ટ કોન્ફરન્સના બેઠાને તેની સમિતિ વચ્ચે રહી પણ નિર્ણય થશે નહિ.

મા. મેસ. આર. નાયડુ જે સરકારી કમીટી પર કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિ નમવા ન હોઈ આપણને આ એક કમીટી તક આપી છે, અને તે રિપોર્ટની મહત્વ આ બે કારણે મેં પાડે

એક કારણ તરીકે અપાવે છે. તેમણે કમીટી સાથે સંબંધાર નમવી તરફેણમાં મત દર્શાવેલો હતો.

મા. મે. કમલુ. ગોડફ્રેએ પણ કમીટી સાથે સંબંધાર કરવાની તરફેણમાં મત દર્શાવ્યો અને જણાવ્યું કે સાઉથ આફ્રિકામાં બંધાને માટે નમવ છે. જુલુએન્ડ અસર્વોલેન્ડ, બસુટોલેન્ડ અને કોસટાવ ટેરીટરી છે. જે એ બધાના કરવાને જુલુએ કુદી દેવામાં આવે તો લોકો સવાલજી સમાધાન આવી જાય.

મા. એ. આર્ચ. કાજી. સાઉથ આફ્રિકન ઈન્ડિયન કોંગ્રેસના સેક્રટરીએ કોંગ્રેસના કાર્યોના અભાવ ક્યો અને કરવાની વિરુદ્ધ બાબજી કહ્યું અને તમામ પ્રમાણેના સુધારે સુક્યો:—

“આ માસ મીટીંગ બહારના દેશોમાં લોકોએને વસાવવાની કાર્ય પણ મેળવનાના સિદ્ધાંતની વિરુદ્ધ છે પરંતુ તપાસની કમીટીની સાથે સંબંધાર કરવાને સંમત થાય છે.”

આ વખતે સાજના ૬ મારી મવા હતા અને વજી પરા મીટીંગ બોલવાનાઓએજ પોતાના વિચારો દર્શાવવાની તક મળેલી મળી નથી નારાજ થવા હતા પરંતુ કે એસના તેનાઓને પુરેપુરું બોલી લેવાની તક આપવામાં આવી હતી તેટલો તેઓએ સંતોષ માન્યો હતો.

ત્યાર બાદ પ્રમુખે રાજ તેમજ સુધારે મીટીંગને સ્પષ્ટ રીતે સમજાવ્યો અને પછી સુધારે પ્રથમ સુક્યો ૧૯૦૦ ની ઉપરની આખી મેટીમાંથી માત્ર ૫૬ તાલ સુધરવાની તરફેણમાં કર્યા થવા અને કાલે મીટી બહુમાંથી પુર્ણ વસાવવા પરા સધેલો હતો.

બાંને કરાર નામે પ્રમુખે પરા સધેલો હતો:

“આ માસ મીટીંગ કુલીયા સરકાર અને કમલુ કોન્ફરન્સને લોકો મેકરેશન આપેલી રાજને મટે પોતાનો સનાથ દર્શાવવા સાથે બાંધપુલેક વિનવે છે કે જે રાજન દલુ સમુદાયમાં એક બાંધ નેટલીજ છે અને તલુ પછી રાજન મેગમન. અને રેલવેના લોકો મળુ રાજના થઈ ડેલા પમારે. પુર્ણ વધારી દેવાના સર હમાં રેડી બનઅવેલેવમેન્ટ રીલીફ કમીટી અને લોકો સરકારના એજન્ડાના મગાવો સંપૂર્ણ રેકા આવે છે.”

બાં મીટીંગ બહારના થઈ હતી.

સુચવાયેલી કોલોનાઇઝેશન સ્કામ

લોક સરકારની પાકી

નાચેતા પાકી લોક સરકાર તરફથી જુન ૧૫ મીએ સીમસાથી બહાર પાડવામાં આવી હતી:

૧૯૩૨ માં લોક અને કુલીયા સરકારના પ્રતિનિધિઓની કોન્ફરન્સમાં મળેલી રાજ રેજમ રાજકર-સપાં એવું દર્શાવાયું હતું કે લોકોએને લોકો તેમજ સાઉથ આફ્રિકાની અન્ય રેજામાં વસાવવાનો એક પાકો નામરશન કમીટીના તપાસજીના રવા દવા ને પુર્ણ નામરશન ને રાજ સરકાર સરકાર કરવાને કમુમ થવા ને એક નામરશન છે, તે વખતે ૧૯૩૨ ની નામરશન થવા પછી નામરશન થવા ને કારણ લોકોએને તે કમુમ ને નામરશન પ્રતિનિધિને પણ સંમેલન થવા માં આપેલો પુર્ણ નામરશન ને સંમેલનમાં

મીતા મન્થન

(સંખ્યા—દિવસિકાલ ચલકામચલાલ મહાવાણી).

અધ્યાય પ મે

(૮) સ્લોક ૨૦ થી ૨૨

“પાથ” રિશતપ્રકારનાં કલ્પણો કું તને એક વાર હકી મયો છું. જ્ઞાનનિષ્ઠા અને રિશતપ્રકાર એમાં કશું ભેદ નથી. આત્માની જિજ્ઞાસાથી મનુષ્ય મોનાના ચિત્તને કેળવવાનો એ પ્રયત્ન કરે છે, અને એ જિજ્ઞાસા તૃપ્ત થતાં એવા કેળવણીયા ચિત્તને જે વ્યવહાર થાય છે, એજ રાખી નહા છે, એમ તું યોગમાં સમજ છે. જ્ઞાનનિષ્ઠા એ ચિત્તની એક પ્રકારની કૃત્યુષ્ટ કેળવણી છે, એમ કુંકારમાં હકી સકાય.

“એ કેળવણીને લીધે બહાનિયા પુરુષ બધા પ્રસંગે ના રિશત પુકિતો રહે છે. પ્રિય વસ્તુને પાછીને દર્શાવેલો થતો નથી, અપ્રિય પાછીને દર્શાવેલો થતો નથી. કુદ્રિયોના બોજોમાં એને જોવા રક્ષા ભાગતો નથી કે તેની પ્રાપ્તિ માટે એ પ્રયત્નવાદ થાય.

“પાંડવ! જ્યારે જોમકલિઓ અજ્ઞાન હોય છે ત્યારે જોજો માણસને દાન કરી મુકે છે, અને, જેમ આ તરૂંથી મેરથેલો અને જમમરન થયેલો સારૂ કે પાંદરો દાવરો—ખાવરો બની દોષધામ કરી મુકે, તેમ હૈ.દ. દોષ કરવે છે; માથા ઉપર કાંધ ખીત્તે સ્વામી ન હોય છતાં એ જોજેમજાજ એને જાણે પોતે કોઇનો આજ્ઞાન હાસ હોય તેમ, પરવશ જેવો કરે છે; અને કાળાંતરે, એ જોમાસરિવ અઠવની” રજાંમે સાચો શ્રવાન બનાવે છે.

“ભારત! જ્યાંની જોજે—જામથી જેની આસરિવ ચલ્લી ગઇ છે, તે જેમ રાષ્ટ્ર દાખને એના સ્વામી કહે કે ‘આપથી મે’ તો હાસત્વમાંથી ઝેડવો છે, અને દવે તું સ્વલંબ થયો છે.” તે પોતાના ચિત્તમાં જેવો આત્મક અનુભવે તેવું અર્થત સુખ જોમવે છે. કુંકારમિત્ત, જોગરત અપવેલી રાજાને જ કાર્તિ અને સુખ રાખે મળવું નથી, તે કાર્તિ અને સુખ કુદ્રિયપ્રાપ્તિ માંથી છુટેલા માનીને નિરંતર રહે છે. ૨૦-૨૧

“પરંતુ! સ્વમાત્માનું આ રિશત જોવી રીતે રજાયેલું છે કે કુદ્રિયોના કામ જોવા જોમ નથી, જે સહાયે રહી રહે કે પરિણામે જોમવવારને કુંકારનું કરમ ન થાય; જોજોનું કાજમગુરુપણું અને કુંકારપરિણામપણું જેણે બેધ લીધું છે તેવો કોઈ કાદળો માણસ જોમમાં જોમુલ થતો નથી.” ૨૨

(૯) સ્લોક ૨૩

“મહાભાગ! જામનંદ પુરુષનું વળી, કું એક બલક ૩૬ છું તે સંભળ.

“જાહવેલાને મરીને મેલ પામવાનું નથી રહેલું. એવું તો તે સંભળ્યું હશેજ. જાહવેલાને જીવનુકા પશુ કહે છે. આ જીવનુકા હસા એ કુંકારના કહે તો એક વાનમાં આવી જાય છે. આજુનાં કામ અને કામને જીવ એજ જામનું છે એમ કહે વામાં દરકત નથી. કારણ, જામમાં કુંકારની નિહા થયા વિના કેમ પ્રાણી કામ કામના વેગને રેકી કરે, એ શક્ય નથી. માટે જે એમ કરી કરે તેને તું વગર પુછવે બહાનિયા સમજ લેશે તો જુલ ખાનને નથી. ૨૩

(૧૦) સ્લોક ૨૪ થી ૨૬

“પાંડવ! દેવ કુદ્રા પછી બહાનિજીવન થશે જોવા જેને રિશતે અરેજી રાખી કાઢાય, અને તેથી જેઓ નિર્વાણને કહેજ

વલેલા છે એમ કહી કાઢાય, તેનાં, વગી, પદમાં (ચિન્દો) તું સંભળ!

“કુદ્રાવીર! જેનું ચિત્ત સદા સમતામાં રહેલું હોવાથી કહી કાર્તિ કે કોઈથી લિપ્ત થતું નથી. પણ વિષમ પ્રસંગોમાં સદા એક પ્રકારના સમાધાનને જાણી રહે છે. ને નિરાંત જાંગવતું હોય તેમ શાન્તિ રેખાડે બે; જે બાજુ પદાર્થોના પ્રાપ્તિઓ પોતને મેટો થયેલે મનતા નથી. અનેતેના જમવથી દાન થયેલો સમજતો નથી, પણ પોતાના હૃદયમાં રહેલી જે ચેતન્ય રમેતિ તેજ સર્વોપરિ જાને કુંકારપ્રાપ્તિ અને કુદ્રાપ્રિતન અવધમાં છે એમ સમજે છે, જેણે સર્વ દોષોને પાછા નાંખ્યા છે, સંકલ્પો અને દિધા કાંચનો જાંતઃ આપરો છે, સર્વ સુતેલું દિવ જોજ જેના પાછીના જીવનને સદાય વ્યવસાય છે, નેરા કુંકારમને જિતેલા, કુદ્રિયો અને મનને કુંકારે કરેલા, સર્વ જમને જાણી મેટલ. પુરુષની અને નિર્વાણની વચ્ચે પ્રાણને દોલો હેલવાકા જમમનને કાળના કાજીનો મળી પડે. એટલીજ વા છે એમ કહી કાઢાય.” ૨૪-૨૬ (અર્થ)

એ અનેક અભિહાસ

(મ નાંકી મહ)

૫

નામિતન્વેત મરણ નામિતન્વેત જીવિતમ્।

કાલમેવ પ્રતિજ્ઞેત નિર્દેશં શ્રુત્તો યગા ॥મનુસ્મૃતિ॥

આપણું પાછી

આશ્રમમાંથી નું પાછા ૨૧ માંએ નીકળી ૨૬ માંએ નું પાછી મા તાજર થયો. જિનકાલ ચાલી રહેલી ચિંતામાં મેં પ્રવશ લાગ નહોતો લીધો, પણ ઉલટા કું કહેવાને લીધે મારી મનસિક ચિંતા વધારે વતી. આવી આવીને જાજે એ જાનસિક ચિંતા એાછી મૂકી. ૧૬ માંએ છુટીને મારા મન ઉપર જે કામ પડી હતી તેનાથી છુટી છાપ ૨૬ માંએ આવતા પડી, અને ૨૮ માંએ પણ એથી છુટી છાપ પડી. મારા પદરો પહેલાં જામને દેવકાશ તરૂંથી મને જાણે: ને રંતમાં જામવાજ કરતા દલા. એકે દિવસ મને ખજર મળેલી —અને તેને માટે તેવાર ના—કે બાપુ! દિવસોદિવસે વધારે અંતમુંજ થતા જાય છે, શરીરનો વિચાર જોજોજ કરે છે. તે દિવસે બાપુનું રોજરોજ વધારે કૃષ થઈ જઈ શરીર વેનછેને દેવકાસે કહેલું, “બાપુ, તમે કમમન કરાવો ને હાથ અમને તમારો કરમાતો જતો મહેદે. કાંઇક જોજો કરમાતો લાગે અને ચિંતા એાછી થાય.” બાપુએ કહેલું. “દલમત આજે નહીં, ત્રીજે વાહવાડિયો, અથવા ને એથીએ વધારે બહેતર તો એ કે છેલ્લે દિવસે. મને શરીરના વિચાર જોજા ને જોજા જાણે છે, અને મારે રામનામ સિવાય બીજા કશાનો વિચાર કરવો નથી.” આ છતાં ૨૬ માંએ તમારે જાજો તાજર અને ચિન્ત મની વતી ૨૭ માંએ જામવાજ અપીલર અસમતા પડે એમજો શી આશા રાખી રહે અને નું એમની એ આશા તરી સકળ કાંઈક મને નું માંએ આશાવેત જોજાજો, પણ મારી ચિંતાનું કુંકાર કારણ નહોતું એમ મને ખજર પડી, મેં કહ્યું કે “આશ્રમમાં ખુબ પાતો કરી છે, આપના કાળેજો વગેરે કરીકરી પાંચીને સમજ લીધા ને અને રામનામ પડેજ પછી આપની સાથે વધારે નાંકી રીજો. એકરે એાજી પ્રસંગમાંથી કહ્યું, આ બહેતર છે.” એ દિવસે એમને કામ જામવા પડી નહોતી.

પણ ૨૮ મીએ જાણે એમની મને, જિત્તાં દેરકર થયે. પોતાના હરીગને એમણે છપરને સોંપી દીધું હતું તે જાણે પાણી એના પસંદા મળ્યું હોય એવી રીતે વિચાર કરતા મેં એમને લેવા. ૨૮ મીએ સવારે મહિન લીધા પહેલાં ત્યારે એમણે મને બોલ્યો ત્યારે મેં જોયું કે એમની સાંતિનો પાર નહોતો. એમણે કહ્યું: 'આવતી કાલે શા રાખીએ રાખ્યો છે? કા. મનસારી કાંઈક પુરાંને સારીની આપત બોલશે. ખિરતસે. કાંઈ વાળા કાંઈ અળળ બોલશે. આપણું વાળુવળન તો છેવળ.' મેં કહ્યું: 'આને એકું' કાંઈક વિચારી રાખ્યું હતું. અમારી જેવના એવી હતી કે આ પ્રાંતના ૧૧-૩૦ વાગે રાત્રી કરતી અને ૧૨ વાગે પુરી કરતી, જેટલે આપ બાર વાગે પાંચ કરી રાત્રી. તત્કાલ જ એમણે કહ્યું: 'ના, બધું પ્રાંતના પછી. અને ઉપવાસનો આરંભ તો ૧૨ વાગે થયો એટલે ઉપવાસ બારે પુરાં થાય ત્યારે પછીજ પ્રાંતના કરવાની.' પુ. કરવાના તો સવારથી મને પુજાર્તા હતી કે ગાંધીજીએ ૮ મી મેને દિવસે જેટલે વાગે છેવટનો કળાદાર કરેલો, અને મેં ત્યારે એમને કહ્યું કે ૧૧-૩૦ વાગે છેલ્લો ફળનો રસ લીધા હોય ત્યારે એમણે આશા રાખેલી કે ૨૧-૩૦ વાગે ૨૬ મીએ પણ પાંચ કરશે. હાં તો ગાંધીજીએ છેક ૧૨-૩૦ વાગેજ બધું થતે એવી યોજના સ્થપી. પુ. કરવાના જરા સુખાયાં. મેં દસતાંદસતાં કહ્યું: 'ભા. ૨૧ દિવસ ઉપર કે કે કલાક વધારે, બધું થઈ' કરવાના દસવાં, ગાંધીજી પણ સહેજ દસવાં; અને મસારો ક્યોં કે એજ જરાજર છે. આ થયા પછી પાછા પાંચ વાગે સાંજે મારે એમની પસંદ જુવું પડ્યું—જુવું પાંચ કારણકે એમણે મહાનંત લીધે મેં કા અશરે લખેલી જેટલીક સુચના એમના પરિચારકા વાંચી નહોતા થકતા. આ સુચનમાં બધું હતું: 'મહાદેવ કરતા દત્તા કે પિંચાવારય પણ બોલાશે. એ નદિ ચાલે એના કરતાં સિદ્ધે જ બુદ્ધિચવાવળો મ્હોક બોલનં. પછી કવિનું પેલું ગીત અમીય બોલે અથવા મહાદેવ બોલે. પેલો મ્હોક અજનાવલીમાં છે.'

આમ એમણે હવે મનની સાથે નિશ્ચય કરી લીધા હતા કે છપરને સોંપેલી થાપણુ ઉપરે પાછી આપી છે, અને એના વધારે વપસોગ કરવાના વિચાર ક્યોંજ છુટકા છે.

અમરકાંતરે

૨૬ મા મેએ જમનાની ખાતરી થઈ કે અમરકારને જમનાને દબા ગયો નથી. સૈનો જયાર અમરકારમય, લીલામય, ખરમદાંજીનિધાન સતત કાણેકણ આપણી સાથે છે, હતા અને દરો એવા નંને અદા છે તેને એ વિશે કંઈક હેચળ નહીં કે કાણેકણ અમરકાર થાપણ કરવાના. આજ એક એટલોજ છે કે અમરકારનો અર્થ જમનાનો અને ગાંધીજીનો જુદો છે. ત્યારે ઉપવાસ પહેલાં એક કાપવાળાએ ગાંધીજીને કહેલું કાકતરો તો કહે છે કે 'તમે આ વખતે જ્યાં તો તો અમરકાર જ થાય. ત્યારે ગાંધીજીએ તત્કાલ એમ કહેલું: 'વાર, ત્યારે દુ. મુ. પુ. કે રાત્રીકરના જમનાને રમે નથી.' આનો અર્થ કે મિત્રે ન હશે કે ગાંધીજીનું સારીર પડ્યું હોય તો કરશુમય કરના. એમ કાંઈ અર્થ થયા છે એમ સિદ્ધ થતા. ગાંધીજી તો એ ધટનાને પણ છપરને અમરકારજ માનત, કારણ પારા મેચર-લકતને ધટન મમ અમરકારજ છે. શુદ્ધ પ્રપત્તિ માંથી એ અદા જાણે છે, અને એ અદા જેની રમેરમે બ્યારેલી હોય છે તેના કાણિક ઉદગારેમાં પણ દીર્ઘ વિંતનનોજ પડશે સંકળાય છે. એના પ્રાસંગિક વિનેદમાં પણ ગંભીર સત્ય મુપવત્તા હોય છે એવાજ નિર્મિત થમને બેરેલા કેઈ

મહાત્મા મરત થમને કહી રહ્યા: 'એને રાખવો હોય તો રાખશે અને લાક લેવો હોય તો લાક લેશે.' ૧ ફા તારીખે ત્યારે પેલો દરિજન કુ. ક આબોયો અને એના સાથે મારા સંવાદ કરીને ગાંધીજીએ એને કહ્યું કે જો ૨૬ મીએ ૧૨ વાગે એક ન રંગી હમને આપનં, જે તારા ન રંગીના રસથી ઉપવાસ છેડીશ, ત્યારે એ વચનમાં મુદ્દર વિનાદજ નહોતો પણ કરશુ - મળતી લીલ નું દર્શન હતું. જેટલેજ એમણે ઉપવાસ છુટવાના ચાર દિવસ પહેલાં કા. વિષન રાખને કહેલું: 'કાંઈ તેયે છુટવાનો છું.' ક્યારે મહા માના વચનમાં કે મરતી આપણે લેઈએ છીએ. સારીનોજ અ. જની ઉપવાસ આપીને એ સિદ્ધતન વજુદર અમરનાં કેવી રીતે એને વજુદ એનું એણે વખાન કહ્યું છે, આ પોતાને વિશે કહ્યું કે

દાસ ક્યારે જાતને એડી

અંધાંજી ત્યાં ૫૨ દીની ચારિકાં.

એણે પોતાની ચાર દમેરને મારે જેવી ને જેવી વજુદરને સોંપી મુઠલી છે તેજ એ વજુદરની સાથે બેલ બેલી રહી છે, બહુ રમી રહી છે. એ મરત ક્યારેજ માર્ક સકશે:

તન મન મન ખાલ લખી, હો તન મન મન બાજ

કરી તે. પાવજી અકરે, હતી તો પાક ચેર હો

—તન મન મન બાજ

આમ દાર અને બનેને જે પોતાની માનતોજ નથી, જેણે એ બને પરિરને સંપી દીધેલાં છે તેજ કહી રહ્યા કે દારજીત બને મને પડયો એમ છે; બનેમાં મારી છુટ છે.

સોનાના સુરજ

આને પ્રાંત આપણા જેવા પ્રાકૃતજનોને તો એમના જીવવા માંજ જન હતી એમના જીવવામાંજ અમરકાર હતો, એમને દિદ્દેશનાનં મારે મરુના મુખમાંથી પાછા આવે તોજ સોનાના સુરજ ઉગે એમ હતું. એવી પ્રાંતના કળારો અને સાંપાએ કરી હતી. અને એ પ્રાંતના સાંવળાંને લીલામય અગવાનં ૨૬ મીને દવસે સોનાના સુરજ ઉગાકવા મંજુર થયાં. ૮ મી મેને દિવસે જે રંગીર પાવક દ્રવ્ય જેથમાં અજુણું તેજ દ્રવ્ય ૨૬ મા મેને દિવસે 'પર્લુકુટિ'માં સોને બાળવાનું મળ્યું. ૮ માએ તો ગાંધીજી સરકારના કહી દતા, તે દિવસ સરકારના ખંચનમાં જેટલું મંજીરો અને પાવિચ આણી રાકાય તેટલું આજુવાનું હતું. આજે સ્વતંત્ર રીતે આપણે સુરજની ઉપર જેટલો દેજા ચઢાવી રહીએ તેટલો ચઢાવી થકતા હતા. પણ સરકારનીદિવાએ પોતાનું જલકાનું કવિતી, પોતાની ઉભરાતી ઉદરતા દબાવી રાખીને સોનાના સુરજને એજ આપવાની છવજા બંધ રાખી, બધીજીએ એજાંજ માથુસેને બોલાવ્યાં, અનુદાર દેખાડને ઘણાને તા પાડી હતી. પણ દરિજનેને મારે તો તેમણે છુટી રાખી હતી. પેલા દરિજન વિથાજીની કુ જે દિવસથી રાહ લેતો હતો. કુખતી વાલ છે કે મારી પાસે જેનું સરનામું નહોતું, નહીં તે કુ એને જકડી લાવત. પણ મેં આશા રાખેલી કે વેળાસર આવી રહેશે. એને રાખત કરવાનું જવાને મેં કદી રાખેલું હતું. તે કુ નમ પણ આપી રાખ્યું હતું. પણ એ ન આપ્યો. કાપવાળાએ એ તો કાપી દીધું છે કે એ આબોયો, ગા. દુર્નિમેને કાંઈ ગમે ને છેકરને હોય કરીને એના કારાન કે પણ આબોયો, ગા. દુર્નિમેને આ પ્રકારના અસત્યને માંપ જ થાં ચલાવવાની કળાને મારે આવરક કાંજે છે, મને નથી લાગત. હતને કાંઈ પણ પ્રકારના કાપણી જરૂર નથી, અસત્યના કાપણી તો સત્ય અસત્ય થાય છે, કાણુ પડે છે, એમ કુ માનનારો છું. એટલે મારે પારી કરીને

આપથી રહી. પણ એ ને શું.

એટલે એ પત્ર એ સે પદમનાથમળી ને સ્વ. શ્રી હીલા-
ભાઈને મોકલવાના પત્રમાં મોકલેલને મટે ન રંગિની રસ તેમ
કરનારું આ બધું. અને તેમણે પીછાને માટે ૮ મી તારીખે
પોતાનો અલ્લેખ લેવાયો. બલ્કે આ પીછા આ આ અલ્લેખ માણ
વહોતી હીલા તેમને આ લાગુ સાંપડે એમાં મજરકુલ સિવાય
બીજું શું હોય? 'અલ્લેખ મળ્યું' કહ્યું છું કે અલ્લેખ એમને પણ
મોકલેલને વિશે મોકલેલ એવો નોંધી. એમ સરકારને જાણ
હતું કે મોકલેલ આ પોતાને લેવા ન થાય, તેમ અતિરેત્તી
મિત્રેને પણ ન થયો. તે ન કરે નારાયણ ને કાંઈક અલ્લેખ
પણ મોકલે ને. એવા ભવ છતાં મોકલેલને પોતાના ઘરમાં
ઉપવાસ કરતા નોતરવા અને મોકલેલના અનંક માર્કેને મટે
પોતાના અલ્લેખની મગસાયા પતાવી શકી નહોતી તે સમ-
સાય પાછું ફરી ફરી મોકલી એમાં અસમાન્ય કિમત હતી,
મજરકુલ હતી. એ કિમત અને અલ્લેખ એમનાં હતાં.

દરિદ્રતા સુરક્ષા નો ન અલ્લેખ. પણ દરિદ્રતા નો અલ્લેખ
તો મળ્યું આપણે હતા. અલ્લેખની કીડાપાઈ અને એમનું
મરજી નો અલ્લેખ એમ મિત્રોનાં નામ રહ્યું હતું, પુતાના
માં. એમનાં નામનાં અને પો રિદિના આશ્રમનાં
આશ્રમનાં પણ દર્તા, અને મોકલેલને સ્થાન દરે આપણે
એક દરિદ્રતા એવો હતી. આ બંને અસમાન્ય અલ્લેખ
હતા અને એણે દરે આપણે મટે એ બંનેનો મ. સ્વ.
દેશીલાલને અને મોકલેલને મોકલે પોતાનામાં વધારી
હીધી. નામનાં આપણે પણ સમા દરિદ્રતાને લક્ષ-
બાપા અને જગન્નાથલાલની આસપાસ રહેવાને મોકલેલની
અનુગ્રહ લેતા હતા.

પ્રસંગના ગાંધીને ઉગ્રા શાંતિ જાગરીને સો બેઠા હતા,
જાણિકે પણ શાંતિ હતી. અપવાદોએ પણ પોતાના કોરો
વગેરે છોડીને જાગતા હતા. રામકૃષ્ણથી ઉપવાસનો આરંભ
થયો હતો, રામકૃષ્ણથી એમ પૂછીહોતો આરંભ થયો પછી
ડા. અનસારી સાંખ—એમના દરખાસ આજે પાર નહોતા
—તેમો ડાક્ટરી તરફ ચડીકવાર મેલથી થયા આગલી
શાંતિ મને પ્રકટર આજેને કહેલું: 'આખરે, માટે કહેલું તો
મેલથીએનું જ કહેલું છે, માટે ત્યાં તો કાંઈને અરખી ન
આપે એમ ખોજ નહીં મળે નાપાક નીકળી. પણ
જાણીને છતાં આખરે મારે કુરોને શરીર પડવું એટલે એ
તો લેવાયો છે.' બહુજ પ્રેમગ્રસ્ત કુરોને શરીર લેખ મળ્યા,
એમાંથી ઉપવાસને લગતી નામને કાઢી, અને અસમાને એ
પ્રિય વસ્તુ છે એમ એમણે જતાવી આપ્યું. અને બલ્કે
મોકલેલનાજ શબ્દે આ એનું રહેલું કહી દીધું કે ઉપવાસમાં
માનસ પ્રિયમગ્રસ્ત—અને નિરાદાર રાખે છે, વિધવાના
રસગાન લેતા નામ જાય છે. અને આપણે મજરકુલના
આદારથી મરજી રાખે છે. અતિરેત્તી સંધના એ જાગરોએ
આ પુત્ર પ્રસંગે પોતાના કંતોને મટે પ્રાણ અર્પેલું કર-
નાર મજરકુલના આલેખને અલ્લેખ મોકલેલના માણ
આ પછી પ્રે. પાકડાએ અલ્લેખને મોકલેલની અને અલ્લેખ
જાણે પ્રાર્થનાની એક કવતા જતાવનાર પ્રાર્થના કરી, અને
પછી શકારાણે મોકલેલને આખરે દિવસ સુવેલો. એક
ગાયો—અમવાનનું નામ, આહતિ, વરુપ મને ને હોય, પણ
એમાં રામકૃષ્ણથી પ્રિય ન પીકા નથી, પરમ કરુણમય છે.
ને નિર્મળ પ્રેમમય છે એ જાગવાનું બધા કરનાર એ સ્ત્રી

પ્રસંગને રજૂચિત હતો:

શ્રી ગાંધીજીને મળ્યા ૨ મળ્યા મજરકુલના
માનસ પ્રસંગના અલ્લેખ મોકલેલની સિદ્ધિ
માટેવાવવાનમય: હતા: સન્કલ્પવિદ્યા
ય: સર્વ. મજરકુલને મુખ્યભેત્તના મળ્યા: કરુણ

આ પછી કવિવર ડા. એનું ગીત, આર્થ અર્થ અલ્લેખ
કહેલું એ નો આપણી દેવ તથા મોકલેલ, મટે એ મળ્યા વાનું અલ્લેખ
અવન અપારે સુકાર્ય બા.
—આ વખતે બા.
મ.પુ. આત્ર હાથ બા.
મીત્રોના રેકો બા.

અત્યંત છતાં, આ તરીકે પણ સુકાર્ય બા. એક છે
એવો સેને તાલ પેસી મળેલો, અને એકવીસ દિવસ સેના
આરોગ્યવાસમાં બલ્કે આ પ્રાર્થના હતી તારે અમવાન કરુણ
વર્ષતા, ગીતરુપા રેકો આબા. આખરે રેકો સુખ અને
કુખને, રુખ અને રેકોને પ્રસંગે સમતનું રંગરુ કરુણ
નાં પરમ વેળાવને માત્રીવું 'વેળાવ'ના તો તેને કદીએ
કું બળત માવામાં આપ્યું, અને પ્રાર્થના પુરી થઈ.

પણ પારણ? મરજીને હજી પાર હતી. સો મારના
કરુણને આપણે દર્તા, પણ મોકલેલ હજી આપણે નહોતા.
મિત્રોના પણ પ્રસંગે મળે કરુણ છે, તો ને મટે
પત્રવાદ પણ મુજબે માનવો નહોતો, એ વિના 'મજરકુલ
માર્ગે મજરકુલને મિત્રેને સંજ્ઞાવવાને માટે મારા હાથમાં
એમણે નીચેના શ્રી ૧-આપો, પરમ કરુણમયની કરુણ
કુણ કરનાં એમના આંગણ આભારની વિધેલી કુણ શક્યો:

'એક મીન દર્તા કું ઉપવાસ છોડીશ. ને અતિરેત્તી નામથી
અને જોગી અલ્લેખ આ ઉપવાસ શરૂ થયો તેના નામથી એ
કરુણ. મારી અમા અલ્લેખ એકી તથા પણ વધી છે. આ
અવસર થયો કરુણ નામ લેવાનો અને બળત કરવાનો
છે. પણ મારી વિષર ને કાકારો છે, મિત્રોએ અને બાળ
એમ અપુર પ્રેમ રેકો છે એ નો કું કું સુધી ચકુરે
એટલે એના ઉલ્લેખ કરી તરફ પું પરમ એ પણ અતિરેત્તી
કુણનો એક વાગ છે. એમનો કહેલો તો અતિરેત્તી અ પછી
દરિદ્રતા આખરે અલ્લેખ એવો બાળ છે એ મને બહુ મળ્યું છે.
દરે અતિરેત્તી મારી પાસેથી શ કાગ લેવું છે એ કું જાણતો
નથી. પણ મને તે લેવું લેવા કું નિર્મળ છું. એને વાસ્તે
એ સંકિત આપી રેશી.'

આમ રેકોની સેવામાં મોકલેલને અતિરેત્તી કુણ નીકળી
તેમનાં નામ અપવાન કરુણ છે. નામો તો આપણેમાં
રાખરોજ આપણે છે. કરુણે તો નામો સો બલ્કે છે.
પણ ડા. અનસારી અને ડા. વિધવાનાં નામ રી લેવાનું
મન થાય છે. બંનેના આંતરે વધો, મોંઘા મોંઘ કરુણોની
એમના સારવર. પણ ડા. અનસારી ઉપવાસના ધમ્મખર
દિવસ પોતાનો ધધા, પોતાના કદીએ, પોતાની નાણુક
નિયમ બધું બુદ્ધિને મોકલેલને પડેલો બેઠા. કાકાર વિધાન
શાય પણ ડા. અનસારી નામ કરુણે મુજબ આબા અને
કું મી સુધી રહ્યા. ડા. દેશમુખ, પટેલ, વગેરે મુજબનું મળ્યા
અને પુતાના દાદરો તો નામો બોલાવીએ તારે કાકાર
માર્ગ હતો. પણ આમાં ડા. દિવસ મહેતાની સેવાની
નેટલી કર કરુણે એટલી એકી છે. પ્રાર્થના ઉપવાસનું
આશવાસ્ય એમણે મોકલેલની સેવાને માટે અપેલું રહ્યું
એમ કદીએ ને તાલે, પોતે અને પોતાના મહાત્મા

પોતાની સમગ્ર સાધનસામગ્રી સાથે નિવૃત્ત ગાંધીજીની સેવામાં હજારો, તે હજુ આ લેખ લખાઈ રહ્યો છે ત્યારે પણ મોજુદ છે.

ઉપવાસ દરમ્યાન યોગીસે કહ્યું અને ઉપવાસ પુરા થયા પછી તબીબ પદ્મ ગાંધીજીની અતિશય મૃદુ સેવા કરી રહેલા મારા મિત્રોનાં નામ આપવાં એ મેં એમનું અપમાન કરવા જેવું કહેવાય.

આ બધી સેવા, સેવારૂપ આ બધી પ્રાણનાતું તાજાં, મારા જેવાની જુલો અને પપોના તાજાં કરતાં કંઈક નીચું નમું દશે ત્યારેજ ગાંધીજી પાછા સજીવન થયા હશે ના! કેટલાય મિત્રોએ કહ્યું છે કે ગાંધીજીનાં પુનર્જન્મ થયાં છે. સાચી વાત છે અનેકાનેક મિત્રોના અભિનંદનના, પ્રાણના તારો આવ્યા છે, હજી આવે વધ છે, ઉપવાસ માં પણ આવતા હતા. ભાઈ મયુરદાસ ચોકમજી, જેમણે આ કામગીરી તારો રાખી મુકવાતું, અને જતાવવા તેમણે એટલાજ જતાવવાતું અળખામણું કાગડીકાણું હતું તેમણે કાળજીપૂર્વક બહુ સંવેરી રાખ્યું છે. અનેક મિત્રોએ પોતાના પ્રેમની અનેક નિશાનીઓ મોકલી છે, જેઓ તેલ મોકલ્યાં છે, ફાકતરોએ ફાક મોકલી છે, દરિયન વિદ્યાર્થીઓએ મધ મોકલ્યાં છે, કેટલાકે મંગાળજી મોકલ્યાં છે, પણ એક પ્રેમ લેટની નેધ લીધા વિના ચાલે એમ નથી. મુખ્યથી એક મુસલમાન ભાઈએ એક નાનકડી ફાઈડમાં બે તાજુક મુઠીઓ અને ફળદ્રાકું ફળ મોકલી છે. અને એ બેંટ મોકલ્યાં તોમના પ્રેમજી ઉદ્ધાર કાઢ્યા છે: "પ્રિય બાળી કસ્તુરબાઈ—આપનો સાંભાળ્યુરો બહેનજીએ અપનાવે તે એ પ્રાણના સાથે આ મેં સાંભાળ્યુરો અને હજારોને આપને રહીએ પહેલે એમ એક મુસલમાન ભાઈ મંગરપ્રાણના સાથે મોકલે છે તે સ્વીકારશે." આ ભાઈએ પોતાનું સરનામું પણ મોકલ્યું નથી એટલે શું થાય? પણ આ લીડીએ એના જોવામાં આવે તો એને જાણ થાય કે પુ. કસ્તુરબાઈ પ્રેમથી એ કુકુનો ચાંદો કપાલે કસે અને મુઠી પણ મુઠીવાર પહેરી. બહુ મોટી છે એટલે દમેશ પહેરી સકાય એમ નથી. ગાંધીજીને ત્યારે આ વાત કહેવામાં આવી ત્યારે તેમને પણ બહુ અસર થઈ. આ અને આવાં કેટલાંક અનાત બાળબહેનોની પ્રાણનાં પરિચ્છાએ ગાંધીજી જીવ્યા છે. (અધૂરું)

દક્ષિણ આફ્રિકામાં હરિજન

શ્રી, ટ્રાંસવાલ રાજ્યના પુણ્ય સુધાર- મંડળ-એ બેલ્ગાનીસ-બર્ગ ખાતે હરિજનોની કિમ્તિ માટે આપવામાં આવ્યું છે. તેની પહેલી વાર્ષિક સભા તા. ૧૬-૭-૩૩ ના રોજ બેલ્ગાનીસબર્ગ ખાતે મળી હતી. આ સભાના ખાસ પ્રમુખ તરીકે શ્રી. પ્રાબુલ્કર સોમેશ્વર બેલી ચુંટાયા હતા. શ્રી. બેલીએ પ્રાથમિક વિવેચન કર્યા પાછ, મંત્રી શ્રી. સુબાભાઈ ચંદ્રિકાણે વાર્ષિક રિપોર્ટ વાંચતા મંડળે કરેલી પ્રગતિનો ચિતાર આપ્યો હતો અને નવસારીમાં મળેલી રાજ્ય સભા પરિષદ માટે ઉપાયોગેલી પ્રગતિનો નોંધ આપી હતી. શ્રી. રતનજી સોલંકીએ ટ્રેડરના રીપોર્ટ રજુ કર્યા હતા અને તે, મંત્રીઓના રીપોર્ટની સાથે, પસાર થયો હતો. આવતા વર્ષ માટે નામ પ્રમુખે અગ્રણી ચુંટાયા હતા.

સેક્સ રતનજી પુત્રાલ સોલંકી-માનનીય પ્રમુખ, જવજીજી પ્રેમજી સોલંકી-પ્રમુખ, પ્રેમા કાળા સીદલ-ઉપ-પ્રમુખ, સુખા

ભાઈ પરસાનમ ચંદ્રિકાણ, લખુભાઈ રતનજી સોલંકી મંત્રીઓ, માયુભાઈ રતનજી ચંદ્રિકા, લાલા બગવાન-બગવાન-ચંદ્રિકા, કાલુ લાલા-ચંદ્રિકા.

શ્રી. ગોસાઈ દયાળ, પ્રેમા મકન, દયાળ મુદર, વસન પ્રેમા, લાલા ખુસાલ, વાલજી ગોવિંદ, કાળા ફરીર-બીટી સમ્પો.

શ્રી. રજુભાઈ વદાલજી પાટીદાર, શ્રી. ગોવિંદભાઈ મોરબા, શ્રી. પ્રેમજી મોરારજી અને શ્રી. બીળાભાઈ દાહજી અંતરંગદારના પ્રેમપર પ્રાસંગિક વિવેચન કર્યું હતું. સર્વેશ માં હરિજનોને પ્રાપ્ત થાય માટે એક માસિક કાફલાનો ફાર પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. લુના અમલદારોનો આભાર માનવામાં આવ્યો હતો અને આખીયે સભાના ફારોમાફ સેવાના પાક, પ્રમુખનો આભાર માની સભા વિસર્જન થઈ હતી. શ્રી. લાલાભાઈ બગવાન નરહરી આખી સભાને મસાહેદાર હુધ પીરસવામાં આવ્યું હતું.

મુખ્યભાઈ શ્રી. ચાંદાણ,

મંત્રી શ્રી. ડા. રા. યુ. મુ. મંડળ,

વિવિધ સમાચાર

જુલવાયોમાં મોટર અકસ્માત—તા. ૧૧-૭-૩૩ ના રોજ જુલવાયોમાં દોડુ બાળક નામે બંધ વસ્ત્રવા ઉમર વર્ષ સાત તેમના પિતા અને અન્યજનો સાથે મોટોપોસ્ટ ત્રેવા મોટરમાં બતા હતા. શહેરથી નવ માઇલ દુર થયા હશે એટલે મોટરમાં ચંકર પડવાથી રીચર કરતા હતા. તે દરમ્યાન એ બાળક મોટરમાંથી લિટરી રસ્તે ભેળંગવા બતો હતો તેવા માં સારેથી મોટર આવતા તેમાં અથડાતા સખ્ત છબ્બ અથ અને તેના પરિણામે તે બાળક હેલ્પીટલમાં ફાળ્ય કરાવી સાથે મરણ પામ્યો હતો.

હુધ રેલી ફરીમ માથ!—મુબાઈના એક દરખાવામાં આવે પનાવી છે. આ વીજળાથી ચાલતી અમ આવ છે, થાસ લે છે, પમ અને આપેલ દલાવે છે, બાંબરે છે અને હુધ પણ આવે છે! એક રંગી જલતની ગાય પમક કરીને તેની બોળતી અંદર મશીન જોડવામાં આવ્યું છે. અને અંદરનો એક એક સાચો એટલી સરસ રીતે ચાસે છે કે આવતું મોડું, માથું, કાન અને આંખો તકન અભેદજી બાગે છે. અમનાં બને પડખેઆમાં મોટી કમાને રાખી છે જેથી તે રંગી નીચી બધને રીતસર ચાસ લે છે. હુધ દલાવા માટે એક કામનું જંત રાખ્યું છે જે હુધને અંદરથી ખેંચે છે. લોસ આ હુધ નીકળતું બેઠ હરે છે. આ ગાયની કમત લગભગ ૬૦૦ રૂપીઆ થય છે.

ફટ બાળકની આ!—મોસીસ બનાંક શરનજી નામની એક મદમ સને ૧૯૦૭ માં ૧૬ વર્ષની ઉમરે સ્વર્ગવાસ પામી છે. તેને કુલે ફટ બાળકો થયાં હતાં. તેણે કાંઈ પણ વખત એકજ બાળકને જન્મ આપ્યો ન હતો, પણ તેણે માર વખત એકી સાથે માર—માર, સાત વખત એકી સાથે વજી-વજી અને સાળ વખત એકી સાથે બે-બે બાળકો જન્મ આપ્યાં હતાં એમ કહે છે.

જાપાન કુનીવર્સીટીના સમજા પ્રેમજીએ મંચુરીઆમાં નોકરી મળી મહ છે અને હવે કામ મોકર નથી એમ કહે છે.

હોદ્દસ્તાનના તાબા સમાચાર

—બનાસ્સરમાં જમમોદન અને શામોદન નામના અનુક્રમે ૬ અને ૪ વરસની ઉંમરના બેાકરાઓએ મંચા નદી તરી બનને હવામ મેળવ્યું છે.

—ભાણીતા દોહી વીમાની વીર મી. કવલી જેણે કરાચીથી હોંડોડ હડી બતાવી કોઈ સરકાર તરફથી પ્રનામ મેળવ્યું હતું એણે એકલા વીંધવરીકમા દરવા દરે દાખ ભીડી છે. એ વખતે ૬. ૩૫ દબારથી બરૂર દોષ. એ પછડી સુમરે ૬. ૧૭ દબાર ભરાઈ મયા છે. આજા છે કે ગાહીની ખુટતી રકમ પચ્ચ બપાદી ભરાઈ જશે રાબ મહારાબ તથા મીડીબાએ સમેા હામો ભર્યો છે.

—જામશાહના સામરમલી આમમના જમીન મહેસુલની રૂ. ૩૨૩ ની રકમ પચ્ચ કરવા ઉપર કસ્ટોરીય તાલુકાના મામલતદારે પોલીસ તબાદી વમેરે સાથે આમમમાં જામ આમમના ખાસામાંથી રૂ. ૩૨૫ જપ્ત કરી મયા છે.

—વામસરેમની એકગીકમુડીય કાઈચીબના વામસ-પ્રેસીડેન્ટ તરીકે સર હાલી દુસેન નીમાયા છે.

—વહાલા ગામનો જુઠા નામનો ૧૨ વર્ષનો બોકરા નાચીકમા દેરદ પમાઈ ભેવા કામેા કરે છે એ બોકરે વીમમતથી નાચ અને સાપો પકડે છે અને એકી વખતે ૨ અમગમ ૩ સપો પેતાનય દાખમાં જાણવા મજવામાં જામને કરે છે. હોમો તેને જામત આહે છે કારણ કે મોકિમાં ભેવી મજવતા કેલાઈ રહી છે કે જા નવદુલત બોકરા કામ દમવી કહતી ધરાવે છે.

—જમ્મનામાં મેમીબની પસીકામાં વીસેક દબાર વાવાલી બેકા દવા જેમથી ૧૩,૬૦૦ રૂપરે પાસ મયા છે. ૬૮ નબર રાબદારી રેહીમેા પચ્ચ પાસ મયા છે.

—હોદ્દમાં દર વર્ષ ૬ લાખ માણસો કાવથી મરણ પામે છે.

—જાદામાનમાં કમા કમા રાબકેદીમેા અપવાસ કરે છે, તેના નામ બકાર પાકવા સરકારે ના પાડી છે.

—બનામહેર એકસે પીટનના દેવાની બરખાઈના કપાનાં નામ્વાં સેનાને નાદેસે ચાદીમાં સ્વીકારવા કલુક્યું છે. મુજબમાં ૨ કસે જાઉસે ચાદી તામવાર રખવા કુકમ જમાનું રૂદર જાણવે છે. હોદ્દા કરેસી ખાતામાં ૩૭,૪૦,૦૦,૦૦૦ અઉંક બેકલી ચાદીનેા રોકા હોવાનું કહે છે.

—આસામમાં મજીપુર નજીબી પકાડી પ્રબમાં ને એક વર્ષથી મ. મોપીજનેા સંદેસો રેલાલી બંમતી આજવા મજલી ૬. ૭. ૬. નામ નામની ૨૧ વર્ષની બુવતીને ૨૦ વર્ષની કેદની સગલ જા છે. એ બુવતી નાં નાબ વમેરની રાણી તરીકે એજાખાલી.

—જામને દોહર દરે નવેા દલ્લો રમેા કહે છે. એણે દરે દોહમાં સરતા ભાવે મોખા મેલા પ્રમાણમાં મોકલી આપવા કાવ્યું છે જમમાં આથી જમરદ પુરમેા છે.

—કી પ્રેસ જાણવે છે કે જાદામાનમાં જે રાબકેદીમેાએ અપવાસ આદર્માં છે તે પછડી ૮ જાણની દાખત મણી મંબીર છે. તા બજાબરીથી બોરાક આપવાનું કામ પકાણ સીપાકમેા પમેા હેવામ છે.

—કીમ્બીમાં મહારાષ્ટ્ર પ્રેસ પર પોલીસે કહેહો પાડી મી સીવાજી મહારાબની હાલી સમેનાં જાબ દસ્ત પમેા વમેરે પકડી ૪ મરાકાને મીરદતાર કરા છે.

—પંચમકાક છુટલાની બીબ પ્રબમાં દુકાબ હાદી નીકલ્લે છે.

રજકણ

કાપંતી પીડાન મયા વિના મુલ્ય આવે એની પરવા નથી કાપે કપા વિના મુલ્ય આવે એનીજ વિન્યા છે.

બુતકાજના વેબર પર નાચવાની. અને વપાબ પર નિખવાની અને સ્મીતી દણી નામે છે. પહેલી પ્રબને બીજી વપકલીને.

મલીકાસને પાને નાના માણસેના મેલા કામોબ મેંધાપ છે. મેલા માણસનાં સાચા કામ તેા કામની બાણ્યાબ નથી આવતા તેથીજ તેમેા મેલા છે.

માણસ પોતાની જાતને ધરવા વિના જે કાંઈ કરે તે ન કર્યા બરબર છે.

મુંગી સેવા અને મુંગી શુસ્તીરતામાં એકજ જોર છે કે તે આમેા જમાનેા કરી રાંધે છે.

વિજયી માણસનું દારવ અને ખાન બેલા મેલી જેવાં છે. પરજીત માણસનાં આસુ વિનાની આંખમાં સાચા મેલી છે.

કેદલાક મેલા મણાવવા મથે છે કેદલાક મેલા ધવા મથે છે. પેકો વર્ગ છુંદગીના વેપાર કરે છે બીને વર્ગ છુંદગી પકે છે.

સાધુ પુરમેા જેને રેતીના કણ માનેજ છે તેને સામાન્ય માણસો સેનાની રબ મણે છે. તેથીજ સાધુ પુરપ નિંદાની પરવા ક્યાં વમર સત્વને રરતે જાય છે. અને કપાલજ માણસો સત્વને કેકરે કીર્તીનાં આજા રામે છે.

જે જાણની કામ અજતરી કરી કાલુ નથી તેનું નામ ખલા.

મસ્ત લંડન હાંફુ સોસાયટી

જાને તા. ૭ જાન્યુ ૧૯૩૩ ના સવારે ૧૧ વાગે ૨૩ મેકલીન રમીકપરતા હોદ્દ મંદીરની પુર્વોત્તની વાદગીરી આરે રમરજી કિસા રખાપિત કરવાની કોના થશે અને સાંજે સગલ વાગે પ્રાપ્તતા તથા મંગસેસેવ કરવામાં આવશે જે પ્રસંગેપર દરેક પર્ગ પ્રેમી હોદ્દમાનજાને પધારવા કમીડી આ નિવેદન હારા નસ વીનવી કરે છે.

ખનાના

મોટા ગોરાબલા જબરી પાસે એવા મોટા ફ્રસ (આકારે ૪૦૦). કિમિત રા. ૬૦ સી એ. કા. તાજોદ બાઈર મેકલામેા. આંકુ ૧૫ પેલી રતક.

LARGE SELECTED BANANAS

20/1, Canal Road, F.A.R., Durban.

G. M. AHMED.

Fruit Exporting Specialist.

64, Prince Edward Street, Durban.

મસ્ત! તદન મસ્ત!!

કરચેબો માહિતીવાજા વૈવવિકા પુસ્તક હાઈ પચ્ચ કિમિત ૬ દપાક જમ વમર તદન મસ્ત મથે છે. મંગામેા.

મહત મંજવી પ્રાપ્તેસી, જામનમર, કમીઆવાદ.

'Phone 327 Tel. add. "letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરુટ અને વેજિટેબલ એક્સપોર્ટર ઈ. ડી. પટેલ
ફાન રેવામાં આવે છે. અંગાલી ખાતો કરશે.
P. O. Box 755, 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફરુટ બલ્કુ ટાલુકા ફરુટ અને વેજિટેબલ સાથે પેશીય હરી સી.
સી. એ. ડી. મોસવામાં આવશે. લખો:—
P. O. Box 254, Durban, 31 Short St. 69

અંગવાદીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી	હિંદુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	1933	1924	1352	1302	ક. મી.	ક. મી.
	બુધવાર	આવળ	અબીફલ	રોહ.		
	જોગાદ		અ. ખર	સીમી		
પુક	૨૮	૨૬	૬	૪	૨૫	૬-૪૫ ૫-૨૨
ક. સી	૨૯	"	૭	૫	૨૬	૬-૪૮ ૫-૨૨
૨ સી	૩૦	"	૮	૬	૨૭	૬-૪૮ ૫-૨૩
સોમ	૩૧	"	૯	૭	૨૮	૬-૪૯ ૫-૨૩
મંગલ	૧	"	૧૦	૮	૨૯	૬-૫૨ ૫-૨૪
બુધ	૨	"	૧૧	૯	૩૦	૬-૫૧ ૫-૨૪
શુક્ર	૩	"	૧૨	૧૦	૧	૬-૪૦ ૫-૨૫

Phone 3867. Box 318, 82, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

હીરાભાઈ મોરાર મટવાડકર,

ફોલ્કલેન્ડ ૩૧૮ અને વેજિટેબલ એક્સપોર્ટર
અને કમીશન એજન્ટ.

પેશીય સારી રીતે હરી માલ સી.એ.એ. ડી. મોસવામાં આવશે
રજીસ્ટ્રેશન ૩૮૧૦. બોક્સ ૩૧૮. ૮૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 62

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફરુટ બલ્કુ ૩૧૮ અને વેજિટેબલ સાથે પેશીય હરી
સી. એ. ડી. મોસવામાં આવશે. લખો:—
P. O. Box 849, Durban, 129 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and Home Hearse at Moderate Charges. Fresh Flowers
and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

ફર્નિચર, ફૂલ વેનર ગાડી, ૩ વોલ ગાડી હંમેશાં તૈયાર પુલ ખાતમાં
આવે છે. સર્વ વિષય ક્ષમ.

ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.
મેનેજર: કે. એફ. ફ્રાન્સિસ.

માત્ર યોગ્ય વખત માટે.

અમુલ્ય લાભ.

વહેલો ને પહેલો.

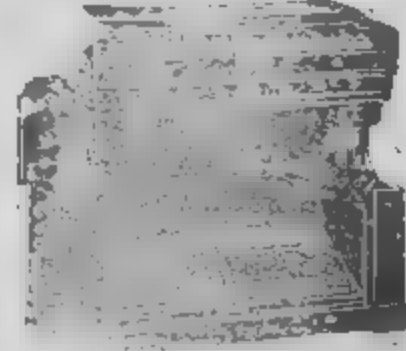
હાથના ડબલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ડબલ રીડ કબાક ડબ.

પા. ૩-૧૦-૦.

શકડાના
બાવો

સંગલ
રીડ
હાથનું

પા. ૨-૧૫-૦.

પા. ૧૦-૧૦-૦

બહાર મામતા ઓર્ગન ઉપર પુરતું પ્યાન આખી બરાબર પેક કરી સુવના મુશ્કળ રવાના કરવામાં આવે છે.
અમારા ૩૦ વર્ષના લાંબા અનુભવ પછી આ ફરમાની હવાને અનુસરતાં ૧૨૬ અલગ હારમોનીયમ
અમારી મોડા કમ્પામાં રહેકમાં રાખીએ છીએ.

દરેક અલગ કપેર પાર્ટસ, દરેક અલગ રીપેરિંગ કામ પુરતા સંતોષ સાથે કરી આપવામાં આવે છે.
બહાર માત્ર વાળાઓએ ઓર્ગન સાથે રથ હકા ઓવાન્સ મેકલવા અને પેતાનું નામ સરનામું
વિગેરે માટે અમરે સજાવવું.

પી.એ. બોક્સ ૪૬૦૦

ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલૂન,

૧૩૧ ૬મીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

GOBHALLIA'S MUSIC SALOON,

P. O. Box 400.

181 Queen Street, Durban.

1935

Indian Opinion

No. 31—Vol. XXXI

Friday, August 4th, 1935

Published at 100, P. O. Box 5, Durban

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રહી. "કેનીયા"

એમસ્ટ ના. ૭મીએ મુંબઈ જવા કપાસી.
 દીપીકના બાવો—બોરાકી ગર.
 સેકન્ડ ક્લાસ: પોંડ ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૬.

મુસલમાની વીરી પાઉં ૩-૨-૬
 , સ્પેશીયલ વીરી પા. ૭-૨૪-૦.
 હાઉ વીરી પાઉં ૨-૨૪-૦.
 , સ્પેશીયલ વીરી ૪૫૯.

વેસ્ટિન્ડિયન પોતાના કાગીના વપર પોતાનું અને રહીમરનું નામ અખી, થીઈટ ઇન્સનરું મરનામું રસુ. અને અખી
 મરો ત્યાંના રહેને કીપાર્ડમેન્ડને કાગીના રહીયા પોરર વપર પદોમતા કરવા અખાવનું. તે તે રેવે મરોનસ્ટ કરી આપશે.
 ખા. છાનાખા કાપરની તવી મોટા પછીજ સારી મમવરોવાળી અને કાપ આબની સારવે અને ઇસ્ટ આફ્રિકા સાફ માલુ થઇ છે.
 મુખના—ઉલ્લાસીએ પોતાના મોટા કાગીના કનીવાર ૧૧ વાગ્યા અખાઈ કસમમા પદોમતા કરવા,
 ૧૨ કાઠી વેસ્ટિન્ડિયન પોતાની કીઈટ અમારી એશીઅમાંથી મેરી અને મકાર મામવાળા કાપરોએ અમારી આવે
 મમવપકાર કરવાથી પક્ષ થમ કહશે. રહીમરને અગરું રેક મામકાજ અમારી અતી રેખરેખ નેમે થામ છે.

SHAIKH HAMED & SONS.
 390 Pine Street,
 Tel Add. "Karnaat." Durban

વધુ મુલાકા માટે કમો પા મળે:—કિંઈ પેશનર
 અજન્ડ કોમ હીમેડ એન્ડ સન્સ,
 ૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED By Advertising in The INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa
 RATES and SPECIMEN COPIES on application Indian Opinion P. O. Phoenix, Natal.

રહીફાન ૪૮૦૦.
 પી. એ. બોક્સ ૧૬૧૦.
 ધા
 રહીમાફિક એડરેસ
 "રસ્તમલ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ કંપની. લીમીટેડ.

આમ નેમજ દરેક જાતના અકસ્માત

જન્મા કે મારા કાપ, પ્લાટ ખાજ, કીડલીકી બોંડ, વરકમેન્ડ રોગપેન્સિયન, વીમરે અનેક પ્રકારના
 વીમાએ સગરું કામ આ વીમા કંપનીએ શરૂ કરી ચીક છે.

પાઉં સી નેમજ દાવાની પતાવટ મરજનમાંક રી આવામાં અરે છે.

આખા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રાંતાનધિ:—

સોરાબજી રસ્તમલ.

"ન્યુ-ડયા કાફિઝ"

૧૭ ફર્ડ એવન્યુ,

ડરબન.

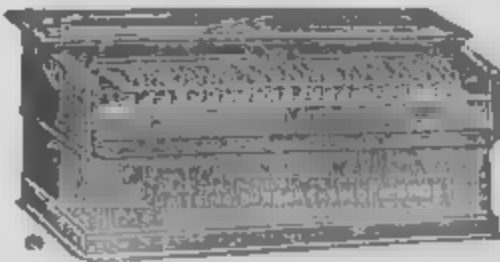
AWARDED
GOLD
MEDALS

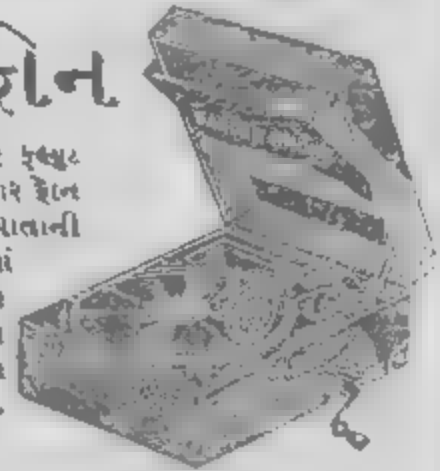
સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર રોન

ફલેટ જાતના સરદાર ફલ્યુટ
હારમાન્યમ અને સરદાર રોન
પ્રાચીન આદરી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક આનાનો
સાંપ મોકલી દેશોગ
મંગાવી આવી શો.

ચેતસીંગ ગુરબક્ષસીંગ એન્ડ પ્રધર્સ,

હોઝ ઝાલીમ અને હારવાનું-ખેતવાડી પ મી મલીના નાકે, રહેર સેન્દ્રસાં રોક, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. વાનગી કીંગ ખે મોવમ રજવાખટ ગામ પોલી રોક, મુંબઈ ૨

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારે જગમસિદ્ધ

સપટલોશન

દરાજ, ખજા, ખુજલી, ખરજીવું (વિગેરે) ગામડીના ફોર્ટ ઉપર મકસીર દવા છે.
કપડા ઉપર કાચ પડતા નથી. ઘણા ઓપીનીશનોમાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
ફો. આ. ૧ ના ક આના, પોસ્ટેજ પેકેજ આજ સુધે. આખરે હાર એવરો એવરો છે.

૨૪૨ ક પની. કાલ પાદવી રોક, મુંબઈ. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

શીઘ્ર, ઉપાર, માકક, વંદા, માખી,
અથવા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

આપીરા બનાવવા ક્રેકલ દીનોમાં વેચાય છે

Box 247 & 317

Tel. "Khasri."

HOSSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel,

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

સેવક અને કાલ રેલીમ કોષ્ટક મંગા

હુસેન મુસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)

વિપી. પેસેન્જર એજન્ટ

બેર, પી. એ. આફ્રિકા

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokathur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging.

12, Rampara Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ જરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કોનનેક્શન બ્રાન્ડના કપડાં કેના કુશને જુઓ ત્યારે તમે ખાતરી કરી શકો છો કે તમને સાચો લેબલ મળી રહ્યો છે. કોનનેક્શન બ્રાન્ડના કપડાં ક્યારેય નીકળતા નથી અને કપડાંમાં તે સરસો પડે છે.

**કોનનેક્શન
બ્રાન્ડ.**

વેપારીઓને

કોનનેક્શન બ્રાન્ડના કપડાં માં કાપડો અને તેના બદલાવાના કારણે જો કોનનેક્શન બ્રાન્ડના કપડાં તમારા દુકાનમાં વેચાતા હોય તો તેથી જો તમે જાણો છો કે તમે ખરીદવા આવશે

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc, supplied and railed any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ડેબલ ચલાવનાર

નારાયણનાં નંબર એકના ખાનાના, પાનાપલ વિશેષે ચીને જોરદાર પ્રવેશી તરત ચલાવવામાં આવશે.

ફરેક જોરદાર ઉપર ખાતી રખાયે રાખી શામે માલ, શારી પેકીંગ કરી કીકાલત આવશે માલવામાં આવશે.

કેપ પ્રાવીન્ટ, ટ્રાંસવાલ, ક્રીકેટ, વેલ્ડેબલ વીઝેરે ફરેક જમ્યાએ માલવામાં આવે છે.

સંખ્યા: રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાટાલ.

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 566,
Capetown.

Established A. D. 1869

Trans Add:
P. O. Box, 1302
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P.O. Box 74838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન

ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

ન્હાનામાં ન્હાનું પ્રામાણ્ય અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ

આપનારી પ્રાપ્તિ ર્વર્ધની બુની નીમા કંપની.

જીવંતીના વીમા ઉત્તરણવાળી રાશી રાશી પ્રાપ્તિ થાય છે તે બજારું હોય તે અને કઇ કંપનીમાં
ઉત્તરણવાળી વધુમાં વધુ પ્રાપ્તિ અને સહિત ઓછામાં ઓછા પ્રીમીયમ ભરવાળી
મળે તે બજારું હોય તે મનો:—

મુળજી જી. પટેલ

લિફ્ટાએના બોર્ડનેસના ચાફ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

Indian Opinion

No. 31—Vol. XXXI.

Friday, August 4th, 1933

Published for the Proprietor by the Editor, at the Press of the Proprietor, 10, Market Street, Cape Town.

COLONIZATION OR FORCED EVICTION

WE reproduce the following leading article on the above subject, from the *Searchlight*, Patna, dated June 23, which is of special interest to the Indian community in South Africa at the present moment. —

The announcement has been made that the Government of the Union of South Africa has appointed a Departmental Committee to undertake preliminary investigations in South Africa in connection with the proposal set forth in paragraph 3 of the Agreement arrived at by the 1932 Round Table Conference between the representatives of the Union Government and the Government of India, for the exploration of the possibilities of a colonization scheme for settling Indians, both from India and South Africa, in other countries and to report as to the country or countries wherein further investigation as to the successful operation of such a scheme might advantageously be made, having regard to the political, climatic and economic conditions in such country or countries and to the extent to which Indians in the Union would participate therein.

The Union Government is bent upon sending South Africa rid of the Indians and the investigation into the possibilities of a colonization scheme of settling Indians from South Africa in other countries is only another step in the direction of the achievement of its objective. Frankly speaking, we are extremely apprehensive as to the possible result of the Committee's investigation. Indians have been in South Africa for nearly three-quarters of a century. They did not go there of their own free will in search of gold and profit. They were taken there by the Government of South Africa to help in the development of the country and it is to their efforts and hard labour, often under most trying conditions, that the present prosperity of South Africa is to no small extent due. But the only reward that they are getting for their hard work in the cause of the South African Europeans is that they are being practically hunted out of the country, being considered as aliens who have no political or economic rights, although the present race of the South African Indians is almost wholly South African born and knows not India at all. If South Africa, for which they have worked so hard, has no room for them, does it stand to reason that any other country in the world, for which they have done nothing, will be ready to welcome them and offer them political and economic rights that have been and are being denied them in the country of their adoption and birth? It may be that a country,

situated and conditioned as South Africa was in 1860 or thereafter for a number of years, may express the willingness to receive them for the time being, but what guarantee is there that after they have colonised the country and contributed to its development and prosperity they will not be turned out in the same way as they are being done by South Africa.

A scheme of settlement in some other country, therefore, does not enthrall us. On the other hand, it only produces misgivings in us that the troubles of the South African Indians are to be perpetuated in the future but in a different clime. The colonization scheme is only an attempt to transfer the obligation of South Africa to some other country. The position of the Indians is virtually to be like that of a shuttle-cock which is driven from one side to another and back again by two players whose primary interest is the amusement that the operation provides. It is true that according to the terms of the Agreement of 1932 a representative of the South African Indians is to be associated with the investigation into the scheme and that the approval of the Government of India is a preliminary condition for its final adoption. But past history does not provide any basis for the belief that the presence of these conditions will ensure a satisfactory outcome of the investigation. Was it not the approval of the Government of India that was responsible for the emigration of the Indians to South Africa? Was it not again the approval of the Government of India that led to the adoption of the scheme of repatriation which, as is well-known now, has been the cause of untold miseries to thousands and then, crowds of South African Indians who have literally been dumped back to India by alluring offers only to find themselves reduced to the position of slaves who jump out of the frying pan into the fire? The condition of the association of a South African Indian representative with the Committee appointed is no bar against the final approval and adoption of a scheme which may be more injurious than beneficial to the Indian residents of South Africa. The Government of India, even under the much-boomed and boasted Reforms in incubation, will not be a free agent to act only in the interests of its own nationals or their brethren settled overseas. The undoubted authority of the British Government and Parliament will be there to coerce it into acceptance of what the Europeans in any part of the Empire

want. Kenya and other British colonies, directly under the Crown, furnish splendid examples of what the British Government can do for its European subjects even against their own pledges to the Indians. And the Government of India will never be able to say "no" to anything which the British Government, acting through the Secretary of State for India or the Governor-General, will declare as essential for the preservation of friendly relations between the different parts of the Empire.

After all, we do not see the propriety or the justice of any attempt to investigate the possibilities of a colonisation scheme in other countries, so long as South Africa continues to deny to the Indians even elementary rights of citizenship and is actively engaged in promoting legislation for the abolition of even those rights which they have been enjoying for a long time past, some of which were agreed to by the Union Government itself in past agreements. A scheme of settlement in other countries at a time when every right—inherent or acquired—is being recalled can be but a scheme of coercion, of forced eviction. The bonafides of the Union Government can be accepted only when it has settled all disputes and allowed full rights of citizenship with all their implications to its Indian subjects. Not until then can its present efforts for evolving a suitable colonisation scheme be viewed in any light other than that of studied attempts to secure the final extinction of the Indian community so far as South Africa is concerned and this by all means, fair or foul.

—

'INDIAN SOCIAL REFORMER'

CONSIDERING the appointment of the Committee to undertake a preliminary investigation into the possibilities of a colonisation scheme for settling Indians both from India and South Africa in other countries, the *Indian Social Reformer* writes:—

"We have protested against the attempt on the part of the Union Government to send away Union-born Indians to countries which a few years later may decide that the Indian is not wanted there either. The Government of India has extended its co-operation to the Union Government in the inquiry. We should like to know what serious effort has been made in this country to solve the unemployment problem before the exploration of possibilities of Indians of this country colonising other countries has been delegated to another Government. The phrase "Indians from India" has evidently been added to the announcements both of the South African and Indian Governments as a sop to the South African Indian. The impression conveyed to the reader of the communique is that the South African Government has no intention of accepting the domiciled Indian as its subject and of discharging its responsibilities towards him and that somehow the Government of India has accepted this position."

Notes and News

THE feeling in India against repatriation or assisted emigration from South Africa is immensely greater than from other Colonies writes the *Secretary of India*. The cause of emigration from the former is not and need not be economic. As the Special Officer in Madras officially admits, Indian employment in Natal was swelled by the deliberate policy of the South African Government of displacing Indian labour by white labour. Even this racial discrimination, however reprehensible, is not confined to South Africa. The same cry is heard from Kenya and from Malaya. Bitter complaints have been made that in effecting retrenchment consequent on economic depression, Indians as such have been unfairly sacrificed. As recently as the 26th June last, the Hon N. Veerawarm moved the adjournment of the Federal Council in Malaya to discuss his allegation that the Government's policy of retrenchment was unfairly directed against non-Malaya.

WHAT adds to the resentment of India against the policy in South Africa is, the paper goes on, that most of the assisted emigrants from South Africa were born in South Africa, have their homes in that country and are strangers to India. They are not seasonal emigrants with their roots in India. Their standard of life is far different from that obtaining in India. The climate of India is decidedly unfavourable to them. But, more than all, there is a bitter sting in the assisted emigration scheme from South Africa. It is based on the proposition that the Indian is an undesirable in that land and must be persuaded to get out. There is no right of free entry for Indians into that country, nor have they political rights. They are just "isolots" in that Dominion. The returned emigrants from Malaya or Ceylon are free to go to these Colonies again and when they wish. But that is practically impossible in the case of South Africa. As the Special Officer in Madras stated in his report, many repatriates from South Africa would gladly return to the Dominion, but they were unable to do so for want of money to refund the home they had received from the South African Government, which spent nearly Rs. 5 lakhs during the year on that account. Even if they could find the money, they would be defeating the purpose of the policy if they returned to South Africa in any numbers. Repatriation from South Africa stands on a far different footing from that of other countries. Its motive is not economic but political and racial.

"THERE have been impressions abroad, particularly in India, that the doors of the Colonies are shut to Indians, who are not welcome there," declared Sir Abdul Qadir, delegate to the World Economic Conference, at a meeting of the Overseas League. He added, says a *Reuter's* message from London: "Certain laws of the Colonies give countenance to this view, but whenever I have come into contact with the people of the Dominions, they have shown great interest in India and a great desire to be better friends. The more this spirit develops the more our difficulties will disappear, to the benefit of both parties."

UNFORTUNATELY a nation cannot be composed of all Gaudhies, all Sastries, all Sarojinies or all Abdul Qadirs. Otherwise we would certainly have no trouble in the Colonies. But we have our doubts if even then they would be tolerated if they were to reside permanently in the Colonies. Nevertheless we do agree with Sir Abdul Qadir that our difficulties in the Colonies would certainly be much

beyond if periodical visits were paid by distinguished Indian leaders to the Colonies. This suggestion has often been made and it would be a useful service rendered to Indians outside India if it were seriously considered.

During his visit to Stanger last Sunday, the Agent, Kunwar Sir Mubarek Singh, learnt from Mr. Hindson that he was willing to give employment to a maximum of 20 unemployed Indian families on the tea estate which he has in Stanger. In addition to pay and lodging rations would be provided. The rates of pay would be 32/- a month for an adult man, 16/- a month for a woman and a smaller amount for each working child.

Nearly half of the 451 immigrants from alien countries entering South Africa during the first six months of this year were Russians. Next were Lithuanians and third Germans. The figures as published in the "Government Gazette" of July 28, are as follows: "Russians, 224; Lithuanians, 74; Germans, 43; Poles, 22; Hollanders, 16; Latvians, 13; Italians, nine; Greeks, nine; Jugo-Slavians, seven; Romanians, six; Austrians, five; Norwegians, four; Americans, four; Swedes, three; Turks and Ottomans, three; Palestinians, three; Swiss, three; Danes, two; Portuguese, one; Estonians, one; Belgians, one; French, one; Armenians, one; Spaniards, one." But for British Indians the door of South Africa is barred.

PLIGHTING PUBLIC OPINION

THE Congress officials are still adamant. After the resolution passed by the mass meeting held in Durban on July 23, and subsequently by another mass meeting in Maritzburg, the duty of the Congress officials was clear enough. The voice of Natal, the most concerned party, having opposed the decision of the South African Indian Congress, the officials of that Congress should have immediately stayed their hands, in fact, the Natal Indian Congress should have insisted on it, and the question of our co-operation in the investigation of the possibilities of a colonisation scheme for South African Indians should have been discussed *de novo*. Notwithstanding the fact that the Natal Indian Congress officials had admittedly acted wrongly in not calling a special general meeting in response to a requisition sent to them the conveners of the mass meeting, with a view not to create a dissension, thought it wise not to move a vote of censure against the Congress officials which was on the agenda, thinking that the voice of that meeting would not be ignored and that necessary steps to satisfy public opinion would be promptly taken. The officials of the Congress, however, have dared even to flout public opinion and to go on with their work.

A committee meeting of the Natal Indian Congress was held last Monday night to consider the resolution of the mass meeting. The writer was present at the meeting. We are sorry to say we cannot pay compliments either to the chairman of the meeting, Mr. Lawrence, or the secretaries for the way in which the meeting was conducted. If there was any desire at all to cement the differences that were unfortunately created, not only would there have been strict impartiality observed but full latitude given to the injured party to state their case fully and to allow the members of the Committee to listen with an open mind and then give their decision. That was

the method adopted at the mass meeting and if the same method had been copied by the chairman at the Committee meeting of the Natal Indian Congress the differences would perhaps have been greatly removed. But that desire was wholly absent and some of the committee members, being disgusted with the ridiculous rulings given by the chairman, actually left the meeting. To add insult to injury the Committee decided to call upon those who were present at the Round Table Conference, the following day, to present themselves to explain their attitude and the part they played at the Round Table Conference, a step which they should have taken at the Executive of the S.A.I.C., before rushing the motion to co-operate with the Inquiry Committee through. These members were present at the mass meeting held on July 23, and had fully explained their position. A very apt reply was sent to the secretaries of the N.I.C. by one of the members thus called upon in which the attitude of the Congress officials was compared with Nero fiddling while Rome was on fire.

Blunder Upon Blunder

The Congress officials said there was no challenge and that they should not fear putting it before the Committee. In that case, we notice, the Congress officials have made a request to the Colonisation Committee that the Congress might be represented by counsel to lead evidence. We can only say that they are dragging the Indian community into degradation. It was said that those who refused to co-operate with the Committee were doing so out of despair. The case seems to be quite the reverse. Those who are co-operating seem to be so hopelessly in despair that they are seeking the aid of counsel to defend them like a person who has committed a heinous crime, while the Committee really wants to know only one thing from them, namely, whether they desire to take advantage of the proposed Colonisation scheme or not.

Last week we gave the instance of the attitude of the Congress when the question of settling Indians in British Guiana was broached twelve years ago. We would remind the readers of another instance when the community took up a firm stand on the question of principle in 1913, when the Selwyn Commission was appointed. The Indian community boycotted that Commission just because it was not consulted as regards the personnel. Mr. Gandhi, who was our leader in those days, had received opposition to that attitude from his friends all over the world but he did not budge. He did not fear the community's case going by default. It was a question of principle and he staked his all for it. We maintain that the present case is a question of a much higher principle than the one in 1913. But the Congress officials have lost their equilibrium. Where is their consistency? Is not their present attitude as condemnable as that of the Transvaal Indian Commercial Association? The Congress has boycotted the Land Tenure Act Commission and has condemned the action of the Commercial Association in tendering evidence before the Commission, because the principle of segregation has been established by the Land Tenure Act and the Commission has to investigate into the possibilities of segregating Indians under that Act. Similarly the principle of settling South African Indians in other countries is established by the Round Table Conference and the present Committee is to make preliminary investigations into the possibilities of doing

en. We fail to see how the position of the Congress is different to that of the Commercial Association.

Mr. Rustomjee And The Congress

Mr. Rustomjee has long ago resigned from the Natal Indian Congress and although he had sent in his resignation as treasurer of the S.A.I.C., some time ago, he was inspired to take part in the Executive meeting of the S.A.I.C. on the proposed colonisation scheme and took advantage of his resignation not being accepted. He also took great care in getting his resignation accepted at that meeting. Mr. Rustomjee, therefore, holds no office in the Congress now and yet he is about the most active person going in getting the community to co-operate with the Colonisation Committee. Most of the decisions of the Congress are influenced mainly by him. We are sorry to have to state that his counsels in this respect are intemperate.

Bonafides Lacking

At a function given in honour of the Colonisation Committee by Mr. Rustomjee, Mr. Henson Nicholas is reported to have said that, "in the colonisation scheme they were seeking to do what all nations had done in finding room for their people abroad." Will Mr. Nicholas tell us what country has singled out just one nation of the whole community to find room for it abroad as South Africa is doing in the case of the Indian community? Mr. Nicholas asks us to believe that he is our friend. How can we believe him to be our friend when his openly declared policy is to relieve Natal of its burden of Indians?

Mr. James Young, the chairman of the Committee, spoke of the spirit of goodwill. Yes, indeed, we wish there was the spirit of goodwill behind this proposed scheme. We are utterly at a loss to see the spirit of goodwill in attempting to find possibilities of sending outside Indians born and domiciled in this country. It rather shows the height of inhospitality. The following from the *Searchlight*, a well-known Indian paper, expresses eloquently why we are opposed to any participation in the proposed colonisation scheme or in any inquiry thereof. Those who have eyes please read, those who are please listen, those who have brains please think.

"We do not see the propriety or the justice of any attempt to investigate the possibilities of a colonisation scheme in other countries, so long as South Africa continues to deny to the Indians even elementary rights of citizenship and is actively engaged in promoting legislation for the abolition of even those rights which they have been enjoying for a long time past, some of which were agreed to by the Union Government itself in past agreements. A scheme of settlement in other countries at a time when every right—inherent or acquired—is being assailed can be but a scheme of coercion, of forced eviction. The bonafides of the Union Government can be accepted only when it has settled all disputes and allowed full rights of citizenship with all that it implies to its Indian subjects. Not until then can its present efforts for evolving a suitable colonisation scheme be viewed in any light other than that of studied attempts to secure

the final extinction of the Indian community so far as South Africa is concerned and this by all means, fair or foul."

Fountain Of Wisdom

*It saves the land, by hastening its decay,
Where wealth accumulates, and men decay.*

—GOLDEN RULE.

A Personal Explanation

(BY MANILAL GANDHI)

Having taken a leading part in opposing the Congress on the colonisation question I feel I owe an explanation of my attitude to the public. I am not unconscious of the fact that I hold a peculiar position in South Africa. I am not in the position of a person who has come just to seek a living. I could profit much more by being nearer my beloved parents in India especially in these days of suffering. But my father has spared me for service in South Africa and that I have been rendering, to the best of my ability, by conducting this journal which was established by him thirty years ago with no mercenary motives but purely for the political, moral and spiritual uplift of Indians in this country and for the bringing about of a better understanding between Europeans and Indians. During the sixteen years of my career I have always kept this object in view. I have worked with and supported the Congress from its very inception, though I have not always agreed with the Congress workers in their methods. There are certain matters of principle, too, in which I have totally disagreed with them, but owing to my absence from this country just at that very time, I have never, hitherto, had occasion to stand apart and demonstrate my opposition. On the present occasion, however, I have felt it my duty to take up a firm stand against the Congress. My association with the Congress has been so close that people are apt to be a little surprised at my present attitude. It is by no means a small responsibility that I have shouldered. If I am in the wrong I am liable to be ridiculed by the public. I should not fear it for it would only be a fit punishment for the wrong set on my part. But I would be doing more harm than that, namely, of misleading the people who would have placed their faith in me and followed me not, perhaps, for any merits of my own but for the great name of Gandhi attached to my name and which they all revere. God forbid, therefore, that I should act thoughtlessly or irresponsibly.

On the question of colonisation, I conscientiously believe that the step taken by the Congress is entirely wrong and I have resolved not to associate myself with it. If in that I would have stood alone I would not have feared, for I have the firm conviction that I can face the whole of India and, more than that, my own father and convince them that in the step I have taken, I have done what I have conscientiously believed to be right and in the best interests of the community. But I am happy to feel that I am not alone. I have the very able support of my friend Mr. A. Christophor who has been one of the strongest pillars of the Congress and a most sincere friend of the poor, and of many others who have also been strong supporters of the Congress.

I have always considered it a great shame blunder on the part of the Congress to have ever been party

to the Assisted Emigration Scheme. More than the scheme itself it was the principle of bartering away of the rights of a section of the community for the advantage of another section which no civilised community could ever accept. And now the proposed colonisation scheme. All those who have followed the discussions at the Round Table Conference and especially the Congress representatives who discussed this question with the Government of India Delegation, would be false to themselves and to their people if they were to say that the proposed scheme was not based on the very same principle as the Assisted Emigration Scheme. And why has this principle been accepted by the Government of India? Because the Union Government refused to discuss the Indian question with them if they did not accept it. Well, the simplest thing that could have been done by the Government of India delegation, if the Union Government did not agree to more honourable terms than those, was to have retired and left Indians in South Africa to fight their own battle as best they could. It certainly does not behave a responsible body like the Congress to agree to such a dishonourable agreement. The blame for the 13,000 Indians—most of whom are South African-born—who have retired from this country for the benefit of those who remain rests not on the Government of India but on the Congress. And now they are co-operating with the Government of India and the Union in the formation of a colonisation scheme and thus committing another blunder. When we are against the very principle of a scheme we cannot possibly participate in an investigation into the possibilities of the realisation of that very scheme. This is a simple problem that a primary school boy can solve.

It is this persistence of the Congress officials in doing the wrong thing that has driven me to associate myself with the Colonial-born Indians, who in this matter are the most concerned. The term 'colonial-born' is, as a rule, taken in its narrow sense. It is considered to mean the descendant of the original Indian labourer. I would not be doing wrong even if I did take it in that narrow sense and worked for them, for, indeed, they are the real sons of the soil. They are the descendants of those by whose bones and blood this land has been enriched. This is their birth place. They know no other country in the world. Even India is a strange land to them. They have as much right to live in this country as the South African European has, and if I can sacrifice my whole being in serving their cause, I will have the satisfaction to feel that my life in South Africa has been well spent and that my being away from my parents and brothers in the present anxious days in India will have been adequately recompensed. But the colonial-born Indian includes every Indian born in this country, and in serving his cause I feel I am serving the cause of the Indian community. Those born in India are thereby not neglected. Their cause is served when that of the majority is served. It is time that they realised their duty to their poorer brethren to whom they owe, to a great extent, their present prosperity. I, therefore, ask every young man to join hands with me and the older ones for their co-operation and blessings.

The Agent's Visit To Tongaat And Stanger

The Agent of the Government of India, Kunwar Sir Maharaj Singh paid his first official visit to Tongaat and Stanger last Sunday, July 30. The Agent was accompanied by Kunwarani Lady Maharaj Singh and his secretary Mr. Rozman and Mrs. Rozman.

This was served at 11 a.m. at Mr. E. J. Choones's residence at Tongaat where a large number of Europeans and Indians were invited. After tea a public meeting was held in the Gokhale Hall presided over by Mr. R. O. T. Watson, chairman of the Health Committee.

The chairman said that, on behalf of the residents of Tongaat and Middelburg, he desired to welcome Sir Maharaj and Lady Singh.

Out of the evils of malaria, he said, had come good. There was diminishing sickness due to cleaner dwellings, better roads and improved sanitation, and they had also arrived at a better understanding and sympathy between the various sections of the community.

Mr. E. J. Choones said they had sunk their differences when they had associated with the health committee in fighting against the common danger of malaria. He desired that the Agent might be able to get some financial assistance from the Minister of Health, Mr. Hofmeyr, on a pound for pound basis, to combat malaria successfully.

Other speakers adding to the welcome included Monty Yousif and Mr. P. Desai.

Agent's Reply

In returning thanks the Agent acknowledged his pleasure at being present and to hear the good relationship between European and Indian.

Speaking in the Gokhale Hall reminded him of a very old friend, Gopal Krishna Gokhale, who was a man of great ability and indefatigable energy. Mr. Gokhale had spent some time in South Africa, and the cause of the South African Indians had affected him so deeply that, despite advancing death he thought of the South African Indians. He (the Agent) felt that they would cherish the memory of this great Indian.

Speaking of Indian grievances and complaints, went on the Agent, he was told that they had nothing worth mentioning. Regarding Tongaat itself, the local administration was being conducted with a deep appreciation of the rights of all the residents. He was delighted to hear that in the fight against malaria both Europeans and Indians had co-operated so successfully. He deeply sympathised in the losses they had suffered during the last epidemic.

"These sugar plantations," he declared, pointing around him, "are produced by hard toil, and I congratulate you on your labour. Tongaat could not have been in its fairly flourishing position without the industry of the Indians."

Turning to the Indians, Sir Maharaj said, "In your success, I want you to realise the help you, too, have received from the Europeans."

In conclusion, he discussed points of contact for mutual understanding between Europeans and Indians, such as the advisory committees that had been mentioned; otherwise how could they get to know their common difficulties?

Kunwarani's Speech

Adding her own thanks, the Kunwarani urged the importance of education for vernacular educa-

tion was not enough. They saw what Mrs. Sarojini Naidu had done and what respect she had secured for the womanhood of India. "I want you to produce another Mrs. Naidu. Teach your daughters as far as you can. Things have developed tremendously and conditions have improved for our people. Wherever I have gone people have been eager to help, for it is realised that Indians have done something, even for Tongaat."

To the European women present, Lady Slough said that there was nothing more than she could ask if some of them came forward and did useful work among the Indian women, who they all knew lacked the opportunities of education; they could also help in forming women's associations.

Mr. T. M. Nafker interpreted the speeches in Tamil.

The distinguished visitors were entertained to lunch by Mr. Saunders, the managing director of the Tongaat Sugar Mills, and before leaving for Stanger paid a visit to Messrs. Gandhi and Co., leading Indian merchants of Tongaat, by whom was entertained the party that had accompanied the Agent from Durban and Verulam.

At Stanger

On the arrival of the Agent and Kunwarani Lady Maharaj Singh at Stanger they were entertained to tea as guests of the Stanger Indian Bazaarers' Association at the Victoria Hotel. Here they met many of the leading Europeans and Indians of the district. After tea the party adjourned to the Under Hall, where a public meeting was arranged.

Mr. W. E. Smithers, chairman of the local board, who presided, said they had met to do honour to their guests.

"Standing as we do to-day within a few yards of our historic ground, I refer," he said, "to the grave of Shaka, the Zulu Hero, one's thoughts naturally turn to the history of this small centre. The thought at once suggests the possibility of history being made by this small community in connection with the so-called Asiatic menace. Personally, I think history has already been made inasmuch as Stanger has demonstrated to the rest of South Africa that it is possible, by the exercise of mutual forbearance and toleration, for two sections to live in perfect amity."

Proceeding, Mr. Smithers recalled the occasion when Mr. Sastri visited Stanger. They would probably remember that on that occasion he had ventured to offer a little friendly advice to the leaders of the local Indians in connection with the inadequate representation of their complaints, with which Mr. Sastri had cordially agreed. Perhaps the present was a fitting occasion to acknowledge quite ungrudgingly that the very much improved relations now existing were due to some extent to the spirit in which that advice was accepted, but to a larger extent to the tactful handling of affairs by the local leaders of the Indian community.

"Speaking from the purely domestic point of view," proceeded Mr. Smithers, "I think I can honestly say that the Indian community is now satisfied that the local authority is animated by one desire only, and that is the exercise of its powers impartially, and indeed in the case of the Indians, in a benevolent spirit, making every allowance for the call for gradual instruction in the principles of civilitation and other measures undertaken in the interests of the community as a whole."

"I do not know, sir, what preconceived ideas, if any, you may have in respect of local conditions but I hope I have said enough to convince you that whatever problems confront you in other parts of the Union your responsibilities in respect of this

part of the province will be very light indeed."

On behalf of the Indian community, Mr. P. Lake, Mr. E. M. Moola and Miss Rukmija Khan, who pointed out the need of a girls' school at Stanger, joined in the expression of welcome, as also did the president of the W.C.T.U., Mrs. R. W. Schelfor.

"I am glad," said the Agent in the course of his reply, "that the one-time so-called Asiatic menace has now become a citizen and hope that this happy state may long continue. The Indians have co-operated with the largest industry in Natal, the sugar industry. They came to Natal at the express request of the sugar planters of Natal, and they hardly have worked hard, and you will agree with me, worked well. Because of their labour they have helped in establishing this industry. The Europeans have helped the Indians, who are grateful to them for all assistance. There is no community more grateful than the Indian community in the recognition of help received. I can therefore claim that Stanger is the result of co-operation."

He was going to make an effort, said the Agent, to get free primary education at least for girls. In the Transvaal and Cape they had free primary education, but in this province they would be surprised to know that free education was only for Europeans and coloured children, but not for Indians. Therefore in his efforts for girls' education he had, he felt sure, the sympathy of every woman, both European and Indian, for an uneducated community was always a drag to those who strove for the good of this great country of South Africa. He had great hopes for the progress of Indian womanhood in the Union.

"I am grateful for the kindly words of encouragement and appreciation. But for the disappointments we got from time to time we are glad of your words of appreciation," remarked the Agent before concluding.

"If you want to give me real pleasure and encouragement, bring out your women," said Kunwarani Lady Maharaj Singh in her plea for women's education.—*Natal Advertiser*.

Protest Against Proposed Colonisation

Mass Meeting in Maritzburg

More than 500 Indians were present at a mass meeting held under the auspices of the Maritzburg Indian Young Men's Club in the I.Y.M.A. Hall last Sunday afternoon, when the following resolutions were unanimously carried:—

1. "That as underlined by South African Indians in the direction of co-operation partly or wholly with the proposed colonisation scheme is totally undesirable and unworthy, as it undermines the very principles they are striving for in this country."

2. "That although the provisions contained in this scheme are general in their application, yet to effect one section of the Indian community will suffer thereby."

Mr. R. P. Nafker presided. The principal speakers were Mr. S. Muthusay, Mr. R. O. Muthusay, a visitor from India, who brought greetings from the Hon. O. F. Andrews, and Messrs. S. Ruthnam, R. Maharaj, O. R. Naidu, A. Pillay, R. N. Moodley, Omar Singh and R. N. Pillay.

In moving the resolution, Mr. S. Muthusay, president of the Indian Young Men's Club, quoted the history of Indian settlement in Natal since 1859. He maintained that the Indians were being treated

no undesirable and attacked the South African Indian Congress and the Indian Government for having anything to do with the scheme and for agreeing to a principle without taking the sanction of the people whom they claim to represent. The speaker said, our fight in this country has all along been one of principle and referred to the phrase, so often used by the Congress leaders as "standing for dignity, self-respect and honour," "struggle of inferiority," "would not be a party to any compromises which has for its object a virtual degeneration," "a blot on the character of the Indians" etc. The speaker suggested that all this high talk seems now to have come to an end and the leaders attempt to bargain with the Government by sacrificing the rights of the poor.

Mr. S. Ruthnam seconded.

Port Elizabeth Indian Women's Association

(From a Correspondent)

The first monthly meeting of the Kanwarani Indian Ladies' Association was held on Sunday, July 23, in the Khatiya Gujarati Mochi Mandai. The president, Mrs. (Dr.) Douglas Cameron, presided.

The president outlined the proceedings at the meeting which was presided over by the Kanwarani Lady Mahraj Singh, when the following officials were elected: President: Mrs. Douglas Cameron, Vice-President: Mrs. V. V. Divan, Treasurer: Mrs. A. V. Linghoo, Secretaries: Mesdames Pitt Simons and A. Nagan.

The president then for the benefit of those who were not present at the previous meeting, read out her speech and also that of the Mayawee, Mrs. Gurnfield.

Mrs. Cameron remarked that she looked upon herself as one of the latest arrivals, therefore more in touch with "the spirit of the East," than some of her audience. Her heart was with India. She asked for harmony. Let that be their motto, for without harmony there is no pleasure, only discord. (Heiz, heiz). She wanted to see this club a live one, and it was up to every individual member to shoulder the responsibility to make it so.

Mr. A. H. Oudar Bag, general secretary Cape Indian Congress, addressed the meeting in English and Gujarati.

Mrs. Will Stuart stressed the essential that every woman should have a knowledge of first-aid and that it would not only be a benefit for others but to themselves in their own homes.

Mr. M. H. C. Regg, Divisional secretary, St. John Ambulance Brigade, Overberg, gave a brief outline of the objects of his organization such as the rendering of first-aid to the sick and injured, and the elementary principles and practice of nursing and of sick-room ventilation and sanitation.

Mr. H. S. Chetty, secretary of the Vinayaga Educational Institute, spoke briefly in Tamil, paying a high tribute to the young services of Mrs. Cameron in the interest of the advancement of the Indian women of Port Elizabeth.

A working committee was elected as follows:— Mesdames S. R. Naidoo, L. Josie, H. Obinlan, J. F. Ramia, M. K. Bhatnag, H. Daya, M. Cooparatnam, C. K. Bhagatjee and Miss Athemoolam. Of the European ladies, Mrs. Will Stuart was elected, and the election of the other ladies was left to the next meeting.

Maidstone Loses An Old Resident

(From A Correspondent)

On Wednesday, July 26th, Fairbreeze, Maidstone, lost one of its old and prominent residents, when Mr. Hussain Saib, a former and prominent of the district passed away peacefully at the age of 70. Mr. Hussain Saib was born at Fairbreeze and spent all his life in the district, where his parents settled as farmers.

He enjoyed good health until about three years ago, when he suffered with debility, despite all the possible medical treatment and the careful attention given by his children, he peacefully passed away leaving a widow, eleven children, of whom seven were married, a number of grand children and a large family of mourners. His charitable disposition and generosity were much to be appreciated. He was ever willing to give all possible assistance in the welfare of his countrymen.

The loss of Mr. Saib is greatly felt by the Indian community who held him in high esteem for he was one of the leading men of the district. As a public worker he was one of the trustees of the Tongmat Habibiya Mosque, chairman of the Fairbreeze Indian School Committee, trustee of the late late Rajmahomed, and patron of the Fairbreeze School Sporting Club and has held these offices for a number of years.

News in Brief

The annual general meeting of the East London Hindoo Society was held in its hall on July 24. The reports and balance sheet were adopted with an expression of appreciation to the office bearers. Mr. P. Bhagwan was appointed temporary chairman. The following officials were elected for the ensuing year: Chairman: Mr. D. B. Parbhoo, vice-chairman: Mr. D. B. Parbhoo, hon. secretary: Mr. L. Harry, hon. assistant secretary: Mr. R. Mukundjee, joint treasurers: Messrs. J. Mahan and Premjee D. Bhikha, committee: Messrs. Keshowlal Bhal, H. L. Khorar, D. Bhuvan, Gopal Narai, P. Bhagwan, K. Khosai and Pandulal Bhaloo.

—o—

Messages of condolence to the bereaved family of the late Mr. Sen Gupta were sent by the Transvaal Indian Congress and the Transvaal Hindoo Sava Samaj.

—o—

The National Commercial Examination results were published this week and it is pleasing to note that of five candidates who were members of the Indian Technical Classes at Carleton Street, Durban, two secured complete passes, while the remaining three obtained provisional passes. This, to all intents and purposes, equals a 100% pass and as such, is indicative of the high standard of work reached in these evening classes. The two candidates who obtained complete passes in the Prof. Commercial Certificate (Sec. VII.) of the Union Dept. of Education, were J. Christopher and M. Chinnu Soodyal. The subjects taken for the examination were English, Arithmetic, Stenography, History and Civics. It is also learnt that the entries for the November Commercial Examination close on August 31. The classes are already open and intending members are advised to join immediately.

—o—

The 44th general meeting of the Indo-European Council will be held on Tuesday, August 8, at 9 p.m.

when an address on "The Place of the Indian in South Africa" will be delivered by Professor E. F. Brookes, chairman of the Institute of Race Relations. Members as well as the public are requested to attend.

The sad death, after an extremely prolonged period of ill-health, of Abdulla Apollis, at the age of 20, took place at his residence in Bentley Street, Durban, on Friday, July 28. Although broken down in health and in spite of his continuous illness, Abdulla Apollis was of a likeable disposition and was very popular among his numerous acquaintances. The funeral took place on Saturday, proceeding first to the Grey Street Mosque and then to the Mahomedan cemetery where the body was finally interred.

At the usual fortnightly meeting of the Indian Wesleyan Guild held in the Lorne Street Church on Tuesday evening, Aug. 1, an interesting address was given by Miss Hewitt, B.A., on the "Duties of Every Day Life." Mr. E. Thomas presided. There was a crowd present.

The new buildings of the Aryan Benevolent Home, situated on the Home grounds on Refair Road, Cato Manor, will, it is learnt, be officially opened on Sunday, August 6, at 2-30 p.m. The Mayor, Councillor Oliver Lee, will preside. Mr. H. Robinson, the Protector of Indian Immigrants, will perform the opening ceremony while both the Kanyarasi Sir Maharaj Singh and the Kanyarasi Lady Maharaj Singh have kindly consented to grace the occasion with their presence. The new buildings are the successful fruition of incessant endeavours on the part of the members of the Arya Yeshu Sabha and as this home caters for a definite need in that it provides shelter for scores of destitute, deserted and homeless Indians, irrespective of sex, age, caste or creed, who would otherwise be spending the streets as vagabonds. It is earnestly hoped that a large crowd will be present at the opening.

Sporting News

(By Sportsman)

THE TRANSVAAL TEAM

Sir,—I will esteem it a great favour if you would allow me to put my views, in reference to a report published in your issue of the 21st July regarding a "Transvaal Indian School Football team" which played against Natal Indian Schools, organized by Rev. B. L. E. Stigmoney. I would like to inquire of the latter what induced him to represent the Transvaal Indian Schools, when only Rand school pupils were chosen, and country schools absolutely ignored. Of course we must admire that most forward gentleman for considering country pupils "mags" as he seems to consider them. Give an opportunity to prove their mettle, and then include them in the team. The result would then have been more successful, and all Transvaal represented. Of course I must admit that the laurel of victory would not then go to Rev. Stigmoney alone but to other organizers too. It seems apparent his motto is, "every man for himself." I do sincerely hope that such unsportsmanlike act shall never be repeated again. Remembering

"When men of judgment creep, and find their way the positive pronounced without dummy."

I am etc. A TRANSVAAL TEACHER.

Wimbledon, the Mecca of the tennis world has been in the forefront in recent weeks. Great Britain, after 21 years of incessant struggle for the Davis Cup, has at last won the much coveted trophy the emblems of which usually an indication of the extremely high standard of tennis which the fortunate country at the time of its victory has attained.

Crawford, the Australian champion has carried for himself the Singles Championship title. Last year he was defeated in the semi-finals.

The following are Saturday's soccer results:

Seniors (Tandree's Cup):

Spaldham 3.	Grey Stars 1.
Bedford 3.	Avondale 3.

Juniors (Moonlighter Cup):

Sharnbrook 1.	Railway 0.
Stella 2.	Bedford 3.

JUVENILES:

Red Rover 6.	Stella 3.
Natal Estates vs. Greyville—walkover for Natal Estates.	

MARITZBURG FIVE-A-SIDE

The annual Five-a-side Soccer Tournament of the Maritzburg Indian Football Association will be held on the Maritzburg grounds on Monday, 13th August. The competition will be keen in all divisions: Seniors, Juniors and Juveniles, as a number of Durban teams have entered. Handsome trophies are to be contended for.

OPENING OF NEW TENNIS COURTS

Favourable weather conditions as well as a large crowd of tennis enthusiasts drawn from all nationalities, attended the official opening by the Kanyarasi Lady Maharaj Singh, of the two new well-laid out tennis courts at Currie's Fountain, Durban, on Saturday afternoon, July 30. Advocate A. Christopher presided. He gave a brief resume of the historical development of the grounds and pointed out that the opening of these two tennis courts marked definitely a further step in the fulfilment of the original plan which had been formulated by the Indian Sports Ground Association, for the ultimate laying out of the grounds. Referring to the late Mr. J. M. French and the late Mr. M. Ramnath, both former members of the Sports Ground Association, Mr. Christopher said he was sorry these two sporting stalwarts were not present on the occasion of the opening of the courts, to witness the fruition of their arduous endeavours. In conclusion, Mr. Christopher touched upon the vitality of sport and avowed that if the Indians in this country were good sportsmen, they had little to fear. The Kanyarasi then opened the courts. She said she felt highly honoured in having had the privilege of opening the new courts. She hoped the clubs would have a prosperous future. The Kanyarasi endorsing the remarks by the Kanyarasi, said he was pleased to be associated with the new club as he himself was a keen tennis enthusiast. Mr. Dixon, chairman of the Natal European Tennis Club and Mr. S. L. Singh also spoke. After the presentation of a bouquet to the Kanyarasi by Miss Mabel Gandhi, and light refreshments were served while the Kanyarasi, the Kanyarasi and others indulged in a game of tennis.

TAILORS' CUTTING SCHOOL

35 Permanent Buildings, Mercury Lane, Durban.
Day and Evening Classes—Individual Tailor

W. W. CONNOR, Principal
(Land. Dep.)

ઇન્ડિઅન ઑપિનિઅન.

પુસ્તાક ૩૧ મું.

ફ્રીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૪ ઓગસ્ટ ૧૯૩૩

જાહેર ૩૧

નોંધ અને સમાચાર

મહાત્મા બાંધીછે

મહાત્મા ગાંધીજીએ સત્યાગ્રહ આશ્રમ બંધ કરી દાખલ થવાના કાર્યક્રમ મુજબ ઓગસ્ટ ૩૧ ૧ લીએ બીસ આશ્રમ યાત્રીઓ સાથે રાત્રી જપ્પા કામ કરવામાં ગયેલી કેટલાક સ્ત્રીઓ સાથે સાથે તે પદેલાંજી ગાંધીજીને યોગ્યતા કમિયુનિટીમાંથી મારાદેવ દેશામણે અને આખા દુકાનીને પકડી સાબરમતિ જેલમાં જઈ જવા જવામાં આવ્યાં. ગાંધીજીને પેશલખર લાંબી પુના કામ કર્યા હતાં તેવાને દુકાન ધરો કે તેના અનાદર નેત્રો તેમજ આ પાતળ નેમને મારાદેવો તરીકે નાંચે ચામુના સાધારણ કામદારની રૂએ સજા કરવામાં આવશે.

મુનીયતમાં કામલ થએલા પરદેશી વસાહતીઓ

પરદેશી વસાહતીઓ મુનીયતમાં કામલ થયા છે તેમાં સોળી વધારે રસીયનો, બીજા નંબરે લીયુએનીયનો અને ત્રીજા નંબરે જરમનો છે. તા. ૨૮ જુલાઈના સરકારી મેમોમાં નેચાના આકાશ નામે પ્રમાણે આપવામાં આવ્યા છે: ૧૨૨૦ રસીયનો, ૧૪૨ લીયુએનીયનો, ૩૩ જરમનો, ૨૨ મોલા, ૧૬ લોલોન્ડરો, ૧૩ લેડીવીયનો, ૬ મરાલીયનો, ૬ મીક, ૧૭ જુગેસ્લાવીયનો, ૧ રુમેનીયનો, ૫ ઓસ્ટ્રીયનો, ૧ નેડરલીશ્વરનો, ૮ અમેરીકનો, ૬ સ્વીડ, ૩ મુર્ક અને ઓટોમન. ૧ પોલાન્ડીનીયનો ૭ પોલ, ૧ ડેન, ૧ પોટુગીઝ, ૧ એસ્થોનીયન, ૧ બેલ્જીયન, ૧ કમ, ૧ બ્યાર્થોનીયન, ૧ રુપનીયડ. આ બધા આવી સંખ્યા બાળ બ્રીટીશ હાઈલીને મારે સાઉથ આફ્રિકામાં કરવાની બંધ છે.

સંસ્થાનેના હોદ્દાઓ

ફ્રીનાના આર્થિક પરિવહમાં ગયેલા વાહના પ્રતિનિધિ સર અબ્દુલ કાદરે ઓગસ્ટીન લીંગ પ્રમથ ભાષણ કરતા જણાવ્યું હતું કે ખાસ કરી હોલુસ્તાનમાં એવું માનવામાં આવે છે કે સંસ્થાનેના હાલના હોદ્દાઓને મારે બંધ છે અને તેમને નવા સરકારે લેવા નથી. સંસ્થાનેના કલકત્તા કામદાર એવા છે ખરા પરંતુ તે સંસ્થાનેના લોકોના જવાબે જવાબે સમાજમાં આવેલા છે તારે તારે તેઓએ હોલુસ્તાનને વિશે મળ્યા રસ જતાવેલો છે અને મોટાઈ કરવાની કમ્પા કરાવી છે. જેમ જેમ આ ભાવનાનો વિકાસ થતા જશે તેમ તેમ આપણી મુશીબતો જાનના કાળમાં નાજ થતી જશે. કમ્પાને રામના બધાજ માધી, શાસ્ત્રી, સરોજની ૨ અબ્દુલ કાદર નથી કર્મ સકતા એ કર્મ સકતા હોત તે સંસ્થાનેનામાં જરૂર પેશ પછી જાતની તકલીફ નાદિ હોત. પરંતુ તેમ હોત તે પછી તે લેવા સંધા સંસ્થાનેનામાં આવી પસંદ કરવા બધ તે લેવાને તે સંસ્થાનેના સદન કરે કે કમ એ વિશે

અમને પશીજી મારા કરે છે. તેમ છતાં કોઈથી બાબતમાં અમે સર અબ્દુલ કાદરના વિચારને મળતા સુધીએ છીએ કે તે હોલુસ્તાનના અમમન્ય નેતાઓ અપરંતર સંસ્થાનેના સુલાકાતો લેતા રહે તે સંસ્થાનેનામાં આપણી મુશીબતો હાલ અવળી દુર નહિ થાય તોયે પછી દરમિયાન દરમિયાન તે અપરંતર સાચજ આ સુચના અનેક વખતે થઈ ચુકી છે અને બે તેને મંજૂરનાથી બચાવ દેવાય તે હોલુસ્તાનની બધા પસંદ હોદ્દાઓની મહુ ઉપયોગી સેવા થએલી ગણાય.

“ઇન્ડિઅન ઑપિનિઅન”

શુક્રવાર, તા. ૪ ઓગસ્ટ સન ૧૯૩૩

કેમિસના કાર્યકર્તાઓ દરજી મુકમ છે જુલાઈ તા. ૨૩ થીએ કરવામાં મળેલી માસ મીટીંગ લોકમતને મુકકારી પસાર કરેલા અને ત્યાર બાદ મેરીટજબનમાં મળેલી માસ મીટીંગ પસાર કરેલા તરવો પછી કેમિસના

કાર્યકર્તાઓની પ્રજા ચોખ્ખી હતી. સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કેમિસના દેવાની સામે નાટાલ ૨ જેને આ બાબત ખાસ લાગુ પડનારી છે, તેણે વિરોધ કર્યોઆ પછી કેમિસના કાર્યકર્તાઓએ એ દરમિયાન અમલમાં મુકવા નેમ્બતો નેમ્બતો, અમર નાટાલ ઇન્ડિઅન પેમિસેન તેમ કરતાં તેમને અટકાવવા નેમ્બતો હતા અને સાઉથ આફ્રિકાના હોદ્દાઓને બંધ રહ્યા માં પસારવાની શક્યતાના તપાસમાં આપણા સરકારના સવાલની કરી કર્યા કરવા નેમ્બતો હતી નાટાલ ઇન્ડિઅન કેમિસના કાર્યકર્તાઓએ નેમ્બતો ઉપર મોકલવામાં આવેલાં રેશીઝીશન અનુસાર ખાસ જાહેર મીટીંગ નાદિ બોલાવવામાં કરેલી જુગ છતાં પણ મારે માસ મીટીંગ બેલાય નારાઓએ વિખવાદ હોયો નહિ કરવાનાજ માત્ર હેતુથી કેમિસના કાર્યકર્તાઓમાં અવિરોધ કરાવનારે દરમિયાનમાં ૫૨ દોરા છતાં એમ મારીનેજ મીટીંગ સમક્ષ રજુ નેમ્બતો રહ્યા કે એ મીટીંગના અધ્યક્ષની અધ્યક્ષતા નહિજ કરવામાં આવે અને લોકમતને સંતોષવાને જરૂરી પગલાં તાજાં હવામાં આવશે. પરંતુ કેમિસના કાર્યકર્તાઓએ તે લોકમતને પણ ઉપર માગવાની અને પોતાનું માન્ય માર પાડવાની મુશ્કેલી કરી છે.

અંતે સોમવારે નાટાલ ઇન્ડિઅન કેમિસની કમ્પાટી મીટીંગ મારા મીટીંગના દરમિયાન વિચાર કરવા મળ્યા હતી. લખનાર

તેમજ કમિશને મળ્યુત રૂઠા આપવારા બીજા ધણા લાભ-
ઓનો પણ મને સાચ છે.

હું હમેશાં માનતો આવેલો છું કે એસીસ્ટન્ટ પ્રિન્સિપાલ
શ્રીમતી સામેલ જવામાં શ્રીમતી મોટામાં મોટી ભુલ કરી
હતી. એ શ્રીમતી કરતાં વધારે અરાબ તો એ શ્રીમતી
પાણી કામના એક વર્ગના લાભને ખાતર બીજા
વર્ગના જનમસિક દેશને વેચી દેવાનો એવો સિદ્ધાંત
છે કે જે કોઈ પણ સુધરેલી કામચી સ્વિકારી નજર
જણાય. અને હવે કોલોનાઇઝેશન સ્કીમ આપણી સમક્ષ
આવેલી છે. જેઓ રાષ્ટ્ર દુષ્કર કોન્ફરન્સની સચોટીને
વિશેષ ધ્યાન આપે છે તેઓ અને આસ કરીને કમિસના
પ્રતિનિધિઓ, કે જેમણે આ બાબતની દોષ સરકારના ડેલી-
ગેશનની સાથે ચર્ચા કરેલી છે, તેઓ સુવ્યવસ્થી કોલોનાઇઝેશન
શ્રીમતી પાણીનો એટલો એસીસ્ટન્ટ પ્રિન્સિપાલ શ્રીમતી જેવોજ
નથી એમ લોકો કહે તો તેઓ પોતાની જાતને અને પ્રભાવ
છેતરે છે. અને એ સિદ્ધાંત દોષ સરકારે શા કારણથી
સ્વિકાર્યો? કારણ કે તે એ સિદ્ધાંત ને નહિ સ્વિકારે તો
યુનીયન સરકારે દોહી સરકારની ચર્ચા કરવાની તેને સાધ ના
પાડી. તેવા સંવેગોમાં દોષ સરકારને સાદામાં સાદી વસ્તુ
તો એકજ કરવાની હતી અને તે એ, કે તે યુનીયન સરકાર
એ કરતાં વધારે માનવરેલી શરતો નહિ સ્વિકારી શકતી
હોય તો સાઉથ આફ્રિકાના દોહીઓને પોતાની જાત પોતાની
સકિત અનુસાર ચલાવવા હકને દોષ સરકારે વિદાય થવું દર્શાવ્યું.
આવી માનવરે કરવાની શરત સ્વિકારી લેવા એ કમિસના જેવી
જનજાણદાર સંસ્થાને તો સાબર નથીજ. જે ૧૩૦૦૦ દોહીઓ
આ દેશમાં પાછી રહેતા દોહીઓના સુખને માટે આ દેશ છોડી
ગયા છે, અને જેઓના મોટે ભાગે આ દેશમાં જન્મેલા
દોહીઓનો છે, તેને માટે લોકો કામ પણ અનુસાર હોય તો
તે દોષ સરકાર નથી પણ કમિસન છે. અને હવે કોલોનાઇઝેશન
કમિસનાએ કોલોનાઇઝેશન સ્કીમ પ્રકાશમાં દોષ અને યુનીયન
સરકારની સાથે પૂર્ણ ઉત્સાહથી સરકાર કરીને કરી પાછી
એવીજ જુલ કરી રહ્યા છે, ત્યારે આપણે અમુક સિદ્ધાંતની
જ વિરુદ્ધ હોઇએ ત્યાં એજ સિદ્ધાંત સ્થાપિત કરવાના
શક્તિઓની તપાસમાં આપણાથી કદી પણ સામેલ નજર
ધર્મ શકાય એ વાત એટલી સરળ છે કે કોઈ શિષ્યાતર
વિદ્યાર્થી પણ ને સમજી શકે.

કમિસના કાર્યકર્તાઓની આ પોતું પગલુ ભેવાની દબને
લીધેજ મારે કોલોનાઇઝેશન બોર્ડ દોહીઓની સાથે થવું પડ્યું
છે કે જેમને આ બાબત સાચી વધારે સાચું પડે છે 'કોલો-
નાઇઝેશન બોર્ડ' શબ્દોના આ સાધારણ રીતે આપણે ધણા
સંકુચિત કાર્યો કરીએ. આ દેશમાં આવેલા મુજ દોહી
મલુમના સંભાલેને 'કોલોનાઇઝેશન બોર્ડ' નરિસે એળખાઈએ
છીએ. એ સંકુચિત અને અધિકારીને પણ તે હું એ લોકોની
જ માત્ર સેવા કરે તો પણ તે પોતું તો નથીજ કરતો, ત્યારે
દક્ષિણમાં તેઓજ આ શ્રીમતી ગણા પુરે તો જેઓના
રક્ત અને દાહરેથી આ દેશ જવાદાર અને આબાદ થયો છે
તેઓના તેઓ સંતાન છે. આ તેઓની જનમજુમી છે
હુનીવામાં બીજું એક સ્થળ તેઓ જનમજુમી નથી અને દોહી-
સ્તાન પણ તેઓને માટે આબાદો દેશ છે જેટલો સાઉથ

આફ્રિકાના પુરેપૂર્ણને આ દેશમાં ગેવાનો દહ છે તેટલોજ
તેઓને આ દેશમાં રહેવાનો દહ છે. અને તે તેઓની
સેવામાં આ દેશમાં માત્ર સર્વોચ્ચ હોમાય તો સાઉથ આફ્રિકા
માં માત્ર હવન સાપેક થયે હોવાનો અને દાહના ચિંતાના
દિવસોમાં મારા માતાપિતા અને બધુઓની દુર રહેવાનો મને
કેક બદલો મળેલો હોવાનો હું સતોષ લઈ શકીશ.

પરંતુ કોલોનાઇઝેશન બોર્ડ દોહીઓના આ દેશમાં જન્મેલા
દોહીઓ સમાવેશ થાય છે અને તેની સેવા કરવામાં
આખી દોહી કામની સેવા સમાવેલી છે કોલોનાઇઝેશન
આવેલાઓ તેથી રહી જતા નથી. કામની બધુમતિની સેવા
માં તેઓની પણ સેવા આવી જાય છે તેઓએ, પોતાની
દાહની આબાદી પણ દરજ્જે જેઓને આબાદી છે, તે
પોતાના ગરીબ લાભઓ પ્રત્યેની પોતાની કરજ સમજવી
ચોક્કસ.

દરેક દરેક દોહી યુવકને આ કાર્યમાં મને સાચ આપવાને
હું આમંત્રણ કરું છું અને ગોટાળાની પાસ તેઓના સરકાર
અને આશિર્વાદની પાસના કરું છું.

મણીલાલ આંધી.

કોલોનાઇઝેશન સ્કીમ કે ફરજિયાત હાંકા કાઢવાની બાજુ?

પટનાનું મરજુમ સર હનુન ઇમામનું પણ 'સર્વનાઇક' સુવ્યવસ્થી કોલોનાઇઝેશન શ્રીમતી ઉપર દોહા કરતાં નીચે
પ્રમાણે લખે છે:

યુનીયન સરકારે સાઉથ આફ્રિકામાંથી દોહીઓને કદી
મુકવામાં નિશ્ચય કર્યો છે અને સાઉથ આફ્રિકામાંથી દોહીઓને
અન્ય દેશમાં વસાવવાની કોલોનાઇઝેશન શ્રીમતી સંકલ્પના-
ઓની તપાસ, એ હેતુ સિદ્ધ કરવાની દિશાએ બીજું એક
પગલું છે, અને કદાચ તો ગ્રામીની તપાસના મહત્ત્વ પરિ-
બોધેને વિશેષ અમન પહોંચ સહિત રહે છે. દોહીઓ જવાદાર
પાછા સરકાર સાઉથ આફ્રિકામાં છે. તેઓ લાં પોતાની
રાજ્ય બુધાયા ૧૦૦ની મિત્ર કરવા ના અપા નવેતા. એ
દેશની ખાલવણમાં મદદ કરવાને સાઉથ આફ્રિકાની સરકારે
તરફથી તેઓને ત્યાં હાક જરૂરમાં આપવા હતા, અને સાઉથ
આફ્રિકાના દાહની આબાદ સ્થિતિ તેઓની મહેનત અને
મલુમતે આબાદી છે. પરંતુ સાઉથ આફ્રિકાના પુરે-
પૂર્ણના કામને ખાતર તેઓને એ દેશમાંથી દોહી કાઢવાની
બાજુ અવગણ આવી છે. અને તે પણ સાઉથ આફ્રિકાના
દોહીઓની દાહના વસાઈને મોટે ભાગે સાઉથ આફ્રિકામાંજ
જન્મેલા અને દોહીસ્તાનને જાણુતો પણ નહિ હોય હતા તેને
રાજકારી કે આર્થિક દોષ આપ્યા વિના જરૂરથી ગજી કાઢીને.
સાઉથ આફ્રિકામાં ત્યાં તેઓએ એટલી સખ્ત મલુમતે કરેલી
છે બાંજર તેઓને માટે સખાત નહિ હોય તો શું દુરિયાનો
અન્ય કામ પણ ત્યાં જેને માટે તેઓએ કર્યુંજ કમ નથી તે
ને સંપરકો અને જે દેશ જન્મથી કે રહેઠાણથી પોતાનો
હોતો તે દેશમાંજ ત્યારે તેઓ રાજકારી અને આર્થિક દોષ
બોધથી શકતા નથી ત્યારે તે મજા દેશમાં તેઓને તે દેશ
મળી એવી આજ્ઞા પણ રાખી શકાય ગરીબો એવું અને કે

કાંઈ ૧૯૧૦ માં તે ને પછી પછાત વર્ગ સુધી સાલિશ આફ્રિકા ને દક્ષિણમાં હજી નેવી કાલતમાં રાખે છે એ પહેલાં હેલ અને ને દોહીએને લેવાને ખુશી હોય. જરૂર ત્યાં નાહી ગયા પછી અને એ દેશની ખામવણી અને આવાહીમાં કાંઈ આપ્યા પછી જગા આજે તેઓને સાલિશ આફ્રિકામાંથી કાઢી શકવામાં આવે છે તેમ ત્યાંથી પણ કાઢી નહિ સુધવામાં આવે તેની શું ખાતરી?

આથી ખીજા દેશમાં તેઓની વસાવવાની યોજનાથી ત્યાં જરૂરે દરખાસ નથી. બહાર નેથી વિશ્વકો અમને તે એમ બાણે છે કે સાલિશ આફ્રિકાના દોહીએના કુળોને બંધિયમાં શિરશાથી કરવામાં આવશે પરંતુ સાલિશ આફ્રિકાને બહારે ખીજા કોઈ દેશમાં. કોલોનાઇઝેશન સ્કીમ એ માન સાલિશ આફ્રિકાની જવાબદારી ખીજા કોઈ દેશની ઉપર કાળી દેવાનો એક પ્રયત્ન છે. દોહીએની સ્થિતિ એક કડાના જેવી છે કે જેને આમથી તેમ ફેરવામાં આવે છે અને મુખ્ય ખાતરી તેની સાથે ઝમનારાઓને મળે છે.

ખરૂં છે કે ૧૯૩૩ ના એપ્રિલના સરતોની ડેએ સાલિશ આફ્રિકાના દોહીએનો એક પ્રતિનિધિ એ તપાસમાં સામેલ કરવામાં આવનાર છે અને યોજના છેલ્લે માટે રિપોર્ટર તરીકે પહેલાં દોહી સરકારની તેને સમિતિ મળતી નામશે. પરંતુ જીવનકાળના બનિદાસપરથી જોવી માન્યતાને માટે કંઈ પણ આધાર મળી શકતો નથી. કે આ સરતોથી તપાસનું પરિણામ કંઈ પણ સંતોષકારક આવશે સાલિશ આફ્રિકા વસાવવામાં જોડાણમાં આવ્યા તેને માટે શું દોહી સરકાર જવાબદાર નહિ હતી? પણ રીપોર્ટિંગમાંથી મેળવના કે જે દેવે સારી રીતે જાણવી છે અને તેની ડેએ સાલિશ આફ્રિકામાંથી વચ્ચે દોહીએને લાસમાં આપીને દોહીએને મોકલી દેવામાં આવ્યા છે અને તેઓની સ્થિતિ ઉલ્લાસથી મુશ્કેલી પડવા જેવી થઈ છે એ યોજનાને માટે એ દોહી સરકાર જવાબદાર નથી? કમીટીપર સાલિશ આફ્રિકાના દોહીએના પ્રતિનિધિ સામેલ થવાની સરત કંઈ કે સાલિશ આફ્રિકાના દોહી રહીશોને કામદારકારક થવાને બહારે પધારે દાખીકારક યોજના સ્વિકારવાને બંધનથી નહિ જાય. દોહી સરકાર ખુબ ગયાપડા સુધારાઓ આવવા છતાં પણ પોતાના પત્નીઓ કે પરદેશમાં વસતા પોતાના દેશીઓના લાભોને પ્યાન દેવાને સ્વતંત્ર રહી શકવાની નથી. કમીટી સરકાર અને પાર્લામેન્ટ સંબંધિતતા ને આમમાં પસા પુરોષીયનો જે માંગના દશે તેજ તેની પાસે જવાબદારીથી રિપોર્ટરથી. લાજની સીધી દક્ષિણ નીચેના મેનીમા અને અન્ય લાંટીશ સંસ્થાનો લાંટીશ સરકાર દોહીએને અધારેલાં વચ્ચેના ભંગ કરીને પણ પુરોષીયનો માટે શું કરી શકે છે તેના સુદર પુરવેલા આંખ છે. સંબંધિતતાનું મુશ્કેલી જાણે વચ્ચે મીનમાં સંબંધ દેવાની રાખવાને દોહી પ્રધાન મારફતે લાંટીશ સરકાર તરફથી જે કંઈ પણ વચ્ચે અમલની યોવાનું જાણવાથી તેને દોહી સરકાર "ના" કહી શકવાની નથી.

ત્યાં સુધી સાલિશ આફ્રિકા દોહીએને સંદર્ભિતતાના પ્રયત્નમાં કોઈ પણ આપ્યા માંગતું નથી, અને જે કોઈ કાંઈ વચ્ચેના તેઓ કોમ્પાનિયા આવેલા છે અને જે મુત્તાવાના કરારમાં મુનીયન સરકારે કમીટી છે. તે પણ જીવનથી થવાને તપાસના પડવામાં પ્રવૃત્તિમાં છે ત્યાં સુધી દોહીએને અન્ય દેશમાં વસાવવાની યોજનાની તપાસ કરવાના કંઈ પણ પ્રયત્નમાં

અને ત્યાંથી જે કાંઈ પણ કોઈ મુત્તા નથી. ત્યાં દોહીએના પ્રયત્ન દરમિયાન સરકારી કે મેળવાપણાની સામે પ્રધાર કરવામાં આવે છે ત્યારે તેઓને જીવન દેશમાં વસાવવાની યોજનાને મનસ્વીથી કાંઈ કાંઈવાની યોજના રીફોર્મ મળી શકાય. મુનીયન સરકારના અલગિયા ત્યારે સાબીત થાય ત્યારે તેજે પોતાની દોહી વચ્ચેની સંબંધી દરિવારોને કાઢ આપી દોહીથી લેવા અને તેના સંબંધી સંદર્ભિતતાના કોઈ આપી દોહીથી લેવા. તે નથી પણ ત્યાં સુધી કોલોનાઇઝેશનની યોજના થવાના તેના પ્રયત્નોને. સાલિશ આફ્રિકાને લાગે વળવે છે ત્યાં સુધી. દોહી કોલોનાઇઝેશનમાં સીધી રીતે વા કુદરતથી અનિમ જગ કાંઈવાના મુત્તાકરિત પ્રયત્નો સ્થિતિમાં ખીજા કાંઈ પણ રીફોર્મ કંઈ સંધાય નહિ.

'ઇન્ડિયન મારીયલ રીફોર્મ'

દોહીએના અને સાલિશ આફ્રિકાના દોહીએને અન્ય દેશમાં વસાવવાની યોજનાની તપાસ કરનારી નીમવામાં આવેલી કમીટીપર ટીકા કરતાં 'ઇન્ડિયન મારીયલ રીફોર્મ' નીચે પ્રમાણે લખે છે—

મુનીયનમાં જન્મેલા દોહીએને અન્ય દેશમાં મોકલી દેવાના મુનીયન સરકારના પ્રયત્નોની સામે અમે વિરોધ દર્શાવી ગયા છોકે કેમકે કોઈ વર્ગો બાદ એ દેશો પણ એમ કહી શકે શકે કે અમારે દોહીએ નથી જાણતા. દોહી સરકારે એ તપાસમાં મુનીયન સરકારની સાથે સહકાર કરવા કમીટી છે. અમે જાણવા પ્રયત્નોએ છોકે કે કોલોનાઇઝેશન પ્રયત્નો સમયાવાન થાવવાને આ દેશમાં રાં મંબીર પ્રયત્નો કરી મુક્યા છે કે દોહીએના દોહીએને અન્ય દેશો વસાવવાની શક્યતાઓની તપાસ કરવાનું ખીજા સરકારને સંબંધમાં આવ્યું છે. "દોહીએના દોહીએ" એ અમે સાલિશ આફ્રિકાની અને દોહી સરકારની પાછીમાં કાખત કરવાનો હેતુ સાલિશ આફ્રિકાના દોહીને લાલચ આપવાનો જાણ્ય છે. પાછી વાંચનારને એવી લાખ પડ્યા વિના નહિ શકે કે સાલિશ આફ્રિકાની સરકારની લાં વસવાટને દર પ્રવાનાર દોહીને પોતાની રમિત તરીકે સ્વિકારવા, અને તેની પ્રયત્નો જવાબદારી લેવાવાની કમીટી નથી અને દોહી સરકારે એ સ્થિતિ સ્વિકારી લીધેલી છે."

સુવચાયેલી કોલોનાઇઝેશન સામે વિરોધ મરીટાજમાં માસ મીડિય

મેરીટાજમાં એમ. યા. એમ. એ. હોલમાં મેરીટાજમાં ઇન્ડિયન વંગ મેન્સ કસબના આશ્રય હેઠળ દોહીએની માસ મીડિય ગયા રવાનારે મળી હતી જે વખતે ૧૦૦ ઉપર માણસો દાખર થયા હતા. અને નીચે પ્રમાણે કરાવે સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા:

"સુવચાયેલી કોલોનાઇઝેશન સ્કીમની સાથે સાલિશ આફ્રિકાના દોહીએનો સહકાર કરવાનો સંબંધી કે ચોડો પ્રયત્નો પ્રયત્ન પણ અનિષ્ટ અને અશુભાચાર છે કેમકે આ દેશમાં જે સિદ્ધાંતને માટે તેઓ પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે તે આપા સિદ્ધાંતની જગ કમીટી નાખનારો છે.

"વળી આ યોજના જે કે સિદ્ધાંતમાં સાંને સામાન્ય રીતે લાગુ પડે છે છતાં વ્યવહારમાં દોહી કોલોનાઇઝેશન વગેરે તેનાથી સદન કરવું પડશે."

મી આર. પી નાથલે પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું.

સુખ્ય મોલનારાઓ મી. એસ. મહેર, મી. અ. ... ઇ.

મીલબને દોહીથી આવેલા એક મદ્યમ હતા કે જે રેવરન્ડ એન્ડરૂઝ તરફથી દોહીએ પ્રતિ પ્રેમ સંદેશો લાવ્યા હતા. અને મેસર્સ એસ. રત્નમ, ચાર. મહારાજ, સી. ચાર નાવરુ, સી. એ. પી. સી. નાર એન. મુડલે, ચાર. એન. પી. અને હમરસીંગ હતા.

ઉપરોક્ત કાવ રજુ કરતાં મનિઅન વંશ મેન્સ કલમના પ્રમુખ મી. એસ. મુડલેએ ૧૮૫૯ થી નાટાલમાં દોહીએને હાખવ કરવામાં આવ્યા સારથી આજ્ઞાપેનના મનિદાસ આપો અને જણાવ્યું કે દોહીએને અનિદ મર્યાદ મળ્યામાં આવ્યા છે અને આ કોલેજાઈસન મુડીમની સાથે દોહ સરકાર તેમજ સા. આ. મનિઅન પેસિસ સંબંધ કરાવી રહ્યાં છે તે બીજકુલ બાદુ છે. જે અને પ્રમુખ પ્રતિનિધિય કરાવવાનો કેમિસ હાથે કરે છે તેને અધિકારમાં રાખીને કાર્ડ પણ સિદ્ધાંતની વિરુદ્ધ કલુષ કરવાનું તેણે બાદુ કરી કરેલું છે. મી. મુડલેએ કામેસે મળી વખતે દોહી કામના દેશની લક્ષ્ય ચલાવતાં વાપરેલાં વાપરો કાંકયા જેવા કે “આપણે જવાન અને આપણને માટે લકવાના છીએ.” “આ વગુ આપણી ઉપર હલકાપણની ગામ મારનારી છે.” જે સમાધાનીના હેતુ આપણી અધિકારી કરવાનો દશ તેવી કાલ પણ સમાધાની અને સ્વિકારવાના નથી.” “આ તે દોહીએના આરિષ્ટર પ્રત્યે કમળાદાર છે.” વિરે, માથાજુ કે સુચવ્યું કે આ વધી “માડી ખાતા” ના દલે અને આવી મો જણાવ છે અને કેમિસના નેતાએ મરીએના હાથ વેચીને સરકારની સાથે સોદો કરવામાં પડ્યા છે.

એન્ડરની રોંગલ અને રોંગરની મુલાકાત

ગમે રવીવારે (જુલાઈ તા ૩૦ થી) દોહ સરકારના એન્ડરે ગમે રોંગરપર રોંગલ અને રોંગરની પોતાની પાંદલી સત્તાવાર મુલાકાત લીધી હતી. તેમની સાથે કુવરાણી અને તેમના સેક્રેટરી મી. એન્ડરેન અને મીસીસ એન્ડરેન હતા.

સવારે ૧૧ વાગે મી. ઇ. જી. મુનુના મકાનમાં આનો મેળાપકો થયો હતા જેમાં મળ્યા પુરોષીપનો તેમજ દોહીએ દાખર હતા. ના લીધા બાદ એમણે દોહમાં આવે માટીએ મુકી હતી જેનું પ્રમુખપદ ત્યાંની હુલ્ક કમીટીના પ્રમુખ મી. વેલ્ડસને લીધું હતું.

મી. વેલ્ડસને પોતાના બાપણમાં એન્ડરના સરકાર કમે અને જણાવ્યું કે એ સહેરમાં મહેરીપનો રામ ફટી નીકળે તેણે લેખિને મળ્યા હુખી કરી પણ રેલેક દરબને આશિવાદરૂપ પણ થોસા કરી સકાય કમે તે રામને પરિજ્ઞાને રાહેરના સુધરાધ અને સ્વચ્છતા વખ્યાં છે અને જુદી જુદી કામે વધે વધારે એખલાસ રૂપામે છે.

મીન બાપણ કરનારઓમાં મેસર્સ સુ. મેક્લી પુસ્ટ, પુરોષાત્તમ દેસાઈ અને ટી. એમ. નામકર હતા. તેઓ મળ એન્ડરને આવકાર આપનારાં વચ્ચે બોલ્યા હતા.

એન્ડરે જણાવ્યા જણાવ્યું કે આ સહેરમાં પુરોષીપનો અને દોહીએ વચ્ચે સારો સંબંધ વર્તે છે અને હજી મળીને કામ કરે છે એ બાધીને મને સતિષ થયો છે. આ ગોખલે હોલ લેખને મને મારા દિલોબન મીવ ગોપાળ કુખ્ય ગોખલેનું સ્વાસ્થ્ય થાય છે. તેમની સેસાએ આપણ દલી અને મને લાદ છે કે મરતાં મરતાં પણ તેમનો હિલ્લો વિચાર સાહ્ય આક્રિહના દોહીએના સ્થિતિનેજ હતા. આ વિચાર રોડીનાં મિતરે લેખને ગમે થાય છે કે દોહીએને તમાં કેટલી વધી

મહેનત કરેલી છે. અને રોંગાની હાલના પ્રમાણમાં આપણ સ્થિતિ પણે આરો ને મલુરીનેજ આવારી છે. આ વરુ મેરાએએ મુલથી નીક લેખને. ન સાથે પુરોષીપનો તરફથી દોહીએને પણ મહદ મળેલી છે જેને માટે કામ તેવી વધી છે. અંતમાં તેમણે એવી ક્ષિપ્ત કરાવી કે મેરા અને દોહીએ હજી મળીને રાહેરની આવારીને માટે કામ કરે.

કુવરાણીએ એમની ઉત્તરના સંબંધમાં વાધાનું કરતાં જણાવ્યું કે આ દેશમાં આપણી હાલમાંએ આવણે શિશુન આપણુંજ લેખને. મીસીસ સરોજની નવરુએ પાતાના વલુતથી ફનીયાને કરી હવેત મગાદી ને એવી આપણામાં આંક સરોજની નાવરુએ પાકળી લેખને નાજ આપણી હાલત સુધરી ચાશે. દાખર કમેસી પુરોષીપન બાલુએને તેમણે દોહી ની રજુવણીના કામમાં મહદ આપવા વિનંતી કરી.

ચાર બાદ રોંગલ વચુર મીલના માલીક મી. એન્ડરેને સાં એન્ડરને લંગ આપવામાં આવ્યું હતું. અને રોંગર જ્યાં ઉપક્રતાં પોસ્ટ તેમણે રોંગાદના જુલના અને જાણીતા વેપારી મેક્સા ગાંધી એન્ડ કા. ને આ પાનસોપારી લીધાં હતા.

એન્ડરની સાથે રૂબન અને વેલ્ડસથી આવેલા મહેમાનોના મેસરો માંથી એન્ડ કુ. તરફથી સરકાર થયો હતા.

રોંગરમાં

રોંગર પોસ્ટમાં એન્ડર અને કુવરાણીના નામમાં રોંગર મનિઅન રેટપેસ એસોસિએશન તરફથી ત્યાંની વીકેટરીયા હોટેલમાં આનો મેળાપકો થયો હતો. ત્યાં તેઓ ટીફીકટના જાણીતા પુરોષીપનો અને દોહીએને મળ્યા હતા.

આ લીધા બાદ એન્ડર હોલમાં તેમના સરકાર કરવા જાહેર માટીએ મળી હતી. હોલ એડના પ્રમુખ મી. કમરુ. એમ. સ્પીકસ પ્રમુખપદ લીધું હતું.

મી. સ્પીકસે જણાવ્યું કે રોંગરના મારા અનુભવથી હું લેખ રાખે હું કે સદિધ્વાતથી બન્ને કામે પુખી એખલાસથી રવી રહે છે. જાણીજ કે વખતે અદિ આવ્યા હતા ત્યારે મેં મીનવારી સુચના કરી હતી કે દોહી નેતાએએ પોતાની ફરિયાદો નરમાસથી કરવી લેખને અને રાજીજ ના નમત મળા ત્યાં. આને મને કામે વચ્ચે સુધરેલો સંબંધ નવરા માં આવે છે એ પણે આરો એ અલાદ અનુસાર વાવણ પરિણામ છે એમ વચર સંકેતે કહેવું લેખને. આ રાહેરના સંબંધમાં હું નિખાલસતામાં કરી ચકું છું. રજાનિક સલા પોતાનો કારણાર નિરપહાસતપણે અને દોહી કામ તરફ ઉદાર દ્રષ્ટિ થલાવે છે એવો દોહી કામને પુખી સતિષ છે. નાનિક મિતિને વિશે આપના અલાદ અગાલિના વિચારે થુ હતી એ હું જાણુને નથી તેમ છતાં હું એટલું કરી ચકું છું કે મુતિપનના અન્ન વાગેમાં આપની મુશીબતો મને ને હો પરંતુ આ રાહેરને વિશે વો આપ નિર્મિત રહી ચકા છે.

ખીજ બાપણ કરનારઓમાં મેસર્સ પી. સુ. ઇ. એમ. મુલાં અને મીસ રૂડીયા ખાન હતાં.

એન્ડરનો જવાબ

એન્ડરે પોતાના બાપણમાં જણાવ્યું કે મને આનંદ થાય છે કે આ રાહેરમાં એક વખતનો કહેવાનો એચીવારીક બન દલે રહ્યો નથી અને આરા રાખું ને એ સુખી સ્થિતિ કમેસાં કામગીર રહેશે. દોહી કામે નાટાલના મેરા પાંકના ઉલ્લાગની ખીલવણીમાં મહદ કરેલી છે અને તેઓએ સખ્ત મલુરી કરી ન અને એ ઉલ્લાગ તેઓની સખ્ત મલુરીનેજ

આભારી છે. પુરોપાધનાએ દોહીએને પણ મદદ કરેલી છે તેને માટે દોહીએ તેઓના આભારી છે. દોહી કામ પોતાને મળેલી મદદની રૂબરૂ પુરુષવામાં લઈ પછાત રહેલી નથી.

આપણા આશના એજન્ટે જણાવ્યું કે દોહી ડેપુટીએને માટે મહત્ત્વ પ્રાપ્ત શિક્ષણની વ્યવસ્થા કરાવવાની તે પ્રયત્ન કરવાના છે. ટ્રાંસવાલ અને કેપમાં તેઓને મહત્ત્વ પ્રાપ્ત શિક્ષણ મળે છે પણ આ પ્રાંતમાં માત્ર પુરોપાધના અને કેપમાં દોહીને માટે પ્રાથમિક શિક્ષણની સગવડ છે પણ દોહીએ માટે નથી. તેથી ડેપુટીએને મારેની રજાઓમાં તે પ્રત્યેક પુરોપાધના તેમજ દોહી એની પાસે હાલસેટ મેળવવાની આશા રાખી છે. સાક્ષ્ય આદિમાં જેવા મદદાન ફેરવે તેમ કરવાનો પ્રયત્ન કરનારને તે સંબંધિતવાળી કામ દરમિયાન મળે પડે છે. આ ફેરવામાં દોહી એનીની ઉમરિને વિશે અને મોટી આશા છે.

કુવરણીએ કહ્યું કે તે તમારે મને ખરે આનંદ અને ફરમાન આપેલા હોય નો તમારી ઓએને બદલે મદદ અને તેઓને કળવણી આપે.

દેશમાં કુદરતનો કાપ

દેહલી—મારે વરસાદથી આરંભ મારદરેજા મકાન તુટી પડ્યું છે તેમાં આરંભ ડેપુટીએ દેહલી મળે હતી. અત્યંત સખત ધબક છે, એક મરણ પામી છે. આખા શહેરમાં પાણી ભરાયું રહ્યું.

અમરે—તવારીખમાં આરંભ વરસાદ પડેલી વાર પડે છે. માથુસના કમનાની મોટી ખુવારી થવા પામી છે. દેહ અને માલ મીલકતને ખુબ નુકસાન પહોંચ્યું છે એક મકાન તો રિખોટા અને જાણી ડેપુટીએ સાથે પસારી મર્યું છે.

દેહલી—તેજાનમાં જાણી નુકસાન થવા પામ્યું છે. બે બોટો માલ સાથે ડુબી જવા પામી છે અને પછા પડે પછા તુટી પડ્યાં છે.

કમલ—જાણી રૂપીયાના ખરે મળા ફેરવારીમાં હિવાડા નુકસાન થવા પછા વરસાદને લઈ જાણી જોના બોલ થવા તુટી પડે છે. બીજું નુકસાન પણ થઈ થવા પામ્યું છે.

અમલ—મારે વરસાદને પ્રતિ ધણી ખરાબી થઈ છે સંયુક્ત પ્રાંતના સંખ્યાબંધ ગામડાઓ તાણાઈ ગયા છે. પટલાક પુલોને તથા મરેને નુકસાન થયું છે. પાંચ સાવ અવાર થયો છે.

ડીપુર—એકાએક પુર આવવાથી દેહલીએ તુટી જોનામાં હોડી ડુબી જવાથી મરણ પામી છે.

લાહોર—પવનના લોહાળથી ભારે નુકસાન થવા પામ્યું છે. પછા મકાનો તુટી જન માલની ખુવારી થઈ છે.

સીમલ—વરસાદને લઈ પછા મકાનો તુટી થવા, પછા મરણ પામ્યાં છે. સરકારી મદદ પડેઆવવા પ્રયત્ન ચાલે છે.

આલમકોર—ગાળને ખુબ નુકસાન પહોંચ્યું છે કેટલાક મકાનો તુટી થવા પામ્યાં છે. અને પસારીમાં કે શીક પાણી ભરાયું રહ્યું.

મીસ્ટ—અગાઉ નાદિ થયેલો એવો વરસાદ પડી ગયો છે. તથા આમમાં પાણીમાં ડુબી ગયાં છે. સંખ્યાબંધ પડે તુટી જઈ અનેક જાણી મરણ પામ્યાં છે. પાંચના ચાંદર નાશ થયો છે.

વિવિધ સમાચાર

હૈદરાબાદ રાજકીય મુદ્દાઓ—દોહી માટે સુચવાયેલા રાજકીય સુધારા પર તપાસ કરવા બેરોલી સંયુક્ત પાર્લામેન્ટરી સીમેન્ટ કમીટીએ જાણ તા. ૨ જુલાઈ ૩૫ દિવસ સુધાનીએ લીધેલી છે અને તે સુધાનીમાંની આખરી સુધી બેરોલી તપાસ અંતરેજા સુધી મુલતવી રાખશે. દોહી પ્રધાન સર સુચુઆલ મેરની જુલાનીને ખાસ અગત્ય આપવામાં આવી છે જેણે ૬ દિવસ સુધીયાન ૨૦ કલાકમાં ૨૦૦૦ પ્રશ્નોના જવાબો આપી આગલા મુદ્દાને પડેલા ખાસ પુરા કર્યો હતો. પાર્લામેન્ટની તવારીખમાં કોઈ પણ સંખ્યાન પ્રધાને પોતાના ખાતાને સગના પ્રશ્નો પર આવી રૂપીટી સમજાવવા પડેલી જ વખત જુલાની આપેલી છે. સંયુક્ત કમીટીના પ્રમુખ દોહી લીનલીમણે જણાવ્યું કે સર સુચુઆલ મેરે દોહી રેલીંગરને બીજી કેમ પણ રીતે મળે શકે તે કરતાં વધારે સમજુતી પર આજેલા છે અને કમીટીના પ્રીસિડેન્ટ મેરમેરે તેમજ દોહી રેલીંગરે તેમની જુલાનીની કિયમેગીતની પછી જ તારીફ કરી હતી.

મરહુમ સેન મુખ્તાના અવસાન મારે નંદ પ્રદર્શન કરનારા અને કિતસોજ ફાર્વનારા સંદેશાઓ મરહુમના કુટુંબ પર ટ્રાંસવાલ સન્નિધન સંમિલન અને ટ્રાંસવાલ કોંગ્રેસના સમાજ તરફથી મોકલવામાં આવ્યા હતા.

મરહુમ હૈદર સાસાવડીના પાર્લામેન્ટ મીટીંગ મુદ્દાઓ તા. ૨૩ માએ સાસાવડીના દોહમાં મળ્યા હતા. મી. પી. અમવાન કામચલાવી પ્રમુખ સુદાના હતા. રીસાઈ અને કિસાન મસાર થવા હતા અને સેક્રેટરી અને ટ્રેજરરની સેવાઓની તારીફ કરવામાં આવી હતી. બાદ નવા વર્ષને માટે નીચેના કાર્યકર્તાઓ સુદાના હતા: મી. ડી. બી. થરણ-પ્રમુખ, મી. ડી. જાણ-ઉપપ્રમુખ, મી. એલ. હરી-સેક્રેટરી, મી. આર. મકનજી-અસીસ્ટન્ટ સેક્રેટરી, મેસર્સ જે. મકન અને પ્રમુખ ડી. બી. બી. ટ્રેજરર, અને કમીટી: મેસર્સ દેશવલાલવાલ, બી. એલ. મોપાર, ડી. અવન મોપાર તરફથી, પી. અમવાન, કે. પ્રમુખ અને પાંચજાઈ ઈશુ.

આવશર

કાજીવાલાહી માત્ર મંજૂના સંખ્યા અને થી. દરિયાઈ કાનજી નેદાનીસખાં થી. ક્રીનાબાઇ નાથ તરફથી એક એક મીના 'સન્નિધન એપિનિઅનને મળેલી છે જે સાસાર સ્વિકારીએ છીએ.

વેરેલમના જન્મબાઈ થી

વેરેલમના થી ગોપાલલાલજીના મંદીરમાં થી પૂજા કરવાનું નો સંસ્થા આગસ્ટ તા. ૨ થીએ ઉપવાસ આ આપરો જે પ્રમુખ સર્વેન હાજર થવા મંદીરના સેક્રેટરી થી. શાલવજી રૂથનાથ તરફથી સન્નિધિ કરવામાં આવે છે.

મરત! તદન મરત!!

૧ થીવા માહિતીવાણી વેલવિકા પુસ્તક ૧૬૬ પણ કિમત ૧ રૂપાઈ ખર્ચે મરત તદન મરત મળે છે મંજૂર.

મરત મંજૂરી પ્રાપ્તેથી ભગનમર, કાપીઆવા

એ અનેક અભિલેખ

(મનાઈથી મહત્વ)

૫

ખીજી આજી

પણ એક જાનના વિચાર એ જીતની સાથે પુરા થયા. અને ઉપવાસ પુરા થતાંજ ત્યારે ખીજી આજીના વિચાર માંધીજી કરવા લાગ્યા છે. મનુષ્યતિનો આ લેખને મર્યાદા દોઢો. મોટા ભણે એમના જીવનની રોજગારી વણાઈ ચેવા દેવા એવો અનુભવ ઉપવાસ પુરા થતાંજ મને થયો. એણે પ્રશ્નિ સાધી છે તે ન અનુસરી રાજે, ન જીવિતથી રાજે. પણ આકર ધણીના કુકમની રાહ રોજો દમેશાં તાપેશાર ઉભો હોય તેમ અદ્ધની રાહ રોજો રહે. એજ નામેશરીના ભક્તિના ગાયથી શ્રીરાંખાએ માણું:

‘મને આકર મળો છ’

પણ એ એક કામ એપેલું હતું તે પૂરું થયું, દવે ખીજું શું કામ છે એની પ્રતીક્ષા માંધીજી આકરનાવે કરી ગયા છે. એ પ્રવચનજીવાનના ઉપવાસ પુરા થતાંજ તેમણે મોરંગદુર્નન સંગેલી એક ચિટ્ટી લખી. કાચમાં તાકાત ન મળે પણ તે દિવસે કાચ અને ચિટ્ટી માગી અને જીવિત દાવે, મોટે અક્ષરે, અગાં પહેલાં વિદા, પોતાની પ્રિયતમ પુત્રી મારંગજીને આ પ્રમાણે લખ્યું: “દમણાંજ ઉપવાસ છુટ્યો. દવે વળી નવા કામનો આરંભ થાય છે. એને કહી રીને પાર ઉતારવું એ એ ભણે એજ અધી ખાજી મોટી આપણે, એજ સામથી પુરી પાડશે.”

પણ આખણે એમના તોફારો? આખણે તો આકર થવાનું વિચાર લખને કરીએ છીએ પણ આકરી કરી રાક્યા નથી. તે આકરી સાગી કરી હોત તો આ ઉપવાસની વેળા આવી દોત? આને તો ધડીક આપણું મોં દસતાં થયાં છે, પણ આપણને દસતા કોમને માંધીજી કહેતા રહે: ‘આ દોષા કેવા મુરખ રહે, એન વિષ્ટ હતુ નેમાં ચ રાચના દહી? ન મદાવ્યથાનું જઠમુળ કાઢવું છે ને તો દલુ ઉભી છે, અને ઉભી છે તો સૂધી દલુ પાણી કાપા ગળવાળને આં સોંપાજી જ છે. એ આ ભોલો કેમ ન સમજતા હોય? સોનાના કુળજી ક્યા એ હું ઉપર જખી ચુક્યો?’, પણ આખણે સંને માટે મોનાના સુરજ તો લાદે ઉભી કે ત્યાં પ્રત્યેક દરિજાના પરમા એ સોનાના સુરજના કિરણ ઉભા અને પ્રકાશ અને જીવન આપતાં રહી, ત્યારે એ સુરજના કિરણ માંધીજીના નામે ફરતા અને ‘સલામતી’ની વિશ્વાસિ સમને ફરતા આપણુ રહેતા હૃદયને આજવાણશે, પ્રકારશે. પવિત્ર કરશે અને આશ્વાસુ મારનાં કુળે વ્યવતા રહેશે.

૬

એ કેમ ન આવ્યો?

હું મવા અંકમાં જણાવી ગયો છું કે નં દરિજાનુ મુવકને ૨૯મી તારીખે માંધીજીને માટે નારંગી લખને આપવાનું હતું તે તે દિવસે નહોતો આવ્યો. પણ તો ૧લી જુને એના રીકીટ વિનાનો કાચ આવ્યો, જેમાં એણે ફરિયાદ કરી હતી કે ‘હું આવ્યો હતો પણ મને કાચ ન કરવામાં આવ્યો.’ મેં એને તુરત મોકાવ્યો, એને લખ્યું કે તારી નારંગી લખને મજી આવ. માંધીજી એક દિવસ ખાતા દના લાગેજ એ આવી ચઢ્યો. માંધીજીએ એના કાજમાંથી નારંગી સમને જીવ એ પાથી એ રાજી થયો. મેં એને કહ્યું કે

‘હું માની નથી લકનો કે તું આવ્યો હોય ને તને કોઈ ના પાડે. કારણ મેં તો વણુચાળ જણુને મોંઘે આપી હતી કે વધવ નામનો કુવક આવે તો એને તુરત કાચલ કરજે.’ એટલે એણે કહ્યું કે પોતે જાન વાજે આવ્યો નહોતો, પણ સારું જ સાકાજ વાજે આવ્યો. દના, કારણ કોલેજની વચ્ચે રમીયાન એણે મોઢરી શીપી લીધી હતી અને એને સોમવારે રજા મળે એમ નહોતું’ મેં એની જરૂર વધારે પૂછીરહી કરી એટલે એણે ખામે ધીમે પોતાની મનઃશક્તિ વર્ણવી. એણે કહ્યું કે ઉપવાસ દરમ્યાન એજણુવાર એ ‘પર્ણકુટિ’ ઉપર આવી ગયેલ, માંધીજીના તથિમતની ખબર લઈ ગયેલ, પણ ૨૯ માંએ આવવાની એના રમે કરીને દિશતજ ન થાશે. મેં એને કહ્યું, ‘તારી જગ્યાએ હું હોત તો એ અમુલ્ય અવસર હું ન ચુમાવત. મારાથી ૧૨ વાજે ન આવત તો હું સવારે આવી જાન. પણ મારે દાવે ફળ લખને માંધીજી ઉપવાસ છોડવાના છે, અને માંધીજીએ આપેલો કાજ ભજવાન પુરા કરાવે છે એમ જાણીને એ તક હું તો નજી જવા દેત.’ એટલે એણે મદમદ કંઈ કહ્યું. ‘દવે મને એ બધું સમજતવ છે. પણ મારી વાત એ હતી કે મને મનમાં એમ થયેલ કે આપણું મોટું મારું સહવાચ્ય સ્વાંથી કે મારે દાવે માંધીજી સતરે લે જાને ઉપવાસ છોડે! એમણે તો ને દિવસે પ્રેમથી કહેલું કે તું સતરે લખને આવજે, પણ મારે એ માની લેવું એ તો જીવમજ થાય ના! એટલે હું જાણી રોષને ન આવ્યો, મારી દિશતજ ન થાલી. વળી મને એમ પણ થયું કે હું આવી રીને જર્મિશ તો જાપાંગા માટે નામ ચકશે અને મારી કેમતા ખીજા માણસોના ઈર્ષ્યાને કું પાત જર્મિશ. પણ ઉરેઉરે તો મને એજ હતું કે મારું આપણું જાવ્ય સ્વાંથી ન જવું એજ વધાજણ છે. એમ કહેતાં કહેતાં એની આંખ ખીતી જર્મ. મેં કહ્યું કે કંઈ નહીં દવે હું બધું સમજું છું, એમાં કાંઈ દિલગીર થવાનું કારણ નથી.’ પણ એ સ્વસ્થ થકને ઘેર ગયો એમ હું કહી નથી શકતો. આ કિસ્સો શું જતાવે છે? એ એટલું જતાવે છે કે અરુપવતા આપણે રહી જખી કાઢી બેસાડી છે કે તેનું એર રોજગારમાં આપણી ગયેલું છે, એમાંથી નાંખજીની લીનતા આપણા દાહમાં જઠામ ગયેલી છે એમ વિચારે દરિજાને મારે છે. પણ આ લીનતા દરિજાનેના કે આપણી? આપણાજ એક અંગને પોતાને વિશે આટલી લીન જાવના દેવા, અને પોતે છે એ શક્તિમાં પરી રહેવાનું સવ અણે. એ એની જરૂર કે આપણી જરૂર માંધીજીના ઉપવાસથી આપણે એટલું પણ સમજી શક્યા હૈકમ તો પાન કહેવાય

પરદેશી રીકાકારો

પરદેશી વિચારમાં દાનખાંડુ અંદર અને અપિ રોમે રોલાના વિચારો હું જણાવી ચુક્યો છું. અદો અપને અપરિચિત પરદેશીઓના વિચારોનું દિગ્દર્શન કરીએ કુરુકુ અમેરીકા, કેનેડા અને સ્વિટ્ઝરલેંડમાં મેંડેલાં માણસોને વિચાર કરતા કરી ચુક્યાં એ તો અપ્રાપ્ત છે. કેટલકે રમુજી રીકાઓ કરી એ વાત જુદી. કેટલાકે જાપાનમાંથી ઉપવાસને માટે આધાર રાક્યા છે તો કેટલાકે જાપાનમાં આવા ઉપવાસ માટે જરાય આધાર નથી એમ જતાવવાના પ્રવલ કયો છે. કેટલાક મતાબદીઓ એટલી દઢ મુઠી થયા છે કે ‘તમારા ઉપવાસ કિતમ છે, તમે તમારા દેશને માટે પ્રાણ આપવા તૈયાર થવા છે એને વિશે કશી શંકા નથી’ કેવળ પવિત્રતા પ્રાપ્તિજ નમે આ ઉપવાસ કરી છે એને વિશે

પણ કરી શકે નથી પણ એ ઉપવાસ રૂબે ખરાં મળાતાય. ઉપવાસ પ્રારંભ થયે તો નનાંજ કહે કે મેં મરિન મનાનાં તારણવારે મને. આવી ધર્મીયતાઓ જગતમાં ધાર્મિક મનભેદો અને ગ્રહણઓ ઉપજાવે છે. પણ આટલી ધર્મીયતા પણ આ ઉપવાસનાં તપ અને પવિત્ર હેતુ સ્વરૂપ રહે છે એ મોંઘવા જેવું છે.

પણ આ ઉપર ઉલ્લી દીકા કરનારની વાત થઈ. જરૂર છે વિચારીને જનારાએ તો લખ્યું છે કે: "આટલા દબારે માર્કલ ગેટા જતા અમારી પ્રાણના અદર્શના સ્વરૂપ છે કે નમોરા ઉપવાસ સદા શાંતિ. અમને શંકા નથી કે મિ સદા સદા." એ પહેલેના કાળના હૃદયકાવ્ય છે. વાચકને યાદ કરો કે ગાંધીજીએ ઉપવાસ આરંભ કરતા પહેલાં એક વાનગીન દરમ્યાન કહેલું કે હું તો સ્ત્રીઓ અને બાળકોને રોવા કરવા માર્યા છું. એ વેળા એઓ કાંઈ દીકરી બાળકો અને સ્ત્રીઓની વાત નહોતી કરતા, એમના સદાના જગતની સ્ત્રીઓ અને બાળકો હતાં. એનાથી ગમનાર આ બહેનને કાળજી એક કાળજી આત્મકથા છે. પોતાનાં સ્વજનો દુરાચારો અને પાપમાં મુકેલાં છે. પોતાની આંખોએ દુરાચાર જુએ છે જતાં તેનાં કરોળ ઉપાસ કરી નથી શકતાં. આ ઉપવાસની વાત સાંભળીને એ જગત થઈ. એને એમાં આશ્વાના કરેલો દેખાયો, ઘડીકવાર એને એમ લાગી ગયું "હુનિયાનું પાપથી કંટાળીને ગાંધીજીએ વિચાર કર્યો કે આવા જગતમાં હવે આ શું લાગે છે." પછી પાંચે ધોમે એના મનમાં કોઈ ભાવ છે કે નહીં, જગતમાં પાપની સામે લડવાના બે ઉપાયો છે—દિ'સાનો અને અદિ'સાનો, પવિત્રતાનો અને અપવિત્રતાનો; ગાંધીજી આ ઉપવાસનો માર્ગ જગત આગળ મુકીને પવિત્રતાનો માર્ગ ખુલ્લો કરે છે; અને લાંબા કાળગતે અને એ બહેન પોકારે કરે છે: "પવિત્રતાને મારો જગતને ચઢાવવાને પ્રયત્ન કરનારને પણ નમસ્કાર. આપની આત્મકથા વાંચી એ પણ હવે વધારે સમજી શકાય છે. અને તો લાગે છે કે પવિત્રતાનો રસ્તો દાંડુઓ, જેટલો સમજાય છે તેટલો પાશ્વર્યો સમજી નથી શક્યા. મને આપ મારા કુખમાંથી નીકળવાના માર્ગ રસ્તો બતાવજો. અને અમને પવિત્રતાનો માર્ગ બતાવનાર દીવાદાંડીરૂપ આપ પણ ધણાં ધણાં વખતે હવે." કાણુ કહેશે કે કાંઈ અને વિચારની આખ્યાનિક અસરને દેશકાવ્યનાં બંધન લાગુ પડી શકે છે. મેની બીજી તારીખે લખેલો આ બહેનનો કાળજી અનેક બહેનો અને બાળકોને આશ્વાસ અને અશ્વાસ નીવડશે એવી આશા છે.

મિત્રની સાક્ષી

પણ આ તો અપરિચિત વાઈ બહેનની સાક્ષી—ને કે એમને અપરિચિત તો શાક કહેતાં! વચ્ચેનાં કુટુંબ માનીએ અને અનુભવીએ તો પરિચિત અપરિચિત, મિત્ર અમિત્રના બેદ લડી જાય છે. ઉપવાસના અમિત્રોને તત્કાલ સમજી એમાંથી આશાની ચિન્તાગરી મેળવનારી ઉપરની બહેનને અપરિચિત તરીકે વર્ણવવી એ ભાષાનો ઉપવાસ કરવા જેવું લાગે છે. પણ ભાષાનો સ્થૂળ પ્રયોગ કરીએ તો ઉપર ઉલ્લીએ કહેલા મતો અપરિચિત ચિન્તામાં છે. હવે પરિચિત મિત્રો ઉપર આવું. રોમે રોમાં જેવા કોંતરમાં અધિના વિચાર ઉપર તો હું લાંબું વિવેચન કરી ચુક્યો. હવે બીજા મિત્રોના વિચાર સહેજ ફિગરેશન કરીએ. વિજ્ઞાનમાં દીનબંધુ એન્ડ્રુ અને એમના મંડળ ઉપર ઉપવાસની શી અસર થઈ એ વિશે લખતાં દીનબંધુ એન્ડ્રુ લખે છે: "સરેન્દ્રના ઉપવાસનો

મેં અચાંચ કર્યો છે. એને વિશે મેં લખ્યું વિવેચન હતું છે, પણ 'મરુદ્વાન ઉપવાસ' એ મરુદ્વા દર્મશાં મારા મળ્યામાં ખુલ્લો છે. જાણે એમાં મરવાની સ્ત્રીના હોય એવી ગંધ આવે ન અને એ ગંધ મને નાનગી છે. આ ઉપવાસમાં એ સ્ત્રીજ ન મને એ વધુ રહી વાત મને પડી. એટલેજ મેં આપને તત્કાલ નાર કર્યો કે 'તું આખી વિચાર સમજી શક્યો છું. એટલેજ આપને ઉપવાસ બાંધવાનો નાર કરવાની અને મિત્રોની આશ્વાના સૂચનાને હું વચ ન થયો, અને ઉલટો મેં નાર કર્યો કે 'તું સમજ્યો છું.' એમની રાત્રિનિ કામ કરનારી એક બહેન લખે છે કે "હું તો મને ન સમજ્યું, મારી તો સ્થુલ શુદ્ધિ રહી, પણ મારી વાત એ છે કે મારા મંત્રી સ્થૂળ બુદ્ધિવાળીના મનમાં પણ સહેજે એ વાત ઉતરી ગઈ કે આ માણસ એક સિદ્ધાંતને માટે પ્રાણ આપવા મેંદા છે, એની હૃદયશુદ્ધિ વિશે કાણુ શંકા કરી શકે. સો સમજી ગયા કે પોતાની અદા અને તત્વનિષ્ઠા આ માણસ અંતિમ નહ સદા તર્ક ગયેલ છે."

બીજી અર બહેન જે ગાંધીજીની સાથે મધ્યાં વર્ષોથી દીકરીને સંબંધ રાખે છે તેના દર્શનના માર નથી. એ લખે છે કે "ચમકાર કરનાર ઉપર હજી મેંદા છે એની પ્રવર પ્રતીતિ અમને દમગા થઈ. આપને અમારા નેચા અનેકની મ થેના અને એમના વિનાનારના સદેશ જગતની હશે વિશ્વાસથી અપાજ્ઞા કીધા હશે, અને ને ઉપરજ આપ કહ્યા એ વિશે મને શંકા નથી, આપે તો મને ઘણા સમન ઉપર લખેલું કે જે બગવાનની પાસેથી ઘણું મેળવે છે તેને તેના સોગલું પાણું દેલું વેંછએ. એ શબ્દો મેં દીવાલ ઉપર ટાંચી રાખ્યા છે, અને આજે એ શબ્દોનાં જાણે અમને નવો અર્થ સમજાય છે. આપના ઉપવાસનો પદાર્થપદા અને ન સમજીએ તો અમારા જેવાં જઠ અને ગુદ બીજાં કાણુ? પરંતુ જેવાં સદા હોય તેવું સમજી મારી કે એમ એ મદા વનુ છે. એમના અમકારો કેવા હશે તે કાણુ કહી શકશે? એમ દિગમ્યોને પિંગળાવે છે, અને એમજ કાવ્યા સોનાનાં મેલ માળી નાંખીને કંઈન કંઈ કે છે." વિલાસતની વિતરેથી એ 'મધ્યમ વર્ગના, કળાવપસા વર્ગના' એક સંજ્ઞાન લખે છે: "તમારા હૃદયને ભીંધે મારે તો મારાં છોકરોએને મનુ અને મુદ્ધ જેવાનું હૃદય સમજાવવું જાણુ સહેજુ થઈ પડ્યું છે. મારી દીકરી તમારી શુભિ આગળ પ્રાર્થના કરે છે અને કહે છે કે જમ મનુએ પોતાની પ્રાણ આપ્યો તેમ ગાંધીજી આજે પ્રાણ આપવા તત્પર થયા છે. એ નાનકડી બાળાને આ કાણુ સમજાવવા ગયું? મેં નથી સમજાવ્યું, પણ એટલેજ એ સમજી શક્યું." અને બાળકો અને બાળા-એની વાત કરતાં બીજી એક બહેનના પત્રમાંથી માર્કા વાક્ય ઉતારે. નિર્દોષ બાળકોમાં કેવું દિવ્ય દર્શન હરેલું છે એને વધારે ચારો નમુનો આપી મળશે! "એને તમારી વાતો કરતાં હતાં; ત્યાં નાની બાળકી બેલી ઉઠી કે બાપુના પ્રાણ જાય તો પણ ને તો મંત્રરની શાંતિ પાડેલવાના, કારણુ મંત્રરને બાપુ ગમે છે. અને ત્યાં તેમને કહેલું જાય અને શાંતિ દશે કે ત્યાં ન મને માર્ક જેલ—અરે ના! મને તો લાગે છે ત્યાં જેલ ન હોય—અને ન મને સરકારની સાથે લડવાનું!"

આ બધાં મિત્રો અને સ્વજનો માર્ક ચિંતાસુક્ત દતાં એમ ન કહી શકાય. એમની પ્રાણનામાં પણ ભગ અને ચિંતાની મુજરી હતી. પણ દિશ્વ આફ્રિકાના એક મિત્રના કાળજી

'Phone 327 Tel. add. "Letupco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરેક અને વેજિટેબલ માટે કંઈના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ
જાન દેવામાં આવે છે. મંભાવી ખાત્રા કરશે.
P. O. Box 755, 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફરેક અને વેજિટેબલ માટે પેકીંગ કરી સી
બો. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. જાણી:—
P. O. Box 254, Durban. 31 Short St. 65

અઠવાળીક પંચાંગ

ગ્રીસમી	રોડ	મુમકવાન	પાગલી	મુરોદિમ	મુનરિય
૧૪૨૩	૧૬૪૬	૧૧૧૨	૧૩૦૨	૩. મી.	૩. મી.
જોમદ	શ્રાવણ	ગર્ગીશ	૧૨		
		અ. અર	૧ મી		
શુક્ર	૪	શુક્ર ૧૩	૧૧	૨	૬ ૪૦ ૫-૨૧
શુક્ર	૫	૧૧	૧૦	૩	૬-૨૬ ૫-૨૬
૧૧	૬	૧૦	૯	૪	૬-૩૦ ૫-૨૯
મો. ૧	૭	૯	૮	૫	૬-૩૫ ૫-૨૯
૫૧૧	૮	૮	૭	૬	૬-૪૦ ૫-૨૯
શુક્ર	૯	૭	૬	૭	૬-૪૫ ૫-૨૯
૫૧૨	૧૦	૬	૫	૮	૬-૫૦ ૫-૨૯

'Phone 3487, Box 318, 82, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHAI MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

ફીંગરનાં પેકીંગ માટે ૧૬૫૬૬૨,

દાહરેક કાપ અને વેજિટેબલ પકાવવામાં
આવે છે. જાણી:—

પેકીંગ કરી મોકલે છે. જાણી:—
૧૬૫૬૬૨ ૧૬૫૬૬૨ ૧૬૫૬૬૨ ૧૬૫૬૬૨ ૧૬૫૬૬૨ ૧૬૫૬૬૨

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફરેક અને વેજિટેબલ માટે પેકીંગ કરી
સી. બો. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. જાણી:—

P. O. Box 812 Durban. 129 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and House Bearer at Moderate Charges. Fresh flowers
and wreaths at short notice. Arrangements all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4991 Gent.

MANAGER: K. FRANCIS.

ફોન ૪૯૯૧

અ. અર

ફરેક અને વેજિટેબલ માટે પેકીંગ કરી મોકલે છે. જાણી:—
૧૬૫૬૬૨ ૧૬૫૬૬૨ ૧૬૫૬૬૨ ૧૬૫૬૬૨ ૧૬૫૬૬૨ ૧૬૫૬૬૨

ફોન ૪૯૯૧ ૪૯૯૧ ૪૯૯૧ ૪૯૯૧ ૪૯૯૧ ૪૯૯૧

માત્ર ધો. ૧ ના માટે માત્ર.

અમુક સાબ.

પરેકો ને પરેકો.

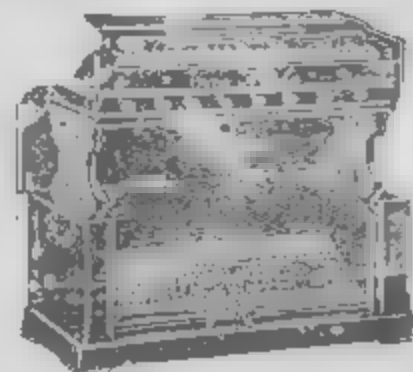
દાહરેક અને રીડ હાથમાંનીય.

પગલા અને રીડ હાથમાંનીય.

ફોન ૪૯૯૧

સોંગલ
રીડ
હાથમાંનીય

પા. ૩-૧૦-૦.

પા. ૨-૧૫-૦.

પા. ૧૦-૧૦-૦

અહાર મામતા ઓર્ડર ઉપર પુરતું ખ્યાન આપી બરાબર પેક કરી મુખના મુજબ તવાના કરવામાં આવે છે.
અમારા ૩૦ વર્ષના સાબા અભુતર પછી આ દેશની હવાને અનુસરતાં ફરેક માત્રા હાથમાંનીય
મંભાવી પેકા કાપમાં રોકમાં સાબીએ છીએ

ફરેક માત્રા કપર પાકેલ, ફરેક અભુતર રીપેરોંગ કામ પુરતું કાંતોય સાથે કરી આપવામાં આવે છે.
અહાર મામ સાબીએ ઓર્ડર સાથે રપ રકા ઓળખાતે પાકેલવા અને પોતાનું નામ સરનામું
વિગેરે સાબા અક્ષરે અભુતર.

પી.એ. બાહસ ૪૬૦૦

જોશીના મ્યુઝીક સલૂન,

૧૩૧ નવીન સ્ટીટ દરબન

GOSWALL'S MUSIC SALOON,

P. O. Box 460.

131 Queen Street, Durban.

શિશુભાના પૈશ્વિક પાકો તૈયાર છે.

!! ચમત્કાર ત્યાં નમસ્કાર !!

કાશિનેશ મળ સાહિત્યપાઠ—સ્વર્ણ કાન્તી તેજ વન્દુરતી આવે છે. તેની બાંહે ૧૪ ભાગી વનસ્પતિ નાંખવામાં આવી છે. સોના, ચાંદી, વરખ, પાંચાળી વાલમ સીમસેન્ટે કપુર, બગસ, કચ્છરી ૧૩૨, અંબર કીલ જીવ, મારમાપ્પેલા, પીપરીપંડ, વાલ્કોચન, સતાવળી, નરકુંદી, અમુદ્દીય, અંબપલા, મોનારુપા લોક અમરક, પરવળ ભરમ પામેરે ભલતની ઓનથી તેવાર કરવામાં આવે છે. હવે હોવા કદા નવજુવાન માલક અમુદ ચમત્કાર કાશિ જન્મ દીવસના સેવનથી વચ્ચાઈ આવે છે.

રતલ એકના હયાની રી. ૧૦-૬.

પ્રકરી બુદ્ધાચારક—બાળની તથા સમજની વધામ સ્ત્રીમારને નાજુદ કરે છે.

રતલની રી. ૫.

શુદ્ધવચક—આ તથા પુરવની કમરને દુખામે અઠમુદથી નાક રાંધે દીવસમાં કાલે પહોંચે છે.

રતલની રી. ૫.

કુચારવચક—કરીરના ખસામ લોકીન માલ કરી કાઠન આપી કરીર કલકું રાખે છે.

રતલની રી. ૫.

કસામપાક—કરીરના સાંધાઓ નાજુથી અઠમુદ તથા દુખવા દોષ નેમ આ દીવસમાં કાલે કરે છે.

રતલની રી. ૫.

મંચીપાક—કમારો મેયાવન આખા સડક અઠમુદમાં વચ્ચાવશે છે. જેના વધામ કરવા કરતાં મંચાપી ખાની કરે. પાગસલવર હયામ નામનું સેવન વાંચી લેશે.

રતલની રી. ૪.

અઠમુદપાક—સ્વાદીષ્ટ સવારે નાસ્તા તરીકે ખાવાથી પેશબ આવે છે.

રતલની રી. ૪.

એ સેવન અમુદગાંઠ સુદગાંઠ, માલરપાંઠ, કુધીપાંઠ વીમેર એકના પાક નાજુદ તેવાર કરી અવધામાં આવે છે.

આરકર સાથે પેલા કાકલવા અલેરવાની કરવી.

વધુ જુઝાયા માટે લખો:—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3023.

Cor Grey & Victoria Street Durban.

દેશથી આવનાર તથા જન્મદિવસને કેલેબ્રેશન રજાઓ.

તમારા બંધાની બહેર ખબર ક્યા છપાવશે?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

ને જુનામાં જુનું કાંઈ નાપ આપા સાકેય મારિતમાં વચ્ચાવે છે.

આરકર નેમ નકલ માટે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal

'Phone 244

P. O. Box 1

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent: M. V. RECORDS.

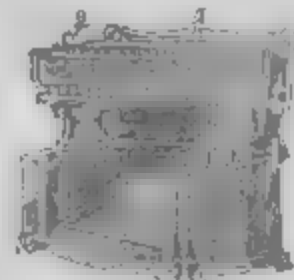
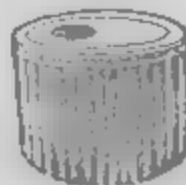
109 Field Street

DURBAN, Natal

માર્ગદર્શનની રેકોર્ડ

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—દામીલ—ટેલેગુ

ફુલક રી. ૩-૩ હજનની રા. ૩૫-૦

હાથમાની રામ ઓરીએન્ડ ફુલક.

નળસાંધા. ૧-૩-૬ થી ૫૦. ૫૦ થી ૮૦ થી. ૫૦. ૩-૫-૦ થી ૫૦. ૫૫-૦-૦. હાથમા અને પમના.

માટે લખો ઉપલા એકરેકપર.

Indian Opinion

No. 32—Vol. XXXI

Friday, August 16th, 1935

REGISTERED AT THE G.P.O. AS SECOND CLASS
PRICE FOURPENCE

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રશી. "રશીયા"

ઓગસ્ટ તા. ૨૧ મીએ મુંબઈ જવા ઉપરથી.

મીડીના બાવો—બેરારી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પોં ૫૭. ૩૩: પા. ૬-૭-૯.

રેશીન્કેશને પોતાના કામીના કપર પોતાનું અને રશીયનનું તામ સખી પેઈટ, પ્રખતનું બરનામું કરવું અને નવોથી ચહેા જાના રેને ક્રીપટ'મન્કને કામીના રીધા પોઈ. કપર પડોચતા કરવા નવાવનું. ને તે તેથે નેરોલસન કરી આવશે. ખા માન્ડબા કામનની નવી મેટો પછીજ સારી સમવડેવાળી અને કાપ જાવની સાવજ અને પ્રટ આદિકા સાક માણુ કષ્ટ કે સુખનર—વિતાડેશને પોતાના મેટા કામીના કનીવારે ૧૧ રાખા જવાઈ કરકમમા પડોચતા કરવા.

૧૨ કાકી રેશીન્કેશ પોતાની મીટર અમારી મેટીસમાંથી લેવી અને તકાર મામવાળા સાધકોએ અમારી પાથે વગવડકાર કરવાથી પણ જામ કકશે. રશીયને તગટ દેડ સમવાજ અમારી જાતી રેખરેખ નીચે લાવ કે

SHAIKH HAMED & SONS.

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamat," Durban.

મુસલમાની વીશી પાઉં: ૩-૧-૬

રેપેરીયલ વીશી પા. ૭-૧૪-૦.

હીંદ વીશી પાઉં: ૨-૧૪-૦.

રેપેરીયલ વીશી કપલ.

વધુ જુલાસા માટે જોયો આ મળો:—(હં'વી રેશીન્કેશ

એન્ડ સોન્સ હીમેડ એન્ડ સન્સ,

૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, દરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application Indian Opinion, P. O. Phoenix Nati.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union of
SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN

AWARDED
GOLD
MEDAL

સાનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ચુટ; સરદાર ફોન

ફરેક ભાતના સરદાર ફલ્ચુટ
ફલ્ચુટનાચ મને સરદાર ફોન
મામિદોન આમારી પાતાની
ફેકરીમા ખતાવવામાં
આવે-છે, વધુ વિગત
માટે એક સાનાના
સાંચ મોકલી ફેલોગ
મંગાવી આવો ફોન.

ચેતર્સીંગ ગુરખર્સીંગ એન્ડ પ્રવર્સ,

દેા એશીયન અને ડારખાઈ-એલવાડી પ મી મલીના નાદ, રહેર સેન્દહુસ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૮.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay, ખાન એશીયન અને ડારખાઈ-એલવાડી રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફાવદો કરનારે જગત્રસિદ્ધ

સપટભોરાન

ફરાજ, ખજ, ખુજલી, ખરજીલું વિગેરે ચામડીના ફર્દા ઉપર બકરીર દવા છે.
ફપદા ઉપર ફાવ પડતા નથી. ઘણા એકલીવીસનોમાં સાનાના ચાંદો મળેલા છે.
ફો. ના. ર ના ડ આના, ફેરજેજ પિકામિ વાજું લુદો, આખડાર એલવેન્ડો એલવે છે.

સપટ કંપની, કાલવારવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

દીધી, ઉમાઈ, માકક, વંદા, માખી,
અથવા જંતુઓને

નાખુદ કરે છે.

ખાંડીશ ખનાવક, કકત દીનોમાં વેચાય છે

Box 247 & 317

Tel. "Khairol"

HOOSAIN ISMAIL (SARDARGADHI VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel,
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મોકલ ૧૯૩૩ નં. ૩૧૭ ફેલીઆપ કોલિસ નં. ૩૧૭
હુસેન મસ્માઇલ (સરદારવદ વાલા)
નં. ૩૧૭ પેલેન્કર એલવેન્ડો,
ફો. ૩૧૭ ના. ૩૧૭.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khota, P. O. Box 66, Vereeniging.

Rampart Row,

Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never attacks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ ભગવત ધ્યાનપૂર્વક જોશે

કારણ કે જ્યારે તમે કીન-ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાવો ત્યારે તમે ખાતરી કરી લેવો કે તમને જોઈએ તે જ માલ મળીને છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સાપરવાથી કપડાને કાચ પડતા નથી અને સાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સ્ટોક કરવા માં લાભ છે અને તે જ માલ વાપરવા જવામાંથી કસ્ટોમરોને સંતોષ કરવામાં આવે છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે વાપરો ત્યારે તમે જાણો છો તેમ જ સીને સંતોષ થશો અને કસ્ટોમરો પણ તે જ ખરીદવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજિટેબલ ચઢાવનાર

નાટાલમાં નંબર ઓનના ખાનાના, પશ્ચિમપલ (વગેરે) ચીન આદર ખજેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

દરેક આદર ઉપર ખતી રખડેખ રાખી સાદો માલ, સારી પેકિંગ કરી કીડાબત આવવી માલવામાં આવશે.

કે. જોવીન્દ્ર, ડી. જી. વાલ, કોર્બેટ, રોડેસીઆ વીગેટ દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી બુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧.

૮ દોસ રોડ,

દરબન, નાટાલ.

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add.
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

Transit Add:
P. O. Box, 4302
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433 --16--8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P.O. Box 1838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
એન્ડ એસ્ટ્રેલેશિયા લીમીટેડ

જ્ઞાતામાં જ્ઞાતું પ્રામાણ્ય અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ

આપનારી ખાસકરવાની જુની નીમા કંપની.

જીવંતીના વીમા ઉત્તરાયણની રાત્રી રાત્રી ફાયદા થાય છે તે બજારું હોય છે અને કંઈ કંપનીના
ઉત્તરાયણની વધુમાં વધુ ફાયદા અને સહાયતા મેળવવામાં આવી પ્રામાણ્ય બચતની
મને તે બજારું હોય છે મને:—

મુળજી જી. પટેલ

હિંદીઓના બાંજરેસના માફ એજન્ટ

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનનસબર્ગ,

Registered at the U.S. Patent and Trademark Office, U.S. Patent and Trademark Office, Washington, D.C. 20530.

of fairplay and justice to the Native and Indians in this country at all times. His sermons were tender Christian. In fact they were more Christian than perhaps the authorities liked them to be. Whilst we must rejoice from the point of view of Dr. Kurney's health that he is going to a better place, we were sore at heart for having to lose him. Dr. Kurney will carry with him the good wishes not only of the European Christians in South Africa but also of the Native and Indian Christians, and not of the Christians alone, but in so far as the Indians are concerned, of the whole Indian community.

The designation of Bishop Kearney from the diocese of Oklahoma City is indeed a very great blow, wrote specialists in the East and the Indian communities. Bishop Kearney has been a fearless champion of the just claims of these two sections of the South African nationals, who have no means of inducing public opinion in their favor, even through great persons like Bishop Kearney.

On Sunday April 2nd I took to Southampton again, and I wish to make it appear as much like the Very Rev. W. A. Patten, the Rev. Rufus Anderson and the Rev. Francis Parker as I can, by repeating all I can hear, especially at your expense, so that there may be the great united movement of all the forces of the day to save the Empire from such an appreciable loss of what he has done. For he was not only Bishop of the Anglian Church, he has been a true leader, and so to every Christian nation.

— In India there is a caste in the hearts of many Hindus and Muslims who claim to be good, strong and noble, but do not have a heart full of goodness where God is. I have said that, and the rest of the world has a contribution to make.

"I feel more sincere respect and admiration for you, to give publicly testimony to all that I owe to the Bishop, and to express my deep gratitude for the love he has given to me, and to all my efforts to illuminate the Southern Church, and, finally, whether they were spiritual or material, to be a blessing and do hope my appeal to these three requested representatives of the Church will not go unheeded."

Mr. S. M. Pettersson was one of the candidates for Ward 11 on the Durban Town Council. As long as he was eager to have Indian votes he gave many promises to them as to what a great friend he was of the Indians and what wonders he would do for them. But since he has lost the vote he talks of Indians exercising plural votes and complains that "the Indian race is beating us on the economic side and the Indians are going to beat us on the political side. In 20 years' time we shall have an Indian Mayor of Durban."

THE Bishop of Johannesburg, the Rt. Rev. A. H. L. Karney, has been appointed Suffragan Bishop of Southampton in succession to the Rt. Rev. Cecil Henry Bouldower. The appointment will take effect from the date of Bishop Bouldower's resignation on September 30. Dr. Karney has been Bishop of Johannesburg for the last 11 years. He will celebrate his 60th birthday next year and his health recently has not been of the best. In fact, his health played an important part in deciding him to accept the appointment offered, as his doctors had advised him to do so. Bishops of the type of Dr. Karney are few and they can rarely be found in South Africa. His loss will undoubtedly be felt by the whole of Johannesburg, but we will not hesitate to say that South Africa will be the poorer without him. Dr. Karney's love for the oppressed people was visible from his outspokenness on the question

The Krugersdorp Town Council has refused to grant trading facilities to natives in the Lawisham location. The General Committee of the Council originally recommended the grant of two trading stands to native residents of the location, following an application from the Lawisham Native Advisory Board. Certain storekeepers trading in the vicinity of the location protested, and after further inquiries the Council decided that it was unable to support the previous recommendation. Unless these "certain storekeepers trading in the vicinity of the location" are Natives, the Krugersdorp Town Council has acted wholly unjustly in disallowing Natives to trade with Natives.

The question of Asiatic penetration in Liechtenberg is causing alarm in business circles, says the *Sunday Times* correspondent. At a recent meeting the Town Council rejected two applications for general dealers' licences made by Indians. One of the members, Mr. A. Ludjak said that Liechtenberg was

in danger of becoming a "coffee house." Other towns in this area refuse to grant licenses to Indians with the result that every month there are Indian applicants for licenses here. The question was also raised at a recent meeting of the Chamber of Commerce, whose executive committee was instructed to make inquiries as to whether Asiatics are acquiring properties in Lichtenburg, and, if so, to see that the law on this point is carried out. A number of applications for licenses by Indians have been refused lately, and the Council recently rejected an application for a license to dispose of proprietary and patent medicines made by an Asiatic, who holds a general dealers' license here.

On the other hand the Town Council of Lichtenburg is reported to have reversed a decision in regard to the issue of a general dealer's license to an Asiatic, this time on the application of Mr. D. J. Hoyer. He tabled a motion that the Council should grant a license to W. Aref, and said he had first voted against the application under a total apprehension. He had not then realized that the applicant was one who had resided in Lichtenburg for over 20 years. In supporting the proposal, Mr. D. J. Gendle said it was a matter of sentiment. He wanted to make it clear, however, that Aref did not intend to start business himself, but was assisting another young Indian who had grown up in Lichtenburg, and could not legally apply for a license in his own name. Support for the proposal was also forthcoming from Mr. A. Ludlak. In the ordinary course, he said, always voted against the granting of licenses to Indians, but he felt that the present was a matter of sentiment, as it was not an Indian from elsewhere, but an old resident to whom they were granting a license. Mr. H. Kneer said that he was against Mr. Hoyer's proposal and he was surprised at the attitude taken up by Mr. Ludlak, whom he described as "the great opposition leader." He wished the Council would adhere to a decision once taken. Mr. J. Kneer supported Mr. Kneer, but the license was granted by four votes to three in favour, the Mayor (Mr. A. Kelen), Messrs Hoyer, Gendle and Ludlak voting in favour of it.

Considerable interest is being aroused in the forthcoming Provincial election in the Cape Peninsula. When the Unionist Party was formed it was agreed that the two non-European candidates who were heart and soul with the Coalition argument, should retain their seats unopposed. Dr. A. Abdurahman, however, is unopposed but the agreement is not being kept in the case of Mr. V. Krogon, who is being opposed by Mr. E. A. Nyman. Election meetings have been held recently and unanimous votes of confidence in Mr. Krogon have been carried. Professor Davidson Van Tonge Jabavu, B.A., of Port Elizabeth, in his official capacity as president of the Cape Native Voters' Association advocates Mr. Krogon's policy as one which will give everyone, irrespective of class, creed or race, a square deal.

MARATHA Gandhi who has been sentenced, this time under the ordinary law, to one year's simple imprisonment, issued a statement to the Press prior to his arrest. Addressing the Englishmen he stated—

"If you want peace in India, rule by ordinance is not the way. The Congress is the only way. I say this as a friend of the English people. You may regard me as an enemy, but I prophesy that one day the mist will roll away, and you will admit my claim."

OWING to unavoidable circumstances the report of the opening of the new buildings of the Aryan Benevolent Home, which was performed by Mr. Robinson, the Protector of Indian Immigrants, on Sunday, August 6, has had to be held over for next week.

THE CONGRESS AND COLONIZATION

THE mind of our community is at the present moment concentrated on the proposed colonization scheme. The Congress officials still adhere to the view that the line taken by them is the correct one, whilst we, on the other hand, cannot see eye to eye with them. In order to clear the air as far as possible, we will reply, in the course of this article, some of the arguments put forth on behalf of the Congress officials. It is admitted, on their behalf, that there is practically no difference of opinion regarding the motives underlying the appointment of the present committee to investigate the possibilities of a colonization scheme for settling South African Indians in other countries. It is argued, however, that it would be a mistake on the part of the Indian community to refuse the offer of a seat on the committee; that the presence of an Indian member does not bind the community in any way whatsoever; that it would give a wrong impression and would indicate that Indians were afraid of an enquiry; that the question of principle does not arise. It is further argued, that there is every likelihood that an enquiry will be found which is ready to welcome Indians as free citizens and that if an ideal place has been found for colonization, it will remain for Indians individually to accept it or reject it.

Our political movement in this country, from the days of Mahatma Gandhi, has been conducted on the lines of truth and justice. If we are still to adhere to that, and the arrival of subsequent politicians from India has not effected a change in it, then, being aware of the motives underlying the appointment of the present committee of enquiry and having declared from public platforms that we are opposed to the very principle of settling South African Indians in other countries, we fail to see how we can truthfully co-operate with that committee. When the community appoints its own representative on the committee, how can we truthfully or reasonably say that the community shall not be bound with the findings of the committee, even though such findings are not in any way against the object for which the committee had been appointed. It is assumed and anticipated that no place will be found for Indians in other countries. But why not assume that there will be a place in some corner of the world where Indians will be welcomed, and if there is, with what justification will the Congress, after having participated in the formation of a scheme for settling South African Indians outside, tell them not to go? Will they be honest to the Government whom they professed to serve faithfully in doing so? And could they tell them to go when from public platforms they have declared that they are opposed to sending any South African Indian out of this country? We fail to see how they possibly can. Our non-participation, it is said, will create a wrong impression and would indicate that Indians were afraid of an enquiry.

We maintain that it will create a wrong impression if, after having co-operated with the Government we fail to fulfil our obligations. There is no question of being afraid of an enquiry. The principle underlying the enquiry is wrong and, therefore, we refuse to co-operate. No question of fear comes in. It is also argued, on behalf of the Congress officials, that our member on the committee will watch the interests of the community. In what way will he watch the interests of the community? This is how we can imagine he will be able to watch our interests: If a country is suggested, our member, being an Indian, will perhaps be able to suggest as to whether the climatic conditions of that country will be suitable for Indians or not. Further, if an individual is asked by the other members if he is willing to go to such a country, and if he replies in the affirmative, will our member then tell him: "Oh, don't be silly, you are born in this country and you have every right to live here. You are being sent out because you are considered to be a burden—an undesirable?" We do not see in what other way he can "watch" the interests of our community. It is, furthermore, argued that our case will go by default if we do not give evidence before the committee and that we will be able to impress upon the committee the necessity of opening out South Africa to Indians by removing the provincial barriers. Under the terms of reference we will be entirely out of court in doing so. And if there was the remotest desire on the part of the Government to open out the vast vacant tracts of South Africa for Indians, why would a committee be appointed at all to enquire into the possibilities of settling Indians outside?

But the whole point lies here: Unless the Government of India agreed to the principle of reducing the Indian population and suggested another scheme in place of the assisted emigration scheme, which was considered to have been worked out, the Union Government blankly refused to have anything to do with it. The Government of India, therefore, agreed to do so and suggested the colonisation scheme; and the result was the continuance of the Capetown Agreement. It is now feared by those who are in favour of co-operation that the Agreement would be endangered if they refused to co-operate, and the Agent of the Government of India would be handicapped in begging for further crumbs on our behalf from the Union authorities, who might give him a rebuff by saying: "your community refuses to co-operate with us in our scheme of reducing their population and therefore we are unable to grant any further 'concessions' to them." This is what Mr. Saxtri has hinted at in the course of his speech delivered at Coimbatore when he said that our refusal to co-operate with the committee would put the Agent in a most difficult position.

When the Capetown Agreement was arrived at it was described as a "Gentlemen's Agreement," which meant that it hung on the silken thread of love and goodwill. But in reality it is based on the rotten foundation of hate and ill-will and the Government of India has to play the part of an importunate beggar. And even after having accepted such a humiliating position, what have been our

gains since 1927 when the Agreement came into being? The Immigration Act, the Transvaal Aliens (Control) Ordinance, and the Transvaal Alien Land Tenure Act have come into existence since, the effects of which we need not enter into. What samples of "goodwill" they are? But let us not forget the crumbs we have received. A grant for our technical classes, a wee bit of relief to our unemployed, and another crumb here and there for which the community has not been found wanting in expressing its profound gratitude to the authorities. Now we would ask in all earnestness: Is it so very essential to still continue to prop up an Agreement which is based on such a rotten foundation and to beg for or allow our Agent-General to beg on our behalf, for a few crumbs? Or is it time for the Congress officials to elevate their community, which they claim to represent, from the mire of degradation and prove their mettle by declaring that they stand for something higher in life, that they are honest and honourable men, that they want to get on a par with the European people and the Government of this country and that what they ask in this land of their birth and adoption is nothing more than fairplay and justice? Will the Congress officials forget the well effects of their acceptance of the Assisted Emigration Scheme, and can they, with any sense of honesty, say that they are not going to accept another such scheme though they are going to co-operate in the formation of it? To do so would be wholly inconsistent. To say that the inquiry is going to come to nothing and that their participation in it is merely to seem to approve of the idea of colonisation is also, in our humble opinion, dishonest.

Before concluding this article, it will not be out of place to quote the words of Mahatma Gandhi from an article he wrote in *Young India* dated 4th June, 1931, dealing with Swami Bhawanji Dayal Sanjval's report on the distressing conditions of Indians who had returned to India under the Assisted Emigration Scheme:

"The conditions of these people is of small consolation," says Mahatma Gandhi, "compared with the cause that has reduced those repatriates to the condition in which they find themselves. There should have been no agreed repatriation at all, and if there was to be any, there should have been ample provision previously made to ensure proper occupation for them, and in any case there should never have been any consent to the repatriation of colonial-born Indians, of whom there are fully thirty-three per cent. But it is so see crying over spilt milk. The labours of the framers of the report will not have been vain, if at the time of the revision of the Capetown Agreement, the rights of the poor labouring Indian population are not harked away for doubtful concessions to the other Indian settlers. The position taken up by the latter is unassailable, and should depend on his own merits. The settler community should therefore strive to be partly in any bargain, which would compromise the rights of their less favourably situated brethren. (Italics are ours.) South Africa can easily absorb and accommodate the existing Indian population."

All About The Fast

The following article by Mahatma Gandhi soon after his fast, from *Harizan*, will, we have no doubt, be read with interest by our readers. —

The first question that has puzzled many is about the Voice of God. What was it? What did I hear? Was there any person I saw? If not, how was the Voice conveyed to me? These are pertinent questions.

For me the Voice of God, of Conscience, of Truth or the Inner Voice or 'the still small Voice' mean one and the same thing. I saw no form, I have never tried, for I have always believed God to be without form. But what I did hear was like a voice from afar and yet quite near. It was an unmistakable as some human voice definitely speaking to me, and irresistible. I was not dreaming at the time I heard the Voice. The hearing of the Voice was preceded by a terrific struggle within me. Suddenly the Voice came upon me. I listened, made certain that it was the Voice, and the struggle ceased. I was calm. The determination was made accordingly, the date and the hour of the fast were fixed. Joy came over me. This was between 11 and 12 midnight. I felt refreshed and began to write the note about which the reader must have seen.

Could I give any further evidence that it was truly the Voice that I heard and that it was not an echo of my own heated imagination? I have no further evidence to convince the sceptic. He is free to say that it was all self-delusion or hallucination. It may well have been so, I can offer no proof to the contrary. But I can say this—that not the unanimous verdict of the whole world against me could shake me from the belief that what I heard was the true Voice of God.

But some think that God Himself is a creation of our own imagination. If that view holds good, then nothing is real, everything is of our own imagination. Even so, whilst my imagination dominates me, I can only act under its spell. Realist things are only relatively so. For me the Voice was more real than my own existence. It has never failed me, and for that matter, anyone else.

And everyone who will can hear the Voice. It is within everyone. But like everything else, it requires previous and definite preparation.

The second question that has puzzled many is whether a fast in which an army ofouters watch and guide the fasting person, as they undoubtedly and with extraordinary care and attention watched and guided me, when he was bodded in various other ways as I was, could be described as a fast in answer to the call of the Inner Voice. For this, the objection seems valid. It would undoubtedly have been more in keeping with the high ideal made for the fast, if it had been unattended with all the extraordinary, external aids that it was my good fortune to receive.

But I do not repent of having gratefully accepted the generous help that kind friends extended to me. I was battling against death. I accepted all the help that came to me as God-sent, when it did not in any way affect my vow.

As I think over the past, I am not sorry for having taken the fast. Though I suffered bodily pain and discomfort, there was indescribable peace within. I have enjoyed peace during all my fasts but never so much as in this. Perhaps, the reason was that there was nothing to look forward to. In the previous fasts there was some tangible expectation. In this there was nothing tangible to expect. There was undoubtedly faith that it must lead to purification of self and others and that workers would know that the true *Harizan* service was impossible without inward purity. This, however, is a result that could not be measured or known in a

tangible manner. I had, therefore, withdrawn within myself.

The fast was an uninterrupted twenty-one days' prayer whose effect I can feel even now. I know now more fully than ever that there is no prayer without fasting, be the latter even so little. And this fasting relates not merely to the palate, but all the senses and organs. Complete absorption in prayer must mean complete exclusion of physical activities till prayer possesses the whole of our being and we rise superior to, and are completely detached from, all physical functions. That state can only be reached after continual and voluntary exclusion of the flesh. Thus all fasting, if it is a spiritual act, is an intense prayer or a preparation for it. It is a yearning of the soul to merge in the divine essence. My last fast was intended to be such a preparation. How far I have succeeded, how far I am in tune with the infinite, I do not know. But I do know that the fast has made the passion for such a state intenser than ever.

Looking back upon the fast, I feel it to have been as necessary as I felt it was when I entered upon it. It has resulted in some revelations of impartiality among workers of which I had no knowledge whatsoever, and but for the fast I would never have gained that knowledge. All the letters that have come under my notice go to show that it has led to greater purification among the workers. The fast was meant not for the purification of known workers only who had been found wanting, but for all the workers, known and unknown, in the *Harizan* cause. Nothing probably could have brought home to the workers so well as this fast the fact that the movement is purely religious in the highest sense of the term, to be handled in a religious spirit by workers of character above reproach.

The work of removal of untouchability is not merely a social or economic reform whose extent can be measured by so much social amenities or economic relief provided in so much time. Its goal is to touch the hearts of the millions of Hindus who honestly believe in the present day untouchability as a God-made institution, as old as the human race itself. This, it will be admitted, is a task infinitely higher than mere social and economic reform. Its accomplishment undoubtedly includes all these and much more. For it means nothing short of complete revolution in the Hindu thought and the disappearance of the horrible and terrible doctrine of inherent inequality and high-and-lowness, which has poisoned Hindutism and is slowly undermining its very existence. Such a change can only be brought about by an appeal to the highest in man. And I am more than ever convinced that the appeal can be made effective only by self-purification, i.e., by fasting conceived as the deepest prayer coming from a lacerated heart.

I believe that the invisible effect of such fasting is far greater and far more extensive than the visible effect. The conviction has, therefore, gone deeper in me that my fast is but the beginning of a chain of true voluntary fasts by men and women who have qualified themselves by previous preparation for them and who believe in prayer as the most effective method of reaching the heart of things. How that chain can be established I do not know as yet. But I am striving after it. If it can be established, I know that it will touch, as nothing else will, the hearts of Hindus, both the opponents of reform and the *Harizans*. For the *Harizans* have also to play their part in the movement no less than the reformers and the opponents. And I am glad to be able to inform the reader that the *Harizans* have not been untouched by the fast.

M. K. GANDHI,

Professor Brookes' Address To Indo-European Council

At the 11th meeting of the Durban Indo-European Council held in the M. K. Gandhi Library on Tuesday evening, August 8, a very interesting and thought-provoking address on the "Place of the Indian in South Africa" was given by Professor Edgar Brookes. The Honourable Sir Maharaj Singh, presiding, introduced Professor Edgar F. Brookes as the chairman of the Institute of Race Relations and pointed out that Prof. Brookes had set aside a lucrative post as Professor in one of the principal universities of South Africa in order to devote his entire attention to the solving of South Africa's diverse and numerous race problems.

The address itself was inspiring and very suggestive of a possible constructive policy which might with advantage be adopted in South Africa. In the first place Professor Brookes felt that the Indians were entitled to municipal franchise, and once this came he felt there would not be many obstacles in the way of attaining political and parliamentary franchise.

Another remedy suggested by Prof. Brookes was the making of primary education free for Indians and particularly for Indian girls. It was a well-known fact, he said, that the girls of to-day were going to be the mothers of to-morrow and as such should be given the education to enable them to mother effectively as well as successfully the whole future community. In this statement Prof. Brookes was loudly applauded by Kunwarani Lady Maharaj Singh.

As a community the Indians, Prof. Brookes went on to remark, were just as much entitled to remain in South Africa as the Europeans, and in spite of all that was being said either for or against colonisation, he felt the majority of the Indians in the Union were determined on remaining. This was a sign that the Indian question in South Africa and particularly Natal, where Indians were most numerous, should not be shelved.

Concluding, Prof. Brookes made references of appreciation of the work that the Agents of the Government of India were doing in South Africa. Their presence in this country was not improving the status of the ordinary Indian citizen. The Honourable, of all Agents, was distinguished from others in that he was accompanied by the Kunwarani whose graciousness, he was sure, was winning half the battle in overcoming the barriers between the Europeans and Indians in this country.

A few questions were then made to the lecture after which Kunwar Sir Maharaj Singh thanked Prof. Brookes, on the community's behalf, for having given such an inspiring and provocative lecture.

There was a fair crowd present.

South African Indian Congress

Notice is hereby given to the constituent bodies of the South African Indian Congress that an Emergency Conference will be held at Johannesburg on the 19th and 20th August, 1933.

Agenda: Colonization Enquiry.

C. H. A. JHAYARI,
President.

A. I. KAJEE,
S. R. NAIDOO,
Joint. Hon. Secs. Secretaries

Headquarters:
175 Grey Street,
Durban.

Pretoria Indian Women's Association

Ante-natal And Children's Clinic

A GENEROUS GIFT

(From a Correspondent)

The newly founded clinic in the Asiatic Bazaar has received a beautiful and generous gift in the shape of a full size weighing machine of British make for weighing babies, from Mrs. B. M. Singh of Durban. On a visit to Pretoria lately, Mr. and Mrs. B. M. Singh interested themselves in the efforts made at Pretoria to develop social welfare among the Indian community. The Association are deeply indebted to Mrs. B. M. Singh for her valuable and kindly contribution. The clinic is held on Friday afternoons and consists of 2 rooms. In one, Doctor Bella Shawwa gives free consultations and advice to expectant Indian mothers and attends to the ailments of babies. In the other, a maternity nurse, Mrs. Siddhi (until lately the President of the Pretoria Trained Nurses Association), Mrs. Kiseaid, wife of the Commissioner for Asiatic Affairs, Mrs. Baboolal Maharaj, President of I.W.A. and Mrs. Raxton, who has undertaken the organising of the Indian Women's Association which was started in March by Kunwarani Lady Maharaj Singh, superintend the weighing and registration of babies. The clinic will be further helped by the appointment on Sept. 1 of a Health Visitor, and on that date the clinic will be taken over by the Municipal Health authority, the Medical Officer of Health having expressed their satisfaction that the women of the Asiatic Bazaar should have developed their own clinic in the interests of the better health conditions of the Indian community. It may be added that the rooms used are generously granted rent free by their owners, and that much public speech has been evoked in the formation of the new work. A further step will be the making of layettes by the women and girls of the Women's Association at their weekly social gathering. It is hoped before long to entertain Lady Maharaj Singh and the Mayors of Pretoria and other people who are interested in the development of better conditions among Indian people. On this occasion the new weighing machine will be handed to Lady Maharaj Singh, the founder of the Association, who will formerly accept the generous gift on behalf of the women, and an inscription, indicating the name of the donor, will be suitably added to the gift.

The Prevention Of Blindness

(Contributed)

There seems to be little doubt that the primitive man could distinguish details of the same he hunted better than we are able to do at the present time through our lack of practice. He was ever on the look out for things in the distance, whilst we are always looking at things close by.

It is the increased strain of reading and writing which renders it necessary for civilised men to use spectacles for close work after the age of thirty-five. Unless elderly people are content to see things clearly only at a distance and to strain their eyesight when attempting to see things close at hand, "reading" spectacles are required for the vast majority of persons, and those who neglect to use them are only asking for trouble later on.

Much is blamed for expensive spectacles, but good glass-lenses are as suitable as others and

should be obtained at a reasonable cost, nor is the testing a difficult procedure for doctors or opticians who have been trained in this study.

We know little of the cause of cataract, but eye-strain may be included in a cause. The condition may occur in children and should then be treated by an eye-surgeon who can perform a much more simple operation for the restoration of the sight than what is required for the extraction of a cataract in an old person.

Dust, due to storms of wind and to overcrowding, must be avoided for the preservation of sight. "Sore Eyes" in children may be set up in this way, as it may be by touching the eye-lids with soiled fingers. Boracic lotion is soothing for sore eye-lids and the application of a thick pad of moist boracic lint overnight may save further trouble; but, if it does not speedily respond to such homely remedies, medical advice should be obtained.

It is necessary to protect the eye from the sun's rays, if it has been injured in any way, and much relief may be obtained by the use of darkened glasses by persons unable to stand the full glare of the sun.

The Indian Social Service Committee has wisely provided for all classes of sickness occurring amongst children and benevolent societies and hospitals welcome all types of disease; but one wonders whether some such society might not be established amongst the Indian population of Natal as "Our Own Blind Fund" for Europeans, so that special attention might be paid to the need of Natal Indians afflicted with blindness and unable to help themselves. In this way some idea might be forthcoming of the amount of blindness amongst Indians in Natal and it might be possible to arrange schools for the blind or other means of enabling them to become self-supporting and self-respecting citizens.

The Prevention Of Deafness

When a child is neither eating nor speaking and the mouth is at rest, the tongue fills up every crevice of the mouth. In this way a constant pressure is made on the teeth which come to assume the natural oval shape of the adult-jaw.

Normally the air is filtered, moistened and warmed as it passes through the nose. Enlarged tonsils and adenoids make it impossible for a child to breathe freely through the nostrils. When a child breathes through its mouth, the unfiltered air passes direct into the lungs and is likely to cause bronchitis. As these children are unable to breathe through the nose whilst eating they tend to bolt their food, whilst the obstruction in their nose causes them to become deaf; for good hearing is dependent on free ventilation of the nasal passages.

It is wrong to urge a child to breathe through its nose when that is impossible. Medical attention is necessary in such cases; but they can be taught not to allow themselves to breathe through the mouth from the mere habit and, very often, it is only necessary to explain the real use of the nostrils for them to strive to keep the nose clear and clean as it is supposed to be at all times.

Etiache is not uncommon in young children and may often be speedily relieved by the application of a hot wet towel. Oil must never be inserted into the ear if there is any discharge.

Discharging ears are usually due to an infection of the nose and throat, such as occurs in measles and diphtheria. They are less common when anti-septic lozenges or mouth washes are used for the throat condition. If neglected they are sure to give rise to permanent defect in hearing; so that medical

advice should be sought in every case. Peroxide of hydrogen ear drops are specially useful, but the lotion must remain in the ear, with the head resting on a pillow, for at least five minutes twice or three times a day, so long as the discharge continues.

Deaf people are sensitive and develop the habit of not looking at the person who is speaking to them. They must be encouraged to watch the lips of people who are speaking.

Asiatic Land Tenure Act Commission

Mr. Mahomed Jajbhaj's Evidence

(Continued from week before last)

MR. BIRSK: In these requests for islands have you included anything beyond what is actually under Indian occupation. I think in some instances you have included a few strands?—It is infinitesimal; to a very small extent.

Generally speaking, those islands are already occupied by Asiatics?—In Jappes we had to amend our suggestion, to ask for an area in which they are predominantly Europeans.

In Jappes, such of the railway line, you have asked for an additional area. That, you say, was in response to the request of Europeans?—A request of Indians.

CHAIRMAN: I understood that was the theory, that you wanted rather more than the actual promise occupied, because for one thing, you spoke of expansion, and for another you were afraid the landlord of the individual strands would take advantage of the situation?—Yes.

So you have asked for somewhat more than the actual islands occupied?—Judging from the whole of the memorandum you will find that the percentage will be very small.

MR. MA WILKINSON: You have formulated the principle that your Association—the Indian community, are entirely opposed to segregation?—Yes. I take it however that you are not for one single moment putting forward the claim that the Asiatic should have the power of freely moving, either for trade or residential purposes, in any part of the Municipal area?—I could not quite follow you.

You are against segregation, but you recognise that up to a point of necessity there must be a segregation so far as residence is concerned?—No. I cannot say that. My community wants full rights if they can get them.

May I put it this way: the claim that you put forward does not claim free movement for trade and residence throughout the Municipal area on proclaimed land? It does not.

Your Association recognises that there must be a limit to your freedom of movement?—Owing to the Acts.

You: owing to the Acts. Now, the rights that you require are twofold. First of all, trade; and secondly residence. I gathered from your claims that you want a little bit more freedom in respect of trade than you ask in respect of residence: is that not so?—I ask for both equally.

You ask for both equally. I do not know that your claim is quite put in that way. You say you ask for both equally. In that connection you have stressed very considerably the difficulty of the married Asiatic by reason of the practice of *purdah* referred to?—Yes.

Do I understand you correctly to say that the practice of purdah was introduced as a religious tenet?—Yes.

I put it to you, that in putting it rather high. I put it to you that the practice of purdah is not an essential of any Asiatic religion?—Not Asiatic; the Mahomedan religion.

You will admit that it is not essential at the moment to any religion except the Mahomedan, so that the Hindus are not affected by the practice of purdah?—No.

I put it to you, it is not even essential for the Mahomedan religion?—It is essential; definitely.

Have you been in India?—No.

So that you cannot tell me whether Mahomedans generally practice purdah in India or not?—No.

Have you ever heard that purdah is not practised by Mahomedans religiously in India?

CHAIRMAN: What do you mean, by practising religiously?

Mr. MACWILLIAM: I put it to him that purdah was not a religious tenet.

CHAIRMAN: The practice is that the women of a family practice seclusion. That is covered by the word "purdah." How do you distinguish what they do from religious motives, or apart from that as a social custom?

Mr. MACWILLIAM: I wanted to take the first case. I wanted to clear the ground in so far as any religious custom was concerned.

CHAIRMAN: The way you put it to him was to practice religiously; you mean to practice as part of your religion.

Mr. MACWILLIAM: I mean to practice it as part of a religious tenet.

CHAIRMAN: In a given case where there is a Mahomedan family which does practice the purdah, how do you know whether it is doing it as part of religion or as a social custom?

Mr. MACWILLIAM: I only put it to the witness. I wanted to clear the point as to whether it was an essential tenet of the Mahomedan religion that the practice of purdah should be observed.

CHAIRMAN: He says at present it is. (To witness) Do all Mahomedans agree about this?—Yes; all.

Is there not some difference of opinion?—There are differences of opinion—five per cent. Ninety-five per cent. are carrying it out. The men's friends do not go into the house where the man's wife resides. Just recently, when the Kanwarani wanted to organize some contact between the Europeans and Indians, that difficulty arose that the Indian women would not agree to being socially mixed with men. She is finding great difficulty.

Mr. MACWILLIAM: All right. We have got it to this extent that it only applies to Mahomedans. It does not apply to the Hindus?—Actually it does not apply to the Hindus. Mahomedans do not mix with the Hindu wives. They do not come into contact socially also.

But the Hindu women move freely about, don't they?—Not as freely as Europeans.

Not as freely as Europeans, but they move freely about. And the Mahomedan woman?—She does not move about.

Is it not a fact, I am seeking information from you, that the practice of purdah, even amongst Mahomedans, is really confined to the wealthy?—No, to all. The difference is, there are two meanings of purdah. One is to put the veil on when they are going out, and the other is, not a veil, but they do not go socially before any male person. The purdah, as far as the veil is concerned, is out of fashion nowadays, but the other is still continued.

I understand the position to be that even in India it is only the wealthy Mahomedans who observe the custom of purdah?—I cannot give you anything on the question of India. You can test that from other witnesses who go into the box.

Mr. MACWILLIAM: I put it to you, Mr. Jajbhay, that as a matter of fact the point you make with reference to the practice of purdah is a very small point indeed?—No, it is a big point.

Have you got any information to tell me what is the percentage of Mahomedans as against Hindus in the Asiatic community in Johannesburg?—The percentage?

Yes?—You will find the Mahomedans predominant in any area in which these exemptions are asked. That can be ascertained from the forms you have, Sir.

CHAIRMAN: The Mahomedans predominate—to what extent, have you any idea?—To a great extent. To our extent.

What place of worship have the Hindus here?—I could not say, Sir.

Have they any?—There are one or two places, in Johannesburg?—Yes.

(To be continued)

News In Brief

The Asiatic Land Tenure Act Commission has completed its local investigations in Johannesburg in so far as claims for exempted areas are concerned. The commission will now go on vacation, and resume sitting some time in September, when it will investigate conditions in the areas not so far considered.

The passing of Mr. Norman Beaumont Pillay spells another severe loss to the Kimberley Indian community. The funeral took place on Sunday, July 29th, at the Britton cemetery, Johannesburg. Deceased, only 30 years of age, was the youngest son of the late Mr. Beaumont Pillay, who, it will be remembered, was the first President of the South African Indian Football Association. Mr. Norman Pillay was a keen sportsman, being particularly interested in both soccer and rugby. Recently he became ill and shortly after his discharge from the Johannesburg Hospital, he again suddenly took ill and later died at the residence of his aunt, Mrs. Howard Francis, Father McCarthy, Parish Priest of St. Joseph's Mayfield Chapel, conducted the funeral service. The full square were Messrs. John Peters, Frank Francis and his cousin Albert, Victor, Anthony and Harry Naidoo. Many beautiful wreaths were received. Deep sympathy is expressed with his eldest brother Eddie and his widowed mother who were unable to attend the funeral.

The richest man in China, Sir Robert Ho Tung, has recently visited London. He is the power behind the Far East at the World Economic Conference. The J. P. Morgan of the East began his career as one of a large and poor Hong-Kong family. To-day, at the age of 70, he controls millions.

And so, when a *Sunday Express* representative saw him at Claridge's Hotel, he did not ask him about the politics of the East, but about how to make money. And this is what Sir Robert said:—

"There are many men who have a good idea. This is not enough. A man should have two good ideas in case one fails."

A man will tell you that such and such a proposition is good, but impossible of achievement. I

have heard that and of many things I have attempted.
"My advice is that you should always attempt the impossible. I have made mistakes, but I have never failed.

"Many men would be rich if they talked less and listened more. My ears have done me more good than my tongue.

"A man's confidence is worth more than his wealth. Gain his confidence and you will become rich.

"An army training is good for any business man. I plan all my business deals on military lines. I am supposed to be the richest man in China. I have already made plans for the disposal of my money when I die."

Sporting News

(BY SPORTSMAN)

Good sport was the main feature during the last week and both at Maritzburg and Durban. On Saturday, in a gruelling final match, the Pirates of Durban defeated the Schools of P. M. Burg by 3-1 for the Senior Natal Cup, a trophy much coveted by all soccer enthusiasts. The Shamrocks of Durban also annexed the Junior Natal Cup by inflicting the narrow defeat of 3-2 on the Colonials of P. M. Burg. On the same day the Annual Juveniles intertown was staged at P. M. Burg and after a ding-dong battle the City eleven emerged victors by 2-1.

On Monday, 7th August, the annual Five-a-side Tournament was staged on the City grounds. Glittering heat and an overwhelmingly large crowd of spectators were the chief features of the day. A number of Durban teams also competed. In the Senior division Sastri College of Durban topped the list with Hyderabad of Durban runners-up. In the Junior division the Shamrocks of Durban were awarded the match by the referee but in view of a protest lodged by the young Natalians of P. M. Burg, the match has not yet been decided. In the Juvenile section the Schools of P. M. Burg emerged victors with the young Natalians of P. M. Burg very close runners up. On the whole the soccer was of a high order. A luvvy dress Five-a-side match also brightened the tedium of the day's proceedings. The various trophies were presented immediately after the finals.

We hear that Mottoo (Kid) Singh is hard at practice and that he is resolute on making Sunny Thomas look like a punching ball when he meets him on September 2nd, in the Durban Town Hall.

Now know that the Kunwar Sir Mahraj Singh is a versatile tennis player. In spite of his age, which apparently in his case seems not to be a retarding factor, he showed some of the local champions how to strike the ball, when he played on the Spas Bona court in Gule Street, Durban, on Tuesday afternoon, 8th August. His careful placing and drives, though now not characterised by much force, is indicative of the high standard of play he must have attained in his College days. The Kunwar obtained his "Blue" in tennis as well as in boxing.

On Sunday, 13th August, an Inter-District match between Mayville and Durban will be played on the Durban grounds (Clarrie's Fountain) at 2 p.m. The following will represent Durban—A. Thome, Nagind, George Singh, Mahon Liberty, J. Sookraj, M. Valoo, R. A. Naidoo, P. Saridoo, Rajoo Pillay, G. Ramnathan (Capt.) and S. Padayabre.

Reserves:—G. H. Dux, N. Perinall, A. Pillay, and S. M. Pillay.

Indian Technical Institute

The following classes are now being held. Indian students may join at once.

Evening Classes At Sastri College.

Bookkeeping, Shorthand, Commercial Arithmetic, Typewriting, English Correspondence, Afrikaans etc

Mondays, Tuesdays, Wednesdays and Thursdays from 7 to 9 p.m.

Afternoon Classes In Domestic Science.

Practical Dressmaking at Sastri College

4 to 6 p.m. on Fridays.

Practical Cookery at Albert Street School

4 to 5-30 p.m. on Tuesdays.

Continuation Classes At Carlisle Street School.

Reading, Writing, Arithmetic, English, History, Civics, etc.

Beginners Standard I. to Standard VII.

Other Classes will be opened if sufficient students express their desire for such Classes.

Students prepared for the National Technical and Commercial Examinations of the Union Department of Education.

P. R. PATHER,
Hon. Gen. Secretary.

TAILORS' CUTTING SCHOOL

35 Permanent Buildings, Mercury Lane, Durban.
Day and Evening Classes—Individual Tuition

W. W. CONSON, Principal
(Lond. Dep.)

Indian Child Welfare Society entre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers

Lady doctors give free attendance

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock.

ઈન્ડિઅન ઑપિનિઅન.

પુસ્તક ૩૧ મું.

દીનીકસ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૧ ઓગસ્ટ ૧૯૩૩

અંક ૩૨

નોંધ અને સમાચાર

કોલોનાઇઝેશન ઈનકમર્સરી કમીટી

સાઉથ આફ્રિકાના લીડીઓને યુનિયનની બહાર રસતરવાની સમસ્યાઓની તપાસ કરનારી કમીટીએ ૧૫ દિવસ અંદાજિત માત્રા પછી દરેક પ્રીટેરીના બાબતે છે અને ત્યાં સપ્ટેમ્બરની તા. ૧૫ થીએ ફરી એન્ટો. હરમાપનમાં તે દેશોની સુચના થઈ છે તે દેશો વિશેની વિગતોથી માહિતગાર થશે. બંદેર ભુગાનીઓ સેવો ૬ નાં તે બાબતમાં કમીટી તેલુ નિશ્ચિત કરે નથી પણ કાર્મ પણ બાકિત કે સરચા કર્યા પછી માદાની આપવા ઇચ્છતા હશે તે તે સ્વિકારશે. પ્રાંતીયોમાં પણ મુદ્દા ફરી પાછા કમીટી નાંટાલમાં આવશે. પોતાને મહેલી વીગતે કમીટી પરદેશોમાં તપાસ કરવા જવારે કમીશનના યુનિયનના મેમ્બરોને આપશે અને તે મેમ્બરો અને દીકર કારના મેમ્બરો પછી સાથે ૧૫ માટે નીકળશે. કમીશનની સપાસ પોટીશ સહેનસાહતનાજ દેશોને મપોહિત કરશે.

પ્રોટેક્ટ મીડેયો

સનીવાર અને સ્વીકાર ના. ૧૦ અને તા. ૧૦ માંએ સુચવેલી કોલોનાઇઝેશન સ્ટીમની અને તેના સર્વેપમાં કમિસે અખત્યાર કરેલી બુના સાથે વિશેષ કરાવવા વેરુસમ, ટોંગાટ, સ્ટેંગર અને ક્લેરલુકમાં લીડીઓની મીડેયો મળશે જેમાં મેસર્સ એ કોલેક્ટર મળીસાક થાંધી, એસ. એસ. સીંગ, પી. આર. પથન વિગેરે તરફથી આપણે. અસમાં આવશે.

બેહાનીસખર્ગના બીશપ કાર્નિ

બેહાનીસખર્ગના બીશપ રૂઝલ્ટ રેપરન્ડ એ. બી. એલ. કાર્નિ ઈસાહમાં સારથિપતનના બીશપનો હોદ્દો મળ્યો છે અને સપ્ટેમ્બર તા. ૩૦ માંએ તેઓ તે હોદ્દા પર ગશે. ડો. કાર્નિ ઉસ્તા ૧૨ વર્ષથી બેહાનીસખર્ગના બીશપ છે. આવતે વર્ષે તેઓ પોતાની ૩૦ માં વર્ષગાંઠ ઉજવશે. તેમની નંદુરતીને લીધે હાલતેના સલાહથી તેમને ઉપલો હોદ્દો સ્વિકારવો પડ્યો છે. ડો. કાર્નિના જેવા બીશપો પણ થોડા છે અને યુનીયનમાં તે તેવા બીશપોના અછતજ છે. તેમની બેહા બેહાનીસખર્ગને તે શ્રેષ્ઠ પરંતુ અમે એથી આગળ વધીને લીડીંગ તેમની બેહા આખા સાઉથ આફ્રિકાને ધશે. ડો. કાર્નિના અકમેલી પ્રજાઓ પ્રચેતે પ્રેમ આ દેશમાં નેટીવો અને લીડીઓ તક પાળખી અને ઇન્સડી વર્નાર્જને માટેના તેમની વખતેવખત બેધકક ઇકસીઆપરથી પ્રતીત થતા હતા. તેમના પ્રવચનોમાં ખડે પોતીપણું હતું. બલકે સાઉથ આફ્રિકાન રુઝાધીને ને ફોર્મે તે કરતાં તારા દર્શા. ડો. કાર્નિ પોતાની નંદુરતી સુધરવાને સારથિ આફ્રિકા છેડી જાય છે તેથી તે આપણે રાહજી સમયે પરંતુ તેમના

જેમા ઉદાર કિલના અને બહેણા રહિના નરની આપણી વચ્ચેથી ગેરહાજરીથી સ્વાભાવિક ખેદ થાય છે. ડો. કાર્નિ પોતાની સાથે પુરેપૂરું પાંસ્ટીઓની અને નેટીવ અને લીડી પોતીઓનીજ તરફ પરંતુ લીડીઓને લાગે વળગે છે તેમજે હરજાએ આખી લીડી જામની બલી ફુવાઓ બધું જશે.

ફુગરોડાપ અને નેટીવ વેપાર

સપ્ટેમ્બર લેકેશનમાં ફુગરોડાપની કાઉન મહેસીએ નેટીવને વેપારની સગવડો આપવાની ના પાડી છે. પ્રજા સુધસામ નેટીવ એક્સામનરી બોર્ડ તરફથી અરજ ચનાં કાઉસીલની જનરલ કમીટીએ લેકેશનના નેટીવ રહીશોને બે વેપારન સ્ટેન્ડો આપવાની બહામણ કરી હતી. લોહાનની નજદીક માં વેપાર કરતા અમુક દુકાનદારોએ વિશેષ ઉદાવવાથી વધુ તપાસ કર્યા પછી કાઉસીલ આગલી બહામણને ટેકા નહિ આપવાનું ઇરાવ્યું છે. આ લેકેશનની નજદીકમાં વેપાર કરતા અમુક દુકાનદારો ને નેટીવોને હોય તે તે કોક પરંતુ ને બીજા કોઈ હોય તે ફુગરોડાપના કાઉસીસે નેટીવોને નેટીવોની સાથે વેપાર કરતાં અટકાવવામાં થેર અન્યાય કયો છે.

સપ્ટેમ્બરમાં લીડીઓ વિરુદ્ધ ગોરા

"સન્ટે ટાઇમ્સ" નો અબરપની કળે છે કે સપ્ટેમ્બરમાં લીડીઓના પગપેસારફતા સવાલ ગોરા વેપારીઓને પછી ચિંતા ઉપજવી રહ્યો છે. રાઉન કાઉસીસે લીડીઓ તરફથી જનરલ કીલરના સાક્ષેન્સ માટે બએલી બે અરજીના નામંજુર કરી છે. કાઉસીલના એક સભ્ય મી. એ. સુડીકે જણાવ્યું કે સપ્ટેમ્બરને "ફૂલી જતાર" કાર્મ પડવાના કાયમાં છે. આ તતાના બીજાં રાહેરે લીડીઓના લાયસેન્સો નામંજુર કરત જાય છે તેથી ફર મદિને લીડીઓ આ શહેરમાં લાયસેન્સો માટે અરજીઓ કરે છે. એન્સર એક કાસર્સના એક મીડીંગમાં પછુ આ સવાલ ઉપરિજત થયો હતા અને તેની એકમેકસુટીવ કમીટીને એક્સાપાર્ટીકા સપ્ટેમ્બરમાં ગ્રોપર્ટીમાં મેળવે છે કે કેમ તેની તપાસ કરવાની અને ને મેળવતા ને વ તે આ બાબતમાં કાયદાનો ચોખ્ખ અમલ કરવામાં આવે તે જોવાની સુચના થઇ હતી. હમણા મ લીડીઓ તરફથી લાયસેન્સ માટે બએલી પછી અરજીઓ મંબુર થઈ છે.

લીડીને લાયસેન્સ આપ્યું

એક તરફથી ત્યારે કપલી બીના બંદેર થઈ છે ત્યારે બીજા તરફથી સપ્ટેમ્બરની કાઉન કાઉસીસે એક લીડીનું

શકશે! તેમ કહેવામાં નિર્માણની તીવ્રતા જે સરકારને તેજાએ સ્વચ્છતાથી સાથ આપેલા તરીકે તે સરકાર પ્રત્યે પ્રમાણિક ગણાશે અને તેની ખાતર તરફથી આ દેશમાંથી એક પછી સાલિય આફ્રિકાના દોહાને બદલે પોતાની દેશની સામે જાહેર માનવતા પરથી વિરોધ દર્શાવવા પછી થઈ પડેલી ત્યાં જાણતું નવામાં કેવી રીતે કહી શકાશે? ત્યાં આગ કહેવામાં આવે છે કે આપણા અસહકારનો પેટાડો આજ સુધી અને આપણે તપાસથી દીઠીએ છીએ એમ સમજાવશે એમને એથી ઉલટું એમ લાગે છે, કે સરકારની સામે આક વખત સહકાર ક્યાં પછી નો આપણે આપણી જવાબદારી ઉઠાવતાં ચૂકીશું તે પછીજ ખેડો આવી શકે. તપાસથી કરવામાં સવાલ નો રહેતો નથી તપાસની અંદરનાં સિદ્ધાંતજ ખેડો છે અને તેથી આપણે સહકાર કરી સહતા નથી. તેમ કરને અવકાશ રહેતાજ નથી. વળી પોલીસના આમલકારો તરફથી એવી દલીલ કરવા માં આવે છે, કે આપણે, સભ્ય કમીટી પર ફોર્મના સાંખા ઉપર દેખાઈએ નાખશે ફોર્મના કમલ લાગે છે પર દેખાઈએ નાખશે? તેને વિશે આગે આ પ્રમાણે અનુમાન કરી શકીએ છીએ: જે કોઈ દેશની સુચના નથી તે આપણે સભ્ય દીઠી દેવાથી, એ દેશની અભિવ્યક્ત દોહામિતને માલક આવશે કે નહિ એ કદાચ સુચરી રાખશે વળી ખાટો કે કોઈ દોહાને કમીટીના બીજા સભ્યો તરફથી પુછવામાં આવશે કે તે તેમ દેશમાં જવાને રહ્યું છે કે નહિ, અને જો તે દોહી દેશમાં જવાજ આપશે, તે સુ આપણા તરફ તેને એમ કહી શકીએ: "અરે, સુખ નહિ જન, તારો જન્મ આ દેશમાં થયો છે અને આ દેશમાં રહેવાનો તને સંપુર્ણ હક છે, આ દેશમાં તને બારણ અને અનિષ્ટ ગણવામાં આવે છે તેથી તને ત્યાં મોકલી દેવામાં આવે છે." અમે નથી જાણતા કે એમ મેનમાં કહી શકાશે. આ સિવાય ખાટ કઈ રીતે આપણે સભ્ય એ કમીટી પર આપણા હાથો ઉપર દેખાઈએ નાખશે એ અમે સમજી શકતા નથી.

વળી એવી દલીલ કરવામાં આવે છે, કે જે આપણે કમીટી પર જુઝાતા નહ આપીએ તે આપણે, કસ આપણે સુચરી છક્યું. અને જુઝાતાની આપણે પ્રતિષ્ઠ કરવાજાએ પુછા કરી સાલિય આફ્રિકાના આપણે મટે જગ્યા કરવાની જરૂરીયાતને વિશે આ પછી ખાતરી કરવાની શકીશું એવું કરવામાં કમીટીની "દરમિં એક રેકરન્સ" ની રૂમ આપણે તલ નીપજ બદલે ગણાવ્યું. જે સાલિય આફ્રિકાના જેરન જેસો વિશાળ પ્રદેશ દીઠીમિત માટે મુકીએ કરી દેવાની સરકારની દેશમાં જગ્યા મુકીએ દેવાનો પછી દીઠીમિત બદલે વસાવવાની સહકારમાંથી તપાસ કરવાને કમીટી નીચવાની તેને જરૂરજ સાત કાઢે પોલી વેનકરમે?

પરંતુ ખરા મુદ્દાની રાત ના છે: દોહ સરકાર જે દીઠી વરતીન આ દેશમાંથી પટાડવાનો સિદ્ધાંત સ્વિકારવાને આ એક્સીટો એક્સિયન સ્કીન, કે જે દહે વખતે મુકી છે, તેના અંદામાં કોઈ બીજી મેળવના સુચવવાને તેવાર ન જાય તે જુનીવન સરકાર તેમ જ બીજી પટાડી દેવાને તેવાર દાતી એવી દોહ સરકારે તેમ કરવાનું સ્વિકાર્યું અને કોમીન કમીટી સ્કીમની સુચના કરી અને તેને પરિણામે કપટાઉન એક્સિયન રહી ગયું. દહે સહકારીમિતે બસ એ રદમાં છે કે જે સરકારની સામે સહકાર નહિ કરીશું તે

એક્સિયન જોખમમાં આવી પડશે અને દીઠ સરકારના એક્સિયન જે જુનીવન સરકારની પાસેથી આપણી વતી મોકાક પછી કુઠકાઓની બીજા માગી શક છે તે તેમના માગી નહિ શકે, કોઈ સરકાર તરફથી કદાચ તેમને કહી દેવામાં આવશે કે: "તમારી કોમે તેમનાની વરતી આ દેશમાંથી પટાડવાની આમારી પાજનામાં અમારી સાથે સહકાર કરવાની ના પાડી તેવી દહે અમે વધારે "શુદ્ધો" તેમનાં આપી શકતા નથી." આખીજાએ કાર્મિયુટરમાં વાચણ કરતાં આનીની સાથે અસહકાર કરવાથી એક્સિયનની મિત્રિ સુધીજ મુશ્કેલ થમ પડશે એમ કે જે આજ વખત તરફ છસારો કરેલા છે.

કેપટાઉન એક્સિયન નું લોકો તેના "વિન્ટલમન્ટ એક્સિયન" તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યું હતું. જેનો અર્થ એવો થઈ શકે કે એમ અને નેકદાનવના દેશની તાતલ્યાં વહે તે બંધાયેલું હતું, ત્યારે કહીકરમા તે તે સિરકાર અને બદલાવના સંદેશ પાપર રચાયું હતું અને દોહ સરકારને તેમાં કરવાના બીજીકેના બાસ બજવવાનો હાંસ. આ એવી તુચ્છ સિમિત સ્વિકારી લીધા પછી પણ, રહ્યું મા એક્સિયન થયું તારથી અપાર સુખમાં આપણે પટાડે જાય ઉઠાવી શકવાર ઈમીએશન એકદ, પ્રસવાલ લાયકેન્સીસ કન્ટ્રોલ એક્સિયન અને ટ્રાન્સવાલ એક્સિયન સેન્ડ ટેન્ચર એકદ તરનીમાં આવ્યા કે જેની અધરની સચાવાં અમારે ઉતરવાની જરૂર રહેલીજ નથી. નેકદાનવ નો આ દેશો તમુકોર પરંતુ ન સાથે ને કુઠકા આપણે મેળવવા પ્રત્યે છીએ તે જુલી નહિ જાઈએ, આપણા ટેકનાટલ દવાસેને માટે માનદ ગળી, આપણા બેકાસેને માટે રવરકણ જેટલી રાહત મળા અને અદિ તદિ બીજાં કોઈકે કુઠકો માલ્યે કે જેને મારે કોમ તેના દાનરોનો પટો અદેશાન માનવામાં કરવારે પછાત નથી પડી.

દહે અમે પૂછીએ છીએ કે, આ એક્સિયન, કે જે આવા સંદેશ, પાયાપર ઇયમજુ થક રહ્યું છે તેને કલ્પ પછી દેશની રાખવું અને આપણા એક્સિયનરસને આપણી વતિ મોકાક કુઠકાઓની બીજા મંગાવવા કરવી સુ એટલી નથી આવક છે? કે પછી કોમિસના અગલદોન માટે, જે દેશનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવવાનો તેમના હાથે કરે છે તેને અધેગતિના ખાડામાંથી ઉગારી આ જુઝામાં તેમના કંજક વધારે કિચ્ચ વરતીની અમિલમાં કરાવે છે, તેમના પ્રમાણીક અને આજરહાં મનુષ્યો. અને આ દેશની પુરોપાધન બજા અને સરકારની સાથે એજ રીતે વાંચા આદે છે અને આ જગ્યાથી અને સાંખા વસવાટથી માતાના અમેલ દેશમાં તેમના ન્યાય અને અદલમિસાહ સિવ. પીજનું કમ્પ માંગતા નથી એવું જાહેર કરી માતાનું પાણી બતાવી દેવું એ વધારે આવશ્યક છે? એક્સિયન એક્સિયન એક્સિયન સ્વિકાર કરી લેવાના નીચવેલાં જુરો પરિણામે ના કોમિસના અગલદોરે જુલી જશે અને તેથી બીજા પેજનાની પ્રકમજી કરવામાં આમલ થવા પછી તેનો સ્વિકાર તેમના નહિ કે તેનું આ પ્રમાણીકપણા માનવે ખાટો સરખા થયું હોય તેમન થી દો શકાય બહાર તેનું કહે નો તેમનાની અધરવાની દરજ ગણાય, વળી એમ કહેવું, કે આ વપાસનું પરિણામ નો દેશજ નથી આપવાનું અને આપણા સહકાર ના કે લેવામાંએને ગરીમમાં આપણી સંગતિ દેવાનો આપણે માત્ર દેખાવજ કરવાનો છે, એ વધુ, અમારા

સાંભળવાના કાચો કચો છે તેઓનાં મધ્ય એજ અનુભવ છે.

એક બીજો પ્રશ્ન પણ જરા વિચારી લેવાજો. છે. જે અનશન દરમ્યાન અનેક પુરુષો કસ્ટરોની હાજરી અને મદદ રહેતી હોય અને તેઓ અંગત પ્રમુખોએ ઉપવાસીની સંભાળ માખી રવા હોય અને તેને દેહી રવા હોય, ત્યાં ઉપવાસીને અનેક રીતે મુશ્કેલીઓ આવતો હોય—અને આ બધું મારે વિશે કહેવું હતું—એવા અનશનને યું પ્રિયરિસિટ મણી શકાય? આમ કહેલી રીકામાં કંઈ વલુદ નથી એમ જાહેર કરી શકાય. એમાં તો કંઈ શક નથી કે જે મારે સાચું જે સમવેદી ઉભી થઈ હતી તે સમવેદી ન હોત, અને કાર્મ એકાંત સ્થળમાં કાર્મની પણ મદદ વિના ઉપવાસ કરી શકાયો હોત તો ને પ્રેરણાનો મેં કાચો કચો છે તે પ્રેરણા વધારે ટીપી નીકળત.

આમ રીકાનો અસરકારક અંશે સ્વીકાર કરવા બનાં મારે કહેવું નેમએ કે પ્રેમજનિતિની ઉદારતાનો મેં જે ઉપયોગ કર્યો તેને સાચું અને નથી પચાતાપ કે નથી શરમ. હું મુશ્કેલી સાથે શુદ્ધ કરી રહ્યો હતો. એટલે મારી પ્રતિજ્ઞાની અવિરોધી એવા જેટલી મદદ આવી પડી તે બધીના મેં મનરે મોડેલી મદદ માનીને નાજાપુર્વક સ્વીકાર કર્યો.

પ્રેમ અને શુદ્ધ કે અનશનની ચોખ્ખતા અને વિશેષ દલે રાંધે શકા છે કે નહીં? તો હું કહી શકું છું કે મને રાંધ નથી, એટલુંજ નહિ પણ એ અનુભવનાં મારી પાસે તો અત્યંત મોટાં અરણ્ય છે. જેકે શરીરની વ્યથા તો સારી રહે હતી. પણ તે વખતની અવધીનીય અંતરની શાંતિથી એ વ્યથાનો પુરેપુરો બહોળો મળી ગયો. સાંનિ તો મેં મારાં બધાં અનશનમાં લેગવી છે. પણ આ છેલ્લા અનશનની શાંતિ ધણી વિશેષ હતી. કારણ તેનું કારણ તો એ હતું કે આ વખતે મારી દ્રષ્ટિ અનશનના રાંધે પણ પરિણામ ઉપર ન હતી. પહેલાંનાં અનશનમાં હું મેં કંઈ સ્પષ્ટ રીતે વેંઈ શકાય એવાં પરિણામની ખાસ મને રહેતી; ત્યારે આને વિશે એવું કંઈજ નહિ. આટલી અદા હતી ખરી કે એને પરિણામે આત્મશુદ્ધિ અને બીજા સાથીઓની શુદ્ધિ તો એકાંત કે વતે અંશે કરોજ, સાથીઓ એટલું સમજાવે હશે કે અંતરશુદ્ધિ વિના સાથી દરિજનસેવા અસંભવિત છે. પણ આવા પરિણામનું માપ કરવાનો આપણી પાસે કાર્મ મળે રહેતો નથી. રહે પરિણામની ઉપર બધું દ્રષ્ટિ રાખવાને બદલે એ કોઈવાસ દિવસ દરમ્યાન હું મુખ્યપણે અંતરનું મ રહેતો એમ કહી શકાય.

આ અનશનનું સ્વરૂપ જરા વધારે વિચારવું પડે છે. એ કેવળ દેહદમનનું હતું કે મારો દેહ વિચાર છે કે કેવળ દેહદમન અર્થે રહેતો ઉપવાસ વેદદ્રષ્ટિએ શરીરને કંઈક સાબ પહેંચાડે છે તે ઉપરાંત તેની વિશેષ અસર નથી. મારો ઉપવાસ દેહદમનને અર્થે મુદ્દલ નહોતો એમ હું જાણું છું. દેહદમનને સાચું મારી તેમની પણ ન હતી. જે વખતે ઉપવાસ લેવાનો તે વખતે મારી કલ્પનાની બદલાર હતો. એ અરણ્યમાં જાણેલા મિત્રો ઉપરના દાગળ એમ સ્પષ્ટ કહે છે કે તારાગિક અનશન કેવળ મારી દ્રષ્ટિ બદલાર હતું. મારે સાચું આ અનશન એ હૃદયમાંથી નીકળેલી ઉગર પ્રત્યેની સાચના અથવા પ્રાર્થના હતી. જેમજેમ પ્રાર્થનાનો અનુભવ હું કરતો જાવ્યો છું તેમતેમ મને સ્પષ્ટ જાણણું મળે છે કે સાચાં પણ અનશન

વિના શુદ્ધ પ્રાર્થના અસંભવ છે. અનશનનો આ રીકાએ વિચિત્ર અર્થ કર્યો પડે છે. અનશન એટલે આપણી બધી મનિષ્યોને પોતાનું આપવાની ક્રિયા કોઈવતે અંશે અર્થ કરતી. પ્રાર્થના હૃદયગત વસ્તુ છે. પ્રાર્થના કરતો મનુષ્ય નથી આંખે બીજું જોતો, નથી કાંતે બીજું સાંભળતો, નથી બીજું મનિષ્યોના વ્યવહાર કરતો; વિચાર સુધાં કેવળ પ્રાર્થનામાંજ રીકાર્મ રહેલા હોય છે. તો પછી આવાની ક્રિયા એ વખતે હજારો વાય અથવા સાચું અર્થ પડે તેમાં શી તવાઈ હોય? એટલે મેં મનુષ્ય પ્રાર્થનામાંજ રીકાર્મ રહેલા હોય તેને બીજું કંઈ પણ ક્રિયા કરવાનું જુગી શક્યું નથી. એવો એક સમય આવ્યો શકે છે મારો કે ત્યારે મનુષ્ય કેવળ પ્રાર્થનામય થઈ રહે છે. એનો અર્થ સાક્ષાત્કાર. એ વખતે તો એ ખાતો, પીતા, ગમે તે પ્રજ્ઞિત કરતો પ્રાર્થનાજ રહે છે. કેમકે તેની પ્રજ્ઞિમાત્ર એક મદામત્ર છે. તે પોતે શુન્યવત્ ક્ષય વિચારે છે. આને સત્યાએ 'સદગ સાધક' કહ્યું છે. અસંખ્ય મનુષ્યો અનશનમય પ્રાર્થના કરતાં તેમાંથી કાર્મ 'સદગ સાધક' પ્રાપ્ત કરી શકે છે. એટલે મારો જેવા સામાન્ય મનુષ્યને સાચું સર્વોદયદમનથીજ પ્રાર્થનાનો આરંભ થઈ શકે. આ રીતે અનશનનો વિચાર કરતાં આપવાનિક દ્રષ્ટિએ કહેતાં અનશન એ નિવાવાદ ગયેલા હૃદયનો નાદ છે એમાં આત્માની પરમાત્મામાં લીન થઈ જવાની નીતિનું પ્રતિ રહેલી છે. મારે અનશન કેટલે અંશે આવા પ્રકારનું હતું એ હું નથી જાણતો. એ અનશન કેવળ એજ દ્રષ્ટિએ થયેલું હતું એ હું જાણું છું. પરિણામની પ્રેરણાની મારી જુગ ધણું વર્ણની છે. એ જુગની રૂમિ દણુ ક્ષય નથી. મારે નાનામાં નાનું કામ પ્રિયરિસિટ ન હોય એને સાચું મારો બધો પુરવાર છે એમ હું કહી શકું છું.

પરિણામની અધિકા વિનાના આ અનશનમાંથી પણ કેટલાંક પરિણામો હું વેંઈ શક્યો છું. કેટલાંક સાથીઓએ એ અનશનથી પ્રેરણા પોતાની શુદ્ધ કરી છે. મારે અનશન જેઓને હું જાણતો હતો તેવાજ સાથીઓના દેવોને લઇને ન હતું. પણ દરિજનસેવામાં રીકાગેલા સાથીમાત્રની અને મારી પોતાની શુદ્ધિને અર્થે હતું. ઉપવાસ પુરા થવાને દણુ ચેત્રજ સમય થયો છે. તે દરમ્યાન પણ જે પુરાવો મારી પાસે આવ્યો છે તે બનાવે છે કે અનશનથી સાથીઓ માં શુદ્ધિ તો થઈ છે અને થઈ રહી છે. દરિજનસેવાનું કાર્ય કેવળ ધાર્મિક પ્રજ્ઞિત છે, તે ધાર્મિક દ્રષ્ટિએ આજનું નેમએ. અને તેમાં ધાર્મિક પ્રજ્ઞિતમાં, શુદ્ધ હૃદયનાં સેવક અને સેવિકા હોવાં નેમએ, એ વસ્તુ આ અનશનથી ઠીક સ્પષ્ટ થઈ છે એમ કહી શકાય.

અસુચ્યતા નિવારણ એટલે દરિજનની આર્થિક અને સામાજિક સ્થિતિનો સુધારો એટલુંજ નથી. એ પ્રજ્ઞિતનું ખોય એકી બહુ આગળ વધે છે. અસુચ્યતા એ અનાદિક કળથી આજતો આવેલી સમરનિર્મિત વ્યવસ્થા છે એનું માનનારા અસંખ્ય દૃષ્ટિઓના હૃદયને દલાવવાનાં છે. એ ખોયને આપણે પહેંચીએ ત્યારે દરિજનોની આર્થિક અને સામાજિક સ્થિતિ એના મેં સુધરી રહે એ તો સ્પષ્ટ છે. તેઓની સ્થિતિની હીનતામાં અસુચ્યતાનું જૂત મોટામાં મોટું કારણ છે. પણ ધર્મને નામે ચાલતા આ અધર્મ દુર કરવો, ઉચ્ચાચી વારના સહનર કાઢી નાંખવી, એટલે કહિતા મનનું મારે પરિવર્તન કરવું અને કહિતાને ખોય મારે નાં કરનાર

મરને કહી નાંખવું. આણું પરિવર્તન મનુષ્યમાત્રમાં રહેલી હવાની ભાવનાને બચાવ કરવાથીજ શક્ય રહે. એવી ભાવના અનુસરનાર પ્રાર્થનાથીજ સંભવે કે સ્વેચ્છા મારો દર વિદ્યાર્થી કે બાળે પુર્ણર્જનની સાધો છે.

તમા દિવસે દિવસે મારી માન્યતા કદ કવી જાય છે કે પ્રાર્થનારૂપ અનુસરનારી એક સાંકળ રચાવી લેઈએ કે તેમાં મોઝ્ય પુરેષો અને નરીઓ પોતાપોતાના ભોગ આપે અને આ સાંકળની કડીરૂપ બની ને. આવી સાંકળ કેમ રચાય, એમાં કડીઓ પાણી થાય એ જાણું કે અભારે સ્પષ્ટરૂપે જાણવું નથી, પણ એને સાફ મઠી રહેવું હું. તે એ સાંકળ રચી શકાય તો મારો વડ વિદ્યાર્થી છે કે તેથી સુધારક, સનાતની અને દરિજન ત્રણેને સાથ થાય. જમન પણ એ સાંકળથી વંચિત ન રહે દરિજન આકળખેનાના કાગળો સુમરે છે કે નમનામા મારા અનુસરનારી વિશેષ જાણતિ આવી છે. હોદ્દાસ્તાનની બદાઈઓ આવેલા અનેક પત્રો સુમરે છે કે વ્યક્તિઓનાં તદ્દયમાં આ પણ જાણતિ આવેલી છે. અને તે મારા જેવા એક માણસના આગ્રહો અનુસરના આવી જાણતિ સંભવી છે, તો તમારે અનુસરનારી આંખવિચ્છન્ના સાંકળ રચાય અને તેમાં અનેક નિરોપ કાર્યકર્તાઓ આરબર વિના, કાકરો પગેરેના મહાની આસા વિના, અને બીજી ઘીટ આળખપાળ વિના પોતાનું જાણકાન આપે તો તમું પરિણામ કેટલું મોટું આવે અને તેની અસર ક્યા સગી પહોંચે એ દિશાળ કાળ કરી રહે?

એ અનેક અભિધાન

(ગતકંઠી માણ)

૬

એરજની ચોરી, સાયતું કાન

બાઇ ચંદ્રકાંરે ગયા અંકમાં માંધીજીને 'મત પુણ' મોકલનારાઓની નેમ જીવી છે. ઉપવાસ પૂરા થયા પછી નાના-મોટા મનીગોદરે આજ્યા રહે છે અને કદાચ આપણી કલ્યાણ જણે પ્રેમથી શુદ્ધ ગાય, કૃષ્ણ પગેરે દૂરદૂરના આસાગ, જંગળ અને લંકાથી મોકલ્યાં છે. એક બાઇનો કાગળ દમણજ મળ્યો. એ સામાન્ય કારકુન છે, પણ એને એમ થયું કે લખાણ દિવસે દરબાળ એકલાજી કરવાં, પેરી ન બાવી, અને એમથી જમણા પંસા દરિજનો મારે મોકલવા. એમ કરીને એણે રોજના બાક ચાલ્યા બચાવ્યા અને રવાના રૂપિયાની મનીગોદર મોકલ્યો છે. બીજા એક સંબંધન કીક કમાય છે, રણવાપલા છે, એઓ લખે છે: "અમે તો ઉપવાસે જાણ થયા. મારા ભગીનએ પુણ્ય, માંધીજીએ તો ઉપવાસ કર્યો આપણે કાંઈ કરેલા આ એકવીસ દિવસ વિચાર કર્યો પણ તણે રક મને બપોરેજ મને જાણ મળ્યો: 'કાંઈ નહીં તો તારાં અસની અને લેખવો છેક, સિયારેક તો છેક.' માસિક ૩૦ રૂપિયા કે મોકલી ચકાશ અને જાણવણી કર્યાં મોકલું મારી ઓઢિસના માણસોને મેં કહ્યું, તમારે તમારા પગારના આવી રક દરિજનકાંરે પ્રીત્યર્થે આપવા લેઈએ એ કજીર થયા. એ રીતે માસિક ૨૦ રૂપિયા થશે. આમ અમે ૫૦ રૂપિયા મદિને મોકલી ચકરું. આમાં કાંઈ ઘાડ નથી કુટી જતી, અને એમાં દરિજનોની સાચી સેવા રહેલી જતા રહે એ તો દરિજણે, કલ્યાણ હવાના ગર્ભમાં રહેલું અપમાન પણ એમાં ધોળ. પણ થયું તે થયું જેટલું થઈ શકે એટલું કરવું એ ન્યાયે આટલી

રકમ અમે મોકલું. આપ કાંઈ વધારે સંગીત સેવાના માગે સુચારીક?"

આ બાઈ જાને છે એ વાત અજીવન સાચી છે. આવડી મોટી નયમ્યમાં, આવડો મોટો દેશ, આટલા બધા કહેડ દરિજનો, જતાં જાગતી ભાવના બાળા જેટલા માણસોને શ્રમ આપી અને તેમણે વધારાકાં દાન કર્યો તેટલાથી આપણે કદાચ ન વળે. એરજની ચોરી છે અને જલ્લામાં સેમનું કાન કરવા જેવી આ વાત છે. આજો દેશ સનાતની દોહોથી નથી બરેજા, બાળા લોકોએ અસ્પૃશ્યતાનિવારણમાં માનનારા છે. સનાતનીઓમાંના પણ વધુ દરિજનોની રિકત સુધારવામાં માનનારા છે. ઉપવાસ દરમ્યાન આ ઉપવાસ પછી કયેલી સજાઓમાં વળેરી અને તાપેર દાખર રહ્યા રહે. આમાંના આટલા બાળા જેટલાનેજ મળી ચિનગારી મળી! બીજા બધાએ પોતાનો દરિજનપ્રેમ, દરિજનસેવા કરવાની ઈચ્છા, આત્મશુદ્ધિની અને ધર્મશુદ્ધિની ભાવના જેવી રીતે વ્યક્ત કરી! એ સુ તેઓ માને છે કે સજાઓમાં અપારથીજ એ વ્યક્ત થયું! આ બધાઓએ એકવીસ દિવસ દરમ્યાન એક નિયમ મેળે દેશ તો! અપાએ એકવીસ દિવસ દરમ્યાન પેલાના રોજના જન્મચર્ચા, પંચ દકા પણ બચાવીને મોકલવાનો નિયમ કર્યો હોત તો! મેં થી. મજબોબાસાર્થને આ પ્રકારની એક વિનંતિ સમજાવ દોહોએને ઉદ્દેશીને દરબાળી સુચના કરી હતી. પણ તેમને એ સુચના મોઝ્ય ન લાગેલી એ કારણે કે આ ઉપવાસની સાથે એવી વિનંતિ કે સુચના આપણે કરવીજ નથી. જમ આ ઉપવાસ એ સ્વાભાવિક છે તેવીજ રીતે આ વધુ સાતકનો લાજ, કાન પગેરે જાણું સ્વચરકુર્તિથી ચમેલ સ્વાભાવિકજ હોયું લેખએ. અને એ ક્ષીલ મળે કિતરી અને અમે યુગ રહ્યા. પણ દવે તો આપણે એ દિશામાં વિચાર કરતા થઈએ, દવે તો જાણું થઈએ!

૭

હીરની ચોરીઓ

ઉપવાસને અંજ આવેલા પ્રદેશના કાગળો જોતો જાઉં છું તેમ તેમાંથી કલ્યાણ બહુ કિમતી મળી આવે છે અને કલેષ કર્યાં વિના ચાલે એમ નથી.

ઉપવાસમાં ગંધીજીને અનેકના આશીર્વાદ મળ્યા હતા. પણ એ આશીર્વાદ આપનારાઓમાં, અગેરીકાંથી લખનારી એક જાહેરના જેટલું વેળાજી બીજું બાએજ કાંઈ રહે. ૮૦ વર્ષની ઉંમરે બધાં એના અદાર કમલ છે અને અજીજ છે. એ ક્રમે છે: "મોટીમોટી લણું છું, પણ તમને કિંમત આપવા અને આશા આપવાને અર્થેજ લણું છું. તમારું અકા મનાળજ અને સર્વસકલિતમાન વિચારે અમવાનની સદાય એ જેનો વિચાર કરીજ નહીં તમારો વાળ વાંઘા થયાનો નથી. અને મને વિદ્યા છે કે તમે તમારા દેશના જલાને મારે આ ઉપાસમાંથી ઉભા થયા વિના નહીં રહો."

સૌ, પ્રાણ વંદ્યો વિશ્વજનથી પાછા ફરતી વખતે વિવદ પ્રસંગથી અમારી સાથે થયા હતા અને તેમણે દરિજનાં જે માસ આવીને અદોનું પુરોપન દિજાને કરાવ્યું હતું તેઓ ઉપવાસ વિષે લખે છે: "આપણા વિચાર તો દરબાળીએ આવે છે. પણ કાળ જાણે કેમ અમને ગયા વર્ષના સપ્ટેમ્બર માસમાં તે પ્રાર્થના પાછો દતો તેવો પ્રાર્થના પડ્યો નથી અને દુખ પણ નથી થતું. અમને જાનને આશા વિદ્યા છે, અને દુખ થાય છે જતાં કિંમત રાખીને બેઠા છીએ અને

પ્રસન્ન મુખ રહેતો જાય, શરણ આપતી એવી આત્મા છે. અદિસાગર અને આશાની કિરણ દેખાય છે, એવું અમારો મન છે, અને એને માટેજ તમે આજે જીવનની બાજી લગાવીને મોઢા ઝા, હાંફતાને અદિસા કદિ કાંઈ પણ સંભેજોમાં ન હોયે એવી આશા રાખું છું.”

અમેરીકાનો એક વચ મહા વિચાર અને મહુર આચર્યો પડેલો છે. એની દલીલ મનારજક છે, ઘડીકવાર જુલિને જોળવી નાંખે એવી છે. “આમ મુલક દેશ અર્થે રજુ કરેજ નહીં આપને આપના કોબનું બાળ મ જેટલે ને કરો છે તે સમાજનેજ કરતા દરો. મહુ આપ જરો. તો આપના દેશ ધણી વિનાના દેર રહેશે સર્વ પડશે, અને આપના નેવો મતા એમને ખીનત રશે મજાસનો છે. આપને એમ સાજો ર ઉપવાસ અનિવાર્ય છે અને શરીર ગળીને આપનો પરીદેશ જ મજા જશે જોછએ તા જુદી વાત છે. પણ મને એમ નથી લાગતું. હજ આપને રજા લેવાનો લમય નથી થયો. આજે તો પ્રત્ય બહેરી મગી અને આંખણા થઈ પડી છે. આપના જીવન અવજની જેટલી અસર થાય તેટલી આપના નિઃશ્વાસ આશાની નહીં થાય. દશિવાર અળગતાં, તેજલાં ધારદાર હોય લાગે તેને રમે મુકવાં એ કામ સરેલી વસ્તુ નથી. આપના જેવા જાણા આત્માની જગતમાં હજ જાણ મવાની જરૂર છે, અને જાણુ થયે જગત યાદ પડશે. આપનું કાર્ય હજુ હજુ છે, અને આપને જીવનું જોછએ એમ તો આપ પેતિ પણ કયો છે. ગમે તેમ હો, આપની પ્રાંતિમાં મારી પણ ભેળવીય. કદાં નહો તો આપની જીવનકારી પ્રવાવવાને માટે એટલી એક રેસમની દારી તો વધશે. અને મારા દેશવાસીઓ જગતમાં નવાં નવાં પદવા લેવાયું સાંચા આપના ગાય તરફ જાકિયાસાવ કાખવતા રહેયું.”

આ જાનાંઓમાં આ મહુરા કાગળ ઉપર વિવેચન કરવું મારજાન છે. ગાંધીજીએ આ ગાંધી ઉપવાસ કયો છે તે મુજરાતી વાચકો જાણે છે. એમની પ્રથનમાં જીવનનેજા સાથે ઉકારાનતા અને રહેલાં હતાં. હું જાણુ, અને ગમે તેવો હોડે જતા મારી દસ્તી એવી અનિર્ગય થી રીને હોઈ થોડે કે હું ન હોઉ તો દેશ રંકાઈ નામ એક હું માનું આ જાણ ગાંધીજીને દરદમેશ રચ્યો છે, અને ઉપવાસ એ દશિવાર ઉંચાં મુકયા બદેખર નહોતાં. ઉપવાસ તો મરીરજી દશિવારને વધારે લેખરજી અને વધારે જાહેર બનાવવાને માટે છે, આંખણા બહેરી અને મુગી પ્રજાઓની વાત જાણ કહએ પણ ગાંધીજી લાંબા રેટકાક દેખતા જતાં આંખણા અને કાન અને વાચા જતાં મુગા મધને લેઈલા આપણે નથી વેતતા! એ આંખણને દેખતાં કરવાને અને સાંજાતા જે બેલતા કરવાને જોખના જમાના લેખજે શુર ઉપવાસમાં એના કરતાં વધારે મોટો યજાક કરવાની અને પ્રકાર મહાવની શક્તિ નથી અને ન હોતા તો આટલા વજારે મામજોસી થા સાર અનેક જાણુ જાણે સચાં લાઈ બદેન અને જમાનાજુના મિત્રો હોય એમ લખતાં હશે.

(ગાંધી)

જાપાનું જવાજમ અગાઉથી લેવાનો ધારો છે. તે જાહેરોએ ધ્યાનમાં રાખવું અને માહલી આપવા બહેરમાની કરવી. એથી માહકને બે થીનીના ખમ થશે અને અમને ઉજરાણીએ નીકળવાનો ખર્ચ અને વખત બચશે.

એનેજર, ‘મુન્દિઅન આપિઅન’

વિવિધ સમાચાર

મુનીવનમાં હિમાલયનું પાણી આવે છે?—એક

વિજ્ઞાનકારોએ આપા સૂચા દિવસો જતાં પણ મુર્ધ રીવરમાં અને એ ડીસ્ટ્રીક્ટના કુરા અને ત્રાશિમાં મુકજા પાણી લેવાનું કારણ એ જાણ્યું છે કે ગેરાં હિમાલયનું પાણી આવે છે. ગેરાના આ બાગના તલેને હિમાલયની માથે લગાધ રહેલો છે અને હિન્દાણામાં દિગાલપાનના બરફ મોટા પ્રમાણમાં પીગળવાથી પાણીનું નેર અદિ વધે છે અને એ રીતે આ બાગમાં પાણી મુકજા લેવાનું જાણાય છે.

બેહરીનો બધો અને તેના પગારો—નંદાનીસબરમાં એક બેહરને પાતાના નેરીવ મલુરને કોળા પગાર આપવાના મનમાં મારે મારે સજ્જ કરી હતી તેની સાથે તેણે સુમીય શહેરે અખીલ કરી હતી. પાતાના પગરમાં તેણે મળાવ્યું કે પાતાના પ્રયેક નેરીવ નોકરની સાથે તેણે ક્યો કરાર કર્યો હતો કે તેને પગાર આપાડીવાના તા. ૧-૧૦-૦૦ હતો જતાં પમાથી આપાડીવાના તા. ૩-૧૦-૦૦ તેણે રહેવાના અને આવતા આડાં તરીકે પાછા આપવા, કોટી રૂપાવ્યું કે રહેવા આ આવતા નાનું આપાડીવાનો થા. ૫૬ થાય અને આ કરાર સાચો કે વાજબી મદિ મળાય.

ફેવતાપર ચાલનારા મારા ડેંગી—મુર્તના બોકાને ફેવતાપર સાલવામાં દરાવનાર મોટા ડેંગીએને તેઓના કપડાં મારે વોચાઈ (ફાંચવાલ) ની શહેમાં એક્સિસ્ટન્ટ મેજસ્ટ્રેટ થી દારવોએ મુન્દેગાર રવાવી સજ્જ કરી છે. આ બે ડેંગી વીકરને ગળી અને આલવટ લીંચીસટન હતા. વીકરને રાળી પાસેથી મળુ જતાવટી વચ મળ્યા હતા. આ મોટા પગના ગળાયા એસએસટરના બનાવેલા હતા પણ એટલી ચાલાકીથી બનાવેલા હતા કે એક વખત પગપર ચલાવ્યા પછી અને ફેવતાપર આવ્યા પછી તળાવાં મોટાં છે કે બરા એ પાટખી નદિ શકાય. તળાવાં મગપર પણ બરેખર એસી જાય છે. તેની અંદરના વાગ કાળા ચીંકણા પદાનિા બેનસો છે કે એ પમને બરેખર મોટી જાય છે. તળી એક ફાટીવાળો લાલ જશે પણ રાખવામાં આવે છે ને પહેરવાથી મોટા પમ કંકાઈ રહે છે. રાળીએ આપા રંગિા કરીને વતેમાન-પરોના ખજરપટીએને ધણી વખત જણાવ્યું હતું કે “મુર્તના બોકા” એ છે કે ફેવતાપર ચાલવામાં પમ મોટો જાગ જાગવે છે એ માનને હું માનતો નથી. ફેવતાપર ચાલવાના મારી ફેનેદમાં પને રશે જાગ જાગવેજા નથી.”

તિલક જયંતિ—શ્રી પ્રોટેસ્ટાંટ લોડુ સેવા સમાજ તરફથી તા. ૧-૮-૩૩ મંમજવારના તિલક જયંતિ ઉજવવામાં આવેલી. સજા રાતના આ વાગે સમાજના હોલમાં મલેક અને સારી સંખ્યામાં જામજાએ કાજની આપી હતી. ઉપમુખ રા. કાજનાર્થ છાંયાએ સમાજના કાર્યો પ્રસ્તાવ કરી જાક થી. રામલાલ મુલુ તથા મી. જોશીએ હોકમાન્યનાં જીવન ઉપર વિવેચન કર્યું હતું. સાર જાક પ્રાર્થના કરી સજા પીસજન થઈ હતી. સમાજના મકાન હંડ મારેના ઉપરાણા માં મોરેન્સો માહસના આગેવાન લોડુ વેપારી જામજોએ ને ઉકારતા બતાવી રકમો લખાવી છે ને મારે સમાજ ને જાલ-ઓનાં અંતરજીવન આજાર માને છે. અને ને સામજીય શક્તિમાં ન મોખાવ્યું હોય ને જાલઓ મેસરી પોપરજાવ

દરીયાઈ જા. તે ત્યાં લખાવી આ સંસ્થાને ખતલી મદદ કરશે એવી આશા છે.

શ્રી. સુત આર્ય મંડળીત મંડળ—મંડળીત મંડળીત વાર્ષિક ઉત્સવ રવીવાર તા. ૩૧-૮-૩૩ ના રોજે અંબારે ૨ વાગે ૧૨૦૦ વિક્ટોરીયા સ્ટીટમાં આવેલા સ્વચ્છ દીદુ એસોસિએશન હોલમાં શ્રી. પ્રાણજીવન ઠાળાઆમના પ્રમુખ પશુા હુંજા ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

અધ્યક્ષ સુતી થયા બાદ આર્મ નરેન્દ્રભાઈ. વનમાળી મોસાઈ. મન્યુબાઈ વજાળ, મણીલાલ રતનજી તરફથી આવેલાં માર્ગમાં આવ્યા હતા.

પ્રમુખે મંડળીત મંડળીત આર્ય બાદ સંકેતરી નેમજ ટ્રેન્સર વાર્ષિક રીપોર્ટ વંચી સંબંધિતો હતો.

૨૧. ૨૨. ૩૨. એસ. મીચી સ્વદેશગમન કરતાં હોવાથી મંડળ તરફથી નેમનો સ્ક્રીન કરવામાં આવ્યો હતો.

તેમણે મંડળીત દેશદાન યોજનામાં સંબંધિત કરી મંડળીત પાઉંડ એક બેટ આપ્યો હતો. ત્યાર બાદ પંચારેલા દેશદાન મંડળીત સમયને અનુસરતાં બાધજો આપ્યો હતો. તેમજ એવરેસ્ટથી પંચારેલા શ્રી. નયુબાઈએ સુંદર ભાષણો માર્ક સંબંધિતો હતો અને મંડળીત રીસીંગ પાસ બેટ આપી હતી. ૩૦. આર. કે. કેપીટલ કે જેઓ મંડળીત એક ખરા ઉત્સાહી કાર્યકર્તા છે તેમણે પશુ મંડળીત શીખામણરૂપ સંબંધિત કર્યા હતા અને મંડળીત પાઉંડ એક બેટ આપ્યો હતો.

પ્રમુખે મંડળીત પંચારેલા દેશદાન સમયને આધાર મળી છેવટે હુક પાર્ટી થયાબાદ આરતી કરી સભા વિસર્જન કરી હતી.

સોવરીનના વેપાર—નેશનલિસ્ટોનું 'સ્ટાર' કાગે છે કે સોવરીનના ખરીદી તબુ થી. ૨૮-૭-૩૩ થી. ૨૬ ૩ થી થઈ રહી છે. જણાય છે કે દીદીઓ પાસે સૌથી વધારે સોવરીનો છે અને તેઓ નોટો અને ચાંદી આપીને ધણુ ખરીદ કરી રહે છે.

ભીંજા ઠાણમાં કેસમાં બદલાવામાં આવેલી સજાઓ—મીરત કાવતો કેસમાં મન્યુબાઈ તા. ૧૬ મીએ મણુ વર્ગની તજાસ પછી અપાયેલા મુકદ્દાની સામે ત્રણ અર્થેન અને ૨૪ દીદીઓ તરફથી થયેલી અપીલની સુનવણી. ફિલ્સ ચાલી હતી. અપીલની ફરિયાદોને રાખતી હકુમત હીનવી હોવાના કાવતોના મુકદ્દા માટે જનમ દેશનિઝાલથી લખતે અમુક મુકદ્દા સુધીના ફેરના સજાઓ થઈ હતી. કાર્ક કાર્ક હમીનસન નામના અર્થેન અને મીર નામના તરફન વર્ગને ૨૪ વર્ષની કેદ કરવામાં આવી હતી તેમને છોડી મુક્યા છે. અને બીજા સાત દીદીઓ ને મન્યુબાઈ નોટોના નેમોને પશુ છોડી મુક્યા છે. શ્રીલાલ રમણ નામના અર્થેન ૩ વર્ષને ૧૦ વર્ષ દેશનિઝાલની સજા થઈ હતી તેની મુકદ્દા ને વધી કરવામાં આવી છે. એટલીના સજા ૧૦ વર્ષને બદલે ૧ વર્ષની કરી છે. મુકદ્દાર અદમદને જનમ દેશનિઝાલની સજા થઈ હતી તેમની સજા પશુ ઉપર મુજબ બદલાવામાં આવી છે અને બીજા સાત જણની સજાઓ બદલી એક એક વર્ષની કરવામાં આવી છે. જહાંગીએ જણાવ્યું કે સમગ્ર આવેપીઓની સામે કામ ચાલ્યું ને બાજબી થઈ.

ચિનનો દેશથી શ્રીમંત માણસ—સર રોજર્ટ હો હુય એ ચીનનો સૌથી શ્રીમંત માણસ ગણાય છે. ફુલીપાની આર્થિક પરિથક્કાં હર પુલોના દેશની પાસળ એ સકિતરૂપ છે. હોંગકોંગના એક બાંધણા ખરીદી કુટુંબના એક આસામી નરીમે તેણે પોતાનું જીવન આરંભ હતું અને આજે ૫૦ વર્ષની વયે ને કરોડપતિ છે. 'સન્ડે એક્સપ્રેસ' ના પ્રતિનિધિએ

તેની મુલાકાત લીધી હતી અને તેને રોજર્ટ હો સવાસને લગતા પ્રશ્નો નીકે પૂછત રાવકાર કેમ થય એ પ્રશ્ન પૂછ્યો હતો. સર રોજર્ટ જણાવ્યું કે વણુ માણસને એક કારો નિશ્ચય અવેલો નહોતો. પણ એટલું બસ નહી. બે સારા વિચારો હોવા જોઈએ કે તેથી એક નિષ્ફળ નવ નો હરકત નહિ. કાર્ક કાર્કે કે અમુક વસ્તુ સારી છે પણ સિદ્ધ થવી અશક્ય છે. મેં આરંભેલી અનેક વસ્તુઓને વિશે એનું કહેવાયેલું મેં સાંભળ્યું છે. મારી સલાહ છે કે માણસે હોશમાં અસક્ય વસ્તુનોજ પ્રાપ્ત કરવો નોઈએ. મેં બુદ્ધો કરી છે પણ કદી નિષ્ફળ નથી નીવાર્યો. માણસો વત જીવ એટલી વસાવે અને કાન વધારે ઉઘાડા મળે નો પશુ માણસો રાવકાર થાય. મારી જીવ કરતાં મારા કાન મને વધારે હાયકો ક્યો છે. માણસની સંપત્તિના કરતાં વિભાસની હીમત વધારે છે. નેતા વિભાસ મેળવી હો અને નમે રાવકાર થઈ જશે. કામ પણ વેપારીને સરકરી કરવાત વણી લાગદાયા થ પડે છે. મારો વેપાર હું સરકરી ધારણુ પર ચડું છું. મારો કુમલો અને મારા બચાવો હું મોહનું છું નમે મેળવી યંત્ર ને મહેતાં તમારે અપતાં શીખવું નોઈએ. હું મીનમાસે થા રાવકાર ગણાઉં છું. હું મરી વગર ત્યારે મારા ધંસ ની મોહણુ મેં અલગથીજ કરી રાખેલી છે."

રોટોહ્ડના ખીનને એકા અકારનાં સાણસો—કે જેઓને તબુ કલાકથી વધુ પાણી બદાર રાવકારમાં આવે નો તેઓ જીવી રાખતા નથી. હોર કલાક પાણી બદાર રહે નો નેમના હોર સુકાય છે. સોલી ગરે છે અને મુકદ્દા થાય છે. એ માણસો પાણીમાં નપાં કરે છે માણસોના આકાર કરે છે. દરીયાના એ બાજનું પાણી અનિશ્ચય બા છે. કલાક એ ખાસતીને લખે આ માણસોની આવી કપરી હસા થઈ હોય એ બનવા લેગ છે.

અમેરીકાના વોશીંગ્ટન શહેરમાં એક એણું—પત્ર તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે કે જેથી જુદા જુદા પ્રકારની તબુ તૈયાર કરી શકાય છે તેથી પદીઓ આર્થિક પાળીને ને રક્ષો મોહન થાય છે. અને આર્થિક નામના કુદરત તથા કેકવા સામે જ. થડીમાં હીનજો થડીમાં મોમોસું તથા થડીમાં સિયાઓ અત્રગવતા પદીઓને બાદજ આર્થિક મળે છે. પદીઓની હોરેસ તરીકે એ એવાબાય છે.

ચીની ચીની દેશવકિત—સજા થવાને પુરો એક માસ પણ ટીવો ના નો જટલતા એક ચીની બી એક રત્રિ એકાએક પરમાર્થો મુમ થઈ હતી તેનો પત્ર હતો અને તેમાં લખ્ય હતું. "આપણા દેશ ઉપર પંદેશીઓએ અલરેલો જુલમ મારાથી સહન નહિ થવાથી નહોતે એ જુલમ માંથી મુક્ત કરવાને હું વડ છોડી ગઈ છું. દેશને પરદેશીઓના જુલમમાંથી મુક્ત કરીશ ત્યારેજ હું તમને મળીશ."

ઓટાવા કેનકેરેસ અને સરંચાનો—હોલી સેરકના રાજકારી ખખરપતી જણાવે છે કે ઓટાવા કનકેરેસના કારો વિશે જીહન અને સંચાનો વચ્ચે મંબીર તકરાર હિની થતી ગાય છે. ખીરીશનું માનવું છે કે સંચનો એ કરારના માવડું થા અકારણુ પણ થાવન કરતાં નહી. એ કરાર પછી પ્રત્યેક સરકાર પોતાના માલની નીકાસ પચારવાની અને આવાન બદલાવાની ચિંતામાં પડેલી છે. લંકનમાં પરિપોનું પરિણામ બનને પાણુઓના અને આસ કરી જીહન અને ફેરકા વચ્ચે મગજ ગરમ થવામાં નીપજ્યું છે. 'ટેલી ફેરક' એક અચલેખમાં લખે છે કે: "આ સંચનોના એક બીજા સાથેના સંબંધ બે જીનના સકય છે. આ નો તેઓ એક બીજાને આર્થિક બાળીસાં સચરં છે નવરવા નો આર્થિક સમુ સચરં છે." 'ટેલી એક્સપ્રેસ' લખે છે કે ઓટાવાના કરાર નિષ્ફળ નીવડ્યા છે.

અરવ્ય પત્રો

ਯੁਗਵਾਧੀ ੨੬੯

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ੨੬ ਮਾਰਚ ੧੯੮੭

સાહેબ, તમારા ના ૨૦ જુનના અંકમાં જાન ૧૬ માં હાંદ
કિતેમજ નામના બાઈએ જુલનગોની રુદ્રમા purity કાળક કરવા
અંગેની ખામી જણાવી અને ત સાથે અંગેના હોદ્દા મામલોને
વિષમર્ષી બનેલા હોદ્દામાને આવી સમાજના રિવાજ પ્રમાણે
શુદ્ધ બનાવી, સાચા હાંદ જનાવરાની અર્થા કરી તે મદદાલમ
પ્રબલ ભાગ્ય આરંભે જવાબ માંગે છે.

ਅਨੇਕ-ਅਜਿਹਾਨੀਆਂ ਮੁਖੀ, ਚੜ੍ਹਾ, ਫਰੀ, ਧੋੜਿਆਂ ਵੇਲੀਆਂ
ਪਾਠੀਆਂ ਫਾਖਲ ਕਾਫ਼ੀ ਕਰੇ ਅਤੇ ਨੀਲਮ ਨੇ ਰਾਖੀਆਂ ਉਂਤੇ ਨੀਲਮ
ਧੋੜਿਆਂ ਵੇਲੀਆਂ ਕਾਰਖ਼ਾਨੇ ਕਾਰਖ਼ਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਫਰੀਆਂ
ਵਿਕਾਸ ਨਾ ਕਰੇ ਤੇ ਨੇ ਵੇਲੀਆਂ ਕਾਰਖ਼ਾਨੀਆਂ ਕਰੇ

બીજી એ આપ શુદ્ધ બનાવી દોહુડું મારવ વખતેવા બાધામય હરે છે તે પહેલાં જલે જે બાધાઓ વસે છે તેમણે આજ સુધી દોહુ ચલાવે દાણો નથી, અને 'આપે મિત્ર મંડાવ' નેવી સરસાને પશુ જણાવ્યું નથી કે તેમને શુદ્ધ બની સાચા દોહુ પા આપે બનવું છે. આજ સુધી આ દેશમાં એવાં બધાં બહાર કાઢ્યાં થયાં છે તેમાં એવાં કેટલાં બધાં ભાગ્યે પોતાને કેટલે પશુ પ્રકારનાં કાળા આંગળાં દેખ એવું જણાવું નથી. તો એવાં બાધાઓ પ્રત્યે દોહુ સમાજની જા માટે લાભશી ન હોય! અમર તેવાને બળનાવી દોહુ મર્મનું અંત મળવુત કરવા કરાવવાથી કેમ ન બને! એવાં કાર્મિક કાળેમાં કયો એવાં દમકામ્ય દેશ કે જે સંમત ન બને!

૧૭૫ એવા બામજો, માત્ર રૂઢિલાઈ પોતાનાં પાળાઈને દાખલ કરવા પુરતોજ રીંદુ થતો હોયતા હોય, તે તથા બામજો, માત્ર રીંદુ સમાજને રાજકર્ય છે અને તે કરતાં તે જ પછી માં લખે માની રહેલા હોય તે પાળાઈને ઉપર છે.

ज्यां सुधी लोकां होई अनी, होई जमलें रक्षक जल्लेवा,
नेहनां मर्षितुं पवित्र माणु करी कितम सावित्रशील जल्ले,
सांगु वीर राखी हाथ पणु अनुलभ पुनः होई जवा प्रच्छेद
ऐव तेने हाथ शेकना- लशी जे सत्यशी मानतो.

અને તે અંતે પુનઃ આપણને વખત નાહતે તેવા એ વર્ણ છે. તે કરતાં આપણે પાસે અમીન મકાન મારી પડેલાં છે જે દેશને વિશેષ સાવકાના છે.

तो तेधा आश्रमा येनसुं पलां सुधारी जतावी न परो
मेवी जावा रासुं फुं.

ਈ. ਐਚ. ਸੇਧੂ.

શ્રી ગંગાધર જીંદુ સેવા સમાજ

વાર્ષિક હેવાલ સને ૧૯૩૩

2448—M. D. K.

અહેરજાન 'હુન્ડિજાન ઓપિનિજાન' ના અધિપતિ ગૌર.

સાહેબ, બી ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજનો વર્ગીક હેવાલ પ્રસિદ્ધ થયો છે ને દરેક બ્રાહ્મણોના વાંચકમાં આવ્યો. દરો એ હેવાલ ઉપરથી સેવા સમાજને અત્યાર સુધીમાં કેટલું સુંદર કામ કર્યું છે તે દરેક બ્રાહ્મણો ભણી શકે. દરો, હજી સમાજને ઘણું મોટું કામ કરવાનું જોઈ રહ્યું છે અને તે દરેક બ્રાહ્મણોની ઉદાર મદદથી ખરેખર પ્રાપ્તવાની જરૂરમત સમાજના કાર્ય-કર્તાઓ હરી રહ્યા છે તેમાં કોઈ બ્રાહ્મ પેલાથી બનતી યશ કરવાનું નહિ એક એમ મનજીયું.

સમાજના કાર્યવાહકોએ જે સમાજના વાર્ષિક હેવલેટ જાણવી પ્રસિદ્ધ કર્યા છે તે એ જાનના પ્રસિદ્ધ કર્યા દોષ એમ સમજાય છે. મારજુ જાણસ કંટાળ રાપોટોમાંથી એક પાનું ૧૫૦ શ્રેવામાં જાણ્યું છે તે ઉપરાંત સમાજના મંત્રીઓએ તેવાર કરી જે હેવાસ સમાજની માસ મીટીંગમાં યાંત્રી સંઘડાવ્યો હતો જે જાણે સમાજના દરેકરે મેજુદ છે તેનાથી જાણ્યોવેલ કુલટો છે. જાણ જાણેલા અહેવાલો પ્રસિદ્ધ થવાને એક અમલ થયો છે જતાં જાણ જાણેલા કરવામાં જાણ્યું છે તે જાણે સમાજની જાણ્યું જાણે સમાજના કાર્યવાહકોએ જાણ્યું નીવેલત મારે પાડ્યું નથી જે ન સમજી કંટાલ તેજું છે.

સમાજના અંગભોજને જે વર્ષાક હેવાન લેવાર કરી નામ
મીરીમમાં પાંચી લાંબાઓએ હતો. તે યુગ હેવાન પ્રસિદ્ધ
ભણે નધા ભેમ તે મમ્મ શ્રીદામમાં દબાવી આપેલ અદર્યો
ભાષા કહાય. દરે

સમાજના પ્રસિદ્ધ સભ્યોએ એક રીપોર્ટમાં “સંસ્થાના પ્રાથમિકમાં આર બજા રહેશે” ના કોટમાં છે જ્યારે બીજાએ આથી તે કાપી એવામાં આવ્યા છે. જ્યારે કોટમાં અમલમાં તે તે આ આર કાપી એવામાં આવ્યા? જ્યારે કાપી એવામાં આવ્યા તે તે કાપી સંમતીથી?

સમાજના પ્રસિદ્ધ કથેલા દેવાળ કિપર સંપાદક રા. રા. પ્રાશ્નકર સામેયર જોવાનું નામ છે તે જાની સંમતીથી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું છે! એ અહેવાલ તો સમાજના મંત્રોએજે તેવાર કયો છે સમજાની માસ મીડીયામાં એ અહેવાલ કિપર સંપાદક તરીકે મી. જોવાનું નામ પ્રસિદ્ધ થયું નથી ત્યાં સમાજના કાર્યને એ અસહ્ય અહેવાલ છે તેના કિપર થયું સંપાદકનું નામ નથી તો આ જાની સંમતીથી થયું છે! સમાજના અહેવાલ પ્રસિદ્ધ થાય તેના કિપર તો તેના મંત્રી જોનાબ તમો હોઈ શકે. સંપાદક તરીકે મી. જોવા હોય તે, સમાજના સંપેદરીએજે યું કર્યું છે?

આ અર્થસાધના માટે પ્રકાશી મુદ્રા “દીપ :—આ સંસ્થાના પ્રાચાર્યશ્રી વડા શ્રી યોગેશ્વરજીએ સેવાથી આ સંસ્થાની દીપો નીકળી છે” આમ કાચકમાં આવ્યું છે તે પ્રશ્ન સમાધાનના અસાધ્ય અર્થસાધકથી લગતું ઉત્કટ છે.

આંદર જગતની અગ્નિ પાટા પીઠાવી આ આંદરવાળા અગ્નિ પ્રસિદ્ધ કરી સેવાના પવિત્ર કુટુંબને અવગે આગે આ આંદર દેવતામાં આગે. એ તે અમલ સમર્થ નથી.

कार्य प्रवर्तन करायवा आचार्य मात सेवाभर यथुवा
भारवा समाज कीधामे नयी कवधाना नयी-

સાથે જોડાયેલ મહાનિબંધો

જા.પી. સાહિય આક્રિડન પ્રતિબંધન કોમિસની સાથે બેઝવેલી અરજીઓને જણાવવામાં આવે છે કે એક ખાસ કમિશનના તા. ૧૬ અને ૨૦ એપ્રિલ ૧૯૭૭ ના રજા બોલાવી સમર્થન મળશે.

કાર્ય : કાશોનામુખેજાનની લખાણ.

જા. એચ. એ. જવેરી,
પ્રમુખ.

१७५ श्री रङ्गीत,
 अरमन.

જો બા. સેક્રેટરીશી
મા. બા. ઇ. ડેવિસ.

રજકંઇ

સાચને રક્તે આજનો માણસ ઘણીવાર હારે છે પણ તે જીવી રીતે જીતે છે.

જેરથી મેળવેલી વસ્તુ જેરથીજ દબાવી રખાય છે. પ્રેમથી મેળવેલી વસ્તુ પ્રેમથી રખાય છે.

માણસ જાણતો હોય છે કે જાણક વસ્તુ ખરાબ છે. પણ જાણથી પ્રમાણથી જાણીતી જરૂરથી તે જાહેરો નથી.

પ્રેમ જોઈ સમાજને સુધારવાનો અને જીવંતીને દારનારો ઉઘાટી ઉઘો કાઢે છે.

પ્રેમો ખરેખર નથી સૂચને રક્તે આજનાં તે રહે તો ઠીક છે તરીકે તે હાથનો મેલ છે.

મીતા મન્યન

(લેખક—શિવોત્તમ મનરખામજી મહાપાત્રી.)

અધ્યાય પ મો

(૧૧) શ્લોક ૨૭-૨૯

“જનન્ય! જન્મ-મુક્ત જેને કહી શકાય તેનું લગ્ન એક વિશેષ માન્ય છે. તને કહું છું. જે જિન્દગને કું તને પહેલાં કહી મળે, નાં જાણી કું કાઈ વિશેષ કમેશ કરતો નથી; પણ જેની એક જાન એક રીતે કહેવાથી થોડીક સમજાય છે, જીજી રીતે કહેવાથી વળી થોડીક સમજાય છે; જેમ પુનર્જિત કરવાથી જેનો મોખ વિશેષ સ્પષ્ટ અને ક્ષત થતો જાય છે, મારેજ જુદી જુદી રીતે કું તને તે ફરી ફરી કહેતો રહું છું. મારે કંઠાના વિના મારા નિરૂપણને સંભળ.”

“જરિદમ! જન્મ-મુક્ત મોગી બાકીદિયોના નિષેધોના રાગ ઉઠીને બેઠેલા હોય છે; વળી, છુલ્લા, કમ અને દોષથી રીક્ત થયેલા હોય છે; એ વિચારસીધા પુરુષે મોક્ષનેજ જન્મનું ધોવ માની પોતાના ઇન્દ્રિય, મન અને હૃદયને સંવચમાં રાખેલા હોય છે; આથી, એ જરૂરે સદાજપજોજ નિરાગી હોય છે, અને પ્રાણાયામ તથા ધ્યાનના અભ્યાસ કરી વિદ્યેષણે મન, પ્રાણ અને જરૂરના નિર્વાન થયો હોય છે.

“પરંતપ! આપણા આ બે ભવાની વચ્ચે જાનતંત્રીઓનું એક મહત્વનું ચક્ર રહેલ છે; પોતીઓ તેને આગાચક્ર કહે છે. એ આગાચક્રનો નિર્વાન કરીતો સર્વે જન્મતંત્રીઓ અને જ્ઞાતીઓની હિવાચાને, સારથિ જેમ જમામ ખેતીને થોડા-જોના વેગ રેણી દે, તેમ રેણી ચક્રે છે એ ભવાની વચ્ચેના સ્થાનને જાણે પોતાની આંખો વડે જોવા માગતો હોય, તેમ જાં જે પોતાના ચિત્તની ધારણા દ્રઢ કરે છે. તેને અભ્યાસથી એ આગાચક્રનું સ્વામિત્વ પ્રાપ્ત થાય છે. ધનિયોની અંજળતા અને ઉત્તેજના રોકવા મારે એ આગા ચક્રમાં ધારણા રાખવાનો અભ્યાસ જરૂર કરવોગી છે.

“વજી, ધર્મ! આપણું આ નસોરો દારા આપણ કરનારા થાસ અને ઉપવાસની સમતા કંપર નિરોમિતા તેમજ મન

અને પ્રાણની ચિતરતો મજો આપાર રહે છે.

જેન્નેમ! મનમા કર્મ-રોડ, કામ-કામ વગેરેના વેગો દહે જના આસો-જાણના નિષ્ક્રિયતામાં અને જનને જરૂરના આરોમ માં ફરક ન પડે, એ શક્ય નથી. આથી, જેમ સારથિ એક બજારથી પોતાના વાસણથી થોડાઓના પ્રેમને જિને જાને જીજી આપણી સમાજધરના પ્રજાવથી તેમની અંજળતા અને મસ્તીને વચમાં રાખે, તેમ પોતી પુરુષ એક બજારથી વિવેક જાને વિચારથી કામ-કામને જિને છે, અને જીજી આપણી આગાચક્ર પ્રાણાયામના અભ્યાસથી તેના વેગોને વચ માં રાખે છે.

“જેન્નેમ! આવા સદાજપજોના પોતીને કું મુક્ત થયેલોજ સમજું છું.” ૨૭-૨૮

(૧૨) શ્લોક ૨૯

“જન્મનું નાં જાનનંજાનું વળી એક વિશેષ સદાજ તને કહું છું તે તું સંભળ.”

“જાનનિષ્ઠ પુરુષનું જન્મ નાં જાનનું જન્મે જન્મરૂપ હોય છે, જેની આગાચક્રમાં જેક પ્રકારના જન્મકારનાં જન્મ પણ નથી હોતો. સર્વ જન્મરૂપ છે, અને એ જન્મથી પોતાનું જાન જાણતું જરૂરિતર નથી જેમ જ જાણે છે. પણ તે સમિત એ જાણે છે કે એ જાણમાં કું-પણું સંભારી શકતુંજ નથી; આથી, ‘કું જાન છું, કું સર્વજ્ઞાચક છું, સર્વોનો નિર્વાન અને સર્વોનો સ્વામી છું’ એવું એ આકાશન રાખતો નથી, પણ નજમજી અને કાકિતલાવે એ જેમ માને છે અને કહે છે કે ‘સર્વે મજા અને તપોરો ભોક્તા, સર્વજ્ઞોના મહેશ્વર, સર્વ પ્રાણીઓને સુરદ એ પરમાત્માજ છે, જે છે તે જોજ છે; કું-પણું કરીને એ કામ હોય નો તે ફળ એ પરમાત્માનીજ કામ જાણીને વિશેષાંસ છે! આનું જાણી, એ પરમદેવનો આપમ બે છે અને પોતાની સર્વજ્ઞાઓના અધિકારતા તેને કહી પોતાના કાકિતમાન જન્મમાં જાનિતને જોજવે છે.” ૨૯

અધ્યાય પ મો પુરેલ.

બનાના

જોડા પોચાપણા જલદી પાકે જવા મોટા ફેસ (બારે ૬૦૦), કિમટ રી. ૧૦ સી એ ટાકીદે એલ્ડર મોડલો. આફ ૩૩ પેની રાલ.

LARGE SELECTED BANANAS

20/- Cane C.O.D., F.O.R. Dorian.

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist,

64, Prince Edward Street, Dorian.

મફત! તદન મફત!!

વપરોગી માહિતીવાદો વૈજ્ઞાનિક પુસ્તક કંઈ પણ કિમટ કે દવાજા ખર્ચ વગર તદન મફત મળે છે. અંગ્રાસો.

મદન મંજરી ફાર્મસી, ભાવનગર, કાકીજાવાડ.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરુટ અને વેજિટેબલ માટે પંડીના ઝોનિસે હીપર આજી
કાન દેવામાં આવે છે. મંગાલી ખાતે કરેલો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

કોઈ ભવનું તાલુકું ફરુટ અને વેજિટેબલ માટે પેટ્રોન હરી સી
મા ઈ થી મોકલવામાં આવશે કમિઝી—
P. O. Box 254. Durban. 31 Bhorl St. 65

'Phone 3367. Box 316, 82, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

ફીનકાલ મોરાર મટવાડકર,

ફેરુટ અને વેજિટેબલ માટે પેટ્રોન
અને કમીઝન એજન્ટ.

પેટ્રોન કારી રીટે કરી માલ સી.આ.ઈ થી મોકલવામાં આવશે
ટકીફીન ૩૮૧૭ મોકલ ૩૧૧ ૨૨ પીકેટરીયા રફીર દરબન, 62

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફરુટ ભવનું ફરુટ અને વેજિટેબલ માટે પેટ્રોન હરી
સી. મા ઈ. થી મોકલવામાં આવશે. કમિઝી—
P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,

UNDER-TAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh Flowers
and Wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4664 Cent.
MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

ફાન, ફાન મેકર મારી, ઈ મેલ કાફી ફાન મેકર પુરા પાલવામાં
આવે છે. રાજ કોમ્પા મેકર.

ફોન ૪૬૬૪ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ. દરબન.
મેનેજર: કે. એફ. ફ્રાન્સીસ.

અઠવાલિક પચાંચ

પ્રીક્ષા	રોડ	પત્રવાન	પારસી	સુધોદન	સુધોદન
૧૬૩૩	૧૬૮૬	૧૬૫૨	૧૬૦૨	૬. મી.	૬. મી.
જોમદ	મવલ	અધાદમ	મોટ		
		૫૫૫૨	૫૫૫૨		
૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨
૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨
૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨
૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨
૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨
૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨
૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨	૧૨

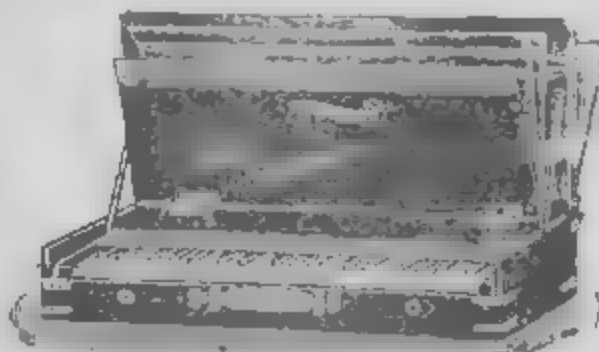
માત્ર થોડા વખત માટે.

અમુલ્ય લાભ.

વહેલો ને પહેલો.

દરબન ૧૫૩ રીડ હાથમાં આવે છે.

પગના કબજા રીડ હાથમાં આવે છે.

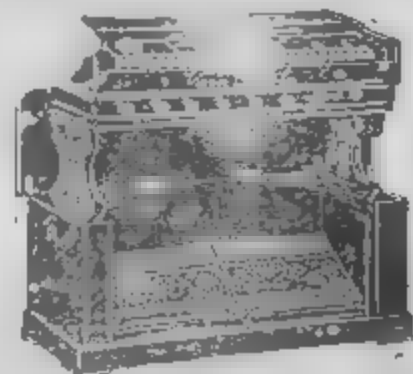

પા. ૩-૧૦-૦.

૧૫૩૫ના
લાભ

સાગર
રીડ
હાથમાં

પા. ૨-૧૫-૦.

પા. ૧૦-૧૦-૦

બહાર ગામના ઝોનિસે હીપર પુરતું પ્યાન આખી બરામર પેક કરી સુધના મુજબ રવાના કરવામાં આવે છે.
અમારા ૩૦ વર્ષના લાંબા અનુભવ પછી આ ફરુટી હવાને બહુસરતા ૧૦૬ આવે. હાથમાં આવે છે.
મંગાલી મોટા કબજામાં રોકમાં રાખીએ છીએ

ફરુટ ભવનું ફરુટ અને વેજિટેબલ માટે પેટ્રોન હરી સી મા ઈ થી મોકલવામાં આવશે કમિઝી—
બહાર ગામ વાળાઓને ઝોનિસે સાથે રપ દલા મેલવાનું મોકલવા અને પોતાનું નામ સરનામું
વિષે: થોડા અંકરે વજાવડું.

પી.એ. ગોશાલ ૪૬૨૦

મોરારીયા મ્યુઝીક સલુન,

GOSHALIA'S MUSIC SALOON,

P. O. Box 460.

૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, દરબન.

131 Queen Street, Durban.

શિયાળાના પૌષ્ટિક પાકો તૈયાર છે.

॥ अमृतकार त्वां नमस्कृत ॥

શકિતને રાજ્ય સાક્ષીરૂપમાં—રૂઢીની કાનૂની નેજા વનદુરસ્તી બાંધે છે. તેની બાંહેડે ૧૪ જાતની વનદુરસ્તી નાંખવામાં આવી છે. સોના, ચાંદી, વરખ, રંગભેદી કાચખ, બીખસેની કપુર, ખરાસ, રેણુરી, કેસર, અંખર, કીમકાજલ, આરસાપરજા, વીંદારીકંદ, વાંકભોજન, સતાવળી, નરચુંદી, ભમુદ્રાણ, ચંદ્રખખા, મોનારૂપા, લોહ, અખરક, પરવળ અરખ વીઝેરે જાતની બીજેથી તેવાજ કદમાંમાં બાંધ્યા છે. પણ હોવા છતાં નવજુવાન પ્રાદેશ અપ્રુદ અપ્રકારે શકિત વધુ દીવસના સેવનથી જીજ્ઞાસુ બાંધે છે.

રાજા એકના કબાની રી. ૨૭-૬.

13071 1941.4.18—જા.જા.ની તથા મમમ.ની તબાકમ જી.મારી? નામુદ 13071

મુ'દ્દા ૨.૬—એના ઠંઠા પુરૂષની કમરનો દુખાવો જલમુગથી નાજ કરી બે દોવસમાં કાપડો પહેંચારે બે.

કુનારપાલક—કરીશના ખરાબ વેલોને માફ કરી મફત આપી કરીશ હલકું રાખે છે.

ଉତ୍ତରାଂଶ—କଟିକା, ଶାଞ୍ଜୋ, କାମୁଡ଼ି, ଅଞ୍ଜଳୀ, ଚଣା, ଲୁଆ, ଘୋର ଚିତ୍ତେ ଆଞ୍ଜଳିକା, ଲୁଆ, ଚିତ୍ତେ

સેવીયાક—કચ્છે પેથીવાક જાખા માલિક બાલિકામાં વખણાવશે કે. જેના વખણ કરવા કરતાં મુખથી ખાતી કરી, પાગલપર કચ્છા નામનું ભેગલ વાંચી ભેગે. રંગલની રી. ૪.

કરૈ, પાઠશાલકર કમારા નામનું લેખક વાંચી લેજો.

२५६५६—स्वाधीन अन्तरे नास्त्यं तर्ही) आवाधी योषण आये ७७.

એ ઉપરાંત અભ્યુરપાકે, મુંઠપાક, ચાવરપાક, ફાંપાક વગેરે જોડતા પાક તાજાંદે ભેગાર હશે ના.પવામાં આવે છે.

આરંભ સાથે પેલા પિકસવા મહેરબાની કરવી.

ପଞ୍ଚ ମୁଖୀୟା ମାତେ ଶ୍ରେଣୀ:—

KAPITAN BALCONY HOTEL.

(Proprietor R. K. Kapitan)

*Phone 3023.

Cor. Grey & Victoria Street Durban

દેશની આયતનાર તથા જનતાશાઓને ઉત્તરનાનું નિમિત્ત સ્થળ.

તમારા કંપાની બહેર ખર્ચર ક્યા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન એશિયન’ માં

ନି. କ୍ରମ. ନାମ। ପ୍ରାନ୍ତ। ବର୍ଗ। ଜା.। ଅ.। ସା.। ପ.। ସା.। ପ.। ସା.। ପ.।

ଉପାଦାନ, ୪୫୫ ମାଡ଼େ ମାଡ଼େ:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal

'4' 100-4 (44)

J. D. Buss 1433

ORIENT MUSIC SALOON.

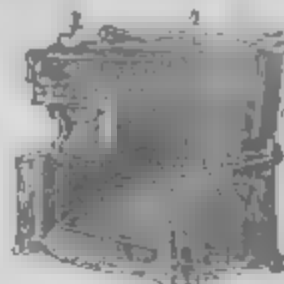
Agenda | 11 MAY RECORDS.

મા મોક્ષની રેખા ૩૬

ଉତ୍କଳ-ସମ୍ରାଜ୍ୟ - ଉତ୍କଳ-ସମ୍ରାଜ୍ୟ - ଉତ୍କଳ-ସମ୍ରାଜ୍ୟ

જુદક શી. ૩-૩ ૬૭૫ની શા. ૩૫-૦

દા.રૂ.બિ.ની રકમ એ.સી.સી.એ.સી. ૪૯૫૮.

ମାଧ୍ୟମିକ, ୧-୭-୫ ଓ ୫, ୫-୧୦-୦ ଓ ୧୦.

પા. ૩-૪-૦ થી પા. ૪૫-૦-૦, ક્ષાલનઃ અને પાનનાં.

શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા ઉપરના ચર્ચાસભ્ય,

Indian Opinion

No. 33—Vol. XXXI

Friday, August 18th, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper
Price 2 annas.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રશી. "દક્ષીણ"

આગસ્ટ તા. ૨૧ થીએ મુંબઈ જવા ઉપર.

મીડીના બાલો—બેરારી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પૌંડ ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૬.

ચેસીન્ગરોએ પેતાના કાગીના ઉપર પેતાનું અને રશીમરનું નામ બમ્પી, પોર્ટ, ઇંગ્લેન્ડ મરનામું કરવું. અને ન્યાયી મહેલ લાના રેલ્વે કોપાર્ટમેન્ટને કાગીના સીપા પોર્ટ ઉપર પહોંચતા કરવા બજાવવું. તે તે નેચે નોંધાવતા કરી બાપરી. બો. ધાનના બાધનની નવી મેટો પ્રધીન સારી સમવોવાળી અને યડપ ચાલની સાવધ અને ઇસ્ટ આફ્રિકા સાથે ચાલુ થઈ છે.

મુખ્યના—વેલ્ડરોએ પેતાના મેટા કાગીના કનીવારે ૧૧ વાગ્યા બપોઈ ઇસ્ટમાં પહોંચતા કરવા. રેલ્વે કોઈ ચેસીન્ગર પેતાની રીપીટ બમારી આપીસમાંથી મેની અને વહાર મામવાળા સામુહીએ બમારી માથે પત્રબવહાર કરવાથી પણ થઈ ગઈ. રશીમરને વગર રેલ્વે કામકાજ બમારી બની રેપરેમ નીચે થાય છે.

SHAIKH HAMED & SONS,

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamat," Durban.

મુસલમાની વીરશી પાઉંડ ૩-૧-૬

રપેરીયલ વીરશી પા. ૭-૧૪-૦.

હોંડ વીરશી પાઉંડ ૨-૧૪-૦,

રપેરીયલ વીરશી ૧૫૬.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

રશીફાન ૪૮૦૦.

પો. ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.

ધા

રશીમાફિક એડ્રેસ

"ફરતમજ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ

કંપની લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક જાતના અકસ્માત

જેવા કે મોટર કાર, પ્લટ બાજ, ફીટલીંગ બોટ, વરકમેન્સ કોમ્પેન્સેશન, વીરશે અનેક પ્રકારના વીમાને લગતું કામ આ વીમા કંપનીએ શરૂ કરી રીકું છે

પાલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ ડરેખમાંજ કરી આપવામાં આવે છે.

આમા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રાંતોમાં—

સોરાબજી ફરતમજ.

"ઇન્ડિયા હાઉસ"

૧૭ ફર્ડી એવન્યુ,

ડરબન.

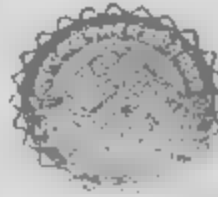

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદા
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ગુટ; સરદાર ફોન

ફરેક ભલના સરદાર ફલ્ગુટ
ફાર્મિલ્યમ અને સરદાર ફોન
પ્રાપ્તિમાં અમારી પોતાની
ફેક્ટરીના બનાવવામાં
આવે-છે. તથા વિચલ-
મારે એક આનાનો
સાંપ પ્રાપ્તી કરીએ
મંગાવી ખાતરી કરે.

ચેતસીંગ ગુરુબક્ષસીંગ અને પ્રધર્સ,

દેવ ગોશીલ અને ગણપતિ-વિતપત્રી પ મી મલીના તારે, સરદાર ફોનફોન્ટ રોડ, મુંબઈ, ૮.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. ગ્રાન્થ ગોશીલ અને ગણપતિ રજીસ્ટર્ડ અને રેડી શોક, મુંબઈ, ૨

૨૪ કલાકમાં ફામદો કરનારે જગપ્રસિદ્ધ

સાપટલોશન

દરજા, ખાત્રી, ખરજી, વિચેરે સામટીના ફોર્ટ ઉપર આકસીર રવા છે.
કપડા ઉપર રાજ રાજા નથી. લગ્ન એકલીવીરાનોમાં સોનાના ચાંદા મળેલા છે.
હો. આ રવા હ આના પેરદાજ પેકામ ચાજ જુદો. આખરફાર એજન્ડો બેઝએ છે.
૭૮ કંપની, કલ્યાણવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગર

પાવડર

હીલ, ઉપાઈ, માકક, વંદા, માખી,
અથવા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

આપીંગ ગણપતિ, કલ્પા દીનોમાં એક નં. ૪

Box 247 & 317

Tel "Khattrh."

HOOSAIN ISMAIL (SARDARGADHI VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મોબલ ૧૧૫ અને ૨૧૫ રેલીમલ વિચેરેલ ખત્રી

હુસેન મુસ્માઇલ (સરદારવાલા વાલા)

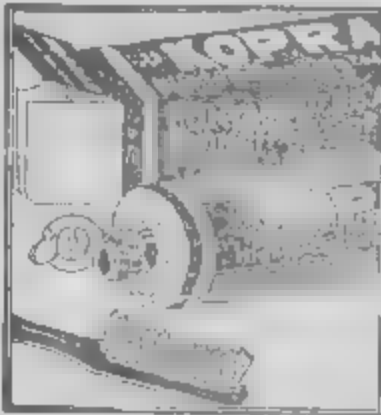
વિચારે પેરેન્ડર એજન્ડા,

બેર- પા. પ. આફ્રિકા.

60

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth—hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khoti, P. O. Box 69 Vereeniging.

12, R. S. Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખાતરી કરી શકો છો કે તમને એકલું તેજ માલ મળ્યો છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સાફરવાથી કપડાંને કાચ પડવા નથી અને સાફરવા માં તે સરતા પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ રોકા માં રાખવો અને તેજ બ્લુ સાફરવા બધામણુ સ્તરી એ સાધકાર્ય છે એનું કારણ એજ છે કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે વખાણ માલગેને વેચશો તો તેથી કીને સંતોષ કરો અને કરીથી જ તેજ જરીયા આવશે

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and loaded to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચઢાવનાર

નારદલના તૃપ્તર એકના બનાના, પાંખાપલ વિગેરે ચીજો બારેર પ્રથેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

રેક બારેર ઉપર અતી રખરખ રાખી સારો માલ, સારી પકાઈ કરી હિજાબત કાવથી મોકલવા માં આવશે.

કેપ સાવીન્ક, ડાંકવાલ, ફીફેટ, રાઉસીઆ વીગેરે રેકે જામનાં મોકલવામાં આવે છે.

સંખો : રવજી બુલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧.

૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

દરબન, નાટાલ.

THE NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

T'nal Add:
P. O. Box, 2302
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838,

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

ન્હાનામાં ન્હાણું પ્રોમાઅમ અને મોટામાં મોટું બોનસ

આપનારી ખાસક રૂપની જુની વીમા કંપની.

જીવંતીના વીમા કિતરાવવાથી તમા તમા ફાયદા યાવ છે તે બજારું હોય તો અને કહ કંપનીમાં
કિતરાવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદા અને સારાન યોજનામાં આજી પ્રીમીયમ ભરવાથી
મળે તે બજારું હોય તો મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

હિંદીઓના બોજનેસના ચાફ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાન્નિસબર્ગ,

Indian Opinion

No. 33—Vol. XXXI.

Friday, August 18th, 1933

Registered as the G.P.O. as a Newspaper
Price Fourpence

NOTES AND NEWS

A REITER's message from Poona dated Aug. 16 states—Gandhi commenced a fast "unto death" at noon to-day, but it is believed that he will break it and take his usual meal to-day as a result of the Government having offered him facilities to continue his campaign for the regeneration of the Untouchables, on certain conditions. Gandhi started his fast, it is understood, in fulfilment of a threat that he would do so unless he was granted the full rights of a State prisoner. He declared that he wanted those rights so as to carry on his campaign for the regeneration of the Untouchables. Mr. S. Anoy, Acting President of the Congress, was sentenced at Bombay to-day to six months' imprisonment. Mr. Anoy was arrested near Akola in the Central Provinces, on Aug. 14 with a party of Congress volunteers who were about to commit civil disobedience. They refused a police order to disperse. Of the 13 others arrested 11 were sentenced to six months' rigorous imprisonment. Two women were acquitted.

The following are extracts from the Report of the Protector of Indian Immigrants for Natal, for the year ended 31st December 1932:—

There were no arrivals during the year, emigration to Natal having been stopped by the Indian Act of 1911. The number of births registered during the year was:—Males 3,260, and females 3,038 being in all 1,253 less than last year and giving a birth-rate of 42.82 per thousand. This is the lowest birth-rate since 1918. The number of deaths reported for the year is, men 921, women 907 and children 1,172, as against 696, 650 and 835 respectively during the previous year showing an increase of 836 and giving a death-rate of 20.45 per thousand, the highest since 1911. The high death-rate is accounted for by the malaria epidemic. The approximate number of Indians in the colony on the 31st December, 1932, was 147,516. There were only 21 Indians (males) under indenture on the 31st December 1932. There are approximately 17,000 Indians (men) employed in the provinces, out of a population of 35,818 (men). The average rate of wages for Indians who reindentured is 42/6d. per month, including food, accommodation, medical attention and medicine, free of charge.

The Agent of the Government of India, Kunwar Sir Mahan Singh, accompanied by the Kunwarani, is to visit Ladysmith on August 26. He will be entertained at a civic luncheon, and a public welcome will be given him by the Indian community in the Town Hall in the evening.

Kunwarani Lady Mahanaj Singh will lay the foundation stone of the new Christ Church (St. Aidan's Indian Mission) at Sydenham, at 4.15 p.m., on Tuesday afternoon Aug. 22. The public are cordially invited to attend.

Mrs. E. A. Benson, who until recently was Ward IV's representative in the Durban Town Council was on Tuesday presented with a turquoise necktie from Councillors and a handsome cheque from public bodies and private individuals in Durban for her excellent work on the Council for the past 13 years. The presentation was made by the Mayor of Durban, Mr. P. Osborn, in the presence of Councillors and a large number of prominent social women workers in Durban. Mrs. Benson left last Wednesday for a holiday in England.

CONFERENCE OR A TAMASHA

AT the request of the committee of the Natal Indian Congress the South African Indian Congress officials have convened an emergency conference which is to be held on Saturday and Sunday in Johannesburg for the purpose, it is stated, of redrafting and reviewing the resolution passed by the last conference authorizing the officials to inform the Union Government of the willingness of the Congress to co-operate with the Governments of India and the Union in the former's mission to explore outlets for her increasing population, and to "remove the misconception" created by the passing of a resolution opposing any colonization scheme or any inquiry in connection therewith by a mass meeting of Colonial-born Indians held recently in Durban.

The Congress officials are still going about the wrong way. They have not yet taken steps to satisfy those who have stood against them and those avowed themselves to work for the public nor have they respected the resolution passed by the recent mass meeting of Indians.

This was not a time to consider their own prestige. The community's cause must, obviously, be greater than any consideration of personal pride or prestige. The correct course for them, after they had heard the voice of the public, was to have temporarily suspended their participation with the colonization committee. They would have been justified in doing so in view of the fact that one of the Provinces was opposed and that too the one which was vitally affected by the proposed scheme. But they have, however, continued their co-operation, flouting public opinion, and now they are calling an emergency conference to clear the "misconception" created by the public!

On the first session when the Assisted Emigration Scheme was agreed the Congress officials did not explain to the public what they were going to do for them, but when, after 13000 souls were sold

away for the concessions that were promised, but have not yet seen the light of day, their eyes were opened and they protested against the scheme and held a mass meeting in the Town Hall to get the public support.

Now again in co-operating with the Government in the formation of another like scheme, they have not considered it necessary to explain to the public what they are about to do for them. Why do they persist in refusing to do this? Because they realize that they cannot carry the public with them. If that is so why are they persisting in doing a thing which the public do not want and which is against the fundamental principles of civilisation? Is it not a fact that while the motive underlying the scheme, in so far as the Government is concerned, is to reduce the Indian population in this country the motive underlying the co-operation in the scheme, in so far as the Congress officials are concerned, is to compromise the birthrights of their less favourably situated brethren for doubtful concessions to the other Indian settlers? To deny it would be beside the truth. Mr. Sastri, in the course of a speech recently in India said, our non-participation in the investigation would endanger the position of the Agent. The meaning of this is quite clear. If you desire any concessions in this country and wish the Agent to endeavour to get them for you be prepared to compromise the birthrights of your brethren. The action of the Congress officials amounts to the acceptance of this principle. It is a dishonourable thing and it is time to cry a halt.

The Congress officials have shown no signs whatsoever of repentance. They have shown every sign of their persistence to ride the high horse.

They have chosen Johannesburg as the venue of the Conference? Why did they unnecessarily have to involve Natal into such an expense when the question to be decided was mainly connected with and of the greatest importance to Natal. Could not the amount to be wasted on taking delegates four hundred miles away have been put to better use by relieving the distress of the poor. Transvaal and the Cape may well ask that question.

The delegates assembled at the Conference will have to bear this in mind. They must forget their own individual selves. They must forget what assurances their representatives may or may not have given to the Government. The people are not bound by their acts if they consider them to have been wrong or immoral. They must consider the issue on its own merits. Do they or do they not favour a colonization scheme for settling South African Indians in other countries. If they say they do their co-operation in the formation or in investigating the possibilities of such a scheme will be justified. But it will be only justified after having obtained the consent of the public to such a scheme. If the delegates, however, do not favour such a scheme their co-operation in the formation or any investigation thereof will be entirely inconsistent. No responsible body of men working in the interests of the people can be so inconsistent and the people would not tolerate such inconsistency. In addition there is in this inconsistency the evil

object of bartering of the rights of a section of the people for any concessions promised for another section, such an act would be criminal and the participants would be held to account by the public. It will therefore be incompetent for the emergency conference to decide the issue in any other light than was decided by the mass meeting in Durban, as a result of which, it is stated, this Conference has been convened. We say it will be incompetent because we happen to know how the delegates have been chosen. The delegates who will sit at the Conference are not all persons who are connected with any public activities or even know the A.B.C. of what is really happening. They are not the chosen representatives of the people in the true sense of the term. The task before the Conference is therefore both difficult and delicate. Its decision may either result in bringing once more peace and amity or it may result in dividing the forces in this country which will never be able to unite. There can be no harmony between truth and untruth. In the war between them truth will ultimately prevail, untruth must perish.

Fountain Of Wisdom

*Truth crushed to earth shall rise again,
The eternal years of God are hers;
But error, wounded, writhes with pain,
And dies among his worshippers.*

W. C. BRYANT.

Protest Against Proposed Colonization

Protest meetings against the Colonization Committee were held last Saturday night at Verulam and Tongaat and on Sunday at Clairwood and Stanger. The meetings were well attended and were addressed by Messrs. A. Christopher, P. R. Pather, S. L. Singh, C. R. Naidoo, D. S. Chetty, Manilal Gandhi and others. The Verulam meeting was presided over by the local leading merchant Mr. Mather who was supported by Messrs. Obanlal, Raghavjee Raghunath, A. Shani, Dhanjee Ramjee, Jutha Jeewe and other leading Indians.

The Tongaat meeting was presided over by Mr. A. J. Choonoo who was supported by Mr. V. Desai of Messrs Gandhi and Co and others.

At Stanger Mr. P. Luke presided who was supported by Messrs. P. Thomas, S. Roop Singh, Rumpooral, Maganlal Patel and many other leading Indians.

Mr. P. Thomas entertained the party to dinner after the meeting.

At Verulam the party was given light refreshments by Messrs Chundini Bros.

The resolutions passed at the mass meeting of Colonial born Indians held recently at the Victoria Picture Palace, Durban, were conveyed to the Government an acknowledgment to which has been received by Mr. A. Christopher.

Resolutions passed at the above meetings have been conveyed to the Union Government.

Natal Indian Congress

Election Of Delegates

The Natal delegates to the forthcoming South African Indian Emergency Conference which meets in Johannesburg on Saturday, August 19, to reconsider the colonisation scheme in its fullest bearing, have been given the fullest powers to discuss and decide the matter, untrammelled by any mandate as to vote, says the *Natal Advertiser*.

This decision was unanimously accepted by the meeting of the Natal Indian Congress held in the Gipsy Library on Sunday last.

At the initial stages of the meeting the question was raised of nominations of absent members. The meeting decided to elect the best Natal team possible so that all views, however divergent, might be represented at the conference.

The chairman, Mr. V. Lawrence, in referring to the meeting, said that as a result of the division in connection with the colonisation scheme inquiry the executive had requested the South African Indian Congress to hold an emergency conference, and, in response to their request the meeting in Johannesburg on August 19 and 20 had been called.

Speaking on the question of mandate, all the speakers were unanimous that the delegates (according to Mr. Sookdeo) should not be muzzleed and that they should be given a blank cheque. This viewpoint was endorsed by Messrs. Sorabjee Hostenjee, P. Hargovan, B. A. Meghra, B. M. Patel and L. Panday.

The meeting, on the motion of Mr. P. Hargovan, adopted a resolution empowering the delegates to consider in their own lights, freely and frankly, the colonisation scheme.

Twenty delegates were nominated and 10 others were elected from the various branches, thus making a full complement of 30 delegates from Natal.

Kunwarani's Plea For Indian Women

Association Formed In Maritzburg

A meeting organised by the Natal Indian Congress to afford the Indian women of Maritzburg an opportunity of hearing the Kunwarani Lady Maharaj Singh was held on Monday afternoon at the Hindu Young Men's Association Hall, Church Street, Maritzburg.

There was a large number of interested Indian women and many representative City women, including Mrs. D. O. Dick, who presided over the meeting. Mrs. N. Fisher, wife of the Bishop of Natal, Councillor Mrs. A. E. Shirley and Councillor Mrs. W. A. D. Russell.

In welcoming the Kunwarani, Mrs. Dick spoke of the aim of the meeting to inaugurate an Indian Women's Association for the advancement and uplift of Indian women throughout the Union.

The Kunwarani emphasised the importance of forming this Indian Women's Association with a view to interesting the women in social and educational work. She mentioned the movement in India—the All India Women's Association, which had done enormous good in helping along women's interests. The Association formulated public opinion, endeavoured to further the education of Indian girls, and tried to check early marriages.

With regard to welfare, she touched on the question of home hygiene, Red Cross classes and extension classes for adults. In Durban such classes were well under way and held two or three times a week, when scholars could continue with any subject

Mrs. W. A. D. Russell, in speaking of a clinic, said that the Municipality had the matter of welfare in mind.

At the close of the meeting the Association was inaugurated, many Indian women becoming members.

Asiatic Land Tenure Act Commission

Mr. Mahomed Jaibhai's Evidence

(Continued from last week)

Mr. MACWILLIAM: Now if the Mahomedans predominate to the extent of 75 per cent., as you suggest, that 75 per cent. of the Asiatic community is composed of all types of individuals—merchants, retail shopkeepers, hawkers?—Yes.

And I take it your answer to my learned friend applies there, that the great percentage of them are of the poorer class—Isn't that so?—That is so.

The hawker, the pedlar, and men of that kind?—No, not only the hawker—the retailer.

You would class them amongst the poorer class?—Yes.

The biggest class of individuals are your hawkers, your pedlars, your cooks, your waiters?—And retailers.

Now leave out retailers for the moment. Your pedlar and hawker is the man who leaves his home very early in the morning?—Yes.

He buys his wares very early on the morning market—Isn't that so?—Yes.

He is absent all day long on his rounds. He very seldom arrives home until late at night—Isn't that so?—Yes.

So far as he is concerned he has been able to carry on his business perfectly admirably away from home, although you tell me he practices, or his family practices, *pardah*?—Yes.

So that absence from home for a very lengthy period of the day can be no objection to that class of Mahomedans?—Hawkers, yes.

In the same way with the waiters and the cooks. No that a large percentage of the Mahomedan community have found no difficulty in carrying on their business away from home, they practice *pardah*?—You won't find 90 per cent. hawkers, Mahomedans; you will find them in the small shops too.

Anyway, to the extent you do find them there, they have found no difficulty?—No.

Now there are just one or two questions I want to put to you as regards the questions in your statement. You have told us that your Association consists all told of 40 members, 20 of whom are on the executive.—Yes.

And that they are the most influential section of the Indian community. I put it to you by "influential" there you also mean wealthy?—Wealthy and poor. The poor which has advanced to that stage in life, socially. A man can be poor but yet educated: he would be admitted to our Association.

CHAIRMAN: You gave a figure of something financial—some indication of wealth represented on your Society?—Yes.

I was not quite certain whether that referred to the members of the Committee or the Society as a whole?—They were members of the Society in addition to others, who are also affected. We include them.

You said that your Society represented property to the extent of about £2,000,000?—Yes, Sir.

Property of all kinds: you mean not only business but personal property?—Yes.

That is for the Society as a whole, you give that figure?—Yes.

Not for the members of the Committee?—No.

Mr. MACWILLIAM: Now, the Society as a whole when you mention that figure that figure of £2,000,000 that also includes of Asiatic land companies, does it not?—Yes.

So that may I take it, Mr. Jajbhay, that there is hardly a well-to-do Indian or Asiatic that is not represented on your Society?—There may be one or two left out.

There may be one or two?—There may be.

In other words, the wealthy Indians in the Indian community in Johannesburg, the wealthy individuals, are a comparatively small number of the Asiatic community?—That is so, yes.

May I put it that they would not exceed 100; the really "well-to-do"?—There are different grades.

CHAIRMAN: That is a difficulty.

Mr. MACWILLIAM: I realise the difficulty of providing a standard, my lord, as the ordinary phrase goes. (To witness). I was rather taking your phrase, "the well-to-do," Mr. Jajbhay: that is, the man in very comfortable circumstances, or even in comfortable circumstances?—What does that mean—"comfortable"? £30 a month, £40 a month, or a man with a big income?

Well, judging from the wealth displayed here I suppose I dare not put it as low as that. I find it very difficult to give a standard. When you need the phrase, "the well-to-do," what did you have in mind?—There is the very wealthy class. Then you have the middle wealthy class. There are different grades even in "wealthy."

CHAIRMAN: What do you call "very wealthy"?—Well, I think, Sir.—I am referring to five hundred thousand, or two hundred and fifty thousand.

We will take the quarter of a million?—Yes, Sir.

And then the moderately wealthy?—Yes—then we have the second grade.

What is that?—Between seventy-five thousand and one hundred thousand. Then you have other grades between ten thousand and twenty thousand. Now between the ten thousand and twenty thousand you will find also a fair number, not a very big number. And then you have the average shopkeeper with one thousand capital, or two thousand, or three thousand.

You have given four classes; that is, you have mentioned those with two hundred and fifty thousand and over; the men with twenty-five thousand up to two hundred and fifty thousand; and the men with ten thousand to twenty thousand; and then those under ten thousand.

Mr. MACWILLIAM: On your figures, when you come down to the small shopkeeper, you would then come down to the average European standard of the well-to-do man?—No. There are very poor people also—people with £500 capital.

As a matter of fact I think it is well known that there are about four or five very wealthy Indian gentlemen in Johannesburg. May I put it to you, to come down right to your fourth grade, there are a comparatively small number who are worth £10,000?—Yes, a small number. Not very small, you will find 20 to 30 people. There are probably 20 to 30 people who are worth £10,000.

CHAIRMAN: Do you mean the people who have £10,000 and over—the Asiatics who have £10,000 and over, are only 20 or 30 in Johannesburg?

Mr. MACWILLIAM: No; I thought he said there were about four or five who were on the quarter of a million mark?—(Witness): I would not say how many.

I don't want to tie you down to a particular number. I want to get an approximate view. You have told me there are 20 or 30 that are worth, say, £10,000. May I put it this way, that there are: I probably 40 Indian merchants in Johannesburg who are worth—there are not more than 40 who are worth more than £10,000 and over?—Possibly.

And coming down the scale again, I put it to you

that probably there are not 100 Indian merchants in Johannesburg who are worth, we will say, £5,000 and over?—I could not say that. It is difficult to say.

How many would you say are worth £5,000 and over?—I am afraid I won't be able to say.

Would you agree with this, that it is inconceivable that there are certainly more than three hundred that are worth more than £5,000? Possibly your contention is correct.

And for the rest, the Indian community on the whole is a poor community?—They make ends meet.

"They make ends meet": I think that is a very fair answer. And they make ends meet on a very small monthly amount?—It depends how that man has been situated in life.

But broadly speaking?—One cannot say everybody lives on a string. Now these people are advanced, they spend more than they make.

(Does that apply to the Indian community as well as to the European community?—Yes.)

Now just one small question. You gave some evidence about how, in your experience dating from as far as you can remember back to 1912, how areas fell down in the scale of suitable areas for living in. As a matter of fact the process goes on both ways, doesn't it? You find areas that drop down and suddenly begin to re-establish themselves— Isn't that so?—There must be some reason for re-establishing.

Let me give you a possible reason. If 20 or 30 of these wealthy Indian gentlemen were to be established in a section of Fordsburg, they would never allow that area to remain in the condition which it is in to-day, would they?—No.

That of course would happen in all areas where the individuals were in a position to be able to buy the things that they require?—Yes.

And that is one of the factors that naturally improves areas that were bad before—Isn't that so?—Yes.

And in fact you recognise that that may happen in quite a number of these areas if you are allowed to remain there without fear of contravening the law?—Yes.

CHAIRMAN: Mr. MacWilliam, you have a habit of dropping your voice. I did not hear the last question.

Mr. MACWILLIAM: It is essential to the general proposition that as a matter of fact these areas were available for Indian gentlemen to live in, even although bad at the time, the very fact that they had that opportunity would in itself bring about an immediate improvement in what we call slum areas to-day?—(Witness): I would not say 100 per cent. You will find that the better type of Indian may not like to go into Wolbater and put up a nice building there. He might consider it on the western side, or the southern side. And you would still find a certain amount of depreciation in that area.

Let me give you the illustration of the eleven blocks in Fordsburg that, it is suggested, should be demarcated in that area. You would not call that area at the moment a very subterranean one, would you?—I do not understand the word "subterranean."

You would not call it anything in the way of a high-class area?—Not altogether.

It is rather being on the slum area, isn't it?—Not fully "slum" also.

You agree, don't you, that if the well-to-do Indian merchants were allowed to go and live there, your whole case is that there would be a very rapid improvement in the nature of the locality?—Yes, that is so.

Now in your statement you spoke about estimates. I think it is in connection with the increase of population since the figures that we had last, which were the figures put in. If I remember rightly, when evidence was given before the Select Committee in Parliament?—Yes.

You then proceeded in your statement to refer to estimates. I just want to put this question to you. Are those your estimates, or what is the data on which you arrived at the conclusion that to-day there is only a matter of, I think the figure is, 18,000 Asiatics in Johannesburg?

CHAIRMAN: In the Transvaal. As a matter of fact he said 20,000, including Chinese.

MR. MACWILLIAM: 18,000, and 20,000 including Chinese?—(Witness): Those are estimates as a result of a conference between our attorneys going through the various reports.

I just want to get this clear. You had before you the last census. Now what data did you take in order to arrive at your increase to 20,000?—From the census that we had before us—the census of 1921.

Those are the figures put in before the Select Committee. Now taking those figures as your basis, on which you started, what data—you talk about estimates—did you take into account in arriving at your increased figure of 20,000?—There was no special data. It was an approximate guess on that figure.

It was an approximate guess, not based on any figures at all?—No. We applied for the census from Pretoria, but we were told that there was no census available.

Let me just put this to you. You did not take into account any question of birth-rate or death-rate?—I took into account not in figures but according to western knowledge.

In other words may I put this to you, it is fair to say the figure is a pure guess?—It is a guess.

In the same way, when you gave evidence to say that 50 per cent. of the Asiatics in the Transvaal to-day were born in the Transvaal, that is a pure guess?—I said in my previous evidence—I cannot say whether that was taken from the book or from my knowledge.

I do not recollect coming across any particular figure given as regards that. I only wanted to get it from you as to whether it was fair to say that was simply an approximate figure from your own idea?—An approximate figure from my own idea.

Not based on any particular data.—I cannot say.

MR. BIRSK: Perhaps I might assist my learned friend on this point, if he wants the information. On page 280 of the minutes of evidence in the Select Committee Report of 1930 my learned friend will find the census figures given—1901, 1911, 1921, and the calculation was simply made on the ratio of the rise from 1911 to 1921, and calculated on the prior data, and allowing for the fact that there was no further immigration.

MR. MACWILLIAM (to witness): Just a small question. You made a point about requiring expansion, and in particular areas of playgrounds in schools. You are aware of the fact, aren't you, that that is a problem that faces the whole community, no matter whether it is Asiatic, European or coloured?—No, I cannot agree with that.

I think, as a matter of fact, Mr. Jajbhay, it was the late Mr. Molan who appeared before the School Board on a number of occasions dealing with the question of the provision of school grounds. Do you recollect that?—Yes.

Do you recollect that in very few cases in Johannesburg there anything like sufficient playgrounds even for European schools?—No. I can tell you, from my personal experience, that the European when he establishes a school, he has already advanced in life to allow for playgrounds for school children. With the Indian, he starts off with a school before providing the playground.

The result is that all Indians become occupied and you find great difficulty in finding playgrounds. At present we have the Government Indian School here which caters for 600 children.

CHAIRMAN: Is that the Harbourside School?—Yes, and it has got a small playground from here to that spot (indicating).

What do you mean by that—about the size of this Court?—Yes, Sir. And the Principal has time after time appealed to us to purchase the adjoining blocks, and owing to the Land Tenure Act we have great difficulty.

This is the school which was acquired by the Indians?—Yes. When?—Before 1918.

You say you want to extend the property in order to provide a playground annexed to the school?—Yes.

Have you the money to buy it?—Yes, Sir.

Do I understand you are prevented from buying it by the provisions of the law?—Yes, Sir. And therefore we have asked the Commission to specially consider that block, whereas the Municipality have left out the block in their recommendations.

You want that block included so that the school may be in a position to have this playground added to it?—Yes.

MR. MACWILLIAM: Outside that case, Mr. Jajbhay, in the case of the other schools they are well provided with playing-grounds?—No, they are not well provided.

In what other cases?—All these schools have got no playgrounds.

Is there no single school that has got a playground at all?—Very small. The one here has been provided, but that was a European school.

CHAIRMAN: Will you identify it, please?—In Diagonal Street, corner of Diagonal and Kerk Street. It was a European school, and owing to the school having been provided before the playground at the time of its establishment, naturally they have come into possession of that playground.

MR. MACWILLIAM: In another capacity one learned quite a lot about the deficiency of playgrounds in all schools in Johannesburg practically?—My experience is that I have seen many European schools and they provide very fine grounds.

Do you know the Twint Street School, for example?—Yes.

Do you know that they have got practically no playground at all?—Yes, that can happen. But I am speaking of the majority of cases.

We won't discuss the extent, but I put it to you a very large percentage really have got anything like sufficient playgrounds....

CHAIRMAN (interposing): Still his difficulty is a special one.

MR. MACWILLIAM: Yes, my lord; he has mentioned a special case. (To witness): Now in connection with the areas that you ask to be recommended by the Commission, have you examined at all the extent of those areas that you have asked for as the Asiatic community, in relation to the total number of Asiatics that you know of in Johannesburg at the present time?—Yes, also allowing the coloured people together.

That is, taking the coloured and the Asiatic together?—Yes.

And, I suggest to you, that taking the two together, there is a very handsome surplus of ground left over for many years' expansion?—No.

(To be continued.)

News In Brief

At the usual fortnightly meeting of the Wesleyan Indian Guild, held in the Lorne Street Church on Tuesday evening, August 14, Mr. E. Thomas, Headmaster of the Carlisle Street Government Indian School, gave a very interesting address on Booker T. Washington. Booker T. Washington started life as a slave but gradually worked his way up, became an ordinary school-teacher and finally was associated with the establishment of Tuskegee, the first Negro College in the U.S.A. Mr. Thomas' address was most illuminating though there was only a fair crowd present to appreciate the address. In this country, with its vast multiplicity of races, it would, indeed, be an excellent gesture if the members of one race took an interest in the welfare of the history of its neighbours. The time would soon come when the races could meet on common ground. The now racial colour problem would then be a myth. The study of Booker T. Washington's absorbing autobiography: "Up From Slavery" would certainly be a first step towards this realisation.

General Smuts will return to the Union by air on August 28, says a Reuter's message from London.

Sporting News

(BY SPORTSMAN)

It is announced by the Secretary Mr. G. Schwan that the Annual General Meeting of the Pirates Cricket Club will be held at Mr. G. Schwan's residence Centenary Road, Durban, on Sunday the 20th August commencing at 1.15 p.m. for the transaction of the following business:

1. Minutes, 2. Correspondence, 3. Secretary's Annual Report, 4. Treasurer's Financial Statement, 5. Batting and bowling averages, 6. Election of officials, 7. General.

SENIOR RESULTS

Saturday 12th August 1933.

Seniors: Pirates 4 Duffodile 1. (after extra half)
 Satri 5 Avondale 1.
 Juniors: Duffodile 4 Sydenham 2.
 Juveniles: Satri 5. Slumrocks 1.

Sunday 13th August 1933.

Juveniles—Natal Cup Durban final.
 Natal Eastern 4. Satri 1.
 Durban 2. Mayville 1.
 Fixtures—

Natal Cup Final

Seniors: Pirates (Durban) vs. Stars (Newcastle).

Thurmoor's Cup
 Duffodile vs. Sydenham.

Juniors' Boshells' Cup
 Red Rovers vs. Duffodile.
 Slumrocks vs. Sydenham.
 Satri vs. Itaway.

Juvenile—League
 Stella vs. Satri College.

THIRDS

The first round of the Alfred—David Shield Tournament, which is held annually, will take place on August 20th.

The soccer over the last week-end was of a high order. In the semi-final for the Tander's Cup the Pirates, after an extra half, were successful in inflicting a defeat of 4-1 on the Duffodile. This is no true reflex of the game for the Duffodile throughout the first half had full control over the game. It was only the unfortunate lapse on the part of their keeper which made them lose ground and consequently the match.

On Sunday an extremely large crowd assembled at Carr's Fountain to witness the inter-district match between Durban and Mayville. The match was a fast one and although Durban emerged victors by 3-1, Mayville made the game hot, particularly in the second half when they were awarded a penalty. A mis-kick, however, drowned their hopes and soon after, the final whistle went with Durban winners. Durban will play Estcourt on Sunday, Aug 20, at Estcourt in the Final for the Inter-District Trophy.

South African Indian Congress

Notice is hereby given to the constituent bodies of the South African Indian Congress that an Emergency Conference will be held at Johannesburg on the 19th and 20th August, 1933.

Agenda Colonization Enquiry.

O. H. A. JHABERI,

President.

A. I. KATSE,

S. R. NAIKOO,

Joint Hon. Secs. Secretaries.

Headquarters:

175 Grey Street,
 Durban.

Indian Child Welfare Society centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8.30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance

Tuesday morning 8.30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock.

"INDIAN OPINION"

Subscription Rates

WITHIN THE UNION:

Yearly	2/-	0/-
Half-Yearly	1/-	0/-

OUTSIDE THE UNION and OVERSEAS

Yearly	2/-	0/-
Half-Yearly	1/-	0/-

TAILORS' CUTTING SCHOOL

35 Permanent Buildings, Mercury Lane, Durban.
 Day and Evening Classes—Individual Tuition.

W. W. CONKON, Principal.

(Lent. Dep.)

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phoenix. Postage free on all books.

PHOENIX, Natal.

A Short History of the World	9	1.
Fish tales of Hindusthan	2	3
The Story of the Kamayana	2	7.
Great Thoughts of Mahatma Gandhi	2	3
The Epic Fail	2	3

(This trial - An Ideological Policy in the Twentieth century) 2 0

His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait.

With text in Devanagari and translation by D. Annie
Brent in English

Pocket Edition	1.00
Large Students' Edition	3.00

Essays on the Heart of Hinduism, The Hindu Dharma, The Hindu Idea of God, Islam and Indian Thought, Hindu Thought and Christian Doctrine, Buddhism and Indian Philosophy.

Sankara, Ramanuja and Madhva are the three Great Acharyas whose teachings hold sway over the bulk of the Hindu all over India. They are equally appreciated by the best thinkers of the day even among the Oriental scholars of Europe and America. An attempt is made in this book to give critical sketches of their life and work together with an exposition of their respective philosophies. CONTRIBUTORS: Pandit S. Yashwanthan, Dr. S. Krishnaswami Aiyangar, Prof. Rangacharya, Mr. C. N. K. Aiyar, Prof. T. Rajagopalachari, Prof. Sukha Rao. 4a

CONTENTS: Sir Syed Ahmad, Sir Asaf Ali, Nawab-
Mohsin-ul-Mulk, Nadreddin Tyabji, Rahimullah Mahomed Siyoni,
Syed Mahmood, Syed Amir Ali, The Aga Khan, Sir Muhammad
Shah, Sir Ali Imam, Syed Hasan Imam, Ajmal Khan, Sir
Ibrahim Rahimjoolo, Asfah Ahmad Khan, Syed Ismail Bilgrami,
Justice Shah Dildar, Sir Muhammad Iqbal, Sir Muhammad Hashi-
kullah, Sir Abbas Ali Balgi, Harach, Sir Asif Rahman, Mr.
Hindar and the Ali Brothers. 5s.

(By Mr. PATTABHI SIVAKANAYYA)

In this handy book, Dr. Sathabisi Sitaranayana traces the causes that led to the destruction of many ancient crafts and industries of India. He also illustrates by MS. in and liquor—the great advance the country has made by the step Sathabisi Sitaranayana took by raising the question of Khadi on to the pedestal of a national plank in the Congress platform.

1s. 3d.

Tales from fSanskrit Dramatic, Written on the lines of
Lamb's "Tales from Shakespeare," Contents: Vikram-
adityakalyanam, Achyutam, Nishchalanika, Mahatmyam, Vajrasakhi-
mitra, Vikram-pravasiya, Akshaya-mahatmya, Nagasena, Patalavati
and Mithilashanti. Do. do.

Indian Tales of Sin, Hell, and Evil-doers. Revised and edited by Prof. Dr. G. Schaumhammer, M.A. This is a collection in one volume of the Tales of Panallamah, Marinda Raman, Raja Bharat, Karmat Wat and Mahatma, the seven new stories, Rays and Appeal, Teller of the Pelagus, and Indian Tales. —2a. Bd.

Subsidiary: Dr. Ronald S. Johnson, M.A., Adjunct Professor
in English of Kalamazoo College

Being the life and teaching of Gautama, Prince of India
and founder of Buddhism. 2s. 6d.

Written by two English priests who have thrown in their lot with Indian interpreters something of the Indian outlook in the West. It is concerned with the present and spiritual condition underlying recent political events in India. The first chapter deals with the status of freedom of freedom in India. The second and third chapters give an a vivid picture of Mahatma Gandhi, the "Mahatma" and an account of the ideas fundamental to his religious philosophy, and the last chapter summarizes the point which the Christian Church should play in this new, free India.

THE MAN AND HIS MISSION

This is an enlarged and up-to-date edition of Mr. Gandhi's life and teachings, with an account of his activities in South Africa and India, a sketch of the Non-cooperation movement, his general moral connection with "Salt Satyagraha," his interest and intervention in the Round Table Conference, the Anglo-Japanese negotiations, the Round Table Conference, the Gandhi-Irwin Pact, the Reprint and the agreement with Lord Willingdon, down to his departure for London to attend the Round Table Conference and his message from the *Swadesham*.

With appreciations by the Rt. Hon. Sardar, Pampore, Kottai, Rulland, Wey, Mahomed, Saigun Seidu, Mr. Andrews, Mr. Colley, Lord Iwan, 2s.

Mahatma Gandhi & Mr. Banker

This book is edited by Mr. K. P. Kesava Menon and contains a Foreword by Mrs. Sarojini Naidu. It contains the full report of the Trial of Mahatma Gandhi including Mahatma Gandhi's statement, the judgment and Mahatma Gandhi's reply. It also contains the offending articles for which Mahatma Gandhi was arrested and description of the scene at the Ashram when he was arrested and other interesting subjects dealing with Mahatma Gandhi.

Price Two shillings.

By M. K. Gandhi.

Price 6 Shillings.

VERSUS

By M. K. Gandhi

Price 3 Shillings

Relots within the Empire

AND

How they are Treated.

By HENRY S. L. POLAK

Price 2 Shillings.

Mahatma Gandhi's Speeches And Writings

AN OMNIBUS EDITION

We have just received an omnibus Edition of Mahatma Gandhi's Speeches and Writings from Messrs. A. Natesan & Co., Publishers, George Town, Madras (India). It is the fourth and new edition of the Mahatma Gandhi's Speeches and Writings. This latest edition is revised and considerably enlarged with the addition of a number of important articles from *"Young India"* and *"Harijan"* and a number of new English letters. The collection has over 1000 pages of well-arranged matter covering over the whole period of Mahatma Gandhi's public life. The volume begins with the South African Indian questions and covers his views on coloured labour and Indians in the Colonies. His vast experience in South Africa, his pronouncements on the Khairat and Chhapra riots, his discourses on the Lucknow Bill and Satyagraha, and the *Young India* articles on the Non-cooperation Movement (including select papers on the Khilafat and Punjab wrongs, the Congress, Swadeshi, National Education and Swaraj). It also includes Mahatma Gandhi's famous letters to the three Viceroy—Lord Chelmsford, Lord Reading and Lord Irwin, Select Extracts from his celebrated Autobiography, his historic Statement before the Council of the great Indian Congress Presidential Address and other public utterances, his speeches and Messages during his great march to the salt pans of Dandi, the full text of his Agreement with Lord Irwin and the Speeches supplementing the Pact. Then there are his speeches in the Second Round Table Conference followed by the Writings of his correspondence. Another section contains two important studies on the Hindu-Muslim question, namely the statements on the problem of untouchability following the historic letter to Mr. Ramsay MacDonald and the Epistle last which resulted in changing the Premier's Award. Yet another section gives the reminiscences of great Indians like Gokhale, Pherozshah Mehta, Bal Gangadhar Tilak, C. K. Das, etc. The selection contains chapters on a variety of subjects of miscellaneous interest ending with his famous proclamation signed on God. It contains numerous illustrations and an index.

Biographies of Eminent Indians

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait giving a succinct biographical sketch and containing copious extracts from the speeches and writings of the personages described.

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait
Dadabhai Naoroji, Gopal Krishna Gokhale,
Rabindranath Tagore, M. K. Gandhi,
Badrudin Tayabi, Keshu Das Pat,
Pundit Madan Mohan Malaviya,
The Right Hon. Sayad Amir Ali
H. H. Sri Sayaji Rao Gokhale,
Sir Sayed Ahmad Khan, H. H. The Aga Khan,
Sanny Ramnath, P. Krishnaswami Aiyar
Lalman C. Rangachari, W. C. Bannerjee
A. M. Bose, Ravi Varma,
Koshinath Trimbak Telang,
Jahwar Chandra Vidyasagar, Toru Duth,
Sir Salar Jung, V. P. Madhava Rao,
D. B. Wacha, Sir, Pherozshah Mehta
Sri Ramkrishna Paramahansa,
Rumhantula Mahomed Sayani,
Dr. Ragh Behari Ghose, Lal Mohan Ghose,
Nawab Mohsin-ul-Mulk, Sir C. Sankaran Nair,
Raja Ram Mohan Roy, Bahramji M. Molabari,
Babu Surendrenath Banerjee,
Rao Bahadur R. N. Mudhatter,
 Price One shilling each.

The Story of My Experiments with Truth

Autobiography of Mahatma Gandhi
 Vol. I. Price S. 6. pence

Joseph Doke
 The Missionary-Hearted
 Price 3 Shillings

CAMPAIGN AGAINST UNTOUCHABILITY

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

The following books can be had at this office. Remittance to be sent together with the order. C.O.D. orders will not receive attention.—Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

THE KING PAST (By P. V. VEDAR)

An account of Mahatma Gandhi's visit to September 1932, and events leading up to the Verdy's Pact, with all relevant documents. 175 Pages 2s. 6d.

PLIGHTED WORD (By C. V. HADACHAPALACHARI)

The case for the tw. Billy mentioned in Mr. Ranga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in this book. It is a complete exposure of the history and object of the legislation and meets all the objections raised. 34 Pages 6d.

"MY SOUL'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully revised, authoritative edition of what Mahatma Gandhi has recently said about the Anti Untouchability Movement in his statements and addresses. The book has been compiled and edited under his immediate direction.

154 Pages 1s. 6d.

GOLDEN NUMBER

OF
 "INDIAN OPINION"
 1914

SOUVENIR OF THE PASSIVE RESISTANCE

MOVEMENT IN SOUTH AFRICA.

1906 — 1914

Price 2 Shillings.

The "Friends of India" Series

There are short biographical sketches of eminent men who have laboured for the good of India. Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian Affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece. To be had at this Office.

Lord Morley,
Sir William Wedderburn,
Mrs. Annie Besant,
Charles Bradlaugh,
Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,
Rev. Dr. Miller,
Lord Ripon,
Lord Minto,
Edmund Burke,
John Bright,
Mr. A. C. Hume,
Lord Macaulay,
Sir Edwin Arnold

Lord Hardinge.

Price One shilling each.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian Labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE: Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, 175 Grey Street, Durban, or Phone Central 3506.

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન.

પુરતક ૩૧ મું.

ફીનીક્સ, સુક્રવાર, તારીખ ૧૮ ઓગસ્ટ ૧૯૩૩

અંક ૩૩

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

ફાલ્ગુણ, તા. ૧૮ ઓગસ્ટ, સન ૧૯૩૩

નાટક ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની કમીટીની વિનિર્નયી સાથે
આરિન્ડ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના અમલ.
કેનદરન્સ કે નાશો. હાલેએ એક એમરજન્સી કેનદરન્સ
બોલાવેલી છે જે હિંદુસ્તાનની વધતી
જતી વસ્તીને માટે હિંદુસ્તાનની બહાર દેશો શોધવાના હિંદ
સરકારના ગોચનમાં હિંદ અને યુનાઇન સરકારની સાથે સામેલ
થવાનું કબુલ કરવાના મત આનદરન્સે પસાર કરેલા કરાવપર
હરી અર્થે કરવાને અને "હુક મુલાખર કરાવપર મળેલી
કોમિનીયસમીન" હિંદીઓની માલ માટેને કાર્ક પણ કોલે-
નાઇઝેશન સ્ટીમ કે તેને મળતી તપાસની સામે વિરોધ
દર્શાવનારા કરેલ. કરાવથી ક્રિપલ થયેલી ગેરસમબલુતી ફર
કરવાને" રાનીવાર અને રવીવાર તા. ૧૬ અને ૨૦ મીના રોજ
વેદાનીસભગમાં મળનાર છે.

કોંગ્રેસના અમલદારોએ મુળથીજ જે માર્ગ લીધેલા છે તે
નહિ ઓળખના નિષ્ણ હરેકે ગણ્ય છે. જેઓએ તેઓની
સામે મળને આજે જાહેર પ્રશ્નની સેવા કરવાનો કાલ કરેલો
છે તેઓને યતિપચાનું કે હિંદીઓની માલ માટેને પસાર
કરેલા કરાવને માલ આપવાનું એક પગલું લેવાનું તેઓને
ઉચિત ગણ્યું નથી. આ અવસર તેઓને પોતાની પ્રતિકા
સાથુ લેવાનો નહિ હોય. પોતાની વ્યક્તિગત આખર કે
મિલ્કત. કરતાં કેસનો સવાલ હમેશાં પર દાવો લેખ્યો.
જાહેર પ્રશ્નનો જવાબ સાંભળવા પછી તેઓની ખરી દરજ
કોમિનીયસમીન કમીટી સાથેનો સહકાર કામચલાઉ મોકુ
રાખવાની હતી. એક પ્રાંતનો વિરોધ દેવાથી અને જે
પ્રાંતને મજબૂર મુચગમેલી સ્ટીમ ખાસ હરી વધુ સ.મુ પડે છે
તેજ પ્રાંતને વિરોધ દેવાથી તેઓએ જો એ પગલું લીધું હોત તો
જરાએ ખોટું કરેલું નહિ ગણ્યું. પરંતુ તેઓએ તો કોંગ્રેસને
ટાકર મારી પોતાનો સહકાર આલુ રાખ્યો. અને હવે
લોકોએ ઉપસ્થિત કરેલી "ગેરસમબલુતી" ફર કરવાને એમરજન્સી
કેનદરન્સ બોલાવેલી છે.

પ્રથમ તપાસે એસિન્ટેડ એમિગ્રેશન સ્ટીમ સિવહારી ત્યારે
પણ કોંગ્રેસના અમલદારોએ લોકોને માટે અને લોકોને નામે
તેઓ શું કરી રહ્યા હતા તે લોકોને સમજાવ્યું નહોતું અને
તપાસે કબુલમેકા લોકોને માટે ૧૦૦૦ કપર હિંદીઓને વેચી
દેવામાં આવ્યા છતાં તે લોકો મળ્યા નહિ. ત્યારે તેઓની
જાંખા ઉધડી અને "એશી" થન હરી ગયા પછી દીપક કે
લઈ બહાર નીકળ્યા અને મજબૂર સ્ટીમની સાથે વિરોધ
દર્શાવ્યો અને લોકોના ટેકા મેળવવાને ટાલિન દોલમાં

તીરીએ બરી

હવે વળી વાળા એવીજ ખીડ સ્ટીમની પા.મણમાં સરકારની
સાથે તેઓ સહકાર કરી રહ્યા છે અને હરી લોકોને મટે
અને લોકોને નામે તેઓ શું કરી રહ્યા છે એ તેઓને
સમજાવવાની તેઓને મજબૂર ગણ્યું નથી. આ પ્રમાણે
વર્તવાની તેઓ હક કમ લઇ રહ્યા છે કે કરમ કે તેઓ
સમજે છે કે આ કામમાં લોકોનો સ.થ તેઓને નહિ મળી
રહે. જો તેમજ હોય તો પછી જ વસ્તુ લોકો માંગતા
નથી અને જે સંસ્કૃતીત મુળ સિદ્ધાંતોથી વિરુદ્ધ છે
તેવી વસ્તુ તેઓએ કરવીજ શું કરે તેમજો? શું એ
હકીકત ખરી નથી કે જ્યારે મજબૂર સ્ટીમની પા.મણ સરકારને
લાગે વળે છે તેટલે દરજ્જે હિંદીઓની વસ્તી આ દેશમાંથી
ઘટાડવાનો તેજ રહેલો છે ત્યારે કોંગ્રેસના અમલદારોને લાગે
વળે છે તેટલે દરજ્જે પોતાના ગરીબ વર્તમા કામચલાઉના
જન્મસિદ્ધ દરે પોતાના આ દેશમાં વસી રહેલા અન્ય દીંદી
કામચલાઉના માર્કિન લોકોને માટે વેચી દેવાનો રહેલો છે?
આ વાતનો કન્કાર કરવો એ સત્ય નહિ ગણ્યું. સાચીજીએ
હિંદુસ્તાનમાં કરેલા એક વાપણુ દર્મીયાન ગણ્યું છે કે
જે આપણે મજબૂર તપાસમાં સામેલ નહિ થઈશું તો
એમરજન્સી કિયતિ જોખમમાં આવી પડશે. આનો અર્થ
મળ છે. જો તમે આ દેશનાં કંઈ પણ સાચો માંગતા હો
અને જો એમરજન્સી પાસે તે મેળવવાને માટે પ્રયત્ન કરાવવા
માંમતા હો તો તમારે ખીડ કામચલાઉના જન્મસિદ્ધ દરે
વેચી દેવાને કબુલ કરવો. કોંગ્રેસના અમલદારોનું પગલું
આ સિદ્ધાંતનો સ્વિકાર કરવા બરોબર છે. એ માનજો
કરનાર છે અને તેથી તે લેવાનું અટકાવવાની જરૂર છે.

કોંગ્રેસના અમલદારોએ એ નામના કંઈ પણ ચિન્હો
પાતાવેલા નથી. હજુ - તે ને ઘસ્ટીથી ઉઘાળવા લાગી રહ્યા છે.

કેનદરન્સ બોલાવવાનું સ્થળ તેઓએ વેદાનીસભગ પસંદ
કર્યું છે. જે સવાલનો તેઓને નિર્ણય કરવાનો છે તે સવાલ
તપાસે મુખ્યત્વે કરીને નાટકનેજ સાથુ પડે છે અને એજ
પ્રાંતને કાલ્પ અમલને છે ત્યારે આરસો માર્કિન ફર
જમને તેનો પિચાર કરવાનો અને આવા મંદીના વખતમાં
જ્યારે એકાદીયા લોકો પીડાઈ રહ્યા છે ત્યારે પેલાનું પાસી કરવાની
શું જરૂર પડી? તેટલો પેસો મરીગોને જને તો શું વધુ
કલપણુકોનું નહિ ગણ્યું? ક્રોસવાલ અને કેપ આ પ્રશ્ન
ઉઠાવે તો કંઈ ખોટું નહિ ગણ્યું.

કેનદરન્સમાં એક જ જન રા કેલીગેટોને આદલી વસ્તુ ખ્યાલ
માં રાખવાની છે. તેઓએ પોતાનો વ્યક્તિગત સ્વાર્થ સુધી
જવો લેખ્યો. તેઓના પ્રાતિનિધિઓ સરકારને શું વચનો
આપી પા નથી આપી આવ્યા એ પણ તેઓએ સુધી જવું
લેખ્યું.

એ રેને તે સંગે કે તેઓ કંઈ પણ બાદ કે અનીતીકરેલુ કરી આવ્યા છે તે તેઓને તેનાથી અધવાની નજર નથી. તેઓએ પેનાની સમક્ષ અલેક્ષ સવારનો તેનાજ મુખ્યદોષ ઉપર વિચાર કર્યો એમથી. સાચું એ રહે ન કે દોષીઓને પરદેશમાં ગણાવવાને કારણેનું ઇચ્છાન રૂઢી તેઓ સ્વિકારવા પુષ્ટિ છે કે નહિ તે જાણવા હોય તે તેવી યોજનાની યકામકમાં કે તેની શક્યતાઓની તપસમાં તેઓનો સ્વકાર વાજબી ગણાય. પરંતુ વાજબી વગર મુશ્કેલી ત્યારે તેવી યોજના સ્થાપને માટે તેઓએ શ્રેયની સંમતિ મેળવેલી હોય. પરંતુ એ કેવીમિટે તેવી યોજના નહિ મુશ્કેલી હોય તે તેવી યોજનાની યકામક વા તપસમાં તેઓનો સ્વકાર સંકટર અપૂર્ણ ગણાય. એ રે નું વિન સંભાળનારી કાર્મ પણ બતાવનાર આલેક્ષોની પરજાથી એવી અપૂર્ણતા બતાવી નહિ શકાય, અને એકા તેઓની એવી અપૂર્ણતા સ્વલ્પ કરી નહિ લે. વળી તે વધારમાં એ અપૂર્ણતાની અંદર કોમના એક વર્ગના માલોને માટે બીજા વર્ગનાં લોકો વેચી દેવાનો તેઓ વિદ્યુ સમાવેશો હોય તે તેવું થયું અનીતીકરેલુ ગણાય અને તેમાં સામેલ થનારાઓ એકે ના નિર્ભરતા પાત્ર રહે. આવી અમરજનથી કાન્દરનેસે આ સ્થાસનો નિર્ણય કરવાની માત્ર મીટિંગ પસાર કરેલો હોય, કે જેને પરિણામે આ કાન્દરનેસે એલાવાયેલી કહેવાય છે, તે માર્કેટ કરી શકાય. એ સિવાય બીજા નિર્ણય કરવા ને એ કાન્દરનેસે નોંધાયેલ ગણાય. નોંધાયેલ અમે એટલા માટે દોષીએ છાંય કારણ કે કેલીમેટો ફરી મેન મેટાયા છે એ અમે પદ્ધતિ કરવાને જાણવાનો કારણ કરીએ છીએ. આ કાન્દરનેસે આ મેસનારા કેલીમેટો વધારા જાણે પ્રતિનિધિ ત્રાસે સંજોગ જણાવનાર અલગ વા કે દોષવાદો ચાલી રહી છે તેના કદાચ પદ જાણવા હોય તેવા નથી. તેઓને આ પાંચા શ્રેયના પસાર કરેલા અને વિચાર સલાવનારા પ્રતિનિધિઓ નહિ કરી શકાય આથી કાન્દરનેસે સમતા ઉપરિચ્છલ સંમતિ સલાવ મુરફેલ અને નાવલુક છે. તેઓના નિર્ણયનું પરિણામ વા તે સુમેલ શાંતિ ફેલાવનારે આવી શકે અથવા ના આ દેશમાં એ એવાં જોવા અત્યંત પાડી દેનાર આપણે કે જનુ વેદાણ કરી જામ શકીએ નહિ. સત્ય અને અસત્યની વચ્ચે સમાવનાર મોટું રહેજ નહિ. સલાસત વચ્ચેના પુદ્ધા અ બે સત્યનાજ વિચાર થશે અને અસત્યનો નાશજ છે.

નોંધ

અનિવાર્ય સંજોગોને કારણે ઘણી અગત્યની વાજબી આમારે આવવા અંકેને માટે મુક્તવે રાખવી પડી છે.

સુચવાએલી કારોનાઇઝેશન રકામ સામે વિરોધ

કારોનાઇઝેશન સ્તરીય તપાસ કમીટીની સામે વિરોધ દર્શાવવા માત્ર સંનીવારે વેરેલમ અને ટોંગાટમાં અને સ્વીયાકે કોરમુક અને નેગરમાં મીટિંગો મળી હતી. મીટિંગમાં સર્વે વાજબી થઈ હતી અને મેસરં એ. ડી. રે. રે. વા. આર. પથર એસ. એલ. સીંગ. સી. આર. નાવલુ. કી. એસ. ચેંગ, મળીતર મીંધી મિગેરેએ વાવણો કર્યાં હતાં.

વેરેલમની મીટિંગનું પ્રમુખસ્થાન લાંબા જાણીતા વેપારી મી. મેનરે લીધું હતું અને મેસરં ચુનીલાલ, રાધાચંદ્ર રૂપનાથ, એ. સામ મનજી રામજી, જુના રૂપા અને મીંધા જાણીતી દોષી જાણીતોએ રેકા આપે તો.

ટોંગાટમાં પ્રમુખસ્થાન વા. એ. ડી. ચુનીએ લીધું હતું અને મેસરં ગાંધી એન્ડ કુ. ના. માલીક બા. ટી. દેસાઈ અને બીજા વાજબીએ રેકા આપે હતાં.

નેગરમાં મી. પી. ચુક પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું અને મેસરં પી. રામસ, અન્ના રૂપસીંગ, રામજીનાથ, મનુસાથ મરસ અને બીજા જાણીતા દોષીઓએ રેકા આપે હતાં.

મીટિંગ બાદ મી. પી. ચામેસે, રૂપનાથી સમજાવવા આવેલ માર્કેટ પાસે આપે હતું.

વેરેલમમાં મેસરં ચુનીલાલ વધારે વરદાથી મત. પાણી અ પાવાયા આવ્યા હતાં.

રૂપનાથ પીકેટરીના પીકેટર પેલેસમાં મળેલી કારોનાઇઝેશન બોર્ડ દોષીઓની માત્ર મીટિંગમાં પસાર જાણી કરાવે ચુની મના સરકારે મેસરંવામાં આવ્યા હતા જેની સરકાર નરેકા મી. એ કોટ્ટાકરને પહોંચ મળી છે.

ઉપલી મીટિંગમાં પસાર થયેલા હોય ચુનીમન સરકાર પર મોડલી આપવામાં આવ્યા છે.

એ અને રૂ અમિલેશ

(શાંતિથી સાથ)

૭

એક અમિલેશી એ

આવી રેશમાં ફેરી મોક્ષનાર બીજા એક અમિલેશી કિસ્સે અ કમી જતા એ મ આ મધી એક વર્ગમાં બંદન નિયમિત 'દરિદ્રતા' વાંચે છે અને 'દરિદ્રતા કમી'માં રસ લે છે એ મી. કાર્મ જાણે છે. અન્ના કાન્દર નાં અગાઉ આ વર્ગમાં લેવામાં થઈ છે. બંદનથી ઉપવાસ વખતે ન રહેવાયું એટલે એણે ગાંધીજીને તાર કરેલો, તેના જવાબમાં ગાંધીજીએ મીંધી રૂપા કરીને લખ્યું. "તમારાથી નજર રહેવાયું, કમી પાત્ર આ વેળા કાળો તાર છો અને મીંધી નુ ચિહ્નવાતો નથી. માત્ર કુખ એ કે જાણકાર દરિદ્રતા એ છે. તેઓ કહેશે: જોને આ બંધન દરિદ્રતાસે રક માંના એકની ઉપર નેટલો મેલ વાળો છે તેટલો પ્રેમ અમ રો ઉપર આ સાઈ નહિ રાખતી હો. એ એકની દરિદ્રતા કામી નહિ રે. રૂ એમને કદીસ કે કમી તમે મુખ શો."

બંદન સુધારો તો રેકા પદ્ધતિનો નવાનો ના કે. ઉપવાસ કરવાના વેળા કે મળેલી પ. અલલી એણે એકાંતર

ઉપવાસ કરી, જામરજી કર્યાં પ્રાર્થના કરી. અને ગાંધીજીને જાણવાનું થીવું. એની પ્રાર્થના ના રવી? હવે મારા હૃદયમાંથી તમામ મેલ દૂર કરો કે જેથી આપને પાળ પાડે ન શકા. આપે હવે કિસ્તીમાં ગાંધીજીને લખે છે કે તમે કિસ્તી ન શા. ત્યાં સુધી તમારો ઉપવાસ સફળ નથી થવાના ત્યારે આ બંનેનું કહે છે કે, તમારો ઉપવાસની લીધે કશુંના જલિહાનું રક્ત્ય હું વધારે સમજી શકી છું. મારા હૃદયમાં જે અપમાન મેલું નથી તેમજ મારું અર્પણ કરે. આપ આવી રીતે સર્વોચ્ચ અર્પણ કરશે એમ મને હવે ખાતરી નથી. આપના ઉપવાસની ખબર આવી અને હું તમને અભિનંદન લગી. આપને લીધે હું ઈશુની વધારે બહુ જાણી છું."

અને છેવટે ગાંધીજીએ પેલી માફી દેવા કહી તેના જવાબ નેલું મોકલ્યો, જે મારા મેલમાંજ નથી. આપે દરિજાને તો હવે સંભળાવ્યો છે. દરિજાને પાછાંએ કહેલો કે હું દરિજાસેવકોમાંના એકના ઉપર પ્રેમ રાખું છું તેવું હું ન માને, કારણ કે તે તે સેવકને અને તેમને જોડતી મારું છે અને એ સેવકના પ્રેમમાં મારો તો એ સેવકના પ્રેમ સમાર્થ જાય છે. એના નિશાની તરીકે આ સાથે મારાં જો મોતીનાં એરિંગ મોકલું છું. 300 થી 325 રૂપિયાની કીમતના છે. એ મારી કદીમાં આપેલાં અને એક કાળે એ હું જારે મળેથી પહેરતી, પણ નેથીજ એ તમે દરિજાને માટે સ્વિકારી એમ મન્યું છું. આ કાંઈ આવેશમાં નથી કરી રહી, આ તો દરિજાને મારેના મારા શુદ્ધ પ્રેમનું પરિણામ છે અને આપને ઈશ્વર બચાવ્યા છે તેને માટે ધન્યાવાદ તરીકે મોકલું છું."

આ મોતીનાં એરિંગની કીમત જેટલી કરીએ તદા! એ છે. પણ એ સેવકો ગણતે રાખી મુજા તે તેમ દરિજાનું મુ પાકે એટલે મારી વચ્ચેને વિનંતિ છે કે એની કીમત ઉપરાંત સ્કીને કીમત તમા મોકલો. એની વેંચદમાં વધારે માત્ર હશે તેના તે આપી દેવામાં આવશે.

કલકત્તા દીકાગરો

ઉપવાસને વિરૂદ્ધ મના નીતિના કાળો હું આપું છું નથી કાલ એમ ન સમજે કે વિરૂદ્ધીએ કાળો નથી લખ્યા કે ઉપવાસનો વિરોધ મને નથી. કાળો નો જુગ જ છે, પણ આ કાલ કીકીક વિરોધ કરે છે. બીજાસ વિરોધ કરનારની હું ચાલ નથી કરતો પણ હવે કાલ કાળવાસના એ એમની જુદા સંકુચિત નદીમાંથી નીકળીજ નથી એવા મદાસમાં પડેલા છે. એમની એક દીકા નેપથ્ય નેલી છે. સનાતનીએના નેતા અને મદાસના એક જાણીતા એડવોકેટ મને છે કે આ ઉપવાસને તપશ્ચર્યા શી રીતે કહેવાય? આટલાં દોસ વગડીને કરેલા ઉપવાસને તપશ્ચર્યા કહ્યું કહેવું આટલાં વગડેલા, સર્ગવદાદા, શિષ્યો, કરાંતવાળાઓ અને ડાકાવાળાઓનાં ઘાડાં ઉતારનાં હોય ત્યાં ઉપવાસમાંથી શા સફિન જાણી શકાશે?

આ એડવોકેટ સાહેબને ખબર નથી કે જેમાં ગાંધીજી દતા ત્યાં તે એકાનગા અજાણી રીતે ઉપવાસ કરવા એ અસમ્યક્ હતું—કેદી તરીકે પણ એ જાહેર કરવાની હજી હતી દરિજાને માટે રાતહિરસ કામ કરનાર દરિજાને

ખાતર પણ આપી વસ્તુ જાહેર કરીનેજ કરે. વળી 'દોસ વગડવા'નું એમ બન તેમ એનાં સાથ એમ કરવાના કેટલા પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યા એની એ સાહેબને શા રીત ખબર પડે? પણ એ 'વિનંતિ નથી કહેદેશ, સગાવદાદા, શિષ્યો, અને સેવકો સંવેદનાના મુલા જુગ કરવાના ત્યાં નથી પાતી પાતી પણ પાતાની ન્યુનતા દોસ વગડીને જાહેર કરે એમ છે. પણ એ તો મુ મારે? ત્યાં સુધી ઉપવાસ એ દરિજાનામાં કરવામાં સહાય કરનારી તપશ્ચર્યા છે એમ સનાતની પાછાંએ માને છે ત્યાં સુધી કુશળ છે. નો બધિધમાં સુધારકો વધારે કાળજી લેશે.

પણ સનાતની પાછાંએની આ વાકરી દીકા અને મારાથી ચક્રવર્તી રાજા શિખિની ચાલ વાલ અજાણે છે. શિખિરાજા મના કાનવીર અને બીડાજન દતા. એવાર વડ કરતા દતા ત્યાં એ પારેનું એમના બાળામાં જાવીને પડેનું અને કશું આપે એની સાથે જોવા લાગ્યું. એની પાછાં એક કહેશે ખેલો દત્તા સકરારે રાજાને કહ્યું. મારો શિકાર છોડ, તારા જેવા બકતજનને મારા જેવા જુગ્યાનો શિકાર આમ જીવતી લેવો ન શકે. મારો લાલો સંવાદ ચાલે છે, સકરાર નથી કાળે, રાજા પણ નથી કાળે. અને પોરેનું રાજાના બાળાના કાંઈ શું છે. સકરાર આખરે તેજસ્વી રાજાના નેજ ઉપર પ્રદાન કરે છે. કહે છે: 'વાર, ત્યારે તને આ પારેનું મળ્યું કરતાં વાર હોય તે એ પારેવા વેદજ માસ તારા સંસ્કારોના મને આપી દેને, જુડા! એટલે હું મારી મેળે મારી જુગ કાંત કરીને આપી બધાં."

રાજાએ તત્કાલ કહ્યું, "એ કરવાને તો ના રજા છું." એમ કહીને એણે રાજામાં મંગાવ્યાં. અને એક કાળવામાં પારેવાને મુજાને બીજામાં પાતાના અંતમાંથી કાપીને એક માંસનો કટકો કાઢ્યો. પણ પારેવાપણું રાજાનું નીચે નમ્યું. વળી કહેલા કાળે, તારે પેત રાજાનું ઉત્તરું ન ચાપ, આખરે રાજાએ કહ્યું: "વાર, ત્યારે હવે તુજ સાથે કાળવામાં જેનું હું, પછી તો મારે કાંઈ આજવાનું રહેવું નથી. મારા આજા કરીને તું સુખે જાય કરે." આટલું કહેતાંવેત ન મને પારેનું, ન મને સકરાર! રાજા આજા હું અને અગિરેવ પ્રયત્ન થતા પછી કહ્યું: 'તારી પરિ પુરી થઈ. તારું મંગલ થાએ અને તારા તેજ અર્ચક તપો."

આમ સનાતની પાછાંએ વધારે ને વધારે મગતા જાય છે તેમ શિખિની કાલ વાલ આવે છે. આજણામ શિખિની કાનવીરતા અને સાગ દોષ તે કારણ તે! પણ ન હોય તે આવશે. 'ગાંધીજી એકાનગામાં જાણે ઉપવાસ કરે એવી મંગણી કરવામાં આવે' તો એએ: ખુશીથી સંકારશે. પણ શિખિની પ્રાચીન કથાના જેમ જાન્યુ તેમ અક્ષરેશ: કાપ તે! 'પુ સાં: સનાતનીઆ શોડા ગાંધીજીને પ્રાણ લેવા હિંસે છે અગિરેવાને શિખિના પ્રાણ શોડાજ લેવા દતા! એના તો ખરીકા કરવી હતી! સનાતનીઆ અને તેમની મંગણી પણ આગેવાની જેમ ખરીકાજ નીવડે અને એ ખરીકામાંથી આપણા પમાનું કુંદન બહાર આવે અને મેલના નાસ કાપ તે કુંડ સાંદ."

દૂર છતાંયે પાસે

આધ્યાત્મિક ક્રિયા કે બળની અસરને ગા અને દેશનાં મંથનો નડતાં નથી. આ આધ્યાત્મિક સંબંધ ગંધાર છે ત્યાં સુધી અંતરે નાટ શાય છે. ગાંધીજીના ઉપવાસનું મહત્ત્વ દેશદિક્ષમાં અર્થાયું. એનું કારણ ગાંધીજીનું 'મહાત્મા' પદ્ય દ્વારા એ સર્વથા છે. ગાંધીજીના ઉપવાસની અખર દુનિયાનાં ધર્મધાં છાપમાં અને નિલામતનાં અમલનાં ખાખાં માં રોગદોષ આવતી એમ મિલેલા કાગળો પડવી સમજાય છે, એનું કારણ તે ગાંધીજીનું મોટાપદ. પણ કેટલાક છાપાંઓ અને કેટલીક વ્યક્તિઓ તે એ ઉપવાસની આધ્યાત્મિકતા પણ ન સમજી શકતા. જે ન સમજી શક્યા તેમણે દાંસી ન કરી, અતઃ કામએ એ ઉપવાસને પાખંડ કે ધતિગ તરીકે તે નજ નિહી કાઢ્યો એમ જણાય છે. જે સમજનાં તેણે ખરું જાણ કયું ન્યુક્લિયસ જેવા સંદેશમાં જાય તું એક જાણુ લખે છે તે જેનું નયુ સત્ય છે: "ગાંધીજી તેવા કાંતદર્શીઓની નિશ્ચિતિએ પદોન્વા છે કે જગતને વિશે એમ કહી શકાય કે તેમને માટે 'સ્વ' જેવો વસ્તુ કદી નથી. જે કાંતને માટે તેઓ છાંવે છે એ કાંતજ તેમનું સર્વસ્વ છે, એ કાંતનેજ સર્વસ્વ આપેલ છે. એમને વિશ્વાસ છે કે ઉપવાસ કરવામાં એમને કશો લગાણ છે. કાવાની પ્રતિજ્ઞા નભાવી સોંપાની ઉપર પેલા ૧ પ્રભાવ જમાવવાના પણ વિચાર નહોતો. પણ પેલાના અકસ્માત બાદજોની અપમ રિશ્તિ કદી તેમને રક્ષા અકાવવાનાજ હરિદિ દતો."

વ્યક્તિઓની વિષય તે ઉપવાસની કેટલી કડી અવગ મળ છે એ કુ આ ભોળામાં અંતકવાર બનાવી ચુક્યો છું. અમેરિકા, કેનેડા અને જર્મનીના કાગળો મેં દાંસ્યા છે. આ રહેલો એક કાગળ એસજીપમથી જેનો તખ્ત પેલાને 'એટવર્પ પ્રાંતના એક ગામને ગરીબ કારકુન' તરીકે વર્ણવે છે અને લખે છે: "પરગણુએ આચારો—દૈવે તે છાંચરી ન્યાયમાં મારો વિશ્વાસ વધ્યો છે, કારણ તમારા ઉપવાસ સદ્ગા થયા એના કરતાં મોટો પુગલો પાળેલ કયે તેમજેદે દેશમાં કદી આત્મિકતાગરી પ્રાપ્તતા અગવાત સંપ્તિવા વિતા રહેતો નથી. મને કેટલીકવાર એવી સંજ્ઞા શલી ખરી! હવે આપનું જ્વલંત ડાળન દુનિયા આ મળા સુકયુ એ થવી આગંદની વાત છે! મારી સદ્ગતિ પ્રાપ્તતા છે કે અતિ વિશાસ અને શવિત તરીકે જંકાયલા આપના કાર્પમાં આપને વધતી જતી સદ્ગતતા મળે. આપને માટે મને કંઈ માન અંત લક્ષિ છે. કું તો એટવર્પના ગામડામાં એક ગરીબ કારકુન છું. ફર જનાંપ આપને પ્રકાશ મારો માગે અજ્ઞાને છે." પેલાના કાગળ સાથે આ ભાષણે પેરિસના છાપામાંથી એક કાપલી બીઠી છે, જેમાં લખ્યું છે કે ગાંધીજીના ઉપવાસની મેરોળી જેવા ફર પ્રદેશમાં પણ એવી અસર જર્મિ કે વચ્ચે ઉચ્ચ વર્ણના રીકુને મારેલું એક મંદિર અપુરુષોને માટે મોહવામાં આવ્યું છે.

પણ ઉપવાસની અસર આજે નવી માધી શકાય. એની પૂરી અસરનું માપ કાઢનાં વધી ગયું. આ દાખલાઓ તે માત્ર એકલજ બતાવવાને માટે આપુ છું કે શુદ્ધ આધ્યાત્મિક

કાર્યની અસર અગતના ફરફરના પ્રણામાં પણ પહોંચ્યા વિના રહેતી નથી.

અને પાસે છતાંયે દૂર

અને પાસે પાસેના એથી અગ્રણ્ય રહે એવો પણ સંભવ છે. ધાર્મિક શાસ્ત્રમાં સમ વિષમને આકર્ષે છે. પણ આધ્યાત્મિકમાં સમ સમને અને વિષમ વિષમને આકર્ષે છે. જે આંખો દતાં આંખ મીચીને ચાલે તેની આમળ સો મજા પ્રકાશ પણ શા પ્રમોદા? આમ જ્યારે ફર ઉપવાસને અવાજ સંભળાશે કે અને પ્રકાશ પહોંચશે કે ત્યારે જ્યાં એવા કેટલાક પડ્યા છે કે તેને એમાં આત્મપ્રશસ્તિ સિવાય બીજું કશું દેખાતું નથી. એના ચિંતા નથી. જેને જાગ્ર નથી દેખાતું એને કાલે દેખાશે, આજે નથી સંભળાતું તેને રહે સંભળાશે. દુનિયાનો ઇતિહાસ ન જૂલવેલો નેહ્યો. પ્રસિદ્ધ જીવન ચરિત્ર લખનાર પેપીની લખે છે કે વાદીઓને જેટલા જાગ્ર કરનારા પેગંબરો મળ્યા છે તેટલા ભાગ્યેજ કામને મળ્યા છે. અને જનાં તેમના અપાજ પદ્ય તેમના જમાનાને કાને ન પડે. આપણે લા આજે એવું જણાતું માંપ નોયે પેગંબરનું કામજ એવું રહેલું છે, પેગંબરોનો ઇતિહાસજ એવો છે એમ સમજને આપણે આધ્યાત્મ મેળવીએ. આ રહી પેપીનીની ચમત્કારિક ભાષા:

"પેગંબરને પોતાના જમાનાનાં સડો પ્રપ્ત કાસે છે, એનું કંયુ ગિરાય છે. આ જાણ નેકડીએ તે આવી જાનારી આકાશની પણ એની નિમળ કાંટ આગામી કરે છે, અને તે મેલીએ તે દેશનારી સુખસાંનિયું પણ એને દર્શન થાય છે. એ નંવાતું દુખ પ્રગત કરનાર છે, અગતનું દુઃખ જણાવનાર છે. સીંચા અને રણજનાં રણજાનો એ બેલી છે, ગરીબની રક્ષક છે, અને પ્રાક આપનારાઓની અખર લેનાર છે. અસિમને પડખે એ તરી ઉભલો એ તે જીવમ અમનાદાઓની પદારે માંપ કિ, એ ધરાવણ અને ફરફરની પેરવી કરતો નથી. એ તે જુખ્યા અને બનાથની પેરવી રે છે. એટલેજ રાખીએ અને સલાધીશો એની ભાગ્યેજ બંદાસી રે છે. કમનુકંમો અને ગામ્ય મો એને ફરમન માંને છે. ધરાવણ અને તવંગરો એની પૂજા કરે છે."

આ ઐતિહાસિક સત્ય છે અને ઇતિહાસી અપાય છે. અનંક વરમાના રાજા સાચી પેગા એ માત ધારવાર સાચી જાતી આવી છે. એટલે આપણે એ જાન્યો સાજા લખને, પેગંબરોની પૂજા થાય છે અને અવગણના થાય છે એને દેશબાવિક સમજ એને વિષે સુપુર્ણ ઉદાસીન રાખે. અને આપણી સક્તિ પ્રમાણે સંદેશ કેટલો તાલી શકાય તેટલો ત્રીલીએ અને પચવી સકાય તેટલો પચાવીએ. (અધુર)

રંગકણ

કરિર પણ કે સપા પણ કશી વિસાવાં નથી. આમ પણ એજ સાચું પણ છે.

પરિવહાર એજ પુરુષ છે. ખીળને મુકસાન કમ્પુ એ માંપ આદલામાં ખમી મર્મ સમાયો છે

મેઝામાં મેહુ સંકટ એજ છે કે અગવાને જુલીએ છીએ.

અને પ્રોટામાં પ્રોટી સંપત્તી એક છે કે જે પછીને હાથમાં થાય છે.

સત્યને માર્ગે જણાઈ જાય છે. જે પ્રથમ તે વધારા છે. તેજ સત્યથી ભગવાનના હૃદયમાં પ્રવેશી જાય છે.

શ્રીમતી રામની તેમજ શ્રીમતી દેવીબેન છે મંદીરમાંના પધારના દેવીની પ્રભુ કરવા કરતાં જીવતી જાતની દેવીબેનને કેળવણી આપી સુધીક જનાવીએ તે માનવજાતમાં પાછા જરૂર હુધીપીર અને રામ તથા સીત હૃદયમાં જેવી સતીએ જરૂર પાડે. (મંધીપીર).

રામવાસ હાંદુ સેવા સમાજ

ઉપરની સમાજની જાહેર સભા થી કાંચુ નવતી ઉજવવા માટે તા. ૧૩-૮-૩૩ ના રોજ ટ્રેડ હાલમાં શ્રી. રજીસ્ટ્રારના વડાશ્રીના પ્રમુખપણા નીચે મળ્યા હતી. હોય પીઠાર અરજ મળ્યા હતા.

સંસ્થાનમાં મંદીર સ્થુતી ર્થાં બાદ બાદ સંજીત મંડળ તરફથી વાજાન સાથે જાળનો માથામાં આવ્યાં હતા.

મંત્રી તરફથી નીચેની અગત્યની જાળનો રજી કરવામાં આવી હતી.

૧. જનરલ હોસ્પીટલમાં હાંદુ સેવા સમાજ વેલ' ઉપરોક્ત માટે તા. ૧૩-૮-૩૩ ના રોજ પ્રવેશ મુદ્દામાં આવ્યો.

૨. સમાજ તરફથી માર્ગશ અને હૃદય દાખનશીપમાં નાનાં હોસ્પીટલો ન્યુટાલિન રજીસ્ટ્રાર હૃદયમાં મુજાવતને લઈને અવર્નમેન્ટ પ્રિન્ડિઅન રજીસ્ટ્રાર મંત્રીમાં આવ્યાં હતી જે એન્ટીડોસન ડીપાર્ટમેન્ટે મંજૂર કરી છે આ એકાદ રીડમાં પીડીએ દાખન હોલમાં આવ્યું કરવામાં આવ્યો.

૩. જાહેર કન્યા મહાવિદ્યાલયના પ્રતિનિધિ શ્રી. નારાયણ દેવી અને રામચારી દેવી વિદ્યાલયના હૃદય માટે સમાજ તરફથી ફોંડ ૧૨૬-૧૨-૦ ઉપરોક્ત આપવામાં આવ્યા હતા. અને તેના હાથ વિદ્યાલયના પ્રીન્ડીપાલ ઉપર મોકલી આપવામાં આવ્યા છે.

૪. સમાજના મળ વર્ગે પ્રસિદ્ધ શ્રી લા હેવાલમાં કરવા માં આવેલા હેટનાક વધારા માટે સમાજના હેટનાક સમા-સેટમાં અસતોય લેએલો હોવાથી સમાજના માટ મંત્રી શ્રીશ્રીના માર્ગ તરફથી સમાજને તે જાહ દીસગીરી બનસવતરો મળેલો કામજ રજી કરવામાં આવ્યો હતો. જે ઉપર સમા સતોય થતાં અમા કાયમને માટે જાં કરવામાં આવી હતી.

૫. સમાજ માટે પ્રોપર્ટી ખરીદવાના સંજોગમાં જુદી જુદી પ્રોપર્ટીની મેળવેલી વિગત અને કીમતના આંકડા રજી કરવા માં આવ્યા હતા.

બાદ ૭ મુદ્દાઓની એક સળ-કમીટી સમાજ માટે કમીટીને મેળવે જાય તે કીમતે યોગ્ય થાય તે પ્રોપર્ટી ખરીદવાની ફલ સભા આપનારે. હાથ પાસ કરવામાં આવ્યો હતો.

પ્રમુખ તરફથી મહામા ગંધીજી દયાના અવરજતા માટે કરી પાછા જેલ મળ્યા છે તેમજ હૃદય આરોગ્ય અને દિવાંબુધ્ય થઈ એવો રોગ રજી કરવામાં આવ્યો હતો. જે સભાએ હિમા ર્થ પાસ કર્યો હતો.

શ્રી. કાંચુના પવિત્ર જીવન વિષે અનેક જાણજો તરફથી અગત્યકારક વિવેચનો કરવામાં આવ્યાં હતાં.

પ્રમુખે ભારત સંજીત મંડળ તરફથી ગંધી દોલ વિષેની યોજના માટે નાદેશ જાળની જે રકમો સમાજને આપી છે તે માટે જાણાર માન્યો હતો.

અંતમાં અરજી કર્યા બાદ સાહેબો પ્રસાદ વહેંચી સભા વિસર્જન કરી હતી.

સ્વાર્થની વેદી ઉપર સત્યનું બલીદાન

(લખનાર: હરસી)

નરવર—મારા સંબોધનમાં આવ્યું છે કે તમારા વિચારો ગુજરાતી હાંદુ હોસ્પીટલોના જાતી પ્રત્યે આજન પડતા જણાય છે?

પ્રજ્ઞાન—હા જાણ, આપણા ગુજરાતી હાંદુઓમાં કીમતો સ્વાર્થને વધુ માર્ગ આપણી જાતી પ્રજાની જીવતી માટે હર્ષ થયું કરતા નથી. આથી દીનપ્રતીદીન આપણા મનમાં માનવજાતના સંકીર્ણના અભાવે અંતરજાતીએ પહેંચતા જાય છે, અને તેને માટે આપણી "સુરત હાંદુ એસોસીએશન" ના કારભારીઓને હેલ જમાડવામાં જાણી રાખ્યું નથી જરૂર હાથ સાંભળે?

નરવર—તમારા વિચારો આપણા જાળોને અનુભવામાં સંકીર્ણ આપવા માટે સુલ છે, પણ તેને અમલમાં આવવા માટે તમારે મજૂર વેલું પડે, તમે એકલા શું કરી શકો તેનો એક રીતાર વિચન થાય છે, આપણા ભોળા બાહ્યોની જ્ઞાનતા દુર થાય એમ લાગતું નથી, અભાવ હેટનાક મુખેએક મીડીમાં તેમજ જાણ દારા એ જ્ઞાનતા દુર કરવા પ્રયાસ કરી રહ્યા છે, તમારે પીછા ખાવું જાતી પ્રજાના જુએ, ભોળા બાહ્યોને અસત્ય સમજાવી તેમના પ્રયાસને તેડી પાડવા પ્રયત્ન આદરી રહ્યા છે આવા અનેક અરજોને લઈને તમારે મજૂર વેલું પડે.

પ્રજ્ઞાન—પ્રીય મિત્ર! જે કે અપરૂર હેલું સત્ય છે પણ સત્ય સત્ય પ્રયત્નો આજન તેમજ અસત્ય વધારે વખત રહી શકે નહિ. મેં એક કપીત વાંચ્યું છે તે સાંભળો:—

પક્ષી આ મહાપાત્રને જાહ કરવા દોડીકને કામગયા, હેલ મુક નથી કરવા અથ તજા કંમલ સો જાપા, બોલે એક મધુર અર્થ હૃદયે વ્યાજા નવી જાંબન, આજે સર્વ જીવ સુખમય આ સેવે તર જાંબન.

હેલેવનું તાવર્ન એક કે એમ અલ્યાસજ ખરવત ર્થી "સુરત હાંદુ એસોસીએશન" વીરો પરમુરજ કામ ર્થી હાલ, કામગ્યા, દોહા, મુવત, જાહી અનેક પક્ષીઓ વસે છે, પણ તેમજ કામગ્યાથી પ્રીય અને જાનક જાંબનર કીમતી ર્થી જાંબન હેલું સેવન થમ શકતું નથી. કારણ કે ને જાંબની આસપાસ આપણા હેલવાતા કીનેએએ ર્થી અનેક સર્વો વોટામ વજેલ દેલ છે, તેએક, કામગ્યા, દોહા, મુવતના બોલવાથી હેલો જામ પામતા નથી, પણ તમારે સત્ય ર્થી મધુર પોતના કંઈસ અવાજથી જાંમલ મળતી મુકે છે તમારે જાંબન જાંબને નીકળવા સર્વો જોત જોતામાં ત્યાંથી વીખરાય જાય છે, અને તે પક્ષી એ જાંબન વાં મળ્યોના ઉપરોક્તમાં આવે છે.

આપણા ગુજરાતી હાંદુ જાહઓની જીવતી ર્થી જાંબનના જાંબને વહેમ, સ્વાર્થ અંધમદા ર્થી વોટક સર્વો પળતી પડવા છે તે કામગ્યા "G. C. K." અને "જાંબન" ના લખાણથી ખસવાના નથી પણ તેના કરતા જે મધુર જેવા માહ અખનાસ અને જોલનારા દોહા તે જેવા સર્વો પોતના અંધનો કાંઈ અવરજ જીવતી ર્થી જાંબન હેલેને નહિ જાય

જા પરીણામે સારું મુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

નંદવર—પરંતુ કમણી જે કારણે સાટે તમે બાટલું કહી રહ્યા છો તેને માટે તો થોડા દોવસ ઉપર બીજી કમણી મળી હતી જેમાં બોન્ડ રહીવાળી બીજા રાખવા માટે અથો જઈ હતી અને રા. મોરારજી દરીયાઈને કાવ: "એ બીજી રહુલ, મંદીર, પર્મજાના માટે રાખવી" એવો વધુ-મતે વાંસે કથો હતો અને તે દરમિયાન આધારે બીજી રખાઈ પણ મળી છે, તો જ્યાં તમેથી પરીણમ કોઈ જાણે સહજ થયેલો કહેવાય.

રજુછત, ધીર! તમને બધું આપણું કારભારીઓનો પુરતો અનુભવ થયેલો હોય એમ બધું નથી, તમને ખ્યાલ છે કે, કૃષિવાસના આપણા સેવા સમાજના બાંધકો, ત્યાં, મહાત્મા ગાંધી હોય અથવા માટે જાણી ઉમરાળો કરવા બાબતે હતા, અને જેઓની સ્વામ્યની બીજી બોલાવવામાં આવી હતી. સાચો સાચો ઉમરાળામાં નાચુલી રકમ કુદરતે કરવા માટે સ્વામ્ય થવા માટે ત્યાં નાચુ આપવાના વિષય આજે કે આપણા હિતેષુઓએ હેતુ અભરી કુદરતે, આ માટે સુરત કાંદુ એસોસીએશન આપે, દમારી સખત મહેનતથી આ સંસ્થા જાળી રિયાતને આવી છે, તેને કહાવી દેવા નાનો છે વાગેરે, (પણ કમાર પોષકભાષ્યો જાણી જાય છે કે આ સંસ્થાને આ રિયાતને આપવામાં કૃષિવાસે પણ બોમ આપે છે).

જાણના માર વાગ્યાથી હસ વાગ્યા કુખી જાણનાથી ક્યાં પછી પ્રમુખ, શ્રી. એમ. બી. નાચે જનરલ બીજીને પોતાને મેન્ટે આપવા વિચાર કરવા પંદર મીનીટનો વખત આપેલ. પંદર મીનીટ બાદ એક કુદરતે સિવાય દરેક પ્રમુખને મેન્ટે આપવા સ્વીકારું બાદ મેરમેન તરફથી શ્રી. પંડિત આપવા સર્વાનુમતે થાય થયું હતું, જતાં બધારે બીજી જનરલ બીજી મળી ત્યારે આપણા કહેવાતા હિતેષુઓ એ પ્રમુખને મેન્ટે મળ્યું નહિ, દરેક એવો કથો જાણી મીનીટ બુક જાણી ફેરવી, આખરે જનરલ ને કલાકની રકમકે પછી પ્રમુખ સાહેબે ક્યારે પોતાનો કુમર કીટારી બાજુ કરી ત્યારે જ આપણા વડીલો એ સત્યને જાણ આપેલ.

નંદવર—જુલો બાધ સખતો કમેલ જાય છે.

રજુછત—જો મીર મધ કારણે મને ખબર મળી છે કે એક કમળ મળ નથી આપણા અભનની સારેખને કંઈ ખબર મળ્યા કહેવાય છે કે "કાંદુ એસોસીએશન" ના હિતેષુઓ! બાંધકાર! કૃષિવાસ સેવા સમાજમાં કાંદુદ છે માટે તમારો પેશની ચેર બવચ્ચ નહિ જાય, એટલે એક સાધારણ બચનીના કામને તપર આધાર રાખી અભનની સાહેબ એક ઉપર સહી નહિ કરવા આપણી સહનો અમલ કરી રહ્યા છે.

નંદવર—ત્યારે તમે શું કરવા જાણે છો?

રજુછત—બાધ! આ કોડોની નકામને પહેલો વળતું મળ્યું કમળ છે, પણ જુલુ નહિ કે સત્યનો સાચો મહા-કાલિવાન કમિર છે. એ કંઈ મળ રહેલ છે તે કંઈ બાવના લાગ્યાં છે એમાં બચાએ કાંઈ નથી.

આપણી જન સમાજ કેટલો વખત થયા કુજકર્ણની નીકળું સેવન કરી રહેલ છે તો જ્યારે બાધા "સ્વામ્યની મેદી ઉપર સત્યનું જાણી" ના હાથમાં. તેઓની તબર સામે રહે, ત્યારે જ પેલા કહેવાતા હિતેષુઓની મેદાનો અનુ-ભવ થતા અધાર નીકળો ન્યાય કરશે.

નંદવર—કોઈ બાધ રબ સર્વ છું અને આપણા શુભ કાર્યને પરમાત્મા સીધા મળ્લ જ્યારે એવો મારી કાર્યના છે.

રજુછત—મે તમને આ કાંઈ વાગેચવી કંઈક આપો હોય તો કમા થાયું છું. આવવી બીજીમાં શું થાય છે ત્યાર બાદ આ વિષય અર્થવત કમેલ રાખું છું.

કિર્કાતમાં—એ સ્વામ્ય માટે ચોંટીવું જાન લાઇ બીજીમાં જાવાદ કરનારઓ! સત્યને વકારે થાય અને તમારી જાણી પ્રજાની જાણી થવામાં વાગે નહિ નાનો, કમિર તમને સહેમોર્જ બતાવે જોવી પ્રાર્થના. શાંતિ શાંતિ!

વિવિધ સમાચાર

કમળમાં શાંતિના જલસો—કમળના બાજીના વેપારી મેસરો આમંદ કામુંની કે રાણો મી. મેદમક કામુંદ માલની કામુંદ મરમ બીજીની શાંતિ મી. કામુંદ કામુંદ પ્રમાદીમાં માલના કમુંદ મી. મેદમકની સાથે અને એમના કામુંદ મી. કમુંદકની શાંતિ શીલ રહીતના બાજીના વેપારી મી. એ એમ. આપણા વડા પુત્ર મી. ગુલામ કુશન અમંદ માવાતની કામુંદ અતીજ બીજીની સાથે તા. ૬ ઓગસ્ટ ૧૯૩૩ ના રાત્રે મિકા બાદ સુરતી મરકમી કમુંદ હતી. અપેરે પરચુતા કુમુંદની પુરાલીમાં આપણો જલસો થયો હતો જેમાં સર્વ કોમના બાજીના કામુંદ કામુંદ કામુંદ કામુંદ અને નાચુવાન કુમુંદને બહી દુવાઓ મરકમી આવી હતી. અપેરે પણ તેઓને એનક બહી દુવાઓ મરકમી છોડી.

સુરત કમુંદકની કલમના મેળાવડો—કમુંદક કલમના એક મેળાવડો તા. ૬-૮-૩૩ ના રાત્રે અમીવાર વાગે થી. સુરત કાંદુ એસોસીએશનના હોલમાં મી. પુસાલ કુખા મીની કલમના મેળાવડો માનમાં ઉજવવામાં આવ્યો હતો. મેરમેન મી. પુસાલ બાધની સહર સહજ મરકમી હતી. અને કલમ તરફથી તાર તોરો અપેરે કરવામાં આવ્યા હતા. બીજા વિવેચન કરવામાં મેરમેન સી. ડી. ફેસર્મ, દેવાકોમ, કામુંદ-બાધ, પંચુલાર્મ, મી. વાદપુરીવા નચા બીજા કલમના વચ્ચે બાધઓએ આ બાધની સહર સહજ મરકમી હતી. બાધ પુસાલનામને વિવેચન કરતાં બધુંબધું દરેક કે જાળના માનવને માટે હું તમારો મોટો આજાર મોનું છું અને પ્રજા મને પાળીના કંઈ છું કે આ સંસ્થા અધિભરમાં પણ અમર રહે અને મારી આપ બાધઓને નજી વિનંતી છે કે આપ સમીને દરેક કામુંદ કરી બાધ બલને એક મીની એટ આપી હતી, જેનો મરમેન કલમ તરફથી આજાર માલ્યો હતો બાધ કુદ પાટી લેવાન હતી.

મી. એમ. એમ. કામુંદા ફરનક મી. પુષ્ક ૧૬મક કામુંદ જેઓ છેલ્લા ચાર વર્ષથી એડિનબર્ગ (સ્કોટલેન્ડ) માં રોકટરી અભ્યાસ કરતા હતા, તેઓ એક માસની નેચીકપર આ દેશમાં ગયા મંગળવાર તા. ૮ ઓગસ્ટના કુમુંદકો આવી પહેલ્યાં છે. કુમુંદકો નચા નેદાનીરબીના આગે-વાન વેપારીઓએ નેદાનાસખર્મના રેશન ઉપર નેજનો સકાર કામુંદ હતો અને ત્યાર બાદ તેઓ નેમની સાથે કુમુંદકો આવ્યા હતા. બર્મ મી. એમ. એમ કામુંદ તરફથી ડી પાટી અપાધ હતી.

કમુંદ કાંદુ એસોસીએશન તરફથી પુનઃ મહાત્મા ગાંધીજીની ગીરકારીને અગે મંદીરમાં પ્રાર્થના કરવામાં

આવી હતી અને તા. ૬-૮-૩૩ ના સાર્વજનિક મતગણતરી મીરજાદારી અને ખીલ્ડા સ્પેશિયલ મીટીંગ પ્રાપ્ત થયા માટે મળી હતી.

હિંદુસ્તાનના તાલ સમાચાર

—સરદાર વલ્લભભાઈને તાલુકા દર્ રૂપડી જાળમાં તેમને ધરણ નેત્રમાંથી સાંકળ દેરખીટકમાં કાઢી જવામાં આવ્યા હતા અને તેમના નાકના એકસાનેથી ફોટા પાડવામાં આવ્યા હતા.

—જલેરામપુરમાં મસ્જદ આમળ વાળા વસાવામાંથી ગંભીર કામી રમખાણ થયું હતું. હિંદુઓની વસાવેણી એક માત્ર ખાળી નાખવામાં આવ્યું છે અને બીજી છુંડવામાં આવ્યું ને તેમની વિસ્તારમાં કચર મોઢવામાં આવ્યું છે.

—કલકત્તાની નજદદી ન્યુટમીલના ૪૦૦૦ કામદારોએ જમારમાં મુકાવના કપ સામે વિરોધ દર્શાવવા ક્ષતાળ પાડી છે.

—કચ્છીના મંદિરમાં જમજવાર મયેલો પરંતુ હરિદનામયલો અને હરિજનેતને આમંત્રણ આપેલું નહિ હોવાથી મળના મોટા બાંધે એના પાંદડાને બહેર કર્યો હતો.

વાયનહના એક યુદ્ધ મી ટી. પી. મેજર ફ. ૪૦૦૦૦ હરિજનો માટે હેરખીટક કાઢવા તથા તેમને કેળવણી અપવાના કામમાં વાપરવા એવી અતજમનું વસીયતનામું કરીને તાજેતરમાં અવસાન પામ્યા છે.

—સરકારનું સાથેલા મંદિર કારજને માટે ખુલ્લું મુકાવના મી. નર્મદર નામના કામકર્તાએ વેચવસ આપ્યા છે. ૨૮ દીવસ પુરા થયા હતા.

—લકનેઈમાં કિયા અને જુની મુસલમાનો વચ્ચે છુટા કાયલી મતભારી થતા સંખ્યાત્મક માથુસોનું મુલમલ હતી. કહેરને ૧૪૪ મી કલમ ૧ માસ માટે કામ પાડવામાં આવી છે.

—મહેસાણાના ખેડૂતોએ મદાસજાની મળવળને અડસરીને ચોષાઈ તથા ખાલસા નેટીસો મળવા છતાં જમીન મહેસૂલ ભર્યું નથી, એમાંના કેટલાકનો પતો નથી. અપારે કેટલાક જેલમાં છે. મહેસૂલ લમળમ ફ. ૧૫૦૦ નું પાછી છે. કસેકરે આ જમીનો ખાલસા કરવાની પરવાનગી મંગલી છે.

—મનપુર જિલ્લાના મજાકા મામમાં મયેલા કામી કુલકના આગેવાનો મેસરો જાળીકામસાદ, કિવરત્ત જાલાહીત અને કવિર કરતને કાનપુરના સેકન્સ જલ્લો દાસીની સભા કરવાની છે. આ કુલકમાં ૨૨ મુસલમાનો આવ્યા થયા હતા.

—મનપુરમાં લમળમ ૨૦૦ મુખડાઓ ઉપર ફોટો પાડીને પોલીસે જાડલી લીધી હતી તથા પોલીસે સોનાચાંદીનો મોટો જથ્થો કાઢ કર્યો હતો.

—મ. માંધીજનાં જાન કંચા થી કુલક કુમાર યુદ્ધ જનારસ-થી પચે આવતા નીકળ્યા છે. રાજ ૨૦ મહિલ મલવનો કામકમ દોષ્ટ, બે મહીને પુના આવશે.

—મદાસ સરકારે એનું હરમાન કર્યું છે કે સરકારી નોકરોએ અરખમતા નીવારજની હાલમાલમાં પચ્છ ખાલ ન લેવે.

—કરીબનસિકાર હાલમાલના કાળમાં છડના મદારાલ તરેથી ફ. ૧ કલ્લર બસવા છે. પરિમામમાં કરીબનખાલ એનાલ કાફ નહિ પીવા પ્રતીજા લીધી છે. કાલીકટમાં નીનાદી-ટી. વી. સુખ્યાયા મ.જી.ર મુવાન વયે મરજી જામતા કરીબન માટે હેરખીટક કાઢવા ફ. ૪૦ કલ્લરની રકમ વીલ કરી જાવવા થયા છે.

—મોરસદ તાલુકાના પાલપુર મામના સવાલની પદાસિક, સમસીય એ વર્મની સભા મોગવતા સમરમની નેજમાં ટામ-ફાલ તથા આસી સંવીલ દોરખીટકમાં ખસેડ્યા બાદ મરજી પામ્યા છે.

—મરજના તોહાનથી, વરસાદથી અને વાવાઝાથી હેરખાપુરે છડનામાં માકને મુકસાન થવાથી પંચાલ સરકારે જમીન મહેસૂલમાં કા. ૧૬,૦૦૦ નો મટાડો કર્યો છે.

મીતા મન્નન

(કેળક—કિશોરલાલ મનરખામજાલ મલકમાલા).

અભ્યાસ છોડો ત્યાલુ

(૧) સ્લોક ૧-૨

કેલસા અભ્યાસમાં સમજવેલા વિષયના હરીથી પાઠ દેવાવવા થી વસુદેવસુત મોલ્યા :

“અમુન! કમના ફળપર આતકિત રાખ્યા વિના કર્તવ્યકપ કરીને ને કરે છે તેજ સાચો સંન્યાસી છે અને તેજ સાચો યોગી પણ છે; અમિદોષાદિ મુદરજામનના કમોના ફળ જામ કરવાથી, અથવા ૧ મુન્ય જામ કાલપમ જાડીને એસો રેલે-વથી સંન્યાસી ૧ યોગી જાલ કલમું નથી. ૧ પકિવ! એકો સંસારના જે સાગને સંન્યાસનું નામ આપે છે, તે, એક બીજી જાતની કમચામજ છે એમ જાણ; કારણ કે એકું પણ કમિક સંકલ્પથી પ્રેવિત થાને અને તેને સિક કરવા માટેજ સંસારનો નવલ કરે છે.

“આથી, પુષાનકન! સાચો સંન્યાસ કહો કે સાચો યોગ કહો એ એક જાતના કમોના નામ અને બીજી જાતના કમોનું આચરણ કરવામાં નથી, પણ કમ વિષેના સંકલ્પના સંન્યાસે મા સાચો યોગ છે. કમના આરંભથી એના જાનમ પરિ-જામ પપૈત એને વળેતી જે યોજના કમના અમરનકે મન માં પડી રામે છે, અને તેને સિક થયેલી નેજા આકલિા રામે છે, એ તે કમના સંકલ્પ છે, એમ પણ મેં તને સમજવડું છે. આ સંકલ્પનો ત્યામ કમો વિના કેલ મેથી જાની કલ્લો નથી. ૨

‘કાલેય! આજ યોગ વિષેનો મારો મન વચ્ચે એક જુડી રીતે તને કું સમજવડું છું. તે એ ૧ યોગ એટલે સંકલ્પનો સંન્યાસ.”

(૨) સ્લોક ૩-૪

યોગની નવી જાખવા સાંજળી અમુનની (જગજા જામત થાડ અને હવે થીકુંજ પોતાના અમાથ જાનનિધિમાંથી કાંક નર્માં રતો આપેતો એજ જાણું એને ઉલ્કાસે અલ્લે, જેજ, કિયે પ્રમો પુછીને પોતાની જિલ્લો પુરવાર કલ્લી નેજાએ એવા આચરોના મતને તે અજ્ઞોતો હોવાથી, એના જોનથી રમોને થીકુંજ નિહપજ જામ કરી દે એમ વિચારી તે જામજામ પ્રજા પુછવા પ્રજા થયો. તે એથી :

“કુલ્લો! કંકલ્પનો સંન્યાસ એટલું યોગ એમ જે તમે કહ્યું, તેજો યોગ સિક કરવાનો માનું પણ તમારે જાતવવો એકલો, અને એ સિક થવાની નિજાની પણ જાણવવા જોઈએ. જે જાતવવા વિના તમારે નિહપજ અપુરું રહેતો.”

અમુનનું કિયત્વ પ્રજાસનીય છે, પણ એની અધીરાધ માંજ એની ક્યાક રહેલી છે, એમ થીકુંજે જોજ લીધું.

કારણ, આશાઓ કંઈક દમને ને પમને કમોતી અપેક્ષા કરત. નથી. કિન્હની પુરિ અને પાત્રતાની બાવી થમા બાક તેની સેવાથી સંતુષ્ટ થયેલા આશાઓ સમજવવા જેવા વિષયે. પોતાની જોઈએ સમજવવા પાડે છે, અને તેને જોઈએ ન સમજવવા કોઈ તેટલુંજ તે પુછીને સમજી લેશે, જેમ અપેક્ષા રાખે છે. પણ, કંઈક સાથે થઈ પુક કરનાર અને જણવાત કાનુ-જોના મહને કિનારનાર પાંડુપુત્રમાં જાનપ્રાપ્તિને સમયે જાણક જેવી સરજતા અને ઉત્કૃષ્ટ જોઈ એમનું ચિત્ત પ્રસન્ન થયું, તેમણે સ્મિત કરી કહ્યું—

“અરે, બહા! બલે. તારો પ્રથમ જામ સોના મહેરનો છે. તે જ ન પુછ્યો હોત, તોયે મારે તને તે વધારે સમજાવેલા પડત. હારે પુછ્યા બાદ તો જોનો ઉત્તર આજવામાં શું કામ રીકા કરું સંજાળ—

“પ્રત્યક્ષ! પાંડુપુત્રના આજણે જે વિચાર પાડીય : સમજ અને સિદ્ધ. જેનો સંકલ્પ સંન્યાસ રૂપી યોગને મારે જડવા હજી છે, અને તેને મારે પ્રપ્ત્તિની રહે તેને આજણે સાધક કવીશું. જેનો સંકલ્પ સંન્યાસ રૂપી યોગને મારે જડી ચુક્યા છે, તેનો સિદ્ધ કહેવાય

“હવે, જેનો સંન્યાસ છે તેનો કર્મ હારાજ સંકલ્પ-સંન્યાસને કરે છે. તે કર્મ ક્યા તે હું તને અભજા સમજાવીશ.

“મહાપાત્ર! આવો સાધક એ કર્મ હારાજ આત્મપ્રાપ્ત તથા સમજાવિ પ્રાપ્ત કરે છે; જાને પરિણામે એ જાન : કાનિતે પ્રાપ્ત કરે છે.

“પાંડવ! આ રીતે જાત થયેલા યોગીને પછી સંકલ્પનો સંન્યાસ કરવામાં કર્મ કરણકૃત થાય છે, જેમ ન કહી શકાય. પણ જોને પ્રાપ્ત થયેલી કાનિતે જોના સંકલ્પસંન્યાસનું કારણ કામ છે. વરણ : કાનિ પ્રાપ્ત થયા બાદ, જેમ મુળમણીને કોઈક અપેક્ષા પ્રકારે કાનિના કે પાંડવ નોડીને મારવાપણું નથી રહેતું, તેમ જોને સંકલ્પનો ઉત્કૃષ્ટ કરવાપણું રહેતું નથી. મરંનપા જે નહીના મુળમાંજ પાણી પડતું નથી થઈ થયું કોમ, તે નહી કાંત છે, માર કરી શકાય જેવી છે વરેરે મોજણું, જે જેમ વધા વાણી વિલાસ કહેવાય, તેમ કાંત થયેલો મોજી સંકલ્પને સંન્યાસ કરે છે એમ કહેવું, જ નહીમે વાણી વિલાસ છે. જોની શાંતિજ જોને ઇન્દ્રિયના નિર્ણય તથા કર્મો અને તેના ફળો વિષે જનાસક્ત બનાવે છે, અને જોને સર્વસંકલ્પસંન્યાસની સિપંતમાં રાખે છે.

“આમ સાધકને મારે કર્મ એ સંકલ્પસંન્યાસનું સાધન છે, અને સિદ્ધને મારે જોની શાંતિ એજ સંકલ્પસંન્યાસનું કારણ છે.” ૩-૪ (અનુવૃત્ત)

સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ

જાણી સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની સાથે જોડાયેલી કોંગ્રેસને જાણવામાં આવે છે કે જોહાનસ બુર્ગેન્સ તા. ૧૯ અને ૨૦ એપ્રિલ ૧૯૩૩ ના રોજ જોહાનસબર્ગમાં મળશે.

કાર્ય : જોહાનસબર્ગની તપાસ.

જોહા. એચ. એ. ઝવેરી,

પ્રમુખ.

કે. કે. વેલ્ડે

૧૭૫ જે સ્ટ્રીટ,

કપ્તન.

એ. આઇ. કાલ,

એસ. આર. નાથક,

જે. એ. સેકેટરીઓ.

સા. આ. ઇ. કોંગ્રેસ.

વેચવાના પુસ્તકો

સરકારી નિર્દાશોમા ચાલતી મુજરાતી વાચનમાળા

મુજરાતી નાળ પોથી	૬
મુજરાતી પહેલી ચોપડી	૧ ૦
.. બીજી ..	૧ ૨
.. ત્રીજી ..	૧ ૩
.. ચોથી ..	૧ ૮
.. પાંચમી ..	૨ ૦
.. છઠી ..	૨ ૩
.. સાતમી ..	૨ ૬
.. પહેલી ચોપડીના અંશ	૦ ૫
.. બીજી ..	૧ ૦
.. ત્રીજી ..	૧ ૩
.. પાંચમી ..	૧ ૫
.. છઠી ..	૧ ૮
.. સાતમી ..	૧ ૧૧
.. દેશી દિસાળ .. ૧	૦ ૬
.. દેશી દિસાળ .. ૨	૮
.. અનિત આંકની ચોપડી	૦ ૪
નાળ વર્ષની નોડ	૦ ૫
મુજરાતી આપણું આકરણ	૧ ૦
અંગ્રેજી આપણે પાઠમાળા (વેસાફત) ભાગ ૧	૧ ૩
.. ૨	૧ ૬
.. ૩	૧ ૮
અંગ્રેજી	૧ ૬
અંગ્રેજીતની મુળતત્વ	૧ ૬
મુજરાતી કિશનનાર જોમિયો (ભાગ ૧ થી)	૩ ૦
મુજરાતી વિજ્ઞાના મુળતત્વ	૧ ૩

અભિવાનું ઠેકાણું :

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

ખનાના

મેટા પાચાનલા જાડી પાઉં જેવા મિટા કાક (આશરે ૬૦૦). દીપ્ત શા. ૧૦ સી એ. ડી. તાજાં મેટાં મેટાં મેટાં. આફ ૧૧ પેની રતબ.

LARGE SELECTED BANANAS

20/- Oran C.O.D., F.O.R. Durban.

G. M. AHMED.

Fruit Exporting Specialist.

64, Prince Edward Street, Durban.

મફત! તદ્દન મફત!!

કપડોની માહિતીવાળું વેચવિધ પુસ્તક ફ્રી પાણી ઉપત ૬ ટપાક ખર્ચ વગર તદ્દન મફત મળે છે. મંગલો.

મફત મંગલો ફાર્મસી, જામનગર, કહીલાવાડ.

આપણા દેશનો ઇતિહાસ—એના: નં ૧૬માં મળી શકે
 મદ. દક્ષિણામુર્તી સુબન વિદ્યાર્થીને: માટે ઇતિહાસીક
 વાતચિત્તે આનાં અષ્ટી પ્રકાર કરી છે. સુવર્ણને તેમજ
 નવા ઇતિહાસ પ્રેમીએ ચલાવી એમને. ૪૦. ૬૧. ૧.

સત્યની ચોપડી—આ ૧૪ ડિસેમ્બર મેધાણી આ ૨૦૦ પાનાના પુસ્તકમાં સામાજિક સર્વો છે. માનવ સત્ત્વને ખાતર શું શું કરે છે તે બાબતે બધી. કી. ૨-૧.
ઇન્દીરા-ગુજરાતી નહાની કીશનરી—કર્તા: K. V. Nanavati. બામાં બાર પાનાં પણ કબ્બોનો કમલેક છે. કી. શી. ૫-૧.

ચિતાના અંગારા—કે. જી. જી. જી. મેધાણી. આની અંદર કુમળી વધતા આ અને પુરુષો રહીના બંધનોથી બાંધે ચિતામાં જળી અરમ થાય છે. આની કુખના નાની નાની વાટાઓ લેખા આપી છે. એ બાબ છે. પ્રત્યેકની કી. શી. ૧.

હુડાલુ હોંદ—અનુવાદ નેહાલાલ મિશ્રી, આ ન્હાના પુસ્તકમાં દોઢ કમ હુડાલુ રચુ છે એ બધું જ સરળ અને સુંદર રીતે લખ્યું છે અને દોહને પાછું સુધી કરવા શું કરવું તે પણ બાબતો વાચક મેળવશે કીમત શી. ૧.

પરદેશી કાપડની સાથે હરીકાંઠા—લેખક: મનમોહન પુરષોત્તમ મિશ્રી. આ પુસ્તકમાં ખીરીક માલની સાથે આદીને ઉદયોગ પરી રીતે ઉગર લાવે અને પરદેશી માલને સાથ શું કામ અને કમ કરવો તે કબો છે. કી. શી. ૨-૧.

સંક્ષિપ્ત કરક મેલો—લેખક: રા. બ. નંદા. અંદર વૃક્ષલકાર કરક રાખવું આ વર્ણન છે એક છત્તીદામી પુસ્તક છે. કીમત શી. ૨-૧.

ગુજરાતી-ઇન્દીરા કીશનરી મિટી—કર્તા: બી. જેમ નામકાર, આ ૧૨૦૦ પાનાની કીશનરીમાં એક એક કબ્બ મળશે, ગુજરાતીમાંથી ઉગ્રીક વાચકોને ઉપયોગી થાય પાશે. તેમજ આજ કાલી મોટી ઉગ્રીક ગુજરાતી કીશનરી પણ છે. કીમત ૫. ૧-૦-૦

અરીચ અંદ્રિકા—૪૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ પ્રકરણ છે. તેમાં ૮૮ મહાભારતોનું ફૂંક ચરીત આલેખ્યું છે. આ પુસ્તકમાં પ્રત્યેક પ્રકારના મહાન પુરોને સ્થાન આપ્યું છે અને બધું જ મોપલય છે. કી. શી. ૫-૬.

કાલેસકરના લેખો—અખાતર દવાને બાબતે બાલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ રક્ષિણી હાવા છતાં ગુજરાતી બાષાવરના તેમના કાણુને 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ થાકા પુસ્તકમાં ૭૪૧ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના જાનપ્રસિદ્ધ લેખોનો સંગ્રહ છે. કી. શી. ૭.

ત્યારે કરીશું શું?—રેકલ્ટેવની આ નામની અંગ્રેજ ચોપડી આ સુદર અને સરળ બાષા-નર છે. સામાજિક, આર્થિક અને પાંચક એવા અનેક સવાલોનો એક બામાં બધી. ૧૫ પહેલો પાના ૨૪૬ કી. શી. ૨. ૨૨ પહેલો ૨૬૬ કી. શી. ૨-૬.

શરતભાણુની પ્રજા વાલકિમિ—અંગણના સુપ્રસિદ્ધ નવજીવના કાર થી. અરમ અંગેવાઆદની આ વાલકિમિ થી. મહાદેવ હરીભાઈ દેશામ જેલમાં રવેદ અને બધી હતી. 'નવજીવન' પ્રેસ તેને પ્રકાશિત કરતાં કબે છે કે "અનેક પ્રેશના જીવન ઉપર આ વાલકિમિ અરમ બાપ થાઈ એ વિષે અમને કંઈ નથી." કી. શી. ૨-૬.

જેલ કાથરી—બી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ એક રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા મિશ્રીજીના મુરત અનુયાયી તરીકે અમલિખાત છે. આ પુસ્તકમાં બી. રાજગોપાલાચાર્યે ચોલાના મજ માલના કારવામમાં અંગ્રેજી રાજનીતી છે. કાલેસકર તેની પ્રતાવનામાં વળે છે કે "હવેનું મંજ આમાં કંઈક બધું થયાંબધાથી આપણું છે કે આ ચોપડી સાક્ષિત્યજેનમાં કાલમનું સ્થાન મેલે." મહાદેવ હરીભાઈ દેશામ તેમાં બી. રાજગોપાલાચાર્યને પરિચય આપેલો છે. કી. શી. ૧-૧૦.

અરમ કર્ણા—આ પાકા પુઠાના પુસ્તકમાં ૧૫૨ પાના જાન રસથી બધા છે. કી. શી. ૧-૬.

ઉત્તરખંડની ચાવા અને હિમાલયનો કવચ—આ પુસ્તક દવાને બાબતે બાલકરને ચોલાના સાથીઓ સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કી. શી. ૧-૧.

ગોવરાતી કીવાલો—આ ન્હાના પુસ્તકમાં બી. કાલેસકરનો જેલનો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આગ્રમની જીનર જેલની કીવાલો આલેખી છે અને તે લોકોની પાછળ શું કરે તે જીલ્લા અરમની કુપાથી જીવણ કમ નેથી તેનું નામ એમને "ગોવરાતી કીવાલો" એવો સ્થાન તરકત કીવાલો આલેખ છે. કી. શી. ૧-૮.

અનુવાદનું ટેકાણું:
Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

આસ નાથ—પુસ્તક મંગલનારાઓએ એવું સાથે પાકા મોકલી આપવા. વી. પી. ના આરમને બીલકુલ સ્થાન દેવામાં આવશે નહીં.

મથના રોષીનો માટે

નીચના પુસ્તકો પુરુષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, અને બાળકીઓને સાથે સાથે આનંદ આપે તેવાં દાવ્યરમથી ઉત્તર છે.

સોલેટી ગીત કમલો—આમાં ગુજર ચાણોના સુરાવન બધા કુદા અને ગીતો છે. કી. શી. ૨-૧.

રહીયાળી શાત-કામ ૧ લો અને ૩ લો આના કીલો નવા બાળકો બામ કો તેમાં સુદર કરવાઓ છે. પ્રત્યેકની કીમત શી. ૧-૬.

સુકીંદ—આમાં બેલો સગમ ગીત મામ છે તેમાંનાં સુદર મામ બધા મીતો છે. કી. શી. ૧-૬.

અલુ ગીલો—આમાં જુના કીલોસોથી અરપુર મારણી મીતો ગુજરાતી ભાષાનાં અનુવાદ સાથે છે. સુરાવનથી અરપુર છે. કી. શી. ૨.

કીલોલો—આ ન્હાના પુસ્તકમાં વાલસરમિય બધો છે. માલાઓ અને જાળાઓ માટે છે. કી. શી. ૧-૩.

કાવ્ય પરીચય—મામ ૧, ૨, આમાં નરમીદ મેલો રિજે કહતોના પ્રજાનીયા તથાઅજો છે. પ્રત્યેકની કી. શી. ૧-૧.

વેણીના કુલ—હાની વાળાઓને વપરે, બી. મીતો. કી. શી. ૧.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરફ અને વેજીટેબલ માટે કંડીના ઝોનરો ઉપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફરફ ભવનું વાણું ફરફ અને વેજીટેબલ માટે પેકીંગ કરી સી
સી. એ. ઓ મોલ્કવામાં આવશે. હવેના—
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

અઠવાલિક પંચાંગ

ચારે	ખ્રીસ્તી	હિંદુ	પુનઃગણન	પારસી	સુર્યોદય	સુમરિય
	૧૬૪૩	૧૬૮૬	૧૩૫૨	૧૩૦૨	ક. પી.	ક. પી.
	ગોગલ	આવળ	અખર	મેટ.		
		મારેશા	અવળ	૩૬મી		
રુક	૧૮	૧૨	૨૫	૧૬	૬-૨૮	૫-૩૭
કની	૧૬	૧૩	૨૬	૧૭	૬-૨૭	૫-૩૮
રતી	૨૭	૧૦	૨૭	૧૮	૬-૨૬	૫-૩૯
સોમ	૨૮	૧૧	૨૮	૧૯	૬-૨૫	૫-૪૦
મંગલ	૨૯	૧૨	૨૯	૨૦	૬-૨૪	૫-૪૧
બુધ	૩૦	૧૩	૩૦	૨૧	૬-૨૩	૫-૪૨
શુક્ર	૩૧	૧૪	૩૧	૨૨	૬-૨૨	૫-૪૩

'Phone 3467. Box 316, 87, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHAI MORAR MATYADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

હીરાબાઈ મોરાર મટયાદકર,

ફરફ અને વેજીટેબલ માટે પેકીંગ
અને કમીશન એજન્ટ.

પેકીંગ માટે રીડેરી માલ સી.એ.એ. ઓ મોલ્કવામાં આવશે
ટીલીફોન ૩૪૬૭. બોક્સ ૩૧૬ ૮૭ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૭૨

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફરફ ભવનું ફરફ અને વેજીટેબલ માટે પેકીંગ કરી
સી. એ. ઓ. ઓ મોલ્કવામાં આવશે. હવેના—
P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,

UNDERPAKER

Coffins & Wreaths at all despatchable at lowest prices.
Motor and Horse Transport at Moderate Charges. Fresh Flowers
and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

15 Cross Street, Durban. Phone 4007. Post.

MANAGER, K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરપેકર

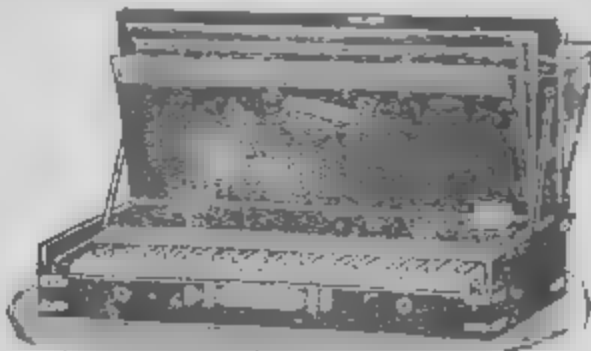
કોફિન, ફ્લોર વેલ્ડર માટે, ૧૫ વેલ્ડર માટે નાણાં પુરા પાડવામાં
આવે છે. રાત્રી દિવસ કાર્ય.

ફોન ૪૦૦૭ સ્ટ્રીટ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મેનેજર: કે. સી. ફ્રાન્સિસ.

માત્ર થોડા વખત માટેજ.

હાથના દબાવ રીડ હારમોનીયમ.

પા. ૩-૧૦-૦.

અમુલ્ય લાભ.

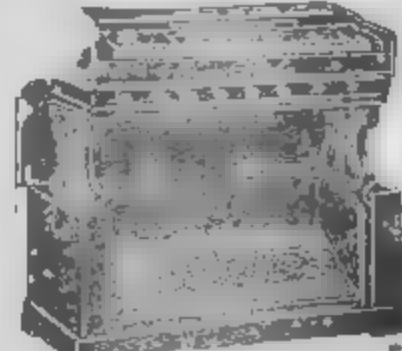
શિક્ષણના
આવે.

સંગીત
રીડ
હાર્મોનિયમ

પા. ૨-૧૫-૦.

વહેલો ને પહેલો.

પગના દબાવ રીડ હાર્મોનિક ઓ.

પા. ૧૦-૦-૦

બહાર માથના ઝોનર ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી જરાબર પેક કરી સુખના મુખ. દવાના ફરવામાં આવે છે.
અમારા ૩૦ વર્ષના લાંબા અનુભવ પછી આ દશની હવેને અનુસરતા ૧૦૦ જાતના હાર્મોનીયમ
મંગાવી મેટા કચ્છામાં ફટકમાં રાખીએ છીએ.

દરેક જાતના ફરેર પાકેસ, દરેક જાતના રીપેરિંગ કામ પુરતા કાંતોષ સાથે કર્યા અઠવામાં આવે છે.
બહાર ગામ વાળાઓએ ઝોરબર સાથે રમ રહ્યાં છે. જોવાના મોકલવા અને પેતાનું નામ સરનામું
વિશેરે આપા અફરે જણાવવું.

પી.એ. બોક્સ ૪૬૦

ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલૂન,

૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

GOSHALLIA'S MUSIC SALOON,

P. O. Box 460.

131 Queen Street, Durban.

શિયાળાના પૌષ્ટિક પાકો તૈયાર છે.

!! ચમત્કાર ત્યાં નમરકાર !!

કક્ષિતો શાળ સાક્ષમપાક—રુઝવો કાન્તી તેજ વનુરુતી આવે છે. તેની બંદરે ૬૪ જાતની વનસ્પતિ નાંખવામાં આવી છે. સોના, ચાંદી, વરખ, રંગબેરંગી કાચખ, લીમસેન્ડ્રી કપુર, ખાસા, કરુણી કેસર, અંબર, શીંગાણવ, મારતાપરેલા, પીલરીકંડ, વાંદમોચન, સતાવળી, વરઘંદી, સમુદ્રદોષ, ચંદ્રપા, સેનાદ્રુષા, શેલ, અમર, પરવળ અરમ પીચેરે જાતની ચીજોથી તૈયાર કરવામાં આવી છે. દરેક હોવા જતાં નવજુવાન માટે જાણુર ચમત્કાર કક્ષિત વધુ દીવસનાં સેવનથી અશુદ્ધિ આવે છે.

રતલ એકના કપાની રી. ૨૦-૬.

કેસરી બદામપાક—જાળની તથા મચળની તથા ખંભારીને નાણુર કરે છે.

રતલની રી. ૫.

સુન્દરપાક—આ તથા પ્રુષ્ઠની કમરનો દુખાવો અકબુલથી નાશ કરી એ દીવસમાં કાવડો પડેલાં છે.

રતલની રી. ૫.

કુચારપાક—કરીરના ખસાળ શેલી નાશ કરી કક્ષિત આથી કરીર કસકું રાખે છે.

રતલની રી. ૫.

સાસાપાક—કરીરના સાંધાએ વાધુથી અકાળ તથા દુખાવા દોષ તેને બાંધ દીવસમાં કાવડો કરે છે.

રતલની રી. ૫.

મેથીપાક—કમારો મેથીપાક આખા સાઉથ આફ્રિકામાં વખખાપડે છે. જેના વખાણ કરવા કરતાં મંખારી ખાતો કરો. પાટલપર કમારો નામતું લેખક વાંચી લેખે.

રતલની રી. ૪.

આદકપાક—સ્વાદીષ્ટ સવારે નારતા તરીકે ખાવાથી પોષણ આવે છે.

રતલની રી. ૪.

જેલવરંત જાણુરપાક, સુદપાક, અભરપાક, દુધીપાક વીચેરે એકતા પાક તાકીદે તૈયાર કરી ખાવવામાં આવે છે.

ઓરડર સાથે પેલાં બોકસવા મહેર માની કરવી.

વધુ ખુલાસા માટે લખો—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623.

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

દેશથી આવનાર તથા જતાશબોને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

તમારા ધંધાની બહેર ખબર ક્યા છપાવશે?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

એ જુનામાં જુનું કોઈ કાવું આખા સાઉથ આફ્રિકામાં વંચાળ છે.

આવ અને નક્કી માટે લખો—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

'Phone 2447

P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street.

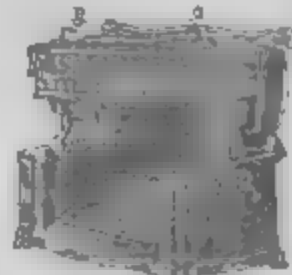
DURBAN, Natal.

આંગ્રેજીની રેકાર્ડો

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—તામીલ—ટેલેગુ

જુદક રી. ૩-૩ કમની સા. ૩૫-૦

દારધાની તમ ઓર્ગેન્ડે રૂબુદ.

તમારો પા. ૧-૩-૧ થી પા. ૬-૨-૦ એડી.

પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦, દાખના અને પાના.

લીકર માટે લખો ઉપલા એડરેસ પર.

Indian Opinion

No. 34—Vol. XXXI

Friday, August 25th, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper
Printed Periodically

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રહી. "કરંબ"

જાણીતી ના. ૪ થીએ સુન્દર જવા કરાવે.

શીશીના ભાવો—એરાદી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પોર્ટ ૨૭. ડેક: પા. ૬-૭-૧.

ચેસીન્ગરેએ પોતાના કામીના કપર પોતાનું અને રહીમરનું નામ લખી. પોર્ટ ૧૭૦૦૦ મરનામું કરવું. અને કામીની મરો નાના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને કામીના સીધા પોર્ટ ૬૫૨ પદોમતા કરવા નવાવું. તે તે નેલા બેરોનરન કરી આવશે. ખો. કાન્ડના કામીની નવી મોટા પછી રેમારી સમવરોવાળી અને કપર આમની સુવચ અને મરદ આદિકા સાર માત્રુ થઇ છે.

સુખના—કલારેએ પોતાના મોટા કામીના કનીવારે ૨૨ માસના અમાઈ કરદમમાં પદોમતા મવા.

૧૨૬ હોદી ચેસીન્ગરે પોતાની ટીકીટ અમારી એટીસમાંથી મેલી અને નવાર મારવાળા કામીને અમારી માથે

સમવચકાર કરવાથી પશુ થઈ કદરો રહીમરને અમાઈ ૧૨૬ કામીના અમારી નવા રેમારન ત્રીસે વાચ છે.

SHAIKH HAMED & SONS.

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamu." Durban.

મુસલમાની વીશી પાઈટ ૩-૧-૧

" રેપેરીયલ વીશી પા. ૭-૧૪-૦.

હોદી વીશી પાઈટ ૨-૧૪-૦,

" રેપેરીયલ વીશી કબલ.

પોર્ટ ૧૭૦૦૦ મરનામું કરવું. અને કામીની

મરો નાના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને કામીના સીધા પોર્ટ ૬૫૨ પદોમતા કરવા નવાવું. તે તે નેલા બેરોનરન કરી આવશે.

ખો. કાન્ડના કામીની નવી મોટા પછી રેમારી સમવરોવાળી અને કપર આમની સુવચ અને મરદ આદિકા સાર માત્રુ થઇ છે.

સુખના—કલારેએ પોતાના મોટા કામીના કનીવારે ૨૨ માસના અમાઈ કરદમમાં પદોમતા મવા.

૧૨૬ હોદી ચેસીન્ગરે પોતાની ટીકીટ અમારી એટીસમાંથી મેલી અને નવાર મારવાળા કામીને અમારી માથે

સમવચકાર કરવાથી પશુ થઈ કદરો રહીમરને અમાઈ ૧૨૬ કામીના અમારી નવા રેમારન ત્રીસે વાચ છે.

વધુ મુકાસા પાટે જ્યો ના મોટા—(હોદી રેપેરીયલ

એવન મોમ હીમર એન્ડ સન્સ,

૩૮૦ પાઈટ કોડી. દરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising in The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix Natal.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union of

SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17. First Avenue,

DURBAN.

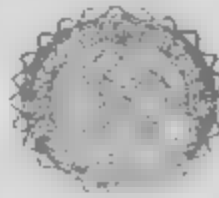

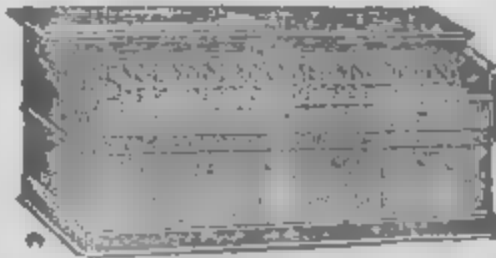
AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

ફરેક જાતના સરદાર ફલ્યુટ
ફાર્માન્યમ અને સરદાર ફોન
માર્ગદર્શન અમારી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. તથા વિશ્વ
માટે એક આનાનો
સાંચ માફકી ફેલોમ
અંગાવી બાતી કરો.

ચેતસીંગ ગુરબક્ષસીંગ એન્ડ પ્રધર્સ,

હોઝ ગ્રાફીસ અને પ્રદખાનુ:-ખેલવાદી પ મી ગલીના નાકે, રહેર સેન્ડહુસ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. ખાન્ય ગ્રાફીસ અને રોડમ ૪૪૪/૫૮ સબખાલેવી ગાઝ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફાવેલો કરનારે જગમસિદ્ધ

સપટ લોશન

દરોજ, ખા. બુજલી, ખરજીયું વિગેરે ચામડીના ફરેક જાતના અકસીર લવા છે.
કપડા ફરેક જાત પડતા નથી. લગ્ના કોડકીબીરાનોમાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
ઈ. જા. રવા ન આના. પોસ્ટલ પેકીંગ ચાજ સુદા. આખરેદાર એજન્ટો કોઇએ છે.
સપટ કંપની, કાલખાલેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

ચાવડર

લીડી, ઉપાઈ, માકડ, વંદા, માખી,
અથવા ગુલોને

નાબુદ કરે છે.

બ્રીટીશ અન્યથા ફેક્ટરીનામાં વેચાય છે.

Box 247 & 317

Tel. "Khatel."

HOUSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Belra, P. E. Africa.

બોક્સ ૨૪૭ અને ૩૧૭ ટેલીગ્રાફ કોડરેસ "ખતી"

હુસેન હસમહલ (સરદારધલ વાલા)

સંચાલક પેસેન્જર એજન્ટ,

બેલરા પા. ય. આફ્રિકા.

THE NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add.
P. O. Box, 666,
Capetown

Established A. D. 1869

Trans Add.
P. O. Box, 4302,
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

1 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશિયા લીમીટેડ

નહાનામાં નહાવું પ્રામાણ્ય અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ

આપનારી ગ્રાસ્ટ રૂપની જુની નીમા કંપની.

જીવનના વીમા ઉત્તરવવાથી સા સા ફાયદા થાય છે તે અજુકું હોય તો અને કઇ કંપનીમાં
ઉત્તરવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદા અને સહત ગ્રાહકોમાં એકા પ્રાચીનમ ભરવાથી
મળે તે અજુકું હોય તો પ્રશ્નો:—

મુળજી જી. પટેલ

હિંદીઓના બોઝનેસના ચાફ એજન્ટ.

બોક્સ 4838,

1 કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases:

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Dessai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khoti, P. O. Box 60, Vereeniging.

Rampart Row,

Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOCKHOLDERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ ક્ષેત્રલ ભરાબર
ધ્યાનપૂર્વક બેશો

મારુ કે ન્યારે તમે કીનનો
એક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને
જાઓ ન્યારે તમે ખાતો કરી
લેને કે તમને એક્સફર્ડ
મારુ મળે છે. કીનનો એક્સ-
ફર્ડ બ્લુ શાપરવાથી કપડાને
રાખ પડતા નથી અને શાપરવા
મા તે સસ્તો પડે છે.

કીનનો
એક્સફર્ડ
બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો એક્સફર્ડ બ્લુ રંગ
મા શાપરવા અને તેમ જ
શાપરવા લાવામય કરવી એ
કેવલ એક જ એક મારુ એક
જે કે કીનનો એક્સફર્ડ બ્લુ તમે
દુકાનમાંથી લેવા લેશો તેથી
લેને સતેજ પડે અને ફરીથી
જે તેમ જરીકવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. sup-
plied and railed to any part of the Union
and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing
and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલોપલ ચલાવનાર

નામલના નંબર બેકના બનાના, પાંખાપલ
વિશેષે સીને આરદર મળેથી તરત ચલાવવામાં
આવશે.

ફરેક આરદર ઉપર ખતી દખરેખ રાખી સારો
માલ, સારી પેકિંગ કરી કીદાખત આવથી મોકલવા
માં આવશે.

કેપ પ્રાવીન્સ, ટ્રાંસ્વાલ, કીકરે, વેટરેસીઆ
વીતરે ફરેક જમ્યાને મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભૂલા,

પે. બો. નં. ૫૨૨.

૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

દુરબન, નાટાલ.

Indian Opinion

No. 34—Vol. XXXI.

Friday, August 25th, 1933

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
PRICE FOURPENCE.

NOTES AND NEWS

MAHATMA GANDHI who has undergone another six days fast owing to the Government's refusal to allow him to carry on untouchability work, has been released unconditionally. This news will be received with a sigh of relief by every Indian and thousands of Europeans all over the world whose prayers will go out to the Almighty for his speedy restoration to his normal health.

Mahatma Gandhi broke his fast on the seventh day soon after his release. He has been removed to "Parnakti" the residence of Lady Vividha Thakursoy, where he went through his fast last May. The Rev. C. F. Andrews and Mrs. Gandhi are at his bedside.

At the mass meeting held under the Natal Indian Congress last Thursday at the Durban Town Hall after both the sides to the proposed colonisation scheme were explained, the chairman took the voting in favour and against the action of the Congress and it was difficult to judge on which side the majority was. The hopes of the Congress having in its favour the vast majority, were, however, shattered.

The difficulties which arose as a result of the refusal of many Indians to have anything to do with the inquiry into a colonisation scheme have by no means disappeared with the decision to co-operate reached at the emergency conference in Johannesburg.

A meeting of Durban Indians was held on Tuesday night as a result of this decision and a new association, known as the Colonial Born and Indian Settlers' Association, was formed, with Mr. A. Christopher, who was at one time president of the South African Indian Congress, as chairman.

The Town Hall has been booked by the new association for Saturday, when a mass meeting will be called once more to protest against any participation in the colonisation committee inquiry and also to disagree with the views of the delegates who attended the emergency meeting.

The decision of the Natal Indian Congress to call a meeting on Thursday night to explain the standpoint of the Congress on its participation in the preliminary inquiry concerning colonisation has incensed members of the new organisation. Mr. Christopher told a representative of the *Natal Advertiser* that he had booked the Town Hall before the Congress thought of holding a meeting but that the Congress had taken the unusual step of calling a meeting at one day's notice simply in an attempt to cut the ground under the feet of the dissentients.

Mr. Christopher maintains that his organisation represents by far the bulk of the Indians in Natal. "We have already had one meeting," he said, "when over 1,000 people voted against the scheme and the Congress with a membership of a few hundred had no right to pretend to speak for Natal Indians in Johannesburg. We are determined to oppose this colonisation scheme, which means nothing more

than Hobson's choice for the poorer Indians. You may be certain that the richer Indians will not leave the country."

ANOTHER TAMARHA

THOSE who know the inner working of the Congress know how the work of the Emergency Conference was engineered and how Natal, Transvaal and the Cape delegates were brought together, how they came with a settled mind and how they passed the resolution favouring co-operation with the colonisation inquiry committee. It is true that the leaders of those holding the opposite view were invited but they could never have succeeded in convincing the Conference of the correctness of their standpoint, for who on earth could convince one who does not want to be convinced? They would perhaps have succeeded in convincing a few more or perhaps all of the Transvaal delegates but even then there still remained the forty-five adamant delegates of Natal and the seven of the Cape and therefore the Congress leaders were sure of their success. The amazing part of it all was that even though the Congress had such a stronghold the president refused to allow two members of the opposite view who were present as spectators, but did not participate in the deliberations, to state their viewpoint even though some of the delegates had expressed their desire to hear them. The president defended himself by saying that the constitution did not allow him to permit them to speak. But he could have, if he wished to, used his own discretion; and in allowing them a hearing he would not only have acted impartially but would have performed an act of common courtesy. However that was why we predicted the emergency conference to be a tamarha and thus did the first tamarha end.

The second performance then took place in Durban on Thursday night in the Town Hall. Mr. Rustomjee and Mr. A. Ismail of Capetown came for the first time in their life by aeroplane to Durban on Tuesday noon since they heard that a mass meeting to protest against the emergency conference decision was to be called in the Town Hall on Saturday. Wanting to be on the scene first the hall was immediately engaged for Thursday, two days earlier, and the meeting was called for the purpose firstly of offering prayers for the health of Mahatma Gandhi and secondly to explain the standpoint of the Congress on the Colonisation scheme.

From the way in which the meeting was conducted it left no doubt in the minds of those who were present that Mahatma Gandhi was brought on the scene not out of the least reverence for him but merely to exploit his name to draw the crowd. It was indeed a great pity. Those who had the least bit of respect for Mahatma Gandhi and his principles could not but have left the hall

with their hearts wounded. Such was the unseemly behaviour of those who were responsible for conducting the meeting. Volunteers were supposed to keep peace but they were the ones to indulge in hooliganism. Feelings ran high on both sides owing, it was quite obvious, to an unfortunate incident that had happened the night previous to the meeting, when the Congress officials and the leaders of the opposition went to address the Indians in the Corporation barracks, when one of the secretaries of the Congress, Mr. Bhoola, was hurt by someone who had hurled a stone. We do not know who was responsible for this brutal act but we have no hesitation in condemning it in the strongest possible terms. Whoever the person is, if he is a man, and wishes to serve the interests of his people, should not feel ashamed of coming forward and tender his apology to Mr. Bhoola. This is, however, by the way.

To come to the point, we regret to say that even the chairman of the meeting, at times, forgot he was conducting the meeting and indulged in distracting the speakers. If we were to compare the recently held mass meeting of Colonial-born Indians on the same question with Thursday's meeting of the Congress we could not help but say that the former meeting was far better conducted. Reasonableness, tolerance, the desire to know the other side or to allow the other side to be known were utterly wanting at Thursday night's meeting. If the Congress had a strong case surely they should not fight shy of allowing the other side being stated as clearly as possible, and yet the fact was that they did.

We have said over and over again that the Congress officials must take the people into confidence and to convince them that they are doing the right thing for them. Let them not spurn and treat with contempt those who hold opposite views. They are as much entitled to their views being respected as the former would wish theirs to be respected. If this tolerance ever shown in the beginning matters would not have come to the present stage. One thing that is necessary to do is not to poison the minds of the people with personalities. The people are not concerned with personalities, they are concerned with the cause that affects them. What was the lesson given to the people on Thursday night. It was this to put it in a nutshell: "Leave all talks of principle. You have been compromising principles all your life. View everything from the point of expediency and take what you get." And this lesson was imparted from the platform which was graced with the portrait, laden with flowers, of Mahatma Gandhi—a man who is sacrificing his whole life for a principle. If the community has arrived at this stage and is prepared to follow the leaders who preach this doctrine we would say we be to it. In that case those who hold principles to be sacred will undoubtedly have to seek other fields. But it will be for the community to give the reply.

Says Mahatma Gandhi:

Do not barter away the rights of the poor labouring Indian population for doubtful concessions to the other Indian settlers. The position taken up by the latter is unavailable, and should depend on its own merits. The settlers themselves should therefore refuse to be party to any bargain which would compromise the rights of the less favourably situated brethren. South Africa can easily absorb and accommodate the existing Indian population.

The Proceedings At The Conference

(By A SPECTATOR)

The writer has a knowledge of the working of the Congress and can claim to state things with some authority. It was for the first time in the history of the Congress that Natal had sent her full contingent (thirty delegates, including the officials their number was forty-five) and to spare. There were other much more important conferences, for instance, the last annual Conference when the very vital question of the effects of the passing of the Transvaal Land Tenure Act was to be considered. Natal was most reluctant to go to the Transvaal pleading financial difficulties and insisted that the Transvaal delegates should leave their houses burning and come and decide their question in Natal. If a more better counsel prevailed at the eleventh hour and the Conference was held in Johannesburg but the Natal delegates had to go at their own expense. On the present occasion, however, the tables were turned. The house was burning in Natal and the fate was to be decided in the Transvaal.

At the last annual conference when the colonisation scheme was discussed the Transvaal delegates evinced scant interest and it was made almost wholly a Natal affair. On the present occasion, however, Transvaal spoke and Natal listened and only when the opposition view was expressed by a Transvaal delegate, Natal rose to the occasion in defence of the Congress. It was all a question of the Congress officials and their word. The community was out of the picture.

The Cape Province was represented by only seven delegates of whom Mr. A. J. Small was the spokesman.

The whole discussion, which began at 4 p.m. on Saturday night and was adjourned at 3 a.m. and resumed at 10.30 a.m. on Sunday and concluded at 1.30 p.m., was mainly on the following points:

Those for co-operation on the inquiry argued that the word given to the Government must be kept and that it was, after all, an inquiry into the possibilities of a scheme and that it was premature to denounce a scheme which was not in existence. All agreed, however, that any scheme which had, as its object, the reduction of our population, was unacceptable, with the exception of Messrs. V. K. Q. Pather and S. R. Pather who advocated a colonisation scheme by quoting instances where similar tactics had done well in emigrating to other colonies.

It was held by the other school of thought that behind this inquiry was the intention of reducing the Indian population from South Africa, that such reduction would be made, as it had all along been made, from the poorer sections of the community, which, in effect, meant the harrying of the rights of the poor in order to safeguard the rights of another section. It was, moreover, held that the document signed at Capetown by the Congress representatives was null and void since the conditions attached were not fulfilled and the present inquiry was a clear departure from the understanding arrived at under the said document.

It was, moreover, held by the latter that since we were all opposed to any scheme to reduce the Indian population from this country, we could not consistently participate in an inquiry into the possibilities of such a scheme. However, there was no meeting ground between these two divergent views and the outcome was the resolution appearing elsewhere in these columns.

Questions

One of the interesting questions asked by delegates was about the mass meeting of Colonial-born

Indians held recently at Durban to protest against the inquiry. Mr. Rustonjee, chairman of the committee, stated that the Colonial-borne were not a part and parcel of the voice of the S.A.I.C. and that the meeting was not called by a recognised and constitutional body.

Mr. Joshi asked if the Indian member sat on the Inquiry Committee before or after the protest meeting. "After the protest meeting," replied the chairman.

Fearful To Hear Opponents

It was suggested twice that Messrs. M. M. Gandhi and P. B. Father, the principal opponents to the colonization inquiry, who were present amongst the audience, be called upon to state their case. Rev. H. L. E. Sigamoney first requested the chairman. The chairman, using his own discretion, refused permission. On the second occasion a motion was put by Mr. Sigamoney that "in view of the fact that the position created by Messrs. Christopher, Gandhi, Father and S. L. Singh, the Conference desire to hear them without committing itself."

Those in favour of the motion were Messrs. Sigamoney, E. M. Patel, B. R. Ramoora, M. Jayat, G. Handoo, O. K. T. Naidoo, Nambhai, M. D. Mall, S. B. Mehd, P. S. Joshi, Advocate Godfrey and Oswald Christopher (nephew of Advocate Christopher). The rest voted against and the chairman, Mr. Rustonjee, also joined in voting against.

Other Speeches

Mr. A. I. Kaje, secretary of the Congress, referred to the Congress negotiations with the Indian delegation, and declared, in the course of his speech, that if any pressure were put on them to reduce their numbers by sending Indians out of the country they would fight with their backs to the wall.

Mr. J. W. Godfrey deprecated the charge that their representatives had been hoodwinked or, to quote the language of the street, been "bamboozled" into agreement. The present inquiry was merely a preliminary and there was nothing binding in its conclusions. At the present time they had no scheme and it was easy to influence the crowd by telling the Congress wanted Indians to go out of the country.

They had all agreed to have nothing to do with a colonization scheme, but it was certainly not inconsistent to join in an inquiry.

Rev. Obonoo (Maritzburg) said he had no fear of any committee of inquiry. There was a mysterious agency about busy to divide people in this country. They were wolves in sheep garb.

Mr. R. B. Mahuraj said, right or wrong, we accepted the agreement and we must honour our signature on it.

Mr. O. K. T. Naidoo, speaking against co-operation, said, why waste time since it is a clear departure from the original agreement. A breach was committed and we should have nothing to do with it any more. "If you don't want a colonization scheme why co-operate with the Government?" The Agent, too, has admitted that it is a departure. Natal friends tell us that by co-operating we will be able to ask the Government to remove the provincial barriers. The terms of reference on that matter are quite clear. They do not allow a discussion of local possibilities. It is no use blinding us. Let us discuss the question like men and let us feel for the poor people."

Rev. Sigamoney made a vigorous attack on the policy of reducing the number of the Indian population. In this the poor working class Indians of Natal were affected. There was no difference between an assisted migration scheme and a colonization scheme except that our took them to India and the other outside India. The whole crux of the

position, he said, was the reduction of the Indian population and so bringing them within a manageable compass.

There was another attempt in the displacement of Indian labour. Mr. Henton Nicholas, M.P., had suggested the introduction of Portuguese natives on the grounds that they were immune against malaria and should be employed on the sugar fields on the North Coast of Natal.

"This is all bunkum," Mr. Sigamoney said. It is an attempt to throw Indians out of employment so that they may be induced to go out of the country. To agree to a colonization scheme is to sell the birthright of our people."

He felt the question chiefly concerned Natal, and as a domestic difference had arisen there, they came as it were, by the back door to settle their differences here.

Mr. P. S. Joshi made a vigorous speech in Gujarati and said that we could not be a party to any scheme which had as its object the bartering away of the rights of a section of the community for any other section for another section.

Mr. E. Mall said: It is asked what harm is there in co-operating. I have one blunt question to ask: Would our representative after having found a country economically, politically and ultimately suitable for us come and tell us that though he has found a place he does not advise us to go there? Are we in favour of any scheme for the reduction of our people? What is the motive of this scheme. It is, for a fact, the reduction of our people. In the name of honesty and in the name of God above us, let us come to a conclusion honourably.

Mr. S. R. Mehd expressed his views strongly against the colonization scheme.

The Agent's Views

The Agent of the Government of India addressed the delegates at the Emergency Conference and admitted that the present inquiry was a departure of which he had no previous knowledge. But he said it was a departure in our favour and we should take advantage of it. He said he would be handicapped in asking for concessions for us if we refused to co-operate. He emphasised the fact that Indians in this country were not strong enough to be divided.

Emergency Conference

On Colonization Inquiry

Mr. Omar Hafeez Amod Jhaveri presided over the Emergency Conference which was opened last Saturday night in Johannesburg by the Agent of the Government of India and concluded its sittings on Sunday night. The purpose of the Conference was to review the situation in connection with the community's participation in exploring the possibilities of a colonization scheme for settling South African Indians in other countries and to confirm the action of the Executive of the S.A.I.C. in appointing Mr. S. R. Naidoo as the Indian member on the Inquiry Committee.

In the course of his speech, the president, after reviewing the events leading up to the appointment of the committee said:—"We have met here to-day to review the position in the light of all that has happened, and to give this conference the opportunity of discussing the position afresh if it so desires. Before deciding this matter, however, it is necessary for us calmly to consider every aspect of the question in dispute. It has been suggested that in allowing our representative to sit on the committee we are dishonest. I maintain that this is not the case. We have never said that we are in favour of a colonization scheme nor have we committed ourselves to any principle of colonization."

It would be foolish, he thought, to withdraw at the present stage. It would be time enough if they

were asked to approve of a scheme which was unacceptable. There was every possibility that the committee would report that any attempt to force the Indian population to leave the country was doomed to failure.

"Let us look at the position fairly and squarely," said. "Let us not turn a principle into a bogey. We are here to guide our people aright and to ensure their just and fair treatment and this can only be accomplished by calmly viewing the present attitude of the Government with tolerance and patience. The present phase will pass, and the future will bring us further opportunities of proving our right to live as free citizens of the Union."

"I have faith enough to believe that this investigation by the Government, based on whatever motives one may attribute to it, will eventually result in our favour. I would also add that I have faith in the European Press and public opinion turning in our favour (there are already evidences of this) of the abolition of the provincial barriers."

"Let us not therefore do anything that will alienate sympathy at this critical time. A false step such as the withdrawal of your representative from the committee would be misunderstood by the Government and by the large body of fair-minded men and women in this country, who are ready to look at our position from a practical point of view."

"If we are an asset to the country, and we maintain that we are, and could be a greater asset if we were given the opportunity of expansion, neither the Government nor the European population will be willing to 'cut off their noses to spite their face' by driving us away."

"Let me earnestly appeal to you to give this important matter your serious consideration. There have been differences of opinion, but mainly on minor points. We are all of one mind on the main consideration, and that is the welfare of all Indian residents. Whether we are represented on this committee of inquiry, or we decide to withdraw our member, is for you to decide."

"What is perfectly clear to me is that our cause will suffer if we reverse the policy we adopted at our last conference. The vital question at the present is not co-operation, for there can be no co-operation before there is a scheme. Let us not cry 'wolf' when there is no wolf. Rather we should reserve our energies for the time when we may need all the strength we can muster."

"And finally, may I entreat everyone here present to put aside all personal feelings and resentment. Let us forget those things which have been a cause for dissension and remember only that we are brothers striving for the betterment of the whole community. A house divided against itself must fall."

"By constant effort on the part of our leaders with the able support of our esteemed friend the Agent for the Government of India, we have established the right to be consulted on all matters affecting us. I am sure you will agree with me that the right of consultation, which in the past has been fought for with much suffering, should not be thrown away, but that we should use every opportunity that may be offered us to state our case with dignity and confidence."

"In all these circumstances I have, therefore, no hesitation in urging this Conference to set its seal of approval upon the action of our executive in nominating Mr. S. R. Naidoo as the Indian member on the committee of inquiry."

The Resolution

After sitting in Committee for over twelve hours on the question, at 5.30 p.m., a resolution was presented to the delegates to their surprise. When a protest was made that no time had been given to the delegates to consider the resolution, Mr. Borahjee

Kastamjee, chairman of the committee, and the mover of the resolution, expressed his regret for having to steam-roll the resolution as the delegates took a long time in discussing the question. The resolution, which was carried by 88 to 4 votes, reads as follows:

"This emergency conference, convened by the South African Indian Congress for the express purpose of reviewing the situation on all matters connected with and incidental to the question of participation by the South African Indian community in exploring the possibilities of a colonisation scheme, hereby reaffirms the previous decision reached by the Congress, both at the discussion on the subject with the members of the Government of India delegation and at the annual conference held at Johannesburg on Aug. 27 and 28, 1932, and reiterates its decision to participate on the following grounds:

"(a) That it affirms the terms of the statement dated January 23, 1932, submitted to the Government of India delegation, that the Indian community of South Africa, inspired by patriotic motives, agrees to co-operate with the Governments of India and the Union of South Africa in the former's mission to explore outlets for colonisation for the increasing population of India, and at the same time to ascertain whether there exist any good opportunities for South African Indians in the countries explored;

"(b) Such co-operation is not to be deemed as meaning that Indians in the Union are undesirable, or that the Indian population is to be reduced;

"(c) That, although they are prepared to co-operate in exploring the possibilities of a colonisation scheme, they are in no way committed to colonisation or any colonization scheme, but are free to act as they deem necessary in the interests of the community."

Amendment Lost

An amendment was moved by Rev. B. L. E. Shumway and lost. It was "This emergency conference, in reviewing the whole situation in the light of the present position, is of opinion that the Union Government has failed to carry out its agreement by setting up a preliminary inquiry and, further, inasmuch as other subjects in the agreement dealt with by the Round Table Conference have not met with the approval of Congress, Congress inform the Union Government that they cannot co-operate with the Inquiry Committee, and the nomination of Congress is hereby withdrawn."

Colonial Born And Settlers Indian Association

A Mass Meeting of Colonial Born Indians and Settlers will be held at the Town Hall, Durban, on Saturday, 26th August, 1933, at 7.30 p.m.

Come and hear the Colonial Born reply to the Congress on Colonization etc.

ATTEND IN YOUR THOUSANDS!

A. GEMMOTOPFER, Chairman.	
M. M. GANDHI, Vice-Chairman.	
E. K. PILLAY }	Joint. Hon.
F. G. NAICKER }	Treasurers.
S. L. SINGH }	
A. HAPPAJEE }	Jt. hon. Secretaries.
M. JOON }	

European Press On Colonization

'NATAL MERCURY'

The *Natal Mercury* in an editorial in its issue of August 22, writes:—

It still remains to be seen whether the Government Committee which recently sat in Durban to investigate the possibilities of a joint overseas colonisation scheme for South African Indians will be able to make much progress. It is at least something that, despite very strong opposition in its own ranks, the South African Indian Congress is still prepared to co-operate with it, even if that co-operation is not of an enthusiastic character.

"If it is found possible to find outlets for an appreciable number of South African Indians in other parts of the world—the hope is not a particularly bright one—then it might be possible to effect a permanent settlement. An Indian population of, say, half its present numbers spread over the whole Union would not constitute any real problem from the European point of view; their proportion to the total of the population would be such that they would find their niche without competing unduly with the other sections of the population. And Natal would be entitled to ask that under these circumstances a permanent solution of this character should be accepted. At Union there was, or it was understood there was to be, a mutual acceptance by the four Colonies of a share of each other's burdens. But Natal's Indian burden—for the presence of a large Indian population confined within her boundaries has created most serious complications—has been refused by the other Provinces although Natal has borne her just part of them. With a substantial reduction in the Indians' numbers the dangers which are now seen Overberg if the Indian were no longer restricted to the Province of his domicile should largely disappear. We wonder the Indians themselves have failed to appreciate this. It is true that the possibilities of a successful emigration scheme still remain comparatively remote in these days of almost universal depression, but if the prices of primary products once reach a reasonable level there seems to be no reason why many of our South African Indians should not find a congenial outlet in other parts of the British Commonwealth."

'THE STAR'

In the course of a leading article in its issue of August 21, *The Star* (Johannesburg) while welcoming the decision of the Emergency Conference of the S.A.I.C. "because it is in accordance with common sense and the necessities of the situation" says: "We can understand and up to a point sympathise with the attitude of the Rev. Mr. Elgemoeney, but his policy of non-co-operating with the Inquiry Committee would, on tactical grounds, be a mistake. The proposed inquiry into the possibility of colonisation schemes involves no slur on the Indian population of South Africa any more than it does on the population of India. It merely recognises the existence of certain practical difficulties—which do not grow less acute as time goes on—and the need of investigation of all possible measures for relief. The 1927 Agreement, which provided for the voluntary repatriation of Indians, also included a declaration by the Union Government of its adherence to "the principle that it is the duty of any civilised Government to devise ways and means and to take all possible steps for the uplifting of every section of the permanent population to the full extent of their capacity and opportunities." This is a very definite statement to which presumably the present and any future Union Government will

adhere. We have, however, to face the realities of the existing position, more particularly in Natal. There are two aspects—the economic and the political—and whatever steps, if any, that can be taken to relieve the economic pressure now bearing so heavily on many Indians in South Africa and to guarantee them political and other rights they do not now enjoy, should have the most careful consideration. If any colonisation scheme offers satisfactory prospects in these directions, the Indian community as a whole would obviously benefit. The Indians absorbed in the new colonisation would have chances denied them in existing circumstances, and the remaining Indian population, reduced in numbers, could look with greater confidence to the removal of disabilities and the settlement of just grievances. The Union is under a special obligation to deal fairly with the Indian community, which, outside of Natal, represents only an infinitesimally small percentage of the population. When the question came before the first Union Parliament, a very able and distinguished Natalian, the late Sir David Hunter, used words which we heartily endorse: "It was time," he said, "that people spoke with moderation. The Indians did not come to Natal at their own accord, but were imported by the colonists for their own advantage. They had done very good work, and industries existed there which could not otherwise have been worked at all. In many ways the Indians had done excellent service, and whatever happened they should have the fairest and most impartial treatment."

Kimberley Indians Protest

The following letter was addressed to the president and members of the South African Indian Congress in Conference at Johannesburg, by Mr. T. Rajgopal Pillay, hon. secretary Indian Political Association, Kimberley. Mr. Pillay is one of the executive members of the S.A.I.C.:—

"Mr. President and Gentlemen,—The members of the Indian Political Association send you greetings and the best wishes for a successful issue of the vexed question that has brought about this conference.

"We are grieved at the inability of this Association to be represented in person but respectfully request that the resolution of this body be placed before the Conference as representing the views of our people in the enquiry into a new form of repatriation and which is known as the 'Colonisation Scheme.'"

"In order that our views may be fittingly presented we have deputed Mr. S. H. Meeth of Johannesburg to represent our Association at this session of the Congress, and he has full power to act on our behalf.

"We desire to bring to your notice that a mass meeting of Indians, held under the auspices of this Association in the Indian School Hall, Kimberley, on Sunday, 13th instant, and at which Mr. P. M. Dawson presided, the colonisation scheme was reviewed and an exhaustive discussion took place which resulted in the unanimous adoption of the following resolution:—

"That this mass meeting of Indians, assembled in the Indian School, Kimberley, appeals to the members of the South African Indian Congress, meeting in Conference in Johannesburg, to review and rescind the resolution passed at the session during September, 1932, whereby Congress undertook to co-operate in an enquiry into the possibilities of a scheme for the repatriation of Indians."

riation of Colonial-born and Settler Indians from the Union of South Africa."

"In support of the above resolution, we wish to add that it is the considered opinion of this meeting that the acceptance of the idea of a scheme for the colonisation of Indians in other countries, and the decision that Congress accept a seat in the committee of enquiry, was undertaken without a full regard to the principles involved and the humiliating sacrifice of self-respect entailed thereby. We would remind members of the Congress of the position of Indians under previous schemes under which our compatriots suffered untold miseries in British Colonies. We know too of the disastrous experience of South African Indians repatriated to India under the Union Government's scheme to reduce the Indian population to what is termed "manageable proportions." Is it not reasonable that we should be willing partners in a plan to restore our position in this country at the sacrifice of the freedom of our brothers and sisters? Can Congress face with equanimity the prospect of having on its hands the crime of having sold our birthright and heritage of freedom and liberty.

"We cannot believe that members of this powerful Congress could be so reckless to their sacred trust that their position as the backbone of the weak of our community could be a basis of bartering to ensure security in this country for that class of our people who are economically independent.

"The 'rejected' of this land—we can find no other term by which to identify our repatriated compatriots—could not expect to find in any land an honourable reception or just treatment and their position must inevitably be worse than in this country of their birth and adoption.

"We are of opinion that if the Government desired to solve what is to them a problem of population, there is much territory within the boundaries of South Africa that could be made available for the settlement of such people. We cannot, however, subscribe to the view that a section that counts only 3 out of each hundred of the population can be regarded as constituting a "problem" in a sparsely populated country like South Africa.

"Our community is still suffering from the acute division caused by the secession from the Congress through its adoption of the Government's scheme of condonation, and our prayers and efforts should be directed along lines that would avoid the present crisis precipitating a further division. Do not let a body of high principles descend to attain class privileges through expediency, and let us remember that honour is the lifeblood of a nation."

News In Brief

The Provincial Council elections took place on Tuesday, August 22, and we rejoice at the fact that Mr. A. Lunnott who has at all times been a strong bulwark of justice, irrespective of race or creed, was returned for the Greyville constituency. Mr. S. J. Smith also, we are pleased to learn, for Congella beat his opponent G. R. Burns by a majority of 242.

Six months rigorous imprisonment has been forced upon Mardar Sardul Singh (acting-president of the All-India Congress) who was recently arrested for picketing shops selling foreign cloth.

Original Correspondence

TO THE EDITOR "INDIAN OPINION"

COLONIAL-BORN INDIANS AND SETTLERS

Sir,—I must confess my doubts as to whether anything I may have to say in connection with the formation of a central body for the Colonial-Born Indians and Settlers will likely serve any useful purpose. But as Colonial-Born Indian I feel that my right and the rights of my fellow Colonial-Born Indians and Settlers are being infringed and as such I must speak.

To-day in Durban and its suburbs the talk of the day and every day is: What are Messrs. Christopher, M. M. Gandhi, Boothanna Maharaj, P. R. Pather and S. L. Singh doing? Are they at all going to propose the formation of a Central Body for the Colonial-Born Indians and the Settlers? Or are they going back to the Congress?

Be that as it may, can one for a moment say that the answers to the above are in the negative. It cannot possibly be. They are in the affirmative. I am confident that our loyal leaders will not betray us. I am sure that they are silently working behind the screen for our good welfare and I am also more than sure that as long as they claim to be Indians and Indians alone they will not leave their fellow Colonial-Born Indians and the Settlers and go back to the Congress—a body whose object is to reduce the Indian population—a principle which our leaders and we bitterly opposed to the core, are appealing and will always oppose. Anyway, it is hoped that the resolution passed on Sunday July 23, 1933, will not be the "be-all and end-all" of our movement.

Should it happen to be so, then it would be sufficient to acknowledge that Indian public life means the three-fold activity of speech-making, article-writing and agitation-moving! I need, perhaps, hardly observe that the Congress and the Union alone have never achieved anything worthy of historical note in the life of a nation.

As the matter is one of vital importance, may I with the due permission of our leaders Messrs. Christopher, M. M. Gandhi, Boothanna Maharaj, P. R. Pather and S. L. Singh, humbly suggest that they should save no time but to hammer out a skeleton Constitution for the formation of a Central Body and thereafter call a monster mass meeting of Colonial-Born Indians and the Settlers. To begin with, in the way of assisting, I am quite prepared to hold myself responsible for the cost of about 3,000 circulars convening the meeting. I hope this suggestion is not a dilution to my honourable friends, but if it appears in their opinion to be so, then in such event, I voluntarily tender, as I hereby do, my most heartfelt apology.

In conclusion, Mr. Editor, I do feel that darker days are in store for us, sterner laws are threatening us and our very existence is in peril. Such being the case, unless a united front is shown by the Colonial-Born Indians and the Settlers immediately, I must say without any hesitation that life will not be worth living in this the country of our birth and adoption.

G. R. POKAN,

Durban.

Christ's Church (Sydenham)

Kunwarani Lays Foundation Stone

A new page was opened in the history of the St. Aidan's Indian Mission on Tuesday afternoon, August, 22nd, when the Kunwarani Lady Mahatuf Singh, before an extra-ordinarily large crowd, laid the foundation stone of the new Christ's Church at Sydenham. The choirs both of the Christ's Church (Sydenham) and of St. Aidan's (Durban), were present and sang hymns appropriate to the occasion.

Christ's Church was originally St. Augustine's which was set up in Mosgrave Road, Durban, in 1883. It was then handed over to the Indian Mission which had it re-erected in its present position at Sydenham, adjoining the Indian boys school. Recently, however, the old dilapidated building was considered dangerous and unsafe for worship and consequently efforts were made to have the Church entirely reconstructed. The laying of the foundation stone on Tuesday is the fruition of these efforts.

The Ven. Archbishop H. Harris, the Rev. W. H. Satchell, who is priest-in-charge of the St. Aidan's Mission, the Rev. J. M. Sindrum and Father Frank Snodgrass were the officiating clergymen on the platform.

The Kunwarani Lady Mahatuf Singh then laid the foundation stone concluding with a brief but inspiring speech.

Special significance was attached to the ceremony as 1933 is the Jubilee year of the St. Aidan's Mission.

Asiatic Land Tenure Act Commission

Mr. Mahomed Jajbhay's Evidence

(Continued from last week)

CHAIRMAN: What what you call the Council Area, or the Indian Association's?

Mr. MacWILLIAM: I first put the Indian Association's area?—(Witness): No, Sir. The natives have occupied at present some areas, and the municipal scheme is a very slow one. It takes a long time.

Just a moment. When you say you have taken these areas in relation to the coloured and Asiatic population, you have also assumed, I put it to you, that the natives in those areas at the present time are going to continue to reside there— isn't that so?—Temporarily, not permanently, because we know that the Urban Areas Act has been promulgated, and as accommodations are provided in the location, those people will be shifted by proclamation.

CHAIRMAN: Mr. MacWilliam, you will give us some evidence about that, I presume?

Mr. MacWILLIAM: Yes. I was just putting the proposition to you, Mr. Jajbhay, that if you eliminate the natives there is a very considerable area asked for by the Indian and coloured representation, far in excess really of the needs of their population?—Not very considerable.

There was a small point about your illustration in Market Street. That was the portion that we saw at the last inspection, my lord.

CHAIRMAN: The part east of Delva Street?

Mr. MacWILLIAM: Yes. That particular area, Mr. Jajbhay is really not a factory area, is it?—There are a few factories in the main street.

But one small blacksmith shop or a small furniture shop. Broadly speaking, that is none of the wholesale trade area in Johannesburg than anywhere else, is it not?—From east of Delva Street.

Take it up to Delva Street, going eastwards?—No, it is not a wholesale area; it is a retail area.

Do you regard that as a retail area, and you would that for expansion for retail business?—I am not suggesting. I would point out, if the Commission allow me, that the wholesale trade has expanded towards the station way, instead of expanding the lower way.

Has there not been a fairly steady extension of the wholesale houses eastwards down Commissioner Street?—That is between the streets, not in Market Street. Not the area we have asked for.

At any rate in the neighbouring streets it is extending down eastwards, that way?—Only towards town—not the lower end.

My point to you is, if you know that area, the expansion of the wholesale merchant houses has been a steady expansion from west to east town that way, hasn't it?—Not very far up to Delva Street. The expansion has been in the vicinity from the centre of the town up to near Delva Street.

It has reached near Delva Street to-day?—Yes. But it has been progressing from west towards east, hasn't it?—Very slowly.

In any case from the west towards the east?—Yes. That is possibly—hasn't it—the explanation of what we heard from some of the Indian retail merchants there, that they have gradually gone further east? There was one retail merchant who informed his lordship, I think, that in a comparatively short period he had moved three shops that was going further east?—When he mentioned short periods, it was since 1905. He was shifted away because the Elephant Trading Co. wanted to build a big building.

CHAIRMAN: That is a wholesale business, isn't it?—Yes.

Mr. MacWILLIAM: Now fast this question up regards the trade of the Indian community. You told us, you gave my learned friend pictures of what happens to a suburb. If it is a European suburb, and if the European gets wealthier, he goes on to another suburb; apparently he becomes a social climber and eventually the Asiatic comes in. Now with very few exceptions, Mr. Jajbhay, the Indian as a trader carries on his trade with the poorer whites, the poorer class of European and the natives, does he not?—Not necessarily. There are many cases, in big numbers, who are dealing with good-class people. You take the example of Turfontein, or La Rochelle—they are not dealing with the poor type.

Just a moment. In the first place you have got a few Indian silk merchants who carry on their business in what is the best business quarter of the town. Now those individuals are comparatively few, are they not?—A small number.

There are then a few Asiatic traders who trade in suburbs such as Turfontein or La Rochelle?—Yes.

The enormous proportion of their trade in the poorer quarters of the town, don't they? It is difficult to say that the enormous number trade with the poorer class of the town. If you take an area like Market Street West, you will get all classes of trade there.

Market Street West—quite true. There you are dealing with what is looked upon as the Indian Fruit Market area. Quite true; that is fairly just. It is a probable exception that in the Indian Fruit Market area you get all classes going to purchase

fruit there. But outside the fruit trade and the milk trade, the rest of the Indian trade is done amongst the poorer quarters, is it not?—I could not say that. It depends. Each area would have to be dealt with on its merits. That is to say, in one area you have got the poor type—you find an Indian there who enters for the poor type. If he is a better locally he enters for that type. A lot has to be said as to what locality he is situated in.

May I put it this way:—I don't want to tie you down to numbers; you find more Indian traders round such an area as Welbutor or old Doornfontein?—Very small.

Then you would, for example, in La Rochelle or Turfontein? The numbers are small even in Turfontein or La Rochelle. It is difficult.

Take Fortsburg, and compare that with La Rochelle. There are infinitely more Indian traders in Fortsburg than there are in La Rochelle?—Yes, according to the locality.

Now the reason for that is that they find their trade much more with the poorer European population than with the better European population—Isn't that so?—No, because there are restrictions. His movements are restricted as far as the better class of trade is concerned. If he is allowed to travel freely he will cater for the better class.

(To be continued)

Sporting News

(BY SPORTSMAN)

SOCCER

Senior Natal Cup: Pirates vs. Newcastle Stars.

Despite the fact that the soccer season is gradually coming to a close, some excellent football was witnessed over the last week-end. The matches were keenly contested. The semi-finals and finals are now being staged and we can be expected soon to witness the rule rather than the exception.

On Saturday, 19th inst., the Pirates of Durban met the Stars of Newcastle at Currier's Fountain in the final for the Natal Cup (Gandhi's Memorial Trophy), a trophy much coveted by soccerists throughout the province. The match was a fast one but the Stars emerged victorious, contrary to expectation, by the narrow margin of 1-0. The Pirates, evidently, were suffering either from a superiority complex or excessive training. Mis-kicking and lack of combination were their chief defects. The inability also on the part of the Pirates' forwards to shoot when an opportunity occurred was also conspicuous. On the whole the Stars deserve their fine win.

After the match Advocate A. Christopher presented the trophy to the winning Captain who suitably responded.

The officials and members of the Pirates Football Club gave a banquet in Mr. B. M. Singh's Hall in honour of the visiting Newcastle team. There was a fair crowd and many felicitous speeches were made.

The Newcastle Stars left for home by car on Sunday morning, 20th inst.

DURBAN VS. ESTOONET

On Sunday, 20th August, the Durban inter-town team (Sunday division) travelled to Estoonet by road to play the local team in the final for the Inter-district Cup (Mr. B. M. Singh's Trophy). Fortune favoured the

home team which was after two extra halves by the very narrow margin of 1-0. Apparently, the Durban team had suffered considerably from the strain involved in travelling, and secondly they seem to have experienced some difficulty in adapting themselves to the extraordinarily hard ground.

The issue of the match was only decided in the second extra-half when the referee, Mr. Lala of Estoonet, awarded the home team a somewhat doubtful penalty. This they converted to their advantage and maintained their lead up till the final whistle.

Immediately after the conclusion of the game, which was played in ideal weather, Mr. E. G. David of P. M. Berg presented the trophy to the winning skipper.

The Durban team returned by road the same evening.

RICHMOND vs. CLARE ESTATE

Owing to the absence of the Durban team there was only one match at Currier's Fountain on Sunday, 20th inst. Richmond travelled down to play Clare Estate. There was a fair crowd in attendance. The game was a fast one from which the local team emerged victors by 1-2. Mr. M. S. Hadat, of Durban, officiated as referee.

BOXING

Durban is once more in the grip of the boxing fever. Speculation is rife as to the various chances of the different contestants and there is no doubt that apart from colonisation boxing is the only topic that looms in the forefront at the moment. The following is the programme for September 2nd in the Durban Town Hall:—
Mottee (Kid) Singh vs. Sonny Thomas 12-3 min. rounds,
Steve Paulser vs. L. Veeran 12-3 min. rounds,
Bennie Singh vs. Manjia Dixon 10-2 min. rounds,
Young John vs. Kid Uthia 8 min. rounds.

The programme is a bumper one and the star bout will undoubtedly be an exhibition of some classic boxing. All who have seen Sonny Thomas in action against Bud Hengen opine that he is certainly a fine match for this "Fighting Rajah" from the U. S. A. Kid Singh is at present hard at practice and will have to fight at his best if he is to repeat the decision he gained over Frenchman at the last tournament.

The next bout of paramount importance, in view of the fact that it is a title fight, will be between Steve Paulser of the Cape and L. Veeran of Durban. Veeran is a plucky and consistent fighter and will take some beating; while Steve Paulser, we are told, is the recognised fly-weight champion of the Cape. He is also a hard hitter and at the moment includes among his sparring partners both Sonny Thomas and A. Martin. The winner of the next bout is between Midget Chis and Young John will fight L. Veeran later for the fly-weight title of Natal.

The Capetonians, including Sonny Thomas, leave the Cape on August 27th with their manager, Mr. S. M. Hixson, and will be in Durban on August 30th.

This definitely will be the last fight of Kid Singh in Durban. Thereafter he leaves for the Cape by car with his manager, Mr. V. M. Mistry to fulfil the terms of his contract with the well-known promoters, Messrs. M. Mohamed and J. B. Pandey.

TAILORS' CUTTING SCHOOL

35 Permanent Buildings, Mercury Lane, Durban.
Day and Evening Classes—Individual Tuition.

W. W. CONNOR, Principal.
(Lic. Dep.)

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન.

શુક્રાક ૩૧ મુ.

ફ્રીપ્રેસ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૫ ઓગસ્ટ ૧૯૩૩

નંબર ૩૪

“ઈન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર, તારીખ ૨૫ ઓગસ્ટ ૧૯૩૩

તેઓને કોંગ્રેસના અધ્યક્ષતા કોમિટીના ખાસ છે તેઓ સમજે છે કે ગાંધી એમરજન્સી કાન્ફરન્સ ફેવી બીજી તમારો રીતે બોલાવવામાં આવી હતી. નાદાલ. ટાંસવાલ અને કપના ટેલીગ્રેફ કેના રીતે એકત્ર કરવામાં આવ્યા હતા, તેઓ કેવા લોક વિચારથી આવેલા હતા અને કોલોનિયલિસ્ટના તપાસ કમીટીની તરફથી માં હરાવ ફેવી રીતે પસાર કરી દેવાયો હતો. ખરેખર છે કે વિરુદ્ધ પક્ષના નેતાઓને હાજર થવાનું આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું પરંતુ તેઓ એ કાન્ફરન્સને પોતાનો ઇન્ટિમીટ ફેલાવી નહિ શકે તેમજ તેઓ સમજવા માંગતા નહિ હોય તેઓને ખરેખર પણ શી રીતે સમજાવી શકવાના હતા? હાલ ટાંસવાલના ઘોડાકે વખાણે ટેલીગ્રેફને અથવા સંપાદક ટેલીગ્રેફને તેઓ સમજાવી શકે પરંતુ ના પણ નાટકના લોક નિષ્પ કરીને આવેલા ત્યારે ટેલીગ્રેફ અને સાત કેપના ટેલીગ્રેફ રહેતે અને તેથી કોંગ્રેસના નેતાઓને પોતાની ફેન્ટસી ખાતરી હતી.

પરંતુ અવગણ્યા જેવું તે એ હતું કે કોંગ્રેસનું બળ એટલું જમ્ડ હોવા છતાં વિરુદ્ધ પક્ષના બે નેતાઓ પ્રેમિકા માં હાજર હતા, પણ કાન્ફરન્સમાં સામેલ નહિ હતા, તેઓને પ્રેમિકા ટેલીગ્રેફને વિરુદ્ધ પક્ષની ફેલીસો સાબળવાની મન્ડા ફાળવવા છતાં પ્રમુખસાહેબે બોલવાની રજા નહિ આપી. પ્રમુખસાહેબે જણાવ્યું તેમ કરવાની છૂટ નથી આપતું એમ કહીને પોતાનો અભાવ ક્યો હતો પરંતુ પ્રમુખસાહેબની એ મન્ડાજ હોય તો પોતાની મુનસુફી વાપરી શકત અને તેઓને બે જવાની રજા આપીને નિષ્પક્ષવાત રવી શક્યા હોય એટલુંજ નહિ પણ એક સાહારજ સમ્યક્તાનો નીયમ ભાગવી શક્યા હોય. પરંતુ એટલાજ કારણથી એમરજન્સી કાન્ફરન્સ તમારો જવાનો છે એવું અમે બિચ્ચ બાળ્યું હતું અને એ રીતે પ્રેમિકા તમારો સમાર્પિત થય.

ત્યાર બાદ બીજી તમારો મયા ગુરવારે કરજનના ટાકિન લેસમાં થયો. એમરજન્સી કાન્ફરન્સના કરાવની વિરુદ્ધ કરજનના ટાકિન લેસમાં થતીવારે ગાંધીજી બોલાવાય છે એ ભણી મી સેરાવજી ફત્તમજી અને મી. એ. ઇસ્માઈલ પોતાની જાહેરાતમાં પ્રેમિકા વખત વિમાનમાં હોંતીને મંગળવારે મધ્યાને કરજન આવી પ્રેમિકા અને ટાકિન લેસનો કબજો પ્રેમિકા લઈ લેવાને તાબાનેતમ ગુરવારે એટલે કે બે દિવસ વહેલી ગાંધીજી બોલાવાઈ. એ ગાંધીજીને હેલ

મહાત્મા ગાંધીજીની તફરતી માટે પ્રાર્થના કરવાનો અને કોલોનિયલિસ્ટના સ્ત્રીમ કિપરનો કોંગ્રેસનો ઇન્ટિમીટ રજુ કરવાનો માટે કરવામાં આવ્યો હતો. ગાંધીજીનું કામ એ રીતે ચલાવવામાં આવ્યું હતું તેપરથી હાજર કોંગ્રેસ લોકોના મનમાં લેશમાજ પણ સહેલ રહેવાને અવકાશ નહોતો કે ગાંધીજીને એ રજાને તેમની પ્રત્યેના પુણ્યભાવને લીધે લાવવામાં આવ્યા નહોતા પણ લોકોની મેહની કરવાને તેઓના નામનો સાલ લેવાવમાં આવ્યો હતો. એ ખરેખર અલગ મિલજનક મુશ્કાલ. તેઓને મહાત્મા ગાંધીજીને માટે અને તેઓના સિદ્ધાંતને માટે જરા પણ માન છે તેઓ એ લેસમાંથી જન્મમાં હાથે પાડા મયા વિના નહિજ રજા હોય, એટલે ગાંધીજીના કારભારીઓની વતીજ અલગ મેહની હતી. સ્વયંસેવકોને ખર્ચ કાંતે બળાવવાનો હોય પરંતુ તેઓજ તોફાન કરનારા હતા, અને બાળ્યોની બાળ્યો રીક ફિક્કરાયેલી જન્મલી હતી. તેનું કારણ દેખીતી રીતે એ હતું કે ગાંધીજીની આગલી રીતે કોંગ્રેસના અમલદારો અને સામા પક્ષના આગેવાનો કારપોરેશન બેરેકમાં હોંતીઓને સમજાવવા મયા હતા ત્યારે કોંગ્રેસના એક સેક્ટરી મી. જુહાવે કોમ્પેક્ષ પક્ષે કેકવાથી લાગી મળું હતું. આ ફેવાતીવતને માટે કોણ જવાબદાર હતું એ અમે જાણતા નથી પરંતુ જરાયે સંદેહ વિના અમે તેને સખત સખદમાં વાંચાડી કાઢીએ છીએ. જે કોમ્પેક્ષ પણ એ રૂલ કહે હોય તે વેત મરદ હાથ અને પોતાના બાઈઓની ખરા ભાવે સંવા કરવા માંગતા હોય તો તેણે બહાર પડીને મી. જુહાની માફી માંમતાં શરમાવું નહિ વેતએ. આટલું તો પ્રસંમવશાત.

શુક્રવારે આવતાં અમારે સમેક જણાવવું જોઈએ કે ગાંધીજીના પ્રમુખ પણ કેરલીક વખતે પોતાના હોદ્દાનું બાન બૂલી મળા હતા અને બાળ્ય કરનારાઓને વચ્ચે અપલમીરી કરવામાં સામેલ થઈ જતા હતા, હુંક મુક્તપર એજ બાળ્યમાં મેલેલી ફાલેનીયસ બોન દોહીઓની ગાંધીજીના સરખામણી કરીએ તો અમારે કહેવું જોઈએ કે કોલોનિયલ બોન દોહીઓની ગાંધીજીનું કામ વધારે સારી રીતે ચલાવ્યું હતું. ખામેરો, વાજબીપણું, બીજા બાળ્ય જાણવાની મિજા કે બીજા બાળ્ય જણાવવા ફેવાની મિજા એ ગુરવારની ગાંધીજી માં બીજક જન્મ હતાં. વેત કોંગ્રેસનો કેસ મજબુત હતો તો બીજા બાળ્ય જણાવવા ફેનાં તેઓએ કરવાનું કંઈજ કારણ નહોતું. પરંતુ તેમનું વર્તન તેઓ ફેવા હોય તેવુંજ હતું.

અમે વખતો વખત કહી ચુક્યા છીએ કે કોંગ્રેસના અમલદારોએ ભોંતેને પોતાના વિચારમાં લેવા વેતએ અને તેઓનું બહુ કરી રજા છે એવી તેઓને ખાતરી કરી આપવી જોઈએ. પોતાનાથી વિરુદ્ધ મત કરાવનારાઓ પ્રત્યે તેઓએ

નિરક્ષર બનાવશે નહિ તોપણ જેટલું માન કમિસનના અમલદારો પાતાના મનને માટે મળે છે તેટલુંજ માન સામા પક્ષને પાતાના મનને માટે માગવાનો વડ છે. જો આ સુધિયુક્તા પ્રથમથીજ બનાવવામાં આવી હોત તો સ્થિતિ અત્યંતે ગંભીર હરતે. પરંતુ નહિ હોત, એક વસ્તુ કહેવાની જરૂર છે તે એ કે આ સવાલ અંગત પ્રકારનો છે અથવા સાર્વજનિક પદવાનો. જે એવી રીતે હોઈને ભંજેરી તેમના મનની અંદર જે સંસ્કૃતિ નહિ હોઈને, અંગત પ્રકાર મહાત્મા દેવ તે પશુ તેની સાથે લોકોને જ નિરક્ષર દોષી શકે. લોકોને તો તેઓને સાગ પડતો સવાલના બદા મા ખોટાપણ તરફ વિચારું છે.

સુરવારી મીટિંગ બેઠાને જ પાઠ શીખવે છે કે કુંકર્મા આ પાઠ શીખવે છે: "સિદ્ધાંતની વાતને ખાડામાં નાખી દો. સિદ્ધાંતને તમારા જ ખા જીવન દરમિયાન તમે જોડતા આવેશ છે. દરેક વસ્તુને અનુકૂળતાની દૃષ્ટિથી જુઓ અને જે મળે તે કાળને સંનિધ મળે." અને આ પાઠ એ માથા ઉપરથી પાઠવામાં આવેલા દત્તા કે નંપર સુદર કુસોથી સુશીલન કરવામાં આવેલી સિદ્ધાંતને ખાતર આગળ જાહેરન આવી રહેલા મહાત્મા ગાંધીજીની આજ્ઞાએ જીવી લોકોની સમક્ષ આકર્ષક રીતે મુકવામાં આવી હતી. તે જોવાનું એટલે જરૂર પડતો જીવન સંગ્રહ હોય અને આ વાકોને ઉપરેશ કરત રાજ્યોને અનુસરવાને તત્પર હોય તો ખરેખર તેનું આવી જોઈતું છે. એવા સંદર્ભોમાં જોશ કેઓ સિદ્ધાંતને ધારિત માનનારા છે તેઓને કાઈ ખાલ જોઈતી શોધ કરવીજ પડશે. પણ કામ એટલે જરૂર પડેલા છે કે નહિ તેનો અવાજ કોમિશન આપેલા પાઠે,

મહાત્મા ગાંધીજી કહે છે:

"બીજા વસાહતી દોષીઓના શક્તિ કાળેને ખાતર અરીજ મજુર વર્ગની હાંદી વસ્તીના હકોને વેચી નહિ દેએ. વસ હાંદી દોષીઓની સ્થિતિ અજાણત છે અને પાતા જા ગુજરાતની ઉપર ઉલી શકે છે. તેથી વસાહતી દોષીઓએ પાતાના કાર્તા પ્રતિકુળ વિચિત્રમાં મુકાએલા બાઈઓના હકોને જતા કરી દેવાના કાઈ પણ સોદામાં સામેલ થવું નહિ. જુવાન દોષી વસ્તીને સાઉથ આફ્રિકામાં સહેલાઈથી સમાવેશ થઈ શકે છે."

મહાત્મા ગાંધીજીનો છુટકારો

મહાત્મા ગાંધીજી એમ. સરકારે દરિયાનું કાર્ગ કરવા સારી પ્રતિબદ્ધ મુકવાથી કરી જ દિવસના ઉપવાસ કરવા પડવા દત્તા આને સીવીલ ડોનપીટલમાં આવવા દત્તા તેઓને બીજા કારને કોડી મુકવામાં આવ્યા છે. આ બંધારથી દરેક દોષીને તેમજ દુલીવાના દળને મુશ્કેલીપતોને સંનિધ થશે અને મહાત્માજીને નાહરિ સા. ચર્ચામાં એવી પ્રતિબદ્ધ દળરેખા અંતરરખથી પ્રાપ્ત કરશે

ઉપવાસ છોડવો

સ મીટિંગ નામે દિવસે પાતાને છોડવામાં આવ્યા પાદ ઉપવાસ છોડવા છે. તેમને કોડી વાંદલસ કાંડરસીને અંદર

"મળું ફરી" માં બની તેમણે ગત મે માં રજ દિવસના ઉપવાસ કર્યા દત્તા આં તમ જવામાં આવ્યા છે. દીનબંધુ અંતરરખ અને પુત્ર સા. કચ્છરખ તેમની પાસે છે.

બેહાનોસબર્ગમાં મળેલા

એમરજન્સી કાન્ફરન્સ

કોલોનાઇઝેશન રફામપર ચર્યા

સાઉથ આફ્રિકાના દોષીઓને પરદેશમાં વસાવવાને કોલોનાઇઝેશન રફામની ઉપર પુનઃ અગત કરવાને સાઉથ આફ્રિકન પ્રતિકુળ કોમિસન એમરજન્સી કાન્ફરન્સ મળ્યા સનીવારે રાતે બેહાનોસબર્ગમાં દીક સરકારના એજન્ટ કુવર સર મહારાજ સીંગલા દરને ખુલ્લી મુકવામાં આવી હતી. પ્રમુખરજાન કોમિસન પ્રમુખ ઉમર દાદા આમદ અવેરીએ લીધું હતું પોતાના બાપજી દરમિયાન તેમણે સા. આ. ના દોષીઓને પરદેશ વસાવવાની યોજનાની સંકલ્પનાએ તપાસવાને સરકારી કમીટી કેવા સંસ્થાઓમાં નીમીઈ અને નેતા સામે કામના અસુક પડે વિરોધ ઉઠાવે તોની વિચેના સમજાવા આજ જણાવ્યું છે

"આપણે આજે જે બનાવે બની ગયા છે તે દૃષ્ટિએ સ્થિતિ તપાસવાની છે અને કાન્ફરન્સની હરજા દેવ નો તેને ફરીથી ચર્ચા કરવાની વડ દેવાની છે. આ બાબતનો નિર્ણય કરવા આગાઉ તકરારના સમજા મુદ્દાઓ શાંતપણે વિચારવાના છે. એમ કહેવામાં આવ્યું છે કે આપણા પ્રતિનિધિને કમીટીપર નીમવામાં આપણે અપ્રમાણિક બન્યા છીએ. જે માત્ર ના કે આ વસ્તુ ખરી નથી. આપણે એવું કહી પશુ કહેવું નથી કે આપણે કોલોનાઇઝેશન રફામની તરફથી છીએ નાથપા તે કોલોનાઇઝેશનના પાઈ પણ સિદ્ધાંતથી આપણે બંધવા છીએ.

આ અને દરે તેમથી નીકળી જવું એ મુશ્કેલીજ અણખ. રિવકારી નહિ સત્તાપ તેવી યોજનાને સંમત થવાનું આપણને રહેવામાં આવે તે વખતે નીકળી જઈ સકારી દોષી કમીટીને જામરદનીથી આ દેશ જોડવાનો પ્રયાન નિષ્ફળ નીવડશે એવો કમીટી તરફથી રીપોર્ટ કરવામાં આવે છે દરેક રીતે સંજોગીત છે.

આપણે આ સવાલને સીધો રીતે તપાસીએ. સિદ્ધાંતને એક પાદે નહિ બનાવી દેએ. આપણે આપણા કામએ ને સીધે રજતે દેવાના છે અને તેમને તાત્કાલિક અને નાથા વર્ગીય મળે એ વંતવાનું છે તેમ કરવાને આપણે સરકારની દાજની પ્રતિનિધે શાંતિ અને આગેશથી જોવી વંતમએ આ ની સ્થિતિ પસાદ થઈ જશે અને કલિંગમાં મુશ્કેલીપતો સ્વતંત્ર તામરીશા તરીકે રહેવાનો આપણો વડ નિદ્ધ કરી દેવાની અપણને વધુ તરફ લેવી આપશે

મને એમ માનવાને અદા છે કે સરકારે આ તપાસ મળે તેમ તેમથી એમદોષી ને જાના તેમ પરિણામ આપણા કામમાં આપશે મારે વધુમાં કહેવા તેમએ કે મુશ્કેલીપત વંતમાનપણે અને લોકગત વધુ પ્રાંતક બંધના તેડી ના બવાની તરફથી મળે એવો મને વિશ્વાસ છે તેમ સિતે

આવારથી નજર પડે છે. આવી આપણે આ કોટકડીને
પગલે લિસસીટ ગાવાની ગોરી " એવું" કહ્યું કરવું નહિ
તેમજ. કમ્પીરીપરવા તમાર. પ્રતિનિધિને ઉડાવી સેવાનું
એક પગલું લેવાથી સરકાર તેમજ આ દેશના અપવાદ
હિલે આપણી સ્થિતિ તેમજને તમાર છે અર્થ આ અને
પ્રયોગમાં મેદસ્તમજ્જલી કિપલ ઘરો.

તે આપણે આ દેશમાં વિધેયોથી ને જાણે, આ પાસે
એમ માનતા દોષોએ, તે સંપૂર્ણ આપણા આસે તે વધારે
વિધેયોથી ભરે સજ્જત દોષોએ તે સરહદ કે મુદ્દેથીય વચલી
પણ આપણને માત્રી મુશ્કેલી પેતાને મુશ્કેલી નહિ રહે.

આ જાણતને સંબોધીને) ખ્યાલ દેવા યે સમર્થ થિયોતિ
કે જે,

મગધેશ કથા છે પણ તે નહતવા મુજબર કથા છે. મુખ્ય
ભાગ-પર આપણે સૌ એકસાથે છે એ માને તે દક્ષિણે ના
વાસની બ્રાહ્મણો. આપણે આ દક્ષીણે પ્રતિનિધિત્વ
ધરાવવા કે નહીં એ તમારે તમારકાનું છે.

મને એટલું આકરા લાગે છે કે તે આપણે મારા કાન્દરસ
માં આપણાર કચેલી નીતીને પાછલીમાં તે આપણા સવાલોને
નૃકસાની પ્રદોષરો. દ્વાલમાં મુખ્ય સવાલ સદકારનો ઉપરિશ્વન
લેનાજ નથી કારકે નથી મ થયા પહેલા સદકાર હામજ નહિ.
પણ આલ્યા પહેલાં આપણે પાવની જુમ ન પાડીએ. તેના
કરતાં આપણે આપણા ઉપર જરૂર પડે ત્યારેન મારે આપણી
સપાળી શક્તિ દેખાવી રાખીએ.

અને હશે મનના અને તાજર થયેલા સૌને હું ખમંત
સાગરોએ માને અલંગમા દુઃ કરી રહેવા વિનવું છું, તકારારું
કર્યા ધણુ જે ને વચ્છાએ; પૂર્ણા બદલે અને કામના આવાને
મટે પ્રથમ કરી રહેલા તે ગાયબો જાએ એમ અમલમે.
“પર કહ્યે પડે જાય.”

આપણા અધીશનાએ આપણા મીત ત્રીંહ સરકારના
એજન્ટના મહત્ત્વથી આપણને જગતી સઘળી વાતને માં આપણી
આથે મસતબ કરવાનો નક્ક રજાપેલો છે. તમે જેટલું તો
મધુસ કરશોજ તે મસતબ કરવાનો નક્ક તે જોને માટે આપણે
પણા દુઃખો ઉઠાવી સક્યા છીએ તે આપણો કસ માનવરેલી
રીતે અને વિશ્વાસથી રણુ કરવાની હરે તેકનો આપણે જાનો
હેવો જોઈએ.

આ સંઘના સંનિર્મામાં હું આ દાનજન્યને પિત્રી સંહ્યા
અર્ચક દઃ પુંડ્રે જે તેણી નાપાસ કપીટીપદે બી. એસ. આર.
નાપાતેલીટી પ્રતિનિધિ તરીકે નિમંત્રણમાં આપણી એકત્રિયુક્તિએ
શીર્ષકમાં ગણાવેલે પાઠાભી આપણી જનકાએ

उद्देश

નાનાસ કમોડી સાથે સહકાર કરવાની બાબતમાં બાર કલાક
 ઉપર ચર્ચા ચાલ્યા બાદ ફોરમને પુર્ણ થવાને નિક કલાક
 બાકી રહેશે. દોનો ત્યાગે દેલીગેટો અમદા એક દેરાલ મુકવમો
 ચાલ્યો હતો, ફેરફાર દેરાલગેટો તરફથી રાવાબર તિયાર રહેવાની
 થયુ વખત નહિ આપવા સામે વિરોધ થતાં પ્રવચન
 અને રાવા રક્ષુ કરનાર મી. સે રાખર રામજ એ જાણવુ
 કે દેલીગેટોએ ચર્ચામાં વચ્ચે નાખત લીંગેલો દોવાની આ
 રાવા "કામ રાલ" કરવામાં બાગી અને એ પગલ રેવ

માટે પોતે જે દર્શાવે છે તે દર્શ નીચે પ્રમાણે છે ને
આ વિરૂદ્ધ ૧૮ મર્તે પસાર થયે છે ના :—

“આ એમરજન્સી ફ્રાન્કરન્સ હીદ સંકારના ડેલીગેશનના આધિની ચર્ચામાં અને ત્યાર બાદ તા. ૨૪ અને ૨૬ જાન્યુ ૬૯-૬૯ ના તિથિના સમયેમાં મેળેલી એન્-યુઝલ ફ્રાન્કરન્સમાં સર્મિ બુધ્ધિના નાનું ફરીથી મંજુર કરે છે અને કોલોનામનસાન સ્થાપના સંકળતાએની તથા સંકળીમાં નીચેની રાજાયા રામીયા સ્થાપના પાતાનો દરમ્ય ફરી મંજુર કરે છે —

૧. અમ. નાદ સરકારના દાંડિગેશન સમક્ષ તા. ૨૭ મી જાન્યુઆરી ૧૯૭૨ ના રજુ કરેલા નોંધણના સરનામે વળગી રહે છે, કે સાંઘેશ આફ્રિકાની દીંદી કામ, રેલવાડથી રેલિંગ કાર્યને ત્રીદ અંગે સુનીયન સરકારની સામે રહેલુનામની બધલી બલી વળગીના વસસરને માટે બદલે રેલો મોઘવાના દીંદુસતાનના સરકારના મીયાનમા સંઘકાર કરવા અને સામી સામે તેવા તપાસામેલો રેલોમાં સાંઘેશ આફ્રિકાના દીંદીએલે આટે સારી નકા છે કે નાદ ને બ.બનમાં આદિતી મેળવવાનુ કસુત કરે છે.

(જા) કે તેજા સદકારનો અર્થ એવો થતો નથી કે દોહીઓ
મુનીપનમ પ્રતિપાદ્યોને નથી આશ્ચર્ય તો દોહી પસંદીને પટાક
વાની છે;

(ક) : જો કે તેઓ ડાહ્યોનાખેડેશન સ્કીમની સાકારતાઓ નવાસવામાં સ્વધકાર હરવા દેવાદે છે પણ તેઓ ડાહ્યોનાખેડેશન કે કોઈ પણ ડાહ્યોનાખેડેશન સ્કીમથી બંધાતા નથી પરંતુ ડાહ્યોના સાબમાં તેઓને જરૂર જણાય તે પ્રમાણે વર્ગીકરણ તેઓ થઈ રહેશે "

સુધારો, ઉડી મર્યા

३२५ श्री. ओम. धी. रत्नाभाषीमे छिपका हावनी
विष्णु नामे प्रमाणे सुभासे अर्थो दत्तो ते अहमलिता वही
अथो हते।

“આ કોન્કરન્સ દાહના સંનેગોની દ્રષ્ટિએ આખી વિશ્વની તપાસ કરી પછી એવો મત મુદ.વે છે કે મુનીયત સરકારે પ્રાથમિક તપાસ ઉભી કરીને પોતાની ક્યુલાતમ પાલન નહિ કરેલું તપાસી અને પધારેમાં રાષ્ટ્ર રેબલ કોન્કરન્સ તરફથી ચલેલેલી એક્ટ્રીમેન્ટની બાકરની બીજા માળગોની સાથે કોન્સ સંસત થઈ નહિ કરતી હોવાથી કોન્સ મુનીયત સરકારને જણાવે છે કે તે તપાસ કમીટીની સાથે સંકરાર કરી રાષ્ટ્રી તરીકે અને કોન્સ તરફથી નીચાથેલા સમાને પાછા બેઠા હો છે.”

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

(1994: 546)

आभनादने हाशिसना वेडरना - दभार विज्ञानी माद्विनी
के कर्ना नेशी अभाच्युष्टन दक्षिणना नभपवाना हावो हरी
राके छे.

પોલિસની તપાસીઓમાં નારાણે પોતાના ડેલીવરીના પરિપુરક
 ગુણ આ પરીક્ષણ પાસે પેન્ટરશનમાં મોકલ્યો હતો અને
 યશી અધિકારીઓએ મોકલતા જોડણીને નેરસા ડેલીવરી કોર્પોરેશન
 ડેલિવરીને પણ સારી વ્યવસ્થા આપ્યા હતા નારાણના ડેલી-
 વરીના અગ્રણી ગ્રાહી ડેલીવરી કોર્પોરેશન પોલિસના આગસ્ટારો

મળી કુલ રૂપની સંખ્યા થઈ હતી. અગાઉ આ કરનાર યશી વધારે અમલની કોન્ટ્રેન્સ મળી ચૂકેલી છે કામલા નરીકે છેલ્લી વાર્ષિક કોન્ટ્રેન્સ કે જે ટ્રાંસવાલનાં સેન્ટ્રેલ એક્ઝિક્યુટિવ ડિપાર્ટમેન્ટ કમિટી રિજિસ્ટ્રાર મળી સવાલનો વિચાર કરવા મળી હતી. જે કોન્ટ્રેન્સ બોલાવવામાં આવી ત્યારે નાટક ટ્રાંસવાલ જવાને પછે વિરૂદ્ધ હતું અને અર્નાની સગવડ નહિ થઈ શકવાનું બતાવું શકાય હતું. અને જે કે વર તે ટ્રાંસવાલમાં સળગી રહ્યું હતું તેમ છતાં ટ્રાંસવાલના હાઇકોર્ટે પરખાવી દેવામાં આવ્યું હતું કે તમારે વેંધએ તે નાટકમાં આપો. પરંતુ છેલ્લી પડીએ બુલેટિન પાસ થયા અને કોન્ટ્રેન્સ લેક્ઝનાસબર્ગમાં મળી અને નાટકના ડેલીગેટેએ માતાને ખરેખર જવાનું કહ્યું. હવે આ પ્રસંગ પાંચડી ઉઘી પહેરવામાં આવી. ધર નાટકમાં સળગી રહ્યું છે અને નિર્ધાર કરવા ટ્રાંસવાલમાં ગયા.

છેલ્લા વાર્ષિક કોન્ટ્રેન્સમાં ત્યારે કોલોનાઇઝેશન સ્ટીમર અર્થા થઈ હતી ત્યારે ટ્રાંસવાલના ડેલીગેટેએ તમાં બુલેટ રસ લીધો હતો અને લગભગ નાટકનોજ સવાલ કરી દેવાયો હતો. પરંતુ આ વખતે તે ટ્રાંસવાલ બોલ્યું અને નાટકે સાંજાવ્યું અને ત્યારે ટ્રાંસવાલના રાર્ક ડેલીગેટે વિરૂદ્ધ મત દર્શાવ્યો ત્યારેજ નાટક સાંજિતો બચાવ કરવાને કુદી પડ્યાં હતાં. સવાલ આપો કોમિસના અમલદારો અને તેઓનાં વચનનો ધર્ષ પડ્યો હતો. તેમ કારણે સુકામ હતી.

જે પ્રોવીન્સના પ્રતિનિધિઓ સાત દાખર થયા હતા જે મી. એ. હસ્તાઇસની સરકારી નીચે આજ્ઞા દત્તા અને મી. હન્નાઇલ તેઓના સ્પોકસમેન હતા.

આખી ર્થા જે સતીવારે રાતના ૬ વાગ્યાથી સવારના ૩ વાગ્યા સુધી અને ફરી ર્વાવારે ૧૦ વાગ્યાથી સાંજના ૬ વાગ્યા સુધી ચાલી હતી તે મુખ્યત્વે કરી નીચેના મુદ્દાઓ પર હતી:

જેઓ તપાસ કમીટીની સામે સરકાર કરવાની તરફથી દત્તા તેઓની હાલ એ હતી કે સરકારને વચન આપ્યું તે પાળવું એકમ અને હજુ તે મત સ્થાપની સરકારી તપાસવાની છે અને સ્ટીમ દલાલીમાં આવી નથી તે પહેલાં તેની સામે વિરોધ કરવો કવખતનો છે. એક વરતુને વિરોધ સહિ એકમત થવા અને તે એ કે જે પછી સ્ટીમ કે જેને હેતુ આપણી વસ્તીને ધટાકવાનો હાય તે આપણાં સ્વિકારાય નહિ. પરંતુ મેસરી વી. એસ. સી. પથર અને એસ. આર. પથર આ બાબતમાં અપવાદરૂપ હતા કેમકે તેઓએ તે આપણા અમુક વાઇઓ બાળ સરકારનામાં જઈ સુધી થયા છે તેના કામલા દોડીને કોલોનાઇઝેશન સ્ટીમના વિચાર્યત કરી હતી.

સામા પક્ષ તરફથી એવી હાલ કરવામાં આવી હતી કે આ તપાસની પાછળ સાઉથ આફ્રિકામાંથી દોહી વસ્તીને પ્રદાવવાને હેતુ રહેલો છે અને તેથી ધટાકો બાળમયન થતા બાધેલો છે તેમ કામના ગરીબ વર્ગોમાંથીજ થશે અને તેનો અર્થ કામના એક વર્ગના હાકોને ખાતર ગરીબોના હશે તેમાં દેવાનો થશે.

મળી તેઓ તરફથી એવી હાલ કરવામાં આવી હતી કે જે કરતાંજ કોમિસના પ્રતિનિધિઓ તરફથી કપટાઉનમાં સર્કી

કરવામાં આવ્યું હતું તે હવે નકામું ક્યુ છે કેમકે તેની અંદરની કરતો પાળવામાં આવી નથી અને કાલની તપાસ ને કરતાંજ જમાં થયેલી સમજુતીથી બીલકુલ જુદોજ છે. વળી તેઓએ એવી પણ હાલ કરી હતી કે આપણે બધાજ ત્યારે આ દેશમાંથી દોહીઓની વરતી ધટાકવાની કાર્ક પણ બોલનાથી વિરૂદ્ધ હોએ તે પછી તેવી ચોજનાંની સકલતાઓની તપાસ માં આપણાંથી સી રીતે સામેલ થઈ શકાય.

પરંતુ આ બંને પક્ષના વિચારોમાં આખર સુધી મળનાપણું થઈ નહિ શક્ય અને પરિણામે સરકારનો દરવ થયો જે અન્ય રજાએ પ્રસિદ્ધ થયો છે.

સવાલો

કેલાર ડેલીગેટે તરફથી પ્રશ્ન અને સવાલો મુખ્યામાં આજ્ઞા દત્તા. એક સવાલ કરવામાં કોલોનાઇઝેશન સ્ટીમના સામે વિરોધ દર્શાવવાને કોલોનાઇઝેશન બોલ દોહીઓની મળેલી માત્ર મીટીંગને લગતો હતો. મી. સેરાબલએ જવાબ આપતાં જણાવ્યું કે 'કોલોનાઇઝેશન બોલ દોહીઓ સા. આ. ર્ક. કોમિસના અવાજનું પ્રતિનિધિત્વ વરવાના નથી અને મીટીંગ સંધારણુસર સરકાર તરફથી બોલાવવામાં આવી નહોતી.

મી. વેલ્ડેએ મુખ્યું કે દોહી સખ્ય કમીટી પર પ્રોટેસ્ટ મીટીંગ થયા પહેલાં બેઠા દત્તા કે મડી. જવાબ: "પ્રોટેસ્ટ મીટીંગ થયા પડી."

વિરોધીઓને સાંભળતાં કયાં

મેસરો સમુદાયના ગાંધી અને પી. આર. પથર જેઓ કોલોનાઇઝેશનની તપાસના વિરોધીઓ છે અને જેઓ પ્રેટાકો વચ્ચે બેઠા દત્તા તેઓને માતાની માલુ સંજગાવવાની તક આપવાની રેવરન્ડ બી. એલ. ઓ. સીગમથુએ મામલો કરી. પ્રમુખે માતાની સત્તા વાપરી પરવાનગી આપવાની ના પાડી. બાદ બાદ બીજી વખત મી. ઈ. એમ. પટેલ મળી કરી અને મી. સીગમથુએ કરખાતર મુકી કે. "સરો ગાંધી પથર વિરોધી મળવળથી ઉપરિચિત કમિટી રિજિસ્ટ્રાર લીધે કોન્ટ્રેન્સ બધાયા વગર તેઓને સાંભળવા છુટે છે." કોમ્પાસ્ટના પક્ષમાં મત આપનારાઓમાં મેસરો સીગમથુ, ઈ. એમ. પટેલ, બીલીમેરીયા, મુસા જાવાન, ઇ. બંધુ, સી. વ. ડી. નાય, નનાજાઈ, એમ. ડી. માસ, એસ. બી. બી. પી. એસ. વેલ્ડે એડવોકેટ મોટર અને એડવોકેટ કોટેજ (એડવોકેટ કોટેજરના ગરીબ) આકીના બધા ડેલીગેટેએ વિરૂદ્ધમાં દાક્ક ઉચ્ચ કયાં દત્તા અને પ્રમુખે પણ વિરૂદ્ધમાં દાક્ક લેવા કયાં દત્તા.

બીજાં આપણે

કોમિસના સેક્ટરી મી. એ. આર્ક. કાલુએ દોહી સરકારના ડેલીગેશનના સાચેના કોમિસના વાટાપાટ વિશે સમજાવ્યું અને માતાના જાણજ કરીવાત જણાવ્યું કે દોહીઓને જે આ દેશમાંથી ધટાકવામાં જરૂરે જળરહતી વાપરવામાં આવશે તે તેઓ જળરહત સહન કરશે.

મી. જી. કામુ. મોટરએ જણાવ્યું કે કોમિસના પ્રતિનિધિ-ગાયા છે એ વાત ખોટી છે. કાલની તપાસ માત્ર મામલો છે અને તેના પરિણામથી આપણે બધાવાના નથી. હજુ

શ્રીમ આપણી સમક્ષ આવેલી નથી અને જનસમૂહને કોઈએ આ દેશમાંથી દીદીએને મોકલી દેવા માંગે છે એમ કહીને સંબોધાઈથી ભોળાવી શકાય છે. કોલોનાઇઝેશન શ્રીમતી સામે આપણે સૌ વિરુદ્ધ છીએ પરંતુ તપાસમાં સામેલ કરવામાં જરૂર અવગણના નથી.

રેવરન્ડ મુનુ (મેરીટાઇન) એ જણાવ્યું કે મને તપાસ કમીટીથી જ્ઞાત્ય હોય નથી. કોઈક સોફા કામમાં ફરજ કરાવવા મળી રહ્યા છે. તેઓ પોતાના કાર્યમાં વ્યસ્ત છે. હું અસહકારથી કહું છું. આપણે આપણા કાર્યમાં જાળવે

મી. આર. બી. મદારાએ જણાવ્યું કે પોતા હોય પા ખડે હોય જતાં વગર આપણે તે જાળવે નેત્રએ

મી. સી. ડી. નાયડુએ તપાસમાં સહકાર કરવા વિરુદ્ધ આપણું કરતાં જણાવ્યું કે આ તપાસ મુળ સમજૂતીથી વિરુદ્ધ છે પછી નકામી વાતો શું કામ કરવી નેત્રએ. સરકારે સમજૂતી નોંધી છે પછી આપણે તેની સાથે સહકાર કરવાનું શું પ્રયોજન. જો તમારે કોલોનાઇઝેશન શ્રીમતી નોંધવીજ નહિ હોય તો પછી ત કામમાં સરકારની સાથે સહકાર કરવાની શી જરૂર? એવરન્ડ પાણ્ડે સ્વીકાર્યું છે કે મુળ સમજૂતીથી આ વિરુદ્ધ છે. નાટકના ભોંડા આપણને સમજાવવા માંગે છે કે આપણે સહકાર કરીને સાઉથ આફ્રિકાના પ્રાંતિક રવાજાઓ જે દાલ આપણે માટે બંધ છે તે બાંધાવી શકીશું. પરંતુ તેમ કરવાને હમણે આજ રેફરન્સમાં કશો અવકાશ છેજ નહિ. રજાનિક શક્યતાઓની તપાસ કરવાનું તેમાં જણાવવામાં નથી આવ્યું. કોલોને આ પ્રમાણે છેતરવા નહિ નેત્રએ. આપણે મરદ બની આ બાબતની ચર્ચા કરવી નેત્રએ અને ગરીબો તરફ લાગણી રાખવી નેત્રએ.

રેવરન્ડ સીગમણ્ડીએ દીદી વસ્તીને ધટાડવાની નીતીની વિરુદ્ધ સખત આપણું કરતાં જણાવ્યું કે આમાં નાટકના ગરીબ દીદીએને અસર થવાની છે. એસીરેટ્ટ એમીએશન શ્રીમ અને કોલોનાઇઝેશન શ્રીમ વચ્ચે કશો તફાવત નથી. ફર એટલેજ છે કે એકથી આપણા બાઇએને દીદિસ્તાન મોકલી દેવામાં આવે છે અને બીજીથી દીદિસ્તાનની બહાર કાઢી બીજા દેશમાં મોકલી શકાશે. મુળ હું દીદી વસ્તીને આ દેશમાંથી ધટાડવાનો છે.

દીદીએને નોકરીમાંથી કાઢવાનો ખર્ચ પ્રયાસ થઈ રહ્યો છે. મી. લીટન નીકરે એવી સૂચના કરી છે કે પોરસુગીઝ નેડીએને મહેરીયા કાચ નથી પડતો તેથી નાટકના શેરડીના ખેતરમાં નેએને રાખવા નેત્રએ. આનો અર્થ દીદીએને નોકરીમાંથી કાઢી કાઢવાનાજ થયો. કોલોનાઇઝેશન કામ છુલ્લ કરાવીને આપણા બાઇએના જન્મસિદ્ધ હકો વેચી દેવા બરાબર છે. આ સવાલ મુખ્યત્વે કરી નાટકનેજ લાગુ પડનારો છે અને સૌ પોતપોતામાં મતભેદ થવાથી નાટકના ભોંડા કાઢે કરવાની સમત્યાન કરવાને દ્રાવિડ આળ્યા છે.

મી. બી. એસ. નેલીએ તપાસ વિરુદ્ધ ગુરુઆદાર આપણું કરમીયાન જણાવ્યું હતું કે જે પોજનાના હેતુ મામના એક વર્ગના લાભોને ખાતર બીજા વર્ગના હકો વેચી દેવાવવાનો હેતુ એવી એક મોજનામાં આપણા સામેલ નજ થઈ શકાય.

મી. ઇ નામે જણાવ્યું કે આપણને કહેવામાં આવે છે કે સહકાર કરવામાં કઈ મુશ્કેલ નથી. મારે એક સીધા પ્રશ્ન

પુછવાનો છે: શું આપણા પ્રતિનિધિ આપણે માટે એક સમજૂતી રીતે અનુકૂળ દેશ મોકલી લાવ્યા પછી આપણને એમ કહેવા આવશે કે “હું તમારે માટે દેશ તો મોકલી લાવ્યો છું પણ ત્યાં અપાની તમને સલાહ નથી આપતા. શું આપણે આપણી વસ્તીને આ દેશમાં ધટાડવાની તરકીબમાં છોએ? આ પોજનાનો હેતુ શું છે? તેના હેતુ મોકલી રીતે આ દેશમાંથી આપણી વસ્તીને ધટાડવાનોજ છે.

પ્રમાણી પાણ્ડેને જ્ઞાતર. જુદાને ખાતર હું કહું છું કે આ સવાલનો આપણે નેક દાનના નોંધ લાવવો નેત્રએ.

એવરન્ડ કોલોનાઇઝેશન ઉપર આપણું

નોક સરકારના એવરન્ડ નેત્રાનીસખર્ગની કાન્દરન્સમાં કોલોનાઇઝેશન શ્રીમતી તપાસપર આપણું કરતાં જણાવ્યું હતું કે: છેલ્લું દીદી સરકારનું ટેલીએશન અદિ આળ્ય અને તેની સમક્ષ રજુ થયેલા નિવેદનપર સર્વો કરવામાં આવી ભારે હું અદિ નવી દતો. તેની સાથે મને કાઈ જાનનો સંબંધ નહોતો. આ પ્રાથમિક તપાસની હોલચાલ આરા તરકીબી નથી થઈ, અને કોલોનાઇઝેશનનું કઈક જાન છે. મારો દમેમાં એવો મત છે કે કોલોનાઇઝેશનનો માટે કાઈ જગ્યા છેજ નહિ. કોલોનાઇઝેશનનો સવાલ દાલ તુરન્તે માટે કે બલિયમાં પણ વ્યવહારમાં મુદી શકાય નેવો નથી. આ મત રાખા વખતથી હું ધરાવતો આવેલો છું અને દબુ ધરાવુ છું. એવો કપો દેશ છે કે જેની આર્થિક રાજદારી સ્થિતિ અને અ.બોલવા એમાં અનુકૂળ છે કે નહીં અદિથી અને દીદિસ્તાનથી દીદીએ જવાની મિશ્ન કરી શકે? કમીટીને કોલોનાઇઝેશનની પોજના પાવી મુશ્કેલ થઈ પડશે.

નવી વસ્તુ

આ પ્રાથમિક તપાસ એ નવી વસ્તુ છે. મુળ સમજૂતીથી તે જુદી છે. હું કમુલ કહું છું કે તે જુદી છે. તે આપણા લાભમાં છે અને હું તો પરંતુ તપાસ કરવાને નોકળું તેના કરતાં આ પ્રાથમિક તપાસ વધારે પસંદ કરે. હું કહી ગયો કે દીદીએ જન્મ લઈ એવો એક અનુકૂળ દેશ મળી શકે તેમ છેજ નહિ પણ આપણે આની ભેતું નેત્રએ કે કદાચ મળી પણ આવે. જો મળી આવે તો આપણે શું કરવું. દેલકાદ ભોંડા સિદ્ધાંતની વાત કરે છે. પણ આપણા સિદ્ધાંતો પર વખત હાવી થકતા નથી.

વ્યવહાર તપિથી વિચાર કરવો નેત્રએ. તમે એએએશનના સિદ્ધાંતથી વિરુદ્ધ છે. જતાં દ્રામોમાં એએએશન છે. સિદ્ધાંતવાદીએ તેવી દ્રામોમાં તદિ એસના કાચ જતાં પાંખ જેને એસવા વખત છુદેરાજ નથી તેઓ તો તેના કિયોજ કરે છે. નેએને કવી રીતે અટકાવી શકાય. વળી આપણે તાર્કિક તરિકાથી વિચાર કરવો નેત્રએ. હું આવની કામે એકમીનીરેટર પાસે નાટકમાં તમારી છોકરીએ માટે મરન પ્રાથમિક સિદ્ધાંતની મમણી કરવા જવાનો છું. પણ મારો કે એકમીનીરેટર મને કહી દે કે તમારા ભોંડા અમારી તપાસ કમીટી સાથે સહકાર નથી કરતા તેનું સર્વ કમીટીમાં સામેલ થવાથી કશો મેરલાજ થવાનો નથી. તેના પરિણામ કોઈ સરકાર પાસે જશે અને તે તમારી સમતી વગર તેને બહારથી આપણી નહિ. મતભેદ દુર કરી એક થઈ જવા એવરન્ડ સલાહ આપી દતી.

તેજાનીસખનીના મા. એસ. બી. મેદને અમારી એસોસિએશન તરફથી ફેન્ટરન્સમાં જામ કેપા નીચેએ છીએ અને અમારી તરી વર્તવાને સંપૂર્ણ સના આપીએ છીએ.

અમે જણાવવાને મંછીએ કે છીએ આ એસોસિએશનના આખા દેશના કામચલાની લોહી રક્ષ હાલમાં તા. ૧૩ ની રતીવારે મા. બી. અગા. ફેન્ટરન્સ પ્રમુખપણા દેશ મળેલી માસ મીટીંગમાં ફેલોનાઇઝેશન સ્ટીમની સ્થા મર્ધ દરી અને નીચે પ્રગણેના રાષ્ટ્ર સર્વજનને પસાર થયેા દનો:—

આ માસ મીટીંગ જેવાનીસખનીમાં ફેન્ટરન્સના બેઠલા સાથે આફ્રિકન કન્વેન્શન ફેલોનાઇઝેશન મેમ્બરને ૧૯૩૦ ના સપ્ટેમ્બરમાં મળેલી ફેન્ટરન્સમાં ફેલોનાઇઝેશન બોર્ડ અને સેક્રેટરીઓને સુનાવનમાંથી રીપોર્ટીંગ કરવાની યોજનાની મફતતાઓની નાપાસમાં સામેલ થવાના કારણ ક્યો દનો તે ફરી નાપાસીને રદ કરવા વિનંતિ કરે છે."

જોવા કારણના સમર્પનામાં આ મીટીંગનો એવો દન મન છે કે લીટીએને બીજા દેશમાં વસાવવાની યોજનાના વિચાર સ્વિકારવાનું અને તે અર્થથી નાપાસપર લીટી સંબંધની નીચાંક કરવાનું પગલું તેની અંદરના સિદ્ધાંતને અને આનર્જનના ભવાર કયા વગર લેવાનું છે. એવો અગાઉની યોજનાઓની રૂએ બાંટીય સંજ્ઞાનામાં જર્મ પસેલા અને સાથે આફ્રિકાના લીટીઓની વસ્તીને "પાંદેઆ વળી સકાય નેટલા પ્રમાણ" માં પહોંચવાની શરતની રૂએ પુરાંમન સરકારની યોજનાથી લીટીના આથી મેયેના લીટીઓની દુર્દશા તરફ અમે ફેલોનાઇઝેશન મેમ્બરોનું પ્યાન બેંચીએ છીએ. આપણા જાણએ અને મેગોની વ્યવસ્થાના ભોમે આપણે આવી યોજનામાં ને-બાએ સામેલ થાયએ એ ન સરમભરેલું નથી? યા કે જેસ અગારા જન્મસિદ્ધ દશા અને સ્વતંત્રતા અને છુટાપણાનો વારસો લેવી દેવાના શળા ફાલથી પોતાના કાય ખરચી?

ફેલોનાઇઝેશનની એક મહાન સંસ્થા કે જે આપણી સમના મરીબ મંજૂઓની રક્ષક ગણાય છે તે આપણી ફામના આર્થિક સ્વતંત્રતા યોજનાના પર્વના લાભોને સુરક્ષિત કરવાને મરીબ વર્ગના દહોને લેવી દેવાના કૃત્યમાં સામેલ થાય એ વિચારી શકાયું નથી.

આપણા આ દેશના "ફેલો દેવામાં આવેલા" લાભઓની —આપણા રીપોર્ટીંગ રૂએલા આપણને સંબોધવાને આ કરતાં બીજા એક લાયક સંજ્ઞા અમને મળતી નથી—જોઈ પણ બીજા દેશમાં જન્મથી અને વસવાટથી તેઓના ગણાયલા આ દેશના કરતાં અસાધ્ય લાભ લેશે.

જો સરકાર વસ્તીનોજ સવાલ ઉકેલવા માંગતી હોય તે સાથે આફ્રિકાનાજ મધ્યી સગપા છે કે ત્યાં આપણા લાભઓને પસારી સકાય. આ જે ફામ આપી વસ્તીના માત્ર ત્રણ ટકા બેઠલીજ છે તે સાથે આફ્રિકા જેવા વિશાળ દેશમાં ભારે પ્રજા ઉગરિયા કરી મંદ એમ માની લેવાને અમે તંકારજ નથી.

આપણી ફામ સરકારની ફાનોનીશન સ્ટીમને પરિણામે ફેલોનાઇઝેશન પડી ગયેલા ભાગલાથી દબુ ને પીકાઇ રહી છે આ નવાં પગલાંથી વધુ ભાગલા નહિ, પડે એવાં આપણે પ્રમત્તો અને પ્રાપ્તના કરવી જોઈએ. ઉન્ન સિદ્ધિતાનું સેવન કરતી આપણી આપણી સંસ્થાએ અસંકુળતાના ઘલાવંતથી

નમુક વર્ગના લાભો મેળવવાની દલકાઇએ ઉતરી થયું લાવત મળી અને આપણે એ વડ પ્રમત્તો પ્રાપ્ત છે એ આપણે શુભલું નહિ જોઈએ.

ફેલોનાઇઝેશન માર્ગન એન્ડ કન્વેન્શન સેક્રેટરી એસોસિએશન

ફેલોનાઇઝેશન સ્ટીમની તપાસની સાથે અસહકાર કરવાના લીટીઓના દરવને પરિણામે ઉપસ્થિત થયેલી મુશ્કેલી ફેલોનાઇઝેશનમાં મળેલી એમરજન્સી ફેન્ટરન્સના સહકાર કરવાના કારણથી દુઃ મર્ધ નથી.

આ કારણે પરિણામે ગયા મંગળવારના રાત્રે કરવાના લીટીઓની એક મીટીંગ મળી હતી અને મા. એ. કોસ્ટાદર ન સાથે આફ્રિકન કન્વેન્શન ફેલોનાઇઝેશન માટે પ્રમુખ દના મેમના પ્રમુખપણા નાજ ફેલોનાઇઝેશન બોર્ડ એન્ડ કન્વેન્શન સેક્રેટરી એસોસિએશન નામની નવી સંસ્થા સ્થાપવામાં આવી છે.

આપણા સનાવારે ફેલોનાઇઝેશનની તપાસ કમીટી સાથે સહકાર કરવા સામે વિરોધ દર્શાવવા અને એમરજન્સી ફેન્ટરન્સમાં મેયેલા કેલીગિટોએ દર્શાવેલા મતથી વિરુદ્ધ મન દર્શાવવાને દાખલ ફેલોમાં બીજા માસ મીટીંગ મળશે.

નાટાલ કન્વેન્શન બંનેસે નાપાસ કમીટી સાથે સહકાર કરવાના સંબંધમાં પોતાના દલિળોનું સમજાવવાને મુશ્કેલાની રાત્રે દાખલ ફેલોમાં માસ મીટીંગ બોલાવવાનું નહીં કયાથી આ નવા સરથાના સંબંધે ઉદ્દેશયા છે. મા. કોસ્ટાદરે "નાટાલ એડવર્ટીઝર" ના પ્રનિનિધિને મુલાકાતે કરતાં જણાવેલું હતું કે કોસ્ટાદર માસ મીટીંગ બોલાવવાના વિચાર કયા પર્વમાં તેમણે સનાવારે માટે દાખલ ફેલો શુક્ર રહેલા હતા પર્વે કોસ્ટાદરે પોતાના વિરોધીઓનું જોન નાહી પાડવાને એક દિવસની નેહીસે મીટીંગ બોલાવવાનું અસાધ્યપણ પમલું લીધેલું છે.

મા. કોસ્ટાદર જણાવે છે કે તેમની સંસ્થા નાટાલના લીટીઓના મોટા લાયલું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે. "અમે એક મીટીંગ ને બોલાવી ચુક્યા છીએ કે જેમાં ૧૦૦૦ લીટીઓએ ફેલોનાઇઝેશનની સામે વિરોધ દર્શાવ્યો હોય અને થોડા સોળેક લીટીઓનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવનારી કોસ્ટાદરે ફેલોનાઇઝેશનમાં જન્મને નાટાલના લીટીઓ તરફથી બોલાવવાને મર્ધ દત્ત નહોતા. અમે ફેલોનાઇઝેશન સ્ટીમના વિરોધ કરવાને નિમય કયો છે. મરીબ લીટીઓને તેની પુરી અસર થવાની છે. માલદાર લીટીઓ આ દેશ નથીજ હોવાના કારણે આવી રાખશે."

ફેલોનાઇઝેશનપર ફેલોનાઇઝેશન માર્ગનો મત

ગયા મરવારે નાટાલ કન્વેન્શન ફેલોનાઇઝેશન દાખલ ફેલોમાં મળેલી માસ મીટીંગમાં ફેલોનાઇઝેશન સ્ટીમની સમજુતી આપ્યા બાદ પ્રમુખ સાવજ અંતમાં સેમને ફેલોનાઇઝેશન લીટીમાં પમલાની તરફેણમાં અને વિરુદ્ધમાં લાય કેવા કરાવ્યા હતા. તરફેણમાં પ્રજા હતા અને વિરુદ્ધમાં ફેલો દના એ કવી સદાજ મુશ્કેલ હતું. પણ ફેલોએ મોટી જીતમતીના આશા રાખી હતી ને તે ફાલજ મર્ધ હતી.

સરકારી નિયંત્રણના ચાલતી મુશ્કરાતી વાચનમાળા

મુશ્કરાતી નામ પેશી	૬
મુશ્કરાતી પહેલી ચોપડી	૧ ૦
" બીજી "	૧ ૨
" ત્રીજી "	૧ ૩
" ચોથી "	૧ ૬
" પાંચમી "	૨ ૦
" છઠી "	૨ ૩
" સાતમી "	૨ ૬
" પહેલી ચોપડીના અર્થ "	૦ ૫
" બીજી "	૦ ૬
" ત્રીજી "	૧ ૦
" ચોથી "	૧ ૩
" પાંચમી "	૧ ૫
" છઠી "	૧ ૮
" સાતમી "	૧ ૧૧
" દેશી દિશાળ " ૧	૦ ૧
" દેશી દિશાળ " ૨	૮

મુશ્કરાતી કંપની:

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

એ અનેરું અભિહાસ

(મતલબો આજી)

૮

જુદા જમાનો

પણ આ જમાનો જુદો છે એ આપણે ન જુઝીએ. ન જમાનામાં પેગંબરોના પૂણા થઈ, અને એમના ઉપર પથરા પડ્યા, અને પેગંબરને મુળાએ યજ્ઞાવવામાં આવ્યા તે જમાનાથી આ જમાનો જુદો છે. આટલા ક્રિષ્નાઓ પછી આપણે શેઠા પધારે સહિષ્ણ અને ઠાણા ન થયા હોય? મેર! પણ ગરીબ અને પોતા દાડના દીક્રાને દરજ્જો પોતાના પેગંબરને પથરા મારી ભળ્યા નથી અને મારે એવી વધી નથી. ઉપવાસ કરવાનું કદાચ એવોએ મુશ્કળ પોતાની આત્મકથા લખી મોકલી હતી. દરજ્જો એવી વસ્તુઓ આવશે નાથ છે. ઉપવાસનો આરંભ કરતાં ગાંધીજીએ કીનગરુએ એકરતને લખેલું: "એમ વખત હતો ભય કે તેમને ઉપવાસ કરવાનો નિમય દાકર થયો. એમ મને ખાસતું ભય છે. એવાએવી વાતો કાને આવે છે કે એ ઉપવાસ ન કરે તો મારી ડાલી આવી નાંખત. પણ દરે તે એ 'મધી કપાળ આ-જમાનના ભગવાનને સંપૂર્ણ નિમિત્તતાથી સોંપી શકું છું.' કમળાજી એક દાખલો સાંભળીને કહે: "એવાએવા મારે પણ આ ઉપવાસ દતા. ભણીએ એવાને મારે નહીં પણ આમ જીવું નાન દરે કાય છે એવાને મારે તે એ ઉપવાસ ખાસ દતા. કારણ જેણે પોતાનું પાપ ભરેર કબુ છે તેને તે સહેજે પહેલી વળા સકાય. પણ જેણે ભરેર નથી કબુ તેને ઉપવાસ વિના બાક કા રીતે પહેલી સકાય!"

ઉપવાસ અને દેહદમન

આમ થોડીથોડી વાતો એમને કાને કમળાં પણ નાંખ્યા

માં આવે છે. કાગળો બધા મુશ્કરામાં આવતા નથી. પણ અમલના. ગાંધીજીના, ગાંધીજીના આપ્યાગર માવજનની જેમને જરૂર હોય તેવાઓના કાગળો મુશ્કરામાં આવે છે. એક મિત્ર જેમણે એને કિષ્કાસો કરેલા છે, જેમને આત્મ-કરીનની સગની લાગેલી છે, અને તેને એજે જેમણે સંપૂર્ણપણે એજ લીધા છે અને તનકાની આશ નહીં જાણે વસાવે છે તેમના કમળાં એક કાગળ આવ્યો. કાક કાકવાર એમ કાગળ મારફત એ દેખા દે છે. આ વખતે કાગળમાં પોતાના દિનચર્યા લખ્યા છે. ૧૨ વર્ગનું 'માન લીધું' છે એ લખ્યું છે, વારંવાર પપ્પરડિયાના ઉપવાસ કર્યા છે એ લખ્યું છે, પોતે કાચો કોટ અને પાણી ઉપર રહે છે એ લખ્યું છે, અને મોનને મારે કોઈ બીજા તારથી સીવી લેવાની વાત કરી છે! ગાંધીજીએ એને કાગળ લખ્યો એ બધા સાધનાના હતાથે આદો ઉતાડે છું:

"ધણે દિવસે એટલે ૨ પ્રણા મહિના પછી તમારો કાગળ મળ્યો તેથી રાશ્ત થયો. પણ તે વાંચીને દુઃખા પણ થયો. આત્મકરોન કરવાનો ને ઉપવાસ તમે પોતાનો છે એ રહેતે આત્મકરોન ન થઈ સતે એવો મારો દદ અભિપ્રાય છે. પોતાને સીવીને કાપ મેન મારણ કરે એ મોન નથી. જીભ કપાવી નાંખે તોયે માન થાય, પણ એવે માન નથી. મોલવાની શક્તિ છતાં સહેજે મુનિપણું સત્યથી શરૂ છે એ મોનવારી છે. તમે ને તપ કરી રહ્યા છો એને ગીતાકાર તે તામરો તપ કાંદે છે અને મેં તે સાચું માન્યું છે. તમે કાચો કોટ પાઓ છો એ વેવકસાનની વિરૂદ્ધ છે, ધર્મશાસ્ત્ર એમ કરવાનું ક્યાંય કહ્યું નથી. કાચુજી તમારે પાણું દોપ તે લખાઈજ અપાય. દુધદોડી એ તોયે એ સંપૂર્ણ ખોટાક થઈ પડે. મને તે લાગે છે કે આ આખા પ્રથમમાથી તમે નીકળી ભલો તે સાર. નીમિત્ત ભજનનું મનન કરો. આજમમાં અજવા તમને કીટ લાગે ત્યાં સંતતિય થઈને રહેા અને કાંઈક સેવા કરો. એમ કરતાં કરતાં નર્યાખમાં નથી તે સહેજે આત્મકરોન કરશો." (આ રણુએ કપાંરનું ભજન.)

સામેરા સકલ કથામ બધી.

કરપદાપ ન દિનસે ભલી

દિન દિન અપિત થલી—સાધો.

બંદ બંદ પોણું સો જરિયમ

ન કુલ કરે સો સેવા,

બળ સોણું વળ તળ કંઈ કંઈવત

પુલ્લં કોર ન થયા—સાધો.

કુલ સો નામ મુલું સો મુમિલ

ખાલ પોણું સો પુલ,

નિરલ કલક એક સમ લણ,

લાલ મિશાકું કુલ—સાધો

અંખ ન પ્રહું માન ન કંપું

તનિઠ કપ નહીં મારે,

પુલે નેન પહિયાનું કસિ કસિ

મુંદર કપ નિકારે—સાધો

સબલ નિરંતરસે મન લાગા

મહિન વાસનાઝ લગા

કાન બોલત કબુલ ન કહે

અર્થસી વાદી લાખી—સાધો.

કલ કબીર વલ કલ મુનિ રહની

સી પરમલ હરિ ગાક,

દુઃખમુખસે કાંઈ પરે પરમપદ

તેલિ પર વલ સમાપ—સાધો.

‘એના કરતાં હું શું સારો?’

શ્રી. કસ્તુરભાઈ બહેનના ભાઈના પત્નીની કીડા જાણીતી હતી હતી. પણ બહેનના પાલકો જંગીપણાને આપનાર એક દત્તો એના કરતાં વધારે મહત્વવાનું ભોલું પાતાની પાછા વધારે બનાવેલી એમ બધર પડતાં. આપણાએ એ વિશે પુછપરછ કરી અને એ વિશે કમ સાખા મોકલ્યો. ગાંધીજીને આ વાતની ખબર પડી હતી. આજેના આખો એટલે એ કામને હું એમને બનાવવા ગયાં. ગાંધીજી પચાસીમાં પચાસ દલા, પચાસ કસ્તુરભા ઉભા દલાં. ગાંધીજી કહે: “હું ખતની વાત છે. કસ્તુરભાનો લેખ તો જાણેજ પાડે. એ માણસના પિતાનો કાગળ પણ છાપે. કસ્તુરભાએ એને પ્રસિદ્ધિ આપી એટલે સુધારે. પણ એમણે કરવોજ રહેવા. આજે તો આપણે સા, પણ જાણી બાળામાં આપણે રચાયા. પ્રસિદ્ધિ એજ શ્રેષ્ઠ છે.”

પણ આટલી વાત ક્યા પછી શ્રી. આમલ ગોસ્વામીને વિશે કામને તિરસ્કાર ન થાય એટલા માટેજ બહેન અનિરાધ કાગળતાથી ગાંધીજીએ દર્શાવે કહ્યું: “મેં એવુંજ કહ્યું હતું ના! વિલાપનમાં બધુંવા ગયાં ત્યારે મેં કુવારા તરીકે બજવાના પ્રયત્ન કર્યો હતો ના!” આ સખેા ગાંધીજીએ કસ્તુરભાને ઉદ્દેશીને કહ્યા હતા. કસ્તુરભા તો હિંમત યાદને લેઈ રહ્યાં. એટલે ગાંધીજી કહે: “એના કરતાં વધારે હોય” એ એટલી બધી છે કે બહેન મને ખાશી આપી છે. એટલુંજ નહીં પણ એ વાત પણ જુદી ગઈ છે.” કહ્યું કસ્તુરભાને ખબર નહોતી પડતી કે આ સા વિશે વાત થાય છે. મેં કહ્યું: “ના, લગભગ પચાસ વર્ષની જુની વાત બાપુ કરે છે ન તમને શેની પડે હોય! આરમ્ભકામાં એનું વર્ણન છે.” આ પછી ગાંધીજીએ આખો કિસ્સો રચુજથી કહી સંજાળાવ્યો. એટલે કસ્તુરભા કહે: “હા, હવે કાગળ વાદ જાવે છે.” એટલે ગાંધીજીએ પાછું કહ્યું: “ત્યારે મેં કહ્યું એ સાચું હતું ના કે હું એટલી બધી છે કે મેં મને માટે તો કયોજ પણ એ આખી વાત જુદી ગઈ.” કસ્તુરભા હરી ખડખડાટ દર્શ્યાં. ગાંધીજીએ આગળ મહાવ્યુ અને પિતાનો સહેજ બચાવ કરતા હોય એમ બોલ્યા: “મારે એટલું કહેવું જોઈએ કે હું કે કયોજ સાવ એવો નહોતો. બધા જુવાનો ને વેળા એવુંજ કરતા. નાની ઉંમરે હાંફાનાથી પરણીને બાપ અને વિલાપનમાં એવડા ઠોકરા ‘દાર્દ્ર’ પરણેલા ન હોય એટલે પરણેલા છીએ એમ કહેતાં દેશના સાજ વડીલાએ, એટલે સા કહે કે અમે કુવારા છીએ, એમજ માટે હતું અને હું નો વળી ઘેર સ્ત્રી અને એક બાળક મુદ્દાને ગયેલો!” પણ તુરંતજ પાછું સુધાર્યું: “પણ હું તો જુ:” બોલ્યો ને દેશની સાજ રાખવાને માટે મહા પણ કુવારી જાકરીઓ સાથે ફરીફરી ગયા એટલા માટે.” આમ કહીને ગાંધીજી ગંભીર થયા, સાથે જંગ સા ગંભીર થયા, અને શ્રી. આમલેજ ગોસ્વામીને કિસ્સો જુનાઈ ગયો. (અધિક)

“INDIAN OPINION”

Subscription Rates.

WITHIN THE UNION:		s.	d.
	Yearly	20	0
	Half-Yearly	10	6
OUTSIDE THE UNION and OVERSEAS:		s.	d.
	Yearly	20	0
	Half-Yearly	10	6

ગીતા મન્થન

(૨૬—કિશોરકાલ સંસ્કારનામક મહાપ્રવાસ).

અધ્યાય છઠો ચાલુ

(૩) શ્લોક ૫-૬

“કવે. પ્રિ- સખા! સંસ્કરણ-આશ્રયી થોમનો સાવનમાર્ગ વ સાધવા:

“પાંડવદાદકા સંસ્કરમાર્ગતું નિવાસ સ્થાન પુરુષર્થ ચિત્તજ છે. એ ચિત્તજ પુરુષર્થ મન માય છે કે તેનું કશું થાય છે. વાદના નેજ મચળ કમ. તે પુરુષને એક પ્રકૃતિ માંથી બીજામાં, અને બીજામાંથી ત્રીજામાં, એક પ્રવચનમાં બીજામાં અને બીજામાંથી ત્રીજામાં હેઠાવે છે. એ બજવાન કાર્મ, નેમ બધી કિયામાં બાલા લાગેને હોતા રહેવાર માણસે વચ્ચે સપાસેલાં કુદરતે ને દિકામાં તે દોડે તે દિકામાંથી બાહ્યની અશ્વિચિત્તા પીડા કરી દીન અને બાહ્ય કરે છે તેમ એ ચિત્તની ત્રિસંગા પુરુષને કાવશે-બાવશે બનાવી મુકે છે. એજ ત્યજ તો કમને આવ્યું હોય, તો એના સ્વામીને જુદીની સ્થિતતા, સમતા અને આરમ્ભિષ્ઠાનો લાભ કરાવે છે, અને એનું એવા પ્રકારનું મિત્ર કમ રહે છે કે જેની મિત્રતાને જોડે જગતમાં કવાયે મળી શકે નહીં.

“આથી, અનુન! આ ચિત્તજ પુરુષર્થ તાર અને મારક છે. એ ચિત્તજ સોગ્ય અનુસંધાન એ સાધતા છે. ને એનું અનુસંધાન કરે તેને માટે એ મિત્ર અને છે, ને ન હશે તેને માટે એ કનુની મરજ સાર છે.” ૫-૧

(૪) શ્લોક ૭ થી ૬

“હિષ્કવજા ને સાધનાનો કમ હું તને બતાવવા માગ છું, તેને સમજુદિને અવ્યાસસેગ પણ કહી શકાય. કસજ, એ અવ્યાસને પરિણામે સમજુદિની સિદ્ધિ થાય છે. ને પુરુષે એ અવ્યાસ સંપૂર્ણ કર્યો છે તે મનોબળી, અલંબ સાંત, તાદ-તકકા, સુખદુઃખ, માનઅપમાન વગેરે દંદોમાં ચિત્તજ સમલાન તુટવા ન દેનારે, પુરુષ તેમજ પ્રકૃતિની સાથ કહી તેના જાનથી તમ ગયેલો, અને નિર્વિકારી અને નિબલ એવા ચૈતન્યમય પુરુષમાંજ સ્થિર બનેલો અને પ્રદિવેતો સ્વામી બને છે. વળી, સિદ્ધ પુરુષની દેકું, પચ્ચર અને સોનું, સુકદ, મિત્ર અને તટસ્થ, અખસ્થ, કનુ અને સગો, સાધુ અને પાપી સર્વેને વિરે સમકષ્ટ હોય છે એટલે કે એ સોનું પ્રાપ્ત થવાથી થોતાને બાઅશાળી માનતો નથી, અને પચ્ચરના લાગણી ફુલાંથી માનતો નથી; સુકદ કે મિત્રોનું કિત થાય અને તેમનુંજ કિત કરજું, અને કનુનું અકિત થાય અને તેમનું અકિત કરજું, એમ કચ્છા કરતો નથી; પરંતુ, મિત્રનુંજે કનુની જેમજ કિલજ કચ્છે છે અને કરે છે. વળી એ સાધુ પુરુષનો સહાર કરી, પાપીના તરસાર કરતો નથી, પણ પાપીને મારે જે મનમાં અનુકંષા અને કરજા રાખી તેનું કશું કરવા પ્રયત્ન કરે છે.

“પરંતપ! દેકું, પચ્ચર અને સોનામાં સમજુદિ હોવી એને રખે તું એવો અ. સમજતો કે સિદ્ધ થોગીને અવકાર ‘દો શેર બાજ, દો શેર બાજ’ જેવો હોય છે, અથવા તેની બાળો સોનું અને રજા વચ્ચેનો બાજ એવ ખરખી કહી

શિશુબાળના પૌષ્ટિક પાકો તૈયાર છે.

!! ચમત્કાર ત્યાં નમસ્કાર !!

કલિંગનો રાજા સાલ્વમપાક—રુદ્રાદી કાન્તી તેજ વન્દુરતી આવે છે. તેની અંદર ૧૪ જાતની વનસ્પતિ નાંખવામાં આવી છે. સોના, ચાંદી, વરખ, રંજની કાચમ, લીમસેડી કપુર, ખાસલ, કરવરી હસર, અંબર, શીલાજીવ, ભારમાધેલા, પીઠારીકંદ, વાકભોચન, સતાવળી, નરકુંદી, ભયુદ્ધાણ, અંદપભા, સેનારૂપા, શેદ, અખરક, પરવળ ભરમ પીઠેર જાતની ઓળેથી તૈયાર કરવામાં આવી છે. જોકે કોવા કતા નવજીવાન માથેક અખુટ ચમત્કાર કલિંગ વચ્ચે દીવસના સેવનથી જન્માઈ આવે છે.

રતલની રી. ૧૦-૬.

કેસરી અદાનપાક—જાખની તથા નમકની તથામ અમારીને નાણુર કરે છે.

રતલની રી. ૫.

ચુંદનપાક—આ તથા પુણ્યની કમરનો દુખામે અદ્યુત્તરે તાક કરે. જે દીવસમાં કાવેદો પહોંચાડે છે.

રતલની રી. ૫.

કુવારપાક—કરીરના ખરાબ ઓઢી-જાક કરી કલિંગ આપી કરીર ફલકું રાખે છે.

રતલની રી. ૫.

ભાસકપાક—કરીરના કાલિંગે વાપુથી જાકામાં તથા દુખાવા કોષ તેને આઈ દીવસમાં કાવેદો કરે છે.

રતલની રી. ૫.

મેથીપાક—કમારો મેથીપાક આખા ભાઈમ આઈકામાં વખખાવેદો છે. જેના વખખા કરવા કરતાં મંગાવી ખડગી રશે. પાન્સજવર કમારો નામનું ભેખલ વાંચી રેનો.

રતલની રી. ૪.

અદકપાક—સ્વાદીષ્ટ કરારે નવત નરીકે ખાવાથી પોષણ આવે છે.

રતલની રી. ૪.

જે કપવાવ અખુરપાક. સુદાગ, માળવપાક, કુમીપાક વગેરે એકતા પાક નાજીકે તૈયાર કરી ખાવામાં આવે છે.

એકદમ સાથે પેલા ભાઈકવા મહેર પાની કરવી.

વધુ ખુલાશા મારે લખો:—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

Phone 3023.

Cor. Grey & Victoria Street Durban.

દેશી આવનાર તથા જગદાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

તમારા કંધાની બહેર ખબર ક્યા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જે સુનામાં મુગ્ધ કંઈક કાપું આખા સાવચ આઈકામાં વંચામ છે

જાવ અમે નકલ મારે ખેા:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

Phone 2441

P. O. Box 1155

ORIENT MUSIC SALOON.

LOCATED IN THE M. V. RECORDS.

NEW FINEST SINGERS

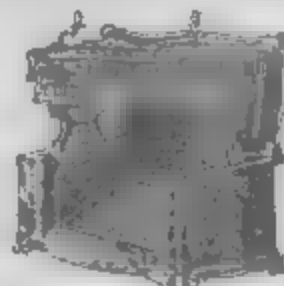
DURBAN, NATAL

આમેકોનની રેકાર્ડ

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—રામીલ—ટેલિગુ

છુટક રી. ૩-૩ કાનની રી. ૩૫-૦

હારિશની રમ ઓરીસિન્ક કંદમુર.

તબલાકુપા. ૧-૭-૬ થી પા. ૫-૧૦-૦ બોડી.

પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦, હાથના અને પગના.

કેક મારે લખો ઉપલા એકરેકપર.

Indian Opinion

No. 35—Vol. XXXI

Friday, September 1st, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper.
Printed by the Proprietor.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રૂઢી. "કરંભ"

જાહેરનામું ના. ૪૫૫૫ સુનંદ જવા હપ્તકે.

મીઠીના બાવો—બેરારી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પૌંડ ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૯.

વેસ્ટીન્ડિયન પોતાના કામીના વખત પોતાનું અને રૂઢીમરનું નામ સખી પોર્ટિટ રૂઢીમરનું મરનાનું મરનું અને નમાંબી મરે નાના રૂઢી કીમરનું મરે કામીના રૂઢી પોર્ટિટ રૂઢીમરના કમર નમાંબી ને તે મેરે બેરારી કરી બાવકે.

જા. માન્ડા માન્ડાની નવી મેરે મરે મારી સમરોવાળી અને કમર નમાંબી સમર અને મરે બેરારી સમર માનુ મરે.

સુખનર—રૂઢીમરને પોતાના મેરે કામીના કમીવારે ૧૧ વાગ્યા નમાંબી કરમરના મરેમરે મરે.

રૂઢી કામી વેસ્ટીન્ડિયન પોતાની રૂઢી કામીની કામીવારે મેરે અને મરે માન્ડાના કામીવારે કામીની મરે.

માન્ડાના: ૩૨૦૫૫ મરે મરે રૂઢીમરને મરે રૂઢી કામીના કામીની નવી મરેમરે નમાંબી મરે.

SHAIKH HAMED & SONS.

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamat," Durban.

વધુ મરેમરે મરે મરે માન્ડાના: (રૂઢી) રૂઢીમરને

અન્ડાના રૂઢી કામીની કામીની

૩૬૦ પામર રૂઢી, રૂઢીમર.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

રૂઢીમર ૪૮૦૦.

પી. ઓ. બેરારી ૧૬૧૦.

ધો

રૂઢીમામીક એડરેસ

"રૂઢીમર"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ

કંપની લીમીટેડ.

આમ નેમર દરેક જાતના અકરમાત

જવા ક માર મર, મરે માન્ડા, રૂઢીમરે બેરારી, વરુમરે મરેમરે, વીમરે અને પ્રકારના વીમાને સમર માન્ડા આ વીમા કંપનીએ રૂઢી મરે મરે.

પાલીમર નેમર દાવાની પતાવર રૂઢીમરે મરે અન્ડાના આવે છે.

આમા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રાંતોમાં:—

સોરાબજી રૂઢીમર.

"માન્ડા કામી"

૧૭ રૂઢી એવન્યુ.

૧૭૦૦.

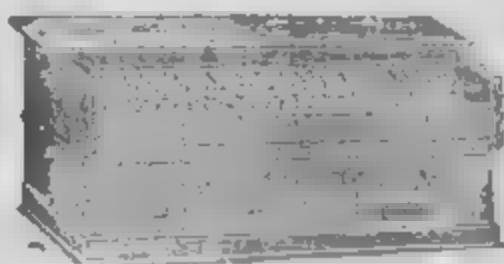
VAN VAKHAR
LONDON
MEDAL

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે

સરદાર ફલ્ગુટ; સરદાર રોન

ફલ્ગુટ જાતના સરદાર ફલ્ગુટ
ફલ્ગુટના જાતના સરદાર રોન
પ્રાચીન આચારી પાતાની
ફલ્ગુટના બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિચાર
માટે એક આનાનો
સ્થાપ મોકલી ફલ્ગુટ
મંગાવી જાઓ ફલ્ગુટ

ચેતસીંગ ગુરુબક્ષસીંગ એન્ડ પ્રધર્સ,

રોડ કોશીમ અને મારવાડી બિલવાડી પ મી મલીના નાક, રહેલ સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. આજ કોશીમ અને મારવાડી બિલવાડી રોડ, મુંબઈ, ૨

૨૪ કલાકમાં ફામદો કરનારે જગમસિદ્ધ

સપ્ટલોશન

ફામદ, ખજા, બુલ્લી, ખજા, વિશેષ આમડીના રોડ ઉપર અકસીર ફામદ છે.
કપડા ઉપર ફામદ પડના નથી. ફામદ અકસીરનામાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
ઈ. બા. ૧ ના ૬ આના, પોરોજ પેકેજ ચાજ ફલ્ગુટ. આખરે ફલ્ગુટો બેકેજ છે.
સપ્ટ કંપની, મલબારી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

કીટી, ઉપાધ, માંદ, વંદા, માખી,
ફલ્ગુટ જાતના

નાખુદ કરે છે.

કીટીસ બનાવવા ફલ્ગુટ ડીનામાં બેચાલ છે

Box 247 & 317 Tel. "Khatrl."
HUSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel,
Merchant and Transport Passenger Agent,
Bolra, P. E. Africa.

ફામદ ૨૪૭ અને ૩૧૭ ટેલીગ્રાફ કોડેસ "ખજા"
ફલ્ગુટ ફામદ (સરદારવાલ વાલા)
ફલ્ગુટ પેકેજ ફલ્ગુટ,
ફલ્ગુટ, પો. ૬, આમડીના. ૦૦

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box 666,
Capetown

Established A. D. 1869

T'vant Add:
P. O. Box, 4302,
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

નફાનામાં નફાનું પ્રામાણ્ય અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ

આપનારી ખાસકર વર્ષની જીવની નીમા કંપની.

જીવનની વીમા ઉત્તરવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે અણગુ' હોય તે અને કઈ કંપનીમાં
ઉત્તરવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદા અને સહન ઓછામાં ઓછા પ્રામાણ્ય ભરવાથી
અને તે અણગુ' હોય તે મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

નિહાએના બોર્ડનેસનાં ચાક એજન્ટ.

ખાકસ ૪૮૪૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Bahool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokanur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69 Vereeniging.

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL.

Because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S OXFORD BLUE.

TO SPOT-BLENDERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક બેસો.

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખત્રી કરી શકો કે તમને કીનનો તેજ માલ મળ્યો છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને રંગ પડતો નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સ્ટોક માં રાખવો અને તેજ બ્લુ વાપરવા બહામણ કરી કે કમ્પ્લેક્સ કે કોનુ કારણ એજ કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે વમાનમાં મોકલોને વચ્ચેનો તેજી કીનને સતેજ થશે અને કપડાં પણ તેજ ખરીદવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ડેબલ ચઢાવનાર

નારાયણનાં નંબર એકના ખનાના, પશ્ચિમી ભાગે ચીને એસરર ખબેલી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

દરેક એસરર ઉપર ભત્તી રૂબરૂબ રાખી સારો માલ, સારી પેકિંગ કરી ઊંડાણત ભાવથી મોકલવામાં આવશે.

કેપ ઓલીવ, ટાંકા, લ, કોકરેડ, રેસીસીઆ વીગેદે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભૂલા,

જો. એ. નં. ૫૨૧. ૮ મેસ રાહ,

દરબન, નારાઈ.

Indian Opinion

No. 35—Vol. XXXI.

Friday, September 1st, 1933

Registered at the G.P.O. as a Newspaper
Press, Kolveridge

MASS MEETING OF INDIANS

VOICES NO CONFIDENCE IN CONGRESS

THE Durban Town Hall was packed to its utmost capacity with Indians, numbering no less than five thousand, in response to the invitation of the Colonial-born and Settlers Indian Association, a newly formed body, whose objects are to work for the moral, political and economic betterment of Indians born and settled in this country without distinction of caste or creed.

In the life of the Town Hall very few meetings have been held with such orderliness as was witnessed last Saturday. It was quite in contrast with the meeting held under the auspices of the Natal Indian Congress, just two nights before, when the Agent and his consort were present in support of the Congress, and the Kunwarani was shocked to see the uproar and unruly behaviour of those very men who professed to revere Mahatma Gandhi and had decorated his portrait with flowers and illumination on the platform, making a mockery of him. It was a pity the Agent and the Kunwarani were not, owing to previous engagements, able to be present at Saturday's meeting for, indeed, they would have had adequate recompense for the shock they received on Thursday night. The Congress officials, too, shunned the meeting. Possibly they were moved by pride and prestige. They refused to recognise the first mass meeting held at the Victoria Picture Palace and very likely they did not wish to recognise this meeting either. How long they are going to ignore the voice of thousands of their compatriots remains to be seen.

Any other meeting of the like nature, there is not the slightest doubt, would have been given prominence to in the Press. But the only decent report of this meeting appeared in the *Natal Mercury*. The *Natal Advertiser* and the *Natal Witness* only published the resolutions passed at the meeting. The *Natal Mercury's* reporter was present and the other reporter present was Mr. D. Brandaw who was seen taking notes profusely, and since he is known to be reporting for the *Advertiser* and other papers, one would have expected the proceedings to be well reported. Since, however, they have not been reported, one can only surmise that either the papers concerned did not think it of much importance to do so or that Mr. Brandaw was acting as the confidential stenographer of the Congress.

This is what the *Natal Mercury* reports about the meeting with the following headlines "Indian Protest Meeting," "Big Town Hall Gathering," "S. A. Congress Attacked By All Speakers," "Co-operation Move Spurned."—Soon after seven o'clock the main hall was half filled and the people

were filing into the galleries. At 7.30 the only vacant seats were in the galleries and on the platform. Before eight o'clock every seat was occupied and many were standing along the walls." In drawing a comparison with the Congress meeting it could be said that the seats on the platform, when number 500, were not made use of at the Congress meeting while on Saturday those seats were also fully occupied.

After prayers a letter was read from the Agent, Kunwar Sir Maharaj Singh, regretting his inability to accept the invitation to this meeting owing to the fact that he and the Kunwarani had arranged a trip to Ladysmith. They hoped to return to Durban on Aug. 28.

Chairman's Speech

The chairman, Mr. A. Christopher, addressed the audience as "fellow Colonial-born Indians and settlers who have made their home in this country." He recalled the days of the £3 tax agitation when every man stood up for Mahatma Gandhi and his principles. He had no doubt that that spirit was still in them. They then showed the spirit of abhorrence and non-violence, of loyalty to their leaders and sacrifices for the cause of humanity. It was in that spirit that he asked them to consider the vital question now before them.

The chairman went over the history of the repatriation scheme in the past when the indenture system was still in vogue and referred to the changes made by introducing the bonus and then changing it into an assisted emigration scheme, all with a view to reducing their population in this country. He referred also to the economic pressure brought on the people in addition to other inducements which forced them to leave the country. He strongly deprecated the attitude of the Government of India and our leaders acquiescing in how bartering away the rights of their poorer section to safeguard the rights of another section. The chairman quoted Mahatma Gandhi's words advising them not to barter away the rights of the labouring class for any doubtful concession to the more favoured. South Africa could easily accommodate its whole Indian population.

He strongly criticised the S. A. Indian Congress for participating in a scheme with the above object and deprecated the attitude of some of his own Colonial-born brethren, who ought to know better, in falling in with the Congress.

Enthusiasm greeted Mr. Christopher's declaration that they were South African nationalists, prepared to do their duty in the defence of the country, and

determined that, come what might, they would live and die in South Africa.

No Confidence Motion

Mr. S. L. Singh proposed:—"That this mass meeting of Indians held under the auspices of the Colonial-born and Settlers Indian Association hereby renounces its strong protest against any co-operation by the Congress with the Committee of Inquiry set up to investigate into the possibilities of a colonisation scheme for settling Indians from South Africa in other countries and to ascertain to what extent they would be prepared to leave the country under such a scheme."

"That this meeting further, in condemning the action of the South African Indian Congress in co-operating in the above inquiry, expresses a vote of no-confidence in the Congress."

"Any man who tries the Hitler method with us is going to find himself badly mistaken," said Mr. Singh in condemning action of the officials of the Indian Congress.

Mr. Lazarus Gabriel seconded the motion.

Mr. P. K. Pather addressed the meeting in Tamil.

Mr. M. M. Gandhi said he was grieved to have to express a body which, for years, they had considered as speaking for the people, but he had found that the Congress no longer represented the Indian public. Since the Congress was opposed to the colonisation scheme and had declared over and over that they did not want to send a single Indian out of the country, why were they participating in an inquiry whose object was to find out the possibilities of sending them out? He hoped the European public would appreciate the stand they had taken. They wished to be true to the Europeans and to themselves. They did not wish to say what they did not mean. "All these people, most of whom are sons of the soil, and who originally did not come to this country of their own free will, but were brought to this country for its development, are peaceful citizens and, surely, Europeans do not want to send them out when their purpose is served. I have no doubt they are obstinate enough not to do such a thing. We want to live in this country as peaceful citizens and to prove that we are an asset to the country," Mr. Gandhi also spoke in Gujarati.

The motion was then put to the meeting and was passed by the assembly of five thousand without a single dissent.

Other speakers were Messrs. Bethune Maharaj, Lazarus Gabriel, C. N. M. Kumb, H. S. Chetty, C. R. Naidu, Dhanjee Rangoo (Verulam) and S. Mothray (Maritzburg).

Prayer for Mahatma Gandhi

The following motion was then moved from the chair and the huge assembly rose to its feet, standing still in silent prayer for a minute for Mahatma Gandhi's health. Not a word, not a murmur was heard during that minute.—

"That this mass meeting of Indians held under the auspices of the Colonial-born and Settlers Indian Association hereby sends its love to Mahatma Gandhi and prays the Almighty that he may be speedily restored to health so that he may continue his noble work for the uplift of the depressed classes in India."

The meeting which lasted for three hours and was enthusiastic and orderly throughout, terminated with the singing of the National Anthem.

Notes and News

LAST Saturday's mass meeting at the Durban Town Hall, where not less than five thousand Indians had assembled, has struck yet another blow to the prestige of the Congress. A unanimous vote of non-confidence in the Congress was passed owing to its obstinate attitude in regard to the Colonisation Inquiry Committee. If matters have gone from bad to worse and if the Congress leaders find themselves in an hopelessly embarrassing position, as indeed we think they do, we are afraid they are themselves to blame. During the last few weeks the Congress leaders have not acted as benefactors of the community but as oppressors. On the one hand, while they talk of the right of consultation they are supposed to have been given by the Government, on the other, they are themselves depriving the community of that right. We, who have always supported the Congress in the past, do not at all feel happy to have to criticise it as we have had to do recently. If the Congress officials will still persist in their antipathy and ignore the voice of the people, they will know, and the world will know, that they are not representing the people. It is never too late to come to reason though dogmatic obstinacy makes it more and more embarrassing and therefore all the more difficult.

As a result of the present controversy between Congressmen over the colonisation inquiry committee, a new body, known as the Colonial Born and Settlers Indian Association, has come into existence. Neither time nor space permits us to discuss in the present issue the objects of this new organisation. We will only say that the promoters of the organisation have the very best interests of the community at heart and will serve every section without distinction of caste or creed or standing.

THE following letter, dated August 14, has been addressed by the Agent of the Government of India, Kunwar Sir Maharaaj Singh, to Mrs. V. R. R. Moodley:—

"Dear Mrs. Moodley,—I enclose a crossed cheque for £40 on behalf of my wife and myself. This sum should kindly be distributed at an early date by a committee composed of one Hindu, one Muslim and one Christian lady, viz: yourself, Mrs. Christopher and Mrs. Ephraim Thomas to such Indian institutions or societies in or near Durban as the committee may think fit. The only condition that I make is that the institution or society concerned is engaged in helping Indian women or children of the poorest classes. I hope that my donation will stimulate other Indians to help their poorer brethren and sisters. Will you please acknowledge receipt and also let me know in due course how you distribute the money?—Yours sincerely, (Sgd.) MAHARAJ SINGH."

We heartily congratulate Kunwar Sir and Kunwar and Lady Maharaaj Singh on their generous gesture which, we have no doubt, will be appreciated by the whole Indian community. It is to be hoped that it will act as a stimulant to our well-to-do brethren to do their bit for their poorer compatriots.

We deeply regret to record the sad news of the untimely death of Mr. M. Samy, a well-known resident of Kimberley, which took place last Sunday at his residence. The late Mr. M. Samy was the uncle of the Misses Samies. Kimberley Indians have lost in the death of Mr. Samy an old and respected compatriot. We tender our heartfelt sympathy to Mr. M. Samy, the son, and other members of the late Mr. Samy in their great and irreparable loss.

FOLLOWING the evidence tendered before the Farmers' Commission by the Natal Indian Farmers' Association on the subject of the disabilities under the Tobacco Control Act and preferential rates of tollage on bananas grown in this country a deputation consisting of the representatives of the Indian Farmers' Association and dealers in Natal Grown Tobacco, was received by the Prime Minister, General J. H. Harrison and General J. G. C. Kemp, Minister of Agriculture. The interview took place at Maritzburg. The disabilities under the Tobacco Control Act were placed before the Ministers, who sympathetically received the deputation and promised to go into the matter. The deputation comprised representatives from Port Shepstone, Umzimba, Umkomas and other places. Mr. A. R. Naidoo (Secretary of the Farmers' Association) accompanied the deputation. Mr. B. C. Naidoo of Durban was not an spokesman.

MISLEADING THE PUBLIC

WE reproduce elsewhere in this issue that signed document which is used freely by the Congress officials as a stick to beat their opponents with and by which they are misleading the public so much. We would also ask the reader to read the extracts from the Congress Statement submitted to the Government of India Delegation on the Assisted Emigration Scheme and also the Congress plea for co-operation with the Colonisation Inquiry Committee which also appears in this issue.

The first argument put forth by the Congress officials in favour of co-operation is that the delegates signed the bond. The public should first know how the bond came to be signed. These are things which should never have been disclosed any more than the Round Table talks between the two Governments should have been disclosed. For these were talks with the Government of India Delegation in confidence. But the Congress officials are guilty of indiscretion.

Now what actually happened was this: When the Government of India Delegation failed to get a hearing from the Union Delegation on the Indian question and especially on the Transvaal Asiatic Land Tenure Bill, which was the main subject of anxiety at that moment, unless the former gave a substitute for the assisted emigration scheme, which formed part of the first Agreement and which was now exhausted, the Government of India Delegation suggested a colonisation scheme. The Union Government knew the views of the Congress on the assisted emigration scheme, as they had been stated in no uncertain terms in their statement, and they asked the India Delegation whether the Congress would be prepared to give their co-operation in such a scheme. If they refused to do so, they maintained, the scheme would be worthless. The India Delegation then had talks with the Congress delegates and told them of India's mission to explore outlets for her increasing population and asked if they would not, out of patriotic reasons, co-operate, together with the Union Government, in India's mission, and whilst touring, our representatives could ascertain in the countries explored, if there existed any good opportunities for South African Indians.

Seeing that the work of the Round Table Conference had come to a standstill on the very vital

issue of the Transvaal Asiatic Land Tenure Bill, the Congress delegates agreed to co-operate in India's mission but with many reservations: that such co-operation on the part of the Congress must be taken as inspired only from patriotic motives, namely, to help relieve the congestion in India, and not on the score of Indians in South Africa being deemed undesirable or that their population was to be reduced. Further that the Assisted Emigration Scheme was to be eliminated and further still that should the Agreement or any matters dealt with by the Round Table Conference not meet with the approval of the Congress the latter reserved the right to withdraw such co-operation and to reject the Agreement.

Delegation Not Satisfied

This conditional document, however, did not satisfy the India Delegation. They wanted from the Congress a blank cheque. The discussions were prolonged. A few of the Congress delegates, among whom were Messrs. Sorabjee Rustonjee, A. L. Kajes and A. Ismail weakened. They were prepared to agree to co-operate in a Colonisation Scheme unconditionally. But the majority of the delegates refused to fall in with their view and the conditional document was eventually presented to the India Delegation for what it was worth.

The Second Stage

The question was re-opened at the Annual Conference of the Congress held in Johannesburg in August 1932, as a result of a communication received from the Union Government asking the Congress whether it was willing to co-operate in the colonisation scheme in terms of the Agreement. Messrs. S. H. Naidoo, A. Christopher, P. R. Pathe and M. M. Gandhi voiced their strong protest against any co-operation, arguing that the document was null and void in view of the fact that the terms of the document were not fulfilled, for the Land Tenure Bill, which was among the main subjects dealt with by the Round Table Conference did not meet with the approval of the Congress the Bill having passed into law. It was, however, pointed out that there was no harm in co-operating in India's mission out of patriotic motives and that there were no prospects of such a mission taking place in the near future in view of the present political struggle. It was therefore once again passed by that conference that:

"The Congress in answer to the letter of the Secretary of the Interior, and in accordance with the statement submitted to the Government of India Delegation at the last Round Table Conference, agrees to co-operate with the Government of India and the Union of South Africa in the former's mission to explore outlets for colonisation in regard to her increasing population, and to ascertain whether there existed any good opportunities for South African Indians in the countries explored, provided that such co-operation is taken as inspired by patriotic motives and not on the score of Indians being deemed as undesirable or that the Indian population is to be reduced."

The Third Stage

The third stage had arrived when Mr. Hofmeyr, the Minister of the Interior, made a statement in

the Union House of Assembly in response to questions put by Natal M.P.'s as to what the Union Government proposed to do to relieve Natal of her burden of a large Indian population. Mr. Hofmeyr announced the appointment of a local committee of inquiry whose terms of reference in effect are:

"to investigate into the possibilities of a colonisation scheme for settling South African Indians in other countries; and to ascertain to what extent Indians in the Union would participate therein."

Mr. Hofmeyr, in the course of his statement, said: "the time had arrived for the exploration of the possibilities of such a scheme, and it was hoped that the opportunities thus created would appeal to a large section of the Indian population of the Union."

A Departure

It has been admitted by the Congress officials and also by the Agent of the Government of India that this is a complete departure from the original agreement of which no one knew anything about, not even the Agent was informed. In the circumstances, was it right, we would ask, for the Congress Executive to nominate their representative and to co-operate with the Committee without informing the community of the departure? Where did the Executive get the mandate to do so? Whether the departure was favourable or unfavourable, what right had the Executive to take independent action? We, however, do not view the departure favourably, for the appointment of the present committee establishes the principle of a colonisation scheme for settling South African Indians in other countries and asks the Congress to co-operate in the formation of such a scheme, and the Minister has expressed the hope that the opportunities thus created would appeal to a large section of the Indian population of the Union. Neither the Union Government nor the European Press have made a secret of the fact that the object of this investigation is to find ways and means to reduce the Indian population of the Union. The *Natal Mercury*, recently, stated that it should be reduced by half before the community could expect any concessions. And yet the Congress officials seem to be so hypnotised, Lord knows by what mysterious agencies, that they simply refuse to believe or to convey to the public the truth.

We would ask them if, after the stand they had taken in regard to the unaided emigration scheme and after they had condemned the scheme as being inhuman and against all moral laws, they would have then countenanced any suggestion of the present Committee by the Government of India Delegation? If they would have their action would certainly have not been consistent with their words.

The first two arguments of the Congress in favour of co-operation have been replied to in the above lines.

Other Arguments

The third argument they have put forth is that we have always welcomed commissions and committees of enquiry into any phase of our

question. This can be replied by a simple question: Why have the Congress officials then refused to co-operate with the "Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission?" Why did the community, under the leadership of Mahatma Gandhi, refuse to co-operate with the "Solomon Commission" in 1914? The reasons that justified our non-co-operation with those commissions justify our non-co-operation with the present enquiry.

The fourth argument is that for the first time in the history of Indians in South Africa we have been given representation on a commission of enquiry for which we have been clamouring so long. This argument really betrays the utter insanity of our Congress leaders. They seem to have lost all sense of judgment. Surely they ought to know the difference between the right of consultation in the question as to *why* one should be hanged and as to *how* a person should be hanged. The first confers an honour in that you are consulted in regard to the principle while in the second case it is an insult rather than an honour because the principle has been established and you are consulted only as to the method of applying the principle. And here, too, we would ask why the Congress did not accept the honour conferred upon it by the Union Government some years back, of being represented on a commission to explore the possibilities of settling South African Indians in British Guiana?

Misleading The Public

Arguments 5, 6, 7 and 8 are to mislead the ignorant public. The terms of reference clearly state the purpose of inquiry and leave no scope to prove our right to live in this country, or that we are an asset and not a burden to this country, or that we are not undesirable and our numbers need not be reduced. Nor even do the terms of reference allow you to prove that the Union has vast and unoccupied spaces that could be opened to the Indians nor to ask for the removal of the provincial barriers. There is no question of our case going by default because the only case we are asked to state before the Committee is how many of us are prepared to take advantage of the scheme. The Congress has not yet put that question to the public.

The ninth argument put forth by the Congress is that we can trust Mr. S. R. Naidoo. Those who are opposing the Congress co-operating with the Committee are not doing so because they mistrust Mr. Naidoo or because they fear that Mr. Naidoo may sell the community. Mr. Naidoo's work has been chalked out for him on the committee and he can go no further. To say that he can protect our rights by being on the committee is to mislead the ignorant public. He has no rights to protect. Mr. Naidoo is asked to do two things on the committee: to find out how many Indians are prepared to go out of this country and to explore the possibilities of sending them out. South African Indians do not want Mr. Naidoo to co-operate in their crime in digging their grave however good his intentions may be.

After putting all these arguments in trying to justify their co-operation with the colonisation

inquiry committee, the Congress, in the end, asks the public to note well, that it does not advocate anyone leaving the country under any scheme. Might it not be pertinent, in the circumstances, to ask the Government why this inquiry should be proceeded with any further since the Congress wants no colonisation scheme, and to ask the Congress whether it is co-operating just for the fun of it? A more ridiculous position is unimaginable. People are being misled also by attributing personal motives to those who are opposing the Congress. Congress officials must have got a very weak case indeed if they are lacking in sufficient material to establish their case that they should have to suggest personal motives.

In conclusion we would say that if we at all wish to exist in this country as a self-respecting community we must adhere to truth and shun all hypocrisy. An organisation like the Congress which professes to revere Mahatma Gandhi ought never to forsake the path of truth and adhere to methods of hypocrisy and misguide the community to do so.

An Unholy Alliance

(By L. W. RITCH)

The world, at long last, is having brought home to it, with painful insistence, that there is

"The Law which moves to righteousness"

Which none at last can move aside or stay"

that this Law, the will of "a Power-divine" that makes for good will not to be contemned of anyone; that "who thwarts it loses, and who serves it gains." To us dismay, mankind is discovering that this greater Will that makes for the good of the whole, brushes aside, like so much rubbish, pony men's selfish willings, his conceits and schemings, his plots and counterplots, for the furtherance of his personal ends and exposes his "cleverness" as being no better than folly of which he himself is his own victim.

If there is any one class especially to which has been brought home the danger of paltering with those verities, with Truth, that class is the Indian community of the Union, of which the Congress purports to be the representative head. The right that righteousness men have defended with their lives—the right to liberty, to equality of treatment, to a recognition of their dignity as fellow-humans—has been trampled away for sordid considerations, hartered for opportunities to make money, to obtain licenses, to retain property interests. Nor has any section hesitated to abandon another in the common enemy if by so doing it might save its own skin.

I am convinced to the very soul of me that the present desperate plight of the community as a whole is to be traced to its weakness for compromise, its reliance upon finding a way out through some back-door, its indifference to the call of Principles as long as its purse

and pocket were left inviolate. "Self-respect" has been much on the tongue, but in the main it has been a mere euphemism for money-bags.

The Congress knows, as everybody in South Africa knows, that the avowed policy of the Union Government is to maintain and, if possible, perpetuate the holocaust of its non-European or coloured peoples, and at all costs to retain European overlordship and exclusiveness. The ship of state still flies at its masthead the motto of the former Republic "No equality in Church or State between whites and non-whites."

The Congress cannot fail to perceive that, at least, one of the reasons of that Government's distaste for the Indian within its gates is that the latter may create difficulties in the carrying into effect of colour policy, and at some future date involve it in unpleasant complications. The Congress has surely not forgotten that by statute and ministerial decree all Indians, as such, are in the eyes of the law "undesirables," or the legislation of recent years directed to making the position of the Indian as unbearable as possible and so "persuade" him to quit the Union. In the light of such knowledge it must be patent to the Congress that co-operation between the Union Government and the Government of India for exploring outlets for Indian colonisation in other lands, is from the point of view of South African Indians, an unholy alliance. The Union Government's concern for the welfare of India's millions can best be described by a cypher. The only Indian emigration that does interest the Union Government is emigration that will result in an appreciable reduction and, if possible, complete extinction, of its Indian population. Which, being the case, why should the Congress play with fire? Why, if its professed convictions are sound and sincere, should it concern itself with the scheme at all?

Can the Congress not see that its action is exposing it to, let us hope unwarranted, but nevertheless grave suspicion; to doubts and questionings as to whether it may not be ready to barter the liberties of its poorer and more ignorant brothers for material concessions in favour of its richer and more influential?

Nor can the Congress be blind to the euphemism of so-called "voluntary" emigration. What may correctly be styled voluntary when done of one's own initiative and with an equal choice of alternatives, becomes compulsory if the pressure of circumstances becomes over-whelming. The position of the Indian has only to be made sufficiently untenable to compel him to become a "voluntary" emigrant! In passing may I, without impertinence, be permitted to enquire whether any of the members of the Congress executive have themselves contemplated emigrating to "other countries where western standards are not required?" If, as I apprehend, the answer is most likely to be an indignant negative supplemented by the explanation that the potential emigrants from the Union the Executive has in mind are the poor who cannot find employment, I would

respectfully point out, that such poverty and unemployment is due not to an excessive Indian population, but to a deliberate and calculated policy of exclusion from avenues of employment, which eventually, (not in the very near future, may extend to those very gentlemen themselves)

Perhaps I may be allowed to add a word concerning this fiction of "over" or "excessive" population. Not even India's three hundred and twenty millions are more than India could accommodate in comfort and plenty the present chaotic jungle disorder replaced by a sane political and economic system based upon a recognition of man's true relationship to his fellow-man and the duty of the state to all and of each to the other. Selfish mismanagement is the reality behind this bogey of over-population. By the same false reasoning that has lent credence to this fallacy, a house of 20 rooms inhabited by a family of ten would be "overpopulated" if the wealthy head of the family were as selfish as to monopolise for his own comfort 19 of the rooms, nearly all of the household comforts and foodstuffs and crowd the remaining 1 in the smallest and meanest apartment on a starvation diet. Legalised exploitation, legalised monopoly by the privileged few of the necessities that all need for the living of a full life, legalised selfishness, in short, is the real root of the trouble.

The proper business of the Congress is to labour unceasingly towards the readjustment of the disturbed equilibrium, to never rest until the scales are no longer weighted against its people by prejudice, racism and jealousy. Any acquiescing with the idea of sacrificing the poorer and more helpless for possible advantages to the more powerful and wealthy will inevitably prove a boomerang and result in its own undoing.

Congress And Colonisation Plea For Co-operation

The following circular was distributed at the Congress meeting held at the Durban Town Hall on Thursday, August 24:—

1. Because our leaders (as delegates of the South African Indian Congress amongst whom were Messrs. Manilal Gandhi, A. Christopher, P. R. Pather, B. B. Meib and the Rev. H. L. E. Sigamoney) gave a solemn and honourable undertaking to the Government of India Delegation in 1922 on which the basis of the second Capetown Agreement was arrived at between the Union and Indian Governments.

2. Because we reaffirmed the undertaking at our conference in Johannesburg in August 1923, and reiterated it again at the South African Indian Congress at an Emburyden Conference on Saturday and Sunday 19th and 20th August, 1928.

3. Because we have always urged for and welcomed consultation and committee of enquiry into any phase of our question, for instance, "The Asiatic Enquiry Commission" re segregation, "The Education Enquiry Committee of 1929" re education.

4. Because we asked for representation on these Commissions and Committees and this is the first occasion we are being granted representation.

5. Because this enquiry is only an enquiry—we are not committed to any colonisation or colonisation scheme.

6. Because this enquiry is an occasion to prove our right to be in this country, that we are assets in this land, that we are not a burden nor are we undesirable, nor do our numbers need reduction.

7. Because we can, through this enquiry, prove that the Union has ample and vast unoccupied spaces that can or should be opened up to the Indian, and make the removal of the provincial barriers for the Indian, a question of practical politics.

8. Because to refrain to participate will mean allowing one else to go by default.

9. Because above all, we can trust Mr. S. R. Naidoo, the South African Congress nominee, on the Enquiry Committee.

NOTE WELL:—The Congress does not advocate any one leaving the country under any scheme.

Congress On Assisted Emigration Scheme

[Extracts from the statement submitted to the Government of India Delegation to the Round Table Conference of 1932.]

"We ask for the complete abandonment of the Assisted Emigration Scheme as contemplated in the Capetown Agreement of 1926 and nullified by Act 37 of 1927. The scheme as it appears in the Agreement, no doubt seems to be voluntary in character, but, in its application, an element of compulsion has been introduced with the result that a considerable number of our people, who would otherwise have stayed in this country, have left their shores."

"The rights and privileges of a section of the Indian community were sacrificed in order that the remainder of the Indian community may not suffer the indignities that the Bill (Areas Reservation and Immigration Further Restriction Bill) offered."

"Various ways and methods have been adopted to induce people to leave South Africa, and these, coupled with the depression and the unemployment which seem to be so noticeable amongst Indians, have contributed very largely to a considerable number of our countrymen leaving South Africa, the land of their birth and adoption for good and never to return."

"We desire to emphasise that the Congress in Conference has decided not to countenance any scheme which has for its object the sending away of the members of our community."

"The Congress firmly believes in the principle that the granting of rights and privileges to the Indian community of South Africa must be made with an spirit of bargaining."

"It would appear that on every occasion when the rights and privileges of the resident Indian community of South Africa were in jeopardy, something had to be given away to maintain them."

"The policy has been characterised as inhuman for not only has it succeeded in repatriating those who were born in India but also thousands of children who were born in South Africa."

"Statistics show that the major portion of the Indian population of this country are South African born. It is believed that only fifteen per cent of persons born outside South Africa remain in the

country and will in a short period die out. Is it reasonable then to apply the assisted emigration scheme to a people whose home is in South Africa?"

"The Congress resolutely asks for the abandonment of the scheme which is against all moral laws.

[extract from the President's speech at the Emergency Conference of 1931 prior to the sitting of the Round Table Conference.]

"It (the scheme) treats a section who, through no fault of their own, were encouraged to come to this country and contributed to its wealth and prosperity. I have no hesitation in condemning the scheme and to state that the Congress will not be a party to the bartering away of the rights of the poor for the benefit of the rich."

That Signed Document

The following is the text of the document signed at Cape Town by the Congress delegates which is used so freely by the Congress officials as a stick to beat their opponents with:—

1. The Congress agrees to co-operate with the Governments of India and the Union of South Africa in the former's solution to explore outlets for colonization in regard to her increasing population, and to ascertain whether there exist any good opportunities for South African Indians in the countries explored, provided that such co-operation on the part of the Congress is taken as inspired by patriotic motives and not on the basis of Indians being deemed undesirable in the Union or that the Indian population is to be reduced; provided also that the Assisted Emigration Scheme, which formed part of the last Agreement, is eliminated and that the Congress will be free to oppose it as its policy.

2. The Congress also reserves the right to reject the Agreement and to withdraw its co-operation in the above scheme should any points in the Agreement or other subjects dealt with by the Round Table Conference, not meet with the approval of the Congress.

Signed by the delegates at Cape Town on the 23rd day of January, 1932.—Jumab Ebrahim Gardes, Bernard L. K. Nigamoney, Prajiz K. Desai, Sorubjee Rastanjee, P. K. Pathor, A. L. Katre, S. R. Meeth, S. R. Noidon, M. M. Gandhi, Shaik Ahmed, G. P. Andrews, Hasee Osman Adam, A. Christopher, V. S. G. Pathor, A. Jambli, A. D. Motulu.

The Problem Of Blind Care In South Africa

By THE ORGANISING SECRETARY
(S. A. National Council For The Blind)

Blind Beggars

POLICE PROSECUTION CERTIFICATE

"How can a man who is totally blind obey a constable's instruction to 'move on'?"

"If the Court finds him guilty what can it do with him?"

"I find him not guilty and discharged and I hope the police will lead him back to his home."

"It does seem wrong that such a case should be brought before the Court."

These quotations are from remarks made by Mr. A. B. Ted in the Caledon Square Court, Cape Town, recently. On behalf of the blind generally and

particularly on behalf of those engaged in welfare work for the blind in South Africa I should like to express through the medium of your columns our sincere appreciation of the very special degree of sympathy for the blind shown by Mr. Ted. I should like to be allowed to state further that legislation by blind persons is really only part of the whole problem of mendicancy which in its turn revolves in and around the general problem of poverty. One knows, of course, that from time immemorial the tradition of the blind man and his dog has existed and they have always made a strong appeal to the charitable mind. So long, however, as special provision is not made for the blind, it would be unfair to single out blind beggars as undesirable. Where such provision has been made it is only natural that the sight of blind persons displaying their indigence in public places inevitably result in a growing resentment against this form of begging.

The problem exists in practically every country in the world and is a very perplexing one.

Blind beggars may be divided into 3 groups:—

1. Those who resort to begging because they have not had an opportunity of being trained for some remunerative employment.
2. Those who become blind after they have passed the age at which training was still possible and who have become beggars as a result.
3. Those lacking character and self-respect—fortunately a relatively small number—who prefer begging to undertaking more strenuous and less profitable work.

In older days the blind were generally regarded as being incapable of participating in the ordinary activities of life and were left to depend on begging for their existence.

The development of a thoroughly comprehensive system of education and welfare work on the one hand and of vocational training and employment on the other is of comparatively recent date.

The time has now definitely passed when blindness need be regarded as synonymous with incapacity. The eagerness with which the blind themselves have taken advantage of such facilities as Civilian Blind Welfare Societies in the Union—as in other parts of the world—have been able to offer them in the way of training with a view to enabling them to contribute towards their own support is one of the most encouraging features of this sphere of social work.

The fact remains, however, that these facilities, provided as they are in South Africa to-day, entirely by voluntary charitable effort, and inadequate as they still are, were non-existent in the past. Moreover, the fact that a very large proportion of the adult blind of to-day lost their sight when it was probably too late for them to undergo training, offers some excuse for many who are at present totally unable to do any form of work as contribution towards their own maintenance. All this goes on, however, and as training facilities become more general no such excuse need be accepted, except of course that there will always be some who will be untrainable or who, though capable, will for various reasons be unsuitable for admission to a training depot or workshop, just as there will probably always be a number of young blind persons without sufficient capacity to undergo training.

Attempts by local authorities in other countries to provide allowances for unemployed and unemployable blind persons have not

always had the effect of reducing the number of blind beggars who have been known to migrate to other areas when action has been taken against them, and who would probably cease begging only when adequate allowances are given to them. Yet the continuance of begging by blind persons is to a certain extent in the hands of the general public. While it is perhaps natural to give concrete expression to one's sympathy, the giving of alms to blind beggars is not helpful to the cause of the blind and makes it extremely difficult to remove blind beggars from the community.

(To Be Continued.)

Asiatic Land Tenure Act Commission

Mr. Mahomed Jajbhay's Evidence

(Continued from last week.)

Never mind for the moment what the reason is. I am only putting to you the fact. At the present time, as we know, his customers are confined to the poorer type of European rather than the better class of European—I cannot make that a definite statement.

I thought I could get this answer quite easily from you, Mr. Jajbhay. It is quite an obvious one?—It is not so easy to answer.

And after the poorer class of European then he does a very considerable trade with the native population?—Yes.

And his very big trade is with the native population, then reverting to my previous proposition, you find that the next class of trade he got is with the poorer European who lives near the native areas—Isn't that so?—Yes.

You say that the closing of mines does not affect the Indian trade at all. You tell my learned friend that?—Yes.

You hardly meant that, did you?—No, I meant that. I have my reasons for it.

If that is so, there is no reason whatsoever why Indians, trading as they do, should not be provided with proclaimed land where the mines now have ceased to exist in the neighbourhood—Isn't that so?—No, that is not so. My reply to that was, I said there is no reason why an Indian should not be affected.

CHAIRMAN: There is no reason? You said the Indian trader was not affected by the closing of mines?—That is so.

A very remarkable statement. If all the mines closed, I suppose you would agree he would be affected?—I will give my reason. When the mines have closed the people from that locality, the Europeans, have trekked near another mine. That locality is now occupied by coloured people. Therefore they are not affected. The Indians are continuing to trade with the people who are in that neighbourhood. That is my reason. Take the area south of Anderson Street, or any other area. These areas have been vacated by Europeans and are occupied by coloured people. They are not affected.

Mr. MacWILLIAM: Mr. Jajbhay, it follows from that answer that they are not affected because the main customers of the Asiatic traders are the coloured people?—And the Europeans, to a certain extent, because there are Europeans. The whole area is not entirely cleared.

You picture the Europeans moving from this area, and you then tell me that the Indian trader

is not affected because the coloured people remain there or come there?—75 per cent.

75 per cent. of the trade is with the coloured people?—Yes.

CHAIRMAN: Is not the native trade affected by the closing of mines?—The native trade, so far as the mines are concerned, is dealt with by the concession stores. Very small.

Do not the native on the mines buy in the Indian shops?—Very small. It is the domestic servants of the locality, and the people who are living round about the locality, we deal with; not the mine worker.

The presence or absence of the native population is of importance to many Indian traders, is it not?—Small traders.

A considerable proportion of the Indian traders rely to a large extent on their trade with the natives—is not that so?—It is difficult to say, Sir.

I am asking you: don't be so terribly afraid of answering a question, Mr. Jajbhay. I asked you whether it was not the case that to a considerable extent a number of Indian traders rely on native custom?—I could not say "considerable," Sir.

Well, give some answer. You say you are thoroughly familiar with conditions here. There are some questions that you seem extraordinarily reluctant to answer. I don't want to put words into your mouth. Do you wish to deny that the Indian storekeeper relies on native custom?—He does not altogether rely on it.

If course he does not altogether rely on it. Can you not deal with the question a little more frankly than you have succeeded in doing hitherto? It is a perfectly simple question and one with which you must be acquainted. Can you give me no answer?—As far as that is concerned I cannot give you an answer.

(To be continued.)

Five-A-Side Tournament At Estcourt

Soccer fans are reminded of the annual five-a-side soccer tournament to be held under the auspices of the Weenen County Indian Football League at Estcourt on Sunday, September 10, commencing at 3 a.m. The competition is for the Naradine trophy which is reputed to be the largest presented to any Association conducting a five-a-side tournament. As the tourney is the chief event of Weenen County, many teams would be participating in the competition. The Victorians of Maritzburg who were successful last year are confident of capturing the much-coveted trophy again, but teams from Durban, Ladysmith and other centres, who are entering, are determined to defeat last year's champions. The entry is 7s. 6d. and is open to any team in Natal. Entries close on Thursday, September 7, with the hon. secretary, P. O. Box 11, Estcourt. Accommodation would be provided for visiting teams.

TAILORS' CUTTING SCHOOL

35 Permanent Buildings, Mercury Lane, Durban.
Day and Evening Classes—Individual Tuition.

W. W. CONNOR, Principal,
(Lond. Dep.)

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૩૧ મું.

શીનીકસ, શુક્રવાર, તારીખ ૧ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩

અંક ૩૫

નોંધ અને સમાચાર

કોંગ્રેસની મુશ્કેલ

ગયા સપ્તાહને અંતમાં હાલમાં મળેલી મીટિંગ કે જેમાં કોંગ્રેસના કોઈ પણ પ્રમુખ નીહાળવાની દાખરી ચર્ચ હતી તેણે કોંગ્રેસની મુશ્કેલતો પરથી ચર્ચા પ્રદાન કર્યો છે. કોંગ્રેસના પ્રમુખની તપાસ કરીને સંબંધમાં કોંગ્રેસની કદી કોઈપણ વસ્તુને લીધે મીટિંગ કોંગ્રેસમાં અધિસત્તાનો મર્યાદા સ્પર્શનું પગલું રચ્યો હતો. તે જિલ્લો વધારે જાણી શકે છે અને જે કોંગ્રેસના નેતાઓ મુશ્કેલમાં આવી પડેલા હોય, અને આગે માનીએ છીએ કે તેઓ આવી પડેલા છે, તે તેમાં હોય તેઓના પોતાને જ છે. હાલમાં કોંગ્રેસના કોંગ્રેસના નેતાઓને પતન કામના દિનેશ તરીકે નથી રહ્યું પણ જુલમન ર આપણે નરીકેનું રહ્યું છે. એક તરફથી સરકારની પાસેથી મસલતને કે તેઓને મળેલા હોવાના તેઓ હાલે કરે છે અને બીજી તરફથી કામના પાસેથી એ હક તેઓએ જ પામવી લીધેલો છે. જુલમનમાં તેઓ કોંગ્રેસના કદા આપતા આવેલા વિધિ અમલે આજે કોંગ્રેસના કામની સમજાવી કરવી પડે છે એથી આમને જુલમને આનંદ નથી થતો પરંતુ એક સાચું છે. તે કોંગ્રેસના અમલદારો દળ પણ કોંગ્રેસના આપણને નાદિ મળ્યું કરીને સ્વચ્છ હોવાને જ મળે જ્યાં કરશે તે તેઓ અને કુનીયા આપણે કે તેઓ કોંગ્રેસ પ્રતિનિધિ પસંદગી નથી. જુલમન સુધારવાને કદી અસર નથી થતું. પરંતુ જુલમનની રાખવાથી વધારે અગવડગરેલું થઈ પડે છે અને તેથી વધારેને વધારે મુશ્કેલ થતું જાય છે.

નવી સંસ્થા

કોંગ્રેસવાદીઓ વચ્ચે કોંગ્રેસના પ્રમુખની તપાસ સંબંધી તરફના પરિણામે કોંગ્રેસના પ્રમુખની મન:કાંક્ષા પ્રતિબિંબિત થઈ રહી છે. કોંગ્રેસના પ્રમુખની તપાસ કરીને સંબંધમાં કોંગ્રેસની કદી કોઈપણ વસ્તુને લીધે મીટિંગ કોંગ્રેસમાં અધિસત્તાનો મર્યાદા સ્પર્શનું પગલું રચ્યો હતો. તે જિલ્લો વધારે જાણી શકે છે અને જે કોંગ્રેસના નેતાઓ મુશ્કેલમાં આવી પડેલા હોય, અને આગે માનીએ છીએ કે તેઓ આવી પડેલા છે, તે તેમાં હોય તેઓના પોતાને જ છે. હાલમાં કોંગ્રેસના કોંગ્રેસના નેતાઓને પતન કામના દિનેશ તરીકે નથી રહ્યું પણ જુલમન ર આપણે નરીકેનું રહ્યું છે. એક તરફથી સરકારની પાસેથી મસલતને કે તેઓને મળેલા હોવાના તેઓ હાલે કરે છે અને બીજી તરફથી કામના પાસેથી એ હક તેઓએ જ પામવી લીધેલો છે. જુલમનમાં તેઓ કોંગ્રેસના કદા આપતા આવેલા વિધિ અમલે આજે કોંગ્રેસના કામની સમજાવી કરવી પડે છે એથી આમને જુલમને આનંદ નથી થતો પરંતુ એક સાચું છે. તે કોંગ્રેસના અમલદારો દળ પણ કોંગ્રેસના આપણને નાદિ મળ્યું કરીને સ્વચ્છ હોવાને જ મળે જ્યાં કરશે તે તેઓ અને કુનીયા આપણે કે તેઓ કોંગ્રેસ પ્રતિનિધિ પસંદગી નથી. જુલમન સુધારવાને કદી અસર નથી થતું. પરંતુ જુલમનની રાખવાથી વધારે અગવડગરેલું થઈ પડે છે અને તેથી વધારેને વધારે મુશ્કેલ થતું જાય છે.

કોંગ્રેસની મરીયાને અક્ષીસ

હાલ સરકારના ઓળટ કુવર સર મહારાજ સીંગે પોતાની અને કુવરાથી તરફથી પાઉક નવી એક સીટિસ વી. આર. આર. મુલે કુવર મોડલી વસ્તુઓ છે કે એક હાલ એક

પોતા અને એક મુલકીસ, તામે સીટિસ મુલકી, મોડલી સીટિસ મોલકી અને મોડલી સીટિસ મુલકી એક કમીસ નીચે એ કમીટીએ એ રકમ રજૂ કરી આપણે રજૂ કરી નાહીકમાં કાર્ડ પણ હાલ સંસ્થાઓને વહેંચી દેવી કે જે મરીયા વતની કમીટી અને મોડલીને મહત્વ કરવાની હોય. વધુમાં આ મુલકી પોતાની કમીટી પોતાની પોતાની મરીયા આપણી અને મોડલીને મહત્વ કરવા પ્રેરી એક તેમજ તરફથી આ રાખવા માં આવે છે. મોડલી સાથે અને તેમના મરીયાની આ મોડલીને માટે અને તેઓને અધિનિયમ આપીએ છીએ. અમારી પાસે છે કે આપણી કમીટી કમ તરફથી તેની કમીટી અને એક રાખવામાં આવે છે કે આપણા સીટિસ આપણીને પોતાના મરીયા વતની કમીટીને માટે પોતાની વિસ્તે આપવાને તે પ્રેરણા કરવાની ચર્ચ થઈ.

“ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન”

શુક્રવાર, તા. ૧ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩

પેશુ કપડાઉનમાં સદી કરેલું દસ્તાવેજ કે જેને કોંગ્રેસના અમલદારો પોતાના વિશેષ કોમને લઈ રહે છે તેમાં મારવા માટે અનુકૂળ લાકડી તરીકે અને કોંગ્રેસને વધે રહે છે તેવાના સાધન તરીકે ખુદથી કુપયોગ કરી રહ્યા છે તે આ અંકમાં અન્ય રચણે છાપીએ છીએ. તેની સાથે હાલ સરકારના ડેલીગેશન સમક્ષ તેજ વખતે કોંગ્રેસે રજૂ કરેલાં નિવેદનમાંથી એસાસ્ટેડ એમીએશનના સંબંધમાં કોંગ્રેસે લીધેલી વસ્તુ વિશેનું હાલ તેમજ કોંગ્રેસના પ્રમુખની તપાસ કરીને સાથે સદાન કરવાની તરફથી કોંગ્રેસની કમીટી પણ આપવામાં આવી છે તે સપાટું પણ વાંચી લેવા વાચકને વિનંતિ કરીએ છીએ.

સરકારે કરવાની તરફથી કોંગ્રેસના અમલદારોએ રજૂ કરેલી પાઉકી કમીટી એ છે કે કોંગ્રેસના ડેલીગેશન દસ્તાવેજ પર નાકી કરી હતી. એ દસ્તાવેજ પર સદીઓ કરી રીતે કરી હતી એ કોંગ્રેસને પ્રથમ સમજવું નોંધ્યું. આ દસ્તાવેજ પર રીતે ખાનગીન વહેવી નોંધી હતી કે જે પ્રમાણે રાઉક રખા જોનરેન્સમાં ચોક્કસ માર્યા આનગી રાખવામાં આવેલી છે. કારણ કે એ વાતો હાલ સરકારના ડેલીગેશન અને કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિઓ વચ્ચે ખાનગીમાં થઈ હતી પરંતુ એ સંબંધમાં અમેસ અધિકારને માટે હાથિન કોંગ્રેસના અમલદારો છે. હવે કેપ-કાઉનમાં કમીટી આ પ્રમાણે બની હતી કે મુતિયન સરકારના ડેલી

હાદીઓને આ દેશ ખદર તલાવવાના સિદ્ધાંત નથી
કરતા, આ બધા છે અને હવે કોંગ્રેસ તત્ત્વ નાદે એટલું જાણ
થોડાના માત્રી તાકવામાં સામેલ થવાનું આશ્ચર્ય કરવામાં
આવ્યું છે અને પ્રધાન મુનીપાલના હાદીઓનો મેન્ડે બાગ
એ મોગનાનો સાબ ઉદ્ધાર એવી આશા દર્શાવેલી છે. વળી
આ તપાસના હેતુ મુનીપાલની નહીં વસ્તીને પટાવવાના રંગના
થોડાવાનો છે એ વસ્તુ મુનીપાલ સરકારે પૂરોપૂર્ણતં પામ્યા
પરોએ પુષ્ટી મળેલી નથી. તારાબ મરફુરી એ
તો મોહાલ દિવાસપર અમલદારમાં મળ્યાવ્યુ તરુ કે આ દેશની
તારી વસ્તી એ ગરબી મહાકાવમાં આવે તોજા હોઈ પેરા
કર્ષ પણ હુદોની આશા મળી શકે આટલું જાણ કેંગ્રેસના
અમલદારોને કાલુ જાણે હવે મુલ્ય પ્રત્યક્ષે આક નામેલ
છે કે જેઓ સવા વસ્તુ જોવાની કે પ્રજાને બતાવવાની સાથે
નાજ પાડી રહ્યા છે.

અને તેઓને પૂછીશ કે કેંગ્રેસનાં એમીશન કમીટીની
સામે તેઓએ એટલો સખત વિરોધ દર્શાવ્યા પછી, અને એ
સરખેને અમાનુષી અને સમ્યા મેનિફેસ્ટુનેથી વિરુદ્ધ પેલાનું
જણાવ્યા પછી તે આ કમીટીની સુચન હોઈ સમન્વેત
કેંગ્રેસના તરફથી તેજ પ્રખતે થઈ હોય તો તેઓ તે સમન અને
અરે કે તે નુ દેવત તે તેઓનું વર્તન તેઓના અ્યને થી
સંદેહ ઉત્પન્ન થાય છે.

કેંગ્રેસની સરકારની તરફેણમાં પાંદેલી એ દલીલોના જવાબ
માં અમને હવે છે કે આટલું બધું છે

બીજા દલીલો

ત્રીજા દલીલ તેઓએ એ કરી છે કે હાદી કેમના સવાસને
લક્ષી કરે અખતમાં પાસ કમીટીને, અને કમીટીઓને
આપણે આપકારક પદ મધ્યતઃ આવેલ છીએ. આ દલીલો
જરૂર એક સહા સવાસથીજ આપી શકાય છે. તે
તેમજ હોય તો કેંગ્રેસના અમલદારો "ક્રાસપ્લેસ એસાપારીક
એન્ડ રન્યર એક્ટ કમીશન"ની સાથે કેમ સહકાર નથી કરતા કે
મંદીરની નેતામીરી નામે પામે ૧૯૧૨ માં "સેલોમન કમી-
શન"નો કેમ અલ્લહાર કોઈ દરેક જે કારણોથી તે કમી-
શનનો સાથે અલ્લહાર કરવાનું પામી વર્તુ તેજ કારણોથી
હાલથી તપાસ કમીટીની સાથે અલ્લહાર કરવાનું રાખ્યું છે.

કેંગ્રેસના ત્રીજા દલીલ એ છે કે સાહેબ આફ્રિકાના હાદી-
ઓના તપાસીમાં આ પહેલવહેલીજ બનાવ બનેલો છે કે
અને જે જાહેર તપાસ કમીટીને હાદીઓને પ્રાનિમિત્વ આપ-
વામાં આવ્યું છે આ દલીલ કેંગ્રેસના નેતાઓની અન-
બચના બતાવી આપે છે. તેઓની વિચક્ષુતિ કાલુ થઈ
મોલી જણાય છે એક માણસને કમિશ્ન શા પદવ્યુતર
મહાવલો જોઈએ તે અવસથા મલસનનો નહીં આપવો. અને
કમીટી દીવે હાદીઓ અવલો એ સવ કમ મલસનનો હવે આપવો
એ એ જાણીએ એ તેઓ જોઈ શકે નથી. પાંદેલી પ્રજામાં
મલસનના રક અપવાના આપે એ માત્ર શબ્દી શકાય તપાસ
બીજા પદમાં મ વાસને હાદીઓ અપવાનું નહીં કરી હોવા
પછી ત્રી રીતે અવલો તેનાજ મલસન કરવામાં આવે એ
માત્ર તો તદિ પણ કેવળ અપમતજ મધ્યમ. વળી આ
દલીલના જવાબમાં પણ અમે એક કવાસ પુછીશ કે આપણી
કેટલાક વર્ષોપર પહેરે આદીશ ગીત નામાં સાહેબ આફ્રિકાના

હાદીઓને તપાસવાને તે કેમ તપાસના જવાબે મુનીપાલ સર-
કારની હાદી કેમને આમનેલ ક્યુ મહાં લાવે કેંગ્રેસે એ માત્ર
સ્વકારવાની રમ થઈને તો પાડી હતી

લોકાને ગેરરક્તે કારવણી

કેંગ્રેસની પા. ફ. ડ. અને ટ માં દલીલો લોકોને
ગેરરક્તે કારવારી છે. તપાસ કમીટીની કામુચી
તપાસનો હેતુ રપટ મળાવે છે આ દેશમાં લોકોનો
અપણો નાજ આ દેશમાં આપણે નાજ પ નથી
પણ કોમોગી છીએ અને આપણે અનિષ્ટ નથી અને
અપણી વસ્તી મહકવાની વસ્તુ નથી એ સાબિત કરી
આપવાને તેમાં અવકાશ રહેતોજ નથી વળી કામુચી
મુનીપાલમાં હાદીઓને મારે જોલી મહત્વ એવા વિશાળ
ક્ષેત્રે પેલા છે અથવા તો પ્રાનિક જવાબે જોલી શકાય એ
બતાવવાનો અવકાશ આપતી નથી. આપણો કેમ તપાસવા
પણ રોડોજ નથી કેમકે કમીટી સમક્ષ માત્ર એજ વસ્તુ
જણાવવાનું આપવાને કહેવામાં આવ્યું છે કે આપણામાંથી
કેટલા આ કમીટીને સાબ ઉદ્ધારવા નિયતે છીએ. કેંગ્રેસે
આ સવાસને જવાબવતુ કમીટી કમતી પાસેથી માંગ્યો નથી

કેંગ્રેસની ત્રમી દલીલ એ છે કે આપણે મી. એસ.
અર. નાથુ રંચને કેંગ્રેસે કમીટીના મેમ્બર નરીકે ગીથવા
છે તેમનામાં વિશાસ રાખા છીએ છીએ. તેઓ કેંગ્રેસના
કમીટી સાધના સરકારનો વિરોધ કરી રહ્યા છે તેઓને તો
ના પડનામાં અવિશાસ છે અથવા તો મી. નાથુ કમતો વેચી
કેટલો જોત પડી છે એવું કલ્પ નહિ. મી. નાથુને
કમીટીપર કરવાનું કમ નિયુક્ત કરવામાં આવેલું છે અને
એ દરના આમળ મી. નાથુથી વધી શકાય તેજ નથી.
કમીટીપર રૂદાને મી. નાથુ આપણા દેશ સંભાળી મહકે
એ અજાન લોકોને અમાવવાની વાત છે. તેમને કશા
લોકોનું રક્ષણ કરવનું છેજ નહિ. મી. નાથુને કમીટીપર
એ વસ્તુ કરવાની સુચના છે. (૧) કેટલા હાદીઓ આ દેશ
માંથી જ્યા તપાસ છે એ તપાસ કરવાનું અને તેઓને
મોહકવાની સાધનાઓ શોધી કાઢવાનું. સાહેબ આફ્રિકાના
હાદીઓ મી. નાથુની નિષ્ઠા જલે ગમે તેથી બસી રોમ જનાં
તેઓને નામે તેઓની કબર મે. હવતા કામમાં સામેલ થાય
એમ નથી અવગતા.

કાલોનાકરણ કમીટી સાથે સહકાર કરવાની તરફેણમાં
કવણી સવળી દલીલો રજુ કર્યા પછી કેંગ્રેસ અંતમાં લોકોને
પાસ નોંધ લેવા હવે છે કે તે મોર્ષ પણ થોડાના નામે આ
દેશમાંથી એક પણ હાદીને પાસ નોંધી કેવાની દિમાગત
કરતી નથી. તે એમજ હોય તો વધી સરકારને એ પુછવું
અમારગી: તદિ મધ્યમ કે કેંગ્રેસ હાલોનાકરણ રહીશ
મંત્રીતજ નથી તો પછી આ તપાસ પણ રખાત મ કુ રાખવા
માં શો કાવો છે? અને હું કેંગ્રેસ કવળ મળકું
અવરજ સહકાર કરી રહ્યા હોં આપણી વિશીષ
વિશિષ્ટ ખીલું કુ હાઈ કાં? વળી લોકોને ગેરરક્તે કારવાને
કેંગ્રેસના વિરોધીઓને વિરોધ કરવાને અંગત હેતુઓ રહેલા છે
એવું લોકોને સમજવવામાં આવી વળું છે. કેંગ્રેસના અમલ-
દારો પાસે પેલાનો કેસ સાબિત કરવાનો પુરતા સાધનો નહિ
હોય તોજા તપાસ ના ન હેતુઓની સુચના કરવી જાતી

હશે અને એ દિશાએ પણ કોંગ્રેસના કેસ થશે. સુધેા નિશ્ચય છે. અંતમાં અમે કહીશું કે આ દેશમાં આજના દરેકની આપણે સ્વમાન્યતા દેવાની રાખવા માંગતા હોઈએ તો તે સત્યથીજ દેશની શાકરો, દંભણી તરિક્કા અને મદદમાં ગાંધીજીના નામને પુનઃવાનતા દાવો કરવાની કોંગ્રેસના જેવી સંસ્થાએ તો સત્યના માર્ગે હોડી ખોલવા દેવાના માર્ગે વિચારવું અથવા કોઈને તે માર્ગે દોરવા નહિજ નેપાઈએ.

કોંગ્રેસ અને કોલોનાઇઝેશન

સહકાર કરવાની તરફેણમાં કોંગ્રેસની હલીશો

ગુરુવાર તા. ૨૪ મીએ ટાઉન હાલમાં સચેલી કોંગ્રેસની મીટીંગ માં નીચે પ્રમાણેનું કોલોનાઇઝેશન કરાવી સાથે સહકાર કરવાની કોંગ્રેસની હલીશો રજુ કરનાર સરકાર વહેંચવામાં આવ્યું હતું:-

૧. કારણ કે સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના ટેલીગ્રાફ તરફે આપણા આગેવાનોએ, જેઓમાં મેસરો મધુલાલ ગાંધી, એ. ટી. રોહાટર, પી. આર. વચર, એસ. બી. મેટ અને રેવરન્ડ બી. એલ. ઇ. સીમામણી દત્તા, તેઓએ ૧૯૨૦ માં તોફાન સરકારના ટેલિગ્રાફને વચન આપ્યું હતું, કે તેના આશરે યુનિયન અને લોક સરકારે વચ્ચે બીજું કેપટાઇન એમીનેન્ટ થયું હતું.

૨. કારણ કે ૧૯૩૨ ના એગ્રીમેન્ટમાં બ્રિટાનીસબર્ગમાં મળેલી કોન્ફરન્સમાં એ વચન દર્શાવી સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું હતું. ૧૯૩૩ ના એગ્રીમેન્ટના તા. ૧૯ અને ૨૦ મીના ચર્ચાવાર અને રવીવારે મળેલી એમરજન્સી કોન્ફરન્સમાં દર્શાવી ફાંચવામાં આવ્યું હતું.

૩. કારણ કે આપણે આપણા સવાસને લગતી કોઈ પણ બાબતમાં તપાસની કમીટી કે કમીશનને માટે હમેશાં માંગણી કરતા આવેલા છીએ, હાજરા તરીકે એમિગ્રેશનના સંબંધમાં "એશિયાટીક ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર કમીશન" અને કોલોનાઇઝેશન સંબંધમાં ૧૯૨૬ નું "એમિગ્રેશન ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર કમીશન."

૪. કારણ કે તેવાં કમીશનો અને કમીટીઓ પર આપણે પ્રતિનિધિત્વ માંગતા આવેલા છીએ અને આ પહેલીજ વખત આપણને પ્રતિનિધિત્વ આજવામાં આવ્યું છે.

૫. કારણ આ તપાસ માત્ર તપાસજ છે. આપણે કોલોનાઇઝેશન કે કોલોનાઇઝેશન સ્કીમથી અધિકાર નથી.

૬. કારણ કે આ તપાસથી આ દેશમાં રહેવાના આપણે દર સાબીત કરવાની, આપણે આ દેશમાં ઉપયોગી છીએ, આપણે જાગરૂક નથી અથવા અનિષ્ટ નથી, અને આપણી વસ્તી ઘટાડવાની જરૂર નથી એ બતાવી આપવાની આપણને તક મળેલી છે.

૭. કારણ કે આ તપાસથી આપણે બતાવી આપી શકીશું કે યુનિયનમાં ઘણી ખાલી જગ્યા પડેલી છે કે જે લોકોએને માટે ખુબી સુધી લાભ છે અને પ્રાનિટ દરવાજા લોકોએને માટે ખુલ્લા કરી દેવા એ બવલારૂ રાજનીતી છે.

૮. કારણ કે સહકાર નહિ કરવાથી આપણે આપણો કેસ ગુમાવી દઈશું.

૯. કારણ કે સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિ મી. એસ. આર. નાપુલ્લી ઉપર આપણને ખુબી વિશ્વાસ છે.

આસ નાંધ

કોંગ્રેસ કોઈ પણ થાળનાની નીચે એકે હાંસીએ આ દેશ છોડી જવાની હિમાયત કરતી નથી.

પેલું સહી કરેલું દરતાવેજ

કોંગ્રેસના અમલદારો પોતાના વિરોધીઓને મારવાને લાકડી તરીકે ઉપયોગ કરી રહ્યા છે તે કેપટાઇનમાં સહી કરવામાં આવેલ કન્ટાવેજની વીગત નીચે પ્રમાણે છે:-

૧. કોંગ્રેસ દ્વિ અને યુનિયન સરકારોની સાથે લોકુલનાની વધતી વસ્તીના વસવાટને માટે દેશો રોષવાના લોકુલનાની સરકારના મીશનમાં સહકાર કરવાને અને તેવા નવાસામેલા દેશોમાં સાઉથ આફ્રિકાના લોકોએને માટે સારી તક છે કે નહિ તેના માલિકી મેળવવાને કબુલ થાય છે, એ શરતે કે કોંગ્રેસના એવા સહકારને દેશલકિતના આવે પ્રેરણાએ હેમવામાં આવશે અને નહિ કે લોકોએ યુનિયનમાં અનિષ્ટ છે અથવા તો લોકો વસ્તી ઘટાડવાની જરૂર છે તેથી. વળી એ શરતે કે એસીએટ એમીગ્રેશન સ્કીમ કે જે ગયાં એમીમેન્ટના એક બાંધે તેને નાબુદ કરવામાં આવશે અને કોંગ્રેસ તેના વિરોધ કરવાને અર્થજ રહેશે.

૨. વળી તે એમીમેન્ટમાં અથવા તે રાજિક ટેબલ કોન્ફરન્સ તરફથી અવારોહી બીજા બાબતોમાં કંઈ પણ એવા મુદ્દા હશે કે જે કોંગ્રેસને માન્ય નહિ હોય તે કોંગ્રેસ એમીમેન્ટને રદ કરી દેવાનો અને ઘણી સ્કીમમાંથી પોતાના સહકાર પાછો ખેંચી લેવાનો દરક કાયમ રાખે છે.

તા. ૨૩ નવમ્બર ૧૯૩૨ ના રોજ કેપટાઇનમાં ટેલીગ્રાફ તરફથી સહી કરવામાં આવી.

લુસબ પ્રવાહીમાં માર્ડી, બી. એલ. ઇ. સીમામણી, પ્રામર. ૧. દેશાઈ, સોગાવળ કુતમજ, પી. આર. વચર, એ. વાઘ. કાજ એસ. બી. મેટ, એસ. આર. નાપુલ્લી, એમ. એમ. ગાંધી. રોષ બદમક, મી. એલ. એન્ડ્રીસ, હાજી કાસમ આદમ, એ. ટી. રોહાટર, વી. એસ. સી. વચર, એ. સુરમામણ, એ. પી. મોહાલા.

એસીએટ એમીગ્રેશન સ્કીમ ઉપર કોંગ્રેસ

૧૯૩૦ ના રાજિક ટેબલ કોન્ફરન્સમાં આવેલા લોક સરકારના ટેલીગ્રાફ સમક્ષ કોંગ્રેસ તરફથી રજુ કરવામાં આવેલાં સ્ટેમેન્ટમાંથી એસીએટ એમીગ્રેશન સ્કીમની સામે કોંગ્રેસે દર્શાવેલા વિરોધમાંથી નીચેના કારણો દર્શાવવામાં આવ્યા છે:-

"૧૯૨૬ ના કેપટાઇન એમીમેન્ટમાં ફાંચવાયેલી અને ૧૯૨૭ ના કોન્ફરન્સ કાયદામાં આપવામાં આવેલી એસીએટ એમીગ્રેશન સ્કીમને સફતર નાબુદ કરવાની અમે માંગણી કરીએ છીએ. એમીમેન્ટમાં ફાંચવામાં આવી છે એ સુગમ બેરક એ સ્કીમ મરજીયાત હોય તેવી લાગે છે પણ તેના બાબતમાં હરજવાત પણ કાળસ થપેલું છે જેથી અમારા પક્ષ લાઈએ, જેઓ ખીલ સંલેગમાં આ દેશમાં રહેતે, તેઓ આ દેશ છોડી ગયા છે."

"લોકો કામના ખાલી રહેલા વર્ગને બીસના (મીરીમાજ ફેરવેશન બીસ) અમલોનો સહેલો નહિ પડે તેથી લોકો કામના

એક ગૌના દફા અને છુટા વેચી દેવામાં આવ્યા છે."

"દહિયાઓને સાલિશ આક્રમક છેવાળાં, અનેક રીતિ યોજવા માં આવી છે અને તેના સાથે ગંદી અને બેકારીના કુશોરો થયો છે, જેની ત્રાસર દોહીઓમાં ઘણા પ્રમાણમાં જોવામાં આવે છે. તે દોહીઓની મોટી સંખ્યા, સાલિશ આક્રમક અને જાનથી અને જાંબા પસવાટથી પોતાનો દેશ સ્થળ પરોસે છે તેમથી આપણા જગ્યામાં કારણજીત થયેલા છે."

"આમે ભારપૂર્વક જણાવવા પ્રવૃત્તિએ હાલે કે અમારી કાનૂનસે જે યોજનાઓ હેતુ દહિયાઓને આ દેશની બહાર મોકલી દેવાનો હોય તેના કાંઈ પણ યોજના નહિ સ્વિકારવાનો નિશ્ચય કરેલો છે."

"કાંગ્રેસનો એવો સિદ્ધાંત છે કે સાલિશ આક્રમકની દોહી કામને જે કાંઈ પણ દફા અને છુટા આપવામાં આવે તે વેપાર બુદ્ધિથી અપાયા નહિ જોઈએ."

"સાલિશ આક્રમકની દોહી કામના દફા અને છુટા વગર નવારે જોખમમાં આવી પડ્યા છે ત્યારે ત્યારે તે દફા અને છુટા દફાની રાખવાને કોઈક આપી દેવું પડેલું છે."

"આ યોજનાને અમાનુષિ ગણવામાં આવી છે કારણ કે તેથી માત્ર દોહીઓના જાન્યેલા દોહીઓને મોકલી દેવામાં છે એટલુંજ નહિ પણ સાલિશ આક્રમક અંગેલા દબારે દોહીઓને મોકલી દેવામાં આવ્યા છે."

"આક્રમકો બતાવે છે કે આ દેશની મોટા ભાગની વસ્તી સાલિશ આક્રમકમાં જાન્યેલાઓની છે. માત્ર પંદર દસ જેટલાજ દોહીઓ રહ્યા છે કે જેઓ સાલિશ આક્રમકની બહાર જાન્યેલા છે અને તેઓ થોડી મુદતમાં નાણુક સ્થળે જશે. તે પછી, એસ્ટેટ એમ્પ્રોવિઝ્મન્ટ સ્કીમ જેઓના પતન સાલિશ આક્રમક છે તેઓને લાગુ પડેલી એ સુ વાળળી મણુવડે."

"કાંગ્રેસ આ સ્કીમ કે જે નૈતિક ગાનુનોથી સર્વથા વિરુદ્ધ છે તેને રદ કરવાની ભારપૂર્વક વિનંતિ કરે છે."

રાષ્ટ્રક ટેબલ કોન્ટ્રોલ્સની પહેલાંજ 1૯૩1 ની ડીસેમ્બર માં મળેલી એમરજન્સી કોન્ટ્રોલ્સમાં પ્રમુખે કરેલાં બાવણ માંથી નારણ:-

"આ (યોજના) કામના એ વર્ગને લાગ પડે છે કે જે વર્ગ આ દેશમાં એવોળાએ આવ્યો નહેતો પણ આ દેશની આબાહી વધારવાને લાવવામાં આવ્યો હતો. આ યોજનાને વગર સંકેતે વધારવા સાથે મારે કહેવું નેત્રએ કે કાંગ્રેસ સીમંતના લાભને ખાતર ગરીબોના દરમિને વેચી દેવાની કાંઈ પણ યોજનામાં સામેલ થવાની નથી."

-૧૫ગણિતથી ગા. સી. બી. વીવાળા નરકથો પા. ૧-૫-૩
'મિન્ડિઅન એપિનિઅન' ને મળી છે કે સાધાર સ્વિકારીએ હાંમે.

બાપાનું લવાજમ અગાઉથી લેવાનો મારો છે તે બાહુકાએ ધ્યાનમાં રાખવું અને મોકલી આપતા મહેસબાની કરવી. એથી બાહુકને બે પનીના ખર્ચ થશે અને અમને કિશરોણીએ નીકળવાનો ખર્ચ અને વખત બચશે

મનેજર, 'મિન્ડિઅન એપિનિઅન.'

હિંદીઓની માસ માટીંગ

કાંગ્રેસમાં અવિશ્વાસનો કરાવ

મહોનીયલ-એન એન્ડ સેક્રેટરી મિન્ડિઅન એસોસીએશન નામની નવી સંસ્થા, જે ગૌના હેતુ આ દેશમાં જાન્યેલા અને પસી રહેલા દોહીઓનો જાતી કે માતિની, બેદ રાખ્યા સિવાય, તબલિક રાજકારી અને આર્થિક ઉન્નતિ તરફ કાર્ય કરવાનો છે, તેના નિમંત્રણથી અવા સતીવરની રાતે કર્ણાટકના હાઉન માલ એ જામાં સ્થાપા પાંચ દબાર દોહીઓના અભ્ય મેટીંગથી સ્વિકાર સ્થળે થશે.

હાઉન દેસની તવારીખમાં લેવી થોડીજ મીટિંગ મળી હશે કે જેનું કાર્ય ગયા સતીવારની વિશાળ મીટિંગના જેના સાંતાથી સ્થેલું નહોતું. તેની બેજ રાત અગાઉ નાટાલ મિન્ડિઅન કોંગ્રેસના આગળ હેલ્થ મળેલી મીટિંગ કે જેમાં એમરજન્સી અને તેમનાં ધર્મચલિતને પણ દાખરી આપી કાંગ્રેસને રોકા આપ્યો હતો તેના કરતાં આ મીટિંગને દેવાવ જુદીજ તરફનો હતો. કાંગ્રેસની મીટિંગમાં ગાંધીજીની હાજીને મુખ્ય માળ અને જનીએથી સજીયારીને પ્લેટફોર્મ પર રાખીને ગાંધીજીના બક્ષા દેવાનો કાળ કરનારોએએજ પોતાની બેહુકી અને તોરણી વર્તણુકથી ને મદદાન વ્યક્તિત આમાન કરું હાઉં જેનેમને કુવરાણીને પણ પોતાનું કલ્પ અરિયર્થ ગણું હોવાના ઉદ્દેશથી કાઢવા પડ્યા હતા.

કમબાએ તેઓને અગાઉથી સ્થળે મુકેલી રોકાણને લીધે એમરજન્સી સાથેજ તેમજ કુવરાણીથી સતીવારની મીટિંગમાં દાખરી આપી સકાર્થ નહેતી, નહિ તો જરૂર સરવારની મીટિંગથી તેઓને જાણેલા અધ્યાત્મના સતીવારની મીટિંગે થોડા બદલે વાળી આપેલો હોત. ગયા કોંગ્રેસના અમલદારોએ પણ એ મીટિંગને અસ્વિકાર થયો હતો. કહાય તેઓની મુજબત, આગાહીને કંઈક ગાંધીજી લાગી જવાની તેઓને ખબરે હતી. વીકેટરીયા પીકચર મેસેસમાં મળેલા પહેલી માસ મીટિંગને પણ તેઓએ ગણુકારી નહેતી અને આ મીટિંગને પણ નહિ ગણુકારવાનો તેઓએ નિશ્ચય કરેલો હતો. આ પ્રમાણે પોતાના દબારે બાહુઓના અવાજની અવગણના કરવાનું તેઓ કયા સુધી ગાહુ રાખી શકશે એ નિવાનું રહ્યું છે.

આવી જાતની જે કાંઈ પણ બીજી મીટિંગ મળેલી હોત તો પાંચાનપત્રોએ જરૂર નેને અલગ અલગ અર્થમાં આપ્યું હોત. પરંતુ આ મીટિંગના કંઈક સારો રીપોર્ટ 'નાટાલ મરકુરી' એ આપેલો છે. 'નાટાલ એક્સપ્રેસ' અને 'નાટાલ વીડનેસે' મીટિંગે પસાર કરેલા દરબોજ માત્ર જાણ્યા છે. 'નાટાલ મરકુરી' નો રીપોર્ટ કે મીટિંગમાં દાખર હતો અને બીજા રીપોર્ટ કે મી. બહાલેવ હતા કે જે નેપર લેવામાં નક્કીન હતા. અને 'એક્સપ્રેસ' અને બીજાં વર્તામનપત્રોને તેઓજ રીપોર્ટ આપતા હોવાથી તે પત્રોમાં મીટિંગનો રીપોર્ટ સારી રીતે બહાર પડ્યો એવી સ્વાભાવિક અશ્વા રાખવામાં આવી હતી. પરંતુ તેમ નહિ થયું હોવાથી અટકાળ માત્ર એટલીજ જાણ થકે છે કે આ તો તે પત્રોને એ મીટિંગ એટલી બધી અગત્યની લાગેલી નહિ હતી અથવા તો મી. બહાલેવ કાંગ્રેસના ખાતરી નેપિ ભેનાર તરફે નમાયેલા હતી.

'નાટાલ મરકુરી' એ મીટિંગના લેવાણને નીચેના મથળાં આપેલાં છે:- "દોહીઓની પ્રોટેક્શ મીટિંગ," "હાઉન દેશમાં ગૌવર મેટીંગ," "સવળા બાપામુકલિનો કમિયુ

સામે પ્રદર્શન." "સરકારના જણાવે તરફ નિરૂપકાર." મીટીંગની દબાવીના સંબંધમાં એ પણ નોંધે પ્રખ્યાત સંગ્રહ છે: "સાત વાગ્યે ને થોડો વખત થયો હતો ત્યારથી ફાલનો નીચેના બાજુ આરંભ થઈ ગયો હતો અને ગેલેરીઓમાં લોકો ભરાતા જતા હતા સાડા સાત વાગે માત્ર ગેલેરીઓ અને પેટ્રોલરોએ જોઈને બાકી જણાવી હતી. આને વાગ્યા પહેલાં દરેક દરેક બેઠક બેઠક ગર્જાવી હતી અને ઘણા લોકો દિવાલની બાજુએ ઊભેલા હતા."

કોંગ્રેસની મુદ્દાવારની મીટીંગની સાથે સરવાલના એટલું કહેવું નહીં કે 'લોકોમાં' કે જેના ઉપર ૫૦૦ માણસોની જગ્યા તેમ છે તે કોંગ્રેસની મીટીંગ વખતે જેમ રાજ્યમાં આવ્યો હતો ત્યારે જનીવારની મીટીંગમાં પેટ્રોલરો પણ આવીને ભરાઈ ગયા હતા.

એન્ટની કિલગીરી

આને વાગ્યાને દોઢ મીટીંગના કોર્મો આરંભ થતો પ્રથમ દરેક ધર્મમાં પ્રાર્થના થઈ હતી. ત્યાર બાદ એન્ટની અને પેટ્રોલરોના વખત આગળથી લેડિસમાં માટે રોકાઈ ગયેલા લોકોથી મીટીંગમાં હાજર નહિ થઈ શક્યા જલ્દ કિલગીરી દર્શાવનાર મળેલો કાગળ પાંચો સંબંધિતવામાં આવ્યો હતો.

પ્રમુખનું બાપજી

બાદ મીટીંગના પ્રમુખ મી. એ. ક્રોસલે. "ભાષણને કોલોનીયલ મોર્ન" અને આ દેશને પોતાનું વલન કરી રહેલા સેલ્સરો" એમ ઉદ્દેશીને પોતાનું ભાષણ શરૂ કર્યું હતું. તેમણે પણ પાલિકા કરે વખતની ગાંધીજીની અભિવાદની નીચેની સંજ્ઞા દિવસોનું સ્મરણ કરતાં બાદ આપ્યું કે એ દિવસોમાં ગાંધીજી અને તેઓના સિદ્ધાંતોને આપણે સંપૂર્ણ એકતાથી કેટલું માન આપી રહ્યા હતા તે વખતે આપણે આપણા મતાએને વફાદારીથી અનુસરતા હતા અને આગળના અને અદિસના ભાવથી મનુષ્યજાતીના કિલ્લે માટે સ્વાતંત્ર્યપણ કરી રહ્યા હતા. આને પણ આપણી સમઠા આવી પહેલા સવાલ તરફ આપણે એક ભાવથી વળવાનું છે.

રીપબ્લિકનના મનિફેસ્ટનું વર્ણન કરતાં પ્રમુખે જણાવ્યું કે પ્રારંભમાં આપણે રીપબ્લિકનની સમગ્ર કરવામાં આવી હતી ત્યારે હજુ ગાંધીજીપરે રૂઢી ચાલુ હતી અને લોકોને પોતા પોતાને વલન જવાને સમજાવી જઈ રહી હતી. પરંતુ ત્યાર બાદ દીક્ષીઓની વરતી આ દેશમાંથી પટાડવાને પેસાની સાલ્ય આપવાનો નીચમ કામ્ય કરવામાં આવ્યો અને પછી રીપબ્લિકન સ્પીકરને એસોસિયેશન સ્પીકરમાં ઉતરવા માં આવી. એને પુનઃપલ સરકારે આ સાલ્ય આપવા ઉપરાંત પણ મોટી મજૂરીના નીચમ કામ્ય કરી દીક્ષીઓને આ દેશમાંથી લોકો કાઢવાને આજીવ દબાવ્યું પણ કામ્ય કર્યું. આવી નીતીમાં લોક સરકાર તેમજ કોમના મતાએ સામેલ થાય છે અને કોમના એક વચેના સામે સુરક્ષિત કરવાને મરીબોના કહેને વેચી રહ્યા છે તેની પ્રક્રિયા સખત સમજામાં રીકા કરી. મહત્ત્વમાં મીધીજના સંબંધે દોંઠા પ્રમુખે જણાવ્યું કે મહત્ત્વમાં પણ કહે છે કે વધારે સારી રીતેનિના લોકોના સંકિત કાલેને ખાતર મજૂર વચેના કમ વેચી રહ્યા નહિ નોંધે, સાલ્ય આદિ પોતાની આખી લીકા વરતીને સંદેહાત્મક સમાવેશ કરી રહે છે.

કોલોનાઇઝેશનની તપાસ માટે નીચમેલી સરકારી કમીટીમાં સમ્મેશ થયા માટે સાલ્ય આદિ મનિફેસ્ટ કોંગ્રેસની સખત રીકા કરી અને પોતાના કેટલાક કોલોનીયલ મોર્ન લીકાને કે જેઓની પાછેથી વધારે કમપણી આશા રખાઈ લીકાએ

તેઓ પણ તેમાં સામેલ થયા છે તે બદલ ખેદ દર્શાવ્યો. અંતમાં મી. ક્રોસલે જણાવ્યું કે આપણે સાલ્ય આદિ કાના પત્નીઓ છોએ અને આ દેશ પ્રત્યેની રૂઝ જલ્લવાને તપર રીકા, જેને તે આપણે પાન આ દેશમાંજ આપણે ગ્રેક સાથે છતીશ અથવા મરીસાં.

કોંગ્રેસમાં અભિવાસના કરાવ

મી. એસ. એલ સંગે નીચે પ્રમાણે રસપ રજુ કર્યો:—

કોલોનીયલ મોર્ન અને સેલ્સરો મનિફેસ્ટ કોંગ્રેસીયનના આખર હાજર મળેલી આ માસ મીટીંગ સાલ્ય આદિ કાના લીકાઓને અન્ય દેશમાં વસાવવાને કોલોનાઇઝેશન સ્પીકરની સરખતાએ અને તેની સ્પીકરની રૂઝ કેટલા પ્રમાણમાં લીકાઓ આ દેશ કોડી જવા તેમાર છે એ તપાસવાને નીચમેલી કમીટીની સાથે કોંગ્રેસે સરકાર કર્યો છે તે સાથે પોતાનો સંજ્ઞાન વિરોધ કરી જાહેર કરે છે. આ વધારેમાં કિલ્લી તપાસમાં સરકાર કરવાના સાલ્ય આદિ મનિફેસ્ટ કોંગ્રેસના મળેલીને વચોડવા સાથે કોંગ્રેસમાં પોતાનો અભિવાસ જાહેર કરે છે."

મી. સંગે પોતાના ભાષણ દરમિયાન જણાવ્યું કે જે કોર્મ આમને કિલ્લેસરવાડ બતાવવા જશે તેને પોતાની જુલ તુરત માણુ પડી જશે.

મી. લેક્સ ગેમીયસે કિલ્લા કરવાને રીકા આપ્યો.

મી. પી. આર. વધારે વામીસમાં ભાષણ કરી રીક્ષિત સગમલી હતી.

મી. મણીલાલ માંધીએ જણાવ્યું કે વચેલી જે સરખા લોકોનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતી હતી તે સંસ્થાની માટે આપણે વિરુદ્ધ જવું પડે છે તપી અને પછેના ખેદ થાય છે. પરંતુ હું નતર્ક ચક્રો છે કે કોંગ્રેસ લીકા કામનું પ્રતિનિધિત્વ દવે ધરાવતી નથી. કોંગ્રેસ કોલોનાઇઝેશન સ્પીકરની વિરુદ્ધ છે અને એક પણ દીક્ષીને આ દેશમાંથી બહાર મોકલવા માંગતી નથી તેના કામને રહ્યા કરે છે, ના પછી લીકાઓને બહાર મોકલી કેસની સરખતાઓનીજ તપાસ કરવાને નીચમેલી કમીટીની સાથે તે સરકાર સા સાથે કરે છે.

મી. મણીલાલે જણાવ્યું કે હું આશા રાખું છું કે પુરોષીયને આગરી રીક્ષિત સમજી શકશે. અમે તેઓને તેમજ આગરી પોતાની જાનને પ્રમાણીક રીકા મનિફેસ્ટ છોએ. જે વસ્તુ માં અમે માનતા નથી એ વસ્તુ કરવાનો અમે કોણ કરવા મનિફેસ્ટ નથી. આ સમજા લોકો કે જેઓમાંનો મોટો ભાગ આ દેશમાં પેલા જમ્મીઓને છે અને જેઓ મુજમાં નેવેજાએ આ દેશમાં આવેલા મજૂના પરંતુ આ દેશની આખ દીને માટે આ દેશમાં કાવવામાં આવ્યા હતા તેઓ શાંત પત્નીઓ છે અને ખરેખર પુરોષીયને દવે પોતાની ગરજ સરી ગઈ એટલે તેઓને આ દેશમાંથી કાઢી મૂકવા નિર્ણય મળેલો. એટલી અસખ્યતા તેઓ જરૂર નિર્ણય બતાવે. અને આ દેશમાં ઉપરોમી નાગરીકો તરીકે રહેવા અને આ દેશને કમીટી દીકાએ એવું સિદ્ધ કરી દેવા મનિફેસ્ટ છોએ."

મી. મણીલાલ માંધીએ મુદ્દાવારમાં પણ આપણું કુદ્દ હતું અને કેપટાકનમાં જે સ્ત્રાવેજ સહી કરવામાં આવ્યું હતું તે કયા સંજ્ઞામાં સહી કરવામાં આવ્યું હતું. તેની વીચને રૂં હતી અને આપણે ઉપરિશ્લે થયેલી રીતિને એ સ્ત્રાવેજની સાથે દરોજ સંબંધ નથી એ સમજાવ્યું હતું. અને કોંગ્રેસની વસણ પછેના નિર્ણય દીકા અને કમીટીની માંધીમાં નીચમે

નેવી કોવાલુ જણાવ્યું હતું.

સારે બાદ દરમિયાન કિષર મત રેવાના પાંચ દળોની મેળની મંત્રી એક પછી વિરૂદ્ધ મત વાગે દરમિયાન સંપત્તિને પસાર થયો હતો.

બીજા બાબતે ૩૦નાર એમાં મેસર બીરો સારાદાજી, બરનાઈ કેમીમલ, રી. એન. મોમ, ખાન, ડી એસ મેરી. રી. આર નાપદ, એ. નાપદ, પલછ રામજી અને એસ. મહેર (મેરીટજન) હતા.

મંત્રીશ્રી આરે પ્રાર્થના

સારે બાદ મહાત્મા મંત્રીશ્રી વંદન મેરઘનારે જે અને દોહના દરિયાનેની વિશ્વતિયું મંત્રિય કાળે મહા રાખવાને ઉપર તેઓને તબક્કે પાછા સારા કરી દે એવી પ્રાર્થના કરનારે પ્રમુખ તરફથી મુકાયેલો દરમિયાન આખી મેળનીએ કિસા કર્મ એક મીનીટ શાંત ચિન્તે પ્રાર્થ કરી પસાર થયો હતો. એ મીનીટ દરમિયાન પાંચ દળનારે મેરઘે એટલે શાંતિથી ઉભા હતા કે એક ટોચ ન પડે તેના પછી અવાજ આપણી રાજ્ય.

સારે બાદ પછી દરમિયાન સુધી પૂર્ણ ઉત્સાહથી અને પુર્ણ વ્યવસ્થાથી આલેખી મીટીંગ અંતિમ રાષ્ટ્રીય મીન મવાયા બાદ વિસર્જન થયે હતો.

વિવિધ સમાચાર

પાર્ટીકીડામથમાં થયેલ સભા—મરઘમ સેન પ્રમાણે અવસાન માટે એક દર્શાવવા પ્રમુખ રા. દુવરા દાસ ક. લગતજના પ્રમુખપણા નીચે મીટીંગ મળી હતી જે વખતે બંગાલના મહાન નેતાના અવસાન માટે એક દર્શાવનારે અને મરઘના કુટુંબીજનોએ પ્રત્યે દિલસોજી દર્શાવનારે દરમિયાન થયો હતો.

શ્રી પ્રીતીવીયા ગ્રાહ્યકર રજપુત યંગ બજાર મંડળ તરફથી ના. ૧૩-૮-૩૩ ના દિને પ્રીતીવિ જયંતિ ઉજવવામાં આવી હતી જે પ્રસંગે બામરમા તથા મેનાની સારી સંખ્યા ભર્મ હતી. પ્રીતીવિના કુલન સરિયન વિવેચન થયું હતું. બાદ લગ્નન કીર્તન કરવામાં આવ્યો હતા અને આની બાદ પ્રસાદ લઈ "કર્મકાલની કમ" ના અવાજ સાથે મેળાવડે વિસર્જન થયો હતો.

ચોક્કસ રજપુત યંગ બજાર મંડળ (પ્રીતીવીયા) ની મીટીંગ ના. ૨૦-૮-૩૩ ના રોજ નારજીભાઈ છીબરભાઈના મહાન મળી હતી જે પ્રસંગે પ્રાર્થના બાદ અંગામાનાના કંઈક કાળે કરવામાં આવ્યું હતું. સેક્રટરી મી. ક. નરસીદાસે સભાના ભાષ્યોએ જે જે ઉદારતા બતાવી હતી તેમજ બીજા ભાષ્યોએ મદદ કરી હતી તેમને આભાર માન્યો. મંડળની કાનિવાઈક કમીટીના સભ્યો નીચે પ્રમાણે છે: પ્રમુખ શ્રી. કલ્યાણભાઈ ભાણુભાઈ, સેક્રટરી શ્રી. કેશવલાલ નરસીદાસ, ખજાનચી શ્રી. દરગોવનદાસ ઉદકભાઈ. અંગામાનાના કંઈક માં નીચે પ્રમાણે રજગો અંગવામાં આવી હતી: મંડળ તરફથી પા. ૫-૧૧-૦, નારજીભાઈ છીબરભાઈ પા. ૧-૧-૦, કેશવભાઈ નરસીદાસ પા. ૧-૧-૦, હરગોવનભાઈ ઉદકભાઈ ૧૨-૩, ભાણુભાઈ રૂપાભાઈ ૫-૫, કલ્યાણભાઈ ભાણુભાઈ ૫-૦, પ્રેમજીભાઈ છીબરભાઈ ૫-૫, કલ્યાણભાઈ ભાણુભાઈ ૫-૦, ભાણુભાઈ બીખાભાઈ ૨-૬, બીખાભાઈ મોરારભાઈ ૨-૬, દુભભાઈ છીબરભાઈ ૨-૬, અંગજીભાઈ ખુરામ

ભાઈ ૨-૬, દરિયાઈ મેવાભાઈ ૨-૬, વનમળીભાઈ મોરારભાઈ ૨-૬ છીબરભાઈ રૂપાભાઈ ૧૦-૦, કલ્યાણભાઈ વસાભાઈ ૫-૦, બીખાભાઈ પરસોતમભાઈ ૫-૦, જીવજી ભાઈ છીબરભાઈ ૨-૬, પ્રેમીભાઈ ભાણુ ૧૦-૬ પરસુરુજી ૧૦-૬ દેસ પા. ૧૨-૫ ૬ દેસ રૂપાના કરવામાં આવ્યા છે.

મીડલબર્ગ-એરમેસો કુટુંબીક મેચ—ના. ૧૩ વાર રવીના મીડલબર્ગ વોન્ડરસ નાઉન્ડપર પુરોગામીન રેફરીના નાથ નીન કુટુંબીક મેચ એરમેસો ઇન્ડિયન સ્પોર્ટ્સ ક્લબ અને મીડલબર્ગ ઇન્ડિયન સ્પોર્ટ્સ ક્લબ વચ્ચે રમાઈ હતી. ખંન ટીમેની મેટી વિખ્યાતી નમજ આપણીએ સાંભળી આવ્યું. આજના મેચમાં બંનેમાં આવ્યા હતા. પ્રેક્ષકોની સંખ્યા ઇન્ડિયન નમજ પુરોગામીનાની ઘણી મેટી હતી. રમતવચ્ચે યાગે બપોરે રાજ થઈ હતી. રમતની શરૂઆતમાં મી. જીવજી મીડલબર્ગના ફારવડે મનરે ફીક મારતા સીંગા મોલ કરી ૧ સાર તેધાબે. તેના જવાબમાં નરમજ એરમેસોના ફારવડે મી. મોલમક પ્રિમકાર્લિ જસાતે છીબર મોલ કરી હારજન સમગ્રભાવે સાંભળ્યા. હાથે હાથે માફ મીડલબર્ગના બીજા ફારવડે મી. ફારવે મોલ કરી છત મેળવી. મીડલબર્ગ ૨, એરમેસો ૧. એરમેસો તરફથી ભાના રેપટન મી. એસ. એમ. હીનકારે તેમજ મુસા ઇસ્માઈલિ જસાત, અદમક મુસા, પ્રિયામીમ પ્રિમકાર્લિ લેવાત ને મુસામ ફુલેન હીનકારે સારી રમત બતાવી હતી. બારે મીડલબર્ગના મોલ ફીબર મી. નીમુખ બક્સ મી. મુસામ ફુલેન બાબા તથા મહમક હાથે સારો શૌ બતાવી છત મેળવી. બરેબર મીડલબર્ગ ટીમને આ છત માટે મુબારકબાદી થતે છે કારણ કે સામે પક્ષના ટીમ તેમનાથે વધારે અનુભવી મળ્યુંન તેમજ બારેસ અને બનેક એમાં વિજય પામેલી હતી સારે મીડલબર્ગના પોવરે તદ્દન નાની પપના સીંગાઉ પછી દિગતને ધિરજવાન બેસાડી હતા. તેમાં એરમેસો, ચીકન, બેબાલ, ક્રેલીના, વોન્ડરજીન, પ્રેમકાર્લિ અગાડેડોપ અને વોટરકેલ બોવલ વગેરે જગ્યાએથી આવેલા નમજ મીડલબર્ગના કુલ દોહીએને ના. અક્ષી ર્ધવાઈએ પાતાના મુકાર્મ ખંન વેળાનું જમણ આપ્યું હતું. તેમજે મીડલબર્ગની સારી પરીણા સાકરી કરી સપળા ભાઈએને આ-બારી કીયા હતા મી. આના પ્રિયામીમ પોતે સેક્રટના પુરેપુરા સ્પોર્ટ્સ. જે ને આ ટીમ પછી તેમનાજ સ્ટાફમાંથી બતાવી હતી તમામમાં અર્ધા કિષર ફરીજનભાઈ કે જેએ તેમની પ્રાન્થોના મેળવડે નેમો હતા. અન્ય છે તેમની ઉદારતા ને મોટું ફીલ ૫ જેની સમક્ષ જ્યનીઅ ૬ બલ વર્મિતે કંઈ નહાવત તમકે. જે સપળા દોહીએ પરમેથર કરે ને એમના વિચારના નાવડે ના હાંક સાર તથી ૧ આપણે મુસામીની સરિયમાંથી છરી ચત્તજ બનાએ ને રવરાત્ય પ્રાપ્ત કરીએ. સાંભળ્યા બાણુ બાદ ખંન ટીમેના પ્રતિનિધિએએ કુંકા વિવેચને આખી અરસપરસથી એકબીજાના આભાર માન્યો ને છેવટે એરમેસોના પ્રકિષર કુટુંબીકની વળતી મેચ રમવા આમંત્રણ આપ્યું. આના રાખીએ છે ૬ મીડલબર્ગ ને સ્વીકારી ફરી પાછી રમતગમતને કુંકા કરી પ્રેક્ષકોને તેમની રમતથી આકર્ષી ખુશ કરશે.

એ અંગ્રેજી અભિહાસ

(ગાંધીજી. ૧૬૫)

૬

કવિવરના પત્રો

કવિવરનાં એ બાપણુ 'દરિદ્રજનકીર્તુ'માં જાણી પશુ એમના માંધીજીના છેલ્લા ઉપવાસ વિષેના એ કાગળો તો જાણ્યા નહીં, એમાં કવિવરને અન્યાય તો ન થતો હોય એમ એક મિત્ર પુછે છે. જરાય અન્યાય નથી થતો, છતાં એ જાને જાણે પશુ આ અંકમાં જાણીએ છીએ. એ બાપણે જાપવાની તો એટલા માટે જરૂર પડી કે એ બાપણેની સુપરેલી જાણતિ છે કે આ મહિનામાં શ્રી. કાલિદાસ નામે કવિવરના એક લેખ નરીક જાહેર પાડી છે. અને એ સહારણ છે. ઉપવાસના તત્ત્વ વિષે એ બાપણેમાં કવિવરના કીર્તિ-ચિંતન બરેલા વિચારો કિતારવામાં આવેલા છે, એ વિચારો કવિવરના માંધીજીની ઉપરના એ મહિનાના પત્રોમાં જરાય જોગવાયતા થતા નથી. આ પત્રોમાં કવિવરનું કામગીર હૃદય પોતાનું દુઃખ રોધ રહ્યું છે, અને દુઃખ રોધોરોતાં પશુ પાછા અજબ વિનમ્રતાથી કહે છે: "મને તે થાય તેમજ તમે કહેશે નિશ્ચય સાચો છે એમ માનવાનો, અને મારી અથકા એ મારી અજાનજાનિત બીજાનું પરિણામ હશે એમ માનવાનો પ્રયત્ન કરીશ." 'અજાનજાનિત બીજા'નું નહીં, પણ એસક વરે જાહેરના ૨૨ કવિવરના ઉપવાસનો અંત કદાચ અજુમાયો જાણ્યો નો જ્યાં આપત આવશે એ અતીવ પ્રેમકરી ચિંતાનું પરિણામ હતું એમ અવરુપ કહેવાય.

જાણી કવિવરના કાગળમાં એકમે વાત એવી છે કે જેનો અર્થ કવિવરે પોતે પોતાનાં વિરસ્તારણીય બાપણેમાં આપી દીધો છે. કવિ પોતાના પ્રથમ કાગળમાં કહે છે કે જાનમાં પાપ અને અનિષ્ટ નો અનાદિકાળથી સામ્યું છે અને પાપને કેડવાને માટે ઉપવાસ ન થાય. ગઉતમ પુછે ક્યાં ઉપવાસ જ્યાં દત્તા પશુ ખરી વાત એ છે કે ઉપવાસ સનાતન કે અનાદિ પાપની સામે નહોતા પશુ આપણા પોતાના સમાજના એક સદા સામે દતા. એ પાપ આખા માનવજાતમાંથી શરમ નથી પશુ આપણા પોતાના સમાજની શરમ છે, અને એને વિષે તો કવિવરે પોતાના બાપણમાં જે કહ્યું છે તેમાં સુદ સલ રહેલું છે: "એ બહુજ પાણી બેરેલા મદાપાતકની સામે મહામાહુએ આને અંતિમ પુહની યોગજા કરી છે. આપણા દુર્ભાગ્યે કદાચ આ કાગળમાં તેમના દેહનું અસ્તિત્વ જાય પશુ ખરું. પશુ એ પાર્શ્વિકનો બાર એમણે આપણા દરેકની ઉપર નોખ્યો છે. એ બારનું નેમો દાન કરી જશે." આજ મદાપાતકોમાં કવિવરના બીજા પત્રની બીજી કંડિકાનો અર્થ રહેલો છે. એમાંનો એમનો ૬૨ અસ્થાન છે. કાદ મદાપાતકે ચેપકિત નથી હોતા, વિષને ઉલ્લેશીનેજ હોય છે. અને માંધીજી તો અનેકવાર કહી ચુક્યા છે કે એમના ઉપવાસનો અંત એમની સાથે નહિ આવે, પણ અસ્પૃશ્યતાના અંતની સાથે આવશે. એટલે એમણે આરોજા અસિદ્ધાવમાં એક નહીં પશુ અનેક પાત્રિકા જાત ભેજો અને એને અસ્પૃશ્યતા ભરમ થતાં સુધી અજાન રાખશે. કવિવરનાં દમણાં કાંકલાં વચનોમાં એજ વસ્તુ નહીં તો બીજું શું છે? એ આખા અસિદ્ધાવને કવિવરનો

આશીર્વાદ છે એમ એમના બીજા બાપણની આ વાણી સાક્ષી પુરે છે: "જય થાએ એ તપસ્વીનાં જે આ પડીએ એક છે—ચતુરને સગાપ રાખીને, અમવાનને અંતરમાં રાખીને, સમસ્ત હૃદયના પ્રેમના દીપો પ્રગટાવીને, તમે એનો જ્યમ્વનિ પોકારો. તમારો કંઈસ્વર પહોંચાડો એના આસનની પાસે." એવુંજ આશીર્વાદન એમણે ઉપવાસની પુણ્યકૃતિને દિવસે મોકલ્યું હતું.

૧૮

થાડા વધારે પત્રો

આ સમયમાં તમે પુરી થાય છે, કારણુ હવે વાચકને અગિયારની ચિનગારી આપવા ન જરૂર પડી નથી. માંધીજીના પોતાના લેખ આજ સમાજથી રહુ થાય છે એટલે અભિહાસના પુણ્યપાપક અગિયારી રહેશે.

આ લેખમાંના પુરી કે ને પહેલાં આ અઠવાડીયામાં આવેલા પશ્ચિમના કેટલાક કાગળોની નોંધ લેવી જરૂરની છે. દરેક અઠવાડીયે આવતા આ કાગળોથી વધારે ને વધારે સિદ્ધ થઈ જાય છે કે ઉપવાસનું રહસ્ય હિંદુસ્તાની રીતથી કંટાળેલા પશ્ચિમના લોકો સરસ રીતે સમજ્યા છે. આ કાગળોમાં કેટલાક અલિંગ્ય દુકા છે તે જગના તેમ છતાં હું, કેટલાક લખા કાગળમાંથી કિતારા લઉં છું.

વિસાવતથી આવેલો એક પત્ર: "આપના ઉપવાસને વિશે હું શું કહું? જગના સ્ત્રીકા માણશે આપને જોળાએ છે ને બધાના પ્રેમનું આપ પરમનિધાન બન્યા સાચો છે."

કોંકાથી આવેલા એક કાગળમાં લખ્યું છે: "આપ ઉગરી થયા એને સારે પ્રશ્નો પાઠ મારું હું આપની અસ-પરીક્ષાના દિવસે માં કવેડોની જેમ મેં એજ પ્રાર્થના કરી છે. આને માનવપ્રેમથી પ્રેરણાને જે પુણ્યકારી બાદ્યું તેનું સુંદર જાળ આવશે; આવ્યા વિના નોકળ રહ. મને વિશ્વાસ છે કે મેં નમ્રતાપુર્વક આ કાગળ લખ્યો છે તેનો આપ સ્વીકાર કરશે."

જે દિવસપરજ અંગેરીકાથી નીચેના તાર આવ્યો છે: "ચેનસિલ્લેવેનિયા સંસ્થાનના દળસીજીની પરિષદ ભાર્થ છે ને આપને અભજાઈને પ્રણામ મોકલે છે. આપ દીર્ઘાયુ થાઓ અને આપનું કાર્ય જાગળ ચલાવવાનું જમથ્ય પ્રાપ્ત થાઓ એવી પ્રાર્થના રહે છે."

અંગેરીકાના બીજા એક સંસ્થાન કેલીફોર્નિયાથી આવેલા એક લાળા કાગળમાંથી નીચેનો વારો આવ્યું છે: "હું કે" વસ્તી હોસી છું. યસમાં સહાલ્યા વિના આ કાગળ લખ્યું છું. મને આશા છે આપ વાંચી સકશો. અમે આજની આજ-કલા વાંચી છે આજ કવિવરની આપના પર કેટલી અપાન રૂપા છે એ જોઇને અમને આશ્ચર્ય થયું છે. હું પ્રાર્થના કે છું કે કવિવર અને તેનો પુત્ર હજીયસિત આપને આજે આપનાં પત્રોની અશીર્વાદ આપે અને આ મદાન કાર્યમાં આપને રસ્તો બતાવે. સારી મેહી વાત નો એ છે કે પ્રાર્થના સંજીવનારો ને પ્રાર્થનાનો અર્થ દેનારો જમથાન બેડો છે; માત્ર આપણે એનું પાકું થાય એટલી વાર સપુરી રાખવી જોઈએ."

દેનેડાથી બીજી એક આત્મીયે કાળે નાગળ બ. તેમાં તારે પતિના પશ્ચિમ નાગમાં આવી રહેલી અસંતોષદારક સ્થિતિનું વર્ણન કર્યું છે. જીવનના પ્રવેશનો કેવલ વાતવર્તાનો મૂળમાર્ગ ક્યાં એ જાણવાની અંખના પ્રગટ કરી છે. કેવલ ત્યજ નિર્વિન પુરો થયો એ માટે પ્રવૃત્તિ આભાર માન્યો છે, અને અંતિ પાર્થિવભાવ એક વચન દોહ્યું છે: "સરીરભળે ને સનાયળ કસા વિસાતમાં નથી; આત્મભળા મેજ સાચું" "વળા છે," એ મળ્ય વચન છે."

જમોનાથી એક દંપતીના બે કાગળો આપ્યા છે. એ મુળ જમન વાળમાં લંગેલા વતા. તેનું એક મિત્રે વાળતર દરી આપ્યુ એમાંના પત્નીના કાગળમાંથી એવસ્ય ઉતારા અતી આપ્યું છે: "આપના જીવનનો પરિચય નવારથી મને થયો ત્યારથી માં જીવન કસમથી ઉડ્યું છે ને તેનું નવું મંદાણ રચાયું છે.....જીવનમાં અંધરમાં નમ્ય અતિ રહેનાર ને વાકુલ વિરલા મુક્તાત્માએ જે તેમાંના એક આપ છે એ હું સમજું છું..... ન્યાસુધી હું સંપ્રદાયના મતામંદા માં પોલી દત્તી સાંસુધી અને નિશ્ચિન્તનો ઉદ્દેશ પશ્ય અરુ રામાં સસભયો નાંદાનો. ક્યે એ જ્યાં પડળ દુર થયાં છે મેઠલે હું એમને અંધરી સાસાતગરવાળા દાંતી પુરુષ તરીકે જોઈ શકું છું. પરંપ્રિયને કહેલું કે "સત્ય તમને તારશે. એનો મને હું સમજું".....જીવનનો મર્મ તે મેજ છે કે હમ્મર રાણે એમ રહેલું ને એની સેવા કરતી. પ્રથમે કાળે જ જીવ્યું. હું આપના પતી લડીશ આ દેશમાં આપના પતી કામ કરીશ, સલાવાદ અને અદિસાનો પ્રચાર કરીશ... આપે વાચકને કહ્યું છે કે તેમણે આપને માટે પ્રાર્થના કરવી. હું મણીસર એવી પ્રાર્થના કરું છું. અતી ધૃત્વાક જીવનનો છે જે આપના પદમાં છે. મારા પતિ પશ્ય આપના સંનિદ છે. આ વિષય જીવનમાં આપે અમારામાં સકિતનું સંચય કર્યું છે, આપે અમને પ્રથમે મારે ચકાવ્યાં છે" એ બંદનના પતિ અર્ચિતથી લખે છે: "અમારી પત્નીના સમજીનું વર્ણન મારી પત્નીએ કર્યું છે. આપનો જીવનસંદેશ પુરોષ માં ને આશ કરીને અમારા દેશમાં લીલાશી એવી મને આશ છે...અમે લેકિ પ્રથમવિમુખ કષ્ટ થયા છીએ. આપ માટે માટે અને મારા દેશ માટે પ્રાર્થના કરશો. અમે તો આપને અને દિલ્લિતને માટે પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે આપનું કાર્ય એક ન જાઓ, અને જે વસના માટે પુરોષ જન્મ વર્ષથી આથી રહ્યું છે ને છુદાઈ રહ્યું છે ને વાટે દોહસ્તાનને જવાના મારો કદી ન આવે."

આ વિનાશથી જાણારી ને દિલ્લિતથી કંદાએલા જમોના કે દેનેડા જેવા પ્રજાસત્તાક રાજ્યમાં આસતી દિલ્લાનીતિમાં કંદાએલા દેનેડાપતે, તેમજ અમેરીકનો, અને દળસીએને માટે અદિસાની આ અપુર્વ યીનમાં આશાનાં ચિન્હો દેખાત છે. પેનસિલ્વેનિયાના દળસીએનો તાર તો બહુ કસતી છે. મેઠલે દુરદુર પશ્ય તેઓ આપણા દેશમાં આસતી અંતક પ્રવૃત્તિને આપવાસ કરી રહ્યા છે અને પોતાની પરિવર્તન મેઠલે ગાંધીજીને તાર મોકલે છે. આમાં કયું આભર્યું નથી. ન અસ્પૃશ્યતાનો તારા મારામારી અને કાપકાપી વિના કાવ- અને સરીજ—તો ને અમકાર ખુનામરકાવાળા માદવીવી આવેલા દળસીએનો વનામીના અંત કરતાં વધારે અદ્યુન મણારી. દળસીએ સ્વતંત્ર થયા, પણ દર જોરા અને દળસીએ વચ્ચેનાં વાઢવેર નથી થયાં, અને વચ્ચેની એક પ્રકારની ખરી અસ્પૃશ્યતા તરુ નથી થઈ. એનું કારણ

મુળ માગનો નાશ કરવાને માટે કેવામણાં દિલ્લાત્માક વગલા હમ ન થોપા આપણે માં અત્ય-અલિહાનને મારે જે આપણું જમાનાજીનું વાપ આપણે ધોઈ નાખી છતાં ને તેનો સંદેશ તારા થશે અને પાળ્યા કથાપ મેલા કાંદા નહિ રહે એમ કદી ચકાવ.

વિલાપનના એક મિત્રે પોતાના કાગળ સાથે 'સ્કેલસમેન' નામના વાચકમાંથી એક કાગળી મોકલી છે તે પરથી જાણાય છે કે ગાંધીજીની તપસ્વાનો ચિસ્તી સમાજોપર દેકેકાણે કોડ પ્રભાવ પડ્યો છે. તે માં એ સ્કેલસમેન મુખ્ય રાઉર એફિનપરેમાં ચિસ્તીએની મોટી સભા થયેલી. તેમાં સભા ભોલાવનાર મૂલરે કહ્યું: "ગાંધીજીએ તેમનું અસાધારણ અનરન સંજનાત્યા પુ કર્યું છે. એમનો માર્ગ આપણે સમજી શકીએ કે નહિ તેમે આપણે એટલું નો લેઈએ શકીએ છીએ કે આ એક એવા દુરમ જમલે સંપૂર્ણ પ્રથમવર્ષ કર્યું છે અને જે દલિત લેકાને કાળે એમના દેશવધુએના મુકવપર અસર પડે એવું એક પગલું કરી રહ્યા છે." એ સભામાં મી. જો નામના એક પાદરીએ તાચેનો હાવ રખ કર્યો અને સભાજનોએ તે સંપોનુમતિ પસાર કરી: "આ સભા દમેશાં દોહસ્તાનના દલિત લેકાના દિતનું ચિંતન કરે છે, તેથી અત્યારના અસ્પૃશ્યતાનિવારણના કાર્યમાં જે બારે પ્રગતિ થઈ રહી છે તેને સાથે પોતાનો કોડ સંતોષ પ્રગટ કરે છે, અને અંતરથી માગના કરે છે કે જે લેકો પોતાનાં કામગીરીની ઉભતિ માટે નિસ્વાય પ્રવન કરી રહ્યા છે તેમના તમામ પ્રવતેને સંપૂર્ણ સહયતા મળે." (અધુરે)

મરુ લંડનમાં હીંદુ મંદિર

(અમારા અગરપત્રી તરફથી)

તા. ૭-૮-૩૩ ના દિને ઉપશંકત સેસાપટીના મંદિરના વાંધામની પાદરીની માટેની સમરક્ષિકા ખુશી મુકવના મુળ પ્રસંગે મરુ લંડનના દોહલાકોનો એક બંદર મેળાવો થયો હતો જેમાં મુજરાતી અને નામીલાકોએ તથા વચ્ચી કહેતોએ પણ હાજરી આપી હતી. પ્રજા પ્રાર્થના વાદ સંસ્થાના પ્રમુખ પટેલ અભાનક આ. પ્રમુખે સ્થાપિતકિલા અનામકલિત કરી અને જમ નાહ રૂએ પ્રવેશકાર ખુશી મુકવું કર્યું. જે પછી વેદિક પ્રથાએ તેમના વસ્તે હોમનું કાર્ય મીપુલ લટલુમાક મોપાળજીની સ્વામી પૂર્ણ થયેલ. બાદ મી. લલુ. બાકાએ મુજરાતીમાં અને મી. મુસીએ તામીલ ભાષામાં પ્રજા પ્રાર્થના કરાવી હતી. તે પછી એક વાંચે બાકાનું કાર્ય સાંજ પર મુજની રાખી જનસમુદ વિસર્જન થયેલ.

પ્રમુખનું બાપજી

બાદ સાંજે સાગ સાન વાગે પ્રાર્થના થયા બાદ મીપુલ અભાનક વી. પ્રજાના અમપટે પ્રસંગેલિત બાપજી થયેલ. પ્રમુખ મહાકરે વિદિત દેશ કે અમની બાવનાને ઉ તેજન આપનાર સાધનો માં મંદિર મુખ્ય છે જેથી તેની બાવરકતા દરેક ધર્મના અનુચિને રહે છે. આપણા કેટલાક બાકાએ એવી પોટી માન્યતા ધરાવે છે કે આપણે તો આ દેશમાં પેસા કથાવા માટે આવેલા અમર મોજખન મણવા આવેલા છીએ જેથી મંદિર અને ધર્મની બાવતની આ દેશમાં કદી બર નથી. આ માન્યતા તદન મુજબરેલી છે અને તે કામની જાતીને પ્રેરે છે. દરેક મનુષ્યને પોતપોતાના ધર્મમાં વદ થકા તો હોવીજ એકલે. આપણને આપણુ ધર્મમાં વદ થકા ન હોય તો પછી આપણે

હોદ્દ કહેવડાવવાને લાગેજી કેમ કરી કહીયો? આપણે જ્યાં હોમીએ ત્યાં આપણા ધર્મનું માન રાખી હોદ્દ ધર્મની અંશુની દરવાજ કરવા જવાનું કરવા એ આપણી ફરજ છે. જ્યાં મદિસ રહેવાથી કામની હજારી નથી પણ અધોમનીજ છે. જ્યાંમાં તેમણે ના મદિસ તમે હોદ્દ આજ બહેનોને મારે પ્રાણ હોવાનું જાણવી દમેજાં એનો જાણ તેવા પ્રુપ સમજુની આપી હતી. લાખીસમાજનો મુજરાતી ન સમજી શકતા હોવાથી તેમને અમિજીમાં સમજુતી આપી હતી.

બીજા બાપણે

તે જાદ ની આજ. દીમેથીએ સ્વભાગપ્રાપ વ્યવહાર કરતાં હોદ્દ સેસાપટીએ કરેલાં કામની તારીખ કરી. હોદ્દ કામની ધાર્મિક અપેક્ષા પૂર્ણ કરવા માટે સોસાયટીના કાર્યાવાદકોને અગિયંદન આપ્યું હતું.

તે જાદી મી. એક ઓમરોને ચોતાને આ પ્રસંગે ઉપસ્થિત થવાનો લાભ મળ્યો તે માટે જાદે ખુશી થયાંથી મદિરનો લાભ બહેનો પ્રમાણમાં થતો રહે એવું હિંમતુ હતું.

સંસ્થાના ઉપ-પ્રમુખ મી. ડી. ઇવજે પૂર્ણ થયેલા મદિર માટે સમજનાં અને નાજાનિ ઓમ આપી ને સત્કર્મોએ શ્રદ્ધા કરી છે તે માટે સંસ્થાવતી આગાર માન્યો હતો અને એજ પ્રમાણે હામમાં દરવા રાખી મદર કરવા રહેવા ચીનતી કરી હતી.

મી. એસ. ઓમજી એમો દિમાસખનો વિકટ વાતિક પ્રવાસ પૂર્ણ કરી હોદ્દ ખુશીના અન્ય પાંચ રથગના દેવ રસોને લાભ લઈ દુરતમાજ અંગે આવેલા તેમણે અગિય વિષય ઉપર બેધસાવક પ્રવચન કરી હોદ્દ ધર્મમાં દર બહા રાખવા અરજ કરી હતી.

મી. મી. વમવાને કમારી હતી પચેલાં કાર્યાના સતોષ ખતમી મદા એકસોથી જાળવવા અપીલ કરી હતી.

મી. આર. મકનજી તવડીએ નિવેદન કરેલ કે આ મદિરના બાંધવાને કદાકદર અને બાકોટેકદવા આપણે પણ આભારી છીએ કારણ કે તેમણે આપણને મનપસંદ અને સંતોષકારક કામ કરી આપ્યું છે તથા કાર્યાવાદકો ને અજમ અમ કહાવી પ્રચીત પરિચાન લાવ્યા છે તે માટે તેમનાં નામો આ સંસ્થાના પ્રતિદસમાં સદાને માટે બોધાયેલા રહેશે. તથા કોમ વીરવપ્રસાદકેળથી પટેલ મોરાર નયુએ આ પ્રસંગે હાજર રહી આ સોસાયટીને માન આપ્યું છે જે જાણ તેમના આભારી છીએ.

કેટલા અને શુભેચ્છાઓ માટે આભાર

કવીન્સટાઉનથી મોસસે મેન્ડા કુંવરજી, એલન પ્રેમા, જની નારજી, જમા ખુશાલ, ગલાલાલ નેરામ, અને અમજીવન મોસારે આ પ્રસંગે માટે ખાસ આર્થિક મેદ મોડલી ને અમુકવ ખતાઓ છે તે માટે તથા પુરેવહેલ હોદ્દ મંડે શુભ સંદેશ જાદવી બહી જામણી ખતાવવા માટે પ્રમુખસ્થાનેથી આવવાર માનવામાં આવેલ અને પ્રાપ્તી રજા બેન મોવીજી કવીન્સટાઉનવાળાએ સ્વમયથી મદિર માટે તોરણ બનાવી મોકલ્યું તે માટે ઉપકાર માલ્યો હતો. એવીજ આવના ફરક બહેનોમાં લેખ તો કેવું સારું!

તે જાદ હમ. પતાલ અમ મોડી રાત્રે મેલાવે. વિસર્જન થયેલ.

હોદ્દ સોસાયટીની તવારીખ

ઉક્ત હોદ્દ સોસાયટીની સ્થાપના સને ૧૯૨૪ માં થયેલી તે પછી પ્રગલ્ભિતે અવગધ થયેલી રને ૧૯૨૬ માં લાલમ કાર્યાવાદકો સંસ્થાના મદદાર દાખર લખ બધવિચન

કરેલ સરજાનની અને દાલની મળી આસે પાઉં કથરની મીલકત સંસ્થા દરવક મોજુદ છે. જેમાં રસો વર્ગ વધારે થયે જાય છે અને ત્રીસે ૨૦૨૨૮૩ સંખોતી સંખ્યા ઉપરાંત અનેક શુભ આદકોની રહાનુજીન ધરાવે છે.

અંગેના કેટલાક હોદ્દકામો સંસ્થાના જુનકાળના વ્યવહાર અંગે ઉપસ્થિત થયેલ વિષય પ્રસંગેને જુલી નદિ અર્ધ સંસ્થા સાથે સદકાર નદિ કરવાની ને અધોધ આવના સેતી રજા છે તે વધજી હોદ્દ કામ માટે અલગ દીક્ષગીર થવા જેવું છે. જે કે કાર્યાવાદકો અનેક રેળા વિનનિ કરેલ છતાં આજ મોઢી. બાવિંખમાં પ્રુપ તેમને સન્માનિ આપે એવા વિષય નિમંત્રણે અરજ કરવા સિવાય તેમના મટે વિરોધ શું બની શકે!

અન્યને માટે ચુદલું

સદકાર ન કરવાનું એક કારણ કદાચ અરુપરપતા પણ હોય એમ અંગે છે. અરુપરપતાનો બાકુ દર કરવા પુજ્ય મદદમક પ્રાણાર્થક કરવા જેટલો વગીરચ અમ કદાવે છે. તારે જાદી દલાર માખજ દર આવી વિદેશમાં પણ તે આવના સેતી રેળા વરજીવ જોતાં માટે શું કહેવું? કે ન્યા કયાનીજ બધમ અજાજ જેવી સ્થિતિમાં ખીલ્ય છે. મદદમાજીની પ્રકૃતિથી વિધર્મોએનાં કદમ પણ ખીમજા છે અપાર કાંત મજાત એવા હોદ્દકોના કદમ નદિ પામજી ને કેટલાં બધાં કહેર દેવા બોધયે? સત્યા મંજીવ થતા માટે તો બકત નરસિંદ મહેતાનું "વેળાવ જન તો તેનેર કહીયે" ને પદની એક એક લીટીપર વિચાર કરી ચોટે અંજી પણ અમમમાં પ્રાપ્ત જેમજી, કહેવાની અમલ નથીજ કે આ સંસ્થા તેના સ્થાપક કાળથીજ અંત્યજન પ્રાતનિધિત્વ ધરાવે છે અને તે નીચમ કાયમ રાખવામાંજ હોદ્દવનું મોરવ રહેલું છે.

આહેર સભા

મદરેસા અંજીમને પ્રસાધના આજ મેદાજ કનીવર ના ર સપ્ટેમ્બર ૧૬૮૩ ના રા વાગે જામત સ્ટીટ ઉપર આવેલા મદરેસા હોસમાં બહેરે સભા મળશે જે પ્રસંગે મદરેસાના પ્રીન્સીપલ મી. કાર્લર એવા અકબર પ્રમાણ સ્વરેજ ખતા કોવાથી તેમને માન અને પર્સ અપવામાં આવશે જે પ્રસંગે સર્વેને મધરયા વિનંતી છે.

ઈ. એમ. પારખ પ્રમુખ.

એસ. એમ. માલન સેક્રટરી.

મદરેસા અંજીમને મુરશીમ ડરખન.

બનાની

મોટા પાયાવાસા જાદવી પાત્રે એવા મોટા કેસ (આહેર ૬૦૦), કીમત રી. ૨૦ સી અર. ૧૧ તાબેરે બોદરે મોસાલો. આદુ ૧૧૦ ચેની રવલ.

LARGE SELECTED BANANAS

201, Prince Edward Street, Durban.

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist.

61, Prince Edward Street, Durban.

મફત! તદન મફત!!

કપડાંથી માલિલીવાણું વેચવિચા પુસ્તક કંઈ પણ કિમત કે દપાલ અર્થ તમાર તદન મફત મળે છે મંગલો.

મદન મંજરી કામેસી, અમનમર, કહીઆપાદ

'Phone 327 Tel. add, "Letapco,"

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફોન અને લેટાપ્કો આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર
ફ્રુટ અને વેજિટેબલ આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફોન અને લેટાપ્કો આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર
ફ્રુટ અને વેજિટેબલ આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

અઠવાડિક પેચાંચ

પા. નં.	કોડ	ફ્રુટ/વેજિટેબલ	પા. નં.	કોડ	ફ્રુટ/વેજિટેબલ
1	100	100	1	100	100
2	100	100	2	100	100
3	100	100	3	100	100
4	100	100	4	100	100
5	100	100	5	100	100
6	100	100	6	100	100
7	100	100	7	100	100
8	100	100	8	100	100
9	100	100	9	100	100
10	100	100	10	100	100

'Phone 3867. Box 316. 82, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHAI MIKAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

ફોન અને લેટાપ્કો આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર

ફ્રુટ અને વેજિટેબલ આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

ફોન અને લેટાપ્કો આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર
ફ્રુટ અને વેજિટેબલ આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફોન અને લેટાપ્કો આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર
ફ્રુટ અને વેજિટેબલ આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર
P. O. Box 342. Durban. 129 Victoria St. 64

ફોન અને લેટાપ્કો આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર
ફ્રુટ અને વેજિટેબલ આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર
P. O. Box 342. Durban. 129 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Weathtaking at lowest prices.
Mortuary and House Heating at Moderate Charges. Floral Flowers
and wreaths at short notice. Attendance all hours.
13 Cross Street, Durban. Phone 4961 Cent.

MANAGER: K. S. FRANCIS.

ફોન અને લેટાપ્કો આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર

ફ્રુટ અને વેજિટેબલ આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર

ફોન અને લેટાપ્કો આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર
ફ્રુટ અને વેજિટેબલ આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર
P. O. Box 342. Durban. 129 Victoria St. 64

ફોન અને લેટાપ્કો આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર
ફ્રુટ અને વેજિટેબલ આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર
P. O. Box 342. Durban. 129 Victoria St. 64

માન શ્રી. વખત મારેજ.

અમુલ્ય લાભ.

વહેલો ને પહેલો.

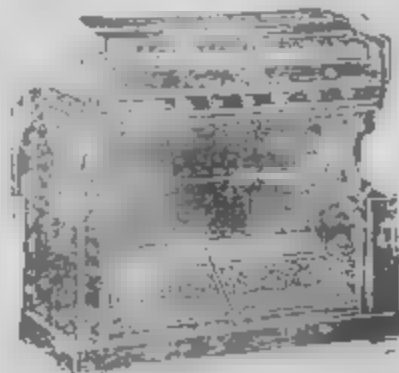
દુકાન અને રીડ હારમાનીયમ.

પગના અને રીડ હારમાનીયમ.

ફોન અને લેટાપ્કો આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર

ફોન અને લેટાપ્કો આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર

પા. 3-10-0.

પા. 2-9-0.

પા. 10-10-0

બહાર મામતા એક્ટર હાઇર પુરતું પ્યાન આપી બરાબર પેક કરી સુમના મુજબ રવાના કરવામાં આવે છે,
આમાશ 30 વર્ષના લાંબા અત્યંત પછી આ રેશની કુવાને અનુકરણ કરેક અતના હારમાનીયમ
મંમતા રેશની અમાશમાં રેશનીમાં સખીએ હીએ

ફોન અને લેટાપ્કો આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર
ફ્રુટ અને વેજિટેબલ આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર
P. O. Box 342. Durban. 129 Victoria St. 64

પી. એ. બોક્સ 450.

મેશાલીયા મ્યુઝીક સ્ટુડિયો,

139 બોન સ્ટ્રીટ, દરબન.

ફોન અને લેટાપ્કો આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર

ફોન અને લેટાપ્કો આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર

ફોન અને લેટાપ્કો આર. ડી. પટેલ એક્સપોર્ટર

શિયાળાના પૌષ્ટિક પાકો તૈયાર છે.

!! ચમત્કાર ત્યાં નમસ્કાર !!

કર્કિતને શાળ સાક્ષ્યપાક—રૂટાં કાળી તેલ તન્દુરતી આવે છે. તેની બાંદર ૧૪ જાનની વનરથી નાંખવામાં આવી છે. સોના, ચાંદી, વરખ, રાંબળી કાલમ, શીમસેની કપુર, જાસ, કરેલુરી ફેલર, અંબર, શીલાજીત, આરસાપરક, ચીકરીકંડ, વાંઘભોમન, સતાવળી, તરચી, લમુદીપ, અંદ્રપા, સેનારૂપા, લોક, અમરક, પરવળ અરમ ત્રીમેરે જાતની ચીએથી તેવાર કરવામાં આવી છે. હવે હોવા જતાં તરલુવાન માફક અખુટ અપરકાર કક્ષિત તથા દીવસના સેવનથી જીવાઈ આવે છે.

રતલની રી. ૧૦-૬.

ખેરડી અક્ષયપાક—જાંબલી તથા ખમ્બની તથામ શીમરીને નાખુદ કરે છે.

રતલની રી. ૫.

ગુંદરપાક—આ વળા પુરવની કમરનો દુખાવો જલમુખથી નાશ કરી એ દીવસમાં કામદો પહોંચારે છે.

રતલની રી. ૫.

કુનારપાક—કરીરના ખરાબ દોહીને નાશ કરી કક્ષિત આપી કરીર કલકું રાખે છે.

રતલની રી. ૫.

લેસલુપાક—કરીરના સાંધાઓ વાયુથી જલમના તથા દુખવા દોષ નેને નાશ દીવસમાં કામદો કરે છે.

રતલની રી. ૫.

મેથીપાક—કમારો મેથીપાક આખા સાલેશ આદિકામાં વખવાપડે છે. જેના વખાણ કરવા કરતાં મંગાવી જાતી કરો. વાગસલપર કમાર નામનું ભેગમ વાંચી લેજો.

રતલની રી. ૪.

અદકપાક—સ્વાદીષ્ટ સવારે નારવા તરીકે ખાવાથી પેલક આવે છે.

રતલની રી. ૪.

એ લેવરાંત ખજુરપાક, મુંઠપાક, આજરપાક, કુમીપાક ત્રીમેરે સ્નેહતા પાક તારીફ તેવાર કરી ખાવવામાં આવે છે.

આરકર સાથે પેલા મેકલવા અહેરવાની કરવી.

વધુ ખુલાસા માટે લખો—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3023.

Cor. Grey & Victoria Street Durban.

દશથી આવનાર તથા જનાશક્તિને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

તમારા ધંધાની બહેર ખબર ક્યા છપાવશો?

'ઈન્ડિયન ઓપિનિયન' માં

જે જુનામાં જુનું હોઈ જાય આખા સાલેશ આદિકામાં વખાય છે.

આવ અને નકલ માટે લખો—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

'Phone 24'

P. O. Box

ORIENT MUSIC SALOON.

Agents of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street

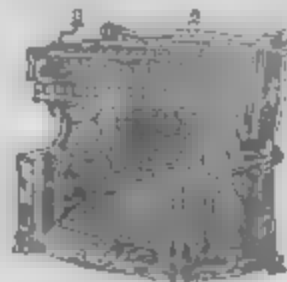
DURBAN 1933.

માએફોનની રેકોર્ડ

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—અમીલ—ટેલેગુ

હુટક થી. ૩-૩ હજનની ચા. ૩૫-૦

હારમોની અમ આરીઓન્ડ રેકોર્ડ.

તખલારૂપા, ૨૧-૭-૧ થી પા. ૫-૧૦-૦ જેટી.

પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫-૫-૦-૦. હાથના અને પગના.

લીકર માટે લખો ઉપલા એડરેસપર.

Indian Opinion

No. 36—Vol. XXXI

Friday, September 8th, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper.
Price 1/6 per copy

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રૂટી. "ટકલીવા" સપ્ટેમ્બર તા. ૧૮ મીએ

પોર્ટબ્લેર થઈ મુંબઈ જવા ઉપરથી.

મીલિના બાવો—ખિરાડી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પોર્ટ ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૬.

પેસેન્જરોએ પોતાના કાગીના કપડા પોતાના અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટ, ઇમનરૂં કરનારું કરવું, અને અવાંધી ચકો લાંબા રેલ્વે કોપર્ડમેન્ટને કાગીના મીલા પોર્ટ કરવું પહેલતા કરવા જણાવવું, તે તે તેલે જોઈએતા કરી આપશે. આ કાગીના કાપડની નવી મોટી પથરી સારી સજવોવાળી અને કામ ચાલની સાથે અને ઇસ્ટ આફ્રિકા સાથે ચાલુ રહે છે.

મુખ્યતા—ઇસ્ટમેન્ટે પોતાના મોટા કાગીના કાગીવારે ૧૧ પાયા જમાઈ કરવામાં પહેલતા કરતાં.

રેલ્વે કોર્પોરેશન પોતાની ટીકા જમાઈ મોટીસમાંથી લેવી અને નદાર મામલાના કાપડોએ જમાઈ થાયે પચાવવાદાર કરવાથી પણ રૂઈ રહેશે. સ્ટીમરને કમર્સ રેલ્વે કામકામ જમાઈ જતી રહેશે નીચે લખે છે.

SHAIKH HAMED & SONS.

390 Pine Street.

Tel. Add. "Karamat," Durban.

મુસલમાની વીરથી પાઉં ૩-૧-૧

રેપેરીયલ વીરથી પા. ૭-૧૪-૦.

હીંદુ વીરથી પાઉં ૨-૧૪-૦.

રેપેરીયલ વીરથી અબલ.

વધુ જાણ માટે જાણે થા મનો:—હીંદુ પેસેન્જર
એજન્સી શેખ હામિદ એન્ડ સન્સ,

૩૮૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including
Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's
Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union of

SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

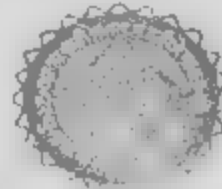

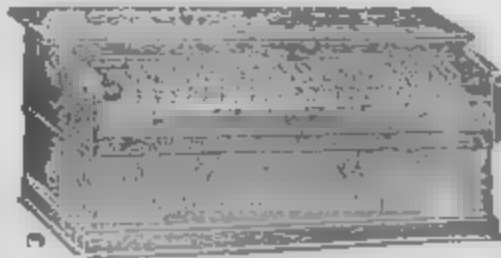
AWARDED
GOLD
MEDALS

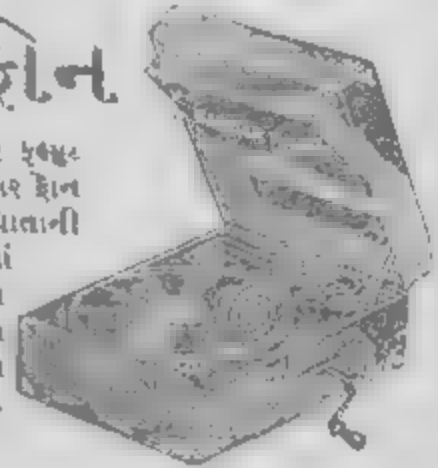
સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ચુટ; સરદાર ફોન

ફરેક ભાતના સરદાર ફલ્ચુટ
ફારમાન્યમ અને સરદાર ફોન
મામોદોન અમરી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક આનાનો
સ્થાપિત કોડી ફેક્ટરીમાં
મંગાવી ખાતરી કરો.

ચેતસીંગ ગુરુબક્ષસીંગ એન્ડ પ્રધર્સ,

દેડી જોશી અને સરખાવું-મિતવાદી પ મી મલીના તાકે, રત્ન સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ, ઇ.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બાબત જોશી અને જોશી ૪૫૪ ૫૮ મુંબઈની રોડ, મુંબઈ ૨

૨
૭
૨૨
૬

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારે જગપ્રસિદ્ધ

સપ્ટેશન

દરાજ, ખજ, ખુજલી, ખજજીવું વિગેરે ચામડીના દરેક કપડાં અકસીર દવા છે.
કપડાં કપડાં દામ પડતા નથી. ઘણા એકલીવીશનોમાં સોનાના ચાંદા મળેલા છે.
કી. મા. ૧ ના ૬ આના, પોસ્ટેજ પેકેજ સાથે જુદો. આબરુદાર એજન્ટો આપો છે.
સપ્ટે કંપની. કાલખલેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

કીટી, હાથ, માકડ, વંદા, માખી,
અથવા જાંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

ખીમીરા અનાવક ફેક્ટરી મીનોમાં વેચાય છે.

Box 247 & 317

Tel. "Khair."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Belra, P. E. Africa.

સોડા અને ૪૧૭ રેલીમલ મેડરેસ "ખરી

હુસેન હુસેન (સરદારધક વાલા)

ગાંધી પોસ્ટલ એજન્ટ,

કોડા, પા. ઇ. આફ્રિકા.

THE NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

Tynal Add:
P. O. Box, 2302,
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

**નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશિયા લીમીટેડ**

**ન્યાનામાં ન્યાય પ્રમાણ અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ
આપનારી જાસક વર્ષની જુની ટીમા કંપની.**

જીવનની સીમા કિંમતવાળી શા શા ફાયદા થાય છે તે બજારું હોય તે અને કય કંપનીમાં
કિંમતવાળી વસ્તુમાં વધુ ફાયદા અને રાહત આપનારી જાસક પ્રીમીયમ ભરવાળી
મળે તે બજારું હોય તે મનો:-

મુળજી જી. પટેલ

હિંદોબોના બોર્ડનેસના ચાફ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાન્નિસબર્ગ,

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khata, P. O. Box 59, Vreeniging.

Rampart Row,

Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખાતરી કરી દેશો કે તમને જોઈએ તે જ માત્ર ઓક્સફોર્ડ બ્લુ જીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને રાજ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફોર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ રંગીય થી રાખવો અને તે જ બ્લુ વાપરવા જાણવું કરવી એ કોપરકારક છે એવું કારણ કે જો કે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ તમે તમારા કપડાંને વેચશો તો તેથી લેને સતેષ થશે અને ફરીથી તે જ તે જ જરીદવા આવશે

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચઢાવનાર

નમુનાના નમુને જોઈના બનાવના, પછનાપલ વિગેરે ચીજો આરદર ખર્ચેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

ફ્રેઈ જોરદર ઉપર બતી રખાવેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકિંગ કરી કીફાવત આવવી ખાલસવામાં આવશે.

કેપ પ્રાવીન્સ, ડાંકવાલ, ક્રાઈસ્ટ, રેડેસીઆ વીગેરે ફ્રેઈ જાખાએ ખાલસવામાં આવે છે.

સખો: રવજી ભુલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડુરબન, નાટાલ.

Indian Opinion

No. 36—Vol. XXXI.

Friday, September 8th, 1933

Registered at the U.S.P.O. as a Second-Class
First-Class Matter.

MARITZBURG INDIANS MEET

UNANIMOUSLY VOICE NO CONFIDENCE IN CONGRESS

MRS. S. MUTHRAY is the man of the moment in Marlitzburg to-day. Ever since the Congress decided to co-operate with the Colonization Inquiry Committee, in the teeth of the very strong opposition of the Indian community, whom they professed to represent, Mr. S. Muthray has been active. He was instrumental in holding the first protest meeting in the City after the Durban Indians had held theirs in the Victoria Picture Palace. The meeting was held under the auspices of the local Indian Debating Society of which Mr. Muthray is the chairman. It was attended by 500 Indians and unanimously protested against any co-operation by the Congress in the colonization committee. The meeting was belittled by the leaders of the Congress as being one of ignorant youths. Marlitzburg Indians had contemplated holding another meeting after the Congress held its emergency conference at Johannesburg with a view to re-iterating their protest and refusing the representative character of the delegates appointed on the conference to represent Marlitzburg. But they were a little behind time, for the higher powers had moved in the meantime and booked the City Hall for the Congress meeting ahead of them. They had, therefore, to satisfy themselves by holding their meeting at the H.Y.M.A. Hall at a later date as the City Hall was not available.

Mr. S. Mathray was the convenor of the meeting who had acted in response to the following requisition signed by 57 members:—

"We the undersigned do hereby resolve that a mass meeting of Indians of Marlitzburg be convened on Thursday evening, August 31, 1939, at the City Hall, to record our protest against any co-operation by the Indian community with the committee of enquiry of the colonisation scheme. We hereby authorise Mr. S. Mathray to do the needful in this matter."

Efforts To Wreck The Move

Mysterious agencies were set afoot to wreck the above move by getting signatories to the resolution to withdraw. We understand eleven had withdrawn out of whom seven had retracted. The following letter addressed to the *Natal Witness* by Mr. H. Mathray, as convener of the mass meeting, in this connection, will be enlightening to the reader:—

Mr. Tolson's letter was published on Saturday morning of the 24th of March under the heading "Name Withdrawn—Invited to a Protest Meeting." In my capacity as co-chairman of the above meeting I approached the signatories on the subject and the following letter, addressed to me, was the result:

Περίοδος έκδοσης:
1 η Σεπτεμβρίου, 1933.

44 x 40 cm.
 40 x 40 cm. Steeling
 40 x 40 cm. Steeling

Dear Sir, We the undersigned subscribers to a letter addressed to you on 14th 1st September 1911, wherein we state, signed and obtained our signatures under an impression, by being seen, in all instances contained in that letter. We emphasize the fact that we were not taking cognizance with the instrument contained therein. The letter in question was brought to us by our signatures by Mr. R. H. Stander, President of the West Indian Congress, (Montreal Branch), (Signed) D. Bingswan-teer, H. P. Dhalayachar, G. V. Moolly, S. M. Ahmed, A. K. Dhalayachar (Jnr.), David Sengapoor, and K. D. Nordin.

In letters of parts of the whole letter the following will be more suitable, to your readers, covering the whole subject.

$$\Gamma_0(M_2, \mathbb{Z}) \cong \mathrm{SL}(2, \mathbb{Z})$$

Campos et Mesa Meeting,
Heldernachtliche.

P. Box 819. -We the undersigned, signatories to a resolution dated the 21st day of August 1915, instructing you to convene a new meeting of Maritime Indians to attend and protest against any co-operation by the Indian community with the Committee of Enquiry of the Quinquennial Scheme, do hereby refuse in the most emphatic manner any allegation that you obtained our signatures under such representation. We are fully aware of the content of the requisition so signed. We hereby re-iterate our complete confidence in you.—Signed by Mr. Maurice R. Poirer and others.

Hall Packed To Capacity

This is how the meeting is described by the *Nahal Wihana*, the local European paper:—

"Though the H.Y.M.A. hall, Lower Church Street, only holds 350 people, 600 Indians were packed into it on Sunday night (September 3), to hear the Colonial-born Indians and settlers' reply to the Indian Congress, whose notion was condemned particularly in co-operating in the Indian colonisation inquiry."

The *Natal Mercury* report estimated the audience at 700. The fuel was that every inch of space was occupied.

Mishap To Durban Crowd

Among the Darban representatives present at the meeting were Messrs. A. Christopher, P. G. Nuloker, Manilal Gandhi, P. K. Pathe, Ajam Haffoo and M. H. Lazarus. A party of about thirty, among whom were Messrs. S. L. Singh, M. Thajinson, G. N. M. Kuma, Fakir Yusuf, K. K. Pillay, S. D. Moodley, D. S. Chetty and others, was following in a bus but, as Ill-Jock would have it, the bus went out of order on reaching the Kloof, just a few miles out of Durban, and the party was not able to reach Marlitzburg to attend the meeting.

The meeting was presided over by Dr. M. R. [illegible], a well-known local resident.

Mr. Muthray read the following telegram received from Johannesburg from Mr. C. K. T. Nathan, president of the Transvaal Indian Congress:— "Welcome Colonial Born Indians and Settlers every where in their protest against South African Indian Congress resolutions and pray that the Almighty's blessings be with you."

The chairman, in his opening remarks, expressed his regret at the high-handed action of the Congress on the question of colonization and asked the audience to listen patiently to what Mr. A. Christopher and others had to say.

Mr. Muthray, in conclusion, explained the object of the meeting and protested strongly against the attitude of the Congress.

Mr. A. Christopher

Mr. Christopher then spoke for over an hour and explained how the question of colonization had come about at the last Round Table Conference, how they came to agree to co-operate with the Government of India in her mission to explore outlets for India's increasing population and how the appointment of a local inquiry Committee into the possibility of a colonization scheme for settling South African Indians and the extent to which Indians would participate in such a scheme was a distinct departure from the original understanding, and how it was wrong, on the part of the Congress, to co-operate in an inquiry with an openly declared object of reducing the Indian population. Mr. Christopher explained how those to leave South Africa under such a scheme, if per chance it ever saw the light of day, would be the poorer class, which would mean the bartering away of the birthrights of the poorer section for the advantage of those placed in better circumstances. The Congress had blundered in the past, said the speaker, in not consulting the people in matters affecting them and it should not repeat that blunder.

Mr. Manilal Gandhi

Mr. Manilal Gandhi said he did not wish to repeat what Mr. Christopher had already said, but had a few observations to make. He said it did not give him any pleasure to dissociate himself from the Congress with which he had worked for so many years but he had to do so as he believed the Congress to be utterly in the wrong. In taking the present stand he had done so fully realizing his responsibility as the son of Mahatma Gandhi to this country. The speaker quoted his father's words not to agree to any scheme which had the object of bartering away the rights of the poor labouring Indian population for doubtful concessions to the other Indian settlers, and said that the underlying motive of their participation in the present inquiry amounted to nothing else. Neither the Government nor the Press had made a secret of the fact that Indians must be reduced from this country before their claim for any rights could be considered.

The attitude of the Congress, said Mr. Gandhi, was wholly inconsistent with what they professed, for they had openly and emphatically declared that they did not advocate a single Indian being sent out of this country and that they were not in favour of any colonization or any colonization scheme, and yet they were co-operating in investigating the possibilities of such a scheme.

Mr. Gandhi expressed his regret at the attitude of the European Press who, it seemed, was out to advocate the hypocrisy of the Congress and to run down those who stood for truth. Those who were opposed to the Congress, he said, wished to be true to themselves and to the European public.

Referring to the formation of the Colonial Born and Settlers Indian Association, Mr. Gandhi said he felt the time had come when Colonial born Indians, who formed 80 per cent of the Indian

population, had a strong organization of their own for their uplift in this country. In Mr. Christopher they had a strong and sincere leader and they should follow him faithfully. They were good sportsmen and the way they conducted their sporting organizations was admirable. They should evince as much, if not more, interest in their future in this country.

Among other speakers were Messrs. C. R. Naidoo, R. P. Naidoo, I. A. Paffoeja and M. R. Naidoo.

Resolutions

The following resolutions were passed unanimously:

"That this mass meeting of Indians assembled in the H.Y.M.A. Hall, Maritzburg, hereby records its strong protest against any co-operation by the Indian Congress with the Committee of Enquiry set up to investigate into the possibilities of a colonization scheme for settling Indians from South Africa in other countries, and to ascertain to what extent they would be prepared to leave the country under such a scheme."

"That this meeting further emphatically reiterates any representation at the Emergency Conference of the South African Indian Congress held in Johannesburg on the 19th and 20th day of August 1933, as representing the voice of Maritzburg Indians, and hereby dissociates itself from any resolutions passed at such Conference to co-operate in the colonization scheme or any enquiry connected therewith."

"That this mass meeting of Indians assembled in the H.Y.M.A. Hall Maritzburg, hereby records its love for Mahatma Gandhi, and prays the Almighty that he may be speedily restored to health, so that he may continue his noble work for the uplift of the depressed classes in India."

The meeting, though overcrowded, was enthusiastic to the end, having lasted from 7.30 p.m. to 11 p.m., and though there was a rowdy element present it rather humoured the crowd than being objectionable.

Meeting At Clairwood

A mass meeting called by the Colonial-Born and Settlers Indian Association was held at the Indian Sports Grounds, Clairwood, last Sunday afternoon, when nearly 2,000 people were present.

The speakers were Messrs. Albert Christopher, M. Gandhi, D. S. Chetty, E. L. Nana and Shrik Amod. They dealt with the proposed colonization scheme and Mr. S. L. Singh spoke on the unemployment now prevailing among the Indian community.

The meeting passed a resolution in favour of forming a branch to be known as the Colonial-Born and Settlers Indian Association (Clairwood and District Branch). Officers for the branch were elected provisionally.

A resolution was also passed unanimously opposing the Congress co-operating in the colonization inquiry and declaring "That this mass meeting of Indians held at Clairwood has no confidence in the South African and Natal Indian Congress."

Kimberley Indians Misreported

A Renter's message from Kimberley dated Thursday, August 31, stated that "at a crowded meeting of the Indian Political Association held at the Indian school hall, presided over by Mr. P. M. Dawson, Mr. A. Ismail, provincial secretary of the Cape Indian Congress, addressed local Indians on the proposed colonization scheme and justified the action of the South African Indian Congress in confirming its decision at the recent emergency conference held at Johannesburg to co-operate with the commission appointed by the Union Government. Mr. Ismail

dwelt exhaustively on the question. The meeting approved the action of the Indian Congress in the light of the explanation given."

In connection with the above report we have received a message from Messrs. Dawson and Millay, respectively president and secretary of the Kimberley Indian Political Association, stating that it was the minority that approved of the decision of the Congress and that the original decision of the Association opposing the participation of the Congress in the colonisation inquiry committee remains unchanged.

Notes and News

SPEAKING at a style luncheon at Ladysmith a few days ago, Kunwar Sir Maharaj Singh is reported to have said that "some of the Indians were definitely bad, but there were others who were good; and he hoped the day would come when there would be a spirit of amity between the good Indians and the Europeans." Although there are good and bad in every community we don't think the Agent was justified in making the above rather unhappy statement. It remains to be proved how some of the Indians are definitely bad. The Department of Justice has always proved that there are less crimes committed among Indians than any other community. Union Ministers have declared at the Imperial Conferences that Indians in South Africa are a peaceful and law-abiding community. Our Agent has now discovered that some of the Indians are definitely bad. Well, if he is able to prove that, the question of reducing the Indian population is almost solved for there will be no need for investigating the possibilities of a colonisation scheme. The Agent can just recommend the deportation of the bad Indians and there will be a substantial reduction without any expense to the Government.

THE Agent and Kunwar Sir Maharaj Singh are leaving Durban on Friday, September 8, for Johannesburg. They will be absent from Durban for the next seven or eight months. Their address in Johannesburg will be 26, St. Andrews Road, Parktown.

For the last two and half years Estcourt Indians have been knocking at the door of the Provincial Council for an Indian school. Some differences of opinion existed in the Indian community of Estcourt as to the site of the school, some favouring the site practically in the centre of the town whilst others, a little farther away from the town. At a meeting of the Indians held some two years ago Messrs. A. Christopher, S. Rustomjee, S. R. Naidoo and P. R. Pathur managed to cement the differences. Subsequently a deputation consisting of Messrs. A. Christopher, S. Rustomjee, S. R. Naidoo and P. R. Pathur awaited on the Provincial Secretary and pressed the claims of the Estcourt Indians for a new school. They were heard sympathetically and towards the middle of 1931, Estcourt Indians learned that the building of the school was placed on the Estimates, but that financial stringency prevented the Provincial Council from proceeding with the building. We are now happy to learn that through the good offices of Kunwar Sir Maharaj Singh the school is now to be proceeded with.

For many years there has been only one Indian school in Johannesburg situated at the corner of Bird and Malherbe Streets, known as the Johannesburg Indian Government School. The building was put up by public subscriptions. The Rev. B. L. E. Sigamoney in 1928 canvassed the district of Doornfontein and, through his efforts, a school has been in

existence in 41 Lower Ross Street, Doornfontein, since July 1928, known as the Doornfontein Indian and Coloured School with an attendance of 260 children. More could be admitted but the accommodation only allows for that number. The Rev. Sigamoney is keen that more Indian schools should be started in various parts of Johannesburg because it will make for greater efficiency and it will make the Indian realise that he, as an Indian, will have to play his part. He influenced the Principal Ethel Hain to consider the advisability of starting a school in Ferreira Town, commonly known as "Malay Camp." With his help and the valuable help of Messrs. K. J. Dood, Z. V. Parkes and R. V. Patel the whole district was canvassed. The Rev. Sigamoney then led a deputation to the Witwatersrand Indian School Board and was able to convince the Board of the necessity of a new school. The school was opened this term, Aug. 9, 1933, with a temporary staff of an European Principal and two other assistants. The Indian community should be congratulated on the starting of these schools and more especially all those who started and assisted in the completion of the work.

MR. RUSTOMJEE'S CHALLENGE

WE are against the bartering away of the rights of a single brother of ours. That is the Congress stand and this Congress will still stand by that policy. I challenge anybody to say that we have departed from it." This is what Mr. Rustomjee is reported to have said in Durban. The Congress, it might be remembered, was party to the assisted emigration scheme knowing full well that the object of the scheme was to reduce the Indian population to its irreducible minimum so that the remaining settlers may live under better conditions. After being party to the scheme for five years Mr. Rustomjee, from the presidential chair of the Emergency Conference of 1931, declared: "I have no hesitation in condemning the scheme and to state that the Congress will not be party to the bartering away of the rights of the poor for the benefit of the rich."

Mr. Rustomjee did not tell his compatriots for five solid years that the scheme was meant to barter away the rights of the poor for the promised concessions to the other settlers. He allowed 14,000 to leave the country and then let out the secret.

However we give credit to Mr. Rustomjee and to the Congress for having woken up even at such a very late hour and for having taken up a firm stand against the scheme before the Government of India Delegation, and for stating in the most emphatic terms that "we desire to emphasise that the Congress has decided not to countenance any scheme which has for its object the sending away of the members of our community.....The Congress firmly believes in the principle that the granting of rights and privileges to the Indian community of South Africa must be made with an spirit of bargaining."

Then we find the note of warning struck by Mahatma Gandhi just at that very time, who wrote in *Young India*, in noticing the report of Pandit Benaridas Chaturvedi and Khawari Dayal Mangru on the evil effects of the scheme, that: "It is no use crying over spilt milk. The labours of the

framers of the report will not have been vain, if at the time of the revision of the Capetown Agreement, the rights of the poor labouring Indian population are not bartered away for doubtful concessions to the other Indian settlers. The position taken up by the latter is unassailable, and should depend on its own merits. The settlers themselves should therefore refuse to be party to any bargain, which would compromise the rights of the less favourably situated brethren. South Africa can easily absorb and accommodate the existing Indian population."

And now what is the present inquiry for? It is said that it is only a preliminary inquiry, that neither we nor the Government of India are bound by the results of it. Agreed that it is so, but what is it all for? We will let Mr. Rastanjee reply: "What is your position in this country if the Indian Government did not fight for you. If they had not come in the time of the Glass Areas Bill we would now have been living in segregation. That Bill was killed by the Government of India. As long as you have no vote you are voiceless and cannot send a representative to Parliament. You can do nothing and must rely on the assistance of the Government of India." Mr. Rastanjee has admitted by being party to the statement submitted to the Government of India Delegation that, "the rights and privileges of a section of the Indian community were sacrificed in order that the remainder of the Indian community may not suffer the indignities that the Bill (Glass Areas Bill) offered." And now he refers to the question of the vote, the voice and a representative to Parliament. The inference from Mr. Rastanjee's statement is that we must co-operate with the colonization committee in order to save ourselves from another Glass Areas Bill and to get the above concessions. The *Natal Mercury* supports this by suggesting that our population should be reduced by half before we can entertain any hope of getting any concessions.

Does the mere suggestion of a colonization scheme for settling South African Indians in other countries not imply anything? Or not our concern about finding outlets for the 12½ millions in India a mere pious platitude? India is surely not wanting in qualified and able men to look after her needs! Are we in such a hopelessly desperate plight that we cannot face the European public in this country in an upright way and plead our just cause on its own merits that we must resort to such back door methods, and do and yet deny that we are doing and look and yet pretend not to be looking?

We are sure we will not be accused of exaggerating when we say that Mr. L. W. Ritch is perhaps the only one European in South Africa who can be said to be an authority on the Indian question. He was associated with Mahatma Gandhi from 1903 to 1914 and his advice cannot be discarded as being worthless. We were pleased to publish an article by his pen on colonization in our last week's issue wherein he aptly described the co-operation between the Union Government and the Government of India for exploring outlets for Indian colonisation in other lands, as an "unholy alliance."

"The Union Government's concern for

the welfare of India's millions can best be described by a cypher," says Mr. Ritch. "The only Indian emigration that does interest the Union Government is emigration that will result in an appreciable reduction and, if possible, complete exhaustion, of the Indian population. Which being the case, why should the Congress play with fire? Why, if its professed convictions are sound and sincere, should it concern itself with the scheme at all? Can the Congress not see its action is exposing it to, let us hope unwarranted, but nevertheless grave suspicions, to doubts and questions as to whether it may not be ready to barter the liberties of its poorer and more ignorant brothers for material concessions in favour of its richer and more influential?... The proper business of the Congress is to labour increasingly towards the readjustment of the disturbed equilibrium; to never rest until the scales are no longer weighted against its people by prejudice, racialism and jealousy. Any couquettering with the idea of sacrificing the poorer and more helpless for possible advantages to the more powerful and wealthy will inevitably prove a boomerang and result in its own undoing."

We heartily commend the above to the Congress leaders.

Bishop Karney's Message

THE Right Reverend A. B. L. Karney, Bishop of Johannesburg, who, will shortly be sailing for England, has written a beautiful letter in *The Watchman*. Some portions are worth reading and re-reading by every individual. We call the following from it referring to the Native question for the benefit of our readers:—

"There is just one note of criticism I wish to anticipate. Has a man any right to come to this country for ten or twelve years, speak out plainly on the native question and then depart? I feel I must face up to this. There are those who say, "No more men from overseas." We are producing an ever increasing number of young South Africans for the military—there are six in training now from this Diocese. While I hope the proportion of men from England and elsewhere will decrease steadily, the time is not yet when we can do without outside help. There is gain in having men who have had experience of church work in other countries and can shed fresh light on old problems. People talk of the great open spaces and so on but we all know it is possible to become very insular, parochial, and suburban in outlook, when living in a Dorp or a farm.

I am sure the feeling that South Africa is unable to fence and can supply itself with first-rate men in Church and state, and needs no help from outside, has to be combated. It is due to a false and very dangerous patriotism (I won't use the word Nationalism, because that has a special meaning here). When I think how England has gained by influx of people from outside all through her history, I am certain that every country, South Africa especially, stands to gain too. No one in England objects if people from overseas, after years of studying her problems, offer advice and help, and then depart.

May I apply these remarks to myself and the native problem? Before I came to South Africa, the greater part of my ministry had been spent outside England, outside the Empire. It had fallen to me to work among sailors in different parts of the world. During that time, I was forced to realise how much oppression there was of sailormen, especially in the sailing ship days, largely because they were, owing to their peculiar calling, practically unrepresented and unable to combine. Both in San Francisco and in Buenos Aires I had to fight their battles, and in San Francisco a strenuous fight it was.

I claim that this outside experience is a help and not a hindrance in tackling the native question here. The question of how to treat people of colour is not a South African question. It is a world question. It requires close study. A large number of people here, who are very vocal on the subject, have given no study to it at all, nor any concentrated thought. They know they want cheap labour, submissive servants, and to keep the native in such a position that he will not be able to rival the white man. They do not stop to consider that if you are going to keep a man down in a ditch, you will keep yourself down, by holding him there. Our poor white problem and our poor black problem are intimately connected. I am, therefore, quite unrepentant at having spoken out on the native question, because I have given it hours of thought and study and prayer. I have tried to tap other people's brains on the subject. I have lost no opportunity of hearing the views of leaders of opinion on both sides—and, if after that I am not fit to speak out, well, I should not have been elected Bishop.

Am I right in thinking that my last two letters may carry special weight? I hope so. Then I beg you to consider what follows. I beg our young men and women to read this. I beg parents and clergy to put these words before our young people. You are called to follow Christ, and, following Christ, you will have to face up to a really difficult, interesting and adventurous life. One thing you will have to do, be to risk being unpopular. All advance has been made by people prepared to be unpopular for

Christ's sake. And the young South African may have to face unpopularity over the native question.

And to you, I say, cultivate a sense of justice. Justice at all costs. *Real colour, real justice.* Even if the heavens crash upon us, justice must be done. At present, justice is not done, and we must fight for it. Learn to hate injustice, and fight for justice and truth, you young people, and all will be well in South Africa. A repressive state will not prosper. Righteousness exalteth a Nation."

Congress Meets Defeat In City

The Natal Indian Congress had called a mass meeting of Indians in the City Hall, Maritzburg, last Monday night to explain the Congress attitude on colonisation. The City correspondent of the *Natal Mercury* states that the mass meeting of the Congress in the Durban Town Hall on August 24 was repeated in Maritzburg when about 1,500 Indians gathered in the City Hall.

There was rowdiness throughout the meeting. Only Mr. Suresjee Rustomjee, the chairman, was given any sort of a hearing. Mr. T. M. Rhoola attempted to address the meeting in Gujarati but was shouted down. Swami Bhawanee Dayal Sanyal was next and commenced addressing the meeting in Hindustani when "speak in English" was shouted from the hall. "We don't understand Hindustani."

The speaker made another attempt to continue in Hindustani but was shouted down. The Sanyal stood his ground quietly remarking that he was prepared to stand till midnight. He tried to speak again, but again was interrupted. "Speak in English," was echoed from many sides.

At this stage, it is reported, two leaders of the opposition Messrs. S. Mathray and Dr. Peters, came on the platform and asked the chairman to allow them to address the audience with a view to quietening them. The chairman, however, refused to allow them to speak declaring that he was the chairman and would conduct the meeting.

The chairman, having failed to bring about order then declared the meeting closed. There were free fights and the police took charge and had the hall vacated in ten minutes.

Support Claimed For Congress

It is claimed by the Natal Indian Congress that three Natal towns Glencoo, Dunsbush and Newcastle, by an overwhelming majority, have decided to support the Congress attitude in regard to colonisation. At meetings held in these places last Sunday the voting at Glencoo and Newcastle, it is stated, was unanimous, while at Dunsbush there were five dissentients in a hall containing 300 Indians.

A Counter Report

We have before us another report from Dunsbush of the Congress meeting stating that most of the audience of the Congress consisted of the Congress supporters who were brought from Ladysmith, Glencoo Junction, and Newcastle. From Dunsbush they had none to support them. The chairman, Swami Bhawanee Dayal Sanyal, spoke in Hindustani. Messrs. D. Lazarus, Shalikh Ameer and other leading and responsible men of the town asked many

speeches but they were not answered. The chairman refused Mr. Lazarus to address and after some delay he was allowed five minutes. The Congress resolution was then put and out of the 300 present about 35, including the Congress supporters from other towns put up their hands the large majority not voting either for or against the Congress.

The Problem Of Blind Care In South Africa

BY THE ORGANISING SECRETARY
(S. A. National Council For The Blind)

Blind Beggars

POLICE PROHIBITION CRITICISED

(Continued from last week)

Begging and importuning are enjoying no big vogue in South Africa to-day as elsewhere. Even with the genuine beggar, blind or otherwise, it is sometimes difficult to decide whether he is exploiting the public or being exploited by someone at home. As far as possible, therefore, help given to the genuine blind indigent should take the form of food and clothes rather than money.

It is realised, of course, that when all the blind who are capable of benefiting have been provided with education, training, and employment there will always remain a large majority who are unemployable. In Great Britain where the blind have been carefully classified, two out of every three blind persons are classified as unemployable, so that there are twice as many blind to be cared for who cannot be usefully trained or employed as those who can. It has been found also that the great majority of the unemployable blind are over 50 years of age, the age beyond which blind persons are usually found to be unable to learn a trade or to undertake remunerative employment. There is no reason to believe that the relative number of unemployable blind persons in Great Britain is exceptional as statistics of other countries generally show at least as high a proportion of blind persons over 50. From a numerical standpoint, therefore, the problem of the unemployable blind is everywhere the greatest of all.

In every country the number of unemployable blind persons who can maintain themselves on means of their own is relatively small and additional assistance in some form or other is almost always necessary. Such assistance may be given by the State or by the local authority or by all three combined. Generally speaking, the needs of the blind are greater and more varied than those of ordinary sighted members of the community and for that reason special measures for the relief of the blind have been framed in many countries. It may be of interest to state a few specific cases:

In Australia and in Denmark a scheme of general state pensions to the disabled, whether blind or not, is distinct from old-age pensions, in its operation. In Australia the pension of 20/- per week is granted to all persons over 16 years of age who are totally incapacitated from earning their living if they are in indigent circumstances, and the permanently disabled blind receive this pension on account of their blindness.

Normally the pension is granted to most blind persons even though they may be employed and earning wages.

In Denmark under the Disabled Insurance Law

of 1921 all disabled persons, including the blind, whose productive capacity is reduced to one-third of the normal or less, become entitled to an annual grant. Very few of the blind in Denmark are not in receipt of a disablement annuity.

In New Zealand a special State pension of 17/- per week is paid to blind persons as such who are over 20 years of age. One condition of the pension is that the applicants must have been born in New Zealand or have become blind while permanently resident there or have been permanently resident in New Zealand for at least 10 years before October 28th 1924 of twenty-five years before the date of applying for the pension.

An additional pension equal to 25% of earnings is granted where the total income and pension do not exceed £3 12s. 6d. per week. This "subsidy on earnings" is a novel feature in the scheme.

In Great Britain, Northern Ireland and the Irish Free State, financial provision for the blind, by the State takes the form of the payment of non-contributory old-age pensions to blind persons on attaining the age of 50 years instead of 70 years as in the case of the ordinary sighted population.

Some twenty States in the United States of America have blind relief laws though there is considerable divergence in the system of relief adopted in the various States.

The maximum relief granted varies from 150 dollars per annum in New Hampshire and 100 dollars per annum in California to 600 dollars in certain cases in Kansas. Normally the amount appears to be 300 dollars a year.

The position in South Africa is that whilst the State has realised its responsibility towards the education of blind children, the assistance, which it extends towards adult blind is very limited and, it is submitted, entirely incommensurate with the needs of the adult blind.

Provision for the care of the blind in South Africa dates back some 40 years when the Dutch Reformed Church established the School for European blind children at Worcester. For the greater part of its existence this school carried out its useful work without state assistance. In recent years it received financial aid from the Provincial Administration and in 1925 was transferred to Union Control since when the State has paid full salaries of teachers and instructors and 50% of other approved expenditure.

For non-European blind children a private Committee established with financial assistance from the Union Education Department the Athlone School at Cape in 1926.

(To Be Continued.)

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE: Hon. Secretary, Du Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, 175 Grey Street, Durban, or Phone Central 3506.

Sporring News

(BY SPORTSMAN)

Big Boxing Tournament

Kid Singh's Easy Win

Kid (Matter) Singh,
of British Guiana, the U.S.A. and England.

The boxing fever which had taken a firm hold over Darton in recent weeks, despite the colubescence controversy, reached its highest pitch on Saturday night, 2nd September, when an overwhelmingly large crowd of boxing enthusiasts made the Carban Town Hall the centre of all attraction. Disappointments were many for long before 7 p.m. the seating accommodation was taxed to its utmost limits. The tournament was indeed one of the biggest and most successful non-European shows hitherto staged in South Africa. Among those present were the Kunwar Sir Maharaj Singh, Agent-General for the Government of India, Advocate A. Christopher, Dr. Seedat and many other well-known por-

sonalities. The following is a detailed report of the tournament:—

MIDGET CHIN vs. YOUNG JOHN

The first bout of the evening was one of 6-3 min. rounds between Young John (Nat. 3lbs) and Midget Chin (Nat. 9lbs). Both are local pugilists.

R 1 had a hectic opening; both contestants apparently endeavoured to win by a K.O., but with little success. The blows were in consequence erratic and wild and seldom found their mark. This round came to an end with Midget Chin on the ropes.

R 2 was equally erratic. The fight was marked by clinching particularly after missed blows which were quite frequent.

In the opening stages of R. 3 Young John landed a number of hard blows, Chin merely accepting without the slightest attempt at retaliation. It looked like Young John's fight when suddenly Midget Chin awoke from his lethargy, used both hands profitably and soon had his opponent groggy. Young John was on the ropes of ten and twice was on the floor. This definitely was Midget Chin's round.

R 4 came with Chin attacking ferociously. He seemed impregnable and with John's defence weakening considerably a K.O. was in sight. At this stage the referee, Mr Layton, awarded Midget Chin the bout on a technical K.O.

This fight was quite destitute of any art or system but was, nevertheless, a hard-hitting one. Both boxers have much to learn and if Midget Chin is to meet L. Vueran for the Fly-Weight title he will have to improve considerably. The inability to last the 3 minute rounds, too, was a feature of this fight.

BENNETT SINGH vs. MARIE DIXON

The next bout was one of 10-3 min. rounds between Bennett Singh (Nat. 8lbs) and Marie Dixon (Nat. 7lbs), both of Darton.

R 1 opened with the usual clamour and vigour, both contestants being content to take things easily in view of the duration of the bout. In R 2 there was more open hitting. If it was anybody's round it was Dixon's by a small margin. R 3 resembled the previous one except that Bennett Singh landed two well-timed left jabs. In the opening of R 4 Marie Dixon used his jab to advantage. R 5 was Dixon's but in R 6 Bennett opened aggressively, swinging out some fine left jabs which found their mark. Marie Dixon also rose to the occasion towards the end of this round. R 7 also opened vigor only but Dixon scored with a number of lefts but these were without force. R 8 was even, despite the vigour displayed by both contestants. Clinching especially towards the end of this round prevented an open fight. R 9 was Dixon's. Bennett did not take the initiative but Dixon's skilful manoeuvring and left jabs to Bennett's face gave him the advantage. R 10 came and it was obvious that if Bennett was to defend his reputation as Natal's idol he would have to fight extremely well. Nevertheless, Dixon continued to score. This was Dixon's round.

The final gong sounded bringing Bennett the doubtful victory on points. Despite the fact that Bennett Singh is Natal's idol this was not a very popular win, the decision being greeted with lukewarm and half-hearted applause. And, moreover, the fact that the decision was given after a consultation with one of the judges, is enough testimony to show that the decision was given with some measure of doubt. A win for Dixon on points, falling which a draw, would indubitably have been received with less comment. However, a return, which we hope

to see in the near future, might reveal the better boxer.

In this fight Remko was not at his best. He was looking a little flabby. Both fighters evidently had taken things easily for they were looking calm and fresh at the conclusion. Dixon is young and no doubt has boxing talent. A good master and continuous training ought to see him far.

KID MOTTEH SINGH vs. SONNY THOMAS

After the interval the star-bout of the evening of 12-3 min. rounds was announced between Kid (Motteh) Singh (Nat. 5½lbs) of British Guiana, the U.S.A. and England and Sonny Thomas (Nat. 7½lbs) of Capetown.

R 1 opened fiercely Sonny being the more aggressive. For a time it seemed he had Kid Singh dazed. He had Kid in tight corners on quite a number of occasions. This definitely was Sonny's round. In the opening stages of R 2 Sonny Thomas was warned for a low punch. Kid stooped low as he hurt but actually no blow had been delivered. Thereafter there was some good boxing. Kid excelled in the in-fighting but in the open Sonny Thomas held his own. R 3 came and Kid opened vigorously. In the in-fights he landed a quick succession of canon blows which found an easy target in Sonny's stomach. Sonny was becoming shaky. Kid took advantage of this and once had him on the ropes. Sonny was expending blood. The song rang in time. It saved Sonny from an actual K.O.

At this juncture the crowd which in the past were decidedly supporting the imported champion rocked the hall with applause. This, too, must have had its psychological effect on the Capetonian. The song was sounded for R 4 but Sonny threw up the sponge. The inevitable decision for Kid on a technical K.O. followed. It pleased the hall for Kid was given a tumultuous ovation on his exit from the ring.

Sonny apparently was winded and unfortunately, was holed as he was carried out of the ring. He was, nevertheless, quite composed and the characteristic smile on his face showed that he was not entirely dattered out. Sonny is a plucky fighter.

Kid Singh is a profligate and sometimes merciless hitter. His in-fighting is unassailable and is no doubt the result of years of experience. His arms move like pistons in the in-fights. Clinching with him must be an impossibility. This win on Saturday now definitely stamps him as the best non-European pugilist yet seen in South Africa.

L. VEERAN vs. STEIRE PAULSEN

The last contest of the evening was between L. Veeran (7st. 8½lb) of Durban and Steire Paulsen (7st. 12½lb) of Capetown.

R 1 was marked by Steire hitting. Steire took the initiative but Veeran remained quite cool. Following up once he landed a well-timed left jab which did not fail to reach the Capetonian's jaw. In R 2 Veeran's left was used to splendid advantage but clinching on the part of Steire gave Veeran no open mark for his left. Excessive clinching was the paramount feature of this round. The referee, Mr. Peens, issued timely warnings which, however, were of no avail.

R 3 was decidedly an interesting one. Paulsen was clinching openly and constantly employed the method of pushing his opponent to the ropes to avoid an open fight. In light an embarrassing situation, diminutive Steire twice in this round voluntarily stooped on the floor for counts of 6 in order to recover ground. The crowd was annoyed. They began to boo the visitor.

R 4 was also marked by clinching. This prevented Veeran from using his length to advantage. In the open fighting Steire was receiving an endless shower of blows. At this stage a slight skin abrasion on Veeran's left temple revealed what evidently must have taken place in one of the in-fights.

Rounds 5, 7, 8, 9, and 10 were marked by Steire's holding. In the last two rounds he showed more determination to win by a K.O. but he found Veeran no easy prey. Once he rushed to Veeran's corner, as soon as the song was sounded but he failed to take Veeran unawares as was expected.

The final song found Steire still clinching. The decision was obvious. Veeran easily won on points.

Steire's tactics were most evasive; he either ran away or clinched, pushing his opponent to the ropes. In this respect the fight was an unpleasant reminder of the Gangan-Yongan fight last year. Veeran was cool throughout and whenever an opportunity offered itself he hit out. Steire is short of stature but thick-set and must have found this a handicap in this bout. Throughout Paulsen's head was indeed a punching-bag, with only this difference—it was a little harder. He is strong. Force is his but uncontrolled. Unless he moderates this factor he will never be a good ring fighter.

Veeran on the other hand is light and supple and gave an admirable display. A little more gop added to his punch ought to make him impregnable. It certainly would have given an earlier decision by the K.O. route in this fight. Veeran is a veritable synonym for versatility. If he has anything to aspire for it is a forceful punch. In this respect this fight for him must have been an ideal practice.

The tournament concluded at 11 p.m.

School For Nigel Indians

A meeting of the Nigel (Transvaal) Indian community was held at Mr. Patwan's Hall on Sunday, September 3, to consider the application made to the Transvaal Education Department for the grant of an Indian school at Nigel. Mr. H. M. Roeder was elected pro tem chairman. Mr. Roeder has left his newly built building at the disposal of the community provided it secured to suit the plan of the Education Department. The meeting unanimously decided to collect funds to enable them to complete the school building and an appeal is made by the secretary Mr. T. Permal to Indian merchants in particular and the Indian community in general for contributions. The general committee consists of Messrs. Hoosen Khan, Tommy Pillay, E. Nada, R. Vangas, H. Ebrahim, S. D. Nadhor and Frank Doornamy with Mr. A. I. Jeeva as treasurer. The executive consists of Messrs. V. N. Freddie Ebrahim Kheta, Gani Ahmed, Jamma Das and M. S. Dargor. Among those present at the meeting were Messrs. A. S. Wills, Nalapa Govender, Ismail Hajat, Mahomet Jassat, Currier Ahmed, Ismail Mangara, Kuloo Jassat, Omar Ebrahim, Thomas Pillay, Moosamy Naidoo, Sunny Changlemyan, Hoosen Lutha, Abdul Mohamed Patwan and Krishnaswamy Govender. The meeting terminated with a vote of thanks to the chair proposed by Mr. V. N. Freddie.

TAILORS' CUTTING SCHOOL

35 Permanent Buildings, Mercury Lane, Durban.
Day and Evening Classes—Individual Tuition.

W. W. CONNOR, Principal.

(Lead. Dep.)

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન..

34 35 36

ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૮ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩

Page 34

નોંધ અને સમાચાર

બીજા કાર્તીક સંવત્સરે

વેત્તાનીસમર્થન. બીશપ ડાની જેઓ થોડા દિવસમાં દેશમાં જવા જઈશે તેઓનો કચકાએલા જોડો તરફનો પ્રેમ અનુપમ છે. ડાંડી કેમને આ દેશમાં મનસાક આપવાને તેઓ અમરદારક શબ્દોમાં નીકરણે બેસતાં અજકાયા નથી. આ દેશના મેડીવોના હાથના સવાલની નીકરણે હિમાયત કરનાર તેમના જેવા પુરોષીયના જવલેજ નોવામાં આવે છે. બીશપે પોતાની વિદાયગીતને કાળ્ય 'ધી થોથમેન' માં લખ્યો છે તેમાં પણ મેડીવોને મનસાક આપવાનો સરેશો આપેલો છે. આ દેશના પુરવંકને તેઓએ ને શિખામણ તેમાં આપેલી છે તે હરેક વ્યક્તિને મારે મનનીય છે. તેઓ લખે છે કે:

“એક વસ્તુ તમારે દરજી પડશે અને તે લોકોમાં અપ્રીય થવાનું જોખમ એકવાની. સત્ય—ધર્મને માટે કાર્ય કરનારાઓ લોકોમાં અપ્રીય થઇનેજ પ્રમતી કરી શકે છે અને સાહિષ્ આદિકાના કુવર્તોએ પણ નેદીવ સવાજના સંજ્ઞામાં અપ્રીય થવાનું જોખમ એકનું પડશે. તમારી ન્યાયબુદ્ધિને દેખાડજો, ગમે તે ભાષે ન્યાય કરજો. આપણી હિંમત ભલે આજ તુટી પડે તો પણ ન્યાય તો કરવોજ જોઇએ. આજે ન્યાય નથી થતો, તેને માટે આપણે લડવાનું છે. અન્યાયને ધિકારતાં શીખજો અને સત્ય અને ન્યાયને ખાતર લડજો. તેમ કરીશો તો સાહિષ આદિકામાં સા સાદું ધર્મ જોશે. હમનનીતીથી આખા નહિ થઇ શકાય. સત્ય અને ન્યાયથીજ પ્રજા જીવે ચઢી શકશે.”

“કેટલાક હિંદીઓ ખરેખર ખરાબ છે!”

બોડા દિવસપર લેડીસ્માઈલમાં અંદરે ખાણમાં ખાખન કરતાં એવન્ટ કુવાર તાર મહારાજ સીમે કહેલું જણાવ્યા છે તે. "કેટલાક લોકોએ પહેલે પરાણ છે; પરંતુ ખીચ સારા છે, અને પોતે એ દિવસની આરા રાખે છે કે તપાસે સારા લોકોએ અને પુણીપાનાં પચ્ચે સારી લાગણી મળતી. દરેક કામમાં સારા અને પરાણ લોકો તો છેજ પરંતુ બનતાં હોય છે કે આતુ વચન એવન્ટે ઉચારતું નેત્રણ નહોતું. લોકોએ કેવી રીતે ખરાણ છે એ વસ્તુ તેમજ કુવાર પરી રહેલી. કહીશમાં ન્યાય ખાતું તો કમિશન એમ સિલ કરતાં આવેલું છે કે ખીચ કમિશન કરતાં લોકોએ મા ગુના શુદ્ધ થાય છે. વળી પુનીમનના મધ્યને સાદી પરિવર્તમાં પણ મોલી ચૂક્યા છે કે સાઉથ આફ્રિકાના લોકોએ

સાન, વહાકાર અને કાપકાને માન આપી ચાલનારા છે. પરંતુ આપણા એજન્ડ સાહેબે શોધ કરી છે કે કેટલાક દીકરીઓ ખરેખર ખરાબ છે. જો તેઓ એ વસ્તુ સિદ્ધ કરી શકે તો પછી આ દેશમાંથી દીકરી વસ્તી બહાડવાના સવાલનો ખગબગ રહેતો આવી ગયેલો મળી આવે. કેમકે પછી કેટલોનાછેસલાની સ્વપ્નાઓ તપાસવાની જરૂર રહેશે જ નહિ. એજન્ડ સાહેબે એવા શ્રેણિને ઇરાનિકાલ કરી દેવાની સરકારને માત્ર બતાવેલું કરવાની રહેશે જેથી સરકારને કંઈ પણ ખર્ચમાં ઉતરવાની જરૂર પડવા વિનાજ દીકરીઓની વસ્તી સા પટારો ચૂઈ જશે.

ଉତ୍ତରାଧିପତିଙ୍କ ସମ୍ମାନ

એજન્ડા અને કુવરાણી બોર્ડ મહારાજ સીંગ સુધવાર ના.
૮ સપ્ટેમ્બરના રોજ નેહાનીસર્ગમાં ગયા વિદાય થયા છે. તેઓ
કુવરાણી સાથે આદ્ય મહિના એરનાજર રહેશે. તેઓનું
નેહાનીસર્ગનું અંતિમઃ ૬ St. Andrews Road,
Parktown છે.

“ପ୍ରତିଭା ଓ ଆଧିବାସନ”

김종원(국. 대. < 2002년 12월 1일) 김대중 대통령

કેનદાઉતરમાં મી. સોરાબજીએ પોતાના કાપણમાં કહ્યું હતું કે 'અમે અમારા એક જ અણકરના દરેક વેચાણ દરવાજા પાછા ખેંચી લઈએ. કાચાએ નીતી બાંધી

જે બાને આ કમિસ એ નીતીને કહ્યું પણ વળગી રહેવાની છે, એ નીતીમાંથી અમે બચેલા છીએ એવું સાબીત કરવાને હું હાથને પણ મેલેજ કરું છું." આમારે માફ હેવું એમને કે એસિરેટ એમીગ્રેશન સ્ટીમનેા દિવ આ દેશમાં ખીજ વસનારાઓને સારા તકા મળી રહે તેટલા માટે દ્વિતી વસ્તીને એાછામાં એાછી કલેક્ચરી ધરાવનારા દ્વિતી એ જાણવા કલત કમિસ એ સ્ટીમમાં બાગીદાર બની હતી. થાય વળે સુધી નેમાં બાગીદાર રહ્યા પછી એ સોનાવળએ ૧૯૩૬ ની એમરજન્સી કન્ટ્રેન્સમાં પ્રયુગ્તજાતેથી નવેરેરે કહ્યું કે : "આ સ્ટીમને કૂ વાલેર સકીએ વળોદી કાડું" હું બાને કહું છું કે માલદેશના બાબને ખાતર ગરીબોના હકો વેચી દેવામાં કમિસ બાગીદાર થવાની તૃપ્તી."

ગી. જોરાવરજીએ આપા પાંચ વર્ષ સુધી ચોનાના કાઠન
એને જણાવ્યું નહોતું કે ખીજ વસનારઝોને ખાતે ઇચ્છુલેખ
લાભોને ખાતર આ રહીમને હેતુ ગરીબના હક્કો ચેતી દેવાને
દત્તે. ૧૪૦૦૦ વાઈઝો આ હેતુ છોડી આપ્યા મયા ત્યાર

જાળવી શકવાનો સત્તા પ્રધાન કરવાનું છે. બધારે સારી સ્થિતિના બંધુઓના શ્રદ્ધા સાક્ષીને ખાતર પાતાનાથી હિંદની સ્થિતિના ગરીબ બાંધુઓના બેઝુન આપી દેવાનો વિચાર કર્યો. પણ કરવાનું એનુંવારું પડેલાએ તેના પ્રત્યાંધાત પાતાની ઉપર જ યેવામાં આવશે."

કોંગ્રેસના નેતાઓએ અને ઉપલા સમજાનો ઉપર મનન કરવાની સલાહ આપીએ છીએ.

મેરીટઅર્જના હિંદોએનો મોટોંગ કોંગ્રેસમાં અવિશ્વાસનો દરાવ

કોંગ્રેસ દ્વારા રાજના રાખા વિરોધના તાર મારીને રાજીનામોજનન કમીટીના સાથે સહકાર કરવાનો પ્રથમ દરાવ કર્યો ત્યારથીજ મેરીટઅર્જના હિંદોએ મા. એસ. મહેરેની સરકારી નીમે સળવળ કરી રહ્યા હતા. પીકેટીયા પીકેટર પેલેસમાં કચ્છનતા દોહોએની મોસે મોટીંગ મળી તે વડી પાર્લીમેન્ટ મોટીંગ મેરીટઅર્જના મા. મહેરેએ બોલાવી હતી. એ મોટીંગ નીચી રજાનિક દોમીટીંગ સોસાયટીના આશ્રય હેઠળ મળી હતી કે જેના મા. મહેરે પ્રમુખ હતા. મોટીંગ માં ૧૦૦ દોહોએ હાજર થયા હતા અને રાજીનામોજનના કમીટીના સાથેના કોંગ્રેસના સહકારના પગલાંના સામે વિરોધ રજીવનનો સંવર્ણનને દરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. કોંગ્રેસના નેતાઓએ એ મોટીંગને આગળ કોંગ્રેસદોહોએની મોટીંગ નંગીમ ઉતારી પડી હતી.

ત્યાર બાદ તેમજાનોસળવળમાં કોંગ્રેસની એમરજન્સી કાન્ફરન્સ મળી તે પછી મોળાને વિરે પ કરી દર્શાવવાને અને કન્ફરન્સ માં એસ. મેરીટઅર્જના રેલીંગરો સહેરના પ્રતિનિધિય તેમજાનો ઈન્કાર કરવાને તેઓએ કરી ખીજ મોટીંગ બોલાવવાનો દરાવ કર્યો હતો. પરંતુ નેચો વજર પછાત પડી ગયા અને કોંગ્રેસના કાર્યાલયોએ પોતાની મોટીંગને મારે મેરીટઅર્જના સીટી હોલ બુદ કરાવી દીધા. આથી આ લોકોને પોતાની મોટીંગ દોહુ પંચ મેસોસીએશન હોલમાં બરીને સત્તામ માનવો પડ્યો.

પણ દોહોએની સર્વ સમિતિના રેલીંગીશનથી મા. મહેરેએ એ મોટીંગ સપ્ટેમ્બર ૮, ૩૭ના રવીવારે બોલાવી હતી. રેલીંગીશનમાં તા. ૩૧ ઓગસ્ટના રોજ મોટીંગ સીટી હોલમાં બોલાવવાનું સુચવવામાં આવ્યું હતું પરંતુ સીટી હોલ મળી રહે એ નહિ દેખાયા મોટીંગ રવીવાર તા. ૩૭એ ઉપર જલ્યાવેલા રજાએ બોલાવાય હતી.

વિજન નાખવાના પ્રયત્નો

રેલીંગીશનપર સર્વ કરનારઓને કરવીને ઉપલી મોટીંગને બુદકામ દેવાના પ્રયત્નો કરવાને બુદ્ધ્ય તલો કામ કરી રહ્યા હતા. સમજવા પ્રમાણે સર્વ કરનારઓમાંથી અગીયાર પાતા દહી થયા હતા પણ નેઓમાંના સાન કરી પાતા સામેલ થઈ ગયા હતા.

પહેલું રેલીંગીશન સર્વ કરવામાં આવ્યું તેમાં બુદ્ધ્યવામાં આવ્યું હતું કે "સર્વ કરનારઓએ રેલીંગીશન-પ્રેશન કમીટીના સાથે દોહોએએ સહકાર કરવા સામે વિરોધ દર્શાવવાને મેરીટઅર્જના દોહોએની તા. ૩૧ ઓગસ્ટ ૧૯૩૩

ના ગુરવારે માસ મોટીંગ બોલાવવાનો દરાવ કર્યો છે અને તેને લગતી જરૂરી માહત્ત્ય કરવાની મા. મહેરેને સત્તા આપે છે."

ત્યાર બાદ જલ્યાવવામાં આવે છે કે નાટક ઈન્કિઅન કમિસની મેરીટઅર્જના સાખાત પ્રમુખ મા. આર. બી. મહારાજ તરફથી ખીજ એક કામળપર ઉપલા રેલીંગીશનપર સર્વ કરનારઓ પાસેથી સર્વએ લેવમાં આવી હતી તેમાં જલ્યાવવામાં આવ્યું હતું કે મા. મહેરેએ તે મોળાને મોટું સમજાવવાને સર્વએ લીધી હતી તેવા અગીયારમાંથી સાને મા. મહેરેને કરી કામળ લખી જલ્યાવ્યું હતું કે મા. આર. બી. મહારાજના કામળપર તેની લક્ષીકત તેઓએ સમજવા પસર કરી હતી અને મા. મહેરેને કરી રહ્યા છે તે થોડા છે અને મા. મહેરેએ તેઓને પૂરી વિશ્વાસ છે.

હોલ ચીકાર

મોટીંગની તામનીન વર્ણન મેરીટઅર્જના નુરોપીયન ર્જન 'નાટક વીટનેસ' નામે પ્રમાણે કરે છે: 'દોહુ પંચ મેસોસીએશન હોલ ને કે ૩૫૦ લોકોનો સમાવેશ કરનારો છે. જતાં રાજીનામોજન કમીટીના સાથે સહકાર કરવાના કોંગ્રેસનો પ્રેમસાન વર્ણાવવાને તે હોલમાં ૧૦૦ દોહોએ એકત્ર હતા. 'નાટક મરકુરી' નો રીપોર્ટરે ૧૦૦ ની સંખ્યા જલ્યાવે છે. ખેરી લક્ષીકત એ હતી કે હોલમાં તરૂએ તરૂ જલ્યા રોશમી ગમ ગી.

કન્ફરન્સથી લાગરે જનારાઓ

કચ્છનથી મોટીંગમાં હાજર રેનારઓમાં મેસરો રિટોર, પી. જી. નાગર, મણીલાસ ગાંધી, પી. આર. પંચ, આર. એ. દોહી અને એમ. બી. લેગરસ હતી. એ લેગરસ ત્રીસ નાટકો, એસમાં નીકલ્યો હતા પરંતુ કચ્છનથી ચીકાર મોહિલ હુદે હુદેરે બેસ અટકી પડવાથી તે બાંધુએ મોટીંગમાં રેલીંગી શક્યો નહોતા.

મોટીંગનું પ્રમુખએન મેરીટઅર્જના જલ્યાવા વત્તા કે. મોરીસ આ. પીરસ લીધું હતું.

કો. ઈ. કોંગ્રેસના પ્રમુખનો તાર

મા. મહેરેએ કોંગ્રેસના ઇન્કિઅન કોંગ્રેસની પ્રમુખ મા. જળા નાખવાને તાર વાંચી સંજળાવ્યો તેના જેમાં કોંગ્રેસના પગલાં સામે વિરોધ દર્શાવવામાં નહીં મોટીંગમાં સહાનુભૂતી દર્શાવવામાં અને તેના તારમાં જોડ કચ્છવામાં આવી હતી.

ત્યાર બાદ પ્રમુખ બોલ્યું કરતાં રાજીનામોજનના બીરો માં કોંગ્રેસની નિહુદમી મારે બાદ દર્શાવ્યો અને હાજરે થયેલાઓને મા. રિટોર વિરે પ્રદરેશને સાંનિધી સોંપીયા વિનંતી કરી. મોટીંગ બોલાવનાર તરીકે મા. મહેરેએ મોટીંગને હેઠ સમજાવ્યો અને વિરોધીઓની વલ્લુની સામે સંખન વિરોધ દર્શાવ્યો.

બી. રિટોરનું બોલવું

બી. રિટોરે એક ક્ષાંક ઉપર બોલ્યું હતું અને રાજીનામો-પ્રેશનનો સવાલ મારે રાહક રૂબસ કન્ફરન્સમાં રેલી રીને ઉપસ્થિત થયો, દોહુતાનની વધતી જતી વસ્તીને મારે બંદાર દેશો રોષવાના દહિ સરકારના મોહનમાં સામેલ જવાને તેના રેલી રીને હુબસ થયું અને આને સારિષ આંદોલના દોહોએને મહારના દેશોમાં વસાવવાને કે તાલકપ્રેશનની સંખ્યાઓ તપાસવાને અને રેલસા દોહોએ તેવી સમિતિને લા બ ઉદ રવાન

કેલેરલુકમાં મીટીંગ

મને રતીવારે જાણે કેલેરલુકમાં પ્રિન્ડિયન સ્પોર્ટ્સ ધાલિક પર લીલીમોની માસ મીટીંગ મળી હતી જે વખતે બે દબલર જેટલા ભેરો હાજર થયા હતા. મેસર્સ એ. ડી-ટોફર, મણીલાલ ગાંધી, ડી. એસ. ચેટ્ટી, ડી. એલ. નાના, એસ. એલ. સીંગ, જેમ આમદ વિમેરેએ કાલોનાઇઝેશન અને બેકારી ઉપર બાંધેલા ક્યાં દત્તો

મીટીંગ કાલોનાઇઝેશન બોર્ડ ઓફ સેલેશન પ્રિન્ડિયન એસોસિએશનના આશ્રય દેખા મળી હતી અને એ સંસ્થાની કેલેરલુકમાં શાખા સ્થાપનાના દરખાસ્ત મીટીંગે કમચલાઉ કાર્યવાહકોની મુદ્દત્તી કરી હતી.

કાલોનાઇઝેશનની તપાસ કમીટીની સાથે સલકાર કરવાના કેમિસના પગલાંની સામે વિરોધ દર્શાવનારે અને નાટક અને સાહિત્ય આદિના પ્રિન્ડિયન કેમિસના આદિવાસ દર્શાવનારે દરખાસ્ત સર્વનુમતે પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

મેરીટકમર્ગમાં કોંગ્રેસની હાર

નાટક પ્રિન્ડિયન કેમિસે જ્યા સોમવારની રાત્રે કાલોનાઇઝેશન સંબંધમાં પોતાની વલણ સમજાવવાને મેરીટકમર્ગના ટાઉન હોલમાં એક માસ મીટીંગ બોલાવી હતી એમણે તો. નવ મીટીંગ કરવાના ટાઉન હોલમાં કેમિસની મીટીંગ જેવું તોલન હતું તેવું પુનરાવર્તન આ મીટીંગમાં થયું હતું. સમગ્ર ૧૫૦૦ માણસો હાજર થયા હતા.

આખો વખત ભેરવકાર ભર્યું રહ્યો હતો.

મીટીંગના પ્રમુખ મી. સેરાયજી રસમજી મદા મુશીખતે બોલી શરૂઆત કરી.

તેમના પછી મી. ડી. એન. બુલા મુજરાતીમાં બોલવા ઉભા થયા પણ તેમને "અંગ્રેજીમાં બોલો" ની ખુશથી લેકોએ બોલતાં અટકાવી દીધા.

હાર પછી સ્વામી ભવાની દ્વારા સન્ધ્યાસી બોલવા ઉભા થયા અને દોહતાનીમાં બોલવાનું સરૂં કર્યું. લેકોએ ફરી "અંગ્રેજીમાં બોલો" ની ખુશી કરી પડીતજી ફરી બોલવા ગયા, ફરી ખુશથી તેમને અટકાવી દેવામાં આવ્યા. તેમ છતાં તેઓ ઉભાજ રહ્યા અને મધરાત સુધી ઉભા રહેવાનો નિશ્ચય દર્શાવ્યો. પણ તેમના સલામદથી ફરું વળ્યું નહિ. અંતે લગી લેકોએ તેમને બોલવા નહિ દીધા.

આ વખતે જણાવવા પ્રમાણે વિશ્વ ખતાના એ નેતા મેસર્સ મહેર અને ડો. પીટર્સ પોર્ટકોર્ગિયર આવ્યા અને લેકોને જાત પાડવાને ખાતર બોલવા દેવાની પ્રમુખને માગણી કરી. પરંતુ પ્રમુખ, "હું પ્રમુખ છું અને મીટીંગ હું ચલાવવાનો છું." કહી નેમ્યાને બોલવા નહિ દીધા.

હેવર પ્રમુખથી લેકોને શાંત નહિ થાડી શક્યા અને મીટીંગ બરખાસ્ત થઈલી જાહેર કરવી પડી.

મીટીંગમાં ઘુટા દાથથી મારામારી પણ ચાલી હતી અને બોલીએ આવીને ફર પાનીટમાં નાજા ખાલી કરાવ્યો.

જાપાનું જવાબજ અમાઉલી લેવાને નીધમ છે તે જાહેરોએ ધ્યાનમાં રાખવું અને જાહેરો આપવા મહેરબાની કરવી. એથી જાહેરોએ એ પેનીને ખર્ચ થશે અને અમને ઉદારાણીએ નીકળવાને ખર્ચ અને વખત બચશે.

મનેજર, 'પ્રિન્ડિયન એસોસિએશન.'

અરમા પત્રો

નામ સાધો બોધો છે?

નહિ

તો નીચેનાં વાંચો!!

'કાન્ડિયન એસોસિએશન' ના આશ્રિત બોધ

સાહેબ,—તો ૧૮-૮-૩૩ ના ઇ. એ. ના જાંઘા રા ફરસીએ જે કરવાના થી. સુરત દીંદુ એસોસિએશનના કાલોનાઇઝેશન મનોદરો, અંદરના નામને વિદ્યાર્થી બેઠેલા નામ સાખના જેવી મીનરી છે, જે સરખામણી અને તો લેખે સો દહાજા જેસલી લાગી જે કારણ કે એ સંસ્થાને ફરસીમાં આવ્યે જાજી કેટકેટલા વર્ષના વહાણા વાજ ચુક્યાં છે, બંડાર પણ બરપુર બરેલા છે, છતાં જન દિવારે, બાહેરની નજરમાં આવે એવું એક પણ શુભ કાર્ય કર્યું હોય તો તે મારી જાણમાં નથી. કાંઈ કંઈ ક્યાંથી? ઇ. "ફરસી" કહે જે તેમ તેના કાર્યવાહકો પોતાની મોઢાણને ખાતર મંડળના બહેનપર નામ સ્વરૂપે ખની શાંતીથી ઉઘી રહ્યા છે, એમણે તો એ સંસ્થાને ઈબો જાજી કરતી એકાદ લીમીટેડ ફા. મા ફરવી નાખવી દઉં. જ્ય કે જાતવારે પણ એજ ફામાં એમના પ્રવર્તો તો છેજ છતાં ફક્ત સમય જન એકાદ વિમા ફા. કે જે-સીએ બીજાનેસથી પદ્ધતિમાં એ સંસ્થા જાવી જાય તો નવાજ જેવું શું છે? કાળાકા! ફોરે કાળાકા!! દમસ્ત કામખના કાર્યવાહકો, તમે પણ ઠીક પશિખતું જાનુકરણ કરી જાણો છો હોં! જવા ફોર ફીકર ના રાખો જાણજીને કાજ પુરનાર છે!

પણ જના જાણસ જે સંસ્થા, લેકોઈ ફા. મા કંઈ કરવા સરખાજેલી હોય તે જામ એક ફા. મા, ડી. એ. એ. અને ફા. મા મુખ્યની જેટ ફા. મામાં બેજાજી જે મધ પડે છે. તેનો કહી તમે શાંત થિને વિચાર ક્યો છે? ના, નહિજ હોય, તમને એટલી ફરસી ક્યાંથી મળે!! તો સાંભળો, સમગ્રમ ફરેક સંસ્થા કે મંડળને નિયમ હોય છે કે તેના કાર્યવાહકો જાંઘની આખરે ફરેક જાજ જાય અને વળી મુદ્દત્તી થાય, તેમાં જો ફરેક થતા કાર્યવાહકો નિસ્વાર્થ હોય તો પાંખ સળોને તાલીમ થજે તે ખાતર પોતે જામજ પડી બહેરો મત ફગવી સામે રહી નવા કાર્યવાહકોને પોતાની ખુરસીપર બેસાડી (મુદ્દત્તી) મંડળના કાર્યમાં રસ લેતા કરે છે. એટલુંજ નહિ પણ નવા કાર્યવાહકોની સાધોસાજ ફરેક કાર્યમાં રહી તેમને જાનુજવ કરાવે છે અને પરીણામે જે પ્રમાણ મંડળના ફરેક નહિ તો મોઢા બખના સખો મંડળ શું છે, તેની ફરજ શું હોવી જોઈએ, અને તે શું કરી રહ્યું છે, વિમેરેનું મનન કરતાં ક્યાં છે, અને જ્યારે જાવી રીતે જનતા જામજ જાહેરો હોય ત્યારેજ, જેલા ફા. માને રીકાઈ એસવાની મનોજીવિતજા નાજો નાસતા નજરે આવે, સીધા જાણજી બકવાહ એ જાજવ રહન સમાન, અને ખાસ્તી છે કે જ્યારે જાણને.

આ મીમંત થી "સુરત દીંદુ એસોસિએશન" ને જેટલા વર્ષ થયાં ફરેક તેટલાં જો કાર્યવાહકો તેના જાણસો(મંજી) થાક્યા નહિ હોય, પાંચ ક્યાંથી?

મુખી પીરાદો બીજાને જામજ જાવવા દે ત્યારે ને!! જેજ બીજારો દિમત કરી જામજ જાવવા પ્રવળ ફરેક તો જાણજા મજબૂરી મધુધરો એકજ ફા. મા તેને સો જોજન ફરેક, એટલે બીજારો પાછો એ ફરેક હોવાનો પણ દોહતો, અને મારે તો એજ જાણ છે. અને તે જો કે જેને જેને જા નાત

મને ઘેરની રોમ તેમજ, આપણા જા મહાનુભાવોને, જાની ૨૦મ સંવત્સરની મનોરૂઢિને દબે દુર કરવા આમદ્યુનરેક વિનવણું જોઈએ તે સાથે જલેરનો મન થજી એ દીકામાં ફેળવવો, અને આમજ કમું તેમ દર વર્ષે નવા કાર્યવાહકો ચુંટાય તેવી વ્યવસ્થા થવી જોઈએ નાદ તો સમજાવો—

વોલી મામ, વોલી મમાર;

વોલી દામ, વોલી મમાર.

કેમ્પો રજો, ને તીવર ખાલ;

કેમ્પસવું જન, કુવરાં ખાલ.

(જીની કહેવત મસાલો સાથે).

જો સાઈ/પછ, હેતમાવ રાખજો, જરૂ સત યીન આનંદ, મેજકું સાઈ/ મજ કરજો મારા માથાના મુકુટ મણીપરેશાં સજ્જામ.

બી. ડી. ડી. ૩૬૩૩૩

પાણી લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ

'મુનિસિપલ એથિનિસિપલ'ના અધિષ્ઠિત, નેમ.

સાહેબ, -પહેલાં તો પાને પાને લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ ને લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ નવરે આવણું અને હવે તો તમે થજી તેને બાજુએ મુકી ફોસોનાઇઝેશનનું પુજકું દાખમાં બાજુ છે. એટલે 'એથિનિસિપલ' નું પાનું ફેરવું કે ફોસોનાઇઝેશન ને ફોસોનાઇઝેશન જરૂર પડે. થજી અધિષ્ઠિત સાહેબ લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ કંઈ મુકી નથી મુકું, એ તો કહ્યું છું છે.

કમથા કમથા જોડાનીસર્જના ફેલ્ડા સવાજોમાં વસવા અમુક અમુક દોહીએને એકીમટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ કમી-કનતા સેક્ટરી તરફથી એવી મતજનના કામજો મળ્યા કે તે તમારા બરેલાં ફોર્મ ઉપરથી અમે એક કહ્યા છીએ કે તમે જે બધાએ વેપાર અથવા વસવાટ કરી રહ્યા છે તે કમથ ૧૩૦ અને ૧૩૧ મુજબ ફેરવાવે છે મારે આ સાથે મોકલેલું ફોર્મ બરી મોકલો.

આ ફોર્મ તે D.I. ૨૫ નાજ નમુનો છે જેમ કહેવામાં જ્યાં થજી અતિશયોક્તિ નથી. D.I. ૨૫ ફોર્મ બરી દોહી જનતાએ પોતેજ પુરવાર કરી દીધું કે અમે ગેરકાયદે વસીએ છીએ. હવે આ ફોર્મ બરવાથી લેખિકનમાં જઈને રહેવાની થાત જમલમાં મુકાશે.

ફોર્મ આજુબાજી બેટી જાવી ફતી કે D.I. ૨૫ ફોર્મ બરવા એ જાણે ફોર્મ ફોર્મ આજુબાજી પોતાના પમપર મારવા જોઈ છે. એ વાતને બાંધારી એક દોહી જનતાએ ફોર્મ ફોર્મ નકામી આજુબાજી તવમે વજમી, જમને બધાવ મગજી, કામજાને પાની ફોર્મ બરવાથી જમાવે અમુક થજી, એવી જામ માનવાતે પોતે ફોર્મ બરી મુકાન જુલ કરી. અને તેના કાજી પરિજામ આજુબાજી પ્રસન્ન જાવો.

બરી વાત એ છે કે ફોર્મ મથાને એકીમટીક લેન્ડ ટેન્યુર બીજા પ્રાથિનિટમાં બીજા પ્રાથિનિટમાં પસમ કરું એટલે એ બીજા સદી (ફોર્મ) કામજો મુકી થજી જેમાં થજી વાત મુજબ:

(૧) પ્રાથિનિટ લેન્ડા ઉપર ૧૯૧૬ ના જે પહેલનાં બાજુ પર્વત એકની એક બધાએ એક એક નામથી વેપાર, રહેઠાણ કે મીજકન બરાવરો જાવો. એક ને તેજ બધાએ તેજ નામથી કમથ રહી કહો.

(૨) ૧૯૩૦ ના એપ્રિલ પહેલનાં જવાબી પર્વત એકના એક નામથી એકની એક બધાએ વેપાર, રહેઠાણ કે મીજકન

બરાવરો જાવો. હવે તેને ૧૯૩૫ સુધી લેખવરો કરવાની રાહત મળશે.

(૩) ૧૯૩૦ ના એપ્રિલ પછીનાં એક એક એકીમટીક એકીમટીક (નીમેશા કન્યા) તાજાંતોમ આજુબાજી.

D.I. ૨૫ એટલે કપલી થજી વાનમાં તમારો લેખવરો કોઈ છે?

આ થજી જનતા ભોગવડાવજા તમામ દોહીએને પોતાના ભોગવડા D.I. ૨૫ ફોર્મ ફોર્મ રજુ કર્યા.

એકીમટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ કમીકન એટલે આ થજી જનતા લેખવડા તથાસનાઈ પંજા, (અમારે દોહી જનતા માને છે કે અમાને પ્રોટેક્શન આપનારી સંસ્થા).

એકીમટીક આજુબાજી જુમાની આવવા જમ છે તેજો ઉપજા થજીમાંથી પોતાનો કમથ પ્રકારનો ભોગવડા છે તેની રજુઆત કરે છે. એકીમટીક નેજોની જીવિ નીખાસથજી સાંધાને છે.

આ ઉપરથી કામજની રાહત, ૧૯૩૫ સુધીના રાહત અને તાજાંતોમ નીકાલ આ થજી વરજી નકી કરવાનું કામ એકીમટીક મુજબ કામ કહેવાય.

મારી માન્યતા છે કે સો દોહીએ પાંચ દોહીને ૧૯૩૫ સુધીની રાહત કમ દોહીએ તાજાંતોમ નીકાલ અને આખી દોહી વસ્તીમાંથી એકાંક, એને કામજની રાહત મળે તો તે અજુબાજી મજાલી નકામી કરી કહાય.

આપણી જુલબરેલી માન્યતા

કામરસ્થલ એકેસીએકને એકીમટીક આજુબાજી રજુ કરેલું સ્ટેટમેન્ટ દોહી જનતાથી અજુબ નથી. એ સ્ટેટમેન્ટમાં દોહીએ નથી તમા વસ્તુવાટ કરે છે ત્યાં ત્યાં એકેસીએકની પ્રાથિનિટ કરેલી છે. એકીમટીક તે આપણે કે કેમ? અથવા ન આપણની સત્તા એકીમટીક બરાવે કે કેમ? અથવા પ્રાથિનિટમાંથી પસાર થજીના કામજા કામજાનું લેખવન કરી માગેલા સવાજ એક એક એક એક કે કેમ? એ વાત જુલબારમાં પહેલી દોહી જનતા કહ્યું સમજી શકી નથી.

દરજનીનજા દોહીએ સતે છે કે જમારા દરજનીનના રસની રજુઆત કામરસ્થલ એકેસીએકના મારફતે થજી મજ એટલે એ સતો હવે એકેસીએક થજી મજો એકી રીતે દરજ કનતા દોહીએ પોતાના સવાજા ફેસની રજુઆત મથ મથા ફકી પોતાની માગજીના રજીકાર થજી મથાનું જ માને છે. એ માન્યતા જુલબરેલી કરી કહાય.

ફોર્મો જે રરતો વેપાર નકામી કરું ફતું તેનેજ આખી દોહી જનતા સાથ આખી એકતાના ફોર્મો કેમકન મજાજી કરી આજ નિજમથી કામ ફોર્મો તો ફોર્મ ફોર્મ મજે એવી મારી માન્યતા છે.

આ એક સમજતાં એ વાત આજુબાજી કહ્યું કરું ફતું કે ફોર્મો પોતાની પ્રક્ટી એકીમટીક રીપોર્ટ બધાર પછાતાં સુધી મુલતવી રાખેલી છે. પરંતુ એ મુલતવી રાખેલી પ્રક્ટી ફોર્મો રહેશે અને આ કામજાની અમલ ફેર ફેર થજી કમથ પછી ઉપાદેશી પ્રક્ટી નીખજ નીખજા ફોર્મ છે. ફોર્મ જાના કરતાં બીજા ફોર્મ રીપોર્ટની રાહ જુલ છે જે વિચારવા જોઈ છે.

“રવતંડ”

વિવિધ સમાચાર

હિંદી ચોરને બે વર્ષની સજા—મેરીટાજમાં મનસામી ગવર્નરે નામના હોદ્દાને ચોરીને માટે બે વર્ષની સજા ફરમાવી હતી. જેણે મળુ વર્ષમાં ૭ વખત તેને ચોરીને માટે સજામાં ભાગ લીધો હતો. અને દરે વખત તેને જન્મકેદની સજા ફરમાવો આવશે એવી ચેતવણી આપવામાં આવી હતી.

કરમનમાં મોતી આગ—કરમનની કાનિયાન મારેદની પાસેની મેરીટ મારેદ અને મરીમ કાવેસમાં ધુધવારના રાતના ૧ વાગે જગમો આગ લાગી હતી. ૫૦ ફુટ ઝાડા ઘડકા થયા હતા. મોટું લુકચામું ચૂકું છે.

હોદ્દા કાઉન્ટ કમિશન (એડ્વોકેટીસમન) ની વાર્ષિક રીપોર્ટ—કમિશન કલબના સુધારાસોની એક સભા કલબના પ્રમુખ શ્રી. જોનાથનના નાનાભાઈના પ્રમુખપણા નીચેના રીપોર્ટ-૨૩ રીપોર્ટ કોમિટી આદ પાંચ વાગે શ્રી. જસમતભાઈ નાનાભાઈના મકાનમાં કલબના મેટન, કમિશનર શ્રી. કમલવાદક કમીટીની ૧૯૩૩ ના વર્ષ માટે રીપોર્ટ ફરમાવવામાં આવી હતી. સુધારાસોની મોટી સંખ્યામાં કલબની હતી ચુટણીનું કામ હાથ પરના ચોનાન પરસોતમભાઈ પ્રાણલાલ મેટન, શ્રી. પ્રેમાલાલ કાલજાઈ પ્રમુખ, શ્રી. જસમતભાઈ નાના કમિશનર, શ્રી. વલ્લભભાઈ રામજી અમલ સેક્રેટરી, શ્રી. બાણભાઈ કુવજી વેનકટ સેક્રેટરી, શ્રી. જી.કુમાર જીવાભાઈ ટ્રેઝરર, શ્રી. કોમલભાઈ જોર્જી સેક્રેટરી, અને શ્રી. કમલભાઈ જીવાભાઈને કલબના મેનજર તરીકે ચુટવામાં આવ્યા હતા. કલબના કમીટીના નીચે પ્રમાણેના સભાસભા ચૂંટવામાં આવ્યા હતા. મેસરો કાલજાઈ પ્રાણલાલ, પરસોતમ નાનાભાઈ, જસમતભાઈ બાણલાલ, પ્રેમાલાલ બાણલાલ, ડી. કે. દેસાઈ, કલબના પહેલી રીમના કપટન શ્રી. જોન કોસ. તરફીયા અને વામજી કપટન શ્રી. જસમતભાઈ પ્રમુખપણાને ચુટવામાં આવ્યા હતા. બીજી રીમના કપટન શ્રી. જી.કુમાર જીવાભાઈ અને વામજી કપટન શ્રી. આવજલાઈ પરસોતમને ચુટવા હતા.

જેવે મત ચૂંટના કમિશનરોની સેવાની કફર કરનારો રાજ પાસ કરી મકાનના માતીનો કમિશનર માની સજા બરખાસ્ત થઈ હતી.

ચુટનકેમ હિંદ મંડળ—મંળના સેક્રેટરી શ્રી. જી.કોસ દ્વારા રતનજી બલસારા લખી જગમો છે—ના. ૩૧-૮-૩૩ ની હાલમાં પ્રમુખ શ્રી. ડી. જા. પરસોતમ પ્રમુખપણે બલ મેળાવડો 'જસમત' કન્યા મહાવિદ્યાલય'ના પ્રતિનિધિઓ ચીમતી નારાયણ દેવી અને રામચંદ્રી દેવીને સહકાર અને 'પરો' બેટ કરવા મોકલે હતા. પ્રાણુ રામચંદ્ર વીકમદાસ, શ્રી. ડી. મોમી મંળના વિષમુખ શ્રી. પરસોતમ આમલી, મંમી કુલભાઈ કપર, શ્રી. કાલજાઈ જસમત અને મોમી ભાઈ બાલ આમલેશ્વરી કારી પદમાં હતા. તેમજ ચીમતી કારીને જીલ્લાવાલ પશુ સાથે પદમાં હતા. ગ્રન્થાવમાં પ્રમુખપણે સુદ જાહેરમાં ચીમતી નારાયણ દેવી અને રામચંદ્રી દેવીને સહકાર કર્યો પછી પ્રમુખશ્રીના પતિ ચીમતી મંળાને ચીમતી નારાયણ દેવી અને રામચંદ્રી દેવીને કુલોના દાર પહેરાવ્યા બાદ પ્રમુખશ્રીએ મંળ તરફથી ચીમતી નારાયણ

દેવીને પાઉક ૬૬ બેટ કર્યો હતા. બાદ મેળ મંળાને ચુટનકેમ દાર કોષ્ટ કલબના પ્રમુખશ્રીએ કલબ તરફથી ચીમતી નારાયણ દેવીને પાઉક ૫ બેટ કર્યો હતા. બાદ ચીમતી નારાયણ દેવીએ કલબમાં એક કલક વર્ષમાં કન્યા મહાવિદ્યાલય સંસ્થાના પાસ, કોમિટી કલબશ્રી, નવમુવકોને સહકાર, અને મળના સુધારાલ વિગેરે વિષમોપર મળના કલબશ્રી કર્યો હતા. બાદ જીમુ રામચંદ્ર વીકમદાસે મંળના આમલેશ્વરી આપવા બલ આલાર માની મંડળને પાસ ગીની બેટ આપી હતી. જે ચુકો રીકારવામાં આવી હતી. બાદ શ્રી. મ. મોમી મંળના વિષમુખ શ્રી. પરસોતમને કલબશ્રી વિષમપર બાણ કર્યો હતા. બાદ પ્રમુખશ્રીએ કલબશ્રી કરતાં ફરમાવે આવે માન્યો હતો. બાદ જામતી કર્યો પછી કલબશ્રી કારીએ કારમોનીગમપર ગરીબ ગીતા માર્ક સંબળાવવાં હતા. તેમજ સમમે મકાનમાં જીવાભાઈ સજા તરફથી કુમવાડી આપવામાં આવી હતી અને મ. કલબમાં મંડળે પુર કમમશી રાજીન બેલ બજવી બાલાબો દલો અને રામે દસ વાગે મંડળના મોટમાં પાસ ગયા હતા.

જગમમાં મેટકેટર જુન—મીનાપુરના કીટકાકટ મેટકેટર શ્રી. ડી. જી. જા. એક જગમની પુરક પુત રજુ છે. મીનાપુરના આ મીટકેટર શ્રી. મુત રજુ છે. ૧૯૩૨ માં શ્રી. રેવટ કમલસહ અને ૧૯૩૧ માં શ્રી. પેકીનું જુન થયું હતું. મુસલમાનોની રીમની સાથે કુલબ રમવાને જતા ગાલાની મેટરમાંથી ઉતરતા હતા તે વખતે શ્રી. બેંગની સામે પીસોલ કાલવામાં આવી હતી. જે જાર જગમો મોળી સામતાં લદાલેજ તે મરજુને ચરણ થયા હતા. ફરમામાં લાગ લેનાર બીજાં માણસ કલબ રીને જગમો કમે હતા અને રીમને પકડવામાં આવ્યો છે.

સરકારી નિશાળોમાં ચાલતી મુજરાતી વાચનમાળા

નીચેના પુસ્તકોના બાબતોમાં મળે કલક. જોરડર માથે પેસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

મુજરાતી બાલ પોથી	૬
મુજરાતી પહેલી મેગઝીન	૧ ૦
" બીજી "	૧ ૨
" ત્રીજી "	૧ ૩
" ચોથી "	૧ ૮
" પાંચમી "	૨ ૦
" છઠી "	૨ ૩
" સાતમી "	૨ ૬
" પહેલી મેગઝીન અથ"	૦ ૫
" બીજી "	૦ ૮
" ત્રીજી "	૧ ૦
" ચોથી "	૧ ૩
" પાંચમી "	૧ ૫
" છઠી "	૧ ૮
" સાતમી "	૧ ૧૧
" દેશી દિસાળ "	૦ ૬
" દેશી દીસાળ "	૮
" સચિત આકતી મેગઝીન	૦ ૪
બાલ વર્ષની નેમ	૦ ૫
મુજરાતી બાણાનું આકરણ	૧ ૦

એ અનેહ અમિલેખ

(ગતિકો ચાલુ)

૧-

નિરાશમાં આવા

‘મારી આસપાસ જેમજેમ વધારે અધિકારનાં વાદળ ફેરતાં જોઉં છું તેમતેમ મારી અહા વધતી જાય છે.’ ગાંધીજીએ એકને દિવસ ઉપર આ વાક્ય ઉચ્ચાર્યું ત્યારે મને થયું કે આમાં ગાંધીજીની પોતાની સ્વાભાવિક અદાશીલતા સિવાય બીજું કશું ન હોય. પણ એક પ્રસંગ એવો હતો કે નેતા હું નોંધ શક્યો કે એ અદાનાં કારણો વધારે હતાં છે. પણ એ આવીને પોતાનું કુખ રહે છે કે અમારાથી લીધેલી પ્રતિજ્ઞાનો વારંવાર ભંગ થાય છે, પણ પોતાના પચાપચના કામગીરી સમિ છે. ત્યાં પોતાની પ્રતિજ્ઞાનું સંપૂર્ણ જાળન કરીને આગળ વધવાનો આશીર્વાદ માગનાર વિરલા હોય એ સ્વાભાવિક છે. એ વિરલાઓજ નિરાશમાં આવા પુરે છે.

એક મિત્રને ઘેર જતા પહેલાં ગાંધીજી સાથે થોડીક મીનીટ વાત કરવી હતી. પણ દિવસ વડીને સમજે એ ઇચ્છા મારી આગળ વ્યક્ત કરી. પણ ગાંધીજી આગળ જતલિત લેમનું હેતુ ગળી ગયું થોડીક સમય નો નોંધે અવાક થઈ ગયા. ‘‘આલો આલો, વાત કરો. મદદાવ મને કશું કે તમે વરસો પહેલાં ને વત લીધાં છે તેને વિશે તમારે વાત કરવી છે. તમે વત લીધાં છે એ વાત પણ હું તો જુલી મને છું. પણ આલો, વાત કરો.’’

આ સાંભળીને પેલા મિત્રને હિંમત આવી ને વાંચ્યા છૂટવા શબ્દોમાં એક વાક્ય બોલ્યા:

‘‘પાંચ વરસપર મેં ફરલીક પ્રતિજ્ઞા લીધેલી. અને’’

‘‘અને તે ન પાળી શક્યા, એમને?’’ ગાંધીજીએ કહ્યું.

મેં વચ્ચે કહ્યું ‘‘ના, એથી ઉલટું.’’

‘‘ત્યારે આ કાશીયુ છે ના?’’ કહીને ગાંધીજીએ એમની પાસે બેસાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો.

પણ પેલા બાઈ તો મુશ્કેલ રહ્યા ને તેમના મોઢાપરથી અંધુની ધારાઓ વહેવા લાગી.

‘‘મદદાવ કહે છે એ કદાચ સાવ સાચું નહિ હોય. તો મેં કહેલું એમ કરો. મેં તમારે પિતા આગળ પહેલપહેલાં મૂનો કમુલ કર્યો ત્યારે મારી છબ કપડી નહોતી. એટલે મેં કાગળપર મારે કહેવાનું લખી દીધું. તમારે પણ જે કહેલું હોય તે લખી નાંખો.’’ ગાંધીજીએ કહ્યું.

પણ પેલા બાઈ તો હજુ અવાકજન હતા. નેગજી મને નિરાશી કરી જણાવ્યું કે મને દબે જવા દો. પણ થોડાં વધારે આંજી પાડ્યા પછી તેમને હિંમત આવી.

‘‘બાપુ, પાંચ વરસ પહેલાં મેં મારી પ્રતિજ્ઞા લખેલી ને આપે કેમ એક શબ્દ સંધાયો હતો.’’

‘‘હા, પણ હું તો એ સાવ જુલી મને છું.’’

ગાંધીજીને એ જુલકાણનું સ્મરણ કરાવી પેલા મિત્ર કહ્યું: ‘‘બાપુ, મારે અંતરમાં કનવાર મુઠ્ઠા ચલાવવાં પડ્યાં છે. પણ ઈશ્વરની કૃપાએ હું પ્રતિજ્ઞાના અંતરનું અને પછે અંશે એના મર્મનું પણ પાલન કરી શક્યો છું.’’

‘‘એ તો સરસ કહેવાય. આંજી આવે છે એ હું સમજી શકું છું. ઈશ્વર ત્યારે પ્રતિજ્ઞા જમાવે ત્યારે હૃદય આખરની સામજીથી કબરમાં જાય છે.’’

‘‘પણ સવાલ તો દબે છે.’’

‘‘કેમ તમારાં મા અધીરાઈ કરે છે? મા તો અધીરાઈ કરેજ.’’

‘‘હા, આપે જે પ્રતિજ્ઞાપર સહી કરી આપી એને તો એ પુરેપુરું માન આપે છે, એના લગ્ન એ તરી મુચ્છતી. પ્રતિજ્ઞા કપારે પુરી થશે એ કહ્યો કરે છે. પણ માતપિતા મને જરાયે ઘેરના કરતાં નહા. મુરોલી મારી પોતાનીજ છે. એકવાર હું સંકલ્પ કરી નાંખ્યું, પછી કરી મુરલી નહિ આવે. પણ બાપુ, અંતરનાં એ સંગ્રામ ચલાવવામાં કંઈ લાભ છે ખરો?’’

‘‘હા, જરૂર. સંગ્રામ એ કુદરતનો નિયમ નથી તે આશ્વાસનો તો એ ધમો પણ વધારે અંશે છે. કુદરતમાં આધ્યાત્મિક નિયમ છે, અને આધ્યાત્મિક સંગ્રામ કુદરતી નિયમ છે. જીવન એજ એક મદદાવમ છે, કે ઈધારી સાધના છે. અંતરમાં દમોશ તોફાન એ જલ્દી હોય છે અને વિકસે સામે કડકાં કરવું એ તો માન્ય ધર્મ છે. મીનાએ પણ મગાએ એ વાત કહી છે. વજ્રથી વધારેવાર પણ કહી દશે, પણ મને વજ્રજન જમાએ કોલી માલ છે. સંકલ્પ હોય ત્યાં રહે મળીજ રહે છે.’’

‘‘બાપુ, મને આશીર્વાદ આપો.’’

‘‘તો તમારે જે લખાનું હોય તે લખી કાઢો, ને એ બરાબર દશે તો હું એના પર સહી કરી કહેજા.’’

પેલા મિત્રે ગાંધીજીથી કાઢી અને ત્યાં જુલાઈની તારીખ પાળી પાનાપર સખ્યું: ‘‘તમે જે વાત કરી છે તેના મને યાદ રાખજો. તમારી સાધના સફળ થાએ એ મારા આશીર્વાદ છે.’’ આ વચ્ચે લખીને ગાંધીજીના હાથમાં ‘‘બાપુ એ અમુલ્ય દસ્તાકર સખાવવા માટે મુશ્કા.’’

અને બાપુએ એ વચ્ચે એકવાર વાંચ્યા, બેવાર વાંચ્યા, અને કહ્યું: ‘‘એક શબ્દ કોઈ?’’ કહીને ગાંધીજીએ પોતાને દાયે ‘‘સાધના’’ તો પહેલાં ‘‘અનિવારી શબ્દ મુઠ્ઠા, અને નીચે ધુળતે દાયે ‘‘બાપુ લખીને સહી કરી.’’

દાયે ધુળતો ન હોત તો કેવું સાદું થાત! પણ એનું કંઈ નહિ. આના અનુસંધાનમાં મીનાના જૂઠા આધ્યાત્મના છેવટોના વાગ સાંચવતે.’’

‘‘કેમ કાર્મ અનુમદ માનીને પ્રજ્ઞામ કરી ગયો ગયા.’’

હરિજનસેવકો સાથે વાતચીત

અપવાસ પછી પહેલીજ વાર ગાંધીજી આટલા જવા સેવકોને મળ્યા ને તેમની સાથે વાત કરી. હરિજનસેવા સંઘના મુખ્યવર્તી મંડળની સભા સમિ ને સવિવારે હતી તે તો હારન સેવક સમાજમાં થયેલી, પણ ફેરલાક સવાલો વિગેના ગાંધીજીના અભિપ્રાય જાણવાને તેના સખ્યે પધાંકુટી માં આવ્યા હતા.

સવાલ એ હતો કે સંધિ પ્રચારનું કામ કરવું કે સેવાનું. પ્રચાર સાથે સેવાનું કામ કરવું, કે પ્રચારનું કામ મુખી કરીને સેવાકોની કરવું? ગાંધીજીએ અગાઉ આમદ્યુર્બીક પોલું કે વડીવડેના ખર્ચે જોવામાં જોલા થયો નેંધએ. ને અમુક દરથી નજ વધવો નેંધએ. પણ આ નિયમના અર્થ વિશે પણ પ્રશ્નો ઊંઘ્યા. કામલા તરીકે મામરમાં પ્રચાર કર્યો હોય, એમકે હરિજનોમાં ફાહનિધેધના પ્રચાર કર્યો હોય તો એ પંસા સન્માર્થે વધરાય ને નહિ.

આ પ્રશ્ન વિશે ગાંધીજીએ જે વિચાર પ્રદર્શિત કર્યા તેનાં સાર અહીં આપી દઉં છું:

"મેં જા રીતે મોઝા પ્રચારકાં થાવ એની સામે સારે વિરોધ નથી. દરિજનોમાં હાઈન્ડેન્ગ કામ એ સેવાકાં માળ મળ્યાં પછી તે એવામાં એક બરે સુખે વેળાએ આ પ્રચાર કરવા માટે દરિજનો પાસે પદાંત્રી નામ એવા શુદ્ધ ચારિત્ર્યવાન દરિજનો મળ્યા આવે તો બધા પેસા દરિજનોનાજ મળ્યામાં નામ અને પ્રચારકાંતી પછી બારે માં બારે જસર પડે. એક સુવાત એ પુણ્યો છે કે એક વ્યવસ્થા દરિજન શિક્ષક અને એક દુષ્ટતા સર્વેશ શિક્ષક એમાં હું કેને પસંદગી આપું જેમ ચારિત્ર્ય વિશેના બધા સવાલોમાં કહું તેમ આ જાણતામાં પણ કહું કે હું ચારિત્ર્યવાન દરિજન શિક્ષક મેળવવાનો પ્રયત્ન કરે અને એને કેળવી એના શિક્ષણમાં જે આગો હોય તે પુરી કર. હાથ દાર-જનની આજીવિકાની વ્યવસ્થા કરવાની છે એવો વિચાર કરવાને બદલે હું જાણકાના હિતનેજ વિચારું. પછી હરેક સવાલના નિર્ણય એના મુજબા પરથી કરવા પડે. હું તો એકસુધા કહુંવા પ્રશ્ન હું કે 'કુશળતા પર વધારે પડેના બાર ન મુકા."

"પછી પ્રચારકાંતિ વિશે આપણે એક સામાન્ય નિયમ કરી શકીએ: પ્રચારના ખર્ચ માટે દરવખતે મંજૂરની મંજૂરી મેળવવી વેળાએ. જેમ જેમ હું વધારે કાં છું તેમ તેમ મારી માન્યતા ૨૬ થતી નામ છે કે જે આપણું કામ આપણે સ્વાધી બનાવવું હોય તો પ્રચારનું ખર્ચ આપણે એવામાં એણુ કરી નાંખવું પડે. જ્યાં પ્રચારને માટે ત્રાણ ખર્ચ થવાના સંભવ હોય ત્યાં આપણે તથા જાગમાં વધારે નાખવું વેળાએ: ૨૦ ટકા કાર્યાલયનું ખર્ચ; ૨૦ ટકા પ્રચાર માટે; અને ૬૦ ટકા સેવાકાં માટે.

"તમે પ્રશ્ન છે કે આપણે દરિજન દિન ઉજવના આબ્યા છીએ તેવા દિવસો રાખ્યા કે નહિ? તો હું કહું: બસે રાખો. પછી એ એની બરાબર વ્યવસ્થા થાય તો એમાં બરેબરી જરૂર સુદાહ ન પડે. દરિજન દિનના અર્થ એ ન હોવો વેળાએ કે તમારી પાસે ને શેડાડ પેસા હોય તેમાંથી દુકોડા શપ્ત સેવો. એજ રીતે, ૧૦૦ રૂપિયાનું દાન મેળવવા માટે હું ૭૫ રૂપિયાનું ખર્ચ ન કરું. કેમકે એમ તો સવાલો ૨૫ રૂપિયાનુંજ દાન મળે. પ્રચારકાં બરાબ છે એમ હું નથી કહેતો. મોઝા રીતે કરેલું પ્રચારકાં વ્યવસ્થા છે. પછી હું એટલું તો કહું કે પ્રચારકાં વ્યવસ્થા સહ સહે છે. સવાલ કે સરખસ માટે તમારે તમારા હૃદયે અકલ્પ્ય નહિ. એનું ખર્ચ સ્થાનિક મિત્રો પાસેથી મેળવી લેવું ને એના બાર તમારા દિસાજ પર નાંખવેજ નહિ. આપણે દમેલા એટલું પાક રાખીએ કે કડક ટીકાકારો આપણી શાપ્ત કરી રહ્યા છે. આપણે ને હરેક વસ્તુ પાર્શ્વિક કાવનાથી, બદલાની આશા રાખ્યા વિના કરીશ તો આપણા કામની અસર પડ્યા વિના નહિ રહે."

બીજા પ્રશ્નના કાણી વીગેવતા હતા, એટલે વાચકને એમાં ઉતારવાની જરૂર નથી.

મહાદેવ હરિલાલ દેસાઈ.

મરત! તદન મરત!!

જયેશ્વરી માહિતીવાળું વૈશ્વવિદ્યા પ્રસ્વડ કંઈ પણ કિમત કે રૂપણ ખર્ચ વગર વડન મરત મળે છે. મંગલો.

અદન મંગલો કાર્મસી અમનગર, કાઠીઆવાડ.

મીતા મન્યન

(દિવસ-વિરોધકાં મનસ્વામના મહાવાચ.)

અધ્યાય છઠો ત્રાણ

(૫) શ્લોક ૧૦ થી ૧૫

"કરતકુલપણ. આ સમત્વનો અથવા સંકલ્પસંભાસનો મોઝા સિદ્ધ કરવા માટે હરેક પ્રયત્નપુરક અભ્યાસ કરવાની જરૂર છે. કારણ કે ચિત્તાં સારી રીતે પરિક્ષણ અને પુષ્કરણ હારા પ્રયત્ને છુટા કરી, જાતભાતું સ્વરૂપ લક્ષમાં ન આવે, ત્યાં સુધી સમજુતિ કે સંકલ્પસંભાસના પ્રયોજન, મહિના અને રણ પછી લક્ષમાં આવી નહા કરે. માટે આ અભ્યાસક્રમને તું સમજી લે.

"પાંડવ! આ અભ્યાસ ભેકાંતમાં અને ભેકાં ભેકાંનેજ કરવાનો છે. જે સ્થાન જાત પવિત્ર, ત્યાં લોખાની અવરજવર ન હોય અને મન્ય ન હોય તેવું હોયું એમએ. ત્યાં છવ-જવ, ધણ-પંખી પણ ન વસે, તે માટે ત્યાં કશો સરસમાન પણ ન રાખવે.

"કોનેય. આ સાધના સંકલ્પોનો ત્યાજ કરવા માટે છે. માટે જે સાધનાને અંત કાષ્ટ રિદ્ધિ-સિદ્ધિ કામ થશે એવી આશા ન રાખવી. ને કાષ્ટ મોહક કે પાર્શ્વિક રિદ્ધિ-સિદ્ધિની અન્યાં તુષ્ણ હોય તો આ સાધનાને દુસ્થી જ નમસ્કાર કરવા કીક છે. કારણ, એનો દેશ તો એવી તુષ્ણાનો ઉત્કેષ કરવાનો છે. માટે તુષ્ણાનો અને સાધનાનો મેળ જાય એમ નથી.

"આમ આશા અને પશ્ચિમનો ત્યાજ કરીને, સ્વધર્મે જે સ્થાનમાં કરેલી વસે ન લાગે, ખાજખજ ન લાગે, પુણ્યની કલ્પના ન કરે, ખુર નહિ, ન્યાયી પડી જવાની પાસ્ટી ન હોય, તેવું પાચરણું પાકરી તે ઉપર ચાંત અને પ્રસન્ન ચિત્તથી બેસવું. સદેલાઈથી ઉપગેજ કરી કાકામ તેવું પાચરણું, હાંની સાદી ઉપર મુજબર્મ નાંખી તે પર અંક કણું પાચરણું, જે છે.

"ધનંજય! મેળનો અભ્યાસ કરનાર સાધકને પાંચાની વચ્ચે રહેલો મેરુદ કરીરનો અત્યંત મહત્વનો ભાગ છે. જે મેરુદને આધાર ચિત્તાં વાદનરૂપ સર્વે રાનાત્તમોજું બધું પચારણું છે. ચિત્તાં સર્વે જલિઓનો પ્રવળ જે મેરુદને ઓળ જરીરમાંથી માથામાં અને માથામાંથી કરીરમાં આવ-જા કરે છે. જે મેરુદ અને તે પર રહેલું અસ્તક જેટલાં રહાર અને સ્થિર થાય છે.

"આથી, જાણે વખત રિશરપણે બેસવાને માટે પોતાને જાણી મધું હોય તેવું સિકાસન કે પચાસન જેવું કાષ્ટ જ્ઞાન જમાવેને, મેરુદ, મરદન અને માજુ કીધા અને રહાર તથા નિજાજ રાખી સાધકે તે પાચરણુંપર બેસવું. જોલખમાં જોલખ પદારેક (જે-જણ કલાક) સુધી એવી રીતે બેસવાની રૂપ પાડવી.

"આ રીતે જાસનબદ થવા સાધકે પોતાની દષ્ટિને નાકની અધી ઉપર ટેરવવી. અને આજુમાજુ અને કપાંધે બદલા દેવી નહિ. ધનંજય! રાત્રિઓમાં સોળી વિશેષ અભ્યાસ જાય છે, કારણ કે જીજી ઉદિઓને વિશેષ આવીને બડે છે ભારેજ તેને જોમરી કહે છે, અને પગની મહા વિતા વિથવને જોળા કહતી નથી. પછી જાંખ તો જાણે પચાણી હોય તેમ જારે જાણુથી દુરદુરના વિષયોને જોમવે છે. અને વચ્ચે કાંઈ

નકતર જામે તોજ તેનો ભોગ બહો છે. જાથી, તેને સંવચમાં રાખવી, એ વધારે મ-સ્તરું છે.

“કેન્સેસ! હાર ખર સાધકે પોતાના ચિત્તની શુદ્ધિને જ્યે પ્રથમ તે મનને એકાગ્ર કરવાનો અભ્યાસ કરવો. પરંતુ! એક વિષય પરથી બીજા અને બીજા પરથી ત્રીજા પર હોતાં ચિત્તની પરીક્ષા અને શુદ્ધિ કરવી હકલ નથી. જાથી એને એક સ્થાન જાને એક વિષય હર પદેક્ષા જાથી દેવું જોઇએ. તાત્કાલે દૃષ્ટિ રિશર કરવાથી તે પદેક્ષા ત્યાં જાને પછી હજીવે હજીવે આઝાયકમાં કેદ થશે. અને એક વિષયનું જ્ઞાન પર-વાથી તેની દૃષ્ટિઓની આખાએ જોઈ શકે જલ તે પરીક્ષક પોતે જાને.

“હવે, એકાગ્રતા સિદ્ધ કરવા માટે હેતુ જ્ઞાન હરવું તે હું સમજી શકું. અસ્થવેશી આ અસ્થવેશી દ્વારા ચિત્તને શુદ્ધ કરવાનું છે અને પરમાત્માની જોગખાશ કરી લેવાની છે, તે હું જીવીશ નહિ, એટલે અશુદ્ધ વિષયનું જ્ઞાન જરી ન કદાચ જોમાં કહેવાનું ન હોય.

“પરમાત્મા એ જોગ દોવાથી, જ્ઞાન પણ પરમાત્માનું જ હરવું જોઇએ. જોમ સ્વાભાવિકપણે જામે. પરંતુ, પાશ્વે પરમાત્મા મન જાને વાળીથી પર દોવાથી એવું જ્ઞાન રી રીતે પરામ વાર જાથી મન અને વાળીનો વિષય શકે જોવું. પરમાત્માની જાનેશમાં શકે કદાચ એવું કાષ્ટ શુદ્ધ જ્યે હરવું જોઇએ.

“પરંતુ! જાણું શુદ્ધ જ્યે તે પરમાત્માની વેચ્છવી કાઢી છે. જાતનું પાશન, હરોની જલ અને સંતોની રજાનો સારિયક સંકલ્પ જોજ એ વેચ્છવી કાઢી છે. પરમાત્મા એ સંકલ્પને જ ચિત્તનો વિષય જાનાથી, એ સંકલ્પ પર એકાગ્ર જવું એ એક રીત તે છે. પણ, સંકલ્પનું જ પરમાત્મા જ્ઞાન હરવું કાષ્ટ જામવું હોય, તે તે સંકલ્પની સાક્ષાત મુનિશ્વ વિચ્છાના કાષ્ટ જામતારવું કે તેને મુતિમન કરવાથી વિચ્છાની કાષ્ટ કાષ્ઠનિક પણ શુદ્ધ અને સાસ્ત્રિક આકૃતિનું કાઢી અને પ્રેમથી જ્ઞાન હરવું, એ બીજી રીત છે.

“જુદાઈ! આ પ્રમણેના નામનો જલ કરવો એ જ્ઞાનમાં જાને ચિત્તશુદ્ધિમાં સદાય જામે છે, માટે તેને જલ જવરક કરવો. જામાં પ્રજ્વલ (ઈ) નો જલ એ પ્રાચીન કાળથી જામેલો છે, અને જામવામાં છે. પરંતુ, સાધકને જેથી પ્રેમ આ કાઢી અને રમિત ઉપજતા હોય તેલો કાષ્ટ પણ પાવેન તામનો જલ કરવા હરકત નથી.

“આ રીતે બીજા સર્વે સંકલ્પો અને વિષયોને મનમાંથી પ્રાદી નાંખી, પ્રસન્ન અને કાલ ચિન્તે રાજ નિમજિત રીતે એકાગ્રતાનો અભ્યાસ સાધકે કરવો. (જુદાઈ)

બનાના

બોલો પોતાપણા જલથી પામે એવા પ્રાદી રસ (જાસરે ૨૦૦). ઠીમત શી. ૧૦ રી. એ. ૬. વાળીએ જોડે પ્રાદીઓ. આદુ ૧૫ રેની રતલ.

LARGE SELECTED BANANAS

20/- Case C.O.D., F.O.B. Durrban.

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist,

64, Prince Edward Street, Durrban.

જુદાઈ સાંકલ્પના શોખોનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

પદકાયા—લેખક: પુષ્પેશ્વર આ ન્દાન | પુસ્તકમ જામે પેલી પછી જરી વાર્તાઓ જુદા જુદા પ્રાંતોમાંથી ઉપજા-વેલી છે. આ વાર્તાઓ આજ કરીને કુમાર જમના જાળો માટે છે. ઈ. શી. ૧-૬.

કૃષ્ણ કાકી—લેખક: ર. મ. રેહાની ૨૨૫ પા. તા. આ પુસ્તકમાં જુદા જમાનાની દે ને કાકીનો હસતો સાચક પરીચય લેખકે આપ્યો છે. ઈ. શી. ૬.

કિરીડની વાર્તા—કવિ: રામનારાયણ વિષ્ણુનાથ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નાથ કાકા, ઉપકાસ, વનોદ વિગેરે જે. તેમજ મીત્ર પ્રેમ લીલામ પ્રેમ વિગેરે પણ છે. ઈ. શી. ૨-૬.

વાર્તા વિહાર—આ પાત્ર પુકાની ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં ન્દાની વાર્તાઓ છે. હરજ, મનર અને કાળામ વાતો જોવી કરપુર છે. ૨૨ કુદી વાર્તાઓ છે. ઈ. શી. ૫-૬.

કાવ્યદેહન—લેખક: સંજય રાજાના કુદરામ રેહાન પહેલાં જામ જુદાના ચરીત, જુદા જાખ્યાન, પદકાદ જાખ્યાન વિગેરે જાખ્યાનો તથા કાવ્યોથી બનેલું ૮૫૦ પાનાનું છે. રી. ૬.

બીજો જામ નરસોદ મેતાના કુડી, જામીન-પુ જાખ્યાન, વામન ચરીત તથા નરસોદ મેતાના અને મીરાજામના કાવ્યો છે. આ પણ ૮૫૦ પાનાનું પુસ્તક છે. રી. ૬-૬.

સાતમી જામ જામાં તથા ભરતોના મળના તથા કાવ્યો છે. ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ પછે પુસ્તકમાં ૬૫ - ૫૦૦ પાનાનો અને કાવ્યોનો સંગ્રહ છે. રી. ૫.

‘કાવ્યસંસ્થાપન’—અનંતસરસક પછી ગાંધીજીએ જામાં પ્રોડેક્સ લેખોનો સંગ્રહ. અનુવાદક: અંકજીવ છુલ્લ રી. ૧.

સહિયારની રસપ્રસાર—સંપાદક હવેરસંક મેધાથી આના ૫ જામ છે. આની અંદર એટલી કુદાઓ અનુવાદ સાથે છે. આ કુદાઓ વિગેરે છે અને જોમાં મુસાન અને રેહાનની અર્ધ છે. કૌમલ પહેલાં જો જામની રી. ૨-૬ પ્રત્યેકની, ૩મે રી. ૩-૬, ૪થો રી. ૩-૭, ૫થો રી. ૩-૬.

જારત પુષ્પ પ્રવાસ આદ્યમ—મીરાજર જુદા રેહાન. જામાં જારતની મુક્તી કાળે પડતા કુષોના બીજકારે કુંકર રીતે બીજો બીજો છે. હાજવા તરીકે હીજરત, જમર, જલુ, વીરને વીરાવ. વીગેરે ૧૨ બીજો છે. ઈ. શી. ૨-૬.

પરજીતા—વિસરજન-પુષ્પેશ્વરી—આ વાર્તા મુગ રીન્ડ-નાથ રાજાની લખેલી છે. જામાં જોમ લેવા લેવી ન્દાની રસીક વાર્તાઓ છે. પ્રત્યેકની ઈ. શી. ૨-૬, રી. ૧, રી. ૨.

આત્મનિવેદન—આ ૧૩૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ જામા છે. વાંચકો ૧૨૪ જુદી જુદી જાવન વિષયોનો ૨૫ થી કામે. ઈ. શી. ૭.

'Phone 327 Tel. add. "Letopca,"

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફેફા અને વેજિટેબલ માટે ૧ કીના એજેન્સી ઈપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફેફા અને વેજિટેબલ માટે ૧ કીના એજેન્સી ઈપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 68

અઠવાહિક પંચાંગ

ચંદ્ર	સોમ	મંગલવાર	બુધવાર	ગુરુવાર	શુક્રવાર
૧૬૮૩	૧૬૮૪	૧૬૮૫	૧૬૮૬	૧૬૮૭	૧૬૮૮
૧૬૮૯	૧૬૯૦	૧૬૯૧	૧૬૯૨	૧૬૯૩	૧૬૯૪
૧૬૯૫	૧૬૯૬	૧૬૯૭	૧૬૯૮	૧૬૯૯	૧૭૦૦
૧૭૦૧	૧૭૦૨	૧૭૦૩	૧૭૦૪	૧૭૦૫	૧૭૦૬
૧૭૦૭	૧૭૦૮	૧૭૦૯	૧૭૧૦	૧૭૧૧	૧૭૧૨
૧૭૧૩	૧૭૧૪	૧૭૧૫	૧૭૧૬	૧૭૧૭	૧૭૧૮
૧૭૧૯	૧૭૨૦	૧૭૨૧	૧૭૨૨	૧૭૨૩	૧૭૨૪
૧૭૨૫	૧૭૨૬	૧૭૨૭	૧૭૨૮	૧૭૨૯	૧૭૩૦

'Phone 3587. Box 319. 82, Victoria Street. DURBAN.

HEERABHAI MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

ફેફા અને વેજિટેબલ માટે ૧ કીના એજેન્સી ઈપર ખાસ

ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

ફેફા અને વેજિટેબલ માટે ૧ કીના એજેન્સી ઈપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 68

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફેફા અને વેજિટેબલ માટે ૧ કીના એજેન્સી ઈપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.
P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,

UNDER TAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh Flowers
and Wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4661. CRO.

MANAGER: K. S. FRANCIS

ફેફા અને વેજિટેબલ માટે ૧ કીના એજેન્સી ઈપર ખાસ

ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.

ફેફા અને વેજિટેબલ માટે ૧ કીના એજેન્સી ઈપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 68

ફેફા અને વેજિટેબલ માટે ૧ કીના એજેન્સી ઈપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 68

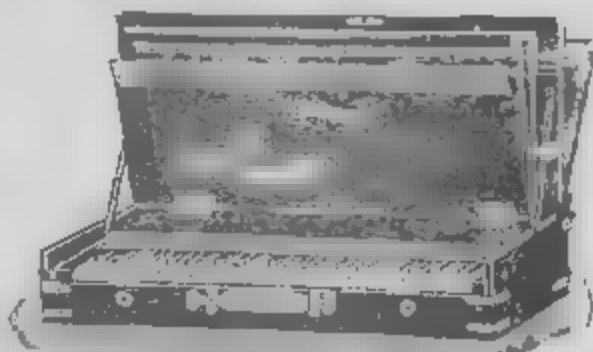
માત્ર મોટા વખત માટે.

અસુલ્ય લાભ.

વહેલો ને પહેલો.

ફેફા અને વેજિટેબલ માટે ૧ કીના એજેન્સી ઈપર ખાસ

ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.

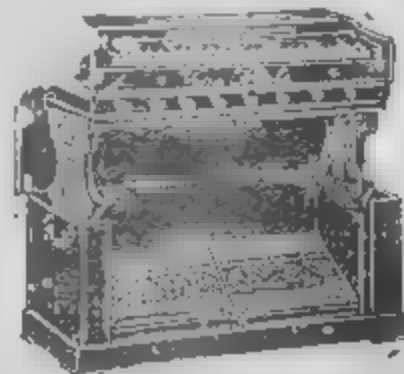

પા. ૩-૧૦-૦.

ફેફા અને વેજિટેબલ માટે ૧ કીના એજેન્સી ઈપર ખાસ

ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.

પા. ૨-૧૫-૦.

પા. ૧૦-૧૦-૦

ફેફા અને વેજિટેબલ માટે ૧ કીના એજેન્સી ઈપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 68

ફેફા અને વેજિટેબલ માટે ૧ કીના એજેન્સી ઈપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 68

ફેફા અને વેજિટેબલ માટે ૧ કીના એજેન્સી ઈપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 68

શિયાળાના પૌષ્ટિક ખાદ્ય તૈયાર છે.

!! ગ્રામરક્ષક ત્યાં ગ્રામરક્ષક !!

[illegible]

રાજ્ય એકના બધાની રી. ૧૦-૬.

1. ફોટી ગુફા: ૧૬—૧૭ (જાન) ૧૯૫૮, પાન ૫૨૫ ની તથા ૫૨૬ ની છાપામાં ભૂલોનાં સંશુદ્ધિ ૧૭ છે.

રત્નક્ષત્રી રત્ન. ૫.

સુદ-૧૮—આ નંબર પ્રકાશિત થાશે. દાખલો ન હોય તો નાક નંબરે હીલસાઈ રાખશે. પહેલાં નંબરે

રત્નસીની શ્રી. ૫.

ક્ર.સં. ૫૧૬—કરીરના ખરાબ બોલી જાય કરી જાણ આપી કરીને કલમું રાખે છે

રત્નની શી. ૫.

સાચું બેઠું—શરીરના સાથે એ વાપરવી જરૂરના વસ્તુ દુબળા દોષ ને બહુ દીધાના હાથે છે એ

સત્યની રી. ૫.

મેલીયા—કમરો મેલીયા નાખી સદિય જાત્રિકામાં વખણાવશે છે. જેના વખાણ કરવા કરતાં મંત્રારી પાત્રી કરે. શાસ્ત્રજરે કમાવે નામનું સેવન વાંચી લેશે, રાજાની રી. ૪.

રત્નની ધી. ૪.

સમીક્ષક—રવાડીયા સવારે તારવા તરીકે જાણાઈ પેલુ જાણે છે.

સત્ય-ની રૂ. ૪.

એ ઉપરાંત બજારમાં, સુદૃઢ, માબરપાક, કુશળ વગેરે જોઈતા પાક તાજીદે લેવાર કરી ન વચમાં આવે છે.

ઓરડા સાથે પેશા મિઠસવા મહેરમાની કરવી.

વધુ ખુશીઓ આપે સર્વોત્ક્રમ:-

KAPITAN BALCONY HOTEL.

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3023.

Cor. Grey & Victoria Street Durban.

દેશથી આપનાર તથા જનારોએ ઉત્તરવાનું નિયમ રાખવું.

તમારા ધંધાની બાહેર ખબર ક્યા છપાવશે?

‘હિન્દુઅન એલિપાનઅન’ માં

[illegible]

ଉତ୍ତର ୩୫   ଶୁକ୍ରବାର ୩୧୧   ଉଦ୍ଧୃତ:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

Philo 244

P. O. Box 1133

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent: J H M V RECORDS

440 144 478

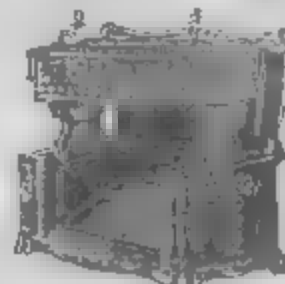
11. 2000年10月1日

માભાકેાજની રેકાર્ડ

ଶିଳ୍ପ-ସମାଜ—ପୁରୀ—୧୫ମଇ—୧୯୩୭

જુદક શી. ૩-૩ ૬૩૧ની શી. ૩૫-૦

જાહેરનામું નંબર ૧૦૨૧/૨૦૧૭

ત્રણસાડીયા, ૩૧-૭-૬ થી ૫૧. ૫-૧૦-૦ એડી, ૫૧. ૩-૫-૦ થી ૫૧. ૫૫-૦-૦, કાચના ભાગે ૫૫ના.
ભીરૂ ખાતે કાચ ઉપર એડેરકપર.

Indian Opinion

No. 37—Vol. XXXI

Friday, September 15th, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper.
Price 10-12-1933

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રશી. "ટકલીવા" સપ્ટેમ્બર તા. ૧૮ થીએ

પોર્ટબ્લેર થઈ મુંબઈ જવા ઉપર છે.

દીક્ષિતા બાવો—જાણકી રંગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પોંડ ૨૭. ૩૬: પા. ૯-૭-૬.

વેસ્ટ-ઇન્ડિયે પોતાના કામીના ઉપર પોતાનું અને રશીયનનું નામ લખી, પોર્ટ, ડરબનનું સરનામું કરવું. અને ભાષાંથી ચર્ચા લાના રહે કીપાર્ટમેન્ટને કામીના રીધા પોર્ટ ઉપર પહોંચતા કરવા ભલાવવું. તો તે તેમના મંદિરનરત કરી આપશે. આ કામીના કામીનની નવી પોર્ટ પછીના સારી સમવેરોવાળી અને કામ આકર્ષી સારી અને મરત આકર્ષી સારી આપ મળે છે.

મુખ્યતા—ઉત્તરમાં પોતાના પોર્ટ કામીના કામીવારે ૧૨ પાંચના અમારું કરકામમાં પહોંચતા કરવા.

રેક કોરી વેસ્ટ-ઇન્ડિયે પોતાની રીધર અમારી આજીસમાંથી લેવી અને મહાર નામવાળા કામીનાએ અમારી આપે પત્રવ્યવહાર કરવાથી પણ મળે. રશીયનને અમારું રેક કામકાજ અમારી ભત્રી રેખરેખ નીચે લાવ છે.

SHAIKH HIMED & SONS.

390 Pine Street.

Tel. Add. "Karamat," Durban.

મુસલમાની વીરશી પાર્ટિક ૩-૧-૬

" રેપેરીયલ વીરશી પા. ૭-૧૪-૦.

દીક્ષ વીરશી પાર્ટિક ૨-૧૪-૦.

" રેપેરીયલ વીરશી રખલ.

રશીયન પોર્ટ મળે મા મળે:—(કી) પોર્ટ પોર્ટ
એક્સ-રેક કીમેડ એન્ડ સન્સ,
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa
RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix Natal.

રશીયન ૪૮૦૦.
પી. ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.

ધા

રશીયાક્ષિક એડરેસ
"રશતમલ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક જાતના અકસ્માત

જેવા કે કાચર કાર, ખસત ખસા, રીડેલીટી બોંડ, વરકચેન્સ કોમ્પેન્સેશન, વીરશે અને પ્રકારના વીમાને ભગવું કાચ આ વીમા કંપનીએ સારું કરી રીકે છે.

પાલીશી તેમજ કાવાની પતાવડ કરકામમાં ૧૬ આજીસમાં આવે છે

આખા દક્ષિણ આફ્રિકના મુખ્ય પ્રાંતોમાંથી:—

સોરાબજી રશતમલ.

"ઇન્ડિયા કાર્પો"

૧૭ રશી એવન્યુ.

૧૨૦૫૧.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

ફોન બતાવના સરદાર ફલ્યુટ
ફાર્માસ્યુટિકલ અને સરદાર ફોન
પ્રામાણિક અમારી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક સાનાના
સાંચ મોકલી કેલેક્ટિંગ
મંગાવી આવવી કરો.

ચેતર્સીંગ ગુરુબક્ષર્સીંગ એન્ડ પ્રધર્સ,

૬૬ કોર્પોરેશન અને મરખામ્ડો-મીનગાદી પ મી વલીના નાક, રૅલ્વે સ્ટેશનરૅલ્વે રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNF WASTLE" Bombay અને કોર્પોરેશન અને માર્ગમ પ્રધર્સ/પટ કાલગારેવી રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફામલો કરનારે જગમસિદ્ધ

અમટલોશન

કરોજ, બજા. બુલ્લની, ખરજગુ' વિશેષે આમલીના ફર્લ ઉપર અકસીર લખા છે.
કપડા ઉપર રાધ મહત્ત નથી. વજા એકલીલીશનોમાં સેવાના ચારો મળેલા છે.
કો. ના. ૨ ના ૭ આના, પોરેજ પેકિંગ ચાલુ જુદા, આખરેવાર સિજનરો એમ્પો છે.
મપટ કં પની, કાલગારેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૭.

કીટીંગસ

પાવડર

કીટી, ઉપાધ, મોકલ, વ'દા, માળી,
અથવા જ'ગુઓને

નાબુદ કરે છે.

ઓટીશ બનાવક ફકત દીનોમાં વેચાય છે. ૨૦૦

Box 247 & 317 Tel. "Khairi."
HUSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Aden, P. E. Africa.

મોકલ ૨૪૭ અને ૩૧૭ ટેલીમાર એડ્રેસ 'ખતી'
હુસેન મરમાઇલ (સરદારગઢ વાલા)
મોકલ ૨૪૭ અને ૩૧૭ ટેલીમાર એડ્રેસ 'ખતી'
મોકલ ૨૪૭ અને ૩૧૭ ટેલીમાર એડ્રેસ 'ખતી'

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

T'vaal Add:
P. O. Box, 4302,
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન

ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશિયા લીમીટેડ

નહાનામાં નહાતું પ્રામાણ્ય અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ

આપનારી આસઠ રૂપેની લુની તમા કંપની.

જીવંતીના વીમા દત્તરાવવાથી તમા તમા ફાયદા થાય છે તે બજારું હોય તો અને કંપનીમાં
દત્તરાવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદા અને રાહત મોટામાં મોટા પ્રામાણ્ય બરવાથી
મળે તે બજારું હોય તો મળે:—

મુળજી જી. પટેલ.

લિહાએના બાંકનેસના બાંક એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ,

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula, Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khure, P. O. Box 69, Vereeniging.

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL.

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the feet and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOCKKEEPERS.

It is profitable in stock and recommended Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ ધરાવતર
ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો
ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને
જાઓ ત્યારે તમે ખાતરી કરી
જેને કે તમને જોઈએ તેજ
માત્ર મળ્યા છે. કીનનો ઓક્સ-
ફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી તમારે
કામ થકાત નથી અને વાપરવા
માં તે સસ્તો પડે છે.

કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ રફોડ
માં રાખવો અને તેજ બ્લુ
વાપરવા બહામણ કરવા કે
ફરજીદારક કે જેનું કારણ બેજ
છે કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે
વગરજાણકારને વેચશો તે તમે
સીને સતિત્વ થશે અને ફરીથી
માત્ર તેજ જરીકવા આવશે

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. sup-
plied and railed to any part of the Union
and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing
and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચઢાવનાર

નાશણનાં નંબર એકના બનાના, પકનાપલ
વિગેરે ચીને આરદર ખબેથી તરત ચઢાવવામાં
આવશે.

દરેક આરદર ઉપર બાતી રખરેખ રાખી ચારો
માલ, ચારી પકીંગ કરી કીકાવત લાવવી જાહેરવા
માં આવશે.

કેપ પ્રાવીન, હાંકવાલ, કીકેટ, રેડેસીઆ
વીગેરે દરેક જમ્યાએ જાહેરવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભૂલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
દરબન, નાશણ.

[illegible][illegible]

TRANSVAAL INDIANS

A CORRESPONDENT wrote in our Gujarati columns last week drawing our attention to the fact that we had for the last few weeks engaged ourselves almost entirely in discussing the controversy over the co-operation of the Congress with the Colonization Inquiry Committee and regarding as of the Transvaal Asiatic Land Tenure Act, which was still troubling the minds of the Transvaal Indians. Some people are under the misapprehension, the correspondent states, that having filled in the prescribed forms and the Commercial Indian Association having represented their case before the Land Tenure Act Commission they are now free from any hindrance. The secretary of the Commission, the correspondent tells us, is now writing those who have filled in the D.I. 29 form to fill in another similar form.

The Transvaal Indians, we know, are in a hopeless position and none but themselves are responsible for being in that position. The Transvaal Indian Congress is supposed to be the body representing Indians in that Province. That body did not miss a word in voicing the community's strong protest against the Asiatic Land Tenure Act when it was first introduced as a Bill and later on, too, when it became law. The South African Indian Congress also did not lag behind in venting its wrath against the legislation. Mr. Rustomjee who presided over the S.A.I.C. Conference held in Johannesburg in August 1932, said in his presidential speech: "The Act has been conceived with the object of getting rid of our people from the Transvaal. If I know my people aright, I say with all the emphasis of my command that we shall not yield to this unjust law. Come what may, we shall not abide by the law." The following resolution was passed at the Conference:

"That the South African Indian Congress in Conference assembled at Johannesburg, unphatically condemns the Transvaal Asiatic Land Tenure Act which it declares is unacceptable to the Indian community, and further endorses the action of the Transvaal Indian Congress to resist the law as contained in their resolutions. This Congress calls upon its affiliated bodies to support the cause of the Indians in every possible way."

Thus did the Transvaal Indian Congress speak on behalf of the community of that Province first and then the S.A.I.C. spoke in no uncertain terms on behalf of the community of the whole of the Union. But was it to any avail? It was claimed that the Government of India recognised no other body but the Congress. It was at the representations of the Congress that the Government of India came to our assistance in our struggle for our just rights in this country, and one would have naturally expected that if the Congress did not want a thing the Government of India would not force it on it. This, however, has not been the case. The Agent who is in the representative of the Government of India in this country is here, evidently, not to serve the people but his masters. He is here to recognise the Congress so long as the Congress goes along the way it is led by his Government. No sooner it

refuses to do so he uses his stick. Thus with the advent of the Agent in this country we are placed in the rather peculiar position of being under two rulers—the Union Government and the Indian Government.

What did the Agent do no sooner did he find the Congress rejecting the Land Tenure Act? He ignored the Congress and helped in creating another organisation that would work with him and recognised it. That is the Transvaal Indian Commercial Association. Against the wishes of the community as represented by the Congress he got those who were satisfied with crumbs to co-operate. The Transvaal Indian Congress and the S.A.I.C. sat watching in the back ground. Once again the ire of the Transvaal Indian Congress was roused and called its Provincial Conference and, once again, the Land Tenure Act and the action of the Indian Commercial Association was condemned. Again no notice was taken. The S.A.I.C. was persuaded to postpone any action against the Act until the results of the Commission were out. So was it done, and in the meantime, we are told, that the Act is being put into force and the Transvaal Licences (Control) Ordinance, which is quite contrary to the Capetown Agreement, and which was passed notwithstanding the protest of both the Indian Government and the Indian people is also put into force. Is the Transvaal Indian Congress at all concerned about it? It does not appear to be, for, only a few weeks ago, the members of that Congress with a very few exceptions, were so over-enthusiastic on the colonisation scheme, which barely affected them, that they whole-heartedly supported the Agent's view on that question and endorsed the action of the S.A.I.C., completely forgetting the injury done to them in regard to the Land Tenure Act and that their own house was on fire. One would think they have compromised their position with the Indian Commercial Association! The S.A.I.C., it would appear, has at least compromised its position to this extent that it allows the recognition of other bodies for specific purposes. Taking the Indian Commercial Association as a criterion, it would follow that if the Congress would have taken the stand that the Colonial Born and Settlers Indian Association has taken on the question of colonisation and *cave veras*, the Congress would again have been the disfavoured one in so far as the colonisation scheme was concerned. At present, however, though the Congress received a slap in the face for its attitude towards the Transvaal Land Tenure Act it is the most favoured. If favouritism is to be the order of the day and this is how the community's interests are to be allowed to be "safeguarded" then there is not the least bit of doubt that the Congress has well deserved the censure of the community, for from its present attitude it would appear that its speeches and resolutions amount to nothing else but the beating of empty drums and that being satisfied with a few crumbs from *Sikhar Ma Sup* it cherishes no higher ideals in life. There should be a little introspection on the part of the Congress leaders we think, and the Transvaal Indians who evinced so much enthusiasm over the colonisation scheme would be well advised to clear their position with the Agent and to concentrate their energies

India Government's Bluff

'Leader's' Comment On Agent's Report

Commenting on the Agent's report *The Leader* (Allahabad) writes—

"The report of the Agent to the Government of India in South Africa for the year 1932 makes distressing reading. Relentless endeavours of the Union Government to force the Indian community by means of unjust racial legislative measures and other methods of harassment to leave the country, and the helplessness and failure of the Government of India to protect the Indians whose distress was further aggravated by economic and financial depression which threw thousands of them out of employment—these are the main features of the year. As many as 1,688 emigrants were 'assisted' to leave South Africa in 1932 as against 1,961 in 1931. It will be remembered that in the Capetown agreement of 1932 it was stated that the possibilities of the assisted emigration scheme were exhausted. But the figures quoted above of repatriates who left South Africa in 1932 and 1931 respectively tell a different tale altogether. The possibilities of the scheme far from being exhausted seem to have increased. The so-called virtual abandonment of the assisted emigration was described by Sir Fazli Ispahani and Mr. Rajpal in their statements at the time as the greatest achievement of the Indian delegation at the Capetown Conference. What do they think of their achievement in the light of these later events? And what do they propose to do with these returning emigrants who are unable to find suitable employment in this country and wish to go back again to South Africa? During a debate on the subject in the Assembly in September last it was suggested to the Government of India that they should refund the bonus and other monetary assistance received by repatriates from the Union Government and send them back to South Africa. Replying to this Mr. Rajpal said that the Government would consider the suggestion. It appears however from the statement made in the House of Commons by Sir Samuel Hoare in reply to Mr. Rhye Davies's question that the Government of India have decided not to act in the way suggested. More and more settlers continue to be repatriated by the Union Government. And as if these misfortunes were not enough the Colon Government will soon be enforcing the Asbestos Land Tenure Act which is bound to add further to the misery of the Indian community. It is altogether a distressing tale which Kunwar Sir Maharaj Singh has to relate.

M. K. Gandhi Library And Parsee Rustomjee Hall

Twelfth Anniversary

The twelfth anniversary of the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall was celebrated on Thursday night September 7, at the Hall.

Mr. O. H. A. Jhaveri presided and was supported, on the platform, by the Agent, Kunwar Sir Maharaj Singh, the Mayor and Mayoress, Councillor Mr. P. Osborn and Mrs. Osborn, and other Europeans.

Speeches were made referring to the usefulness of the institution and the necessity for increased patronage especially by women. High tributes were paid to the donor the late Mr. Parsee Rustomjee and Mahatma Gandhi whose name was attached to the institution; and the day on which the celebration took place being an auspicious day, in that it was the Parsee community's New Year, all the speakers wished the Parsees a happy and prosperous New Year.

Tribute was also paid to the services rendered by the secretary of the library Mr. H. M. Patel.

The secretary in his report for the year ending August 31, said that the attendance of the public at the library was 78,454, an increase of 3,483 on the previous year. The books at the library now numbered 5,608, of which 2,807 were in English, the rest being in the five Indian vernaculars.

The cost of running the institution was £233 3s. 8d. which was paid from the Raj Jeebhai Rustomjee Trust.

The Congress Mass Meeting At Maritzburg

The following letter appears in the *Natal Witness*:-

There has been considerable misunderstanding with regard to the mass meeting of Indians held in the City Hall last week. From your report it would appear that the meeting was upset by the actions of the local Colonial-born Indians in the audience, but this was not the case. The disturbance was caused in the first instance by a number of Indians who had been brought from Durban to act as a "body-guard" for the members of the Indian Congress. The attitude of the chairman, Mr. Kistomjee and the subsequent action of the Congress usher eventually led to the upset of the meeting.

When a prominent member of the local Colonial-born Indian community ascended the platform and asked permission of the chairman to address the audience with a view to quieting the disturbance his request was met with a refusal. The "Hilfer-like" attitude of the chairman further upset the local section of the audience, and was directly responsible for the breaking-up of the meeting.

V. KRISTY.

500, Loop Street, Maritzburg.

Ladysmith Notes

On Sunday last a function was held at the Hindu Temple and a large crowd was entertained to dinner.

A new body which is known as the Ladysmith Indian Welfare Society was formed last Sunday. The meeting was held in the Hindi School, Marchion Street (Anand buildings). The convenors were Messrs. I. A. Moola, M. Thomas, S. N. Pillay and R. Singh. Mr. I. A. Khareya presided and Mr. Poodhan acted as secretary. The following officials were elected: Patrons: Messrs. A. O. Moola, O. S. Asmul and R. Singh; President Mr. I. A. Moola; Vice-Presidents Messrs. S. N. Pillay, I. A. Khareya, E. M. Asvat; Committee Messrs. R. Singh, I. A. Khareya, V. Lalla, E. M. Asvat, S. N. Pillay, S. Kallibhuran, A. O. Asmul, Hon. secretary and treasurer Mr. M. Thomas.

On Monday last a farewell function was accorded to Mutsi Ahmed Ismail Panch Dayab by the Young Muslim of Ladysmith in the new Madrasa Hall. The chairman opened the proceedings at 8.30 p.m. A religious prayer was recited by Qasim Vawda before a well packed house. After a few words by Mr. H. S. Badat the garlanding took place by Melvi Abed Mia, and a presentation of a handsome pocket gold watch was made by Mr. O. S. Asmul on behalf of the young Muslims. Sayed Abed Mia paid a tribute to the Imam. Among other speakers were Messrs. M. Thomas, V. Lalla, E. M. Asvat, R. Khan, Esmat Chetty and O. S. Khan. The Imam expressed

his thanks for the honour done him and said he hoped to return to Lady Smith soon and once again be amongst them. Refreshments were served and the function terminated at 10 p.m.

A public meeting of the Indian women of Lady Smith will be held at the Pariah Hall, on Monday the 18th, at 3 p.m. All women are cordially invited to attend.

The Kings Town Tennis Club are arranging a tournament to be played on the 2nd October.

Indian Study Group

Following on an introductory address by Mr. V. Sirkari Naidoo at Sastri College on Wednesday 5th inst., on the necessity for Indians in Natal to study their ancient culture with a view to preserving their identity as the descendants from a great and noble race, and developing their true character, a study group was formed, including among its members both students of the Sastri College and others interested in the study of ancient India's achievements and present India's potentialities.

In his address the speaker pointed out that how ever much the Indian student knew of European literature, art and philosophy, he would still lack the humanising effect that could be produced only by the sympathetic study of that which was best and admirable in his own civilisation and culture. The general impression among Indian students, out of touch with India, was that there was nothing worthy of emulation in anything Indian; and that all that was worthy of a civilised people had been produced by the West. This notion was at the bottom of the inferiority complex from which a large number of Indians were suffering. This dangerous mental state had to be counteracted by a sound knowledge of the contribution India made and continues to make to the world's progress. Nearly two centuries of foreign domination had produced in the normal Indian what almost amounts to a slave mentality; and such a community, bound under stress of conditions to lose self-respect and character, would be least fit to take its legitimate place in South Africa unless they awoke to the danger of blindly following a foreign civilisation. Let not the Indian forget that no amount of Western education or assimilation of European civilisation would make Europeans of them. Their character would only change when their complexions changed.

On Wednesday the 13th, Mr. Brandon Lait M.A., lecturer at Sastri College, in pursuance of the Study Group, delivered a very illuminating study of the great Indian Poet, Dr. Rabindranath Tagore. He introduced the poet first as an interpreter of the East to the West; he compared him with the American poet, Walt Whitman and with the English epic master, Milton. He had no hesitation in saying that Tagore was the greatest lyric poet living in the world. After an outline of Tagore, the teacher and founder of the Shantiniketan Ashram at Bolpur, he analysed in some detail the poet's attitude towards the British, the rulers of India, as contained in his 'Nationalism.'

The lecture was characterized by excellent exposition and outstanding frankness, and greatly interested and impressed the large audience.

Next Lecture On Mahatma Gandhi

The next address under the auspices of this new

institution, which fills a long felt want, will be delivered by Mr. A. D. Lazarus, B.A., at Sastri College at 7.30 p.m., on Wednesday the 20th inst. The subject is "Mahatma Gandhi." All are cordially invited. Enquiries by those interested in the Study Group, the membership of which is open to all, is welcomed by the organisers, communications to whom must be addressed to Sastri College.

To Correspondents

Mr. E. GOUGHAN. No good purpose will be served by publishing your letter. In order to be impartial we have published both the reports.—
M.L.O.

The Problem Of Blind Care In South Africa

By THE ORGANISING SECRETARY
(S. A. National Council For The Blind)
Blind Beggars

POLICE PROSECUTION OUTCRIED
(Continued from last week)

The National Council for the blind, facilitated in 1929, is an attempt by private enterprise to cater more especially for the needs of the adult blind.

It comprises 14 affiliated societies and bodies whose object is to meet the needs of the adult blind in their particular spheres of work. Several societies have established workshops e.g. at Johannesburg, Capetown, Pretoria and Port Elizabeth where the blind adults are trained, where they manufacture their wares and where provision is made for the disposal of the articles by sale. The Capetown society in addition to its training depot for European blind has also established the first training centre in the Union for non-European blind.

During the short period of its existence the National Council for the blind has annually organised a National appeal throughout the Union and has collected a total sum of just over £12,000. The careful expenditure of this money has greatly eased some of the most pressing needs of the problem of blind care. Considerable arrears remain to be overtaken, however, and without State assistance it is impossible to them adequately. Though the policy of the National Council the independence and autonomy of local affiliated societies is preserved, and the Council refrains to such societies practically the whole of the collection made in the area in which such local society is established.

The objective of blind care is to encourage the blind to contribute as much as possible to their own support and to lead as independent a life as possible. As far as his disability permits it is desirable that blind person should have regular employment not only so that he supports himself as far as possible but also because lack of occupation and interest is the worst consequence of his affliction.

Blind relief should therefore be definitely dissociated from Poor Relief. The blind can be educated and trained with a view to providing wholly or in part (the majority unfortunately only in part) for their maintenance. Without training they are a burden on the State and on the charitable public.

With a view to securing the appointment of a Parliamentary Commission to enquire into Blind Care in the Union, and to secure the introduction of legislation to relieve the needs of the blind.

deputation from the National Council for the blind including its Chairman, Adv. R. W. Bowen, M.P., Mrs. Denys Hollis, M.P., Dr. Karl Denner, M.P., Mr. Stephen le Roux, M.P., Dr. Hugh Stuyt, and the Organising Secretary had an interview with the Hon. the Minister for the Interior (Mr. J. H. Hofmeyr, M.P.)

Adv. Bowen pointed out the need for State recognition of the fact that blind persons have a rightful place in the community and that it is the State's duty to assist voluntary charitable effort to ensure that every blind person is given an opportunity to develop as far as his capabilities, aptitude and general fitness will allow, as well as ensuring that necessitous unemployment, aged and infirm indigent blind persons are suitably cared for.

The Hon. the Minister while not convinced of the need for a Parliamentary Commission as a first step in the investigation asked the National Council for the blind to submit a Memorandum to him embodying details of what is being done in other countries and with an of matters with which it is considered such legislation should deal in South Africa, to provide for the Welfare of the Blind. He undertook to consider the whole matter in the light of the National Council's Memorandum with a view to further investigation, if necessary, to provide for the Welfare of the Blind in South Africa.

This Memorandum is in the course of preparation and will be submitted at an early date. The National Council has also submitted a Memorandum to the Provincial Commission as a preliminary to giving evidence before it on the question of blind care in the Union.

There can be no question that every Nation ought to direct a portion of its resources towards the adoption of wise measures for the relief of the weak and suffering members amongst its citizens.

The National Council is now doing all it can in the direct of preventing blindness and in saving the sight of partially-sighted children in and out of school. Well-directed effort can greatly reduce the numbers of the blind and there is no doubt that reasonable expenditure of money will materially improve the condition of those whose sight no longer ingenially can restore.

(Continued)

Astatic Land Tenure Act Commission

Mr. Mahomed Jajbhay's Evidence

(Continued from last week)

CHAIRMAN: I take it there will be some witnesses coming forward who can give that answer.

Mr. MacWILLIAM (to witness): Isn't it common knowledge? I will go outside of the Johannesburg area for a moment. Let us take the Indian trader in Zwerdt, in Pretoria, in Rustenburg; in all these areas he does his trade with the natives and the poor Europeans—I don't say he has not got some other customers, but in the main is that not the bulk of his trade? Isn't that correct?—I am not disappointed with the district towns as much.

In fact, you would rather not answer the question at all?—If I know it I would give the facts.

I just want to get this point from you, Mr. Jajbhay, as regards the question of these islands. The claim that you put forward in support of these islands, is that claim based to all intents and purposes because in these islands individuals are going to show that they are entitled to occupation, or do these islands areas asked for independent of whether

there are exemptions in a particular island or not?

—Independent.

Independent of any question of exemptions?—Yes.

Well now, if that is so, will you tell me please on what principle you have chosen these islands?—The principles are that they are predominantly occupied by the small groups, and therefore we have asked for those areas.

Perhaps I should have put my first question to you a little more broadly. I don't want to tie you down. Perhaps you may have in your mind exemption under the 1919 Act. You asked for them by reason of the fact that to all intents and purposes at the present time they are already occupied by Indians?—Yes.

Whether those Indians are exempted or not?—That is so.

That is the principle you followed?—Yes.

CHAIRMAN: You mean whether they are already protected or not—whether the individual occupiers are protected or not?

Mr. MacWILLIAM: Yes, whether they are protected or not. Your lordship, I do not think it is necessary to deal with the question of the Malay location. I do not propose...

CHAIRMAN: Not here, I think I should be glad to have some information from you as to the present population of the Malay location.

Mr. MacWILLIAM: That, I may inform your lordship, is being obtained. There may be certain questions that I will have to put to Mr. Jajbhay when the question of the Malay location comes up; but subject to your lordship's permission, I do not propose to deal with that now.

(Conclusion of Mr. MacWILLIAM's cross-examination.)

CHAIRMAN: Do any of the other parties represented here wish to take this opportunity of asking questions of Mr. Jajbhay on the general questions with which he has dealt? If his evidence is required on particular areas, he can be recalled later.

Mr. O. WALSH: (representing Western District Property Owners' Association): Might I ask a general question? Mr. Jajbhay, as a general question, what would you think would be a fair number of individuals that would occupy a stand?—It is difficult to say, a fair number. It depends on the nature of the house.

CHAIRMAN: Mr. Walsh, you will have to be more specific; I think, in asking a question of that sort, because it must so much depend on the nature of the building.

Mr. WALSH: Of course, Sir. You have 50 people living on one stand in the Malay location. Mr. Jajbhay tells us he is very familiar with the Malay location. Could you say the average number living on a stand in the Malay location?—(Witness): Sir, is it necessary to reply to that, because it is outside the terms of reference? The question is irrelevant as far as the Malay location is concerned.

CHAIRMAN: I do not know what you mean, "because it is outside the terms of reference." The question of how the Malay location is at present occupied is a question which obviously is relevant to the question of the accommodation available for Asiatics?—(Witness): It is occupied in a similar manner as any other area in the town is occupied.

Mr. WALSH: I did not ask that.

CHAIRMAN: You were asked how many were on the stand.—It is difficult to say. On some properties, five; on some properties, ten; on some properties, fifteen, the most.

CHAIRMAN: Mr. Walsh, I do not think you will gain much by pressing this question at this stage.

The City Council has been good enough to get information for us as to how the Malay location is occupied. This will be available to you later.

Mr. WATSON: Very good, Sir. I will probably be going over the same ground as the Municipal Council would be going over, so I won't pursue the matter.

CHAIRMAN: Have you any questions you would like to ask, Mr. Brink?

Mr. J. V. BRINK, K.C.: No further questions, my lord.

CHAIRMAN: Mr. Jubbay, that will do for the present.

Mr. Samuel Edinburg's Evidence

Mr. BRINK: I am going to lead evidence firstly with regard to the area Sauer Street, west of Sauer Street down to the Native Pans Office. My witnesses will give evidence with regard to this time, the long period of time over which Indians have traded in this vicinity and lived there. The first witness is Mr. Edinburg, who is a director of the firm of John Bell & Co., Ltd., wholesale fruit dealers.

CHAIRMAN: Which map do we want for this evidence?

Mr. BRINK: All, my lord, roundabout from Sauer Street down to Diagonal Street. Before I proceed, I do not know whether Mr. Herrmann, an objector in connection with Market Street, is here to-day. I do not know whether he has been informed that we propose also to deal with Market Street towards End Street.

CHAIRMAN: Yes. I will just inquire about that. SECRETARY: Mr. Herrmann said they were not appearing; that they stood on the position.

CHAIRMAN: It was a hotel. Yes, I think you may take it that they have appeared.

Mr. BRINK: Mr. Edinburg, you are the managing director of John Bell & Co., Ltd.—Yes.

Your firm are wholesale fruit dealers?—Yes.

I think you claim to be the largest firm of that kind in South Africa?—I think so.

And your business is conducted with whom?—With farmers.

How long have you personally been in Johannesburg?—Since 1909.

And you have been in this wholesale fruit business since then?—All the time.

Where have you conducted it?—It is in President Street.

Near which cross streets?—No. 61, President Street, opposite the Market Square, where it used to be the market square time, at first, and the town between Sauer and Diagonal Streets.

Is that where you are to-day?—Yes.

CHAIRMAN: Fronting on which Street?—President Street.

You are on President Street fronting on the Market Square?—At first, next to Lewis & Marks' building.

Mr. BRINK: That was on the east side of Sauer Street?—Yes.

Now you are in a position somewhere between Sauer Street and Diagonal Street?—Which is the actual number of your stand?—526. It is opposite the Star office.

You are still on President Street?—Yes.

The second block out of Kort Street—that is where you are now?—Yes.

No. 526, old 349; you are very near Kort Street?—Yes, the next stand after that.

CHAIRMAN: Fronting on Kort Street?

Mr. BRINK: No, my lord, it fronts on President Street, facing north. It is the second stand from Kort Street, east of Kort Street.

WITNESS: Opposite the Star Office.

Mr. BRINK: Now the old municipal market, we all recalled, was opposite where Hookett's is now on the Market Square?—Yes.

Throwing your mind back to those days in 1909 when the market was still there, when you came there were there Asiatics in that neighbourhood?—There were a few. One was next to me, he was doing quite a big wholesale business—Vishram Pann.

One was next door to you in President Street doing quite a big wholesale business?—Yes.

Do you remember any other?—There were others there but I don't remember their names.

East of Sauer Street?—Yes.

To-day are there any east of Sauer Street, as far as you know, in that locality round there?—I think there is a tailoring business, an Indian tailoring business, on the east of Sauer Street.

An Indian tailoring business?—A store.

End of Sauer Street?—Yes, in President Street.

And in Sauer Street itself are there Indian businesses?—Yes.

Facing which way?—Facing the library.

Facing the back of the new library?—Yes.

Now for the rest, have the Indians, the Asiatics, been pushed westward by the development of Johannesburg?—They have not been pushed back; they have actually congregated between Sauer and Diagonal Street.

They have actually since then congregated between Sauer Street and Diagonal Street?—Yes.

Do you know where Barclay's Bank to-day is—the Market Square branch?—Yes.

That is corner of Sauer and President Streets?—Yes.

Used that to be occupied by an Indian merchant?—Yes.

Long ago—or how long ago was that?—I know in 1912, 1913 and 1914 there was one big merchant by the name of Pillay, as used to get a lot of grapes from the Cape.

CHAIRMAN: Was he trading on that site?

Mr. BRINK: Was he on that corner where the bank is now?—Next to the corner shop.

Have you dealt with Indians in the course of your business?—All the time.

They buy fruit from you?—They do.

You buy from the farmer, and they buy from you?—We don't buy from the farmer. The farmer sends to us on commission.

You sell it on commission, and you sell fruit to the Asiatic dealers?—Yes.

What would you say generally with regard to this area west of Sauer Street, since 1909: has it improved with the Indian occupation? Have conditions improved there, or have they gone back, or have they remained stationary?—Do you refer to property?

Property, yes?—Property has improved largely.

Property has improved largely?—Yes, largely.

Have the Indians played a part in that?—To a great extent, because they have occupied the premises and paid a reasonable rental. I happen to have property there myself.

Have you got Asiatic tenants?—Yes.

Are they good and steady payers of their rentals?—Very good payers.

(To be continued)

News In Brief

A very interesting lecture on the Indian play "Shakuntala" was given to the Wesley Guild by Mr. Sisir Kumar Naidoo, on Tuesday evening, September 12. There was a fair crowd present. Mr. K. Thomas presided. Mr. Naidoo gave readings from the play and narrated in outline the plot of the story which is by no means uncomplicated. The chief object of his address, Mr. Naidoo said, was not so much to popularise the play as to make an attempt to create in the minds of his audience an interest in the vast field of Indian literature. We cannot be true Indians unless we take an interest in things Indian, nor shall we be able to appreciate fully the literary works of the West unless we have first grasped the fundamentals of the East. The lecture was very inspiring, as well as provocative.

The Indian Technical Education Committee has opened a sewing class for Indian women and girls in the Corporation Barracks, Depot Road, Durban. The classes are held weekly, every Wednesday from 4.30 p.m. to 5.30 p.m. and are under the direct supervision of Mrs. A. Christopher. Several other lady teachers are also giving their assistance. At present 57 women and girls have joined the class. A small fee of 1/- is levied. The teachers are giving their services voluntarily.

Also organized for Indian women and girls is a First Aid class. The class is held every Wednesday evening at the Carlton Street Street School, Durban. Dr. Gabriel has consented to give a series of lectures.

Sporting News

(BY SPORTSMAN)

INDIANS PLAYED NATIVES

A tremendously large crowd assembled at Currie's Fountain on Saturday afternoon, September 9, to witness a soccer match between an Native XI and an Indian XI. The Native XI represented the Durban and District African Association while the Indian XI was a team representative of the Durban and District Football Association, (Saturday Division). The weather was ideal. Mr. M. W. Iyaloo officiated as referee.

The match itself was a gruelling one. There was a slight breeze blowing from the Utzoni end. The Indians in the opening stages had the benefit of the cool but lack of combination in their forward line and erratic kicking by their Indians impeded them from scoring. The interval arrived with no score. The second half was one chiefly of defence, particularly by the Indians who had considerable difficulty in keeping the opposing forwards at bay. The defence line of the Indian XI rose up to the occasion and consequently, after a ding-dong affair the final whistle sounded. There was no score.

The Native keeper was, perhaps, the outstanding player on the field. On more than one occasion and particularly in the first half of the game, he saved his side from what otherwise would have been a definite defeat.

The following were the teams:—

The Native XI: W. Ngweni, I. Mkhonjwa, Z. Mkhonjwa, P. H. Nkhomo (Capt.), Mkhonjwa, O. Mkhonjwa, Khamar, P. Mkhonjwa, L. Colo, H. Ukhahlaba, and S. Nkhonjwa.

The Indian XI: A. Thomas, George Singh, D. Abraham, Melan Chetty, O. Pordarath, H. A. Naidoo, C. K. Ismail (Capt.), B. Gungun, G. Ramrathan, S. Narsoo and Lutchie.

There was a large number of Europeans also present on the grounds. Immediately after the termination of the match the officials of both Associations as well as the teams were entertained to tea by the Indians Sports Ground Association. Advocate Christopher presided and in addition many felicitous speeches were made.

JUNIORS: Railways vs. Shamrocks

The final of the Moonlighter's (Junior) Cup, between the Railway and the Shamrocks, this match furnishing a certain climax to the junior match. An extra-half was necessary and during this period the Railway were awarded a penalty on account of a ball being handed in their opponents' goal area, the penalty was scored. The match was not a good display of soccer. There was much wild kicking and combination on both sides was conspicuously absent. The Railway thus annex the Moonlighter's trophy for this season.

The following are the fixtures for Saturday, 16th Sept.

Seniors (Flagman's Cup) Semi-Final;

Pirates vs. Blue Belle.

Juniors (Kamien Broa Cup);

Natal Pirates vs. Red Rovers.

Stanger vs. Sastri:—There were two matches of interest on Sunday, at Currie's Fountain. Stanger travelled down to play Sastri College. The Junior match was won by the visitors by 2-2.

The Senior match was considerably marred by a strong gust blowing across the field. Good soccer or combination was thus impossible.

In the evening the visitors were entertained to dinner by the Sastri College Club at Singh's Cafe. Mr. G. Singh, the Sports Master of the College, presided. Those who also spoke were Mr. H. Naidoo of the College, while Messrs. J. Bux and Moodley responded on behalf of the visitors.

The visitors left for Stanger by road the same evening. This is a return tour made in reciprocity to the trip undertaken by the College to Stanger last June.

Colonial-Born And Settler's Indian Association

A general meeting of the members of the Colonial Born and Settler's Indian Association will be held on Sunday, the 17th, September 1933, at 2.30 p.m. sharp at the Tamil Institute, Cross Street, Durban.

All members and intending members are earnestly requested to attend.

Agenda: Report, Constitution, Election, General.

No person belonging to another political body will be eligible for membership.

A. CHRISTOPHER,

President.

M. M. GANDHI.

Vice-President.

S. L. SINGH,

A. HAPPELLE,

Jt. Hon. Secretaries.

TAILORS' CUTTING SCHOOL

35 Permanent Buildings, Mercury Lane, Durban. Day and Evening Classes—Individual Tuition.

W. W. CONNOR, Principal.

(Lond. Dep.)

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૩૧ મું.

ફ્રીનીકસ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૫ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩

અંક ૩૭૭

નોંધ અને સમાચાર

સત્યની અંશભક્તિ

મહાત્મા ગાંધીજીએ લોકોને વખતપર એક મુલાકાતમાં જણાવ્યું હતું કે:

“મારે જીવનમાં મને એકજ વસ્તુને માટે અંશભક્તિ છે અને તે સત્યને માટે, અને તેના મને કદી એક નથી થયો. સરવર્ગન, સરવાળી અને સરવિચારથી ઈજ્જત વગર માંગે અને વગર શોધે મળી રહે છે. જોકે જીવનમાં મેં પ્રવેશ કર્યો ત્યારથીજ આ ત્રણ સુવર્ણ નીયમો મારાં જીવનમાં ઉતારવાનો હું પ્રયત્ન કરતો આવેલો છું.”

ગાંધીજીના બહુ હોવાનો હવે કનનર કોંગ્રેસના નેતાઓ આ સુવર્ણ નીયમોનું પાલન કરશે નો તેઓનું પોતાનું અને કોમનું ખતોનું કલ્યાણ થશે.

જમીનના દ્રાસકરમાં વર્ગબેદ

કરબાની કારપોરેશન તરફથી પોતાને માટે વધુ સગાઓને માટે એક ખાનગી ખરેડો નાટાલની પ્રાંતિક કાર્પોરેશનમાં લાવવામાં આવ્યો છે જે “કરબા કારપોરેશન એકસ્ટ્રેનેડ પાવર્સ કોર્પોરેશન” તરીકે ઓળખાય છે. તે ખરડામાં એક કલમ એવી છે કે “કરબા કારપોરેશન એક પોતાની જમીનની ગાંધીજી ધરાવનારાઓ જે ૫ વધારે એક બીજાની પોતાના રહેતા હોય અને તેઓ પોતાની જમીનનું અવિધ્યમાં દ્રાસકર અત્યુક વર્ગનાજ કોઈકને કરવાનું રાજીને એ મુજબનું કાર્યકર પત કદે તે તેથી જમીન એવી કણુસાનની બદલના બીજા કોઈ પણ વર્ગના કોઈકને દ્રાસકર કરવું ગેરકાયદે સેવાય.” એટલે કે તે અત્યુક જમીનમાં આજુબાજુમાં રહેનારાઓ એવો ફરાવ કરે કે પોતાની જમીન પોતે પુરોષીયત સિવાય બીજા કોઈને પણ આપવી નહિ નો એ રીતે તેઓ દોહીઓ કે અન્ય પુરોષીયનતર કોમેને તે જમીનમાંથી બાતલ રાખી રહે. મજબૂત ખરડાની તપાસ કરવા એટલી સીમેકર કમીટીએ એ કલમ ખરડામાંથી કાઢી નાખી છે. “એકસ્ટ્રેનિટર”ને એ સંબંધમાં સાબર ખબર મળી છે કે કમીટીએ એ કલમ એવી પ્રતિબંધિત સ્થાનોએ કમીટીએ નથી નેટવા ખાતર કાઢી નાખી નથી પરંતુ એજ નેન સિદ્ધ કરવાનો એ કલમના કરતાં બીજા માટે શોધવો તેમજ એ વિચાર કે કાઢી નાખેલી છે. દાસમાં બ્યકિંગમ ટાઇટલ રીવામાં એટલીવાદીઃ વિરુદ્ધી કલમ કાબલ કરીને એવાં દ્રાસકરોને પ્રતિબંધિત કરી શકાય છે પરંતુ તેમાં ખર્ચ વધારે થાય છે અને તેથી કોમન ખર્ચે એ જમીન કાઢી રહે તેટલો ખાતર લેવલી કલમ ખરડામાં લાવવામાં આવી હતી. પરંતુ તેવું થઈ શકતાં મજબૂત

પ્રતિબંધિત કલમ પુરતી અસરકારક જણાઈ નથી તેથી એજ ઈંદુ સિદ્ધ કરવાને બીજા માટે શોધવામાં આવી રહ્યો છે.

કોંગ્રેસના વિરોધીઓને ટોંકો

કોલોનાઇઝેશન તપાસ કમીટીની સાથે સદકાર કરવાના સા. આ. ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના કરાવતી સાથે વિરોધ દર્શાવવા કરબનમાં કુક મુહત ઉપર મળેલી પ્રતિનીયલ બોર્ડ દોહીઓની માસ મોટીએ વેપર દીકા કરતા ‘બોમ્બે ફ્રીપ્રેસ’ સાથે છે કે:

“કોલોનાયલ બોર્ડ દોહીઓએ લીમિટ્ડ પગલું જરૂરે આશ્ચર્યકારક નથી. તેઓને પોતાની જમીનમાંથી શહેરી તરીકેના ફોર માંગવાનો અને દોહી કોમને નાબુદ કરી દેવાનું કાલકર ઘડનારી કમીટીની સાથે સદકાર કરવાની સાથે ના જાડવાનો સંપૂર્ણ હક છે. પુનીયત સરકાર વર્ગો થયાં ફરેક રીતે દોહીઓને રીખાતીને દાંડી કાઢવાના પગલાં ભેતી આવેલી છે. પરંતુ કામે પોતાના ફોરને માટે મજબૂત લડત લડાવવાની જરૂર છે જો ખરું છે કે તેને સંપૂર્ણ ફોર જમારે દોહી સ્વતંત્ર થશે સારેજ મળશે. પરંતુ લાંબુથી તેણે પોતાની લડત નો આજુજ રાખવી નેનકરે અને દોહીવાનના દોહીઓએ પોતાના હરિયાવારના ગામોએને બનતી સધળી મદદ કરવી જોઈએ.”

શીખવવું કંઈક અને કરવું કંઈક

“સર જોન થોમ્પસને લંડનમાં એક ખાણી વખતે જાપણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે ૧૭૦ વર્ષ થયાં દોહીસ્તાનમાં પ્રબલસત્તા રાજતપના વખાણુ કયાં પછી હવે દોહીઓને કહેવું કે જો નો બુદ્ધ કરી છે; એક હથુ તપા જેવીક કામ કરે છે એ અમારે લેવું પડશે અને તે પછી કવી સ્કારી કે દોહીસ્તાનને માટે તે સારામાં સાડ તંત્ર છે કે નહિ, એ પોતુ છે. આપણે ને એવી સુજના કરવા બાદના હોમ્બે તો દોહીસ્તાન આપણે આપેલાં કિલકુને વિચારસપાત બરોબરજ મળી કાઢી.”

“ધરમિ નામે ગુલામી”

હવે (ઈંગ્લાંડ) ખાતે મુલાકાત તા. ૨૯ થીએ ગુલામીની તપુદીના સતવરિ મહોત્સવ પ્રસંગે ગાંધીજીએ નામે પ્રમાણે લંડોને મે કાચે લેતા:

“ગુલામી નાબુદ કરનારા તરીકેના પસેથી દોહીસ્તાનને ધણું મરખવાડું છે કારણુ અમારે ત્યાં ધરમિ નામે ગુલામી અજા આવી રહી છે અને તે અમિસતા કરતાં વધુજ વધારે ગરી છે.”

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

અકબર, તા. ૧૫ સપ્ટેમ્બર સન ૧૯૩૩

ગંધ અઠવાડિયાને જોડાનાસભાથી એક અત્યંત પત્રીએ ફોલોનાસ.
કેસવાલના હોદ્દાઓ. કેસવાલના સરકાર વિશેના અર્થમાં
અને અસહ્ય સંપૂર્ણ રીતે શોધાઈ
અથવા હોવા વિશે અમારે ખ્યાલ નોનું હતું અને કેસવાલના
એશિયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ કેસવાલના હોદ્દાઓને રજુ
તકલીફ આપી રહ્યા હતા તેનું અમને અશ્ચર્ય કરાવ્યું હતું
અર્થપત્રીએ જણાવ્યું હતું કે છેલ્લા કે મોડે એવા અધિકારમાં
છે કે તેઓએ કેસવાલના માન્યતા મુજબ ફોર્મો પરી દોષા
અને ઇન્ડિયન કમર્સિયલ એસોસિએશનને તેઓએ કેસ લેન્ડ
ટેન્યુર એક્ટ કેસવાલના સમક્ષ રજુ કરી દોષા એટલે હવે
તેઓને કશી દરકત આવશે નહિ. પણ અર્થપત્રી પદમાં
જણાવે છે કે કેસવાલના સેક્ટરી D. J. એ કેસને ખર્ચે
હવે ખીલું કામે તરવાનું સેક્ટરને કહે છે.

અને સમગ્ર એ જોએ કે કેસવાલના હોદ્દાઓ અત્યંત
નિરાશાજનક સ્થિતિમાં મુકાયા છે. તે સ્થિતિમાં મુકાયાને માટે
વ્યાખ્યાન તેઓ જાણે છે કેસવાલ ઇન્ડિયન કમર્સિયલ
એસોસિએશનની હોદ્દા કેસવાલ પ્રતિનિધિત્વ મુકાયાને લેવાનું કહેવામાં
છે. એશિયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ નવારે પ્રથમ અગ્રેકા
તરીકે દાખલ કરવામાં આવ્યો ત્યારે જ્યાં તે પછી તે કાયદાકીય
અધાર પામે ત્યારે પણ તે સરકારને તેની સામે પોતાનો
વિરોધ જાહેર કરવામાં શક્તિની નથી કયાલ ગામી નહોતી.
પણ સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કમર્સિયલ એસોસિએશન
સામે પોતાના અસહ્યતા લામણી પ્રદર્શન કરવામાં પાતાન
પડી ગયાં. પેટર ના ગોવર્નરમાં જોડાનાસભામાં મળેલી
કાન્ફરન્સમાં પ્રમુખાન્યેની મી. સોરબજી મોહ્યા હતા કે
“આ કાયદો કેસવાલમાંથી આપણા બામચોંને હાકી કાઢવાના
હેતુથી પડવામાં આવ્યો છે. જો હું મારા કાર્યમાં અરેબર
જોળખતા હોઉં તો મારામાં નેટલી છે તેટલી બધી બધાથી
કહીશ કે અમે આ અત્યાચી કાયદાને કહી પણ નમસ્તું મુકવાના
નથી. અમે તે કાચો લોમ અમે આ કાયદાને માન
આપવાના નથી. ત્યાર બાદ કાન્ફરન્સમાં નીચે પ્રમાણે કરાય
પંચાર કહેવા હતા:

“સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કમર્સિયલ એસોસિએશન
અમેમાં મળેલી આ કાન્ફરન્સ કેસવાલ એશિયાટીક
લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટને બતાવી પૂર્ણાકી કાદ છે અને
હોદ્દા કેસવાલ તેને સ્વિકાર કરી શકે તેમ નથી એવું
જાહેર કરે છે. અને વધારેમાં તે કાયદાની સામે જવાના
કેસવાલ ઇન્ડિયન કમર્સિયલ એસોસિએશનના અસહ્યતા આગે
છે. અને આ કમર્સિયલ એસોસિએશન સામે જોડાનાસભા
સરકારે કેસવાલના બામચોંને સવાલમાં કહેક રીતે
ટોકા આપવા સુચવે છે.”

આ પ્રમાણે પ્રથમ કેસવાલ ઇન્ડિયન કમર્સિયલ એસોસિએશન
હોદ્દા કેસવાલ પરી પોલર કહે અને તેની પછી સાઉથ

આફ્રિકન ઇન્ડિયન કમર્સિયલ એસોસિએશન મુનીમની હોદ્દા કેસવાલ
પત્રી આપત સંકેતમાં મુકાર કહેવા હતા. પરંતુ તેની કશી
કમલ થઈ પરી? એવો કહેવામાં આવ્યો હતો કે
હોદ્દાનાની સરકાર કમર્સિયલ એસોસિએશન પોલર કાર્ડ પણ સરકારને
સાચાકારવાની નથી. કેસવાલના રજુઆતોથી જ આ દેશમાં
આપણા વાળળી દોષાની લક્ષમાં હોદ્દાનાની સરકાર આપણી
પાદે આપાની અને વ્યાખ્યાન રીતે એટલી તો આશા રખાયજ
કે જે વસ્તુ કેસવાલને માન્ય નહિ હોય તે વસ્તુને તેની ઉપર
જળવરદસ્તીથી પાલી બેસાડવાનું મગલું હોદ્દાનાની સરકાર
નહિજ લે. પરંતુ હોદ્દાનાની એથી ઉલટીજ બોલી બેસાડામાં
આવે છે એવન્ટ જે આ દેશમાં હોદ્દાનાની સરકારનું
અતિનિધિત્વ પરાવે છે તે કેસવાલની રીતે આ દેશમાં આપણા
મે.કાની સેવા અર્થે નવા પણ પોલ ના માલાની નાકરી બહુવ-
વાન છે. આ સુધી કમર્સિયલ સરકાર મારે તેમ ફોડાવાને કમલ મામ
આ સુધી તે કમર્સિયલ કમર્સિયલને આદે છે. પરંતુ જો કમર્સિયલ
તેમ કરવાની વ્યાખ્યાની કરે તો એવન્ટ પોતાની કુદકી તેની
સામે વાપરવાને લેવારજ છે. એટલે આ દેશમાં હોદ્દાનાની
સરકારના ગોવર્નરના આગમનથી આપણા મોર્ડેના પાદ “જોન
મર્ડે પત્ર ને પોલર આદે બ્રહ્મ” ના જેવો મુદ્દો છે. કમર્સિ-
યલ સરકાર તો આપણી ઉપર અમુક મુલાવી કરી
છે. તેના બેરબામની ફરીપાદ કરવા મવા તો હોદ્દાનાની સર-
કારે મદદ કરવાનું પાદે પોતાનો પણ અમલ ચાલુ કર્યો!

લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટને કમર્સિયલ એસોસિએશનને એવન્ટે
સા કમલ કમલું પ્રતિનિધિત્વ પરાવવાના હોવા મતી કમર્સિયલ
મળી મુકી દોષી અને પોતાની સામે કામ કરવાની પોલર
સરકાર જોવી કરીને તેને વિહારી લીધી. તે સરકાર કેસવાલ
કાન્ફરન્સમાં કમર્સિયલ એસોસિએશન, કામના મુદ્દા
વિરુદ્ધ તેઓને કુદકાઓની નવવ કહે તેઓને પોતાની
સામે અદકાર કરવાને લીધા. કેસવાલ ઇન્ડિયન કમર્સિયલ એસોસિએશન
સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કમર્સિયલ એસોસિએશનની એવી રીતી,
કેસવાલ ઇન્ડિયન કમર્સિયલ એસોસિએશનના અસહ્યતા વળી એકવાર ફરી વિવાદમાં
આવ્યો અને કેસવાલના હોદ્દાઓની પ્રાનિક કાન્ફરન્સ મોલાવી
અને ફરીથી લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટને અને ઇન્ડિયન કમર્સિયલ
એસોસિએશનના મગલાને વર્ણાકી કાદવા. ફરીથી તેની કશી
કરકાર કરવામાં નહિ આવી સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન
કમર્સિયલ એસોસિએશનને કાયદાની સામે કમલ પણ મગલું લેવાનું કેસવાલનું
પરિણામ અદકાર નવા સુધી મુલતવી રાખવાને મનાવવા અને
તે પાતા કમલ કરવાવાનમાં રજુઆતમાં આવે છે કે લેન્ડ
ટેન્યુર એક્ટના પત્ર અમલ ચાલી કર્યો છે અને કેસવાલ
લા સેન્ડીસ (કન્ટ્રોલ) કોર્ડિનન્સ, તે જપટાઉન કોર્ડિનન્સની
બીસકલ વિરુદ્ધ છે. અને એવી દરિ સરકારના નેગજ દોદી
કામના સમગ્ર વિરોધ જતાં પસાર ફરી દેવામાં આવ્યો છે, તેને
પણ અમલ ચાલી કર્યો છે. મું કેસવાલ ઇન્ડિયન કમર્સિયલ એસોસિએશન
તેની કશી જાણ આવી છે પરી? હાલ તેવે હેમાઈ વા નથી કમલ,
હવે હોદ્દાનાની મગલાકીપાંપર તે કમર્સિયલ એસોસિએશન, મ વ ફોડાજ
અપવાદ સિવાય, કોમોનાલિસ્ટન બીસ, કે જેની સામે તેઓને
બામચોંને કમલ પણ સંબંધ છે, તેના સંબંધમાં એટલા તો
ઉત્સાહના આવેશમાં આવી ગયા હતા. લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટના
સંબંધમાં પોતાની રાષ્ટ્રના અર્થમાં અમલ નવા સુધી મગલું અને

ખાતાઓની અંદર તેમજ બહાર ચોરી મજુરીની નીતીને લીધે બેઠારી બેઠલી બધી વધી ગઈ છે અને જુલાઈમાં મહત્ત્વ દીધેલા શસ્ત્ર ચલાવવામાં આવ્યાં હતાં.

હાઈ સરકારનું જુલાઈનું

એવન્ટના રીપોર્ટ પર 'લીડર' ની ટીકા

અસાદાબાદનું 'લીડર' એવન્ટના રીપોર્ટ પર ટીકા કરતાં કહે છે કે:

"સાલિય આફ્રિકાના હાઈકોમેને કમતા ૧૯૩૨ નો હાઈ સરકારના એવન્ટના રીપોર્ટ દુઃખ ઉપજાવનારો છે. યુનીયન સરકારના અન્યાયી વર્તણૂકની કાયદા અને બીજી દેરખાતમાં જો તમે હાઈકોમેને એ દેશમાંથી કાઢી મુકવાના સત્તન પ્રયત્નો અને આર્થિક મંદીને લીધે લોકો વધારેના શસ્ત્ર પકડવાના વધારાના દુઃખમાં આવી પોતા હાઈકોમેનું સહાય કરવામાં હાઈ સરકારની નિષ્ફળતા અને નિરાધારપણાની એ દુઃખદ કદાચી કહેનારો છે. અગાઉ વર્ષના ૧૯૩૧ ની વિરુદ્ધ ૧૯૩૨ નો વર્ષમાં ૨,૬૮૮ હાઈકોમે સાલિય આફ્રિકા ઉઠાડી ગયા છે.

વંચેલાને યાદ હતો કે ૧૯૩૨ નાં કેપટાઉન એસેમ્બલીમાં અન્યાયમાં આવ્યું હતું કે એસીસ્ટેડ એમીએસન સ્ટ્રીમની સહયતાએ પૂર્ણ લશ્કર મોકલ્યું હતું પરંતુ સાલિય આફ્રિકાથી રીપોર્ટિંગ કમિશનના ૧૯૩૧ અને ૧૯૩૨ નાં આંકડા એથી ઉલટીજ વાત કહી આપે છે. સ્ટ્રીમની સહયતાએ પૂર્ણ લશ્કરને જાહેર વધેલી અન્યાય છે. સર ૧૯૩૧ દુસેન અને મી. બાલપાથે તે વખતે ફેર્લ નિવેદનમાં તે એસીસ્ટેડ એમીએસન સ્ટ્રીમને પકડી મુકી હેવામાં આવવાની વાતને કેપટાઉન ડેપાર્ટમેન્ટમાં ગણેલાં હાઈ સરકારના ડેપાર્ટમેન્ટની મદદના ફોતફાટ તરફ વળેલી હતી. હવે આ બતાવેાં નેમમાં પછા તેઓની "ફોતફાટ"ને વિશે તેઓ શું કહે છે? અને સાલિય આ. ફિકાથી જાણ કરેલા હાઈકોમે કે એવન્ટને અદિ ચોગ્ય નોકરી મળી શકતી નથી અને જાણ સારાશ આફ્રિકા જવા પ્રતિષ્ઠે છે તેઓને માટે તે શું કરવા કહે છે? અથવા સપ્ટેમ્બરમાં થયેાં ફરમાવના હાઈ સરકારને એવું સુચવવામાં આવ્યું હતું કે એ પ્રમાણે રીપોર્ટિંગ કમિશન હાઈકોમેને અન્યાયની આર્થિક મદદ અને બંધીઓના રક્ષક હાઈ સરકારે પાછી આપી હતી તેઓને સાલિય આફ્રિકા કે જા ગોઠલી આપવા નામુએ, તેના જવાબમાં મી. બાલપાથે જણાવ્યું હતું કે સરકાર તે બાબતમાં વિચાર કરશે. પરંતુ દિવાને આમમાં મી. હામ્પ્ટન ડેવીસના સલાહના જવાબમાં સર એમ્બ્રુઅલ હોરે જણાવ્યું હતું કે હાઈ સરકાર એ સુચનાનો અમલ કરવા પાડતો નથી. ફરમાવનામાં વધારેને વધારે હાઈકોમેને યુનીયન સરકાર રીપોર્ટિંગ કરતો આવે છે અને હવે કેમ બલે આ અમલ-સીખા પુરતી ન હોય તેમ યુનીયન સરકાર એકાપાર્ટીક લેન્ડ ટેન્ચર એકદ પશુ અમલમાં મુકવાની છે જેથી હાઈકોમેના દુઃખમાં વધારો કરે. કુવર સર મહારાજ સીમી કદાચી ખરેખર અતિ દુઃખગરેલી છે.

એમ. કે. ગાંધી લાયબેરી અને પારસી રૂસ્તમજી હોલ

આરમો વાર્ષિકાલસવ

એમ. કે. ગાંધી લાયબેરી અને પારસી રૂસ્તમજી હોલને આરમો વાર્ષિકાલસવ સપ્ટેમ્બર તા. ૭ થીના શુક્રવારની રાત્રે હોલમાં ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

પ્રમુખસ્થાન શ્રી કમર હાજી આમદ ખેરીએ લીધું હતું અને તેમની સાથે પ્લેટફોર્મ પર એવન્ટ, કુવર સર મહારાજ સોંગ, ડરબનના એવર અને મેગરેસ, કાઉન્સિલર અને મોસીસ એન્ડ્રોએર્સ અને બાબા બલ્લુભાઈ પુરોષીપતે હતા.

સંસ્થાની ઉપરોગીતા અને તેના ખાસ કરી એના તરફથી વધારે પ્રમાણમાં લાભ લેવાવાની જરૂરીયાત વિશે બાલ્લુભાઈ કથાં હતાં. સંસ્થાના કાનાર મરદુમ પારસી રૂસ્તમજીની તેમજ મદદમાં ગાંધીજી કે જેમનું નામ સંસ્થાની સાથે જોડાયું છે તેમની તારીફ કરવામાં આવી હતી અને ઉત્સવનો દિવસ પારસી કેમનાં જુનનવર્ષના શુભ દિવસ હોવાથી તે પ્રસંગની પારસી વાઘજો નયા એનાને સુભારથી અને અનેક બધી દુવાઓ પ્રસ્થવામાં આવી હતી.

લાયબેરીના સેક્રટરી મી. બી. એમ. પટેલની સેક્રટરી તરીકેની સેવાઓની ઉદારતાથી તારીફ કરવામાં આવી હતી.

સેક્રટરીએ એગ્રાઈ તા. ૩૧ ના પુર્ણ વર્ષમાં વર્ષના પોતાના રીપોર્ટમાં જણાવ્યું હતું કે વર્ષે ફરમાવના લાયબેરીમાં ૭૮,૪૫૨ ની લાવરી મોકલ હતી જે અગાઉ વર્ષના કરતાં ૩૨૮૯ નો વધારો સુચવતી હતી. લાયબેરીમાં મુસ્લિમ પદવો જે જેમાંથી ૨૮૦૭ આંગ્રેજ અને બહીના પાંચ દેશી લાયબેરીમાં છે. લાયબેરી ચલાવવામાં ખર્ચ પા. ૨૮૩-૩-૮ નો થાય છે જે ખર્ચ જરૂરખર્ચ રૂસ્તમજી ટ્રસ્ટ તરફથી પુરો પાડવામાં આવે છે.

લેડોસ્માયના ખબર

ગમે રવીવારે લીડુ મંદિરમાં જજસા અને ખાનુ થયું હતું.

લેડોસ્માય મંદિરને વેલ્ફેર સંસ્થાપરી નામની સંસ્થા સ્થાપવામાં આવી છે જેની મીટીંગ મરવીસન સ્ટ્રીટમાં આવેલી લીડો સ્કુલમાં મળી હતી તામિના કાર્યવાહકો મુકેલામાં અલ્લા છે:—મિટન મેસરો એ. સી. મુર્તા, સી. એસ. અસમાલ અને રબુનાયસીદ, પ્રેસીડન્ટ મી. આસ. એ. મુર્તા, વાઈસ-પ્રેસીડન્ટો મેસરો એસ. એન. પીલે, આસ. એ. ખારવા, ઇ. એમ. અસવાલ; કમીટી: મેસરો ખાર. સોહ, આર્મ. એ. ખારવા, બી. કાસા, ઇ. એમ. અસવાલ, એસ. એન. પીલે, એસ. કાલીચરના, એ. સી. અસમાલ; સેક્રટરી અને ટ્રેસરર મી. એમ. ચોમસ.

મેસરો અલમદ ધરમાર્જલ સ્વેચ્છ જતા હોવાથી તેમને વિદાયથીરીતું માર્ગ બાપરા પંમ મુસ્લીમોની મીટીંગ નવા મહેસા હોલમાં મળી હતી. મેલથી આખેડ માંમાં મેલયા સાર્દેખને મુકેનાં કાર પહેરાઓ હોય અને મી. સી. એસ. અસમાલે મુસ્લીમ પુર્ણ તરફથી મેલથી સાર્દેખને મેલયાની

ધાર્મિક બંધોસ આપી હતી. મોલવી સાહેબની તારીફ કરનારાં આપણાં ચર્ચા દ્વારા. મોલવી સાહેબે પઠતા ચન્દોમાં આભાર આપનાં જણાવ્યું કે હું કે મુદતમાં હરી ભેટીરમીશ આવી તેઓની વચ્ચે શહેવાની પાતે આચારા રાખતા હતા ખાદ નારતો, પાણી લીધા પછી જલસો બરખાસ્ત થયો હતો.

હોદ્દા સ્ત્રીઓની મોટીમ પેરીસ દેશમાં સોમવાર તા. ૧૮ મીએ જયોરે ૩ વાગે મળશે તે વખતે સર્વે બેનોને દાબર થવા વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

અચાપત્ર

હોલોનાઈઝેશન અને કોંગ્રેસ

એક અચાપત્રી કેપટાવિનથી લખે છે:—“આપના પત્રમાં દાહની ઉપસ્થિતિ કપેસ અગવળ જે “હોલોનાઈઝેશન” કહેવાય છે તેનું વર્ણન કરતા પત્ર મારા જેવા બનેકાને સમજાવ્યું નહોતી પાતી અને કંઈ પત્ર વસ્તુ સમજતા ન હતા. અહીંની ઉપ કન્ડિશન કોંગ્રેસ તરફથી હમોને જોહાનીસનનાં હેલીમેટ તરીકે જવાનો સંદેશ મળેલો, કિન્તુ વસ્તુસ્થિતિની કહી સમજાવ્યું ન હોવાથી, અર્થ સમજવા વીતી જતું થોડું ન જાણ્યું. ત્યાર બાદ તમારા જમલેખાતું જે વિષયપર મેં વર્ણન કર્યું, અને અમુક વ્યક્તિઓ સાથે બહી ચર્ચા કરી. જેમાં આપનું નિષ્પત્તિ અને કંઈક સંકાર્ષ જાણ્યું કિન્તુ આપનો તા. ૧-૬-૩૩ નો અંક મળ્યો, જેમાં આપના જમલેખને મેં સંપૂર્ણ જાણે વખત વચ્ચે એથી સત્ત વસ્તુ પ્રકાશની માફક મારા મનોમંદિરમાં તરી આવી; એટલુંજ નહિ પણ ફરકના મન ઉપર સુંદર જાણ પડી છે. અને આપો ઉપડી મળ છે. આપે આપના બહાલા જોડીદારો સાથે પત્ર દીધે જાણ્યોની સેવાના ખાતર જાસદકાર કર્યો જોડીદારી સ્વદેશભક્તિ ધણીજ પ્રકાશને પાળ છે. આપે નવી સંસ્થા સ્થાપિત કરી, તે વડે હોદી વર્ગની જરૂર આપો ખુલી જશે. હું પ્રશ્નને પ્રાધુ્યું છું કે, કોંગ્રેસના કાર્યવાહકોને સદ્ગુણિ પ્રાપ્ત થાઓ, અને કોમનું નાક કાપવા માટે તેમજ કપેલા એવા જામેવાનોને પરાજિત થાઓ.”

ટાંસવાલ હોદ્દા સેવા સમાજ

ઉપલી સમાજની જનરે સજા તા. ૧૦-૬-૩૩ ને રોજ ૪૮ પ્રેસીડન્ટ સ્ટ્રીટપર બી. રજુહોદ્દામાઈ વહનજતા પ્રમુખ-પણા નીચે મળી હતી.

સમાજના મંત્રી બી. મુનીલાલ વસ્તુજમાઈ પટેલ સ્વદેશ જતા હોવાથી તેમને હલથી વિદાયગીરીનું માન આપવામાં આવ્યું હતું અને તેમણે જમલેલી સેવાના જુદા જુદા મોલનારા તરફથી વખાણ કરવામાં આવ્યાં હતાં.

સમાજનો ૭ માસીક કીસાખ અખતમી તરફથી રજુ કરવા માં આવ્યો હતો.

સમાજ તરફથી કોંગ્રેસ અને ફરેરા ફીટના ખુલ્લાવાળી પ્રાપ્તિ પીઠ ૪૪૦૦ થી જરીકવામાં આવી છે. તેનું કીક જોષ સેલ, મીનીટર અને મુનીસીપાલીટી ઉપર કપેલા પત્રો મંત્રી તરફથી રજુ કરવામાં આવ્યા હતા અને જણાવવા માં આવ્યું હતું કે થોડાજ વખતમાં ઉપર મકાન બંધવાતું કામ કર કરવામાં આવશે.

સમાજના ઉપ-પ્રમુખની આવી પટેલી જગ્યાએ નરસીંહ-ભાઈ પરજુભાઈ અને કમીટીના સલાસક તરીકે મળીયાઈ

ભાલજામની મુંદણી કરવામાં આવી હતી.

જગજ તરફથી ફેરથી વચારે મોલાવણા માટે ૧૫ મુખ્યની સંસ્થાની ઉપર લખેલા પત્રના નવાખમાં જે સંસ્થા તરફથી સ્વાથી અખતમીને ૭ મકાના માટે મોકલવાને હુકમ કર્યું છે, જેથી સમાજ તરફથી સ્વામીજીને મોકલવાને નહીં કરવામાં આવ્યું હતું. બાદ સમા વિસર્જન થઈ હતી.

વિવિધ સમાચાર

કરખતમાં નવી પોસ્ટ એડીશ—કરખતની પોસ્ટ એડીશ પા. ૧૦ થી પા. ૮૦ હજારને ખર્ચે વધારવાની હાલમાલ ચાલી રહી છે. એવાપર રાજિયા અને દામવે એડીશ અને નેના અને પોસ્ટ એડીશની વચ્ચેના રસ્તા નીકળી જશે અને પોસ્ટ એડીશનું વધારાનું મકાન બંધાશે. આ કામનો ખર્ચ માર માસની અંદર આરંભ થશે.

મુરત કૃષિદર્શન કલખની એક જનરલ મોટીમ સ્વીચાર તા. ૧૩-૮-૩૩ ના રોજ અમીષાર વાગે જરૂર હોઈ એસોસીએશનના હોલમાં માણુ વળેને માટે કચળના એડીશની મુંદણી કરવા મળી હતી. મોટીમનું કામ શરૂ થતાં પહેલાં ઉપર પ્રાર્થના થઈ હતી. ત્યાર બાદ મુંદણીનું કામ દાખ ભેતાં નીચે મુજબના સલાસકો મુંદાયા હતા:— મેરમેન: મી. નમીન પરજુ, વા. મેરમેન. મી. કાલા નાના, બે. શેઠરીઓ: મેસર્સ એમ. બી. આટપુડીઆ અને પી. એચ. બેહરી, ફેરર: મી. મણીલાલ રતનજી, એડીટર: મી. એન. કે. ગોઆ, કમીટી નમરો: મેસર્સ સી. ડી. દેસાઈ, દાયા પ્રેમા, દેવા મોખાજી, આર. એમ. દેસાઈ, પરજુ જુખા, રતનજી હીરા, કેપટન: મી. મીઠુ લખા, વા. કેપટન: મી. ભગા કાલા, પ્રેસીડન્ટ: મી. ડી. એન. જુલા, પેટ્રને: મેસર્સ એમ. બી. નાયક, આર. જુલા, આર. કે. કેપીટન, જી. હરી-ભાઈ, પી. કાલા, એમ. આમ. બેહરી વિગેરે મુંદાયા હતા.

નાઈકને કુટકારો—નીકરેક નાઈક જે અગાઉ કરખતમાં હા. નાઈક હતા અને ટાકિન કાર્ડસીલના મેખર હતા અને જેને જોએને કચ્ચાવક કરાવવાના આરોપ માટે તા. ૮ જુન ૧૯૩૨ માં ૨૧ વર્ષની ફેરની સજા લઈ હતી તેને મથા મંગળવારે મેરીટજખનેની જિલ્લાથી ન્યાય ખાતાના પ્રધાનની સુચનાથી છુટા કરવામાં આવ્યા છે. ૨૧ વર્ષમાંથી ફેરત એક વર્ષ ને મથા મદિનાની સજા તેને જોગવવી પડી હતી.

કરેક લંકન હોદ્દા સોસાયટી તરફથી જણાવવામાં આવે છે કે કમજાંગ ખાલવામાં આવેલાં મંદીરને ભેંગેલા ખજાર તરફથી કીક વુજનું સુંદર દેખા, તેને માટે કવર અને બાર ખુરશી બેટ મળી છે. જેની નોંધ અગાઉ પ્રસિદ્ધ થઈ ગયેલા રીપોર્ટમાં લેવાની રહી ગઈ હતી.

ખુનામાં પ્લેમ—ખનાથી તા. ૧૭ મીના તાર જણાવે છે કે શહેરમાં પ્લેમના કસો થવા કાઢ્યા છે અને રોજના બારેક મરણ થાય છે. ખુરશીપનેના લતામાં પણ પ્લેમના ઉદ્દેશ લેવામાં આવ્યા હતા.

અચાપત્રોએને જવાબ

૨૧. માધવભાઈ મુજજ—માણસ અને તે વેપાર કરતો દોષ જતાં તેને જુદા તે રાજવીજ પરે.—અ. ઈ. એ.

જીવનનું શાસ્ત્ર

(લેખકનાર: 'હરિજન' માં હતાનેય ખાલકુખ્ખ મહેલકર)

કાલ જન્મે થયા આજનો જમનો ધર્મથી ગળગમેલો ફરે છે. ધર્મને નામે દેશો કડવા છે. ધર્મને નામે એક વર્ગે બાળ વર્ગ પર નોકુકમી ચલાવી છે. ધર્મને નામે માનની દીપ હં લવી નાંખી આજન અને વહેરોનો અંધકાર અંધારે તેમજ અંધારે ખુબ ફેલાવવામાં આવ્યો છે. ધર્મને નામે કાલકાલવાર જીવન સારજન અને ખાલ જનાવવામાં આવ્યું છે. ધર્મને નામે માણસની પ્રગતિ સંકુળતાપુર્વક અટકાવવામાં આવી છે. શાંતધર્મ અને રૂઢિધર્મ કાલકાલે ફરી નક્કરધર્મ, પ્રેમધર્મ, માણસાણનો ધર્મ અને વિશ્વમાનવનો ધર્મ એ બધાને ઉપર ધર્મોનો ધણીવાર ઉચ્છેદ કર્યો છે. એ સાચું છે. પણ આ બધા ફેલાવ કરનાર ધર્મ એ ખરેખર ધર્મ નથી. પણ માણસની સંકુલિતતા, માણસનું ઝડપ અને માણસનું અજાન છે. ધર્મ એટલી જલદ અને નેજાવી વસ્તુ છે કે એના પ્રકૃતિ બેધ એને આંતરે પોતાનું ધર્મ ફેલાવે ફરેક સુધે અને એમાં એમાં નથી. માનવદોની પ્રતિભાને ધર્મ તરફથી આપ્યું મળે છે એટલા બાતર એ આજના મોડવાથી નહીં બધી રસિયા નહીં થવાની છે અંધવા બુદ્ધિ મંદવાની છે એમ માનવાનું કરા કરાવ્યું નથી. માલે આપણે ધર્મ નથી ફેલાવવામાં વસ્તુને બેધ બેધવાનાં, ધર્મ, આત્મા, પરલોક, પુનર્જન્મ વગેરે પદાર્થો વિશે આજે આપણે એકમત થઈ શકતા નથી એ કારણે એ બધાનાં સમાવેશ કરનાર ધર્મ એ વસ્તુને ત્યાં છે એમ પણ હોવાને થઈ જાય છે.

ધર્મોના બાબતમાં ઉપર ને અન્ય પરંપરા બધેના સંદર્ભના બતાવવામાં આવી છે એ બધા દોષો વિજ્ઞાનશાસ્ત્રને પણ જરાબર લાગે પડે છે. પછી નેટલાં પોતરે કોઈએ વિજ્ઞાન-શાસ્ત્રનો લાગ કર્યો નથી. જેમજેમ દોષો જણાયા તેમતેમ વિજ્ઞાનશાસ્ત્રને સુધારી દેવા તરફજ કાલા મોઢાની પ્રેરણા રહેલી છે. વિજ્ઞાન એ કાર્મ મળે વળગી રહેતું નથી. એ નો અનુભવ સિદ્ધ થયેલી વસ્તુનેજ અલગ કરનાર સંલગ્ન, સલપરાયણ જાન્ય છે, એમ વિજ્ઞાન કથાવ કરનાર કહે છે.

પરં ધર્મનું પણ એમજ છે. આજકાલી થઈ ગયેલા વિજ્ઞાનશાસ્ત્રીઓનાં મંથ ઉપર વિજ્ઞાનનો જેટલો આધાર એથી શાસ્ત્રા ધર્મનો ધર્મશાસ્ત્ર પર જરાયે વધારે આધાર નથી. એ પણ અનુભવે સિદ્ધ થયેલી વસ્તુને વળગનાર, સંલગ્નપાયે, સલગ્નપદ શાસ્ત્ર છે. એજ જોવો હોય નો ધર્મશાસ્ત્રની સલગ્ન બાતર શાસ્ત્રો કરતાં ફેરફાર છે એમ કહી શકાય.

બુના વખતમાં રાજન નામે ધણું મુઠા થયાં છે. રાજની વિષયવાસ્તના નમ કરવા માટે મોટાં મોટાં સેને કોઈની રાજ્ય-કના કુટવા નીકળ્યાં છે અને ખુવાર થયાં છે. રાજ્યએ અને રાજવશી સલગ્નને પ્રવર્તે આગીવાફરજ નીકળ્યાં છે એમ કાર્મ કહી ન શકે. એટલા માટે રાજ્યતંત્ર ન હોવું નેમજ, સમાજવ્યવસ્થાનાજ નાસ કરવો નેમજ એવું કાર્મ કહેવું નથી. પણ એ વસ્તુની ઉચરેનાર સુધારણા થતી જાય છે અને એને ઉચ્ચ જુમિકા પર પહોંચવામાં આવે છે. તેવુંજ ધર્મનું ચલું નેમજ.

આત્મા, ધર્મ, પરલોક અને પુનર્જન્મ એ બધા પુણ્યો ધર્મની મુખી છે એ વાત બધે સાચી હોય, પણ એક

આધ્યાત્મિક વળગી રહેવાનું ધર્મ કહેવો નથી. ધર્મ એટલે જીવનવ્યવસ્થા. જેથી પ્રજાનું ધારણ થઈ શકે, પ્રજા પરસ્પર સંલગ્ન કરી પોતાનો વતન સાચી રીતે નેમજ. એજ દેશમાં કાલા લોકો કહતા આવ્યા છે. જે કાર્મ વ્યવસ્થાથી, વિચાર-પદ્ધતિથી અને આચારવ્યવહારથી પ્રજાનું વધારી રીતે ફેલાવ્યું થઈ શકતું હોય તેમ ધર્મ કહેવામાં આવે છે. ધર્મ એટલે જીવનમાનસ, જીવનવ્યવસ્થા, જીવનદ્રષ્ટિ જેમ ત્રણમાં જીવન-રસ રહે છે અને ત્રણને દેવા છે કુનારી રહે છે; તેમ મનુષ્ય-સમાજને દેવાનાર અને કરાતને પછે કાર્મ વતનાર જે કાર્મ વતન હોય, જે કાર્મ સંજીવનીથી જીવનરસ હોય તે ધર્મ. આ હોય અથવા પ્રમાણતથી નિષ્ક્રિય એવું જે કાર્મ સિદ્ધ થાય તે ધર્મને નામે એ આજનું હોય તોયે એમ ધર્મમાંથી કાલ કાલુ નેમજ. 'ધર્મજાણે મૂળનાં ધર્મવચન ફલાયા' તમામ પ્રાણીઓના વિકાસને અર્થ, ઉદયને અર્થ, પ્રગતિને અર્થ ધર્મની દરતી છે. 'ધાર્મિક ધર્મમિત્યુદ્યોગો વાગતે પ્રજા' એજ ધર્મનું અર સ્વરૂપ છે. ધર્મ એટલેજ સંસ્કૃતિ. ધર્મ એટલેજ વ્યાપક સમાજશાસ્ત્ર.

માણસમાં બધી સર્વોચ્ચ બલ ત્યાંથી આવે છે ત્યાંથી ધર્મ પણ આવેલો છે. ધર્મ એ મનુષ્યમાનના દેવાવવા રહેલી વસ્તુ છે. ધર્મનો વિરોધ કરી એને દેવા જે કાર્મ દેવાવવા માટે માણસ પ્રયત્ન કરે છે એમાં પણ ધર્મનાજ તથો રોકા હોય છે. ધર્મથી માણસ શી રીતે જલ્દી રહે?

એટલું બધું છે કે ધર્મનો આજો વિરાજ અને વિશુદ્ધ અર્થ નથી હોતો. ધર્મને નામે આજે અસંગત બધો સમાજ માં કાગ પર છે નમાથી વળાવવાનો નાસ કરવો એ શુદ્ધ ધર્મમાંથી અને પ્રમાણિક ધર્મવિદ્યાઓનું સમાન કાર્મ છે. નેથી પ્રથમ એટલું જલું નેમજ કે કાર્મમાં 'નાસ્તિક' શબ્દથી કાઢી જવાનું છેડી દેવું નેમજ; અને ધર્મવિદ્યાઓએ પણ એટલા ધર્મના પ્રમાણતાથી છે તે બધાજ વહેમો છે, સ્વાતંત્ર્ય અને પ્રગતિના વિરોધી છે, પ્રજાવ્યવસ્થાના જલું છે એ બાતનો વહેમ કાઢી દેવો નેમજ.

આજની સમાજવ્યવસ્થામાં જેટલા ધર્મો મળે છે અને આજના સમાજશાસ્ત્રમાં જેટલો મોટાનો છે તેટલોજ ધર્મની બાજતમાં પણ દેવાઈ આવે છે. તેથી આપણે બધાનું મુખ્ય કાર્મ એ બંધ વસ્તુને શુદ્ધ કરવાની શાય તો એના વિષયોગ કરી નેવો એજ એના અર પ્રારંભ છે.

સમાજ એટલે શું. સમાજની વ્યવસ્થા કાર્મ નેમજી દોષો નેમજ, એ વ્યવસ્થા આ તરફને આધાર શાય; આ તરફની દાશમાં એ રહે, એ બધું ફરેક જગાનાજ સ્વતંત્ર રીતે વિચારવું પડે છે. પણ એ બધું નથી કાર્મ વગર પણ આપણે જાણી શકીએ છીએ. જીવનું અને જાણું એટલોજ આપણે જીવનદ્રષ્ટ છે. પરંતુ એજ રીતે આજ કુલી આજતાં આવ્યાં છે. પણ પરંતુએના માર્ગે એકજ નથી. પરંતુએ પોતાની ગેજ અજાતા નથી ને સુધરવાર નથી. માણસ માં બંધ શક્તિ છે. અને નો વિચારને અંતે, કાલને અંતે એમ નથી જલું જાય કે જીવનું એજ માણસનાંની જલું આજ્યાં છે. તો નો એજ આપણે પૂરવાર. એને આધારે જે જીવનમાં નથી શાય તેજ આપણે ધર્મ અંધારી, કુટલ અને સમાજ એ બધાનો વિચાર કરી જે કાર્મ મુદ્દામાં આપણે નથી કાર્મ હોય તે સિદ્ધ કરવા માટેનો ઉપાય તેજ ધર્મ. જે દુનિયામાં આપણે આવ્યા છીએ તે દુનિયાને સમાજજે મોજાથી થઈ એમાં આપણું જાન રાં, અંતિમ પ્રાંતિય રાં

એ નહીં કરી આપે અને ત્યાંજથી પછોપવાનો માર્ગ ખત થે ને મેલે.

પરંતુ આ કલ્પના પ્રમાણે અનેક ધર્મોના વિચાર કરવાના રહેશે. કાલે માલસે પણ એક ધર્મ બતાવ્યો છે. તેનિમે એજ ધર્મોનું રૂપાંતર કરી આપ્યું છે. નીચીજી એથી સાચ જુદાજ ધર્મ બતાવે છે. એના આદર્શોમાં પાવ સામ્ય છે, માત્ર સાધનમાં ભારે નેકાવેગ છે. જમને વિષયરૂઢ તીકશેએ પણ એક ધર્મજ વિસ્તારી બતાવ્યો. એ બધા ધર્મો તમારી મનુષ્યવ્યવર્તિને માટે સ્વો ધર્મ બધી રીતે પોષક છે, કથી ધર્મ મનુષ્યવ્યવર્તનમાં ઉતરી રહે અને બધામાં કયાપણ સાધી રહે એ માલસે તરતું જોઈએ. અમારે ધર્મજ નોંધતો નથી. એમ કહીને પણ ધર્મમાંથી ઝટકી ચઠાવું નહી. એ પણ એક જ્વલનો ધર્મજ સર્જ જાય છે. અને અધર્મી આકાશ-માયુસથી એ સુગંધા મદ્ય કરી દેવાથી એ ધર્મ અધુરો, કાચો, અમર્યાદનો અને મુળ ઉદ્દેશને હજુનારો થઈ પડે એ બીક રહે છે. ધર્મ એ હૃવનું સંતુષ્ટ શાસ્ત્ર દેવાથી એના ઉપર વિચાર થશે નોંધી.

જાપાની ઉદ્યોગોનો વિકાસ

(લેખક: 'પ્રસ્થાન' માં હંગરવી મરમરી સંપત્ત.)

પુરોપમાં જાની કાચી સરનો માલ પેકા કરવામાં અમારે પ્રખ્યાત હતું. પેન્સિલ્લા, સ્પીસો, રમકડાં, જાંબી પગેરે અનેક જાતની કાદ, સરસી અને જાલુટકાઉ વસ્તુઓ જાંબીથી દોહમાં આવતી હતી. એ સર્વે વસ્તુઓ દેખાને ભારે સુંદર પરંતુ ટકવામાં ખીલકુલ યોગી હતી. જાંબીની નકલ કરી જાપાને પણ એવી અધિકા એવી પણ દલકી એવો બતાવવા માંડ્યું હતું; પરંતુ તેના વિસ્તાર અદુર યોગી મર્યાદામાં હતો. ઇતીએ, રેશમ, દિવાલણી વગેરે બનાવી જાપાને દોહમાં મોકલ્યું હતું; પરંતુ તેની પેકાશ એટલી મર્યાદિત હતી કે પુરોપીયાને અને ખાસ કરી બીજાની આંખ ન ચડતું નોંધાવું. તે સિવાય જાપાને દોહમાંથી મોટી રકમના કપાસ વગેરે કાચાં દ્રવ્ય ખરીદ કરતું હતું. એટલે એક સારા ધરાક તરીકે તેનું દોહમાં માલ હતું. રાજદારી વિષયોમાં પણ જાપાને બીજાનું મીત્ર હતું. એટલે મીત્રતાન્ય સાથે સંધી દેવાથી તેની સાથે રનેકભરે બપકાર કરવાની તોઈ સર-કાર વખરે ફરજ પડી હતી.

દોહને રાષ્ટ્રીય સરકારે નથી. દોહનું રાજ્યનંત્રે પરાનુકૂળ અને મર્યાદિત છે. એની જગતનીની પણ દેશની સામની નથી. એમ મુકાબળ માંસ ઉપર મીઠાં આરે તરકથી દોહી આવી ઉકમણથી તેને આરોગે છે, તેમ બધાં પુરોપીયન રાજ્યો પોતાની બનાવટની અનેક ચીજો દોહના બજારોમાં ભરી દોહિ નાણું છુટે છે. યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ એન્ડ આંગ્લો-સીકા પોતાની બનાવેલ રેકનરી, કટકરી, ફેશિસિન તેમ અને અનેક આંખ દોહમાં મોકલે છે. એ સર્વે વસ્તુઓ બનાવવા મારે દોહમાં જ્યા અને કલિત છે. જાંબીની પણ પેલાકાની વસ્તુઓ, સિમેન્ટ, ઇતીએ, સાંચાકામ દોહમાં મોકલવું. રિવટકરેન્સથી મેકરકાચા ધરિયાળો, આવતાં; ઇટલી ગંજકાક મોર્મ વગેરે ચડાવતું હતું. બેન્જીનમથી દોહમાં મોટી રકમનું સોડું આવતું. કાન્સથી કાફ, રેશમ અને કંડી આવતી હતી. એટલીકને તો લગભગ ૬૪ લાકા

કુલ આપાતના માલ દોહમાં ચેકાવતું હતું. કપડા, ચોરા-કામ, કટકરી, સાંચાકામ, રેમકડાં વગેરે અનેક પદાર્થો પ્રિમિયા ઉદ્યોગી મેકા, નિશ્ચમા દોહિએને પુરાં પાડતાં હતાં. પુરોપના ખીલ દેશો ઝોરડીયા, સ્વીડન કેન્ગાક વગેરે દેશો પણ પોતાની બનાવટની વસ્તુઓ દોહના બજારો માં ફાળે પડતી મોકલતાં હતાં એ રીતે આરે તરકથી પરદેશીઓ દોહના ઉદ્યોગમુખિને નિર્ભરિત કરી મુકે છે.

દોહ પાસે કાચો જાની ભારે પેકાશ છે. સોનાની ખીજી, ચોદા, તાંબા, મેકેનીજ, અને કાલસાની ખાજી છે. ચોકડાંનાં મોટાં જાંબો છે. સારી કળકલ્પ જમીન છે. તેને મારે પ્રુક્ષ્ણ બનાવ છે. જળપ્રવાદથી વિદ્યુત્સથિત પેકા કેરવામાં દોહમાં અપરિમિત સાધનો છે. દોહમાં મોટી રકમમાં કપાસ, મરુ, ચાળા, નેલની બિયાં, શીંગદળી, ચા, કાશી વગેરે પેકાશ થાય છે. અપાર મનુષ્યબળ પણ દોહમાં છે. લોધામાં લુરિ અને સાદસ છે. ચોર દબેગ મીઠાંબોના મોટા કિનારો, મેકેની સારા બંદરો, સાદસિક અને હરિયાનો જાંબીમાં બજારીઓ, ધર્યાન કુલપરેપરનાં પંધાકારી વેળાવીઓ એ સર્વે દોહ પાસે છે. પાસે અખુટ સામગ્રી છતાં દોહ નિર્ધન થતું જાય છે. પરદેશીઓ કાચો દ્રવ્યોને સર્જ જમ મેકાથી પોતાના ઉદ્યોગ વડે અનેક પાકાં દ્રવ્યો બનાવે છે. દોહ છૂતકાળેમાં કમ્પેક્ષીયા હતી તે વર્તમાનકાળે માં કલ્પ્યક્ષુમાં બતા છે. તેમાં સંકેપ્ત રજૂ નથી, એકસથી રહી નથી. રિયલિયુક્તપણ દોહને વળગી રજૂ છે. માન, કલિત, કિયા અને ઉત્સાહને દેશજી અજાન, દીનતા, અકર્તબતા અને મેક પ્રારબ્ધતા યોગ લાગ્યા છે.

આપણા દેશમાંથી પરદેશીઓ કપાસ ભણ જાય છે. તેના ઉપર મોટા ખર્ચો કરે છે. સ્વીમરનાં ગુર, રેલવેનાં ખર્ચો, લીમો, પોર્ટકલ્પ વગેરે અનેક ખર્ચો ચડાવી પોતાના દેશમાં લઈ જઈ ત્યાં કારખાનામાં કાપક બનાવી પાણું દોહનાં બજારો માં, રજાનાં જોડે ખર્ચો આપી, સરને ભાવે વેચે છે. દોહ માંનાં કાકડાં લઈ જઈ તેનાં બટન, લાલા વગેરે બનાવી દોહનાં બજારોમાં વેચે છે. દોહના સરમાંથી બરકીટ બનાવી મોકલે છે. બેગસિંગ લઈ જઈ તેમાંથી વનસ્પતિથી બનાવી મોકલે છે. અજસી, સરસીનાં મિયા સર્જ જઈ તેમાંથી બેલનક બનાવી મોકલ છે. ચામડાં મંગાવી તેનાં છુટ બનાવીને દોહના શોખીનાને પુરાં પાડે છે. તેમાં પરદેશના કારીગરોને રાજી મળે છે, મજુરોને મજુરી મળે છે, કારખાનાંયાજીએને નંકા મળે છે અને સરકારને કનકમરકસ મળે છે. પોર્ટકલ્પને પોર્ટકલ્પ મળે છે. રેલવેને ગુર મળે છે, લીમોવાળોને પ્રિમિયમ મળે છે, પરદેશી સ્વીમર કુપનીઓને ગુર મળે છે. આવી રીતે ઉદ્યોગનાં અસ્તિત્વથી મોટાંથી મોટી નાનાં કોકલેમુક નહિ છે. મેવનમેટથી મોટી નાનાં મજુર સુધી સીકળની દરેક કડીમાં હૃવનેતર્ય આવે છે. જંતી રીતે હકપમાં મોટી આવવાથી મોટી શિરામીમાં સર્જ, ધમનીઓમાં કમ, કુલ્ય નાડીઓમાં બોગા પ્રવેશ કરે છે, તેમ એક ઉદ્યોગના વિકાસથી આખો પ્રજ્ઞસમુદ ધરાય છે.

દોહના પ્રાચીન સરકારને સંભારી વર્તમાનકાળને બુલબો નંધતો નથી. જાપાને એ સરખામણીમાં આધુનિક છે એવું પુરોપનો વૈષ્યામવાઈ પુરેપુરો સીકાઓ છે. એ પ્રેક્ષ આગળ વધવાની હોશવાળી છે, એને જાતમાં શિશમણી થતું છે, એના મહત્વાકાંક્ષાના પાર નથી. એના ભોજો પુરોપના અને અમેરીકાના પ્રજાને પાપળ મુકી દીધા છે.

એણે પોતાની મુશ્કેલી શક્તિને જગાડી છે. હવે એ સક્તિ પોતાનું મોટું વિકાસની જગતની દરેક પ્રજાને આકૃષ્ટિરૂપે મામે છે. ધરતીકંપ, આગ, સમુદ્રના કંપાનો એવી શક્તિને કાલ્પ કરી શકતાં નથી, એ અદ્ભુત શક્તિ આરે તરફ આવા દેડે છે. લોકસમુદ્ધ એકનિષ્ઠાથી ઉદ્યોગમાં વિકાસ તરફ નાચે છે. બીજા દેશોમાં મોટી રકમનો તેવાર માલ મોકલી તે દેશની બનાવટો કરતાં પણ સસ્તે બાવે તે માલ લાં વેચી, તે દેશને હવેયાં પોતાની ઔદ્યોગિક પ્રલામગીરી માં સપડાવવું, એવા ઉદ્દેશથી જનજાનના આખા જગત ઉપર દેખા છે.

પુરોજના મોટાં રાજ્યો જગતને ઔદ્યોગિક પ્રલામગીરીમાં સમાવી ધનની રેલ પુરોજ તરફ પાળતાં દતા. પુરોજમાં આખા જગતનાં દ્રવ્યની નદી વહેવા લાગી એટલે લાંના લોભે અમાણુ જીવનવાળા થયા. જીવનનાં ધ્યેય અને જરૂરી-યાતો પશ્ચી વધી પડી. એટલામાં જગતની મોટી મંદી આવી પડી. કાયા અને પાકાં દ્રવ્યોની પેદાશ ઘણ કરતાં ઘણી વધારે થયા માંડી. છટલીના સરયુખલાદે છટલીના લોકોને મોજમજાદ અને આજસમાંથી ખેંચી ઉદ્યોગવાદી બનાવ્યા. રશિયાએ પાંચ વરસના આરે ઔદ્યોગિક વિકાસથી મોટું પરિપાત્ર કર્યું. રાજસના દાક્ષમાં જર્મનીની જમીન અને આજો આવતાં તેણે પણ માલની પેદાશ મોટી રકમમાં વધારી દીધી. જર્મનીએ હડતી રફમે કરી આપવા માટે જગતભર માં પાકાં દ્રવ્યો મોટી સંખ્યામાં બનાવી મોકલવા માંડ્યાં. ડૉન્સારે પોતાના ઉદ્યોગોને બારે વિકાસ કર્યો. જર્મનીકાએ પણ દરીદ્રાઈમાં બાજ લીધા. એ રીતે કાયા અને પાકાં દ્રવ્યોની પેદાશ ઘણી વધી પડી. પરિણામે પોતાના દેશોમાં આવતા સરતા માલોથી પોતાના ઉદ્યોગોનું રક્ષણ કરવા સર્વે રાજ્યોએ ખરેશી રાજ્યોના માલ સામે જગતની દિવાલો પાડી કરી. તે સિવાય વહતી જતી પેદાશને પુરવા મળ્યાં રાજ્યોએ આવકની માલ ઉપર જગત તાંખી વડીવટન ખર્ચને પડાંથી વળવા પ્રવલ્ન થયા. (અનુક્ર)

કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસિએશન

કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસિએશનના પ્રેમરેની જનરલ મીટિંગ સપ્ટેમ્બર તા. ૧૭ મી, રવીવારના રોજ અધારે ૨૫ વાગે હરખન ખાતે, કોલસ રટ્ટીપર આવેલા તામીલ ઇન્સ્ટીટ્યુટમાં મળી, સધળા પ્રેમરેને અને પ્રેમર થયા ઇન્કનારને હાજરી આપવા વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

કાર્યક્રમ: રીપોર્ટ, અધારણ, કુ'રળી, સામાન્ય. જે બીજી કોઇ પણ રાજદ્વારી સંસ્થાના સભ્ય હશે તેનાથી આ સંસ્થાના પ્રેમર બની શકાશે નહિ.

અ. કીરેશ્વર   એસ. એલ. સીંગ,
પ્રમુખ.   આજમ હુસેઇ
એમ. એમ. માંધી   જે. એન. સેટ્ટરીઓ.
૬૫-પ્રમુખ.

મીતા મન્યન

(દેખ-કિરીદલાલ બનવામલલ મહાવાળા).

અધ્યાય છઠો (ચાલુ)

(૬) સ્લોક ૧૬ થી ૧૭

કદાં જાણુ'ને એક કાંકાતો ખુલસો કરી લેવાનું મન થયું. તેણે પ્રુકયું:

"ગોરેશ્વર! જેમ અધ્યાય વિશે બાપે સુખના કરી તેમ સાધકની દિનચર્યા અને આદાર-નિદ્રા વગેરે વિશે પણ દિગ્દર્શન કરાવે તો સારું."

તે પર જનાઈન બોલ્યા:

"બહે. આ પ્રજા તેં ઠીક પ્રુકયો.

"જાણુ'ન, સાધકની રહેણી-કરણી વિશે એકજ વાક્યમાં મારે કહેવું હોય તો હું કહું કે સાધકે સર્વ પ્રકારની અતિ-ચયનાનો આશ કરવો. સાધકનાં કરીર અને મનમાં સ્વચ્છિ અને કૃદાસ રહેવા જોઈએ. કરીરમાં કે મનમાં બાધિ કે અક્રિય કે અક્રિય ક્રિયજ થવાં ન જોઈએ; તેમ કરીરમાં જેવી અરમી પણ ન વધવી જોઈએ કે જેથી મારી પોં જોર કાઢવા વિના એને ચેનજ ન પડે. મદાખાણા! પાનાના અખાસ માટે એટલો સમય પોતે રાખ્યો હોય તેટલો લખજ હોંશવારી રાખીને આજસ, નિદ્રા, સુરતી, કરીર કે મનમાં થાક વગેરે અનુભવ્યા વિના એસી કાંકે જોડલાં જેનાં કરીર અને મન કલકાં રહેવાં જોઈએ. આવા અખાસ પાછળ રોજ લખલખ એક પહેર (બે-વજી કલાક) ગાગવો જે કમ'ખર્ચે માટે ચોખ માપ છે. એટલા અખાસનો પણ એ લખ સદન ન કરી કાંકે તેહું આરોગ્ય સારું ન અણાય.

"જાણુ'ના એક વાત કહેવાની રહી ગઈ. ખાનાકપાસ કરનાર સાધકે અધ્યાય વનને પાણીને રહેવું જોઈએ. અધ્યાયની દરતા વિના અતમાની ઝીજીઆજી થકી થકી નથી. અધ્યાયમાં સાધે દેહ, મન, કે પ્રાણની શુદ્ધિ, કે વાસનાનો અને કામનો ક્ષય મંભવતો નથી. માટે સાધકે પ્રથમ પ્રુકે અધ્યાય પાળવું. ૧-૧૮

"મીડીવેક! આ પ્રમાણે મન અને ઉદ્યોગને નિયમમાં રાખનારો પોતાના ચિત્તને એકાગ્ર કરવાનો નિરંતર અખાસ રાખનારો થોગી પામે ધોમે નિવાજીને આપવા યાગી અતમાની ચાંતિને પામે છે." ૧૫

"જાણુ' આરોગ્ય સાચવવા માટે શં પાણુ અને શું હોડવું. જે મદત્તવું છે, તે કરતાં કેટલું જાણુ' એ વધારે મદત્તવું છે. કોઇ સાધક રાજસ-તામસ પદ્ધતી, માલક દ્રવ્યો વગેરેને તો કાંકે નહિજ, પણ સાત્વિક આદારમાંથીજ બોરાકની પર્ષકગી કરી લે, જેમ કહેવાની બર ન હોય, પણ, એવો સાત્વિક આદાર પણ માપસરજ લેવો જોઈએ. આજ પછી પેટ ભારે ન લાગે, કુરતી ન આવે, શુનું ન પડે, જેટલું પ્રમાણસર જાણુ' જોઈએ.

"બીમાણુ! જેમ અવાકાર કરનારને તેમજ વારંવાર વખવાસ કરનારનેયે થોમ સિદ્ધ થતો નથી.

“માટે સાધકે જ્યારે પતે એવે, મગજને પોતાને વિચારે
શેવો, પણ જુન કરતાં એમાં પ્રમાણમાજ શેવે. સામાન્ય
માન એમ બતાવી શકાય કે પોતે સહેલાઈથી એક દેકે માણ
એ એમ કાણે તેનાથી અધી પોતાજ સાધકે શેવો. પણ તે
સારી રીતે ચાલેને આવે. અર્થાદ્વારથી માનસિક અમ
સારી પેઠે લાજ કાઢાય છે, અને છતાં શરીર રોગી અને અલગત
વળ નથી.”

“સુગંધેશી બીજી બાબત નિરાની. સાધકને લાલ્લી જેમ
નિદ્રાનો અવસ્થા તાજ કરવાની જરૂર નથી. એણે માથસર
અને નિષ્ક્રિય માટે નિદ્રા લેવામાં આગમ ન કરવું, તેમ જુન
નિદ્રાણુ પણ ન વળું.”

“સામાન્ય રીતે રાત્રિને છેલ્લો પહોર (રાત્રે અંતે કે વખતે
પરિ-સાક પાંચ) નિરાની સાધક માટે અભ્યાસ માટે અનુકૂળ
સમય મળ્યા. છેલ્લો પહોર રહ્યો હોય ત્યાંજ ઉપ જામ
અને પુરેપુરા જાગત થઈ જવાનું એવી ટેવ સાધકે પાડવી
એવે. મિતાકારી સાધકને પાંચથી સાત કલાકની ઉંચ
પુરવી માથ સાત કલાકથી એકાદીજ એવે, વધારે નાંક.
વધારે નિદ્રા આવતી હોય તો જાગવું કે અલસતાં હોય છે.”

“દરે બીજી દિનચર્યા (રમે મારો અભિપ્રાય સંજ્ઞા. પરા-
કમપ્રિય, સાધકે તૃણાઓનો કુચ્છેદ કાંઈ ખાનના અભ્યાસના
પહોરમાંજ કરવાનો નથી, પણ જીવનમાંથીજ તેને કાઢવાની
છે. આથી, જો એ દિવસ દરમ્યાન તૃણાઓયક અવસરો
કરે અને યોજનાઓ પડ્યા કરે તો તેની સાધના કદિ સિદ્ધ
થશે, એમ આશા રાખીશ નહિ. માટે સાધકે પવિત્ર અને
આવરતક કર્તવ્ય કર્યાં કરવાં. આ કર્તવ્ય અને તે કર્તવ્ય, અર્થ
જાણું અને ત્યાં જાઉં, એવી યોજનાઓ ન પડવી પણ જે
કર્તવ્યે આવરતકજ હોય તેનો ત્યાજ પણ ન કરવો. વળી,
પુણ્યકામી, સાધકે આવાં કર્તવ્યો નિષ્કામપણે, નિઃસ્વાર્થપણે,
પવિત્ર ચિત્તે, ચિત્તની પ્રસન્નતા અને શાંતિ જાળવીને કરવાનો
પ્રયત્ન કર્યો કરવો.”

“પરંતુ! સાધકે એમ સમજવાનું નથી કે તે આસન
વાળને એણે તેજોજ વખત સાધનાનો છે, અને આક્રોશ
વખત એ તેમ વર્ણવેનો છે. ચિત્તની પરીક્ષા અને સુદક્ષતા
દરવર માટે જે વિશેષ પ્રયત્ન કરવો પડે છે, તેજો પુરતુંજ
ખાતાખાસતું પ્રયોજન છે; વાળી જીજ્ઞાસુની સાધના તે માટે
પહોર રહે. માટે જીવનનું ધ્યેય એ દિવસ દરમ્યાન ન જુલે,
અને પોતાનાં કર્તવ્યો વિશેષ અને વિચારની અકામતા તો
સહ્યે રાખેજ.”

“વળી, પ્રિય! એક વધારે સુખના સાધકને ઉપયોગી થાય
એવી છે:

“નરોત્તમ! એકમતા સિદ્ધ કરવા માટે પરમાત્માના વૈશ્વવી
સંકલ્પનું કે તે સંકલ્પને શ્રુતિમાન આદર્શ રજુ કરનારનું
આલંબન લેવાની એ તને સલાહ આપી છે. સાધક પોતાની
જીવનચર્યામાં આ વાતને ન જુલે. એ સમયમાં રાખે કે એ
વૈશ્વવી સંકલ્પ સાથે એણે સંકલ્પ લેવાનું છે, અને પોતાના
જીવન દ્વારા એ સંકલ્પને વિશેષ સિદ્ધ કરવાનો છે. આથી,
એ જે રીતે ધર્મનું સ્થાપન, અધર્મને વિરોધ, જુનાનું પાલન
અને સોજાનું એમ કામ એ રીતે જીવન જીવીત કરવાનો
અભ્યસ રાખે, અને એ રીતે આર્થી, પૂર્તા, દરતાં દરતાં, અને
અર્થ કરતાં કરતાં એ પોતાના ધ્યેયનું એકામ ચિંતન ન હોય
તેણે અનુસંધાન તો રાખેજ.”

“અદ્યાણુ મિત્ર! આ રીતે દિનચર્યા રાખનારને દુઃખનાશક
અભ્યાસયોગમાં નિષ્કલસિદ્ધિ મળશે.” ૧૬-૧૭ (આપુરી)

સુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

પદ્મકાવ્ય - ભેખડ: પ્રમોદ - આ ન્દાન પુસ્તકમાં અભ્યાસી
મણી જરી વાંચનાં જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ઉપજા-
વેલી છે. આ વાંચનાં આમ કરીને કુમાર વખત
માળગે માટે છે. **શ્રી. શ્રી. ૧-૮.**

કૃષ્ણ કાકી - ભેખડ: ૨. અ કાકી ૨૨૫ પાનાના પુસ્તકમાં
જુના જમાનાની જે અને કાકીનો હાથ
કાચક પરીચય લેખો આપે છે. **શ્રી. શ્રી. ૩.**

દિવેશની વાતો કતા: રામનાથજી વિશ્વનાથ પાઠક.
આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાંચનાં છે. આ પુસ્તકમાં નમ
કલકા, ઉપકાસ, વિનોદ વિવેર છે. તેમજ બીજા ગ્રેમ
દિવસ ગ્રેમ વિવેર પણ છે. **શ્રી. શ્રી. ૨-૬.**

વાર્તા વિહાર - આ પાઠ પુઠાની ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં
ન્દાની વાંચનાં છે. કરજ, અંબાર અને કળાવ વાંર્તા
આથી અરુપ છે. ૨૫ કુળી વાંર્તાઓ છે. **શ્રી. શ્રી. ૫-૧૦.**

દાંબરદાહન - સંબંધકર્તા: કલ્યાણજી સુધરશ દેસાઈ
પહેલો ભાગ કુદાના ચરિત, જુન આખ્યાન, પદ્મક
આખ્યાન વિવેર આખ્યાનો તથા કાવ્યોથી અરુપ ૮૭૦
પાનાનું છે. **શ્રી. ૬.**

બીજો ભાગ નરસીંહ મહેતાની કુડી, અબ્દિય-જુ
આખ્યાન, વામન ચરિત તથા નરસીંહ મહેતાના અને
ચીરનાથના કાવ્યો છે આ પણ ૮૧૦ પાનાનું પુસ્તક છે.
શ્રી. ૭-૬.

સાતમો ભાગ આમાં તથા અતોના અભ્યાસ તથા
કાવ્યો છે. ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ ૫-૧૦
પુસ્તકમાં ૪૫-૫૦૦ ભાગનો અને કાવ્યોનો સંગ્રહ છે.
શ્રી. ૫.

‘ધર્મસંકલ્પ’ - અનંતસપ્તક પછી માંધીજીને આપમાં
મેકલેકા લેખોનો સંગ્રહ. અનુવાદક: ચંદ્રકાંત કુલક
શ્રી. ૨.

જીવિતની રસપ્રસાર - સંપાદક હવેશચંદ્ર મેધાણી આના
૫ ભાગ છે, આની અંદર સોરઠી કુદાઓ અનુવાદ
સાથે છે. આ કુદાઓ વિરોના છે અને એમાં સુરાતન
અને દેશકાલો અર્થ છે. કાંઈક પહેલાં એ
ભાગની શ્રી. ૨-૬ પ્રત્યેકની, અને શ્રી. ૩-૬,
૪થા શ્રી. ૩-૭, ૫થા શ્રી. ૩-૬.

ભારત પુણ્ય પ્રવાસ આદ્યમ - ચીરકાર જુ દેસાઈ.
આમાં ભારતની મુક્તી અને પદ્મક કુષોના ચીરકાર
સંકર રીતે ચીત્રા ચીત્રા છે. રાખના લરીકે કીલ્લત,
અમર, જાક, વીરને વીદાય, વીરે ૧૨ ચીત્રા છે.
શ્રી. શ્રી. ૨-૬.

પરજીતા - વિસરજન - પુજારીજી - આ વાંર્તા મુજ રીત-
નાથ દાંતોની લખેલી છે. આમાં ગોપ લેવા નેવી
ન્દાની રસીક વાંર્તાઓ છે.

પ્રત્યેકની શ્રી. શ્રી. ૨-૬, શ્રી. ૧, શ્રી. ૨.

આત્મનિવેદન - આ ૬૪૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો
પર લેખ લખ્યા છે. વાંચનાં ૧૨૪ જુદા જુદા ભવન
વિષયોનો રજ પી કરશે **શ્રી. શ્રી. ૭.**

(વિશ્વજીવન-કરકાણીની વાર્તાને પ્રકાશ દરીબાર્ડે દેવાઈએ છે એ અનુવાદ છે. કી. શી. ૨-૬.

તજીબા-ભાગ ૧, ૨, ૩ ભાગના પ્રથમ, બીજા ત્રીજા પુસ્તકમાં કુટુંબ વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ ત્રણે ભાગોમાં હાસ્યરસ, કથારસ તેમજ ધાર્મિક તથા રાજકારી વિષયો નહીં વાર્તાઓ વાચકો મળશે. ૨૫૦ પાનાનું એક એક પુસ્તક છે. કી. પ્રત્યેકની શી. ૩-૩.

અંધારા ભેદાશ-પ્રદોશક: મોપાસસાસ જીરામમાં પહેલ નંબરમાં મુદ્દત ઇન્ડિયા કંપનીના અમલદારોએ એ અવાજો કર્યા છે. તે વિશે કુલ માહિતી આ પુસ્તકમાં મળશે. કી. શી. ૧-૩.

રાજાજીની વાર્તા-અનુવાદ: રજીસ્ટર ખૂબી. આમાંની વાર્તાઓ હાલની દેશની સ્થિતિ જતાની રહી છે અને નહીં વાર્તાઓ તવજીવ અને જમ ઇન્ડિયામાં પ્રચલિત થઈ ચૂકેલી છે. કી. શી. ૧.

જુહાપો કીપક-ભાગ ૧, ૨ અનુવાદ: કમલાદેવી દાસી. આમાં મોક્ષ રાજ્યના જન કમલો પ્રતીકા છે. આ કૃતિના એક પુસ્તકમાં અનુવાદ છે વાર્તાઓ જવાનું છે અને કથાઓની જરૂર છે. કી. અનુક્રમે શી. ૨-૬ અને શી. ૧-૧૦.

આનંદચંદ-અનુવાદ: પ્રજાસન કીશીન ભારતવાસીઓને રાષ્ટ્રીય જોતન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તાઓ કથાઓ વર્ણનો છે. કી. શી. ૩.

અત્યંતી શોધમાં-અનુવાદ: જોર્જ ઓર્વેલ મેથાઈ આ ૨૦૦ પાનાના પુસ્તકમાં સામાજિક વાર્તા છે. માણસ સમને આવરે શું શું કરે છે તે આમાંથી જાણી શકાય. કી. ૨-૧.

ઈન્ડીયા-ગુજરાતી ન્યાયી ડીક્ષનરી-કર્તા: K. V. Narayana. આમાં જરૂર પડતાં બધા શબ્દોનો સમાવેશ છે. કી. શી. ૫-૧.

વિતાના અંગારા-કર્તા: જોર્જ ઓર્વેલ, આની અંદર કુમળા વયના આ અને પુરૂષો રહીના જંબોથી આજો વિતામાં બળ વરસે થાય છે. આની દુન્યાવાની નાની વાર્તાઓ લેખક આપી છે. એ બાબ છે. પ્રત્યેકની કી. શી. ૧.

કુટુંબ દોષ-અનુવાદ: નેહાલાલ માધી, આ નવા પુસ્તકમાં દીકરા કુટુંબ રજુ છે એ પછી સરળ અને સુંદર રીતે લખ્યું છે અને દોષને પાકું સુખી કરવા શું કરવું તે પણ આમાંથી વાચક જાણશે. કી. શી. ૧.

ગુજરાતી-ઈન્ડીયા ડીક્ષનરી કોડી-કર્તા: બી. એમ. બલકાસ, આ ૧૨૦૦ પાનાની ડીક્ષનરીમાં એક એક શબ્દ મળશે, ગુજરાતીમાંથી ઈન્ડીયા ભાષામાં ઉપયોગી થઈ પડશે. તેમજ આજ કાલીની મોટી ઈન્ડીયા ગુજરાતી ડીક્ષનરી પણ છે. કી. શી. ૧-૦-૦

ચરીત્ર અંકિત-૪૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ પ્રકરણો છે. તેમાં ૮૮ મહાત્માઓનું કુલ ચરીત્ર આલેખ્યું છે. આ પુસ્તકમાં પ્રત્યેક મહાત્મા મહાત્મા પુરોષને સ્થાન આપ્યું છે અને પછી ભાષામાં છે. કી. શી. ૫-૬.

કલેસરના લેખો-અખાતર દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કલેસરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ રજિસ્ટ્રી કોવા કરતાં ગુજરાતી ભાષાપરના તેમજ રાજ્યોના 'તવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ પાકા પુસ્તકમાં ૭૪૧ પાનાના

પુસ્તકમાં તેમના ગ્રાંથપુષ્પો લેખોનો સંગ્રહ છે. કી. શી. ૭.

અંદર કુટુંબ રજુ-કર્તા: રોસ્ટરોવની આ નામની અંગ્રેજી ચોપડી આ સુંદર અને સરળ ભાષાનું છે. સામાજિક, આર્થિક અને ધાર્મિક વિષયો અને સવાલોનો ભેદ આમાં જાણી શકાય. કી. શી. ૨.

અંધારા ભેદાશ-૨૧૬ કી. શી. ૨-૬.

જંબુ કાચડી-બી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ એક રાષ્ટ્રીય રેતા અને મહાત્મા મહાત્માનું મુસ્ત અનુવાદી તરીકે અભિજાત છે. આ પુસ્તકમાં બી. રાજગોપાલાચાર્યે રાજાના વજ્ર માસના કારણમાં જાણી શકેલી રાજનીતી છે. કલેસર તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "કલેસરનું મંત્ર આમાં છેલ્લું મધ્ય પમાણકાથી આપણું છે કે આ ચોપડી સાર્વજનિકમાં કામનું સ્થાન લેશે." પ્રકાશ દરિબાર્ડે દેવાઈએ તેમાં બી. રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. કી. શી. ૧-૧૦.

જંબુ કાચડી-આ પાકા પુસ્તકમાં ૧૫૨ પાનાના રસથી ભર્યા છે. કી. શી. ૧-૬.

ઉત્તરનાની વાર્તા અને હિમાલયનો પ્રવાસ-આ પુસ્તક કથાને માન્યતા કલેસરે પોતાના સર્વોચ્ચ સાથે હિમાલયના કરતા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીકીયર્થન આપેલું છે. કી. શી. ૧-૧.

જોતરાતી દીવાલો-આ નવા પુસ્તકમાં બી. કલેસરનો એકલો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આંદોલનની ઉત્તરે એકની દીવાલો આવેલી છે અને તે તોળોની પાછળ શું થઈ તે જાણી શકાય તેની પાછળ પરીપણ થઈ તેથી તેનું નામ લેખકે "જોતરાતી દીવાલો" એવું કરીને તરતની દીવાલો આવેલું છે. કી. શી. ૧-૬.

અનુવાદ કૅટાલોગ:
Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

આસ નામ-પુસ્તક અંગતનારાઓએ જોઈને સાથે પકડ્યા મોકલી આપવા. વી. પી. ના આરદરને બીલકેલ ધ્યાન દેવામાં આવશે નહિ.

બનાના
મોટા ગોચરવાળા નબળી પાત્રે બેલા મોટા ફ્રુટ (આશરે ૬૦૦) કી. શી. ૨૦ સી. એ. જી. તાજાં મોટાં મોટાં બેલાં. આદુ રાત્રી રાત્રી.
LARGE SELECTED BANANAS
20/- Cents G.O.D., L.C.R. Durban.
G. M. AHMED,
Fruit Exporting Specialist,
64, Prince Edward Street, Durban.

મફત! તદન મફત!!
કપડાંની માહિતીવાળું રેકર્ડિંગ પુસ્તક કી. શી. ૫૫ કિ. શી. ૬૮૫૫ અર્થે મફત તદન મફત મળે છે. મંગલો.
મફત મંગલો કુલેસી, અમરમર, કાલીઆંક.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફળ અને વેજિટેબલ માટે કીના એજન્ટો ટ્રીપર ખાતે
પ્રાન્સ રવાના આવે છે. મંગાવી ખાતો કરેલો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફળ ભાવનું વાણું ફ્રી અને વેજિટેબલ સાર પેકીંગ કરી શી
એ. એ. થી મોકલવામાં આવશે. બખો:-
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

અઠવાડિક પંચાંગ

વાર	મીરની	કોફ	મુસકમાન	પારસી	સુરેદિન	સુમરિવ
	૧૬૮૩	૧૬૮૬	૧૩૫૨	૧૩૦૩	ક. મી.	ક. મી.
	સપ્ટેમ્બર	ઓક્ટોબર	નવમ્બર	ડિસેમ્બર		
સુર	૧૫	૧૬	૨૪	૬	૫-૪૫	૫-૪૮
મંગી	૧૬	૧૭	૨૫	૭	૫-૪૬	૫-૪૦
રવી	૧૭	૧૮	૨૬	૮	૫-૪૨	૫-૪૦
મોમ	૧૮	૧૯	૨૭	૯	૫-૪૧	૫-૪૧
મંગલ	૧૯	૨૦	૨૮	૧૦	૫-૪૦	૫-૪૧
બુધ	૨૦	૨૧	૨૯	૧૧	૫-૪૮	૫-૪૨
શુક્ર	૨૧	૨૨	૩૦	૧૨	૫-૪૭	૫-૪૨

'Phone 3567. Box 316, 68, Victoria Street, DURBAN

HEERABHAI MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

હીરાબાઈ મોરાર મટવાડકર,

ફલફળ ફ્રી અને વેજિટેબલ એક્સપોર્ટર
અને કમિશન એજન્ટ

ફર્શિંગ સારી રીતે કરી માલ શી.એ.એ. થી મોકલવામાં આવશે
ટેલીફોન ૩૫૬૭ બોક્ષ ૩૧૬ ૬૮ વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 62

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફળ ભાવનું ફ્રી અને વેજિટેબલ સાર પેકીંગ કરી
શી. એ. એ. થી મોકલવામાં આવશે. બખો:-
P. O. Box 442. Durban. 129 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,

UNDER TACKER.

Curtains & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and House Clearance at Moderate Charges. Fresh Flowers
and Wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 464 Cent.

MANAGER: M. S. FRANCIS

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

કર્ટન, ફ્લૉર વ્રેથર્સ, ટુ વોલ વાઈટ્સ ટુ નેશીયલ ફ્લૉર વ્રેથર્સ
અને હો. હાઉસ ક્લિયરન્સ.

ફોન ૪૬૪ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.
મેનેજર: કે. એસ. ફ્રાન્સિસ

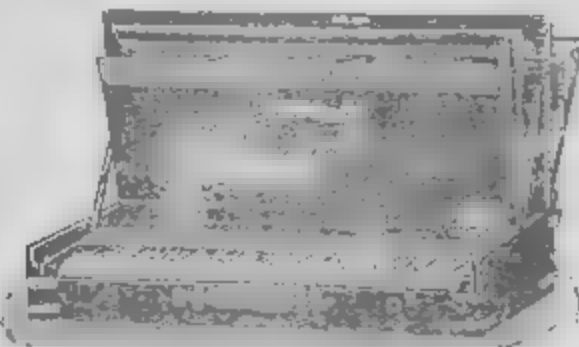
માત્ર થોડા વખત માટેજ.

અમુલ્ય લાભ.

વહેલો ને પડેલો.

હાથના કબજા રીડ દ્વારમોનીયમ.

પગના કબજા રીડ કાપક ટા.

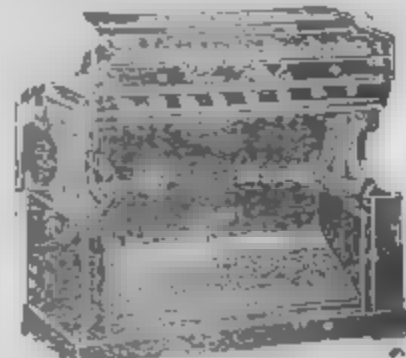

પા. ૩-૧૦-૭.

રીડકાપના
ખાતો

સીંગલ
રીડ
કાપક

પા. ૨-૧૫-૮.

પા. ૧૦-૧૦-૮

બહાર મામલા એક્ટર ટ્રીપર પુરતો ખાતો ખાતો ખાતો ખાતો ખાતો ખાતો ખાતો ખાતો
અમારા ૩૦ વર્ષના લાંબા અનુભવ પછી આ દશની ક્ષણે અનુભવતાં હરેક જાતના દ્વારમોનીયમ
મંગાવી થોડા કાળમાં સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

ફરેક જાતના ફર્શિંગ પાર્ટસ, ફરેક જાતનું રીપેરીંગ કામ પુરતા કાંતોપ સાથે કરી આપવામાં આવે છે,
બહાર મામલા વાળાઓએ એક્ટર સાથે રપ હા એકવાલ મોકલવા અને પાતાનું નામ સરનામું
વિષેસે થોડા અંકરે બજાવવું.

પી.એ. બાક્સ ૪૬૦.

એશીયા મ્યુઝીક સલૂન,

૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

GOUGHIA'S MUSIC SALOON

પા. ૩, બોક્ષ ૪૬૦.

131 QUEEN STREET, Durban.

શિયાળાના પૌષ્ટિક પાકો તૈયાર છે

॥ अमृतं त्वं नमस्कृतं ॥

કાનિયા રાજ્ય સાક્ષિઅપરાક—રુદ્રાં કાન્તી તેજ તન્નરેલી આયે છે તેવી જાંર ૧૨ જાનગી વનરણા નાંજામાં આવી છે સોના, ચાંદી, ધરણ, યંજાની કાકમ, જીવમોડી કપુર, ગરાસ, રરુદી કાંર, અંબર, શીલાજીવ, કારકાપરજા, વીઠારીકંઠ, પાકલોઅન, સનાવળી, નરસુંદી, અમુરજીવ, અંદ્રપાના, મોનારજા લોક. અજરડ પરચળ અરમ વીઠેર જાનના આંજેથી તેવાર કરવામાં આપે છે. રૂક કોવા જાં નાવજુવાન મારક અંબર અપરકાં કાનિય વજી હરવસના સેવનથી જાજાર્ આયે છે. રનડા એકના કાનાની રી. ૩૦-૬.

ଦଳର ଉପକ୍ରମ କାହାନୀ ଅଛି । ୨-୫.

કચ્છી બ્રહ્મવિદ્ય—૧૩મી તથા ૧૪મી તથા ૧૫મી સુધીના પાનાઓમાં

ରାଜ୍ୟର ଅଳ. ୫.

સુન્દર-દેવ-જીના વચ્ચે પ્રશ્નની કમરનો દુખાવો જરૂર મળ્યા નાથ ૫' એ હીમલમાં ફાવેલો પહેલાં ૫'

ରାଜ୍ୟର ଅଞ୍ଚ. ୫.

કચ્છ-૧૯૫૬—કરીરના પાસેના લોકો : મધ્ય કરી કમિન ગામના કરીર હાલુ' ગામે છે.

સત્યની શી. ૫.

॥सुखपाद—अरीरना साभाओ, मासुषी ७७३५५ दाबा, दुष्मता दोष तेने जवळीकमना हापहो करे जे

રત્નની શી. ૫.

મેથીપાક—કપાસો મેથીપાક ખાખ્ખા સારીથી ખાંદિકામાં ચણાવાયેલો છે. જેના વપાણ કરેલા કરતાં મંઝાવાં ખાત્રી કરો. પાટલસર કપાસો નામનું ભેજલ વાંચી ભેજે. ચણાની રી. ૪

എൻ. എസ്. ഐ. ഐ. ഐ.

॥६॥॥—स्वादिष्ट अकारे नारदा तरी। जायसी पोषण काये ॥

ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରୁଛି ।

એ ઉપરાંત અજરવાક, સંઘવાક, માજરવાક, હાંપીયાક વગેરે એવાના શાક તાજાં તેવાર કરી આપવામાં આવે છે.

મોરહા સાથે પેશા શિક્ષણ મહેરબાની કરવી.

વધુ જાણીશો તો જો લખો:—

KAPITAN BALCONY HOTEL.

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3023.

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

देशी। आपसपर तथा जगजगामेने उत्तरदान' उत्तम स्थल.

તમારા ધંધાની બાહેર ખબર ક્યા છપાવશે ?

‘ઈન્ડિયન એપ્પાઈનચન’ માં

જે જીવનામાં જીવનું હોઈને કાવું જાણના સારથિય પ્રવૃત્તિમાં વ્યવહાર એ

ਅੰਤਰ ਅਤੇ

૬ માટે જાણો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

'Phone 2442.

P. O. Box 1158

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street

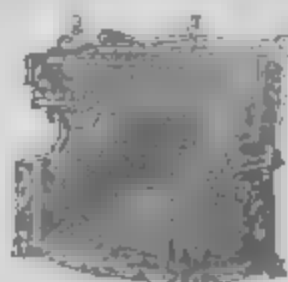
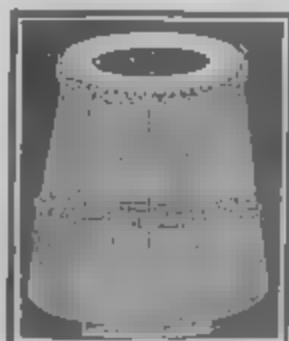
DENHAM, 1981]

માર્ગોદેશની રેકૉર્ડ

ਸ੍ਰੀ ਹਸਤਾਨੀ—ਅੰਬਰਾਜੀ—ਦਮੀਯ—ਟੇਲੇਭ

જિલ્લો થી. ૩-૩ હજારની થી. ૩૫-૦

દુરધિની ૪૫ ઓરીએન્ડ પ્રેસ.

ગાંધીધા. ૬૧-૭-૧ થી પા. ૫-૧૦-૦ ભેટી.

પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૪૫-૦-૦, હાથના અને પગના.

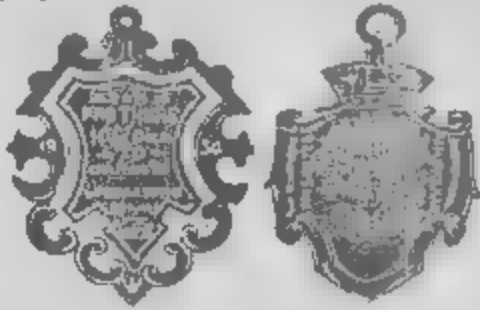
શીલ્પ મંડળ દ્વારા ઉપલબ્ધ સ્થાપત્ય

RECEIVED at the O. R. U. on a Newspaper
YOUNG PEOPLE

DURBAN

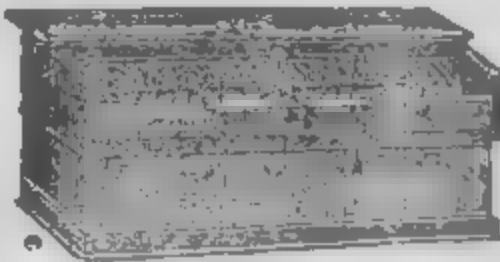
AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

ફરેક જાતના સરદાર ફલ્યુટ
ફાર્માસ્યુટિકલ અને સરદાર ફોન
માર્કેટમાં અમારી પોતાની
ફેબ્રિકેશન બનાવવામાં
આવે-છે. વધુ વિગત
માટે એક આનાનો
સાંપ ચોકલી ફર્યાદ
મંગાવી આવો ફરે.

ચેતસીંગ ગુરુબક્ષસીંગ એન્ડ પ્રધર્સ,

ફેર ઝોડીશ અને ફાર્માસ્યુટિકલ પ મી ગલ્લીના નાક, રહેર સેન્ટ્રલ સ્ટ્રીટ રોડ, મુંબઈ, ૮.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay, બાબત ઝોડીશ અને ફાર્માસ્યુટિકલ ફાર્માસ્યુટિકલ રોડ, મુંબઈ, ૨

૨૪ કલાકમાં ફામદો કરનારે જગતસિદ્ધ

સપ્ટામેશન

ફરાજ, ખજ, પુલ્કલી, ખરજીવું વિગેરે ચામડીના ફર્ફ હપર અકસીર દવા છે.
ફપર હપર ફાવ પડતા નથી. વજા એક્ઝીબીશનોમાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
ફી. બા. ૧ ના છ આના, પોસ્ટલ પેકેજિંગ આજે જુદો, આખરે ફાર એક્ઝીબીટો એક્ઝીબીટો છે.

સપ્ટ કંપની, ફાલખારવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

નિશી. ઉપર, મકક, વંદા, માખી,
અવજા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

ખોડીશ બનાવવા ફકત કીટીંગસ વેચાય છે. ૨/૪

Box 247 & 317

Tel. "Mastril,"

HUSEIN ISMAIL (SARDARGADHI VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

ખોડીશ ૨/૪૪ અને ફરેક ૨/૪૪ માં ફેરફાર મળી

ફુસેન ફરમાઇલ (સરદારવલ વાલા)

ફાર્માસ્યુટિકલ એજન્ટ,

ફેર, પા. ૮. આજે ફરે.

60

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add.

Established A. D. 1869

Transit Add:

P. O. Box, 666,

P. O. Box, 4302,

Capetown.

Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY

WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

■ Kort Street,

JOHANNESBURG.

**નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ**

નફાનામાં નફાનું પ્રમાણ અને મોટામાં મોટું બિઝનેસ

આપનારી આસઠ વર્ષની જુની કંપની.

જાહેશીના વીધા કલસાવાળી શા શા ફાયદા થાય છે તે બજારું હોય તે અને કમ કંપનીમાં
કલસાવાળી વજમાં વજ ફાયદા અને સદન ઓળામાં ઓળા પ્રીમીયમ ભરવાળી
મળે તે બજારું હોય તે મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

હિંદીઓના બોઝનેસના માફ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

એડાનીસબર્ગ,

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kakatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khoti, P. O. Box 69, Vereeniging.

Rampart Row,

Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL.

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO SHOEKEEPERS

It is profitable to stock the recommended Keen's Blue.

and you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર
ધ્યાનપૂર્વક ભેરો

કારણ કે જ્યારે તમે કીન્સ-ઓક્સફર્ડ બ્લુ શેવા દુકાને બસો જ્યારે તમે ખાતરી કરી શકો છો તમને ખોટા શેવા નહીં મળ્યા હો. કીન્સ-ઓક્સફર્ડ બ્લુ શાપરવાણી કંપનીને કામ પડતા નથી અને શાપરવા આ તે સસ્તો પડે છે.

**કીન્સ
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીન્સ-ઓક્સફર્ડ બ્લુ શેવા માટે શાપરવા અને તેજ બ્લુ શાપરવા બહામણ કરવી એ કાયદાકીય છે એનું કારણ એમ ક્રીકી. જો કોઈકે કીન્સ-ઓક્સફર્ડ બ્લુ શેવા નહીં મળતા હોય તો તેઓ સોને સત્વર કચે અને ફરીથી બ્લુ શેવા ખરીદવા આવશે

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc, supplied and cabled to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલોટેપલ ચઢાવનાર

નાણાણનાં નંબર એકતા બનાના, પશ્ચિમી વિશેષે ચીન આરદર ખવેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

દરેક આરદર ઉપર અતી કમરેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકિંગ કરી કીફાવત આવવી શકાય છે.

કેપ પ્રાવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, કીરેન્ડ, રોડેસીયા વીગેરે દરેક જગ્યાએ શકાયવામાં આવે છે.

સંપર્ક: રવજી બુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧.

૮ મેલ રોડ,

દરબન, નાણા.

Indian Opinion

No. 38—Vol. XXXI.

Friday, September 22nd, 1933

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
Price Fourpence.

MANIFESTO

OF THE COLONIAL BORN AND SETTLERS' INDIAN ASSOCIATION

A GENERAL MEETING of the Colonial-born and Settlers' Indian Association was held at the Hindu Tamil Institute, Cross Street, Durban, on Sunday, September 17. Mr. A. Christopher presided. Owing to rainy weather the attendance at the meeting was not as expected. The Hall was, nevertheless, full. Maritzburg was represented by Dr. Peters, Messrs. S. Muthay, Christie and others.

The following manifesto and the constitution and rules of the Association were passed unanimously and a provisional committee of 15 members was elected who together with the provisional officials already elected, will carry on with the work. The election of permanent officials has been postponed for a month.

The provisional officials are as follows: Chairman, Mr. A. Christopher; Vice-Chairman, Mr. Manilal M. Gandhi; Hon. secretaries, Messrs. S. L. Singh, Ajam Haffjee and M. John; Hon. treasurers, Messrs. K. K. Pillay, P. G. Naidoo; Committee, Messrs. L. Gabriel, P. R. Pathe, C. N. M. Khan, M. Thajmoo, N. K. Chetty, A. K. E. Bux, S. P. Nicholas, P. R. Singh, E. M. Chin, C. R. Naidoo, R. N. Naidoo, D. S. Chetty, M. B. Lazarus, Isaac David and S. D. Moodley.

Manifesto

1. Indians born in this country and those who have made this country their permanent home, have the indisputable right to remain in this country.

The Association will strenuously oppose any scheme which has for its object the sending away of Indians from this country. It will oppose the Colonization Scheme and will fight for the deletion of the Assisted Emigration Scheme from the Statute.

2. The Union Government admits that eighty per cent. of the Indian population of South Africa are born in this country. The Association, whilst safeguarding their existing rights, will work towards Indians attaining full citizenship rights.

3. Recognising the principle that there shall be no taxation without representation, and recognising that Indians contribute in proportion to their earning capacity and wealth, to the taxes of the country, the Association will re-claim franchise rights for Indians.

4. The Association will concentrate on the Educational and social uplift of the poorer classes of Indians who have hitherto been neglected.

5. The Association will organise Indian labour so that it may take its rightful place in the industrial fabric of South Africa. It will adhere to the principle of equal pay for equal work. The

Association will oppose the white labour policy which is retrograde in its application.

6. The Association accepts the view that Indians in South Africa should conform to western standards of living. To attain that standard the Association will ask for increased facilities for higher education both for boys and girls, and for the industrial and agricultural education of Indians and will insist upon free primary education of Indian children and for equal economic opportunities.

7. Whilst the Association claims full citizenship rights, Indians will offer themselves for enrolment in the defence forces of the country.

8. The Association will organise Boy Scouts and Girl Guides amongst Indians, and will seek for recognition of such movements by Headquarters.

9. The Association will not countenance any illicit entry into this country.

Constitution And Rules

The following is the constitution and rules of the Colonial-born and Settlers' Indian Association:—

NAME

1. The organisation herein constituted shall be known as the "Colonial-Born and Settlers' Indian Association" and hereinafter referred to as the Association.

HEADQUARTERS

11. The headquarters of the Association shall be in Durban, in the Province of Natal.

POLICY

111. The policy of the Association shall be South African in that it stands for Western standards subject to the retention by its members of their religions and their languages.

OBJECTS

1V. The objects of the Association shall be:

1. To organise into one brotherhood all who have been born in South Africa and have permanent lawful homes in South Africa.
2. To further educational facilities especially technical, industrial and agricultural.
3. To work for the modification of the white labour policy that it be not used to displace Indian labour because it is Indian labour but that it should merely represent white economic standards and generally to work for the improvement and recognition of Indian workers.
4. To work for the improvement of Indian farmers especially peasant farmers.
5. To work for better trading facilities.
6. To safeguard, protect and maintain existing rights and to oppose any encroachment thereon.

and to win back rights taken away especially the franchise.

7. To oppose repatriation, assisted emigration, colonization, illicit entry and any scheme having for its object the reduction of the Indian population.
8. As South African Nationals to work to secure full citizenship rights.
9. To work for the removal of the prohibition against Indians joining the Defence Force.
10. And generally to do everything to further the interests of South Africa and work for inter-racial co-operation and understanding in South Africa.

CONSTITUTION

V. The Association shall consist of :

1. The Association,
2. Branches,
3. Women Auxiliaries,
4. Members.

MEMBERSHIP

VI. The qualifications for membership of the Association shall be :

1. (a) Indians who were introduced in Natal by the Natal Government,
- (b) Indians who have lawful permanent homes in South Africa,
- (c) South African born Indians regardless of sex subject to their being 21 years of age or more.
2. Persons eligible for membership shall become such on joining any of the Branches hereinafter constituted in accordance with the Constitution, or on joining the Association itself.
3. Membership of the Association shall cease when a member ceases to be a member of the Association or of the Branch Association.
4. The Association may make regulations governing the conditions of transfer from one branch to another and for prohibiting or otherwise regulating the enrolment in any branch of any person who has not paid his dues to another.
5. No member of a branch shall communicate with the Association except through his branch.
6. No person shall be eligible for membership who is a member of another political body.

VII. OFFICIALS

The officials of the Association shall be :

- (a) President,
- (b) 15 Vice-Presidents in addition to the Chairman of Branches and Auxiliaries who shall (two facto be Vice-Presidents),
- (c) 3 Honorary Secretaries,
- (d) 2 Honorary Treasurers,
- (e) Auditor (who shall have no vote or voice in the Association.)

VIII. COMMITTEES

The Committee shall consist of :

- (a) 30 members elected at the annual general meeting.
- (b) Officials.
- (c) One delegate from each branch committee in respect of every hundred members up to three hundred members and thereafter one delegate for every two hundred.
- (d) 2 Delegates from a Women's Auxiliary.
- (e) 3 members from each industry, trade or occupation elected by that industry, trade or occupation and failing such election, shall be appointed by the committee itself.

Notes and News

IN response to the Prime Minister's proclamation last Wednesday, September 20, was observed as a day of prayer throughout the country in view of the serious conditions prevailing in various parts of the Union in consequence of the continued drought and depression. All business houses in Durban were closed and a Citizen's service was held in the Town Hall between 10.45 a.m. and 11.45 a.m. The Colonial-born and Settlers' Indian Association held a prayer meeting during that time at the Victoria Square Palace. Over a thousand Indians were present. Indian school children were also present with their teachers. Mr. A. Christopher, who was in the chair, in his opening remarks referred to the difficult times people throughout the world in general and in South Africa in particular were passing through and that it was God alone whom we could look to for relief. Mr. Lazarus, one of the school teachers then addressed the gathering and prayers in the different religions were offered all standing by the Rev. Sundaram in English and Tamil, Mervat Abdul Vahed in Hindustani, and Mr. Naynah Raj in Hindi and Telugu. The meeting then dispersed quietly. Prayers were also offered in every mosque, Church and temple.

BY the death of Mr. A. Dookan which took place after a short illness at the age of 75 at his residence in Gaway Road, Durban, on Thursday, September 14, a well-known personality has disappeared from the life of Durban. A dark looking man with silvery grey hair was always in smiles. Though old in years he was ever young in spirit. In his young age he was energetic and God had blessed him with wealth. With it he had also a large heart being always charitably disposed. In the interests of Indians leaving this country Mr. Dookan established in Behar the Dookan's Immigrants Home and a school. He always gave his share generously whenever he was approached for donations to public funds. Though a supporter of the Congress in the past his sympathies were fully with those who had dissociated from the Congress on the colonization question. In Mr. Dookan's death the Colonial-born and Settlers' Indian Association has lost a very good friend and supporter. The late Mr. Dookan is survived by his widow and one son to whom and to his brothers and other members of his family we extend our heartfelt sympathy in their very sad bereavement.

MR. D. U. MISTRY who having qualified himself as Barrister-at Law of Middle Temple, London, had recently returned to Johannesburg has passed the necessary examination to enable him to practice in the Transvaal and having made a short trip to India has now settled in Johannesburg and opened offices at 20, 20A, New Kampsey Buildings, First floor, corner of Louhri and Fox Streets. We wish Mr. Mistry a brilliant and a successful career.

INDIANS are still leaving this country under the Assisted Emigration Scheme. A few days ago the *Ennsa* took between 200 and 300 which was the third large batch to leave this year making a total of just under the 1000 mark. Last year 2478 Indians left under the scheme.

A REUTER'S message dated September 20 reports the death of Mrs. Annie Besant. A powerful speaker and writer Mrs. Annie Besant was the one to awaken the spirit of Home Rule in India. We hope to give further details of her life in our next issue.

THE POMP OF POWER

TSHEKEDI KHAMA, acting chief of the influential Bamangwato tribe of Bechuanaland, numbering about 80,000, has been deposed from authority and exiled from the Native reserves following a dramatic inquiry into the Chief's action in trying a European before his Native Court and sentencing him to be flogged. The punished European, P. W. McIntosh, on his own admission, was living with a Native woman in a Native hut in the Native settlement. He had appeared before the Native Court on previous occasions. He had no objection to being tried before the Native Court and was quite satisfied with the judgment passed on him. The Court that inquired into Chief Tshokedi's action subsequently expelled the European from the Native territories.

All thinking men have been amazed at the great furore made by the High Commissioner for South Africa, Admiral Evans, over this affair.

There was a man who was supposed to be a white man but had not the professed qualities of a white man any more than that his skin was bleached. In character he was darker than the darkest man living on the face of the earth. For his misbehaviour towards Native women, for which he had been warned on several occasions, he was sentenced to be flogged by a Native Chief. How dare a Native Chief try or sentence a white man, however serious his guilt may be! Natives are, of course, being sentenced not only to be flogged but hanged for criminal offences on European women. But how dare a Native even touch a white man even if he has proved himself to be villain! What a high sense of prestige!

Well, the High Commissioner was enraged when the story reached him. He immediately ordered an inquiry and himself went to the scene. Not alone but with a fully equipped naval force including three field guns. The Commissioners to conduct the inquiry were Captain H. Neale, Assistant Resident Commissioner and Mr. A. Liesching, Political Secretary to the High Commissioner. Two orders were served on Chief Tshokedi one making him a virtual prisoner by confining him to the limits of the military camp and the second temporarily deposing him from the chieftainship pending the inquiry and whatever action may follow it. An army with bayonets fixed was arrayed in the vicinity of the inquiry while two machine guns were trained on the crowd of several hundred Natives present to hear the evidence. Chief Tshokedi was debarred from taking any legal assistance or calling witnesses in his defence—the elementary rights that any criminal in a court of law is entitled to! The Court of Inquiry investigated the allegation that Acting Chief Tshokedi Khama acted illegally in that he tried in his Native Court a European whom he sentenced to be flogged. Tshokedi, it is stated, made every effort to secure a hearing on the legal and constitutional aspect of the case and deprived of the assistance of his legal advisers, conducted his defence with "patience, skill and courtesy."

When the inquiry came to an end, the report says, the Natives rose to their feet as one man. They looked just a little bewildered, but beyond that their impassive faces gave no hint of what

feelings had been stirred within. They looked inquiringly at their Chief, but Tshokedi, advancing towards them with hands outstretched, bade them be seated again. In a moment order had been restored. The Chief had given an order and the Natives obeyed. Tshokedi's face betrayed his emotion. On one side of the fence were his followers, ready to do his bidding. Twenty yards away stood a detachment of marines, their bayonets fixed and a Lewis gun at their feet pointing directly towards the assembled Natives. It was a dramatic moment, but Tshokedi was master of the situation, and before long his tribesmen were winding their way slowly towards their encampment. Addressing a great gathering of his tribesmen a little later Tshokedi exhorted them at all costs to accept the High Commissioner's decision whatever it might be.

Then came the High Commissioner's verdict. In delivering his verdict the High Commissioner admitted that Chief Tshokedi Khama was a decent, clean living man, clever, and a man of education and great intelligence, an extremely capable Acting Chief, quite able to deal with his people and to lead them. The High Commissioner also admitted that the European sentenced by the Chief was not a fit person to live in the Native reserve and that if he reappeared in the reserve he would be punished according to law. Nevertheless, however, for the crime of flogging a European notwithstanding the character of the European the High Commissioner suspended Chief Tshokedi from the exercise of the functions of Acting Chief at his Majesty's pleasure and directed him to reside in the Tati district excluding the Native Reserve.

Although the High Commissioner said, in the course of his verdict, that the action of Chief Tshokedi had aroused general indignation, reports go to prove that intense sympathy with the deposed chief was felt by the large number of European residents of that district and other parts of the Protectorate which was strikingly demonstrated by the fact, that after the Commissioner's verdict a crowd of Europeans, including a number of women, hurried towards Tshokedi shaking him by the hand and expressing their regrets. Several European women even cried. This is explained partly by the fact, the report says, that Tshokedi had been exceptionally kind towards the European residents in his territory. As an instance, it was revealed only after the inquiry was over that while wild and persistent rumours were flying round the Protectorate on the arrival of the Naval force Tshokedi sent a message to the European residents, particularly to the women, whom he knew to be alone, telling them to have no fear—he had made himself responsible for their security.

We have quoted elaborately from the press reports in order to give the reader an idea as to the extent of the humiliation to which the deposed chief of such sterling character and great personality was put to in support, in the words of an Englishman writing in the *Natal Mercury*, "of the prestige (?) of such a white skinned British reprobate, who degraded the tribal Native women."

This trial reminds us of the recent trial of the British prisoners in Moscow. What a commotion

It had caused in Britain. What a sense of injustice was felt? Does not the present incident surpass it in its injustice? Though there are those that stand for the white man's supremacy at all costs who applaud the action of the High Commissioner, Vice-Admiral Evans. It is consoling, say, it is the good fortune of the British rule that there are still some among the British people who view his action with indignation and as wholly unjustifiable.

The Star, Johannesburg, for instance says: "The acting High Commissioner has certainly shown slower moving, slower thinking folk, how to hustle, but whether his conduct of this affair will enhance the prestige of the imperial authority is another story. Prestige depends upon something more than a display of force and high-handed arbitrary action. In this instance it depends upon the recognition by the Natives of the fact that the Imperial authority stands for just, wise and sympathetic administration and the example of hustled justice ill-accommodate with the Imperial tradition in South Africa or elsewhere." We are glad to find that the Churches have taken up the cause of Chief Tsekudi and voiced their protest against the injustice done to him. The pomp of power displayed by the High Commissioner has certainly not earned for him any laurels. The sympathy of the thinking people is not with the deposed Chief.

The action of the High Commissioner affords yet another example of how some British people in their overanxiety to uphold their prestige and authority are by their rash action really responsible for dragging it into the mire and are thus rather doing a great disservice than service to their country and to their people.

Further Restrictions On Hawkers

Colonial-born And Settlers' Indian Association Makes Representations

With reference to the above a meeting of the Indian hawkers was held in the Hindu Tamil Institute and the following letter has been addressed by the Secretaries of the Colonial-born and Settlers' Indian Association to the Provincial Secretary, Pietermaritzburg, on the September 1933:—

"Sir,—We have been directed by our Committee to write and advise you that the Durban Town Council has recently decided to increase the number of places where hawkers and pedlars are prohibited from carrying on their trade.

"These additional restrictions will, in due course, be submitted to His Honour the Administrator for approval.

"The restriction placed affects a number of the poorer members of our community whose livelihood is solely dependent upon hawking. As hawkers they are unorganised and as a result they were unaware of the Bye-laws having been passed by the Town Council, otherwise they would have made representations to the Council when they were brought forward.

"In the circumstances my Committee would like to know whether the Provincial Executive would,

without prejudice to its rights and those of the Durban Town Council, refer the matter back to the Council, so that the Indian hawkers would have the opportunity of making their representations.

"If this is not possible my Committee will be pleased to be given the opportunity of addressing the Executive before the Bye-laws are approved. We beg to remain, yours faithfully (sgd.) A. Khatoojee for Self and co-Joint Hon. Secretaries."

Transvaal Notes

(By A Correspondent)

Arrival Of The Agent

The Agent arrived in Johannesburg on Saturday 20th September accompanied by the Komwarul. He is now living in 26 St. Andrews Road, Parktown.

Professor J. M. Watt

The Transvaal Indians made a small presentation to Professor J. M. Watt who left for Europe on Thursday 14th September to take a further course at the Edinburgh University. Those who were able to go to the station went and wished him farewell. Prof. J. M. Watt was the first chairman of the Indo-European Council in the Transvaal. His keenness and enthusiasm at that time resulted in a greater activity of the Council. Varied subjects affecting the Indian community were considered in those days.

Bishop Karney's Farewell

The Transvaal Indians have fixed with Bishop Karney the 22nd Sept. as the day for his farewell function which will take place in H.O.D. Hall, De Villiers Street in the evening. He has worked on behalf of all the people and it is nothing but fitting that the community should express its gratitude.

Colonisation Scheme

This burning question has affected the Transvaal as well and there is not the slightest doubt that the Congress here is divided on the question and neither side is sure of its support. But there is no doubt that the bulk of the people outside the Congress Committee are against the colonisation scheme. The most surprising part is that some of the merchants are against it. One leading business man said that the Congress advocated the boycott of the Ashutis Land Tenure Act Commission which meant loss of thousands of pounds to us, but when there is nothing to lose in boycotting a commission the Congress advocates the supporting of the colonisation commission. It will be very interesting to note what support the opponents of the colonisation scheme will secure if they hold a meeting in Johannesburg. It will be a test as to whether the Congress here is supported by the mass on the colonisation scheme or not. It will be a venture worth trying. The more one thinks about the conference and the scheme the more one fails to understand the mentality of the Congressites in supporting the Government. The Government's sole intention has been to reduce the Indian population. In the Transvaal there are 18,000 Indians. What are they compared to the thousands of Whites, Bantus and the Coloured? Yet we are considered a menace to white civilisation. There is not another province in South Africa where Indians reside, that you find such oppressive laws. The smallness of our numbers is not a safeguard against further anti-Ashutis legislation. If the reduction of numbers in South Africa among the Indian community will bring Paradise to the Indians then why has it not happened in the Transvaal? A large number of our leaders are unfortunately suffering from inferiority complex.

(Continued from page 301)

IX. EXECUTIVE

The Executive shall consist of President, 4 Vice-Presidents, Secretaries, Treasurers and 6 members who shall act in all cases of emergency and report to the committee. 8 to form a quorum.

X. ELECTION

The officials and members of the Committee and Executive shall be elected by the annual general meeting and shall hold office until their successors are elected. In the event of any vacancy it shall be filled by the committee subject to confirmation at the next general meeting of the Association.

XI. ANNUAL GENERAL MEETING

The annual general meeting shall be held in the month of December and special general meetings shall be held as the committee may decide or on a requisition signed by not less than 25 members of the committee. The secretaries shall convene the meeting within 7 days after receipt of the requisition. Requisitionists must state the objects for which the special general meeting is necessary.

XII. MANAGEMENT

1. The committee shall manage the affairs of the Association. It shall meet at least once a month preferably on a Sunday. 30 shall form a quorum.
2. The committee may delegate any of its powers to a sub-committee, and may also withdraw such appointment.
3. The committee specially shall appoint sub-committees with specific powers to represent the Association in areas not served by a branch and each sub-committee shall report from time to time.
4. The committee may pass any bye-laws not inconsistent with or repugnant to these Rules.
5. The President shall preside in his absence one of the Vice-Presidents in rotation, failing a Vice-President, a committee-man shall be appointed to preside.
6. Any committeeman who without leave absents himself from three consecutive meetings shall ipso facto cease to be a member.

XIII. SUBSCRIPTIONS

Every member who registers directly with the Association shall pay an annual subscription of 2/6 (two shillings and six pence) and in the case of his registering with a branch such branch shall pay the Association 40% of such subscription with particulars of the name, address and occupation of such member. Any member who is an unskilled worker in the Mines, Railways, Estates or a farm labourer shall pay an annual subscription of 1s.

For the time being Women's Auxiliaries will not be required to make any financial contribution to the Association.

XIV. FUNDS

The Association may raise funds for any purpose and in the event of any funds being raised for acquisition of immovable property for the Association a Trust shall be created with specific powers.

XV. CONTROL OF FUNDS

The Treasurers shall issue an official receipt for all moneys received on account of the Association and such moneys shall forthwith be deposited to the credit of the Association with a Bank decided upon by the Committee and shall be drawn by cheques which shall be signed by the President, one of the Secretaries and one of the Treasurers.

All accounts shall be passed for payment by the committee and such authority shall be reflected in the Minute Book. In the case of emergency, expenditure not exceeding £5 (Five Pounds) may be incurred by the honorary treasurers which however shall be submitted to the next committee meeting for its approval.

XVI. MINUTE BOOKS ETC.

Minute Books shall be kept reflecting the proceedings of all meetings and copies of such minutes may be sent to all branches and Women Auxiliaries.

Books of accounts and official receipt books shall be kept.

At monthly committee meetings a financial statement shall be submitted and at the annual general meeting an audited balance sheet and revenue and expenditure accounts.

XVII. BRANCHES

Branches shall be subject to the Rules set out in Schedule "A."

XVIII. WOMEN'S AUXILIARIES

Women's Auxiliaries shall be subject *mutatis mutandis* to the Rules applicable to all branches and shall work in co-operation with their local branch.

XIX. MASS MEETINGS

Mass meetings of Colonial Born and Settler Indians may be called by the Association on questions of importance and at such meetings those present shall have a right to vote on the question submitted to them.

AMENDMENT ETC. OF RULES

These Rules may be altered at the annual general or at a special general meeting provided notice of such amendment or alteration is given 30 days before the date of the annual general or special general meeting. No amendment or alterations shall be passed unless two-thirds of those present shall vote for such amendment or alteration.

SCHEDULE "A"**1. BRANCHES**

Branches of the Association shall be established as follows:—

Any 50 or more members or persons eligible for membership may apply to the General Committee for permission to form a Branch.

The General Committee shall consider the application and if it is of opinion that a Branch should be formed, permission may be given for the formation of the branch and the area of such branch shall be limited.

2. BRANCH MEETINGS AND COMMITTEES

At the inaugural meeting and thereafter annually in the month of November there shall be elected from among the members of the branch, a chairman, vice-chairman, secretary and or treasurer and any other official that the branch committee may decide and a Committee of not less than three nor more than twenty as may be decided at that meeting by the members of the branch.

3. BRANCH COMMITTEE POWERS

Branch committees shall carry out the policy and objects of the association. They shall see the proper working of their branch, in accordance with this Constitution. They shall not proceed to business unless there is a quorum of five or one fourth, whichever is the lesser, committee members present.

BRANCH COMMITTEE MEMBERSHIP

Branch committee meetings shall be held at least once a month but a special meeting may be

convened on the instructions of the chairman or upon a requisition signed by at least ten members should any branch render such a course necessary. Any member of the committee failing to attend three consecutive committee meetings without leave ipso facto ceases to be a member thereof.

5. BRANCH SUB-COMMITTEES

Each branch committee may appoint a branch executive committee and sub-committee with specific objects of such members and with such power as they may decide.

6. POWER OF BRANCHES AND BRANCH COMMITTEES

Branches and branch committees except in so far as they may be limited by regulations or resolutions of the Association shall have power to do all things necessary to carry out the policy and objects of the Association in the jurisdiction of their branch and shall give effect to the instructions and resolutions of the Association.

7. SPECIAL BRANCH MEETINGS AND NOTICES

In addition to the ordinary annual general meetings of the members special meetings of members shall be convened

- (a) when so ordered by the Association or by the branch committee or
- (b) on a requisition signed by at least 50 members or a third of the membership of the branch whichever is the smaller.

At least seven days notice shall be given of all meetings by hand-bills or circulars or by notice in the public press if the committee so decides unless in case of urgency three members of the branch committee including the chairman approve of shorter notice.

8. BRANCH MEETINGS: PROCEEDINGS AND POLL

Every member shall be entitled to vote at all meetings of his or her branch. At all such meetings the chairman or in his absence the vice-chairman shall preside and if neither of these officers be present, the members shall elect a chairman by a show of hands. At any General or special general meetings of the branch, a resolution put to the vote of the meeting shall be decided on by a show of hands unless a poll is demanded by not less than twenty members or a third of the members present whichever number is the smaller present at the meeting. The poll shall be taken in such a manner as the chairman may direct. Twenty members or a third of the members, whichever number is the smaller, shall form a quorum and the chairman shall have only a casting vote.

9. MINUTES ETC.

Every branch shall keep a minute book and books of accounts including official receipt books all of which shall be open to the inspection of the association or its nominee at any time.

Every branch shall in due course forward a copy of its minutes, annual reports and financial statements to the association.

10. DISSOLUTION OF BRANCH

If in the opinion of the Association it is desirable that any branch should cease to exist as such it may by resolution declare such branch to be no longer a branch of the association and either transfer the members to some other branch or to itself or to leave them to apply individually for admission to another branch or to the association itself.

11. SUBSCRIPTIONS

Every member shall pay an annual subscription of 2/6 (two shillings and six pence) on or before the

annual general meeting of the branch and any member while he is in arrears with his subscription shall not be entitled to sign a requisition or participate at any meeting.

Forty per cent. of the subscription collected by the branch shall be subscribed by the branch to the Association. A list of members with their addresses and occupations together with the forty per cent. of their subscriptions shall be handed to the Association at the end of every three months.

12. FUNDS

Funds may be raised by a branch within its area for any purpose subject to the approval of the Association. A branch shall at the request of the Association collect funds for it.

13. BALANCE SHEETS

The Treasurers shall submit monthly financial statements to the monthly branch committee meeting and an audited balance sheet and revenue and expenditure account at its annual general meeting.

14. AUDIT OF ACCOUNTS

A qualified auditor shall be appointed by the branch. He shall audit and certify the statements of accounts to be submitted to the annual general meeting.

15. CONTROL OF FUNDS

All moneys due to or collected by the branch shall be paid to the treasurer who shall issue all receipts for same and all such moneys shall be paid by him to a banking account to the credit of the branch which shall be opened with such bank as the branch shall decide.

All payments must be authorized by the branch and cheques drawn on the banking account shall be signed by the chairman and treasurer of the branch.

All accounts must be approved by the branch before being passed for payment provided nothing in the rule prevents any branch authorizing expenditure of an amount up to £5 (five pounds) in case of emergency by someone duly appointed thereto.

16. PROPERTY OF DISSOLVED BRANCH

When a branch is dissolved under Rule or otherwise ceases to exist the funds and other property, if any, shall be transferred to the Association.

Association Branch At Sea Cow Lake

A largely attended meeting was held in the Vedic Samadhi Society's Hall, Sea Cow Lake, on Monday, the 18th instant, at 7 p.m., for the purpose of forming a branch of the Colonial-Born and Settlers' Indian Association.

The School Hall was crowded and a well known resident of the district, Mr. A. B. Pillay was elected to the chair. The Chairman in opening the meeting spoke at length on the necessity for a branch of the Association to work in close co-operation with the recently formed headquarters in Darban.

Mr. S. P. Nicholas addressed the meeting on the inauguration of the Association under the leadership of Mr. Albert Christopher, in whom implicit trust must be placed, and further explained the manifest need by the Association, its constitution and Branch rules adopted by head matters.

After a lengthy deliberating it was finally resolved to form a branch of the Association. Mr. Anthony D. Pillay, of Darban, spoke in Tamil and Mr. G. R. Pokop, in Hindi.

The following officials were duly elected unanimously: Chairman, Mr. A. D. Pillay; vice-chairman, Mr. H. H. Mohamed; secretary, Mr. G. H. Pokan; and treasurer, Mr. G. M. Moodley; and a committee of 15 members.

Obituary

The Late Mr. A. Dookan

Albert Dookan, founder of the Dookan's Intergent's Home and a scholastic institution at Behar, India, ex-vice-president of the Natal Indian Congress, ex-vice-president of the Hindu League, ex-vice-president of the Aryan Representative Assembly and Durban Hindu Temple and vice-president of many local sporting and religious institutions, passed away at the age of 64 on Thursday morning, September 14, at his residence, 156 Coway Road, Durban, his remains being laid at the Stellawood Cemetery.

The late Mr. Dookan came to South Africa in the year 1878 and conjointly with his brothers established one of Durban's leading mineral water factories, namely the Greyville Mineral Water Works. Possessing as he did, wonderful business acumen he rose and became one of Durban's wealthiest Indians and through his winning personality and great active interest in Indian affairs endeared himself to the Indian community, contributing magnanimously to local charities.

The late Mr. Dookan avoided all publicity as will be indicated by his request that no flowers should be sent to his funeral. He did not indulge in futile public speeches but steadily and silently worked for the betterment of his community. The Indian community to-day mourns the loss of one that was near and dear to their hearts.

His interest in sports was always an encouragement to others. His name still remains linked with the Dookan Bros. Intertown Trophy which he presented and which has been contested for over 20 odd years.

The chief mourners present at the graveside were Mrs. Dookan, Bertie Dookan (son), Mr. B. A. Tilakdharoo (brother), Mrs. B. A. Tilakdharoo, Mr. H. A. Maghrajh (brother), Mrs. H. A. Maghrajh, Mr. B. Parmasir (brother), Mrs. B. Parmasir, Mrs. K. B. Singh, Mrs. Leebman, Messrs. H. J. Maghrajh, J. K. Singh, S. Parmasir, Hans Maghrajh, M. M. son, H. Maghrajh, L. Parmasir, M. Harsraj, G. K. Maghrajh, Mrs. J. Singh, H. Mahabeer, (nephews and nieces.) Others present were Advocates W. Dool, Jas. W. Godfrey and A. Christopher, Messrs. A. Ohudree, A. I. Kajes, Mrs. G. Christopher, Swami Bhawani Doyal, V. Lawrence, P. R. Pather, R. K. Kapitan, A. S. Kajes, Sachitt Maharaj, R. Rajesommar and S. Singh.

The Late Mr. Juggernath Maharaj

Extreme regret will be felt at the rather sudden demise of Mr. Juggernath Maharaj at his residence in May Street, Durban, on Saturday, September 16. Mr. Maharaj was engaged in produce business and was highly respected by all who had the pleasure of coming into contact with him. The remains were cremated, according to Hindu rites, at the Umani Crematorium, on Sunday afternoon. There was a large gathering of friends and relatives at the cremation. Mr. Maharaj leaves three sons and a large number of relatives to mourn his loss.

TAILORS' CUTTING SCHOOL

35 Permanent Buildings, Mercury Lane, Durban.
Day and Evening Classes—Individual Tuition.
W. W. CONNOR, Principal.
(Land. Dep.)

Ladysmith Notes

A correspondent from Ladysmith writes—

On Saturday the 15th instant His Holiness Pir Ghal Syed Abdul Hamid of Baghdad accompanied by his secretary, Maulana Abdul Karim Chahid arrived in Ladysmith from Katoori. They were met by an enthusiastic gathering of Moslems, and were welcomed by Sayed Abdul Min. During their stay they were the guests of Messrs. M. M. Amad & Co., Ltd. In the evening a public welcome and a reception by the Moslem community was accorded in the Madrasa Hall. There was a record gathering. Sayed Abdul Min was in the chair. He spoke in glowing terms of the distinguished visitors. Pir Ghal spoke at length on Islam, and the function terminated at 11.30 p.m. On Sunday His Holiness proceeded to Newmarket whence he will proceed to the Transvaal and the Orange.

Sporting News

(BY SPORTSMAN)

Kid Singh To Meet Cupido

It is now definitely known that Kid Singh will meet Cupido in the Durban Town Hall, on Saturday, 7th October.

Cupido, who has been seen in Durban already, has extensive ring-experience to his credit and despite his small age (35) he ought to put up a more admirable showing against Kid Singh (24) than either George Frenchman or Sunny Thomas.

Kid Singh, meanwhile, is hard at practice. He means to gain a grand slam during his brief sojourn in South Africa.

It is also rumoured that the two rivals Benito Singh and Bud Gengon will also be matched against each other, as a supporting bout to the Cupido—Kid Singh contest.

Boxing Announcements

Following on the heels of the last boxing tourney held in the Durban Town Hall on September 22d, it to be staged another monster show on Saturday 28th inst. The venue will be the same. The promoter, Mr. Billie Padarath, has secured a very fine array of South African pugilists. The main bout of the evening will be one of 12 1/2 minute rounds between Archie Williams of Port Elizabeth and Willie Smith of Capetown. Since the untimely demise of the Bloemfontein champion, Jimmy Dixon, no heavy-weight contests have been staged in Durban. The boxing world is, therefore, with keen anxiety, looking forward to this tournament. The main bout, in the usual manner is well supported by a gallery of preliminaries in which also figure the local champion, Bud Gengon.

The following is an epitome of Willie Smith's previous important fights—

beat Ahmed Martin	K.O. 6th round.
" Rennie Kipple	K.O. 9th round.
" Bill Mulhwa	K.O. 7th round.
" Arch Martin	K.O.

lost to Archie Williams on points.

Archie Williams is also a powerful hitter and has already beaten Willie Smith on points. This is his record:

beat B. Donah	K.O. 6th round.
" Henry Smith	K.O. 3rd round.
" Willie Jiggins	K.O. 4th round.
" R. Kiprie	on points.
" Willie Smith	on points.

Reggie Kay, who seems to be little known in Durban circles, has also a long list of victories to his credit. He hails from Port Elizabeth and is quite optimistic about his chances of victory over Bud Gengau.

TRY OUT

A public try-out was staged in the Victoria Picture Palace on Wednesday evening. There was a large crowd present. Willie Smith did not fight owing to dearth of sparring partners. But Kay gave a fine display, sparring with Freddie Martin.

The following, in brief, is the programme for Saturday, 23rd inst.:-

1	Willie Smith	vs.	Arvie Williams.
2	Kid Ahmed	vs.	Kid Vengua.
3	J. Bunsie	vs.	Seaton Chetty.
4	Reggie Kay	vs.	Bud Gengau.
5	D. D. Naidoo	vs.	R. M. Patel.
6	Ganan Naidoo	vs.	Ted Baker.
7	Walter Tonnell	vs.	Big Jack Menwica.
8	Towney Chalan	vs.	Young Ruddy.

The promoter is the well-known ex-boxer, Mr. Willie Padarath.

Gold-Belt For Boxing

It is now known authoritatively that Dr. M. B. Krantz, M.D., is to present a gold-belt for non-European heavy-weight boxers irrespective of race all over the Union who will be eligible to fight for this floating belt. The actual value of the belt, however, is unknown at present.

—o—

SOCCER

The soccer over the last week-end was generally of a poor order. On Saturday, the inclemency of the weather considerably marred the games and in consequence, Pirates' Fountain, usually the chief venue on Saturday afternoons, was comparatively deserted. The fact that the Pirates were pitted against the Blue Bells, for the semi-final of the Thajmoon's Cup, too, was unsuccessful in attracting a large crowd.

PIRATES VS. BLUE BELLS

On the main ground, in a combination-less game, the Pirates who were without the services of their full-back, D. Abrahams, were successful in beating the Blue Bells by 3-2.

NATAL ESTATES VS. RED ROVERS

In the Javelle division there was only one match. The Red Rovers in a hard fought game beat the Natal Estates by 1-0 and will consequently play Natal College for the final of the Raman Bros. Trophy on Saturday 25th September.

It is intimated, however, that the Natal Estates have lodged a protest in the above match. The Red Rovers, it is asserted, fielded 12 men. The match is to be replayed on Saturday, and an investigation has been ordered.

RANGERS VS. SWIFTS

On Sunday, 17th, the Rangers (Mayville) met the Swifts (Durban) in the semi final for the Bodda's Memorial Cup. The match was a tight one but dirty play on both sides led the referee to abandon the match 20 minutes after the interval. The Rangers were leading 1-0. This is a most unfortunate incident. The match will be the subject of an enquiry.

On Sunday 17th inst, the Cato Sura (Mayville) also played Junction at Chelwood. The match was a fast

one characterised by a number of penalties, all of which were scored. Mr. M. Thajmoon was in charge of the match. The match ended in a draw 1-1.

Public Meeting In Maritzburg

A general meeting will be held at the H.V.M.A. Hall, Maritzburg at 4 p.m. on Sunday September 4, for the purpose of forming a Colonial Born and Settlers' Indian Association (Maritzburg Branch).

Agenda:—Formation of Body, Constitution, Election, General.

Note:—No person belonging to another political body shall be eligible for membership.

S. MUTHURAY (Convenor)

By order of requisition signed by over 400 others.

Deserter Ex S.S. "Comedian"

"Any person found harbouring the deserter "Shaik Abbas" ex s.s. Comedian will be prosecuted under the Immigration Laws."

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE: Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, 175 Grey Street, Durban or Phone Central 3506.

કેપ્ટન એચ. નીલ અને દાર્ઝિલિંગ કમીશનરના પોલીસીસ્ટ્રી ડેવિડ ડી. જી. લીટીંગ નીચાયા. સીક ટ્રોફીની ઉપર એ દુકાનો નીકળ્યા. એક તેને પોલીસીસ્ટ્રી કમીશનર સરકારની અંદર હાથ રહેવાનો અને બીજા તપાસ કરાવવાને અને તેની પછી જે કંઈ પણ પગલાં લેવામાં આવે તે ફરમાવાને તે કામચલાઉ પદ્ધતિ કહેવાયો.

તપાસના સ્થળની આજુબાજુ ખુલ્લા સંગીનો સાથે બંદુકો વાળું ધરકર ફરી રહેતાં હતાં ત્યારે તપાસ આજળાવા દાખર થયેલા સ્ટેડી નેટીવોની સામે એ અરેલી નોપો બહી કરી રાખવામાં આવી હતી.

સીક ટ્રોફીને પોતાનો બચાવ કરવાને પારાચાચીને રાખવાની કે પોતાના બચાવમાં સાક્ષીઓને બોલાવવાની પણ મના કરવામાં આવી. કાંઈ પણ કાર્ટમાં ગમે તેવા ચુલ્ફાગરને પણ એકઠું કરવાનો તે હક ફાળે છે. તપાસ કમીશનર એક જોરને પોતાની નેટીવ કાર્ટમાં તપાસ મલાવી હતકાની સખ કરવામાં સીક ટ્રોફી આગાએ મેરકાયદે પગલું બંધ નેવાની બાબતની તપાસ કરી. ફરિયામાં આવે છે કે ટ્રોફીએ પોતાના કેસની કમીશનર અને બંધારણને સગતી બાબતો રજુ કરવાના પણ મનાવેલા હતાં અને પોતાના મેરકાયદીઓની મદદ લેવાની મના પણ નેવાયો. પોતાનો બચાવ પોતાની જાન સાચી રક્ષાપારીથી અને વિનયથી કરે.

પરંતુ બચાવવામાં આવે છે કે તપાસ પૂરી થતાં હજાર થયેલા નેટીવો તેજ બેઠકોમાંથી એક એક સામટા ઉભા થયા, તદ્દપરાંત પોતાની આંતરના કાગળોમાં નેંગોના એકાપર લેશમાન પણ ચિન્હ નેવામાં આવ્યું હતું. પોતાના સીકની સાથે નેંગો આજુર નજરે લેવા લાગ્યા. ટ્રોફીએ નેંગોની તરફ જમન દાખ કરી બેસી જવાની આજ કરી. એક કાણમાં સાંતિ ફેલાઈ ગયું. સીકનું ફરમાવ થયું અને નેટીવો તેને આજીવન થયા. ટ્રોફીના અંદરે તેની કાગળો ખાલી આપેલા હતા. વાડની એક તરફ તેની રમગમ નો ફાળે જાણવાને તેવારે થયું બેઠેલી હતી. બીજે વાકે એકે ફેરિયાઈ ફળી એક દુકાની સંગીન દાર્ઝિલિંગ રાજ અને એક જ કા નેટીવોની સામે અરેલી તોપ બહી હતી. આરે કોરકટીની ચડી હતી. પરંતુ ટ્રોફી સાવધાન હતો અને તેની આજા થતાં જોઈ શકાતાં પોતાની હાથણીમાં આલતા થઈ ગયા. પાછળથી પોતાના જોડાની મોટી મોટી સમસ્યા બચાવ કરતા ટ્રોફીએ તેમનાં દાખ કમીશનરને ચુકાદો ગમે તેવો. દેવા થતાં ગમે તે જોએ તેને ચિપકારી લેવાનું આજ્ઞાન થયું.

તે પછી દાર્ઝિલિંગ કમીશનરના ચુકાદો આવ્યો. ચુકાદો આપતાં દાર્ઝિલિંગ કમીશનરે સ્પષ્ટ કર્યું કે સીક ટ્રોફી આગા એક સભ્ય અને સરકારી રહેવાનો માન્ય છે. દુકાનવાર, સુચિચિત અને વિદ્યાર્થી એ સીક તરીકે જાણીયા કરેલા અને પોતાના જોડાને ફેરવાને સંપૂર્ણ રીતે સક્ષિમાન છે. દાર્ઝિલિંગ કમીશનરે એ પણ કહ્યું હતું કે સીક તરફ સગા. તામેલો મોરો નેટીવ રીજોમાં રહેવાને લાખર નથી અને તેથી તેને નેટીવ રીજોમાંથી ખાતર કરવાને માટે હુકમ રહેલો છે અને એ તે ફરીથી લા આપશે તે તેને કામચલાઉ સખ કરવામાં

આવશે. આટલું જાણી દાર્ઝિલિંગ કમીશનરે ટ્રોફીએ એક જોડાને, તેની આજણસગત અને બચાવ લેવા મા ન હો. છતાં, ફરકા મારવાના કસેલા બચાવને માટે તેને નામકાર રાજેનચાકની કમીશનર આવે લાં જુલો સીક તરીકેના નેલાપરથી બચતરક કસે અને નેટીવ રીજોની બહાર ઠાકી ટીકરીકમાં નિવાસ કરવા ફરમાવ્યું.

એ કે દાર્ઝિલિંગ કમીશનરે પોતાના ચુકાદામાં જણાવ્યું હતું કે સીક ટ્રોફીની પગલાંથી સામાન્ય મુસાની કાગળી પ્રવર્તેલી છે છતાં રીપોર્ટોં એવું સામીન કરતાર આવેલા છે કે એ ટીકરીકના લેગજ બેચાવાનાસેનના બાબત આગેલા બુરેપીયન રહીશોની મોટી સંખ્યા પદખાંટ થયેલા સીકની તરફ ઉડી ફિલકોટ કરાવી રહી છે. દાર્ઝિલિંગ કમીશનર પોતાનો ચુકાદો આપીને વિદાય થયા પછીનું દરબ પદખાંટ થઈ. બુરેપીયન બુરેપી તેમજ બાબુઓ તે ૨૦૦ વર્ષના બુવાન સીક ટ્રોફીની આજા દોડી જઈ ટ્રોફીની સાથે દાખ મીકાવી પોતાનો ઉડો બેઠે ફર્યા રજાં દતાં અને ફેરવા બોલવાનો તે રહી પડી હતી. આગેા બુલાસો એ કરવામાં આવે છે કે ટ્રોફી પોતાના મિત્રોમાં વસતા બુરેપીઓની તરફ અત્યંત આજાળુ હતો. તેના એક કાગળો છે કે તપાસ પૂરી થયા પછી બાબુઓમાં આવ્યા હતા, તે એ કે, ત્યારે ફરિયાદ સરકારે આજા લાગ્યું અને બે ટેકરેટરોં જાન જાતાના અફવાચો ઉડી રહી હતી ત્યારે બુરેપીયન રહીશોને અને ખાસ કરીને જે આજો એકલી રહેતી હોવાનું પોતે જાણતા હતા તેમને નિર્ભય રહેવાનો અને નેંગોની સકી-સલામતીને માટે પોતે સંપૂર્ણપણે બચાવવા ફેરવાનો ટ્રોફીએ સંદેશો મોકલાવ્યા હતા.

આ કેપરથી વાચક નેંગ સકશે કે એક અંગ્રેજ નાટક મરકયુરી મા થયેલા પત્રના કાંદો મુજબ, નેટીવ આરેતનું પત્રન કરવાને મોટી અગતીના એક અમુક કમીશનરે આજણ (૧) ને ટકાવી રાખવાનો એક અંતિ કિલ્લવળા મારવા અને મદાન બચિતવ ઘરાબનર નેટીવ સીકને ફેરવી લઈ જવાનું આજમાન કરી પદખાંટ કરવામાં આવ્યો છે.

આ તપાસ આજણને મેરકામાં થેલાવ રખાવ ઉપર બીકીય ફેરવાની થયેલી તપાસનું સ્મરણ કરાવે છે કે ત્યારે સીકના માં બાંકીશો. તેના મેરકાન્સાકથી ઉકળી ઉકળા દતા. પરંતુ આ કિસ્સો મેરકાન્સાકમાં તેને ક્યાંય ટકત મારી કે તેવો છે. જોઈએ ગમે તે જોએ બીકીય સર્વેપાંદતાના કિમાવની છે તેજો તપાસ કમીશનરના પગલાંને તપાસી રજા છે અને તપાસે તેમાં કસી નવાક પણ નથી. પરંતુ બાકીક રાજ નવના સુજાએ લગુ નેંગોમાં ફેરકાક જોયા વિરહો પડેલા છે કે જંગો. આજા કમની તરફ બીલકુલ નિરકાર બતાવી તેને સર્વોચ્ચ ગેરબાજબી ગણી માટે છે. કાગલા તરીકે જોડાનીસખોનું 'રકાર' જણાવે છે કે: "દાર્ઝિલિંગ કમીશનરે કમીશનરની ગતિએ આજતાન અને કમીશનરની ગતિએ વિચારનારાઓને ફેરકાક થયે કમીશનરને પાક મેરકા ટીક રીખવ્યો છે પરંતુ આ આજતાન તેનું જાન કાકી સગતી આજણને 'બે રનાર છે કે તહિ એ બાબત વિચારવા જેવી છે. આજણને આજાર સગતાના કાકાબર અને કકકાતી આજણુકીના કરતાં જુલો પરંતુ ઉપર રહેલો છે. પરંતુ કમીશનરમાં સકી તથા ફિલ-

સૌથી હાથપાયતરથી અને ઈન્સાફી અમલ ઉપર નોંધ કે આ પદ્ધતી મેરીટોન બાધી કરવી હશે કેવળ ન્યાયને હાથ-ધામથી આપી દીધેલા ઇન્સાફનો આદાપણો સત્ક્રિય આદિકા માં કે કોઈ અન્ય સ્થળે પણ સાચી સંપ્રદાયોની સાથે જોડ બેસતો નથી.

હાર્ડ કમીશનરનું પગલું ફેરલાઈ ચીવીસ કોર્ટે પોતાની સત્તા અને આખરે ટકાવી રાખવાની અગત્ય સુન્નતોમાં બે અક્ષરી પગલું લઇને તેને હાથીકાતમાં જતાં પગ પરોઝત કરી મુકે છે અને પોતાના દેશ અને પોતાની પ્રજાનું હિતને બદલે ફેટલું જાહેર કરી નાખે છે તેના એક વધુ પુરુષો છે.

આ વલ્લભેશ ઇન્સાફરથી જે કંઈ પણ શીખવાનું હોય તો તે એજ કે સાચાપણની આજ્ઞા સત્તા કંઈકે કંઈક કરી શકતી નથી. હાર્ડ કમીશનર પોતાના દલીલારણથી લોકો અને લોક ઉપર એટલી બધી મથાવરી માનવો કરતો અને બાબતો નિરાશ નેરોવાની સાથે તે નાજીને લેઓને મધુર વાણીથી રીખાગણો દેતો કરતો, પણ તેને એ અપાલ સરખાયે કાઢી દશે કે એ તેની સત્તાની ઉપર અત્યંત ખીટ મારવા સત્તા એ બધા હમામ ઉપર નજર કરી રહી હતી અને વખત આવશે તેની અંતે તેવી પ્રખળ સત્તાના પણ શુભા હાવી દેશે. સત્તાના મદમાં એ તેને કપાઈ સુન્દર પ્રજાની દિલસોટા આજે હાર્ડ કમીશનરે કરેલા સત્તાના આગળ તરફ નથી પણ તોફાની દરોહીના સાહુપણ, વિદ્વાતા, તેની સરહારી નીચેના ભોલાના તેની ઉપરના પ્રેમ અને વિશ્વાસ, તેની નસના, તેની સખતતાને માટે મોટા દરોહીની તરફ છે. સહી ચક્ર અજળા બનિએ ફાંટી કરે છે, તેમાં બરતી એક કપા કરે છે. પશ્ચિમના સુધારે આજે પશ્ચિમે પોતાના પદ નામે કાળી રાખેલી પ્રજાઓ પ્રજાનું કરતી જાય છે નવારે પશ્ચિમના લોકો પોતે પોતાની સત્તાના મદમાં પોતાનું સમતોલન પણ યુમાવી મોકા છે તેથી જે કરે છે તે તેના દાક્ષી યોદ્ધા જાય છે. એ તેના એટલા દિવસો સુધે છે. આજ તીવ્રમ બધી વસ્તુઓને વિશે જાય પડે છે. ગરીબને ઈશ્વર નવગર બતાવી દે ત્યારે જે તેને તવગરીનો મદ આવી વળે તો તેનું અવશ્ય પલનજ જાય છે. સત્તાવચરના માણસને સત્તા મળે, મોટાઈ મળે તેમાં જો તેને તેની સત્તા કે મોટાઈનો મદ આવી વળે તો તેનું પણ પલન જાય છે. એટલે કુખથી કુખી થઈને સુખથી રાખીને પોતાનું સમતોલન યુમાવવું તકિ એ માનવજનો છે એ આ ઇન્સાફરથી શીખી શકાય છે.

વરસાદને માટે પ્રાર્થના

ચાલુ મંદી અને અનાવહિત લીધે ધુનાયવાના વધુ માગો મા પર્તી રહેલી મંબીર સ્થિતિને લીધે વડા પ્રધાનની સુચનાથી ગયા બુધવારના દિવસે આ આ દેશમાં પ્રાર્થનાના દિવસ તરીકે જાળવામાં આવ્યો હતો. કર્જનમાં સઘળી દુકાનો સવાર ૧૦-૪૫ થી ૧૧-૪૫ સુધી બંધ રહી હતી અને કોઈ દોલ માં ચાહેલીઓ પ્રવેશ કરવાને એક જ જા. કાલોનીયલ યોર્ન એન્ડ સેટલસ કન્ટ્રીવન એસોસિએશન તરફથી તેજ વખતે લીડેરીયા કમર પેલેસમાં લીડેરીયાની પ્રાર્થનાની મીટીંગ બેઠાવવામાં આવી હતી. દબાર ઉપર બોલો કાગરે વધા કરતા. લીડે નિસાઓના વિચાર્થીઓ પણ પોતાના

શિક્ષણની સાથે દાબરે વધા કરતા. મી. એ. કાગરે પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું. પોતાના બાવલમાં તેમણે સામાન્ય રીતે આપેલી દુનિયામાં અને ખાસ કરી સાઉથ આફ્રિકામાં મંદીને લીધે લોકો પીડાત રહ્યા છે અને વધારવા ચાલુ સાલમાં અનાવહિતે લીધે અદિના લોકો અને અનેક કુલો કુખી થઈ ગયા છે તે તરફ ધ્યાન ખેંચી અને કાચાબચું કે નિમચી ઉતારનાર એક બધર-બુધાજ તે જે તેની મંદી કરવાને આપણે એક જ જા છીએ. ત્યાર બાદ રેવરન્ડ રોબર્ટ અંગ્રેજીમાં, મોસવી અબ્દુલ ગાલેદે દીક્ષાનામાં અને મી. તાગનારાજે લીડે અને તેજગીમાં પ્રાર્થના કરી હતી જે વખતે સા ઉભા રહ્યા હતા. પ્રાર્થના બાદ સત્તા શાંતિથી બરખાસ્ત થઈ હતી. ફોર મસજીદ, મંદિર અને દેવળમાં પણ પ્રાર્થનાઓ ચલુ હતી.

કાલોનીયલ યોર્ન એન્ડ સેટલસ એસોસિએશન

કાલોનીયલ યોર્ન એન્ડ સેટલસ કન્ટ્રીવન એસોસિએશનની જનરલ મીટીંગ રવીવાર ના. ૧૫ મીએ કે.સ રોડેટપર આવેલા લોડ તામીલ હોસ્ટીટ્યુટમાં મળી હતી. પ્રમુખસ્થાન મી. એ. કાગરે લીધું હતું. વરસાદને લીધે કાલેલી દાબરી નહોતી થઈ પરંતુ તેમ છતાં દોલ બરાબર ચલે હતો. મેરીટવર્ગથી પણ પ્રતિનિધિઓ આવ્યા હતા.

એસોસિએશનનું નીચે મુજબનું નોંધેરનામું અને જાહેરાતું અને કારાઓ સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા.

૧૫ મેમ્બરોની કામચલાઉ કમીટી મુદ્દાઈ હતી કે જે અત્યાર અમારે મુદ્દાઈ ગયેલા કામચલાઉ એક્ઝીક્યુટીવોની સાથે એસોસિએશનનું કામ ચલાવશે. આની કારીવાહકની મુદ્દાઈ એક મહિનાને માટે ચૂનવતી રહી છે.

કામ ચલાઉ કારીવાહકો નીચે પ્રમાણે છે:—

મી. એ. કાગરે પ્રમુખ, મી. મણીલાલ ગાંધી ઉપ-પ્રમુખ. મેસર્સ એસ. એલ. રોંગ, આજમ કાગર અને એમ. તેજ ને. એન. સેક્રેટરીઓ. મેસર્સ કે. કે. પીએ અને પી. જી. નાપકર એન. ટ્રેઝરરો, અને કમીટી: મેસર્સ એન. ગેલીપલ, પી. આર. વધર, સી. એન. એમ. ખાન, એમ. તાગમુન, એન. કે. મેરી, એ. કે. ઈ. બુકચ, એસ. પી. નીખલસ, પી. બી. હંચ, ઈ. એમ. બીન, સી. આર. તામડ, અર. એન. નાપકુ, ડી. એસ. મેરી, ગમ. બી. સેક્રેસ, આઈ.નાક રેવીક અને એસ. ડી. મુકે.

નોંધેરનામું

૧. જે લીડેરીયા આ દેશમાં પ્રવેશા છે અને તેઓએ આ દેશને પોતાનું જામી પલન બતાવેલો છે તેઓને આ દેશમાં રહેવાનો નિર્દિવાદ હક છે.

આ દેશમાંથી લીડેરીયાને કાઢી મુકવાના હેતુ વાળી કાંઈ પણ મેળાવતો આ એસોસિએશન સખત વિરોધ કરશે. તે કાલોનાઇઝેશન પદીમતો વિરોધ કરશે અને એસીએટ એસીએશન પદીમત કાલોનાઇઝેશન કાઢી નાંખવાવાને માટે જવાબદારી કરશે.

૨. મુત્તિયન સરકારે સ્વિકારેલું છે કે આ દેશમાં દોહી એની ૮૦ હજાર વસ્તી સાઉથ આફ્રિકામાં પેલા યંત્રોનાં છે. આ એસોસિએશન તેઓના હયાલ હકાતું રક્ષણ કરવા સાથે દોહીઓને સંપૂર્ણ શહેરીપણાના હકો મળે એ હિસાબે કામ કરશે.

૩. પ્રતિનિધિત્વ વિના કર નહિ ના સિદ્ધાંતને માન્ય રાખીને, અને દોહીઓ આ દેશના દેશમાં પોતાની કમાણી અને કમાણની સક્તિના પ્રમાણમાં પોતાનો ફાળો આપે છે એ વસ્તુને ખ્યાલમાં રાખીને આ એસોસિએશન દોહીઓને માટે મતાધિકારની ફરી માગણી કરશે.

૪. અરીબ વર્ગના દોહીઓ કે જેઓને આજ સુધી તરછોડવામાં આવેલા છે તેઓની કેળવણી સંબંધી અને સામાજિક ઉન્નતિ કરવા તરફ આ એસોસિએશન ખ્યાલ દેશે.

૫. આ એસોસિએશન દોહી મજૂરીને વ્યવસ્થિત કરશે કે જેથી સાઉથ આફ્રિકાના ઉદ્યોગીક મંડળમાં પોતાનું યોગ્ય સ્થાન મેળવી શકે. સમાન કામ પ્રમાણે મજૂરનાં સિદ્ધાંતને તે વળગી રહેશે. મોટી મજૂરીને સિદ્ધાંત જે હાનીકારક છે તેનો એસોસિએશન વિરોધ કરશે.

૬. સાઉથ આફ્રિકામાં દોહીઓએ પશ્ચિમના વેરણને અનુસરવું જોઈએ એ મતનો એસોસિએશન સ્વિકાર છે. એ ધોરણને પાલનપાત્ર આ એસોસિએશન બેકરઓ અને ઓકરીઓને માટે હવે કેળવણીની વધારે સગવડોની અને દોહીઓને માટે આદ્યોગીક અને ખેતીવાડી શિક્ષણની મગણી કરશે અને દોહી બાળકોને માટે મહત્ત્વ પ્રાથમિક શિક્ષણને માટે અને સમાન આર્થિક તકને માટે આમલ કરશે.

૭. એસોસિએશન સંપૂર્ણ શહેરીપણાના હકોને માટે કાવો કરવા સાથે આ દેશના સરકારક ક્ષેત્રમાં જોડાવાને દોહીઓ બહાર જશે.

૮. એસોસિએશન દોહીઓમાં જોય રક્ષાદિ અને અન્ય માપકાતની સંસ્થાઓ ઉભી કરશે અને એ દીક્ષાઓના મુખ્ય મથકોને તેનો સ્વિકાર કરવાને અરજી કરશે.

૯. એસોસિએશન આ દેશમાં ખેતી રીતે હાખલ થવાના કારીને બીલકુલ સરન કરશે નહિ.

બંધારણ અને ધારા

દોહીનીપલ એનં એન્ડ સેટલન્ટ પ્રિન્ડિયન એસોસિએશનનું બંધારણ અને ધારા નીચે પ્રમાણે છે:—

નામ

૧. બંધારણ અનુસાર આ સંસ્થાને દોહીનીપલ એનં એન્ડ સેટલન્ટ પ્રિન્ડિયન એસોસિએશનને નામે જાળબરામાં આપશે અને હવે પછી તેને "એસોસિએશન" ના નામથી સુચવવામાં આવશે.

હેડ ક્વોર્ટર્સ

૨. એસોસિએશનનું હેડ ક્વોર્ટર્સ નાટાલમાં આવેલાં ક્ષેત્રમાં રહેશે.

નાતી

૩. એસોસિએશનના નીતી દોહીઓએ પોતાના સાઉથ આફ્રિકન મજૂરાની રીતે અને મેમ્બરો પાલપાતાના ધર્મ

અને કાયદાને વળગી રહેવા સાથે બીજી રીતે પશ્ચિમના ધોરણને અનુસરશે.

હેડક્વોર્સ

૪. એસોસિએશનના હેડક્વોર્સ નીચે પ્રમાણે રહેશે:—

(૧) જેઓ સાઉથ આફ્રિકામાં જન્મેલા છે અને સાઉથ આફ્રિકામાં કાયમનું કાયદેસર રહેલાં થશે એ તેઓની વચ્ચે સમાન ભાગભાગે કરવો.

(૨) કેળવણીની સગવડો આસ કરી વુનર વિશ્વવિદ્યાલય અને ખેતીવાડીની કેળવણી સગવડો વધારવી.

(૩) મોટી મજૂરીની નીતીમાં એવી રીતનો ફેરફાર કરાવવો કે જેથી દોહી મજૂરી હોવાના કારણે કાંઈ નાખવામાં નહિ આવે પરંતુ તે માત્ર જોડાવું આર્થિક ધોરણની પ્રતિનિધિત્વ રહે અને દોહી મજૂરીની સ્થિતિ સામાન્ય રીતે સુધારવી અને તેના સ્વિકાર કરાવવો.

(૪) દોહી એકુતોની અને આસ કરી આખર એકુતોની સ્થિતિ સુધારવી.

(૫) વેષારને મટે વધારે સગવડો જગવી.

(૬) હયાલ હકાતું રક્ષણ કરવું અને તે જાળવી રેવાના પ્રયત્નોનો વિરોધ કરવો અને જીનરી રેવાયેલા હકો, આસ કરીને મતાધિકારના હકો જાળી મેળવી લેવા.

(૭) રીપેટીશન, એસિરેટ એવીએશન કોલોનાઇઝેશન અને દોહી વસ્તીને આ દેશમાંથી પઠાડવાના યેવુ પાળી કાર્થ પલુ થોજનાનો અને ખેતી રીતે આ દેશમાં હાખલ થવાનો વિરોધ કરવો.

(૮) સંસ્કૃત ક્ષેત્રમાં દોહીઓને જોડાવા સામેનો પ્રતિજ્ઞા દૂર કરાવવો.

(૯) અને સાઉથ આફ્રિકાના કિતનું સામાન્ય રીતે ફરક કાપ કરવું અને સાઉથ આફ્રિકામાં આંતરજાતીય સંબંધ અને સમજુતી સ્થાપવાને બનવું સધવું કરવું.

બંધારણ

૫. એસોસિએશન એટલે:

૧ એસોસિએશન.

૨ તેની શાખાઓ.

૩ સીમિની શાખાઓ.

૪ મેમ્બરો.

મેમ્બરશીપ

૬. એસોસિએશનના મેમ્બરશીપને માટે લાખકાલ:—

(૧) (અ) નાટાલ સરકાર તરફથી નાટાલમાં હાખલ કરવામાં આવેલા દોહીઓ.

(બ) સાઉથ આફ્રિકામાં કાયદેસર રજાની વસવાટ કરનારા દોહીઓ.

(ક) ૨૧ વર્ષ અને તેની ઉંમરના સાઉથ આફ્રિકામાં જન્મેલા દોહી સ્ત્રી ૬ પુરુષો.

(૨) મેમ્બરશીપ મટે પાસકે શાખા બંધારણ અનુસાર સ્થાપવામાં આવનારી કાર્થ પલુ પામિમાં નિડામને અથવા એસોસિએશનમાં બેકામને મેમ્બર બની શકશે.

(૩) એસોસિએશન કે કાંચકારી વચ્ચે તે મેમ્બર નહિ

મથાપ.

- (૨) એસોસિએશન એક ખાંચમાંથી બીજી. ખાંચમાં મેમ્બરશીપની ફરજિયાતીને માટે જ્યારે કે માહિતી એક ખાંચમાં મેમ્બરશીપ થી નહિ બદલે. હોય તેને બીજી ખાંચમાં લેવા મા નહિ લેવા સંબંધી નીચેના મદદી સહી.
- (૫) એક ખાંચના કાર્ડ પછી મેમ્બરશીપ એસોસિએશનના સાથે ગોપાની ખાંચ દારાજ પત્રવ્યવહાર કરી શકશે.
- (૬) જે બીજી કાર્ડ પછી રાજદારી સંસ્થાના મેમ્બર હશે તે એસોસિએશનના મેમ્બર જવાને સાથે નહિ મથાપ.

અમલદારો

૭. એસોસિએશનના અમલદારો નીચે પ્રમાણે રહેશે:
  - (અ) પ્રમુખ.
  - (બી) ૧૫ ઉપ-પ્રમુખો અને એ ઉપરાંત ખાંચના પ્રમુખો એસોસિએશનના ઉપ-પ્રમુખો ગણાશે.
  - (સી) ૩ એનારરી સેક્રેટરીઓ.
  - (ડી) ૨ એનારરી ટ્રેઝરર.
  - (ઇ) કોર્ડીટર. (જેને એસોસિએશનના કાર્ડમાં મત કે અવાજ નહિ દોર્યું રહે.)

કમી :

૮. કમી નીચે પ્રમાણે રહેશે:—
  - (એ) એન્યુઅલ જનરલ મીટીંગમાં ચુંટાયેલા ૩૦ મેમ્બરો.
  - (બી) એક્ઝિક્યુટીવ.
  - (સી) પ્રત્યેક ખાંચ કમીટીમાંથી ત્રણસે મેમ્બરોની સંખ્યા સુધી પ્રત્યેક સેા મેમ્બરો દીઠ એક ટેલીગ્રેટ અને જમીના પ્રત્યેક બેસે મેમ્બરો દીઠ એક ટેલીગ્રેટ.
  - (ડી) સીએની રાખામાંથી એ ટેલીગ્રેટ.
  - (ઇ) પ્રત્યેક ઉદ્યોગ કે જામમાંથી ને તે ઉદ્યોગ કે જામ તરફથી ચુંટાયેલા ૩ મેમ્બરો. અને જે જ્યાં મેમ્બરો ચુંટાયા નહિ હોય તે કમીટી પેતે તેઓની નીમણૂક કરશે.

એક્ઝિક્યુટીવ

૯. એક્ઝિક્યુટીવ ઉપર પ્રમુખ, ચાર ઉપ-પ્રમુખો, સેક્રેટરીઓ, ટ્રેઝરર અને ૬ મેમ્બરો રહેશે કે જેઓ સમગ્રી નાનાણીક જાખતોમાં મજલાં કરી શકશે અને કમીટીને રીપોર્ટ કરશે. આઠની ફારમ ગણાશે.

ચુંટણી

કમીટી અને એક્ઝિક્યુટીવના મેમ્બરો અને એક્ઝિક્યુટીવ એન્યુઅલ જનરલ મીટીંગ તરફથી ચુંટવામાં આવશે અને તેઓના મહલામાં બીજા ચુંટાયેલાં સુધી હોડશે ભોગવશે. કાર્ડ જગ્યા ખાલી પડનાં કમીટી તરફથી તે પૂરવામાં આવશે અને એસોસિએશનની પાંદણી મળનારી જનરલ મીટીંગમાં તેને મંજૂર કરાવવામાં આવશે.

એન્યુઅલ જનરલ મીટીંગ

૧૦. એન્યુઅલ જનરલ મીટીંગ દીસેમ્બર મહિનામાં મળશે અને સ્પેશલ જનરલ મીટીંગ કમીટી દ્વારા ને વખતે મળશે જ્યારે તે કમીટીના ઓછામાં ઓછા ૨૫ મેમ્બરોની સંખ્યાથી એકેલાં રેકર્ડીંગનારથી સેક્રેટરી રેકર્ડીંગનાર મળ્યા બાદ સાત દિવસની અંદર મીટીંગ બોલાવશે. રેકર્ડીંગનાર કરનારા-એક્સે સ્પેશલ જનરલ મીટીંગ બોલાવવાના હેતુએ ફરાર વધા પડશે.

ફારમાર

૧૧. (૧) એસોસિએશનના ફારમાર કમીટી તરફથી જલા-વવામાં આવશે. કમીટી ઓછામાં ઓછા મહિના માં એકવાર અને જનતાં સુધી રવીવારે મળશે. ૨૦ ની ફારમ ગણાશે.
- (૨) કમીટી પોતાની કંઈ પણ સલાહો સળ-કમીટીને અર્થાં સધશે અને તેવી નીમણૂકને પાછી ખેંચી લમ શકશે.
- (૩) જે સલાહોમાં ખાંચ કમીટીઓ નહિ હોય તે જતા-ઓમાં કમીટી ખાસ સલાહો સાથે એસોસિએશનનું અતિનિશ્ચિત ધરાવવાને નીમશે અને તેવી સળ-કમીટીઓ વખતે વખત રીપોર્ટ રહેશે.
- (૪) કમીટી આ નીચેના કાનની અંદર કાર્ડ પછી પારાઓ મદી સહી.
- (૫) પ્રમુખ પ્રમુખસ્થાન રહેશે. તેના ગેરહાજરીમાં વારા ફરતી ઉપ-પ્રમુખો રહેશે. અને ઉપ-પ્રમુખ નહિ હોય તે કાર્ડ પછી કમીટી મેમ્બરને પ્રમુખ તરીકે નીમવા માં આવશે.
- (૬) કોઈ પણ કમીટી મેમ્બર જે રમત વગર સામ્રત તથા મીટીંગમાં ગેરહાજર રહેશે તે આપોઆપ મેમ્બર તરીકે દરેક ગમાલી બેસશે.

૧૨. જે મેમ્બર એસોસિએશનમાં સીધા એકાગેસા હશે તેને પાર્થીક રી. ૨-૬ નું લવાજમ બરતું પડશે અને જે કાર્ડ પછી રાખામાં એકાગેસા રહે તે રાખાઓ તેવાં મળેલાં લવાજમમાંથી લવાજમ આપનારાઓના નામ, કામ અને લંધાની વિગતો સાથે ૪૦ દરકા એસોસિએશનને આપશે. સીએની રાખાઓને કાલ દુરત એસોસિએશનને નાખ્યા આવવા નહિ પડે.

ફન્ડ

૧૩. એસોસિએશન કોઈ પણ લેટા- માટે ફન્ડ એકઠું કરી શકશે અને એસોસિએશનને માટે સ્થાવર મોહકત મેળવવાને કોઈ પણ ફન્ડ કરવામાં આવશે તે તેવાં ફન્ડનું ખાસ સલાહો સાથે ટ્રસ્ટ કરવામાં આવશે.

ફન્ડનો અંકુશ

૧૪. એસોસિએશનને કાળે મળેલા સર્વે નાખાને માટે ટ્રેઝરર તરફથી સત્તાવાર રીસીટ આપવામાં આવશે અને તેવાં નાણાં દુરતજ કમીટી તરફથી ઠરાવવામાં આવનાર એક માં એસોસિએશનના ખાનામાં ડીપોઝીટ કરવામાં આવશે અને તે નાણાં પ્રમુખ, એક સેક્રેટરી અને એક ટ્રેઝરરની સહી સાથેની ચેક વડે હેપાદી શકાશે.

સળા એકાઉન્ટ કમીટી તરફથી પાસ કરવામાં આવશે અને તેને માટેની સલાની મીનીટ બુકમાં નોંધ લેવામાં આવશે. તારકાણીક સંવેગોમાં એનારરી ટ્રેઝરરને પાર્થક ૫ સુધીના ખર્ચે કરવાની સના રહેશે પરંતુ જહેલી મળનારી કમીટી મીટીંગમાં મંજૂરીને માટે તેની રબુઆલ કરવી પડશે.

મીનીટ બુક વિષયે

૧૬. મીનીટ બુક રાખવામાં આવશે જેમાં સળા મીટીંગના કામની નોંધ લેવામાં આવશે અને તેવી મીનીટોની નકસો સળા રાખાઓ અને સીએની રાખાને મોકલવામાં આવશે. દિસામી મોકલ અને સત્તાવાર રીસીટ સુધી રાખવામાં આવશે. માસીક કમીટી મીટીંગમાં દિસામ વજુ કરવામાં આવશે અને એન્યુઅલ જનરલ મીટીંગમાં એક્ઝિક્યુટીવ એન્યુ

શીટ અને આવક અવકાશો દિસાળ રજુ કરવામાં આવશે.
શાખાઓ.

૧૭. શાખાઓના મોડ્યુલ "એ" માં જણાવવામાં નીચેનાં જાણ પડશે.

કોમિટીની શાખા

૧૮. કોમિટીની શાખાને સ્થાનિક શાખાના નીચેનાં જાણ પડશે અને સ્થાનિક શાખાની સાથે સહકારથી કામ કરશે.

આંશીક મીટિંગ

૧૯. અગત્યના પ્રસંગો માટે એસોસિએશન તરફથી કોમિટીના પક્ષે બેઠકો અને સેક્રેટરીની માસ મીટિંગ બોલાવવામાં આવશે અને તેવી મીટિંગમાં ફાળવેલ કમિટીઓને રજુ થશે. પ્રસંગો પર મત આપવાનો દર રહેશે.

ધારાઓમાં સુધારા

આ બંધારણ એન્યુઅલ જનરલ કે રેગ્યુલર મીટિંગ માં ફેરવી ચકાશે તે તેવા સુધારાઓ કરવામાં સુધારાની તેવી એન્યુઅલ જનરલ કે રેગ્યુલર મીટિંગની ત્રીસ દહાડા અગાઉથી નોટીસ આપવામાં આવેલી હશે. તેવા સુધારા કે ફેરવાર ફાળવેલ કમિટીમાંથી બે ત્રણમાં બે ત્રણ તેવી તરફથી મત નહિ આપે તે ચર્ચા કરશે નહિ.

મોડ્યુલ "એ"

શાખાઓ

(૧) એસોસિએશનની શાખાઓ નીચે પ્રમાણે સ્થાપવામાં આવશે.

મેમ્બરશીપને માટે લાવક દેખ તેવા ફાર્મ પદ્ધતિ ૫૦ ૧ વધારે મેમ્બરશીપ જનરલ કમીટીને શાખા બોલાવવાને અરજી કરી શકશે.

જનરલ કમીટી તેવી અરજીનો વિચાર કરશે અને જો તેના કોલે મત થશે કે શાખા સ્થાપવી જોઈએ તો તેવી શાખા સ્થાપવાની પરવાનગી આપવામાં આવશે અને તેવી શાખાનો વિસ્તાર ચર્ચામાં કરવામાં આવશે.

૨. શાખાની મીટિંગ અને કમીટીઓ

પહેલી મીટિંગમાં જાને તે પછી ફેબ્રુઆરી માસમાં મળનારી વાર્ષિક મીટિંગમાં શાખાના મેમ્બરશીપનો એક પ્રમુખ, ઉપપ્રમુખ, સેક્રેટરી અને અથવા ટ્રેઝરર અને શાખા કમીટી દ્વારા તેવા બીજા કોઈ પણ એડીસને અને તેવી શાખાના મેમ્બરશીપની મીટિંગ દ્વારા તે પ્રમુખ બોલામાં બોલાવેલ અને રજામાં વધારે ત્રીસની કમીટી ચૂંટવામાં આવશે.

૩. શાખા કમીટીની સત્તાઓ

શાખા કમીટીઓ એસોસિએશનની નીતી અને હેતુઓ પ્રમુખ કરશે. પોતાની શાખાનો કાર્યકાર આ બંધારણ પ્રમુખ અસરશે. કમીટી મેમ્બરશીપમાંથી પાંચ અથવા એક ચળચળાં બેમાંથી જે બોલો દેખ તેવી સંખ્યાની ફાળવેલી પિના મીટિંગનું કામ ચલાવી ચકાશે નહિ.

૪. શાખા કમીટીની મીટિંગ

શાખા કમીટીની મીટિંગ બોલામાં બોલો મહિનામાં એક વખત બોલાવવામાં આવશે પછી પ્રમુખની સૂચનાથી અથવા તે ફાર્મ પદ્ધતિ શાખાને વાર્ષિક અગત્ય તે બોલામાં બોલો દસ મેમ્બરશીપની સદી સમિતી ફેરવીજીશનપરથી ખાસ મીટિંગ બોલાવવામાં આવશે. જે કમીટીના મેમ્બર રજા વખત ફાળવેલ મીટિંગમાંથી ગેરહાજર રહેશે તેને આપેલા મેમ્બરશીપમાંથી ગાલમ થઈ જશે.

૫. શાખા સબ-કમીટીઓ

પ્રમુખ બાંધ કમીટી પાસ હેતુઓને માટે પોતે કરાવે તેટલા મેમ્બરશીપ અને તેવી સબ કમીટી બાંધ એકબેકબુટીય કમીટી અને સબ-કમીટી નીચે ચાલશે.

૬. બાંધ અને બાંધ કમીટીઓની સત્તા

બાંધ અને બાંધ કમીટીઓ એસોસિએશનના નીચેનાં અને ફેરવેલી બંધાઓ રહેશે. તે સિવાય પોતાની સત્તાના વિસ્તારમાં એસોસિએશનની નીતી અને હેતુઓ અમલમાં મુકવાને જરૂરી સમુદાય કરવાની તેને સત્તા રહેશે અને એસોસિએશનના દ્વારા અને સૂચનાઓ પાલન કરશે.

૭. રેગ્યુલર બાંધ મીટિંગ અને નોટીસ

મેમ્બરશીપ સાધારણ એન્યુઅલ જનરલ મીટિંગો ઉપરાંત મેમ્બરશીપ પાસ મીટિંગો બોલાવવામાં આવશે જે (અ) એસોસિએશન અથવા બાંધ કમીટીએ તે બોલાવવાની સૂચના આપી હશે તે અથવા (બ) રાજ્યના ૫૦ મેમ્બરશીપ મેમ્બરશીપ ત્રીસ બાગ એ બેમાંથી જે બોલો સંખ્યા દ્વારા તેના તરફથી સદી સમિતી ફેરવીજીશન બોલાવવામાં આવેલું હશે તે.

સબના મીટિંગની હેતુઓ અથવા સરકારીઓ અથવા બે કમીટી દ્વારા તે બોલાવવામાં આવેલ નોટીસ દ્વારા બોલામાં બોલાવવામાં દિવસની નોટીસ આપવામાં આવશે સિવાય કે નાતકલિક સંબંધોમાં પ્રમુખ સાથે બાંધ કમીટીના પ્રમુખ મેમ્બરશીપ તરફથી એવી ફરી નોટીસ આપવાનું કરાવાય.

૮. બાંધ મીટિંગો તેમજ કામકાજ અને અંત

ફેરક મેમ્બરશીપ પોતાની બાંધની મીટિંગમાં મત આપવાની સત્તા રહેશે એવી સબના મીટિંગમાં પ્રમુખ અથવા તેની ગેરહાજરીમાં ઉપ-પ્રમુખ પ્રમુખશ્રીના હેતુ અને જો બેમાંના જેક પદ્ધતિ મીટિંગ નહિ દેખ તે મેમ્બરશીપ દ્વારા હક્ક કરી પ્રમુખની મુદ્દાથી કરશે. બાંધની ફાર્મ પદ્ધતિ જનરલ મીટિંગમાં જેક પદ્ધતિ દ્વારા ઉપર મત લેવામાં આવે તારે તે મત દ્વારા જ્યાં કરવાથી નહીં કરવામાં આવશે સિવાય કે ફાળવેલ કમિટીમાંથી ત્રીસ મેમ્બરશીપ અથવા ત્રીસ બાગના મેમ્બરશીપ એ બેમાંથી જે સંખ્યા બોલો દેખ તે જુદી રીતે મત લેવાની મારગથી કરશે. તેવા સંબંધોમાં પ્રમુખ બીજા કમ રીતે મત લેશે તે નહીં કરશે. ત્રીસ મેમ્બરશીપ અથવા મેમ્બરશીપના બીજા બાગ એ બેમાંથી જે બોલો સંખ્યા હશે તે ફેરક મળાશે અને પ્રમુખને ફેરકીંગ વોટ આપવાનો જ તરફ રહેશે.

૯. મીનીટર વિષય

ફેરક બાંધ પોતાની મીનીટર બુક અને દિસાળી મોગકા ગામશે અને સત્તાપાત્ર રીસીટ બુક પદ્ધતિ રાખશે અને તે એસોસિએશન અથવા તેના તરફથી નીમાલેસ પ્રતિનિધિને તપાસને માટે ફાળવેલ પદ્ધતિ વખતે જુલ્યા રહેશે.

ફેરક બાંધ પોતાની મીનીટર, વર્ધિંગ રીપોર્ટ અને દિસાળ એસોસિએશનપર મોકલી આવશે.

૧૦. બાંધને બંધ કરવા વિશે

જો એસોસિએશનને ફાળવેલ બાંધ કમીટી નામપાત્રના વાળથી ગામશે તે તે દ્વારા કરીને એસોસિએશનના બે બાંધ નહિ દેખાવું જાહેર કરશે અને તેના મેમ્બરશીપ દેખ મીટિંગ બાંધમાં ફાળવેલ કરી હશે અથવા તે એસોસિએશનમાં નહીં હશે અથવા ફાર્મ પદ્ધતિ બાંધમાં અથવા એસોસિએશનમાં નોટાવણું ફેરક બાંધની ઉપર બોલી બોલે.

૨૧.

લવણજમો

ફરેક મેન્જર પ્રાંતની એન્યુઅલ જનરલ મીટીંગની પહેલાં પાતાનું વાર્ષિક લવણજમ થી ૨-૬ આપી દેશે અને જે મેન્જરે લવણજમ નહિ પાડેલું તેણે તેનાથી કોઈ પણ મીટીંગ માં ભાગ લઈ રેકોર્ડીંગીશન સહી કરી શકશે નહિ.

પાંચ તરફથી ઉપરાવાયેલાં ઉપજનના ૧૦ ટકા કેસો-સીએસનને આપી દેવામાં આવશે. ફર તથા પ્રિન્સિપલ મેન્જરોના નામ પામ અને પાંચાની પાકી સડીત ૧૦ ટકા લવણજમ એસોસિએશનને સુમત કરી દેવામાં આવશે.

૨૨.

ફન્ડ

પાંચ તરફથી એસોસિએશનની સંમતિ મેળવીને કામ પાલુ કારણને માટે પાતાના વિસ્તારમાંથી ફન્ડ એકત્ર કરી શકશે. એસોસિએશનની સુચનાથી પાંચ એસોસિએશનને માટે ફન્ડ એકત્ર કરી શકશે.

૨૩.

બેલન્સ શીટ

ફેમરેશ પાંચ મીટીંગ માસિક મીટીંગ સમગ્ર માસિક દિસાળ રજુ કરશે અને એન્યુઅલ જનરલ મીટીંગ સમગ્ર એકીટ રજુ બેલન્સ શીટ અને આવક ખર્ચનો દિસાળ રજુ કરશે.

૨૪.

હિસાબનું એકીટ

પાંચ તરફથી પાંચ મેન્જર એકીટર રોકવામાં આવશે. એન્યુઅલ જનરલ મીટીંગ સમગ્ર રજુ થવાર દિસાળો તેના તરફથી એકીટ અને સર્ટિફિકેટ કરવામાં આવશે.

૨૫.

ફાઇવરનો અંકુશ

પાંચ તરફથી એકાં યમેલા અજવા પ્રાંતને મળનારાં નાણાં ફેમરેશને આપવામાં આવશે જે તેને માટે રીસીટ આપશે અને તેનાં નાણાં પાંચ ફાવે તેવી બેંકમાં પાચના ખાતામાં ડિપોઝીટ કરવામાં આવશે.

સમગ્રા મુદ્દવવાના નાણાંને માટે પાંચ તરફથી સના મેળવવામાં આવશે અને મેકા ઉપર પ્રાંતના પ્રમુખ અને ફેમરેશ તરફથી સડી થશે.

ફરેક દિસાળ મુદ્દવવાને ખસાર થયા પહેલાં પાંચના તેને માટે સંમતિ મળવી જોઈશે. સિવાય કે કામ પાલુ પાંચ તાકાલિસ સંલોગેને માટે તે આને નીમવામાં આવનારને પાલુ ૫ સુધીના ખર્ચ કરવાની સત્તા આપી શકશે.

૨૬.

પાંચ થએલી પ્રાંતની મીલકત

જ્યાં કામ પાલુ પ્રાંત પાસે મુજબ અથવા બીજા કોઈ રીતે બીજા કોઈ કાપ લાં તેના ફન્ડ અને બીજા મીલકત જે કામ પાલુ દોષ તે એસોસિએશનને ટ્રાંસફર કરી દેવામાં આવશે.

રેખનમાં ફેરીયાઓ ઉપર અંકુશ

પ્રાંતિક સરકારને રજુઆત

આ બાબતમાં મયા થનાવારે ફેરીયાઓની તામીલ ઇન્ડીક્ટુડ માં મીટીંગ મળી હતી અને કોલોનિયલ બોર્ડને એન્ડ સેકલરો પ્રિન્સિપલ એસોસિએશન તરફથી પ્રાંતીયસ્થ સેક્ટરની નીચ પ્રમાણે લખાણ કરવામાં આવ્યું છે—“રેખનની દાઉન કાઉસીલ તરફથી હમણામાં ફેરીયાઓના ફરી કરવાના રવાનો ૫૨ વધુ પ્રતિબંધો મુદ્દવામાં આવ્યા છે. આ વધારાના પ્રતિબંધો હુંક મુદ્દતમાં ના. એડમીનીસ્ટ્રેટર સમગ્ર મંજુરીને માટે રજુ થશે. આ પ્રતિબંધ અમારી કામના મરીજ વગેરે જેના ફાઇનલ આધાર ફરી ઉપરજ છે તેને લાગુ પડે છે. ફેરીયાઓ તરીકે જેઓની કોઈ પણ અજવા નથી અને

તેથી દાઉન કાઉસીલે ખસાર ફેલા પારાગોથા તેઓ જાણુ-કાર નહિ હતા. જે ફેલા તે ૧ લાવવામાં આવ્યા તપરેન તેઓએ કાઉસીલની સમક્ષ રજુઆત કરી હતા આ રાજીઓ માં અમારી કમીની જાણુવા મુજબ જે ૩ પ્રાંતિક એડમિનિસ્ટ્રીવ મેટાની નેમર રેખનની દાઉન કાઉસીલની સનામેને કોઈ પણ ફરેકલ ખાત્યા વગર આ બાબત રાઉસીલને ફરી વિચારવા સુચવી શકશે કે નહિ કે જેથી દોરી ફેરીયાઓને પાતાની રજુઆતને કરવાના ના મળી શકે. તેન આ બની મોકે તેમ નહિ હોય તે પાંચઓને મંજુરી આપવામાં આવે તે પહેલાં એડમિનિસ્ટ્રીવની સમક્ષ રજુઆત કરવાની અમને તક આપવામાં આવશે તે આવારી યદ્યતુ.”

મહાત્મા ગાંધીજીની જયન્તિ

(લખનાર: “પ્ર”)

ધી ક્રિસવાલ યુનાઇટેડ પાર્ટીકાર સોસાયટીને જોડાનીક-વર્ષમાં ઉજવેલી મહાત્મા ગાંધીજીની ૬૫ માં જયન્તિની અમાની વોવજામાંથી રજુઆત વિચારે:

સામરમનીના એ સંતતુ જીવન કાથી મરપુર છે ૧ સત્ય, સંયમ, અહિંસા, સ્વમાન, ત્યાગ, શ્રેમ અને બરાબોની સેવા.

માણુજને મને તેદલી દેલ ફાલ, મરીઓની સેચ કરવાની તમજા, છંદનીમાં કામ અવનવું મેળવીને જમનને તુલુ બનાવી દેવાની અખિલામ દોષ, તે કવારે સદાશ બને, જવારે સત્યને વળગી રહી. સંયમવાળું જીવન શુભરી, ત્યાગ ફિતથી નિસ્વાર્થ નિષ્કામ શ્રેમતય સેવા ફરીએ. વળી સતત મંદ્યા ફરી સંત જીવનની જલપાના ફરી જીવનને એજ ખોવમાં વિચારમય બનાવી છુએ. તેજ જીવનની લાતપર્જીએ પહેાંચી કહાએ.

મર મરુ અને મારી બળવાન તાથી જેવા પ્રાણીને અંકુશ માં રાખવાને મહત્વત દોષ છે. તેવીજ રીતે દાથી કરતાં ફેરીયાઓ જળવાન જે મન તેને અંકુશમાં તામે રાખવાને સંયમ ફરી હથિવાર એ મનને કબજામાં રાખે છે. મનને જેમ ફેરવીએ જે લાતપર્જીએ પહેાંચવાતું મંદ્યાએ તેમ મનની અમાગ દાઝમાં દોષ તે ફેરવી અને પહોંચી કહાય છે.

આપણી પાસે સંયમ ફરી હથિવાર ન દોષ અને મનને કબજામાં રાખી ન કહીએ તે એ મન આપણને સ્વી પડીએ કયા અધારો કુપમાં ના પદાર્થોના પકડમાં પાડી દે એ આપણે જાણુતાજ નથી. મનુએ પહેલપહેલો સંયમ પાળવા શીખી તેને આચારમાં મુકવો.

જગતમાં સ્વમાન વગર માણુસનું જીવન મુંઝા પાલુ કરતાં પાલુ છુડું છે. સ્વમાન વગરનો માણુસ પોતાને, પોતાના કુટુંબીજનોને તેમજ પેલાના દેશને મોઢામાં મોઢા કબંક રૂપ છે. માણુસે પોતાનું સ્વમાન જળવી રાખતા માણુનું જોઇએ. જે માણુસે મ. કામે સ્વમાન જળવી કહતી નથી તે માણુસો પા મેમે છંદનીના ખોવને પહોંચી કહતા નથી.

આપણે જાણુ જીવોતો આ દુનીયામાં માયા મુકુ બહાલી છે. આપણું બાલ મન, વેપાર, બેલી, માલકી, ડોકરાં વિગેરે ગાજળજ આપણે મહાપુર બનીને એવા મંદી પડીએ છીએ કે છંદનીનું શું ખોવ છે, તેને જુલી આપણે એ માવાના ચકકરમાંજ વેલા બનીને બહાવા ઉડીએ છીએ. ચકકર જેમ જેમ ફરે છે, તેમ તેમ લધારે ઉડા વિતરી જાણુએ છીએ. આપણું જે જીવન ખોવ તે જાકો આમજ શુભામ જાવ છે. વહેવાર પુરતો જ્યાં મર ખલકોનો સંકાર સંકારિક માણુસે ચકકરવો વેંછએ, પાલુ છંદનીનું અંતિમ ખોવ એજ છે. જીવન મહત્ત્વ અંમાંજ રહેલું છે, જેમ સ્વીમરી લેવું નહિ જોઇએ.

આધુનિક જમાનામાં આપણે જોઈએ તે જમ પદ્ધતિ રાજ્ય પદ્ધતિ સંખ્યાને બેઠા છીએ જરી રીતે પદ્ધતિ જે પેર નથી. પ્રભુત્વ દરબારમાં જે બાહુલી વધીએ શેઠવામાં પણ આપણામાં નથી માણસે ધણી બા બીજી આકરીથી પદ્ધતિ મેળવે. જોઈએ શુદ્ધ બાવે સંસ્કૃતિ મહેનત કરી તેના પો ને કંઈ દુસ્ત આપે તેના ઉપર સંતેષ જ નથી જોઈએ આપણે સંતોષી પણ નથી મહેનત કરતાં જગત્તર નાંદ મળે તો એની બાંધ પાછળ આપણે માંડા બની જઈએ છીએ. એટલું જ માંડણ સરજનદારને જોળખવાને કરીએ તો આ છાત્રીનું પેર સાંખ બની કલ્યાણમય થઈ જાય.

અહીં આજે ત્યાંની વ્યાખ્યા બરાબર થાય છે. ત્યાં જોઈએ જુદું રજવી રૂપને બાવા બા સાધુ બની જાય. જેમ પણ નથી મનથી માંખાની જે જાળમાં છુપા ન બની જાય. જુનાવામાં જે યોગે સદાકાળ આપણી પસે રહેતી નથી જો રહેશે પણ નહિ ત્યાં પ્રસિધ્ધી જીવનમાં વિચરે.

જો હવેને જોળખવે દોર એની જાતની જાંખી કરવી દોર તે જરીઓની સેવાને મંત્ર મદદ કરે જરીઓના સેવામાં પ્રભુતા છે. જે સેવા સાગા હવેની નિખાલસ દીક્ષાની નિષ્કામ સેવા દેવી જોઈએ જરીઓની સેવા કરતાં કંઈ પણ જીવની આજા રાખી તો જે સેવા નિષ્કામ જાય છે. જાને તો માનવજાતી દોર જોવાને સાચા દીક્ષા સેવક જોઈએ છે જેમણે પાસ કરીને જાણુતોની સેવા નો અનિવાર્ય છે.

હવેના જોઈ મારની આ જમમાં રૂપને જમર છે. જે તે સેવા મારી દોર તે જ સમજાય છે. કહેવાતા જુરેલા. આ દેશમાં જ્યાં આજે આધુનિક આપણે પણ વધીએ છીએ ત્યાં આજે રૂપને જમર છે કે આપણા વડાઓનું જે મદદાપ, જેને આપણે પણ જીવ નિવારી હવે નથી. તેનું પ્રમથિત આપણે પણ ન કરવું થો. નજરના અવિષ્યમાં આપણે કોઈના અણુતોના વાંકામાં જાણીએ જોવાનું આપનાર છે.

દોરુ મર્મનું જે આપ પાછને ધોવાને દરેક જીવાન દોરુ વ્યાપ્તિએ કમર કસવી જોઈએ. આજેની જમના દર નિષ્કામ કરે. સેવા દિક્ષાને મંત્ર મદદ કરે.

આજુન આપણેને આપણે કહેવાતા ઉજ્જવિવાતોએ સેકેડો વર્ષો જ્યાં થોર જમ્યાં આપે છે, દોરુ મર્મને જાણેલા જે જાણતા કાંઈને ધોવાને, દરેક માણસ વધારે નહિ બની કહે તો, જેવડા જેક જેક આજુન દુરુની સાચા દીક્ષા સેવા કરવાની પ્રતિજ્ઞા લે. જાંપામાં સત્યતા જે આપણા અંતરે પ્રકાશ માં સાકી દો. તેમને જો મદદાવવાને નિષ્કામ કરે.

જુનીમાના જે સંતની (જાગરમની) સંતે આજમની જે માયા હતી તેને પણ રૂપની દીધી છે એટલે જુની સંત નહિ તો શું? પ્રુષ્ઠ જાણતિ સદા જનાવજા દરેક રાત્રિ સુતા પડેલાં જાણે કયાક જાણી સાચા સંતના જીવન તરફોનું મનન કરે.

સત્યજય જીવન, જરીઓની સેવા, આજુતોને દીધેલ આપણા નિવારણને નિષ્કામ સંયમ, પ્રેમ અને ત્યાગ સંતોષી જીવનની જુરુદી જોજવાને મનને દર જનાવે. જીવનનું અંતિમ પ્રેમ જે જ છે. માનવ આપણનું સાંસ્કૃતિક આજે છે.

આજે હવે જે તપસ્વીના તેજમાંથી નીકળતા પ્રુષ્ઠ પ્રકાશના અજવાળામાંથી, લગ્ન કાંઈને તેજી જાળે જે સાચા સંત જોઈએ જાણતિ સેકેડો વર્ષો જનાવે જેવી રૂપના જમન પિતાને પ્રાપ્ત કરી વિશ્વજી.

ચરમા પત્રો

હોરેન્સો મારકવીસ (પી. મ. આર્ટિકલ) માં હોદી બાજુને મારે શિક્ષણની વ્યવસ્થા

‘મનિમન એપિનિમન’ ના અધિપતિ જેમ

હાલે.—પોટુગીઝ હસ્ટ આર્ટિકલમાં અમમ ૪૫૦૦ થી ૫૦૦૦ હોદીએ રસે છે. તેમાં ખાસ કરીને હોરેન્સો મારકવીસમાં અમમ ૨૦૦૦ જેટલા હોદીએ વસતા દશે

ફે અહીંના જાહેર જીવન અથવા તો સંસ્થામાં આપણ કાંઈ પણ અણુ તે પડેલાં પી. મ. આર્ટિકલમાં અવિષ્યમાં વધારી અમારી જે હોદી પ્રખરને મારેનાં શિક્ષણની વ્યવસ્થા શું છે તે વિષે કાંઈક લખીએ.

હોરેન્સો મારકવીસમાં જે જુદું સંસ્થાઓમાં ચાલતી રહીએ માન જોરામાં આવી છે અને તેમાં મેં નીચે મુજબ હોદી બાજુને શિક્ષણ આપાનું જોયું છે.

રહીસની નાખી

૧. ન્યુ હોદી એસોસીએશનમાં મુજરાતી રહીસમાં અણુતા વિદ્યાર્થીનીની સંખ્યા અમમ ૧૦.

૨. પી હોરેન્સો મારકવીસ પ્રસ્થાપીયા રહીસમાં અણુતા વિદ્યાર્થીનીની સંખ્યા અમમ ૨૫.

૩. મારત સમાજ તરફથી ચાલતી મુજરાતી રહીસમાં અણુતા વિદ્યાર્થીનીની સંખ્યા અમમ ૩૦.

૪. મારત સમાજ તરફથી ચાલતી નામટ રહીસ જેમાં મોટી ઉમરના વિદ્યાર્થીએ અહીંની સંસ્થા આપાનું શિક્ષણ લે છે જેની સંખ્યા અમમ ૨૫.

ઉપર મુજબની રહી સંસ્થાઓ તરફથી મુજરાતી જાગરો અસાવવામાં આવે છે તેમાં રૂપી જાતનું શિક્ષણ અમમ મોને અપાય છે તે અણુતા કાંઈ નથી પ્રજાને પણ અંશમાં તરફથી રૂપી રીતે શિક્ષણ દેવાય છે તે વિષે લખીએ.

૧ હોદી એસોસીએશનમાં અણુતા જાગરો પાસેથી રી રેવામાં આવે છે.

૨. પી હોરેન્સો મારકવીસ પ્રસ્થાપીયા રહીસમાં પણ રી સેવાય છે.

૩. મારત સમાજ તરફથી ચાલતી મુજરાતી રહીસ તેમજ રાત્રી સાંજમાં વમર રીથી શિક્ષણ અપવામાં આવે છે.

ઉપર મુજબ શિક્ષણની વ્યવસ્થા હોરેન્સો મારકવીસમાં વસતા હોદી બાજુએ તરફથી અમારી જે અવિષ્ય હોદી પ્રખરને મારે છે.

હોરેન્સો મારકવીસમાં ૨૦૦૦ હોદીઓની સંખ્યામાં શિક્ષણ અંમમ ૨૦૦૦ રહેલો અણુતા તે તો આ વિષયની અંદર અણુનારાઓએ વિચારવાનું છે પણ શિક્ષણની અંદર કાંઈ ભાગ જેનારાઓનું એક વાંકમાં ખાસ ખ્યાત જેવીકા કે અહીં ખાતે આટલી અધી જુદી જુદી રહીઓની શું આપણમદા છે તે સમજાય શકાતું નથી. અહીં ખાતે તો સમિતિઓ રહીએ કરતાં સાર્વજનીક એક હોદી રહીઓના ખાસ આવસ્થતા જે આવ અને દરેક હોદી બાજુને એકજ સાથે શિક્ષણ મળે એવી વ્યવસ્થા કરી જોઈએ. તો આ અણુતા ઉપર ફે દરેક જાગતા વળતાનું ખ્યાત જેણુ છુ. અને અમારી જે અવિષ્યમાં અહીં વસનારી હોદી પ્રખરને સાથે શિક્ષણ મળે તેવી વ્યવસ્થા કરીને અજ કઈ છુ. અહીં કંઈક એક વર્ષો જ્યાં ૧, ૨, ૩, ૪, ૫ ના પાઠો જેનાવાય છે તે દને અજ કરીને પાઠશાળાનું શિક્ષણ મળે તેમ કરવા રિતની કઈ છુ.

આ નકે જારન સુમારના વાર્ષિક ઉત્સવ પ્રસંગે શિક્ષણ બાબત ચીકુત કે જે વર્ષાએ વિચારેલા સળદો અને પાલ આવતા તેમાંથી ચોખ્ખાંકતી નોંધ કરવાની રજ સલ છું તેમજે જણાવેજી ? શિક્ષણની બાબતમાં અહીં આપણી અવિધની હોદી પ્રખતે મારે કાંઈ પણ અત્યાર સુધીમાં કહું નથી એમ કહેવામાં આવે તે તેમાં જરાપણ ખોટું નથી.

હોદીઓના પોણી મદી ઉપરનાં વસવાતમાં અત્યારે આપણી પાસે બાળકોના શિક્ષણ મારે જુ છે તેમ પુણવામાં આવે તે હું નથી મારેત કે આપણે કાંઈ પણ સતોષકારક જવાબ આપી શકીએ. અત્યારે આપણને સાલિષ આફ્રિકાના દાખલા ઉપરથી પછું મનુવણું મળે તેમ છે. ત્યાં ખાતે હોદી કામના કામગાં હોદી બેરીસ્ટરો, હોદી ડોક્ટરો અને હોદી લીડરો છે. હું તમોને પૂછું છું કે તમારી પાસે તેમાં કાંઈ છે? જુ આપણે છીએ તેવીજ રીતે કામગી રહેત અમર રાખવ. કમ્પો. હોદી હવે આપણે ચાલુ જમાતને માન આપવુંજ નેમ્મએ.

તમે ઇસ્ટ આફ્રિકા તરફ નજર કરેલો તો પણ તરતજ જણવાનું મળશે કે ત્યાં ખાતે વસતી આપણી હોદી પ્રજા પોતાની અવિધની પ્રખતે મારે કાંઈક કરી ચકી છે. અહીં આપણે જુ કહું છે તે ઉપર વિચાર કરવાનો છે.

હું એક માસ જરૂરી વાત તરફ ધ્યાન ખેંચું છું કે અહીંના ખાતે એક સાવજનીક હોદી સ્કુલ પનાવી મારા કળવાવલા અનુભવી શિક્ષકો હોદીથી મોલાવી અવિધની આપણી હોદી પ્રખતે હાથ શિક્ષણ મળે તેવો બંદોબસત કરવાની જરૂર છે.

ઉપરની વાત તરફ દરેક હોદી કામગીર ધ્યાન ખેંચું છું અને હરી હમારી એ અવિધની હોદી પ્રખતી કવવણીની બાબત હાથ કરવાની અરજ કરું છું.

હોદી-સો મારકવીસ.

લી. શિક્ષણ પ્રમી.

ફ્રાંસવાલ લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ

સાહેબ.—ફ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કમિશન એટલે ફ્રાંસવાલના હોદીઓના સરકારી રાજદારી રોવમાં રસજી સાચવનારી જવાબદાર સંસ્થા.

એ સંસ્થા ફ્રાંસવાલની અદાર દળર હોદી વસ્તીમાંથી મુટેલા અનુક કાળવાદોની સમીતી કહેવાય. અદાર દળર હોદીઓના સાધની ઉપર એ કમીટીના પાવર અવલંબેલો છે એ વસ્તુ એક પણ હોદી ન જુલે.

D.I. ૨૦ ફોર્મ માત્ર થોડા હોદીઓએ બરેલાં હતાં એ દરખાસમાં ફ્રાંસવાલના હોદીઓની એક માસ ગાંડીય બાસ એકાદીન બાથો હોલમાં મળે હતી. આખી સભાએ એક મત યર્ષ ફોર્મ ન બરવાનો નિશ્ચય કર્યો અને જે હોદીઓ ફોર્મો ભરી રવાના કરી દીધાં હતાં તે સોજાએ કરાવ્યું હતું કે અમે ફોર્મો વચર સમન્ને જુલથી બરેલાં છે અને અમે જોઈ કમ્પા છીએ કે ફોર્મો ભરી મદાન જુલ કરી છે જેથી વચર સમન્ને બરાએલાં ફોર્મો અમે આ માલ ખીરીચના હાથ દારા ખેંચી સકીએ છીએ.

આ હાથ હોદી જનતાને હજી માલ દેખ તો કત્યેક હોદી સમજી કહે છે કે અમે જુલથી બરેલાં ફોર્મો કેમિસના હાથ દારા વિષદો કપાં હતાં, અને કેમિસે જે ટેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ રદગો મોરઆ માંડ્યા અગમ નીઅમ અદાર દળર હોદીઓની એકતાના ઉપર કરેલો છે તેને પાલ કરી અત્યારે આવેલાં

નવાં ફોર્મો કે જે D.I. ૨૦ ની સરખામણી કરી રહ્યાં છે તેને કાપી દમ એ ફોર્મો ન બરવાં એમાજ હોદી જનતાનું ડાહપણ સમાવેજી છે.

કેમિસના કાળવાદો વચમાં ન લેખતાં હોદી જનતાને મોજ માટે કાલ જરા પ્રખત કરે એ હમ્મવાગેત્ર છે સવલંત.

બાબાનો ઉદ્યોગોનો વિકાસ

(ગતિકાં ચાલુ)

પુરોષના મોટા વિમલને સમયે અમેરીકાએ પુરોષનાં મોટાં રાજ્યોને નાણાંની મોટી રકમો ખીરી હતી એ રકમોનું બાજ પુરોષનાં રાજ્યોએ અમેરીકાને બરવાનું હતું. અમેરીકાએ આ બાજની રકમ સોનામાં બરવાની હરજ પાડી. એટલે પુરોષનાં મોટાં રાજ્યોએ લાંબેજ સોનું અમેરીકાના કામગાં બરવાનું. જર્મની પાસેથી દેશને બલે મોટી રકમનું સોનું ફાંડેન મળ્યું. એ રીતે જનતાના પોણા માગનું સોનું એ બને રાજ્યોમાં સંચરણું. એકં પાસે સોનું પુરુષ એટલે મોટાના બરવામાં સોનું આપવ એ દેશ જમ કહું. તેના પરિણામે જનતા પણાખરો દેશોએ સોનાનું ચલણ બદલાવ્યું. પરિણામે તે દેશોના ચલણના બાપ જાણુ ચટવા લાગ્યા. જે દેશોમાં સોનાનું સમજી ચાલુ હતું તેના ફિલાઓનો બાપ અજાણુત રીતે ટકી રહ્યો.

હવે જે દેશોએ સોનાનું મોરણ મુકી દીધું હતું તે દેશોમાં તેમના ચલણ સિકાઓની બીજ દેશો (જેમાં સોનાનું ચલણ ચાલુ હતું) માં કિંમત ઘટી ગઈ. કારણકે સોનાનું મોરણ મુકી દેવાના દેશો પોતા ઉપરના બીજ દેશનાં સહેજાં તથા ફોદીઓનાં નાણા કામગીરમાં આપવા માગતા હતા. એટલે તેમના ચલણની કિંમત ઘણી ઘટી ગઈ. તેના પરિણામે એ દેશો બીજ દેશ પાસેથી જે માલ માંગતા તે માલની કિંમત (તેમના ચલણની કિંમત પ્રમાણથી) વધારે આપવી પડતી હતી. કામગી તરીકે એક દન બાંડની કિંમત પ્રથમ નેમને હજી રૂપિયા આપવી પડતી હતી. પરંતુ સોનાનું મોરણ છોડવાથી તેજ બાંડની કિંમત નેમને પંદર રૂપિયા આપવી પડી. એટલી નેમના સિકાની કિંમત ઘટા મળ. બીજ તરફ એ દેશો પોતાની બનાવટના માલ બીજ દેશોમાં અકામતા તેમાં નેમને કાપડો થવા માંડ્યો. જે દેશોએ સોનાનું મોરણ છોડ્યું નહેલું નેમણે પોતાની બરવાસાતના માલોના જે કિંમત પોતાના સિકાઓમાં આપવી પડતી તેના (સોનાના મોરણ છોડનારા દેશોમાં) વધારે નાણાં ચલણના ઘટવાથી વધા થતાં. કામગી તરીકે, બારને સોનાનું મોરણ છોડ્યું એટલે તેની આપાતમાલની કિંમત નેમ વધારે આપવાની રહી. કારણ કે પરદેશમાં ખરીદ કહેલા માલની કિંમત પરદેશના સિકામાં આપવાની રહી અને પરદેશના સિકા કરતાં પોતાના બીટનનો એકી કિંમતનો લેવાથી કિંમતે બલ્લામાં પોતાના વધારે સિકા આપવા પડ્યા. તેવીજ રીતે નિકાસ મલતી કિંમત બિટનને વધારે ઉપજે છે; કારણ કે પારકાં રાજ્યોમાં બિટનને પોતાના માલની જે કિંમત પારકાં રાજ્યોના સિકાઓમાં મળે છે તે સિકાઓની પોતાના રાજ્યના ચલણની કિંમત ઘટી લેવાથી વધારે સિકાઓ મળે છે. એવી રીતે ચલણની કિંમત પરવાથી બિટનના નિકાસ વેપાર ખીલે. અલણના બાપને ન વધવા દેવા મારે બિટને પંદર રોડ પાઉડનું ખાસ રૂંડ મુદ્દ રાખેલ છે, તેથી નિકાસ વેપારને પ્રુદિ મળે છે.

એ ચલણની જાહેરાત છે.

બ્રિટને સોનાનું ચલણ મુક્યું એટલે જાપાને કાગ્યુ કે નેના નવા વિકસાવેલા ઉદ્યોગોને નોંધાયેલા હોય તે તેણે સોનાનું ધોરણ મુકી દેવું જોઈએ. જાપાને પોતાના ઉદ્યોગોને વિકસાવવા ભારતીય પ્રધાન ક્યો છે. આખી પ્રજાએ રાજ્યની સાથે સહકાર કરી પોતાના ઉદ્યોગોને વિકસાવે છે. જાપાન વપર કુદરતની બધી જોડાઈ પ્રીતિ છે, તે દેશમાં ખનીજ પદાર્થો ઘણા મળે છે. મોડું નથી, કેલસો પુરતો નથી. બીજી કિંમતી ધાતુઓ પણ લાં ચલી નથી. એ પ્રજાને દરેક વસ્તુ બાંધ દેશ પાસે મેળવવાની રહી. તે ઉપરાંત લાં દરેક જાતની ધરતીકંપ થાય. દર પંજર વરસની મુકત કરીપાન એકાદ મોટા ધરતીકંપ થઈ દેશમાં ગિદાનમેદાન કરી નાખે છે. ચાંદી તરફ અનેક શહેરો, ગામડાં, ધરો, માલમિલકત, ધન, ધાન્ય, પશુ અને મનુષ્યોના મોટા નાશ થાય છે. છતાં જાપાન પાછું તરત નવજીવન પ્રાપ્ત કરી શકે છે, અને એવકા ઉત્પાદકો આજીવ વધે છે.

જાપાનના રાજ્યતંત્રને કાગ્યુ કે આપણા દેશને આગળ વધવું હોય તે આંદોલનિક વિકાસ કરવો જોઈએ. અને તે માટે આખી પ્રજાએ પોતાના સર્વ શક્તિઓ સંગ્રહ કરી નિયંત્રિત રીતે, સામીય પ્રજાલિષ્ટો કામ કરવું જોઈએ. રાજ્યે સહકાર આપીને શરણી, વીમો, ખેતી, મજૂરી, કારખાનાં વગેરે સર્વે ધંધાને પદ્ધતિસર ચાલવ્યાં, એ સર્વે ધંધાઓના મરખન સહકાર સાંધો. દરેક વિધવાના તજનોને ખાસ સહકાર કરવાના સંસ્થાની નીચવા. સાંજળી એકએક રૂડી જરૂરપર એમ જોડામ રહી આખી સાંજળ સુંખલાજક ટકાવી રાકે તેવી શેજળાઓ થય. જાપાનના ઉદ્યોગોના વિકાસ થાય અને જાપાનના વેપાર જમદગ્યાથી બને તે માટે રાં મુક્તિપ્રયુક્તિઓ કરવી તે માટે વિચારણાઓ આવી. આની સરકારે માલ કલેજનજ આપ્યું એટલું નહિ પણ દરેક મંજૂરામાં રચાયેલ લાભ લઇ માર્ગો મુકવ્યા. જગતનાં બજારોમાં ફાણી વસ્તુઓ વધારે ખર્ચે છે. ફાણી વસ્તુઓ અમુક દેશ ક્યાં રીતે મોટી રકમમાં પેદા કરે છે, તે માટે કેવાં સાધનો વાપરવામાં આવે છે, મુજ કામો દ્રવ્યો ક્યાં પેદા થાય છે, તે દ્રવ્ય લાવવાનો ભા ખર્ચ થાય છે, તે કામો દ્રવ્યોમાંથી પાકાં દ્રવ્યો બનાવતાં કેટલો ખર્ચ લાગે છે, અને જાપાન એવાં કામો દ્રવ્યો ક્યાં પ્રદેશમાંથી મેળવે છે, પોતાની જીમદગ્યામાં બેસા દ્રવ્યો લઈ આવતાં, કેવી અગવડો તરી છે, એ સર્વે પ્રશ્નોનો સામીય રીતે અભ્યાસ કરો. કેવાં કારખાનાં બાંધવાં, સંચાલન પોતાના દેશમાં તૈયાર કરી મોકલવું, તે માટે પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો.

સિવિલ ઈજનેરોની કમીટીએ કારખાનાં બાંધવાની શેજળાઓ રહી. મિકેનિકલ એન્જિનિયરોની કમીટીએ જુદાં જુદાં સાંચાલકો સરતાં બનાવવા પ્લાનો તૈયાર કર્યા. નિષ્ક્રિયોએ આ કારખાનાં ક્યાં ક્યાં ભાગમાં મુક, ત્યાં અને જગીન તથાસી બાંધવાં તે તકરી કર્યું. કારણેએ તે કારખાનાંઓ માટે ખજૂર એણે બ્યાજે નાણાં ધીરવા માટે સરકારના સહકારથી ક્યુલ કર્યું. રૂડીમર ઈપનીઓએ સરકારી ક્યુલનાથી નામના તુરે કામો અને પાકાં દ્રવ્યો તથા આવવા અને લામ ચલાવું ક્યુલ કર્યું. મજૂર સધે જોડામાં જોડા મજૂરીથી કામ કરવા જણાવ્યું. કડાણ, અસતિય, અને વધારે મજૂરીની મામળો એ ત્રણે દોષોથી જાપાનનો મજૂરસંપદ રૂર રહ્યો. રેલવેવાળાએ કારખાનામાંથી બહાર ઉપર માલ

પહોંચાતો કરવા ખાસ રાહત આપવાની જોડવણ કરી. રસાયનશાસ્ત્રના પ્રોફેસરોએ સહકાર આપી જાતજાતના ક્યુલારો કરાવ્યા. સરતી મુડી, સંતોળી મજૂરી, સાહસિક મિલમાલેકા અને વેપારી બુદ્ધિવાળા વેપારીઓ, આ એકલંજ માં જોડાયા. દેશપરદેશથી જાપાનના વેપારી પ્રતિનિધિઓ વસ્તુઓના નમુનાઓ, તેની બનાવવાની ક્રિયાઓ, તેના પેદાશ, ખર્ચ વગેરેના આંકડાઓ પુરા પાડવા લાગ્યા. એ વસ્તુઓ આપણે કેવી સરતી બનાવી શકીએ. એ કાવડનો ઉકલ નિષ્ક્રિયો કરવા મંદવા. (જાણી)

તૈયાર છે!

તૈયાર છે!!

નવાં વર્ષની અભિનંદન પત્રોકાઓ

હીંદુઓનાં નવાં વર્ષની અભિનંદન પત્રોકાઓ મુંદર આદંપેપર ઉપર સોનરી અક્ષરમાં અને તરેલવાર રંગોમાં છપાઈ તૈયાર થય છે. દેશમાં સર્ગા સંખ્યાઓને મોકલવા મંજૂરનાઓ આવતી દેશ જતી રપાલમાં મોકલશે તેા દાંડજીસર પહોંચશે. હીંમત ટકનની શાં. ર કવર સાથે, રપાલથી આ આદંપેસેવા મંગવનારાઓએ પાસ્ટેજની પેનાં ૩ જુડી મોકલવી.

અભવાના ટકાણાં:

રૂબન: પ્રીટન ટી રમ, મે રફીટ.

જોડાનીસંખ્યા: બમન બધરો, ૧૪ કોર્ટ રફીટ, અને પાટીકાર ટ્રીંગ ફા., ૪ પ્રીકાં રફીટ

પોસ્ટોલોમાલેથ: કાલાલાસ મરજુલાત, રમ રીક રફીટ. ઈસ્ટ લંડન: બંજોબ જમર, ૩૬ જોડાસફ રફીટ.

ધી મુનત હીંદુ એજ્યુકેનલ સેસાયટી

અહરે સમા

રવીવાર તા. ૨૪-૯-૩૩ ના રોજ બધેરના ૩ પાએ ઉપવેકત સોલામટીની બનરલ મીટીંગ ધી મુનત હીંદુ એજ્યુકેનલ સેસાયટીની મળશે. જે સમયે મુનત જુદાના તમામ હીંદુબાઇઓને વખત સર પધારવા વીનની છે.

કાર્યક્રમ: નવેશરતી મુંદણી તથા રુકબ સંજાંધી.

છ. એમ. રેશાઈ,

જો. સેક્રેટરી. ધી સ. ડિ. એ સોલામટી.

બનાના

મોટા મોટાવાળા જુદાથી પાકે એવા મોટા ફલ (બાકર ૬૦૦) કીમલ થી. ૬૦ સી એ. ડી. તાઈકે એકદર મોકલવેલ આપુ શા પેની રતલ.

LARGE SELECTED BANANAS

21/- Grade D.O.M. F.O.R. Durban.

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist,

54, Prince Edward Street, Durban.

મફત! તદન મફત!!

વચ્ચેથી માહિતીવાળું વેલવિશા પ્રસ્તાવ હઈ પણ કિમલ ૩ રપાલ ખર્ચ વગર તદન મફત મળે છે. મંગલેલ.

મદન મંજુરી રૂમરેસી, બમનમર, રૂડીબાવાક.

Indian Opinion

No. 39—Vol. XXXI Friday, September 29th, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper.
Printed by ...

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રૂઢી. "કેનીયા"

એફરીબર ના. ૨૯એ મુંબઈ જવા ઉપરથી.

મીડીના બાવો—બીરોડી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પૌંડ ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૯.

પેસીન્જરોએ પોતાના ઠાગીના વખત પોતાનું અને રૂઢીમરનું નામ જણાવી, પોર્ટ, ડરબનનું સરનામું કરવું. અને જ્યાંથી ચડે તેના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને ઠાગીના રીપા પોર્ટ પર પહોંચના કરવા જણાવવું. તે તે તેના જરૂરિયાત કરી આપશે. આ ઠાગીના બાઈનની નવી મોટી યંત્રો સારી સમવરોવાળી અને ઝડપ આપતી સાઈફ અને પ્રસ્ટ બાદિકો સારૂ માન્ય થઈ છે. મુશ્કેલી—ઉતાડીએ પોતાના મોટા ઠાગીના કનીવારે ૨૨ પાગલા જમાવ કરામત પહેલેતાં કર્યાં. ૧૨૦ હાંદી પેસીન્જર પોતાની ટીફ્ટ જમાવી બીરોડીમાંથી મેવી અને નદાર મુશ્કેલીના કામગીરીએ જમાવી આપે જવન્યવહાર કરવાથી પણ થઈ જાય છે. રૂઢીમરને જગત્ દરેક કામકાજ જમાવી ભત્તી રેખરેખ નીચે થાય છે.

SHAIKH HIMED & SONS.

390 Pine Street.

Tel. Add. "Karamat," Durban.

મુસલમાની વીરો પોર્ટ: ૩-૧-૧

રેપેરીયલ વીરો પા. ૭-૧૪-૦.

હોંડુ વીરો પોર્ટ ૨-૧૪-૦,

૨ રેપેરીયલ વીરો ૬૫૬.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

રૂઢીશન ૪૮૦૦.

પી. એ. બોક્સ ૧૬૧૦.

ધો

રૂઢીમાફીક એડરેસ

"રૂસ્તમજ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ

કંપની. લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક જાતના અકસ્માત

જવા કો મારફતે કાર, આર બીજા, શીડલીડી બોંડ, વરકમિન્જ ડોમ્પેન્સેશન, વીચરે અનેક પ્રકારના વીમાને જગત્ કામ આ વીમા કંપનીએ સારૂ લીડી થઈ છે.

પાછીસી તેમજ દાવાની પતાવટ ડરબનમાંથી કરી આપવામાં આવે છે.

આખા હક્ષણ આફ્રિકના મુખ્ય પ્રાંતોનંધિ:—

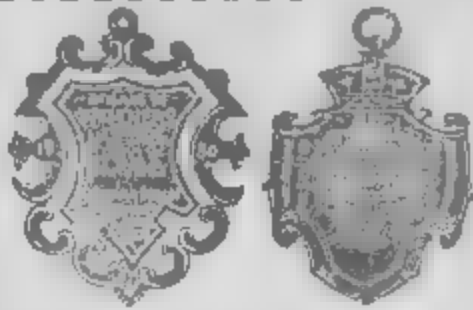
સોરાબજી રૂસ્તમજ.

"ઇન્ડિયા કાઉન્સિલ"

૧૭ ફર્ટ એવન્યુ,

ડરબન.

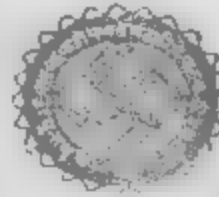

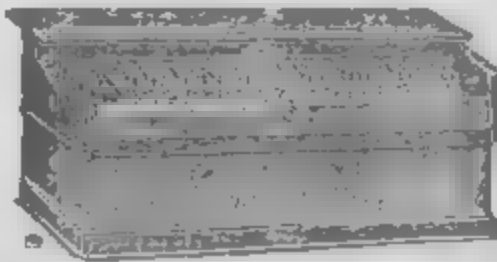
AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ગુટ; સરદાર ફોન

હરેક જાતના સરદાર ફલ્ગુટ
ફાર્માસ્યુટિકલ અને સરદાર ફોન
પ્રાધિકારિત આમારી પોતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક જાતના
સ્ક્રીપ્ટ પ્રોડક્ટી કોલેક્શન
મંગાવી જાઓ કરો.

ચેતસીંગ ગુરુબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

25, Colaba, અને મારખાતુઃ-બેલવાડી પ મી ગલીના નાકે. રેલ્વે સેન્ટ્રલ્સ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બાબત એશીયન અને જોશમ વજર પર ૧૫૦ રેલી રોડ, મુંબઈ ૨

૨૪ કલાકમાં ફાવેલો કરનારે જગપ્રસિદ્ધ

સપ્ટેમ્બર

દસાજ, ખજા, ખુબલી, ખરખજા (વિશેરે ચામડીના દરે ઉપર ચામડીની દવા છે.
કપડા ઉપર લાગ પડતા નથી. વધુ એકઝીબીટોમાં સોનાના ચાંદા મળેલા છે.
હીં, જા. ૧ ના ૭ જાતના, પોસ્ટલ ટેકામાં આવે જુદા. જાણકાર એજન્ટો એકઝીબે છે.

સપ્ટ કંપની, કલબાદેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૩.

કીટીંગસ

પાવડર

બી. ઉધાઈ, માકડ, વંદા, માખી,
અથવા જ'સુબોને

નાખુદ કરે છે.

બી.સી. જનાયક. ફક્ત મીનામાં લેવાય છે. ૧૫

Box 217 & 317

Tel. "Khatrl."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મો. ૨૨૭ અને ૩૧૭ રેલીમાં બેસેલ "ખત્રી"

હુસેન મુસ્તાફલ (સરદારગઢ વાલા)

સંચાલક એજન્ટ,

બેર, પી. એ. આફ્રિકા.

THE NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

Transvaal Add:
P. O. Box, 4302,
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

6 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન
ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશિયા લીમીટેડ

ન્હાનામાં ન્હાવું પ્રીમાયમ અને મોટામાં મોટું બોનસ
આપનારી આસઠ વર્ષની જુની નીમા કંપની.

જીવંતીના વીમા દતરાવવાથી શા શા ફાયદા થાય છે તે અજ્ઞુ હોય તો અને કઇ કંપનીમાં
દતરાવવાથી વજીમાં વજી ફાયદા અને સદત ઓછામાં ઓછા પ્રીમીયમ બરવાળી
મળે તે અજ્ઞુ હોય તો મળે:—

મુળજી જી. પટેલ.

લિંદાએના બોઝનેસના ચાફ એજન્ટ.

બોક્સ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

એકાનીસબર્ગ,

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69 Verceniging.

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because it sells and you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક બેસો

જારણ કે ન્યારે તમે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ લેવા ફક્ત બેસો ન્યારે તમે ખાતરી કરી શકો કે તમને જોઈએ તેજ માલ મળ્યો છે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને તાજ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફોર્ડ
બ્લુ.**

રેપારીએને

કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ સરોહ માં રાખવો અને તેજ બ્લુ વાપરવા બહાનુ કરી એ કાપડાંને એ બેનું કારણ બેસે છે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ તમે ખાતરી પાડીને લેશો તેથી તેને લેવું જરૂરી અને ખરીદી બજાર તેજ ખરીદવા આવશે

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 621. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ડેબલ ચલાવનાર

તાકાલનાં તંબર ઝીકના બનાના, પહનાપલ (વગેરે) ચીને ઝોરડર ખબેથી તરત ચલાવવામાં આવશે.

ફરેક ઝોરડર ફરેક બતી રખરેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકિંગ કરી કીશવત આવથી માફકવામાં આવશે.

ફેપ જાનીન્થ, ગ્રાંજવાલ, ફોરેડ, રોડેસીઆ વીગેરે ફરેક જમ્યાએ માફકવામાં આવે છે.

લખો : રવજી બુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧.

૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

દરબન, નાટાલ.

Indian Opinion

No. 39—Vol XXXI.

Friday, September 29th, 1933

Registered at G.P.O. as a Newspaper
Price 2/- per annum

NOTES AND NEWS

THE question of the removal of the Indians residing and trading in the Germiston Indian location seems still to be hanging fire. It will be remembered that they were given notices to vacate their premises but as a result of the strong agitation by the local Indians in Germiston supported by the Transvaal Indian Congress no action, it would appear, has yet been taken. It is now reported that the municipality has offered to give a lease of six months to the Indians. Some Indians are prepared on the advice of the Agent, we are told, to accept the lease while others are not. We do not know that such a lease is ever going to solve the question. The only thing that can solve the question would be to give some sort of a permanency to all the Indians residing and trading in locations. Then only can they live with any security of improving their lot. Their present position is hopeless.

As we have pointed out in one of our previous issues it is clear that the Transvaal Indian Congress was better organised and paid more attention to its local affairs. Licences, we understand, are being refused in large numbers under the Transvaal Licences (Control) Ordinance. The Land Tenure Act Commission has issued another form to be filled in by occupants of premises under the Gold Law. A copy of the form has just come into our hands. It seems to us to be nothing short of a process of enslaving the Indians by slaves of different grade and Indians by submitting will later find that they have used the axe on their own feet. All these matters need strict vigilance and proper guidance should be given to the ignorant people. Let it not be a case, as an ancient poet has said, of searching with a lamp after the burglars have visited the house and have decamped with the wealth.

UNFORTUNATELY the president of the Transvaal Indian Congress Mr. U. K. T. Naidoo, has for some time been indisposed and is not able to attend to his public responsibilities. The writer, accompanied by Mr. A. Christopher, president of the Colonial-born and Settlers' Indian Association, visited him during the week-end and found him to be just as enthusiastic in spirit though not physically as fit. It is to be hoped that he will be restored to his normal health soon. Messrs E. Mull and D. M. Narasoo who are the joint hon. secretaries of the T.I.C. together with the help of Mr. D. U. Mistry, Mr. S. B. Medh, who has a brilliant record of service and sacrifice on behalf of the community and Rev. B. L. E. Sigamoney, E. S. Dangora, S. E. Bhayat, Manibhai L. Patel and others should be able to conduct the work of the Congress efficiently. We would like to impress upon them that these are times especially in the Transvaal for real active work and not inertia.

We heartily congratulate our brethren in Nigel for the very useful work they are doing for their children. The sooner we begin to realise the need for educating our children, not only our sons but our daughters too, and begin to work for it without

waiting for the support of the Government the better it will be for our future in this country. Education is the best legacy that parents could leave for their children. Money will be spent away but education will grow richer the more it is spent.

MR. J. H. HOFMEYER, Minister of the Interior, in an address at the first triennial conference of the South African Conference of the South African Library Association held at the Witwatersrand University said people in South Africa could not claim to be a nation of readers. "The biggest heritage we have," said Mr. Hofmeyer, "is not the bioscopes, although people may be pardoned for thinking so, nor is it the wireless or the motor car. I think our greatest heritage is the increasing accessibility of books to the average man in South Africa. We have not gone as far as we ought to avail ourselves of this heritage. We are not yet a reading nation."

THE NEW ASSOCIATION

IN our last week's issue we published the manifesto and the constitution and rules of the newly formed Colonial-born and Settlers' Indian Association. Since then a branch of the Association has been formed in Marlburg, and also at Olairwood and at Seacow Lake. Branches are also to be formed soon, we understand, in the Northern districts of Natal and on the North Coast. The setting in of a new era in this country when principles, conscience and self-respect are to be sold away for material gains—an era which is demoralising to any community that claims itself to be civilised—in the direct cause, we have reason to believe, of the springing up of this new organisation. Eighty per cent. of the Indian population of the Union is composed of Indians born here. The remaining twenty per cent. will shortly die out and the Indian population will then be, in so far as birth is concerned, wholly South African. It is essential, therefore, that that section took up the responsibility of its uplift in its own hands and had more say in regard to it than any other section. There was a time when there were only two classes of people in this country, the labouring class that had been brought from India and the merchant and the educated class that followed them. In those days the interests of the ignorant labouring class had to be watched by others. But times have now changed. The present population consists of the descendants of the original labouring class who have had sufficient education to look after themselves and forming as they do the majority of the community it is time that they had the first say in all matters affecting them. Next come the settlers who should

make common cause with their South African-born brethren. The strength of both in this country lies not in being aloof of one another but in standing united.

The objects of the Association are set forth in the manifesto and constitution. They are to organise into one brotherhood all who are born here and who have permanent lawful homes here, namely, the settlers; to further educational facilities especially technical, industrial and agricultural; to work for the modification of the white labour policy so that Indians may not be deprived of their means of livelihood on the ground of their nationality; to work for the improvement of the farming class; to work for better trading facilities; to safeguard, protect and maintain existing rights and to win back rights taken away especially the franchise. Further it is the object of this Association to oppose any scheme which has for its object the reduction of our population in this country and at the same time to oppose any ill-timed entry on the part of our brethren.

The policy of the Association is to adhere to the western standard of life subject to the retention by its members of their religions and their languages. In order to be able to carry out this policy the Association will adhere to the principle of equal pay for equal work and fight for the abandonment of the white labour policy.

The objects of the Association are no doubt very very lofty but they will not be achieved unless there is unwavering perseverance. It would be advisable for the workers to avoid all show and concentrate on more practical work. The Association is opposed to the so-called emigration scheme and to any colonisation schemes for sending South African Indians outside. People are nevertheless leaving in large numbers under the facilities afforded under the former scheme. Hitherto nothing has been done to persuade them not to go beyond, perhaps, a few statements made here and there in the course of speeches that they should not go. Owing to the increasing economic pressure all efforts at merely persuading them not to go will not be of any avail. It will be necessary for those situated in better condition to mix more freely among the distressed and to prove to them that they are not in a land without friends. It is this moral and practical sympathy that will keep them back. This work could be done in a manner that will not antagonise the authorities or the European people of this country but on the contrary will show them that those in better conditions have a feeling for their poorer brethren and thereby win their sympathy and support. A good principle for the officials to observe would be not to communicate with or make representations to the authorities in individual cases unless there is a principle involved affecting the community in general and without first getting the authority to do so from the general or the executive committee. This advice is given in all earnestness for it happens very often that officials of public bodies getting a little latitude begin to misuse their office.

In fact it pays men in high offices in the long run to deny themselves many rights and liberties which they would otherwise enjoy in private life, for their action is otherwise exposed to misinterpretation.

The Association in the pursuance of its work will at present be doubly handicapped in that it will be lacking in support of men and money. But if the cause is righteous and the workers are sincere the support is bound to come. Let us remember the adage:

"Faith can move mountains."

"Those who work unceasingly and in My name I always grant success."

An Unwanted Committee

The Hindu, (Madras) which has been always a staunch advocate of the cause of Indians in South Africa writes the following leading article under the above caption in the issue of August 28:—

We have received communications from South Africa from distinguished Indians in favour of and against the policy of the South African Indian Congress co-operating with the Committee which has been formed by the Union Government to make a preliminary enquiry into the question of discovering suitable countries to which Indians in South Africa could migrate. The differences of opinion among Indians in that country have been acute, a fact which we do not regret. The public and the Government of India should know the feeling on the subject which has been aroused on the part of those deeply affected and the reasons therefor. The present position is that though quite a large number of Indians are against participation in the proposed enquiry, the Congress as a body has decided in favour of co-operation. The reasons advanced by those who are for participation are briefly stated. A solemn promise was given at the time of the last Round Table Conference at Cape Town that the Congress would participate in the enquiry and the fact that the Congress has been invited to send a representative was a political gain. The enquiry was only a preliminary one and to refuse to appoint a nominee and boycott the enquiry committee would be tantamount to allow the cause of the Dominions to go by default. It was always open to the Congress to reject the scheme after its final formulation. The enquiry further afforded an opportunity to prove their right case, and their just cause, and show that they were an asset in South Africa, and were not undesirable. The Congress could make it abundantly clear to the Committee of enquiry, as is further stated, that as far as the South African Indian was concerned, there existed no country that could offer better conditions or conditions equal to those that existed in South Africa climatically and economically. The committee could further impress upon the committee the necessity of removing the provincial barriers that barred the Indian from movement and allowing him to spread himself in the Union of South Africa, and substantiate the fact that South Africa had millions of acres of undeveloped land which could be conveniently opened up for the Indian. It is no doubt true, according to the school opposed to co-operation, that the Congress executive had expressed a wish to co-operate with the enquiry; but the Indian community had now realised the seriousness of the issue involved.

As regards other parts of the Union to which Indian colonisation could be permitted, it is a fact to be noted that the enquiry is for the exploration of the possibilities of a colonisation scheme in other countries. The communique issued by the Government of India clearly stated that the Committee had been appointed by the Union Government and its activities would be limited to reporting within its terms

of reference as to the possibilities of Indians in the Union participating in any scheme of colonisation. It is pretty clear, therefore, that it is not open to the Committee to suggest parts within the Union to which emigration could be permitted.

Of course, the enquiry was a preliminary one and its report would be submitted to the Commission which would eventually be appointed; but where there were fundamental differences of opinion and where Indians felt that they were wholly opposed to emigration, it was illogical and inconsistent to offer co-operation in an investigation which was most clearly being promoted with a view to send as many Indians as possible out of South Africa.

The supporters of co-operation had always declared that they were prompted only by patriotic motives in this matter, and they would not be a party to a scheme of driving out colonial-born Indians. But the only object of the scheme was to discover some means by which the Indian population could be reduced and it is therefore illogical to participate in an inquiry the avowed object of which was to bring about a reduction of the Indian population. Already over 13,000 Indians have cleared out of the Union, owing to the working of the assisted emigration scheme and the opponents of the enquiry hold that it amounts to a betrayal of the interests of the colonial-born Indians to take part in any manner whatsoever in any project the object of which is to drive out more Indians who have a clear and inalienable right to be treated as permanent members of the population of South Africa. In these circumstances and in view of the acute differences of opinion which exists, the work of the committee which has been appointed to make a preliminary enquiry should indeed be difficult, for though the Congress will participate in it, the fact cannot be denied that those for whose benefit the scheme is being evolved are definitely against it.

The Colonisation Inquiry

Dr. Patel Munster writes in the *Cape Times* as follows:—

The success of the committee, which recently sat in Durban to investigate the possibilities of a colonisation scheme for South African Indians, still remains to be seen. Indian public opinion in South Africa is wholly divided on question of such a scheme, and judging from the feeling of the Indians, one is forced to admit that the majority of Indians are against such a scheme.

Frankly speaking, one is extremely apprehensive as to the possible result of the committee's investigation.

Indians have been in South Africa for nearly three-quarters of a century, and during these years they helped in the development of this country, often under most trying conditions. But the only reward that they are getting for their hard work in the cause of South Africa is that they are being practically bundled out of the country, being considered as aliens who have no political or economic rights. The present population of Indians in South Africa is almost wholly South African born and knows no India at all.

They are the descendants of those by whose bones and blood this land has been enriched. If South Africa, for which they have worked so hard, has no room for them, it is likely that any other country in the world for which they have done nothing, will be ready to welcome them and offer them political and economic rights that have been and are being denied them in the country of their adoption and birth.

It may be that a country situated and conditioned as South Africa was in 1860 or thereafter for a number of years may express willingness to receive them for the time being, but what guarantee is there that after they have colonised the country and contributed to its development and prosperity, they will not be turned out in the same way as they are from South Africa?

So long as South Africa continues to deny to the Indians the rights of citizenship with all that it implies to its Indian subjects, one does not see the propriety or the justice of any attempt to investigate the possibilities of a colonisation scheme in other countries.

It seems the colonisation scheme is only an attempt to transfer the obligation of South Africa to some other country, for the proposed scheme is based on the same principle as the assisted emigration scheme.

Since the Olofswold Agreement came into being one sees in the statute book the Immigration Act, the Transvaal Licences (Control) Ordinance and the Transvaal Asiatic Land Tenure Act. All three fresh Acts have taken away the rights that the Indian community had enjoyed before the agreement. Then we have the repatriation scheme which, as is well known now, has been the cause of untold miseries of thousands of South African Indians who have been dumped back to India.

It would be far better, in the interest of South Africa and the Indians of South Africa, to treat the Indians as a part of the permanent population and help them in the scale of civilisation, than to waste time, energy and money in an investigation of a scheme which is sure to be a failure. There is enough unutilised land in South Africa to be cultivated, and so enrich the country.

Colonial Born And Settlers' Indian Association

Maritzburg Branch

A Maritzburg Branch of the Colonial-born and Settlers' Indian Association was formed at a well-attended meeting of Maritzburg Indians held in the H.Y.M.A. hall last Sunday.

The meeting discussed the rules to be adopted by the branch.

On the motion of Mr. R. P. Naidoo, seconded by Mr. H. Christian, the following resolution was carried:—

"The Colonial-born and Settlers' Indian Association (Maritzburg branch) hereby resolves to accept the constitution, subject to the operation of rules 10, 12 and 16 not being applicable to the Maritzburg branch."

Office-bearers were elected as follows: Patron: Mr. P. Thompson, president: Mr. M. R. Peters, vice-presidents: Messrs. V. K. Pillay, H. Roberts, K. H. Patel, J. M. David and P. M. David; joint hon. secretaries: Messrs. V. Kristy and R. P. Naidoo, hon. organising secretary: Mr. R. R. Naidoo, treasurer: Mr. S. O. Kadir, committee (to represent all occupations): Messrs. M. Tugan, S. Francis, M. L. Pillay, Frank Gopal, F. Martin, A. L. Haffjee, R. M. Vather, M. R. Naidoo, Soobiah Naidoo, Vaddy Gounder, Bhalk Amod, A. B. Selb, S. Ruthmann, M. Moorgas, A. A. Pillay, G. S. Mahara, F. Enoch, R. N. Pillay, G. K. Laxman and M. V. Reddy, (one post was left vacant.)

The election of auditor was left to the committee.

On behalf of the head association Mr. J. R. Father said they must now try to do some social uplift work. In the past societies had tried to work from the top; they must start from the bottom, and a start must be made with the poorest classes, who were the largest group and therefore they must have the interests of

stand by the Agent has been commended for acceptance. If that is correct then the Congress at once must take action. At Capetown Mr. Shaik Ahmed of Pretoria brought a draft lease for the Pretoria location. It was decided by the Congress not to accept any lease of locations till the whole Asiatic Land Tenure Act was decided.

Licences

The refusal of licences is taking place everyday nearly and one wonders what will happen to the Indian community in course of time. The handful who are protected will be safe but those who do not come under that protection and those who have only a temporary relief will be the sufferers.

Farewell Reception To Mrs. Jessie M. Richey

(Contributed)

The Indian women of the social centre assembled at the Springbok Hall, Vrededorp, recently to bid farewell and bon voyage to Mrs. Jessie M. Richey who has left for India. Mrs. Richey, it will be remembered, was the secretary of the Indo-European Council of the female section in Johannesburg and only recently relinquished her office. She rendered invaluable services to the members of the Transvaal Indian Women's Social Centre in their social welfare. Mrs. Richey spent many years in India studying the social conditions of the Indian people. Her departure from South Africa will be a great loss to the Indian women of Johannesburg who owe a debt of gratitude to her. There were many Indians and European friends present to bid farewell to Mrs. Richey. The speakers at the reception were the Kunwarani, Mrs. G. W. Nelson, Mrs. Wilson, Mrs. K. M. Pillay, chairlady and Miss Beatrice Francis, joint secretary, who paid a tribute to Mrs. Richey's work.

A musical programme was arranged. Mrs. Martha Naidoo, late of Kimberley, Miss Theresa Peters, F. Pillay, Joan Narson and Gloria Phyllis Royapen rendered songs and music. During the interval refreshments were served and the Kunwarani demonstrated the cutting of artificial flowers for Rose Day, after which Miss Balkum Chetty, joint secretary, read a farewell address which was presented to Mrs. Richey from the Transvaal Indian Women's Social Centre.

Mrs. Richey replying thanked the committee and wished the members of the Women's Social Centre every success in the future progress of their work. Both Mrs. Richey and the Kunwarani were the recipients of bouquets of beautiful pink carnations presented by the chairlady on behalf of the Indian Women's Social Centre. The evening's function terminated with the singing of the English and Indian National Anthems.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE: Hon. Secretary, Sir Kurina Reddi Unemployment Relief Committee, Indian Affairs General.

Asiatic Land Tenure Act Commission

Mr Samuel Edinburgh's Evidence

(Continued from last week)

CHAIRMAN: Where is your property?—Corner Diagonal and President Streets.

MR. BRINK: You got that property, when?—In 1911.

You paid...?—£7,000.

What is the municipal valuation to-day?—I don't know off-hand, but I think it is somewhere about £11,000.

Do you value it at that price or more?—I would not sell it for £15,000.

So that in your opinion the property values have gone up there?—Yes.

And that property has Indian tenants?—Yes.

Now with whom do the Asiatics deal in the course of their fruit trade business?—With Europeans.

Largely, or to a minor extent?—To a big extent with Europeans and hawkers, Indian hawkers.

And you consider that they constitute an important part of the fruit industry?—We absolutely do. They are first class distributors of the fruit industry.

To the fruit industry?—Yes.

They are a valuable community then?—To the farmer.

To the fruit farmer?—Yes.

You have got another property down there?—Yes, in Market Street.

Market and Kort Streets?—Yes.

You bought that in 1916?—Yes, in 1916.

For how much?—£6,000.

You have always had Asiatic tenants?—Now there are.

How long have you been having Asiatic tenants there?—All the time.

Ever since you bought it?—Since 1916.

What is the municipal valuation of the premises now?—I think they have increased it last year to £14,000.

Have you improved the buildings? Is that including the buildings, or just the site?—Including the buildings.

Have you improved the buildings on the premises?—Yes.

Has the vicinity roundabout your property improved, the buildings and so on?—Yes.

If the Asiatics are driven out of this area, what consequences do you think will follow?—I am afraid we will have a lot of places empty there, vacant.

Have you got any shops there at present which are not being let?—I have got two shops at present vacant because they could not get a licence.

Who—the Asiatics?—Yes.

You have two shops there standing vacant which had Asiatic tenants?—Yes.

And they could not get a licence there and so the shops are standing empty?—Yes.

CHAIRMAN: Where are they?—One is corner Diagonal and President Street.

MR. BRINK: And the other one?—The other one is next door to that which is getting free from the first of next month.

Is that Asiatic losing his licence? Has he got no licence?—I don't know what it is, but he is moving out.

CHAIRMAN: There are two. One is opposite of Diagonal and President Streets and the other is—Name them to me.

One tenant has already gone?—One is empty and I cannot get a tenant. I feel if they would get a licence I would let it to-day.

What happened to the former tenant of the empty one?—I don't know what happened to him. He just gave me notice and he has gone. I believe he left for India; I am not sure.

Mr. BRINK: You did not then lose your existing tenants because they lost their licences—you say you cannot let them?—I had the premises let from the 1st of February and the Inspector has chased them out. He told them they could not get a licence. They had to get out. They only paid me one month's rent.

CHAIRMAN: Which premises are those?—Corner Diagonal and President Streets. I had re-let it from the 1st February. He paid me one month's rent, and the Inspector told him that they cannot deal there, not having a licence. And he moved out without giving me even notice.

Mr. BRINK: Is that what he told you the Inspector told him—he could stay there without a licence?—Yes.

Did the Inspector speak to you himself?—No, but it is a known fact; everybody knows about it.

You got that from your tenant, and you say it is a known fact that these things happen?

Your information you got from your tenant?—My information is that he applied for a licence and he couldn't get it.

That is what he told you?—Yes.

The other shop you say you are afraid will stand empty from the 1st of next month?—I am afraid so.

Because the only possible tenant is an Asiatic? Is that what you mean?—Yes.

And the Asiatic won't get a new licence?—Yes.

CHAIRMAN: Why shouldn't he let to a white tenant? Have you tried to get a white tenant?—I would willingly let it if they would come and take it; but somehow there is not sufficient scope for shops, I imagine.

Mr. BRINK: Not sufficient scope for "soft goods" did you say?—No, fruit trade. It is principally a fruit trade there.

Now in President Street, east of Sauer Street, are there some shops there which are tenanted by Europeans who cater for the native trade?—On the east of Sauer Street, yes.

Are there the shops where gramophone records are played?—Yes. I happen to be a director of that particular property as well.

The shopkeepers are your tenants?—Yes.

CHAIRMAN: Is this a European trader?—European traders, but they deal with natives mostly.

Mr. BRINK: These gramophone records which they play, are they in the native language?—Yes.

Now in President Street west of Diagonal Street down to the Pass Office, are there many Asiatic and European shops?—Quite a number.

That is, west of Diagonal Street right down to the Pass Office?—Yes.

All catering for natives?—Yes. I think it is on account of the Pass Office being in that neighbourhood.

On account of the Pass Office and the natives being in that neighbourhood?—Yes.

Do you think this area right down to the Pass Office will suffer in any way if the coloured occupation is permitted there?—I am sure.

I mean, if Asiatic and if coloured people are allowed to reside there, and to have their businesses there, do you think that the area will suffer?—No. I thought you meant whether if you would make them move out from there.

If they are allowed to continue there, as things are, you are sure the area won't suffer?—Yes.

And if they are not allowed to continue, do you think the area will suffer?—Yes.

Now you know the Asiatic shops in Sauer Street which I think face eastwards—there are a couple of Asiatic traders there, aren't there?—Yes.

Do you think they in any way are an undesirable part in that street, that they retard the development of the street, or that they are unpleasant to anybody, or anything like that?—Not to my knowledge. They are very peaceful.

CHAIRMAN: Which block are you referring to?

Mr. BRINK: Facing the back of the Library; we are speaking of those in Sauer Street facing east. (To witness) In your opinion they are quite peaceful and proper shops?—Yes.

Has the value of property in that part depreciated in any way by their presence, as far as you know?—Not to my knowledge.

CHAIRMAN: That is Daloo's shop?—Yes.

CHAIRMAN: That, I see, according to the form you sent in, is claimed to be a case where trading has been carried on since a date prior to May 1919.

Mr. BRINK: I understand an Indian named Anand Sahib in Sauer Street, opposite the Library, is protected under Act 17 of 1919.

CHAIRMAN: On which stand?

Mr. BRINK: It may be the successor to title of this business of Daloo, my lord. It may be the same place.

CHAIRMAN: I have a note here that states 681 and 682 facing the back of the Library on Sauer Street, are in occupation by Mahomed Daloo, who claims to have been there since some date prior to May 1919.

Mr. BRINK: It is probably the same man.

CHAIRMAN: I am rather concerned about this question of claims to vested rights. I shall be glad to know how far you are in a position to assist me. I have been looking at these forms: It is very often extremely difficult to make out from the form what it is that the man claims, on what grounds he bases a claim for vested rights, if he does not intend to put forward such a claim.

Mr. BRINK: These are individual cases. I understand I am not instructed to deal with these cases. I have not got the facts that your lordship has before you even.

(To be continued)

News in Brief

At an Executive meeting of the Cape Indian Congress held at the head office, 61, Tennant Street, Capetown, on Sunday the 17th September, 1933, resolutions were passed affirming the attitude of the Cape delegates at the recent emergency conference of the S. A. I. C. on the colonization enquiry, expressing deep sympathy to the relatives of the Indian victims of the recent fatal railway accident near Bloemfontein, wishing Mahatma Gandhi long life on the occasion of his 65th birthday and congratulating Mr. and Mrs. L. Gradner the new Mayor and Mayoress of Capetown.

The following resolution was passed in connection with the death of Mrs. Annie Brown at a mass meeting called by the Natal Indian Congress at the Purser-Bastinjee Hall at which about a hundred people were present.

"That this mass meeting of Indians held under the auspices of the Natal Indian Congress records its deep and

President of the Indian National Congress has that Indians, the Indian National Congress have assigned to the President of the Indian National Congress the task of requesting the President of the Indian National Congress.

Sporting News

(BY SPORTSMAN)

Soccer

TANDAREE'S CUP FINAL: PIRATES BEAT HYDENHAM

The soccer season is now rapidly drawing to a close and apparently the enthusiasm shown both by spectators and players earlier in the year was conspicuously absent, as was testified by the very fair crowd that came to witness this cup-final on Saturday afternoon, September 25. The weather, too, was inclement. There was a strong breeze blowing across the field which considerably marred the game. In the first half the Pirates succeeded in netting two goals. On the resumption of the play the Hydenham team exerted tremendous pressure on their opponents' goal but could only score once. The Pirates, who were without the services of their captain, G. Ramnathan, and their keeper, Abraham, thus won the Tandaree's Cup. Mr. M. S. Badat officiated as referee.

NATAL ESTATES vs. HED ROVERS

In the Juvenile division the Natal Estates beat the Hed Rovers in a gruelling match by 2-1 and will consequently meet the Sastri College in the final for the Kuman Broo Cup on Saturday.

FIXTURES for SATURDAY, 30th SEPT.

Juveniles: Kuman Broo Cup Final:

Sastri College vs. Natal Estates.

Juniors: League Cup Final:

Daffodils vs. Ashburtons.

Seniors: Thajmone's Cup Final:

Pirates vs. Sastri College.

Schools Five-A-Side Tournament

The schools five-a-side soccer tourney which is organised annually by the Durban and District Indian Schools Football Association, will be held on the Carlisle Street grounds on Tuesday, October 3. A big gala day is promised. Apart from the usual competitions there will also be a five-a-side fancy dress competition. A large crowd is anticipated especially in view of the Michaelmas school holidays. Parents and others are asked to be present. The tournament commences at 10 a.m.

A five-a-side tournament will be held at Estcourt on the 15th October, for a handsome trophy presented by Mr. M. Nafoker the headmaster of the Government Indian School. The tournament is open to boys of 15 years and under who are attending any school in Natal. The entrance fee for five shillings and entries close on October 11. Accommodation and meals will be provided for visiting teams. As this is the first competition of its kind in Natal it is expected that there would be many entries. For further particulars write to Mr. T. Subbalingam (sportsman).

Overport Cricket Club's Elections

There was a large gathering at the Overport Cricket Club's seventh annual general meeting held at Messrs. S. Brijbhai Bros. residence, 142 Crescent Street, Overport, recently.

Mr. S. Brijbhai presided, and in opening the meeting remarked upon the good attendance and stressed the need for the continued support of all members.

The assistant secretary, Mr. S. Balgovind's report for the past year was presented, which was received and adopted with great applause. The treasurer, Mr. S. Brijraj's balance sheet was read, which showed that the Club's financial position was extremely satisfactory. The balance sheet was then adopted, and the secretary and treasurer were both congratulated for their good work.

The President then thanked the past officials of the Club for the excellent manner in which affairs had been conducted during the last season. Officials were elected as follows:—Patrons: Messrs. G. Ramnathan and B. Ramnathan; President: Mr. S. Brijbhai, Vice-Presidents: Messrs. R. Subudro, K. P. Singh, M. Ramnathan, Dr. R. M. Krantz, D. Sobron, L. Panday, S. Brijnath, H. D. Khan, R. Ghoshdary, G. Ramnathan, G. K. Singh, A. Roman, M. K. Singh, S. Shama, R. Ramnathan, W. Babolali and Lala Govind; Hon. Secretary: Mr. S. Balgovind; Assistant secretary: Mr. P. M. Singh; Treasurer: Mr. S. Brijraj, Captain: Mr. S. Mackordach, Vice Captain: Mr. R. Alunghaud, Delegates to the D.D.C.C.: Messrs. H. D. Khan and S. Brijbhai.

In The Magistrate's Court

For the District of Durban Held at Durban

Case No. 2427/1933

Between POONGAVANAM No. 22645, Passenger/26545, Colonial Born Indian Woman—Plaintiff, and VYTHILINGAM, No. 133917, Free Indian—Defendant.

To VYTHILINGAM, Free Indian No. 133917:

Take Notice that a Summons has been issued against you in this Court by POONGAVANAM, Colonial Born Indian Woman No. 22645—Passenger/26545 of Durban, for divorce on the ground of continuous desertion for over one year, in terms of Section 76 of Law No. 25 of 1891, Natal; for dissolution of the community and forfeiture of the benefits arising therefrom; and that an order has been made that the publication of notice of such admissions shall be deemed to be good and sufficient service of the summons on you. You are required to enter an appearance to the summons on or before the 29th day of October 1933, and if you do not do so judgment may be given against you in your absence.

Dated at Durban this 26th day of September, 1933.

W. NORTH PHILLIPSON,
Clerk of the Court.

Brokenah & Higge,
Plaintiff's Attorney,
Old Well Court,
Smith Street, Durban, or P.O. Box 3056, Durban.

TAILORS' CUTTING SCHOOL

35 Permanent Buildings, Mercury Lane, Durban.
Day and Evening Classes—Individual Tuition.
W. W. CONNOR, Principal.
(Land. Dep.)

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન.

પુસ્તક ૩૧ મું.

ફ્રીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૯ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩

અંક ૩૯

નોંધ અને સમાચાર

બીહીંગ પ્લાનોને લગતો નવો પ્રતિબંધ

નાટાલની મ્યુનીસિપાલિટીએએ મંગિલી થયું સત્તાઓમાંની એક સત્તા એ છે કે " બીહીંગ પ્લાનોને માટે સ્થાનિક સત્તાની સંમતિ મેળવવી જોઈએ છે તેના સંબંધમાં (મ્યુનીસિપલ બાય-લોમાં સ્થાપિત) રકમની (વધરના) કોઈ પણ મર્યાદા કે સુધારાના પ્લાનોને સ્થાનિક સત્તા તરફથી ખાન દેવામાં આવશે નહિ. સિવાય કે અને ત્યાં કુદી તેવા પ્લાનો પર સાઉથ આફ્રિકન આરબીટ્રેટરની સંસ્થાની નાટાલ પ્રાંતિક નાખાના નોંધાવેલા મેમ્બર તરફથી સર્વી ચેમ્બલી નહિ હશે. " આ બાબતમાં કોલોનીયલ બેન ઓન્ડ એટલેને ઇન્ડિયન એસોસિએશન પ્રાંતિક સેક્રેટરીને કાગળ લખી જણાવ્યું છે કે " આ પ્રતિબંધથી પટલાક દીંદીઓની ઉપર અંબીય દાકારી આવી પડશે કે જેમાં આજે કોઈક વર્ષે થયા પ્લાનો બંધના અવેલા છે અને તેમના કાગળને દીંદી કામ તરફથી ખસેડે કરવામાં આવેલું છે. તેઓ દીંદી કાગળો એવા વખતે કામ કરતા આવેલા છે કે જેઓને કોલોનીયલ આરબીટ્રેટરની મોટી થી આપવી પોસાઈ શકતી નથી. વળી તેઓના કાગળી કરવન ટાઉન કાઉન્સિલને તેમજ મેન્જ મોડને પણ સંતોષ થઈએ છે. અમારી એસોસિએશન ઉપલી કસમની સામે પોતાના વિશેષ જસેર કરવા માંગે છે અને નથી તેને નામ-દાર અંબીનીટ્રેટરની તરફથી જવાલી આપવામાં આવે તે પહેલાં અમને પ્રાંતિક એક્ઝેક્યુટીવની સમક્ષ અમારી રજૂઆતો કરવાની તક આપવામાં આવે એવી નમ વિનંતિ કરીએ છીએ.

નામજેલમાં હીંદીઓ માટે રકુલ

નામજેલ ઇન્ડિયન રકુલ કમીંગના સેક્રેટરી મી. પેરમાલ રામસામી નામજેલમાં હીંદીઓ માટે રકુલ બોલાવોને રકુલ કમીટી તરફથી બોલાવમાં આવેલાં ફન્ડમાં ટ્રાંસવાલના હીંદી બાઇઓએ અને ખાસ કરી વેપારી વર્ગના નામજેલ, જેવા કે, મેસર્સ બુસન બચાવીમ ગાર્ડ, નામજેલના વેપારી મા. વી. દમાળ, મેસર્સ આગાખાન ઓન્ડ કુ., સુલેમાન હસમાઇલ શીખ, તીકમદાસ શંખરો, ઈ. એમ. એબલવાયા, એ. પ્રાન્નાર્થ વિગેરેએ આપેલી ઉદાર મદદને માટે આ પત્રદ્વારા અંતરકરણથી આભાર માને છે અને જણાવે છે કે જો કે અમેથી રકમ કમીટીની ખાસ જરૂર નથી તેના ને સાગણીમાં સર્વ બાઇઓએ મદદ આપેલી છે તેથી એટલું સિદ્ધ થયું છે કે પોતાના સંતાનોની જીવણીને માટે તેઓને દાક છે. કમીટીએ મી. વી. દમાળ તરફથી પાંચ ઓનીની સરકારલ લતાં અલાને સુધીમાં પાઉક ૨૫-૨૦-૧૧ ની

રકમ ચર્મ છે. હવે ઉચરાઈ આવું છે અને પુરા નાણા આવી ગયા માદ લીન્ટ બદાર પાડવામાં આવશે. જે બાઇ ઓએ હવે તેમાં કાળો આપેલો નથી અને જે બાઇઓ આપવા કમુલ થયા છે પણ પોતાના નાણા જરૂર નથી તેઓને વગર લીલ કરવે પોતાનો કાળો આપવા કમીટીના સેક્રેટરી નમ વિનંતિ કરે છે. કાળો વધરાવવામાં એક્ઝેક્યુટીવ કમીટીના મેમ્બર મેસર્સ બચાવીમ બોટા, વી. કંડી, બગવાનદાસ, એમ. એમ. સેકર ઓન્ડ કુ., સાધા વિગેરેના પોતાના કીમતી વખતોના ભોગ આપી જસાદથી મદદ કરેલી છે તેને માટે તેઓના પણ કમીટીની વતી કમીટીના સેક્રેટરી આભાર માને છે. નામજેલ એ ટ્રાંસવાલમાં આવેલું એક નવાનું શહેર છે. તેમાં દીંદી બાઇઓ પોતાના ઉકરોમાંનું કિસમ આપવાની બપરજા કરવાને જે કિસાદથી મહેનત કરી રહ્યા છે તે વખાણવાનોગ છે. અમે તેઓને સુધારકમાંથી આપીએ છીએ અને તેઓના મુદ્દ કાર્યમાં સર્વ મા આપી ઉદારતાથી મદદ કરશે અને તેઓનું કમ સધા થશે એવા આશા રાખીએ છીએ. મા બાંધ પોતાના જાણક ને વિદાના કરતાં મોટો વારસો એક મુદ્દી જર્મ શકવાના નથી. ખસો વપરાઈ જશે પણ વિદા જેમ વપરાશે તેમ વધતી જશે.

જર્મીરન લોકેશન

જર્મીરનના લોકેશનમાં વસી અને વેપાર કરી રહેલા દીંદીઓને તે ઝજળમાંથી અન્ય રાજે પડેલી દેવાનો સવાલ હવે અધ સદથી રહેશે જણાય છે. વાચકને યાદ દશે કે મોડાક વખત ઉપર મજૂર લોકેશનમાં વસતા સવળા દીંદીઓને પોતાની જગ્યા ખાલી કરી જવાની નોટીસો આપવામાં આવી હતી. તરૂં ત્યાંના સ્થાનિક બાઇઓએ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોલેસના ટેકા સામે જર્મીર અગવળ કરેલી દેવાની રાગ-વીશોધ્યા આજીવન તેઓને કાદવાનું પગલું લઈ શકાય નથી. જાણવા માં આવ્યું છે કે મ્યુનીસિપાલિટીએ હવે તેઓને ૭ મહિનાની મુદતનું લીસ આપવા કમુલ છે અને એમન્ડની સલાહથી પટલાક બાઇઓ એ લીસ કિલકારી લેવા પુરી છે જ્યારે બાઇઓએ તેની સામે વિરોધ કરાવેલો છે. આવા લીસથી લોકેશનમાં રહેલા દીંદીઓના સવાલનું સમાધાન આવી જાય એમ અમે નથી માનતા. તેનું સમાધાન લાવવાનો એક માત્ર માર્ગ એક છે કે તેઓને ત્યાં કોઈક પણ જાનનું સ્થાપાયું આપવામાં આવે. નામજેલમાં ત્યાં સદાસલામતિથી રવી શકાય અને પોતાની સ્થિતિ સુધારી શકાય. નાટાલની વિશિષ્ટ તો મુશ્કેલ પાનાના રંગી છે ને બીસકુલ બાઇવદાર અને અસકય છે.

“ચોરો નો પત્ન હરી ગયા પછી—”

અમે આજના એક અંકમાં જણાવી ગયા છીએ તેમ ટ્રાન્સવાલ પ્રિન્ડવન કોંગ્રેસે પોતાની બાવરજી કુલારવાની અને પોતાની રજાનિક બાવરજીને વધારે ગંભીરતાથી જ્ઞાન દેવાની જરૂર છે. અમારા સાંભળવામાં આવે છે કે ટ્રાન્સવાલ સાયસેન્સીસ કોંગ્રેસ કોમિટીના સભ્યો અને નવાં સા સાયસેન્સીસ મોટી સંખ્યામાં અમારાં બંધ થયા હતા છે. એક દેવુર એક્ટ કમિટીને ગોલ્ડ સોની રૂમે જમીનનો એ.મ.વેરા ધરાવનાર દોહીઓએ બંધવાનું વળા એક બીજું કોમિટી હાથે છે જેની એક નકલ કમિટીના અમારી પાસે આવી છે. અમે તેમાં ગોલ્ડ સા સાયસેન્સીસ દોહીઓને આજણીથી આજી કાઢવાની બાજુ સાયસેન્સીસ કમિટીને લેવા નથી. દોહીઓ એ કોમિટી ભરી કમિટી પોતાની કાઢી પોતાનાજ પગપર મરેલી નિહાળી. આ સધળી બાવરજી ઉપર સંપૂર્ણ જનમતીથી ચોક્કસી રાખવાની અને અમાર સેકેટને અમે મારે દોહીઓની જરૂર છે. નહિ તો પછી “ચોરો નો પત્ન હરી ગયા પછી દોહીઓ ય ચોરો?”

દા. ઇ. કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓ.

કમનસીમે ટ્રાન્સવાલ પ્રિન્ડવન કોંગ્રેસના પ્રમુખ મી. ડી. કે. ડી. નાયડુ કમિટી મુક્ત થયાં બાબત પટેલા છે અને તેથી જાહેર કામમાં આજણ થઈને બાગ કમિટી રાખતા નથી. લખનારને મી. એ. કોંગ્રેસની સાથે ગયા આવાડીયાના આખરી કમિટીના તેમની મુલાકાત લેવાનો સાબ મળ્યો હતો અને જોઈ તેઓ અંતરથી પચા ઉત્સાહી હતા હતા સારી એટલા સહકાર નહોતા, અમે ઉમેદ રાખીએ છીએ કે કમિટી તેમને તંદરસ્ત કરી દેશે અને હરી નેઓ કમિટીની જાહેર કાર્યમાં બાગ લેવા સારી જશે. મેમ્બર્સ ઈ. માલ અને ડી. એમ નરસુ જેઓ ટ્રાન્સવાલ પ્રિન્ડવન કોંગ્રેસના સેક્રેટરીઓ છે તેઓ મી. દેવાભાઈ મોન્ડી, મી. એસ. મી. મેટ કમિટીના કામની સેવાઓ અને સ્વાયંસેવાઓમાં છે અને મેમ્બર્સ મી. એસ. મી. સીંગમણી, મારીયામ એલ. પટેલ, મી. એસ. કમિટી, એસ. મી. બાલાત વિગેરેની સહાયતાથી કોંગ્રેસનું તંત્ર સારી રીતે ચલાવી શકે તેમ છે. અમારે ને બાવરજીને જાહેર કમિટી જણાવવું જોઈએ કે આ વખત ખાસ કરીને ટ્રાન્સવાલને મારે આરામ અને મેમ્બરવાઈના નથી પણ અલગ જનમિ અને પ્રવૃત્તિ છે.

વાયનપર મી. લેફેચર

સાઉથ આફ્રિકાના પ્રમુખકાર્યોની એસોસીએશનની વીઠ-વેટરોનેડ બુનીવર્સિટીમાં મળેલી પરિવર્તમાં બાવરજી કરતાં બુનીવર્સિટી મુક્તી પ્રધાન મી. ને. એમ. લેફેચરે વાયનની અમલના ઉપર બાર મુક્તી જણાવ્યું હતું કે સાઉથ આફ્રિકાના કોમિટી પોને વાયનવારી પ્રભુ લોકોનો હાથો કરી શકતા નથી. આજણને મળેલો સારો મોટો વારસો બાવરજીના નથી. તંત્ર કે વાજી કોમિટી એવું માની રહેલા છે ખરા. તેમ વાયનસેસ કે મોટરકાર એ પણ ખરો વારસો નથી. આજણી મોટામાં મોટો વારસો સાઉથ આફ્રિકાના સાધારણ માણસને પુરકી પુરકી પાડવામાં આવેલાં સાધનો છે. આવારસાનો અ પછે જોઈએ તેટલા પ્રમાણમાં સાબ નથી મળ્યા. આજણે ખરી વાયનવારી પ્રભુ દબાવે બનતા નથી.

“પ્રિન્ડવન એસોસિએશન”

કુલાર, ડા. ૨૬ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩

અમારા ગયા આવાડીયાના અંકમાં કોમિટીના બોર્ડ એન્ડ સેક્રેટરી પ્રિન્ડવન એસોસિએશન નવી એસોસીએશન નામની રજાપાઓની નવી સંસ્થાનું બંધારણ અને બંધારણ અને વારસો પ્રસિદ્ધ કરી ગયા છીએ. ત્યાર બાદ એસોસી-એસનની મેરીટાઈઝ, કોમિટી અને સીક્રેટરીમાં સાખાઓ રજાપા છે અને નાટકના નાટકની ડીઝીકેટમાં અને નેરી ફોરટમાં અમારા સમજવા મુજબ થોડા વખતમાં રજાપા આ નવી સંસ્થા કપરિયત થવાનું એક સંધિ કારણ અમને એજ સાથે છે કે આજણી કામમાં એક નવો મુગ્ધસ્તીમાં આવ્યો છે કે જે બુમમાં એક લાભોને ખાતર માણસે પોતાની સિક્કા, વ્યવસ્થા અને અંતરજીને વેચી દેવાને ઉપદેશ કરવામાં આવી રહ્યો છે. કાંઈ પણ પોતાને મુખરેલી મજા-વની પ્રજાનું આ મુમ પતન કરનારો છે.

બુનીવર્સિટી એસોસિએશન દોહી વરતી આ દેશમાં મોટા કમિટી દોહીઓની છે. બાકી વીસ દોહી વરતી દુક કામમાં હતા થઈ જશે અને ને પછી આ દેશની વરતી જનમને લાગે વળે છે તેટલે ફરજતે કેવળ સાઉથ આફ્રિકન રહેશે. આથી એ વર્ગે પોતાની ઉભતિની જાણવારી પોતાને દસ્તક લઈ લેવી એજ વાજી મળ્યા. એક વખત એવો હતો ન્યારે આ દેશમાં આજણી કામના એજ વર્ગે હતા, એક મલુર વળે જંતે કોમિટીનાથી આ દેશમાં સાખા કરવામાં આવ્યો હતો અને બુનીવર્સિટી વેધારીઓ અને રજાપાઓનો વર્ગ જે મલુરની પાછળ સાખા થયો હતો. એ કિસ્સોમાં અમાર મલુર વગોના લાભોનું રજાપા બીજા વગેતા કોમિટી કરતા હતા. આજે વખત બદલાયો છે. આજની વરતી પણ મલુર વગેતા સંતાનાની છે કે જેઓ પોતાની સંખ્યા લેવા પુરતું શિક્ષણ પામેલા છે અને કામના બુમતી ધરાવતા હોવાથી પોતાને જાણી બાવરજીમાં પોતાનેજ મોલવાનો દક લાગે જોઈએ. તેની પછી સેક્રેટરી, એટલે કે કોમિટીનાથી આવી અર્ધ રજાપા વસવાટ કરી રહેલા આવ્યા. એ બન્ને વગોનું જોર એકમેકથી અજાણ થઈ રહેવામાં નથી સમજેલું પરંતુ એક જ થવામાં સમાયેલું છે.

એસોસિએશનના હેતુઓ તેના બંધરનામાં અને બંધારણમાં દર્શાવેલા છે. આ દેશમાં જનમેલા અને આ દેશને કાવરેસર પોતાનું વસ્ત કરી રહેલોએ એક ભાવુતમાં જોડાઈ જવું; જાણવાની અને તેમાં પણ ખાસ કરીને વિદ્યા અને પિતીવાડીને સમતી કળવણની સમતી. વધારથી એરી મલુરીની નાતીને એટલે ફરજતે ફરજત કે જેથી દોહીઓને તેઓની ભતીના આધારે શાંત વિનાના કરવામાં નહિ આવે; મેકુત વર્ગની સ્થિતિ સુધારવી; વેધારની વધારે સગડો મેજરથી; કયાત દકાનું રજાપા કરવું અને તેને દકાવી રાખવા અને જે છીનવી લેવાયા છે ને અને ખાસ કરીને દેવાજમા દકા હરી મેજવવાને જાણવા કરવી એ આ એસોસિએશનના હેતુઓ છે. જો ઉપરાંત જે

ચોજતાનો દેશ આ દેશથી આપણી વસ્તીને મદદરવાનો હોય તેની કાંઈ પણ ચોજતાનો વિરોધ કરવાનો અને આ દેશમાં ખેતી રીતે જામલ થયે સામે વિરોધ કરવાનો નહીં.

આ એસોસિએશનની નીતી તેના મેમ્બરોએ આ દેશમાં જાત-પાતાનાં કામ અને આપણાં જાતની રાખીને પશ્ચિમનું ધાતુ પડવા કરવાની છે. આ નીતીને અનુસરી સકાય તેટલું ખાતર એસોસિએશન જેનું કામ તેના પચાસના સિદ્ધાંતને અનુસરશે અને તેની જાતની નીતીને પડતી સુકાવવાને ઘડત રાખાવશે.

આ પ્રમાણે એસોસિએશનના હેતુઓ પશ્ચિમ કિસ્મ છે એ વિશે કંઈક સ્પષ્ટ નથી. પરંતુ તેને સિદ્ધ કરવાને માટે સતત મહેનત કરવાની જરૂર રહેશે. કાપેકનીંગમાં આ જાતનાં સાધના રખાશે અને ખેતરો આપણને છેડી દઈ અવધાર કાપેની ઉપરજા થિતને કાચું વધારે ઉચિત ગણાશે. એસોસિએશન એસોસિએટ એસોસિએટ રજીમની અને સાથે જ ક્રિકેટના દોહી-ઓને બદલના દેશમાં વસાવવાની કાર્યોન મહેનત રજીમની વિરુદ્ધ છે. પરંતુ એસોસિએટ એસોસિએટ રજીમની કમો મળતી સમયોનો લાભ લઈને કોઈ મોટી સંખ્યામાં આ દેશ છેડી જાય છે. તેઓને તેમ કરતાં અટકાવવાને આવજાવવાને આદિ નહિં ખાતરમાં તેમ નહિં કરવાની સલાહ આપવા ઉપરાંત કાંઈ પણ બાવધાર પાછું જોવામાં આવેલું નથી. વપતા જતાં આર્થિક દબાવને લીધે જોઈને નહિં જાણતું બાજુ કોવાધીજ જતા અટકાવી સકાય તેમ નથી જેઓ વધારે શારી રિજનિમાં છે તેઓએ એ જોઈમાં છુટથી કરવું જાણ્યું અને તેઓ આ દેશમાં નિરાશા નથી એવું ચિદ્દ કરી દેવાં જોઈએ. આ પ્રમાણે તેઓની નરક નામનિક અને વ્યવહારે દિવસોનું બતાવવાથી તેઓને જતાં જોઈ સકાયે આ કાપે એવી રીતે કરી સુકાય છે કે જેથી આ દેશના સનાધીશો કે મુદેશીપત્ર ખાત આપણી જાતે રોને નહિ બરાબ પરંતુ એથી ઉચ્છે વધારે આડી રિજનિના જોઈને પાતાના ગરીબ બધુઓની નરક લાખણી છે એવું તેમને તેઓ આપણા કાપે પ્રાપ્ત દિવસો અને રોજ આપણા કાપે જાય.

વળી એસોસિએશનના અગ્રણીઓએ એક સિદ્ધાંત એ પણ જાણવો જોઈએ કે કામ પણ વ્યક્તિગત કસમાં, ત્યાં સુધી તેના કામને સામાન્ય રીતે લાગુ પડતો કાંઈ પણ સિદ્ધાંત સમાયેલો નહિ હોય ત્યાં સુધી, અને જનરલ અથવા એક-નેરસુટીવ કમીટીના નરકથી સત્તા જોઈએ સિવાય અમલ-કરે એ સનાધીશીની સાથે પચવપદાર કે વજુઆન કરવાને જવું નહિ જોઈએ. આ સલાહ અને અટ દિવસથી આપણે જોએ કેમકે જાણે સંસ્થાઓમાં એવું પશ્ચી વખત થાય છે કે અમલદારોને જરા છુટ મળતા તેઓ પાતાની પશ્ચિનાં કુરપોગ કરતા જાણ છે. દક્ષીનમાં કિસ્મ પશ્ચિમ કુરપતા અગ્રણીઓએ પણ દશે અને છુટું ને તેઓ આપણે રીતે પાતાના ખાતમી કુવનમાં લે મરી સકતા હોય તે પણ જોઈએ. અચરણું જોઈએ. નહિ તે તેઓનાં વાંતને વિશે મેરસમણી મચાઈ રજીમ સંભવ રહે છે.

એસોસિએશનને પાતાના હેતુઓ પાર પડવા જતાં દાસ તુરત જોઈ અકચળ નહીં અચુસોના તેમજ નાખુનો પણ તેઓને પુરો રોકા નહિ મળે. પરંતુ જત તેના સવાલ સલ રશે અને કાપેકનીંગ પ્રમાણિક રશે તે દેશ મન્યા

વગર નહિય રહે. મદદમાં જોઈએના “ગુજુ કે સંખ્યા” વળી જોઈમાં ટકેલા વાકયો પાદ ગુખીએ “પદા લામ ને કુમર પશ્ચ કિસ્મ” “માફ નમ કુર પોચુકન કુર ને પાદ કામ કરે છે તેને કુનોક આપ્યા વગર રહેવોજ નથી.”

આયુગમતી કમીટી

મદાસનુ “દોહ” ને સાથે આક્રિતાના દોહીઓને સવાલનું અન્યારી અને દિમાપતી છે ને કમીટીએ મેસનરના મનજોઈ પર નીચે પ્રમાણે જાય છે:—

પુનાવત સરકારે સાથે આક્રિતાના દોહીઓને બદલનાં દેશમાં વસાવવાની ચોજતાના સકચનાઓ તપસવાને નામેલી કમીટીની સાથે જોઈએ સદકાર કરવાની નીતીના નરકણમાં અને વિરુદ્ધમાં સાથે આક્રિતાથી અનિચિત દોહીઓના મુલ અમને મળેલા છે. દોહીઓમાં એ ખાતર પર પડી મળેલો માફેન મળેજ નીમ છે, જે દક્ષીનને માટે અને જરૂરે વિરુદ્ધ નથી. દોહી સરકાર તેમજ પ્રમુખે લાગતાવળગતા લોકોના એ ખાતરમાં લાખણી રહેલી કુરેશાર્ક મર્ક છે અને તેના કારણે નુ છે એ વલણુનું મેનજમે. લાખણી વરુ રિજનિએ છે, કે જે કે દોહીઓની મોટી સંખ્યા સુખરમેલી વપાસમાં લાગ મેવાની વિરુદ્ધ છે. કમીટીએ એક સંસ્થા તરીકે તેના સાથે સદકાર કરવાનો ફરિય કરેલો છે. જેઓ સદકારની નરકણમાં છે તેઓ પાતાના કારણે રકમાં નીચે પ્રમાણે જાણાવે છે: કપટાલિનમાં રહેલ તેમજ કાનરેન્સ વખત એવી મળી પ્રતિમા કરવામાં આવી હતી કે જોઈએ નમાસમાં સાંગેલ થઈ અને કમીટીને પાતાનો પ્રતિનાથ નીમવાનું આમરજા મળતુ છે જો એક રાખણી જાણ થશે છે. તપસ માત્ર મળીને છે અને પ્રતિનાથ નીમવાના આ-મંચણને અનક કરશે અને તપાસ રીટીના અનિચાર કરેલો એ કામને કેસ મુખ્યાલી કેસ બદાજર છે. રજીમ કમીટી સુક્યા પછી તેનો અનિચાર કરવાને મેસેસના કાય છુટા છે. વળી તપાસથી તેઓને ખરો કેસ રહેલ કરવાની તર મળે છે અને તેઓ સાથે આક્રિતા આક્રિતામાં કુપરોલી છે. અને અનિચાર નથી એ ખાતરી શકે છે. વળી વધારેમાં જાણાવવામાં આવે છે, કે કમીટી નમાસ કમીટીને એ પણ સમજના રાખે કે સાથે આક્રિતાના દોહીઓને લામે વળગે છે તેટલે જરૂરે આમોદવા અને અમારે વિરુદ્ધે સાથે આક્રિતાના કરતાં વધારે સાધક ખીલે એક પણ દેશ નથી. વળી કેમ કમીટીને પ્રતિત અધના જે દોહીઓને સુધિનમ કલાયા કર્ક સરતા નથી તે દુર કરી દેવાની જરૂર સમજાવશે અને સાથે આક્રિતાના કામો એક જામીન પડવી છે ને દોહીઓને માટે ખુલી કરી ફર સતાય છે એ પણ ખાતરશે.

ખીટ તરફથી સદકારનું વિરોધીએ ન કરેલ મુજબ એ વરુ જોય ખરી છે કે સમિતીની એકમેસુરીએ સદકાર કરવાની કુરુકા દર્શાવી હતી. પરંતુ દોહી કમીટી દશે તેના અનિચારે જોઈ મળીરતા સમજાય છે.

પુનાવતના બીજા બાગેલ, જ્યાં દોહીઓને વસાવી

શકાય તેના સંબંધમાં એ પરિણામ જેવી કે કે તપાસ કમીટીને હોદ્દીમાંને "યુનીયનની બહારના દેશમાં" વસવાટવાની ચેજનાની શક્યતાઓ તપાસવાની છે. હોદ્દી સરકાર પ્રસન્ન કરેલી ધાર્મિક શાળામાં શાળામાં જવાવવામાં આવ્યું છે કે કમીટી યુનીયન સરકાર તરફથી નીમવામાં આવેલી છે અને તેણે કાર્પ તેના "કાર્પ (terms of reference) ની હદમાં રહીને" યુનીયનના હોદ્દીમાંને યુનીયનની બહાર વસવાટવાની ચેજનાની શક્યતાઓ તપાસ કરવાનું રહેશે. આથી એટલું તો સ્પષ્ટ છે, કે યુનીયનની બહાર હોદ્દીમાંને માટે રચેલા ખુલ્લાં મુદ્દા શકાય કે તલિ એ સુચવવાનું હામ કમીટીનું નથી. એક તપાસ પ્રાથમિક છે અને તેના રીપોર્ટ તપાસ બાદ નીમવામાં આવનાર કમીટીન સમક્ષ રજુ થશે તેમ છતાં જ્યાં મુખ્ય વસ્તુ વિશેષ મતદેય હોય અને જ્યાં હોદ્દીમાં યુનીયનની બહાર વસવાટ કરવાની બીજકુલ વિરૂદ્ધ હોય ત્યાં એવી તપાસમાં સરકાર કરવેલ કે જેના હેતુ એ પી રીને બેઠકા બની શકે તેવડા હોદ્દીમાંને સાઉથ આફ્રિકા માંથી કાઢવાનાં છે, એ સરકાર અધિકૃત અને અસંબંધ છે.

સરકારને કેમ આવનારાઓ ઉમેર્યાં કહેતા આવેલા છે કે તેઓ આ વખતમાં જેવા દેશબંધિના રેગ્યુલેશન પ્રેરણે છે અને આ દેશમાં જન્મેલા હોદ્દીમાંને વાંછી કાઢવાની કામ જવા ચેજનામાં તેઓ સામેલ થવાના નથી પરંતુ સુચવાયેલી ચેજનામાં એકમાત્ર જેણે યુનીયનમાંથી હોદ્દી વસ્તીને મદદવાના કાર્ય કરવા ચેજની કાવવાની છે અને જે તપાસને સ્પષ્ટ રેગ્યુલેશન હોદ્દી વસ્તીને મદદવાને હોય તેમાં સામેલ થવું અનુમત ગણાય. એસીસીએ એમીએશન મુદ્દાની રૂબ ૧૩,૦૦૦ હોદ્દીમાં તે યુનીયન ખાલી કરી મળા છે અને તપાસ કમીટીના વિરોધીઓ એવો મત ધરાવે છે કે જે હોદ્દીમાં આ દેશની રજા પાસેના એક બાજુ તરફે મળવાને ચેજની રીને હકકર છે તેઓએ આ દેશમાંથી વાંછી કાઢવાના હેતુ વાળા કાર્ય પણ ચેજનામાંનાં પાસુ પ્રકારે સામેલ થવું એ આ દેશમાં જન્મેલા હોદ્દીમાંના સામેલે દેશ દેવ બેરબર છે. આ સંબંધમાં અને તીવ્ર મતદેય વર્તી રહેશે. હોદ્દી પ્રાથમિક તપાસ કરવા નીમાયેલી કમીટીનું કાર્ય અવરુપ મુરદેય થઈ પાસુ નેમએ કમર નો ૫ કમિસ તેમાં બહે સામેલ થવા તો પણ જેઓ ના માગને માટે એ ચેજના યાદ રહી છે તેઓ નામે કસરીને તેની વિરૂદ્ધ છે એ દરખાસને સંકાર થઈ શકે તેમ નથી.

હાવાનું સમાજમ અમાઉથી લેવાને નીયમ છે તે બાહ્યમાં દેશનામાં રાખવું અને એકલી આપવા માઉશ્યાની કરવી. એથી બાહ્યને એ ધનીના ખર્ચ થશે અને અમને ઉલ્લેખીએ નીકળવાને ખર્ચ અને વખત બચશે.

એનેબર, 'ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.'

ત્રેડીસમાયમાં રીક્યુઝ થએલા એ વેપારના લાયસેન્સો

ક.ઉસાસે લાયસેન્સિંગ ઓફીસરને મુકાદો મંજુર રાખ્યો

ટ્રેડીસમાય લાયસેન્સિંગ ઓફીસરના મુકાદો સામે બે દોહી-વાની અપીલની અપીલ બોર્ડ તરફ બેઠેલી દારૂન કાઉન્સિલના સમક્ષ મંગળવાર ના. ૧૬ મીએ સુનવણી થઈ હતી અને બંને અપીલોમાં લાયસેન્સિંગ ઓફીસરનો મુકાદો મંજુર રાખવામાં આવ્યો હતો.

પહેલો કસ અપીલ કાદર બચસને દર્તા. જેણે લાયક રહીએ આવેલાં એ મકાનમાં જનરલ ટ્રેડરના લાયસેન્સ માટે અરજ કરી હતી જે લાયસેન્સિંગ ઓફીસરે રીક્યુઝ કરી હતી.

અરજદાર તરફથી બી. બી. દારૂ વણીશ દળર થતા હતા તેમણે અરજદારને કેમ આવનારો પીરિયન તરફ પાન ખેડતા જવાબુ કે પિપર પુરેપાપનો તેમજ હોદ્દીમાં તરફી સદીઓ થયેલી હતી. પણ મજબુર પીરિયનને કે જે પણ વખતે તેમજ દરવામાં આવ્યા તહેલ અને વિરોધીએ લાયસેન્સ આપવાની જરૂર તલિ લેવાની ચોતાની દલીલના રોકામાં કમ પણ પુરાવા અણિયા તલિ હતા.

વિરોધીની વાતિ બી. નેમણને જવાબુ કે લાયસેન્સિંગ ઓફીસરને નિર્ણય કરવાના કસ અણિયાર છે અને આવી વખતેમાં ચોતાનું સ્થાનિક માન વાગરવાને જેને દલ છે.

બોર્ડે સંવત્સરે લાયસેન્સિંગ ઓફીસરનો મુકાદો મંજુર રાખ્યો અને અરજ નામંજુર કરી.

જીએ કસ મજબુર છાણુતો હતો. જેણે રલ અલેકાન્ડર રહીદર બામરીફ અને તેને સમો સામાન વેચવાને જનરલ ટ્રેડરના લાયસેન્સ માટે અરજ કરી હતી.

અરજદારની વાતિ બી. પીપસ દારૂર થતા હતા. તેમણે જવાબુ કે આ લાયસેન્સ આપવા સામે રોઈ પણ અણિયાર વિરોધ ફરીવારેલો તલિ રોઈ એમ સિદ્ધ થયું છે કે ખીલ એ જલનો વેપાર એનારાઓને તેથી કરી દરકત પદોચની નથી અને લાયસેન્સિંગ ઓફીસરનો મુકાદો કરવાતાં પણ તેઓને દરકત થવાની તરી.

તેમ છતાં બોર્ડે લાયસેન્સિંગ ઓફીસરનો મુકાદો મંજુર રાખી અરજ નામંજુર કરી હતી.

કાસોનીયલ બ્રાન્ એન્ડ રોટલસે ઈન્ડિઅન એસોસિએશન

મેરીટકર્મન બ્રાન્સ

મેરીટકર્મનના હોદ્દીમાંની ગા. રવીવાર ના. ૨૦ મીના રોજ એમ. વાલ. એમ. એ હાલમાં મીટીંગ મળા. હોદ્દીમાં મોટી કામરી થઈ હતી અને કાસોનીયલ બેન્ડ એન્ડ રોટલસે ઈન્ડિઅન એસોસિએશનની નિર્વાહક સમિતિ રજાવવામાં આવી હતી. વાચન પ્રમાણ કે એમ. આર. પીપસ અને સેક્રેટરીએ મેસસે તો કરી અને કાર. પી. તપાસ મુકાદો છે. અને કેટલે અને ૨૧ કમીટી મેમ્બરો મુકાદો છે.

મીસીસ એન્ડ મીસ્ટરના અવસાન માટે બેઠ

શ્રીસતિ સેના શ્રીચાન્દ તે ન ગયા જાવાયાડીવામાં સરમં-
વાસ પામાં છે તેમના અવસાન માટે હિંદુ મંદીરી ગાયથી
હાવીવાશે હવે સર્વાનુમતે પચાસ થયે કતો.

કાર્બોનાઈડ ઇન્ડસ્ટ્રી સ્કીમ

કેપડાઉનના જાણીતા ડાક્ટર બટેસ માર્ટન 'કેપ ડાઉન્સ
માં નીચે પ્રમાણે લખે છે : —

સાહિબ આક્રિયાના દીદીઓને જવાબ વસાવવાને કાસોનાઈ-
મેનના સદીમના સરકપનાઓ નખાસવાને કરળખાં દુકા દુકાપર
મેટલી કમીનીની ફેટલી ફોલેદ મામ છે એ દળુ જોવાનું રજુ
છે. એવી મોળનાના સચાવપર સાહિબ આક્રિયાનાં
દીદીઓમાં મોટા મતકર પદી ગમે છે અને દીદીઓના
નમણીઓ જોતાં એટલું રિવાજરવુંજ પડશે કે દીદીઓની
અકુમલિ એવી મોળનાની વિરુદ્ધ છે.

ଅମୀକ୍ତମାଂ କମ୍ପିଡ଼ିନୀଂ ଗନ୍ଧାଧରାଂ ଶକ୍ତ୍ୟାଂ ପରିସ୍ଥାପୟାଂ ଗଂଗାଂ
 ଗନ୍ଧାଂ ପ୍ରସିଦ୍ଧାଂ ଶାମ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ରାଂ

દોહીએ સાક્રિયા આફ્રિકામાં જ ભગ પામેલો તેને બધા પક્ષી રહેલા છે અને એ પક્ષી દરમિયાન નેએએ એ દેશની ખીલવધુમાં પશુઓ કાઢેલી મદદ રહેલી છે. પરંતુ સાવધ આફ્રિકાને માટેની તેઓની સખ્ત મજુરીના એક માત્ર બહોલો દોહીએને એજ મળી રહેલો છે કે માંસકા પાત્રતા સામે નેએએ પરદેશી ગધી માંડી કાઢવામાં આવે છે. સાક્રિયા આફ્રિકાના દોહીએની કાલની વક્તી સગવાળા આખી આ દેશમાં મનમેલો મોળીજ છે કે તેઓ બીજાં એક દેશ માંસકા નથી. તેમનાં રક્ત અને વરકાશી આ બધી ફળદાયક બનેલી છે તેઓના તેઓ સંતાનો છે. સાક્રિયા આફ્રિકા કે જેને માટે તેઓએ મેટલી સખ્ત મજુરીના કદેશી કે નગાંવળે તેઓને માટે જ્ઞાન નહિ હોય તે એ બીજાં દેશ કે જેને આજ તેઓએ કશું રહેલું નથી તે તેઓને આવકાર આપવાને અને જે રાજકારી અને આશીર દેકો આ તેઓની મનમ ખીમાં તેઓને નથી આપવા તે જ્ઞાન આપવાને કદી પણ તૈયાર થશે ખરેખર

કદાચ એવું અને ખરું કે ૧૮૬૦માં અંગ ત્યાં પહોંચી વળી
હાથી સાથે આફ્રિકાની જેમી વાસન હતી તેથી વાસનવાળો
કેમકદેશ દક્ષિણે અને કામગાઉ કિલકારના તંપાર થાય. પરંતુ
તેમ જાણ તે ખબર, તે દેશમાં વસવાટ કરીને તેને ખોલવા
અને ગામગાઉ બનાવવા પછી, જેમ બાજે સાથે આફ્રિકા
માંથી નેજોને દક્ષી કાઢવામાં આવે છે તેમ તે દેશમાંથી
પણ દક્ષી કાઢવામાં નહિ આવે તેની જાણેથી ચુ છે.

જાનો મુખી સાલિય આક્રિકાને પેતાની લીધી વચનોને
 યોદેનીપણના હોય આપેલા નથી સાં મુખી તેઓને અન્ય
 દેશમાં વસાવવાની યોજનાની તપાસ કરવાના પ્રયત્નમાં કંઈ
 પણ વાળખીપ ને કંઈ કાપણ નોંધેલું નથી.

કોલોનાઇઝેશન સ્ટીમ એ સક્રિય વ્યક્તિત્વની જ્ઞાનપ્રદારી
કાર્ષી અમ્ય દેશની વિપર નાખી દેવાનો એક પ્રયત્ન છે.

૧૫૯૩નું એકામિંદ દરલીમાં આપ્યું ત્યાર બાદ મુશીબેરન
શાયદો, ઇસવીબરો માયમેરેસિસ (૧૫૯૪) એકામિંદસ અમે

દાંડવાણનો એશીયાટીક સેન્ટર ટ્યુન એક્ટ કાયદા પોલીસે ચલાવે છે. આ નવા કાયદાઓ પડે દીદીઓ જે હંફા એવી-મેન્ટ પહેલાં બેઠાના હતા તે જાનવી બેઠાયા છે. નફુરતો રીપેરીએશન સ્કીમની રૂએ લગભગની દીનુત્તાન ગેસા જેડલા વાળે. સાથે આક્રિખાના દીદીઓની ઉપર બેઠુમાર લંકે. પડેલાં છે એ જાણીતી વાત છે.

સાથે જ આરક્ષા તેમજ સાથે જ આરક્ષાના દ્વીપોનાં દિન
દિવસોનાં આ દેશની સ્થાની વસ્તીના એક ભાગ તરીકે અશ્વિની
તેઓની રહેણીનું શિરશ્ચ સ્થાપનામાં તેઓને મદદ કરવામાં
રહેલું છે અને નવિ ૫ આખરમાં નિષ્કલ્પ નીવડનારી
એક યોજનાના નવાસમાં વખત અને ખેડાની ખરબાદી
કરવામાં, ખુદ સાથે જ આરક્ષામાં જ કયાં જોઈ જમાન
પડેલા છે.

ପ୍ରାଣ ଓ ସଂସ୍କାର ?

કેવલાં મજાળાં નામં પ્રાપ્તિએ તા. ૨૦ જોગસ્ટના 'દરિ-
જન' માં એક મનનીય સેવ્ય લખેલો છે જેમાં હર્ષાવાચેલા
સિદ્ધાંત માત્ર દરિજનસેવાને વિશેષ લાગુ પડતા નથી પરંતુ
સત્યને પ્રાપ્તરૂપી હરેક સજ્જનને વિશે લાગુ પડે છે. જાહેર
પ્રાગ્કર્તવ્યોગે એ ગ્રંથ હરી હરીને પાંચવા જ્ઞાન વિચારવા
જેવો દોષ અમારા વાચકોના લાજાર્યે તે નિમિ પ્રાપ્તિએ
પ્રતિભે:—

કાર્મ પશ્ચ કાર્મ સહન જેણે સા સેવકો પોતાની મહેનતના
ફળની વ્યાજનથી ગુણ કરતાં અપારથી-ગતથી વધારે
આકાંક્ષા છે એ વિશે સંકેત નથી. તરિજનસેવાસંપ્રદાય જે
અરપરપતાનિવારણનું કામ આપના આરતવર્કમાં થઈ રહ્યું છે
તેનો સંકેતો અસમપ્રધાનકારક ન કહેવાય, પણ ત્યારે એ
જુઠાજુઠા માત વચ્ચે કાળવચામાં આવે છે ત્યારે તે નજીવો
સારે છે અને દોહદોહમાં વ્યર્થી રહેલી અરપરપતા જેમાં
કે કિમ્બીના આપના સમુદાયની દુર કરવાના આદર્શ સાથે
સરખાવતાં એ અર્થે 'હરિયામે' અસપસ' જેવો જણાય છે.
આવી સ્થિતિ હોવાથી મારા છેલ્લા ઉપવાસ પછીના
આરામના કિયસોમાં ફરિજન સેવકોની જે સલામો જાણવા
માં આવી હતી તેમાં સેવકોમાં નિરાશા અને વિષાદ વિશેષપણે
દેખાતાં હતાં. મને પોતાને નિરાશા જેવું કશું લાગેલું નહિ
કેમ કે મારે મન ગુણુ જેવું હતું ત્યારે મારા એ સાથીઓ
જાણેઅજાણે જરૂરના-સંખ્યાનો વિચાર કરવા હતા.

તેવા તેવા પચાસ શિશુઓ કરતાં કુલ તો એકજ સાથે શિક્ષક પસંદ કરે. પચાસ છોકરાઓ મરજીમાં આવે તો નિશાણમાં આવે એના કરતાં પાંચજ છોકરાઓ નિયમસર નિજાણે આવે એથી ગમે વધારે સંતોષ રહે. પાંચ એવેડા પાતે પુણી પ્યાલ પ્યાલ ન આપી શકે એટલા વિરાણ હાથ ઉપર ફરી વળે એના કરતાં ચુરી કાઢવા નાનકડા વ્યવસ્થિત હાથ ઉપર એકામતથી પ્યાલ દે એ કુલ વધારે પસંદ કરે.

ગમે તે દિવસેથી જાણે તે પછી ત્યાં જાતી રીતે કામના સરસામજ પકડે રહી છે. કૃષિ છે. પછી આરોગ્યતાનાિવારણ જેવી મુખ્યત્વે સામાજિક દિવસાસમાં તે સંખ્યા કરતાં યુલ્લે મદત આપવાં એ બાસ જારી છે. સામાજિક કાર્યમાં પણ

નરહ બેઠકકાર રહેવાથી વિનાશજ આવી જવાનો સંભવ રહે છે. શિક્ષકોને કેવળ શૈક્ષણિક હોય, છોકરાઓને જ કેવળ બાહ્યશબ્દ હોય અને કાર્યકર્તાઓને જ દરિજાનો સાથે લગાવોને બદલે એક સ્થાનથી બીજે સ્થાન સ્પર્ધાનાંજ માર્ગ દર્શાવે હોય તો દસ વરસના પ્રવચનને બાંધે દરિજાનોનાં અને સ્વર્ણ દીક્રાઓનાં તુલ્યને જરા સરખો સ્પર્શ થયો નથી એવું જણાઈ આવશે અને એને પતિલામે દરિજાનો અને સ્વર્ણ બંનેના મનમાં આખી દિશ્યાલ અને અજાણ થઈ પેદા થવાનો.

ધાર્મિક દિશ્યાલમાં ખાસ અસર તો પ્રદાની છે. તેથી કાળનાં ફેરફારો અંગે અને તેની અસર આપણે જાણવા નથી, બધી જાણ પડી નથી. વ્યવસ્થાની માન્યતા દિશ્યાલમાં પહોંચતાં તત્ત્વો તો બધાંજ હોય છે, આપણા કાલમાં હોય છે. ત્યાં જેમ કાળનાં પરિણામ વખતે જમન માંથી રાકાય છે તેમ ધાર્મિક દિશ્યાલમાં થઈ શકતું નથી. એ મારે દસ સાત વાર ખાટી પેદા કરવી હોય અને મારી પાસે જ તથા તે લગતે કામ કરનારા હોય તો માફ મારે તમારે થઈ શકે એ હું જરૂર કરી શકું. પણ જો પાંચ દીક્રાનાં તુલ્યને સ્પર્શ કરી એમને ગરુષ્મતાના વળગણમાંથી બચાવવા હોય તો હું એ કામ સફળતાપૂર્વક કરાવે કરીશ અથવા કરી શકીશ કે નહિ એ જાણવું મુશ્કેલ છે. મારે તો - અઢાસીજ આપણું રક્ત કે માંડ કાર્ય પવિત્ર હોવાથી, જે માત્ર જીવન એ કાર્ય કરવા માટે પુરતું શુદ્ધ હોય તો જેમની પાસે મારે પ્રસાર કરવો છે તે પાંચ જાણનાં લગતે ફાર્મિક વખતે હું પિગળાવીશજ. મારે મારાથી ફાર્મિક ફાળ મારા કાર્ય વિશે નિરાશ નજર જાય, મારાથી માત્ર તેજ પાસ ન બદલાય, અને મારી શક્તિ બદલ મારે કાર્યકર્તા વધારવાનો સંભાવ પડી મારાથી ન રખાય. ઉલટા મારો વિશ્વાસ હોવો તોજ એ કે ધીરજ અને પ્રેમથી પાંચ દીક્રા બાંધે એને તો હું જિજ્ઞાસીશજ, પણ પાંચ જાણ આગળ હું જાણ્યો તો પચાસ સાત આમણે હાવતાં મને જાણ વાર લાગવાની નથી. અઢા હોય તો હુંગર થઈ દિશ્યાલ એ અથવા 'મારે નામ લઈ ચેરમુકા થઈ જે કામ કામ કરે છે તેને હું ફોલ આપ્યા વગર રહેતોજ નથી' એવાં વાક્યોનાં અર્થ જાણ છે, બીજાં નથી.

તેથી જે કંઈ જોઈએ છે તે અમર્યાદ અઢા અને એના મહત્ત્વમાં ચારિત્ર્યની શુદ્ધિ એજ છે. મેલું મન અને ધાર્મિક પ્રતિ એ એનો મેળ ન ખાય. અઢા ચારિત્ર્યશુદ્ધિ એટલે મનસા વાજા કમણા સત્ય, પ્રેમ (અહિંસા) અને પવિત્રતા એ છે. જે આપણી પાસે એ ન હોય તો દરિજાનો ઉપર કે સ્વર્ણનો ઉપર આપણે કરી અસર પાડવાના નથી. જે આપણામાં આ ત્રિવિધ શુદ્ધિ ન હોય તો આપણે બંને પર્ગનાં તુલ્ય ચેરી શકવાના નથી અને એ રીતે દાવો તો આપણે આપણને પેતાનેજ નહિ પણ આપણા મહાન કાર્યને બદલામ કરવાના છીએ.

તેથી એમ કહેતાં મને જરાયે સંપાત્ર નથી કે અસ્પૃશ્યતા સાથેની આપણી લગતમાં આપણે જે મુલ્યને જરાજર સાચવીશ તો સંખ્યા એની મેળે સચવાશે. એમ કહેવાની જરૂર નથી કે મુલ્યો વિશે આ જે પાત કરી છે ન સર્વો સ્વેચ્છાનંતરી લાગુ પડે છે તેટલીજ દરિજાનાંમાંથી નીકળી આવેલા સ્વેચ્છા મારે પણ લાગુ પડે છે. જે સ્વેચ્છા દરિજાનો પેતાના સમાજમાં નૈતિક સુધારા—હું તો નૈતિક પ્રતિ કહેવા મારગનો દર્શાવનાર શકવાના હોય તો જેમની પવિત્રતા વિશે અને

પ્રામાણિકપણા વિશે શંકા સરખી આવતી નથી અને એમો અમુક મર્યાદિત કાળમાં શૈક્ષણિક પરિણામમાં આવી એકામતાથી કામ કરે છે એવા કાર્કિનાંઓ તમાર કરીનેજ તે શક્ય છે.

જાપાનો ઉદ્યોગોનો વિકાસ

(સંપાદક: 'પ્રસ્થાન'માં દુર્ગાશી ધરજીની સંપાદ.)

(મર્જાથી માણ)

જાપાને લોહ ક્યાંથી મેળવ્યું? ક્યાંથી ક્યાંથી મેળવેલ? રમર ક્યાંથી લેવું? ક્યાંથી ફેટલો ક્યાં દેશથી મંગાવેલ? ખાંડ ક્યાંથી લેવી? એ વસ્તુઓને જાપાનની ક્યા કેવી લાગે છે? એને માટે કેવું સાંચકામ તમાર કરવું? ફટલી સંખ્યામાં તમાર કે થથી જે વસ્તુ જરૂરી અને પોષાણયોગ્ય થઈ શકે? એના ઉપર કેવી સંસ્કારાનંક કિયાઓ કરવાથી સ્વચ્છતા, દેખાવ અને દહાણપણ વધશે? એ વસ્તુઓ ક્યા દેશમાં આપણે મોકલી કરીશું? તે દેશના જગતના કલિબંધો ક્યા છે? તે દેશ પામે આપણે સંખ્યાદારી સંબંધ ક્યા છે? અને ક્યા ક્યાંથી લાંબેથી અવિધ્યમાં ઉપયોગી લાગ મળી શકે? એ સર્વે વિષયોનો જાપાને ખુબ વિચાર કર્યો. કાચા દ્રવ્ય પેદા કરનાર અને પાકા દ્રવ્ય ખપાવનાર દેશો લાગે સંખ્યાદારી સંબંધ લાંબેમાં જાપાને જાદુ વિચાર કર્યો જાતના વિભાગો અને બંદોગ સાથે વહાજરવાનો સંખ્યા લાંબેમાં પછી તેણે રાજ્યનીલીને આગળ રાખી, અને જોડે પેતાને સાત જાપ એવા સંબંધો દીર્ઘદંટિ પાપરીને તેણે ખાખા. વેપારી અવધારોમાં આજ્ઞાકમ એવા કલિબંધને પણ જાપાને પેતાની જાળમાં લીધું અને જાપાને ફરફાકારક કર્યો કરાવ્યા.

જાપાનની વસ્તી વધતીજ જાય છે નાના નાના ટાકુઓને બનેલ જાપાન પેતાની જે કરાવતી વસ્તીને પાળી શકે તેમ નથી. એટલે તેણે ફારિયા દ્રવ્યમ કર્યું. ફારિયામાં જાપાને ખાનિજ કાચા દ્રવ્ય પુરતાં મળ્યાં નહિ એટલે દ્રવ્યની શોધમાં તેણે ખીજા દેશો તરફ દંટિ ફેરવી. નજીકમાંજ ચીન, નજીક અને સંપ વગરના મહારાજ્ય ઉપર તેની નજર ફરી. પરંતુ પુરોપચન મહારાજ્યો જાપાને આગળ વધવા કે તેમ નહોતાં. તેઓ વારંવાર તેની મહારાજ્યોમાંની આડે આવતી તેના ઢોલને મર્યાદિત રાખતાં હતાં. જે પુરોપચન અને અમેરીકન રાજ્યો સાથે થવા એટલું જાત જાપાનમાં નહોતું. એટલે કાર્મ સાદસિક પમતુ કરવા પહેલાં તેણે શાંત રહેવા વિચાર કર્યો પુરોપચના મહાન શુદ્ધતા પુરોપચન રાજ્યોની કલિબંધને મહાન આપત લાગ્યો. એટલે ધીમે ધીમે અંદરની ક્યાં અને અંદરથી તેમનું જાળ મર્યાદિત થઈ. આ તર જાપાને જરાજર લાગ લેવા મટે ચોગ્ય પારી. તેણે મંચુરિયાની સુવર્ણભૂમિ ઉપર ધીમે ધીમે પચપેસારે કર કર્યો. જાપાનેને જોઈતા ખાનિજ પદાર્થોની મોટી પેદાશ મંચુરિયામાં મળી શકે તેમ હતી. તેથી વેપારી પરંતરતા, મંચુરિયાના ખાનિજ પદાર્થો, ચીનની ખાણો દુર કરી શકે, એમ હતું. જાપાને શુદ્ધ અને નિર્જળ ચીનની ઉદતી કરવા માંડી, ચીન જાપાન માટે લીમ કોઈ નેચન્સ-દહા દેશીયાની મહા મારી. પરંતુ જાપાને લીમના બાંહેવાન લગાવેલા લાગે-વચમાં ન પડી શકાય તેવી સંધિઓ ખાનગીમાં કરી રાખી હતી. પરિણામે જાપાનનાં સર્વે રાજ્યોની આંખોમાં ખુબ નાજી જાપાન પોતે દિવસે મંચુરિયા દ્રવ્યમ કરી ચક્ર. દહા

ચીને માહડી ઉઘી કરી, પણ તપાસે હમણાં તેને જલકાવી ફરે કેટલી દોષી એ રીતે એણે પોતાનું સામાન્ય વર્તણૂક ઉદ્યોગો ખોલવાનો માર્ગ નિરૂપ્ય કર્યો.

જાપાને ખીજી એક મોટી દુર્ઘટિ વાપરી તેને નાણાંની દેશમાં મોટી રકમની જારી હતી. જાપાનનું મુરોપિયન રાજ્યો જાપાનને મોટી રકમની નોણા વ્યવસ્થા આપવા તૈયાર થઈ. પરંતુ ખીજા રાજ્યોનું કરજ જેવાથી જાપાની પરતગતને જાપાને પહેલેથીજ સમજી લીધા. ખીજા રાજ્યો પાસે નાણાં લઈ પાછું કરી દીધું, અને પોતાના રાજ્યમાં જારી કરેલા કરજ માંડી. હોશને એણે જાણ કર્યા. પોતાની પ્રગતિને આરે આવતી નાણાંની રકમની. દેશદીપ્તિ પ્રેરાઈ હોવાને મોટાં આપણોગ આપવા માંડ્યો. તેઓએ પ્રથમ પોતાની જરૂરિયાતો પોતેજ પેદા કરવા માંડી. પરદેશની એક પણ વસ્તુ મંગાવી નહિ. મોટાંકાશ, વિમાનો, સ્ટીમરો, તરો, ટેલિફોન, રેલવે, ડામો દેવે વસ્તુ જાપાને બનાવવા માંડી. જેવટે પોતાને માટે મનપાસે અને વિમાનો બનાવવાનું મોટું કામ પણ જાપાને ઉપાડ્ય અને ભગીરથ પ્રયત્નો કરી પુરે પાડ્યું. જાપાન મુટી જાપાની મજૂરી અને જાપાની કળાકૃતિઓથી એણે દરેક કાર્ય પુરું કરવા માંડ્યું. મુરોપના મહાન પુરૂ સમયે જાપાનને બધું જારી આર્થિક પેદાશ થઈ હતી. તે સમયે ઉદ્યોગોના વિકાસમાં અને પરદેશના કરજ બરવામાં વપરઈ.

જાપાનનું એતીવાદી આતુ પણ પછત નહોતું. જાપાન પોતાનો ઘોરક પોતે પુરતા જાણમાં આગળ તૈયાર કરતું નહોતું. તેને જ્યાં અને સેશનથી સાચો ગુપ્તી ચોખ્ખું મંગાવવા પડતા હતા. પરંતુ તેણે પોતાના એતીવાદી આતુ ઉપર જ્યાં આપ્યું. મુરોપને બાંધેથી એતીવાદીની કાચીય શોધો જાપાનીઓએ થીખી તરત જામણમાં મુકી. જાપાની જેવી આખાદ નહત કરનાર પ્રજા પૃથ્વી ઉપર આજેજ દશે. પ્રથમ તેણે કોઈની પેટે જામીનના જુદી જુદી માંબરના નાના દુકાનને એકત્રિત કર્યા આથી સમજાવેલીને ઉત્તેજન મળ્યું. ત્યાં ત્યાં થોડાં ખાતરોની શોધ કરી. સ્ટીમનાં દળો તૈયાર કર્યા. જામીનને ફેડી એકીતે મોટા પાકો તૈયાર કરવાની વ્યવસ્થા કરી. એ રીતે ચારે તરફ એતીની પ્રગતિ થઈ. જાપાનની બનાવની પરતગત ચાલી મધ. ખીજા રેકો પાસે માલ મંગાવવાને બદલે હવે ઉત્પાદ ખીજા રેકોને જાપાને બનાવ પુરું પાડવા માંડ્યું. એકત્રીતે માટે સદકારી મેકાની રચના થઈ. એકત્રીતે માંલિષ અને રાષ્ટ્રોય મંગાવે રચના. રાજ્યમાં એકત્રીતે માલ રચના મળ્યું.

જાપાન પાસે હજી એકત્રીતે બનાવવાની ખીજા કેટલીક યોજનાઓ હતી. એકત્રીતે વરસમાં ૭ મહત્ત કામ રહેલું: પાકી ૭ માલ માટે કમકામ ન હોયથી એકત્રીતે સમય કાંઈ પણ પેદાશ વરસમાં જતો હતો. જાપાને રેકમના શ્રદ્ધેયોગનો વિકાસ સાધ્યો. દરેક એકત્રીતે ધર પાસે સેક્ટરનાં દહેા દરજ્જાત વાવવામાં આવ્યાં. તેના ઉપર રાખવાને રેકમના કીકાનાં બીજો મહત પુરાં પાડવામાં રાજ્યે આમળ પડતો કામ લીધો. રેકમવલવાની શાળો પણ મહુજ એકીતે માલે પુરી પાડવામાં આવી. રેકમના કીકાનાં થતા રેકમનું કાચીય સંશોધન કરવામાં આવ્યું. આખા ઉદ્યોગને રાખાઈ ઉદ્યોગ તરીકે કલવવામાં આવ્યો. મહાલીના શર

રેકમની સંમતમાં અને રેકમમાં દરીકાઈ કરે એવી પદ્ધતિ ઉપર એ ઉદ્યોગને વિકાસ થયો. દિવાલગીતો પ્રલપ્ત ઉદ્યોગ જાપાને રેકમને હતો. પરંતુ આજવાનું કરગરના જમદુખાથી મહાભારત દિવાલગીતો ઉદ્યોગના વિકાસની સામે જાપાનનો ઉદ્યોગ રહી હકોર નહ; એટલે એણે રેકમનો ઉદ્યોગ રેકમને. અને તેને પ્રગતીય ઉદ્યોગ બનાવી એ આ જગતનાં બનાવે દામ કર્યા.

જાપાનમાં મજૂરી સરતી જે અગાઉ જાણી ગયા છીએ તેમ જાપાનના મજૂરો દલતાલ પાડતા નથી. અમતેય દર્શાવતા નથી, અને જારે સ્વદેશીયથી રેકનાં બરમાં અને રેકની પ્રગતિમાં તેઓ આવેલાઓમાં કામ છે. પોતાના વિકાસ દિત કરતા રેકનાં સામુદાયિક દિત ઉપર તેમનું લક્ષ્ય રહે છે. તેઓ નામમમાં રહીત નહ તથા ઉદ્યોગોને વિકાસ કરવા માટે પ્રયત્ન કરે છે. આખી વગને ઉદ્યોગોમાં નવીનતા થઈ આજવી તેજુજ થયે છે. એ કિવાય જાપાનના મજૂરો નહત કરવામાં પણ અગ્ર છે. અમે તેવી વસ્તુઓ તેમને ખતાવો એટલે તરતજ તેથી પણ સુદર વસ્તુ તૈયાર કરી આપે. જાપાનના ઉદ્યોગો પણ નહ કાર્પેક છે તેમજ મુરોપનેનાં કારખાનાંઓનું સાંચાકામ તેમજ તેજુજ સાંચાકામ પોતાના જુદિયજથી તૈયાર કરી આપ્યું. મુરોપના સાંચાકામથી કિમતમાં તે મળ્યું સત્તુ હતું. કારણ કે જુદા અને વપરાયેલા કાકામથી તે બનાવવામાં આવેલા હતાં. ચારંચાર નવીનતા લાવી કામ તે માટે એ કાંચાઓ બધું જામણ બનાવવામાં આવ્યા નહોતા. જાપાનની સરતી મજૂરીથી તે બધુંજ જોઈ કિમતે મની કલતા થતા. જાપાનની સરકારે પ્રજાસંધની નીતી, જે દિવસના કામ કરનાર મજૂરોને રાત્રે કામ ન કરવાનું હરમાવતી હતી તે, પણ સ્વીકારી નહોતી. ત્યાં મજૂરોને બહારપાના અમુક કાકાકા કામ કરવાની નીતી પણ મહુજ મધ નહોતી, એટલે એ કાચો ઉદ્યોગ જાપાને પોતાની ઓદ્યોગીક ખીજવણી કરવા માટે કરવા પાડ્યો.

જાપાનની સરકારે પ્રજાને લક્ષ્યે ઓદ્યોગીક ખીજવણી માટે માણે અને તે પુરી રીતે મળ્યો. પોતાની પ્રાચીન સાદી રહેણીકરૂની ત્યાંની પ્રજાને મુખી નહિ. ખોટા ખર્ચા, બપકાઓ, ખર્ચાંજી જીવને અને ઉદ્યોગીઓને અમળ ન હતા તેમજે કાદુ પોર્વાસ જીવન સ્વીકાર્યું. પ્રજામાં જારે સ્વદેશી બાવના બગી. પરદેશી વસ્તુઓ વાપરતી નહિ. જે જોજે તે પોતાના દેશમાં બનાવી લેતું, મેંલી, દહાળ અને રેકમમાં ખરાબ પરંતુ સ્વદેશી વસ્તુ હોય તોજ ખરીદવી; સ્વદેશી વીંચો, સ્વદેશી ઘરાણી, સ્વદેશી વદાણવડું, સ્વદેશી કારખાનાંઓ, સ્વદેશી વેપાર, સ્વદેશી ઉદ્યોગો એ જાપાનની પ્રજાની ખાસ વિશેષતા છે. પરદેશી વદાણો અમળ સ્ટીમરોને જાપાન પોતાનાં બંદરો ઉપર આંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર કરવા દેતું નથી. પરદેશી વીંચાં જાપાનીઓ ઉપર કામદા થઈ સખત અંકુશ મુકાયો છે. જાપાનમાં મુરોપિયન ઉદ્યોગો તરફથી કારખાનાં રચનામાં નથી.

(અર્પે)

વિવિધ સમાચાર

ઈસ્ટ લંડનમાં કુમારી નારાયણ દેવી અને રામધારી દેવીના સ્મરકાર—તા. ૧૦-૯-૩૩ ના સંકેત દોહ મહિનામાં મહત્ત્વ લઈને દોહ સોસાયટીના આયોજ્ય હાથે આંતરના દોહ નરનારીઓનો એક મેળાવડો કુમારી નારાયણ દેવી અને રામધારી દેવીના સ્મરકાર કરવા થયો હતો. શ્રી. ડી. બી. પ્રજા નામના પ્રમુખ સ્થાનથી તેમની ઓળખાણ અને પ્રવાસના પ્રયોજનની હેતુ હપરેખા વર્ણવી સભા તરફથી સાંભળાઈને ખુબી આનંદ થઈ સ્મરકાર થયો હતો. તે પછી કુમારી નારાયણ દેવીએ તેમના પ્રાંત દોહ કાલ અંગેનાં જતાવેલી પ્રેમ વાતચીત માટે આભાર માની અને મહત્ત્વ મદાવિદ્યાલય જેનું તેઓ પ્રાંતનિધિત્વ ધરાવે છે તેના સંસ્કાર પ્રતિષ્ઠા અને ઉદ્દેશ વર્ણવી તેના પ્રતિનિધિઓની શ્રી કરવા છે. તે વિષયપર એક કલા સુધી ચર્ચા ચર્ચાચરણ બાબત થઈ હતી. તેમણે પ્રમુખ અને દોહોના દાંધળીનાં મોકલ કર ન કરવાની મદાન જણ માટે ખાસ જણ દોહ દાંધળીના સહયોગમાં રહીને પણ નથી દાંધળી ઉપરિચિત થવાનું ન શક્યા શક્યા એ સરમજરે છે. સાંપ્રત સમયે દોહમાં મુજરાલીઓએ ભારત માતાની કુખને દોષાવવા મદાન બોમ આપેલા છે નથી તે જ મુજરાલીઓ વિદેશમાં આવી પોતાના સંતાનના જિતના કાર્યોમાં પકાત હોવા છે એ દોહનીર થવા તેનું તેમણે જણાવ્યું હતું. મદાતમા માંધીજી દોહ જનતામાં ભારે સંસ્કૃતિ રેડી રહ્યા છે તેના પ્રકાશ અને વિદેશમાં પણ પાવો વેંદુઓ. અંતમાં મુજરાલીઓ તેમના પ્રવાસ કરમાન દોહોમાં એ સંદર આયકાર અને સ્વાચ કરેલી છે તે માટે આભાર માની અને તેને ઉદ્દેશી સભ્યના અને સંસ્કૃતિ જાળવવાનું આનંદ સ્વીકાર્યું છે એ માટે માન પ્રેમ નહિ બુજરાની અપીલ કરી હતી. તે પછી નાહી રાત્રે કુપ પાન કરી મેળાવડો વિચરેનું થયો હતા.

તેમની સંસ્કૃતિ ઉત્કર્ષ માટે આ સમુદાયમાં એક રંગના ચક્રાન થઈ હતી. પ્રમુખ મદાસય સાથે તેઓ કીંગ વીલ્મ્સટાઈનના મુલાકાતે બેસી લાંબા બાધઓ તરફથી સાત પ્રાંતને આદી શીશોગની રકમ મળેલી અને ઈસ્ટ લંડનના બાધ વંદેના મળી આસરે પોતાના શાકિત બેસા થયા હતા. આ સમયે મુજરાલી બાધઓએ જે સ્વેદ બતાવ્યો તેનો દર્શન બતાવતા રહે એ ઈસ્ટ લંડનના સંદેરી તરીકે સર્વત્ર જોભાઈ છે. અંગત બેદ ભાવેને જુલો જાન જન કિતના કાર્યોમાં પશ્ચાશક્તિ બાજ ભેવો અગર આપવો એ રેક મનુષ્યે પોતાના ઓળખાં ઓળા કરજ સમજવી વેંદુઓ.

મ. માંધીજીની વર્ષગાંઠ—પુન્ય મદાતમા માંધીજીની ૬૫મી વર્ષગાંઠ ઉજવવા તા. ૧૦-૯-૩૩ (ફેરીયા બારસ) ની રાત્રે અંતેત મહિમાં દોહ બાધઓ બેસા થયા હતા. પ્રમુખ તેમની હાજીને પુષ્પદારથી સજામારી તેમના આમુખની રહી માટે પ્રજા પ્રાર્થના કરી હતી. તે પછી તેમના જીવન હેરેશ અને તેપરથી કરવાનું અનુકરણ વિશેષ વિષયેપર જુદા જુદા બેસતારાઓ તરફથી વિવેચનો થયાં હતાં.

ફેપ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ—૨૪૧વાર તા. ૧૦-૯-૩૩ ના ૫૧ મહિઅન કોંગ્રેસના એકમેકમુલીય કમીટીની મીટીંગ

માં સાકિય આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના હાવને રેકા બાપનારા સીમહનીન તણક મર્ચીલા રેલવોના અકરમાળથી મરણ પામેલા બાળબચ્ચાઓ અને કુટુંબીઓ પ્રત્યે અભયી ફોર્વિનારા, મદાતમા માંધીજીને દોષાવું મુજરાનાર અને ફેપ-ટાઈનના નવા મેગર અને મેમરેશ માં. આને મીસીસ ક્રેકમરને મુખારકમારી મુજરાનાર હાવો થયો હતો.

ફેપટાઈનમાં ફેરીયા બારસ—મી. પુનાઈટ દોહ એસેસીએમનના વતંદર સભા તા. ૧૬-૯-૩૩ ના રાત્રીવારે સાંજ પાંચ વાગે જગતવંદ મદાતમા માંધીજીની જન્મગાંઠ ઉજવવા, પોમાન મદાનકાસ વિરાલાલ મહેલના પ્રમુખ-પણા રેકા મળી હતી. સભા મોટા વર્ગથી ગરમક થઈ હતી પ્રથમ મદાતમાજીનું આપુ અને આરોગ્યની પ્રદિ બધે સમજાવેઓએ કિલા થઈ પ્રજા પ્રાર્થના કરી હતી. અને મદાતમાજીની દાન્ય પ્રસારવટી પ્રકુલિત નરવીરેત નાળીઓનાં મુમુલ જની વચ્ચે પ્રમુખે પુન્યગાળા પહેરાવી હતી. એ પછી વગાવર્ષ તરફથી મદાતમાજીનું જીવન રહસ્ય, મદાતમાજીની સત્ય પ્રિયતા, એ વિષયો વિષર બવનના મનનિય બાપણો થયાં હતાં અને મદાતમાજીનું દિપાંતુ પ્રાર્થનો રાશ સ્વોનુમતે પસાર થયો હતો. એ પછી બાધથી મુજરાલી સીતારામ પલસાણીયાએ ફેપટાઈનમાં દોહોને માટે પ્રાર્થના મહિર અને બાળકાને આપવાનું ચિલ્લું આપવા અંગેનાં હાવ મનનીય બાપણ સાથે રજૂ થયો હતો. તે સમયના અભાવે, બીજી સભા વિષર મુજરાલી રહ્યો હતો. એ પછી નાચુભાઈ દેવજીએ મીતાસારેનું પ્રવચન કર્યું હતું અને મદાતમાજીની જયનાં અવાજને વચ્ચે સભા જરખારન થઈ હતી.

ફેરીપુટમાં મદાતમાજીની જયંતી—ફેરીપુટ દોહ સેવા સમાજે મદાતમા માંધીજીની ૬૫મી વર્ષગાંઠ જયંતી ઉજવવા માટે મીટીંગ બેલાવી હતી. સહરકુ મીટીંગમાં ફેરીપુટમાં વસતા દોહ, મુસ્લીમ રેક બાધઓએ દાબરી આપી હતી. મીટીંગના કાર્ગની સહગ્યાત રાત્રે આદ વાગે કરવામાં આવી હતી. સહગ્યાતમાં સંસ્થાના પ્રમુખ મી. નાયકે દોહ મુસ્લીમ બાધઓએ સારા પ્રમાણમાં દાબરી આપ્યા જહા આભાર માન્યો હતો. બાદ મદાતમાજીના જીવન વર્તાતનું પ્રમુખશ્રીએ સુંદર વાન આપ્યું હતું અને મદાતમાજીને દિવાંપુત્રે કરે જેવી પ્રાર્થના કરી હતી. ત્યાર બાદ મી. અક્ષય મદાતમાજી પસારે જણાવ્યું કે આજના મસંગે રેક દોહ બાધઓએ દાબરી આપી એ અરેખર બન્ને કામે વચ્ચે પ્રેમનું સંમત બતાવે છે. મદાતમાજીના જીવન વર્તાત સંજો પોતે સારી રીતે પ્રેકકાને સમજાવ્યું હતું ત્યાર બાદ મી. મુસા બોલાણીયાએ પ્રેકકાનું મનરંજન કરે એવા રાન્દેમાં વિવેચન કર્યું હતું તેમજ મી. મોવીંદ અમવાને મદાતમાજીના મજાન થયા હતા. મી. કીનકામીએ મદાતમાજીની અગ્ર યજ્ઞ તેમજ ભારતના કિદાર અર્થે પોતાનાં પ્રાણનું બલિદાન અર્પના સંજોધી વિવેચન કર્યું હતું ત્યાર બાદ મી. મોવીંદજી બેસાંબાધઓએ જણાવ્યું કે આપણે તે મદાતમાજીને દોહ દોષા છે. એ મદાતમાજીના ઉદ્દેશ અનુસાર રેક વર્તે તે રરરાજ પ્રાંત કરવામાં આદ્યો ભણો વખત જાય નહી, ત્યાર બાદ મી. જગતભાઈ, મી. નારજીભાઈ તથા મી. નરમંજીભાઈ

ઉપજાવી આવી મુદિતાનો ત્યારે જ્યેને રૂપાંતર અનુભવ થયા માટે ત્યારે જ્યેને જીવન ખ્યાનનો આરંભ કર્યો.

"મુળદેવતા, આવી મુદિતાનો બાવ એ ચિત્તાનીજ એક અવસ્થા છે; એટલે આત્મ પરીક્ષણ જીવન ખ્યાનથી કદાચ થાય છે એમ કહી શકાય.

"દશે આ ઉદ્ધવાસ યુગન પ્રેમના બાવનું ખ્યાન કેમ થયય તે તુ સાંભળ.

"અણુન, કોણુઆયે" સૌથી પહેલું કરસંધાન કરી કુલામાં પહેલી મેત્રને નદાર માટી આપી હતી તે વખતે તને કેવું સાનંદામાં થયું હતું તે તારે જાણે છે કે? અથવા, જે વખતે તે આજ્ઞા પાસે સૌથી પહેલો અચુક કરસંધાનનો પાઠ લીધો ત્યારે તને કેવું કુરુદસ થયું હતું તેનું સ્મરણ કર. વળી, ત્યારે કદાચ વેલવામાં તું સૌથી પહેલાં સજળ થયો તે વખતના તારા જ્ઞાનંદનો વિચાર કર. કૌરવ જાળકોમાં તનેજ આચાર્યે પરીક્ષામાં કૃતારી કર્યો તે વખતે તને કાચેલી કૃતાર્થના સંભાર, કાષ્ઠ રાજકુમારો ન કરી કદાચ તેવો તેં મત્સ્યવેધ કરી વૃષધર્મને સ્વયંવરમાં પ્રાપ્ત કરી તે વખતની તારા મનની સ્થિતિ કેવા પ્રકારની હતી, વીર! આજ પ્રમાણે કૃસિક, સાધક પોતે અનુભવેલી મુદિતાનું સ્મરણ કરે છે. એ પોતામાં એવી મુદિતાની સામર્થ્ય વારંવાર ઉત્પન્ન કરવાનો આચર્ય સમયો નથી કે પ્રવળ કરતો નથી; પણ એ રૂપાંતર અનુભવની રચાણ અમત કરવા પ્રવળ કરે છે.

"અણુન, પહેલી કાળશુદ્ધિ કરીથી પાછી તેના તે વિષયમાં તેવીજ રીતે અનુભવવાતી નથી. સદ્ગાતાનો પહેલો જ્ઞાનંદ અનુભવજ હોય છે. તે પ્રમાણે, ખ્યાનના અભ્યાસમાં જે મુદિતા પહેલી અનુભવાન તે કરીથી અનુભવાની નથી. આથી, સાધક કોઠવાર નિરાક થાય છે અને જ્યેને પોતાનો કામ દોષ થયો દોષ તેમ કહેવા કરે છે.

"પણ, અનુભવી આજ્ઞાથી ઉપદેશ પામેલો સાધક એવી મુદિતામાં પડતો નથી. કારણ, એની એ કાળશુદ્ધિ કરી કરી અનુભવથી એ ચોખ્ખો સાધ્ય નથી. પણ પોતાની રચાણને અભવ કરવી એ એવું સાધ્ય છે. તેથી મુદિતાના એ પહેલા અનુભવનું સ્મરણ કરવું અને એનેજ ખ્યાનનો વિષય કરી તે ઉપર એકાગ્ર થવાનો સાધક પ્રવળ કરવો. એ પ્રવળમાં જ્યેને વારંવાર એવી મુદિતા ઉજાવે છે જરી, પણ સાધક તે અનુભવ ઉપર કદાચ આવી એ કાળશુદ્ધિ સાથે એકરૂપ થતો નથી, પણ જ્યેને એકાગ્ર ચિન્તે તપસસે દોષ તેમ જિનું ખ્યાન કરે છે.

"કોનોય; યોગના બાવ અભ્યાસમાં સાધક સમજવા માટે છે કે દર્પ-શીક કિંમત-અપ વગેરે જે કાળશુદ્ધિઓ ચિત્તમાં ઉડે છે, અને તે જ્યેને પોતાનું કાંઈક સ્વરૂપ દોષ એમ આસપ્ત હોય છે, તે વસ્તુતઃ તેમ નથી. પણ, જેમ લીધેલી જુમિયા ઉપર આંખો વિવિધ આકૃતિઓ ઘાડી તેમાં જુદા જુદા રંગો પુરે છે, ત્યારે તે જુમિ તેવા રંગો વાળી બાસે છે છતાં એ જુમી કાંઈ એ રંગો વાળી બનતી નથી, પરંતુ તે માત્ર આભવજ આપે છે; અથવા, જેમ તળાવ માં કાંકરો ફેંકીએ ત્યારે જોળાકૃતિ કહેરાની પરંપરા ઉઠે છે અને સર્વે કિલ્લામાં ફેલાય સમી જાય છે, અને થાડા બીજે માંકરો નાંખીએ ત્યારે વળી બીજા બનતી સહેશે ઉડે છે, દોષાય છે અને સમી જાય છે, પણ, કહેરા એ કાંઈ પાણીનો સદભ થતો નથી, પણ પાણી એવું આધારજ છે; તેમ મુદિતા, પ્રેમ, દર્પ, શીક, અપ, કોષ વગેરે બાવો એ ચિત્તપર ઉડતા

રંગો અથવા સરેજ છે; અને તેના પાડળ, જુમિ અથવા પાણીની જેમ, ચિત્તાની રચાણાવિષ્ટ સ્થિતિ આધારરૂપે સ્વર્તન રહેલી છે. આ રીતે, સાધકને પોતાના ચિત્તાની રામ-દેવક સંદિત તથા કામના સંદિત અવસ્થાનુ બાન થાય છે.

"પરંતપ, ચિત્તાની આવી નિષ્કામ અને નિઃસ્પૃહ અવસ્થા સંધકને સુખમય લાગે છે, જેમ આખા દિવસનાં સર્વે કોણેથી પરવારીને અમરુલી મનુષ્ય સાંજે પોતાના સર્વ રતાપુજોને ટીકાં કરી નીરાંત કરીને પડે છે, ત્યારે જ્યેને અત્યંત આશમ અને સુખ લાગે છે; જેમ જાળકને એવાં કપાં ઉતારી લેવાથી જ્યેને કાંઈક નિષ્કામમાંથી છુટવા જેવું મોહનું અને સુખરૂપ, લાગે છે; અથવા, જેમ રવિનામાં પછી મયેલા માણસને અમત કહી દેવાથી સ્વસ્થતા લાગે છે; તેમ ત્યારે સાધકને એવો શોષ લાગે છે કે દર્પ-શીક વગેરે બાવોનાં બાર પોતાની ઉપર, કુર્બાના કવચની જેમ, અથવા કાવલાની કાળાકની જેમ, અથવા પોળાં પરની કાંકની જેમ, મરજીની સાથેજ છુટે એવો દબજો યોરેલો છે એમ જે તેને લાગતું હતું, તે તેમ નથી; પણ એ બાધો કેવળ, સમુદની સપારીપર ઉડતાં અને કમલાં મોજાંનાં જેમ ચિત્તાની ઉપરની સજાટી પરજ ઉડતારા અને સમતારા છે; અને તે બાવોની નામે, જેમ સાગરના મોઢામાં મોઢાં તોફાનોની નામે સાગર મંબીર અને સાંતલ દોષ છે, તેમ પોતે સુખરૂપ, મંબીર અને સાંતલ દોષ છે; અણુન, ત્યારે સાધકને ચિત્તાની બાવી દશાનો અનુભવ થાય છે, ત્યારે તેને અત્યંત વિમોહિત મળી દોષ, નીરાંત મળી દોષ, સંસારનો ત્યાગ કરી સંન્યાસ ભેનારને જે જેવા નિષ્ક્રિય નથી મળતી તેવી નિષ્ક્રિય મળી દોષ, જ્યેને વધુએ કુમોનો થાક એકદમ ઉતરી મનો દોષ, એમ અત્યંત સુખ થાય છે ૧૮ (અધૂરો)

તૈયાર છે!

તૈયાર છે!!

નવાં વર્ષની અભિનંદન પત્રીકાઓ

હીંદુઓનાં નવાં વર્ષની અભિનંદન પત્રીકાઓ સુદર આટપેપર ઉપર સોનેરી અક્ષરમાં અને તરેહવાર રંગોમાં છપાઈ તૈયાર થઈ છે. દરમાં સમાં સંપાદકોએ મોકલવા મુશ્કેલીનાં આવતી દર બતી રૂપાલમાં મોકલશે તે કાંકજાસર પહેંચસે, કિંમત રૂબાની રી. ૨ ઉપર સાથે, રૂપાલથી આ કોલોસેથી મંગલનારાઓએ પોસ્ટેજની પેના ક જુદી મોકલવી.

મળવાના ક્રમાંક:

કવચન: કેપીટલ ટી રમ, યે સ્ટીટ.

કોલોનીસર્ગ: અમલ બધરા, ૧૪ કોટ સ્ટીટ, અને પાટીદાર ટેલિગ ક્લા, ૪ પ્રીમ્સ સ્ટીટ.

પોસ્ટલોસીકામેથ: કાલાલાલ પરજુલાસ, ૨૫ રીંગ સ્ટીટ.

ઈસ્ટ લંડન: બેંગેલ બગાર, ૭૬ બોક્સલ્ડ સ્ટીટ.

મફત! તદન મફત!!

જયથી આશિર્વાદ! વૈભવિયા યુવક કઈ પણ કિમત કે રૂપાલ અર્થ વગર તદન મફત મળે છે. મંગલો.

અદન મંજરી ફાઈસી, બમનમર, કહીઆવાહ.

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

પદ્મપા—લેખક: કુષ્મંદ્ર આ ન્દાન (પુસ્તકમાં કથાનેથી થઈ જઈ વાંચનાં જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી લેખન-વેલી છે. આ વાંચનાં ખાસ કરીને કુમાર વપના ખાલકો માટે છે. કી. શી. ૧-૮૦

ફેબા કાકી—લેખક: ર. સ. કાકી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુદા જગતનાં ફે અને કાકીને કથાના આધાર પરિચય લેખકે આપ્યો છે. કી. શી. ૩.

કિરેણી વાતો—કર્તા: રામનાથજી વિષ્ણુનાથ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાંચનાં છે. આ પુસ્તકમાં નસ કદાચ, ઉપકાશ, વિનોદ વિગેરે છે. તેમજ ભીમ પ્રેમ દોષત પ્રેમ વિગેરે પણ છે. કી. શી. ૨-૬.

વાર્તા વિહાર—આ પાંચ પ્રકારની ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં ન્દાની વાંચનાં છે. કશ્વ, મંજીર અને કથાપ્રવ વાંચનાં માટે બરપુર છે. ૨૨ કુદી વાંચનાં છે. કી. શી. ૫-૧.

કાવ્યદેશન—સંપાદક: પ્રમુખરામ સુપ્રસાદ દેસાઈ પહેલો કથાના સુકાના ચરિત્ર, જીવ આખ્યાન, પ્રકાશ આખ્યાન વિગેરે આખ્યાનોનાં તથા કાવ્યોથી બરપુર ૮૭૦ પાનાનાં છે. કી. ૧.

બીજો બાળ નરસીંહ એવાની કુદી, બળીમ-પુ આખ્યાન, વામન ચરિત્ર તથા નરસીંહ એવાના અને શ્રીરામજીના કાવ્યો છે આ ૫૬ ૮૧૦ પાનાનાં પુસ્તક છે. કી. ૪-૬.

કાવ્યો કથા આમાં તથા બકતોના બળનો તથા મનો છે. ૮૦૦ પાનાનાં પુસ્તક છે. આ ૫૦૬૬ પુસ્તકમાં ૪૫-૫૦૦ બળનો અને કાવ્યોનો સંમિલ છે. કી. ૫.

‘વિશ્વકર્મા’—અનુવાદમાં ૫૬૧ માંથી ૫૬૧ કાવ્યોમાં મોડલોના સંમિલ. અનુવાદક: મહેશ્વર કુલક. કી. ૧.

કુર્મચરની રસધાર—સંપાદક જવેરચંદ મેઘાણી. આના પે આમાં છે. આની અંદર મોટી દુદાઓ અનુવાદ કાચે છે આ દુદાઓ વિશેના છે અને એમાં શુરાતન અને દેશભાતી બર્પા છે. કીમિત પહેલા બે ભાગની કી. ૨-૬ પ્રત્યેકની, કુલે કી. ૩-૩, ૪થો કી. ૩-૭, ૫થો કી. ૩-૩.

ભારત પુસ્તક પ્રવાસ આદ્યજ્ઞ—શ્રીમદ્દાર કુ દેસાઈ. આમાં ભારતની મુકતી અને પાતા દુખોના સીતકારે કુર્મ રીતે આપ્યા આપ્યા છે. કાવ્યના વરીને કીમિત, અમર, કુસુ, વીરને વીકાવ. વીગેરે ૧૨ આપ્યા છે. કી. શી. ૨-૬.

પરજીવા-વિસરજન-પુસ્તકીણી—આ વાંચનાં મુજ રસીક-નાથ રામોરની કથાથી છે. આમાં મોઘ લેવા જેવી ન્દાની રસીક વાંચનાં છે. પ્રત્યેકની કી. શી. ૬-૬, કી. ૧, કી. ૨.

આપનાં નિવેદન—આ ૬૩૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો ૫૨ લેખ આપ્યા છે. વાંચનાં ૧૨૪ જુદી જુદી અવન વિષયોને રમ છે કાચે. કી. શી. ૭.

વિરજાજી—કરવજાજીની વાંચનાં મહાદેવ દરીબાઈ દેસાઈને કરેલો અનુવાદ છે. કી. શી. ૨-૬.

તજ્જી—આમ ૧, ૨, ૩. લેખક: કુષ્મંદ્ર. આ પાંચ પુસ્તકોમાં કુદી વાંચનાં સંમિલ છે. આ ત્રણે આપ્યા માં કાચકર, કશ્વરસ તેમજ પાંચો તથા રાજકારી વિગેરે પાંચ વાંચનાં વાચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનાં એક એક પુસ્તક છે. કી. પ્રત્યેકની કી. ૩-૩.

બંધાવો બેહાલ—પ્રદેશક: મેઘાણીનાં જીવામાં પહેલ જાગમાં કશ્વર પ્રતિષ્ઠા કંપનીનાં અમલદારોને ને અસાધારો ક્યાં છે. તે વિશે કુદ માંથી આ પુસ્તક માંથી મળશે. કી. શી. ૧-૩.

રાજાની વાતો—અનુવાદક: રજાણી આપનાં વાંચનાં કાચની દેશની સ્થિતિ જતાની રસી છે અને પાંચ વાંચનાં નવજીવન અને જમ પ્રતિષ્ઠામાં પ્રમદ થઈ મુકેલી છે. કી. શી. ૧.

જુહાતો કીપક—આમ ૧, ૨. અનુવાદક: કશ્વનાથ મોહારી. આમાં મોમજ રાજ્યના જગન કાચનો છતીકાસ છે. આ વેદનાં એક પુસ્તકનો અનુવાદ છે વાંચનાં કથાપ્રવ છે અને કશ્વરસથી બરપુર છે. કી. અનુક્રમે કી. ૨-૬ અને કી. ૧-૧૦.

આનંદજી—અનુવાદક: પ્રમુખરામ કીમીન. ભારતવાસીઓને રાષ્ટ્રીય જોતન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાંચનાં છતીકાસ વર્ણવેલો છે. કી. શી. ૩.

સત્યની શોધમાં—અનુવાદક જવેરચંદ મેઘાણી આ ૨૦૦ પાનાના પુસ્તકમાં સામાજિક વાંચનાં છે. પાંચમ સતને ખાંદર છું છું કરે છે તે આમાંથી બધું છે. કી. ૨-૧.

કાંઈકા—ગુજરાતી ન્દાની કીમનરી—કર્તા: K. V. Natarajan. આમાં જરૂર પાતા તથા કાંઈકેના સમાવેશ છે. કી. શી. ૫-૧.

ચિંતાના આંગારા—લેખક: જવેરચંદ મેઘાણી. આની અંદર કુમળા વપના આ અને પુસ્તો રસીના જાંબોથી અકાલે ચિંતામાં બળા બરમ કામ છે. અતી દુઃખદ નાની નાની વાંચનાં લેખકે આપ્યા છે. એ બામ છે. પ્રત્યેકની કી. શી. ૧.

કુર્મચર કીંદ—અનુવાદક મેઘાણીનાં ગાંધી, આ ન્દાન પુસ્તકમાં કીંદ કમ કુર્મચર રમું છે એ કશ્વર સરજ અને મુર્મ રીતે કુપ્પુ છે અને કીંદને પાણું સુખી કરવા છું કરવું તે પણ આમાંથી વાચક મેળવશે. કીમિત કી. ૧.

ગુજરાતી-ઈંગ્લીશ કીમનરી મોટી—કર્તા: બી. એમ. અમજારા. આ ૫૨૦૦ પાનાની કીમનરીમાં એક એક કાવ્ય મળશે, ગુજરાતીમાંથી ઈંગ્લીશ જાણનારને લેખોથી થઈ પડશે. તેમજ આજ કાંતની મોટી ઈંગ્લીશ ગુજરાતી કીમનરી પણ છે. કીમિત પા. ૧-૦-૦-૦

બનાના

મોટા પેશાવમાં જલકી પાંચે મેવા મિટા ૩૫ (આકરે ૬૦૦). કીમિત કી. ૨૦ સી. એ. ૧. તાજાં આકરે મોડલો. આદુ શા પેની રતલ.

LARGE SELECTED BANANAS

20/- Grate C.O.D., F.O.R. Durban.

G. M. AHMED,

Freight Exporting Specialist.

64, Prince Edward Street, Durban.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

૩૨૬ અને વેલરબલ માર્ગ રાજા આરેન્ડા પાસે
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાલી ખાત્રા કરેલા.

P. O. Box 755, Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

૩૨૬ અને વેલરબલ માર્ગ પેકીંગ કરી શી
આ ડી. બી. મોલવામાં આવશે. કબો:-

P. O. Box 854, Durban. 31 Short St. 65

'Phone 1867. Box 316, 82, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHAI MORAR MATYADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

હીરાબાઈ મોરાર મત્યાદકર,

હાલસેલ ૩૧૬ અને વેલરબલ માર્ગમાં

અને હમીરબાઈ મેનન.

પેકીંગ હાલસેલ કરી માર્ગ સી.આ. ડી. બી. મોલવામાં આવશે
રજીસ્ટ્રેશન નંબર ૩૨૬. ૮૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૬૨

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

૩૨૬ અને વેલરબલ માર્ગ પેકીંગ કરી
સી. આ. ડી. બી. મોલવામાં આવશે. કબો:-

P. O. Box 832, Durban. 129 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths at all descriptions at lowest prices.
Motor and Home Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers
and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

15 Green Street, Durban. Phone 4011 Cent.

MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

કોફિન, ફ્લોર વ્રાઈથ, ડી. બોક્સ માટે ટૂંક મેડીયે પુરાં પાડવામાં
આવે છે. સર્વ દિવસ કાર્ય.

૧૫ ગ્રીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

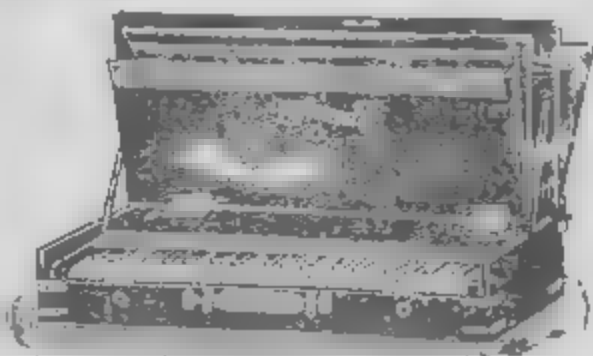
મનેજર: કે. સી. ફ્રાન્સિસ.

અઠવાલિક પચાંચ

પ્રીતલ	હોદ્દ	પસલવાન	પારસી	સુધેરલ	સુધેરલ
૧૨	૧૬૬૩	૧૬૬૬	૧૨૫૨	૧૩૦૩	૧. બી. ૬. બી.
	સપ. આસો	આશ્વિન	કૃતિક	૧૬મી	
૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૫-૩૮
૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૫-૩૯
૧	૧	૧	૧	૧	૫-૪૦
૨	૨	૨	૨	૨	૫-૪૧
૩	૩	૩	૩	૩	૫-૪૨
૪	૪	૪	૪	૪	૫-૪૩
૫	૫	૫	૫	૫	૫-૪૪

માત્ર થોડા વખત મારેજ.

હાથના ટપલ રીડ હારમોનીયમ.

પા. ૩-૧૦-૮.

અમુલ્ય લાભ.

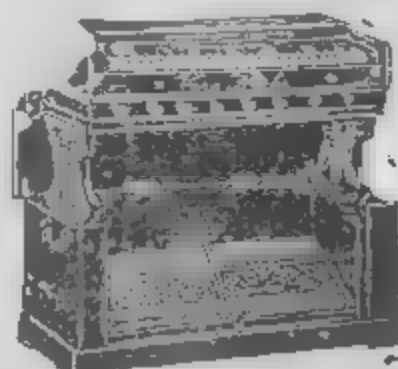
શકડાના
આવો

સીંગલ
રીડ
હાથનું

પા. ૨-૧૫-૮.

વહેલો ને પહેલો.

પગના ટપલ રીડ હાથનું ડા.

પા. ૧૦-૧૦-૮.

બહાર ગામના ઓલર હાથે પુરતું ધ્યાન આપી બરાબર પેક કરી સુખના મુજબ રવાના કરવામાં આવે છે.
અમારા ૩૦ વર્ષના લાંબા અનુભવ પછી આ હાથની હવાને અનુકરણ કરેલ બાજના હારમોનીયમ
મંગાની મોટા કમ્પામાં સ્ટોક્માં રાખીએ છીએ.

દરેક બાજના હાથે પાર્કસ, દરેક બાજના રીપરિંગ કામ પુરતા કાંતોપ સાથે કરી આપવામાં આવે છે,
બહાર ગામ વાળાઓએ ઓલર સાથે ૨૫ રૂા એવાનું મિલકતવાળું પાતાનું નામ લેવાનું
વિગેરે થોડા ભાગે લખાવવું.

પી.આ. બાકસ ૪૬૦.

મોશલીયા મ્યુઝીક સ્ટુડિય,

105/106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Box 488.

૧૩૧ ટવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

131 Union Street, Durban.

શિયાળાના પૈશ્વિક પાકો તૈયાર છે.

!! અમલકાર ત્યાં નમસ્કાર !!

કાશિના રાજ્ય સાલમપાક—સુકાં કાંતી તેમ વાંદુરતી આવે છે. તેની બંદર ૧૪ જાનની વનસ્પતિ નાખવામાં આવી છે. સોના, ચાંદી, વરખ, ઈન્જી કાચમ, બીનમેન્ડી કપુર, ખરાસ, કર્ણી કેસર, અંબર, કીમકાચ, મારકાબેલા, ચીંદરીકંદ, પાકભોજન, અતાવળી, નરસુંદી, અમુરકાચ, અંબપા, સોનારપા, લોહ, અમરક, પરવળ અસ્મ વીમેરે જાતની ઓળેથી તેવાર કરવામાં આવ્યા છે. શ્રદ્ધ હોવા કર્તા નવજીવાન મારક અમુર અમરકાર સહિત તથા દીવસના સેવનથી જીવાઈ આવે છે.

રતલ એકતર ટપાની રી. ૧૦-૬.

કેસરી અદામપાક—જાખની તથા મગજની તથામ બાંધારીને નાખુદ કરે છે.

રતલની રી. ૫.

સુંદરપાક—આ તથા પ્રજ્વળી કમરનો દુખાનો અઠમુજથી નાખ કરી જે દીવસમાં કાપડો પહેવાય છે.

રતલની રી. ૫.

કૃષ્ણરપાક—કરીરના ખરાજ લોકોને આર કરી સહિત આપી કરીર દલકું રાખે છે.

રતલની રી. ૫.

અસહ્યપાક—કરીરના બાંધાઓ વાપુથી જાંઘાના તથા દુખતા કોષ તેને બાંધી દીવસમાં કાપડો કરે છે.

રતલની રી. ૫.

મિલીપાક—કમારો મેંપાપાક જાખ સાલમ આક્રિશમાં વખખાવે છે. જેના વખખા કરવા કર્તા મંચાવી ખાની કરે. પારસલપર કમારો નામનું સેવન વાંચી લેજે.

રતલની રી. ૪.

અદકપાક—ચાંદીક સવારે નારતા તરીકે નાવાથી પોષણ આવે છે.

રતલની રી. ૪.

જે ઉત્તરવ ખજુરપાક, મુંડપાક, માજરપાક, કુષીપાક વીમેરે એકતર પાક તાજાઈ તેવાર કરી ખાવામાં આવે છે.

જોરક સાથે પેશા મિઠકલા મહેરજાની કરવી.

વધુ ખુલાશા મારે લખો:—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623.

Cor. Grey & Victoria Street Durban.

ફરાશી આવનાર તથા જનાશઓને ઉત્તરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

તમારા બંધાની બહાર ખબર કયા છપાવશો?

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’ માં

જે જુનામાં જુનું દાંડી જાપ જાખ સાલમ આક્રિશમાં વંચાય છે

જાવ આં નકલ મારે લખો:—

Indian Opinion, Phoenix, Natal.

'Phone 2447.

P. O. Box

ORIENT MUSIC SALOON.

Agents of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street

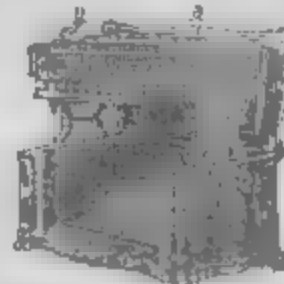
DURBAN Natal

માયોફોનની રેકોર્ડ

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—ભીલ—રેલુ

ફુટક રી. ૩-૩ રૂબની ચા. ૩૫-૦

હાલમાંની રમ ઓરીએન્ડ ફેસુક.

તળકાકુપા, ૧-૭-૬ થી પા. ૫- : -૦ જોડી. પા. ૭-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦. હાથના અને પથના.

આ મારે લખો ઉપલા એડ્રેસ પર.

Indian Opinion

No. 40 - Vol. XXXI

Friday, October 6th, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper.
Price Fourpence

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટાઈપીઆ"

આઈસ્ટોનર તા. ૧૮ થીએ મુંબઈ જવા કપડાઈ.

ડીલીના આવે—બોલાઈ વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પૈસા ૨૭. ડેક પા. ૯-૭-૬.

વેસ્ટીન્ડીએ પોતાના કામીના વપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ બખી. પોર્ટ, કમ્પનર્સ મરનામું કરવું. અને બખીએ ચરે નાના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને કામીના સીમા પોર્ટર વપર પ્રદેશના કરવા બજાવવું. નો તે તેને મંદોનરન કરી બાવશે.

આ કામીના કામીના નવી મોટા પ્રબી- સારી કમવોલોણી અને કામ ચાલતી સાવક અને મરદ બાદિકા સાથે બાલુ કમ જે સુચના—કલારીએ પોતાના મોટા કામીના કનીવારે ૧૧ વાગ્યા બજાઈ કરકમમા પ્રદેશના કરવા.

૧૨૧ કાલી વેસ્ટીન્ડીએ પોતાની મોટા બખારી બોલીકમીથી લેતી અને મરદ કામવાળા બાકીએ બખારી આવે વખતેવકાલ કરવાથી વખ કમ કરશે સ્ટીમરને બખારું રેલ કામકામ બખારી બતી રેખરેખ નીચે થાય છે.

SHAIKH HAMED & SONS,

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamat," Durban.

વધુ બુલામ પાડે બધો વા મોકા—કાલી રેખરેખ

બેચર- રોમ ફીમ્ડ એન્ડ કમ્પ.

૩૮૦ પામન સ્ટીડ, કરબન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising in The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa
RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix Natsl.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union of

SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

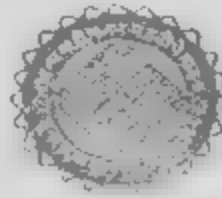

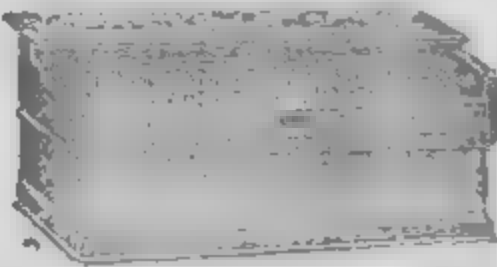
AWARDED
GOLD
MEDALS

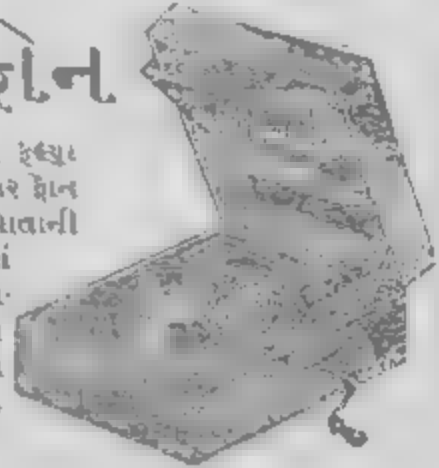
સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ગુદ; સરદાર રોન

ફરેક ભવના સરદાર ફલ્ગુદ
ફાર્માલ્યમ અને સરદાર રોન
માધોદેવ અમારી પાતાની
ફેકરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. ચક્ર વિગત
માટે એક આનાનો
સ્થાપ મોકલી ફરેલો
મંગાવી ખાતરી કરો.

ચેતસીંગ ગુરુજીસીંગ એન્ડ પ્રધર્સ,

ફેક ઓફીસ અને માર્ગનું: ચેતસીંગ પ મી ગલીના નાક, રહેર સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ, ૮.
Tel. 271-MASTER Bombay. બ્રાન્ચ ઓફીસ અને માર્ગનું: રજવાડા પાટણરોડી રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફામદો કરનારે જગમસિદ્ધ

સપટલાશન

ફરેક, ખસ, ખુલ્લી, ખરબુ વિગેરે ચામડીના ફેકે ફપર અકસીર ફકા છે.
ફપડા ફપર ફાલ પડવા નથી. યજ્ઞા ઓફીસીશને માં સોનાના ચાંદ મળેલા છે.
ફી. મા. ર ના છે આના, ધોરેલ પેકામ ચાલુ સુરે, આખરેલ એકરેલો એકરેલો છે.

સપટ કંપની, કાલખારવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૩.

કીટીંગસ

પાવડર

ફીક્, ફીક્, માકક, વંદા, માખી,
અથવા અંતુઓને

નાખુદ કરે છે.

આપીશ બનાવક ફેકલ દીનામાં વેચાય છે. ૫૫

Box 247 & 317

Tel. 8841-1

HOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel,

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મોકલ રૂપ અને રૂપ રેલીઆ એડરેસ "મની"

હુસેન હરમાલ (સરદારધ વાલા)

અંકરો પેકેજર એકરેલો,

ફેક, " ઇ. આફ્રિકા. ૭૭

THE NATIONAL MUTUAL

LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA Ltd.,

Cape Add:
P. O. Box, 666,
Capetown.

Established A. D. 1869

T'vaal Add:
P. O. Box, 2302,
Johannesburg.

THE GREAT PROGRESSIVE COMPANY
WHOSE FUNDS ARE OWNED SOLELY BY ITS
OWN POLICY HOLDERS.

All claims, loans etc., on South African Policies paid in
South African Currency.

LOWEST PREMIUMS : : : BIG BONUSES.
EVERY YEAR A BONUS YEAR.

The first office in the world to apply the surrender value of Life policies
in paying the premiums so as to prevent a Policy lapsing until
the surrender value is exhausted.

RESULTS FOR SIXTY-TWO YEARS.

Amount assured under policies current £83,911,232—9—2

Total amount paid in claims £26,017,753—7—6

Assurance Fund at 30th September 1931 £34,558,433—16—8

No shareholders in the Company but only policy holders are the partners in the Company.

Apply for further particulars to the Company's

Chief Agent for Indian Business:

MULJI G. PATEL,

P. O. Box 4838.

11 Kort Street,

JOHANNESBURG.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન

ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશિયા લીમીટેડ

ન્દાનામાં ન્દાનું પ્રોમાઅમ અને મોટામાં મોટું બિનસ

આપનારી પ્રાસક ર્થની જુની નીમા કંપની.

જાહેરીતે વીમા કલસવવાથી સારા સારા ફાયદા થાય છે તે બજારું હોય તે અને કઈ કંપનીમાં
કલસવવાથી વધુમાં વધુ ફાયદા અને સારાત ઓછામાં ઓછા પ્રોમીયમ ભરવાથી
મળે તે બજારું હોય તે મળે:—

મુળજી જી. પટેલ

રિહાએના બોઝનેસના ચાફ એજન્ટ.

બોક્ષ ૪૮૩૮,

૬ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

એક્ષાનીસબર્ગ,

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases!

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging

Rampart Row,

Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક બેસો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાવો ત્યારે તમે ખાતરી કરી દેવો કે તમને એકલે તેજ માલ મળે છે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને ગંધ પડતી નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સ્ટોકમાં રાખવો અને તેજ બ્લુ વાપરવા બહાનુ કરવી એ કામદારીકારક છે જેનું કારણ એ છે કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે આમાં વાળીને વેચ્યો તો તેથી મેને સંતોષ થશે અને ફરીથી તેજ ખરીદવા આવશે

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and sailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજિટેબલ ચલાવનાર

નારાયણનાં નંબર એકનાં બનાનાં, પાંચનાં પલ વિગેરે ચીને આરદર મલેથી તરત ચલાવવામાં આવશે.

ફેક આરદર ઉપર ભત્તી રખાવેખ રાખી સારો માલ, ચારી પકીંગ કરી હીફાવત આવવી માલકવામાં આવશે.

ફેપ પ્રાવીન્સ, પ્રાંતવાલ, ક્રીકેટર, રેડેસીઆ વીગેરે ફેક જમ્યાએ મલકાવવામાં આવે છે.

સંખો: રવજી બુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧.

૮ મેસ રીડી,

દરબન, નારાસ.

Indian Opinion

No. 40—Vol. XXVI.

Friday, October 6th, 1933

Published weekly, except on Sundays and Public Holidays.
Price 6 pence per copy.

NOTES AND NEWS

KUMARI Nanyani Devi and Rampyar Devi, representatives of the Knaya Maha Vidyalaya, Jalandhar, (Punjab) who had come to the Union to collect funds for the above institution sailed by S.S. *Kanya* last Monday for India. During their four months' stay in this country they visited Natal, the Transvaal and the Cape and were able to collect about £1025. They wish to heartily thank all those friends and societies who have very generously helped in the cause of female education and also for the very kind hospitality they received from friends at every place they visited.

THE Indian community will be deeply grieved to learn of the prolonged illness of the Rev. A. Lamont, who was recently removed to the Sanatorium and X-rayed on Tuesday, Oct. 3. At the time of going to press his position was unchanged. All our hopes are for his speedy recovery.

Mr. G. P. Wishard writes in the *Young Men of India, Burma and Ceylon*—

I am not yet persuaded that violence must ultimately be used to bring about a just social order. It seems to be hopeless to sow the seeds of violence and expect to reap the fruits of social justice. I must admit that violence can bring about change, can turn society over, can take power from one small group and give it to another small group. But is this social justice? Has there ever been a case in history when a much-needed reform could not have been brought about except by the use of violence? The abolition of slavery in the United States seems at first sight to have been such a case, but there are many sound students who believe that the same end could have been attained without the bloody Civil War provided the abolitionists had been wiser in their strategy.

Here in India I am convinced beyond doubt that Gandhi has served his country far more wisely and effectively by advocating and himself using only non-violent measures than if he had advocated violence. It is the success of his methods which has deepened my conviction that from the practical, realistic point of view methods of producing social, political and economic change which deliberately stop short of the use of violence upon opponents are far more effective in producing justice in the long run than methods which deliberately include the use of guns and bloodshed.

I want to be a realist, that is, I want to face frankly the facts of life. And here is one of the facts I feel I must face—Gandhi has accomplished far, far more by his non-violent methods than any other Indian patriot has by the use of violence. This is not guess work, not unrealistic dreaming. In India we know that non-violence has been a much more powerful weapon for bringing about a new day for India than violence would have been. In view of this present-day astounding actual achievement of love, sacrifice and non-violent resistance, how dare we say that by the use of violence only will a just society be established? It seems to me

that the advocates of violence are the ones who are unrealistic, the ones who will not face the facts of life, namely, that violence always defeats itself.

COURT SANCTIONS RACIAL DIFFERENTIATION

IN the matter of separate counters provided for Europeans and non-Europeans in Post Offices at the instigation of the Postmaster-General, against which action was taken by Mr. Rasool, in Pretoria who had obtained a mandamus compelling the Postmaster-General to withdraw instructions with regard to the above division an appeal was lodged before the Supreme Court of the Transvaal Province. The appeal having been dismissed by Full Bench, the Appellate Division, the highest Court of the Union, was moved by the Postmaster-General and judgment was delivered on Wednesday, October 4, by the Acting Chief Justice, Mr. Justice Stratford against Mr. Rasool. It was held by the Acting Chief Justice, Mr. Justice De Villiers and Mr. Justice Beyers concurring, that "a classification, if it is presumably to serve a useful purpose, is not invalid on the ground alone that the line of division be race, colour or religion." Mr. Acting Judge Gardiner dissented being of the firm opinion that the instructions in question were unreasonable and *ultra vires* of the powers of the Postmaster-General.

The effect of this judgment will be far-reaching in that it will allow of distinction being made on the ground of race or colour everywhere where hitherto it never existed. It has always been an established fact all these years that any such distinction was unreasonable and *ultra vires* of the powers of the authorities. How often has not a legislation been disallowed owing to its being based on class distinction? In fact whenever a case of class distinction was brought before the court it was almost invariably severely criticised by the Court as being invalid notwithstanding the fact that such distinction may have been allowed by law. The present judgment has altered the position entirely and has given a free hand to enforce any law, which may be of general application, against non-Europeans.

"A division of the community on differences of race or language for the purpose of postal service," the learned Chief Justice observed, "seems *prima facie* to be sensible and makes for the convenience and comfort of the public as a whole." It would follow then that English and Dutch, Zulu and Shona, and the speakers of the various dialects in the Indian language should all be divided. The

position could very nearly be brought to an absurdity. It is not a little surprising that the learned Chief Justice should have failed to see in the distinction in question the spirit, not of serving a useful purpose, but of race hatred which was resented by those against whom it was directed. It certainly does not redound to the credit of the highest court in the country to allow the existence of such an unjust and unreasonable state of affairs. The only redeeming feature of the judgment is that it is not unanimous. The Indian community will not be wise in allowing the matter to rest here for the evil effects of the judgment will be experienced every day and in almost every place.

AS INDIA SEES US

WE wish we would have had some advice from Mahatma Gandhi on the present acute difference of opinion in the Indian community on the question of the Congress participating in the colonisation inquiry committee. He is, however, overburdened with work and he would not be disposed to advise on any matter with which he was not fully conversant. In the course of a private letter to us, however, Mahatma Gandhi describes our differences as a "domestic quarrel" and expresses the hope that it has been settled.

The *Indian Secret Reformers* after reviewing both the sides says: "The co-operation, that the Congress offers to the colonisation scheme committee has considerably lost its importance with the division which has now sprung up in the Indian community. The question of co-operating with or abstaining from the deliberations of the committee seems to us to be insignificant in comparison with the greater danger to which the Indian community is exposed, if the present disruptive forces continue to operate. The Indian community will have its divisions vastly increased if it loses its past unity. We trust that the leaders in South Africa will realise the situation and compose their differences in the larger interests of South African Indians." Little does the Congress appear to be concerned about the greater interests of the community. The only thing it is concerned about obviously is of acquiring better rights for its remaining brethren at the risk of sending away from this country as many more or even double the number of the 1,000 who have been a party to sending out under the assisted migration scheme.

Mahatma Gandhi has said that he knew only one fetish in life and that was Truth, and that he was not sorry for having made of it a fetish. If our Congressmen are lovers of Truth to the extent to which Mahatma Gandhi, whom they profess to be their revered leader is, our community would never have reached the present deplorable state. They have made so much of what they call their "solemn undertaking" that one would think they are the very incarnation of Harishchandra—the lover of Truth. But the policy of the Congress as has been declared by their officials has sunk to the level of "no principle, no self-respect, no conscience but simply expediency." We do not think Truth and expediency can ever go together in harmony. It would not be unreasonable to surmise that the

Congressmen find it expedient at the present moment to raise the cry of their "solemn undertaking" though it is no longer a solemn undertaking when its conditions have been violated by one of the parties concerned. The cry is, therefore, beside the truth but nevertheless it might be expedient!

It is, however, futile to argue a point which has been so thoroughly thrashed out. The hint thrown out by the *Indian Secret Reformers* is that the Congress, having found that public opinion was against it in its attitude in regard to participating in the colonisation committee, it should not have adopted an axe-like obstinacy at the risk of bringing about disunity in the community. If anything is responsible for having created the present acute split in the community it is the unreasonable obstinacy of the Congress officials and nothing else.

Fountain Of Wisdom

—Love of my country does not demand that I shall hate and slay those noble and faithful souls who also love theirs, but rather that I shall honour them and seek with them for our common good.—ROMANUS ROUSSEAU.

—Let not a man glory in this—that he loves his country; let him rather glory in this—that he loves his kind.

—BARNA-U-L-LAH.

Publisher's Notice

Our next week's issue will appear a day or two later than usual and there will be no issue on October 20, owing to Diwali holidays.

Colour-Bar In Post Offices

Sanction By Highest Court

Bloemfontein, Oct. 4.

Judgment was delivered in the Appellate Division by the Acting Chief Justice, Mr. Justice Stratford, in the case of the Minister of Posts and Telegraphs against Rasool. From the judgment it appeared that the Postmaster-General, acting under Section 3 (2) (4) Act 10 of 1911, had divided the Post Office counter at Pietersburg into two sections at one of which Europeans only were served and at the other non-Europeans. Rasool, an Indian, had obtained a mandamus against the present appellant, the Postmaster-General, compelling him to withdraw instructions with regard to the above division on the Post Office counter.

An appeal against this mandamus was dismissed by the Transvaal Pull Court.

The sole question which had to be decided was whether the instructions of the Postmaster-General were within his powers under Act 10 of 1911. It was common cause that equal service was provided to both Europeans and non-Europeans.

The Judges in both Courts below had based their judgment on a series of decisions pronouncing instructions similar to those in question, to be invalid as effecting discrimination based on race or colour.

"In my view," said Mr. Justice Stratford, "the sole question raised is whether the judgments of the Courts below can be supported on the ground that the instructions given by the Postmaster-General effected a discrimination between classes, partial or unequal, in its operation or not. If it is, such instructions are un-

reasonable and ultra vires. If not the appeal must succeed.

"At first sight it would seem that the admission in this case as to equality of service destroys at once any idea of partiality or inequality."

The Lordship continued to distinguish the case relied on in the Courts below and came to the conclusion that the appeal had not proved that the instructions in question were unreasonable.

"A classification, if it is presumably to serve a useful purpose, is not invalid on the ground alone that the line of division be race, colour or religion," added the Judge. "I would add merely the qualification that the division must not be absurd or obviously designed to serve no useful purpose as, for example, classification depending on the colour of hair. A division the community on differences of race or language for the purpose of postal services seems prima facie to be sensible and makes for the convenience and comfort of the public as a whole."

Mr. Justice De Villiers and Mr. Justice Beyers concurred with Acting Chief Justice, but Mr. Acting Judge Cardiner dissented, being of the opinion that the instructions in question were unreasonable and ultra vires of the powers of the Postmaster-General. — *Reuter*.

Bishop Karney's Message To Indians

At the farewell reception given in his honour by the Transvaal Indian Congress, the Bishop of Johannesburg, the Right Rev. A. R. L. Karney, D.D., is reported to have said: "It is quite true that you are at present voiceless: it is quite true that you are at present unrepresented, and while you are taxed, that old maxim, 'No taxation without representation' does not hold good in South Africa. That is quite true, but I do not believe it is good, my friends, to let these grievances of yours eat your heart out. It is perfectly right that you should fight for your rights by legitimate and constitutional means, and that you should do everything you can to get your wrongs put right, but while you do that as a congress do not go home and brood over your wrongs."

One of the accusations often levelled against the Indian, continued the Bishop, was that he made his money and sent it over to India instead of spending it in South Africa. A great deal of that was quite untrue, and where it was true it was largely due to so many avenues being closed.

Become Real Citizens

"Do make up your minds as far as you can with your present disabilities," he urged, "to become real citizens of South Africa, and do make up your minds to raise your standards of living to the European standards as far as you possibly can. The reason that the average Indian standard is low here is not due to the fact that you are thinking tremendously about spiritual things. And I am quite sure of this: that the European will become much more inclined to meet you when your standard is raised, and you are doing your best to become good citizens of South Africa, as many of you are to-day."

The Bishop and Mrs. Karney were presented with a silver tea set.

Commerce As A Profession

The question of a legal status for commerce, which was suggested by Mr. Plow at the annual congress of the Associated Chambers of Commerce at Pretoria last year, will be discussed at the next annual meeting of that body which will open at Marlburg on October 16.

The executive committee has gone into the matter and will move the following resolution:

"This congress records its appreciation for the

suggestion made by the former Minister of Justice that commerce should apply for 'something in the nature of a professional status,' but having carefully considered the subject in all its bearings, is of opinion that the difficulties in the way of defining the qualifications required and prescribing the rules of conduct and discipline essential to a professional status are so great in respect of commerce as to be practically insuperable at present.

"The congress believes, however, that it would be in the public interest if greater care in the issue or renewal of trading licences were exercised, and respectfully submits the following proposals for the consideration of the Government: 'That steps be taken to amend the licensing laws to provide that in any application for the grant or renewal of a trading licence it shall be compulsory for the applicant to file with the licensing authority a certificate of registration of the business issued by the chamber of commerce whose office is nearest to the business concerned. Such certificates are to be issued only after the chamber concerned has satisfied itself as to the status of the applicant.'"

Anglican Synod

Rev. Sigamoney Speaks Out

No Colour-Bar In The Scout Movement

At the Anglican Synod of the Diocese of Johannesburg held during last week a report was presented by Mr. W. E. Barter on the Pathfinder movement, which is the name given to the Bantu Boys because of their colour by the South African Scout Council and a name they want all non-Europeans to accept. The Indians and the Coloureds so far have refused to accept any colour discrimination.

We reproduce the speech of the Rev. Sigamoney and we are pleased to note that many Europeans in the Synod supported Rev. Sigamoney.

Scout Membership For All Races

The Rev. B. L. E. Sigamoney said that South Africa was the only country in the British Empire where black citizens were not allowed to join the Scout movement. He looked for the day when Bantu, Indian and Coloured youths would be allowed to become Scouts, as dark-skinned youths in other parts of the world were allowed.

"There are many Europeans in this country who are beginning to realise that the Scout movement should embrace all races so as to bring about a common national feeling.

"There is a feeling of grievance in the hearts of Bantu boys and men who feel that an injustice is being done them by having to use the name 'Pathfinder' instead of 'Scouts.' The Chief Scout, the Grand Old Man, who initiated the movement, never intended that there should be any colour bar. I look forward to the day when youths of all colours will stand together in loyalty to their God, their King and their country."

Address By Coloured Graduate

Mr. Abe Desmore B.A.

A very provocative address, largely on the topic of education, was given by Mr. Abe Desmore, B.A., of Capetown, in the M. K. Gandhi Library, on Wednesday evening, 28th September. The speaker dilated for some time on the value and necessity of education in so far as the non-Europeans in this country were concerned and pointed out the fact that education was perhaps the only weapon with which the problems of race and colour could be combatted.

Speaking about the education of our girls, Mr. Desmoro said that in the Cape there was much apathy shown by parents in this respect, by parents who invariably shrugged their shoulders and said: "Why educate our girls when they are soon to be married!" This was an absurd answer, Mr. Desmoro felt. Of educational conditions in Natal, the speaker confessed his ignorance and suggested to the chairman, Mr. T. M. Nalaker (president of the Natal Indian Teachers' Society) that the vital points touched upon be opened to the house for discussion.

Mr. G. Singh, B.A., then informed the speaker of the fact that the apathy shown generally in regard to the education of our girls was indeed more acute in Natal. He went on to show that the problem was in Natal really an economic one. Parents preferred to educate their boys who would be the ultimate breadwinners of the family rather than their girls; though it could not be denied, the roles of the abhorred *pradik* system were also responsible for this apathy. Fortunately contact with western thought and ideals was rapidly dispelling the effects of this ancient custom. But at bottom the problem was economic. Economic pressure did not allow parents to be so liberal in the education of their girls as they should, perhaps, like to be.

Mr. H. D. Lulla also touched upon the necessity of having Indian teachers in Indian schools. The chairman, Mr. T. M. Nalaker, then concluded with thanks to the speaker. The address was delivered under the auspices of the Natal Indian Teachers' Society.

Pretty Durban Wedding

CHETTY—NAIDOO

The Ungent Road Temple was the scene of a happy wedding on Monday, 11th September, 1933, when Mr. J. B. Chetty, eldest son of Mr. and Mrs. H. B. Chetty of Durban, was married to Miss Loganabai, second daughter of Mr. and Mrs. Parvady Naidoo of Durban. Mr. Subbitt Maharaj was the officiating priest, Master Kanthammay Naidoo, a brother of the bride, and Miss Nyasombai Chetty of Port Elizabeth attended the bridal couple as best man and bridesmaid respectively.

After the termination of the ceremony over 1400 guests sat down to dinner in the Temple grounds. The wedding took place at noon.

In the afternoon there was a reception in the Gandhi Southmail School Hall. Mr. V. Lawrence presided. There were numerous European and Indian friends present, all of whom were received by the parents of the bridegroom.

Councillor Farrell proposed the toast to the bride and bridegroom. There were several other speakers including Messrs. A. J. Kaffer, Sorabjee Rustamjee, H. B. Chetty, Mrs. P. Morel, B.A., R. Bhagwan and G. Singh, B.A.

Among those present were Dr. M. G. Naidoo, Messrs. M. L. Nallas, Joe Subbish (P. M. Burg), S. N. Lingam, K. N. Reddy, B. Parmasir, G. A. Nagrajb, M. M. Govender, M. S. Chetty (Port Elizabeth), J. Jackson, P. Naidoo and Singaram Pillaiachy (Kimberly).

The bridal couple were also the recipients of many useful and handsome gifts, while a number of telegrams and congratulatory messages were also received from different parts of the country, wishing the bridal couple future happiness and prosperity.

Asiatic Land Tenure Act Commission

Mr Samuel Edinburgh's Evidence

(Continued from last week)

CHAIRMAN: I shall be glad to know whether it is not possible for the Indian Association to give me some assistance in regard to this. I can see it will be a very difficult matter to sort the information out from the forms that we have. Anyhow you are in touch with many of the persons who have sent in these forms. It is difficult to know from some of the forms whether they are claiming to have vested rights or not. The situation is complicated by the fact that, apart from the claims to have been on a certain site since some date prior to May 1919, there are also claims to be successors in title to someone else who was on that site, or to someone else who was in the same township at an earlier date. So the thing is very complicated; and the forms that we have do not really give us the necessary information from the claimant's point of view, from the occupier's point of view. Now I should be glad to think that where an area is to be recommended for exemption, we should be relieved from going into these points. They are clearly of importance where an area has not been recommended; and even in the case of where an area is being recommended there is this point to be considered, which is of importance to the individual occupier or trader. Under the Act of 1919 he is not only given a right to remain on the site which he has occupied at that date, but he is given the right, in he not, to trade on some other site in the same township.

Mr. BRINK: There is no limit to the number of sites he can acquire in the same township.

CHAIRMAN: There is some provision in the later Act.

Mr. BRINK: The later Act has repealed that.

CHAIRMAN: But he still has a right not only to the existing site on which he has hitherto traded, but also to any other site to which he chooses to move in the same township. He has a right to be protected under the Act of 1919, which I have not got before me at the moment. If that is the case the mere exemption of the area where only a portion of the township is involved, within which the site on which he is at present trading is situated, won't settle the question so far as he is concerned—because conceivably he may value the right to move to some other situation outside the exempted area but still within the same township. You see the point I mean?

Mr. BRINK: I take it under the new Act of 1932 that right has been taken away from him. I am not at all sure... The Act overrides the decision in Dadoo's case in 1920, that those sections do not apply at all, and he can exercise the right to move into an unlimited number of stands.

CHAIRMAN: Not an unlimited number. But supposing he wants to move, that might conceivably be a matter of importance; and if the persons concerned wish to establish that they have a right under Section 1 of the 1919 Act, as now amended, which entitles them to move to another site in the same township, it is important that they should make their cases now—whether their sites are to be within the limits of an exempted area or not. Take the township of Johannesburg. A certain area is proposed for exemption. Supposing that area is exempted—prohibition is withdrawn in regard to that area. There may be some change of conditions some difficulty about paying the rent demanded for a site in the area, which may make the trader wish to move to another site in the same township. And if he has under this section the right to do that, he

may wish to have that right recorded now in the register which we are asked to compile. You see, the provision of Section 1 of the Act of 1919, as amended, is that those provisions of the Gold Law (I will leave out the reference to the township title) shall not apply to any coloured person who on the 1st May 1919 was, under the authority of a trading licence lawfully issued, carrying on business on proclaimed ground, so long as such coloured person or successor in title continues to carry business on the same ground or stand or lot, or on any other ground or stand or lot in the same township in which it was being carried on on the 1st day of May 1919. That is the law as it now stands. I call attention to this because it seems to me that the individual trader may attach importance to any right he claims under that section being recognised and recorded.

MR. BRINK: Perhaps they might pass an amending law then, my lord.

CHAIRMAN: The law respected those vested rights.

MR. BRINK: It rather looks, my lord, as if it may have been an omission.

CHAIRMAN: The Commission has to deal with the law as it stands. We have to compile a register showing the legal occupants, and if there are these special rights which these individuals possess, they may wish to have them recorded. I mention that now because it seems to me a point which may affect a good many interests—I don't know; and possibly the Indian Commercial Association may be able to offer some assistance in dealing with it. If we have to sort out these individual cases without any assistance, it may be an extremely difficult matter. So I am calling attention to it in case your clients may be able to afford some assistance to the Commission in clearing up the position as to vested rights.

MR. BRINK: If it is part of our case, my lord, then I think it is our duty to do this. For instance, we do in this case argue that because there are protected shore in Sauer Street—those asked for—that is a case in which I think I can show your lordship the facts for the protection. But generally speaking my Association is not here to fight the individual trader's case. We have not got the funds for that purpose. The individual trader must fight his own battle in that respect.

CHAIRMAN: I am mentioning it now partly with the view to making it known to those concerned, through the Indian Association, that this matter with which they may have to concern themselves now. However, in those areas which I may call disputed areas—areas which you claim and which the Council or some other party objects to—you will give some attention, I presume, to this question of vested rights and inform the Commission which are the sites to which you say vested rights apply.

MR. BRINK: Yes, we will do that.

CHAIRMAN: According to the statements, anyhow, with regard to this particular area we are discussing—these two stands at the back of the Library—according to the form sent in, vested rights do apply. But of course they have to be established. I am only referring to that as showing that the claim is made.

(Examination of Mr. Edinburgh continued):

MR. BRINK: Just one final question, Mr. Edinburgh. Could you tell the Commission, where do you think is the natural boundary line between the two localities which Asiatics occupy down in that direction, and the European occupation: where would you draw the line?—You mean where do they stay?

If you were asked to sort of draw a boundary line between the part of the town where the Asiatics are in occupation, and those parts which are predominantly European, at any rate, or practically European, where would you draw the line?—I would draw the line from Sauer Street.

Down to—?—Right down.

Right down to the Pass Office?

CHAIRMAN: (Interposing): You would take Sauer Street as the eastern boundary?—As the eastern boundary.

And what would you take as the western boundary?—Just by the Pass Office.

From Sauer Street to the Pass Office, you say, is to be regarded as an area,....?—For the Indians to do business.

You say that area should be open to the Asiatic occupier?—Should be open to the Asiatic for trading.

(To Be Continued.)

Obituary

Nundoo

Deep regret will be felt by all sections and particularly by the Christian section of the Indian community at the somewhat sudden and untimely demise of Mr. David C. M. Nundoo, of Pietermaritzburg. Mr. Nundoo was a highly respected personage in the City and for many years held the responsible post as headmaster of St. Paul's School.

The remains were brought to his brother's residence in Sydenham from his late residence in Loop Street, P. M. Burg, and after a short service at Christ's Church, Sydenham, the remains were finally interred in Christ Church Cemetery, Sydenham, on Monday, 2nd October.

To the grieving relatives and a large circle of friends go our sincere sympathies in their recent sad bereavement.

Moodley

The funeral also took place of Mr. V. Moosamy Moodley on Wednesday afternoon, 11th October. The remains were removed from his late residence, 147 Sparks Road, Sydenham to the Stellawood crematorium where they were finally cremated.

Mr. Moodley leaves two sons, the M. V. Moodley Bros. There was a large gathering of friends and relatives at the cremation.

News In Brief

Mrs. R. E. Somasundram, who recently underwent a very prolonged period of illness, is now well on the road to recovery and wishes to express her thanks and appreciation to friends for their kindness during her illness.

Arthur Cupido, the popular Capetown pugilist arrived in Durban early last week and is at present busy preparing for his coming fight with Kid Singh on Oct. 7th.

A Hongalee, P. K. Ghose, is stated to have broken the world's swimming endurance record by 15 minutes, entering the water at 5:40 a.m. on September 21 and emerging at 6:15 a.m. on September 27.

The Joint Select Committee of Indian Constitutional Reforms resumed its sittings, after a recess of about two months in the House of Lords on October 7.

of thousands of spirited boys who had assembled on the Carlisle Street ground. Fortunately, this proved to be a prelude to ideal weather which prevailed for the rest of the day.

Judging from the programme a large number of schools had affiliated teams and in consequence the officials of the Association had their hands full in dispatching the long list of fixtures. But the enthusiasm shown by the boys was so keen that a relay of extra-halves had to be played with the inevitable result that the fixtures had to be postponed till the morrow when the following teams emerged victorious:—

- Seniors:—Winners:** Sastri College "A"
Runners-up: Sastri College "B"
Juniors:—Winners: Carlisle Street.
Runners-up: Sastri College.
Juveniles:—Winners: Carlisle Street.
Runners-up: Cato Manor.

Colourful scenes were a feature of the annual gala parade. This year Miss M. Naidoo, of the Hindu Tamil Institute, was selected as Carnival Queen. The gala terminated late in the afternoon when the hundreds of students congregated for the celebration of this great day, dispersed to their numerous homes.

Monday 2nd October 1933 was a Hindu Day for Societies of Natal. A grand five-a-side tournament, for the late Cassim Meer's Memorial shield was well competed for by teams from Cato-Manor, Overport, Newcastle and Dundee, at the Dundee Indian Recreation Ground. Some very fine exhibition of football was displayed by the various players, and at the conclusion of the tournament, the winners were Cato Stars, and the runners-up were Overport Rangers. Mr. K. M. Joseph, President of the Dundee and District Indian Football Association then presented the valued shield and medals to the winners and runners-up respectively. The Captains of each team suitably replied. The teams were then entertained to supper where speeches were made by various speakers including Messrs. A. K. Bax of Mayville and K. M. Joseph, president of the Association. About 1000 watched the tournament, many of them were from Durban, Moritaburg, Ladysmith, Glenora, Durbanville, and Newcastle.

Cricket Season Opens

The new 1933-1934 season of the Durban and District Indian Cricket Union opens on Saturday, 7th October at Currie's Fountain. At the annual general meeting of the Union held recently it was decided to create two divisions in view of the large number (14) of teams affiliated. It was then decided to ballot the teams for the various divisions. It seemed an arbitrary method of discrimination but on Friday, 30th Sept. a notice of motion was noted and after discussion it was decided to have the eight teams who topped the league last season, in the "A" division and to place all other teams in the "B" division. In consequence, there will be eight teams in the "A" division, six in the "B" division. The fixtures start on Saturday, 7th inst. at 2.30 p.m.

SASTRI COLLEGE SPORTS

The annual inter-house athletic meeting held annually at the College, took place at Currie's Fountain on Thursday, 28th September. There was a large number of students present as well as the lecturers of the College. The various events were competed for with gusto and enthusiasm and owing to the great disparity in the ages of the

students two divisions had to be formed: Events for boys under 16 and events for those over 16.

Later in the afternoon the weather became a little inclement but did not mar the proceedings.

Four houses competed: Tagore House, Hindu House, Sastri House, and Reddi House. Hindu House ran out victors followed closely by Reddi House.

Indians Abroad Directory, 1933

(By S. A. WAIZ, B.A.)

PREFACE BY

SIR PERISHOTAMIAN TRAKOTIAS, Kt., C.I.E., M.I.C.E.

The Directory contains records of the historical, commercial, economical and social conditions of Indians resident in the following countries:—

ASIA:—

Ceylon, British Malaya, British North Borneo, Dutch East Indies (Java, Sumatra and Celebes), Niam, French Indo-China, Hongkong, China, Japan, Afghanistan, Persia, Iraq, Adan, Hejaz, Muscat and Turkey.

Australia, New Zealand, Fiji.

AFRICA:—

Spanish Morocco, Tripoli, Egypt, Abyssinia, British Somaliland, Italian Somaliland, Zanzibar, Kenya, Uganda, Tanganyika, Portuguese East Africa, Rhodesia, Nyasaland, Natal, Transvaal, Cape Colony, Orange River Colony and Belgian Congo.

Madagascar, Reunion, Mauritius.

AMERICA:—

Canada, United States of America, Panama, British Guiana, Dutch Guiana (Surinam) and Brazil.

WEST INDIES:—

Trinidad, Jamaica, Grenada, Tobago and St. Lucia.

EUROPE:—

England, France, Germany, Belgium, Spain and Gibraltar.

Names and addresses of Indian merchants and other Indian residents in the above countries are among the features of the Directory.

History of Indian settlement in British Malaya and East India since ancient days, history of Indian emigration since the abolition of slavery, immigration restrictions and popular prejudice against our countrymen in the Colonies and Dominions of the British Commonwealth and other foreign countries are fully described.

Public men, merchants, students of Indian migration, libraries, colleges and journalists should possess a copy of **Indians Abroad Directory, 1933.**

Price 10/- including printing and postage. Pages 370—Demy Octavo Size. Published by THE IMPERIAL INDIAN CITIZENSHIP ASSOCIATION, SOUTHERN HOUSE, 225, BURNBY ROAD, FORT BOMBAY.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE:—Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee Indian Sports Ground.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ੩੧ ਮੰ.

ફીનીક્સ, સુકવાર, તારીખ ૬ ઓક્ટોબર ૧૯૩૩

24.5 87

નોંધ અને સમાચાર

જાહેર કરવા માટે મહાવિધાનસભા—૫૧, ૧૦૨૫ ના દ્વારે।

જલ્દીથી રૂબા મહાવિદ્યાલયના પ્રિનિપિની કુમારી નારાયણી દેવી તથા રામપારી દેવી તેઓ પુત્રીયનમાં ઉપરોક્ત સંસ્થાને માટે પ્રાણી કરવા આવ્યાં હતો તેઓ ગયા સોમવારે સ્વીમર ફનીયામાં ડરબનથી સ્વેડેશ જ્યાં ઉપડી ગયા છે. કુમારી નારાયણી દેવી આગળે લખી જણાવે છે કે :
"અમને આ મહિના સાઉથ આફ્રિકામાં ગાળવાનું સાબાબ આપેલ થયું છે. તે સમયમાં નાટાલ, ક્લેન્સવાથ અને કેપની મુલાકાત કરી છે અને લગભગ પાંચ ૧૦૦૨ નો પ્રાણી મળેલો છે. અમારા કાર્યમાં મળેલી આથી મુદ્દ સંપૂર્ણતાને માટે તે કાર્યમાં મદદ કરનાર હરેક બ્રાહ્મણોના નમ્ર સોસાયટીઓના આ પત્રકના બાંહેડરશ્રી અમારે આનું બીજા બીજા જ્યાં જ્યાં ગયા તે પ્રત્યેક સ્થળે અમારે અભૂત પ્રેમથી સત્કાર થયો હતો તેને માટે પણ અભૂત આભારી છે અને મનને પત્તે મળેલા કે જે કે આ કલપના દેશમાં વસતા આપણા બ્રાહ્મણો તથા બાઈનને સારિરિક, માનસિક અને અર્થિક સર્વે પક્ષે સુખ પ્રાપ્ત થાયો કે નથી તેઓ પોતાના દેશજીવોમાંની કેવલ એવા ફરી રહે. અંતમાં ફરીથી સદ સદામતા આપનારાઓના અંતઃકરણથી આભાર ગણું છું."

હરિદેડી જામાને ફરી પોતાની ગાદી મળી

એ સુધાનાલેન્ના સીરાઈ પ્રમજ્ઞાની નેત્રીવ જ્ઞાનીના સીદ
દર્શીદી ખાસા જેને નેત્રીવ સીદાઈમાં વસતા અને નેત્રીવ
સીદાઈની સાથે ખદ્યાસ ચલાવના એક ગોરજો પોતાની
નેત્રીવ હાઈમાં તપાસ ચલાવીને હૃદયાની સબ્બ કવ
ખાસ દાર્દ ધીસનરે એકીસર એવસ નરદર્શી સનાના
દમામની સાથે પદમજ્ઞ કવમાઈ ચાલ્યો હતો તેન સંરેખાન
પ્રમાનની સલાદર્થી સંરેખાઈ સીદ નરીદેના ગાદી
હરી આપી દેવા સુચા કરી ને ને સુચા સવા પુ
વારે દાર્દ ધીસનરે વિધિસર તેને ગાદી કરી સંપી હતી

શ્રી. કે. બી. પટેલનું અવસાન

કચ્છના દીકરો વેપારીઓમાં જાણીતા શ્રી. કાનજીભાઈ
વી. પટેલ એવો કુલ મુદતપર સફરફરમ રહેતા નવા કાના
એવો અચાનક કચ્છની મુખના નામના મુખ અફવાડીયાના
મુદતપર તારથી મળ્યા છે. સ્વમેરથ સુરત કાનજીભાઈ
દીકરોમાં અમરથ રથના ભોગડાના નવા અને મળાવડા
અને કોલર દિલ્લીના નવા. તેમના અભિયંતરના અવસાનથી
કચ્છના દીકરો સમાજમાં મોટી ખાત ધણ છે. શ્રી. વલ્લભ

ગામ કુલજા ચણુ કૃષ્ણક મુદનથી સ્પર્ધેજ ગયા હતા તે પછુ ગરવી
મવાના પગલ આલપા છે તે પછુ દોઢ સમાજનાં બાણીના
મતા સ્વરનમના કૃષ્ણા ભંમલા કુદુમીજનાં પ્રત્યે અમે
ભંત્રાદરણથી દિવસોજ મરાવીએ છીએ ગાને સ્વર્ગસ્થના
આત્માને શાંતિ સમા એવી પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

वेद्यवालां नयां पुस्तिका

અમારો વેપારના પુસ્તકના લીપ્તમાં હમણાજ આવેલા
નવા પુસ્તકનો વિશેષ કરવામાં આવેલો છે તે તરફ વાંચકાનું
ધ્યાન ખેંચીએ છીએ.

અમારે। અપતે। અંક

આપણે આપણા આજીવનના અંત નીચે
કેળાં એક કે બે દિવસ શાંતિ અહાર પાશે અને
તા. ૨૦ મીના અંત ક્રિયાળીલા તહેવારને લીધે
અહાર નહિ પડે.

“ਮੁਨਿਸ਼ਕਮਨ ਓਪਨਿਸ਼ਕਮਨ”

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਡੀ. ਓ. ਕਾਲਜ ਲਾਹੌਰ

કોમોનાલ તેજમના સપાસ પર કોંગ્રેસમાં પડેલી કુદરતી સંજોગમાં
મદદગાર. ગાંધીજીના તરફથી જેમકે પદ્મ
શ્રીની નજરે સુચન મળી ને તેમ કમળીજી ઉપર
અર્થ પડતી પરંતુ ગાંધીજી કોઈ પણ આગત પર
સ્થિતિથી પુરેપુર, તકલીફ થતા પગર અલિખિત આપનાર નથી
અને તેઓના કામના અસરત બોલનમાંથી આ સંદેખાથી
આપણા નજરે સ્પષ્ટતા થવાને કારણે તેઓને અવકાશ ન
મળે કે સમજી શકાય છે. તેમ છતાં આમાં કોઈ ઉપર
ગાંધીજીના અવેશ એક આગતી પગમાં કોંગ્રેસમાં પડેલી
કુદરતી ગાંધીજીએ એક "કદ કટકા" તરીકે વળેલી છે
અને તે પતી ગયો તરીકે એવી આશા દર્શાવેલી છે. 'હિન્દુસ્તાન
સંસ્થાપક રીઠાઈ' તે સ્પષ્ટતા થઈ ગઈ આજના સતત
અવકાશ કયાં પડી જાય છે કે દહીં કામમાં પડી ગયેલા
મેઢા મતદારી કોમોનાલિસ્ટના કમીટી સાથેના કોંગ્રેસના
અધ્યક્ષનું મદદગાર તા કમળીજી પડી ગયા છે. કમીટીની સાથે
સદકાર કરવો કે નહિ કરવો એ પરતુ હાજર વિપક્ષિત કમળીજી
વિરોધી તત્વો આજ સંજોગથી હીંદી માનને થવાના મેઢા
નજીબાની સરખામણીમાં કદાચ વિચારવાની નથી. હાંકી કેમ
પ્રતાપની આગલી એકવાળી મુદ્દાથી બચે તો તેના મુશ્કેલી
પણીજી વધી પડશે. આમે કોમોનાલિસ્ટના કામ કે સાદક

બોશપ કારનાનો હિંદોએને સંદેશો

દ્વિસપ્તાહ ઇન્ડિયન પ્રેક્ષિત તબક્કા તેમને આપવામાં આવેલા વિદાયગીતના મેળાવડામાં જોવાનીસમર્થતા બોશપ દે. કાર્નોએ આપણુ કરતાં જણાવ્યું હતું કે, મારા સ્વપ્નવચનનો મારે તમે મારા વખાણ કરો છે પણ આજે મારે તમને જેટલીક સ્પષ્ટતા આપી દેવાની છે.

એ ખરું છે કે એ આજે અવાજ વગરના છે. પ્રતિનિધિત્વ વગરના છે અને તમારી ઉપર ને નામવામાં આવ્યા છતાં તમને આ દેશમાં પ્રતિનિધિત્વ આપવામાં આવતું નથી. એ બધું ખરું છે પરંતુ મને આશ્ચર્ય નથી કે તમારી એ હિંદીઓને તમારે તમારાં કલેન્ડરને એટલું બધું કાતરી નાખવા જેવી નિમજ્જો. તમારા વાજબી હોમને મારે તમારે વાજબી રીતે અને વધવાવગર અવરજવર નિમજ્જો અને તમને જતા અન્યાયો દરેક કારણને તમારે જાણી સમજી કરવું નિમજ્જો. પરંતુ તેમ કરતા તમારે જે જેસીને તમને પતા અન્યાયોનું રક્ષણ કરવું નિમજ્જો.

હિંદીઓની ઉપર મુકવામાં આવના આરોપોમંતિ એક છે કે તે આ દેશમાં ખસેડા કમાઈને આ દેશમાં વાપરવાને બદલે હિંદુસ્તાન માંડલી કે છે મારે બાંધે આ આરોપ નહન જોરો છે અને જ્યાં ખરો છે ત્યાં નેનું મોટે બાંધે કારણ છે કે તેઓને મારે આ દેશમાં વાણી કરવાનું બંધ છે.

તમારી ઉપરની દાક્ષીની મુશ્કેલીના છતાં તમારે સાવિશ આફ્રિકાના ખરા નાગરિકો બનવાનો પ્રયત્ન કરવો નિમજ્જો અને તમારે રેલ્વેથી ધોરણ બની શકે તેટલું પુરોષીયનના ધોરણે ચલાવવાનો પ્રયત્ન કરવો નિમજ્જો આ દેશમાં એકંદરે દોહીનું રેલ્વેથી ધોરણ તીયું ધોવાનું કારણ એ તે નથી કે તમે આખ્યાત્મક વિચારોમાં એકલા તસ્લીન રહેો છો. તમારા માંના વાણી બાંધે કરી ગયા છે તેમ જો તમારી રેલ્વેથી ધોરણ સુધારણા અને સાવિશ આફ્રિકાના ખરા નાગરિકો બનવાને બનતા પ્રયત્ન કરો તો મારી સંખ્યા બાંધી છે કે મુરોષીયનો તમારી સાથે બળવાને તપર થશે.

બીજા અને મીરાંસ કાર્નોને આંદોના ટી સેટ બેટ આપવામાં આવ્યો છે.

દ. આ. માં હિંદીઓના દલાલ પુરા થયા છે (?)

‘સાંજ વાંચના’ ની ટીકા

નુબાલુ ન્દાલુ રાષ્ટ્રવ પત્ર સંજવર્તમાન’ના ધીનીવાસ શાસ્ત્રીએ ૫૬ મુદતપર કાઢ્યાકારમાં કરેલાં આપણુ ૫૨ ટીકા કરતાં સાવિશ આફ્રિકાના મોલોનાઇએસના સવાલપર ચર્ચો કરતાં જણાવે છે કે

“૧૯૩૨ માં કેપટાઉન ખાતે મળેલી રાષ્ટ્ર ઉપલ જાન-સના રાષ્ટ્ર પ્રમાણે હિંદીઓ આફ્રિકાના દોહીઓને બાંધે દેશમાં પસવાદ કરવા મોટલી દેવાના સવાલની તપાસ કરવા બુનીયન સરકાર તરફથી એક કમીશનની નિમજ્જો કરવામાં આવી છે, પણ આ કમીશનની સાથે અસહકાર કરવા ના હિંદીઓ આફ્રિકાના દોહીઓના કરવાને ધીનીવાસ શાસ્ત્રી મદા કમનસીબ

જોએ છે અને તેઓ કહે છે કે દોહીઓએ તેમ કરીને હિંદીઓ આફ્રિકા ખાતેના દોહી સરકારના એક્ટને કોહી દાલતમાં મુકવા છે.

પણ કરમનથી જે અમરો બાલી આવે છે, તે ઉપરથી આપણે બારે દુઃખ સાથે સાંભળીએ કીએ કે હિંદીઓ આફ્રિકાના દોહીઓને એક બાંધે લેવા આફ્રિકાના ઉપર બાંધે મળે છે કે અંતકરણ અને સ્વમાનવાળાં માણસોનું જ્ઞાન જેલમાં અથવા તેમ હોંદુસ્તાનમાં છે, અહિં નથી. આલે કે એ દેશમાં હિંદીઓના દલાલ પુરા થયા સમજવા!

આલે તેઓ કહત હિંદુસ્તાન તરફ જોઈ છે; પણ હોંદુસ્તાનનો રાજકીય તથા આર્થિક મામલો આજે એકલો ખરો ખરાબ છે કે હિંદીઓ આફ્રિકાના દોહીઓ મારે હોંદુસ્તાન કીર્તિ કરી સાંભળે પણ એકલું દેખાય છે. આપણું તો કીર્તિ છે કે હિંદીઓ આફ્રિકામાં દોહીઓ કીર્તિ પાતાની રાષ્ટ્રપુત્રીથી રક્ષિત કરવા ન બતાવે પણ એ દેશની ખીસરથી મારે દોહીઓને લમ જ્ઞાનમાં આવ્યા હતા. આજનાં હિંદીઓ આફ્રિકાના નાંદાજલાલી મોંદનું તથા સાવિશ દોહીઓને કીર્તિ બાંધે આપણી નથી અને દોહીઓના પાતીના મોટે બાંધે આજે એ દેશમાં લમ જ્ઞાનમાં આવેલા મુજ દોહીઓની મોલોનાઇ છે કે તેઓ હિંદીઓ આફ્રિકામાં જ્ઞાનથી અને જ્ઞાનથી છે-અરે! ફુલીયાની લાપાટીપર બાંધે પાન તેઓ જ્ઞાનના નથી દરેક રીતે તેઓ સાવિશ આફ્રિકાના છે અને તેલલા મારે હિંદીઓ આફ્રિકામાં કામમ રહેવાને અને સરકાર તરફથી તેઓનું રક્ષણ કરવાની મંગણી કરવાને તેઓનાં દરેક બદારના ખીલ મોલોનાઇ કરતાં વધારે મુશ્કેલીમાં છે. મુજ કપાકલ એ છે કે હિંદીઓ આફ્રિકાના ગોરાઓના આંખમાં વેપારની દરજીયાને લીધે દોહીઓ વાણી પુરવા લાગ્યા છે અને કરકસર તથા દલાલથી વેપાર અને મળુરી માં દોહીઓ ગોરાઓને મદાન કરતા હોવાથી ગોરાઓ કાળાઓના અંદાજ કરે છે; આથી કાળાઓને હિંદીઓ આફ્રિકામાંથી નીકળી કરવા ગોરાઓ નેકાર થયા છે. મુરોષીયો આવના ગોરાઓને હિંદીઓ આફ્રિકાના અંદાજ વસવામાં આવે છે અને હિંદીઓ આફ્રિકાના અંદાજ જે દેશના વિસ્તારો જે પ્રમાણમાં ખાલી ખોલા છે, તે જેતાં વાંચી રાષ્ટ્ર પધારે પકલી નથી કે જે કારણને લીધે દોહીઓને ખીલ દેશમાં વસવાવની વાત થાય છે. દોહીઓને રહેવા લાયક થઈ પડે તેવા ખીલ દેશો મોધી કારણ મારે નમાનવા કમીશનની સાથે હિંદીઓ આફ્રિકાના દોહીઓએ કરેલા અસહકારનો ખરા બેર નો એક્ટ છે.”

અંતકરણ અને સ્વમાન વાળા માણસોનું જ્ઞાન જેલમાં અથવા હોંદુસ્તાનમાં છે, અહિં નથી. એકલું ફીલેને સરકાર ન કરે તેમ નમા પતવાની મંતિ થવાના છે એને ‘સાંજ વાંચના’ કહે છે કે “ફીલેને જેતા રહેવામાં જેમ બળતર નથી.”

ગરબીલા

ગીણી ગીણી પળે ને હરથરે
એક પ્રેમળ પ્રેમળ ન્યોત
ધીમા ધીમા ધુન્ને ને શરથરે
મારી પ્રેમળ પ્રેમળ ન્યોત.

કાઠિ કાઠિ કંઠ રસા કું જોના, રાખું કુમારી ઉંઠ
મારી ભરી ને કુનીયા પાલે.

મારું રંકનું પલ આ એક રે
મારી પ્રેમળ પ્રેમળ ન્યોત.

આરે પટાળીયા પાવરા ત્યાં
ગુની પટે એક પાસ
હોડી પાં મારો દામ ત્યાં જાડો.

ને જામ આખંડ પ્રકાશ રે
મારી પ્રેમળ પ્રેમળ ન્યોત.

ગીણી ગીણી થતી ત્યામ ગીણીરી
ને નેતાં જાણાય ન પંડ

ગરી પડું નેતી પાસ કું ત્યાં તે
ગરે બળે ને આખંડ રે
મારી પ્રેમળ પ્રેમળ ન્યોત.

૧૫ જુનું મારી ન્યોતિ વિના કું
કેમ કું રમું સદાય!

૧૬ રાખું મારો દામ પવિત્ર કું—
એજ એ ન્યોતની છાંય રે
મારી પ્રેમળ પ્રેમળ ન્યોત.

ગીણી રશે પણી ન્યોત એ મારી
જાણ કહિ જાતરી વિરાટ
નાથ! આખંડ જાણરણે મને
એજ જતાવરી વાટ રે
મારી પ્રેમળ પ્રેમળ ન્યોત.

અખરકાર.

(દસ્તાવિજત 'અભિનય' માંથી)

પાપનાં મુળિકાં

(‘દરિદ્રનયન’ માં લખનાર: કન્યાત્વ જાણકાર કાલેશ્વર)
આપણે ત્યાં સગાટ અઠ્ઠાસનું રાત્રી આસપાસ લાગે વિલાસન
માં લીલાંગણ રાણીનું રાત્રી પડું. કે રાણીના સમયથી
ઉજવના રાત્રીય જીવનમાં મારેમા ભારે પરિવર્તન થયું.
અંગ્રેજ પ્રજા, એ સારિયાની આસપાસ, આસપાસેડ અને
રેન્ડેન્ડોવયા વચ્ચેના સમુદાયમાં જાન હયાં કરે અને પોતાના
આપણ વર્તણે એમને એકાએક સુત્રી આવ્યું રે મેનના
લેખનું આપણે અનુકરણ કરીએ, પોટુંઆલના લેખની
પાળળ પાળળ આપણે પણ જાણએ, પછાદા ભોંડા નયો
આપણે પણ વેપાર કરીએ, દુનિયાબરના માલ અને દુનીયા
બરનું સોનું તાજ હરી મોટા વેપાર ખેડીએ. અને ખરેખર
કેમણે મારે ખરેખરે જાણી નાંખનાર એક મોટા વેપાર
ઉભો કર્યો. દરિદ્રનયનની કરીમરી ને વખતે આખી દુની
યામાં અમેસર હતી. આદિના કામો તથા પાકા માલ,

અમેરીકનું સોનું અને આફ્રિકાના ‘નરપશુઓ,’ તથા
મોટા સંપાદક હરી કેમણે મોટા વેપાર જાંચ્યો. એ મોટા
વેપારમાંથી એક મોટા અન્યાય જામ્યો, જેની દુનિયા ગુલામીની
પક્ષ તરીકે જાણાય છે. આફ્રિકાના કિનારા ઉપર જા-
તાની ભોળા પ્રજાને પકડીને ગુલામ કરવાનો ધંધો પુરાણના
ધણા દેશો કરતા કરતા, એ ગુલામોને અમેરીકા સર્મ જર્મ
ના કપાસની, તમાકુની અને જીરોજ અનેક જાતની મેલી
કરવામાં આવતી આગળ જનાં રોટડી અને રબરનું પાવેનર
પણ ગુલામો મલકતેજ જવા લાગ્યું. ગુલામો ઉપર જે
સંપટ લીલાં છે, મોરખાએ કેમના જે બેદાલ ર્યાં છે
એનું વધીત વાંચનાં મહાપુરાણમાં આવેલું ‘વગપૂરીનું’ વર્ણન
પણ ક્રીક પડે એમ છે.

એ મહાન અન્યાય સ્વાભાવિક છે એમ માનનારા અને
મનાવનારા ભોંડા પુરોષમાં પણ હતા. મુશ્કેલી સુધિના
પ્રાચીન આચારો એરિટોટલે પણ કહ્યું હતું. ગુલામીની
પ્રથા નહતી જાણાયે છે, જેમ કેટલાક ભોંડા ગુલામ
વધાનેજ સરજાવલા હતા છે. મોટા મોટા ધિરવી પ્રજા
માથો પણ એજ વિચાર પ્રજાણે જાણતા. ગુલામીની પ્રજા
જમનાન્ય છે એમ સમજતા અને સમજાવતા. તે એટલ
સુધી કે એક વખતે એક પાઠરી પોતાના દેવળમાં ગુલામીની
પ્રજા વિરુદ્ધ ભોળો એટલા ખાતર ભોંડાએ એનું દેવળ તોડી
પાડ્યું અને એને દાખી કાઢ્યો. જાતજાતનો પ્રચાર આખી
દુનિયામાં કરવા મથનાર મિશનરી ભોંડાએ પોતાનાજ પાઠરી-
એનાં તેજો ગુલામ સારીએનાં વધોપદેસ કરે છે એ ગુલામો
સખત સખતો કરી છે.

પતિતોનો ઉદ્ધાર કરવો, અન્યાયમનાજારે દુર કરવો,
વિચરનાને પાણે સમાનતા સ્થાપન કરવી અને સોંકાના
જીવનમાંથી પાક પાક કાઢી પવિત્ર જીવિતો વાવવી એ કામ
ધર્મનું છે. પણ પણી વાર સમાજના જુઠામાં જુઠા
અન્યાયનું સમર્થન ધર્મનિયન કયુ છે સ્વાયંદત્તિ, દુરોભાન,
બદ્ધકાર અને નિષ્કૃષ્ટતા કાઠિ દુગુણ્યોએ ધર્મના કિસ્તામાં
એસી પોતાના પગ મળ્યુન ક્યાં છે અને દુનિયાને રંજડી
કે. સ્વાર્થ અને જાવિમાનની પેટે ધર્મને નામી પણ માથુસ
સહેજે આંધળો સર્મ રહે છે અને તેથી મનુષ્યજાતના જાણકાર
દેવો ધર્મનિયમાં ધુમે છે. કાલ પશુ અન્યાયે ધર્મનું રૂપ
પાડ્યું એટલે જાણકારસમાજ ઉત્તરાર્ધ જામ છે અને મરીજ
જાસદાય વર્ગો નિર્ધય રીતે વિલાસ છે. સ્વાર્થ ભોંડાએ
ગુલામીની પ્રજા જાણવી અને વાંચી ધર્મધર્મ ભોંડાએ એ
દહાવરા માટ પોતાની જાણી જુલિરકિત વાજરી.

ગુલામીની આખી પ્રજા એ એક મહાન અન્યાય છે,
જેમાં અધર્મ છે, માથુસાઈનું ખુન છે એમ સમજનાર
કેટલાક ભોંડા હિંદુના સદાચારે ત્યાં જાણ્યા. એમણે
જાણીસપવાસ વરસ સુધી ગુલામીની પ્રથા સામે જખરદરન
દિલઆસ આપવી. હિંદુમાં તેમજ અમેરીકામાં એ ભોંડાએ
સમાજની ઉંચ ઉડાડી અને સમાજને ખાતરી કરી આખી રે
વર્ગસુધી ગુલામીની પ્રજા, ગરીબના પડ ઉપર છે ત્યારેથી
નેમર પાને આગમ સેવાના નયો અને દુનિયામાં કાકને
મદારામ સેવા દેવ ન રહી. વિજરેદેસાં જાસદાય, ભોંડા
મેરિજન રંજન વંત જાહિન, અજદાય સિંઝન પ્રસાદિ વિલા-

પતી અમરેલીના નામે આજે દુનિયામાં મશહુર છે. એમની એ ધર્મપ્રતિ તોડી પાડવા માટે પરપરાના દ્વિમાપતી અનેક શુદ્ધિમાન, વિદ્વાન, ધનધન અને સામર્થ્યવાન લોકોએ કે દસી હતી. ધર્મોત્તર અને રાજ્યોત્તર રજો નવની સર્વસંમિત ગુણાશ્રીની પ્રજા ટકાવવા તરફ વખરાઈ હતી. પણ આજે માણસના હૃદયમાં રહેલી અમર ધર્મશુદ્ધિનોજ વિજય થયો અને શુલાશ્રીની પ્રજાનો નાશ થયો. પોતાના સામ્રાજ્યમાં શુલાશ્રીની પ્રજા તબ્બાકી થઈ ગઈ એવો રાષ્ટ્રીય નિઃશ્વસ દુઃખકે ક્યો ને વાતને આજે ભરાબર સે વરસ થાય છે ૨૦ થી એકાદસને દિવસોજ એ દરોહ પાલોયેટમાં પસાર થયો હતો.

પાપ દુર કરવાના અંકુશ ક્યો એટલે પાપનું લીધું નો નષ્ટ થયું. પણ એ પાપનો સડો સંકલ્પને દિવસોજ નષ્ટ થયો નથી. ગુલાશ્રીની પ્રજા કામદેવર રીતે તલન બંધ થયો પછી પણ કેટલાંયે વરસો સુધી ગુલામ પ્રજાની અનેક દાસ્યારીઓ ચાલુજ હતી. સો વરસ થયાં હજી એ લખણી લોકોની દાસ્યારી પુરેપુરી દુર થઈ છે એમ ન કહેવાય. સમાજ શરીરમાં પાપ થસે છે ત્યારે તે કેટલે દેશના જે પુણી રીતે બેમાણુસ થસે છે. કાળે કરીને તે કેટલું કસાળ છે અને મજબુત થાય છે કે કેમ કરી એનાં મુશિયા નીરજાવાળ નથી. પાપનો પાસો બપાનકે હોય છે.

કોદુધમાં અરપૂરવાનું જીવ ક્યારે અને કઈ રીતે મૃત્યુ એ કંઈજ મુશ્કેલ છે. એ ત્યારે કાપલ નુ સાથે ને રાખવા સમાજના આયોગોના આનંદમાં પણ નહિ આઠવું હોય કે કવી બસા આપણે ધર્મોત્તરમાં કાપલ કરીએ છીએ તદિ સમાજના આર્થિક કલિદાસ વખતથી આપણે લેઈ રાષ્ટ્રીય કે દળર દોડ દળર વરસ થયાં મોટામોટા લાખસતોએ આ આગકંઈટ સામે પોતાનો અણમરો જાહેર કયો છે. પોતાના જીવનથી એના સગલમાં સખત વિરોધ કયો છે પણ એમની આગળ એક બારે મરજી હતી. એ બધા સાધુસતી ધર્મગતે અસંત કેમળ લાગણી ધરાવન રા કતા રખેને ધર્મ દુવાય એ બીજે નેમો બસ પણ કુકીકુંડીને પીતા હતો. બેતરે માં અનાજ સાથે પાસ ઉમે છે ત્યારે પાસ ઉમેડવા જના અનાજના રોપા પણ ઉખડી જાય એ બીજે નેમણે પાસની દરિત દર-જન કરી. વખતે એમણે ધાતું હોય કે અનાજનો રોપો મજબુત થઈ ત્યારપછીજ પાસ નિંદી કરીનાં. પણ બન્નુ છે એવું કે પાસ બેરોવર થવું. એનાં મુશિયાજ ને ૨ માં બધે કસાવાં અને આજે બેતર અનાજ માટે છે કે વાસ માટે છે એનીજ સંજો ઉઠવા ગામી. દુવે ને બરો રીત કરી તો પાસને બહો અનાજ નિંદી ગઈ આજુ બેતરજ પાસને સોપી દેવાનો પ્રસંગ આવવાનો છે. એટલા માટેજ આ જમાનાના ધર્મપ્રણેત્રો અરપૂરવા સામે કેદ કરી છે. રાજકો, બાંદરકર, રામોદનરાય જેવા ધાતસગાહનો રાજપતરાય, સ્વામી હયાનક સરસ્વતી, સ્વામી બદાનંદજ જેવા આર્થિકમજી અને સ્વામી વિવેકાનંદ જેવા સનાતનીઓ અરપૂરવાનું દુર કરવા ખુબ મથ્યા. મિસિસ એના બેકરે પણ અરપૂરવાના વિરોધ એણે કયો નથી. છેલ્લાં દેવાંકે ૧૯૨૦ થયાં ૨૪મી મદાસબાએ અરપૂરવા નિવારણનું કામ પોતાનું કયું છે. કોદુધકાસના પલ પોતાની મોટા શક્તિ અરપૂરવાના સામે વાપરી છે. બાસ્ત

વળેના અસંખ્ય ધર્મશ્રીઓ અને શક્તિશાળી ધર્મપ્રણેત્રો તપશ્ચર્યો એકમ કરી ગાંધીજી અરપૂરવાનો અંત આણવા માટે પ્રાણપણે જુએ છે. દુનિયા વાત એ છે કે હિંદુ સમાજના અધિકારી બાગ સમજ નો ગમે છે કે અરપૂરવા એ ધર્મનું અંકુશ જાગ છે. એ કાંપી કાંકેજ કુટુંબ જનાં આગસને લીધે, બેદરકારી લીધે, કોઈ પૂરતી મહેનત કરનાજ નથી.

અરપૂરવા જવાની છે એ વિશે કંઈક નથી. અરપૂરવા આમદપૂર્વક ટકાવવા એટલું લીધું પણ એ વસ્તુમાં રહી નથી. પણ આપણે એ વખતસર કાઢી નાખીએ કે એ કે નહિ એ સવાલ છે. શરીર પડવા પછી દેશનો નાશ એની બેઠે થઈ જાય છે. પણ એના નાશથી આગળજે શી રીતે સંતાપ થાય? રોપ જાય પણ આપણે જીવતા રહીએ, નીરોગી અને મજબુત થઈએ એમજ આપણે ધનિકોએ છીએ. અરપૂરવાએ અત્યારસુધી હિંદુસમાજના સામર્થ્યનો અને સ્વાસ્થ્યનો અનાદ બોગ લીધો છે. આગસ અને બેદર કારીને લીધે હજી કેટલો બોગ આપણે આપવા માગીએ છીએ?

વિવિધ સમાચાર

વેપારને માટે કાયદેસરે દરજીએ—ગુનીપતના આગલા ત્યાગજાનાના પ્રધાનની સુચના મુજબ વેપારને માટે એક કાયદેસરે દરજીના સવાલનો મેરીટજમગમાં અકટોબર તા. ૧૧ થી મળનારી એસોસિએટેડ એમ્પ્લોય્સ કાઉન્સિલના વાર્ષિક મીટીંગમાં થયાં થવાની છે. જેમ વધારે વધારવાની પરિશદ પસાર કરવી પડે છે કાકતરે કાકતરીની તેમ વેપારીએ વેપારને માટે અમુક જરૂરતો મેળવે. તોજીએ. એ દરજીનું અમુક ધોરણ સ્થાપીત થવું મુશ્કેલ હોવાથી એકલેકયુટીવ કમીટી એવો નામ મુકવાની છે કે વેપારના પરવાનાના રીન્યુઅલો આપવામાં વધારે કાળજી રાખવામાં આવવી તેમજ એને સરકારે કાયદેસરે સગતા કાયદામાં એકે દરજી કરવો તેમજ કે જેથી કોઈ પણ વેપારના પરવાનાના રીન્યુઅલને માટેની જરૂર કરવામાં અગળદારે કાયદેસરે એસીસર પ્રગત પોતાના વેપારનું સેમ્પલ બીજા કામસં તરફથી અપામેલું રેજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફિકેટ રજુ કરવું પડશે એવું સર્ટીફિકેટ એમ્પ્લોયર્સ તરફથી અગળદારના દરજીના પુર્ તપાસ કયો પછીજ આપવામાં આવવું તેમજ.

વેરલમાં ગાંધીજીની જ્ઞપતિ—વેરલમાં શ્રી ગોપ લ લાલ મંદીરમાં મહત્ત્વા ગાંધીજીની ૬૫ મ વર્ષાની જ્ઞપતિ ઉજવવા કોદુધકાસના ગવ સોમવારે એક થયા હતા. ૫૫ને સ્મૃતી બાદ પ્રમુખશ્રી બાજુ નાણેરતસીંગે મહાત્માજીના જીવનપર વિવેચન કરી તેમને દીધાંયુગ્ય બક્ષો એવી ઘણે પ્રાર્થના કરી હતી. મંદીરના પુજારી કુટેરામ મદારાજ, શ્રી. નાથજી રમનજી, અણુ મલુસીંગ, ગવાસીય, થી. શ્રીધર-બાઈ ગે.વી.ઈ. સે.ની મણીલાલ નીરામ (રાજાવાવવાળ) વિગેરેએ પ્રતિગાથુસર વિવેચનો કરી મહાત્માજીને દીધાંયુગ્ય અમુક દાન બદ પ્રસાદ પરેખના પછી સગા સગિના ચંદ વાંચે વિસર્જન થયો હતો.

કોંગ્રેસમાં કુમારી નારાયણી દેવી—અધ્યક્ષ કન્યા મહાવિદ્યાલયના પ્રાંતનિધિ કુમારી નારાયણી દેવી નચા રામ-પાણી દેવી સપ્ટેમ્બર ના. ૬ માંએ કોંગ્રેસમાં ગયાં હતાં ત્યાં તેમને હાર્દિયત્વપૂર્વક એસોસિએટન તરફથી સ્તુતિ કરાયેલા અને પાંચ ૨૮-૯-૬ નો હાથો આપવામાં આવ્યો હતો જેમાં હાંદુ તેમજ મુસ્લીમ બાલકોએ તાબડા આપ્યો હતો. નાણા આપનારાઓની ટીપ નીચે મુજબ છે: કાન્હો છાયા મીની ૧, પરજી દરી મીની ૧, કાલા વલ્લ મીની ૧, દયાળ નાના મીની ૧, રથા બાલા ૧-૧૦-૦, હીરા કુલમ ૧-૧-૦, એ. આર. મોટલેકર ૧-૧-૦, કે. મુકરી ૧-૧-૦, એમ. મુકરી ૧-૧-૦, એ. રત્નમન દેવી ૧-૧-૦, અણ્ણ ૧-૧-૦, એમ. ડી. મમ્મી ૧-૧-૦, સમયક એન્ડ કામી ૧-૧-૦, એ. હા. ૧-૧-૦, છાયા મીલકા ૧-૧-૦, એસ. કમલદીપ ૧-૧-૦, બી. કાદર ૧-૧-૦, એસ. કાવરી ૧-૧-૦, કે. છાયા ૧-૧-૦, મકન દરી ૧-૧-૦, નારણ કુવરજી ૧-૧-૦, મીસીજ બી. બી. સીમ ૧-૧-૦ મદમક મરમાલસ ૧-૧-૦, કુલમ કાલા ૧-૧-૦, મીરા રામા ૧-૧-૦, ડી. એસ. પટેલ ૧-૧-૦, એ. એ. વારે ૧-૧-૦, નેગી જાણા ૧-૧-૦, એસ. મરમાલસ ૧-૧-૦, એ. ડી. મુકરી ૧-૧-૦, ગ્રેમા નરસમ ૧-૧-૦, બુધીયા કાલા ૧-૧-૦, મીસ ડી. સામી ૧-૧-૦, મરમાલસ એન્ડ મરમાલસ ૧-૧-૦, એમ. એસ. મુકરી ૧-૧-૦, એમ. કાસમ ૧-૧-૦, એમ. એ. મુકરી ૧-૧-૦, બાલુ સામજી ૧-૧-૦, છાયા બાલા ૧-૧-૦, રામા વલ્લ ૧-૧-૦, સોમા મુકરી ૧-૧-૦, અમયા મીરા ૧-૧-૦, મીરીયા બુધીયા ૧-૧-૦, બાલા મકન ૧-૧-૦, જાણા મગજ ૧-૧-૦, હીરા ધના ૧-૧-૦, જોવન ધના ૧-૧-૦, મીરા અમલુકા ૧-૧-૦, મદમક સમયક ૧-૧-૦, એસ. મરમાલસ ૧-૧-૦, કુલ મા. ૧-૧-૦-૧, ટેકસીન બાલુ મા. ૧-૧-૦-૧, એસ. મા. ૧-૧-૦-૧.

મુનીયનના બનાવના કામદોને પા. ૭૫,૦૦૦ ની ખોટ—મોજામ્મદીયા બનાવના મુનીયનમાં આવ્યાલ જવાથી મુનીયનના બનાવના ખોટી કરનારાઓને પાંચ ૭૫,૦૦૦ ની ખોટ થઈ છે. એક વખતે નાદાસથી બેદારીસરખે બનાવના એક ખોટી કરનાર એક દુકાન અહવાડીયે મોકલતો હતો ત્યાં આને તેનાથી મોજામ્મદીયા સાથે દરીયાઈ સમ શકતી નથી. વળી એ વખતે મુનીયનના વેપારને પણ ખોટ નુકસાન થયું છે.

ક્રાંતિવાલ શેક્ષિત યુવક સુધારક મંડળ—વિજલા મંડળના વંદીયા મંત્રી બી. સમુલાલ રાનજી સોલંકી સખી જાણે છે કે આજ સુધી ક્રાંતિવાલમાં દરિજાનાં બે મંડળ દરતી કરાવતાં હતાં. એક જુનું મંડળ તે ક્રાંતિવાલ શેક્ષિત દિત વર્ષક મંડળ અને બીજું મંડળ તે ક્રાંતિવાલ યુવક સુધારક મંડળ. આ બન્ને મંડળોમાં કુલ ૫૦૦ ને મુખ્ય કામને પતી ગયો છે અને ક્રાંતિવાલ શેક્ષિત દિત વર્ષક મંડળે ના. ૧૦-૬-૩૩ ના રાજ મળેલી સભામાં કાર્ય પસાર કર્યો છે કે તે મંડળે તરત મંડળ ક્રાંતિવાલ યુવક સુધારક મંડળ સાથે જોડાઈ જવું, તે મંડળના સભ્ય થવું અને દિસાજ પિતાજી સુખ કરવો. ના. ૧૦-૬-૩૩ ના રાજ મળેલી ક્રાંતિવાલ શેક્ષિત યુવક સુધારક મંડળની સભામાં ઉપલા કાર્ય અનુસાર માપડી વિગેરે સેવિયામાં આવ્યા હતાં અને એકબીજાને જોડવામાં આવી હતી.

તરવામાં ફુનીયાનો રેકૉર્ડ નોંધનાર બંગાળી—બી. કે. રોજ નાગના બંગાળીએ પ્રાંતી વખત મુની તરવા

માં ફુનીયાનો રેકૉર્ડ ૧૫ મીનીટ નોંધ્યો છે. ના. ૨૪ સપ્ટેમ્બરના રોજ સવારે ૬-૩૦ વાગે પાણીમાં પડી તે સપ્ટેમ્બર ના. ૨૫ મીની સવારે ૬-૪૮ વાગે બહાર નીકળ્યો હતો.

મુનીયનમાં બેકારી—સીયાળા પછી મુનીયનમાં બેકારીને પ્રથમ દળેથી બહુ જરો એવું માનવામાં આવ્યું હતું. પરંતુ વરસાદનું દળ કાણું નવું હોવાથી ખેતીના કામમાં બેકારીને નોકરી મળવાની આશા હતી તે પરિણામ થઈ નથી અને બેકારીને પ્રથમ ૭ મહિના પહેલાં હતો તેવો તેવોજ તોજ આવ્યો છે. તેના સંજોગમાં વિચાર કરવાને મુનીયનનું પ્રધાન મંડળ મળ્યું હતું.

બપાનમાં બેકારીયાથી ૫૦,૦૦૦ નાં મરજી—બપાનના કુનાન પ્રાંતના પીન કીયાંજ છાયામાં બેકારીયાથી જ્યાસ દબાર માણસો મરજી પામ્યા છે.

બપાનની પ્રીતિ સાથે હરિદ્વાર—સુતરાઈ કામકામી નીકાસ કરવામાં પીટન ફુનીયામાં સર્વોપરિપણું ધરાવાઈ હતું તેને બપાને પગડી દીધું છે. પ્રથમ જ્યોત્સના સત્તાવર આંકડા મુજબ બપાનના બેકારીયામાં ૨,૩૬,૨૫,૫૫,૦૦૦ બેકારી વાર સુતરાઈ કામ નીકાસ કર્યું હતું જે પીટનના કરતાં ૬૦,૦૦,૦૦૦ વધારે હતું.

હરિદ્વાર માટે રાજકીય સુધારાની સીલેક્ટ કમીટી—હરિદ્વાર માટે રાજકીય સુધારાનો વિચાર કરવા નીમાયેલી ખેડોરા પાલોમેન્ટની સંયુક્ત સીલેક્ટ કમીટીએ પોતાનું કામ બે મહિનાની વિશાળિ બાદ મધ્ય મંજળવારથી હરી ચક્ર કર્યું છે.

બપાનો ઉદ્યોગોનો વિકાસ

(લેખક: 'પ્રસ્થાન'માં કંગરથી પરશરી સંપદા)
(મતકથી માણ)

બપાન પાસે હોડું બિલકુલ નથી. મંચુરિયાની ખાણોનો વિકાસ કરનાં પણ થોડાં વખત દેશે. એટલે તેજે દેશપરદેશ પાસેથી જુનું વપરાત મંચુરિયા હોડું લેવા માંડ્યું. અમારી પેઢી પાસે કરમીમાં જુનું હોડું ખરીદ કરનાર આદિવાસીઓ હતા તેમના માટે જુના હોડાનાં સિવાય રેલવે તરફથી ભર્તા સારે કું લેવા જતો હતો, પરંતુ સિવાયમાં વધારે ભાવ આપી દબારો દન હોડું બપાન ખરીદતું હતું. એવીજ રીતે મુરત ઉડિયા, છ. આ. પી. અને સાઉથ ઉડિયા રેલવેનું સંચાલ હોડું બપાન સિવાયમાં જતું હતું. ખોરીય ઉડિયા રેલવેસન કું ની કેટલીક સ્ટીમરો કાર્ગી નાખવાની કરતે બપાન લાઇ મળું છે. બપાનની આવી હોડાની ખરીદી આખા જગતમાં ચાલુ છે. આખા દન હોડું ખરીદ કરી બપાન સ્ટીમરોમાં લાઇ જાય છે. બપાનના વેપારીઓ પોતાની બનાવટનો માલ પોતાના ખંડેશથી ભરીને સ્ટીમરો વાટે જગતનાં બહાર ઉપર મોકલે છે; અને ખંડેશથી પોતાની જહીયાતનો કાચો માલ પોતાનીજ સ્ટીમરોમાં મંચાવી છે છે જે રીતે હાલમાં વેપારી નજરથી. ઇસ્કરન સિવાય ઉપર બપાન જગતના વેપારમાં સરસામ ભોગવતું થયું છે. બપાન પાસે કાલસો થોડો છે. હતાં મંચુરિયાની તથા કારિવાની ખાણો તે જગત તેને પુરી પાડે છે.

મીન સાથે બપાનને બનતું નથી. તેની સાથે માણુ વિચદ છે મીન બપાનનો મોટો માલ છે. વિચદને કારણે મીને બપા

નવા મામલે બેપેટેટ કરેલ છે, છતાં તેની કાંઈ પણ દરકાર નહિ કરતાં ગુલામને જાગતા સર્વે આંખોમાં પોતાનો વેપાર વધાર્યો છે. તેણે અમરમેલી વાપરી પોતાના ઉદ્યોગોનો આરે વિકાસ કર્યો છે. યુરોપિયને પાસે નાદ નવા ઉદ્યોગો શીખી નેમના કરતાં ઠીકાવત બાંધે જોઈ વ તુરંત પોતાની જાણને પાંદડોનાં બળને કબજે કર્યાં છે. થોડા જ વખતમાં ઉપકાર, જર્મની અને અમેરીકાને દરેક નેમના સામે જોડે સફળ કરીદાર થઈ છે. જાગતા ઉદ્યોગોના પ્રતિબંધમાં આટલી ઝડપથી પોતાના ઉદ્યોગોનો વિકાસ બીજા દેશ પણ રોકે કયો નથી. સસ્તી મજૂરી પોતાનું સસ્તું નાણું, પોતાનું સસ્તું નુક, નાજી કાપતી આરે સુનિત અને પોતાના ઉદ્યોગોને પ્રદ્યોગ કરવાનો નાન થી મોટા દરેક જાપાનીનો સંવેદિત પ્રવાસ, આ ઉપરાંત આ પ્રાપ્ત કરવા આરે સોનેરી ચાવી છે.

આગળ અપાવી થયા પીએ તે મુજબ જાપને મેનાનું ચલણ છોડવું અને પોતાના જમણના આરને એકદમ ઘટાવી નાખી પોતાના જવક (exports) વેપારમાં આરે વિકાસ કરે તે સંબંધી જુદા ખર્ચા લખશે એ કાળથી જોડે આરે દુર દેશી વાપરી અગત્યથી લેવારી કરી રખી તે પ્રતિ-કામ પ્રધાન ના વામદો સમજ મુદતી ને ઉપરાંત જાપાની પ્રગતિ અને આરે જોડો પણ આપ્યા છે. તેણે પોતાના રજવાસીઓ મોટી ઠીંગતે માલ વેચવાનું કર્યું છે, દોઢમાં જે જાવે માલ બધે તેણે પાવૈજ મોટી ઠીંગતે પોતાના દેશમાં માલ વેચે છે, આનું કારણ પરદેશમાં યુરોપિયન દરીયા ઉપર વિજય મેળવવાનું છે. જાપને પ્રથમ ઉદ્યોગોને વિકાસ આપ્યો, પોતાની પ્રગતિ નજા ઉદ્યોગો સ્થાપક અને તેને વેપારી પાસે નિભાવવાને પ્રગતિ દરેક જર્મનું સંમતન કર્યું. અમરમેલી વાપરી પોતાના માલને જેમ પણ દર તિરકાર ન કરી કાંઈ એવી તે દેશો કાંઈ રાજપદારી સંમિતી કરી ઉદ્યોગોના ઉત્તેજન આરે સોનાનું ધોરણ મુદતી ઠીંગ પોતાના ચલણને નાંચે મગાવી જવક વેપારને (exports) ઉત્તેજન આપ્યું અને છેલ્લે પોતે મોંઘે જાવે પોતાના દેશમાં વસ્તુઓ વેચી, દેશવરમાં જસ્ટે જાવે વેચી દરીયાપ સામે ટકી રહ્યું. જાપનના સર્વ દેશમાં બેચારી છે: જાપાનમાં બેચારી નથી, રાજ્ય અને પ્રજાના આજ્ઞાથી બેચારી દુર કરી ચકાસ છે: આપી જાપાની પ્રગતિ ગતિ-દિવસ કરી જાપાની જાળશે પોતાની જાનાવતી વસ્તુઓથી કરી મુકમાં છે.

આપણે જા ઉપરથી પણ શીખવાનું છે. આપણે જાપન કરતાં ઘણી વધારે વસ્તી ધરાવીએ છીએ. જાપાન કરતાં દોઢમાં ફરતી સાધનો વધારે મોટા પ્રમાણમાં મળે છે. આપણે ત્યાં ધન્યરી કમકર આદતો જાપાન જેટલી આવતી નથી. આપણે ત્યાં કુચક કારીગરો, ઉદ્યોગો આરે જોડણ નાણું, દોસિયાર જોન્નિયરો રસાવજીવજીવો, સગતી મજૂરી અને સાદાસક વેપારીઓ છે. જેમ રીતે આપણે જાપાની કરતાં જોડી સાધનસમગ્રીવાળા નથી—કિંતુ ઘણી જાગતા આપણને વિરોધ જાણેલા થયા છે—રૂઢ આપણમાં સંગતન નથી, અને સ્વદેશી સરકાર પણ નથી. રાજ્ય અને પ્રજાનું અદોસ પણ નથી, જેટલે આપણે જોડેવોળી પરતજતાની બેટીઓમાં વંધાવેલા થયા છીએ. (સંપૂર્ણ)

બીના મન્દેન

(દેવનાગરી—કોશીવરકાલ મન્દેનવાચક મન્દેનવાચક).

અભ્યાસ છોડો (ચાલુ)

(૭) શ્રેણી ૨૮ થી ૨૨

“જનજન! જેમ દવાનો યોગ પણ પ્રતાપ ન હોય તેમ સ્થાપના દોવાની જોઈત સ્થિત રાખ છે, તે ઉપમા ચિત્તની આ વિચિતને જરાબર જાણ થઈ છે. નવીના પ્રવાદની જેમ એક કાળ પણ વિરામ ન લેતાં ચિત્ત બાંધે એક એક સ્થિત અને ઉડા કાગેરમાં પહોંચત મુક હોય, તેમ યોગીની ચિત્ત થાય છે. ૨૬

“યોગના અભ્યાસથી ચિત્તને નિરોધ કરી સામક આ રથને આવી જેમ સ્થિત તજાવને આરે આવી ધમ પુણ્ય પોતાનું સ્વદ પ્રતિષ્ઠિત નિહાળે તેમ પોતાની સાક્ષી અવસ્થાને અનુભવ કરે છે. અને તેની સાથે અત્યંત સતોષને પામે છે. ૨૭

“અદ્યાત્મો! જેમ મુજાએ જોઈ આધિ દોષ તો તે પોતાના મનમાં સમજને લેતા રહે છે, તેમ આ આજીવક સુખ રૂપળ શુદ્ધિ પોતાને વિરોધ સમજને રહે છે; કુદિયો એ સમજ કાઢતી નથી પણ એ મુખનું પરિણામ સાત્ત્વક ભાવોના ઉદવાઈ આપા કરીર જિવર થાય છે ખરું, અને પછી જોના જીવન ઉપર પણ થાય છે. ૨૮

“કેલિયા! આ અનુભવ થયા પાદ કાંઈકને આત્મ-નત્વ વિષે એવી દૃઢ સ્વાનુભવપુરત અને કંઠારકિત પ્રતીત થઈ જાય છે કે તેમણી એ પછી કદિ ચળાતો નથી. ૨૯

“જે વડ પ્રાપ્ત કર્યા પાદ વિષમાં દાસ જેવું જોઈએ કે સિદ્ધિ નથી કે તેની જોડે રમારે (કમળ) થાય. આ કિનારથી જમીને વસ્તુઓ જાત જોડા મુલની થાય છે. આજી આરેમાં આરે દુઃખ આવી વડનથી તે ‘દાસ, દાસ કું દત્તકાળી છુ, મારું કલ્યાણક વળી મયું; અરેરે, દેવે મારા તરફ ન જોયું’ એવી હીનતા જોના ચિત્તમાં કદિ આવતી નથી. ૩૦

(૮) શ્રેણી ૨૩ થી ૨૭

“પરમ ગેદી, આ પ્રમાણે મેં તને યોગાભ્યાસનો માર્ગ કુંઠમાં સમજાવ્યો. પણ, સાચું પુછતાં, આથી મેં તને જોના યોગો આપ્યા આપ્યા મિતરુજ પછી ચકાસ. જોની પુરી સમજણ તો જેમ જેમ સાવક જોના અભ્યાસ કરવા માટે લાગેજ પડે, અને તેમ કરતાં કદીકાં જાગ તે રખેજ સમજાવી ચકાસ.

“આ યોગાભ્યાસની જરાબર પદતિ સમજાવ જાય અને યોગ્ય માર્ગદર્શકની સદાય ક્ષેત્ર તો એમાં પ્રારંભમાં મુખમાં કે અંતમાં કયાંક દુઃખ ઉત્પન્ન થતું નથી. કાયા માર્ગદર્શકની સદાપત્ર બધ, જરાબર રીતે સમજ, પ્રયત્ન ચિત્તથી અને પ્રકાશી ઉત્પાદ પુર્વક આ યોગને અભ્યાસ કરવો જોઈએ. ૩૧

“મનુષ્ય! તે પછી કદીકાં ઉત્પન્ન થતી સર્વે કામના-જોના સંપૂર્ણજે લાભ કરી, મન તથા ઉદ્યોગને આરે જાણુથી વક્ષમાં રાખી યદ્યપણ અન વિર્યપુરત શુદ્ધિથી આદ્યાભિપુષ્ઠ થવને વાળાને, મુક્તિનારે જાપાનના નામ કરી, રહ ચિંતનજ ન કરવું અને જો તે સ્થિતિ કદે તેના તરફ જાય કરી

દેવો એવા પ્રકારનો યોગાવ્યવસ્થા સાધકે ધીમે ધીમે કરી શકે. ૨૪-૨૬

"મુકુટેશ્વર! આ આત્માજીને પરિણામે યોગીની સર્વે તોફાની રાજ્ય પ્રતિષ્ઠા કરી નહીં, અને એના મિત્રમાં અનુપમ ક્ષાંતિરૂપી પરમ સુખ મળશે. આ ક્ષાંતિનું સુખ પહેલાં સુખ કરતાં વિશેષ સ્થિર પ્રકારનું છે એમ તેના વિચારમાં સમજાશે. કારણ અભુત, પેલા સુખમાં કામકામ હોય, મેળવવાનો અને અનુભવવાનો સંબંધ રહે છે; એના મર્ગમાં, જેમ સમુદ્ર ક્ષાંતિ હોય તેવો તોફાનનો અવકાશ રહે છે તેમ, વસનાના અંકુશ રહે છે. પરંતુ આ ક્ષાંતિ એટલે સુખ થયું નહીં અને કુળ પછી નહીં, એવી શોભા સંભવ વિનાની કોવાઈજી સુખમય હોવાથી કોઈક ક્ષણ સુધી માત્ર સ્થિતિ છે એવું પ્રકાશી સમજાય છે માટે આ ક્ષાંતિ એજ માનવજીને અભુત સુખ છે તેટલું, સર્વોત્તમ સમયજી, સર્વ મુખ્ય-રોગીયો અને પ્રકૃતિના સર્વ મર્ગોદ્યા પર રહેલા ચેતન્ય યજ્ઞનું પોતામાં વસતું સ્વરૂપ છે એમ વિદ્યોત્તમ માન્યું છે." ૨૭

(૬) સ્લોક ૨૮ થી ૩૨

"મહાપાદુ, હવે આવા યોગાવ્યવસ્થાનું ફળ તને કહું જુ તે તું જ્ઞાન દષ્ટને સંભળ:

"આ રીતે પાપરહિત થયેલા, નિરંતર જ્ઞાન સ્વરૂપનું અનુકંષાત રાજ્યો યોગી સુખેથી યાત્રી સ્થિતિનું અનુપમ ક્ષાંતિ રૂપી સુખ પ્રાપ્ત કરે છે. ૨૮

"એ હવે આત્મા પ્રતીતિથી જાણે છે કે જુદા માત્રને વિશે એક ચેતન્ય રૂપ પરમાત્માજી રહેલા છે અને જુદા માત્ર એ પરમાત્મામાંજ વસેલા છે; અર્થાત્, જે કાંઈ વિષયમાં નામ-રૂપ જગ્યા છે તે સર્વ બહારજ છે.

"કોન્ટેમ, આમ જાણનારે સર્વોત્તમ સમ દ્રષ્ટિવાળાજી હોય એમાં શું કહેતું! અભુત, સોનાને કરી જાણનાર સોની એના પાસે આવેલા કામીના પગમાં પહેરવાના છે કે કાયા પર મુકવાના છે તે પરથી એની લુહી લુહી કિંમત ઓડીજી આંકવાનો છે? એ તો હસમાં પુરોપજી પાર પડેલું સોનું મળે તે આકારનું અને મળે તે અંશમાં પારજી કરવાનું હોય, તેને સરખી કિંમતનુંજ જમજશે. તેમ સર્વોત્તમ જાણનાર એનાર યોગી જ્ઞ-ચેતન, જાદી-પતંગિયાથી સંડી બહા પડેલ સહજ સૃષ્ટિ એકજ ચેતન્યમય તરવરી બનેલા છે એમ જાણે છે. ૨૯

"અને કોન્ટેમ! જામ જે પરમાત્માનેજ સર્વોત્તમ જુએ છે અને પરમાત્મામાંજ સર્વોત્તમ જુએ છે, તે આત્માનો ક્યાં નાક જુએ અને પોતાનોયે ક્યાં અને કેવી રીતે નાક જોઈ શકે? અર્થાત્ નાક એ જાણજી આત્મદર્શકથી અર્ધ વિનાનો બની જાય છે. ૩૦

"આથી પાડ્ય! આનો સર્વ સૃષ્ટિમાં એકજ તત્ત્વને દેખનારે યોગી સર્વ કિંમતો કરતો હોય છતાં, પાણીમાં ઉભા રહી પાણીના ઓળા ભરી તેજ પાણીમાં નાંખનારા પ્રાણની જેમ, જાણજી ન હોય એવું કશુંજ જાણરતો નથી. ૩૧

"અભુત, જે પરમયોગી આ પ્રમાણે સર્વોત્તમ સમયજી આત્માજી રહેલા છે તથા સુખ તથા કુળ સાં જોનાજી, લગુદના તરંગો હોય તેવા, બાવો છે એમ જુએ છે અને તેથી પોતાને કોઈપણ અધિક સમજતો નથી, કોઈપણ ન્યુન જમજતો નથી. પોતાના મિત્રમાં ઉભા સુખ-કુઝાઈ બાવો જેટલે અંશે વિચારવા યોગ્ય બહુય તેટલાજ બીજાનાયે સમજે છે, તેજી યોગીની પરાકાષ્ટા કરી છે એમ જાણ્યું." ૩૨ (બહુર)

હિંદુસ્તાનના તાત્ત્વ સમાચાર

—પીયુત દેવદાસ અંધાને હાલ રોજાને પોતાના મર્ગપતિ સાથે ઉતરવાની સાથે પોતે હાલ દુરત સમિત્ય લાંબની લક્ષ્મીમાં બાગ નદી બેવાના દોવાની લેખીત બાગી આરેલી રોજા છતાં પકડવામાં આવ્યા હતા અને ૪ મહિનાની ફરી સજા કરવામાં આવી છે, તેમને મુલતાનની જેલમાં સર્ક જવામાં આવ્યા છે.

—મહાત્મા ગાંધીજી પુનામાં રહી દરિજાનું કાર્ય કરે છે. ઉપવાસ બાદ ક્ષાંતિ ધીમે ધીમે આવતી જાય છે.

—કાલીઆવાડમાં વળા રાજ્યના નામ. કાકાર જેઓ પોતાના કુવરને માદી સોંપી નીજીત જીવન માળવા હતા તેમજી પોતાને ફરી માદી મળવા માટે એજન્સીમાં લખાણ લખ્યું છે.

—નામ. મોરબી નરેશ સાહુ મહિનામાં પુરોપજી મોરબી પાટરો.

—બાવનગરના બાજ મંદિરમાં બહુના વિદ્યાર્થીઓએ રૂ-જીઆત પાદીના પોલાક પહેરવો પડ્યો તેનું તે સંસ્થાના સંચાલકોએ ઠરાવ્યું છે.

—બાવનગર રોડમાં ૮૦ કાખને ખરેખરેથી હવા ખંડનું નામકાજ આગળ નદી ચલાવવાના કુદમ બહાર પડ્યાનું સંભળાય છે.

—બાવનગર રાજ્યના રજારી રેલ્વેમાં પ્રસિદ્ધ કમિલી એક બહુરત દારા બહુર કરવામાં આવ્યું છે કે કાકાએ પણ બાવનગર રાજ્યમાંથી ન્હાતા બીજાની ફરીયા માંજે બહાર જીવીન માર્ગે નીકારા કરવી નહીં.

—પોહરા રાજ્યમાં ૨૦ ટકા કરતાં વધારે રપીરીદવાળી દવાઓ બીટીજી કે પહેરેલી રાજ્યમાંથી આવતા કરવાની અમલદારીમાં અટકાવત મર્ક છે.

—શી. મહાદેવ દેસાઈ જેમને મહાત્મા ગાંધીજી સાથે રાખવા માં આવ્યા હતા તેમને પહેલા જેલમાંથી બેલગમ જેલમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા.

—ગાંધીજીના આશ્રમમાં અને વિદ્યાર્થીનાં પુસ્તકો માટેની ક્ષાયકેરીનું મકાન એલીસપીજના જેટ કરવાને મી. રસીક-લાલ માર્કેટલાએ રૂ. ૫૦ હજાર બોહર કર્યા છે તે મકાન માટે રોઠ મીરધરલાલ અમૃતલાલની જમીન મ્યુ. એ રૂ. ૩૪૦૦૨ માં ખરીદી તેના કબજે લીધા છે.

—વીરમગમ તાલુકામાં સાહુ સાહે અતિશયી યોગે બાગે કપાસના પાકને નાશ થયો છે, તેમજ જનાવનું વાવેતર ફાડી મર્યું છે.

—ગોંડલમાં મંજવર ખાંડનું કારખાનું થવાનું છે. તેની મશીનરી આવી મર્ક છે.

—જમનગરમાં સાહુ અહવાડીયામાં ચોક્કસવાળા કૈંક નુરમકમક અદમકતા પ્રમુખાદ નીચે આખીલ મેમજી પરિપક્વ એક મળશે.

—કાલીઆવાડમાં પોરણ પાતે ના. મોડલ નરેશ હોક લાખ રૂપાંખાના ખર્ચે એક હાક મર્કેટ અને આર લાખ રૂપાંખાના ખર્ચે એક હાકરૂલ બંધાવવાના છે.

—પોહરામાં આવતા નાટાલતા તહેવારો કરમીપાલ મી. કે. પી. બંદરપાલ બાર-એટ-સોના પ્રમુખપદ નીચે અખીલ હીલ એરિએન્ટલ પરિજ્ઞનું હાક અધિવેશન મળશે.

—પોહરા રાજ્યમાં પ્રમમંડળનું ૧૧ મું અધિવેશન અમરેલી

મુકામે તા. ૨૩, ૨૪ અને ૨૫ મી જાન્યુઆરીના દિવસોએ મળનાર છે.

—પુનામાં નૂતન મરાઠી વિદ્યાલય, ઇંડીઅન ગ્રાફીક ડાઉન્ડ્રુલ, સરસ્વતી વિદ્યાલય અને પોગવાળા વિસ્તારમાંની રેલ્વે સ્ટેશન સુનિષ્ઠિપલ શાળાઓ યોગ સમયને માટે બંધ કરવામાં આવી છે.

—ગોડા વખતમાં મુજબમાં થી, કાનજી હિંદી ગાંધીશ્રીના તંત્રી પદ નીચે "વીધવા" નામનું નવું માસિક પ્રકાશનાર છે. તે જર અંગ્રેજી, ગુજરાતી, હોદી અને મરાઠી એ ચાર ભાષાઓમાં પ્રસિદ્ધ થશે. તેની એડિટર મહેશી ખાને ગોધુખ સંવતમાં છે.

—ધારાવાદમાં અવતા ડીએચઆર માસમાં મોટા પાયા ઉપર અખીસ દીઠ સ્વદેશી પ્રદર્શન કરવા માટે નેપારીઓ આજે છે.

—પીસીસ મોલીલાલ નરેદ્રની માંડગી સજ્જા બી. પ. ગવાહિર સાલ નેદરને ગઈ તા. ૩૦ મીએ નેનીતાલ રેલમાંથી છેડી મુકવામાં આવ્યા છે.

—પદ્મા નદીમાં રેલ આલ્યાથી દરક ક ગામેમાં પાણી ફરી વળ્યાં હતાં. તેથી એક દળર માણસો નિરાધાર બન્યાં છે.

—નડી ધારાસભામાં રેમોદેટિક પક્ષ નામનો એક નવો પક્ષ સ્થપાયો છે જેનું પોષ બધા કાયદેસરના ઉપાયોથી સ્વરાજ પ્રાપ્તિનું છે.

—અજમેર ખાને તા. ૧૮ માંથી ૨૧ મી જાન્યુઆરી સુધી અખીસ હારત દીઠ મદાસભાનું ૨૪ મુ અધિવેશન મળનાર છે.

—દિલ્લીમાં એક મેજસ્ટ્રેટની આઝાદી સરકાર અગત્યની અને અંદુરેશ્વર હતી ટખીઆવાળા ખીલાઓની એક મોટી સંખ્યા બાળી નાંખવામાં આવી હતી.

—કેનાવાના દોહીઓની અર્થિક સ્થિતી અંજીસ નેનપગમાં આવી પોલી નેવાળી નામ. દોહી સરકારની સદાય લેવા મરિદ આદિકન ઇંડીઅન નેશનલ ફેસિસના પ્રમુખ થી. તેપણ અલીજ એમ. જીવણજ અને મંગી થી. યુ. કે. જોડા દીઠ મળ્યા છે.

—અમલપુરમાં આદ સાખ રૂષીયાની મુડી રાખી એક ગંગી ખાંડનું ગરખાનું ઉધાડવાનું નક્કી થયું છે.

—અમલપુરના મરુમ મદારાજ રજીજનસીદજીનું જીવન પ્રનાંત નેવું દળર યાંદોમાં ઇન્સાફમાં મી. રેનાલ્ડ વાર્મરો કાપ્યું છે.

—નેશનલ મુનીયન એક સ્ટુડન્ટસ નરકશી જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું કે પહેલીજ વાર ઇન્સાફ અને લેક્સના પુનિ-વસ્ટીઓના પ્રતિનિધિત્વવાળું વાજીવિવાદ કરનાર મંડળ દોહની મુનીવર્સિટીઓની મુલાકાત લેશે. તે મંડળ દોહમાં તા. ૨૦-૨૩ ના રોજ પહેંચનાર હતું.

—મી. એસ. ઇ. મરાઠીએ ઇંદોરની ધારાસભામાં એક અમલનો સાંસારિક ખરડો રજુ કર્યો હતો. એ ખરડો લમ પ્રસંગોએ કરવામાં આવતાં અંગેષર કાચ મુકવાની પ્રવળને ફરજ પાડવાને લગતો ખરડો હતો. ઇંદોરની ધારાસભાએ તે દમણાંજ પાસ કર્યો છે અને દલે તેને મદારાજ દોહરની મંજુરી મળી ગઈ.

—નેરોટ પાસાંમેરડી કમીટી સમગ્ર દોહી સ્ત્રીઓનું ને પ્રતિ-નિધિ મંડળ મયું હતું તેજે વ્દાકર પેષરમાંની સ્ત્રીઓને સગતી બલમજો વિષે પંચાલ કરી નહતી પણ દોહનું સ્ત્રી

આજ રું વાંચી રતું છે. તે તેજે સીધી અને સચેત રીતે જાહેર કરે હતું. કમી સત્તાધિકારની ને પ્રતિનિધિ મંડળ ના પાડી હતી અને મોટી વયે પહેંચેલી તમામ સ્ત્રીઓના મન આપવાનો અધિકાર દોહો લેમજે એવી માગણી મળ-જુનપણે કરી હતી. ને પ્રતિનિધિ મંડળ પોતાનો અવાજ પેટા કમીટીઓને સંજગાવવા ના પાડી હતી અને મુખ્ય કમીટી આમજળ પોતાનું નિવેદન જાહેર કરવા આમદ કર્યો હતો. એ આપદમાં તેને ફતેહ મળી હતી, શ્રીમતી રાજ-કુમારી અક્ષતકુંવરે સંક્રમમાંથી વિદાય થતા સાંનાં વળંમાનપત્રો સામે ફરીઆદ કરી હતી કે, તેઓએ અમરો કાનિ પાંચ પ્રકાશન આપ્યું નહતું અને આનું કારણ ને થીમતીએ એવું જણાવ્યું હતું કે, 'અમે જે નદો સ્વીકારવા ચોખ્ય અપાય તે સ્વીકારવા ના પાડી હતી; એટલુજ નદો પણ બીટીસ જનતાને આપાત પહેંચે એવા દરક વિમારે દસાંબા હતા, તેથીજ બીટીસ જાપાએ અમને વાળખી મુન્સાફ આપ્યો નહતો. ખરું જામે એક મદલની નેતક ફતેહ મેળવી છે અને તે એ કે, દોહી સ્ત્રીઓની માગણીઓ ઇન્સાફની આંખોના સમજવામાં જોવાનર આવી ગઈ છે અને તેઓ તેને પુષ્ટિ આપે છે.'

—મી. એન. સી. ફેલકરે પુનાના "ફરડી" અને "મરાઠા" જો સારે રણ વયે સુધી સંજમ રાખ્યા બાદ ૨૧ વર્ષની વયે નિર્ધાર લીધી છે. તેમજે પોતાના ખુલાસામાં જણાવ્યું છે કે વ્દાવરધાને લીધે તેમની તખીયત નજીક પડી છે અને તેમનામાં કામ કરવાની સકળી નથી, તેથી તેઓ "ફરડી" અને "મરાઠા" ના ફરડના ફરડી તરીકે રહેવા સીપાય બને પત્રોના નંબી તેમજ વ્યવસ્થા ખાતાથી તહલ નિગમ થતા છે. પયસારવમાના જાંખામાંથી તેમની આ નિર્ધાર અલ્પ સારિલ્ય પ્રવર્તિએને જણ લાગે તો છે. મી. ફેલકરે પોતાના મંત્રિને તેમજ મંચ કાંઓને વિનંતી કરી છે કે તેમજે દલે તેમની પાસેથી પ્રસવના, અવલોકન કે અભિપ્રયોની માગણી કરવી નહીં "મરાઠા" અને "ફરડી" ના પાંચપાની જગણે તેમની સેવાની કદર ફરી છે તેમને આભાર માન્યો છે અને કામની લામણી ફાખતી હેલ તેમની હામા પાચી છે. તેમજે રપટ જણાવ્યું છે કે જીવના જે જોમાં દલે પછી પ્રકટ થતા અભિપ્રયો તેમના ન અણવા, જો તેમને કદા લખ્યું હશે તો તેઓ પોતાની સદીયા લખશે.

—અમલપુરના દોહી જાવકાર મી. ઉધયજીની મુજબમાં થી, ધોજળાલ સાહે લીધેલી મુલાકાત હરમ્યાન ઉધયજીએ દોહી વન કળા વિષે દશવેલા પોતાના વિચારોમાં જણાવ્યું હતું કે આપણી પ્રાચીન દોહ સંસ્કૃતીના જમાનામાં જે જાવ કળા હતી તે તેના અસલ સ્વરૂપમાં દમણા ફક્ત ફાંચી દોહમાં જોવામાં આવે છે. મલખારમાં "કથ કાલી" નામે અખીતી વત્સકળા અદેષર અગળ છે. આપણી સંસ્કૃતિને પશ્ચિમના પોટા સજારાના પવનથી મુકત રાખવી જોઈએ. જમંતીમાં મેં અને મારી કપતીએ કહેલા પેલો નેવા પણ સોડો આવ્યા હતા. પુરોવાના બીજા દેસામાં પણ આપણી કળા સારા સ્વરૂપમાં રજુ કરવામાં આવે તો તેની સારી કદર થાય છે. જમંતીમાં મરીજ લોકો પણ ગંધોડા મટે માન થરાવે છે. ગોવેના રાજ્ય કોર્સ પણ બેલ પુરો લેતા નથી પણ તેમજે અમરો એક જેવટ સુધી જોયો હતા અને અમને મુખારકલાદી આપી હતી.

તૈયાર છે!

તૈયાર છે!!

નવાં વર્ષનો અભિનંદન પત્રોકાઓ

હિંદુઓનાં નવાં વર્ષની અભિનંદન પત્રોકાઓ મુદ્રિત આર્ટિપર ઉપર સોનેરી અક્ષરમાં અને તરેહવાર રંગોમાં છપાઈ તૈયાર થઈ છે. કિંમત દરબારી રૂ. ૨૦૦૦ થાય. રૂપાકર્મી આ ઓર્ડરોસેથી મંગલનારાઓએ પોસ્ટાજની પેના ૩ જુદી માંગવી.

મળવાના ઠેકાણાં:

અમલ: રીપોટ ડી રૂમ, મે રફીટ.

બોહાનીસખર્મ: અમલ ખર્મ, ૧૪ ફોર્ટ રફીટ, અને પોલીસ ટ્રેડિંગ કા., ૪ પ્રીમ્સ રફીટ.

પોર્ટોગીસીસખર્મ: મહાલાલ ખર્મ, ૨૫ રોડ રફીટ.

ઈસ્ટ સંડલ: બેંગલોર માર્ક, ૭૬ ઓકમહર્મ રફીટ.

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

	શી. પે
વિનોદ વિહાર (દાસપુર્ણ)	૫ ૬
માધવ (નવલકથા)	૫ ૦
સો સાવિત્રી (નવલ કથા)	૬ ૦
સ્નેહ મગ (નોવેલ)	૫ ૦
વિર વનરાજ (આળો મટે)	૨ ૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)	૫ ૦
મમ અંધન	૩ ૦
મોતીના લેરજી. આમ ૧ સર્વીય (બીએ મ ૨ તેમજ બનાવવાની રીત	૩ ૦
" " આમ ૨ ને	૨ ૦
રાજ તરંગીણી (ઉત્તમ અરણ્યો)	૨ ૦
બાળ ઉખાશી (આળો મટે)	૨ ૦
રાજરત્ન ખીરખજનો દાસ્ય વાંચ	૬ ૦
છત્રવતી હર્મ (કુર્મી હર્મની વા.)	૪ ૦
કુર્મીની દારા (નવલકથા)	૭ ૦
રાગીણી (ઉત્તમ આમબોધથી અરુપર નવલકથા)	૮ ૦
ચમત્કારી ખુન	૫ ૦
સોનેરી ઠાણી આમ ૧-૨	૮ ૦
રાતો ચુલાળ આમ ૧-૨	૫, ૧ ૦ ૦
ઝાંસીની રાણી	૫ ૬
મેરી મેગલ	૬ ૦
જયજયસ્તીના સમે	૫ ૦
શીરીનની કદાવી (વારસી સંભારની કદાવી)	૮ ૦
એરેબીયન નાઇટસ	૫, ૧ ૧ ૦
અલ્લુત મોગીની	૬ ૦
વસંત (આળો મટે)	૬ ૦

આળમેટમાં ગાંધીજી - લેખક: મહાદેવ દેસાઈ. આમાં ગાંધીજી દ્વિતી વીદાય મહા રાજી દેવલ ડાન્ડરંભાં મમા અને રાજ. દેસાઈની પદ્યવા આ સુધીના વેમના આવશે. અને રાજદેવે છે. કિં. રૂ. ૧-૬.

રવી મોધરાણી - લેખક: જાડીમગંદ મરેવાખખ, પ્રમદભાં: મગીય જાડીમ મગીર આમાં ને જાનકી વિચારો અને

સ્વદેશ સેવાના તાલો મગીર ને તેમથી પણ જીવવાનું મળશે અને જીવોને. આમ પત્રોકાઓ તથા કાંતીથી મગીર છે. ૨૮૪ પાનાની જુદર વાર્તા છે. કિં. રૂ. ૩. વિનોદ વિહાર - લેખક: વ. મહેતા. આ ૪૫૦ પાનાની પુસ્તકમાં ૩૬ ન્દાની ન્દાની દાસ્ય રજાથી અરુપર વાંચ છે. વાંચક જુદર વિનોદ વિહારમાં ન્દાશે.

કિં. રૂ. ૫-૬.

આપણું ઉંબરમાં - લેખક: હરેશ્વર મેથાણી. આ ન્દાનાં પુસ્તકમાં મરીમીનું જીવ આલેખ્યું છે. ૩ ને મરીમે. આપણું ઉંબરમાં-મેંડે આપણામાં જુદર છે કવિ આપણે હજુ જીવતા નથી. કિં. રૂ. ૧.

મરત કુર્મીની મરતી - લેખક: મરત કુર્મી. આમાં મરત કુર્મીની જુદી મરતી મરી છે. રસીક અને મોધણી અરુપર છે. કિં. રૂ. ૪-૬.

ઉધીશું - લેખક: ડો. ડ. જગીરદાર. આમાં મે આમ છે. આ બને આમ મળીને ૫૦૦-૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાંચાઓ લખી છે. વાંચનાર જુદર વાંચી આનંદ મેળવશે. કિં. પ્રત્યેકની રૂ. ૩.

કાનમાં કહું - લેખક: 'મેંડ તરણ' આ તરણોને વાંચવા જાવક પુસ્તક છે આમાં "સંતતી નીમમન" ની મગી છે. કિં. રૂ. ૧.

કંઠાજી - સંપાદક: હરેશ્વર મેથાણી આમાં ગુજરાતની મત કથાઓ છે. ગુજરં જીઓ તથા નાજાઓ ને મતો કંઠ છે તેની માર્મિક મોધમ વાંચાઓ આમાંથી મળશે. કિં. રૂ. ૧-૮.

સાહ ટોપી - લેખક: મોહનલાલ મનલાલ મડ. નેજની દીવાલો પાછળ રહેલા યુનેમરોની શું રિજતી થાય છે તે આમાં જુદર રીતે આલેખ્યું છે. કિં. રૂ. ૧.

ગરીબની હાલ - અનુવાદક: ડીકનસીક કાલ કામાં મારના મઠાનોમાં રહેતા મરીમે આખો દીવલ મેળવ કરી અરધે રેટે સુવાં રેટલી દામ વરાળ મટે છે તેનું આમાં વર્ણન છે. કિં. રૂ. ૧.

પદકથા - લેખક: કુર્મીજી. આ ન્દાનાં પુસ્તકમાં જાપાની પછી મરી વાંચાઓ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ઉપજાવેલી છે. આ વાંચાઓ આમ કરીને કુર્મી વખતે માળો માટે છે. કિં. રૂ. ૧-૮.

જેના કાકી - લેખક ૨. મ કાકી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુદા જાપાનાની રે અને કાકીનો કથવા જાવક પરિચય લેખકે આપ્યો છે. કિં. રૂ. ૩.

કિરેકની વાંચો - કર્તા: રામનાથજી વિષનાથ પાદક. આ પુસ્તકમાં ૧૨ વાંચાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નજ કથા, ઉપકાસ, વિનોદ વિજે છે. તેમજ જુદર પ્રેમ દીવલ પ્રેમ વિજે પણ છે. કિં. રૂ. ૨-૬.

વાર્તા વિહાર - આ પાંચ પુકાની ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં ન્દાની વાંચાઓ છે. કથા, મગીર અને કથામય વાર્તાઓથી અરુપર છે. ૨૨ કુર્મી વાંચાઓ છે. કિં. રૂ. ૫-૬.

પરણીતા - વિસરજન - પુજારીજી - આ વાંચો જુદર રસીક નામ ટાચોની લખેલી છે. આમાં મોધ મેવા નેજી ન્દાની રસીક વાંચાઓ છે.

પ્રત્યેકની કિં. રૂ. ૨-૬, રૂ. ૧, રૂ. ૧.

વિરાજવજી - અરવંધાજી વાંચાનો મહાદેવ કરીખર્મ દેસાઈને કરેલો અનુવાદ છે. કિં. રૂ. ૨-૬.

કાન્ધેરોલુન—સંબંધતા: પ્રજાસત્તા સુપ્રસન્ન રહેણાં.

પહેલાં જાણ સુધાના ચરિત્ર, પુસ્તક આખ્યાન, વહવાહ આખ્યાન (વર્ષે આખ્યાનો તથા કાન્ધેરોલુ અરેફ ૮૭૦ પાનાનું છે.

શી. ૬૦
બીએ જાણ નરસીંહ મહેતાની ફૂટી, આખ્યાન-પુ આખ્યાન, વામન ચરિત્ર તથા નરસીંહ મહેતાનાં બંને પ્રસંગોના કાન્ધેરો છે આ પછી ૮૬૦ પાનાનું પુસ્તક છે.

શી. ૪-૬.
સાતજી જાણ આખ્યાન તથા બાલોના મજબૂત તથા કાન્ધેરો છે. ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ પાંચેક પુસ્તકમાં ૪૫૦-૫૦૦ બાલોનાં બંને કાન્ધેરોનાં સંબંધ છે.

શી. ૫૦
‘કાન્ધેરોલુ’—અનુવાદક: ૫૫૫ ગાંધીજીએ આખ્યાન મોક્ષેશ મેથોના સંબંધ. અનુવાદક: ચંદ્રચંદ્ર સુરજ. શી. ૨.

કાન્ધેરોલુની રસમદર—સંપાદક: જોષીચંદ મેથાણી. આખ્યાન ૫ જાણ છે. આખ્યાન અંદર મોટી ફૂટાઓ અનુવાદ સાથે છે. આ ફૂટાઓ વિશેના છે અને એમાં સુરાતન અને રેકમહાની સર્પા છે. કીમત પહેલાં છે. આખ્યાનની શી. ૨-૬ પ્રત્યેકની, ૩-૩, ૪-૩ શી. ૩-૭, ૫-૩ શી. ૩-૩.

આરત પુસ્તક પ્રવાસ આદેશ—ગીતર મુ રહેણાં. આખ્યાન આરતની મુક્તી કાન્ધેરો પદ્મ કુન્ડાના આંતર મુદર રીતે આંતર આંતર છે. આખ્યાન તરીકે લીજરત, આખ્યાન, મુદર, વીરને લીજર, વીરે ૨૨ આંતર છે.

શી. શી. ૨-૬.
આખ્યાન(નવેકન—આ ૬૩૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ આપ્યા છે. વાંચકો ૧૨૪ જુદી જુદી અવન વિષયોના ૨૦ થી કહેશે. શી. શી. ૭.

તજુખા—આખ્યાન ૧, ૨, ૩. લેખક: મુખેશ, આ પાંચ પુસ્તકમાં કુદરે વાંચકોનાં સંબંધ છે. આ પાંચે બાંધે આંતરવર, પ્રજાસત્તા તેમજ પામોંક તથા રાજકારી વિષે નથી વાંચકો વાંચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું એક એક પુસ્તક છે. શી. પ્રત્યેકની શી. ૪-૩.

આખ્યાન બેજાણ—પ્રવેશક: મેથાણાના જીવાભાઈ પટેલ નંબાજમાં મુદર ઇન્ડિયા કંપનીના અમલદારોએ એ આખ્યાનો છે. તે વિશે કુદરે માંધીની આ પુસ્તક માંથી મળશે. શી. શી. ૧-૩.

સાંભળની વાતો—અનુવાદક: રજીસ્ટ્રાર મેથાણી. આખ્યાન વાંચકો કાન્ધેરો રેકમહાની રીતે નવાની રહે છે અને નથી વાંચકો નવજીવન અને વંચ પ્રત્યેકમાં પ્રમદ થઈ મુદરો છે. શી. શી. ૧

જુજાલો દીપક—આખ્યાન ૧, ૨. અનુવાદક: કાન્ધેરોના મેથાણી. આખ્યાન મેથાણ રાજ્યના જન કાન્ધેરો પ્રત્યેક છે. આ કુદરે એક પુસ્તકમાં અનુવાદ છે વાંચકોને આખ્યાન છે અને કાન્ધેરોની વાંચકો છે.

શી. અનુક્રમે શી. ૨-૬ અને શી. ૧-૧૦.
આખ્યાન(નવેકન—અનુવાદક: પ્રજાસત્તા દીક્ષીત. આરતવાસીઓને રાજ્ય મેથાણ આખ્યાન આ પુસ્તક છે. વાંચકોને કાન્ધેરોનાં વર્ણનો છે. શી. શી. ૩

જુજાલો દીપક—કીમતરી મેથાણી—કાન્ધેરો શી. નેમ અખ્યાન, આ ૧૨૦૦ પાનાની કીમતરીમાં એક એક

અખ્યાન મેથાણ, મુજરાનીમાંથી કીમતરી અખ્યાનને કીમતરીમાં મેથાણ, તેમજ આખ્યાન કાન્ધેરો મેથાણ મુજરાની કીમતરી પછી છે. કીમત ૫૦, ૧-૦-૦

સત્યની શોધમાં—અનુવાદક: જોષીચંદ મેથાણી આ ૨૦૦ પાનાના પુસ્તકમાં સામાજિક વાંચકો છે. આખ્યાન અવને આંતર મુદર મુદરો છે ને આખ્યાન કાન્ધેરો. શી. ૨-૧.

આખ્યાન ઉપયોગી

અનુવાદક: મેથાણ, સંપાદક: રમણલાલ શાહ
૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચેનાં આખ્યાન ઉપયોગી પુસ્તકો છે. શી. ૫૦.

પુ. ૧	કાન્ધેરો કાન્ધેરો	૦ ૨૦
પુ. ૨	કીમતરી મેથાણ	૦ ૧૦
પુ. ૩	જુજાલો	૦ ૧૦
પુ. ૪	દનદન દન	૦ ૧૦
પુ. ૫	કાન્ધેરો સમજાવું?	૦ ૧૧
પુ. ૬	ટોલસટોપની નિની કાન્ધેરો	૦ ૧૦
પુ. ૭	મેથાણ ને કાન્ધેરો	૦ ૧૧

આ કાન્ધેરો પુસ્તકમાં આખ્યાનને રેક પ્રત્યેકની માલતી અને રમણ મેથાણ રહેશે આખ્યાન સેટ વેચારને કીમત શી. ૫ ૬

ટાંસવાલ મુનાઈટેડ પાટીદાર સોસાયટી

દીવાળી મહેતસવ

ઉપથી સોસાયટીના આખ્યાન નીચે દીવાળી મહેતસવ ઉજવવા એક જાહેર મેથાણો તા. ૧૮-૧૦-૧૯૩૩ ઉપવારના સંજના આખ્યાન વાંચકો ૬૯ દેરેક રેક, દેરેકસખર્ગ, પાટીદાર કોલમાં થશે અર્થાં ટાંસવાલમાં વસતા પાટીદાર આખ્યાનમાં અને આખ્યાનો ઉપરાંત સર્વ કીમતરીનાં પહેલાં પદાર્થો વિનતી છે. દીવાળી જેવા મહાન પવને દિવસે દેરેક આખ્યાનોને વાંચકોનાં મંદિરો રાજ્યનાં બધે રાખવા આસ આખ્યાનો છે.

બી. ૬. પટેલ.
૨. વાંચકો.
જો. મંદિરો.

મફત! તદન મફત!!

ઉપયોગી માહિતીવાળું વેચવિચાર પુસ્તક કુદરે પછી કીમત ૬૦ પાક અર્થ વચર તદન મફત મળે છે. મંદિરો.
મદન મંદિરો મુદરો, અમનમર, કાન્ધેરોનાં.

બનાના

મેથાણ પાટીદાર મેથાણ પાટીદાર મેથાણ મેથાણ (આખ્યાન ૬૦૦), કીમત શી. ૧૦ શી. એ. ૬. વાંચકો મેથાણ મેથાણો આખ્યાન ૬૦ થેની રહેશે.

LARGE SELECTED BANANAS

20/- Crate C.O.D., P.O.R. Durban.

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist,

64, Prince Edward Street, Durban.

'Phone 327 Tel. add. "Lalopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફળ અને વેજિટેબલ માટે ઈંગ્લીશ મોર્ચન્ટ ઈપર ખાસ
ધ્યાન રાખતાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરેલા.
P. O. Box 755. 250 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફળ અને વેજિટેબલ માટે ઈંગ્લીશ મોર્ચન્ટ ઈપર ખાસ
ધ્યાન રાખતાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરેલા.
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

અઠવાલિક પંચાંગ

વાર	બીરતી	રોડ	મસજીદ	પારસી	મુસ્લિમ	ક્રી. મી.
	૧૬૩૧	૧૬૨૬	૧૬૫૨	૧૬૦૩	૧ મી.	૩ મી.
	આઠ- ટામર	આસો	આખર	ગેદ		
કુલ	૬	૪	૧૫	૩૨	૫ ૩૦	૬-૦
કની	૭	૪	૧૬	૧	૫-૦૬	૬-૧
રી	૮	૫	૧૭	૨	૫ ૨૮	૬-૨
મંગ	૯	૬	૧૮	૩	૫ ૨૭	૬-૨
બુધ	૧૦	૭	૧૯	૪	૫ ૨૮	૬-૩
શુક્ર	૧૧	૮	૨૦	૫	૫ ૨૩	૬-૩
શનિ	૧૨	૯	૨૧	૬	૫ ૨૨	૬-૪

'Phone 3167. Box 316. 82, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHIA MORAR MATYADKAR.

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

ફળ અને વેજિટેબલ માટે ઈંગ્લીશ મોર્ચન્ટ ઈપર ખાસ

ધ્યાન રાખતાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરેલા.
P. O. Box 755. 250 Bond St. Durban. 70

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફળ અને વેજિટેબલ માટે ઈંગ્લીશ મોર્ચન્ટ ઈપર ખાસ
ધ્યાન રાખતાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરેલા.
P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

RAJCOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Muster and Home Hearns at Moderate Charges. Fresh Flowers
and Wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

15 Cross Street, Durban. Phone 4764 Cent.

MANAGER K. M. FRANCIS.

ફળ અને વેજિટેબલ માટે ઈંગ્લીશ મોર્ચન્ટ ઈપર ખાસ

ધ્યાન રાખતાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરેલા.

ફળ અને વેજિટેબલ માટે ઈંગ્લીશ મોર્ચન્ટ ઈપર ખાસ
ધ્યાન રાખતાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરેલા.

ફળ અને વેજિટેબલ માટે ઈંગ્લીશ મોર્ચન્ટ ઈપર ખાસ
ધ્યાન રાખતાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરેલા.

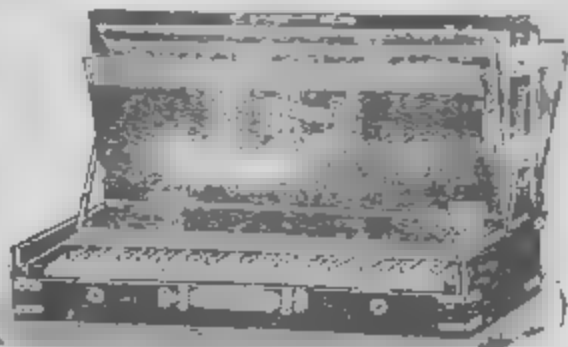
માત્ર થોડા વખત માટેજ.

અમુલ્ય સાધન.

વહેવો ને પહેવો.

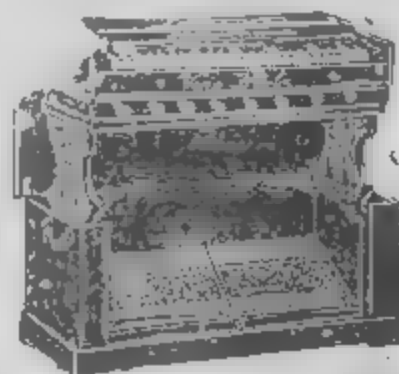
હાથના વાજ રીડ હારમોનીયમ.

પગના વાજ રીડ હારમોનીયમ.

ફળ અને વેજિટેબલ માટે ઈંગ્લીશ મોર્ચન્ટ ઈપર ખાસ

ધ્યાન રાખતાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરેલા.

પા. ૩-૧૦-૦.

પા. ૨-૧૫-૦.

પા. ૧૦-૧૦-૦

બહુ મોટા માસના ઈંગ્લીશ મોર્ચન્ટ ઈપર ખાસ ધ્યાન રાખતાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરેલા.
P. O. Box 755. 250 Bond St. Durban. 70

ફળ અને વેજિટેબલ માટે ઈંગ્લીશ મોર્ચન્ટ ઈપર ખાસ ધ્યાન રાખતાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરેલા.
P. O. Box 755. 250 Bond St. Durban. 70

ફળ અને વેજિટેબલ માટે ઈંગ્લીશ મોર્ચન્ટ ઈપર ખાસ ધ્યાન રાખતાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરેલા.
P. O. Box 755. 250 Bond St. Durban. 70

Indian Opinion

No. 41—Vol. XXXI

Friday, October 13th, 1935

Published for the Proprietor by the Editor, at the Indian Opinion Press, 11, Market Street, Singapore.

કર્ણધાર

[કાવ્યના પ્રથમના બધા ના સંગ]

મધ સમુદ્ર નાથ અમારી આ છે! કર્ણધાર!
આ છે! તારણધાર!
જાતના પાસે બધાનું માલે ત્રીજા કદે ચમકાવે,
જાણ સારું મીઠું છે માંડી,
દીસે ન હો દીવાલંડી. ૧

સામર ઉળે માન કરીને જીજ્ઞાસા પારી રંગ,
જીજ્ઞાસા પારી રંગ,
સાવધ એકસો એક વાં પળે પડે કાળ-નિભર
સંભાળી નાથ દેવારે
કેટલી વિચાર માનવી તારે. ૨

ધાર નિશાને જળચર મીઠા ચાલિશ કર્ણધાર!
આ છે! તારણધાર!
તું વિષ્ણુ બીજા કંઈ અમાને વારી ઉતારે પાર!
અમારો એક તું તારો,
તું તો અમ પૂવ સિતારો. ૩

નેત્ર પડાયે ધાર પડી તો જગાડાયે કરી સાર
જગાડાયે કરી સાર,
કરીએ ધાર પડાયે અર્ધ પડીએ જાણ વાર,
એવી અમ રેવ છે જાણી
તોએ તારી આંખડી શણ. ૪

મારગ તણી ખમ ન હોને તું વિષ્ણુ કર્ણધાર,
આ છે! તારણધાર!
તું બનાવે તે ભોમ અમારી બધું ત્યાં નિધરે
પછી તે હોય કિનારો
હોયે વા મેલમે આરો. ૫

આજ રહે છે, વાસ રહે રહે સાગર સાથ,
રહે સાગર સાથ,
મુક્ત તારે હાથ મુક્ત હો (મંતા એની તાત!
જુડા સહુ શમ છે કીધા
સોંપી તને માણજ દીધા. ૬

માત્રા કેટલી આપણી આ તો આ છે! કર્ણધાર!
આ છે! તારણધાર!
જીવિતપણે કરીએ તને કેટલી નમસ્કાર
કેટલી ત્રીસ નર ને નારી
તેની તે તો નાથડી તારી. ૭

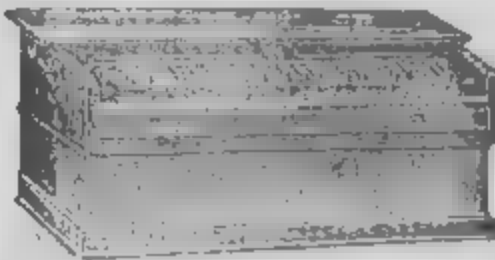

સરદાર ફલ્ગુટ; સરદાર ફોન

ફરેક ભાતના સરદાર ફલ્ગુટ
ફરેકભાવ્યમ અને સરદાર ફોન
આધારેન આમારી પોતાની
ફેકરીઆ ખનાવવામાં
આવે-છે. વધુ વિગત
આરે કોડ આનાનો
સ્થાપ શિકલી ફલ્ગુમ
મંગાવી આવી ફરે.

ચેતર્સીંગ ગુરખસર્સીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દેડે ઓશીમ અને મારખાનુ-ખેલવાડી પ મી ગલીના નાંક, રહેલે સેન્ટ્રલસ્ટ રોડ, મુંબઈ, ઇ.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. ખાનુ ઓશીમ અને મારખાનુ ૪૪૪૫૮ કાલખોલો રોડ, મુંબઈ. ૨.

૨૪ કલાકમાં ફાવડો કરનારે જગત્સિદ્ધ

સપટલોશન

દરજ, ખજ, ખુલ્લી, ખરજુ' વિગેરે ચામડીના ફરે ફેપર આકસીર દવા છે.
કપડા ફેપર દાઢ પડતા નથી. વધુ ઓકડીખીસને.માં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
કો. આ. રના છે આના, પોસ્ટલ પેકીંગ ચાજુ છુદો. આખરેદાર એજન્ટો ઓકડે છે.

સપટ કંપની, કાલખોલો રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

બી, ઉપાઈ, માકલ, વંદા, માખી,
અવળા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

ગ્રામીન પાનાવડ. કકત હીનામાં વેચા. છે

Box 247 & 317

Tel. "Khatel."

HOOSAIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

સોલસ ૨૪૭ અને ૩૧૭ રેલીમાર બેકરસ "ખતી"

હુસેન હરમાઇલ (સરદારમલ વાલા)

ગ્રામીન પેકે-અર એજન્ટ.

કેપ્. વ. આશીકા

64

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging.

17, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never attacks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક ભેરો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સેવા ફક્ત એક જ જગ્યાએ જ ખરીદો તો જ તમે ખરેખર તે જ માલ મળી જશે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સાવચાલી કપડાને કાલ પડતા નથી અને સાવચાલમાં તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સ્ટોરમાં રાખવો અને તે જ બ્લુ સાવચાલ બકામલ ફક્ત એ જ જગ્યાએ જ ખરીદવો કે જ્યાં કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વેચાય છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ એક જ જગ્યાએ જ ખરીદવો અને તે જ માલ મળી જશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

ફોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ડેબલ ચઢાવનાર

નાટાલના નંબર એકના બનાના, પકાતા પકાતા વિગેરે ચીનિ ઓરડર ખરીદી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર બતી રખરખ રાખી સાદો માલ, સારી પેકીંગ કરી ડીલિવર બાવશે માલવામાં આવશે.

કેપ ટાવીનક, ડ્રાઇવાલ, ફોર્કેટ, રોડસીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ રોકાણમાં આવે છે.

સંખ્યા : ૨૧૭ જુલા,

પા. ભા. નં. ૫૨૧. ૮ ફેબ્રુઆરી,

દરબન, નાટાલ.

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phoenix Postage free on all books.

Address:— Indian Opinion,
PHOENIX, Natal.

A Short History of the World	2s. 6d.
Black tales of Hindusthan	7s. 6d.
The Story of the Ramayana	2s. 6d.
Great Thoughts of Mahatma Gandhi	2s. 6d.
The Epic Past	5s. 6d.

MAHATMA GANDHI

(His trial—An Idealistic Policy in the twentieth century) 2s. 6d.

J. C. BOSE

His discourses and writings with a biographical sketch and portrait 5s. 6d.

BHAGWAT GITA

With text in Devanagari and translation by H. Anand Beasant in English.

Pocket Edition	1s. 6d.
Large Student Edition	3s. 6d.

THE HEART OF HINDUSTHAN

Essays on the Heart of Hindustan, The Hindu Dharma, The Hindu Idea of God, Islam and Muslim Thought, Hindu Thought and Christian Doctrine, Buddhism and Indian Philosophy.

New and Revised Edition 2s.

THREE GREAT ACHARYAS

Sankara, Ramanuja and Madhva are the three Great Acharyas whose teachings hold sway over the bulk of the Hindus all over India. They are equally appreciated by the best thinkers of the day even among the Oriental scholars of Europe and America. An attempt is made in this book to give critical sketches of their life and times together with an exposition of their respective philosophies. CONTRIBUTORS: Pandit S. Tatyababai, Dr. S. Krishnaswami Aiyangar, Prof. Rangacharya, Mr. C. N. K. Aiyar, Prof. F. Rajagopalachari, Prof. Subba Rao 4s.

EMINENT MUSSULMANS

CONTENTS: Sir Syed Ahmed, Sir Salar Jung, Nawab Mohsin-ul-Mulk, Bahadur Shah Tyebat, Bahadur Shah II, Sayyid Syed Mahmood, Syed Amir Ali, The Aga Khan, Sir Mahomed Shah, Sir Ali Imam, Syed Hassan Imam, Yusuf Khan, Sir Khair-ud-Din, Bahadur Khan, Ali-ud-Din Khan, Syed Hassan Ali Khan, Justice Shauk Han, Sir Mahomed Iqbal, Sir Mahomed Habibullah, Sir Abbas Ali Baig, Jinnah, Sir Abul Kalam, Mr. Hyder and the All Muslims. 6s.

ON KHADDAR

(By Dr. PATTABHI SIVARAMAYYA)

In this handy book, Dr. Pattabhi Sivaranyaya traces the causes that led to the destruction of many ancient crafts and industries of India. He also discusses by facts and figures the great advance the country has made by the step Mahatma Gandhi took by exalting the position of Khadi from up to the pedestal of a patriotic plank in the Congress platform. 1s. 3d.

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatists. Written on the lines of Lamb's "Tales from Shakespeare." Contents: Vision of Vasudevanta, Arimanta, Mitabhaktanta, Sakuntala, Mahabharata, Vikramorvasya, Malati-Madhava, Ragasudha, Karmavali and Madhukhama. 3s. 6d.

Indian Tales of Fun, Folly, and Folklore. Revised and edited by Prof. P. C. Sankaranarayanan, M.A. This is a collection in one volume of the Tales of Tenniraman, Marudai Ramana, Raja Balam, Kamali Wit and Wisdom, The Sow-in-law Ahobai, Rays and Appaji, Folklore of the Telugus, and Indian Tales. —2s. 6d.

Sakuntala. By Kamala Sathianathan, M.A. A prose version in English of Kalidasa's drama. 1s. 3d.

THE LIGHT OF ASIA

Being the life and teaching of Gautama, Prince of India and founder of Buddhism. 2s. 9d.

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

Written by two English priests who have thrown in their lot with India, this unique combination of the Indian outlook to the West, its long and wide great moral and spiritual issues underlying recent political events in India. The first chapter deals with the important attainment of freedom of India. The second and third chapters give an account of Mahatma Gandhi, the "Naked Fakir" and an account of the most fundamental of his teachings—Satyagraha, and the last chapter estimates the part which the Christian Church should play in this new free India. 6s.

MAHATMA GANDHI

THE MAN AND HIS MISSION

This is an enlarged and up-to-date edition of Mr. Gandhi's life and teachings, with an account of his activities in South Africa and India, a sketch of the Non-co-operation movement, his great march in connection with "Salt Satyagraha," his arrest and imprisonment, the Poona Inter-view, the Sapru-Lankar negotiations, the Round Table Conference, the Gandhi-Irwin Pact, the Balfour and the agreement with Lord Willingdon, down to his departure for London to attend the Round Table Conference and his message from "Nagasaki."

With appreciations by the Rt. Hon. Sir John Simon, Lord Curzon, Lord Halifax, Sir John Simon, Mr. Andrews, Mr. Dalrymple, Lord Balfour. 2s.

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Banker.

This book is edited by Mr. K. P. Kesava Menon and contains a Foreword by Mrs. Surojini Naidu. It contains the full report of the Trial of Mahatma Gandhi including Mahatma Gandhi's statement, the Judgment and Mahatma Gandhi's reply. It also contains the offending articles for which Mahatma Gandhi was arrested and description of the scene at the Ashram when he was arrested and other interesting subjects dealing with Mahatma Gandhi.

Price Two shillings.

Satyagraha in South Africa

By M. K. Gandhi.

Price 9 Shillings.

Self-Restraint

Versus

Self-Indulgence

By M. K. Gandhi

Price 3 Shillings

The "Friends of India" Series

These are short biographical sketches of eminent men who have laboured for the good of India. Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian Affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece. To be had at this Office.

Lord Morley,
Sir William Wedderburn,
Mrs. Annie Besant,
Charles Hindleugh,
Henry Fawcett,
Sir Henry Cotton,
Row. Dr. Miller,

Lord Ripon,
Lord Minto,
Edmund Burke,
John Bright,
Mr. A. O. Hume,
Lord Macaulay,
Sir Edwin Arnold

Lord Hardinge.

Price One shilling each.

Mahatma Gandhi's Speeches And Writings

AN OMNIBUS EDITION

We have just received an omnibus Edition of Mahatma Gandhi's Speeches and Writings from Messrs. S. A. Natesan & Co., Publishers, George Town, Madras (India). It is the fourth and new edition on Mahatma Gandhi's Writings and Speeches, including passages. This latest edition is perfect and considerably enlarged with the addition of a number of important articles, being "Young India" and "My Experiences in the Town of London". The collection has over 1000 pages of well arranged matter ranging over the whole period of Mahatma Gandhi's life. The volume begins with the South African Indian period and covers his views on Indian labour and trade in the Colonies, his own experiences in South Africa, his pronouncements on the South and his personal affairs, his discourse on the Swarajist State and Satyagraha and his views on the Non-cooperation Movement, besides select papers on the Khilafat and Punjab wrongs, the Congress, Swadeshi National Education and Swaraj. It also includes Mahatma Gandhi's famous letters to the three Viceroy, Lord Chelmsford, Lord Irwin and Lord Linlithgow. Select extracts from his celebrated Autobiography, his famous Statement before the Court of the President of his Congress Presidential Address and other public utterances, his Speeches and Messages during his great march to the Salt pans of Gandhi, the full content of his Agreement with Lord Irwin and the Speeches implementing the Pact. Then there are his speeches at the Second Round Table Conference followed by the Willingdonnath correspondence. Another section contains his important studies on the Hindu Muslim question, while the statements on the problem of non-cooperation followed the famous letter by Mr. Ramesh Chandra Datta and the Epistle which resulted in hanging of the Emperor's Award. Yet another section gives his reminiscences of great leaders like Gandhiji, Pharoosah Mahla, Babu Gangadhar Thakur, C. R. Das, etc. The volume contains also a variety of subjects of interest and interest studies with numerous photographs, maps and illustrations, numerous illustrations and portraits.

Biographies of Eminent Indians

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait giving a succinct biographical sketch and containing copious extracts from the speeches and writings of the personages described.

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait	
Dadabhai Naoroji,	General Krishna Gokhale,
Rabindranath Tagore,	M. K. Gandhi,
Baldevdutt Tyabji,	Krishna Das Pal,
Pundit Madan Mohan Malaviya,	
The Right Hon. Sayyid Amir Ali	
H. H. Sri Sayam Rao Gokhale,	
Sir Sayad Ahmed Khan,	H. H. The Aga Khan,
Sayyid Ramtirth,	V. Krihananjan Aiyer
Dewan C. Rangachari,	W. C. Bannerjee
A. M. Bose,	Ram Varma,
Kashinath Framjee Telang,	
Jahwar Chandra Vajzangar,	Tara Nath,
Sir Salim Jung,	V. P. Madhavan Rao,
D. E. Wacha,	Sir, Phirooseshu Mehta
Sri Ramkrishna Paramahansa,	
Ramkrishna Mahomed Sayam,	
Dr. Rash Behari Ghose,	Lat Mohan Ghose,
Nayab Mahomed Mulla,	Sir C. Sankaran Nair,
Raja Ram Mohan Roy,	Behramji M. Malabari
Babu Surendranath Banerjee,	
Rao Bahadur R. N. Mudholkar	
Price One shilling each.	

INDIANS IN SOUTH AFRICA

Helots within the Empire
AND

How they are Treated.

By HENRY E. L. POLAK.

Price 2 Shillings.

The Story of My Experiments with Truth

Autobiography of Mahatma Gandhi
Vol. I. Price S. 10. 6. pence

CAMPAIGN AGAINST UNTOUCHABILITY RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

The following books can be had at this office. Remittance to be sent together with the order. C.O.D. orders will not receive attention.—Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

THE EPIC FAST (By IVABELLA)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading upto the Verdonk Pact, with all relevant documents. 120 Pages, 2s. 6d.

FLIGHTED WORD (By G. RAJAGOPALACHARI)

The case for the law, introduced by Mr. Ranga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in this book. It is a complete exposition of the history and object of the legislation and meets all the objections raised. 34 Pages. 9d.

"MY SOUL'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully revised, authoritative edition of what Mahatma Gandhi has recently said about the Anti-Untouchability Movement in his arguments and interviews. The book has been compiled and edited under his immediate direction.

154 Pages. 1s. 6d.

GOLDEN NUMBER

OF
"INDIAN OPINION"
1914

SOUVENIR OF THE
PASSIVE RESISTANCE

MOVEMENT IN SOUTH AFRICA.

1906 — 1914

Price 2 Shillings.

Joseph Doke

The Missionary-Hearted
Price 5 Shillings

મહત્ત! તદન મહત્ત!!

ગ્રંથગોષ્ઠી માહિતીવાજ્ઞ વૈકલિષ્ઠ્ય પુસ્તક ૫૪૬ પૃષ્ઠ કિંમત

૬ અપાલ અર્થે વગર તદન મહત્ત મળે છે. મંગલો.

મહત્ત મંજરી ફામેસી, ભખનમર, હાલીવાસા.

બનાના

શ્રી ૨૨૨૨૨૨૨૨ ૨૨૨૨૨૨૨૨ ૨૨૨૨૨૨૨૨ ૨૨૨૨૨૨૨૨ (બાકરે ૨૦૦), કિંમત રૂ. ૨૦ સી. એલ. ડી. તારીખે બાકરે શ્રી ૨૨૨૨૨૨૨૨. આદુ ૨૨૨૨૨૨૨૨.

LARGE SELECTED BANANAS

20/- Cash C.O.D., F.O.R. Durban.

G. M. AHMED.

Fruit Exporting Specialist.

88, Prince Edward Street, Durban.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE: Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee Indian Sports Ground.

Indian Opinion

No. 1-42—Vol XXXI, Friday, October 13th, 1933

Registered at G.P.O. as a Newspaper.
Price: Fourpence

CONTENTS.

	Page
NOTES AND NEWS.	317
LEADER -- Retrospection	318
OTHER ARTICLES:--	
Agent's Memorandum To Commission.	319
South African Repatriates Meet In Madras.	320
Mr. G. A. Natesan's Services.	
—Tribute by Mr. H. S. L. Polak.	321
Colonial-born And Settler's Indian Association.	322
Transvaal Notes.	323
Indian Women In Pretoria.	"
The Late Mrs. Anna Besant.	"
The Colour Problem In America.	326
Transvaal Asiatic Land Tenure Act.	327
Colonization Inquiry	328
News In Brief	"
OBITUARY.	"
SPORTS.	329

Notes and News

Mr. Natesan Completes His Sixtieth Year

WE have received by this mail from Indian souvenir of the completion of the sixtieth year of the Hon. Mr. G. A. Natesan on August 24, 1933. It is a beautifully brought out publication with portraits of Mr. and Mrs. G. A. Natesan and his sons and illustrations of his home and works. It is full of well-deserving tributes to Mr. Natesan by distinguished Indians and Europeans from throughout the country and overseas.

The name of Mr. G. A. Natesan is well-known to Indians in South Africa as being one of the ardent sympathisers and supporters of their cause from the days of Passive Resistance when Mr. H. S. L. Polak went out to state the case of the Indian community before the people of India. We are therefore a little disappointed that South African Indians had not the opportunity of having their appreciation recorded in Mr. Natesan's Souvenir.

Mr. Natesan has always taken a very keen interest in Indians overseas and has always championed their cause through his *Indian Review* and through other useful publications. He is at present engaged in editing an up-to-date edition of the South African Indian question which we have no doubt will be a useful text book for all students of and those interested in the question. We reproduce elsewhere in this issue, Mr. H. S. L. Polak's message appearing in the Souvenir in which Mr. Polak describes vividly the services rendered by Mr. Natesan to the Passive Resisters who were deported to India. We fully endorse the sentiments expressed by Mr. Polak and join with him in wishing Mr. Natesan many more

years of happiness and prosperity to continue the noble work he is doing for his countrymen in and outside India.

Residential And Trade Segregation

At the annual Congress of the Transvaal Municipal Association held last week in Johannesburg the "Asiatic menace" was discussed on a resolution submitted by the Bethal delegate Mr. J. F. Louw, asking that representations be made for legislation to empower local authorities to demarcate special areas where Asiatics might reside and trade, and to curb the commercial activities of Asiatics "as far as new licences and transfer of existing licences are concerned and also as far as the class of business to be carried on by Asiatics is concerned." Mr. J. F. Vermooten (Bellville) said the discussion was a waste of time. "Who was keeping the Asiatic in this country? We ourselves; we should therefore not complain. I am sorry to have to make these remarks. But in an effort to get things cheap our people do business with Asiatics." Mr. L. Honstedt (Pretoria) contended that the Asiatic menace was at present greater than ever before. After further discussion the Bethal resolution was adopted without opposition.

So the Transvaal Municipalities have unanimously decided to make representations for legislation empowering them to segregate Indians both in so far as residence and trade is concerned and to dictate as to what class of business may or may not be carried on by Indians. If these powers are granted and if the Indian community is so meekly submit to them then the colonization scheme for which the Congress is so ardently working will have been fully justified. It is a grave issue for the Transvaal Indians to decide.

Five Years Plan For Indians In South Africa

In the course of an article in the *Indian Review* on "Indians in South Africa" Mr. C. F. Andrews writes:—

"At the end of the present year, if what I have already planned is carried out, it is my earnest intention to go out again, for the eighth time, to assist the Indian settlers in Natal. The one great hope I have in my mind is that, on this occasion, I may be able to do something to move the last vestiges of the repatriation evils from the Indian community and to obtain their full and frank recognition as an integral part of the life of Natal which is very rapidly becoming their own birthplace and the only home they know. Physically they thrive there better than in India itself; and if certain restrictions can be removed and liberties achieved, they should advance in other directions also. By a great united effort of cultural and technical education, they should be able in five years' time to prove themselves an indispensable asset to the common life of Natal, and if they can thus show their sterling worth, they will be able to claim a full and their own inalienable right political citizenship which has been denied them hitherto."

RETROSPECTION

ERE this issue reaches the hands of our readers the Hindus will be celebrating their New Year. While the old year is closing, we might just make a cursory glance over the past. Looking back we do not find much that we could rejoice over. Let us first consider the position as it affects our community generally. It has always been considered that while politically we may not be quite happy in this country economically we are doing so well as to arouse the envy of certain sections of the population. Though that may have been true to some degree in past years it certainly is not true during recent years and especially during the past year or two. Depression is world-wide and the Union of South Africa is not left untouched, though it might not perhaps be in a better condition than any other parts. It has, however, had a greater effect on the Indians they being voiceless and voteless and therefore neglected together with other non-Europeans. Unemployment too is world-wide but whereas others are affected by natural circumstances, Indians in the Union are affected in a peculiarly abnormal way. They belong to the darker races and are therefore the Cinderellas. They have to make room for the white man.

While these two questions are affecting the Indian community throughout the Union generally, in the Transvaal we find our brethren undergoing additional sufferings under the Land Tenure Act and the Mines Control Ordinance and now the Municipalities are seeking further powers to set up Indians into segregated areas and thrust them to a certain class of labour.

In addition to being thrown out of employment to make room for the white man, restrictions in regard to trading facilities are increasing throughout the Union in so far as the Indian is concerned thus augmenting the number of unemployed.

The recent judgment by the Appellate Division in regard to segregation in Post Offices, in the case of Rasool versus the Postmaster General, is so damaging that the authorities may make distinctions based on race or colour any and every where without a hindrance.

This pin-prick policy added to the state of affairs of depression is nothing more than a policy of coercing the Indian

out of this country and together with it there is the Colonization Inquiry Committee just widening the outward door for him.

Looking at the brighter side we must acknowledge the small mercies received. About 300 out of over three thousand unemployed have been given relief by the Government and a comparatively liberal amount has been given for technical classes being conducted by the Indian Technical Committee in Durban. In other respects in the matter of education even after six years have passed since the Cape Town Agreement Indians are still lagging behind other sections. Over-optimists will ask: "Has not the Agent done anything for you?" The reply to that will form the subject of a separate article. We will therefore not discuss it here beyond saying that the Agent has been able to bring us no substantial relief, nor will he ever be able to. Whatever we will be able to achieve will be mostly through our own efforts.

And that brings us to the question as to what we ourselves have done for our own advancement? Looking back to the past we cannot say that we have done much. That 15000 of our brethren have left this country under the assisted emigration scheme is a sad commentary on the interests we have at heart of our poorer brethren. To say that we were helpless is beside the truth. The truth is that we ignored them in the mean hope of enjoying better conditions in this country. We have committed a sin and the sooner we make up our mind to atone for it the better. Efforts are being made for the uplift of our poorer sections by individual selfless workers, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, the Indian Technical Committee and the Indian Child Welfare Committee, these three are composed of a band of selfless workers who try to do their best to serve the interests of our poorer brethren, but they find themselves handicapped of funds, for the richer do not come to the rescue as liberally as they should. A community that neglects its poor is not worthy of being called a civilised community. The civilised world will judge us not by the 15000 that we have sent away from this country and by how enthusiastically we are helping the Govern-

ment to send out more for our own future happiness. It will judge us by what we have done for their advancement. To state the matter in a nutshell we have been during the past out to serve our own selfish interests.

Coming to the general conditions we find strife within our own ranks, strife among the rulers, strife throughout the world. Rivals are fighting with each other for domination and the poor, voiceless and the down-trodden are groaning under the iron heels of the tyrant ruler. Sin is predominating and righteousness is at an ebb. Is it any wonder that nature is going against us and that we have no rain? Is it not a mockery to hold prayer meetings for rain when there is no real repentance for the sins we have and are continuously committing?

It is our fervent prayer in our coming New Year that the Almighty may in His great mercy awaken the consciousness of the people and guide them to the true path of righteousness and bring peace and happiness to all living beings.

Agent's Memorandum To Commission

The following memorandum was submitted on October 8, 1933, to the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission by the Agent of the Government of India in South Africa:-

I, before proceeding to make suggestions for the consideration of the Commission I wish to make clear the point of view from which they are offered. I am aware of the terms of reference to the Commission and realise that a considerable portion of the enquiry now being held must be devoted to an examination of areas to be exempted and parts of separate lands or sites. In regard to such areas I do not propose to make any specific recommendations. In the first place it is not possible for me to collect the detailed information which would be required before any such recommendations could be made. I understand that the Commission have their own maps of all the townships concerned and that different parties to the enquiry, including Municipalities, have supplied statistics regarding occupation by various classes of the population. Further information is also available to the Commission from the forms submitted by non-European occupants of proclaimed land under Section 5(b) of Act 36 of 1932. In the second place pre-emptive claims have been made in different municipal areas by various parties concerned, including Indian Associations, and these claims have been discussed in detail in the course of the evidence so far heard by the Commission. I have no wish to comment in detail upon the facts and figures already laid before the Commission but I feel it incumbent upon me to suggest certain considerations which I trust the Commission will keep before them when adjudicating upon the evidence whether with regard to areas or with regard to individual cases. I propose at the outset to state certain principles which appear to me to be of great importance and in their application to have a direct bearing upon the deliberations of the Commission. Subsequently I shall make more specific suggestions regarding the lines upon which

I ask the Commission to consider the evidence laid before them.

Union Government's Declared Policy

2. The first principle to which I invite attention was stated by the Honourable Sir Faysi-Hussain before the Capetown Conference on the 25th January, 1927, when he urged "that the policy of the Union Government should be to allow Indians in the Transvaal facilities for residence and trade and for owning and leasing property without segregation." I do not wish to discuss in this memorandum to what extent that policy has been affected by the passage of Act 36 of 1932. Moreover I realise that the Commission are an advisory board called upon to report on specific matters. But I consider it my duty to state that the principle is one to which the Government of India and the Indian community in South Africa have always attached great importance and I wish to suggest that the Commission should endeavour to apply it with the utmost generosity consistent with the terms of reference.

A second principle is that affirmed by the Union Government at the Capetown Conference of 1927 in the following words:-

"The Union Government firmly believe in and adhere to the principle that it is the duty of every civilised Government to devise ways and means and to take all possible steps for the uplifting of every section of their permanent population to the full extent of their capacity and opportunities, and accept the view that in the provision of educational and other facilities the considerable number of Indians who form part of the permanent population should not be allowed to lag behind other sections of the people."

This and the first principle already stated appear to me to be in full accord with each other.

The third principle, which has also been accepted by the Union Government at the Conference of 1927, is as follows:-

"The Union Government recognise that Indians domiciled in the Union who are prepared to conform to western standards of life should be enabled to do so."

These three considerations together appear to me to demand from the Commission the widest sympathy and generosity in dealing with the question now before them, since to withhold such sympathy will be to deny or curtail those opportunities for improvement which it is the declared policy of the Union Government to afford.

History Of The Transvaal Indians

3. Passing to more particularised arguments and suggestions I refer first to the fact that the great majority of Indians in the Transvaal earn their living by trade. The history of how the Indian trader came to the Transvaal and of his residence and occupation there is too well known to the Commission to need repetition here. The fact remains that the Indian trader is established both on and off proclaimed land. It is also true that since the days of the Anglo-Boer War and even earlier there has been restrictive legislation against the Indian of varying intensity. The survival of the Indian trader in spite of anti-Asiatic legislation is conclusive proof that he has been of service to the country and that his disappearance would be an economic loss to the European and Native as well as to the Indian. It is indeed inconceivable that with every weapon in their hands for half a century the European inhabitants of the Union could not have forced the Indian trader entirely out of business and out of the country had there been a general desire to do so. The mere fact that this has not happened affords striking evidence that actually the Indian has been an asset and has served a useful need. Bearing this in mind I ask for careful consideration of the particularly harmful effect which competition in regard to occupation has upon trade. The trader of any nationality must seek and follow his market. If he is not allowed to do so he must come to trade. The trader

cannot erect his shop in a vacant area and expect honours and potential customers to grow around him. He must first find his customers and establish his shop where they already exist. The consideration, therefore, which I wish to put forward is that unless liberal accommodation is allowed for the Indian trader to seek his customers where he can give them his best service he would be refused, and it has already been shown that such refusal would be an economic loss to the country. Evidence has been laid before the Commission on the extent to which the Indian trader deals with European customers and I have no doubt that in their local inspections the Commission will have been able to satisfy themselves on this point. The areas to be withdrawn or exempted for Indian occupation and residence should therefore be reasonably near the localities from which their customers are drawn. In this connection two points deserve the fullest consideration. The first is that outside trade almost every avenue of employment is in practice closed to Indians in the Transvaal. For instance, with the exception of a handful of Government officials, they are not found in Government, railway and municipal service and for the study of professions such as medicine, law, engineering, etc. no facilities of any kind are provided.

They cannot own land or farm nor can they migrate to other provinces in the Union. Secondly it is not possible to restrict the trade of the Indian trader to Indians and coloured persons. The number of such persons in the Transvaal is so small that any such restriction would bring ruin to the Indian trader.

1. In the next place I wish to refer on general lines to the terms of reference dealing with the character of an area and the wishes of its occupants. I may state at the outset that, in my view and in accordance with the principles I have put forward in paragraph 2, the determining factor should be the status in equity of a community which has no honourable avenue of employment but trade open to it, which is now a permanent element of the population and which to the interests of South African civilisation itself must be given every facility to raise its standard of living. I ask the Commission to bear this point in mind when dealing with these particular terms of reference. For the purposes of the Commission's enquiry I note that the character of an area is defined as referring to the predominant colour of the population. Confining myself for the moment to this limited definition I do not think that a superficial survey of coloured and white in any given area necessarily displays the predominant character of that area. The distinction between coloured and white is at times difficult to draw and different inspections might yield different results. Further the white population itself varies considerably in character and constitution as well as in nationality and the mere fact that the population is predominantly European by no means implies that there is an universal objection to occupation or residence by Indians. In fact I understand that evidence has been given before the Commission to the contrary effect. No doubt in such cases the term of reference regarding the wishes of the occupants (2) (d) calls for the Commission's consideration, but what I desire to stress is the danger of using a numerical comparison of white and coloured as anything more than a starting point. In practice such a comparison sometimes affords little more than a basis for examination. I also observe that in the evidence given before the Commission reference has been made to the character of various areas from a wider point of view, namely, as regards sanitation, public health, police records and public amenities generally. I wish to draw attention to the fact that not that favourable testimony has been given by the responsible authorities concerned as well as by individual Europeans regarding the law-abiding habits of the Indian community. Again and again it has been publicly stated that the Indian community is well-behaved and non-criminal, a fact which of itself entitles them to sympathetic treatment by the Commission. Their efforts to maintain reasonable sanitary standards and their considerable improvement in this direction in recent years have also been admitted by the Johannesburg Medical

Officer of Health. At the same time I urge the Commission to be on their guard against the suggestion, apparently implicit in some of the proposals made by parties to the enquiry, that because an area is perhaps below the European average in regard to sanitary and other standards and amenities it is *ex quo facto* a suitable area for exemption. I protest against any such suggestion and maintain that the Indian community, in spite of disabilities and restrictions to which some reference is made later, have made real effort to raise their standard of living to that of the European in South Africa. In some cases they have achieved this laudable object while in others honest attempts have been made so far as circumstances and restrictions have permitted. I believe that the evidence given for example, by the Johannesburg Municipal officials, bears out this contention. It is in my opinion essential that the areas exempted should be such as are suitable and will permit of the continuous development of the Indian residents and their successors on progressive lines. As regards the wishes of the occupants in any area I have already in paragraph 2 above referred to the fact that the survival of the Indian trader is in itself conclusive evidence that there has been no general desire to oust him. This is a general consideration which I realise must be applied to individual areas according to the actual evidence placed before the Commission. I suggest, however, that evidence against Indians tendered by associations of ratepayers and similar bodies deserves careful scrutiny in the light of what has been said above. It may be found that such representations in some cases come from institutions which either have been virtually defunct for many years and have been resuscitated specially for the purposes of this enquiry or have been newly formed since the appointment of the Commission by the energies of some persons avowedly or traditionally anti-Indian. In either case it must at least be a matter for doubt whether they can be said to represent the general wishes of the occupants of the area concerned. In addition I believe that areas will be found where the European is undoubtedly predominant in population but where a small number of Indian traders have been established for some years and have clearly given no offence. In such cases it must be plain that the Indian trader has applied an economic want and that the great majority of his customers must be Europeans. It will, therefore, be not admitting the claims of equity and humanity but also rendering an economic service to the European community to allow sufficient room in that area for the existing Indian traders, their heirs and successors.

(To Be Continued)

South African Repatriates Meet In Madras

Sad Tale of Their Sufferings

A public meeting of repatriated South African Indians resident in Madras, was held at the Spar Park, Egmore, on September 3, with Dr. P. Varadarajulu Naidu in the chair to discuss about their unemployment and to find out ways and means for their settlement in the City.

In opening the proceedings, Dr. Varadarajulu Naidu referred to the unemployment problem in India and said that there could be no two opinions on the fact that the repatriates were economically well off during their stay in South Africa. In advising them to return to their native country, he observed, both the Rt. Hon'ble Srinivasa Sastri and Sir K. V. Reddi had committed a blunder. The repatriates had to combat many disabilities like caste distinctions which were unknown to them and differences in customs and manners in this country. Their only salvation lay, he said, in their making earnest attempts to settle in the city where such differences and distinctions might be overcome. The Government and the local bodies must be requested to provide

them with appointments for which a vigorous propaganda was necessary. He suggested that a list of the repatriates with their qualifications might be compiled and that the authorities be approached to secure employment for most of them.

Worse Than Serfs

Three repatriated Indians next addressed the meeting pointing out the various disabilities under which they had suffered after their landing in India. K. Venkataswami said that in South Africa social and economic amenities were denied them and they were treated worse than serfs. When the repatriation scheme was brought to their notice they consented to leave South Africa with hopes for a better life in India. After coming to India and staying for some time, they realised that they had committed a great blunder in leaving South Africa. He appealed to the Government to be more considerate towards them and at least to help them to go to South Africa by repaying the expenses incurred by the Union Government. If that was not possible, he wanted some effective means for settling them in India be considered. In the same manner in which the Government took a keen interest in the ex-army men, the Government would do well to issue orders to the heads of Departments to appoint repatriates.

Means Of Employment

Referring to the Special Officer who has been appointed to help them, the speaker said that when they approached him they were asked to find out vacancies for themselves and then he would give them letters of introduction. The letters were absolutely of no value, perhaps, due to the fact that the officer did not enjoy sufficient status and influence. He suggested that they might be taken in certain industrial concerns such as textile institutions and agricultural farms maintained by the Government for purposes of experimentation. A factory or mill could be purchased in which most of them could be employed. A housing scheme might also be undertaken by the Government and then they might be provided with the necessary land and funds for building purposes. The staff maintained by the Government to help them, he suggested, might well be dispensed with and those funds might be utilised for the afore-said purposes. He asked the Government to give them the same concessions that were granted to the Harijans, and that their young boys might be given educational and other facilities.

Three resolutions were then put from the chair and were unanimously adopted. The first resolution requested the Government of India and the Government of Madras to help the South African repatriates in securing employment. The second appealed to the local bodies to give preference to repatriates in the matter of employment and the last of them requested the Corporation of Madras to give them facilities for building suitable dwellings in the city.—*The Hindu*.

Mr. G. A. Natesan's Services Tribute By Mr. H. S. L. Polak

The following article by Mr. H. S. L. Polak is reproduced from the Souvenir celebrating the completion of his sixtieth year by G. A. Natesan.

The news that my dear old friend G. A. Natesan is celebrating within the next few weeks, his sixtieth year comes as something of a shock: for it records the all-too-swift passage of time, and the recognition that younger men are taking the place of those who have grown old, or are growing old in the country's service.

Among the latter is Mr. G. A. Natesan, and amongst all my memories of him I recall with the greatest affection and satisfaction the old days of the South African Indian Passive Resistance campaign, and my association with him in connection therewith, during my first two visits to India. I recall Mr. G. A. Natesan's generous activities on behalf of Mr. Gandhi and his other countrymen in South Africa and how his heart flamed within him at the knowledge of the hardships and indignities to which they were being subjected by an unsympathetic and hostile Government. He was tireless in his efforts and restless in his energy. His vigorous speeches and writings on behalf of his suffering compatriots compelled attention by their obvious sincerity and accuracy of statement. I well remember the encouragement, affection, and assistance of varied kinds that he gave me during these visits, and I could write at length upon the many good-natured disputes that we had from time to time as to the best thing to do for the sake of the cause that we both had so dearly at heart.

Most of all I have to recall the loving service that Mr. Natesan gave to the South African Indian and Chinese deportees whom I had been able to rescue at Colombo and divert to Madras. I well remember how he devoted himself to them, day and night, during the whole of their stay in that hospitable City; how he sometimes slept and ate with them, though some of them were possibly untouchables; how he fraternised with them; helped them to restore confidence in themselves and pride in the cause that they represented; and then I remember clearly how, when he came to the station to bid them farewell on their journey to Bombay, and thence back to South Africa with me, he burst into tears as the train left the station. This big and generous-hearted personality that is known to all his friends as G. A. N. dwells in the hearts and minds of large numbers of South African Indians, many of whom remember with pride and satisfaction how his firm in a variety of ways have given wide publicity to the story of the grievances, hardships and tribulations of the South African Indian community and other communities of Indians abroad.

For myself I always feel an additional sense of pleasure in visiting Madras in the anticipation of a hearty welcome from G. A. N. and his family, to which, in a sense, I feel I belong. May he live long and happily!

Colonial Born And Settlers' Indian Association Branches At Dundee And Newcastle

Meetings of Indian Colonial-born and Settlers were held on Sunday, October 8, at Dundee and Newcastle. The meeting at Dundee was convened by Messrs. Memon Ayoub, Shaikh Ameer, N. K. Naidoo, V. G. Naidoo, G. H. Meer, H. A. James and Nathoo V. Morar. The meeting was held at the Government Indian School at 11 a.m. Mr. Shaikh Ameer was in the chair. There were people present from Glencoe and other surrounding districts.

Officials and members of the Colonial-born and Settlers' Indian Association, Messrs. A. Christopher, P. R. Pathe, M. M. Gandhi, S. L. Singh, Ajam Haffajee, R. N. Naidoo, E. M. Chin and N. R. Chetty from Durban were present at the meeting. Mr. A. Christopher spoke at length and cleared the misunderstandings existing in the minds of the people in connection with the attitude of those who were opposing the Congress participation in the Colonization Inquiry Committee and explained the objects of the Association. Mr. S. L. Singh explained in Hindustani.

Pointed questions were asked by some of the members present and were all satisfactorily replied to by Messrs. A. Christopher, M. M. Gandhi and P. R. Pathe.

With the proposal of Mr. V. G. Naidoo seconded by Mr. N. K. Naidoo it was then decided with only one dissentient to form a local branch of the Colonial-born and Settlers' Indian Association. The following were elected provisional officials: Mr. Shaikh Ameer president, Messrs. Nathoo V. Morar and R. H. Singh, Jt. hon. secretaries; Mr. Memon Ayoub, Treasurer.

The party was then entertained to lunch by Mr. V. G. Naidoo at his residence.

Newcastle Branch

After lunch the party including some friends from Dundee motored to New Castle. A large gathering of Indians was present at the School Hall from 3 p.m. waiting for the speakers who unfortunately were late by over an hour. People from distant places were present.

Mr. L. O. H. Ephraim was in the chair.

After a few introductory remarks by the chairman, Mr. A. Christopher occupied the platform for nearly two hours and explained thoroughly the situation in regard to the Colonization Inquiry Report and cleared the many misrepresentations made in connection therewith.

Mr. S. L. Singh spoke in Hindustani and Mr. M. M. Gandhi also addressed the gathering briefly.

Mr. A. M. Ephraim paid a high compliment to the officials of the Colonial-born and Settlers' Indian Association on awakening public opinion among the people but deprecated their action in going out of the Congress. He thought it would be better to work with a strong opposition within the Congress.

It was however decided, Mr. Ephraim duly dissenting, to form a branch of the Association in Newcastle and the following were elected as officials:

Mr. L. O. H. Ephraim President, Messrs. G. M. A. Vawda and M. Chetty, Jt. hon. secretaries. The election of the Committee members was left over to a later date.

The Durban party was entertained by Mr. N. R. Chetty to dinner after which they returned to Durban by road.

Clairwood Branch Meeting

Protest Against Excessive Valuation Of Land In Added Areas

A mass meeting of Indian Ratepayers of the South Coast Junction Area was held under the auspices of the Clairwood Branch of the Colonial Born and Settlers Indian Association at the Clairwood Indian School, on Sunday, October 8, when a very large number of property owners assembled to give vent to their feelings in connection with the high valuations placed on their respective properties.

Mr. P. M. Pillay, R. P. Das, J. Ganesh, N. P. Naidoo and A. Singh spoke at the several property owners had stated their grievances especially with regard to excessive valuations placed on their buildings, several of which did not cost half the amount valued. The meeting passed the following resolutions namely:—

1. That this mass-meeting of Indian Ratepayers of South Coast Junction added Area held under the auspices of the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Clairwood Branch) strongly protests against the very high valuations placed upon properties in the Area.

2. This meeting further prays that the appeals lodged by property owners be sympathetically considered by the Valuation Appeal Board of the Durban Corporation.

The Officials of the Branch Association advised the meeting that the parent body would be pleased to present their objections and appeals to the Appeal Board if supplied with the required information, which Mr. N. M. Pillay, Hon. Secretary of the Branch, undertook to obtain from the property owners. This announcement was highly appreciated by the meeting.

The Officials subsequently addressed a meeting held by the Merchants Indian Association, at the Merchants Indian School, on the lines referred to above.

The Umhlauzane Area

The Indian ratepayers of the Umhlauzane area held a mass meeting at Bulwer on Sunday, Oct. 13, to protest against the excessive valuations placed on properties in that area, and also against the increase in the Durban Municipal Rates. There was a large gathering present, and the following resolutions were passed unanimously:—

(1) "This mass meeting of Indian ratepayers in the Umhlauzane area protests against the excessive valuations placed upon individual properties in this area for rating purposes, and requests the Town Council to review the same."

(2) "That this area is strongly protesting against any increasing in the rating of land and buildings as announced by the Town Council."

(3) "This meeting further protests against the Durban Corporation levying water rates upon properties which are within 100 yards of the Corporation water main without providing the water to such properties by laying up sub-main."

These resolutions were forwarded to the Town Council for its consideration.

Fountain Of Wisdom

—Stand with authority that is right. Stand with him while he is right, and part from him when he is wrong.

—ABRAHAM LINCOLN

—Lovers may quarrel and return, but honesty once gained is never reclaimed. —MILTON

Transvaal Notes

(By A Correspondent)

Natives (Urban Areas) Act

Strange sights have been witnessed in Johannesburg this week. In accordance with the Native Urban Areas Act the whole of Johannesburg has been proclaimed; which means that no Native may live in the City except a person who is a bona fide full time domestic servant, for whom suitable accommodation is provided by the employer on the premises where such servant is employed. Such persons are exempted from the provisions of a proclamation under section 3 (1) of the Natives (Urban Areas) Act as amended. The whole city having been proclaimed certain parts in which Natives have been residing have been given a month's notice from September. It was a terrible, sad and pitiable sight to see men, women and children sleeping in the open because some of them refused to go to locations, and because some could not find accommodation elsewhere.

The Moral

Those who with the Agent have accepted the Ashburton Land Tenure Act must take the lesson from these poor Natives who are to-day suffering. One of the Commissioners of the Asiatic Land Tenure Act speaking at the Anglican Synod held last month in Johannesburg in connection with Coloured Christian work stated that when the Commission had completed its work the coloured people would be more organized and therefore, better work can be done among them. In other words they, like the Natives, will be removed from their present ghettos to exempted areas. The same applies to Indians. The Agents the Indian Agents should stiffen his opposition to the Ashburton Land Tenure Act. Unless the Indian Agent is to sacrifice his principle and his conscience he will have to resist the law passively. The Agent will just as be safe for the objectionable scheme that there was no principle involved, say the simple thing the Asiatic Land Tenure Act.

Indian Lady Teachers

It is with great pleasure that I record the fact that there are three Indian lady teachers in this Province. Mrs. Chetty who qualified at Kimberley, Miss Shinde, a Transvaal girl who went down to Grahamstown and there qualified at the Holy Rosary Institution and Miss M. J. Peters a qualified teacher from Natal.

The Transvaal has been really backward in comparison with the other Provinces in giving opportunities for their daughters to be educated up to a high standard, but it is pleasing to find that to-day there parents in Johannesburg who are doing everything they can for the education of their daughters.

Indian Women In Pretoria

Mrs. Laura Baxton described the work done by the Indian Women's Association, at a recent meeting of the National Council of Women. She said Lady Kapwarth Singh had asked her to start to organize this work among the Indian women of the Transvaal, and she felt highly rewarded in the receipt of her work in Pretoria. She now asked the National Council of Women to find a woman who could carry on this work in circumstances necessitated her relinquishing it in Pretoria.

These Indian women, of the second and third

generation born in South Africa were South Africans, yet the conditions under which they lived, governed by the municipality, were frankly appalling.

There were 400 Indian school children in Pretoria who had the same chance of education as other people—free up to Standard VI,—but a distinct difference obtained owing to the Hindu parents withdrawing girls from school at the age of 11 and 12. The position thus resolved itself into an uneducated Indian womanhood growing up as against native and coloured girls who could maintain it if they were capable. Here, in contrast to Natal, the staffs of Indian Government schools consisted of European men with a few Indian men. The Indian Women's Association and, however, been largely responsible for obtaining the services of educated Indian girls from Natal for the of the Pretoria school.

The association last winter had 220 needy children daily, and jerseys had been given to those in want. The infantile death rate was extremely high and to combat this the association had set up an ante-natal clinic and the municipality had taken it over. The municipality had also started a clinic for the location for coloured and Native people, who attended on different days.

The Late Mrs. Annie Besant

A Brief Sketch Of Her Life

The name of Mrs. Annie Besant ranks amongst the first and foremost of the true and devoted European friends of India. Much of her life was spent in visiting India. It is essential, therefore, that her life-story should not fall be of the greatest interest to Indians on whom where they may be living.

Early Life

Mrs. Besant born on October 1, 1847, was the daughter of William Page Wood, a sturdy Englishman with a dash of Irish blood in him. He was a London Doctor, but unlike most Physicians and Surgeons versed in mathematics, philosophy and classical and modern languages.

Her mother was of pure Irish descent and was Protestant by religion. But so great was the influence of her husband upon her that his liberal thought indelibly modified and enriched her own beliefs, and she put on one side the narrow faith and in her years retold in the end of a broad-minded Churchman as Dowson, Johnson, and Stanley. Her influence on Mrs. Besant was great. In her autobiography, Mrs. Besant wrote thus about her mother:

"I have never met a woman more deeply devoted to duty, one loved, more passionately contemptuous of all that was unworthy, more keenly sensitive to every question of honour, more than I will, more sincere, more devoted to the mother who made my girlhood, more so than I shall ever be until my marriage from every touch of selfishness she could ward off or bear for me, who inferred from the trouble that reached me in later life than I shall ever find who died in the little house I had taken for my own home in Grosvenor, seen out, one old age touched her, by sorrow, poverty, and grief, on May 10, 1874."

Education

Young Miss Wood received her early education under the guidance of Miss Murray, the favourite sister of Captain Murray, the famous novelist, a maiden lady of large means. She had a perfect genius for teaching and took the greatest interest in her work. "No words or mine," Mrs. Besant says in her autobiography, "can tell how much I owe her, not only of knowledge, but of that love of knowledge which has remained with me ever

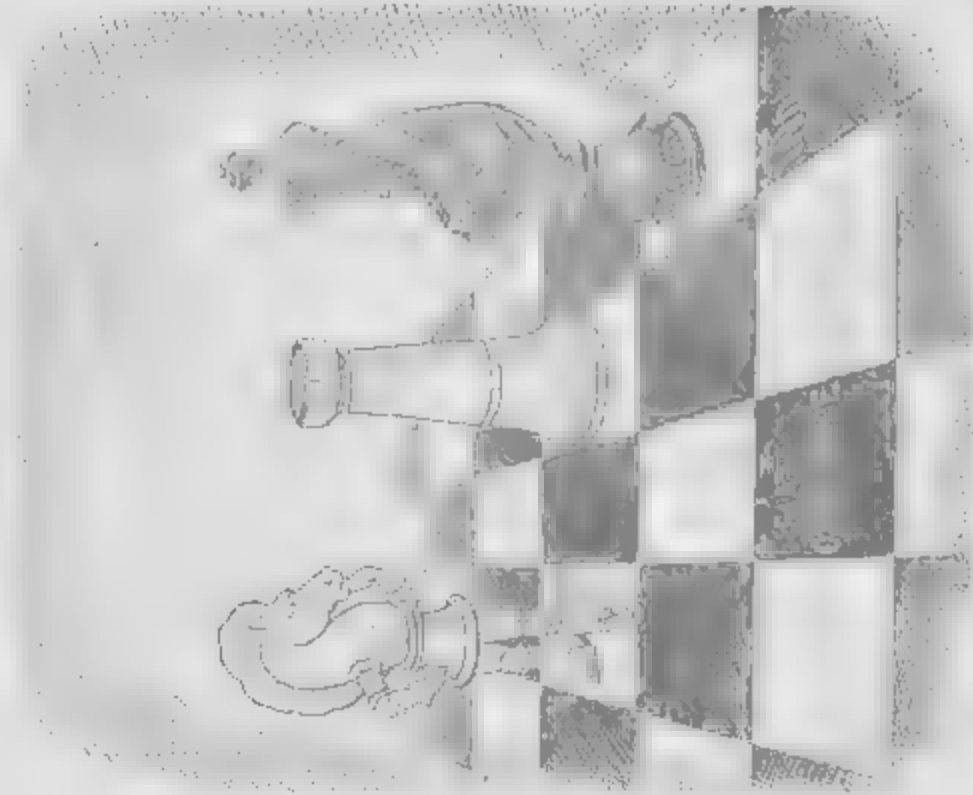

The Position as in 1907.

WHIPPED MORE AND MORE.

AS the position in 1907, the White Union, representing the A.O. square, has omitted to a new the little point of the A.O. square.

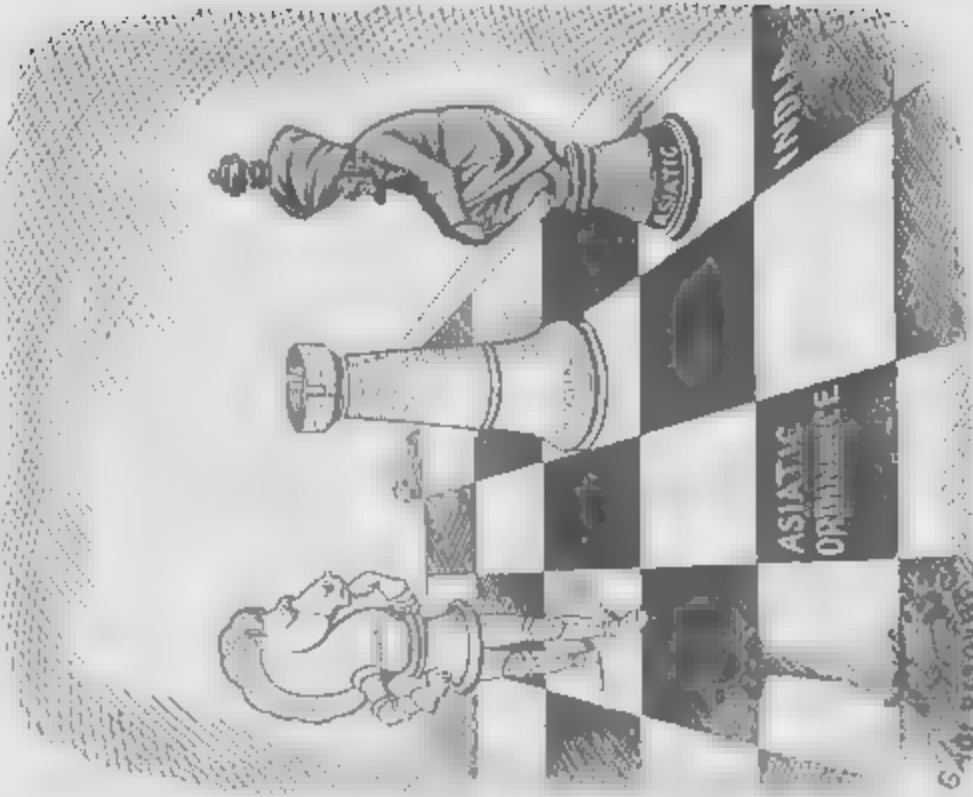

The White Union, representing the A.O. square, has omitted to a new the little point of the A.O. square.

The Position as at Present.

The White Union, representing the A.O. square, has omitted to a new the little point of the A.O. square.

The White Union, representing the A.O. square, has omitted to a new the little point of the A.O. square.

The White Union, representing the A.O. square, has omitted to a new the little point of the A.O. square.

Re courtesy of The Hindu (Madras) Chronicle and News

MAHATMA GANDHI AFTER HIS FAST

Mahatma Gandhi photographed with Mr. C. F. Andrews at 'Parnakuti,' the residence of Lady Vinha'das Thakersey, Poona, after his recent release as a result of his fast for not being given the opportunity to continue his work for the emancipation of the untouchables. Mira Ben (Miss Slade) is standing by the side of Mahatma Gandhi.

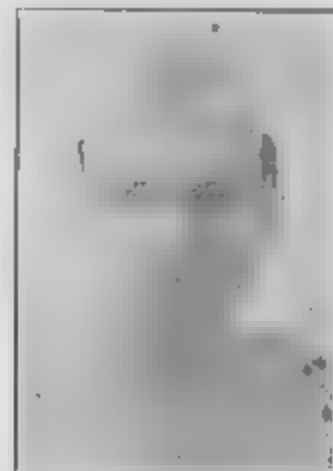

The Late Mrs Annie Besant

Born 1st Oct 1847

Died 20th Sept 1933

President of the Theosophical Society and one of the most ardent and eloquent advocates of fair and just treatment to Indians in South Africa.

PUNDIT JAWAHIRLAL NEHRU

Who was recently released before the expiry of his term owing to the serious illness of his mother. Pundit Jawahirlal Nehru is at present busily engaged with Mahatma Gandhi in chalking out the future programme of the Congress in India.

The Colour Problem In America

We reproduce the following interesting article by the Rev. C. P. Andrews from the current number of *Harizon* :—

I have already written about 'untouchability' in South India, South Africa, and also in London. Let me, in this week's number of the *Harizon*, tell a story concerning the same wrong to humanity in the 'Southern States' of America. Not in the least do I wish to minimise, or condone, the evil of untouchability in India, where some of its worst forms exist. For these have to be unarguably condemned. Rather, my object is to accentuate the evil by showing how widespread it is, and also how it has degenerated not one religion only, but practically every religion of mankind in some form or another, during its long course of historical development, however pure that religion was at the start.

For the truth is that this evil is very deeply rooted in the lower propensities of mankind. It makes its subtle appeal to man's baser nature. From time immemorial, the stronger and more powerful races of men have tended to oppress the weaker. Man's inhumanity to man, as revealed in human history, is amply enough to make men of piety hold down their heads in shame at the dishonour to God Himself in the name of religious belief.

Some time ago I was travelling in Alabama, one of the Southern States of America, where Negroes form a considerable proportion of the population. They are a very hardy, thrifty and industrious people. Some of them have risen to the highest ranks in education and scientific culture. I was on my way to the Tuskegee Institute, the famous foundation of Dr. Booker Washington. His heroic life is itself a romance, revealing the higher spirit of man triumphing over incredible difficulty and suffering. His successor, Robert Rouse Moten, is equally great and noble.

Two professors from his Institute had come more than forty miles in a motor car, over a bad road, in order to meet me at the railway junction and drive me back. It was the rainy season. Their motor had been so badly clogged by mud that they had almost missed the train. It was still raining. So it was useless to attempt the same journey back to Tuskegee by motor. We, therefore, waited in the railway station for the train to come to the platform. It was my first experience of the Southern States.

At once I noticed that there were two exits and entrances and also separate waiting-rooms—one for the 'whites' and one for the 'coloured' people. Mankind was clearly divided into compartments according to certain grades of coloration.

As we walked up and down the platform together, while they told me of the great eagerness with which they were welcoming my visit, the train drew slowly up. The two Negro professors put me into a separate compartment, saying that they would come and meet me at the next junction.

"No, no," I cried, quickly realising the situation. "Of course, I am travelling with you!"

Their faces fell and they looked downcast, as they explained to me that this was quite impossible according to the railway regulations. For the compartments were strictly segregated, and no 'coloured' man could travel with a 'white' man. Indeed, they had brought the motor car in order to avoid a distressing and humiliating situation.

I had already experienced such a contempt in South Africa and had somehow been able to break through these man-made regulations. But my two friends urged me with such urgency not to do so here that I weakly accepted their decision.

All that journey, a burning sense of intolerable shame possessed me. More than once I began to

wonder whether I had not been a moral coward in giving way so easily to the authority of my friends. When I reached Tuskegee, the generous kindness I received was overwhelming, and I went away with a love in my heart which has remained strong and deep ever since.

Just before Christmas Day, I had to travel on a cross-country journey to South Carolina. My programme was directed to St. Helena's Island, where the American Negroes live their simple lives, almost untouched by the rush of modern life. They have maintained on this lonely island their true religious spirit. Many of the 'Negro Spirituals,' which have in recent years become popular all over the world, were first composed and handed down from generation to generation among these island Negro folk. They are still sung there with melodies unspoiled by modern musical variations.

In the early morning, I was met at the railway station by one of the school staff. We had a long journey before us; for there were still 145 miles to travel. The teacher who met me took me to a restaurant to get some coffee. Even before I could protest he had vanished; and I realised like a flash that he had done so because he could not sit down with me at the same table! Suddenly I called to mind the experience I have already related, when the medical student in South India ran away from me, as I entered the Brahmin quarter, because he was an 'untouchable.' When the teacher came back, I pressed him to let me go with him into a Negro restaurant where I could sit down with him. But he said that in this Southern town such a thing would be quite impossible. If it happened, it would lead possibly to a riot or some breach of the peace. Then I asked if there was no Negro family on the way with whom I would be a welcome guest. He told me that he had already arranged this. When we reached there, we had our meal together, as a family, in uninterrupted freedom.

On that long journey, as we sat side by side, the teacher poured out to me the agony of his own soul over the things he had been obliged to suffer. Yet I could not, in every phrase, a tenderness even for those who had treated him so badly. My heart went out to him in love, and we soon became close friends. Each day we met, our friendship grew stronger and stronger.

There was a Christmas Pageant, acted by the teachers and children of the school on St. Helena's Island. Never have I seen such perfect acting! Indeed, it went far beyond acting and rose to worship. The little child Jesus in the Pageant was a Negro baby, held in the arms of a Negro mother, who was the Madonna. The mother's gaze as she looked upon her child was so simple in its natural beauty that the tears sprang to my eyes. Then came the shepherds to the manger cradle of the Babe of Bethlehem, who was the Saviour and the Prince of Peace. They sang, in English, the version of a German Carol,

'Holy Night!
Beautiful Night!'

announcing the Saviour's birth. The leader of the group of Shepherds in the Pageant was my friend, the teacher in the school. As he came across the stage, in the soft subdued light, with his eyes fixed upon the child, he had lost all outward consciousness of time and place. He was worshipping with all his heart and soul. Step by step he came nearer, holding his shepherd's staff and singing

'Holy Night!
Beautiful Night!'

Then, with overwhelming adoration, he knelt on banded knees before the Madonna and her Child. After the other shepherds had come forward and knelt in turn, the music ceased, and I found myself silently worshipping with them.

And yet, not far away, there were profane

Christians, sing their Christmas Carols in their own dear homes with their own little children round them, who would wish to treat that dear friend of mine, that teacher of little children, who worshipped the same Lord and Saviour, as if he belonged to a lower order of the human race and as if he was not fit for social or religious intercourse. He could not even worship in the same church with them.

Everywhere, in every land, these man-made boundaries must disappear, as the Love of God, wide as the ocean, sweeps flooding in on every side. Let us earnestly seek that, not in one religion only but in every religion of mankind, God's universal love may finally prevail over every base device of selfish men.

Asiatic Land Tenure Act Commission

Mr. Samuel Edinburgh's Evidence

(Continued from last week)

Cross-examination. Mr. MacWILLIAM: You have given us the eastern and the western boundary, Mr. Edinburgh. Where would you place the southern and the northern boundaries?—Well, at the present moment I should imagine they occupy from about Jeppa Street, on the one side, and right down to Fort St. John.

Are you quite certain about that? Take the position from Market Street, where the train runs: from Market Street, going southwards along Sauer Street, is there anything in the way of Indian shops there?—There is in Market Street.

I am talking about Sauer Street. You told me that they go right down to Fort St. John. Isn't it a fact that there are Indian shops up to about Market Street, and then you have got to go a long way down Sauer Street towards the mines before you ever come to any more Indian shops?—Yes.

Well, now, Sauer Street, as you know, is one of the main entrances into town from Potchefstroom and Baragwanath, isn't it?—It is the main entrance.

And while a lot of traffic comes we will say into Sauer Street and then turns into the centre of town up Commissioner Street, a lot of the other traffic goes straight along Sauer Street down towards the Kazerne through to the residence in the north of the town, doesn't it?—Yes.

So that the whole of Sauer Street at the back of the new Library buildings can be said to be a main artery coming into town from the south?—Not from the south.

From Baragwanath way?—Yes.

Coming from the south, that is one of the main arteries into town?—Yes.

Now as regards the question of the businesses that were carried on, which you have been speaking about, in that area: you are really engaged entirely in the fruit trade?—Yes.

And the area surrounding you there is really the area for the Asiatic fruit traders?—It is.

And when you say that they deal with a large number of Europeans, that is purely in the fruit trade that you are talking about?—Not only the fruit trade—in the grocery trade as well.

Not only in the fruit trade but in the grocery trade as well?—In the grocery trade to a great extent.

What is the type of customers that they have, with Europeans is it the poorer Europeans?—All sorts. All the shopkeepers, all the retail shopkeepers, buy from these wholesale Indian traders.

Ah, yes, the retail shopkeepers buy from the wholesale Indian traders.—Yes.

That was what you were referring to when you said that the Indians have European customers?—Yes.

You were dealing with the wholesale side of the question?—Well, as it happens we do a wholesale business.

Anyhow, you are dealing with the wholesale aspect of the business. In so far as the retail business is concerned, the Asiatic trader who is a retailer, he deals mainly—his customers are mainly the Asiatic and the native, are they not?—Not necessarily.

I quite agree, "not necessarily," but broadly speaking?—Broadly speaking, you take a Saturday morning, you get a lot of the white population coming down in their cars in President Street to buy their provisions.

I put it to you, do they buy their fruit?—Fruit and vegetables and groceries.

The fruiterers' and greengrocers' business, that is in the hands of the Asiatic—the retailing, to all intents and purposes?—Yes.

The retailing of fruit and vegetables is to all intents and purposes in the hands of the Indian, the Asiatic?—Not all. I would not say that all the retailing is in the hands of the Asiatic.

I am not trying to put to you the question. I am only trying to get a general picture. We know there are a number of exceptions, but broadly speaking the retailing of fruit and vegetables in Johannesburg is in the hands of the Indian and Asiatic, isn't it?—I would not put it that way. They are mixed. There are Indians and whites who are doing a retail business.

You would not put it as high as I do?—Not as high.

That is the class of trader that Europeans go down in their cars to get fruit and vegetables from?—Fruit and vegetables, yes.

The other type of business, the small shop where he sells groceries, hardware, cloth: with retailers of that class, their customers are mainly the coloured and the native population, are they not, with a certain sprinkling of poor Europeans?—There are lots of the white population in that neighbourhood who do a retail trade there.

Yes, but that is not an answer to my question. Never mind the fact that there are white traders in that area who do a retail trade. My question is, who are the customers in that area?—The customers are whites and natives.

I put it to you that the white customers who go to the grocery and retail shops in that area are in the main the poor type of European?—I would not say that. I have known people coming down in President Street, in the best motor cars, and coming into an Indian shop and buying their fruit and vegetables.

Yes, of course. But the fruit and vegetable shop is not the same as a grocery shop, is it?—Well, I have also seen—I have got one of my tenants, a Singh, who is a big wholesale grocery merchant, and I see a lot of people coming there in motor cars and buying their groceries there.

I don't want to waste time with you on this. Do you know that there is a difference between a wholesaler and a retailer?—Yes.

Do you know that there is a difference between a greengrocer and a grocer?—Yes.

Now I don't want to ask you anything about wholesalers, and I don't want to ask you anything about greengrocers. I was giving you the case of a grocer, the retail grocer, in that area, and I put it to you that the type of customer that does business with him was the native and the poor type of European. Isn't that correct?—The fact is that the wholesaler also sells retail. That is so.

I cannot make it clearer to you?—I am giving you facts. I know the wholesaler: if a man goes there he can buy retail or wholesale.

So far as the question of increase in value of property is concerned over this long period of years that is not unique in that area—hasn't that so?—It is

It is unique?—Yes. That property has improved exceedingly.

You cover the period from 1911 to the present day. I put it to you that there is practically not a single stand in Johannesburg that has not increased in corresponding ratio between 1911 and to-day?—Yes, Sir, but when I speak of my property value of £15,000, you cannot take it on the basis from 1911 to 1933. The value of the property was in 1914—it became that value the moment the Indian population have occupied those premises.

You say the moment the Indian population occupied that area, the value of property took a very high jump?—Took a very high jump.

Quite so?—Positive.

I understand from your point of view, Mr. Edinburgh you would regard it as a serious thing, as regards the value of your property, if your Asiatic tenants were to be turned out of any of the properties there?—Yes.

CHAIRMAN: Is there anyone else appearing here who wishes to have an opportunity of cross-examining Mr. Edinburgh of asking him any questions? (No response.)

Re-examination. Mr. BRINK: Mr. Edinburgh, would you say that property values in Ferdsburg and in Ferreira have gone up, or have gone gone down, during the last 12 years?

Mr. MacWILLIAM: Does he know?

Mr. BRINK (to witness): Do you know?—Yes, I do know: I have got a good knowledge about this property in town. I reckon where the motor industry is, it has gone up.

Where the motor industry is, you reckon properties have gone up?—Yes. But further down in that corner of Ferreira it has not gone up in value.

In the corner of Ferreira which is residential, it has not gone up in value?—It has not gone up in value.

And in Ferdsburg where it is residential?—I don't know Ferdsburg.

And you consider, I think you said to Mr. MacWilliam, that as soon as the Indian population came into that area and occupied the properties for the purpose of business, the property values increased?—Yes, they increased.

To what do you attribute that increase?—Because they occupied a lot of shops. Where in the ordinary way a property will bring in a dividend of say 4 per cent, and brings in 12 to-day, it must increase the value of the property.

The rent from the properties, in other words, increase because they occupy more shops?—Yes, they occupy more shops.

And do they pay good rentals?—Very good.

Do they pay higher rentals than the previous occupants, so far as your buildings are concerned?—The main thing is that it is occupied—not so much high rental. They don't pay more rental than it is worth. But if you take it on the average with even shops, and the given shops are occupied all the time, it makes it a good dividend for your money invested.

Your point then is that it is steady occupation?—Steady occupation, and they pay well.

(To Be Continued.)

TAILORS' CUTTING SCHOOL

25 Permanent Buildings, Mercury Lane, Durban.
Day and Evening Classes—Individual Tuition.
W. W. CONNOR, Principal.
(Lond. Dep.)

Colonization Inquiry

Responsible Public Opinion In India Against Congress Participation

We call the following from the *Indian Social Reformer*:—
We read in 'INDIAN OPINION' that a conference of constituents of the South African Indian Congress was convened to consider the colonization inquiry on the 19th and 20th of August. Mr. Manilal Gandhi in an article in the same issue rightly objects to the Indian community offering co-operation with the inquiry as an inducement for further concessions from the Union Government. If the South African Indian Congress rejects the principle involved in the inquiry set up by the Union Government, and Congress officials admit this, we cannot see what purpose they will serve by associating themselves with the Committee. As Mr. Manilal Gandhi has repeatedly asserted in his paper the Congress if it decided against participation in the work of the committee will have the support of an overwhelming majority of the Indian community in South Africa. What is more it will be acting in accordance with responsible opinion in India.

News In Brief

After long leave extending over a period of six months Mr. M. D. Rana, B.A., has once again resumed duties as Principal of Sastri College. He recently returned from a holiday visit to his parents in England.

Mottee Kid Singh leaves for a round-the-Union tour on Monday October 16th. He will be accompanied by his African manager, Mr. V. M. Mulhary and leave at 2-15 p.m. for Johannesburg. He will then proceed to Kimberley, Uitenhage and return by boat touching at Port Elizabeth and East London.

Also accompanying Kid Singh will be Messrs. Latchuman Bodanough and R. Parmasur.

Mr. P. B. Singh, President of the Natal Tennis Union, will shortly leave for India. He will be absent from the Union for three months. He is due to sail from Durban for the S. S. *Algonquin* on October 20th.

Obituary

There passed away on Friday morning, October 6, a well-known figure in the Indian community, Mr. M. Latchuman Pillay (better known as the own Artist.) Mr. Pillay was a Colonial-born. He took a great interest in art and was particularly good in drawing portraits and landscapes. He was so interested in his hobby that his ambition was to proceed overseas to take technical instruction in art. Among the many portraits he has drawn that of the Rt. Hon. V. S. Brinivasa Nair (a life size bust) is one standing.

His interest in the welfare organisations of the Colonial youth is well known. The late Mr. Pillay travelled extensively in South Africa. He resided for many years in the Cape although his home was in Durban. In Maritzburg where he has been for the past year he was the head of the Indian staff at the Hotel Ansoola. Recently he was unanimously appointed a Committee member of the newly formed Colonial Born and Settlers Indian Association (Maritzburg Branch).

It was only after a very short illness of influenza that he contracted pneumonia and was admitted to the Grey's Hospital on Thursday. He leaves behind a widow and four children.

Thanks

Mrs. Elizabeth Mary Latchuman (wife) and Mr. M. R. Pillay (twin brother) desire to thank all those friends and societies for their very kind expressions of sympathy in the recent death of the late Mr. M. Latchuman Pillay.

Sporting News

(By Sportsman)

Boxing

Kid Singh Arthur Cupido Singh's Narrow Win On Points

October 7th will go down as a red-letter day in the annals of non-European boxing in South Africa. The Durban Town Hall was packed to bursting point. Over 500 boxing fans were denied entrance. In the hall itself all seating accommodation was taxed despite the fact that extra seating arrangements had been made. Nor was there available standing room.

The atmosphere was stifling. The heterogeneity of the crowd, too, testified to the arm grip which

Arthur Cupido

the boxing fever had taken over Durban. A large number of women also was an innovation. Under such conditions was the biggest and most interesting non-European boxing tournament staged. The Kid Singh-Cupido fight, has left an indelible impression on Durban.

It fulfilled all expectations as the star bout of the evening. The overcrowded hall was buzzing with excitement after the interval. Prophecies were rife. Then there was complete silence. And in such an atmosphere the weights were announced. Mottee Kid Singh (England) 161 lbs; Arthur Cupido (Oxpetown) 161 lbs. Mr. Paul officiated as referee assisted by Messrs. Sinclair and Peens as judges.

It opened calmly and Kid Singh immediately took the initiative. But Arthur Cupido displaying a slight grin remained quite cool and seemed not to react.

R 2 was full of activity. Cupido once opened out and quite frequently became aggressive. But actually no distinct connections were effected. In R 3 Kid was most aggressive. He landed some well-timed jabs and blows. The fighting was open and it was evident that Kid was itching for a close-up where he could use his piston-like punches to advantage. Cupido, however, gave him no scope in this direction.

In R 4 both boxes were open in their tactics. Once Cupido had an opportunity of landing an important but a mere push was the result. Meanwhile Kid was employing Dempsey-like tactics and stooping low to get a close-up but again his attempts were foiled. R 5 was one of hectic hitting and no doubt Cupido made hay at Kid's expense. This definitely was Cupido's round. And so were the next two rounds. In R 7 Cupido once unexpectedly followed up and had Kid guessing. Fortunately for Kid a rebound on the ropes saved him from a dangerous situation. At this stage Cupido was leading on points and became quite evident that Kid would not be able to floor his opponent, and that he would have to fight exceptionally well to gain the verdict on points.

In the following rounds Kid opened out aggressively. Cupido's wind was slowly deceiving him. He, nevertheless, put up a peerless defence through which Kid found it difficult to penetrate. Once Singh nearly used his piston-like arms to advantage but skillful manoeuvring by Cupido once more frustrated his attempts.

The last round was packed with thrills. Kid went all out and though he was invariably the aggressor Cupido was always on the qui vive and put up a solid defence. The final gong was sounded. The gasping crowd awaited the decision. It was a victory—though it cannot be denied a narrow one—for Kid on points. The decision was a popular one though signs and remarks of disapproval were not wanting. In any big fight this is to be expected.

Cupido is an excellent and clean fighter. With perhaps a little more stamina he might have been assured of a win. Throughout he was as cool as a cucumber and seldom displayed signs of anger, receiving well-timed blows with a smile. His defence is peerless and was his chief asset in this contest.

Kid of whom much was expected, was extended to the full and having enthusiasm were afforded an opportunity of witnessing his capabilities. He yearned for the inflexion in which he excels but Cupido's clever side stance and ducked-head prevented him from having it all his own way. He is certainly energetic and throughout took the initiative.

Other Fights

Seamus. Chetty Beats Tiger Shaik

The first bout of the evening was one of 4-3 minute rounds between the two local bubs, Tiger Shaik (71st lbs.) and Seamus Chetty (71st, 101bs.) Mr. Peens officiated as referee. The fight opened quietly and without any show or vigour. The opening rounds were uninspired and slow. Seamus Chetty's reach was an obstacle for Tiger Shaik to contend with. At times Seamus Chetty would rush in but seldom landed any damaging blows. Once Chetty pursued his opponent round the ring like a bull and got in a few fairly firm blows. But they lacked the necessary force to floor Tiger.

Shaik. Seaman Chetty won on points. As a whole the fight was slow, a fact which may be attributed either to the long duration of the rounds or an insufficiency of training on the part of the boxers.

Dave Shade Beats Young Ramlogan

The second fight of the evening was one of 8-2 min. rounds between Dave Shade (8st. 6lbs.) and Young Ramlogan (8st. 6lbs.). This was a return fight. In the previous bout Dave Shade won on points. In view of this, therefore, a keen contest was anticipated. As the weights show the fight was an evenly contested one. It opened coldly but rapidly developed in vigour. Young Ramlogan was continuously taking the initiative and frequently landed some good jabs. But he later began to swing wildly and to stoop low. Dave Shade in the interim showed no concern in accepting the punishment. In the later stages of the fight the hitting by both contestants was wild and erratic and quite destitute of any art or science. Clear and well-judged blows were the exception rather than the rule. In the seventh round Young Ramlogan weak-kneed fast. Shade taking advantage of this, for the first time took the initiative and Young Ramlogan was within an ace of being floored. He clung on, however, tenaciously till saved by the gong. The final round was fairly even but Shade got the victory on points.

On the whole there was little clinching but the movements of both Shade and Ramlogan were erratic. Both gave and received punishment. Young Ramlogan has fallen into the habit of swinging low; in consequence his punches are not characterised by much force. Dave Shade's most conspicuous fault is his timidity and failure to follow up whenever opportunity offers. Both have much to learn and will not go far without further scientific training. Their redeeming quality is their grit and determination.

F. Smith Beats Midget Chin

In the next preliminary bout of 8-2 min. rounds Midget Chin (8st.) was pitted against F. Smith (8st. 6lbs.). The fight opened with rapid movements by both fighters but frequently Midget Chin pushed his opponent on to the ropes, and once on to the floor. Another contemptuous fault he has picked up is the habit of covering up his face with his gloves, allowing his opponent to hit things his own way. Occasionally Midget Chin would effect some fine connections but his punches were too weak to have any damaging effect on Smith.

In the last round Midget Chin went on the defensive and then suddenly opened out almost winding his opponent. But he could not recover the points he had lost. Smith won points.

Midget Chin will have in future to renounce the habit of covering his face with his gloves in the manner he did on Saturday. It is his chief fault. Smith was cool throughout but failed often to follow up.

Manie Dixon Beats Joe Aron

The 4th preliminary bout was one of 8-2 minute rounds between Joe Aron (8st. 6lbs.) and Manie Dixon (8st. 7lbs.). This was the most disappointing bout of the evening. There was much movement but actually little boxing. Joe Aron was running

round the ring and occasionally dancing to the tune of Manie Dixon. There was far too much meddling by Joe Aron, a fact which evoked nasty remarks and much booing from the crowd. In it 5-14 on cornersed Aron well and made him look like a punching ball. Still Aron would not fight. Manie Dixon won on points.

This bout was the least impressive. Aron's receding movements extending as they did from the first going to the last, made him most unpopular as a ring fighter. Although there was much movement there was little actual hitting.

Benniel Singh (9st. 7lbs.) beats Bud Gengan (9st. 10lbs.)

This was the third fight (12-2 min. rounds) between these two local pugilists. On both previous occasions Bud gained the verdict, and there was no doubt that from the commencement Benniel was determined on victory. It was also clear that his tactics had been changed for the better. His recent sparring with Cupido has evidently done him a lot of good. His movements were forceful and he was using both hands prolifically. Bud in the opening round held his own but later it was quite apparent that Benniel would win easily. He was hitting like a Trojan. It was a fight of hard hitting and little of the hitting was either wild or erratic. Bud was not doing well in the open but managed to hold his own in the twilight. In the concluding stages of this bout Benniel Singh was prolific and holding his own. It was a fast one. The pace did not slacken nor did Benniel's enthusiasm flag. The final gong gave him the verdict. This was an exceptionally good and well-contested bout.

The tournament concluded at 11.15 p.m.

Cricketers Take The Field

The curtain was raised for the opening of the Durban Indian Cricket Union's season on Saturday afternoon, October 7. Ideal weather conditions greeted the various teams as they took the field for the first time this year. Low scores were the order of the day and apparently few had had any previous practice. The "A" division matches were started on Saturday, the "B" division matches on Sunday. The matches will be continued and concluded this coming week-end.

Boxing Challenge

Sunny Moodley, (8st.), a well-known physical culturist of Durban, wishes to challenge anyone of his weight in a wrestling match. Particulars apply to Sunny Moodley, 97 Indian Market, Durban. Manager: A. Khan.

Cupido Leaves For Cape Town

Arthur Cupido, the popular Western Province pugilist, left for Capetown on Tuesday night. There was a large crowd to bid him an adieu among whom were Mottee Kid Singh, Bud Gengan, the promoters Messrs J. R. Pandey and Mahomed, Mr. V. M. Ministry (Manager of Mottee Kid Singh) and numerous other friends.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૩૧ મું.

ફ્રીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૩ ઓક્ટોબર ૧૯૩૩

અંક ૪૧-૪૨

નોંધ અને સમાચાર

વિષયસૂચી

નોંધ અને સમાચાર	૫૪
બુનકામપર નબર (અમલોખ)	૪૧૨
વિવરણ	૪૧૩
ખીજા લેખો	
પરજાને સાદ	૪૧૩
દાસવાસ એસ્ટેટવાદીય ટ્રસ્ટ ટેન્ડર એક કમીશન	૪૧૪
ફિલિપ્ આફ્રિકાની મુલ ખાસ (સ્વતંત્ર)	૪૧૫
સ્વર્ણમય મોસીસ એની એસ્ટેટ	૪૧૬
અધુનિક મુખ્ય વિશ્વ અદોલન (બી દેવાભાઈ ક. ખોસ્લી)	૪૧૬
કોલોનાઇલ મોર્ગે એન્ડ સેટલર્સ	
ઇન્ડિઅન એસોસિએશન	૪૨૦
ખાજા વિભાગ	૪૨૨
ખાજાની સંખ્યા	૪૨૨
અર્થવિજ્ઞાન	
દીપ્તિવિદ્ય કમિશન હોદ્દીઓના મદદાસમાં ખાસ	૪૨૩
યંત્ર ઇન્ડિઆ ટીબેટીય સોસાયટી	"
ભાગ્યનો વેપારી સિંચાળ	૪૨૫
ચર્ચાપત્ર	૪૨૭
વિવિધ સમાચાર	"
હિંદુસ્તાનના સમાચાર	૪૨૮

કોલોનાઇઝેશન સ્કીમ

મુખ્યમંત્રી 'ઇન્ડિઅન સોસાયલ રીફોર્મર' નામે પ્રમાણે લખે છે:—"અમે 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' માં વાંચકો છીએ કે સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના કોન્ફરન્સ એક્સપ્રેસ તા. ૧૯ અને ૨૦ મીએ કોલોનાઇઝેશનની તાજાના સંબંધમાં વિચાર કરવા ગોલાવવામાં આવી હતી. એન્ડ અંકમાં મી. મણીલાલ માધા યુનીયન સરકાર તરફથી વધુ છુટા મંજૂરાની લાલચને ખાતર દીધી કેમે તપાસમાં સામેલ થવા સામે વિરોધ દર્શાવ્યો છે જે વાળખીજ છે. નવાસની અંદર રહેશે સિદ્ધાંત તો કેમિસ્ટ રિફોર્મની નદિ હોય, અને તેણે કલ્પ કલ્પ છે કે તે સ્વિકારતી નથી. તે પછી તેમાં સામેલ થવાથી આ કલ્પો જવાનો છે એ અમે સમજી શક્યા નથી. મી. મણીલાલ માધા વખતે વખત વખતે થયા છે કે સાઉથ આફ્રિકાના દોહીઓની મોટી બહુમતિ કેમિસ્ટ તપાસમાં સામેલ નહિ થવું જોઈએ એવા મનની છે. અમે કદીશું કે એમાંથી વધારે તો એ છે કે હિંદુસ્તાનમાં પણ ગયાજહાર કોમન કેમિસ્ટ તપાસમાં સામેલ નહિ થવાની તરફેણમાં છે."

દાસવાસની મ્યુનીસીપલ એસોસિએશનનો કારણ

કોલોનાઇઝેશનમાં ગયા એસ્ટેટવાદીમાં મળેલી દાસવાસ મ્યુનીસીપલ એસોસિએશનની ૩૦ મા કેમિસમાં "એસ્ટેટવાદીય નામ" ઉપર ચર્ચા થઈ હતી. એસ્ટેટવાદી મ્યુનીસીપલિટીના ડેલીગેટ મી. જી. એફ. ડી. મોર્ગે દરખાસ્ત મૂકી હતી કે

આર્થિક સલાહોનો એસ્ટેટવાદીવાને રહેઠાણ અને વેપારન માટે ખાસ ધ્યાનપાત્ર લતા મુકરર કરવાની અને નવા પરવાના અને આજી પરવાનાના ટ્રાંસફરના સંબંધમાં તેમજ એસ્ટેટવાદીય તરફથી કરાઈ જતો વેપાર કમ સહે તે પર અંકુશ મુકવાની સલાહ આપનારો કારણે લાવવાને રજુઆત કરી જાઉં. એસ્ટેટવાદી ડેલીગેટ મી. જી. એફ. દરમુદને જણાવ્યું કે આ ચર્ચા નકામો વખત ખુસાવવાની છે. એસ્ટેટવાદીયને આ દેશમાં કોણ રાખે છે? આપણે ગોતેજી એટલે આપણે દરિયાક કડી શકતા નથી. હું ફિલ્મીયર છું કે માથે આવી દીધા કરવી પડે છે. પરંતુ આપણા મોઢા સરતો માલ ખરીદવાને ખાતર એસ્ટેટવાદીયની સાથે વેપાર કર છે. પોન્સ્ટફેમના ડેલીગેટ મી. મોરફે જણાવ્યું કે એસ્ટેટવાદીય ખમ જાવના નેહો. ગંભીર કડી નહિ હતો. વધુ કમ ખાદ મેક્સીનો દરાવ સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો. ટ્રાંસવાસની મ્યુનીસીપલિટીઓએ મળેલી સલાહો તેમજ આજવા માં આવશે અને તે દોહી કામ તેને આધીન રહે તો મેમ્બેસ જે કોલોનાઇઝેશન સ્કીમને માટે સરકારની સાથે પૂર્ણ વધારાથી કામ કરી રહી છે તેનું વાળખીપણું સિદ્ધ થશે. દાસવાસના દોહીઓની સગાઈ એક ગંભીર પ્રશ્ન ઉભો થયેલો છે.

મી. નટેસને સાઈર્લ પુરા કર્યા.

મદાસના અધીના એન. મી. જી. એ. નટેસન જેઓએ એક્સપ્રેસ તા. ૨૪ મીએ સાઈર્લ પુરા કર્યા છે તેમને એ પ્રસંગ ઉજવવાને સુવેનીયર તહાર પાડવામાં આવ્યું છે. તેમાં મી. અને મોસીસ નટેસન અને તેમના પુત્રોની ખખી આપવામાં આવી છે અને તેમના જંગલાતું અને કાર-ખાનાતું પણ ચિત્ર આપવામાં આવ્યું છે. એ ઉપરાંત પ્રતિષ્ઠિત દોહી નેતાઓ તેમજ મુજાખીયોના મી. નટેસનની સેવાઓની તારીફ કરનારા અને તેમને લાલ્લુ આપ્યું મુજનારા સંદેશોમાં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યા છે. મી. નટેસનનું નામ સાઉથ આફ્રિકાના દોહીઓને અમીત છે. સલામદના દિવસોમાં બનારે મી. પોલાક આપણા સવાસની ખખુ કરવાને દોહુસ્તાન ગયા હતા તે વખતથી મી. નટેસન આ દેશના દોહીઓના સવાસ પ્રમે વડી હાલસોજી ખરાવતા આવ્યા છે અને તેની દિગમ્બર કરતા આવ્યા છે. આથી મી. નટેસનના સુવેનીયરમાં સાઉથ આફ્રિકાના દોહીઓને પોતાની તરફથી તેઓ પ્રત્યેની બલી દુવાઓ દર્શાવવાની તક નહિ મળી એ જરૂર કમનસીબણું ગણાય. મી. નટેસન દોહુખાનની ભદાવના દોહીઓની સંસ્થિતના સંબંધમાં દરેકના ઉપર રસ લેતા આવેલા છે અને પોતાનાં 'ઇન્ડિઅન રીવ્યુ'

ભારતને તેમજ અન્ય ઉપયોગી પુસ્તકો પ્રકાશિત કરી તેઓને સચાલની હિમાયત કરતા આવેલા છે. દાદા પશુ તેઓ આફ્રિકાના દોહી સવાલપર એક પુસ્તક લેખાર કરી રહ્યા છે જે ને સવસના ફરક અભ્યાસીએ તેમજ તેમો કંઈ પણ રસ લેનારને અતિ ઉપયોગી થઈ પડશે. આ અંકમાં અન્ય રજાને સુવેનીયરમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા ગા. મોચ, ગોમ, ગોલ, ગોલા અને સંદેશી બાપીએ છાંયે જેમાં ગા. પોલાકે હોંફતાના દેશનિકાલ થયેલા સલામતીઓની ગા. નટેસને બળવેલી અતુપમ સેવાઓનું સુંદર ખ્યાન કર્યું છે. અમે બી. પોલાકે તેમાં ફરિયાદો વિચારેને મળતા થઈએ છીએ અને હોંફતાનાની અંદર તેમજ બહાર વસતા પોતાના દેશબંધુઓને કાળે પોતાનું સુંદર સેવાકારી આજી રાખવાને ગા. નટેસને સાંપું અને મળી આવ્યું મળે એવું અંતઃકરણથી ઇચ્છીએ છીએ.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

મુદ્રાકર, તા. ૧૨ સપ્ટેમ્બર સન ૧૯૩૩

મૂતકાળ પર નજર

આ અંક આમારા વાચકોના હાથમાં પહોંચશે તે વખતે દોહી બાપીએ પોતાનું નવું વર્ષે ઉજવેલી રજા દરે. જુનાં વર્ષની પુણીકાની થતાં જુનકાળ ઉપર નજર નજર કરવી જતી અનુચિત નહિ ગણાય. જુનકાળ તરફ નજર કરીએ તો આખાં પામવા જેવું કંઈ પણ નિવામાં આવતું નથી. પ્રથમ આપણી કામને ખાતી સ્થિતિ તપાસીએ. સામાન્ય માન્યતા એવી વર્તી આવેલી છે કે આ દેશમાં તોહી કામની રાજદારી સ્થિતિ બાકે સારી નહિ હોય છતાં તેઓની આર્થિક સ્થિતિ પ્રબળા. અમુક વર્ષને ઘણી ઉપજાવે તેવી છે. આ વરસ જુનકાળના વર્ષોમાં ફરેકે ફરેકે કાંચ સાચી હશે પરંતુ દગણાના વર્ષોમાં અને પાસ કરી છેત્તા એક વર્ષમાં તો સાચી નથીજ સમસ્ત કુતાપમાં ખાતર મંદી છે અને સાવધ આફ્રિકા તેમાંથી મુક્ત રહ્યું નથી, જો કે થયું અન્ય દેશોના કરતા તેની સ્થિતિ વધારે સારી થઈ સકાય. પરંતુ દોહીઓને ન મંદીની અસર વધારે ઘણ છે કેમકે તેઓ આ દેશમાં અવાજ વગરના અને મતાધિકાર વગરના રહ્યા અને તેથી અન્ય મુશ્કેલીનેતર બનીઓની માફક તેઓની તરફ પણ બેપરવાઈ બતાવવામાં આવેલી છે.

મેકારીની જુમ પણ સમગ્ર જગતમાં પડી રહી છે પરંતુ અપારે બીજાઓને તે કુદરતી સંજોગોને લીધે દરકત કરી રહી છે સારે સુનીયનમાં દોહીઓને તે અકુદરતી રીતે દરકત કરી રહી છે. દોહીઓની ગણતરી કાળા મેકામાં થાય છે અને તેથી તેઓ અજીમનીતા રવા અને ગોરાને જગ્યા કરી આપવાને તેને પાછળ દહાડવામાં આવે છે.

આ બે પ્રશ્નો અપારે આપણા સુનીયનમાં દોહી કામને સામાન્ય રીતે આજુ પડી રહ્યા છે સારે કાંસવાલમાં આપણા બાપીઓપર એ ઉપરાંત લેન્ડ ટેન્ચર એકદ અને લાયસેન્સીસ કન્ટ્રોલ ઓર્ડીનાન્સની ફર્મ દાકમીરીઓ પડી રહી છે અને કવે વળે અુનીસીપાલીટીઓ તેઓને કલાવદા હતાઓમાં એકી રાખવાની થતો અજીમ અને જોવારે વેપાર થઈ રહ્યો એવા

તેઓની ઉપર પ્રતિબંધો મુકવાના વધુ રજાઓની માંગણી કરી રહી છે.

ગોરાને માટે જગ્યા કરવાને નોકરીપરથી કાઢી મુકવા ઉપરાંત દોહીઓની વેપારની સગવડો ઉપરના પ્રતિબંધોમાં સમસ્ત સુનીયનમાં વધારો થતો જાય છે અને જો રીતે મેકારીની સંખ્યામાં ઉમેરો થતો જાય છે.

વળા રજાક વિરુદ્ધ પોરટનકર-નજરની અપીલના કસ માં ગોરક આરીસોમાં વપાઈના સંખ્યામાં અપીલેટ કાંઈ થોડા દિવસપર આગેલો મુકાલે અટકેલો મુકલાન કરનારો છે કે તેની રૂબો દરે સગવડો થતાં કાલે લાંબાની કે વપાઈના આધારે સ્વચ્છે વાડા પાડી સકશે. મંદીની કુદરતી અસરો ઉપરાંત આ રીવાવવાની તીની દોહીઓને આ દેશમાંથી કટાળો આપી કાઢી મુકવાની બાકી સિવાય બીજું કશું નથી, અને તે સાથે વળા કાંટોનાકમેજનની તપાસ કમીટીથી તેઓને જવાને માટે માર્ગ વધારે મોકલો કરવામાં આવી રહ્યો છે.

વળા આજુ નવાસીએ તો કલકાક દુકાઓ મળેલા છે અને માટે આપણી ઇચ્છા. કાળા ઉપર મેકારીમાંથી મળેલો એક નેટલાંતે સરકારે નોકરી આપેલી છે અને ઇન્ડિયન ટેકનીકલ કમીટી તરફથી કાળામાં ઉમેરવાની શિક્ષણના વળો સલાવાય છે તેને સરકારે પ્રમાણમાં વધાર મદદ કરેલી છે. બીજી રીતે કપટાલિન ઓર્ગાઇઝેશને ૩ વર્ષ પુરો થયાં છતાં કાળાઓના સંખ્યામાં દોહીઓને કલુ અન્ય કામેલી પાંચજગ પસાવું પડે છે. અતિ આસવાદીઓ કાળા મુકશે કે, “શું એવન્ટે નવારે માટે કંઈજ નથી કર્યું?” તેનો જવાબ બીજા લેખમાં વિષય ઘટ પડે તેમ હોવાથી તેની આ કોષ માં ચર્ચા નહિ કરતાં એટલુંજ કહીશું કે એવન્ટે આપણે માટે કંઈ પણ બારે રાહત મેળવી સકયા નથી અને કદી મેળવી સકશે પણ નહિ. ને કંઈ પણ મેળવી સકીશું તો ગોરક બાકે સ્વમગાનેજ મેળવી સકીશું.

એ સવાલ આપણને આપણે પોતે આપણી પ્રગતિને માટે થું કર્યું છે એ સવાલપર લાવી મુકે છે. એ બાબતમાં જુનકાળ તરફ ટ્રિટ કરતાં આપણે બહુ કાંઈ નેમ એવું જોમ સકના નથી. આપણા ૧૫,૦૦૦ દોહી બાપીઓને આ દેશ માંથી રવાના કરી દેવકાળા એ વસ્તુ આપણા ગરીબ બાપીઓનું કિત આપણે તરો હોવાની વિરુદ્ધમાં પુરવો આપનારી છે. આપણે એ બાબતમાં અચકત હતા એવો બખાવ કરવો અસલ ગણાય. સમ વસ્તુ એ છે કે આ દેશમાં આપણા પોતાના બાવિયના મુજબની આશાએ આપણે તેઓના કિતને વિશે બેપરવાઈ બતાવી. એ પામકનું પ્રાવલિન કરવાને જેમ વહેલા અગ્રુત થઈએ તેમ આપણે માટે વધારે જાણ છે.

આપણા ગરીબ વળોની કિતને માટે બ્યકિતગત નાજવામાં એકેશ નરથથી પ્રવતો થઈ રહ્યા છે સર કુમાં રહી અનએમપ્લોયમેન્ટ રીલીફી કમીટી, ઇન્ડિયન ટેકનીકલ કમીટી અને ઇન્ડિયન આઇકલ વેલફેર કમીટી તેવા નિરવાર્થ સેવકાની બનીલી છે કે ને પોતાના ગરીબ બાક, નેગાના કિતનું કાંઈ પોતાની શક્તિ અનુસાર કરે છે. પરંતુ ને કામમાં તેઓને નેમની નાબુદાદ નથી મળતી, કેમકે આપણા માલદાર બાપીઓ નેમમાં નેમથી ઉદ્ધરનારી તેઓને મદદ કરના નથી. જે કામ પોતાના ગરીબોની તરફ નિહાળી બતાવે છે તે કામ સુવેલી કામ તરીકે ઓળખાવાને બીજાકુલ લાયક નથી.

સંપર્કથી દુનીયા આપણી પરિજ્ઞા -વાષ્ણવ ૧૧,૦૦૦ માસભોગે આ દેશમાંથી મોકલી દીધા અને આપણા જાણના સુખને ખાતર બીજાઓને મોકલી દેવાની યાજ્ઞમાં સરકારને હાથ દિસાવ્યા મહા કરી રહ્યા છીએ તેની ઉપરથી નહિ કરે. આપણે તેઓની જાતને માટે કંઈક કરું છે તેની ઉપરથી કંઈક ફરમાવ કરીએ તો આપણુ સુતકાળનું આપણું જીવન કલ્યા આપણા સ્વાર્થી સાબો તરફ વળવામાં જ વળેલું છે.

હવે સામાન્ય રીતે ઉપર નજર નાંખીએ તો આપણે નિહાળે છીએ કે આપણા પોતાનામાં કુલંપ વસ્તી રહ્યો છે. રાજ્યકર્તાઓ પછે રાજ્યવતુ વિન તપાસવાને બદલે અરસપરસ સડી રહ્યા છે. સમસ્ત દુનીયામાં અસંતિ છે. કરીકો પોત પોતાના સર્વોપરિપણને માટે એક બીજા સાથે લડી રહ્યા છે અને ગરીબ અવાજ વગરની નિર્જળ રમખોળે બુદ્ધિમાર રાજકર્તાની કોખડી એડી નાંખે આંદોલન કરી રહી છે. દુનિયામાં કાપ વધી ગયો છે અને સહાનુભૂતિ ઝોટ જણાય છે. આવા સંવેત્રોમાં અનાવરિત્તી કોઈ પાકાય એમાં કંઈ નવાઈ જેવું લાગતું નથી. એક તરફથી વરસાદને માટે પ્રાર્થનાની સભાઓ બેસાવવી અને બીજી તરફથી પશ્ચાત્તાપની સમારે નિશાની પતાવવા વિના પાંચે રહે જતાં એ શું અર્થ—પુઠાની મળત રવવા જેવું નથી.

અમારી પરમદુષણ પ્રત્યે પ્રત્યે તવાં પછીની અંતઃકરણથી ઝોળ પ્રાર્થના છે કે મનુષ્યજાતને ને સંવેત કરે અને સત્ અને નીતિને માગે હોય અને પૃથ્વીપરના રાજા છવેને સુખ અને સંતિ પામે. આમીન.

દીવાળી

હોંદુઓની કિયાળા વિહમ. સંવત ૧૯૮૮નો અંત. આસે પદિ અમાવાસ્યાની સાંજે વેપારીઓ પોતાના સાપકમાં સરસ્વતી દેવી અને લક્ષ્મી દેવીની પુજા કરે છે. અમામ થતાં વરસમાં પ્રત્યે જે કંઈ જાણ આપ્યા હોય તે માટે તેનો આભાર માને છે. એ મરત ન શકે હોય તો પોતાના દોષની જાણ મારી કારતક શુદિ પકવાથી શરૂ થતા નુતન વર્ષમાં સાથ જવા માટે પ્રાર્થના કરે છે. ગરીબોને દાન આપી તેમના આત્મ વાધારના પોતે મંદિર પાસે પોતાનો લાભ અને આત્મ વધારવાની પ્રાર્થના કરે છે. દીકરીઓ પેર ઘેર દીવા પ્રકરણે છે. મંદીરોમાં મંદિરના નામના રમણી કરતાં ટોળે ટોળાં કર્મન કરે છે. અને જગત આત્મ અને સુખ પામે એવી પ્રાર્થના કરે છે.

આજે જગત દુઃખમાં ઘેરાઈ રહેલું છે. ડરોડો માણસો હરજીવાત એકારીમાં પડી જીએ મરે છે. કાયદાઓ અને વ્યવસ્થા, ઉલ્લાઓ અને વેપાર એવી રીતે મોહવામ ગયા છે કે કામ કરવાની ધિચ્છાવાળાને કામ રજાનું નથી. એક બાલુએ કારખાના વાળાઓ પાસે રજાગળિ માસ પડ્યો છે, બીજી બાલુએ કરોડો માણસો નાણા વગર ને માસ ખરીદી શકતા નથી. એક બાલુએ મામે આંકી અનાજના કમલા સરે છે. બીજી બાલુએ કરોડો માણસો એકર દોવાથી જીએ મરે છે. એક બાલુએ મોલ રાખના સાધનો વધતા જાય છે અને ધોડાક નશીબદારો એ સાધનોના ભોગમાં

મરત જાય રહાયે છે. બીજી બાલુએ કરોડો જાન વગર જીએ મરે છે અને વજ વગર અર્ધ નમી દાઢ તડકા સેવે છે. આ બેકાંઈક અને ગેરવ્યવસ્થાના રાજ્યમાં મંદિર કાંઈકે બુદ્ધિ આંગ, સુકાપકા અને સુખવસ્થા અનિર્દિત માટે ને આંગ અને આપું જગત-દીકુ કે મુસલમાન, પારસી કે ખ્રીસ્તી, મેદુદી કે સીતા એમ સજ કાપ- તેના મનને સિદ્ધ પાવરદા હકને કોંઈકે પોતાના નજર પુરતું જાન અને દાઢ તડકાથી જાનના નિરંજુ વજ લોગપવા શક્તિવાન જાય એવી દરેક દીકુ પ્રાપ્ત કરે છે. મુખર અમારી આજ રજાની બેકારોને કામ મળે, જાન વગરનાને જાન મળે, વજ વગરનાને વજ મળે અને સર્વે મનુષ્યો સુખી યામ એવી વ્યવસ્થા રજાએ એવું મંદિરોએ છીએ. આમીન.

દેશાધ.

વરસાદને સાદ

સેવકા

વ્યવજાળે જાગર માંડ ઉનાળો ઉતર્યા!
તોયે એ જીવનવાર કલુ ન આપ્યો મેદુલા!
પોતાનાં બધાં બધાં નન વિષુ કોણે કો?
જાનાં કાં તુ વાર કલુ આપતાં? મેદુલા!
બોમાસનાં ભોલ તો આપ્યા, તે સંવેતર:
સામે પડી કસોટી પાતયે, આપ્યા મેદુલા!
જીએ રહી અધ્યાત્મ તનમનદ અમ તાજતો!
દીપ ન એવા કોલ, સુકાપ તવાં છવ, મેદુલા!

આવ, આવે વરસાદ! ઘેરવિયા જ પ્રભાઈ જે:
સુકાપ છે અમ સાદ તને પુકારી, મેદુલા!
એવે એવે તુજ વાદ અમ અમ ડાઢ રહી બધાં:
વિધવિધ વધે કાચાક, કાચાક ફકરે, મેદુલા!
એસામલુ એસામ! વરસ દીપે પાસ! આવતાં:
તુજ પગલે વસવાડાવુ અમે અહાલિયે, મેદુલા!
દાના વિલકવિયાવ! અમ જગતે તુ આવતાં
આનુકાળતા અવાવ લેતાં શિખિયે, મેદુલા!

મમે "મમે" જપતાં માળ સુકાયાં એનાં જાણી:
કલેસે હિસે અકાળ કાં હેખા રહ્યાં મેદુલા!
અમ તો આડે આંકે તુજ અધ્યાત્મ આજના!
બધાં હેરા વાંકે કયમ વધારિયે? મેદુલા!
તરવે હિસે નાદ આવે હસી બોલાવને!
જવજન તલો તો સાદ ઉર ઉભરાવે, મેદુલા!

તુ'માં કહી આજા: તુ' અમ વિરવાસ હો:
સુકાપ લેકા કવલે આંખનુ આવી, મેદુલા!
કાં કાળ દુકાળ અનાયે છવ ઉભા બળે:
આગળની એ વાત આવ જીલવવા! મેદુલા!
એક તારરી લાંબે આપું અમને અપતી:
અપાં અપાંની બધાં પકિયે! આપું મેદુલા!

તિલમર તિલન: માવ સમાધીને સંવેતર!
ન આજિયેજ અકાલ આમીન જનપર, મેદુલા:
મોતીદાનાં મેપ વળુ માળ્યા વરસાવતો!
કાં તુ' તેનો તેન રજવાલવતો? મેદુલા!
રેખા દે ઉરે દાવાના જ વિહારમાં!
અન કારિયે તુજ જેમ પ્રજુ પરપાવે, મેદુલા!

ગ્રાંસવાણ એશોયાટીક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશન

એજન્ડની માદી

ગ્રાંસવાણ એશોયાટીક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશન સમક્ષ નીચે સરકારના એજન્ડ તરફથી એક્ટોબર તા. ૬ રીના રોજ માદી રજુ કરવામાં આવી હતી જેમાં નીચે પ્રમાણે વર્ણનવામાં આવ્યું છે:—

૧. કમીશનના ખાતાને માટે સુચન એક કરવાનું શરૂ થયે પછીના ૧૦ દિવસમાં તે કરવામાં આવવાનું છે તે જાણ કરવા પ્રેર્યું છે. કમીશનને જાણવુંથી એ છે કે જમીનના હાથ આવી રહેલી નજારાના મોટા ભાગ એક્ટ કરવાના સત્તાઓ અને પદ્ધતિ મહેતો અને જમીનની તપાસ કરવા માં રોકાઈ રહેશે એ કુ સમજી રહ્યાં છે. એ સત્તાઓ સંબંધ માં કુ કમીશન ખાસ બહામણો કરવા નથી જાણતા. પ્રથમ તો માદાથી પીગતપાર દહીંદો મેળવી મહામ તેમ નથી કે જે એક કમીશન ખાસ બહામણો થઈ શકે તે પહેલાં રજુ થવી જોઈએ. અરજી લખાવવા પ્રમાણે કમીશન પાસે જાગતા વધાવવા સવળાં ટાઉતશીયાના ધાતુજાત તક્રીઓ છે અને તપાસના જુદા જુદા પદો અને પુનીરોપાલીરીઓ તરફથી વસતીના જુદા જુદા રહેતો બોગવડો સંબંધી આકેશઓ પુરા પાડવામાં આવ્યા છે એ કમીશન ૧૯૩૨ ના ૩૫ મા કાયદાની કલમ ૬ (ખી) ની રૂબે "પ્રોક્લેમ્ડ" જમીનના જોમારો કરવાના મુરોપીયનતરે તરફથી રજુ થયેલાં ફોર્મો માં કમીશનને રજુ થીમતા મળી આવેલી છે. ખીવડો જુદા જુદા પુનીરોપાલીરીઓ સત્તાઓમાં જાગતા વધાવવા જુદા જુદા મેત્રો તરફથી અને દહીં એસોસીએશનો તરફથી ચોક્કસ માત્રાથીએ કરવામાં આવેલી છે અને કમીશન તરફથી અત્યાર સુધીમાં સંબંધીઓની જુદાનાંઓમાં એ માગણી બની વિગતવાર ચર્ચા થઈ નહીં છે. કમીશન સમક્ષ રજુ થયે તરફથી થીમતા અને આંતરિક પાં કુ વિગતવાર દીક્ષ કરવા સંબંધે નથીપરતુ ઇટલીક જાળને સુચવવાની ચર્ચા કરવા શરૂ થઈ છે. અને એક્ટોબર ૨૨મી થી કમીશન સત્તાઓ ઉપર કે કમીશનને કેસ કરે આવેલી જુદાનાં કોઈ ચેતાનાં નિવેદ્ય આવવાની એ જાણવાને માગના પાનામાં રાખશે પ્રારંભમાં કટલાક સિદ્ધિઓ રજુ કરવા થઈ છે. એ માં સમાવેશ સમયના અને રોજી વગવાનાં કમીશનના રાની સામે રીંગો સંબંધે થયેલા પ્રશ્નો છે. તે પછી કમીશન માગના સમક્ષ રજુ થયેલી જુદાનીઓપર કમીશનને વિચાર કરશે અને એક્ટોબર ૨૬થી ચોક્કસ જવાબો નીચે

પુનીયન સર રની જાહેર નીતી

૨. પ્રથમ સિદ્ધાંત કે જેની તરફ ખાતા ખેંચવા મુશ્કેલી છે તે કમીશનને જાણવા સમક્ષ ૧૯૩૨ ના જન્યુઆરીની તા. ૧ માંથી મીનરેસલ સર ૩ ના કિસમ તરફથી દર્શાવવામાં આવેલ છે. તપાસે વખતે રજુ થઈ કે, પુનીયન સરકારની નીતી કાંઈક સમાજ દહીંદોને રહેવા આં વેપાર કરવાની અને ડ્રાપરીની માલેશી પકારવાની અને શીસપર રાખવાની

એજેન્ડના પિના સમક્ષે ૨૧ી આપવાની મેલી નીમ્મએ ૧૯૩૨ ના ૩૫ મા કાયદો પસાર થવાથી એ નીતીને ઇટલી અસર થઈ છે તેની કુ આ યાદીમાં ચર્ચા કરવા નથી ઇચ્છતા. વળી કુ સમજું છે કે આ કમીશન એક્ટ સસાદકાર મંજૂર છે કે જેને અમુક ચોક્કસ ખાતાઓપર રીપોર્ટ કરવાનું કહેવામાં આવેલું છે. તથાપિ એક્ટ કુ કરવાની કુ મારી કરેલ સમજું છે કે એ સિદ્ધાંતને રીક સરકાર તેમજ સાઉથ આફ્રિકાની દોદી કામ તરફથી દહેશો પછાજ અગત્યના મજવામાં આવેલ છે અને મારી એક્ટી મુચના છે કે કમીશન પોતાની કાર્યસુચીની દહમાં રહેશે તેને અત્યંત ઉદારતાથી જાણુ પાડવાનો પ્રયત્ન કરશે નીમ્મએ.

ખીવડ સિદ્ધાંત પુનીયન સરકારે ૧૯૨૪ માં કમીશન કાન્ડરેન્સમાં નીચેના માલેશમાં મંજૂર થયેલો તે છે:—

"પોતાની રજાની વરતીના હરે ખર્ચો તેઓની સંપૂર્ણ સખિ અને ન અનુસાર મમતિને માટે રજાઓ અને સાપનો. પોતાની ને વખતો સુધર્માં પમમાં જેવાની રીક સુધરેલી સરકારની રજા છે એ સિદ્ધાંતમાં પુનીય: સરકાર દહીં પુનીય અને રીક, અને તેને અમુક છે, અને પોતાની અને અન્ય સમજાં પુરી થા વ. સંબંધમાં રજાની વરતીના એ જાણ તરફી રહેનાર દહીંદોનાની માંથી સંબંધને અત્યંત ન્ય વખતેના પાછળ પકડાવવા જેવી તરફી જોઈએ એ માંગના સિદ્ધાંત છે."

આ સિદ્ધાંત અને કમીશન જાણવેલો થયેલો સિદ્ધાંત એ બંને એક ખીજની સાથે સંપૂર્ણપણે મળતા છે.

ખીવડ સિદ્ધાંત પણ પુનીયન સરકારે ૧૯૨૭ ની કાન્ડરેન્સ માં સ્વીકારેલો છે તે નીચે પ્રમાણે છે:—

"પુનીયન સરકાર વિચારે છે કે એ દહીંદો પુનીયનમાં ખોસાવવા ઇચ્છતા છે તેઓ ને રજાઓના મિમતના પાસેથીને અલગરવાને તરફાર દોવ તો તેઓને તેમ કરવામાં મદદ કરવી જોઈએ."

આ મજા સિદ્ધાંત એક સાથે તેનાં મત જ છે કે કમીશન પોતાની સમક્ષ કાજ આવેલા સવાલનો નિર્ણય કરવામાં અત્યંત ખર્ચાળી દિલસોટ્ટ અને ઉદારતા બતાવવી જોઈશે અને નેક નહિ કરવું એ સુધારાની ને તરફ આવવા વળી પુનીયન સરકારની જાહેર નીતી છે તે તરફ તેઓને નહિ આવવા અને ચકાસવા જોઈએ થશે.

૩. ધારે વિગતવાર રહીશે અને સુધારાઓમાં વિતરનાં માટે પ્રથમ એ જાણવું જોઈએ કે ગ્રાંસવાણના દોદીઓને મોટો ભાગ પોતાનું મજદારાન વેપારથીએ ચલાવે છે. દોદી મેત્રી કોક્કસકર્માં કમીશન સામક થઈ તેના અને તેના માંન લાખા વસવાટ અને બોગવડાના કમિશન એક્ટો માંથીને ૩૦ કમીશન સમક્ષ તેની પુનરોપા કરવાની વંદી રહેલી નથી. દહીંદો એ છે કે દોગ વેપારી "પ્રો-ક્લેમ્ડ" જમીનની જાહેર મિમત પકારે જ પિત થયેલો છે. વળી એ પછુ પડે છે કે અજોગ બેર લડ મળા દિવસો પાદ અને તેની મહેતો પણ પોદીઓની સામે જાણી વરતી સમનાઇ પણ પ્રાપ્તપિત ૩૫૬ માં થા. રહેલાં છે. તેવા કાયદાઓ અને દોદી વેપારી દહીંદો છે એ ખાતરી એ રજુ સર્વેશી સિદ્ધ થાય છે કે ને રજાને ઉપયોગી નીવડશે છે અને તેના જગ્યાથી મુરોપીયન અને મેરીવ તેમજ દોદીને આર્થિક મુશ્કેલ પડેલશે. પુનીયનના મુરોપીયન પનીએ પોતાના

કર્મો. હર્ટ્ઝોગ હોબાંચી પાછો ફર્યો. પણ કેપમાં—બ્રીટીશ કોલોનીમાં—તેની કીમીના સ્વીકાર ન થયો. તેણે ઇન્ડિયનવામાં કોલરની બાબત દેખાડવાની કાર્યોઈ શરૂ કરી. પછી તે ફી સ્ટેટનાં પોતાનાં અલુકુળ વાતાવરણમાં વર્તી વસ્યા. સ્મટસને પાછા ફરતાં કેપમાં મુલેલી નહી.

૬. આફ્રિકામાં તે આ બન્ને રાજદારીઓ સ્ટેલેનબેરગની નિલાગમાં સાથે બહુલા. પણ વાતાવરણના ફરકારને અંગે તેઓનાં જીવન ગુદાં થયાં.

(૩)

'મીસીસ રેડ' અને મીસ પ્રસંગોએ એ લોકોને બ્રીટીશ વિદેશી બનાવ્યા હતા. જાને નરમ કે ગરમ, બન્ને વિચારના એ લોકો અંગ્રેજના દુસ્મતી હતા. હર્ટ્ઝોગ અને સ્મટસનું જીવન જીવનમાં એક સમાન સ્થાવર હતું. બન્ને ૩૦ વર્ષના થયા તે પહેલાંજ પ્રજાસત્તાકવાદી અમલદારો હતા. ત્યાં તે બેર વિરુદ્ધ શરૂ થયો. બન્ને કામકાના સલાહકારો તરીકે અંગ્રેજ સાથે હુકમમાં જોડાયા. બન્ને સેનાપતિ થયા. બન્ને કુનેદખાજા કાઢાવક નેતા થયા. ૧૯૦૨ માં સુપ્રેમ જજ. બ્રીટીશીંગની એ સુપ્રેમ પ્રસંગે આ બન્ને રાજદારીઓ એ પ્રતિનિધિમંડળના સભ્યો હતા.

સુપ્રેમ પર સહી કરનારાઓમાં જનરલ હર્ટ્ઝોગ પણ હતા. પણ તેમણે કુખી હિંમે તે પર સહી કરી હતી. જનરલ સ્મટસ સહી કરનારાઓમાં ન હતા. ૧૯૧૦ માં કુનીયનનું પહેલું પ્રધાનમંડળ રચાયું. આ બન્ને પુરૂષો એ પ્રધાનમંડળમાં સભ્યો હતા. પણ આ સાથે પુરૂષો પણ વર્ગ ન આવ્યો. બોલા પ્રધાનમંડળથી હર્ટ્ઝોગે અલગ પડી રાજવાદી થઈ ગયો ફર્યો અને તેને ઇંગ્લેન્ડ પ્રાણવાન બનાવવાના પ્રયાસ આદર્યો.

બોલા પ્રધાનમંડળના સુત્રધાર સ્મટસ હતા. તેણે જે ઘણું હોય છે હતું. બોલાનાં અગ્ર બાદ ન પડેા પ્રધાન થયો. તેણે અંગ્રેજ સાથે મેરી બળવાનાં હતાં. ૬. આફ્રિકાના ફ્રેંચ પ્રકારમાં રાજદક્ષતાથી જીત મેળવવા માંડી. પણ પંદર વર્ષના એક કાળુ ગરજારને અંગે લોહ પહરા મુજબતા થયા. ત્યાં ૧૯૨૦ ની હકતોએ અને તેમાં થયેલા ગેળાખારે પ્રજાને ભકકાવી અને ૧૯૨૪ ની બહાર ગુટથીમાં સ્મટસ દ્વારો અને હર્ટ્ઝોગનાં શરૂ થયું.

હર્ટ્ઝોગે એ મહેબ્બાઓ પાર પાડવા માંડી. ૬. આફ્રિકાની સ્વતંત્રતા પર યાદી પરિણામ કારા મહાર મારવામાં આવી. એ બાબતે સમાનપદ અપાયું. ૬. આફ્રિકાના રાજદક્ષતા ફરકારો અને અંગ્રેજોનાં પોતાનાં પુરૂષો કમીનો બળાવ વળાંકો. રાજવાદ નવ વર્ષ સુધી ૬. આફ્રિકા પર સાસન હતું. અને છપરે એવો રાજદારી પ્રસંગ ઊભો થયો કે વીસ વર્ષના કુખી સત્તુવટ જીવ્યા અને હિસોબન મીત્ર બન્યા.

(૪)

જનરલ હર્ટ્ઝોગ અને જનરલ સ્મટસ બંને ફરી એકજ પ્રધાનમંડળમાં છે. બન્ને વિચાર કમી કે જીંદગીના શિલા વર્ષો ૬. આફ્રિકામાં આંગ્રેજ અંકુશ સ્થાપી દેશની સફાઈ મારેની સેવામાં ગાળવાં. એ આશયો સાધવાના હતાં તે સમાર્થ થયું. હવે કહેસ ન લેઈએ, કમી વિખવાદ ન

લેઈએ, બસ અંકુશ, અંકુશ ને અંકુશનો રોય ચારે પ્રાંતમાં નીકળે. લેઈએ. બન્ને આ કિવંતો રીતુ સાધવા મહમ છે. બન્નેનાં દેશના સોપા પર કાળુ એ એકલે તેઓ પોતાનું પાયે પુર્ણ કરશે એ આકસ છે.

હવે અંગ્રેજ અંકુશ એ દલે સિદ્ધવાન છે. એ અંકુશનાં ફળ બીનગોરાઓ માટેય ન્યાયનીતીમાં વળતર પામે એકલુ આપણે મચ્છીયું.

સ્વર્ગસ્થ મીસીસ એના બેસન્ટ

તેમનું હુંક જીવન ચારત્ર

હીફુસ્તાનના ખરા અને હિસોબન બુદાપીયન મીસીસ મીસીસ એના બેસન્ટનું નામ પ્રથમ મ્હાન થરાવે છે. તેમનાં જીવનનાં પ્રગભગ પચાસ વર્ષ તેમણે હીફુસ્તાનમાં અને હીફુસ્તાનની સેવામાં ગાળ્યાં હતાં. આથી ફરેક સ્પેશ્યેલી દીદોને તેમનું જીવન ચરિત્ર બહુવાની જીવાસા થયા વગર નહિજ રહે અને તે હુંકમાં નામે આપીએ છી.

પ્રારંભ કાળ

મીસીસ બેસન્ટના જન્મ ૧૮૪૭ના અક્ટોબરની તાર ૧લીએ મ'કનમાં થયો હતો. તેમના પિતા વીલીયમ પેન્ડ હતા એ અંગ્રેજ હતા પણ તેમના દામાં આયરીશ લોકો પણ હતા. મ'કનમાં તે દાકતરી કરતા હતા. પદેત્ર દાકતર હોવા સાથે તેમણે ધાર્મિક, આધ્યાત્મિક અને બાળકોનાં પણ શારી અભ્યાસ કર્યો હતો. મીસીસ બેસન્ટના માતૃથી શુદ્ધ આયરીશ હતાં અને પ્રોટેસ્ટન્ટ ધર્મે પાળનાં હતાં. તેમના પતિનો તેમની ઉપર એકલો બધા પ્રભાવ હતો કે તેમના અંકુશીન ધાર્મિક વિચારોમાં અને મનોમાં પરિવોન થઈ ગયું હતું અને બહોળા વિચારના પાટરીઓ જેવાડે ભેરેઈ, પોલેન્ડો અને સ્ટેન્લીના શેખીન અવવારી થઈ ગયા હતાં. મીસીસ બેસન્ટ કેવર તેમના માતૃથીનો ગોટા પ્રભાવ હતો. પોતાની આત્મકથામાં પોતાના માતૃથીને વિશે મીસીસ બેસન્ટ નામે પ્રમાણે ગણ્યું છે.

મારી માતા જેમણે મારાં બચપણને સ્વર્ગીય સુખનય બનાવ્યું હતું. જેમણે મારાં વજ થયં ત્યાં સુધી એક પણ દુઃખ મારી કપર પડવા દીધું નહોતું. એ મારાં દુઃખે મારા કલ્ત પધારે દુઃખી થતી, અને જેણે અમાર માટે નોકપુડમાં લીધેલં થરમાં ૧૮૭૪ ના મે માસમાં દુઃખ અને ગરીબીથી પીડાઈને રૂબરૂરેકાએ પદેત્ર પદેત્રાંલ દેવલાગ કર્યો હતો તેના જેવી, પોતે જેને બ્હાવ તેની તરફ જોડા પ્રેમભાવ બતાવનારી, સ્વાર્થી અને નીચરતિની વરફ તિરેકાર થરાવનારી, સતમાનને મટે અવશંત જાનજી થરાવનારી, મનને વજ સમાન રહજી રાજદારી કર્તા અસંત મહુર અને કોમળ સ્વભાવ વાળી બીડ એક પણ સો જે લેઈ નથી "

શિક્ષણ

યુવાન મીસીસ હુંક પોતાનું શિક્ષણ પખાત નવજાયાકાર સ્મટસ મેરીયેટનાં ગ્રીય બ્હેન મીસ મેરીયેટના ૬ થ નીચ લીધું હતું. શિક્ષણની ક્ષામાં તે પ્રવીણ હતી અને પોતાનાં કામમાં બહોળ રસ લેતી હતી. તેના અંખમાં પોતાની આત્મકથામાં મીસીસ બેસન્ટે લખ્યું છે કે "૧૯૫ મારાં જાનને મરેજ નહિ પણ જાન પ્રેમપણે મેળ ૬ એ

અવધાસ કરવાની સતત પ્રેરણા કરવાને હવે અને મારે આરા હાડના અંદર વસી રહ્યો છે તેને મારે હું તેમની કેટલી જાણી છું તે દર્શાવવાને મારી પાસે એવું સમ્પૂર્ણ નથી." મીસ કુરે શિવલયમાં પોતાની સિદ્ધિલાભી સાથે કાન્સ અને જર્મનીના પ્રસારકરી કરી હતી અને એ દેશની આપણા જાણતાં અને ગણતા શીખ્યા હતા અને વિચાર અને પ્રવૃત્તિ એ સ્વતંત્ર્યને મારે પોતે આગળ જતાં જવાગિ પામ્યાં હતાં તેનો પાત્રો ત્યાં મંદાયો હતો.

સમ

હવે સોળ વર્ષ પછી મારે થઈ જતાં હતાં ત્યાં તે અવધાસ પુરા કરી પોતાની માતાની પાસે પાછા આવી ગયાં. મા બાપજી જાણી અને અનુભવી રાફે તેવા પ્રેમભાવથી હકા તેની માતાએ તેને આવકાર આપ્યો. થોડાં વર્ષ દેખીતાં સુખમાં બાલીન થયાં બાદ ૧૯૧૬ નાં પ્રસારને દિવસે તેમની એક પાદરી, જે પોતાના વાવિ પતિ હતા, તેમની સાથે એળખાણ થયું. તેઓ રેવરન્ડ મી. કે. બેસન્ટ નામે કેમ્બ્રીજના એક પ્રવાન હતા. કોલેજમાં નામના મીસીસ બેસન્ટના આત્મ પ્રીય પરંતુ વધુત્તર ગરીબ જીવનમાં એક ન્દાના મીશન ગર્વ માં કીકન તરીકેના તેઓ હોદ્દા ભોગવતા હતા. ૧૯૧૭ ના શીયાળામાં તેમના પ્રસ થયાં. પરંતુ તેમણે પોતાની માતાની પ્રેમાળ ભાવમાં કોઈકેનાં હોદ્દાને છોડવાની હોઈ કહી તેમાં નહોતા તેમને આ પગલું ભેવામાં બાદ્ય તેનું જાન થયું. તેને વિશે તેમણે નામે પ્રમાણે પ્રવેશું છે :

"મારે સ્વતંત્ર્ય જીવન કે જેમાં દુષિત વસ્તુના જ્ઞાનનો પ્રવેશ પછી મારા દેવામાં આવ્યા નહોતો, જેમાં સમજાં દુષિતથી મારે રક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું, સમજી શિતામાંથી અને વિરમત રાખવામાં આવી હતી, એ પ્રવૃત્તિ સંબંધના સમજા પ્રવેશથી અને નિર્દોષ રાખવામાં આવી હતી તે પ્રવૃત્તિ જીવનને મારે રેવરન્ડ મી. કે. બેસન્ટ અને આ તવી જીવનની સાથે હું અરક્ષિત થઈ પડી હતી. એ સમજા જેમાં મારે દંતમાંથી કહેવું જોઈએ, કે એક યાદરીને ઓત્તરને પહેલાં સુધી જીવનની સમજા કરને અને જવાબદારીઓમાંથી અજાત રાખી અને પછી માતાની ભોગથી, સમજાં રેવરન્ડના સંબંધના ભોગથી, મદદનીશથી પહેલીજ વખત તેની સંપૂર્ણ મારા દેવા તેના કરતાં મારા જીવન બધું જીવન એક નથી. રાજ નિર્દોષતા બધું જીવન સુદર હોય પરંતુ અત્યંત જીવનભરેલી છે અને એક પ્રવૃત્તિ માતાના પ્રેમથી સ્વર્ગમાંથી બહાર બહાર નીકળે તે પહેલાં તેને માર અસરકારક જાન રેવરન્ડ બેસન્ટે. પાછાં દુષિત જીવનને આરંભ કરવાની સારમાતથીજ સાચ છે. બહેર રાજાઓ અને વિદ્યાલયોમાં રેવરન્ડ પાસેથી અથવા એ બહારની દુનિયામાં રહીને જાન પાસેથી પ્રવૃત્તિઓમાં જાણ નિર્દોષતા હોય છે એ સમજાં પ્રવેશ થઈ પડે એ સંબંધિત છે. જ્યાં સુધી વસ્તુ છે છે કે કેટલીક પ્રવૃત્તિઓમાં એવી નિર્દોષતા હોય છે અને રાજ પછી માતાએ પોતાની કીકરીને અધારમાં રાખીને જીવની સંકલ્પના જાણવા નહિ કેવી તેમજે."

મી. અને મીસીસ બેસન્ટે કહેવું પ્રવૃત્તિના કરવું નીવડ્યું હતું. તેમ જ્યાં મીસીસ બેસન્ટ પોતાનું જીવન નહન બારફળ થઈ નહિ પડે ત્યાં સુધી પોતાની કરવના સિદ્ધિલાભી માગેમાંથી સજે તેવાં નહિ હતાં. પરંતુ શુદ્ધિથી તરીકેની રીતિમુસ્તતા બાળવથી તેમને મારે કહ્યું થઈ પડી હતી. અને મી. બેસન્ટને પતિ તરીકેની પોતાની અવલતાનું વિશેષ જાત હતું, આથી તેઓની વચ્ચેના સંબંધ સુખમય થયાંથીજ હોઈ શકે.

માનસીક વ્યથા

૧૮૬૬ ના જાન્યુઆરીમાં મીસીસ બેસન્ટને એક પુત્ર થયો અને તે પછીના વર્ષના એપ્રિલમાં એક પુત્રી અવનરી.

૧૮૭૧ ની વસંત ઋતુમાં અને જાણકાર મોટી ઉંમરના થયાથી તેમની ઉપર મોટી ચિંતા આવી પડી આ બંધનું એક પરિણામ એ આવ્યું કે મીસીસ બેસન્ટ 'માસ્ટી પાર્મથેસી નાર્સીક' બની ગયાં. પોતાની આત્મકથામાં એ જાણતાં તેમણે લખ્યું છે કે :

"મારાં બાળકો બાળા સહિનાઓથી રેખાવાયેલી મિના રાજ્ય રીમાઈ રહ્યાં હતા એ બાળાએ ઉંચક માનવજાતિના દેવાણું પિતા છે એ મારી જાણની ઉપર સખત રૂઢો માર્યો. હું ગરીબોમાં બહુ રહ્યાં હતી અને તેઓ જે સાંતવણી દેખો દેવાથી રક્ષા હતા તે નેશા કરતાં હતાં. મારી પછાતી માતાને એક વજીવ, જેની ઉપર તેણીએ પુરેપુરો વિશ્વાસ મુકેલો હતો, તેણે જીવનને વાળેના તેને ગુસ્સા અપાયેલા નીચા નહિ સુધીને કરવના આગમાં રૂજાવી દીધા હતી. મારે પોતાનું જીવનભર જીવન અસત્ય મુકામીનું જીવન બની ગયું હતું. અને એ બધું હવે બસ નહિ હોય તેમ મારે નિર્દોષ અને નિષ્પાપ બાળક અઠવાડીયાંમાં થયાં રીમાઈ રીમાઈને કાઢીને પછી ગયું હતું. દેવાણું ઉંચકે રચેલી પુસ્તકો દુઃખ અને પાપની હક્તિ નિર્દોષની ઉપર દુઃખ આ સપાટ નિદાણને હું નિરાશામાં અરકાવ થઈ ગઈ અને ઉંમરપરની મારી થઈ ગઈ ગઈ શીથીય પરેલી મારી સપળા શક્તિ જીવન થઈ અને મારાં અંતરમાં કુદ જવા લાગ્યું. ધર્મને કાઢવાને હવે આપણે પછી નહિ કરી પરંતુ નમન કરવાનું મેં નજી દીધું."

નારિકતાનો આરંભ

આ બંધાના સમયમાં એ બંધનઓએ મીસીસ બેસન્ટને પછી મદદ કરી. જેમાંના એક તેમની સારવાર કરનાર હાકલર હતા. પોતે શરીરે સ્વચ્છ થયાં કે દુરસ્તજ ધ્રીસ્તી ધર્મ પ્રમાણે અમુક વસ્તુને પોતે સિદ્ધ કરી નહિ શકે ત્યાં સુધી માનવતો ઈન્કાર કરવાના નિશ્ચય કરી નાખ્યો. તેમ જ્યાં પ્રવેશની દવાગિ અને આત્માની અમરતા વિશેષ ધર્મના ઉમા સિદ્ધિતાને તેમણે તરછોડ્યા નહોતા.

૧૮૭૨ ની શાળાએ વસુમાં મીસીસ બેસન્ટ મી. અને મીસીસ રેવરન્ડના સમજામાં આવ્યાં કે જેમને ત્યાં અંધશ્રદ્ધાની મોટીમાંથી મુકત થવાની હિંચા કરનારા માણસો એક થતાં હતાં. મી. રેવરન્ડ થીમન અને સુસ્ટેકરી મદદજી હતા અને તેમના માસિકમાં મીસીસ બેસન્ટે સ્વતંત્ર વિચારક ઉપરનો પહેલવહેલો જીવ લખ્યો.

હુદાઈકા

આ વખતે મીસીસ બેસન્ટ રીબરોમાં રહેતાં હતાં ત્યાં તેમના પતિ વીકર હતા. બીન્ટી ધર્મના સિદ્ધિતાથી સર્વથા વિરુદ્ધ માનવતા પ્રવૃત્તિમાં હોવાથી મીસીસ બેસન્ટે રેવરન્ડના બહારના દેખાવના નીચેના શાળાવાની ના પાડી. મી. બેસન્ટ તેમને મળવા નહિ થયા. આથી મીસીસ બેસન્ટને મારે મર છોડ્યા સિવાય બીન્ટી એક મારે રહ્યો નહિ. પોતાનાથી જુદાં થઈ નજી મક. આ વખતે તેમની વય ૨૬ વર્ષની હતી અને અજાની પુણ્ય અને એઓ તેમને વિશે થવા થાનકી વિચારે મરપરે તેની તેમને અખર પછી નહોતી. તેમની માતાના અશુભાતે પછી મીસીસ બેસન્ટની ઉંચક અસર નહિ કરી. એ જાણતાં મીસીસ બેસન્ટે નીચે પ્રમાણે લખ્યું છે :—

"હું મારે જીવન જીવનમાં એ હરમખરેલું હતું તેને (મારી માતાને) ખાતર પછી મારાથી નજી થઈ શકે. આ વિશમ હતીએ પછી મારે મન કમ્પા બજાર સલનેજ વળી રહ્યું. અને એ વસ્તુ જે તે વખતે હતા તેટલીજ આને પછી સખ છે. કે જે પોતાના પિતા કે માતાને સખન

વાપરેલા કરતાં પ્રચલિત, લેંડસાપર જેવે જાણીતાં વાપરવારની સાથે બચરા ફેંકાવાનાં અને ચાંતી મીસનરીએ તરફથી ઉત્કરણમાં આવેલા લોકો તરફથી યુગબદ્ધ પાઠવાનાં અનુભવ મીસનરી બેસન્ટને થયા હતા, એમ સાલમાં મીસનરી બેસન્ટે દર્શાવેલા પાયા ઉપર પુસ્તક બનાવ્યું હતું કે તે વિષયપર અપારોધા નેમના બે નામજોના સમક્ષ હતા ૧૯૦૫ માં નેશનલ સીક્રેટરી સોસાયટીના ૧ એડ 'કમન્ડમન્ટ મુદ્દા'ના દર્શાવેલા પ્રમુખ માં પ્રકાશિત હતા. એ સ્થાન તેમણે થીએસોડીકલ સોસાયટીના સંસ્થાપકો યોડી મુદ્દા પધેત રાખ્યું હતું. ૧૯૧૭ માં તે 'નેશનલ રીફોર્મર'ના સમ-મેડીટર થયા હતા અને પાછળથી મી. બેકસ્ટોના તરફે પા-મેડીટર થયા હતા.

થીએસોડીકલ સોસાયટી

૧૮૮૦ ની સાલમાં મીસનરી થીએસોડીના સંબંધ માં પ્રથમ આવ્યાં. ૧૮૮૬ માં એના પાંચ નેશનલિસ્ટોએ લખેલા "ધો નેટ ટેક્ટીક" - ગ્રંથવાદ નામક એ પુસ્તકો નેમના સાથમાં આવ્યાં જેથી તેમને સચેત પ્રકાર થયો. નેશનલિસ્ટોના તરફથી બે થીએસોડી અને તેના આદર્શોને નેમણે ધારકપણે પ્રકાશિત કર્યા હતા. તેના પ્રચાર નેમણે અનેક વ્યાખ્યાનો આપેલાં, તળાણો કરેલાં અને સાંખી મુક્ત કરીશો કરેલી. ૧૯૧૧ના દરેક ભાગમાં એ સંચાલી સાપ્તાહિકે અને એવંત સ્વધર્મ છે અને દારૂસ્ત્રાન તેમજ મુખ્ય મથક હોઈ દારૂસ્ત્રાનને તેના સાથે વધારે લાભ મળેલો છે અને તે મીસનરી બેસન્ટને, જે તેના મુખ્ય અધિકારી હતા, તેમની અમાગ કાંતિને આધારી છે. (અનુક્ર.)

આધુનિક યુગનું વિરહ આન્દોલન

(લેખક: શ્રી. દેવાભાઈ ઠાકરાણ મીસનરી બીએ બાર એક મા.)

નમેલાંએ તો બંધુ છે કે આને બંધુયુગનું બંધુગણ પ્રકાશ રહ્યું છે અને વર્તમાન યુગ માનવસમાજના હનિદાસ માં એક અનેક પ્રકરણ આકર્ષી રહ્યો છે. પરાયુર્વેશી સ્થાપિત થયેલાં આવી આવેલાં આદર્શો, કુલકામથી અંગીકૃત થયેલાં જીવન મોરણો અને માધ્યમ પ્રજ્વલીકાઓને કલ્યાણી નાખી, અમાલ એમી લાંબ નવીન અનેકા સંચીન પાયા આપા બનસમાજનું બંધાર રચી સમાજ અવરજા સ્થાપના આકર્ષે યુગ મધી રહ્યો છે. એક બાજુ મીઠત, મુડી અને વારસા દક્ષતા અમાનાજીવા તત્વો સર્વજળ સંચી રહ્યાં છે, તારે બીજી બાજુ મનુષ્યજીવનની પ્રાથમિક જરૂરીયાતો પેશ કરી, પુરી પાડનાર, સામાન્ય મુદ્દાઓસગવડ અવરજાપાદક, બંધુજીવી વર્ગ સારીમે સંપત્તિ સ્વામિત્વ આપક બનસમાજને સુખત કરવા મથે છે. યુગપના રેશાપર દર્શિપાત કરતાં અમાલ છે કે આમ પરપર વિરોધી આન્દોલનોનું યુદ્ધ ક્યારેત બાંધામ મુકયું છે. શોષક અને શોષિત એમ બંને વર્ગો માં પરપર દંડ પુષ્કિના મોરજા મંડામ મુકયા છે અને બંને એ નિમિત્તે જરમની ફુલીઆતું ખાન બેસે છે. હરીમર તો એમજ ભાસે છે કે શોષકવર્ગ અધિકતર સામન-સંપત્તિ, સત્તાધિકારી હોઈ, શોષિતવર્ગને જીવેલે વ્યાખ્યા હાવી, ક્યારે રહ્યો છે. શોષકવર્ગ સંખ્યામાં અગ્ર દેવા છતાં વિજાને શોષિત સંસ્કારક સાધનો એકદામ કરી બેસવાયા બેની મમજી અને સત્તામધ્યેલજાની સીમા નથી. જીવન સાધનોતપાદન સધર્ગ સાધનો એમનેજ સ્વાધિન હોવાથી એ વર્ગ અસંખ્ય બંધુજીવીને જીવે મારવાની દંડ મુકી

જતાં રંખેનો પજુ નથી, નદિતર દેશાંએ માનવશાષ્ટ્રીએ અસહાય, નિરૂપાય, મગ્નજાક, જેમર દક્ષતા અવવન નાટ રહિ ન મારતાં દેખાં રૂઠન મરજા વાંકેજ છતી ન રજા દેખાં અમરે તાળો ખાંડી બહે, જાડી, જોડે-જોડ વચેરે આપ વરણો કરીઆનાં પુરી દેવામાં આવ છે હારજી કે તે વરણ આની કંમત કપજી ભડતી નથી. દરિદ્રતાશુનજીએ ઠેરઠેર પ્રલે, બી: અવરમ પોડાર પાડેલો જી છતાં સ્વાયસોએ નિંદુર વર્ગને ક્યા છે હમા કે માજીસામ? આ વસ્તુશિત એકજ દેશમાં છે એમજ નથી. દેશદેશાંનરમાં નિદાનો: હાવામાં, કચડામાં, પરનવતામાં રીવાજો, રાજકીય, સામાજિક, ધાર્મિક, આર્થિક બેડીઓનાં બંધનોથી અકામલા દેશાંએ મનુષ્યો પામરતાની અવધિએ પળેપી દેહક નિરસ, મુક, નિપજાજી જીવન (જીવન કલેવું કે કેમ એ પજુ સવાલ છે) અલિત કરી રહેલાં છે!

આની મંજીર સ્થિતિમાં કુખીત બંધુજીવીએને ચોતાની સંધકાકાતું બાલ મળે નામ છે. એ પીડીતવર્ગ નિરાશાભરતક અર્થાવિનતાની વેદના વેદવા છતાં મરને જીવી નાજીવાની ચોતાની લાગલાત ક્યાંક ક્યાંક અજમાવી રહ્યો છે. આપરે, ચોતાનાજી વચથી બનમાન્ય વચ્ચાદક વિરખ કરનાર વર્ગ, મકા પ્રચક પ્રવાસ કરી, સંમકીત બની શોષક શોષિતવર્ગોને નજ કરવા અને રંમદવેષ, વિન્ય નીચ બાવનારવિન સમાનતાના દક્ષા સર્વત્ર સ્થાપત કરવા કમર કરી તમરંમજી બહેસે. મોકા બહાર પડે તે તેમાં નવાલ નથી, મુડીવાહી મીઠકચકરો મળુરીનાં રહેજીજી દર વધારી આપી. માયા મહેરપાતીથી ક્યાંક ક્યાંક અનુકમ્પાદર્શિત પ્રવર્તિ આદરે તે દેશ સ્વાયે સાધક મામાન્ય છે એ સંકળું લાંબ થતાં ફુલીઆકારના કુખીનો એકસમંપગળા પ્રભાવે યુલાશીની ઝુંસરી હામવી દેવા આત્મબલિદાન કરી, વાંદામ કરી મુકે તો તે રિજાતમાં આપીમે પુષ્કીત દમમમાવી નાંખે એતું મુક વહેલું ના મોકું મંકાવ એ બીધકુલ અસંભવિત થડતા નથી અને જરમતની વિરહ પ્રવર્તિએમાં દલે બંધુજીવન અમમવપ સ્થાન લેવ પજુ ખડે.

એ કુખીત અમખ્ય માનવસમુદ્ધ ક્યા માંએ ચોતાની વિકાર સાથે એ સવાલ છે: કાંતો મનુષ્યકર્મી શોષક વર્ગને તેમતાજી દશિઆર વતી નકાત કરે અમર તો બીએ માર્ગ આપજી દારૂસ્ત્રાનમાં આત્મજીવ અને બલિદાનથી છુટીત વસ્તુ પ્રાપ્ત કરી સગમ એમ અદિસાનો મદામત્ર પ્રકાર મકાલામી મકાપુરેપ મકાતમજીએ જે બતાવ્યો છે તે પાંચક! એ કટોકટીના સમયે તારે ક્યા માર્ગ મકમ્પ કરવો એ તારો તુલનાત્મક વિવેકજીવિને સોંપું છું.

ધી મુરત હીંદુ એસોસિએશન

હીંદુવાદી અભિરસવ

સવે હીંદુ ભાષાઓને નિવેદન કરવામાં આવે છે કે મુરવાર તા. ૧૮ મી અક્ટોબર ૧૯૩૩ ના રોજ હીંદુઓને બહેર તારવાર પાળવામાં આવશે. એ હીંદુએ પાતાનો ધર્મ રોજગાર બંધ કરી એસો-સિએશનનાં ક્ષેત્રમાં મહોતસવને સગલી ધાર્મિક ક્રિયામાં ભાગ લેવા તથા મુકવરના ૨૦ મીનાં સાંજે સાત (૭-૩૦) વાગ્યે જીવન વખેના મંગલકીક પ્રસંગે દંધ પાર્શ્વના મળાવડમાં પધારવા (વન તી છે.

જી. એમ. પટેલ, મેકેરી,

સ. હીંદુ એસોસિએશન.

કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસિએશન

કંઠી અને ન્યુકાસલમાં શાખાઓ

કોલોનીયલ બોર્ન અને ડોઈ સેટલર્સને મીટિંગો કંઠી અને ન્યુકાસલમાં રવીવાર તા. ૮ અક્ટોબરના રોજ મળી હતી. કંઠીમાં સવારે ૧૧ વાગે ગવર્નમેન્ટ સ્કુલમાં મી. રોબ આમીરના પ્રમુખપદે મળી હતી. એમાં વિએર જગનાઓથી પણ દોહીઓ દાખર થયા હતા.

ડરબનથી કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસિએશનના કાર્યવાહકો મેસર્સ એ. કોસ્ટાફર, પી. આર. પથર, એમ. એમ. ગાંધી, એસ. એલ. સીમ, આજમ હાફેલ, આર. એન. નાથુ, ઈ. એમ. આન અને એન. કે. મેટી દાખર થયા હતા.

મી. કોસ્ટાફરે લંબાણથી બાપણ કરી કોલોનાઇઝેશનની તપાસમાં કોંગ્રેસ સામેલ થવાની વિશ્લેષણ થવાના કારણો અને નવી સંસ્થાના હેતુઓ સમજાવ્યા હતા.

મી. મણીલાલ મધીએ પણ કુંકું બાપણ કર્યું હતું અને મી. એસ. એલ. સીમે દોહીસતાનીમાં સમજાવ્યું હતું.

ફેબ્રુઆરી માસમાં તરફથી પ્રતિનિધિઓમાં આવ્યા હતા જેના મેમ્બર્સ કોસ્ટાફર, મણીલાલ ગાંધી અને પી. આર. પથર તરફથી સંતોષકારક જવાબો આપવામાં આવ્યા હતા.

બાદ કંઠીમાં એસોસિએશનની શાખા સ્થાપનાના કાર્ય થતાં નીચેના કામચલાઉ અમલદારો ચૂંટાયા હતા :

મી. રોબ આમીર પ્રમુખ, મેસર્સ નાથુ વી. મોરાર અને પી. આર. સીમ, વંત એન સેક્રેટરીઓ અને મી. મુશા અધ્યક્ષ ટ્રેઝરર.

બાર બાદ મી. વી. જી. નાથુના મકાનમાં મહેમાનોને ચંચ આપવામાં આવ્યું હતું.

ન્યુકાસલમાં

લંચ લીધા બાદ ડરબનથી આવેલા મહેસ્ટ્રો કંઠીના ફેબ્રુઆરી મીટિંગ સાથે ન્યુકાસલ મોટરમાં ગયા હતા.

ન્યુકાસલમાં લેડિઝ પણ વાચાણી સ્કુલ કોલમાં રાજ વેલ્થ ગેટેલા હતા.

ડરબનની પ્રાઈમ પોસ્ટમાં એક ક્લાસ ઉપર મોટું શબ્દ મળ્યું હતું. લેડિઝ દુર દુરથી હાજર હતા.

પ્રમુખરજાન મી. એલ. સી. વી. મહેસ્ટ્રો લીધું હતું.

મી. કોસ્ટાફરે સમજાવ્યું કે ક્લાસ બાપણ કરી આખી રિજિન સમજાવી હતી અને ડેરસમલ્યુતિઓ દુર કરી હતી. મી. એસ. એલ. સીમે દોહીસતાનીમાં સમજાવ્યું હતું.

મી. એ. એમ. મહેસ્ટ્રો કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસિએશનના અમલદારો લોકોમાં જાગૃતિ આપવાનું કાર્ય કરી રહ્યા હતા તેની તારીફ કરી હતી પણ કોંગ્રેસ માંથી નીકળી જવાનું પણ નાપસંદ કર્યું હતું. તેમણે જણાવ્યું કે તેઓએ કોંગ્રેસમાં રહીનેજ એક મગજન ઓપોઝીશન પણ કરવો વેલ્થને કે જેવો દોહીસતાનીમાં સ્વરાજ્ય પડા છે.

બાર બાદ એસોસિએશનની શાખા સ્થાપનાની હરખારત મુકાર્થ. ફક્ત મી. મહેસ્ટ્રોએ જ વિશ્લેષ મત હતા. નીચેના કાર્યવાહકો ચૂંટાયા હતા : મી. એલ. સી. મી. મહેસ્ટ્રો (વી. એ. એમ. મહેસ્ટ્રોના બાબ) પ્રમુખ, મેસર્સ જી. એમ. એ.

વાવડા અને એમ. મેટી ને, એન. સેક્રેટરીઓ, કમીટીના મેમ્બરોની ચૂંટણી વાચાણી કરવાનું દરખાસ હતું.

બાર બાદ ડરબનથી આવેલા મહેમાનોને મી. એન. કે. મેટીને લીધા બાદ આપવામાં આવ્યું હતું જે લીધા બાદ મોટરમાં આખી રાત મુસાફરી કરી તેઓ ડરબન પાછા ફર્યા હતા.

કોસ્ટાફરે જાહેરમાં કંઠીઓની મીટિંગ

સાફર કોસ્ટાફરે જાહેરમાં કંઠી સેટલર્સની માસ મીટિંગ કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસિએશનના કોસ્ટાફરની શાખાના આજમ દેશ રવીવાર તા. ૮ મીના રોજ કોસ્ટાફર ઇન્ડિઅન સ્કુલના મકાનમાં મળી હતી. પ્રમુખરજાને મી. પી. એમ. મી. મે. નીચે પ્રમાણે કરાવો : પ્રતિનિધિઓ પસાર થયા હતા :—

“સા. કોસ્ટાફરે જાહેરમાં કોસ્ટાફરે લંબાણ કરી કોલોનાઇઝેશનની તપાસમાં કોંગ્રેસ સામેલ થવાની વિશ્લેષણ થવાના કારણો અને નવી સંસ્થાના હેતુઓ સમજાવ્યા હતા. મી. મણીલાલ મધીએ પણ કુંકું બાપણ કર્યું હતું અને મી. એસ. એલ. સીમે દોહીસતાનીમાં સમજાવ્યું હતું. ફેબ્રુઆરી માસમાં તરફથી પ્રતિનિધિઓમાં આવ્યા હતા જેના મેમ્બર્સ કોસ્ટાફર, મણીલાલ ગાંધી અને પી. આર. પથર તરફથી સંતોષકારક જવાબો આપવામાં આવ્યા હતા. બાદ કંઠીમાં એસોસિએશનની શાખા સ્થાપનાના કાર્ય થતાં નીચેના કામચલાઉ અમલદારો ચૂંટાયા હતા :

મી. મહેસ્ટ્રોના મીટિંગ

વિપરીત જગ્યામાં મી. મહેસ્ટ્રો ઇન્ડિઅન એસોસિએશન તરફથી મી. મહેસ્ટ્રો ઇન્ડિઅન સ્કુલમાં મીટિંગ મળી હતી જેમાં વિપરીત સંસ્થાના કાર્યકર્તાઓએ બાપણ કર્યા હતા.

અમલદારોની ચૂંટણી

વિપરીત ડેપુટીસર્જ કંઠી સેટલર્સની મીટિંગ રવીવાર સપ્ટેમ્બર તા. ૨૪ મીએ મળી હતી અને કોસ્ટાફરની કોમિટીની વૃથાને પડતી આંકણી કરવા સામે અને કોસ્ટાફરનાં પાછી રકમ વારંવાર દુર હોવા છતાં કોસ્ટાફરને મારે પેલા પાછા પુરી થઈયા સિવાય પાછી ઉપર કોસ્ટાફરના કોસ્ટાફરનાં પાછાની સામે વિરોધ દર્શાવનારા કરાવો થયા હતા.

કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસિએશન

અમલદારોની ચૂંટણી

કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસિએશનની જનરલ મીટિંગ કંઠી સ્કુલમાં રવીવાર તા. ૨૬, અક્ટોબર, ૧૯૩૩ના રોજ બપોરે ૩-૩૦ વાગે મળશે.

કાર્ય : અમલદારોની ચૂંટણી.

એ. કોસ્ટાફર પ્રમુખ.

એમ. એમ. ગાંધી ઉપ-પ્રમુખ.

એસ. એલ. સીમ.

આજમ હાફેલ.

એ. એન. સેક્રેટરીઓ.

(Continued from The Hindu, Madras.)

SOUTH AFRICAN REPATRIATES

The above picture was taken at a recent meeting of repatriated Indians in Madras under the chairmanship of Dr. P. Varadarajulu Naidu.

(Report on another page.)

THE HON. Mr. G. A. NATEFAN

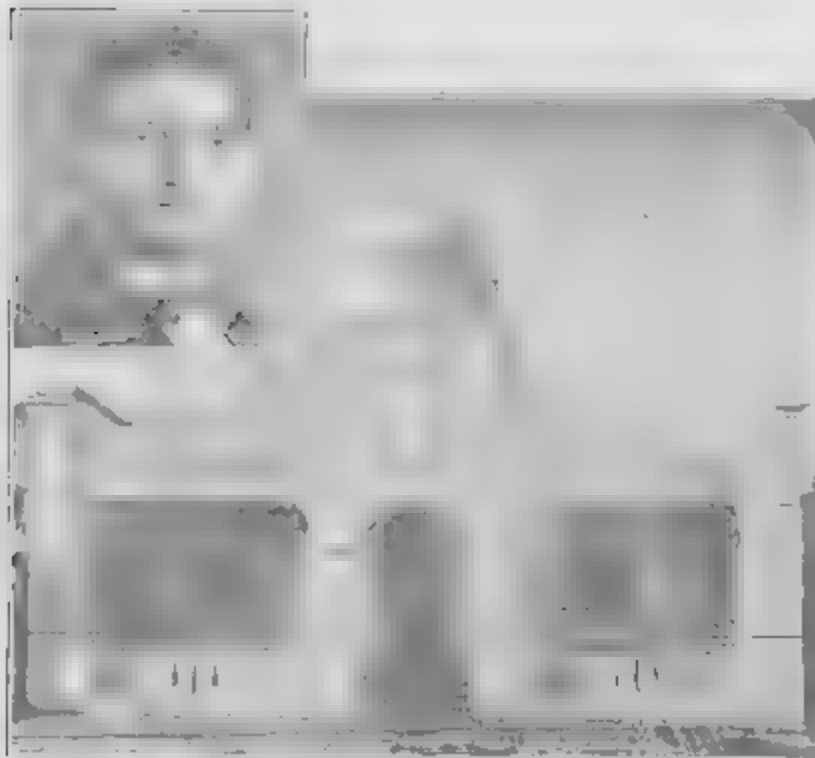
Who completed his Sixtieth birthday on August 24, 1933. Indians in South Africa wish Mr. Natefan a long and happy life.

BULAWAYO INDIAN SCHOOL

First Indian School opened in Bulawayo, S. Rhodesia on May 24th, 1933, to which a gift of £ 1,000 was made out of the Charlick Solomon Trust, the first largest contribution made by a European Trust for Indian education.

HINDU TEMPLE IN EAST LONDON

The above temple is the first of its kind opened in East London on August 11, 1933 by the local Hindu Society. The inset is Mr. D. B. Parbhoo, President of the Society.

બાળ વિનાશ

પરોપકારના અવાધ

રાજ્ય સંસ્કૃતિને એ કુમાર, રત્નિદેવ ને ગુરુદેવ, રત્નિદેવ રાજા થયો. એ દેવો માયાળુ ને દયાળુ, જાળમે પરગણુ, એની બતાકતો પારનાક ખીજાતું દુઃખ મરાડવા પ્રાણની પણ પડવા ન કરે એવો. એ પરોપકારી જાણે દેવતાજ અવતાર.

એના સમયમાં બારે દુકાળ પડ્યો. વરસાદનો તો છાંટો ય ન મળે, આનાજ ન મળે. ઘાસચારો ય ન મળે, માણસો ને પ્રાણીઓ અર્ધાં યાચ યાચ પોકારવા લાગ્યાં.

હવે શાય શું? હોમભૂવન ક્યાં. ઉદ્દેવની ન્તાન કરી. મેઘરાજાને વિનવણી કરતાં એ કહે: “હો મેઘ-રાજા, આપ તો મોટા રાજા આપ તો પાલનકર્તા, આ છેડાં છે કંઈ જુએ મરે છે. આ શું-નાં ટાંની ય દયા નથી આવતી? હવે તો હદ થઈ. થાડી તો દયા લાવો? થાડો તો વરસાદ વરસાવો?”

પણ એમ કંઈ ન વાળ્યું.

હોડેએ રાજા પાસે કીંયાદ કરી.

રાજાએ સવને આશિષન આપ્યું. ડોકારમાંતું બાકી રહેલું એ જાજ પણ વહેંચી આપ્યું.

પણ હવે શું?

રાજાએ વિચાર્યું: “આ તો ઘોઠાક દિવસમાં પાણું હતું તેવું તે થયો. લાવ ને, મેઘરાજાનું તપ આદરું?”

મોટું એવું વન હતું. અમરે વન.

એ વનમાં એક મોટું ઝાક હતું. એ ઝાક નીચે રાજાએ તપ આદર્યા.

એક દિવસ થયો. એ દિવસ થયો. પ્રભુ ને ચાર દિવસ થયા, રાજા તો ખાય નહિ ને પીએ પણ નહિ. પુરું ઉંચે પણ નહિ. બસ, એમની તો તપમાં જ કુન.

આમ ઉપવાસ ઉપર ઉપવાસ થયા. પુરું એક-તાળીસ દિવસના ઉપવાસ થયા. સર્વેર મુકાઇને લાકડા જેવું થઈ ગયું. બીજું હાડપિંજરજી જેવું લો ને.

ત્યાં તો મેઘરાજા રીડયા ને તપ પુરું થયું. એક માણસ સાથે પાણીજીએ થાળ મોકલ્યો.

છત્રીસ જાતની રસોઈથી થાળ ભરેલો હતો. પણ જ્યાં રાજાજી આવ્યા જાય છે ત્યાં તો એક ગરીબ બ્રાહ્મણ ત્યાં આવી પહોંચ્યો. એ કહે: “રાજાજી, મારી એક વાત સંભળશો? હું જુખથી પીગાઉં છું. કંઈક ખાવાનું આપશો?”

પછી રાજાએ બ્રાહ્મણને સારી રીતે ખવડાવ્યું—પીવડાવ્યું. આશિષ દધને બ્રાહ્મણ આજતો થયો.

બાકી રહેલા થાળમાંથી રાજા ખાવા જાય છે ત્યાં એક શુદ્ર આવી પહોંચ્યો. એ કહે, “રાજાજી, હું આઠ દિવસનો જુખથી છું. કંઈ ખાવાનું આપું નથી. જુખને લીધે મારા બાજુ જાય છે. પ્રભુ, કંઈક ખાવાનું આપો. ભગવાન તમારું જાણું કરશે.”

એ શુદ્રને ય રાજાએ ખવડાવ્યું. શુદ્રની આંતરડી કરી. એના કરતાં ને આશિષ દેતો એ આદ્યો મધ્ય.

હવે થાળમાં બહુ થાકું ખાવાનું રહ્યું હતું. રાજાથી તો જુખ રહેવાતું ન હતું. તરસ પણ પુષ્કળ લાગી હતી. જ્યાં રાજાજી મૂંમાં કેળિયો મુકવ: જાય છે, ત્યાં ચાર પાંચ કુતરા કાઢને એક અતિથિ આવી પહોંચ્યા. ક્યારેક વહેને એ કહે, “રાજાજી, હું અને આ કુતરા જુખ્યા હીએ, થાકું ખાવાનું આપો તો અમારા જીવ બચે.”

રાજાજીને દયા આવી હાથમાં લીધેલા કેળિયો થાળમાં મૂકી દીધો. થાળમાંનું વધેલું ય ખાવાનું રાજાએ એને આપી દીધું. દુના રોઢને એ આજતો થયો.

હવે તો રાજા પાસે ફક્ત એક ખાલો પાણીજી રહ્યું. પણ જ્યાં રાજા પાણીને ખાલો મૂકે એ વરસા જાય છે, ત્યાં તો “પાણી... પાણી... પાણી... લાવો... નહિ તો જીવ... જાય... છે.” એવી કાંથી ચીસ સંભળાઈ.

રાજાજી સંદેજ હિંચા થઈને જુએ તો એક ડાસો ધુજતો હતો. એ જુખથી પીકતો હતો. એની જીભ તાળવે ચોંટી ગઈ હતી. પાણી વિના એનો કંઈ રૂંધાઈ ગયો હતો. એનું મોં દયામજાં બની ગયું હતું.

અચ નક તરમર ખાકને ડાસો બોંધે પડ્યો.

રાજાજીને ય જુએ ને તરસે તરમર આવતાં હતાં. અમને તો બહુ લોહુપીયું દેખાતું હતું કંઈ રૂંધાઈ ગયો હતો. એ કશું જાણી ન શક્યા.

પણ રાજાજી કંઈ એમ ડાહ્યા રહ્યું? નીચે બેઠાં બેઠાં, ધસકાતાં ધસકાતાં મહા મહેનતે એ પેલો ડાસો પાસે પહોંચ્યો. પાસે જઈને હેતથી એમણે એને પાણીનો ખાલો આપ્યો! એનો પરોપકાર અજબ હતો.

પણ એ ડાસો કાઢ ખરેખરો ડાસો ન હતો. એ તો ભગવાન પાતે ડાસાનું રૂપ લેકને આવ્યા હતા. મજાના પરગણુપણની કરતાડી કરતા હતા.

પછી તો ભગવાને રાજાને ખરે રૂપે ફરંગ દીધાં. રાજા પ્રભુને જોતાંજ હર્ષિલો બન્યો. એમના ચરણમાં પડ્યો.

ભગવાન પ્રસન્ન થયા. એમણે વરદાન માગવા કહ્યું.

રાજા કહે, “પ્રભુ, મારી પ્રવ્રત સવ રીતે મુખી રહ્યો ને શરણે આવેલાનું દુઃખ દુર કરવાની મને શક્તિ મળે એટલી આશિષ આપજો.”

જોઈ શ્રોતા નાખી થોડું પાણી નાખીને તેને અડધા પર દલાવવું
જાતે પાણી નવરોડાં પાણીથી અરધા ગાસ ભરી પી જવાથી
સંકલ મળશે.

ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨੀ ਸੀਨ

સરકારે ૧૫૫૧૨ દરવાજા કાપ પહેલાં દોશ ના પુરાવા/બાબતો
જોએ/જોએનાવાનો મતલબ આપાવી તેને સમારવો આવી તમે
કરાવને સકાવા હોયો. ખુદી કમલું 'પ્રધાનમંત્રી' દિર્ઘ નાખવું.
૬૭૭૬૮ના લોકોના આગવર

મહાજનના મોટા ભાગે અનાવવામાં પડ્યા કુશળા હોય છે. અભ્યવયમદમાં ફાલ ખાદ્યી ભાગનેથી ૨૦૦૦ વર્ષની શુભી દેવાણું જાણવાય છે. તેની શ્રવાસ દશ્ય ગાદી નથી.

મોટરબસનો ધણી પાનાના મીગને કહે છે : ' મેં ત્વો
કરામત રાખ્યો છે અને તે બાજે છે કે જોડ પુસ્તક અંગત,
મીગ : હા, પણ તે તપાસવામાં તપાસ કરીતાલ બદલ નહીં છે !

રીપેટિટિવ ગ્રુપ્સ દર્શાવેલી મદ્રાસમાં માટિંગ

લેખકોના દુઃખોનાં દુઃખ સારી સહાયી

[illegible]

૩૯. નામરૂઝો આપણ સુધા જાણીએ છીએ કે આ દેશમાં મોટારીની
 સ્થિતિ જોતાં રીપબ્લિકેટોની સ્થિતિ સાથેજ આપણ
 માંજ વધારે સારી યોત એ વિશે જો મત દોઢ સંજોગ નહિ.
 નમોને માનમાં વળ જવાની સગવડ આપવામાં ના જાઓએ
 આંતર કુર્મો રેડીએ મહાર જુઠા ફરેલી છે. રીપબ્લિકેટોને
 આ દેશમાં જાલી વિરોધેની આગે મુઠેલીએ સહન કરવા પડે
 છે કે નહિ સાથેજ આપણકાઓ તેઓ જાણવા માગુ નહિતા.
 હવે તેઓનું દિવ સંજોગમાં સ્થાપી થવામાં રહેલું છે કે નહિ
 એવી નક્કીકાંને ખોળમાં પડ્યા સકાય સરકાર અને સ્થાનિક
 સનાધીશોએ તેઓને નહીં આપવા નોતાએ અને તેને
 માટે મોટી અપવાજ થવા વળતરમે આ આપણમાં રીપબ્લિકેટોની
 જાણકારો સાથેનું એક વીરક નેપાક કરી સરકારમે મોટરોને
 માટે આપવાની તેમજો સુચના કરી હતા

[illegible]

માણસોને માટે કયું દારૂ નેપા : ૧. જીવન સંપ્રદાય
સાચવાની મુશ્કેલી કરવા તેમજે અધ્યાત્મ

તેઓને માટે નીમવ માં આવેલા ખાસ આવીસમના સંખ્યા મા તેમણે કુલ ૬ નવાઈ તેઓ તેના માટે વધુ છે ત્યારે તે કહે છે કે આથી જરૂર છે. કોથી તમે પાડો ન આપ્યા પાછળથી મુદ્દા તમારો આપી કીમતના મેં જાને જાતની થવા કે જરૂર નહીં નથી જાને મળ્યા, મળ્યા કેમના મળી ને જા. કહેવામાં થોડા મિત્રે જામ્યો એ તે મિત્રે કહીની અગત્ય કહી આવેલાની નવ કહીના વી. ૬૨૬ મિત્રે થાની તેઓ માટેથી કહી અને જરૂરના કામની સલામતી માટે રાખવામાં આવેલા મ. ૬૨૬ મિત્રે નવ આપી તે નવામાં કિંમત કામમાં મ. ૬૨૬ મિત્રે.

આજ દોઢ અંબે મહાસતીને સરકારેને રીપેરીંગેટાને માટે
ગાંધી કોમી આપવાની વિનંતી કરનારો, સ્થાનિક સમાધીશોને
રીપેરીંગેટાને નાકીમાં પ્રથમ પસંદગી આપવાની વિનંતી
કરનારો અને માતાસ મોનાવેશનો ભેગોને માટે રાફેશમાં
મોલમ મજા આપવાની સગવડ કરી આપવા વિનંતી કરનારો
દેવલ સંપાનમને પનારે થયા હતા.

ચંમ કુન્દિયા ડિઝેટીંગ સોસાયટી

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାହିତ୍ୟିକ କ୍ରିୟା

(2014.12.11) 2014.12.11 2014.12.11 2014.12.11

તા. ૨૪-૧૦-૭૭ ના ત્રિજી સંવેદના અનુસંધર્ભ મીટીંગ
જટ રેસીકન્ટ રફીટમાં મિ. રા.ભાઈ અ. રા. રાઈ ને વખતે
એકેટરી તરફથી મળેલા '૧૯૮૮' બજાર પાનખરના તરફથી
મીજાનેલો દિસાયા રજી કરવામાં આવી છે. આ બંને તરફ અનુસં-
ધારણી અંતર્ગત કરવામાં આવી છે.

ஆகையினால் அப்போதே

પુણ્યની પ્રતિજ્ઞા સર્વેશ્વર પ્રભાતક દોષા હરિશ્ચંદ્ર આદિકામાં
વસતા કોઈ મુખર પશુ અ. બસરમાંથી પાંચવજ મુકત રહી
જઈ, જેજ બસરને બાધીન થઈ જોડાંબીસજનનના પુરુષોએ
પોતાના પ્રવાસથી આ સન્ધ્યા સ્વામી, તાસુભરી રવાંવાસને
આજ બેકે પર્ષ પુરુ મધ્ય એટલે પોતાના બધને બહાંમળના
પ્રવાસમાં આ સરથો જન રવારો દેખા અંશે કીયાંત યવ
તેતું સિદ્ધાવકાલે કરવાની બાજ થોવ પ્રસન્ન અધી કરીએ
છાએ.

સાંસાધીનું ઉદ્દેશ્ય

આ રીતેથી તા. ૧૫-૮-૩૦ સુધીના બેંકના બેલેન્સ બદલ
મી. - ૧૫૧ રજાપુવામાં આ

- (૧) સોસાયટીએ નવા પદો ઉપર
એક કરવી.
- (૨) આ ૧ મહત્તરના નવા નિયમો હવામાં લેવામાં આવેલા
અને વકતાઓના નિયમો.
- (૩) અમલદારની પુરૂષ ૫૦ થી વધુ નિયમો લેવામાં આવેલા
અને એક એક કરવી.
- (૪) કમીશનમાં પદોપર નવા નિયમો લેવામાં આવેલા
અને એક કરવી.
- (૫) કમીશનમાં પદોપર નવા નિયમો લેવામાં આવેલા
અને એક કરવી.

કચીનીના સભ્યો : મેસર્સ રજીસ્ટર્ડ વાલર પાર્ટીદાર, બીલાભાઈ વેલ્લેશ પારેખ પરજુભાઈ નાનાભાઈ, ઇરમાસલ સાહે નાનાભાઈ, પરજુભાઈ જીવજી, પીરજીભાઈ હડીરા, પરજાતમ બીજીભાઈ, રામભાઈ હડીરાભાઈ પટેલ, અમીરભાઈ કસનજી દેસાઈ

જાપાનનો વેપારો દિગ્વિજય

(લેખક : 'પ્રસ્થાન' માં કુ ગરદી પ્રમત્સી સંપદ)

જાપાને પોતાનો ઔદ્યોગિક વિકાસ માધ્યમ માટે દેવો જાતીનું પ્રયત્ન કર્યો છે, તમામ દેશો જાપાનને સંગઠન કરી પ્રગતિ દિગ્વિજયની ગતિમાં છે, તેની આજી રૂપરેખા જુદા જોખમાં આલેખેલી છે. આ જોખમાં જાપાને જાપાનની બહારના ઉપર નો મદદાન વિજય મેળવ્યો છે, તેની પ્રતિષ્ઠા 'પ્રસ્થાન' ના વાચકોને કાવચિત્તે પ્રગતિ છે.

૧ જાપાનનો ઔદ્યોગિક વિકાસ

જાપાનની જાપાનની બહારના ઔદ્યોગિક પ્રગતિ જાપાનનો ઇરાદો હતો. એ દેશ ધણી વરસો પછી તે માટે તૈયારી કરતો આવ્યો છે. પોતાના ઇરાદો પુરો કરવાને માટે તેણે સુદૃઢ વિચાર કરી દરેક ક્ષેત્રને સંગઠન કરવા માંડ્યો. જાપાને બહુ બારીકાથી પોતાની આર્થિક સ્થિતિનું અવલોકન કર્યું. કાચા સાધનો પોતાના દેશમાં નહોતા પેદા થતા તે પરદેશી સાવવા અને તેમાં દરીયાઈમાં રવી રીતે જમ મેળવવો તે તેણે ધણી વરસનું ધ્યેય ધાર્યું. તેણે કારખાનાંઓ શિક્ષા કર્યાં, મશીનોને સુંદર વસ્તુઓ બનાવવાની ક્રિયા શીખતા, કારખાનાંઓ માટે પુરુષના નાણાં ફાળવવામાં, મશીનોના સર કરી ત્યાંના કાચા વસ્તુઓની ખાત્રી દાખલ કરી, અને દેશપરદેશનાં બહારનાં, વહાણવટું, ખર્ચો વગેરેનાં સાધનો અવ્યાક કર્યાં. આટલા થોડા વખતમાં ફાલ પડ્યું પુરોષોપ દેશ આટલાં મોટી ઔદ્યોગિક પ્રગતિ કરી નથી.

૨ દેશપરદેશો સાથે સંબંધો

જાપાને પોતાનો ઔદ્યોગિક વિકાસ કર્યો તા ખરો પરંતુ જુદા જુદા દેશોમાં જાતની ઉચી દિવાલો ઉભી કરવામાં આવી હતી. તેણે બહુ લાંબી નજર પહોંચાડી પોતાને ફાલ પડતી સાધનો જુદા જુદા રાજ્યો સાથે કરી લીધી, તેમાં પોતાના વેપારી દ્વારેને ખાસ સંરક્ષણ મળે એ તેને મુખ્ય ઇરાદો હતો. અને એ કાલિઓના રક્ષણ હેઠળ આજે જાપાન મોટો વેપાર એડી રહ્યું છે. ધણી વે સરકારે જાપાનના વેપારને અટકાવવા પ્રયત્ન ઉત્સાહ છે; પણ પરદેશો સાથે કરેલી કાલિઓથી મળેલું રક્ષણ જાપાનને બારે મદદ આપી રહ્યું છે.

૩ સોનાનું ચલણ

ઐતહાસિક સોનાનું ચલણ છેડાયું, એટલે તેનું દુર્લભામણ બહુ નબળું પડ્યું. આ નબળા દુર્લભામણથી તેના ચલણ વેપારને બહુ કોનેજન મળ્યું. તબળા દુર્લભામણથી અડમત માલ (Exports) ને કેટલું ઉત્તેજન મળે છે તે જુદા જોખમાં સમજાવવામાં આવ્યું છે. જાપાને ઐતહાસિકની આર્થિક પરિસ્થિતિને બારીકાથી અવ્યાસ કર્યો. તબળા ચલણથી આમદાની માલ (Imports) મંગાવવામાં બારે નુકસાન જાય છે, તે પણ જાપાને જોયું જાપાન સોનાના ચલણ ઉપર હતું. એણે જોયું કે સોનાના ચલણ ઉપર નીબાવ એટલું સોનું પોતાની પાસે હતું નહિ. એટલે સોનાનું ચલણ હજીવાત પુરુષ પડ્યો એવી તેની માન્યતા થઈ. પરંતુ સોનાનું ચલણ મુશ્કેલી દેતું પડે તે પહેલાં તેમાંથી પુરતો

આર્થિક લાભ ઉઠાવવો એવી નિયમિત પાને કરી લીધી.

૪ જાપાનની અમરચેરી

જાપાને જોયું કે સોનાનું ચલણ કા પડ્યો. પરિણામે તેના ચલણનો સોના સાથે જોખમ મુશ્કેલી તેનું ચલણ નબળું પડ્યો અને દેશપરદેશના સિદ્ધાંતો માટે તેણે વધારે મોટી સંખ્યામાં સિદ્ધાંતો દેવા પડ્યાં એટલે સોનાનું ચલણ મુશ્કેલી પડી તેનું મોતનું ચલણ નબળું પડવાથી પરદેશી મંગાવેલ આમદાની માલ માટે તેને વધારે નાણાં આપવા પડ્યાં. કપાસ, લોહ, રખર, ખાંડ વગેરે માલ ખીજ દેશ-પરદેશી જરૂર મંગાવવો પડ્યો. પોતાનું ચલણ નબળું થાય ત્યારે એ ચીજો માટે પુરુષ વધારે નાણાં આપવું પડે એ સ્વાભાવિક છે. એટલે સોનાનું ચલણ મુશ્કેલી પડેલાં જો કાચો માલ વધુ પ્રમાણમાં મંગાવી રાખ્યો હોય તે હમણાં દુર્લભામણનો ભાવ મળ્યોત દેવાથી મોટો આર્થિક લાભ થાય. જાપાને વહેલાં જામત માલ એ દેશમાં પચસાં લેવા શરૂ કર્યાં.

૫ મોટા આર્થિક લાભો મેળવવાના પ્રયત્નો

પ્રથમ તે જાપાને પોતાના ઇરાદો અને ભેંકારને બેગા કર્યા. તેમની પાસે આખી આર્થિક સ્થિતિ રજુ કરવામાં આવી, પરંતુ બેંકનાં મોટાં સાધનો ઔદ્યોગિક વિકાસમાં રોકાઈ ગયાં હતાં એટલે ફાળવ પેશાની છલ હતી. તરતજ રાજ્યે સર્વે કારખાનાંઓને બેગા કર્યા. પોતાને સોનાનું ધોરણ મુકવું પડ્યું, અને આથી દુર્લભામણ જરૂર નબળું પડવાનુંજ માટે પાણી પહેલાં પાણી ગાંધવાની જરૂર બતાવી કાચા દ્રવ્યોને મોટા કાંચક કરવાની તેમને બલમણ કરી, પરંતુ કારખાનાંઓનાં બેંકનાં મોટાં કરજમાં હતા. તેમની પાસે નાણાંની છુટ હતી તદિ. તેમણે પોતાની અકલિત જાહેર કરી દીધી. કાંચક અને ન્યુયોર્કમાં જાપાને મુખ્ય નાણાં વિષાદી જતા હતા. એટલે સંક્રામણમાં આવેલું કાંચક કાંચ ખીજ રાખ્યને નાણાં ખીજી શકે તેવી ફાલતમાં તે વખતે નહેલું. ન્યુયોર્ક પાસે પુરુષ નાણાં હતું. પરંતુ અહર દેશો પણ તેણે ધરેલાં નાણાં આજ આપતા નહોતા, એટલે કાંચ દેશને નાણાં ખીજી ફાલ પડવાને ન્યુયોર્કને વિચાર નહોતો. એટલે આવી સ્થિતિને કાળ લેવા જાપાનને નાણાંનીગીને સવાલ આવી પડ્યો. તે માટે તેને બારે મુંઝવણ થઈ પડી.

૬ જાપાને સોનાની નાણાં ઉભાં કર્યાં

ચીન સાથે જાપાનને કમકમ આલુ થઈ જરૂર હતી, અને કહી પણ સમાધાન થાય તેવી જાપાનની નીતિ નહોતી. જાપાનની મદત્તાકાંશીનો પાર નથી. "તેનો સોલ આખા ચીનને મળી જવાનો છે. બળવાન ઈંગ્લેંડ બારે આર્થિક મુંઝવણમાં હતું. મરીબાડ ચીન માટે તે બારે બરકરી ખર્ચ કરી જાપાન સાથે મુકમાં ઉતરે તેમ હતુંજ નહિ; તેમ ઇંગ્લેંડને કાલિઓથી જાપાને ધીર ગતાનું છે. ધુનાપટે રેટ એલ અમેરીકા જાપાન ઉર કાળો પુરકાવનું હતું. પરંતુ દેશ હરેલ બેકારવાનો દેશ જાપાન સાથે જડવા નય એ આપવાની અમેરીકા ધારણ કરેજ તદિ કાંચ બહુ બલ-વાન છે, પરંતુ તેનું બળ અને લાભ સાચ જાતીને દખાવવા પુરતાંજ હતાં. એટલે જાપાનને ચીનનો મુકક ભડકેવા માટે હમણાં સારામાં સારી તક હતી. મોટા દેશ મળે, ત્યાંના કાચા પદાર્થો મળે, ત્યાં પાકા બનાવેલા પદાર્થો માટે મોટી જામત મળે; અને પોતાની વધતી જતી વસ્તી માટે સ્થાન

મળે. એટલે એક મંદો અનેક પછીનો મરતો હોય એના તક જાપાન ગયા હે નહિ એટલે મોટું લાકડી મે. તેને ફરજિયાત નસાયું પડે છે. આથી તેની આમદ થીની મોટી રકમ હજાર ઉપર પડાય છે. જતાં ઉદ્યોગોના નિકાસ જોડાએ આર્થિક જાણના મેગવવાની સંકલ્પને એક મુખ્ય કડી મળે તે જાવી હાલ નાહ. હરનારે પ્રત્યેકે અર્થિક કરી હોય ભરતી. આ જોડાઓથી સારી જેવી રકમ બેકોને દુપરત કરી. એ રકમ છ રોકડ થેન ઉપર હતી. સરકારના ઉત્તરવર્ધી હોડાએ જાગલ નાહ્યું. એક પાસે કીપોગ્રાફ મુકયું. એ રીતે એ જા પાસે નાણાની જારી રેક-મજેલ થઈ. એ જાએ એ નાજા કરવાનાંવાળાઓને પીધાં.

૭ જાપાન માલની ખરીદી

જાપાનનાં જાનરોમાં જાપેકર મંદો હતી. આર્થિક પ્રત્યવજીયાં મોટા રાજ્યો ધેરાઈ મયાં હતાં. જાપાનની જરૂરી-યાત કરતાં વધારે કાચાં દ્રવ્યોના દમજા જાગલ પડયા હતાં. જાપાને આ તકનો લાભ સંધિ કરવાનાંવાળાઓએ પોતાની નજી આર વરસની જરૂરીયાતોની મજૂતરી કરી લીધાં. પરદેશો માં જોડારો છુટયા. જાપાનની આગમોદોને ખરી ખરીને કાચાં દ્રવ્યો જાવવાનાં નરો મજા. કાપડનાં કરવાનાં વાળાઓએ પોતાને જોડતો કપાસ અમેરીકા અને દીંદુરનાનથી મંજાએ. મસાયાથી મોટા જગ્યામાં રપર જાવ્યું. કચુના અને ફોરમેજાથી ખાંડ જાવી. એ રીતે ચારે તરફથી મોટી રકમનાં કાચાં દ્રવ્યો જેમાં કરવામાં આવ્યાં. સરકારે આ મધિ માલ કરવાની સગવડ કરી આપી. આમ કરવાનાં-વાળાને પછે જાંમો વખત ચારે એટલો માલનો જાલો, મળ્યો. જાપાનીઝ આગમોદોને જારે ઉત્તેજન મળ્યું. મજુરોને મજૂરી મળી રેલવેને નર મળ્યું. અને લીમા કંપનીઓ વગેરે વેપારી પેરીઓને પછે જારે ઉત્તેજન મળ્યું.

૮ જાપાનના ઉદ્યોગોની વૃદ્ધિ

આમ, જાગલ મલનો જમાવ કરાવી જાપાનનાં કરવાનાં-વાળાં જુગ જોડાં આવ્યાં કરવાનાંવિષામાં નસ નસ જામાકાસ જાવવાની પેઢીઓને ચાહુ જોડારો ગળતાજ મયા. નસ નસ જોડારો મજુરન કયા માંડયા. જે માલ પછે ઉદ્યોગ વિકસાવવામાં આવ્યા તેમાં સરતાપજા ઉપર તેમજ નાણા દેખાવ ઉપરજ જાલ આપવામાં આવ્યું. માલના ટકાઉપણના સવાલ મોજુ ફોલો. સુદર રેકલ બજા સરત ઉત્તેજ કરવામાં આવ્યું—તેની કોમલ કાપડ કરતાં પછે જોડા રાખવામાં આવી. પરતુ તે માલ જોડો દોલો હે એકજ વખત ધાવા પછી બીજી વખત પરદેશની જરૂર પડ નોહાં બહુ મોટા પાયા ઉપર સીમેંટ જાવવા લાગ્યું. વિજાવતી સીમેંટ કરતાં કોમલમાં જોડો વાગે સીમેંટ જાપાન વેચા શકતું હતું. દોલના દોલ પછે જાંદરે પહેંગતું સીમેંટ એક દંડેરેલવેટની કાચળી માવ ચીક અનામાં જાપાનીઓ વેચવા લાગ્યા. કાપડના ઉદ્યોગ તે જાપાનમાં મુદરે અને જુરો રમવા મહિયો. જાન્વેરરના કાપડની રગીન અને ધીવેલી જાતોની નકલ કરવામાં આવી જાન્વેરર કરતાં બહુ કિંમત જામે જાપાને કાપડ વેચવા માંડ્યું. અનાં રમકડાં, રેટરની વગેરે અનેક જાતની નીજો જાપાન જતાવવા લાગ્યું. સરતી મજૂરી, જોડા જાવમાં કરેલી માલનો સંમદ, લાભકાંપક ઉત્તેજ (Mass Production), નીચી કુદીના કાપડ, સ્વેટરમાં મોધી માલ વેચા પરદેશમાં સંધિ માલ આપવાની નીતિ રાખી દરોહમાં વિજન મેકવો વગેરે

કરણો અને દેશપરદેશ સાથે કરેલી લાભકારક અંધિઓથી જાપાન જુગ જાવ્યું છે.

૯ કુદીયામજુ નીચું કરવાથી મજબુત હાથકા

૧૯૩૨ લીમને જાં નીચે ગળવાથી જાંરના નિકાસ વેપારને મોટું ઉત્તેજન મળ્યું. તે જોડા જાપાને પછે ને રીતે પરતુ બહુ વધીયા પાયા ઉપર કોંગ હેવાઈ માર્યું. મેનાન ચલજ (Giant Standard) મુકા દેખામાં આવ્યું. પાં જામે જાપાનના ચલજ (yen) ના જામે દમજા. આ ચલજના જાવ દમજાથી જાપાનની મોટો કડા પડા ને જાગતાંતી છે. તે વિજના આકા આપી સહેલી રીતે સમજવવાવા પ્રયાસ કરીશું-તેથી ચલજની જાદુગીરીનું વાચકોને રીક અંધી માલ થશે અને જાપાન એથી જે મોટો લાભ મેવે છે, તેની પ્રતીત થશે.

૧૦ ચલજની જાદુગીરી

જાપાનીઝ ચલજમાં દોલ કાંધે દેવા ફરકર થયો છે તે નીચેના કાષ્ટક ઉપરથી જાણી

	થેન	રૂપીયા
લીંગેવર	૧૬૪૧	૧૦૦
જાન્યુઆરી	૧૬૩૨	૧૦૦
ફેબ્રુઆરી	૧૬૩૨	૧૦૦
માર્ચ	૧૬૩૨	૧૦૦
જુન	૧૬૩૨	૧૦૦
જુલાઈ	૧૬૩૨	૧૦૦
ઓગસ્ટ	૧૬૩૨	૧૦૦
સપ્ટેમ્બર	૧૬૩૨	૧૦૦
ઓક્ટોબર	૧૬૩૨	૧૦૦
હમણાં	૧૦૦	૧૦૦

જાપાન અને દોલ વચ્ચે એવરજ ચાલ જાવ ૧૦૦ થેનના રૂ. ૧૩૬). જ્યારે મેંડ પ્રાંટને સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૧ માં સોનાનું ચલજ (Giant Standard) મુકયું ત્યારે જાપાન હજી સોનાના ચલજ ઉપર દડું. એટલે સોનાના ચલજવાળા દેશ તરીકે તેની જાખ મજબુત મલ, તેના ચલજની કોમલ વધી ૧૦૦ થેનના રૂ. ૨૦૦ સુધી વધી ચલ જાપાનનો નિકાસ વેપાર થયો. પરતુ આમદના વેપાર સુધયો બીજા દેશના માલ માટે જાપાનને પોતાના ચોડા સિદ્ધા જાવવા પડતા એટલે કપાસ માટે પ્રથમ ૧૦૦ થેન આપવા પડતા તેજ અને તેટલા કપાસ માટે પોતાના લિકાનો જાવ વધવાથી જાપાનને ૬૦ થેન આપવા પડ્યા. એ જાપાને જાપાનની સરકારની આર્થિક મદદથી જાપાનનાં કરવાનાંવાળાઓએ મોટી રકમના કાચા માલનો સમદ કર્યો. જાનરોની મદી અને ચલજની કોમલ વધવાથી જાપાનને બહુજ સગવડ પડવા જામે મોટી રકમનો કાચો માલ મળ્યો જેની વિમત ઉપર હાંવવામાં આવી છે.

૧૧ જાપાન સોનાનું ચલજ છોડે છે

જાપાને ડીસેમ્બર ૧૯૩૧ માં સોનાનું ચલજ (Giant Standard) છોડ્યું જાપાનની મજુતરી મુજબ દેશ પરદેશનાં જાનરોમાં તેની જાખ (Credit) ધરી રહી. તેની કુદી રેકપરદેશના લિકાઓમાં ખરી મલ. જાખલા તરીકે, ૧૦૦ થેનના ૨૦૦ રૂપીયા દેવા પડતા હતા, તે રહેતે રહેતે કુદી ૧૪૦ દેવા પડવા લાગ્યા. એટલે જાપાનીઝ નિકાસ વેપારને જુગ ઉત્તેજન મળ્યું. જે કાચા માલનો જાપાનનાં કરવાનાં વાળાઓએ કોમ કુદીમાં મોટી રકમે સંમદ કર્યો હતો. તે માલમાંથી પછા વરતુઓ જતાવવા માટે કરવાનાંવાળાં જુગ

વાદનોમા બીજાએ નીલી અને સજવાતા નીયમે જનતાનો કપડો પહેરવાનું પસંદ કરવું પડે. પોલીસે તેના મગાડા સામે પગમાં લેવાનું સુચવવામાં આવેલું છે.

મદ્રાસની નેતા સતીના ચાલ જુઓ છ—મદ્રાસના મી. એમ. કે. આચાર્ય જે હિંદુસ્તાનને માટે રાજકીય સુધારાઓનો વિચાર કરવા બેઠેલી બ્રીટીશ પાર્લિમેન્ટની સંયુક્ત સીનેટ કમીટીની સભ્ય જુગ્ગાની આપણા મગ છે તેમણે જણાવ્યું છે કે હિંદુ આંખોમાં ભરી જવાનો ચાલ ધણે પસંદ કરવા લાગે છે. એ કે ફરજિયાત બધી પાછળ મરવાનો રિવાજ ખોડે છે. પરંતુ એ જગ્યાએ ગોતાની ધુસ્કળી પેતાના ધણીની પાછળ મરવા તેવાર થાય છે ત્યારે તેને કેવી મજબૂરીમાં આવે છે શ્રી. આચાર્ય ધારાસભામાં ૧૯૨૩ થી ૧૯૩૦ સુધી મહાસભાના સભ્ય તરીકે વર્ષોબધ સ્વરાજ્ય સંઘના પ્રતિનિધિ હતા. તેમણે જણાવ્યું કે “જમે અમારા મર્મનું રક્ષણ કરવા ધુસ્કળીએ છીએ. જમે રાજકીય નથી પણ ધાર્મિક પ્રબ્ધ છીએ. જમે અમારા દાઢમાં છે અને તેને અશ્વ નહિ આવતી નેમણે.”

પોતાના બાળકોને ખાનારો આપ—‘સન્ડે ટાઇમ્સ’ નો ખબરખતી જણાવે છે કે બસ્ટોલેન્ડમાં બેક નેટીવને પોતાના બે બાળકોને મારીને ખાધ જવાના આરોપ માટે પકડવામાં આવ્યો હતો. જુલાઇથીની ‘રાઈ’માં ખોડ કરવામાં આવતા જુગ્ગાનીપરથી જણાવ્યું કે જુગ્ગાને લીધે તેને તેના પોતાના બાળકોને મારી નાખવા પાડ્યાં હતાં. તેને કમીડ કરવામાં આવ્યો છે.

બસ્ટોલેન્ડમાં ગંભીર દુષ્ટતા—બસ્ટોલેન્ડમાં અસાધારણ બનાવજિને પરિણમે મંભીર દુષ્ટતા પડે છે અને હબરો નેટીવો બેકાર કામગીરી પડેલા છે અને મહામતી ધાડ નિર્જન જગ્યાથી જુગ્ગાની કિશતિમાં આવી પડવાની દહેકાતમાં છે.

જાપાનીઝમાં ૬૨ લાકડે ૬૨ લાખનો વધારો—ટાકાપોથી ૬૨ લાખ છે કે જાપાનમાં પ્રસિદ્ધ ચમેકો વસ્તીના બાંકડા મુજબ તાંબી વસ્તીમાં ૬૨ લાખ ૧૦ લાખનો વધારો થતો જાય છે. ગઈ સાલ ૧૦,૦૪,૩૬૮ નો વધારો થયો હતો. જાપાનની વસ્તી મધ સાલ ૬,૮૮,૮૪,૬૭૨ ની હતી. તેનું જન્મ પ્રમાણ ૬૬૬૨ ૨૨ નું હતું. જ્યારે મરણ પ્રમાણ ૧૭ હતું. ૧૯૨૦ ની સાલમાં જન્મ પ્રમાણ મોટામાં મોટું હતું જ્યારે ૨૦ નું હતું હતું. ત્યાર બાદ કિતરવું મધ્ય છે. જાપાનનું જન્મ પ્રમાણ હિંદુસ્તાન સિવાય દુનિયામાં સૌથી મોટું છે.

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

—અકિલમલ સભામંદને અંગે ૪૪૨૨૨ ના ૧૫ મી સુધી માં મદ્રાસમાં ૪૨, મુંબઈમાં ૫૭, સંયુક્ત પ્રાંતોમાં ૨૧, પંજાબમાં ૧૦, બીહાર ઓરીસામાં ૧ સમ્રાટમાં ૩ અને દિલ્હીમાં એકને સળ થઈ છે. બંગાળના અધિકાર મળ્યા નથી. —ગોંડામાં તીક્ષ્ણનાર ખાનસા કારખાનાની કમળ મશીનરી આવી મળે છે.

—મદ્રાસમાં ગંધીજીના બનીલ અને સત્યાગ્રહ આશ્રમના અધ્યક્ષાધ્યક્ષ શ્રી. નારાયણસ મોંધીને એક કલાનની સાખગતી નેજાની દાદ ઓડી સત્યાગ્રહ આશ્રમ અને હાથરજ પાલકીની દાદ નહિ ઓડવાની નોટીસ આપી ગેસમાંથી ઓડવામાં

આ પાડવા. નારાયણસ મોંધીને ડીપીકેટ મેકન્ટ્રેન્સ યાંથી અમલ આપીને અજાણ્યું હતું કે નરીન ૧૦-૬-૩૩ ના રોજ જી હું રાત ૧૨૬ ૩૫ કરવાનો છું. આ અમલમાં પોલીસે યાંપતી તપાસ ચલાવી હતી અને મી. નારાયણસ મોંધીની વિઠરોરીયા માડન આગળથી ૫૨૫૩૩ કરવામાં આવી હતી.

—જામ ગર રાજ્યમાં સ્વદેશી કાપડ પરતી વજાનમાં ૫૨૫૩ કરી રાષ્ટ્રીએ એક પેસો ડેવાનું કરાવવામાં આવ્યું છે.

—નામ અમનગર નરેશના જન્મોત્સવ પસંદ બાર ૧૬૧૦ની સભા મળે કરવામાં આવી હતી. આજીવોને ફિસિલા, મુંબા પ્રાણીઓને તીરજ તથા કપાસીઆ નાંખવામાં આવ્યા હતા અને ૩૮ ગરીબ વિધવાઓને માસીક ૩૨ નું પેન્શન આપી આપવામાં આવ્યું હતું.

—ધોરજમાં દામસ્કુસ બાંધવા માટે તામ મોંડળ નરેશ આર થાપ કપાવાની પંજુરી આપી છે.

—ગાનગરમાં ખાદીની ટોપીઓ પહેળીને કાદ માં જવાની મનામ કરવામાં આવી છે.

ખાસ દિવાળીના તહેવાર માટે

ધર્મદા એક!

ધર્મદા એક!!

શ્રી. સુરત સંગીત મંડળ તરફથી

—‘અંદરોબર યાને ચાલુ જમાનાનો ચીતાર’—

સર્વે સઃમજ્જીયોને વિહિત કરવામાં આવે છે કે હમારો બેલ ‘અંદરોબર યાને ચાલુ જમાનાનો ચીતાર’ શનીવાર તા. ૨૧ અક્ટોબર ૧૯૩૩ ની રણીવામણી રાતે ૮-૩૦ વાગે વિઠરોરીયા પીકચર પેલેસમાં ખાસ મુજરાતી ભાષામાં બજવી બતાવવામાં આવશે.

આ બેજની આવક હિંદુસ્તાનમાં આવેલ સુધા મુરકુળમાં બજતા ગરીબ બાળકો માટે મોક્ષવામાં આવશે, અથવા છે કે દરેક હિંદીભાણ્યો ધર્મદાના કાપમાં મદદ કરવા શુકરી નહિ.

ત. ક. ખાસ હિંદીસાઈઓની જગવડ માટે રાની-વારને આયોજીય બંધ રખાવી દરવાજો ૭-૩૦ વાગે બોલી બેલ ૭-૩૦ વાગે રહે કરવામાં આવશે.

જોર્જિલબાઇ પટેલ, સેક્રેટરી.

શ્રી. સુરત સંગીત મંડળ.

ટાંસવાલ યુનાઇટેડ પાર્ટીદાર સોસાયટી

દીવાળી મહેાત્સવ

ઉપથી સોસાયટીના આમય નીચે દીવાળી મહેાત્સવ ઉજવવા એક જાહેર મેળાવડો તા. ૧૮-૧૦-૧૯૩૩ે જુધવારના સાંજના સાત વાગે ૬૯ રેરેસ રોડ, ફેકરસબર્ગ, પાર્ટીદાર ક્લોસમાં થશે ત્યાં ટાંસવાલમાં વસતા પાર્ટીદાર બાંધાનિઓ અને ભાણ્યો કિપરાંત સર્વે હિંદુભાણ બહેનોને પદાર્થા વિનંતી છે. દીવાળી જેવા મહાન પર્વને વિષયે દરેક ભાણ્યોને પાતપાતાનો ધંધો રોજમાર બંધ રાખવા ખાસ બાજના છે.

બી. ક. પટેલ.

૨૦ વા. પટેલ.

જી. મંડોએ.

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

વિનોદ વિહાર (દાસપુર્ણ)	૫ ૬	આપણાં ઉપદેશો—લેખક: કવિશ્રી મેઘાણી. આ નવાનું પુસ્તકમાં મરીખીનું અને આલેખનું છે તે બે મરીખો: આપણાં ઉપદેશો—કેટલે આલેખનાં જોવા છે કરતાં આપણે કશું ભલતા નથી. ઈ. શી. ૧.
મીઠા સાવિત્રી (નવલકથા)	૫ ૦	મરુત કુટીરની મરુતી—લેખક: મરુત કુટીર આર્થ મરુત કુટીરની બધી મરુતી મરી છે. રસીક બને મોખથી મરુત છે. ઈ. શી. ૪-૬.
રમેશ ચંદ્ર (નોવેલ)	૫ ૦	ઉધીયું—લેખક: ડૉ. ડ. ભગીરથ. આના બે વાંચ છે. આ બંને જાણ મળીને ૫૦૦-૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાંચનાં લખી છે. વાંચનાર જરૂર વાંચી આનંદ મેળવશે ઈ. પ્રવેશની શી. ૩.
વિર વનરાજ (પાળકો માટે)	૨ ૬	કાનમાં કંકુ—લેખક: 'જોડ તરુણ' આ તરુણે વાંચવા લાયક પુસ્તક છે આમાં "સંતતી નીમમન" ની ચર્ચા છે ઈ. શી. ૧.
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)	૫ ૦	કંઠાવડી—સંપાદક: કવિશ્રી મેઘાણી આમાં ગુજરાતની પદ કલાઓ છે. ગુજરે આંખો તથા બાળાઓ બે વાંચ છે તેની ખર્ચીક મોખમદ વાંચનાં આમાંથી મળશે. ઈ. શી. ૧-૬.
સમ અંશન	૩ ૦	સાલકે ટોપી—લેખક: મોહનલાલ યજ્ઞલાલ બ. એકની દીવાલો પાછળ રહેતાં મુનેશ્વરોની શું ચિત્તી થાય છે તે આમાં સુંદર રીતે આલેખ્યું છે ઈ. શી. ૧.
મોતીના તોરણ. ભાગ ૧ સુધીન (આંખો માટે તોરણ પનાવડાની રીત)	૩ ૦	મરીખની હાથ—અનુવાદક: શ્રીમદ્ સીદ્ધ સાદ કાચા મારના મહાનેશ રહેતા મરીખો આખો દીવસ મહેનત કરી આપે જે છતાં કંઠી કામ વરાળ માટે છે તેનું આમાં વર્ણન છે. ઈ. શી. ૧.
" " ભાગ ૨ બે	૩ ૦	પદકાયા—લેખક: કુશલેશ. આ નવાનું પુસ્તકમાં બધાં જોઈ મરી વાર્તાઓ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ઉપજાવેલી છે. આ વાર્તાઓ ખાસ કરીને કુમાર વયના બાળકો માટે છે. ઈ. શી. ૧-૬.
રાજ તરંગીણી (ઉત્તમ અભ્યાસો)	૨	કૃષ્ણ કાઠી—લેખક: ર. સ. કાઠી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુદા જમનાની જે બને કાઠીનો દલવા લાયક પરિચય લેખો આપ્યો છે. ઈ. શી. ૩.
ભાગ ઉપાણી (પાળકો માટે)	૨ ૦	કિરેદની વાતો—જાણે: રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નવ કાલકે, ઉપકાલ, વિનોદ વિવેર છે. તેમજ શ્રીત્ર પ્રેમ કાવ્ય પ્રેમ વિવેર પણ છે. ઈ. શી. ૨-૬.
રાજરત્ન બીરબલનો દાસ્ય અંગર	૬ ૦	દેશ દેશની અદ્ભુત વાતો—લેખક: રમણલાલ પાઠક આ પુસ્તકમાં દેશ દેશની ૬૮ કલાઓ ૧૮-૧૨ વર્ષનાં બાળકો વાંચી કાઠે એવા રીતે લખેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચીત્રો અને ૧૩ વાર્તાઓ સમાવેલી છે. ઈ. શી. ૧-૧૦.
જીવનના દર્શ (કુદરત દર્શકો વાંચો)	૪ ૦	કાવ્યરોહન—સંપાદક: કુશાલ્ય સુપ્રસાદ દેસાઈ. પહેલો જાણ જુદામાં મરીત, જુદા જાખ્યાન, પદકાલ આખ્યાન વિવેરે આખ્યાનો તથા કાવ્યોથી બરેફ ૮૭૦ પાનાનું છે. શી. ૬.
દુર્ગામી દારા (નવલકથા)	૧૦ ૦	બીજો જાણ નરસીદ મહેતાની ફૂડી, અલ્પીમનુ આખ્યાન, વામન મરીત તથા નરસીદ મહેતાના બને
રાગીણી (ઉત્તમ આલેખોમાંથી બરપુર નવલકથા)	૮ ૦	
અમલારી ખુન	૫ ૦	
સોનેરી ટોપી ભાગ ૧-૨	૮ ૦	
રાતો ગુલાબ ભાગ ૧-૨	૫ ૦	
અંસીની રાણી	૫ ૬	
મેરી મેળવ	૬ ૦	
અમરજીતીના લગ્ન	૫ ૦	
શીરીનની કદાણી (પારસી સંસ્કારની કદાણી)	૩ ૦	
એરેબીક નામદસ	૫ ૦	
અદ્ભુત ચોરીની	૬ ૦	
વજાન (પાળકો માટે)	૧ ૦	
આલેખોમાં આંખીલ—લેખક: મહાદેવ દેસાઈ. આમાં આંખીલ કોઈથી વીધાય મરુત રાજી દેવલ કાનદરસમાં મયા બને પાછા દેશ આવી પદકાયા કાં સુધીના તેમના આલેખો અને રમણે છે. ઈ. શી. ૧-૬.		
૨વી મોખરાણી—લેખક: જાંઘીમયંદ મહેતાખ્યાન, મુખ્યકર્તા: મહિવ સાહીલ મંદીર. આમાં બે ખર્ચીક વિચારો અને સ્વદેશ સેવાના તરવો બર્ચા છે તેમાંથી મળી શીખવાનું મળશે અને કોઈએનો આમ પતીમરતી તથા કાંતીથી મળી છે. ૨૮૪ પાનાની સુંદર વાર્તા છે. ઈ. શી. ૩.		
વિનોદ વિહાર—લેખક: મ. મહેતા. આ ૩૫૦ પાનાની પુસ્તકમાં ૩૬ નવાની નવાની દાસ્ય રસથી બરપુર વાર્તા છે. વાંચક જરૂર વિનોદ વિહારમાં નકાશે ઈ. શી. ૫-૬.		
કાલેશકવના લેખો—અખ્યાન દવાજેય આલેખ્યું કાલેશકવનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ દક્ષિણી કોવા કરતાં ગુજરાતી આખ્યાનના તેમના કાણોનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પ્રેરે અનુભવ છે. આ પાછા પૂર્ણના ૭૪૧ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના જાનપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે. ઈ. શી. ૭.		

મોરવાઈના કાવ્યો છે આ પદ્ય ૮૧૦ પાનાનું પુસ્તક છે.
શ્રી. ૪-૬.
આત્મિક કલાએ આખી નવા બહોળા સ્વરૂપે લખા
ના છે. ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ પદ્યો
પુસ્તકમાં ૪૫-૫૦૦ બહોળા અને કાવ્યોના સંગ્રહ છે.
શ્રી. ૫.

‘ધર્મસંસ્થાપન’—અનુવાદક પદ્યો મોંઘીએ આખીમાં
ચોક્કસ લેખોનો સંગ્રહ અનુવાદક: અંકકે. કુરુ
શ્રી. ૬.

કાવ્યકૃતિની રચના—સંપાદક હોમરે મેધાણી આના
પ કલા છે. આની અંદર મોટી દુકાઓ અનુવાદ
કા છે. આ દુકાઓ વિશેષ છે અને એમાં સુરાન
અને રેલભરી સર્પ છે. ક્રિમલ પહેલા એ
કાવ્યની શ્રી. ૨-૬ પ્રત્યેકની, ૩મે શ્રી. ૩-૩.
૪થો શ્રી. ૩-૭, ૫થો શ્રી. ૩-૩.

કાવ્ય પુસ્તક પ્રવાસ આદ્ય—મોરવાઈ ૩૫ દેશા.
આમાં કાવ્યની કૃતિ કાને પાતા દુઃખોના અંતર
કુદા રીતે મોંઘી મોંઘી છે. કાવ્યના તરીકે કાવ્યરત,
અમર, અમર, મોરને મોંઘી, મોંઘી ૧૨ મોંઘી છે
શ્રી. શ્રી. ૨-૬.

આત્મસંવેદન—આ ૬૬૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો
પર લેખ લખાયા છે. વાંચકો ૧૨૪ સુધી સુધી અવન
વિષયોના ૨૦ થી કાશે શ્રી. શ્રી. ૭.

તત્ત્વજ્ઞા—આ ૧, ૨, ૩, લેખક: કુરુ, આ પાઠ પ્રકૃતિ
પુસ્તકમાં કુદી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ વધે બાંધો
માં કાવ્યરત, કાવ્યરત તેમજ આખી તથા સમકારી
વિશેષ નથી વાર્તાઓ વાંચક મળશે ૨૫૦ પાનાનું એક
એક પુસ્તક છે. શ્રી. પ્રત્યેકની શ્રી. ૪-૩.

અંધારા એકાદ—પ્રવાસ: મોંઘીમાં કાવ્યના પદ્ય
નંબામાં ૩૨૬ કવિના કવિના અમરકારોને એ
અમરકારો કા છે. તે વિશે કુદ મોંઘી આ પુસ્તક
માંથી મળશે. શ્રી. શ્રી. ૧-૩.

સામ્યની વાર્તા—અનુવાદક: ૧૬૭૮૭ મોંઘી આખીની
વાર્તાઓ કાવ્યની રેલવે સ્થિતિ વાર્તાની રહી છે અને
નથી વાર્તાઓ નવજન અને નંબ પ્રતિધામાં પ્રમદ
૪૫ મોંઘી છે. શ્રી. શ્રી. ૧.

જુહાપો રીપક—આ ૧, ૨. અનુવાદક: કાવ્યના મોંઘી.
આમાં મોંઘી સમજના વન કાવ્યો કાવ્યના છે.
આ કુદના એક પુસ્તકનો અનુવાદ છે વાર્તાઓ આખી
છે અને કાવ્યરતની અરપુર છે. શ્રી. અનુક્રમે શ્રી. ૨-૬ અને શ્રી. ૧-૧૦.

શ્રીરીપ—લેખક: ૨. વ. દેશા. આ ૪૦૦ પાનાની નવજ
કામાં પ્રેમ અને આજી જીવનનું તેમજ વાર્તાઓ પ્રેમનું
કુદર શ્રિ આપવામાં આપુ છે આ લેખકની બીજી
પુસ્તકો પદ્ય વાંચક વાંચક છે. શ્રી. શ્રી. ૪-૬.

વાર્તા વિહાર—આ પાઠ પ્રકૃતિ ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં
નંબની વાર્તાઓ છે. કાવ્ય, અંજીર અને કાવ્યના વાર્તા
ઓ અરપુર છે. ૨૨ કુદ વાર્તાઓ છે. શ્રી. શ્રી. ૫-૬.

પરજીતા—વસંતકાવ્ય—પુસ્તકની—આ વાર્તા મુજબ ૨૦૦-
નાથ કાવ્યરતની કાવ્યો છે. આમાં મોંઘી મોંઘી કાવ્ય
નંબની રહી વાર્તાઓ છે પ્રત્યેકની શ્રી. શ્રી. ૨-૬, શ્રી. ૧, શ્રી. ૨.

અનંદકાવ્ય—અનુવાદક: પ્રમદ ૧૨૦ કાવ્યના કાવ્યવાસીઓને
કાવ્ય એવન આપવાર આ પુસ્તક છે. વાર્તાઓ કાવ્યના
વર્ણનો છે. શ્રી. શ્રી. ૩.

મુજાલી—ઉંમીર કીશનરી મોંઘી—કાવ્ય: મો. એમ
અમરના, આ ૧૨૦૦ પાનાની કીશનરીમાં એક એક
કાવ્ય મોંઘી, મુજાલી મોંઘી કીશનરી અનુવાદને લેખકોમાં
અમર પાસે તેમજ આજી કાવ્યો મોંઘી કીશનરી મુજાલી
કીશનરી પદ્ય છે. ક્રિમલ ૫. ૧-૦-૦

સામ્યની કાવ્યમાં—અનુવાદક: જોરેમંદ મેધાણી આ ૨૦૦
પાનાના પુસ્તકમાં સામાજિક વાર્તા છે. માવજત અમર
આવર કુદ કુદ છે તે આખી આજી. શ્રી. ૨-૧.

વિદ્યાવધુ—કવિવંશની વાર્તાઓ મોંઘી દરિયાઈ દેશાઓ
રેલો અનુવાદ છે. શ્રી. શ્રી. ૨-૬.

કાવ્યના મુજાલી નંબની કીશનરી—કાવ્ય: K. V.
Nahavati, આમાં અમર પાસે નવા કાવ્યોનો
સંગ્રહ છે. શ્રી. શ્રી. ૫-૧.

મરીત મોંઘી—૪૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૨ પ્રકરણો છે.
તેમાં ૮૮ મહાત્માઓનું કુદ મરીત આજી છે. આ
પુસ્તકમાં પ્રત્યેક મોંઘી મહાત્મા પ્રતિધિને સ્થાન આપુ
છે અને મોંઘી મોંઘી છે. શ્રી. શ્રી. ૫-૬.

વિતાના અંધારા—લેખક: જોરેમંદ મેધાણી, આની અંદર
કુમળી રચના આ અને પુરો રહીના અંધારોમાં
અમર વિતામાં નજી ગરમ કાવ્ય છે આની કુમળ
નાની નાની વાર્તાઓ લેખક આજી છે. એ આજ છે
પ્રત્યેકની શ્રી. શ્રી. ૧.

કુદાવુ કોંઘી—અનુવાદક: કોંઘીમાં આ નંબના
પુસ્તકમાં કોંઘી ૧૫ કુદાવુ રહી છે એ કાવ્ય સરજ
અને કુદર રીતે કાવ્ય છે અને કાવ્યે વાંચક સખી
કરવા કુદ કુદ તે પદ્ય આખી વાંચક મોંઘી
ક્રિમલ શ્રી ૧.

પ્રવાસ વર્ષ પદ્ય—લેખક: ૨૫ પદ્ય, આ પુસ્તકમાં ૫૦
વર્ષ પદ્ય કીશનરી કુદ કાવ્ય તેનું કાવ્યરત શ્રિ
આજી છે. પ્રત્યેક દેશ પ્રેમને કાવ્ય કાવ્ય છે.
શ્રી. શ્રી. ૨-૬.

કેલ કાવ્ય—મો. રાજ્યોપાધ્યાયરનું નામ એક રાષ્ટ્રીય
રેલ અને મહાત્મા મોંઘીના મુજાલી અનુવાદી તરીકે
અમરવિધાન છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજ્યોપાધ્યાયરે
વોતાના મુજાલી માસના કાવ્યરતમાં કાવ્યો રાજ્યોપાધ્યાયરે
છે. કાવ્યરત તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે ૧ “કાવ્યનું
મંથા આમાં એક કુદ પદ્યોપાધ્યાયરે આપુ
છે ૩ આ મોંઘી કાવ્યરતમાં કાવ્યનું સ્થાન
લેશે.” મહાત્મા દરિયાઈ દેશાઓ તેમાં શ્રી. રાજ્ય-
રેલોપાધ્યાયરે પરિચય આપેલો છે. શ્રી. શ્રી. ૧-૧૦.

પદ્ય કોંઘી—મુ. રોડકરનાની આ નામની અંધારા મોંઘી
આ કુદર અને સરજ આખી છે. સામાજિક, આજી
અને કાવ્યરત એવા અનેક સવાલોનો એક આખી આજી.
૫૫ મોંઘી પાના રેલ શ્રી. શ્રી. ૨.

પદ્યો ૫૫ ૨૨૮ શ્રી. શ્રી. ૨-૬.
કાવ્યરત કાવ્ય—આ પાઠ પ્રકૃતિ પુસ્તકમાં ૧૫૨ પદ્ય
વાન રસધી અમર છે. શ્રી. શ્રી. ૧-૬.

કુદાવુ કાવ્ય—આ અને કુદાવુના પ્રવાસ—આ
પુસ્તક કાવ્યે આજી કાવ્યરતે વોતાના અંધારો

આથ દિમાકવના કરેલા પ્રવાસનું સુદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. ડી. સી. ૧-૧.
જીવન—ભેખા: ૨. ૧ રેકાઇ રીપલ આર રીલી'બ છે. સામગ્રી અને સાકસીઃ જીવનની અર્થવ રસીક અને બેખાસક નવજગતનો છે.
સોરઠી બહારવટીઆ—સંપાદક મનેરજી મેખાણી. આના તથા કામો છે. પ્રત્યેકની ડી. સી. ૨-૮. આમાં બહારવટીઆની સારાન અને ઉદારતા કામો પ્રત્યેનો આદર આવ વિચેરનું સુદર વર્ણન આપેલું છે.
જિતરાતી દીવાલો—આ ન્હાના પુસ્તકમાં બી કાલેકકરનો જેલનો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની ઉત્તરે જેલની દીવાલો આવેલી છે અને તે ગીવાલોની પાછળ છું હશે ને જીવાલો અગરની પાછી પરીપ્રજા કમ તેથી તેનું નામ ભેખા "જિતરાતી દીવાલો" એટલે કતર વરણની દીવાલો આવેલું છે. ડી. સી. ૧-૬.

મજવાનું ઠેકાણું:
 Manager, Indian Opinion,
 Phoenix, Natal.

આસ નાથ—પુસ્તક મંગલનારાઓએ મોઢેર સાથે પમ્પા મોઢી આપવા. વી. પી. ના મોરદરેને જીલકુલ ધ્યાન દેવામાં આવશે નહિ.

મથના રોજીનો માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરવોને, ઓમોને, બાળકોને, અને બાળકોએને બોધ સાથે આનંદ આપે તેવાં કાવ્યરસથી ભરપુર છે.

સોરઠી ગીત કથાઓ—આમાં મુજર આરજોના સુરાવન કમો દુરા અને મીનો છે. ડી. સી. ૨-૬.

રસીયાળી રાત—આમાં રસીયાળી રાત અને તે આમાં કોમો તથા માળાઓ માટે છે તેવાં સુદર મરમાઓ છે. પ્રત્યેકની ડી. સી. ૧-૬.

સુડી—આમાં કોમો અનમાં ગીત આવ છે તેમાંનાં સુદર આવ કમો ગીતો છે. ડી. સી. ૧-૬.

જાતુ મીતો—આમાં જુના પ્રતીકસોથી ભરપુર આરજી મીનો મુજરાતી બાળાનાં અનુકાદ સાથે છે. સુરાવનથી ભરપુર છે. ડી. સી. ૨.

દીલોલ—આ ન્હાનાં પુસ્તકમાં વ્યવસ્થાપિત મરો છે. માલકો અને માલકો માટે છે. ડી. સી. ૧-૭.

કાવ્ય પરીચય—આમ ૧, ૨, આમાં નરસીક મેલો વિચેરે અકોતોના પ્રજાતીના તથાઅનનો છે. પ્રત્યેકની ડી. સી. ૧-૧.

વેણીના કુલ—આમાં માલકોને વપરોગી ગીતો ડી. સી. ૧.

ડી. સી. ૧-૧ માળ સારાકૃત્ય માળા

ઉપથી સરેલા વરણી નીચેનાં અનુક્રમે ૮૦ પુસ્તકો મકાર પડ્યા છે. બાળકોની રંગવણીમાં રસ સેનારા કાકા સાહેબ, મીજુભાઈ, વારામેન, રામલાલ પાઠ, કમળાબેન, જુવવારામ-

દેવે, લીલાવતીબેન વિચેરે આ પુસ્તકોનાં અલ્પીતાં ભેખા છે. બાળકોની રંગવણી સમજ આપા અને સરજ અપાવવાનાં અને સહેલી કરવા તેઓ આપા આપી રહ્યાં છે. કોઈમાં માલકો માટે આ પુસ્તકો થવાં ઉપરોગી માલુમ પડ્યાં છે અને તેને પલો પહોળો ફેલાવો થવા પાડ્યો છે. પુસ્તકોનું અપાવ અને આપા મર્યા સમજ છે. બાળકોને અપાવતે તેવાં છે. તેઓને કિશક માં રસ વેતપન કરાવે તેવાં આ પુસ્તકો છે. મા. સી. ૧. ૮૦ પુસ્તકના આપા સેરની કિશન ૧ ૧૦ ૦ પુસ્તકની ૬

મજવનિવારા	મકામકાઓ
મેલેપો	કહેવતોનાં મુલ
વેણું વણું ઉણું વણું	અર મેળા
કલમકી	આરિકા આંબા
કપાટ	કપાટ પોથી
બાળકોને બીરમલ—૧	ચિટ્ટી પોથી
મોખીમંદ	પાઠ પોથી
બાળ નાટકો—૧	નાના પાઠો
કંસ અને કંસા	મોટા પાઠો
વિરંગલ	નાની વાતો
મામકામાં મળવો	અપા
બાળ પ્રવાસો	અચિલામાં
મારા જોડીયા	સેરીમાં
અરા કસો	બાળકામાં
કપાળી બાળા	મામકા
મકોને ને રાસલ	કરવા અપા
શ્વેતિક રામસિંહ	જુવવારામના પાઠો
ટપાલની પેટી	જો જો જો
મધેડું	મધેડું ને મેડું
ગીડીનામાનું	કાકા કાકા
બાળ નાટકો—૨	જિતરાતી દીવાલો—૧
અવારથી માડીને	જિતરાતી દીવાલો—૨
પુસ્તકમાં	જુવવરિય
મોત પો	જુવરાવ—અદારાપુ
રામજીભાઈ પડી મવા	મેલેકા
મંજીકોને પોપટ	કહેવત સંમલ
મેળાટો જુવે છે	કરિમંદ
પોર અને—	મોમ રેમ
કાંઈ આપી બાળા	માલ રસી
મામાની બાળ	બાકરજ પોથી
વાકામાં	વરણ સંમલ
શાળનીમાં	રમત મેલેકા
બાળકોને બીરમલ—૨	કિશક મકારા
ઉઠા રંગે મામાપ	કુલ અને સોરઠી
મારી ગાલ	વિનોદ કુલ
કમળાબેનના પાઠો	બાળકોના કોમો
નિરિક્ષણ	આપમે ખોતે
કાળા કાલ, કાળા કાલ	કાવ્યસંમલ
અજાવાક અને—	કેલો પાઠ
પુણી	અંપાકોનું કમન

બાળ ઉપયોગી

મુજબ બાળ પ્રમાણથી જાપાદક રમજીભાઈ શાહ

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચેના આગ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

	શી. ચે.
પુ. ૧ કાળી કથાઓ	૦ ૧૦
પુ. ૨ શીરા મોતી	૦ ૧૦
પુ. ૩ શુભકામ	૦ ૧૦
પુ. ૪ દત્તદત્ત દત્ત	૦ ૧૦
પુ. ૫ ક્યારે સમજાયું?	૦ ૧૧
પુ. ૬ ટોચસટોયની નિતી કથાઓ	૦ ૧૦
પુ. ૭ મતો ને ઉચ્ચાણ	૦ ૧૧

આ સાતે પુસ્તકોમાં બાળકને દેશ પરદેશની માહતી અને રમજી મળી રહેશે. આખો સેટ લેનારને કોમ્પલ્ટ શી. ચે. ૬

બાળ સાહિત્ય

નીચેના પુસ્તકો બાળકો માટે મજા ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. આખા અને અખાજી મજાજી સરળ શૈલી બાળકોને વાંચનને શોખ અને રસ પેદા કરે એવા છે.

નવ મુગનાં રમકડાં (૧)

	શી. ચે.
બોલી બોલી વાતો	૬
શીશઈ ઠાઠા	૭
ઠોચકા ઠાઠા	૧૧
અનરસ	૮
દીર્ઘિતેતબ	૬
રિક્કિ રિક્કિ	૬
કારંઝીવાળો	૬
જરેબરી વાતો	૮
મેઝાજની મેઝ	૮
રશીદની ચેરી	૬
પુસ્તકાલય	૭

૧૨ પુસ્તકના આખા સેટની કિંમત રી. ૧

નવ મુગનાં રમકડાં (૨)

	શી. ચે.
ટોચસટોયની મજા વાતો	૧૧
મધુમ	૧ ૦
વિરમજનો ખંજી	૧ ૩
નીલમ	૧ ૦
હીમ અને પ્રિયધિર	૬
બાળવિકાર (૧)	૧ ૬
બાળવિકાર (૨)	૧ ૦
ભવ ભવરંભ	૧ ૦
તેજની ટીપ્પણ	૧ ૦
એક હવો કુવરો	૬
નવનીલ	૮
મેમ મધુમ	૬
બાળ કાચરી	૮
મકાનો મરનાનો	૬
જંઘાળી ભરમજ	૧ ૦

૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કોમ્પલ્ટ ૧૩ ૭

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી કલ્પિત મુર્તિ પ્રકાશન ખંદિર દરમિયાં મહાભારતના પાત્રો બહાર પાડવામાં આવ્યા છે. મુજરાતી ભાષાનાર વિવરણ મુજારોને ધારે મજા રસીક અને બેધકાયક છે.

આમાં પ્રત્યેક પાત્રોનું છંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આખો સેટ વાંચતા આપું મહાભારત વચાશે. છંદર અને સાદી ભાષામાં લખાયાં છે.

	શી. ચે.
સુવપુત્ર ઠપા	૬
પાંચાલી	૬
કૃષ્ણોદન	૬
બ્રિમસેન	૬
અલ્પાન	૧ ૩
પ્રિયધિર	૧ ૦
કુંતી—બાંધારી	૧ ૦
દોષ—અચાતવામા	૧ ૦
બાંધ	૬
પ્રતરાષ્ટ	૬
બી કૃષ્ણ	૧ ૦

પ્રત્યેક પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા કાવક છંદર મોખકાયક વાંચનિ છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષની બાળકોને વાંચતા આનંદ થશે અને સાથે સાથે મોખ તથા દેશ દેશનો ઇતીહાસ મજા મેળવી શકશે.

	શી. ચે.
કુરુખાનીની કથાઓ	૧ ૬
વિરાજના અને બીજી વાતો	૧ ૦
દેશ દેશની વારકથાઓ	૧ ૧૦
યા—યા મમલી	૧ ૧
બીભીરી પકાડ	૨ ૬
દેશ દેશની અલ્પાન વાતો	૧ ૧૦
રાશીર કથાઓ	૧ ૧

સરકારી (નશાળોમાં આશ્રિત) મુજરાતી વાંચનમાળા

મુજરાતી બાળ પોથી	૬
મુજરાતી રહેલી મેમરી	૧ ૦
બીજી	૧ ૨
બીજી	૧ ૩
મેમરી	૧ ૮
પાંચાલી	૨ ૦
કડી	૨ ૬
સાતમી	૨ ૬
પહેલી મેમરીના અર્થ	૦ ૫
બીજી	૦ ૮
ત્રીજી	૧ ૦
મેમરી	૧ ૩
પાંચમી	૧ ૫
કડી	૧ ૮
સાતમી	૧ ૧૧

મજવાણું દેશનું

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

દીવાળીના તહેવારમાં મીત્રોને શું ભેટ આપશો?

આત્મ સ્વેચ્છીયત્વ મોકાઈઓ!

જેવી કે, બદામ પીસ્તા 'મરદી, સુરતી માવા ધારી, 'મદાગની ધારી, બદામી દલવો, વેન્ડીલા દલવો, મુંબઈનો સુકા દલવો, અંગાતી સુચરદીલી, અમનમરી પેંડા, દલદીનો દલવો, ભરૂચી શુંદરપાક, માવાનો મેસુબ, સકરપરા, મોહનચાળા, મમદાળા, અમલપાક, જલેબી, અંબુ, છુન્દી લાકુ, સોલાપુરી ચેરડા, બાવનમરી માંડીયા, માવાના કેક, વીંગેર - પેચીયત્ત મોકાઈઓ મળશે.

કંઠોશીના માલકોએ ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરમાની કરવી.

માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN BALCONY HOTEL.

(Proprietor R. K. Kapitan)

Phone 3023.

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

રસમી આવનાર તથા જનારાઓને ઉત્તરવાતું ફક્ત સ્વચ્છ.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED
By Advertising In The **INDIAN OPINION**

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa
WATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix Nest.

Phone 2447.

P. O. Box 1133.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

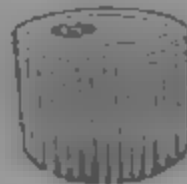
109 Field Street.

DURBAN, Natal.

આમોદોનની રેકોર્ડ

હિન્દી-ગુજરાતી-અંગ્રેજી-ટેલુગુ

સુટક ચી. ૩-૩ ફક્તની ચી. ૩૫-૦

અમલગુપ્તા. ૧-૩-૧ ચી ૫૮. ૫૫-૦-૦ બેટી.

પા. ૩-૫-૦ ચી ૫૮ ૫૫-૦-૦. હાથના અને પામના.

લીસા મરે લાલે ઉપલા બેટીસર.

British India Steam Navigation Co., Ltd

રૂઢી. "કરંજી"

એફડીએસ ના. ૩૦ મીએ સુવર્ણ જવા કપડો.

મીડીના બાવો—આવાડી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પોં: ૨૭. ૩૫: પા. ૬-૭-૧.

મુસલમાની વીરો પાઈ: ૩-૧-૧

સ્પેશીયલ વીરો પા. ૭-૧૪-૦.

હીંદુ વીરો પાઈ: ૨-૧૪-૦.

સ્પેશીયલ વીરો કપડો.

ઉતારૂએ પોતાના ઢાળીના ઉપર પોતાનું અને રૂઢીમરતું નામ લખી, પોર્ટ, સ્પેશીયલ સર્વિસ, અને જ્યાંથી ચડે ત્યાંના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને ઢાળીના સીધા પોર્ટ ઉપર પોતાના કસ્ટોમર કાર્ડ જમાવવું, તે ને તેવા બંદોબસ્ત કરી આપશે.

સુવના—ઉતારૂએ પોતાના ચોરા ઢાળીના રાનીવારે ૧૧ વાગ્યા અગાઉ કસ્ટોમર પર્સનલ કસ્ટોમર.

ફોર્ક હીંદુ ઉતારૂએ પોતાની મીડી આમારી આફીસમાંથી લેવી. બહારના મવાળા બાપમાં આમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી મીડી મેળવી શકશે.

રૂઢીમરતે લગતું ફોર્ક લામકાજ આમારી ખતી રેસરેખ નીચે થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો આ મળે:

SHUKH HIMED & SONS.

390 Pine Street.

Tel. Add. "Karamat," Durban

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,

૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ,

ડુરબન.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union of SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

47, First Avenue,

DURBAN.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khata, P. O. Box 69, Verapenizing.

Rampart Row,

Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ ક્ષેત્રના બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

માનવ જીવનની નવી વિસ્તૃત
વિસ્તૃત જીવનની નવી વિસ્તૃત
જીવનની નવી વિસ્તૃત જીવનની
જીવનની નવી વિસ્તૃત જીવનની
જીવનની નવી વિસ્તૃત જીવનની
જીવનની નવી વિસ્તૃત જીવનની

**કી ન નો
માનવજીવન
પણ.**

વેપારીઓને

જીવનની નવી વિસ્તૃત જીવનની
જીવનની નવી વિસ્તૃત જીવનની
જીવનની નવી વિસ્તૃત જીવનની
જીવનની નવી વિસ્તૃત જીવનની
જીવનની નવી વિસ્તૃત જીવનની
જીવનની નવી વિસ્તૃત જીવનની

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and called to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

ફોલોલો ફટ અને વેલોલોલો સુધારનાર

વેલોલોલો નામના બેકના બનાવના, પછેનાપણ
રજીરે બાળક બોલનાર બોલનારી તરત મદાવવામાં
વાપરે.

ફોલોલોલો ઉપર અતી રખડેખ રાખી સારો
પણ, સારી પેકીંગ કરી કીકાવત બાળકો માટેવા
મે બનાવે.

ફોલોલોલો, ફોલોલોલો, ફોલોલોલો, ફોલોલોલો
બિરે ફોલોલોલો માટેવામાં આવે છે.

સંખ્યા: રવજી બુલા,

પા. મિ. નં. ૫૨૨.

૮ મેથ સ્ટીર,

દરબન, નામલો.

દીવાળીના તહેવારમાં મીઠાઈને શું ભેટ આપશો?

ખાસ રસેશીયલ મીઠાઈઓ!

જેવી કે, ખદામ પીસ્તા ખરદી, સુરતી માવા ધારી, ખદામની ધારી, ખદામી હલવો, લેનીલા હલવો, મુંબઈનો સુકો હલવો, ખંભાતી સુથરદીલી, જામનગરી પેડા, લીલીનો હલવો, ભરૂચી ગુંદરપાક, માવાનો મેસુબ, શકરપરા, મોહનચાળ, મગદળ, અમૃતપાક, જલબી, જાંબુ, બુદી લાડુ, માલાપુરી ચેવડો, જાવનગરી ગાંઠીયા, માવાના કેક, વીંચેરે રસેશીયલ મીઠાઈઓ મળશે.

કુટુંબોના ગ્રાહકોએ ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરવાની કરવી.

માસ સરસ અને ખાતીપુવંકના મોકલવામાં આવશે.

આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN BALCONY HOTEL.

(Proprietor R. K. Kapitan)

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

Phone 3023.

રશમી આવનાર તથા જવાશઓને ઉતરવાનું સ્થાન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED By Advertising in The **INDIAN OPINION**

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix Natal.

Phone 2447.

P. O. Box 115A.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agents of H. M. V. RECORDS.

109 Fild Street,

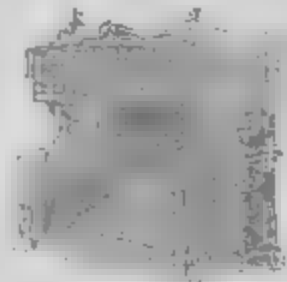
DURBAN, Natal.

માઓફોનની રેકોર્ડો

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—રામીલ—ટેલેગુ

છુટકે થી. ૩-૩ ઝનની થી. ૩૫-૦

હારમોની અને ગ્રામોફોન ફોનૉગ્રાફ.

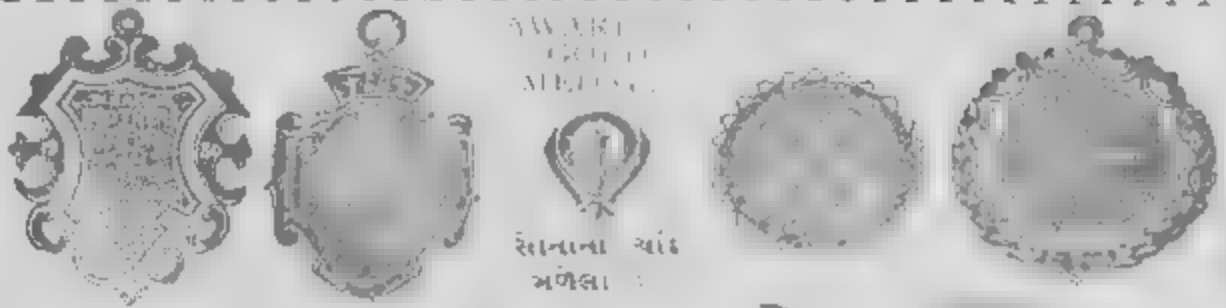

નખલા પા. ૨-૭-૬ થી પા. ૫-૦-૦ ભેટી.

પા. ૭-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦. હાથેના અને પમના.

લીસ ચારે સપ્તાહ ઉપકા ઓફરેશનર.

સોનાના ચાંદો
મળેલા છે

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

ફોનક ભાતના સરદાર ફલ્યુટ
હારમાન્યમ અને સરદાર ફોન
મામિયોન અમ્મદી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે જોકે આનાનો
સ્થાપ મોકલી કેલેબ્રેશન
મંગાવી ખાતરી કરો.

ચેતસીંગ ગુરબક્ષસીંગ એન્ડ પ્રાંવર્સ,

૨૧ જોશીમ અને મારખાનુ:-ખેતવાડી ૫ મી મલ્લીના તારકે, રહેર સેન્ટ્રલસ્ટ્રી રોડ, મુંબઈ, ૮.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay અને જોશીમ ન રોડમ ૪૫૪/૫૮ કાલખારેવી રોડ, મુળા ૨

૨૪ કલાકમાં ફામદો કરનારે જગપ્રસિદ્ધ

સાજ, ખજ, બુલ્લી, ખરજીયું વિગેરે ચામડીના હોઈ ઉપર અકસીર દવા છે.
કપડા ઉપર લાગ પડતા નથી. વધુ અસીબીશનેમાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
હી, બા. ૨ ના ૭ આના, પોસ્ટલ પેકેજ ચાજી સુદા. જાબરદાર સિજન્ટો બેંગલોર.

સપટ કંપની, કાલખારેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

કીટી, ઉપાઈ, માકલ, વંદા, મામી,
હમલા જંદુઓને

નાબુદ કરે છે.

Box 247 & 317

Tel. "Khairi."

HOOSEIN ISMAIL (SARUARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel,

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

૨૧ જોશીમ અને મારખાનુ:-ખેતવાડી ૫ મી મલ્લીના તારકે, રહેર સેન્ટ્રલસ્ટ્રી રોડ, મુંબઈ, ૮.
ફોનક ભાતના સરદાર ફલ્યુટ

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

કાશીના (નવલકથા)	૪	આપણા ઉપદેશ—લેખક: કવિરાજ મેઘાણી. આ નવાનું પુસ્તકમાં મરીખીનું એક અલેખનું છે કે મરીખો આપણા ઉપદેશ—લેખક: આમણાચાંદ દેવ છે છતાં આપણે તેનું અભ્યાસ નથી. કી. શી. ૧૦
શ્રી. સાવિત્રી (નવલકથા)	૧	અરુણ કુકીરની મરુતી—લેખક: મરુણ કુકીર. આમાં મરુણ કુકીરની જમી મરુતી કરી છે. રસીક જાને મેઘાણી સરપુર છે. કી. શી. ૪-૬.
કેતક ચંદ (નવલકથા)	૪	ઉપીયું—લેખક: ડૉ. ડા. અમીરજી આના એ જામ છે. આ પાને આમ મળીને ૫૦૦-૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાંચનિય છે. વાંચકારે જરૂર વાંચી આનંદ મેળવશે. કી. પ્રવિઠની શી. ૩.
વિર વનરાજ (અણગા માટે)	૨	કાનમાં કહ્યું—લેખક: 'એક તરફ' આ તરફોને વાંચવા સારા પુસ્તક છે આમાં "સંતતી નિવસન" ની અર્થ છે. કી. શી. ૧.
મેઘ પ્રભાત (નવલકથા)	૪	કાંઠાની સંગ્રહ: કવિરાજ મેઘાણી આમાં કુચરાતની વત રજામાં છે. મુજબ આમાં તમા મળાઓ જે પ્રતો છે તે તેની પામીને મેઘપ્રદ વાર્તાઓ આપણી અમર છે. કી. શી. ૧-૮.
સમ અંધન	૩	સાલ ટોપી કેપડા: મોકનલાલ સમનલાલ જ. નેકની દીગતો પાછળ રહેતા યુનેવારોની છું રિખી તાપ છે તે આમાં કુદર રીતે આલેખ્ય છે. કી. શી. ૧૪
મિતીના તોરણ. આમ ૧ સમીત્ર (આમો માટે તોરણ મનાવવાની રીત	૪	ગરીબની હાથ અનુસાર નીચેનામાં આ. આમાં મારાના મકાનોમાં રહેતા મરીખો આમાં દીપસ એકના કરી આમ ૧૨ છતાં ૧૨ની હાથ વરાળ માટે છે તેનું આમાં વર્ણન છે. કી. શી. ૧.
" " આમ ૨ નો	૪	પદકાથા—લેખક: કુચરાજ. આ નવાનું પુસ્તકમાં અપાયેલી પછી કરી વાર્તાઓ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી લેવાયેલી છે. આ વાર્તાઓ આમ કરીને પ્રમાણ વધવા મળશે માટે છે. કી. શી. ૧-૮.
આજ ઉપાખ્યા (આજો માટે)	૨	ફેલા કાકી—લેખક: ૨. ૪ ૧૬ની રરપ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના અમાનાની જે જાને કાકીનો દમવા કાવક કરીયત લેખકે આપ્યો છે. કી. શી. ૩.
રાજરત્ન બીરબજારો કાવ્ય અંદાર	૬	ફિરેની વાર્તા—કા: સમનરાયજી વિશ્વનાથ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૬ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં તમા કટાક્ષ, કિવદાસ, વિરોહ વિરેર છે. તેમજ મીત્ર પ્રેમ સંપત્તિ પ્રેમ વિરેર પણ છે. કી. શી. ૨-૬.
જીવનના દર્શ (કુશી દર્શનની વાતો)	૪	દશ દેશની અપહરણ વાર્તા—લેખક: રમણલાલ પાઠ. આ પુસ્તકમાં દેક દેશની વત રજાઓ ૧૦-૧૨ પાનાં મળશે વાંચી કરે આમાં રીતે મેળવેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૨ અંતિ આ ૧૨ વાર્તાઓ સમાવશી છે. કી. શી. ૧ ૧૦.
કુલાંબી હાથ (નવલકથા)	૭	કલ્પદેવ—લેખક: સંજયકાંત: મચેકાંત સુપ્રસાદ દેવદા પહેલો અમર કલ્પના કરીયત, જેવ અપમાન, પદક ૧ આપમાન રીતે આપમાનો તમા રાખોથી કરેલું છે.
રાગીણી (ઉત્તમ આદ્યમોખથી કરપુર નવલકથા)	૮	
અમરજીવી જુન	૪	
સોનેરી ટાળો આમ ૧-૨	૮	
શતો મુલાખ આમ ૧-૨	૪, ૧	
કાસીની રાણી	૪	
મેરી મેમલ	૬	
અમરજીવીના સમ	૪	
કાસીની કાશી (પારમી સંસારની કાશી)	૮	
એરેબીયન વાઇટસ	૪, ૧	
અહમુત મેગીની	૬	
મસંત (આજો માટે)	૧	
આપણે આમાં મારીએ—લેખક: મકાઈન દેવદા. આમાં આપણે કાશીની કીકામ મહ રાજા દેવદા રાજા રાજાનાં અમા અને રાજા દેવ આવી પદકાથા આ કુશીના તેમના આપણો અને રમણો છે. કી. શી. ૧-૬.		
રવી આપણાણી—લેખક: નંદીમચંદ મેઘાણા, પ્રમુખ: મીર સાહીબ મંદીર. આમાં જે પામીને વિષ રા અને સ્વેદ લેવાના તરો આમાં છે તેમાંથી પછી સીપતાનું મળશે અને આમાંના આમ પામીનેકટી નવા કાશીથી મળે છે. ૨૮૪ પાનાની કુદર વાર્તા છે. કી. શી. ૩.		
વિરોહ વિદાર—લેખક: ૪. એવો. આ ૪૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં ૪૦ નવાની નવાની રામ રમણી અરપુર વાર્તા છે. વાંચક જરૂર વિરોહ વિદારના નવાઈ. કી. શી. ૪-૬.		
કાલેલકલ્પા લેખો—અપાયક દવાને અપાયક કાલેલકલ્પ નવા કુશીક છે. તેઓ કાશીથી લેવા છતાં અમરજીવી આપણે તેમના કાશીને 'નવલકથા' વાચનાઓને પુરો અપાય છે. આ આ કાશી પુર્ણતા ૭૪૨ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના કાનપુર્ણ લેખોને સંગ્રહ છે. કી. શી. ૭.		

પાનાનું છે. યો. ૬.
બીજો કામ નરસીક મેલાતી ફૂડી, અબીમનુ
બાપવાન, વામન ચરીત તથા તરસીક મેલાના અને
મીરાબાઈના કાવ્યો છે. આ પછી ૮૧૦ પાનાનું પુસ્તક છે.

ચી. ૮-૬.
સાતમી કામ આમાં બધા અક્ષરોના મળતો તથા
... છે. ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ પછી
પુસ્તકમાં ૪૫૦-૫૦૦ અક્ષરો અને કાવ્યોના સંગ્રહ છે.

ચી. ૫.
'પરિચયપૂર્ણ'—અનુવાદમાં પછી અધિકૃતે કાપીમાં
મોઢેલા લેખોના સંગ્રહ. અનુવાદક: શંકરજી કુલક.
ચી. ૨.

અકીશન્ટની રજાપાર—સંપાદક ડબ્લ્યુ.એચ. આના
૫ કામ છે. આની અંદર સોરઠી દુહાઓ અનુવાદ
કાવ્યો છે. આ દુહાઓ વિશેના છે અને એમાં શુરાતન
અને દેવગતી અર્થ છે. કૌમલ પહેલાં બે
કાવ્યની શી. ૨-૬ પ્રત્યેકની, ૩-૬ શી. ૩-૬,
૪-૬ શી. ૩-૭, ૫-૬ શી. ૩-૬.

કારત પુસ્તક પ્રવાસ આદ્ય—અંતર કનુ દેકાઇ.
આમાં કારતની પુસ્તકો કાવ્ય પદ્યો દુહાઓ ત્રીજા
કુદર રીતે આપેલા છે. કાવ્યના તરીકે કીર્તવત,
અમર, જન્ય, વીરને વીર્ય. વીરે ૧૨ આપે છે.

ચી. શી. ૨-૬.
આરમ્ભવેદન—આ ૧૩૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો
૫૨ લેખ લખાયા છે. વાંચકો ૧૨૪ જુદી જુદી ભાવ
વિષયોના ૨૪ પદ્યો કરશે. ચી. શી. ૭.

તજુમા—આમ ૧, ૨, ૩. લેખક: પુરુષોત્ત. આ પાકા પુસ્તકો
પુસ્તકમાં ફૂંદી વાર્તાઓના સંગ્રહ છે. આ ગમે કાવ્યો
માં કારતવ્ય, કાર્યકર્તા તેમજ પાર્શ્વિક તથા રાજકારી
વિષે અધી વાર્તાઓ વાંચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું એક
એક પુસ્તક છે. ચી. પ્રત્યેકની શી. ૬-૬.

અંબાજી બેહાર—પ્રયોજક: મૈપાલદાસ જીવાણી પટેલ
નંબાણમાં કુદર છંદમાં કંપનીના અમલદારોએ જે
અંબાજી કર્યા છે. તે વિશે ફૂંદ માફીની આ પુસ્તક
માંથી મળશે. ચી. શી. ૧-૩.

રાજાજીની વાર્તા—અનુવાદક: રજુલોકજી મોક્ષી આમાંની
વાર્તાઓ હાલની દેશની સ્થિતિ જણાવી રહી છે અને
બધી વાર્તાઓ નવજીવન અને જંમ છંદમાં પ્રગટ
કાવ્ય સુકેલી છે. ચી. શી. ૧.

બુઝાનો દીપક—આમ ૧, ૨. અનુવાદક: કલ્પકામ કોઠારી.
આમાં મોઢેલ ગદ્યના જનન કાવ્યોના કવિતાકાવ્ય છે.
આ કવિના એક પુસ્તકનો અનુવાદ છે. વાર્તારે કાવ્યો
છે અને કાર્યકર્તાની વાર્તા છે.

ચી. અનુક્રમે શી. ૨-૬ અને શી. ૧-૧૦.
શીરીષ—લેખક: ૨ વ. દેકાઇ. આ ૪૦૦ પાનાની નવક
કામાં પ્રેમ અને આર્થિક જીવનનું તેમજ વાતચત પ્રેમનું
સુંદર ચિત્ર આપવામાં આવ્યું છે. આ લેખકની બીજી
પુસ્તકો પછી વાંચવા લાયક છે. ચી. શી. ૪-૬.

વાર્તા વિહાર—આ પાકા પુસ્તકો ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં
નકાની વાર્તાઓ છે. કાર્ય, અંબીય અને કલ્યાણ વાર્તા
ઓમાં વાર્તા છે. ૨૨ ફૂંદી વાર્તાઓ છે. ચી. શી. ૫-૬.
પદ્યોત્સવ—વિષયક—પુસ્તકો—આ વાર્તા મુજ રીતે
નામ કાર્યની કવિતા છે. આમાં પ્રેમ લેવા જેવા
નકાની રસીક વાર્તાઓ છે.

પ્રત્યેકની ચી. શી. ૨-૬, શી. ૧, શી. ૨.
અનુવાદક—અનુવાદક: પ્રમથન દીક્ષિત, અરવિંદોએ
સાંપ્રત મેળવેલા આ પુસ્તક છે. વાર્તારે કવિતા
નકાની છે. ચી. શી. ૬.

ગુજરાતી—ઉચ્ચીશ દીક્ષિતની બિલી—કવિ: બી. જેમ.
વાતચત. આ ૨૨૦૦ પાનાની દીક્ષિતની એક એક
કવિ મળશે, ગુજરાતીમાં ઉચ્ચીશ અનુવાદને કવિઓ
પદ્ય પદ્યો. તેમજ આજ કવિની મોટી ઉચ્ચીશ ગુજરાતી
દીક્ષિતની પણ છે. કૌમલ પા. ૨-૦-૦

સત્યની શોધ—અનુવાદક ડબ્લ્યુ.એચ. આ ૨૦૦
પાનાના પુસ્તકમાં સામાજિક વાર્તા છે. માનવ મનને
આવર શું શું કરે છે તે આમાંથી જાણી શકી. ચી. ૨-૧.

વિરલજી—કવિ: અનુવાદક વાર્તાઓ મહાત્મન દરીબાઈ દેકાઇએ
કરેલા અનુવાદ છે. ચી. શી. ૨-૬.

કોઈકીશ—ગુજરાતી નકાની દીક્ષિતની—કવિ: K. V.
Nanavati. આમાં વાર્તા પાકા બધા કવિઓ
અમલક છે. ચી. શી. ૫-૧.

ચરીત કવિ—૪૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ પ્રકરણો છે.
તેમાં ૮૮ મહાત્માઓનું ફૂંદ ચરીત આલેખ્યું છે. આ
પુસ્તકમાં પ્રત્યેક મહાત્મા મહાન પુસ્તકોને રવાન આપ્યું
છે અને પછી લેખક છે. ચી. શી. ૫-૬.

ચિત્રાના અંબાર—લેખક: ડબ્લ્યુ.એચ. આની અંદર
કવિઓ વધવા આ અને પુસ્તકો રહીના પંથોથી
અમલક ચિત્રમાં નજી ગરમ લાગ છે. આની કુશલ
વાની નાની વાર્તાઓ લેખક આપી છે. જે લાગ છે.
પ્રત્યેકની ચી. શી. ૧.

કુદર દોહ—અનુવાદક નેહાલાલ આપી, આ નકાના
પુસ્તકમાં દોહ ૩૫ કુદર દોહ છે. જે પછી સરળ
અને સુંદર રીતે લખ્યું છે અને દોહને પાકું સુખી
કરવા શું કરવું તે પણ આમાંથી વાંચક મેળવશે.

ચી. શી. ૧૦.
પદ્યોત્સવ વર્ષ પછી—લેખક: રા. પાઠક, આ પુસ્તકમાં ૫૦
વર્ષ પછી કીર્તવન જેવું ફૂંદ તેનું કાર્યનિક ચિત્ર
આલેખ્યું છે. પ્રત્યેક દેશ પ્રેમને વાંચવા લાયક છે.
ચી. શી. ૨-૬.

ત્યારે કવિશું શું?—ગોપાલની આ નામની અંબીય મોહીનું
આ સુંદર અને સરળ કાવ્યના છે. સામાજિક, આર્થિક
અને આર્થિક મેળવેલા અને સવાલોના કોઈ આમાં જાણી.
આ પહેલાં પાના ૨૪૪ ચી. શી. ૨.

... બીજો ૨૬૬ ચી. શી. ૨-૬.
ઉત્તરમાંની વાર્તા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ
પુસ્તક કવિને આજીવ્ય કાવ્યકારે પોતાના કાવ્યો

Indian Opinion

No. 43—Vol. XXXI.

Friday, October 27th, 1933

Registered at Post Office as a Newspaper.

CONTENTS.

	Page
NOTES AND NEWS	331
LEATHER—Another Great Loss To India	337
OTHER ARTICLES	
Agent's Memorandum To Commission	333
The Provincial Pinakon Commission	334
The Late Mrs. Anole Bant	336
Transvaal Notes	338
News In Brief	339
Asiatic Land Tenure Act Commission	339
Sporting News	340

Notes and News

'Bombay Chronicle' On Colonization

COMMENTING on the Colonization Inquiry dispute the *Bombay Chronicle* dated September 2, writes:—

"It will be most unwise for the Congress to flout the unequivocally expressed opinion of a vast majority of the Indian community. It should also remember that, by co-operating with the Committee, it accepts in advance the principle of its terms of reference, viz. that the South African-born Indians are undesirable aliens and should leave the land of their birth to prosper the White men's racial prejudice. Though the Congress has reserved to itself the right of rejecting the Committee's decisions, it will only stultify itself by accepting the very principle of colonization. . . . The South African-born Indians justly refuse to be hounded out of their native land and it is the first duty of the South African Indian Congress to stand by them and fight their battle for their birth right."

N.I.C. Before Provincial Commission

WELL protected under the shield of the Agent of the Government of India who was specially summoned from Johannesburg for the purpose, a deputation from the Natal Indian Congress gave evidence before the Provincial Commission last week. A lengthy statement setting out their case for amelioration of the social and economic conditions of the Indian community, was tabled. The deputation reviewed the provisions of the Capetown agreement and said the number of the Indian parliamentary voters in Natal had to-day been reduced to 33. Under the assisted migration scheme 2,800 Indians had been repatriated last year, and the total since the agreement came into force was 12,000. Immigration to Natal had been forbidden since 1913. It was pointed out that whereas 1,000 Indians were employed on the railways when Union was established the number had to-day dwindled to 400. It was also pointed out from the census figures that instead of the Indian population threatening the

Europeans in number, it had actually declined in 20 years by 50,000.

Indian Education

The Agent of the Government of India pointed out to the Commission that a large sum was now given to Indian education than before the Capetown agreement. But he first mentioned that about half the Indian population of school-going age was not at school, including 70 per cent. of the girls. Coloured education was free in Natal, so Indian education in the primary stages was free in the Cape and Transvaal. But free education was not provided for the Indian scholars of Natal. Great importance was attached to such provision.

Beside The Fact

We take exception to the statement made by the Agent that the South African Indian Congress represents the Indian community in the Union. Will the Agent say that the Congress represents the Transvaal Indian Congress and Association, or whose creation the Agent has taken a prominent part? In so far as that body is concerned the Agent represents the Government of India in this country and against the Congress. Nor does the Congress represent the Coloured-born and Settlers' Indian Association, a body which represents the bulk of the Indians in Natal. This body owes its existence to the strong opposition among the Indian community to any scheme which has the object of sending South African Indians out of this country and to any participation with the Inquiry Committee appointed by the Union Government with a view to achieving that object. The Association in this respect has acted against the wishes of the Agent and is therefore in the Agent's bad books. The Congress has, on the other hand, ignored the voice of the people and sided to the wish of the Agent and has therefore gained a good mark from him. If the Agent has succeeded in doing something substantial in this country he has certainly succeeded in bringing about a cleavage in the community which never existed. Disfranchisement in India is well versed in the art of *divide et impera*, and if we are to experience a repetition of that in this country, it will be a sorry day for the Indian community and the creation of an Agency in this country will have been a curse rather than a blessing.

C. B. And Settlers' Memorandum

THE Coloured-born and Settlers' Indian Association made a request to the Provincial Commission for an opportunity to be heard, but since the Commission was only sitting for three days in Durban and as the request was made rather too late the Commission regretted its time was all booked but stated that it would be pleased to receive a memorandum which would be embodied in its report. A memorandum was therefore submitted to the Commission. A copy of it appears elsewhere in the issue.

Natal Indian Teachers' Statement

A STATEMENT was also submitted by Mr. T. M. Ntshokwe on behalf the Natal Indian Teachers' Society to the Provincial Commission.

International Conference Opposes Colonisation.

AMONG the resolutions passed at the International Conference for India held in Geneva on September 19, at which were present Messrs. V. J. Patel, ex-president of the Indian Legislative Assembly, (now the late), Subhash Bose, the well-known Bengal leader, Advocate Bhoolabhai Desai and other distinguished Indian leaders, the following is of particular interest to South Africa:—

"This Conference condemns all discriminatory measures adopted against the Indian people on racial grounds in various countries, especially within the British Empire. It especially condemns the idea of the Government of the Union of South Africa, which is contemplating the scheme of sending out South African-born Indians to British Guiana [to other colonies, to be correct—Ed., L.O.] for the purpose of colonisation. This principle is detrimental to the real interests of Indians and to the rest of the members of the British Commonwealth and particularly as regards South Africa."

ANOTHER GREAT LOSS TO INDIA

WITHIN recent years India has lost one after another many of her great men whom she can ill-afford to lose at the present hour of her trial. First was Gokhale then Tyab, C. R. Das, Lala Lajpat Rai, Hakim Ajmal Khan, Motilal Nehru, Sen Gupta, Mr. Anand Bhaat and now, one her towers are dry, the shocking news comes from thousands of miles away from the Motherland of the God of Death having taken away yet another of her illustrious sons, Vithalbhai Jhaverbhai Patel. Of course the only news woe in this part of the world are favoured by Roster is that "the death occurred at 1.30 this (Sunday October 22) afternoon of Vithalbhai J. Patel, former President of the Indian Legislative Assembly." The lost mail from India, however, throws further light. From last month, it would appear, Mr. Patel had taken a bad turn in a clinic near Nyon, Lake of Geneva. He was suffering from heart and intestinal trouble. The well-known Bengal leader Mr. Subhash Chandra Bose was at his bedside. Mr. Patel had hoped to get better and to return to India in November. But as fate would have it Geneva was to be his death bed. Mr. Patel was a man of exceptional ability. In talent, ready wit and dry humour there are perhaps a very few who could surpass him. The father of the late Mr. Patel though a peasant was yet a warrior. He took part in the 1857 rebellion. He was a great chess player. It is said in that connection that he was once arrested by Maharaja Ran Holker and was tied in front of the King while the King was playing chess. A keen player as he was Mr. Patel warned him of his wrong move each time and directed him as to the correct one. Maharaja Ran was delighted at his cleverness and released him and befriended him. Mr. Patel's father died at the age of 92. The late Mr. Patel was born at Karmad in the Kolra District of the Bombay Presidency about 85 years ago. He took his education in India and qualified for the Bar in England at the Inner Temple. On his return to India he settled down in Bombay where he established a very good practice. But he could not settle down for long. He went his days were to the

service of the country than in his private practice. He realised more and more that his lot was to wear the badge of service. He was elected chairman of the Reception Committee of the Special Bombay Congress of 1918, and became a member of the Civil Disobedience Committee inaugurated by Mahatma Gandhi in 1932. In 1923 he became a member of the Bombay Corporation and its President in 1924. In 1924 Mr. Patel joined hands with the late C. R. Das and the late Motilal Nehru becoming the life-blood of the Swarajya Party and entered the Legislative Council. In the month of August of the year 1925 the highest honour that could be bestowed upon any Indian statesman was conferred on him—that of the presidentship of the Legislative Assembly. "From this moment," he told the House then, "I cease to be a party man. I belong to no party. I belong to all parties. I trust my honourable leader of the Swarajya Party will take steps to pass express resolutions dissolving me from all obligations of a Swarajist. There have been expressed that I would not meet the Viceroy. That I will do. I should see the Viceroy ten times a day. I am here ready to see His Excellency as many times. I said it is necessary to see every official member of this House. I shall go and see him. No one need have any apprehension on this point. Friends, I again appeal to you for co-operation." As President of the Assembly he proved his ability to such an extent that it was said of him that he was second to none even in the British Parliament. He steered his ship with amazing courage and a master mind even in the most embarrassing moments. The confidence in him was so great that he was re-elected President of the Assembly in January 1927. It was not until then that led him to aspire for this position. He was moved by the spirit of service and how heat he could render it. A proof of this lies in the fact that he gave away two-thirds of his salary to the cause of the country. In the year 1930 when the Civil Disobedience campaign was commenced in its ardent form that ardent patriot's passion was worked out. He resigned from the Legislative Assembly and threw in his lot with the suffering fellow-countrymen and women. He threw himself right in the midst of them with the result that he was banged into prison with them. He was falling in health at that very time and the rigors of prison life accentuated his malady. After the Irwin-Gandhi truce under Lord Willingdon's regime Mr. Patel was once again imprisoned and had to be released owing to his serious illness.

Mr. Patel, since then, abate the work of overseas propaganda and toured England, Ireland, Germany and America where he was given rousing receptions. Mr. Patel was watching with keen interest and anxiety the recent trend of events in India. In the course of a very recent interview he gave to a representative of the *Hindu* (Madras), at Pudukkottai, he expressed his dissatisfaction with the present method of Civil Disobedience which he thought should be withdrawn. He had no faith in converting the British Government or winning it by love. He was strongly for the contesting of the new elections and Congress entry and thought that if the Congress

Died at Geneva
In the Service of The Motherland.

THE LATE
VITHALBHAI JHAVERBHAI PATEL,
Ex-President of the Indian Legislative Assembly.

સ્વર્ગસ્થ વીઠલભાઈ ઝવેરભાઈ પટેલ.

[વિદ્યોત પાનાસખાના માટે પ્રમાણ]

કેવેન્સ છનીરા ખાતે ભારતમાતાની સેવા કરતાં સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે.

would not control the election a party itself should be formed. He considered it was important that India should keep up propaganda abroad and promote cultural and direct commercial relations with foreign countries. Little did he know when he left India that it was to be his last goodbye to the land of his birth, for whom freedom he worked till he breathed his last. We join our brothers and sisters in India in mourning India's great loss. Mr. Vallabhbhai Patel, the younger brother of the late Mr. J. B. Patel and members of his family to whom we tender our deepest sympathy, will take advice in the fact that their loss is the country's loss. Let us pray that his noble soul may rest in eternal peace and that we in this country may be inspired to serve our fellowmen even as selflessly and without reservation as he did.

Agent's Memorandum To Commission

(Continued from last week)

5. There are in addition to the above suggestions certain general considerations which I wish to lay before the Commission. The first is that where the slightest doubt exists as to the extent of an area to be exempted the recommendations of the Commission should invariably tend towards extension rather than curtailment. The reasons for this appear to me to be of such urgency as to be almost overpowering. The extension of an area implies no necessary disturbance of the existing European population. It merely gives the Indian the right to reside in that area should circumstances necessitate it. It may be urged that such an exemption is unjust to European property owners who acquired proprietary rights on the understanding that no Asiatics would be permitted to reside in that area and who allege that the value of their property has depreciated through the presence of Asiatics. I take the liberty to doubt how much weight actually attaches to such a restriction in negotiating a sale of property and believe that the evidence so far adduced shows not only a conflict of views among European property owners themselves as to the effect which the presence or absence of such restriction has upon the value of the property but also that the Indian as a tenant proves his worth to his landlord by paying in general a good rent and paying it regularly. There can be no doubt that a policy of confining the Indian community within the narrowest possible limits must have an immediate deleterious effect upon all communities, apart from being in direct conflict with the declaration of policy by the Union Government already quoted. Not only will the Indian community which, as must be remembered, is increasingly South African born, be given no chance to improve themselves and their standards of life but on the contrary a policy of strict confinement will undoubtedly tend to degrade them, and the degradation or retardation of any section of a community must inevitably react adversely upon the whole.

A policy of confinement will also entail certain practical results which it must be the duty of any Government to avoid. Overcrowding invariably produces insanitary conditions and from this point of view alone there is imperative necessity for allowing more room than is actually required by the existing Indian population. It is true that immigration from India is stopped but it has never been suggested that the Indian community already in South Africa will not be subject to the normal laws

of increase and expansion and it is clear that a short-sighted policy at the present moment can only lead to a renewal of the whole problem. Further, confinement will lead to all the evils of race-riding and domination by the landlord. It is not suggested that every landlord in an exempted area will immediately raise his rents. In view of what has been said above concerning the worth of the Indian tenant that may not happen. At the same time it cannot be doubted that there will be some who will try to take advantage of their position and with the double restriction imposed by the law and by the demands of his customers the Indian tenant trader is clearly at the mercy of his landlord. It is not for me to say whether a proposal for legislation to meet this position falls within the scope of the Commission's recommendations but I urge that the simplest way of forestalling the possibility is to allow ample room in the exempted areas. In this connection it will not be amiss for me to refer to the concluding portion of the first principle which I have stated in paragraph 2. Questions of ownership may not, strictly speaking, fall within the terms of reference of the Commission, but the suggestion already made by the Johannesburg Chamber of Commerce that in exempted areas Indians should be granted proprietary rights is of such importance that I cannot fail to record it my full support and commend it to the Commission's favourable notice. Not only will such a course of action to some extent counteract the many disadvantages which must arise from a differentiation between exempted and non-exempted areas but it will also be an earnest of the Union Government's desire to fulfil their pledge regarding the upliftment of the Indian community. At the Imperial War Conference in 1918 Lord Bisha referred to this very matter and urged that the prohibition against ownership tends to foster inequality on all sides and deprives Indians of some of the elementary rights and responsibilities of citizenship which are not denied to them in Natal where the great majority of the Indian population is to be found. I am of the same opinion and it is my conviction that with a period of non-interference in promises from which they are not subject to arbitrary eviction the Indian trader and the Indian resident will rapidly prove not only their permanent worth as citizens of the Union but also their increasing willingness to adapt themselves to the standards and requirements of the South African community as a whole.

6. It is often stated that the Indian is a menace to the European by reason of his numbers and as a trade competitor. The attention of the Commission is invited to the fact that the Indian population of the Transvaal forms an infinitesimally small portion, viz. only one per cent. of the total population of that Province and that even in Johannesburg Asiatics including Chinese numbered in 1921 only 6,256. The Lange Commission in 1921 clearly stated that the swamping of the Transvaal European population by Indians was inconceivable. It is also impossible to believe that a population which numbers less than 3 per cent. of the European population and which has no means of replenishment from India can ever constitute a serious trade menace to European traders. The volume of Indian trade—wholesale and retail—in a preponderantly European town such as Johannesburg is relatively small. The keenest competitor, it is generally admitted, of traders, whether European or Indian, are the various large business which sell groceries, fancy goods and soft goods at prices with which the Indian trader finds it difficult to compete. That the latter does supply a need is not denied. That he competes unfairly has not been proved.

I also hope that the Commission will constantly bear in mind the fact that while the Indian in the Transvaal has no political or municipal franchise

their opponents have both. A voteless community obviously requires the almost protection possible.

7. The foregoing paragraphs have referred mainly to the areas which are to be recommended for exemption. I wish also to touch upon the question of individuals who on account of their particular occupation or for some other reason will be outside the exempted areas. I must point out that, unless it is administered in a spirit of generosity, a restrictive law is apt to defeat itself by the spirit of resistance which it engenders and by the risk of evasions. The aim of the administration should, therefore, be to minimise hardship not only to groups of individuals who may be dealt with by the exemption of areas but also to individuals who will be outside the exempted areas. The Johannesburg Chamber of Commerce have suggested that all individuals in illegal occupation prior to a certain date to be fixed by the Commission should have their occupation legalised. On somewhat similar lines the Johannesburg City Council have recommended that where an Indian is trading on land not exempted the present trader should be allowed to continue his trade, provided he was there before the 1st May, 1930, but not to reside, the personal exemption apparently dying with the present occupant. It may be difficult to reconcile such suggestions with the terms of reference of the Commission but I consider that the fact that they have been made is of great importance. I take them as evidence of a recognition by parties whose primary interest is not that of the Indian community of the extreme hardship which will be caused to a trader who is evicted from premises occupied by him for some time. The special attention of the Commission is indeed directed to this matter in paragraph (2) (b) of the terms of reference and it is with that in mind that I wish to put forward the following considerations.

There are a number of Indian traders on proclaimed land who have opened their premises for trade without the protection of the Act of 1919. Strictly speaking their occupation may be illegal but the fact remains that business has been opened to them to trade and in very few cases, if any, so far as I am aware, have the provisions of the Gold Law been successfully enforced against them prior to the passing of Act 35 of 1932. In addition a large number of them have secured protection in their present premises until April 1934 by the submission of the forms required under Section 1 (b) of the Act. I wish to point out not only the extreme hardship which will be entailed if they are compelled to vacate their premises, a hardship recognised as shown above by other parties to the enquiry, but also that those who have secured protection till 1935 are still waiting to know whether their particular premises will be exempted or not. The period given till 1935 therefore seems quite inadequate for a trader to wind up his business and dispose of his stock and there is the further consideration that at the present time of economic depression no trader can expect to realise anything approaching the full value of his business, if indeed he is able to sell it at all. I suggest that some date not earlier than the 1st of May 1930 should be taken as the deciding factor and that all premises then occupied by Indians should be exempted from the operation of the restrictive portions of the Gold Law. It should be pointed in connection with this suggestion that the exemption of such premises does not imply any curtailment of the space available for Europeans. It merely means that an Asiatic is legally permitted to occupy or reside there if he wishes to occupy those premises.

8. In conclusion I wish to draw the attention of the Commission to the atmosphere of goodwill and co-operation between the Government of India and the Union Government which it was the object of the two Conferences of 1927 and 1932 to foster. The Government of India and their Agent in South

Africa have made and will continue to make every endeavour to promote and maintain a spirit of harmony not only between the two Governments but also between the Indian community resident in the Union and other sections of the population of South Africa. At the same time it cannot be denied that two recent measures, viz., the Asiatic Land Tenure Act, 1932, and the Licences (Control) Ordinance of 1931, which came into force in 1932, have inevitably caused anxiety and alarm among all classes of Transvaal Indians. I wish, therefore, to urge that my task can only be rendered doubly difficult if the administration of all the laws of the Union is not carried out with the greatest consideration for the Indian community, a community which has practically no voice in the administration of the country, central, provincial or local, and which constitutes a very small percentage of the population. In the present enquiry the Commission are called upon to administer an Act which gives wide discretion to the Minister to consider the requirements of the Indian community in the Transvaal. I most earnestly hope that in their recommendations the Commission will bear in mind the general suggestions which have been made above and will give their most sympathetic consideration to the mutual benefits which will accrue not only to the various sections of the population of South Africa but also the two Governments concerned from a far-seeing policy of liberality and humanity.

(Concluded)

The Provincial Finance Commission

Memorandum Submitted By Colonial-Born And Settlers' Indian Association

The Colonial-born and Settlers' Indian Association in submitting a memorandum to the chairman and members of the Provincial Finance Commission states:—
In view of the fact that our Association represents the major portion of the Indian community which knows no other country but South Africa, we regret that your Commission pressed for time, has not been able to hear us. We however thank you for having given us the opportunity of presenting our case in a memorandum.

Education

The sorry plight in which the Indian education was placed, was revealed before the Education Enquiry Commission that sat in Maritzburg in 1924. It was then, for the first time made known publicly, although the Natal Provincial authorities were aware of the fact, that out of the subsidy of £6 8s. per child which the Natal Provincial Council was then receiving from the Union Government for Indian education, the Council spent only £2 10s. per child, the balance drifting into the General Revenue. And evidence led before the Commission showed that of the 30,000 Indian children of schoolgoing age, only 8,000 were being educated. As a result of that Commission the Natal Provincial Council agreed to appropriate any part of the subsidy, the whole of it being passed on to Indian education. This resulted in many schools which were opened up in places where there were no schools before. To-day we find that there are 18,000 children attending schools. Although this is encouraging, it has by no means improved the position as we have expected, for there are still approximately 12,000 children of school going age who, through lack of schools are receiving no education at all. The Indian population of Natal numbers 144,000 and taking 20% as the basis of determining the number of children of schoolgoing age there should be 28,800 children in schools.

In his evidence before you, the Superintendent of Education gave the figures showing the amount of subsidy that is being received for and the cost of European,

Indian and Colonial education. For the sake of reference we best to here quote the figures:

		Cool	Subsidy
European	Government	20 16 7	13 8 2
	Government Aided	5 14 10	1 0 0
Indian		4 4 7	1 5 4
Coloured		11 7 10	1 9 6

It will be noticed that in the case of the European and Coloured children the Natal Provincial Council spent £4 2s. 1d. and £0 18s. 4d. respectively, over and above the subsidies received from the Union Government. Whilst in the case of the Indian child it spends 10s. less than the subsidy.

In order that there may be no misconception, we desire to point out that the cost of each Indian child in the Government schools is much greater than the cost of the child in the Government aided schools. It will be seen therefore that the amount spent on the child in the Government aided schools is not £4 1s. 7d. but much less. If the figures quoted by the Superintendent are correct we must express our surprise at the subsidy that is being paid for Indian education. In 1928 the subsidy was £5 0s. per head and this amount we had been decreased to £1 3s. 1d. In starving out Indian education, as it is now doing, the Union Government is pursuing a retrogressive policy which is certainly not in keeping with the sentiments expressed in the Uplift Clause nor with the Western Standard formula in the Capetown Agreement.

The amount that is being paid for Indian education is beggarly and we would therefore urge that the Union Government should increase its subsidy. As we have pointed out, the cost of the child in the Government school is greater than the cost of the child in the Government aided school. We would suggest that in the case of primary education the subsidy should be £7 7s. and in the case of secondary education the subsidy should be £10 10s.

At the present the Union Government arrived at the amount of the subsidy by calculating the number of children that had attended the previous year. If the calculation were based on the number of children likely to attend during the year for which subsidy is paid, we submit that within a few years the considerable number of children who are now receiving no education would be placed in schools.

We desire to point out that 80% of the 184,000 Indians in Natal are South African born, and in the course of years, Indians born outside South Africa would be an unknown factor, for, by then fully 100% of our people would be South Africans by birth, character and outlook in life. It devolves upon the Union Government therefore to educate the Indian children to the full extent of their capacity. We would strongly urge in the circumstances that both compulsory and free primary education should be extended to Indian children.

The age of admission to schools is seven years and this restriction places Indian children at a considerable disadvantage, for, as a rule the Indian child enters school at an early age. If the age of admission were placed at 11, the tender age between 7 and 11 would be used to considerable advantage to the child.

We desire to point out that there is no provision for medical inspection of Indian school children, nor is there a school clinic. The need for these is great and to put this question off on the excuse that there are no funds, as has been done by the Education Department so often, is to neglect the health and well being of the school children to-day, who tomorrow are expected to be decent South Africans. The majority of children attending the schools is from the poorer classes of our community, and it is absolutely necessary therefore that in their tender years these children should not only be physically, but also mentally, prepared for the life ahead of them.

The Indian community have always stressed the necessity of converting the Government school system into large, strong, and into Government schools. The Chalmers Government aided school has an attendance of 1,200, the Cato Manor school over 900, the Palmreeds school over 800, the Wolvern school over 800 to mention only a few. The buildings of these schools are of wood and iron structure and some of them badly ventilated. We submit that children should attend schools under ideal conditions and have good environment. Although conditions have improved since the Educational Inquiry Commission, still the conditions existing in Government aided schools are anything but ideal.

We would point out that if these schools were converted into Government schools, we would have better buildings for schools, they would be better equipped and efficiency in the teaching staff would be the keynote. We would therefore emphasize the urgent necessity of converting the larger aided schools, if not the whole, into Government schools.

In the matter of Indian education, the Natal Provincial Council, beyond acting as the Agent in receiving and paying out the subsidy, has done nothing. Not a penny is being spent from its revenue. We feel that the Provincial Council owes a moral duty to the Indian people of Natal who not only developed the country in its early stages but have also contributed and are still contributing their share to the taxation of the country.

In the year 1930, the Indian Technical Education Committee was formed in Durban with Mr. B. M. Nar-hell, the Principal of the Natal Technical College, as its chairman, to whom the Indian community owe a deep debt of gratitude. The other officials of the Committee are Mr. A. Christophers, vice-chairman, Mr. P. R. Padier, honorary secretary, and Mr. T. M. Nalaker, hon. treasurer. This Committee is conducting continuation classes for both men and women, and classes in Book-keeping, Typewriting, Shorthand, Afrikaans, Business Methods, Needle-work and cookery. Whilst we realize that adult education does not come under the purview of the Provincial Council, we do feel however, that the Council could have encouraged domestic science amongst the women teachers by paying the fees of those who attend the domestic science classes conducted by the above Committee. Provisions have been made by the Committee for the agricultural education and a series of six lectures had been arranged for the benefit of the Indian farmers. The Committee has under consideration the industrial training of Indians. It receives a subsidy of £375 from the Union Government and this amount is insufficient to effectually carry on all the work on the programme of the Committee. The Durban Corporation contributes £100 to the Committee.

(To Be Continued.)

Colonial Born And Settlers' Indian Association

Election Of Officials

A general meeting of the members of the Colonial Born and Settlers' Indian Association will be held at the Hindu Tamil Institute on Sunday, October 29, at 2-30 p.m. sharp, for the purpose of electing officials.

A. Dunderberg,
Chairman.

M. M. GARDNER,
Vice-Chairman.

J. I. SIMON,
Joint Hon. Secy.

JOHN JAMES

will return "home" to spend it. India is not ruled for the prospering of the people, but rather for the profit of her rulers, and her sons are treated as a conquered race. These seventeen millions forming a vast sea take from the world's "treasures" to be sold to the world again. British officials in India are the small fish in a vast sea. The most of her ill service are filled by competitive examinations, and are examined. does not modern it with good breeding, courtesy, power to rule men. The British Government is a despotic power, not necessarily fit to rule India, with despotic authority. They found it to be a power for which they care, and more than a few are aware of the hardness that is characteristic by default, by duty. There is little else to understand an ancient, conservative and aristocratic system. The real victims of the Englishman, his conclusions are his diligence, his wish to do better, are abused by a small number of men, and the Englishman is to blame. There is nothing anything to be done, but to wait the outcome of the battle in the hands of the Indian people. The Englishman is a small fish in a vast sea, and the Indian people are the great sea of India. The Viceroy who has been in India, appointed in England for political reasons, appears more as the head clerk of a great system of clerks than as a servant of an Emperor, and he cannot trace the personal loyalty which is India in the power.

AS A SPEAKER

As a public speaker Mrs. Besant, perhaps, stood unrivalled in the whole Empire. It was an intellectual treat to listen to her. She infused, as it were, her own spirit into her audience. She had the true gift of the orator in her—persuasion. From the time she came to know she had a powerful voice and a persuasive tongue, she lectured in the most indomitable manner for the good of humanity. In November 1913, she took the first step towards the elaboration of a plan which was to put into her hands an instrument of enormous importance in her future work for the helping of India. She decided to publish a weekly paper. She plunged into her new scheme with characteristic energy, and six weeks of hard work saw in the birth of the *Commonweal*. Although it opened its columns to discussing of all living questions relating to reform in any country, obviously its main interest centred in India and England, and their mutual relations. "One thing that lies very near to our heart," wrote Mrs. Besant in her capacity as Editor, "is to draw Great Britain and India nearer to each other, by making known to Great Britain something of Indian movements and of the men who will influence from here the destinies of the Empire."

"NEW INDIA"

The *Commonweal* was scarcely launched when Mrs. Besant's energetic found a new outlet—a daily paper this time. The first issue of the *Commonweal* was brought out on January 2, 1914, and on July 14, of the same year, *The Indian Standard*—the oldest of the Modern Dailies was bought by Mrs. Besant.

The policy of the paper was to seek to embody the ideal of Self-Government for India along Colonial lines, remembering that the mission of every man and institution in this country is to bring about the speedy attainment of the triumph for which the Indian National Congress has steadily striven—Government by the inhabitants of India, for Indians but under the educative guidance and control of British Commonwealth until Colonial autonomy is attained. The name of the paper was changed to *New India*.

Mrs. Besant drew her attention to the claiming for India of her place in the Empire. Her influence was noticeable all over the country and nowhere more than in the Congress. She desired Home Rule for India, but she desired also that this great blessing should come to the Motherland through the great body of her representatives—the fruit of hard and patient labour of her inner devotedness. According to her the time seemed ripe for an active educative propaganda in favour of Home Rule. Mrs. Besant saw in the Congress of 1910 to be held in Bombay, her opportunity of bringing this word before the representatives of the United

India. By way of preparation she began publishing a series of Home rule Pamphlets and Leaflets, and travelled North and South and West, lecturing on the same subjects. In December, she went to Bombay and delivered an impassioned address, advocating the Resolution demanding Self-Government for India. This was not all. She had arranged a meeting of the leaders of the Congress to discuss a plan for the formulation of a Home Rule League, which was to organize a Home Rule propaganda, working along lines parallel with and supplementary to the activities of the Congress. The meeting was held; but the idea of the League was dropped, as the majority of those present were of opinion that propaganda work should be done by Congress and Congress alone, and a separate League was considered unnecessary and inexpedient. But Mrs. Besant thought otherwise. Early in 1910 she started the Home Rule League in Madras, started the Home Rule organization and arranged for a wide and effective Home Rule Propaganda.

SECURITY FROM "NEW INDIA"

New India continuously wrote about the need for Home Rule and she did not a little to infuse a new life in the political activities of the people at large and she such action everywhere were concerned with her growing influence. All of a sudden however on 30th May 1911, Rs. 2,000 were demanded as security for the paper. No specific reason was given for this unexpected change of policy on the part of the authorities, who had allowed the paper to continue on its pro-Indian way for almost two years, without asking for a single pie of guarantee of good behaviour.

After the demand of security from *New India*, the Bombay Government took upon itself the task of putting a further check on her activities by prohibiting her from entering the Bombay Presidency by an order dated the 11th July 1916.

Criticizing the attitude of the authorities Mrs. Besant wrote at the time.

"I wonder, it does not strike our rulers that they cannot stop the desire for Home Rule by showing it to be unreasonable. The more they try to stifle us, the more involved does India become in with freedom from such tyranny."

It may be noted here that India's present Viceroy Lord Willingdon was then the Governor of Bombay.

The action of the Central Provincial Government evoked strong criticism from the Press and the public and numerous protest meetings were held in different parts of the country. But neither the operation of the Press Act nor the Executive orders of some of the Provincial Governments deterred Mrs. Besant from pursuing the path she had determined to follow from the very beginning.

By her successful contributions to the Press, her inimitable and touching eloquence, by her books, her numerous brochures and pamphlets, she made the country from one end to the other ring with the cry of Home Rule for India. The attitude adopted by some of the Provincial Governments towards her served to give a fresh stimulus to the cause she was advocating. It would be but bare justice to say that the Home Rule movement inaugurated by her gave a tremendous momentum to India's claim for Self-Government which the Congress had been advocating for years. Mrs. Besant attended the various sittings of the All-India Congress Committee, and the Lucknow sessions of the Congress, and the Madras League at which the famous scheme of reforms was adopted by both the bodies.

In supporting the resolution on Self-Government at the Lucknow Congress, she made an impassioned speech the concluding words of which should be in the heart of every Indian:

"There is only one thing which makes a Nation fit for freedom, and that is the heart to suffer for it. And it is only when a Nation has a heart to suffer for it, that it can have it. We must have a heart to suffer for it, and we must have it."

Flowing tributes were paid to the memory of the late Vithalbhai J. Patel by the Rev. B. L. K. Sigismoney, Messrs. M. G. Patel, H. V. Poddar, W. Ernest, S. B. Medb, M. P. Patel, H. K. Patel, ... V. Parekh, Abdul Rahuman and P. S. Joshi at a meeting of the Transvaal Indian Congress held for the purpose at the Poddar Hall, Newtown, Johannesburg. The following cable message was sent to Mr. Vithalbhai J. Patel brother of the late Mr. V. J. Patel :-

"Transvaal Indian Congress learns with regret the sudden demise of your beloved brother, a true patriot and leader of India, the late Vithalbhai J. Patel and mourns with you in the irreparable loss sustained. Please accept our sincere condolences and sympathy."

Asiatic Land Tenure Act Commission

Mr Samuel Edinburgh's Evidence

(Continued from last week)

Further cross-examination. Mr. MacWILLIAM : Mr. Edinburgh, these buildings of your own that you speak of, on how many stands are they? Take the building at the corner of Diagonal and President Streets?—One stand.

How many shops have you got there?—Seven.

Seven shops on one stand?—Yes.

What is the size of the stand?—It is 50 x 100.

A 50 x 100 stand has seven shops.

CHAIRMAN : Which is the stand?

Mr. MacWILLIAM : Corner of Diagonal and President Streets. (To witness) : What is the number of the stand?—749, or 750, I think it is I am not sure.

Are you on the very corner?—Yes.

CHAIRMAN : Is it on the north or south side?—It is on the north side. It is a 100 x 50 stand; it has a 150 frontage, because it is a corner.

Mr. MacWILLIAM : Might I inquire what rent you get per shop?—£17 10s.

Per shop?—Not all of them. I have got three shops at £11 10s. One £12 10s. The one which is empty I used to get £22 10s. One £16. And another £16.

£24 10s. a month rental from a 50 x 100 stand?—It is more than £24 10s.

I am surprised you are so pleased about it?—It is about £117, if it is full downstairs.

Tell me, where is your other property?—In Market and Kort Streets.

What is the size of the stand?—There are 4 stands there.

How many shops?—I think it is also about 10, 9 or 10.

Come along, you should know the number?—Yes are asking me off-hand. In other words I have got nine tenants there.

41 stands, 9 tenants. Any vacant shops?—No.

What rentals do you get there?—I get about 120 odd pounds.

Mr. MacWILLIAM : My lord, I may just mention at once, and perhaps I might tell my learned friend—I do not know whether he is interested in particular cases—but I put this question really for this purpose, that in regard eventually to the question of claims for exemption for particular individuals, one of the difficulties that will probably arise is this. An individual may come along and ask for an exemption. The point that I will make here to your lordship is that, if there may have been exemption to a particular individual, there should be no ques-

tion of the stand as a whole being exempted. Your lordship sees at the present time that you may have an Indian carrying on business in a shop which is only one of a series on a particular stand. Now the matter is going to be dealt with, I do not know, but there cannot very well be sub-division of a stand. Our contention will be that under no circumstances must there be exemption given for an entire stand. And this was only just to illustrate the difficulty that will arise in that regard.

CHAIRMAN : But if there is not to be sub-division, and a portion of a stand is to be exempted...

Mr. MacWILLIAM : That, your lordship sees is going to raise very great difficulty. Of course I do not think there can be any question of altering a sub-division, but whether it is a street or whatever it is, our contention is going to be that there should be exemption only for the particular individual in his particular shop, and not an exemption attached to the stand as a whole.

CHAIRMAN : But the exemption given under the Act of 1932 is an exemption not in respect of the particular individual but in respect of the property occupied.

Mr. MacWILLIAM : It is in respect of the site, but I do not think it contemplates a whole stand, I do not think we need argue that at the moment, my lord.

CHAIRMAN : I do not quite see the point. You have got to accept the one or the other dividing mark. You have got to deal with stands and portions, which means subdividing stands for the purpose of exercising the power under 131 (a).

Mr. MacWILLIAM : It may resolve itself into that.

CHAIRMAN : Inevitably.

Mr. MacWILLIAM : Not subdivision if your owner but so far as the Indian occupant is concerned.

CHAIRMAN : It means subdividing it from the point of view of the exercise of the Minister's power under 131 (a), and therefore you have got to identify the particular portion of the stand in respect of which the power is exercised. In effect it will involve a diagram of that portion.

Mr. MacWILLIAM : I only put this forward as an illustration of why I put these questions.

CHAIRMAN : Mr. Edinburgh, with regard to these shops of yours, you have mentioned altogether 16 shops, 7 on one site and 9 on the other?—Yes.

Are these purely trading premises, or are they also residential premises?—Trading premises, downstairs.

Does anybody live on the stands?—Yes.

On the people who occupy the shops live above the shops or at the back of the shops?—They have got the shops downstairs and flats upstairs.

Is that the case in all these premises?—Not in all, but in Market Street. Take Singhar, who is a whole sale grocery merchant; he has got about five rooms, one flat for himself upstairs.

That is in the case of one tenant?—I am giving you one, and there is Parbhoo, and another one.

In several cases the occupants of the shops live above the shops?—Yes.

Does that apply to the case of this stand on the north side of President Street?—They don't live on the premises.

Those are purely trade premises, are they?—Yes.

(To Be Continued)

TAILORS' CUTTING SCHOOL

35 Permanent Buildings, Mercury Lane, Darban.
Day and Evening Classes—Individual Tuition.

W. W. CONNOR, Principal.

(Leads Dress)

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૩૧ મું.

શ્રીનીકમ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૭ ઓક્ટોબર ૧૯૩૩

આંક ૪૩

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર	
બીજા યોગ મંદાન નેતાનો અસ્ત (અવસાન)	૪૩૦
દ્રાસવાલ એગ્રીમેન્ટની શરૂઆત એક સપ્તાહ	૪૩૧
પ્રાંતિક આર્થિક કમીશન	૪૩૩
દ્રાસવાલ પ્રતિષ્ઠિત પાલીકાર સેવાવાદી	૪૩૪
જોડાની સંસ્થામાં વિવાદો મંદોરસ	
સ્વર્ણરૂપ મુખીસ મંત્રી મેસન	૪૩૫
નવાનના મેયારી સિવજન	૪૩૭
સેરેનમેઝા માર્કસના અખર	૪૩૮
વિવિધ સમાચાર	૪૩૯
એક પ્રકર	૪૪૦
હિંદુસ્તાનના સમાચાર	
ઓતમંથન	૪૪૧

કેસીનાઇએશનપર 'બોમ્બે કોનીકલ'

કેસીનાઇએશનની તપાસ કમીટીની સાથે સંબંધિત કરવાના સંબંધમાં કોમમાં પડલી કુદ કિયર દીકા કરતા 'બોમ્બે કોનીકલ' ના ૨૭ સપ્ટેમ્બરના અંકમાં લખે છે કે:

"દોહી કમીટી મોટી બહુમાનિય એકી અપાર્લમેન્ટેશન મતને કોમિસેનર મારી દેવી એ બાઈન્ટ ગ્રેડ ડ્રાસવાલરેલું છે. પણ કોમિસેનરે પણ સમજાવે નિમ્નમાં કે કમીટીના સાથે સંબંધિત કરવાની તે કમીટીના પાસના સિદ્ધાંતના પ્રથમથીજ સ્વિકાર કરી છે. કે સાક્ષ્ય આધિકારમાં જન્મેલા દોહીએ નાંદ સ્વજનવાલેક પરેલી છે અને મોરના બનાવવાના પોતાના પોતાનું જન્મસ્થાન નક્કીએ દોહી વર્તુલ કોમિસેનરે તે કે કમીટીના નિર્ણયના અસ્વિકાર કરવાના કોમિસેનરે પોતાનો દર કાયમ રાખ્યો છે તથા કેસીનાઇએશનના મુખ સિદ્ધાંતજ સ્વિકારી સામને પોતે જાનેજ બંધાઈ રાખે છે. ... સક્રિય આંદોલનમાં જન્મેલા દોહીએ પોતાની જન્મ બાળમાંથી નેમોને દાણા હાલકમાં આવે તે સા વિરોધ વિરુદ્ધે એ વાળખીજ છે અને સક્રિય આધિકાર મુન્ડાઅન કોમિસેનરે કરવા પોતાના જન્મસ્થાન દહન મારેલી તરતમાં નેમોની સાથે ઉભા રહેવાની છે."

પ્રાંતીક કમીશન સમક્ષ ના. ઈ. કોમિસેન

પ્રાંતીક સરકારે તે વધુ આર્થિક સત્કારના મળવી લોમ્પસ કે નાંદ તેવી તપાસ કરે ત નીમણેકાં કમીશન મેં અસ્વાધિકાર નના મુખ કાલ લીધી હતી. દાહ સરકારના એગ્રીમેન્ટ રેકર્ડને મેંદાનીસમર્પણ બાદ તરતમાં જાનર મેંસાવવામાં આજવા દવા તેમના પાંચા નીચે મેંદાન કાચત નાદાલ પ્રાન્સઅન કોમિસેનરે વધુરાવ સમક્ષ શુખની આપી હતી. દોહી મંત્રી

અ.બી. અને સામા ૧૬ મિશન સંસ્થાવાની મુખતામાં કરના એક વિસ્તાર નિવેદન મીશન સમક્ષ રજુ કરવામાં આજવા દવું. રેપ્ટાઇન એગ્રીમેન્ટની શરૂઆત અવસાન કરી કોમિસેનરે રેપ્ટાઇનને જન્મવાનું દહાં કે નાદાલમાં પ્રાસામેન્ટની મુદ્દાની મારે મનાધિકાર કરાવનાર દોહીએની અંખ્યા આજે ૩૩ ની મન ગમ છે. કોમીસેનરે એગ્રીમેન્ટ ન્યામની રૂએ મન વધમાં ૨૮૦૦ દોહીએને દોહીએના અદાવી દેવામાં આજવા દતા. અને એગ્રીમેન્ટ થવા બાદ કલ ૧૨૦૦૦ ને મોટલી દેવાયા છે. નાદાલમાં દોહી કરાવના ૧૯૧૩ ની સાલથી બંધ થઈ છે. મુનીપન ન્યાપાનું તે વખતે રેલવેઆવામાં ૪૦૦૦ દોહીએ નોકરીપર દતા તેને બહુએ આજે ૪૦૦ છે. વસ્તીપરકના આંદોલપરથી બતાવવામાં આજવા દવું કે દોહી વસ્તી પુરોષીપનને હરેશન આપનારી દેવાને બહુએ વીસ વર્ષની અંદર તે વસ્તીમાં ૫૦,૦૦૦ નો પટાકો થયો દતા.

કેળવણીની સમસ્યા

એગ્રીમેન્ટ સમીક્ષનને જન્મવાનું કે રેપ્ટાઇન એગ્રીમેન્ટ પહેલાં આપવામાં આવતી હતી તે કરતાં દાહ દોહીએની કેળવણીને મારે વધારે આયોજ મહાર અપાય છે. પરંતુ તેમ બતાં નિશાળે જવાની વધવી અરથી નાદી વસ્તી દહુ નિશાળે વસ્તી નથી તમા ૭૫ દરા છોકરીએને સંભાલેલ માગ છે. કલકે કોમિસેનરે મારે નાદાલમાં મહાર શિક્ષણની સમસ્યા છે અને દોહીએને મારે મહાર પ્રાથમિક શિક્ષણની સમસ્યા દ્રાસવાલમાં છે પરંતુ નાદાલમાં દોહી છોકરીએને મારે મહાર શિક્ષણની સમસ્યા નથી તે સમસ્યાની એગ્રીમેન્ટે વજર જન્મવાની હતી

સત્વથી વેચણું

એગ્રીમેન્ટ કમીશનને જન્મવાનું દહાં કે સક્રિય આધિકાર મુન્ડાઅન કોમિસેનરે મુનીપાની દોહી મંત્રી પ્રતિનિધિત્વ કરાવે છે. આ દોહીએને વિશે અમે અપાવ દ સમર્થ દોહીએ. ના એગ્રીમેન્ટ દોહી સામે કે દ્રાસવાલ મુન્ડાઅન કમિશનલ એગ્રીમેન્ટ સીએમન કે જેને દહનમાં સાવવામાં એગ્રીમેન્ટ અવગણ બાગ લીએ ને તેનું કોમિસેનરે પ્રતિનિધિત્વ કરે તે કલકે એ સરકારે સારો વળગે છે. મેટલે દહન નાદ સરકારનું આ દેશમાં પ્રતિનિધિત્વ કરાવનાર એગ્રીમેન્ટ કોમિસેનરે અવગણના કરવી કે વળા કોમિસેનરે કોમીપલ એ ને એગ્રીમેન્ટ મુન્ડાઅન એગ્રીમેન્ટ સીએમન, કે જે સરકાર નાદાલના મોટા વળગતા દોહીએનું પ્રતિનિધિત્વ કરાવનારી સમક્ષ છે તેનું માન પ્રતિનિધિત્વ કરાવતી નથી આ સરકારની દરિયા આ દેશમાંથી સાવજ

આફ્રિકાના દીહીઓને બદલે મોઢીની દેવાની કાર્મ પશુ યોજનાની સામેના અને તેના યોજના પ્રકારના હેતુથી યુનીયન સરકારે નીમિલી તપાસ કરીશમાં 'દામે' સામેલ થવાની સામેના મજબુત વિરોધને આગાહી છે. આ બાબતમાં એસોસીએશને એજન્ટની મુશ્કેલી વિરુદ્ધ વર્તન બનાવેલું હોવાથી એજન્ટની પાસેથી તેણે બરાબ નામ મેળવ્યું છે અને કોઈએ કોમના અવાજને કોઈર મારીને એજન્ટની મુશ્કેલીને ગરમ આપેલું હોવાથી તેણે એજન્ટની પાસેથી સાં નામ મેળવ્યું છે. એ આ દેશમાં એજન્ટ કાર્મ પશુ સંગીન કામ કરી શક્યા હોય તો જરૂર કોમમાં કદી નાંદ હતી તેવી તક પાડવાનું કરી શક્યા છે. દીહીસ્તાનમાં તે સરકારી અમલદારો દુસપ કરાવી રાજ્ય કરવાની કળામાં પાવણ છે અને એ વસ્તુ યુનિયનના આપણે આ દેશમાં અનુભવવાનું હોય તો આ બધી કામને મારે બુરો રહાડો બેઠેલો છે એમાં કંઈક શક નથી અને તે પછી એજન્ટની આ દેશમાં આશિર્વાદરૂપ હોવાને બદલે આપરકાર છે.

કા. બાન્ડ એન્ડ સેટલમેન્ટ નિવેદન

કોલોનાયલ બોર્ડ એન્ડ સેટલમેન્ટ મિનિસ્ટર એસોસીએશન પ્રોવિડ કમીશન સમક્ષ રજુઆત કરવાની તકની માગણી કરી હતી પરંતુ કમીશન દરમિયાનમાં માજ વખતે કિયસ ગળવાનું ફાઈલ અને એસોસીએશનના અરજી પ્રણીત મોરેથી થક નેથી કમીશન પોતાના વખત રેકાઇઝ ગયેલો હોવાથી સાંભળી નહિ સક્યા બદલ બેઠેલો દરોજો હતો. પરંતુ ભેખીત નિવેદન સ્વિકારવાનું અને તેને પોતાના રીપોર્ટમાં સ્થાન આપવાનું કમીશન દ્વારા એસોસીએશનનું નિવેદન અન્ય સ્થળે છાપવામાં આવ્યું છે.

આ અંગેના વધારા

આ અંગેના વધારા નરિંક અમારા વાંચકોનાં અમે રવ વીલસબાઈ કવેરબાઈ પટેલાની બી બેટ આપણે છીએ જે અમારી પાસે છે જે દરેક દીહી પ્રેમ અને આદરથી સંપૂર્ણ રાખશે.

આંતરરાષ્ટ્રીય પરિષદનો કોલોનાયલિઝમ સામે વિરોધ

જાનીયા તાન સપ્ટેમ્બર ૧૧ ૧૯૩૩માં મળેલી દીહી આંતરરાષ્ટ્રીય પરિષદ ૬ જામાં દીહી પારાસભાના માજ પ્રમુખ શ્રી. વીલસબાઈ પટેલ, (૧૬વે સ્વર્ગસ્થ) બંગાળના નેતા શ્રી. સુબાષ બોસ, મુબમના પ્રતિનિધિ એડવોકેટ શ્રી બ્રહ્મભાઈ દેસાઈ અને બીજા બધીના દીહી નેતાઓ દાખલ હતા તેમાં પસાર થયેલા :- વોમાં એક કરાવ સહિત આફ્રિકાના દીહીઓને સમતો નીચે પ્રમાણે હતો :-

"આ કોન્ફરન્સ ખાસ કરી ઓરીસ શહેનશાહતના બુદ્ધિશીલ દેશીય દીહીઓના સામે જાતીના આધારે બેઠ પાડનાર પસાર કરવામાં આવેલા કાયદાઓને વખોડી કાઢ છે. સાહિત આફ્રિકાના યુનીયનની સરકાર સાહિત આફ્રિકામાં પેલા થયેલા દીહીઓને વસવાટ કરવા ઓરીસ ગળના દહીકાના અન્ય દેશોમાં—અ. ધ. એ. ગે. કમિટીની યોજના પ્રકારના વિચાર કરી રહી છે તેને ખાસ કરી વખોડી કાઢે છે આ સિદ્ધાંત દીહીઓના સમતોને પ્રકારના કરનારો છે."

"મિનિસ્ટર એપિનિમન"

શુક્રવાર, તા. ૨૭ ઓક્ટોબર ૧૯૩૩

બીજા એક મહાન નેતાનો અરેત

છેલ્લા કેટલાક વર્ષોના અંદર દીહીસ્તાનને કિપરાઉપરી પોતાના અંતેક મદાન નેતાઓની બોલ જન છે જે આ નેતા ઓરીસના રમનમાં તેના સત્તન કરવી અરેત પોસાય તેમ નથી પરંતુ પ્રથમની અંત આજ ન સાચી પ્રથમ તે તેણે એકાએક અંતે લીધા, પછી દીહીઓને અંત પછી હાસ. સ્વપતરાય, દીહી અમલ આન. મોતીલાલ નંદેર. સેન ગુમા, ગાંધીસ એવી એસન્ટ અને તેના કોઈકાનું દલુ સુકાવા નથી આ અરેત માતાના કિન્નવળા કારી પામેલા મદાન સત્તન વીલસબાઈ કવેરબાઈ પટેલને માતૃભૂમિથી દલરે. ગાઉ કુર નડી લાઈને એક કારેશો રહેશે માંમાં છે પૃથ્વીના આ બાગમાં પટેલા આપણને રહેશે માતૃ એટલા જ અમર આપવાની મહેરબાની કરી છે જે "આરે (રવીવાર ઓક્ટોબર ૧૧, ૨૨ તા) બપોરે ૧૧ કાગે દીહીના પારાસભાના માજ પ્રમુખ વીલસબાઈ કવેરબાઈ પટેલનું અવસાન થયું છે." પરંતુ દીહીસ્તાનથી છેલ્લી આવેલી દયાલપરથી વધારે અભ્યાસ પડે છે તેપરથી જણાય છે કે વીલસબાઈ મત માસથી જાનીવાની એક કરાવી તાલમાં ગંબીર બીમારી બોમતી રવા દતા તેમને બદલ અને આંતરકાંનું દર દર અને બંગાળના શુરવીર નેતા શ્રી. સુબાષચંદ બોસ તેમના બીજાનાની પાસે હતા વીલસબાઈએ સાબ્દ થઈ નવેમ્બર માસમાં દીહીસ્તાન પાછો જવાની આજ્ઞા રાખી હતી. પરંતુ કાગે જાનીવાને તેમના મુલુકાયા મોરવી રાખી હતી સ્વર્ગસ્થ વીલસબાઈ અસાધારણ સમિત પ્રધાનનાર નર દતા બુદ્ધિમાં, દાખલ જવાબમાં, ગંબીર દાસમાં તેમને આંતરી રાંદ તેમાં બધું થોડા કરી. વીલસબાઈના પિતા રંદેર મેકુલ દતા જાની શુરવીર દતા, કહેવાય છે કે તેમણે ૧૮૫૭ ના બળામાં બાચ લીધેલો—અંતિની રાષ્ટ્રીય પ્રદશમાં. તે બે બે વર્ષ સુધી તેમના પત્નીજ નહોતો લાગ્યો! એક વાર મહારાષ્ટ્ર દે-કરે તેમના રેદ ક્યા દતા. રેદ કરી તેમને તેમના સામે બધી રાખી મહારાષ્ટ્ર રોતરેજ રંગના દતા. રોતરેજમાં રાજ બોલી ચાલ ચાલતા બમ લાં અવેરવાઈ રંગના બમ: "રાજ દલાલ મોં આમ અલાયો." મહારાષ્ટ્ર અંતિત સહ ગયેલા અને કદીને કોઈને માંમ કરેલા કવેરબાઈ હર વર્ષેની વચે મુજબી દતા. મુબમ પ્રજાકાના ખેડા જાના કદમસદ ગામમાં આજરે ૬૫ વર્ષ પુર્વે રવ. વીલસબાઈને જન્મ થયો હતો દીહી સ્તાનમાં અબ્યાસ કમો બાદ બાર-એટ-કોની કીયા તેમણે બ્રહ્મોદમાં મનર રમ્પલમાં લીધી હતી. તે પછી મુબમ આગીને તેમણે પાકી પ્રેસ્ટીસ જમાની હતી પરંતુ એ કમ લાંબો સમય નહિ ચાલ્યું. તેમનું જાન દેશ સંરામાંજ હતું અને મોટા જામ તેમાંજ ગાળતા. સેવા થઈ એજ તેમને માટે સરવત્રેલો છે એમ તેમને વધુને વધુ હસ્યું થયું અને છેવટે પ્રેસ્ટીસને નીલાળવી મળ્યું. ૧૯૨૮ ની શાલમાં મુબમની ખાસ કોમિટીના સરકાર સમીતીના નેતા પ્રમુખ નીમોયા.

જાને ૧૮૦૦ ની સાલમાં મહાત્મા ગાંધીજીએ આરંભેલા સવિનય હાંસની તખીનીના એક સભ્ય બન્યા. ૧૯૧૮ ની સાલમાં તેઓ મુંબઈની શરકારેશનના સભ્ય ચૂંટાયા અને ૧૯૨૨ માં તેઓ પ્રમુખ બન્યા. ૧૯૩૩ માં તેઓ રવ. સી. આર. દાસ જાને એ ગોનીલાલ નેકરની સાથે સંધને સ્વરાજ્ય પક્ષનો આત્મા બની ગયા અને પારાસભામાં પ્રવેશ કર્યો, અને ૧૯૨૫ ના સીમરટ માસમાં ૬૫૫ વખત દોડી રાજકારી પુરુષને ગણી રાખે તેનું મોટામાં મોટું મના પારાસભાના પ્રમુખ તરીકેનું તેમને મળ્યું. તે વખતે પારાસભામાં બાબણ કરતાં તેમણે સંખ્યેના કલ્પ છે: "આ પછીથી દરેક ૬ કોઈ પણ એક પક્ષનો નથી. સંઘના પક્ષનો છું. હું બાબા રાખું છું કે સ્વરાજ્ય પક્ષના મારા માનવને તેના સ્વરાજ્યવાદી તરીકેની સંઘના જવાબદારીઓમાંથી મને મુક્ત કરનાર તારાદે દરેકે પસાર કરાવવાના પટલા પમલાં લેશે. એવો બધા દર્શાવવામાં આવ્યો છે કે હું વર્તમાનમાં નહિ મળું. જરૂર મળીશ. એવાય છે કે મારે તેમને દિવસના દસ વખત મળ્યા પછી. હું નામદારને નેટલી વખત મળીશ. મારે આ સંઘના દરેક સરકારી સભ્યને મળવાની જરૂર નહોતી. હું તેને જાણું મળીશ. આ બાબતમાં મોઢાએ જરૂરે દર રાખવાની જરૂર નથી. મોઢો, તમારા સરકારને માટે હું તમને હરિ વિનંતિ કર છું." જાણનાના પ્રમુખ તરીકે સ્વ વીલભાઈએ પોતાની સક્તિ એવી તે સિદ્ધ કરી બતાવી હતી કે દુનીયાની કાઈ પણ પાર્લામેન્ટમાં તેમની દરિદાસ કરી શકે તેનું કોઈ નથી એમ કહેવાયું હતું. પોતાનું નામ અને તબી સંસ્કરની પરીમાં મળ્યા આચરણનક દિશન અને દુશળતાથી દોરી જતા દત્તા. તેમની કપરનો વિશ્વાસ એટલો બધો હતો કે ૧૯૨૭ ના બનુઆરીમાં તેઓ પારાસભાના કરી પાછા પ્રમુખ ચુંટાયા હતા એ દરમિયાની અભિલાષા કરવાને તેઓ મોઢાદાના સાથે કરવામાં નહોતા. કેવળ સેવા બાવથીજ અને સારામાં સારી કાંઈ રીતે સેવા કરી શકાય એ અપાસથીજ કારણવા લાગતા. તેઓ પુરાવો એ વસ્તુપરથી મળી રહે છે કે પોતાને મળતા પગારમાંથી એ વર્તણ આમ તેઓ દેશ કાળેને માટે જાણ કરી દેતા હતા. ૧૯૩૦ ની સાલમાં ન્યારે સવિનયનગની કાંતે તેઓ ઉચ સ્વરૂપમાં દેખા દીધો ત્યારે વીલભાઈની તરનશીલતાની દર બાપી રહી. સી, પુરો અને બાળકલા કુખો તેમનાથી નોંધ નહિ શક્યા. તેમણે પારાસભામાંથી રાજીનામું આપી દર સ્વેદશની આનાદીને ખાતર સંકટો સહી રહેલાં પોતાનાં દેશજનુઓ અને કમિનિઓની વચ્ચે જપલાવ્યું. પરિણામે તેમને મોટીજ મુદ્દમાં કારણમાં મોઢી દેશમાં આવ્યા. તે સમયેજ તેમની શારિરિક સ્થિતિ સારી ન હતી અને ફેફસાના સંકટોથી તેમની આબરોમાં વધારો થયો. ત્યાર બાદ અંગીનમાંથી સંધી થયા બાદ સોડ વીલીગનના રાજ્યવચ્ચમાં પણ તેમને કરી કેક કરવામાં આવ્યા પરંતુ તેમની તબીબત પશ્ચીજ મગકની દેખાથી તેમને સંમરતાં સરકારને એ સાચો એટલે તેમને છોડી મુક્યા તે વખત બાદ વીલભાઈએ પરદેશમાં દોઢ વિષયક બળાજ કરવાનું પસંદ કર્યું અને ઈંગ્લેન્ડ, આયરલેન્ડ, જર્મની અને અમેરીકામાં પર્વેટજ રહ્યું ત્યાં તેમનો લલ્લ સત્કાર થયો. હીંદુસ્તાન માં કમલમાં આવી રહેલી પ્રાતિજ્ઞા ઉપર વીલભાઈ પડા હિસાદ અને અંતિમાં નજર કરી નહા હતા. એક બાબ મહાસના 'હીંદુ' ના મનિનિધિને મુલાકાત આપનાં હુકે મુદ્દ

ઉપરજ તેમણે જણાવ્યું હતું કે સવિનય હાંસની મક્ક ને રીતે આવી રહ્યા છે તે કાળે તેમનો વિશ્વાસ લીધો મળો હતો. પોટીસ સરકારને પ્રેમથી કરવી કે છતી શકાય એમ તેમને ધામણું નોંધતું નહીં ચુંટણીમાં બહાર પડી કાઢીલાલમાં રાખ્યું હતું નોંધતું મળે: તેમનો કદ મન હતો અને જે હાંસિસ મન તેમાં સામેલ નહિ થાય તે તેની અંદરના એક પક્ષને તેમ કરવા દેતું નોંધતું. હીંદુસ્તાને પરદેશમાં મળાળ જરૂર રાખી સંજ્ઞા અને વેપારના પરદેશની સાથે સીધા સંબંધ બાંધવો નોંધતું મળે તેમણે મન દર્શાવ્યો હતો. હીંદુસ્તાન છોડી વખતે તેમણે શાહુજ બાપુ દર્શ કે પોતાની જન્મ જુનાં પોતે જન્મદેશની સલામ કરી જતા હતા. તનુજ રહેણ કરતાં અને તેનુંજ સેવાકારી કરતાં તેમનો પ્રાણ મળો છે. આ દેશમાં વસતા હાસન માતાના સંતાનો આનંદમાતાના મહાન શોઠમાં સામેલ થાય છે. સ્વ. વીલભાઈના બાધ સરકાર વસાવવાઈ નયા તેમના કુટુંબીઓ પ્રત્યે અને આંતરજુઓ દિલસોજી પરદેશીએ છોએ અને પોતાને યમેલી પાટને સમસ્ત દેશને જમેલા મોટ સમજીને આવાસન લેશે એવી જાણ રાખીએ છોએ સર્ગરજના મહાન આમને અવિચળ શાંતિ બંજા એવી મુખર પ્રત્યે પ્રાર્થના કરવાની સાથે આપણે મન્દીએ કે મોટાકાનાં લોભ રાખ્યા વિના છુદ નિસ્વાર્ગ સેવા કરવાનું સર્ગરજના છવનપરથી આપણને પણ પ્રેરનાદન મળે. અમર.

તાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્ચર એક્ટ કમીશન

હોદ સરકારના એજન્ટની જુબાની

(ગાંધીયાં ગાણ)

એકસેન્સ લેતાઓ બહોળા હોવા નોંધતે

જ કમીશનની કાર્યકુળીની સ્થિતિ અને તેમાં વસનાનાં એની મુખ્યઓને લગતી બાબતમાં હું કટલીક સામાન્ય અર્થો કરવા ઈચ્છુ છું. મારે પ્રથમ જણાવવું નોંધતું કે મારા વિચાર પ્રમાણે અને બીજા પારિમાહમાં દર્શાવેલા સિદ્ધાંતો અનુસાર એ બાબતમાં કમીશનનો નિર્ણય જે કોમને વેપાર સિવાય બીજા એક કોષ્ટને માટે સાધનજ નથી અને જે વસ્તીનો એક સ્થાપી વાગ છે અને જેને ખુદ સાવિક આક્રિહાના સુધારાને ખાતરજ પોતાનું રહેણનું વારજ સુધારવાની દરેક તક અધાવી નોંધતું, તે એમની નરક મન્સાદથી થવો નોંધતું.

કાંસિસીના આ પાસ બાજના સંબંધમાં કમીશનને આ મુદ્દા પાસ બાજમાં રાખવા સુચનું નું હું નોંધ છું કે કમીશનની તપાસને માટે એક લતાની સ્થિતિનો નિર્ણય તેમાં ક્યા વખોના મોંઘા વધુ સંખ્યામાં વસે છે તે પરથી કરવામાં આવેલો છે. આ સંજ્ઞાની અપમાના સંબંધમાં જણાવવું નોંધતું કે અમુક સત્તામાં મોઢા અને રંગીન લોકોની કટલી સંખ્યા છે એ તપાસવાથીજ માત્ર એ લતાની સ્થિતિનો નિર્ણય થઈ શકતો નથી રંગીન અને મોઢા વચ્ચેનો એક પાડવો કટલીક વખતે પછો મુકલ થઈ પડે છે અને વધુ કોઈ તપાસનું જુદું જુદું પરિણામ આવે છે. વળી મોઢી તપાસનીજ જલો પછી દોષ છે અને વસ્તીનો મોટો

ભાગ પુરોધીયનોને છે તેટલાજ માત્ર કારણથી એમ સિદ્ધ થઈ નથી કે તેવા સત્તામાં દોહીઓના વસવાટની સાથે સાંજનિક વધે છે, મારા સમજવા પ્રમાણે કમીશન સમક્ષ એવા વિરૂદ્ધ સિદ્ધ કરનારી જુથાની આપણ ચુકી છે. જે પરંતુ ઉપર માર દેવા કમ્પ્યું હું તે એ છે કે મોટા અને રંગીન ભોજના માત્ર સંખ્યાબળને નિર્ણયના આધાર તરીકે ક્ષિકારી તેવામાં પણ એકમ રહેલું છે. જે એક ૧૨ ૨ કમીશન સમક્ષ જુથાની આપણ જુદા જુદા સત્તાઓની જોળખ વધારે બહુળી દ્રષ્ટિથી પણ આપવામાં આવી છે, જેથી કે જાહેર તંત્રસ્તી, સ્વચ્છતા, પોલીસના રેકૉર્ડો અને સામાન્ય જાહેર સંગવડો. જે ખ્યાન એમવા કમ્પ્યું હું કે લાગતાપણતા જવાબદાર સત્તાધીશોએ તેમજ અધિકતમ પુરોધીયનોએ દોહી કમની કામદાને વાન આપી ચાલવાની રેલો વિશે સારા પ્રમાણે આપેલા છે. વખતોવખત જાહેર માં કહેવામાં આવ્યું છે કે દોહી કમની ચાલસમગત સારી હોય છે અને તે મુન્કા નથી કરતી. એ એકજ દલીલત કમીશન તેઓની તરફ દિલસોજી બતાવવી પડે છે એ સિદ્ધ કરી આપનારી છે. તેઓ સ્વચ્છતાનું ધોરણ વાળવી દહ કમી દહાની રાખવાનો પ્રયત્ન કરે છે અને એ દિશાએ દમચુના વર્ષમાં તેઓ સારો સુધારો કરી રહ્યા છે એ પણ નોંધાનીચવર્તના તંત્રસ્તી ખાતાના અસહારે કહી શકાય છે. એ સાથે અમુક સત્તાનું સ્વચ્છતાનું ધોરણ એકંદર પુરોધીયનો કરતાં ઉતરતું હોવાના કારણે ન સને એકમેક કરવાને લાયક છે એવી કમ્પેલી ફેટલીક સુચનાની સાથે કમીશનને હું એતવવા કમ્પ્યું હું. એવી જાતની સુચનાની સાથે જે વિરોધ દર્શાવું છું અને જણાવવા કમ્પ્યું હું કે દોહી કમને, પોતાની ઉપરની કાડગારીઓ અને પ્રતિબંધો, જતાં પણ પોતાની રહેણીનું ધોરણ કાઢી આક્રિકાના ધોરણ જેટલું ઉચું કરવાના પ્રયત્નો કરી છે. કેટલાક કાખલામાં આ વસ્તુઓ સિદ્ધ કરી રાહ્યા છે અને બીજામાં સંજોગો અને પ્રતિબંધો અવકાશ આવે તેટલે જરાક પ્રમાણીક પ્રયત્નો કરેલા છે. જે માત્ર જે કમનીસગળ મુનીસી-પાલીટીએ આપેલી જુથાની આ વસ્તુનો પુરવો આપે છે.

મારા માત્ર પ્રમાણે એકમેક કમીસા વતા એવા હોવા નોંધએ કે જેમાં દોહીઓ અને તેમના વારસદારોને પ્રગતિ કરવાને મોજ અને પુરતો અવકાશ મળી રહે, મજકર લતાઓમાં વસનારા બીજા ભોજની કમ્પ્યુંઓના સંબંધમાં જે બીજા વારસદારમાં જણાવી એવા હું તેમ દોહી વેપારી જાળ સુધી રહી રહ્યો છે જેજ પરંતુ તેને કાઢવાની સામાન્ય મુશ્કા નથી એ સંપુર્ણજી સિદ્ધ કરી આપે છે. કમીશન સમક્ષ પણ એક રેટપેયસ એસોસિએશનોએ જુથાનીઓ આપેલી છે પરંતુ તેને કમીશન વર્ષી સાવનોનીથી ખ્યાન દેવું પડશે. કેટલાક કાખલામાં કદાચ નોંધમાં આવશે કે એવી ફેટલીક જુથાનીઓ આપનાર સંખ્યા ઘણી વધેલી મૂળ કમ્પેલી હતી અને માત્ર એથીપાટીકના કદકદતા વિરોધીઓની અગવળથી આ કમીશનની નીચાણક થયા બાદજ ને ખાસ હેતુથીજ સહયત્ન લેવા છે. એવી સરચાઓના મત તે ને લતાઓનો સામાન્ય મત છે કે નહિ એ પ્રશ્ન હજીજ રાંકા બંદી છે. વળી એ ઉપરાંત કેટલાક સત્તા બેરાક એવા દશે કે ત્યાં પુરોધીયન વસ્તી મોટા દશે અને મોડાજ દોહી વેપારીઓ વર્ષોથી ત્યાં વસી રહ્યા દશે અને પુરોધીયન વસનારાઓને માર્ગ પણ રીને કમ્પ્યું હતી મળા નહિ નથી એવા

કાખલાઓમાં એટલું સ્પષ્ટ રીતે સમજવું નોંધએ કે દોહી વેપારીઓ એક આર્થિક જરૂરીયાત પુરી પાડેલી છે અને તેના મોટા ભાગના માદકો પુરોધીયનોજ છે. એવા સત્તામાં પણ દોહી વેપારીઓને તેમજ તેઓના વારસદારોને પુરતી સગવડો આપવાથી ત્યાં થએલો ગળાશે જેટલુંજ નહિ પરંતુ પુરોધીયનોની એક આર્થિક જરૂરીયાત પુરી પાડેલી ગળાશે.

એકમેક લતામાં મીલકતની માલિકી મળવી એકંદર

૫. ઉપલી સુચનાઓ ઉપરાંત જે ફેટલીક સામાન્ય સુચના કમીશન સમક્ષ રજુ કરવા કમ્પ્યું હું. તેમાંની પ્રથમ એ છે કે એકમેક કરવાના સત્તાના વિસ્તારને વિશે ત્યાં જરૂરે સંકા રહેતી હોય ત્યાં કમીશનની બલામજો ને વિસ્તાર મદાજવાને બદલે વધારવાની તરફમુખીજ હોવી નોંધએ, તેના કારણે એટલા દેખીતાં છે કે ને દર્શાવવાની બાબેજ જરૂર રહે છે. એક લતા એકમેક કરવાથી દવાત પુરોધીયન વસ્તીને કોઈ પણ જાતની કમકત થમ શકતી નથી, માત્ર દોહીને નો સંજોગવશાત જરૂરી હોય તો ત્યાં રહેવાને દહ મળે છે. કદાચ એમ કહેવામાં આવે કે જે પુરોધીયન મીલકતના માલિકીએ એથીપાટીકને ને લતામાં વસવા દેવા માં નહિ આવે તેવી સમજૂતીથી પોતાના મીલકતો મેળવેલી દશે અને તેઓ પોતાની મીલકતની કમિય એથીપાટીકના કામરીને લીધેજ પડી ગયેલી છે એવી દરિયાક કરતા દશે તેઓને એવી જાતનું એકમેકપ્રકન અન્યાય કરતાં માર્ગ પડશે. એવી ફલીકને કેટલું વળત આપી શકાય એ વિશે મને સંકા છે એ બાબતમાં પુરોધીયનોની જુથાનીઓજ અરજકરસ વિરોધી છે અને કેટલાક માલિકીએ પોતાના મદાનોમાં દોહી જાહુનો સારો બાકાં અને નીચમીન આપતા હોવાનું જણાવેલું છે.

દોહી કમને સંકુચીત દહની અંદર એથી રાખવાની નીતી પુનીયન સરકારની ઉપર દર્શાવેલી નીતીથી વિરૂદ્ધ હોવા ઉપરાંત દોહીઓ, તેઓ વમતી જતી સંખ્યામાં સાઉથ આફ્રિકાની પેદાશનાજ જતા વન્ય છે, તેઓને પોતાની સ્થિતિ અને રહેણીનું ધોરણ સુધારવાની બાબતમાં અડચણરૂપ થમ પડશે જેટલુંજ નહિ પણ તેઓનું પતન કરનારી બાબતો. અને કમની એક પણ વસ્તુ પતન કરવાથી તેનો પ્રત્યા-ધાન આપી કમની ઉપર થયા વગર રહેતો નથી.

વળી એક વગેરે ગોંધી રાખવાની નીતીના કેટલાક એવા અનિષ્ટ પરિણામો આવે છે કે જે કોઈ પણ સરકારની અટકાવવાની જરૂર છે.

ગીવ વસ્તીથી અસ્વચ્છતા ઉત્પન્ન થાય છે અને એ દ્રષ્ટિએ વંતો પણ દોહી વસ્તીને માટે ખાસ જરૂરી હોય ને કરતાં વિશેષ જાંબા જતા સ્થાપિત કરવા આવશ્યક અનુશે.

દોહીસાનથી વસાહત થાય થમ છે એ ખર છે પરંતુ સાઉથ આફ્રિકાની દવાત દોહી કમમાં કુદરતી નીચમીથી વધારો નહિ થાય એવું કારણે સુચવ્યું નથી અને આર્થ નો સંકુચીત નીતી અજલાર કરવામાં આવશે તો આવતી કાલે આખો સવાલ પુરી ઉપસ્થિત થશે. વળી ગોંધી રાખવાની નીતીથી વરમણીઓ નાશખાઉ અને નોંધકમાં બની જશે. મારી કહેવાની મતલબ એ નથી કે વરમણીઓ તુરંતજ ખાડાં ચઢાવી દેશે. પરંતુ એક તરફથી કામદાના પ્રતિબંધો અને બીજી તરફથી પોતાના વરમણીની અગત્યા બાહુત વેપારીને દમેમાં પોતાના વરમણીની દવા કમ અડચણ થમ આ સ્થિતિ વિષમિત થવી અટકાવવાને

પરથી કરવાની જરૂર છે કે નહિ એ કહેવાનું માટે કામ નવી પરંતુ તેને અટકાવવાના સમગ્ર માટે એવું જણાય છે કે એકંદરે સલામતિમાં તેઓને ખરેખરી જગ્યા આપવી.

આ આગળનાં દાંદીઓનાં સંખ્યાને કોઈ કામમાં એકંદરે જોડવા સલામતિમાં દાંદીઓને મીલકતની નસીબ મરવાવવાનો દર આપવાની જરૂરી સુચના એટલી અગત્યની છે કે તેને નું સંપૂર્ણ રીતે આપું કે અને કમીશનને તેને અનુકૂળ બનાવવાને બસાવાનું કહેલું. એવું મને એકંદરે અને ખીન-એકંદરે જાણ્યો. વચોબા નજાવતથી જતા અને એકંદરે જાણનાં અવેજ આપનાં સુધી પરથી એટલુંજ નહિ પરંતુ મુનીયન સરકારે દાંદી જાતની સંસ્કૃતિમાં સંખ્યામાં પોતાનું વચન પાલેલું અમારું.

હું માનું છું કે નાં દાંદી સેપારીને અને વચનારને પોતાના મકાનમાં સ્થાપિત કરી આપવામાં આવે તો તે મુનીયનના નામની તરફની પોતાની સાવકાળ બતાવી આપી શકશે એટલુંજ નહિ પણ સાવકા અધિકારી આપી શકના વેરણ અને જરૂરીયાતોને માટે કામ કરવાની પોતાની જગ્યા વધતા જતા પ્રમાણમાં પ્રદર્શિત કરી શકશે. (અમુક)

પ્રાંતિક આર્થિક કમીશન

કાંતોનીલય બોર્ડ એન્ડ મેટેલ્સ મનિજમન એસોસિએશનનું નિવેદન

કાંતોનીલય બોર્ડ એન્ડ મેટેલ્સ મનિજમન એસોસિએશન તરફથી મને આપાકીએ જાણનાં પ્રાંતિક કમીશન સમક્ષ નીચે પ્રમાણે નિવેદન રજૂ કરવામાં આવ્યું છે:—

“અમારી એસોસિએશન દાંદી કામના મોટા ગાય, જે સાવકા આધિકારી સિવાય ખીનને એક દેસ બનાવે તરીકે તેનું પ્રતિનિધિત્વ મરવાવતી દોર્મ આપનું કમીશન વખત પુરુષ મોડો લેવાથી અમને સાંજની શકુ તરીકે નેચા અને પછા દિવસીર જ્યાં છીએ. પરંતુ કોઈ સેપારી નિવેદન દ્વારા અમારો દેસ રજૂ કરવાની તમેએ આપેલી તકને માટે આપના આભારી છીએ.”

કેળવણી

આ પ્રતમાં દાંદીઓની કેળવણીની રિગિન પરથી જાણ છે કે ૧૯૨૮માં મેટીટામનમાં એટલા કેળવણી સંખ્યા તપાસ કરનાર કમીશન સમક્ષ જાહેર જાણ હતી. જે વખતે ને વસ્તુ નાટાલ પ્રાંતિક સરકાર જાણતી હતી કે વસ્તુ પ્રથમજ વખત જાહેરમાં આવી હતી. તે એ હતી કે પ્રાંતિક કમીશનને મુનીયન સરકાર તરફથી દાંદીઓની કેળવણીને માટે વિદ્યાર્થી દીક પાંચ ગીનીનાં મહદ મળતી હતી તેમાંથી કમીશન વિદ્યાર્થી દીક માત્ર પાંચ ૨-૧૦-૦૦ જે વાપરતી હતી અને બાકીના રકમ પ્રાંતની સામાન્ય આમદાનીમાં જોડાયાં થઈ જતી હતી. કમીશન સમક્ષ આપેલી જુનાની પરથી અણુવામાં આવ્યું હતું કે નિશાળે જાણનાં વપના ૩૦,૦૦૦ છે. કમીશનમાંથી કમ ૯,૦૦૦ જે સંખ્યા મળતું હતું. એ કમીશનના પરિણામે પ્રાંતિક કમીશનને પોતાને મળતી રકમ ખામ જવાનું બંધ થયું. અને આખી રકમ દાંદીઓની કમીશન પેટ આપી દેવામાં આવી. તેને પરિણામે ઘણાં સંખ્યામાં જ્યાં પહેલાં એ નિશાળ નહિ હતી ત્યાં મહદ મળતી નિશાળ ખુલવા લાગી. અને ૧૮,૦૦૦ કમીશન નિશાળે જાણ છે. આ ને કે સુધરે મળવા જતા તેની કેળવણી સંખ્યા રિગિન સાવ સુધરે તરીકે થઈ.

કમીશન નિશાળે જાણનાં વપના ૮,૦૦૦ આશરે ૧૪,૦૦૦ છે. કમીશન નિશાળે જાણનાં આપાકીએ ખીનકાં સિવાય મળી જાણ તરીકે. નાટાલની દાંદી વસ્તી ૨,૬૪,૦૦૦ ની છે અને ના નિશાળે જાણનાં વપના કમીશનમાંથી સંખ્યામાં મારેલું ૨૦ દાંદીઓ મળીને માત્ર ૩૨,૦૦૦ છે. કમીશનમાં આજે નિશાળે જાણનાં દાંદીઓ નેચા.

આખી સમક્ષ જુનાની આપનાં કેળવણી આપનાં સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ પુરુષીયન, દાંદી અને કમ ૩૦ કમીશનમાંથી કમીશનના આપનાં અને નેચા માટે મળતી મહદની રકમના આધારે રજૂ થઈ દેના. એ આધારે નીચે પ્રમાણે જતા:—

	ખર્ચ	મહદ
પુરુષીયન	૫૮, ૩૬, ૫.	૫૮, ૩૬, ૫.
સરકારી	૨૦ ૨૬	૧૪ ૩૬
મહદ મળતી	૫ ૧૪ ૧૦	૪ ૬ ૨
દાંદી	૪ ૪ ૭	૪ ૫ ૪
કમીશન	૧૧ ૭ ૧૪	૪ ૬ ૬

કમીશન આધારે જાણનાં આપનાં કેળવણી આપનાં અને ના નિશાળે જાણનાં કમીશનમાં કમીશનનાં આપનાં ૫૮ ૨-૨-૧ અને ૧-૨-૪ ના ખર્ચ પોતાને મુનીયન સરકાર તરફથી મળતી મહદ ઉપરનાં કરે છે ત્યાં દાંદી વિદ્યાર્થીની ઉપર મુનીયન સરકાર તરફથી મળતી મહદનાં કરતાં ૮ પેની આધારે ખર્ચ છે.

મેરસમળતી નહિ ૨૦ નેટલા ખાતર અને આદ એટલું જાણતી દેવા કમીશનને છીએ કે સરકારી નિશાળ માં જતા પ્રાંતિક દાંદી વિદ્યાર્થીની ઉપરનાં ખર્ચ સરકારી મહદ મળતી નિશાળનાં વિદ્યાર્થીનાં કરતાં વિશેષ થાય છે. એ પરથી નેચા જાણનાં સરકારી મહદ મળતી નિશાળમાં વિદ્યાર્થી દીક ખર્ચ ૫૮ ૪-૪-૦ નાં નથી જતા પણ ઘણુંજ આધારે થાય છે. સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ તરફથી કમીશનમાં આવેલા આધારે ના ખર્ચ દેવા તે દાંદીઓની કેળવણીને માટે આપવામાં આવતી મહદની રકમ પછીજ આપનાં પમાનારી મળવા. ૧૯૨૮માં મહદની રકમ માત્રાદીક પાંચ ગીની હતી અને એ રકમ દેવા પમાનારી ૫૮ ૪-૫-૪ કરવામાં આવેલી જાણમાં આવે છે. મુનીયન સરકારે આ પ્રમાણે દાંદીઓની કેળવણી તરફ સેપારવામ જતાવેને પ્રાંતિક કમીશનને મહદે જાણનાં નાતી મહદ કરેલી છે કે જે કેપ્ટાઉન એસોસિએશનમાં કમીશન પાંચમના મારેલુની આધારે નેચા ઉપરનાં જાણનાં સરકારી બીલકલ વિદ્યાર્થી છે.

દાંદીઓની કેળવણીને માટે આપતી રકમ પછીજ જાણ છે અને મુનીયન સરકારે તે વખતે નેચાએ જાણ અને નેચા વિનંત કરીએ છીએ. અને કમીશન નેચા સરકારી મહદ મળતી નિશાળનાં કરતાં સરકારી નિશાળમાં વિદ્યાર્થીનાં ખર્ચ વધારે છે. અમારી સુચના છે કે પ્રાંતિક કમીશનને માટે મહદની રકમ સાત ગીની અને માધ્યમિક વિદ્યાર્થીને માટે દસ ગીની રાખવામાં આવવી જોઈએ.

દાંદી મુનીયન સરકાર મહદ આપવાની રકમની મળતી આપનાં વર્ષમાં નિશાળમાં કમીશનમાંથી કમીશનનાં સંખ્યાપરથી કરે છે. તે તે મળતી મહદ આપનાં વર્ષમાં જાણનાં દાંદીઓની સંખ્યાની સંખ્યાપરથી કરવામાં આવે તો અમારું માનવું છે કે તેમાં વર્ષનાં અને પછા કમીશનમાં નેચાને આજે કામ પણ જાણનાં કમીશનમાંથી મળતું નેચા નિશાળે જાણનાં કમીશન.

(અમુક)

દાંસવાલ યુનાઇટેડ પાર્ટીઘર સોસાયટી

નવો પાર્ટીઘર હોલ ખોલવાની કીધા

દાંસવાલ યુનાઇટેડ પાર્ટીઘર સોસાયટીની માલિકીના હાલમાં તૈયાર થયેલા પાર્ટીઘર હોલ ખોલવાની વિષય દીઠ સરકારના એજન્ટ કુવર સર મહારાજ સીંગના દસ્તે તા. ૧૫-૧૦-૩૩ ને રાજ સવારે દર પાલે, ૬૬ ટેરેસ રોડ, ૬૬ સેન્ટ્રલ, વિષર એક દળાયા કરેલા મેળાવકામાં કરવામાં આવી હતી. આ પ્રસંગે અનુકુળ નવા પાર્ટીઘર હોલ વિષર દીઠ રાષ્ટ્રીય ખજા હિસ્સામાં આવ્યો હતો. પાર્ટીઘર અગિયમો અને બાહ્યબાજી સારી સંખ્યા ઉપરાંત પુરોષીયનો, હોફ, ફીચીયન, યુસલમાન, પારસી આમ ત્રીજા મંદિરોમાંથી હોલ ચીકાર બરાબ ગમેલો હતો અને કેટલાક જામીનોને જમ્યાને આપાવે પાછા જવું પડ્યું હતું. કુવર સર મહારાજ સીંગ કુવરાણી સાથે પધારતાં દોહના કંપાન પાસે સોસાયટીના પ્રમુખ શ્રીયુત કાળાભાઈ ફાટીયાભાઈ મોટી હાજરી સમક્ષ તેઓને આવકાર આપી ખાસ તૈયાર કરાવેલી કોસલી આવીથી હોલ ખોલવાની વિનંતિ કીધી હતી. અને વારે ઉત્સાહ અને આનંદ વચ્ચે કુવર મહારાજ સીંગે પાર્ટીઘર હોલ ખુલ્લો મુકેલો જાહેર કીધો હતો. હોલમાં હાજર રતાં પ્રેક્ષકોની મોટી સંખ્યાએ ઉભા થઈ આવકાર આપ્યો હતો અને સાંજે એક લીધા બાદ પ્રથમ સર્વેએ વિભા ચર્ચ સ્તુતિ કીધી હતી.

પ્રમુખ શ્રી. કાળાભાઈએ આજના ખાસ મંદિરોના અને આમંત્રીત પાનુઓ અને મહરથોને આવકાર આપી નવા હોલ માટે ખુશાલી પ્રદર્શિત કીધી હતી, અને ગાતાનું અંગીજી લેખીત બાપજી મંત્રીને વાંચવા વિનંતિ કીધી. સરકાર બાપજીના સોસાયટીની મ્યાપના ૧૯૧૨ માં થયેલી સોમ તેની એકવીસ વર્ષોના પ્રવૃત્તિનું સુંદર પાન આપ્યું હતું. અને આવો સાલુ જમાનાની જરૂરીયાત પ્રમાણેના સુંદર હોલ તૈયાર કરવામાં બાપજીના આપજી મોત અને શીલ્પ શાસ્ત્રી શ્રી. કલનમેકની કિમતી સલાહ અને આગત દેખરેખના વારે વખાણુ કીધા હતા. અને આ પ્રસંગે માટે કલનમેકી ખાસ વધારવા માટે અને પારસી કલનમેકી દરેકમાંથી હોલ ફંડમાં સારી રકમ આપવા બદલ શ્રીયુત સોરાબજી ફલનમેકની ખાસ હદ કરી આભાર માન્યો હતો અને પ્રમુખ કુવર સર મહારાજ સીંગને કીમતી આવીના બેટ કરી સુંદર દાર પંદરાબો હતો અને કુવરાણીને સુંદર રાજકો અંગીજી કીધો હતો.

બાદ મેસરં એચ. કલનમેક. સોરાબજી ફલનમેક. ગીસીસ કનેડી, શ્રી. અને ગીસીસ બોમ્બેનન દાર અને કલગી અર્પેલુ કીધાં હતાં.

બારન સંગીત મંદાના ગવેષાઓએ દારબોનીયમ નજરાં સાથે સુંદર સંગીત લલકારી મેળવકાના આનંદમાં ખાસ વધારો કીધો હતો.

મેસરં કાલમ આદમ એચ. નરસ. કાયા. મુળજીભાઈ પટેલ, દેવજીભાઈ ગાંધી અને રાજીકાજી પાર્ટીઘર પ્રસંગાતુસાર વિવેચન કીધાં હતાં.

કુવર સર મહારાજ સીંગે પોતાને કીમતી આવી બેટ આપવા બદલ સોસાયટીને આભાર માની આવો સુંદર હોલ તૈયાર કરી દોમની મોટી જરૂરીયાત પુરી પાડવા બદલ પાર્ટીઘર કામને અભિનંદન આપી નોંધી કામને આવી રીતે મેળવકાને

આ દેશમાં સારા કામમાં ખર્ચો પોતાને કરતોને વધારવા સલાહ આપી હતી.

કુવરાણીએ દોહી પોતાને બહેરમાં વધારે ખામ સમ દોહનાં સદુપોય કરવા વિનંતિ કીધી હતી.

શ્રી. એચ. કલનમેકે અગ-ટુ-ડેટ હોલ બાંધી નાખ્યાનો વિતમ બપુ કરવા બદલ કામને અભિનંદન આપતાં હોલ પુરોષીયન પબ્લીકમાં નોંધી કામને કરતોને વધારવામાં આમ ખામ ભગવશે જણાવી વારે આનંદ પ્રદર્શિત કીધો હતો.

બાદ સોરાબજીએ સોસાયટીના ચોખ રાખોમાં વખાણુ કર્યાં હતાં.

છેવટે કાન્ડાકટર શ્રી. એમીનસને પોતાના કાન્ડેકટની બદલ જર્મ હોલ આજના દિવસ માટે વધારાના માગસો પ્રમે લખારી તૈયાર કરવા માટે અને કેટલાક પુરોષીયન વેપારીઓએ હોલ ફંડમાં મદદ કરવા માટે, અસાધારણ મદની હોવા છતાં સ્વયંસેવકોએ વખાણુના કામક નમ્રણે બવરસા રાખવા માટે અને સંગીત માટે અવેગાઓના ચોખ રાખમાં મંત્રીએ આભાર માની છેવટે મેળાવકાનો ફાટો લખ સવા વિસર્જન થઈ હતી.

શ્રી. વલ્લભભાઈ રતનજીએ હોલ ફંડમાં પાંચ મીની બેટ આપી હતી જે વિષકર સાથે સ્વિકારવામાં આવી હતી.

બેલાનીસબર્ગમાં દિવાળી મહોત્સવ

દાંસવાલ યુનાઇટેડ પાર્ટીઘર સોસાયટીના આખર નાચે તા. ૧૮-૧૦-૧૯૩૩ બુધવારની રાત્રે સાત પાંચે એક જાહેર મેળાવકો દિવાળી મહોત્સવ ઉજવવા પાર્ટીઘર હોલમાં કરવા મા આવ્યો હતો. આ મેળાવકા વહેવારની ખુશાલીમાં હોલને અદર અને બદલ રંગબેરંગી પ્રદેકટીક બાંતિઓથી રોશની કરી રાખવારવામાં આવ્યો હતો. હાંડુઓ અને અન્ય કામની મોટી હાજરીથી હોલ ચીકાર બરાબ ગમેલો હતો. ખાસ નોંધાવા જેવું આ પ્રસંગે બંદોનોની બગાઉ કાંઈ વખત નહિ જ્યેલી જેવી મોટી હાજરી હતી. કુવરાણીએ ખાસ હાજરી આપવાની મંદુરબાની કીધી હતી. ચોડા પુરોષીયન બાનુ અને મહરથોની પણ હાજરી હતી.

પ્રથમ સર્વેએ ઉભા થઈ પ્રથમ સ્તુતિ કીધા બાદ પ્ર. મહાભાઈનું પ્રિય "વૈભવજન" લલકારાયું હતું.

પ્રમુખ શ્રીમાન કાળાભાઈ ફાટીયાભાઈ હાજરીને અને સગસન કામને આનંદીત દીવાળી અને નવું વર્ષ સભા રીને સુખાકારી અને આબાદ મંચડી લીલ્લાનાની બુકિત માટે પ્રજા પ્રાર્થના કીધી હતી.

કુવરાણીએ સમવાતુચીન વીવેચન કરતાં બંદોનોની મોટી સંખ્યાની હાજરી માટે ખાસ ખુશાલી દર્શાવી સર્વે પ્રકારની સારિત અને આભાદી મંચડી હતી.

બાદ મેસરં મીસી, મસુ. પારેખ, રાજીકાજી પાર્ટીઘર અને વાણીકર એમી એ દીવાળીના મહાતમ ઉપર રાષ્ટ્રીય બાંધકા અને પાર્શ્વિક કીધીએ અસરકારક વીવેચનો કરી હાજરીને આનંદ કીધી હતી.

મેસરં કુપ થળી નામદુએ શ્રી રામચરીતન લખતું એક મધુર ગાયન લલકાર્યું હતું. બારન સંગીત મંદાના ગવેષાઓએ દારબોનીયમ નજરાં સાથે કેટલાક સુંદર ગાયના કામને મેળાવકાને આનંદીત કીધો હતો. બાદ મોટી હાજરીને હુષ અને મોટાઈ પહેવવામાં આવ્યાં હતાં.

સભામાં મરકુમ રામભાઈ વલ્લભભાઈના પુત્ર દમાભાઈએ મરકુમના પુરુષોએ એક મીની પ્રોક્ષાવિતે ને આપી હતી ને

વિષયમાં આગળથી જાણી દો. એમને મંત્રીએ દાખલ કરાવ્યામાંથી. ઉપકાર માની સહાનુભૂતિ આપીને જોવાની અને જુલમ વધારવા. મહારાજા સાંત્વીય અને આપણે પ્રતિજ્ઞા કરી અને ગાંધીજી માટે શ્રીચુત કાળાસાહેબની સ્મૃતિ સ્થાપના તાપત્ત્વ વ્યવસ્થા માટે અવગણના અને સંતોષ માટે ભારત મંડળનો આગાર માની પેઠી રાષ્ટ્ર આનંદ અને ઉત્સાહ પ્રત્યે મેળાવડો વીસરવાન થયો હતો.

સ્વર્ગસ્થ મીસીસ એના બેસન્ટ

તેમનું ટૂંક જીવન ચારત્ર

(ગાંધીજી માટે)

શ્રીઓસોદા

મીસીસ બેસન્ટ મીસીસ બેસન્ટે બપોર જુનાના સપ્તેમ્બર ૧૭, ૧૮૫૮ની રોડે તેમણે જન્મ પામ્યા. તેમણે બેસન્ટ કોલેજમાં અને બેસન્ટ પ્રાથમિક શાળામાં શિક્ષણ મેળવ્યું છે. બેસન્ટ કોલેજમાં, મીસીસ બેસન્ટે અને બેસન્ટ પ્રાથમિક શાળામાં તેમણે પૂર્ણ નિમજ્જન પાલનમાં પછી પ્રવેશ કર્યો છે. સલામત અને શાંતિમાંથી કયા તેમણે ધર્મી સુંદર રીતે અંગ્રેજીમાં લખેલી છે જેના દીકરીના નામથી નામીત અને તેમણે બાળ્યમાં માં નરજીમાં રહેલા છે.

મીસીસ બેસન્ટ દીકરાનામાં આવવાથી અને તેમની આ પ્રજાતી દીકરાનામાં જોઈને એક મોટો ફાયદો એ થયો હતો કે પછાત પદાતિના શિક્ષણથી પશ્ચિમનું જ બહુ સાફ જોઈને તેને પુષ્કળતા થઈ ગયા હતા તેને બહુ પૂર્ણતા પ્રાપ્તિ તત્કાલ અને સંસ્કૃતિ નરજ તેમની આગળ વિધી હતી અને એ રીતે રાષ્ટ્રીય ભાવના જાગૃત થઈ હતી. આ દિશાએ મીસીસ બેસન્ટે પોતાની ઉચ્ચ, ધર્મ અને વ્યવસ્થાપિત પછીજ સુંદર ફળો આપે હતા.

દેશી કલા અને ઉદ્યોગો

દેશી કલા એ અને ઉદ્યોગોને ઉત્તેજન દેવાના સંબંધમાં સ્વદેશીની પ્રાવરણી સંવાદની અધી મુદત પહેલાંની તેમની ઉચ્ચ નેત્ર લેવા જેવા છે:—

પ્રત્યેક સ્વદેશીજિમાં દીકરી દેશી કલા, દેશી ઉદ્યોગો અને દેશી મજૂરીને ઉત્તેજન આપ્યું એ તેની મોટી કસબ છે. સમુદાયને બંધને પ્રવેશ બતાવવાની વસ્તુઓ તેણે પોતાના દેશમાં આપ્યા નહિ કર્યા જોઈએ, દરેક દેશી બતાવવાને અને દેશી કલાને ઉત્તેજન આપવું તેમણે અને દેશી બતાવવાની વસ્તુઓમાં પાપરવી જોઈએ. દીકરી મારીશીરીની સુંદરતાની જાણમાંથી પસંદ થઈ છે ત્યારે દીકરાનાના જોઈએ પોતાની બધીમાં નહિ વસ્તુઓને લઈ દેશી મિનિસ્ટર અને બરજીસ્ટમાંથી વસ્તુઓ સા સાથ પાપરવી જોઈએ અને પોતાના મજૂરીને સા સાથે પ્રજા વચરના કરવા જોઈએ. રાષ્ટ્રીય કલાનો આ પ્રમાણે વિનાશ થયે જ્યાં દેશી કે સર્વથી અસર થાય. રમકે એ પ્રભાના આર્થિક અને નૈતિક વિકાસના આધાર તેની કસબ રહેલી છે. હવેના પહેલાં આજ વાપરીને તમે તમારી સુંદર દેશી કલાને જુઓ પહેલાં આજે છે અને દેશી વેપારને નાશ કરવા સહી તમારા દેશી બાઈઓને ધંધા વચરના કરી દેશને નાશ બતાવી દો છે.

સેન્ટલ હાઉ કેલેબર

સાઉથ આફ્રિકામાં શિક્ષણ આપવાનું કામ કરેલા દેવાયી અને સંક્રામાં સ્કૂલ બોર્ડ હેપરે હોર્ડો મેગવેલો દેવાયી દીકરી પ્રભાની ઉત્તેજન માટે દેશીઓની શિક્ષણમાં તેમણે પૂર્ણ વેલ અને બતાવવાની બધીની દીકરીઓની આપના કરી. તે કસેજનો દીકરાને નહિ મળેલું બહુ જાન આપવાના અને રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ શિક્ષણ આપવાના હતા. મીસીસ બેસન્ટે બતાવવાના આપને મદદરજાઓની તેમાં મદદ મેળવી હતી અને સ્કૂલમાં મીસીસ કાલો આપના હતા.

સા કેલેબર

દીકરાનામાં જોઈને જોઈએ આવવાની મીસીસ બેસન્ટે જોઈને દિમાયત અને પ્રવેશ કરી હતા. એ સંબંધમાં તેમનાં આપણમાંથી નામોના રમકે નેત્રિયા જેવા છે:—

"તમારે તમારી કોઈકો તરફ દુર્લભ નહિ દેશી જોઈએ

જ્યાં સુધી તમારી કોઈકોમાં શિક્ષણ આપે નહિ, જ્યાં સુધી તેને જોઈએ નહિ, જ્યાં સુધી બતાવવાની બતાવવાની તેને જાન થઈ નહિ અને પોતાનાં બતાવવામાં રમકે બતાવવાને બંધ દીકરાના દેશી હતા તે જોઈએ કરી નહિ, જ્યાં સુધી કોઈકો મળવા નતાવવાની કોઈકો જોઈએ જ્યાં લાગે નહિ, જોઈએ પશ્ચિમનાં સ્કૂલમાં સ્વદેશીજિમાંથી થઈ નહિ, જ્યાં સુધી નિરાળમાં બતાવવા અને લીધેલી પાંચી રમવાને બતાવવા કોઈકોમાં માતા બતાવી દેવાને દુષ્કાર નાશ થઈ નહિ, જ્યાં સુધી શિક્ષણ અસ્થિ પુરી થતાં સુધી પશ્ચિમનાં બધી કસર બતાવવાની પ્રાપ્તિ પ્રમાણે પુરે રમકે પ્રવામાં આવશે નહિ, જ્યાં સુધી દીકરાનાને કોઈકો મિત્ર થઈ જ્યાં સંબંધમાં કોઈકો છે તમારે દેશી બતાવવાની મદદરજાને માટે મળે કરવાને જ્યાં સુધી તમારે કુલો અને પુત્રીઓનાં જાન બતાવવાને કસરમાં આવશે નહિ, જ્યાં સુધી દીકરાનાને એક બાજુ સ્વદેશી નહિ, પહેલાં પહેલાં મીસીસ બેસન્ટે એ તમે વાંદ રાખી નહિ, જ્યાં સુધી જાન એ દીકરાનાના પુત્રોનો જાન સ્વદેશી હશે નથી બહુ દીકરાનાની પુત્રીઓને પશ્ચિમનાં સ્કૂલમાં દેશી એ તમે થઈ રાખશે નહિ, જ્યાં સુધી અસ્થિ દીકરી કોઈકો બતાવવાને મળેથી સંબંધમાં પશ્ચિમનાં રાષ્ટ્રીય તે વિદ્યા મળે પ્રતિબંધ દીકરી કોઈકો અને માતા કોઈકો એ તમે વાંદ રાખશે નહિ, જ્યાં સુધી દીકરાનાના નતાવવાને માટે કરીને તમે તેમ બતાવવા સુધીમાંથી પ્રવેશ કરશે નહિ જ્યાં સુધી દીકરાનાના અસ્થિ થવાની નથી. આ સંબંધમાં થાય નહિ જ્યાં સુધી દીકરાનાના નતાવવાને તમે જાન અને મદદરજી નહિ પશ્ચિમનાં દેશી 'જાન બેસી સકાય છે' અસ્થિ, મારા પદામાં બતાવવા અને બતાવવામાં, તમારે કુલો અને પુત્રીઓને જોઈએ આવવાને તમારે વિનંતિ થઈ છે એક વખતે આથી મદદ મળેલું દીકરાના પુત્ર: પોતાની નતાવવાની મદદરજાને નહિ પહેલાં રાષ્ટ્રીય અને સંસ્કૃતિને દીકરાની નહિ રાષ્ટ્રીય માની રાષ્ટ્રીય નથી."

હાઈમાં શિક્ષણ

દીકરાનામાં અંગ્રેજીની કસરે દેશીનામાં દીકરાનામાં મીસીસ બેસન્ટે કરેલાં નીવેશમાંથી નામોના રમકે બતાવવા જેવા છે:

"દેશી દીકરાનાના રાષ્ટ્રીયમાં થતાં તમે તરફ જાન બતાવવા એ જોઈએ રાષ્ટ્રીય મદદરજાની જોઈએ રાષ્ટ્રીય અસ્થિ નહિ પશ્ચિમનાં પ્રભાની જોઈએ રાષ્ટ્રીય અસ્થિ રાષ્ટ્રીય અસ્થિમાં આવવા દેશી થાય છે. દીકરાનામાં તમારે

માં સ્વચ્છતાના દેશના રેકાર્ડમાં વાપણ કરતાં ૮ પચાસા નેમણે ઉચ્ચાણ દેશના ૭ દરેક દોહામાં પોતાના હાથમાં મળેલી રાખવા જેવા છે—

“અહીં પ્રબલ સ્વતંત્રતાને માટે અંકુશ પડતો કાચક ફરી શકે છે અને તે તેને માટે જખાત કરવાનું કૃત્રિમ તે પ્રાપ્ત કરવાને માટે દૃઢ મન. ઉચ્ચાણ તમને સ્વતંત્રતા આપવાનું નથી. હાથે પશુ પ્રબલ સ્વતંત્રતા હોઈ આપવામાં આવી નથી. ઉચ્ચાણ તમને માટે સ્વતંત્રતાનો કાચકો સ્વાસ્થ્ય પસાર કરશે ત્યારે તે દરેકે જે હાથે તમને તેની જાડી મગસ મળે છે અને તમે હાથે કાચકને તમની માથે રમવા કરવા જેવા માનતા નથી; તમે તમે સ્વતંત્રતા બનાવોને દૃઢ નિશ્ચય કર્યો છે અને હાથે કાચકની વફાદારી અંગે ને કરવાની પાત્રી મળાવી પડતો પ્રાચીન ઈશ્વરના નેમણે ૮ અને તેની વફાદારી સ્વતંત્રતા મળ્યાની જાડી વફાદારી છે. હાથે કાચકના સોનસાકતમાં પોતાનું શોધ સ્વતંત્રતા મળે છે અને ત્યાં સુધી તે આપવામાં આવશે તકિ ત્યાં સુધી પ્રગતિના અર્થમાં નિશ્ચય રહેશે.”

આ વખતના મીસીસ બેસન્ટે ગાદાસલા અને સુરહીમ સોમની ચળવળને પોતાની હાથ અને વધતવધી આજણ આપવી રાહ કરી દીધી. પરંતુ અંગ્રેજી હાથની નિદરપણે પોતાની દીકરીઓ થતા કોઈને સરકારી અમલદારો કે પ્રધાન અને મહાસની સરકાર આકરા પગલાં લેવાના વિચાર કરવા લાગી.

મીસીસ બેસન્ટને સ્વચ્છતાની મુલાકાતે જ્યાં ઉદાહરણને જોડાવવામાં આવ્યા. પરંતુ કૌંક કારણોસર એ મુલાકાત મળી મુકાઈ અને જુન તા. ૧૫ મીએ સ્વચ્છતા મીસીસ બેસન્ટને પોતાની અગ્રદારી દોહામાં અંક કરવાનું સમજાવવાને જાતે મહાસ પધાર્યા.

મીસીસ બેસન્ટે પોતાની પાંખ કપાવાના વખત આવી જાગેલા છે એ અગાઉથી સમજી જઈને પોતાનો કિયતનો કહેલો આગલોજ કિયતે લખી નાખ્યો હતો. એ સંદેશમાંથી માત્ર મોડાજ રાજે અર્થે દાંડી શકીએ પામે—

“હું કાચકના રેકાર્ડમાં અંક છું કેમકે હું હાથે કાચકને સ્વાસ્થ્ય છું અને અસુરે ક્યાં પડેલાં તેને નસત કરવાને પ્રયત્ન કર્યો છે.

અન્યાયને વશ થવા કરતાં હાથ બેઠેલી સેંકે બેઠેલ છે. સ્વચ્છતા મુલાકાત કરતા સ્વતંત્રતા મુલાકાત બેઠેલ છે. હું જાણ છું પણ મને તે પડેલાં હાથે કાચકને સ્વચ્છતા મળે છે. તેથી રાખીશ એક માત્ર હું.

એ સુદર અંકા કપાવવા સ્વચ્છતામાં એ મોઢા સરખાએ મહા રેકાર્ડ દોષ તે મને પુરને સ્વચ્છતા છે. ઉચ્ચાણ હાથે સ્વચ્છતા રક્ષણ કરી. પડેલાં રક્ષણ.”

મીસીસ બેસન્ટનું અવિધ્ય પડે પડ્યું. તેમણે પાંચ જુન તા. ૧૯૩૩ ના જુનની તા. ૧૬ મીના સતીવારે સ્વચ્છતાની મુલાકાત લીધાની એક કલાકની અંદર મીસીસ બેસન્ટ અને તેમના સાથમાં મી. બી. પી. વફાદારી અને મી. જી. એસ. અંકુશ નજરેકે કપાવા અંકર મોતરે કરી લખ્યા.

દેશવરમાં વિદેશકર્તા સમાજો મળી અને જેમો મીસીસ બેસન્ટની સ્વચ્છતાની ચળવળની બહાર રહ્યા. કદા તેમો પણ હાથે પુરો ઉચ્ચાણની તેમાં સામેલ થયા.

મીસીસ બેસન્ટને સરકાર દાંડી વળા દેવાની ગાળી નીચ મળી. હાથે થયા પાક તેમણે પોતાની રક્ષણમાં

જાડી હાથે નેમણે દેશની આસાદીની લગભગ કાચક આપેલો છે અને તે પદાથી નેમણે આજાદ મળેલી પોતાની કાચકો દરમીયાન તેમો ન તેમો પાચકો તેમને મેં અર્થે દેશની અર્થને કિયતવાની કરી અર્થે તે એ સોજા સોજાની પાત નથી. ઉચ્ચાણ સ્વચ્છતાના આપવાને અવિધ્ય કર્યો. આજા, આપીત.

અજાતમાં મીસીસ બેસન્ટની અંકુશ

ગાદાસલા મીસીસ બેસન્ટને સ્વચ્છતા બેસન્ટને વિદી લખવાને ત્યાં પ્રમાણે વળાવ્યું છે—

“ડો. બેસન્ટને પોતાની હાથને કપાવાને આજામાંથી મુકત કરી છે તેથી તે જે ગળા કાચકનો આજાને મળે જતા દરમીયા તે જાણ મળેલી છે. જ્યાં સુધી હાથના કાચકને દરમીયા ત્યાં સુધી ડો. બેસન્ટે તેની કાચકી અને કાચક સેવાઓનું સમજાવ કરાવે રહેશે. જો સ્વચ્છતા પોતાનું પાત કરીને તેમણે પોતાનું કાચક તેને અર્થે દોહું રહી.”

અપાનનો વેપારો દિગ્વિજય

(લેખક: ‘સ્વચ્છતા’ માં હાથે રહી સ્વચ્છતા સંપદ)

(મતીશી સહ)

૧૨ અપાનનું સ્વચ્છતા કેવી રીતે લાકડી રાકામું

અપાન ઉપર સમજાવ ૨૦૦૦ દા. સા. પેનનું પાડેલું કરજ દર્જ. મહાન કુદના સમજમાં અપાનને એક આજામાં દેશ તરીકે આરે તાડી થયો. તેની પ્રગ અને સંચા અને એ લગામના વખતમાં બીજા દા. પશુ સંચા કરતાં હાથે પાત મેળવ્યો હતો. લગામ પાડી રાખવાને તરતજ આ કરજ ફેડી દીધું. અને મળેલના પાંખમાંથી સ્વતંત્રતા મેળવી આપી અપાનના વેપાર અને સમજાવ અને ઉપર તેણે સારો કાણ મેળવ્યો. એકસે રૂપીયાના પચાસ પેન આપવા જે એકસે પેન આપવા તેનો કાણ અપાનીઓના દા. માં રહેલો. પોતાના કિયતવેપારની સમજાવ બાતર એ સ્વચ્છતા ઉપરના કાચકો ઉપરના કરવાની અપાનનું કાચકો કીક સાવમેલી રાખી. જ્યારે કાચકો દોહો બનીલાવી જરૂર પડી, ત્યારે પોતાના સમજાવના બા. વધારવાથી અપાનને કાચા દોહ માટે જાડા કોઈ નાણાં આપવી પડ્યાં હતાં. ત્યાં કાચકો દોહનો પુરો સમજ થયો, ત્યારે તેમાંથી પાકા દોહો બનાવી પડેલો તરક મોઢામાં પડી સોનાનું સમજાવ કિયતે હા પોતાનું કુડીયામથ નખાવું બનાવી દીધું એકસે અપાનને પોતાના પાકા દોહો માટે પોતાના સમજાવના પાકા કિયત મળ્યા. આવી રીતે અપાને બેવડો લાભ મેળવ્યો. સમજાવ ઉપરના કાણથી અપાને વેપારને પોતાને અનુકૂળ બનાવી દીધો.

૧૩ નીચા સ્વચ્છતા (Depressed exchange) થી થયેલ લાભની સમજાવ

અપાને ૧૦૦ પેનના ૩ ૨૦૦ નું કુડીયામથ બનાવી મોટો લાભ મેળવ્યો તે વિગત ઉપર દર્જાવી છે. હાથે પાકા માત્ર પાંખનાં મેળવવા કુડીયામથ પડાવી પ્રકૃતિ. આપવાની રીતે, કિયત ૧૯૩૩ પડેલાં તેમણે અંકમાંથી પોતાની રીસરોમાં કપાવ મળ્યો. એ કપાવનાથી પોતાના કાચકો અંકમાં કાચક બનાવ્યું. એ હાથે કિયતમાંથી પાકા સ્વચ્છતા

કપાસ જ્યારે કાપડના રૂપમાં પરિવૃત્ત થઈ અને પરદેશ ખાતે ચઢીને વેચાયું તેમાં જ માસ જેટલો વખત સહેજે વસાર થઈ ગયો. હીસેબમાં આવેલ કપાસ જુલૈયા ૧૯૩૨ માં કાપડરૂપે અનેક જાતના ખર્ચો ખાત પાછું મુખાલ હરી આવ્યું. તે વખતે દુડીયામણ ૧૦૦ ચેનના રૂપીયા ૧૦૫ હતા. એટલે મુખાલમાં રૂ. ૧૦૫ ની કીમત મળી. તેના એકસો ચેન જેટલી થોડી કીમત જાપાનીઝ વેપારીઓને મળી. બીજી રીતે જાપાનના વેપારીએ રૂ. ૨૦૦ ની કીમતના કપાસ મુખાલમાં ખરીદ્યો. તેના તેને ૩૦૦ ચેન પોતાના દેશમાં આવવા પડ્યા. તેમાંથી તે વેપારીએ જે હાલ વાર કાપડ તથા વાર કપડું, અને મુખાલમાં વેચવા મોકલ્યું. તેના એ વેપારીને રૂ. ૨૦૦ મળ્યા. પરંતુ ચેનનું દુડીયામણ નબળું થવાથી એ ૨૦૦ રૂપીયાના તેને ૧૦૦ ના આવે ૨૦૦ ચેન મળ્યા. એટલે ૨૦૦ રૂપીયા ખરીદેલ કપાસના કાપડના પણ માત્ર ૨૦૦ રૂપીયાજ પેદા થયા. પણ દુડીયામણના ફેરફારને લીધે ૧૦૦ ચેનના કપાસનું કાપડ પછી ૨૦૦ ચેન જાપાનને પેદા થયાં તે પછી જાપાનનું દુડીયામણ એથી પણ વધારે ઘટીને ૧૦૦ ચેનના ૮૦ રૂપીયા જેટલું થયું છે ચેન મત જાન્યા છે. રૂપીયા મોંઘા જાન્યા છે. એટલે જાપાનનો નિગારા વેપાર ખાલ્યો છે. ૨૦૦૦ વાર કાપડ ૨૦૦ રૂપીયામાં જાપાનને પરવડે; પણ દુડીયામણના ફેરફારને લીધે તે રૂ. ૮૦ માં વેચવાને કઠિંગવાન બને છે.

૧૪ જાપાનના વધતા જતા વેપારના આંકડાઓ

જાપાનનાં કરખાતાંઓ અનેક વસ્તુઓ ખનાવતાં થતાં છે નીચા દુડીયામણે તેમને કારે મદદ કરી છે અનેક જાનના પદાર્થો જાપાને ખાનાયા છે. જાપાનના વેપારનો વિકાસ ૧૯૩૧ અને ૧૯૩૨ માં કેટલો થયો તે નીચેના આંકડાઓથી જામળશે. ૧૯૩૩ ના આંકડા આપી પણ પછા વધારે છે પરંતુ એ આંકડાઓ આશરે દરજ્જા ઉપલબ્ધ થયા નથી એ આંકડાઓ ઉપરથી જાપાનના વેપાર કેટલો વધ્યો તે સહેજે જામળશે.

હાર્ડ ખાને જાપાનથી ૧૯૩૧-૩૨ માં આમવાર આજની ધમેકરી (નકાશની સરખામણી)

	૧૯૩૧ ચેન ૧૦૦૦	૧૯૩૨ ચેન ૧૦૦૦
જાણ	૨૬	૬૭
સુતર	૪૬૫૧	૧૩૭૭૭
પાપક	૪૫૧૮૦	૭૩૧૧૪
દુગાલ	૪૦૩	૮૦૫
ગરમકાપડ	૫૬	૫૩૬
રેશમ	૧૬૨૭૬	૨૬૧૧૭
ખડન	૨૮૩	૫૬૧
છત્રીઓ	૪૫	૨૦૨
જુસો	૫૫	૧૪૩
શનસો	૨૮૧	૧૭૭
મકાઈ	૬૭૬	૧૪૫૧

આ જિવાવ મીમેન્ટ, છુટ રેશનરી, સંચાકામ, મંજૂરકાક, મોજાં વગેરે અનેક જાતના સામાનની વાહી મળી રહી નથી.

૧૯૩૩ માં આપી પણ મંજૂર વેપાર જાપાને કયો છે. એ ઉપરથી ઉદ્યોગોનો કેટલો મોટો વિકાસ જાપાને કયો છે તેની વાંચનારને પ્રતિત થશે. હીંદુસ્તાનના આમેશામ જ્યાં જુઓ ત્યાં જાપાનીઝ માસના દમજા પડ્યા છે. દિમાકાવ જેવા અગત્ય પ્રદેશના નાનાં ગામડાંઓમાં પણ જાપાનીઝ વસ્તુઓના દમજા પડ્યા છે. (અધુરું)

સોરેન્ડો મારકસના ખુબર

જિવાળી

ભારત સમાજે દિવોત્સવના દિવસે સાંજના સાતથી નવ વાગ્યા સુધી એક જાહેર સભા યોજાવી હતી. સરખાતમાં સમાજના દેશમાં પણ કરવામાં આવ્યો હતો. અને ત્યાર બાદ દિવોત્સવ અને હીંદુ ધર્મ એ વિષય ઉપર ચર્ચાના ક. જે વર્ગમાં જાણીતા આપણું હતું અને જેસના નવા પરસના દિવસે સમાજના સાત વાગે ફરકે ગામડાંને પધારવાને જાહેર આમંત્રણ આપ્યું હતું. તે પ્રસંગે ફરકે ગામડાંને નુતન રૂપે અભિનંદન આપી વંદિત આપણા કરી પુણ્ય મહાત્મા મોંઘીજનું દિધાનુપ્પ છત્રી સભા વિસર્જન કરવામાં આવી હતી.

શ્રી. બગવાનજીભાઈને વિદાયગીરીનું ખાન

૨૧ીવાર તા. ૧૫-૧૦-૧૯-૩૩ ના રોજે બગવાનજી આ વાગે સમાજના સિત્તિચિંતક શ્રીમુત બગવાનજીભાઈ કાકુ-ભાઈ સ્વદેશ સીધાવતા હોઈ એક ખાસ મીઠીંગ યોજાવવા માં આવી હતી. તે પ્રસંગે સમાજના ફરકે મેમ્બરો ઉપરાંત અનેકા યુવક વેપારી અદ્યોએ પણ સારી સંખ્યામાં હાજરી આપી હતી. પ્રમુખશ્રીમુત શ્રીમુત એમવજી. વાઘાને આપવામાં આવ્યું હતું. સમાજના પ્રેસીડન્ટ નેમજી સેકટરી અને ઓરિજન શ્રી કાકીકાનજીભાઈ શેઠામ વિવેચનો કયાં હતાં અને બગવાનજીભાઈના સમાજ સાથેના સંબંધ ઉપર પ્રેસીડન્ટ નેમજી સેકટરી વિવેચન હમુ કોઈ બાર બાદ શ્રીમુત બગવાનજીભાઈને સમાજના પ્રમુખી છત્રી આ કાલેલી માં નાની સંસ્થાની મદદ જાણી ફરકે ગામડાંઓએ એક ખાનની સાથે સલાહ સંપર્ચી મેળા અને જાણણા કામદેસરના કોકેલું રક્ષણ કરવા તેમજ આવી સંસ્થાને ઉત્તેજન આપવાને ફરકેને જાણામણ કરી હતી.

શ્રી. વર્ગમાં જાણાવ્યું કે સંસ્થાની ફરજ છે કે લાયકને જાણક માત્ર આપણું જ નહીં તેમજ ફરકે જાણ-ઓની વાહી જાણણીથી આ સંસ્થા જે કંઈ અદ્ય સેવા કરી સહી છે તે બાદ પરમાત્માનો આજાર મારે છે. અને આપણી સફર સફળ થઈશે કે ત્યાર બાદ સમાજ તરફથી શ્રીમુત બગવાનજીભાઈને ફૂલના હારવોરા આપણું કરવામાં આવ્યા હતા.

શ્રીમુત બગવાનજીભાઈએ સંસ્થાને રૂપીયા ૧૦૧ નીજેટ આપી જે સંસ્થા તરફથી હાર્દિ ઉપકાર સાથે વિવહારવામાં આવી હતી.

ત્યાર બાદ આ જાણી લઈ પ્રમુખશ્રીના આજાર મળી સભા વિસર્જન થઈ હતી.

વિવિધ સમાચાર

હિંદી આગમન—હિંદીતાનથી ગયા પુધપારે આવેલી સીમરમાં મી. સોરાબજી રૂસ્તમજીના પમખની મીસીસ સોરાબજી રૂસ્તમજી પોતાના બે ગાળેલા સાથે રત્નસલામ-કરત વેતર્તા છે. અગે તેઓને અનઃકરણથી આરકાર આપીએ છીએ.

કરવામાં દિવાળી મહેલસવ—જે સાથે કરવામાં આવે છે તે મુજબ આ વખતે પણ દિવાળીમાં શુભ પ્રસંગે રૂસ્તમજી હિંદુ ભાગ્યોએ પોતાનો ધર્મ શોજાર અંધ રાખ્યો હતો અને સુરત હિંદુ એસોસીએશન તરફથી કવના-દિક કોમિટીએ કરવામાં આવી હતી. નવા વર્ષની શુભ રાત્રીએ એસોસીએશનના હોલને હિંદોતરી અને વીળળીની રંગમેરંગી ભત્તીઓથી સુશોભિત કરવામાં આવ્યો હતો અને મેળાવડો થયો હતો. પ્રમુખસ્વામ મી. એમ. બી. નાથે લીધું હતું સંગીતમંડળી તરફથી સમવાયુસાર મીનો ગવાયાં હતા અને નવું વર્ષ સેતે સુખરૂપ અને આશાદ નીવડે એવું પ્રવચનારા પછા ભાષ્યોએ ભાષણો કર્યાં હતાં. મેળાવડામાં ભંદર કરવામાં આવ્યું હતું કે સુરત હિંદુ એસોસીએશન તરફથી મુજરાલી હોલરોએ શિષ્ટાચ આગવાને એક મુજવાના રકુલ સ્થાપવાને માટે મકાન ખરીદવામાં આવ્યું છે અને એક મુજમ માં રકુલની વ્યવસ્થા થઈ રહેશે. હાલર યજ્ઞેલા ભાઈઓએ આ ભંદિરાત દર્શથી વધાવી લીધી હતી. બાદ સાંતિપાઠ થતા પછી દુધ લાઇ મેળાવડો અરખાત થયો હતો.

નાટકાલ ઇન્ડિઅન કેંગ્રેસ—મીટિંગ પારસી રૂસ્તમજી દોલમાં મળી હતી જે વખતે ત્રીએ પ્રમાણે શાવ પસાર થયો, હતો:—"આ મીટિંગ હિંદી ધારાસવાના માણ પ્રમુખ નામદાર વીક્રમભાઈ જે. પટેલના અવસાનથી આખી દીદી પ્રખને જલ્દી મદાન ખાટને માટે હિંદી શોજની લામણી પ્રશસિત છે છે."

ટ્રસ્ટવાલના હોદ્દીઓના શોક—અગસ્ત વીક્રમભાઈ પ્રવેરભાઈ પટેલના અવસાનને માટે શોક પ્રશસિત કરવા ટ્રસ્ટવાલ ઇન્ડિઅન કોમિસની એક મીટિંગ બેદાનીસખર્ગ ખાતે પારીકાર હોલમાં મળી હતી જે વખતે રેવરન્ડ સીગમજી તથા મેસર્સ મુળજી પટેલ, આર. વી. પારીકાર, અલ્પુ. અરનેસ્ટ, એસ. બી. મેડ. ૨. એ. પટેલ, બી. ૬. પટેલ, ત્રીજાભાઈ પારેખ, બાબુદસ રહેમાન અને પી. એસ. ભિરોએ સ્વર્ગસ્થની અને સેવાઓનું સ્મરણ કરનારાં જાણણે કયા હતાં. અને સરકાર પલનભાઈ પટેલજર કિસોરનો તાર કમો હતો.

હીનમજી એન્ડરૂક હરી મુનીયનની મુલાકાતે—દેશથી આવેલા ખબર પરથી જણાય છે કે હીનમજી એન્ડરૂક નવેમ્બર તા. ૧૧ મીએ હિંદી હાલત જવા કપડો અને બનુઆરી મુખા દિલામાં રહીને પછી મુનીયનની હરી મુલાકાત લેવાને કેપડાકેન આવવા કાડશે.

ક્રી પ્રિટિરાયા હિંદુ સેવા સમાજના આગમ હેલ્થ ૧૮-૧૦-૩૩ ને પુધના સમાજના મદાનમાં દિપોત્સવી ઉજવવામાં આવી હતી. હાલરની પશ્ચીમ સંતોષક હતી. હંમેશના નિયમ મુજબ પ્રાથેના કર્મ બાદ દિવાળીના પ્રસંગ ઉપર ભાઈની રાજભાઈ બ્રહ્મ (જીપ-પ્રમુખ) એક્ટરીઓ મા

નિશી અને પી પ્રજાપતિ, તેમજ જામણી બગલસાલ મોહી તથા અન્ય જામણોએ અસરકારક વિવેચન કર્યું હતું ત્યાર બાદ વજુ બાળકા, મી. વસન્તજી, તરસાગ અને મોરારી મુંદર જે પ્રાચીનાના ભજનો, અને ગાયનો ગાયાં હતાં. ત્યાર બાદ ઉત્તમ પુરો કરવામાં આવ્યો હતો.

હિંદમાં સા. આ. ના ફરદનો ઉપાદ—હિંદના પશ્ચિમ પ્રાંતમાં સાઉથ આફ્રિકાના ફરદના સારો લેવા માય છે એવા નાંચા આવેલા રીપોર્ટિયરથી જણાય છે. પેર, પીગીસ, કોપ્સ અને મેકટરીન્સ સારા પ્રમાણમાં વેચાય છે અને કેન્સ અને એમ્ફસ પણ સારા વેચાય છે પરંતુ તરબુચનો પાક નાજ એટલો બનેા થાય છે કે તે નકામા સર્પ પડે છે.

પોર્ટએલીકાએય—મી. પ્રમુખાઇ બગવાનના પ્રમુખમણા હાલ ધી ગળગતી હિંદુ હોલમાં દુક મુલત ઉપર સ્વદેશથી પધારેલા મી. નીખાભાઈ ત્રીજા તથા કેલગોઆએઓ પધારેલ ભાઈથી હુલમ રામજીનો સત્કાર કરવાને સજા મળી હતી. પ્રસંગોપાત વિવેચન થયા બાદ પધારેલા એમાન મી. હુલકા બાઈએ મંડળા પા. ૨-૧-૦ એટ કરી હતી. ત્યાર બાદ કેલગોઆએઓ કારન સેવ: સમાજ વિને વાત નીકળતાં ફરદની જરૂરિયાત માટે મી. હુલકા રામજીએ અરજ કરી હતી. તે સ્વીકારતા મંડળા આર્થિક સ્થિતિ લેંધએ નેવી સરસ ન મણાતાં બતા પાર્કિટ ૫-૫-૦ કારન સેવા સમાજના ફરદ માટે થા. હુલકાભાઈને સુખ કરવામાં આવ્યા હતા. ત્યાર બાદ પ્રમુખ તરફથી પધારેલા બાઈઓનો ચોખ શજોમાં આભાર માનવામાં આવ્યા બાદ સજા વિસર્જન થઈ હતી.

જલંધર કન્યા ગુરુકુળને પોર્ટએલીકાએયનો ફાળો—દુક મુલત ઉપર મુનીયનના ઉપરોક્ત સંસ્થાન માટે ફાળો કરવા આવેલ કુમારી તારાવણી દેવી અને શીમતી રામપારી દેવીના પોર્ટએલીકાએયની મુલકાત લીધી હતી તે વખતે સ્વાના દીદીઓએ પાર્કિટ ૪૧-૦-૦ નો ફાળો આપ્યો હતો. ફાળામાં રકમો આપનારાઓની ટીપ ત્રીએ પ્રમાણે છે:— સચાઈદ જી કલકત્તા પા. ૧૦-૧૦-૦. એસ. કે અરવંદ પાર્કિટ ૨-૨-૦. કાલાભાઈ પ્રજુદાસ પા. ૨-૨-૦ એક બીની આપનારા: હુલકા ફજોર, પ્રજુદાસ ભગવાન, જણાભાઈ ફજોર, પ્રેમા મીઠાની ફા. હુલકા સ્થા. અમળા ગોર્લિં. કસ્વાણુ મોરિયઈ, કાશ્મિરિન ત્રીજાભાઈ. સારી હરા રીલિંગ આપનારા: બાણા હાજ, રામા મના. સોમા બાવા. સ્થા હરા રીલિંગ આપનારા: વરજી કાલા રામજી લખુ. રતનજી સ્થા. કાલા પુરોજી, પેમા રતનજી, હાલા બહાલા, મકન બાણા, વીળળાએ પ્રેમા, હરા રીલિંગ આપનારા: તારણ હરી, એસ આર. નાઈડુ નાથા ટવા શી. ૫-૨. સવા પાંચ રીલિંગ આપનારા: બજુ લક્ષી, બજુ જીવજી, બાણા રાજુજી, મકનજી ગોર્લિં, શીમતી ડી. લક્ષી, શીમતી દેવીબહેન બાણા, શીમતી જીવીબહેન મકનજી, શીમતી સુરજબેન પ્રજુદાસ, મંગાબહેન હુલકા, કેસરબેન પ્રેમા, તાપોબેન હુલકા, હાલીબહેન મોહનજી. ખંબી રીલિંગ આપનારા: મોરારી કારા, દ્રવસી કે. અમત. બોખા-સંકર, પુરુષોત્તમ ભગવાન, તરસઈ બાણાઈ, ની. સનાસાગી, બાણા સુખા, શીમતી માલતીબેન કાલાભાઈ અરી રીલિંગ આપનારા: લક્ષુ નામર, હુલકા કસ્વાણુ, સુખા રજુજી, તજુ માખવ. લાલા કુપરજી, વીકલ મેરિયર, તરસઈ કુપરજી, તજા હુલકા, તારણ રજુ-કાડ, હાલામ પુરોજી, ભગ ફજોર, હમ્બરદાસ હાજ, હાલા બીલા, ગોર્લિં બીલા, શીમતી અંબેલાલ રામજીભાઈ હુલકા, જીવજીર અમતજી, સમીભાઈ વીલસ, મોમભાઈ સોમા રજુકાડ ફજોર શી. ૧-૩, મકન હરી મી ૨ આર્ગન કોલેક કલમ પા ૩-૩-૦, મલ્કાબેન મુખાભાઈ શી ૨-૧

બીના મન્યન

(વિનય - કિશોરભાઈ ધનસાલભાઈ મલ્હારાજ)

અધ્યાય છઠો (ચાલુ)

(૧૦) સ્લોક ૩૩ થી ૩૪

શીશુશ્યાવં યોગમાર્ગવં આયું પિતૃમન સંજિગ્ધા અભ્યુત્થં
પહેલાં નો અર્થમાં ઉલ્લાસમાં આવી મળે, પણ કોઈકામનાને
અભ્યાસ કરવાની બાબતમાં અભ્યુત્થ કંઈ સત્ય નથી. પહેલાં
નહાને, શાસ્ત્રવિદ્યા શીખવા માટે અને કાર્યના પ્રાપ્તિ
માટે એજે આજ પર્વેત પાત્રજ પ્રકારનાં એકાદ ચિન્તે અભ્યાસો
અને અભ્યુત્થાને કર્યાં હતાં. તાગતીજ પર્વે નિવૃત્ત કરીને
એને સારી પેઠે અનુભવ હતો. આથી કોઈકામનાને અભ્યાસ
એ કદાચ કદાચ છે તેને એને સારી પેઠે અનુભવ હતા, આથી
તે ભોલો:

જનનાદનાં આ રૂં નમે અમરનો પેશ કર્યો, તે અમર
અપરમનોદર નો ખેલ એનાં સંગ નથી; પણ એ કદાચ
અર્થે આજ ન તે વિનય કું કોઈકામ નહીં. પહેલાં વિનય
અને સારી પેઠે અનુભવ છે; અને મારા અનુભવથી કું એમ
અર્થે કું કે ચિન્તે એકાદ પેઠે કરવાનું કામ, આપકારક
રીતે એથીએ નો અસરકારક લાગે છે. અને તે લાગે છે કે
અમર ને કુલવતો અટકે, પણ નો વહેતો અટકે સર્વ મદ,
મદો અને પૃથ્વી ને આસનાં પોતા, તોજ આ મનની અંજાત
અટકા શરૂ, અને તેને વિરોધ મદ કરે. મારે સુખ પાવા
માજ ન્યાં અસરકારક અર્થે છે ત્યાં આજના અસરકારકની
શી રીતે આસ કરવી? ૩૩-૩૪

(૧૧) સ્લોક ૩૫ થી ૩૬

અભ્યુત્થાની આ સંકાને કિતર આપતા ધીમાશ્ય મોહ્યા,
"સંકાને તું કહે છે તેમજ મન અવિરત અર્થે છે અને
તેને નિમિત્ત કર્યો કદાચ છે એ સત સાચી છે. પણ એ
અસર છે એમ તું માનતો હોય તો તે અન્યત્ર ખોટી છે.
વસ્તુ દુઃખાશ્ય હોય માટે તે અસાધ્ય છે એમ કહેવું એ
નિર્જાતાની નિહાની છે. મારે મનનો નિમિત્ત અસાધ્ય નથી
એમ ખાતરીથી માન.

"પરંતપા! અભ્યાસ અને વૈરાગ્ય એ એ ઉપાયો વડે કરવાનું
બાધક જેવું મન પણ પકડી કાઢાય છે એ અનુભવ મને
ગોઠીએ કર્યો છે.

"અરે, પ્રવલ્લસીત અને પુરુષાર્થ મનુષ્યને માટે બાધક
કદાચ અસરકારક નથી. બાધક શક્તિએને પણ માનુષ્ય પોતાના
મનોભાવથી વશમાં કરી છે, તે એજ અનુભવ એજ મનને
વશમાં લાવવામાં સફળ થાયજ એમાં સંકા સારવાતું કારણ
નથી. ઉપાય કરવાથી ધીરજ રાખવાથી, અંતરથી, સંયમથી,
જરૂર મન વશ થશેજ અને, કરીજ માનવી જેમ, ન્યાં એકાદ
કરવા માટે ત્યાં થશે.

"પદતિપુર્વક સ્વીયત સખી અપ્યાસ એ એક સરત; અને
વૈરાગ્ય, એટલે ઉદ્વિગ્ના અને મનના સર્વે બાધક રસો વિનય
તુષ્ટાને અભ્યાસ એ બીજી શરૂ: એ બે શરૂતો ને પાળે,
તેનો યોગ સિદ્ધ થાયજ એમ કું તને ખાતરી આપું છું." ૩૫-૩૬

(૧૨) સ્લોક ૩૭ થી ૩૮

શીશુશ્યાવં આયો ઉતર સંજિગ્ધા અભ્યુત્થને વળી એક
ખુલાશો કરી સેવાની ઉદ્વિગ્ના મદ. તેણે કહ્યું.

"શીશુ, મને કહ્યું કે અભ્યાસ અને વૈરાગ્યથી મનને એકાદ
કરીજ સકાય, એ નો કોઈ પણ, એમ મારો કે કદાચ બાધક
અસર કરી યોગની અસર અભ્યાસો લાગે અને વૈરાગ્યનાં
શીશુ એને કદાચ કરી ન શકે અને યોગનાં સિદ્ધ ન કરી
શકે, તો તની શી કરા માટે? શી શરૂ તદ્દત્તી કે કેનાજાની
સાજાની જેમ એ આજાશમાં તાજ પામી નહીં? ન મળે
દર અને ન મળે સંસાર એવો એમ બાધકથી વધુ થયે
આજાશ જેવી મન પામે ન અને કુપા કરી કદા." ૩૭-૩૮

(૧૩) સ્લોક ૪૦ થી ૪૧

શીશુશ્યાવં મોહ્યા:

"પાશી! તારી સંકા સ્વાભાવિક છે, પણ તેનો ઉતાર
પરવલ્લસીત સિદ્ધિમાંથીજ મળે આવે છે. મનનાં મે
તને કહ્યું કે આ વિનયમાં પ્રથમ સિવાય બીજી કદાચ વસ્તુ જેજ
નહીં, અને વિનયમાં સુખના કે સુખના નર્યામાં મને નેટલા
દેશકાર લાગે છે એમાં કદાચ વસ્તુનાં દેશકાર થતોજ નથી.

"પરંતપા! દુઃખ યોગ કદાચ કરા કરે છે; કદાચ તેથી
વધારે વધારે રહે છે; માખજ વધારે વિવેક સુખી ગમતું
નથી; અને પી તો માદનામાં સુખી વાપરી સકાય છે,
પાંડવ! પૃથ્વીપર પહેલાં પાણીમાં કદાચ અને મારી ભળી
તેને દેશકાર નહીં છે અને અશુદ્ધ કરે છે, પણ મેધકાર
મંદા પાણીની મળેલી સંજિગ્ધા છે કે? એજ રીતે, અભ્યુત્થનાં
અશુદ્ધ અને અસાધની ચિન્તમાં સારા-નર્યા દેશકારોનો સંજોગ
વધારે રહે છે, પણ સારાનિમિત્ત થયેલું ચિત્ત યુક્તાપર ચાલેલા
માખજના જેવું કદી સકાય. એ પુરું તવાજ નાજ તે પહેલાં
જ આજિ દેશકાર નાજ, તો તેથી એ કદાચ કદાચ દેવું પડે
નહીં. પાછો આજિ સવાગાનીએ ત્યાં નથી તે સખી સકાય,
અને જરૂર હોય તો ઉપયોગમાં પણ લઈ સકાય.

"પાંડવ! મેં તને પહેલાં સમજાવ્યું છે કે સાંખ્યવેદમાં
કદાચ છે કે આત્માને આજાયે રહેલો પ્રાણીના ભાગ દેહ અથવા
વાસનાતમક દેહ, ઉદ્વિગ્ને અભ્યાસ અને આજાશ જેવો સુખ
છે, છતાં એ વળ કરતાં કદાચ અને કુલેવ છે, કરીરના
મરવાથી એ ભિન્ન દેહનો તાજ થતો નથી, પણ જેમ આજા
મુળમાં નીનમાં ને બાજુ પાણી મળવાનો સજોગ હોય તે
બાજુ દેશકારની સદા પ્રકાર કરે છે, એમ તે પોતાની અત્તમ
વાસનાઓની ચિન્તને અર્થે ન્યાં અનુકૂળ કરીર ધારણ કરા
માટે યોગ્ય હોય હોય તે બાજુ પહેલવાની સદા પ્રકાર
કરે છે.

"અભ્યુત્થ! અશુદ્ધ અને અનેક વાસનાઓથી બારેલું ચિત્ત
પણ આમ સહેજે તાજ પામે કે જલદી રૂપાંતર પામે એવું
દેવું નથી, અને જેમ વાસનાઓ કોઈકો હોય તથા વધારે
શુદ્ધ પ્રકારની હોય તેમ એ વધુ સુખનાં છતાં વધારે કદાચ
અને કુલેવ હોય છે.

કેતેપા! આ સંજોગમાં આજાશ, જે ને, આજાશ કરતાં
વધુ સુખ છે. જેમ એવી વસ્તુ નથી, જે એના સ્વરૂપમાં
પરિવેશક પણ કરે પાતી રહે. તેમ શુદ્ધ થતું ચિત્ત
આત્માને વધારે સદા થતું હોવાથી તેની સુખમતા સામે
કુલેવતા પણ વધે છે.

"આથી, શીશુશ્યાવં! શુદ્ધિને માટે પ્રવલ્લ કરનાર ચિત્તને
પોતાની શાધના પુરી થાય તે પહેલાં મરજી થાય તેથી કદાચ
કરવાનું નથી. સર્વ અશુદ્ધ સંકરોનાં લાજ કરી આત્મશુદ્ધિ
અને આત્મશાંતિનીજ અભ્યાસ સંકર નેજે રાખેલો છે, એ

સંકલ્પે જાવ તો જ દાખલ થઈ શકાયો નીકળતા પાણીનો પ્રવાહ એકજાણી નીકળ્યા મરિ ત્યારે એકસાઈ દબાર મળેા રૂપી નવ નેમ અમર મિત્ર કરતાં દબારે મળેા વધારે હોય છે. એજે સમજામ નર્મ આદે ત્યાં મિત્ર કરવાની અને પતનગી પ્રમથે દારીર પ્રાપ્ત કરવાની શક્તિ મેળવી કહેવાય. આજી જ્યો અને પરિસ્થિતિને અવગણવાની એની શક્તિ સામાન્ય જીવો કરતાં વધારે હોય છે. આથી, કાર્લ સાયક 'ધોળીનો કુતરો-ન બરોનો ન પ્રાટનો' જેવો કંઈ મામ એ કવચ અસ્થાને છે. એ તો, દેહધારણ માટે જનકુળ સમય. સ્થાન અને પરિસ્થિતિ પ્રાપ્ત થાય ત્યાં સુધી દીર્ઘકાળ પર્વત અદરશ્યપણે પુણ્યશાળીઓની વચ્ચેજ રહે, અને ત્યારે લાજ મેળવતો અને આપતો રહે.

‘દેવપ્રાપ્તિ’ પછી અનુકુળ સ્થાન નિર્માણ થતાં એ યોગવટ જીવ કાર્લ પવિત્ર અને હાગ્યસાળી કુટુંબમાં, અથવા અત્યંત કુલ્ય એવા કાર્લ યોગી કુટુંબમાંજ જન્મ છે. ૪૦-૪૨.

‘ત્યાં, તેમ કાર્લને શીખવેા દટ્ટકેા કાઢવાની કળા શીખવવી પડતી નથી, પણ સહેજેજ તેની એવી જગ્યા થાય છે, તેમ એ સદજગણેજ પુર્વજન્મના સંસ્કારથી યોગાવધાસ માટે પ્રવૃત્ત થાય છે, અને યોગાની સમજના પુર્ણ કરવાનો પ્રયત્ન કરતા મરિ છે. ર્ગકાંડના વિધિઓથી અને લક્ષ્ય કર્મોથી પર યજ્ઞ, જાણે પરાણે યોગાવધાસમાં એજાતો હોય તેમ એ યોગાવધાસમાં એ થાય છે. ૪૩-૪૪

‘કાસ્તુર’ કદા સિદ્ધયોગીને જોઈ રહે તું એમ માનતો છે એ સર્વ એની એકજ જન્મની લાંબાનું કળા કરો. આ જીવે અનેક જન્મો સુધી અધર્મમાંથી ચર્મ, અજ્ઞાનમાંથી તાન આસક્તિમાંથી દેરાગમ, અને જ્ઞાનમાંથી અમત પ્રત્યે વધવા પ્રયત્ન કર્યો છે અને યોગસિદ્ધિ એવા અનેક જન્મોના પ્રયત્નોનું કળા છે. ૪૫

‘પણ, પર્વતી આનો અર્થ એમ પણ ન કરતો કે, તો પછી અનેક જન્મો બાદ કુળ આપનારી યોગસાધના કમે શું વર્ગી કારણ, ક્યારે ન તો આ પ્રયત્ન કર્યોજ કદા છે, એના વિના શાંતિનો કામ વીર્ગ માર્યોજ નથી માટે એ અપ્રસર આજથીજ કરવા માંડવો, એમાંજ એવ છે એ ઉપરાંત વળી કૈનતેવ! એ યોગ માર્ગ સાંજાળવાની અને પ્રાપ્ત કરવાની પ્રત્યક્ષ થવી અને તેમાં રસ લગવો, એ પણ અકર્મોના ઉદયનુંજ કળા છે. વળી, એવોયે સતત રહે છે, અજ્ઞાન! કે આવી સાધના થોડીજ અધુરી રહી હોય અને આવી વાત એ પ્રત્યે વાળવાને નિમિત્ત માગજી અને, પ્રમ નમ હોય, આનો યોગ સિદ્ધ કરવાનો અવધાસ રજ કરવા માટે તું ઉત્સાહ ધારણ કર.

‘અજ્ઞાન’ આ ધ્યાનયોગ તપ, સ્વાધ્યાય, કર્મોપાજ્ઞા કરતાં અધિક છે અને આવા ધ્યાનયોગમયિ અદા અને ભક્તિથી આચરતો આત્મપ્રાપ્તિ માટેનો યોગ સૌથી અધિક છે: માટે તું એવો આત્મયોગી થા, એવી મારી પ્રત્યક્ષ અને મારો અશીર્વાદ છે.” ૪૬-૪૭

અધ્યાય દહેા પુરો.

જાપાનું લવાજમ અમાઉથી લેવાનાં નીચમ છે તે માહકોએ ક્ષાતમાં રાખવું અને મોઢી આપવા અહેરવાની કવવી. એથી માહકને એ પેનીના અર્ધ થશે અને અમને ઉલરાણીએ નીકળવાનો અર્ધ અને વખત ખચશે.

મેનજર, ‘ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.’

કાલોનીયલ યોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન

એસોસીએશન

અમલદારોની ચુંટણી

કાલોનીયલ યોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની જનરલ મીટીંગ હાલુ માર્ચ ૨૧-૨૨-૨૩ના રોજ બપોરે ૩-૩૦ વાગે મળશે.

કાર્ય: અમલદારોની ચુંટણી:

એ. કાર્ટોફર પ્રમુખ.

એમ. એમ. માંધી ઉપ-પ્રમુખ.

એસ. એલ. સીમ.

આજમ હાફેજ.

બા. બા. સેકરીઓ.

ચુટનહેમ હાલુ મળેા

વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ

જીપરોડ મંડળની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ ૨૧-૨૨-૨૩ નવેમ્બર ૧૯૩૩ ના રોજ બપોરના ૪ વાગ્યે મંડળના હોલમાં નીચેના કામકાજ માટે મળશે. જે પ્રસંગે સ્થાનિક તેમજ બહાર મામના અધ્યેાને પધારવા વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

કામકાજ:—(૧) મીનીટ, (૨) મંત્રીના વાર્ષિક રીપોર્ટ, (૩) હિસાબ, (૪) કાર્યવાહકો અને મંજરોની ચુંટણી, (૫) સામાન્ય.

જીપરોડ મંડળના અધ્યક્ષ મંત્રી.

કાકેરસાલ લીખાભાઈ ઉપમંત્રી.

ચુટનહેમ હાલુ મળેા.

બાળ સાહિત્ય

મહાબાલનાં પાત્રો

બી કાંકલા માર્ત પ્રકાશન મંદર તરફથી મહાબાલના પાત્રો મહાન પાત્રમાં આવ્યાં છે. મુજરાતી ભજનાર લેખક કુમારેને માટે મહા રસીક અને યોજાયા છે.

આમાં ૫૨૦૦ પાત્રોનું સુદર રીતે ગર્વન આવ્યું છે અને આમાં સેડ વાંચના આવ્યું મહાબાલના પાત્રો. પ્રવર અને સાદી વાંચના લખાયાં છે.

	રી. રૂ.
સુવપુત્ર કર્ણ	૬
પાંચ શી	૬
કુરોમન	૬
શીખમેન	૬
અજુન	૧ ૩
સુધાંધર	૧ ૦
કુતી-મામરી	૧ ૦
કોણ-અથાથામ	૧ ૦
બાળ	૬
પ્રવરમંડ	૬
શા કુલ	૧ ૦

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Indian Opinion

No. 44—Vol. XXXI

Friday, November 3rd, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper.
Price 25 CENTS.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રશી. "ટાઇપીયા"

નવેમ્બર તા. ૧૩ મીએ મુંબઈ જવા ઉપર.
ડીકીના કાલો—ખાશી વગર.
સેકન્ડ ક્લાસ: પૌંડ ૨૭. ૩૬: ૫૫ ૬-૭-૬.

મુસલમાની વીરશી પાઉંડ ૩-૧-૧
" રપેરીયલ વીરશી પા. ૭-૧૪-૦.
હીંદુ વીરશી પાઉંડ ૨-૧૪-૦,
" રપેરીયલ વીરશી કબલ.

ઉતાડ્ડોએ પાતાના કાગીના ઉપર પાતાનું અને કમીમરનું નામ લખી, પોઈટ, દરબનનું સરનામું કરવું, અને જ્યાંથી ચઢે ત્યાંના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને કાગીના સીધા પોઈટ ઉપર પહોંચતા કરવા જવાનું, તે તે તેવા જવાનું કરી આપવું.

મુચના—ઉતાડ્ડોએ પાતાના કાગીના રાનીવારે ૧૨ થાગ્યા અગાઉ કસ્ટમમાં પહોંચતાં કરવાં.

દરેક હીંદી ઉતાડ્ડો પાતાની ડીકી અમારી ખોશીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા કાલોએ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ડીકી મળવી શકશે.

રશીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી ભત્રી રેસરેખ નીચે થાય છે.

જો ખુલાસા માટે લખો આ મળે:

SHAIKH HIMED & SONS,
390 Pine Street,
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,

કંપનીના હીંદી મેનર.

૩૬૦ પાઉંડ રશીડ, દરબન.

ટેલીફોન ૪૮૦૦.

પી. એ. બોક્સ ૧૬૧૦.

ધો

ટેલીગ્રાફિક એડરેસ

"રસ્તમજ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ

કંપની. લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક ભત્રીના અકસ્માત

જેવા કે બીમાર મર, ખૂદ નાશ, ફીડલીટી બોંડ, વરકમેન્ટ ફાઇર-સેશન, વીમર અને પ્રકારના વીમાને લગતું કામ આ વીમા કંપનીએ શરૂ કરી ચીકું છે.

પાછીસી તેમજ દાવાની પતાવટ દરબનમાંથી કરી આપવામાં આવે છે.

આમા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રતિનિધિ:—

સોરાબજી રસ્તમજ.

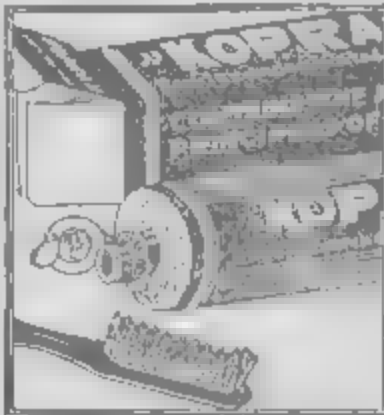
"ઇન્ડિયા કાઉન્સિલ"

૧૭ ફર્સ્ટ ફોર્ડ

દરબન.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging.

12, Rampart Row, Fort. Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

Because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never attracts the Blue and is so economical.

KEEN'S OXFORD BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ શૂઝ ખરીદવા માટે દુકાનમાં જાઓ ત્યારે તમે ખાતરી કરી લેજો કે તમને જોઈએ તે જ માલ મળી જાય. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ શૂઝ બરાબર જોઈએ તે જ માલ પડતા નથી અને શૂઝના માંડે જાય છે.

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ શૂઝ માં લખ્યો અને તે જ શૂઝ વાપરવા ચલાવવા માટે કે શૂઝના લેબલ પર કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ શૂઝ વાપરવા માટેની સલાહ આપવા માટે લખ્યો છે. જો તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ શૂઝ વાપરવા માટેની સલાહ આપો તો તમે ખાતરી કરી શકો છો અને કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ શૂઝ વાપરવા માટેની સલાહ આપો.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P.O. Box 521, 28, Cross Street, Durban, Natal.

No. capacity in Bananas, Pines etc. supplied and-railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

ફોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ડેબલ ચલાવનાર

નારાયણના નંબર એકના બનાના, પાંચાપલ વગેરે આને આરદર પછીથી તરત ચલાવવામાં આવશે.

ફરેકે આરદર ઉપર ભત્તી રખાઈને રાખી શાકે શાક, શાકી પકીમ કરી કીકાચત આવથી માલકવા માં આવશે.

ફેકે પ્રાવીનજ, પ્રોજવાલ, કારકેક, રોડેસીઆ કીકેકે ફેકે જમ્યાએ માલકવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભૂલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન, નાટાલ.

'Phone 327 Tel. add. "Lotopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરુટ અને વેજિટેબલ એક્સપોર્ટર
ખાન દવામાં આવે છે. મંગાવી આવી શકેલા.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફરુટ બલ્કલ વેચનાર અને વેજિટેબલ સાલ વેચનાર હોય છે.
સી. એ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે કમિશન—
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

આકાશવાણીક પંચાંગ

આરતી	કોફી	ચુલકમાન	પાનસી	સુષોદન	સુવરિય
પાર	૧૬૪૩	૧૬૮૦	૧૬૫૨	૧૩૦૪	૬. મી.
	નવેમ્બર	કારતીક	રબી	ચૈત્ર	૬. મી.
	૧૨				
શુક્ર	૬	૧૧	૧૪	૨૮	૫-૧
શનિ	૪	૧૦	૧૩	૨૬	૫-૧
રવિ	૫	૯	૧૨	૨૫	૫-૦
સોમ	૬	૮	૧૧	૨૪	૫-૦
મંગલ	૭	૭	૧૦	૨૩	૫-૦
બુધ	૮	૬	૯	૨૨	૫-૦
શુક્ર	૯	૫	૮	૨૧	૫-૦

'Phone 3567. Box 316. 82, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHAI MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

હીરાભાઈ મોરાર માતવાડકર,

ફરુટ અને વેજિટેબલ એક્સપોર્ટર
અને કમિશન એજન્ટ

પી. ઓ. બોક્સ ૩૧૬ ૮૨ વિક્ટોરિયા સ્ટ્રીટ, ડર્બન.
ટેલિફોન ૩૫૬૭ બોક્સ ૩૧૬, ૮૨ વિક્ટોરિયા સ્ટ્રીટ, ડર્બન.

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફરુટ બલ્કલ વેચનાર અને વેજિટેબલ સાલ વેચનાર હોય છે.
સી. એ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે કમિશન—
P. O. Box 843. Durban. 129 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Caskets & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers
and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER: K. B. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્તરેશ્વર

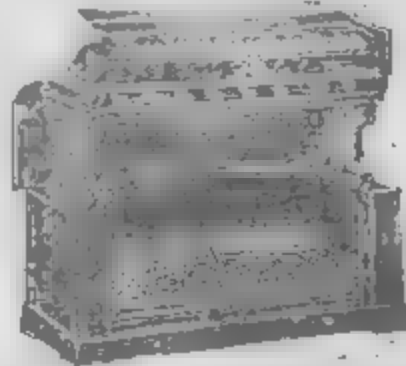
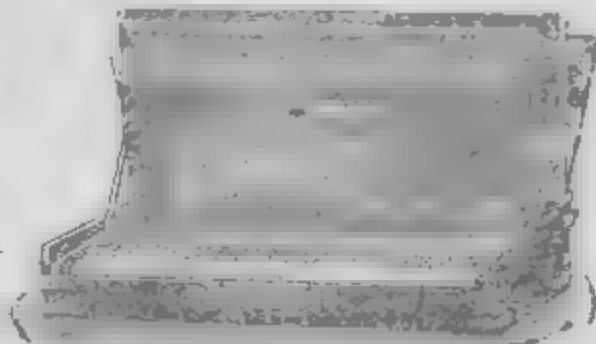
કાન, હાથ પાંચ તાકી, ૬ પેડા તાકી ૬૦ યેકેટિંગ્સ બાલકાલ
અને ૬. આ સિવાય કશું.

ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડર્બન.
મેનેજર: કે. બી. ફ્રાન્સિસ.

હારમોનીયમ અને તબલાના બાવોમાં બેહુત પટારો.

હારમોનીયમ અને તબલાના બાવોમાં બેહુત પટારો.

પાનના હાથે રીડ કરવામાં આવે છે.

આપણા હારમોનીયમ અને તબલાના બાવોમાં બેહુત પટારો છે. આપણા હારમોનીયમ અને તબલાના બાવોમાં બેહુત પટારો છે. આપણા હારમોનીયમ અને તબલાના બાવોમાં બેહુત પટારો છે.

હારમોનીયમ અને તબલાના બાવોમાં બેહુત પટારો છે. આપણા હારમોનીયમ અને તબલાના બાવોમાં બેહુત પટારો છે. આપણા હારમોનીયમ અને તબલાના બાવોમાં બેહુત પટારો છે.

શ્રી. એલ. બેહુત ૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલૂન, ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડર્બન.
P. O. Box 460. GOSHALLIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

દીવાળીના તહેવારમાં મીત્રોને શું ભેટ આપશો?

આસ સ્પેશીયલ મીઠાઈઓ!

જેવી કે, બદામ પીસ્તા 'મરફી, સુરતી ખાવા ધારી, 'મદામની' ધારી, બદામી હલવો, વેનીલા હલવો, મુંબઈનો સુકા હલવો, ખંભાતી સુશરફીલી, જામનગરી પેંડા દીલ્લીનો હલવો, બરફી ગુંદરપાક, માવાનો મેસુબ, શકરપરા, મોહનચામ, મગદળા, અમૃતપાક, જલેબી, બાંયુ, પુન્દી લાફ, સાલાપુરી ચેવડો, આવનગરી ગાંધિયા, માવાના કેક, વીઝેર સ્પેશીયલ મીઠાઈઓ મળશે.

કંડીઓના માહકોએ ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરમાની કરવી.

માલ સરસ અને ખાત્રીપૂર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623,

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

રેશની આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED
By Advertising In The **INDIAN OPINION**

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa
RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

'Phone 2447.
P. O. Box 1135.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent H. M. V. RECORDS.

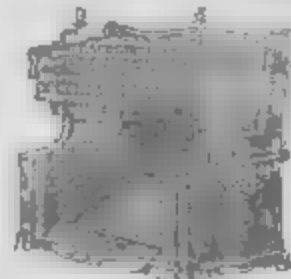
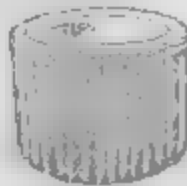
109 Field Street,
DURBAN, Natal.

માર્સેફોનની રેકોર્ડ

હિન્દુસ્તાની—ગુજરાતી—અમીલ—ટેલુગુ

છુટક થી. ૩-૩ હજારની થા. ૩૫-૦

હાર્મોની ૧૫ ઓરીએન્ટ રેકોર્ડ.

તબલા પા. ૧-૭-૬ થી પા. ૫-૧-૦ લેડી.

પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦, હાથના અને પગના.

ડીસ્ક માટે લખે ઉપલા એડ્રેસ પર.

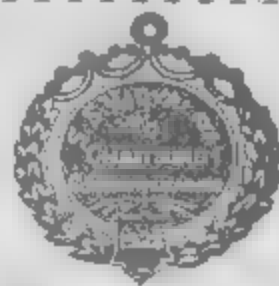

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્ગુટ; સરદાર ફોન

ફરેક ભાતના સરદાર ફલ્ગુટ
ફાર્માસ્યુટિકલ અને સરદાર ફોન
માર્કેટમાં અમારી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક બનાવો
સ્વાંય મોકલી ફેક્ટરીમાં
મંગાવી આવો કરો.

ચેતસીંગ ગુરુબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દાઃ બોલીમ અને કારખાનું-ચેતવાડી પ મી ગલીના નાકે, રત્ન સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel "TUNEMASTER" Bombay. બાન્ધ બોલીમ અને કારખાનું ૪૫૪/૫૮ કાલખાડેવી રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારે જગપ્રસિદ્ધ

સપ્ટોશન

દરોજ, ખજા, ખુબલી, ખરજીજી વિગેરે ચાખડીના ફરેક ઉપર બકસીર ક્વા છે.
કપડા ઉપર કાચ પડતા નથી. લગ્ના એકબીબીશનમાં સોનાના ચાંદા મળેલા છે.
કી. બા. ૧ ના ૭ બાના, પોસ્ટલ ચેકોબ માળ જુદા. બાબરુદાર એજન્ટો એકબી છે.

સપ્ટ કંપની, કાલખાડેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

દાઃ, ઉપાઈ, માફક, વંદા, માખી,
મથળા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બોલીમ બનાવવા માટે ફેક્ટરીમાં મોકલો.

Box 247 & 317

Tel. "Khatel."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Astatic Hotel,

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

બોક્સ ૨૪૭ અને ૩૧૭. ટેલીગ્રાફ નંબર "ખતી"

હોસેન હુસેન (સરદારગઢ વાલા)

બોલીમ બનાવવા માટે ફેક્ટરીમાં મોકલો.

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

वांमवा वायक पुस्तकः

કેળીલા (નવલકથા)	૪	૦	આપણાં ઉપરનાં—લેખક: કવિશ્રી મેવાણી. આ નવાની
સો. કાવિત્રી (નવલકથા)	૬	૦	પુસ્તકમાં મરીખીતું એક આલેખનું છે કે ને મરીખો
સ્નેહ પદ્ય (નોવેલ)	૫	૦	આપણાં ઉપરનાં—લેખક: આપણાંમાં હોય છે જીવ
વિર વનરાજ (ખાળકો માટે)	૨	૬	આપણે ઘણું જાણતા તથા. કી. રી. ૧૦
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)	૫	૦	અન્ય ફક્કીની મફતી—લેખક: મરત ફકીર. આમાં
અમે બંધન	૩	૦	મરત ફકીરની મધી મસ્તી જરી છે. રસીક અને
મોતીના તોરણ. આમ ૧ સમીપ (અંતિમ માટે તોરણ)			મેલવણી જરૂર છે. કી. રી. ૪-૬.
જનાવવાની રીત	૩	૦	ઉધીશું—લેખક: ડો. ડા. જગદીશદાસ આના જે વાતો છે
" " આમ ૨ નો	૩	૦	આ વળે જાત મળાને ૫૦૦-૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં
જાળ ઉખાળાં (ખાળકો માટે)	૨	૦	રસપૂર્ણ વાર્તાઓ સખી છે. વાંચનાર જરૂર વાંચી આનંદ
રાજવલ્લભીરખલનો હાસ્ય અંકાર	૬	૦	મેળવશે. કી. પ્રત્યેકની રી. ૩.
જીવનના દર્શ (ફકી દર્શકરી વાતો)	૪	૦	કાનમાં કહું—લેખક: 'મેલ તરણ' આ તરણોને વાંચવા
દુર્ભાગી દારા (નવલકથા)	૭	૦	આપણે પુસ્તક છે આમાં 'સંતતી નીવડત' ની
રામીશી (કિત્તમ આત્મચેષ્ટી કરપુર નવલકથા)	૮	૦	અમાં છે. કી. રી. ૧.
અમરકરી ખુન	૫	૦	કંકાવડી—સંપાદક: કવિશ્રી મેવાણી આમાં સુચનાતની
સોનેરી ટોળી આમ ૧-૨	૮	૦	નવ કથાઓ છે. સુભર આંખો તથા આંખોએ જે
રસો ગુલાબ આમ ૧-૨	૫. ૧	૦	વતો કરે છે તેની ખામીએ મેલવણ વાર્તાઓ આપાંથી
અંતીની રાણી	૫	૬	મળશે. કી. રી. ૧-૮૦
મેરી મેલક	૬	૦	લાલ દેશી—લેખક: મેલકભાઈ મળકભાઈ આ. મેલકની
અમરકરીની આમ	૫	૦	દીવાલો પાછળ રહેલા મુએજાદની શુ સિધ્ધી થાય છે તે
હીરીની કદાશી (પારસી સંસ્કારની કદાશી)	૮	૦	આમાં સુદર રીતે આલેખ્ય છે. કી. રી. ૧.
મેલેશીયન નાટક	૫. ૧	૧	૦
અદ્યુત ચોખીની	૬	૦	ગરીબની હાલ—અનુવાદક: હીલનકોઈ અલ, હામાં નાના
વસંત (ખાળકો માટે)	૧	૦	મકાનોમાં રહેતા મરીખો આપો દીવસ મેલક કરી
			આમ જે સુતા પેટની કામ વરાળ દે છે તેનું આમાં
			મર્યાદ છે. કી. રી. ૧.
આલેખકોનાં મોંધીલ—લેખક: મકાઈવ દેશાઈ. આમાં			પદકાયા—લેખક: પુષ્પેશુ આ નવાન પુસ્તકમાં અપામેલી
માંથી કોઈક વીકામ મલ રાઈલ દેશાઈ મેલકરનામાં			મધી જરી વાર્તાઓ સુદા સુદા મલકેઆથી ઉપજા-
અમ અને રાજા દેશાઈ આની મકાયા આં સુધીના			વેલી છે. આ વાર્તાઓ આમ કરીને આમ ૧૦૦૦
સેમના માપણો અને સમરણો છે. કી. રી. ૬-૬.			ખાળકો માટે છે. કી. રી. ૧-૬.
૬વી મેલેશીયની—લેખક: જાહીમખાંદ મેલેશીયન, પ્રમુદ: ના:			ફેપા કાકી—લેખક: ર. અ. કાકી. રસપ પાનાનાં આ
મહિર સામીસ મંદીર. આમાં જે માર્ગો વિચારે અને			પુસ્તકમાં જુના અપનાની જે નવ માર્ગો દર્શાવે
સ્વેચ્છ મેવાના તરફે જતાં છે તેમાંથી મલકે કીમવાનું			આપણે મરીચક સેપા આપો છે. કી. રી. ૩.
મળશે અને કીમવાને આગ પત્રિકકરી નામ કોતાયા			ઉદ્દેશની વાતો—કા: રામનરાયણ રામન ન મહક.
મળે છે. ૨૮૪ પાનાની સુદર વાર્તા છે. કી. રી. ૩.			આ પુસ્તકમાં ૬૮ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નવ
વિનેશ વિદ્યા—લેખક: પ. મેલક. આ ૩૫૦ પાનાના			કટાક્ષ, ઉપકાસ, વિનેશ વિનેશ છે. મેલક ખીત પ્રેમ
પુસ્તકમાં ૬૮ નવાની નવાની હાસ્ય રસથી કરપુર વાતો			દીવસ પ્રેમ વિનેશ પદ છે. કી. રી. ૨-૬.
છે. વાંચક જરૂર વિનેશ વિદ્યામાં નવાશે			જેશ દેશની અદ્યુત વાતો—લેખક: રમણક ન નાક.
કી. રી. ૫-૬.			આ પુસ્તકમાં ૬૮ દેશની ૬૮ કથાઓ ૧-૬૨ વર્ષનાં
કાલેલકાલે લેખો—આપણે હતાવિમ આપણે અલેકરનું			ખાળકો વાંચી કરે અવા રીતે મેલેલી છે. ૧૧૮
નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ દક્ષિણી દેવા કર્તા સુજશી			પાનાના આ પુસ્તક ૪ ખીતો ૧-૪ ૧૩ વાર્તાઓ
આપણના તેમના કાણને 'નવલકથા' વાચનારાઓને			સમાવેલી. કી. રી. ૧ ૨૦.
પુરો અનુભવ છે. આ પાકા પુર્ણના ૭૪૧ પાનાના			કાલેલકાલે—સંસ્કારક: કમલનાથ સુવશ દેશાઈ
પુસ્તકમાં તેમના ગાનપુર્ણ મેવાને સંસ્કર છે.			પહેલેલે કલેલ સુદામાં મરીચ, ૧૬૫ આખવાન, ૫૬૬
કી. રી. ૭.			આખવાન ૧૬૬૬ આખવાની તથા ૧૬૬૬૬ કરેલ ૮૦૦

મહેરીયા

તંદુરસ્તી ભજવવાની સાધારણ અકસમંદ સાવચેતીઓની સાથે સાથે આ ઇલાજ વાપરીને સંપૂર્ણ રક્ષણ મેળવો. દુનીયાના સખળા વાગેમોથી ધણા જાણીતા મહેરીયાના દાકતરો જેઓએ "ટીએટ્રીન" ની પરિક્ષા કરી છે તેઓ તેની અકસીરતાની ખાત્રી આપે છે.

સાદી યાત્રા એ છે કે, "ટીએટ્રીન" એ ક્ષીનીતતા સાથે ખીટી દવાઓના ખાસ ઉપચારના પરિણામે ઉત્પન્ન થયેલી એક વસ્તુ નવી રસાયણિક ધાતુ છે. અને ૫૦ રૂબાં જોઈ શકે છે. "ટીએટ્રીન" ખીનજેરી દોવાથી શરીર તેને બોલીમાં રહી રહેવા દે છે અને તેથી તે શરીરના અંદરના કામમાં મહેરીયાની સાથે અવિરત રહે છે. "ટીએટ્રીન" શાસ્ત્રિક દોવાથી તે દોવાયા કમતાકાની જાણીતી નથી.

સો મ વા ર

મં મ જ વા ર

ટીએટ્રીન

૨૫ ગ્રામીની
કિંમત રૂ. ૬-૬.

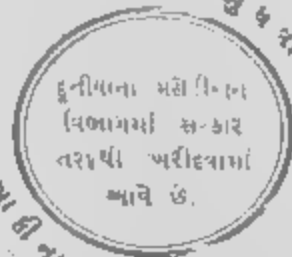
ટીએટ્રીન

બીકમાં મળુ દિવસ લઈ
મહેરીયા અકસાયવાનો ઇલાજ.
સોમ, મંગળ, બુધ,
દિવસની ર ગોળી.
ચુર, રૂક, રાની, રૂબા, એકે નહિ

અભિયાન" કમિટી:
પ્રાચીન ઇન્ડિયન,
કમિટીમાં લાંબાં રક્ષણ આપના
રક્ષણ" ની અનુરૂપ ઇલાજના.
એકર ૯૦૫, એકાદીસખર્મ
અથવા તેના બીકમાં
લાંબા વાગેમો એકે કમિટીમાં લાંબાં
કમિટીમાં
સખળા કમિટીમાં લાંબાં

હવે રોજ દવા
લેવાની જરૂર
રહેતી નથી...
ત્રિકાં મળુ
દિવસ "ટીએ-
ટ્રીન" લેવાન
નીચમને અનુ-
સરો કમતા-
કાતો બોલકુલ
નહિ જણાય.

ખાલીમાં કમિટીમાં લાંબાં રક્ષણ
૫૮ લોકોમાં રહી,
લોકો, એકાદીસખર્મ
લાંબાં રક્ષણ એકે લોકોમાં
(૧૦૦૦ માં રક્ષણ) લોકોમાં
અભિયાનમાં આવી છે.

ખાલીમાં

દિવસોમાં

કમિટીમાં

ચુનકેમ કોડુ મંડળ

વાર્ષિક જનરલ મીટિંગ

જિલ્લા મંડળની વાર્ષિક જનરલ મીટિંગ રવી-
વાર તા. ૧૨ નવેમ્બર ૧૯૩૩ ના રોજ બપોરના
૪ વાગે મંડળના હોલમાં નીચેના કામકાજ માટે
મળશે. જે પ્રસંગે કથાનીક તેમજ બહાર મામના
અધ્યક્ષને પધારવા વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

કામકાજ:—(૧) મીનીટ, (૨) મંડળના વાર્ષિક
રીપોર્ટ, (૩) હિસાબ, (૪) કાર્યવાહકો અને
અધ્યક્ષની ચુનકેમ, (૫) સામાન્ય.

જાણીતાકાર રતનજી બલસારા મંત્રી.
કાઠારલાલ શીખાભાઈ ઉપમંત્રી.
ચુનકેમ કોડુ મંડળ.

મરત! તદન મરત!!

દુનિયાની માહિતીવાદી વૈજ્ઞાનિક પુસ્તક કોઈ પણ કિંમત
૨ રૂબાં ખર્ચ વગર તદન મરત મળે છે. મંગલોર.

મરત મંગલોર કાર્મસી, ભાવનગર, રાધીઆવાડ.

બનાના

બોલ પોચાપણા જલકી પાને એવા મોટા ફલ (બાકર
કમ્પે) કિંમત રૂ. ૨૫ સી આ. ય. લાંબાં મોટાં મોટાં
આદુ ૧૫ થીની રતબ.

LARGE SELECTED BANANAS

25/- Grade C.O.D., F.O.R. Durban.

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist.

61, Prince Edward Street, Durban.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly
notify the undersigned of any vacancies in
their establishment.

WRITE:—Hon. Secretary, Sir Kurma
Reddi Unemployment Relief Committee
Indian Sports Ground.

Indian Opinion

No. 44—Vol. XXXI.

Friday, November 3rd, 1933

Price 1/6 (1/3) per copy
Yearly Subscription 12/6 (25/0) in advance

DEATH OF MR. THAMBI NAIDOO

AFTER a lengthy and tortuous illness Mr. C. K. Thambi Naidoo died at his residence, 176 President Street, Johannesburg, at 11 o'clock on Tuesday morning. The late Mr. Thambi Naidoo owed his fame to the Passive Resistance Struggle (1906 to 1914) of which he was one of the heroes. He was a man of not very high educational qualifications nor was he a man of wealth. He was of the middle class and a man of common sense and dogged determination. These are qualities in which even men of learning are often found lacking. It was because of these qualities that he had influence over the Tamilians in the days of Passive Resistance and became one of the staunch lieutenants of Mahatma Gandhi, who was then the leader of the movement. If Thambi Naidoo was asked by his General to do a thing or if he took it upon himself to do a thing he did it. He was not one to fear any obstacles, he was game enough to overcome them. It is perhaps not an exaggeration to say that he was one of the staunchest passive resisters. With a sturdy physique and brawny arms, he fathered many a weakling and made life in goal easier for him. Thambi Naidoo was always there to finish his own task as well as to help those who lagged behind to finish theirs. During his leisure time he would be reading religious books or singing hymns and keeping gay those who had a tendency of being morose having never before suffered goal life. It was indeed a sorry story for those inside prison when Thambi Naidoo was released. But he was never out long. He required no rest. One heard of Thambi Naidoo's release and within a day or two news flashed once again that he was arrested. This is the life that Thambi Naidoo led from the beginning to the very end of the great struggle in 1914. During the intervals he was the chairman of the Tamil Benefit Society which did a great deal of organising among its own people. During the great strike in 1913 as a protest against the £3 tax on Indian labourers, the late Thambi Naidoo played a heroic part. He led the women from Johannesburg and marched from place to place

throughout Natal organising strikes without any rest whether by day or by night and often without food. As he was determined so was he fearless. The Government officials had come to know Thambi Naidoo well and they never attempted to use their bullying tactics on him because they knew he was not a man to be bullied.

After the struggle the late Mr. Thambi Naidoo settled down in business. For a time he did well, but human weaknesses had the better of him which

brought about his downfall. Sharp practice in business is not an uncommon thing. Most business men say it is "only business." Many thrive on it unperceived. The sins of some are detected and they have to atone for them. It is difficult to judge who are the more fortunate. We certainly think those to be more fortunate whose sins have been checked in the present world and who have atoned for them. For they will have less to account for in the next world and those who are their prey will have been relieved. The late Mr. Naidoo, it is very painful to note in sketching his otherwise a bright career, had a downfall during his life in business for which he had to suffer nine months' imprisonment.

But his good behaviour in goal won for him his freedom much earlier. Hence we have hinted above many of us who follow him in our estimation have no right to do so for we know what our fate would be if the sins that we continue to commit day in and day out were to be detected. After his release Thambi Naidoo had to commence life afresh and did not take long to pick up. His bright deeds of the past eclipsed his darker ones and he won the confidence of his people once again and was elected president of the Transvaal Indian Congress. As president he fought against the Transvaal Asiatic Land Tenure Act and the Licences (Control) Ordinance both of which he held the community ought to resist. Whilst he was in his sick bed he learnt of the controversy over the Colonisation Inquiry Committee and he sided wholeheartedly with those who were opposed to the Congress participating with the Committee. The Congress

The Late Mr Thambi Naidoo

rites tried to change him but he was not one to be so easily changed. From his sick bed he attended the Conference called on the issue by the Congress and fought to the bitter end. He was a staunch supporter of the Colonial-born and Settlers' Indian Association which had great hopes in the late Mr. Thambi Naidoo. The Transvaal Indians have lost in Mr. Naidoo a strong man who, had he lived, would perhaps have once again proved his worth by his action. The Almighty has called him away all too soon for he had not yet entered his sixties. The late Mr. Thambi Naidoo leaves behind him a widow, five sons and two daughters to mourn their sad loss. We offer them our heartfelt sympathy and pray that the soul of the departed may rest in eternal peace.

Notes and News

How And Why The Indians Were Brought Here

We reproduced elsewhere in this issue a somewhat lengthy article from *The South African Sugar Journal* throwing light on the causes that have brought Indians to this country. In view of the present anti-Asiatic agitation and the talk of the Indian being a menace to this country and of driving him out the facts given in the article are both interesting and instructive. If after reading these facts the white people still wish to send the Indians out of this country we can only say that they have lost all sense of justice and fairplay.

Will It Solve The Problem

ADVOCATING the opening of the Provincial barriers *The Natal Advertiser* in the course of a leading article on "The Indian in Natal" writes:-

"The time is ripe... for men to come into the open and work wholeheartedly for the removal of those boundary restrictions that to-day confine the Indian to one part of South Africa, with results equally evil to himself and to the white people among whom he lives. We can imagine a good case being made out for the repatriation, under the most generous terms, of the bulk of the Indians of Natal to the country of their race origin. We can imagine a good case being made out for a colonisation scheme that might, with hardships to none, meet the illegitimate aims of the Indians who are dissatisfied with the lot of their lot in South Africa. But we cannot imagine any justification for the permanent confinement of the Asiatic within the boundaries of Natal. The thing is unjust to the European Natalian; it is unjust to the rest of South Africa. There can be no real South African national sentiment towards the problem that still remains to be solved if one of three major problems is, by the consent of three partners to a compact, permanently allocated to the fourth partner... Time and again in these columns we have said that the Indian menace need not, by any means, be the menace people make out to be and that it will continue to be under the present short-sighted policy of provincial segregation."

Whether this suggestion is prompted by a desire to remove an injustice done to Indians by denying them their elementary rights as human beings or whether it is prompted by a keen sense of injustice felt by Natal in having to suffer the onerous burden of its Indian population all alone, we have no hesitation in saying that it is the only feasible one to settle the Indian problem, if it is the number that in the real obstacle. But judging from the attitude of the Transvaal Province towards its Indians, and they are comparatively only a handful, one has a long way to go to know what really can solve the Indian problem.

Another Bishop Speaks Out

NOT long ago Dr. Karney, the ex-Bishop of Johannesburg, said some inspiring things on the eve of his departure for England about the rights of the Natives in this country. He had always championed the cause of the down-trodden. We are glad to find that Dr. Walter Carey, the Bishop of Bloemfontein, too, at an At Home given by the Mayor and Mayoress, Councillor and Mrs. Ben Samof, in order to afford the public an opportunity of saying farewell to the Bishop and Mrs. Carey before they leave for England, where the Bishop will take up an appointment with the Society for Propagation of the Gospel, was outspoken in his remarks about the Government's white labour policy. "The replacement of 100 Natives by white labourers at 1s. 6d. a day is a dirty and wicked trick, and I shall say so until my dying day, or as long as I have a kick left in me," declared the Bishop. The pity of it is that these God's good men make these statements and leave the country thus affording an opportunity to the oppressors to say, "good evidence," and the condition of the down-trodden remains just the same.

"The Indian Educator"

THE September number of *The Indian Educator*, the quarterly organ of the Natal Indian Teachers' Society, is just out. As stated in its Editorial Notes, owing to financial stringency this issue incorporates the fourth issue of last year. "That the Society's Organ cannot be brought to see the light of print once a quarter," says the quarterly, "is a serious reflection on the goodwill of all in the profession. It complains of receiving a begrudging support and trusts that teachers in particular will take a livelier and more intelligent interest in the Society's magazine. The quarterly contains the presidential address delivered at the Teachers' Conference by the acting President and the opening address delivered by Kinnaird Mr. Maharaaj Singh, and various other articles of interest, such as "The Teaching of Geography" by Mr. E. R. Stevenson, "Some Aspects of History Teaching" by Mr. R. F. Hawkesley, etc. While the quarterly is well brought out there is considerable room for improvement. It should really be an authority on all education matters containing statistical reports referring to Indian education and other relevant matters. But we agree with the Editor that this could be achieved only if keener and more intelligent interest was evinced by the teachers themselves.

'The Indian Colonial Review'

We have received the first copy of *The Indian Colonial Review* published at 27 Thamboobetty Street, Madras, and edited by Mr. T. K. Srinivasan. This new Review we understand is *The Indian Emigrant* which appeared some years back presented in a new form. It is an interesting monthly dealing with general topics with particular interest in matters affecting Indian outside India. We wish the new venture a long and successful life.

S.A.P. On Indian Question

AT the South African Party Congress which opens in Durban on Wednesday, November 15, the Umkhonto branch will ask the congress to urge the Government to "introduce as early a date as possible, legislation to remove the provincial restraint on movements of Indians within the Union, provided always that native reserves remain barred as at present."

The Late Mrs. M. A. Karim

THE many friends of Mr. M. A. Karim of South Coast Junction will deeply regret to learn of the sad and untimely death after a prolonged illness of his beloved wife which took place last Sunday night. The funeral which took place on Monday was

attended by a large number of Indians. We extend to Mr. M. A. Karim our heartfelt sympathy in his very sad bereavement.

Mr. P. G. Singh

Mr. P. G. Singh, President of the South Indian Lawn Tennis Club, a well-known sportsman and a member of the Committee of the Colonial Horn and Settlers' Indian Association, called last Monday for India where he is proceeding to bring back his parents to his country. Mr. P. G. Singh takes with him the good wishes of the Association by whom he has been authorized to visit the various leaders in India in connection with the Colonization question and to enquire into the conditions of Indians who have been repatriated from the Union. We hope all those concerned will generously help Mr. Singh in fulfilling his mission.

Charity Begins At Home

A Reporter's message from Bombay states: "It appears likely that the Bombay Mill Owners Association, as a friendly gesture to the Lancashire delegation to the cotton conference sitting here, will recommend for two years a 5 per cent. reduction in the import duty on British cotton piece goods and a 10 per cent. reduction in the import duty on artificial silk goods."

While in other countries the duty on foreign goods is ever increasing and there is a growing tendency to support their own industries the Bombay Mill Owners appear to be too charitable to Lancashire. It is not enough that India is being bled white. It is not enough that owing to the ever-increasing population unemployment and consequent starvation is growing from bad to worse that the Bombay Mill Owners are now out to favour Lancashire. Have they yet to learn that charity begins at home?

LABOUR PROBLEM OF 45 YEARS AGO

SEARCHLIGHT ON NATAL'S ATTITUDE TOWARDS INDIAN IMMIGRATION

[An anonymous correspondent has been kind enough to send us a copy of *The South African Sugar Journal* dated September 30, 1933, referring us to the following article appearing therein. The article reviews a booklet giving information as to the scarcity of labour in Natal in 1888 and how Natal strongly agitated for Indian labour to be brought from India. It throws light on what a blessing the Indian was in those days of need and how he is now displaced by the very same people who were responsible for having introduced him after their purpose has been served. Though lengthy the article is so interesting and instructive that we offer no apology for reproducing it in extenso;—Ed. I.O.]

It is difficult for us in these days to appreciate the obstacles the Sugar Industry experienced in the past in connection with a sufficiency of labour. The public have been told much and much has been written on the subject. In this connection it is interesting to revert to the period when the industry was confronted by its most acute situation in comparison to which that of the present day is comparatively simple.

This is borne out by the perusal of a booklet given to the Editor of *The Sugar Journal* by the late Mr. John Kirkman containing a record of the proceedings, together with information collected, of a Planters' Conference held at Durban on July 13, 1888, now just over 45 years ago. At that time a strong feeling was prevalent that the Coast Planters ought to make their voice and claims heard with respect to the aspect of the Labour question as affecting their particular industries. The consequence was that at a preliminary meeting a Central Committee was formed to carry out arrangements.

This committee, it is interesting to record, consisted of Messrs. R. N. Asutt, W. Arbuckle, S. F. Benningfield, Henry Bluns, M.L.A., Daniel de Pass, D. Don, T. Groom, M.L.O., F. W. B. Louch, J.P., J. Robertson, A. A. Smith, E. Snell.

Mr. Don was the convenor and Mr. F. L. Asutt, Hon. Secretary.

It should be emphasized in this respect that at the period we are dealing with practically all industries were short of labour, and the General Manager of the Natal Government Railways reported in 1887 that "native labour has been difficult to obtain during the greater portion of the year. The addition of 42 miles of railway to the Government maintenance, and the great increase of traffic have necessitated a considerable addition to the number of men employed, and at the close of the year the Indian and Native staff employed in all branches of the service was as under—Assigned Indians, 464; Free Indians, 664; Natives, 336. The total increase over 1886 was 264 men."

A return furnished in July, 1888, gives the following specification of labour then employed:—

Assigned Indians, 397; Free Indians, 774. Total, 1,171. Assigned Kaffirs, 31; Free Kaffirs, 476. Total, 527. Grand total, 1,691.

So that these facts alone demonstrate the pressing need there existed for a supply of Indian labour.

The meeting of Planters was unanimously of opinion that the object they had in view would be best promoted by the holding of a Planters' conference with the Chamber of Commerce, Durban, on or about July 13.

This conference was subsequently held. Mr. Henry Bluns presided, and amongst others the following were present:—

Messrs. J. L. Hafet, M.L.O., H. E. Stainbank, M.L.O., J. Robinson, M.L.O., J. Smith, M.L.O., T. Groom, M.L.O., A. Wilkinson, A. H. Bisset, W. Arbuckle, J.P., E. W. Hawkesworth, A. A. Smith, M. Campbell, S. F. Benningfield, J.P., R. N. Asutt, J. S. Logan, S. Penchey, A. McMillan, D. de Pass, H. Emery, Jnr. Asutt, Saville, D. H. Trevor, J. Kirkman, J. Polkinghorne, P. Swinburne, T. O. Milner, J. R. Bluney, D. Don, J. Stanton, H. O. Edwards, J. T. Smith, M. Quatted, W. R. Hindson, C. Reynolds, P. Flack, O. Cook, J. Robertson, J. H. Taiton, T. Green, T. Garland, S. W. Bishop, J. J. Hüller (Mayor of Durban), F. W. B. Louch, Y. Folkes, T. Polkinghorne, Olayton, E. Snell, W. H. Asutt, A. Osborne, A. Mitchell, H. W. Chloek.

R. Benningfield, A. F. Evans, A. Ryder, H. Baxley, R. C. Clagbourn, H. Acott, J. F. Manisty, H. Mander, G. de Gersigny, H. P. Harrison, A. J. Sherrin, J. R. Saunders, D. MacColl, —, Arundel, J. W. Strannack, and the Hon. Secretary, Mr. E. L. Acott.

The meeting was, as the chairman explained, a most representative one. Every Coast district from the Tugela to the Umzimkulu was concerned, and the interest taken in the question was fully demonstrated by the fact that many of those present had come from long distances and at great inconvenience.

The Conference met at the planters' busiest season, and many of those engaged in the industry looked with apprehension to the gathering of the crops and the planting to follow. Labour was very scarce, as the goldfields were attracting the Natives, and railway extensions were absorbing not only Natives, but Indians.

In those days the average was put down at 28,968, but this did not represent the full extent of the crops. It is interesting to record that the sugar sold approximately at this period at about £14 per ton, was valued at £250,000; tea at 1s. per lb., £10,000; coffee at 11/6d. per cwt., £6,200; mealies, £20,000; arrowroot, £4,000; rum went for 8d. a gallon; and sundries, £5,000.

The cost of bringing out a coolie, reckoned per each male adult, was as follows:—Cost of recruitment, including agency charges in India, food and transport, £5 5s.; passage money (male), 2s 15s.; women and children, £3 7s. 6d.; shipping charges, clothing for voyage, and gratuities to surgeon and compounder, etc., £1 10s., total, £11 12s. 6d. Loss by deaths, desertions and relieved, £1: interest on loans, £2; departmental expenses here (including depot expenses, 10s.), £3: Calcutta agency, 8s.; return passage fund, £1 5s. Grand total, £27 10s. 6d.

Dealing with the repatriation cry, the chairman pointed out that it was not alone the planters that this coolie question affected. It affected hotel proprietors, farmers, and such branches of the public service as the railways. From a return supplied from the latter he ascertained that at the end of April, 1888, there were employed in the various branches of the railway service 1,100 Indians. Of these 480 were assigned men and 620 were free. It was a mistake to suppose that the coolies was cheap labour, for each indentured man cost 25s. per month the whole of which the employer paid.

Mr. S. F. Benningfield moved the following resolution:—"That in view of the present short supply of labour, which is owing to many Natives of the Colony having gone to work at the goldfields, and also to the demand for labourers on the railway extension works, and lastly to the fact that Antislavery are not now coming to Natal as formerly, it is more than ever necessary for the cultivation and manufacture of Coast products to have a reliable supply of labourers from India."

This resolution, which was adopted after slight modification, was seconded by Mr. Kirkman. He said that if the importation of coolies were stopped, they, as planters, would have to shut up shop and go home, and if they had to shut up shop all he could say was that they would have no home to go to. If they could get Native labour they would be only too glad to use it; but Natives were neither reliable nor skilled in the peculiar work of sugar growing, and even if they were obtainable they would be little better than useless.

Mr. (the late Sir) Marshall Campbell pointed out the many material advantages which the Sugar Industries conferred on the Colony at large. Within the past two months he had procured for estate purposes no fewer than 65 tonnes from an open-country farmer. He feared if Natal adopted a policy of excluding the importation of coloured labourers, the Colony would share the same fate as Queens-

land, a loss of trade and consequent impoverishment of its working classes.

Mr. J. S. Smith, M.L.C., also spoke in favour of coloured labourers, but, he added, he would make it compulsory on them to return home on the expiration of their time.

Mr. Hillier (Mayor) and Mr. P. Swinburne also spoke.

Mr. W. Baxley gave his experience of Natives as labourers. He had been 36 years in the Colony and during his experience with sugar estates, he had tried for 16 or 17 years to do with the Native element, but at last was forced to admit that the Kafir was entirely unreliable. It was utterly impossible to carry on the work of a sugar estate without the aid of Indians as labourers. One fact which Mr. Baxley emphasised was that even with high wages the Native was quite inefficient.

Mr. J. S. Smith, M.L.C., in answer to a question as to what was to become of the natural increase of coolies in Natal, said a large number of them went to the Gold Fields, and still a large number returned to India.

Mr. Benningfield's resolution was carried unanimously.

Mr. F. W. R. Lough next dealt with the re-opening of the Calcutta Agency, and moved:—"That this Conference desires to impress upon the Indian Immigration Department the urgent necessity for every effort being used to comply with the requisitions of employers as soon as possible, and suggests the re-opening of the Calcutta Agency."

Mr. (the late Sir) John Robinson said, while he had no wish to damage the industry, he was not prepared to do anything that would make Natal a reserve for black slaves. Speaking as a representative of the people, he would feel himself bound to render any reasonable support to the labour requirements of the Colony, but he would be equally bound to support any proposals that would prevent a social evil falling upon the country by means of the introduction of a black alien population, and which promised to be greater than it had been in the past.

The motion was eventually also unanimously agreed to.

The following information supplied by schedules filled up by a number of producers was placed before the meeting:—

Average under cultivation, 28,968. The average returned was probably considerably less than the actual area under cultivation in the various stages. It being apparent that in a good season some the extent was given only for that of the crop estimated for this season.

Crops estimated for the year 1888:—Sugar, 18,045 tons; tea, 197,710 lbs.; coffee, 1,317 cwt.; mealies, 35,435 mounds. The returns were regarded as very incomplete as regards tobacco, rice, ground nuts and nut oil, beans and other articles.

Labour employed:—Coolies (free), 1,749 indentured, 1,424; women and boys, 870. Total, 8,043, together with 2,387 Kaffirs.

The Kafir's Inadaptability

The schedule shows striking unanimity in opinion in regard to the imperative necessity of making use of coolie labour. Mr. W. R. Lyle, Jun., Manager, Glendale, Victoria County, wrote stating that "although this estate adjoins the most thickly populated Native location in the Colony, I am not able to get more than half the Kafir I require, and those I am obliged to pamper and indulge to a great extent to keep them."

Hawkesworth Brothers, of Hawkswood, Alexandria County, wrote stating that in their opinion "coolie labour was necessary to Natal's prosperity." Mr. R. Partin, Hill Valley, Alexandria County, summed up his opinion as follows:—"On the average two coolies are worth, or equal to, three Kaffirs for estate

work. Before employing coolies I was at one time with only three Kaffers for two months. At that time I was paying for Kaffers labour 20s. to 25s. a month. The remainder of the year only averaged nine kaffers; consequently I lost a season, and crops in the ground were destroyed by weeds. To carry on I was forced to employ coolies."

Mr. Thomas O. Miller, of Redcliffe, wrote:—

"During crushing months (say six months in the year) the number of Kaffers employed is about 60. These are drawn from Zululand, it being impossible to get a gang of Natal Kaffers. This source of supplying labour at the present time is very precarious owing to disturbances in Zululand."

"If the importation of Indians is stopped, we shall once cease to plant crops of any sort whatever, and wind up our estate and leave the country." was the emphatic comment of F. and O. P. Reynolds, Umtata.

In their communication Messrs. W. R. Hindson & Co., Clifton, Victoria County, remarked:—"We have within the last twelve months taken over this estate with the intention of planting 200 to 300 acres. We rely upon the Natal Government supplying us with a sufficiency of coolie labour under the law now in operation. We would not for a moment think of going into this or any other industry with Kaffir labourers. If coolie immigration were stopped we should abandon our present undertaking and leave the country."

Mr. (the late Sir) J. Hugo Huft, Bulwer, Victoria County, wrote:—"This estate is only just opening out. It consists of 4,000 acres of land: 20 acres of tea already planted. We purpose planting a considerable acreage, if labour obtainable, but will depend upon continuance of Indian immigration."

Mr. Thomas Greene dealt with the question at length. He said that he had heard a good deal of clap-trap about coolies doing injury to working men. Did they hurt the carpenter? No. "I never see coolie carpenters? Do they hurt the bricklayer? No. None work at that trade, only to stop holes about the mills. Do they hurt the smith? No. None work at that trade. So I cannot see what harm they have done the working classes."

Mr. James Robinson, senr., of Upton, who arrived in Natal in 1830, said that all the while he had been hampered by the unreliability of Native labour.

Mr. A. Dumat, Manager of Monst Edgcombe Factory (Natal Central Sugar Co.), and father of Mr. Dumat, of Durban, declared:—"I am not averse to a new attempt being made to induce or compel our kaffers to work. I feel inclined, on the contrary, to believe that it should be the duty of the united farmers of the Colony to try it; though having my opinion on the past experience of colonies formerly laboured by Africans, I hardly believe in its success."

Mr. (the late Sir) Marshall Campbell was as emphatic in his statements as the preceding ones. He maintained that "no Great Industry could stand if it were dependent on Native labour. The Government could help us a great deal more than they do in the number of men shipped to other countries from the Eastern ports. If we had agents there, and had no petty obstructions here, we should get more labour. The Government charge a shilling fee for a pass from the Zulus from the Reserve and Zululand. This fee, though small, keeps the Native from coming here, as money is very scarce there."

Mr. Daniel de Paa, Rennon Estate, Isipingo, stated:—"An effort is being made here to delude the Natal public into believing that the same reasons exist here for the exclusion of the coolies as in Australia for the exclusion of the Chinese. The Australian

diggers sought to drive the Chinese off the Gold Fields because they were 'take all and leave nothing' sort of people, but such ideas are not held in Australia to the prejudice of Indian coolies."

The Provincial Finance Commission

Memorandum Submitted By Colonial-Born And Settlers' Indian Association

(Continued from last week)

Franchise

The question of franchise has been agitating the minds of our people since 1896. Parliamentary franchise was enjoyed by us until the year 1896 and the Municipal franchise until 1924. There are a few hundred voters in the Municipality of Durban but these as time goes on will drop out.

The Parliamentary franchise was taken away from us on the score that Indian voters would swamp the European voters and so was the Municipal franchise. A more glaring example of injustice to our people cannot be imagined.

We feel very strongly that in taking away the Parliamentary and Municipal franchise our people had been deprived of a legitimate right. When you are considering the question of extending the power of the Provincial Council, we do feel that the question of franchise to Indians cannot be brushed aside.

Indians own properties in nearly all the municipalities and local boards, and in the old Borough they own properties to the value of a little over a million pounds, not to mention what they own in the added areas. They pay their rates and taxes and yet they have no say in the administration of the Municipality and Local Boards.

The cry that is often heard that the Indian voters would swamp the European voters, has been exploded many times over as to need no argument against it from us.

It is the duty of every civilized Government to treat its people equitably, and in these days of democracy we need hardly state that it would be fatal for any Government to deny franchise to a section of its people. Indians have contributed much to the development of this Province. They have made this country their permanent home and they have invested all their wealth in the country, and we urge as a legitimate right that franchise should be restored to the Indian community.

Hospitals

The Addington Hospital which is under the control of the Natal Provincial Council is the only public hospital that caters for the Indians. There is the St. Aidan's Hospital that caters solely for Indians but in this hospital the space is very limited and in consequence it cannot cope with the demand on it. Some Nursing Homes which admit Indians are not within the reach of the poor.

The Addington is looked upon by our poor people with a certain amount of fear, and this fear prevents Indian patients from taking advantage of that Hospital. This fear appears to us to be well founded, for, there is no doubt that the treatment meted out to Indian patients is not what it should be. The accommodation provided for them is very limited and not congenial.

Greater Durban has an Indian population of approximately 60,000 and it is absolutely necessary that the Provincial Council should make adequate provisions for the treatment of their sick. We also urge that provisions should be made for the training of Indian nurses and midwives.

Employment Of Indian Labour In All Provincial Works

Hitherto no Indian labour owing to the pursuing of the White Labour policy, is used for any of the works undertaken by the Provincial Council. Indian unemployed number thousands and the question is as much acute as it is amongst Europeans. Thousands of pounds are yearly being spent for Provincial works and as we contribute to the taxation of the Province in proportion to our wealth and earning capacity we urge that employment should be also given to Indians. If Indian labour were absorbed in Provincial works, much of the distress caused through unemployment would vanish.

The Imposition Of Personal Tax Shall Be On Equitable Basis

We raise an objection to the imposition of the Personal Tax, but we do say that the Tax should be raised from those who are in a position to pay it. The earning capacity of the majority of our people is very low. Men employed in coal mines, railways and harbours, sugar estates and the municipalities earn about £2 a month with ration. We need hardly point out that it is unjust to ask these men to pay the Personal Tax. In order that no hardship is brought to bear on the poorer classes of our people, we suggest that men earning less than £4 per month should be exempted from payment of the Personal Tax.

Summary

We beg to summarise our observations as follows:—

- (1) Increased facilities for education of Indian children, so that the considerable number that is not receiving education may be admitted to schools.
- (2) Increased subsidy of £7 7s. per child for primary education and £10 10s. per child for secondary education.
- (3) The reduction of subsidy on the estimated attendance for the current year.
- (4) The lowering of the age of admission from 7 to 5 years.
- (5) Provisions for medical inspection of school children and the establishment of school clinics.
- (6) Conversion, at the onset of the larger Government Aided Schools into Government Schools and the gradual conversion of all Aided Schools.
- (7) The necessity of the Natal Provincial Council apportioning a portion of its revenue for the education of Indian children.
- (8) The paying of fees of Indian women teachers attending domestic science classes.
- (9) The extension of franchise to Indians.
- (10) Increased hospital facilities for Indians and provisions for the training of Indian nurses and midwives.
- (11) Employment of Indian labour on Provincial works.
- (12) Exemption of all Indians earning less than £4 per month from payment of the Personal Tax.

(Concluded)

Fountain Of Wisdom

—“Our strength depends solely on truth. No matter how you behave in your business dealings, you will never in the interests of the community think of swerving from the path of truth. In attempting to deceive you will be working your own ruin.”—**SHARATRA GANDHI'S MESSAGE TO SOUTH AFRICAN INDIANS.**

—We have yet to learn the simple truth that we cannot possibly use power to protect ourselves unless we use that power also to protect others.—**SIR NORMAN ANGLADE.**

The Teachers' Representations

A deputation from the Natal Indian Teachers' Society, consisting of Messrs. T. M. Nuteher (president) spokesman, S. M. Moodley, and the secretary Mr. R. Ngunathi appeared before the Provincial Finance Commission and tendered evidence. A memorandum was submitted. The following is a summary of their presentations:—

1. The extension of Grant-in-Aid to schools on the waiting list.
2. The establishment of new schools wherever desirable so that a higher percentage of Indian children of school-going age receive education.
3. Free and compulsory education be extended to Indians at the earliest opportunity, and as a preliminary step no fees be charged in Government primary schools.
4. That the Union Subsidy in respect of Indian education be increased to £7 7s.
5. That the basis of subsidy to the Provincial Government be on gross enrolment, and on the current year's figures.
6. That separate and enhanced subsidies be paid for secondary education and the training of teachers.
7. That the age of admission be reduced to 5 years.
8. That provisions for technical, industrial and agricultural education be made.
9. That the larger Government Aided Indian Schools be taken over and controlled by the Government immediately, and others be converted as early as possible.
10. That medical inspection service be extended to Indian schools.
11. That some pension or provident fund scheme be inaugurated for teachers in Government Aided Schools.
12. That a subsidy to cover payment of salaries to vernacular teachers be granted.

Asiatic Land Tenure Act Commission

Evidence of Mr. Mahomed Essop Gathoo

(Continued from last week)

Mr. BRISK: Mr. Gathoo, I believe you have been Chairman of the Government Indian School at Burgersdorp?—Yes.

Are you still Chairman?—Yes.

You take an interest in the educational affairs of the Indian community?—Yes.

Do you remember the first Indian school that was established in Port Elizabeth?

CHAIRMAN (Interposing): Mr. Gathoo himself a teacher?

Mr. BRISK (to witness): What is your occupation?—Merchant.

I believe you carry on your business in Verulam, is that right?—Yes, at present.

You came to Johannesburg regularly?—Yes.

How often?—Every week, or sometimes twice a week.

Have you interests in the Mulay location in Johannesburg?—Yes.

Property interests?—Yes.

When did you come to the Transvaal?—1895.

Do you remember the first Indian school in Johannesburg? Where was it established?—Farrington town.

When about—what year?—1913 or 1914.

You guaranteed the rent for 12 months, I believe—so you remember it?—Yes.

Has the school been moved from Ferris street?—Yes brought to Newtown.

Is it in Newtown or Burghersdorp—which township is it in?—First it was removed to Newtown, and now in Burghersdorp in that new building.

The school was moved from Farnborough first to Newtown, and now it has been moved to that new school in Burghersdorp which the Commissioner saw?—Yes.

Now when you came to the Transvaal in 1895, where did you live?—In the Indian location.

Where was the Indian location in those days?—Near Braamfontein station whereabouts the market is now.

That is now called Newtown, I believe?—Yes, now called Newtown.

That is where you lived?—Yes.

You had a shop I think also in the same location?—Yes.

When did you move? During the War did you leave Johannesburg?—In 1904.

Where did you move to?—I went to the Malay location.

CHAIRMAN: That was when the old Indian location was burnt down—that was the plague year?—Yes.

Mr. BINK: Did you have a business in some other part after 1904?—In 1902 I kept the market stall opposite the gas-works, the tram-sheds, on lease.

You had a lease on a building?—It was a vacant ground and I took on lease.

Did you build on it?—No, I did not build.

You kept the market on the open stand?—Yes.

Did you have sub-tenants on the property?—Yes.

Were they Indians?—All Indians.

Did they also hold a market there—Did they also sell their goods on the open stand?—Yes, and they were living also there.

Where did they live?—It was in another stand Market Street; they were living in Market Street.

They were living in Market Street on another stand?—Yes.

This place you had, on what corner was that, or between which streets?—Between West and Becker Street and President Street.

Between Becker and West Streets, on President Street. Were you living in the Indian location yourself?—Sometimes I was here also living at that place.

From 1902 onwards where did you live?—Then I went to the Malay location. I had business there. And I sometimes lived in Becker Street as well.

How long did you remain on this stand?—From 1912 to 1922.

That is the stand on President Street between West and Becker Streets?—Yes.

Was a building put up on the stand at any time?

—There were six stands and there were buildings on Becker Street on some stands.

Did you occupy all those buildings?—Yes.

Roughly about this area were there other Indians living in this locality in Johannesburg?—Yes, all Indians were living in the neighbourhood.

All Indians were living roundabout where you were?—Yes, up to the Pass Office. Indians were living up to Sauer Street and then a little upwards too. Upwards, that means higher than Sauer Street, in President Street.

In President Street east of Sauer Street?—Yes.

And down to where?—Down to the Pass Office.

Were there many or just a few?—Down towards Sauer Street there were plenty, and upwards a few. Down westwards of Sauer Street there were plenty, and eastwards a few?—Yes.

The municipal market was then where we now

have Beckett's stand—on the open space opposite Beckett's?—There was a fruit market, and there was some vacant ground around the market, and there were a lot of these Dutch people, farmers-trolleys coming on the stand there—wagons.

A lot of Dutch farmers' wagons on the vacant ground, selling things?—Yes.

Now in President Street, do you remember where Mr. Camroodijn had his business?—Yes, I know.

Where was that?—They had one shop which is where now is Grains & Grains, in President Street; it belonged to Mr. Camroodijn.

I understand that is President Street, corner of Almonds Street?—Yes. Another one in President Street near the Star Office. Another they had in Sauer Street, facing the new Library building.

Now do you know where the Transvaal Tattersalls now is—corner of Fraser and President Streets?—Yes.

Do you remember who was in that building?—No. Is it the corner?

It is the corner of Fraser Street, opposite the Standard Bank. I think—or the Standard Bank is in the building?—If I am not mistaken there was M. S. Cooradilla's business place there in 1902.

CHAIRMAN: In Fraser Street?

Mr. BINK: Corner of Fraser Street and President Street.

CHAIRMAN: Is the object of this to show that at that date the Indians were more in the centre of the town?

Mr. BINK: My object is to show your lordship that in asking for the Indians to be driven from Sauer Street we are certainly not exceeding a fair limit—that the Indian used to be found further eastwards, and now they have retired to Sauer Street and westwards of that. We are not asking beyond that.

CHAIRMAN: In the days of the open market there were Indian shops looking out on to it: his evidence is for the purpose of calling attention to that past situation?

Mr. BINK: Yes—and that they retreated to Sauer Street. (To witness): You know where Suman's, the cigar and tobacco merchant, now is in Sauer Street facing the library?—Yes.

Whose shop was that?—I do not remember who was there, but I know that Mr. Camroodijn's shop was just next to that building.

Now before the Boer War were there Indian shops in these parts—President Street and Sauer Street—along that way?—Yes. I am talking about 1895.

So even before the Boer War the Indian shops were in that part?—Yes.

Since the Municipal market has been shifted have the Indians retired westwards of Sauer Street?—Yes.

Now, do you know the township of Burghersdorp?—Yes.

How long would you say have Indians been living in that township?—Also since 1895.

Have there been Europeans living there too?—Yes: it is mixed.

To what extent? Can you give the Commission any idea of to what extent the Europeans and Indians were there. Which were the larger, the Europeans or the Indians, in the early days?—That I cannot say.

Were there few Indians or many Indians there?—There were plenty.

(To be continued)

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પ્રસ્ત ૩૧ મું.

ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૩ નવેમ્બર ૧૯૩૩

નંબર ૪૪

નોંધ અને સમાચાર

(વિષય મુત્તી)

નોંધ અને સમાચાર

સ્વર્ગસ્થ વંશી નાયક (અમેરિકા)

૪૨૫

સ્વમાન વિદોષ્ટા ભારતીય

૪૨૬

ખ્રીસ્તાળીય વર્ષભરનો મહત્તરીનો સવાલ

૪૨૭

પ્રાંતિક આર્થિક કચેરીના

૪૫૦

દેવ દેવુર એકર કમીશન

૪૫૨

મી. મી. એન્ડ એ ઓસોસીએશન

૪૫૩

કાંસવાલ હાંફુ સેવા સમાજ

૪૫૪

મધ્યમનો વેપારી રિવિજન

૪૫૫

વિવિધ સમાચાર

૪૫૬

હિંદુસ્તાનના સમાચાર

૪૫૭

હાંફીને આ દેશમાં કેવી રીતે અને શા વારતે લાવવામાં આવ્યા

આ અંકમાં અન્ય સ્થળે અને 'ધી સાઉથ આફ્રિકન શાગર જર્નલ' માંથી એક વિસ્તૃત લેખ અંગ્રેજ નેમ્બર ગવર્નમેન્ટમાં પ્રસિદ્ધ કરીએ છીએ કે જે આ દેશમાં હાંફીને લાવવામાં આવ્યો તેના કારણો અવશ્યક કરનારો છે. આજની એશિયાટીક પિટ્ટની અભિવ્યક્તિ તો આ દેશમાં આ દેશને અવશ્ય છે અને તેને આ દેશમાંથી હાંફી કાઢવો તો અવશ્ય એવી યાત્રા થતા તેનાં એ લેખમાં જણાવેલી હકીકતો રસિક તેમજ અભ્યાસકાંડ સર્પ પડશે. તે પાંચ પાનાં પછી વધુ એ ગોળી અને નાના નાના આ દેશમાંથી હાંફી કાઢવા તો પાર ફોલ નો અને એટલું જ હાંફી શરીરે કે ન્યાય અને અસહનશીલતાને જાન તે સદાંતરે બહાં ગણ છે.

એવી શું સવાલ પડશે ખરો?

હાંફીએ સામેના પ્રાંતિક અંધતા દુર કરવાની હિમ્મત કરનારો એક લેખ લખતાં 'નાટાલ એકવર્ગીયકર' ગણે છે કે:-

'મને વળત રહે આવી લાગેલા છે કે તમારે કોઈએ જાહેર પરીને પ્રાંતિક અંધતા, જે હોનારને સાઉથ આફ્રિકાના એક જ બાગમાં ગોળી રાખનારા છે, તેને દુર કરવાને ખરા હિંમતી હ.મ કરવું તો અવશ્ય તે અંધતાના પરિણામો તેમને પાતાને અને ગોળી મોકો, કે જેમની મુલ્ય તેઓ વસી રહેલા છે, તેમને પણ હાનીકારક છે. નાટાલના મેટા બાગના હાંફીએને અન્ય ઉદાર શરતોથી પાતાને મળ વળત મોકલી દેવાની મેજબૂતાની વાસ્તવિકતા અંગે કંઈપી શકીએ છીએ, જે હાંફીએ આ દેશમાં પાતાની મુલાખી રિવિજની દંડાળી મેલેલા

છે તેઓની વાળખી મુરદો બર આવે તેવી, કામને પણ હુકમના પહેર્યા સિવાય, તરફના વસવાટની ચોળખાની વાસ્તવિકતા પણ અમે કંઈપી શકીએ છીએ પરંતુ એશિયાટીકને નાટાલની હાંફી અફ કામને માટે ગોળી રાખવાની વાસ્તવિકતા અમે બીલકુલ કંઈપી શકતા નથી. એ વસ્તુ તેને પાતાને અભ્યાસકર્તા છે; નાટાલના પુરોષોવર્તને અભ્યાસકર્તા છે અને બાકીના સાઉથ આફ્રિકાને અભ્યાસકર્તા છે. સાઉથ આફ્રિકાના હલુ પતાવવાના બાકી રહેલા સવાલો અંગે ખરી શાંદિય લાવતા આવેલી હોઈ શરેજ નહિ બધાં સુધી તેમાંના આ એક મેટા સવાલનો જોળે તબ્બા બાગીદારની સમતિથી મેલ્યા બાગીદારની ઉપર કાંઈપી માટે દંડાળી દેવામાં આવેલા છે.

'...અમે આ દેશમાં વળતો વળત જણાવી ગયા છીએ કે હાંફી અમ માં મોની એકલા છે તેટલો અંબીર હોવાની કોઈ જાહેર નહિ પરંતુ હાંફીના પ્રાંતિક વાકાની ફેક્ટ દ્રષ્ટિની નીતા જે માલ રાખવામાં આવેલી નો તે બધા જાહેર આલુ રહેશે.'

અમરે કહેવાની બાગમેજ જાહેર રહેલી હોય કે આ સુચના બધે હોઈએને તેઓની પાંચી મનુષ્યજાતની તરીકેના એક કારતી વકે છીનરી સર્વને કરવામાં આવેલો અભ્યાસ દુર કરવાની ભાવનાની પ્રેરિત થઈએલી હોય કે પછી નાટાલને પાતાની હાંફી વસ્તીને અભ્યાસકર્તા જોળે એકલાને સદન કરવો પડે છે એ અભ્યાસ કામનો હોય તેજા ગોળી વગેરે હોય છતાં હાંફી સવાલનો નિકાલ લાવવાને એજ સુચના વાળખી જાણના છે—જે હાંફીઓની સંખ્યા એજ ખરેખરી ખુશનારી વસ્તુ હોય તે પરંતુ કાંસવાલની પાતાની હાંફી વસ્તી, જે પ્રયાણમાં મુકીશરજ હાંફી અકાવ, તેની તરફની વસણ તેનાં નો હાંફી સવાલનો કઈ રીતે નીકાલ લાવી શકાય એ કહેવું સમજાય અશકયજ સર્પ પડે છે.

મી. પી. છ. સંગ

મી. પી. છ. સંગ જે નાટાલ ઇન્ડિઅન મોન ટેનાકસ કલખના પ્રમુખ છે, એક બાળીના રોઈસમેન છે અને કેલોનીયલ બેન એન્ડ સરવર્મ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની કમીટીના એક મેમ્બર છે તેઓ પાતાના માલ પિતાને આ દેશમાં લાવવાને મત એ મવારના હાંફીવાળા જ્યાં ઉપડી ગયા છે, મી. સંગ એસોસીએશનની કલ્પી દુવાઓ પાતાની સાથે-સર્પ જાય છે એસોસીએશને મી. સંગને કેલોનાઇએશનના

સાચાસર દોહના નેનાઓની સુલાકાત લેવાની અને પુનીયન માથી રીંગીંગોટ જમણા દોહોઓની સ્થિતિની તપાસ કરવાની સત્તા આપેલા છે. અમે કુમેદ રાખીએ છીએ કે લાગતા પળમના પદતયા મી. સીંગને પોતાના કાપમાં વેહાર મદદ કરશે.

બીજા એક બીરાપનું સ્પષ્ટ વકતુત્વ

એકાદાજ વખત કુપર નેતાનીસજનીના માછ બીરાપ હો. કાની પોતાની પદિ હોહીને ઈંગ્લાડ જવા કેવડાં પદવા આ દેશમાં નેટીવના હોહીનું કાલુ કરવાના સંબંધમાં કેટલીક ટ્રોસાદન આપનારી વાતો કરી ગયા હતા. હો કાની દીનબંધુ દના અને ક્યસમેલા લેહોના સવાસની દમેશ દિમાયત કરના દના આમને રેવેષને આનંદ રાય ને હો. વોલ્ફર કરી ને હોસાદનરીતના બીરાપ છે ને પછુ હો. કાની મંત્રાજ નીવડવા છે. તેઓએ પાનુ પોતાની પદિ હોહીને ઈંગ્લાડ જતા હોવાથી. જાહેર પ્રબંધ બીરાપ તથા તેમના પ્રમેષતનીને બેલ્લી સલામ કરવાની તક આપવાને "હોસાદનરીતના મેવર અને મેવરેસે તેઓના માનમાં આપેલાં "એક હોમ" વખતે. પોતાના કાપલુ દરમીયાન સરકારની ગોરી મણુરીની નીતીને વર્ગીકરણ કરી દઈ ને ૧૦ નેટીવેના જમવાએ રેજની રી. ૧-૧ યા મેવર મણુરેને રાખવા એ દુષ્ટ અને ગદુ હોમ છે એ વસ્તુ દુ હોવાન સર્વ લગી હવા કરીસ." હમનસીયા એટલીજ છે કે આવા ખુદાખેશ આવા વખતે કુપ્સારીને આ દેશમાંથી રવાના થઈ જતા હુલમમારેને "બલા મષ" એમ કહેવાની તર આપવા જાય છે અને બીરાપ ક્યસમેલાઓની સ્થિતિ તે સંબંધે નેવાજ રહે છે.

હોહી સવાસપર સા. આ. પાર્ટી

નવેમ્બર ના ૧૫ મીના યુવવારે સાકિશ આક્રમન પાર્ટીની ઈમિસ મેરીટરજમે ખાતે મળવાર છે જે વખતે આઝીસીની પાર્ટીના શાખા તરફથી પુનીયનમાં હોહીઓની લીલસાદને જાહેરાતનાર પ્રાંતિર જાહેરો એમ અને તેમ જલ્દી દુર કરવા સરકારને વિનંતિ કરવાની ઈમિસને સુચના કરવામાં આવનાર.

અરજી

સાકિશ મરદ જોડાનના જલ્દીના રવીસ મોલવા અખદુલ હીમના મર્મપાલન માળી મદિમી લોમના મુખ રવીવ રવી રામે ૧૧ વાગે જળતનસીન ચર્ચા ને મરદુમની ફરનહીયા કોરેવુડ ના મોટોમાં સોમવારે જાગેરે ૧ વાગે ચર્ચા હાની જોમાં ફીટકોકટના નેમજી રજમના પછુ લોહાને દાલરી આપી હતી. મોલવી સામેળને જમણી મદાન પોટમાં અગ્રે અંતઃ કરણથી દિવસોજી ધરાવીએ છીએ અને મેરદમના ફેરન ખુદા સાંતિ જોયા એવી દુરા મળરીએ છીએ. આમીન

"મળના છાંદરો મદી ચાટ"

મળમીયા ફરને નાર મળાએ કે મુખમાં મેરેલી પાટન કેન્દરેન્સમાં આવેલા લેંકસાવરના ફેલીંગિરોને મીતવાની એક મેટ્રા લાન્ગ મુખમના મીલમાનીકા હોહીસ કોટન પીસ મુકાની આપાન જલ્દાનમાં બે વખતે મટે પાંચ દકાનો અને

આટીરીસલ સીંક મુકાની આપાન જલ્દાનમાં ૧૦ દકાનો મટેહો કરી આપવા મારે છે. આર્ચ નવારે અન્ન દેશો. મરેલી માલપરની જલ્દાન દિનપરદિન વધારવા બંધ છે અને મે નાનાજ દેશો ઉહોમેને ઉતેજન આપવાની રતિ સહેએ વપરી જાય ને તારે આપણા મુખમના મીતમાલીકા લેંકસાવર તરફ દયાથી ઈશરામ આપ્યા ને. હોહીસાનને મુસી મુસીને સંકે કરી નાખુ તેટલુ નુ દજુ બસ નથી. હોહીસાનની સતન વપરી જની વસ્તીથી બેકારી અને નેને પરિવારે સમસ્ટ દેશમાં બખમશે. મળેલ જાય છે તે યા હવુ બસ નથી કે મુખમના મીલમાલીકા લેંકસાવર તરફ એટલા પદગલુ બની જઈ ધરના છાંદરોને પદી ચાટના કરી વધાખવાને આટો દેવા બેલ છે.

પુસ્તકાલય કેલુ' હોલુ' નેમંએ

અમદાવાદમાં મદદમાં સંપીજમે મુનીસીપાલીટીને બેંક કચેલાં આતમ અને વીધ પોતા પુસ્તકાલય મારે બેલામાં મકાનના આનમુદ્દતની રીયા કરતી વખતે મદદમાં મળીજીએ કરેલાં લામણમાં પુસ્તકાલય કેલુ' હોલુ' નેમંએ ને સંબંધી તેઓએ દસવિલા વિચારે પુસ્તકાલયોને સામાન્ય રીતે લાગુ પડતાં હોમ અને મનાનીય દોમ તેની નીચે મોધ લખીએ છીએ:—

"પુસ્તકાલય વિષે કોસા ન મેને આદરકર પાસે મકાન બંધાવેલને પછુ તે એવું બંધાવેલ કે મેને તારે તેમાં વધારો ના સકાય હું એવી આશા રાખુ કે પુસ્તકાલયના ફેરમાં મારો પાપ, પુસ્તકાલયને અંતે બંધાવના બંધાવ, તોલામીએ આ મેરેલીને અખાસ કરી શરે, સોમ બીલ કરનારા મળ ત્યાં જાણે સોમખાલ કરી લો પુસ્તકાલયને અંતે સંમદરજાની જાહેર છે જાહેરાતના સોમમાં જ્યાં નથી જાય નથી મકાની બળી અને અમદાવાદની કસળની રખા તેવા નામના છે એક વખતે ને હરિપ્રસાદ મને ને મેવને લાગુ ના દના જ્યાં અને મેવરે ૧૦ નેમં આ સોમને રાખુ જનીજન આપવા હશે. પછુ આ કાસીવરે તે જાહેરાતની રાક નેમને મેરેલી રહેલા નથી જાહેરે સંમદાલય મટે પૈસા નથી પછુ મેવરની તે કરવાની હમમ થઈ આને તે તેવા વિચાર થઈ શરે તેવા મોદવલ મેલ્લી દોવી નેમંએ.

"સાકિશરેલીય રાખા તે મારી પ્રાર્થના છે કે કોઈ નેપારી ન રાખસો. એવા લાલમરેલીયન મળમેલ કે એ પુસ્તકાલયને કમચીય અને તેમ હો મારી ખાસી ને કે હરિજીને પછુ પુસ્તકો લાગુ જાય તેવામાં આવશે તેવી પુસ્તકો બન્યા— કાલી બંધ તે બંધ ને રોશા મટે મેટલી સમવર વાય તેમાં પુસ્તકાલયની રોશા તે અગાલવાલી પછુ તેમાં રોશા ને મળીમાં વિલોને રાખસો. પુસ્તકાલયો કેવં દોલાં નેમંએ તે તેજેલન બળે. મારેલીએ રેલવાં પુસ્તકાલયો બંધાવેલા પછુ તેમાં તેલે કોઈ ને સરના પુસ્તકો પછુ મોદવાનના સોમને તેજુ શરે રાખ તેવાની એમ અખાલીને ના પાડી હતી કે ઉમને રાખ અપતાં આટો ને નહિ કે પુસ્તકાલય સલાવતા એ આમ નહિ પાય તે પુસ્તકાલય મરેલી રહેશે."

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

સુપર, તા. ૨૭ ઓક્ટોબર સન ૧૯૩૩

સ્વર્ગસ્થ થયેલી નાયડુ

પણી સાંખી અને અસલ માંદગી ભોગવી મા. સી. ૨. થયેલી નાયડુ જીવંતીસખને જાતે ૧૭૬ પ્રેસીડન્ટ નકાલર આવેલાં પોતાનાં મુકામે ચાલ મંજૂર રતી સવારે ૬ વાગે સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે. સ્વર્ગસ્થ થયેલી નાયડુની જ્ઞાતિ ૧૮૦૧ થી ૧૮૧૪ સુધી આંગ્રેસી રાજામદની ઘડતર આભારી છે, કે જે સતતા ને એક માર્ગથી દત્તા. ત્વ. થયેલી નાયડુ બહુ જાણેલા માણસ નહેતા તેમ બહુ ધનવાન પણ નહેતા. પરંતુ પછા વિદ્યાન ગણાતા સેકેમાં પણ જેની જોટ હોય છે તે જ્યવહારિકજાન તેમનામાં હતું અને એ નિશાની દત્તા. આ બે ગુણોને લીધેજ તે સલામતતા કિવસેમાં પોતાના તામીલ સામ્રાજ્ય ઉપર પણ ચલાવી રાક્યા દત્તા અને મદતમાં માંધીછ છે તે સહનના નાયક દત્તા તેઓના ભેટવન્ટ બની રાક્યા દત્તા. થયેલી નાયડુને પોતાના સરદાર તરફથી કરવાનું કહેવામાં આવે અમલ તો થયેલી નાયડુએ કરવાનો નિશ્ચય કયો હોય તે થયેલી નાયડુ કદી વગર રહેજ નહિ. વિનાથી ને હરે તેવા નાના. ગમે તેવાં વિધોતે તે પદોમાં વળી રાકતા. તે દરમાં એ સલામતી દત્તા એમ કહેવામાં અમતે નથી સામ્રાજ્ય કે જરૂરે અનિશ્ચયિત થતા તેવા પોતાના કસાયેલાં સરીર વડે નાનું હોયદી જાણુબળ પર ફેરવાનામાં પછા નિબળતા ને જેલી યમ પકવા દત્તા. થયેલી નાયડુ પોતાને સોંપવામાં આવેલું કામ પુ. કરતા એટલુંજ નહિ પણ બીજાં પોતાના સથીઓથી પહેંચી નહિ સધાય તેઓનું કામ પણ ને પૂરું કરી આપતા. નવરાસતી વેળા કાર્મકિ પુરુષાં ચાંચરામાં અને બજારો વસકારવામાં ગાળતા દત્તા અને તેમના કુળો અગાઉ કદી નહિ સહેલા હોય તેવા પોતાના સાથીઓને જો ઉદય દેખાતા તેમ તે રીઝવેને તેઓનામાં ચેતન આણી દેતા દત્તા. થયેલી નાયડુનો છુટરાનો વખત આવે તારે કદખાનાની અંદર રહેવાને કુળ ચર્મ પડતું હતું. પરંતુ થયેલી નાયડુને બહાર સખો વખત કરે વાનું થઈજ નહિ. તેમને આરામ લેવાની હદી જરૂર પડતી નહિ. આજ નો દમ્પ નાજવામાં આવે ૨ થયેલી નાયડુ નિસમાંથી છુટવા અને તરુ બે કે તરુ કિવસ વાલા નહિ. હોય લાં ફરી પાતા પકડાવાજ ને. આ જાનનું હવન થયેલી નાયડુએ સરતા આરંભથી સમન ૧૮૧૪માં તેના અને સગી વીનાદ્યું હતું. પચગાળામાં વળી રેમીલ જેનીરીટ સોના પદીના ને પ્રમુખ દત્તા અને ને સંસ્થા દત્તા ને પોતાના સોનાને વ્યવસ્થિત કરતા દત્તા અને મુદોષીયન તેમજ દોદી નેનામાં પોતાની કામનો પરિચય કરાવતા દત્તા. ૧૮૧૬ની વખત પાકિયા દોદી મળુરોપરના કરની સમિતી જાનરફન દત્તાવા વખતે થયેલી નાયડુએ બે રે શુદાતલ ખતાબુ હતું. જોદાનીસખનેમાં જેનીની ટાળીને પોતાની સરદારી નામે તે

નાટાલ લઈ મળા દત્તા અને નાટાલના જુદા જુદા ભાગોમાં કુચ કરી ભોંકામાં નેસ આણુવાનું કામ કર્યું હતું અને તેમ કરવામાં નહેતાં રાત કે દિવસ તેમાં કે નહેતાં દાદ કે નહેતાં તેમાં અને પછી વખતે નહેતાં ચાલ પાણું તેમજ પળી નાપા જેટલા એ નિશ્ચયવાન દત્તા તેટલા નિર્ભય પણ દત્તા. સરદારી અમલકરે તેમને સારી રીતે આજાબા ગયા દત્તા અને તેમની પાસે વગર કામ નહિ કરી રહે તે તેઓ સારી રીતે જાણી મળા દત્તા અને તેઓ ને આજ તેમની ઉંમર કદી અસાવતા નહી.

હાલ જાદર. થયેલી નાયડુ વેપારમાં પડ્યા. શિદો:૮ વખત નો હીડ ચાનું પરંતુ માલવજનના નજાખાઓએ તેમની ઉપર ચકાઈ કરી, અને તેમનું પતન થયું. વેપારમાં અનીતી એ નો એક સાધારણ વસ્તુ છે. વેપારીઓ તેને અનીતી તરીકે ઓળખાવતાજ નથી. તેઓ તેને “વેપારી નીતી” કહે છે. પછા વેપારીઓ પકડાયા વગર તેના ઉપર કાઢે છે કેટલાંકના પાપો પકડાય છે અને તેઓને તેનું પ્રાપ્તિત કરવું પડે છે. આ બેમાંથી કાલ્ય વધારે જાણ્યસાળી ગણાય એ નિર્ણય કરવો મુશ્કેલ છે. અમતે નો લાગે છે કે જેમના પાપો ઉપર આ ભોંકમાંજ અંકુશ મુકાય છે અને તેનું પ્રાપ્તિત કરી નાખવું થો છે તે વધારે જાણ્યસાળી છે કેમકે તેઓને પરબોકમાં તેટલો ઓછો જાણ્ય દેવાનો રહેલો અને વળી સાથે જે લેજો તેવા લેજોના ભોગ થઈ પડતા હશે તેઓ તેમાંથી બચે. ત્વ. થયેલી નાયડુની બીજી રીતે માર્ગજ વિચારવળ કાર્મકિની રૂપરેખા દોરતાં આ કલંક કે જેથી તેમનું વેપારમાં પતન થયું હતું અને જેની સવત જોગવવાની તેમને નવ મશ રૂદમાં રહેવું પડ્યું હતું તેના અદિ નોંધ લેતાં અમતે કહેજાં એક જાણ છે. તેમની સારી ચાલચલવતથી તે પોતાની મુક્ત પુરી થવા પહેલાં મુક્તિ પામ્યા દત્તા. પરંતુ અમે ઉપર જણાવી ગયા તેમ આપણામાંના પછા તેમને વિશે દલકા વિચાર કરતા હોયછું તેઓને તેમ કરવાનો જગાયે અધિકાર નથી કેમકે આપણે પોતેજ ને રાત કિવસ મોટા. નાના પાપો કદી કરતા હોયછું ને તે પકડાઈ જાય ને આપણી કદી દક્ષ થાય ને આપણે જાણતા નથી. કેમકે પુરુષાં જાદર. થયેલી નાયડુને પોતાનું હવન નવેસરથી ચલાવવાનું હતું અને તેમ કરતા તેમને બહુ વખત નહિ લાગી. જુનકાળના તેમના સદાચરણોએ તેમના નજાખાના વખતનાં દુરાચરણોને લાંબી દીધા અને પોતાના ભોંકાને વિચાર કરી સંપાદન કરી લીધા અને ટાંસવાલ ઇન્ડિયન પ્રેસિડન્ટ પ્રમુખ તરીકે ચુટાયા. પ્રમુખ તરીકે તેમણે ટાંસવાલ એવામારીક લેન્ડ રેન્ડર એકલ અને ટાંસવાલ જાગ્યેન્ડરિસ (કેન્ડેલા) મોર્ડીનન્ડની સામે સખત વિરોધ કરાવ્યો અને કામે તેની સામે લડત ઉઠાવી નંદ્રએ એમ તેમનું એ માનવું હતું પોતાના માંદગીના બીજાનામાં જાણનકમસન તપાસ કરીરી તરીકે તકમરનું તેમના સાંજગવામાં આવ્યું અને કોઝિસે ને તપાસમાં સામેલ થવા સામે વિરોધ કરનારોઓનો તેમણે પણ લીધા. કોઝિસવાદીઓએ તેમને કરવાનાં પછોળ પ્રખત કાપી પરંતુ તે કમલ નહિ એટલુંજ નહિ પણ કોઝિસે ને વિવવપર ગેલારેલી નાજરન્સ માં મંદગીના બાજાંઓ ને દાવર થવા અને છેવટ સુધી

તેની સામે દુર્લ્લેસ હાલની કોમોનીયલ યોર્ન એન્ડ સેક્સન એસોસિએશનને તેમજે મજબુત રૂપ આપ્યો હતો અને એસોસિએશનની રૂઝ, થંપી નામક કુપર મોટી આશા હતી. ટ્રસ વાલના દાદીઓએ સ્વ. થંપી નામકના અવસાનથી એક મજબુત બંધિત મુમાવેશી છે એ તે જીવ્યા દેન તે પોતાના વર્તનથી કદાચ તેમજે પોતાનું પાણી ફરી જાવો જોઈએ હોય. કોમોનરે સ્વ. થંપી નામકના પાણી જાતની વડીલીથી છે કદાચ દળ તેમજે સાધાર્ણ પાણી પ્રવેશ કર્યો નહિ હતો. સ્વ. થંપી નામક પોતાની પાછળ પોતાના કુખી વિધવાને, પાંચ દીકરા અને એ દીકરીઓને શોક કરતા મુજબ મૃત્યુ છે. તેઓને જ્યેલી મદાન મોટામાં તેઓની તરફ અને અને કુખી દિલસોટા ધરાવીએ છીએ અને સ્વચ્છતા આ માને અનંક આનિ મળેા મિત્રી પરવરદેયાર પાસે કુવા માંથીએ બીજા. આખીન.

સ્વમાન વિરોધી ભારતીયો

(સંપાદક: ગોળીબાર)

હિંદીય આફ્રિકાના દોહીઓની કુદ રાતું સુખાવલોકના કરતાં જાણ્ય છે કે તેઓની આજની રિજાન માટે કેટલાંક તરવો જાણ્યાર છે એ તરવોનું પર્ગીકરણ આ પ્રમાણે કરી શકાય :

1. મુલામી મનોહરા અને સ્વમાનની બામી.
2. નેતાઓનું અણુરે મળતી રીત.
3. દોહી પ્રાચીન દેવળ સ્વાધ્યય વિચારણા.
4. દોહી સરકારની કાયર અને મદદાસ નીતિ

મદદાસ માંથીએ જાણતું આગાહ કરવા માટે મુલામી મનોહરાને તિલકાની આપવા પડ્યાર કર્યો છે એ અમાજ દાદિ મુલામી છે. અને દોહી જાતના આજે સ્વતંત્રતાની આશા કરતાં અમાજથી નથી. અમાજની રાષ્ટ્રીય મદા સમાજો સરકાર આપવાને કદા જોગ્ય કરવા વિનવતી અને સ્વમાનની આશા કરતાં અમાજથી તારે આજની રાષ્ટ્રીય મદાસજાઓ પદાના પ્રચાર થોમ દાવે જાણે છે કે દોહી સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા માટે છે. દોહી યોદીશ સામાજ્યપણ પુટા પડવાને ન માટે છે. દોહી પાસે જશે મુલામી મનોહરા છોડી કે અંત તે જાતના કાર્ય પછી રાષ્ટ્ર સાથે સમાનતાનો દાવો કરતાં અમાજથી નથી. પણ હિંદીય આફ્રિકાના દોહીઓને મતિદાસ હિંદી મનિએ મારે છે. જ્યારે જગત આગળ પડે છે તારે દોહીઓ પાછળ દરેક. મ. ગાંધીજીનાં નેતૃત્વ હેઠળ કે. આફ્રિકાના દોહીઓએ, સ્વામિદતું પુક સડી. ભારત માતાની કમ દિવાળી હતી, પોતાનું સ્વમાન નાખ્યું હતું અને સંધ્યકાર કેવી મક્તિ તે જાણી રહે છે તેનું જાણ જાણને કરાવ્યું હતું. પાકે પડીયે તે. સ્વમાનદત્ત પુક સ્વમાનદત્ત પુક હતું તે પુકમાં મળેલ પિજ્યે ભારત માતાને સ્વમાનના પુકમાં મળી મુકાઓ. દોહી આ વખતે પ્રચીન કરી. પણ કે આફ્રિકાના દોહીઓએ મ. ગાંધીજીના સ્વદેશમન સાથેજ એ સિદ્ધાંતને સમુદયા પગાળ્યો.

૧૯૧૪ પછીના હિંદીય આફ્રિકાના દોહીઓના મતિદાસ જાણતું નથી. એ મતિદાસે જાણતાના મેટવર્ધના મતિદાસને લાજન સમાજ છે. દોહીઓએ સરકાર નાંધ્યો અપાયેલા દરેક અન્યાયને સ્વદન કર્યો છે અને કુલ જાણ્યું કુલ પાણી

કુલ. ૧૯૧૪ પછી ઉતરી ગોતાં જાણ્યો કે કોસવાલનો ૧૯૧૮ નો કાપડો, નાટાલનો અરજ કોર્ટીનસ. ઈશીએથાન મેગેનમેન્ડ એક્ટ એરોવારા કેન્ડ રેન્ડ એક્ટ વિચેરે કાપડો દોહીઓનું સ્વમાન નાંધવા ઉપરંત તેઓને આ દેશમાં પરદેશી મજાવનાર છે, અને દોહીઓએ તે મુજે મોરે સ્વીકાર્યો છે. દોહી સરકારે ન સ્વીકાર્યો છે અને એજન્ડે તે સામે કદા પગલાં ન જાણ્યો સેકેને સમજાવવામાં સરજ મૃત્યુ છે. કેવી અપેક્ષા!

૧૯૨૦ નાં કેપ્ટાકેન સમાધાનની એકાદ એ કદમો આજ કરવા તે આપ્યો સમાધાન કે. આફ્રિકાની દોહીઓને પહેલી કાલવાની નીતિના વિચારણા હતું. જાણે તેને દોહીઓએ, દોહીદ્રષ્ટિ અને અવપાસના અભાવે સ્વીકાર્યું. આ સમાધાન વડે દોહીઓને દોહી પાછા મોહલવાનો સિદ્ધાંત સ્વીકાર્યો ગયો એ જ્યેલી મુલામી મનોહરા દોહીઓને દોહીએ માટે જોગ્યવા પડશે એ જોગ્ય છે. એ સમાધાન તે સમજા અને નજા પડશે જ્યેલી મોહો હતો. ૧૯૨૦ નાં પાણી સમાધાન તે એકાદે આગળ પડે છે. એ દારા તે દોહી અને : આફ્રિકાની સરકારે એકરણ બની દોહીઓને દેશાવર આપવાના માટે શોધવા પ્રવળ આજે છે. પોતાના પગપર કુદાકા માદનાર દોહીઓ, સ્વમાનને જાણથીપર પધરાવી દેનાર નેતાઓ, આવા અપમાનજનક સમાધાનને સહન કરાવવા મદદ આપે છે એ વસ્તુ રિજાન નિર્ણય રીને દેશાવે છે કે દોહીઓને માત્ર પોતાના સ્વાધીનજ પડી છે, દેશમાં સ્વમાનની નથી પડી. ગરીબોની પાવસાતની નથી પડી.

૧૯૨૪ પછી પસાર થયેલા મોટા જાણના દોહી વિરોધી કાપડો દોહી સંતાતના કદો પર. બાવિ કદો પર, સંપૂર્ણ તરણ માટે છે. નવાં કાપડોને માટે અંધો છે. પસવાદ અને પેવારના જાતોએ કુપર અંધુક મુકામાં છે. કદે લામસેન્સ પસવાદના મરી મુકાશે તારે તે દોહી સવાલનો છેલ્લો કાપડો કદો આતા જશે એ સરકારની નીતિમાં આપ્યું સમજ્યો કે અમાજમળ્યું કદોએ જાણે છીએ. આપણા દોહી નેતાઓ શાજારી જાણના કદો શાણે છે, પણ તેઓ દોહીઓની શર્મત સામે અજાતી જોતાજ જુલી જાણ છે. જે નેતાઓ પોતાની સંતાતના કદો માટે ન લડે, તેઓના કદોને રિજાર ન કરે, દેવળ પ્રાસંગિક વિચારણામાં સંતાત માટે તેઓને શાજારી જાણ છે એમ કદેજ જાણ્યાર છે. પણ નેતાઓ તે જોજ જોજામ કે જોજો કાપના બધાએ જોજાનું કિત નવાસે તેઓ જોજ ન કદે કે વિરોધ પસવાદની શાજારી મરજવાત છે. જોજોને જાણ્યું હોય તે જાણ તેઓ અંધ જોજ કે જોજો તેઓની આજર અમારા દરેક જવા દેવાના નથી. અમારે અમારો સ્વાધ વિચારણો જોજો. જે જાણતો નેતાજાણ આવા વિચાર કરે તે જાણમાં કુસંધ ન મર એ જોજક છે. છેવટે એ જોજ આજરમાંજ લપકામ અને પાવમાજ મામ

મુનીયન સરકારે દોહી સરકારનું અને તેના એજન્ડેનું અપમાન કરવામાં મજા રાખી નથી. મારીપતની શોજના વખતે મી. વેન જાણ્યોને અમુક સાજની લાખત દોહી રજાશે એમ કદી ફરી મળેલા. સર કુર્મા રેડીને અમર પણ ન હતી તમા મુમીએથન એમેન્ડમેન્ટ બીલ પાસામેન્ડમાં રજુ થયેલું. અને આજે કુપર સં. મદારાજ રોમને તેા મુનીયન સરકારે કેરો

આદીક ટેનર એક્ટ અને કોલોનાઇઝેશનના પ્રશ્નોમાં પોતાની દૃષ્ટિમાં આવે તેમ નમાવે છે. આ વસ્તુ સિમિતિ, દોહી સરકાર—જે એક મોટા અમલદારનું દોહીમાં સ્વચાલન ઠકાવવા સ્થાપિત—પર છે પણ ક આદિકામાં બે કાળ દોહીઓને અપાતા અન્યાયો મળી જાય છે અને ખુદ પોતાના આત્મનિષ્ઠિઓનાં (એજન્ટો) માનવ્ય તરફ એપરવા બને છે—તેની સુવનિષ્ઠ વરદ સંકા પેદા કરનાં તાવ છે એમ એકદલ રીતે કહી શકાય.

આ આશ્ચર્ય દુર્લભમાંથી નીકળવાની સમજાણુ પ્રજાજ સમાન હિત અને સ્વમાનના પાયાપર ફરેક પ્રશ્નો વિચાર કરવા એજ છે. બે આવી રીતે વિચારણા ચલાવવા તે મમતુ જ્ઞાન સ્થાપ, દોહી સરકારને તેની નાનુર નીલિનુ જાન કરવાય અને ક. આદિકાના દોહીઓનો રસ મુનીયન સરકારને સંજ્ઞા રીતે દેવાની સમય

પીસ્તાળીશ વર્ધપરનો મજુરીનો

સવાલ

હાદી વસાહત તરફ નાટાલની વલખાપર પ્રકાશ

[એક નવામાં ખખડીએ 'ધી સાઉથ આફ્રિકન સુગર જનરલ' નો આશુ સાલના સપ્ટેમ્બર તા. ૩૦ મીના એક અમારી ઉપર મોકલી આપી તેમાં ઉપલા મજાજાઓ નીચે પ્રસિદ્ધ જગેલા એક લેખ તરફ અમારે જવાન બેજવાની મહુરમાની દરેલી છે. એ લેખમાં મરદમ મી. જોન કકેમેન તરફથી એ પત્રના નમોને આપવામાં આવેલા એક ચોખ્ખીયાનું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે જેમાં ૧૮૮૮ ની સાલમાં નાટાલમાં મજુરીની પેટલી નથી અપાતા હતી અને દોહુરતાનથી દોહી મજુરો આપાત કરવાને નાટાલે પેટલી મજુરુત મળવળ કરેલી તે સંબંધી માહિતી આપવામાં આવેલી છે. એ મરજના હિવસોમાં દોહી પેટલી અસિપાઈશ દતો અને આજે હવે જ્યારે પોતાની મરજ સરી મઈ છે ત્યારે દોહુરતાનથી અર્ધી જોલાવનારા જોવાને મેન ફેલા તિરકારવા મંડી પડેલા છે તેના ઉપર એ જેન પ્રમાણ પાડનારો છે. લેખ સાંગો હોવા છતાં મજો રસીક તેમજ જાણવા નંપા માહીતી આપનારો દોહી અમે અંગ્રેજીમાં તે વિસ્તારવા બાપેલો છે અને તેના તરફથી નીચે જાણીએ છીએ.—અ. મ. આ.]

પુરતી મજુરી મેળવવાના સંબંધમાં પાંડના ઉદ્યોગને મુતકાળમાં પેટલી આકરણે અનુકરવી પડી હતી તેનો ખ્યાલ આ હિવસોમાં આપણને આવવો મુશ્કેલ છે. જોકે પ્રશ્નને એ વિશે પણ કહેવામાં આવ્યું છે અને પણ એ વિષયમાં લખાઈ 'પાસુ મુકલ' છે. આ સંબંધમાં તે ઉદ્યોગને વિશે અજાણતા હિવસોમાં જે મુકાળસે એટલી બધી સજા સધ પડેલી છે તે સિમિતિ તે વખતે પેટલી વિકટ હતી તેની તરફ તરફ કરવી રસીક થઈ પડે.

મરદમ મી. જોન કકેમેન તરફથી 'ધી સુગર જનરલ' ના નંબીને આપવામાં આવેલાં એક ચોખ્ખીયામાં તા. ૧૩ જુલાઈ ૧૮૮૮ ના દિને, આજથી ૪૫ ઉપર વર્ષ પુર્વે, કરજનમાં મેજલી પ્લાન્ટેશની કાન્દરન્સના કામકાજનો ફેવાલ અને અન્ન વીમનો આપવામાં આવતી છે. એ વખતે કારકારના પ્લાન્ટેશમે પોતાના ખાસ ઉદ્યોગને સગતા મજુરીના સવાલના સંબંધમાં પોતાનો અવાજ અને માગણીઓ સંબળાવી રેવી જોમએ એવી મજુરુત માગણી પતા કહી હતી તેના

પરિણામે એક પ્રાચીન મોટી જોલાવી નેને માટે જોલાવો કરવાને એક મપરજ કમીટી નીમવામાં આવી હતી

આ કમીટીપર નીચાએલા પ્રકરણના નામો જાણવા જવા છે મેસરો આર. એક્ટ, ડબ્લ્યુ. આરજકલ, એસ. એફ. બેનીગીરીડ, હેનરી ખીન્સ, એમ. એલ. એ. પી. જી. પાસ, ડી. ડાન, ડી. જમ, એમ. એલ. સી. એફ. ડબ્લ્યુ. ખી. સાઉથ, જે. પી. જે. રોબર્ટસન, એ. એ. સ્માથ, મ. ર્નેલ.

તા. ૩૦ મોટીંગ જોલાવનાર અને મી. જી. એક્ટ, એન. સેક્રેટરી હતા.

આ સંબંધમાં એટલું યાદ રાખવું જોઈએ કે જે વખતેને વિશે આ અર્થો કરીએ છીએ તે વખતે જગજગ સખળા ઉદ્યોગમાં મજુરીની નમી હતી, અને નાટાલ સરકારની ફેલવેના જનરલ મેનજરે ૧૮૮૭ માં રીપોર્ટ કર્યો હતો કે વર્ષના મોટા ભાગ દરમિયાન નેટીવ મજુરી મેળવવી મુશ્કેલ થઈ પડી હતી. ૪૦ માઇસનો રેલવેમાં અને ટ્રાકીક માં મોટો વાગેલ જવાયા મજુરોની સંખ્યા વધારવાની જરૂર પડી હતી અને વર્ગની આખરીએ ફેલવેવાતાંની સમજી સાખાઓમાં કામ કરના દોહી અને નેટીવ રકાફ નીચે પ્રમાણે દતો: સખતજંદી દોહીઓ, ૪૬૪૬ છુટા દોહીઓ. ૬૬૪૬ નેટીવો, ૨૨૬૬. ૧૮૮૬ કરના રજ વધારે ૨૬૫ મુરોનો થયો હતો.

૧૮૮૮ ના જુલાઈમાં આપવામાં આવેલા આંકડા ને વખતે રોકાયેલા મજુરો નીચે પ્રમાણે જણાવે છે:—

સખતજંદી દોહીઓ, ૩૯૦, છુટા દોહીઓ, ૫૫૫૮, કુલ ૧,૨૬૮ સખતજંદી નેટીવો, ૫૧, છુટા નેટીવો, ૫૭૬, કુલ, ૫૨૫, કુલ સરવાળો, ૧૧૮૧.

એટલે આ દરમિયાનથીજ સિદ્ધ થાય છે કે દોહી મજુરીને માટે તે વખતે પેટલી બધી માગ હતી.

પ્લાન્ટેશની મોટીંગનો સર્વોન્મતો એવો મન થયો હતો કે તા. ૧૩ જુલાઈના અરસામાં કરજનના વેપારીઓની મેજબરી સાથે પ્લાન્ટેશની કાન્દરન્સ વરવાથીજ તેઓના મેટુ અગળ વખારી ચકારો.

ત્યાર પાદ કાન્દરન્સ જોલાવાઈ મી. હેનરી ખીન્સે પ્રમુખ સ્થાન લીધું, અને ખીન્સ કાન્દર જનરાઓમાં નીચેના પ્રકરણો દતો:—

મેસરો ન. એલ. ગૌલર એમ. એલ. સી., એમ. મ. મેનજેન્સ, એમ. એલ. સી., જે. રોબીનસન, એમ. એલ. સી., જે. સ્માથ એમ. એલ. સી., ડી. જમ, એમ. એલ., એ. વીતકીનસન, એ. જમ. બીસેટ, ડબ્લ્યુ. આરજકલ, જે. પી. મ. ડબ્લ્યુ. ટાકસર્ગ, એ. એ. સ્માથ, એમ. ફ્રાન્સેલ, એસ. એફ. બેનીગીરીડ, જે. પી. આર. એન. એક્ટ, જે. એસ. લોગન, એમ. શીમી, એ. મેકમીલન, ડી. કીપાસ, મ. એસરી, જુનીયર એક્ટ, —સેરીલ, ડી. એમ. ટ્રેવર, જે. કકેમેન, જે. પોલકોમ્બોર્ન, પી. સ્વીનખન, ડી. સી. મીલનર, જે. આર. બેન્ગી, ડી. ડાન જે. રેનરન, એસ. યો. એક્ટર્ડ, જે. ડી. સ્માથ, એમ. કવેરેક, ડબ્લ્યુ. આર. માઇન્સન, સી. રેનરન, પી. ફેલેટ સી. કુક, જે. રોબર્ટસન, જે. એમ. ટરન, ડી. ચીન, ડી. ગાર્લેન્સ, એસ. ડબ્લ્યુ. ખીસથ, જે. જે. લીલીપર (કરજનના મેપર), એફ. ડબ્લ્યુ. ખી. સાઉથ, પી. ફેલેટ ડી. પોલકોમ્બોર્ન. —સેસન, મી. ર્નેલ, ડબ્લ્યુ. એચ. એક્ટ, એ. મોઝબોર્ન, એ. માયલ, એમ. ડબ્લ્યુ. મીક, આર. બેનીગીરીડ, એ. એફ. એવન્સ, એ. રાઇડર, એચ.

મી (મરદમ સર) તેના રાજીનમત જાણીએ છીએ કે પોતે ઉદ્યોગને નુકસાન પહોંચાડવા નહોતા પ્રયત્ન કરતા. મરદમ તેના નાટકને કાળા પરદેરીઓને રહેવાને માટે એક પોર્ટ બનાવી દેવામાં આવે એવું કરવાને પણ તપાસ નહોતા. પ્રવનના એક પ્રતિનિધિ તરીકે કોલોનીયી મજૂરી મારેની જરૂરીયાતો પૂરી પાડવાને તબક્કા દેવાને માને અંધારેલા હતા. પરંતુ એક કાળી પરદેરી પ્રતિનિધિ દાખલ કરવાથી દેશની ઉપર આવી પડતી એક સામાજિક અહીં, કે જે નાનકડાના કરતાં મોટા પ્રમાણમાં વધી જવાની જણાય છે. તેને અટકાવવાની જવાબદારીને પણ દેશ દેવાને પોતે એટલાજ અંધારેલા હતા.

અંતમાં મેં કાવ્ય પણ સચોત્તમને પસાર કર્યો હતો.

૧૯૨૮ માં બેનીના કામમાં ફેરવાયેલા મજૂરીની સંખ્યા નીચે પ્રમાણે જણાવવામાં આવી હતી: કુલી (કુટા) ૧,૫૪૬, સખતખાદી, ૩,૪૨૪; સ્ત્રીઓ અને છોકરાઓ, ૬૭૦, કુલ ૬,૦૪૦, અને તે સાથે ૨,૩૬૭ કારકો હતા.

કારકની રેવાવાની અસરકારકતા

કેપ્ટા રીપોર્ટની સાથેના પરિપિરમાં કુલી મજૂરીના ઉપયોગ કરવાની આપનારના સંબંધમાં એકમાત્ર રીપોર્ટને ફરિયાદમાં આવેલો હતો.

મી. કમ્પ્લે. મી. લાયલ (લુનીયર), વીક્ટોરીયા કાઉટીમાં આવેલા સેનટેશના મેનેજરે લખ્યું હતું કે, "આ એક્ટેટ જે કે કોલોનીના સૌથી ગીચ વસ્તી વાળા નેદીવ લોકોની બાબતમાં છે છતાં મારે જરૂર છે તેના અરથાથી વધારે કારકો નું મેળવી શકાય નથી. અને તેને પણ મારે પણ પંખાની પંખાને માખવા પડે છે."

અલેક્ઝાન્ડ્રા કારકીના હોલ્સવેલના હોલ્સવેલ ખાસે લખ્યું હતું કે તેઓના મન પ્રમાણે "નાટકની આબાદીને માટે કુલી મજૂરી જરૂરી હતી."

અલેક્ઝાન્ડ્રા કારકીની લાયલેલીના મી. આ. પારકીને નીચે પ્રમાણે પોતાનો મન દર્શાવ્યો હતો: - "એક્ટેટના કામમાં સરેરાશ જે કુલી પણ કારક નેદીવર દોષ છે. કુલીઓને રાખ્યા પડેલા એક વખત મારી પાસે જે મહિનાને માટે ફક્ત એક કારક હતા. એ વખતે કારક મજૂરીને માટે નું આસિક રી. - થી રી. ૨૩ આપતો હતા. વળતા આકીના વખતમાં સરેરાશ નવ કારકો હતા; પરિણામે જે મોસમ મુસાવી અને જમીનની અંદરની શેરડી પાસથી નાસ પામી. બેલી આજ રાખવાને અને મારે કુલીઓ રાખવાજ પડ્યા."

રેકલેલીના મી. લાયલ રી. મી. રેનલ્ડે લખ્યું હતું કે: - "પીલવાના મહિનાઓ દરમિયાન (પરેમાં સમયમાં ૧૦ મહિના) ૬૦ કારકો રાખવામાં આવે છે. આ કારકોને રજુકે-થી લાયક પડે છે કેમકે નાટકના કારકોને એકા કરવા અશક્ય છે. બુલ્લેન્ડના અસાધિત દેવાથી કાલમાં નાંખી મજૂરી મેળવવામાં પણ નિષ્વસ છે."

અમલીટોના મી. એચ. અને રી. પી. રેનલ્ડે બારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે: - "જે હોલીઓની આખા અટકાવવામાં આવશે તે આપનારથી કાર્મ પણ જાનને પાક વાવી ચકારીજ નહિ અને અમારી એક્ટેટ ખાંડ કરીને અમારે દેશ છોડી આવ્યા જવું પડશે."

વીક્ટોરીયા કાઉટીના કોલેજના મેસર કમ્પ્લે. આર. કાર્મલ્સન એન્ડ કા. જે જણાવ્યું હતું કે: - "અમે છેલ્લા

બાર માસ થયાં આ એક્ટેટ ૧૦૦ થી ૩૦૦ એકરમાં વાવેતર કરવાના કારકોથી લીધેલી છે. નાટકની સરકાર લાયકા કામમાં રૂ.૧ આપને કુલી મજૂરી પુરતા પ્રમાણમાં પુરી પાડે તેની ઉપર આધાર રાખીએ છીએ. આ કે પીલ રાઈ પણ ઉદ્યોગમાં કારક મજૂરીને લાયક કરવાને અમે કહી વિચાર સરળતા કરી નહિ છોડીએ. જે કુલી વસાવત ખાંડ આપ નો અમારે અમારી લાયકી પ્રક્રિયા છોડી આ દેશ છોડી આવ્યાજ જવું પડશે.

વીક્ટોરીયા કાઉટીના બુલવરના મી. (મરદમ સર) ને લીધે વૃદ્ધે લખ્યું હતું કે: - "આ એક્ટેટ કુલી મજૂરીજ ખુલેલી છે. તેમાં ૬,૦૦૦ એકર જમીન છે; ૨૬ એકર આ વખાજ વૃદ્ધી છે. જે મજૂરી મળે રાઈ નો અમે વખા એકરમાં વાવેતર કરવાનો પ્રિદો રાખીએ છીએ પરંતુ દોઢી વસાવત આજ રાખવામાં આવે તે પર આધાર રાખીશું."

મી. લાયલ મી. જે. રાવલને વિશે જણાવ્યું હતું હતું. તેમણે જણાવ્યું કે: "કુલી કારીગર વગેરે નુકસાન પહોંચાડતો દેવાની વધુ વાગો પાને સાબળા હતા. શું તેઓ સુધારને નુકસાન પહોંચાડે છે નહિ. હું એક પણ કુલી સુધારને નોતો નથી. શું તેઓ કુલીમાં નુકસાન પહોંચાડે છે નહિ. કામ જે કામ કરના નથી, સિવાય કે, માલોની આજુબાજુના ખાટા પુરવાનું. શું તેઓ લુહારને નુકસાન પડે છે નહિ. કામ જે મુશ્કેલી કરના નથી. એકલે કારીગર વગેરે તેઓને કુલી રીને નુકસાન પડે છે એ હું નિષ્કર્ષ રાકતો નથી."

આપલના મી. જે. રાવલ રાજીસન (સીનીયર) ને ૧૯૫૦ માં નાટકમાં આજના દેશ તેમણે જણાવ્યું કે તેમને બીન-અસાધાર નેદીવ મજૂરીથી આખો વખત આજુબાજુ મેળવવી પડી હતી.

માઉલેન્ડના કોલેજી (નાટક સેન્ટ્રલ કુલેજ કા.) ના મેનેજર આ. કરવાના ડો. કુમારના પિતા મી. એ. કુમારે જણાવ્યું કે: - "હું નેદીવની પાસે ફરિયાદના કામ લેવાનો નવેકર પ્રવન કરવાની વિશ્વ નથી. અમલ કોલોનીના કારકોએ તેમ કરવાની ફરજ ને એમ હું માનું છું. પરંતુ આફ્રિકોની મજૂરીથી અમે કોલોનીઓના જાતકાળના આજુબાજુ આધાર રાખતાં તેની સફળતાને વિશે મને લાગે જ વિશ્વાસ છે."

મી. (મરદમ સર) માર્સ જેમણે પણ બાબતોના રહેલોજ ૬૬ મત દર્શાવ્યો હતો કે: - "જે નેદીવ મજૂરી ઉપર આધાર રાખવાનો દોષ તે કારકોને એક પણ ઉદ્યોગ છોડી રાકવાનો નથી. પૂર્વના અંદોષરમાં અન્ય દેશો માં માણસોને અટકાવવામાં આવે ને તેને બહોલે અહિં અટકાવવામાં સરકાર કરે છે તે કરતાં વધુ વધારે મહત્ત્વ કરી રાકે છે. આપના એજન્ટો જે લાંબા અને અહિં નજીવી અડધો નહિ દોષ નો આપણે વધારે મજૂરી જરૂર મેળવી રાખીએ. સરકાર બુલ્લેન્ડના રીપોર્ટમાંથી બુલ્લેન્ડની પાસેથી પાસને માટે મી. ૧ લે છે. આ રી જે કે તાની છે છતાં લાં નાબૂની નેદીવ દેવાથી નેદીવ અહિં આવતા અટકે છે.

કાર્મલ્સનની રીપોર્ટના એક્ટેટના મી. કોનીયલ રી પાસે જણાવ્યું કે: - "નાટકના લોકોને એવું એવું ભરવાવરમાં આવે છે કે એક્ટેટથી પાસેથી બીનાઓને જે કારકોજ આપણ કરવામાં આવ્યા હતા તેજ કારકો નાટકમાંથી કુલીને આવશે

કરવાને ત્રાણ પડે છે. ૧૮૫૭ માં ઓસ્ટ્રેલીયાના કીંગડોમે સોનાના સેરોપરથી ઓનાઓને હાથી કાઢવા પ્રયત્ન કર્યો હતો કેમકે તેઓ બહુજલ દળમાં હરી જાય તેવા હોંકા દેતા. પરંતુ હોંકના કુલીઓને વિશે ઓસ્ટ્રેલીયામાં એવા વિચારો ધરાવાતા નહોત.

પ્રાંતિક આર્થિક કમીશન

કાનેનીલય બોર્ન એન્ડ મેંટલસ ઇન્ડિઅન
એસોસીએશનનું નિવેદન

(મનોરંજકી ચાલુ)

કેળવણી

અમે જણાવવા ઈચ્છીએ કે નાટાલના દીદીઓની ૧૬૮,૦૦૦ ની વસ્તીના ૮૦ ટકા લગભગ સાહિય આફ્રિકામાં જન્મેલાઓનો છે અને થોડાંક વર્ષોમાં સાહિય આફ્રિકાની બહાર જન્મેલા દીદીઓ દરિયામાંથી નાણુક થઈ જશે. એટલે પછી એએ સો ટકા દીદી વસ્તી સાહિય આફ્રિકાની પેદાશની જ અને ફેરક રીતે સાહિય આફ્રિકાન યામને રહેશે. આથી ધુનીયન સરકારની ફરજ છે કે તેણે દીદી બાળકોને પોતાની સંપૂર્ણ શક્તિ અનુસાર શિક્ષણ આપવું જોઈએ. આ સંજોગો માં અમે વિનંતિ કરીએ છીએ કે દીદીઓને માટે ફરજીયાત તેમજ મફત શિક્ષણની સગવડો કરવામાં આવવી જોઈએ.

નિશાળોમાં દાખલ થવાની વય સાત વર્ષની રાખવામાં આવેલી હોવાથી આ પ્રતિષ્ઠા દીદી બાળકોએ પૂર્ણ મેરલાઈ કરનારો થઈ પડે છે કમકે સાધારણ રીતે દીદી બાળક વધારે ન્દાની વયે નિશાળમાં દાખલ થાય છે. આથી જો દાખલ થવાની વય ૫ ની રાખવામાં આવે તો બાળકોના જ અને સ્કાલની કુમળી વયના વખત ઉપયોગી રીતે બનતી શકે.

અમે જણાવવા ઈચ્છીએ છીએ કે દીદી વિદ્યાર્થીઓને માટે હાઈલરી તમાસની કદી સગવડો નથી તેમ વિદ્યાર્થીઓને સારવાર કામ શીખવવાને પણ કદી સગવડ નથી. આ વસ્તુની વધુજલ ફરજ છે અને કેળવણી ખર્ચ કરી રહ્યું છે તેમ જાણના અમારે તેમ જાની સુધે દેવી એ આવતી કાલે જો બાળકોની પાસેથી સાહિય આફ્રિકાના સારા નાગરિકો બનવાની આવશ્યકતાઓમાં આવે છે તેઓ તરફ નિષ્કાળજ બતાવવા બજાબર છે. નિશાળોમાં જતા મોટા ભાગના બાળકો કોચના મરીબ વગેરે હોય છે અને તેથી આ બાળકોને તેઓની કુમળી વયમાં હાઈલરી તમાસ સ્થાનાંજ નહિ પણ નિશાળોમાં તેઓને સારવારનું કામ શીખવવાની પણ સગવડ હોવી અસાધ્યપદ છે.

દીદી કામ સરકારી મદદ મળતી મોટી નિશાળોને સરકારી નિશાળો બનાવી દેવાની બાબતમાં દમેશાં ધાન હેતી આવેલી છે. કસેરવુડની સરકારી મદદ મળતી શાળામાં ૧૫૦ વિદ્યાર્થીઓ છે, ફેરોમેનરની શાળામાં ૫૦૦ છે, ફર થીકાની શાળા માં ૩૦૦ ઉપર છે, માલવનની શાળામાં ૩૦૦ ઉપર છે. આ તો માત્ર થોડાજ દાખલા આપીએ છીએ. આ શાળાઓના મકાનો કીત સાકારના છે અને કેલકાકમાં દયાના પુરતાં સાધનો પણ નથી. વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષણ આપવામાં આવતાં સ્કોલો આદર્શ અને સ્વચ્છ વાતાવરણવાળાં હોવાં જોઈએ. કેળવણી વિષયક તથાસ કમીશન બાદ જો કે ત્રિવિનિ રહેલેક દરબને સુધરેલી છે છતાં સરકારી મદદ મળતી

શાળાઓની રિશ્તિ ખરાબ છે.

અમારે કહેણું જોઈએ કે આ શાળાઓને જો સરકારી બનાવી દેવામાં આવે તો તેના મકાનો સુધરે, તેમાં વધારે સારી સગવડો થાય અને શિક્ષકો પણ વધારે કામેલ હોઈ શાળાઓનાં દરબને વધે. આથી અમે વિનંતિ કરીએ છીએ કે જે બની શકે તો સધળીજ અને નહિ તો સરકારી મદદ મળતી મોટી શાળાઓને તો સરકારી બનાવીજ દેવી જોઈએ.

દીદીઓના શિક્ષણની બાબતમાં નાટાલ પ્રાંતિક કાઉન્સિલે સરકાર તરફથી મળતી રકમ સ્વિકારનાર અને આપનાર એક એજન્ટ તરીકે પતેલા ઉપરોક્ત વધુ કમજ કરેલું નથી તેના આગલાનીમાંથી એક પેની પણ વધુ વારેલી નથી.

દીદી કામે મરખાતના વર્ષોમાં નાટાલના ખીલવણીમાં મોટા કાળો આપેલો હોવા ઉપરાંત તે પ્રાંતના કસેમાં પણ મોટા કાળો આપેલો છે અને દરજી ચાલુ આપ્યા કરે છે એ જોતાં અમે માનીએ છીએ કે નાટાલ પ્રાંતિક કાઉન્સિલની પોતાની દીદી વસ્તીની સંખ્યાના હેવાની તેની પ્રત્યેની નેતિક ફરજ રહેલી છે.

૧૮૩૦ ની સાલમાં નાટાલ ટેકનીકલ કોલેજના પ્રીન્સિપાલ મી. બી. એમ. નારથથના પ્રસ્થાપકે દરબનમાં એક ઇન્ડિઅન ટેકનીકલ એલ્યુકેશન કમીટીની સ્થાપના ચર્ચા હતી. એ કમીટીની દીદી કામ બધીજ વધુ છે. કમીટીના બીજા અમલદારોમાં મી. એ. કોસ્ટોલર ડિપ્રેન્ડુઅ, મી. પી. આર. પથર આન. સેકેટરી અને મી. ડી. એમ. નામકર આન. ફેનર છે. આ કમીટી મોટી વયના પુરુષો અને સ્ત્રીઓને માટે કન્ટીન્યુએશન ક્લાસો ચલાવે છે અને લુક્રીપોંગ, ટાઇપ રાઈટીંગ, શીટ્ ઇન્ડ, આફ્રિકાન્સ, બીઝનેસ મેથેમ્સ, કીવલુ કામ અને રેસોઇનું કામ શીખવવાના વર્ગો ચલાવે છે. મોટી વયનાને શીખવવાનું કામ પ્રાંતિક કાઉન્સિલનું જોઈ નહોતું છતાં ઉપલી કમીટી તરફથી ચલાવવાનું મદદિદોળના વર્ગોમાં દાખરી આપનારાઓની થી આપીને કાઉન્સિલ આ શિક્ષકોને મદદિદોળ સામ્યમાં ઉત્તેજન આપી શકે છે. કમીટી તરફથી મેતીનું શિક્ષણ આપવાની પણ સગવડ કરવામાં આવેલી છે અને દીદી બેકુલોના લાભાર્થી ૭ બપોખાનાં મોહવવામાં આવ્યા છે. કમીટી દીદીઓને માટે બોલોગીક કેળવણીની સગવડ કરવાનાં પણ પ્રયત્નો રાખે છે. ધુનીયન સરકાર તરફથી તેને પા. ડાખની મદદ મળે છે. કમીટીના આપ્યા કામકામને પારંખી વળવાને એ રકમ પુરતી નથી. દરબન કોન્ટ્રાક્ટર કમીટીને પા. ૧૦ ની મદદ આપે છે.

ફરેઆથક

ફેઆથકનો સવાલ અમારી કાગલુ ખ્યાન ૧૮૯૬ ની સાલથી જોઈ રહ્યો છે. પારામેન્ટરી ફેઆથક અમે ૧૮૯૧ સુધી જોગવવા હતા અને મ્યુનીસિપલ ફેઆથક ૧૮૯૪ સુધી જોગવવા હતા. આજે દરબન મ્યુનીસિપાલિટીમાં થોડાએકસો વોટરો છે પરંતુ પગત જનાં તે પણ ખરી વડે.

પારામેન્ટરી ફેઆથક અમારી પાસેથી એ આધારે છીનવી લેવાયું હતું કે દીદી વોટરો મુદેલીયનેને ઇંજા રહે અને એજ આધારે મ્યુનીસિપલ ફેઆથક પણ છીનવી લેવાયું હતું. અમારી કામને કરવામાં આવેલા અન્યાયનો આના કરતાં વધારે દેખીતા પુરાવો મળીને એકે કળી શકાય તેમ નથી. અમને મજબુત રીતે લાગે છે કે પારામેન્ટરી અને મ્યુનીસિપલ ફેઆથક બીનથી લેવામાં અમારી કામને એક પાળળી

૨૩ જીનવારે લેવામાં આવ્યો છે. પ્રાંતિક કાર્વસીયના સભાઓ પધારવાના સંવાદનો આપ વિચાર કરી રહ્યા છે અને લોહીએ મતાધિકાર આપવાના સવાલને પકડતા નજર મુકી રહ્યા.

લોહીએ સમગ્ર સપાળ મ્યુનીસીપાલિટીઓ અને મોકલ મેડીઓ પ્રાપ્ટીઓ પરાયે છે અને જુના કરબન કહેરમાં નવો દસ સામ પાકિ કરતાં ફેલેજ પધારે કમિટીના પ્રાપ્ટીઓ પરાયે છે. તે સિવાય નવા ઉમેરણેલા લનામાં ગોમને છે તે જુદી. તેઓ કહે અને જુ. બરે જ જુ. મ્યુનીસીપાલિટી અને મોકલ મેડીના કારભારમાં તેઓને, કંઈ પણ અવાજ નથી.

લોહી મેડી પુર પીપેને તેની દેશો એ જુમ પાયા પગની છે એ એટલી વખત સિદ્ધ થઈ ચુકે છે કે તેની હાલમાં અમારે અદિ કિલકાની જરૂર રહેતી નથી.

દેશ સુધરેલી સરકારની પોતાની પસંદની તરફ આપણી વાંચાવી કરજ છે અને આ પ્રજાનંતવાદના જમાનામાં પોતાની પસંદના કાર્વ પણ વગેરે મતાધિકાર પગરો નાખવો એ કાંઈ પણ સરકારને માટે થતાં છે. લોહીએ આ પ્રાંતની ખીલવણીમાં મોટો ફાળો આપેલો છે. તેઓએ આ દેશને પોતાના રક્ષાની વતન બનાવેલો છે અને પોતાની સઘળી પુણ્ય આ દેશમાં ફેલાવી છે, આથી અમે વિનંતિ કરીએ છીએ કે એક વાજળી દેક તરીકે લોહી કામને મતાધિકાર પાછો આપવો નેમએ.

હરિપતાલો

એડિટરન હોસ્પિટલ જે નાકાલ પ્રાંતિક કાર્વસીયના અંકુશ હેઠળ છે તે એક જ ભરેર હરિપતાલ છે કે જેમાં લોહીએ લેવામાં આવે છે. સેન્ટ એન્ડ્રસ હોસ્પિટલ છે કે જે જળ લોહીએ તેજ છે પરંતુ એ હરિપતાલમાં જગ્યા પ્રણીત મર્યાદિત છે અને તેથી તે માત્ર પુરી પાડી રાકતી નથી. જેલમાં નસીંગ હોમ છે કે જેમાં લોહીએ લેવામાં આવે છે પરંતુ તેના ગરીબોની સાલ લઈ શકાતો નથી.

એડિટરન હોસ્પિટલને અમારા લોકો કેટલોક ફરજતે કરવી જુએ છે અને એ કરને માટે લોહી દરદીએ તે હરિપતાલનો લાભ લેતા નથી. અમને લાગે છે કે એ કરને માટે સખળ આધાર છે. કેમકે તેમાં લોહી હાલમાં બતાવતી વાજીક નેમએ તેવી નથી. તેઓને માટેની સમગ્ર પ્રણીત મર્યાદિત છે અને રાહત આપનારી નથી.

મેડર કરબનની લોહી પસંદ આશરે ૧૬,૦૦૦ ની છે. અને પ્રાંતિક કાર્વસીયે પોતાના આબજીઓના સારવારને માટે મોખ્ય સમગ્ર કરવી એ બીલકુલ જરૂરી છે.

લોહી નસો અને ફાલેજને માટે પણ વ્યવસ્થા કરવાની અમે વિનંતિ કરીએ છીએ.

લોહીએ માટે નોકરી

અમારે સુધી મોટી મજુરીની નીતીને લીધે પ્રાંતિક કાર્વસીય તરફથી જતાં કંઈ પણ કામોમાં લોહી મજુરોને રાખવામાં આવ્યા નથી. લોહી મેકારેલી સંખ્યા દબારેલી છે અને આ સવાલ જેટલો મુશ્કેલીમાં મળી છે તેટલો જ લોહીએમાં પણ છે. પ્રાંતિક કામોમાં દર સાલ કમ્પેરે પાકે વપ કરવામાં આવે છે અને પ્રાંતિક કરેમાં અમે

પણ અમારી પુણ્ય અને અમારી કમાવાની રકમિત જુલુસાર મળે આપણા હોઈ અમારા લોકોને પણ નોકરી અપાવી નેમએ એવી અમારી વિનંતિ છે. પ્રાંતિક કામોમાં ને લોહીએને નોકરી આપવામાં આવે તે મેકારેલી ઉદભવેલ સંપત્તિ પણ ખરે નાખુલ થમ જાય.

પરંતલ ટેકસ

પરંતલ ટેકસની સામે વિરોધ ફરોવવા સાથે અમે એટલુ કહેવા છએ છીએ કે તે દર આપવાની રકમિત ધરાવવા હોય તેવી પાસેથી તે વસુલ કરવોજ નેમએ અમારા મળુ લોકોની કમાવાની રકમિત ધણી એટલી છે. કાલસાની આલે, રેલવે અને મોટી, પાંકના કારખાનાઓ અને મ્યુનીસીપાલિટીઓમાં નોકરી કરતા મજુરો માસિક આધખેરાકી સાથે આશરે પાકે ૨-૫-૦ કમાવ છે. અમારે જગ્યાવવાની ઠાગંજ જરૂર રહે છે કે આ લોકોની પાસેથી પરંતલ ટેકસ વસુલ કરવો એ મળુજ આપવી મળ્યા. અમારી કામના ગરીબ વગેરે વિષર મુશ્કેલીના તલિ આવી પડે તેટલા ખાતર અમે સુધવીએ છીએ કે માસિક પા. ૪-૦ ૦ થી એણું કમાના માધુસને પરંતલ ટેકસમાંથી મુકલ કરવો નેમએ.

સાશંક

અમારી રજુઆતોનો ટુંક સાર નીચે આપીએ છીએ:—

- (૧) લોહી છેકરોએને માટે શિક્ષણની વધુ સમવડો આપવી કે જેથી મોટી સંખ્યા કે જેને કાલ શિક્ષણ નથી મળી શકતું તે નિશાળોમાં કાખલ થઈ શકે.
- (૨) પ્રાથમીક શિક્ષણને માટે જાળક દીઠ પાકે ૧૦-૧૦-૦ ની જાગ માધ્યમીક શિક્ષણને માટે જાળક દીઠ પાકે ૨૦-૨૦-૦ ની નાખા મદદ અપાવી નેમએ.
- (૩) નાખા મદદના મળુથી આણુ વગેરેના કાજરીના અડસટા પરથી થવી નેમએ.
- (૪) નિશાળોમાં કાખલ કરવાની વખતે જે જાલે કે થવી નેમએ.
- (૫) નિશાળના છેકરોમાંની શકતરી નપાસને માટે અને વિદ્યાર્થીઓને સારવારનું કામ ગીખવવાને માટે નિશાળો મા સમગ્ર થવી નેમએ.
- (૬) કાલમાં સરકારી મદદ મળતી મોટી શાળાઓને સરકારી બનાવી દેવી અને જેકેમે સખળ સરકારી મદદ મળતી શાળાઓને સરકારી બનાવી દેવી નેમએ.
- (૭) પ્રાંતિક કાર્વસીયે પોતાની આમદાનીમાંથી અધુકે રકમ લોહી જાળકોનાં શિક્ષણને માટે કાઢવી નેમએ.
- (૮) મલકિલોગ શાખવાનારા વગેરે નવાવતી લોહી શિક્ષિકાઓની શી ભરવી નેમએ.
- (૯) લોહીએને મતાધિકાર પાછો આપી દેવો નેમએ.
- (૧૦) લોહીએને માટે પ્રાંતીનાલોની વધુ સમવડો કરવી નેમએ અને લોહી નસો અને ફાલેજની નાલીએને માટે સમગ્ર કરવી નેમએ.
- (૧૧) પ્રાંતિક કામોમાં લોહીએને મળુની આપવી નેમએ.
- (૧૨) માસિક પાકે ૮ થી એણું કમાનારા લોહીએને જાંતલ ટેકસમાંથી મુકલ કરવા નેમએ.

દાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ કમીશન

લૅંડ સરકારના એજન્ટની બુખાની

(મતાકથી ચાલુ)

દાંદી વેપારી હરીફ નથી

(૧) વણી વેળાએ નાનું કહેવાય છે કે દાંદી પોતાની સંખ્યાને લીધે અને વેપારી દરિદ્ર તરીકે બેવડા જ. કમી-સમયે પાન એ દુષ્કરિય તરફ ખેંચવામાં આવે છે કે દાંસ-વાસની દાંદી વસ્તી આખીનો એક નજરે, એટલે કે માત્ર એક જ દેશ છે અને છુદ્ડ જિલ્લાનીસખાઓમાં ચીતાઓ સહીયા એશીયાટીકની વસ્તી ૧૯૨૧ માં ૩૨૮ ૬૨૫૮ ની હતી. લાંબે કમીશન ૧૯૨૧ માં ૨૫૪૮ જણાવ્યું હતું કે દાંદીઓ નાંસવાલની મુદ્રાપીયન વસ્તીને કદી પણ દાંદી કદ કદે એ માનવા જેવું નથી. વળી એ પણ અસહ્ય એ કે જે વસ્તી મુદ્રાપીયન વસ્તીની પણ કદા કરતાં પણ એટલી છે, જેને દાંદીસ્તાનથી પોતાની વસ્તીને વધારવાના કાર્ક પણ સાધતાં નથી તે મુદ્રાપીયન વેપારીઓને વેપારમાં મંજૂરિ બેવડા થઈ પડે. નેદાનીસખાઓ જેવા મુદ્રાપીયનની મુખ્ય વસ્તીવાળા શહેરમાં દાંદી વેપારીની સંખ્યા પ્રમાણમાં પહોંચ નહીં છે. સામાન્ય રીતે જિલ્લાઓમાં આવતી બાજબ એ છે કે મુદ્રાપીયન કે દાંદી વેપારીનામાં મોટામાં મોટી દરિદ્રાદ કરનાર પછી અનેક જગ્યાએ છે કે જે આસરી, કેન્સી યુદ્ધ અને સોફ્ટ યુદ્ધ એકમા આજી આવે વેચે છે કે જેની સાથે દાંદી વેપારીને પણ હરીફાઈ કરતી મુદ્રાપીયન થઈ છે. દાંદી વેપારી એક જરૂરીયાત પુરી પાડે છે એ વસ્તીના પ્રકાર કરવામાં નથી આવ્યો. પરંતુ તે દરિદ્રાદ કરે છે એ રજુ દબા સિદ્ધ કરવાની રહી છે.

વળી હું ઉમેરું રાખું છું કે કમીશન એ પણ પછાત સતત પોતાના ખાતમાં રાખશે કે દાંસવાલમાં દાંદીને પાસેન્ટ કે મ્યુનિસિપાલિટીમાં મતાધિકાર નથી. ત્યારે તેના વિદેશીન બન્યા છે. સત્તાધિકાર વગરની કેમને કેમીતી રીતે વધારેમાં વધારે રક્ષણ મળવ જોઈએ.

(૨) ઉપલા પારિમાકેમાં મુખ્યત્વે કરીને એકમીશન માટે બાલામણ કરવાના કતાઓ ૧૨૨ી જણાવવામાં આવ્યું છે. દહે અમુક વ્યક્તિઓ જે પોતાના અમુક બોગવટોને અંગે અથવા કોઈ પણ અન્ય કારણને લીધે એકમીશન મંગલા કતાની ભદાર રહેશે તેમના સવાલને વિશેષ હું પેટલુંક કરેલા છું. માટે જણાવવું જોઈએ કે એક પ્રતિ બંધિત કાયદો, તે તેના અમલ ઉદારતાથી નહિ કરવામાં આવે તે, તેની સમિતિ વિરોધથી અને તેને ઉડાવવાના નિયમથી, તેના તેજ મકાને થઈ પડે આથી તેના અમલનો ફેટ કતાઓ એકમીશન કરી બાંધિતઓના સમુદાયની મુશીબતો પડાવા ઉપરાંત ૧૯૨૧ થયેલા કતા કોની બદલે દહેલી બાંધિતઓની મુશીબતો પણ પડવાી કરવાનો હોયો જોઈએ, નેદાનીસખાઓની એમ્પર એક કમીસે સુચવ્યું છે કે ગેરકાયદે બોગવટો કરતા સખા:

સખાઓએ કમીશન તરફથી હાજવામાં આવે તેવી અમુક નાવીબની પહેલાં પોતાનો બોગવટો કાયદેસર કરવા લેશે. નેદાએ, તેમજ વેરણુપર નેદાનીસખાઓની સીદી કારિગરી પણ મહાગણ કરેલી છે. ન્યાં ૧૯૨૧ દાંદી એકમીશન નહિ મંગલા કતામાં વેપાર કરતો હોય ત્યાં તે પ્રચલિત વેપારીને પોતાનો વેપાર આજી રાખવા દેશે. નેદાએ, એટલી કરતે કે, તે તા ૧લી મે ૧૯૩૦ ની પહેલાંથી ત્યાં હોય, પરંતુ તેને ત્યાં વસવાટ કરવા દેશે નહિ નેદાએ. આવી મુખ્યત્વેને કમીશનની તપાસ મુખીની સાથે મળતી નવજ મણી સકાય પરંતુ તે મર્ક છે તે પછીકતને હું વણી અમલ આપું છું. કમીશનનું આ બાબતમાં ખાસ ખ્યાન તેની તપાસ મુખીના પારિમાકે (૨) (બી) માં વિરોધમાં આવ્યું છે અને તે ખ્યાન માં લખતે હું નીચેની સજ્જના કરવા છું. ૧૯.

પ્રાકલેષક લેન્ડપર વાળા દાંદીઓ છે કે જેઓએ વેપારને માટે પોતાના મકાને ૧૯૨૬ના કાયદાના રક્ષણ વિના ખુલાં મુક્યા છે. ખૂં જેમાં તેઓના બોગવટો ગેરકાયદે દશે પરંતુ મારા જણવા પ્રમાણે ૧૯૩૨ નો ૩૫ મો કાયદો પ્રસાર થયા અગત્યે ગોરડે કોની કસમો તેઓની સામે સજ્જતાથી ઉપધીગ કમીસે હોય તેવા મળાજ થોડા બહાર બાજેજ એક પણ દાખલો મળી આવશે. ઘણાએ કાયદાની કસમ કે (બી) ની રૂએ કેમીસે તેઓને પોતાના નાકના મકાનેમાં એપ્રિલ ૧૯૩૩ થી રક્ષણ મેળવી લીધું છે. તેઓને પોતાના મકાને ખાલી કરી જવાની ફરજ પાડવાથી મોટી મુશીબતો વેલો પકડી બેઠાજ નહિ પણ જેઓએ ૧૯૩૫ સુધીમાં આજી મેળવેલું છે તેઓ પણ પોતાના ખાસ મકાનેને એકમીશન મળશે કે નહિ તે જણાવવાની રાદ નિષ્ઠ રહ્યા છે. આથી ૧૯૩૫ સુધીની અપાવેલી મુદત એક વેપારીને પોતાનો વેપાર સંભવી લેવાને માટે જરૂર પૂરતી નથી. અને વળી આ મંદીના વખતમાં જે તેનાથી લેવા પણ સકાય તે તેની મુદ્રાપીય કમિત મળવાની કાય પણ વેપારીથી આજી રાખી નહિ સકાય. મારી સજ્જના છે કે મોટામાં મોટી તા. ૧લી મે ૧૯૩૦ મુદ્દર થતાં લાંબા અને તે વખતે તે મકાનેને એશીયાટીક બોગવટો કરવા હોય તેઓને ગોરડે કોની કસમોથી મુકત કરવા જોઈએ. આ મુખ્યત્વે સંખ્યામાં જણાવવું નેદાએ કે આમાં મકાનેના એકમીશન કતાની મુદ્રાપીયનોની મુખ્યત્વે કાર્ક પણ પડાશે થતાં નથી. માત્ર એશીયાટીકને જે તેઓ તે મકાનેમાં બોગવટો કરવા પ્રચલિત હોય તે તેમને કાયદેસર તેમ કરવાની છૂટ મળે છે.

૩. આમાં દાંદી અને મુનિયન તરફથી વચ્ચે સારી કાગળી અને સદકારનું પાતાપરજી આજવાના ૧૯૨૫ અને ૧૯૩૨ ના મળેલી પાંદડેઓના નાજી કરતા તે તરફ કમીશનનું ખ્યાન જોવા છું. દાંદી સરકાર પો તેના સાકિષ આદિક માં એજન્ટ અને સરકારી નાજેજ નહિ પણ મુનિ-યનમાં વસ્તી દાંદી માત્ર અને સાકિષ આદિકના વસ્તીના અન્ય વગેરે વચ્ચે પણ એકરજાની બંધના કેપલ કરવા અને આજી રાખવાને પ્રચલ કરતાં આવેલાં છે અને કરતાં રહેશે, તે સાથે એ વસ્તી નાજુક નહિજ થઈ શકે કે જત્તા જે કાયદા, નામે, ૧૯૩૦ નો એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ

તેમજ ૧૯૩૨ નો વાયસરોયીસ (કન્ટ્રોલ) એ નિર્ણય કરે ૧૯૩૨ માં અમલમાં મુકાયે એ તેણે ટ્રાંસવાલના લોકોમાંના કદેર વગેરેમાં નિરાશાની લાગણી દેખાવેલી છે. આથી હું ભારપૂર્વક વિનવવા પ્રયત્ન છું કે કુનીયનના સંપત્તિ કાવદા-ઓનો અમલ હોંદી કાઢ, જેને દેશના રાજનૈતિકમાં અખરક છે તેવો ૧ જ્ઞાનિત કારભારમાંથી મુદ્દાએ અપાજ નથી, અને તે આથી વસ્તીના જુગલ મામ છે નહીં સામજીકીમાં અત્યંત કાળજી કરીને સલાવવામાં નહિ આવે તો મારું કામ પૂરુંજ મુશ્કેલ થઈ જશે. હું અંતઃકરણથી આજ્ઞા રાખું છું કે કમીશન પેતાની બહામણમાં કમી સામાન્ય સૂચના-ઓને ધ્યાનમાં રાખી અને સારી આક્રિયાની વસ્તીના કદેર વગેરે તેમજ લાગતી વળતરી અને સરકારીને અવસ-પરક સામ કાય તેવી રીતે બહોળી દ્રષ્ટિ, ઉદારતા અને હિમસેલથી તેને ધ્યાન રહે. (સંપૂર્ણ)

કાસોનીયલ બોર્ડ એન્ડ સેટલસ ઇન્ડિઅન એસોસિએશન

વેફલમર્થ લાખા

કાસોનીયલ બોર્ડ અને સેટલસ કમીટીના મીટીંગ તા. ૨૮ અક્ટોબર ૧૯૩૨ ના જનીવારે મધ્યારે વેફલમર્થમાં શ્રી. મિયામલાલ મદોર હોડમાં મળી હતી. શ્રી. રાખવજી કપનાથે પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું.

કરબતી મેસર્સ એ. કાસ્ટોરો, મણીલાલ ગાંધી, શ્રી. આર. પયર, એલ. એલ. ઓમ, આજમ કાકિજી અને કી. એસ. મેટી દાખલ થયા હતા.

શ્રી. કાસ્ટોરોએ અગ્રેજમાં, શ્રી. એલ. એલ. સર્જિ હોફ-સ્તાનીમાં અને શ્રી. કી. એલ. મેટીએ તામીલમાં એસો-સીએશનના હેતુઓ સમજાવ્યા. આદ મેસર્સ કુનીલાલ પ્રધરોની પેડીના શ્રી. મળલાલ રાખવજીની રૂપાંતરણ એસોસીએશનની વેફલમર્થ એક સામા સ્થાપનાનું નકકી થયું અને નીચેના કાર્કનાઓની મુદ્દાથી યમ હતી:—પ્રમુખ: શ્રી. વી. રાખવજી, કપમ્પ્રમુખો: મેસર્સ જુડા છવા, આજુ તાલેવંતસોદ, મનજી રામજી, છ. એમ. મેતર. શ્રી. મુનસંગી, રાખવજી કપનાથ, રવીકુમ્હાર તાલેવંતસોમ, પંજવનમ, એસ. એમ. ઇસ્માઇલ, રમુનંદન આંધી સાવ; વન. સેક્રેટરીઓ: મેસર્સ એમ. બી. સુખન અને શ્રી. નાથલાલ રાખવજી; ટ્રેઝરર: મેસર્સ પ્રદાદ રમુનંદન અને એલ. રાખવજી; કમીટી: મેસર્સ લાલબીદારી, એમ. રામજીલાલ, આર. સુખવ, આર. જગમ, નાઈકીર, રામનારાયણ, છ. રાખવજી, એલ. માધુસીંગ.

આદ પ્રમુખને આભાર માની મીટીંગ ખરખારત થઈ હતી. અને કરબતી આવેલા પ્રદરો મેસર્સ કુનીલાલ પ્રધરોને ત્યાં આ માણી લખ વિદાય થયા હતા.

કાપાનું લવાજમ અગાઉથી લેવાનો નીયમ છે તે બાદકાએ ધ્યાનમાં રાખવું અને મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. એથી બાદકાને એ પેનીના ખર્ચ થશે અને અમલ ઉલ્લાખીએ નીકળવાનો ખર્ચ અને વખત ખચશે.

મેનર, ઇન્ડિઅન એપ્રિલિયન

ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ

સમાજના સેક્રેટરી જમી બખાવે છે:—

કેમકી સમાજની જાહેર મળ તા. ૨૯-૧૦-૩૩ ના રોજ પાટીદાર હોલમાં થી. રજીસ્ટ્રારના વકાલતના પ્રસુખયજી નીચે મળી હતી.

કરબાતમાં મદાન દેખાવત સ્વર્ગસ્થ પીડમળાઈ કવેર-લાઈ પટેલના મૌલવનક મરજીથી દેશને અને તેમના રોહી ઓને જલેથી મહાન ખોટ માટે હીંદુઓની પ્રકાશ કરનારો કાવ પાસ કરવાના આવ્યો હતો.

સમાજે ખરીદલી શ્રીપટ્ટીના સંપત્તિમાં મીનીસ્ટર આદ સેન અને બેટાનીસખર મુનીસીપલ કાઉન્સિલ સાથે જલેલો પત્ર બદલાવ અને કાઉન્સિલને મળેલા કેપ્ટુરેશન વિષેની વિગત અને તેઓ તરફથી સમાજને શ્રીપટ્ટી ખરીદવાની આપવામાં આવેલી મંજૂરી વિષેની રજુઆત મંત્રી તરફથી સળ સળા કરવામાં આવી હતી.

સમાજે ખરીદલી શ્રીપટ્ટી ઉપર અમુક કામ ઉપરના કોરેજ અને ફકાન આવક માટે રહેવા કમ બીજા કામ ઉપરના કોરેજે દોહી નાખી સમાજની ચોખના મુજબ મદોર, મીટીંગ હોલ, લાવગેરી, રજુક, કબજ અને મેટ દાવિસ બાંધવા માટે શ્રી. કાનમેક પસે તેમજ કાવેલા પતાનની રજુઆત કરવામાં આવી હતી. અને ચોખના મુજબ મહાન આપવાનું કામ મોડા સમયમાં કર કરવામાં આવશે એમ જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું.

પીકડીંગ કમીટી તરફથી આવે મુધી કરેલા કામકાજને બકાલી આપનારો કાવ પાસ કરવામાં આવ્યો હતો.

એલ્ટ બનરથ કુંવર સર મદારાજ સર્જિ માર્ગી બેઠમવા હોવા ત્યાં કાઉન્સિલને મળેલા સમાજના કેપ્ટુરેશન સાથે શ્રી. બેઠમેને સાથે આવીને અને મીનીસ્ટર આદ સેનને સમાજને કસ રજુ કરવામાં કરેલી મદદ માટે આભાર પ્રકાશ કરવા માં આવ્યો હતો.

સમાજ તરફથી સમજાવતી સંસ્થાના સ્વામી અપનાઈને બોલાવવા માટે હમીએશન ખાતાએ ક મહીના માટે આપેલી રજા, અને એ સંસ્થા ઉપર સ્વામીજીને બોલાવવાના ખર્ચ માટે મોકલેલો પ્રકટ અને એ સંસ્થા તરફથી સ્વામીજી નવેમ્બરની ૧૫ તારીખે દોહતાતથી સાર્વિ આક્રિયા આવવા માટે નીકળશે એવા મળેલા જવાબની રજુઆત કરવામાં આવી હતી.

બહેર વિગતી

સમાજે ખરીદલી શ્રીપટ્ટીના પેસા બદલાવા હોવાથી અને ચોખના મુજબ મહાન બાંધવાનું કામ માફ હુંક અમલમાંજ રાજ થવાનું હોવાથી કાન્ટ્રાક્ટરને ખજ પેસા આપવા પડશે એથી સમાજના ફકમ પેસા મુકવા છે તે ફરક હીંદુ બા.ને જેના બને તેમ જલેલી પેસા આપવાની અને જેઓએ જલુ સુધી ફંકના લીસ્ટમાં નામ નથી નોંધાવ્યા તેઓને નામ નોંધાવવાની વિનંતી કરવામાં આવે છે.

જાપાનનો વેપારો દ્વિવિજય

(લેખક: 'પ્રસ્થાન' માં હંગરેલી વરમશી સંપદ)

(અનધિકૃત માધ્યમ)

૧૫ જાપાનીઝ વસ્તુઓનાં સ્તરપાત્ર

દોહમાં ખનાવેલી કામ પથ્રુ વસ્તુ જાપાનીઝ વસ્તુના કુશળતા સસ્તાપણમાં દરીદ્રાઈ કરી શકતી નથી. પચાસ વરસ ચર્ચા વેપાર કરનાર દોહીઓનું કહેવું છે કે જાપાનું સસ્તાપણ જામણી કારકર્તીમાં ક્યારે પણ જોવામાં આવ્યું નહોતું. કાપડ, રમકડાં, આધારીકરો, પસંજો રેસમ, જંજીરકા મોભા અને જાતજાતની રેસનરી પાણીનાં બાવે જાપાન જેવો છે. એક પાછની એક પેન્સીલ, એક પાછની દસ કિગારેટો; દોહ જે જાપાનનો એક મંજીરકા, એકથી સવા જાને વાર વિચેલું કાપડ! વીસ રૂપિયામાં બાઈસીકલ. એવી એવી અનેક વસ્તુઓ નજીવી કીમતે જાપાન દેશી રાજ્યોમાં જેવો છે. જાપાની જીવન પુરોષીયનો પોતાના દેશની વસ્તુઓ દરીદ્રાઈમાં વેચવામાં કાવતા નથી. કેમકે પથ્રુ નિકાસ કરનાર દેશ જાપાને સસ્તો બાવે વસ્તુઓ વેચવા તેવાર નથી. રંગ, વારનિસ, કામજ વગેરે સર્વે વસ્તુઓ જાપાન ખનાવે છે, એટલુંજ નહિ પરંતુ મશિનમતો, વિમાનો અને હાઈવેઓ પણ જાપાન ખનાવી પીળાં રાજ્યોને દિદ્રાઈતે પુરાં પાડવા તેવાર થયું છે. મુંબઈની મિલોવાળા કપાસ મુંબઈમાં જાકાપાંચ જાને રતલ છે, જાને સાકાપાંચ જાના તે ઉપર ખર્ચો જાવે છે. એ કાપડ અગિયાર જાને રતલ મુંબઈની મિલોને પરવડે છે; ત્યારે જાપાન પાંચ જાને રતલ કાપડ સી. જાપા, એજ. જાપાવા તેવાર છે। જાપા દરીદ્રાઈમાં મુંબઈની કાકા પથ્રુ મિલ કેમ ઉભા રહી રહે? જાવ કાપડને તુકજાન પથ્રુ કેટલું વેઈ? જાપા જામદાવાદ અને મુંબઈનો મિલઉદ્યોગ પાચમાજી થવાની અણી ઉપર છે. માલિકજી પોલીટની મોટી મિલ પાંચતા રા. કચોડ રૂપિયા ખર્ચ થયેલ. એજ મિલ સિલામમાં પંદર લાખ રૂપિય જેવી નાની રકમે વેચાઈ ગય. મુંબઈનો મિલઉદ્યોગ અદુજા ખરીક હાલતમાં આવ્યો છે. અમદાવાદની મિલો પણ અધ સર્તી જા. હજારો મિલમજુરોની રોજી મંદ છે. દોહનો મોટો મિલ-ઉદ્યોગ જાપાનની તીવ દરીદ્રાઈને લીધે એકદમ નાશની અણી ઉપર જાપા પહોંચ્યો છે.

૧૬ જાપાનના ખીજા વિભાજોમાં જાપાનની દરીદ્રાઈ

કરલાક પુરોષીયન દેશો સિવાય જાપાને જાકા વસ્તુઓ જાતના ખીજા પથ્રુ દેશોમાં પણ મોકલવા માંડી છે. પોતાના રિવાજ કુળજા જાપાને દરેક દેશનાં જાકારોની જાકારી-પાતોની વસ્તુઓનો ખારીક અભ્યાસ કરી તેવી વસ્તુઓ ખનાવ્યા છે. તે દેશ સાથે પોતાને પસંદગી મળે તેવી સંધિ કરી, પોતાનું કુટિયામજી નખલું પાડી, જાપાને તે દેશનાં જાજાને ઉપર વિજય મેળવ્યો છે. ખીજા પુરોષીય એકદ્યોગીક દેશોની દરીદ્રાઈ મેળા પાડી છે, અને તે દેશોમાં પોતાનો માથ મેકલી લાંબા નવા વિકસતા ઉદ્યોગોને નખળા ખનવ્યા છે. જાપાનની દરીદ્રાઈ અવરજાવાળી, સાકેરીય ધોરણ ઉપર રચાયેલી અને સખ્ત નિમજનવાળી છે. દરેક વસ્તુનો તે અમમમેતીયા વિચાર કરે છે. રશિયાની પાંચ વરસની મેળના કરતાં પણ

તે વધારે ડામંદર છે. રશિયાનો જોદ્યોગીક વિકાસ જાત માં જાવે દબદબા અને જાદેરાતથી પ્રકાશમાં આવ્યો; જાપારે જાતને જાતમાંના કોઈને જાપાર પથ્રુ ન પડે તેવી રીતે કહે મગજો અને વધારે મોટી અવરજાવાળી રશિયાથી પણ મોટા જોદ્યોગીક વિચાર કરી ખનાવ્યો.

૧૭ જાપાન અને જીવન વચ્ચે કાપડની નિકાસની સરખામણી

જીવન કાપડના વેપારમાં ચક્રવર્તિપદ જરવે છે. એના એ ઉદ્યોગમાં ધણી ખર્ચ, જાતમજામ અને લાંબા કિશ્ત પથ્રી એ પડવી જાને મળી છે. ધણા દેશોની દરીદ્રાઈ ખીટને તોડીને સ્વાધિકાર મેળવ્યો છે. જે દેશાવરના એ ઉદ્યોગની પ્રગતિ માટે દોહના કાપડના પ્રાચીન ઉદ્યોગોને મુંજળાવવામાં આવ્યો હોય એવી માન્યતા મજાની છે. એ ઉદ્યોગના માનીતા ઉદ્યોગ ઉપર જાપાને જાવે તરાપ મારી તેની દરીદ્રાઈની રેમમાં આવળા તીકળા જવાની વધી પેદા કરી છે. જા રજા જાને પ્રગતિ અને રકર ના કાપડની નિકાસના અંકકા:—

૧૯૩૨ ની કાપડની નિકાસ

કયાદલમાં નિકાસ કરનાર દેશો	જાપાનની નિકાસ	જીવનની નિકાસ
નિકાસ થયેલ	૨૦૦૦ વાઈ	૬૦૦૦ વાઈ
ચીન	૨૪૨,૭૩૬	૭૨૫૭૭
પ્રીટીશ દ્વિપ	૧૪૩,૫૬૮	૬૮,૨૮૫
દોઅકોંગ	૨૭૪૦૮	૫૨૫૧૬
સિયામ	૨૮૩૭૭	૬૪૫૬
ફિલિપાઇન	૨૧૪૦૬	૫૭૮૪
દબ અને જી. ઉરટાઇનીઝ	૪૫૨,૧૨૩	૧૩૩૬૩
રટ્ટેટસ	૮૨૨૮૫	૭૭૩૪૭
કંજીપત	૧૮૫૫૦૩	૮૧૮૧૩
આફ્રિકા	૨૭૬,૧૭૧	૩૩૫,૪૮૪
બાલ્કન સ્ટેટ	૮૨૨૧૫	૫૭૪૩૭
દરિયા અમેરીકા	૨૭૪૪૫	૨૦૪૧૫૧
અરબસ્તાન અને ઈરાન	૬૧૩૭૬	૨૮૮૩૫
બીજા દેશો	૨૨૪૭૮	૪૮૫૬૬૬

કલ ૨૭૩૨૭૭૦ લાખ વાઈ ૨૪૮૮૧૫ લાખ વાઈ
૧૭૩૭ ના અંકકા પ્રગટ થયે છે. જાવે જાપાનનાં સત્તાનો મોટો અમમજા તીકળા મળાનું જાજારો. (અંકકા)

રજકાથ

“જાપાનેને ધન કાપાને અને સંમદકરવાનો અધિકાર છે અને તેમ કરતાં તેમને કાકા રાજી કહે નહિ. પણ ધનવાનો એ ધન પ્રગટ માટે કામ છે અને પ્રગટ માટે તેમજી તે વાપરજી જોઈએ.”—અ. માધા.

× × × ×

“રિવાજ માટે વિચા, મદને માટે ધન, પારકાને પીડવાને માટે શક્તિ—જા દુહના સજીવ છે. સાપુરવાના સજીવ એવી જીવતા છે અને તે જાતને માટે વિચા, જાનને માટે ધન અને રજીવને માટે શક્તિ એ છે.”

× × × ×

“જાપાનું જા સત્તાની ઉપર નિર્ભર છે, તમારા વેપારમાં જાવે તમે મને તેજી વર્તન અજાવતા રી પરંતુ કાપડના કિલના

ઝાંખામાં સત્તમેના માર્ગ કદી નહીં હોય. જેતરવાળા પ્રમુખ હરવામાં તમારો પોતાનો નામ કરશે. સા. જા. ના નીંદીઓને મદદના માંધીજીએ પાડેલા એક સંદેશપરથી.

“આપણે એક સાદી વસ્તુ દંતુ શીખવાની છે કે આપણે પોતાનું રક્ષણ કરવામાં આપણે સત્તાનો બીજાકુલ કુપયોગ કરી શકતા નથી. ન્યાં સુધી તેજ સત્તાનો કુપયોગ બીજાઓનું રક્ષણ કરવામાં પણ ન કરીએ.”

વિવિધ સમાચાર

મરકા લંડનના હિંદીઓનો શોક—મરકા લંડનની યીટીક પ્રતિબંધન યુનીયનની મીટીંગ તા. ૨૭ મી આકરોબરના રોજ રાત્રે ૬ વાગે ૨૬ એકઠીન રફીટપર આવેલા દોઢ સોસામટી હોલમાં સ્વર્ગસ્થ પીટલબાઇ પટેલના અવસાનને મારે શોક પ્રદર્શિત કરવા મળી હતી. મી. ડી. બી. પરબએ પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું. તેમણે આપણ કરતાં સ્વર્ગસ્થ પીટલબાઇની દેહ પ્રત્યેના નિત્યાર્થ સેવાઓની દારીફ કરી હતી. પ્રેસમાં આર. એસ. હેરી, આઇ. એ. ટીમ્મી, એલ. ચોપર, ડી. ઇવન અને પી. બેનવાને પણ સમયનુસાર આપણો ઉપોક્તો બાક દિલસોજીનો હાથ સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો.

યુનનહેજા હિંદુ મંડળ—તા. ૧૬-૧૦-૩૩ ના દિને દિલ્હીનો મંડળીક નહેવાર ઉજવવા મંડળના હોલમાં સાંજ ૫ મી. ડી. આર. પટેલના પ્રમુખપદા નીચે મેળાવડો થયો હતો. જીએ દિલ્હી નુતન વર્ષનો મેળાવડો થયો હતો જેમાં આપણો તેમજ બેરોએ દાખરી આપી હતી. હવનાદિ રીવાઝો લગાવાદ શી. જલસરા, શી. મજબૂર રિજેરે તરફથી પ્રસંગાનુસાર આપણો થયાં હતાં. અને સૌને નવું વર્ષ સુખશ્ચ નીવડે એવી પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી. શી. બીઆબાઇ કાસ તથા શી. મજબૂર તરફથી દુધ પાર્કિંગો આપવામાં આવી હતી. હરિજન પ્રજાસિને અને મદદના માંધીજી ઉપર પા. ૧૦ મંડળ તરફથી મોકલવાનું હાવાયું હતું.

શોક સેવા—તા. ૨૪-૧૦-૩૩ ના રોજ યુનનહેજા હિંદુ મંડળની મીટીંગ સ્વ. પીટલબાઇ પટેલના જીવવા આવે થયેલા અવસાન મારે ખેડ દેવાવવા મળી હતી. નીચે પ્રમાણે હાથ સર્વેએ ઉભા થઇ પસાર કર્યો હતો:—“યુનનહેજા હિંદુ મંડળની આ ખાસ મીટીંગ દેહકાકા શી. પીટલબાઇ પટેલના સ્વર્ગવાસ થવાથી શોક પ્રદર્શિત કરે છે અને પરમાત્માને પ્રાર્થે છે કે પ્રભુ! સ્વર્ગસ્થના આત્માને અખંડ કાલિ આપો, અને સ્વર્ગસ્થના આત્માને અને દેશને એમના અત્યાનંદ પ્રત્યુથી જાની પટેલની અલ્લ સહન કરવાની કાલિ આપો.” મંડળ તરફથી સરદાર વલ્લભભાઇપર દિલસોજીનો દેખા કરવામાં આવ્યો હતો.

“પોતાની જાતીને લજવનારો”—નામસ્તદમમાં એક મેટીવ સ્ત્રીની સાથે જનરક્ષતીથી સંબંધ કરવાના આશય મારે જીલ્લા નામના ગ્રામને ૭ મંદિનાની કેદની સજા હરમાપતાં મેજસ્ટ્રેટ દોષ કરી કે તે આ દેહની ગેરી જાતીને લજવનારો છે. મેટીવે જો ગેરી સ્ત્રીની ઉપર એવું કૃત્ય કર્યું હોત તો તે જામેજ જીવતો રહેતો પોતા.

અમેરીકામાં હેવાનીયત હજી ચાલુ છે—અમેરીકાના ગેરીબેન્ડ કહેરના એક પ્રજામાં પુણ્ય સ્ત્રીએ અને જાકરોએ મળી ૧૦૦૦૦ રાણું પોલીસોની સાથા થઇ દેખાવાને નેડી જઈર હાખસ થઇ એક જ દ ગેરી સ્ત્રીની ઉપર હુમલો કરવા

માટે નાસીરવાલ હેલા એક મેટીવને લીજ કરવાના ધરાદ. મી. હાપી મળું હતું. મેટીવના કપડાં ઉતરી નાખી તેના મળા માં હેરફેર માંધી તેને મેટરની પાછળ બાંધી રસ્તાએ વચ્ચે થસડવામાં આવ્યો અને તેના જામેજી તે મરી ગયેલે દેખાતો હોવા છતાં તેનું શરીર જાલના ધરતી પાસેના એક ઝાડ સાથે લટકવવામાં આવ્યું હતું. તે પછી શરીરના ટુકડા કરી પેટ્રોલમાં બેળાને જાહેર જોડમાં જળવામાં આવ્યું હતું. હેરફેરના ટુકડા કરી માટીપીરી તરીકે વર્જ્યવામાં આવ્યાં હતા. એક જાકરોએ મેટીવનો કાન કાપી લીધો હતો—(૨૨૨).

મજબૂત નવો કમીશનર—સર મામલસ જેમ્સન જે સીનમાં ૧૯૨૧ ની સાલથી બ્રીટીશ પ્રધાન છે તેને મજબૂત અને સુધાનના વડા કમીશનર નીમવામાં આવ્યા છે.

હિંદુસ્તાનના તાલ સમાચાર

—અમદાવાદની મ્યુનીસીપલિટી તરફથી લંના જુના અને જાણીતા શ્રીમંત મીલમલક અને હાનેશર મરકુમ સર મીનુ-બાઇનું આપણું મદદના માંધીજીના હસ્તે પુણ્ય મુકાયું છે. —કહેવાય છે કે બાદનવાર (પાર ૨૦૨) નજીક પાણી સાથે જીવેના વરસાદ પડ્યો હતો. જીવે તથાસતા તેમાંની એક માંધી શા. ૫૦ ની કોમતવું એક મોટી નીકળ્યું હતું. બાદનવારને મોતીનો વરસાદ મુખારક અને પાણીનો વરસાદ મળે તો બસ છે તેની પણ જાણે તો જાણ છે.

—અમદાવાદની મ્યુનીસીપલિટીએ માંધીજીના આપણના પુત્ર-કાલને મારે જાણવા આરંભેલા મહાન કે જેના પાપો માંધીજીના હસ્તે શેપાયો હતો તેનું નામ “માંધી જ્ઞાન મંદીર” રાખવા સાથે માંધીજીને વિરોધ દર્શાવી તે માન સરદાર વલ્લભભાઇને આપણ સુચવ્યું છે.

—એમાં આજ સાલમાં એક દિવસ કલ્પ સ્થાપવામાં જતી છે.

—મુજબમાં ‘દામસ્ત’ એક મંદિઆ ના કેશીપર મજીલ બી. પાલકરની શા. આજીસ હબરના કહેવાતો મોટોએ કરી વિશ્વાસવાત કરવાના સંબંધમાં છુપી પોલીસે ધરપકડ કરી હતી.

—સીમસમાં વડી ધારાસભાના એક સભ્ય શી. બી. એન. મીન રાને’ કરતા હલન-તેવંસા અત્યાનંદ મરજી થયા છે.

—વડી ધારા સભાના મેજેસ્ટ્રી તરીકે મીયા મદમક રશીની કામગીરી નીમણુંક થઇ છે.

—જાકરોની યુનિવર્સિટી સેનેટ કમિટી બેકવર તરીકે ડા. આર. પી. પ્રાંજપેની નીમણુંક કરી છે.

—અમરેર ખાતે મળનારી હિંદુ મહાસભાની આવતી બેઠકના પ્રમુખ તરીકે વડી ધારા સભાના સભ્ય બાઈ પરમાનંદને ચુંટી કાઢવામાં આવ્યા છે.

—મુજબમાં શી. બરજેશ્વર બાઈયાને મદદના માંધીજીને જાણવું હતું કે ન્યાં સુધી પાલકીએ પોતાની પુરાણી સાદા, આમલો થરકોએ અને પુરું સ્વચ્છ અળવસે અને પોતાની પુરાણી રહેઠાણી કામને રાખસે ત્યાં સુધી તેઓ હોલમાં સ્થાય સમાન છે. જેવા તેઓ આ સહયોગ તબતા જશે કે નાકોના બચ તેઓ સામે ખેડો રહેશે.

—અખીજ બારત મુસ્લીમ લીગની એક દિવસી ખાતે નવેમ્બર તા. ૨૫ અને ૨૬ મીએ શી. હીદામત કુસેનના પ્રમુખપદ નીચે મળશે.

—દાકાન એક મુસલમાને મદદવારની દસ્ત લીખીત પ્રત શા. ૧૨૫ ની કોમતે વેચાતી લીધી છે. તેમાં ૧૮ પર્વો છે અને તેના ઉપર બાકાનાં પુકા છે.

મોક્ષાળની મોજ	૮
રમીલી પેટી	૮
પુરનામ	૭

૧૬ પુસ્તકનું નામ આ સેક્ટની કીમત રૂ. ૬

નવ ગ્રંથનાં રમકડાં (૨)

રાજાસામની ગળા પાતો	૧૧
જાલ	૧ ૦
નિરખાવો બાંધ	૧ ૦
નિમળ	૧ ૦
કોઈને અને કુધિયર	૬
માળાવદાર (૧)	૧ ૬
માળાવદાર (૨)	૧ ૦
જાલ જાલ	૧ ૦
તોપાની કીપો	૧ ૦
એક કવો કુલો	૬
ગાળીલ	૮
મેલ જાલ	૬
જાલ કાલરી	૧
મકાનો મસ્તાનો	૬
ખાંસી નિરખાવ	૧ ૦

૧૫ પુસ્તકનું નામ આ સેક્ટની કીમત રૂ. ૭

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી દક્ષિણ સુવર્ણ પ્રકાશન મંદિર તરફથી મહાભારતના પાત્રો નકાર પાઠવામાં આવ્યા છે. મુજરાતી ભાષાનાર ઉચ્ચ કુળાને માટે પ્રજા રસીક અને બોધક છે.

આમાં પ્રત્યેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આપો સેક પાત્રો આપું મહાભારત વચાશે. સુંદર અને મોટી કાપામાં બધામાં છે.

ચા. રે.

સુવર્ણ કપો	૬
પાત્રો	૬
કુલો	૬
કોઈને	૬
જાલ	૧ ૦
કુધિયર	૧ ૦
કુલી—માળા	૧ ૦
કોઈ—જાલ	૧ ૦
કોઈ	૬
કોઈ	૬
કોઈ	૧ ૦

નીચલાં પુસ્તકોમાં જાળોને વાંચવા કાલક સુંદર બોધક વાતો છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષનાં બાળકોને વાંચતાં જાનંદ બશે અને કાલે સાથે બોલ લખા દેશ દેશનો પ્રતીકાત્ર પણ બેળવી કકશે.

કુરુખાનીની કાલો	૧ ૬
વિરામના અને બીજા પાત્રો	૧ ૦
દેશ દેશની વીરકાલો	૧ ૧૦
પા—પા વચલી	૧ ૬
બીજોની વકા	૨ ૬
દેશ દેશની જાલુલ પાત્રો	૧ ૧૦
કોઈને કાલો	૧ ૬

સરકારી નિશાળોમાં આલતી મુજરાતી વાચનમાળા

મુજરાતી માળ પાંચી	૬
મુજરાતી પદોની પાંચી	૧ ૦
.. બીજી ..	૧ ૨
.. ત્રીજી ..	૧ ૩
.. ચોથી ..	૧ ૮
.. પાંચમી ..	૨ ૦
.. છઠી ..	૨ ૩
.. સાતમી ..	૨ ૬
.. પદોની પાંચીના અર્થ	૦ ૪
.. ના ..	૦ ૮
.. વીજી ..	૧ ૦
.. ચોથી ..	૧ ૩
.. પાંચમી ..	૧ ૪
.. છઠી ..	૧ ૮
.. સાતમી ..	૧ ૨૧
.. દેશી કીમત .. ૧	૦ ૬
.. દેશી કીમત .. ૨	૮
.. સમિત્ર કીમતી પોષી	૦ ૪

માળ વર્ણની ગોષ	૦ ૪
મુજરાતી માળાનું બાહરન	૬ ૦
અંગ્રેજી માળાનું પાઠમાળા (વિશ્લેષ) માળ ૧	૧ ૩
.. .. .. ૨	૧ ૬
.. .. .. ૩	૧ ૮

અંગ્રેજી	૧ ૬
અંગ્રેજીની મુજરાતી	૧ ૬
અંગ્રેજી કીમતની કોમિયો (માત્ર ૧ કો)	૦ ૦
કુલોની વિચારના મુજરાતી	૧ ૩

રાષ્ટ્રીય વાચનમાળા

મુજરાત વિદ્યાપીઠમાં આલતી પદોની પોષી	૧ ૦
.. .. .. બીજી પોષી	૧ ૩

'મુનિન્દ્રજન આધિનિગ્ધન' તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો

કાંસવાલ કાલો-સોમ કાંટોલ મોડીનન્ક ૧૯૨૨	શ્રી. રે.
મુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧ ૬
કીમત વનવાલ	૧ ૩
જીવનપર પ્રકાશ	૦ ૬
મનના પ્રયોગો અલગ આલકલા માત્ર ૧	૧ ૬
.. .. .. માત્ર ૨	૧ ૬
નાતિના કાલ	૧ ૦
મારો જોશનો જાલુલ	બેપક: મ. માંથી
મારો જોશનો બીજો જાલુલ	.. ..
મારો જોશનો ત્રીજો જાલુલ	.. ..
મુનિન્દ્રજન આધિનિગ્ધનનો સેતરી અંગ્રેજી	૨ ૦
કોઈના અલગ માલક માલક ત્રીજી તેમના અલ અને વિચાર	૦ ૬
મુજરાતી અને તેના બે અલક	૦ ૬
જોશનો કાલ (સલામક વખતના)	૦ ૬
મુજરાત કાલ પાકાનું જીવન અલક	૦ ૬

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phoenix Postage free on all books.

Address:— Indian Opinion,
PHOENIX, Natal.

A Short History of the World	9 6
Plak Tales of Hindustan	7 3
The Story of the Ramayana	7 0
Great Thoughts of Mahatma Gandhi	1 0
The Epic Fast	3 6

MAHATMA GANDHI

His trial—An Idealistic Policy in the twentieth century 2 0

J. C. BOSE

His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait 5 0

BHAGWAT GITA

With text in Devanagari and translation by D. A. Anand
Basant in English.

Pocket Edition

Large Students' Edition

THE HEART OF HINDUSTHAN

Essays on the Heart of Hindustan, The Hindu Dharma, The Hindu Idea of God, Islam and Indian Thought, Hindu Thought and Christian Doctrine, Buddhism and Indian Philosophy.
New and Revised Edition 2s.

THREE GREAT ACIARVAYS

Kaushya, Ramanaia and Madhwa are the three Great Aciaryas whose teachings hold sway over the bulk of the Hindus all over India. They are equally appreciated by the best thinkers of the day even among the Oriental scholars of Europe and America. An attempt is made in this book to give critical sketches of their life and times together with an exposition of their respective philosophies. CONTRIBUTORS: Prof. H. S. Prasadashankar, Dr. S. Krishnamoorti Aiyangar, Prof. Rangacharya, Mr. C. N. K. Aiyar, Prof. T. Rajagopalachari, Prof. Subba Rao 4s.

EMINENT MUSSULMANS

CONTENTS: Sir Syed Ahmed, Sir Salas Jung, Nizam Mohamud-ud-Daula, Badruddin Tyabji, Kalimullah Muhammed Bayani, Syed Mahmood, Syed Amir Ali, The Aga Khan, Sir Muhammad Shah, Sir Ali Imam, Syed Hasan Imam, Ajmal Khan, Sir Ibrahim Rahimtoola, Asaf Ahmed Khan, Syed Hassan Ali Khan, Justice Shah Dho, Sir Mahomed Iqbal, Sir Muhammad Hahnullah, Sir Abbas Ali Balg, Unosh, Sir Abdul Rahim, Mr. Hydarli and the All Brothers. 6s.

ON KHADDAR

(By Dr. PATTABHI SATTARAYYA)

In this handy book, Dr. Pattabhi Sattarayya traces the causes that led to the destruction of many ancient crafts and industries of India. It also illustrates by facts and figures the great advance the country has made by the step Mahatma Gandhi took by exalting the question of Khaddar on to the platform of a political plank in the Congress platform. 1s. 3d.

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatic. Written on the lines of Lamb's "Tales from Shakespeare." Contents: Violin of Vasavadata, Avimavaka, Mitrachakrika, Sakuntala, Malavikagnimitra, Vikramorvasya, Malati-Madhava, Nagamunda, Ratnavalli and Madrabahava. 3s. 6d.

Indian Tales of Fun, Folly, and Politeness. Revised and edited by Prof. P. G. Sahasramisier, M.A. This is a collection in one volume of the Tales of Tenaliraman, Marada Ramu, Raja Bibbi, Komati Wit and Wisdom, The Son-in-law Abroad, Rays and Appaji, Folklore of the Telugu, and Indian Tales. —2s. 8d.

Sakuntala By Kamala Subramaniam, M.A. A poem version in English of Kalidasa's drama. 1s. 3d

THE LIGHT OF ASIA

Being the life and teaching of Gotama, Prince of India and founder of Buddhism. 2s. 8d.

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

Written by two English priests who have thrown in their lot with India, interprets something of the Indian outlook to the West. It is concerned with the great moral and spiritual issues underlying recent political events in India. The first chapter deals with the imminent attainment of freedom of India. The second and third chapters give us a vivid picture of Mahatma Gandhi, the "naked fakir" and an account of the most fundamental of his teachings—Satyagraha, and the last chapter estimates the part which the Christian Church should play in this new, free India. 6s.

MAHATMA GANDHI

THE MAN AND HIS MISSION

This is an enlarged and up-to-date edition of Mr. Gandhi's life and teachings, with an account of his activities in South Africa and India, a sketch of the Non-co-operation movement, his great march in connection with "Salt Satyagraha," his arrest and imprisonment, the Simla conference, the Satyagrahar negotiations, the Round Table Conference, the Gandhi-Irwin Pact, the Poona Pact, the agreement with Lord Willingdon, down to his departure for London to attend the Round Table Conference and his message from "Ripostando." With appreciations by the Rt. Hon. Gandhi, Tagore, Ramdas, Rolland, Rev. Holmes, Sarojini Naidu, Mr. Andrews, Mr. Polak, Lord Irwin. 2s.

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Banker.

This book is edited by Mr. K. P. Kekaya Menon and contains a Foreword by Mrs. Sarojini Naidu. It contains the full report of the Trial of Mahatma Gandhi including Mahatma Gandhi's statement, the Judgment and Mahatma Gandhi's reply. It also contains the offending articles for which Mahatma Gandhi was arrested and description of the scene at the Ashram when he was arrested and other interesting subjects dealing with Mahatma Gandhi.

Price Two shillings.

Satyagraha in South Africa.

By M. K. Gandhi.

Price 9 Shillings.

Self-Restraint

Versus

Self-Indulgence

By M. K. Gandhi

Price 3 Shillings

The "Friends of India" Series

These are short biographical sketches of eminent men who have laboured for the good of India. Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian Affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece. To be had at this Office.

Lord Morley,
Sir William Wedderburn.
Mrs. Annie Besant,
Charles Bradlaugh,
Harry Fawcett,
Sir Henry Cotton,
Rev. Dr. Miller.

Lord Ripon,
Lord Minto,
Edmund Burke,
John Bright,
Mr. A. O. Hume,
Lord Macaulay,
Sir Edwin Arnold

Lord Hardinge.

Price One shilling each.

Indian Opinion

No. 45—Vol. XXXI

Friday, November 10th, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper.
PRICE 2 PENCE

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રશી. "ટકલીવા" નવેમ્બર તા. ૧૩મીએ
પારણ કરે થયે મુંબઈ જવા ઉપર,
શીશીના બાવો—બોમ્બે વગર.
સેકન્ડ ક્લાસ: પોર્ટ ૨૭, ડેક: પા. ૬-૭-૬.

મુસલમાની વીરો પાર્ટ ૩-૧-૬
" રપેરીયલ વીરો પા. ૭-૧૪-૦.
હોર્ડ વીરો પાર્ટ ૨-૧૪-૦,
" રપેરીયલ વીરો કબલ.

ઉતારુઓએ પોતાના હાગીના ઉપર પોતાનું અને કહીમરનું નામ લખી, પોર્ટ, કરબનનું સરનામું કરવું, અને જ્યાંથી ચલે ત્યાંના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને હાગીના સીધા પોર્ટ ઉપર પહોંચત કરવા જણાવવું, તે તે તેવા બંદોબસ્ત કરી આપશે.

મુખના—ઉતારુઓએ પોતાના ધોરા હાગીના રાનીવારે ૧૨ વાગ્યા અમલકે કરેમમાં પહોંચતાં કરવાં.

ફેરક હોઈ ઉતારુઓ પોતાની શીશી અમારી બોમ્બેમાંથી લેવી, બહારમામવાળા બાઈઓ અમારી સાથે મન્યબહાર કરવાથી શીશી મેળવી શકશે.

રશીમરને ભગતું ફેરક કામકાજ અમારી ભત્રી દશરેખ નીચે માથે છે.

જુ શુભાસા મારે લખો આ મળે:

SHAIKH HAMED & SONS,
390 Pine Street,
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના હાઈ મેનેજર.

ડેકો પાર્ટન રશી, કરબન.

'Phone 4800, Central.
P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.
RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including
Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's
Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

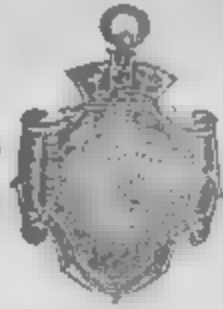
Principal Representative for the Union of
SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN

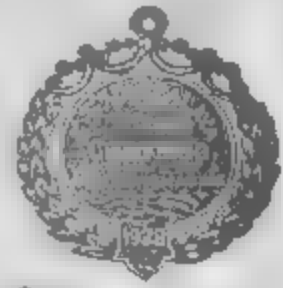
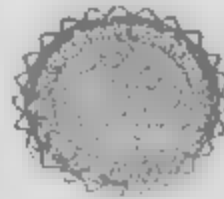

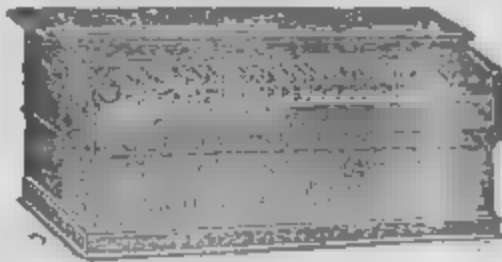
AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

ફરેક ભલતા સરદાર ફલ્યુટ
હારમિન્યમ અને સરદાર ફોન
આમિદોન આમારી પાતાની
ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં
આવેલે. વધુ વિગત
માટે એક આનાનો
સ્કાંપ મોકલી ફેરવોમ
મંગાવી ખાતરી કરો.

ચેતર્સીંગ ગુરુબક્ષર્સીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

હોઃ જોશીમ અને હારખાનુઃ-ખેતવારી પ મી ગલીના નાકે, રાદર સેન્ક્રુસ્ટેટ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બાન્ધ જોશીમ અને શોરમ ૪૫૪/૫૮ કાલખાદેવી રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારે જગમસિદ્ધ

સપટલોશન

દશાજ, ખજ, બુજલી, ખરજુ' વિગેરે ચામડીના હર્દે ઉપર અકસીર રખા છે.
કપડા ઉપર રાધ પડતા નથી. ઘણા એકડીખીસનેમાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
હીં, બા. ૧ ના ૭ આના, પોસ્ટેજ પેકીંગ ચાજ' જુદો. આખરુદાર એજન્ટો બોલવો છે.
સપટ કંપની, કાલખાદેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

કીટી, ઉપાધ, માકક, વંદા, માખી,
જમણા જ'ઉઓને

નાબુદ કરે છે.

જીડીશ બનાવક, ફેક્ટરીમાં વેચાય છે. VIA

Box 247 & 317

Tel. "Khairi."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGAUM VALA)

Proprietor Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Belra, P. E. Africa.

શોરમ ૨૪૭ અને ૬૨૭ રેમીઆમ એવેમ "ખરી"

હસેન હસમાઇલ (સરદારફલ વાલા)

જોજનર,

કોળા, ગ. મોકા(ફદા)

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases:

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokathur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging.

Rampart Row,

Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણકે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ રંગનાં બેન્ડો જોશો ત્યારે તમે ખાતરી કરી શકો છો કે તમને જોઈએ તેજ પાદ માટેની છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને કાચ પડવા નથી અને વાપરવા ખર્ચ તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ રંગનાં માં શાખણ અને તેજ બ્લુ વાપરવા અભાગથી સ્પર્ધા એ કાલકાલે છે એનું કારણ એ છે કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વધે દમમાં માલદારોને વેચવાનો તેમ જોને સહેલ થઈ અને ફરીથી પણ તેજ જરીયા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ડેબલ ચકાવનાર

નાદારોનાં તબક્કાં એકના બનાવના, પકવવાનાં વિશેષે આંખે જોઈએ અને એવી તરત ચકાવવામાં આવશે.

દરેક જોઈએ ઉપર બાંધી રખડેજ રાખી મારો માલ, આવી પેકીંગ કરી કીદાવત આવશે માલકના માં આવશે.

ફેપ શાવીન્ગ, પ્રાંતવાલ, ફીક્સેર, રેડીસીન્ગ વીતરે દરેક જગ્યાએ માલકનામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભૂલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧.

૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાટાલ.

Indian Opinion

No. 45—Vol. XXXI.

Friday, November 10th, 1933

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
Price Fourpence.

CONTENTS.

	Page
NOTES AND NEWS	349
Who Is An Untouchable	350
Not The Way To Peace (Leading Article)	350
Place of Indians in S.A.	352
The Agent's Official Visit To Klarksdorp	353
The Late Mr. Cuthbells's Estate	353
Provincial Finance Committee	353
Asiatic Land Tenure Act Commission	353
Indians In Kenya	353
A New Method Of Anti-Indian Propaganda	353
Review	353
Sports	353

Notes and News

An English Paper's Sympathy With Mahatma Gandhi's Movement.

When Mahatma Gandhi was last in prison and the authorities refused to give him the necessary facilities to carry on his work in connection with the removal of untouchability the *Manchester Guardian* made acknowledgments which are worthy of note.

"It is impossible to pretend," the paper wrote, "that Mr. Gandhi's position is similar to that of any other Indian prisoner. His campaign for the raising of the Untouchable class, however socially controversial it may be in India, is one that everybody in the West must follow with profound sympathy, that disinterested sympathy, it may be said, which is always reserved for reforms which do not offend ourselves. Mr. Gandhi has founded a great movement. Up and down India in nearly every province, a hierarchy of the Untouchables Society is at work trying to raise the status of those millions of the orthodox Hindus has cast out, securing their admission to temples, to drinking water, to schools, exhorting them to retain their dress and the wearing of cotton—in a word, attempting to take off the way for their redemption from the 'polluted' Hindu society. Mr. Gandhi has his own objects, and he has a right to have them. There is no reason why British should stand in his way, or the way of an attempt to change the color line of Hinduism, which may be remembered when it work for a phase of Nationalism is almost forgotten."

American Tribute To Mahatma Gandhi

An amazing drama involving the rights and social welfare of millions of people and the stability of a great Empire has just passed its climax, for the present at least, in India. That drama, says the *Christian Science Monitor*, centers around the wizened little figure of Gandhi, whose hunger strike sent frock coated diplomats snarling about, caused the rulers of the British Empire to sweat through midnight emergency conferences and literally stood the British lion on its ear.

We of the Western world may look with small concern on India and the struggle of her teeming millions, but there is being enacted there an object-lesson whose profundity deserves our attention and understanding. Western civilization, we say, with its mighty mass industrial machine and scientific progress, leads the world, yet our civilization has not progressed so far that we do not depend upon force.

Supreme force that encounters resistance can always win. Force that meets no resistance is

a loss. A Gandhi leading an army in the field could be crushed overnight. A Gandhi in an Indian prison starving himself to death for an ideal is beyond force and vastly more powerful. Gandhi is a disciple of peace—the accomplishment of great deeds and works without the iron heel force.

A Learned Pundit To Visit S.A.

PUNDIT Mehta Jaimini, B.A., LL.B., M.R.A.S., Ph.D., who is a preacher of the Vedic faith is expected to visit South Africa on a similar mission at the end of this year or early next year. The Pundit has a very wide knowledge of the Eastern culture and philosophy and has lectured, we understand, in East Africa, Siam, Singapore, Malaya, Mauritius, Fiji, New Zealand, Zanzibar, America, Japan and many other places. The learned Pundit's visit to South Africa, we have no doubt, will therefore be looked forward to with keen interest not only by Indians but also by many Europeans.

Who Is An Untouchable?

[The following prose-poem which is a free translation by Mr. K. Mathava Isaiya, Basavanagudi, Bangalore, of a poem in Canarese by the well-known poet-mint, Kanakadasa of Udipi is reproduced from *Haryan*—[Ed. I.O.]

Fool, why look for the untouchable in the far-off
pariah lanes?
Cannot you open your eyes and see that he is here
within the town?
He is an untouchable who wishes to possess much,
but cares to give little;
He is an untouchable who esteems himself a better
man than others;
He is an untouchable who speaks an untruth or gives
much liberty to profane speech;
And a foul untouchable is the fiend that takes
another's life.

Why look for the untouchable, then, in the pariah
lane,
Is he not elsewhere found within the town?
He is an untouchable who knows how to borrow,
but not how to repay;
He is an untouchable who meekly lets himself
become his passion's slave;
He is an untouchable who does not turn unto him
whose salt he once did eat;

Why look for the untouchable, then, in the pariah
lane,
When you can find him anywhere in the town?
He is an untouchable whose promises are like ple-
asant, made to be broken;
He is an untouchable who, devoid of charity, seeks
his own good in all his doings;

He is an untouchable who fails to bring to light the
wrong he knows;
And a foul untouchable is the sinner who forgets
to serve his Master and Maker;

The untouchable is not born in a pariah home,
He is everywhere found within the town.

NOT THE WAY TO PEACE

SWAMI Bhawanji Dayal Sannyasi has addressed to me the following letter :—

My dear Menikaji,—For the reverence and devotion I bear towards that great soul Mahatma Gandhi, and for the love and affection I have for you, I feel that I would be failing in my duty if I were not to write and point out to you, that the path of bitterness and the policy of pettiness you have lately thought fit to adopt for your Journal, is not in keeping with the dignity and high office that you occupy as Editor of *Indian Opinion*.

May I remind you that the Editor's chair you occupy is an heritage you have succeeded to of no less personages than Mahatma Gandhi, Henry S. L. Polak, M. H. Nazeer, Rev. Drake and A. B. Weil.

You have brought the high traditions of *Indian Opinion* to a narrow pass, of your personal dislikes and feelings of antagonism towards certain persons; your leaders are not the persons that once wrote rightly Indian opinion, but one can say without hesitation that *Indian Opinion* is now a misnomer. "Menikaji's Opinion" would be the right name.

I say with all the sense of responsibility that I can command, that to you, and the views that you have lately thought fit to express, the division of the community can and must be attributed.

Your support of the views of those that are now anti-Congress is in my opinion not because you believe in them, but because you have found common cause with them in their bitterness and intolerance towards Congress.

It is a matter of fact to know that the man whom I regard as a brother and as a worker, should follow this narrow path, and glory in it, as you do when he expresses such views in the columns of *Indian Opinion*.

I do not wish our doors to open into the doors of demerits of the colonisation country, nor of the attitude of the Congress on the question as the representative organisation of the Indians of South Africa, and I do not acknowledge and know the world over, and which actually up to very recent times was supported by *Indian Opinion* and yourself, nor do I wish to disprove the wisdom or folly of forming the new Colonial Born and Settlers Association, of which you are its much honoured vice-chairman.

My sole desire in writing this letter is to point out to you the folly of your actions and the bias you are making on the fair name of Indian Journalism in this country. I have not the time nor the inclination to record in detail all that you have been doing, but I feel sure that to state the following is not an exaggeration.

(a) The mismanagement of the Natal Indian Congress held in the Durban Town Hall regarding colonisation was a most important event, what was your attitude towards it as a journalist? You kept your readers in the dark as to what occurred there, but you were conspicuous a year before against the meeting and its aims, and now you ask them what you will agree to be the result of your journalism.

(b) When the meeting of the Colonial Born and Settlers Association was held you not only gave it a neutral opportunity but in your bitterness against the British Indian population to the most unequal for manner.

(c) You gave glowing and eloquent publication to the meeting of the Congress held in Johannesburg, Glasgow and Newcastle, in connection with the colonisation country, but I presume you gave publication in order to produce the misleading report of one of your friends from Johannesburg. When a letter to this effect was sent to you was sent by a leading and well known worker of Johannesburg, you took refuge behind the well known usage of expediency practised by some journalists, by saying that the publication of the letter will not be of any useful purpose.

(d) When public men were held by the Congress on the death of Dr. Ambedkar and President Patel you thought fit to publish the events in a few lines as if they were of no significance.

(e) You have kept your attitude regarding the meeting of the Natal Indian Congress held on the 31st and 1st of November 1933, a most loyal comment. The Natal Indian and the Indian Press gave the proceedings the publication it deserves, but you who were present and stated your views at the opening of the Conference, if you sympathised with the movement, and that you were present as the reporter of *Indian Opinion*, did not publish a single line about the proceedings of the Conference, thus making a slur on the Hindu Conference as one not worthy of mention in a journal, from this it is one to conjecture that despite your sympathy as a Hindu with the Conference, you do not obey the order of one of your friends, with whom you have formerly shown a friendly alliance of disrupting the Congress, and who habitually views against Hindu co-operation for their social and moral uplift. If such is the case—and it can be but a case—then one can do nothing else but bow his head in shame that *Indian Opinion* and Menikaji the son of the Mountain have come to such depths.

In conclusion I appeal to you to recast from your heart the feelings of bitterness and pettiness and once again uphold the high tradition of the editorial chair you occupy by virtue of being the son of an illustrious and revered father, a son you so often proclaim that you follow.—Yours faithfully, —SWAMI BHAWANJI DAYAL SANNYASI.

If I were to follow strictly the rules of journalism I would not be doing wrong in taking no notice of Swami Bhawanji Dayal's letter, but the letter I think merits some attention as I have reason to believe that it is written not altogether out of love and affection professed by the writer for me but with a fixed design to unpopularise me as the Swami and his associates have been doing by making misrepresentations throughout the country.

If Swami Bhawanji Dayal had any reverence for Mahatma Gandhi and love and affection for me I would ask the Swami why it never once occurred to him to take an opportunity of discussing my change of attitude in private. Bitterness is easier to remove by heart to heart talks than keeping poles asunder. Further this letter does not convince me of Swami Bhawanji Dayal's professed sincerity or inspire me to have the same regard for him for it is not even a personal letter written to me. Not one but three cyclostyled copies have come to me and I understand they have been circulated among many others.

I can assure Swami Bhawanji Dayal and the public that I bear no bitterness towards anyone. I am certainly strongly opposed to the attitude of the Congress on the colonisation question and its present policy of sacrificing honour and self-respect for paltry material gains. Its passive submission to the working of the Transvaal Aborigines Land Tenure Act and the Transvaal Licences (Control) Ordinance and the Immigration Act and its active support in the formation of a colonisation scheme, the openly declared object of which is to reduce the Indian population of this country to its irreducible minimum, is ample proof of it. Much misrepresentation has been made in connection with the latter by alluding to the "word of honour." I totally disagree with the Congress that by its non-participation with the Colonisation Inquiry Committee it would be violating its "word of honour." I would humbly submit that it is not so much the keeping of the "word of honour" that the Congress is so frightfully anxious about but it is the great fear of the pistol that is pointed at its head, that should it not co-operate in the unholy scheme of reducing its numbers the Government would revert to its original policy and the community would be faced with the Omsberg Bill with all its horrors. This attitude only shows to what depths of degradation the Congress has sunk. If it at all had the keen sense of honour and the love for Truth that it professes it would never have resorted or submitted to any subterfuge methods of dealing with the Indian question. It would have fought a straightforward fight and stood for righteousness unimpaired of the consequences.

Indeed it should not require me to remind Swami Bhawanji Dayal that Mahatma Gandhi had wasted his precious twenty years in this country for no other purpose. And I have no hesitation in saying that in so far as INDIAN OPINION is concerned it has been my endeavour always to follow in his footsteps.

If, therefore, my attitude appears to have changed, and I count myself among the anti-Congressites, I have some reasons for it.

I take the strongest exception to Swami Bhawanji Dayal's allegation which he and his associates have

been making all along that my changed attitude is due to my personal dislikes and feelings of antagonism towards certain persons. This is the fault of misrepresentation. My changed attitude, as I have dreamed it sufficiently in these columns and from public platforms is due only to the utterly wrong attitude taken up by the Congress on the colonization issue.

In so far as indulgence in personalities goes I think I have a grievance perhaps more than anyone else. Personal attacks have been made against me from Congress platforms and most unbecoming and vulgar attacks are continuously being made in the Press to which Swami Bhawanji Dayal with all the love he professes for me has taken no exception. But my back has been hardened by the lathi charge in India and it will stand without bearing the slightest ill-feeling as many attacks that my countrymen may wish to make. I am unwearied of having indulged in personalities in *INDIAN OPINION* barring stating facts where they have had to be stated on relevant matters.

I am not unconscious of the responsible position that I hold in this country and I have made that point clear long before Swami Bhawanji Dayal's reminder. I was out of that sense of responsibility that I declared at the very first mass meeting held in Darban on the question of colonization, when after Swami Bhawanji Dayal and his co-Congress officials had been given a fair and full hearing, the meeting voted by 300 to 50 and voted against the decision of the Congress to participate with the Inquiry Committee, that I would stand alone on the issue even if I had no following.

As I have already stated, if anyone is responsible for the present division in the community it is firstly the highhandedness of the Congress in flouting public opinion—indeed the opinion of those very people whom any such scheme is going to affect mostly—and their action in keeping the Agent of the Government of India with them. It is no convenient for the Agent to be with them at present as it has been convenient for him to kick the Congress aside and to hob-nob with the Transvaal Indian Commercial Association.

It pains me to criticize the action of the Agent rather in severe terms but has he, I would ask all earnestness, besides calling all those who are opposed to the Congress on the colonization issue fools, taken any steps to bring about reconciliation between the two parties? No. He has taken the word of the Congress as gospel truth and has ignored the public.

INDIAN OPINION is not a paper which has been established merely for journalistic exercise. It has always stood for a cause. So long as the Congress was going in the right direction it supported the Congress and represented it. To-day the outlook of the Congress is altogether changed and I cannot see my way to falling in with its attitude.

I have no hesitation in challenging Swami Bhawanji Dayal to prove that the Congress represents the voice of the public in its attitude on Colonization. Public opinion on that matter is neither in South Africa nor in India with the Congress.

According to Swami Bhawanji Dayal it would appear that so long as the views expressed by *INDIAN OPINION* were palatable to the Congress they expressed Indian opinion and now that they are not palatable to the Congress they are "Mantali's own views." This, I would humbly suggest, is arrogant to the Congress rather than authority.

With regard to my comments on the Congress meeting held in the Town Hall to which Swami Bhawanji Dayal refers, I can only say that the pomp of power, the air of arrogance, the utter hypocrisy, the exploitation of Mahatma Gandhi's name, the show of his portrait and the behaviour of the Congress volunteers was all so unholy and unbecoming that no criticism of it would be too strong.

It certainly did not reflect any hesitancy on the part of Swami Bhawanji Dayal Sanyasi and his associates to keep away from the very powerful meeting of over 5,000 of the Colonial-born and Settlers' Association. They would have been given a better hearing than they gave their antagonists at the time. It also reflected a lack of propriety on the part of those who were responsible for taking away the Agent of the Government of India on such an important occasion for it was the duty of the Agent to hold the scales evenly between the two sections of the community.

In so far as reporting of Congress meetings is concerned I attach as much importance to the present day Congress activities as it was necessary for the Congress to attach to those of the Federationists. But I have given them a little more consideration owing to the past career of the Congress.

If any misstatements or misrepresentations have been made it is always open for the Congress officials themselves to make the necessary corrections. But my attention has been drawn to no such misstatements having been made by them. The present day activities of the Congress seem to be prompted, more than anything else, with a desire of propaganda work to make people abroad believe that Congress really is a representative body. I would certainly not call a meeting attended by a hundred or two hundred a "mass meeting."

As Swami Bhawanji Dayal ought to know *INDIAN OPINION* has never dealt with purely religious subjects excepting in principles of general application. I agree, however, that a short report of the proceedings might have been published for general information. But hard pressed for time as I was I was not able to go through the shoals of literature sent to me and to frame a report. The Swami is not unaware of the handicap under which I have to work. If he or his co-workers would have taken the trouble of sending a short report of the proceedings it would certainly have been published. The report was left out only because I was not able to handle it in time and the subject became stale. Swami's conjecture therefore that it was not published in obedience to the orders of one of my friends, with whom I have formed an unholy alliance of disrupting the Congress, is totally incorrect.

And pray whom does the Swami refer to as my allies. Are they Messrs. A. Christopher, P. R. Pather and S. L. Singh? If they are I need hardly be ashamed of being associated with them for were they not the Congress pillars all these years? And have they become untouchables now that they are not with the Congress? Let me assure the Swami that I take dictation from nobody. I always take advice and value good advice but not according to the dictates of my own conscience.

In conclusion I must most emphatically say that there is no one more anxious than myself for peace. Not broadcasting of open letters such as the one Swami Bhawani Dayal Banerjee has chosen to address to me is most decidedly not the way to peace. The only way to peace is for the Congress to sour down a little, and rather than demonstrating their pomp of money power and attempting the work in rivalry with the Colonial born and Settlers' Indian Association and thus creating and engendering bitter feelings, make an honest and sincere attempt to explore avenues to befriend those whom they have antagonised by their utter highhandedness.

MANILAL GANDHI.

Place Of Indians In South Africa

The Kanwarani And Prof. Brookes Address Indian Women

Addressing the Indian women at a public meeting in the Amulita Bazaar, Pretoria, under the auspices of the Pretoria Indian Women's Association the Kanwarani Lady Maharaj Singh is reported to have said:—"You belong now to this country. This country is the birthplace of many of you, and you have to make—you must make—your contribution to the culture and the development of the country that is now your domicile. You must see that that contribution is worthy of your own great country. If you don't make your contribution, then you are not worthy of this young country. I was going to say to it that you have equal chances with your European compatriots."

Prof. Brookes' Speech

Dr. E. H. Brookes, of the Institute of Race Relations, spoke on the place of the Indian in South Africa. The Indian had to be considered as a permanent member of the South African community. He was in South Africa to stay and some permanent provision must be made for him, on general grounds of justice and humanity. Three-quarters of the total population of the British Commonwealth were Indians, and so long as they owed allegiance to the King in common with other subjects of the British Commonwealth Indians could not be treated as strangers. Nine-tenths of the Indians in South Africa were South African by birth. The Capetown Agreement was a pledge of honour binding on Europeans, and a place must be made for Indians in South Africa for the simplest and most cogent reason of all—that they were not going to leave South Africa.

If Europeans wished to be of service to Indians they should study the facts of Indian life close at hand. Indians had nothing to apologise for in the culture they represented. Their civilisation was one of the most famous and most ancient in the world. Not in all the South African universities there was

not one chair for the study of Indian culture. In almost every other field the Indians could do something for themselves, but it was for the Europeans to fight prejudice and unfair legislation. The Europeans were the governing classes in South Africa and the responsibilities of the governing classes should weigh upon them heavily.

On the other hand, Indians must help themselves. They could use the education facilities offered them to the full. The wealthier among them could help their own depressed classes.

"We shall not solve this problem unless the wealthier Indians in general will do what some of them have already done. Indians can keep their trade methods so absolutely above reproach as to remove all argument for discrimination. Lastly, Indians can emancipate their women as far as it is possible. Perhaps I should say that the Indian women should emancipate themselves."

—Rand Daily Mail.

The Agent's Official Visit To Klerksdorp

(From A Correspondent)

On Wednesday Nov. 1, the Agent of the Government of India, Kharwar Sir Maharaj Singh, accompanied by his secretary Mr. G. S. Bosman, paid an official visit to Klerksdorp. A dinner was given in his honour by Mr. A. R. A. Gani, a leading merchant of the town.

The Agent addressed a public meeting in the Railway Institute Hall, admission to which was by invitation. There was a large attendance, the hall being well filled, and the audience included a big representation of Klerksdorp Indian community.

The Mayor, Mr. G. de Kock, who presided, and said he was very much honoured to do so, thanked the Agent for visiting the town in his official capacity and assured him of the goodwill of the white citizens.

The Magistrate recalled the "stink bomb" incident connected with the visit of his predecessor, Mr. Sastri, and remarked on the calmer, undisturbed atmosphere in which the Agent was now visiting them. Having thanked the Indian community for affording him the opportunity of meeting the Agent, Mr. Uetle endorsed the Mayor's welcome and trusted that some measure of success would attend his efforts on behalf of his countrymen in South Africa.

Mr. Patel followed with an address of welcome to the distinguished visitor.

Rising amid applause the Agent expressed himself as deeply touched by the Mayor's welcome and after touching upon the ancient history of India to show that India was not altogether an uncivilised country nor its inhabitants all "coolies" the Agent went on to draw comparison between the treatment in regard to educational advantages and honours the trade meted out to Indians in the Transvaal, and that accorded to Europeans by Indian authorities in, say, Bombay and Calcutta. The Indian problem in the Transvaal he regarded as artificial, and Europeans here were surely not afraid of the trivial 1% proportion which Indians represented to the total population—3% when compared to the European population. He knew it would be said that they represented a larger percentage in trade, but even this was not so large as popularly imagined; in Johannesburg, for instance, the volume of trade in the hands of Indians was not 1%, though he admitted it might be larger in the smaller outside towns. Apart from being general dealers or fruiterers, what other avenues existed, he asked, for the Indians, of whom 80% were South African born.

Local Indians Have No Grievances

He was glad to learn, the Agent said, that the relations between Europeans and Indians in Klerksdorp were satisfactory; the local Indian leaders said they have no complaints against the Europeans, and this reflected credit upon both communities. He appealed to the Europeans to take their courage in both hands and treat Indians here as well as Indians treated Europeans there. With all their faults Indians are not ungrateful, and should be treated with justice. "You cannot keep any community in a ditch without yourself having to remain in the ditch to keep them down. If you degrade another, you must degrade yourself." The Agent concluded with thanks for the charming speeches addressed to him and for the kind and patient hearing he had received.

The Late Mr. Cachalia's Estate

Judgment Against Administrators

Judgment was delivered in the Appellate Division Bloemfontein, on Oct. 26, in Ahmed Mia versus Cachalia, who had instituted proceedings in the Witwatersrand Division of the Supreme Court against Mia and his co-administrators of the estate of Cachalia's late father, of which he was one of the heirs, for an account of their administration.

They had been responsible for the administration of the estate from June, 1923, and had sent Cachalia a statement of certain receipts and payments and other items without dates.

It had been pleaded by the administrators that they had sufficiently accounted in the statement referred to.

Cachalia had denied that the statement was a proper account.

At the hearing of the case in the court below the parties had put in by consent certified extracts from the will and the final liquidation and distribution account, but no evidence was adduced.

The court held that the administrators must furnish a full account within six weeks, the costs of the proceedings to be paid by them out of their own pockets.

Mia was the only one of the administrators who had appealed.

Mr. Justice Bayers handed in the considered judgment of the Appeal Court, which decided that the statement given by the administrators was not such a proper account as it was their duty to furnish, and the appeal was accordingly dismissed, with costs.—Reuter.

[The late Mr. A. M. Cachalia was one of the most respected leaders of the Transvaal Indians who was in Mahatma Gandhi's time the president of the Transvaal British Indian Association and had given up all his material interests in the service of his compatriots.—Ed. I.O.]

Fountain Of Wisdom

—A living failure is better than a dead masterpiece.—B. BERNARD SHAW.

—It costs more to remove injuries than to bear them.—THOMAS WILSON.

—Power acquired by guilt is never used for good purpose.—TAUTZIA.

—A field unprepared is a net whose sides to a man.

Provincial Finance Committee

The Congress Case

The following is a summary of the statement submitted by the Natal Indian Congress to the Provincial Finance Committee:—

(1) Increase of subsidy for primary education that the provincial authorities may provide: (a) further facilities for children now receiving tuition and to provide for those who remain unprovided for; (b) free primary education; (2) Sastri College to be subsidised on similar lines to those of the European training colleges and secondary schools; (3) create technical classes for Indians as a branch of the Natal Technical College.

Hospitals: The finances of the province be so adjusted as to allow for better facilities for Indians in hospitals and for the training of Indian nurses.

Land: Safeguards that in future provincial legislation no discrimination would be made between classes and races, and a recommendation for the elimination of any powers now existing for such discrimination.

Licences: Recommendations of the Capetown Agreement of 1927 be given effect to.

Franchise: The restoration of the municipal and township franchise that the Indians would have a voice through the electorate in the administration of the local authorities.

Asiatic Land Tenure Act Commission

Evidence of Mr Mahomed Essop Gathoo

(Continued from last week)

CHAIRMAN: Is there any one else who wishes to ask the witness any questions? Mr. Brink, you opened witness's evidence by getting him to tell us that he is Chairman of this school. Has he anything more to tell us about the school. I thought you were going to tell us something about the school site.

Mr. BRINK: He has told us he has been shifted and he is not there now. Perhaps he might give us some information.

CHAIRMAN: Some statement was made to us during our tour that the school was anxious to acquire property adjoining the school for a playground.

Mr. BRINK: Yes; we might perhaps ask him. (To Witness): Do you know anything about this Indian school now in Borphersdorp; about its affairs? Now I do not do any business there, but Mr. Coovadia is attending to that.

Mr. Coovadia will attend to that. You do not have anything to do with it?—No.

JASSON MURAHIM, duly sworn:

Examined by Mr. Brink, K.C.

Mr. BRINK: You are a merchant, and you carry on business in Johannesburg, and you are a large property owner as well?—Yes.

Your properties are situated in this part of Johannesburg, west of Suner Street. You have properties there?—Yes.

Will you just tell us where your properties are?—In Market and Kort Street; and Market and Diagonal Street; also the corner President and Diagonal Street; also at Market Street and West Street corner; and also in Pankishi Street, near the Star office.

Q You have properties all over?—Yes.

CHAIRMAN: Are those properties held in the name of companies?—Companies, yes.

Are there more than one company?—More than one company.

Mr. BINK: None of them are held in a European's name, is that for you?—Not down there. We have one the other side. Those properties are all in Indian companies' name; limited companies.

When did you come to Johannesburg first?—In 1892.

And except for visits to India have you always lived here?—Not always. I went to India.

For how long were you away?—I went to India in 1896. I came back to the Transvaal in 1897.

Did you go to India again?—I went back to India during 1898.

When did you come back again?—In 1902.

Have you always lived in Johannesburg, except for your visits to India?—Yes.

In those early days in 1892 where did the Indians in Johannesburg live. In what localities did they live and trade. Can you tell us that?—Most of the Indians were about Market and Delare Streets.

You yourself lived down there in Market and Delare Streets and large numbers of Indians lived there, that is, East?—Yes.

Was it known by a particular name?—They called Natal Camp in those days.

Was that because most of the Indians came from Natal?—Yes; most of them.

Were there any Indians around about where you own property to-day; west of Sauer Street?—Yes.

Many or few?—There were many.

And have there always been Indians in this area ever since then?—Yes.

Carrying on business there and living there?—Yes.

Before the Boer War did you live in this part west of Sauer Street yourself?—Before the Boer War, yes.

Near the Power Station; where the Power Station and the Tramway shed are?—Yes.

Did you put up the building there on the stand belonging to Messrs. Hayman, Gordon & Company?—Yes.

And the shops, living rooms, and so on?—Yes. That was before the Boer War?—Yes.

You went away during the Boer War and came back. Did many come back to the same spot?—Yes.

And you lived there for some years?—Yes.

When you moved to Munnar and Malherbe Street?—The Municipality took my ground.

Mr. MAC WILLIAM: It was the expropriation of an unhealthy area which is practically Nowtown?—Yes.

Mr. BINK: The Municipality expropriated the ground you were on then?—Yes.

That was about 1904-1905?—Something like that. So you had to move?—Yes; I had to move.

You moved to the corner of Munnar and Malherbe Street?—Not at that time. I went to Fordsburg for a short time.

For how long?—about twelve months. To Avenue Road, Fordsburg, for about twelve months.

And then?—Then I went to Harboursdorp.

To the corner of Munnar and Malherbe Street?—Yes.

Then I think the next year, 1906, you built that large house which the Commission has seen on its tour of inspection?—Yes.

You lived in that house until recently?—Until 1927.

You have now let it to Indian residents?—Yes.

And you yourself live on your property at the corner of Market and Diagonal Streets?—Yes.

Coming back to when you first came to Johannesburg in 1892, do you remember Natal Camp. Were there any Europeans living in what was known as Natal Camp?—Yes, it was also mixed.

There were Europeans living there?—Yes; some Europeans.

Were there more Europeans or more Indians?—As far as I remember, more Indian.

CHAIRMAN: When was this?

Mr. BINK: In 1892, when he came there, there were more Indians than Europeans living in Natal Camp, around what is Market Street now?—Yes.

Were there Indians living there ever since?—Yes.

To-day they live mostly east of Tray Street?—Yes. In the early days did they live nearer to Eluff Street?—Yes. There are still Indians in cottages near Van Welligh Street. In the older days they lived in wood and iron cottages nearly to Eluff Street.

They have been pushed eastwards?—Yes.

Did Coloured persons live in this Natal Camp as well as Indians?—Yes; also.

As regards this area west of Sauer Street and round about Sauer Street, where there Indian shops in Sauer Street in those early days before Boer War?—Yes; before the Boer War.

Were there Indian shops east of Sauer Street?—Also.

They were in President Street?—Yes.

And now that the market has been moved have they withdrawn themselves further west?—Yes.

What would you call east? Where would you draw the line of the Asiatic part—the Asiatic trade?—I think from Sauer Street westwards.

As regards Sauer Street, there are some Indian shops there now, facing the back of the new library?—Yes.

The question is whether it is not desirable that they should move because it is a principal street which runs right from the north of Johannesburg, which is an entry from Potchefstroom and thence north, right to the north. What do you say about that?—You had Indians always down there as far as I remember.

Not only on the north of Market Street but also on the south of Market Street?—Yes.

Do you think the presence of Indian shops is going to lower the locality in Sauer Street and spoil the area?—I do not think so.

Do you think that if the Indians had secure tenure there they would perhaps improve the place?—Oh, yes.

The class of trade that is done in these little shops all round Diagonal Street, greenhouses shops, fruit shops, where they deal with?—All mixed (I think, White and Coloured).

And the soft goods shops there further down?—Yes; further down.

Whom do they mostly deal with?—It is all mixed I think.

Do they deal a good deal with the natives?—Yes; a deal with the natives.

And as you get near to the Pass Office, do the shops near the Pass Office deal with White people as well as natives?—Mostly natives I think.

Those shop-keepers to a large extent are Indians?—Yes, Indians.

There are some Europeans there too?—A few.

Not so many as Indians?—No.

(To be continued.)

Indians In Kenya

Questions And Answers In Indian Assembly

Mr. Bajpai, replying to Mr. G. P. Singh, said that the restriction against Indians buying lands in the highlands of Kenya applied only to agricultural land. The matter had been referred to a select committee of the Kenya Council. The Government had asked for a copy of the report, and after considering it, would take suitable action if necessary.

Mr. Joshi: In view of the fact that racial discrimination has been placed against Indians in Kenya, may I ask whether the Government of India will represent to the British Government that the Government of India should have similar power in the future constitution, of imposing restrictions on the subjects of those colonies?

Mr. Bajpai: The Joint Committee are considering the whole question of constitutional changes.

Mr. G. P. Singh raised the question of retrenchment of Indians on Tanganyika Railways and the report on railway rates and fares.

Mr. Bajpai replied that the Government of India had considered the report, and proposed to address the Secretary of State shortly.

A New Method Of Anti-Indian Propaganda

The Rev. C. F. Andrews writes as follows in the July number of the *Modern Review*:

The following was sent to me, through my publisher, Messrs. Allen & Unwin, by a gentleman living in a sea-side town in England, who has given me full permission to use it. It shows to what lengths this loathsome anti-Indian propaganda is now being carried on in Great Britain. It also reveals the extraordinary ignorance about India on the part of the average reader in Great Britain, and the obtuse mentality which is not uncommon about India especially in a provincial town. It shows at the same time that there are Englishmen who thoroughly object to this crude form of propaganda, and are doing their best to put an end to it.

The memorandum reads as follows:

"The other day I borrowed from a well-known circulating library a copy of C. F. Andrews' book, *India and the Simon Report*. I found that a previous reader had given vent to violent anti-Indian sentiments by annotations in the margin. I was glad to think that these remarks were written in pencil so that I was able to remove them entirely before the book reached another reader. And I also had an opportunity of drawing the attention of the library assistant to the danger of allowing books out to subscribers in such a condition. Thus I hope, in this instance, the offence will not be repeated.

"But what a method of a propaganda! How unspeakably mean and underhand. Not deliberate perhaps, but actual! Such a book is probably going to be read by hundreds afterwards; and in every case a seed is to be sown which may bear tragic fruit in poisoning or at least encouraging an anti-Indian mentality. These are some of the comments (there are too many to produce in relation) which I have collected. In inverted commas I have put Mr. Andrews' own words taken from his book. Then, in brackets, I have put the substance of this reader upon what Mr. Andrews has written.

"The title-page: 'By C. F. Andrews. (comment: 'The Honorable.')

"P. 51: 'Gandhi is always practical' (comment: 'The most impractical visionary alive.')

"P. 80 (General comment: 'You can do nothing with such a stupid race, which will hood you over in debt when a near relative dies, and keeps millions of superannuated cows in a parched land.')

"P. 84: 'India a conquered nation' (comment: 'No, a vast mass of tribes.')

"P. 105: 'Indian... in words of the British Government... has become entirely helpless and defenceless' (comment: 'They were always so!') 'a whole people (Indians) who had once been so great and noble' (comment: 'what a lie.')

"P. 107: 'Villages and bazars were still overhung by a cloud of poverty and squalor' (comment: 'they always have been so, it is their own fault and could be cured by altering their habits') (general comment: 'they never could and never did defend themselves.')

"Such were a few of the chief comments pencilled in the book which came into my hands. There was also a plentiful sprinkling of such words as 'Ridiculous' and 'nonsense.' Comment on such a method of propaganda seems superfluous, but perhaps a warning may not be out of place."

It is hardly necessary for me to add a single word to what this friend of India has written. Here in Great Britain the battle has to be fought and won against an insidious campaign carried on by weapons such as these. Many times over, in the course of the past year, I have called to Mahatma Gandhi and also to the poet, Robin Krishna Tagore, seeking advice as to whether it would be better for me to return to India or to stay here in England, carrying on the necessary work which has to be done here. On each and every occasion they have called back to me and written in letters that they have no question whatever that my work has to be done in England rather than in India at this crisis. More than once I have actually booked my passage and cancelled the order again later on receiving such messages from India, and on each occasion the outcome of events has proved conclusively how wise and right the instructions which I had received were. No one in India, I am sure, will question these decisions which have been made only after the most earnest search to find out what is best for the Indian cause itself.

Meanwhile the uphill work here which has to be done in order to counteract this vicious propaganda is enormous.

Review

Sidelights On The Problem Of Indian Nationality

—Love of my country does not demand that I shall hate and slay noble and faithful souls who stand by their, but rather that I shall know them and seek with them for our common good.—ROMAN ROLLAND

What is the foundation on which the future of the Indian nation is to be based? This is a topical question of great importance, and is the one fully asked and discussed in the cursory treatise: *Sidelights on the Problem of Indian Nationality*, recently published in India. It is an doubt an absorbing study of the value of culture in relation to politics and will be read by all political theorists as well as by the layman with keen interest. Despite its brevity, the treatise is not lacking in profundity and besides, is extremely provocative.

The writer, Dr. Sahwar Nath Topi, is a professor of Indian culture and history in the University of Hyderabad, and, apparently, is well conversant

with the facts of Indian history. In addition, we feel, he has the ability and prophetic acumen to make the generalisations he does in regard to India's future national welfare. His method is both comparative and historical. The answer to the question he asks, therefore, will be found in the honest interpretation of the facts of India's past history. The past is inseparably linked up with the future and the future naturally is largely dependent upon the present. Acting on this assumption, then, the writer attempts to offer a constructive policy for the development and intensification of the spirit of Indian Nationalism. At the moment a feeling of nationalism does exist in India but it is based, the writer avers, merely on political and patriotic sentiments. It lacks permanency. Such a foundation is insecure and with the passing of the years the edifice of Indian nationalism, as it stands to-day, will crumble and result inevitably in national chaos.

What, then, is to be the basis of a sound nationalism? Nationalism, if we interpret the term correctly, is nothing else than a feeling of communalism existent not in a clan or a tribe but in a group large enough to be called a nation, and dependent upon some interest common to this entire group. If we accept such a definition then Indian nationalism can have only one foundation. And that is Culture; for India not only has a culture but has a culture peculiar to itself. The plausibility of such a theory now immediately suggests itself. What is more, nationalism on such a basis entirely eliminates all possibilities of there ever existing a narrow, selfish patriotism, which history teaches us, is invariably followed by a deep-seated envy of and hatred for others.

But accepting the possibility of such a theory why, it may be asked, was the growth of Indian nationalism in the past so slow, especially as a culture distinctly Indian was in existence long before the invention of the printing press? The writer forestalls his critics by himself asking the question. And on reviewing the history of the past he finds that the nationalism of the Indian people has been stunted both by the pernicious caste system as well as by the conflict between Hindu and Muslim. These have been the spokes retarding India's progress.

Firstly the institution of caste is diametrically opposed to nationalism. Under the caste system a feeling of communalism does exist but it is confined to a small group and moreover, the loyalty of the members to such groups is such that the groups are constantly at variance with one another. Loyalty, then, confined within such narrow limits even by evolution cannot merge into nationalism. The spirit of the system is alien to a universal brotherhood. As long as the caste system prevails, therefore, the complete nationalisation of the people of India will be impossible.

Secondly, the Hindu-Muslim conflict is an artificial one—a conflict that is to be attributed to the evil and narrow religious motives that have attended the writings of historians in the past. The interpretation of India's past has been biased, to such an extent that the problem has today assumed gigantic proportions. The writer offers but one solution to the problem, and that is toleration and broadmindedness in dealing with the problem.

Before nationalism on a large scale is feasible, therefore, India will have to be purged of the system of caste prejudices on the one hand and the religious bigotry which is largely responsible for the Hindu-Muslim conflict on the other. They have impeded the growth of Indian nationalism in the past and will in the future, until such time as they are removed, root and all, from the life of India.

The essence of the Indian nationality, therefore, must be Indian culture. On such a basis alone will India's future depend. Whether such theorisation is practicable or not the reader must decide for himself.

Philologically, too, the treatise is interesting. The style is perhaps a little too pedantic and high-flown which seems to be a feature characteristic of much that is being poured out of the Indian press to-day. The large number of words used is far inconmensurate with the size of the tractate. The essence of the treatise we feel, might have been squeezed with more clarity and definiteness into half its size. But this is a minor criticism for the value of the publication as a readable contribution to the Indian national question is by no means unimpaired.

H. S.

Sporting News

(BY SPORTSMAN)

Stanger Stars Football Club

The annual general meeting of the above club was held on Sunday, October 29, at Sadler's Hall. In the absence of the president Mr. E. M. Moola, the chair was occupied by Mr. A. J. Bux. The chairman briefly outlined the activities of the club during the season just ended and emphasised the necessity of more harmony between the members and the officials.

The hon. secretary Mr. G. A. Mather stated in his report that during the year they had the pleasure of playing the school teams from the Transvaal and teams from various centres of the Natal coast and Zululand. He thanked the various supporters of the Club for their assistance financially and materially.

The financial statement audited by Mr. Shakh Abdulla reflected a credit balance of £ 16s. 11d. in cash.

Among the other speakers were Messrs. V. Thomas and Shakh Abdulla who stressed the necessity of better discipline amongst the players.

The secretary was presented in appreciation of his services with an address in the form of a frame inscribed with holy words from The Koran.

Verulam Vs. Durban

A friendly tennis match took place at the Plaza Tennis Court, Durban, between M. Raghavjee's six of Verulam and Essop Faruk's six of Durban. The result was a win for M. Raghavjee's six by 5 sets to 4. The following represented M. Raghavjee's six: M. Raghavjee (Captain), V. Jetha, S. R. Maharaj, J. R. Singh, A. I. Shabba, Gafoor Bux.

FOR SALE—Prospect Hall Rd., Durban North,—Substantial Brick House, Large Dining and Bed rooms (5), E.P.B., verandah front and one side, enclosed back, 4 corr. outhouses, 4 tanks, well, abundance water, ideal suburban residence.

SWANEY, Reynolds St. Port Shepstone.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૩૧ મું.

ફ્રીડેડે, મુકવાર, તારીખ ૧૦ નવેમ્બર ૧૯૩૩

અંક ૪૫

નોંધ અને સમાચાર

(વિષય સૂચી)

નોંધ અને સમાચાર	
મુલેક કરવાની જે રીત નથી (અમરેલી)	૪૫૬
દાંડવાળા હાંસી ચાખાનું અનુભવ	૪૫૮
કા આ આ હાંસીચાનું સ્થાન	૪૫૯
કલકત્તાની મુકાદમો એજન્ડા	૪૬૦
મરદમ કાઠીયાની એજન્ડા કાગળ	..
દેશાધિપતિમાં ચોક્કસ	૪૬૧
ફોનિયાના હાંસીઓ	..
બંદોબસ્ત તેજી (વાર્તા)	..
વિવિધ સમાચાર	૪૬૨
ગીતા અન્ય	૪૬૩
અખાતરો વેપારી વિનિયમ	..
હિંદુસ્તાનના સમાચાર	૪૬૪

દેશાધિપતિ પ્રાધિકાર સ્ફુલ્લના ઇનામી મેળાવડો

દેશાધિપતિ પ્રાધિકાર સ્ફુલ્લ કે જે ધીરુત નવીનચંદ્ર નાનાલાલ દેશાધિપતિ પ્રાધિકાર સ્ફુલ્લમાં ચલાવે છે તેનો પહેલાં વર્ગની સમાધિના ઇનામી મેળાવડો ગયા રવીવારે બપોરે સુરત દીક્રી એસોસિએશનના હાલમાં થયો હતો. સ્ફુલ્લના ૮૦ વિદ્યાર્થીઓ ઉપરાંત અન્ય આગમી તેમજ મેનાએ મોટી સંખ્યામાં દાખલ થયા હતા. પ્રમુખસ્થાન મી. સાધુરજ રાહીયાએ ગીધું હતું. વિદ્યાર્થીઓ જ વધારી કાઢીને ૧૨ વર્ગ સુધીના હતા અને તેઓએ સંવાદો અને રાષ્ટ્રિય ગીતા સુરત રીતે સંજાળાયા હતા. બાદ પ્રમુખ તરફથી પુરતકા ઇનામ નરીકે વહેંચ્યા હતા જેનો ખર્ચે બાઈથી સોરાબજી ફત્તમજી તરફથી ઉપાવવામાં આવ્યો હતો અને મોટાઈ વહેંચવામાં આવી હતી જે મી. જી. સી. કપોતન તરફથી આપવામાં આવી હતી. ત્યાર બાદ જુદા જુદા પ્રતરથી તરફથી મી. નવીનચંદ્ર દેશાધિપતિ પાસે એક વર્ગમાં મેલી મંજૂર પ્રગતિને માટે અને બાળકોને મુજરની તાલ આપવાનું ઉદ્દેશ્ય કરી રહ્યા છે તે બદલ અગ્રિમકોના આપનારા બાળકોના ઇનામ આપવામાં આવ્યાં હતાં. અને અંતમાં પ્રમુખ સાહેબે ઉપસરાર કરતાં વિદ્યાર્થીને એ કિતમ હાન હોવાનું જણાવ્યું હતું અને એ હાન થી, નવીનચંદ્ર આપી રહ્યા હતા તેને માટે તેમને મુજરબાદી આપવા સાથે માળાપોને પોતાના બાળકોને પોતાની માતૃભાષા શીખવવાની કાળજી લેવા અને બાળકોને ખ્યાન હર્ષ શીખવા આજ્ઞાન કહ્યું હતું. કુવક સંગીત મંડળાએ મેળાવડાને ગાયન વાદ્યથી આનંદ આપ્યો હતો.

મુજરબાદીઓએ મગરૂરી લેવા જેવું નહિ ગણાય

ઉપરના મેળાવડામાં જે વિદ્યાર્થીઓ હિંદુસ્તાનના ભોજા હાન હોવામાં પેટલા મુરો છે તેની મહત્ત્વની કરાવી હતી. તેમાં

તેણે મધાં પ્રાચીન સમયના હોદ્દા અને મુસલમાનોના નામો આપ્યાં હતાં. એક પણ દાલના વખતનું નામ નહોતું. પરંતુ દાલના વખતમાં તે હિંદુસ્તાનમાં જે કામ પણ સંભાવતી હતી સકાય તે તે પારસી કેમજ છે. બીજી કામો નેનાથી ઉતરતું જાન લે છે. હમણાજ એક હિંદુના નામની મહત્ત્વા ગાંધીજીના મુખથી તારીફ કરી હતી તે અમદાવાદના ગ્રંથીશ્વર સર ચીનુભાઈ. તેમની સંભાવતની નેનાએ પારસીઓની સંભાવતની સાથે સરખામણી કરી હતી. આજે સાઉથ આફ્રિકામાં જેવાં તે જાદી પણ સંભાવત માં સૌથી ઉચું સ્થાન કોઈ પણ બોનવી કહ્યું હોય તે તે મરદમ પારસી ફત્તમજી. તેમની રાએ તે શું બધું નેનાથી અરથી સંભાવત કરનાર પણ જાતે એક નરવીર આજીશ્વરી પાક્યો નથી. બાઈથી સોરાબજી એ બાબતમાં પોતાના મરદમ પિતાને ખબરે આવી રહ્યા છે અને ફરક જગ્યાએ સંભાવતો કરતા નેનામાં આવે છે. ઉપરના મેળાવડા માં પણ પુસ્તકોના ઇનામ વહેંચવાનો ખર્ચ તેમજે આપ્યો હતો અને એ દર્શાવતો દાખલ જગ્યાએમાં તાળીઓ વધારી લીધી હતી. બાઈથી સોરાબજીની સંભાવતને માટે તેમને તે અલગત માનજી થરે છે અને તેની અંગે કદર કરીએ છીએ પરંતુ તે સાથે મુજરબાદીઓની ગુલામી મનાઈવાને માટે અમને ધણેજ ગિર ઉપજે છે. મજબૂર સ્ફુલ્લમાં શીખવા જનાર બાળકો કંઈ મરીખ મા આપના તે નહેતાજી. અને તેમાં મોટી સંખ્યા મુસલમાનોના હોવા સિવાય બાઈના સંખ્યા મુજરબાદી હોવાના હોઈરાં હતાં. પારસીને એક પણ છેકરો નહોતો. વળી ઇનામો વહેંચવા તેના ખર્ચે બધામાં બધું ફસાઈ ગાર પાઉંથી તે વધારે નહેતાજી. તે શું નેટકો ખર્ચ વિદ્યાર્થીઓના માળાપોએ ઉઠાવી લેવાની ફરજ નહેતી? શું તેઓ એ ઉઠાવી લેવાને અશક્ત હતા? નહિજ. તે પછી આવી સંભાવત દેનારને તે પપ્પજી અથ છે પરંતુ લેનારને તે જગ્યાએ ભોજા આપતી નથી. જતકે તેને યા તે નિષ્કાળજીની ઉપમા આપી કાકાય અથવા તે બિજાકે જીતની ઉપમા આપી કાકાય કે જે બેમાંથી એક પણ મુજરબાદી કાગળે હોયે અદાવતારી નથી. બાઈથી સોરાબજીની સંભાવતને તાળીઓથી વધારી લેનારા કાગળે પણ આ વિચાર ઉઠાવેલો નહિ હોય એમ અમારું માનવું છે. અમે પ્રમુખોએ છીએ કે અમારી માન્યતા બોટી હોય પરંતુ જે સાચીજ હોય તે મુજરબાદી હિંદુઓમાંથી વિચાર કરવો હિતકર હોય અને તે જાદી દર્શાવેલ છે.

રહેલી છે. આ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ને સાચે વળગે છે ત્યાં સુધી મને કહતા જરાય સંકેત જ નથી. આરો પ્રગતિ અર્થેનાં તેમજ સમસ્યા સંકેતો રહેશે છે. આથી ને મારી વલણ ફરવાથી જાણતી હોય, અને આવી ને પોતાને પણ પોતેના વિશેષાંગિયોમાં ગણવું જુ, તો તેને મારે સખળ કાગળો છે.

અમુક વ્યક્તિઓ પ્રત્યેના મારે, અણગમી અને મેરને સીધે મે' મારી વલણ કહેલી છે એ આરોપ સ્વાભાવિક અને તેમના મોટાપણો સતત મુખી રજા છે તો સામે હું સખત વિરોધ દર્શાવું છું. અણગમતાની એ નહીં છે. મારી વલણ ફરી છે તેનું કારણ હું આ પત્રમાં તેમજ અન્ય મોટાપણો ફાંટી પીરીને જાણવી મળે. હું તેમ કોઈક કાલોનામજાનના સવાલ પર નહીંતર પોતી વલણ સીધેલી છે તેવું છે.

અંગત દુઃખલાના સંબંધમાં મને જાણે છે કે કોઈકને પણ દરિદ્રાદ્ય અંગત કારણે હોય તે ને સારું કરતાં મનેજ તરફ છે. કોઈકની અંતર સજ્જતામાં મારી સામે અંગત દુઃખલા જોવા છે અને પોતાનાવત્રમાં પણ અસખ્ય દુઃખલા વાણી ધસી રજા છે તેની સામે સ્વામી સવતી દવાળ કે જે મારી નરક પ્રેમલાવ ધરાવવાનો હાથે કરે છે તેમને જરાયે વધીકા દિશવાવળું ઉચિત નથી કાગળું. પરંતુ મારી પોતે કોઈકના મારી સાદી જાણને મળ્યાનું જઈ મુકેલી છે અને મારા દેશ અધુરો નહીં એવા દરકા હવાળા ઉપજા સમા સિવાય બીજા સેવાની મારામાં પ્રવૃત્તી તોડાત છે.

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' માં મે' પ્રાસંગિક બાબતોમાં સતત દલીલો રજૂ કરવા ઉપરાંત કાંઈની સામે અંગત દુઃખલા કરેલા હોય એવું મારી જાણમાં નથી.

આ દેશમાં મારી જવાબદાર સ્થિતિ વિશેનું અને પુરું જાણ છે અને એ વસ્તુને ખુલાસે જાગીરની એ સંબંધમાં મને યાદી મળી તેની સાંધી મુદત પહેલાંજ હું કરી ચુકેલો છું.

એ જવાબદારીના સંપૂર્ણ જાનસોજ કાલોનામજાનના સવાલ પર મને કોઈકે પણ દેશ નહીં મળે તો પણ હું કોઈકની વિરુદ્ધ જોઈ રહીશ એવું કાલોનામજાનના સવાલ પર જવારે સાચી પહેલી સાસ મોટીજ દરખાસ મળી હતી. અને તેમાં જવાબદારીને તેમજ કોઈકના અન્ય અસહાયને પોતાને ખુલાસે રજૂ કરવાની પહેપુરી નહીં આપવામાં આવી રજા બાદ પચસેક વિરુદ્ધ નવસે. ઉપર મનથી કોઈકના કાલોનામજાન કમીની સામે સારીજ જવાના ફરવાની વિરુદ્ધ ફરવ પંસાર મળે હતો. ત્યારે હું જાણવી મળે હતો.

હું અજાઉ હતી મુકેલો છું તેમ જ કોઈકમાં પોતી તરને માટે સાધ પણ જવાબદાર હોય તો (૧) કોઈકનાં—અને તે પણ એવા કોઈકનાં મન કે જેમને એની કાર્ય પણ જોવાના સેમી પસારે સાચ પડવાની છે—કોઈકે મારીને કોઈકે બતાવેલી નેતૃકમી અને (૨) કોઈકે સરકારના એજન્ટને પોતાની સાથે રાખી મુકવા તે છે. એજન્ટને જાણ કોઈકની સાથે રહેવાનું એજન્ટને સુચારુ થઈ પડેલું છે કે જેટલું કોઈકને જાણ મારીને જાણુએ તરી કોઈકે કાલવાત ઇન્ડિયન કમમીલ એસોસિએશનની સાથે સહ જવાનું. મને સુચારુ થઈ પડ્યું હતું.

એજન્ટનાં પગલાંની સખત સંકેતોમાં કીકા કરતાં મને અસાધ્ય દુઃખ જાય છે પરંતુ કે તેમને ખરા અંતઃકરણથી

પુરું જુ કે આ કાલોનામજાનના સવાલ પર કોઈકથી વિરુદ્ધ પહેલાંજોને મુખ મુકી કાલોનામજાન બને પહેલાં વચ્ચે સમાધાન કરાવવાનું તેમજ એક પણ પગલું લેવાનું ઉચિત કારણ છે. ખરું નહીં, બસ કોઈકના સખતે તેમજ ખુલાસે નથી સ્વિકારી સહ જોવાની અવગણના કરેલી છે.

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ને પત્રકારિયતી કમાવતાં એક સાધન તરીકે સ્થાપવામાં આવેલ નથી. અમુક સિદ્ધાંત પોતાની સમજ રાખતું આવેલું છે અને તેની દિશાવલ કરતાં આવેલું છે. જ્યાં સુધી કોઈક મુકારો જતી હતી ત્યાં સુધી તે કોઈકને દેશ આપતાં હતું અને તેનું પ્રાંતનિધિત્ય ધરાવતાં હતું. આને કોઈકની વલણ પદન ફરવાથી છે અને તે પત્રકારો સારાથી દેશ આપી સકાય એવા હું કહેતો હતો.

કાલોનામજાનના 'અધ્યા પાંચસની વલણ પ્રગમવતું પ્રાંતનિધિત્ય ધરાવવારી છે એ વસ્તુ પ્રવાર કરી દેવાને સ્વામી જવાની દવાળને એકેજ કરતાં મને જરાયે સંકેત જોવા નથી. એ જાણતાં પ્રગમન સાધિક આક્રિકમાં તેમજ કોઈકનામાં કોઈકની વિરુદ્ધ છે એવો મને સંપૂર્ણ વિશ્વાસ છે.

સ્વામી જવાની દવાળના કહેવર મુજબ તો જ્યાં સુધી 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' કોઈકને રચિત થઈ પડે તેવા વિચારો દર્શાવતાં હતાં ત્યાં સુધી તે કાલોનામજાન દર્શાવતાં હતાં અને દવ જગારે તે વિચારો કોઈકને રચિત નથી લાગે તે "મણીસાસનો પોતાનો મન" દર્શાવે છે. એક કહેવુંએ મને જાણે છે કે કોઈકે પોતાને મારે મધુ પદના અધિકાર કારણે કરી એવા જેવું છે.

કાલોનામજાન ઉપર કોઈકની કાલિત દોસમાં મળેલી મોટીગતી મારી કીકા સામે સ્વામીજી અપવાદ છે. તેના સખધમાં હું એટલુંજ કહીશ કે તે વખતે ને સત્તાને આક્રમક, અદકાર, દોષ, મહાત્માજીના પવિત્ર નામનો ફરવો, તેમની જાણીને ખોટો અને કલિષ્ઠ અવધા અને કોઈકના સ્વચ્છેવશની વાંજીકે એ સખા પગલાં કોટલા અપાતિત અને અણગમતાં હતાં કે તેની જેટલી સખત કીકા કરવામાં આવે તેટલી એકેજ ગણાય.

કાલોનામજાન બેન એન્ડ સેટલમે ઇન્ડિયન એસોસિએશનની મોટીગતે મે' મોટું મહત્વ આપ્યું હતું તેની સ્વામી જવાની દવાળ ફરવા કરે છે. મારે કહેવું નેતૃકમી કે એ ૫૦૦૦ ઉપરની સાત મેટી વાળી મોટીગતો બદલાવ કરવામાં સ્વામી જવાની દવાળે કે તેમના મોટીગતોમાં જરાયે બદલાવી વ્યક્ત નહોતી કરી. એ મોટીગતો તેમજ તેમની પોતાની મોટીગતો પોતાના વિરોધીગતને આપેલી ન કરતાં જરૂર પધારે સાંનથી શાહ અપવામાં આવેલી હોત. વળી કોઈક સરકારના એજન્ટ કે જેમની ફરવ કામના અને વચો નરક સમાન દરિદ્ર ગામવાની હતી તેમને એ અસહ્ય પ્રમંજી મોટીગતો સજોથી કોઈકી સહ જવાને માટે જેમના જવાબદાર હતા તેમજો પણ તેમ કરવામાં સહાયિકે વાપરવામાં આવી જતાવી હતી.

કોઈકની મોટીગતો વિરોધે પ્રચિત કરવાના સંબંધમાં મારે અણ રજુ નેતૃકમી કે કોઈકની આગતી પ્રવૃત્તિઓને કે એજન્ટ અગત આપું છું કે જેટલી કોઈકે અદ વખતે ફરવશની પ્રવૃત્તિઓને આપતી હતી પરંતુ કોઈકને

જૂનકાળની કાઠિયાવાડી જૂલો નહિ જઈને તેની અર્જનિઓને નુકસાનની અર્જનિઓના કરતાં કંઈક વિશેષ ધ્યાન હોય છે.

જો કંઈ પણ પોલી દુષ્ટિનો પ્રસિદ્ધ અર્થથી હોય અથવા ઇસ્તમજીનીએ અર્થથી હોય તો તે કાઠિયાવાડી અમલદારો અને સુપરવીઝર છે પરંતુ તેવી કંઈ પણ જુલને વિશે તેઓ નરહથી માટે ધ્યાન એક પણ વખત મેં અવાજો આપ્યું નથી.

આજ કાલ કાઠિયાવાડી અર્જનિઓ મીઠાં રજાનાં કરતાં કામનું અને અર્જનિધિત્વ તેજ પ્રસારે છે એવું જામનને જે ને રીતે કાઠિયાવાડીને એક પ્રમાણ કરવાની જાણનાથી પ્રેરિત થતા હોય તેવું માન્ય થઈ છે. એકસો દસો માણસોની મીઠાંને "માસ મીઠાં" કહેતાં નુકસાન અનુભવે.

સ્વામી બવાની દયાળુ વંધો છાવે છે કે આજે પ્રતિનિધિ સભાએ બેલાવેલી દીઠ મદાસજાનો હેવાલ 'ઇન્ડિયન એપિનિયન' માં નહિ જાયો. સ્વામીજી સારી રીતે જાણે છે કે 'ઇન્ડિયન એપિનિયન' ની નીતી જાણીતી સામાન્ય રીતે ફેરફાર થાય છે તેવા પ્રામાણિક સિદ્ધાંતો સિવાય અન્ય કંઈક ખાસ અર્થ કરવાની જરૂર નહિ. તેમ જાતાં ઉક્ત સભાનો હેવાલ જાણે જાણેના દત્તો એ નુકસાન કહ્યું. પરંતુ એ જાણને અગતાં પોતાં એટલાં બધાં મોક્ષવામાં આપ્યાં ત્યાં કે જે વચ્ચે તેમણે હેવાલ બહાની અને પુરુષ મળી શકી નહોતી અને સ્વામીજી જાણે છે કે મારે કેટલી અડચણથી બાબતું કામ અજાણું પડે છે. જો તેમણે અથવા તેમના સાર્થકોએ કંઈક હેવાલ પડી શેકવો તેમ તે જરૂર તેને પરંતુ સ્થાન આપાણું હોત એ હેવાલ જાણે રહી ગયેલા હોવાનું કારણ માત્ર એટલું જ હતું કે તેમ વચ્ચેના ધ્યાન નાખી શકાય નહિ અને પછી તે વસ્તુ જુનાં જમ્મં મર્મ. આપો કાઠિયાવાડીને નાખવાના અર્જનિઓ કાળેનાં ને તેમના સાથી અર્થો ને તેવા મારા મીઠાના કુકમને તમે જામન એ હેવાલ મેં નહિ જાણેલાં એવી સ્વામી બવાની દયાળી માનવતા સ્વભાવ જાણેલાં છે એવી સ્વામીજીને હું સંખ્યા આપું છું.

પણ સ્વામીજીને હું નમ્રતાથી પૂછીશ કે એ મારા મીઠા તે કાણ? હું મેસર્સ ડિસ્ટ્રીક્ટ, પી. આર. પંચ અને એસ. એલ. સીંગ? જો તેઓજ હોય તો તેઓના સાર્થકો અનવામ મારે જરાયે શરમાવાપણું હોવાજ નહીં કેમકે હું વર્ષોથી તેઓ કાઠિયાવાડી સ્થાન નહિ હતાં અને મું આજે તેઓ દશે કાઠિયાવાડી નથી તેથી તેઓ અધુન જમ્મં મર્મ ગયા છે? સ્વામીજીને હું ખાલી આપું છું કે હું કામનો ફેરવાયો ફોરવાતો નથી. ફેરફાર સલાહ થઈ છે અને સારી સલાહને માન આપું પરંતુ મારા પોતાનાં અનુકરણના હિમાનવજ તમે માટે છું.

અનમાં મારે સ્પષ્ટ જણાવવું જોઈએ કે સુભેદની ચિંતા બીજા કામને પણ રોકે તેવા કમ્તા અને વધારે છે. પરંતુ સ્વામી બવાની દયાળી મારી ઉપર અથવા ઉચિત કારણે જે તેવા ખુલ્લા પથો અથવામાં સુભેદનો માર્ગ અર્જનિજ નથી રહેલો. સુભેદનો માર્ગ જો કસામાં પણ રહેલો હોય તો તે કાઠિયાવાડી સત્તનો કમામ જતાવાને પાસેનીપસ બોને

એન્ડ સેક્રેટરી ઇન્ડિયન એસોસિએશનના સામે દરીદ્રાપી મામ કરીને કસાસ ઉત્પન્ન કરવામાં અને તેને ઉત્પન્ન કરવામાં નથી રહેલો પણ જરા નીચા ઉતરીને જોએને તેણે પોતાની આપણીમાં વિરોધી દરી મુલકા છે તેઓને દરી માત્ર કેમ જતાવવું તેના પ્રમાણીકપણે અને સાંનનાં રસ્તા બોળવામાં રહેલો છે. અર્જનિસાસ માંથી.

દાંસવાલના હાંદી પોદ્ધાનું અવસાન

(અમારા ખાસ અધ્યક્ષની નરહથી)

અવસાનની હાંદી પડી સુધી ફેલેલા અને કામ સેવાને માત્ર જાળનાર, ગાંધીજીના ચિંતો છે? કામ આગળ પડે છે કે પાછળ હાંદી છે? એ પ્રશ્નો પૂછનાર, આપણે જીવન કે આર્થિકના હોદ્દાઓની વચ્ચે સેવામાં ગાળનાર, સલામતી થોડા મા. સી. કે. ડી. નામદુ. સુધી નામદુ—નું અવસાન જોદ્દાનીસમર્થમાં ૩૧ ઓક્ટોબરના પ્રાતઃકાળે થયું. એ જીવ સર્જને પંથ સર્જ્યો. તેણે કામની ચિંતાની ચિંતામાં આકૃતિ આપી પોતાનું નામ અમર કયું. તેમણે જે કામ પાછળ જીવન માણ્યું તે કામ સંપૂર્ણ કરવાનું કામ હાંદી કામનું છે.

મી. નામદુને કમુનો વાસ ન હતો તેવું હજી કામની નવળા મનોહસા સામે રહી રહ્યું હતું. એશીયાટીક ટેન્ચર એટલે તેના પદમાં જાણે જાણ્યો હતો. વિદેશ-વસવાટની પોતાનાંજે તેની તસેનસમાં પ્રચંડ ઉત્કાષ્ટ પ્રદીપ કયો હતો. "પ્રજા અને આપણ આપે અને હું કામની સેવા કરું. એકલા હાથે કારાઅદને એટલી કામને જાળનાર કે અંતે હાંદી પ્રતિષ્ઠા સાવજી." એ તેમની અવિસાવાઓ ન માંદગીના પગારીએ પડવા પડ્યા ફાંસવના. પોતાના પિતાએ આપેલા કામસેવાનાં મનન માટે કરી રહ્યા. હાંદીના ઉદ્ધાર માટે પ્રાર્થના કરતા. મી. નામદુ મદદાપ કે સ્વામી ન ન કામ. નિરપામ સેવા અને નીહર તેમજ એ તેમના કમ્તા શુભો હતો.

પણ અનુભવી ઇન્ડિયન કહીએ પાર પડી છે? મી. સુધી નામદુ પણ આજા—નિરપામનાં 'હ' રહે એકાં પાતા અર્થે સિધાવ્યા. દાંસવાલના હાંદીઓએ તેમના રંગે વાતો પ્રસંગે મારે હું માન આપું. આપણું મોટું સરવસ અમારું મરહુમ મી. પી. કે. નામદુ અને સી. એમ. અસ કુવાડીપાના મરણ પ્રસંગે નીકળેલું. હાંદીજી આર્થિકના પદને સાથે આજના મોગસકાઉટ, સાથી જવાઈ ગયેલી અમવાડી, વિદ્યાર્થ કરનાર સર્ગ મિત્રોની મોટરો, જાહેર જીવનના ગોઠીઓ, પ્રચલકો અને પરિચિત માણસોના પોતાની આકૃતિ કે મિત્રોની મોટરો અને ફોજવાળું સાંજી સરવસ વ્યારે દીઠ સ્થાને પદોત્તુ વ્યારે પણાએ જનુ સાધ્યાં, પણાએ નિષ્વાસ નાખ્યો.

શોક સંઘસમાં મેસર્સ ફેલનમેક, ફેનાડ, જીન્સ, કોલન, સપારી, સહ. વગ. ઈ. કાઠિયાવાડી પ્રમુખ મેસર્સ ઉમર કબેરી, કાસમ આદમ, હજારી, માલખાઈ (જેઓ આ સલામતીને ઉત્કૃષ્ટ માન આપવા માંડેલું જુના વિચારોને એક બાજુ દસેલી દિશતપૂર્વક આજવા હતા), મેગિટસર્જવાળા મી. એસ. આર. નામદુ, રેવ. સીગમથી વિગેરે ઉપરાંત દાંસવાલના હાંદીઓના જમ્મં મર્મને વાગે લીધેલો હતો.

સ્મારણે હૃદયક્રિયા કરવા પહેલાં, શૈઃ સભા હરવામાં આવી હતી. કુપર મહારાજ સૌથી, મી. સોરાબજી, મેસરો ક્રિસ્ટીઅર અને કાશ, કોલોનિયલ બોર્ડે એન્ડ સેલ્સનાં એક્ઝીક્યુટિવ વિગેરેના સંદેશ વંચામાં હતા. નામીસ, અમેરિકા અને ગુજરાતીમાં પ્રાર્થનાઓ થઈ હતી અને મરણમના પુણેના પંચાળ કરવામાં આવ્યાં હતાં.

આ પ્રસંગે ભાષણ કરનારાઓમાં મેસરો કલનએક, રેનાલ્ડ નેન્સ, ગ્રેવેરી, એસ. આર. નાયડુ, સીઆમજી, વેલ્લી, વરસુ, બાબુલાલ મહારાજ, બીજાબાઈ જોશી વિગેરે હતા.

અંત્યેષ્ટિ ક્રિયા પછી સંપૂર્ણ વિધિ પ્રમાણે થઈ હતી અને નામીસ 'સોહાગુ' વાગ્ગન અને સંસ્કૃત 'સોહાગુ' ઉચ્ચારણ સામળાણ દર્શાવેલ પ્રવાસીના ઉચ્ચા સુર-સ્વાદા ધ્વજના ગુજન સાથે કલે પડતો હતો.

રાત્રે સાડા સાત વાગે પાટીદાર યોજનામાં એક શોક સભા ટ્રાસવાલ ઇન્ડિયન કોમિસના આસારા હેઠળ હરવામાં આવી હતી તે પ્રસંગે પણ સામયિક વિવેચનો થયાં હતાં અને મી. નાયડુના મુલ્યથી દોહી કેમ અને તેમના કુટુંબીઓને પંડી ખોદ માટે શોક કરાવનારો કસાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

જીવન—પ્રસંગો

મી. જી. નાયડુના જન્મ મેરીશિપસમાં થયો હતો. તે ૧૮૮૬ માં મહિદ વર્ગના પંચે કીર્ત્યર્થી આવ્યા. ૧૮૯૨ માં તે ટ્રાસવાલમાં આવ્યા.

૧૮૯૫ ને કાયદો અભસમાં મુકવાનો પ્રારંભ થયો તે તેનું જાહેર જીવન સર થયું. જ્યોત્સની મ્યુનીસીપલ કોર્પોરેશનના સભ્ય કોર્નલ ડીન પાસે ડેપુટીશન લઈ ગયા.

૧૮૯૩ માં તેમણે અને મી. એચ. એ. આર્મીએ ઇન્ડિયન કોમિસ સ્થાપી. ૧૮૯૫ ના કાયદા સામે અરજ પડી પ્રેસીડન્ટ કમરને મળવા જનારાઓમાં તે એક હતા.

અધીશના આ દેશમાંના આગમન સાથે તે તેમની સાથે લેડાયા. ૧૯૦૧ માં સલામદમાં સામેલ થયા. ૧૯૦૭ માં મહિદ જિલ્લાની બેલ સેવી.

૧૯૦૭ માં મહિદ સમાધાન થયું ત્યારે તે પર સહી કરનારાઓમાં તે પણ હતા. ગાંધીજીને પકાણુના હાથે મારે પડ્યો ત્યારે તે તેમનું રક્ષણ કરવા પસેલા અને પોતેય ગંબીર રીતે ધરાયેલા.

૧૯૦૮ માં સલામદ ફરી કર થતાં, તેમણે લગભગ તેર વાર બેલ ભજા કરી.

૧૯૧૪ માં તેમણે દોહીએ સામે કામોમાં મુકાયેલા અંકુશો સામે થયેલી અપાલમાં લાય આપ્યો.

ગાંધીજી સંદેશ જતાં, તેમણે પોતાના ચાર પુત્રોને તેમના રક્ષણ હેઠળ લેવા. એક ઝાકરો બાલા સુવાયન ગાંધીજીના આશ્રમમાં મરણ પામ્યો.

૧૯૧૭ માં નાટાલમાં અર્ધર રસ આવી અને સેક્ટો દોહીઓનાં ધરો લગભગ મળ્યાં ત્યારે તેમણે ફાળો ઉતારવી કરમન દોહી રસ સંપત્તિ નિયંત્રણ સ્મીટીને મોકલવા માટે મરિમ મોકલ્યા.

૧૯૧૫-૧૮ માં ગવર્નર જનરલ જૂઠ માટે નાણું ઉધરાવવા માં સેવા આપી. 'સોફ્ટ' ગંધ માટે દોહી બહા.

૧૯૧૩ માં ત્યારે ગાંધીજી જલમાં હતા ત્યારે તે નાટાલ ગયા અને મહુ પાઉંગના કર સામે જગરી હડતાળની સરદારી લીધી. તેમણે દબારે દોહીઓ સાથે નાટાલથી કુચ કરી. તેમને સરકાર ઉપર પકડવામાં આવ્યા હતા.

૧૯૩૨ માં તે ડા. ડી. કોમિસના પ્રમુખ મુકાયા. મયે વર્ષે ત્યારે કોમિસે સલામદ કરવા નિર્ણય કર્યો ત્યારે તેમણે પોતાના કુટુંબ સાથે નેત્રમાં જવાનો નિર્ણય બદલ કર્યો.

આ વર્ષે તેમણે મેલદોહા દોહી મહિદ અરખર્યો મહિદ પુરુષ સુકાવવામાં સફળ રીતે ભાગ લીધો.

તે માસ મદેલા ત્યારે સા. આ. ડી. કોમિસની પરિષદ વિદેશ-વસવાદની યોજનાના સંબંધમાં વિચારણા અલાયવા મળી ત્યારે તેમણે હાકનરની મુખ્યમિત્રો જનાર કરી મહિદની પકારીઓમાં હોદી પરિષદમાં ભાગ લીધો અને વિદેશ-વસવાદ યોજનાનો કડક વિરોધ કર્યો.

તે ઇન્ડા મુરોપીયન કોર્પોરેશનના ઉપ-પ્રમુખ હતા.

ભોગ કાઠિયાના હાથમાં એક પનાકા હતી તેમાં લખ્યું હતું કે: 'દોહીના અપુત. મુકુ સમી વધાદાર.' આ મુજબ મી. જી. નાયડુના જીવનનું નાટક ચિત્ર રણુ કરતા હતા જે મોક્ષ છે.

મી. નાયડુનું દોહી કોમની આજની કટોકટીને પળે, અવસાન થયું તેથી દોહી કેમ કંગાલ જની છે. તેની નેપાદ પુરાવી અસકય છે. મહુ તેમના આત્માને શાંતિ આપો.

સાહિય આફ્રિકામાં દોહીઓનું સ્થાન

દોહી મહિદાઓ સમક્ષ કુવરાણી

અને પ્રિ. યુકસનું બાષણ

પ્રિટોરીયાનાં એક્ઝીક્યુટીવ જનરલમાં પ્રિટોરીયાની ઇન્ડિયન વોલેન્સ એક્ઝીક્યુટીવના આશ્રય હેઠળ મળેલી ખીટીમાં દોહી મહિદાઓને વિદેશીને કુવરાણી મેડી મહારાજ સાંગ મોલ્યાં હતાં કે:

"તમે આ દેશના વતની છો. તમારામાંની વધુનો આ દેશમાં જન્મ થયો છે, અને આ દેશની ખીલવણી અને સંસ્કૃતિ માં તમારે તમારો ફાળો આપવો છે. તમારે તેનું જોષએ કે જે ફાળો તમારા પોતાના મદાન દેશને શોભે તેવો હોય. જો તમે તમારો ફાળો નહિ આપશો તો આ નવયુવાન દેશ માં રહેવને તમે સાવક નથી. તમારા મુરોપીયન જમુઓની સમાન નહી તમને આપવામાં આવે જે હું જોવાની છું."

પ્રિ. યુકસનું બાષણ

ડા. જી. એચ. યુકસ જે ભરતીય સંજ્ઞાની સંસ્થાના પ્રચારક છે તેમણે સાહિય આફ્રિકામાં દોહીઓનું સ્થાન જે વિષયપર બાષણ કરતાં જણાવ્યું કે, દોહીને સાહિય આફ્રિકાની પ્રજાના એક સ્થાપ અંગ તરીકે જોખવાનો છે. તે સાહિય આફ્રિકામાં રહેવાનો છે અને તેને માટે આય અને મનુષ્યત્વના સામાન્ય નીયમે અનુસાર સ્થાપી સંગઠ થવી જોઈએ. ખીટીક કામનવેલ્થની કુલ વસ્તીનો પોણો ભાગ દોહીઓનો છે અને ત્યાં સુધી તેઓ ખીટીક કામનવેલ્થની અન્ય રમપનોની જોષ રાખને વધાદાર રહે ત્યાં સુધી તેઓને જાદારના નહિ ગણી સકાય. સાહિય આફ્રિકાના દોહીઓનો નવકશાંશ ભાગ સાહિય આફ્રિકામાં પેલા કોમિસાઓનો છે. કેપટાવિનના કરાર મુરોપીયનોને અધનકતા છે અને સાહિય આફ્રિકામાં દોહીઓને મારે સ્થાન રખાવું જોઈએ તેનું સારું અને મરજ કારણ એ છે કે તેઓ સાહિય આફ્રિકા છેડવાનાજ નથી. જે મુરોપીયનો દોહીઓને ઉપયોગી થવા મુજબતા હોય તો તેઓએ પોતાના આંખાણી સમકા દોહીના જીવનની હાંપીકતોને અન્યતઃ કરવો જોઈએ. દોહીઓ જે સંસ્કૃતિનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે તેને માટે તેઓને કશું સરમાવાનું

નથી. તેઓની સંસ્કૃતિ દુનિયામાં માથી પ્રાચીન અને અસંત પ્રતિષ્ઠિત છે. તેમ જનાં સાથે આફ્રિકાની એક પણ ધુનીવર્સિટીમાં દોઢી સંસ્કૃતિના અભ્યાસને માટે કંઈ પણ સમર્થક નથી. ખીજી બધી બાબતોમાં દોઢીઓ પોતે પોતાને માટે કંઈક કરી શકે પરંતુ જાતીયદ્વેષ અને અન્યાયી કાયદાની સાથે યુરોપીયનોજ વડવાનું છે. યુરોપીયનો સાથે આફ્રિકામાં રાજકરતી પ્રબલ છે અને એ રીતે તેઓની ઉપર મોટી જવાબદારી રહેલી છે.

ખીજી તરફથી દોઢીઓએ જનમહેનત કરવાની છે. તેઓએ પગલણી માટે જે નેટલી સમવડોનો સંપૂર્ણ સાથ ફાવવો જોઈએ. ગાંધીજીએ પોતાના પગલન વર્ગોને મદદ કરવા જોઈએ. આમાં સુધી માનવાર દોઢીઓ સામાન્ય રીતે તેઓમાંના કેટલાક કરેલું છે તેમ નહિ કરે ત્યાં સુધી ત્યાં સવાસનું મમાધાન નહિ આવી શકે. દોઢીઓએ પોતાની વેપારની રીતો એવી રાખવી જોઈએ કે જેથી તેઓની સાથે અગિયો સ્પર્ધા નહિ શકે અને જાતીયદ્વેષી દલીલને અવકાશ મળે નહિ. અને માં દોઢીઓએ પોતાની મરિયાઓની પણ અને નેટલી ઉત્તરિ કંઈક વેતનને બદલે દોઢી મરિયાઓએ જાતેજ પોતાની ઉત્તરિ કરવી જોઈએ.

કલાકરસંઘની મુલાકાતે એજન્ટ

(આ બખરખંચો તરફથી)

ધુધવાર મહેશ્વર ના. ૧લીએ દોઢ સરકારના એજન્ટ કુવેર સર મહારાજ સાથે પોતાના સેક્રેટરી મી. એ. ગ્રીનની સાથે પોતાના દોહાની રૂચ કલાકરસંઘોની સત્તાવાર મુલાકાત લીધી હતી. અગ્રેના જાણીતા વેપારી મી. એ. આર. એ. મની તરફથી તેમના માતૃગાં રીવેલો હાઉસમાં ખાણ્ આપવામાં આવ્યું હતું.

રેલવે સ્ટેન્ડીટપુટ હોલમાં એજન્ટે જનરલ કાપલ આપ્યું હતું જેમાં આગવજીથી સોકાને કાપલ કરવામાં આવ્યા હતા. પ્રમુખપદ મેયર ક્રાઉસીસર ડીકર લીધું હતું. તેણે પોતાના વાળાંસુમાં એજન્ટે તેઓના સહુરની સત્તાવાર મુલાકાત લીધી ન માટે એજન્ટને આભાર માન્યો અને ગોરા વતી-ઓની જાણી મજાઓની ખાતી આપી હતી.

મેજસ્ટ્રેટ મી. એલેટ સાંજાંજીએ મજકુર સહેરની મુલાકાત લીધી તે વખતે જેના ભોજ્ય કેંકાવાનો કમનસીબ પતાવ લાંબાઓ હતો અને આ વખતે એજન્ટની મુલાકાત શાંતિથી પાંચલી હોવા માટે સંતાપ દર્શાવ્યો હતો. મી. એલેટ મેયરના કમનને રૂંદા આપી એજન્ટને પોતાના કાર્ગના હોદ્દા મજબૂત હતી.

બાદ મી. પ્રેમે એજન્ટને આપકાર આપનાર બાબત કહ્યું હતું.

એજન્ટે તાળીઓના અપાજ વચ્ચે ઉભા થઈ મેયરના આપકાર માટે આભાર માન્યો અને હાઉસનાની પ્રાચીન સંસ્કૃતિની તવારીખ તરફ તરફ મેંમાં દોહસ્તાન કે દોહસ્તાનના ભેંકા. માનવામાં આવે છે તરફ સાવ જંગલી નથી એ સમજાવ્યું. યહુમાં એજન્ટે મેયરશ્રી અને વેપારની ત્રિ-ગણવાલમાં દોહીઓને જાણવામાં આવે છે તેની યુરોપીયનોને સુખકર કે કલાકારમાં આપવામાં આવે છે તેની સાથે સરવાળાથી કરી અને જાણાવ્યું કે દાંસવાલમાં દોહી સવાલ બનાવડી છે અને યુરોપીયનોએ પોતાની વસ્તીની સાથે સરખાવતા માત્ર ત્રણ ટકા જેટલી નહીં દોહી વસ્તીથી ઘટું નહિ જોઈએ.

કલાકર કલેવામાં આવશે કે વેપારમાં દોહીઓ પ્રમાણ મોટું છે. પરંતુ તે પણ માની સેવામાં આવે છે તેટલું મોટું નથી. કાપલ તરીકે જાણીતીઓમાં પાંચ ટકા જેટલો વેપાર પણ દોહીઓના હાથમાં નથી. એ કે જાના સહેરો માં વધારે હતી એ વિવકારવામાં આવે છે. દોહીઓને માટે મગરલ કીસર કે હાઉસરનો પંધો કરવા સિવાય બીજા કશા ખોષા કરવાને તો હવાળે બધે રાખવામાં આવ્યો છે. વધારે તેઓની વસ્તીનો ૮૦ ટકા આગ સાથે આફ્રિકામાં જન્મેલાઓના છે.

સ્થાનિક હોદી કેમને કરી તકલીફ નથી

આગળ જાણનાં કલાકરસંઘોના દોહીઓ અને યુરોપીયનો વચ્ચે સારો સંબંધ વડો હોવા માટે સંતાપ દર્શાવતાં તેમણે જણાવ્યું કે સ્થાનિક દોહી તેઓએ કહે છે કે તેઓને યુરોપીયનો સાથે કશી હરીયાદ કરવાની નથી. આ વસ્તુ જાનને કાર્યોને જોવા આપનારી છે.

અંતમાં એજન્ટે યુરોપીયનોને હાઉસનામાં નવી તેઓની તરફ જતાવવામાં આવે છે તેવીજ વાણી આપી દોહીઓની તરફ જતાવવા અરજ કરતાં જણાવ્યું કે દોહીઓ પોતાના ગમે તેવા કોષે કોષ જ્યાં એક કહરકાન કામ છે અને તેઓને ન્યાયી વતીવ મળવોજ વંદ્યએ. તમે લાઈ પણ કેમને ખાદમાં રાખી શકતા નથી સિવાય કે તેને ત્યાં રાખવાને તમે જાતે પણ લાંબ રહેા. બીજાની અધીઅતી કરતા તમારી પોતાની પણ અધીઅતિ કામગીર. બાદ મેયરનો અને બીજાઓનો પોતાને મજામાં માન માટે આભાર માન્યો હતો.

મરદુમ કાછલીયાની એસ્ટેટનો કારભાર

કારભારીએ વિરલ કોરનો મુકાદો

મ. કાછલીયા શ્રી જેએ મહાત્મા ગાંધીજીના પગલમાં ટાસ વાલ પીટીસ પ્રીન્ડિઅન એસ્ટેસીએશનના પ્રમુખ હતા અને જેમણે કોરની સેવામાં પોતાનું સર્વસ્વ હોમી હાઉસ દ્યું તેઓ પોતાની એસ્ટેટનો કારભાર પોતાના સગીર હરજી ઉમર-લાયક જતાં સુધી નેમના કેટલાક જુના અને વિચાસુ વેપારી મોરેના હાથમાં સોંપી મ્યા હતા. તેઓમાંના એક મી. અદમદ મીયા હતા. ૧૯૨૮ના જુનથી તેઓ મરદુમની એસ્ટેટનો કારભાર ચલાવતા હતા અને મરદુમના હરજીકર અમુક રીસાટો અને બરમેલી રકમોનાં અને કેટલાક બાંને દિસાળ વગર તારીખનાં મોદલી આપી હતો. મરદુમ કાછલીયા શ્રીના હરજી તેઓના પાંસેથી બરેબર દિસાળ માંઓ પરંતુ તેઓએ કોઈ જાતની દાદ દીધીજ નહિ ત્યારે ન છુટકે તેમને કાર્ટનું નાશુ લેવું પડ્યું. એસ્ટેટના કામગીરીઓએ નીચલી કાર્ટમાં મરદુમના વસ્તીવત્તામાંથી કેટલીક લકીકતો અને છેવડના નીકરડિસન અને વહેંચણીના દિસાળ રજુ કર્યા હતા પરંતુ કંઈ પણ જુજાની આપી નહિ. કાર્ટે એવો મુકદ્દો આપ્યો કે કારભારીઓએ જ અંકવડીયાની અંદર પ્રેરકરો દિસાળ રજુ કરી દેવો અને મુદ્દમાને અમે તેઓએ પોતાના ગજ્જામાંથી આપવો.

એસ્ટેટના કારભારીઓમાંથી માત્ર ના. અદમદ મીયાએ ઉપલા મુકદ્દાની સાથે અપીલેટ કાર્ટને અપીલ કરી.

અપીલેટ કાર્ટે એવું ફાંવ્યું છે કે એસ્ટેટના કારભારીએ તરફથી તેઓની આપવાની હરજી હતી તેવો વાળથી દિસાળ અપાવ્યો નથી અને તેથી અપીલ ખર્ચો સાથે રદ કરવામાં આવે છે.

‘તેજી તું કંઈક સુત ને ચિંતાદાર સામે છે. સહ દુઃખીતપર પડેલા પાડવા મધે છે. સમી બેને જેવી રીતે રહે તેમ આપણું બાળપણ વીરું છે; તો પછી મારાથી કા માટે હુપાવે છે!’

‘આ તું મને કેમ પુછે છે? સામે દ્રષ્ટિ તો કર. એમનું પાન અગદાચલા પ્રાપ્ય જેવું કરમાવણું છે.’ તેજીએ સીધા જવાબ વાળ્યો.

આજેકે પણ વિરમ પામી. કચુ કારણ કંઈ સમી નહિ. અંતે સસમિશિત શ્વપનાના પોકા દોડાળ્યા અને અમુચીની આંગે માણેકને જણાવ્યું:

‘પ્રથમ વિચારે એમને એમ પણ કાં ન જાણું હોય કે આ મામડાની બાબત મૈરી સાથે માટે જીવન કેમ જશે? અન્ય વિચાર એ આવે છે કે મારા અધેર પાછી પિતાએ એમને આખરાની મેટે અંગિરવાગાં બાહી રાખી નથી. મને જીવટના વિચારે કંપારી આવે છે. મારે કાંઈ પણ એમને એમના મનના બાવ બધી લેવા છે. મારી આંતર આપાવલ એમને બહોલા વાળવા હું સમયની રાહ ન લેને શકું. કામ પણ પ્રલાભ ઉપાધ વિચારવોજ રહ્યો.’

આમ બંને બાળ સખીઓએ સારો સમય રાહ વિવાદમાં ગાળ્યો અને અમુક પગલાં લેવા કદીનું થઈ.

જર્મનીના જમી રજા પહેલાં બંને સખીઓ સ્વરજાનો પછાડેલા બારણેથી જવા નીકળે સુધી.

વિવિધ સમાચાર

સનાતનધર્મ મહામંડળઅભા—સાલવની અને ડીટ્ટી-કટની સનાતનધર્મ મહામંડળસભા તરફથી રીડલી પાકે રોક પર ખરીદાયેલી જમીનપર ડીટ્ટીકટના દોડોએ માટે એક મોટો દોષ બાંધવાના હેતુથી નવેમ્બર તા. ૧૨ મીએ બપોરે ૨ વાગે ઇન્ડિઅન સ્કુલ હોલમાં એક મીટીંગ બોલાવવામાં આવી છે. જમીન સી મધ્ય મધ્યે અને તેના અનુપત્તિ સમાના નામપર ટ્રાન્સફર થઈ ગયાં છે. સભાનો ઇરાદો હીંદી અને સરકૃત સીખવવાને પણ મકાન બાંધવાનો છે અને તેને માટે હીંદુસ્તાનથી પંડિત બોલાવવામાં આવશે. એ ઉપરાંત મુસ્લિમ અને અનાજાત્રમ પણ બાંધવાનો ઇરાદો છે. મીટીંગના હેતુ નાણામંડલ કેવી રીતે મળવડા તેનો વિચાર કરવાનો છે. સૌથી વધુ હાન દેનારના દરને ખાતમદૂત કરાવવામાં આવશે. વધુ વિગતો સેક્રેટરી એસ. કે. મતારાજ બોક્સ ૩૪, સાલવન તરફથી મેળવી શકાશે.

વિચિત્ર સંજોગોમાં થએલું મરણ—દરબાની સરમામ્મ સોષ કંપનીના સેલ્સ મેનેજર મી. રોકાદ મયા રવીવારની રાતે શબ્દકીયામાંથી સાબ થતા પોતાનાં પત્નિને સેનિટારીયમમાં લેવા મયા હતા ત્યાં તેણીની સાથે વાત કરતાં ઘાટ-ફાંગરથી મરણ પામ્યા. તેમની વય ૪૨ વર્ષની હતી.

ટાંસવાલમાં વરસાદ પાળેલો ધાણ—મેઘરાજ છલોને બોલે કિડા કરવામાં પડી ગયા છે. ત્યાં વરસાદ વિના લોકો કળવે છે ત્યાં ધેર અંધારું કરી ફર્ક જણે દમણાં ટરી પડેલે તેવો દેખાવ કરીને થાંકી વારમા ધાણ જણે કમી ખુણામાં બસાઈ જાય છે અને સર્પના બેસમાર નાણાં લોપાને મલતના નિકાલે છે. પણ બીજી જગ્યાએ ત્યાં પાણીજ પાણી હોય ત્યાં ગાંડા દાંડીની નેચ પ્રષ્ટિ ક્યો કરે છે. ગયા કનીવારે તો તેણે ટાંસવાલમાં કરે વળાવ્યો. ન તો છીપતો

કે મોતીનો કે નહિ પાણીનોય વરસાદ આપ્યો પણ પચ્ચરને! વરસાદ વર્ષાવીને સેંકડો મહાનોતા કામ ફેડી નાખ્યા. ગડો, ઉમેડી નાખ્યાં, ગરીબોનાં તુંખા ઉમેડી નાખ્યાં. જ્ઞાન છલો જેવો મરણ, ખટકા, બકરાં, પેટાંને મારી નાખ્યાં. બાબોનો કમરધાણ વાળી નાખ્યો અને દબરો પાઉંકનું તુકસાન કપું છે.

જલસેર કન્યા મહાવિદ્યાલય—આ સંસ્થાની પ્રતિનિધિઓ શ્રીગતી નારાયણી દેવી અને રામચંદરી દેવીને વેરસમ અને ડીટ્ટીકટ તરફથી પા. ૬૧-૧૦-૦ નો દાવો આપવામાં આવ્યો હતો. હાજીમાં રકમો આપનારાઓના નામ નાંચે પ્રમાણે છે:—સુનીલાલ અધર્શ પા. ૫, બાણુ તાલેવંતસીંગ પા. ૬-૬-૦, રાધવજી રૂપનાથ એન્ડ સન પા. ૧-૧-૦, રોમ મુરગન અધર્શ પા. ૬-૬-૦, એ. સુનસામી અધર્શ પા. ૫-૫-૦, જુડા જીવા પા. ૧-૧-૦, સતમુશન પા. ૧-૧-૦, રમુનંદન એન્ડ સન પા. ૧-૧-૦, નારણ દરી શી. ૧૦-૬, મહનસામી શી. ૧૦-૬, વલ્લભજી દરખાસ પા. ૧-૧૦-૦, કંઈક પા. ૧, છ. વી. નાયક પા. ૧-૧-૦, વી. એમ. નાયક પા. ૧-૧-૦, જીવા માધવજી શી. ૧૦, બીબીરામ શી. ૧૦, બી. મહારાજ શી. ૧૦, સમુ એન્ડ સન શી. ૫, બલદેવ મહારાજ પા. ૨-૨-૦, એસ. આર મહારાજ પા. ૧-૧-૦, જગજી મહારાજ પા. ૧-૧-૦, મીરાસિ રમુનંદન પા. ૧-૧-૦, આંધી પા. ૨-૨-૦, માધવસીંગ પા. ૨, જમના શી. ૧૦, પાદસી દોરગલજી શી. ૬, વેડાધન શી. ૨-૬, ડી. સીખરજી પા. ૧-૧-૦, જગજી નારાયણ પા. ૧-૧-૦, ફાલકારસીંગ શી. ૧૦, જગજી પા. ૧, રામકીર શી. ૧૦, માંબી પા. ૧-૧-૦, બી. નાયક શી. ૧૦, રાધાચરજી જગજી પા. ૧, રામનારાયણ પા. ૧-૦-૦, કીરા શી. ૫ અમીત શી. ૫, ફેડુ શી. ૨-૬, ગંગાસીંગ શી. ૨-૬, ખેરાજી શી. ૫, અનીબેન શી. ૫, વી. નાયક શી. ૫, ધનજી રામજી શી. ૫, એસ. રામ અને ગુલ રોકાદ પા. ૨-૨-૦, ડી. યુનુ શી. ૧૦, પરચુરજી પા. ૩-૧૦-૦—કુલ પા. ૬૧-૧-૦-૩.

સરદારપરના અમદુલ રહેમાનનું મરણ—અબદુલ રહેમાન કે જે બહુમીસ્તાનનો સીરા હતો અને સરદારપરના સારકાના અને રોકાબાબાદ પ્રગણાએની દોડી વસ્તીની ઉપર વર્ષથી કાસ વળાવી ગયેલો દોષાતું કહેવાય છે અને જેનું ડોકું કિડાવનારને માટે સરકારે મોટું સનામ કાલુ દ્યું તેને માલપદ મળતીકે પોલીસની સાથેની ગપાતપીમાં ગમે શતીવારે કાસ કરવામાં આવ્યો હતો.

જર્મનીનો અલ્સેડર—દર કીટલરે પોતાના ૮૦ દબાર થોનાજના સમજા બાપણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે જર્મની શસેના સંજ્ઞમાં અન્ય રાજ્યોની સાથે સમાનતા માટે છે, જે બીજા રાજ્ય નિરાશ થાય તો જર્મની પણ તેમ કરવા તકપાર છે. આખી જર્મન પ્રજાએ આજે એક થયાનું છે. જે ૬૪,૦૦૦ જર્મનીમાંથી બાગી છુટેલા છે તેઓમાંના માત્ર એક રકા અરેબર રાજદારી છે. બાકીનો મોટો કામ જર્મનીમાં વ્હી નહિ રાક્યો કેમકે તેઓની વેપારની રીતો પદાલ મજા હતી.

ઉત્તર હોંદમાં એમ. સી. સી. ની જીત—ઉત્તર હોંદ અને એમ. સી. સી. વચ્ચેની કીક્ટ એમ ગમે રવીવારે પુરી થતાં એમ. સી. સી. ની એક છનાંગ અને રકમ રને જીત થય.

દોડવામાં દુનીયાનો રેકોર્ડ તોડનારે ઇરાલીયન—રમુમગી બેઠાલી નામના ઇરાલીયને ૧૨૦ સેન્ડકમાં વનર વાગે દોડીને દુનીયાનો રેકોર્ડ તોડ્યો છે.

મીતા મન્થન

(લેખક—ફિરોસ્તાબ મનસ્થાનનાથ મહાસ્વામી).

અધ્યાય ૭મો (ચાલુ)

(૧) શ્લોક ૧ થી ૩

“પાર્થ! આ સમગ્ર વિશ્વને જેક એકત્વરૂપ પરમાત્મા સિવાય બીજું કશું નથી, તે વિશ્વમાં દેખાતા આ અનંત પ્રકારના ભેદો અને વિશ્વનો આ વિસ્તાર જાને લીધે છે, તે વિશે ઇજાજ્ઞના મનમાં કંઈકાંનો નિર્માણ થાય છે. જાણી, પરમાત્મામાં ભક્તિથી આસક્ત થઈ અને તેનો આશ્રય લઈ તેને ભજવનારો ગૌરવ સાધવાની છાં ઇચ્છા રાખતો હોવાથી તારે આત્માનું જ્ઞાન તથા વિશ્વની રચનાનું વિચાર અને એ રીતે પરમાત્માનું સમગ્ર સ્વરૂપ કેવી રીતે નિર્ધારણપણે સમજવું કે ભેદી જ્ઞાનમાત્રને એમાં સમાવેશ થઈ જાય, તે દેવે હું તને કહું છું તે છું સંભળ. ૧-૨

પરંતપ! આ જેક અમલની ખાતર છે; કારણ કે હજારો મનુષ્યોમાંથી એકાદ પુરુષ આ યેમસિદ્ધિ માટે પ્રવૃત્ત કરે છે, અને એવા દલ્લેથી પ્રવૃત્ત કરનારોમાંથી એકાદ જ મને તત્વરે સમજાઈ જાય છે, જેટલો આ અટપટો વિષય છે.

“જનુન! આ આત્મા અને વિશ્વવિસ્તારનાં ખાતરનાં અનેક મતો અને વાદો પડિતોમાં આવે છે, અને અનેક ફર્કનકારોએ એને વિશે વિવિધ પ્રકારની કલ્પનાઓ થકી છે, તથા એ કલ્પનાઓમાં કદ સાચી છે, કદ સંપૂર્ણતઃ છે, કદ વખાણવા જેવી છે, તથા એ જાણત પરસ્પર વાદવિવાદ તથા કાંકાથી કરે છે, એ બધા વાદો અને મતોમાંથી, જેટલું તદ્દન આવશ્યક અને સહેલે સમજાઈ શકાય એવું છે, તથા જે સારી રીતે તાત્ત્વિક જ્ઞાણ આપવાપણું છે તેટલું હું તને કહીશ. એટલું જાણવાથી તત્વજ્ઞાનમાં વધારે જાણવાની જરૂર રહેશે નહિ.” ૩

(૨) શ્લોક ૪ થી ૭

“શુદ્ધિશક્તિ આ વિષયમાં મેં એવો મત બંધ્યો છે કે સર્વોપાધી પરમાત્મા એ જ્ઞાતની પ્રકૃતિ જાણવા સ્વભાવગણ છે. એક જાણ પ્રકૃતિ અને બીજી પર પ્રકૃતિ. તેમાંથી જાણ પ્રકૃતિ પાછી જાણ પ્રકારની વિશ્વમાં જોવામાં આવે છે: પંચમહાગતરૂપે, (અગ્નિ, જળ, વાયુ, અને આકાશ), જનરૂપે, શુદ્ધિરૂપે અને અદ્વૈતરૂપે. જેટલો કે પરમાત્માના સ્વરૂપ સાથે આ જાણ પ્રકારમાંથી કમમાં કમ એક સ્વભાવ એની જાણ પ્રકૃતિ નહીં જોડાયેલો દેખાય છે.

“આ ઉપરાંત, પડિયા જે પરમાત્માનો એક પર સ્વભાવ થયું વિશ્વમાં જ્યાં જ્યાં જાણ પ્રકૃતિ જાણાય છે ત્યાં ત્યાં સર્વજ્ઞ એની સાથે જ રહેલો જોવામાં આવે છે. આ સ્વભાવને પરમાત્માનો અવસ્થાવ કહી શકાય.

“કારણક્રમણા પરમાત્માનો અવસ્થાવ એની પર પ્રકૃતિ કહેવાય છે, કારણ કે એ સ્થિર, અનુકૂળ અને એકરૂપ હોય જાણ પ્રકૃતિને આધાર આપી, વિશ્વનું કારણ કરવાવાળો છે. અર્થાત્, વિશ્વ એ એકત્વરૂપ અવસ્થાવ-પ્રકૃતિને લીધે જ રચાય છે.”

“વીરન્દ! વિશ્વમાં જે કાંઈ સ્થાવર-અમન પદાર્થો અને પ્રાણીઓ છે તે સર્વેનું કારણ પરમાત્માનો આ એ પ્રકારનો—આદ્ય જ્ઞાતનો જાણ અને એક જ્ઞાતનો: પર-જ્ઞાત ગિદ્ધાત્મક—સ્વભાવ છે એમ છું જાણ. એ જે પ્રકૃતિપદો જે પરમાત્માના આશ્રય વિશ્વની વૃત્તિ અને પ્રલયનું કારણ છે. એ પરમાત્માથી

ઉપર, એની માણ, કે એને આધાર આપનાર બીજું કશું નથી નથી; પણ એ પરમાત્મામાં જ દેશમાં જેમ ગણના કરવાવા હોય, તેમ સર્વ વિશ્વ પડેવાય રહેલું છે.” ૧-૭

(૩) શ્લોક ૮ થી ૧૧

“કૌતેભ! દરેક વસ્તુમાં ક્રિયક એવો ગુણ રહેલો હોય છે તે ગુણ નીચળી જાય તે આપણે તે વસ્તુને જોઈ નામથી જોળવાવાનું છે. દરેક જોઈએ, ક્રિયકથી જે લીટીના જે છેકા મળી જાય, તેને આપણે સીધી લીટી કહીશું કે? જાણવા જેમાંથી મળવાથી કદી જાય તેને આપણે સાકર કહી શકીએ કે? કુધમાં જાણવા આવી જાય અને તેમાંથી પાછી જાણ પડે પડે પડી એને કુધ તરીકે કહી જોળાયે! એમ દરેક વસ્તુનો જે લાક્ષણિક ગુણ તે જે વસ્તુના તત્વમાં જે એમ કહી શકાય.

“પરંતપ! આ રીતે પરમાત્માની જે જાણ તથા પર પ્રકૃતિઓ કદી તથા તેને પ્રકટ કરનાર મહાપદાર્થોમાં તેમનો જે લાક્ષણિક ગુણ છે તેમ પરમાત્માનું તત્વ છે એમ છું જાણ.

“જાણો રસધર્મ, અંદુર્યધર્મ, પ્રકાશધર્મ, સર્વ વેદોમાં રહેલો મધુર, આકાશનો અદ્વૈતધર્મ, મનુષ્યમાં રહેલું પુરુષત્વ, પ્રાણીઓમાં રહેલું અવસ્થાવ, પૃથ્વીનો અંધધર્મ, જાણો તેજ-ગુણ કે તપસ્વીઓનો તપ-ધર્મ તથા તે પ્રત્યેકમાં વસેલા પરમાત્માનું ચિહ્ન છે, એમ જાણ. ૮-૯

“ધનંજય! કુંકારમાં છું અને જાણવા છું તે એમ કહેવાય, પ્રાણીમાંથી જે સનાતન બીજ એક થઈ, અને વિશ્વવિશ્વે જાણવા છું તે એમ કહેવાય કે જીવિવાતોની શુદ્ધિ, તેજસ્વીઓનું તેજ જાણવાનો કાળ-રાખી રહિત જાય. અને સંપૂર્ણતઃ કમ તેજ જાણ છે. ૧૦-૧૧ (જાણો)

જાપાનનો વેપારો દિગ્વિજય

(લેખક: ‘પરમાત્મા’ માં કંઈકાંથી પરમાત્મા અંધ)

(મતાંથી માણ)

૧૮ જાણ આંકડાઓ ઉપરથી ઉપજતા વિચારો.

પ્રથમ તો દીઠ પરદેશી કાપડનું એટામાં મોટું ખાદ્યકાર માલક છે. ઉપજા આંકડાથી સાબીત થાય છે કે સ્વદેશી અને સ્વદેશીના જાવના માટે દીઠેના નંબર જાણતા સર્વે દેશોમાં સોથી ઘેરે છે, અને જ્યાં સુધી કોઈ પોતાના માટે પોતે પુરતા જાણમાં કાપડ તેમાર નહીં કરે ત્યાં સુધી તેની આર્થિક પરત્રતા જાણી નહીં. બીજો વિચાર એ આંકડાઓથી થયેલ થાય છે કે પુરોપના અમલક બધા જાણો અને જાણે-રીકામાં યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ તથા જેનેકા કાપડની જાણતામાં સંપૂર્ણ આત્મસંતોષ જોાય છે. તે સિવાય તે દેશોએ જે જાણોને એટલો જાણ્યો છે કે પોતાના દેશની જાણીવાતો પુરી પાડી જાણ દેશોની આવરજકતાએ જાણ પુરી પાડે છે. ત્રીજો વિચાર એ આવે છે કે દીઠમાં અને બીટનનાં જાણ સંસ્થાનો માં બીટનને ખાસ પસંદગી આપ્યા છતાં અને કોઈ જાણ કુંડીવામજના કાપડ મળ્યા છતાં બીટન પાણત પડ્યું જાય છે, ૧૯ દીઠના ઉદ્યોગો ઉપર થયેલી માહી અસર

દીઠના કાપડનો પિજકદોગ જાણમાંથી પડે કુચ કરે છે તે ઉપર જાણાય છે. દીઠના કાપડના કાચવણાનો ઉદ્યોગ થયું શિથિલ થયો છે. આવા સરતા જાણનીક કાપડ સાથે દરીદ્રાધર્મમાં કમ કંઈકાં શકાય! સીમેટનો ઉદ્યોગ થયું માહી દેશમાં આવી પડ્યો છે. જાણો દવ સીમેટ જાણનીકી દર

વર્ષ' આવે છે. તે પાશ્ચીના યુરોપ દેશમાં વેચાય છે. તેની સામે ટાપુ દોહી ઉદ્યોગને માટે બહુમતી છે. અંજીક, મોલ્ડ વેયર (hosiery) નો દોહી નવો ઉદ્યોગ પણ યુગ નેકલેશી બાજુએ યેર છે અને સરકાર પાસે નિરાધાર થઈ સહાય માગે છે. ઉત્તરી દોહી મિલો પણ સાચા સમય મળે છે. અને ૧૯૩૧ માં રૂ. ૫૮ લાખની કીંમતનું ૬૫ લાખ વાર ઉત્તર કાપડ બજારમાં આવ્યાં થયું હતું. અને ૧૯૩૨ માં ૭ લાખ રૂપિયાની કીંમતનું સાદાવાર કાપડ વાર વનનું કાપડ આવ્યું. અને ૧૯૩૩ માં એથી પણ વધારે આવ્યું. પરિણામે દોહી બરમ કાપડની મિલોમાં માત્ર ૨૫ ટકા કામ થઈ શકે છે; ૭૫ ટકા કામ રાખવી પડે છે. રેકમમાં તે બજારમાં ૬૬ કરી છે. બજારની રેકમ બાવ પહાડી માત્ર પોશાકબજાર જાનાના વારના દિશાએ કલકત્તામાં વેચાઈ હતું. દોહી સરકારે દર વારે રૂ. ૭૦ પોતાની બજાર નાખી એટલે બજારને દરીયાઈમાં પોતાનો કાવ પહાડી દર વારે સવાળે જાના બાવ કરી શકે. એ જાને બજાર સુવચા કાપડ પણ મળતું નહોતું, પણ કમચૂકા રેકમ મળે છે. બજારની દરીયાઈવાળી નિઠાકથી દોહી વેચાર અને ઉદ્યોગ ઉપર બહુ નબળી અસર થઈ છે.

૨૦ આપું મામ જુએ મરે છે, ત્યારે બાવણ મહીલા ઉઠાવે છે!

બજાર બજારમાં બારે મંદી છે. દરેક દેશમાં જામે અને કરોડો મુલ્યો મેકારી ભોમવે છે. રાજ્યોની આર્થિક સ્થિતિ કમડોળ છે. કારખાનાંમાં જાળસ અને આરામ ભોમવે છે. બેરોડીઝ જેવો બનવાનું દેક પણ આ મંદીના વેગમાંથી ટકાવી શકે નથી. બોટાવાના કરારો ક્યાં જતાં ખીટન એ મંદીને વાર પાડી કલકત્તા નથી. જ્યાં મહાન રાજ્યો નાદારીની કાલત માં છે. દોહીના બાજુમાં સર બેચેલ' ફરટરે બજાર પોરી વખતમાં જાણી બજારની કાચાકી કરી હતી, પરંતુ તે જાચાકી કલકત્તા પરી પડી નથી રે જરી પકવાનાં ચિન્હો પણ જ્યાંનાં નથી. અત્યુપીઓ બજારે છે કે બજાર પાસે કલકત્તા બે વરસ માં એટલે જોડા બાજુને અને ઉઘી ફૂડી વખતે ખરિદો કાચા માલનો બધો પકાયે છે એટલે આથી પણ વધારે દરીયાઈમાં બજાર ઉતરે એવી વધી છે. આપું બજાર મંદીની સત્તા નીચે આવ્યું છે. માત્ર રક્ષિયા અને બજાર એવી મંદીથી મુક્ત છે. પરંતુ રક્ષિયામાં બજાર ફક્ત હોવાનું સંબંધાય છે; ત્યારે બજારમાં સુલભ છે. ત્યાંના મચ્છુરને પુરતી મચ્છુરી મળે છે. ત્યાંના કારખાનાંવાળાઓને કીક નહીં મળે છે. રેકમનાં વર મળે છે; પોલકરટને કપડાં મળે છે; રીમરને પુરતી કામ અને વર મળે છે; બેકુટોને કામ વખતમાં રેકમનો ઉદ્યોગ કીક મળે કરી રહેલો છે. એ રીતે સર્વે વર્ષે મુખી હોવાથી રાજ્ય પણ આગાહ થતું જાય છે, અને અબજાંબી દરકાર ક્યાં વગર ચીનની ચોટથી પકડી તેને મદાત કરવું આવે છે.

૨૧ બજારમાં મચ્છુરીનાં દર

બજારમાં કીક કરતાં પણ મચ્છુરીનાં બારો સરતા છે. સસ્તી મચ્છુરી ઉદ્યોગોનાં વિકાસમાં મોટો ફાળો આવે છે. બજારમાં કાપડની મિલનાં મચ્છુરને દરરોજના વાર જાના મળે છે; મુલાકામાં એક રૂપિયા બે જાના મળે છે, બજારમાં કાપડ વચ્ચારને ચોટ જાના મળે છે; મુલાકામાં પોશાકો રૂપિયા મળે છે. જળી બજારની મચ્છુર બહુ સુવર છે, વધારે કલાકે કામ કરે છે, પણ જુઓ એક સાથે સંબાળે છે.

બજારની ચીમચુરો બહુ સ્વચ્છતાપૂર્વક કામ કરે છે. તેઓ મિલોને પારદર્શક બાજુ જેવી સ્વચ્છ રાખે છે.

૨૨ કેટલીક પ્રજાઓએ બજારની દરીયાઈ સામે કહેલ કાયદાઓ.

ઉપર બોટાવાના કરારો કરીને દરીયાઈમાંથી બચવા પ્રવૃત્ત થયો છે. બોટાવાનાં દરીયાઈમાં રક્ષણ મેળવવા અને તેટલી જમાત નાખવા પોતાની સરકારને પુરતી સત્તા આપી છે; કેનેડા, ફ્રાંસ, ઈટાલી જર્મની અને ફિનલેન્ડ બાંધકામો પણ પોતાના ઉદ્યોગોને રક્ષણ આપું છે બજારને પોતે પણ એક કાપડો પકાર કર્યો છે, તેમાં જો કાંઈ પણ દેક બહુ સરનો માલ બજારનાં બજારમાં મુદા દેખાતા ઉદ્યોગોનો નાક કરવા તકવાર થઈ તો તે વસ્તુઓની કીંમત એટલી જ જમાત નાખવા સરકારને સત્તા આપી છે. (અર્જન્ટ)

હોલિસ્ટાનના તાલ સમાચાર

—મહાત્મા ગાંધીની જન્મતિના હોલિસ્ટાનમાં પાળવામાં આવેલાં પશુવાડીયાં દરમિયાન ખાઈનું વેચાણ અસાધારણ થયું હતું.

—જામોળનું મરુમ્મ ચીનરજનકાસ વાળું 'કોલોડ' પત્ર જે જામોળના વારે જોવાથી બંધ થઈ હતું તે ફરી ચાલુ થયું છે.

—કલકત્તાની કુરોપીયન એસોસિએશને વગર પરવાને દલીવાર કરાવનારાઓને ૪૮ કલાકની અંદર દેહાંત હાંદ કરવાની મામલો કરનારો રાખ કર્યો છે. તે કરારથી લીબરલ નેતાઓ પણ બળબળી ઉઠ્યા છે.

—હોલિસ્ટાનના વસ્તીપત્રકના રીપોર્ટમાં હોલિસ્ટાનની પ્રજાને સંતતી નીધમનનું જાન આપવાની અમર્ય કંપર બાર મુકવામાં આવ્યો છે. સેનસસ કમિશનર ડો. કલન બળે છે કે આજે હોલિસ્ટાનની વસ્તી સંખ્યા દેશના કરતાં વધી મળે છે ૧૯૨૧ વાલ પણ કરોડ ૪૦ લાખનો વસ્તીમાં વધારો થયો છે અને જાણે તે ચીન કરતાં મદા જાય છે. હોલિસ્ટાનમાં બાળ મરણનું જીવું પ્રમાણ પકાવાના પગલાં લેવાય તે પહેલાં જન પ્રમાણમાં વટાહો કરવાની જરૂર છે અને બાળસહાય જે સોશીયલ થતા જાય છે તેની સાથે સાથે સંતતી નીધમનની જુવાનાઓ પણ અપાવી જોઈએ.

—'જોડેને કોનીકલ' ના તંત્રી સેવક જનકુલા પ્રેમલી જે વર્ષના કેદ ભોમરી છુટ્યા છે.

—અસામના સીમકર પ્રમજામાં નવા ફાલેશ ફાટી નીકળ્યો છે ત્યાં ઉલ્લા મખવાડીયામાં ૩૦૦ માણસો મરણ પામ્યા છે.

—મી. ફાઈલરકાલ બનવાય ગરાડવાળા બે વર્ષના કેદ ભોમરી નાસીક જેલમાંથી છુટ્યા છે અને મહાત્મા ગાંધીજીની મુક્તિને વધી મળા દતા.

—બોરીસમાં પુર સંકલ્પી પણ લોધા નિરાધાર થઈ પાવા છે, ગાંધીજીએ તેઓને મદદ કરવા ફેન્ડને માટે અપીલ બકાર પાડેલી છે.

—દીક્ષી અમારો અગરવતી બજારે છે ૨૫. વીડિયાકાલ પહેલ મરણીત અગી એલનમાં કતા અને દોહીની અબાદી માટે રદથ કરતા દતા. એકલ જગી બી. મુલાય બોલ તેમની સાથે કતા. સ્વચ્છતા અરજના ખબરથી આખા દેશમાં અમમીની કેલાક મળી હતી. સીમલા અને ફિરકી ખાતે પરાસલાઓના મકાનોપર ફરકતા જુનીપન જેક અર્ધો ઉતારવમાં આવ્યા દતા. ફિસ્ટોશના સંદશાઓમાં સોડ વીલોગડન, સોડ રેડીઝ અને લેડ અર્વોનના

પણ દતા. એ વાંદજવાઇથી કરીર કીફરતાન લાઇ જવામાં આવશે. તેને માટે મીસીસ સરેશની નાનકૂની સરદારી હેઠળ ૭ દબ્બર સ્વયંસેવકો તેવાર રહ્યા છે.

નામદાર કાન્તીજીએ દોઢમાં સંતતી નીચમન પ્રમારને રેડો આપ્યો છે.

—“લીડર”નો પદનાનો અવરપની જણાવે કે મીસીજી માટે હરિજન ચળવળના સંબંધમાં નવ માસના પ્રવાસની જોખના થયાં રહી છે. પ્રવાસ નવેમ્બર ૧૯૩૩ થી જુલાઈ ૧૯૩૪ સુધી થશે. શિવાજીમાં મીસીજી કક્ષિયુની મુલાકાતે અને કાન્યામાં વૈતરની મુલાકાતે જશે. દરેક પ્રાંતને માર્ગ કરવા માટે આજે પાર રવસ આપવામાં આવશે. ગદામાજીની તંદુરસ્તીમાં સારો સુધરો થયો છે.

—કલકત્તામાં સ્વરાજ પક્ષ સ્થપાયો છે. આ પક્ષ કાવેસર અને કાલિદાસ વખતેથી સ્વરાજ પ્રાપ્ત કરવાના મદાસજાના ખેલને વળગી રહેશે પરંતુ જે ખેલની સિદ્ધિ માટે સ્થાનિક મોર્ડો અને ધારામંડળોના વખતેથી કરશે જનતાની આર્થિક જરૂરીયાતો બહામાં રાખી અતઃકાલે જાને કેળવવામાં પોતાની યક્ષિત અકામ કરવાનો પક્ષ નિર્ણય કર્યો છે.

રજકલ્પ

“જે માણસ પોતાને અને પોતાના અંતઃકરણને માટે માન કરાવે છે અને પોતાના અંતઃકરણના આદર્શોને અંત સુધી વળગી રહે છે તે જો તે આદર્શોને પાળતો નથી તો અંતમાં મનુષ્યજાતીમાં તેનું માન રહેતું નથી.”—

કુંવર સર મદારાજ સિંહ.

ખનાના

મોટા પોલાણના જલ્દી પાંચ મેટા પ્રિંટ ૧૨ (આજે ૨૦૦). દીપત ૨૬ રપ સી. એ. ડી. તાજે મોટા પોલાણનો. આજ ૧૫ પેની ૨૫૬.

LARGE SELECTED BANANAS

25/- Grade O.O.D., F.O.R. Durban.

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist,

64, Prince Edward Street, Durban.

મરત! તદન મરત!!

કપડાંની માહિતીમાંજ વેચવિચા પુસ્તક ૬૦૦ પૃષ્ઠ કિંમત ૩ રૂપાળ જર્મન રૂપ તદન મરત મરે છે. મંગલો.

અદન મંગલો ફાર્મસી: અમનમર, કાઠીઆવાડ.

વેચવાના પુસ્તકો

મી કક્ષિકા સુત્રા જાળ સાહિત્ય માળા

કપડાં સંસ્કાર વરણી નીચેના અગ્રક્રમે ૮૦ પુસ્તકો જલ્દી પાયા છે. જાળકાની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા માટેજ, મીજુબાઈ, વારાખેન, રામજાઈ પાઠક, કમળાચેન, જુગવરામ-કે, લીલાવતીચેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં અભિલાષી સેખકો છે.

જાળકાની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરળ લખાણવાળા અને સહેલી કરવા તેજા ખ્યાન આપી રહ્યાં છે. દોઢમાં જાળકા માટે આ પુસ્તકો થયાં જલ્દીથી માણસ પાયા છે અને તેને થયો મહેલો દેવાનો થરા થાયો છે. પુસ્તકોનું લખાણ અને ભાષા મજા સરળ છે. જાળકાને સમજાય તેવા છે. તેઓને કલ્પક માં રસ લેવન કરાવે એવા આ પુસ્તકો છે. પાઠ રી. પે.

૮૦ પુસ્તકો આખા સોઠની કીજાત ૧ ૧૦ ૦

કુલકની

અજ્ઞપતિખાયા

મેલેરો

૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫

કલમડી

કપાટ

જાળકાને ખીરજલ ૧

જોખીમંડ

જાળ નાટકો—૧

કંઠ અને કંઠા

લિરકાલ

આમકામાં થજાને

જાળ પ્રવાસો

મારા મેડીયા

જરા હસો

કપડાંની આખા

મકનો ને રાજક

રૂપસિંહ રામસિંહ

ટપાજની પેટી

મધેડું

મીડીયાખાનું

જાળ નાટકો—૨

જાગરથી માંડીને

કુલકમાં

મેલેરો

રામજીસાઈ પડી મવા

મંજેકનો પોષટ

મેલેરો પુત્ર છે

ખીર અને—

કાંજા કાપી આખા

આમની જલ્દી

વાકામાં

જાળકાની

જાળકાને ખીરજલ—૨

કેટા રજો આખા

મારી માથ

કમળાચેનના પાઠો

વિરિક્ષિતરો

કાળા કાલ, કાળા કાલી

અજાણક અને—

પ્રજ્ઞા

મદાસજાનો

કહેવતોના મુળ

અર મેળા

આક્રિશ મંજલું

કપડાં પોષી

મિટી પોષી

વાકા પોષી

નાના પાઠો

મોટા પાઠો

નાની વાતો

જરમાં

અજાણમાં

કોરીમાં

જાળકાનામાં

આમમાં

જરા જલ્દી

જુગવરામના પાઠો

જો જો

મધેડું ને પોડું

કાકા જર્મન

જોલરાતી દીવાલો—૧

જોલરાતી દીવાલો—૨

જુગવરામ

જુગવરામ—મદારાજ

મેલેરો

કહેવત સંમલ

કલ્પક

જોમ કેમ?

જાળ રહીએ

આક્રિશ પોષી

વરત સંમલ

રમન મેલકા

શિવાજી મદારાજ

કુલ અને સોરકા

વિગેદ કુલકા

જાળકાના લેખો

આપણે પોતે

કાળસંમલ

કેલો: ૫૬

સંપાદકોનું કલન

દીવાળીના તહેવારમાં મીત્રોને શું ભેટ આપશો?

આસ સ્પેશીયલ મીઠાઈઓ!

જેવી કે, બદામ પીસ્તા ખરફી, મુરતી માવા વારી, બદામની ધારી, બદામી હલવો, વેનીલા હલવો, મુંબઈનો સુકા હલવો, ખંભાતી મુશરફીવી, જામનમરી પેંડા દીલીનો હલવો, બરફી ગુંદરપાક, માવાનો મેસુબ, રાકરપરા, મોહનચાળ, મમદળ, અમૃતપાક, જલેબી, બાંબુ, બુન્દી લાકુ, સાલાપુરી ચેવડો, જાવનમરી માંડીયા, માવાના કેક, વીઝેર સ્પેશીયલ મીઠાઈઓ મળશે.

કંટ્રીઓના ગ્રાહકોએ ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

માસ સરસ અને ખાત્રીપુલકનો મોકલવામાં આવશે.

આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623,

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

દેશી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED
By Advertising In The **INDIAN OPINION**

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa
RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal

'Phone 2447.
P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

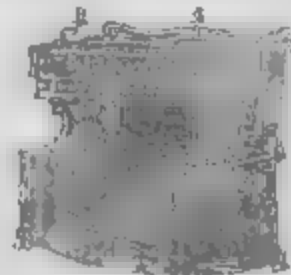
109 Field Street,
DURBAN, Natal.

માયોફોનની રેકોર્ડો

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—રામીલ—ટેલુગુ

છુટક યી. ૩-૩ ડાઉનની ચા. ૩૫-૦

હારમોની ૬મ ઓરીએન્ડ ફેદપુટ.

તબલા મા. ૧-૭-૧ થી મા. ૫-૧૦-૦ બેડી. મા. ૩-૫-૦ થી મા. ૫૫-૦-૦, હાથના અને પગના
લીપા માટે કાચા ઉપકા મોકલેશવર.

મુદ્રિત અને પ્રકાશન: ના. ૨૨૫૫/૩૩ ના. ૨૨૫૫/૩૩ ના. ૨૨૫૫/૩૩ ના. ૨૨૫૫/૩૩ ના. ૨૨૫૫/૩૩

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રહી. "કેનીયા"

નવેમ્બર તા. ૧૭ થીએ મુંબઈ જવા ઉપર.
દીલ્હીના ભાવે—ખોશકી વગર.
સેકન્ડ ક્લાસ: પૌંડ ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૧.

મુસલમાની વીરી પાઉંડ ૩-૧-૧

૧) સ્પેશિયલ વીરી પા. ૭ ૧૪-૦.

હોંદ વીરી પાઉંડ ૨-૧૪-૦.

૨) સ્પેશિયલ વીરી કબલ.

ઉતાડ્ડોએ પોતાના કાગીના ઉપર પોતાનું અને કહીમરનું નામ લખી, પોઈર, હરબનનું સરનામું કરવું, અને જ્યાંથી ચહેા ન્યાંના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને કાગીના સીધા પોઈર ઉપર પહોંચત કરવા જણાવવું, તે તે તેવા જરોબજત કરી આપશે.

મુચના—ઉતાડ્ડોએ પોતાના મોટા કાગીના રાનીવારે ૧૧ વાગ્યા અગાઉ કસ્ટમમાં પહોંચતાં મર્યાં.

ફેર હોંદી ઉતાડ્ડોએ પોતાની ડીકીઃ અમારી આંદોસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા ભાઈઓ અમારી સાથે પગબંધવાર કરવાથી ડીકીઃ મેળવી શકશે.

રહીમરને લગતું ફેરે કામગીર અમારી બતી દેશદેશ નીકે થાય છે.

જે પુલાસા મારે લખો આ મળે:

SHAIKH HAMED & SONS.

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamia," Durban.

શેખ હામેદ એન્ડ સન્સ,

કંપનીના હોંદી મેળવે

૩૬૦ પોઈર રહીર, હરબન.

રહીરેન ૪૮૦૦.

પી. એ. બોક્સ ૧૧૧૦.

ધા

રહીઆફક એડરેસ

"રસ્તમલ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ

કંપની. લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક બીજા અકસ્માત

જેવા કે મારે કર, ચાટ બાજ, ફીડલીટી બાંક, વરકમન્થ કોમ્પેન્સેશન, વીરે અનેક પ્રકારના વીમાને લગતું કામ આ વીમા કંપનીએ શરૂ કરી રીકું છે.

પાલીસી તેમજ દાવાની પતાવટ હરબનમાંથી કરી આપવામાં આવે છે.

આખા દેશજુ આફ્રિકાનાં મુખ્ય પ્રાંતાંનધિ:—

સોરાબજ રસ્તમલ.

"ઇન્ડિયા કાઉન્સ"

૧૭ ફર્ટ એવન્યુ,

હરબન.

AWARDED
GOLD
MEDALS

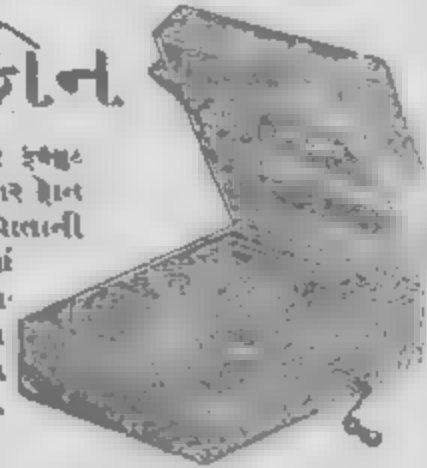
સોનાના ચાંદો
મળેલા છે.

સરદાર કલ્ચુટ; સરદાર કોન.

ફરેક જાતના સરદાર કલ્ચુટ
હાથેથી અને સરદાર કોન
ખામોશીને આપણી પાતાની
ફેક્ટરીના બનાવવામાં
આવે છે. પણ વિશ્વ
માટે એક જાતના
સ્વાંય શિક્ષણી કરવામાં
મંગાવી આવી છે.

ચેતસીંગ ગુરખસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દેવ જોશી અને મારખાતું: ચેતસાદી પ મી ગણીના નામે, રહેલ સોનલુસ્કે રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બાન્ધ જોશી અને શાંતમ પ્રજા/પટ કામખાતેવી રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફામદો કરનારે જગપ્રસિદ્ધ

સપટલોશન

દરાજ, ખજ, ગુજલી, બરજી (વિશેષે ચામકીના ફર્ક ઉપર અકસીર રંગ. ૭.
કપડા ઉપર કાવ પડતા નથી. વજા એકલીનીશનેમાં સોનાના ચાંદો મળેલા છે.
દી. મા ૨ ના ૭ આના, પોસ્ટેજ પિકાપ ચાજ લુદો. આખરેદાર એજન્ડા બાંધ્યો છે.

સપટ કંપની, કાલખાતેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

દીડી, ઉધાઈ, માકડ, વંડા, માખી,
અથવા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

આંધ્રીય બનાવકા ફેલ કીનેમાં વેચાય છે.

Box 247 & 317

Enkhairi

HOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

બોક્સ ૨૪૭ અને ૩૧૭, રવાનાય બેરેસ "ખચી"

હસેન હુસાઇન (સરદારગઢ વાલા)

મર્ચન્ટ અને ટ્રાન્સપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,

બેર, પી. ઇ. આફ્રિકા.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફલ અને વેજિટેબલ માટે કાંઈના આદેશ ઉપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરશો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફલ અને વેજિટેબલ માટે પેકીંગ કરી શકો
શો. કોઈ મોજબદારી આવશે. લખો:—

P. O. Box 251. Durban. 31 Short St. 65

અઠવાલિક પંચાંગ

વાર	બીજી	કાઠ	મુસલમાન	પારસી	સુરોદ	સુચરિત
૧૬૪૮	૧૬૪૯	૧૬૫૦	૧૬૫૧	૧૬૫૨	૧૬૫૩	૧૬૫૪
નવેમ્બર	ડિસેમ્બર	જાન્યુઆરી	ફેબ્રુઆરી	માર્ચ	એપ્રિલ	મે
૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩
૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦
૩૧	૧	૨	૩	૪	૫	૬
૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩
૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦
૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭
૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૧	૨	૩
૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭
૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪
૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧

'Phone 3887. Box 319, 82, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHAI MORAR MATYADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

ફીરબાઈ મોરાર મટયાદકર,

ફલ અને વેજિટેબલ માટે પેકીંગ કરી શકો.

અને કમીશન એજન્ટ.

પેકીંગ સારી રીતે કરી શકો છો. કોઈ મોજબદારી આવશે.
240 ફીટ ૩૨૯૦. બિલ્ડ ૩૨૯. ૮૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડર્બન. ૬૨

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફલ અને વેજિટેબલ માટે પેકીંગ કરી
શો. કોઈ મોજબદારી આવશે. લખો:—

P. O. Box 242. Durban. 129 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and Home Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers
and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4111 Cent.

MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અંતરંગ

કબર, કબર મોરાર માટે, ૩ વેલ્ડ માટે ૬૦ મેટ્રીસુલ પાનખાત
આવે છે. કાલે રિવલ થશે.

ફોન ૪૧૧૧ સેન્ટ્રલ.

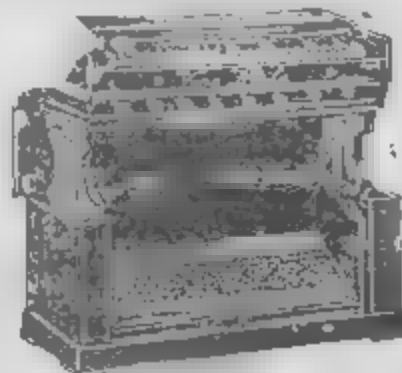
૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડર્બન.

મેનેજર: કે. સી. ફ્રાન્સિસ.

હારમોનીયમ અને તબલાના આવેશમાં બેઠક બટારો.

હારમોનીયમ અને તબલાના આવેશમાં બેઠક બટારો.

પ્રથમ તબલ રીડ સપ્લાય ડો.

આપણા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ ફેબ્રીકેશન અને વેચાણ
મંગાવીને આપે.

સાલે એવન્ટ — વાજા શ્રેણીના તબા શ્રેણીના શ્રેણીના

જીભજોના આવેશ સાથે આપણા આવેશ અને હારમોનીયમો વધારા કરવા ખાસ બિલ્ડ થે.

હારમોનીયમ રીડના શ્રેણીના શ્રેણીના શ્રેણીના

હારમોનીયમ રીડના શ્રેણીના શ્રેણીના શ્રેણીના

હારમોનીયમ રીડના શ્રેણીના શ્રેણીના શ્રેણીના

હારમોનીયમ રીડના શ્રેણીના શ્રેણીના શ્રેણીના

હારમોનીયમ રીડના શ્રેણીના શ્રેણીના શ્રેણીના

હારમોનીયમ રીડના શ્રેણીના શ્રેણીના શ્રેણીના

હારમોનીયમ રીડના શ્રેણીના શ્રેણીના શ્રેણીના

હારમોનીયમ રીડના શ્રેણીના શ્રેણીના શ્રેણીના

હારમોનીયમ રીડના શ્રેણીના શ્રેણીના શ્રેણીના

હારમોનીયમ રીડના શ્રેણીના શ્રેણીના શ્રેણીના

હારમોનીયમ રીડના શ્રેણીના શ્રેણીના શ્રેણીના

P. O. Box 480.

GOSHAJIA'S MUSIC SALOON,

131 Queen Street, Durban.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula, Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khola, P. O. Box 69 Verceniging.

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

TO LET

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and called to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચઢાવનાર

નામનાં નંબર એકના બનાના, પકનાપેલ વિજેરે આંબે એરાર ખલેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

દરેક એરાર ઉપર ખતી રખડેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી કીફાવત બાવથી મોકલવામાં આવશે.

કેપ મેપીન્ક, ડાંબવાલ, કીરોડ, રેડેસીન્ક વીરે દરેક જમ્યાને મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧.

૮ કોમ રહી,

દરબન, નામના.

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

પાળીયા (નવલકથા)	૫૦	આપણા ઉત્પન્ન—લેખક: કવિચંદ્ર મેધાણી. આ ન્હાનું પુસ્તકમાં મરીબાનું એક આલેખનું છે કે જે મરીબો
શ્રી. શાંતિની (નવલકથા)	૬૦	આપણા ઉત્પન્નમાં—લેખક: આમણાચંદ્ર દેવ છે જેની
રતેદ વદા (નિવેશ)	૫૦	આપણે કદાચ જાણતા નથી. ઈ. સી. ૧.
(૧૨ વનરાજ (ખાખા માટે)	૨૬	મહત્ત્વ ફરીફરી મહત્ત્વ—લેખક: મરણ હારિ. આમાં
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)	૫૦	મરણ ફરીફરી નથી મરણ કરી છે. રસીક અને
જલે બંધન	૩૦	મેધાણી મરણ છે. ઈ. સી. ૪-૬.
મેલીના તોરણ. આમ ૧ સમીપ (આમો માટે તોરણ		ઉપીયુ—લેખક: ડૉ. ડા. અમીરદાર. આના બે પ્રકાર છે.
જનાવવાની રીત	૩૦	આ બંને આમ મળીને ૫૦૦-૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં
" " આમ ૨ નો	૩૦	રસપૂર્ણ વાંચનમાં લખી છે. વાંચનાર જરૂર વાંચી જાનાર
આળ ઉપાણી (ખાખા માટે)	૨૦	મેળવશે. ઈ. પ્રત્યક્ષની રી. ૩.
રાજવલ્લ ખીરખલનો દાસ્ય બંધાર	૬૦	કાનમાં કહ્યું—લેખક: 'એક તરફ' આ તરફને વાંચના
છવનનાં હૃદ (કુટી હૃદયની વાતો)	૪૦	લાયક પુસ્તક છે. આમાં "સંવતી નીમમન" ની
દુર્ભાગી દારા (નવલકથા)	૭૦	અર્થ છે ઈ. સી. ૧.
રાથીયી (ઉત્તમ આમણાચંદ્રી મરણ નવલકથા)	૮૦	કંઠાણી—સંપાદક: કવિચંદ્ર મેધાણી. આમાં ગુજરાતની
અમરદારી પુત્ર	૫૦	પત્ર કલાઓ છે. કુલ્લર આંખો ઘણાં બાળાઓ જે
સોનેરી ટેળી આમ ૧-૨	૮૦	વતો કરે છે તેની ખાખીક મેધાણી વાંચના આખી
રાતો ગુલાબ આમ ૧-૨	પા. ૧ ૦	બળશે. ઈ. સી. ૧-૬૦
હાંસીની રાણી	૫૬	હાંસી ટેળી—લેખક: મોહનલાલ મગનલાલ બં. જેમની
મેરી મેળક	૬૦	દીવાલો પાછળ રહેલા મુનેમારોની શું સ્થિતિ થાય છે તે
અનરજસીના જામ	૫૦	આમાં મુંઝવે રીતે આલેખ્યું છે. ઈ. સી. ૧.
શરીરની કદાણી (પારસી સંસ્કારની કદાણી)	૮૦	વાળીબની દ્વાર—અનુવાદક: પ્રિયંવદી શાક. કાચાં માસના
એરેબીયન નાઇટસ	પા. ૧ ૧ ૦	મકાનોમાં રહેતા મરીબો આખો દીવસ મહેનત કરી
અદ્યુત મોરડીની	૬૦	આધે રેડે છતાં કેટલી કામ વરાળ બાંધે છે તેનું આમાં
વસંત (ખાખા માટે)	૧૦	વર્ણન છે. ઈ. સી. ૧.
કાળમેળમાં માંખીછ—લેખક: મહાદેવ દેસાઈ. આમાં		૫૬૭૫૪—લેખક: પુષ્પોત્ત. આ ન્હાનું પુસ્તકમાં કાળમેળની
માંખીછ દોર્યા વીઠાવ બહુ રાજી રેખા મેનદરમાં		લખી મરી વાંચના જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ઉપખ-
મયા અને પાછા દેશ આવી પકાયા આં સુખીના		વેલી છે. આ વાંચના આમ કરીને કુમાર વનના
તેમના સાવણી અને રમરજો છે. ઈ. સી. ૧-૬૦		ખાખા માટે છે. ઈ. સી. ૧-૬૦
૨વી આંધરાણી—લેખક: જાંઘીચંદ્ર મરણાચંદ્ર, પ્રમદકતા:		કેળા કાઠી—લેખક: ર. અ. કાઠારી. રરપ પાનાનાં આ
મહીવ આંધીલ મંદીર. આમાં જે લાખીક વિચારો અને		પુસ્તકમાં જુના જમાનાની દે અને કાળોનાં કલના
સ્વદેશ સેવાના તત્વો અર્થ ૯ તેમાંથી મળે શીખવાનું		લાયક પરીચય સેખકે આખો છે. ઈ. સી. ૩.
મળશે અને જોઈએતો આમ પતીમકતા તથા કાંતીયા		કિરેફની વાતો—કર્તા: સમનારાયણ વિષ્ણુનાથ પાઠક.
મળે છે. ૫૮૪ પાનાની મુંઝવે વાંચી છે ઈ. સી. ૩.		આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાંચના છે. આ પુસ્તકમાં નમ
વિનોદ વિહાર—લેખક: પ. મહેતા. આ ૩૫૦ પાનાના		કદાચ, ઉપકાસ, વિનોદ વિચાર છે. તેમજ ખીત પ્રેમ
પુસ્તકમાં ૬૬ ન્હાની ન્હાની દાસ્ય રસથી મરણ વાતો		સંપત્ત પ્રેમ વિચારે ૫૫ છે. ઈ. સી. ૨-૬.
છે. વાંચક જરૂર વિનોદ વિહારમાં નકાશે		૨૬૪ રસની અદ્યુત વાતો—લેખક: રમણલાલ શાક.
ઈ. સી. ૫-૬.		આ પુસ્તકમાં દેશ દેશની ૬૮ કલાઓ ૧૦-૧૨ વર્ષનાં
કાલેલકથા લેખક—આપણે કલાલેખ આલેખ્યું કાલેલકથા		ખાખામાં વાંચી કરે એવા રીતે લખેલી છે. ૧૧૮
નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ કાલેલ કોવા જેવી ગુજરાતી		પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ જોડો અને ૧૩ વાંચના
આખાપરના તેમના કાણુનો 'નવલકથા' વાચનારાઓને		જમાવેલી છે. ઈ. સી. ૧-૧૦.
પુરો અનુભવ છે. આ પાઠા પુકીના ૭૪૫ પાનાના		કાલેલકથા—સંપાદકતા: પ્રમદકતા સુપ્રમા દેસાઈ.
પુસ્તકમાં તેમના કાલપુણી લેખોનો સંગ્રહ છે.		પહેલો આમ સુપ્રમા મરીમ, ખુલ આખાન, પ્રમદક
ઈ. સી. ૭.		આખાન વિચારે આખાનો તથા કાલેલો બેક ૬૭૦

પાનાડું. ૩. થી. ૧૦
 છીએ વૈશ્ય નરસીદ એતાના હુડી, બાબીયન-પુ
 આજમાન, વામન ચરીત તથા નરસીદ એતાના અમે
 સીવાજીના કાબો જે આ મળ્યું ૮૬૦ પાનાડું પુરતે જે
 થી. ૪-૬

જાનકી કાશી જાતી નજીક મકોના મળે છે. જ્યાં
મળે છે તે ૮૦૦ પાનાનું પ્રસ્થક છે. જ્યાં મળે છે
પ્રસ્થકમાં ૪૫૦-૫૦૦ મળે છે અને કાંચેનો સંગ્રહ છે.
શી. ૫૪

‘अस्ति’ इति शब्दः—अन्यत्र समाद यत्किं गतिं गच्छेत् तत्प्राप्तं
 मोक्षमेवा लेप्तेन। अत्र, अत्रापि तत्तत् तत्तत् तत्तत्
 ३११. १.

કાઉન્સિલની રજીસ્ટ્રાર—સંપાદક કચેરયાઈ મેથાણી. અમદાવાદ
પં. જાગી. ૭. જાગી. નંબર સોરઠી દુકાનો અનુવાદ
પાળે છે. આ દુકાનો વિશેના છે અને એના મુદ્દાઓ
અને રજીસ્ટ્રારની જાગી. નં. કાઉન્સિલ પહેલાં પ
જાગી. રી. ૨-૬ પ્રત્યેકની, ૩-૭ રી. ૩-૬,
૪ થી રી. ૩-૭, ૫ થી રી. ૩-૬.

ભારતીય મુદ્દા મુજબ આદેશ—શ્રી કાર જુ દેશ
જ.મી ભારતી સહી કાળે પકાત દુઃખીના મે જાહેર
સુકર રીતે આદેશ આપના કો. દાનના કારકા હીલરત,
જામર, સ્વરુ, વીરને ગીદાવ. વીજેર ૧૨ શ્રીજી મે
શ્રી. શ્રી. ૨-૬

આપત્તિભવિન્યુ-આ. ૧૬૮ ખાતાના પુરતકમાં ૧૨૪ વિધેયો
 પર ભેજ લખાયા છે. પંચમે ૧૨૪ જુદી જુદી ભાવન
 વિધેયોનો રકમ થી કાઢી. ૬૬. ૩૧. ૭૦

[illegible]

०५. **बालिका विद्यालय-प्रयोगशाला:** आवाकदात २० बालिका परीक्षा
लक्षात घेता छोट प्रमाणात १०००-११०० लक्ष्मणेश्वरी येथे
आवाकदात ३००० छ. ते पिल्ले कुठे आलीये त्या पुढील
भाषा प्रयोगशाला. ३०. ३०. १-३

સાક્ષીઓ પાસે:- અનુચિત: ૧૭૭૭૭ ઓફિસ આધારી
વાર્ષિકો હાલનું ફોનો નંબર બદલી રહ્યો છે બાને
બધી વાર્ષિકો નરસિંહ અને ચંદ્ર પ્રસન્નના પ્રદેશ
કેન્દ્ર બધી છે. કો. ૩. ૩

୧. ଶ୍ରୀମତୀ ସିଦ୍ଧି-କାମ ୧, ୨ ଆୟତନର ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ
 ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ
 ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ
 ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ

કો. અગ્રામે સી. ૨૦૬ અ. સી. ૧-૧૦.

શ્રી રીખ-ભેખક: ર. વ. દેહાઈ. આ ૪૦૦ પાનાની ગદ્ય
કથામાં શ્રેષ્ઠ અને ભાઈની જીવનનું ચિત્રણ વાંચકને શ્રેષ્ઠ
સુદર ચિત્ર માનવામાં આવે છે. આ ભેખકની બીજી
પુસ્તકો પણ બાંધવા લાગ્યા છે. કાં. શ્રી. ૪-૯.

જાતક વિશ્લેષ—આ વાકા પુઠાની રચના જાનાના પુસ્તકમાં
જાતકી વાતોએ છે. કશા મંજાર અને કશા રચ વાતો
એથી બરબર છે. રચ કુટી વાતોએ છે. કી, કી, પ-૧.
પરબીલા—વિસરકન—પુઠાની કી—આ વાતો મુગ રચી-
નાય કાચોરતી કાચોરતી છે. આમાં એમ કાચોરતી
નાની રચીક વાતોએ છે.

प्रत्येकदा सं. शी. २-६, शी. १, शी. २.

[illegible][illegible]

ગુજરાતી-ઈંગ્લીશ ડિક્શનરી માટે—કર્તા: 'પા. એમ.
'સચ્ચાંદ, ૧૯૦૦ પાનાની ડિક્શનરીમાં એક એક
સહ્ય અગ્રણી, ગુજરાતીમાંથી ઇંગ્લીશ ભાષામાં ઉપયોગી
વર્ણ ૫૩૬, તેમજ અન્ય કર્તાની મોટી ઇંગ્લીશ ગુજરાતી
ડિક્શનરી પણ છે. પૃથિવી ૫ ૧-૦-૦

ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ—ଶ୍ରୀ କେ. ଏ. ନାୟକ
 ନାୟକ—ଶ୍ରୀ କେ. ଏ. ନାୟକ
 ନାୟକ—ଶ୍ରୀ କେ. ଏ. ନାୟକ

ચરીત્ર અંક-૪૮૪ પાનાના પુરકમાં રી પ્રકરણો છે.
 નેમાં ૮૮ મહાત્માઓનાં ફોટા ચરીત્ર અંગ્રહિત છે, આ
 પુસ્તકમાં પ્રમોદ ધર્મના મહાત્મા પુરુષોત્તમ રથાન આપણ
 માં આ પાઠ્ય બોધકોનાં છે. ફો. રી. ૫-૬.

[illegible]

હિંદી ભાષા—અગત્યના સંદર્ભો માટે, આ નોંધ
 પુસ્તકમાં કોઈ પણ સંદર્ભો અને અન્ય સંદર્ભો
 આ સંદર્ભો માટે અન્ય સંદર્ભો માટે
 કોઈ પણ સંદર્ભો માટે અન્ય સંદર્ભો માટે
 સંવત ૧૯૧૧

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੧੪ ਪ੍ਰਤੀ - ਸੋਧਾਂ: ੨, ੫, ੬ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ੫, ੭, ੮ ਅਤੇ ੯ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ત્યારે કહી રહ્યું રહ્યું?—જાહેરમાંની આ નામની અસંખ્ય
રોગચાળાં આ સુધર અને સરંગી જાણીતર છે તમારો કા
આર્થિક અને જામીનિક અના અમોક સલામત બંદ
મ. મા. જી. ૬૪)

ଭାଗ ପହିਲା ସାମା ୨୫୫ ଖି. ୧ଲି. ୧.
 , ଗାଁ ୨୫୫ ଖି. ୧ଲି. ୧.

[illegible]

Mahatma Gandhi's Speeches And Writings

AN OXFORD EDITION

We have now received the second Edition of Mahatma Gandhi's Speeches and Writings from Messrs. A. Naitson & Co., 11, Bedford Square, London, W.C.1. The first edition of this book was published in 1929. It has since been revised and enlarged. The new edition contains 1,000 pages of text, and is bound in a handsome cloth cover. It is a most valuable book for all who are interested in the life and work of Mahatma Gandhi. The book is divided into two parts. The first part contains a selection of his speeches, and the second part contains a selection of his writings. The speeches are arranged in chronological order, and the writings are arranged in alphabetical order. The book is a most valuable addition to the library of every student of Indian history and politics.

Subject: Mahatma Gandhi's Speeches and Writings. Price: 10s. 6d. (including postage). Published by Messrs. A. Naitson & Co., 11, Bedford Square, London, W.C.1.

GOLDEN NUMBER

OF
"INDIAN OPINION"
1914

SOUVENIR OF THE
PASSIVE RESISTANCE
MOVEMENT IN SOUTH AFRICA,
1906 1914

Price 2 Shillings.

INDIANS IN SOUTH AFRICA
Heads within the Empire

AND

How they are Treated.

By HENRY S. H. POLAK.

Price 2 Shillings

The Story of My Experiments
with Truth

Autobiography of Mahatma Gandhi

Vol. I. Price S. 10 6 pence

MALARIA

Follow this plan in combination with the usual sensible hygienic precautions and you get complete protection. Reports from the many leading malarialogists all over the world who have investigated "Tebetren" all testify to its complete efficacy.

Explained simply, "Tebetren" is an entirely new chemical substance resulting from the special treatment of quinine with other drugs, thus rendering it at least 50% less toxic. The system allows "Tebetren" to remain in the bloodstream because it is non-toxic, thus establishing internal disinfection against malaria.

"Tebetren" being a tonic you will experience no enervating effects after taking it.

TEBETREN
3 DAYS A WEEK
PREVENTION PLAN

Mon. Tues. Wed.
2 tablets a day

Thurs. Fri. Sat. Sun.
no doses

Obtainable from
NOEL ILLINGWORTH,
General Agent for
Chemopharm Ltd
(Agd. in South Africa)
Box 110, Johannesburg
or from
Lever's Limited
Sole Agents & Distributors
S.A. Drug House Ltd.,
Durban
All Chemists

Daily doses
are no longer
necessary for
prevention . .
Follow "Tebe-
tren" 3 days-
a-week plan:
Absence of
enervating
after-
effects

MONDAY TUESDAY WEDNESDAY
TEBETREN

6/6 FOR 25
TABLETS

as
purchased by
governments in
the world (malaria)
bark

Manufactured by Howards & Sons,
Ltd. (Incl. 1291) for the pro-
prietors, Chemopharm, Ltd.,
58, Mark Lane, London, E.C.3

as
purchased by
governments in
the world (malaria)
bark

Manufactured by Howards & Sons,
Ltd. (Incl. 1291) for the pro-
prietors, Chemopharm, Ltd.,
58, Mark Lane, London, E.C.3

Indian Opinion

No. 46—Vol. XXXI. Friday, November 10th, 1935

Registered as the G.P.O.
Price 5 pence

CONTENTS

	Page
NOTES AND NEWS	357
Colonisation Committee	358
The Working Of the Colonisation Committee	359
Krogersdorp Indians	360
Transvaal Notes	360
The Funeral Of The Late Mr. C. K. T. Naidoo	361
Indians Struck By European Street Collectors	361
The Agony And The Release	362
Slavery vs. Intouchability	362
An Incident In London	363
At Randers	363
Durban Indian Self Life-Saving Club	364
Asiatic Land Tenure Act Commission	364
News In Brief	365
Sports	366

Notes and News

Mahatma Gandhi's Thanks For Birthday Greetings

MARATMA GANDHI writes as follows in *Harizon*.
From friends all over India and from the West I have had many telegrams of the birthday greetings. I am deeply thankful to them for these. They will excuse me for my inability to send personal acknowledgments. I would have these friends to pray that God may make me worthy of their greetings. I know that the world expects that I should be rendering some service to Humanity. The wish is always present. God alone knows how far I succeed in the effort.

Swami Bhawani Dayal Again

WE have received yet another letter from Swami Bhawani Dayal for publication. We think we were more than fair to him in publishing his last letter which, notwithstanding his professed love and affection for the editor, was most malicious. We thought Swami Bhawani Dayal would have taken the hint in the spirit in which it was given, that a lover of peace will resort to heart to heart talks rather than keeping poles asunder and broadcasting open letters. We are sorry to find, however, that the hint has fallen on deaf ears. We have stated what we have had to state in reply to Swami Bhawani Dayal's last letter and have nothing to delete from it. We can add much more but we do not think it advisable to utilize these columns for the purpose. Whether to believe or not to believe what we have said is left entirely to his wish. The second letter is also full of malice, and notwithstanding the fact that the Swami took the trouble of sending it under registered cover and even at the grave risk of further malicious attacks we must close this unpleasant controversy. We have received other letters also attacking Swami Bhawani Dayal but as we do not wish to continue the controversy we cannot publish them.

Board's Appreciation For Mr Cassim Adam's Donation

IN acknowledging a donation of £130 10s. from Mr. Cassim Adam of Pretoria for the purpose of erecting an Indian ward at the Pretoria Hospital, the medical superintendent of the Hospital Dr. A. Taylor Smith has written to him as follows: "My board feels that you have, by your generous action in this matter, set a noble example to the Indian community of South Africa, who should try and emulate your generosity as." This donation it is believed, is the highest individual contribution for hospital purposes made by an Indian in this province. The board has expressed its appreciation of the gift and has assured the donor that the board will do its utmost to facilitate the erection of the building, which will be named after Mr. Cassim Adam.

Labour Of Love

Mrs. P. F. Kincaid, wife of the Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs, who was Mrs. Laura Ruxton has been doing much useful work among the Indian women and children of Pretoria. In organising, we understand, a Christmas party, which will take place on December 22 at the Palace Bazaar Hall, Mrs. Kincaid will effect the co-operation of the Indian Women's Association and she makes an appeal to all those who are sympathetic to the cause of the Indian for small donations for the Christmas tree in cash or in kind. Between one and five hundred children most of whom live in a state of great poverty, will participate in the party, and it will readily be realised that it is no easy task to collect enough gifts for this number. The girls of St. Alban's Hostel have promised to give a certain number of toys and are dressing some dolls for the tree. Those desirous of helping in any way are asked to communicate with Mrs. Kincaid at 1,040, Selousman Street, Pretoria. The selfless services of both Mrs. P. F. Kincaid and Mrs. Laura Ruxton in the interests of Indian children will, we have no doubt, be warmly appreciated by the Indian community and we trust that our brethren will not be found wanting in giving a generous response to Mrs. Kincaid's appeal and thus helping to make a success of her labour of love.

Ignorance Of India

AT the Pretoria Women's Club where the Agent and the Kanwarani were the guests of honour recently Mr. J. H. Hofmeyr, Minister of the Interior, is reported to have said, Sir Mahansingh was a very worthy antecedent to Mr. Satel and Sir Kuram Reddi. Moreover, he had doubled his effectiveness in bringing his wife with him. The Kanwarani and the Kanwarani must be looked upon as the interpreters of the public feeling of India, of which South Africans know all too little. "We fall into the temptation of allowing our knowledge to become obscured, and our view tends to become narrow. We want that view to be broader. We want a larger platform. It is for us, against the background of that to see the problems of the Indians in our midst. I very cordially appreciate the evidence of a growing desire of the people of this country to make an attempt to see the other fellow's point of view.

There is a good deal of evidence of an increasing desire to understand and appreciate the feelings of the Indians in our midst, and to try to consider along what lines their development can grow. We who pride ourselves upon being a nation of sportsmen must not lag behind in this respect."

The Agent's Plea For Fairplay

Addressing the Junior South African Party Yeoville Branch (Johannesburg) recently, Kewar Sir Mahara Singh made a plea for fairplay for the 200,000 Indians in South Africa. "They were brought here originally at the instance of the Government," said the Kewar. "The vast majority of the present Indian population in South Africa had been born here, and had every right to call themselves Union subjects. In no other country were Indians denied higher education. There was only one school in the Union—founded by Mr. Sastri, at Durban—where Indians could go beyond the sixth standard. Their living conditions were appalling, and though they paid equal taxes with the Europeans they had no representation. There could be no Indian problem in the Union when the Indian population amounted to only 2½ per cent. It was said that the Indians had a big hold on trade. The most optimistic trading figure he could reach was 5 per cent. "The Indian is of a non-criminal and law-abiding nature, and he only asks for fair play. You know a policy of repression cannot succeed in the long run, or if it does, can only tend to injure the moral interests of the country as a whole. The emigration of a nation of 330,000,000 is not to be wished for. Cannot this infinitesimal percentage of the population be left in peace?"

COLONIZATION COMMITTEE

SOME startling facts have come to light about the working of the Colonization Inquiry Committee. Elsewhere in this issue will be found published a copy of a letter and questionnaire addressed by the Committee to factory owners. A similar form presumably has been sent out to all employers of Indian labour. It is stated in the letter that "this Committee is making enquiries into the economic position of Indians generally." The information sought by the Committee is (1) when the factory was established and where it is situated, (2) The number of employers engaged in the factory including whites, Indians and Natives from the year 1923 to October 1933 and what is the gross output of the factory over the ten years' period 1923/32, (3) Has there been any relative increase or decrease in the number of Indians during the above period, if so, whether such increase or decrease may be ascribed to (a) greater or less efficiency and adaptability of Indians, (b) a definite policy to replace employers of the white race by those of another, or (c) some other cause? (4) What is the usual period of contracts of service of Indians (daily, weekly or monthly) and whether Indians continue in the employ for long or short periods? (5) What numbers of European and Indian juveniles are in service at the present time? What numbers of these respectively are being trained, either as apprentices or under some other system of training? (6) The classes of work ordinarily performed in the factory or works by (a) Europeans, (b) Indians, (c) Natives. (7) Whether housing for Indian employees is provided for, and if so, to what extent?

How this procedure is in keeping with the terms of reference of the Committee is beyond our compre-

hension. The terms of reference of the Committee are:—

"To undertake a preliminary investigation in South Africa in connection with the proposals set forth in paragraph 3 of the Capetown Agreement for the exploration of the possibilities of a Colonization Scheme for settling Indians, both from India and South Africa, in other countries, and to report as to the country or countries in which further investigation as to the successful operation of such a scheme might advantageously be made, having regard to the political, climatic and economic conditions in such country or countries, and the extent to which Indians in the Union would participate therein."

In other words, in terms of the Capetown Agreement, the Committee is asked to find out, (1) suitable countries outside South Africa where Indians both from India and South Africa could be settled and (2) how many Indians from South Africa would be prepared to go to such countries. Now if the proposed scheme is to be purely a voluntary scheme and the present activities of the Committee are, as they are professed to be, inspired by a philanthropic desire to primarily help India to find outlets for her increasing population and not with any intention of reducing the Indian population in the Union, we fail to understand why the Committee is departing from its terms of reference. It is not the work of the Committee, surely, to inquire into the economic position of Indians in the Union, or to elect from the employers the information as to how many Indians and persons of other nationalities they employ and what class of work they do or as to what the output of their factories or works is and how they have been working for the last ten years. All these are altogether irrelevant questions and we can think of no other object the Committee could have in view in seeking this information than to find out how best the Indians could be reduced from this country. Public opinion among Indians is unanimously opposed to the principle of reducing the Indian population in the Union and the only object for which Mr. S. R. Naidu was appointed to represent the Congress on the Committee was, it was stated clearly, to fulfil its promise to co-operate in Indian's intention to explore outlets for her increasing population and to ascertain if there were any good opportunities in such explored countries for Indians in South Africa. The present Enquiry, we are told, is a preliminary to that "mission." The Enquiry is supposed to be limited to its terms of reference but we find that the Committee is going far beyond them. How the Indian representative on the Committee can reconcile himself to this position is beyond us. Or does he now think it expedient to accept the principle of reducing the number of his brethren in this country, just as the Congress seems now to have reconciled itself to the acceptance of the principle of segregation to which it was opposed, when it turned down, in Capetown during the Round Table Conference, Mr. Bhakelb Ahluwalia's representations for better conditions in the Asiatic Bazaar, on the ground that it would be inconsistent for the Congress to ask for better conditions in segregated areas when it was opposed

to the very principle of segregation; for we now understand it to make the Provincial Planning Committee for the right of ownership of land in segregated areas. The present working of the Colonization Committee in our opinion only goes to justify all the more the action of the opponents of the Congress.

The Working Of The Colonization Committee

The following is a copy of a letter which is addressed by the Colonization Committee to Factory owners:—

Indian Colonization Committee,
P.O. Box 242,
Durban,
3rd November 1933.

Sir, This Committee is making enquiries into the economic position of Indians generally, and I should be glad to receive the information asked for in the enclosed questionnaire in regard to Indians employed in your Factory.

Please forward your reply to—

The Secretary,
Indian Colonization Committee,
P.O. Box 242,
Durban.

on or before the last instant.

In your reply please say whether you, or a member of your staff connected by you and acquainted with the position of Indians in your service, would be prepared to give oral evidence at a later stage, should the Committee so desire.

I have the honour to be,

Sir,

Your obedient servant,

(Sgd.) J. Youns,

Chairman Indian Colonization Committee.

The following is a copy of the questionnaires referred to in the above letter:—

Indian Colonization Committee

QUESTIONNAIRE (X) FACTORIES

1. When was your Factory established, and where is it situated?
2. Please furnish in the space given herewith figures showing the numbers of your employees and the gross output of your Factory over the ten year period 1923-32.

Year	Average number of Employees				Gross value of output.
	Whites.	Indians.	Natives.	Total.	
	Male.	Female.	Male.	Female.	
1923					
1924					
1925					
1926					
1927					
1928					
1929					
1930					
1931					
1932					
1933					

3. Has there been any relative increase or decrease in the number of Indians during above period, if so, can such increase or decrease be ascribed to:
  - (a) greater or less efficiency and adaptability of Indians,
  - (b) a definite policy to replace employees of one race by those of another,
  - (c) some other cause?
4. What is the usual period of contracts of service of Indians (daily, weekly or monthly)? Do Indians continue in your employment for long or short periods?
5. What numbers of European and Indian juveniles are in your service at the present time? What numbers of these respectively are being trained, either as apprentices or under some other system of training.
6. Specify the classes of work ordinarily performed in your Factory or Works by—
  - (a) Europeans,
  - (b) Indians,
  - (c) Natives.
7. Does your establishment house Indian employees, and, if so, on what basis?
8. The above is dealt with in our leading article. —Ed. (D.)

Krugersdorp Indians

Residential And Trade Segregation Suggested

A suggestion for the exemption of "Dadoo's Block" as a site for all the Asiatic business in the Krugersdorp township and for the setting of an Asiatic residential township was made when the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission sat last week.

The suggestion was put forward by Mr. W. H. Ramsbottom on behalf of the Krugersdorp Chamber of Commerce.

Mr. Ramsbottom, instructed by Messrs. J. B. Hugo and Cronje, appeared for the Krugersdorp Chamber of Commerce, the Dutch Reformed Church and the Witwatersrand West School Board; Mr. L. J. Phillips, of Messrs. Phillips and Omond, for the Krugersdorp Town Council; and Mr. A. G. Blake, of Messrs. Blake and Becker, for the Krugersdorp Indian Association.

The Agent of the Government of India was present.

Mr. Ramsbottom said the suggestion put forward by the chamber was that "Dadoo's Block" should be exempted, so that there would be sufficient room there for all Asiatic traders who were at present illegally occupying premises elsewhere in the Krugersdorp township.

The Chamber suggested further that a township for Asiatics be laid out north of the Police Barracks and the Coloured School. The farthest point in the township would be about three-quarters of a mile from the furthest point in "Dadoo's Block."

The position taken up by the municipality was that they would not object to this, and, if the commission recommended such a scheme, they would take steps to lay out a township for occupation by Asiatics.

Captain H. E. Martell, District Commandant of Police, supplied statistics in regard to Asiatic occupation in Krugersdorp. The Asiatics, he said, were a very law-abiding community. He raised no objection to the Asiatic township suggested by the chamber, provided that the residents behaved themselves.

The Rev. J. J. Krige, of the Nederduitse Hervormde of Gerreformeerde Kerk, said the church was opposed to the exemption from the operation of the Gold Law of ground in the immediate vicinity, and he believed that if Asiatics lived next to the church fewer people would attend the services. The Sunday school children would play with Indians in the streets, and he regarded that as undesirable.

Mr. Krige said he was also chairman of the committee of the Kerkstraat School, which was situated in the same locality. The school had taken up the same attitude as the church.

Mr. H. C. Tanner, a member of the committee appointed by the Krugersdorp Chamber of Commerce to inquire into questions before the commission, said in his opinion the application by the Asiatics for the exemption of a number of stands from the operation of the Gold Law was unreasonable, as the ground asked for was out of all proportion to their requirements. The chamber's view was that it would be of great advantage to both Indian and other traders to have the Indian trade localised. The chamber suggested that as far as possible the Indians should be localised for trading purposes in Dadoo's Block; and for residential purposes they suggested a site between the charge office and Burgersdorp, on the southern side of the "spruit." The chamber was averse to any increase in Indian trading in Krugersdorp.

Three European property owners, Messrs. S. Kerner, S. Zinn and H. H. Hosiowsky, who were called as witnesses by Mr. Blake, applied for the exemption of certain properties of theirs from the Gold Law.

Transvaal Notes

(From A Correspondent)

Our Children's Day.

For the first time the Indian community took part on equal terms in the Children's Day function. There were two rallies—one by the women who belong to the Indo-European Women Association with a Ripples of Taj Mahal. The work was executed by the students of the art section of the University. The other was by the Doornfontein Indian Government School. Mother India was represented. The Indian girls were beautifully dressed in all coloured saris with the Indian National Flag flying and the words of Rabindranath Tagore: "The East and West are the alternate beats of the heart they need our help as we need theirs."

Long before any Indo-European Women Association was started or thought of Mr. Zwassenstein the Principal of the Johannesburg Indian Government School strongly objected to the racial line drawn among children in which he was supported by Mr. Sigamoney, Principal of the Doornfontein Indian Government School. Their quiet work has borne fruit and next year there will be greater interest shown and a good cause will benefit considerably.

The coloured people were allowed as well which is very welcome but my only regret is that the Bantu children were kept out and I am certain that the goodwill of those on the Committee will see that the Bantu children are admitted next year which is a great step in the securing of racial harmony in this country.

S.A.I.C.

It appears that the South African Indian Congress had fixed a date with the Provincial Finance Commission to give evidence. One wonders who authorized the Congress to give evidence. And the 17th Nov. 1933 has been fixed at Pretoria for them to be heard on behalf of the Indians in the Union. The South African Indian Congress further instructed the Transvaal Indian Congress to select four men to represent them. Many names were suggested. Most of them declined and the following were elected to go: Messrs. Abed, H. K. Patel, S. M. Nana and D. M. Narsoo. All these delegates were opposed to segregation but it does seem incredible that within a year they are asking for the very thing they opposed so vehemently at a conference, for the statement to be submitted to the Commission actually asks to legislate so that Indians will own land in basins and locations.

Elections

The Committee of the Transvaal Indian Congress has passed a resolution that the elections take place within three weeks from date.

As the Congress is constituted it cannot be said to be truly representative. Next week I hope if space allows to publish a scheme which will make it truly representative, so that every District and Dorp will have a direct representation but to-day a handful of men resident in Johannesburg claim to represent the community.

The Funeral Of The Late C. K. T. Naidoo

(From Our Correspondent)

Great crowds turned out for the funeral of the late Mr. C. K. T. Naidoo, at his residence in 176 President Street. The streets were thronged with people and cars that special policemen were on duty controlling the traffic. The procession was nearly two miles long. It was an awe inspiring sight and a fitting tribute to a great patriot and hero. Right in front of the procession were two lads one an Indian Boy Scout and another from the Malay Lads' Muslim Brigade, carrying the Indian National Flag kindly lent by the Indian Boy Scout Troop. Then followed a huge banner with letters of gold inscribed "A Noble Son of India. Faithful Unto Death" and the back a squadron of Muslim Lads' Brigade followed by the Union Jack and the South African flag.

There were 80 cars in the procession besides the horse vehicle. The funeral procession went through President Street right into the heart of the town. Hundreds lined the street.

As the cortege arrived at Vrededorp the whole of 17th Street from Delarey Street was crowded. Many signs were evident of the great appreciation that men and women had for the man who was determined to lay down his life for the honour of the Indian community in South Africa. In the days to come Thambi Naidoo's words will ring true for there are moral cowards in the country to-day who will sell their very honour for a morsel of poitige like Jean of old.

The coffin was laid in the beautiful courtyard of the crematorium. Mr. M. Narsoo acted as chairman for the great meeting. Speeches were made and the first to speak was Mr. H. Katterbach, who spoke very feelingly—for does he not know the sterling qualities of Thambi Naidoo. He said that we have to try to rear a brave and courageous man and above all a man of peace. He was overcome and he stopped. Mr. J. D. Rhinault Jones also spoke and said that he had great veneration and admiration for Mr. Naidoo who was vice-chairman of the Indo-European Council, one who truly interpreted the great Indian Nation.

Before the speeches were made a Tamil hymn was sung by Mr. Venkata Krishnan Naidoo. Then the Rev. Sigamoney said Christian prayers, Mr. Omar Jhaveri, Islam prayers and Mr. Pravas, Hindu Prayers in Sanskrit.

The other speakers followed among whom were Messrs. Omar Jhaveri, S. R. Naidoo and others.

Memorial Meeting

On the night of the burial, Nov. 1, a memorial meeting was held in the Patidar Hall. A terrible storm was raging outside but in spite of that many persons turned up. There were various speakers. Mr. Mahomed Jajbhay, the secretary of the Transvaal Commercial Association, paid a glowing tribute to Mr. Naidoo. He said although it was the orthodox custom for Mahomedans not to attend the funeral of a Hindu, yet he went in spite of what may be said. He did not mind the criticism.

Mr. S. M. Nana also spoke but he did not come to the grave because it was against the Muslim religion and he declined to be a pall-bearer as well, on these grounds.

Messrs. Z. V. Parekh, B. K. Patel, W. Ernest, Rev. Sigamoney and others spoke.

A resolution of condolence was sent to the bereaved family.

Indians Snubbed By European Street Collectors

The following letters reproduced from *Pretoria News* speak for themselves:—

To the Editor of the *News*.

Sir,—I shall esteem it a favour if you will kindly enlighten me as to whether only Europeans can contribute to the street collections.

On Saturday, I (an Indian) was standing with some European friends in the morning market, when a European lady came with a collection box, in aid of "Children's Day." My European friends all contributed silver coins towards same, but, when I offered a large silver coin, the lady simply ignored me, and walked away.

I am sure that many Indians would contribute if the box was put in front of them, but in most instances, on the Square and in front of the banks, the ladies simply ignore us, but rattle the boxes in front of all Europeans half of whom ignore them.

DASHIM VELSHI KESHAVJEE.

Tribute To Indian Generosity

To the Editor of the *News*.

Sir,—With reference to the letter appearing in your paper, on the subject of "Indian's Generosity," the collector had possibly overlooked the fact that Indians are taxpayers of the British Empire, and as such admit and accept their responsibility towards the upkeep of the State. Child welfare being of such national importance would naturally appeal to the generously-minded Indian.

To emphasise my statement, may I draw attention to the recent contribution from an Indian to the Pretoria General Hospital of over £1,000; and, as recently as October 5, I received £11 1/2, 0/0 towards St. Dunstan's from the Indian and Asiatic Location.

In my twelve years' experience of social work in Pretoria, I may state that Indians have been among the most generous of donors, and I can sympathise with the Indian of being mystified at having his donation to child welfare refused; and can only think the collector either misunderstood the intention to contribute, or, perhaps being at a busy corner, was over-keen on her job, and did not observe what was taking place.

KATHLEEN D. BATTLE,

(Hon. organising secretary, St. Dunstan's)

Fountain Of Wisdom

—*Prisons and gallows are fountains and deliverers in favour of freedom.*—MAHATMA GANDHI.

—*Any man who respects himself and respects his conscience, and carries his convictions to the end, will find ultimately in the respect of mankind if he does not live up to his convictions.*—KURWAN SINGH MAHARAJ SINGH.

—*Without free speech no search for truth is possible; without free speech no discovery of truth is useful; without free speech progress is checked, and the nations no longer march forward towards the nobler life which the future holds for man. Better a thousand-fold abuse of free speech than denial of free speech. The abuse dies in a day; the denial slays the life of the people and entombs the hope of the race.*—ARTHUR BURNETT.

The Agony And The Release

The following vivid but heartrending account, though belated, of the agony Mahatma Gandhi had to suffer during his last fast in prison owing to the refusal of the authorities to grant him the necessary facilities to carry on his work in connection with the removal of untouchability, given by Miss Slade, an English lady, who is known in India as Mrs. Ben, and who has renounced everything for the sake of serving the cause of India, will we have no doubt be read with interest by all.—

It was early morning on Tuesday 22-8-33 in Sataramul Jail—my term of a year's imprisonment was complete and I was being released just in time to catch the 7 a.m. train to Bombay for Poona. Bidding farewell to the Jail authorities, I stepped out of the Prison gate and quickly walked to Sataramul Station.

Gandhiji had been fasting since six days and one's whole mind was wrapped in this thought. At the Station, the Station Master, a friend of old, greeted me with the news that Gandhiji had been removed from the Jail to the Sassoon Hospital, but was still a prisoner. He was getting steadily weaker and nausea was frequently troubling him. The train came in. I took my place in the women's 3rd class compartment and away we went. The other women in the carriage soon recognised me and we began to talk. "How terrible this is! The Mahatma is dying! Has the Government altogether lost its senses?" And so on—the day dragged on—the train seemed to crawl. At last we reached Bombay—there were several hours before the Poona train would leave—as I went to sandals. The same thoughts, the same questions were tormenting everybody's mind. I telephoned to Poona to say I should be arriving at 1 a.m. The report I got of Gandhiji's health on the telephone though non-committal made me feel still more deeply the suffering through which he was going. The night passed in the train—the day broke—here was Poona at last—Mathuradasbhai, Gandhiji's nephew, met me at the Station and brought me to "Parnakuti."

Everyone was on an intense strain—nothing was known as to how Gandhiji had passed the night as none of his own people were allowed to be with him between 8 p.m. and 8 a.m. Practically at 8 o'clock Mrs. Gandhi went to the Hospital. As there was no chance of my being permitted to visit Gandhiji at that time I went straight to see Mr. Andrews. We had a long talk—he was to see Gandhiji at 11-30 a.m. I returned to "Parnakuti." At about 2 o'clock Mrs. Gandhi returned from the Hospital for food and a short rest. Her face drawn with intense mental pain, her voice and her account of Gandhiji all convinced us that the crisis was at hand. Gandhiji had had a very bad attack of vomiting in the night, and he was now unable even to drink water—it appeared that he was already preparing for death.

But he was released before it was too late. He was brought to "Parnakuti" in an ambulance car. And as he was brought out of it on a stretcher, I could see that he had sunken eyes and hollow cheeks,—but his face was still lit with love and patience and above all shone the light of his indomitable will. He was carried upstairs and placed on the bed—I knelt down by his side in silence. Never shall I forget the expression in his face—it was as of one brought back from the very jaws of Death. He looked at me for a moment or two and then in a low voice murmured: "How stupid! All this agony, all this scene, what need have I for a stretcher, ambulance to and from the hospital for

the sake of not granting, what to them were, a few trifling concessions, I am simply dumbfounded."

The actual breaking of the fast had taken place in the Hospital as it was not thought safe for Gandhiji to be removed first.

In a few minutes Mr. Dinshaw Mahta arrived and carefully examined Gandhiji—the blood-pressure alarmingly high and urine which was examined later showed dangerous symptoms. A little more delay and a stroke of some kind would surely have followed heralding Death himself.

The agony that Gandhiji went through in the Hospital and the fact that he had finally decided to give up the battle for life, are clear from the following words which I take from a conversation he had with Mr. Andrews the next day:—

"I realized I was breaking up on Tuesday night when I had that unbearable vomiting and spasms—I said to myself 'this is too much of a good thing and the struggle must be given up.'"

The following day, while I was managing him, I spoke of the look in his face which I had seen when he arrived from the Hospital—"No wonder," he said, "seeing I had just made my last testament"—and he went on to explain how on Wednesday morning, feeling that the end was coming, he had given away all his little vessels and other worldly belongings to the nurse. "So you really believed that you were about to die," I said. "Yes," he replied, "I saw no other end in view, and I decided it was useless to try any further to prolong the anguish which I was enduring."

But God had willed otherwise and so brought Gandhiji back from Death's arms. To-day, the fourth day after the breaking of the fast, Gandhiji is wonderfully improved, though still weak and frail.

Mahatma Gandhiji is once more free, but the crisis, the misunderstanding and the darkness remain the same. May God open the eyes and the heart of the Government that the tragedy of tragedies for India may be averted and that the English people may be saved from the overwhelming shame of having a Man of God brought to death in their name.

Slavery vs. Untouchability

The following article by Mahatma Gandhiji appearing in *Harish* dated October 8, will be read with interest by our readers in this country:—

Deenabandhu Andrews writes:—

"A century ago a far more terrible form of 'man's inhumanity to man' than 'untouchability' was dominant in the West. Slavery made men and women like machines, to be bought and sold, and possessed by their owners. The ancient custom, wrongly had existed all over the world, but in the West it had taken the monstrous form of 'plantation slavery.' Negroes from Africa were transported on ships like cattle and set to work in the sugar plantations, just like beasts of burden. The mortality was frightful. Often as many as 75 per cent died on the voyage from Africa to America. But the profits of the slave trade were so enormous that such losses by death were made up by the high prices obtained for those who survived. The results of the slave traffic were to create a 'colour' problem in America and elsewhere which has never yet been solved. Slavery is at the root of the 'colour' prejudice of modern times."

It has been doubted whether any great moral reform has ever been urged through law, merely humanitarian motives. The nearest to such this standard was the abolition of slavery. To set free the slaves in the West Indies and South Africa and in the British colonies throughout the world meant undoubtedly an immediate economic loss. The nearest to a great British paid £20,000,000 to the Government in order to get rid of the evil. Therefore, it is not surprising to say that in politics philanthropy is a great defeat. In the year 1833, philanthropy was a great victory. What then will happen in 1933? Will it be the reverse feature of the Centenary? Surely if India could abolish altogether, within the present year, 'untouchability' setting free at least 25,000,000 human beings from 'untouchability', that would be the greatest philanthropic act of all."

Would that Deenabandhu's hope were fulfilled. Unless a miracle happens, the wholesale conversion of millions will not take place during the remaining months of this year and, may be, for many more years to come.

But what is the meaning of the abolition and what was the meaning of the abolition of slavery in 1833? The abolition of slavery was a legislative act. The slavery of the heart was not abolished then and even the lapse of a century has hardly abolished it altogether. This is written not to belittle the great act of 1833, but to clear our minds and to understand the limitations of the effort of 1833.

Now, in the sense in which slavery was abolished in 1833, untouchability was abolished in 1932 at that representative meeting of Hindus assembled in Bombay in September 1932, under the chairmanship of Pandit Malaviya. It was no bogus affair. It was signalled by the immediate establishment of the All India Anti-Untouchability Board. There has been an incessant campaign against untouchability going on ever since throughout the length and breadth of the land as the pages of *Harish* can amply prove. One life is being definitely held in homage for the due fulfilment of the solemn pledge of the Hindua.

Let no one misinterpret the effort of 1932 by saying that, whereas the abolition of 1833 was an act of a legislature, that of 1932 was an act of a voluntary association and, therefore, lacking sanction. In the nature of things the act of 1932 could not well be otherwise. Slavery was a matter of contract enforceable at law. Untouchability as a religious institution is, as Deenabandhu Andrews rightly says, "moral slavery." This could not be abolished by law. The only way in which it could be formally abolished was adopted in Bombay. Nor, as I have already shown, does the act lack sanction. The sanction it is from, is moral. But moral sanctions are in the end far more potent than legal sanctions. Let the reader note that the Bill sought to be passed by the Central Legislature was not intended to be an act of abolition at all. The Bill aimed to regulate temple entry by Harijans and to other to withdraw legal recognition of untouchability. Neither affects the religious recognition and social position. This is the function of the religious and social reformer. The Bills are very much needed to expedite reform; they cannot abolish untouchability. Untouchability is not a matter of contract. 'Untouchability' cannot be fought at all.

Thus, I hope, it is clear that the abolition of untouchability analogous to that of slavery in 1833 definitely took place on 24th September 1932. The anniversary was duly celebrated on the 24 day of last September. When the whole mass of Hindus will respond to the resolution of Bombay will largely depend upon the earnestness of those who passed it and those who are now seeking to enforce it. But that is a process of which it will not be possible to say it took place on a particular day.

And I know that Deenabandhu is not looking forward to any such definite day when the mass manifestation will be a single act for mankind to see. What he wants, what I want and what every reformer is striving for is such a manifestation of the combined energy of the masses which will have unmistakably to any person who has a human eye and the distinction between high and low and that there is in it neither high caste nor low caste nor untouchability, whether by birth or by law. A man is equal to the saint in the eye of God. God will have equal justice and both to equal opportunity either to go forward or to go backward. Both are His children. His oration. A man who is a sinner himself supporter to a sinner forfeits his sainthood and

becomes worse than the donor who, unlike the proud saint, knows not what he is doing.

The mission of anti-untouchability organisations is perhaps the noblest of any that can be conceived. Let us, therefore, pray with Deenabandha Andrews that they may be blessed with enough spiritual power to melt the age-long superstition that has corrupted Hindu society and that threatens to destroy Hinduness. It does not recur to the spirit of the times.

An Incident In London

(By Rev. C. F. ANDREWS)

A little more than a year ago, I was engaged in helping the American Negro Quartette, who had come from Hampton Institute to England in order to sing the 'Negro Spirituals' to different English congregations. The tour had been planned by generous American friends who wished thereby to uphold the social dignity and natural musical capacity of Africans in the one Body of Humanity.

They had first of all a wonderful reception in London, and afterwards had gone to the north of England, where their welcome had been still more enthusiastic. Later on, they came back to London, and I met them at St. Margaret's Church, Westminster, where they were to give a recital. Before the musical recital had begun, they had warmly greeted me in the vestry and overwhelmed me with their affection. We were old friends because I had stayed with them in Hampton Institute itself and, later on, I had done everything possible to promote their tour in Europe. Three of them, if I remember right, were graduates, and all of them were men of culture. An American lady whom I knew well and an American teacher from Hampton accompanied them. There were six American Negro singers in all, leaving two to take vacant places in the Quartette if in any time one or the other should fall ill.

They sang unaccompanied to a large audience of men and women in St. Margaret's Church, who were enraptured by the beauty of their singing. The song which went home most of all to the hearts of English people was

"Were you there when they crucified my Lord?"

"Were you there?"

"Oh, sometimes my heart begins to tremble,

"Were you there when they crucified my Lord?"

In every recital, this song was asked for again and again, it was the most popular in their programme.

After the musical performance was over, I met them again in the vestry and their eyes were filled with tears of joy as we praised and thanked them for their singing. They are a highly emotional people. Nothing could have been more tenderly human and devoutly religious than their beautiful spirit.

"Oh, Mr. Andrews," said their leader to me, "we must have our supper together, and we will talk about Hampton!"

I eagerly assented and suggested that we should go back to the hotel where they were staying and have supper there. But in a moment all the joy went out of their faces and they told me that they were not allowed to take meals in the hotel. They could only have rooms there. They could not appear in the dining room. They were 'untouchables' in their own hotel!

It seemed to me an intolerable insult and a cruel wrong. At first, I thought of inviting them to an Indian Hostel, in Gower Street, where I knew they would be warmly welcomed. But that was far away. Then I said to them, "Look here! you wait for a

moment in the vestry and I will settle everything."

So I ran out as quickly as possible and went to the first restaurant I could find in Parliament Street. As I hurried along, I hoped and prayed that my search would not be in vain. The manageress was a stout, kindly old lady with a beaming smile. Therefore, with some confidence, I asked her: "Would you give supper to six American Negro gentlemen and three others?"

"Of course, I will," she cried, "And I'll give them the best seats and in the room and look after them myself."

My mind was intensely relieved and I ran back again to St. Margaret's, Westminster. So we all went over together and had a glorious time. The landlady was as good as her word, and made us her most welcome guests. After such course, she came forward to ask me if there was anything else she could do to make us happy. The human touch was perfect, and after our meal we all shook hands with her when we went out.

"Come again!" she cried. "Come again! You are quite welcome."

That night we sent a long cable to Mr. George Foster Peabody, who was helping to finance the musical tour, telling him of our happiness. Mr. Peabody is a Southerner of U.S.A. more than eighty years of age, whose memory as a boy goes back to the old slave days in the South, when the Negroes were slaves on the plantations. Since then, his whole life has been devoted to their emancipation.

It is strange how human nature is the same all the world over. In America, the descendants of the old slave-owning families in Tennessee and South Carolina and Kentucky are often among the noblest emancipators of the American Negro race. Just as in India to-day some of the highest caste people are the noblest emancipators of the Harijans. This very year, 1933, is the centenary of the abolition of slavery in the West. My deepest longing is that we may also mark the emancipation of the Harijans in the East. —*Harijan*.

At Random

(By G. S.)

Sastri College Old Boys Club

A General meeting of the above club was held in the Sastri College hall on Friday evening, November 10.

The special item on the agenda was presentation of a brass tray and stand by 10 members of the club to Mr. J. R. Chetty, on the occasion of his wedding. Mr. Chetty is President of the club.

Mr. Haas, B.A., Principal of Sastri College, made the presentation on behalf of the members of the club.

The Exams

The exam fever is fast approaching. While the degree exams have already begun the seniors' Certificate and Matric exams, are not far off. Sastri College is looking dull these days. The students are grave and serious; sometimes too engrossed with left-over work to look gay. The spirit of hilarity that usually pervades the institution, has gone, like winter, for a brief nap. Meanwhile, to all those who are to sit for exams go our best wishes for their success.

Sastri College Magazine

Sastri College is to be congratulated on the very excellent production of the first issue of its highly entertaining magazine. In almost all Colleges the name

of the annual "mag," is in vogue to which all students look forward. Judging from the very interesting nature of the current number of Suetri College Magazine, the issue of the next number will be keenly awaited not only by Indians and ex-students of the Suetri College but even by the general public.

The cover design is extremely artistic. A student is responsible for this fine and admirable piece of art. In fact, the whole issue is very largely the work of the students. The striking editorial by N. K. Shani is at once appealing. One cannot read through the mag. fast enough. The poems are sweet; the verse promising and so should the *Mag* be a College mag.

A copy of the magazine is available at the M. K. Gandhi Library. Readers are in for a few moments of delightful mirth or desirous of a little mental relaxation after monotonous hours of drudgery behind shop counters are well advised to peep into the mag. Once opened it is too absorbing to be easily shut again. It is brimful of wit and humour.

The publication of this mag. opens definitely a new chapter in the life and progress of the College.

Durban Indian Surf Life Saving Club

Under the chairmanship of Mr. H. B. Singh an inaugural meeting of the above Club was held on October 8 at which all the conveners were present. In view of the fact that quite a large number of the Indian community has taken to surf bathing the necessity for such a club has become imperative. In the past many lives have been lost through want of trained assistance.

After a lengthy discussion it was unanimously decided to establish this club and the following gentlemen were elected office-bearers:—Chairman: Mr. Kuppala Murria, President: Mr. T. M. Nataraj, Vice-Presidents: Messrs. Muttiah M. Gandhi, B. Balakrishna, V. M. Malabar, H. M. Singh, A. Christopher, and L. Nataraj; Medical Adviser: Dr. M. G. Naidoo, Captain: Mr. B. B. Singh, Vice-Captain: Mr. K. M. Frank, Jr. hon. secretaries: Messrs. D. G. Gossy and C. N. Pathar, Executive members: Messrs. D. S. Roup, Ramiah and Cooper.

Records wanted. Swimmers or non-swimmers apply to Captain Singh on the Indian Beach.

Asiatic Land Tenure Act Commission

Evidence of Mr. Mahomed Essop Gathoo

(Continued from last week)

Can you say how many are European traders as compared with Indians—one in two, one in three or one in four?—About one in six would be a European I think.

You yourself own property which is in an area that the Municipality is willing to have withdrawn?—Yes.

I think we had better refer to the map. Those properties are in an area that is west of the Post Office, are they not?—No; west of the Pass Office.

You have come down to the Pass Office in which the Municipality was not agreed?—Market and Diagonal Street.

That is all along Market Street; those properties which face on Market Street the Municipality does not agree?—Is this property west of Diagonal Street?—West of Diagonal Street.

CHAIRMAN: According to the plan I have the

City Council agrees to the area between Diagonal Street and Bauer Street with the exception of the two rows of stands fronting on Bauer Street.

MR. BINK: None of the area west of Diagonal Street is agreed to. You would suggest to the Commission that this ought to be withdrawn also from the Provisions of the Gold Law?—Yes.

Why do you say it ought to be withdrawn?—Because there are always Indians down there.

And if it were not withdrawn the Indians would have to go out. What would be the consequence if the Indians have to go out from there?—You could not get a European tenant down there.

Would the Europeans who are property owners, and other property owners like Indian companies, suffer?—Certainly.

They would not be able to find tenants, and the shops would stand empty?—Yes.

CHAIRMAN: With regard to your properties, Mr. Ebrahim, you gave us a list of the various places where you had properties?—Yes.

Are those properties in all cases occupied by Indian tenants, or are some of them occupied by European tenants?—I have properties in Diagonal Street and President Street; there are a few poor whites, I think they are Jews. The others are all Indians.

MR. BINK: How would it affect the Indians themselves. You have told us how it would affect the property owners. How would it affect the Indians themselves if they were forced to leave this area and go somewhere else?—It would be a great hardship.

Would you explain to the Commission in what way it would be a hardship?—You see, you have all Indian merchants and store-keepers down there and they would have to close their shops and would not be able to find other places.

CHAIRMAN: The Indian shop-keeper would lose his business?—If the Indian had to go he would have to go where he could not find trade. Whether he could carry on the same business I do not know, or whether he could find a good place. Indians have been in business down there for a long time.

If he has to move and have his business in Port Elizabeth what would happen, do you think?—He cannot do business down there. I do not think from my knowledge.

We have all seen the large numbers of Indian traders dealing in fruit. If they were moved out from there what would happen to their fruit trade?—I do not know.

MR. MACWILLIAM: The fruit trade is west of Diagonal Street. There is really no fruit trade on the other side?—The fruit trade is east of Diagonal Street.

MR. BINK: There is no fruit trade on that side of Diagonal Street. Those are all dealing in soft goods and groceries?—Yes.

Whom do they supply soft goods and groceries to?—It is mixed trade, white and coloured.

If those traders were shifted to Port Elizabeth would they not be able to carry on?—I do not think so.

Why not? Because they are the business streets of Port Elizabeth?—They are not business streets like Diagonal Street or Market Street and President Street.

Coming to this little block which I think you own. It is a triangular block between "Lovers' Walk" and Market Street?—Yes.

CHAIRMAN: You are now going to Burgersdorp?

Mr. BRINK : Yes; this Burgersdorp. (To witness) You own that property; that triangular block between "Covers" Wall and Malherbe Street?—Yes.

Is that where there is the Furniture factory? Is that where your house is?—Yes.

That is the position of your house?—Yes.

You think that should also be conceded?—Yes.

Why?—Because I have always been down there and the area has always been occupied by Indians down there.

You yourself told us when you built the house. Before you built the house who occupied that stand?—It was a vacant stand. I put the building on.

There is another block there which you own as well, is there not?—Yes.

Is that the block with the furniture factory?—Yes.

That has not been conceded by the Municipality?—No.

CHAIRMAN : That is the block fronting Minnaar Street?

Mr. BRINK : Yes. It is Minnaar Street, Malherbe Street, Vorster Street and Jennings Street. There is a sort of block there, a double row of stands between those four streets?—Yes.

Stands 222-239. Do you own them?—Not not all. How long has this block been occupied by Indians?—Since 1905; always Indians except the one factory now.

All occupied by Indians except where the factory is now?—Yes; except the factory which has been there during the last few years.

Have coloured people there since 1905?—Yes; some.

CHAIRMAN : You are talking still of the block north of Minnaar Street.

Mr. BRINK : Yes.

CHAIRMAN : I do not know whether you are going to ask him about the block south of Minnaar Street.

Mr. BRINK : I think the Indian Commercial Association is not worrying about that. I think the coloured people may have some claims about that.

CHAIRMAN : You are not asking about that block?

Mr. BRINK : No; we are asking only about this block north of Minnaar Street. In point of fact I understand we do not ask for that portion south of Minnaar Street because we did not realise it was in Burgersdorp. We meant to ask for the whole Burgersdorp and would have asked for that portion had we appreciated that it was in Burgersdorp.

(To be continued)

NOTICE

Transvaal Indian Congress

A mass meeting of the Congress's will take place on Sunday the 10th of December 1933, at the Putidar Hall, Terrace Road, Fortsburg, Johannesburg at 3.30 p.m. sharp

Agenda : (1) Joint Secretaries' Report.

(2) Election of officials of the Congress.

Every Indian is cordially invited to be present at this election meeting.

D. M. NUNOO Joint. Sec.
E. M. MALL J. Secretaries.

News In Brief

Miss Christabel Edwards is organising an hour-of-music programme to be given in St. Mary's Cathedral, Johannesburg, on Sunday, November 19 at 4 p.m. The artists who will take part will be Miss Christabel Edwards, Miss Violet Rowland, Mrs. Harold Fraser, Mr. Noel Iverson, Master Alfred Hoag, Mr. Niven and Mr. Day will be at the organ. Included in the programme will be two movements from Schubert's trio in B-flat major by Mozart, and Mr. Fraser will sing an Air by Handel and Liddle's "Abide With Me." A silver collection will be made for the Indian Church Building Fund.

Miss Patiani, a young Indian chess player, easily won the British women's championship at Hastings, scoring nine and a half out of a possible ten.

At the invitation of the Hindu Sava Samaj, Johannesburg, Swami Adyananda, of the Ramkrishna Mission, India, an institution which sends out missionaries to popularise the teachings of the Hindu Scriptures and the Vedanta, will be shortly visiting South Africa. The Swami, who belongs to the Ramkrishna order, are trained in the systems of Hindu philosophy and are able exponents of Hindu culture and civilisation. This is the first time that a member of this mission will be visiting this country. Swami Adyananda was the head of the Ramkrishna Mission at Rangoon.

A resolution viewing with grave misgivings the volume of illiteracy prevailing among the women in India and asking Government to take immediate steps to abolish the same within a prescribed period, was passed at the Seventh Annual Conference of the Bombay Women's Committee on Educational and Social Reform, over which Mrs. P. S. Talyarkhan presided. A large number of women workers in the field of education and social reform attended the Conference.

A writer in the *Fortnightly Review* has paid a tribute to Mahatma Gandhi's sense of justice and his nobility of character in the following words :—

He has been too just a man to be a good politician; too much affected by Western conceptions of justice to remain completely representative of Hindu nationalism. It is well to bear in mind that if this very experiment in extension of liberty is to succeed, many kinds of wisdom, many kinds of courage, many kinds of virtue will be needed on all sides. Even now I think, things that are possible to-day, appeasements and understandings, would not have been possible but that the chief figure in India's opposition to British rule has been a man who, whether wise or unwise in action, has been marked throughout his life by high nobility and a spirit free from compromise.

Mr. H. K. Hulse, M.P., in a message to Mahatma Gandhi says that he hopes that in the near future Mahatma Gandhi will, by co-operation with the British Government be able to secure for the Indian nation a full measure of self-government entirely satisfactory to every community within her borders. There is no reason why India as a sister nation of the British Commonwealth should not in due time attain to the rights and privileges now enjoyed by other nations of the empire and he hopes that this may be accomplished in the interests of both England and India.

પ્રિન્ડિઅન ઓ પિન્ડિઅન.

પ્રકાશક ૩૧ મું.

ફીનીક્સ, મુંબઈ, તારીખ ૧૭ નવેમ્બર ૧૯૩૬

અંક ૬૬૬

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર	૪૧૭
લોકાભિષેકના પંચોદી (અમલોચ)	૪૨૮
કુચરગીયા દોહો	૪૨૯
અસ્પૃશ્યતાનિવારણનો ખર્ચ	૪૩૦
મથુ—આજારી એકાદ	"
હવે શું ?	૪૪૧
ખંડખોર તેણી (વાલી)	૪૪૫
અપાનનો વેપારી દિવિવિવન	૪૪૬
મીના મન્યન	૪૪૭
વિષય સમાચાર	૪૪૮
ફિન્ડિઅનના સમાચાર	"

મ. ગાંધીજી તરફથી આભારદર્શન

મહાત્મા ગાંધીજી દરિદ્રજનમણિ' માં લખેલ છે કે—“આખા દોહોલાનના તેમજ પશ્ચિમના મિત્રો તરફથી મને જન્મદિવસના અભિનંદનના પત્રો તારો મળ્યા છે. એને સદે હું તેમની અભિનંદન આજારી છું સાને જુદીજુદી પદોચ : તરી મોકલી દેતો તેને સાદ તેઓ મને કામા કરશે. એમન અભિનંદનને મત્ર મુશર મને બનાવે એવી પ્રતીતિ આ મિત્રો દરે એમ હું કમ્પેટ છું, હું તમને છું કે અભિનંદન મોકલનારા મિત્રો અપેક્ષા રાખે છે કે હું મત્રુએ અભિનંદન કેમકે સેવા કરતો રહીશ. એ મુશર તેમ દમોચા બાજર છે. એ પ્રયત્નમાં હું કેટલો સમય કાતે ન એ તેા મુશરજ બાજર.”

મી. કાસમ આદમની ઉદાર સખાવત

પ્રીટેરીયાની દોરણીદમમાં દોહોમાં માટે વાડે આજ-પાને પ્રીટેરીયાના અપ્રાણ વેપારી મી. કાસમ આદમે પાકિડ ૧૯૬૧-૧૯૭૦ ની આપેલી સુંદર રકમને માટે આગાર મનાતાં દોરણીદમના મેડીકલ સુપીનટેન્ડન્ટ ડૉ. બે રેસર અધીએ મી. કાસમ આદમને તીવ્ર પ્રમાણે લખ્યું છે :—“મારી બોહને લાગે છે કે તમે તમારા આ ઉદાર કાર્યથી સાહિત્ય આક્રિયાની દોહા કામને પશ્ચિમ સુંદર દાખલો બેસાડેલો છે કે તમને અનુકરણ કરવાનો તેજો પ્રપત્ત કરવો વંદીએ.”

ક્રાંતિવાલમાં હેરણીદમને માટે કાષ્ટ પશુ દોહીના તરફથી આ મોહકમા મોહી સખાવત યંત્રણી માનવામાં આવે છે. મોહી એ દાનને માટે પોતાનો આગાર કરાવ્યો છે અને મોકાનની બાધ નહીં કરી મુશરમાં આજુ કરવ માં આપકો અને તેમ મી. કાસમ આદમના તામચી આજાપત્રમાં આજણી આવી પાતી દશાવી છે. અમે મી. કાસમ આદમને તેમની સુંદર સખાવતને માટે અંતઃકરકચી મુખારકપાટી આપીએ છીએ

અને બીજા તોમન વેપારીઆ પશુ તેમના દાખલામાં અનુકરણ કરશે એવું મનહીએ છીએ.

રહીટ કલેક્શન અને હોદીઓ

પ્રીટેરીયામાં “આજકાન રિવસ” ને માટે રહીટ કલેક્શન કરનાર એક મુદોષીયન બાધમાં મુદોષીયનોની આજા પેટી પરી કાળો લીધો પશુ પોતે તમારે કાળો આજાવા ગયા તમારે તેમની અવગણના કરીને બાધ આજી ગાજ તેવી મી. કાસમ વેલચી કેટામ્બએ દરિદ્રક કરનારો પ્રીટેરીયા ન્યુસ'માં એક પત્ર લખ્યો છે. તેમાં જણાવ્યું છે કે પાણા દોહીઓ તેઓની સામે પેટી પરવામાં આવે તેા ખુશીયા પોતાનો કાળો અપે પરણ કાળો કરનારી બાધમાં તેઓને મલુકાવતીજ નથી.

હોદીઓની ઉદારતાની કદર

ઉપજા પવના જવાબમાં સેન્ડ કનરદનાની કોરમનામીએ એકટરી ઉમલીન રી. મેટલે બાધે એક પત્ર લખી જણાવ્યું છે કે : “ઉપજા દાખલાપરથી કાળો કરનાર આમ એ લાન બાધી મયેલી જણાય છે કે દોહીઓ પશુ હોદીય સાહેન-સાહેનનાજ વતીઓ છે અને તેમ બોર્ડ રાવન પ્રત્યેની પોતાની જવાબદારીઓ સ્વકારવા અને ઉદારતાને તત્તો નાવ છે. આજકાની સખાધારી વંતી કાષ્ટિય અમલની બાધતા ઉદાર દિસના દોહીઓ આકરાય એ સ્વ આજાવ છે. માટે એ પશુ જણાવવું વેમ્બએ કે એક દોહીએ દમજીજ પ્રીટેરીયાની જનરલ દોરણીદમને પા ૧૯૭૦ ઉપર રકમ આજાવી છે. અને તા. ૫ અક્ટોબરના રોલ સેન્ડ કનરદનને માટે પ્રિન્ડિઅન અને અંશીવાટીક દોરણીદમમાં મો પા. ૧૬-૭-૬ ના કાળો ગલ્યો દગો. પ્રીટેરીયામાં સાગ છક કાળો આરા બદ વર્ષના અનુભવમાં સાચી ઉદાર સખાવત કરનારા એ દોહી-ઓને વંદીએ.”

ઈસાફને માટે એજન્ડની અંમણી

કેક મુશરન વેતદાનીસખર્મિ જુનીયર સાકંક આક્રિય પાર્ટીની મોવીસની સાચા સમદા આપવા કરવા કુશલ સદે મદારાજ સંમિ સખિષ આક્રિયામાં રહતા મે લાખ દોહીઓને માટે જન્કેલી માગણી કરી હતી. મણે જણાવ્યું કે “તેઓને ગુમાવા આ દેશના સરકારજ દાખલ કરો તમા મેટો લાગે આ દેશમાં જન્મેલો છે અને યુનીયનની રકમન કલ્પકાવવાને દરકાર છે. બીજા કાષ્ટ પશુ દેશમાં દોહીઓને ઉચ્ચ શિક્ષણથી વિષુખ દાખલામાં બાવન નથી. મુશીયન માં માત્ર એકજ રહલ છે, અને તે મી. રાખીએ કરબનમાં

સ્થાપિત છે, ત્યાં દીદીઓના જાડા પારખી આમળ વધી શકે છે તેઓની રહેણીની સ્થિતિ સ્થાવરક છે, અને તે કે તેઓ પુરોષોપનો એટલાજ કરે અને છે ત્યાં તેઓને પ્રતિનિધિત્વ નથી. આ ટકા દીદી વસ્તીની બુનીયતમાં દીદી સવાસ ઊભો થઈ શકેલાજ નથી. કહેવાય છે કે દીદીઓએ વેપાર ઉપર મોટો કાસ્ટ મેળવ્યો છે. તેને સમજાવવામાં વધારે આશાજનક આંકડા કું માંડે ટકાના મેળવી શક્યો હું. દીદી ગુન્દા કરનારો નથી અને કાયદોને પહોંચી રહે છે અને માત્ર પસ્તાઈ માગે છે હમનનીવી લાંબો વખત નબી ચકતી નથી અને તે નબે છે તો આપના દેશના નેત્રિક ધામેને તે દાનીકારક થઈ પડે છે. કે કે દેશના પ્રજાના સાથે વેર બાંધવું મંજૂરવાર્જન નથી. આખા પ્રજાના શું આટલા ભુજા બગને સોંપી પડી રહેલા નહિ હઈ શકાય?"

હોંદુસ્તાનને વિશે અજ્ઞાનતા

કુવર અને કુવરાશીના માનમાં પ્રાચીનીય વીએન્સ કલ્પન તરફથી જાહેર મેળાવડામાં બુનીયતના મુકદ્દમો પ્રવાસ મી. ને. ઓય. હોંદુમેવરે આપણે કરતાં મેળવે અને તેમના પત્નીની તરીકે કવો બાદ વચ્ચાઓનું વર્ણ છે તેઓની તરફ આ દેશમાં પુરોષોપનોએ દીદીસ્તાનની મોટા ભાગની બચત કરનાર તરીકે વ્યવસ્થા છે કે જેને વિશે આપણે બીજાકલ આંધામાં છીએ. આપણે આપણા માનની ઉપર અપહાર પ્રવાર્ષ જવા દેવાને લક્ષ્યાંક લઈએ છીએ અને આપણી દ્રષ્ટિ સંકેતિત થઈ આવે છે. એ દ્રષ્ટિને આપણે બદલવા કરવી જોઈએ. આપણે વધારે વિચારણ ચિત્ર લેવા છત્તીએ છીએ. આપણી વચ્ચે રહેલા દીદીઓના સવાસોની રક આપણે દીદીસ્તાનની દ્રષ્ટિએ જોવું જોઈએ આ દેશના લોકોમાં ખીન માણસોની દ્રષ્ટિમાં લેવાતા પ્રવાસ કરવાની છત્તી વધતી જતી હોવાના ચિન્હો લેઈને મને પછો આનંદ થાય છે. આપણી વચ્ચેના દીદીઓની લામણીઓ સમજવા અને તેની રકર કરવાની અને કઈ રીતે તેઓનો વિકાસ થઈ શકે તે વિચારવાની વધતી જતી છત્તીના સારી પંદે ચિન્હો લેવામાં આવે છે. આપણે જેઓ સ્પેસરોમેનોની પ્રજા હોવામાં મગરૂરી માનીએ છીએ તેઓએ આ જાળતમા પાછળ થસકાવું નહિ જોઈએ."

પ્રવાસી ભારતવાસીઓની સંખ્યા

'મેઈન રીપોર્ટ'માં પ્રવાસી બ્રિટીશવાસીઓના સવાસપર એક લેખ હરમીયાન થી રાધાકમલ મુકદ્દમો જુદા જુદા દેશોમાં વસ્તા પ્રવાસી ભારતવાસીઓની સંખ્યાના આંકડા નીચે પ્રમાણે આપેલા છે:—

દેશ	સંખ્યા	કુલ વસ્તીના ટકા
ભારતીય	૬૩,૦૦,૦૦૦	૩૧.૪
સીલોન	૨૧,૭૩,૫૦૦	૨૫.૦
મલાયા	૬,૨૮,૦૦૦	૧૫.૧
કમ્પુચિય	૫૦,૦૦૦	૧.૦
બ્રિટીશ ગીયાના	૧,૧૫,૦૦૫	૩.૧
ફ્રાન્સીસ	૧,૭૩,૦૦૦	૦.૨
કમ્પ ગીયાના	૫૦,૦૦૦	૧.૦
ચીન	૭૧,૭૨૨	૨.૦

મેરીક્સ	૨,૮૧,૦૦૦	૬.૭
કેનીયા, ટાંગાનીકા અને પૂર્વ આફ્રિકા	૧,૮૧,૦૦૦	૨.૫
સાઉથ આફ્રિકા	૧,૮૧,૦૦૦	૪.૪
પુર્વાફરેક રેટસ	૧,૮૧,૦૦૦	૦.૧
ઓસ્ટ્રેલીયા	૨,૦૦,૦૦૦	૦.૪
કેનેડા	૧,૨૦,૦૦૦	૦.૨
અન્ય દેશો	૧,૫૦,૦૦૦	૧.૫
કુલ	૮,૧૩૫,૨૦૦	૧૦૦.૦

"બ્રિટિશન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર, તા. ૧૭ નવેમ્બર ૧૯૩૩

કોલોનાઇઝેશન કમીટી

કોલોનાઇઝેશન કમીટી પોતાની તપાસનું કામ કવી રીતે અજાવી રહી છે તેની ખટલીક મેંકાપનારી દરકરો બદલ આવી છે. આ ખટલીક અંગ્રેજી વિભાગમાં ફેક્ટરીઓના માલિકોને કમીટી તરફથી લખાણમાં આવેલો પત્ર જાણ્યો છીએ. તેણે પત્ર સપળા દીદી મુકદ્દમોના પુરોષોપન માલિક પર મોટાકામાં આપ્યો હોયો જોઈએ. આ પત્રમાં લખાણમાં માં આવ્યું છે કે "કમીટી દીદીઓની સામાન્ય આર્થિક સ્થિતિની તપાસ કરી રહી છે." કમીટીએ એ કામગીરી સાથે હરેકને એક પ્રવાયણ મોટી છે જેમાં નીચે પ્રમાણે પ્રશ્નો પુછવામાં આવ્યા છે: (૧) તમારી ફેક્ટરી ક્યા સ્થાપાઈ અને ક્યા છે? (૨) તમારી ફેક્ટરીમાં મોટા, દીદી અને મોટીઓની કટલી કેટલી સંખ્યા ૧૯૨૩ થી અફરેબર ૧૯૩૩ સુધી કામે રોકાઈ હતી અને ૧૯૨૩ થી ૧૯૩૨ સુધીના દસ વર્ષ હરમીયાન ફેક્ટરીની કુલ ઉત્પન્ન શું હતી? (૩) કિપલી મુદ્દન હરમીયાન દીદીઓની સંખ્યામાં કંઈ વધારો થા પડેલો થયો છે, અને જો થયો હોય, તો તે (અ) દીદીઓની વધારે થા એકાદી કાળેલીયતને લીધે કે, (બ) અન્ય વર્ગને બદલે મોટાઓને રાખવા થા નહિ રાખવાની મોટાસ નીલીને લીધે, કે (ક) કેમ પશુ ખીજા કારણને લીધે? (૪) દીદીઓના કામ કરવાના કન્ડાકટની સાધારણ મુદ્દન (ફેનિક, અવાકીક કે માસિક) શું હોય છે? અને દીદીઓ મોટરીપર કુદી થા લાંબી મુદ્દન રહે છે? (૫) કાલ સાધુવયના પુરોષોપન અને દીદીઓના કટલી સંખ્યા મોટરીપર છે? તેમાંની અનુક્રમે કેટલી સંખ્યા ગોખાઈ તરીકે કે ખીજા કાલ રહી હોય તાલીમ કામ રહી છે? (૬) પુરોષોપનો, દીદીઓ અને મોટીઓ અનુક્રમે ફેક્ટરીઓ કે ઉદ્યોગોમાં સાધારણ રીતે ક્યા વગેરું કામ કરે છે? (૭) દીદી મોટરીપોનો મોટા રહેલાઓ પુરો પાડવામાં આવે છે, અને જો પાડવામાં આવતા હોય, તો કેટલે હરમીયાન પુરો પાડવામાં આવે છે?

કમીટીની આ પદ્ધતિ તેની કાર્યવાહી સાથે કવી રીતે બંધબેસતી થઈ શકે એ અમારી સમજણની બદલ છે. તેની કાર્યવાહી નીચે પ્રમાણે છે:—

“દેશરૂઢિન અંગીગેનના જીવન પરિમારમાં હમવેલી સુખનામોના સંબંધમાં દોહીએને દોહીસ્તાનથી નેમજ સાવિય આફ્રિકામાંથી અન્ય દેશોમાં વસાવવાને એક વસવાટની યોજનાની શક્યતાઓના તપાસ કરવાને સાવિય આફ્રિકામાં પ્રાથમિક તપાસ કરવા અને રાજકારી અર્થિક અને આબોહવાની અનુકૂળતાથી એવી યોજનાને લાબહાજી રીતે સફળતાથી અમલમાં મુખી શકાય તેવા કયા દેશ આ દેશો છે કે નહીં વધુ તપાસ અલાવી શકાય અને તેવી યોજનામાં સુનીયનના દોહીઓ કેટલે કેટલે સામેલ થશે તે પર રીપોર્ટ કરવો.

કુદમાં કમીટીને (૧) રપ્પટ ઉપ અંગીગેનની રૂઢિ દોહીસ્તાન અને સાવિય આફ્રિકામાંથી દોહીઓને વસાવી શકાય તેવા સુનીયનની જગદાર સાયર દેશો શોધી કાઢવાનું અને (૨) સાવિય આફ્રિકામાંથી કેટલા દોહીઓ તેવા દેશોમાં જવરા મુશી છે એ તપાસ કરવાનું કહેવામાં આવ્યું છે. હવે જે સુવવાપેલી યોજના અંગેનર મરજ્યાતજ દોષ અને કમીટીની લાક્ષણી પ્રવૃત્તિ, દેખાવ કરવામાં આવે છે તેમ, જે અંગેનર દોહીસ્તાનને તેની પોતાની વખતી જતી વસ્તીને માટે દેશો શોધવામાં મદદગાર થવાની ઉદાર કુશળતાજ પ્રેરિત થએલી હોય અને સુનીયનમાંથી દોહી વસ્તીને વસાવવાના કરાદાથી નાંદિ જમ્બેલી દોષ, તે કમીટી પોતાની કાર્યસૂચીની જગદાર કેમ જઈ રહી છે એ અમે સમજ શકતા નથી. સુનીયનમાં દોહીઓની આર્થિક સ્થિતિની તપાસ કરવાનું કે માલિકિની પાસેથી તેઓએ ફરદા દોહીઓને કે અન્ય વર્ગના ભેંકાને નોકરીપર રાખેલા છે તે જણવાનું કે તેઓના કારખાનાઓમાંથી કેટલી ઉપજ થાય છે અથવા છેલ્લા ફસ વર્ષે કરગીયાન કારખાનાઓમાં કામ દેવા રીતે ચાલ્યું એ જણવાનું અંગેનર કમીટીનું કામ નથી. આ સપજા પ્રતે કમીટીની કાર્યસૂચીની સાથે કોઈજ સંબંધ ધરાવતા નથી અને આ માલિકી મેળવવામાં આ દેશમાંથી દોહીઓની સંખ્યા વસાવવાનો કારામાં સારો રસ્તો કયો છે એ બોળી કાઢવાના સિવાય કમીટીના જીવે એકે હેલ અને વિચારી શકતા નથી. સુનીયનમાંથી દોહી વસ્તીને વસાવવાના સિદ્ધાંતની સામેના વિરોધમાં દોહી લાભમાં જે મત છેજ નહિ, અને મી. એસ. આર. નાપ્પટને કમીટીપર કેમિસના પ્રતિનિધિ તરીકે નીમવામાં કેમિસનો, દોહીસ્તાનના દોહીસ્તાનની વધતી જતી વસ્તીને માટે દેશો શોધવાના મીશનમાં સામેલ થવાનું અને તે સાથે તેવા શોધાએલા દેશોમાં જે સાવિય આફ્રિકાના દોહીઓને માટે કમ વજ સાચી તકો હોય તે તે વેવવાનું તેજે આપેલું વચન માળદાનોજ એકમાત્ર હેલ દત્તો. વળી લાલની તપાસ, આપણને સમજવવામાં આવ્યું છે તેમ, ઉપરોક્ત દોહીસ્તાનના મીશનના એક પ્રાથમિક પગલાં તરીકેજ છે, અને તપાસની હદ તેની કાર્યસૂચીમાં જમાએલી છે. તેમ છતાં કમીટી તે હદ વડાની ચાલી છે. કમીટીપરના દોહી પ્રતિનિધિ આ સ્થિતિમાં શી રીતે બળી મયા છે કે બળી જમ કદ એ અમે સમજ શકતા નથી, કે પછી કેમિસ, જે એક વખતે સેક્રેટેરિયના સિદ્ધાંતની વિરુદ્ધ હતી, અને ગજ રાઉડ રેબલ કેન્દરેસને વખતે પ્રીટરીયાના મી. રૂબ અલમદ એશીયાટીક જગદારમાં વધુ સમવેરને માટે રજુઆતો લાભ્યા લાદે તેને, કેમિસ મલાવદા લતાના સિદ્ધાંતનીજ વિરુદ્ધ હોઈ તેવા લતાઓમાં તેજે સમવેરો માંગતી અજ્ઞાત ગણાય, એ આધારે હાલ દોહીલી નહિ, પરંતુ હવે, અમારા સમજ્યા પ્રમાણે, માનિક કમીશનની પાસે તે સેક્રેટરીમાં જમીનની માલિકીનાં

હકને માટે માગણી કરી રહી છે. તેપરથી તેને સેક્રેટેરિયને સિદ્ધાંત હવે સિદ્ધારી લેવાને જેમ પોતાનું મત મનાવી દેવાનું સમયોચિત જણાયુ લાગે કે તેમ કેમિસના કાલોનામજસન કમીટીપરના દોહી પ્રતિનિધિને પણ આ દેશમાંથી પોતાના આક્રમોની સંખ્યા વસાવવાનો સિદ્ધાંત હવે સિદ્ધારી લેવાનું સમયોચિત લાગ્યું છે. અમને લાગે છે કે કેમિસનામજસન કમીટીની લાક્ષણી કાર્યપદ્ધતિ કેમિસના વિરોધીઓના પગમાંનું વાળમીપજ વધારે સિદ્ધ કરી દે છે.

કુમરસંકાર્પમાં દોહીઓ

કમીશન સમજ એન્ગર એફ કેમર્સની જુબાની

ટાંસવાલ એશીયાટીક બેન્ક ટેનુર એકદ કમીશને ગયે મદવાડીયે કુમરસંકાર્પમાં તપાસ કરી હતી. કુમરસંકાર્પ એન્ગર એફ કેમર્સ તરફથી મી. કેમ્બેલને કુમરસંકાર્પમાં સપજા એશીયાટીક વેપારીઓને માટે કાઢના મકાન પાસે “એક એકએમર કરવાની અને રહેવાને માટે સાધો પોલો માર્કલ હર એક કાઉનશીપ સ્થાપવાની સુખના કરી હતી.

કુમરસંકાર્પની મ્યુનીસીપાલીટીએ આ સુખનાને દેશ આપતા જણાવ્યું હતું કે જે કમીશન એ બજામાંજ કરવાનું ઉચિત પારસી તે એશીયાટીકને માટે મ્યુનીસીપાલીટી કાઉનશીપ સ્થાપવાના પગલાં લેવાનું રાજ કરી દેશે.

કેમ્બલ નરેલ કીરકીકટના પોલીસ કમાન્ડરે કુમરસંકાર્પમાં એશીયાટીકના વસવાટ સંબંધી આંકડા પુરા પાડ્યા હતા, તેજે જણાવ્યું કે એશીયાટીકા ઘણાજ વધારે છે અને એન્ગર એશીયાટીક માટે સુખલેલાં કાઉનશીપની સામે તેજે દેશ વાંધો વડાઓ નહિ.

ફેવરન જે. જે. હરે જણાવ્યું કે તેમનું ચર્ચ એશીયાટીકને માટે એકએમર કરવાને સુખવવામાં આવેલા લતાની બાલુમાં છે અને જે એશીયાટીકા ચર્ચની પાસે રહેશે તે બોજા માખસો ચર્ચમાં જશે. વળી રવીવારની સન્ટે રફલનાં છાકરાં પણ દોહીઓની સાથે રમતા થશે કે જે વસ્તુ સ્થિતવાર્તજ નથી.

મી. હરે જણાવ્યું કે પોતે કકેરડાક રફલ કે જે થયુ નેજ લતામાં આવેલી છે તેની કમીટીના પ્રમુખ છે અને જે વાંધો ચર્ચ તરફથી ઉઠાવવામાં આવ્યો છે તેજ વાંધો રફલને પણ છે.

મી. ટેનર જે કુમરસંકાર્પ એન્ગર એફ કેમર્સના એક સમ્ય દના તેજે જણાવ્યું કે તેના મત પ્રમાણે એશીયાટીકા અનેક સ્ટેન્ડોને એકડાના અમલમાંથી મુક્ત કરવાની માગણી કરે છે એ એવબાજળી છે કેમકે તે તેઓની જરૂરીયાતો કરતાં ઘણાજ વધારે ગણાય. એન્ગરને મત એવો છે કે દોહીઓને વેપાર એક સ્થળેજ જમા થાય એ તેઓને નાંદિ બીજા વેપારીઓને માટે લાબહાજી છે. એન્ગર કુમરસંકાર્પમાં દોહીઓના વેપારમાં વધારો કરવાની વિરુદ્ધ છે.

વધુ પુરોષીયન પ્રોપર્ટીઓના માલિકો મેસર. ઝીન અને લેસથિયરોએ તેઓની પ્રોપર્ટીઓનો અમુક બાજ એક લોના અમલમાંથી મુક્ત કરવાની માગણી કરી હતી.

અસ્પૃશ્યતાનિવારણનો અર્થ

શ્રી. જમનાલાલજીએ વધા નાણુકાના સોદાની ગોલેલી એક સભામાં ગાંધીજીએ સંમેલન એક પ્રવચન વાંચી સંબોધાવવા માં આવ્યું હતું જે મનનીય હોર્સ અમારા વાચકોના હાલમાં 'હરિજનજી' માંથી નીચે પ્રમાણે છે:-

મન કાલ સુધી મને ખ્યાલ નહોતો કે આવા સમસ્યા સામે મારે ભેટવું પડશે. એવો પણ ખ્યાલ નહોતો કે મારે કેમ ભેટવું પડશે. જોકે એમાં અવાજ કાઢી શકતો નથી; કારણકે પ્રવચન કરવાની કાફલ મિત્રોની મનાઈ છે. તેથી મેં થોડુંક લખી નાંખ્યું છે. નમન ખબર છે કે આવાના વર્ણના આગળની તીવ્ર તારીખ સુધી કે સુખ્યને હરિજન-સેવાનું કામજલ કરવા હમરું છે. અવશ્યથી જ દોઢ ધર્મના અભ્યાસ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે; અવશ્યથી જ શિક્ષણ મળ્યું તે પ્રમાણે જાણવાની શાંતિ કરેલી છે અને એટલે દોઢ જાણેના અભ્યાસ કર્યો છે. ખાળા ધર્મશાસ્ત્રના અભ્યાસ પણ બકિતવાવથી કર્યો છે. અવશ્યથી જ મેં 'વાંચ્યું' એ કે જેથી અસ્પૃશ્યતા આપણે આજે મળીએ છીએ તેને દોઢ ધર્મના જ્ઞાન નથી, અને દોઢધર્મમાં એ એક મહાદેવ સૂચી ગણેલો છે. અભ્યાસથી અને અનુભવથી પણ મને એમજ લાગ્યું છે. મારો દસ વિશ્વાસ એક એવો છે કે જો આપણે અસ્પૃશ્યતાથી દોષને દૂર નહિ કરીએ તો દોઢધર્મ નાણુક થઈ જશે.

"અસ્પૃશ્યતા દૂર કરવી એનો અર્થ એટલોજ નથી કે આપણે જેને અસ્પૃશ્ય માનીએ છીએ તેમને આડ્યું. પ્રસંગ પડે પ્રમાણથી આડવાનું નોંધવું. પણ એમાં એથી વધારે પણ છે. અસ્પૃશ્યતા નાણુક કરવાનો અર્થ એ છે કે આપણે જીવનનીચળાવ ઝૂલી જવો નોંધવો. એમ નોંધવાનીચળાવ સામાન્ય રીતે બધા દેશોમાં જોવામાં આવે છે, પરંતુ આ ભાવ સાર્થક પણ થઈતો જાય છે એમ ન કહી શકાય. એ દોઢધર્મના અર્થ એ એમ કહેવામાં આવે છે. પણ નિષ્પક્ષતાથી દોઢધર્મના તત્ત્વોનું નિરીક્ષણ કરીએ તો આપણે જોઈ શકીએ છીએ કે દોઢધર્મમાં પણ ઉચ્ચનીચળાવ નથી. હા, આપણા આચારમાં એ ભાવ સારી રીતે જણાયો છે અને આપણને એમ સીધાવવામાં આવ્યું છે કે એ દોઢધર્મનું વિશેષ અંગ છે. દોઢધર્મના સિદ્ધાંતમાં એક સિદ્ધાંત એ છે કે જે વર્તન પોતાને માટે પ્રતિકુળ મણીએ તે બીજા પ્રત્યે કરી ન શકાયીએ. એજ અર્થ સુખ્યવાર ખીલ મ્યોડ માં કહ્યું છે કે પ્રાણીમાત્રને પોતાના જોઈ ગણ્યા નોંધ્યો. જે ધર્મમાં આવી આજા કરવામાં આવેલી છે તે ધર્મમાં ઉચ્ચનીચળાવ ભાવ હતા રીતે પંદા થઈ ગયો એ મારી સમજની પદારની વાત છે.

"મનસુખ એ છે કે અસ્પૃશ્યતા દૂર કરવાની જે પ્રતિષ્ઠા મુજબમાં ગયે તરીકે ૨૪ માં સંપ્રદાયને દિવસે દોઢ સમાજને નામે આવેવાનાંએ માલવીયાજી મહારાજના પ્રમુખપદે મળેલી પરિણામ લીધી હતી તેનું સંપૂર્ણ પાલન કરવું એ કહેવું દોઢધર્મ પૂર્ણ છે. મારી ઉમેદ છે કે તમે જે આવી આવ્યા છો તે જ્યાં એ પ્રતિષ્ઠાનું પાલન કરશો. એ પ્રસંગમાં સ્પષ્ટ રીતે કહેવામાં આવ્યું છે કે સાવજનિક મંદિર, સાવજનિક કુવા, સાવજનિક નિશાળો અનેના ઉપયોગનો એટલો વડ ખીલ દોઢધર્મને છે તેટલોજ વડ દરેક હરિજનને છે. અવાર કોઈ પણ દોઢધર્મના વડ પવરાઈ અને આપણે વ્યાખ્યાને સારી રીતે સમજવું ને તેનું પાલન કરીશું

મારે હરિજન અને ખીલ દોઢમાં શુદ્ધ એકમ પેદા કરી. એટલુંજ નહિ પણ ખીલ ધર્મવાળાઓના સાથે પણ આપણે સમભાવથી રહીશું, અને હવેજમાન થઈ જશે. પરમાત્માને મારી પ્રાર્થના છે કે એટલી શુદ્ધ કરવાનું બળ તે આપણને આપે, અને દોઢધર્મમાં આ અસ્પૃશ્યતાથી કલેક પેદા થઈ ગયું છે તે જડમળથી નાણુક થઈ જાય."

ઈશુ-આમારો એંડરૂઝ

(મિત્ર: બાદશી)

૨૪. શ્રી. એફ. એન્ડરૂઝના નામથી બને કાંચી દક્ષિણ આફ્રિકાના કચો દોહી અખરો છે. તેણે એકલા દક્ષિણ આફ્રિકાના દોહીઓની નહિ, પણ દેશાવરના સમમ દોહીઓની તક મારી સેવા કરી છે. તેણે નોંધે બરણે પોતાનું જીવન સમયેક ક્યું છે અને 'તમનું' નામ ગાંધીજીના મિત્ર અને કવિવર ટામોર (ગુરુદેવ) ના બહન તરીકે આપ્યા જગતમાં પ્રસિદ્ધ છે. દોહમાં રહી દોહીઓની સેવામાં વન મન ધન અર્પનાર મોરો રહી પુરુષોમાં 'આર્થી' એન્ડરૂઝનું નામ મારે ઉચું પડે લોગાય છે.

એ વાત નિઃસંદેહ છે કે ૨૪. એન્ડરૂઝની પ્રતિષ્ઠા આપણી વચ્ચે આવી આજે જેની જોડાએ તેવી નથી. કલ્યાણ તેને માળો બાંધે છે, કલ્યાણ તેને 'અનુસ' કરી નિરે છે, કલ્યાણ તેને રિપેટીશનને સર્જક કરી વચોવે છે. પણ જેઓને તેના જીવનનો અનુભવ છે તેઓ નોંધે છે કે દ. આફ્રિકાના દોહીઓને એવો વાક મોજા સેવક નથી મળ્યો કે જે મા. એન્ડરૂઝની વરોળમાં જીવી રાખે જે હું આગળ વધી કહું તો બેધકડે અભિપ્રાય આપી શકું કે ખુદ દોહીઓમાં પણ—એકજ મહારાજાજીને અપવાદ—તેની સચો ઉમો રહી શકે એવી કેલ નથી. ધણી દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી દોહીઓને ખબરેય નથી કે તે તેઓ મારે નાથી કે આઠકતરી રીતે કેલો પ્રચાર કરે છે. તેઓને તેનાં સખાણો જગતભરમાં કેલ્યાણવાય છે તેની આજી ખબર છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના દોહીઓનો પ્રશ્ન જગત સમક્ષ સળગી રીતે રણુ કરનાર એકજ પુરુષ છે, અને તે મા. એન્ડરૂઝ છે.

૨૫. એન્ડરૂઝને, તેમનાં લખાણો અને કાચોથી, આપણે બધા જાણીએ છીએ. પણ તેમના જીવન પ્રસંગો વિશે, તેમના ખજુ પેગ વિશે, તેમણે અર્થવાદ સાથે ઉદાવેશ બજાવે વિશે, દોહી સેવા મારે તેમણે અપારાદ કરેલ ક્રાંતિકર વસણ મારે આપણામાના ખજુજ આજા માણસો બાંધે છે. તેમને સમજવા મારે તેમનું જીવન અરિય જાણવું જોઈએ, અને એ જાણવાનો સહેલો માર્ગ, what I have to say to you નામનું તેમણે નાજીતરમાં પ્રગટ કરેલું પુસ્તક—જે નજીવી કોમને આ દેશના કોઈ પણ જાણીતા યુક્તેસરને લાંચી મળી શકશે—ને વાંચવું એજ છે.

આ મંજમાં મા. એન્ડરૂઝ પોતાના જીવન-પ્રસંગો, પછી મંદર, સરણ અને આજનક શાલીમાં આજેએ છે અને ઈશુ-ગકિતએ તેમના જીવનને મેલું ઉલત કર્યું છે તે સ્પષ્ટ રીતે રણુ કરે છે.

૨૬. એન્ડરૂઝના પુર્ણને પુરીકન પંથના દતા; ખજુજ ધર્મોમાં દતા. તેના પિતા પાદરી દતા. પ્રજુ મકિતમાં એકલા પરામખ કે પ્રજુ આપણે, જસર કાર્મિક હરી અવતરણે એવી પ્રબળ આજા તે મહાપતા. તે કાન્કરવેદીવ વિચારના

દત્તા અને પોતાના પુત્રને તે મગરૂરી સાથે, નેત્રોદ્ધોગ આલિંગન-રૂપે, શોરેન્સ વિગેરે દોડી જળાભક્તી તીરેનાં પાણી કહેવા અને જણાવતા : "દોહરું" વિશાળ થીટીક લાગાવ્યું એ-એ-સેકસન જામનું સોપા વિશેષ પ્રનાયી કાળે છે. આ વિચારોએ કેવ. એન્ડરૂન દીન આવવા પ્રેરણા આપી. તેની મરતી પર પ્રેમી, પ્રેમાળ, બહી વાઈ હતી. તે કદી પર પોતી બહાર ગામ ન ગતી. સોપી નાનો બાળક 'ચાર્લી' તેના મનનાં દત્તા. પાંતલા રંગીન પદ્મ પરભળ તે બાળક આવળા 'ચાર્લી' બાળકના નેત્રોદ્ધોગ જીવન મટે મોટા પર મટે છે. તેમની માતાને વારસો મળેલા અને તે પેલા એક કુટુંબમાં મુકતા. એ પેલામાંથી દર માસે બાળક આવતાં અને કુટુંબને મુજબત કરવામાં પુરી સમયગત મળતી. પણ માળખાના દરેકી નાદાર થયો અને નાળું મથા અને આ મોટું કુટુંબ એકજ પિત્તાની આજીવીકા પર અવલંબીત અને ગરીબી સાંધતી. આ ગરીબ સંબોગોમાં મા. એન્ડરૂનની પ્રજા બકિલ વિશેષ જળી. તેણે કચ્છીજમાં એમ. એ. ને. અભ્યાસ પુરા કર્યો. કોલેજ મિસનમાં તાલીમ લીધી અને મિસન કાર્યમાં જોડાવા નિયોજ કર્યો તે પહેલાંજ દોહના બોરારથી રવાના. આવત પાતાની તેણે દેર પાડી હતી.

દોહમાંથી મા. એન્ડરૂનનું જીવન મગરૂરીનાં વિચારોની પ્રેરણા છે. તે દોહમાં પ્રે. સ્કીલ રૂ. સાધુ સુંદર સીંગ, ત્યાંથી પુરુષ યોગ્ય વિશેષના સમાગમમાં આવ્યા છે. તેણે પસંદ મિસન કોલેજમાં પ્રેરિયર તરીકે કામ કર્યું. માળખાના તે છોડ્યું અને ગવિયર હાજોરના શાંતિનિકેતનમાં જોડાયા. પછી દક્ષિણ આફ્રિકા આવ્યા અને ગાંધીજીના સદવાસમાં આવ્યા. આજના મદાન સાધુ પુરુષ કીનજીવ જાન્યા એ બધું તેમના 'દાનિકર' વિચારોને આધારી છે.

પોતાનાજ ધર્મની પ્રાર્થનાઓમાં તેમને કેટલેક રચને અસંગત લાગી. હાજલા તરીકે એક કાવ્ય જેને પિક્ચારલ સાથ સંબંધ હતો તે, અને દર મહીતનાં જુદા જુદા કિસ્સોમાં દર રોજની સર્વોચ્ચમાં બોલાતી દેવ અને પેરની કવિતાઓ એ બધું તેને સિનામના શિખરપરના સંદેશથી અસંગત લાગ્યું. બીજું મુશ્કેલીના વળુ દોહમાંના એક (કે જે એમેનસાજન દીડ તરીકે જાણવાય છે) તેમાં નાન અને દોહના કોલેજ 'દાનિકર' કહેવામાં આવેલા છે તે તેમને દોહ અને ગીનની સંસ્કૃતિના, અને તેના લોપના અપમાનરૂપ લાગ્યું. આ વિચારો તે કદી ગળે લેતારી ચકતાજ નહિ. ત્યાં પ્રાર્થનાઓ થતા ત્યાં તે પ્રાર્થનાઓ વખતે મુખ રહેતા. એક વાર શાંતિનિકેતન પાસે એક મજા તે જારી તરીકે કામ કરવા જતા ત્યાં તેમણે એ પ્રાર્થના વગરજ ચલાવ્યું હતું. પછી તેમના આત્માએ બંડ છોડ્યું અને તેણે પાઠશીપદ નમેરોને માટે છોડ્યું. આ વખતથી તે રેવરંડ મરી સાહા મા. એન્ડરૂન ક્યા એસ કપી સહાય.

રંગમેદ સામેના જળકે પછી તેમણે પોતાના ધર્મમાં અગ્રેષ વિશાસને લીધે દલાવ્યો છે. તે કહે છે કે અનુભવ જાનમાં પ્રશ્ન એક નથી. ઇશુએ કાર્મન આપતા ઉતરતા માન્યા નહા. 'પ્રજાનું' પિતાપદ એ સિદ્ધાંતજ રંગમેદની નીલિના સખળ જાણાય છે. આ વિચારોને અગ્રે તે કાર્મ પછી કામ સામેના રંગમેદ સામે સખળ વિરોધ જાહેર કરે છે.

મા. એન્ડરૂનના આ મંથસા કે આફ્રિકાના દોહી સપાલ વિશે લખાવેલું એક સુંદર પ્રકરણ છે. તેમાં તેમણે દેવજો માં રંગમેદ વિશે જા. રૂક રીતે લખ્યું છે. હવે તે સ્થિતિ જરૂર સુધરી છે. પણ એક વખત એવાયે હતો કે ત્યારે

પ્રજા મહાસાહને દેવજોમાં જાણત થતા અઠગાવવામાં આવ્યા હતા અને બીજા પ્રસંગે મા. મજીસાસન કેક જરૂરી દારમાં મેસવાની ફરજ પડી હતી.

મા. એન્ડરૂનના આ પુસ્તક મથા વર્ષના એકાંત સાસમાં છપાવેલ. તે એટલું જાણુ લોહમિય નીવડ્યું છે કે તેની જાજ સુધીમાં સાલ આજત નીકળી ચુકી છે. જે તે મોહક એ પુસ્તક રાંચકે તેને જાણ્યારી રાંત મા. એન્ડરૂનના પ્રશ્નપ્રેમી જીવનના જગાલ આવશે અને કોલેજ આફ્રિકાના લીટીમાંને જગાતા અન્યાયની જાણી થશે.

હવે શું ?

(લખનાર: ડી. ડી. ગી.)

જગતની પ્રમિય દિગમ્ય અસરો અવનવા રંગોનું 'મેહુડ' મિશ્રણ બધાનાં દમની પ્રતિભા કરાવે છે. સુચીત વેળાએ ઉદભવતા ચિત્રવિચિત્ર રંગોના મિશ્રણ જેમ એ દરેક આત્માને જનક નથી; એ નો જગતનો પ્રત્યક્ષ જ નજરોએ આવતો દોષ એવે. માસ અને જ. કુનીયાના આર્થિક, સામાજિક, રાજ-કીય અને આર્થિક આકાશમાં સંખ્યાબંધ મિદામણુ વાદળોના વળે આવ્યા વિષને અંધકારમય ન જનારી દેવ એવી બીનિ ઉત્પન્ન કરી રહ્યાં છે. આ અંધકારમાં દેશેદેશ પરસ્પર એક એક સાથ કુટારી નો નહિ મરે ને.

તત્ત્વેતાઓને મારો સુખનો તપી. તેઓ પણ મનુષ્યભૂતિને ક્યા વરને દોરવી અને મુનવણમાં પડ્યા છે. પાક નિરજ પુરુષ ક્યાંક પડા થાય છે તેના નો અવાજ સાંભળીને સતા મહાબળાઓને પુરસદ નથી. મહાસોદાતા પીપુડીના એકલા અદુભો સુર ક્યા પહેંની સદે.

આર્થિક બંધનો શાયેલ થતાં જાય છે. પ્રસિદ્ધિન જમેલી આર્થિક સરજાઓ જનસમાજ ઉપરની પોતાના કાણુ જતો રહેશે જુએ છે તે જગા તે તરફ તેઓ આત્મ આકા કાન કરે છે. પણ વજી ધર્મમાં જમન ચાલુ? ધર્મમાં કાણુ રમે? બકિતની સાર્વ નીક સ્વતંત્રતા કંઈ એને ધર્મ કહેવો? આજ પ્રેરના સુવાનવર્ણનું આત્મ પંચી રહ્યો છે. જુના દરેક મારો પ્રાણુદીન જની ગયા છે એટલે એવા કેટલીક પ્રજાનિયા પેલા ધર્મ છે કે જને ક્યાંક ક્યાંક ધર્મના નેટલીજ કિચ્ચ દશાએ મૂકવામાં આવે છે, અને તે પ્રાર્થના ધર્મના નેટલીજ મગર અને પ્રેરણા આર્થ રહી છે. એ પ્રજાનિયા તે સમાજવાદ, દેસીજગા, અને સામાજિક. પણ એ બધી પ્રજાનિયામાં મુકાં મારવામાં અઠગાવણ અને પરસ્પર વિરોધ.

સમાજનાં ક્યાનરો ક્યાં એકા છે? સુવાનવર્ણ સ્થાપિત થયેલી પ્રજાસિકાઓ પર પડ કરી તેને ઉચલાવી પાડવા મથે છે ત્યારે રહીમુસ્લ વડીલવર્ગ તેના જ્યા ત્યાં અવરોધ કરે છે. જે ઉપયોગી વસ્તુઓ પહેલાં માનવજાણીજ પડા થતા તે કાલમાં વરાળખળ, જાજપ્રસાદખળ, અને બહેદકારીટી જેવાં જોવાથી ઉપજ કરી સકાય છે એટલે મનુષ્યની મહત્વતા થરા છે અને માનવજાણીના મોટા સમજને ઉપરીજગ બોલાવા પ્રભાવે આસવાં થરેના હાસવની મિશાંત અનુભવી પડે છે, અને નિષ્ક્રિય દશા વેદવા પડે છે. આ અને સુવાનવર્ણ મોરોરની પ્રવિરપમાં ઉતરેલો છે અને તેમને દોરવી રહેલો છે. જુજ પનીકર્મ ગરીબોને સતાવે છે; તેમને દવાવે છે અને જુલામી મા વધારે સંકેતે છે. કેટલાકા ધર્મના પહેલાંના સમયની સાદી સદળ અવસ્થા ઉપરેલો છે નાજ બીજાઓ પાંચનું

સ્વામિત્વ અધિક સમાજને અર્પેલાં દાક્ષ કરી રહ્યા છે. સામાજિક પુનઃ રચના અગર પુનર્વ્યવસ્થા કમ કરવી એની ગમ પડતી નથી.

રાજકીય પરિસ્થિતિનું તો પ્રુહુલુજ યુંદ સ્થિતિને જેવાં રાજ-સત્તાવાદી દેશે રાજની આપખુદ સત્તા રાજવી કમ જનસત્તાવાદ સ્થાપિત કર્યો; ત્યારે ગર્ભનીમાં પાછો રાજ-વાદ ડેહીયું કરી રહ્યો છે એમ વળાન વાસે છે. કયાંક કયાંક લોકસત્તાવાદની નિર્ધારિતા અને નિશ્ચિયતા બહાર રીત વસોવાય છે અને એક જનસત્તા—એક વધુ સત્તાની વાદ-વાદ બોલાય છે. બીજા દેશની સત્તા હેઠળ રહેતી કમ્પાની પ્રજાઓ પોતાની સ્વતંત્રતા માટે બળરો કરી રહી છે ત્યારે બીજા બાજુ સામાજિકવાદ જેનું પ્રકારે દહાવી, નિભાવી રાકાય એવા સત્તા પ્રયાત્ન કમ રહ્યા છે. રામ જેવાં પ્રદા-સામાજ્યની પડતી સમયનાં લક્ષણો દ્રષ્ટિગોચર થતાં તેવા તરફ દુર્લક્ષ; એટલે તે જુલાઈ જવાની અણી ઉપર છે. રાજકાર-જારીઓ આત્મ-વિશ્વાસ પોઈ એકા છે નહિતર બધે પરજ ક્યાં સત્તાઓથી પરિપક્વ આમ ફક્ત અસ્વામીય વખત ન આજન પશુ કંઈ સંધીન જનહિતામાં પરિણામ લાવી રાકન. પરસ્પર ક્યાં અને બીજા દરેક હુદોધીય દેશને વસોવી, ઉકાળી રહ્યા છે. દિશાની કવે તો કયાંક કયાંક બોલબોલા બોલાય છે. રાજ્યુતસદ્ધિએને કોઈ પણ રસ્તો સૂઝતો નથી ર નેચી મહાપુદ જેવા હાવાતળ અટકાવી રાકાય અને દેશ વિદેશના સંપત્તી દુનીયાની ચિર શાંતી બળવી રાકાય.

દુનીયાના અર્થસાધનોએ પ્રાદેશોના કે વિદ્યાધીમાં જુની પ્રજાલીકારું જ શિક્ષણ આપી રહ્યા છે, જતાં દવે તેમનાં દેહસાકની આંખ કમળી જાય છે કે અત્યાર સુધીમાં અમ્મ-લાર કરેલી નીતી મુજબ દુનીયાનો આર્થિક વહેવાર યલાબ્યા કરવાથી તો હેરફેર ગરીબીનું પ્રમાણ દીનપ્રતિદિન વધતું જ નથી છે. એટલે આર્થિક ચેતના અગર ચિદરતાને મુતપ્રાપ્ત બપ પેલા ક્યો છે. અનદદ પ્રમાણમાં વસ્તુઓ પેલા કમ છે તે જતાં અનેક મનુષ્યોને પ્રાથમિક જરૂરીયાતો પૂરી મળતી નથી. પૃથ્વી બધીએ ખાદ્ય વસ્તુઓ પેલા કરવા સમર્થ છે પણ તે ન પેલા કરવી એવો નિશ્ચય ક્યો છે. ક્યાં નિમિત્તે મગેલી કાન્દરન્સમા, અપમરો વધો જાય છે ત્યાં વસ્તુઓ ફેંકી દેવાય છે પણ મનુષ્યના નિર્વાહ માટે મહત્ત અગર જુજ કોમને અપાતી નથી. નહા ન મળે તો વસ્તુઓ અપાયજ કેમ? સ્વાર્થ અને લોભ અત્યારની આર્થિક નીતીનાં મુળ ઉદ્દેશો છે ત્યાં માણસાણ ક્યાંથી સંભવે?

આવી પ્રમોલોજ રિચિત સર્વત્ર છે અને એ વધારે વખત રહી રહે તો મોટો ઉલ્કાપાત પશુ થાય. કામએ કહ્યું છે તેમ “પ્રથમે પ્રજા ઉઠે નવા, ગદન મચવણી લાય” એવું વાતાવરણ દરેક દિશામાં દ્રષ્ટિગોચર થાય ત્યાં દવે યુંદ એજ મહાપ્રમતી રાદ બોવતી.

‘‘હાપાતું’’ કવાજમ અગાઉથી લેવાનો નીયમ છે તે કાદકોએ ધ્યાનમાં રાખતું અને કાદકી આપવા મહેરબાની કરવી. એથી કાદકને એ પેનીના ખર્ચ થશે અને અમને ઉલ્કાપાતીએ નીકળવાનો ખર્ચ અને વખત બચશે.

મેનેજર, ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

ખંડખોર તેજુ

એક સામાજિક નવલિકા

(અખતર: મમનસાલ હસીચંદ દેસાઈ, રાજકોટ)

(૨)

તેજપરની નિશાળ તહેવારને લીધે બંધ હતી. નાના ગામડામાં અન્ય સમયના અભાવે નિશાળમાં બનતેવાસ અપાયો હતો.

અધ્યાપક રાજ પીતા નમતો પહેરે જતાં કન્યા પાંચ આ-પાણીની બવરયા કરવાની ઉદાર કૃપા કરાવી હતી. અન્યા પશુ જુદું કરે એવા ન હતા.

એક ઓરકાના નાના ખંડના દાલીપાપર વરરાજ્ય અમલ લાગેલો હતો.

નિદ્રા સળોને વશ કરે છે; પણ દુઃખના પન વાદળથી ઘેરાયેલ અવસ્થાને પોતાના લમ પ્રકારે પણ ઉધ ક્યાંથી આવે?

એને એકજ વિચાર મુઠાયતો. “બીજું બધું તો કીક, પણ મેહાશુનિ હું યું પ્રધુનર વાળાક. હું જીંદગી પમેલ જુલામગીરી સેવીશ તો મે આમાંથી કશું સુકત નહિ થવાય. મારે શા માટે પરજુનું જોઈતું હતું. નાનાપણથી માજાએ આ પીડા લબી કરી અને પોતેજ કીનની આતર મે માંડ સર્વસ્વ હોખ દીધું. આ કરના વનવાસ સેતી એકાંતમાં ધ્રુવર બજન કહું હોય તો મે જીવનનું ઉત્તમ સાર્થક થયું મહુવાય.”

વરરાજ્ય, યું બાવી સ્વમા સેવે છે. શાંતિ તમે અમાનક ખંડમા પ્રવેશ કર્યો.

‘‘શાંતિ, હું પણ રીજાપલને રીજાવી મારવાની ક્યા ખીલવી રાક છે. વરરાજ્યને બિજ વદન ઉતર દીધો.’’

‘‘અમત, મને એટલેય દમ નહિ. ચાલ શાંત જા. આ તારો આ ફરી જાય છે. શાંતિલાલે શાંતિ પ્રસારી.’’

‘‘અમતલાલ કાણ છે?’’

‘‘કમ હું, પોતે!’’

‘‘આ મોગનો કામળ છે.’’

હૈક વર્તના એક બાળક વિદ્યુન જેને આવી એક પન આગી સત્વર અદરય ક્યાં મળે.

કવર પરનું નામ પાંચી ન કાણું અને અંદરથી એક પન ઉઘાડી વાજવા લાગ્યો.

‘‘પ્રાપ અમત,

તમ ક્યું ને હું મારો હકમનાથ ક્યો; જતાં આ સમયે પમ કમવો ઉચીત નથી લાગ્યો. આ સાદરનું પરિણામ છે.

અંદર નીચે તમે જાંચો. તારું મુખ, મીઠું મેયું. વિષાંતના વિષમ વાદળાઓથી તું ઘેરાયો હોય એવો મને લાગ ક્યો એટલે આ સાદરસક કાગે લાગ મહુ.

હું ગામડાની કન્યા છું. અભણ-મુખ જે ગણ તે છું. મારામાં તું માને એવું રપ પણ નથી. ને હું તેજ પં ને રહીશ.

મારા બવંકર પાપી પિતાએ તને ખંબેરી નાંખ્યો છે એ હું જાણું છું. મારી આત્મ સંપત્તિ તુંજ છે; જડ સંપત્તિને જોઈ લેવાશે.

કામ અસાધારણ સંજોગ ઉભા થયો હોય એમ મને લાગે છે—એવો પડેલો પડેલો હોય એમ મને લાગે છે.

રાતના હાને સુમારે એજ બાળક જવાબ લેવા આવશે.
લી. તારીજ,
તેજુ."

પત્ર વાંચી સાંનિવાસ તરફ ફર્યો. તેણે ઉદગાર માર્યો.
'વસંધરા રત્ન યમરત્ની તો નથીજ.'
'મારે દલે તા કરણું!'
'મસુનર દેવોજા પડે.'
'હું તો કાંઈ લખતો નથી.'

એમ ચરણ પર ખુબ પિચેચન થયું. સાંનિવાસની આમદ
ભરી સુગતા અનુસાર તેણે નીચેના પત્ર લખ્યા નાંખ્યા.

"પ્રાણ તેજુ,

ખત મળ્યો. સર્પ કાંચળા ઉતારી મળ્યો. જાણ એમ માનસિક
ભારનો બોલો કતરી ગયો છે.

જે અણધારે રૂપ આવી પડ્યું છે તે જો છે કે શિક્ષણીએ
મને બાંધ ગણ્યોને એક દાર હેઠળનાં પંડાવેલ તે તારા બાપ
ને બાપ દાકાની આબરૂ જાળવવા આપી દેવો પડ્યો છે.

તું મારી હાથ દેવી છે એટલે આ રૂપ પણ મને દલે
મુંતવે એમ નથી.

તારા સહવાસે તો મને જાગતું રાજા હતવાનું સામગ્રી
પ્રાપ્ત થશે.

આ વાત નહોતી જણાવવી છતાં લખાઈ હતી છે.

લી. તારીજ,

અમલ."

જાપાનનો વેપારો દિગ્વિજય

(લેખક: 'પ્રત્યાન મા' ગરશી ધનમશી સપદ)

(૧૫ મહા)

૨૩ હીંદી સરકાર અને જાપાનીઝ હરીફાઈ

સને ૧૯૨૨ માં જાપાનીઝ હરીફાઈએ મોટું સ્વરૂપ
લીધું હતું. જુલૈ ૧૯૨૨ માં જ એ સમયે મંજીર સ્વરૂપ
લીધું પ્રજાએ બારે પોકાર કર્યો. સરકારે ટેરીફ પોલિસીને એ
સલાહ સોંપે. મોટે જાપાનીઝ કપડા ઉપર પચાસ ટકા
જાડાત વધાવવાની જલામજ કરી. એ જલામજ સરકારે
કુલ દરવાજી પચાસ ટકા જાડાત કપડા ઉપર નાજવામાં
આવી. પરંતુ તે પછી થેનડ હુકીમાજી નબળું થયું. અને
એ જાડાતનું પરિણામ અન્યમાં આવ્યું. હરીફાઈ ઉઠી વધી
પડી. વેપારી મંડળો અને ભથ્થેને બારે પોકાર ઉઠ્યો. સર-
કાર પ્રથમ તો ઉદાસીન રહી, એસેમ્બલીમાં ઉઠાડે જવાબો
આપ્યા. પરંતુ પછારે અંગ્રેજ વેપારી મેંબરોએ પણ બારે
પોકાર ઉઠાવ્યો. હારે સરકારને પરિસ્થિતિની મંજીરતા જણાઈ.
તેણે વચારમાં થયે વખત લંચો. ઉપરે કમણાં જાપાનીઝ
હરીફાઈને અટકવવા માટે Anti-Dumping Bill વડી
ધારાલક્ષમાં રાખી કરવામાં આવેલ છે. તેમાં સરકારને
ઉપયોગીના રક્ષણ માટે સરતા પરદેશી આમદાની માલ ઉપર
વધારાની જાડાત નાખવાની સત્તા આપવામાં આવી છે. તેના
ઉપર એસેમ્બલીની પસંદગી એ માસની અંદર મેળવવી જોઈશે.
એ રીતે હિંદના માલને અને તે સાથે એકાધરને પણ મદદ

મળશે ખરી. પરંતુ જાપાન સાથેની સંધિની કસરો તેમાં
પડી જાડી આવે છે તે જોવાનું છે.

૨૪ હીંદી વેપારીઓને બોગવવી પડેલી તુકસાની
જાપાનીઝ માલ સરતા મળે છે એટલે હિંદી વેપારીઓ
કમવા દશે એવી માનવા પત્રખરેલી છે. માથુ એ વધે
કર્તા જાપાન આવે અપુર્ણ આવે છે. એટલે હિંદી વેપારીઓ
જેમ જેમ માલ માટે જોડાઈ આવે છે, તેમ તેમ તેમને
વધારે સહન કરવું પડે છે એક એકાંદર આવે કે બીજે
ઓળા આવે જાપાનવાળા માલે. તે સિવાય માલને કસરો
એટલા મોટા પ્રમાણમાં જાપાને દાંદના મનેમામ કરી નાખ્યો
છે કે હિંદી વેપારીઓને હરીફાઈમાં ઉતરવા સિવાય બને
મગામાંથી માલ કાઢવા સિવાય છુટકો નથી.

૨૫ હીંદીની પ્રજાને ગેરલાભ ઉદ્યોગોને હુનિ

જાપાને સરતા અને નજાહી માલો મુદી દોડી પ્રજાને બારે
સાલમાં નાખી છે એવું કપડું મજબુત હોયું નથી.
ટકાઉપણના તુલ્ય લગવડું નથી. એવું સ્થમ દેખાવાનું
બને એક દિવસના પુલાસથી ખરાબ થમ જાય છે; એવું
સીમેન્ટ નેઈલી મીકાલ કરાવડું નથી એવી સ્ટેકનરી વડાહી
છે. એનાં મંજીરક અને મોભે તરત ફાટી જાય તેવાં છે.
એના છુટા બે માલ પણ ચાલતા નથી. એની સાકરમાં
મિકરા ઓછી છે એની હળીઓ દેખાવવાથી પણ દબાઈ
છે. એ રીતે જાપાનની દરેક વસ્તુ માર દિવસનો ચઢકો
છે હોઈનું જન એમાં વેદાઈ જાય છે. સરતાને માટે
હીંદીના જનની પાવમલી કરે છે; તે સિવાય હિંદના કપડા,
સીમેન્ટ મુદકાઓમાં સાકરના, હોઝીવરીના ઉદ્યોગોને બારે
સદન કરવું પડ્યું છે. હિંદના વેપારી આતાના અપરજા પાસે
એ ઉદ્યોગોના પ્રતિનિધિઓ મોકલ્યાં રાય છે.

૨૬ જાપાનની આર્થિક ખરાબ હાલત

જાતી ઓદ્યોગિક ઉત્પત્તિ ઉપર પહોંચ્યા કરતાં જાપાનીઝોની
આર્થિક દબાવ બારે મુજબજાહેલી છે. જાપાનમાં સરકારી
સત્તાવાળાઓ પુરા પ્રાણપ્રમાં છે. પોતાના પક્ષના રાજ્યદારી-
ઓને જાપાનનું તંત્ર સોંપ્યું છે. બીજ સાથે પુદ્ધમાં મોટું
બને વન્ય છે; તેથી રાજ્યતાં જાતરકાં નીચેવાત મયાં છે.
પ્રજા ઉપર બારે દો છે, બજેટ પૂરું થઈ બે પાસાં સમનેલ
થઈ કહતાં નથી. પરદેશીમાંથી ધીરખાર મળી કહે તેમ નથી
પુરેલીપત મદારાજોનાં આમણાં જાપાનનું મળું કયાવી
દેવા સળા છે છે. જાપાનની આર્થિક કાલત બહુ મંજીર છે.
સ્વરાજસંમદન અ' રાજ્ય તથા પ્રજાના એકતંત્રથી માફું
મજાકું જાય છે. એટલે કામ પણ પળે મળુન ફાટી જાય
તેના પણ પુરો સંતવ છે. શેર જાનરના નામોમાં સરકારી-
આની પેટે જાપાને જાંખ મીઝી સઠે. પુખ મોર પાયે ખેલવા
માડપો છે. પારિજાત બધિખના દાધમાં છે પ્રજા પુખ
વધે છે, એ પણ જાપાન માટે બારે મોતાજનક મજાક છે.

૨૭ હીંદી જાપાન પાસે થયું શીખવાનું છે

જાપાનીઝ એકસંધી રાજ્ય અને પ્રજાનું અદ્યત, અપરખાર
ઉદ્યોગસંસ્થા, કામ ઉપર એકચિતે લક્ષ, રાજ્ય માટે પ્રજાને
બારે ભેગ, નકમ કરવાની કમોથ કલિત અને ધર્મધેલકાને
જાબા, એ જાપાનીઝોની વહેંચના છે. જાપાનમાં સ્વતંત્રતા

છે; દોઢમાં પરતગત છે જાપાનમાં એકમંથ છે; દોઢમાં સંપ મુદ્રા મેળો છે જાપાનમાં વિદ્યોગદ્યોગતા છે; દોઢમાં આગમ છે દોઢ મમમિદ્ય છે; જાપાન એ દેવધી મુદ્રા છે દોઢ સરળ છે; જાપાન કષ્ટવિદ્યામાં નિષ્ણાત છે. દોઢ પોતાનું સંભાળવા માટે અસમર્થ છે; જાપાન પારકાનું આમ જવા સમર્થ છે દોઢ નિર્ભય છે; જાપાન સમર્થ છે તોય પોતે વાલ્યોનો છે; જાપાન કષ્ટ દુઃખ છે જાપાન વિદ્યા, કુશલકળા અને શસ્ત્રમાં આગમ વધે છે; દોઢમાં પ્રગતિથીલના નથી જાપાને નીનતાને વધારે છે; દોઢ જુનવદને પકડી રાખી છે. આ જાપાનો જવે દોઢ વિચાર કરવો રહેશે. (સંપૂર્ણ)

મીતા મન્યેન

(કોષ—દોહાનાક પદ્યમાળા. ૧. ૨૫૫૫૫૫.)

અધ્યાય ૭મો (ચાલુ)

(૪) શ્લોક ૧૨ થી ૧૪

“ભરતવર્ષા! અથવા ખીજ રીતે દુઃકમાં એને આમ પણ સમજાવી કહાય છે: વિષમાં જે કામ સાર્વિક, રાજસ, તામસ સાથે છે, તે વસ્તુવાર પરમાત્મારૂપ છે.

“પણ આ કહેવામાં એ મેરસમજ કરાવે તમ છે, પાથ! તથા મુજો પરમાત્મારૂપ છે, એનો અર્થ તું તમ ન સમજીશ. તે પરમાત્મા નિયુક્તિમાં છે ના, તે પરમાત્મા નો એ તમે મુજોથી પર અને એને આધાર આપવાનાર છે. અને ત્રણેયનો એકતા સ્વરૂપનો સ્પર્શ પણ જોવા નથી.

“કાંઈપણ! તમ મુજોના કાવો પ્રજ્ઞા રૂપ છે એમ કહેવાથી જે મેરસમજ ઉત્પન્ન થાય છે, નિવારણાર્થે તે સાચા કારણવાળા પ્રજ્ઞા એક એક સત્ત્વ વાનુ છે એ સિદ્ધાંતને છોડી દમ પૂરક અને પ્રકૃત, અમર પલ્લો અને ગ્રામ્ય એવાં જે સ્વતંત્ર તરવો છે એમ પ્રતિપાદન રહે છે, અને પૂરક તથા પ્રાણને એક બીજાની સાથે સદૃશ વળમેલાં પણ સ્પર્શ તરવો માને છે.

“કુરુમે! છટ્ટમાં તથા મુજોના કાવો પ્રત્યક્ષરૂપે દેખા છે, એ તાત્ત્વ નિર્વીણ છે; અને તે તથા મુજોના કાવોજ આ સર્વ જનન એવું કાપેલું કાગે છે કે એક બાણથી સામાન્ય કાવો એની મોહભાગમાં સપડાયેલા દોષ એનાથી પરમાત્માની પરમાત્માની શોધી કહવા નથી, અને આ સર્વ વિગ્રહાત્મક પ્રકૃતિનું શર્થ છે, એમ માને છે, ખીજ બાણથી, વિદ્યાનો પણ પરમાત્મા અને તથા મુજો પન્ને શી રીતે સંપર્ષ સમજવો અને વિગ્રહના કાવો પરમાત્મા સ્વરૂપ છતાં પરમાત્મા એથી અલિપ્ત અને પા જેવી રીતે સમજવા એ વિષે મુદ્ધા છે, અને વિવિધ પ્રકારની રૂપનાભ્યાસ રચી તેમાં ગમવાય છે.

“આ રીતે પરમાત્માની આ ત્રિગુણાત્મક પ્રકૃતિ એ એક અત્યંત દુઃક છે, અને તેથી નાજીરની કરાવત અને શુદ્ધ મોતે એમ માયા કહે છે, તેમ એને પણ પરમેશ્વરની દમની માયા કહે છે.

“મયન્નાતા, આમ આ વિગ્રહની ભાવના વિકાસ તેમજ અવિકાસ બંધાવ સપડાયેલ છે તેમાંથી નીકળી જવાને એક જ માર્ગ છે, અને તે વિકાસે મુજો વિષેનો એ રૂપના-વાદન છોડી દેવો અને અવિકાસે એ મુજો અને તેનાં કાર્યો વિષેની આસક્તિ છોડી દેવી, તથા પરમાત્માના અમર રૂપી, તેને શોધી, તેના સ્વરૂપમાં નિષ્ઠા અને જાન પ્રાપ્ત કરી દેવાં એ છે.

“કુરુદમન! મુજોનું આકર્ષણ અને તેની રૂપના છોડી દેવા મોહભાસથી પરમાત્માનું અપરોક્ષ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવાર એ વસ્તુ આપણે જુએ છે કે પરમાત્માનું સ્વરૂપ તથા મુજોથી પર અને તથા અલિપ્ત છે, અને જતાં પણ મુજો જે પરમાત્માને આભેજ છે, અને એ પણ પરમાત્માની જ અપર પ્રકૃતિ રૂપે રહેલા છે. આ એમજ ને એમ એ નિશ્ચિતપણે જુએ છે, પણ એ વિષય મુદ્ધિપાત્ર છે. એમ જાણ એની વિપત્તિ સમજાવવા માટે રૂપના દોષાવગતી અટકાવમાં પડતો નથી. મનનથી જોવા છતાં મનો સાથે જે એક પ્રત્યક્ષ અનુભવ તો કરી કહાય છે, પણ એ ગણપદનું સ્વરૂપ અને એની અપ્રત્યક્ષ વિકાસાથી સમજાવી કહાય કે જે એ તો આત્માને જોવાનું પડે, અને જોવાનારને મનમાં આવ સમજાવે સ્વરૂપ રહેતું પડે અથવા, દુષ્ટની સાળાજ દોડી નાખીએ તો દુષ્ટ દેવાં રાંધતું રહેશે અને એનો સ્પર્શ રહેશે કે મનો એના વાદાવલોકનો સ્પર્શ કાંત આવે કે! માટે, તે મુજોની માયા કેવળ પરમાત્માના જાણથીજ સમજ અને તરી રાકાય એવી છે. જતાં સમજાવે વાચ્યો સમજાવી કહાય એવી નથી.” (૧૨-૧૪)

(૫) શ્લોક ૧૫

“મુદ્ધાવર્ષા! આ જનતામાં જે જનના મનુષ્યો છે એક તે તથા મુજોનો જેમાં અપાર દેખાય છે એવી તરી અપર પ્રકૃતિજ વિષય રાંધણ અને કોષર છે, એમ સમજાવવા તેઓ આ સંસારને ગણનાનો સમુદાયજ સમજે છે, અને જેમ દુષ્ટનો વિદાર કરે તેમ એના એ જનના વિદાર છે એમ માને છે. આથી તેઓ આત્માજાણની પ્રાપ્તિ, ચિત્તાની શુદ્ધિ અને વૈકલ્પ, ઉદ્ધિયોનો સંપન્ન અનુસંધાન, ભોમમયોદ્ય વગેરેમાં માનતા નથી, પણ પ્રાપ્ત પ્રારંભિકતામાં જે રીતે જેટલાં ભોમ, એશ્વર્ય અને સ્વપ્ન મેળવાય તેટલાં મેળવી દેવાં એ સિવાય છાંવનું બીજું કાંઈજ નથી. દુષ્ટને કરવા માં તેમને કશો સંદેહ લાગતો નથી. પ્રાપ્ત પલ્લુ આપણના આ નિષેજ તેઓ દુષ્ટમંથરો અરકવા, અને કંઈક પ્રજ્ઞા સુખોપજે મરી આસાથીજ તેઓ પ્રાપ્ત સત્ત્વ કરવા મેળવે છે.

પરંતપ! નિવારણરૂપી આસુરી છે. એ જનના જેવી દેખાતાં છતાં અધિષ્ઠા અને વિકાસાનુગ દેખતાં જતાં અજ્ઞાનમય છે કારણ કે પોતામાં અને આશુવાદનું સર્વજ્ઞ જાનન્યનો આટલો પધે: વ્યાપાર જાણના દાતા મેળવવા બીજા વિનાત જડ પ્રકૃતિમાં એ નિર્માણ કરવાની શક્તિ રમ આવી તેના એ વિષય રહે નથી.

“મદાવર્ષા! આ તથા પ્રાણીઓના જાનનું અપરણ કરવારી મમન નામે ને એના વાજ છે કે આ નિવારણરૂપી છે.

“કુરુદમન! આવી આશુના પ્રકૃતિમાં સદાવલેલાં જુએ આત્માનું આવધાન પડી શકે નથી.” (અનુદે)

—ચોરસર —ને ગોળ રેલને વચ્ચે કલેલા કોણકરારો મુખથી વધી પડ્યાની વાત જ્ઞાત થાવી છે.

—ચોરસર તાલુકા કોણકરારોની મારીફીત કુવાઓ ઉપર અસ્પૃશ્યોને પ્રવેશ કરવાની છૂટ આપી છે અને કુવે: સાંભળવી છે તેવાં કાલકર્મ પાટીયાં બનાવ્યાં છે.

—કારોજ (તા. નાડીયાદ) માં ત્યાંના હરિજનોની માગણીથી એક રાત્રીકાળા ખાસવામાં આવી છે.

—સાકરના વીસ વર્ષથી પ્રકટ થતા લીપરાજ "સંધ્યાસી" પર માસેથી રૂ. ૫૦૦ ની ભંખીનગીરી માગવામાં આવી હતી. તે પરના બચાવપત્રોને ભંખીનગીરી કરવી એ પોતાના રજમાનને સંમત નહીં લાગવાથી તેમણે તેનું પ્રકાશન બંધ કર્યું છે.

—કલકત્તામાં અક્ટોબર તા. ૨ જીએ બી. ડી. સી. ગોસ્વામીના તંત્રીશ્રી નામે મળેલું અંગ્રેજી દૈનિક "દાયર" પ્રસિદ્ધ થયું છે.

—ડૉ. એન. એસ. નંદાના અવરોધને બનારસ ખાતે મંગા નદીમાં પહોંચી રેવામાં આવી હતી.

—નામ. બ્રિટીશર નરેશ એક અહરનાથુ ખદાર પાકીને ફાઉન્ટેનપેન અને બીજી પેન્સિલો, કાલ્કીના આકાર માં બંધુકો, રાઇફલો વગેરે વધીબધે બનાવવાની સખા મનાઇ કરી છે.

—નાગપુરમાં "ટેલી ન્યુઝ" નામનું અંગ્રેજી દૈનિક પર પ્રકટ થવા અડધું છે.

—વડી શરાસળની બીજી બેઠક દીકરી ખાતે તા. ૧૩-૧૧-૩૩ થી શરૂ થઇ છે.

—નામ. દરજંગા નરેશ દરજંગાના આખા જીવામાં ટપુલના કુવાઓ ખોદાવવા માટે દીકરીકટ બિડને એક સાથે રખીયાની માંડ આપી છે.

—કલકત્તાના પોલીસ કમીશનરે કલકત્તા પોલીસ એક્ટ મુજબ જાનર, બંધુક અને એવા મારવાના દધિપારો રાખવા સામે તા. ૧ નવેમ્બર ૧૯૩૩ થી તા. ૩૧ અક્ટોબર ૧૯૩૪ સુધીની મુદત માટે પ્રતિબંધ મુકવી બહેસત ખદાર પાકી છે.

—'પાપોતીયર'ના અખરખતીના મુલાકાતમાં મો. શાંકલઅલીએ એક નિવેદન કરતાં બધાઓને કહ્યું કે અંજના દીક્ષિત કુખનું કારણ કોમી મતભેદ છે. કોમીવાદ એ એક પ્રકીરણની યેજી છે અને એકાદ દિવસ રાજકારી સેવમાં કાણ મદાન અર્થિય પાકશે ને કોમી મતભેદો દૂર કરી દોરને એકત કરશે. સ્વેચ્છાએ પોતાણે રચાયેલું અધારણ દીક અમલમાં મુકે એ સલાહકારક છે. આપું અધાણ રખીએ આદ આની કપ મકશે આપ ખતા દુ તેને સ્વીકાર કરો સરકાર સામેલી કલન અંધ કરવાની સલાહ આપુ છું કારણ કે એ સમયમાં આપણે આપણા મતભેદો દૂર કરી કમીયું અને તે પછી આપણી મમે તેવી માગણી કરશે તે પાર પાડી કમીયું કું સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતાની માગણીને અમલ આપશે તથા મારો એવો અભિપ્રાય છે કે કલપ હોય તે કલેનકાલમાં નીચર ખદાર રહેવાની રહેસતની શુના બાખ્યાને વળગી રહેવું.

—નવચલન કામીઅય. ફરદીઓની પરવાનગીથી ખદારમાં અંધીજીએ કામીઅયની કાપવાની અને પુસ્તકો બાંધવાની બધી મશીનરી તેનાં સાધનો સાથે રેલી નાખવાનો નિર્ણય કર્યો છે.

આ મશીનરી આઠ વર્ષ પહેલાં રૂ. ૧૦૦૦૦ થી વધુ વધુ ખર્ચે ખરીદવામાં આવી હતી નવચલન કામીઅયના ફરદીઓ સરકાર વલમકામ, રીડ અમનામાસ બબલ, બી. મદરેલ દેલાઇ, થી કાકા કાલેકર અને થી મોલનસાલ બદ છે.

ખહેર ખખર

કોંસવાલ હન્ડિઅન કોંગ્રેસ

ઉપલા કોંગ્રેસની બહેર સભા તા. ૧૦-૧૨-૩૩ ને રવીવારે બપોરે બાક ૨-૩૦ વાગે પાકીકાર કોલમાં કોંગ્રેસના બધા અધિકારીઓની મુદળી માર મળશે. કામકાજ:—૧. કોંગ્રેસ સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ.

૨. કોંગ્રેસના અધિકારીઓની મુદળી. ફરેક હાંદીકાઇને આ મુદળીની મીડીંગમાં હાજરી આપવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

ડી. એમ. નરસુ.

ઈ. એમ. માલ.

એ. એ. કોલેટરીઓ. ડા. ઇ. કોંગ્રેસ.

વેચવાના પુસ્તકો

૧. રાજમેષાલાચાર્યનું નામ એક રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા મહીજના મુરત અનુયાયી તરીકે અમલિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં થી રાજમેષાલાચાર્યે પોતાના વચ્ચ માસના ઘરાણમાં બપેલી રાજનીયી છે. કાલેકર તેની પ્રતાવનામાં લખે છે કે "હવેનું મંચન આમાં એકલું મધુ પમાઈજતાથી બાપજી છે કે આ મોપકી સાહિત્યલેખમાં કાચમનું સ્થાન લેશે." મદરેલ દલિલાઇ દેલાઇએ તેમાં થી રાજ-મેષાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. ડા. ડી. ૧-૧૦.

મંડી કુચ આદબુઅ-તેબક: રસીકાલ પરીખ આ આલમમાં ૨ બીચે અને ૩૩ પાનાનું બમાજ છે. હોદુરતાનની માવકાનિક હાંદી કુચના સ્મરણો છે. અને તે વખતના સીતો. કીમત રૂ. ૨-૬.

કનારખાંડની સાચા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક કપાચેન બાલકુખ કાલેકરે પોતાના સથીઓ સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સ્મર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. ડા. રૂ. ૧-૨.

અલ્પ લેખક: ૨ ૨ દેલાઇ. કીમત આર રૂ. ૨૦૦ થી છે. માસાજક અને સાકસીક જીવનની અલ્પ રસીક અને બોધકાયક નવલકથાઓ છે.

સોપકી બહારવટીઆ—અંધાલ બેચરખંદ મેષાલી. આના વચ્ચ મામે ૪. પ્રત્યેકની ડા. રૂ. ૨-૮. આમાં ખદારવટીઆની મુરાતન અને વકારતા, અભિ પ્રત્યેનો આદર આપ વિચેરનું સ્મર વર્ણન આપેલું છે.

બિલરાતી હીવાસો—આ ન્દાના પુસ્તકમાં થી કાલેકરને એકનો અનુકમ છે સત્યાગ્રહ આખમની ઉત્તરે એકની રીવાસો આવેલી છે અને તે ગામોની પાલખ છું હો

ને જગતના અધિકારની કુખર્ષી પરીપૂજા રૂપ થઈ ગેલું નામ છે. “સોતરાલી કીવાલો” એક સ્વતંત્ર તરફની કીવાલો બાંધેલું છે. કી. રી. ૧-૬૦

મજના સોશીનો માટે

નીચેના પુસ્તકો પ્રકાશને, ઓરિએન્ટ, બાળકોને, અને બાળકોને માટે સાથે આપનાર આપે તેવાં કાન્યકાથી ભરપૂર છે.

સોરઠી ગીત કથાઓ—આમાં પૂર્વે આરજોના સુરાતન બધા કુદા અને મીતો છે. કી. રી. ૨-૧.

રહીયાલી શાત-આમ ૧ હો આ ૩ જે આમા બીજો તથા આગળો માથ કહે તેવાં સુંદર મરનાઓ છે.

પ્રત્યેકની કી. રી. ૧-૬.

સુરી—આમાં બીજો કાન્યકા ગીત માથ છે તેમાંના સુંદર માથ બધા મીતો છે. કી. રી. ૧-૬.

જાતુ ગીતો—આમાં જુના પ્રતીકાઓથી ભરપૂર આરજી મીતો સુરતની ભાષાની અનુવાદ સાથે છે. સુરાતનથી ભરપૂર છે. કી. રી. ૨.

કીલ્લોલ—આ નવાનાં પુસ્તકમાં વાતલક્ષ્યેષ્ઠ બધો છે. માતાઓ અને બાળાઓ માટે છે. કી. રી. ૧-૩.

કાન્ય પરીચય—આમ ૧, ૨, આમાં નરમીક બેના રિએરે ભકતોના પ્રજાતીયા તથાભજનો છે.

પ્રત્યેકની કી. રી. ૧-૧.

વેણીના કુલ—કાની બાળાઓને વપરાયેલી મીતો. કી. રી. ૧.

આસ નાંધ—પુસ્તક મંગલનારાઓએ ઓરેર સાથે પદ્યના મોઢી આપવા. વી. પી. નાં ઓરેરોને જીલકુલ આન દેવામાં આવશે તથા.

બાળ ઉપયોગી

પૂર્વે આમ પ્રધાવલી. મંપાદત રમજાલ સાક

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચેનાં બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

કી. પે.

પુ. ૧	કાતી કથાઓ	૦ ૧૦
પુ. ૨	કીશ મોતી	૦ ૧૦
પુ. ૩	શુભશુભ	૦ ૧૦
પુ. ૪	દનદન દન	૦ ૧૦
પુ. ૫	કથા સમજાવું	૦ ૧૧
પુ. ૬	ટાંકસટોપની નિતી કથાઓ	૦ ૧૦
પુ. ૭	વતો ને ઉપાખા	૦ ૧૨

આ સાથે પુસ્તકોમાં આગળને દેશ પરદેશની સાકતી અને રમુજ મળી રહેશે. આપો સેટ બેનારને કીમત રી. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળો માટે થકા ઉપયોગી છે. તેનાં બધાં મોટા છે. બાળા અને વખાણ થકાનું મરજ દોઢ બાળકોને વાંચનના શોખ અને રસ પેદા કરે એવા છે.

નવ મુજના રમકડાં (૧)

કી. પે.

બોટી બોલી વાતો	૬
સીધાઈ કાકા	૭
કોમકા કાકા	૧૧
મનરમ	૮

કોનિરતબ	૬
રત્નિ રત્નિ	૬
સારંગીવાળો	૧
બરેબરી વાતો	૬
મોસાળની મોઝ	૮
રસીલી પેટી	૬
પુસ્તકાલય	૭

૧૨ પુસ્તકના આપના સેટની કીમત રી. ૬

નવ મગનાં રમકડાં (૨)

ટાંકસટોપની નિતી વાતો	૧૧
મકુલ	૧ ૦
નિરમલનો મકુલ	૧ ૩
નીકમ	૧ ૦
બીજા અને પ્રમિથિર	૬
બાળવિકાર (૧)	૧ ૬
બાળવિકાર (૨)	૧ ૦
બાળ વખરું	૧ ૦
તોફાની રીપુટો	૧ ૦
જેઠ કલો કલો	૬
નવનીલ	૮
મેથ મનુષ	૨
બાળ કાચરી	૧
મકાનો મરતાનો	૬
મંપાળા ભરમલ	૧ ૦

૧૫ પુસ્તકના આપના સેટની કીમત રી. ૭

મહાભારતનાં પાત્રો

બી હજિજા મુર્તિ પ્રકાશન મંદિર તરફથી મહાભારતના પાત્રો મહાર પાદવામાં આપ્યાં છે. સુરતની ભજનાર કમવા કુમારોને માટે થકા રસીક અને બેચેન થકા છે.

આમાં પ્રત્યેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આપો સેટ વાંચના આપું મહાભારત વચાશે. સુંદર અને સાદી ભાષામાં લખાયા છે. કી. પે.

સુવપુત્ર કથા	૬
પાંચાલી	૬
કુરુક્ષેત્ર	૬
બીમસેન	૬
અનુન	૧ ૩
પ્રમિથિર	૧ ૦
કુર્મી—આંધારી	૧ ૦
દોષ—અજાનનામા	૧ ૦
બીજા	૬
મનરમ	૬
મા કુલ	૧ ૦

નીચેનાં પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા કાચક સુંદર મોઢાવક વાંચના છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષનાં બાળકોને વાંચતાં આપનારે થકા અને સાથે સાથે બેચ તથા દેશ દેશનો ઇતીહાસ થકા મેળવી કાઢે. કી. પે.

કુરુખાનીની કથાઓ	૧ ૬
-----------------	-----

વિરમિત્ત અને ખીન વાતો	૧ ૦
દેહ દેહની વીરકથાઓ	૧ ૧૦
વા-મા રમણી	૧ ૧
ખીસેરી પદાલ	૨ ૬
દેહ દેહની અવશ્યતા વાતો	૧ ૧૦
કિશોર કથાઓ	૧ ૬

શ્રી હંફાળા મુલત' બાળ સ્વાસ્થ્ય માળા

છપાઈ સંસ્થા તરફથી નીચેના અનુક્રમે ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડ્યા છે. બાળકોનાં રક્તવર્ણીમાં રક્ત સેનારો ઠીકા આદેખ, ગ્રીણુભાઈ, ઘાસાળેન, રામચાંદ પાઠક, કેમળાબેન, યુગલરામ-દેવ, શીશુવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં અધીતા લેખકો છે. બાળકોનાં રક્તવર્ણી સરળ ભાષા અને સરળ અભિપ્રાયવાળી અને સહેલી કેરવા તેથી ખ્યાત ભાષી રહ્યાં છે. હોંકમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો પછા કપરોગી માણુપ પડ્યાં છે અને તેનો ધણો ખરેખરો ફેલાવો થવા પાડ્યો છે. પુસ્તકોનું અભાવ અને ભાષા વર્ણ સરળ છે. બાળકોને સમજાવ તેવાં છે, તેઓને (સિદ્ધિ) માં રસ વેત્તવન કરાવે એવાં આ પુસ્તકો છે. પા. રી. પે.

૮૦ પુસ્તકોના આખા સેટની કીમત ૧ ૧૦ ૦
કુટકની ૬

અભ્યુત્થાન	મહાઅભ્યાસો
એકેશો	કહેવતોનાં મુજ
ઉછું કવું વેણું કવું	મર મૈળા
હાલમહી	આક્રિષ્ટા ભાંજી
કપાલ	કબર વૈળા
બાળકોનો ખીરખાલ ૧	(ચાલી વૈળા)
ગોખીચંદ	વાઠવ વૈળા
બાળ નાટકો—૧	નાના પાઠો
હંસ અને હંસા	મોટા પાઠો
વિરંદાજી	નાનું વાતો
મામડામાં મળાને	ધરમાં
બાળ પવસો	અમિત્તામાં
મારા ગોડીયા	શેરીમાં
બરા હસો	બાળકાલામાં
કવીશી બાત્યા	મામમાં
મહત્તા રાજા	હરવા બપોલો
ફર્સિંદ રામોસંક	બુલતરામના પાઠો
દયાળની પેટી	ભો ભો ભો
ચથેકું	બથેકું ને વોટું
બીડીના બાતું	હાલ હાલ
બાળ નાટકો—૨	ગોતરાતી દીવાલો—૧
સવારથી માડીને	ગોતરાતી દીવાલો—૨
કુદરતમાં	બુલતરામ
ગોલાયો	બુલરાલ—મહારાષ્ટ્ર
રામચંદ્રમાલ પડી ગયા	એકાક્યા
અએકનો પોપટ	કહેવત સંમલ
ગોખીકો કુને છે	હરિચંદ
પછી અને—	એમ દેશ
છાંદાં માંથી આવ્યાં	સાબ રહીએ
મામાની અવજ	બાહરણ પોથી
વાઠામાં	વરવ સંમલ

શાબનીઓ	રમત એકાક્યા
બાળકોનો ખીરખાલ—૨	કાવાજી મહારાજ
છેટાં ફળે આખાપ	કુદા અને સંરકાં
મારી મામ	(વિનોદ દુગ્ધ)
કેમળાબેનના પાઠો	બાળકોનાં લેખો
ગિરિશિખરો	આપણે પોતે
કાળા કાલ, કાળો કાલી	સાબસંમલ
અજાણક અને—	દેશી પાઠ
પ્રકાશ	સ પાઠકોનું કથન

સરકારી નિશાળોમાં ચાલતી બુજરાતી વાચનમાળા

બુજરાતી બાળ પોથી	૬
બુજરાતી પદલી ચોપડી	૧ ૧
.. બીજી ..	૧ ૨
.. ત્રીજી ..	૧ ૩
.. ચોથી ..	૧ ૮
.. પાંચમી ..	૨
.. છઠી ..	૨ ૬
.. સાતમી ..	૨ ૧
.. પદલી ચોપડીના અમ	૧ ૧
.. બીજી ..	૮
.. ત્રીજી ..	૧ ૦
.. ચોથી ..	૧ ૭
.. પાંચમી ..	૧ ૫
.. છઠી ..	૧ ૮
.. સાતમી ..	૧ ૧૧
.. દેશી વિસામ .. ૧	૦ ૧
.. દેશી દીસામ .. ૨	૮
.. સમિત ભાતની ચોપડી	૦ ૪
બાળ વર્ગની ગ્રંથ	૦ ૫
બુજરાતી ભાષાનું બાહરણ	૧ ૦
અંગ્રેજી આપણે પાઠમાળા (વિશ્વકવ) ભાગ ૧	૧ ૩
.. .. ૨	૧ ૬
.. ..	૧ ૮
અંકગણિત	૧ ૧
અંકગણિતની મુજલત	૧ ૬
ઉચ્છેદ કિમવનાર ગોમિયો (ભાગ ૧ ભો)	૦ ૦
બુજરાત વિદ્યાના મુજલતો	૧ ૩

રાષ્ટ્રીય વાચનમાળા

બુજરાત વિદ્યાપીઠમાં ચાલતી પદલી ચોપડી	૧ ૦
.. .. બીજી ચોપડી	૧ ૩

અજવાનું ઠેકાણું:

Manager,

Indian Opinion,

Phoenix, Natal.

**‘ઇન્ડિયન ઓપિનિયન’ તરફથી
છપાવેલાં પુસ્તકો**

હિન્દી-અંગ્રેજી કન્ડેન્સ આર્થિક્સ ૧૬૪૨	શ્રી. ર.
ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧
સીતા વનવાસ	
છપનપર પ્રકાશ	
અન્યના પ્રવેશો અથવા અન્યકથા આમ ૧	૧
“ “ “ “ “ આમ ૨	૧
નીતિના શાસ્ત્ર	
મારો જોશનો અનુભવ ભેખડ: ૩ અધિકૃત	
મારો જોશનો અનુભવ “ “ “ “	૧
મારો જોશનો ત્રીજો અનુભવ “ “ “ “	૧
ઇન્ડિયન ઓપિનિયનનાં ચોતેરી ભંડ	૨
હિન્દીમાં વાલમંચાદર નીલકંઠ નેમના મના અનાવગાર	૬
મુગ્ધરાજ અને તેના સેવાધર્મો	૬
જેલનાં શાસ્ત્ર (અભ્યાસક પાઠ્યપાઠ)	૬
મુસ્તકા કમાલ પાસાનું છપન અરિદ	૬
મુસ્તકા કમાલ પાસાનું ભાષ્ય	૬
એક સત્યવીરની કથા (સોક્રેટીસનો અનુભવ)	૬
આજના કેદલી જમીનનો આર્થિક દોષ કદે	
રોસ્ટરોમની વાતોપરથી	
લીક સ્વરાજ (અધિકૃત અભિપ્રાય)	
પુણી અને પાંચમ	
રેલવેનાં પ્રોજેક્ટ અને ગીરમીટના સવાલ સિદ્ધાંતી ચમક	૧
કામરો માટે જવાની રજૂ	
આ. આ. ઇન્ડિયન ટ્રીબ્યુનનું સુતીની-૨	૨
છપન દોરી	
જાસમાની ગમી	
એકીઆરીક એક્ટ ૧૯૦૮ના બારો ગુજરાતી-અંગ્રેજી	૧
ધુપાસના અવગાર	
સત્ય (ના બીજી) ૩૨૫ નર્યા	
છપન કમરોનું વર્ણન	
એક હોદ્દા પરથી રોસ્ટરોમના પત્ર	૨
આગેવાન વિશે સામાન્ય જ્ઞાન આમ ૧ ભો	૧
“ “ “ “ “ “ “ “ ૨ ભો	૧
અન્યકથા	
હરીર અંપતી	૬
અર્થોદય	૧

સભ્ય પ્રકાશ મંચેજો ટીકા સહિત	૧
મંચુકનો પગીજા	૧
નિતિસંપદ	૬
મામલોર સંહિતા	૧
અર્ધવર્ષ ૧૬ સંહિતા	૧
જનુવેર સંહિતા	૧
વંશ મહા વજાર	૧

મળવાનું ડેકાથ :

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

૨૨ રૂકવારે પ્રગટ થાય છે. લવાજમ ૬ પાસ
પરચ સાધે:

મુનીયનમાં (વારંચિક) પાઉન્ડ ૨-૦-૦

હારવાપારે “ “ “ ૨-૦-૦

કોઈ પણ માસની સરખાવથી આઠક થઈ શકાય છે.

લવાજમ અગાઉથી લેવાનો વારો છે.

અગત્યનાં સુચનાઓ

આપું મોકલવું બધ કરશે એમ માલક ત્યાં સુધી ન જાણે ત્યાં સુધી તેઓની સાચી નિજા માની લઈ તેઓ ક્યારે આપું મોકલવું આજી રાખીએ છીએ.

લવાજમ એ મંચુ વરસ સુધી ચલવા ન ત્યાં પુર થયે આપણું કરંદરેન્ડ મળતાં વહાઈએ નિયમિત અગાઉથી લવાજમ મોકલી આપવાની મહેરબાની કરવી

લવાજમ નો પોસ્ટલ ઓરડરથી મોકલો તો તેમાં INDIAN OPINION, Phoenix یا Durban કરવું અને કહેવું કરવું નહિ. બેન્ક નોટ અથવા પોસ્ટલ ઓરડરથી નાણાં મોકલનારે કાગળ રજીસ્ટર કરવો એ સુધિકસામન્ય બરેલુ બજારો થક મોકલનારે બેન્કનું કમીશન ઉમેરતાં ચુકવું નહિ

આવકોની સાચી નિજા માની લઈ અમિ આપું મોકલવું આજી રાખીએ છીએ એ ખ્યાલમાં રાખી જેઓ આપના આજક રહેવા ન ઇચ્છતા હોય તેઓએ પોતાનું લવાજમ ચુકવે મોકલી આપું મોકલવું બધ કરવાની સુચના જાણી મોકલવા જેટલી સમજના અભાવવા મહેરબાની કરવી.

ક્રિસ્ટિયન જનાનાં આધ્યાત્મિક આધિકારના વાતવચનથી અકલિતમાર હોય તો લવાજમ બધી સિદ્ધાંત “ઈ. ઓ.” મળે એવો ખદોખસત કરી જવો.

પદ અવગાર કરવાનું સમજાવું:—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Hindi-English Combined Books.

હિંદી પુસ્તકો:

મારો અનુભવ	કિ. રૂ. ૧.
પ્રથમ ભાગ પુસ્તકો	૧
દ્વિતીય “ “ “ “	૧
ત્રીતીય “ “ “ “	૧
ચતુર્થ “ “ “ “	૧
પ્રથમ “ “ “ “	૧
પ્રથમ “ “ “ “	૧
પ્રથમ “ “ “ “	૧

બનાના

એક ગોરાલકા જાતની પીંડે એવા શીટા ફેસ (આજકે ૬૦૦), દીઠા ૬૦. ૨૫ સી. એ. ડી. તાજી બાઈર મોકલવો. આજી ૧૧૧ પેની રલત.

LARGE SELECTED BANANAS

251- Grate C.O.D., P.O.R. Durban.

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist.

64, Prince Edward Street, Durban.

દીવાળીના તહેવારમાં મીત્રોને શું ભેટ આપશો?

આસ સ્પેશીયલ મીઠાઈઓ!

જેવી કે, બદામ પીસ્તા ખરફી, સુરતી માવા ધારી, બદામની ધારી, બદામી હલવો, વેનીલા હલવો, મુંબઈનો સુકા હલવો, ખંભાતી મુશરફીલી, બમનમરી પેંડા દીલીનો હલવો, બરફી ગુંદરપાક, માવાનો મેસુબ, શકરધરા, મોહનયાગ, મમદણ, અમૃતપાક, જલેબી, બાબુ, બુન્દી લાડુ, સોલાપુરી ચેવડો, ભાવનમરી ગાંઠીયા, માવાના કેક, વીઝેર સ્પેશીયલ મીઠાઈઓ મળશે.

કંટીઓના ગ્રાહકોએ ઓર્ડર સાથે પૈસા ચોક્કસવા મહેરબાની કરવી.

માલ સરસ અને ખાત્રીપૂર્વકનો ચોક્કસવામાં આવશે.

આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN BALCONY HOTEL.

(Proprietor R. K. Kapitan)

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

'Phone 3623.

રેશની આવતાર તથા જનાશઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED By Advertising In The INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

'Phone 2447.
P. O. Box 1188.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

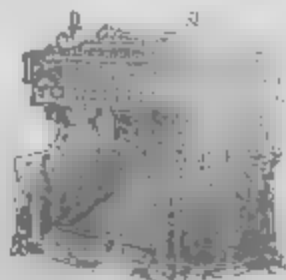
109 Flagg Street.
DURBAN, Natal.

માયોફોનની રેકોર્ડો

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—રામીસ—ટેલેગુ

હુટક ચી. ૩-૩ હાઇનની ચી. ૩૫-૦

હારમોની અમ ઓરીઝિનલ ફેલુડ.

નમણા પા. ૧-૭-૬ થી પા. ૫-૭-૦ લેડી. પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫-૫-૦-૦, હાથના અને પથના, હીફર માટે લાભ ઉપલબ્ધ સિદ્ધિપર.

Indian Opinion

No. 47—Vol. XXXI Friday, November 24th, 1933

Printed and Published for the Proprietor, at the Press of the Indian Opinion, 17, First Avenue, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રૂઢી. "કેન્ટોના"

નવેમ્બર મા. ૨૭ થીએ મુલક જવા કપરકે.
મીલીના બાધો—મેરાકી વગર.
સેકન્ડ ક્લાસ પોર્ટ ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૬.

મુસલમાની વીશી પાઉં ૩-૧-૬
" રવેશીયલ વીશી પા. ૭-૧૪-૦.
હીંદુ વીશી પાઉં ૨-૧૪-૦,
" રવેશીયલ વીશી કબલ.

ઉતાડ્ડોએ પેલાના કાગીના ઉપર પેલાવું અને રૂઢીમણું નામ લખી, પાઉં, દરબનનું સગનામું કરવું, અને જ્યાંથી જશે ત્યાંના રેલ્વે ટીપાડમેનને કામીના સીમા પાઉં ઉપર પહોંચી જશે જણાવવું, તે તે તેવા અદાખલ કરી આપશે.

સુચના—ઉતાડ્ડોએ પેલાના મોટા કાગીના રાનીવારે ૧૨ વાગ્યા અમલકે કરમમાં પહોંચતાં કરવાં.

રેલ્વે હીંદુ ઉતાડ્ડોએ પેલાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા બાકીએ અમારી સાથે પત્રબધ્ધાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.

રૂઢીમણે લખવું રેલ્વે સમકાજ અમારી જાતી રખડેખ નીચે થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે જાણે જા મળે:

SHAIKH HAMED & SONS,

300 Pine Street,

Tel. Add. "Kuramat," Durban.

સેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,

કંપનીના હીંદુ મેનર.

૩૬૦ પાઉં રૂઢી, દરબન.

'Phone 4800, Central.

P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.

RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union of
SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્ચુટ; સરદાર રોન

કોઈ ભારતના સરદાર કલ્ચુટ
દ્વારા મિત્રમ અને સરદાર રોન
માર્ગદર્શન આપતી પોતાની
ફેક્ટરીના બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક આનાનો
સ્વર્ણ મિલ્કતી કેલેન્ડર
મંગાવી જાવી શકો.

ચેતસીંગ મુરખસીંગ એન્ડ પ્રધર્સ,

રોડ મોશીમ અને મારખાનું-ખિતવાડી પ મી બલીના નાકે, રહેર સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ, ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay, ખાન મોશીમ અને મારખાનું ૪૫૪/૫૮ કાલગરેવી રોડ, મુંબઈ, ૨.

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારે જગમસિદ્ધ

સપટસોરાન

દરજ, ખજ, મુલ્કી, ખરજી વિગેરે આમકીના દરેક કપડે અકસીર રંગ છે.
કપડા કપડે માલ પડતા નથી. મજા એકઠીબીસરમાં સોનાના ચાંદ મળેલા છે.
કો. ના. ૧ ના છે આનો, પોસ્ટલ પેકિંગ ચાલુ મુદો. આખરેદાર એકરેદો બોધ્યે છે.

સપટ કંપની, કાલગરેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

કીટી, ઉપાઈ, મલક, વંદા, માખી,
અથવા જંતુનાં

નાખુદ કરે છે.

કીટીસ બનાવવા ફક્ત કીટીમાં વેચાય છે.

Box 247 & 317

Tel. Khairat.

HOOSAIN ISMAIL (SARDARGADH YABA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મોહન રંગ અને ૨૦૦. રેલીમાર મેથેસ "મની"

કસેન હરમામલ (સરદારમલ વાલા)

૧૦૦૦ રૂ. ૨૦૦૦ રૂ. ૩૦૦૦ રૂ.

બેરા, પી. ઇ. આફ્રિકા.

80

Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરેશ અને વેજિટેબલ માટે ૨ કોના મોકલેલા ઉપર ખાસ
આન રવાના આવે છે. અંગ્રાવી ખાતો કરેલો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફરેશ નાનું તાજું ફરેશ અને વેજિટેબલ માટે પેકિંગ કરી શી
એ. ડી. બી. મોકલવામાં આવશે. જમીન:—
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 69

અઠવાલિક પંચામ

પ્રાંત	કોડ	પ્રાંત	કોડ	પ્રાંત	કોડ	પ્રાંત	કોડ
ગાંધી	૧૬૭૭	ગાંધી	૧૬૭૮	ગાંધી	૧૬૭૯	ગાંધી	૧૬૮૦
ગાંધી	૧૬૮૧	ગાંધી	૧૬૮૨	ગાંધી	૧૬૮૩	ગાંધી	૧૬૮૪
ગાંધી	૧૬૮૫	ગાંધી	૧૬૮૬	ગાંધી	૧૬૮૭	ગાંધી	૧૬૮૮
ગાંધી	૧૬૮૯	ગાંધી	૧૬૯૦	ગાંધી	૧૬૯૧	ગાંધી	૧૬૯૨
ગાંધી	૧૬૯૩	ગાંધી	૧૬૯૪	ગાંધી	૧૬૯૫	ગાંધી	૧૬૯૬
ગાંધી	૧૬૯૭	ગાંધી	૧૬૯૮	ગાંધી	૧૬૯૯	ગાંધી	૧૭૦૦
ગાંધી	૧૭૦૧	ગાંધી	૧૭૦૨	ગાંધી	૧૭૦૩	ગાંધી	૧૭૦૪
ગાંધી	૧૭૦૫	ગાંધી	૧૭૦૬	ગાંધી	૧૭૦૭	ગાંધી	૧૭૦૮
ગાંધી	૧૭૦૯	ગાંધી	૧૭૧૦	ગાંધી	૧૭૧૧	ગાંધી	૧૭૧૨
ગાંધી	૧૭૧૩	ગાંધી	૧૭૧૪	ગાંધી	૧૭૧૫	ગાંધી	૧૭૧૬
ગાંધી	૧૭૧૭	ગાંધી	૧૭૧૮	ગાંધી	૧૭૧૯	ગાંધી	૧૭૨૦
ગાંધી	૧૭૨૧	ગાંધી	૧૭૨૨	ગાંધી	૧૭૨૩	ગાંધી	૧૭૨૪
ગાંધી	૧૭૨૫	ગાંધી	૧૭૨૬	ગાંધી	૧૭૨૭	ગાંધી	૧૭૨૮
ગાંધી	૧૭૨૯	ગાંધી	૧૭૩૦	ગાંધી	૧૭૩૧	ગાંધી	૧૭૩૨
ગાંધી	૧૭૩૩	ગાંધી	૧૭૩૪	ગાંધી	૧૭૩૫	ગાંધી	૧૭૩૬
ગાંધી	૧૭૩૭	ગાંધી	૧૭૩૮	ગાંધી	૧૭૩૯	ગાંધી	૧૭૪૦
ગાંધી	૧૭૪૧	ગાંધી	૧૭૪૨	ગાંધી	૧૭૪૩	ગાંધી	૧૭૪૪
ગાંધી	૧૭૪૫	ગાંધી	૧૭૪૬	ગાંધી	૧૭૪૭	ગાંધી	૧૭૪૮
ગાંધી	૧૭૪૯	ગાંધી	૧૭૫૦	ગાંધી	૧૭૫૧	ગાંધી	૧૭૫૨
ગાંધી	૧૭૫૩	ગાંધી	૧૭૫૪	ગાંધી	૧૭૫૫	ગાંધી	૧૭૫૬
ગાંધી	૧૭૫૭	ગાંધી	૧૭૫૮	ગાંધી	૧૭૫૯	ગાંધી	૧૭૬૦
ગાંધી	૧૭૬૧	ગાંધી	૧૭૬૨	ગાંધી	૧૭૬૩	ગાંધી	૧૭૬૪
ગાંધી	૧૭૬૫	ગાંધી	૧૭૬૬	ગાંધી	૧૭૬૭	ગાંધી	૧૭૬૮
ગાંધી	૧૭૬૯	ગાંધી	૧૭૭૦	ગાંધી	૧૭૭૧	ગાંધી	૧૭૭૨
ગાંધી	૧૭૭૩	ગાંધી	૧૭૭૪	ગાંધી	૧૭૭૫	ગાંધી	૧૭૭૬
ગાંધી	૧૭૭૭	ગાંધી	૧૭૭૮	ગાંધી	૧૭૭૯	ગાંધી	૧૭૮૦
ગાંધી	૧૭૮૧	ગાંધી	૧૭૮૨	ગાંધી	૧૭૮૩	ગાંધી	૧૭૮૪
ગાંધી	૧૭૮૫	ગાંધી	૧૭૮૬	ગાંધી	૧૭૮૭	ગાંધી	૧૭૮૮
ગાંધી	૧૭૮૯	ગાંધી	૧૭૯૦	ગાંધી	૧૭૯૧	ગાંધી	૧૭૯૨
ગાંધી	૧૭૯૩	ગાંધી	૧૭૯૪	ગાંધી	૧૭૯૫	ગાંધી	૧૭૯૬
ગાંધી	૧૭૯૭	ગાંધી	૧૭૯૮	ગાંધી	૧૭૯૯	ગાંધી	૧૮૦૦
ગાંધી	૧૮૦૧	ગાંધી	૧૮૦૨	ગાંધી	૧૮૦૩	ગાંધી	૧૮૦૪
ગાંધી	૧૮૦૫	ગાંધી	૧૮૦૬	ગાંધી	૧૮૦૭	ગાંધી	૧૮૦૮
ગાંધી	૧૮૦૯	ગાંધી	૧૮૧૦	ગાંધી	૧૮૧૧	ગાંધી	૧૮૧૨
ગાંધી	૧૮૧૩	ગાંધી	૧૮૧૪	ગાંધી	૧૮૧૫	ગાંધી	૧૮૧૬
ગાંધી	૧૮૧૭	ગાંધી	૧૮૧૮	ગાંધી	૧૮૧૯	ગાંધી	૧૮૨૦
ગાંધી	૧૮૨૧	ગાંધી	૧૮૨૨	ગાંધી	૧૮૨૩	ગાંધી	૧૮૨૪
ગાંધી	૧૮૨૫	ગાંધી	૧૮૨૬	ગાંધી	૧૮૨૭	ગાંધી	૧૮૨૮
ગાંધી	૧૮૨૯	ગાંધી	૧૮૩૦	ગાંધી	૧૮૩૧	ગાંધી	૧૮૩૨
ગાંધી	૧૮૩૩	ગાંધી	૧૮૩૪	ગાંધી	૧૮૩૫	ગાંધી	૧૮૩૬
ગાંધી	૧૮૩૭	ગાંધી	૧૮૩૮	ગાંધી	૧૮૩૯	ગાંધી	૧૮૪૦
ગાંધી	૧૮૪૧	ગાંધી	૧૮૪૨	ગાંધી	૧૮૪૩	ગાંધી	૧૮૪૪
ગાંધી	૧૮૪૫	ગાંધી	૧૮૪૬	ગાંધી	૧૮૪૭	ગાંધી	૧૮૪૮
ગાંધી	૧૮૪૯	ગાંધી	૧૮૫૦	ગાંધી	૧૮૫૧	ગાંધી	૧૮૫૨
ગાંધી	૧૮૫૩	ગાંધી	૧૮૫૪	ગાંધી	૧૮૫૫	ગાંધી	૧૮૫૬
ગાંધી	૧૮૫૭	ગાંધી	૧૮૫૮	ગાંધી	૧૮૫૯	ગાંધી	૧૮૬૦
ગાંધી	૧૮૬૧	ગાંધી	૧૮૬૨	ગાંધી	૧૮૬૩	ગાંધી	૧૮૬૪
ગાંધી	૧૮૬૫	ગાંધી	૧૮૬૬	ગાંધી	૧૮૬૭	ગાંધી	૧૮૬૮
ગાંધી	૧૮૬૯	ગાંધી	૧૮૭૦	ગાંધી	૧૮૭૧	ગાંધી	૧૮૭૨
ગાંધી	૧૮૭૩	ગાંધી	૧૮૭૪	ગાંધી	૧૮૭૫	ગાંધી	૧૮૭૬
ગાંધી	૧૮૭૭	ગાંધી	૧૮૭૮	ગાંધી	૧૮૭૯	ગાંધી	૧૮૮૦
ગાંધી	૧૮૮૧	ગાંધી	૧૮૮૨	ગાંધી	૧૮૮૩	ગાંધી	૧૮૮૪
ગાંધી	૧૮૮૫	ગાંધી	૧૮૮૬	ગાંધી	૧૮૮૭	ગાંધી	૧૮૮૮
ગાંધી	૧૮૮૯	ગાંધી	૧૮૯૦	ગાંધી	૧૮૯૧	ગાંધી	૧૮૯૨
ગાંધી	૧૮૯૩	ગાંધી	૧૮૯૪	ગાંધી	૧૮૯૫	ગાંધી	૧૮૯૬
ગાંધી	૧૮૯૭	ગાંધી	૧૮૯૮	ગાંધી	૧૮૯૯	ગાંધી	૧૯૦૦
ગાંધી	૧૯૦૧	ગાંધી	૧૯૦૨	ગાંધી	૧૯૦૩	ગાંધી	૧૯૦૪
ગાંધી	૧૯૦૫	ગાંધી	૧૯૦૬	ગાંધી	૧૯૦૭	ગાંધી	૧૯૦૮
ગાંધી	૧૯૦૯	ગાંધી	૧૯૧૦	ગાંધી	૧૯૧૧	ગાંધી	૧૯૧૨
ગાંધી	૧૯૧૩	ગાંધી	૧૯૧૪	ગાંધી	૧૯૧૫	ગાંધી	૧૯૧૬
ગાંધી	૧૯૧૭	ગાંધી	૧૯૧૮	ગાંધી	૧૯૧૯	ગાંધી	૧૯૨૦
ગાંધી	૧૯૨૧	ગાંધી	૧૯૨૨	ગાંધી	૧૯૨૩	ગાંધી	૧૯૨૪
ગાંધી	૧૯૨૫	ગાંધી	૧૯૨૬	ગાંધી	૧૯૨૭	ગાંધી	૧૯૨૮
ગાંધી	૧૯૨૯	ગાંધી	૧૯૩૦	ગાંધી	૧૯૩૧	ગાંધી	૧૯૩૨
ગાંધી	૧૯૩૩	ગાંધી	૧૯૩૪	ગાંધી	૧૯૩૫	ગાંધી	૧૯૩૬
ગાંધી	૧૯૩૭	ગાંધી	૧૯૩૮	ગાંધી	૧૯૩૯	ગાંધી	૧૯૪૦
ગાંધી	૧૯૪૧	ગાંધી	૧૯૪૨	ગાંધી	૧૯૪૩	ગાંધી	૧૯૪૪
ગાંધી	૧૯૪૫	ગાંધી	૧૯૪૬	ગાંધી	૧૯૪૭	ગાંધી	૧૯૪૮
ગાંધી	૧૯૪૯	ગાંધી	૧૯૫૦	ગાંધી	૧૯૫૧	ગાંધી	૧૯૫૨
ગાંધી	૧૯૫૩	ગાંધી	૧૯૫૪	ગાંધી	૧૯૫૫	ગાંધી	૧૯૫૬
ગાંધી	૧૯૫૭	ગાંધી	૧૯૫૮	ગાંધી	૧૯૫૯	ગાંધી	૧૯૬૦
ગાંધી	૧૯૬૧	ગાંધી	૧૯૬૨	ગાંધી	૧૯૬૩	ગાંધી	૧૯૬૪
ગાંધી	૧૯૬૫	ગાંધી	૧૯૬૬	ગાંધી	૧૯૬૭	ગાંધી	૧૯૬૮
ગાંધી	૧૯૬૯	ગાંધી	૧૯૭૦	ગાંધી	૧૯૭૧	ગાંધી	૧૯૭૨
ગાંધી	૧૯૭૩	ગાંધી	૧૯૭૪	ગાંધી	૧૯૭૫	ગાંધી	૧૯૭૬
ગાંધી	૧૯૭૭	ગાંધી	૧૯૭૮	ગાંધી	૧૯૭૯	ગાંધી	૧૯૮૦
ગાંધી	૧૯૮૧	ગાંધી	૧૯૮૨	ગાંધી	૧૯૮૩	ગાંધી	૧૯૮૪
ગાંધી	૧૯૮૫	ગાંધી	૧૯૮૬	ગાંધી	૧૯૮૭	ગાંધી	૧૯૮૮
ગાંધી	૧૯૮૯	ગાંધી	૧૯૯૦	ગાંધી	૧૯૯૧	ગાંધી	૧૯૯૨
ગાંધી	૧૯૯૩	ગાંધી	૧૯૯૪	ગાંધી	૧૯૯૫	ગાંધી	૧૯૯૬
ગાંધી	૧૯૯૭	ગાંધી	૧૯૯૮	ગાંધી	૧૯૯૯	ગાંધી	૨૦૦૦

Phone 3867. Box 114. 82, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHIA MORAR MATYADKAR,Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

ફીરબહીશ મોરાર મત્યાદકર,

ફેશનલ ફ્રુટ અને વેજિટેબલ એક્સપોર્ટર

અને કમિશન એજન્ટ

ફેશન સારી રીતે કરી માલ એ. ડી. બી. મોકલવામાં આવશે.
ટેલીફોન ૩૮૬૭. બોક્સ ૧૧૪. ૮૨ વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૭૨

P. P. BHAGAT,

Fruit Merchant.

ફેશન નાનું તાજું ફેશન અને વેજિટેબલ માટે પેકિંગ કરી
એ. ડી. બી. મોકલવામાં આવશે. જમીન:—

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and Horse Processions at Moderate Charges. Floral, Bowrie,
and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cross.

MANAGER: K. S. FRANCIS.

ફેશનલ વેલ્ફેર,

અન્ડરટેકર.

કોફિન, ફ્લોરલ વ્રાઈથ, ઓફ ઓલ ડિસ્ક્રિપ્શન્સ ઇન લોસ્ટ પ્રાઈસ.
મોટર અને હોર્સ પ્રોસેશન્સ ઇન મોડેરેટ ચાર્જીસ. ફ્લોરલ, બોર્વિયર,
અન્ડ વ્રાઈથ ઇન શોર્ટસ્ટ નોટીસ. આટન્ડન્સ ઇન ઓલ હોર્સ.

15 Cross Street, Durban.

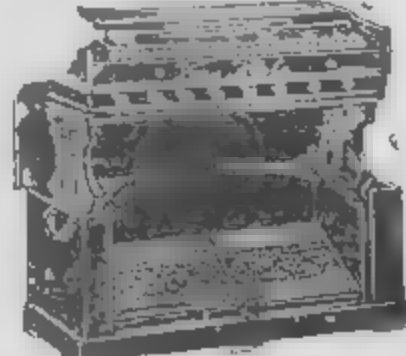
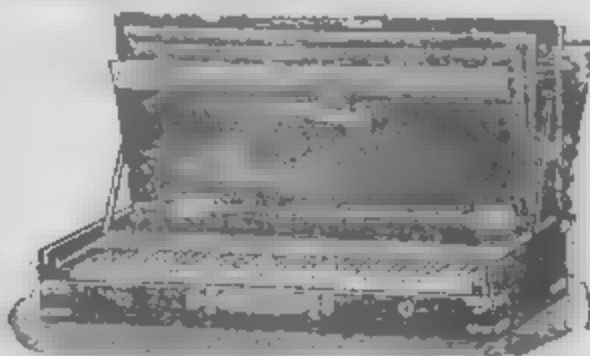
ફોન ૪૬૬૧ ક્રોસ સ્ટ્રીટ.

મેનેજર: કે. સી. ફ્રાન્સિસ.

કારમોનીયમ અને તબલાના આવેમાં બેઠક બટારો.

હાથના ટબલ રીડ કારમોનીયમ.

પગના ટબલ રીડ અપાક ડા.

આમાસ ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હાથના ટબલ અને પગના કારમોનીયમો ખૂબ ફેશનમાંથી બનાવવામાં
આવે છે.

માલ એજન્ટ:— ગોશાલીયા મ્યુઝિક સલૂન.

ગોશાલીયા આવે. કારમોનીયમો અને કારમોનીયમો ટબલ અને પગના ટબલ બનાવે છે.

હાથના ટબલ રીડના કારમોનીયમો પીડ ૨-૪-૦.

હાથના ટબલ રીડ ૨ એજન્ટના કારમોનીયમો પીડ ૨-૪-૦.

હાથ અને પગના સાથે (કારમોનીયમ) ટબલ કારમોનીયમો પા. ૨-૪-૦-૦. હાથના કારમોનીયમ અને પગના કારમોનીયમો પા. ૨-૪-૦.

પગના ટબલ રીડ ૨ એજન્ટના મધુરા સુરના કારમોનીયમો પા. ૨-૪-૦-૦.

ટબલ પા. ૨-૪-૦, અને પા. ૨-૪-૦.

કારમોનીયમોની ખૂબ ૨ વર્ષના કારમોનીયમો મધુરા સુરના કારમોનીયમો આવે છે.

આમાસ ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હાથના ટબલ અને પગના કારમોનીયમો ખૂબ ફેશનમાંથી બનાવવામાં આવે છે.

અને ૩૨ વર્ષના—

વી. એ. બેલ્કોસ ૪૬૦.

ગોશાલીયા મ્યુઝિક સલૂન,

૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 480.

GOSHALLIA'S MUSIC SALOON.

131 Queen Street, Durban.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases:

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,
M. A. Khotu, P. O. Box 69, Vereeniging. Rampart Row, Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

TO LET

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and sailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ડેબલ ચઢાવનાર

નામીકર્તાના નંબર ક્રીકના બનાના, પકાનાપેલ વિષયે ચીને કોરર ખોલેલી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

ફરેક કોરર ઉપર ભત્તી રખદેખ રાખી કારો માલ, કારી પેકીંગ કરી કીકાવત આવશે ચઢાવવામાં આવશે.

ફેપ પ્રાવીન્સ, ક્રાંકવાલ, ક્રીકેટ, ફોરેસીઆ વીઝેરે ફરેક જગ્યાએ ચઢાવવામાં આવે છે.

લખો: રવજી બુલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નામીક.

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

મોડીયા: (નવલકથા)	૫	૦	આપણાં ઉંબરણાં—લેખક: હવેરચંદ મેઘાણી. આ નવાના પુસ્તકમાં ભરીખીતું ઝીંબ આલેખ્યું છે તે બે મરીઓ.
હો. ભાવિની (નવલકથા)	૬	૦	આપણા ઉંબરમાં—લેખક: આપણામાં જેવ છે કવિ.
સ્નેહ થડ (નિવેશ)	૫	૦	આપણે કશું ભજવતા નથી. ઈ. સી. ૧.
વિદ્ય વનરાજ (ખાખો માટે)	૨	૬	અવન કુઠીરની મક્કતી—લેખક: મરવ છાંર. આમાં મરવ છાંરની બધી મસ્તી ભરી છે. રસીક બને મોલથી મરપુર છે. ઈ. સી. ૪-૬.
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)	૫	૦	ઉઘીયું—લેખક: હો. ડા. ભગીરદાસ. આમાં બે જામ છે. આ બંને જામ મળીને ૫૦૦-૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રજપુર્ણ વાંતાઓ લખી છે. વાંચનાર ભરૂં વાંચી આનંદ મેળવશે. ઈ. પ્રત્યેકની સી. ૩.
જામ બંધન	૩	૦	કાનમાં કહું—લેખક: 'એક તાલુ' આ તાલુકાને વાંચવા લાયક પુસ્તક છે. આમાં 'મોંતથી નીવમન' ની ચર્ચા છે. ઈ. સી. ૧.
મોતીના તોરણ. જામ ૧ સચીત (હીંમો માટે તોરણ)	૩	૦	કંઠાચી—લેખક: હવેરચંદ મેઘાણી. આમાં કુજસતની મલ કલાઓ છે. કુજરે આંખો તથા માળાઓ બે મતો કરે છે તેની આર્થિક મોલપ્રદ વાંતાઓ આમાંથી મળશે. ઈ. સી. ૧-૮.
મનાવવાની રીત	૩	૦	જાલ ટોપી—લેખક: મોહનલાલ મનલાલ મડ. જેકની દીવાલો પાછળ રહેલા મુનેમારોની છું સ્થિતી જાણ છે તે આમાં સુંદર રીતે આલેખ્યું છે. ઈ. સી. ૧.
" " જામ ૨ બે	૩	૦	અરીવની છાવ—અનુવાદક: મીચનર્થીક શાક. કાર્ત્તી ગણના મહાનોમાં રહેતા ભરીઓ આપો દિવસ મેનન કરી આપે રેર છતાં તેથી કામ વરાળ કારે છે તેનું આમાં વર્ણન છે. ઈ. સી. ૧.
જાળ ઉખાણાં (ખાખો માટે)	૨	૦	પકજાયા—લેખક: કુચેરુ. આ નવાના પુસ્તકમાં લખાયેલી બધી જરી વાંતાઓ જાલ છુદા પ્રસંગોમાંથી ઉપભવેલી છે. આ વાંતાઓ આમ કરીને કુમાર વળના પાછો માટે છે. ઈ. સી. ૧-૮.
રાજ્યના ખીર/મહાનો દાસ્ય બંધાર	૬	૦	ફેખા કાઠી—લેખક: ર. સ. કેઠારી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જાના બજાનાની ફે અને કાઠીનો દલખા લાયક પરીચય લેખકે આપ્યો છે. ઈ. સી. ૩.
જીવનના દર (કુટી દર/ભરી વાંતા)	૪	૦	કિરેકની વાંતા—કાર્ત્તી: રામનારાયણ વિજનાથ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાંતાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નવ કદાક, ઉપદાસ, વિનોદ વિમેર છે. તેમજ જીવ પ્રેમ રાખત પ્રેમ વિમેરે પણ છે. ઈ. સી. ૨-૬.
કુર્મીની દાસ (નવલકથા)	૭	૦	રજા દેસાની અદલુત વાંતા—લેખક: રમણલાલ શાક. આ પુસ્તકમાં રજા દેસાની દંત કલાઓ ૧૦-૧૨ વર્ષનાં આજો વાંચી કદે એવા સીતે લખેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ગીતો અને ૧૩ વાંતાઓ સમાવેલી છે. ઈ. સી. ૧-૧૦.
રામીણી (ઉત્તમ આલેખો/ધર્મી બરપુર નવલકથા)	૮	૦	કાન્થરેજીન—સંપાદક: કમ્પાનિયન સુપ્રસાદ દેસાઈ. પહેલો જામ છુદામાં ભરી, જામ આખ્યાન, પકજાદ આખ્યાન વિમેરે આખ્યાનો તથા કાન્થોથી ભરેલું ૮૭૦
મમલકરી ખુન	૫	૦	
સોનેરી ટોળી જામ ૧-૨	૮	૦	
રાતો ગુલામ જામ ૧-૨	૫. ૧	૦	
હાંસીની રાણી	૫	૬	
મેરી મેળ	૬	૦	
ભગવદ્ગીતના જામ	૫	૦	
શીરીનની રહાણી (પારસી સંસારની કહાણી)	૮	૦	
મેરેખીયન નાહકસ	૫. ૧	૧	
અદલુત મોગીની	૬	૦	
વજાંત (ખાખો માટે)	૧	૦	
જાળમેળમાં ગાંધીજી—લેખક: મહારોવ દેસાઈ. આમાં ગાંધીજી દોસી લીલામ મલ રાઈ: ટેમલ રોન્દર/મમાં બધા બંને પાછા રજ આવી પકજાયા કાં સુષીના તેમના આપણો અને રમરજો છે. ઈ. સી. ૧-૬.			
ફવી મોલકાણી—લેખક: મંડીમચંદ મરોપાખ્યાન, પ્રમદકર્તા: મારીવ આલેખ મંદીર. આમાં બે આર્થિક વિમારો અને રવરેક સેવાના તત્વો જર્ણા છે તેમાંથી બધું જીવવાનું મળશે અને જોખોનો જામ પતીલકાતી તથા કાંટીથી બને છે. ૨૮૪ પાનાની કુંદર વાંતા છે. ઈ. સી. ૩.			
વિનોદ વિહાર—લેખક: પ. મેલો. આ ૩૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં ૩૬ નવાના નવાના દાસ્ય રમથી બરપુર વાંતા છે. વાંચક ભરૂં વિનોદ વિહારમાં નકાશે. ઈ. સી. ૫-૬.			
કાલેલકલેના લેખો—અખ્યાપક રજામેવ આલેખ્યું કલેલકલેનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ રજીણી દોવા કવિ કુજરાતી આપણવના તેમના કાલુનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરા જાનુભવ છે. આ પાછા પુર્ણના ૭૪૧ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના જાનપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે. ઈ. સી. ૭.			

CAMPAIGN AGAINST UNTOUCHABILITY

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

The following books can be had at this office. Remittances to be sent together with the order. C.O.D. orders will not receive attention.—Manager "INDIAN OPINION," Phoenix, Natal.

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading up to the Varanasi Fast, with all relevant documents. 20 Pages. 2s. 6d.

PLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

The case for the 4 Bills introduced by Mr. Kanga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in this book. It is a complete exposition of the history and object of the legislation and meets all the objections raised. 34 Pages. 1s. 6d.

"MY SOUL'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully revised, authoritative edition of what Mahatma Gandhi has recently said about the Anti-Untouchability Movement on his statements and interviews. The book has been compiled and edited under his immediate direction. 154 Pages. 1s. 6d.

INDIANS OVERSEAS

By DR. LANKA SUNDARAM B.A., PH.D. (Lond)

Indians Overseas is the first systematic study of the manifold problems faced by the 27 lakhs of Indians in different parts of the world. A distinguished student of politics and economics, Dr. Lanka Sundaram has made a name for himself as a competent expositor into India's extra-territorial problems. The present study of the conditions and prospects of Indians Overseas is a handy and authoritative handbook dealing with every aspect of the life of migrant Indians. "Indians Overseas" is divided into 10 chapters: Introductory Survey, Empire System for Ceylon and Malaya, Indians in Ceylon, Indians in Ceylon, Indians in Malaya, The indenture system, Indians in the West Indies, Indians in Fiji, Mauritius and Canada, Indians in East Africa, Indians in the Union of South Africa, Epilogue. Every chapter is an epitome of a thorough study on the Indian location abroad.

Re. 1 and As. 8 or Two Shillings Six Pence.

To Order of the "I.O." Re. 1-4 or 1sh. 6d.

Mahatma Gandhi's Speeches And Writings

AN OMBUDS EDITION

We have just received an excellent Edition of Mahatma Gandhi's Speeches and Writings from Messrs. A. Natesan & Co., Publishers, George Town, Madras (India). It is the fourth and new edition of Mahatma Gandhi's "I.O." Edition and is containing 100 pages. This latest edition is revised and enlarged by the addition of a number of important articles from *Young India* and *My Dear Mr. Nehru* into English. The edition has over 1000 pages of well-arranged matter ranging over the whole period of Mahatma Gandhi's public life. The volume begins with the South African Indian question and covers his views on Indian labour and Indian in the Indian, his self-experiences in South Africa, his personal experience in the Khatia and Champaran affairs, his experience in the Round Table and Congress, and his Young India articles on the Non-cooperation Movement including some papers in the Khatia and Champaran groups, the Congress, Swadeshi, National Education and Society. It also includes Mahatma Gandhi's famous lectures, the three Viceroy—Lord Chelmsford, Lord Reading and Lord Irwin. Select extracts from his celebrated Autobiography, his historic Statement before the Court in the great trial, his Congress Presidential Address, and other public utterances, his Speeches and Messages during his great march to the Salt pans of Dandi, the full text of his Agreement with Lord Irwin and the Speeches implementing the Pact. Then there are his speeches at the Second Round Table Conference followed by the Willingdon and other correspondence. Another section contains his important studies on the Hindu Muslim question, as also the statements on the problem of untouchability, including the historic letter to Mr. Ramsay MacDonald and the Appeal which resulted in changing the Pretoria Agreement. Yet another section deals with the correspondence of great Indian leaders like Pt. Pherozshah Mehta, Bal Gangadhar Tilak, C. R. Reddy, etc. The selection contains chapters on a variety of subjects of great importance ending with his famous prophetic record on God. It contains numerous illustrations and is well bound.

Biographies of Eminent Indians

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait giving a succinct biographical sketch and containing copious extracts from the speeches and writings of the personages described.

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait

<i>Dadabhai Naoroji.</i>	<i>Gopal Krishna Gokhale.</i>
<i>Rabindranath Tagore.</i>	<i>M. K. Gandhi.</i>
<i>Buddhadevi Tatyaji.</i>	<i>Ketaki Das Pal.</i>
<i>Pandit Madan Mohan Malaviya.</i>	
<i>The Right Hon. Sayed Amir Ali</i>	
<i>H. H. Sri Sayaji Rao Gaekwar.</i>	
<i>Sir Sayed Ahmad Khan.</i>	<i>H. H. The Aga Khan.</i>
<i>Samy Ramseth.</i>	<i>V. Krishnaswamy Aiyar</i>
<i>Madan C. Rangaswami.</i>	<i>W. C. Banerjee</i>
<i>A. M. Bose.</i>	<i>Ravi Varma.</i>
<i>Krishnamachariar.</i>	
<i>Tahwur Chaudhury Vidyasagar.</i>	<i>Tora Dutt.</i>
<i>Sir Sahar Jung.</i>	<i>V. P. Madhava Rao.</i>
<i>D. E. Wacha.</i>	<i>Sir Pherozsha Mehta</i>
<i>Sri Ramkrishna Paramahansa.</i>	
<i>Ramkrishna Mahomed Sayam.</i>	
<i>Dr. Rash Behari Ghose.</i>	<i>Lal Mohan Ghose.</i>
<i>Nawab Mahomed-ul-Mulk.</i>	<i>Sir C. Sankaran Nair.</i>
<i>Raja Ram Mohan Roy.</i>	<i>Bhramaji M. Malabari</i>
<i>Babu Surendranath Banerjee.</i>	
<i>Rao Bahadur R. N. Madhukar.</i>	

Price One shilling each.

GOLDEN NUMBER

OF
"INDIAN OPINION"
1914

SOUVENIR OF THE PASSIVE RESISTANCE MOVEMENT IN SOUTH AFRICA.

1906 - 1914

Price 2 Shillings.

INDIANS IN SOUTH AFRICA

Slaves within the Empire
AND
How they are Treated.

By HENRY S. L. POHAK.

Price 2 Shillings.

The "Friends of India" Series

These are short biographical sketches of eminent men who have laboured for the good of India. Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian Affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece. To be had at this Office.

<i>Lord Morley.</i>	<i>Lord Ripon.</i>
<i>Sir William Wedderburn.</i>	<i>Lord Alton.</i>
<i>Mrs. Annie Besant.</i>	<i>Edmund Burke.</i>
<i>Charles Bradlaugh.</i>	<i>John Bright.</i>
<i>Henry Fawcett.</i>	<i>Mr. A. O. Hume.</i>
<i>Sir Henry Cotton.</i>	<i>Lord Macaulay.</i>
<i>Rao, Dr. Miller.</i>	<i>Sir Edwin Arnold</i>

Lord Mordaunt.

Price One shilling each.

The Story of My Experiments with Truth

Autobiography of Mahatma Gandhi

Vol. I. Price S. 10 G. pence

Indian Opinion

No. 47 Vol. XXXI. Friday, November 24th, 1933

Price Fourpence.

CONTENTS.

	Page
Past And Present (Leader)	467
Righteousness Reigns Righteousness	368
Indian Minorities Within The British Empire	369
Untouchability In South Africa	370
Natal's First Indian Settlers	371
Transvaal Notes	372
Asiatic Land Tenure And Commission	373
Arts And Crafts Exhibition	374
Sports	375

PAST AND PRESENT

(1)

"What doeth it profit a man who gains the whole world but loseth his own soul."—The Bible

AT the present moment when the leaders of the community have fallen out and two distinct divisions have taken place in the community it would not be out of place to take a comparative view of the community's past and present. It is not necessary to go back beyond 1911. The whole struggle which commenced in 1908 and terminated in 1914 with the Smuts-Gandhi Settlement was one of principle, that in the eye of the law there should be no differentiation between any section of the community based on colour or race. It was, however, not a complete settlement of the whole Indian question. The community had expressed its dissatisfaction that the trade licence laws of the different Provinces, the Transvaal Gold Law, the Transvaal Townships Act, the Transvaal Law 3 of 1908 were not altered so as to give Indians full rights of residence, trade and ownership of land. Dissatisfaction was also expressed that full interprovincial migration was not permitted. Mahatma Gandhi, on behalf the Indian community, then expressed the hope that when the Europeans of South Africa fully appreciate the fact that now, as the importation of indentured labour from India was prohibited and as the Immigrants' Regulation Act had in practice all but stopped further free Indian immigration and that Indians did not aspire to any political ambition, they, the Europeans, would see the justice and indeed the necessity of Indians being granted the rights above referred to, and that complete satisfaction could be expected until full civic rights had been conceded to the resident Indian population.

Since then, however, the position of Indians has not really improved. The administration of the Immigration laws has always been harsh and most oppressive, the application of the trade licence laws, in so far as Indians are concerned has grown stricter as the years have gone by, the municipal franchise was taken away from Indians in Natal, segregation on trains and railways was introduced. The 1919 Act

was passed in the Transvaal depriving Indians of the right of ownership of land through companies, and imposing further disabilities under the Gold Law, and the culminating point was reached with the introduction of the Class Areas Bill in 1924, empowering the Government to enforce a measure of segregation of Asiatics in urban areas. The Bill, however, was ill-fated for owing to the dissolution of the House of Assembly in May 1924 it did not pass beyond the preliminary stages. In 1926 the new Minister of the Interior (Dr. Malan) introduced a revised Class Areas Bill which was referred to a Select Committee. A deputation from the Government of India gave evidence before the Select Committee. As a result of the Committee's report it was decided to postpone consideration of the Bill, and to discuss the whole question at a conference with the Government of India during the recess.

Consequent upon a proposal to introduce into the House of Assembly the Areas Reservation and Immigration and Registration (Further Provision) Bill, a deputation from India arrived in the Union to study at first hand the Indian problem which was followed by a return visit to India of a Parliamentary deputation from the Union Government. As a result of the investigations of these deputations a conference was held between the two Governments in Capetown in December 1928 the outcome of which was the first Capetown Agreement which was hailed as "A Gentleman's Agreement."

Now during all this period the Congress, as representing the Indian community, took up a firm stand against any breach of the 1914 Settlement. It voiced its strong protest against all the measures referred to above and reiterated its protest at every annual conference. True, that the measures were passed in the teeth of the community's protests and were put into force and the community did not take active steps to fight the measures. The Congress, however, opposed them on principle and continuously reiterated its opposition.

Things have, however, changed since the Capetown Agreement and principles that were held sacred at one time and for which bitter struggles were fought under the leadership of Mahatma Gandhi involving the loss of material possessions and of precious lives are now trodden at.

The very first principle the Congress was guilty of having given up was the reduction of the Indian population of the Union for promised concessions to their remaining brethren when it adopted the terms of the so called Gentleman's Agreement. There was not a vestige of patriotism in that act. And did it bring forth any good fruits? Certainly not, for evil acts must bring in return evil fruits. The ink on the "Gentleman's" Agreement was not yet dry when the Immigration Bill of 1927 was passed and the process of bounding out illegal entrants began. Mr. Rauti came to this country as the first Agent of the Government of India.

A condonation scheme came into being and without defining who could be called an illegal entrant Indians were asked to apply for condonation certificates within a stipulated period or they would be liable to be deported. Men of thirty years' residence whose domiciliary documents were held legal by the courts of justice were obliged to apply for condonation. The Congress worked with the Agent in getting their brethren condonation certificates. Their residence in this country is now of a temporary nature and those whose wives and children were not already in the Union at the time they were condoned are now precluded from bringing them in. The efforts of the Congress to bring them relief have entirely failed. In addition to this further restrictions were placed on Indian immigrants in that they lost their right to enter the Union should they absent themselves from the Union over three years, and over thirteen thousand Indians most of whom were born in South Africa were sent away to India under the assisted emigration scheme never to return.

And yet the position of Indians in the Union is a little worse than it was five years ago.

This was Mr. Sastri's achievement as the first Agent.

Then came Sir R. V. Stoddis Mr. Sastri's successor. The Immigration Bill of 1931 was introduced into Parliament without the Agent's knowledge. It deprived the Transvaal Indians of the unchallengeable right of residence in that Province they had acquired under the Transvaal Registration Act of 1908, and which was won after a bitter struggle with the Government. Before the Agent could make any representations the Bill was passed. Then came the Transvaal Aliens (Control) Ordinance which instead of improving the trading conditions of Indians in terms of the Capetown Agreement actually imposed further restrictions. The Agent succeeded in getting the Governor-General-in-Council's assent to the Ordinance withheld and so that was done when the Transvaal Aliens Land Tenure Bill resulting in another strong protest on the part of the Transvaal Indians.

In the meantime five years of the working of the Capetown Agreement had expired and the Agreement came in for revision. The second Round Table Conference met in Capetown in the beginning of 1932. The Congress delegates went to Capetown with a fixed determination not to countenance the selling away of the birthrights of their brethren for any concessions that may be promised them. By force of circumstances, however, they had to come to some compromise with the Government of India delegation, and we believe even to this day, that it was an honourable compromise. They agreed to co-operate with the Governments of India and the Union of South Africa in the former's mission, i.e., India's mission to explore and data for colonisation in regard to her (India's) increasing population, provided that such co-operation was taken as inspired by patriotic motives and not on the score of Indians being deemed undesirable or that the Indian population was to be reduced. Now there was no principle of reducing the Indian population involved in such an agreement.

The second Round Table Conference resulted in the continuance of the terms of the Capetown Agreement with the further provision of exploring the possibilities of a colonisation scheme "for settling Indians, both from India and South Africa, in other countries," and that "in this investigation, a representative of the Indian community in South Africa will, if they (the Indians) so desire, be associated."

Thus the Agreement stands with its uplifting clauses to merely look at while restrictive measures are being continuously passed.

(To Be Continued)

RIGHTEOUSNESS BEGETS RIGHTEOUSNESS

(By L. W. RITSEN)

NONE save such as are themselves righteous have any really equitable claim to the fruits of righteousness. The so-called victims of oppression or other forms of "wrong doing" at the hands of others, are but reaping the fruits of their own sowing. That sowing may have been done in ignorance, or in malice; the sufferings endured may be as rare the weeds in a garden, the outcome of indolence or neglect: in either case it is "the Law that moves to righteousness" that repays and corrects; the chastising hand is but the instrument through which the Law moves. "The fool thinks this I did; that I wrought."

Now, the plaint of the Indian community in respect of the disabilities imposed upon them in, in effect, a complaint of unbrotherliness, of their unbrotherly treatment at the hands of their oppressors. Nothing, of course, is easier than to indulge in self-pity, to cry "Woe is Me" and to delude oneself with the notion that the complainant is a wholly innocent sufferer of entirely undeserved wrongs. The "better-learned mind" permits no such self-deception: it recognises that as is the effect so must have been the cause; that the equilibrium must have been the cause: that the equilibrium must

have been disturbed at the point where it is being readjusted; that Time which looms so large in our outlook is as nothing in the eye of the Law, and so perceiving, the injured one considers himself with the conviction that he is but repaying a debt incurred, is but restoring the harmony he disturbed, is but learning a badly needed lesson. Which being the case might it not advantage us, when voicing our cry of unbrotherliness in respect of the treatment meted out to us by "those others," to engage in a little honest self-examination with a view to discover whether perchance our domestic relationships, our conduct towards each other *within our own community*, is much less unbrotherly than that coming from outside and concerning which we wax so indignant?

Schemes within a community are fatal to harmonious co-operation; jealousies, the subverting of the interests of the whole to some promised or hoped-for advantage in favour of a section, spell eventual disaster to all; while recrimination and mudslinging merely serve to discredit those who practise it and, incidentally, to prove their own undeservedness of what they claim to be their due.

Love and hate are the two evils that most of all

are responsible for the antagonisms presently excruciating mankind; the lust for possessions and the hatred engendered by thwarted desires, envy and avarice. Nor is the thirst for self aggrandizement, for "leadership," the inevitable concomitant of the little "I," the least potent and mischievous of these separative and estranging forces.

Men are brothers, ethnological variances notwithstanding. They have to achieve the Brotherhood of Humanity, to recognize the fact of that relationship, and to make that relationship a fact of life in realization and practice. The ills that have affected, and still affect mankind are but the symptoms of that unkindness which must (be) existing when give place to real order, present discord to harmony. And, what is true of the whole is equally true of any one of its part. What hope is the Indian community

entitled to entertain of converting external antagonism to "kindness"—to the recognition of their status to brotherly treatment—so long as lust and hate, with all their deplorable concomitants, continue to poison their own communal life?

Tenth, although a healthy diet, is not always palatable: but to progress is to grow and even though the growth be accompanied by growing pains it is still worth while. We may promote our growth, growing painlessly "as the flowers grow," by understanding the laws of growth and cooperating therewith, or, we may harden our hearts, Pharaoh-like, until our selfish egotisms and finally in the anguish and remorse that shall ultimately dissolve them.

The basic fact to be grasped is that "Ye suffer from yourselves; none other compels." The first remedy, and the sole one, is, to "let unkindness die."

INDIAN MINORITIES WITHIN THE BRITISH EMPIRE

(By Dr. TATAKUNATH DAS, Ph.D.)

THE problems involving the rights of minorities in various parts of the world have been receiving considerable but deserving attention from far-sighted statesmen and especially from the League of Nations. This is due to the fact that abused and ill-treated minorities often become sources of international complications and wars, thus may say that the dismemberment of the Austro-Hungarian Empire was due to the discontent of the Czechs and Slavs. The dismemberment of the Ottoman Empire was primarily due to the revolt of the Arabs and Armenians. One of the causes of the present day unsettled conditions of the Central Europe lies in the fact that various racial minorities—Germans, Hungarians, Ukrainians and others—wish to recover their former status so that they would not be discriminated against nor be looked down upon by the majorities of the states to which they now belong.

The National Socialist Revolution in Germany with its discriminatory laws against the German Jews who have been deprived of all legitimate privileges of citizenship which they enjoyed and who are absolutely helpless in remedying the injustice done to them has raised the issue of adequate protection of minorities by all states, especially those which are members of the League of Nations. On October 3rd, 1933, during the course of discussion, in connection with the League of Nations' Minority Committee and in opposition to the views previously expressed by Mr. von Kellner, the German delegate to the committee, Mr. Ormsby-Gore forcefully expressed the British Government's official views regarding minorities in general and the Jewish minority in particular. Among other things he said:

"This Aryan doctrine and the doctrine of homogeneity quite frankly could not apply to the British Empire. It had always been a cardinal principle of the British Empire that no person should be debarred from holding any post under the Crown or of occupying in any profession, or the like, in the words of Queen Victoria, in her proclamation as Empress of India, by reason of race, colour or creed.

"The fundamental and only thing that holds the British Empire together is equality of status and freedom. If we were to substitute for our present conceptions of the British Empire this conception of racial ascendancy of one element in it—I presume it would be the Moorish—quite frankly it would be the end. The British Empire does not conceive of

itself in terms of racial solidarity, but in terms of the free association of free peoples, encouraged to develop their national consciousness within the greater unity and, above all, bound together by what is the real guarantee for all minorities all over the world—free self-governing institutions. We have always held rather self-government than even good government. We believe in Parliamentary institutions whereby minorities can be heard and bring their case to the government, and in a free Press. Parliamentary institutions are the cement of the British Empire. . . . It is an institution that has survived our country unbroken for 600 years, and neither in the name of democracy nor anything else are we going to abandon our free Parliamentary system, whereby no government can introduce a law or a decree until it has been discussed in the face of minorities and opposition and gone through clause by clause and line by line.

"Mr. Ormsby-Gore continued that in Germany the Jews do not form a linguistic minority or a national minority, and that in the exercise of their religion they have not been subject to any interference there; but we must regard the Jews not merely in Germany but elsewhere quite definitely as a racial minority."

"If the German delegate in connection with Germans in Czechoslovakia and other neighbouring countries emphasises the ethical basis, the racial consciousness and racial homogeneity of the German people, he cannot have both ways. If the racism of the Aryan German be admitted, it must be admitted that the Jews have their racial identity and are bound by the same ties of blood and kinship and history to all the Jews of the world. . . . I say definitely that there is among the Jews a sense of their historic continuity throughout their dispersal, and they do form a racial minority which deserves the same treatment everywhere as all other minorities in all countries. What is that treatment? Above all, equal rights of citizenship and fair treatment as loyal citizens of the nation to which they have been attached. . . . —The Times (London) October 5, 1933.

There is no doubt that the German Jews form a racial minority; similarly Indian populations in various parts of the British Empire, such as Assam, India, Canada, New Zealand and South Africa, form racial as well as linguistic minorities. According to the declaration of Mr. Ormsby-Gore, quoted above, a racial minority—be they Jews, Christian or others—should have equal rights of citizenship and fair

treatment as loyal citizens of the nation to which they have been attached. Indian statesmen and scholars should carefully inquire into the real status of Indian minorities within the British Empire. Do the members of the Indian minority in South Africa, Canada, Australia and other countries enjoy full rights of citizenship and fair treatment as citizens? Decidedly not. They are discriminated against in many ways because of the racial ground. One of the most glaring instances of discrimination against Indians in South Africa (and it, that the eighty per cent. of Indians in South Africa are born in the country and they should have the same rights as any white man born in the land) is that the Government of the Union of South Africa is deliberating upon a measure by which South African Indians would be sent out of the country for colonisation. The avowed purpose behind the project is to eliminate the Indian minority in South Africa, by any means, if that is possible. One may point out that the very conception of the doctrines of "White Australia" and "White South Africa" is based upon the false notion of racial superiority of a group and "racial discrimination against others."

Because of unjust discrimination against Indians within certain parts of the British Empire, they are deprived of equal economic and commercial rights. Indian sentiment on this particular subject has been very well expressed in the following resolution (one of the ten resolutions) adopted during the Third International Conference on India, held at Geneva on September 19, 1933:—

"This conference condemns all discriminatory measures adopted against the Indian people on racial grounds in various countries, especially within the British Empire. It especially condemns the idea of the Government of the Union of South Africa, which is contemplating sending out South African-born Indians to British Guiana for the purpose of colonisation. This principle is detrimental to the real interests of Indians vis a vis the rest of the British Commonwealth and particularly as regards South Africa."

If one goes deeper into the subject of rights of minorities, one finds that for the solution of this problem, there should be universal acceptance of the doctrine of racial equality in matters of legal rights and there must not be any discrimination against any people by a special legislation, purely based on racial grounds. It may be pointed out that this principle was advocated by the Japanese delegates and was supported by Dr. Wellington Koo, representing the Chinese delegation, before the adoption of the Covenant of the League of Nations. It is a pity that the Japanese programme of racial equality was rejected by the British Empire delegates supported by those of U.S.A.

Although Japan is a first class Power, the Japanese are being discriminated against in certain parts of the British Empire and the United States of America, purely on racial grounds. But it is interesting to note that the Japanese have not accepted these discriminatory measures as final. For instance, the Japanese are still demanding that U. S. Immigration Laws be so modified that the Japanese should be given a quota on the equal basis with the so-called white peoples. It is quite probable that such a modification of the U. S. Immigration Laws may result in the near future.

The people of India should not abjectly surrender to the ill-treatment of their racial minority in various parts of the British Empire. They should bring up this question before the Minority Commission of the League of Nations. To be sure that the British Government in India will not take the initiative in bringing this question before the League; but an organisation of Indians (such as the South African

Indian Congress) or an individual may take the initiative for presenting a petition to the League explaining the grievances of the Indian community and demanding an investigation by an International Commission, leading to just redress through an international action of the League of Nations.

TARAKNATH DAK,

San Remo, Italy.

October 10, 1933.

Untouchability In South Africa

"We Indians form one per cent. of the total population of the Transvaal and you speak of us as 'monsoos.' How can one person in a hundred be a monsoo? You say that the Indian is a trader. Of course he is. What else can he be? He cannot be an engine driver, or own land as we can in his own country. There is no country in the world—and I have travelled myself in over 30—where there are so many restrictions against Indians as this great country of yours," remarked Kunwar Sir Maharaj Singh, in the course of an address on "Untouchability," delivered to the Wesley Guild in the Wesleyan Church Hall, Johannesburg, recently.

After explaining the untouchability question in India and the great strides made within the last few months in abolishing the evil by the great reform work done by Mahatma Gandhi, the Kunwar went on to say:—

"We are doing something for our untouchables, and the work which is being done in India will never go back. The reforms being carried out can never be negated in the future. But what about untouchability in this country? In India, untouchability has a religious sanction, and you know how difficult it is to remove anything with religious sanction."

"But what have you done in your enlightened and progressive country, for it is truly progressive? I believe I have many sympathisers in this country, but they keep their sympathy hidden. I need open sympathisers. You are too timid, you have to take a little more action, a little more courage and you will find that what was bitter is sweet and what was sweet better."

"Teach your children not to despise people because they are five shades darker in colour. Everyone of the religious teachers of the world were men with dark skins. Moses, Jesus Christ—I have seen and known the classes from which they were born—Buddha, Confucius, who has many millions of followers in China. What was his colour and what the shape of his eyes? Mahomed and all the great religious teachers were Asiatics, and—forgive me if I say it—were born and lived among the dark-skinned nations, the Asiatics."

"How can you say that progress or culture depend on the colour of a man's hair or how his eyes are? I do not know if there are any municipal councillors here to-night, but I would ask them to spend a few hundred pounds—no one gives more than a hundred pounds or so to the Asiatic—on the improvement of the Asiatic bazaars. We have some very decent fellows living in them. All Indians are not bad lots. And let us do something to help this untouchability in our midst."

Fountain Of Wisdom

—If a man's aspirations towards a righteous life are serious—if he earnestly and sincerely seeks a righteous life, his first act of abstinence will be abstinence from animal food, because not to mention the excitement of the orgasm produced by such food, its use is plainly immoral, as it requires an act contrary to moral feelings, i.e. killing—and is called forth only by greed.—TOLSTOY.

Natal's First Indian Settlers Early Decision That Was Later Regretted

(BY ALBERT MITCHELL)

The recent visit to Natal of the Committee appointed by the Union Government to investigate the possibilities of a colonisation scheme for settling Indians from South Africa in other countries recalls the fact that 73 years ago today the first batch of coolie labourers landed at Port Natal from Madras. Their arrival had been anticipated with more than ordinary interest, for the all-sufficient reason that quite a large section of the inhabitants of Natal were strongly opposed to what they considered to be a form of legalised servitude.

Before dealing with the actual landing of the first batch of coolie labourers, it is interesting to consider the circumstances which led to their importation. Information in this regard is restricted to the old newspaper files and the records of the proceedings of the Legislative Council. There is likewise a brief reference to the subject in George Russell's "Old Durban" which tells us that early 1858, "with ample cheap labour within our borders, yet the impracticability and uncertainty of our Natives kept us constantly hankering after something like a modified slavery as a possible remedy for our chronic complaint." About the same time the *Natal Mercury* drew attention to the fact that the King of Delhi was being brought to British Kaffraria as a convict prisoner, and added that "the British Government might do well turn their attention to Natal as requiring more than any other South African Colony, a supply of cheap labour, and with a sufficient force of European troops, a large number of Hapay rebels might be profitably and safely located in Natal."

It would appear that this was the first suggestion concerning the necessity for importing labourers. For some considerable time a shortage of Native labour had handicapped the progress and development of the Colony, and in view of the fact that the Natives manifested little or no disposition to work, it was largely felt that other means of obtaining the much-needed labour should be tried. It was on this point that the two weekly newspapers joined issue, and their columns eloquently testify to the warfare waged over a period of several months.

The First Batch

Meanwhile a Bill for the introduction of labourers from India was being debated in the Legislative Council, and when early in 1860 this measure became law and—to the surprise of many—received the unqualified assent of the British Government, no time was lost in making arrangements for the recruiting and importation of 1,000 Indian labourers. To this end Mr. W. Collins, formerly Postmaster-General, was sent to India. His task was not an easy one; there were certain legal difficulties to be overcome, but eventually he succeeded in obtaining the consent of the Indian Government, and the first of four batches of labourers embarked on the 700-ton barque *Truro* at Madras on Oct. 13, 1860. They numbered 341, and comprised 197 men, 89 women and 55 children.

After an uneventful voyage of 34 days, the *Truro* dropped anchor off Port Natal on Nov. 16. Her arrival created tremendous interest and excitement, and the Point was thronged by townspeople. It was known that for some time an outbreak of cholera had been decimating certain parts of India, and fears were entertained regarding the danger of the coolies

bringing the dreaded disease into Natal. A rigorous examination by the port authorities, however, resulted in the *Truro* being given a clean bill of health, and public alarm having subsided the work of disembarkation began. It had been arranged to detain the new arrivals in what were known as the Cooke barracks at Addington, but unfortunately these were not completed, and there was no alternative but to make temporary arrangements for meeting the position. The Government had purchased an ample supply of rice and other stores for feeding the coolies, and had also arranged for an adequate quantity of water under contract.

Little imagination is needed to visualise the scene at the Point when the labourers were disembarked. In this connection the *Natal Mercury* reporter supplies some picturesque impressions of what he describes as a very remarkable scene. "Most of the spectators had been led to expect a lot of dried up, vapid and sleepy-looking anatomies. They were agreeably disappointed. As the swarming hordes came pouring out of the boat's hold, laughing, chattering and staring about them with a well-satisfied expression of self-complacency on their faces, they hardly realised the idea one had formed regarding them and their faculties. They were a queer, comical, foreign-looking and very Oriental-like crowd. The men, with their large muslin turbans, bare, scraggy shin bones and coloured garments; the women with their flashing eyes, long thick dishevelled hair, with their half-covered, well-formed figures and their keen, inquisitive glances; the children with their intelligent, open and humorous countenances mounted on bodies of unspeakable fragility, were all evidently beings of a different race and kind to any we have yet seen either in Africa or in England."

One of the most intriguing features of the landing operations was the attitude of the Natives, who had assembled in large numbers to see their new competitors in the labour market. We are told that "the Kaffirs to whom exhausted their somewhat limited vocabularies in disparaging remarks upon the new arrivals, being especially severe upon their slender figures, generally low stature and attenuated legs." The work of disembarkation was carried out with much expedition, and one can readily appreciate the statement that the occasion was worthy of remembrance and record.

The Forerunners

The major portion of the coolies were not so tough held labourers as mechanics, household servants, domestics, gardeners and tradespeople, while there appears to have been quite a sprinkling of barbers, carpenters, ayahs, nurses and maids. Each carried his or her belongings in a small teak-wood box. The task of allotting the labourers to the various applicants did not present any great difficulty, this phase of the scheme having been satisfactorily arranged beforehand. It is interesting to note, however, that among the applicants who were allotted workers from the first batch were Messrs. Turner, Hunter, Wilson, Shires, Thompson, Lister, Wising, Hoffman, McArthur, Milner, Middleton, Kennedy, the Rev. Compton, J. Hunt, Mack, Knox, Sanders and the Dinkels Company. Each received a proportionate number of women and children. At the time of allotment there was no definite contract regarding the rate of pay the coolies were to receive, but this was ultimately adjusted on a satisfactory basis. The cost of importation was £9 per head.

Some nine or 10 days later the second batch arrived from Calcutta on board the *Delaware*. Her

voyage extended over a period of seven weeks, and during that time there were 24 deaths from cholera on board. This alarming fact caused great excitement among the inhabitants, whose fears were not wholly allayed when the natives were quarantined on the other side of the Bluff, where they remained for several weeks.

A further noteworthy incident was that another of the vessels chartered by the Government, the Lord Charles Bontinck, after having disembarked her quota of 150 coolies, packed from her anchors, was driven on to the Bank Beach, and became a total wreck.—*Natal Mercury*.

Transvaal Notes

(From A Correspondent)

The following Notes were received last week but were crowded out:—

Working Of The T. I. Congress

The Committee of the Transvaal Indian Congress did not decide to give evidence before the Provincial Commission now sitting but on the 31st Oct. 1933 a meeting was called by verbal intimation. No agenda was supplied. No one knew what was the business except a few who were in the know. Nine men responded to the invitation. The President the late Mr. O. K. T. Nkomo was lying dead in his house. Mr. D. U. Mistry presided. There was no quorum. 13 is the number to form the quorum. An official stated that when there is no quorum those present can resolve into any emergency council meeting. By what stretch of imagination such a thing can be is beyond the intelligence of anyone conversant with the procedure of meetings. A draft statement was submitted. This copy was accepted by the nine persons on behalf of the whole Transvaal Indian community. No authority was given for the drawing of this memorandum. The Committee at the previous meeting never discussed this question.

Another Council meeting was held on Thursday, Nov. 9. This time the secretaries issued out a general circular on one or two sheets. So that the Committee members can sign it and return it to the secretaries in order to show that every member was informed. This time the members who were deputed to take round these circulars put them in their pockets and all the Committee men were not informed. Anyone of the informed who met a Committee man told the other Committee men about the meeting. This time there was a quorum. There were no minutes as usual. The Congress rarely had minutes. Certain secretaries read minutes at intervals but not always. It seems a general failing among all the secretaries of the Congress. Notes are taken down at meeting in pencil but no minutes. The statement was read and the policy of the South African Indian Congress has been altered even the policy of the Transvaal Indian Congress. The statement actually asks the Provincial Commission to legislate so that Indians will own land in Bantustans and Locations. The Transvaal Indian Congress in August 1932 rejected the Asiatic Land Tenure Act even though they may get the ownership of land in exempted areas. To-day certain newcomers who are better able to serve behind the counter than deal with politics have by strange device enabled to get through the Congress that request. The whole procedure was unconstitutional. A proposal was put that the Indian com-

mittee ask for the ownership of land in locations. An amendment that no such request be made. The amendment had six votes and the proposal 5. The chairman did not vote but the secretary asked the chairman what about your vote. The chairman seeing that the proposal had 5, the amendment 6 gave his deliberate vote in favour of the proposal and so made the votes equal and then gave his casting vote in favour of the proposal. The chairman has a right to vote but he can only give his deliberate vote as the votes are being taken either for the proposal or amendment. Not after the votes had been counted and when he should have declared it. This unconstitutional method was adopted. The chairman is quite ignorant of the procedure of meetings, and therefore the poor man is not to be blamed as he was only voting, but those who encouraged him to carry out this unconstitutional practice were the sinners.

South African Indian Congress Rule Flouted

Rule 13 of the S.A.I.C. reads as follows:—

"That one third shall be considered a quorum for any executive meeting, provided that at least two Provinces are represented thereat, and provided seven days telegraphic notice be given, or fourteen days' notice under registered cover is given to all constituent organization and their representatives on the executive."

The aforementioned rule is part and parcel of the South African Indian Congress but the secretaries who should see that the rule is complied with are the first ones to flout it. No mandate was ever given to the officials of the South African Indian Congress to submit a statement, but the secretaries had prepared one. A date was secured. One of the secretaries came to Johannesburg on the 15th Nov. A private consultation takes place with certain individuals at a private residence where three men meet. On Thursday 16th instant late in the evening a slip of a rule which reads as follows: "Urgent S. A. Executive meeting will be held to-morrow morning at 10 a.m. at Mr. Partridge's residence." There is no date on this slip, no name is signed—along with this note a memorandum was sent on which these words were typewritten: "Memorandum submitted to the Provincial Finance Commission by the South African Indian Congress." This was sent to Mr. E. Mall who is joint secretary to the Transvaal Indian Congress and also a member of the executive. Another of the very same kind was thrust at the Rev. Sigismoney's residence which he got on Friday afternoon. Mr. E. Mall did not attend. Rev. Sigismoney could not attend as he was at school.

Mr. Rastomjee who has resigned from the Congress came up with the deputation. When questioned about the meeting he bluntly stated that there was no executive meeting. A few men presented the statement prepared and in the name of the South African Indians.

This is how the S.A.I.C. carries on its work. No wonder the public are losing confidence in the S.A.I.C.

We regret to learn that Rev. A. Lamont who was progressing after his first serious illness has had a relapse and is at present in a very serious condition at the sanatorium. In the matter of education Rev. Lamont has done a great deal for the Indian youth and is Mayor of Durban the Indian community had always found him a sympathetic friend. We have no doubt, therefore, that every Indian, young and old, will join in our fervent prayer to the Almighty for his speedy recovery.

Asiatic Land Tenure Act Commission

Evidence of Mr. Mahomed Essop Gathoo

(Continued from last week)

CHAIRMAN: What is your position now?

Mr. BRINK: We are not proceeding for it now, but certainly we would support the Coloured section of the community in their request to include this part.

CHAIRMAN: Do I understand there is no Indian occupation of that part at present?

Mr. BRINK: (To witness) Is there any Indian occupation in that block on the south side of Minnaar Street opposite the block we have been talking about where that shop is on the corner and where the furniture shop is. You remember there is the block on the south side. Are there any Indians living there?—No, there are no Indians down there.

Take Burgersdorp as a whole, you have lived there; you went to live there in 1905?—Yes.

At that time was it well built up, or to a large extent not built up?—No; not built up.

How has it been occupied. What class of people have lived in Burgersdorp, taking it as a whole, since 1905 at any rate?—All sorts; Coloured and also white.

Which is the greater, looking back to 1905?—White would be the greater I think.

White more in occupation than Coloured?—I think so. It might be half and half. It might be more Whites.

During the course of years from 1905 to the present day, has the tendency to-day become more and more White, or more and more Coloured people there?—The tendency has been more and more Coloured people.

Would you say that it was more a White area 20 years ago than to-day?—Yes.

Those Europeans who used to live there and have moved away, in which direction have they moved, can you tell us that?—I cannot exactly tell you that. I do not know.

The better to do Whites have moved away as the Coloured people come in?—Yes.

There is a school there, isn't there; an Indian school, on Malherbe Street?—On Malherbe Street and Broe Street.

On the corner. Are you interested in that school?—Yes.

Can you tell us about the affairs of that school, whether they want more property, and that sort of thing?—Yes; they do want some more later on.

For what purpose?—For the same purpose. For the school I think.

For more buildings, more playground, or what?—For more playgrounds and more buildings also.

For both. Is the Indian community prepared to put up the money?—They will try to do so.

Do you know whether there is any property there belonging to the Mosque?—Yes. On the corner, in Jennings Street.

Is there a Mosque there in Jennings Street?

CHAIRMAN: Where is the Mosque? Is that the block he has already been talking about, or farther along?

Mr. BRINK: It is in Newtown; outside of Burgersdorp; Stands 201, 202, and 199—stood about there. It is outside the limits of this Commission. (To witness) Do you know whether there is a stand

near where the school is belonging to the Mosque?—I do not know the number.

Where is it situated?—In Jennings and Broe Streets.

Do you know where the stand is that belongs to the Mosque, or don't you know?—I know.

You could come and point it out to us?—Yes.

Which street does it stand on?—The Mosque is east of Jennings Street.

I am not referring to the Mosque itself. You know that the Mosque owns another stand on which there is no Mosque?—It is on the school side.

Whereabouts? Can you tell us?—Just opposite the Charge Office.

The extreme western point. It is marked L on our map. It is the one opposite the Charge Office on that little point of land?—Yes.

How is that owned?—It is owned by an Indian company or registered in the name of the Mosque?—I cannot tell you that.

Is it held for religious purposes?—Yes.

Is there a building on it?—There are buildings on it.

Are the buildings leased?—I think there are some brick-shops. I am not collecting rents there, so I do not know. I do not know whether there are Coloured persons there or not.

I want to know whether the revenue is for the Mosque or for what?—It is only for the Mosque. The income is used in the Mosque.

Who paid for the building of that Indian school. Do you know?—Mostly Indians. I think they made a collection.

It was paid for by the Indian community, mostly by local collection?—Yes.

CHAIRMAN: The Indian community paid for the site and for the buildings; for both?—Yes.

Altogether?—Yes.

Mr. MacWILLIAM: I want to deal with this property which is to the north of Minnaar Street; that block?—Yes.

The section you are asking to be excluded, does that property all belong to you?—What Stand?

Minnaar Street, Jennings Street, Malherbe Street and Vorster Street?—There are 12 stands and half belong to me and half to somebody else.

CHAIRMAN: The owners of this property on the north of Minnaar Street are apparently a company known as Mia Limited. Is that one of your companies?—No; that is not my company.

Have you anything to do with a company known as Mia Limited?—No.

Another portion of property is stated to belong to the Victoria Land Company?—That is mine.

Mr. MacWILLIAM: Is the position that the Victoria Land Company and Mia Limited are the two companies that own that block?—Yes.

Mia Company. That was Essop Mia and Joseph Mia, or Sullivan Mia?—M. Sullivan Mia.

You do not know what company appears upon the Deeds Register? Your company, the Victoria Land Company, do you own particular stands, or have you only a half interest in each stand?—Half of a block belongs to me. There are twelve stands in the same block and six of those belong to me.

There are twelve stands in the block, six of which belong to your company, and six belong to the other company. Is that correct?—Yes.

There are twelve stands between Minnaar, Vorster, Jennings and Malherbe Streets. Which six do you own?—On the Malherbe Street side. Facing Malherbe Street.

Taking them as facing Malherbe Street, those six stands belong to you?—Yes.

And the other six stands facing eastwards belong to Sathnam Min?—Yes.

CHAIRMAN: You own the western half of the block?—Yes.

Mr. MACWILLIAM: When was the Victoria Land Company registered. With your lordship's permission, I am afraid this is rather an investigation of a particular trade.

CHAIRMAN: In this case it seems inevitable that we should investigate a particular trade.

(To be continued)

Arts And Crafts Exhibition

The annual arts and crafts exhibition to be held under the aegis of the Natal Indian Teachers' Society will take place on December 22 and 23. Already circulars have been sent to all schools and extensive arrangements are being made by the Society to ensure the success of the exhibition.

The last exhibition held in July 1931 was an outstanding success. It is hoped this year's affair will surpass all previous records.

Parents, too, are asked to co-operate though the exhibition is primarily for students all over Natal. They are asked to encourage their sons and daughters in this direction.

The Kunwarani Lady Maharaj Singh has been asked to open the exhibition.

Further particulars, if required, are available from the secretary of the Society, Mr. R. Regnath, Peppercroft Chambers, West Street, Durban.

Sporting News

(BY SPORTSMAN)

Tennis

Alfred David Shield

"A" Division

The close proximity of the semi-finals and finals has added a zest to tennis in recent weeks. The Moonlighters' decisive victory over the Spes Bona in the "A" division has brought into the running not only themselves but the Centrals as well as the Spes Bona. The League championship will be decided between these three. Spes Bona has been allotted to meet the Centrals on Sunday 20th November at the Durban Indian Lawn Tennis Club's Courts at Currie's Fountain.

A few weeks back the Spes Bona beat the Centrals 5-4 but the latter have since become favourites. A huge crowd is, therefore, anticipated in spite of the probability of a wet day being taken.

The winners of this match play the Moonlighters in the final for the Alfred David Shield.

"B" Division

The interest in the "B" division competition has also been revived by the fine victory of Spes Bona over Umluto last Sunday. The Umluto Club was expected to 'run through' but they were certainly well and truly beaten at Spes Bona by 5-4. This brings four teams to the top of the league log viz: Umluto, Sydnam, Spes Bona and Moonlighters.

Last Sunday 19th inst. the "B" division match was played. Apart from the Spes Bona victory over Umluto Sydnam also inflicted a decisive defeat of 5-1 on the latter team.

A School Function

A very pleasing and interesting function was held at the Shree Ramayan Sahib Hindi Mahal on Oct. 20. This was a prize giving and treat to the children. This affair was brought about by the untiring efforts of the teachers Messrs. I. Bhowlat, H. D. Sobran and S. Mackendhu, and also the kindness of those few who generously contributed towards the expenses. Among those present were Messrs. Sachit Maharaj, D. Sobran, R. Rajeswar, R. Sabadoo, S. Ramonathar, C. Sawlat, M. Ramothar, S. P. Singh, I. Maharaj and many others. The proceedings opened with the Havan ceremony which was performed by Pandit Sachit Maharaj. The children entertained the audience with many interesting songs. The teachers report dealt with the work done since the school was opened in February 1933. It also commented upon the lack of aid on the part of the community in the education of their children in the vernacular. After other speeches were made light refreshments were served to all. At the conclusion of the function the head teacher and staff were invited for dinner by Mr. B. Ramothar.

THE INDIAN REVIEW

Edited by the Hon. Mr. G. A. Natsan.

A JOURNAL FOR INDIANS OVERSEAS

The Indian Review Edited by the Hon. Mr. G. A. Natsan, has attained the position of the leading journal of Indians overseas. Mr. Natsan has been a pioneer in his field, and his journal has been a constant source of information to the Indian community in South Africa. Mr. Natsan has been a constant contributor to the journal, and his work has been a constant source of information to the Indian community in South Africa. Mr. Natsan has been a pioneer in his field, and his journal has been a constant source of information to the Indian community in South Africa. Mr. Natsan has been a constant contributor to the journal, and his work has been a constant source of information to the Indian community in South Africa.

Mr. G. A. Natsan, Editor of *The Indian Review*, has been a constant contributor to the journal, and his work has been a constant source of information to the Indian community in South Africa. Mr. Natsan has been a pioneer in his field, and his journal has been a constant source of information to the Indian community in South Africa.

Mr. H. S. L. POLAK—I well remember the gallant support you gave and were instrumental in procuring in the critical days of the South African troubles before the War, and ever since the problem of the disfranchisement of Indians abroad has been ventilated in the *Review* with unfailing regularity.

Single copy: One Shilling.

Annual Subscription: Foreign: 12 Shillings.

For a list of agents and rates of subscription of the *Indian Review*, apply to the Editor, to any bookseller, or to the Publisher, Messrs. P. S. Narayan & Co., 10, Market Street, Madras.

P. S. NARAYAN & CO. Publishers, MADRAS, India.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH And GUJARATI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of
The Indian Community.

Thirtieth Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

In and Outside the Union . . . 20s. Annually.

" " " " " " . . . 10s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union . . . . . 2ls. Annually.

" " " " " " . . . . . 1ls. Half-yearly.

Contract Rates for Advertisements

Number of Insertions	1 Inch			2 Inches			3 Columns			4 Columns			5 Columns			Full Page		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For further particulars apply to:-

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુરુષ ૩૧ મું.

ફ્રીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૪ નવેમ્બર ૧૯૩૩

અંક ૪૭

નોંધ અને સમાચાર

વિષય મુર્તી

જાત અને વર્તમાન	(અગ્રગણ્ય)	૪૭૮
સાલિક આરિદ્રમાં અસાધ્યતા		૪૮૦
સોમિય સામાજિકમાં દોહી અમુખતિઓ		"
ક્રોસવાલના ઉજરમાં		૪૮૨
હિંદુ પ્રમાણની વિધવા		"
હોનાર કુલર ઉદ્યોગના પિલા		૪૮૩
બંકિયાર નેણ (વાર્તા)		૪૮૪
મીતા અંગત		૪૮૬
વિવિધ સમાચાર		૪૮૭
હિંદુસ્તાનના સમાચાર		૪૮૮

"ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૨૪ નવેમ્બર ૧૯૩૩

જીવ અને વર્તમાન

(૧)

આજે નવારે ધારના આગેવાનોમાં માલોદ પડી ગયો છે અને કામમાં બે ચોખ્ખા જાણ પડી ગયા છે. વારે ધારના જન અને જાગના ૧૨૬ નિષ્ઠ કરવી અસાધ્ય નહિ અધ્યાત્મ તેમ કરવાને ૧૯૩૨ ની સાલ પૂર્ણ આગળ જવાની જરૂર રહેલી નથી. ૧૯૨૧ થી શરૂ થયેલી અને ૧૯૨૪ માં સરકારનાથી સમાધાનમાં અને પાસેથી આપણી એ પો ૧૯૨૧ એ સિદ્ધાંતની દલીલ, કે કામદારની નજરમાં પડનાર એક પણ જોડની વચ્ચે પણ કે જનનીના આજે રે બંદ પાડવામાં આવેલા નહિ સ્તંભે. જતા એ સમાધાનથી કંઈ દોહી સવાલના કિસ્સાનો નિર્ણય આવ્યો નહોતો. જુદા જુદા પ્રાંતમાં વેપારના પરવાનાન લગતા કામદારો ક્રોસવાલને એક છે, ક્રોસવાલ ને ક્રોસવાલ એક, ક્રોસવાલને ૧૯૨૪ માં કે જે કામદાર એ સમાધાનમાં દોહીને સંપૂર્ણ વસપાટ, વેપાર અને જમીનની માલોદ કરવાવાના દોકા મળ્યા શરૂ નેવે ૧૯૨૨ થયો નહોતો તેને બંદે કામ પોતાને અસંતોષ દર્શાવ્યો હતો. ત્યાં એક પ્રાંતમાં બીજા પ્રાંતમાં જરૂરની જુદા નેવેલી આકાશ તે વિશે પણ અસંતોષ દર્શાવવામાં આવ્યો હતો મદદમાં શંકાસ્પદને દોહી કેમની વાત ને વળતર એવી આજે દર્શાવી હતી કે દેવે આજે ફ્રીલીક્સની મીરમીનીના મહુરતની આગળ જઈ જાયેલી ને અને ફ્રીલીક્સને કામદારી નેવે જોઈ સાલની જોડી

આવાજ સહનર બંધ થયેલી છે અને દોહીને કંઈ પણ રાજદારી અગિયારમાં ત્યાં પડવાના એ વસ્તુની સાથે આજે કામદાર પુરોષોપોને આજે થશે ત્યારે પુરોષોપોને દોહીને વિષે જણાવેલા કામ આગળના વાસ્તવમાં તેથી એકદમ નીક પણ તેની જરૂરીયાત પણ જોડે, અને આજે દોહીને ત્યાં સુધી વાસ્તવિક તરીકેના સંપૂર્ણ કામ નીક પડે ત્યાં સુધી પુરોષોપોને નહિ જાય.

પરંતુ ત્યાર બાદ દોહીને ત્રિભાગમાં કંઈ ખરે જાણે છે. નાજ, ફ્રીલીક્સને કામદારોને અગત્ય દોહી રીતે કામમાં આવેલા છે, વેપારના પરવાનાન લગતા કામદારોને અગત્ય દોહીને લાગે ત્યાં છે તદેવે કરવાને પ્રાંત ત્યાં સખતજ થતા રહેતો છે નાટકમાં દોહીને જુનીસ(પલ મલકીકર કરવાવા દતા ને તેમની પાસેથી જીવની મેવાપો છે કામો અને ફેલેવેમાં કામદારોમાં કામદાર થવા છે. ત્યાં ક્રોસવાલ માં ૧૯૨૬ ની સાલમાં દોહીને કંઈકોમાં મારફતે જગીરની માલોદ કરવાવાના દોકા જીવની બેનારે અને એક છે. ત્યાં ત્યાં સંધીને નામ ને તે કામ આજે ૧૯૨૪ ની સાલમાં વેપારનામાં સરકારમાં સંધીને કરવાની સત્તા આપવાના "સાલ મેરી ને જીવ" થી દોહીને વળતર અગત્યની અગત્ય થમ. પરંતુ એ બાંધ મેરીનાથી કામ ૧૯૨૪ ને મેમાં પાસે મેરી નેવેલા કામમાં મેરી પણ મુકવામાં આવ્યો હતો

૧૯૨૬ માં ત્યાં મુકી પ્રમાણ ફા. પાસેને તેને નામ રૂપમાં ફરી કામદાર થયું અને ને લેવેલે કમીટી સમક્ષ અગત્ય કરવાવાના ફેલેવેલા સાલેકટ કમીટી સમક્ષ જુનિયાની આજે ની અને કમીટીના રીપોર્ટ ને પરિણામે બાંધને મોકર કામદાર સમાધાન અગત્યમાં કામ કરવાની સાથે એક ફ્રીલીક્સમાં આજે દોહી સવાલની અગત્ય કરવાવાના નામ હતો

ત્યાર બાદ પાસેનેમાં "મેરીના નેવેલા જીવ નેવેલા અગત્ય એક ૧૯૨૬ ફ્રીક્સ (ફ્રીક્સ ફ્રીક્સ) બીજા કામદાર કરવાના કરવાવાના આવતા દોહીને ત્યાં એક ફ્રીલીક્સ આજે ફ્રીક્સમાં વસતા દોહીના ત્રિભાગ અને સખતજને પુતીપતમાં આવ્યો અને ત્યાં પછી પુતીપત પાસેનેમાં નેક પ્રતિનિધિઓ દોહીને ત્યાં આજે ફ્રીલીક્સની વાસ્તવમાં ત્રિભાગે ફ્રીલીક્સ ૧૯૨૬ માં પડાવવામાં આવ્યા તદેવે કામદાર વચ્ચે ફ્રીલીક્સ પછી તેને પરિણામે પહેલું પ્રકાશિત ફ્રીલીક્સ અને ફ્રીલીક્સ પાસે નેવેલા ફ્રીક્સ" ફ્રીલીક્સના વાસ્તવમાં આવ્યો હતો

આજે આજે મુકા કરવાવાના કામદાર પ્રતિનિધિ ને સમાધાન નેવેલા ૧૯૨૪ ના સમાધાનમાં કંઈ પણ થયેલું થવા નામે

મળ્યું વિરોધ દર્શાવતી સ્ત્રી હતી ઉપરોક્ત કાયદાઓની સામે તેણે વિરોધ જાહેર કર્યો અને ગેરવાની પ્રત્યેક વાર્ષિક રાજકોષમાં તે વિરોધ પુનઃપ્રસ્થાપિત કરવામાં આવેલા હતા અને એ આ રીતે પામના સ્વતંત્ર વિરોધની અમરજી કરી એ કાયદાઓ પસાર કરી અમલમાં મુકવામાં આવ્યા હતા અને તે તેની વિરુદ્ધ લડત લડાવવાના કાંઈ પણ સકીપ પગલાં લીધામાં નહોતા. આ કમિશને સિદ્ધાંતથી તેના વિરોધ ક્ષી હતો અને તે વિરોધ આજ પુનઃપ્રસ્થાપિત કરતી સ્ત્રી હતી.

પરંતુ કેપટાઉન એંગ્લો-એન્ડ્રીયન ક્વોટા બિલ પસાર થયું છે. અને જે સિદ્ધાંતો એક વખતે માણસ પવિત્ર ગુણવામાં આવતા હતા અને જેને માટે મદદમાં ગોઠીયતી સરકારી મેદાન મદદન લગત જતાપણ હતી અને વનમાસની ખર્ચારી કમ હતી તે સિદ્ધાંતોને આજે કુલ્લુકારી કાલવામાં આવે છે.

સાચી પ્રથમ સિદ્ધાંત કે જેને વિશે કમિસે નમતું મુક્યું તે કેપટાઉનના કહેવાતા આનહાનીવાળી કટારની શરતો વિચારતી વખતે અમુક દરજ્જા મોજામાં વચનના બાતર આ દેશમાંથી દોહી વસ્તી પટાડવાનો હતો એ કાર્ગમાં દેશવિદ્યાવાનો છોટો સરખો પણ વલ્લે નહોતો અને તેથી કો કોઈ પણ સારી રૂબ પ્રાપ્ત થયા અર્થાત્ એક નહિજ, કેમકે અત્યંત કૃત્યોનાં પરિણામ પડાવજ નીજા.

હવે તે તે "આનહાનીવાળી" કરોડોપરની સાલી કુલ્લુ પણ નહોતી પટકામાં ૧૯૨૭ના ધર્મીકાલ કાયદો પસાર થયો અને એથી રીતે આવેલા દોહીઓને લાકી કાલવાનું ગત્ય કૃતિમાં મુકાયું. સાચીક દોહ સરકારના પ્રથમ એન્જન્ટ નરી આ દેશમાં આવ્યા અને મારીપતની પાલના દલિતમાં આવી એથી રીતે કાયદા મોજલ થયું મધ્યામ તેના આવ્યા કયાં સિવાય દોહીઓને અમુક મુદ્દાની અંદર મારીપતને માટે અરજ કરવાનું કહેવામાં આવ્યું અને તે તેમ નહિ, કે તે દેશમાં કરવામાં આવ્યો તેવી જમદાર પપાઈ ત્રીસ વખતે જુના સ્ત્રીશો કે જેના વસવાટના સ્ત્રીશોકેને ન્યાય કમિટીએ પણ કાયદેસર કરાવેલાં તેને પણ મારીપતને માટે અરજ કરવી પડી કમિસે પાતાના ગામલોને મારીપત લેવડાવવા માં એન્જન્ટની સાથે મળી કામ કર્યું. આજે તે લોકોની સ્થિતિ આ દેશમાં દુક મુદ્દતી સ્ત્રીશોના જેવી છે અને જેઓના ત્યાં છોકરાં તેઓને મારીપત સન્યાં તે વખતે આ દેશમાં આવી ગયા નહોતાં તેઓના ત્યાં છોકરાંથી દવે કાયદા થમ સંજાઈ નથી. અને કમિસના તે પાપમાં રાહા મેળવાના સગા પ્રાપ્તો અર્થે ગયાં.

આ ઉપરાંત દોહી વસવાટીએ કુપર બીજાં પણ પ્રતિબંધો મુકવામાં આવ્યા છે. જેથી કે, વધુ વર્ષ કરતાં વધુ મુદ્દત યુનાયનની બંધાર રહેનારના આ દેશમાં ફરી કાયદા જવાના દર આવ્યો જાય છે. એ ઉપરાંત તેર દલ્લર ઉપર દોહીઓ જેઓના મોટા ભાગ આ દેશમાં પેદા જન્મલોગના છે, તે વડે એસીસ્ટેડ એંગ્લો-એન્ડ્રીયન સ્ત્રીઓ રૂબે રહેવાને માટે લાકુત્તાન પાછા મોકલી દેવામાં આવ્યા છે.

તેમ જતાં યુનાયનમાં દોહીઓની સ્થિતિ તે પાંચ વર્ષ પુર્વે હતી તેના કરતાં વધારે ખરાબજ થઈ છે.

આ સાચાણની પ્રથમ એન્જન્ટ નરીની હતો.

આ બાદ બીજી એન્જન્ટ નરી સર. કે. વી. સ્ત્રી આવ્યા, તે વખતે ૧૯૩૨ નો ધર્મીકાલ કાયદો એન્જન્ટને લખ્યું પણ કયાં વગર કાયદા કરી દેવામાં આવ્યો, એ કાયદો કાલવાલના દોહીઓને ૧૯૦૬ ના રેજીસ્ટ્રેશન એક્ટની રૂબે તે પ્રાંતમાં કાયદાના વસવાટને દર સરકારની સાથે કમ કરી પ્રાપ્ત કરી હતો તે દર કમીવો લેવાનો હતો. એન્જન્ટ કોઈ પણ રજીસ્ટ્રેશન કરી રાકે તેથી પડેલાં તે તે પસાર થયું કરી દેવાયો, તે પછી કસિવાલ કાયસેન્ટાસ (કન્ટ્રોલ) એન્જન્ટને આવ્યો, કે જે કેપટાઉન એન્જન્ટની રૂબે લેવા સંબંધી દોહીઓની સ્થિતિ કુપરવાને બાકે દોહીઓ ઉપર લેવા સંબંધી વધુ પ્રતિબંધો મુકવાનો હતો. ગવરનર ગવરનરની કારીગરીની તે કાયદાને સંબંધિત મળતા એન્જન્ટ મોવાલી થકા. અને હવે તે તે મુક્યું ત્યાં કસિવાલ એન્જન્ટની રૂબે રેજીસ્ટ્રેશન કાયદા પણ કે જેને પરિણામે કસિવાલના દોહીઓના બાકે પાળવળાટ થઈ પડે.

રમીપાન કેપટાઉન એન્જન્ટને પાંચ વર્ષ પુર્વે ગયાં અને એન્જન્ટની ફરી નવાસ કરવાને બનસર આવી લાગ્યો. ૧૯૩૨ ના આરંભમાં કેપટાઉનમાં બીજી રાકિડ રેખા રાજકોષમાં મળ્યા. કમિસના ડેલીએટા એવો ૩૬ નિયમ કરીને કેપટાઉન ગયા કે બંને પ્રતે તેમાં દાખલ થયેલ આપવામાં આવે પરંતુ પાતાના બાકાઓના અન્નસિદ્ધ દરે લેવા દેવાનું તે તેઓ કમુક કરજો નહિ. સંજોગને અધીન થા તેઓને દોહ સરકારના ડેલીએટાની સાથે સમાધાન કરતું મધ્ય અને અને આજે પણ માનીએ છીએ કે તે વખતે તેમણે સમાધાન મળવાનું હતું તેઓએ હોદ્દા અને યુનીયન સરકારની સાથે હોદ્દાવાનની રહતી હતી વસતીને માટે વસવાટને માટે રેશી શોધવાના હોદ્દા સ-ક રના ચીશનમાં સહકાર આપવાનું કમુક્યું હતું. અને તે પણ તેથી શરતે કે એવા સરકારને કેવળ દેશ બકિતથી પ્રેરત યજીલોજ મુકવામાં આવે અને નહિ કે દોહીઓ આ દેશમાં અનિચ્છનીય છે અથવા તે આ દેશના રહતીને પટાડવાની છે તે કારણથી. આ કમુકાવા દોહી વસ્તીને પટાડવાનો સિદ્ધાંત વીસકુલ આરતોજ નથી.

બીજી રાકિડ રેખા રાજકોષનું પરિણામ કેપટાઉન એન્જન્ટની શરતોને અજી સંજવામાં આવ્યું અને વધારમાં "દોહીસ્તાનથી તેમજ રાકિડ આરિકામાંથી દોહીઓના અન્ન દેશમાં વસવાટને માટે રાકવાનો મોજવાનો, અને તેમ તપાસમાં, "સાચી આરિકાની દોહી કોમની ને કમિટી દેવા તે" તેના એક પ્રતિબંધ લોકાળ" એવી ત્યાં શરત ઉમેરવા માં આવી.

આ રીતે એન્જન્ટમાં કિનિને જમલી કરાશે માત્ર દેખાવને માટે રહેલી ને ત્યારે પ્રતિબંધિત કાયદાઓ તે આજ પસાર જવાજ કયાં છે. (અધુરું)

સાઉથ આફ્રિકામાં અસ્પૃશ્યતા

બોક્સરમાંના ચેસલીયન અને બોક્સર પુરોષીયના સમગ્ર "અસ્પૃશ્યતા" ઉપર પ્રચલન કરતાં કૃષ્ણ સર મહારાજ સીમે જણાવ્યું હતું કે

"કોસ્તાના નામને કૃષ્ણ વસ્ત્રોના માત્ર એક ટેકિંગ બાગ છીએ છતાં તમે અમને બપોરે વળો છો. સોમ એક માણસ છે તો રીતે બપોરે દોઢ કલાક તમે કહો છો કે હોદી વેચારી છે, અણખત તે વેચારી છે, એથી બાપુનું કું દોઢ કલાક તેનાથી એનહન કામચર નથી બની શકાતું, કે નથી તેનાથી પોતાના દેશમાં બેઠાથી શકે છે તેમ જીવોતની માલોદી જાગવી શકાતી.

"હું દુનીયાના ૩૦ દેશોમાં ફર્યો છું પરંતુ આ તમારા દેશ માં તેઓની ઉપર પ્રતિજ્ઞા છે તેટલા. બીજા એક દેશમાં મેં જોયા નથી."

દોહા સંસ્કૃતિ વિશે બોક્સનાં નિમણે જણાવ્યું કે, દોહાની સંસ્કૃતિ ઇસ્લામ પુર્વે ૩૦૦૦ વર્ષની જુની છે. દોહી શાસ્ત્રો ઈ. સ. પુર્વે ૧૫૦૦ વર્ષે પર લખાયાં હતાં.

દોહામાં કરતા વધારે ધાર્મિક ભોધા મેં જોયા નથી. તેઓ માં નાસ્તિક બામ્બેજ કાંઈ હોય છે.

દોહાસ્તાનના ભોધાને કાળા મણી કાલવામાં આવે છે તેવા નેમ્મા કાળા નથી. ઉત્તર દોહાસ્તાનના ભોધા કાંઈ પણ રહેતાંયક, છટાકીયન કે પોરનુગીયના જેટલા મેરઠ હોય છે અને ઈક ઉત્તરમાં અફઘાનીયાન અને પર્શવાના ભોધા કેમ પણ સાઉથ આફ્રિકાના વતની જેટલા જોયા હોય છે.

દોહામાં પણ સંક્રાંતિથી વર્ષે બપોરે ૨૫૫૦૦ રચાયેલી છે પુરોષીયન પ્રજામાં પણ તેવા બપોરે છે પણ દોહા જે તમા વર્ણોમાંથી કદી બધાર નીકળી શકતો નથી. ત્યારે પુરોષીયન પોતાના કરતાં ઉચ્ચ વર્ણનાની સાથે સખ કરીને એક મેં જો પેદા થતા પોને દલકા વર્ણના માખાવેલાં હતા તે પાલી જાય છે

દોહામાં ધણી જાતીઓ છે. તેનું મગ જડી શક્ય નથી. દોહાસ્તાનમાં ૩૦ થી ૪૦ કરોડ અસ્પૃશ્ય છે

ગોધીજના મહાન તપથી નહિ ધારી શકાય એવું પરિવર્તન થમ ગયું છે અને આજથી માત્ર વર્ષેપર સ્પર્શને પણ મતી નહિ શકાય તેનું બન્યું છે. આવતી દોહાના મારા-સલામા આનાંક અને મખરજમાં અસ્પૃશ્યોને ૧૪૫ ભેટા મળશે.

આમજ માલનાં સર મહારાજ સીમે જણાવ્યું કે આ પ્રમાણે દોહાસ્તાનમાં તા નામે અસ્પૃશ્યોને મારે કંઈક કરી રહ્યા છીએ અને જે કામ આરંભાયું છે તે હવે અટકવાનું નથી. જે સુધારા ચર્ચ રહ્યા છે તે બલિયમાં નાહુદ થવાના નથી. પરંતુ આ દેશમાં તમારા અસ્પૃશ્યતાના સવાલનું શું દોહાસ્તાનમાં તો અસ્પૃશ્યતાને ધાર્મિક ગણવામાં આત છે અને જે વસ્તુને ધર્મના બાજુ અપાયેલી હોય તે વસ્તુને નાહુદ કરતા કદલી કહેવું કે તે તમે સારી રીતે જાણ શકા છો.

પણ તમે તમારા આ સુરેલા અને પ્રગતિમાન દેશમાં કે કંઈ છે? હું મહુ છું કે આ દેશમાં મારે ધણા હલકોળ

મોતો છે. પરંતુ તેઓ પોતાની હિસસોઈ કુપાવી રાખે છે. તમે બહુ સરમાળા છો તમારે જગ વધારે દિનન બનાવવી જોઈએ. તો જે કદલી વસ્તુ જણાય છે તે માઠી જણાયે અને માઠી હોય તે વધારે મધુર થમ પડશે.

તમારા બાળકોને બીજા દેશો તેઓના કરતાં રહેજ રવામ-વર્ણના હોય તેથી તેઓને નિરસ્કારનાં નહિ થાયવો. દુનીયાના સવળા ધર્મગુરુઓ ગુજામવાનાં હતા. મોઝીક, ધણસરિત, બુદ, કનથુરપસ મદમદ મગજમદ સાહેબ રવામવર્ણના અને એશીયાવાસી હતા.

સંસ્કૃતિનો આધાર એક માણસના વાળનો રંગ હોય છે અમર તેની જાંઘા કદી છે તેની ઉપર રહ્યો છે એમ તમે કેમ કહી શકા? હું જાણતો નથી કે અદિ દોહા સુનીસીપસ કાંઈકીયરો છે કે નહિ. પરંતુ તેઓને હું એમા-વાડીક બતાવે ઉપર થોડી રકમ અર્પવા કહીશ. તેમાં જેટલાક પણ સારા માણસો રહે છે. સાળા દોહાએ ખરાબ નથી આ દેશમાં આપણી વચ્ચેની અસ્પૃશ્યતા નાહુદ કરવાને આપણે કંઈક કરવું જોઈએ.

બ્રાટોશ સામ્રાજ્યમાં હાંદો સુધુમતિઓ

પ્રતિષ્ઠિત ભોખક દો. તારકનાથ દાસ, ડો. એક પ્રીતોસોદીએ પ્રાંતીક સામ્રાજ્યમાં વસ્તી સુધુમતિ ધોમોની રીજાના વિશે એક મનનીય ભેખ લખતાં તેમાં દોહી સુધુમતિઓની રીજાના ખાસ સરખામણી કરી તેઓના રજાઓને મારે લીજ એક નેશન્સને રજુઆત કરવાની આવશ્યકતા જણાવી છે. એ ભોખનો સાર નીચ આપીએ ધોએ:—

દુનીયાના જુદા જુદા ભાગોમાં વસ્તી સુધુમતિઓના દોકાના સવાલને દીર્ઘદ્રષ્ટિ ધરવાનારા રાજદારીઓ અને ખાસ કરીને લીમ એક નેશન્સ તરફથી પુષ્કળ તર્કો ઉચિત ધ્યાન દેવાઈ રહ્યું છે તેનું કારણ એ છે કે બેપરવાઝ અને જુગમ રામેલી સુધુમાનઓ પછી રેજા આંતરરાષ્ટ્રિય મુલવજો અને મુરોનું કારણ બની જાય છે. એરેટાન સરેનસાદત પડી બાંગ-વાતું કારણ એમ અને રજાવના અસંતોષનું દણ એમ કહી શકાય; વળી એરેટાન સરેનસાદત બાંગી પડવાનું પ્રાથમીક કારણ આરઓ અને આરએનીયોના બહુ મળી શકાય. આને મધ્ય પુરોષમાં વતી રહેલી અસંતોષનું એક કારણ ગિલજાતીની સુધુમતિઓ—જાનો, હમીરીયનો, મુકેતીયનો અને અન્ધ—ઓ જે રાજ્યોમાં વસે છે તે રાજ્યોની બહુમતિઓ તેમની સામે બેદરબો નહિ રાખે અને નીચું નહિ જુએ તેટલા કારણથી પોતાનો મુળ હરબને મેળવી ભેત મારે છે તે છે.

વર્તમાનમાં મર્મન પદ્ધતિઓની ખાસેય તેઓ જોગરી રહેલા બાગરેકવના કાંઈકસર દશ બીનરી ભોખની પ્રચંડ અગવજ માલી રહી છે અને પોતાની ઉપર ચર્ચ રહેલા એ મેરઠન્સાદની સામે પદ્ધતિઓ બીલકુલ નાહુદ થમ પડ્યા છે. આ સવાલ ઉપરથી ખાસ કરી લીમ એક નેશન્સમાં સમેલ છે જે સવળા રાજ્યોએ સુધુમતિઓ તરફથી જોગ્ય સંરક્ષણ આપ-

વાતો સવાલ ઉઠાવવામાં આવ્યો છે. તા. ૩ ઓક્ટોબર ૧૯૩૩ ના રોજ લીગ ઓફ નેશન્સની સભ્યમતિ કમીટીના સંબંધમાં અને તે કમીટીપરના જર્મન પ્રતિનિધિ શ્રી. વેલ્ફરે અગ્રણી દૃષ્ટિએ મતની વિરૂદ્ધમાં ચર્ચા કરીયાન તો. ઓર્ગાનીઝે સભ્યમતિઓના સંબંધમાં સામાન્ય રીતે અને પછી સભ્યમતિના સંબંધમાં ખાસ કરીને બ્રીટીશ સરકારના સત્તાવાર વિચારો મળ્યુત રીતે દર્શાવ્યા હતા. બીજા ભાગનો સાથે તેમજે જગ્યાએ હતું કે :

"બ્રીટીશ રાજેનશાહતનો એક મુખ્ય સિદ્ધાંતલક્ષ્યમાં એ છે કે કોઈ પણ રાજ્યને મહાનગ્ની વીક-ટરીયાના હિંદની મહારાષ્ટ્રી તરીકેના પોતાના કહેનમાં જગ્યાવાસેના રાજ્યોમાં ભત્તી પ્રાપ્તિ કે વર્ગના કારણે તાજાની નીચે કોઈ પણ લોકોને ભોગવતાં કે કોઈ પણ વધો કરતાં અરકાયત થવી નહિ જોઈએ.

"બ્રીટીશ રાજેનશાહતને લોકોએલી રાજ્યનાર એક માત્ર વસ્તુ સમાન દરજ્જે અને રાજ્યતા એજ છે. બ્રીટીશ રાજેનશાહતનો વિચાર આપણે જે તેની અંદરના અમુક તત્વની જાતીય ઉચ્ચતાથી કરવા માંગના હોયએ તો ખમીતજ તેનો અર્થ આવી જશે."

શ્રી. ગ્રેરો જમીનીમાં પડે જોને એક સભ્યમતિ કામ તરીકે અને દુર્લભમાં ન્યાં ન્યાં તેઓ વસે છે હાં ત્યાં રહણ આજવાની આવશ્યકતા દર્શાવી હતી.

શ્રી. ગ્રેરો કુપણ કથન માંડીને કે. નારહનાથ હાસ લખે છે કે તેવી રીતે જમીનીમાં પડેલીઓની સભ્યમતિ છે તેવીજ રીતે બ્રીટીશ રાજેનશાહતના જુદા જુદા ભાગોમાં જેવા કે ઓસ્ટ્રેલીયા, કેનેડા, ન્યુઝીલેન્ડ અને સાઉથ આફ્રિકામાં લોકો સભ્યમતિઓ છે. અને શ્રી. ઓર્ગાનીઝે ગ્રેરોના કથન મુજબ સહુ, પ્રીસ્ટી વિગેરે સભ્યમતિઓને જે જે રાજ્યોમાં તે વસ્તી હોય ત્યાં વસાહત નામરિકા તરીકે સામાન્ય દર અને સામાન્ય વર્તવ મળશે તેમજે તો પછી લોકો રાજ્યકારીઓએ બ્રીટીશ રાજેનશાહતમાં વસ્તી લોકો સભ્યમતિઓના ખરા દરજ્જાને વિશેષ પણ જાણવાથી તપાસ ચલાવવી જોઈએ. સાઉથ આફ્રિકા, કેનેડા, ઓસ્ટ્રેલીયા અને અન્ય દેશોમાં વસ્તી લોકો સભ્યમતિઓને શુ નામરિકા તરીકેના સંપૂર્ણ દરો મળે છે ખરાજ ખમીતજ નહિ. જાતીના અધારે તેઓની સામે અનેક રીતે બેદા પાડવામાં આવે છે. સાઉથ આફ્રિકામાં ન્યાં ૮૦ હજાર લોકોએ જે દેશમાં જન્મેલા છે અને તેઓને તે દેશમાં વસ્તી કોઈ પણ ગ્રેરોના જેટલાજ દરો દેવા જોઈએ, ત્યાં તેઓની સામે પાવવામાં આવેલા બેદના એક આગળ જાનો હાખજો એજ છે કે પુર્ણમત સરકાર સાઉથ આફ્રિકાના લોકોએ વિદેશ વસવાટની યોજના ઘડવાનો વિચાર ચલાવી રહી છે. તેની પાછળનો એકસ હેતુ સાઉથ આફ્રિકામાંથી લોકો સભ્યમતિને કોઈ પણ પ્રકારે જે જાવી શકે તો લાંબી કાલવાનોજ છે. "ગ્રેરો ઓસ્ટ્રેલીયા" અને "ગ્રેરો સાઉથ આફ્રિકા" તો ખમાલ અમુક તત્વની જાતીય ઉચ્ચતાના ખ્યાલ અને જાલ પર્વોની સામેના જાતીય બેદનાવ ઉપરજ રજાવેલા છે. બ્રીટીશ રાજેનશાહતના અમુક ભાગોમાં લોકોઓની સામે અન્યાયી બેદા પાડવામાં આવેલા હોવાથી તેઓ સમાન આર્થિક અને વેપારી દરો જોઈવી શકતા નથી. આ ખાસ જાખતમાં લોકોઓની સામજી તા. ૧૯ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩ ના રીતે જાતીવામાં લોકપર મળેલી બીજા આંતરરાષ્ટ્રિય પરિષદમાં ચર્ચેના નીચેના કરાવ માં યોજા રીતે જાખ માડ છે :-

"આ પરિષદ મુખ્યત્વે કરી બ્રીટીશ રાજેનશાહતના જુદા જુદા દેશોમાં બેદનાવ રાખનારા સ્વિકારવામાં આવેલા સમજા કાયદાઓને પખોડી કાઢે છે. સાઉથ આફ્રિકાની પુર્ણમત સરકાર જે સાઉથ આફ્રિકામાં જન્મેલા લોકોઓને વિદેશ વસવાટને માટે બ્રીટીશ ગીમાના મોકલવાની યોજના વિચારી રહી છે તેને ખાસ કરી પખોડી કાઢે છે. આ સિદ્ધાંત બ્રીટીશ રાજેનશાહતના અને ખાસ કરી સાઉથ આફ્રિકાના અને લોકોઓના અરસપરસના ખરા ઘાસોને દાનીકારક છે."

સભ્યમતિઓના લોકોની જાખતમાં જે આવેલો ઉકા ઉતરીએ તો બીજા શકારો કે આ સવાલનું સમાધાન કાયવામાં કાયદેસર લોકોની ખ્યાખતમાં જાતીય સમાનતાનો સિદ્ધાંત સાર્વજનિક રીતે સ્વિકારાવે જોઈએ અને જાતીના અધારે ખાસ કાયદાથી કોઈ પણ લોકોની સામે બેદ પાડવામાં આવવો નહિ જોઈએ.

આ સિદ્ધાંતની લીગ ઓફ નેશન્સનું કરારખજ સ્વિકારાનું તે પહેલાં જાપાનીઝ પ્રતિનિધિએ સિમાપત કરી હતી અને ઓનના પ્રતિનિધિ ડા. વેલ્ફરે કુમે રોકા આપેલા હતા. તેમ છતાં જાપાનના જાતીય સમાનતાના એ સિદ્ધાંતને બ્રીટીશ રાજેનશાહતના પ્રતિનિધિઓએ અમેરીકાના રોકાથી રોક કરી નાખે એ બેદ પાડવા જેવું છે.

જાપાન જે કે પહેલાં વર્ગનું રાજ્ય છે છતાં જાપાનીઓની સામે પણ બ્રીટીશ રાજેનશાહતના અમુક ભાગોમાં અને અમેરીકામાં જાતીના અધારે બેદ પાડવામાં આવે છે. પરંતુ એ તોંધ લેવા જેવું છે કે જાપાનીઓએ એ બેદ પાડનારા કાયદાઓને ઉપરતે માટે સ્વિકારી લીધેલા નથી. કાયદા તરીકે જાપાનીઓ વલુ પણ અમેરીકાના કમીશન કાયદામાં એવા કેર-હારની માગણી કરી રહ્યા છે કે કહેવાતા ગ્રેરો લોકોના સમાન ધોરણે તેઓને પણ અમુક દિરસો મળવો જોઈએ. સંભવીત છે કે અમેરીકાના કમીશન કાયદામાં નજરના કલિપ્પમાં એવા ફેરફાર થાય.

લોકોનાના લોકોએ બ્રીટીશ રાજેનશાહતના જુદા જુદા ભાગોમાં વસ્તી પોતાની સભ્યમતિઓ તરફથી ગ્રેરોઓને દીનપણે કારણ થઈ જવું નહિ થયે. તેઓએ આ સવાલને લીગ ઓફ નેશન્સના સભ્યમતિ કમીટીની સમક્ષ રજુ કરવો જોઈએ. લોકોનાની બ્રીટીશ સરકાર લીગ સમક્ષ એકવાસ લાયવાની પહેલ નહિ કરે એ એકસજ છે. પરંતુ લોકોઓની સમજા જેવી કે સા. આ. ઇન્ડિયન કમિસ. અથવા નેશનલ એક વ્યક્તિ લીગની સમક્ષ એક બ્રીટીશન દ્વારા લોકો પાસની ફરિયાદો રજુ કરીને એક આંતરરાષ્ટ્રિય કમીશન દ્વારા તપાસ કરવાની માગણી કરવાની પહેલ કરી શકે અને એ રીતે લીગ ઓફ નેશન્સ આંતરરાષ્ટ્રિય પગલાથી ખન્સાહ મેળવી શકાય.

લોકોઓની સામેમાં સર્વસ્થ વિદેશમાં જરેના અવસાન માટે બેદ ફર્કરવા થી ગુજરાની લોકો લોકમાં થી પ્રજામાં સમાજનજના પ્રમુખજા દેશ સભા ભોગવામાં જાવી હતી. મજબુત. આખાની જાતિ માટે પ્રજા પ્રાપ્તિના ક્ષાંતે તેમના જવનનું ફૂંક રજાન સભામાં પ્રમુખજામાંથી જાખવામાં જાવું હતું અને તેમના જવનમાંથી જાખજે ફટકું જાખવાનું છે તે સમાજજવામાં જાવું હતું.

દાંસવાલના ઉંધરમાં

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

હોંદના એન્જન-૬ ફેબ્રુ સર મદારાજ સંગિના વડવાણ દેશી સાહિત્ય આદિકાન પ્રતિષ્ઠાને કારણે કાસવાણ પ્રતિષ્ઠાને પ્રતિનિધિઓએ પ્રોટેક્ટીવ અને પ્રોટેક્ટ નામના કમીશન સમક્ષ જુલાની આપી છે અને નિવેદનો રજુ કર્યા છે.

પ્રતિષ્ઠા પ્રોટેક્ટર અને પત્રકાર શ્રી. દેવજી ચીલ્ડરોની કસાવણી કસાવણી સમાચાર પુસ્તક 'ધ રેસી મેન લુકસ મેન' (પીએ આઈની નંબર ૬૬ છે) પ્રગટ થયું અને ભોલા તરફથી તેના સારો સંકલન થયો છે. પુસ્તકના છેલ્લા બે પ્રકરણો ૬. આદિકાના જાવિની અર્થો કરે છે અને ૭૬ છે ૬: ને ૬. આદિકા સાહિત્યની કુદૃષ્ટ પડેલી, બીરીયલ લગ્ન અને રિસાલ જળથી વિખુદ પડેલી તે તે જાણનાર માટે બારે ત્રીસ કાલમરૂપ બનશે.

'વસેક'ની સંજ્ઞાથી કાર્પ સમજાવે '૬૬' રેસી મેન' માં અગાઉ લખી જણાવ્યું છે કે એકલો પીએ. સાહિત્ય નંબર નથી કરતો, પણ ગુરો મોહનસેવ (દોહરી) નંબર ૬૬ છે. પુનો અને પત્રિકાની અલગીથી દુર કરવા ૬. આદિકાએ બીનજોરી રાગને ન્યાય આપવો નેમ્સ. નર્દિ તે વલિય કાળમાં એકલ સ્વેચ્છ રજતંગ દોહ, જાણના અને બીનની ત્રિપુટીના મનોરથો સમજ કરવા માટે ૬. આદિકા વ્યુદ-સત્ત બનશે. આ મિત્ર કલાક સ્પેશ હોય પણ ને કલાક ખરેખે બને.

એશીયાટીક સેન્ટર ટેન્કર કમીશન રૂડીપુર્તમાં કમીશન સર કમું છે. મોહનની જુલાનીઓ સંવાદ મળે છે. અસ્તિત્વ જુલાનીઓ બાકી છે. ફેબ્રુ સર મદારાજ સંગિ એક એક માં દાખરી આપી હતી.

ફેબ્રુઆરી સેરી મદારાજ સંગિ નેદાનીસંગોમાં એન્જનની સીંગ સમક્ષ એક સુદર વાપણ આપ્યું હતું. મેલે મોરગ્યાની તરીકે તરફ જતાવળી એન્જનવાળ માટે કડક જાટકળી કરી હતી અને તોફાની આંખોની પ્રગતિ અને જાદરની સંસ્કૃતિ પર કસાવણ વિવેચન કમું હતું.

દાં. હોં. સેવા સમાજે હોંસ મંદિર વિરોધ જાણવા માટે મેન્ડો બરીદી લીધાં છે. હવે તેના અમલકારો ફાળો વધરાવવા પરિશ્રમ કરાવી રહ્યા છે.

"સન એન્ડ કનિસ્ટ"ની સદીથી એક પત્ર '૬૬' રેસી મેન' માં પ્રગટ થયો છે. તેમાં સેન્ડ જણાવે છે કે 'આર્મન' રાજને જર્મનીના વહીવી વિરોધી વલણને કારણે અજાણ્યો કરવામાં આવે છે. પણ કીકાકારો જુલે છે કે હોંદના મોટા બાબ્બા લેધ, જાણ, બાલી અને પુનો એશીયાના વહીવી લેધો પણ આપે જાતીના છે. આપે લેધોએ જગતની સંસ્કૃતિમાં બીનજાણનાથી જરાએ ઉતરતો ફાળો આપે નથી. ઉલટું રહ્યાક સંસ્કૃતિમાં મહીવાનો ફાળો આપે છે. આપે લેધોજ સંસ્કૃતિનો પ્રથમ પ્રકાર આપનારા હતા.

કાપાલુ' સવાજમ અમાઉલી સેવના નીચમ છે તે જાહકેએ વ્યાનમાં રાખવું અને મેહલી આપવા મહેરબાની કરવી. એથી જાહકેને બે પેનીના ખર્ચ થશે અને અમને ઉવરાણીએ નીકળવાનો ખર્ચ અને વખત બચશે.

મેનેજર, 'હિન્દિઅન આર્પિનિઅન.'

હોંદુ સમાજની વિધવા

(લેખક: મીરજાલ બટ)

"હોંદુ સમાજમાં નારીને જોની સાક્ષ અને નહુદ લેવાના પ્રથમગત સળીયા જતી કામ રે કાસવાર એના ઉંધર કામો તરફનાં સમાનાં અકલ્ય કાસે જુલમ જવાળામાં જલતી નારી કુલે અવેરો બરી હાલ વ્યથા રાત કરે કાસવાર વ્યાખાંત મુદ મારે અને અગિને જલ્યાનરે ભેરે. આ બધું છતાં એનાં માવિત સંભ સેવે. 'આજણાથી રુ કાપરે નંબા બાધનાં નથીબા' કહી સમાજના પડતા રજોને ૬૬ કરતાં મન વાળે.

આ તે સરખી ઉમરના પતિની જોવાઅપતી સ્ત્રીની વાત થઈ. પણ વિધવા! સમાજ જાણનારે જતાવેલી જો જાણ મુની! પતિ કુદરતી રીતે મરતાં બાકીની જીંદગી કુદરે રાહકો ખાઈ જીવન દેવાવવા કાગે એનાં જોગ કેવો? જોનાં વાતનાઓ પરી આપણે તે બધું વેનઈ રીસ મર્મ ગયા છીએ: એ દિશાએ આપણ મનુષ્યત્વ સમજાવ દેવાઈ ગયું છે. પતિ મરણે અને અતિ પ્રિય અર્થો મુકી, મહેલો અને મોટ-કાને તીસાંબલી આપવી પડે! જીમિ રાખ્યા, દલકો મોરકા, અજમાન અને વાતના એનાં આજીવન સાથી બને!

આમ આ એક રિ' હુખી જીવન વિતાવી રાંસાર વિસાએ સોઠ નાણી લે! સમાજ સાંજ મનું' માને, પાંડોલીએ 'ધાપ મનું' માને, કુદૃષ 'કાસ મન' માને અને... અને... સંસારમાં હોઈ એના સાથ ન રહે!

હોંદુ સમાજની વિધવા એટલે જગતમાં મિથ્યા જીવન એક આમણું પુતળું, ન તે શરીરપર રજાનું બાહુ લાગ ન તેજમાં નેજ મોય ન ફરમાં આજણાની તાકાન મોય! માત્ર મરણની રાહ તોળું, એને ભેટવા આજીર એક જાં શરીર, બધું આસિંગને જોના જીવનનો ઉદ્ધાર, એના જીવનને સીન સમસ્ત સંસારમાં એનું સ્થાન નર્દિ સાસરીમાં અને કમ-વાગી કરી પાંડે મોકલાવે તાના સંગોએ પણ એને અધાર વાતનાઓ અગિ ઉદ્ધાર આવે આપે, ત્યાં કંઈએથી વિધવા કદાચ કેઈ આજણમાં સ્થાન મેળવે ત્યા પણ એની રિયાત તે વાગાના જોલ જેવીજ.

કાસવાર અવરજી તળીપતને કારણે કામ ન કરી શકે તે 'બેદી રોડ અનાજ આરોગવા છતાં મરણાકુબોક કામ નથી કરતી' અણ આજે અવાતાં આજમની સંવાસક આંખો ન ખાગી વિધવા એટલે અપમાનો અને માતનાઓ સમક્ષ સહેલું બે પગ પ્રાણી!

એને સારો મોરકા, રાખ્યા, સ્થાન, આવકાર કે જોવી આન્ધ વસ્ત્રોએ અને જાણનાની રુ આવરવકતા વાજે!

પતિ મરણે એના જીવનનાં સુખ આજમો. હવે એની જીવન સપ્પા સમાજ સરિમન નિરંગી કોમપ કાળે જીવનના જોગ દબુય પુરા જોગળ્યા નથી ત્યાં તે વિધાએ એના સાથીને જોવાઈ લીધે—એ વિધવા જની બાળા કદાચ તવથીવના આજુબાજુના મિત્ર વિચિત્ર વાતાવરણમાં મનના આવેશ કમ રેખી શકે!

નવલકા દિરજના કેક કુલદિપકેના દાકથી એ પતિત થાય. હાખોર હોતે કમ દુર થાય અને વિધવા દિરકાર અને નિરકાર વાતના અને પ્રકાર ત્રીલવી જીંદગી વિતાવવા

"સમાજ જીવન"નાં ત્રીજી પીમતી મહાગિન મેસાણીકુળ 'હોંદુ જાહકે કમ બની' નામક પુસ્તકના વાચને મને હોંદુ

મરોલાજ રહે વિધવાના રૂપને સ્મરણવા અપવિત્રતાના નીકા નીમી જમા થઈએ એ દુનિતા જગત સમાજમાં સુભાષ અને સુરજાન બેઠા! સમાજના એ સુભાષને (૨) શબ્દસર પતિન મરણે પતિએ મેળીએ ત્યામરુતિ કે પતિનું ન પતિએ જે આ કાળે એ તારીના આરમાને દિવસે બીજા સ્ત્રી સાથે સમાજ કહે સા કાળ એ પુના જગા અને પતિનાં હરિને તાલ દરિ ન કાળે પછી આનો સમાજના સુખપાદો—એકલ પેદા કરાઈ આસપાસી ધીરજળ છે સમાજની પ્રારસાદીને વતીનદિરન કરવા સારામ સમાજના માનસમાં મદાન પરિ પતેન ભાગ્યે, એ ન તે આપણે વિનય અને વિનયથી મેળવી મળીએ કિંતુ બંદ—જેમક સમાજ સામે રૂડાની એ કપાળા મેડીએને દાવના માત્ર એક માટે તાડી કાઢી દર રોજગરમાં કેવી દરિ દરવા બની પ્રતિષ્ઠા અને માંજીનિ, જ્યાં મોદ મિત્ત્યાવિમાન, કુળાકિમાન તોરિને આપણી વિદાન આપીએ તારેજ એ પછી મંજીએ આપી સમાજ સમ્યે તા બાપણે કરી નાખેલા પડાએ એ જાણ સમાજની પ્રમાણના પાપમાં વિધવાના અમુક સમાજના એ જગા તેજ્ય સમા પ્રમાણે આપણું એકલ અને વડેન જગજગર સદા પહેલિ છે, સોનાપુરનું સ્વાયત સ્વીકારવાની ઉમર પણ પુરૂષ રોકે ને તેન બીજા બાળ-પતિન જાવવાના સદર પ્રવાનો ત્યારે સંસારની એક જગ સમાજથી આગળ બાળા માત્રાએ અને સમાજના પાને વિધવા બને ત્યારે તેનાથી પુના સંસાર પ્રવેશ રમ રમી રહે સમાજની જેમ પ્રમાણ પડી બાંજે તે સુપ્ત રીતે બમે મદના ખુશા અપવિત્ર કરે! બમે બાળા દલ્લાનું પાપ સમાજને બાને જમા સામ, બમે મહિરના (અપમાનથી) તેમને સ્વર્ગનું પ્રવેશદાર બતાવવાને બદલે પતિન કરે! કિંતુ મદદર રીતે એકલ મેળવ મુવાનનું પાપી મદખ કરે ને અપવિત્રતા સમાજને નજર પાસામ, જલ્લીયાનવાલા બાગમાં કલ કરી બેના કરનારાઓના કપાળમાં કાળી દીલી મોટી ને મોટી વેતલ પછી એથીય વધુ આકર્ષારી રીતે બુલ્લા કરનારાઓની આમ દીલી ઉપરના દાનીર મરેનો નદેન ભાનરમાં રહી મારી એ વિધવાઓએ પણ વિધવાનું વનમજ, સમાજનું વેતલજે, સમાજની જનલ વેતલજે, પિતા, પુત્ર, બાઇ, દિવર એ અન્યને આજરે નાંદ રહી પોતાના પર પરજગ ઉવતા કિષ્કિનું વેતલજે એ તરે તમારા દુનિતાના માનિક નાંદર એ સમાજ તમારા પર સાચન ચલાવી રહે! એ રૂડાની અપમાન તમાને ગમે કહેલ નાખી મંજીએવે! તમારા મનુષ્યન વિમે તમાને મુખાન દુલ ને તાકાત નથી સંસારની કે કાલ સન્નતતની કે તમારી પર સાચન કરે! અપવિત્રતા સુવરણે સમાજ સમાજ તમારે પુજન કરશે! ન્યા સમા સમાજ સામે પ્રવેશ બંદ નાંદ ઉપાએ તા લગી સમાજની સિતમ બડીમાં જુલમ કરશેજ! તા તમા સમાજના દુઃસાચના તમારે ત્યાર જેન્માજ કરશે!

જેમક છે.

મુજરાતી બાપાનું કાર્ડ શાન કરાવનાર, આનંદી, અશ્વભવી, બાબર પ્રેમી, ચારીવવાન, અને ઉત્સાહી શિક્ષક. પગાર લાવતાન મુજરાત.

અખે અથવા મળે:—

દેશાઇ મુજરાતી પ્રામવેડ રકુલ,

દર, મોંઝ એડવર્ડ રોડ, કરબન.

હિંદના હુતર ઉધોજના પિતા

શેઠ જમશેદજી નસરવાનજી તાતા અને તેના કુટુંબની દૃઢ ઇર્ષ્યા

(લખાનાર: નાદીરજાન મનજીબાઈ દેવ)

તાતા કુટુંબની વંશાવળી સખવા અમારે ૬ પારસીઓના દીક સાથેના દૃઢ રસાલો લખવાને હુતર કાંદે ૧૨ ૧ જગ્યા રહેલા અખતવા યાત્રાનાઓને તેની કપીકન બાળવર સુમન્ય, આજગી ૧૩૫૫ વરસો આજમર સહેનસાદ નાસેરજાન આજેક દહેને ૧૩૫૨ જમીનોના સહેનસાદ હોના જે મનસાદરી રાજ્ય અધાવતો દતો, તેનું પાતપન પ્રશન જમીન ઉપર દણ તે પખતનું મરિન અજુજ મોટા વિરસમાં દણ, દાણનું મેસોપોટામ્યા પણ તેની અંદરજ સમાજેનું દણ ૬ ન્યા સહેનસાદ નાસેરજાનના એકલ હોના (દાલ લાં બડીયેરતા આકરમાં મોજુદ છે) એક દિવસે એવજ પોતાના એકલમાં બંદગીમાં મરણ દતો ત્યારે પોતાના એકલને એક પુરજ જમીન ઉપર પડી મળે, અને એકલની બદલ બહુજ રેલી કમાન હતી તેની વચમાં તરાર પડી આ વેતલ સહેનસાદ અજગર થવા અને એ કારણ ન રહે તેના વિચારમાં પડેલા ૧ જમાનામાં નજુમાએ નજુમ મોના હતા, નજોએ નજુમ મોર્મ જવાળ આજો ૬ સહેનસાદ તારા રાજ્યમાં આજે મોજુદ સાહેબના જગ્યા થશે જે ને પુરજ પડી મળે તેની વીસારન એ છે કે પારસીઓએ ૧૨૦૦ ૧૫ સહેનસાદી કીધી, દને દુક પખતમાં તેની આખરી આવરી અને તારાની સાનમાં પેદીએ રાજ અમલ ચાલુ જશે.

આ વખતે સહેનસાદે સવલ કીધી ૬ મારી એકાદનું એ કમી તે માટે પાણું તેના સાલમ પડુ ૬ તારી આલાદને એક બહુજ બદના બાગ કિલ્લામાં જમને પસપાદ કરશે. તાંના બોલો સાથે બળી મશે અને સમા દાલને રહેજ અને તે સુદ આજાદ રશે મોકે તારા સરે મુલક તરારજ મશે હતા તારે તામ દુનિવામાં હુતરે પાકની અક પણ નકલ દેવાન દશે તા સુધી દેવાન રહેશે.

૧૩૦૦ વરસપર મજદુરદ કીરીઆરના વખતમાં તારાના સામે વકાલ થમ અને અરથોની રૂગ પત્રા મરિન તારાજ મયુ, તાર બાદ ૧૦૦ વરસના અરસામાં મરાનીઓએ અજગર બોલને મસાડી મેદવા અને પાણુ મરાન તરજોપર આતી મયુ દણ અને તેજ પ્રગના મુજીએ દીક્ષમાં રાજ્ય અમલ અધાવતો દતો, અને તેમજારાંજીજ ઉચ્ચર ખામગ, રોજ સાદી, દાદેજ, કીદોરો મિગેર તામઓના પેદા થવા મર અને તારા દાલ રહેલા છે.

પારસીઓના પોતાના મર્મ મરાનામાં સામવવાન અકમલ આતી જેધા તે મેદાએ એવા વિચાર કીધા ૬ આપણું સબેસ જણ કરીને ૧૯૫ પારસા દેરાના આસરો હેઠળ જમણું ને તાં આપણે સારી દાલતમાં રહી આપણો મર્મ સામવણું, તેઓમાનિર એક પ્રવેજગાર મર્મ બદલ આજો અને મોડીક કીસતીએ દાલ કરી પોતાના જગ્યાં છાકરોએ સાથે મરાનના કીનારો છોડના અને મેદમજ દાપુ ઉપર જમ વસ્યાં, તાં પણ અજગર મેદોના દહેલો આજો એકલે ત્યારે કીપડી ને દીવ બંદગર આતી વસ્યા, તા પણ અમલ નાખી ને તેનાં માલમ મરણુ કે આ જગા પણ સમાજના તમા, જેથી દુક

વરસના વસવાટ બાદ તેઓ સંબંધ બંધર નરક ગયા. હોય હાથ કપર ને વળતે દોડ્યો દલા. અને તેઓની આવા સંસ્કૃત હતી. ત્યારે પારસીઓની જ્ઞાન દારમી અને અંદ હતી. હવે દોડ્યોના વડવા પારસીઓથી તથા દબર વરસ પર જુદા પડેલા દતાં. તેઓ જન્મ લાપા લઇ આજ્યાં દતાં એટલે એ બેઉ લીપીઓમાં થયો ફરક નથી. એથી પારસી-ઓએ સંસ્કૃત જ્ઞાન તુરત ઉપાડી લીધી. મી. સંતોહનાં અભ્યાસ મુજબ જન્મજનો-સંસ્કૃત ને ઉપરથી સંસ્કૃત જ્ઞાન નીકળ્યો દતો.

જનાં રસ્તામાં નોકાન નકમું અને મહામુશાબને સંબંધ બંધરે બ્રાહ્મી આવી પુરખા. તે વખતે ત્યાં બ્રહ્મજ્ઞા નામનો રજપુત રાજા રાજ્ય કરતો દતો. પારસીઓએ રાષ્ટ્રાનિ બદલ ફરી કે દમો પંશનીઓ હાથે અને દમરા ધર્મની રક્ષા ખાતર દમરે સર્વસ્વ ગુમાવી દમો ફક્ત વસવાટ કરવાને જો આજ્યાં હાથે. દમરા અને આવવાથી તમારું કરું તુકાલ જનર નથી. દમરામાં વસુ વીદ્યાન છે તેઓ તમારા રાજ્યને અને દેશને જનતી મદદ કરશે. તે વખતે પારસીઓનો કઠાર બાંધી દતો. તેથી રાજ્ય મળરામે અને ના પાડી. રાજ્યનો પછર વિદ્યાન દતો ને વદાઓ ઉપર ગમે અને બદાઓની મુકાકાન લીધી. તેની ખાતરી થઈ કે ફરક માપુએ ખાતકાન અને સમજુ છે. તેઓ સર્વસ્વ ગુમાવી આજ્યાં છે તે રક્ષા મળવી લેખ્યો. તરત રાજ્ય પાડે ગયો અને સર્વે બીનાથી રાજ્યને વાકર ક્યો. રાજ્યએ કસોટી લીધી. એક તાનાવડો મંગાવી ફુલ ભરીને વજરને પાછો મોકલ્યો અને કહ્યું કે જેમ ફુલથી પડો બીકર બરાબેલો છે તેમ અત્રેનો મુકક આજ્યાઓથી મોકર ગયો છે. અને બીકરુક જગા નથી. પારસીઓનો સરદાર ફતુર મેરીઓસંગ વરલ પુત્ર વિદ્યાન દતો નેજે બોલો કરીને આકર વદામાં નાખી અને તે રાજ્ય ઉપર પાછો મોકલ્યો. અને કહેલું મોકલ્યું કે જેમ ફુલમાં સાકર બળી જાય છે તેમ પારસીઓ દોહની પ્રજા સાથે જળી જશે અને જેમ સાકરથી ફુલ મીઠું થાય છે તેમ પારસીઓથી ત્યારે મુકક આજ્યાં થશે. રાજ્ય આ ચતુરાઇ બાંધે સમજુ ગયો કે આજ્યાઓ કુશાધાર છે જેથી કહેલું મોકલ્યું કે તમારામાંથી મોકાએ ફતુરમાં આવવું. ફતુર મેરીઓસંગ વરલ અને થોડા વિદ્યાનો દામર થયા અને તે વખતના સંસ્કૃત જ્ઞાનમાં વિદ્યા કરી વાતો આવી. આખરે મોકક કરતોએ દોહની જમીન ઉપર સંબંધ બંધરે પગ મુક્યો. એ શરતો દાલ સુધી પારસીઓ જાળના આજ્યા છે. દોહી થોવાક પ્રદેશનાં વચન આજ્યા દર્જ. ગામનો નામ ન કરવાનું અને દેશ સેવા કરવાનું વચન દર્જ. બકરા, મરધા, મચ્છીના બોરાકર પણ વારી આવી હતી. પણ વધુ સમતવરે પડતી મુકાઈ. જેમ વખત ગયો તેમ પારસીઓ આસપાસ નિકળતાં મપાં. નવસારી આવતાં તેઓને એમ માલમ પડ્યું કે આ જગતની આબો દયા મદાનને મળતી આવે છે. ત્યારે તેઓએ નવસારી નામ રાખ્યું. તે આગળ એ શરદનું નામ નામ મંગલ દર્જ. આને આરને ફુરત, મરમ વિગેરે વસવાટ કરતાં મુકરમાં તેઓ પકરામ ગયા. દોડ્યો પોતાના ધર્મમાં કાષ્ટને વટલાવી લેતા નહતા. અને પારસીઓને પણ તેમ જોઈદર્જ દર્જ. એટલે સારી રીતે ચાલ્યું. આ જખનારે પોતાના કુટુંબ (દેજુ કુટુંબ)ની વંશાવળી બાકાર પાડી દાવાથી તે ઉપરથી જોતાં એમ માલમ પડે છે કે ખદેલી

થોડી સરીઓ શદતમાં પસાર કરી હતી. ત્યાર બાદ દોડ્યોએ આવસ આવસમાં રાજા થયા એટલે પારસીઓની લીક તમારીખપર લીક્યુ દતો વળ્યું દર્જ. જેના પગ વરસની વંશાવળી લીધી છે. સંબંધ બંધર ઉપર ત્યારે મદમદ એમડાએ ચકામ કરી ત્યારે પારસીઓને ફરજવાન લકામમાં ઉતર્યું પડ્યું દર્જ. તે વખતે તેઓને ફતુર દોહીવાર નામનો ધર્મી પ્રજા દતો જે બકરાં ઓકરોમાં અને રાજનાં બચ્ચાં ઓકરોમાંને લકાને બારોટના પદાક ઉપર મુકામાં રહ્યો દતો. એજુ કહેવાય છે કે અરદેશર નામનો પહેલવાન પારસી ને વખતે દતો તેને રાજ્યએ બોલાવી તેની કમરે તકવાર બાંધી દતી અને ૧૬૦૦ પારસીઓને પ્રકારમાં ઉતાર્યા દતાં. તેમાંથી ૪૦૦ નાં માણ પોતાની ફરી લીધેલી માતુશુભીને આજ્યા દતા. પારસીઓની બાકાદુરી એક મદમદ એમડો અભ્ય જ્યો. તેઓએ વધુ છત મેળવી દતી. ફેલકાક સરકારે કપામ જગાથી એમડાના લકરને વાલ્યુ ખમચું પકડ્યુ દર્જ. અરદેશરનું મરણ થવાથી દોહી લકરને પરાજય થયો અને પારસીઓ બારોટના પદાક ઉપર જત્ર ચડ્યાં. સંબંધ તારાજ થક મહુ. જેનું નામ નીશાન દાલ નથી. મદમદ એમડાને તો આગળ વધ્યું દર્જ. એટલે પારસીઓ બદલી નાકા. અને બારોટના પદાક ઉપરથી ઉતરી વસદા મુકામે ગયા. ૧૦ રાં ત્યાં મુકામ ક્યો. તે વખતે ત્યાં રાજ્ય આંગા આલ નામનો પારસી નવસારીમાં રાજ્ય કરતો. ને સોનાની ખુરશી ઉપર બેસી ન્યાય કરતો અને ફરક હામને સંતોષ આપતો દતો. ત્યારે તેજે સાંભળ્યું કે સંજામુના પારસીઓની લાલત ખરાબ થક છે ત્યારે તે ત્યાં ગયો અને ખાતલખદેરામ અને સર્વે પારસીઓને બોલાવી ત્યાં વસાવ્યાં. નવસારીમાં ફાટ તરફના બાગમાં ત્યાં મલેકર ફાક છે તે પારસીઓથી વસેલું છે. રાજ્ય આંગાની તથા ફેડી રાજ્ય નબ્યું દર્જ અને ત્યાર બાદ બદાંબેરના વખતમાં તે આજ્યા મપું દર્જ. જનાં દેવામગઈ પારસીઓને ફરતે દર્જ. બારોટના પના ઉપરથી મહાઓ લગુ બે અને ત્યાં પારસી-ઓએ ને જગાએ મુકગારીનો રથબં બોલો પાંધા છે (અપુર્ણ)

રજક

જનાં સુધી કસોટીનો પ્રશ્ન આવે તદિ ત્યાં સુધી આજ્યો ફેલકું કુન સદન કરી કડાએ કાંમે તે બાંધી કાંમે તદિ.

જે તમારું જન તમારા ધર્મ મરે અથવા પરવર્ત હોમ તો ન જાંત્યાં તમે લકમ થક મકામ નાં.

એ તેજુ ધર્મ દાલમાં જો તો તેને મરે તમારુ જનમાં પુર્ણ મદા રખો કે "ફૂ ને પાર પાડીલ" તોજ તેમાં મદમતા થામશે.

નિરાકાએ થકુ જાંતીઓ ખગવા ફરી છે. આવા જકાની બાંધ કંચી અબનાવું ફાર બોલી નાં છે.

છત્રે પ્રતેક જખને નિમે તદિ. પરંતુ ઉચે જોવાની બાધા ફરમાવી છે. તેજુ પ્રતેકને નિમે મુલાખ કકામાં અમલવાને નહીં પરંતુ ઉચે, જમનીના કિખરે ચલવાને મરેજ ઉપજ ક્યો છે

કુચ્છ વિચારો વાળું મનજ સરીરને કામતી બનાવે છે. (સિકસાપરર).

એવો પણ સમજ આપશે કે જ્યારે સને માતાઓ બાળકને કાઢીથી અને સંસ્કારીત્વવાન બનાવવામાં કાઢીઓનું મદત્વ હેટલું છે તે સમજાયે, અને તેને અમલમાં મુકશે — (જવાબર).

ખંડખાર તેલુ

એક સામાજિક નવલિકા

(અખા. સ. મનસાલ કલ્પિત દેશાઈ, રાજકોટ)

(૩)

જનને શીખ આપતી હતી. મહાજનના કૌઠીઓની પોતાના કામે લેવા આવેલ હતા.

જે સમાજમાં કન્યાનું બહેન પોતાના કામને સમાજ માં મહાજન તરફથી સાંપડે તરત તે કન્યાની દોષ, આ મહાજનના કૌઠીઓના માત્ર માત્રા વગરની વ્યક્તિઓ નેવા હતા. ન્યાતના-પરમાના એક એક ખાતામાં ભગેરે મોટાના કરનારઓ, કોઈનાઓ સમાજનું કમે પ્રમાણે દિત વિચારી રાક.

વરરાજને તે દાહવાપર કામ હતો પડવાપર પાકુ હતી. કલારેકોમાં મુદાડવા પછી વરદીને ગમે તેટલું કુખ એ કુખ નધી રહેલું તેમ વરરાજને તર્વ દાહ મુકાવી લાધા.

દલે આઠી એક રાત્ર આવી. પ્રભાતે જન વિદાય થવાની હતી.

કાનજી કૌઠે તે પુત્રપુત્રાલ દતા. સગી પુત્રી જેવી સહય વસતને વેના નિજીય વસ્તુથી પટારો શરી આનંદ અનુભવના. આઠીમની મજામુત બનાવટના એ મજામુત તાળાં લગાવેલાં હતાં. આવી પોતાની અંદરની બંદીમાં રાખતા કે રખેને લાગીજ પોતાની વિદ્યુત જેવી સંજ્ઞા પ્રકૃતિનું કાન દે.

તેલુને મા ન હતી. અપર માતાના અપમાન સિવાય બીજું શું તેને મળે? હલુ હમણાજ એ વેતરમાયા થયુર સંધાવતી કન્યાને જાહેર પ્રદરે ર્ષ ગયાં હતાં. આ પછી તેલુ પોતાના ખંડમાં જઈ જાતાં જાતાં હસકાં કરી રેલી હતી. જાણું પ્રજા રાખે?

'આમ રેતા રેતા સમજ વધી જશે તે જીવનમાં આવળના કાંઠા વાગ્યાજ કરશે. જે જીવ હું લેવી પર, એકેક પણ નકામું જાય તે કારે મુકસાનની આગાહી મુકવે છે.' આમ વિચારતી તેલુ પોતાના ખંડમાં ગંગા ને માણેકની રાદ વેતવી બેઠી હતી.

રાજના બાર વાગ્યા હતા. સંદ તેલુની કસા સમજ જઈ સંતાવા લાગ્યો. સર્વત્ર સંતિ પ્રસરતી હતી.

એવામાં ગંગા ને માણેક અને વેતપછીએ આવી પડેલી.

ગંગાએ કહ્યું 'કાનજી કૌઠે પોતાના ખંડમાં મુવાની લેવારી કરે છે. અમર કૌઠાણી પટારમાં આડી મુકીને પોતાના નાના બાળકને ઘરવાપરો સો પાસે બેસાં છે. ચાવીની શુભ તપાસ બધે કરી પણ પતો લાગતો નથી.'

'જે ખંડમાં પટારો છે તેની બાજુમાં એક બારી છે અને એ બારી ગલ્લીમાં છે છે. ત્યાં વચ હું તપાસ કરી આપ.' તેલુએ ગંગાને વિદાય કરી.

માણેક તેલુના કામમાં પત મુક્યો તે તેણે અધિરામથી પાં-મે-હરી હરી વાંચ્યો.

તેલુ મુકાધ ગઈ, 'દલે શું કરતું, માણેક. મારા પ્રીતમ દેવનું સત્તાનાય પણ જાય છે.'

તેલુએ માણેકને તેની મુશ્કેલી અનુસાર હરી કાનજી કૌઠના ખંડની બારીક તપાસ કરવા મોકલી.

કરમાળ તેલુ વિચાર મનમાં કંપનાની પાંખપર ઉડતી હતી અને કુખની વાજણીએ દમ્બ થતી પસાર થતી લાગતી હતી.

'સરારે નો જન ઉપડી જશે. શું હું મારા જ્વામીને આ કમી ન સહાય એવા કુખમાંથી મુકત નહિ કરી કહું? એમણે મારી ખાતર પોતાની સિંચાણ સંસ્કારીના જેવી સ્વીકારી હો! બનાવના તાલ, સર્વે બકતના કુખો તે દાહમાં છે તે આ અણીના પ્રસંગે મારા જીવનકારને કિઠારી લે જો. મને જે કુખ હેલું હું તે મુખથી હોજો.'

એવામાં માણેક ને ગંગા બન્નેએ આવી નિરાશાના સમાચાર આપ્યા. પટારની ચાવીને પતો નજ લાગ્યો.

તેણે વ્યક્તિઓએ ખુબ મોટી કરી અનેક વ્યક્તિઓ વિચારી: પણ એકય નિર્ણય પર ન આવ્યું.

સાદસિદ્ધ સ્વભાવમાં નિર્ભયતા છે: એટલીજ સાવચેતી સમાધ છે. માણેક ગલ્લી પરના બારણની અંદરની સાંકળ ઉપાડવાનું કારે સાદસ હોયું.

સાદસિદ્ધ આંખમાં ચમક આપ્યા અને માણેકના સાદસ પર પારી ગઈ. મંગા પણ આ યોજનામાં બનતી સદાય આપવા તરપર ચક્ર બમ.

રાત્રીના અંધકાર વખતે જતો હતો. વરરાજ તંદાવસ્યા માં લાલીવાપર આઠાટતા હતા. ઉપને એને વેર હતું: છતાં વિચિત્ર સ્વપ્ના સેવતા હતા.

કૌઠે કૌઠાણીના ખંડમાં જવાના પાશનારને પરવાનો અપાય તે તેઓ પસંદસાદ ઉપતા હતા. કંઈતીના વહનપર આખા દોવાને પ્રકાશ પડતો હતો. કારણની અજબ રેખાઓ દેખાતી હતી.

'આ કાળી દમણા મોટી મર્ષ જશે ને પાછો આવો લ્હાવો લેવાની તક આવશે,' એવાં સ્વપ્ના કૌઠે આપતા હતા.

કૌઠાણી ઉધમાં દસલાં ને માતા કે 'ચંદન દાર બાવો મુખક નહિ બાહુજી.'

માણેક ગલ્લી પાસે ચાવીને ચારે બાજુ વેથું. મંગા ગલ્લીના નાકાપર ખબર રાખતી હતી. તેલુએ માણેકને સંકળથી પાસે બોલાવી.

ધણું ધણું બજ વાપરું: પણ તેલુની એક વ્યક્તિમાં સહજતા મળી નહિ.

એવામાં રસ્તાપર મોટીદારને અજાણ આવ્યો. માણેક ને તેલુ બાજુના વાગમાં જાણના હમમાં સંતાપ. ગંગા સંતાઈ રાક એમ ન હતું.

મોટીદારની આંખ ચકાર હતી: પણ બીજીય ધણો હતો. ગંગાને કાળો પડામો જૂત જેવો જણાયો: છતાં અકાકુરી બતાવવાની કૌશલમાં જુમ પાડી:

‘શબ્દ’

આવે અર્થોને સમયે ગંગાને શી મનિ સતા ક તેજી ચોઈ
દેને પદ્મજા દેવતા મહિયું. કાળા પાશાદે ને કાળા સાલે
ને સ્વરૂપને કાળા બલના દીધી

ગાગા વપાઈ માં રહ્યું ચિત્ત કાલ દત્તી કે કાલજી શેઠની
મહોંમાં બારે માસ જુદા રહે છે.

ગોપાલ : દિવસ દારી ગયો ને જુલોડેને લાગ્યો ને કાળો
જલ ને ચોઈપર જઈ મેળાને માર્ગ ગયો ને બાળા નાવે મેળાંયો.
કુતરે કાલુ ને અંદરની સાક્ષી કિયકાં અવાજ કયો.
સાલેક પોતાના કાળા બળને ઉપયોગ પદેલવવાની પ્રાર્થ કર્યો.
શબ્દે વ્યક્તિ જાહેર મમ.

અદરજ કાલ નિમોગની રૂપ વસ્તુ પાતાળમાં પાડી કાલ
તો પશુ તે પગવાર રહી શકી નથી.

કાનજી શેઠનું કાલીંગ એનું પદાવુ દશ કે રમી વિધિએ
એને બારે માસ આપ્યો. મેઘધીને આવી આપેલ રતી.
કાંડી બદલાય ગયેલ ને આવી કાગડી પનારો ઉપદેશવાની
તેજગી કરે એવામાં પ્રાકૃતિ પેટમાં કામતા બુદ્ધિમય પાદા.
શેઠાધીની પીરજ ન રહી ને સાડી બદલાવવા વિના ને આવી
લીધા વિના એમ એમ વાકાની પાસે કાંડી ગયાં. પાછી
શેઠાધી એમ ને એમ કુર્મી રહ્યાં. તેમ શેઠને આવી અર્થથી
પુણ્યનું ખાસ પ્રયોજન ન હતું.

બલવાનું દત્ત એમ વસ્તુ કામીજીના કાળા વીજળી સ્વરૂપ
કામજી કરે ત્યાં બિચારા કાનજી શેઠ શું કરે?

મેઘ : કાલુજી કાનજી શેઠ કે વધુ બળવાનિયર વ્યક્તિ
મારેના કાર્ક મંદી મારે!

મીતા મન્થન

(સંપાદક—કિશોરભાઈ પાટિલભાઈ - મહારાષ્ટ્ર).

અધ્યાય ૭મો (ચાલુ)

(૬) સ્કેલ ૧૬ થી ૨૯

‘કારતમ્ભા’ દવે પરમાત્માનું આજ્ઞાન સેનારા અને
નિરુપાધાન પ્રકૃતિની ભળને સકલ રૂપ સંગતનારા નમા
તેમાંથી છુટવા કમળનારા ને બીજા પ્રકારના સુકૃતમાં બદા
રાખનારા મનુષ્યો છે તેમજ કહેને તે સાંભળ :

‘અર્જુન’! અવા માલુસેના મર વિભાજ પાડી કહાય
કે આરે પરમાત્માના આજ્ઞા સેવાવળા છે જ્યાં એમનમા
વળો અતર્મન એક છે તેમાં એક ને દુખા નિરાક
અથેલા, નિષ્કળતા પ્રાપ્ત કરેલા, સંસારના કપાળિ અને ભંતના
ઓધી અને શેરોથી તર દમેલા કૈશ પરમેશ્વરનું કારણ સેધે
છે. આ આત્મજાને ને પણ કહેવાય

બીજે નાગ આવા પીડિતોને નહિ, પણ પીડિત ન હોવા
ઉતા વિશિષ્ટ સુખ—તરફકની મુગ્ધા રાખી, તેની પ્રાપ્તિ
વરમે પડતી કુષામાં પ્રાપ્ત થાય છે એમ માની પોતાના સમજાણ
મમાણે તો ઉપાસનાભક્તિ વગેરે કરવાવાળો : આ અર્થાર્થો-
ઓને રજી કહેવાય.

બીજે વર્ગે જણાવ્યોનો ■ સાસાંગક સુખોની પ્રાપ્ત કે
દુઃખોની નિવૃત્તિ વિષે તેઓ કદાચીન કહેવા છે. ‘એ મળે,
ન મળે, એવું પ્રાપ્ત્ય અને જેવી પ્રજ્ઞાની મુગ્ધા’ એવા
વિચારની માં વાળી તેની વચન કદો કરતા નથી, અને તેને
મારે પરમેશ્વરનું કારણ કૈવા નથી પણ તેમને પરમેશ્વરનું
જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવાની બારે કાળાકાળા રહેલી દેવ છે અને
પરમેશ્વરની ભક્તિ કરી તેને કાનુભવ મેળવી, તેને સમજવાની
કલ્પે પ્રાપ્ત કરવી એવી વચના આજ્ઞા તેમણે બાંધી દેવા છે.
આ આજ્ઞાનાં વચનાસુઓનો વર્ગ છે.

‘કાનુભવ’ એવો વર્ગ જાનીતો એમણે કર્મનામ અ-
ભક્તિ વડે વાલુકેવ જમજા એક કલ્પ છે. ‘સિવજ બીજા
કલાવું’ ભરિતવજ નથી આત્મપ્રતીતિથી બાધી. એ બદલવ-
રૂપનાં પોતાના વ્યક્તિત્વને તેઓ બેળવી કમતે બેલા છે.
એમણે ભેદ પરમાત્માના અલંબન લીધું છે કે ને નિરાલંબ
મહત્તે બેલા છે, એ બેમાંથી શું કાલું છે. એ પણ કહેવું
કહાય છે. કન્ટેના માલુસેને મારે એમ કરી કહાય : એ
બીજાના આજ્ઞા સુતો છે, પણ કીબીય સ્થિતિમાં તિલા ભેના
પોતાનું કદીરે જોના આજ્ઞાપર નહીં છે એમ કહેવાની અપવાદની
ગ્યાં સુધી સમુદાને પડેલી નથી, જ્યાં સુધી એ સગર વાળી
રહે છે એમ કરી કહાય, અને કવિ એ તદીને પત્નીની અને
સામરને પત્નીના વપમા આપી કહે : જો એ સામરમાં બળા
મયા પછી એ દોકે છે કે નથી દોકાવી તેમ પછી કહાય કે
અથવા પછી ત્યાં પતિ—પત્નીના દલપનાને અવકાશ રજ રજ
એમ બ્રહ્મપદે પડેલિયો જાતી પરમેશ્વરનું અલંબન, ભક્તિ
વદ્યો છે કે નિરાલંબ છે, એ જાણના અલંબને બળે છે.
પ્રાર્થ કરીમાં મર અને મેઘલે એમ બે વાક્ય પાડી કહાય.
પણ બ્રહ્મમાં મર કયો અને બી કયું એ કવી ઇશ્વર કે
તેમ પરમાત્મા અને જાતી વચ્ચે મળુ નામ્ય અને શોભ
જલ્લ, એ કંરવતું કહાય છે. જો તેને કરી પાડી પરમાત્મા
કહેવો કે પરમાત્માને જાનીતો આત્મા કહેવો. એ બેય સરખા
છે. જેવાથી પ્રાપ્ત નિશ્ચય કયું સ્થાન નથી તે સ્થાન એ
જ્ઞાને બેઠેલા છે.

‘અર્જુન’! આ કારણથી, જો કે આ બારે પ્રકારના પ્રવેર-
કાકોને આવવ તત્તિના અને મનનીય પુરુષો છે જ્યાં જાનીતે
એ કરેમાં પ્રથમ મળા. અર્જુનને જ્ઞાન, જ્ઞાને શોભ પુરુ-
ષ પ્રથમ છે, તેને નિલ પામી કહેવો કે મોમવિધોમરફિત પુરુષ
કહેવો એ કંરવતું છે; પણ એમ માલુસેને પોતાના છા
કરતાં કરા વધારે પદાણું નથી હોતું અને કલ્પને બીજા
મમતાઓ કરતાં પોતાના કારકની મમતા સોધી વધારે નેવ
છે, તેમ જાતાએ પોતાના કલ્પને કૈશજીવ પરમાત્માને
મખેલો કહેવાથી જાનીતે પરમાત્માના કથ વધારે વાલુકે નથી
હોતું અને પરમાત્માને પોતાના કદીરે સમાન બનેલા જાતી
કરતાં કાલ વધારે પ્રથમ નથી હોતું

‘મનુષ્ય’! અનેક અર્થોની સાધનાતે અન આવી અલ્પ
નિષ્પન્ના પ્રાપ્ત થાય છે. અને આયો મદાત્મા પુરુષ જમજામાં
જમજેજ પાડે છે. એવું કરાન અને એનો સમાચમ દુર્લભ
છે.” ૧૬-૧૬

હિંદુસ્તાનના તાલ સમાચાર

—સ્વ. વીરભાઈને વિશે મ. માધીજી નીચે પ્રમાણે લખે છે:—
શ્રી. વિરભાઈના મરણથી મહેનગુમાં મહેનગુ અને કુચળમાં કુચળ રાજકારીની ખાત ગણ છે. તેમના આત્મભાગ અને ખંતના વખાણ માટે પુરતા કબજા પણ મળી શકે તેમ નથી. તેમની કાર્ય કરવાની શક્તિ આશ્ચર્યજનક હતી તેમનું મરણ દેશને ચોખ્ખા ખોટ સમજા છે. શ્રી. સુભાષ બોઝે પોતાની તફાસતીને બોલે શ્રી. વિરભાઈની જે સુદર સારવાર કરી છે તેની કદર કર્યા વગર હું આ આજ્ઞાથી પુરી કરી શકું નહિ.

—વિશ્વિમાં જેક મુશબ્બત સ્ત્રી અને તેના ચોદ સાથીકારો પકડવા છે તેમની સાથે બતાવવી જમ ઓઢવાના બતાવવી નોંધે પાડવાના, ને દમીક કરવાના આરોપો છે.

—પંડિત જવાહરલાલ એન શ્રીમતી કુષ્મા નહેરુનાં લગ્ન મુંબઈનાં જાણીતા બારીસ્ટર શ્રી. દલીપીમની સાથે અટ્ટોચર તા. ૨૨ મીએ અસહબાઈમાં થયાં હતાં. જે વખતે મદદમાં અધીજી પણ દાખર હતાં.

—પંડિત જવાહરલાલ દેશના લગ્નના રાજકારી પદોની જેક રાષ્ટ્રીય પરિષદ બોલાવી તેજો સમદા કોંગ્રેસે રાજકારીય મુદ્દારાને માટે મોક્ષા સંકેત બરીલને બદલે કેનેડા અને ઓસ્ટ્રેલીયાના ધોરણે જેક જાણે ખરોટો રજુ કરવાના છે. જે ખરડાને સર તેજ ખડાફર સંપ્રદ અને માલવીજીએ પણ પસંદ કરેલો છે.

—શ્રીમતી કમલાદેવી ચટ્ટોપાધ્યાય જેઓ ગુવર્ક પારિવહના અધ્યક્ષ પદી અમરાવતીથી પાછાં ફરતાં હતાં તેમને મુંબઈ માં પકડવામાં આવ્યાં છે.

—સ્વ. વીરભાઈ પટેલનો અગ્નિસંસ્કાર ચોપાટીપર કરવાની સરકારે ના પાડી ફોવાથી લેધમાં અજબગજ થઇ રહ્યો છે. મુંબઈના અવરનરને હરી રજુઆત કરવા કેમ્પુરેકન મધુ' હાઈ.

કેપટાઉનમાં હિંદી છોકરાંઓને માટે કેળવણીની નવી યોજના

હિંદી છોકરાંઓને અંગ્રીજ ધોરણે ગુજરાતી તરજુમાં સાથે શીખવવામાં આવશે. જેક વિદ્યાર્થીની આસીકે ફી રી. ૭-૬ લેવામાં આવશે.

શીક્ષણ આપવાનાં નીચેનાં:

પ્રાથમિક પહેલી, બીજી અને ત્રીજી ગુજરાતી તરજુમાં સાથે ગ્રજ માસમાં ગ્રજ પાસ કરવામાં આવશે. ચોથી, પાંચમી અને છઠી જ માસમાં પાસ કરવામાં આવશે.

ફરેક ધોરણે રાજઆતથી ઉવર મુધી ગુજરાતી તરજુમાં સાથે શીખવવામાં આવશે.

Ramjee Dahya Chhapanaria,
19, McKenzie Street,
Capetown.

બહેર ખબર

કોંગ્રેસના કોંગ્રેસના કોંગ્રેસ

ઉપલી કોંગ્રેસની બહેર સભા તા. ૧૦-૧૨-૩૩ ને રવીવારે બપોર બાદ ૨-૩૦ વાગે પાટીદાર હોલમાં કોંગ્રેસના બધા અધિકારીઓની મુ'રબી માટે મળશે. કામકાજ:—૧. બેઝેટ સેક્રેટરીના રીપોર્ટ.

૨. કોંગ્રેસના અધિકારીઓની મુ'રબી. ફરેક હિંદીઓને આ મુ'રબીની મીડિંગમાં હાજરી આપવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

શ્રી. એમ. નરમુ.

ઈ. એમ. માલ.

ને બે સેક્રેટરીઓ. ઈ. ઇ. કોંગ્રેસ.

વેચવાના પુસ્તકો

મસ્ત ફકીરનાં હાસ્ય વિલાસ—જમનાદ: મસ્ત ફકીર પાકું ફું. આના નામપરથી વાચક કબી લેશે. તેમાં મસ્તી અને હાસ્ય બધાં હશે. કી. રી. ૫-૬.

જાંઘ ઠાપડી—શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ જેક રાષ્ટ્રીય તેતા અને મહાત્મા માધીજીના મુરત અનુયાયી તરીકે અમલિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યે પોતાના ગજ માસના ઠાપડાઓમાં બેઠી રાજનીયો છે. કામેલકર તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "હાલનું મંથન આમાં કોઈનું ગજ પમાલિખતાથી આપણું છે કે આ ચોપડી સાહિત્યલેખમાં કાલમનું સ્થાન લેશે." મહાદેવ હરિભાઈ દેસાઈએ તેમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. કી. રી. ૧-૧૦.

ગાંધી કુચ આદ્યજી—સંપાદ: રસીકલાલ પારીખ આ કાલમમાં ૨૧ મીઝો અને ૬૪ પાનાનું જમાણ છે. હિંદુસ્તાનની ઇતિહાસિક ફાંદી કુચના સ્મરણો છે. અને તે વખતના મીઝો. કોમલ રી. ૨-૬.

ઉત્તરખંડની જાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક કતાએવ જાલકુજ કામેલકરે પોતાના અપીઓ સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કી. રી. ૧-૧.

જમત—લેખક: ૨. વ. દેસાઈ. કોમલ બાર રીલીંગ છે. સામાજીક અને સાહસીક જીવનની અલગ રસીક અને બોધદાયક નવલકથાઓ છે.

સોરઠી બહુરુદીઆ—સંપાદક કવેરજંદ મેધાણી. આના ગજ કામેલ છે. પ્રત્યેકની કી. રી. ૨-૮. આમાં બહારવટીઓની મુશતત અને વેદારવા, ઓઝો પ્રત્યેનો બાર ભાવ વિવેરેનું સુદર વર્ણન આપેલું છે.

જોતરાતી દીવાલો—આ નવાના પુસ્તકમાં શ્રી કામેલકરનો જેકનો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આશમની ઉતરે તેલની દીવાલો આવેલી છે અને તે દીવાલોની પાલજ મું' હશે તે છઠ્ઠામાં અરકારની પાપી પરીપ્રજ થઇ તેથી તેનું નામ લેખકે "જોતરાતી દીવાલો" એટલે ઉતર વરકા દીવાલો આપેલું છે. કી. રી. ૧-૬.

મથના શોષીનો મારો

નીચેના પુસ્તકો: મુસ્લિમો, ખ્રીસ્તિયો, બાળકોને, અને બાળકોને બોધ સાથે આનંદ આપે તેવાં કાવ્યરસથી ભરપૂર છે.

સોરઠી ગીત કથાઓ—આમાં મુજબ આરજોના સુરાવન ભર્મા કુલ અને ગીતો છે. ડી. સી. ૨-૧.

રઠીયાળી રાત-આમ ૧ હોં અને ૩ હોં આમાં કથાઓ તથા બાળકો માટે કથો તેવાં સુંદર મરખાઓ છે. પ્રત્યેકની કીમત ડી. ૧-૬.

મુડી'ક—આમાં કથાઓ સમગ્રમાં ગીત માથ છે તેમાંનાં સુંદર ભાવ ભર્મા ગીતો છે. ડી. સી. ૧-૬.

જાતુ ગીતો—આમાં જુના ઇતીહાસોથી ભરપૂર આરજી ગીતો મુજરાતી ભાષાનાં અનુવાદ સાથે છે. સુરાવનથી ભરપૂર છે. ડી. સી. ૨.

કીલ્લોલ—આ ન્હાનાં પુસ્તકમાં વાતસમ્પ્રદેય ભર્મા છે. માત્રાઓ અને બાળકો માટે છે. ડી. સી. ૧-૮.

કાવ્ય પરીચય—આમ ૧, ૨, આમાં નરહોલ એકતા વિશેષે બાકોના પ્રભાવોના નવાભાવો છે. પ્રત્યેકની ડી. સી. ૧-૨.

વેલીના કુલ—આની બાળકોને લખેલી ગીતો. ડી. સી. ૧.

આસ નોંધ—પુસ્તક મંગલનાશાઓએ ઓર્ડર સાથે પછલા મોકલી આપવા. વી. પી. ના ઓર્ડરને બીલકુલ ધ્યાન દેવામાં આવશે નહિ.

બાળ ઉપયોગી

મુજબ બાળ પ્રવાસી. અપાદક રમણલાલ શાહ

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચેનાં બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે. ડી. પે.

પુ. ૧ કોર્તી કથાઓ	૦ ૧૦
પુ. ૨ કીરા મોતી	૦ ૧૦
પુ. ૩ જુલજુલ	૦ ૧૦
પુ. ૪ દનદન દન	૦ ૧૦
પુ. ૫ ક્યારે સમજાઈ	૦ ૧૧
પુ. ૬ ટોક્સટોપની નિતી કથાઓ	૦ ૧૦
પુ. ૭ વતો ને ઉખાણા	૦ ૧૧

આ સાથે પુસ્તકોમાં બાળકને દેશ પરદેશનાં માહતી અને રમણ મળી રહેશે. આખો સેટ જોનારને કીમત ડી. ૫ ૬

નીચેના પુસ્તકો બાળકો માટે પછા ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. આવા અને અપાદક મજાન સરળ હોઈ બાળકને વાંચનને શોખ અને રસ પેદા કરે છે.

નવ યુગના રમકડાં (૧)

બોટી બોટી વાતો	૬
શીપાર્ક દાકા	૭
કોલકા કાકા	૧૧
અનરસ	૮
કર્મિતેસલ	૬
રિહિ રિહિ	૬
સારંગીવાળો	૬

અરેબી વાતો	૮
મોઝાકના મોઝ	૮
રશીદની રેડી	૬
પૂરવઠાલય	૭

૧૨ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત ડી. ૬

નવ યુગનાં રમકડાં (૨)

ટોક્સટોપની નવ વાતો	૧૧
મકુલ	૧ ૦
નિરખલનો મકુલ	૧ ૩
નીલમ	૧ ૦
કપીખ અને પુષ્પિધર	૬
બાળવિકાર (૧)	૧ ૬
બાળવિકાર (૨)	૧ ૦
અમ મજરમ	૧ ૦
તોલાની ટીપ્પો	૧ ૦
એક હતો કુલશે	૬
નવનીલ	૮
મેલ મનુષ	૬
બાળ કાચરી	૮
મકાનો મરતાનો	૬
અંબાજી ભરખલ	૧ ૦

૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત ૧૩ ૭

મહાભારતનાં પાત્રો

બી દક્ષિણા મુલિ પ્રકાશન મંદિર વરથી મહાભારતના પાત્રો મહાર પાત્રોમાં આવ્યા છે. મુજરાતી ભાષાનાર ભરવા કુમારોને માટે પછા રસીક અને બોધદાયક છે.

આમાં પ્રત્યેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આખો સેટ વાંચતા આખું મહાભારત વચાશે. સુંદર અને સારી ભાષામાં લખામાં છે. ડી. પે.

સુવપુત્ર કર્ણ	૬
પાંચાલી	૬
કુવેષિન	૬
શ્રીમસન	૬
અભ્યુત	૧ ૩
પુષ્પિધર	૧ ૦
કુંતી—મંધારી	૧ ૦
કોલ—અશ્વાત્થામા	૧ ૦
બીમ	૬
પ્રાનશાષ્ટ	૬
ચી કુલ	૧ ૦

નીચનાં પુસ્તકોમાં બાળકને પાંચવા સામક સુંદર બોધદાયક વાર્તાઓ છે. ૭ થી ૧૫ વર્ષનાં બાળકોને વાંચતાં આનંદ મળે અને સાથે સાથે બોધ તથા દેશ દેશને ઇતીહાસ પણ મેળવી શકશે. ડી. પે.

કુરુઆનીની કથાઓ	૧ ૬
નિરખના અને બીજી વાતો	૧ ૦
દેશ દેશની વીરકથાઓ	૧ ૧૦
ચા-પા પમળી	૧ ૬

ਅਮਿਰੀ ਪਕੌੜ	੨	੬
ਫੈਕ ਫੈਕਲੀ ਕਾਫ਼ੂਲ ਧਾਨੇ	੧	੧੦
ਫਿਰੀਰ ਕਥਾਯੋ	੧	੬

મારી માથ	વિનોદ દુબકા
કમળાભેનના પાંદે	ભાગ્યદેવ ભેખે
ગિરિકામશે	આપણે ભોતે
કાળા કાળે, કાળી કાળી	દાનવસંજક
અજાણા અને—	કેવળે પાક
પ્રજ્ઞાં	ક પાકોનું કમળ

శ్రీ దత్తాత్రేయ ప్రసాద కవితా శాస్త్రము పరిచయము

ઉચ્ચ સંસ્કૃતિ તરફની તીવ્રતા જનુક્રમે ૮૦ પુસ્તકો જાહેર
 થયાં છે. જાળકેન્દ્રી કોંગ્રેસમાં રજૂ કરવામાં આવેલા સાચા, ઓળખાઈ, તારા મેન, રાજાના પાંદડા, કમળાભેન, મુઘલરામ-
 દલે, લોકાવલીભેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં અમૂલ્યો સેવકો છે.
 જાળકેન્દ્રી કોંગ્રેસી સરળ ભાષા અને સરળ અભિવ્યક્તિ અને
 સહેલી કરતા તેઓ ખ્યાન જાણી રહ્યાં છે. કાકીમાં જાળકો
 માટે આ પુસ્તકો ધણી મૂલ્યોની માણસ થયાં છે અને તેને
 ધણી મરોળો ફેલાવેલા થયા પાયા છે. પુસ્તકોનાં અભાવ અને
 ભાષા ધણી ભરણ છે જાળકેન્દ્રી અભાવ તેવાં છે, તેવાને શિક્ષક
 થી રસ પુરવણ કરાવે એવાં આ પુસ્તકો છે. ૫૯ રી. ૫.
 ૮૦ પુસ્તકોના અભાવો એકની સીધા ૧ ૧૦ ૦
 પુસ્તકોની

અજ્ઞાપનિગાથ	મહાપરમાર્જે
એલેરે।	કહેવતોના મુળ
ઉણું કણું ઉણું કણું	અર મૈળા
હળમહી	આદિકા સાંભરું
કમાડ	હબર પોથી
બાલકોનો ખીરબલ ૧	અહીં પોથી
ત્રિપ્તિકંઠ	વાક્ય પોથી
ભ.ભ નાટકો—૧	બાના પાઠો
હંસ બને કંસા	ગોરા પાઠો
।વર હાથ	નાનસ વાતો
મામકામાં મળબે	ધરમાં
બાળ પ્રવસો	બામણમાં
મારા એકીવા	સૌરીમાં
બરા હસો	બાળકાળમાં
કલાથી આખ્યા	મામેમાં
બકના રાદરક	દરવડ બપુએ
ફરિસેક રામસંક	શુભરામના પાઠો
ટપીલના પેટી	ભો ભો ભો
નથિડું	અથિડું ને થોડું
ત્રીકીપાખાનું	દાદા કરાન
ભાખ નાટકો—૨	ત્રિવરતી દીવાલો—૧
સંવંશથી મડીને	ત્રિવરતી દીવાલો—૨
ધુરંદરમાં	જુલબરિત
મોતીયો	સુભરત—મહારાષ્ટ્ર
રામક્રમાપ થડી અથ	ભેકઠણી
મ મેકનો પોષ્ટ	કહેવલ સંમક
માખાકા ધૂવે ઇ	કરિખંદ
પીર બને—	ત્રિમ કેમ!
કાણી ચાપી આખ્યા	સમજ રહોએ
મામાની જાળ	બાકરજી પોથી
વાકામાં	વરલ સંમક
રાખનીયા	રમત ભેકઠણી
બાલકોનો ખીરબલ—૨	કિવાણ મહારાજ
છેલ્લે રજો આખ્યા	દુકા બને સોરકા

સરકારી નિયાળોમા ચાલતી મુજરાતી
વાચનમળા

મુખ્યમંત્રી બાળ પાથી	૧	૦
મુખ્યમંત્રી પહેલી ચોપડી	૧	૦
.. બીજી ..	૩	૨
.. ત્રીજી ..	૧	૦
.. ચોથા ..	૧	૦
.. પાંચમી ..	૨	૦
.. છઠી ..	૨	૦
.. સાતમી ..	૨	૧
.. પહેલી ચોપડીના અક્ષર	૦	૫
.. બીજી ..	૦	૮
.. ત્રીજી ..	૧	૦
.. ચોથી ..	૧	૦
.. પાંચમી ..	૧	૫
.. છઠી ..	૧	૮
.. સાતમી ..	૧	૧
.. દેવી દિસાણ .. ૧	૦	૧
.. દેવી કીલાળ .. ૨	૮	૦
.. સચિવ આંકની ચોપડી	૦	૪
બાળ વર્તની નેહ	૦	૫
મુખ્યમંત્રી આવાનું અક્ષરકથ	૧	૦
અંગ્રેજી ભાષાતર પાંચમાળ (વિશ્વકલ) બાળ ૧	૧	૦
.. .. ૨	૧	૧
.. ..	૧	૮
અંગ્રેજીભાષા	૧	૧
અંગ્રેજીભાષાના મુજલત્વ	૧	૧
મિત્રો કિશવનાર ભોમિયો (બાળ ૧ ભો)	૦	૦
મુજલ (વધાના મુજલત્વો	૧	૦

સાંચીના ગુપ્તભાષાના

અચારાત વિદ્યાપીઠમાં આગતી પદોની એકઠી	૧	૫
" " " નીજ એકઠી	૧	૫

‘मुनिद्वयं न भोषपनिभन’ तद्वशी
छपायेलां प्रस्तावे

ક્રિસવાલ બાવડે-ભોમ કાંટાલ જોડીન-મ ૧૬૪૨	શી. ચે.
મુજરાતી અને બાંધેજમા	૧
શીવા વનવાલ	૨
કાંપનપર મકાલ	૩

સત્યના પ્રયોગો ભગવાદ ગ્યાનમહામાય ૧	૧	૧
" " " " " " " " ૨	૧	૧
નીતિના કાવ્ય	૧	૧
મારો ભેદનો જનુભવ	૧	૧
મારો ભેદનો જનુભવ	૧	૧
મારો ભેદનો જનુભવ	૧	૧
મુનિશ્વરના આશિષાનુસારના સોનેરી અંક	૨	૦
લોકમાન્ય ભાઈજીભાઈ તીલક તેમના મત અને વિચાર	૧	૬
મુરખરાજ અને તેના બે આશ્રમે	૧	૬
જેલના કાવ્ય (સલામત વખતના)	૧	૬
મુસ્લિમ કમાલ પાસાનું જીવન ચરિત્ર	૧	૬
મુસ્લિમ કમાલ પાસાનું જીવન	૧	૬
મોટા સત્યવીરની કથા (સોલરેડીસનો અવાજ)	૧	૬
માનવ પ્રતીક જમીનનો ખાલિફ રોમ કહે?	૧	૬
રામસરોવરની વાર્તાઓ	૧	૬
દીકરવશ (મધ્યકાલે લખેલું)	૧	૬
પૂર્ણ અને પાંચમ	૧	૬
દેવદાસ એમણે અને ગૌરમીલના સવાલ તેમની ચર્ચા	૧	૬
કાવ્યના આમે મવાની કરજ	૧	૬
મા. બા. ઇન્ડિયન ટેલિગ્રાફ સુનીનીકર	૧	૬
જીવન દોરી	૧	૬
જાનમાની મરજી	૧	૬
એકાદશીએ એકદ ૧૯૦૮ના બારા મુસ્લિમ-મંત્રી	૧	૬
સુધારાના ભવાઈ	૧	૬
સાચ વિના બીજું કશું નથી	૧	૬
કરમન કહેરનું રેલન	૧	૬
એક દોડ પત્રે રામસરોવરના પત્ર	૧	૬
આરોગ્ય વિશે સામાન્ય જ્ઞાન બાબ ૧ થી	૧	૬
" " " " " " ૨ થી	૧	૬
સામાન્ય	૧	૬
કરિય સંપત્તી	૧	૬
મનોરમ	૧	૬

Hindi-English Combined Books.

हिंदी पुस्तकें:

પ્રાથમ અવકાશ	વિ. ક્રમ.
પ્રથમ ગ્રંથ પુસ્તક	૧
દ્વિતીય " " " "	૨
ત્રીતીય " " " "	૩
ચતુર્થ " " " "	૪
પ્રથમ " " " "	૫
દ્વિતીય " " " "	૬
ત્રીતીય " " " "	૭
ચતુર્થ " " " "	૮
પ્રથમ " " " "	૯
દ્વિતીય " " " "	૧૦
ત્રીતીય " " " "	૧૧
ચતુર્થ " " " "	૧૨
પ્રથમ " " " "	૧૩
દ્વિતીય " " " "	૧૪
ત્રીતીય " " " "	૧૫
ચતુર્થ " " " "	૧૬
પ્રથમ " " " "	૧૭
દ્વિતીય " " " "	૧૮
ત્રીતીય " " " "	૧૯
ચતુર્થ " " " "	૨૦
પ્રથમ " " " "	૨૧
દ્વિતીય " " " "	૨૨
ત્રીતીય " " " "	૨૩
ચતુર્થ " " " "	૨૪
પ્રથમ " " " "	૨૫
દ્વિતીય " " " "	૨૬
ત્રીતીય " " " "	૨૭
ચતુર્થ " " " "	૨૮
પ્રથમ " " " "	૨૯
દ્વિતીય " " " "	૩૦
ત્રીતીય " " " "	૩૧
ચતુર્થ " " " "	૩૨
પ્રથમ " " " "	૩૩
દ્વિતીય " " " "	૩૪
ત્રીતીય " " " "	૩૫
ચતુર્થ " " " "	૩૬
પ્રથમ " " " "	૩૭
દ્વિતીય " " " "	૩૮
ત્રીતીય " " " "	૩૯
ચતુર્થ " " " "	૪૦
પ્રથમ " " " "	૪૧
દ્વિતીય " " " "	૪૨
ત્રીતીય " " " "	૪૩
ચતુર્થ " " " "	૪૪
પ્રથમ " " " "	૪૫
દ્વિતીય " " " "	૪૬
ત્રીતીય " " " "	૪૭
ચતુર્થ " " " "	૪૮
પ્રથમ " " " "	૪૯
દ્વિતીય " " " "	૫૦
ત્રીતીય " " " "	૫૧
ચતુર્થ " " " "	૫૨
પ્રથમ " " " "	૫૩
દ્વિતીય " " " "	૫૪
ત્રીતીય " " " "	૫૫
ચતુર્થ " " " "	૫૬
પ્રથમ " " " "	૫૭
દ્વિતીય " " " "	૫૮
ત્રીતીય " " " "	૫૯
ચતુર્થ " " " "	૬૦
પ્રથમ " " " "	૬૧
દ્વિતીય " " " "	૬૨
ત્રીતીય " " " "	૬૩
ચતુર્થ " " " "	૬૪
પ્રથમ " " " "	૬૫
દ્વિતીય " " " "	૬૬
ત્રીતીય " " " "	૬૭
ચતુર્થ " " " "	૬૮
પ્રથમ " " " "	૬૯
દ્વિતીય " " " "	૭૦
ત્રીતીય " " " "	૭૧
ચતુર્થ " " " "	૭૨
પ્રથમ " " " "	૭૩
દ્વિતીય " " " "	૭૪
ત્રીતીય " " " "	૭૫
ચતુર્થ " " " "	૭૬
પ્રથમ " " " "	૭૭
દ્વિતીય " " " "	૭૮
ત્રીતીય " " " "	૭૯
ચતુર્થ " " " "	૮૦
પ્રથમ " " " "	૮૧
દ્વિતીય " " " "	૮૨
ત્રીતીય " " " "	૮૩
ચતુર્થ " " " "	૮૪
પ્રથમ " " " "	૮૫
દ્વિતીય " " " "	૮૬
ત્રીતીય " " " "	૮૭
ચતુર્થ " " " "	૮૮
પ્રથમ " " " "	૮૯
દ્વિતીય " " " "	૯૦
ત્રીતીય " " " "	૯૧
ચતુર્થ " " " "	૯૨
પ્રથમ " " " "	૯૩
દ્વિતીય " " " "	૯૪
ત્રીતીય " " " "	૯૫
ચતુર્થ " " " "	૯૬
પ્રથમ " " " "	૯૭
દ્વિતીય " " " "	૯૮
ત્રીતીય " " " "	૯૯
ચતુર્થ " " " "	૧૦૦

મજબૂત સંદેશ
વેલ મહા વચ્ચા

મજબૂત સંદેશ :
Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

દર મુકવારે પ્રગટ થાય છે. સવાળમ રપાલ
ખરચ સાથે:
યુનીયનમાં (વારંચક) પાડિન ૧-૦-૦
દારયાપાર " " ૧-૦-૦
દોઈ પલ્ક યાસની સરકારથી પાકક થઈ શકાય છે.
સવાળમ અમાકીલી લેવાનો પારો છે.
અમાત્યની સુચનાઓ

કાપુ' મોકલવું ખર્ચ કરીએ એમ માલુમ ન્યાં સુધી ન
જાયે ત્યાં સુધી તેઓની સાચી નિજા માની લઈ તેઓ
ઉપર કાપુ' મોકલવું બાહુ રાખીએ છીએ.

જવાળમ એ મળુ વસ્તુ સુધી પહોંચવા ન દર્શાવું ક્યે
આપણું ફરદિનિદ મળતાં મળતાં મળતાં નિયમિત અભ્યાસથી
જવાળમ મોકલી આપવાની મહેરબાની કરવી.

જવાળમ એ પોરલસ એકદથી મોકલે તે તેમાં
INDIAN OPINION, Phoenix or Durban કરવું અને
કોઈએ કરવું નહિ. એક નેક અથવા પોરલસ એકદથી
માલુ મોકલનારે જવાળમ રોકરોક કરવો એ સહિસામત
કરેલું અભ્યાસે એક મોકલનારે એકલું કમીસન ઉમેરતાં
ચુકવું નહિ.

આપણી સાચી નિજા માની ક્યાં જાયે કાપુ' મોકલવું
બાહુ રાખીએ છીએ એ આતમાં રાખી એવો કાપાના
આપણે રહેવા ન છુલ્લતા મોય તેઓએ પોરલસ જવાળમ
ચુકવું મોકલી કાપુ' મોકલવું ખર્ચ કરવાની સુચના સખી
મોકલવા મોકલી સમજાવવા ખર્ચવાની મહેરબાની કરવી.

શિદ્ધરતન અપાસા આશ્રમમાં અધિકારના વાતાવરણથી
અધિકારને રહેલું મોય તે જવાળમ મોકલી શિદ્ધરતન "વ. એ." અને
એ એવો ખર્ચાવરત કરી જશે.

પલ્ક અવકાર કરવાનું સરનામું :—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

બનાની

મોટા પોરલસના જમીની પાસે એવા મોટા ડેક (માલુ
૨૦૦), દિવસ ૨૫ સી. એ. દ. વાળે આદરે માલુઓ.
આદુ ૧૧૧ રૂબી રવ.

LARGE SELECTED BANANAS

25/- Grate O.O.D., F.O.R. Durban.
G. M. AHMED,
Fruit Exporting Specialist,
64, Prince Edward Street, Durban.

ક્રિસ્ટમસના તહેવારા! ક્રિસ્ટમસના તહેવારો!

ક્રિસ્ટમસમાં મિત્રોને બેટ આપવા લાયક કેકો તથા મીઠાઈઓ તેમજ ખાસ વેચવા લાયક કેકો તેમજ ફ્રેન્સી મીઠાઈના બોક્સ.

કેકો મોટા જથ્થામાં બાવ રૂ. ૧ થી રૂ. ૪૦ સુધીના મળશે.
સ્વાદીય અને લાંબો વખત રહી શકે છે.

ફ ર સા ણુ

આફ્રિકામાં એકે અવાળે પસંદગી પામેલા સેલાપ્રી ચેવડો અને અંદીયા.

અપકંટીના ગ્રાહકોએ ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

બાવ બ્યાજબીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપૂર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623.

Central

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

દેશી આવનાર તથા જનાશ્રમોને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED By Advertising In The INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal

'Phone 2447.

P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street.

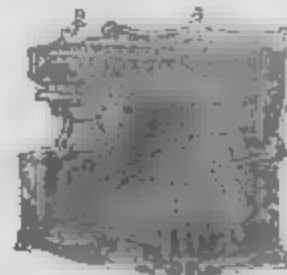
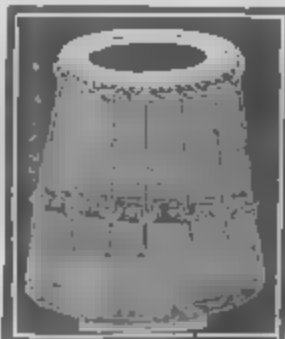
DURBAN, NATAL.

માઓફોનની રેકોર્ડો

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—રામીલ—રેલેગ

છુટકે રૂ. ૩-૩ રૂબાની થા. ૩૫-૦

હાર્મોની રમ ઓરીએન્ડ ફરુટ.

તબલા પા. ૧-૭-૬ થી પા. ૫-૧૦-૦ બેટી. પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦. હાથના અને પગના.
લીસ માટે કાચા ઉપલા બેટરેકપર.

Indian Opinion

No. 48—Vol XXXI Friday, December 1st, 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper
Price 10000000

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રહી. "દક્ષીણ"

દીસેમ્બર તા. ૧૧ થીએ સુનક જવા ઉપરનો.
દીક્ષીના બાવો—બોરોડી વગર.
સેકન્ડ ક્લાસ: પોર્ટ ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૬.

મુસલમાની વીસી પાઉંડ ૩-૧-૬
સ્પેશીયલ વીસી પા. ૭-૧૪-૦.
હોટુ વીસી પાઉંડ ૨-૧૪-૦,
સ્પેશીયલ વીસી રબલ.

ઉતારૂએએ પોતાના દાગીના ઉપર પોતાનું અને કદીમનું નામ લખી, પોર્ટ, દરબનનું સગનાનું કાગુ, અને જ્યાંથી બહાર જવાના રહેવે દીપાદિગરને દાગીના સીધા પોર્ટ ઉપર પહોંચત કરવા જણાવવું, તે તે તેવો બંદાબસ્ત કરી આવશે.

સુખના—ઉતારૂએએ પોતાના મોટા દાગીના રાનીવારે ૧૧ જાગ્યા અગાઉ કસ્ટમમાં પહોંચતાં કરવાં.
દરેક હોટી ઉતારૂએ પોતાની દીક્ષી અમારી બોરોડીમાંથી લેવી. બહારગામવાળા બાકીએ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવામાં દીક્ષી મેળવી શકશે.

રહીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી બતી ઉપરેખ નીચે થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો આ મનો:

SHAIKH HAMED & SONS,
390 Pine Street,
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના હોટી એજન્ટ.

કુટુંબ પાઉંડ ૨૫૦૦, ૩૨૫૦.

રહીમરને ૪૮૦૦.

પી. એ. બોક્સ ૧૬૧૦.

ધા

રહીમરને એડ્રેસ
"રસ્તમલ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ કંપની લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક બીજાના અકસ્માત

જ્યાં કે મારફતે કરે, ખાસ આજ, શીરલીટી બોર્ડ, વરકમેન્ડ કોમ્પેન્સેશન, વીધરે અનેક પ્રકારના વીમાને લગતું કામ આ વીમા કંપનીએ કરે કરી શકે છે.

પાકીસી તેમજ દાવાની પતાવટ ઉરજનમાંની હી અગવામાં આવે છે.

આખા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રાંતાનધિ:—

સોરાબજી રસ્તમલ.

"મીન્ડના હાલિય"

૧૭ ૧૨૧ મિલન્યુ,

૧૯૩૩

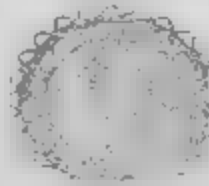

AWARDED
GOLD
MEDALS

સાનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્ચુટ; સરદાર રોન

કૃષિક ભવના સરદાર કલ્ચુટ
દારશાસ્ત્રી અને સરદાર રોન
શામિલોન અમારી પાતાની
કેસરીના બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિમલ
માટે એક સાનાનો
સાંપ થોડી કેટલાક
મંગાવી ખાતો છે.

ચેતર્સીંગ મુરખસર્સીંગ એન્ડ પ્રધર્સ,

રો. એડ્રીમ અને મરખાતું-ખેતવાડી પ મી મલીના નાક, રસ્તે સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૮.
Tel "TUNEMASTER" Bombay. સાન-કોશીમ ના મોડેલ વપરાયેલા સાનકારોનો કોર, મુંબઈ, ૨

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારે જગત્રાસિક

સપટલોશન

કરાઈ, ખસ, ખુલ્લી, ખસખુ (વગેરે સામગ્રીના હર્ષ કૃપર અકસ્તીર હના ક.
કપડા કૃપર કાવ પડતા નથી. વધુ એકડીનીશનેમાં સાનાના ચાંદો મળેલા છે.
કો. સા. ૨ ના ક સાના, પોરેલ પેકિંગ સાજી જુદો. આખરેકરે એકરો વેરુમે છે.
સપટ કંપની, કલબાઈની રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ.

પાવડર

કીટી, ઉધાઈ, માકક, વંદા, માખી,
જાણી જાણીને

નાખુદ કરે છે.

જાણીને જાણીને... સાનાના ચાંદો મળેલા છે.

Box 247 & 317

Tel. "Khatel."

HOUSEIN ISMAIL (SARDARGADHI VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent.

Beira, P. E. Africa.

સોડાન મરખાતું અને... સાનાના ચાંદો મળેલા છે.

હસેન મરખાતું (સરદારકલ્ચુટ વાલા)

રોડ... મુંબઈ,

કોર... સાનાના ચાંદો મળેલા છે.

'Phone 327 Tel. add. "Laptopo."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરફ અને વેજિટેબલ માટે ઈનાઓર્ડર ઉપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાતો ફરફો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફરફ અને વેજિટેબલ માટે પેકીંગ કરી સી
ઓ. ઈ. થી મોકલવામાં આવશે. કબજો:—
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

અકવાલીક પંચાંગ

પાર	પોસ્ટલ કોડ	પૂલકાળના પારસી મુદોલન	સુચારક	સુચારક
૧	૧૮૭૨	૧૮૭૨	૧૮૭૨	૧. ૭૨
૨	૧૮૭૩	૧૮૭૩	૧૮૭૩	૨. ૭૩
૩	૧૮૭૪	૧૮૭૪	૧૮૭૪	૩. ૭૪
૪	૧૮૭૫	૧૮૭૫	૧૮૭૫	૪. ૭૫
૫	૧૮૭૬	૧૮૭૬	૧૮૭૬	૫. ૭૬
૬	૧૮૭૭	૧૮૭૭	૧૮૭૭	૬. ૭૭
૭	૧૮૭૮	૧૮૭૮	૧૮૭૮	૭. ૭૮
૮	૧૮૭૯	૧૮૭૯	૧૮૭૯	૮. ૭૯
૯	૧૮૮૦	૧૮૮૦	૧૮૮૦	૯. ૮૦
૧૦	૧૮૮૧	૧૮૮૧	૧૮૮૧	૧૦. ૮૧
૧૧	૧૮૮૨	૧૮૮૨	૧૮૮૨	૧૧. ૮૨
૧૨	૧૮૮૩	૧૮૮૩	૧૮૮૩	૧૨. ૮૩
૧૩	૧૮૮૪	૧૮૮૪	૧૮૮૪	૧૩. ૮૪
૧૪	૧૮૮૫	૧૮૮૫	૧૮૮૫	૧૪. ૮૫
૧૫	૧૮૮૬	૧૮૮૬	૧૮૮૬	૧૫. ૮૬
૧૬	૧૮૮૭	૧૮૮૭	૧૮૮૭	૧૬. ૮૭
૧૭	૧૮૮૮	૧૮૮૮	૧૮૮૮	૧૭. ૮૮
૧૮	૧૮૮૯	૧૮૮૯	૧૮૮૯	૧૮. ૮૯
૧૯	૧૮૯૦	૧૮૯૦	૧૮૯૦	૧૯. ૯૦
૨૦	૧૮૯૧	૧૮૯૧	૧૮૯૧	૨૦. ૯૧
૨૧	૧૮૯૨	૧૮૯૨	૧૮૯૨	૨૧. ૯૨
૨૨	૧૮૯૩	૧૮૯૩	૧૮૯૩	૨૨. ૯૩
૨૩	૧૮૯૪	૧૮૯૪	૧૮૯૪	૨૩. ૯૪
૨૪	૧૮૯૫	૧૮૯૫	૧૮૯૫	૨૪. ૯૫
૨૫	૧૮૯૬	૧૮૯૬	૧૮૯૬	૨૫. ૯૬
૨૬	૧૮૯૭	૧૮૯૭	૧૮૯૭	૨૬. ૯૭
૨૭	૧૮૯૮	૧૮૯૮	૧૮૯૮	૨૭. ૯૮
૨૮	૧૮૯૯	૧૮૯૯	૧૮૯૯	૨૮. ૯૯
૨૯	૧૯૦૦	૧૯૦૦	૧૯૦૦	૨૯. ૦૦
૩૦	૧૯૦૧	૧૯૦૧	૧૯૦૧	૩૦. ૦૧
૩૧	૧૯૦૨	૧૯૦૨	૧૯૦૨	૩૧. ૦૨
૩૨	૧૯૦૩	૧૯૦૩	૧૯૦૩	૩૨. ૦૩
૩૩	૧૯૦૪	૧૯૦૪	૧૯૦૪	૩૩. ૦૪
૩૪	૧૯૦૫	૧૯૦૫	૧૯૦૫	૩૪. ૦૫
૩૫	૧૯૦૬	૧૯૦૬	૧૯૦૬	૩૫. ૦૬
૩૬	૧૯૦૭	૧૯૦૭	૧૯૦૭	૩૬. ૦૭
૩૭	૧૯૦૮	૧૯૦૮	૧૯૦૮	૩૭. ૦૮
૩૮	૧૯૦૯	૧૯૦૯	૧૯૦૯	૩૮. ૦૯
૩૯	૧૯૧૦	૧૯૧૦	૧૯૧૦	૩૯. ૧૦
૪૦	૧૯૧૧	૧૯૧૧	૧૯૧૧	૪૦. ૧૧
૪૧	૧૯૧૨	૧૯૧૨	૧૯૧૨	૪૧. ૧૨
૪૨	૧૯૧૩	૧૯૧૩	૧૯૧૩	૪૨. ૧૩
૪૩	૧૯૧૪	૧૯૧૪	૧૯૧૪	૪૩. ૧૪
૪૪	૧૯૧૫	૧૯૧૫	૧૯૧૫	૪૪. ૧૫
૪૫	૧૯૧૬	૧૯૧૬	૧૯૧૬	૪૫. ૧૬
૪૬	૧૯૧૭	૧૯૧૭	૧૯૧૭	૪૬. ૧૭
૪૭	૧૯૧૮	૧૯૧૮	૧૯૧૮	૪૭. ૧૮
૪૮	૧૯૧૯	૧૯૧૯	૧૯૧૯	૪૮. ૧૯
૪૯	૧૯૨૦	૧૯૨૦	૧૯૨૦	૪૯. ૨૦
૫૦	૧૯૨૧	૧૯૨૧	૧૯૨૧	૫૦. ૨૧
૫૧	૧૯૨૨	૧૯૨૨	૧૯૨૨	૫૧. ૨૨
૫૨	૧૯૨૩	૧૯૨૩	૧૯૨૩	૫૨. ૨૩
૫૩	૧૯૨૪	૧૯૨૪	૧૯૨૪	૫૩. ૨૪
૫૪	૧૯૨૫	૧૯૨૫	૧૯૨૫	૫૪. ૨૫
૫૫	૧૯૨૬	૧૯૨૬	૧૯૨૬	૫૫. ૨૬
૫૬	૧૯૨૭	૧૯૨૭	૧૯૨૭	૫૬. ૨૭
૫૭	૧૯૨૮	૧૯૨૮	૧૯૨૮	૫૭. ૨૮
૫૮	૧૯૨૯	૧૯૨૯	૧૯૨૯	૫૮. ૨૯
૫૯	૧૯૩૦	૧૯૩૦	૧૯૩૦	૫૯. ૩૦
૬૦	૧૯૩૧	૧૯૩૧	૧૯૩૧	૬૦. ૩૧
૬૧	૧૯૩૨	૧૯૩૨	૧૯૩૨	૬૧. ૩૨
૬૨	૧૯૩૩	૧૯૩૩	૧૯૩૩	૬૨. ૩૩
૬૩	૧૯૩૪	૧૯૩૪	૧૯૩૪	૬૩. ૩૪
૬૪	૧૯૩૫	૧૯૩૫	૧૯૩૫	૬૪. ૩૫
૬૫	૧૯૩૬	૧૯૩૬	૧૯૩૬	૬૫. ૩૬
૬૬	૧૯૩૭	૧૯૩૭	૧૯૩૭	૬૬. ૩૭
૬૭	૧૯૩૮	૧૯૩૮	૧૯૩૮	૬૭. ૩૮
૬૮	૧૯૩૯	૧૯૩૯	૧૯૩૯	૬૮. ૩૯
૬૯	૧૯૪૦	૧૯૪૦	૧૯૪૦	૬૯. ૪૦
૭૦	૧૯૪૧	૧૯૪૧	૧૯૪૧	૭૦. ૪૧
૭૧	૧૯૪૨	૧૯૪૨	૧૯૪૨	૭૧. ૪૨
૭૨	૧૯૪૩	૧૯૪૩	૧૯૪૩	૭૨. ૪૩
૭૩	૧૯૪૪	૧૯૪૪	૧૯૪૪	૭૩. ૪૪
૭૪	૧૯૪૫	૧૯૪૫	૧૯૪૫	૭૪. ૪૫
૭૫	૧૯૪૬	૧૯૪૬	૧૯૪૬	૭૫. ૪૬
૭૬	૧૯૪૭	૧૯૪૭	૧૯૪૭	૭૬. ૪૭
૭૭	૧૯૪૮	૧૯૪૮	૧૯૪૮	૭૭. ૪૮
૭૮	૧૯૪૯	૧૯૪૯	૧૯૪૯	૭૮. ૪૯
૭૯	૧૯૫૦	૧૯૫૦	૧૯૫૦	૭૯. ૫૦
૮૦	૧૯૫૧	૧૯૫૧	૧૯૫૧	૮૦. ૫૧
૮૧	૧૯૫૨	૧૯૫૨	૧૯૫૨	૮૧. ૫૨
૮૨	૧૯૫૩	૧૯૫૩	૧૯૫૩	૮૨. ૫૩
૮૩	૧૯૫૪	૧૯૫૪	૧૯૫૪	૮૩. ૫૪
૮૪	૧૯૫૫	૧૯૫૫	૧૯૫૫	૮૪. ૫૫
૮૫	૧૯૫૬	૧૯૫૬	૧૯૫૬	૮૫. ૫૬
૮૬	૧૯૫૭	૧૯૫૭	૧૯૫૭	૮૬. ૫૭
૮૭	૧૯૫૮	૧૯૫૮	૧૯૫૮	૮૭. ૫૮
૮૮	૧૯૫૯	૧૯૫૯	૧૯૫૯	૮૮. ૫૯
૮૯	૧૯૬૦	૧૯૬૦	૧૯૬૦	૮૯. ૬૦
૯૦	૧૯૬૧	૧૯૬૧	૧૯૬૧	૯૦. ૬૧
૯૧	૧૯૬૨	૧૯૬૨	૧૯૬૨	૯૧. ૬૨
૯૨	૧૯૬૩	૧૯૬૩	૧૯૬૩	૯૨. ૬૩
૯૩	૧૯૬૪	૧૯૬૪	૧૯૬૪	૯૩. ૬૪
૯૪	૧૯૬૫	૧૯૬૫	૧૯૬૫	૯૪. ૬૫
૯૫	૧૯૬૬	૧૯૬૬	૧૯૬૬	૯૫. ૬૬
૯૬	૧૯૬૭	૧૯૬૭	૧૯૬૭	૯૬. ૬૭
૯૭	૧૯૬૮	૧૯૬૮	૧૯૬૮	૯૭. ૬૮
૯૮	૧૯૬૯	૧૯૬૯	૧૯૬૯	૯૮. ૬૯
૯૯	૧૯૭૦	૧૯૭૦	૧૯૭૦	૯૯. ૭૦
૧૦૦	૧૯૭૧	૧૯૭૧	૧૯૭૧	૧૦૦. ૭૧
૧૦૧	૧૯૭૨	૧૯૭૨	૧૯૭૨	૧૦૧. ૭૨
૧૦૨	૧૯૭૩	૧૯૭૩	૧૯૭૩	૧૦૨. ૭૩
૧૦૩	૧૯૭૪	૧૯૭૪	૧૯૭૪	૧૦૩. ૭૪
૧૦૪	૧૯૭૫	૧૯૭૫	૧૯૭૫	૧૦૪. ૭૫
૧૦૫	૧૯૭૬	૧૯૭૬	૧૯૭૬	૧૦૫. ૭૬
૧૦૬	૧૯૭૭	૧૯૭૭	૧૯૭૭	૧૦૬. ૭૭
૧૦૭	૧૯૭૮	૧૯૭૮	૧૯૭૮	૧૦૭. ૭૮
૧૦૮	૧૯૭૯	૧૯૭૯	૧૯૭૯	૧૦૮. ૭૯
૧૦૯	૧૯૮૦	૧૯૮૦	૧૯૮૦	૧૦૯. ૮૦
૧૧૦	૧૯૮૧	૧૯૮૧	૧૯૮૧	૧૧૦. ૮૧
૧૧૧	૧૯૮૨	૧૯૮૨	૧૯૮૨	૧૧૧. ૮૨
૧૧૨	૧૯૮૩	૧૯૮૩	૧૯૮૩	૧૧૨. ૮૩
૧૧૩	૧૯૮૪	૧૯૮૪	૧૯૮૪	૧૧૩. ૮૪
૧૧૪	૧૯૮૫	૧૯૮૫	૧૯૮૫	૧૧૪. ૮૫
૧૧૫	૧૯૮૬	૧૯૮૬	૧૯૮૬	૧૧૫. ૮૬
૧૧૬	૧૯૮૭	૧૯૮૭	૧૯૮૭	૧૧૬. ૮૭
૧૧૭	૧૯૮૮	૧૯૮૮	૧૯૮૮	૧૧૭. ૮૮
૧૧૮	૧૯૮૯	૧૯૮૯	૧૯૮૯	૧૧૮. ૮૯
૧૧૯	૧૯૯૦	૧૯૯૦	૧૯૯૦	૧૧૯. ૯૦
૧૨૦	૧૯૯૧	૧૯૯૧	૧૯૯૧	૧૨૦. ૯૧
૧૨૧	૧૯૯૨	૧૯૯૨	૧૯૯૨	૧૨૧. ૯૨
૧૨૨	૧૯૯૩	૧૯૯૩	૧૯૯૩	૧૨૨. ૯૩
૧૨૩	૧૯૯૪	૧૯૯૪	૧૯૯૪	૧૨૩. ૯૪
૧૨૪	૧૯૯૫	૧૯૯૫	૧૯૯૫	૧૨૪. ૯૫
૧૨૫	૧૯૯૬	૧૯૯૬	૧૯૯૬	૧૨૫. ૯૬
૧૨૬	૧૯૯૭	૧૯૯૭	૧૯૯૭	૧૨૬. ૯૭
૧૨૭	૧૯૯૮	૧૯૯૮	૧૯૯૮	૧૨૭. ૯૮
૧૨૮	૧૯૯૯	૧૯૯૯	૧૯૯૯	૧૨૮. ૯૯
૧૨૯	૨૦૦૦	૨૦૦૦	૨૦૦૦	૧૨૯. ૦૦
૧૩૦	૨૦૦૧	૨૦૦૧	૨૦૦૧	૧૩૦. ૦૧
૧૩૧	૨૦૦૨	૨૦૦૨	૨૦૦૨	૧૩૧. ૦૨
૧૩૨	૨૦૦૩	૨૦૦૩	૨૦૦૩	૧૩૨. ૦૩
૧૩૩	૨૦૦૪	૨૦૦૪	૨૦૦૪	૧૩૩. ૦૪
૧૩૪	૨૦૦૫	૨૦૦૫	૨૦૦૫	૧૩૪. ૦૫
૧૩૫	૨૦૦૬	૨૦૦૬	૨૦૦૬	૧૩૫. ૦૬
૧૩૬	૨૦૦૭	૨૦૦૭	૨૦૦૭	૧૩૬. ૦૭
૧૩૭	૨૦૦૮	૨૦૦૮	૨૦૦૮	૧૩૭. ૦૮
૧૩૮	૨૦૦૯	૨૦૦૯	૨૦૦૯	૧૩૮. ૦૯
૧૩૯	૨૦૧૦	૨૦૧૦	૨૦૧૦	૧૩૯. ૧૦
૧૪૦	૨૦૧૧	૨૦૧૧	૨૦૧૧	૧૪૦. ૧૧
૧૪૧	૨૦૧૨	૨૦૧૨	૨૦૧૨	૧૪૧. ૧૨
૧૪૨	૨૦૧૩	૨૦૧૩	૨૦૧૩	૧૪૨. ૧૩
૧૪૩	૨૦૧૪	૨૦૧૪	૨૦૧૪	૧૪૩. ૧૪
૧૪૪	૨૦૧૫	૨૦૧૫	૨૦૧૫	૧૪૪. ૧૫
૧૪૫	૨૦૧૬	૨૦૧૬	૨૦૧૬	૧૪૫. ૧૬
૧૪૬	૨૦૧૭	૨૦૧૭	૨૦૧૭	૧૪૬. ૧૭
૧૪૭	૨૦૧૮	૨૦૧૮	૨૦૧૮	૧૪૭. ૧૮
૧૪૮	૨૦૧૯	૨૦૧૯	૨૦૧૯	૧૪૮. ૧૯
૧૪૯	૨૦૨૦	૨૦૨૦	૨૦૨૦	૧૪૯. ૨૦
૧૫૦	૨૦૨૧	૨૦૨૧	૨૦૨૧	૧૫૦. ૨૧
૧૫૧	૨૦૨૨	૨૦૨૨	૨૦૨૨	૧૫૧. ૨૨
૧૫૨	૨૦૨૩	૨૦૨૩	૨૦૨૩	૧૫૨. ૨૩
૧૫૩	૨૦૨૪	૨૦૨૪	૨૦૨૪	૧૫૩. ૨૪
૧૫૪	૨૦૨૫	૨૦૨૫	૨૦૨૫	૧૫૪. ૨૫
૧૫૫	૨૦૨૬	૨૦૨૬	૨૦૨૬	૧૫૫. ૨૬
૧૫૬	૨૦૨૭	૨૦૨૭	૨૦૨૭	૧૫૬. ૨૭
૧૫૭	૨૦૨૮	૨૦૨૮	૨૦૨૮	૧૫૭. ૨૮
૧૫૮	૨૦૨૯	૨૦૨૯	૨૦૨૯	૧૫૮. ૨૯
૧૫૯	૨૦૩૦	૨૦૩૦	૨૦૩૦	૧૫૯. ૩૦
૧૬૦	૨૦૩૧	૨૦૩૧	૨૦૩૧	૧૬૦. ૩૧
૧૬૧	૨૦૩૨	૨૦૩૨	૨૦૩૨	૧૬૧. ૩૨
૧૬૨	૨૦૩૩	૨૦૩૩	૨૦૩૩	૧૬૨. ૩૩
૧૬૩	૨૦૩૪	૨૦૩૪	૨૦૩૪	૧૬૩. ૩૪
૧૬૪	૨૦૩૫	૨૦૩૫	૨૦૩૫	૧૬૪. ૩૫
૧૬૫	૨૦૩૬	૨૦૩૬	૨૦૩૬	૧૬૫. ૩૬
૧૬૬	૨૦૩૭	૨૦૩૭	૨૦૩૭	૧૬૬. ૩૭
૧૬૭	૨૦૩૮	૨૦૩૮	૨૦૩૮	૧૬૭. ૩૮
૧૬૮	૨૦૩૯	૨૦૩૯	૨૦૩૯	૧૬૮. ૩૯
૧૬૯	૨૦૪૦	૨૦૪૦	૨૦૪૦	૧૬૯. ૪૦
૧૭૦	૨૦૪૧	૨૦૪૧	૨૦૪૧	૧૭૦. ૪૧
૧૭૧	૨૦૪૨	૨૦૪૨	૨૦૪૨	૧૭૧. ૪૨
૧૭૨	૨૦૪૩	૨૦૪૩	૨૦૪૩	૧૭૨. ૪૩
૧૭૩	૨૦૪૪	૨૦૪૪	૨૦૪૪	૧૭૩. ૪૪
૧૭૪	૨૦૪૫	૨૦૪૫	૨૦૪૫	૧૭૪. ૪૫
૧૭૫	૨૦૪૬			

Cheer
Up!
There's
"Good
Cheer"

in Every
Bottle of
SUNCRUSH.
(Different & Distinctive)

Dalys Limited

Mineral Water Specialists
Canada Rd., DURBAN Tel. 18

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but
Only one **SUNCRUSH**, and
that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ ઉપયોગી

ત્રીસેના પુસ્તકો બાળકો માટે પણ ઉપયોગી છે. તેના
અક્ષરો મોટા છે. બાળક અને વખાણ અર્થમાં સારા ટોચ
પાળકોને વાંચતો શોખ અને રસ પેદા કરે એવા છે.

નવ યુગના રમકડાં (૧)

બોટી બોલી વાતો	૬
સીપાઈ ઠાઠા	૭
પામલા ઠાઠા	૧૧
મનરસ	૮
કોર્નિસ્ટન	૬
રક્તિ રિક્ત	૬
મારગીવાળો	૧
ખરેખરી વાતો	૮
મે.માળની મોજ	૮
રસીકની પેટી	૬
પરવશબસ	૭

૧૧ પુસ્તકના આખા સેટની કિંમત રી. ૬

નવ યુગનાં રમકડાં (૨)

રામકોટાવની જલુ વાતો	૧૧
મકુબ	૧
નિરવજનો પંજુ	૧
નીલમ	૧
બીજા અને કુધિધર	૬
બાળવિકાર (૧)	૧
બાળવિકાર (૨)	૧

નવ મનરસ	૧
તોફાની તીપુરો	૧
એ. ૬૦૧ કવરો	૬
નવનીલ	૮
મેય મનુષ્ય	૬
બાળ કામરી	૮
મકાનો અરવાનો	૧
બંગાળી નવરત્ન	૧
૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કિંમત	૧૩ ૭

જોડાઓ છે.

ગુજરાતી બાપાનું સાઈ સ્થાન ધરાવનાર, આનંદી,
અલ્પભવી, બાળક પ્રેમી, ચારીત્રવાન, અને ઉત્સાહી
શિક્ષક. પગાર લાયકાત મુજબ.

સખો અથવા મનો:-

દેશાઈ ગુજરાતી પ્રાધિકાર સ્કુલ,
૯૨, પ્રિન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટ, દરબન.

ખનાના

મોટા પાયાવાળા જલદી પાકે એવા મોટા ફલ (બાજરો
૬૦૦), કિંમત રી. ૨૫ રી. બો. ડી. તાજાંદે આઈર શેકલબો.
આપુ જા પેની રતલ.

LARGE SELECTED BANANAS

2½/- Grate U.O.D., F.O.B. Durban.

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist,

64, Prince Edward Street, Durban.

1953

Indian Opinion

No. 48—Vol. XXXI

Friday, December 1st, 1933

Registered at the G.P.O. as a newspaper.
Printed by Messrs. [illegible]

CONTENTS

	Page
NOTES AND NEWS	377
Past And Present (Leader)	378
South Africa And Non-White Races	380
Colonial Born and Settlers' Indian Association	"
Cancellation Of Swami Bhawanit Dayal's Passport	381
Indian Colonial Association	"
Terraviva Notes	382
News In Brief	"
Asiatic Land Tenure Act Commission	"

Notes and News

The Late Rev. A. Lamont

The death of the Rev. Archibald Lamont which took place at the Durban Sanatorium last Monday afternoon at the age of 59 after an illness of two months removes from the life of Durban a very prominent figure. His death is mourned alike by Europeans and Indians. Before entering the political field Mr. Lamont was known and respected by Indians as an educationist. Long before the Natal College came into existence there was the Marlon College which was established by Mr. Lamont for higher education for Indians and many of the qualified Indians in Durban and who are at present studying in England have been matriculated under him. Mr. Lamont was Mayor of Durban from 1929 to 1931 and it could be safely said in so far as the Indian community is concerned, that it has found no mayor more sympathetic than Mr. Lamont. During his office there was not a public function which he did not grace with his presence. All those who have had the pleasure of coming in touch with him have known him both in his private and official capacity to be most sympathetic and obliging. Shortly before his death Mr. Lamont was returned to the Provincial Council as a Home Rule Party candidate for Greyville and the Indians anticipated a good friend in him. The late Mr. Lamont leaves a widow and three sons, one of whom recently entered Glasgow University to study medicine. Our profound sympathy goes out to them in their great loss.

Some Telling Figures

"The Agent of the Government of India headed a body of 16 members of the South African Indian Congress who gave evidence before the Provincial Commission in Pretoria on Friday, Nov. 17. The Agent quoted fairly extensively from the South African Year Book for 1931-32 in regard to statistics of licoences, serious crime, etc., which showed that for 1932, European involvements totalled 2,300 and Asiatic 229. In 1931 the figures were respectively 2,309 and 247. With an Asiatic population of between 10 and 11 per cent. of the European population these figures the Agent said were if anything slightly in favour of the Asiatic. The figures for serious crime in 1931 were 2,303 Europeans and 223 Asiatic. "Our figures are smaller than our popu-

lution would warrant," said the Agent, "for proportionately more Indians are illiterate than Europeans, and it is well-known that there is more crime among the illiterate than among the literate. There again the balance is on our side."

S.A.P. Advocates Removal Of Provincial Barriers

A resolution urging the Government to introduce legislation to remove provincial restraint on the movement of Indians within the Union, sponsored by the United British, was passed at the South African Party Congress held recently at Maritzburg. Mr. J. T. Jackson, urging that Provincial barriers to Indians be removed, maintained that at the time of Union all the Provinces pooled their resources and agreed to share alike. It was no part of the contract that any one Province should continue to bear an excessive burden. According to the 1921 census, nine of the principal towns of the Union had a total of some 72,000 Asiatics among them. Of this number no fewer than 72,000 were in Durban, while Maritzburg's share was 7,600; Durban and Maritzburg between them had some 82 per cent. of the Asiatics in the nine towns. The people of Natal felt that they did not had a square deal.

Remove Illegal Entrants

The Joint Branch of the S.A.P. demanded that the Government take steps to remove from the Union any persons who might have entered illegally and whose presence had not been legally condoned.

A Vernacular School In Springs

A meeting of Indians in Springs (Transvaal) was held recently in the local Hindu Temple Hall under the chairmanship of Mr. R. Gangadhar. The necessity of opening a vernacular school for Indian children was stressed by the various speakers and a collection was made forthwith for the purpose, as a result of which about £120 were promised on spot. A committee was formed which we understand is to go out to collect more funds for the establishment of a school in the district.

We congratulate our brethren in Springs for their gesture of self-help and we have no doubt every parent with any sense of responsibility for his children will not hesitate to help generously the cause of education. A similar move was recently made by Indians in Nigel (Heidelberg) recently but we are surprised that nothing further has been heard about it.

'White South Africa—Meaningless Phrase'

Mr. E. L. Patel, a leading Indian merchant of Johannesburg, gave a banquet in honour of the Agent and the Kunwarani at the Langham Hotel on Tuesday night Nov. 21. Mr. C. D. Don, editor of *The Star* in proposing the toast of "The Union of South Africa" at the above function made a noteworthy speech. Speaking of the present and the immediate future, Mr. Don pointed out that in a time of world economic stress South Africa could consider itself one of the luckiest countries on earth. "On the other hand," he said, "we have problems before us more intricate, more formidable, and of more far-reaching significance than those of any other Dominion. They will test to the full our courage, the

quality of our statesmanship, our capacity for sacrifice, and the sincerity of the principles we profess. We talk of a white South Africa—surely a meaningless phrase unless we mean by it that the highest ideals of European civilisation are what we, the dominant minority, should keep steadily before us. We have the power, and that power carries with it very great responsibilities and obligations, if we discharge them in a liberal spirit of justice and fair play to all, as well as of firmness and consistency, we need not fear the result."

PAST AND PRESENT

(II)

"What doth it profit a man who gains the whole world but loseth his own soul."—The Bible.

IN our previous article we forgot to mention yet another Act that was passed in the presence of Mr. Sastri in this country as the first Agent. That was the Transvaal Liquor Act. It has nothing to do with drinking liquor but it prevents Indians being employed on licensed premises. It was designed indirectly to throw out of employment some hundreds of Indians working in hotels as waiters. Mr. Sastri had to leave the country before he could bring any relief but during Sir Kurma Reddi's office as Mr. Sastri's successor he was able to get an exemption clause introduced and Indian hotel employees in the Transvaal are at the mercy of the Minister in whose power it lies to grant them exemptions.

Together with it has been introduced the Government's White labour policy whereby hundreds of Indians in Municipalities, Railways, Mines and Sugar Estates are constantly being replaced by white labour.

All this happened during the time of Sir Kurma Reddi as the second Agent of the Government of India in this country.

Sir Kurma Reddi was however very fortunate to leave these shores without having had to actually blacken his hands. For he was able to get the Governor-General-in-Council's assent to the Transvaal Licences (Control) Ordinance withheld and to postpone the passing of the Transvaal Asiatic Land Tenure Bill pending the revision of the Capetown Agreement.

His greatest achievement was the exemption clause in the Transvaal Liquor Act which saved hundreds of Indians from being immediately thrown out of employment and the creation of the Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee which he initiated with a donation of £25 from himself and which has brought relief to hundreds of suffering souls.

Be it said to the credit of Mr. Sastri whom we look upon with great reverence and do not wish in any way to belittle the work he has done at very great sacrifice, that he has been responsible for many acts of self-help on the part of the Indian community which alone will enable them to live in this country as a self-respecting community. They are the Sastri College, the Social Service Committee and the Child Welfare Committee. He can well be proud of these institutions which are rendering useful service to the community.

So far there was little surrendering of principles excepting in the acceptance of the assisted emigration scheme and much work was done

through self-help for the uplift of the community which was in keeping with its sense of honour and self-respect.

Since the last Round Table Conference, however, and with the advent of Kunwar Sir Mahuraj Singh as the third Agent, some evil spirit seems to have entered into us which is constantly dragging us downwards.

No sooner did the Round Table Conference end than the Transvaal Asiatic Land Tenure Bill was passed and the Transvaal Licences (Control) Ordinance received the assent of the Governor-General-in-Council.

The Congress met in Conference in Johannesburg in August 1932 and condemned the action of the Government in passing the two obnoxious laws and heartily supported the resolution of the Transvaal Indian Congress to resist them. Now if the Congress claimed the right to speak in the name of the South African Indians it spoke in no uncertain terms on the Transvaal laws. The Agent who recognised the South African Indian Congress as the representative body of Indians should have taken note of its voice. But he did not. The Congress has hoodwinked the action of the Agent and has ignored its own resolution. Then came the colonisation scheme.

The Congress, as we have already stated, agreed (and be it remembered that this agreement was not with the Union Government but with the Government of India Delegation) to co-operate with the Governments of India and of South Africa in the former's mission to explore outlets for colonisation in regard to her increasing population.....and to ascertain whether there existed any good opportunities for South African Indians in the countries explored. (Italics are ours).

The Congress was totally against sending South African Indians out of this country. It confessed its blunder in having been a party to the assisted emigration scheme after having viewed the working of it for five years and solemnly declared that it would not countenance the scheme any longer nor accept any substitute thereof.

The above agreement which was reluctantly entered into did not mean in any way that the principle of reducing the Indian population in the Union was agreed to. It only meant that India was going out on a mission to look for outlets for her own increasing population assisted by the Government of South Africa and the Congress would co-operate with her in her mission and indirectly ascertain if there existed any good opportunities for South African Indians in such countries explored by India.

To agree to an assisted emigration or assisted colonisation or a repatriation scheme and to migrate independently to a country which India has found for the settlement of her own increasing population are quite different things.

Now the present Inquiry Committee, not withstanding the fact that it is a preliminary inquiry, has changed the position entirely. The work set out for it is, to explore the possibilities of a colonisation scheme for settling South African Indians in other countries and to find out the extent to which Indians in the Union would participate therein.

The Congress leaders who speak irresponsibly of there being no room for men of conscience and self-respect in this country and that their place was either in India or in jail, the inference being that those that they claim to represent are men of no conscience or self-respect, are yet evidently possessed with a super-consciousness of their "word of honour," their "solemn promise." We must confess that our small minds are too small to understand that philosophy. Our sense of honour tells us that "that is not what you agreed to, you conscientiously believe that that is not what you desire, therefore in co-operating in such a thing you will be deceiving yourselves and those whom you offer your co-operation."

The Congress has, however, thought fit to court public opinion and is going the wrong way, and thus in the vain hope of material gains is out to sell its own soul. The Congress has fallen to such depths that even now, when the present Colonization Committee has actually gone far beyond its scope of inquiry bound by its terms of reference, and is inquiring into the economic position of Indians, it is still clambering.

It has fallen in with the view of the Agent as often given expression to that we have neither "principles" nor "birthright" in this country and therefore it is no use talking about them. That the same thing applies to India and that the Indian had not consistently fought for her birthright as she has done for nearly fifty years she would never have reached the present stage, is completely forgotten. The Congress has become so weak and helpless that whereas in the past, it could face the Government independently and make its own representations, every depolation from the Congress now must be led by the Agent, a thing which did not happen even in the time of Mr. Sastri or Sir Kanna Reddi. They introduced Congress deputations but did not lead them. In its superconsciousness it is perhaps not able to see any loss of prestige or self-respect in it. While our brothers and sisters in the Motherland are growing out of servitude the Congress is apparently growing into it. There are some of the excesses which have led to the present unfortunate cleavage in the community.

The leaders in the past, although they have not been able to actively offer resistance, have never been a party to any surrendering of principles. Now they are heartily co-operating in surrendering them for any crumbs that may be offered them. If the leaders have fallen there is surely no hope for the community to rise.

We have personally nothing against the Agent. We admit that the position of the Agent is a very difficult one especially when he is an official. The past two Agents were non-officials. They were better able to understand the mind of the people, we felt some personal touch about them and even in their official capacity they would instinctively hesitate to do certain things which an official would instinctively not hesitate to do. The characteristic of an Indian official, be he an Indian or a European, is to play upon the weaknesses of the people and this is what happens to be the case at present. It pains us to offer these remarks and we would un-

reservedly withdraw them if we were convinced that they were groundless.

A self-respecting community will not play into the hands of the Agent, or, for that matter, any official. It will have its own spirit and will fearlessly express it. That is no longer the case with the Congress.

We are passing through difficult times. With the Government's segregation policy in the Transvaal, which exists to a certain extent, if not in law in practice, also in Natal, with the persistence of its white labour policy aggravated by the general depression makes the position of Indians in this country almost unbearable. But what is the remedy? Indeed not to sell one's soul. Mahatma Gandhi has said in one of his messages to South African Indians through *Young India* that "we are ultimately to win by our own endeavour which does not mean sharp practices, but self-purification, which again means reforms from within and purging ourselves of all customs and superstitions, educating our children, and contributing money for education as well as other measures of social reform." In other words it means that what we cannot get from the Government without loss of self-respect we must try to achieve through self-help. If our poorer South African brethren are suffering the remedy does not lie in finding them another place to go to. Rather should the wall-to-do go out and make room for them or open up their purse strings and give them education which is denied them by the Government and explore the possibilities of a scheme whereby avenues could be opened up to give them work to earn their daily bread and live in peace and happiness in the land of their birth. Our salvation in this country lies entirely in self-help. Our co-operation in a policy of reducing our population will ultimately result in bringing about our total extinction.

Fountain Of Wisdom

*Ye sons of luxury be wise;
Know happiness for ever lies
Thro' cold and solitary breast;
Then let the social instinct cease;
And to feel another's woe,
And in her joy be glad,*

—BRATIN.

NOTICE

Transvaal Indian Congress

A mass meeting of the Congress will take place on Sunday the 10th of December 1933, at the Patidar Hall, Terrace Road, Fortsburg, Johannesburg at 2-30 p.m. sharp.

Agenda: (1) Joint Secretaries' Report.
(2) Election of officials of the Congress.

Every Indian is cordially invited to be present at this election meeting.

D. M. NURMAH } Joint Secs.
K. M. MALL } Secretaries.

South Africa And Non-White Races

The following letter appearing in the *Rand Daily Mail* above the *non de plume* "Bless" is reproduced here because it requires to be while digested by all those who are suffering from the superiority complex.

Sir,—I am sure that the object of Mr. Rudley A. Chilvers's warning in his book, "The Yellow Man Looks On," is not entirely that of soulless and selfish protection of the white races of South Africa.

I cannot for a moment imagine that Mr. Chilvers ever intended, in his book, to rouse petty national feelings of a very parochial character, which would inevitably result in race-hatred or war.

South Africa must rise to the heights of doing what is right and just by her non-white people in order to ward off the great clash between the East and West. In the crucible of the world—whether rightly or not, and whether South Africa merits it or not—there is a strong feeling in all walks of life that South Africa does not play the game by her non-white subjects. That being so, the feelings of prejudice in the minds of the yellow man, the brown man and the black are so strong that one day South Africa will clash with the East.

The yellow man is not the only one who is looking on. There is the brown man (the Indian), being close to the yellow man who, with eager eyes, is watching the trend of events in this land. How can he avoid it—for his kith and kin are here and he sees their sufferings?

Far back comes the black man, emerging from a state of barbarism into a state of civilisation. The black man, with eyes and ear upon, is taking everything in; and he is thirsting for education, for he realises how essential it is for him to have knowledge, which means power. It is a weapon that he will be able to use one day to emancipate himself from servitude.

In South Africa the white man only grudgingly allows the Bantu to progress, but in spite of this the Bantu is making rapid strides, and he will catch up to the white man. The Bantu in the territories north of South Africa is being given every opportunity, by a benevolent white people, to develop his faculties, and the Bantu in the south knows it. So the position in Africa will be that the black man will not only look on, but he will be fully conscious of growth into real manhood, and will want to assert it one day by taking the stretched out hand of the East across the waters.

The Indian having wrested freedom from his rulers, Japan free already, China, stung by the treatment meted out to her by Japan and unable to prevent it because of having no discipline and no national unity—these three nations will ultimately be driven to the point at which, in order to maintain their position, they will unite and make common cause against Communism on the one hand, and on the other hand, against the limited boast of white superiority.

South Africa will be a strategic point for the brown and yellow man to secure for the realising of their ambitions.

This picture may be only a dream, but it may become real.

If we were to follow the suggestions of Mr. Pellet and organise against the yellow man, then we should invite real trouble. No one can prevent any nation from selling its goods so long as there are plenty of buyers. South Africa may not see her folly now in her treatment of non-white people, but she is sowing seeds which her children will reap with bitter tears.

I think our attitude should be to take to heart the words of that great Indian poet, Rabindranath

Tagore: "The East and West are alternate beats of the heart, and we need the help of the West as the West needs the help of the East."

R. S. S.

Colonial-Born And Settlers Indian Association Clairwood Branch Report Of Work Done Election Of Officials

A general meeting of the above Branch was held on the Clairwood Boy's School grounds on Sunday, Nov. 27, at 3-30 p.m. Over 200 people attended. Officials of the parent body were also present.

The Joint Hon. Secretaries on behalf of the provisional committee submitted their report which stated that during the month of August 1932, a public meeting was convened when the officials of the parent body addressed the meeting on the advisability of forming a Branch. Unanimous resolutions were also passed at this meeting condemning the action of the Natal Indian Congress in connection with the Colonization Enquiry. It was then agreed that subsequent meeting be convened for the formation of branch and election of provisional officials.

During the month of September 1933 a general meeting was convened, when the branch was formed and Officers provisionally elected. Over 2,000 Indians were present at this meeting and a unanimous vote of no confidence in the Congress was passed.

The Committee got busy in enrolling members and giving wide publicity to the establishment of the Branch and its aims and objects, and over 200 members have been enrolled. Several Committee meetings were held and important matters were discussed.

On October 3, a public meeting was convened by the Branch for the purpose of discussing the increased valuation by the Durban Corporation in the added areas. Over 300 Indians attended this meeting when various matters in connection with the increased valuations were discussed and the Association undertook to help all those who intended to object and to appeal.

The Committee's thanks were expressed to Mr. B. Ramobander for kindly allowing the use of a portion of his premises and to Messrs. R. P. Das, G. M. Pillay and N. P. Naidoo for their kind assistance. Over 150 Indians have been attended to and their objections lodged.

Organising meetings were held in surrounding district and were addressed by Messrs. P. M. Pillay, L. Ganesh, L. Nanoo, A. Singh, N. M. Pillay, P. R. Pather and J. M. Perumal, and Mr. L. S. Dore was thanked for allowing the use of his School room.

After the adoption of the above report Mr. N. P. Naidoo explained the meeting about the objections lodged with the Durban Corporation regarding valuation with the able assistance of Messrs. A. Christopher and P. R. Pather and the success they had achieved.

Mr. R. P. Das moved a resolution highly appreciating the services rendered by the Provisional Committee which was unanimously carried.

The following office bearers were then elected:—
Chairman: Mr. P. M. Pillay, Vice Chairman: Mr. L. Nanoo, Joint Hon. Secretaries: Messrs. N. M. Pillay and P. R. Pather, Hon. Treasurer: Mr. L. Ganesh, and other Committee members were also elected.

Mr. A. Christopher spoke at length on the subject of worker's continuation classes which he hoped

would commence in the District in the very near future. He asked those present to take full advantage of those classes.

Among the other speakers were Messrs. M. M. Gandhi, S. P. Mahabax, A. Singh, and O. N. M. Khan.

Cancellation Of Swami Bhawani Dayal's Passport

Questions And Answers In Indian Assembly

Mr. Gaya Prasad Singh, M.L.A., asked the following questions in the Indian Legislative Assembly at Simla :—

(a) With reference to the reply of Government to my question regarding the cancellation of passport of Swami Bhawani Dayal Sannyasi to visit Fiji, that Swami Bhawani Dayal is a South African national and, therefore, the Government does not propose to make any enquiries: are Government aware that this gentleman possessed landed property in India and is a registered voter in the province of Bihar and Orissa? When and how has he lost his nationality or domicile in India, and what is the evidence in possession of the Government to show that he is a South African National?

(b) Have not the Government of India from time to time made representations on matters concerning South African Indians, who may be nationals in that country, and if so why have they refused to take action in the case of the cancellation of the passport of Swami Bhawani Dayal?

(c) Is it not one of the primary duties of the Indian Agent in South Africa to protect the rights of the South African Indians, whether they may be permanent residents in the colony or otherwise?

(d) Are Government aware that some time back Dr. Mahan, the Minister of the Interior, described the Indians in South Africa as 'aliens' in the Union Parliament? If so, will the Government kindly define their attitude with regard to the Indians who may be in South Africa as nationals or as temporary residents?

Mr. Bajpai replied on behalf of the Government :—
(a) Swami Bhawani Dayal Sannyasi is recorded as proprietor of certain villages in Bihar and Orissa, jointly with his brother, but is not a registered voter in that Province.

(b) Swami Bhawani Dayal was born in South Africa, retains his domicile there and travels to India on a South African passport. Government are, therefore, justified in treating him as a South African national which appears to be supported by the definition of Nationals given in sub-section (a) of Section 1 of the Union Nationality Act No. 10 of 1927. According to the information given by the hon. member in his previous question the communication from the Fiji Government was addressed to the Union Government. It also relates to a passport granted by the Government of South Africa. The matter was, therefore, primarily one for the Governments of Fiji and South Africa.

(c) Yes. So far as the Government are aware, the Agent was never approached by the Swami.

(d) The answer to the first part of the question is in the affirmative. As regards the second part, the position of the Government of India in regard to the rights and privileges of the Indian community in South Africa has been repeatedly explained. They wish to see a progressive improvement of the status of the community and will always continue to work for this.

[NOTE.—Swami Bhawani Dayal, we learn, was a registered voter in the Province of Bihar and Orissa under the name of Bhawani Dayal Singh. Of course Mr. Bajpai could not be expected to know that that name has undergone several changes since but representing the same person. From Mr. Bhawani Dayal Singh it was changed to Pandit Bhawani Dayal, at one time *Sharma* too, we understand, was added and then it was changed to Pandit Bhawani Dayal Sannyasi and at the present time it is Swami Bhawani Dayal Sannyasi. Like the Heavenly Father the name may change but He is The One.]

Indian Colonial Association

Resolutions Affecting Indians Outside India

The second session of the Indian Overseas Conference of Ajitmal (Bhawani) was held in the Hindu Maha Sabha Pandit at Ajmer, under the presidency of Mr. Chaudhri Karim Sharda, B.A., LL.B., Advocate, on October 18. Among the prominent personages present were Bhai Parmanand, M.A., M.L.A., Mr. Jagat Narayan Lal, M.A., LL.B., Pandit Jyoti Shanker Dikshit, Mr. Shriish Chatterjee, Mr. Govil of America, Mohin Jainini, B.A., LL.B., who is expected here shortly, Dr. Bhagratram from London, Mr. D. N. Sharma from Assam, Pandit Shrikrishna Sharma of Fiji and many delegates from Africa, Fiji, Mauritius, Trinidad and other Colonies. The following resolutions were passed :—

- (1) This Conference appreciates and admires the bold stand taken by the Colonial Indians in facing the oppressive and prejudicial policy pursued by the various Colonial Governments and declares that Indians will always stand by them in their political, religious and other struggles.
- (2) This Conference draws the attention of the Government towards the present situation of the Indians in Kenya and South Africa and urges upon it to safeguard their interests and privileges against the unjust demands of the white settlers.
- (3) This Conference fully agrees with and appreciates the just demand for common electoral roll of the Indians of Fiji, the principle of which was enunciated by White Paper No. 3574 presented by the Secretary of State for Colonies and requests the Fiji Government to fulfil their demand and further adds that the Indian and British Governments will be pleased enough to look into the matter so that the principle of common franchise is granted to them.
- (4) That this Conference condemns the action of the Government regarding the refusal to grant permission and passports to Swami Bhawani Dayal Sannyasi and Pandit Shrikrishna Sharma to go to the Fiji Islands and demands the Government's reconsideration over the matter.
- (5) This Conference proposes to call the third conference at a suitable time and place in India in order to find out ways and means to assist in removing the grievances of Indians abroad.

Transvaal Notes

(From A Correspondent)

Orion Nursing Home

Sister Frances, assisted by her husband Mr. Hal-lard, has started a Maternity and Nursing Home at 98 Bree Street, Johannesburg. A cottage has been converted into well equipped wards and the place is well furnished and made attractive. The Home is for Indians and Coloured persons.

Sister Frances is to be congratulated on her noble enterprise and she deserves all the support she deserves.

Late Mr. Samson Paul

The untimely death of Mr. Samson Paul at the age of 39 years came as a great shock to his many friends and admirers. The deceased was chief steward at the Country Club for the past 20 years and he enjoyed the absolute confidence of Col. Dawson Squibb and the members of the Committee. He was only ill for a short time. Mr. Samson Paul was a vice-president of the Colonial Horn Association, treasurer of the Transvaal Hotel Employees' Union, one time vice-president of the Transvaal Indian Football Association, president of the Outspan League F.C. He was of a very generous nature and no visitor who paid a visit to the Country Club left it without feeling his hospitality. He identified himself with all charitable causes and quite recently assisted the Hospital Drive.

He was buried on Thursday 23rd Nov. at Brixton where there was a large attendance at the graveside. Col. Dawson Squibb, Messrs. D. M. Norton and W. Kraepel spoke in eulogistic terms.

Transvaal Hindu Samaj

A farewell reception was held on Sunday, Nov. 26 at the Pathlar Hall, Newtown, by the Transvaal Hindu Sava Samaj in honour of Messrs. Hopikdas of Messrs. Tolkenkdas and Mr. C. G. Patel (Mr. Tribhovan) of Messrs. I. C. Ashabhai & Co. Both these gentlemen have been members of the Congress at one time the former as vice-president, the latter as treasurer. They each contributed £500 towards the building of the Hindu Temple, Gandhi Hall etc.

A great crowd was present at the Station on Monday evening to see them off for India by the Lourenco Marques train.

Sympathy

Mr. E. Mall (one of the joint secretaries of the Transvaal Indian Congress) and Mrs. Mall lost their daughter six months ago. She was buried at the Moslem cemetery. We express our sympathy in their sad bereavement.

News In Brief

Mr. Jawarbhul Patel the partner in the firm of Messrs. I. C. Ashabhai & Co., of Johannesburg, who was once hon. treasurer of the Transvaal and the South African Indian Congress has returned by the boat from India.

Mr. K. P. Doss (of Messrs. Gandhi and Co.), captain of the Youngest Indian Tennis Club who sailed for India last Monday was given a farewell reception by the officials and members of the club on Saturday November 25 at the Gokhale Memorial Hall.

The total Union imports during the ten months ended October 31, amounted to £239,507,196. Exports during the period were valued £59,966,162.

The main items of exports for the ten months were: Bullion, excluding the premium, £39,571,070; specie, excluding the premium, £1,351,155; diamonds, £1,787,654; wool, £5,355,259; maize, £232,972; hide and skins, £1,317,814; other merchandise, £7,411,371, and bunker coal and ships' supplies, £761,438.

Asiatic Land Tenure Act Commission

Evidence of Mr. Mahomed Essop Cathoo

(Continued from last week)

MR. MACWILLIAM: When was your Victoria Land Company registered?—In 1914, as far as I remember.

When you say, as far as you remember, you know that 1919 becomes an important date?—It was 1914 as far as I remember.

Have you your Title deeds that you can bring?—I have Title deeds.

Can you bring us that information?—Yes.

Did you get transfer of all those six stands at the same time, or did you get them at different times?—As far as I remember, I think the same time.

Can you also get us that information and bring it to us?—Yes.

Say, for the sake of argument, that it was 1914. Since 1914 who has been in occupation of those properties?—All Indians.

I am now talking about your properties?—Yes.

CHAIRMAN: What are you referring to?

MR. MACWILLIAM: I am referring to his portion of the block.

CHAIRMAN: Still on Malherbe Street?

MR. MACWILLIAM: The property facing Malherbe Street. The western half of the block, (Witness) There are cottages and one shop.

MR. MACWILLIAM: Is there a shop on one of the corners?—Yes, on one of the corners. On Malherbe Street we have shops. The others are all cottages.

You say that so far as the cottages are concerned they have always been let to Coloured people.

Coloured or Indian?—As far as I remember, yes.

As far as the other portion of the block, that is, belonging to the Sullivan Min Company, how long have you known that portion?—Since some time about 1905.

Can you tell us how long the Sullivan Min has been there?—I cannot tell you exactly, but I think roughly about 20 years.

I understand that nobody will be called from Sullivan Min. You do not know of any witness coming from Sullivan Min?—No.

CHAIRMAN: I see there is a claim in respect of some of these properties. There is a general dealer on stand 239 Minnasie St.

MR. MACWILLIAM: Yes. That was the point at which we are dealing.

CHAIRMAN: That is the eastern end. That shop is said to have existed there since 1913.

MR. MACWILLIAM: Is there any claim for exemption as regards the balance?

CHAIRMAN: The balance of the properties appear to be residential. There is no vested right, owing to the 1919 Act, as regards residential properties.

MR. MACWILLIAM: My trouble at the moment is that we have not been furnished with a list of the exemptions.

CHAIRMAN: Who is going to furnish you with that list?

Mr. MACWILLIAM: I understood it was in such a form that we could get the list from the Secretary to the Commission.

CHAIRMAN: You recollect the remarks I made early this morning. It is most difficult to see from the forms whether or not there is a serious claim for vested rights—I had better use that expression—supposition it is clear enough and in other cases it is obscure. In this case I find the only claim for a vested trading right in this block north of Minnaar Street is apparently relating to Stand No. 230 where the present occupant says he has been in occupation since 1912.

Mr. MACWILLIAM: Do I understand your lordship correctly; when your lordship says there is one claim for exemption, does it include the whole 12 stands?

CHAIRMAN: The claim for exemption must include the whole block. The only for a vested right so far as it appears on these forms appears in connection with Stand 230, which is the only trading stand occupied by Indians in this block. In other cases, residential claims are put in dating from a comparatively early period—some from 1912; a good many of these from 1912.

Mr. MACWILLIAM: Did I understand your lordship correctly that there is no claim for exemption?

CHAIRMAN: Please do not say "exemption," Mr. MacWilliam.

Mr. MACWILLIAM: I beg your lordship's pardon. I should say "vested rights." Does your lordship refer to the whole of the block?

CHAIRMAN: I am referring to the whole block in Minnaar Street. It is mainly a residential block, but there is one general dealer's store at the eastern end which is said to have been in Indian hands since 1912. What are the numbers of stands?

Mr. MACWILLIAM: It is very difficult to see here. I am afraid that without a magnifying glass I cannot make the number out.

Mr. HIRSH: 234 and 222. There is a European furniture factory.

CHAIRMAN: 222. There are Indians resident on it. No. 234 I have no particulars of as to occupation. But that is the position, there is one Indian business claim, and there are a number of residential claims, as you may call them, but they have no title to vested rights under the 1913 Act. With regard to these two other areas, the small areas in this portion of Burgersdorp, Mr. MacWilliam, there is the Indian Government school for one, and an area, so far as I recollect, of wharves adjoining it, in that triangular block.

Mr. MACWILLIAM: Facing the Rand Aid?

CHAIRMAN: You can call it facing the Rand Aid. between Broer Street and that next street near it.

Mr. MACWILLIAM: Broer Street and Care Street.

CHAIRMAN: I should be glad to know at a later date what objection there is as far as the Council is concerned in regard to that point?

Mr. MACWILLIAM: Your lordship is referring to the triangular block?

CHAIRMAN: There is one triangular block; there is an Indian Government school provided by the Indians and occupied for school purposes, and they require additional ground. They cannot acquire it unless not only their present site but the adjoining area is exempted.

Mr. MACWILLIAM: I appreciate that.

CHAIRMAN: They cannot occupy it for this purpose unless the ground is exempted. Then there is this residential block where the witness says he has houses. I just call your attention to these small areas.

Mr. MACWILLIAM: I may say I have asked for some information, but I am not yet certain of it and I may be able to make statement later. I may say, my lord, the same remark applies to that area in Market Street down towards the Town Office. I am having certain enquiries made in regard to that, but at the moment I am not in a position to make a statement. I do not propose to ask any question about it, but I am not in a position to make any statement.

(To Be Continued)

Colonial Born And Settlers Indian Association

A Mass Meeting of protest will be held in the Victoria Picture Palace, Victoria Street, Durban, on Sunday, 3rd December 1933, at 2 p.m., against:

- (1) White Labour Policy which is throwing Indians out of employment.
- (2) Colonization Enquiry which is looking for a new country for South African Indians.
- (3) Repatriation which is the temptation for workless Indians to leave South Africa.

Colonial Born Indians and Settlers come in your Thousands.

A. CHRISTOPHER,
President.

S. L. SINGH, } Jt. Hon.
A. HAPPIER, } Secretaries.
D. S. CHERRY, }

P. G. NARAYAN, } Hon.
M. JOHN, } Treasurer.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE: Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, Indian Sports Ground.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પરનાકે ૩૧ મુ.

શીનીકા, શુક્રવાર, તારીખ ૧ ડીસેમ્બર ૧૯૩૩

અંક ૪૮

નોંધ અને સમાચાર

વિવિધ મુખી

નોંધ અને સમાચાર	૪૦૦
નવ અને વર્તમાન (અંગ્રેજી)	૪૦૧
ઇન્ડિઅન કોસ્ટોનિયલ એસોસિએશન	૪૦૩
સ્વામી બનાવી કપાળનો પાસપોર્ટ	૪૦૪
કોસ્ટોનિયલ ઓફિસ	"
દાં હાઈ સેવા સમાચ	૪૦૫
હાઈના હુમલ કોલોનના પિતા	૪૦૬
અંકગાર તેલ (પાલી)	૪૦૭
વિવિધ સમાચાર	૪૦૮
મીત મનન	"
રબર	૪૦૯
હિંદુસ્તાનના સમાચાર	"

મરહુમ રેવરન્ડ લેમોન્ટ

ડરબનના મરાઈ મેગર રેવરન્ડ એ. લેમોન્ટ જેઓ જે માસ થઈ ગઈને બીમારી ભોગવી રહ્યા હતા તેઓ ગયા સોમવારના રોજ અષ્ટાદશ વર્ષના સેનેટરીયમમાં ૬૬ વર્ષની વયે મરણ પામ્યા હતા. તેમના મરણથી ડરબનના જીવનમાંથી એક પ્રતિષ્ઠિત વ્યક્તિની ખોટ થઈ છે. રાજકારી ક્ષેત્રમાં ફાળવેલ થયા આગળ રેવરન્ડ લેમોન્ટ તોફાની કામમાં એક કળવણીકાર તરીકે ખ્યાલ પામેલા હતા. રાષ્ટ્રીય કોલેજ ખુલવાની સમીપ શુદ્ધ વ્યવસ્થા તેમના નેતૃત્વે મરીન કોલેજ પોસ્ટમાં આવી હતી જેમાંથી વધુ તોફાની શુદ્ધતા તેમના નામ નીચે મેટ્રીક થયા હતા. આજે હિંદીઓમાં ફાકતરી અભ્યાસ કરી આવેલા વધુ બરા અને જેઓ હજુ સુધી અભ્યાસ કરી રહ્યા છે તેઓ તેમના નામ નીચેના શિક્ષણ પામેલા છે. રેવરન્ડ લેમોન્ટ ૧૮૨૬ ની સાલથી ૧૮૩૧ સુધી ડરબનના મેયર હતા અને સર્વિસલાયત રીતે સ્કો શકાય છે કે તોફાની નરહની દિલસોટામાં મેયર તરીકે રેવરન્ડ લેમોન્ટને આંટી શકે તથા ખાન્ય એક વધુ મેયર થયા નથી. તોફાનીઓ આખેજ એક વધુ બંદર મેળાપકે થયો તો કે જે તેમણે પોતાની નાજરીથી શોધાવેલો નહિ હોય. જેઓને રેવરન્ડ લેમોન્ટના સહવાસમાં આવવાનો ઘણ મળેલો છે તેઓને તેઓ અત્યંત માયાળુ અને સાગ્રહીયતા હોવાનો અનુભવ થયેલો છે. તેમના મરણની મોટીજ શુદ્ધ પહેલાં રેવરન્ડ લેમોન્ટ નાદાર પ્રાંતિક કાઉન્સિલના સીવાલના મેમ્બર તરીકે મુકાબા હતા અને હોદ્દાઓ કાઉન્સિલમાં તેમને પોતાના એક મીત તરીકે ભેળતા ના મરેફતે પોતાની પાસળ એક વિધવાને આંતરકાલે સુખે તેના રોગ થતા સુખી થયા છે જેમાંના એક પુત્ર

ફેર મુદતપરજ સાજાઓ પુનીવર્સીટીમાં ફાકતરીના અભ્યાસ માટે ફાળવેલ થયા છે. તેઓને ભગેલી મદાન ખોટમાં અમે અનુદરભથી દિલસોટા થરાવીએ છીએ અને મરહુમના રહેને શાંતિ મળે એવી હમર પ્રત્યે પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

જન્મ સુબારક

નાટાલ અને કોસ્ટાલથી રજા પડવા રટીમર મીયાથેનાં ગયા સોમવારે ડરબનથી વધુ હાઈમેર વિદાય થયા હતા. ડરબનમાં તેઓના માનમાં અનેક વજલસાઓ થયા હતા જેમાં સૌથી મહત્ત્વ મી. સોરાબજી રૂનમજી તરફથી થયો હતો. ઉપડનારા બધીનાઓમાં નીચેના હતા :—

મી. અને મીસીસ એ. એચ. મુસા, મી. અને મીસીસ પ્રિમાઈલ એ. એચ. મુસા, મી. અને મીસીસ એસ. એચ. રાઈડી, મી. અને મીસીસ એ. એચ. રેસાઈ, મી. અને મીસીસ એસ. એચ. લાખી, મી. અને મીસીસ આઈ. એસ. દાદીયા, મી. અને મીસીસ એસ. ઈ. સોટાલા, મી. અને મીસીસ એમ. એસ. નરેરી, મી. અને મીસીસ એસ. મ. મુલાં, મી. અદમક કાસમ મુસા, મીસીસ અબ્દુલ સાદગાઈ, મેસર ડી. સી. હાદગાઈ, સૈયદ ફકરુદ્દીન સૈયદ દસન, એસ. મ. રાઈડી, મદમક કોલા, પ્રિમ આમદજી, એમ હામીલીમ, મદમક દાસમ, મીસીસ એ. એચ. રેકરન, મી. એમ. એ. રેકરન, મીસીસ હુસેન મદમક બહાલ અને મી. અદમક મુલામ મેરા દીમીસ.

ઉપરા તેમજ તેઓના સાથે ગરેલા બીજા સારિઓ અને સાંદેશાઓને અમે દરમુખારકે મરહુમને છીએ. ખુદા તેઓને સર્વિસલાયત સમ જાગ અને તેઓની સાગી ભલી પ્રવિજાઓ પાટ પાટી સર્વિસલાયત થાજા લાવે. આમીન.

સા. આ. પાર્શીની પ્રાંતિક બંધનેર દુર કરવાની હિમ્મત

મેરીટબળમાં મળેલી સાહિબ આફિકન પાર્શીની કોમિસમાં બંધોલોના સાખા તરફથી લોહીયાની અંતર પ્રાંતિક લોહયાલ પર રાખવામાં આવેલું બંધન દુર કરવાને સરકારને કાનદો માવવા વિનંતિ કરનારો મુકાબામાં આવેલો રૂબ પસાર થયો હતો. મી. જી. ટી. બેક્સનેટકે આપેલાં જણાવ્યું કે મુનીયન સ્થપાયું તે વખત સધવા પ્રાંતોએ એક બીજાની અવાજદારીએ અરસપરસ કોલાવાનું ગજુનું સ્વ. અસુક એકજ માં પોતાનો વધારે પડતો ભોળે સર્વિ લેવાનું એ જુજ રાખ્યું એવા કંઈ કરાર થયા નહતા. ૧૯૦૦ ના વરતીપરક પ્રમાણે મુનીયનના નવ મુખ્ય સરકારમાં અધીમાટીયાની કુમ સંખ્યા

૭૨,૦૦૦ જેટલી છે. આ સંખ્યામાંથી એકાગ્રાં એકાગ્રા પદ ૦૦૦ હજારમાં છે તથા ૧૯૫૦-૫૧ સેરીટનબર્ગમાં છે. આ નવ રાજેરાની એકાગ્રાટીક વસ્તીમાંથી મળતો ૨૨ ટકા હજાર અને સેરીટનબર્ગ વચ્ચે વહેવાયેલી છે. નાદાસના લોકોને કામે છે કે તેઓને આ બાબતમાં ધનસાધ નથી થયે.

બોટા દોહીઓને કાઢી મુકા

પોપન્ડની સામાજિક કોંગ્રેસ બોટા રીંગ વુનીમનમાં કામચલાવેલા હોય અને કામદેસર મારી નહિ મળેલી હોય તેઓને કાઢી મુકવાના પગલાં લેવાની સરકારને માગણી કરવાની દિમાગલ કરી હતી.

કેટલાક બહુવાલોએ આંકડા

સા. આ. ઇન્ડિયન રેસિસ નવેમ્બર તા. ૧૭ માંથી પ્રીટોરીયા ખાતે દોહ સરકારના એજન્ડના વડાપદ્ય દેહધુ પ્રિનિફ કમીશન સમક્ષ જુઓની આપી હતી. એજન્ડે ૧૯૩૧-૩૨ માં વર્ગીક સાકિષ આર્થિક ક્ષમતા પ્રકાર પ્રકારથી કેટલાક આંકડાઓ દોહી વતવ્યું હતું કે ૧૯૩૨ માં યુરોપીયનોમાં નાદારીની સંખ્યા કુલ ૨,૩૩૦ ની થઈ હતી તથા એકાગ્રાટીકમાં ૨૨૬ મધ હતી. ૧૯૩૧ માં અનુક્રમે ૨,૩૦૬ અને ૨૪૭ ની થત હતી. એજન્ડે જણાવ્યું કે યુરોપીયન વસ્તીની ૧૦ થી ૧૧ ટકા એકાગ્રાટીક વસ્તી જેનાં આ આંકડા કંઈ નહિ નોય સ્ટેજ એકાગ્રાટીકના લાભમાં રવાના ગણાય. મંજીર મુન્દાના આંકડા ૧૯૩૧ માં ૨,૩૦૩ યુરોપીયનો અને ૨૨૫ એકાગ્રાટીક હતા. એજન્ડે જણાવ્યું કે અમારી વસ્તીના પ્રમાણમાં અમારા આંકડા એકાગ્રાટીક પ્રમાણમાં યુરોપીયનો કરતાં દોહીઓ વધારે અબધ છે અને એ તે બહુની વાત છે કે મુન્દાઓનું વધુ પ્રમાણ બહુલા કરતાં અમારો વધારે હોય છે. અર્ધ પદ્ય તાજાં અમારા બાબતો વધારે હોય છે.

રમીસમાં ફેરી રકુલ

રમીસ (કાંસવાલ) ના દોહી બાધઓએ થોડા દિવસપર લાંબા બહુનીતો ચેપારી પ્રી. જી. બાઈ મંગાદીનના પ્રમુખપદ્ય નામે મીટીંગ એકાગ્રાટી દોહી છોડેઓને માનવકાયાનું માન બાધવાને એક ફેરી રકુલ સ્થાપવાની જરૂરીયાતની ચર્ચા કરી હતી. બાઈ તેવી રકુલના અભાવે છોડેઓને કસડ રકુલો માં મોકલવા પડે છે. લાન્ડ મેગેલાઓએ અમલતા સમજી જાનિ તાલેજી હાજા માટે અપીલ થતાં પા. ૧૦૦ જેટલી રકમ મોકાવી દીધી હતી અને આગળ ઉધરાણું આલુ રાખવાને માટે એક કમીટી નીમાધ છે. રમીસના બાધઓની આ અભાવેનતની મેજાને માટે કામે તેઓને અધિનિદન આપીએ છીએ. 'આપ મુવા વિના સ્વર્ગ નહિ જાય' ત્યાં સુધી આજણે આપણા પગપર ઉપત નહિ રીખીયું ત્યાં સુધી આ દેશમાં આપણે માન બાધરૂપી રહી નહિજ સહીએ. એ માળાગો પોતાના બાળકો પ્રયેની જવાબદારી સમજે છે તેઓ આ નહર કાગમાં ઉધરાતાથી મદદ કરી વિના નહિજ રહે એવી અમારી ખાતી છે. અમે રમીસના બાધઓને સહજના ઈશીએ છીએ. આજુજ પગલુ નામજેબ (ફિડલજમ) ના દોહી બાધઓએ પણ હુકે મુકતપર લીકું રહ્યું પુરું અમને અભાવથી માય છે કે પાલજમી કેમ કરુંજ સંભળાયું નથી.

"ઇન્ડિયન એપિનિયન"

કુલ્કાર, તા. ૧ સેપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩

ભૂત અને વર્તમાન

(૨)

અમારા અગલા લેખમાં આ દેશમાં પહેલા એજન્ડ તરીકે સાક્ષીઓ દાખરી ફરમીયાન બાંને એક કાપડો પસાર થયો હતો તે બહુવાલોનું મુકી ગયા હતા. તે કાંસવાલો લીકર એકડ, એકડે કે, હારનો કાપડો હતો. તેને હાર ખીવા સાથે કસો સંબંધ નથી પણ હાર વેચાતો હોય તે સ્થળોમાં દોહીઓને નોકરીપર કામવાની તે બધી કરનારો છે. એ કામવાનો હેતુ દોહીઓમાં વેદર તરીકે નોકરી કરતા સેક્ટો દોહીઓને નોકરી વગરના કરી મુકવાનો હતો. એ સંબંધમાં રાહત મેળવી શકે તે પહેલાં સાક્ષીઓને તે આ દેશ છોડી જવાનું થયું. પરંતુ સર કુમો રેડીના વખતમાં તે એક મુક્તિની ક્ષમ કામચ કરાવી સકયા હતા જેથી હવે કાંસવાલમાં દોહીઓમાં નોકરી કરતા દોહીઓએ પ્રધાનને સરજી મળે તેવું પડે છે કે જેના કામમાં તેઓને એ કામવાની લાગુ પડતી કલમમાંથી મુકતી આપવાની સત્તા રહેલી છે.

તે સાથે સરકારની ચેરી મલુરીની નીતી કામચ થયેલી છે કે જેને પરિણામે મુનીસીપાલીટીઓ, રેલવે, પાણી અને મીનીના કરવાનાઓમાંથી સેક્ટો દોહીઓને રળ મળી મધ છે અને નોકરી વગર રવડું પડે છે.

આ બધું દોહ સરકારના બીજ એજન્ડ સર કુમો રેડીના વખતમાં થયું. છતાં સર કુમો એટલા બાધવાળા હતા કે તે પોતાના દેહાજરથી પોતાના દાક કાળા કરવા પડે તેની પહેલાંજ હરાગત થઈ સકયા. તેમને કાંસવાલ બાધ-સેન્સીસ (ફટોલ) એડીનસને મંજુરી અપાતી તેઓ અટકાવી સકયા અને કાંસવાલ એકાગ્રાટીક સેન્ડ રેનુર બીજને કેપટાઉન એકાગ્રાટીક ફરી લવાસ થતાં સુધી મુલતવી રખાવી સકયા. તેમની મોટી હનેલ કાંસવાલ લીકર એકડમાં મુક્તિની ક્ષમ કામચ કરાવી સકયા તે હતી કે જેની કસો સેક્ટો રોહી વગરના મધ પકવાના બપમાં હતા તેઓ તેમથી નથી જમ સકયા અને બીજ હ-તેલ 'સર કુમો રેડી બેકાર નિવારણ કમીટી' સ્થાપી ગયા તે હતી કે જેને પોતે પાઉડ રવડું હાન આપી ગયા હતા અને જેથી સેક્ટો મરીજ અને ફાપી સેક્ટોને રાહત અપાઈ છે.

સાક્ષીઓ કે લંબને માટે અમે હુકુ માન ધરાવે છીએ અને તેઓ મદાન લેએ આ દેશમાં જે કાપ કરી મયા છે તેને કામ પણ રીતે કિતારી પાડવા મુન્દા નથી તેમના માનમાં અમારે એકલું કલેજીને તંત્રએ કે તંદી કેમે પછી જનમહેનતની મુન્દ એકાગ્રાટીક કરેલી છે તે તેમના બાધાવથી જ પ્રેરણાથી છે અને તેના કામચ આજે મોજુદ છે. તે સાક્ષી કસેજ, સોવલ સર્વિસ કમીટી અને માર્કેડ વેલકેર કમીટી. આવી જનમહેનતથીજ આ દેશમાં આપણે એક સ્વમાનપ્રીય જામ તરીકે રહી શકીયું. આ સંસ્થાઓ જામત મળી ઉપરોગી છે અને તેને માટે સાક્ષીઓ ખરેખર અધિમાન થત રહે છે.

એવી સરકાર બુદ્ધિ હાથ લેતાં પ્રજાની આગળે નવાન-
જમ નહિ લેતાં હકની દોષ આપણી માન્યતામાં ત્યારે
આપણા પાત્રમાં અને અંગેના મલાથી દુષ્કર્મથી મુક્ત થતા
અવ ને ત્યારે આ દેશમાં રહેલા તેમાં રહેલાની નવી જગ્યા
છે. કામમાં આવે કમનસીબ ભાગલા પડી ગયા છે તેના
મા રહેલા કારણો છે.

અનુકરણમાં નેતાઓ તે કે સર્વોચ્ચ સ્તરના નથી હોવા
અને કેટલીક સિદ્ધાંતની આભાસમાં નમતો મુશ્કેલી પડી પછી
અસહ્ય નથી બનેલા આને તેઓ ને કમ જમ દુકા
મળતા હોય તે કમ ભેગને સિદ્ધાંત પડતા મુશ્કેલીમાં સાચ
આથી રચા છે. ત્યારે નેતાઓના આવી પડતી દેશમાં
હોય ત્યારે કોમની ચાલી દેશ રવાંચકાર હોય.

અમને એવન્ટની સામે અંગત કંઈ પણ નથી અમે
કલુષ કરીએ કે એવન્ટની રિશ્તિ મળીને મુશ્કેલી છે. અને
આસ દરીન ને નવારે સરકારી હોય ત્યારે વધારે મુશ્કેલી કમ
પડે છે. આમણા ને એવન્ટની બીનસરકારી હતા. તેઓ
ભોજીના જાણણી વધારે સમજા હાથ દતા. તેઓનામાં અમે
કંઈક અંગત હાથની અનુભવી શરતા હતા અને પોતાના
સરકારી હરતમાં પણ તેઓ અભાવથીજ અમુક વસ્તુમાં
કરતાં સંકાચાતા કે ને એક સરકારી અમલદાર અભાવથીજ
કરતાં ન સંકાચાતા. "દોહતાનને સરકારી અમલદાર પુરો-
ષીયન હો વા કાઢી હો, તેના આચારમાં ભોજીના નજામ-
મિના સાચ ભેગની હોય છે. આ વસ્તુ અમે હાથ અંતિ" એક
રચા છીએ. આ રીતે કરતાં અમને આપણે હાથ લેય છે.
અમે તે પાયા વચરની છે એવી અમને લે નાથી રહી
તે ન પાછી ગેમી લેતાં અમારે સંકાચ નહિ થાય એટલુંજ
નહિ પણ પછો આનંદ રહી.

એક સ્વમાન પ્રાય કમ એવન્ટ કે પછી કોઈ પણ અમલ
દાર નવારે તેમ નાચે નહિ. તે પોતાની બુદ્ધિનો ઉપયોગ
કરશે અને પોતાનો મત નિરૂપણે વપરા કરશે શરિએ
એ કરવું હશે છોકી હોયેલું છે.

આપણે આવારે મુશ્કેલીઓમાંથી પસાર થવના એ
દોષવાલમાં સરકારની સંસ્થાઓની નીતીથી, અને નીતી અમુક
હરતને નાદાસમાં પણ વચર કાર્યે અમલમાં મુકાએલી ને,
અને આજના સામાન્ય મંદીના વચરમાં સરકારની મોટી
મજુરીની નીતીથી આ દેશમાં દોહીઓની રિશ્તિ સગમમ
આસલ થઈ પડી છે.

પરંતુ તેને પ્રસાર સું! પોતાની વતને વેચા દેવાનો
વા અસમત નરિજ પદારમાં માંથીજ એ "નગ સન્ધ્યા" દારા
આઉએ આપણા દોહીઓને પાટલેલ: એક સંદેશમાં મળાવેલું
છે કે: "અંતમાં આપણે આપણી પોતાનીજ મહેનતથી છતીયુ
એટલે કે, કમનસીબી નહિ પણ અમલદારી; એટલે
કે આપણામાંથી બદલાશે અને વધેશે કદી નાખી સામાજિક
મુશ્કેલી કરીને, આપણા આગદાને શિક્ષણ આપીને અને પોતાની
અને અન્ય સમાજ સુધારના કાર્યમાં નાજામદદ આપીને."
આને રાખેમાં કરીએ તે તેને આ એ સાચ છે કે સ્ત્રી
માનવમાં વચર આપણાથી સરકારની પાસેથી નહિ મેળવી
શકાય ને પણ આપણે અન્ય મહેનતથી સિક્ક રવાનો પ્રાપ્ત
કરશે એમએ લે આપણા મંદીના આગદા પોતાના હોય

તે તેના પસાજ તેઓને માટે બીને રેક માંથી રવાનો નથી
વા તે આપણે એમી સારી રિશ્તિના છીએ તેઓએ આવી
અને તેઓને અમા રરી દેવી એમએ અમણા ને આપણા
અમલ પાસી નમ મેળોના સિદ્ધાંત માટે સરકાર અવરજા
તથી કરતા તે આપણે કરવી એમએ અને આ તેઓની
અમલમાંમાં તેઓ રેક મેળવી સુખ શાંતિથી ગદી સદ વે
માટે સાધના બોલવાની વેળામાં પડાની અપતાએ રીશ્તી
નોમએ. આ દેશમાં આપણા ઉદારને આપાર વેળા અને
મહેનત વપરજ રહેલો છે. આ દેશમાંથી આપણી પાસી
પડાવાની નીતીમાં પાગીદાર અપાવાનું અંતિમ પરિણામ
આપણીજ સર્કાર મામુદી થવામાં નીપજશે

પ્રિન્ડિઅન કોલોનીયલ એસોસિએશન

દોહ અદાર વચતા દોહીઓને સમતા કરશે

અહામત (મરાઠા) ની પ્રિન્ડિઅન કોલોનીયલ એસોસિએશન
તરફથી અમેરિકામાં દોહ અદારવાના પંડાલામાં સમુદાય
વચતા દોહીઓને સમતા બીજા પરિવદ મી. અંદરજા સારી
એટલેકેટલા પ્રમુખપણા નીચે અદારજા તા ૧૮ માંએ બરવા
માં આવી હતી. હાજર અમેલા અધુના નેતાઓમાં આર્મ
પરમાર્નંદ મી. જમન નારાયણ જાલ, પંડિત રમોલી રાંદર
દિલેના. મી. શારીશ એટરજા, અમેરીકાના મી. મેવીલ,
મહેલા અમમીની અમેલા દુક મુદામાં આ દેશની મુજાકાને
આવનાર છે, કે અમતરમ. મા. કી એન સર્મ, પંડિત
પાંડુજી રમી (શીજ), અને આફ્રિકા, શીજ મેરીયસ,
કીનીડાઝ અને અન્ય સંસ્થાનાથી વચ્ચા દોહીઓ હતા. નીચે
પ્રમાણે રાવો વચાર થયા હતા:

- (૧) જુદી જુદી સંસ્થાનિક સરકારો તરફથી આપણાર
કરવામાં આવેલી દેસી અને જુદી નીતીની સામે
સંકેતનના દોહીઓ ને સમિતથી વચી રહેલા છે તેની
તરફ આ પરિવદ પ્રસારના તરફે જુલે છે અને અંદર
કર છે કે દોહતાનના દોહીઓ તેઓના અમલ રી,
પાર્થિક અને અન્ય આગમની સાર્વભોમ દારા તેઓની
પદાંત હોવા રહેશે.
- (૨) આ પરિવદ નીચા અને સંકેતે આફ્રિકામાં દોહીઓની
પરમાન રિશ્તિ તરફ સરકારનું અપાન મેંએ છે અને
મોરા સંસ્થાનિકની અન્યથી મારાણીએ ની સામે
તેઓના દક્ષ અને જુદાનું રક્ષણ કરવા વિનંતિ કરે છે.
- (૩) શીજના દોહીઓની મતારિકાનના સમાન મારાણી
પાગળી મારાણીને આ પરિવદ સર્વાઈ હોવા આમે છે.
એ સિદ્ધાંત સરમાન પ્રધાને જુલુ કૌરના ને અપાગ ના
સંકેદ અરીતામાં આપિ કરવામાં આવ્યો હતો અને
આ પરિવદ શીજની સરકારને શીજના દોહીઓની ન્યાયી
મતારણી મંજુર કરવા અને ને સંકેતમાં દોહ અને
પરીરીશ સરકારને પણ પટલા પગલાં લેવા વિનંતિ
કરે છે.
- (૪) આ પરિવદ નામી બરતી હયાળ અને પંડિત પાંડુજી
રમમના શીજ જમન પાટપીદ કેનસલ કરવાના સર-
કારના પગલાંને અમેટી છે અને એ આમમાં હરિ

વિચાર કરવા સરકારને વિનંતિ કરે છે.

- (૫) આ પરિષદ દ્વીપ બહાર વસતા દ્વીપીઓની મુશ્કેલીના દુર કરવામાં થતી મદદ કરવાના માર્ગો ઓળખાવે માટે દ્વીપસ્થાનમાં યોગ્ય સ્થળે અને યોગ્ય વખતે ત્રીજી પરિષદ યોજાવવાનો ફાવેલો છે.

સ્વામી બવાની હયાળનો દોષનો પાસપોર્ટ

કેન્સલ થવા સંબંધમાં ધારાસભામાં પ્રસ્તોતરી

શ્રી. ગંગા પ્રસાદ સોમિ દ્વીપની ધારાસભામાં નીચે પ્રમાણે પ્રસ્તોત પુછ્યા હતા:—

- (અ) સ્વામી બવાની હયાળ સન્યાસીનો શીછનો પાસપોર્ટ કેન્સલ કરવાના સંબંધમાં ધારા પ્રશ્નોત્તર સરકારે આપેલો જવાબ, કે સ્વામી બવાની હયાળ સાઉથ આફ્રિકાના દેશો છે અને તેથી સરકાર તેના સંબંધમાં કંઈ પણ તપાસ કરવા ધારતી નથી, તેના સંબંધમાં: સરકારને ખબર છે ખરી કે આ મદદ દ્વીપસ્થાનમાં જન્મીની માલેલી ધરાવે છે અને બીહાર અને ઓરીસા પ્રાંતમાં રજીસ્ટર્ડ થોટર છે? દ્વીપસ્થાનથી તેમના વસવાટનો અને પત્ની તરીકેના હક કપાડે જતો રકમો અને તે સાઉથ આફ્રિકાના દેશો છે એ મતાવવાને સરકારની પાસે શા પુરાવો છે?

- (બ) શું દ્વીપની સરકારે સાઉથ આફ્રિકાના દ્વીપીઓના સંબંધમાં તેઓ જે દેશના દેશો હોવા છતાં અવર-નવર રજીસ્ટ્રારને કહેલી નથી; અને જો કહેલી હોય તો સ્વામી બવાની હયાળનો પાસપોર્ટ કેન્સલ થવાના સંબંધમાં તેણે જગલાં ભેગાની શા સાફ ના પાડી છે?

- (ક) શું સાઉથ આફ્રિકામાં દ્વીપ સરકારના એજન્ટની પ્રાથમિક ફરજ સાઉથ આફ્રિકાના દ્વીપીઓના હકાર્ત રક્ષણ કરવાની નથી, પણ તેઓ એ દેશના સ્વામી પત્ની હોય થા ન પણ હોય?

- (ડી) શું સરકારને ખબર છે ખરી કે કેટલીક મુદત પહેલાં મુલ્કી પ્રધાન ડૉ. મહાને મુનીમન પાસોમેન્ટગા સા. આ. ના દ્વીપીઓને “થરેલી” તરીકે વર્ગીકરણ દત્ત? જો તેમ હોય તો, સરકાર સાઉથ આફ્રિકાના વાનીઓ વચ્ચે તે અમુક મુદતી રજીસ્ટ્રારના સંબંધમાં પોતાની વસણ કેવી રાખવા માગે છે તેની બ્યાખ્યા કરવાની મહેરબાની કરશે?

શ્રી. બાબાએ સરકાર તરફથી નીચે પ્રમાણે જવાબો આપ્યા:—

- (અ) સ્વામી બવાની હયાળ સન્યાસી બીહાર અને ઓરીસા માં અમુક ગામડાઓના માલીક તરીકે પોતાના કાઠની સાથે ભાગમાં મોંઘાવેલા છે. પરંતુ એ પ્રાંતમાં થોટર તરીકે રજીસ્ટર થયેલા નથી.

- (બ) સ્વામી બવાની હયાળ સાઉથ આફ્રિકામાં પેદા થયેલા છે, સાંતા વસવાટનો હક માણુ રાખેલો છે, અને

સાઉથ આફ્રિકાના પાસપોર્ટ થી દ્વીપસ્થાનની મુસાફરીએ આવે છે. આથી સરકાર તેમને સાઉથ આફ્રિકાના દેશો તરીકે ભેખવામાં વાળ્યા છે અને રજીસ્ટ્રારના નં. ૨૦ ના મુનીમન નેશનેલીટી એક્ટની બ્યાખ્યાથી તેને દેશ મળતો જણાય છે. માત્ર તે સમય તરફથી પોતાના આગલા પ્રશ્નમાં આપવામાં આવેલી ખબર મુજબ શીછ સરકાર તરફથી ખબરવહારે મુનીમન સરકારની સાથે થયેા હતા. પણ તેમાં સાઉથ આફ્રિકાની સરકાર તરફથી આપવામાં આવેલા પાસપોર્ટની માત્ર હતી. આથી એ વાજત મુખ્યત્વે કરી શીછ સરકાર અને સાઉથ આફ્રિકાની સરકારને લગતી હતી.

- (ક) હા, સરકાર જાણે છે સાં મુલ્કી સ્વામીએ એજન્ટની આગળ રજીસ્ટ્રાર કરેલી નથી.

- (ડી) પ્રશ્નના પહેલા ભાગનો જવાબ હકારમાં છે. બીજા ભાગના સંબંધમાં સાઉથ આફ્રિકાની દ્વીપી કામના હકો અને છુટોના સંબંધમાં દ્વીપ સરકારની સ્થિતિ વખતોવખત સગળજાર્ક ચૂકેલી છે, તેઓ કોમી દરખાસ્તમાં પ્રગાતમય સુધારો થતાં લોવાયું તે હમેશાં ચાલુ રાખેલો.

[નિધિ—અમારા સમજવા પ્રમાણે સ્વામી બવાની હયાળ બીહાર અને ઓરીસા પ્રાંતમાં “બવાની હયાળ સંગ” ના નામથી થોટર તરીકે રજીસ્ટર થયેલ છે. પરંતુ ત્યાર બાદ એ નામમાં મધ્યા ફરકારી થઇ ચુક્યા છે તેની સો. બાબુપાયને ખબર નજ હોય એ સ્વાભાવિક છે. સ્વામીશ્ચ પ્રશ્નમાં “બવાની હયાળ સંગ” ના નામથી જોળખાતા હતા, પછી “પરિશિ” બવાની હયાળ બન્યા અને એક વખતે “શર્મા” પણ થતા હતા એમ જણાયું છે; અને તે પછી “પરિશિ” બવાની હયાળ “સન્યાસી” બન્યા અને હાલ “સ્વામી” બવાની હયાળ “સન્યાસી” તરીકે જોળખાય છે. નામ અનેક પણ અપકિત એકજ છે.]

ટ્રાંસવાલના ઉંબરમાં

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

એજન્ટની પાર્ટીઓ

દ્વીપના એજન્ટ-જનરલ કુવર સર મહારાજ સૌંચ અને બેડી મહારાજ સૌંચ ટ્રાંસવાલના એક સમાજના ઠીક ઠીક સંસ્વાસમાં આવતાં જાય છે. તેઓ લગભગ દર જખવાડીએ ‘એટ હોમ’ ના મેળાવા કરે છે અને વિવિધ સમુદાયને નોતરે છે. જિદ્દાનીસખર્ગમાં તેમણે વધુ મહેલો સમસ્ત બાબો આપ્યાં છે.

બેન્ડ ટેન્ચર કમીશન

એગાવાડીક બેન્ડ ટેન્ચર કમીશને કુસરોડોપેની તપાસ પુરી કરી છે. કુસરોડોપેમાં થયેલી ભુખાની પરથી જણાય છે કે સાંતા મુનીસીપાલિટી અને મેયર ઓફ કામરોની એક્ઝીક્યુટીવ કોમિટી ‘હાઉ બ્લોક’ માં ખરી રવાનો છે, અને વસવાટ માટે નવું એક્ઝીક્યુટીવ કમીશન બાંધવાનો છે.

દોહીઓના પ્રતિનિધિ વહીવે સેમેસેશન સામે દોહીઓના વિરોધ બંદરે ખેંચે છે.

મીટિંગની પ્રવૃત્તિ

જોડાનીસજાગીમાં દોહી સેવા સમાજે કાર્ય ઉપરથી તેની પ્રેરણા આપામે ટાંસવાલના દોહીઓને મળ્યા છે અને તેઓની પ્રવૃત્તિ બદલે આવવા લાગી છે. મીટિંગની દોહી સેવા સમાજે પા. કાગ માં બે સ્ટેન્ડે બંધીદવા છે. તેથી સભા ભરવાનું સાધન થયું છે અને જાકાની આવક પણ થશે.

મી. ખેડેલી પરિણામ

જોડાનીસજાગીની બેન્ચ કામ દારેસમાં મી. ખ. જા. ખ. ખેડે કુંવર સર મદારાજ સીંગના માનમાં બાણ જા'યુ વાદે બારે મુંદર વિવેચનો થયાં હતાં. મી. ખેડે દ. આક્રિયાના દોહીઓ વિશે, મી. શીરજાએ દોહી વિશે, મી. કેન (સ્ટારના તંત્રી) અને મી. રોમેને (ડિપુટી મેયર) દ. આક્રિયા વિશે, બાવણી ક્યોં દર્શાવ્યાં. કુંવર સર મદારાજ સીંગ સભામાં બધી કોમોના પ્રતિનિધિવ વિશે જણાવ્યું હતું. શીરજા ઉમર જવેરી અને શીરજા કાસમ આદમ જે બે મુસ્લીમ માનુષ્યોએ પદાનો પ્રતિનિધિ તરીકેને જોવાપડ્યાં દાખરી આપી હતી.

'સ્ટાર'ના અધિપતિનું બાવણ

'સ્ટાર'ના અધિપતિ મી. કેને બાવણ કરતાં જણાવ્યું કે દુનીયાના આ આર્થિક મંદીના વખતમાં સાઉથ આફ્રિકા સપલા દેશમાં પોતાને બાવણથી મળી શકે છે. બીજી તરફથી આ દેશને પોતાની સમક્ષ એવા અંબીર સવાલો કહેવા છે કે જેવા કાષ્ટ પણ બીજા સંસ્થાનને નથી. જે સવાલો અમારી દોમન, અમારી રાજનીતિજતા, અમારું સ્વાર્થસાગીપણું અને જે સિદ્ધાંતોનો અમે હાથે કરીએ છીએ તેની સમનિષ્ઠતાની ક્ષોભી કરશે. અને મોરો સાઉથ આફ્રિકાની વાતો-કરીએ છીએ. તેનો ક્ષોભ અર્થ થતો નથી, સિવાય કે, એવો અર્થ કરવામાં આવતો હોય, કે જ્યારે જેઓ રાજકરવી લખુર્મન છીએ તેઓ પુરોષીમન સંસ્કૃતિના સર્વોચ્ચ આદર્શોને સતત અમારી સમક્ષ રાખવા માગીએ છીએ. અમારી પાસે સત્તા છે અને જે સત્તાની સાથે મોટી જવાબદારીઓ રહેલી છે. જે તેને સમજાવી તરફ મનસાદ અને ઉદારતાથી અને તે સાથે દેવતા અને સંમતતાથી ઉઠાવીશું તો પ્રવિકાસને વિશે બધા રાખવાપણું નહિજ રહે.

દોહીની રાજદ્વારી પ્રવૃત્તિ

જોડાનીસજાગીની મંડે-પુરોષીપન કાકિસાલની સભામાં મી. એ. એ. દેવિ દોહીના બંધારણના સુચારાવર વિદ્વાતપુર્ણ બાવણ કર્યું હતું અને અભિપ્રાય દર્શાવ્યો હતો કે જ્યારે પુરુષ આજે એક દૃષ્ટિ સત્તાવાદ તરફ વલે છે ત્યારે દોહી લોકસાસનનું માટે કહે છે. કુંવર સર મદારાજ સીંગ પણ દોહીની પ્રવૃત્તિ પર બાવણ કર્યું હતું. કમળાગે સભામાં મોતાઓની બહુજ નજીવી દાખરી હતી.

મી. કમ્પરબાઈ પરેલ

જોડાનીસજાગીની મેસર્સ આઇ. સી. આસાબાઈની પેટીના પારંતર મી. કમ્પરબાઈ અંદરબાઈ પરેલ જેઓ ટાંસવાલ ઇન્ડિયન કોમિસના તેમજ સા. આ. ઇન્ડિયન કોમિસના એક વખત ટ્રેઝરર હતા તેઓ મધ સ્ટીમરમાં દોહી પાછા થયાં છે. અમે તેમને જાણાર આપીએ છીએ અને આરા રાખીએ છીએ કે જે સ્થાન તેઓએ અગાઉ સંભાળ્યું હતું તે નવી સુંદરી વખતે તેઓને હરી આપવામાં આવશે.

ટાંસવાલ દોહી સેવા સમાજ

કમ્પરબાઈ સમાજની વહીવે સભા તા. ૨૬-૧૧-૩૩ ના રાત્રે પાટીદાર દોહીમાં શ્રી. રજીવેશભાઈ વદાલજીના પ્રમુખપદથી ડોળ મળી હતી.

પ્રમુખ તરફથી સ્વદેસ જના સમાજના માનનીય પ્રમુખ અને મેસર્સ આઈ. સી. આસાબાઈની પેટીના બાંધીદાર શ્રી. ત્રીભોવનભાઈ ત્રીધરભાઈ પરેલ અને સમાજના માણ ઉપ-પ્રમુખ અને મેસર્સ ત્રીકમદાસ બપર્સની પેટીના માલિકે શ્રી. ગોપાલદાસ શુક્લાસમલને વિકાસગીરીનું માન અને દાક્ષ મંજીર સ્વદેસથી પધારેલા મેસર્સ આઈ. સી. આસાબાઈની પેટીના બાંધીદાર શ્રી. કમ્પરબાઈ પરેલને આવકાર અને સભા આ દાખર રહેલા એજન્ટ જનરલ કુંવર સર મદારાજ સીંગને સત્કાર પુષ્પના દારોથી કરવામાં આવ્યો હતો.

સભામાં યુગસદ્ગીમાંથી પધારેલા શ્રી. મોહનભાઈ ખડેરીના જે પણ દાખરી આપી હતી.

સદ્ગાનમાં પ્રમુખ તરફથી શ્રી. ત્રીભોવનભાઈ અને શ્રી. ગોપાલદાસએ સમાજને કરેલી મહદ અને બબ્બેલી સેવા માટે બારે વખાણ કર્યાં હતાં અને એ બેઉ ગૃહસ્થોએ તેમની પેટીઓ તરફથી સમાજની બીજાંમ સ્થાપના હંડમાં પૈંડ ૫૦૧, આપવાનું કબુલ કર્યું છે તે માટે આભાર પ્રદર્શિત કર્યો હતો અને શ્રી. કમ્પરબાઈ અધિપતિ સમાજને સંયુક્ત મહદ કરશે એવી આરા દર્શાવવામાં આવી હતી. એજન્ટ સર કુંવર મદારાજ સીંગ સમાજને કરેલી મહદ માટે આભાર માનવામાં આવ્યો હતો. યુગસદ્ગીમાંથી પધારેલા શ્રી. ખડેરીના સંબોધને જણાવ્યું હતું કે તેઓ અને ભાંના બીજા દોહી વેપારીઓ સમાજના આ ઉત્તમ કાર્યમાં અર્દોના વેપારીઓની માફક પોતાનો ઉદાર દાક્ષ સંભાવવામાં પાછા નહિ પડે.

એજન્ટ સર કુંવર મદારાજ સીંગ તરફથી અમે મહેમાનોની સેવાના સુંદર રાખેમાં વખાણ કરવામાં આવ્યાં હતાં.

શ્રી. ખડેરીના, જાપાન બજાર વાળા શ્રી. ગોવિંદભાઈ હોળાભાઈ, શ્રી. પારેલ, શ્રી. એલ. ઇ. દેસાઈ, શ્રી. મુજી-ભાઈ ગીરધરભાઈ, શ્રી. બી. કે. પરેલ, શ્રી. તરજી, શ્રી. મેદ, શ્રી. બેશી, શ્રી. ડી. યુ. મીલી, શ્રી. બીઆભાઈ માસ્તર, શ્રી. કાજુભાઈ હજીરભાઈ, શ્રી. બીલીમીરીયા, શ્રી. સી. ખરજુભાઈ, શ્રી. સાદ, શ્રી. નાયુભાઈ મજાભાઈ, શ્રી. ગોવિંદ-ભાઈ ગોંસાભાઈ, વીગેરે બોલાનારા તરફથી મહેમાનોની સેવાના વખાણ કરવામાં આવ્યાં હતાં.

મંત્રી તરફથી સમાજની પ્રેમદીના બે દેવતા પેટે પૈંડ ૧૭૦૦, આપવામાં આવ્યા છે એમ જણાવવામાં આવ્યું હતું.

બાદ સભા વિસર્જન થઈ હતી.

તેડીઆ મંત્રીની બાબી ખેડેલી જગ્યા ઉપર સમાજની મંત્રી પંચાલની સભામાં શ્રી. બીપ્પાભાઈ ઉઠાભાઈ માસ્તરની ચુરંબી કરવામાં આવી હતી.

કાપાતું સવાજમ અમાઉલી સેવાનો નીવજ છે તે માલુમદેએ ધ્યાનમાં રાખવું અને માલુમદે આપના મહિરબાની કરવી. એથી માલુમદે બે પેનીનો ખર્ચ થશે અને અમને ઉવરાણીએ નીકળવાનો ખર્ચ અને વખત બચશે.

મનેજર, 'ઇન્ડિયન આર્થિકલિયન'

હિંદના હુમર ઉદ્યોગના પિતા શ્રી જમશેદજી નસરવાનજી તાતા અને તેના કુટુંબની દ્રષ્ટિ દર્શકત

(લખનાર તાદીરાલાદ બનજીભાઈ રજુ)

(મળાઈયા ગાજી)

પારસીઓના નરારી અને સુરત ખાતે મોટા પ્રમાણમાં પોતાના વસવાટ આજી રાખ્યો હતો. પુરોષોત્તમ પ્રજા તરીકે સુરત ખાતે આવી ત્યારે પારસીઓ વેપારમાં અસરકારકતા કરતાં. મોટા પાનદાન અને વાડીયા પાનદાન વેપારમાં હજી વાડીયા વાજાની વધારા જામવાની મોટી મોટી સુરતમાં હતી. ઘરે ઇન્ડીયા રૂ. ના એવન્ટ મોટા કુટુંબમાં હતો જેઓએ પાંચ વેપાર વહારી દીધી હતી. નવસારી ખાતે અકબર આદિલાખના વખતમાં રાજા આંગા આજી ઉપરાંત હજારે મહેરજી રાજા નામે વિદ્વાન પુરુષ જન્મ ગયા હતા. જેઓને અકબર આદિલાખ પાતાની ફરજારમાં મોકલાવ્યા હતા અને તેવજીની વિનાયી પ્રજા જન્મ ગયા જમીની પાંચ આપી હતી. જે હજારે તેઓના કુટુંબીઓએ એમને ના દીલ્લા હાદા હાદાખ નવસારીમાં રહ્યાઓ પણ વિદ્વાન હતાં. તેઓને પણ જમીની મળી હતી જે હજારે પ્રાપ્ત છે. જ્યારે હાદાખાદ દીલ્લ આવતા ત્યારે તે જમીની પાંચ ફોર્સ કરતા અને તે હજી પણ ન વેગરની સજાદ પોતાના કુટુંબીઓને આપતા. આ સમયના પાંચ વેપાર ને પણ રાજા આંગા આજીના વખતમાં જમીની મળી હતી. જે હજારે સુધી જમીન કુટુંબીઓમાં જમીન રહી છે.

રાદનશાદ અકબરના વખતમાં પારસીઓને મેનલો મળ્યા હતા. નવસારી ખાતેના પારસીઓ પોતાના પાંચ ઉપરાંત રાજાદારી જાળવતાં તેમજ વેપાર રાજાદારમાં પણ ઉત્સાહ હતાં. રાજા આંગા આજી, ગાજી આંગા આજી, પાંચમ ગાજીક તારખાદ દેશાઈ ગર દેશાઈ દેશાઈ આંગા માદ તેઓના મોટા દેશાઈ, ખુદશીરજન આંગા આંગા હતાં. એઓએ ગાયકવાડ સરકારને મદદ કરી જોનગદથી નવસારી આવવાની અને રાજા વહારવાની વરવાળી મેળવી આપી. ગસીન ખાતે હોમીજ સરકારની સાથે ગાયકવાડી રાજ્યને સુસંગ કાપી આપનાર પણ એઓએ દેશાઈ આંગા એઓના ફરજાદા મોટી જમીનીઓ પ્રાપ્ત છે ત્યાર પાદ નવસારીએ સર જમશેદજી જીજીખાદ-પહેલા વારોનેદ સાદેજ તેવજી ખુદશી-વાજાને નામે એઓના હતા તેમને જન્મ આપ્યો. અને પછી દીલ્લા હાદા હાદાખાદ નવસારીને જન્મ સાંગ હયા અને તાતા પાનદાનના વજાઓ, અને શ્રી જમશેદજી નસરવાનજી તાતાનો જન્મ પણ તાંજ થયો. જહા આજેવાન પારસીઓના જન્મ નવસારીમાં જ થયો, સુરત સહજ વિશેષ મા પારસીઓએ પણ દીલ્લા માતાની સેવામાં પ્રવૃત્ત છે તે જુલાય એમ નથી. અંગ્રેજ સરકાર ત્યારે સુરત સહેરથી મુખર્ષ જાદે પોતાને પદાવ ઉઠાવ્યો ત્યારે પારસીઓએ પણ પોતાનો વેપાર મુખમ તરફ ઉપાડ્યો. વાડીયાવાજાઓએ પોતાની વહારો જનાવવાની મોટી સુરતથી મુખમ ઉપાડી તાં વહારો જનાવવાનું મોટું ઠરખાનું મોટું અને તે આસને આસને મનવારે પણ જનાવવા તરખા, જેન્ય સરકારના નેમજ તુડી સરકારના એકાદેર પણ તેઓને મળતા હતા. રાજા શરજાનું સાકુ તેઓ વાપરતા જે મુખ વખતમાં.

જેન્ય મનવારે તેવર તાં તેની ઉપર મજાદ બીજાદ વાડીયાને અને તેઓના એકાદેર સરકારને હાદા બીધો જે વજી પેરીસના મુખમમાં સમવાયો છે. તુડી સરકારને જે મનવારે આંખી આપી હતી. તે દાસમીજ ઉઠાવી સકામ વખતે વહેલી નાખી. આ ઉપરથી માલમ પરી છે કે આપણા લોકો વહારો જનાવવામાં પછા કુસંગ હતા અને તે હોમીજ સરકારથી જમાયુ નાદ, અને મુખમ કારખાનું જન્મ કરી રાજા હમ ગયા અને વાડીયાવાજાઓને સહમીનો શુનો વેપાર ગુમાવ્યો પડ્યો. હાલમાં વાડીયાવાજાઓની કુલ ૧૦ મીલો છે, હવે આજી મુખ જાળવ ઉપર આપીયું.

તાતાવાજાઓ નવસારીમાં દર્તા અને હજી છે. એઓના પદાદ શ્રી નસરવાનજી કાદાખાં તાતાનાં નામથીજ સર કરીયા. એઓ પારસીક પુરુષ હતાં. એઓ પહેલા મુખમ ખાતે ન્દાના પાપા ઉપર વેપાર કરતા. પાંચમથી પોતાના વહારો મારજન મીન તરફ વેપાર કર કર્યો. કોહરવાનના માલ મીન લઈ ગયા. અને ત્યાંથી કોહરવાન માલ લાવતા. તે જમાનામાં હરેક વેપારીઓ પોતાના વહારો રાખતાં. કાદા પાસે ૧૦૦ સો વહારોનો કારજો હાલ ના કામ પાસે પડ્યાં, જ્યાસો દેશ. એ મુખમ કુખાના પછા આંગામાં જતા. દાસ પછાદનો ઉઠેઓ ને વખતે વેર વેર હતાં સર્વે જહા કોહ-પુરલીસ-પારલી-વિગેરે પોતાની મહેનત મુખમ કમાતા અને સુધી હતા. એ નસરવાનજી ધાર્મિક પુરુષ હોઈ નવસારી તથા મુખમમાં પારસીઓ આંગા છે એઓને એક દીકરો જમશેદજી અને જે દીકરીઓ હતી. પડી મેરી ને માદ સાપુરજી સમતાનવાજા. જકનની પાસગિનના રામચીરજી તર અને હાલના કામરે સહસતાવાજાના ગાળાજી હતાં. બીજી મેરી આમ રાજાપાઈ જામજી તેવજી હાલમાંજ ને તાં ઉપર મુખરી ગયાં. તેવજી પોતાની સર્વે દેશાવ સખાવતમાં આપી દીધી છે. નવસારી ખાતે એક પારસી સેમેટરીયમ-એક વજર રાજા અને મદીલા વિજામ રજા પુ ને પોતાનાં સગાં વહારોએને કંઈ પણ ન આપતાં સર્વે મીલમત મરીઓ નાં તાવમાં આપી ગયાં છે.

શ્રી જમશેદજી નસરવાનજી તાતા એવજી પોતાની સખજી નવસારી ખાતે બીધી હતી. એવજીની રમર નતારે ૨૬ વર્ષની હતી ત્યારે એઓના પિતાજીએ એમન મીન મોકલ્યા હતા. પોતા વખતમાં દેશમકાં, મકાં, સેમકાં ખાતે પાંડીઓ બેલી અને વેપારી તેજ જતાવ્યું. મીનના વેપારી મંદોમાં ફરી તાંના જવનો માલ દીલ્લી મંગાવતા. અને ત્યાંથી દીલ્લા ખપનો માલ દીલ્ મોકલતાં. પછી જવપાન ગયા. અને ત્યાં પણ પહેડી મેલી. એવજીના પિતાજીના મરણ પાદ મુખમ આવી તાંની એપીસનું કામ દાસ લીધું તે જમાનામાં મીલ ઉઠેઓમ હજી સરખાતમાં હતો. એવજી પાંચ મીલ કુસામા મેલી. નેનું નામ સ્વદેશી મીલ હતાં મુખમ ખાતે જ્યારે સત્તામદ આલતાં હતા ત્યારે કલકત્તાવાજા મી, રામ એવજી મી. તાતાને એઓખના હતા તેવજી પારસીઓમાં આપણ આપતાં જહાજી હતાં કે સ્વદેશીનો પાદ સીખવનાર શ્રી જમશેદજી તાતા છે. તેવજી એજ નામથી પહેલી મીલ સ્થાપી હતી. ઉપલી મીલમાં હોદ ગયાવા પાદ શ્રી જમશેદજી તાતાએ નામપુર ખાતે મોટા પાપા ઉપર એક મંજવર મીલ આપી અને તેના એવજર લરીક પોતાના કુલ જેન્ય નવસારીવાજા શ્રી જમનજી મેતાની નેમજક કરી. આસને આસને નામપુર શહેર આપાદ કાં ગયું અને બીજી મીલ

પણ ક્યારેય. એવું, અપાત્ર વિષયોમાં એકબીજા ન્યૂનોને લઈને, પારીસ, વિશેષ ક્યારેય પોતાની મહેતી પાણી, આ કહેણસર માં, તાત્કાલ આપી દુનિયામાં કરતા, અને અંતરમાં નજરથી નવે દેહાણેના વિદ્યા અને નવાણની દત્તો દીકર પ્રત્યે એવણનો પ્રેમ અપાત્ર હતો જે જે સારી વસ્તુ અને ને પોતાને વચન આપતા, અનેવરેનાં શોક પણ મળેલ હતો. નવસારીમાં એમના પિતાશ્રીએ એક માત્ર બનાવ્યો હતો જે નાના બાળને નામે આજીવનો. આ દુનિયામાં અને અનેના અનેવરે લાવી રાખ્યાં હતાં. એક અનુભવમના આકારમાં આપો વચન અને મોલુદ હતો. વરસ દરમિયાન આપી દુનિયામાં વાગેમાં હરી કિસેવરમાં પેશાને વચન આપના ત્યાં જીવણી પાતાં અંતરેના તેની તપાસ કરતા અને એકરોં એને નવેના કરાવી કસરત કરાવી મનામે એવણતા આ લખનારે પણ મળ્યા મનામે લીધાં હતાં. દમેના અંતરમાં વિદ્યાશ્રીએને કિનેવરના આપના અને પછીને તાલીમ મહેતીએ ઉપર પણ મોલુદી આપતા. નવસારીના પાવણીએને મોટા માત્ર એવણતા ઉપકારમાં ક્યામશે છે. (અપુર્ણ)

અંતરે તેજુ

એક સામાજિક નવલકથા

(અનુવાદ: મનમલાલ દસીચંદ્ર દેસાઈ, અમદાવાદ)

(૪)

અમનલાલ ને તેજુ નવ દેખતી જીવન માળી રજા હતી. બન્નેના સંગે સાગર સંવેતાના જેવો હતો.

સર્વેનપુરમાં અમનલાલના આપદાકાંતું વર હતું. અમનલાલને માતાપિતા ન હતા. અમનલાલ ને તેજુના પોલીપાના સમપણ હતા. એ વખતે એના પાષની રિજીન સારી હતી.

અમનલાલ ઉપર સાધક શાવ એ પહેલાં માળાવ સર્વે સીધાની ગયા. સત્રામાં એક મળેલે દુરના કાકાનું કુટુંબ હતું. ને કુટુંબના માણસો વળા વર્ષ સુધી અમન-અમલગ રજા.

કાનડા જેવો નવેરે લમણી આપી ત્યારે અમનલાલ મુળાની એક વણીકની પેઢીમાં ઈંગ્લીસ નામ ને કારેકપાનડસનું કામ કરતો હતો. એની તેમના પર સાગી મહેરવાની હતી. શેઠાણીને ને ઈંગ્લીસ ને મુળરાની સીખવતો હતો એટલે બન્નેની કૃપા અમનલાલ પર હતી.

સમ કરતું કે સમ કરતું કરતું એ બાનિ અમલની આગળને નિઠાલ આપતા અમનલાલ દેહમાં આવ્યો.

આપણી કન્યા જીવે અપ તે આપણી સાત પેઢીની આપણ પર પાણી ને પુણ હતી વળે, એ માનવનાના સ્વીકાર માં પાવણી કાકા બદલે માયા. આ માત્રકાર કાકા કમડીની વાત આરે ત્યારે સો કદમ દર આગતા.

અમનલાલ ને આ કાકા ત્યારે વાઢ વિવાદ કરતા. કાકા કાકા વારે પુણ કાકી પણ બારે કાપણી પુરતા.

પર કાકાને ત્યાં મીલી સુકાયુ. અને તેજુ જેવી સજવન વસ્તુને પરીકરમાં રૂપીયા હમ દબરની બરબાદી કરી. આ વાત આટલેથી ન ગાદી ને ગાદી મામમાં શેઠાણીના દાર પણ દેખવો પડ્યો.

કુળની અનિસ સીમા બની રહે છે ત્યાં જીવતી થીમી

સમજાવ શાવ છે

તેજુના કાકા અવળા પ્રકારની દત્તો. જીવનના પ્રત્યેક કાર્ય માં ન હતો સાસરવાસમાં કાકા ખાસ અંગત સ્વચ્છ ન હતું.

વિજળીયા પણ વિશેષ વેગથી સારાન મામમાં તેજુની સુપાસ બંધી રહી. મામા અંતરમાં પ્રત્યેક કોર છે. અમલના સમયે તેજુ વાળી-કાઠી-મામા વગેરે સમજાવના વધાવતી બાળાઓ મળાકાની જેમ મેના પડમાં ગળદય કરી મુકતી કોમને ગળા શીખવતી દેખતે ગીત રાસ ગાના-કોમને બન મુંધણ કીરમ કીખવતી. જેમ એવું પ્રદ મંદીર કોમ મંદીર જતી રહેલું. પદાવધાણી આજીવમાં અપણી સીમે પણ તેજુવળી સલક સેવામાં વારં માનતી. કુકમાં આ મોટલા મળતા ત્યાં કોટલ ન પળતા સંકારના પુષાણા ના પાતા.

આમ તેજુને પોતાના કાર્કલ કાંથી-જિમ સંકારથી-વિનય વિવેકથી કુક નમણમાં અદારે આમમના બાળાથી ને એક સી પુરો સુધી સર્વના મન કરવું કરી લીધા હતા.

અમલ સને જીવવામાં ને દર અવસરની રાદ જેતી હતી. તેજુ પણ વિશા સમજના અર્ધકર મોનવર અપથી પળવું અંતર અંતરમાં હતું.

સમ અંગે મુક્તિ મરચનો કંઈ પાસ કરીને શેઠાણીના કારના કંઈ વોછીની વેદના સમે અમનલાલને સમજતા હતા.

અમનલાલને અંતરમાં કોઈ વર્ષ હતી જે માટે નવે થોડા દિવસમાં મોટરીપર કાળર જતું પડ્યો. શેઠાણી વારે માલકે તે કુ શેઠ જાળાવ હમલ. તેજુ તે એ સંબંધમાં એક માત્ર પણ કમ્પારની ન હતી. જે વાત કરવા બંને નો માત્ર સ્વમાન વધાવ છે."

મદાગાલા જેવી વિશાળ મુળર્ષ નમરીના બંને કાલના મુકલ છે અને કુક પગારમાં સાદુ ને મોલાસર જીવન માળાવ એ બની સક એમ ન હોવાથી અમનલાલ મુકલવળમાં પડ્યો હતો. તેજુ આ બધું તમા એવણીએ વાંચી રહી હતી.

જેવો પણ તેજુવાનાં આપ્યો જે ને તેજુના કારમાં સુકાયે.

'અમલ તું સુખથી જી. મારી તું કથી પ્રીકર જિના ન કરીસ'

અમનલાલે અમલવાળીથી પુછ્યું. 'આપી તું સં કહેવા માગે છે કે એકલો અંતર એ કદિ જની રામ નહિ. આપણે અતિ કરકસરથી રહીશું ને સુધું પાકું ખાઈ નીપડીમાં સુધ રહીશું.'

'પ્રિય, તારા કુક પગારમાં જે ત્યાં ઉપાધિરૂપ માગે એ સર્વ રીને અમોગ છે. હમ તાર માલ પછી અનુકુળ સંબંધો માત્ર જીવ મને મોલાવતા શી વાર લાગશે.' તેજુએ મકમતાદારે અવાજે કહ્યું.

'અહુ કયા. તમારો તાર આવેલ છે ન ક્યો?' તાર કોડીને વચ્ચે.

Chameli started this receipt station, Chhandrakant.

અમનલાલ તાર વાંચને કંપાસજ મળે. તેજુને અમર પડી ત્યારે તેને દત્ત. સર્વ.

વિવિધ સમાચાર

કેલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ એસોસિએશન—આ સંસ્થાની ક્લેરેન્સની સાથાની ખેડીમ સ્વીચાર તા. ૨૭ થીએ બપોરે ૧૧ વાગે ક્લેરેન્સની રક્ષણ મેદાનમાં મળી હતી એ વખતે કામચલાઉ સેક્રેટરીએ આજ કુખીના મળેલા કામકામનો રીપોર્ટ વાંચી સંભળાવ્યો હતો. મુખ્યત્વે કરી ડરબનના કોમેન્સેલા ક્લેરેન્સમાં મળેલી આંકડાઓ ડરબન ફાર્માસીકલ તરફથી વધારે થતી હરથમાં આવી હતી તેના સંબંધમાં ક્લેરેન્સની સાથાએ સમગ્ર ૧૫૦ નોટીઓના ફોટોને વિશે સ્વચ્છતા કરી હતી જેનું પરિણામ ધર્મજ સંતોષકારક આવ્યું હતું. સાથાએ ૨૦૦ મેમ્બર્સ એનરોલ કર્યાં હતા. રીપોર્ટ પસાર થતા બાદ સ્થાની અમલદારોની મુદ્દણી કરાઈ ત્રી. બી. એન. પીએ પ્રમુખ, બી. એલ. તાડુ ઉપપ્રમુખ. મેસર્સ એ. એમ. પીએ અને પી. બાર. ૫૫૨ સેક્રેટરીઓ, બી. એલ. અલેક્સ ટ્રેસર અને કમીટી મેમ્બર્સ મુદ્દામાં હતા. મેસર્સ ફાર્માસીકલ, મળીલાલ ગાંધી વિશે ડરબનથી કાબર થતા હતા અને કમીટીના ઉત્સાહને માટે સંતોષ કરાવી નવા કાર્યકર્તાઓને ૧ લેક પ્રમોટારી આપ્યો હતો હતો.

કેરળના ફેરેશનનો વધારો—ડરબનના ફેરે સ્ટેશન માં પા. ૩૦,૦૦૦ ના ખર્ચે પ્રાપ્ત ફેરેશનમાં એક નવો કામ જણી વધારો કરવામાં આવનાર છે.

ગુનીયનની આયાત નીકાસ—જાહેરાત તા. ૩૧ થીએ પુરા થયેલા દસ માંના ફરમોવાન ગુનીયનમાં કુલ ખાઉ ૩,૮૫,૦૭,૧૬૦ નો માલ આયાત થયો હતો. અને ખાઉ ૫,૬૮,૧૧,૧૬૩ નો માલ ગુનીયનમાંથી નિકાસ થયો હતો. નીકાસ થયેલા માલમાં પા. ૪,૦૬,૨૨,૧૮૫ નું સેન્ટુ; ખાઉ ૧૭,૮૭,૬૫૪ ના કીરા. ખાઉ ૫૩,૫૫,૨૫૬ નું ઉન, પા. ૩,૩૨,૬૭૨ ના મહામ, પા. ૧૨,૧૭,૮૧૪ ના સામગ્ર અને પા. ૭૪,૧૧,૭૭૧ નો પરચુરસ વેચારનો માલ, અને પા. ૭,૬-૧,૪૪૮ નો કાલો અને બીજી સ્ટીમરોની જરૂરીયાતો હતી.

બીજા મન્યન

(વિષય—કોલેરાના કારણમળાઈ મહાવાળા).

અધ્યાય ૭મો (ચાલુ)

(૮) શ્લોક ૨૪ થી ૨૬

“કેતવ! અમુદિવાન માણસોનો તારે એવો દોષ છે કે પ્રાણીઓના શરીરમાં રહેલો આત્મા એ કેવળ અન્યત્ર (અપ્રકટ ત્રિગુણાત્મક જડ પ્રકૃતિ) તું પ્રકટ સ્વરૂપ છે એટલુંજ. દેહની ઉત્પત્તિ સાથે એ આત્મા પ્રકટ થાય છે, અને દેહના નાશ સાથે એ પાછો અન્યત્રમાં રૂપાંતર પામે છે. અથવા, સહેલી રીતે સમજવું તો, તેમના વિચારથી પ્રાણીઓના શરીર માં દેહત્વ મન એજ આત્મા છે, અને એ મનથી જરૂર કશું સ્વતંત્ર ચેતન્ય ઉજ નહિ.

“ચરતપ! એ મુદ્દા સુદિવાળા લોકો જેમ સમજી શકતા નથી કે જરમાત્મા તો અન્યત્રથી જર છે, અન્યથા અને અવિનાશી છે, જાત, વર્તમાન અને ભવિષ્ય સર્વે કાળમાં સદા એક રૂપે રહે છે, અને ભવિષ્ય અને જાત સર્વેના સાક્ષી છે.

તેઓ એ નથી જાણી શકતા કે મન તો એ ચેતન્ય ૧૫ પરમાત્માનું, જેમ આ રૂપ એ આપણું વાદન છે, તેમ કેવળ એક વાદનજ છે; અને આ રૂપ જેમ અપણે ક્ષિપિય થાય છે, અને આપણે એને જાણી શકીએ છીએ, પણ એ આપણને જાણી શકતો નથી; તેમ મન એ આત્માને જાણી શકતું નથી. પણ આત્મા એ મનને જાણે છે. કાંઈવા જેમ કામળા પર કમળા અક્ષરને કામળ વાંચી શકતો નથી, એ તો માત્ર અક્ષર પાસે છે એને એથી જાણત થાય છે એટલુંજ; વીજાના તારોમાંથી નીકળતા સુરના બેંદો એ તાર જાણતા નથી, પણ વગાડનાર જાણે છે; એ તાર તો કેવળ કંપાવમાન થાય છે એટલુંજ; તેમ મનનું ચિંતન એ તો મનના માત્ર કંપ, એનું જ કાવચન થતું એટલુંજ છે; એ કંપ કયા વિચારને પ્રયત્નનાર છે એ જાણત મન શું જાણે? એ તો જેમ કામળો વાગનાર કે વીજાનો વગાડનાર જાણે તેમ આત્મા જાણી શકે છે.

“આવે આત્મા એ મેઝ વિના જાણી શકતો નથી, એટલે કે, જેમ જાણનારનું સત્ત્વ એની જાણના માથા તળે દંધાયેલું છે, અને એ જાણનારને શાંખીનેજ જેને જાણના શકાય, તેમ આત્માનું સ્વરૂપ યોગમાથા તળે દંધાયેલું હોય યોગવિદાને શાંખીનેજ જાણી શકાય.

“જાગ્રિત! માથા એટલેજ કાષ્ટક વિદ્યાથી નાક પામનારી, અને તે વિદ્યાને જાણાવે અપ્રકારિક જાગતી વસ્તુ. એ રીતે જાણના માથા એટલે જાણવિદ્યાથી નાક પામનારી અને તેને જાણાવે અપ્રકારિક જાગતી વસ્તુ; કમળી માથા એટલે કમળી વિદ્યાથી નાક પામનારી અને તેને જાણાવે અપ્રકારિક જાગતી વસ્તુ; એજ રીતે યોગ માથા એ યોગવિદ્યાથી નાક પામનારી અને તેને જાણાવે અપ્રકારિક જાગતી વસ્તુ. આ આત્મા યોગવિદ્યાથી જાણી શકાનાર છે. પણ તે વિદ્યાને જાણાવે અપ્રકારિક જાણે છે; પણ યોગવિદ્યાને પરિણામે એ સ્વયંસિદ્ધ જણાય છે.” ૨૪-૨૬

(૯) શ્લોક ૨૭ થી ૩૦

“ચરતપ! જેમ જાણનાર જાણના પ્રકારની યુક્તિઓ અને આસાદીથી પ્રેરકોને પોતાની કસમત જાણવા દેતો નથી, અને તેથી પ્રેરકો જીવે રસ્તે દારવાદ જઈ એની કસમત પ્રત્યે આભારંગિત તથા આજ્ઞા અને મુર્તિ જેવા થાય જાય છે, તેમ મનુષ્યો આ જમતમા પોતાના રામસ્વેર્ગને જીવે નિમોજ થતાં સુખદુઃખાદિ હૃદયથી મુનિં થયેલાજ રહે છે. તેઓ જીવે રસ્તે દારવાદ છે, અને અને જાણવાનાં એમને પાત્રજ મુજતો નથી, ના જાણી પ્રથમ તો ક્યાંથી કરે” ૨૭

“એ તો, કુન્તીપુત્ર! જે પુરુષકાળીઓ પાપોનો કુલ કલ્મશ, રામસ્વેર્ગને છોડી, હૃદયોના મુજામાંથી જાણી જાય છે તેજ ૨૮ વતોને પાસે કરી, પરમાત્માને જાણે છે, અને જરા-મરજથી છુટવા માટે તેઓજ આશ્રય લે છે, તથા તે માટે પ્રયત્ન કરે છે.

“પાત્ર! જેવા યોગીજનોજ જાણને પુરોષણે લેણે છે, અપ્રાત્રને જાણે છે, અખિલ કર્મને જાણે છે, અધિષ્ઠત, અધિદેવ અને અધિજાને જાણે છે, તથા તે સર્વે યુક્ત, પરમાત્માને જાણે છે, અને અન્યકાળને સમયે પણ એ પરમાત્માના જ્ઞાનથી એમને વિરહિત થતી નથી, અને તેથી તેમાંજ નિર્વાણને પામે છે.” ૨૮-૩૦

અધ્યાય ૭મો પુરો

રજકથા

પ્રત્યેક વિચાર કે એક એવું બીજું કે જે જણાવે તેના જેવોજ માનસીક છાંડ જમાવે છે, એ વિચારના બીજમાં જે રહે તે જગ્યા પણ જે આવશે.

પુખ્તી અને આનંદી ધર એ બાળક તમા પૂરવને પડતી રાખનારું પ્રાણી સોફ્ટવુડ જે તેના પાંચ રમરખથી પણ મધ્યમાં પોતાનું રવમાન ગુલાવતાં તમા અપરાધિથી બચ્યા છે.

હાથ કે જે આપણા હૃતમેતમ સીંચાને એક કાચમાં આપણા કાંઈ બનાવે છે તેને નિરંદુલ એકી દેવામાં લેશ પણ પ્રયત્ન કે એકતા નથી.

લગને પુછે તેને નજવાથી જવાબ આપવો, તમને મળે કે તેને મોટું વચન હશેજો. તમને રંગડે તેમનું હાથર ખડું કરે એમ કહેજો. દરેક પ્રવૃત્તિ કામને માટેજેન નિંદા બચાવી શકે છે તેના પ્રવૃત્તિ દરખાસ્તમાં વધારે કૌંમલ છે.

મદા પડી પણ નિષ્ફળ થઈ નથી. તે અમરકારીક કાચો કરે છે તે સર્વ મર્યાદાઓની બહાર જુએ છે એવું અંકુશિતતા-એકી ધાર નિષ્કળી બચ છે.

હીમત, વિશ્વાસ અને નિશ્ચયના પ્રવાહો એ એવી વિભળીક મળીવાળી કાઠીઓ છે કે જે વિનયને આપણા તરફ સીધ બેઠી બાવે છે.

જે માણસની પાસે મોંઘટ થોડી હોય તમામ બીજકુલ ન હોય તે રંક છે એમ નથી, પરંતુ જે માણસ વિચાર, કલ્પના, અનેકાલી અને ભાવનામાં રંક હોય છે તેજ રંક છે.

તમારા મનને જીત-જે તેજક વૃત્તિમાં રાખવાનો પ્રયત્ન કરો. એને જે કાંઈ માથે ભા છે તેને તમે જાં પાર પાડીશ એ વિશે એક પણ શંકા રહ્યા જાયો નહીં.

હિંદુસ્તાનના તાબ સમાચાર

—પરિત મહત્ત્વોદય માણવીપણ્ય પોતાના ગદ્ય દાંત બેંગાલી નાખ્યા છે.

—આવતા વરસ માટે એક કરોડ રૂપિયા બજેટ જાંધ કામે માટે અર્પણનું બજેટ મેંડાળ રાખ્યે પસાર કર્યું છે.

—મદાત્મક આધીજની બર્મન રાખ્યા છે. માર્ચેટ સ્પીચને વધાના મેજરેટ સમક્ષ કેમ્બેરલેન નોંધાવીને બર્મનીમાંની પોતાની મોજકાપરના દર બતો કર્યો છે.

—ન્યુ ટ્રિબીયલ નરેન્ડ મંડળની આગામી મેટક અને ૧૯૩૪ ના માર્ગની તા. ૧૯ મીથી તા. ૨૩ મી સુધી મળશે.

—કાઉન્સિલ એક રેટમાં એક સભ્ય તરીકે મી. જી. નોસનની જગ્યાએ શર કે. વી. રેડીની નીમણુંક થક છે.

—વાઇસરોય માણ માસમાં ત્રીવેન્ડરની પ્રજાકાલ લે ત્યારે તેમને માનવર આપવાનો રાજ્ય લાંબી મુનીસીપલ કાઉન્સિલે

૭ વિરુદ્ધ બાક મને ઊરાડી મુક્યો હતો.

—મુખ્ય મહાકાના ના મર્વનર કાકે ડ્રેમેન નોંધાયા છે.

—રીયા પારની રેડીમિ ટેલીફાન સર્વિસ સીમલાથી દાંડી સુધી વધારવામાં આવી છે. ગુનામટેક કિંગડમ સાથે મળે ગાંધી કુષીની પાટમીત માટે રૂ. ૮૦) નો દર રાખવામાં આવ્યો છે.

—બંમળામાં ફરીયાદ રેટરનેથી વપડેલી ટેન ડેપર મેલકાક બંમળા મુવાનો રીવાજવરો અને બંબરો સાથે કુમલો ફરી રૂ. ૫૦૦) નો માલ ફરી મળા કતા બને તંબવાળેમ લેતાફ-મેને બાપલ કર્યા કતા જેમાં બંમળાનાં કેલસક મદાલકા-પાડી આમેવાનો પણ કતા.

—ભમ કસ્ટર બાને આજુદની નબદીક ઊડી વાર પકડવામાં આવ્યાં છે. પોતાનાં એક જેલકા પત્રમાં તેમણે બંમળાનું કહ્યું કે મદાત્મક આધીજને તે એક વર્ષને માટે ફરિબન કામલ કરવાનું દરવેલું છે. પરંતુ મેને કવે પકડાવાને બહાર પડવાનાં છે.

—મુબરાતના જે અમમવય અને સુપ્રસિદ્ધ વિકાનો હિ. બા. કલવસાક કર્ષક રાવ પૂવ અને શ્રીકુત નરસિંક રાવ મોળા-નાથ કાંટીઆ માણ સાલમાં ૩૫ મા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે. એથી આનંદ પામી મુબરાત વનાંકમુબર સોસાયટીને પ્રસ્તુત જીવ પ્રસંગને પહતી રીતે ઉજવવાનો પ્રબંધ કર્યો છે.

—મુબરાત વિભાગીની બમીન મદેસુલ વસુલ કરવા માટે વિભાગીકા કમ્પાઉડમાં બમ કરેલા લેગેલા થાસની ઉલ્લર કસકોક તાલુકાનાં મામલતકારે કરાજ ફરી દલી. કરાજમાં રૂ. ૧૩૫ ઉપન્યા કતા, જે મુબરાત વિભાગીકા સરકારની કંટ્રોલી પડતી રૂ. ૬૫૦ ની બમીન મદેસુલ પેટ બચા કર્યા કતા. વિભાગીકા બમીન મદેસુલ બનાંતમત સલામકને જાં નાંદ બરાધાથીજ તે વસુલ કરવા આ કરાજ કરવામાં આવી હતી. સને ૧૯૩૨ માં બડતની રાજ્યાત થક ત્યારથી મુબરાત વિભાગીકા સરકારના કમલમાં છે.

—અમદાવાદની કુમાર પ્રીન્ડીમ પ્રેસમાં કપાથેલું અને કપિલ-પ્રસાદ મદાસુખમાલ દવેએ પ્રાંતક કરેલું “મણુ અને માંધી” નામનું પુસ્તક સરકારે બમ કર્યું છે.

સુધારો—અમા બકવાડીયાનાં જાંકમાં પંડિત બવાકર-બાકના મેનતા બબમાં મ. આધીજ કાબર કતા જેવું કપાથું કર્યું એ જુલ હતી. તેજાએ વધો આમમથી પોતાના કાવના કાનેલા સુતરના ક.ર સાથે પોતાના આકિર્ષક મોકલ્યા કતા.

બહેર ખબર

કાંસપાલ કાઉન્સિલ કોંગ્રેસ

ઉપલી કોંગ્રેસની બહેર સભા તા. ૧૦-૧૨-૩૩ ને રથીવારે બપોરે બસ ૨-૩૦ વાગે પાડીદાર હોલમાં કોંગ્રેસના બધા આધિકારીઓની મુદળી માટ મળશે. કમકાજ :—૧. એકેટ સેક્રટરીના રીપોર્ટ.

૨. કોંગ્રેસના આધિકારીઓની મુદળી. ફરેક હિંદીકાલને આ મુદળીની મીડીંગમાં હાજરી આપવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

ડી. એમ. નરસુ.

ઈ. એમ. માલ.

એ. એ. સેક્રટરીઓ. ડી. ધ. કમિશ.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula, Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69 Vereeniging.

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you got the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S OXFORD BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણકે જ્યારે તમે કીન-ઓક્સફોર્ડ બ્લુ ખરીદવા જાવ ત્યારે તમે ખરેખર જોઈ શકો છો કે તે જોઈ શકાય તેવું સાચું છે. કીન-ઓક્સફોર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંની રાશી ખરાબ નથી અને વાપરવામાં તે ખૂબ સારું છે.

કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ સ્ટોક કરવામાં સારું છે અને તેને વેચવામાં સારું છે. કારણકે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ વાપરવામાં સારું છે અને તેને વેચવામાં સારું છે. કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ વાપરવામાં સારું છે અને તેને વેચવામાં સારું છે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. B, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચલન-ગર

નાણાકીય નંબર અકના બનાવના, પહનાપલ (વિગેરે) ચીને ઓરકર મલેથી તરત ચલાવવામાં આવશે.

ફ્રેક ઓરકર ઉપર જાતી રખડેમ રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી ડીક્રાવત આવવી પાકલવામાં આવશે.

ફ્રેક પ્રાવીનક, હાંકવાલ, કોરોડ, રોરોસીઆ વીગેરે ફ્રેક જમ્મએ પાકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભૂલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. B ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન, નાટાલ.

કિસ્તમસના તહેવારો! કિસ્તમસના તહેવારો!

કિસ્તમસમાં મિત્રોને બેટ આપવા લાયક કેકો તથા મીઠાઈઓ તેમજ ખાસ
વચવા લાયક કેકો તેમજ ફ્રેશ મીઠાઈના બોક્સ.

કેકો મોટા જથ્થામાં ભાવ રૂ. ૧ થી રૂ. ૪૦ સુધીના મળશે.
સ્વાદીય અને લાંબો વખત રહી શકે છે.

ફરસાણુ

આફ્રિકામાં એકે અવાજે પસંદગી પામેલા સાલાયુરી ચેવડો અને માંડિયા.

અપકાંટીના ગ્રાહકોએ એઈર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

ભાવ બ્યાજબીસર, ખાસ સરસ અને ખાત્રીપુલકનો મોકલવામાં આવશે.

આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

Phone 3623.

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

Central.

ફરસાણુ આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED By Advertising In The INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal

ORIENT MUSIC SALOON.

AGENTS of H. M. V. RECORDS.

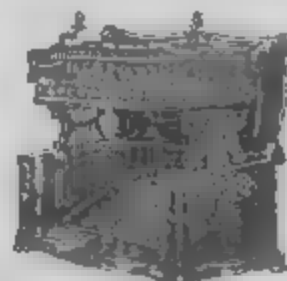
109 Field Street,
DURBAN, Natal.

માર્સેલોનની રેકોર્ડો

હિંદુસ્તાની—યુજરાતી—રામીલ—ટેલુગુ

હુટક રૂ. ૩-૩ દરનની રૂ. ૩૫-૦

ફારમોની હમ એડીએન્ડ ફરુદ.

તબલા પા. ૨-૩-૧ થી પા. ૫-૧-૦ બોડી. પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫-૫-૦-૦. હાથના અને પગના.
લોક મારે હાથે ઉપલા એડ્રેસ પર.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH And GUJARATI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of
The Indian Community.

Thirtieth Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

In and Outside the Union . . . 20s. Annually.

" " " " " " . . . 10s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union . . . . . 2ls. Annually.

" " " " " " . . . 1ls. Half-yearly.

Contract Rates for Advertisements

Number of Insertions.	1	2			3			4			5			Full Page.		
	Inch.	Inches.			Columns.			Columns.			Columns.			E		
18		2	6	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26		1	4	0	7	10	0	11	0	0	16	0	0	25	0	0
52		7	0	0	11	0	0	16	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch
succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For further particulars apply to:-

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રૂટી. "રૂટીઆ"

ડીસેમ્બર ના. ૧૨ થીએ મુંબઈ જવા રૂટીઆ.

ડીસેમ્બર ના. ૧૨ થીએ મુંબઈ જવા રૂટીઆ.

સેકન્ડ ક્લાસ: પોર્ટ ૨૭. ૩૬: પોર્ટ ૬-૭-૧.

સુસલમાની વીરો પોર્ટ ૩-૧-૧

રૂટીઆની વીરો પોર્ટ ૭-૧૪-૦.

હોટ વીરો પોર્ટ ૨-૧૪-૦.

રૂટીઆની વીરો પોર્ટ ૬-૭-૧.

ઉતારૂઆની પોતાના ડાગીના ઉપર પોતાનું અને રૂટીઆનું નામ લખી. પોર્ટ, કમ્પનનું સન્માન કરવું, અને જ્યાંથી ચલે ત્યાંના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને ડાગીના સીમા પોર્ટ ઉપર મહેલિયત કરવા જણાવવું, તે તે તેવા અંગતકરત કરી આવશે.

સુચના—ઉતારૂઆની પોતાના ડાગીના ડાગીના રાનીવારે ૧૧ વાગ્યા અગાઉ કસ્ટમમાં પહેલિયતા કરવા.

ફોર્ક હોટી ઉતારૂઆ પોતાની ડીસીર અગારી ડાગીઆમાંથી લેવી. બહારગામવાળા આમજો અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ડીસીર મેલવી રાફશે.

રૂટીઆને લગતું ફોર્ક કામગીર અમારી ભત્તી રૂપરૂપ નીચે થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો આ મળે:

SHAIKH HAMED & SONS.

390 Pine Street,

Tel. Add. "Karamia," Durban

રોય હીમેદ એન્ડ સન્સ,

કમ્પનિના હોટી મેલન

૩૬૦ પાર્કિંગ રોડ, કમ્પન.

'Phone 4800, Central.
P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add
RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

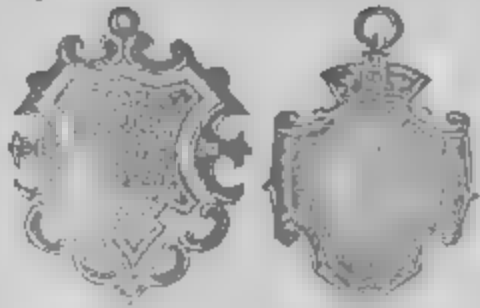
Principal Representative for the Union of SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"

17, First Avenue,

DURBAN.

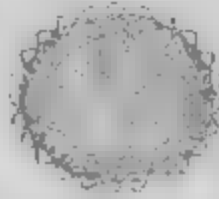

AWARDED
GOLD
MEDALS

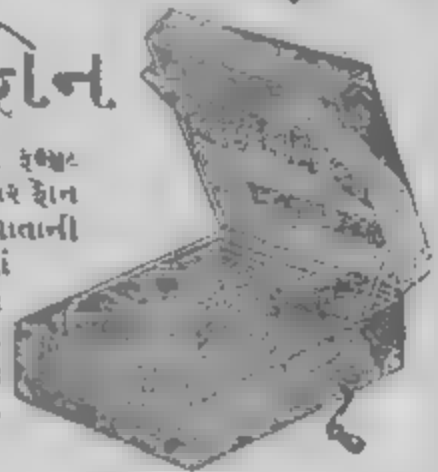
સાનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્ચુટ; સરદાર ફોન

ફોન ભવના સરદાર કલ્ચુટ
ફારમિલ્યમ અને સરદાર ફોન
માધિફોન ભમારી પાતાની
ફોનરીમા બનાવવામાં
આવેલું, વધુ વિમલ
માટે એક આનાનો
સાંપ માફલી ફેલોગ
મંગાવી ખાતરી કરો.

ચેતસીંગ ગુરુબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

25, નાશીમ અને મારવાડી-ખેલવાદી પ મી ગલીના નાક, રવર સેન્ટ્રલ્સ રોડ, મુંબઈ, ૬.
TEL. "TINKERMASTER" Bombay. બાનમ આશીમ નો મોડમ ૪૫૪/૫૮ કાલખાતેવી રોક, મુંબઈ, ૨

૨૪ કલાકમાં ફામટો કરનારે જગત્રસિદ્ધ

અપટલોશન

દનાજ, ખજ, ગુજલી, બરજલું વિગેરે ચામરીના ફર્ક ઉપર અકસીર રબ. ક.
કપડા ઉપર કાચ પડતા નથી. વજા એકલીનીરાનેમાં સાનાના ચાંદો મળેલા છે.
કો. બા. ન ના આના, પોસ્ટલ પેકિંગ ચાજી જુદો. આખરુદરે એકરુદો ભેંલયે છે.

અપટ ક પની, કાલખાતેવી રોક, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

કીટી, ઉધાઈ, ચાકક, વંદા, માળી,
અથવા અન્યથાને

નાબુદ કરે છે.

કીટીંગસ અને કીટીંગસ ચાકક, ઉ. ૧૧

Box 247 & 317 Tel. "Khatri."
MOUSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

મોડમ ૪૫૪ અને ૪૫૫ મોડમ ૪૫૪ અને ૪૫૫
ફોન ૪૫૪ અને ૪૫૫ (સરદારફોન વાલો)

અપટલોશન અને અપટલોશન
અપટલોશન અને અપટલોશન

Cheer
Up!
There's
"Good
Cheer"

in Every
Bottle of
SUNCRUSH.
(Different & Distinctive)
Dalys Limite.

Mixed with
Canada Dist. DURIAN TAILOR
SUNCRUSH IS THE ONLY DRINK THAT IS MADE BY

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.
There are many Crushes, but
Only one **SUNCRUSH**, and
that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

મલેરીયા

તંદુરસ્તી તજીવવાની આધારખુ અક્ષયમદ સાવચેતીભાવી સાથે સાથે આ મલાલ વાપરીને સુખી રક્ષણ મેળવો. દુનિયાના સુખી બાગીચાથી રક્ષા અલ્પીના મલેરીયાના કાલકર શરોએ "ટીબેટ્રીન" ની પરિક્ષા કરી છે તમે તેની અકરીરતાની ખાતરી આપે છે.

સાદી વાત એ છે કે, "ટીબેટ્રીન" એ ક્વાનીનાની સાથે ખીણ દવાઓના પાંચ ઉપચારના પરિણામે સુખી થયેલી એક સદન તરીકે સ્વાસ્થ્યથી માત્ર એક જ કારણે જાણી મેરી છે. "ટીબેટ્રીન" બીનએસી દવાથી સરીર તેને મોઢીમાં રક્ષી રહેવા દે છે અને નવા તે કરીરના અંદરના બાગીચા મલેરીયાની સાથે અંતુનાશક થઈને રહે છે. "ટીબેટ્રીન" પાણિય દવાથી તે મેવસી કમતાકા ન જણાવી નથી.

સેલ ન વારે મેલ જ વારે

ટીબેટ્રીન

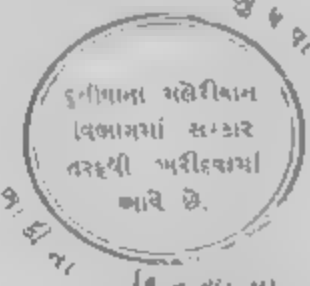
૨૫ ગ્રામીની
મિલન શી. ૬-૬.

ટીબેટ્રીન

ત્રીકમાં તરફ દિવસ કદ
મલેરીયા અકરીરતાની ઉલ્લેખ
સેલ, મેલ, સુધ.
દિવસની ૨ ગ્રામી
ગુરુ, ટુન, રાની, રવી, એક નરિક

પ્રાથમિક પેલાઈઝ :
માનવ પેલાઈઝ :
કોલેરામ વામોર (સાથે જાણીતા
સુરક્ષક) ને અન્યથા મેલનું.
એકમ ૧૦૦૦, એકનીસપર્સ
અથવા તેનન મીમીટ
માર્ગ નથા : એન્ડ કારનેસરકો મામોરક.
કારનન.
સાવચેતીભાવે લેવા.

હવે રોજ દવા
લેવાની જરૂર
રહેતી નથી...
વિકમાં તરફ
દિવસ "ટીબે-
ટ્રીન" લેવાન-
નીચમને અતુ
સરો કમતા-
કાતો બોલકુલ
નહિ જણાય.

આજીસ કમોદાન મામોરક,
૫૮ મોડેરીયા રક્ષક,
કેટલ, કોવાડને મારે
કાવકેડ મેલ સન લીમીટેડ,
(૧૯૩૩ માં સ્થાપના) વરકથી
બનાવવામાં આવી છે.

Indian Opinion

No. 49—Vol. XXXI.

Friday, December 6th, 1933

CONTENTS.

	Page
NOTES AND NEWS	385
The White Labour Policy 'Leader'	386
True Loyalty	387
'The Hindu' on Colonization Dispute	387
'Advertiser' Report Wrong And Misleading	388
Mass Meeting in Durban	388
Big Education Conference	389
Indian State Subject Not Foreigner	389
Indo-European Council	390
Original Correspondence	390
Sports	391
News In Brief	391

Notes and News

Lord Clarendon Returns

We heartily welcome back His Excellency the Governor-General, the Earl of Clarendon and the Countess of Clarendon who have returned to the Union on board the *Comarques Castle* last Monday after an absence of six months.

Education Conference

FROM a report appearing elsewhere in this issue it will be seen that an important education conference is to be held in the Union next July with a view to discussing "how is education to meet the new demand made upon it by the rapid changes taking place in society?" And "how can education contribute to the improvement of society?" Great educationalists from Europe and America will be present and one also is expected from India. Lectures will be delivered by these on various subjects pertaining to education. We heartily welcome this move and we hope India will send one of her ablest educationalists who will not only be able to impress the Europeans but also educate his own countrymen.

Age Of Admission To Schools

The Natal Provincial Administration but for financial reasons restricted last year the admission of children to Government schools to those reaching the age of seven during the year of admission. It has now been decided to admit children at the beginning of the first term of 1934 who reach the age of six years before June 30 next, but those reaching six years of age after June 30, 1934, will not be admitted before the beginning of 1935.

Acting Registrar Of Asiatics

Mr. W. B. Thompson, Senior Clerk in the office of the Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs, has been appointed to act as the officer entrusted with the duty of keeping the Register of Asiatics as provided for under the Asiatic Law Amendment Act 1907 (Transvaal) and the Asiatic Registration Amendment Act, 1908 (Transvaal), during the absence on duty or leave of Mr. P. F. Knudsen and Mr. H. J. Andrews.

THE WHITE LABOUR POLICY

THREE important resolutions were passed at last Sunday's mass meeting held in Durban under the auspices of the Colonial Born and Settlers Indian Association, the first and the main being to protest against the Government's white labour policy. Ever since the passing of the Minimum Wage Act Indian workers have had to pease in this country. In fact it has been the cause to no small extent of the present unemployment both among Europeans as well as non-Europeans, for the inevitable effect of having to pay a standard wage has been that one person has taken the place of two or three. That is to say, for instance, where three men could be employed at a £5 wage one has to be employed at £15 thus throwing two out on the streets. Then again while the standard of pay has been improved racism has played an important part in the application of that standard. For instance when it comes to paying standard wages the white man is more often than not preferred to an Indian or a non-European. That preference may be given to a European where hitherto no non-European has been working is a little understandable but when Indians or non-Europeans have been in employ for a considerable number of years and have proved their efficiency, are thrown out and are replaced by Europeans just because they have to be paid a standard wage is totally inconsiderate, unjust and unexpedient. It cannot be denied that this has happened and is happening in many instances. Mr. Samuel Joseph of the Hotel Employers' Union quoted several instances in the course of his speech last Sunday where Indians, when they applied for standard wages were told that being Indians they could not be paid standard wages. In one instance a European in one of the Durban hotels getting standard wages as a barman had to go to an Indian barman to learn what a cocktail was and yet the Indian because he was an Indian was getting a lower wage. Such instances, of course, could be multiplied.

Indians who claim equal rights of citizenship in this country have never at any time relented the fact that they must live up to the standard of the country. It was with this fact in view that they agreed to the principle of equal pay for equal work irrespective of race or colour. But where is that equality? It is no use asking the Indian to adhere to this principle when he is denied equality in every other respects. Trade unionists in other countries, we know, are sincere and are inspired with the desire of uplifting the worker but history as experience tells us that the class of trade unionist does not exist in this country. Their weapon of equal pay for equal work is used here with a view only to oust the non-European. Men of the type of

Mr. Holton who talk of racial war and bloodshed are, by indulging in such loose talk, only doing a disservice to their own race. While this is the case in so far as trade unionists are concerned the Government which is responsible for making laws regarding wages is most unconcerned about applying the laws to itself. It has thrown out of employment thousands of Indians to make room for white men and even in the relief work opened for unemployed the rate of pay for the white worker is higher than that of the Indian and non-European not to speak of the differentiation in the rates of pay and housing conditions in Municipalities, Railways and such other departments. And yet the cry is that the Indian is keeping the European out by his low standard of living. The fact is that the Indian is neither adequately paid nor is he given the opportunity to spend.

We have discussed here the question of unemployment generally. In so far as the Government's white labour policy is concerned we have to say only this that it is the duty of any civilized Government to treat equally every section of its permanent population and with more consideration those that have no voice and no representation. While we are not unmindful of the unemployment among white men, as a result of which the Government is faced with the problem of poor whites, we must say that the white labour policy, however practical it may appear to be, to those who have concocted it, is a short sighted and unjust policy becoming any people or Government that claim themselves to be civilized and is therefore bound to fail in the long run.

True Loyalty

(By L. W. RITCH)

THAT "function precedes organism" is a recognized fact in nature, vividly illustrated in the humble routine of organic life. Notable is the example of the tiny amoeba which performs the functions of assimilation, growth and reproduction without the possession of such appropriate organs as are normally associated with those processes in more highly evolved creatures.

The chief purpose of form—of the body—is to subserve the evolutionary growth of the central life informing it; to cradle that spark in its early infancy; to nourish it; to maintain its integrity during the stages of the unfolding of its inherent powers; and, ultimately, with the perfecting of the life to become a radiant expression of that perfection.

The body must be made, and maintained as the servant of the life. The latter subordinated to the former, is a perversion, a reversal of the true order. The body must be and remain plastic and adaptable so as to respond to the growing needs of the life. When it can no longer do so effectively, the form must be broken up and be replaced by another more suitable to the increased needs of the informing life.

Such is the natural and proper function of all bodies, whether that of a single lowly organism such as the humble amoeba, previously mentioned or the complex form or body of a single human being, or

that of a congeries of humans called a race, a nation, an association or a congress. For, human institutions are no other than forms expressing corporately the common desires, thoughts and aspirations of their life, that is, of the human units involved in them. Such institutions represent the attainment, so to say, of the seeking, wise or unwise, of the generations past and present responsible for them, the fruits, as it were, of what was thought to be desirable and profitable.

"The amoebium was summum; the eum was eorn."

However, experience leads to discernment and that to discrimination between the truly desirable and the undesirable, and then wisdom impels to a re-constituting of the old body so that it may more truly express the advance in consciousness gained by experience, or, if needs be, a breaking up of that body and the building up of a new one. The former alternative is possible if the body is sufficiently to be made adaptable to the new requirements of the life; otherwise the life must abandon it for another body that will meet its larger requirements and so fulfil its needs.

Every home of everyday and all about us we witness phenomena that illustrate the truth of the above, but by some remarkable freak of intellectual stupidity we cannot be brought to perceive that what is true of other forms of life is equally true of ourselves and our institutions. The bodies we have formed and informed and endued with our own vitality, instinctively resist and, so to say, resent interference or destruction. We, for our own part, are frequently too weak-willed to enforce the one or the other.

Where, however, growth has brought about as it must do, a closer approximation of the way to truth, to reality, old forms and institutions that fail to subserve the truth as now perceived must be heroically abandoned, or if needs be, destroyed. Who views such action as betrayal or disloyalty is but confused or bewildered. Loyalty to truth, as one perceives it, is the only loyalty. Knowingly to adhere to falsehood from any motive whatsoever, is apostasy of the worst kind. The fate of Judas, the betrayer, illustrates the consequences.

The satyagrahi must, if called upon, "dare to be a Daniel: dare to stand alone." The satyagrahi must *refuse* i.e. make real the commandment "Thou shalt have no other god before ME—the God of Truth; must be a devotee who has grasped the meaning of the behest "To pure devotion devote thyself." Self-idolatry in every and any of its various manifestations must be hully and utterly rejected; profit or loss, honour or dishonour, the opinion of others, be powerless to deflect or affect. For the satyagrahi the fires of hatred, of misunderstanding, of contumely and abuse have no terror. He must follow the light wheresoever it shall lead him. If his way be cheered by the company of others sharing his devotion, 'tis well; if he have to travel alone 'tis also well. For, only thus does he truly serve his God, and also best serve his kind.

'The Hindu' On Colonization Dispute

ACCORDING to our South African correspondent, whom cable is published elsewhere, the committee appointed by the Union Government to explore the possibilities of Indian colonization is finding it difficult to discover countries which would welcome Indians from South Africa as settlers," writes the well-known Madras Daily *The Hindu* in an editorial in the issue of October 27. "Our correspondent says," our contemporary goes on to say, "that the task is not proving as easy as it was first believed it would be. We are not surprised that it is so. For, as a writer in *The Cape Times* recently stated 'If South Africa for which Indians have worked so hard has no room for them, is it likely that any other country in the world for which they have done nothing will be ready to welcome them and offer them political and economic rights that have been and are being denied them in the country of their adoption and birth?' The only alternative therefore is to treat Indians in South Africa as members of the permanent population entitled quite as much as members of other communities to the rights of citizens. Why should then the Union Government waste time and money in continuing an enquiry which is bound in the circumstances to prove a failure? We find that the Government of India are instructing their Agent in South Africa to persuade the Indian community there, which is now sharply divided on the question, to co-operate with the committee which has been appointed by Mr. J. H. Hofmeyr. A little explanation, however, of the question will show that the investigation now started is quite different from the one which was negotiated in by the South African Indian Congress. The document signed at Opatown stated as follows:

"The Congress agrees to co-operate with the Government of India and the Union of South Africa in the former's mission to explore outlets for colonization in regard to her increasing population, and to ascertain whether there exist any good opportunities for South African Indians in the countries explored, provided that such co-operation on the part of the Congress is taken as inspired by patriotic motives and not on the score of Indians being deemed undesirable in the Union or that the Indian population is to be reduced; provided also that the proposed emigration scheme, which formed part of the Agreement, is eliminated and that the Congress will be free to oppose it as its policy."

The task of exploring outlets for colonization was intended to be for the benefit in the main of the surplus population in India and incidentally of those Indians in South Africa who might desire to go out of South Africa hoping to find better conditions in countries to which they migrated. At no time was it intended that the colonization enquiry should be conducted for the special benefit of Indians in South Africa. The preliminary investigation, however, started by Mr. Hofmeyr is for the purpose of investigating "into the possibilities of a colonization scheme for settling South African Indians in other countries and to ascertain to what extent Indians in the Union would participate therein." It will therefore be seen that the declared object of the South African Government in starting this enquiry is to send as many Indians out of the Union as possible, an object with which the Indian community is in strong disagreement because they feel they have a right to stay in South Africa and be treated as permanent members of the population. Of course it has been stated on behalf of the Union Government that this is only a preliminary enquiry and

that a commission on which the Government of India would be represented would be appointed later; but what has got to be emphasized is that the object of the Union Government as stated in the communiqué appointing the committee is quite different from the one which was in the mind of the Opatown Round Table Conference, when the agreement relating to colonization was decided upon. In those circumstances it is not at all surprising that the Indian community has become divided on the question. The Colonial-born and Settlers Indian Association, representing those who were born and bred in South Africa and constitute 80 per cent. of the Indian population, has been started and is functioning with the object of organizing "into one brotherhood all who are born here and who have permanent lawful homes here, namely, the settlers, to further educational facilities, especially technical, industrial, agricultural—to safeguard, protect and maintain existing rights and to win back rights taken away, especially the franchise." It is also the Association's task to oppose any scheme which has for its object the reduction of the Indian population. The Congress, in agreement to be represented on the committee, has, however, distinctly stated that it would be on party to any attempt to reduce the Indian population. If that is so, then no purpose appears to be attained in starting the enquiry, especially, as we have pointed out, as Mr. Hofmeyr's committee has a different object from that of the enquiry negotiated in by the Congress at the time of the Opatown Agreement.

'Advertiser's' Report Wrong And Misleading

We reproduce the following report appearing in the *Natal Advertiser* dated Monday December 4—

Indian Press opinion, according to the latest issues of papers which have recently arrived in Durban, fully endorses the South African Indian Congress's attitude in co-operating in the colonization inquiry which was recently instigated by the Government.

"Some of our countrymen in South Africa," the *Modern Review* states, "have taken up a very wrong line of action. They have formed a Colonial-Born and Settlers' Association. To divide the Indian community of South Africa into two parts, the colonial-born and the Indian-born, will be nothing short of criminal folly at this stage, and we wonder if the promoters of this sectional feeling among our countrymen in the Union realise the reactions that their attitude will have in other colonies."

"Our countrymen abroad have always looked up to South African Indians. Indeed, some of them have modelled their organisations on the South African Congress constitution, and they have undoubtedly received considerable inspiration from the Satyagraha movement there. It will be a real tragedy if this sectional feeling spreads far and wide, as it will do irreparable harm to the cause of Indians abroad. We shall request Mr. Christopher and his friends with all earnestness to desist from this sectional policy. Mr. Christopher has been one of our finest workers, and it pains us a great deal that he of all people should have lost his support to such a line of action."

Another journal quotes the remarks of Mr. A. B. West, who edited *Indian Opinion* from 1913 to 1919, in which he refuses to support a policy of non-co-operation, and it agrees entirely with his sentiments, and joins in his appeal to the people in South Africa to stop holding public meetings of protest and to get down to business.

[NOTE: The above report is wrong and misleading. The sentiments expressed above are not expressed by the *Modern Review* but by Mr. Benaraidas Chaturvedi a writer in the *Modern Review*. It pains us a great deal that of all the people Mr. Benaraidas who has been taking a keen interest in Indians overseas should have been so partial

in his criticism. He has carefully avoided the arguments advanced by the other side. When both sides are not thoroughly known the wisest course would be to adhere to the golden rule of silence. Mr. Benuraidas seems to forget that the Colonial-Born and Settler Indian Association works in the interests of both the Colonial-Born Indians as well as those who have legally settled here. He also forgets that the Colonial-Born Indians form eighty per cent. of the Indian population and the Indian born will very soon be a thing of the past. We must totally disagree with Mr. Benuraidas when he says that it is criminal folly and a suicidal policy for those who are born and bred in this country and know no other home to say other part of the world to work for their own sustenance. Is it not rather criminal folly on the part of the Congress, whose aim Mr. Benuraidas is not to neglect the interests of the Indian born majority in this country. Are not the thousands of suffering souls in India whose conditions Mr. Benuraidas has himself denounced not the fruits of that neglect?

The reference to the remarks of Mr. A. H. West in the above report is also misleading. Those remarks do not appear in another journal but in the same magazine of another date made by the same person, viz. Mr. Benuraidas. What most of the Indian papers gave and editorially on the Colonization Inquiry has been published in our previous issues and in the same can be found outlined the views on the subject expressed by The Hindu (Madras), one of the leading Indian in India whose editor is Mr. K. Rangaswami Iyengar, a well-known Nationalist leader, who has always taken a very keen interest in the cause of Indian in India. —Ed. I.O.]

Mass Meeting In Durban

Colonial Born And Settler Indians

Protest Meeting Against White Labour Policy, Repatriation And Colonization

There were over six hundred Indians present at the Victoria Theatre Palace, Victoria Street, Durban, last Sunday when a meeting was called under the auspices of the Colonial Born and Settler Indian Association for the purpose of protesting against the white labour policy of the Government, as well as colonization and repatriation. Advocate A. Christopher was in the chair.

Before proceeding to the business of the meeting, the chairman referred to the sad and irreparable loss sustained by the community by the death of the Rev. A. Lammont, who had entered himself to the Indians by the kindly interest he took in their welfare.

The chairman also referred to the recent death of Mr. C. K. T. A. who had married to the service of the community not only himself but his wife and children. His death had caused an irreparable loss to the community. The meeting closed in solemn silence as a mark of respect.

The chairman then spoke at length on the Government's white labour policy which was, he said, having disastrous effect on the Indian working class. He referred to the fact that the community had agreed to equal pay for equal work, but the effect of it was that Indians were employed by whites thus augmenting the number of Indians unemployed and practically nothing was done for their relief. When Indian when he applied for a banker's license to start a business living comfortably, was even refused him. What was he then to do? The circumstances would naturally lead him to commit financial loss. The chairman referred to one Mr. Bolton who has recently come on the scene and is negotiating to own Indians from the furniture trade which was once wholly in the hands of Indians. Mr. Bolton claimed that he was not working on racial lines but he was fighting for nothing else but the white labour policy. The chairman exhorted the Indian workers to

stand united and to organize themselves and to hold their own.

Speaking on the question of repatriation and colonization the chairman referred to the lot of the repatriated Indians in India and said that when their lot was so bad there it was hardly expected to be any better in an unknown land.

Resolutions

The following resolutions were then passed unanimously—

1. "That this mass meeting of Colonial Born and Settler Indians deplores the white labour policy of the State and of the Provincial and local authorities—a policy which is used not as a standard but as a means of displacing Indians and other non-European labour by European labour thus causing more and more unemployment amongst Indians and appeals to the State not to use or encourage the white labour policy to throw Indians out of the employment of the State and other authorities and in the industries and other avenues of employment." Proposed by Mr. Manilal Gandhi and seconded by Mr. S. L. Singh.

2. "That this mass meeting of Colonial Born and Settler Indians appeals to the Union Government to abolish the Assisted Emigration Scheme and also appeals to the Government, people and press of India to help put a stop to the repatriation of workless South Africans born and settled Indians from South Africa to India."

Proposed by Advocate Bernard Gabriel and seconded by Mr. C. N. M. Khan.

3. "That this mass meeting of Colonial Born and Settler Indians reiterates its opposition to the colonization enquiry and will under no circumstances co-operate in any such enquiry and further condemns its action in instituting local Indian economic enquiry."

Proposed by Dr. Maurice Peters and seconded by Mr. Southey Mahiraj.

Big Education Conference

An important education conference will be held in the Union next July, when educationists from Great Britain, the United States, the Continent and South Africa will assemble at Capetown and Johannesburg to discuss the adaptation of education to meet the rapidly changing needs of society, with special application to South Africa. The conference has been called the New Education Fellowship, an international body with headquarters in London.

The following overseas experts have already signified their intention of attending: Prof. Pierce Hovel, of the University of Geneva; Dr. William Boyd, of the Glasgow University; Prof. Edmund Brunner, of the Columbia University; Prof. Mabel Carney, president of the Rural Education Association of America; Prof. Fred Clarke, of the McGill University, Montreal, and formerly of the University of Capetown; Dr. Chas. W. Genter, of the Ohio State University, who visited the Union with the Carnegie Poor White Commission; Prof. John Dewey, of the Columbia University; Dr. I. Kandel, also of Columbia; Mr. A. Lissner, educational director of the Toronto Art Gallery; Mr. A. Lyndsholm, secretary of the New Education Fellowship; Dr. Mahan, of the University of London; Miss Helen Parkhurst, founder of the Union Trust Fund Education Trust; former Minister of Education in Great Britain; Prof. Harold Rugg, of Columbia; Prof. Frederick Schneider, of the University of Cologne; Dr. J. J. van der Laan, of the Leyden University.

Two Main Questions

It is hoped that with the assistance of the Indian Government an eminent Indian educationist will also take part in the conference. The speakers from Africa will be announced later.

The conference will meet at Capetown on July 1 to 14, and at Johannesburg from July 15 to July 27. There will be lectures on the general theme as indicated above. Under this, two questions will be discussed, namely, "how is education to meet the new demand made upon it by the rapid changes taking place in society?" and "how can education contribute to the improvement of society?" There will be sectional lectures on a variety of subjects, including the training of teachers to meet South Africa's needs, individual methods of teaching, bilingualism, adult education, native education, etc.

The New Education Fellowship, which is non-political and non-racial, does not confine itself to the interests of the teachers, but rather taking the child as the centre it engages itself with all the influences that bear upon him. As an organisation it seeks to draw together teachers, parents, social workers and others who realise that only by adjusting education to modern needs can many problems which confront the world be solved.—*The Star*

Indian State Subject Not Foreigner

Important Rand Supreme Court Ruling

"Although the Native or Protector States of India from the constitutional point of view lie entirely outside British India, the Natives of these States cannot be regarded as foreigners in the sense that a German or a Frenchman is a foreigner in relation to a British subject."

This conclusion was reached by Mr. Justice Morris in a judgment delivered in his absence by Mr. Justice Barry in the Witwatersrand Local Division of the Supreme Court in a case of considerable interest to Indians in the British Empire and to constitutional lawyers.

Ismael Keesoo Daya and Ismael Ibrahim Gurdie and his son for an account as to the disposal of a half share of the rentals received on a stand in the Malay Location, Johannesburg. The half share had been shared on Daya's daughter by Gurdie, but her marriage with Gurdie's son had proved unhappy and the young people had separated.

Daya sued in his capacity as father and natural guardian of Aisa Ismael Daya.

It was alleged in the declaration that Aisa and Gurdie's son had been since April 22, 1932, the joint owners of a certain stand in the Malay Location and that Aisa was entitled to half the rentals and income derived from the property. It was further alleged that ever since April, 1932, Gurdie had been collecting the rentals and income from the property and had failed to account for them.

In his plea Gurdie denied that Daya was the natural guardian of Aisa and that neither Aisa or Daya had obtained any rights to the property.

Abolition Applied For

At the conclusion of Daya's case, Mr. Philip Mills, K.C., on behalf of Gurdie applied for abolition from the instance. His first contention was that Daya had failed to prove his capacity to sue. Daya was born at Yerna and his wife at Dabhat, both of which were in the State of Baruch, one of the Native States of India but under the sovereignty of the British Crown. Daya married his wife at Dabhat in 1912, but since 1914 they were domiciled in the Transvaal, Aisa being born here in the following year. On Dec. 11, 1931, Gurdie, by material deed, donated to his son and to Aisa in equal half shares all his right and title to a certain stand in the Malay Location, the consideration being a marriage according to Mahomedan rites between Aisa and Gurdie's son.

Mr. Mills argued that because Aisa must be considered to be an illegitimate child, as her parents had not contracted a marriage valid according to our laws, Daya was not her lawful guardian. It was further argued that the marriage certificate was wrongly obtained as Act No. 22 of 1911 applied only to Indians who were British subjects while the plaintiff was not a British subject, but a citizen of Baruch.

The Judgment

Mr. Justice Morris, after quoting legal references said that a reference to Halsbury (Laws of England) led to the conclusion that although the Native or Protector States of India are not on the constitutional point of view by entirely outside British India, the Natives of these States could not be regarded as foreigners in the sense that a German or a Frenchman was a foreigner in relation to a British subject.

"Indians of the Native States, together with any territories of any Native Prince or chief under the suzerainty of His Majesty (acquired) through the Governor-General of India or any Governor."

"Only certain attributes of sovereignty belong to the Native States, for example, they possess an international character either as against foreign powers or as against their subjects."

In my opinion, then, here, the plaintiff and his wife are Indians within the meaning of Section 2 of the Act, and the plaintiff and his wife must be regarded as having been married at Dabhat in 1912, while their marriage certificate, Aisa is therefore the offspring of a valid marriage and must be regarded as a legitimate child. The contention, therefore, that the plaintiff had no authority to sue for the girl when he signed the material deed of donation and when he signed the power of attorney to institute these proceedings must fail."

In conclusion, Mr. Justice Morris said that in his opinion the plaintiff had also failed to establish a prima facie case of Aisa's ownership. The application for abolition, therefore, would be refused and the question of wasted costs, if any, would stand over for argument at the conclusion of the case.—*Natal Mercury*.

Indo-European Council

Unemployment Discussed

There was an unusually large and representative audience to witness a very lively and interesting discussion on the unemployment question in the Hindu Temple Institute, Cross Street, Durban, on Friday evening, Dec. 1st.

Mr. Raim presided. In the absence of Mr. McNally, both Messrs. Dougherty and Mr. Holton addressed the audience.

Mr. Dougherty firmly maintained that there was plenty of room in the various trades for skilled and efficient workmen. If people found themselves unemployed it was due to their inefficiency.

Mr. Holton's address was spirited and heated. He made several caustic remarks criticizing the 'unfair' tactics employed by Indian employers. Whereas his Union was making every endeavour to raise the standard of the worker, the Indians, he averred, were doing exactly the opposite. It was condemning the western standard of life and if the Indians in this country did not cease utilizing such tactics they would no longer be put in the wall.

Some very heated and pointed questions were put to Mr. Holton. In some cases very few constructive remarks were made.

During the course of the proceedings a letter was read from Mr. Meera, of the Sanyas Factory, stating the case of the Indian employees. Several interjections and bitter remarks were made.

tered during the course of its perusal.

Mrs. Mabel Palmer was the first and only one to indulge in a deep dissection of the many-sided question of unemployment. She said her sympathies were both with the Indians and the Europeans. She also further brought out the fact that, viz., if education was a necessary prerequisite for those desirous of entering any trade as apprentices. This was law. But as Indians often through financial stringency, were not able to attain this fairly high academic level, they had no other alternative but to work as unskilled artisans.

It was a pity, Mrs. Palmer continued, to make the problem a race one. In other countries the race aspect was totally absent. In South Africa the question of race only gave the problem a South African touch. But in reality the problem was really economic.

In conclusion Mrs. Palmer exhorted those present to look at the problem not through the spectacles of race or colour but with tolerance and broadmindedness.

The discussion terminated at 10.30 p.m.

Original Correspondence

TO THE EDITOR "INDIAN OPINION"

Congress And Its Constitution

Sir,—With reference to the article appearing in your paper two weeks ago about the statement presented by the South African Indian Congress to the Provincial Finance Commission, I wholly agree with the writer but despite the fact that the Congress has a constitution, the officials have, at times in the past, and in this case over-ridden the constitution. Without holding an Executive Meeting, a few men, it seems, who I imagine that they are dictators of the Mussolini or Hitler type, have presented a statement as coming from the Indian community. I do not in any way wish to depreciate their action, or the motives which inspired them to present the statement, but I most emphatically wish to point out that without consultation of the Executive and the community, these few had no right whatsoever to present it.

My motive in pointing out this fault is due solely to the fact that in the past, on certain occasions, the officials have taken steps without calling a meeting. As a community, who have borne upon our shoulders the mistakes committed by the South African Indian Congress in their past dealings with the Government, such as in the matter of repatriation etc., do not wish to be subjected to a disrepute, or to be again the victims of their folly. We have an Executive to whom matters of importance affecting the community should first be placed. Let not the officials take this to be a precedent, over-ride the constitution, and not as they choose, otherwise the goodwill and support that they still hold among a few will be lost. Speaking of the Transvaal Indian Congress, ever since the last Emergency Conference convened to discuss the question of Colonization, a section which disagrees with the Congress's attitude, and who has all along been opposed to the scheme, has come away from the fold. This, combined with other factors, has also affected the community. The officials hold meetings when, and where they wish, and no invitation is given to members. The statement presented by the Transvaal Indian Congress to the Provincial Finance Commission was done so without consultation of the Committee, and without first

ascertaining the views and wishes of the community. The Committee were not notified of this step until it was read in the papers. It seems that the fever of Fascism or Hitlerism, as even in the South African Indian Congress, has also infected its constituent body. The support that this body has had has dwindled during the year owing to actions of this nature. I may say, without fear of contradiction, that if a vote of confidence in the officials of the Congress was taken, they would surely get a vote of no confidence. I should advise the Congress to convene a meeting at the earliest, with the object of asking all officials to resign, then hold a resolution to put in real workers, no dictators or party men, otherwise they will lose the support of the few they now retain.—Yours etc., "CONSCIOUS."

Sporting News

(BY SPORTSMAN)

Boxing

Kid Singh To Fight Peter Danker

The boxing fever, which only a short while ago took Durban by storm, shows signs of returning. It is learnt authoritatively that Kid Moetes Singh will fight Peter Danker, of Capetown on 20th December; the venue will be the Durban Town Hall.

Kid Singh who has returned from his short tour of the Union is now once more actively preparing for the last bout in accordance with his contract. He is most enthusiastic about victory and is certainly leaving no stone unturned in an attempt to gain a grand slam during his sojourn in this country.

There are also rumours current that Kid Singh may be requested to extend his contract till the middle of next year. During his stay he has become more popular throughout the country and news of extension of his contract will no doubt be hailed in all quarters with great delight.

In the coming tourney Francis Sison will be pitted against an old great Jack Louwery, of Johannesburg, who beat him in their last contest by points. Rod Gengas, of whom little is heard these days, is to meet Willie Fugate.

In addition there will be other minor bouts but on the whole this Boxing Day Tournament ought to break all records in regard to attendance.

Tennis

ALFRED DAVID BEAT SAMI-KHAL

The grand champion of the Alfred David Shield was eagerly contested on Sunday, 3rd November between the Spes Bona team and the Central. In league for and the Central. There was a tight departure from tradition when it was decided to have the match played at a neutral court. As a result the Durban Indian Tennis Club, Carriek's Fountain, formed the scene of the match.

There was a very large crowd present, despite the broiling heat in which the match was contested. The Spes Bona team was again defeated. In the absence of Mr. P. B. Singh, K. H. Vora served as a substitute, in partnership with the Spes Bona Captain, who unfortunately was the victor of the day, in securing his side through to victory.

At the conclusion of the day's play Spes Bona had won by 5 matches to 2.

Mr. R. J. Talley, of the Spes Bona team, was the only one to win.

The Spes Bona will now meet the Moonlighters on the

Goal for the Shield on Dec. 10th. It is also understood that Currie's Panthers will be the venue of this match. Mr. S. M. Moodley will officiate as referee. After the match Mr. K. M. Seedat will present the Shield to the winning Captain.

"B" Division Tennis

In the "B" Division, on Sunday, 3rd December the Derby team (Durban) travelled to Vornhans and received the defeat of 0-8 at the hands of the local team.

Cricket

There was no cricket on Saturday, 2nd Dec. The Currie's Panthers grounds were loaned to the Natal Motor Club for motor-cycle races.

News In Brief

The allegations of atrocities against the German Administration of her former colonies, which are contained in a Blue Book to the South African Government, were "lies and a swindle," which could not be proved, Mr. Schans, the former Governor of East Africa is reported to have declared in an interview according to Reuter from Berlin. Mr. Schans said: "We treated the Natives more humanely and more moderately than they are treated now and statements to the contrary by Native chiefs have not been made voluntarily. Germany's colonies were taken from her on a basis of lies, which must be wiped out as soon as possible."

An Indian play is to be staged on December 18 at the Victoria Cinema in Durban in aid of a Maritzburg Indian charity. The whole of the proceeds will go towards the erection of a new hall at the Veda Bhawan Sabha Hall in Maritzburg. The play is written by Mr. N. Lalbahadur of Durban, and in it there are plenty of true situations, thrill, humour and romance. The production is called "Nirdosh Atma" or "The Innocent soul." It will be staged by the Arya Nav Jivan Natak Mandal of Maritzburg.

Lord Irwin, the sole nominee, was elected Chancellor of Oxford University in succession to the late Viscount Grey of Fallodon, states Reuter.

CONFERENCE

Colonial Born and Settlers Indian Association Preliminary Notice

A Conference of the Colonial Born and Settlers Indian Association will be held during the Christmas holidays in Durban on vital matters affecting Colonial Born and Settler Indians. A further notice will appear next week.

A. CHIT-CHOMER,
President.

A. HAFSJEER
S. L. SINGH
D. S. CHERRY

Jt. hon. Secretaries C.B. and S.I.A.

South African Hindu Maha Sabha

It is hereby notified that a meeting of the South African Hindu Maha Sabha will be held at the Hindu Tamil Institute, Cross Street, Durban, on Monday, December 26, commencing at 10 a.m. for the transaction of the following business:

(1) Report of Secretaries, (2) Affiliations and enrolment of members, (3) Revision of Constitution, (4) Election of officials, (5) Affiliation with the Hindu Maha Sabha—India, (7) General.

Institutions and Committees not already affiliated are requested to do so without delay.

S. K. PATIL
T. M. NAIDOO
Hon. Secs. Secretaries.

All communications to be addressed to 38 Madrasa Arcade, off Grey Street, Durban.

અહેર વિનંતિ

શ્રી. છ. બી. પાવર્નિશ શાસ્ત્રી મેયોરીયલ એ. વી. સ્કૂલના (નિભાષ અર્થ) સરસ્વતી સંસ્થાના ઓનરરી સેક્રટરી શ. નાથુભાઈ મકનલ નાયક સ્કૂલ ફ્રન્ડ જવા ટ્રાંસવાલ, નારાજ તથા કેપ પ્રાવીન્સ તેમજ રોડેસીયા વિગેરે બાબોમાં ફરિયાના છે તે બાદ શાખવામાં આવે છે કે સરસ્વતી વિદ્યાલયના કાર્યમાં ફરક સારથ આદિકાના હોદ્દી ભાગ્યે પાતાના કામ લાગવી ઉદારતાથી મદદ કરશે. સરસ્વતી સ્કૂલ મેયોરી વી. બી. એન્ડ સી. આય. રેસીડેન્સીના સરકાર ઉપર આવેલી છે. શાખામાં શિક્ષક સહ આજે કેસસ વિદ્યાર્થીઓ કોલેજમાં અભ્યાસ કરે છે. તે બાવા વિદ્યાલયના કાર્યમાં ફરક હોદ્દી ભાગ્યે ઉદારતાથી પાતાના તરફથી મદદ કરવાનું ચુકશે નહિ એવી નમ્ર પ્રાર્થના છે.

નાથુભાઈ મકનલ નાયક, પ્રમુખ.

રૂડીપુટ હોદ્દી સેવા સમાજ.

ખેલવડ વાસીઓની વાર્ષિક જનરલ સભા

નં. ૨૭ માર્ચે ૨૬૯ ઉપર આવેલા ખેલવડ કલ્પના મકાનમાં ખેલવડના અહેર ખાતાઓની સભા તા. ૨૫ અને ૨૬ ને ખાલે તા. ૧૬ મી ડીસેમ્બર ૧૯૩૩, રાનીવારના સવારે ૯ વાગે રાત્રે ૬ વાગેમાં આવશે જે પ્રસંગે ફરક ખેલવડવાસીઓને આમહુપર્વક પધારવા (નિતી કરીએ) હોશે.

અહેરના અનુમન કરેલામ એફ ખેલવડ, અમ્. ઇ. શાખાઈ સેક્રટરી.

હિન્દુઅન ઓપિનિઅન.

પૃથ્વક ૩૨ મં.

દિનીકસ, શુક્રવાર, તારીખ ૮ ડિસેમ્બર ૧૯૩૩

નં. ૬૯૯

નોંધ અને સમાચાર

વિષય મતી	
નોંધપાત્ર સમાચાર	૫૦૨
ગોરી મજૂરીની નીતી (અમદાવાદ)	"
ગોરી સેવા	૫૦૩
કોલોનાઇઝેશન કમીટી	૫૦૪
રાજ્યમાં આગ ખીંચી	૫૦૫
રેલ્વે કમ્પાઇની સર્વિસ ક્લેડીંગ મળ્યા	૫૧
દક્ષિણમાં પેપરમાં	"
વૈદ્યાર નેતા (પાતી)	૫૦૬
વિવિધ સમાચાર	૫૦૮
ગીતા મંત્રણ	૫૦૯
આશા સિંઘ અને સમાજોચના	૫૧૦
હિંદુસ્તાનના સમાચાર	"

લોર્ડ ક્લેરેનહમનું આગમન

પુનીયતના નામદાર મહારાજ-જનરલ લોર્ડ ક્લેરેનહમ અને પ્રાઈમ મિનિસ્ટર ક્લેરેનહમ ના માસની ગેરહાજરી બાદ ચર્ચા સમાચારે રાજ્યના કસલમાં પુનીયતમાં પાછા પધાર્યા છે તેમજ આ અંગતદેખથી આગમન અર્પણ કર્યું.

આંતરરાષ્ટ્રીય કેળવણી પરિષદ

ન્યૂ યોર્કપુરેશન ઇશ્વરીય નામની આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થા તેનું મુખ્ય મથક પ્રાંતમાં છે તેના આયત્ર હેઠળ આવતા જીવન માસમાં કેળવણી અને જીવનસંજ્ઞામાં એક આંતર રાષ્ટ્રીય સંસ્થા પરિષદ મળવાની છે જેમાં દેશ દેશોમાંથી નામદાર કેળવણીદારો દાખલ થશે. હોલ્સ્ટાનની સરકારની મદદથી હોલ્સ્ટાનથી પણ એક કેળવણીદાર દાખલ થશે. પરિષદમાં "સમાજમાં થતા બદલાઈ પરિવર્તનથી ઉપસ્થિતિ થતા નવી જાગૃતિને કેળવણીથી જીવે પહેલું થવા સંકલ્પ" અને "સમાજ સુધારામાં કેળવણીથી ફાળો મળે" એવા આશીર્વાદો, જે બધા સમક્ષ થશે. આ ઉપરાંત જુદા જુદા કેળવણીના વિષયો ઉપર બાધજી આપવામાં આવશે. સંસ્થાના મુખ્ય હેતુ કેળવણીના પદ્ધતિને આધુનિક મહત્વપૂર્ણતાને અનુસાર બતાવવાથીજ પુનીયતની સમસ્યા આવી પડેલા અને સવાલોના સમાધાન સર્જક સ્વરૂપે એવું માનનારા સમાજ સેવકોને અદ્યતન. આ પગલાંને આગકાર દારૂ મળીને છોડે અને આ સંસ્થામાં જ નવા પાનની પ્રજા હોલ્સ્ટાનથી પાનના એક બહાર માનસપૂર્ણ જોડાશે. જે પાનની દાખલથી આ દેશના યુરોપીયનોપર સારી નજર પાડવા સાથે લોહીએ પળે તેમની દાખલે લાગણી થઈ રહી.

સરકારી નિશાનોમાં બાળકો ક્યારે દાખલ થઈ શકશે

નાટક પ્રાંતિક સરકારે ૧૯૩૪ની સાલમાં નિશાનોની પહેલી ઠંઠમાં જે બાળકો તે સાંજના યુનની તા. ૩૦ થીની પહેલાં ન વર્ષની વયે પહેલ્યા તો તેમને દાખલ કરવાના હતા હશે છે. પરંતુ જે બાળકોને ન વર્ષ તે તારીખ બાદ થયા હશે તેમને ૧૯૩૫ની શરૂઆત પહેલાં દાખલ કરવામાં આવશે નહિ. આ સાલ પ્રાંતિક સરકારે નાણાંની તરીકે લઈ બાળકોને માટે નિશાનોમાં દાખલ કરવાની વય સાત વર્ષની કરાવી હતી.

વાચકોને

અનિવાર્ય સંજોગોને લીધે કેટલાક લેખો આ અંકમાં આવવા નિષ્ણતા હતા તે આવી શક્યા નથી તેથી હિલગીર છીએ.

"હિન્દુઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૮ ડિસેમ્બર સન ૧૯૩૩

ગોરી મજૂરીની નીતી

દક્ષિણીયલ ભોળો ગોળ મેટલો પ્રિન્સિપલ ઓરોસીએશનના આગમન નામ મળી રહીવારે રાજ્યમાં મળેલી માસ ગોરીમાં મળુ અગમ્યતા કાવો પસાર થવા હતા જેમાંની પહેલો અને મુખ્ય હેતુ યુનીયન સરકારની ગોરી મજૂરીની નીતીની સામે વિરોધ દર્શાવનારો હતા. એવામાં આજી પગારનો નીચમ બાંધનારો પ્રાંતિક બ્યારેથી દક્ષિમાં આવશે. ભારથી લોકો કામદારથી આ દેશમાં મળે પણ જાનની મંત્રિથી મેસાનું નથી. જલ્દી યુરોપીયનો તેમજ યુરોપીયનેતરમાં દાલ ને મેટલો પતી રહી છે તેનું મોટે ભાગે ગારજી તેજ છે કેમકે યોરજીસરનો પગાર આપવાની અનિવાર્ય અસર એ મળ છે કે ન્યાં મળુ માણસો કામ કરતા હોય ત્યાં જોઈ શકાવાય છે. દાખલા તરીકે ન્યાં પાંચ-પાંચ પાઉન્ડના પગારે મળુ માણસોને રાખવામાં આવેલા હોય ત્યાં ૧૫ પાઉન્ડ આપીને એકત્રેજ રાખવો મળે અને જેને રજાપર મેટલો પગાર રાખાય પડે. યજી પગારના યોરજીસર અગમ્યમાં વર્ષોગે આગળ પડેના આગ મળવેશે. દાખલા તરીકે ન્યાં યોરજીસરનો પગાર આપવાની માત્ર આપે ત્યાં મોટે ભાગે લોકો કે યુરોપીયનેતરના કરતાં મેટલો ૫૫૨ પસંદગી આપવામાં આવે છે. ન્યાં કામ પણ રાજી માણસ કામ કરેલાજ નહિ હોય ત્યાં

કાળમાં મહત્તે ગોરાને રાખવામાં આવે એ સમજ સહાય એવી થાય છે પરંતુ ત્યાં હોદી અથવા નો કુરેષીપનેતર કાળમાં કાળથી નોકરી કરી રહેલો હોય અને પોતાની કામગીરી સિદ્ધ કરી આગેલી હોય ત્યાંયા પણ તેને ધારણ કરનાર પગાર આપેલા પડના હોય તેટલાજ માત્ર કરજીયા તેને મોટી મુશ્કેલી તેની જગ્યાએ પુરેષીપનેતર રાખવામાં આવે એ બીજાકા અધિકારી, અન્યાયી અને અસમ્ય ગણાય. આ પરંતુ પણ દાખલાઓમાં બને છે એ સંકાર થઈ રહે તેમ નથી. હિંદોના કામદારોની પુતીખનના મી. સેન્સુઅલ જેમકે મયા રવીવારે કહેલાં પાપણ્યમાં કેટલાક એવા દાખલા આપ્યા હતા કે જેમાં દોરીઓએ ક્યારે ધારણ કરનાર પગાર માંગવાના કુન્દા માટે તેઓને પાણીમાં પડાવી દેવામાં આવ્યું હતું. એક દાખલામાં કરખનની એક બાધીની હેલેથ માં ધારણ કરનાર પગાર કમાતા એક પુરેષીપનેતર આરમેનને "કામટેલ" નામના દાકરું બીજાજ કમ કામ તે દોરી આરમેનની પાસેથી શીખ્યા જવું પડ્યું હતું. ત્યારે દોરી આરમેનને પોતે દોરી હોવાના કારણે તેનાથી કિન્નરો પગાર આપવામાં આવતો હતો. આપા અનેક દાખલા આપી સહાય છે.

આ દેશમાં નાગરીક તરીકના સંપૂર્ણ દખની માગણી કરતાં તેઓને આ દેશના ધારણને અનુસરવું પડે એ પરંતુ દોરીઓએ કરી પણ મનકાન કર્યોજ નથી એ પરંતુ પલાન માં રાખીનેજ તેઓએ વર્ષો કે બનીને એક રાખ્યા સિવાય જેવું કામ તેવા પગારને સિદ્ધાંત સ્વિકાર્યો હતો. પરંતુ તેમાં સમાનતા ક્યાં છે? દોરીઓએ એ સિદ્ધાંતને અનુસરવાનું કહેવું અને બીજા સંપૂર્ણ બાળનોમાં તેને સમાનતા નહિ આપવા એ ગેરવાળખી ગણાય. અન્ય દેશોમાં અને બાધીઓ કે ટ્રેડ યુનિયનિસ્ટો સત્યાનંદ પાળા હોય છે અને સામાન્ય કામદાર તરીકે ઉર્જા કરવાના પ્રવચનથીજ ગેરવેલા હોય છે. પરંતુ આ દેશમાં અમને યોગેલા કડવા અનુભવપરથી અમે નેત્ર સહવા છીએ કે એવી બાધના વાળા ટ્રેડ યુનિયનિસ્ટો અદિ નથી. જેવું કામ તેવા પગારથી દર્શાવનાર તેઓ અદિ પુરેષીપનેતર કામદારને કાંઈ કાદવામાંજ વિષયોગ કરી રહ્યા છે. મી. બેલ્કન જેવા માણસે જે બલીય પુષ્ક અને ખુનામગીરી અવાળી ઉઠાવ વાતો કરી ગયા છે તેઓ એ સમજતા નથી કે તેઓ પોતાની બર્તનિજ દલથી પાકી તેને મદલો અન્યાય કરે છે. તેવા મોટા પોતાની બર્તનિજ દિતને બહો અદિત કરનારા છે.

ટ્રેડ યુનિયનિસ્ટોના સંબંધમાં ત્યારે આ ટિપ્પણિ છે ત્યારે સરકાર કે જે પગાર સંબંધી કામદારોમાં ધરવાને માટે જવાબદાર છે તે કામદારો પોતાને લાગુ પાડવામાં બીજાકા એવરવાઈ વાપરે છે. ગોરાઓને માટે જગ્યા કરવાને દખલ દોરીઓને તેજે નોકરીકરથી બાનત ક્યાં છે અને એકારી નિવારણમાં ગોરાઓમાં નેત્ર કાળમાં પણ ગોરા એકારને માટે પગારનો દર દોરી અને કુરેષી પોતાના કમમાં મદનો રાખવામાં આવ્યો છે. તે પછી અગીસરપાનીરી, જે નો અન્ય સરકારી ખાતાઓમાં પગાર અને ગેલેની રિયાતમાં તેના ટિપ્પણની વાળજ શી કરવી. અને તેટલું નો "દોરી પોતાનાં કિન્નરો રહેણાં ધારણથી ગોરાને નોકરીમાં દાખલ થવા નથી દેતો" એવી સતત જુમ થઈ રહી છે. અરી દખલત એ કે કે

દોરીને નથી પુરો પગાર અપાતો : નથી તેને અર્થવાળી નહિ અપવામાં આવતી

આટલું સામન્ય બેધરીના પ્રશ્ને વિષય. દરે સરકારની ગોરી મજુરીની નીતીના સંબંધમાં અમારે માત્ર એટલુંજ કહેવાનું છે કે પોતાની વસ્તીના કદેક વર્ગની તરફ સમાન વર્તણૂક જાળવવી એ કદેક સુધેલી સરકારની ફરજ છે. અને તે ગોરા કમ પણ અવાળ ર પ્રતિનિધિત્વ નથી તેમની તરફ પગારે કાળજી બતાવવી એ તેવી સરકારનો ધર્મ છે. ગોરાઓના એકારી છે અને તેને પરિણામે સરકારની સમક્ષ ગરીબ ગોરાઓના પ્રશ્ન વિષયમાં જાણેલો છે એ વસ્તુ અમારી જાણની બહાર નથી પરંતુ અમારે કહેવું જોઈએ કે ગોરી મજુરીની નીતી, પછી વર્ષો ને અમલમાં મુકનારા એને ગમે તેવી અવધાર જાળવી હોય છતાં, કુક દોરીની અને અન્યાય નીતી છે અને સુધેલી દોરાનો દાવો કરનાર કાંઈ પણ પ્રશ્ન કે સરકારને શોભાવનારી નથી અને તેથી ફિર્ક આપારે તે નિષ્ફળજ નીવડશે.

ઓટો રીપોર્ટ

મયા સોમવારના "નાટાલ એક્સપ્રેસ" માં એવો રીપોર્ટ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો કે દોરુત્તાનના હાપાઓએ કોલોનાઇઝેશનના તપાસના સંબંધમાં કાંઈએ લીધેલી વધણને સંપૂર્ણ રેકા આપેલો છે. અને "મોડર્ન રીવ્યુ" એ અર્થેલું છે કે દાલોનીયલ મોર્ન એન્ડ સેલ્કન ઇન્ડસ્ટ્રી એસોસીએશન જુદી સંસ્થા સ્થાપીને પામમાં બાગ પાકી ગેલેર બૂમ કરેલી છે અને તેઓનું પગલું આત્મધાતક છે. બીજા દેશોના દોરીઓ સાવિય આફ્રિકાના દોરીઓ તરફથી દોરવણી છે એ અને તેઓની સંસ્થાઓ સ્થાપવામાં કોલોનાઇઝેશનને અધારણે અધાર તરીકે સ્વિકારે છે. આથી મી. ડિરેક્ટર અને તેમના સાથીઓને તે આત્મધાતક પગલું છોડી દેવાની સલાહ આપે છે.

વળી તે રીપોર્ટમાં જણાવાયું છે કે બીજું એક બાપુ મી. એ. એચ. વેરના કોંગ્રેસને ટ્રેક આપનારી રીકા કાંઈને સાવિય આફ્રિકાના દોરીઓને બંદર મોટોયો બોલાવવાનું મોટી વાળી કામે વળગવાની તેમની સલાહને મળતું થાય છે.

અમે "એક્સપ્રેસ" ના રીપોર્ટના અદિ સારજ આપેલો છે. અંગ્રેજોમાં તે આપેલો જાણવામાં આવ્યો છે.

આ રીપોર્ટ "એક્સપ્રેસ" ને આપનારે પા તો વગર સમાજે અથવા તો બાધી કરીને જુગા અને ગેરરરને દોરનારો આપ્યો છે. દખલમાં ઉપલી રીકા "મોડર્ન રીવ્યુ" ને કરીજ નથી. એ પત્રમાં લખનાર શ્રી. બનારસીકાલ ચતુર્વેદીએ એ રીકા કરેલી છે. વળી મી. વેરને લગતી રીકા પણ કાંઈ બીજા હાથએ નથી કરી પણ તેજ હાથમાં, પણ બીજા નારીખનામાં, નેજ પ્રદરથ માં, બનારસીકાલ અર્થવેદીએ કરેલી છે. શ્રી. બનારસીકાલ જેઓ દોરીના બહાર પડના દોરીઓના સવાલમાં આ રસ લઈ રહ્યા છે તેમને પોતાની રીકાઓમાં પડાપાત વાપરતા તેમને અમને ધજો એક થાય છે. તેમણે બીજા પત્રની અંતિમે બન આપ્યુંજ નથી. ત્યારે બને બાળુઓ સંસ્કૃતિને બાળવામાં નહિ આવેલી હોય ત્યારે કદાચજાણેલો માર્ગ નો એન બારણ કરવાનો બોનેરી મીધમ

પાળવાનોજ અણગમ. થી. બનારસીયાના એ બૂલી નવર છે કે ફાલોનાયલ બોર્ડ એન્ડ સેલ્સના પ્રિન્ડિઅન એસોસીએટના તો કામમાં બાગ પાડવાનો એજ નહિ. પણ આ દેશમાં જન્મેલા અને કામરેશન ન્યાયી વસવાટ કરતા લોકોએ એ બોર્ડના કાર્યોન માટે કામ કરે છે. પણ તેઓ એ પણ બહી જાય છે કે આ દેશમાં જન્મેલા લોકોએ આખી લોકી વસ્તીના ૮૦ ટકા છે અને લોકોના જન્મેલાનો સવાલ કદે વખતમાં બૂસામ કરશે. જેઓ આ દેશમાં જન્મેલા છે અને ઉછરેલા છે અને આ દેશ સિવાય કુનીયાના તટ વખત પાંત્રી એકે વખત જન્મ્યા નથી તેઓ પોતાનું કિત સત્તવાતા હોય તેને શી. બનારસીયાના "દોષિત પક્ષમાં"ના અને "આત્મકાલકે" પાસાં ની કદમ આપે છે તેની સાથે આપણે સર્વેક જણાવ્યું તેમજો કે અમ બીજાકુષ મળતા થકે રાકના નથી. "દોષિત પક્ષમાં" તો શી. બનારસીયાના જવાબ કરી રહ્યા છે તે કોમિસનુંજ છે નથી કે જે આ દેશમાં જન્મેલા બદુમતિ થવાની રહ્યા છે તેઓના કાર્યો તરફ નિષ્કાણ્ણ જલાવી રહી છે કે લોકોવાતમાં આજે જે રજારે આત્મકો કુખી થઈ રહ્યા છે અને તેના શોર થી. બનારસીયાના ચતુર્વેદીએ પોત કહેલા છે એ જ ને નિષ્કાણ્ણમાં મળે નથી. લોકોનાના મળ્યાપણે પત્રમાન્યપત્રોએ ફાલોનાયલ એસન તપાસપર પોતાની દીકા કરેલી છે તે "પ્રિન્ડિઅન એસિનિઅન"ના આગમી અંકમાં પ્રસિદ્ધ થઈ ચુકી છે અને આ અંકમાં મદ્રાસના "લોક" પત્રની લીકા પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી છે કે જે પત્ર લોકોનાના અચરણ્ય કથનિકે મળ્યા છે અને જેના તંજા થી. એ રજારમાં આજેજ છે કે જેઓ એકે જણીના રાફિન તેના છે અને તાકે બદાર વસતા લોકોનાના સવાલમાં કોઈ રાક તેના આવેલ. છે

ફાલોનાયલ એસન સ્કામ

મદ્રાસનું 'લોક' શું કહે છે

મદ્રાસનું 'લોક' પત્ર રાફિનવાદી પત્ર છે અને લોકોનાનામાં સારામાં સારા વર્તમાનપત્રોમાં એક ગણાય છે. તેના ન હી શી રજારમાં એ વખત છે કે એક રાફિનવાદી તેના છે. એ પત્ર નાકિષ આફ્રિકાના લોકી સવાલથી તેમજ પાકે રહે છે અને આ દેશમાં લોકોએ ન્યાય આપવા મનત દિશાવન કર્યું આવેલું છે. એ પત્રે ફાલોનાયલ એસન તપાસના જણપત્રમાં કોમિસ અને ફાલોનાયલ બોર્ડ એન્ડ સેલ્સને બીક અને એસોસીએટન એ બોર્ડ પોતાની કલિકોને. અન્યાસ કરી પોતાનો મત ફર્સાઓ કરતા જે આ પત્રમાં અચરકે પ્રગટ થઈ ગયો છે ત્યાર તાકે અકરોબર તા. ૨૭ મીના નંકમાં તે જત કરી ન જાણતમાં નીચે પ્રમાણે લખે છે:—

અમારો સાકિષ આફ્રિકાના બજારજનીના જન્મ્યાવના મળજ લોકોએન માટે પકેશ વસવાટની સકેપતાઓની તપાસ કરવા બુનીયન સરકારે નીમેલી ગામીન સાકિષ આફ્રિકાની લોકોએન સિવાય તમા દેશો શોપવા મુસલ થકે પડ્યા છે. અમારો બજારજની જણાવે છે કે એ રાજ સરકારમાં એટલું લાગતું હતું તેટલું સોંકું જણાયું નથી. અગતે નથી જન્મ્યાવની થતી નથી. કમરેશન ટાકેશન" માં એકે લખ. જાણ્યું

હવે તેમ "લોકે સાકિષ આફ્રિકા કે જેને માટે લોકોએએ એટલી થકી મળ્યું કરેલી છે તેમાંજ તેઓને માટે રચાત ન હોય તો પછી કુનીયામાં બોર્ડ એન્ડ સેલ્સ કે જેને માટે તેઓએ રચાજ કરેલું નથી ન તેઓને સિવાયવાને અને નાગરીક તરીકેના જે લોકે જન્મ્યા અને આખી વસવાટથી પોતાના તરીકે સિવાયી લીધેલા દેશમાં તેઓને લોકે આપવા માં આવતા હોય તે આપવાને તૈયાર થશે એ સંજવીન છે ખરું

એટલે હવે બીજો માર્ગ એક વહયો છે કે સાકિષ આફ્રિકાના લોકોએની તન્કે આખી વસ્તીના એક આજ તરીકે વર્તવું અને નાગરીક તરીકેના લોકો બોજાવવાને બીજા વર્ગના જેલસાજ તેઓને થકે લખ. જાણ્યું અને તો પછી જે તપાસનું પરિણામ મળતું સંજોગમાં નિષ્કાણ્ણ નીવાવતું છે તેવી તપાસ ચાલુ રાખવામાં બુનીયન સરકાર વખત અને પક્ષો અરવાલ શા સાકે કરી રહી છે?

અને તેઓએ જાણે કે લોકે સરકાર સાકિષ આફ્રિકામાં પોતાના એજન્ટો લોકી કામ કે જેની અંદર આ સવાલપર મેજખા વિજ્ઞદમન પડી ગયા છે તેને શી. લોકોએપર નીમેલી કમીદીની સાથે સલકાર કરવાને સમજવવાની સુખના આખી રહી છે. પરંતુ એ સવાલની જરા તપાસ કરતાં માણમ પરજો કે આજે જે તપાસ આવી રહી છે તે સાકિષ આફ્રિકાના માન્યના કોમિસ સામેજ થવાની જણાવના આપેલી તમા કરતાં તાકે જરૂરી છે. કેમકાવનમાં સહી થએલ કન્ટાવેજમાં નીચે પ્રમાણે જણાવાયું હતું:—

"કે કોમ લોક અને બુનીયન સરકારની સાથે લોકે રજાનાના પક્ષની જતી વસ્તીના વસવાટને મારે અકારે રજો શોપવા જવાના લોકે સરકારના મીસનમાં સાકે આપવાન અને તેવા શોપવાના દેશોમાં સાકિષ આખી કન્ટા લોકોએન માટે કોર્ષ થકે ચારી તકા છે કે લોકે તે રજારને પ્રજા માળ છે. એટલી સરત કે તેવા આજેન કન્ટા સરકારકિતના દુરુએ. થીજ રજીન થએલો મળ્યું તમા અચરકે અને લોકે. કે બુનીયનમાં લોકોએ અન્ન્ય નેજ નથી. કારણથી અચરકે તો લોકી વસ્તીને લોકોવાની છે તે કારણથી. પણ એટલી સરત કે એસીએડ એમી-એસન મળી છે એસીએડને એકે માળ છે તે કુ-કવામાં આવશે અને કોમિસને પોતાની એક નાલી તરીકે તેના વિરોધ કરવાની મુદ્ત આપવામાં અપશે."

વસવાટને માટે તમા શોપવાનું કામ મુખ્યત્વે કરીને લોકોવાની થતી જતી વસ્તીના કાર્યને મારે હતું અને સાકિષ આફ્રિકાના લોકોએ જે તમા શોપાએકા દેશોમાં જવા મળ્યું. લોકે તમા માટે તમા સારી કી છે કે તમા તે જવાનું પ્રસંગાવસાત હતું પરંતુ શી લોકોએપર તો "સાકિષ આફ્રિકાના લોકોએને અન્ન્ય દેશોમાં વસાવવાને એકે ફાલો-નાયલ એસન નીમની શું રાકેપતાઓ છે અને બુનીયનમાંથી કદમ લોકોએને તેવી જાણના સાકે તમા તૈયાર છે તેને માટે એક પ્રાથમીક તપાસ ચલાવી રહ્યા છે. આ ઉપરથી એકે સાકારી કે સાકિષ આફ્રિકાના સરકારનો આ તપાસ ચલાવવાના રવાજ જેલ બુનીયનમાંથી જતી થકે તેલવા લોકોએને

દત્તો અને મી. એસ. એસ. સંમિ રેકા આપ્યો હતો.

(૨) "આ મારા મીટીંગ બુલીયન સરકારને એસીસ્ટેડ એમીએશન સ્કામ નાબુદ કરવા વિનંતિ કરે છે અને દીકુ-સ્લાનની સરકાર, પ્રબલ અને પર્માનપરોને સાથે આદિકા માં જન્મેલા અને સ્થાપી વસવાટ ધરાવતા એકાદ દીકીઓને દીકુસ્લાન પાળા મોકલી દેવાના અટકાવવામાં મદદ કરવા વિનંતિ કરે છે."

ઉપરોક્ત દરમિયાન એકલેક્ટ બન્ટેડ ગેથીયલ તરફથી મુકવામાં આવ્યો હતો અને મી. સી. એન. એમ. ખાન તરફથી રેકા આપવામાં આવ્યો હતો.

(૩) "આ મારા મીટીંગ કાલેનાઇમેશન તપાસની સામેનો પોતાનો વિરોધ ધુનઃસ્થાપિત કરે છે અને કાલે પબ્લ સંવેગો માં તેવી કાલે પબ્લ તપાસમાં ને સદકાર નહિ આપે અને સ્થાનિક દીકીઓની આર્થિક સ્થિતિની તપાસ કરવાના તેના પગલાંને વચોડી કાઢે છે."

ઉપરોક્ત દરમિયાન મી. ગ્રીસ ધીરો તરફથી મુકવામાં આવ્યો હતો અને મી. એમ. બીથારી મદારાજ તરફથી રેકા આપવામાં આવ્યો હતો.

દેશા રજવાડાનો રૈયત ખીરીશ

ગણુચ

રેન્ડની સુખામ કોરટનો ચુકાદો

વાઇવોસ્ટેન્ડ વિભાગની સુખામ કોર્ટમાં મી. જર્ડીસ મેરીટજની મેરફાવર્ગમાં તેમની પત્ની મી. જર્ડીસ મેરીટજે આપેલા એક ચુકાદામાં દીકુસ્લાનના દેશી રજવાડાની રજમત ખીરીશ ગણુચ એવો ચુકાદો આપ્યો છે.

વેદાનોસખાનેના મી. જુસબ ઈલાલીએ ગારો અને નેમના પુત્રની સામે મસે ભોક્ષનમાં એક મકાનના બાકાના અર્ધી ભાગના દિસાખે માટે મી. પ્રેમાઇલ ડસપ કા. એ રિવાઈટી માંડી હતી. મજૂર અરથી ભાગ મી. માર્દીએ મી. કાલાની દુખ્તરને હાવરીમાં આપ્યો હતો પરંતુ મી. માર્દીના પુત્રની સાથેની લેણીની સાદા સંતોષજનક નહિ નીવડવાથી બન્ને વચ્ચે છુટકાંડા થયા હતા.

મી. કાલાએ આપણા ઈરમાઇલ કાલાના પિતા અને પાછી તરીકે રિવાઈટી માંડી હતી.

જાહેરનામાંમાં ગણુચવામાં આવ્યું હતું કે આપણા અને મી. માર્દીના પુત્ર ના. ૨૨ એપ્રિલ ૧૯૩૨ થી ગસે ભોક્ષન માં અમુક મકાનની ભાગમાં માર્દીની ધરાવતા હતા અને આપણા તે પ્રોપર્ટીના ભાગમાં અને આવકમાંથી અર્ધી ભાગને માટે દક્કાર હતો. વધુમાં ગણુચવામાં હતું કે એપ્રિલ ૧૯૩૨ થી મી. માર્દી ગારો અને આપણા સુખ કરતા હતા અને તેનો દિસાખ આપ્યો નહોતો.

મી. માર્દીએ પોતાના પત્નીના જણુચ્યું હતું કે મી. કાલા આપણાના કુદરતી વાલી નહોતા અને આપણા કે મી. કાલાએ મજૂર પ્રોપર્ટી ઉપર કંઈ પબ્લ દક્ક મેળવ્યો નહોતો.

મી. મીલન કે. સી. એ. મી. માર્દીને નિરપરાધી દરખાવના અરજી કરતાં દલીલ કરી કે મી. કાલા રિવાઈટી નોંધાવવાને

પોતાની કાયદાલ પુરવાર કરી કહ્યા નથી.

મી. કાલાનો જન્મ વેસનામાં થયો હતો અને તેમના પત્નીનો જન્મ ડાલેશમાં થયો હતો. અને એ બન્ને બરોડા સ્ટેટમાં આવેલા છે જે દીકના દેશી રાજ્યોમાંનું એક છે પરંતુ ખીરીશ તાજની દકુમત નીચેનું છે. મી. કાલાએ ૧૯૧૨ માં ડાલેશ માં જાહી કરી હતી પરંતુ ૧૯૧૧ થી તેઓ ટ્રાંસવાલમાં ડોમીસાઇલ થયા હતા. આપણા તેઓના અદિ બાબાને ખોળે પળે પેદા થઈ હતી.

ના. ૧૪ ડીસેમ્બર ૧૯૩૧ ના માર્દીએ નોટરીપલ ડીકા પોતાના પુત્ર અને આપણને મસે ભોક્ષનમાં સમજાવેલ અરથ બાજે પહેંચી દીકા હતા એવા તપાસથી કે આપણા અને મી. માર્દીના પુત્ર વચ્ચે મુસ્લીમ રિવાજથી જાહી થઈ.

મી. મીલને દલીલ કરી કે આપણના માળાખની જાહી આ દેશના કાયદા મુજબ નહિ થયેલી હોવાથી આપણા તેઓનું મેરફાવેસર થયેલ બાળક ગણુચ અને મી. કાલા તેના કાલેટર વાલી નહિ ગણુચ. પબ્લ ખીરીશ દલીલ તેમણે એના કરી કે તેઓએ મેરેજ સર્ટિફિકેટ મોકલી રીને મેળવ્યું હતું કેમકે ૧૯૧૪ નો ૨૨ મો કાયદો ને દીકીઓ ખીરીશ રજમત દ્વારા તેમનેજ જાણ પડે છે અને રિવાઈટી ખીરીશ રજમત નહિ હોઈ અરોડાના પત્ની હતા.

મી. જર્ડીસ મેરીટજે મુકાદો આપતા જણુચ્યું કે જો કે દીકના દેશી રાજ્યો અધિકારખુની દ્રષ્ટિએ ખીરીશ દીકથી બદાર છે છતાં તે રાજ્યોની રજમતને જાહેન કે રેન્ડની મારફત પરકેસી ગણી નહિ સકાય.

દીકુસ્લાનનો અર્થ, ખીરીશ દીક અને તેની જાંઠર ખીરીશ દકુમતની નીચે આવેલા દેશી રજવાડાઓ, એવો જાણ છે.

આથી મારા મત પ્રમાણે રિવાઈટી અને તેમના પત્ની મજૂર કામદાના અર્થ પ્રમાણે દીક ગણુચ અને તેઓના મેરેજ સર્ટિફિકેટ મુજબ તેઓની ૧૯૧૧ ની સાલમાં ડાલેશમાં જાહી થયેલી હતી. આથી આપણા કાલેસર જાહી થયેલાનું બાળક છે અને તેથી ને કાયદેસર બાળક ના. આથી રિવાઈટીને પોતાની કુખતરની પત્ની નોટરીપલ ડીક સહી કરવાનો કે આ રિવાઈટીને માટે જાવર ઓફ એકની સહી કરવાના દક્ક નહોતો. આ દલીલ નથી પ્રાપ્તી થઈ.

અતમાં મી. જર્ડીસ મેરીટજે જણુચ્યું કે રિવાઈટીએ આપણાની મલેજા પુરવાર કરેલી છે અને નથી મી. માર્દી નિરપરાધી કરી સકતા નથી. ખર્ચોના સવાલ હસ પુરા થયા બાદ અમને માટે સુખતલી રાખવામાં આવશે.

ટ્રાંસવાલના ઉબરમાં

(અમારા અજરખની તરફથી)

દીકના એવન્ટ કુવર સર મદારાજ સીમ અને લેડી મદારાજ સીમ વેદાનોસખાનેના દીકીઓ માટે અનિસિપલ દલીલીક મેળવવા જાણિય કરી રજા છે. તેઓને સમજાના મજાએ એવી આજ્ઞા રહે છે.

રપીસની ન્યુ સ્ટેટ એરીવાલ મામલમાં ૨૦૦ બોયતળામે કામ કરનાર મોરડા અમદાદેએ પચારના પ્રપકાને અંગે લક્ષણ પાડી છે. મજૂરપદાતું વાઈન બાલુના કામદારોને તરફ

ઉભા રહેવા માટે લેવાને પક્ષર કરે છે, પગાર અને કલાકારના સર્જનમાં એકબેરે જોડે મોડાનું અને મેળુનું ખાઉં મસલત આપવી રહ્યું છે.

નેદાનીસર્જનના અભિગમ સત્યમાં દુર કરવા નેરદાર પ્રજાના યાજ્ઞ સર્જન જે કીન પાયરે તે પ્રજાને ટેકા આપે છે, નેદાનીસર્જનને કારણમાં પુરીથીથી કંપનીએ 'દુ' હેલા કિર્વાન સ્થાપના' નામની પત્રિકા છપાવી અગત્ય સર કરી છે.

લીખનઅર્થમાં આપણે કરતા આલોના પ્રધાન મી. ડન્કે જે જાણુવું હતું કે અભિગમ એક વર્ગે બીજા વર્ગે નરકથી પરદાની દ્રષ્ટિએ જુગમ એવી પરિસ્થિતિ આપણને ન પાસવે, મોરી સંસ્કૃતિના રક્ષણનું કામ સોંપાયેલા આપણે થેલા માણસો કીએ. જંગલીપણમાંથી નીકળી કમચી આપણે દેરાયેલા છીએ અને આપણે જોતા પ્રજાના રક્ષણ કરવાનો છે, રાષ્ટ્રીય અર્થક વગર આ દેશ પરનો આપણો દાણ આલો જરો એ આપણે સમજવું જોઈએ.

નોકસર્જનનારના પુરુષ એકરેક દાખરી કુનીયાના બધા જામમાંથી સોદાના દરિદ્રાસ માટે હાખલ યથેલા ઉમેદવારો મા, પુરુષનામાં પહેલા નંબરે આપ્યા છે, તેને જ. આ-ક્રિયાની રિદમ કુનીયા નરકથી અભિનંદનને મોકલાર્થ રજા છે.

પાકેટાઉન (નેદાનીસર્જન) માં લેડી મદારાજ સંગે પોતાને ઘેર કરેલ ત્રી મેળાવામાં જાહેર કર્યું હતું કે દોહી ત્રી મંજીને સક્રિય અને અવસ્થિત બનાવવા માટે પગારદાર ગર્વકારની જરૂર છે. તે માટે પા. ૫૦૦ થી ૬૦૦ ની રકમ નિમ્નએ. એજન્ટ-અનરએ પા. ૨૦ ની એટ આપી છે. તે આજના રકમ નેદાનીસર્જનના ખનિક દોહીઓ પાસેથી મેળવવા કાર્યકર કરશે.

દોહીના એજન્ટ નેદાનીસર્જનમાં પાસાંમિટના છ સંબોને પોતાને ઘેર નોતરી દોહીઓ સાથે મસલત કરાવી હતી અને સદવાસનો પાયો નાખ્યો હતો. તેમણે સંદ મેરીજ અર્થમાં દોહી પ્રખર આપણું હતું હતું અને બીન-ગેરાઓના પ્રસનો રક્ષા ફેલનાતિથી નદિ આપણી સકામ એમ જણાવ્યું હતું.

અંડખોર તેજુ

એક સામાજિક નવલિકા

(અનુવર્ત: મમનસાલ દલીયક હેરાઈ, રજનકેલ)

(૫)

'અમેલી શેઠાણીને મુસાફરીના વખતે દેવાયી મેહાં ઉલ્લાં દર્તા. કાનજી પાણી કરીને આ પાંચાની લેવારીમાં લગા. તેજુ રસોડામાં આ તેવાર કરીને દોહીની પાકા પાંચાના રમણે પ્રેરક નેમ લેતા હતી.

'દેમ અમનસાલ, મારો દાર દલુ... નમોએ ન મોડલી આપ્યો. શેઠાના રોડીના લગ્ન પ્રસંગે જ્યાંનું થતા રોડે દાર પહેરવાનું રહેતા મેં આ પાત કરી લારે તેઓ સાલેમ પહેરાયા છે.' અમેલીએ મોંખાંય ઘડકા કર્યો.

અમનસાલ પૂછતો—મરજરેતો—કંપતો બેસ્યો.

'મેં... એ... બી... નાં... બે... છે.'

'તારા ખોરી વાત છે. એ કમ પાણી કે તાકની મુક નથી તે જોવાય જાય. તારો જાણો છે કે એ દાર માટે મારે શેઠાની કટલી ખુશામત કરવી પડી હતી? થરમાં જઇ તપાસ નો કરો? તુને જો જાણ બાણીને આપ્યો લારે તેનો

આ બાણો આપો છે?'

અમેલીએ મંબીન તરે આગમ મુક્યો.

કરજ્યાન તેજુ આ નાચા શેઠાણી પાસે મુકીને રસોડામાં બરાજ મઠ હતી. દરો જવાબ એવી જીક રહેલી હતી.

અમનસાલ તે જવાબ બની ગયો. તેને દલે એકજ હાજર લેવો મોજ્ય જાણ્યો. આગવાત ક્યાં ચિવાપ એક આરો નથી એમ નિવામ કરી તેણે જવાબ આપ્યો.

'શેઠાણી સાલેમ, આપને કાલે સવારે દાર જાગર કરીશ. આજ આરામ કરો.'

'દેમજ્યાન નેમએ ગમે લાંચી સર્જ આલો.' શેઠાણીના સમાદર્શક દબર આલ્યો.

અમનસાલ નિસ્તેજ વડે, મંદ પગલે રસોડામાં ગયો. તેજુ મુઠામાં જુડુ જુડુ દસતી હતી.

મુખર બળે પરિણામે ખુલ્યો નો તેની હારે અમનસાલ વચ્ચે ડોકમાં શેઠાણીનો દાર લેતો.

'આ હું સ્વપ્ન વંદી હું કે જાણું' પદ લેઈ પડ.'

'અને, શેઠાણીના દારથી તારી દાર સર્જ ને તારી દારથી મારી જીત થઈ છે, સમજ્યાને મુનીમ સાલેમ.' તેજુ એમ કરી દાર મારવા પ્રયત્ન કરતી હતી.

'સજુર, મીનર અમનસાલ, એ દાર તો આલડાયો દેઈ ન ખરો. તમારી ડોકનોજ દાર લેતેએ અમેલી અમાનક આવી જોલી ઉઠ્યા.

'અમેલી એન, આ અંડખોર તેજુવી હું સાત વાર દારો-મપાયો છું, દલે તમે મને તલિ બચાવો?' અમનસાલે સ્મીતપૂર્વક કહીત કરી

'હા, એકજ કરતો?'

"શી"

અમેલીએ જાણે દાર અમનસાલની ડોકમાં પહેરાવી જઈ બેલી, 'અંડખોર કંપની મુખી રહેલો.'

(૬)

તેજુપરમાં કાનજી શેઠાના બપોરે ધમધેકાર આલેનો હતો. પદારો ખાસ કિપાડવની આવજવડા ન જણાઈ. વળી પદારાની ચાવી પધ તેની પાસેજ આવી ગયેલ દેવાયી જાણે અમાન મળવાનું કસ કાલજી ન હતું.

એકાદ માત્ર વીલા પછી અનુદ સંનિગેમાં કાનજી શેઠાને પદારો કિપાડવની જરૂર પડી. પ્રથમ દ્રષ્ટિએ સમજાવું અવસ્થિત સાગુ, ઉઠી તપાસને પરિણામે તેના માત્ર મળી ગયા-સરક સર્ગની ગયો ને પાથરના પ્રતિમા જેવો રાજ્યકર તે દેખાયો.

મુજામાંથી બપોરે જાનુ આવતું કાગુ સાથે સમજવું અમાન જુનકાળના પદાર બીરવા લાગી.

'અનનં શાખ દેવાના રાત્રિએ ડામ મારી પાસેથી પદારાની આવી લઈ ગયેલ અને પાછી આવી પોતાની પાસે કાપરે આવી તેના પડેલો અમોર નદિ.

અમક શેઠાણીની મળી ઉલટપાલુટ નપાકુ રી પધ કંપ વલુ નદિ.

અતે પદારાની બની વસુએ બહાર કાઢી લારે માત્ર એક કામજી કાલ લાગ્યો. શેઠે તે પત્ર પાચવા લાગ્યા.

'પિતાજી'

જન્મ દેનાર છે એટલે પિતાજી. બાણી તો કસાર્થ પ્રજા કહી ન કરે એવું કાર્ય કરવા અમકાવા નથી.

ગતક ગામ જેવી જાણકી હું. અનુ બિજાને મારી

નિરાશના પરિપક્વતા અર્થ—પરેશ મંગી સર જાન સામયને કિવાને આગમને એક પ્રકારના જવાબ આપતા જણાવ્યું હતું કે નિરાશના પરિપક્વતા બધી મળી હજી એકાદ અર્થ હતી. અને અત્યાર સુધીમાં પરિપક્વતા તમે લીધે એક નિશ્ચયતા જરૂરમાંથી લગભગ પા. ૧૫, ૨૦ ના સ્થિતિ છે એ ઉપરાંત પ્રમુખના એકેડરીના સ્ટાફના અને જલસાઓના ખર્ચ વધે ને ને છુટે.

હાઈડ્રામીટના નીતિએ કરેલી વાઈસરોયની ખીજ-મલ—હાઈડ્રામીટના નીતિએ જે લીક્ષના સેથી રાષ્ટ્રના તરફ મળ્યા છે અને જેમના મુદી પણ કરોડ પાઉન્ડની અસરદાર થા આવે તે તેમણે વાઈસરોય અને લેડી વીકીંગ્ટન અને તેમના પુત્રની મોટા દયામયી ખીજમળ કરી હતી. નીતિમત્તા નીતિમત્તા બાજના જે દુનીયામાં સાચી ચઢીપાનો જે અને તેમના જવાબદાર જે જગતન ૨૦,૫૦,૦૦૦ પાઉન્ડની પ્રીમિયના છે તેના વાઈસરોય અને તેમના મુદ્દાએ તપસ્વી લીધા હતી.

જરૂરમતના નેટીવોયને કહેવાતો જુલમ—જે રત્ના જે અમારે પૂર્વે આફ્રિકાના ગરબર રત્ના તમણે એક મુલાકાતમાં જણાવ્યું હતું કે જર્મનીના જગતના સરકારના જર્મન સરકારના અગ્રણી જુલમનાર ડોવાની વાગ સાઉથ આફ્રિકાની સરકારની એક આસમાની કિસ્મતમાં જણાવવા માં આવી છે તે સિદ્ધ નહિ થયે શકે તરી "હા અને જુલમના થી બચેલી છે. હા, તેની જણાવ્યું કે નેટીવોયને આગળે જે પ્રીમિય મળી રહી ને તેના કરતા અને તેઓના વખતે મુજબત અને સાગળા કરેલી પ્રીમિયક બતાવેલી હતી અને નેટીવ આંદોલનની તરી વિરુદ્ધ વાત કરવામાં આવે છે તે મરજીયાત કરવામાં આવતી નથી. જર્મનીના સરકારના જુલમનાથી વડાથી જેવામાં છે અને એ જુલમના હવે બતાવી ત્યારથી જુલમ નાંખવું પડશે.

અમેરીકામાં બેકારી—અમેરીકામાં ગયા અક્ટોબરમાં બેકારોની સંખ્યા એક કરોડ ૭૬ લાખની હતી ત્યારે સપ્ટેમ્બરમાં એક કરોડ ૬૬ લાખની હતી નિર્વાહનો ખર્ચ બરીક કરવાની ગતીના કરતાં બહુ વધારે થાય છે.

રેલવેકલ્પ

આજનાં એકલું શું થાય?

એક બંધન માંડી રજા કરે છે. હારિજનસેવા કરવાની પછી ક્ષિપ્ત છે, છતાં નથી થઈ શકતી તેના પરિતાપ કર્યા કરે છે. એનો જવાબ:

સેવાનો પણ મેલક હોય છે. મોદયાજી કોડવાથીજ સાચી સેવા થઈ શકે છે. શું અર્થમાં માલુમો બહિષ નથી કરી શકતાં? મનથી પણ સેવા કરી શકાય છે. એક એ હરિજન આવાઓનાં પરમાં રંગના ન પામે.

એ વ્યાપક કેમ મટે?

એવેજ પ્રથા પુણ્યનાર બીજા એક જુલમને જવાબ: તમારો વ્યાપક સાધ્ય છે એની સને ખાતરી છે. તમારે પોલિટિક મિરાઈ અને ઔપચિઓનો ખામ કરેલો વેંદાએ. તે તમે પર બહાર ખુલ્લી તપામાં રહેશો, અને તાજું દુધ, તાજું ફળ, લીસેતરી અને રોટી ખાશો, પ્રમાણસર માથા આવે એટલો વ્યાયામ કરશો. વિકાર કિંમત કરે એક સાદિય નહિ વાંચો, ને ચિત્રેમ નાટક નહિ જુઓ. તો તમે સાચા થઈ શકશો. 'હરિજનવંદ્ય'

મીના મન્યેન

(સંપાદક—કિશોરલાલ મનદયાગમાલ મહેસવાલા.)

અધ્યાય ૮ મો આલુ

(૧) સ્લોક ૧ થી ૨

અશુભિ પુણ્યુ: "પુરમેસમ તમે બેટલા જે વક્ષ. અધ્યાત્મ, કર્મ, અધિષ્ઠાત, અધિદેવ અને અધિપત એ રાષ્ટ્રો વાપર્તા, અને તે પુણ્ય પરમાત્માને જોવાપવાનું કહ્યું. તમા અનકાએ સંપર્માં પુરુષાએ પરમાત્માનું જાન રાખવું નિર્મળા એમ કહ્યું—એ વિષય વિશેષ સ્પષ્ટપણે સમજવા ધર્યું છું." ૧-૨

(૨) સ્લોક ૩ થી ૪

મીનુજી બોલ્યા: બહે, સાબિત. મેં જે છેલ્લા કાળો વાપર્તા તે અતી ખાસ રીતે વાપર્તા છે; હું જે તમે આત્મજ્ઞાન અને લક્ષિવજ્ઞાન સમજાવી મા, તેજ ૧૫૫૫૫ આ જુદી રીતે અને જુદી પરિભાવામાં વરૂપણ છે.

"કેનિય! માફે કહેવું એમ છે કે જાનીજ પરમાત્માને એના બહાવાવ, અધ્યાત્મજ્ઞાવ, કર્મજ્ઞાવ, અધિષ્ઠાતજ્ઞાવ, અધિદેવજ્ઞાવ અને અધિપતજ્ઞાવ સંદિત પુર્ણપણે જાણે છે. આમાં 'અધિ' અને 'વાપ' એ બે રાષ્ટ્રો કરેલે દેહણે વધરાયા છે, તેના સામાન્ય અર્થે જ આપી છે.

"તેનાં પહેલાં 'અધિ' ઉપસર્ગનો અર્થ કહ્યું છું. 'અધિ'ને અર્થ 'બગતો' તથા 'હવે સ્થાને રહેલો' એવો થાય છે. જેમને અધિકારી એટલે કાર્યક્ષમિને લખતો અને તેમનાથી ઉચ્ચ સ્થાન ભોગવતો પુરુષ, અધિરાજ, એટલે રાજ્યોને હમતો અને તેમનાથી ઉચ્ચ સ્થાન ભોગવતો પુરુષ, વગેરે.

"તમે 'વાપ' કહ્યોનો અર્થ સમજ 'વાપ' એટલે રાષ્ટ્રક પદાર્થનો ખાસ કર્મ, લક્ષણ, યજ્ઞ, પ્રકૃતિ, આસિયત—એના વડે એ પદાર્થ બાળથી જુદો પાડી શકાય. જેમકે, અધ્યાત્મ એટલે કિષ્કિપજ્ઞાવું લક્ષણ, જ્ઞાનાવ એટલે જ્ઞાપજ્ઞાવું લક્ષણ, વાગજ્ઞાવ એટલે વાગરકૃતિ, વાગરની ખાસિયત વગેરે.

"તમે ઉપર કહેલા કાળોના અર્થે જ તેને સમજાવું છું: "અધ્યાત્મ એટલે અધ્યાત્મજ્ઞાવે ખાસ કર્મ. "અધ્યાત્મ-વાવ એટલે અધ્યાત્મ જમતી અને અધ્યાત્મ ઉચ્ચ પ્રકૃતિ કે કર્મ. "અધ્યાત્મ એટલે કર્મની વિશેષતા, આસિયત કર્મનું ખાસ ચિન્હ.

"અધિષ્ઠાત વાવ એટલે જુતો સંજ્ઞા, જુતોથી પર રહેલો કર્મ.

"અધિદેવ વાવ એટલે દેવો અથવા શક્તિઓને બતાવી તેમજામાંની પ્રકૃતિ કે ખાસિયત.

"અધિપત વાવ એટલે જાનને હમતું થવું એટલે હરેશ.

"પરંતુ! પરમાત્માને આ બધા બાવો સંદિત જણાવ, એ જાન તમા વિજ્ઞાન છે, એમ મેં તને કહ્યું છે. તે બાવો એટલે શું તે જુ તમે વિશેષ સ્પષ્ટપણે સમજાવીશ.

"માર્મ! પરમેશ્વર અબર, અનાદિ, અવિનાશી, અખ્યન છે; એમાં કશો દર પડતો નથી; એ હરે નાંક એવા કે સર્વ નાંકવત વસ્તુઓના મુજમાં એ અવનાશીપણે રહેલો છે, અને નાંકવત વસ્તુઓ વસ્તુઓને અવિનાશી તરફ છે, એમ મેં તને સમજાવ્યું છે. પરમેશ્વરની આ પ્રકૃતિ, આ લક્ષણ—એ પરમેશ્વરને અજ્ઞાતવાવ છે, અને તે અજ્ઞાતવાવને અજ્ઞાત વાવ કહે છે.

"દવે અમુન! મેં એમ પણ કહ્યું છે કે એ પરમાત્મા સર્વત્ર સમપક્ષે રહેલા જતાં, દરેક પ્રાણીના ચિત્તમાં જુદી જુદી રીતે પ્રકટી છે. અને દરેક પ્રાણી પોતાપોતાનું અસ્તિત્વ જુદી જુદી રીતે પ્રકટ કરે છે. આમ દરેક પ્રાણીમાં તત્ત્વે જુદાં જુદાં લક્ષણોવાળા જુદા જુદા આત્મા રચ્યા હોય એમ કહે છે. આ પરમાત્માનો અપ્રમાત્યભાવ છે, અને એ પ્રાણીની અસ્તિત્વનું પ્રકૃતિ અથવા સ્વભાવ (પોતાનો ગાવ) રૂપે ઓળખવામાં આવે છે.

"દવે હે અમુન! કર્મનું લક્ષણ શું તે સાંભળ: મહાવીર! કર્મનું સામાન્ય લક્ષણ જૂન-પ્રાણી આવને ઉત્પન્ન કરનાર સજિના વ્યાપાર, એમ હુંકામાં કહી ચકાવ. સંસારમાં અને મનમથિ ને કાર્મ સ્થળ કે સુદ્ધ મહાત્મા આવી રહી છે એ સર્વ કર્મ છે; અને એ જયુ પરમેશ્વરનીજ એક પ્રકૃતિ છે.

"યુગદિક્ક! જેમ અક્ષરભાવ એ પરમાત્માનો અક્ષરભાવ છે, એ તેમ ક્ષરભાવ એ પરમાત્માનો અધિગતભાવ છે, એમ સમજ લે. સર્વ વસ્તુ સર્વિત્ત સામાન્ય લક્ષણ ક્ષરપણું-નિરંતર કેરકાર થતાં કરવે, હવે હવે રૂપાંતર પામતું-એ છે, અમુન! સમુદ્રના જળપથમાં ફરી કેરકાર નથી થતો જતાં એના ઉપર નિરંતર રૂપાંતર પામતાં મોજાઓ ધુપબાજ કરે છે. સમુદ્રનું જળ એ એના અક્ષરભાવ છે એમ કહીશ, તો મોજાં એ એના ક્ષરભાવ કહેવાય. આમ, કેટલેક જાણે, સમુદ્રમાં જે અક્ષરભાવ અને ક્ષરભાવ સાથે રહેલા છે. તેમ કર્મ પણ એવી એક પ્રકૃતિ છે, તેમાં અક્ષરભાવ અને ક્ષરભાવ સાથેજ વસે, એમાં કશું આશ્ચર્ય નથી. સર્વ જાતોનું આ સામાન્ય લક્ષણ છે, અને એ પરમાત્માનીજ એક પ્રકૃતિ છે.

"અમુન! અધિગત ભાવ એટલે શું તે દવે ખ્યાન હામને સમજ (અમુન)

સામાર સ્વીકાર અને સમાલોચના

અમને ગીયમા પ્રસ્તુત પ્રકાશને તરફથી સમાલોચનાથી માન્યા છે એ આપાર સાથે સ્વીકારીએ છીએ:

'કલ્પીવાણી અને ગદ્યોપાના ગીતો': લેખક: સુરેશ, પ્રકાશક પ્રસ્થાન કાર્યાલય, અમદાવાદ-કો. ૮ આના. -આ સરસ્વતી સેંચ માળાનું ૭ મું પ્રસ્તુત છે. જેમાં સેંચ પોતે જેમના પસંદગી દરગીયાન ને મરીઓના દુઃખો લલ્પમાં લલ્પાં તેનું વર્ણન ગીતોદ્ધાર આપ્યું છે. પ્રત્યેક ગીત જેમના અનુભવ ઉપરથી સુરેલું છે અને વાંચક મામદી હોષ બધ સમજ કરે એવી છે. આ નાના પ્રસ્તુતમાં અત્યંતવર્ણ ૪૦ જેટ ગીતો છે.

'પ્રિન્સ બિરમાક':—લેખક: વિજય મુ. વાસુ. પ્રકાશક પ્રસ્થાન કાર્યાલય, અમદાવાદ, સરસ્વતી સેંચ માળાનું ૬ મું પ્રસ્તુત છે. આઠ આના—અર્થેન રાષ્ટ્ર વિનામદ પ્રિન્સ બિરમાકનું જીવન ચરીત્ર પ્રત્યેક સ્વતંત્ર પ્રેમીએ વાંચવા લાયક છે. શુભચાલીએ અર્થેનના આ વિજયમદના જીવનમાંથી પ્રેરણા મેળવે અને અપ્રેરકાર માટે તેપર શાવ એજ સેંચની મંજ છે.

'કળજીવન':—લેખક: રમણલાલ દેવરાંકર ભટ્ટ. પ્રકાશક: પ્રસ્થાન કાર્યાલય, અમદાવાદ. સ. મ. પ્રસ્તુત ૧૧, કો. ૧૫ આના. આ નાનાકડી માપડીમાં "કળજીવન" માં પેસા માટે શું શું કર્યું પડે છે તે અસરકારક રીતે વર્ણવ્યું છે. નવજીવનના પેસાની આશામાં કલા અંધ થઈએ તેના કાર્યો કરી એમ ચલવા પ્રવળ કરે છે. અને આખરે એનું પરિણામ કેટલું અરામ આવે છે તે પ્રત્યેક અકામના બહોળા વાચકોને નેનું છે.

'ધી લંગર ધાલમેહન ગુરાની ઠલખના રીપોર્ટ'—

તા. ૧-૧૧-૩૧ થી તા. ૩૧-૧૧-૩૩ સુધીનો. આ કલામ દમજ માં આવેલ પદ્યનમાં છે. રીપોર્ટમાં સંસ્થાના હેતુઓ, કાયદા કાનૂનો અને એ વર્ગમાં મામની મુસ્લીમ કેમની સ્થિતિ સુધારવા અને સામાજિક સડાઓ સાથે કરી જાળકાને ધાર્મિક અને દુન્યવી નિષ્કલ્પ અપવામાં સારી પ્રમતી થએલી જલ્લામવામાં આવી છે. રીપોર્ટ મળવાનું હેઠાલું મી. મુલેમાન દાજ કાસમ સોમા, મોહસ ૮૩૫, હોરેન્ડો ખાસ્ત.

હાંદુસ્તાનના તાબા સમાચાર

મ. ગાંધીજી ઉપર ઇંડા ફેંકવાનો ખુલાસો

નાથપુર ખાતે મળેલી વિદ્યાર્થીની સભામાં મહાત્માજી ઉપર ઇંડા ફેંકાયલાની ખબર લખવામાં મહાત્માજીને પુછાયલા સવાલના જવાબમાં તેઓએ જણાવ્યું કે હાથએની ખબરોથી જ તેઓને પહેલી ખબર પડી હતી. મારી તરફ ઇંડા ફેંકાયલા, મેં જોવાજ નથી અને એ ફેંકાયલા દાખ તો મેં પહેલીજ વાર ગણત નહિ. મને તેવો અનુભવ ૧૩-૧-૧૮૯૭ ના દીવસે નાટાલ ખાતે કુરેશીમન તરફથી મળ્યા હતા. તે યનાવ મેં કહ્યો મેંદ સ્વીકાર્યો હતો અને આ દેખાય પણ નું ખરા દેખીજ નથીકારતે.

ગાંધીજીએ પશુમાં આવતપણી કેલાણી હતી કે જે બનાવ નહિ બન્યો હતો તેની મારી સનસનાટી કાપા યજાઓએ કરી દીધી હતી. અ્યારે લાંબા સોઠે સભામાં આવ્યાં અને શાળા થવા તેની રીપોર્ટ નથી. બધી અજાણતા માટે જે રૂખાએ થવા તેની પણ નોંધ નથી. આ દેખાવો અસ્પષ્ટતામાંથી નાબુદ થાય છે તેની સાબુત પુરાવો છે. આ કંઈ પ્રેકાના મોટા જથ્થાની અગ્રણી નથી, પણ છેલા ચાર દીવસોના ઉત્સાહ કાયરા રહે તો મારી ખાતરી છે કે થોડા સદાકારમાં અસ્પષ્ટતા રૂપી માણુને હું સમજાનમાં પુગાડી દઇશ.

સ્વર્ગસ્થ વિહલબાઈના અમી સંસ્કાર

સ્વ વિહલબાઈનો અમી સંસ્કાર માંપાટી ઉપર કરવાની માગણી થઈ હતી કે ન્યા સ્વ. દોષમાન્ય તીલકનું સમારક છે. પરંતુ મુખ્યની સરકારે ના પાડી. કારણ એ કરવાની જગા ઉ અને આગળ જતા ને હોંડના અંગેવાતોની સમારક બુમી થઈ પડે તેની ચોના દેવાપણી ના પાડવી પડી ગઈ મુખ્યની સમજાન બુમીમાં તેમનો અમી સંસ્કાર તેમના જાતીજ થી. કાલાકાષ્ટ વજામલાઈ પહેલે ક્યો દગા. સ્વ. વિહલબાઈની પેટીમાં એ મીનાજી પણ હતી અને તે અંતકાલે વંચાઈ હતી. સમજાનબુમીમાં અંતીમ કીપા વખતે સમજાન ૩૩-૪ કામ માણુસ હતું અને ૧૦ ક્યારેક રાજ સમજાનમાં અંતીમ કર્મ માટે ઉપાકું રાખ્યું હતું. સ્વર્ગસ્થની જન્મજીમી નડીવાઈ હોવાથી એક બાધએ તેમના સમારક માટે નડીવાઈમાં મરીલા વિહલબ રથાપવા રૂ. ૫૦૦૦ આપ્યા છે. મુખ્ય સરકારનો ખુલાસો ૭ ૬ થી, વજાલાઈને છાંકરના ને તૈયાર હતી પરંતુ વ્યાક્રસ શરતો સાથે, થી. વાતમ બાધએ ન શરતો કબુલ ન રાખ્યા છુટકારો ચો નહતો.

ઈસ્ટલંડથી રા. મેસાકબાઈ મોરાર જે હુંક મુદનપર સ્વદેશ જ્યા ઉપડી ગયા છે તેમજે પ્રિન્સ અધિપિનિઅન ને મોહનેલી એ મીનીની એટ સામાર સ્વીકારીએ છીએ,

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

	ક્રી. નં.	આવૃત્તિ
કાવ્યકાવ્ય (નવલકથા)	૫	૦
સો સાવિત્રી (નવલકથા)	૧	૦
સ્નેહ મઠ (નોવેલ)	૫	૦
વિદ્યારણ (આવૃત્તિ માટે)	૨	૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)	૫	૦
લક્ષ્મી પંથન	૩	૦
મેલોડીના તોરણ. આમ ૧ સમીપ (આમો માટે તોરણ)	૦	૦
" " આમ ૨ નો	૦	૦
જાણ ઉપાખ્યા (પાળકો માટે)	૨	૦
રાજરત્ન ખીરખળનો દાસ્તખ્વાબ	૬	૦
જીવનના દર્શ (કુળી દર્શકની વાત)	૪	૦
દુર્ભાગી દાસ (નવલકથા)	૭	૦
રાત્રીથી (ઉત્તમ આત્મચરિત્રો અરપુર નવલકથા)	૮	૦
અમરકોરી જુન	૫	૦
સોનેરી ટોચી આમ ૧-૨	૮	૦
શતો ગુલાબ આમ ૧-૨	૫	૦
અંતિમી રાણી	૫	૬
મેરી મેલક	૬	૦
અમરજીતના કામ	૫	૦
સીરીસની કદાચી (વારસી સંહારની કદાચી)	૮	૦
અરેબીયન નાઇટ્સ	૫	૧
અરજુન મોચીની	૬	૦
વસત (પાળકો માટે)	૧	૦
અભ્યુદયમાં ગાંધીજી—લેખક: મહાદેવ દેસાઈ. આમાં માધીજી હોયો વીઠાવ થઈ રાજી: રેખા ડાન્ડરેસમાં મળા અને રાજી દેસાઈ આવી પછાતમાં આં સુધીના તેમના ભાવણો અને સ્મરણો છે. ક્રી. રી. ૧-૬.		
રવી આંધરાણી—લેખક: નંદીચંદ્ર મટોપાખ્યા, પ્રમટકા: મહિંદ્ર સાહીત્ય મંદીર આમાં જે માર્ગો દર્શાવે અને સ્વદેશ સેવાના તત્વો આમાં તેમાંથી મળે સ્વીચરનું મળશે અને સોમોના આમ પત્રિકાઓ તમા કાલીયર બાંધે છે. ૨૮૪ પાનાની જુદી વાર્તા છે. ક્રી. રી. ૩.		
વિનોદ વિહાર—લેખક: ય. મહેતા આં ૩૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં ૩૬ ન્દાની ન્દાની દાસ્તખ્વાબ અરપુર વાર્તા છે. વાંચક અરૂર વિનોદ વિહારમાં નકાશે. ક્રી. રી. ૫-૬.		
કાવ્યકાવ્ય લેખો—આખાપાક દાસ્તખ્વાબ મહેતાજીના નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ દક્ષિણી હોવા છતાં ગુજરાતી ભાષાપરના તેમના કાવ્યોમાં 'નવલકથા' શામનાશોભોને પ્રેરે અનુભવ છે. આ પાંચ પ્રકારના ૭૪૫ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના જાનપ્રિય લેખોનો સંગ્રહ છે. ક્રી. રી. ૭.		
આવૃત્તિ ઉપરના—લેખક: કવેચંદ્ર મેધાણી. આ ન્દાના પુસ્તકમાં મરીખીનું સ્વેચ્છા આલેખનું છે ૩ ને મરીખો		
આવૃત્તિ ઉપરના—લેખક: આલેખકોમાંથી હોવા છે છતાં આવૃત્તિ ઉપરના નથી. ક્રી. રી. ૧.		
મરુત કુદીરની મરુતી—લેખક: મરુત કુદીર. આમાં મરુત કુદીરની મરુતી મરુતી બરી છે. રસીક અને મેધાણી અરુત છે. ક્રી. રી. ૪-૬.		
ઉધીયું—લેખક: ડો. ડ. ભગીરથ. આમાં જે આવૃત્તિ આ પાને આવૃત્તિ પાને ૫૦૦-૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપ્રદ વાર્તાઓ સમી છે, વાંચનાર અરુત વાંચી આવૃત્તિ મેળવશે. ક્રી. રી. ૩.		
કાવ્યમાં કુદીર—લેખક: 'સિદ્ધાંત' આ તરફના વાંચકો આવૃત્તિ પુસ્તક છે અરુત "સંતો નીચમલ" ની અર્થ છે. ક્રી. રી. ૧.		
કંઠાણી—લેખક: કવેચંદ્ર મેધાણી આમાં ગુજરાતની પદ સ્થાનો જે મુળ. આમાં તમા ભાષાઓ ને મરુત કર જે તેની આર્થ: મેધાણ વાર્તાઓ આવૃત્તિ મળશે. ક્રી. રી. ૧-૬.		
જાણ ટોચી—લેખક: મેધાણામ મમનલાલ બ. નેમની દીવલો પાછળ રહેતા મુનેમારોની સુ સ્થિતી થાય છે તે આમાં સુદર રીતે આલેખનું છે. ક્રી. રી. ૧.		
મરીખની હાથ અનુવાદ: મરીખની હાથ. આમાં મારાના મહાનોમાં રહેતા મરીખો આમાં દીવલ મેળવે ૩૬ મરીખ જે સુવા ૧૬૬૬ હાથ વરાળ માટે છે તેનું આમાં વર્ણન છે. ક્રી. રી. ૨.		
પદકાવ્ય—લેખક: મુખ્યત્વે આ ન્દાના પુસ્તકમાં અખાદેશી મળી જરી વાર્તાઓ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ઉપભવેલી છે. આ વાર્તાઓ ખાસ કરીને કુમાર વળના જાળકો માટે છે. ક્રી. રી. ૧-૬.		
દેવો કાદી—લેખક: ર. સ. કાદી. રસપ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના અમાનાની જે અને કાદીના કલ્યાણ લાયક રીચ્છ લેખકો આવૃત્તિ છે. ક્રી. રી. ૩.		
કુદીરની વાર્તા—લેખક: રામનાથવજી વિશ્વનાથ પાદર. આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નમ કદાચ, ઉપકાલ, વિનોદ વિહાર છે. તેમજ સ્વેચ્છા પ્રેમ વિનોદ પ્રેમ વિનોદ પ્રેમ છે. ક્રી. રી. ૨-૬.		
રસ દેશની અરજુન વાર્તા—લેખક: રમણલાલ પાદ. આ પુસ્તકમાં દેસ દેશની હાથ કલ્યાણ ૧૦-૧૨ વર્ષનાં જાળકો વાંચી કરે એવા રીતે અલેખી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ સ્ત્રીઓ અને ૧૩ વાર્તાઓ અમાવલી છે. ક્રી. રી. ૧-૧૦.		
કાવ્યકાવ્ય—સંગ્રહમાં કાવ્યનામ સુપ્રસિદ્ધ દેસાઈ. મહેતા આમાં કુદામાં મરીખ, સ્વેચ્છા આખ્યાન, પદકાવ્ય આખ્યાન વિનોદ આખ્યાનો તમા કાવ્યોથી અરુત ૮૭૦ ગાંધી કુચ અરુતમ—લેખક: રસીકલાલ મરીખ આ આખ્યાનમાં ૨૫ સ્ત્રીઓ અને ૩૬ પાનાનાં અખાણ છે. કુદીરનાની કાવ્યકાવ્ય કાદી કુચના સ્મરણો છે. અને તે રામના સ્ત્રીઓ. ક્રી. રી. ૨-૬.		

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging.

Rampart Row,

Fort Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,

Phoenix, Natal.

ચેયવાના પુસ્તકો

મરત ફીશનો હાસ્ત વિલાસ—અખનાર: મરત ફીશનો પાકું પુસ્તક, જાના નામવાળી વાચક કસ્ટોમરો તેમજ મરતી અને હારમ બર્મો હશે. કી. રી. ૫-૬.

સોફ્ટી બહારવટીઆ—સંપાદક: અરેમ્બ ગોપાલ, જાના પ્રજા ભાષા છે. પ્રવેશની કી. રી. ૨-૮. જાના બહારવટીઆની મુગનન અને કિસાસી બીજો પ્રત્યેનો જાદર આવ રિમેરેલું સુદર વર્ણન આવેલું છે.

ઉનારખાંડની જાના અને હિમાલયનો પ્રવાસ—જા પ્રવેશક કાનેન નામવાળી કાસેમકરે જોનાના સાધ્વિનો સાથે હિમાલયના કસેમ પ્રવાસનું સુદર અને રસીક વર્ણન આવેલું છે. કી. રી. ૧-૬.

જાના—સેપક: ૨ ૫ રોકાસ. હોમન ચાર રીલીંગ છે. સામાજિક અને સાહસીક જાનાની જાના રસીક અને જોવાયેલ નવકસવાનો છે.

અખવાલું ઠેકાણું :

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal

ખનાના

સોફ્ટ પીલાયકા જાદરી પાને જોવા મિટો ફુલ (જાદરી ૬૦૦). લીમેક જી ૨૫ સી જો. કી. વાજીરે મોર્ડે જોવાયેલો પાઈનલેયક ૩/- જાના.

LARGE SELECTED BANANAS

Box- Grade C.O.D., P.O.R. Durban. Pineapples 8/- doz.

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist.

64, Prince Edward Street, Durban.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલટેપલ ચકાસનાર

નારાયણનાં નંબર એકના બનાના, પાંચનાપલ વિશેષે જોને આરકર ખલેથી તરત ચકાસવામાં આવશે.

દરેક આરકર ઉપર જાતી રખડેખ રાખી આવે: નાલ, જારી પીકીંગ કરી હિજાવન આવથી મોકલવામાં આવશે.

ફેપ જોવીન્ક, ડાંકવાલ, કાકર, વોરેસીઆ વીચેરે દરેક જમ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી બુલા,

પા. જો. નં. ૫૨૨.

૮ કોમ. ૬ કોમ.

દરબન, નારાલ.

કિસ્તમસના તહેવારો! કિસ્તમસના તહેવારો!

(કિસ્તમસમાં નિત્રોને ભેટ આપવા લાયક કેકો તથા મીઠાઈઓ તેમજ ખાસ
વેચવા લાયક કેકો તેમજ ફ્રેશી મીઠાઈના બોક્સ.

કેકો મોટા જથ્થામાં ભાવ રૂ. ૧ થી રૂ. ૪૦ સુધીના મળશે.
સ્વાદીય અને લાંબો વખત રહી શકે છે.

ફર સા ણુ

આફ્રિકામાં એકે અવાળે પસંદગી પામેલા સાલાપુરી ચેવડો અને ખાંડીયા.

અપકંટોના ગ્રાહકોએ ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરમાની કરવી.

ભાવ બ્યાબજીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુલકનો મોકલવામાં આવશે.

આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3023.

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

Central

દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix Natal

'Phone 2447.

C. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agents of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street.

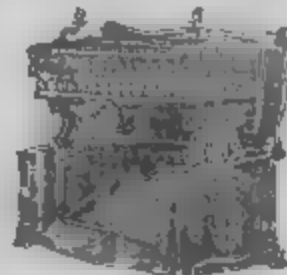
DURBAN Natal

માર્મોફોનની રેકોર્ડો

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—રામીલ—ટેલેગુ

છુટક રૂ. ૩-૩ હજનની સા. ૩૫-૦

હાર્મોની ૬મ આરીએન્ડ ફરુદા.

નવસા પા. ૧-૭-૧ થી પા. ૫-૭-૦ બેટી.

પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૪૫-૦-૦, હાથના અને પગના.

લીકા માટે કૃપા કરી આરંભવ.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH And GUJARATI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of
The Indian Community.

Thirtieth Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

In and Outside the Union . . . 20s. Annually.

" " " " " " . . . **10s. 6d. Half-yearly.**

Outside the Union . . . . . 2ls. Annually.

" " " " " " . . . **1ls. Half-yearly.**

Contract Rates for Advertisements

Number of Insertions	1 Inch.			2 Inches.			3 Columns.			4 Columns.			5 Columns.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	1	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 1/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For further particulars apply to:-

**THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.**

Indian Opinion

No. 50—Vol. XXXI Friday, December 15th, 1933

Registered at 196 G. P. O. as a Newspaper
Printed at Durban

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રહી. "કરંભ" (Karam)

ડીસેમ્બર તા. ૧૫ થીએ મુંબઈ જવા ઉપર
ડીકીના બાવો—બોરાકી વગર.
કેન્ડ કલાસ: પોં ૧૭. ૩૬: પા. ૯-૭-૧.

મુસલમાની વીરથી પાઉં ૩-૧-૧
" રેપીડીયલ વીરથી પા. ૭-૧૪-૦.
હીંદુ વીરથી પાઉં ૨-૧૪-૦.
" રેપીડીયલ વીરથી ૮૫૫.

ઉતાડીએ પાતાના ડાગીના ઉપર પાતાણ અને રહીમણ નામ લખી, પાઉં, ૪૬૫૫૫
સરનાથું કરણ, અને બ્યાંથી ચઢે ત્યાંના રેલવે ડીપાર્ટમેન્ટને ડાગીના સીધા પાઉં ઉપર પહોંચતાં
કરવા જવાવળું, તે તે તેવો બંદોબસ્ત કરી આપશે.

મુસના—ઉતાડીએ પાતાના ડાગીના રાનીયા ૧૧ વાગ્યા અગાઉ કનેકશનમાં પહોંચતાં કરવાં.

હોંદ હીંદી ઉતાડીએ પાતાની ડીકી અમારી બોરીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા બાણીએ
અમારી સાથે પચવ્યબહાર કરવાથી ડીકી મેળવી શકશે.

રહીમણે કમલું દરેક કામકાજ અમારી ભત્તી રખરખ નીચે વાવ છે.

વધુ મુસાસા માટે લખો આ બોલો:

SHAIKH HAMED & SONS,

390 Pine Street,

Tel. Add, "Karamat," Durban.

સેમ હીમેદ એન્ડ સન્સ,

કંપનીના હોલ મેનર

૩૯૦ પાઉં ૨૬૧૨, ૪૬૫૫.

રહીમણ ૪૮૦૦.

પી. એ. બોક્સ ૧૧૧૦.

ધો

રહીમણ એડરેસ

"કરંભ"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ

કંપની લીમીટેડ.

આમ તેમજ દરેક ભતના અકસ્માત

જેવા કે માર્ગ ભર, પ્લેઝ માર્ગ, શીરબીડી બોંડ, વરકેમ્બ કોમ્પેન્સેશન, વીમરે અનેક પ્રકારના
વીમાને સમતું કામ આ વીમા કંપનીએ સારૂ કરી રીક છે.

પાછીસી તેમજ દાવાની પતાવટ દરબનમાંની સી આગવામાં આવે છે.

આખા હાથણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રાંતાનધિ:—

સોરાબજી કરંભ.

"ઇન્ડિયા હાઉસ"

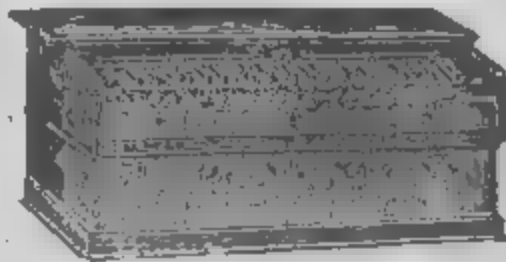
૧૭ ફર્ટ એવન્યુ,

દરબન.

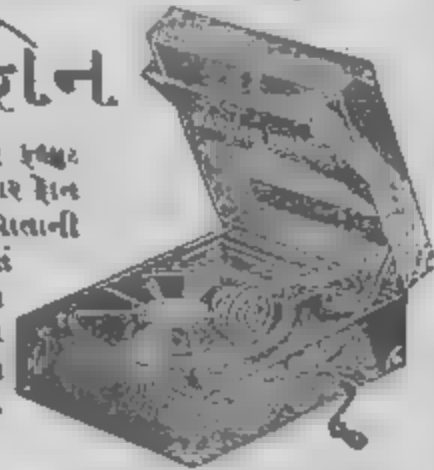

સરદાર કલ્ચુટ; સરદાર ફોન

ફોન બજાવના સરદાર કલ્ચુટ
હાથમિલ્લમ અને સરદાર ફોન
માર્કિટોન અમારી પાતાની
ફેક્ટરીના બનાવવામાં
આવે છે. વધુ વિગત
માટે એક આનાનો
સાંચ પોકલી મોકલો
મંગાવી જાઓ છો.

સીલિંગ માર્કિટો અને બેલ્કનડા
વેસ્ટીંગના મુખ્યકે સહુન,
મોડલ ૪૫૦, ૧૩૩, ૧૫૦, ૨૦૦, ૨૨૦.

ચેલસીંગ મુરબજાસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

ફોન બજાવના અને હાથમિલ્લમ-બેલ્કનડા પી મી બલીના નાઈ, ૪૮૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૮.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બાન્સ મોટીમ અને મોટીમ ૪૫૪/૫૮ મોકલોવી રોડ, મુંબઈ, ૨

૨૪ કલાકમાં ફાયરો કરનારે જગમસિદ્ધ

સપટલોશન

દરોજ, ખસ, મુજલી, ખરજુ (વિગેરે આમલીના હોઈ ઉપર અકસીર દવા છે.
કપડા ઉપર હાથ પડતા નથી. વધુ એકલીવીશનેમાં સોનાના ચાંદા બજેલા છે.
હીં. બા. ૧ ના હ આના, પોકલે પોકલિ આજી સુદો. આબજાર એજન્ટો બેલ્કનડા છે.

સપટ કંપની. હાથમિલ્લમ રોડ. મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

કીટી, ઉધાઈ, મોકલ, વંદા, માખી,
સહુના જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

કોઈપણ બજારના દુકાન દોરોમાં વેચાય છે. ૧૦

Box 247 & 317

Tel. "Khairi."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADHI VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Bolra, P. E. Africa.

વોલસ ૨૨૫ અને ૨૨૭ રેલીમા બેલ્કનડા "ખતો"

હસેન હસમકલ (સરદારફોન વાલા)

૪૮૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ,

ફોન ૪૫૪/૫૮. મોકલોવી રોડ.

૬૦

Daily dosing to prevent malaria

TEBETREN 3 DAYS A WEEK PREVENTION PLAN

Mon Tues Wed

2 tablets a day

Thurs Fri Sat Sun

no doses

is now unnecessary

"Tebetren" 3 days a week protects:
enervating after-effects are absent

Follow this weekly programme. Take 2 tablets of "Tebetren" on Monday, 2 on Tuesday, 2 on Wednesday—nothing at all for the rest of the week.

You are no longer tied to daily doses, yet protection against malaria is complete when combined with sensible hygiene. The complete efficacy of "Tebetren" is shown in reports received from many leading malarialogists all over the world.

"Tebetren" is 50% less toxic than quinine. That means that you feel no enervating after-effects, no deafness, after taking "Tebetren." On the contrary, "Tebetren" has a tonic effect on the system.

Change to the "Tebetren" prevention plan—3 days a week—this malarial season. If your Chemist cannot supply you, or if you would like more information, write Chemopharm Ltd., Box 976, Johannesburg.

MONDAY TUESDAY WEDNESDAY
TEBETREN

6/6 for 25
TABLETS
All Chemists

Manufactured by
Sole Agents: Anglo-Siam Corporation Limited
S.A. Drug Houses Ltd., Durban, and all Chemists

as
purchased by
governments in
the world malarial
belt

MOEL ILLINGWORTH, General
Agent for CHEMOPHARM LTD.
(Registered in South Africa)
P.O. Box 976 Johannesburg

NOTHING THE REST OF THE WEEK

Cheer
Up!
There's
"Good
Cheer"

in Every
Bottle of
SUNCRUSH.
(Different & Distinctive)

Dalys Limited

Mineral Water Specialists
Canada Rd., DURBAN Tel 191

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but
Only one **SUNCRUSH**, and
that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

વેચવાના પુસ્તકો

મગના સોજીનો મારે

નીચના પુસ્તકો પ્રવેશને, સીઝીને, બાળકોને,
અને બાળકીઓને બોધ સાથે આનંદ આપે તેવા
કાવ્યરસથી ભરપૂર છે.

સોરઠી ગીત કથાઓ—આમાં પ્રજા'ર ચારણના શુરાલન
ભરી પુરા અને ગીતો છે. કી. સી. ૨-૧.

રઠીયાણી રાત-બાઘ ૧ હોઃ અને ૩ હોઃ આમાં સીઝી
તથા બાળાઓ માટે તેવાં સુંદર મરનાઓ છે.

પ્રવેશની કીમત રૂ. ૧-૬.

ચુંદરી—આમાં સીઝી હાલમાં ગીત માથે છે તેમાં
સુંદર માથે ભરી ગીતો છે. કી. સી. ૧-૬.

જાનુ ગીતો—આમાં જાનુ પ્રતીકાસેથી ભરપૂર ચારણી
ગીતો ચુલરાની આખાની અનુવાદ સાથે છે. શુરાલનથી
ભરપૂર છે. કી. સી. ૨.

કીલોલ—જા ન્હાની પુસ્તકમાં વાલમ્બધેમ ભરી છે.
માતાઓ અને બાળાઓ મારે છે. કી. સી. ૧-૩.

કાવ્ય પરીચય—આમ ૧, ૨, આમાં નરસિંહ મહેતા વિગેરે
કાવ્યોના પ્રજાતીયા તથાભજનો છે.

પ્રવેશની કી. સી. ૧-૧.

વેણીના કુલ—ન્હાની ગાળાઓને ઉપયોગી ગીતો. કી. સી. ૧.

ખાસ નોંધ—પુસ્તક મ'ગનાસોજીને યોર્ડેર સાથે
પછલા મેકલી આપવા. વી. પી. ના જોરકરોને
બીલકુલ ધ્યાન રવામાં આવશે નહીં.

મગવાલ' ઠેકાણ' :

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

મહેર વિનાંત

શી. જી. બી. પદવર્ધન શાસ્ત્રી મેમોરીયલ એ.
વી. સ્કુલના નિવાસ અર્થે સરકાર સંસ્થાના
ઝોનરરી સેક્રેટરી શા. નાયુબાર્થ મકનલ નાયક
સ્કુલ હના કરવા ટાંસવાલ, નારાક તથા કેપ પ્રોવીન્સ
તેમજ રેડેસીયા વિગેરે ભાગમાં ફરમાના છે તે
આસા શખવામાં આવે છે કે સરકાર વિદ્યાશાળના
કાર્યમાં દરેક સાફથી આદરના હોંડી બાગ્યો
પાતાનો હાથ લ'બાવી ઉદારતાથી મદદ કરે.
સરકાર સ્કુલ મરેલી બી. બી. એન્ડ સી. આઈ.
રેલેવ સાલનના સ્ટેશન ઉપર આવેલી છે. શાળા
માં શિક્ષણ લઈ આવે છેકાક વિદ્યાર્થીઓ કોલેજમાં
અભ્યાસ કરે છે. તે આવા વિદ્યાશાળના કાર્યમાં
દરેક હોંડી બાગ્યો ઉદારતાથી પાતાના તરફથી
મદદ કરવાનું ચુકરો નીલ અવી નમ પ્રાપ્ત છે.

નાયુબાર્થ મકનલ નાયક, મજુબ.

રેડીપુર્ હોંડી સેવા સમાજ.

ખનાના

મેટા પેલાવલા લગભગ ૫૦ એવા પ્રારે ૧૫ (બાકરે
૦૦૦), કીમત રૂ. ૨૫ સી. એ. ૧. વાગેરે બોર્ડર પેલાવલા.
પ્રારેનિયેપક ૩૦- ૩૫૦.

LARGE SELECTED BANANAS

20/- Unte C.O.D., F.O.R. Durban. Pinespales 8/- doz.

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist,

64, Prince Edward Street, Durban.

Indian Opinion

No. 50—Vol. XXXI. Friday, December 5th, 1933

Registered at the G.P.O. as a Newspaper
Fourth Form Class

CONTENTS.

	Page
The Colonisation Enquiry Farce (Leader) ..	293
St. Aidan's Hospital (Leader) ..	294
OTHER ARTICLES:	
Colonisation Enquiry Committee ..	..
Indians in Africa ..	396
Saxetil College Program ..	397
Indian Emigration Centenary ..	..
Transvaal Indian Congress ..	398
Mayville Indian Youngmen's Society ..	..
Natal Indian Schools' Arts And Crafts Exhibition ..	..
Asiatic Land Tenure Act Commission ..	..
News In Brief ..	399
Items Of Interest ..	..
Sports ..	400

THE COLONISATION ENQUIRY FARCE

THE Colonisation Enquiry Committee has completed its sittings in Natal and will shortly proceed to Capetown to hold further sittings there and its report is expected to be out by the end of January. We do not wonder at the Pretoria correspondent of *The Hindu* saying that the work of the Committee had at certain stages come to a deadlock, but his statement that "the Indian community had so far nothing to lose and everything to gain by appointing as representative Mr. Naidoo who has been vigilant in seeing that the Indian cause did not suffer within the terms of reference," is, we think, nothing but an attempt to throw dust in the eyes of ignorant people. There was indeed nothing for the Indian representative on that committee to be vigilant at all whose work was to look for a country where our brethren in this country could be sent out and to find out how many were prepared to go. The very presence of an Indian representative on such a committee had damaged the Indian cause to the extent that it amounted to the acceptance of the principle of colonisation which was vehemently opposed by the Congress and its representative from public platforms. The mere fact of an Indian representative being on the Committee would not prevent our brethren being sent out of this country, nor would the Committee have succeeded in sending them out if they did not want to go out even if an Indian representative were not on the Committee. The action therefore of appointing an Indian representative on the committee is indefensible.

Of all the evidences given before the Com-

mittee the evidence of the Agent of the Government of India seems to be the only one to the point. How the committee has hatched into itself the power to inquire into the economic position of the Indian community we are entirely at a loss to understand. What questions, such as, unskilled European labour being more efficient than the Indian or how many Indians have been replaced by Europeans or *vice versa*, or what the birth rate or death rate is among Indians etc., could help the committee in finding places for Indians outside the Union or how many Indians are prepared to go—the precisely only two questions before it—we are also at a loss to understand.

But what is most of all amazing is the fact that the Agent of the Government of India has at last let the cat out of the bag and confirmed our contention that the Government of India was not at all interested in the colonisation of her own increasing population and that this was a scheme only to find out the possibilities of further reducing the Indian population in the Union. Of course Mr. Rajpal had made it clear in the communications of the Government of India that "in so far as reference to India is concerned it is merely the reproduction of the wording of the Capetown Agreement," but our wise leaders were too dense to understand that. The Agent said, as far as he knew, and he had a lot to do with the colonisation of Indians from India, the Government of India had never considered financing any colonisation scheme. This clearly proves that India was not going out on a mission to look for outlets for her increasing population and once when it did send out its representative for such a purpose in 1925, and practical suggestions were made to and adopted by the Government of British Guiana, the Agent tells us, they were never carried out owing to lack of finance, and be it remembered that the scheme was for the labouring class only who were expected to give six months in the year to working on the sugar estates. If things were so bad in 1925, the Government of India must surely have been in the dream lands to have thought of such a scheme at the present time. Mr. Heston Nicholls, who has patently stated that the Committee was inspired by philanthropic motives to find a place for Indians in India and that it was up to South African Indians who were trained in the art of colonisation and had been in contact with western standards to unite together and to help in the noble and patriotic work, seems also to have been convinced of the fact that the Government of India was not serious about colonisation: for in a question put by him to the Agent he asked: "Assuming India was serious . . . would not the Indian from South Africa . . . enhance such a scheme, presuming he would go?" To this

The Agent replied: "I presume they would not go, and further I do not think colonists from South Africa and colonists from India would sit in with one another." He further expressed the opinion that, "the present economic position puts out of consideration colonisation from any one country to any other country." Is it to be believed that the Government of India was unaware of all this? And if so was it not the duty of its Agent who was an authority on the question to inform his Government beforehand and thus save the unnecessary waste of time and money in inquiring into a thing which was impracticable and also save the Congress from playing the part of a hypocrite? Has the inquiry then not amounted to a farce? But perhaps we might be prejudging. The Congress has yet to present its lengthy statement on the question at Cape Town. For all we know, notwithstanding what the Agent has said, it may yet have in mind an unpopulated country with a magnificent scheme to suggest for those whom it represents to go to and to develop it into a fine outpost for India thus fulfilling the very lofty desire of the Committee! We shall be really surprised if it has anything else to say for if it has it will be just putting the final touch to a huge farce.

ST. AIDAN'S HOSPITAL

In the absence of a hospital of our own and the treatment at the Adlington Hospital not being too sympathetic towards non-European generally, St. Aidan's Missionary Hospital has proved a blessing in disguise to Indians in Durban. This hospital though a Christian institution has been serving patients of all denominations without any kind of religious discrimination and has been in existence for the last eight years in a house in Cross Street which was originally built as the residence of the Missionary in charge of the Mission. By additions and alterations this building was adapted to the purpose of a hospital. Crowded into several small rooms, with an overflow to a verandah sheltered from the weather, there are 20 iron beds which are nearly always occupied. The Rev. W. H. Satchell is at present Missionary in charge and Sister Pratt and Sister Hart with their staff of Indian assistants are carrying on the work of the hospital. Perhaps the most useful work done by the hospital is that of attending to maternity cases for which there is not a single institution for Indians.

The present premises which are 40 years old have served their purpose. The Mission has been instructed by the Department of Health that they cannot serve much longer and that they might have to be closed because of overcrowding. In view of the increasing usefulness of the institution the Mission is now contemplating the erection of a bigger as well as architecturally and hygienically better building at a cost of £10,000. A site in Century Road near Sacred College has been bought from the Municipality and the difficult task of collecting donations has been taken up. The Mission has already raised about £4,000 out of what it had in hand and from generous donations from Indian merchants and others. About £2,000 have yet to be made and if everyone, rich or poor, were to contribute his little

share towards this humanitarian work we have no doubt this amount would be raised in no time. We sincerely hope our brethren will rise to the occasion.

The Treasurers are MRS. M. COMPTON AND HON. COLONIAL Mutual Buildings, West Street, Durban, (P.O. Box 1473) to whom contributions should be sent or they may be sent to INDIAN ORIGIN, Phoenix, Natal. All contributions sent to us will be acknowledged in these columns.

Fountain Of Wisdom

If the removal of intolerance is a primary necessity for the reform of Hinduism, it is equally true that the Colour Bar within the Christian Church has to be removed, if Christianity (as it now exists) is to be made worthy of the name of Christ.—O. F. ANDERSON.

Colonisation Enquiry Committee

Interesting Evidence Taken In Durban

The committee recently appointed by Mr. Hofmeyr, Minister of the Interior whose members are Messrs. J. Young (Chairman), P. F. Kincaid, G. Heston Nicholls, M.P. and S. R. Nalson and whose terms of reference are to explore the possibilities of a colonisation scheme for settling Indians, both from India and from South Africa, in other countries and to find out how many Indians from the Union would be prepared to take advantage of such a scheme concluded its sittings in Durban last Saturday. It will meet again in Pretoria on December 20 and in Cape Town on January 3, when the South African Indian Congress, it is learnt, will submit their statement which runs to about thirty full-size sheets.

The report is expected to be published at the end of January.

The Hindu Correspondent's Report

The Pretoria correspondent of *The Hindu* (Madras) sent the following message dated Oct. 31:

Regarding the results of the colonisation committee I am in a position to give certain exclusive information. The committee's work is not proving one of smooth sailing. It is stated that at certain stages there was a deadlock. Yesterday the committee sought the intervention of the Minister of the Interior Mr. Hofmeyr to elucidate certain points. He clarified the position and a degree of unanimity was reached among the members.

The committee, which has been meeting since last week, adjourned to-day till November 22nd when it will resume at Durban. It is likely that the committee may endeavour to hear evidence.

I can authoritatively state that it is anxious to learn every viewpoint including the Colonial Born Association.

So far the Indian community had nothing to lose and everything to gain by appointing as representative Mr. Nalson who has been vigilant in seeing that the Indian cause did not suffer within the terms of reference. Close investigation has brought home the fact that the task of finding suitable countries for Indian colonisation is not as easy as it was first believed.

Evidence In Durban

The committee heard evidence from Mr. H. Clarke, of the Lion Match Factory, and Mr. E. O. Reek, Manager of African Explosives.

Mr. H. Clarke stated that white, unskilled labour was more efficient than Indian. It was better controlled and greater efficiency had been introduced by this means. The physique of the European was

an important factor in this regard. While his firm had no definite policy of replacing Indians by Europeans, this was done where possible.

In answer to the chairman, Mr. J. Young, the witness stated that some of his Indian employees had expressed a desire to leave Natal.

The difficulties of housing Indians were emphasized by Mr. E. O. Ross, manager of African Explosives, Ltd. In the case of married Indians, housing was provided on the basis of a family of eight by each employee. There were 29 married Indians in his firm's employ, at an average of 30, and they had 113 children.

In reply to Mr. Heston Nicholls, M.P., the witness said he did not see any tendency among his Indian employees to improve their living conditions.

Indians were more intelligent than Natives, said Mr. Ross, and in repatriation work more suitable than Europeans. With one exception, all the Indians could be replaced by Natives if necessary. They were quicker to learn than Natives, however, and had a further advantage in that they did not go away every six months, as did the Natives.

Replying to Mr. Nicholls, Mr. Ross said the Indians were very ambitious and would not hesitate to go elsewhere if suitable inducements were offered.

Acting Protector's Evidence

Vital statistics of the Indian population in Natal show that although the death rate has been reduced since the early days of immigration, by a tremendous margin, the birth rate is still one of the highest in the world.

Mr. H. Robinson, Acting Protector of Indian Immigrants, who was questioned by the committee submitted figures which adequately bear testimony to this, and according to the details secured by a representative of the *Natal Advertiser* it is apparent that the death rate and emigration alone cannot by any means prevent an increase in the Indian population proportionately far in excess of that of the European population.

The Indian population of Natal at the end of last year was 150,485 (this hence representing immigrant Indians and their descendants only and not native Indians, who number thousands). This represents a net increase in eight years of 28,201.

Up to the end of last month the births among Indians this year totalled 5,200 and the deaths 1,646, while approximately 700 returned to India under the assisted emigration scheme. It will be seen, therefore, that during the 13 months there was a net increase of nearly 3,000.

In 1924 the Indian birth rate was 56.79 and the death rate 18.35. Both figures showed a slight decrease in later years, and last year the birth rate fell from 51.61 in the previous year to 43.62 and the death rate rose from 12.85 to 20.16. The exceptionally high rise in deaths was due mainly to the epidemic of malaria, and the fall in births was also in a large measure attributable to the effects of famine. Last year, therefore, cannot be counted as normal, and to obtain a fair comparison it is better to take the figures for 1931 and compare them with the Union European birth rate of 24.40 and the death rate of 9.37, which clearly indicate that while the death rate among Indians is not considerably above that of Europeans the birth rate is more than double.

At one time the exodus of Indians was fairly high, reaching a peak figure in 1924 at 5,490, but recent totals have been much lower, and it is considered that four vessels a year carrying from 250 to 300 passengers each represent the steady level of emigration.

The Agent's Evidence

The Agent of the Government of India, Kunwar Sir Mahendra Singh, came specially from Johannesburg last Saturday to give evidence before the Colonization Committee. The Agent said he did not think there was any chance of the Government financing a scheme of coloni-

zation in British Guiana. He believed that the economic depression precluded consideration of colonization in any country, and he did not think the settlement of Indians even from India, in British Guiana would be practicable. He did not think the Indians from South Africa would fit into conditions in British Guiana, whose climate was much less healthy than that of South Africa.

In reply to Mr. Young, the Agent said he did not wish to make a statement, but he would be glad to reply to any questions. He wanted to explain, however, that his report on the colonization of British Guiana made in 1926, which the Committee had, read, dealt exclusively with the settlement from the United Provinces of India where there was great congestion and poverty.

He had recommended the colonization of Indians in British Guiana in 1926 under a definite scheme by which the men would be given land and money to build houses and buy implements and seeds. His suggestion had been adopted by the Government of British Guiana but had never been carried out owing to lack of funds.

The Government of British Guiana had been willing to finance the scheme, for there was at that time a shortage of labour in the Colony and it was anticipated that the new settlers would be free to work on the sugar estates for six months in the year.

The climate of the coastal area of British Guiana was more suitable than that of the United Provinces, but was not as good as the climate of Natal, which he considered was one of the best in the world.

He did not think there was any chance of the Indian Government itself financing a colonization scheme in British Guiana.

Mr. Nicholls: Surely that would be the financial responsibility of India?

As far as he knew, said the Agent, and he had a lot to do with the colonization of Indians from India, the Government of India had never considered financing any colonization scheme.

"In my opinion," he said, "the present economic position puts out of consideration colonization from any one country to any other country. In almost every country in the world there is unemployment. There is considerable unemployment in British Guiana where the rice industry is in a precarious position. The sugar industry has also been very badly hit."

The committee suggested to the Kunwar that there might be a country with scarcely any population where extensive colonization could be carried out if sufficient finance could be secured. The Kunwar, however, considered it impracticable, for he did not admit that it could be financed.

The members of the Committee suggested that Borneo, which had the same climate as Ceylon, might prove a suitable place for colonization. The Kunwar said, however, he knew nothing about the country except that it was inhabited by savage head-hunters. "As far as I know the Government of India has no scheme for the colonization of Borneo and I would not like to commit them to the smallest degree."

No Suitable Country

"I know of no country suitable for colonization and having regard to the present world wide depression I should be very surprised to hear of any country where colonization is possible. It would be impracticable in British Guiana at the present time."

The Kunwar said that he did not think that the Natal Indians would fit into the conditions in British Guiana. They would find it difficult to adjust themselves for the Indians from India had a lower standard of living, was less dependent and was less accustomed.

Mr. Nicholls: Assuming India was serious about colonization, would not the Indian from South Africa, after his training in the art of colonization and with his greater efficiency through his contact with western standards, enhance such a scheme, promising he would go?—I presume they would not go, and further I do not think colonists from South Africa and colonists from India would fit in with one another.

He added that when he was in Ghana he found considerable opposition there to the immigration of Indians from outside.

Indians in Africa

Colour Prejudice And Not Comition The Cause Of The Trouble

(By C. F. ANDREWS)

(The following interesting article was contributed by Mr. C. F. Andrews to the *Indian Social Reformer* :)

I WOULD fully agree with the thesis of your note in the *Indian Social Reformer* that "the Asiatic is feared as a competitor" but my long experience in South Africa contradicts the further opinion expressed that apart from this economic factor the Indian has little cause to complain of his reception by the European. I would go farther and say that in Kenya, in Fiji, and in many other parts of the world, the Indian has every cause to complain of his reception by European races. He is, as Mahatma Gandhi has often called him, an 'outcast' to the Europeans—an 'untouchable'—because of the colour of his skin. The degrading Colour Bar is raised against him just as it is raised against the African. A few Europeans may have broken it down but the majority of Europeans observe it strictly every day of their lives, and more trade rivalry will not account for it. It goes deeper. It is racial. It sets up the eternal distinction between the 'white' and 'coloured' races. This is the new White Race Religion which is especially observed by a large majority of Anglo-Saxons as they meet with races of a different colour from their own in different parts of the world.

Let me give examples which I have actually experienced: for I am not writing from theory, but practice; and I write with deep sense of shame, for which no penance that I can offer can atone. This Colour Bar is one of the most vicious things in the world history to-day. If the removal of untouchability is a primary necessity for the reform of Hinduism, it is equally true that the Colour Bar within the Christian Church has to be removed, if Christianity (as it now exists) is to be made worthy of the name of Christ.

The following, then, are some of the examples. I have often told the story with shame and even with tears how Mahatma Gandhi in South Africa was prevented from entering a Christian Church where I was asked to preach about Christ. I did not know about it till afterwards. Otherwise I should have shaken the dust of that Church from my feet as utterly unworthy to use the name of Christ. This refusal was not due to competition with the European. It was due to hateful colour prejudice for which there can be no excuse.

Again, Indians are not allowed to sit on the same seat with Europeans on the trains in Natal. This regulation, I believe, still exists, and it is due to nothing else than colour prejudice. It is not applied to Jews, who are Asiatics but assimilated in Europe. But it is applied to Indians, simply because of the colour bar. It is applied even to Indian ladies.

The same is true of restaurants and railway carriages and many other conveniences of life. Once I had to rescue Haridas, Mahatma Gandhi's son, from violent treatment at the hands of a young English lad who tried to assault him simply because he was putting my bag in the carriage when I was travelling to Durban alone and therefore in the European part of the train. Literally, every day, Indians in South Africa are in danger of such insults because of the colour bar. They are treated in many respects as the American Negroes are still treated in the Southern States of U.S.A. It is true as I have

said that there are many Englishmen and women who detest such treatment, but there are comparatively few who on every occasion will take such action against it as will defy public opinion. It is not possible therefore to say that the Indians in South Africa have "little cause for complaint." Their treatment is such as to make the blood boil even to think about it.

There are highly educated Africans such as Professor Jibaya and his wife and Max Yergan who are among my intimate friends. Their treatment by the Europeans is no less cruel than that meted out to the educated Indians. They have to suffer the very same indignities. How terrible these are, the whole life of Aggrey, the West African, reveals to us. He was Vice-Principal of Achimota College. Yet he was insulted in South Africa in exactly the same way as Mr. Gokhale when he was forbidden to enter a lift in a hotel because he was a "coloured" man. I could go on telling stories of these insults which make one's heart bleed and one's face burn with shame. They have nothing whatever to do with economic competition. They are brutally caused by colour prejudice and colour prejudices only.

Yet at the same time I would entirely agree with the *Indian Social Reformer* that the African question itself in certain important respects differs from the Indian question in South Africa. And I have always tried to look upon the two questions as parallel to each other not coincident. I have never myself accepted the position that the two issues should be amalgamated. On one occasion in Johannesburg, leading educated Africans met me in order to consider this very question. At the end of our discussion we all came to the conclusion that the best possible means of advance would be for Indians and Africans to go forward on parallel lines and to send fraternal greetings to each other's Conferences expressing sympathy on all the great issues. Thus at Capetown in 1930, the leaders of the African Educational Conference came to express fraternal greetings to the South African Indian Congress and to wish the Congress every success in their opposition to a Bill which was brought before Parliament depriving Indians of their rights. In the same way, Indians protested strongly against a racially harmful 'Industrial Bill' in 1927, which chiefly injured African workers. Thus a friendly basis has been established, and I have always done my utmost to keep that basis intact.

Nevertheless, (I must return to the main issue) when the Colour Bar itself arises in a way which insults both races it is obvious that those who are injured must stand together in their resistance. Division here is fatal and union is strength.

Let me sum up, in conclusion, two tremendous dangers which may still arise in Africa if care is not taken to prevent them.

(1) It is possible for the seeds of contempt to be sown in African hearts against Indians chiefly by Europeans who wish to keep the two races apart and desire to make the African dislike the Indian. I have seen personally instances of this European action of "divide and rule" which were difficult to forget and forgive. If there is ever formed a new superlativity complex on the part of the Indians in Africa the Africans will notice and resent it. Once I saw this resentment blazing in the eyes of an African who came to me telling me of some insult under which he had suffered. We have too many race prejudices in the world to-day without starting others like them. My own longing therefore is that the friendship between Africans and Indians which is based on a common suffering and a common humanity may continuously deepen as mutual respect increases.

(2) It is possible also for the seeds of contempt to be sown in Indian hearts which may spring up and bear evil fruit against the African. It is all too easy, in certain respects, in Africa for Indian settlers

weakly to take the side of the European in his treatment of the African. I can never forget what happened once in Kenya when a prominent educated Indian told me to my face that I did not understand the African if I thought that it was possible to deal with him without flogging him on occasions. This educated Indian had learnt this outrageous idea, not from his inner nature but from the heartless treatment of the Africans which he saw around him. Here again, a new race hatred might easily arise between the Indian and the African if such ideas gained any prominence among Indians who were settled in Africa. Here again, my one prayer is that a common suffering and a common humanity may bind African and Indian together and continually deepen the mutual respect already existing between them.

Sastri College Progress Number Of Students Increasing Additional Wing To Be Built

A record of sound progress at Sastri College, Durban, was revealed by the Principal, Mr. W. M. Buse, B. A., when he read his report at a gathering on Saturday night (Dec. 9) in the College Hall.

Among the many visitors present were Inspector and Mrs. Banks and Miss Banks, the Rev. W. H. Satchell and Mrs. Satchell.

Mr. Buse, in his report, said that considerable change was made at the beginning of the year in the staffing arrangements of the College, consequent on the departure for India of the six teachers imported in 1930, Messrs. V. Sirkari Naidoo and G. Singh were added to the Indian staff, and the places of the teachers from India were taken by Messrs. R. F. Hawkesley, G. M. Thibstad, L. W. Martin, G. A. Kolbe, N. Light and M. H. Lindsay.

It was found necessary to have two additional teachers owing to the growth in numbers from 265 in 1932 to 281 in 1933. The College would be able to accommodate 300 next year, if necessary.

"Developments during the past two years have been that geography has been substituted for French, and Botany is gradually replacing Physical Science in the curriculum," Mr. Buse said. "Standard VI has disappeared; all pupils are either in the Secondary Department or one of the Teachers' Training groups. Candidates for the T3B examination are now more numerous than those for the T5.

"Provision has been made on the estimates for the addition of a wing, which will contain a library, two staff common rooms and a large science laboratory.

"Sound progress has been made. There is a better tone, and habits of order and industry are developing. It would be wiser for us to court popularity by examining for examinations. We have to consider every type of boy who comes here. Some are not able to reach even Junior Certificate stage, but we want them, none the less, to reap the maximum of benefit from their years among us. Parents can help materially by giving us their full support."

After suggesting the formation of a Parent-Teacher Association, to deal with some matters, Mr. Buse concluded by saying that the hostels at Leekern Road and Sydenham were well conducted, but there was need for a College Hostel.

A programme was rendered by some of the students. There were recitations in Afrikaans, Urdu and English. Members of the Metropolitan district

formed the introduction to "A Midsummer Night's Dream," which drew well-deserved applause. —*Natal Mercury.*

Indian Emigration Centenary

(By PUNU NANTAN AGRAWAL, General Secretary,
Indian Colonial Association, Ajitmal, (Meerut)
U.P. India)

Indians overseas and other persons directly or indirectly connected with their problems know the full significance of the year 1834. It was the most unfortunate year in the history of Indians when discarding every opposition by the Indians the much lamented indentured labour system was introduced and continued in the one form or another until 1920 when as a result of vigorous opposition of Indians the Government had ultimately no other alternative but to yield and then it came to an end. Practically every Indian is now more or less aware of the degrading influence which it had on the Indians who emigrated to colonies under this system and of the many social evils, the degenerating moral life, and the insult at the hands of the white settlers which they endured owing to their helplessness which was due to the negligence of the Indian Government. They also know how cruelly they were recruited in India for which all fair and foul means were adopted. The deceitful and much exaggerated accounts of these places and the then existing conditions in India compelled them to leave their own country. What happened in the way on the ships and on their reaching in these places, where they afterwards worked, was all the more painful and disappointing. The hours of work, and heavy punishment on insignificant breach of rules and the insanitary conditions under which they worked were such that even some white people, what to say of Indians to whom all this was not less than National insult, felt the great injustice. It was due to the alien nature of our Government that very little was done to help our brethren abroad and we suffered in both ways and it is really difficult to give an exact interpretation of their grievances in words.

A long period of 100 years will be completed in 1934 of the introduction of the indentured labour system and that gloomy picture of those days has now entirely disappeared and Indian colonists have now problems to fight with. They look at India for the solution of such problems but they are being overlooked as we are so much engrossed in our own affairs that we hardly get time to look into their grievances. However, it cannot be denied that there exists a very close connection of the colonies with India and their political, social and economic advancement is entirely depend upon Indians and their looking to India for the redress of their grievances is quite natural and legitimate. This coming year, therefore, will open a new chapter and as things are quite different these days so it should be done in such a way, that their future may now always remain bright and their problems should get a sympathetic hearing from India. This year is, as a matter of fact, a year of remembrance by Indians in every part of the world because it was during this very year that for the first time in the history of India a ship carrying Indians under indentured labour system went to Mauritius and since then thousands of Indians were sent to other colonies to work as labourers.

Our Association which stands to safeguard the legitimate rights of Indians overseas and then give the way for the building of the Greater India by

establishing a close connection of the colonies with India has undertaken to celebrate this year the first centenary of Indian emigration and are contemplating to declare a day or week as it may then think fit of moving for the observance by Indians throughout India and the colonies. We have not chalked out the whole of the programme as yet, but have meetings, processions, resolutions and amputation of work for a few hours may be apposed to be its features. However, I invite constructive suggestions from all interested persons in the cause which may be addressed by the above address to me for which I shall feel greatly obliged.

Transvaal Indian Congress Election Of Officials

Last Sunday's election meeting of the Transvaal Indian Congress, says our Johannesburg correspondent, was one of the rowdiest meetings ever seen. The organizers of the meeting had come with a determination to have their own way by hook or by crook. A dummy chairman was elected to control the meeting.

The Secretary read his report and when asked to read the statement submitted to the Provincial Finance Committee an explanation was made that the statement was not typed.

Resolutions were given mostly by the secretary and not by the chairman, who neither understood English nor knew the duties of his office. Those who showed any signs of opposition were not given a hearing.

At times there was actual pandemonium ruling. Hostilities were brought to the meeting to scare the oppositionists. Thus did the election of officials take place amidst wrath, bitterness and dissatisfaction.

At the end of the election people dispersed thoroughly dissatisfied and with a feeling of abnegation for the Congress.

The following were elected:

President: Mr. Hajee Osman Adam, Vice-President: Messrs. H. R. Patel, E. M. Arav, W. Esmay, B. M. Moolla, B. K. Patel, M. V. Desai, V. Parich, Umil Badabhai and Mr. Guba, Joint Hon. Secretaries: Messrs. M. Narsay, and S. M. Nana, Joint Hon. Treasurers: Messrs. M. Valodj and Kamdhaj Sakin, Members of Committee: Messrs. Davelah Valjee, M. Abed, B. Masters, All Badabhai, L. U. Patel, N. Ramjee, B. Premjee, Nana Madhoo, N. M. Haffajee, G. Floodley, M. A. Akhaway, A. Mangera, B. S. Daggor, J. Nana, Jeevan Bhagat, M. L. Patel, Umabhai Desai, J. B. Mayer, M. Mahomed Osman Narsay, M. Porthud, E. Mayer, A. M. Borchgrevink, B. M. Patel, Hajee Premjee.

We have referred the secretary's report which has been held over for next week.

Mayville Indian Youngmen's Society

Fourth Anniversary

There was a large gathering present at the A.Y.S. Government Aided Indian School, Bellair Road, Mayville, on Sunday the 10th December 1933, at 2.30 p.m. on the occasion of the celebration of the fourth anniversary of the Mayville Indian Youngmen's Society.

The president Mr. N. C. Naidoo was in the chair. Mr. N. C. Naidoo in the course of his presidential address, extended a welcome to the guests, and outlined the object and the future work of the society. The secretary Mr. V. S. Vadivel submitted his report for the fourth year of the society's work.

Mr. T. M. Naidoo congratulated the society on their good work and delivered an interesting lecture on the "Torah Bearers of a nation and their duties."

Messrs. S. P. Pillay the vice-president of the society, L. N. Naidoo, V. S. Naidoo and M. H. Deyar all spoke of the progressive work of the society.

A pleasing feature of the ceremony was the rendering of musical items by Messrs. S. M. A. Seepye, A. C. Hoover and the members of the society.

Natal Indian Schools' Arts And Crafts Exhibition

The hon. secretary Natal Indian Teachers' Society writes:—

The Biennial Arts and Crafts Exhibition organized by the Natal Indian Teachers' Society will be held this year at the Carlisle Street Government Indian School on Friday and Saturday 22nd and 23rd, December 1933.

The opening ceremony will be on Friday at 11 a.m. and the exhibition is likely to be opened by Mrs. F. D. Hugonville, the Superintendent of Education Natal.

The exhibition promises to be of great interest for schools throughout Natal are contributing towards its success.

Those who have had the opportunity of seeing the previous exhibitions were no doubt led in their applause of the creditable work done by Indian children.

This is an opportunity for parents and members of the community to witness for themselves the work that is being carried on in the schools.

With a view of enabling parents and the working classes to witness the exhibition will be open on Friday evening till 8 p.m.

The Exhibition Committee is doing everything possible to ensure the show a success.

Asiatic Land Tenure Act Commission

Evidence of Mr. Muhomed Essop Gathoo

(Continued from last week)

CHAIRMAN (To witness): With regard to that block fronting on Diagonal Street where you have your store; that is the triangular block between Diagonal Street and West Street, how long has your store down there been established? do you say?—In 1928.

How was that site occupied prior to your store being established there?—By Indians.

Was it some other Indians?—Yes, You see, the whole of this was occupied by Indians since the Boer war. It was always mostly Indians.

Did you take over some existing business here? No. It was an old building. I put the new building there.

You did not take over somebody's else's business. You did not get some old licence transferred to you. You started afresh?—No I moved my business from Burgersdorp to Diagonal Street.

Previously to your establishing yourself in Diagonal Street, where was your business?—In Burgersdorp.

What Street?—Malherbe Street.

Was that on those stands at the corner of Mianar Street and Malherbe Street?—Yes.

You vacated those stands and took up the occupation of these stands fronting on Diagonal Street?—Yes.

And those stands which you vacated, to what purpose are they put over?—I left somebody else in Burgersdorp.

Is there anybody else trading there?—It is the

furniture factory.

That is the European factory?—Yes.

You put up this building in 1928 on the Diagonal Street site?—1927 or 1928. Some in 1927 and some in 1928. I built two lots.

Which stand does the building stand on?—President Street I built in 1927, the Market Street buildings were built in 1928.

Take the Market Street and Diagonal Street site; what stand is that?—The Market Street and Diagonal Street buildings were built in 1928.

What did you spend on the building?—Altogether £25,000 on the building I think.

Is that on the site at the corner of Diagonal Street and Market Street?—No; the whole block of buildings cost £25,000.

There is more than one building covering that?—Yes.

Where are these buildings? One of them is on the corner of Diagonal and Market Street?—And also Diagonal and President Streets.

Is it on two stands?—No; four stands; and also Market and West Street corner.

The four buildings cost £25,000?—The whole block cost £25,000.

They all join up?—Yes, but they were built at different times.

You built them by degrees?—Yes.

The building on Diagonal and Market Streets is a building for residential premises above a shop?—Yes.

Is that where you live?—Other Indians besides myself also live there.

Have all the buildings you put up there residential premises above the shops?—Yes.

And do the people who live above have to do with the shops which are underneath?—Not all. Some of them.

(To Be Continued)

News In Brief

Among those present on the platform to welcome H. E. the Governor-General and Lady Charendon on their arrival at Pretoria last week were the Agent of the Government of India the Kanwar Sir and Lady Maharm Singh who were accompanied by Mrs. H. E. Charendon from Durban and Mr. Cassim Adam.

A farewell reception was given by the Springs Indian Commercial Association to the retired chairman, Mr. Essop Moosa Matwalia of Messrs. E. M. Matwalia & Co., a leading firm of Springs, who has sailed for India. Mr. Mahamood Sahib, the hon. secretary of the association, paid a tribute to the services of Mr. Matwalia. Speeches were made wishing Mr. Matwalia a pleasant voyage. Mr. Matwalia graciously thanked the Association. At the termination of the function light refreshments were served and Mr. Matwalia was guarded by the secretary Mr. Mahamood Sahib and by Mr. Moosa Master on behalf of his staff. There was a large gathering at the station from the various towns to say good-bye.

At a general meeting of the Indian community held at the Royal Kinross Dispensary, Pretoria, Mr. Essop Aboojee presided. He explained that the object of the meeting was to form an Indian Hospital Committee for the purpose of raising over £400 to furnish the new Indian Hospital Ward. The idea of raising funds for furnishing of the new Indian Hospital ward received the hearty support of the large attendance at the meeting.

The following were elected as officials: President—Mr. Hajee Cassim Adam (the donor of the Indian Hos-

pital); Vice-President—Messrs. Hajee Habib, Essop Aboojee, B. Maharm; M. H. Jeebhoy, W. K. Chetty; Secretaries: Messrs. R. Moosa and Solomon Ebrahim; Treasurers: Messrs. Feroze Manjee and Krishna Pillay; Auditor: Nana Sita; Committee: Messrs. C. B. Pillay, S. M. Pillay, L. N. Saitoo, Allan Bahadur, B. H. Moosa, Ali Bhai Vaidya, H. N. Kumbhar, Hamid Manjee, M. Khan, M. M. Isah, Bama Naray, Mohamed Sedick, Dawood Umar, Khaleel Sultan, and E. Mena.

Items Of Interest

The total population of the world is 1,850,000,000.

The total population of China is 400,000,000. China is the world's oldest empire.

The entire population of South Africa can comfortably be hidden either in London or New York.

The oldest citizen in the world has recently died. It was 31 years old.

60 Natives were sentenced to death for killing an old woman at Nairobi recently.

Yaka Sama, a Turk of Istanbul, has just been acquitted of a charge of stealing a small sum of money; the trial lasted for more than 8 years.

The world's longest train run is that from Riga to Vladivostok, 6,800 miles.

Over 100 Indian students, including a number of girls from the Mitchell Crescent Girls High School have been sitting for the J.C. and for the Matric this year.

Prince George is visiting South Africa for the first time in January.

Kid Mottos Singh will figure in the main bout in the boxing tourney on Dec. 26th.

There will be another amateur boxing tourney to the Durban Town Hall on Boxing Day night, 26th December.

There is a rumour afoot to the effect that a new wing, costing about £25,000 is soon to be put up at East College.

On Saturday evening, 25th November, a First-Aid exhibition was given by the Indian lady members of the Red-Cross Society, at the D.L.I. headquarters near the Old Fort, Durban.

A banquet was given by Mr. N. P. Williams, the president of the Blue-Bells Football Club in honour of the club recently at Mr. Peter's residence at 48, Prince Edward Street.

CONFERENCE

Colonial Born and Settlers Indian Association

A Conference of the Colonial Born and Settlers Indian Association will be held in Durban on December 30 and 31 and January 1 and 2 on vital matters affecting Colonial Born and Settler Indians.

A. CHRISTOPHER,
President.

A. HARRISON
S. L. SINGH
D. R. CHETTY

J. Lou, Secretaries C.B. and S.L.A.

Sporting News

(BY SPORTSMAN)

Cricket

Panday Shield Matches—century for T. Akbar.

Over the week-end before last the first round of the Panday shield matches were contested at Currie's Fountain. Owing to the inclemency of the weather there was no cricket on Saturday 25th inst., but with improved weather conditions the matches were played the following day. This competition is on the K. O. system. The following is an epitome of the results:—

Ottomans vs. Overport

Overport, 1st innings, 14.

Ottomans, 1st innings, 106 (for 2 wickets).

(Captain Akbar 107 not out).

Ottomans won by 8 wickets and 152 runs.

Pirates vs. Muslims

Pirates 1st innings 11 runs for 4 wickets.

" 2nd innings 26 runs.

Muslims 1st innings 11 runs.

The Muslims won by an inning and 74 runs.

Schools vs. Centrals

Schools 1st innings 45 runs.

Centrals 1st innings 37 runs.

The Centrals won by 3 runs.

Roslyn vs. Crescent

Roslyn 1st innings 41.

Crescent 1st innings 29.

Roslyn won by 55 runs.

There was no cricket on Saturday, 2nd Dec. The grounds were hired to the Natal Motoring Club for Cycle races.

Sastri College Football Club

Report—Season 1933

(By G. S. I.)

Seniors

The season under review was a most interesting and successful one. For the first time since its inception the College ventured to affiliate a senior team to the Durban and District Indian Football Association. At the commencement of the season much scepticism was shown in connection with the College's chances of success. At that time some prophesied its early withdrawal. But these discouraging remarks failed to dampen the youthful ardour of the College team which at the end of the season was 3rd on the League Log.

The College was, however, unfortunate in letting the much coveted Natal Cup slip out of its hands. In the district final they lost by 4—2 to the Pirates. In the Tansarce's Cup competition the College sustained a K. O. in the initial stages but avenged itself in the semi-competition from which it emerged victorious, thereby annexing the Thajmoon's Cup.

Juniors

The juniors have a pitiable tale to relate. The first five defeats took the wind out of their sails. Thereafter, the team was seldom complete. This is a bad sign and reflects badly on the College as a whole. A team cannot expect to win always. A little more perseverance and determination on their part might have been rewarded as in the case of the Juveniles.

Juveniles

The juveniles were the victims of fluctuating fortunes.

They came 4th on the League Log and like the seniors narrowly missed the Natal Cup. In the district final with the Natal Estates they lost their heads and consequently the match. The aftermath of this affair was bitter. Let us hope it will never be repeated. The juveniles eventually in the last competition inflicted a defeat of 1—0 on the Natal Estates to win the Harrow Bros (Rugby) Bowl.

Five-A-Side Tournaments

The College affiliated several teams in various 5-a-side tournaments. The seniors won the Thompson's Cup at P. M. Burg while the juveniles at Durban won silver medals.

Schools (Thursday) Division

There are two divisions in this association. The College affiliated two senior teams and one junior team. The College was most successful. Both Cups came to the College for a 12 months' sojourn. In the five-a-side schools tourney held at Carlisle Street, on October 3rd 1933, the seniors topped the list while the junior were runners up.

Cups In Hand

Last year the College could boast of not a single trophy. This year however the College seems to have had the lion's share. The following cups have been won during the season under review.

- (1) Seniors Thajmoon's Cup (I.D.F.A.)
- (2) Juveniles Kaman Bros' Cup (")
- (3) Seniors Thompson's Cup (P. M. Burg)
- (4) Seniors League Cup (Schools Association)
- (5) Juniors League Cup (" ")

Captains

Seniors (Saturday) M. I. Yusuf.

Juniors (") Murgan.

Juvenile (") H. Govindoo.

Seniors (Schools) H. Govindoo.

Juniors (") Mahomed.

Friendly Matches

During the year a galaxy of friendly matches were played. Teams travelled down to Durban occasionally to play the College XI though the College more often than not went on week-end tours. This is an important feature of the Club's activities, for it is by means of this means that the students of the College are enabled not only to see new places but to make new acquaintances.

The College travelled to Richmond, Umkalo, and Stanger. The Stanger Stars gave the College a return match in Durban. The College also played the Taylor St. Native School in 4 matches. The College won three and drew one. The Melbourne Road Coloured School was also thrice defeated by the College.

The College looks forward to three friendly matches.

Thanks

The Sportsman in conclusion desires to express their deepest thanks to friends and well wishers who have directly and indirectly contributed to the sporting welfare of the College Football Club. They are too numerous to mention but they are those who wish to make Sastri College the centre not only in the Academic sphere but also in the cultural and sporting spheres. To them go the College's thanks and gratitude.

Pillay Bros. Trophy

Durban Indian Municipal Employees Five-a-side football tournament will be played for Pillay Bros. Trophy on Sunday the 17th December 1933 at 3 p.m. at the Native Recreation Ground, Somerset Road, Durban.

The following are the entries: "Jamson Park," "Isaac's Five," "Water Works," "Public Works," "A. B. C. and D," "Parks and Gardens," "A and B," and "Town Hall United."

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

પુસ્તક ૩૧ મું.

શીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૫ ડીસેમ્બર ૧૯૩૩

અંક ૫૦

(વચન સુચી)

કોલોનાઇઝેશનની તપાસ કે ફારસ (અનુવર્ણ)	૫૧૧
સિન્ટ એલ્ડસ દોરબીર	૫૧૨
રમજાન સુબાસ	..
કોલોનાઇઝેશન તપાસ કમીટી	૫૧૩
ટાંસવાણ ઇન્ડિયન કોમિસની મુદ્દાઓ	૫૧૪
૧૯૩૩	..
હાંદિયા કુમર હાંદિયાના પિતા	૫૧૫
અલ્પા નેન	૫૧૭
ઓતા અન્ન	૫૧૮
વિવિધ સમાચાર	..
હિંદુસ્તાનના સમાચાર	૫૧૯

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર, તા. ૧૫ ડીસેમ્બર ૧૯૩૩

કોલોનાઇઝેશનની તપાસ કે ફારસ

કોલોનાઇઝેશનની તપાસ કમીટીએ નાટકમાં પોતાનું કામ પૂરું કર્યું છે અને કુદ મુદતમાં કેપટાઇન જી. લાં તપાસ કરશે અને અનુભવીની આખરીએ પોતાને રીપોર્ટ બહાર પાડશે. પ્રીટોરિયાના ‘ડીફ’ પત્રના અભિપ્રાયો જણાવ્યું છે કે અમુક વખતે કમીટીનું કામ અટકી પડ્યું હતું. એથી અમને કંઈ પણ આશ્ચર્ય થતું નથી. પરંતુ મી. નાયડુને પ્રતિનિધિ તરીકે નીમી કામને જીતી સુધી કંઈ પણ યુમાયતું નથી પડ્યું બહાર લાઘવ થયો છે કેમકે તેમણે જાણત રહીને લીધી સવાલને મુકસાન કરા નથી દીધું એ તેનું કામ સેવિની કાંઈમાં ધુળ નહાવાનું છે.

દક્ષિણમાં કોલોનાઇઝેશન કમીટી ઉપર લીધી પ્રતિનિધિને જાણત રહેવાનું કશું દર્શાવ નહિ તેનું કામ આપણા કામચોંદને આ દેશમાંથી રવાના કરી કંઈ સકામ એવો એક દેશ બોળી કાઢવાનું અને કેટલા જગ્યા તૈયાર છે એ જાણી શકાયું છે. એવી કમીટીના ઉપર લીધી પ્રતિનિધિની દાજરીજ માત્ર લીધી સવાલને મુકસાન કરનારી છે કેમકે જે કોલોનાઇઝેશનના સિદ્ધાંતના પ્રસિદ્ધ અને તેના પ્રતિનિધિઓ બહાર પોઝીટીવિયથી સાબિત વિશેષ ક્યો દતો તે સિદ્ધાંતનોજ તેની દાજરીથી સ્વિકાર થાય છે. એક લીધી પ્રતિનિધિના એ કમીટીપર બેસવાથીજ કંઈ આપણા કામચોંદને આ દેશમાંથી ખતાર મોઢવાથી રવાના અટકાવી શકાતા નથી. તેમ જ લીધીએ જ્યાં માંજતાજ નહિ હોય તો લીધી પ્રતિનિધિના તે કમીટીપર નહિ બેસવાથી કામથી તેઓને મોઢવી કંઈ થકતા નથી. એટલે લીધી પ્રતિનિધિના કમીટીપરની

નીમણકનો જમાવ કામ પણ રીને થક રહે તેમ છેજ નહિ. કમીટી સમજી આપણેથી સખળી જીવાનીઓમાં માત્ર લીધ સરકારના એજન્ટની જીવાની મુદાસરની જાણ છે. કમીટીએ લીધી કામની આર્થિક રિવિનિની તપાસ કરવાની સલાહવાથી મેળવી એ અમે સમજી શકતા નથી. આજુકાલવાલેકા પુરોષોપનો લીધી મજુરો કરતાં વધારે કામલ છે અથવા તો કેટલા લીધીઓની બક્ષીમાં પુરોષોપનોને રાખવામાં આજ્યા અથવા પુરોષોપનોની બક્ષીમાં લીધીઓને રાખવામાં આજ્યા અથવા લીધીઓનું જન્મ અને મરણ પ્રમાણ શું છે. આ સખળ સવાલો કમીટીને લીધીઓને માટે પુનીવનની બહાર દેશી શોધવામાં કે કેટલા લીધીઓ જગ્યા તેવાર છે—કે જેની તેને તપાસ કરવાની જે—તે શોધવામાં શી રીતે મદદરૂપ થક પડશે એ પણ અમારી સમજણની બહાર છે.

પરંતુ સૌથી વિશેષ આમાં પમાડનારું તો એ છે કે લીધ સરકારના એજન્ટે કામ વાંચ્યો છે અને લીધ સરકાર જાતે પોતાની વધતી જતી વસ્તીને માટે દેશી શોધવાનો જવાબે વિચાર નથી કરી રહી અને આ તપાસ કેવળ પુનીવનની લીધી વસ્તીને વધુ ઘટાડી શા રીતે શકાય તેના રસ્તા બોળવાને માટેની એક વાણજ છે એ અમારી જાણને રેકા આપેલો છે. અલગલ દીક સરકારની વાદીમાં મી. બાબાએ તે જાણસો ક્યોજ દતો કે લીધુસ્તાનની વસ્તીને વિશેષ રૂપન થકુ છે તે કેવળ કેપટાઇન એગ્રીમેન્ટની કાપાળ પ્રમદ કરવામાં આવી છે. પરંતુ આપણા કામ આગેવાનોથી એ સમજી શકાયું નહોતું એજન્ટે કમીટીને જાણાવ્યું હતું કે, તેમને પોતાને બહાર છે ત્યાં સુધી—અને લીધુસ્તાનથી લીધી ઓના વિશેષ વસવાટના સવાલની સાથે તેમને પોતાને ખજો સંબંધ પડેલો છે—લીધ સરકારે વિશેષ વસવાટની યોજનાને નાજીમદદ આપવાનો કદી પણ વિચાર કરેલો નથી. આ ઉપરથી એટલુંજ સિદ્ધ થાય છે કે લીધુસ્તાને પોતાની વધતી જતી વસ્તીને માટે દેશી શોધવાના મીચનપર જવાનો વિચાર કરેલોજ નથી અને ૧૯૦૫ ની સાલમાં એક વખતે જ્યારે તેણે પોતાના પ્રતિનિધિને તેવા હેતુસર મોકલેલ અને ખીટીક ગીવાનાએ તેની બચદાર સુખનાઓ સ્વિકારથી પણ પરી તે વખતે તે સુખનાઓ નાજીના અઢાવે અમલમાં મુકવામાં આવી નહોતી. અદિ’ એટલું વાદ રાખતું બેઠ્યો કે એ યોજના પણ મજુર વર્ગના સેવિને માટેજ હતી કે જેઓની પાસેથી વર્ગના ૭ મહિના સરકારના ખેતરમાં મજુરો લેવાની આજા રાખવામાં આવી હતી. જ્યારે ૧૯૨૫ માંજ રિલિટિ એટલી મંત્રી પ્રતિકુળ હતી ત્યારે દાલના વખતમાં એવી યોજનાને વખાર કરતી વખતે લીધી સરકાર ખરેખર સ્વપ્નાવસ્થામાંજ હોવા બેઠ્યો. મી. લીધન નીક્સ કે જેમણે બેઠેરમાં એવું જાણાવેલું છે કે કમીટી લીધુસ્તાનની વસ્તીને માટે એક દેશ

માધી કાવાની વિદારે આત્મનાથી પ્રેરિત જીવેલી છે અને આત્મ આત્મકરનાદિવિદિઓ જે નિરંકર વસકાટની પ્રણામાં જાયથી જીવેલા છે અને પશ્ચિમના મોરચાના કલ્પાસમાં આવેલા છે તેઓની રૂપરૂ છે કે તેઓએ કોઈપણ સ્વપ્નને એ મદાન દેશભાગના કાર્યમાં મદદ કરવી જોઈએ, તેમને પણ દેને માધી જીવેલી જણાય છે, કે દોષ સરકારે દેશનાઈમશનને વિશેષ જીવેલ વિચાર કરેલોજ નથી. કેમકે એઓએ તેમજી એક પ્રસંગે એવો પુલ્કાર કરી કે: "ધારો કે દોહનામ એ વિશે અંબીરે હોય" તેઓ એ સાચી આક્રિયાના દોહીઓ માના છે કે તેઓ અપ, તો તેઓ એઓના કિલત કરી નહિ રાકે" તેના કવામમાં એઓએ "અપ્પાલિયુ કેડ" નું મનુ છે કે તેઓ નહિ અપ, અને પુણા દુનિયાનો નથી કે સાચી આક્રિયાના દોહીના અને દોહીવાના દોહીઓ એક બીજાની સાથે બળી મદદ રાકે" વધુમાં એઓએ એવો મન કરાવ્યો કે, "દાલના આશાક વિશાળ કામ પણ એક દેશથી બીજા દેશ મા વસવાટનો વિચાર પડનારો અવકાશજ આપતી નથી" દોહી સરકાર આ સમયે મનથી નહિ કરી તેમ જીવેલી માની પણ સકાય ખરું અને એ નહિ માણુકી માગ તો રી તેન એઓએ કે આ સવાસપર પ્રમાણુવત મણાય તેમની તેમ અગાધી જણાવવાની એને તેમ કરીતે એક અવ્યવસ્થા પરતની નજાસમાં માણુલી અને વપ્પતની નવરૂ જરબાદી થતી અવકાવવાની અને પ્રક્રિયને સાધુપણુથી મારો દેશ કરતી અવકાવવાની રરજ નવેલી" આ ઉપરથી આ તપાસ એ એક દરરજ નહિ માણુકી પણ દાહ્ય અને વિરાવળે મન જાવી લેતા હોય. દરજી તો એમેસ પોતાનું કાણું નીવેલ દેપદાઉનમાં રજુ કરશે. એઓએ એમે મને કે કહેલું હોય, જગુ, અને ખાખ છે, કે કોએસવા પ્રાનમાં દાહ્ય દુપીયાના માધ બાઈમાં એકાદ નિચન જમા નહિ હોય, અને પેર નેઓના પ્રાનિનિધિય ધરા છે તેઓને તે વસાવવાને આ મારફતે તેમ નોહીવાને માટે એ નવ દેશ તરીકે ખાસવાની રાઈકે અવ્યવસ્થા મુલવવાની અને તેમ રૂડીને માડીના કેન્સ આકાશમાં પાર પડાની નહિ હોય તે એ સિવાય બીજું કંઈ પણ તેને કહેવાનું ને ને નેઓએ એમને અવ્યવસ્થા થશે અને એક મોટા કારકસમાં તેઓ કા ને બાગ જાગવેલો જણાશે.

સેન્ટ એડન્સ હોસ્પિટલ

આપણું પોતાની હોસ્પિટલના અગાવે અને એનોમરન માધીટલમાં મુદ્દે પાપતવા દેલો વનકે લાગાન રીન વિસેલેક નેમી પોતેલું નહિ અતલાતી પોવાથી સેન્ટ એડન્સ માધનુરી દોહીટલ જણવના નોહીવાને આસિયાકર રૂક પડલી છે અને દોહીટલ એ બીલી સરકારની એ વાત તેમ જાગેલું હોય પણ એક સામના સિવાય દરેક વગેલા ક-દોનને જે આ આપે છે. હેલા આ નેમી વગમાં જે ને રોહાન મેજીર નીરાનને વગર જ પડના માટે એવે વગા નેવાના મદાનમાં તે હો પીટલનું કામ એ ને રોહાન જે તે મકાનમાં દેખારે અને વગર એકે કરીને તેને નેહીટલ હોઈ અને પી દેવામાં આવેલું છે નેવાન એન્ટીનિયામાં એન્ટીર દવાથી

દેકામેલા વગમાં મળી ને બીજાના તેમાં લગભગ કાયમ રોકાયેલા રહે છે. દાહમા મોશનના અવરજાવક દેરનું કમલો એવ, એવેલ છે અને સરેલર પ્રેટ અને સાર્ટર દાદ દોહી મદકામના પોતાના રૂપાથી દોહીટલનું કામ અલાવી રહ્યા છે. આ નેહીટલમાં જવું સાચી ઉપયોગી કામ અવગના દેસાને ખાન ઉપાને જે નેમી સમયકે દોહીટલને માટે કામ પણ રજા નથી.

દાલનું મકાન દવે ૪૦ વર્ષનું રજુનું થમ મણુ છે અને વાંદુરની ખાના નજીથી મોશનને અતવણી આપવામાં આવી જ ને દવે તે સાચો વગલ દોહી રાકશે નહિ અને રૂક કરી દેવાની રરજ પડશે. આ સંજ્ઞની વધતી વધતી ઉપયોગીના નોહીને મોશન એ એક વધારે મેરુ અને બાંધણી એમે કોર-કોરિયાના દરિયા વધારે અનુકૂળ મેશન" એવે રોકે ૧૦૦૦ ને અમે બાંધવાના વિચાર કરી રજુ છે. સેન્ટેનરી રોકાર સાચી મેશનની નજીકથી અનુકૂળતાથી પોતાની પોતાની પોતે માટે જમીન ખરીદવામાં આવી છે અને દવે નેણા ઉપરાવવાનું મુકેલ કાળે આરંભાયું છે. મોશને પોતાના નાજાર કરી ને અને દોહી વેપારીઓ અને અન્ય દાતાદો પાસેથી મેશનના દાહી પાઉ ૪૦૦૦ નેટલી રકમ ઉમે રેલા છે અને ને નેટલી રજુ કરવાની છે. ને દેર-કેમકે, મરીમ ને તેમજાર પોતાની રોકેલ અનુવાન આ જનાવાના કાર્યમાં પોતાના દેવો આમે તો એટલી રકમ થમ જ ને જવામે વાર ન થાશે. અને આચા રાખીએ હોએ કે આપણા બાઈઓ આ કાળમાં ખાજન નહિ રહે. મોશનને Contingent Fund ને નેવાન દેરર છે. દાન આપવા ફન્ડનારાઓ પા તો તેમની ઉપર Contingent Mutual Fundings, West Africa Chamber of Commerce, P. O. Box ૧૪૦ ના મોશનને પેતાના કાલો મોટલી થશે છે અથવા ને પ્રક્રિયને આપિનિજન ઉપર રીતીકસ મેશન રાક છે. આમની ઉપર મેશનનેલી વગમાં આ જવામાં રિવકારવા મા આવશે.

રમઝાન મુબારક

તા ૧૫ માથી મુસકમાન પાક બોના પાક રમઝાન મુસકો સર થશે. મુસકે કમાલ દરમી પશ્ચિમના ધારણે પણ મુબારક કરી રજા છે. તેમાંના પણ લારા છે પણ અમાર મુસકો આકાશમાં મારે કિલકર છે એમ નહિ કરી સાકામ, પોશ્ચમના આ નેણા સંજ્ઞામાં નજાન ને છે કે પશ્ચિમના મેશન કુવવી નેમે તરજ એવે નેવાન છે તપારે પુવ્વના મેશન પુવ્વની તરજ પધા નજર કરનારો આ તેવામાં વિસેલે રાગનર ને પશ્ચિમના મેશન મેશક પારે સાકસિય ને પરત મેશમાં મેરુ કહસ તે પુવાન પ્રમાન પાળાપુ એટલે નેમી આસવાનુ અને પુવા નેમે આપણને આ દુનીયામાં વર કરેલા છે તે આજણાનું છે તેમ તેવાના નેમે માણુવગ ઝવેલો છે અને ૧૦૦ ના દુનીયાને દાહી રાખી રાકેલ ને પાશ્ચ ને પશ્ચિ આજને વીચરી રજુ ને તે દુનીયાને મે ને વાલે દુનીયા રશે. એટલે પશ્ચિમનું અનુકરણ કરના નેમે નેવાનું છે અને નેમી મુસકા કમાસના મુબારક

શાંખીનસને દોહી વસ્તીમાં જતા જન્મ અને મરણ પ્રમાણના આંકડા આપ્યા હતા જે એવું જણાવનારા હતા કે વસાહત શરૂ થઈ તે વખતના કરતાં બહાર મરણ પ્રમાણ ઘણું જ વધી ગયું છે. છતાં જન્મ પ્રમાણ ફુનીયામાં સ્થાયી થોડું છે. નાટાલની દોહી વસ્તી ગત વર્ષની જાખરીએ ૧,૫૦,૪૮૩ હતી. (આમાં માત્ર પ્રિમીમન્ડો અને તેમના સંતાનોનોજ સમાવેશ થાય છે. પેસેન્સર દોહીએ તેમાં મજૂરામાં આપ્યા નથી. તેઓની સંખ્યા દબારેથી છે.) આ આંકડા આઠ વર્ષમાં ૨૩,૨૯૧ નો વસ્તીમાં ફક્ત વધારો જણાવે છે.

ગયા મહિનાની જાખરી સુધી આણુ વર્ષમાં દોહીએમાં થયેલા જન્મો ફક્ત ૫૦૦૦ અને મરણ ૧૭૪૬ થયાં હતાં જ્યારે આશરે ૭૦૦ એસીરેટ એમીગ્રેશન જીપાની રૂએ દોહીસ્તાન પાછા ફર્યા હતા. આ ઉપરાંત બેઝ સારાશે કે આગીવાર માસની અંદર સમગ્ર ૩૦૦૦ નો ફક્ત વધારો થયો હતો.

૧૯૨૬ માં દોહીએનું જન્મ પ્રમાણ ૫૬,૭૭૬ હતું અને મરણ પ્રમાણ ૧૩,૫૮૨ હતું. આ જાનને આંકડા માળખાના સ્ત્રોમાં જુજ પઠાડો જણાવે છે અને ગત વર્ષમાં જન્મ પ્રમાણ આગળના વર્ષના ૫૧-૬૧ માંથી ૮૨-૬૨ થઈ ગયું હતું અને મરણ પ્રમાણ ૧૨-૮૬ ને બદલે ૨૦-૪૫ બદલું વધી ગયું હતું. મરણમાં થયેલા અસાધારણ વધારાનું કારણ મુખ્યત્વે કરીને મહેરીયાનો રોગ ફાટી નીકળેલો તે હતું. અને જન્મમાં થયેલા ઘટાડાનું કારણ થોડે માત્ર કપીલાનની અસરનું હતું.

એટલે ગયું વર્ષ સાધારણ નહિ મજૂર અને વધારે ચોક્કસ સરખામણી કરવાને ૧૯૩૧ ના આંકડા સેવા બેઝએ અને તે પુરોષીપનના ૨૪,૩૦ જન્મ પ્રમાણ અને ૬-૩૭ મરણ પ્રમાણની સાથે સરખાવવા બેઝએ, જે એવું જણાવી આપે છે કે દોહીએનું મરણ પ્રમાણ ત્યારે પુરોષીપનો કરતાં બહુ વધારે નથી ત્યારે જન્મ પ્રમાણ એકા કરતાં વધારે છે.

એક વખતે દોહીએમાં ઘટાડો થોડા પ્રમાણમાં થયો હતો જે ૧૯૨૮ માં ૩૪૦૦ એ પહોંચ્યો હતો. પરંતુ હાલના આંકડા બહુ ઉતરી ગયા છે. અને ૨૫૦ થી ૩૦૦ ને આશરે જામ જનારી વર્ષમાં ચાર સીમશે જાય છે.

એજન્ડની જુપાની

દોહ સરકારના એજન્ડ ફોર સર મહારાજ સોમ ગયા જાતીવારે કોમોનાલિઝેશન કમીટી સમક્ષ જુપાની આપવાને ખાસ બેઠાનીસમગ્રીથી આંખ્યા હતા.

તેમણે જણાવ્યું કે બ્રીટીશ ગીપાનામાં વસવાટની યોજનાનો ખર્ચ સરકાર તરફથી પુરો પાડવામાં આવે એવું પોતે ધારતા નથી. આર્થિક મંદીના કારણે કાંઈ પણ દેશમાં વસવાટની વિચાર થઈ શકે તેમ નથી. અને દોહીસ્તાનથી પણ દોહીએને બ્રીટીશ ગીપાનામાં વસાવી શકાય એમ જાણતું નથી. સાઉથ આફ્રિકાના દોહીએને બ્રીટીશ ગીપાના માફક આવે એમ પોતે ધારતા નથી કારણ, તે દેશ સાઉથ આફ્રિકાના કરતાં ઘણું જ ઓછો તંદુરસ્ત છે.

મી. યંગને જવાબ આપતાં એજન્ડે કહ્યું કે પોતે નિષેધન રજૂ કરવા પ્રતિજ્ઞા નહોતા પણ જે કંઈ સવાલો પ્રકાશ તેના જવાબ આપશે.

બ્રીટીશ ગીપાના બાબતમાં ખુલાસો કરતાં તેમણે જણાવ્યું કે બ્રીટીશ ગીપાના વસાવવાને યોજના રીપોર્ટ જે કમીટીએ વાંચ્યો હતો તે ૧૯૨૫ માં કર્યો હતો અને તે માત્ર દોહીસ્તાનના સંબંધિત પ્રતિભાંચીજ વસવાટને માટે હતો કે નહીં વસ્તી ઘણી વધી હતી અને ગરીબી ઘણી હતી.

૧૯૨૧ માં તેમણે દોહીએને બ્રીટીશ ગીપાના વસવાટ કરવા જવાની એવી ચોક્કસ યોજનાની રૂએ બહામણ કરી હતી કે બેઠાને જમીન અને ખેતીના હધીવાર, બીયાં અને પર બાંધવાને નાણા આપવામાં આવે. તેમની સુખના બ્રીટીશ ગીપાનાની સરકારે સિદ્ધ કરી હતી પણ નાણાના અભાવે તેને કદી અમલમાં મુકવામાં આવા નહોતા.

બ્રીટીશ ગીપાનાની સરકાર એ ચોખ્ખાને ખર્ચ આપવાને ખુલાસો કરી કેમકે તે વખતે તે સંસ્થાનમાં મજૂરીની તંગી હતી અને નવા આવનારાઓ વર્ષમાં ૭ મહિના સરકારના ખેતરમાં કામ કરવાને છૂટા થઈ શકે એવી આશા રાખવા માં આવી હતી.

બ્રીટીશ ગીપાનાના કંઠાના બાંધેની દવા સંબંધિત પ્રતિભાંચી દવા કરતાં સારી હતી પણ નાટાલની દવા જે ફુનીયામાં સારામાં સારી ગણાય છે તેના નજીકી તે સારી નહોતી.

મી. નીકલ્સને જવાબ આપતાં એજન્ડે જણાવ્યું કે બ્રીટીશ ગીપાનામાં વસવાટની યોજનાનો ખર્ચ દોહ સરકાર આપે એવો જરૂરે સંભવ નથી.

મી. નીકલ્સ: પણ ખરેખર એ તો દોહીસ્તાનનીજ જવાબ દારી મજૂરમાં

જ. અને નવા ગાયનું કે દોહીની સરકાર તે સિવાય. તેણે આજ સુધી કોઈ પણ દેશમાં વસવાટની યોજનાનો ખર્ચ એક વાર આપેલો નથી.

એજન્ડે જણાવ્યું કે, "સારા મત પ્રમાણે દાખની આર્થિક સ્થિતિ કાંઈ પણ એક દેશમાંથી બીજા દેશમાં વસવાટની યોજનાનો વિચાર કરવાને અવકાશ દેતીજ નથી. ફુનીયાના લગભગ દરેક દેશમાં બેઠારી છે. બ્રીટીશ ગીપાનામાં ત્યાં કોચરનો હવેલો કંઠાડી સ્થિતિમાં આવી પડેલો છે અને ખાડના હિલોએને પણ ઘણુંજ ઘટકો પહોંચેલો છે ત્યાં બેઠારી ઘણીજ છે."

કમીટીએ સુચવ્યું કે કોઈ નિર્મન દેશ પડેલો હશે કે જેને પૂરતી નાણા મદદથી બંધાવી રીતે વસાવી શકાય.

એજન્ડે જણાવ્યું કે એ વસ્તુ જાતી શકે તેવી નથી કેમકે નાણામદદ આપી શકાય એ કવજ માન્યતા છે.

કમીટીએ બેનચિની સુખના કરી કે જેની દવા સીલોનના જેવી છે. એજન્ડે જણાવ્યું કે એ દેશ જંગલી પાંચીઓથી વસાવેલો છે એ ઉપરાંત એ દેશને વિશે પોતે કશું જાણતા નથી. "હું બહુ ઘુ ત્યાં સુધી દોહ સરકારની પાસે બેનચિની વસાવવાની એક યોજના નથી અને હું તેને કોઈ પણ રીતે બાંધવા ઇચ્છતો નથી. વસવાટને માટે હું એક પણ હાથ દેશ જાણતો નથી અને હાલની ફુનીયાજરમાં વર્તી રહેલી મંદી તોત્યાં કોઈ પણ દેશમાં વસવાટને માટે શક્યતા કે એવું સાંભળી હું ઘણુંજ આશ્ચર્ય પામીશ. બ્રીટીશ ગીપાનામાં પણ હાલ તે અસાધ્ય છે. નાટાલના દોહીએને બ્રીટીશ ગીપાના માફક આવશે નહિ. તેઓ આ ગોડવાઈ નહિ જો કેમકે દોહ

રત્નના દોહાની રહેણીયું પાસે ઉતરે છે. તે જોઈને જલ્દીથી જઈને પશ્ચિમના સંગર તેનામાં જોઈને પોતા છે.

બી. નીચેના જારો કે દોહાના વિદેશ વસવાટને વિશે મંજૂર હોય તે સહિષ્ણુઓની હાથે વિદેશ વસવાટની કસમાં પોતાની કુલજનાથી અને પશ્ચિમના પાસેની સાથેના સહવાસથી મેળવેલી વધારે કાબેલીપતથી, માને કે તે જામ તે રૂં તેની જોળનારો તે ઉમે ચલાવી નહિ રહે?

જા. હું માનું છું કે તેઓ નહિ જામ. જન વધુમાં હું નથી માનતા કે સાહિષ્ણુઓની જગત અને દોહાનાથી જગત એકા એક બીજા સાથે જાળી જામ રહે.

દાંસવાલ મુન્ડિયન કોંગ્રેસની ચુંટણી

(અમારા જાનરમી નરહથી)

તા. ૧૦ ડિસેમ્બર ૧૯૩૩ ના રોજ, આગાધી બંદરે જ્યાં પ્રમાણે દાંસવાલ મુન્ડિયન કોંગ્રેસના અમલદારોની ચુંટણીની સભા નેદાનીસખર્માં પાટીકાર હોલમાં મળી હતી. આ સભા રસાહસીવાળી અને ગરમ બનશે એવી આગાધી થઈ હોવાથી, અને જે પહેલે પ્રચાર કાળે કરવા મારે અગામ્યથી પગલાં લઈ હોવાથી, હોલ ચિત્રાર બરાઈ ગયો હતો. ચુંટણીની આવી નેપારી દાંસવાલ મુન્ડિયન કોંગ્રેસની આગાધી મધ્ય વારસીક સભામાં થઈ નહિ હોય. સભાએ નામચલાવું ને સાંભળવાને બહોળે ધોંધાદ મળાવવાનું વિશેષ કામ કર્યું હતું. બીજા આગાધી પોટકામાં પર બેસનારાઓએ મગજ ખેંચી અમલ દુમલાઓ કરવાનું કામ પણ કીક બજાવ્યું હતું. સભામાં કેટલાક તે એવા હતા કે જેને ઠરી પડી નહોતી, તેઓ તે બધું માન્ય હોયો જામ એટલે સાંભળ્યું નહિ, ગુસ્સો કરવો, અને પોટકામાં તરફ ધસવું એજ કામ કરતા હતા. આ સિવાય આગાધી યોગવાયેલ બધાને આગાધી હતી એ જોઈએ છે.

ચુંટણીનું કામ રાજ મધુ તે પુરે થયું ત્યાં સુધી ઉઠાવવાનું વાતાવરણ હતું. સભાના કામચલાઉ પ્રમુખની ચુંટણી થઈ ત્યારથી સભાનું કામ હતું કે પછવાડે મત આપાય છે. જામકાત કે જાન તરફ જાન અપાઈ નથી. સભાના પ્રમુખ તરીકે બી. નારણ રામજી ચુંટાયા હતા.

સેક્રેટરી બી. નરહથી પોતાનો રીપોર્ટ વાંચ્યો. એ રીપોર્ટ ઉપર કેટલાક પ્રશ્નો પુછાયા. એક પ્રશ્ન એ હતો કે સેક્રેટરીએ કોંગ્રેસ તરફથી કાપેલે કમીશનને રજુ કરેલું નિવેદન સભા સમક્ષ વાંચ્યું. એ નિવેદન સેક્રેટરી પાસે હતું નહિ. તે રજુ ટાલવા કરાવવાનું છે અને તેવારે જો બંદરે સભા સમક્ષ રજુ થશે એવો ઉપરે પુછાસો કરવામાં આવ્યો. એક જામએ પુછ્યું કે એ નિવેદન જગત સમક્ષ રજુ કરવામાં આવ્યું હતું? તેની મંજૂરી મેળવવામાં આવી હતી? પણ જવાબ મળ્યો ન હતો. એ સાથે ધોંધાદ પણ મચ્યો હતો. પ્રમુખને બિચારાને અંગ્રીજ ભાષાનું જ્ઞાન નહિ એટલે અંગ્રીજમાં પ્રશ્નો પુછાય તેના જવાબ તે 'એસો' 'સાઈએ' એ શબ્દો માં પાડે! કોઈવાર સેક્રેટરી જવાબ વાળે.

કોંગ્રેસના પ્રમુખ તરીકે હાજી કાસમ આદમને સવાંનુમતે ચુંટવામાં આવ્યા હતા. ઉપ-પ્રમુખોની ચુંટણી વખતે જનિશ્ચય ધોંધાદ મચ્યો હતો. એક જામએ હંચા આપ્યો હતું: "એકાદાએ આપણને વેચ્યા છે, માટે ચુંટવામાં આવ્યા આપણા. સારા માણસને ચુંટીએ."

ઉપ-પ્રમુખ તરીકે પોટકા નામ રાજના પ્રમુખ બી. નારણ-

રામજીનું કુલવાળું તેને ટેકા આપ્યો. તેમના નામની વિશ્વ અવાજો થયા, આ વખતે સભા વેળાકામાં હતી. પોટકામાં પર પડાશે થયો, આખી સભા ઉભી થઈ. મારામારી જવાને મામ એક તરફ હતું હતું. ઉપરે મગજ હાલ પડાયા અને સભા નેદાનમાંથી જામી. બી નારણ રામજી ઉપ-પ્રમુખ તરીકે ચુંટાયા. આ ચુંટણીથી સામા પછાત ખાતરી થઈ ગઈ કે વિજયની આસા ફાટક છે. બીજા ઉપ-પ્રમુખોની ચુંટણી એટલી મમાલે પુરી થઈ. જામકાત સાથેના હોવાથી બી. સીગમશીએ ઉપ-પ્રમુખ તરીકે કુલવાળું પોતાનું નામ પાડ્યું એવું.

સેક્રેટરીઓ તરીકે મેસર્સ એસ. એમ. નાના અને કી. એમ. નરહથી કરખાત આવી. બી. બાઈએ મી. મેદ અને બી. માલની કરખાત જાળા પણ મી. મેદે સેક્રેટરી તરીકે ઉમેદવારી કરવા ના પાડી. મેસર્સ નાના અને નરહ ચુંટાયા.

ટ્રેઝરર તરીકે મેસર્સ કાજા હજીરા અને એમ. વાલોદ ચુંટાયા. માર જાહ કમીટીનાં નામે નીચે મુજબ વંચાવા અને જસાર થયા અને સભા જામ થઈ:

મેસર્સ રજુછાડ વાલજી, એમ. આબેદ, બી. મારહસો, અલી દાકાબાદ, એલ. બી. પટેલ, એન. રામજી, બી. પ્રેમજી, નારણ માધવ, એસ. એમ. હંદિહ, સી. મુશ્કે, સુસા એપલવાયા, એ. મંજીરા, ઈ. એસ. ડમિર, જે. નાના, જલજી અમલ, એમ. આ. પટેલ, અંબેલાલ દેસાઈ, અમી. એસ. માવત, એમ. મારતર, કાસમ સમજીક, એમ. પીરજી, ઈ. માવત, એ. એમ. ધસાહજી, બી. એમ. પટેલ, જાવન પ્રેમજી.

હોંકા નારાજ અને અસંતોષ પાછી વીગેરાયા હતા.

રજકણ

[આ અંકમાં "રજકણ" તરીકે 'દરિજનમધુ'માં કેટલાક પ્રતિભા મ રાધીજી તરફથી જવાબો આપવામાં આવ્યા છે તે ઉતારીએ છીએ સામાન્ય જનતાને તે થણા ઉપયોગી છે. —અ. છ. એ.]

એકાદા કેમ થવાય?

એકાદા કેમ થવાય? પ્રશ્નનાં અગણિત નામમાં કહ્યું લેવું! એકાદા થવાને સારામાં સારો ઉપાય આ છે: જે સારીરિક કામ કરવું તેમાં તન્મય થઈ જવું. અને તે સરસમાં સરસ કરવાના પ્રયત્ન કરતાં તન્મય થવાજ.

પ્રશ્નનામમાં જેની આપણને ટેવ હોય તે સારી વધારે ઉપયોગી સમજવું. રામનામ અને બહુ પ્રિય છે.

અન્યારે પરજીવ?

એક જીવાન પુછે છે: આપે તે જીવાનેને આ કંઈ ઠાજમાં ન પરજીવાની સલાહ અનેકવાર આપી છે. તે આપ વિવાદો કેમ કરાવે છે? એમાં આર્થિકીક કેમ આપે છે? અને જવાબ

તમારી પાત સોનામહેર જેવી છે. પણ નિશ્ચય: કિ કરિયાઈ? કોઈને પરાણે કુવારા રખાય પરાઈ મનમાં વિશ્વ સેને તેના કરતાં નજીબાને પોતાની અસહિત કણુલ કરે એજ સાઈ ના?

કર્મશિલ્પીની સંયમ્ય વ જાતને મનસા જાવન.

દરિજાનો વિમુક્તવા મિયાનાત: મ કચાવે.

તે મહુ પ્રવર્તતા કોઈ પછી નમરોએ પોતાની પરજીવોની કમળાં કંઈક કરે તેને આશીર્વાદ ન આપવા એ તો દિલસોજ મણાવ. આશીર્વાદ સેવવા, તેને અંતુસરેવાં પ્રવર્તનપર પ્રેરના કરવા, પણ જે તેમ કરનાં જનાં મને કુષેર અંદર નાંજ રહી રાં નો સિવાયોરો ન થનાં તે કંઈ એમ કંઈ તેથી સર્વે રહેવું એ સારું જ. આમ પતિની વડીલના આશીર્વાદને પાત્ર છે. રહેડી પ્રેરનાં સૌં તોલુવી. કુકોમાં, જે માણસે પોતાને કે જાતને નથી યેતરનાં તે કંઈ આશીર્વાદ નીકળે છે. અંતરનાંદ કોઈ?

એક મામ પ્રુ છે: આપ અંતરનાંની વાત કરેાં છો. તો દેરક માણસ પોતાનાં આશીર્વાદનાં જવાવમાં અંતરનાંની વાત કરશે. ખુની કરશે કે મને ખુન કરવાનાં અંતરનાંદ થયો હતો. તો એ અજાબર બધાંનો દેરક માણસને અંતરનાંની વાત કરવાનાં લક નથી! માજસદુ દેરક કોઈ અંતરની પ્રેરણાથી નથી થત?

તમે કહો છો એ તાત્ત્વિક રીતિએ સાચું છે. પણ 'અંતરનાંદ' કાને કહેવાય એની તમને રાષ્ટ્ર કથના ન હોય તો એ સિદ્ધાંત વ્યવહારમાં આશ ન પાડી. સકાપ. સલનું તાદ્ય કાન-આશીર્વાદ એટલે અંતરનાંદ, એમ કહી શકાય છે. અને આપણને, સલનું સંપૂર્ણ કરીને થઈ નથી, આપણે જે સલુ જોઈએ છીએ તે આપણી હોય છે, તેથી આપણે જગતના વાંચકોને આપણા માર્ગકોઠુ માનીએ છીએ ને નમને અનુસરીએ છીએ. સલુનો આશીર્વાદ કરી સકાય અને માટે નાંકસ નિયમો પકાવેલા છે; એનું પાલન કરીનેજ સલનું દર્શન કરી શકાય. એટલે જેમ અમિતિનું શિક્ષણ લીધા પિના અમિતિનું જાન ન મળી શકે, તેમ આપણક જાણતા કયો વિના કોઈને પણ અંતરનાંદ સંભવાઈ શકે તે એમ કહી ન શકાય. એટલે, મારી વ્યાખ્યા પ્રમાણે, ખુની પોતાનાં ખુનનો અમાર અંતરનાંદનું તામ દાખને ન કરી શકે.

ઉપવાસની મર્યાદા

એક માણસે ગયેલી નાકરી પાછી મેલેવવા માટે ઉપવાસ આદેશ. તેના મિત્રોએ મોંઘીલને જાગર આપી તેમની સલાહ માગી. તેમને જવાબ:

મારી બે માન્યતા છે કે અંગત સ્વાસ્થ્યે કોઈએ ઉપવાસ કરવાજ ન જોઈએ. દેરક માણસે પોતાની કુખીને સાથે બીજાઓ સાથે ઉપવાસ કરવા જેણે તો જાહેર જીવન આસાળેથી યાં જાં. તેથી આ લોકોને સમજાવોને તેના પાસે ઉપવાસ કુકાનો રહેો નોંધએ.

મજુર અને

એક સેવક પોતાની આર્થિક કુશિલ્લિ દોનલાવે વીરે છે ને મોંઘીલની સલાહ માગે છે કે હવે મેં કરવું કે જેને જવાબ:

પહેલી વાત ને એ કે તમારે પ્રતિષ્ઠાને, આપણને જવાબે છેડી દેશે જોઈએ, તમારા જીવની જોઈએ, અને મજુરની દારમાં જેણે મજુર મનનું જોઈએ. જોકગનિ પણ મજુરે પાળી નરકે કહેર્યા જોઈએ. પણ મજુરને પણ મજુરની નો અપાવીજ જોઈએના! એટલી જગવણી તમે તમારાં જાણકાને આપો. તમારી પત્ની પણ મજુરી કરે. તમે જો આ જાતનું જીવન સિવારશો ને એવી રીતે કરી નોંખશો, તો તમારા મનપરનો પ્રેરો જોઈએ કતરી જશે. તમારાં ચિત્તને સાંતિ મળશે. અને જે તમે આ નવું જીવન કહેરોર સ્વીકારશો તો જેન પ્રતાપે તમારામાં નવું મેનન આવશે ને તમારી મજાસિની પ્રિયાજ નો ક્યાંએ ચાલી જશે. આપણે,

જેઓ કીકીક જોઈએ પામ્યા છીએ તેઓ, ને જીવનપરદો નરકે કરીએ તો આપણે છીએ તેવા ને તેવા પરીપણેજ રહીએ, ને ક્યાંએ જીવન મરનાં ખેડુનો ને મજુરોનાં પરજીવા પર તોમકીધિયા ક્યાં કરીએ.

તમે આ નવાં વિચારોને ને નવીં દિલસાંમાં પહેલ કરો ને અમરેર ચાલો એ મને ખુબ મ. અને છતાં આ વિચારે પાક જોતાં નવો નથી. કેમકે દુરેદર પ મીં દોઈસ્તાં આપણે આરથી એતા પ્રમાર કરતાં આપણે જુ અને એ પ્રમાણે વાંચિતો પ્રવર્તન કરતાં આપણે છે પછી જાં એ પ્રવર્તન અધુરો રહેો હોય. એટલે તમારે અને સંપૂર્ણતાએ પહેંચાડવો રહેો.

કેરોડોનાં વિચાર કરો

એવોજ અગળ એક બીજાં સંવર્તો આંબો છે. તેને જવાબ: કો મોળેનાર લાંબોરી નથી ભેગવેતા. કેવોકારમાં કરજ કરીને પૈસા ને જરખાવ. કેરોડોનાં સામે તમારી સરખામણી કરશો તો તમારી આર્થિક સ્થિતિ દુર્બરગણી સોરી લાગશે. પહેલી આર્થિક કુખી જોગવેતાની સંજિત ક્યાંકો નો બંધુ દેખે તે કુખરંજ થઈ પડશે. આજ જગ્યાઓ ને મજુરી કરવા લાવકે હોય તેણે મજુરી કરવી જોઈએ.

હોંકના હુમર ઉધામના પિતા

શેઠ જમશેદજી નસરવાનજી તાતા અને

તેના કુટુંબની દૃઢ હકીકત

(સંપાદક: નાદીરશાહ ધનજીગોષ્ઠ દેજી)

(મધ્યાના આગલા અંકથી ચાલુ)

શેઠ જમશેદજી તમારે જાણના જતા આદે લોંબા ને જાણતા રાજા મીકોરોની સુલાકાલ લેતા. એઓ સાથે બહુજ માદા મીકાચારી હતા. વેપાર વધારેલો હોવાથી એવજાને જાણનાં જ ઉમરવાંતો ખડતલ જોઈએ હતો. જાણનાં કાચી વધુ તેના તેમજાએ જાણનાં કર્યો. ત્યાં એ વિલાસમ દના. એક જોખ જાળવું વિલાસમ દ્યા, અને બીજું લગાઈ ખાતાવું અને દરીપાક ખાતાવું દ્યા. શેઠ જમશેદજી દીક વધુ કે જિવુજ એક વિલાસમ લીંદા રખાપુ હોય તો સાર. અને દોંદ-સ્તાનનાં સંચળ જવાનો કુનાયાર જનીને દુશરો સ્થાપા રોકે. લીંદાઆવી એવજે ૩૦ લાખની સમ્પાવત જાહેર કરી. વેપારી પાસે રોકડ નાંજ ન હોય. તેથી મુજામની અગુક મીકલ કે જેની કોમલ ૩૦ લાખ થવી ને જાહેર કરી, પણ એવી રાંતે કે મજુર મીકગમનું બાડું વાર્ષિક ૬૦. સવા લાખ ઉપજાઈ દ્યા તેકજી સરકારે આપણું અને જાણા મરે જોગલોર રજા રાખણું અને લાનાં રાજાએ ૬૫. ૬૫ જમર વાર્ષિક આપણ: લાંબા રાજાએ હજુમ કહુ પરજ તે વખતમાં વામસરોયે સેવ કરજન તમાર કયા નાંકી અને યણી નડતર નાખી. વજવ્યવદર પીચેરે પછો આંબો. પણ તાર્ક સાહેબ નાજ પાકે કે લીંદા એવી રાજા માટે લાવક નથી. આપણ શેઠ જમશેદજી તાતા નારાજ થયા ત્યારે એવજે એક સારી જની રેકમ જદાર કાડી અને દોંદના સંચળ વિલાસીઓને લંકન ખાંતે લંબો વિલા સોખવા રજાસરસીપો સ્થાપી. તેની ચરત એ દાંતી કે જરીજ વિલાસી સંચળ કુકીનાં હોય તેનું રુકમ સદીશીકેત તપાસી તેના શીક્ષીતો અમે કાપ નેટલાનાં વિનો ઉતારવો. ન વિનો હંડાપા આપાળ અને શીક્ષણ પું. ક્યાં

તે વિદ્યાર્થીએ જાણતી હતા. આથી આથી જો આમ કુંડલ મૂકતો
 રહે. એક શ્રેષ્ઠ રહ્યો જાય તે પાસેના તેને આપવી અગર
 ને પૂર્વ તેને મહેલ પાસે તે નીકળતા પેલા પુત્ર
 જાણતી મતા તેને આપાણે એવોધીને હતી આથી પેલા
 વિદ્યાર્થીએ એક દિવસ ૩૦ વર્ષોમાં તેના પ્રાણ લીધા છે. અને
 હાલે પશુ ને કો આજી છે. ગઈ વર્ષે આઠ વિદ્યાર્થીઓએ
 પ્રાણ લીધા હતા તેના નામે નીચે મુજબ પ્રગટ થયા હતા.

(२) श्रीजीवनमो मुनेन पुनीवन्तीतिना मी जी. ३ जीवनी.

(२) अकेला भीड़ें में हैसकती पुनीचरीदीना मा. गीरार
५००२ हैत

(३) शीर्षकसमा मद्रास मुन्सिफरीटीने भा. ४ नमस्सामी.

(૧) કૌટુંબી અને પ્રાથમિક શિક્ષણ, ગેરસાધુની વસતીમાં
મા. ર. આર્ટિ. શાળાઓમાં આયોજીત.

{५} इतिनामकेन गति मन्त्रेण पुनीकृतोऽयं भा. अंग.
विशेषाणां.

(૬) મી.નીરસ અને હરેકદ્રીકલ ઈંદિગોવંદીજ માટે નાગપુરે
ગુનીવસંદીના મી. એસ. આર. દેનસા

(૧૧) મેથેમેટીકલ્સમાં મુખ્યત્વે ગુનાવર્સાડીના મી. જી. એલ. રાહીમીયા,

(૯) શુભર દેવતાધોજીના મામલેના પુનીવર્ણીના મો. જોશી, વા.ર. સંચારાવ.

આણી સાકામાં રત્ત વિધાયોએને મોકલ્યા છે. મેઠ
જાણીએને કોઈ પચ્ચ નાન ભળતો એક રાખ્યો નથી. અને
તેણી કસ્યો, રાખણ મનુના તેણી વાળ લે છે. માનકાદના
છે કદાચો તેણી સાન લેતા નથી. વણીક ઉકરીએને પચ્ચ
તેણી સાકા લીધા છે.

જાપાનનું પદ્માશુપુરું જ્યાં સારું કામ કરતું હોવાથી ગા.
તાનાએ એ તરફ વળણુ લીધી પશુ માલમ પહચું ૬ તેની
છત્રીમ મુકોજ કુ. ના કાસેમાં છે અને દોહીએના તેઓ જરૂ.
જનું લાકા આપનાર નથી. તેથી કહાય દરીયામાં કિનરવું પડે.
તેથી એ પાત્ર પક્ષી મુકોઈ જ્યાં હમિલેતો મરું તોફાન માટે
જાપાનીઝ સ્ટીમર કુ. ના એજન્ટ જના દોહીએના રૂની
માસકીએ જાપાનું જંબલ આપવા લાગ્યા. પોતાથી પાને એટલું
ઉત્તેજન જાપાનની કુ. ને આપવા લાગ્યા. મી. તાનાનો
વિચાર જાપાનની પક્ષી ઉપર લીધેન પ્રવચનો દતો. મગર
લોક સરકાર આટે આવતી.

શ્રી જમશેદજી તાતા અમેરીકા જઈએ જતા. ત્યાંના વેપારીઓ તથા અખીર હિમચારો સાથે બાળી જતા. શ્રી. ફ્રેન્કલિન મુખ્ય વ્યાખ્યા હતા. ત્યારે શ્રી. તાતાએ તેવણને સાકે જાનં જાણ્યું હતું. અમેરીકામાં તે વખતે મધ્ય મુખ્ય વસ્તુઓ હતી. પેત્રી, સોડાની બાથ અને મલેક્ટ્રીક. આ મધ્ય જો દોહમાં હોય તો દોહ વ્યાખ્યા જાય એમ શ્રી. તાતાને બાથાંબુ. ત્યાંના કપાસીયા તથા મજૂરો હતા કપાસીયાની ખરીદી કરી. અને દોહમાં પોતાને ખર્ચે મજૂરોને આપ્યા. સાંધમાં મજૂરોને કપાસ જવા લાગ્યો જાને દોહમાં પણ જાય છે. મધ્ય દોહ તથા મજૂરો તથા અમેરીકન કપાસ થવાં લાગ્યો. નવસારી માં તાતા વહીમાં પણ હિમચાર માંડ્યો. પણ વેપારના જોતિ પાછી બેજ સેજ થઈ કપાસ ખરીદી ખર્ચે. જો કે સરકારે દોહ અખંત રાખ્યો છે. છતાં વિદેશો સરકાર પાસે પહોંચે છે ને જનની આસા કપાંથી રખાયો. સોડાની ખાણો અને મલેક્ટ્રીક મટે તાતાએ સોલ્ડ ચલાવી, હામ હામ એન્ટ્રો મોહલી ખૂબ મેનલ કરી. અખરે ક્ષેત્રના પાસે સરકારે

જાનકામાં ભોળા છે એમ સાબાન લાં જઈ નાસા કરી.
ત્યાના વિજ્ઞાન સાચીની મદદથી કૃષિએ જ્યાં માવ કરી
અને તેની રમીકશ નવાજ કરી ભોળાને સાક છે એમ
પરિશ્રમ નાન્યું. પૂર્વ ખાતરી કરાવી મી તાના ને તરફ
કાંઈ ન ગયા. લાંબા વનનીએને ખુલુ કે જોડ આરો રીપોટ
આપ્યો તેા મી તેના હોઠમાં ન ઉઠાગ મલાવશે અને તેથી
કેન્ડાના ઉઠાગને નુકસાને પરીક્ષે એકલે ઘણું અગમ્ય
છે એવો રીપોટ આપ્યો. મી તાના સાચી અમેરીકા
ગયા. નિમતાં માથ મી. રૂઝવેટ ને વંચતે કૃષિએને નહી.
મી. તાતાને માતાને જ્યાં આગત્રણે એપ્યું. અને વંચી
બીજા અમલદારને પણ માતરી મેવાંતરી થી મી. રૂઝવેટ
પણા કાચે મી તાતાની એળખ કરાવી તેમની એળખ
કરાવતી કહ્યું કે નેચી એક માલિકાર. રૂઝવેટો અને વિજ્ઞાન
વેર્ષારી છે. મી. રૂઝવેટની સોમવચી એ. રામનેજે માલિકો
ભોળાને ભેટાવ્યું. તેને નંપારી આરોમાં સાક કોંખર છે
એમ પરિશ્રમ જણાવ્યું અને વધુ જાતે જામ કોવાની ઉઠાગ
કરાવી. મી તાતાને ખજ સાચા સંભાલકારની કહે કરી.
અને તેથી એકે માંડને પમાર તથા પાનાને ખજ તેને
ખંડીઆ માં બેજા જણાવ્યું. એ. રામનેજે ખુલી આરી
દા કરી પાનાની સાચેર તેપણેને વધ મી. તાના રજ આલ્યો
નજરે નજર લેપારી રૂઝ રીપોટ મદાર પાડ્યો અને મી.
તાતાને મલાઈવે કરી કે પે ન માણસની જગા લઈ લેવી. ન
જગા રાજની હતી ૧૦૦ રૂપૈયા અને તે જખ્યાવી લીધી. તાતાને
રાજેથી નાહું છે એમ કાળિયુ દોકાચી મી તાતા લ્યા પંખ
ગયા અને ખાતરી થતાં લ્યા પજી જગા દાખ કરવા વિચાર
થયો. પજી ને વંચતે દાક્ષના નિજાગ સાહેબના પિતા કૃષિ
કરના દત્તા અને તેએ મેંજા લોયા દત્તા. નેજ અરસા
માં ભોલે પ્રજાન લ્યા જમ પદોચા અને નિજાગ સાહેબ
પાણેથી જાણ્યું કે વચી વાજું છે. અને મી. તાતા જમીન
લેવા ખાર છે. ભોલે સાહેબે ને જગા લેઈ અને રૂઝવેટ
દા. ની મારફતે ખરીદી લીધા. મી. તાતાની કહેવન રૂઝ મેં.
લાર ભાદ લોલે સાહેબની શ્રામકની જગા ઉપર જાંખ દારી
પજી લ્યા હાલ્યા નહિ. તે જગા ન માણ તેથી તેની બોલ-
પાસની જગા લઈ લીધી તેની ફરકાર મી. તાતાએ ન કરી.
આ પ્રમાણે ભોળાની ખીલો રજ મેં. (અપુત્ર)

ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੰਕ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਖਰਤਾ

કેડ જર્મન પ્રોવિસરે માણવીને શિલ્પ આપવા માંડ્યું. એ
જાને તેને તારામુડીનાં બહુશર પાંચવી બનાવી એ પહેલાં
તેને રંગ એળખતા શિશુવાડ્યું હતું.

2045 194 341 345

માન્ય ઔરંગઝાબ નામની એક બી વૃક્ષદાનમાં છે તે કુસ્તી
માં જાતમાં પ્રવર્તે છે. આજ સુધીમાં તેણે ખાસ મોટા
મટકો સાથે કુસ્તી કરીને તમા જિજ્ઞાસા મેળવ્યો છે તેના
સાથે કુસ્તી બિજાનાં એક મહા રાજા કુશલાનમાં નથી
તેનું વર્તન સદર ગણ છે, અને ૧૦ માંસુસીનું વર્તન
સદર કુશાલી છે તેણે મોટા વળત ઉપર ૧૦ પ્રયોગ
કોષ્ટકો સાંટવા સાંટવા હાલમાં પકડી રાસ માથેથીને તે એવી
રહાવા પ્રવર્ત કરે પશુ સારણ ડોહાવી સકાત નહિ તે રહ
વર્તન વળત કુશાલી છે છે.

મીતા મન્યન

(કવિ-કિશોરલાલ બનસાલાલ મહાવાલા).

અધ્યાય ૮ માં ચાલુ

(૨) શ્લોક ૩ થી ૪

"પરંતપ! મેં તને સમજાવ્યું હતું કે ચિત્તવશ્ય-સર્વભાષી પરમાત્માને કેટલાક પરમશક્તિ કહે છે અને કેટલાક પામ દેવ કહે છે; તથા તેની ભવાંતર રૂપ સક્રિયોને પણ જુદા જુદા દેવોને નામે ઓળખે છે. એવી રીતે કેટલાક વિદ્વાનો દેવ કે સક્રિયને બદલે મળ સૂચક પુરુષ અને પશુ વાપરે છે, અને એ રીતે પરમાત્માને પરમપુરુષ, ભૈલી સજ્જન, ધાસન-મંદારક સક્રિયોને વિરાટપુરુષ, હથેર પુરુષ વગેરે નામે ઓળખાવે છે. વળી, પ્રાણીઓનાં હૃદયમાં રહેલાં ચિત્તવ્યને પણ તેઓ પુરુષ કે પ્રત્યક પુરુષ' નામ આપે છે. આમ પુરુષ એટલે દેવ, સક્રિય, મળ.

હવે પરમાત્માનો અધ્યાત્મિક ભાવ તે શું? તેા સર્વ દેવોનું, સર્વો સક્રિયોનું સામાન્ય લક્ષણ મળ છે. આ મળ, અથવા પુરુષત્વ એ પરમાત્માનીય પ્રકૃતિ છે, એમ સમજાવ્યું છે.

"સાર પાછી હવે અધિવશ્ય' રહ્ય સમજાવે.

"કેવેશ! વત વિષે મેં તને પણ વિસ્તારપૂર્વક કહ્યું છે, કાળી ભાવના, ધાના પ્રકારો, ધાનો ઉદ્ભવ અને એનું મહત્ત્વ હું તને સમજાવી ચેલો છું. જુદા જુદા દેવોને કહેલીને, જુદી જુદી વાસનાઓથી, જુદા જુદા પ્રકારના યજ્ઞો આપ છે, તે પણ ભણે છે. પણ, એ તો મનની મનામણીઓ છે, ઊવટે, મરે' યજ્ઞોનો સાચો ઉદ્ભવ એકજ હોય છે, અને તે હૃદયમાં રહેલો પરમાત્માજ, કારણ, પદાર્થ' ને કાંઈ ફળ પ્રાપ્ત થાય છે, તે તેના પોજી થાય છે. માટે દેહમાં રહેલો પરમાત્મા એજ અધિવશ્ય છે.

"આમ, શંકુપૂર્ણ! પરમાત્માનો અક્ષર અને કાર ભાવ, અધ્યાત્મ, અધિજ્ઞાન અને અધિધૃતિભાવ, પરમાત્માનો કર્મભાવ અને પરમાત્માનું અધિવશ્યપદ' સમજાવું, એ પરમાત્મા વિષેનું માર તથા વિજ્ઞાન છે." ૩-

(૩) શ્લોક ૫ થી ૬

શંકુનંદન! હવે અંતકાળે જ્ઞાની અને જ્ઞાનીની શ્રી મર્તિ થાય તે હું તને જણાવું છું.

પરંતપ! વિદ્વાનોએ સમાન્યપણે એમ વિચાર્યું છે કે મનુષ્ય પરમ્પરમથે ને ભાવનું ચિંતન કરે છે, તે ભાવની સાથે એકરૂપ થઈ જાય છે અને તેનેજ પામે છે.

અનુનંદ! આ કાંઈ ચરણ સમયેજ થાય છે, એમ નથી જાણતો મનુષ્ય પણ ને ને પદાર્થનું અત્યંત સમયપૂર્વક કે દેવપૂર્વક ચિંતન કરે છે તેની કાંઈ એવો તત્ત્વજ્ઞની ભાવ છે કે તેને ગોઠાના અસ્તિત્વનું મેં જ્ઞાન રહેતું નથી. ખેંચની સાથે એકરૂપ થઈ જાયું, એ ચિંતનો સ્વભાવજ છે. પણ જીવતા મનુષ્યની એકરૂપતા કાલમની થઈ જતી નથી એના દેહ સાથેજ જનનને સીધે એની જીવિ જી જીવનમાંથી ખસી જઈ પાછી ખીજે ચોટી જાય છે.

"પણ, મત્તમેથી! અંતકાળે જીવને દેહ સાથેના સંબંધ છૂટવાની તૈયારીમાં હેમ છે; આથી ને વખતે તેને દેહની અંતર્યાવિરૂપિતિ થાય છે, તે કાંઈ એ ને ભાવનું ચિંતન કરે છે તે ભાવની સાથે અંતર્યાવિરૂપિતિ થાય છે અને તેનુંજ

દેહ મદ્ય કરી લે છે, એમ વિદ્વાનો કહે છે.

"આ રીતે ને જ્ઞાની અંતકાળે પરમાત્માનું ને અનુસંધાન શાખતો, અને તેનાજ સ્વરૂપનું સ્મરણ કરતો દેહને છોડે તે તરફાળે અક્ષમાવનેજ પામી જાય, એમાં સંશય નથી." ૫-૬

(૪) શ્લોક ૭

આ સાંભળી અનુનંદે પુછ્યું: "ચરણ! ને ઉંચકે જીવની અતિ એની અંતકાળની ભાવના ઉપરજ આધાર રાખતી હોય, તેા માત્ર અંતકાળેજ પરમાત્માનું સ્મરણ કરે છું કાંઈક કરકત આવે! ખરતીજ વખતે તેના વિચાર કરે તેા પણ નથી! જીવન દરમ્યાન કાંઈક અને દુઃસાધ્ય તથા સંવચ, સ્વાધ્યાય અને યોગાભ્યાસ કરવાની શી જરૂર છે! કારણ, એ જ્યુ' કર્યા છતાં ને અંતકાળે એનું સ્મરણ ન થાય, અને કાંઈ અંતરજ વિચારમાં એનું ચિંત ચોટી જાય નેા એ અક્ષમાવને ન થાય એમ જાણે છે. માટે, માત્ર અંતકાળનું સ્મરણ એજ આવશ્યક છે એમ જણાય છે. આમાં મારી શું થતી હોય તેા જતાવો."

આ સાંભળી વાસુદેવ કિંચિત દાસ્ય કરતાં એભ્યા:

"શંકુનાંદન! સહેલાઈથી મોક્ષ મેળવવા માટે તારી કષ્ટતા તો સારી છે. પણ, એ કલ્પ નથી. એટલેજ વાંધો છે.

"અનુનંદ! ને વિદ્વાનો અજરાસ કાલમ ન રાખીએ, તે વિદ્યા જરૂર પડવે વાદ આવેજજ એવી ખાતરી નથી. નિરંતર અભ્યાસ રાખનારનેજે અત્યંત આધારિને સમયે મન બાહ્યુજ થઈ મનુ' હોય તેા જુની વિદ્યા પણ વાદ નથી આવતી, પાવ! સારા તરનારઓ પણ કાંઈ અમર્યાને કુળી જાય છે, તેા જેણે તરવાનો અભ્યાસ રાખ્યોજ નથી તેા દુનિ તેમાં શું નવાઈ!

(અનુનંદ)

વિવિધ સમાચાર

પ્રિયારીયાની મરખીતાલમાં હાંસી વોર્ડ—પ્રિયારીયાના હાંસીઓની એક ગાંઠીંગ મી. ઇસપ આકુજના પ્રમુખપદમાં નીચે મી. કાસમ આદમની સખાવતથી અધિવાસમાં આવનાર નવા હાંસી વોર્ડને ફરનીશ કરવાને વા. ૪૦૦ એકડા કરવાને એક ઇન્ડિઅન હોસ્પિટલ કમીટી નીમવાને મળા હતા. નીચેના મહત્ત્વા નુંદાવા દના:—પ્રમુખ: મી. હાજી કાસમ આદમ, ૧૫ પ્રમુખો: મેસર્સ હાજી હમીદ, ઇસપ આકુજ, બી. મહારાજ, એમ. એચ. જુસુફ, કે. કે. ખેખા; મેકેટરીઓ: મેસર્સ આર. મુસુ અને સોલોમન અરનેટ્ટ; ટ્રેક્ટરો: મેસર્સ યુસામ મનજી અને કમ્બા પીરો; એડીટર: મી. તાના સીતા; કમીટી: મેસર્સ સી. બી. પીરો, એસ. એમ. પીરો, આર્ક. એન. નાવડુ, એલન બાહાડીયન, બી. આર. મુસુ, આલીબાઈ વેલશી, એચ. એન. કેરવજી, હાસમ મનજી, એમ. ખાન, એમ. એમ. બેસી, રામા નારજી, મદમદ સીદીક, હાલક રમર, અદમદ સુલેમાન અને ઇ. મુસા.

મી. ઇસપ મદવાડીયાને માન—પ્રમુખ (હાંસવાલ) ના વેપારીઓની એસોસિએશનના પ્રમુખ ના. ઇસપ મુસા મદવાડીયા (મી. ઇ. એન. મદવાડીયાની કુ. ના) જેઓ અંદેશ જવા કંપની થયા છે તેમને એસોસિએશન તરફથી વિદાયમીટીનું માન આપવામાં આવ્યું હતું. મેકેટરી મી. મદમદ સાહેબે મી. મદવાડીયાની સેવાઓની તારીફ કરી તેમને સફળ સાર પુરઠી હતી. "તેમજ મી. મદવાડીયાને વાલી દુવા મુજબાર:

બીજા બાજુએ કયા દત્તા. મી. મહાવીરજીએ યોગ્ય લખેલો મી. આબાર સામેલ હતો. જસસ બાદ આ પાછી આપવા માં આવ્યાં દત્તા અને કોલેટરી તેમજ મી. મહાવીરજીના રહાઈની વતી મી. મુસા માસર નરહથી મી. મહાવીરજીને ફસના દાર પહેરાવવામાં આવ્યા દત્તા.

શામી કોલેટરી—મયા સનીવાર તા. ૬ મીએ કાલ્લી કોલેટરી દોલમાં વાર્ષિક મેળાવડો કરેલો હતો જે વખત પ્રીન્સીપલ મી. ખસમે પોતાનો રીપોર્ટ રજુ કર્યો હતો. દોહરાનથી આવેલા ૧૪ શિક્ષકોને પાછા જેલું પહેલું કાવાથી તેમની જગ્યાએ ૭ મેરા શિક્ષકોને નવામાં આવ્યા છે અને બે દોહરા શિક્ષકો ઉમેરવામાં આવ્યા છે. બે શિક્ષકો ઉમેરવાની જરૂર એટલા કારણસર પછી ૬ ૧૯૩૨ માં ૨૬૫ વિદ્યાર્થીઓ દત્તા તેને બચે ૧૯૩૩ માં ૨૮૧ થયે ગયા દત્તા. આવતે વર્ષે કોલેજ ૩૦૦ વિદ્યાર્થીઓની સગવડ કરી સમશે. શાસ્ત્રી કોલેજના મકાનમાં વધારે કરવાની મોડવણ કરવામાં આવી છે જેમાં એક પુસ્તકાલય, બે રટાઈ રૂમો અને એક મોટી સાયન્સ લેબોરેટરીના સમાવેશ થશે. પ્રીન્સીપલે આ જાણે અને શિક્ષકોની એક એસોસિએશન સ્થાપવાની સુચના કરી હતી અને કાલની બેઠકને રોક અને રાહનમની કોલેટરી આર કામ કરી રહી છે તેની નોંધ લેવા સાથે એક કોલેજની દોહરા દોવાની મજૂરીપાત ફર્યાદી હતી.

અવરનર-જનરલ પ્રિટિરીયામાં—તા. અવરનર-જનરલ અને લેડી હસેનદાસ જેઓ મહે આઘાડીમે મંદિરથી પુતીયન માં પાછા ફર્યા છે તેઓ પ્રિટિરીયા પદાચત્તા તેઓને રોકનના પોલકામંથર આવકાર આપવાને હાજર થનારાઓમાં દીક સરકારના એજન્ટ કુવર સર અને લેડી મહારાજ સાંગ દત્તા જેમની સાથે કરજનથી મહેસાં મીસીસ ઉમર ત્રવેરી તથા પ્રિટિરીયાના મી. કાસમ આદમ થયું દત્તા જેઓએ જનરલ અને મીસીસ સમરસ સાથે લાય મીલાવ્યા દત્તા.

દોહરાનના તાબ સમાચાર

મહાત્મા ગાંધીજીની મૃત્યુ

જણાવાય છે કે બિહાર અને મધ્ય પ્રાંતોની મહાત્મા ગાંધીજીની મુસાફરી દરમિયાન જેટલાક સ્થળોએ સનાતની-જોએ કાળા વાવટાથી પોતાનો વિશ્વ દર્શાવ્યો હતો. ગાંધીજી આ જનારોને મોકમનના માથે આપવાને આવકાર-કાવ મહે છે અને પોતાની સામી મુસાફરી દરમિયાન આપ જનારોને આનિવાર્ય મહે છે.

મુલેકની મંજૂરઆની બેઠી અફવા

પોતાની મુસાફરી દરમિયાન ગાંધીજીએ એક મુલાકાતમાં રાજદારી સવાલની સુમેદ માટે ખાતમી મંજૂરઆની સામી રહી દોવાની અફવાને ઇન્કાર કરતાં જણાવ્યું કે જ્યાં મહાસભાના સંસ્થમાંજે કેટલાં નથી ત્યાં કેલ પથ્થ પક્ષ તરફથી એવી મંજૂરઆની થવી સંભવીતજ નથી. મહા-સભાના કાર્યક્રમમાં પુરા વિશ્વલ ફરારો તેને પાર પાડવાની તેમજે આવસ્થકના જણાવી હતી.

મીમતી કમલાદેવી

મીમતી કમલાદેવી મરોપાપ્પાય પોતાનાં પતિ પંડિત દર્શનદાસ મરોપાપ્પાની સાથે મુદ્દામિડા કરવા માટે અરજ કરેલી છે. આમતી કમલાદેવીનાં પ્રથમ કબલ બેંચેરના

એવ. બે મુસારાના માટા પુન સાથે કર્યા દત્તા. તે બેજાએ સીમતી મેટીકનો આપવાસ કરતાં દત્તા. યોદ્ધા વખત બાદ ને વિધવા બન્યાં દત્તા અને ને પછી તેમજે પુનસંજન કર્યા દત્તા.

વાવસરોલ અને લીબરલ

સીપાળમાં તોળના વાવસરોલ ઉપર પછારવાના છે તે વખતે પ્રજામનથી વાદ રહેવાને માટે તેમજે ધર્યા લીબરલ નેતાઓને મુસાકાતે બોલાવ્યા દત્તા.

મી. કે. એફ. નરીમાનનો રજાને પટકાર

મુખ્યમત મદાસ તેના અને મુસ્લ મદાસબાવાદી મી. કે. એફ. નરીમાન જેઓ દમણાજ લાંબી જેલ બેઠાથી છુટ્યા છે તેમજે ગાંધીજીના અકિલગત સવિનયનના કાર્યક્રમને વખોડી કાર્યો છે અને સામુદાયિક સવિનય બંધના મહા-સભાના મુળ કાર્યક્રમને આલુ રાખવા દેસને પટકાર કર્યો છે. તેમજે જણાવ્યું છે કે તે સામુદાયિક સવિનય બંધ નહિ થય સકશે તેમ તે સવિનય વાંચ બંધજ કરશે પ્રમુખવાળેજ છે. તેમજે નીવડ્યો દોવાને તેઓ ઇન્કાર કરે છે.

દોહરાની વરતી અફવી

દોહરાનમાં સાહરોના સંખ્યા ૨,૨૬,૨૩,૬૫૧ થી વધીને ૨,૮૧,૩૨,૭૧૫ જેટલી થય છે. શિક્ષિતોમાં બેકાર ફેલા છે. તેની ગમ્મી કરવાને પ્રપ્ત કરેલો: પરંતુ તેમાં સહનતા નથી મળી.

પુરોપ કરતાં બારતમાં જન્મ પ્રમાણુ થા વધારે છે, બારે ક્રેડિટ પ્રમાણુ પથ્થ તેટલજ વધારે છે.

ભારતમાં બાળપનીઓનું મળ પ્રમાણુ મર્જવસ્થામાંજે સેકે ૧૦ હકા છે, અને ૨ લાખ મળાઓ દર સાલ પ્રસુતિથી મરજ પામે છે.

ભારતમાં બીઓની સંખ્યા ૧૯૦૧ થી પુરવા પ્રમાણમાં પટવી રાજ થય છે અને અલારે પ્રમાણમાં વધારે પટી છે. એનું કારણ જાકરીઓ પ્રયોની ઉપેક્ષા બતાવવામાં આવે છે.

વિવાહિત બીઓની સંખ્યા, વિવાહિત પુરુષો ૬,૦૬,૨૫૪ થી ઓછી છે. કારણુ એનું નથી કે બીઓમાંથી અનેક સ્ત્રીઓ પોતાના પતિ તરીકે અનેક પ્રમાણમાં પતિઓ કરે છે. મુદ્દા સારા એટલે લીધે નાની ઉમરની જાકરીઓનાં સંખ્યાપુરોવા માં આવે છે એટલે નેધાતાજ નથી.

ભારતમાં દરેક ઉમરની વિધવાઓની સંખ્યા ૨ કરોડ છે. એમાં વધારે સંખ્યા લાજ વિધવાઓની છે.

એક અજાણની

અંદપુર ખાતે બેપટીસ્ટ મીશન હોસ્પિટલમાં ૧૭ વર્ષની કુવાન દોહરાના ની મરીને પુરુષ થવાની તેવારીમાં છે. પથ્થ કાકરીનું કહેવું એમ છે કે આ બાળાત્તે બીના બિન્દો મરીને પુરુષના રૂપમાં રહ્યા છે. એથી તેના વપર બોપરેકન કરવામાં આવનાર છે. આ બાળાને પરણાવેલી છે.

મુસ્લીમ કુવતીનો સંસ્કૃતનો અવધાસ

કુમરી જેનુબિસામાં નામની એક મુસ્લીમ કુવતીએ આલુ વર્ષ સંસ્કૃત શરમિ થી. એ ની પરિક્ષા પાસ કરી છે.

ઝાકવાળાઓનો રાય

રથ ખાતે મજા આડવાળાઓની પંચાપતે એવો દશવ ક્યો ૧ જે ધોળાઓ, કનકો અને વધારે આપણું કામ ન કરે નો આપણે તેમનો બલિબકાર કરવો, રમો આપણે કરેકું કામ કરીએ બીએ ત્યારે આપણું કામ કમ નથી કરતાં!

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Veraniging,

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be ABLE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ ધરાવતર ધ્યાનપૂર્વક લેવો.

કારણકે જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ ખરીદવા જાવ ત્યારે તમે ખાતરી કરી લેવો કે તમને જેવો તેજ માલ મળે છે. કીનનો બ્લુ કદ નહીં વાપરવાથી કપડાને કાલુ પડતો નથી અને વાપરવામાં તે સસ્તો પડે છે.

**કીનનો
ઓક્સફોર્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ રજીસ્ટર્ડ માં રાખવો અને તેજ નહીં વાપરવા લાભમય કારણ કે કીનનો ઓક્સફોર્ડ બ્લુ વધે વધારાના કાલુને રોકે છે તેથી કીને કાલુ પડે છે અને ફરીથી પણ તેજ જરીકના આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ટેબલ ચકાસનાર

નાણાકના નંબર એકના બનાના, પાંચનાપલ વિગેરે આને ઓરદર મહેલી તરત ચકાસવામાં આવશે.

દરેક ઓરદર ઉપર અતી દબરેમ રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી સીધાજત આવશે માલવામાં આવશે.

ફ્રુટ ગ્રાવીન્ક, ડ્રાંકવાલ, ફીફર, રોડેસીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ માલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી બુલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાટાલ.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફલ અને વેજિટેબલ માટે કંઈના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ
ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાતરી કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફલ અને વેજિટેબલ માટે પેકીંગ કરી સી
સી. એ. થી મોકલવામાં આવશે. સંખ્યા:—
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 66

અઠવાલિક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી	રીફ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	1883	1880	1343	1303	3. મી.	6. મી.
	ડિસેમ્બર	માનવર	હામાન	શેરે		
	બર	ચૈત્ર	રથભાન	કરમી		
સુક્ર	14	વૈશા 13	21	20	૪-૫	૬-૫૭
શુક્ર	15	" 14	22	21	૪-૫૦	૬-૫૪
રવિ	16	" 15	23	22	૪-૫2	૬-૫૪
માન	17	સુદ 1	24	23	૪-૫4	૬-૫૫
મંગલ	18	" 2	25	24	૪-૫6	૬-૫૫
બુધ	19	" 3	26	25	૪-૫8	૬-૫6
ગુરુ	20	" 4	27	26	૪-૫9	૬-૫7
શુક્ર	21	" 5	28	27	૪-૫9	૬-૫8

'Phone 3867. Box 316, 52, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHAI MORAR MATYADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

હીરાબાઈ મોરાર મટયાદકર,

ફલ અને વેજિટેબલ માટે ખાસ

ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી.એ.એ. થી મોકલવામાં આવશે.
ટીલીફોન ૩૮૬૭ બોક્સ ૩૧૬. ૫૨ વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૭૨

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફલ અને વેજિટેબલ માટે પેકીંગ કરી
સી. એ. થી મોકલવામાં આવશે. સંખ્યા:—
P. O. Box 542. Durban. 129 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Mourning and Horse Burials at Moderate Charges. Floral Wreaths
and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
13 Cross Street, Durban. Phone 4/61 Cross.

MANAGER: K. S. FRANCIS.

શ્રીજીભાઈ,

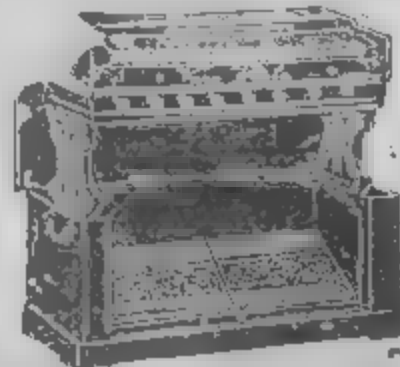
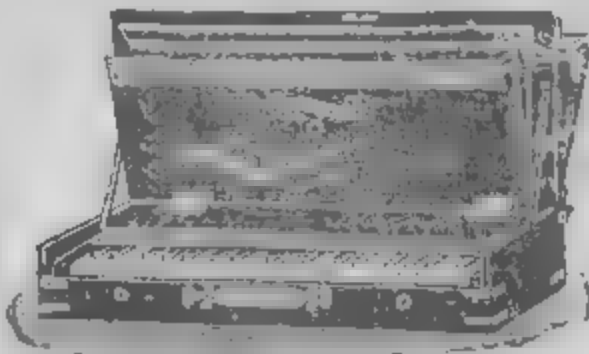
અંતર્યેશ્વર

કાન, હાથ ઘસારવા માટે, ૩ રોમ્સ માટે ફ્રી ટેલિફોન સુવિધા
આપે છે. ૧૩ ક્રોસ સ્ટ્રીટ.
ફોન ૪૧૧૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.
મેનેજર: કે. એફ. ફ્રાન્સિસ.

હારમોનોયમ અને તબક્કાના બાવોમાં બેઠક પટાટો.

હારમોનોયમ રીડ હારમોનોયમ.

પગના ભાગ રીડ હારમોનોયમ.

આપણે ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ રેકની દવાને અનુકૂળ કરે તેવા હારમોનોયમો ખાસ ફેક્ટરીમાંથી અમલદારને
મંગાવીએ છીએ.

સીક એજન્ટ:— હારમોનોયમ ઉપર કારકર્તા ફેક્ટરી.

વિનિયોગના બાવો સાથે આપણે બાવો અને કોલોડીની ઉપર કારકર્તા ખાસ વિનિયોગ છે.

હારમોનોયમ રીડના રોકેટો પોઈ ૧-૧-૦-૦.

હારમોનોયમ રીડ ૧ એકરના રોકેટો પોઈ ૩-૧-૦-૦.

હારમોનોયમ રીડના રોકેટો પોઈ ૧-૧-૦-૦. હારમોનોયમ રીડના રોકેટો પોઈ ૩-૧-૦-૦.

હારમોનોયમ રીડ ૧ એકરના રોકેટો પોઈ ૩-૧-૦-૦.

હારમોનોયમ રીડ ૧ એકરના રોકેટો પોઈ ૩-૧-૦-૦.

હારમોનોયમો ખાસ ૧ વર્ષની ગેરંટી મેળવી અમલદારમાં આવે છે.

આપણે કારકર્તા મંગાવીએ છીએ.

સંખ્યા:— ૨૨ મેગેટ—

સી. એલ. બોલ્ડ ૪૧૦.

હારમોનોયમ મુગીક સંસ્થા,

૧૩૧ સ્પીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 680.

હારમોનોયમ મુગીક સંસ્થા

સી. એલ. બોલ્ડ, ડરબન.

કિસ્તમસના તહેવારો! કિસ્તમસના તહેવારો!

કિસ્તમસમાં મિત્રોને બેટ આપવા લાયક કેકો તથા મીઠાઈઓ તેમજ ખાસ
વેચવા લાયક કેકો નેમજ ફ્રેનસી મીઠાઈના બોક્સ.

કેકો મોટા જથ્થામાં બાવ રૂ. ૧ થી રૂ. ૪૦ સુધીના મળશે.
સ્વાદીય અને લાંબો વખત રહી શકે છે.

ફર સા યુ

આફ્રિકામાં એકે અવાજે પસંદગી પામેલા સોલાપુરી ચેવડો અને આંઠીયા.

અપકંટીના માહકોએ ઓઈર સાથે પૈસા ચોક્કસ મહેરબાની કરવી.

બાવ બ્યાજનીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપૂર્વકનો ચોક્કસવામાં આવશે.

આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

Phone 3623.

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

Central.

દરમી આવનાર તથા જનાશ્રીઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED By Advertising in THE INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa
RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

Phone 2447.

P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street,

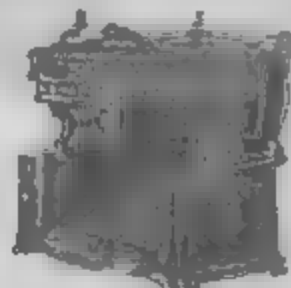
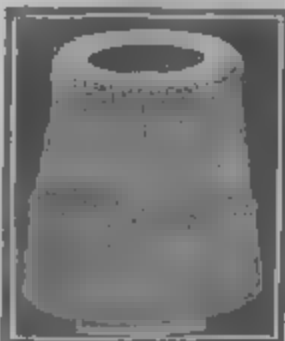
DURBAN Natal.

આયોફોનની રેકોર્ડો

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—રામીસ—ટેલુગુ

હુટક રૂ. ૩-૩ હજનની રૂ. ૩૫-૦

હારમોનીયમ ઓર્ગેન્સ હવે.

તકેટલા પા. ૧-૭-૬ થી પા. ૭-૧૦ ૮ બેટી. પા. ૮-૫-૦ થી પા. ૫-૫-૦-૦. હાથના અને પગના
લીસ માટે લાંબા ઉપલા ઓર્ગેન્સ.

М. И. ГАГАРИН, *д-р филол. наук, профессор*
В. А. ДАВЫДОВ, *д-р филол. наук, профессор*

રાખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
 કંપનીના હારા ઓફિસ
 ૩૬૦ પાટીલ રોડ, રાજકોટ,

DURHAM

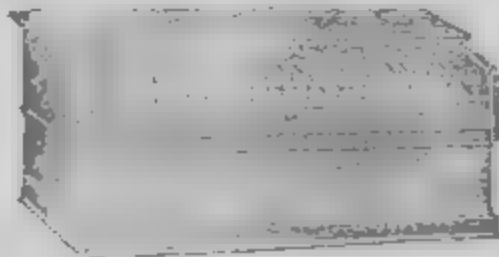
AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદા
મળેલા છે.

સરદાર કલ્ચુટ; સરદાર ફોન

ફોન કલ્ચુટના સરદાર ફોન
દારમિયાન્યમ અને સરદાર ફોન
આધારેન આમારી પાતાની
ફોનરીયા ખનાવવામાં
આવેલો. વધુ વિચાર
માટે એક આનાનો
સ્વાંય ચોકલી કેલોમ
મંગાવી જાવો કરો.

ફોન આધારે માટે એકલ
બારાધીયા મ્યુઝીક સ્ટોર,
બોમ્બે ૧૯૦, ૧૩૧ કમીન સ્ટ્રીટ, ૧૨૦૦

ચેતસીંગ ગુરુબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

૨૬ બારીસ અને વાવવાલુ:-ખેલવાડી પ મી ગલીના નાકે, ૨૫૨ સોનલુસ્ટર રોડ, મુંબઈ, ૬.
F. T. FINE MASTER Bombay. આન્ય બારીસ અને સોનલુસ્ટર સમજાવેલી ગેડ, મુંબઈ ૨

૨૪ કલાકમાં ફામદો કરનારે જગપ્રસિદ્ધ

સપટલોશન

દરાજ, ખાસ, બુલ્લી, ખરજીયું વિગેરે ચામડીના દરેક ઉપર અકસીર રંગ ક.
કપડા ઉપર રામ પડવા નથી. વધુ એકલીબીરાનેમાં સોનાના ચાંદા મળેલા છે.
કો. આ. ૧ ના ૬ આના, પોસ્ટલ પેકિંગ આજે છુદો. આખરેદાર એજન્ટો વતનએ છે.

સપટ કંપની, કાસવારેલી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીંગસ

પાવડર

કીટી, ઉધાઈ, માકલ, વંદા, માખી.
જાનવા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

આપણે આપણા જીવનમાં વચાલ છે.

Box 247 & 317

Tel "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADHI VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

સોનલુસ્ટર અને ૨૫૨

સોનલુસ્ટર અને ૨૫૨

હસેન મુસ્તાફા (સરદાર ફોન વાલા)

સોનલુસ્ટર અને ૨૫૨

સોનલુસ્ટર અને ૨૫૨

60

Cheer
Up!
There's
"Good
Cheer"

in Every
Bottle of
SUNCRUSH.
(Different & Distinctive)

Dalys Limited

Mineral Water Specialists
Canada Rd., DURBAN Tel 19.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but
Only one **SUNCRUSH**, and
that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

વેચવાના પુસ્તકો

મહેના શોખીના માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરુષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને,
અને બાળકીઓને બેપ સાથે આનંદ આપે તેવાં
કાવ્યરસથી ભરપૂર છે.

સારકી ગીત કાવ્યો આમાં મુજબે જાણીના સુગવન
અને કુદા અને ગાના છે. કી. શી. ૨-૧.

રવીયાળી શાવ-બાજ રહેા અને ઉભે આમાં બોબા
૧૫૦ જાણીના માત્ર કો તેવા સુંદર કાવ્યો છે.

પ્રત્યેકનું કીમત શી. ૧-૬.

ચૂંદડી—આમાં બોબા પ્રવનમાં ગીત ગાય કે તેમાંના
સુંદર ગાય બધાં સીને છે. કી. શી. ૧-૬.

જાન ગીતો આમાં જુના કાલીકાસથી ભરપૂર ગાયો.
જીને પ્રજાની ભવનના અનુવાદ સાથે છે. સુગવનથી
ભરપૂર છે. કી. શી. ૨.

કીલોલ—આ ન્દાના પુસ્તકમાં વાવસવધેમ મશે છે.
માતાઓ અને પાતાઓ માટે છે. કી. શી. ૧-૩.

કાવ્ય પરીચય—આમાં ૧, ૨. આમાં તમારો મહેના વિશે
જાણીના પ્રકારોના નજીકજાણના છે.

પ્રત્યેકનું કી. શી. ૧-૧.

વેળીના કુલ—ન્દાની વાળાઓને વેળીની સીને કી. શી. ૧.

બાસ માથે—પુસ્તક મંગલનાશઓએ આંદર સાથે
પડ્યાં મોકલી આપવા. વી. પી. ના આંદરદેને
બીલકુલ પ્યાન દેવામાં આવશે નહિ.

મજવાઈ ઠેકાણું :

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

મહેર વિનાંત

શ્રી. યુ. બી. પદવર્ધન સાસી મેમોરીયલ એ.
વી. સ્કુલના વિભાગ અર્થે સરસ્કુ સંસ્થાના
આનરરી સેક્રેટરી રા. નાથુભાઈ મકનજી નાયક
સ્કુલ ડુ. હરવા ટ્રાંસવાલ, નારાજ તથા કેપ પ્રાવીન્સ
તેમજ રાટસીયા વિશેષે જાગોમાં ફરવાના છે તે
આરમ શખજામાં આવે છે કે સરસ્કુ વિદ્યાદાનના
કાર્યમાં દરેક સાથે આદરના હોંડી બાપમે
પોતાના હાથ લાંબાવી ઉદારતાથી મદદ કરશે.
સરસ્કુ સ્કુલ મરેલી બી. બી. એન્ડ સી. આઈ.
રેલવે લાઈનના રાસન ઉપર આવેલી છે. શાળા
માં શિક્ષક ભવ આજે કેરકાક શિક્ષાર્થી કેલેજમાં
અભ્યાસ કર છે. તે આવા વિદ્યાદાનના કાર્યમાં
દરેક હોંડી જાણીના ઉદારતાથી પોતાના તરફથી
મદદ કરવાનું ચુકશે નહિ એવી નમ્ર પ્રાર્થના છે.

નાથુભાઈ મકનજી નાયક, પ્રમુખ.

રૂઠીપુટ હોંડી સેવા સમાજ.

બનાના

પ્રેસ પોસ્ટાલના જલ્દી પાક એવા પોટા ફસ (બાકર
૧૦૦), કીમત શી. ૨૦ સી એ. કે. વાળીને બાકર મોકલાવો
પાર્સનલપક રા. ૬૦૦.

LARGE SELECTED BANANAS

30/- Crate C.O.D., F.O.R. Durban. P.O. 20/10/33.

G. M. AHMED.

Fruit Exporting Specialist.

61, Prince Edward Street, Durban.

Indian Opinion

No. 51.—Vol. XXXI. Friday, December 22nd, 1933

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.
Price Fourpence.

CONTENTS.

	Page
Notes And News	403
The Secretary's Report (Leader)	404
Mr. Qureshi's Experiences (Leader)	404
A Learned Indian Visits Union	405
The T.I. Congress Secretary's Report	406
Floods In Orissa	407
Mahatma Gandhi's Activities	407
White Man Charged For Murdering Native	408
Supreme Court Judgment	409
News In Brief	410
Sports	411

To Correspondents

Correspondents are requested to kindly send their matter in for publication to reach here not later than Wednesday.

Manager 'Indian Opinion'

Notes and News

Rev. C. F. Andrews In England

THE Rev. C. F. Andrews arrived in England on Nov. 30, informs our London correspondent. He landed at Plymouth in order to spend a few days with his sisters in Devonshire before proceeding to London. He went to India early in August last because he felt the need for establishing a human contact in view of the gravity of the situation. Few details of the work he has done during these months have reached this country. But we know that he has been with Mahatma Gandhi and talked with Jawaharlal Nehru and other Indian leaders. He has also seen the Viceroy and several other officials at Delhi. The work of this "human shuttle" as he has been called, is well known in many countries and we can imagine the use he has made of his time. One of the Indian papers commenting editorially says: "His career has been one of endless wandering and it is doubtful whether the submerged classes in the world know of a more familiar figure than his. Andrews has represented in himself the type of Christian life which is a living sermon. . . . Whether in South Africa or in Hellish Guiana, let alone India, he has friends too numerous for his own capacious memory."

"Modern Review" On Overseas Indians

COMMENTING on the resolutions passed by the Overseas Indians' Conference held at Ajmer in last October, *The Modern Review* (Calcutta) writes:—

There was a time when Indians were encouraged to emigrate to Africa, South Africa and Kenya owe much of their prosperity to these Indian emigrants. This has been admitted by Englishmen who are in a position to pronounce an authoritative opinion on the subject. But for years past these Indians are being ill-treated and denied their just rights. By the assisted emigration scheme and other means many of them have been repatriated to India, where their condition being very unsatisfactory

they generally want to return to South Africa, Fiji, etc., from where they came. So repatriation should be given up. But though it was thought that the assisted repatriation scheme had been practically abandoned as a matter of fact last year more than came back from South Africa than ever before. One of the grounds on which Germany was deprived of her colonial possessions was that she ill-treated the indigenous population there. But Great Britain does not take any adequate steps to prevent such ill-treatment of non-white settlers in her colonies by white ones.

Overseas Indians have all along put up a plucky fight, and fully deserve all the support which we Indians in the homeland can give them.

Mahatma Gandhi On Inter-Caste Marriages

At the conclusion of the marriage ceremony of Mahatma Gandhi's grand-nephew at Waritha, he said, addressing the couple

This was an inter-provincial marriage and not an inter-caste one. He had no hesitation in advocating inter-caste marriages under well defined limitations, for he believed there was no *barrier* or division in the original sense of the term and that limiting marriage to the same division or *caste* was never its distinguishing feature.

THE SECRETARY'S REPORT

ELSEWHERE is given a resume of the report submitted by the secretary of the Transvaal Indian Congress—Mr. H. M. Nuroo, at its election meeting held in Johannesburg. As he has stated in his introductory remarks, "it is customary for secretaries of an institution to submit a report of work done," Mr. Nuroo has obviously done nothing more than the mere observance of that "custom." The secretary has shown no practical work done. Reports of the meeting at which the said report was submitted go to show that any discussion arising out of the report was not allowed. If it had been allowed much light would perhaps have been thrown on the working of the Transvaal Indian Congress. There are certain discrepancies that outsiders even can detect. For instance the secretary states, among other things, that one of the emergency conferences held in Johannesburg was "to decide whether to co-operate with the Union Government in the colonisation inquiry and to send a representative to sit at the inquiry." In fact the said conference was called to confirm the action of its executive in having declined to co-operate with the Colonisation Committee and having appointed its representatives on the Committee. An action which was taken without first consulting the public. The report is silent as to how the Transvaal delegates to that conference were elected.

The report further states that one of the emergency conferences was held "to reject into the Asiatic Land Tenure Act," and the secretary is proud to state, "that after full and frank discussion by delegates

present the Transvaal view, that the Act be rejected in its entirety, was unanimously agreed to." We might add here, what has been omitted in the secretary's report, that a mass meeting of the Transvaal Indian Congress was held at which it was unanimously decided to reject the Act and to refuse to fill in the forms sent out by the authorities in terms of the Act. In view of this and in view of the unanimous resolution of the emergency conference rejecting the Act in its entirety, one would have expected to learn from the secretary's report as to what action, if any, the Congress took to abide by those resolutions, and, if not, what has been the cause of the change of front, for it is now learnt, that almost a hundred per cent of those concerned have conformed to the requirements of the Act with the encouragement and assistance of the Agent of the Government of India. The people would like to know if the Congress has taken any action whatsoever in this connection or if the secretary also "proud" to state "that nothing has been done in the matter."

Then again at the Transvaal Provincial Conference Mr. A. M. Nana, the 1st secretary of the Transvaal Indian Congress, in opening the discussion on the Transvaal Asiatic Land Tenure Act, made an impassioned speech attacking the Act which he described as "a machinery invented by the Government to cause the ruin of Indians in this Province."

"It contained," continued Mr. Nana, "all the elements of segregation, which they had always resolutely opposed. In this attitude they were supported by the previous officials of the Commercial Association. In asking for any particular item for resale in and trade in, they would be asking for segregation."

Practically all avenues of employment were closed to them. How were they to fulfil the conditions of maintaining a Western standard of life as foreshadowed by the Capetown Agreement of 1927?

"The Congress attitude in opposing the Act," he went on, "is not an attitude determined by a spirit of hostility or hostility to the Government or to Europeans, but in opposing that we see South Africans have not been properly Africa, and with a right to live and earn a livelihood in the land of our birth."

"The Government had a calculated policy to reduce the Indian population in South Africa without even paying the bonus of £2,500 under the Capetown Agreement. We know," he said, "that the Empire has been suffering from a provincial war by the existing in existence in Rhodesia and Malaya, but it is a pity under the influence of the Government of India, the Government of India, we know live in terms of friendship with a sister Dominion, though we are made the victims."

"The Agent should tell his Government that the South African Government is anti-Indian, and if the Agent says we don't like them we will not agree, and we will know at least that the Government is not a party to the anti-Indian legislation."

The Congress is now seen not only hostile co-operating with the Agent but choosing to the tune of the Agent. One would have liked to know what compromise, if any, has been arrived at with the Agent that has led to this change, but the secretary's report is quite silent on the point.

Not a word is contained in the report about the Transvaal Liquor (Control) Ordinance which, we understand, is put into force and many old licences have been refused. It is not a little surprising that the Congress should be silent on such a vital issue. Strong attacks were made on the Agent at the Transvaal Provincial Conference on this question. And yet the public knows nothing of what steps the Congress has taken since

independently of or jointly with the Agent to bring redress to the community.

There has been some heart-burning on the submission of a memorandum by the Transvaal Indian Congress to the Provincial Finance Committee. Both the T.L.C. Committee members and the public have been kept in the dark. A very unsatisfactory reply was given by the secretary when asked to produce a copy of the memorandum before the meeting, namely, that it was not prepared, although the secretary is reported to have admitted that twenty-five copies were made of it!

Lastly the secretary expressed the thanks of the Congress "for the services rendered by Mr. Bramdew at all times." The public is unaware of what position Mr. Bramdew holds in the Congress.

The report is, therefore, in many respects defective and does not place before the public the true position and one can therefore very well understand the dissatisfaction caused at the meeting.

MR. QURESHI'S EXPERIENCES

WE heartily welcome as one of our compatriots Mr. A. I. Qureshi, a post-graduate student of the London School of Economics and Political Science, who has come to South Africa in connection with his research work into rural credit and marketing organisations of Australia, New Zealand and South Africa. We can but sympathise with Mr. Qureshi for the humiliations he was put to by the Immigration Authorities on his landing in Durban because he happened to be an Indian. His high qualifications acquired from the highest institution of the British Empire, or even a special letter of introduction from the Governor-General of New Zealand to the Governor-General and to the Minister of Justice of the Union did not avail him of anything. It is incidents such as this that really prove what the life of the Indian is in this country. For a self-respecting Indian who does not wish to pocket humiliations or overcome them by bribery and corruption, it is a life of perpetual struggle in this country. In this connection neither the Capetown Agreement nor the three successive Agents of the Government of India have succeeded in bringing about any reform. Mr. Qureshi has come to this country in connection with a work with which Indians are not concerned. We would, however, suggest to him to spare some time in acquiring a first hand knowledge of the conditions under which his brethren are having to live in this country. In doing so we would recommend him to go about the country in his private capacity. Let him travel by train as much and go to the Post Office or Telegraph Office, or some of the Banks, to see how well-to-do Indians who have their accounts there are being treated, and to the municipal buildings to see how payments of rates are resolved from Indians as matters what their qualifications or status may be. Let him also board the tramcars and see what Indians are subjected to. Let him visit the locations in which Indians are herded. It will all be a revelation to him and give him food for thought and supply him with ample material to place before our brethren in India. If Mr. Qureshi were to take this opportunity incidentally afforded him of doing this he would not only himself profit by it but would be rendering

perhaps the best possible service to his brethren in this country by letting India and the world know the truth about their conditions.

Fountain Of Wisdom

Every thinking man realises that the present state of drift in Child Welfare is a serious menace to White civilisation.—COLAUNEL KILMER.

He that speaks ill of another, commonly before he is aware, makes himself such a one as he speaks against; for if he had civility or breeding, he would forbear such kind of language.—JOHN BUNYAN.

*"Lives of great men all remind us,
We can make our lives sublime
and departing leave behind us,
Footprints on the Sands of Time."*

He who haughtily looks down on us is always the sign of a vulgar mind, and a person of low ambition, as when one makes a boast of strength before the weak.

—ARISTOTLE.

Duty is a voice which rises with us in the morning, and goes to rest with us at night. It is the shadow which follows us, as when we walk, and which only leaves us when we leave the light of life.—GRABSTON.

A Learned Indian Visits Union

Differential Treatment By Immigration Authorities

Mr. A. I. Qureshi, M.A., F.H.M.S., a post-graduate student of the London School of Economics and Political Science, and an honours graduate of the University of the Punjab who is at present investigating rural credit and marketing organisations of New Zealand, Australia and South Africa has arrived in the Union last Sunday.

Though he was a first-class passenger holding a British passport, and a special letter from the Governor-General, Lord Bledisloe, to the Governor-General of the Union, Lord Barendse, and General Smuts asking that he should receive every assistance, Mr. Qureshi had to submit to all the restrictions imposed on Indians ordinarily entering the Union.

The following story of his bitter experience was related by Mr. Qureshi to the *Natal Mercury*:

Research Scholarship

"I am travelling on a research scholarship given by the University Bureau of the British Empire on the recommendation of the Committee of Vice-Chancellors and Principals of Great Britain and Ireland," Mr. Qureshi explained.

"In order to enter South Africa I had to undergo certain formalities which are essential for every coloured man. I was made to feel as if I were a prisoner, and I could not help thinking that I would never dare to visit this country again until the present laws are modified."

Mr. Qureshi said that though his passport was no different from that of other passengers and though his credentials were obviously in order, he was not allowed to leave the ship until he had filled in a series of special papers and had made a deposit in South African currency, of which he had none. He was not permitted entrance until long after other passengers were clear. In addition he was ordered to report himself to the authorities on leaving the Union.

India's Status

"People of South Africa should know that with the coming political reforms taking place, the status of India will be almost equal to that of the Dominions," Mr. Qureshi remarked. "The Indian Legislature would consider the unity of the Empire not from the British, but from the Indian point of view."

"The white population of the Union of South Africa is only 1,800,000, and you can imagine how difficult it would be for you to defend yourself if the army of the Empire were not available. The largest army is in India, so in order to defend yourself you need the sympathy of India."

"At this point in the present political development this fact should not be overlooked. In the interests of humanity the white people should try to forget the differences between white and coloured and should try and improve the condition of the coloured people, otherwise the coloured people will threaten white civilisation with their low standards of living."

Japan is a small Asiatic country, and it has put the whole world into trouble by selling cheap goods. You can imagine what the condition of the world would be if similar progress to that of Japan were to be made by India and China in the manufacturing world."

I wish to suggest that Indians who are already in South Africa should be given equal rights of citizenship as in the case in New Zealand and Australia. Indians should not be treated differently in the different Provinces, and restrictions on their movements from one Province to another should be removed."

"Important Unit"

Mr. Qureshi said that at the present time when the Disarmament Conference was threatened and while the horizon was clouded with political intrigue, citizens of the British Empire could proud of their unity in all matters of importance.

They had to see that this unity was maintained. India was a very important unit of the British Empire and the future unity of the Empire depended on the good relations of the Empire countries with India.

"My tour in Australia, New Zealand and now South Africa has convinced me that the Empire has a very glorious future if the present misunderstandings which exist between India and other countries of the Empire are removed and the anti-immigration laws in many Dominions are modified," Mr. Qureshi added.

"By no means do I suggest that Empire countries should open their doors freely to Indians, but I think there should be a small quota for admission of educated Indians who have got decent standards of living."

"The unity of the Empire sometimes looks like a shadow to me, when to my great disappointment I see that Indians, even very well educated Indians like myself, are not treated as British, but as Coloured and Asiatic."

Mr. Qureshi's Questions

An appeal for assistance in his investigation is made to farming bodies and other interested persons by Mr. A. I. Qureshi, who is anxious to receive replies to the following questions:

What are the various requirements for which the South African farmer has to borrow money?

What are the various organisations which supply him with credit facilities?

On what securities does he borrow money, and what rate of interest does he pay?

Is he satisfied with the present credit facilities? If not, what suggestions has he to make?

Reply should be sent to Mr. Gresham, care of the London School of Economics. He is now on his way to Pretoria to examine the question from the official side, but he is anxious to receive information from the farmers' point of view as well. The results of his inquiry will be published in book form.

[The above is dealt with in our leading article.—
Ed. I.O.]

The T. I. Congress Secretary's Report

In the report submitted by Mr. D. M. Nunson, secretary of the Transvaal Indian Congress at its election meeting held in Johannesburg on Sunday December 9, the following has been taken note of as the important work done by the Congress during the year:

Three mass meetings, fifteen committee meetings, three farewell meetings, two receptions were held by the Congress. Three conferences were held in Johannesburg of which two were emergency conferences of the S.A.I.C., and one was the Transvaal Provincial Conference.

"The one emergency conference," the secretary states, "was to reject in toto, the Asiatic Land Tenure Act, and the other emergency conference was to decide whether to co-operate with the Union Government in the colonisation inquiry, and send a representative to sit at the inquiry. In the first instance, I am proud to state, that after full and frank discussion by delegates present, the Transvaal view, that the Asiatic Land Tenure Act be rejected in its entirety, was unanimously agreed to. Thus the Transvaal delegates won the day. In the second instance, on the question of the colonisation inquiry, half-a-dozen of the Transvaal delegates differed with their co-delegates of the Transvaal who were in the majority, and equally took part in the discussions. Heated arguments ensued. After some hours of deliberation, the house with a majority carried the day, that is to co-operate with the Union Government, and to send our representative Mr. S. H. Naidoo to take part in the inquiry, whereby the interest of the community could be guarded."

"The Transvaal Provincial Conference held was a huge success. Delegates from all over the Reef and country in the Transvaal took part. The most important of all questions were the liquor and the question of immigration. After discussing all the disabilities suffered by the Indian community in the Transvaal resolutions were passed and forwarded to the respective departments of the Union Government."

There were two deputations of the Congress. One with the Honourable the Minister of the Interior, Mr. Hofmeyr, and the other with the Provincial Finance Commissioner. The first deputation with Mr. Hofmeyr was just a friendly talk. The other deputation met the Provincial Finance Commissioner in Pretoria and submitted a memorandum "containing all the necessary grievances." "I am pleased to state," the secretary states, "that your delegates made a good impression in the minds of the Commissioners in question, whose attitude seemed very sympathetic with the Transvaal case submitted."

The Congress held 5 memorial meetings in respect of the late Muzumbe Sen Gupta, M. S. Dangoor, Mayjee Premjee, Vithalji Patil and C. K. T. Naidoo.

The secretary expressed the thanks of the Congress "for the services of Mr. Brindley at all times."

[The above is dealt with in our leading article.—
Ed. I.O.]

Floods In Orissa

(By REV. G. F. ANDREWS)

There have been great floods in many parts of India during the monsoon season, but the overflowing of the Mahanadi River in August and September caused the most disastrous flood of all. Its effects are still unremedied.

An opportunity was given me to be present on the scene of nation at the height of the second overflow at the end of September which came almost up to the level of the earlier flood in August. It was a weird experience to entrust oneself to the whirling current in an open country boat at full flood we were carried along with amazing rapidity, while the boatmen steered a dexterous course along the eddying flood-tide. The sight of the banks flying past and the railway bridge receding into the background cannot easily be forgotten. It was like watching some film picture which moves rapidly before the eyes. Human life seemed like a tiny plaything amid forces of Nature so vast.

The place we aimed at reaching was one of the branch rivers of the Delta, called Kathjori. The main river, the Mahanadi—as we went along, seemed always to be leaving sight. But the branch river, whose current was still more rapid, was much narrower than the main stream. At last we found ourselves being drawn by an undertow towards the right bank, where a huge breach had been made by the flood in the embankment. Our boatmen had to work together with all their might and unity in order to avoid being sucked into this new current which was now pouring through the breach. After we had avoided our first difficulty they had again to work with the utmost energy in order to get across the Kathjori River to the right hand bank, for we had planned to make a landing just below the breach. When we reached the shore, we were obliged to walk some distance up stream again, along the embankment, before we came to the Marwari Relief Centre at Khundolia. There we saw crowds of pitiable human objects, who were congregated along the embankment. They raised a feeble cheer, when they saw us coming, which was more like a wail than a shout of welcome.

These were the villagers rescued from the first flood as it had rushed through the breach on that day of wild hurricane and driving rain, August 4. A few had perished in the raging waters, and it seemed amazing to me that the loss of life had been so small. Then on the very day before we arrived, the river had again reached its highest flood-level and some poor villagers who had gone back to their huts on the rising ground had been once more marooned. These had to be rescued by boats which were sent out from the Marwari Relief Centre. Thirty men, women and children had thus been saved. These were pointed to us by the Secretary of the Marwari Society who had gone in a dug-out to rescue them. There was misery still written on their faces, and a hopeless fatalism bordering on despair was in their eyes. The women sat on the ground and turned their heads away from us as we drew near.

While the villagers had regained none of their composure, as they sat on the embankment and looked out towards their fields under water, the cattle which had been rescued, along with their owners were stolidly contented. They were munching dry fodder and gummy husks, which the kindly Marwari Secretary had provided, and they seemed amply satisfied with their entire freedom from arduous labour. After the sight of other cattle, reduced almost to skin and bone, it did one's heart good to see this picture of obvious content.

We were told by those who had traversed the low-lying country ahead that the new river had rushed

Supreme Court Judgment

Vally Jouna vs. Lydenburg Rural Licensing Board

The following is the text of the judgment given by the Supreme Court (Transvaal Provincial Division) in the case of Vally Jouna vs. the Lydenburg Rural Licensing Board. The judgment was given on September 4, 1933, and is published here owing to its importance:—

This application raises important questions in regard to the effect on the rights of traders of the new provisions in Ordinance 3 of 1932. Under the previous Ordinance, 11 of 1926, the body entrusted with the power of issuing the certificate required by the trader before he could obtain the trading licence, if it refused the certificate could only do so on certain grounds specified in the Ordinance, while, if the application was for a certificate authorizing the renewal of a licence, the evidence had to be regarded as well as the reasons for the refusal.

The terms of the new Ordinance differ radically from those of Ordinance 11 of 1926. The local authority or rural licensing board is not confined to certain grounds of refusal: section 7 (1) empowers that the local authority or board shall have a discretion to grant or refuse a certificate. Moreover the Ordinance is silent on the matter of recording evidence or reasons for refusal.

The applicant, who held a hawkers' licence for the year 1932, applied for a hawkers' licence for the year 1933. The rural licensing board, of which the magistrate for the district of Lydenburg was chairman, considered the application on the 27th January, 1933, the board sitting in the court room at Lydenburg. At the sitting of the board it dealt with a number of applications granting certificates in the case of one European general dealer, two European hawkers and three Asiatic hawkers and refusing certificates in the case of one European hawker, two Asiatic hawkers and two Asiatic general dealers. In no case did it give grounds or reasons. Although the petitioner alleges ulterior motives and prejudice against Indian traders, this ground of review was withdrawn at the hearing and it need not be considered, there being no evidence to support it. The board's refusal to give grounds or reasons for the refusal is, under the circumstances, not sufficient to justify the inference that the ground of refusal was colourable prejudice. Another point that can be dismissed of itself, before dealing with the substantial questions in the application, is the allegation that the applicant had no opportunity of appearing before the respondent to give evidence. The affidavits show that the applicant who had notice of the board's sitting, was in the court-yard of the building during the hearing accompanied by another Indian, John Mahomed, who had handed in the applicant's application and who acted as his agent; but neither of them entered the room where the board sat. The Secretary of the board knew that they were in the court-yard but he did not call either of them. John Mahomed stated in his affidavit that the board's procedure, in the past, has been to refuse to admit Indians in the court room during the hearing of their applications and to let them wait outside. The magistrate denies these allegations and states that he has on occasions seen John Mahomed and other Indians who have submitted applications to the Court room, that the procedure of the board is to ask all applicants if they wish to say anything in furtherance of their

applications and that only after all applicants have been given this opportunity, are they asked to retire. The magistrate, therefore, submits that the applicant's neglect to enter in the course of his not having been given an opportunity of saying anything in furtherance of his application. On this evidence the Court cannot hold that the applicant had no opportunity of appearing to support his application. Undoubtedly it would have been more satisfactory if the Secretary, who knew that the applicant was outside had called the applicant in and I am surprised that the Secretary did not do so. The putting forward of such grounds of review would be obviated if the chairman took the precaution of having the names of all applicants called both inside and outside the Court room and it is to be hoped that in future the chairman of all bodies will take such care. But though this course was not taken in the present case, the applicant was not deprived of the opportunity of supporting his application; his failure to appear was due to his own fault.

The other grounds of review raise questions of importance. Firstly the applicant contends that the Provincial Council had no power to entrust local authorities or rural boards a discretion to refuse a certificate and therefore that section 7 (1) of the Ordinance is *ultra vires*. Alternatively it is contended that, in any event, the board ought to have intimated to the applicant the objection to the granting of the application so that he might have had an opportunity of meeting the objection before the board's decision. The minutes of the meeting of the Board, which have been filed are very brief and only show that certain applications were granted and others refused. They do not show that any objection was made to the granting of the applicant's certificate. That being so, the inference is that the board refused this application for some reason raised by the board itself. What the ground or reason in this case does not know, as the board has declined to disclose the ground or grounds of refusal.

Dealing firstly with the validity of section (1) in so far as it gives a discretion of refusal to the local authority or board, the powers of the Provincial Council to control the issue of licences have to be considered. In regard to licences within municipalities the powers are conferred by section 35 (6) of the South Africa Act: I think there can be no doubt that the Provincial Council has the power to grant to municipalities the control of the granting of licences within its area. As regards such control outside municipalities the power is to be found in section 12 (3) of Act of 1925. It was held in *Said a Company vs. Receiver of Revenue* (1926 T.P.D. 302) and in *Kelomal vs. Receiver of Revenue* (1927 A.D. 101) that sub-section (3) of section 12 of that act is an empowering one. Accordingly it is clear that the Provincial Council is empowered to make Ordinances governing the granting of authority for the issue of licences of the kind now under consideration. Under such power would fall, clearly, an Ordinance such as Ordinance 11 of 1926, in so far as it controls the issue of general dealer's licences by requiring the applicant to be in possession of a certificate issued by the local authority or the rural board and by empowering such bodies to refuse a certificate on grounds specified in the Ordinance; the validity of such provisions has never been questioned. That being so, the attack on the validity of section 7 (1) of Ordinance 3 of 1932, is based entirely on the plea that it does not limit the powers of refusal by grounds stated in the Ordinance but gives such bodies a discretion to grant or refuse. It is difficult to see on what ground

This court would be justified in holding that the Provincial Council has no power to legislate in the terms contained in section 7 (1) of Ordinance 3 of 1924. The granting of the granting of authority for the issue of licences may necessarily involve entrusting the granting of such authority to the hands of some person or body of persons. I do not think that the entrusting to a body of the power to issue certificates can be said to be outside the powers of the Provincial Council because in doing so it does not specify the grounds of refusal but leaves the matter to the judgment of such body. Entrusting the issue of certificates to local authorities or to boards constituted as provided in the Ordinance seems to me to be covered directly by the power to make Ordinances governing the granting of authority for the issue of licences. It may be said that in the case of rural boards the legislative authority is not an original authority conferred by section 25 (6) of the South Africa Act, as was the case in *De la Haye v. Abrahams* (1927 A.D. 444), but one delegated by Parliament. It would be anomalous, however, if the Provincial Council's powers were less in the case of rural boards than in the case of licences in a Municipality. It cannot be questioned that the Provincial Council has power to entrust the issue of a certificate to such bodies; and, if it has that power, it seems to me that it has the power to entrust to such bodies the discretion of granting or refusing. The wisdom of giving an unlimited power of refusal to officials or to a body of persons is another matter; but that is a question of policy with which the court is not concerned. Parliament placed the control of the granting of the authority for the issue of such licences completely in the hands of the Provincial Council. I do not think that it can be said that the Provincial Council exceeded its powers because it failed to define the grounds on which the local authority or board could refuse and relied on local authorities and boards to act fairly and without prejudice. It is significant that the corresponding Cape Ordinance of 1916, No. 14 of 1916, 1st Schedule, General Dealer, Hawker, similarly gave the local authority or board a discretion to refuse; the validity of that Ordinance was never attacked, in a court of law although it was contended, unsuccessfully, that the local authority or board was bound to disclose its ground of refusal; see *Abrahams v. Wynburg Municipality* (1917 O.P.D. 197). It seems to me that Parliament gave full power to Provincial Councils to control the granting of licences, subject, of course, as was pointed out in *Abrahams v. Wynburg Municipality* to the power of the Governor-General-in-Council to withhold his consent to any ordinance and to the power of Parliament to repeal or modify any ordinance. For the above reasons I am of the opinion that the attack on the validity of section 7 (1) of this ordinance must fail. The proviso to subsection (3) of section 12 of Act 46 of 1924 does not apply to the licence at present under consideration.

Passing to the remaining question, previous decisions in other statutes show, I think, that the applicant is not entitled to compel the board to disclose the grounds or reasons for its refusal. In *Jacob v. District Registrar* (1907 T.O. 1036) turned on a section of the old law which provided that a person desiring a land licence should apply to the mining commissioner who "shall decide whether such application shall be granted or not." The commissioner having refused an application without giving reasons, the applicant applied to court for an order compelling him to issue the licence. It was

held that the statute conferred an absolute discretion on the commissioner and that in the absence of proof that the commissioner had acted *malis fide* or that he had not considered and come to a decision on the application or had disregarded the provisions of the statute, the Court had no power to interfere. *Jones C.J.* (page 1031) laid down that reasons could not be obtained for the mere purpose of appealing against them, though a refusal to give reasons might be an important element in deciding whether the decision had been influenced by bad faith or ulterior motives where such an issue was raised. In *Abrahams v. Wynburg Municipality* the respondent refused to grant to the applicant a certificate authorising the issue of a hawker's licence to her. She applied for the reasons for such refusal but the respondent declined to give any. The applicant then applied to court for an order directing the respondent to consider the application and to furnish her with the reasons for the refusal. It was held that she was not entitled to demand the reasons and the court refused to grant any relief. Mention may also be made of English decisions such as *Queen v. Smith* (L.R. 5 Q.B. 146) and *Queen v. Sykes* (Q.B.D. 52), decided under a statute under which the licensing authority was entitled to refuse a licence only on certain grounds specified in the statute. It seems to me implicit in these cases that if the statute had not specified the grounds of refusal but had given the licensing authority an absolute discretion, it could not have been compelled to disclose its grounds of refusal. I hold, therefore, that the board cannot be compelled to disclose its grounds of refusal. Sub-section 4 of section 7 of the Ordinance is not in conflict with this view. That sub-section enacts that if the Administrator is satisfied that any application has been refused solely on the ground that there is already a sufficient number of businesses of the same class within a particular area, he may issue a certificate to the applicant. As was stated of a similar section in *Jacob v. Wynburg Municipality* (1915, O.P.D. 155) this sub-section authorises the Administrator to do so administratively not. I do not think that its terms show that the Court can compel the board to disclose the grounds of refusal. I express no opinion on the position where an application for renewal is refused under section 12. Sub-section (5) of section 12 speaks of an "appeal to the Administrator;" the wording of sub-section (5) of section 7 is different.

This conclusion that the board cannot be compelled to disclose the ground of refusal is important in deciding whether the remaining contention on behalf of the applicant is sound, namely that, before refusing the certificate, the board ought to have intimated to the applicant what it had against the granting of the certificate so that the applicant might have an opportunity of removing its difficulties. It is argued that the board's failure to do so was contrary to the elementary standards of justice and that on that ground the applicant is entitled to have the matter remitted to the board with instructions to the board to notify the applicant of the nature of its objection to the granting of the certificate and to afford him an opportunity of meeting such objection. If this argument were upheld, such decision would be in conflict with the decision that the board cannot be compelled to disclose the grounds of refusal; for the intimation of its objection or objections would amount to a disclosure of the ground or grounds of refusal. Accordingly, if I am correct in holding that the board is not bound to disclose the grounds of refusal, it would be illogical to hold that the board, before refusal, was bound to acquaint the applicant with its objections. (Continued)

for the applicant relied strongly on *Nanabhai versus Porehofatroom Municipality* (1926, T.P.D. 483) where it was laid down, under the repeated Ordinance, that an applicant for a certificate must be given an opportunity to answer any prejudicial allegations contained in any objection lodged whether such objection is raised by the local authority itself or by some other person. In the judgment in that case the court left open the question whether that principle applies where the body is given the absolute discretion to grant or refuse the certificate. That question arises for decision in the present case and in my opinion it must be decided in the negative. The case of *Kahille versus Honworth N.O.* (1928, T.P.D. 195), relied on by counsel for the applicant, is not on the same footing. There the statute in question (Ordinance 28 of 1902) indicated that if the applicant produced satisfactory evidence of the requisites mentioned therein, the certificate must be issued to him. But where, as in the present case, the body has an absolute discretion to grant or refuse a certificate, I know of no ground on which it can be held that it is bound to intimate its difficulties against granting the certificate and to give the applicant an opportunity of meeting such difficulties. A body clothed with such powers does not exercise judicial functions; it exercises an absolute discretion and the discretion is administrative. In the absence of anything in the present application to prove that the discretion was not exercised in good faith or that it was exercised capriciously or was influenced by an improper consideration or motive the court cannot interfere. (Compare *Naroo versus Bokaburg Municipality* (1928, T.P.D. 424) and cases there cited. It is of course, generally speaking, impossible for an applicant to make out such a case if the board cannot be compelled to disclose its grounds for refusal; but this difficulty in an applicant's way is due to the effect of the legislation which confers an absolute discretion on the board. The court is not concerned with the wisdom of the legislation and must give effect to its necessary implications.

The application is dismissed with costs.

News In Brief

The New India Assurance Co. Ltd., have opened their Temporary Office in Johannesburg on December 10, at Barclay's Arcade, 11 Diagonal Street, Johannesburg. Mr. Sorenberg Rastowjee, representative of the Company, gave an Address at the Selborne Hall, to celebrate the occasion.

Mr. Hjalmar Reltz, M.P., intends to introduce a motion during the next Session of Parliament to the effect that the right of appealing to the Privy Council shall be abolished. Dr. Reltz stated that the object of the motion was primarily to find out exactly how South Africa stood in this matter. "Either Lord Hailsham or General Hertzog is wrong," said Dr. Reltz. "General Hertzog has told us we are absolutely free, but Lord Hailsham does not seem to hold this impression. We want to know what is the position."

Owing to the serious illness of Mr. G. G. Jansen, Speaker of the House of Assembly and with the position of Deputy Speaker and Chairman of Committee being vacant through the death of Mr. J. O. Krige, it is expected that the Rev. B. H. Hattingh, Deputy-Chairman of Committee, will preside at the opening Session of Parliament on Jan. 28.

The annual exam. in connection with the Indian Women's First Aid (First Aid) class took place at the

Carlisle Street School on Wednesday, December 14. It is pleasing to note that only two candidates failed to satisfy the examiners.

Next week, from December 22 to 26, about one hundred boys representing the various Indian schools in and about Durban, will join in a general 'scouts' rally at Grosvenor Hall. The headquarters of the various corps will be the Sir Kurma Reddi School. Mr. B. D. Lalla, president of the 'Scouts' sub-Committee, informs us that the rally, which is the first of its kind for Indian boys, is expected to be a great success.

Students Arts And Crafts Exhibition

The 4th bi-annual Arts and Crafts Exhibition of the Natal Indian Schools will be opened by Mrs. Percy Osborne the Maymors of Durban, at the Carlisle Street Government Indian School, on Friday 22nd December, at 11 a.m.

The exhibition which promises to be one of the finest yet held in Natal is being organised by the Natal Indian Teachers' Society.

The judging will take place on Thursday, 21st Dec and the exhibition will be open to public inspection both on Friday and Saturday. On Friday evening the exhibition will also be open till 10 p.m. Admission is entirely free and parents as well as the public at large are requested to pay the exhibition a visit.

The exhibits, on the whole, are of a high order and in striking testimony of the work being done in Indian schools in the direction of arts and handicrafts. The judges in the different sections are:—

Prof. D. J. O'Leary, F.R.A.C., Mr. Gripe, Art Instructor at the Technical College, Inspector Mr. Haub MA., and Mrs. W. P. M. Henderson.

Sporting News

(BY SPORTSMAN)

Boxing

Tuesday's Big Tournament

Boxing Night will be a night of big boxing in Durban on Tuesday, December 26. The well-known promoters, Messrs J. B. Parnley and M. Mohamed have been successful in securing some fine pugilists of repute.

The star bout, in which Kid Singh will figure against Peter Duncker, will no doubt be one of many thrills. Great interest will be evinced in the fight particularly as little or nothing is known locally of the Capetanien. Meanwhile Kid is trim and is not leaving anything in chance. He is most optimistic about victory.

The second star bout of the evening between Beini Singh, of local fame, and Cecil Jonocks of Johannesburg ought also to be one of interest. In the last contest the Khabite secured a narrow win over the Natal idol on points. Meanwhile Beany has been training ardently and means at all costs to redeem his impaired prestige. The other minor bouts are also well matched and though the number of fights is smaller than on previous occasions the quality of the contests as a whole should in no way be impaired. The following is an epitome of the programme:—

1. Motee Kid Singh vs. Peter Duncker (12-3 min. R's.)
2. Beany Singh vs. Cecil Jonocks (12-2 min. R's.)
3. Bud Bengua vs. Willie Fogay (12-3 min. R's.)
4. Dave Shado vs. F. S. Gortader (8-2 min. R's.)
5. Kid Shado vs. Kid Vedgen (4-1 min. R's.)

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તાક ઠર મું.

શીનીકસ, ચુકવાર, તારીખ ૨૨ ડીસેમ્બર ૧૯૩૩

અંક ૫૧

વિષય મુજી	
સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ (અમલમાં)	૫૨૧
મો. ક્રેશીનો અનુભવ	૫૨૨
એક નિવાન દીકરી યુનીયનની પ્રજાકરત	૫૨૩
દાં. ૭ કોંગ્રેસના સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ	૫૨૪
ભારતીય જાતીયતા પાટ (૫૦૫)	"
મળનો નર (પાટી)	૫૨૫
દીકરા કુલર કોંગ્રેસના પિતા	૫૨૬
વિશિષ્ટ સમાચાર	૫૨૭
ગર સમાચાર	"
કોંગ્રેસવાનના સમાચાર	૫૨૮
મીતા અન્ય	"

“ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન”

ચુકવાર, ત. ૨૨ ડીસેમ્બર સન ૧૯૩૩

સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ

જેદાનીસભામાં થેડા દિવસપર મળેલી ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસના સુઠણીની મીટીંગમાં સેક્રેટરી મો. ડી. એમ. નરસુએ રજુ કરેલા રીપોર્ટના સાત આ અંકમાં અન્ય રજૂ કરેલ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યો છે. સેક્રેટરીએ પોતાના રીપોર્ટના પ્રારંભમાં જણાવ્યું છે કે “દાખ પલુ સંસ્થાના સેક્રેટરીઓએ જાણેલાં કામનો રીપોર્ટ રજુ કરવાનો રિવાજ છે.” મો. નરસુએ દેખાતી રીતે એ “રિવાજ” ના પાલન ઉપરાંત વધારે કંઈ જ નથી. સેક્રેટરીએ કંઈ પણ વ્યવહાર કાગે જાણેલું જણાવેલું નથી. જે મીટીંગમાં એ રીપોર્ટ રજુ થયો હતો તે મીટીંગના દેવાલો ઉપરથી જણાવ છે કે સેક્રેટરીના રીપોર્ટપરથી ઉપસ્થિત થતી બાબતોની ચર્ચા કરવા દેવામાં આવી નહોતી. જો એ ચર્ચા કરવા દેવામાં આવી હોત તો ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસના કાગે ઉપર વધારે પ્રકાશ પડેલો હોત. રીપોર્ટમાં પ્રકટિત થોડો છે કે જે બદલના માધ્યમથી પણ જોઈ શકાય તેવી છે. કામના તરીકે સેક્રેટરીએ બીજા બાબતો સાથે જણાવેલું છે કે જેદાનીસભામાં મળેલી એમજીએસી કોન્ફરન્સમાંની એક કોલોનાઇઝેશનની નિષાસમાં યુનીયન સરકારની સાથે સહકાર કરવો કે નહિ અને તપાસ કમીટીપર દીકરા પ્રતિનિધિ નીમવો કે નહિ તે કરાવવાને મળી હતી.” દલીલમાં તે કોન્ફરન્સ કોંગ્રેસની એક્ટ્રેક્ટપુટીવે કોલોનાઇઝેશન કમીટીની સાથે સહકાર કરવાના અને દીકરા પ્રતિનિધિ નીમી દેવાના લીધેલાં પગલાંની બાબતો આપવા મળી હતી કે જે પાછું એક્ટ્રેક્ટપુટીવે પ્રત્યક્ષ સમિતિ વિના લીધું હતું. એ કોન્ફરન્સમાં ટ્રાંસવાલના ડેલીગેટો રજૂ રીતે ચૂંટાયા હતા એ

વિશે રીપોર્ટમાં કંઈ જણાવેલું નથી.

પ્રથમ રીપોર્ટમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે એક એમજીએસી કોન્ફરન્સ “ટ્રાંસવાલ એસીયાટીક સેન્ક ટેન્ચર એક્ટરને સહકાર રહ કરવાને” મળી હતી. અને સેક્રેટરી કહે છે કે “અને જણાવતાં મગરની સાથે છે કે ખુબ દીકરી અને સંપૂર્ણ ચર્ચા થતા બાદ લાન્ડ જર્મલા ડેલીગેટોએ મજબૂર કાપેલા સહકાર રહ થયો. જોઈએ તેવા ટ્રાંસવાલના મતને સંપૂર્ણમતે ટેકા આપ્યો હતો. અમારે આદિ” સેક્રેટરીના રીપોર્ટમાં જે રજૂ મળ્યું છે તે ઉમેરવું જોઈએ, કે ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસના એક માસ મીટીંગ મળી હતી જેમાં મજબૂર કામનાની સાથે સહકાર કરવાનો અને કામનાની રજૂ સરકારે બહાર પાડેલાં કોર્મ નહિ બદલાવો સંપૂર્ણમતે કરાવ થયો હતો. આ દલીલને જોતાં અને એમજીએસી કોન્ફરન્સે મજબૂર કાપેલા સહકાર રહ કરવાનો કરાવ પાસ થયો હતો તે જોતાં સેક્રેટરીના રીપોર્ટમાંથી કાગે એ જણાવવાની બાબતો રાખી હતી કે કોંગ્રેસે એ કરાવોને અમલમાં મૂકવાને કંઈ પણ પગલાં લીધેલાં હતાં કે નહિ, અને જો લીધેલાં હોય તો એ જમલાં લીધેલાં હતાં કે અને જો નહિ લીધેલાં હોય તો ત્રિજિત પલકાવાનું કારણ શું હતું? કમકે દેવે જણાવવામાં આવેલી દલીલને મુજબ જાણતા વળગતા લગભગ કોંગ્રેસે ટેકા દીક સરકારના એજન્ડાના ઉત્તેજન અને ટેકાથી કામનાને સરજો થઈ ચુકેલા છે. કામ જણાવવા મળે છે કે આ બાબતમાં કોંગ્રેસે કંઈ પણ પગલાં લીધેલાં છે કે નહિ કે પછી સેક્રેટરીને એ જણ “કોન્ફરન્સ મગરની સાથે છે કે એ બાબતમાં કંઈજ કરવામાં આવ્યું નથી.”

વળી ટ્રાંસવાલ પ્રેવીન્ટિવલ કોન્ફરન્સમાં ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસના જો. સેક્રેટરી મો. એસ. એમ. નાનાએ ટ્રાંસવાલ એસીયાટીક સેન્ક ટેન્ચર એક્ટ ઉપરની ચર્ચા આરંભતાં સામગ્રી બજેલું બાબત રજૂ હતું. જેમાં તેમણે મજબૂર કામનાને “આ પ્રાંતમાં દીકરીઓની પામમાલી કરવાના સરકારે રચેલાં એક મંત્ર” તરીકે વર્ણવેલો સખ્ત રીતે વખોડી કાઢ્યો હતો.

મો. નાનાએ આગળ જાણતાં જણાવ્યું હતું કે “જે કામનામાં સેમિગેસનનાં સખ્તનાં તત્તો બરેલાં છે કે જેની સાથે આપણે કમચાં મજબૂર વિરોધ કરાવતા આવેલા. જો એ સરકારની આ વલણને કમચર્ચ એસોસીએસનના કામના અમલદારો ટેકા આપી રહ્યા છે. ચેપાર કે હોંદામુને મટે કોર્મ એક જણાવેલાં માનગી કરવી એ સેમિગેસનની માનગી કરના બરોબર છે.

“આપણે મટે મંથાના લગભગ સખ્તનાં દાર બંધ કરવામાં આવેલા છે. ૧૯૨૭ના એસોસિએટમાં પશ્ચિમનું પારણ મલક કરવાની પાલ છે તે આ સંજોગમાં અપણાથી રજૂ રીતે મલક કરી રહ્યાં.”

“કોંગ્રેસે આ કામનાને વિરોધ થયો છે તે કઈ બદાહરી

માટે નાણા હાથેના થયા પડે છે?

ઈ કઈ સંસ્થાએ તેને ધીરની સમવેડા કરી આપે છે?

હાથેના નાણા ભેળવે તેને સાહ્યુરીટી રા આપવી પડે છે અને વ્યાજ શું નરણું પડે છે?

દાક્ષીની ધીરની સમવેડામાં તેને સંતોષ છે? ને નહિ હોય તો તેને શું સુચના કરવાની છે?

ઉપરના પ્રશ્નોનો જવાબ મી. કુરેશીને કંઈન સ્વત્ત્વ એક ધરાનેમીકસના ધીરનામે આપવાનો છે. દાલ મી. કુરેશી સરકાર પક્ષ તરફથી મજબૂર સવાલની તપાસ કરવા પ્રીટોરીયા ગયા છે. પરંતુ એકતોત્તુ દ્રષ્ટિબંધ પણ જાણવાને તે કન્ટેનર છે. પોતાની તપાસના પરિણામે પ્રસ્તુત કરવામાં આવેલા પાલકમાં આવશે.

[ઉપલી બાબતની ચર્ચા અમારા અમલોખમાં કરવામાં આવી છે. અ.]

ડૉ. ઇ. ડાંગેસના સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ

સ્વીકાર તા. ૬ મી ડીસેમ્બરના નેદાનીસળવેમાં મળેલી ટ્રાંસવાલ પ્રિન્સિપલ ડાંગેસની ચુરંજીની મીટિંગમાં ડાંગેસના સેક્રેટરીએ રજુ કરેલા રીપોર્ટમાં એક વર્ષ દરમિયાન ડાંગેસે કરેલાં કામની તીવ્ર પ્રમાણે નોંધ લીધેલી છે:-

જ્યુ માસ મીટિંગ, ૧૫ કમીટી મીટિંગ, જ્યુ વિદ્યાન-મીટિંગ મીટિંગ અને બે સંકારના મેળાવકા થયા હતા. જ્યુ કાન્ફરન્સો નેદાનીસળવેમાં મળી હતી જેમાંની બે તા. આ. પ્રિન્સિપલ ડાંગેસની એમરજન્સી કાન્ફરન્સ હતી અને એક ટ્રાંસવાલ પ્રિન્સિપલ કાન્ફરન્સ હતી. સેક્રેટરી જણાવે છે કે "એક એમરજન્સી કાન્ફરન્સ એશિયાટીક બેન્ક ટેન્પર એક્ટને સફતર રદ કરવાને માટે મળી હતી અને બીજી કાન્ફરન્સમાં તપાસમાં યુનીયન સરકારની સાથે સદકાર કર્યો કે નહિ અને તપાસ કમીટી પર લીધે પ્રતિનિધિને મેમ્બરો કે નહિ તે નક્કી કરવાને મળી હતી. પહેલી કાન્ફરન્સમાં, મને કહેતાં મજરૂરી થાય છે કે ડેલીમેટીએ જુલવા મનથી સંપૂર્ણ ચર્ચા કર્યા બાદ એશિયાટીક બેન્ક ટેન્પર એક્ટને સફતર રદ કરવાનો ફરિયા સવીનુમતે થયો હતો અને ટ્રાંસવાલના ડેલીમેટીનો વિનય થયો હતો. બીજી કાન્ફરન્સમાં કાન્ફરન્સમાં સવાલપર ટ્રાંસવાલના ડેલીમેટીમાંથી એક પોતાના બાઇબલ ડેલીમેટીની વિરુદ્ધ થયા હતા અને મરમ ચર્ચા બાદ કાન્ફરન્સે યુનીયન સરકાર સાથે સદકાર કરવાનો અને તપાસ કમીટી પર કામના દરેક સ્થાવર કરવાને લીધે પ્રતિનિધિ તરીકે મી. એસ. આર. તામરૂને નીમવાનો ફરિયા વધુમતે પસાર થયો હતો.

ટ્રાંસવાલ પ્રીટોરીયા કાન્ફરન્સની મોટી કુનેદ થઇ હતી. આખા ટ્રાંસવાલમાંથી ડેલીમેટી હાજર થયા હતા. સાથે અમલની ચર્ચા કાપસેન્સ અને પ્રમીશનના સવાલપર થઇ હતી. ટ્રાંસવાલમાં લીધેલો પગલી સમજી હાકમારીઓ પર ચર્ચા કરી તેને સમતા દરેકો પસાર કરી બાબતો વળગતાં સરકારી ખાતાઓ પર મેમ્બરોમાં આવ્યા હતા. ડાંગેસના બે ડેપુટીઓ સરકાર પાસે ગયા હતાં. એક મુશ્કેલી પ્રધાનની મુલાકાતે બીનસવાયાર રીતે વાત કરવા મથું હતાં. બીજી

પ્રીટોરીયા ચર્ચામાં કમીટી સમક્ષ પ્રીટોરીયા ખાતે "જરૂરી હાકમારીઓની પાટી" રજુ કરવા મથું હતાં. સેક્રેટરી કહે છે કે "મને કહેતાં વ્યાવર્તક થાય છે કે અમારા ડેલીમેટીએ કમીશનના સમીપના મનપર સારી જાય પાટી હતી અને તેઓએ પછી ફિલસોફી જતાં હતી."

ડાંગેસે થાંચ આદર સલામો બોલાવી હતી જેમાં સેન મુસા, એમ. એસ. ડાંગેસ, મલક એમક, વીલ્સબાર્થ પટેલ અને સી. ઈ. ટી. તામરૂના જ્વરેવાસના સંબંધમાં.

જનમા સેક્રેટરીએ "મી. સલદેવની સતત સેવાઓને માટે" ડાંગેસ તરફથી આભાર દર્શાવ્યો છે.

[ઉપલી બાબતની ચર્ચા અમારા અમલોખમાં કરવામાં આવી છે. અ.]

ભારતી છે જંગલનો વાદ!

(કાળી કાળ પાલકમાં વિજયી પ્રખર... એ રાખ)

અંધારી રાતડીમાં એકસો વરસે!

વાયુ કરે મુસવાદ!

ભારતી છે જંગલની વાદ!

હરતી પડે મહાસાગર ઉજળે!

વ્યોમ તરે મમકાદ!

ભારતી છે જંગલની વાદ!

તારા કુપાયા ને ચંદ્ર ઉપે છે!

લેક્ટે કરે ફરફાર!

ભારતી છે જંગલની વાદ!

માર્ગ મુસે ક્યાં? વાને રજનિયે!

કોણ બતાવે નાર!

ભારતી છે જંગલની વાદ!

આશા રળી મુ? મૃત્યુ હાપસે!

વસમી અરણ્યની વાદ!

ભારતી છે જંગલની વાદ!

ભારતી.

[આ કાવ્યને સાહિત્ય તેમજ વાજદારી અર્થમાં લઇ શકાય, અંધારી રાત છે. વરસાદ વરસે છે. વાયુ મુસવાદ કરે છે. પૃથ્વી જળજળ થઇ છે. આકાશમાં વાહનોનો ગડગડાર ચાલુ છે. પ્રવાસી ભારતી જંગલમાં એકસો છે. મેઘરાજાએ વ્યોમમાં સામ્રાજ્ય સ્થાપ્યું છે એટલે તારા કે ચંદ્ર પણ ક્યાતાં નથી. માર્ગ ક્યાં જાયવો? ક્યાં જવું? ભારતી ધરથરે છે. મૃત્યુ હાપસે કે તે અચર્ય એ પ્રકાર છે.

હ. આદિકાના હિંદીએ નિરાશાજનક વાતાવરણમાં સંડોવાયા છે. વાયુ શુભની ઝડી પાડી રહ્યો છે. અન્યારી કાવલોઓનો વરસાદ વરસી રહ્યો છે. આશાદારી ચંદ્ર કે તારાડીપી હિંદી સરકાર અને હિંદી પ્રજા પોતાની મુશ્કેલીમાં સંડોવાયાં હોવાથી માર્ગ બતાવી શકતાં નથી. હિંદીઓને

ઉપરે પાયમાલી વરસી પડશે કે આફતનાં વાદળથી
હાજા મળશે એ પ્રશ્ન છે. ભારતી, હોંડી, જંમલની
વાટે એકલો અટકો આશા અને નિરાશા વચ્ચે
તકડવો ઉભો છે. રચનાર]

મળનો વર

દુઃખી માતા

(અનુવાદ: પી.આર.જી. બાઈ)

પરોડીમાના પાંચ વાળામાં માવજી સૌનાં દીકરાની વહુના
જન્મેદને સ્વર્ગાને મઠ ગયા. પરોડીયામાં કાશ્વર ગુપ્તી
કાશીવારીએ વચ્ચે આજુબાજુનાં પડોશીઓને નિદા કરાવી
આવી. સો ઉડ્યાં દત્તાં જન્મેદ પાછળ ફેરવીકે સ્ત્રીઓ
પછાડા પાલી હતી. અન્નેઓએ એ જન્મેદને કુદનારીઓના
જન્મે દાઢે જાણી રાખ્યા દત્તાં તેમના દાઢેમાંથી મોંદન
કરી દાઢે ઊડાવી કુદનારી કુદતી હતી.

કેરીના તાકા સુધી જન્મેદને વળાઈ સ્ત્રીઓ પર તરક
પાછી વળી પરમાં મઠ અનેક માપનો (માપનોજને!) થી
મરનારના મુજોનું વળોન એમનાં જુનકાળનાં અમરજો અને
એના પિનાના અવિધના કાર્યકર્મને ઉલ્લેખ પરી સૌર અકાર
કરી મુક્યો.

કેરીમાં ફેરલાંક પોડોશીએ રાજે ગળા બોલતાં દત્તાં: "દહ
કાશીની ઉમર ને હાઈ! જોન નેતામાં એ દીકરા યમા એજ
જાણી હ તો કાશ્વર સ્વાસ્થ્ય ઉતરે!! જિભારી જ્યાં પરમાંથી
જાણી મઠ!! રોગજી કાઈ એવો આજો કે જીવ સમને
મયો! પણ જાઈ આજ્ઞાણી પળ એવીજ ને કે વધી
દીકરા હજારો કુટુંબ મુઠી ધરજોનું જોડાને મઠ!! મોતમાં
તો જાડી મઠ!!"

"હાઈ મોતમાં જાડી મઠ!!" જોયું સમાજનું તત્વ-
જાન! મુવાન વયે—જકાએ જલેલ અવસાને પ્રમજી જાહર-
દાયક મૃત્યુ માને.

કાનપુરના નગર સૌ માવજીએ એમનાં દોહતના પ્રતાપે
કાનપુરજ નદિ કીર્તિ આજુબાજુનાં અનેક ગ્રામ ગામડામાં
પ્રખ્યાત હતા. મરુજો એમને પેસો મળ્યો હતો. મામાના
પણ જાહ વિધવા મામિને સાત સગાવી સ્વર્ગસ્થના સારીય
દોહતને દુલ્હમ કરી જવામાં જરાય માવજીએ પાપ
નહોતું જણાયું. "મામાએ જનક લીધો તો ને? જા માટે
જ્યું મને ન મજે? સંડીરાહ મામિને પેસાની શા જરૂર?"
હલીસ કરનારને આ જવાબ એ આપનો.

જિભારા મામાને તો મોતાનાં મામતરાં પછી જાણો
જીને પાળજો એવો વિશ્વાસ હતો પણ એ વખતના મુવાન
જાણેજ માવજીનું મઠ્ય રેવું હતી એ એ જોજા મામાને
ક્યાંથી અજર હાય?

પારકા પેસાણા પ્રતાપે પ્રખ્યાત જલેલ માવજી અસારે તો
કાનપુરના નગર શેઠ હોતો.

એને જાત ગાર દીકરા હતા. એની ગાર વધુએ અને
એનાં ગરવાં મજુમ નાહ એટલાં "અજુશ્યાંઓ" "વિશાળ
કુટુંબ અને પેસો દોઢ" આ જ્યું પોતાના પુત્ર્ય (?) નો પ્રતાપ
એ માનતા.

માવજી સૌનાં મર્મપતિ ગરનાં સરમુખત્યાર દત્તાં ગાર

પત્રવધુ પરનું એમનું જાસન નાદીરશાહી દોર મુજબ સાલતું.
એનારને સુનકાળના બાલમજા આપજુદોની યાદ આપતું.

સપરે અંધારામાં કાશ્વર લાગ, નાહી ધોઈ નદીએથી
પાણી ભરી લાવ્યા જાહ સારી પેટે ફળતું, ત્યાર જાહ અપોરના
દોહ સુધી રસોઈ કરવી અને જપોરથી સાંજ સુધી અન્ય
મુદકારો અને રાત્રે સાત સુધી રસોઈ વીએરે વેનહ મુદવધુ
પાણેથી સઘા સોખાજનાં ગંગાભાઈ બહુ હામથી લેતાં.
આખા દિવસ જન્મેદન વહુએનાં હા પેડીએને પાહ કરવી
અને એમનાં માળાપને દેહાદિ જતાવવાં એ રહેતવચ્ચ ગંગા-
ભાઈ સાથે પરચુરણ વસ્ત્ર હતી.

માવજી સૌ માતાની વાડીમાં સાતિના કંઈક સારામાં સારા
માધુસોની મુજ ખંખેરી નાખતા કીર્તિ મુદહેવી જાળજ અપ
જેવા પ્રદીપ જાળી જતા એમની માન એકજ જાગાએ "રજનુ
ગજ" કરી મુકતા.

આ જ્યું જોતાં મુદ રાત્રી (૧) ગંગાભાઈજ દત્તાં એ
વાત્કાને વિહિત જ્યુંજ દલો.

માવજી સૌનાં બીજા નંજરના મુજ જહજાણી મુવાન
અી સાંખા સમય સુધી ખાંસીની મીઠમી બોગથી જાપજો
આજળ વાન્યુ એજ પ્રજાતે સ્વર્ગવાસીની મઠ હતી.
"મંદવાડમાં સ્ત્રીને વળા વેહ હાકરની જરૂર રું? એને જાણુ
પણ ન પડે! જનં હજાય જાપ તોય રું! પાસકું ખંખેરી
મારા વજુ સાથે બીજી કાવરું!" આ જ્યાં વચ્ચે ગંગાભાઈ
અનિ મર્વ અને મીશ્વ સદ બોલતાં.

કહે છે કે એમનાં મરુજ સારુનું પણ એમના પ્રત્યે એજુજ
વર્તન હતું, આખરે ગંગાભાઈની મરજા રળી અને મુવાન મુજ
વધુ જાણી નીકળી, ગંગાભાઈએ મુજ કુટ્યું; જાહ કોપ જોળી
જોળા મીન (૧) માયા અને એના મરજો એમને અતિ આધાત
જ્યાં એમ જતાહયું. પુત્રીના મંદવાડના સમાચાર સાંજળી
મરનાર મહુના માળાપ જાળ્યો, પુત્રી મરજો એમને જલેલો
આધાત અકથ્ય દત્તાં. જાહ રકવાનું એમનેજ હતું. મરનારની
માતાનું રજા પચ્ચર પીમજોવે તેનું હતું. વચ્ચે વચ્ચે એને
સંજોધી કાઈ "અડી કાડી" કહેતી "દલે જાનાં રહે
હાના હ તો જાળ્યજાળી મઠ મઠ. તદિ તો વહુને કંઈ જ્યું
હોન તો?" તમારો ક્યાં આજો દત્તાં! અને મરજુમની માતા
મહંગા ઉપકાર માનતી અને પુત્રીને મહા જાળ્યજાળી
માનતી નાનાં નાનાં એ જુલકાને, એની જાવિ માતા
કેવી રીતે રાખજો એના વિચાર કરતી જનં એનાં રજા મેં
એને રહાવતાં.

"હું! જા, એન મરના વખતે કંઈ જોણી તો?"

મરનાર મહુની તાની જ્ઞેન રમાએ વાસજી વીજળી-
વીજળતાં માતાને મુજમુ.

"રું જોલે માટે....."

અજુપુર્ણ નવને પોતાના કપાળમાં દાઢે સમાવતાં માએ
કહ્યું.

"જનં જાણુએ કાઈ હ મુજ દીધું નથી! જાણડી પણ
માના મુલામી! જાતર તો સાંજ પણ મા આજળ મીઠી!!"
દીકરી તો જાળનરા સમને મઠા પણ રમા, એજ જોનાં,
તો એ જાળ્યજાળી મઠ મઠ. જાણી, દીકરાની કાજરીમાં એ
મઠ, એવું મોત સોને યો ને!"

માતાના મેં પર જાનંદની જાણી જ્યા પકારાઈ.

બાળા રમા માતા ગુસ્સે થઈ પડી. "કેમ રીતે જામ્યા જાણી શો?" એવો માતા પર દબા છુટી. એકાદામાં જઈ તે બુધ રામ.

"રમા માટે એના જાને મળના ખુબ શાફકાર વર જાણ્યો, એવો જોતો નો એવો જગ્યાઈ મળી ગયો; રમા કેકાણે પડી. દબે આર ફર ફરની કમરે એકલે સંસાર તપાઈ."

એક દિવસ સાંજે રમાની માતા સદાની ગોડાની એક છત્રિને કહી રહી હતી.

"કવો મલિ દશે એ?" રમાએ એકાદ ઇલાજાઈ રહીક નરની કમરના કરી અને એ મુર્તિને હાથે અંકિત કરી.

બીજા દિવસે સવારમાં જુએ છે તો પોતાની પહેલની સાથે દસલી દસલી ધરમાં પ્રવેશી અને રમા પર બદાલથી દાઢ મુકતાં માથે મુખી લીધી.

રમાનું સમયથી તેની હત "હેન મનુના જેટ લેજે મયુ હતું. મનુષ્ય મુજરેલ જુદમ જેવાજ જુદમના અત્રાજ એવાજ રોગની ભોગ બની તેની જોડાણી ગુજરી ગઈ હતી. એને મયુ કીકરીઓ હતી.

ફર "મળના વર" ની ખબર દબે રમાને પડી.

તે હાંફ બાળા તે મું માખાપ સામુ બંક કરી રાખે અને નકાચ બંક છેાવે તો! પરિણામ રાંઈ ફરેલી. અને બીજા જગ્યાએ અને જોણ છે!

જમા વિચાર મંચન ફરમાન અને સાક્ષીની સિતમ ચત્રીના કમરમાંમાં એને સુખ આપાસ પ્રાપ્ત જણાયું. મડમકલ માં એણે આપાસ 'ક' વિતાવ્યો. ૪૫ વર્ષની વયના વૃષ્ઠ ૬૫ માથે એની સગાઈ થય.

હાન વિદોણા મુખવણા એ માનવી સામે એને સખ્ત તારકાર છુટ્યો. પણ એ તો હાંફ બાળાની છવનની પ્રતિષ્ઠા એણે સાખાપની આપણેનો વિચાર ફરવો નિષ્ઠાએ.

અન્ય બાળીઓની જેમ રમાએ પોતાનું માગ્ય અને લલિબ થી દરિને સોખ્ય.

હાંફના હુમર ઉઘોગના પિતા

શંક જમરોદલ નસરવાનજ તાતા અને તેના કુટુંબની દુકે હકીકત

(લખનાર: માહીરસાદ ધનજીભાઈ દેખુ)

(અર્નાકમાં ચાલુ)

મી. જમરોદ તમા આર બાદ ઇલેક્ટ્રીકના ઇન્સ્ટોલેશનને માટે મયુ એક એક જાણકારને મળ્યા. મુજબ રાહેરમાં મીલો મયુ મયુ પકવાથી એક વેપારી રાહેરને જલો કારખાનાનું સહેર મયુ મયુ અને હુમર થી કમારતો જાણી હતી. તે વળતે સર્વે કારખાનાઓ કાલસાથી ચાલતાં. મી. તાતા ઇલેક્ટ્રીક પાવરની શીથ કરતા દના મયુ તે જકતો નોંધતા. પ્રના નજીક મુજબ પેકા મામની એક ખાકા વાળી જમા હતી. તેમાં આળીય મામકાંઓ વસેલા દના. તે જ દાથ સાથે તેજ ઇલેક્ટ્રીક ઇન્સ્ટોલેશન અને. પ્રો. રામજેને એ વાત મળે ઉતરી અને હાંફે એ કામ અમેરીકન મંજુરથી ફરે. મી. તાતાને મયુ તે કીક લાગ્યું. પોતાની લાગવગતો વખણેજ કરવા લાગ્યા. પ્રો. રામજેને અર્થ કેકાણે ફરેલી પાછા પોતાની સાથે અમેરીકા ગઈ ગયા. તેજ વળતે મી.

તાતાને મયુ તે એક સારી કોટેલ મુજબમાં થોડાંતો અર્થ થતાં તેનો જ્ઞાન કરી, પ્રો. રામજેને બતાવ્યો. તેમને થોડા વધુા ફરફાર સુખવ્યા અને તે કામ પાર મયુ. તે વખતે મુજબમાં વેલસન કોટેલ મોટી હતી. અને મોટા મોટા હાંફ વેપારીઓ લાં મળ્ય કરતાં. અને જોશ અમલકારો વિમેજે મયુ તેનો લાગ લેતા. મી. તાતા વિચારવતથી પાછા ફરતાં દના તેવામાં જોશઓએ નોંધવતા ગાલીકને નોટીસ આપી કે જો નમે હાંફઓને બંધ કરશો તોજુ અમે બાવરું. અને હાંફઓ બંધ કરવામાં આવ્યા. મી. તાતા આવ્યા અને તેમને ખબર પડ્યાજ પોતાના પારસી પાસકામાં મેકો કોટેલ આગળ આવ્યા. કોટેલ વાળો માનવી તેઓને બંધ લાવ્યો અને વધુ પાનચીત અર્થ. મી. તાતાને હાંફ કે સમકલ જલો કે આજ પછી તમારી કોટેલને અંત આપ્યો છે. માહીર સોરાઓને સમજવુંજા નવારે તેઓએ પારસીઓને હાંફ આપવા કહ્યું પણ મી. તાતાએ ચોખ્ખી તા પાડી કે અમે પહેલા હાંફ અને પછી પારસી.

મી. તાતા પાછે પ્રાલવ. બંધર ઉમર સારી કમારતો હતી. તે નોકાવી વચરે તાજ મદાલ કોટેલ બતાવી. જે દાલ મયુ મુજબ કોટેલે શીખાવી રહી છે. બીસ લાખનું ટેન્ક પાસ કીકું અને એક અમેરીકન મેનેજર જોતાથી તેના દાલ નીચે પારસીઓને રાખ્યાં. લાકું સર્વે હુ મેટલે વધુ તાં આવતાં મયા. કોટેલ મયુરનરતા દાથે કીપાડી મુકામ અને નાન બતાવા બેઠ વગર સર્વે આવતાં મયા.

મી તાતાએ જે બીસ લાખની મીલકત કોષખોળ માટે આપી છે તેની ખટપટ વળીજ છે. કોષખની ખાલુ વપર મયુ મયુ ખ્યાન આવતાનું છે. અને મુજબ પોતાની જમા પાછ ૧૦ મામકાના રહેવાસીઓને સમજાવી ખાલી કરવાની છે. તે ઉપરાંત સરકાર આડી આવી લખી છે. કોડ કરતવ અમે કોળાં કુરકાવતો ઉમે છે. આ સર્વે કીપાધી-ઓની અસર મી. તાતાની તખીયત ઉપર જણાવા મંડી. તેવજે વીલ બનાવ્યું અને પોતાના બંને હાંફઓ દોરવજ અને રતનજને વેચાવી મંગળાવ્યું અને કહ્યું કે તમે બંને મારા બદલા હાંફઓ છે. મારી આજાઓ સુ જે તે તમે બધો છે. તે મુજબ તમે બંને બાજઓ મોજ સોખ છેડી કળેન મા: કામ આર પાડવે. જે સરકાર આડી આવે તો એ મીલકત જુદી રાખી છે તેની આખા હાંફમાં ૨૦ હુમર ચાળા આપવે. કોશના કારખાના માટે મળનેશ વિમેજે જરમનીથી લાવવે અને બપા કામમાં પ્રો. રામજેની સલાહએના રહેવો. મામકાવાળાઓને સમજાવી તેઓને સારી જગ્યાએ વસાવી રાજ કરશે અને લાં તળાવ બંધાવશે. આ વિકલા કામે પંચ પાછો લારે મારા રહેવે સાંતી વળશે. સર્વે કામ નકામ હાંફરા રતનજને સોખી પાતે મેકા હાંફરા અને તેની તખીયતથી સાથે મુજબ છેાકયું. મજમમાં થોડું રહ્યાં અને મુઠાથી, વેનીસ, છનીવા, એક્ટ્રેસીયા ચમ જરમની મયા. સર્વે જગ્યાએ મેકું થોડું રહ્યાં કરતાં પણ તખીયતને કંઈ મયુ સુધારો ન થયો. અને આખરે જરમનીના ૧૨૫ બેડન સહેરમાં ૧૯૦૫ માં ગુજરી ગયા. તેવજુતા રજીને હાંફમાં બંડવુકમાં પારસી રીમીટરીમાં ફનાવ્યું અને જવર અધી હાંફમાં તેમજ બીજા દેશોમાં તેમના શોક સમાચાર સાંજળી બપા હાંફગીર મયા. વધુા સહેરમાં શોક સળાઓ બરાબ. હાંફની નેસનક કોષે મુજબને માટે. ફીસીરીનો ફકલ પસાર કરી એવજુતા બેડઓ ઉપર મેકવ્યો અને

જાણીએ કે તમારા બાવાજીએ જે કંઈ સાધ્યું તે સવાળા કરી છે તે ઉપર કાંઈક રહી શોભેલાની સાથા મરે રવાના. જવાબમાં પૂતળા દીકરાએ જણાવ્યું કે તમારી દીવસોજ માટે આજારી છોડો. હોહા! વાવસરોજ સાથે તમારા બાવાજીએ તમે પત્ન્યનારે અમારો કુલો પણ પરીણામ કદાચ આપ્યું નથી. અમે તેજોના પત્ન્યનારો સાથે રવાના થઈએ છીએ અને પછી આજારી છોડો પછી તે સરકાર નહીં રવાના થાય તે વિષ મુજબ ને હવે તમારું રવાના થાય. સરકારને પણ હમાયુ થયું હશે નથી. તો કોઈસ પત્ન્યનારે હશે તો તેને તે કામ સોંપવા અમે સંમત છીએ. હવે તો કામ કોઈએ તમારું પછી અમે તમારું વાવસરોજ લોડે માન્ટા આવે ત્યારે તેને મળી જાય તેવું કરવા કહ્યો.

(અપુત્રી)

વિવિધ સમાચાર

શ્રી. એમ. કે. લોદીયાને (વડાવગીરી—કાઠીયાવાડ આવી મળવા પ્રમુખ શ્રી એમ. કે. લોદીયા દેશ મુક્તમાં સ્વદેશ ગવાના હાવાથી તેમને વિદાયગીરીનું માન આપવા મળ્યા રાનીવારે સારું અમરોની શહેર થી પાકરથી તમોહના મુકામે મળવાની મીટીંગ મળી હતી. મીટીંગના પ્રમુખ તરીકે શ્રી મણીલાલ ગોધીને ચૂંટવામાં આવ્યા હતા પ્રમુખ શ્રી. લોદીયાની મંડળની સેવાઓના પગારથી શ્રી મંડળ તરફથી કુલના કાર તોરડા અર્પણ કરી તેમની સહર સહજ ધરજી હતી. અહ કુલના તોરડા પટણી મંડળ તરફથી પણ અર્પણ માં આવ્યા હતા. તે પછી મંડળના સેક્રટરી થી. દરિયાલ શહેર તથા અન્ય કામગીરી થી. લોદીયાને સહજ સહર કમળનારે બાપજી કાંઈ ખાદ થી. લોદીયાને પોતાને આવવાવામાં આવેલાં માનને મારે આગાર માનતાં જણાવ્યું ત્યારે કે પોતાને જે કંઈ કમળ તે પોતાની ફરજ કરતાં રહેશે કહ્યું નહિ હતું અને મંડળને પા. ૫ અને પટણી મંડળને પા. ૩ અને 'મનિઅન મોપિનિઅન'ને પા. ૧ ની રકમો સેક્રેટરી હતી અને મારે પ્રમુખે લાગતી વગમતી સરકાર સ્ત્રીની પતિ થી. લોદીયાને આગાર માન્યો હતો. ખાદ કુલ કમળ મેળાવેલાં બરમાલત મળ્યા હતા.

ચોખ્ખા શાક ગણાય—દીલી સ્પીયન નામના જનરલ પ્રીયર અને હરેદરે ૧૦ વાળા ખાદ અમારે તેને ફક્ત શાક ખાણ અને ફરજ મેળવતાં દેશ દેશ ત્યારે ચોખ્ખા વેગવાના મુન્દા માટે નિદાનીસમજીની કાઠમાં પડેલાં કરવામાં આવ્યો હતો. તેના વડીને તેના જવાબમાં સમજાવવાથી શાકનો અર્થ દીકરીને લીધે કરી કે ચોખ્ખા એ શાક ગણાય અને આપણે જો ફોટોમાં વળતે શાક માગીએ તો જરૂર તેની સાથે ચોખ્ખા પણ લાવે. મેજરજી કહ્યું કે ચોખ્ખાને અમાર (કાઠીયા) ગણવામાં આવે છે. આપણે લીલાતરીના ઠેરીવાળી પાસેથી ફોર્મ ફરડા ચોખ્ખા પરીદો રાકતા નથી. શાક તરીકે તેના ઉપયોગ થતા હોય તે કાચથી તેને શાક નહિ કરી રાકાય. એમ તો સાઉથ આફ્રિકાના ફેટાક ગામમાં અપ્રાકાતને પણ શાક ગણવામાં આવે છે. આમાં વડાકની લીધે રહી રહી નહોતી.

ન્યુ ઇન્ડિયા કોન્સ્ટ્રક્શન કંપની—૫ ફાંબળા એન્જિનર કંપની લીમીટેડ પાતાની ટ્રાંસપોર્સની આવી

નિદાનીસમજી ખાતે ૬ કોર્પોરેશન ડીપ્ટર ખાતેના બેન્ક ફોર્મ આરંભવા તો ને સેક્ષનના રજા પાસેથી ફોર્મ પ્રસંગ ઉજવવાને ફોર્મીકા રેસેન્ટરીના મી. સોરાખજ ફરતમજીએ સંકલિત ને સમજી "એટ હોમ" આપ્યો હતો.

પાલામેન્ટના સ્પીકરની નાંદગી—યુનીયન પારામેન્ટના સ્પીકર શ્રી. મ. ડ. જેમસન પ્રોટેસ્ટામાં પાતાના મુકામે આંદરીક શીવરની મેલીક બીચારીમાં પોક્કા શ્રી. આપા જન્યુઆરીમાં બેસવારી પાલામેન્ટમાં તે દાબર રહી રાકશે નહિ. અને કેનુટી સ્પીકર અને કમીટીના સેક્રેટરીના જવાબ પછી શ્રી. જે. એ. નેલ. હોહા મરખુથી ખાલી પોક્કા હોવાથી કમીટીના કેનુટી સેક્રેટરી રેવનડ પી. આર. પટ્ટામ જન્યુઆરી તા. ૨૬ થીએ ખુલનારી પાલામેન્ટનું પચાવસાન સેક્રેટરી એવો સંકલિત છે.

પ્રીવી કાઉન્સિલને અપીલ થયું કાંકે કે નહિ?—કો. રીટમ, એમ. પી. આપતી યુનીયન પારામેન્ટમાં પ્રીવી કાઉન્સિલને અપીલ કરવાનો દેશ ને કરવાને લમતી જણાવત મુકાના છે. કો. રીટમ જણાવ્યું છે કે આમ કરવામાં તેના જેટલ સમજ આફ્રિકાના પરી નેલિન છે છે તે જવાબ માનો છે. આ તો લોડે દેશીય અમલ ને જનરલ દેશીય એમાંથી એક મોટા છે. જનરલ દેશીય એ કહ્યું છે કે સા. આ નહન સ્વતંત્ર છે જરૂર મોડે દેશીય એમ માનતા જણાવતા નથી. તેથી ખરી સ્થિત રું છે ને આજુવાની અરુ છે. મુલતદેગ હોદ્દા કાંકે કલમની સાથે કોટલી ખીજ કપ મેચ રમવા તા. ૧૭ ફેબ્રુ-૨૨ના દિને પાટાએથી પ્રમેષ થી આપીના કોટલીમ ગદ્દ હતી જેમાં મુલતદેગ હોદ્દા રીમે એક કોર્ટમાં અને ૨૪ રનથી ૭૦ મેળવી હતી.

આપેન ક્રિકેટ રીમ પાંચી ફોર્મ ૨૪ રન ગોલ આઉટ. મુલતદેગ હોદ્દા રીમ ૭૦ રન ગોલ આઉટ. આપેન ક્રિકેટ રીમ ખીજ પ્રીવીંગ ૩૨ રન ગોલ આઉટ.

હિંદુસ્તાનના તાર સમાચારે

મુલતવી રાખવાનો આર્ટર અપાયા છતાં ફોર્સીય અઠાવી દીધો

સાદારમાં એક માણસને સેવન્ટ કાર્ટે ફોર્સીયા સમજ કરવાની હતી. તેને પચ્છત અપીલ કાર્ટે ૨૧ કરી હતી અને પાછલસાને પીટીશન મોકલવામાં આવતાં તેણે પછી તે ૨૬ કર્યું હતું. ફોર્સીયા તારીખ નવેમ્બરની તા. ૨૧ થી રાખાઈ હતી. તા. ૨૬ નવેમ્બરના ફોર્સીયા વાગે સરકારને પ્રીવી કાઉન્સિલને અપીલ કરવાનો પાતાના કવરો જણાવ્યો. સાદારની સેવન્ટ જલમાં નવેમ્બર તા. ૨૦ થીની સવારે એક ખાલ માણસની સાથે ફોર્સી મુલતવી રાખવાનો દુકમ મોકલવા મળ્યા આવ્યો. આ દુકમ વાગે કામગીરીમાં પહોંચ્યો હતો પણ નવેમ્બર તા. ૨૨ થીએ માણસને ફોર્સી દેવાઈ મળ્યા પોસા તેને ફોર્સી સુપ્રાવેન્ટન્ટની આજણ, મરવાનાં આવ્યા નહોતો. આ ખાલમાં હમે વેળખા સરકાર કાંઈ ઉપર હોય મુકવે અને આપા માણસમાંથી નીવળે પાણવાને લગતા કારામાં કદ ફરકાર, કરવાની જરૂર છે કે નહિ તેની તપાસ મતાવી રહી ને. ફોર્સી પાલામેન્ટમાં આ ખાલત મન પુર્ણતા સગ સેમુઅલ મારે તપાસ આવી રહી છે એવો જવાબ આપ્યો હતો.

કેનુટીક હીલવાલ

કેનુટીક આવે છે કે હિંદુસ્તાનમાં ખોરીય તંત્રને કોણી

દેવાને કમ્યુનિસ્ટ કીલમાલ મોટા ખાખા ઉપર ચાલી રહી છે અને રહીવા વડે પોષાર્થ રહી છે. મુખર્ષ અને કલકતામાં કિરોમવાળા કહેશમાં તેનું નેર પુન લેવામાં આવે છે.

હિંદુસ્તાનમાં કેફીઓ

વેલ્ફેર સોષાલિઝમ કરનારા હુદાપીયનો અને હીદીયોની કલકતામાં મલેલી મીઠીમાં જલુવાયું હતું કે હીદુસ્તાનમાં હસ લાખ ઉપર રમતપીતીયા છે અને હર દબરે ૨૦ થી ૩૦ મલ્લુસો કેરી પાથોના બપસની છે.

ગાંધીજીની મુસાફરી

મહાત્મા ગાંધીજીને પાનાના હોટના પર્ગેલુમાં ભેઠા તરફથી બબ્બ સરકાર મળી રહ્યો છે. મધ્ય પ્રાંતમાં એક રથને તેમના માનમાં ૧૦૧ જંદુક કોઢવામાં આવી હતી. રાજ્ય ન્યારે હોદમાં આવે છે ત્યારે તેના માનમાં ૧૦૧ તોપ કોઢવામાં આવે છે. ગાંધીજીના માનમાં તોપના જમાવે જંદુક કોઢવામાં આવી હતી અને જાહી રાખીયા સર્વે જમેલા મહાસભાવાદી વ્યવસ્થેકેએ તેમની સહામત લીધી હતી.

હરમીયાનમાં અઝક સનાતનીઓ વાર્ષિકરેયને દરિજાને તે રાજાઈય દોઢા આપવામાં આવનાર ખરકાને નામંજુર કરવાને આજીજીયા કરી રહ્યા છે.

હિંદુસ્તાનના તામ સમાચાર

એક કેહીના રા. ૧૧૨

મંધીજીને હરીજનના કાળમાં એક ગરીબ ભાર્ષ નરકથી એક પાડી મળી હતી તેનું લીલામ કરતાં રા. ૧૧૨ ઉપરનાં હતાં.

એક કલ્પ પ્રસંગ

નામપુરમાં શ્રી. જાળપરનો ત્યાગ બલ્લિતા છે. ગાંધીજી ત્યાં ગયા ત્યારે મીસતી જાળપરને પાનાના દાલપરથી છેલ્લા થઈ છેલ્લી સોનાની બગડી ઉતારી આપતાં જાળપર આશુ લાવી કહ્યું: "આજ કાલ પતીઓ પત્ની પાસે કસ રાખતાં નથી. મારી પાસે આવજુજ છે જે જાળને હરીજન સેવા માટે જર્પણ કરે છું." આ સાંભળી મહાસમાજને હુમ્મ નક્કા સામનો આનંદ જન્મે જ્યાં હતાં.

પુણ્ય કલ્પરખાની ધરપકડ

પુણ્ય કલ્પરખા ગાંધી નમા તેમની સાથે મલ્લિનેન પટેલ અને ધી. પ્રગટ્ટ દેશાઈ મેઠા છલ્લામાં આવતાંજ તેમને દડ ઊડી જવાનો કુખ્ય કરવામાં આવ્યો હતો જે ન પાળવાથી તેઓને પકડવામાં આવ્યાં હતાં.

ભરિથી કલ્પરખાને નવી સજા નહીં જાય પણ તાર ૮ મી જાહેરખાતે તેમને થયેલી ૭ મહીનાના સજાની બાજીની મુકત ગારે દડ ભેગવ્યો. તેમને સજા બાર પળવાડીયા પછી મહાત્માના અપવાસ પ્રસંગે ઊઠવામાં આવ્યાં હતાં.

કવી રવીંદ્રનાથ ટાગોર

શાંતિનિકેતનના આતરો સાથે ડા. ટાગોર મુખર્ષ આવેલા છે. તેઓ ગાતાની જીતિઓમાંથી અમુક સભ્ય નાદો રંગ-જુભિ ઉપર બજવશે અને તેમાં જલે ગામ મેશે.

શ્રી. જોજીની લયલતી તબિયત

શ્રી. જુભાધર્મ જોજીના એક પગમાંથી જલુખ છે કે આસ નિજ્જાતોની સારવાર જાણે તેમની તબિયત દરજે જાળનાજકરક છે. પીએના ખાતેના તબિબોની સારવાર

શક થતાં પહેલાં પેડુમનિા દુખાવો જે દુખાર્થ મલેા હતો તે હરીયા ઉપરથી છે અને ધણા દુઃખદાયક સ્વરૂપમાં દણુ તે ચાલુ રહ્યો છે.

ર. ૨૦૦ ની જામીનગિરી જપ્ત

કલકતાના જમાળા કલ્પિક પત્ર "આનંદ બજાર પત્રિકા" ની ર. ૪૦૦૦ ની જામીનગિરીમાંથી તા. ૧૭-૮-૩૩ અને તા. ૧૮-૧૦-૩૩ ના અંકમાં શીટરી જમાળા લખવા માટે જમાળ સરકારે પ્રેસ કમરબન્સી એકદ મુજબ ર. ૨૦૦૦ ગણ કર્યા છે.

જામીલ હીંદ તબીબી પરિષદ

મુખર્ષમાં જામીલ હીંદ તબીબી પરિષદ તા. ૨૧, ૨૭ ને ૨૮ મી ડીસેમ્બર મળનાર છે જેના પ્રમુખ તરીકે જામીના મહાસભાવાદી ડા. અનસારીની પસંદગી કરવામાં આવી છે.

પંડિત જવાહરલાલને પકડાર

ધારાસભા પ્રવેશના દિમાપતીઓને પંડિત જવાહરલાલ મલુલો છે કે લકન મંદ પડી છે પણ મરી ગમ તથા મારે દાલમાં જાપણે ધારાસભા પ્રવેશનો વિચાર કર્યો પણ કર્યો ન જોઇએ.

વડોદરા રાજ્યમાં હીંદુ લગ્ન વિશે કલ્પકો

વડોદરાની સરકારે તેમના રાજ્યના 'હીંદુ ભો' માં કેદથી કુસ્તી કરી આત્મપત્રિકામાં એવું જણાવ્યું છે કે પ્રજામના 'હીંદુ લગ્ન' ની કલમ પ્રમાણે 'વધુ અને વર એકજ વધુના દેવા વગર' એટલે લગ્ન એકજ ગાતિના ભોધમાં મર્ધ શક એમ હતું, તેને બદલે દવેથી એવો દેરદાર કરવામાં આવ્યો છે કે 'વધુ અંત વર હીંદુ દેવા જોઇએ' એટલે દાર્દ પણ હીંદુ મલુલો પુરુષ જગર ત્રી પાત્ર પણ હીંદુ ત્રી જગર પુરુષ સાથે જાનિજોડ રાખ્યા સિવાય લગ્ન ત્રી શક છે અને તે લગ્ન શાહેસર મળુલો. તેઓએ આના સમાર્થમાં એમ જણાવ્યું છે કે દાલમાં વધુનને લગ્નો વધારે જવા લાગ્યા છે અને દાલના જાનિજોમાં એવા સંજોને કાયદાથી ઉતેજન આપણું આવશ્યક હોઈ "હીંદુ લગ્ન" એકજ વધુના રાખ્યો વચ્ચે કમ શરે એવી આદ કાયદામાં દવે રાખવાની જરૂર જણાવી નથી.

મીતા મન્થન

(વિષય—મીતામલ જરેયામલા મહાવવાનો.)

અધ્યાય ૮ મો ચાલુ

(૪) પોષાક ૭

"કેતેલ તારી જાળવિધાના મજાનું તું સમયે સમયે જાનુજાન શું કામ કરેલું છે, વારાં મુદ સમયેજ તેનો ઉપયોગ દોષ છે, તે તે પહેલાં જીનેનુંમાઠ કરવાની શીજર? પણ મુદસમયે કદાચ તેનું કવિરમણ કામ તે રસાઇ જાય એમ તું જાણે છે, તેજા તેનું જાનુજાન કરી તેનું ચાન તાજું રાખે છે."

"એજ રીતે ધર્માનુજ! આખું જીવન વિવિધ પ્રકારની કામનાઓના જિનનમાં મળ્યું દોષ, તે મનુજા જતકાએ પરમાત્માનું સ્મરણ કરી કહે, એ સંજો છે કે જા, જે જખતે યોગીનેરે કહવાત-પિત્તથી મુંઝાવતો, તાવથી બેજાન જાનવાનો, આસ રોજાઇ જવાનો અને જતેઠ પીતાઓની વ્યાકુળ જાનવાનો સંજો દોષ તે વખતે જેજે આખું જીવન મુખ્યાતોનું

સ્તવનમાં 'માયુ' શોધ તે પ્રમાણમાં ચિંતનમાં એકાદ
જ્યાં સદે એક જગ્યાએ રાખી કાઢવ કે જે તે ત વખતે
વ્યક્ત ન કરી શકે તોય, પોતાના મન સંવલિ રૂઝવે. કમ
જાને જ્યાંય જાગરણથી સેવેલા કે સેવવા છુટકા એકે વચ્ચે
ચિંતનમાં એકાદ જગ્યાએ, એક વધારે સમયનીય ન

“જાને પ્રકાશકાં મધ્ય જામણી સદૈવે મોહ્યોનાં જાણે
 છે એવું કહ્યું નથી. કહ્યોયે અમમજેલો જાણ્યા વિના એક
 જણમાં એમ જાણારાખી સમડી જાણીને નિહોય જાને નિઃકરક
 પછે રરવામાં જાણતા જીવંતે પ્રકાશી જાણ તેમ, જામ પોતાના
 જાણને કુવાડી જાણ છે જાણુદમાં જાણેક સેનિદાનોનાં જાણ
 રશે. જાકરમાન જાણી તેનેજા વિચાર કર જીવંતીનાં મદ જાને
 જાણમાં નરવરના જાણ જાણે. મોહ્યોમાંથી પ્રકાશ જાણે કોના
 જાણને જાણીને જાણુદમાં જાણુ જોસઈ નીકળી નહિ જામ પછે
 ‘હા’ જોરજાણે કહ્યું મદ કોવણી તક જાણ પછેજ, જોની જાણતરી
 છે કે? તેજોની તે સમયે જરજેજરની પ્રાણે જોકાજ જાણની
 રાની રીતે તેપારી જોણ કહે.”

“માટે, મુદ્રાકલ ! મોક્ષની સ્વરૂપાવાધાએ સૌને સાવજ રહે-
વાનું છે. પરમાત્માનું અનુસંધાન કરીને હું મહાકાવ્ય ધર્મી એક
મહા જ્ઞાન સમીક્ષામાન નથી જેને આ નહાને અજ્ઞાતાની
અવૃત્તિ, તેણે પ્રત્યેક જ્ઞાન પરમાત્માનું ચિંતન અનુભવ સાધવું
જોઈએ. એણે શોતાનો આસોમ્યક સજ્જ અભરૂપ કરી નાંખ્યો
છે.”

“आ रीते परमात्मा भन जने बुद्धिने कपय करी
 सर्वशक्ति सभर कर्म करीने कहते। तू मभरनेक सोचि,
 जेम भवै राख.

(੧) ਐਲਾਨ ਨੰਬਰ ੧੩

“અર્થ” સાધક જે રીતે જ્ઞાનને વ્યવહાર કરી સર્વ સંકલ્પોના સંન્યાસ રૂપી ચોખ્ખો સંદ કરવા પ્રયત્ન કરે છે, તેની જાતિ કું તો સમજાવી શકાયો છું એવી ભાવના, સાધકને, બ્યારે પોતાનો દેહ છોડવાનું પ્રયોજન વિષય થયું છે કે દેહ રાખવાનું પ્રયોજન રહ્યું નથી, એમ જાણે ત્યારે તે ચૈત્યવદતિથી પોતાનો દેહ છોડી વ્યવહાર કરમ મતિ પામવાની વ્યવસ્થામાં નિરાસક થઈ જાય છે.

“જાગૃત સંસ્થાની સેવાઓને એ સરકાર આપી, જ્યાંના
નિયંત્રણ, સુરક્ષા સુરક્ષા સર્વના અગ્ર, આગળથી આપનાર
જાગૃતના નામના હોવાથી સુધી વેચવાને થાય, એ
પરમખાતું જાગૃતના કરતો એ પોતાના પ્રાણને પ્રથમ
જાગૃતના આરભ કરે છે. ૮-૮

“જાણી, સર્વ કાર્યોને તો સમય કરી મનને લગવનાં રીતર
કરી રહ્યો. તે યોગી ધારે ધરે ચેલાના પ્રાણને ચેલાના
અણકાં તુમે ચરવી એ અધરણ કરીને વડે છે. એ
સમયે એ કંઈ જાણવાયજ એકાદારી મંત્રીને કમ કરે છે.”

“કોન્ટેમ્પ” આ કોઠારનો અકિમા વેદને બહુલા
જાણ્યો: પણ તે છે. અને તે પાને વારંવાર સ્માર કરે છે.
પણ તેની કોઈ આપાત પદ્ધતિને જાણના નથી રાખરહિત
કેવેલા થતિઓ તે પદ્ધતિ અસાધ્ય પ્રવેશ કરે છે. અને
આપોસ તેની પ્રિયાથી જાણ્યમર્ગે પારજ કરે છે. દેહ છોડી
જનાર કોઈ પણ ને પદને જન્મ કરેલો તથા તેનું જન્મ ને
જન્મ તેનું જન્મસંધાન રાખેલો આ પ્રમાણે પ્રાણને તાજે
મઘાવી દેહ છોડી દે છે, અને પુરજ અંતને પામે છે. ”

એવાજાસમી પ્રાજ્ય એવાસની ઉપરની રીત સમજાવવાનું
અર્થાત્તરજા સમી. એવા સમી:

“એવેલા નમે એમનારુથી દેવ જાણ્યાની રીત સમજવી તે તો નિશ્ચિત સિદ્ધિ આપનારી છે, એમાં કશું નથી. પણ સંસારની પ્રવૃત્તિઓ કરનારો અને પ્રદત્તા સાક્ષી એકનારો ખારા એવો સ્વરૂપ એવા રીતે આજ્ઞા જાણ્યાની વાત મળતી. એમ કહે રીતે જાનતી રાખી કરે! અને તેથી, એ જા રીતે દેવતાગ કરવો એજ ધાર્મિક હોય તે જાણી પ્રવૃત્તિઓથી અલગ રહેવું અને વધારે સારું મજાનું ને જા વિધેનો આપતો સત્ય આજ્ઞાપ્રાપ્ત જીવ્યો.”

॥ ५२ ॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥

“શબા” એકા જાને વસિલ એલ જનુઆરી તારી છે, સાથેના ના નિમિત્ત માત્ર છે. નિર્વાણને પ્રાપ્તિના જાને તે સિવાય બીજા કશાની ઝામના ન કરેતો. પોતી જાને તે રીતે જાણ જાને નામે છેકટે નિર્વાણને જાણે. જાણ, જાણે! સંપ્રદાયના એકલ જોરદાર હોય છે કે જો રાજા જુદા જિન મે. જીએ જાણે રીતે જોતાને. દેહ છેડવાના નિર્ધાર જોઈ હોય તો સત્ત્વસંપ્રદાયને જોર તે જોતી રીતે મે દેહ છેડી શકે.

આમા, હોનેય! પવિત્ર શીખપિતામહ જ ઉદારદર્શન છે. તું તલ્લે ક, કે એ ઉદારવેત મદારમનો મુજબરથી થવાને. હરમંદર છે. પણ, તું જાણે છે કે રાજકાળની શા' પ્રજાતિને કરતાં જતા, અને આ જીવજલ સંજ્ઞામમાં ધોર પુરુષમાં પડવાના જે કરતાં એમને પોતાના ચોમ મળે પર એવી હો મદાર છે કે તે પોતાનો પ્રાણ પોતાની પ્રજા હવે ત્યાં સુધી ટકાવી રાખશે, અને પોતે ને મુકુતને ચોમ મળે છે તે જ મુકુતે તેને કાઢશે. આમ, બે પોમજળથી જ રોક કોડવાનો તારો નિષ્કાર હોય તે તું પોમાગ્યાસના અને સંકલ્પના બળે પુરુષાદિ કરી કરતાં જતાં એમ કરી કરીય, એમાં સંકલ્પ નથી.

“પણ અમુકના રીતે દેદ છુટે એવો ખાલદ રાખવાની આવશ્યકતા છે, એમ માનવાનું નથી.

“સભ્યસાગી ! જેના સર્વે કાંઈપણ નાશ થાઈ નથી છે, જે પોતાનું જાતે સિદ્ધ કરી શકાય એવો નિરંધરોઈ થયો છે, જેને દેહનાં અસ્તિત્વ અને દેહનો નાશ એ એ સરખાં લગ્યા છે, જેને એક ક્ષણ પણ એમ લાગતું નથી કે આ વિશ્વમાં પરમાત્મા સત્વાય બીજું કાંઈ જ નથી પડતું છે, જેના ગતિ અથવા સ્થાનનાર કશું કંઈ, જેને દેહનો હાનિ અને દેહનો નાશ એ સામગ્રીમાં કંઈતા અને હુનતા પરપોટાથી વધારે મહત્વના બાસતાં નથી; તે નિરંધરનો કોઈપણ દેહ છતાંયે અક્ષય અને સર્વોચ્ચ છે અને દેહનો નાશ થતાંયે અક્ષય છે, એના દેહના પડવાથી જ્યાં નિર્વાણ એ એની પોતાની રૂઢિએ નિર્વાણ નથી, પણ સ્વીચ્છનાની રૂઢિએ છે

“અભ્યુત્થાન! પ્રેક્ષકાંતી દૃષ્ટિએ બહુમતિ આકાશ અને
વિચરમતિ આકાશ એમ બેદ પાડી સકાય, પણ સર્વે
સમયએ ન્યાયીને રહેલા આકાશને ધડાતી મટીતું કશું
આવરણ નાશે કે! અથવા, પ્રેક્ષકાંતી દૃષ્ટિએ ધરપોટા બનેલું
પાણી જીવન પાણીથી ભર્યું હોવાય, પણ પાણીને પોતાને
એવી પોતાના ભરૂપમાં કંઈ બેદ કયેલો અભ્યાસ કે! એવ
અચાણે કાળ નીચે પા પોતાફર સિદ્ધને ધરમાત્રપદ અરજીસમને
પ્રાપ્ત કરવાનું નથી પણ પહેલાજ પ્રાપ્ત કયેલું કોવાળી
એનું મરણ એ અગદારદા એવ નિર્વાણ છે, અને તેથી
નિર્વાણ એને માટે દુઃસાધન નથી, પણ સદાન્યયે સિદ્ધ
કયેલું છે.” ૧૫-૨૬ (મધ્યક)

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

(Obtainable from all Chemists and Stores.)

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,
M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging, Rampart Row, Fort Bambay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

આજ ઉપયોગી

શ્રુતિ નાજ મંથાવલી, કોપાલ રમણલાલ શાહ

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચેના આજ ઉપયોગી પુસ્તકો છે

	શી. રૂ.
પુ. ૧ કાળી કાળી	૧૦
પુ. ૨ કાળી મેની	૧૦
પુ. ૩ કુલકુલ	૧૦
પુ. ૪ કનકન રત્ન	૧૦
પુ. ૫ કનકિ સમજાવું	૧૧
પુ. ૬ કોલકોલની મિત્રી કાળી	૧૦
પુ. ૭ કોલકોલ ને કાળી	૧૧

આ કાળે પુસ્તકોમાં આજકાલે રસ પડેલાની માહતી અને રમણ મળી રહેશે. આખો સેટ લેનારને કૌમલ સી. રૂ. ૬

નીચેના પુસ્તકો નાજકા માટે પણ ઉપયોગી છે. તેના નાજકો મેળા છે. આખા અને કાળા પાંચ સાજા કોષ નાજકોને વચનનો કોષ અને રસ મેળા કરે એવા છે.

નવ પુસ્તકના રમકડાં (૧) શી. રૂ.

બોલી ભોળી વાતો	૬
કોપાલ શાહ	૧૦
કોલકા શાહ	૧૧
મંથરકા	૮
કોલકોલ	૬
કોલકોલ	૬
કોલકોલ	૬
કોલકોલ	૬
કોલકોલ	૬
કોલકોલ	૬
કોલકોલ	૬
કોલકોલ	૬
કોલકોલ	૬

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ડેપલ ચલાવનાર

નાજકોનાં નંબર એકના બનાના, પાંચપાલ વિગેરે મીઠાં આરદર ખલેલી તરત મહાવખામાં આવશે.

દરેક આરદર ઉપર ખાલી રખડેખ રાખી કાઢો. માલ, ખાલી પેકિંગ કરી હીક્રાલત આવથી મોકલવા માં આવશે.

કેપ પ્રાવીન, કાંચવાલ, ફીકરે, વોલેસીઆ વીગેરે દરેક જમ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો : રવજી ભૂલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

દરબન, નાજાલ.

કિસ્તમસના તહેવારો! કિસ્તમસના તહેવારો!

કિસ્તમસમાં મિત્રોને બેટ આપવા લાયક કેડા તથા મીઠાઈઓ તેમજ ખાસ વેચવા લાયક કેડા તેમજ ફેનસી મીઠાઈના બોક્સ.

કેડા મોટા જથ્થામાં બાવ રૂ. ૧ થી રૂ. ૪૦ સુધીના મળશે. સ્વાદીષ્ટ અને લાંબો વખત રહી શકે છે.

ફર સા જુ

આફ્રિકામાં એકે અવાજે પસંદગી પામેલા સાલાપુરી ચેવડા અને માંડિયા.

અપકાંટાના ગ્રાહકોએ ચોઈર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરમાની કરવી.

બાવ વ્યાજબીતર, માસ સરસ અને ખાત્રીપૂર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor K. K. Kapitan)

'Phone 3023.

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

Central

રેશની આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED By Advertising In The INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa
RATES and SPECIMEN COPY Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal

'Phone 417,
P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON,

Agent of H. M. V. RECORDS.

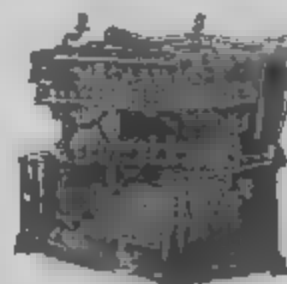
109 Field Street,
DURBAN Natal.

માયોફોનની રેકોર્ડ

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—અંગ્રેજી—ટેલિગુ

હુટકે રૂ. ૩-૩ હાલની રૂ. ૪૫-૦

હાલમાંની ભૂ મારીઓ રૂ. ૫૦-૦

નવસા પા. ૧-૩-૧ થી પા. ૫-૫-૦ જેટલી, પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫-૫-૦-૦, હાલના અને પચાસ. લીસા માટે લખેલ ઉપલા મોકલવા પર.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH And GUJARATI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of
The Indian Community.

Thirtieth Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

In and Outside the Union . . . 20s. Annually.
" " " " " " . . . 10s. 6d. Half-yearly.
Outside the Union . . . 2ls. Annually.
" " " " " " . . . 1ls. Half-yearly

Contract Rates for Advertisements

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			3 Columns			4 Columns			5 Columns			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For further particulars apply to:-

**THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.**

Indian Opinion

No. 7—Vol. XXXI Friday, December 29th 1933

Registered at the G. P. O. as a Newspaper.
Price 2 Annas

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રશી. "કલકત્તા" બનેવારી તા. ૮ થીએ
પારસાદર થઈ મુંબઈ જવા કલકત્તા.
ડીલીના કાવો—બેચારી વગર.
સેકન્ડ ક્લાસ: પોર્ટ રૂ. ૩૬; પા. ૮-૭-૧.

મુસલમાની વીરી પાઈડ ૩-૧-૧
સ્પેશીયલ વીરી પા. ૭-૧૪-૦.
હાઈ વીરી પાઈડ ૨-૧૪-૦,
સ્પેશીયલ વીરી કલકત્તા.

ઉત્તરમાં પાતાના કાગીના ઉપર પાતાનું અને રશીયનના તામ લખી, પાઈડ, કલકત્તા
સગલાનું કાગી, અને કલકત્તા થઈ ત્યાંના રેલવે ટીપ્પાઈએને કાગીના સીધા પાઈડ ઉપર પહોંચતાં
કરવા જવાનું, તે ને તેવા બંદરોએ કરી આવશે.

મુખના—ઉત્તરમાં પાતાના કાગીના રાનીયારે ૧૧ વાગ્યા અગાઉ કલકત્તા પહોંચતાં જવાં.

રશી હાઈ ઉત્તરમાં પાતાની ડીલી અમારી આઈસમાંથી લેવી. બહારમાં પાતાના કાગીના
અમારી સાથે પગવ્યવસ્થા કરવાથી ડીલી મેળવી શકશે.

રશીયને સગલું રશીયન કાગી અમારી કાગી ઉપરથી નીચે થાય છે.

૧૬ મુલાકાત મારે લખા વા મળે:

SHAIKH HAMED & SONS.
390 Pine Street,
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હામેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના હાઈ મેનર

૩૬૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, કલકત્તા. ૦૧

રશીયન ૪૮૦૦.

પો. ઓ. બોક્સ ૧૧૧૦.

ધા

રશીયાઈ એડરેસ
"રશીયન"

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરંસ કંપની લીમીટેડ.

આમ નેમજ દરેક જાતના અકસ્માત

જેવા કે ઘરો, પાટા, પાટા, શીડીંગી બોર્ડ, વસ્ત્રો, ડ્રેપેરીસ, વીરો અને પ્રકારના
વીમાને સગલું કામ આ વીમા કંપનીએ શરૂ કરી રહી છે.

પાલીસી નેમજ દાવાની પતાવટ દરજનમાંની આગમાં આરે છે.

આખા દક્ષિણ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રાંતોનાં—

સોરાબજી રશીયન.

"ઈન્ડિયા હાઉસ"

૩૦ ૩૧ એવન્યુ.

કલકત્તા.

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના માંડ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્યુટ; સરદાર શેન.

કહેલું બાનાનાં સરેશ્વરે રૂઢિયા
હાથેમિત્યમ ગમને જરૂરે હોતો
આમિતોન બાનારી પાતાની
ફેલારીયા ખનનવામાં
આલેખે. વધુ વિચલ
આરંભે બાનાનો
સ્થાપિત કરી કલેશ
મંગળી બાજો કહે.

સાક્ષીના અધિકાર માટે જોવામાં:
ગુણશીલા મુકીત સમુદાય,
જાન્યુઆરી ૧૯૭૦, રવિવાર, પાંચમી દિવસ, કલેન્ડર

ચેતસીંગ ગુરુબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દા. ગોપીકા અને ભરખાનું—મૈત્રવાદી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૮૨ સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. આનંદ ગોપીકા અને ભરખાનું સંગીતગૃહ રોડ, મુંબઈ, ૩

૨૪ ઠણાકમાં ફાથડો કરનારે જગપ્રસિદ્ધ

सत्यमेव जयते

હરાજ, ખજા, ખુશ્કી, ખરજીયું (વગેરે ચામડીના હાઈ ઉપર અઠસીર દાખા કરવા ઉપર દાખા પાડવા નથી. બધા એકઠીનીસનેમાં સોનાના ચાંદા મળેલા છે. કી. ભા. ર ના છ ભાગના, પાંચેક પેકેટ ચાજી જુદો. આખરે દારૂ એકઠો એકઠો છે.

स ५८ क' ५ बी. कासबादेवी रोड, मुंबई, नं. २.

કિટી ગણ

41952

કીર્તી, ઉપાસ, માદ્ય, વંદા, માળી.
સુખ્યા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

7:11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 8

Box 247 & 317

Tel. 'Kbairl.'

HUSSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Bolra, P. E. Africa.

ମୈତ୍ରୀ ୨୫୩ ପୃଷ୍ଠା ୫୨୦   ଡିଜିଟାଲ ସ୍କେନ " ୫୨୧ "

કસેન મુન્નાબલ (સરદાર ૩૬ વાલી)

1980-1981 **2000**

1918

20

Cheer
Up!
There's
"Good
Cheer"

in Every
Bottle of
SUNCRUSH.
(Different & Distinctive)

Dalys Limited

Mineral Water Specialists
Canada Rd., DURBAN T-119

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but
Only one **SUNCRUSH**, and
that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

MALARIA

Follow this plan in combination with the usual sensible hygienic precautions and you get complete protection. Reports from the many leading malaritologists all over the world who have investigated "Tebetren" all testify to its complete efficacy.

Explained simply, "Tebetren" is an entirely new chemical substance resulting from the special treatment of quinine with other drugs, thus rendering it at least 50% less toxic. The system allows "Tebetren" to remain in the bloodstream because it is non-toxic, thus establishing internal disinfection against malaria.

"Tebetren" being a tonic you will experience no enervating effects after taking it.

TEBETREN
3 DAYS-A-WEEK
PREVENTION PLAN

Mon. Tues. Wed.
2 tablets a day

Thurs. Fri. Sat. Sun.
no doses

Obtainable from
MOET HINGWORTH,
General Agents for
Chemopharm Ltd
(Regd. in South Africa)
Box 976, Johannesburg
or from
Lennon Limited
55nd 56th & Barnard Sts
S.A. Drug House Ltd.,
Durban
All Chemists

Daily doses
are no longer
necessary for
prevention . .
Follow "Tebe-
tren" 3 days-
a-week plan:
Absence of
enervating
after-
effects

MONDAY TUESDAY

TEBETREN

WEDNESDAY

as
prescribed by
governments in
the world without
fail

4/6 per 25
TABLETS

NOTHING THE REST OF THE WEEK

Manufactured by Howards & Sons,
Ltd. (estd. 1797) for the pro-
prietors, Chemopharm, Ltd.,
58, Victoria Street, London, Eng.

Indian Opinion

No. 32—Vol. XXXI Friday, December 19th, 1933

$$\frac{d}{dt} \left(\int_{\Omega} u^2 dx + \int_{\Gamma} u^2 dS \right) = -2 \int_{\Omega} u \Delta u dx - 2 \int_{\Gamma} u \nabla_T u \cdot \nu dS$$

CONTENTS

	Page
Notes And News	411
The New Year (Leader)	412
Transvaal Indian Women's Social Centre	412
Pretoria Indians Celebrate Xmas	413
Indian Ward In Pretoria Hospital	414
Mr. P. B. Singh In Bombay	414
Indian Schools' Arts And Crafts Exhibition	415
Differential Treatment In Post Offices	415
Sports	417
Original Correspondence	417

To Correspondents

Correspondents are requested to kindly send their matter in for publication to reach here not later than Wednesday.

Manager 'Indian Opinion'

Notes and News

Colonial Born And Settlers Indian Association

The first Natal Provincial Conference of the above body will open at the Royal Picture Palace, Victoria Street, Durban on Sunday December 31, at 10 a.m. The officials of the Association are hard at work day and night making the necessary preparations.

The Late Sir M. M. Bhowmaggree

We deeply regret to record the sad news of the death of Sir Mancherjee Bhownagree which took place in London on November 11 at the age of 83 years. Sir Mancherjee Merwanjee Bhownagree, K.C.I.E., was born in 1851 and was the son of a distinguished Parsee merchant in Bombay. He began life as a Journalist. He was appointed State Agent in Bombay for the territory of Bhavnagar in 1871 of which he became judicial commissioner. The late Sir Mancherjee was the second Indian member of the British Parliament. During Passive Resistance Sir Mancherjee rendered valuable services to the cause of Indians in South Africa as chairman of the Executive Sub-Committee of the South Africa British Indian Committee in London. Sir M. M. Bhownagree will ever be remembered by Indians in South Africa.

Mr. Gureshi Meets Governor-General

Mr. A. I. Querehnt, M.A., F.R.E.S., an Indian research student of the University of London, whose comments on the treatment of educated Indian visitors in South Africa we published in our last week's issue, had the courtesy of an interview with the Governor-General, Lord Clarendon. "The great courtesy shown me by Lord Clarendon, to whom I presented a letter of introduction from Lord Bledisloe, Governor-General of New Zealand, made me forget that I was in the Union of South Africa, where there are such strict and rigid anti-Indian

lows," Mr. Qureshi observed in the course of an interview. His kindly smile of welcome made me feel that I was back in my club in London, the Royal Empire Society, where it is usual to sit and discuss matters affecting the unity of the Empire with men of all races and creeds. Due to the good offices of Lord Clarendon, I was able to meet highly-placed officials in Pretoria. I am highly gratified at the interest taken in my visit by Lord Clarendon and at the kindness with which he received me and helped me." His interview with the Governor-General, continued Mr. Qureshi, had led him to urge that it was the duty of the intelligentsia in South Africa to educate large numbers of white people in this country who were calamously ignorant about conditions in India—people who did not seem to realize that India was a civilized and cultured country or that it had a civilization as old and as great as any in the world.

Mr. Quershi's all too short visit came to an end on Thursday when he sailed for England.

2,363 Repatriated To India Last Year

ALTHOUGH 2,363 Indians were repatriated to India during the year 1932-33, states the Auditor General in his report on various Government accounts for that year. This was done at a cost of £55,817 to the Indian Immigration Bureau, which included £34,257 paid as bonuses and £21,668 in respect of ship passage money.

THE NEW YEAR

THE present issue marks the closing of the year 1933. It has been a year of anxiety and excitement practically in the whole world. In the Union great changes have taken place in the Government after a great deal of excitement. It was thought that the change would bring about peace. The Coalition Government has been in power for some months but we have not yet had the peace that we would like. That peace could only come about with a change of heart and that is yet to come in the two ruling races.

Then we were troubled with nature. The drought gave the whole country a very anxious time resulting in the offering of prayers to the Almighty for mercy. Our prayer was heard by The All-mighty and the country has had plenty of rain. But while the rain has brought us some relief the unprecedented waves of locusts are causing great damage.

Coming to ourselves things have not been very bright. In fact there is a distinct cleavage caused in the community over which no sane person could feel happy. Whether the disturbed state of affairs will lead to the betterment or otherwise of the community remains to be seen.

Depression has been prevalent throughout the world. The wealthiest country like America has had a struggle to deal with her unemployment problem. Germany has been in the throes of race hatred and is busy hounding out the Jews who are being treated just as Asiatics are in this country.

While there is talk of disarmament and no end being put to war on the one hand countries like Japan and China have been constantly warring with each other and other countries have aided by supplying arms and ammunition. The whole world is in a turmoil and is trying to, but is not able to, see the light. Perhaps it has not yet made an honest attempt to do so.

Then again glancing at India one finds that people—men, women and children are bearing the cross for the freedom of their country from the tyranny of foreign rule. Their strength is being put to the test. The present year has been one of considerable suffering to them. There is no knowing what is yet in store for them.

In the death of Mr. Ben Gupte and Mr. V. J. Patel the country has received very great shocks while Mahatma Gandhi's terrible fast of 21 days and his second fast in April had caused unbounded anxiety but thank God the calamity has passed and that he is once more enjoying his normal health and his tour in connection with the emancipation of the untouchables is proving a huge success.

Thus the present year has been full of shocks, anxieties and excitement. There is an expression of hope, however, in the Union and also abroad of a better future, it augurs well for the coming year. With the fervent prayer for a better realisation of man's duty to man and improved spirituality, which alone can bring real peace to the world, we wish one and all

A BRIGHT AND HAPPY NEW YEAR.

Transvaal Indian Women's Social Centre

Xmas Treat For Indian Children

(Contributed)

The Annual Christmas Tree for the Indian children took place in the Springbok Hall, Vrededorp, Johannesburg on Friday 22nd December. The Hall was attractively decorated, and a Tree specially erected for the occasion was installed with oriental lanterns of various shades and colours. On the branches of the tree hung a toy for each child with the name inscribed.

Among those present were the Mayor and Mayoress of Johannesburg, the Kunwarani Lady Siegle, Kunwar Sir Maharaj Singh, Mrs. K. M. Pillay, Chairlady Social Centre, Mr. Pauline Rodushuk, M.B., C.B., Mrs. G. Lawrence, Mr. and Mrs. Elah, Mr. and Mrs. Sommers and Miss Thoma Sommers, Mr. and Mrs. S. D. Royappa, Mr. and Mrs. D. M. Naroo, Mr. and Mrs. Hester, Mr. and Mrs. Francis Bolard, Mr. and Mrs. John Patena, Mr. and Mrs. A. W. Naidoo, Mr. and Mrs. Vishlinga Chetty, Mrs. Krishnamoorthy, Singh, Mrs. Dorothy Hutton, Mrs. Prabou, the Misses Praggis, Mrs. Boh, Mrs. Kistun Pillay, the Misses Naidoo, Mrs. Pandiachi, Mr. J. F. Martin, Mrs. David Motrian, Messrs. Rastomjee, B. K. Patel, R. M. Naga, Z. V. Parekh, W. Ernest, George Parkerwood, David Ernest, and others.

Addressing the gathering, the Kunwarani said that she was pleased to be present again this year on a similar occasion to bring about to the children during the Festive Season. She paid a tribute to the Committee of the Social Centre and praised the work of the Joint Secretaries, Mrs. Huikam Chetty and Miss Beatrice Francis and wished all a very Happy Christmas.

Chairlady (Mrs. K. M. Pillay) in her presidential speech presented thanks and appreciation to the European and Indian friends for their kind contribution towards the Christmas Tree Fund, and particularly to Mr. Mahomed Jajbhoy for his generosity in placing the

popular Springbok Hall at the disposal of the Social Centre on numerous occasions. Mrs. Pillay said that the girls of the Warden's Social Centre had done excellently in the first aid of the South African Red Cross Society, and also Home Nursing Examinations.

During the first year, 18 girls had sat for the First Aid Examination, and 15 had passed, and of the 18 who took the Home Nursing last year, all had passed in that subject. If the Indian community played their part, the Social Centre, she added, would do its bit, and in time to come she hoped that Indian girls of the Social Centre will qualify for Nurses, and she recommended to the Hospitals for Indian wards.

Mayor's Message Of Goodwill

It was the eighth function that the Mayor, (Mr. Percy Roberts) had attended. "When were we elected to office, we had made up our mind," Mr. Percy Roberts said, "that we would like to give our time to all sections of the community. To-day we have been to functions of White people, Coloured people, and Natives. To you to-day I bring a message of Good-will and better understanding between us and yourselves. I must say of the Indian community, that they are a law abiding people, and they command the respect of the White people."

Speaking to the boys and girls, the Mayor referred to the life of the British Premier, Mr. Ramsay MacDonald, how the latter elevated from a poor boy to his present position, and exhorted them to work hard and to strive to attain the three essentials: Life, liberty, and honesty, so that they might become more useful citizens of the great country of South Africa. In conclusion Mr. Percy Roberts congratulated the organisers on their efforts in making the function the most successful one. Messrs. D. M. Naroo and S. Rastomjee also addressed the gathering.

Programme

A lengthy programme was arranged, and Mr. Sol. D. Royappa acted as M.C. A feature of the evening was an artistic Oriental Maypole dancing display by the Indian girls of the Red Cross Group, in their gaily colourful saris, and followed by piano music selections by Miss Joan Nares and Miss Gloria Phyllis Royappa. There was also a programme of recitations by children and songs accompanied by Miss Chama Patena and Master Anthony Abel Peters, the little artists performing with credit and acceptance.

After refreshments were served for nearly four hundred adults and children, a Christmas hymn "While shepherds watch the flocks by night," was sung by the young girls of the Social Centre in a procession carrying oriental lanterns. This formed an essay for the arrival of Father Christmas, and the singing of "Wee God Bless, All friends here, With a Merry Christmas and a Happy New Year," and the distribution of prizes to the children brought the programme to a close.

Master Ganes Morgan acted as Father Christmas, and played his part excellently, so did Master Robert Chetty as Saint.

CONFERENCE

Colonial Born and Settlers Indian Association

The first Natal Provincial Conference of the Colonial Born and Settlers Indian Association will open at the Royal Picture Palace, Victoria Street, Durban on Sunday, December 31 at 9 a.m. All the District branches are requested to send their delegates.

A. CHRISTOPHER,

President.

A. HAPPEJEE

S. L. SINGH

D. S. CHETTY

Jt. hon. Secretaries C.B. and S.L.A.

Pretoria Indians Celebrate Christmas

Distinguished Visitors Present

"I don't know that we have any reason to be proud of our Indian population in Pretoria," said Mr. J. H. Hofmeyr, Minister of the Interior, addressing about 1000 children and a large number of Indian and European adults at a Christmas party organized by Mrs. P. L. Kincaid and the Indian Women's Association in the招待 house on Friday, December 29th. "That, however, applies also to other parts of the country. They have no reason to be very happy about Indian living conditions either. If things are not as they ought to be in any one part of the country the rest of the country is bound to suffer. I hope the work carried on by Mrs. Huxton and Mrs. Kincaid will be maintained and extended."

Mr. Hofmeyr went on to say that he did not know that in India it would have been possible to bring Christians, Muslims and Hindus together round a Christmas Tree, but it was possible in South Africa, and he was very glad that some of those things that divide the Indians in India did not divide them in South Africa. (Applause.) "A Christmas Tree is the right thing for bringing us all together because it reminds us of one of the biggest, perhaps the biggest event in the history of the world, an event which concerns every people."

"The Christmas Tree is a place where we come together and forget our differences and remember that we are all one family and belong to one another. Remember, we belong to the great family of God scattered throughout the world. Remember that while it is a good thing to get things, it is a better thing to give them to other people. The biggest happiness does not come from what you get but from what you give."

Mr. Hofmeyr welcomed H. R. the Countess of Glenorchy, who was accompanied by Mrs. Huro Hatherly and Miss Robertson (Kincaid), who were also the Kanwar Sir Maharaj Singh, and the Kanwarani Lady Maharaj Singh, who had been in their little girl. "All of us in South Africa are grateful for the way in which Their Excellencies are identifying themselves with every part of the community." He thanked the Indian and European ladies who had made the function possible. He thanked them not only for what they were doing at that particular function, but for all their splendid work among the Indian women and children in the location in the past.

First Of Its Kind

Mrs. Louisa Huxton expressed her gratitude to the distinguished guests for their presence, and said that Lady Glenorchy had herself offered to come. She had not wanted to be asked to come. (Applause.) This was the first Indian Christmas party that had ever been held in Pretoria.

It has been organized by your friend, Mrs. Kincaid, the wife of the Commissioner for Indian Affairs, who has worked hard for the last six months in preparing for it." Mrs. Huxton welcomed the presence of Mr. Hofmeyr and his mother as an example of the happy relationships that were growing up. She was glad also to see the Deputy Mayor and Mayress, Mr. and Mrs. A. B. Sidey. Things were not as they should be in the Indian Location, but she hoped that there would be a different story to tell next year. (Applause.)

The function was a delightful one, all the children sitting down at long tables to a large meal of jollies, oneards, sweets and other good things. Before they mounted the platform to receive their gifts from Father Christmas. — Pretoria News.

Indian Ward In Pretoria Hospital Foundation Stone Laid

"When it is sometimes said that the Indian community send all their money to India and do not spend it here, it is not always appreciated that in view of the immensity of India that restricts their development to a large extent, it is not always possible to invest or expend their money in this country. I am sure that were they given greater security of tenure they would spend much more on good works," the Agent of the Government of India Kanwar Sir Maharaj Singh, said in laying the foundation stone of the Gasmir Adam ward for Indians at the Pretoria General Hospital on Dec. 19.

The Kanwar continued: Mr. Rajee Gasmir Adam was well known and respected not only in Pretoria but all over the Union. When he first approached me about this scheme for building a ward for Indians I agreed at once, for there was no more deserving institution in Pretoria than a new ward for members of the Indian community."

Mr. Gasmir (he reminded) had come to South Africa more than 20 years ago and by his industry, ability and generosity had made for himself a name among the Indian community, and was regarded with respect by many of his European friends. Only a few days ago he had been unanimously elected president of the Transvaal Indian Congress.

The Kanwar expressed his Government's high appreciation of Mr. Gasmir Adam's generosity and public spiritedness. They owed a debt to the hospital authorities for their assistance and co-operation and they were grateful to the Administrator, who had throughout been most courteous, considerate and helpful.

The Kanwar went on to give several recent instances of the generosity of wealthy Indians towards their own people, which went to show that the Indians of the Transvaal and Natal were alive to their duties and to their responsibilities; but he appealed to his well-to-do Indian friends, both in Johannesburg and Pretoria, to do even more than they have done towards helping their poorer brethren. Wealth must never be amassed purely for oneself, for "it is a God-given gift which must be expended for the benefit of our poorer brethren." "Remember," he exhorted his audience, "that although there are several wealthy Indian gentlemen in South Africa there are far more Indian poor. There is extreme poverty and even squallor not four miles away from us, where my fellow countrymen are forced to live."

Mr. Gasmir Adam proposed to give more money for other charitable and useful work (the Kanwar continued), for he intended to establish a library for Indians in Pretoria. Appealing to Europeans, the Kanwar said he would like them to leave that function with a more kindly feeling towards his fellow-countrymen, and to treat them with that justice, consideration and generosity in which they were entitled by reason of their ancient civilization, their culture and by the new political status to which India would attain in the near future. "There is no community more grateful than the Indian community," he concluded, "and if you treat them as citizens of this country I am sure they will be ready, they will contribute to the progress and prosperity of this great sub-continent."

Training Of Indian Nurses

The Kanwarani Lady Maharaj Singh added her thanks for what had been done. It was scarcely a year ago that she had visited the hospital with the superintendent, to whom she had spoken of the need for an Indian ward. She had hoped that the training of Indian nurses would also be undertaken by

the hospital. The Mooradnood Hospital had a further scheme under consideration whereby it was hoped to open an Indian maternity ward there, where Indian girls could be trained as maternity nurses. (Applause).

In the absence of the chairman of the Hospital Board, Senator R. A. Kerr, Dr. G. van Dyk welcomed the distinguished visitors. He said that when the plans for the new hospital were completed it was felt that the needs of the Indian community were not fulfilled, but as the available funds were exhausted it was not possible to consider further extensions. Mr. Cassim Adam, however, came to the rescue and it was owing to his generosity and his public-spiritedness that the ward was now coming into existence. The building of the ward alone amounted to £2,544, and of this sum Mr. Cassim Adam had provided £1,350 out of his own pocket, while the Provincial Administration had given the balance. A further amount of approximately £500 was required for equipment, and Mr. Cassim Adam considered that he could obtain this sum from the Indian community. Already £300 had been collected.

Medical service would be rendered to the patients in the Cassim Adam ward in the same way as it was given throughout the hospital, namely: patients who were part-paying or free would be attended to by the honorary staff, which consisted of surgeons and physicians appointed by the Hospital Board. Those attended to part-paying and free patients without any remuneration. It was felt that the whole question of honorary staffs would sooner or later have to be reviewed, for although medical men never hesitated to treat the poor and needy, it could hardly be expected of them to spend the greater part of their time doing free work in the hospital.

"The treatment of the sick poor is, or should be," Dr. van Dyk continued, "a first charge upon the State, as much as free education or farmers' relief—(applause)—and should not be a burden imposed upon the medical profession. However, I have been asked by the chairman of the board to express publicly the board's appreciation of the services ungrudgingly given by the honorary staff."

Province's Contribution

Dr. van Dyk then handed a silver bowl and medal to Mr. Cassim Adam, who presented them to the Kunwar to lay the foundation stone, inscribed as follows in English and Afrikaans: "This foundation stone of the Cassim Adam ward was laid by Kunwar Sir Mahomed Singh, Agent-General for India in the Union of South Africa, 29-12-33."

In the course of a few brief remarks, Mr. Cassim Adam said that nothing more than his duty demanded what had been done by him. The Indians should have had a separate ward long ago, and he was delighted that his wish had now been realised. He hoped to do more for his community in the future. He thanked all concerned for what had been done towards the furtherance of this object, and referred to the province's contribution of £1,250. "To-day Indians are beginning the feat of Ransplan, and therefore no more auspicious day could have been chosen for this ceremony."

Mr. J. H. Hofmeyr, Minister of the Interior, Education and Public Health, welcomed this step forward in providing for the Indian community. In the long run the interests of all sections of the community were inextricably bound up, and he hoped that the co-operation between Indians and Europeans now displayed could be regarded as an earnest of similar successful co-operation between the two communities in the future.—*The Star*.

Mr. P. B. Singh In Bombay

The Bombay Chronicle writes:—

An interesting visitor to India at present is Mr. P. Bharath Singh of Durban, who has come here with a view to make arrangements for an Indian Football team to visit South Africa. Mr. Singh himself who is an enthusiastic sportsman, was a member of Christopher's South African Football contingent which toured this country in 1921. He is also the President of the Natal Indian Lawn Tennis Association.

The object of getting together an Indian team, is to gratify the wishes of S. African Indians, who are desirous of establishing contact with people in this country. Many South African born Indians although they have blood ties, have never seen India. They are ignorant of the conditions of the people here and would like to be acquainted with their manners and customs. An Indian team would act as an ambassador between India and South African Indians, who have been exiled from the mother country through circumstances beyond their control.

The first request from South Africa to send a team was made in Sept. 1932, and since then the Indian Football Association has declared that it is endeavouring to form a Central Board of Control, which would send a representative team from India to tour South Africa. As soon as the Board of Control is formed in Calcutta during the next three months, a team would be chosen which would leave for S. Africa in April 1934. The football season there lasts from April to September.

Mr. Bharat Singh carries with him a letter from Mr. P. Osborne, the Mayor of Durban, requesting bodies in India to help the visitor to accomplish his purpose.

Mr. Singh, who is a member of the Council of Colonial Born and Settler Indian Association, will also make investigations into the conditions of repatriation from S. Africa on behalf of that body.

Indian Schools' Arts And Crafts Exhibition

The fourth biennial Arts and Crafts Exhibition organized by the Natal Indian Teachers' Society at Garth Street Government Indian School, Durban, by the Mayor, Mrs. P. Osborn, last Friday.

For school exhibits a distinctly high standard was shown. The subjects, however, were rather imitative says the *Natal Mercury*. Considerable skill was indicated in the handling of the various mediums—pencil, water-colours and black and white—and some of the work was distinctly promising.

Probably the best exhibit was the clay model of a woman by M. Gangam, of the Springfield School. Distinct talent worthy of cultivation was shown. A similar figure by M. Perumal, which received first prize, was also good.

A silver cup, presented by Mrs. A. Christopher for the boys' section, was won by the Springfield School for the second time. St. Anthony's Government Aided School carried off the cup, presented by the Union College, in the girls' section.

The exhibits included: Modelling, art, handicraft, group work, open class, maps, stamp collection, coin collection, dressmaking, fingerio, crochet, lace, knitting, embroidery, fancy sewing, art needlework, fancy work group, and an open class. There was also a teachers' section.

Those who spoke included: Mr. T. M. Natcher, President of the Teacher's Society; Mr. S. M. Moodley, Chairman of the Exhibition Committee; Mr. O. K. Wierwinton, Inspector of Schools; Mr. W. M. Buis, Principal of the Sastri College; Mr. Leo Francoia, President of the Natal Society of Artists and Mr. A. D. Laxman.

Differential Treatment In Post Offices

Mr. Justice Girdner's Judgment In Appellate Division

The following is the full text of the dissenting judgment given by Mr. Justice Girdner in the Appellate Division recently in the case of Minister of Posts and Telegraphs and the Postmaster-General vs. Raseel in connection with differential treatment accorded Indians in the Pietersburg Post Office:—

At the Post Office in Pietersburg (Transvaal) there have always been two separate counters, one where Europeans were served and one for the service of natives. The door leading to the latter counter had above it a notice "Native P.M. Office." Up to December 1931 Indians were served at the main counter as the Europeans. In that month the Postmaster-General gave instruction to the Postmaster at Pietersburg that Indians should no longer be served at the European counter, but they should be compelled to go to the Native counter. The designations of the two counters were altered, the notice over one door reading—"Allan Europeans"—"Europeans only;" and the notice over the other—"Nio Europeans—Non-Europeans." It may be worth noting that while the word "only" appears over the European door, there is no such restrictive word over the door leading to the non-European counter. It was admitted for the purpose of the present proceedings that there was equivalence of service at the two counters. The respondent in this appeal who is an Indian, felt aggrieved at this instruction which the Postmaster carried into effect, and he applied to the Transvaal Provincial Division for a *mandamus* compelling the Postmaster-General to withdraw the instruction, or alternatively for an order compelling him to set aside a separate counter for the use of respondent and other Indians only.

Herr, J. in Chambers granted a *mandamus* compelling the Postmaster-General to withdraw the instructions, but granted leave to the appellants to institute an action to have the *mandamus* set aside. From this order the Minister and the Postmaster-General appealed to a full Court of the Transvaal Provincial Division (de Wet J.J., Tindall and de Wet J.J.). The appeal was dismissed, and a further appeal is now brought in this Court.

At the onset of his argument counsel for the appellants contended that this was not a case where a *mandamus* should have been granted on motion, but that the respondent should have proceeded by way of action. He agreed, however, to abandon this point, and therefore the only question which this Court has to decide is that of the validity of the instructions.

The Postmaster-General bases his authority for the issue of the instructions upon section 3 (2) and (4) of the Post Office Act 10 of 1911. These subsections read as follows:—

"(2) The Postmaster-General shall have the supervision and control of all persons in the service of the department and all post offices and post and telegraph services and may issue such instructions as he may deem necessary for the conduct and guidance of officers in carrying out the provisions of this Act, and may, subject to the approval of the Minister, fix penalties for breaches thereof not exceeding £10 for each breach.

(4) The Postmaster-General may, with the sanction of the Minister, establish, maintain

and abolish mail services, post offices and savings bank offices, as he may deem fit, make and alter postal and telegraph arrangements with other postal and telegraph administrations, and may further from time to time make regulations, not inconsistent with this Act, for the conduct of any business entrusted to him, or as to the manner of exercising the powers and duties assigned to him by this Act, and all such conventions, agreements and regulations, when approved by the Governor-General, shall be published in the Gazette and shall thereupon have the same force and effect as if they were in this Act contained."

It is common cause that no "regulations" dealing with the matter at issue have been made by the Postmaster-General, or approved by the Governor-General, which of course means the Governor-General in Council. There are no provisions in the Act which refer to natives or to Asiatics, or which make any kind of race distinction. If the Postmaster-General had any power at all to give the instruction, he must derive it from the provision in subsection (2) empowering him to issue instructions "for the conduct and guidance of officers in carrying out the provisions of this Act," or from the provision in subsection (4), enabling him to make and alter postal and telegraph arrangements." Seeing that there is abundant scope wherein these provisions can operate, it seems to me that it would be going far to hold that these general terms can include a special and peculiar power to do what is contrary to the fundamental principle of our law—that in the eyes of the law all men are equal. As I shall come to show, where race distinction has been considered necessary in matters other than those relating to the Post Office, Parliament has specially provided for it by a statute. It is not an unfair inference that if Parliament contemplated, when it legislated for the Post Office, that race distinction might be drawn, it would have made express provision therefor.

It has been urged that this instruction is a matter of classification, equivalent to a division of counters, whereunder persons whose addresses begin with a letter falling under A-M go to one counter, while others go to the counter for letters N-Z. To my mind the matter in question involves far more: it is a matter of race distinction, and as such falls under section 147 of the South Africa Act. That section provides as follows:—

"The control and administration of native affairs and of matters directly or differentially affecting Asiatics throughout the Union shall vest in the Governor-General-in-Council."

Now the allotment of counters according to race has been dealt with by the Postmaster-General as a matter of administration. It is a matter "specially affecting Asiatics," for specific instructions have been given that "Indians" shall be served only at the non-European counter. If the words "throughout the Union" are to be taken as meaning that only matters of application to Asiatics generally fall under the section—a construction by no means the only one possible—then the letter of the Postmaster-General, dated 29th December 1931, shows that the instruction to the Postmaster at Pietersburg is only an instance of the policy which the former is pursuing throughout the Union. There remains the question whether the instruction is a matter "differentially" affecting Asiatics. Now to "differentially" in its primary meaning, is to distinguish one thing from another; it does not connote attaching more or less importance, or more or less weight to the one thing than to the other. One may differentiate a red rose

from a yellow by colour, but this does not mean that one race is more beautiful or smaller sweeter than the other. The Imperial Dictionary gives the following as one of the meanings of "differentiate": "To make or distinguish by a difference, as colour of skin differentiates the races of men."

And Kirk and Wagonell's Standard Dictionary has—
"To institute and establish a difference between; as many words once synonymous are now differentiated."

It is true that sometimes the word is used in the sense of giving an advantage to one thing above another: for an example of this see section 6 (3), (a) and (b), Act 10, 1911, but this in my opinion is only a secondary meaning, and the primary meaning does not condole the preferring of one thing to another. Where a word is capable of more than one meaning one should take the primary, unless there is some indication from the context that the word is used in another sense. There is not such indication in the South Africa Act. On the contrary, it seems to me unlikely that the legislature meant that whenever a question of voting, or not voting, under section 147 arose, enquiry should first be made whether the proposed administration would or would not operate unequally. It must be remembered, too, that an act of administration which, at the moment it was done, would operate equally. It seems to me that the South Africa Act meant to refer to the Governor-General-in-Council all matters of administration properly express provision was made concerning Asiatics, quite irrespective of whether such administration affected them preferentially or not. Giving this meaning to the word "differentially," it seems to me that administration affects Asiatics differentially when it places them in a position different from that of other inhabitants of the Union. It is differentiated if it puts the Asiatics in a worse position than that of the Europeans. It is differential also if it puts them in a better. It is differential also if it puts them in an equal position but yet not the same position. Our Parliament can of course repeal section 147 in whole or in part; it can make its own provision as regards the administration of any matter affecting Asiatics.—see R.V. Amos (1922 A.D. 217). It would be competent for it to make express provision for differential treatment of Asiatics by the Post Office, as it has done in the case of the Railways (see section 4 (6), Act 22, 1910). It had made no such statutory provision in the case of the Post Office. In my opinion the instruction in question, if it could be issued at all without express statutory authority, could be issued only by virtue of a resolution approved by the Governor-General-in-Council under section 3 (4), Act 10 of 1911, or as an act of administration done by the Governor-General under section 147 of the South Africa Act. The Postmaster-General could not himself lawfully give such an instruction, and therefore the order of Percy J., compelling him to withdraw the instruction, was in my opinion right.

I have stated that at least a regulation under section 3 (4), Act 10 of 1911, or action under section 147 of the South Africa Act, would be required to compel Indians to report only to the native counter. But I go further and take the view that under neither of these sections could such action be taken and that an Act of Parliament alone could authorise it. As I hope to show, the instruction constitutes a departure from the fundamental principle of the Law of the Union that no authority may make anything more than the power to make regulations given to section 3 (4) Act 10, 1911 would be required to

warrant it. As to section 147 of the South Africa Act, this has the effect of authorising for a single Minister, who would ordinarily administer Acts affecting Asiatics, the Governor-General-in-Council. But even the Governor-General-in-Council cannot administer unless something is first provided for him to administer, and that provision is usually made by statute.

Now I have said that it is a fundamental principle of our law that in the eyes of the law all men are equal. This is a principle to which Courts of law must give effect, save where the legislature has made provision to the contrary. And in my opinion it is a principle which the officials of the State must observe to the same extent. But upon this principle the legislature of South Africa have made several inroads, and the result has been to put coloured persons, and more particularly natives, upon a definitely lower status. I do not think there was very little race legislation, in the European and non-European were to the same position as regards one of the most important of the rights of a citizen, the franchise. But in the Republic of the Transvaal and the Orange Free State there was a definite placing of coloured persons in an inferior position to that occupied by whites. Thus in the Transvaal Government of 1858, section 1, it was provided that "the people will not permit any representation of coloured with white individuals, either in Church or in State." This was repeated in the franchise of 1870, section 8, with the omission of the words "either in Church or in State." Under the Free State Constitution, Sec. 1, Burgers, that is persons having full civic rights were confined to white persons. The historical origin of this distinction is thus stated by Lord de Villiers C.J. in *Mallory v. Robinson's School Committee* (1911 A.D. at 643):

"As a matter of public history we know that the first official legislation by South Africa came from Holland and regarded the aboriginal natives of the country as inferior to the inferior races, whom the Dutch, as Europeans, were entitled to rule over, and whom they refused to admit to social or political equality. . . . These propositions, or as many might term them, these propositions, have never died out, and are not less deeply rooted at the present day among the Europeans in South Africa, whether of Dutch or English or French descent. We may not from a philosophical or humanitarian point of view be able to approve this prevalent sentiment, but we cannot, as judges, who are called upon to administer an Act of Parliament, ignore the reasons which must have influenced the legislature to adopt the policy of separate education for European and non-European children."

Our Courts have not recognised the existence of this prepossession or prejudice by holding that it is defamatory to say of a white man that he is coloured. *Louw v. Ntshong* (1911 C.P.D. 299), *Pitso v. Roodenrys* (1930 O.P.D. 112)—though according to the latter case, it is not defamatory to say of a coloured man that he is white. The South Africa Act, which created the four colonies into one Union, did not treat coloured persons as inferior to whites, but it placed them upon a lower status. These distinctions for the franchise in all provinces except the Cape of Good Hope were abolished. They were abolished altogether from becoming members of Parliament, a right which they had previously enjoyed in the Cape Colony, and in the process of, therefore, they may be said to have been *capitula despecta*. When by Act 18, 1920, the franchise was extended to Europeans, the right was given

land wholly to Europeans, even in the Cape Province, where previously no such distinction has been drawn as regards the right to vote. In several instances since Union there has been legislation drawing race distinctions, and denying to non-Europeans, or to several classes of them, rights which are given to Europeans. I may give the following examples:—

Native (Urban Areas) Act 21, 1923, which enables the Governor-General to compel natives in an urban area to reside within a location, and to prohibit them from occupying a dwelling within three miles of the boundary of an urban area, and which makes special provision for removing from an area idle, dissolute or disorderly natives.

Native Taxation and Development Act 41, 1925, which imposes certain taxes upon natives.

Mines and Works Act 36, 1926, which provides that certain qualifications of competency in occupations relating to Mines shall be granted only to Europeans, Cape Malays, Mauritius Creoles or St. Helena persons, and thus excludes natives in F. Indians.

Native Administration Act, 34, 1927 which enables the Governor-General to create and define pass areas within which natives may be required to carry passes, and to prescribe regulations for the control and prohibition of the movement of natives.

Liquor Act 30, 1928, which prohibits in the Transvaal and Orange Free State, save as is otherwise provided in the Act, the supply of liquor to any Asiatics in Natal to consumption on the premises, and prohibits generally supply to natives, subject to certain exceptions.

Now this legislation, it seems to me, creates positions for the European, another and inferior status for the Asiatic, and another and more inferior status for the native. Wharton's law Lexicon defines "status as the condition of an individual regarded as a person, the constitutive elements of which were liberty, citizenship and membership in a family."

The exclusion from the franchise alone makes a difference in status between European and non-European. As part of a man's status he has his *dignitas*, which may vary in degree with his status. "*Exaltationis et dignitatis illarum status legibus ac moribus comprehenditur, qui ex delictis nostris auctoritate legum aut iudicium aut consuetudine.*"

Dumas 50, 13, 5, 1. I had occasion in R. v. Holliday (1247 C.P.D. at p. 400) to discuss the meaning of *dignitas*. De Villiers on Injuries (p. 34) says that by *dignitas* is meant "that esteemed and serene condition in his social or individual life which is violated when he is, either publicly or privately, subjected by another to offensive and degrading treatment, or when he is exposed to ill-will, ridicule, disesteem or contempt. The rights here referred to are absolute or primordial rights; they are not created by, nor dependant for their being upon, any contract; every person is bound to respect them; and they are capable of being enforced by external compulsion. Every person has an inborn right to tranquil enjoyment of his peace of mind, secure against degrading and humiliating treatment; and there is a corresponding obligation incumbent on all others to refrain from anything that would violate such right."

(To be continued.)

Holiday Boxing Programme Kid Singh Wins By K. O.

The Durban Town Hall was the venue of another big boxing programme on Boxing Night, December 26. Despite the holidays the well-known promoter, Messrs. J. B. Papday and M. Mahomed were successful in securing a bumper house for Kid Singh in what was expected to be his last fight in this country. Fortunately an extension of his contract has been intimated.

There were several notable personalities present as well as a large crowd of women.

Matter Kid Singh vs. Peter Dunker

This fight of 12-club rounds was billed to be the star bout of the evening but it really did not survive the first round. This bout between Kid Singh (9st. 3lbs.) of British Guiana, U.S.A. and England and Peter Dunker (9-10) of Capetown, was the shortest fight yet seen in Durban.

The first and only round opened with hectic hitting by Kid who did not receive a single blow from his opponent. Half way through, Kid's profile left round an easy target in Peter's sight. The blow was a heavy one and resounded to further recesses of the hall. Dunker was on the floor for a count of 6 but on rising Kid repeated with his right. Dunker was down for another count of 4. Immediately after he was again on the floor for a count of 9 but on rising gingerly again, Kid delivered a forceful right which sent Dunker on the ropes for the full count.

Little had been known of Dunker until now but it is not probable that he will successfully fight in Durban again. Kid, who was in the pink of condition displayed his usual swiftness and was energetic and springy throughout. Of his four public official appearances in the ring in South Africa this is the third contest that Kid has won by the K.O. route.

Kid Ahmed 7st. 6lbs. vs. Kid Vengau (7.7)

The first bout of the evening was one of 4-11 min. R's between Kid Ahmed and Kid Vengau. The opening was fast but the preliminary rounds were characterized by a good deal of wild hitting. The first round was even. R 2 was again marked by erratic hitting and little judgement was displayed in the blows delivered. In R 3 Kid Vengau got in some well timed blows as a result of which Kid Ahmed's nose was beginning to bleed. The end of this round saw Vengau landing some hard blows to his opponent's solar plexus. R 4 was also characterized by hard hitting but the points were evenly shared. The final gong gave Young Vengau the verdict on points.

On the whole this was a hard hitting bout and an unusual feature of the fight was the fact that the contestants never at any time showed signs of fatigue, though the fight was fast. The blows were, however, a little erratic but with more judgment the boxers should do well.

V. S. Govender (9st. 4lbs) vs. Dave Shade (9.4)

The next bout of 8-3 min. rounds was comparatively slow. The boxing was most unspectacular. The blows delivered lacked force. Govender, it was evident, had the advantage of height and in consequence the diminutive Dave Shade was forced quite frequently to stoop and clinch. Even in the eighth Shade did not have things his own way. In R 6 Shade, nevertheless, landed some fine blows to his opponent's head but they lacked sting to have the desired effect. In R 7 Shade was showing signs

of fatigue and up till the final gong resorted to in-fighting and clinching.

Reverend won on points. But this by no means reflects any real pugilistic art. He fails to put his height and reach to full advantage and his blows are weak very often being mere jabs and pushes. He will have to fight much better when he meets a better opponent.

Bud Gogan (9st, 8lbs) vs. Willie Fogus (9-8)

The third bout on the programme was indeed a very affair. The fight opened with hectic hitting by both contestants and from one of the insights Bud emerged with a cut forehead. The wound bled profusely and frequently Bud's right eye was bathed in blood. This must, to some extent, have impaired his visibility for he had often to wipe away, with his glove, the streaming blood.

Hard and well timed hitting was the main feature of the following rounds. Bud's fighting was open and no doubt shows a marked improvement in his style. Kid Singh's style of in-fighting, too, has apparently had an influence on the local champion for Bud was using his arms like pistons in the in-fights and much of his scoring was done in this way. R's 4, 5, and 6 were decidedly Bud's. The sight of red certainly goaded him on like a bull and never before has he been so ferocious. He was continually on the offensive and in the 7th R damaged his opponent's lip which began to bleed freely. In R 8 the Chapetian's right eye was also bleeding but in the 10th Round another wound was visible on Bud's left forehead. The bleeding on both contestants was profuse and within a short while the ring was sprinkled with blood.

The final gong gave Bud Gogan an easy win on points. This was a hard-hitting and very exciting and perhaps the best on the programme. Both bled profusely and was a shocking reminder of the recent Williams-Smith affair. But by this win has redeemed his lost prestige which for some time had been on the wane.

Bennie Singh (9.9) vs. Cecil Jonasky (9.10)

The last fight of the evening saw full time. This was a return fight. On the previous occasion the Bandie beat Benny Singh on points. In view of this a keen tussle was anticipated.

The contest opened with none of the usual vigour and glamping, both contestants being content to start warily. Throughout Cecil Jonasky was calm and mainly on the defensive but Benny showed more initiative and quite frequently landed some forceful left jabs, but one is inclined to feel that Benny should have been more forceful and hostile. He was not as peevish as he was in his last victory over Bud Gogan. Cecil showed slight advantage of height but this did not seem to trouble Benny. The bout was also characterised by a good deal of in-fighting where the scoring was even. In the final rounds Benny opened out and when the last gong was sounded it was felt that he had won on points for he had been leading, though by a narrow margin, all the way. The decision was, however, given to the Bandie and was met with lukewarm approval.

If a return fight eventuates Benny ought surely to reverse this decision but he will have to be more peevish, more forceful than he was on Wednesday night.

Mr. Maistry Presents Gold-Belt

Mr. M. M. Maistry, proprietor of the Central Laundry, has donated a Gold Belt, valued at over £100, to Mottoo Kid Singh as present Feather-weight Champion of the world. The belt is to be competed for at Bodiam and this district and Indians

from any part of the globe are eligible to fight for the possession of this handsomely-ornamented Gold-Belt.

Tennis

The "A" division League matches have now been completed. Spex Bona for the second year in succession secured the much-coveted Alfred David Shield by their splendid victory over the Moonlighters on Sunday.

The "B" division league matches are still being completed. On Sunday, 31st Dec., the Moonlighters travel to play Dinzins while another of importance in deciding the leg will be the Sydenham-Spex Bona match to be played at Sydenham the same day.

Original Correspondence

TO THE EDITOR "INDIAN OPINION"

SPRING MAHOMEDAN COMMUNITY

Sir,—Under the heading "A Vernacular School in Springs," an article appeared in the *INDIAN OPINION* of 24th ultimo, and 1st inst.

We would like to draw your attention especially that of the Indian public to the fact that this advertisement, is in no way whatsoever connected with the Mahomedan community. We think that this article is very misleading.

Mr. B. Gangadeen, who was mentioned as chairman, is entirely unknown to us, and we were absolutely unaware of such meeting being held. There is not in existence such an Indian Society, under the chairmanship of Mr. B. Gangadeen. Therefore, if any committee is out for the collection of funds in the district for the establishment of an Indian school in Springs, it is not righteous. It is possible that this may be for the welfare of Hindus only, with which we Moslems have no connection.

We hope that you will kindly let this fact be publicly known in the next issue of your valuable paper, and oblige.

Yours Truly,

MAHMOUD SAHEB

Hon Sec. Springs Mahomedan community.

[NOTE: The above letter is written in bad taste. Mr. B. Gangadeen who is a leading merchant in Springs is, we understand, president of the local Sanatan Veda Dharma Sabha. The Sabha is obviously inspired with the best of motives in promoting vernacular education among our people. Whether the proposed school is to be run on sectarian lines or is going to admit all Indian children we do not know. We know of many vernacular schools conducted by either Hindus or Mahomedans to which all children are admitted irrespective of what their caste or creed may be. That is as it should be. If therefore, the school in question is also to be conducted for the benefit of all sections of the community it is certainly the duty of all to help towards it. If, however, it is to be conducted solely for the benefit of the Hindus it would be the duty of the Hindus to help towards it and for other sections of the community to give friendly contributions. Everyone should support the cause of education and in education there should be no barriers based on race, colour, class or creed.—ED. I. D.]

ઈન્દ્રિઅન ઓપિનિઅન.

ਪ੍ਰਤਿਪਤਿ 31 ਮੁੰ.

ફીનીક્સ, મુકવાર, તારીખ ૨૯ ડિસેમ્બર ૧૯૭૩

ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧ୍ୟ ୫୨

નોંધ અને સમાચાર

(संभव्यं भवति)

ભોજન ભરવે સુખાચાર	૫૧૧
નહું વર્ષ (અદ્યયન)	"
મોટાડીવામાં હાંકી બાને કોરમચની કાજવણી	૫૩૨
મહાત્મા મહાદેવની કવિબન વાવ	૫૩૩
મોટાડીવાની કોલપીટલમાં હાંકીબાને ખાંડ વોડ	૫૩૪
મહાધરે	૫૩૫
હાંકીબા કુવર કવચવાના પિયા	૫૩૬
પુરણીની નવ	"
પિયમ સુખાચાર	૫૩૭
હિંદુસ્તાનના સુખાચાર	૫૩૮
શીલા મનન	૫૩૯

મનુષ્ય સર મંચિરજી બાવનગરી

અમત નોંધ લતાં બણીજ દિલ્હીની જાય છે કે સર મંચેરજી
જાવનારી નહેમ્બર તા. ૨૪ માં ૮૬ વર્ષની વયે બંડન
ખાતે બહેનનશીન થયા છે. સર મંચેરજી મેરણનજી
જાવનારી. ૬. સી. આર. મી. નો જન્મ ૧૮૫૧ માં મુબમના
મતિલિલ ધેવારીને ત્યાં થયો હતો. તેમણે પાતાનું જીવન
પત્રકાર તરીકે રાજ કર્યું હતું. ૧૮૭૩ માં તેઓ જાવનારી
રહેઠ્યા મુબમ ખાતે એલેજન્ડર નીમાયા દના અંત ત્યારે જાહ
નહુડીનાયબ કાઉન્સિલર થયા હતા. મરહુમ સર મંચેરજી
બ્રીટીશ પાર્લામેન્ટના મરહુમ હાદાપાઠ નવજોઈ પછી જીવન
દાંદી મેંચર હતા. અસ્તામદની જડત વખતે સંહતમાં રજા-
ખામેલી સાઉથ આફ્રિકા બ્રીટીશ ઈન્ડિયન ડમીની એક-
મેકેડુલીવ સજકમીરીના પ્રમુખ તરીકે મરહુમે સાઉથ આફ્રિકાના
દાંદીઓના કીમતી સેવા બજાવી હતી. મરહુમ ૨૨ મંચેરજી
જાવનારીનું નામ સા. આ. ના દાંદીઓને દમેશને માટે જાહ
રહેશે. મરહુમના રૂબે ગવચક કાલિ મળેા. આખીન

ગમે જાણે ૨,૩૬૬ હિંદીઓ, રૂપિયા ૨૮ લાખ

મોડીદર-અનરક્ષિતો રીંગલ અણાવે ૧૯૭૨-૭૩ ના
 મળે દરમીયાન ૨૩૬૩ કોટીમાંની રીંગલોએકેશન અણાવતી ૩૩૦
 કોટીમાંના મોડી દેવામાં આવ્યા હતા, તેમાં ૭૫૫૨૦૦
 અણાવેલા ૫૦, ૫૫, ૬૫ ના અર્થ થયે હતા અણાવે
 ૫૦, ૩૬, ૨૫૫ એનસમાં આવવામાં આવ્યા હતા અને
 ૫૦, ૧૩, ૬૬ કોટીમાંના આવવામાં આવ્યા હતા.

કોલોનીયલ બાઈ એન્ડ સેલ્સ ઇન્ડિઅન એસોસી-
એશન

ઉપલી સંસ્થાની મુકામ નાદાસ પ્રાનિક કોન્ટેનર ડિસેમ્બર
તા. ૨૬ ના રવાનાઈ સવાઈ ૩૦ વાઈ દરમન ખાલે વીકટોરીયા

સ્ટીલપર આવેલા શાયમ થીકપર પેલેસમાં ખુલ્લો ઝાંઝોલી-
ઝાંઝાનાત કાપીકતાળિા કાનુર-સની ભવારીઝા કપવામાં રાતને
દિવસ વખાગ બનિશ્રમ ઉદાપી રચા છે.

“**ਭ੍ਰਿਗੁਆਰ ਐਕਾਪਨਆਰ**”

ਦੁਬਾਰ, 15 ਜੂਨ 2020 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 4:30 ਵਜੇ

नव्यं वर्ष

માણુ મહેતની સાથે માણુ સાલની સમાપ્તિ થાય છે. આ
 યુગી શ્રગભમ આખી દુનીયાને ચિંતા અને ખજમખાદ
 કિપખવનાડે નીવડેલું છે. યુનીયનમાં નજર કરીએ તો
 અમેના રાજતંત્રમાં મોટા ખજમખાદ પછી મોટા દેરદારો
 થયા છે. માનવામાં આદ્યું દણું કે એ દેરદારથી કાનિ
 થશે. રાજેલીકન સરકારે દેરદાર માસ અમલ ચલાવ્યો
 પડેલું દણુ આપલે ઇમ્મી સહીએ નેરા સાલિ જીવામાં
 આવતી નથી. એ સાંત તારેજ આવી રીતનારે ખરો જીવ
 પડેલો આપ જેની બન્ને રાજદર્શી મળ્યોમાં દણુ પામી છે.

તકાવરોત કુદરતે થયુ આપણી ઉપર કાપ કોઈ દતો. આનાપણિએ સમગ્ર દેશને ત્રાસ ઉપાળવી દીધો હતો. એને પરિણામે મુશ્કરને માંદગીઓ કરવામાં આવી હતી. તે જરમ કપાળુ પરમેશ્વરે અંતે આપણી પ્રાર્થના સાંભળી અને દેશને પુનઃ જીવિ આપી કળી રહેલા જીવોને સાંત કવો. જરમ પ્રણિએ એ ર આપણને રેઢીકે રાકત આપેલી છે નરદામાં વળી તીરિનો કહી નહિ જોવામાં આવેલો એવો ઉપદર આવી પડેલો છે અને અપાર નુકસાન કરી રહેલો છે.

આપણી પોતાની સ્થિતિ નપાસીએ તો આપણે આટલું પણ
આજીવન જા' સુખર નથી નીવડ્યું. હઠીકનમાં કેમમાં
હઠી નહિ હતી તેવી તક પછી મધ છે કે જેને આરે રાષ
પણ સમજી આજીવન દુર્ગ નજા પામી શકે. એ આમડોળ
જેમંદો વાતાવરણ પામના દિલમાં જરિયુમથી કે અદિનમાં
એ જોવાનું રહ્યું છે.

મંદીના કારણથી સમસ્ત દુનીયા જરૂરિયાતો છે. અમેરીકા
જેવા સૌથી મોટા ગણ્યતા દેશને પણ ખેડાડીના મંજીર
સપ્લાસની સમ્પત્તિ જવું પડેલું છે.

જર્મનીમાં વતનીય તિરકારનો વા વામો છે અને પોતાના દેશમાંથી ગાયુહીએનો રાક્ષી બાદી રાક્ષી છે જે જર્મનીની સ્થિતિ આ દેશમાં એકાધારીકાનો છે તેથી કાર્લ ખેલી છે.

નીચેના સેલ્યુલ સેલ્ટર નરકથી યમ હતી. જેમાં પ્રતિનિધિત
જ્યાંએ દાંડીની આવી હતી અને કોલકાતામાં ૧૧ ડેમસ
પ્રેમીઓ અને સ્ત્રી વિગેરે રહેવાયા હતા.

મહાત્મા ગાંધીજીનો દરિજન યાત્રા

મહાત્મા ગાંધીજીએ સમગ્ર દેશનાં નામનાં દરિજન કોળો
અંગે પશ્ચિમ દેશનાં જાણીતા નવ માસના કાર્યાલય સંબંધે
સર થયો છે તેનાં રજીસ્ટ્રી પબ્લિકેશન દ્વારા "દરિજન-ધર્મ"
રજીસ્ટ્રી અમારા વાચકોના જાણકારી નીચે આપવામાં આવી
છે. આવી

ગાંધીજીનો પ્રવાસ શરૂ થયો ૧૯૩૩ થી શરૂ થયો.
કોલકાતાના કુલ્લો પાનમાં રાખી આ પ્રવાસ શરૂ કર્યો છે.
ગાંધીજી પ્રવાસમાં નીકળતાં જોવામાં આવે છે કે જ્યાંનાં લોકોની
જિંદગીની સુખ થયો છે. પ્રવાસને આરંભ કરતાં ગાંધીજી
એ જોયો ગયા હતા તેમાંથી એક જોવામાં આવેલું છે
દર્શ. અને સારી ખેત મજૂર દુર ખીલું મંદીર પુરુષ
મુકાબા ગયા તે ખુલ્લું મુકાબા જળાબદ્ધ દર્શ કે કાર્યોના
આવડા સુખ કાર્યો માત્ર છે તેથી અને પછી સારી
આવડો જે મંદીરમાં બસેને જવાની મનાઈ છે ત્યાં છેવટેનો
સાસ કાર્યોના દર્શા દર્શા આ ખુલ્લા મુકાબા
મંદીરમાં પ્રવાસનો પ્રવાસ થયો. ગાંધીજીએ વધોની સંખ્યામાં
જળાબદ્ધ કે વધો જોવામાં આવેલું છે. અને ત્યાંથી
આવી ગયા સર થાય છે. અને અને આવી છે કે અને
દરિજનનું કાર્ય જેમ થાય છે તેમ બધું થાય.

નાગપુરનો દરિજન

નાગપુરનો દરિજન ખાંડાખીય દર્શો. વધોથી વધે
નીકળી નવ માસનાં મોટામાં પ્રવાસની કરી અને સરકારે
નક્કા સંખ્યામાં જતા જતા ૧૧૦૦ વાગે નાગપુરને ઉપર
ખેડામાં. સરકારની મનાઈ જોવા વળી તેમાંથી આપા
સામગ્રી ફરિયાદો જોવામાં આવેલું છે. કુલ સુખાર નવરો.
જેવા પછી સારી પ્રવાસમાં આપા દર્શો નાગપુરની વિરાટ
સંખ્યામાં ૩૦ દર્શો મનાઈ મેળવી હતી. ગાંધીજી પુલ મંદી
જ્યાં દર્શો પાંચુ દર્શો સુધી આવેલું છે. દરિજન
સંખ્યાની સુખ માંથી કાર્યો ખુલ્લા મુકાબા વિચાર્યોમાં
સંખ્યા મજૂર મંદી વિચાર્યોમાં નરકથી ૧૯૩૩ ર. મર્યાદાનાં.
અને તે ઉપરથી કોટી મળી છે. સંખ્યામાં ૩. ૩૬૩ મળ્યા
નાગપુરમાં આવેલું દર્શો ગાંધીજીએ જળાબદ્ધ કે "પાંચ સુખ ન
સંખ્યામાં ૩. ૬૬૩ સંખ્યામાં ખાંડાખીય સામે જોવામાં આવેલું
મંદી રૂ. મારી મંદી રજૂ નથી અને દે કોલકાતા ફરિયાદો
કરેલા નથી. મારી વિચાર્યો છે કે સરકાર દેશનાં દર્શોમાંથી
વેચવામાં આવેલાં નીકળી નવ તે એના પ્રવાસ આપા
કાર્યો ઉપર પડે. પ્રવાસનાં દર્શોમાં જોવામાં આવેલું
સંખ્યામાં ૩. ૬૬૩ મળ્યા મંદી રૂ. ૬૬૩ મળ્યા છે. અને
નીકળી નવ તેનાં દર્શોમાં ૩. ૬૬૩ મળ્યા સંખ્યામાં ૩. ૬૬૩
અને મારી કોલકાતા વિચાર્યો છે કે અને રજૂ નવ મળ્યા. દે
સંખ્યામાં ૩. ૬૬૩ મળ્યા પછી સરકારે પ્રવાસ કરેલા કે.
સંખ્યામાં ૩. ૬૬૩ મળ્યા અને રજૂ કરવા માંથી મળ્યા તે સંખ્યામાં

વાની કોલકાતા પછી નથી કરવા. દે પ્રવાસમાં ૩. ૬૬૩
તેમ ફરિયાદો કોલકાતામાં જતાં તે તેમાં નરક અને ન
મળી તે આવેલું નવ. રજીસ્ટ્રી આપી તેમાંથી પ્રવાસ
કરવામાં છે. દરિજનો સામે જોવામાં આવેલું નથી. તેનાં
દે રજીસ્ટ્રી અને તે પછી જળાબદ્ધ સરકારમાં તેમાં પ્રવાસ
જળાબદ્ધ મળી. તેમાં વધુ માંગણ પડે છે તેનાં નિરકાર
ન રૂ. ૨.

આસપાસના ગામડાંમાંથી

સામે પછી આસપાસનાં ગામડાંમાં જતાં દર્શો દર્શો. દર્શો.
શમદેશ, સરકાર, આકાર અને મેદાંમાંની. ફરિયાદો
જિંદગીનાં પાંચ નવરો. ખાંડાખીય સંખ્યામાં ૩. ૬૬૩
જળાબદ્ધ સામે જોવામાં. કોલકાતા ઉપર મંદીની અસર વળી છે
જળાબદ્ધ મળી જામે પ્રવાસ મળ્યા અને ગાંધીજી અને
કરેલા કે તેમાં પ્રવાસ આપા ને મુકાબા ન સંખ્યામાં.
સંખ્યામાં પ્રવાસ આપા તેમાંથી ને મળ્યા છે. અને તેમાંથી
સંખ્યામાં જોવા માંથી નથી આવેલું તેમાંથી મળ્યામાં ૩. ૬૬૩
દર્શ. અસરમાં નવ મળ્યા મળ્યા સામે પ્રવાસ ઉપર
મળ્યા સંખ્યામાં જોવા માંથી મળ્યા મળ્યા ન મળ્યા. એટલે
તેમાં પ્રવાસ આપા છે તેમાં જળાબદ્ધ નવ મળ્યા. તેમાં દર્શો
સંખ્યામાં જિંદગીમાંથી અસરમાં મળ્યા છે. એક વા
અસરમાં જોવામાં દર્શો આપા હતી તેમાં "મુલ દર્શો"
અને ગાંધીજીએ જોવામાં ૩. ૬૬૩ મળ્યા. તેમાં ૩. ૬૬૩ ઉપર
દર્શો મેદાંમાં આવેલું છે તેમાં પછી વળેલાં દર્શો સામે
દર્શોમાં મળ્યા મળ્યા છે તેમાં પ્રવાસ વળી ને તેમાં
દરિજનનું કાર્ય ફરિયાદો તેમાંથી ગાંધીજીને જોવામાં
જળાબદ્ધ આવેલાં મળ્યા ૩. ૬૬૩ મળ્યા. અમારા ગાંધીજી
અમારી પાસે કાર્ય રજૂ નથી કરવા આવેલું ને પાંચ
ગાંધીજીને તેમાંથી પછી અસરમાં તરફ જોવા તેમાં આવેલું
આવેલું. ગાંધીજી કાર્ય ૩. ૬૬૩ મળ્યા ૩. ૬૬૩ મળ્યા છે.
કાર્ય ૩. ૬૬૩ મળ્યા ૩. ૬૬૩ મળ્યા તેમાં આવેલું ૩. ૬૬૩
છે. તેમાં મળેલું મળ્યા નથી. મળ્યા આવેલું ૩. ૬૬૩ મળ્યા
અંગી મળ્યા મળ્યા છે અને મળ્યા. ફરિયાદો નરકમાંથી સંખ્યા
કરવા માંગે છે તેમાં આવેલું ૩. ૬૬૩ મળ્યા. મળ્યા
માલ, દર્શો, નિકળ્યામાં વિચાર્યો તેમાંથી મળ્યા છે.
નાગપુરથી ગાંધીજી વળે પાંચ આવેલું અને દર્શો મળ્યા ૩.
આવેલાં દર્શો માંથી મળ્યા. મળ્યા એક જોવામાં મળ્યા મળ્યા
માલ સંખ્યામાં મળ્યા. એના સંખ્યામાં મળ્યા મળ્યા ૩.
તે દર્શોમાં દર્શોમાં મળ્યા ઉપરમાંથી મળ્યા. મળ્યામાં
મળ્યા મળ્યા. પછી મળ્યા ગાંધીજી પ્રવાસમાં મળ્યા ઉપર
કાર્ય જોવામાં મળ્યા મળ્યા મળ્યામાં મળ્યા એક સંખ્યામાં
સંખ્યામાં આવેલાં તે દર્શોમાં દર્શો જોવા. તે મળ્યા મળ્યા
જોવામાં ઉપરમાં ગાંધીજીને ન મળ્યા અને વિચાર્યો
મળ્યા મળ્યા જોવા ના પાડી ગાંધીજીને ૩. ૬૬૩ મળ્યા ૩.
અસરમાં નરક ન મળ્યા પ્રવાસમાં. નરક પાંચ પ્રવાસ
રૂ. ફરિયાદો એ પ્રવાસમાં આવેલું ન મળ્યા મળ્યા ૩. ૬૬૩
તરફમાં છે." ગાંધીજીને આશ ૩. ૬૬૩ મળ્યામાં મળ્યા
દર્શો તે ન મળ્યા અને તે તેમાં મળ્યા મળ્યામાં સંખ્યા. તે
આવેલું મળ્યા મળ્યા અને ઉપરમાં મળ્યા છે ૩. ૬૬૩ મળ્યા
મળ્યા જે નરક મળ્યા મળ્યા છે. કોલકાતા આપી પછી પ્રવાસ

શો મંત્રિ તામરમાં વિચારોમાંને કહ્યું હતું કે તમે અણપા ઉપરાંત કોઈક દેનીસ રમવા કરતાં દરિજનોના આગરને સુધારવાનો પ્રયત્ન કરશો તો ધણું કામ થશે. ૭ મી નવેમ્બરથી ૧૧ મી સુધી કુલ કાળો રૂ. ૧૪,૮૧૨-૬-૬ નો મળ્યો હતો અને પ્રવાસ દરમિયાન ગાંધીજીની વખીયત સુંદર રહી હતી. ડૉ. ખરેની ખુબ મહેનત હતી જેના વખાણુ ગાંધીજીએ કર્યાં હતાં.

વરડામાં

તા. ૧૫ મીથી વરડામાં ગાંધીજીએ વાતો કરી અને વરડાના કાર્યકર્તાઓ તેઓની સાથે હતા. વરડાના નેતા શ્રી. જાણુજી આજેની ખાતે માંધીજીને જણાવ. મહા-પુરને લીધે વેણી ગામમાં પેશાની મહા પછી ન થયે રાહી કરતાં રૂ. ૩૦૨ ની મેલી આપી હતી. ત્યાંથી પાંદર કપડા મળ્યા હતા ત્યાં પછી રૂ. ૧૪૧ ની થેલી આપી હતી. ત્યાંથી મવલમાળ ગયા જે શ્રી. આજેની કર્મણી છે. ત્યાં સ્વામત દબરેશી સી પુરોએ કહ્યું. રસ્તામાં ૭ દીપક મળ્યાં હતાં કરી હતી. અને ત્યાં ત્યાં નેારજો આપ્યાં હતાં. ત્યાંની સળામાં રૂ. ૨૫,૦૦૦ માણસોનો સાગર કિતમો હતો. ૧૦૦૧ ની થેલી આપેલું કરી હતી. ત્યાંની મુનીય પાલીદીના પ્રમુખે આદેશ કબ્બામાં માનવત આપેલું કરી થેલી આપી હતી એક મેગા બેન પોતે દાસે કનિષ્ઠ ખાદી માંધીજીને આપી હતી. ખીજી બેરો મળી હતી જેણે લીલામ કરતાં ૧૬૨ રૂપિયા મળ્યા હતા. ત્યાંથી આસપાસના ગમકાઓમાં ગયા હતા. હાલિગાવ, જાણુજગાવ. ધામધામ, આદુર, પોલોરા, વડણી, જેમ હિમરાવની ગયા હતા જેમ ખુબ સન્માર મળે હતા. આ જગા ગામોમાંથી કુલ ૨૫૮ રૂપિયા મળ્યા હતા. વિગરા-વલીમાં ડૉ. પટલેધને ત્યાંના વ્યાપાર મંડળના જેઠા સલામી આપી આપું સારે સહુમારવામાં આવ્યું હતું. ત્યાંના એક મદરમે ૩-૪ દબર દરિજનોને ભેજન આપ્યું હતું. ત્યાંની દરિજન વસ્તીમાં જમ અવસેજન કહ્યું હતું. સ્ત્રીઓની સળામાં પ્રણી સ્ત્રીઓએ કાગીના આપેલું દ્યા હતા. માંધીજીએ દરિજનોને અપનાવવા જેમને વિનંતી કરી હતી દરિજન આપામ મંડળની મુલાકાત લીધી હતી તે વેળે માંધીજી ખુબ ખુશ થયા હતા. "દરિજનો કણ ન પાપી જીભ સવજો જેવા થયે છે" એમ માંધીજી ત્યાં બોલ્યા હતા. ત્યાંની સળામાં રૂ. ૨૫ દબરની મેહની હતી. રૂ. ૧૫૦૦ રૂ. જમ મળી ત્યાં મળ્યા હતા. સનાતનીઓ ગાંધીજી જના ત્યાં આગસે દીપકે પોતે જમ સળાઓ બરત આને માંધીજીના મેદર સામે સુધ જતા. આની અડધજો સર થય. ત્યાંથી કારંજ, સુરિંજપુર, પાવલમેક રીમાવ મર્થ ખામગાવ આવ્યા હતા. ત્યાં આજે રૂ. ૨૫૩ રૂપિયા મળ્યા. ખામગાવમાં અપુલે સ્વામત થયુ હતું. ત્યાંની ડી. રા. વિજાણવ બેધ માંધીજી ખુબ થયા હતા. દરિજન વસ્તીમાં પછી મળ્યા હતા. જવણુમન દાઈ રુડુલના મુસલમાન વિદ્યાર્થીઓએ ૧૫ રૂપિયા અને માનવત આપેલું કહ્યું હતું. રૂ. ૨૭,૦૦૦ નો સમુદાય ત્યાં પછી બેરો મળે હતા.

તાથી પછી વડેમાવ મર્થ આદાલા ગયા. ત્યાં આની સુર સ્વામત મળ્યું. ત્યાં ત્યાં રાણેય વાવડા તથા આજનારજોથી

સારે સહુમારવામાં આવ્યું હતું. ત્યાંના વિનંતના પાસણુ બેચનારાઓએ એક કમાન રસ્તામાં કરી વાસણોથી સજા-મારી હતી. આજોલામાં આવનાજ વાકનોએ જમવાદ કરી વધાવી લીધા અને સનાતનીઓએ કાળા વાવડા બનાવી રગમગ કહ્યું. કિનારે પોચાના આતી કરી મ્વામત થયું. ત્યાર પછી સરસ્વતી મંદીરીની મુલાકાત લીધી ત્યાંના વિદ્યાર્થી-ઓને કહ્યું કે "તમે જે સાગ કર્યો છે તેના કરતાં વધુ સાગની દાસ જરૂર છે" અને સંતોષ બતાવ્યો હતો. જ્યોરના ખાસ સનાતનીઓ સાથે મળ્યાં કરવા એક કલાક રાખ્યો હતો પછી ત્યારે કાંઈ આવ્યું નહિ. ત્યાર બાદ દરિજન નેતા-ઓની મુલાકાત લીધી અનેક સવાલ જવાબ થયા પછી સમાધાન થયું. દરિજનોએ પૂછ્યું કે અહીં આલતી દરિજન મોરડીય નમે તાબામાં હોશી ૬૧ જે બમારા નીપતો તમને માન્ય હશે તો મારો તો વાણીયાનો તે થધીજી છે! હયા દસ થમ રહી. ત્યાંથી પછી દરિજન શાળા તથા મોરડીય તથા દરિજન વસ્તીની મુલાકાત લીધી હતી. રાતના બંદેર સળા માં ૫૦,૦૦૦ માણસોનો સમુદાય મળે હતા. સળા માં જતાંજ સનાતનીઓ મેદર ત્યાં આવી સુત્રા હતા. આજે અલગાં જીએ રરને માંધીજી પસાર થયા. સળામાં અનેક દાર તોરા તથા માનવતો અપેલું થયાં. ત્યાં બોલનાં માંધીજીએ જણાવ્યું કે "કાશીથી કેટલાક સનાતનીઓ મારી સાથે વાતો કરી રહ્યા છે. જે વાદવિવાદ કરવા તેવાને જે પછી નેજોને તે મારે પસંદ નથી. હું તે પ્રતીગા લખ ચુક્યો છું. અને તે માંધુ સુધી પાજવાનો છું. જે પોતાને સનાતનીજ સમજ્યું છું. અને કાળા વાવડા અને પુત્રોના દરોમાં જે પછી રરક જાગે ત્યાં પછી એ સમ્પત્તિને જીજો તેમ નથી. મ્હેં સંજાણુ છે કે કેટલાક સનાતનીઓએ મારે પુતળું કરી તે ગામમાં બાવ્યું. પાલીસોએ તે પુત્રો ખાજવા ન દીધું. આમ કરવા કરતાં મને મારવું હોમ તો તમે મારી કહે છે. વિગેરે લમલગ ૧ કલાક બાપલુ કહ્યું હતું. ૧૦૦૧ ની થેલી આપી હતી. તે સિવાય બેરો તથા ખીજુ રેક મળ્યું હતું. ત્યાંથી આજે ગિખમદમાં, બકોરા મર્થ વરડાની વાતો મળે કરી હતી.

પ્રોટેસ્ટાની દોસ્પીટલમાં હાંદીઓને મારે વોર્ડ

પાણે રોપવાની એજન્ટે હરેલી કીયા

પ્રોટેસ્ટાના દોસ્પીટલમાં હાંદીઓને મારે વોર્ડ કે જેની સ્થાપનાને મારે મી. કાસમ આજે ખાઉડ ૧,૦૫૦ આગેલા છે તેના પાણે રોપવાની કીયા દાંદ સરકારના એજન્ટ કુંવર સર મદારાજ સોજને હરે કીસેમ્બર તા. ૧૬ મીના મંગળ વારે પ્રતિષ્ઠિત જનેલી દાજરી વચ્ચે કરવામાં આવી હતી. મુક્તી પ્રવાન મી. જી. એચ. દોહમેયરે હાંદી કામનુ પોતાને મારે ખાસ વોર્ડ સ્થાપાયેલું જોવાનું સ્વપ્ન પરિપૂર્ત થયા બાદ અનિર્નંદિત આપ્યું હતું.

ડૉ. છ. વેન કાલક દોસ્પીટલ બોર્ડના ઉપપ્રમુખ, જેમણે જમસાતું પ્રમુખવ્યાન લીધું હતું, તેમણે જણાવ્યું કે નવી દોસ્પીટલને મારેના પ્શાનો ત્યારે સંજો થયા ત્યારે જોવામાં આવ્યું હતું કે હાંદી કામની જરૂરીયાતો પુરી પડેલી

નહોતી અને આગળ વધારો કરવાને બોડની પાસે નાણા નહિ હતાં. તે વખતે મી. હાઇ કાસમ આદમે મહેદ આવી ઉદાર રકમ આપવાથી દોહીએને માટે ખાસ બોર્ડ સ્થાપવાનું કાર્ય થયું છે.

બોર્ડમાં ૧૨ બીજાના રહેણી અને તેને બાંધવાનો ખર્ચ પા. ૨,૫૪૨ નો વધી. તેમાંથી પા. ૧,૩૫૦ મી. કાસમ આદમે ભરે આપેલા છે અને બાકીની રકમ પ્રતિષ્ઠ સરકાર તરફથી આપવામાં આવી છે. બીજા પા. ૫૦૦ ની તેની અંદરના સરકારના માટે ભર છે. મી. કાસમ આદમે એ રકમ બીજી કામની પાસેથી મેળવવા કબુલ કર્યું છે.

કુવેર સર મદારાજ સોમી મી. કાસમ આદમની કામી સેવાઓની તરીકે કરી અને ૪૪૫૦૫ ૬ ૬૮૯૫૩ વેળા એવું કહેવામાં આવે છે કે સાલિષ આફ્રિકાની દોહી કામ પોતાનો સવળો પેસો આ દેશમાં પાપરવાને બાકી દેસ મોકલી દે છે. પરંતુ દોહીએના આ દેશમાં રહેણીની કામ પક્ષ સહિસલામતિ નહિ દેવાથી તેઓ પોતાનો પેસો આ દેશમાં પાપરી સકવા નથી. તે તેઓના રહેણીને વિશે તેઓને સહિસલામતિ આપવામાં આવે તો તેઓ જરૂર અદિજ વધારે ખર્ચશે.

પ્રાચીનમાં દોહીએ પછી ગરીબી અને મંદકામાં રહેના કોપાનું જાણવી કુવેર સાહેબે બહેર કહ્યું કે મી. કાસમ આદમ નહીકાના અવિષ્કારમાં દોહીએને સાર એક પુરતકામ્ય બાંધવાના છે.

કુવેરણીએ પણ જાણ્યું કહ્યું હતું અને મી. કાસમ આદમે સમજાવવાને જાણ્યું કરી પોતે જે કામ કરી શક્યા છે તે હકન તેમની ફરજ ઉપરાંત કંઈ પણ વધુ નહી કર્યું.

અરમા પત્રો

સ્પ્રીન્સ મોહોએન કમ્યુનીટી

‘સ્પ્રિન્સ મોહોએન’ના અધિપતિ, જંગ.

સાહેબ, સ્પ્રીન્સમાં દેશી રકુલના મજાણા નીચે તા. ૨૪ નવેમ્બર અને તા. ૧ થી ડિસેમ્બરના ‘સ્પ્રિન્સ મોહોએન’માં એક લેખ છપાયો હતો. અમે ખાસ કરી હોદા કામનું ધ્યાન ખેંચવા મચ્યોએ છીએ કે આ ભવિષ્યને મુસ્લીમ કામની સાથે કૌણ સંબંધ નથી અમને લાગે છે કે લેખ મેરસમજીની કરનારો છે. મી. બી. ગંગાદીન જે પ્રમુખ તરીકે જાણીતવામાં આવ્યા હતા તેમને અમે બીજાકુલ એવા બતા નથી અને અમને કોઈ એક મોટીય ગળેથી હોય તેવી ખબર નથી. મી. બી. ગંગાદીનના પ્રમુખપણા નીચે એવા એક સંસ્થા દક્ષિણ દેશીની નથી. આથી સ્પ્રીન્સમાં દોહી રકુલ સ્થાપવાને જે કામ પણ કમીટી ડિરેક્ટીકટમાં ફન્ડને માટે જરૂર નીકળે તો તે નાપાક છે. સંબંધીત છે કે તે કદાચ ફક્ત દોહીએનાજ વિનને માટે હોય, જેની સાથે મુસ્લીમોને કામ પછે સંબંધ નથી. અમે આટલા રાજીએ છીએ કે આપ આ બીજા આપના કામની વચમાં જનદેર કરશે.

આપનો વિશ્વાસુ,

મહમુદ સાહેબ,

એન. સેક્ટરી, સ્પ્રીન્સ મોહોએન કમ્યુનીટી.

[નોંધ—ઉપરોક્ત પત્ર ખરાબ લાવથી લખાયો છે. મી. બી. ગંગાદીન જે સ્પ્રીન્સના એક જાણીતા વેપારી છે તે અમારા સમજવા પ્રમાણે સ્થાનિક સત્તાનને વેદ કર્યા સજાના પ્રમુખ છે. સભાનો જેબીનો હેતુ દેશી કમ્પ્યુટીના આપણા

ભેદમાં પ્રચાર કરવાનો છે. મનુકર રકુલ અમુક વર્ગના કોપાના કામને માટે ચલાવવાની છે કે સવળા દોહી ઉદારોએને કામલ કરવાનો હેતુ છે એ અમે જાણતા નથી. અમે પછી દેશી રકુલો જાણીએ કે દોહી અથવા મુસલમાનો તરફથી ચલાવવાની હોવા છતાં તેમાં ભત્રી કે સાતીનો ભેદ રાખ્યા સિવાય દરેક વર્ગના ઉદારોએને કામલ કરવામાં આવે છે. કમીટીમાં એમજ થયું જોઈએ. બાકી જે મનુકર રકુલ પણ કામના સવળા વર્ગના કામને માટે ચલાવવાની હોય તો ફરે તેને મદદ કરવીજ જોઈએ. પરંતુ જે તે કવળ દોહીએનાજ કામને માટે હોય તો દોહીએને તેને મુખ્યત્વે કરી મદદ કરવી જોઈએ અને અન્ય વર્ગોએ ખીસવાને પોતાનો કામો આપવો જોઈએ. કમ્પ્યુટીના કામ માં ફરે મદદ કરવીજ જોઈએ અને મિત્ર આપવામાં ભત્રી, ગાત્રી કે વર્ગીક નહિજ હોવો જોઈએ.—જ. ઈ. એ.]

કેમિસને પ્રશ્નો

‘સ્પ્રિન્સ મોહોએન’ના અધિપતિ, જંગ.

સાહેબ,—મારા નાના મનમાં એક એ વાતોથી મજેજ મુચપડો ઉત્પન્ન થયો છે તો જરૂર આપણી સાલિષ આફ્રિકન સ્પ્રિન્સના કમિસના અમલકારો તેને ઉકેલે તો તેમણે મારા પર મોટા ઉજકાર કરશે ગણાશે.

(૧) સ્પ્રિન્સમાંની નેશનલ કમિસ તો સ્પ્રિન્સ સરકાર કે કામ બીજી સરકાર કે જે સ્પ્રિન્સ સરકારને દેસ વિશ્વ કામમાં ઉત્તેજન આવે છે તેવી સરકારની સાથે જોડાવા માંગતી નથી, અને જ્યારે સ્પ્રિન્સ સરકાર સ્પ્રિન્સનોના લાલ વિશ્વ કામ પણ કામ કરવા તૈયાર થાય છે ત્યારે તેની સામે લડે છે. પણ અહીંની સાલિષ આફ્રિકન સ્પ્રિન્સ કમિસ તે સ્પ્રિન્સ નેશનલ કમિસના વિશ્વ કામો કરવા તૈયાર છે તો પછી તેવી કમિસ સ્પ્રિન્સ નેશનલ કમિસની સાથે જોડાવાનો કાવો કેમ કરે છે તે સમજવું જરૂર મુશ્કેલ છે.

(૨) જ્યારે મુનીયત સરકાર સાલિષ આફ્રિકન કમિસના કામમાં કોનેકેશન સ્વીકારવાને કુંઠ મારી તો તેમણે કાચખેડી મ્પીકારી અને કોપાને બાકી અવળા સમજાવી તેમના દહ કિપર પાછી રોકાવું. કાચખાલના કોપાના સર્કીકટો કે જેની સંભાળને વારને મદાતમાં ગાંધીજીએ વર્ષો સુધી કામ આપ્યો હતો તેના સર્કીકટો ઉપર રકુલાર્ક કરવી દોષી. જ્યારે તેજ સરકાર પછી રીપ્રીએશન સ્વીકારવા કમિસના કપાળમાં અલ્લે કમી ત્યારે તેમણે કાચ ખેડી મ્પીકારી કોપાને એવા દેશન કમી કે હમદે તો આજે સ્પ્રિન્સમાં બીજા માગતા કામ ગયા છે. હવે જ્યારે તેજ સરકાર કોપાનાકમરના હમદે કમિસના વગમાં અને કાચમાં કોપાના સર્કીકટોના લાલખા કોપાના વગમાં કોપાની બેડીઆ પાંદરાવી દેસ નીજા કરવા માને છે તો તેવી રજીમમાં કમિસ બી રીતે બાજ લીધે તે સમજવું જરૂર મુશ્કેલ છે.

(૩) કમિસના કોપા તો મદાતમાં ગાંધીજી ઉપર બરબર વિશ્વાસનો કાવો કરે છે. દરેક જગ્યાએ તેમનાં શ્રીત આવે છે, છતાં જ્યારે ગાંધીજીને જેલમાં મોકલ્યા ત્યારે કપના દોહીએએ, સ્પ્રિન્સ સરકારની વિશ્વ મત જાણાવવા, તથા ગાંધીજીને રહ કરવાનો કોષ કરાવવા બાદે મોટીય ભરી હતી ત્યારે કમિસના કોપીસરોએ તે મોટીમાં ડમસો કરી તેના કાલ પાસ કેમ ન થવા દીધા તે સમજવું જરૂર મુશ્કેલ છે.

મારી અવસાનથી તો મને એમ લાગે છે કે જે મનુષ્ય પાતાનું બહુ કરી સંપત્તિ તરફ ને બાંનનું બહુ કરી રહે છે એવું મનમાં ને પણ તેમણે તેના માનસમાં કમના સરકાર બની કમને લેવા નાંખે એમાં મુશ્કેલી નો દર્શનાત્મક ગણાય તે.

લી. સાધનાંજ સમજુ.

[ઉપલ્લા પત્રમાં જણાવેલા આવાના સુધારા કરવાની ગરજ પડી છે.—અ. ઈ. આ.]

હાંકના હુમર ઉદ્યોગના પિતા

શ્રી હમરોદજી નસરવાનજી તાતા અને તેના કુટુંબની ટુંક કહીકત

(સાબર, નારદશાહ પત્રજાલા દેવ)

(ગાંધીજીનાં ચાકુ)

મિત્રો મરહુમ તાતાનું સાચાનું કામ દાખ લીધું ત્યાર પછી હાલના સંજોગોમાં હોડ કરજને જગાળના ખાગલા પાડવા લેવાથી તાની રમણ જુલ ઉચ્ચરણ હતી. તેજ અરસામાં પ્રો. ગોખલે આવી ધારસલાના મેળવેને પાછસ-રોમે જુલ મળ્યાં. દાંદ આખામાં ખગમળાદ થઈ રહ્યો હતો. શ્રી હાડગાઈ નવરોજી ભારે ગળાવળ કરી રહ્યા હતા. તે સહે' નમ્રન સરકારે પાતાની ખાજી બહલી. સરકારે જાણે કે હોડ કરજને ખગમળાદ મનાવ્યો છે. અદલે તમે બહલી હોડ માંડેની નમજુક કરી. અને મિન્સ કોઈ વેલ્સન (લાલના રાજ્ય) હાંક માંડ્યા. સર શ્રીરોજીશાહ પણ ખુલ આગળ પડ્યો જાગ લેતા. મિન્સ કોળામાં પછી હોડ કરજને હાંક જલ્લાના હતા. તેઓ આલ્યા બાંક અંક માંડોગમાં હોડ કરજને વાળુ મરસા બાજુક કપે. તેમાં જવાબ મર શ્રીરોજી રોજનાએ આથી સરકારના કાન ઉપાડ્યા. આવી પછી મારાએ તેઓ ઉપર મુરસે થયા અને હાંકીઓમાં માન વધ્યું. ત્રીજવાર મુંબઈના મેમર બનાવી તેઓ મિન્સને આવકાર આગે એમ વિચાર્યું. મિન્સ આવવાનો મંડાવીથી હોડમાં જાઈ ઉતર્યા હતા. તે અરસામાં મુખ્ય સરકારે મંદ બહાર પાડી જાણવું કે મિન્સને પાલવા બંદર ઉપર માન આપવામાં આવશે. અને માજી ઉપર હાંકીઓમાં મુખજના સરકારની જુરયા પસેલી રહેશે અને હારમારેસનના પ્રમુખની ખુરસી ખાજી. શ્રીરોજી સરકારના પમારકાર નોકર ગણાઈ જવાશે કરેપોરેસનના મેમર પ્રમુખના મુદાવેલો પ્રમુખ એટલે શ્રીરોજી કરતાં મેમરના કરજને. બહીવાના ગણાય. સર શ્રીરોજીશાહને આ ન ગમ્યું અને તેઓએ મેમરના મીડીજ બેલાના અને સરકારના આ પમલાંગ રમો. કાંદુ-અને કાંદાએ પણ માન આપવા પાલવા બંદરે જાળુનાં એવો દરખ કર્યો. અને સરકારમાં આવકાર આપવાની કાંઈ પણ જાતની પમાલ કરવી નહિ. સરકારને જાણે તે તો તે મંદ આપે. આવી પમાલના કલ્પના મંદ પડ્યો. સરકારે ને જાણુ અને મિન્સને જોડું લામરી બહલી કરવી જાણુ કે નજર મુક્યા. જોડું બપાલુ હતું. આથી મંદ પડેલો કિસાર પાછો અમુક થયો અને શ્રીરોજીશાહ પણ હુડેલી આવકારતા તેમણે કરવા કહ્યું હોડાએ પણ ઉતરણથી મિન્સને વખાઓ. શ્રીરોજીશાહ મેમરને શીએ એવા કાંદામાં મિન્સને લેવા ગયા હતા. હોડાએ ખુલ કલ્પાઈથી તેમને વખાવ્યા. મિન્સે પણ પમાળ માનથી તેઓને માન આપ્યું. જગાળનાં ખાગલા પડેલા તે કુર કર્યા અને બીજા કણલાનો અગાઈ આથી હોડા સાંન થયા.

હોડ માંડે આલ્યા અને તે વખતના પ્રમુખ શ્રીરોજીશાહ પમાળના સરકારી હોડા તેમણની મુદાકાન કાંદેસના પ્રતિનિધિએ લીધો. બીજા વાનો થયા બાંક મરહુમ તાતા વાળી વાત થઈ. તેઓ પાસે કણલા લીધો અને એવોર આને રકસ ન્યાયવાનું વચન આપ્યું. આથી એક કામ થયું. અને તે રમણાં. સર શ્રીરોજીશાહ એક દરદી છે આમ એક કામ પાર પડ્યું.

મરહુમ તાતાના પુત્ર શ્રી રતનજી તાતા મણાજી અમીર હતા. મરહુમ ગાંધીજી આજે સાઉથ આફ્રિકામાં લડન મલાવતા હતા ત્યારે કે. ૭૫,૦૦૦ એવરું આપ્યા હતા. અને તે ઉપરાંત જે અવી લીધો સુખી ન હોય તો પોને લીસ હમર મજુરને પોતાના કારખાનામાં કામ આપશે એમ લખ્યું હતું. મરહુમ ગાંધીજીએ વણાજી ઉપકાર સાથે ના લખી હતી. હરજી તે વખતે મજુરે ત્રી અવી સુખી હતો. શ્રી રતનજીએ એક કુલ માંવ હતો. જેની પાસે એક રાજી મેડીના અસલી મેડલ હતો તેની કાલન બગડવાથી તે લેવા કાડ્યો. એક જુલ તે લેવા માંડે પણ કાંઈ ના પાડી. શ્રી રતનજી તાતાને ખબર પડતાં તેઓએ કહ્યું કે તમે મેડલ ન લેવા તમારે પેસાની કાંઈ લેવા નોડું આપું. પણ કુલ નેમ કરવા તમાર થયો નહિ. જેમાં શ્રી રતનજી તાતાએ લે લીધા. અને ત્યારે કામ હુમથી લાં રહેવા ગયા. ૧૨,૦૦૦ આંદમાં એને મીડીમાં આપી હતી. જેમાં મિન્સ પાસે મિન્સમાં રાખે તમા અમારે ઉમરવો હતા. સમાવતો પણ ખુલ કરતા. તેઓને નામદનાં બિનામ મળ્યાં. સર રતનજી તાતા સમી વખત મેવાન રહ્યા નહિ. એવજી તાતાનું દરદ બનાવ્યું છે અને તેની ઉપજી હવેનું મીડીમાં માટે વપરાય છે. તેમણના મરણથી તેમણના લાક શ્રી રોજીશાહ તાતા ઉપર ખુલ કામનો જોડે આવી પડ્યો. (અપુર્વા)

પૃથ્વીનું વય

(‘‘અરયાન’’માં લખનાર: નસરત મુજબબાઈ નાથક)

ન્યુન ૨ મેનન સર્વ કાળને આધીન છે. કાળની કરવા વિષના ફેરક મુખમાં નિરંજર થસાલી આવી ન. અને નાં સુધી વિચાર ઉત્પન્ન થયો. ત્યાં સુધી વિચાર ગતિ થયો ત્યાં સુધી કાળ નેવેનું રહેશે. કાળના વલન સાથે વિષના સંપદમાંથી અવરજા ઉદ્ભવે છે અને વળી, અવરજામાંથી મિલકત રાગ છે. બાજી મોડું થઈ રહ અને છે. ૧ દરમ્યાન એના શરીર અને અવયવમાં અને કંઈકેરો માગ છે અને ઉપરથી એકે કંઈકે કાળ વીતવો થયો એ કંઈકે થાય છે. એજ રીતે પૃથ્વીની સપાટી અને બીનરમાં અને બાજના ફેરકે અને મુતરેના ચાલ્યા રહે છે. અત્યંત પમાસ કે પોણેમાં વર્ષના કુલ માળા દરમ્યાન, એ ફેરકે કાંઈકે પડતા નથી અને આજુબુને એમજ લાગે છે, કે પૃથ્વીની ન્યુન પદ્ધ કાળથી અગાધિત રહે છે, અને વય પૃથ્વીને નાંદાં તમા મરહુ, પૃથ્વીના બીનરમાં તમા સપાટી ઉપર જેવા બજા પ્રવર્તી રહ્યા છે કે જે દમેય પૃથ્વીની રચનામાં અને ફેલાવમાં ફેરકે કરતાં રહે છે. પવન, વરસાદ, સમુદ્ર, ન્યુનકુખી, પરીકાંપ, સ્થિતિ તાપ, મુત્તકાંપીય વમેરે સર્વની પૃથ્વી ઉપર અજર રાગ છે. કંઈકે કંઈકે સમુદ્ર ખસી નાં વેરન રણતા પડે પમાઈ થયા છે. કંઈકે વેરનીવં પ્રકેશ: જલમલય પામી લય થયા છે. કેર કેર પૃથ્વીના બીનર થઈ, ન્યુનકુખી અમિમલ્ય ફેલાવે છે. એવાજ

અભિપ્રાયના સાધકીરૂપે પદોત્તોના અવિચ્છિન્ન દાનપાયા વિસ્તાર
ખોલેને એક તોષણી બીજા તોષણી પ્રસરી રહી છે. પરચારના
સાધકરૂપે પ્રયત્નો તે સર્વેએ નિદાનપદા રશે નહીંજા બહોળા
જના પદો ને સર્વેએ રોચ્યા રહ્યો. આ સર્વોએ રીતે કોઈએ
તે પુષ્પોને જાક બનાવે છે. ધર્મધર્મના (ન્યાયાધિકારીના)
સાધકરૂપે અને વાવુણી રચાએના આશ્રિતો એક રીતે પૂજારીના
પ્રાર્થા અદરશાને જાણે જાણે અને એ પદ્ય પ્રતાપી પિતા
શ્રીના લેલીજા નેવેલી ધર્મધર્મની, બાલ્યાવસ્થાની અભીયા
અદેલી, પિતાની પ્રદક્ષિણા કર્યા જાગી. પરંતુ પિતાના પ્રતાપ
એવડામાં ન જાણેજા જાણે એને પિતાથી થઈલી કુરુતમાં
એકવાવાસાજાજા રીતની અસર થયું જાક અને બાલ્યાવસ્થાની
મળી થીએ થીએ જાકી જાક અત્યારે એનો પુવાતીતો
સમય આલે છે. એ પુવાતીમાં જાકી મહામરી મેંધાવર
કાકી વાર મરતીમાં આનંદ છે છે. આમરૂપ એનાં દેહ તે
કિન્નાદ દુગ્ધ શરૂએ નયમ જાકે એ દેહુ રાજી નામી રહ્યું
છે અને પાકક વાર મરતીમાં પાક મળ્યું છે છે. પરંતુ
કાળની અસર એને થીએ થીએ જાક કરે છે, અને એક
વખત એનો આવરી છે એનો સર્વ અસલી, સર્વ કિન્નાદ સર્વ
પ્રવસિકો રાંત રશે એની સપાટી જાકે બીતરમાં અદર્શ
અકિયા (માનવમાન) બપોથી રહ્યા, અને બનામ્રાપ જાવે
મનુષ્યના નિર્ભેદ સરીવની પીઠ મુદ્દાવાળીધ્વરના હાકી ઉપર
જાકી કરતું ફરતી રહેતી ને વખતે ન દરી માનવીએ રચ્યા
મહાવાયો ન રહેતો આની મનિદાસની કંઈ રચનાઓ. "એના"
તે પુષ્પોના અત્યુ પદોમાં અને કાકીને આલ્યું મધુ રશે. એ
મધુરના કળ પ્રવારે આવરી એ ન હતાં શાબા. પરંતુ એની
અસરની પુવાતી પ્રારંભ કરતાં પદો સમય સાચો એનું
માથ કલામ તે એના મધુની કંઈક રાંખી કરી આગમ.

પૃથ્વીની જગ્યા ક્યાં રહે થયો દરો જે વિષે અસહન જમાના
મા અર્નેસ્ટ રાફેર આલના કતા. સાક્રાસેરા રહેનો દરો :
સુદિ ૨૦ સપ્તા વર્ષો પછેર સંપ્રદવાયાં ઉત્પન્ન થઈ દત્તી
બાબીસોનના કમિયુવેના માગના : સુદિ અને અનુપ્યની
ઉત્પત્તિ સામેજ પૃથ્વિ લાખ વર્ષો પછેલાં થઈ દત્તી. મરાતના
મેરાસરર મન પ્રમાણે પૃથ્વીનું વય ૧૨૦૦૦ વર્ષથી વધુ
નથી. દિગ્ગ મન પ્રમાણે સુદિની ઉત્પત્તિ ૪૦૦૦ (પી. સી.)
ના ધાર્મિક વર્ષોમાં થઈ દત્તી, પ્રિઅની (પર્મ) મન પ્રમાણે
પૃથ્વીની રચના અને અનુપ્યની ઉત્પત્તિ એક આવાંડકમાં
પ્રભુએ પદી કરી દત્તી. પોલિસ્ટાનના નર્મજો એમ માનતા
દત્તા કે જગત અને પાત્ર આવાજ છે અને મુજો મુજો એ
નાશ પાત્રી સમ્બંધ છે. દરેક આંધ્રુ મુજ પછી પૃથ્વી ઉપર
પ્રલય પવનો છે અને પાર પછી અર્જન કાળની શુન્યતામાંથી
સુદિની ઉત્પત્તિ થાય છે. આ ઉપરથી પૃથ્વીની ઉત્પત્તિ
ક્યાં રહે થઈ એ કહેવું મુશ્કેલ છે.

વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિ પ્રમાણે પૃથ્વીના વચની રૂપના શરૂ થઈ ને પછીથી એ કિમરની સંખ્યા યોગ્ય જલસળા સામે વર્ષની દ્રાવ્ય જેમ અનેક મનો કાર માલમ પડે છે. એ સર્વ આશ્ચર્યની પાછળ ધાર્મિક માન્યતા કે પછી પ્રુદિયન મનુષ્યોની મનસ્વી રૂપતાનું બળ રહેલું હશે. પરંતુ વિજ્ઞાનની પ્રગતિ સાથે પશ્ચાતે લોકોને તે સર્વ રૂપતામાં કંઈ તથ્ય નથી અને પૃથ્વીના વચની રૂપના વૈજ્ઞાનિક આધારે ભૂસ્ત્રોત્થએ આ દિશામાં અનેક પ્રયત્નો થયા અને પૃથ્વી ગુહરના અનેક ફેરફારોને જ્વાળામાં લઈ છુટી છુટી મળાનરીમિયા થઈ છે. એ સર્વ ગ્રાપ્તરૈયાં પણ લાંબા વર્ષના ફેર સાથે છે, પરંતુ

સેથી નિરાશ ન થતાં દરજી મળાવેલો તારીખ મુજબ મળ્યું. પુરાવાથી કમિશનરે જાણે છે. આ મર્મ મળ્યાથી મેં આપણને પાછું નહીં છે એમ જણાવ્યું.

પડી પોલી પડી કોર વચરથી પરચાદની રાશ્યાન સુધ
સાચી જાણીનના પડે કોપાદના વચર જે રાશી દર પો
મારી આને પ્રચરનો ધનવચર દન વચરો સમુદની અંદર
પરચાદ છે દર પોરે માણીના પ્રમેણની નહીના કદાદ
(કોપરો) પસાય ને આને એના પર પડેના પડા વચર છે
કયાકયા આપેના પડાદેની કોપરોમાં પાણી પડે છે આને
આ પાણી કો પડી વચર બનના પચીની કોપરોને ના
નારે છે આને પરચાદ પાણીના પ્રવાહમાં પસાદા, સુરો
કર્મ સમુદ વચર ગતિ રી છે. આ ના કોરકોરોમાં કોપરો
અસને આપસ દેખાય છે કયાકયા છે. આના પરચાદ
અંગમાં માટી અને પાચર સમુદના મુખમાં બને પીછ આસ-
પાસની વીચાળવાળી જગ્યામાં જમને રી છે. આને પો વાચાર,
અર કિપર સર જાણના વચર ને આ કિપરોત જાણતેય મુનએ
સમુદ પડેરો રી. આ કોપરો, જાણ દમણ ના દર પો
અગીતની સપાટી ઉપરથી પસાદાના મીઠાને સમુદને કોપરો
પાડે જાણાને હાથ એમ લાગે છે. આ ઉપરાંત કોપરોના
કોપરોનાં પાણી પાણ એક પ્રાણીપાણી બાંધના આને એ પરચરોના
અનુબની દાણની કોપરો જાણ દેખાં વાંચે લાગ્યા એ કપરો
દાણ બને છે. આ સર્વ ઉપરથી મુદી મુદી મીઠે પુરોની
અપની જાણતી આસ સર એમ દેખાય છે. (આપર)

विधि सभा

ખી. કુરેશીની અવરનર-અવરનર સાથે મુલાકાત—
 ખી. એ. આમ, કુરેશી, એમ. એ., એફ. આર. ઇ., એલ.,
 એનના મુલાકાતોની આંધ્ર દોહી રીસમ રહી-ર. કુરેશી
 એમના કિલ્લાના મળીએલા પાત્રો તરફથી એકલા અવરનરની
 દરિયાના આ પવના મધ્ય અંદર પ્રસિદ્ધ સમ મન હતી
 તેઓએ નામદાર અવરનર-અવરનર લોકો એવરનરના મુલાકાત
 તાપી હતી. એમમુલાકાત દરમિયાન તેમણે જણાવ્યું હતું કે,
 લોકો એવરનરના કે જોના સમય મેં જુનીએમના અવરનર
 અવરનર લોકો એવર-રિયોના આગળના પવ મળ્યું એવું હતું
 તેમના તરફથી મારા સમયના ઉત્તમ સરકારે કે સાથે આ
 કિસ્સામાં તમારો દોષિતો વિરુદ્ધ એકલા અધ્યા સરકાર કાયદા
 છે ત્યાં છે, એ પાત્ર મને મુલાકાત દીધી તેમજ માયાળુ અને
 આગરને આગળના દરમિયાન વડન વાંચને મને જોગવાઈ થયું
 કે જાણે કે એનમાં મારી જામ, રાંધેલ એમનાપર એલાવડી
 મારા મોડેલા હાથે કે તમારો સામાજિક રીતે કહે છે જાણના
 લોકોની સાથે શક્તિશાળીના એકપર જાણી સમયે સાથે
 છે. લોકો એવરનર સાથેના મારી મુલાકાત મને જોગવાઈ
 સમયના અવરનર કહે છે કે સાથે આગળના પ્રસિદ્ધ
 મળીને દરમિયાન છે કે તેણે આ દેશના મોટા મોડેના મોટી
 સમય છે, દોષિતનાની કિસ્મતને વિશે બીજાકા અગ્રાત છે—
 એમો એ વડન સમયના જાણના નથી કે તાલુકાના ફનીયાના
 બાળક મારી માત્ર દેશના એકલેક સરકારના પામેલા અને સરકારે
 દેશ છે—તેઓને મેં વિશે જાણ આગળના જાણના. ખી.
 કુરેશી મારવારે છે-માંડ જતા કિસ્સો મધ્ય છે.

પાલકિન્દના સ્પીકરની મુદરતી જતી તબીયત—
મુન્સીપલ પાલકિન્દના સ્પીકર શ્રી. ડી. એન. સન. જેમને મન્ડરીક તાલ હાથ પડ્યો હતો તેમની તબીયત દરે મુદરતી બન્ય છે.

શ્રી. મેમુરીયા મીત્ર મંડળ—રેપરિનમાં પ્રાર્થિક, ટેલિગ્રાફ અને કામી આર્થિક કિપતી માટે તા. ૫-૧૧-૩૩ થી કામની બંદેર પીડીગિના પરિણામે શ્રી. મેમુરીયા મીત્ર મંડળ સ્થાપનામાં આગળ છે. અંગેના અમલદારો અને કમીટીની મુદરતી વધુ ઉત્સાહથી સર્વાનુમતે નીચે મુજબ કરવામાં આવી છે:—મેરમેન: શ્રી. નાયુભાઈ દેવજી, વાર્ધસ-મેરમેન: સામાન્ય મેમરી, મેરમેન: મુન્સીસાલ કીતારામ પલસાણીયા, મેરમેન: મેરમેન: મીરાજભાઈ દ્વારામ, મેરમેન: રતનજી મેરમેન, મેરમેન: મેરમેન: દેવાભાઈ કીપા, કમીટી: -મેરમેન: રામજીભાઈ ખુરાલ, ખુરાલભાઈ રતન, રતનજીભાઈ દેવજી, કીતારામ રતનજીભાઈ પલસાણીયા, પલસાણીયા કરસનજી, મુન્સીસાલ જીવજી, નારાયણભાઈ કાનજી, કીપાભાઈ મેરમેન, જુલાભાઈ પરાજી, કમીસાણાઈ સામજી, નાયુભાઈ કીકાભાઈ. મુન્સીપલ અને રેડેક્ષીયામાં વસ્તા કામી ભાગ્યેને ઉપતી સંચા સાથે કામ પસ બનતો. ૫૫ બપોરે ૩૨૫૦ ફોર્સ તો ૬૦ Waite Street, Capetown ના ગરિનામે કરવો.

વાલસરોયની ટૂનને ઉઠાડી દેવાના પ્રયત્ન માટે ફાંસી લાકારથી રૂટ જમીને છે ૧, માર વર્ષે વાર્ધસ-રોયની ટૂનને ઉઠાડી મુકવાના કલેલા પ્રયત્ન માટે અને ૧૯૩૦ માં પંચમમાં ભોજ્ય કાઢવાની અને પીળા કાવળો કરવાની પ્રવૃત્તિ માટે ૫૭૩૭૯૫ ૨૧ માંજીએ ઉપરનો મુકામે પલાસ થયો છે. જે ભાગ્યેને મરજીની સજા થઈ છે, તથા કાજા પાણીની અને ૧૧ ને જાણી કેદની સજા થઈ છે અને પાંચને છાડી મુકવામાં આવ્યા છે.

વાલસરોય રતનજી પલસે છે—દાંડના વાલસરોય લોડ પીલીંગન આપતા મેમાં માર માસની છુટીપર પાનખી કામને માટે ઉજાડ પહોંચ્યો અને તેમની મેરકાજરી કરમીયાન તેમની જગ્યા મદાસના મરજીન સર ૭૭. મેર. રેડેક્ષી સંજાળથી મેમ રૂટ જમીની જમીને છે.

હાંદુસ્તાનમાં રીકર્ડ બેંક—દાંડના ધારાસભામાં મીર રીકર્ડ બેંકના જેવી દાંડમાં રીકર્ડ બેંક સ્થાપવાને મગનો ખરડો પેસાર થયો છે. તેની કાપા લંડનમાં રહેશે.

પુનમાં એમ. સી. સી.—એમ. સી. સી.ની પુના સાથેની કીકટની રમતમાં રમત કરો યમ હતી.

૨૦ ડાકરની માતાને કન્યા—મંડાલીમાં ફ્રીસ્ટોની જન્મમાળ વધારવાની મળવાને અને કોઈકોએની મેડી સંખ્યા ધરાવતી માતાએ સંચાર મુલેલીની તરફથી મુખાર-વાહી મેજવવાને દાંજર થઈ હતી તેમાં એક માતાને વીસ કોઈકો દાંડા માટે કન્યા આપવામાં આવ્યું હતું.

કેરીયને સજા—કેરીયામાં મે ૧૯૩૦ માં કલેલા કમ્યુનીસ્ટ કુલોમાં કોરોવાયલા કેરીયનેનો મુકામે પુરે થયો છે. તેમાં ૨૨ જમીને મરજીની અને ૨૦ ને જન્મ દેખનીમાસની સજા થઈ છે. અને ૨૦૨ ને ૧૫ વર્ષની અને તેથી વધુ મુકની કેદની સજાઓ થઈ છે.

હાંદુસ્તાનના વાલ મમાયાર

—લંડનના પ્રસેક્સ દોલમાં શ્રી. જુલાભાઈ દેસાઈએ ફોર્સી મલકારી માન (મે આપત્ત આપતા લંડનનાના મલકારી દીકારો) જેઓ પશ્ચા કિદામ વચારે મરાવતા રતા પશ્ચ લગત માં થોડેલજો ભાગ કિતા જમીના દતા તેમની સખત તાકતથી કાઢી હતી તેમજે જમીન ૫૫ ૧ દીકમા કાપલ કરવામાં આવેલા રાજકારી મુખારા દીકી પ્રજનાં બંધનો વધુ મળજીન આપવા માટે મેજવવામાં આવ્ય છે. વડામટ પેપની મેજવતા માં પશ્ચ મિજતાનો દાપ લંભાવવામાં આવ્યો હોય તેમ જમીનું નથી. મેડાં મરવીનના જમીનમીએ દોલને ફરીયા છતી લીધું છે જે વાલ સામી નથી. દમનનીતી મદાવન.ર.એ લડનાન.એ કરતાં વધુ કો છે. મદાસના ને જાહીલ દેખની છવન સંચા મળ્ય છે તે દજી દીકમા લોલનું પ્રનિનિધિત મરાવે છે. સ્વતંત્રતાનો ખગે જામે કું એવો કડે હું ૧ દીક પાસે પોતાનો સંપૂર્ણ રાજકારનાર હોવો જોઈએ, જેથી ફરીને ન જાણ સ્વતંત્ર પ્રજ.એ સાથે કાઢના.ર.થી અને સદકારથી સ્વતંત્ર રતે પ્રમન કરી કહે.

—દરિજનો કાર.પામે તે મારે કલકત્તાના શ્રી સતીશ કાસ-ગુમામે કિપવલ આપતાં રતા ને મદાસના.મી.છ.ની મુખન.એ તેમજે દસ કિરસ ૫૬ નાળીએરનું પાણી થી કોઈકા છે.

—વાલ મકર નરેશ પોતાના રાજ્યમાં કીસ્કીટ મેડરેટના પ્રમુખપદ નીચે મુન્સીમીપલ કમીટી રજાપીન ન્યાતીક લોક આતા આપવાની પ્રજની પામણી સ્વીકારી છે.

—નડીમાદમાં સ્વર્ણેશ વીહજામના રમરર માટે એક માંદલા વિચારણ રજાપા એક મદરેશ પાંચ દળર ફૂપીઆ આપ્યા છે.

—સ્વર્ણેશ વિહજામ 'ટેલની રમરાન મજ. પ્રસ.મે ૧૫૦૦ સ્વમસેવકાલ કહેલા ગાંની શ્રી. દાર્દેકર કાપા બેમ એક માહી વદાર માહી પ્રસંસા કરી છે.

—મજમેર-મેરવાળના મે. જમીનીશીલ કમીસનરે જમીન આત મદાસના લખીનીએ એક સખવ મી રીકર્ડનાથ આગવને રાજકારી પ્રવૃત્તિને અને કમીટી સખનું કારજ દર્શાવી અજમેર આને વધીઆત કાર કરવાની ના પાડી છે.

—નામપુરના કે. ખરેન એક લનામે ૫૫ મળ્યો હતો તેમાં ને તેઓ દરિજન પ્રજાતમાંથી નિજત નહીં યામ તેા તેમને બન લેવાની જમડી ૩૫૫માં આવી હતી.

—મેમ જમીન ૫ ૬ સને ૧૯૩૩ ના ફેબ્રુઆરી મંદનામ શ્રી. ડી. મોરટીન નિજત થઈ એરવે વાવજોરના કિલન તરીકે સર મદમદ દખીલુના નીમાશે.

—વખનક આને મળેલી મુસલમાનોની પરિવડમાં દાંજર રહેલા મુસલમાન મુવકાએ નામ વાલસરોયને તારનો સરેશો મેકલીને પેમેન્ટમનમાંની નામ. સરકારની વાલુકીઓની તરફે મુ કરનારી રાજનીતી સાથે વિરોધ દર્શાવી એવો મેતવણી આપી છે ૧ ને નામ. સરકારને એવો રાજનીતી યાજુ રહેશે તેા મુસલમાનીની સહાનુજ્ઞિત મુખારી બેચરે.

—લાકાર આને રાજકુમારી અજન કુવરના પ્રમુખપદ નીચે મળેલી જમીન વારન સી પરિવડે સજા પડેલા મરેદા અને સીએને સીકારામેલી કમીનીસ માગતે 'જન્મ કિપર કંકુલ' મુકવાને જમતી રહી સીખારાનો અને મુન-સી-શાહીરી અને લોકલ મેડીલને આતી કમીનીસ રજાપવા માટેની અરજી કરવાને દાવ ૨૬ કો છે.

ગીતા મન્દન

(વિષય—ક્રિયાસ્થાન મનસ્થાનના મહત્વાનુભવ)

અધ્યાય ૮ મો ચાલુ

(૭) શ્લોક ૧૫ થી ૧૬

“અરિમન! દેહ જ્ઞાત્ય સર્વ સંકલ્પોના સંન્યાસથી જાને જ્ઞાનનિષ્ઠાથી કાલિને પામેલો જાને યાદરૂપ થયેલો ચોખ્ખો સિદ્ધ હોય, કે અન્તઃકલ્પને સમયે પણ તેમ થવાની દેહ થકા રાખતોર ચોખ્ખાપણી સાધક હોય, પરમપદને પામ્યા બાદ એ મહાત્માઓને પાછો કુખના નિવાસરૂપ જાને નાકર્ણત દેહ પારણ કરવો પડતો નથી. પણ જ્યાં સુધી એ રીતે સર્વ સંકલ્પોના સંન્યાસ સિદ્ધ થયો નથી, ત્યાં સુધી બ્રહ્મથી માંડીને સર્વ જોડાને પોતાની કામનાઓને લીધે જન્મ-મરણની ચક્રમંચળા રમી કરતું રહેજ છે. પરમાત્માના પદે પહોંચનારનો જ એ મહત્વાનુભવ પુટકારો થાય છે, કારણ કે જન્મના કારણરૂપ વાસનાનો જ ક્ષય થયો હોય છે.” ૧૫-૧૬

(૮) શ્લોક ૧૭ થી ૨૬

“મહાવીર! આ જાનકામાં પુરાણકારોનો અભિપ્રાય તને કહું છું તે સાંભળ:

“કેતિમ! પુરાણકારો જેમ માને છે કે જેમ મનુષ્યો પોતાના સંકલ્પથી પોતાની નાની નાની વાંછિઓ રમે છે અને તેમાં યુથાવેશ રહે છે, અને પોતાની નથી સુધ્ધિમાં સમાયેલા છોડાનું મમલ રાખી તેમની ચિંતા કરે છે, તેમ જુદાંજુદાં જાને મદો સદિત આ પૃથ્વીની વૃક્ષવૃક્ષ પ્રાણિક મહાન સંકલ્પ પારી છવે કરી છે. જેમ મહાત્માને પોતાનું કાલો કરે છે.

“પાશ” વળી તેઓએ પૃથ્વીની કાળ મચ્છનાના સાવ, જેતા, હાપર અને કાંઈ જેવો ચાર પુત્રો પાડ્યા છે, અને દરેક પુત્ર કેટલાં વર્ષનો થાય તેની મચ્છતરી કરી છે, તેઓની જેવી કલ્પના છે કે એવા એક દબાર પુત્ર નેટલો નેટલો આપણા જાણને વર્ષ નેટલો જાણે બ્રહ્માનો દિવસ હોય છે, અને તેટલી જ જાણી તેની રાત હોય છે.

‘તેઓને દિવસે આ સૃષ્ટિનું આયુષ્ય બ્રહ્માના એક દિવસ નેટલું, અથવા આપણા એક દબાર સત્-વેતા-હાપર અને કાંઈપુત્ર નેટલું હોય છે. બ્રહ્માના સંકલ્પથી સર્વમેથી આ સૃષ્ટિ એના દિવસ હરખાન રહે છે, અને એની રાત પડતાં એના સંકલ્પનો ક્ષય થવાને લીધે સૃષ્ટિનો પ્રલય થાય છે. એનો પ્રલય પણ એક દબાર પુત્ર નેટલો કાળ સુધી રહે છે. એ પ્રલયમાં સર્વ રજાવડજામ, જાલ્યેતન સૃષ્ટિ નાશ પામીને ભણે બ્રાહ્મણમાં એમણું મધ હોય તેમ અહરય મધ બ્રમ છે અને પાછું બ્રહ્માનું સવાર પડતાં વળી ક્રિયા થવા મડે છે.

“આવી રીતે સર્જન-પ્રલયનું ચક્ર આટલાં જ કરે છે.

“પાશ”! આમ બ્રહ્માનો દિવસ ઉચતા વૃત્તવિ અને મગી પડતાં પ્રલય થયા કરે છે, જતાં જેણે જ્ઞાનથી સંકલ્પોના સંન્યાસ કર્યો નથી, તેના ચિંતેદનો નાશ થતો નથી. વાસનારૂપ ચિંતેદ એવો જુલમ અને દુર્બેદ છે, સૃષ્ટિ આકાશમાં એમણી બ્રમ, તો જે જે લાં જે જે દેહધારણની અનુકૂળ પરિસ્થિતિની રાહ જોતો પોતાનું અકલિત્વ અને

છવખાવ ભજારીને રહે છે, પણ નિર્વાણને પામતો નથી; પણ વૃત્તવિનો સમય આવતાં પાછો દેહધારણની તેવાંરી કરવા મડે છે. આમ છવેની ચલિ કર્પોના કર્પો સુધી, નિર્વાણ થતાં સુધી, અમરદ પ્રકૃતિમાંથી પ્રકટ સૃષ્ટિમાં, અને પ્રકટમાંથી અમરદ પ્રકૃતિમાં આવબ કર્યાં કરે છે.” ૧૭-૨૬

(૯) શ્લોક ૨૦ થી ૨૨

“કેતિમ! આ રીતે પ્રલયકાળે પ્રકૃતિમાં લીન થયેલા જેવા છવે કાંઈ નિર્વાણ પામેલા નથી હોતા, પણ અબ્યકત જન્મના હોય છે નેટલુંજ. એ અબ્યકત દશામાં જે તેમનું અકલિત્વ બજવાયદું હોય છે. પણ જેવી એક ખીછ સનાતન વસ્તુ છે, જે જે જુદોના નાકમાંથી નાક નથી પામતી, અને અબ્યકત દશામાં જે જેમને આધાર આપતી રહે છે. એ સનાતન સત્તારૂપ અમરદ વસ્તુને જ અધાર કરે છે, પરમ પદ કરે છે, અને જે એના કાપને પામે છે તેનો જ ચિંતેદ, પણ એમણી બ્રમ છે, અને તે પરમાત્માને પહેલે છે તથા નિર્વાણને પામે છે. ૨૦-૨૨

“પાશ”! જે પરમ પુરુષ, પરમ પદ, પરમ ધામ, પરમ સત્તા અને શેષ વસ્તુ જેમાં સર્વ અબ્યકત અને બ્યકત જુદો સહિત પ્રકૃતિ રહેલી છે, અને જે સર્વને બ્રહ્મણે વણે છે, તે અમાવવા ચોખ્ખ છે; અને તેને પામવાનો એક જ મામ” છે: જે મામ” તે જેની જનન્ય બાંધાનો.” ૨૨ (અખડી)

અહેર વિનોત

શ્રી. જી. બી. પદવર્ધન શાસ્ત્રી મેયારીયક એ. વી. સુસના નિવાસ અર્થે સડરુ સંસ્થાના જોનારરી સેકેટરી શ. નાથુભાઈ મકનજી નાયક સુલ ફન્ડ કરવા ટ્રાંસવાલ, નારાણ તથા કેપ પ્રાવીન્સ તેમજ વોડેસીયા વિઝેરે કાશામાં ફરવાના છે તો આટલા રાખવામાં આવે છે કે સડરુ વિધાહાનના કાર્પમાં દરેક સાકથ આફ્રિકાના હાંદી બાઈઓ પોતાનો હાથ લંબાવી ઉદારતાથી મદદ કરશે. સડરુ સુલ મેયારી બી. બી. એન્ડ સી. આઈ. દેસલે જોનારના રોસન ઉપર આવેલી છે. શાજા માં શિક્ષણ કાંઈ આજે કેકલાક વિદ્યાર્થીઓ હાલેજમાં અબ્યાસ કરે છે. તો આવા વિધાહાનના કાર્પમાં દરેક હાંદી બાઈઓ ઉદારતાથી પોતાના તરફથી મદદ કરવાનું જુકશે નહિ એવી નમ પ્રાર્થના છે.

નાથુભાઈ મકનજી નાયક, પ્રકુખ.

રૂડીપુર હાંદી સેવા સમાજ.

બનાના

ચોટા પોસાવલા નજી પાંચે જેવા ચોટા ફેસ (અકારે ૭૦૦), હાંપત એ. ૨૦ સી. એ. ૨. નાજીરે બોર્ડર પોસાવલા. પાર્થનમેયક ૨૫ ટન.

LARGE SELECTED BANANAS

50/- Cents U.O.D., F.O.R. Durban. Pineapples 2/6 doz.

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist,

64, Prince Edward Street, Durban.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69 Verdeeniging.

12, Rampart Row, Fort, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous

Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

**KEEN'S
OXFORD
BLUE.**

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ જરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કાનુજી ન્યારે તમે જીન્સનો
કોમ્પાઉન્ડ બ્લુ રંગ રૂબરૂ
નમો ન્યારે તમે જાતી ફરી
રંગે કે તમને જોડો તેજ
માલ જાણી છે. જીન્સો કોમ્પા-
ઉન્ડ ન્હા વાપરનાથી ફપડાને
જાલ પડવા નથી અને વાપરના
માં વે જરૂરો પડે છે.

**જી ન નો
કોમ્પાઉન્ડ
બ્લુ.**

વેપારીઓને

જીન્સો કોમ્પાઉન્ડ ન્હા રંગ
માં જાણી અને તેજ ન્હા
વાપરના જાણીથી ફપડો કે
જાણીથી છે એવું કારણ જો
છે કે જીન્સો કોમ્પાઉન્ડ ન્હા તમે
તમારા માલકોને વેચશો તો તેમાં
શીને કસીય થશે અને ફરીથી
જમ તેજ જાણીથી જાણી.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. sup-
plied and railed to any part of the Union
and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing
and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેલ્ડેબલ ચકાનનર

નારાયણનાં નંબર એકના બનાના, પાંડાખલ
વિગેરે ચીને આરદર ખર્ચેથી તરત ચકાવનામાં
આવશે.

ફેરક આરદર ફપડા અતી રંગદેખ રાખી કારો
માલ, કારી પેકીંગ કરી કીડાખલ આવશે માલકના
માં આવશે.

ફેપ ડાવીન્સ, ડાંકવાલ, ફોરેટ, ફોરેસીઆ
વીગેરે ફેરક જાણીએ માલકવામાં આવે છે.

જાણી: રવજી ભૂલા,

પા. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડુરબન, નાટાલ.

કિસ્તમસના તહેવારો! કિસ્તમસના તહેવારો!

(કિસ્તમસમાં મિત્રોને બેટ આપવા લાયક કેકો તથા બીઠાઈઓ તેમજ ખાસ વેચવા લાયક કેકો તેમજ ફ્રેશી બીઠાઈના બોક્સ.

કેકો મોટા જથ્થામાં બાવ રી. ૧ થી રી. ૪૦ સુધીના મળશે.
સ્વાદીય અને લાંબો વખત રહી શકે છે.

ફર સાથે

આફ્રિકામાં એકે આવશે પસંદગી પામેલા સાલાપુરી ચેવડો અને માંડિયા.

અપકંટોના માલકોએ ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

બાવ બ્યાબજીલર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુલકનો મોકલવામાં આવશે.

આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

Phone 3023.

Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

Central.

રશમી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising in The

INDIAN OPINION

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa
RATES and SPECIMEN COP

Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal

Phone 2447.

P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street,

DURBAN Natal.

માયોફોનની રેકોર્ડો

હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—રાખીલ—ટેલેગુ

ફુટક રી. ૩-૩ હજનની રા. ૩૫-૦

હારમાની રમ ચોરીએનું પ્રેચુર.

તબલા પા. ૧-૦-૧ થી પા. ૫-૦-૦ બેટી.

પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦, હાથના અને પગના.

લીલા મારે લખે ઉપલા એડ્રેસ પર.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH And GUJARATI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of
The Indian Community.

Thirtieth Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union . . . . . 20s. Annually.
" " " " " 10s. 6d. Half-yearly.
Outside the Union . . . . . 2ls. Annually.
" " " " " 1ls. Half-yearly

Contract Rates for Advertisements

Number of Insertions.	1 Inch.	2 Inches.	3 Columns.	4 Columns.	5 Columns.	Full Page.
	£ s. d.	£ s. d.	£ s. d.	£ s. d.	£ s. d.	£ s. d.
12	1 5 0	2 10 0	4 4 0	7 10 0	11 10 0	15 0 0
26	2 2 0	4 4 0	7 10 0	11 0 0	15 0 0	25 0 0
52	3 10 0	7 0 0	11 0 0	15 0 0	20 0 0	35 0 0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For further particulars apply to:--

**THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.**